

İçindekiler

KANUNLAR VE KARARNAMELER..... 11

BİREYSEL EMEKLİLİK TASARRUF VE YATIRIM SİSTEMİ KANUNU	11
SİGORTACILIK KANUNU.....	33
SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMUNUN TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ.....	72
VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KANUNU (İLGİLİ MADDELER).....	82
GELİR VERGİSİ KANUNU (G.V.K.) (İLGİLİ MADDELER).....	83
KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU (İLGİLİ MADDELER)	89
SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNU (İLGİLİ MADDE).....	90
SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ ÖNLENMESİ HAKKINDA KANUN	92
KURUMLAR VERGİSİ KANUNU (İLGİLİ MADDELER).....	102

YÖNETMELİKLER..... 104

BİREYSEL EMEKLİLİK DANIŞMA KURULUNUN ÇALIŞMA ESAS VE USULLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK	104
SİGORTA VE REASÜRANS ŞİRKETLERİ İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN FİNANSAL RAPORLAMALARI HAKKINDA YÖNETMELİK	106
SİGORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN MALİ BÜNYELERİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK	112
SİGORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN TEKNİK KARŞILIKLARINA VE BU KARŞILIKLARIN YATIRILACAĞI VARLIKLARA İLİŞKİN YÖNETMELİK.....	124
EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ KURULUŞ VE ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN YÖNETMELİK	136
SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ VE TERÖRÜN FİNANSMANININ ÖNLENMESİNE DAİR TEDBİRLER HAKKINDA YÖNETMELİK.....	150
SİGORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNDE BAĞIMSIZ DENETİM YAPILMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK.....	173
SİGORTACILIK BAĞIMSIZ DENETİM İLKELERİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK	189

SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ VE TERÖRÜN FİNANSMANININ ÖNLENMESİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLERE UYUM PROGRAMI HAKKINDA YÖNETMELİK	210
EMEKLİLİĞE YÖNELİK TAAHHÜTTE BULUNAN KURULUŞLARIN AKTÜERYAL DENETİMİ HAKKINDA YÖNETMELİK	235
TÜRK VATANDAŞLIĞI KANUNUNUN UYGULANMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK İLGİLİ MADDELER.....	241
SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK SEKTÖRLERİNİN GÖZETİM VE DENETİMİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK	242
BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ HAKKINDA YÖNETMELİK.....	254
EMEKLİLİK YATIRIM FONLARININ KURULUŞ VE FAALİYETLERİNE İLİŞKİN ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK	282
YILLIK GELİR SİGORTALARI YÖNETMELİĞİ	299
SİGORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN SERMAYE YETERLİLİKLERİNİN ÖLÇÜLMESİNE VE DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK	304
SİGORTACILIK DESTEK HİZMETLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK.....	314
ÇALIŞANLARIN İŞVERENLERİ ARACILIĞIYLA OTOMATİK OLARAK EMEKLİLİK PLANINA DAHİL EDİLMESİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK.....	318
BİREYSEL EMEKLİLİK ARACILARI HAKKINDA YÖNETMELİK	323
EMEKLİLİK GÖZETİM MERKEZİ ÇALIŞMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ	328
SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU TEŞKİLAT YÖNETMELİĞİ	333
KATILIM ESASLARI ÇERÇEVESİNDE SİGORTACILIK VE BİREYSEL EMEKLİLİK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK.....	343
SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK SEKTÖRLERİNDE İÇ SİSTEMLERE DAİR YÖNETMELİK	349
DERNEK, VAKIF, SANDIK VE DİĞER KURULUŞLARDAN BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE AKTARIM HAKKINDA YÖNETMELİK.....	378
SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURULU ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI YÖNETMELİĞİ.....	384

SİGORTACILIK VERİLERİNİN TOPLANMASI, SAKLANMASI VE PAYLAŞILMASINA DAİR YÖNETMELİK	389
BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNDE DEVLET KATKISI HAKKINDA YÖNETMELİK	396
BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNDE KISMEN ÖDEME HAKKINDA YÖNETMELİK	407
TEBLİĞLER	412
EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNDEKİ BİRİKİMLİ HAYAT SİGORTALARINDAN BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE AKTARIMLARA İLİŞKİN TEBLİĞ (2004/2)	412
256 SERİ NO'LU GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ	418
SERMAYE PİYASASINDA BAĞIMSIZ DENETİM STANDARTLARI HAKKINDA TEBLİĞ (SERİ: X, NO:22)	421
TAHSİLAT GENEL TEBLİĞİ (SERİ: A SIRA NO: 1)	644
SİGORTA BRANŞLARINA İLİŞKİN TEBLİĞ (2007/1)	770
FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMU HAKKINDA TEBLİĞ (2008/1)	773
SİGORTA VE REASÜRANS ŞİRKETLERİ İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARININ DÜZENLENMESİNE İLİŞKİN TEBLİĞ	798
SİGORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN TEKNİK KARŞILIKLARININ YATIRILACAĞI YABANCI VARLIKLARA İLİŞKİN TEBLİĞ	801
ULUSAL MESLEK STANDARTLARINA DAİR TEBLİĞ	803
YATIRIM FONLARINA İLİŞKİN ESASLAR TEBLİĞİ (III-52.1)	814
YATIRIM HİZMETLERİ VE FAALİYETLERİ İLE YAN HİZMETLERE İLİŞKİN ESASLAR HAKKINDA TEBLİĞ (III-37.1)	835
BİREYSEL PORTFÖYLERİN VE KOLEKTİF YATIRIM KURULUŞLARININ PERFORMANS SUNUMUNA, PERFORMANSA DAYALI ÜCRETLENDİRİLMESİNE VE KOLEKTİF YATIRIM KURULUŞLARINI NOTLANDIRMA VE SIRALAMA FAALİYETLERİNE İLİŞKİN ESASLAR HAKKINDA TEBLİĞ(VII-128.5)	869
YATIRIM FONLARININ FİNANSAL RAPORLAMA ESASLARINA İLİŞKİN TEBLİĞ (II-14.2) (İLGİLİ MADDELER)	900
BAZI ALACAKLARIN YENİDEN YAPILANDIRILMASINA DAİR 7440 SAYILI KANUN GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO: 2) (İLGİLİ MADDELER)	906

SİGORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN FİNANSAL TABLOLARININ SUNUMU HAKKINDA TEBLİĞ	908
SİGORTACILIK TEKDÜZEN HESAP PLANI VE İZAHNAMESİ HAKKINDA TEBLİĞ	912

GENELGELER.....914

EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN KULLANACAKLARI HESAPLAR İLE BU HESAPLARIN AÇIKLAMALARINA İLİŞKİN GENELGE (2003/5)	914
EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNDEKİ BİRİKİMLİ HAYAT SİGORTALARINDAN BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE AKTARIMLARDA HAYAT SİGORTALARINDA GEÇEN SÜRENİN HESABINA İLİŞKİN GENELGE (GENELGE NO:2004/3)	919
BİRİKİMLİ HAYAT SİGORTALARINDAN BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE AKTARIMLARDA KULLANILACAK AÇIKLAMALAR İLE MUHTEMEL BİRİKİM VE MUHTEMEL YILLIK GELİR TABLOLARINA İLİŞKİN GENELGE (GENELGE NO:2004/4)	924
TAHSİLAT İÇ GENELGESİ SERİ NO: 2007/2	933
11.07.2007 TARİHLİ VE 26579 SAYILI RESMİ GAZETE'DE YAYIMLANAN 2007/1 SAYILI SİGORTA BRANŞLARINA İLİŞKİN TEBLİĞİN UYGULAMA ESASLARINA DAİR GENELGE (2007/11)	936
SİGORTACILIK TEK DÜZEN HESAP PLANI ÇERÇEVESİNDE HAZIRLANMAKTA OLAN FİNANSAL TABLOLARDA KULLANILAN ANAHTARLARIN USUL VE ESASLARINA İLİŞKİN GENELGE (2008/1)	938
EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN TEKNİK ALTYAPI YETERLİLİKLERİNİN SINANMASINDA İZLENECEK ESAS VE USULLERE İLİŞKİN GENELGE (2008/4)	941
SERMAYE YETERLİLİĞİ TABLOLARINA İLİŞKİN GENELGE (2008/5)	944
BİREYSEL EMEKLİLİK MEVZUATI UYARINCA ÇIKARILMIŞ OLAN BAZI GENELGE VE ÖZELGELERİN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASINA İLİŞKİN GENELGE (2008/30)	946
BİREYSEL EMEKLİLİK ARACILARINA İLİŞKİN GENELGE (2009/15)	947
BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNDE KULLANILACAK MUHTEMEL BİRİKİM VE GERİ ÖDEME TABLOLARINA İLİŞKİN GENELGE (2010/10)	951
SİGORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN MALİ BÜNYELERİNE İLİŞKİN YÖNETMELİĞİN REASÜRANS POLİTİKALARI BAŞLIKLİ 15 İNCİ MADDESİNDE YER ALAN BÖLÜŞMELİ TRETelerden KOTPAR REASÜRANS ANLAŞMALARINDA TEK BİR	

REASÜRÖRE YAPILACAK DEVİR ORANININ HESAPLANMASINA İLİŞKİN GENELGE (2010/11)	954
2010/12 VE 2010/14 SAYILI GENELGELER İLE 2010/29 SAYILI SEKTÖR DUYURUSUNA İLİŞKİN İLAVE AÇIKLAMALARA İLİŞKİN GENELGE (2010/16).....	955
2010 VE 2011 YILLARINDA AZMM SONUÇLARININ AŞAMALI OLARAK UYGULANMASI HAKKINDA GENELGE (2011/10)	957
SİGORTA ŞİRKETİ VE REASÜRANS ŞİRKETİ İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNDE KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE İLİŞKİN GENELGE (2011/8).....	958
BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNDEKİ ÖDEYENİ TÜZEL KİŞİ OLAN SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN GENELGE (2014/17)	962
SİGORTACILIK DESTEK HİZMETLERİ HAKKINDA YÖNETMELİĞİN BAZI MADDELERİNİN UYGULANMASI HAKKINDA GENELGE (2016/3)	965
BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNDE DEVLET KATKISI İŞLEMLERİ HAKKINDA GENELGE (2016/12)	970
SİGORTA DENETLEME KURULU TARAFINDAN TANZİM EDİLEN RAPORLARIN İCRASINDA UYULACAK ESASLARA İLİŞKİN GENELGE (2016/25)	971
GENELGE (2016/26)	973
BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ HAKKINDA GENELGE (2016/39).....	974
RİSK PROFİL ANKETİNE İLİŞKİN GENELGE (2017/20).....	1055
FON TERCİHİ, FON DAĞILIMI DEĞİŞİKLİĞİ İLE BU HAKLARIN DEVRİNE İLİŞKİN GENELGE (2017/21)	1059
SİGORTA VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN TFRS 15'E GEÇİŞ TARİHİNE İLİŞKİN GENELGE (2018/04)	1063
KATILIM ESASLI SİGORTACILIK VE BİREYSEL EMEKLİLİK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN GENELGE (2021/3)	1064
YAZIŞMA KURALLARINA İLİŞKİN GENELGE (2021/15)	1077
BÜTÜNLEŞİK EMEKLİLİK PLANLARINA İLİŞKİN GENELGE (2021/17).....	1078
SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN KÂR DAĞITIMINA İLİŞKİN GENELGE (2021/25)	1081

DERNEK, VAKIF, SANDIK VE DİĞER KURULUŞLARDAN BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE AKTARIMLARA İLİŞKİN GENELGE (2022/4)	1082
SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK SEKTÖRLERİNDE İÇ SİSTEMLERE DAİR YÖNETMELİĞİN BAZI MADDELERİNİN UYGULANMASI HAKKINDA GENELGE (2022/16)	1093
EMEKLİLİĞE YÖNELİK TAAHHÜTTE BULUNAN KURULUŞLARIN AKTÜERYAL DENETİMİNE İLİŞKİN GENELGE (2022/18)	1106
SERMAYE YETERLİLİK HESAPLAMASINDA KULLANILAN KATSAYILARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA GENELGE (2023/1)	1142
SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN KAR DAĞITIMINA İLİŞKİN GENELGE (2023/2).....	1145
SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK SEKTÖRLERİNDE İÇ SİSTEMLERE DAİR YÖNETMELİK KAPSAMINDA KURUMA VE KAMUOYUNA YAPILACAK RAPORLAMALARDA SÜRE UZATIMI HAKKINDA GENELGE (2023/15).....	1146
SİGORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN BORSA İSTANBUL'DAN EDİNDİKLERİ KENDİ HİSSELERİNİN SERMAYE YETERLİLİĞİNDE DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN GENELGE (2023/17)	1147
SİGORTACILIK VERİLERİNİN GENEL VERİ TABANINA KAYITLANMASINA İLİŞKİN GENELGE (2023/24).....	1148
SİGORTACILIK TEKDÜZEN HESAP PLANI VE İZAHNAMESİNE İLİŞKİN GENELGE (2023/26)	1154
BİREYSEL EMEKLİLİK SÖZLEŞMESİNDEN KAYNAKLI ALACAĞIN DEVRİ HAKKINDA GENELGE (2023/29)	1319
SİGORTACILIK SEKTÖRÜNDE ENFLASYON MUHASEBESİ UYGULAMASI HAKKINDA GENELGE (2023/30)	1324
TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTI 17 (TFRS 17) KAPSAMINDA SUNULACAK RAPORLARA İLİŞKİN GENELGE (2024/1)	1325
SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK SEKTÖRLERİNDE İÇ SİSTEMLERE DAİR YÖNETMELİK KAPSAMINDA HAZIRLANACAK YÖNETİM BEYANINA İLİŞKİN GENELGE (2024/5).....	1330
BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNDE KISMEN ÖDEME HAKKINDA GENELGE (2024/13) ..	1332

SİGORTACILIK SEKTÖRÜNDE ENFLASYON MUHASEBESİ UYGULAMASI HAKKINDA GENELGE (2024/32)	1341
TFRS 17 KAPSAMINDA 2025 YILINDA SUNULACAK RAPORLARA İLİŞKİN GENELGE (2025/5)	1342
EMEKLİLİK BRANŞI İÇİN ÖNGÖRÜLEN MİNİMUM SERMAYE TUTARINA İLİŞKİN GENELGE (2025/9)	1343
SİGORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN BORSA İSTANBUL'DAN EDİNDİKLERİ KENDİ HİSSELERİNİN SERMAYE YETERLİLİĞİNDE DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN GENELGE (2025/11)	1344
SİGORTACILIK SEKTÖRÜNDE ENFLASYON MUHASEBESİ UYGULAMASI HAKKINDA GENELGE (2025/33)	1345
KARARLAR	1347
SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN 11/07/2003 TARİH VE 36/852 SAYILI KURUL KARARI	1347
GELİR VERGİSİ SİRKÜLERİ/3	1348
GİDER VERGİLERİ SİRKÜLERİ/2	1355
SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN 03/06/2005 TARİH VE 22/719 SAYILI KURUL KARARI	1358
SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN 30/06/2005 TARİH VE 26/843 SAYILI KURUL KARARI	1359
SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN 17/02/2006 TARİH VE 8/172 SAYILI KURUL KARARI	1360
GELİR VERGİSİ SİRKÜLERİ/59 (İLGİLİ MADDELER)	1362
193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNUNUN 94 ÜNCÜ MADDESİNDE YER ALAN TEVKİFAT NİSPETLERİ HAKKINDAKİ KARAR İLGİLİ MADDELER	1363
GELİR VERGİSİ SİRKÜLERİ/83	1364
GELİR VERGİSİ SİRKÜLERİ/85	1367
SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN 25/10/2013 TARİH VE 1157 SAYILI KURUL KARARI	1373
GELİR VERGİSİ SİRKÜLERİ/92	1374
SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN 20/06/2014 TARİH VE İ-SPK. 4632 S.KN. 17.2 SAYILI KURUL KARARI	1377

SERMAYE PİYASASI KURULUNUN 03.03.2016 TARİH VE 7/223 SAYILI İLKE KARARI (EMEKLİLİK YATIRIM FONLARI REHBERİ)	1385
BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE YABANCI PARA CİNSİNDEN YAPILAN KATKI PAYI ÖDEMELERİ İÇİN DEVLET KATKISI ORANININ BELİRLENMESİNE DAİR KARAR	1445
SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURULU KARARI ..	1446
BAĞIMSIZ DENETİME TABİ ŞİRKETLERİN BELİRLENMESİNE DAİR KARAR	1447
SERMAYE PİYASASI KURULU BÜLTENİ (2023/8).....	1451
SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN 09/02/2023 TARİH VE 8/173 SAYILI KURUL KARARI:	1452
SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN 14/02/2023 TARİH VE 9/176 SAYILI KURUL KARARI.	1453
MERKEZİ ALACAĞIN DEVRİ FONUNUN KURULMASINA İLİŞKİN 517 SAYILI KURUL KARARI	1455
SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN 25/01/2024 TARİH VE 6/137 SAYILI KURUL KARARI:	1456
01.03.2024 TARİHLİ VE 586 SAYILI KURUL KARARI	1457
6183 SAYILI AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUNUN 51 İNCİ MADDESİNİN BİRİNCİ FIKRASINDA YER ALAN GECİKME ZAMMI ORANININ, HER AY İÇİN AYRI AYRI UYGULANMAK ÜZERE %3,7 OLARAK BELİRLENMESİ HAKKINDA KARAR (KARAR SAYISI: 10556)	1458
BİREYSEL EMEKLİLİK TASARRUF VE YATIRIM SİSTEMİNDE TÜRK PARASI CİNSİNDEN YAPILAN KATKI PAYI ÖDEMELERİ İÇİN DEVLET KATKISI ORANININ VE CAYMA HAKKININ KULLANILMAMASI HALİNDE SAĞLANAN İLAVE DEVLET KATKISI TUTARININ YENİDEN BELİRLENMESİNE DAİR KARAR	1459
SEKTÖR DUYURULARI	1460
BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ HAKKINDA YÖNETMELİKTE YER ALAN BAZI HUSUSLARIN AÇIKLANMASINA İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2008 / 23)	1460
SİGORTA VE REASÜRANS ŞİRKETLERİ İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN FİNANSAL RAPORLAMALARI HAKKINDA YÖNETMELİĞİN 5 İNCİ MADDESİ GEREĞİNCE DİPNOTLARIN HESAP ÖZETLERİYLE BİRLİKTE GÖNDERİLMESİ GEREKTİĞİNE İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2008/40)	1464
MOBİL İMZAYA İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2010 / 19)	1465

SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNCE SGS KAPSAMINDA RAPORLANAN BAZI TABLOLARA İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2010/21)	1466
SİGORTA VE REASÜRANS ŞİRKETLERİ İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN TEKNİK KARŞILIKLARINA VE BU KARŞILIKLARIN YATIRILACAĞI VARLIKLARA İLİŞKİN YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK HAKKINDA AÇIKLAMALARA İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2010/29)	1468
SİGORTACILIK VE BİREYSEL EMEKLİLİK MEVZUATININ HAZIRLANMASI VE GÖRÜŞ PAYLAŞIMI HUSUSUNDA UYULACAK İLKE VE ESASLARA İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2011/9)	1469
SEKTÖRDEN VERİ TEMİNİNE İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2012/ 4)	1472
SİGORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN TEKNİK KARŞILIKLARINA VE BU KARŞILIKLARIN YATIRILACAĞI VARLIKLARA İLİŞKİN YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK HAKKINDA SEKTÖR DUYURUSU (2012 / 13)	1473
BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNDE YAPILAN YENİ DÜZENLEMeye İLİŞKİN SİGORTACILIK HESAP PLANINDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERE DAİR SEKTÖR DUYURUSU (2013/10)	1475
YILLIK GELİR SİGORTALARINDA BİLGİ İŞLEM ALTYAPILARININ HAZIR HALE GETİRİLMESİNE İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2015/35)	1477
YILLIK GELİR SİGORTALARINA YÖNELİK TÜFE ENDEKSİ ANÜİTE DEVLET TAHVİLLERİ HAKKINDA SEKTÖR DUYURUSU (2016/4)	1478
BİREYSEL EMEKLİLİK HAKKINDA SEKTÖR DUYURUSU (2016/20)	1479
OLAĞANÜSTÜ HAL KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERİNE İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2016/19)	1482
BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ, OTOMATİK KATILIM UYGULAMA ESASLARI HAKKINDA SEKTÖR DUYURUSU (2016/30)	1483
OTOMATİK KATILIM SİSTEMİ KAPSAMINDA YETKİLENDİRİLECEK OLAN EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNE İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2016/31)	1488
BİLANÇO VE GELİR TABLOSUNUN SGS PORTALINA YÜKLENMESİ HAKKINDA SEKTÖR DUYURUSU (2019/1)	1490
ÇALIŞANLARIN İŞVERENLERİ ARACILIĞIYLA OTOMATİK OLARAK EMEKLİLİK PLANINA DÂHİL EDİLMESİNE İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2019/2)	1491

FİİL EHLİYETİNE SAHİP OLMAYAN KİŞİLERİN BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE KATILABİLMELERİ HAKKINDA SEKTÖR DUYURUSU (2021/6)	1497
TEYSİR MODELİNE VE KATILIM ESASLI DİĞER FAALİYETLERE İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2022/4)	1498
KONSOLİDE FİNANSAL TABLO DÜZENLENMESİNE İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2022/14)	1500
BORSA İSTANBUL'UN PAY PİYASASI İŞLEMLERİNİN DURDURULMASINA BAĞLI OLARAK EMEKLİLİK YATIRIM FONLARININ ALIM VE SATIMI HAKKINDA SEKTÖR DUYURUSU (2023/2)	1501
ENGELLİ BİREYLERİN SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK HİZMETLERİNE ERİŞİMİNİN KOLAYLAŞTIRILMASI HAKKINDA SEKTÖR DUYURUSU (2023/8).....	1502
TFRS 17'NİN İLK KEZ UYGULANMASI NEDENİYLE FİNANSAL TABLO DİPNOTLARINDA AÇIKLANMASI GEREKEN HUSUSLARA İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2023/9)	1503
MERKEZİ ALACAĞIN DEVRİ FONU DUYURUSU (2023/10)	1505
MERKEZİ ALACAĞIN DEVRİ FONU DUYURUSU (2024/01)	1509

KANUNLAR VE KARARNAMELER

Kanun No : 4632
Kabul Tarihi : 28.03.2001

Resmi Gazete No : 24366
Resmi Gazete Tarihi : 07.04.2001

BİREYSEL EMEKLİLİK TASARRUF VE YATIRIM SİSTEMİ KANUNU¹

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve Kapsam

Madde 1- Bu Kanunun amacı, kamu sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısı olarak, bireylerin emekliliğe yönelik tasarruflarının yatırıma yönlendirilmesi ile emeklilik döneminde ek bir gelir sağlanarak refah düzeylerinin yükseltilmesi, ekonomiye uzun vadeli kaynak yaratarak istihdamın artırılması ve ekonomik kalkınmaya katkıda bulunulmasını teminen, gönüllü katılıma dayalı ve belirlenmiş katkı esasına göre oluşturulan bireysel emeklilik sisteminin düzenlenmesi ve denetlenmesidir.

Bu Kanunun kapsamı, emeklilik şirketlerinin kuruluş, çalışma, yönetim ve denetimine, kişilerin sisteme katılma, ayrılma ve emeklilik koşullarına, emeklilik yatırım fonlarının kuruluşuna, katkıların bu fonlarda toplanmasına ve değerlendirilmesine, aracılık hizmetlerine, kamuya açıklanacak bilgilerin kapsamına ve bireysel emeklilikle ilgili diğer hususlara ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde sermaye piyasası ve sigortacılık mevzuatının ilgili hükümleri ve genel hükümler uygulanır.

Tanımlar

Madde 2- Bu Kanunda geçen deyimlerden,

- a) (Değişik:19/1/2022-7351/3 md.) Bakanlık : Kurumun ilişkili olduğu Bakanlığı,
- b)(Değişik:19/1/2022-7351/3 md.) Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
- c) (Değişik:19/1/2022-7351/3 md.) Kurul : Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,
- d) (Değişik:19/1/2022-7351/3 md.) Katılımcı : Emeklilik sözleşmesine göre ad ve hesabına şirket nezdinde bireysel emeklilik hesabı açılan gerçek kişiyi,
- e) Katkı payı : Emeklilik sözleşmesi hükümlerine göre ödenmesi gereken tutarı,
- f) Şirket : Emeklilik şirketini,
- g) Fon : Emeklilik yatırım fonunu,
- h) (Değişik:19/1/2022-7351/3 md.) Portföy yöneticisi : Sermaye Piyasası Kurulundan portföy yöneticiliği yetki belgesi almış ve Sermaye Piyasası Kurulunca uygun görülen portföy yönetim şirketini,
- ı) (Değişik:19/1/2022-7351/3 md.) Saklayıcı : Emeklilik yatırım fonu portföyündeki varlıkların saklandığı ve Sermaye Piyasası Kurulunca uygun görülen saklama kuruluşunu,
- j) Bireysel emeklilik hesabı : Emeklilik sözleşmesi çerçevesinde katılımcı ad ve hesabına ödenen

¹ 19/1/2022 tarihli ve 7351 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle bu Kanunda yer alan "Müşetşarlık" ibareleri "Kurum" şeklinde, "Müşetşarlıkça" ibareleri "Kurumca" şeklinde, "Müşetşarlığın" ibareleri "Kurumun" şeklinde, "Müşetşarlığa" ibareleri "Kuruma" şeklinde, "Bakan" ibareleri "Kurul" şeklinde, "Bakanlığın" ibareleri "Kurulun" şeklinde, "Kurulca" ibareleri "Sermaye Piyasası Kurulunca" şeklinde, "Kurul" ibareleri "Sermaye Piyasası Kurulu" şeklinde, "Kurulun" ibareleri "Sermaye Piyasası Kurulunun" şeklinde, "Kurula" ibareleri "Sermaye Piyasası Kuruluna" şeklinde, "Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunca" ibaresi "Kurumca" şeklinde ve "Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu" ibaresi "Kurum" şeklinde değiştirilmiştir.

katkılar ve bu katkılara ilişkin her türlü getirinin katılımcı bazında izlendiği hesabı,
k) Birikim : Bireysel emeklilik hesabındaki katkılar ile bunların getirilerinin toplamını,
l) **(Değişik: 3/6/2007-5684/41 md.)** Bireysel emeklilik araçları: Emeklilik şirketlerinin emeklilik sözleşmelerine aracılık eden veya bunları emeklilik şirketi adına yapan kişileri,
İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bireysel Emeklilik Danışma Kurulu

Yapısı ve Görevleri

Madde 3- Bireysel emeklilik politikalarını belirlemek ve bunların gerçekleştirilmesi için alınması gerekli önlemler konusunda önerilerde bulunmak üzere Bireysel Emeklilik Danışma Kurulu kurulmuştur. **(Mülga ikinci ve üçüncü cümleler: 2/7/2018-KHK/700/131 md.)**

Bireysel Emeklilik Danışma Kurulunun sekretarya hizmetleri Kurum tarafından yürütülür. Bireysel Emeklilik Danışma Kurulunun çalışma esas ve usulleri Bireysel Emeklilik Danışma Kurulunun uygun görüşü alınarak Kurumca bir yönetmelikle düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Emeklilik Sözleşmesi

Emeklilik Sistemine Katılma ve Emeklilik Sözleşmesi

Madde 4- (Değişik: 13/6/2012-6327/16 md.) (Mülga birinci cümle:20/5/2021-7319/5 md.)(...) Sisteme katılmak için şirket ile emeklilik sözleşmesi akdedilir. Emeklilik sözleşmesi; şirket nezdinde bireysel emeklilik hesabı açılması, hesaba katkı payı ödenmesi, ödenen katkı paylarının tercih edilen fonlarda yatırıma yönlendirilmesi ve hesapta biriken paraların hak sahiplerine ödenmesine ilişkin esas ve usuller ile tarafların bu kapsamdaki diğer hak ve yükümlülüklerini düzenleyen sözleşmedir. Emeklilik sözleşmesi, katılımcı ile bireysel emeklilik sözleşmesi şeklinde veya bir istihdam ilişkisine dayalı olarak veya katılımcı adına bir kuruluş ile grup emeklilik sözleşmesi şeklinde yapılabilir. Emeklilik sözleşmesine ve emeklilik sözleşmesinde bulunacak hususlara ilişkin esas ve usuller Sermaye Piyasası Kurulunun görüşü alınarak Kurum tarafından belirlenir.

Katılımcının ve Şirketin Hak ve Yükümlülükleri

Madde 5- (Değişik birinci fıkra: 13/6/2012-6327/17 md.) Emeklilik sözleşmesinde belirtilen esaslar dahilinde, şirket nezdinde katılımcı adına açılan bireysel emeklilik hesabına katkı yapılır. **(Ek cümle:25/3/2020-7226/18 md.)** Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunmayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ve 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesi kapsamındaki kişiler tarafından yabancı para cinsinden katkı payı ödenebilir. Şirket, katkı paylarını, en geç şirkete intikalini takip eden ikinci iş gününde yatırıma yönlendirmek zorundadır. Katılımcı, emeklilik sözleşmesinde yer alan şartlar çerçevesinde, katkı payını birden fazla fon arasında paylaştırabilir. Katılımcı, bireysel emeklilik hesabındaki birikimlerinin başka bir emeklilik şirketine aktarılmasını talep edebilir. Aktarım talebinde bulunulması halinde şirket, bildirimin ulaşmasından itibaren en geç on iş günü içinde talebi yerine getirmekle ve birikimlerle birlikte hesaba ilişkin bilgi ve belgeleri aktarmakla yükümlüdür. Başka bir şirkete aktarım talebinde bulunulabilmesi için şirkette en az bir yıl süreyle kalınmış olması gereklidir. Kurum, bu süreyi üç yılı aşmamak üzere yeniden belirlemeye yetkilidir. Aktarıma, aktarım talebine ve şirkette kalınması gereken süreye ilişkin esas ve usuller Sermaye Piyasası Kurulunun görüşü alınarak Kurum tarafından belirlenir.

(Değişik ikinci fıkra: 13/6/2012-6327/17 md.) Bu maddede öngörülen paylaştırma, aktarım ve yatırıma yönlendirme yükümlülüklerini belirlenen süreler içinde gereği gibi yerine getirmeyen şirket,

fon birim pay fiyatı değişikliklerini dikkate alarak bu işlemten dolayı varsa katılımcının birikiminde oluşan parasal kaybı hesaplar ve katılımcının hesabına öder. Katılımcının hesabının bulunmadığı durumlarda ise ödeme doğrudan katılımcıya yapılır.

(Değişik üçüncü fıkra: 3/6/2007-5684/41 md.) Grup emeklilik sözleşmesinin akdedilmesine taraf olan dernek, vakıf, tüzel kişiliği haiz bir meslek kuruluşu veya sair kuruluş yahut grup ile işverenler tarafından çalışanları veya üyeleri hesabına kısmen veya tamamen katkı payı ödenmesi halinde, bu katkılar ile getirileri bireysel emeklilik hesaplarında ayrı olarak takip edilir ve bu hesaplardaki birikimlere ilişkin hakların kullanımı ve yükümlülükler Kurumca belirlenen esas ve usuller çerçevesince grup emeklilik sözleşmesinde belirlenir. Katılımcının bu birikimlere hak kazanma süresi her hâlde katılımcının grup emeklilik sözleşmesine giriş tarihinden itibaren yedi yılı aşamaz.²

Emekli Olma ve Emeklilik Seçenekleri

Madde 6- (Değişik birinci fıkra: 13/6/2012-6327/18 md.) Katılımcı, sisteme giriş tarihinden itibaren en az on yıl sistemde bulunmak koşulu ile elli altı yaşını tamamladıktan sonra emekli olmaya hak kazanır. Emekliliğe hak kazanan katılımcı, bireysel emeklilik hesabındaki birikimlerinin bir program dahilinde ödenmesini, tamamının defaten ödenmesini ya da yapacağı yıllık gelir sigortası sözleşmesi çerçevesinde kendisine maaş bağlanmasını talep edebilir. Katılımcının bu madde kapsamında birikimlerin ödenmesini talep etmesi veya başka bir şirket veya hayat sigorta şirketi ile yıllık gelir sigortası sözleşmesi yapması halinde şirket, katılımcının hesabındaki birikimleri bildirimin ulaşmasından itibaren en geç on iş günü içinde katılımcıya öder veya ilgili şirkete aktarır.

Yıllık gelir sigortası, toplu veya belirli süreler içinde yapılan katkılara göre sigortalının yaşaması halinde hemen veya belli bir süre sonra başlayan, sigortalıya veya lehdarlarına ömür boyu veya belirli süreler için yapılan düzenli ödemelerdir. Yıllık gelir sigortası sözleşmesine göre belirlenen emeklilik maaşı, aylık, üçer aylık, altı aylık veya yıllık olarak ödenebilir. Yıllık gelir sigortası sözleşmelerinde, yıllık gelir sigortası genel şartları çerçevesinde ilgili şirketin üstlenmiş olduğu rizikonun, tazminat yükümlülüğünün türü ve kapsamının, tarafların hak ve yükümlülüklerinin, ödeme dönemlerinin, sözleşme süresi ve sözleşmeyi sona erdiren hallerin ve ilgili diğer hususların belirtilmesi zorunludur.

(Değişik üçüncü fıkra: 13/6/2012-6327/18 md.) Emeklilik sözleşmesi süresi içinde, katılımcının vefat etmesi halinde lehdarı, malûliyet durumunun ortaya çıkması halinde ise katılımcı, bireysel emeklilik hesabındaki birikimlerin kendisine ödenmesini talep edebilir. Katılımcının emekliliğe hak kazanmadan sistemden ayrılma talebinde bulunması halinde şirket, bildirimin ulaşmasından itibaren yirmi iş günü içinde katılımcının birikimlerini tamamen öder. **(Değişik üçüncü cümle:19/1/2022-7351/4 md.)** Ancak Kurumca belirlenen hallerde ve koşullarda katılımcıya sistemden ayrılmadan, Devlet katkısı hesabındaki tutarlar hariç hesabındaki birikim tutarının yüzde ellisine kadar kısmen ödeme yapılabilir. **(Değişik dördüncü cümle:19/1/2022-7351/4 md.)** Bu durumda kısmen yapılan ödeme tutarının yüzde yirmi beşini aşmamak üzere Devlet katkısı hesabındaki tutardan da ödeme yapılabilir. **(Ek cümle:19/1/2022-7351/4 md.)** Bu fıkra kapsamında yapılacak işlemlere ilişkin, Devlet katkısına dair uygulamalar dahil olmak üzere, esas ve usuller Bakanlığın uygun görüşü alınarak Kurum tarafından belirlenir.

(Değişik dördüncü fıkra: 13/6/2012-6327/18 md.) Bu maddede öngörülen aktarma ve ödeme yükümlülüklerini belirlenen süreler içinde gereği gibi yerine getirmeyen şirket, fon birim pay fiyatı değişikliklerini dikkate alarak bu işlemten dolayı varsa katılımcının birikiminde oluşan parasal kaybı hesaplayarak katılımcının hesabına öder. Katılımcının hesabının bulunmadığı durumlarda ise ödeme katılımcının kendisine yapılır.

² 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle, bu fıkranın son cümlesinde yer alan “beş” ibaresi “yedi” olarak değiştirilmiştir.

Emeklilik sözleşmesi veya yıllık gelir sigortası sözleşmesi hükümlerine göre, hak sahiplerine ödenmesi gereken tutar, ödemeyi gerektiren tarihten itibaren on yıl içinde hak sahipleri tarafından aranmamış ise, onuncu yılı takip eden yılbaşından itibaren altı ay içerisinde hak sahiplerinin adı, soyadı ve hak kazandıkları para miktarını gösterir şekilde tanzim edilecek bir cetvel ile Kurum emrine Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına aktarılır. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına yatırılan bu paralar iki yıl içinde sahipleri tarafından aranmadığı takdirde Hazineye gelir kaydedilir.

(Değişik fıkra: 3/6/2007-5684/41 md.) Emeklilik planlarına ilişkin uygulama esasları ile yıllık gelir sigortasına ilişkin tarife ve teknik esaslar serbestçe belirlenir. Kurul, gerekli gördüğü hallerde uygulama esasları ile tarife ve teknik esasları Kurumun onayına tabi kılabilir. Bu madde kapsamında hak sahiplerinin bulunması için şirket ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yapılması gereken araştırmalara, söz konusu tutarın on yıllık süre içerisinde şirketçe ve iki yıllık süre içerisinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca değerlendirilmesine ilişkin esas ve usuller Sermaye Piyasası Kurulunun uygun görüşü alınarak Kurum tarafından belirlenir.

(Ek fıkra: 13/6/2012-6327/18 md.) Kurum, 5 inci madde ile bu maddede belirtilen işlem sürelerini, sunulan fonların içerdiği yatırım araçlarının vade yapısı ve fiyatlama sürelerini dikkate alarak altı aya kadar uzatmaya yetkilidir.

Giriş Aidatı, Yönetim ve Fon İşletim Giderleri

Madde 7- Şirket, katılımcının sisteme ilk kez katılması sırasında ve yeni bir bireysel emeklilik hesabı açtırması halinde giriş aidatı talep edebilir. Söz konusu giriş aidatları bireysel emeklilik hesabına ödenen katkılardan ayrı olarak azami bir yıl içerisinde taksitler halinde de ödenebilir. Katkı payı, fon varlıkları veya fon gelirleri üzerinden yönetim gideri ve fon işletim masrafı kesintisi yapılabilir. Bireysel emeklilik hesaplarından yapılacak her türlü kesintilerin ve giriş aidatlarının emeklilik sözleşmesinde ve yapılacak ilan ve reklamlarda açık olarak belirtilmesi zorunludur. Giriş aidatı, yönetim ve fon işletim giderleri miktar ya da oranları ve bunlara ilişkin esas ve usuller Sermaye Piyasası Kurulunun uygun görüşü alınarak Kurum tarafından belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Emeklilik Şirketine İlişkin Düzenlemeler

Kuruluş Esasları ve Kuruluş İzni

Madde 8- Emeklilik şirketi, bu Kanuna göre kurulan ve bireysel emeklilik sisteminde faaliyet göstermek üzere bu Kanun ile ihdas edilen emeklilik branşında ruhsat almış şirketi ifade eder. Şirket, 21.12.1959 tarihli ve 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu hükümlerine göre hayat ve ferdi kaza sigortaları branşlarında da ruhsat alabilir.

Şirketin emeklilik branşı dışında başka bir branşta da faaliyet göstermesi halinde her bir branşa ait hesaplar ayrı tutulur.

Şirket kuruluş izni Kurul tarafından verilir. Kurulacak şirketin ticaret unvanında “emeklilik” ibaresinin bulunması zorunludur. Kuruluş izni için Kuruma başvuruda bulunulur.

Kurulacak şirketin;

- a) Anonim şirket şeklinde kurulması,
- b) Faaliyet konusunun bu Kanunda belirtilen faaliyetlerle sınırlandırılmış olması,
- c) Sermayesinin yirmi trilyon liradan az olmaması ve ödenmiş sermayesinin asgari on trilyon olması ve kalanının üç yıl içerisinde ödenmesinin taahhüt edilmesi,
- d) Hisse senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması ve tamamının nama yazılı olması,
- e) Ana sözleşmesinin bu Kanun hükümlerine uygun olması,

- f) İş planı ve sistem tasarımı ile yapılabilirlik raporlarının sunulması,
g) Kurucularının;

1) Tasfiyeye tabi tutulan bankerler, bankalar, sigorta şirketleri ile para ve sermaye piyasalarında faaliyet gösteren diğer kurumlarda doğrudan ve dolaylı yüzde on veya daha fazla bir oranda pay sahibi olmaması,

2) İlgili mevzuat çerçevesinde faaliyetlerinin tamamen veya belirli faaliyet alanları itibarıyla sürekli veya başvuru tarihinden önceki bir yıl içerisinde bir ay veya daha fazla süreyle geçici süreyle durdurulma kararı verilmemiş olması,

3. (Değişik: 23/1/2008 – 5728/485 md.) Müflis veya konkordato ilan etmiş olmaması, Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, (...) ³ zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, bilişim sistemini engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme, banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, terörün finansmanı, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından mahkûm olmaması, ⁽³⁾⁴

4) Emeklilik şirketi olmanın gerektirdiği mali güç ve itibara sahip olması gerekir.

Sermayenin en az yüzde elli birinin mali piyasalar konusunda yeterli bilgi ve tecrübeye sahip tüzel kişilere ait olması ve tüzel kişi kurucuların yönetim ve denetimine sahip gerçek kişilerin, bu maddenin dördüncü fıkrasının (g) bendinin 4 numaralı alt bendi hariç kurucularda aranan şartları taşımaları gerekir.

Kuruluş izni için gerekli sermaye tutarı, Devlet İstatistik Enstitüsü Toptan Eşya Fiyat Endeksinin iki katının gerektirdiği miktar ve sınırları aşmamak üzere Kurum tarafından artırılabilir.

Faaliyet Ruhsatı

Madde 9- Kuruluş izni alan şirketin faaliyete geçebilmesi için emeklilik branşında faaliyet ruhsatı alması zorunludur. Emeklilik branşı faaliyet ruhsatı Kurum tarafından verilir. Faaliyet ruhsatı almak üzere Kuruma yapılan başvurularda;

- a) İki yıl içinde en az yüz bin katılımcıya hizmet verecek biçimde gerekli her türlü planlamanın yapılmış olması,
b) İş planı ve sistem tasarımında öngörülen düzenlemelerin yapılmış olması,
c) Fiziksel mekan, teknik ve idari altyapı ile insan kaynakları uyumunun sağlanmış olması şartları aranır.

Kuruluşa ilişkin verilen izin, izin tarihinden itibaren bir yıl içinde emeklilik branşı faaliyet ruhsatı almak üzere başvurunun yapılmamış veya gerekli belgelerin süresi içinde tamamlanmamış olması halinde kendiliğinden geçersiz olur. Emeklilik branşında faaliyet ruhsatı alan şirketin, ruhsatın veriliş tarihinden itibaren en geç üç ay içerisinde fon kurmak amacıyla Sermaye Piyasası Kuruluna başvurması gerekir. Şirketin fon kurma başvurusunun Sermaye Piyasası Kuruluna zamanında yapılmaması veya başvurusunun reddedilmesi halinde, verilmiş olan kuruluş izni ve faaliyet ruhsatı kendiliğinden geçersiz olur.

Kuruluş izni ve faaliyet ruhsatı başvurularında istenecek bilgi ve belgeler ile diğer esas ve usuller Sermaye Piyasası Kurulunun uygun görüşü alınarak Kurumca belirlenir.

Emeklilik ile İlgili Kavramların Kullanımı, İlan, Reklam ve Açıklanacak Bilgiler

³ Bu alt bentte yer alan "... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ..." bölümü, Anayasa Mahkemesi'nin 25/2/2010 tarihli ve E.: 2008/17, K.: 2010/44 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

⁴ 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 19 uncu maddesiyle, bu alt bentte yer alan "malvarlığı değerlerini aklama," ibaresinden sonra gelmek üzere "terörün finansmanı," ibaresi eklenmiştir.

Madde 10- Kanunla kurulmuş sosyal güvenlik kurumları, 17.7.1964 tarihli ve 506 sayılı Kanunun Geçici 20 nci maddesi kapsamında kurulan sandıklar ve 13.7.1967 tarihli ve 903 sayılı Kanun ile değişik 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi hükümleri kapsamında kurulan vakıflar hariç olmak üzere, bu Kanun kapsamında bulunmayan gerçek ve tüzel kişiler bu Kanunda düzenlenen faaliyetlerde bulundukları izlenimini verecek şekilde "Emeklilik", "Emeklilik Planı", "Emeklilik Fonu" ve "Emeklilik Yatırım Fonu" gibi kavramları veya aynı işlevi gören ifadeleri kullanamazlar.

Şirket ve bireysel emeklilik araçları, katılımcılara, üçüncü kişilere ve kuruluşlara karşı gerçeğe aykırı, yanıltıcı ve aldatıcı beyanda bulunamazlar ve ilân, reklam ve broşürleri ile bu amaca yönelik her türlü faaliyetlerinde bu nitelikteki ifadelerle yer veremezler. Bireysel emeklilik sisteminde katılımcılara veya kamuya açıklanacak bilgiler, açıklanma dönemleri ve süreleri ile ilân ve reklamlara ilişkin esas ve usuller Sermaye Piyasası Kurulunun uygun görüşü alınarak Kurumca belirlenir.

Şirketin Sorumlulukları ve Bireysel Emeklilik Araçları

Madde 11- Şirket;

- a) Emeklilik sözleşmelerine ilişkin Kurumun belirleyeceği esaslara göre bankalardan hizmet almakla,
- b) Emeklilik sözleşmesi çerçevesinde tahsil edilen katkıların fona yönlendirilmesini sağlamak ve bireysel emeklilik hesaplarının ve ilgili diğer kayıtların güncelleştirilmesi işlemlerini gerçekleştirmekle,
- c) Portföy yöneticilerinin, şirketin genel fon yönetim stratejisine ve kararlarına göre fon portföyünü yönetmesini sağlamakla,
- d) Katılımcılarının bireysel emeklilik hesaplarına ait günlük bilgilere erişimine olanak sağlamakla,
- e) Fon portföyünde yer alan varlıklar, fonun performansı, mali tabloları gibi konularda katılımcılara düzenli bilgi verilmesini sağlamakla,
- f) Kurum ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından istenecek bilgi, belge ve tablolar ile bireysel emeklilik kayıt sisteminin belirlenecek esas ve usullere göre hazırlanmasını sağlamakla,
- g) Kurumun belirleyeceği esas ve usuller çerçevesinde şirketin, Sermaye Piyasası Kurulunun belirleyeceği esas ve usuller çerçevesinde de fonun iç denetimini sağlamakla,
- h) Bireysel emeklilik hesaplarının ve emeklilik faaliyetlerinin sürekliliğini ve fon varlıklarının korunmasını sağlamak üzere, kayıtların ve varlıkların saklanması konusunda gerekli tedbirleri almakla,
- ı) **(Ek: 13/6/2012-6327/20 md.)** Katılımcıların hak ve menfaatleri ile bireysel emeklilik sisteminin işleyişini tehlikeye sokabilecek hareketlerden kaçınmakla, mevzuat ve işletme planı esaslarına uygun faaliyette bulunmakla, uygun tavsiyede bulunmakla, iyi niyet kurallarına uygun hareket etmekle ve bireysel emeklilik araçlarının bu esaslara uygun hareket etmesini sağlayacak tedbirleri almakla, sorumludur.

(Değişik ikinci fıkra: 13/6/2012-6327/20 md.) Bireysel emeklilik araçları, Kurumca belirlenen esaslar dahilinde emeklilik gözetim merkezince tutulan Bireysel Emeklilik Araçları Siciline kaydolmak zorundadır. Bireysel emeklilik araçlarında aranacak nitelik ve şartlara, faaliyetlerine, yapamayacakları işlere, sicile kaydetme ve silmeye ve diğer hususlara ilişkin esas ve usuller Kurumca düzenlenir.

(Ek fıkra: 13/6/2012-6327/20 md.) Bireysel emeklilik araçları;

- a) Mesleğin icaplarına, iyi niyet kurallarına ve mevzuata uygun faaliyette bulunmakla,
- b) Katılımcıların hak ve menfaatleri ile bireysel emeklilik sisteminin işleyişini tehlikeye sokabilecek hareketlerden kaçınmakla,
- c) Katılımcının yaşı ve beklentilerine göre, sistemin uzun vadeli yapısını ve vergi düzenlemelerini de göz önünde bulundurarak katılımcıya uygun tavsiyede bulunmakla,
- d) Meslekî yeterliliğe ilişkin tamamlayıcı eğitim programına katılmakla, sorumludur.

(Ek fıkra: 13/6/2012-6327/20 md.) Kurumca, bu madde hükmüne aykırı hareket ettiği belirlenen bireysel emeklilik aracısının işlenen fiilin ağırlığına göre satış yetkisi geçici süreyle durdurulur yahut lisansı iptal edilir. Aracılarda aranan nitelik ve şartları kaybeden bireysel emeklilik araçlarının lisansları Kurumca iptal edilir. Lisansı iptal edilen araçların kayıtları Bireysel Emeklilik Aracıları Sicilinden silinir.

Şirketin Teşkilat ve Organları

Madde 12- Şirketin yönetim kurulu beş kişiden az olamaz. Şirket genel müdürü ve yokluğunda vekili yönetim kurulunun doğal üyesidir. Yönetim kurulu üyelerinin salt çoğunluğunun bu maddede genel müdür için öngörülen mesleki deneyim süresi hariç diğer şartları haiz olması gerekir. Denetim kurulu üyelerinin, genel müdürün, genel müdür yardımcılarının ve başka unvanlarla istihdam edilseler dahi yetki ve görevleri itibarıyla genel müdür yardımcısına denk veya daha üst konumlarda imza yetkisini haiz diğer yöneticilerin, bu maddenin üçüncü fıkrasında öngörülen şartları haiz olmaları, en az lisans düzeyinde öğrenim görmüş olmaları ve sigortacılık veya işletmecilik alanında mesleki deneyime sahip olmaları şarttır. Asgari mesleki deneyim süresi, genel müdür için on yıl, genel müdür yardımcıları ve başka unvanlarla istihdam edilseler dahi yetki ve görevleri itibarıyla genel müdür yardımcısına denk veya daha üst konumlarda imza yetkisini haiz diğer yöneticiler için yedi yıldır.

Genel müdür ve genel müdür yardımcısı olarak atanacakların, bu maddede aranan şartları taşıdıklarını gösteren belgelerle birlikte Kuruma bildirilmesi gerekir. Bunların atanmaları, bildirim alındığı tarihten itibaren on iş günü içerisinde Kurumca olumsuz görüş bildirilmediği takdirde yapılabilir. Herhangi bir nedenle görevden ayrılan genel müdür ve genel müdür yardımcılarının, görevden ayrılma nedenleri şirket ve görevden ayrılan tarafından, ayrılış tarihinden itibaren on iş günü içerisinde Kuruma bildirilir.

Bu Kanun hükümlerine aykırı hareketlerinden dolayı hapis veya bir defadan fazla ağır para cezası ile cezalandırılanlar ile durumları bu kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (g) bendinin 4 numaralı alt bendi hariç olmak üzere (g) bendine uymayanlar, hiç bir şirkette yönetim kurulu üyesi, denetim kurulu üyesi, genel müdür, genel müdür yardımcısı veya birinci derecede imza yetkisini haiz görevli olarak çalıştırılmazlar. Şirket, bu gibi kişilerin imza yetkilerini derhal kaldırmak zorundadır. Yapılan denetlemeler sonucunda, bu Kanun veya ilgili diğer mevzuat hükümlerini ihlal ettikleri ve şirketin emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürdükleri tespit edilen şirket yöneticileri ve görevlilerinin, haklarında kanuni kovuşturma istenmesini müteakip Kurumun talebi üzerine geçici olarak imza yetkilerinin kaldırılması zorunludur. Bu kimseler Kurumun izni olmadıkça imza yetkisini haiz personel olarak hiç bir şirkette çalıştırılmazlar.

Anasözleşme Değişiklikleri, Hisse ve Malvarlıklarının Devri ve Şirket Birleşmeleri

Madde 13- Şirketlerin anasözleşmelerinin değiştirilmesinde Kurumun uygun görüşü aranır. Kurumca uygun görülmeyen değişiklik tasarıları genel kurulda görüşülemez. Sicil memuru, Kurumun uygun görüşü olmaksızın anasözleşme değişikliklerini Ticaret Siciline tescil edemez.

Bir gerçek veya tüzel kişinin, şirketin sermayesinin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya fazlasını temsil eden payları edinmesi ile bir ortağa ait payların şirket sermayesinin yüzde onunu, yüzde yirmisini, yüzde otuzüçünü ya da yüzde ellisini aşması sonucunu doğuran hisse edinimleri ile bir ortağa ait payların söz konusu oranların altına düşmesi sonucunu doğuran hisse devirleri Kurumun iznine tabidir. Oy hakkı edinilmesi ile hisselerin rehnedilmesinde de bu hüküm uygulanır. Yönetim ve denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren veya intifa hakkı tanınan hisse senetlerinin devri, yukarıdaki oransal sınırlara bakılmaksızın Kurumun iznine tâbidir.⁵

Şirketin tüm aktif ve pasiflerini diğer bir emeklilik şirketine devretmesi ya da bir veya birkaç emeklilik

⁵ 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 21 inci maddesiyle, bu maddenin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan "Bakanlığın" ibareleri "Müşteşarlığın" olarak değiştirilmiştir.

şirketi ile birleşmesi Kurumun iznine tabidir.⁽⁵⁾

Şirket sermayesinin yüzde on ve daha fazlasına sahip olan tüzel kişilerin sermayesinin doğrudan veya dolaylı olarak bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen oranlar veya esaslar dahilinde el değiştirmesi Kurumun iznine tabidir. İzin devralan ortağın kurucularda aranan şartları taşıması kaydıyla verilebilir. Bu fıkra hükmü tüzel kişi ortağın yönetim ve denetimini belirleyen sermaye paylarının bir başka tüzel kişiye ait olması halinde, gerçek kişi ortak ya da ortaklara ulaşıncaya kadar uygulanır.⁽⁵⁾

Bu madde hükümlerine aykırı olarak yapılan tescil işlemleri hükümsüzdür.

Şirkette hisse edinilmesine ve devrine, şirketin malvarlıklarının devrine, şirket ortaklarının bu kanunda aranan nitelikleri kaybetmeleri halinde temettü hakkı hariç ortağa ait hakların kullanımına, dolaylı pay sahipliğine, şirketlerin birleşmesine ve diğer hususlara ilişkin esas ve usuller Sermaye Piyasası Kurulunun uygun görüşü alınarak Kurumca belirlenir.

Malî Bünyenin Güçlendirilmesi ve Şirket Uygulamalarının İyileştirilmesi⁶

Madde 14- (Değişik birinci fıkra: 13/6/2012-6327/22 md.) Şirketin katılımcıların hak ve menfaatlerini tehlikeye sokabilecek uygulamalar yaptığıнын, sözleşmelerden doğan yükümlülüklerini yerine getiremediğinin veya malî bünyesinin katılımcıların hak ve menfaatlerini tehlikeye düşürecek düzeyde zayıflamakta olduğunun tespiti hallerinde Kurul, şirketin yönetim kurulundan;

- a) Şirketin iş süreçlerinin, teknik altyapısının ve uygulamalarının iyileştirilmesine yönelik gerekli tedbirlerin alınmasını,
- b) Sermayenin artırılmasını, ödenmemiş kısmının ödenmesini, sermayeye mahsuben ödeme yapılması için ortaklara çağrıda bulunulmasını veya kâr dağıtımının durdurulmasını,
- c) İştiraklerin ve sabit değerlerin kısmen veya tamamen elden çıkarılmasını veya elden çıkarılmasının durdurulmasını, yeni iştirak ve sabit değerler edinilmemesini,
- d) Serbest varlıkların gösterilecek bir bankada bloke edilmesini ve bu varlıklar üzerinde izinsiz tasarruf edilmemesini,
- e) Şirketin malî bünyesini düzeltmeye yönelik diğer tedbirlerin alınmasını, isteyebilir.

Şirket, alınması talep edilen tedbirlerin bildiriminden itibaren on iş günü içerisinde iyileştirme planını hazırlayıp Kuruma göndermek zorundadır.

İyileştirme planında öngörülen önlemlerin zamanında alınmaması veya bu tedbirlerin uygulanmasına rağmen bu maddenin birinci fıkrasında belirlenen hususların devam etmesi ya da şirketin mali bünyesindeki zayıflamanın bu maddenin birinci fıkrasında yer alan safhaların uygulanması durumunda dahi şirketin mali durumunun düzeltilmesine imkan bulunmadığının tespit edilmesi hallerinde Kurul, şirketin;

- a) Yeni sözleşme akdetme ve temdit yetkisini kaldırmaya,
- b) Yönetim kurulu üyelerinin tamamını veya bir kısmını görevden alarak veya üye sayısını artırarak yönetim kuruluna üye atamaya,
- c) Fonları ve varsa diğer branşlara ait portföylerini belirlenecek esaslar dahilinde diğer şirketlere devretmeye,
- d) Faaliyet ruhsatlarını iptal etmeye,
- e) İflasını istemeye,
- f) Gerekli görülen diğer tedbirleri almaya yetkilidir.

⁶ Bu madde başlığı "Malî bünyenin güçlendirilmesi" iken, 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Emeklilik Yatırım Fonuna İlişkin Düzenlemeler

Emeklilik Yatırım Fonu ve Fon İçtüzüğü

Madde 15- Fon, şirket tarafından emeklilik sözleşmesi çerçevesinde alınan ve katılımcılar adına bireysel emeklilik hesaplarında izlenen katkıların, riskin dağıtılması ve inanca mülkiyet esaslarına göre işletilmesi amacıyla oluşturulan malvarlığıdır. Fonun tüzel kişiliği yoktur. Fon, bu Kanunda yer alan amaçlar dışında kullanılamaz ve kurulamaz.

Şirketin, fon içtüzüğü, emeklilik sözleşmesi ve Sermaye Piyasası Kurulunca belirlenecek diğer belgelerle birlikte, fon kurmak üzere Sermaye Piyasası Kuruluna başvurması zorunludur. Kuruluş izni almak üzere yapılacak başvurularda istenilecek şartlara ilişkin esas ve usuller Kurumun uygun görüşü alınarak Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenir.

Fon içtüzüğü, katılımcı ile şirket, saklayıcı ve portföy yöneticisi arasında fon portföyünün inanca mülkiyet esaslarına göre saklanması ve vekalet akdi hükümlerine göre yönetimini konu alan ve genel işlem şartlarını içeren iltihaki bir sözleşmedir. **(Değişik ikinci cümle: 13/6/2012-6327/23 md.)**Sermaye Piyasası Kurulu tarafından uygun görülen fon içtüzüğü, izin belgesi tarihini takip eden altı iş günü içinde şirketin merkezinin bulunduğu yerin ticaret siciline tescil edilir ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan olunur. Fon içtüzüğüne yönelik esas ve usuller Kurumun uygun görüşü alınarak Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenir.

Fonun Faaliyete Geçmesine İlişkin Esaslar

Madde 16- Şirket, fon kuruluş izni tarihinden itibaren en geç altı ay içerisinde Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenen belgelerle birlikte katılma belgelerinin kayda alınması talebiyle Sermaye Piyasası Kuruluna başvurmak zorundadır. Bu süre içerisinde Sermaye Piyasası Kuruluna başvuru yapılmaması halinde, fon içtüzüğü şirket tarafından ticaret sicilinden terkin ettirilir ve buna ilişkin belgeler terkin takip eden altı iş günü içerisinde Sermaye Piyasası Kuruluna gönderilir. Fonun kayda alınma başvurusunun Sermaye Piyasası Kurulunca değerlendirilebilmesi için;

- a) Fon içtüzüğünün şirketin merkezinin bulunduğu yerin ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilân edilmiş olması,
- b) Yeterli mekan, teknik donanım ve örgütlenmenin sağlanmış, fon hizmet biriminin ve fon kurulunun oluşturulmuş, iç denetim sisteminin kurulmuş, personelin buna uygun görev ve sorumluluklarının belirlenmiş olması ve bu konularda gerekli belgelerin hazırlanmış olması,
- c) Muhasebe kayıt ve belge sistemi ile düzenli iş akışı ve haberleşmeyi sağlayacak teknik alt yapının kurulmuş olması,
- d) Fonlara ilişkin insan kaynaklarının belirlenmiş olması,
- e) En az bir portföy yöneticisi ile portföy yönetim sözleşmesinin imzalanmış olması,
- f) Şirketin bu Kanunda öngörülen kuruluş şartlarını kaybetmemiş olması, zorunludur.

Sermaye Piyasası Kurulunca yapılacak değerlendirme sonucu uygun görülen ve fon içtüzüğünde yer alan, kurulacak olan asgari üç fonun her biri için ayrı ayrı olmak üzere, şirketin ödenmiş sermayesinin asgari yirmide biri tutarındaki fon miktarına karşılık gelen pay sayısı Sermaye Piyasası Kurulu kaydına alınır ve fon portföyleri öncelikle bu paylara karşılık gelen tutar ile oluşturulur. Katılımcılardan toplanan katkılar karşılığında verilecek payların fon içtüzüğünde öngörülen tutara karşılık gelen payları aşması halinde, yeni pay sayısının artırılması ve artırılan payların Sermaye Piyasası Kurulu kaydına alınması talebiyle Sermaye Piyasası Kuruluna başvurulur.

(Değişik üçüncü fıkra: 13/6/2012-6327/24 md.) Sermaye Piyasası Kurulu tarafından, Kurumun uygun görüşü alınmak kaydıyla, üçer aylık dönemlerin son iş günü itibarıyla fon net varlık değerinin yüzbinde beşini aşmamak üzere kayda alma ücreti alınır ve üçer aylık dönemleri izleyen on iş günü içinde tahsil edilir.

Şirkete ve katılımcılara ait fondaki pay adedi, fon miktarı, fonun faaliyet ilke ve esasları, örgüt yapısı, muhasebe, belge ve kayıt düzeni, katılımcıların bilgilendirilmesi ve bunlara ilişkin esas ve usuller Kurumun uygun görüşü alınarak Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenir.

Fon Malvarlığına, Fon Portföyüne ve Fon Varlıklarının Saklanması İlişkin İlkeler

Madde 17- Fonun malvarlığı, şirketin bu Kanundan, 28.7.1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunundan, emeklilik sözleşmesinden, fon içtüzüğünden ve ilgili mevzuattan doğan yükümlülüklerini yerine getirmesi ve sorumluluğunu karşılaması dışında hiçbir amaçla kullanılamaz. **(Değişik son cümle: 13/6/2012-6327/25 md.)** Fon malvarlığı rehnedilemez, portföye ilişkin olarak yapılan işlemler haricinde teminat gösterilemez, üçüncü şahıslar tarafından haczettirilemez ve iflas masasına dahil edilemez.

(Ek fıkra: 3/6/2007-5684/41 md.) Bireysel emeklilik hesabındaki fon paylarından, katılımcının sisteminde bulunduğu ay sayısı ile asgari ücret tutarının çarpımına karşılık gelen birikim tutarı ve bu Kanunun 6 ncı maddesi kapsamında bireysel emeklilik sisteminden emekli olanlara yapılan yıllık gelir sigortası ödemelerinin aylık ödemeye isabet eden miktarının nafaka borçları hariç olmak üzere asgari ücret tutarına kadar olan kısmı haczedilemez, rehnedilemez, iflas masasına dahil edilemez. Bu fıkradaki hükümlerin uygulanmasında rehin, haciz veya iflas tarihinde geçerli brüt asgari ücret tutarı esas alınır. **(Ek cümle:19/1/2022-7351/5 md.)** 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun ilgili hükümlerine göre bireysel emeklilik sözleşmelerinin yahut bu sözleşmelerden kaynaklı alacağın devredilmesi durumunda, 5 inci ve 6 ncı maddelerde belirtilen hakların kullanımı ile söz konusu uygulamaya ilişkin diğer esas ve usuller Kurum tarafından belirlenir.

(Değişik üçüncü fıkra: 13/6/2012-6327/25 md.) Şirket, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenen türlerden olmak üzere para ve sermaye piyasası araçlarından, kıymetli madenlerden veya Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenen diğer yatırım araçlarından oluşan farklı portföy yapılarına sahip en az üç fon kurmak zorundadır. Fon kuruluşuna, şirketlerin katılımcılarına diğer şirketlerin fonlarını sunmasına ve Fon portföy sınırlamalarına ilişkin ilkeler ile fon portföyündeki varlıkların değerlendirilmesine ilişkin esas ve usuller Kurumun uygun görüşü alınarak Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenir.

(Ek fıkra: 13/6/2012-6327/25 md.) Sermaye Piyasası Kurulu, fon payı alım satımının Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından günlük alım satım kurları ilan edilen yabancı paralar üzerinden yapılmasına izin verebilir.

Bu kapsamda yapılacak izin başvurularının değerlendirilmesinde Kurumun ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının görüşü alınır.

Fon portföyündeki varlıklar saklayıcı nezdinde saklanır. Katılımcıların sahip oldukları ve fondaki katkılarını gösteren pay adedi de, saklayıcı nezdinde katılımcı bazında ve katılımcıların erişebileceği şekilde izlenir.

Fon Portföyünün Yönetimi

Madde 18- Fon portföyü, portföy yöneticileri tarafından yönetilir. Portföy yöneticileri, portföyü bu Kanun, 2499 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, fon içtüzüğü, emeklilik sözleşmesi ve ilgili mevzuat hükümlerine göre yönetmekle yükümlüdür. Alınacak portföy yönetim hizmetine ilişkin esaslar bu konuda şirket ve portföy yöneticileri arasında yapılacak portföy yönetim sözleşmesi ile belirlenir.

(Değişik son cümle: 3/6/2007-5684/41 md.) Portföy yönetim sözleşmelerinin Sermaye Piyasası Kurulunca belirlenen asgari unsurlara uygun olması zorunludur.

Şirket, portföy yöneticilerinin, fon yönetiminde gerekli özen ve basireti göstermemeleri, Sermaye Piyasası Kurulunun portföy yöneticiliğine ilişkin ilkelerine aykırı hareket etmeleri, mali bünyelerinin zayıfladığının tespit edilmesi gibi durumlarda, portföy yönetim sözleşmesini feshedip, Sermaye Piyasası Kurulunca uygun görülen başka portföy yöneticileri ile portföy yönetim sözleşmesi imzalayabilir. Yukarıdaki koşulların varlığı halinde Sermaye Piyasası Kurulu da portföy yöneticilerinin değişmesini isteyebilir. Portföy yönetim sözleşmesine ilişkin esas ve usuller Kurumun uygun görüşü alınarak Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenir.

Fonların Birleştirilmesi ve Devri

Madde 19- Aynı şirkete ait fonlar, şirketin talebi üzerine veya re'sen Sermaye Piyasası Kurulu tarafından birleştirilebilir. Fon, ancak başka bir emeklilik yatırım fonu ile birleştirilebilir. Söz konusu birleştirmelere yönelik esas ve usuller Kurumun uygun görüşü alınarak Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenir.

Fon süresiz olarak kurulur. Sermaye Piyasası Kurulu;

- a) Şirketin bir yıl öncesinden fesih ihbarında bulunması,
- b) Şirketin fon kurmaya ilişkin şartlarını kaybetmesi,
- c) Şirketin mali bünyesinin zayıflaması nedeniyle bu Kanunun 14 üncü maddesi kapsamına alınması hallerinde, fon malvarlığını bir başka şirkete Kurumun uygun görüşünü alarak devredebilir. Devir işlemlerine ilişkin esas ve usuller Kurumun uygun görüşü alınarak Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Denetim ve Bağımsız Dış Denetim

Denetim

Madde 20-(Mülga birinci fıkra: 13/6/2012-6327/26 md.)

Şirketin bu Kanun çerçevesinde yürütülen emeklilik faaliyetleri ile sigortacılık faaliyetleri Kurumun denetimine tabidir. Şirketin fonlarına, portföy yöneticilerine ve saklayıcılara ilişkin hesap ve işlemleri ise Sermaye Piyasası Kurulunun denetimine tabidir. Denetimlere ilişkin raporlar, konularına göre Kurum veya Sermaye Piyasası Kurulu tarafından değerlendirilir ve sonuçlandırılır.

Emeklilik Gözetim Merkezi

Madde 20/A- (Ek: 3/6/2007-5684/42 md.) Kurum, bireysel emeklilik sisteminin güvenli ve etkin biçimde işletilmesini sağlamak, katılımcıların hak ve menfaatlerini korumak amacıyla şirketlerin ve bireysel emeklilik araçlarının faaliyetlerinin gözetim ve denetimine yönelik alt yapı oluşturulmasına, portföy Yönetim Şirketlerinin emeklilik yatırım fonlarına ilişkin faaliyetlerinin Sermaye Piyasası Kurulunca gözetimine yönelik altyapı oluşturularak raporlama yapılmasına bireysel emeklilik hesaplarına, emeklilik planlarına, işlemlerin konsolidasyonuna, katılımcılara ait bilgilerin saklanmasına, kamunun ve katılımcıların bilgilendirilmesine, istatistik üretimine, bireysel emeklilik araçları siciline ve bireysel emeklilik araçları sınavına ilişkin işlemlerin yapılması ile hayat sigortaları ve diğer sigorta branşlarına ilişkin verilebilecek diğer görevleri yerine getirmek üzere özel hukuk hükümlerine göre kurulmuş bir tüzel kişiyi emeklilik gözetim merkezi olarak görevlendirebilir. Emeklilik gözetim merkezinin ana sözleşmesinde yer alması gereken hususlar Kurumca belirlenir ve bu ana sözleşmede yapılacak değişikliklerde Kurumun uygun görüşü aranır. Emeklilik şirketleri, Kurumun uygun görmesi halinde hayat branşında faaliyet gösteren sigorta şirketleri ile diğer kurum ve kuruluşlar emeklilik gözetim merkezine ortak olabilir. Emeklilik gözetim merkezi, Kurumun denetimine tabidir. Bu Kanun

kapsamındaki şirket, kurum, kuruluş ve kişiler, bu Kanuna istinaden verilen görevlerin yerine getirilmesini teminen talep edilen bilgi ve belgeleri emeklilik gözetim merkezine aktarır. Emeklilik gözetim merkezinin çalışma esas ve usulleri Kurum tarafından belirlenir.⁷

Bağımsız Dış Denetim

Madde 21- (Değişik: 13/6/2012-6327/27 md.) Şirketin yıl sonu malî tablolarının bağımsız denetim kuruluşları tarafından denetlenmesi zorunludur. Fonların hesap ve işlemleri ayrıca yılda en az bir defa bağımsız dış denetime tabidir.

YEDİNCİ BÖLÜM **Ceza Hükümleri**

İdarî yaptırımlar⁸

Madde 22- (Değişik: 23/1/2008 – 5728/486 md.) Konularına göre Kurum veya Sermaye Piyasası Kurulu kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle bu Kanuna tâbi gerçek ve tüzel kişilere, bu Kanunun;

- a) 4 üncü maddesi hükümlerine aykırı emeklilik sözleşmesi düzenlenmesi halinde üçbin Türk Lirası,
- b) 5 inci maddesinde öngörülen aktarma yükümlülüğüne aykırılık halinde ikibin Türk Lirası,
- c) **(Değişik: 13/6/2012-6327/28 md.)** 5 inci maddesinde öngörülen paylaştırma ve yatırıma yönlendirme yükümlülüğüne aykırılık halinde ikibin Türk Lirası,
- d) 6 ncı maddesinde öngörülen ödeme veya aktarma yükümlülüğüne aykırılık halinde ikibin Türk Lirası,
- e) 6 ncı maddesinin son fıkrasında öngörülen tasdik yükümlülüğünün yerine getirilmeden sözleşmelerin uygulamaya konulması halinde üçbin Türk Lirası,
- f) 7 nci maddesinde öngörülen katılımcı tarafından ödenecek giderler veya ücretler konusunda bilgilendirme yükümlülüğüne aykırılık halinde ikibin Türk Lirası,
- g) 10 uncu maddesinin birinci fıkrası hükümlerine aykırı olarak belirtilen kavramların kullanılması halinde yedibinbeşyüz Türk Lirası,
- h) 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası hükümlerine aykırı olarak ilan ve reklam faaliyetinde bulunulması halinde onbeşbin Türk Lirası,
- ı) 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen katılımcılara bilgi verilmesi yükümlülüğüne aykırılık halinde ikibin Türk Lirası,
- j) **(Değişik: 13/6/2012-6327/28 md.)** 11 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarında öngörülen sorumlulukların yerine getirilmemesi halinde üçbin Türk Lirası,
- k) 11 inci maddesinin ikinci fıkrası hükümlerine aykırı olarak aracılık faaliyetinde bulunulması veya aracılık hizmeti sağlanması hallerinde altıbin Türk Lirası,
- l) 12 nci maddesinin birinci fıkrası hükümlerine aykırı olarak belirtilen nitelikleri haiz olmayan kişilerin çalıştırılması halinde onbeşbin Türk Lirası,
- m) 12 nci maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi halinde üçbin Türk Lirası,
- n) 12 nci maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerine aykırı olarak belirtilen kişilerin yasaklanan görevlerde çalıştırılması halinde onbeşbin Türk Lirası,
- o) 13 üncü maddesinin birinci fıkrası hükümlerine aykırı olarak anasözleşme değişikliklerinin tescil edilmesi halinde onbeşbin Türk Lirası,
- p) 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerine aykırı olarak malvarlıklarının devri veya bir başka şirketle birleşilmesi halinde onbeşbin Türk Lirası,
- r) 21 inci maddesinde öngörülen bağımsız dış denetim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi halinde

⁷ 17/1/2019 tarihli ve 7161 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu fıkraya “alt yapı oluşturulmasına,” ibaresinden sonra gelmek üzere “portföy yönetim şirketlerinin emeklilik yatırım fonlarına ilişkin faaliyetlerinin Kurulca gözetimine yönelik altyapı oluşturularak raporlama yapılmasına,” ibaresi eklenmiştir.

⁸ Bu madde başlığı “İdarî suç ve cezalar” iken, 23/1/2008 tarihli ve 5728 sayılı Kanunun 486 ncı maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

onbeşbin Türk Lirası,

s) Bakanlık, Kurum ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından alınan kararlara, çıkarılan yönetmelik ve tebliğler ile yapılan diğer düzenlemelere uyulmaması halinde, yukarıdaki fıkralarda, sigortacılık mevzuatı ve sermaye piyasası mevzuatında öngörölmüş bir cezanın olmadığı hallerde ikibin Türk Lirası,

idarî para cezası verilir.

Yukarıda belirtilen idarî para cezalarının uygulanmasından önce ilgili kuruluş veya kişilerin savunmaları alınır. Savunma istendiğine ilişkin yazının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde savunma verilmemesi halinde savunma hakkından feragat edildiği kabul edilir.

İdarî para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin tekrarı halinde, verilen para cezası iki katı, izleyen tekrarlarında üç katı artırılarak uygulanır. Bu cezaların verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde idarî para cezasının verilmesini gerektiren aynı fiil işlenmediği takdirde önceki cezalar tekrarda esas alınmaz.

Bu Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasında öngörölen suç işleyenler hakkında kanunî kovuşturmayla geçilmekle birlikte, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Kurumun talebi üzerine valiliklerce bunların işyerleri geçici olarak kapatılır; ilan ve reklamları durdurulur ya da toplatılır.

Ceza sorumluluğu⁹

Madde 23- (Değişik: 23/1/2008 – 5728/487 md.)Bu Kanuna göre gereken izinleri almaksızın emeklilik faaliyetinde bulunan veya ticaret unvanları ve her türlü belgeleri ve ilan ve reklamları ve kamuoyuna yaptıkları açıklamalarda bu Kanunda belirtilen kuruluşların adını kullanan ya da 10 uncu madde hükümlerine aykırı olarak bu Kanunda düzenlenen faaliyetlerde bulundukları izlenimini yaratacak söz ve deyimleri kullanan gerçek kişiler ile tüzel kişilerin görevlileri üç yıldan beş yıla kadar hapis ve üçyüz günden ikibin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca idarî tedbir olarak bu faaliyetlerin yürütölmesine mani olunur.

Şirketin yönetim kurulu başkanı ve üyeleri ile imza yetkisini haiz mensupları, portföy yönetim şirketinin yönetim kurulu başkanı ve üyeleri ile imza yetkisini haiz mensupları, görevleri dolayısıyla kendilerine tevdi olunan veya muhafazaları, denetimleri ve sorumlulukları altında bulunan şirkete ait para veya diğer varlıkları zimmetine geçirirlerse, Türk Ceza Kanununun, zimmet suçuna ilişkin hükümlerine göre verilecek ceza beşte bir oranında artırılır.

Bu Kanunda gösterilen yetkili mercilerin ve denetim görevlilerinin istedikleri bilgi ve belgeleri vermeyen ya da denetim görevlilerinin görevlerini yapmalarına engel olan gerçek kişilerle tüzel kişilerin görevli ve ilgilileri bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yüz günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır.

Bu Kanuna tâbî gerçek ve tüzel kişilerin bu Kanunda gösterilen merciler ile denetim görevlilerine, mahkemelere ve diğer resmi dairelere hitaben düzenledikleri veya yayımladıkları belgelerde yapılan gerçeğe aykırı beyanlarından dolayı bunları veya bunların düzenlenmesine esas olan her türlü belgeleri imzalayanlar hakkında, Türk Ceza Kanununun belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümlerine göre verilecek ceza bir kat artırılır.

Bu Kanuna tâbî kuruluşların itibarını kırabilecek veya servetine zarar verebilecek bir hususa kasten sebep olan ya da bu yolda asılsız haber yayanlar, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu fiilin basın ve yayın yoluyla işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılır. İsimleri belirtilmese dahi bu Kanuna tâbî kuruluşların güvenilirliği konusunda kamuoyunda tereddüte yol açarak bu kuruluşların malî bünyelerinin olumsuz etkilenmesine neden olabilecek nitelikte asılsız

⁹ Bu madde başlığı "Adlî suç ve cezalar" iken, 23/1/2008 tarihli ve 5728 sayılı Kanunun 487 nci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

haberleri yukarıda belirtilen araçlarla yayınlayanlar dörtüüz günden üçbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

Bu Kanunun uygulanmasında ve uygulanmasının denetiminde görev alanlar, görevleri sırasında bu Kanun kapsamında faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişiler, bunların iştirakleri ve kuruluşları ile katılımcıya ait öğrendikleri sırları, bu Kanuna ve özel kanunlarına göre yetkili olanlardan başkasına açıklayamazlar ve kendi yararlarına kullanamazlar. Bu yükümlülük bu kişilerin görevden ayrılmalarından sonra da devam eder. Bu yükümlülüğe uymayan kimseler Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesine göre cezalandırılır.

Bu Kanuna tâbi kuruluşların mensupları ve diğer görevlileri, sıfat ve görevleri dolayısıyla bu Kanuna tâbi kuruluşlara veya emeklilik sözleşmesi ile ilgili kişilere ait öğrendikleri sırları bu konuda kanunen açıkça yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder. Bu madde hükmüne aykırı davrandığı tespit edilen kişiler Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesine göre cezalandırılır.

Bu maddenin altıncı ve yedinci fıkralarında yazılı kişiler, öğrendikleri sırları kendileri ya da başkaları için yarar sağlamak amacıyla açıklarlarsa, haklarında Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesine göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Soruşturma ve kovuşturma usulü¹⁰

Madde 24- (Değişik: 23/1/2008 – 5728/488 md.)Bu Kanunda belirtilen suçlara ilişkin soruşturma ve kovuşturma yapılması, konularına göre Kurum veya Sermaye Piyasası Kurulu tarafından Cumhuriyet başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlıdır. Bu başvuru muhakeme şartı niteliğindedir. Cumhuriyet savcıları kovuşturmaya yer olmadığına karar verilerse, Kurum veya Sermaye Piyasası Kurulu, Ceza Muhakemesi Kanununa göre kendisine tebliğ edilecek bu kararlara karşı itiraza yetkilidir. Bu fıkra uyarınca yapılan soruşturmalar neticesinde açılan kamu davalarında, Kurum veya Sermaye Piyasası Kurulunun başvuruda bulunması hâlinde, bunlar başvuru tarihinde katılan sıfatını kazanırlar.

Genel Hükümlerin Saklılığı

Madde 25- Bu kanuna göre suç teşkil eden hareket ve fiiller başka kanunlara göre de cezayı gerektirdiği takdirde failleri hakkında en ağır cezayı gerektiren kanun maddesi uygulanır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Yönetmelikler

Madde 26- Bu Kanunda, Kurulun, Kurumun ve Sermaye Piyasası Kurulunun belirlemeye yetkili kılındığı hususlar yönetmeliklerle düzenlenir. Bu Kanun kapsamında çıkarılacak yönetmelikler, kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç altı ay içerisinde çıkarılır.

Devlet katkısı¹¹

Ek Madde 1- (Ek: 13/6/2012-6327/29 md.)

(Değişik birinci fıkra:19/1/2022-7351/6 md.) (Değişik birinci fıkra: 19/12/2025-33112/19 md.) İşveren tarafından ödenenler hariç Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı katılımcılar ile 5901 sayılı Kanununun 28 inci maddesi kapsamındaki katılımcılar adına bireysel emeklilik hesabına ödenen

¹⁰ Bu madde başlığı "Kovuşturma usulü" iken, 23/1/2008 tarihli ve 5728 sayılı Kanunun 488 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

¹¹ 3/4/2013 tarihli ve 6456 sayılı Kanunun 34 üncü maddesiyle, bu maddede yer alan "Devlet katkısı ve varsa getirilerinin" ibareleri "Devlet katkısı hesabındaki tutarın" şeklinde, "Devlet katkısı ve getirilerinden" ibareleri "Devlet katkısı hesabındaki tutarlardan" şeklinde, "Devlet katkısına ilişkin hesabındaki varsa hak kazanılmayan birikim tutarı" ibaresi "Devlet katkısı hesabındaki varsa hak kazanılmayan tutarlar" şeklinde, "Devlet katkısı ve getirileri" ibaresi "Devlet katkısı hesabındaki tutarlar" şeklinde değiştirilmiştir.

katkı paylarının yüzde otuzuna karşılık gelen tutar, şirketler tarafından emeklilik gözetim merkezine iletilen bilgiler esas alınarak Devlet katkısı olarak emeklilik gözetim merkezince hesaplanır. Cumhurbaşkanı, bu oranı yüzde ellisine kadar artırmaya, sıfıra kadar indirmeye yetkilidir. Devlet katkısı, Bakanlık bütçesine konulan ödenekten katılımcıların ilgili hesaplarına şirketler aracılığıyla aktarılmak üzere emeklilik gözetim merkezine ödenir. Bir katılımcı için bir takvim yılında ödenen ve Devlet katkısı tutarının hesaplanmasına esas teşkil eden katkı paylarının toplamı ilgili takvim yılına ait hesaplama ile ilgili dönemin sona erdiği tarihte geçerli brüt asgari ücretin hesaplama dönemine isabet eden toplam tutarını aşamaz. Şu kadar ki, anılan sınırı aşan katkı payları için, Bakanlığın uygun görüşüyle, Kurumca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde, ilgili katkı payının ödendiği yılı takip eden takvim yıllarında da Devlet katkısı hesaplaması ve ödemesi yapılabilir. Bu ödenekten bütçenin diğer kalemlerine hiçbir şekilde aktarma yapılamaz. Devlet katkısı, katkı payı ödemelerinden ayrı olarak takip edilir.

Katılımcılardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra;

- a) En az üç yıl sistemde kalanlar Devlet katkısı hesabındaki tutarın yüzde onbeşine,
 - b) En az altı yıl sistemde kalanlar Devlet katkısı hesabındaki tutarın yüzde otuzbeşine,
 - c) En az on yıl sistemde kalanlar Devlet katkısı hesabındaki tutarın yüzde altmışına,
- hak kazanır. Bu sürelerin hesabında emeklilik sözleşmesi esas alınır.

Bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat veya malûliyet nedeniyle ayrılanlar Devlet katkısı hesabındaki tutarın tamamına hak kazanır. Devlet katkısı hesabındaki tutarlardan hak kazanılan tutarlar sistemden ayrılma veya emeklilik durumunda katılımcıya ödenir.

Vefat veya malûliyet hariç sistemden emekli olmadan ayrılan katılımcıların Devlet katkısı hesabındaki varsa hak kazanılmayan tutarlar genel bütçeye gelir kaydedilir (...)¹². **(Ek iki cümle: 3/4/2013-6456/34 md.)** Ödenmediği veya eksik ödendiği tespit edilen tutarlar, ödenmesi gereken tarihten itibaren 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranına göre hesaplanan faiziyle birlikte 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere emeklilik gözetim merkezi tarafından ilgili vergi dairesine bildirilir. Tahsil edilen tutarlar genel bütçeye gelir kaydedilir ve tahsilata ilişkin bilgi, vergi dairesince Bakanlığa iletilir. Devlet katkısının hesaplanmasına, ilgili hesaba ve hak sahiplerine ödenmesine, yatırıma yönlendirilmesine, ödeme ve yatırıma yönlendirme işlemlerinin yerine getirileceği sürelerle ve bu madde uyarınca yapılacak diğer işlemlere ilişkin esas ve usuller Bakanlığın uygun görüşüyle, Kurumca belirlenir.⁽¹²⁾

Devlet katkısı hesabındaki tutarlardan hak sahiplerince aranmayan kısımların zamanaşımına uğramasına ilişkin olarak 6 ncı madde hükmü uygulanır.

(Değişik altıncı fıkra: 3/4/2013-6456/34 md.)Katılımcıların Devlet katkısına esas teşkil eden katkı paylarının doğru hesaplanmasından şirketler sorumludur. Haksız olarak yapıldığı tespit edilen Devlet katkısı, ödeme tarihinden itibaren 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranına göre hesaplanan faiziyle birlikte 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere emeklilik gözetim merkezi tarafından ilgili şirketin bağlı olduğu vergi dairesine bildirilir. Tahsil edilen tutarlar genel bütçeye gelir kaydedilir ve tahsilata ilişkin bilgi, vergi dairesince Bakanlığa iletilir.¹³

¹² 19/1/2022 tarihli ve 7351 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle bu fıkarda yer alan “veya katılımcılara yapılacak Devlet katkısı ödemesine mahsup edilebilir. Hak kazanılmayan tutarlarla ilgili mahsuplaşma işlemleri ile bu işlemlerin gerçekleştirilme sürelerine ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Müsteşarlıkça belirlenir” ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkarda yer alan “Müsteşarlığa” ibaresi “Bakanlığa” şeklinde, “Müsteşarlıkça” ibaresi “Bakanlığın uygun görüşüyle, Kurumca” şeklinde değiştirilmiştir

¹³ 19/1/2022 tarihli ve 7351 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle bu fıkarda yer alan “Müsteşarlığa” ibaresi “Bakanlığa” şeklinde değiştirilmiştir.

Devlet katkısı hesabındaki tutarlar haczedilemez, rehnedilemez, iflas masasına dahil edilemez.

(Ek fıkra: 3/4/2013-6456/34 md.) Bu madde kapsamında; Devlet katkısının Bakanlıkça emeklilik gözetim merkezine, emeklilik gözetim merkezince şirketlere, şirketlerce katılımcıların hesaplarına ödenmesi yahut hak kazanılmayan tutarların şirketlerce geri ödenmesi için Kurumca tanımlanan azami ikişer iş günlük işlem süreleri için emeklilik gözetim merkezi ve şirketlerden nema talep edilmez. Emeklilik gözetim merkezi tarafından gerçekleştirilen işlemler için Bakanlıkça veya Kurumca emeklilik gözetim merkezine ücret ödenmez.¹⁴

(Ek fıkra: 18/1/2017-6770/17 md.) Katkı payının şirket hesaplarına nakden intikal ettiği tarihten önceki bir tarihte Devlet katkısı hesaplamasına konu edilmesi nedeniyle erken ödenen Devlet katkısı tutarlarına, Devlet katkısının Bakanlıkça fiilen ödendiği tarih ile ödenmesi gereken tarih arasındaki süre için, emeklilik gözetim merkezi tarafından 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranı esas alınarak gecikme bedeli hesaplanır. Hesaplanan bedelin, Devlet katkısının Bakanlıkça ödenmesi gereken tarihten şirketin ödeme yaptığı tarihe kadar 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranına göre hesaplanan faiziyle birlikte ilgili vergi dairesine ödenmesi gerektiği hususu emeklilik gözetim merkezi tarafından şirkete ve 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre gerekli takibatın yapılması amacıyla durum şirketin bağlı olduğu vergi dairesine bildirilir.¹⁵

(Ek fıkra:19/1/2022-7351/6 md.) Bu madde çerçevesinde, Bakanlık hesabına emeklilik şirketlerince yapılan ödemelerden, ilgili mevzuatında belirlenen usul ve esaslar dahilinde fazla veya yersiz ödendiği tespit edilenler, Bakanlık bütçesine konulan ödenekten emeklilik şirketlerinin ilgili hesaplarına aktarılmak üzere emeklilik gözetim merkezine ödenir. Fazladan ödenen tutarlar için ayrıca faiz ödenmez.

Çalışanların otomatik olarak bir emeklilik planına dâhil edilmesi^{16 17}

Ek Madde 2- (Ek: 10/8/2016-6740/1 md.)

(Değişik birinci cümle: 18/1/2017-6770/18 md.) Türk vatandaşı veya 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesi kapsamında olup kırk beş yaşını doldurmamış olanlardan; 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine göre çalışmaya başlayanlar ile 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesi kapsamında kurulmuş olan sandıkların iştirakçisi olarak çalışmaya başlayanlar, işverenin bu Kanun hükümlerine göre düzenlediği bir emeklilik sözleşmesiyle emeklilik planına dâhil edilir. **(Ek cümle:19/1/2022-7351/7 md.)** Kırk beş yaşını doldurmuş çalışanlar, talep etmeleri halinde anılan planlara dahil edilebilir. İşveren, çalışanını ancak otomatik katılım için emeklilik planı düzenleme konusunda Kurumca uygun görülen şirketlerden birinin sunacağı emeklilik planına dâhil edebilir. Cumhurbaşkanı, bu madde uyarınca emeklilik planına dâhil edilecek işyerleri ile çalışanları ve bu kapsamdaki uygulama esaslarını belirlemeye yetkilidir.⁽¹⁷⁾

Çalışan katkı payı, çalışanın 5510 sayılı Kanunun 80 inci maddesi çerçevesinde belirlenen prime esas kazancının yüzde üçüne karşılık gelen tutardır. **(Ek cümle: 18/1/2017-6770/18 md.)** 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamında kurulmuş olan sandıkların iştirakçisi olan çalışanlar için bu çalışanların bağlı bulunduğu sandığa, katılım payı, kesenek veya diğer adlar altında ödediği

¹⁴ 19/1/2022 tarihli ve 7351 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle bu fıkroda yer alan "Müşterilikçe emeklilik" ibaresi "Bakanlıkça emeklilik" şeklinde, "Müşterilikçe tanımlanan" ibaresi "Kurumca tanımlanan" şeklinde, "İçin Müşterilikçe emeklilik" ibaresi "İçin Bakanlıkça veya Kurumca emeklilik" şeklinde değiştirilmiştir.

¹⁵ 19/1/2022 tarihli ve 7351 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle bu fıkroda yer alan "Müşterilikçe" ibareleri "Bakanlıkça" şeklinde değiştirilmiştir.

¹⁶ 10/8/2016 tarihli ve 6740 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle bu maddenin 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

¹⁷ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 131 inci maddesiyle, bu maddenin birinci, ikinci, üçüncü ve beşinci fıkralarında yer alan "Bakanlar Kurulu" ibareleri "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

tutarların hesaplanmasına esas kazancının yüzde üçüne karşılık gelen tutardır. Bu oranı iki katına kadar artırmaya, yüzde bire kadar azaltmaya veya katkı payına maktu limit getirmeye Cumhurbaşkanı yetkilidir. Bu tutar, en geç çalışanın ücretinin ödeme gününü takip eden iş günü, bu Kanun hükümleri uyarınca işveren tarafından şirkete aktarılır. İşveren bu madde uyarınca katkı payını zamanında şirkete aktarmaz veya geç aktarırsa çalışanın 5 inci maddedeki hesaplama yöntemi uyarınca varsa birikiminde oluşan parasal kaybindan sorumludur. Çalışan, otomatik katılıma ilişkin emeklilik sözleşmesinde belirlenen tutardan daha yüksek bir tutarda kesinti yapılmasını işverenden talep edebilir.⁽¹⁷⁾

Çalışan, emeklilik planına dâhil olduğunun kendisine bildirildiği tarihi müteakip iki ay içinde sözleşmeden cayabilir. . **(Ek cümle: 21/3/2018-7103/45 md.)** Bu süreyi üç katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir. Cayma hâlinde, ödenen katkı payları, varsa hesabında bulunan yatırım gelirleri ile birlikte on iş günü içinde çalışana iade edilir. Şirket, cayma süresince ödenen katkı paylarının değer kaybetmemesini sağlayacak şekilde fon yönetiminden sorumludur. Cayma hakkını kullanmayan çalışan Kurumca belirlenen hâllerde katkı payı ödemesine ara verilmesini talep edebilir.⁽¹⁷⁾

(Mülga dördüncü fıkra: 21/3/2018-7103/45 md.)

Çalışan adına bireysel emeklilik hesabına ödenen katkı payları üzerinden ek 1 inci maddedeki usul ve esaslara göre bu madde uyarınca ayrıca Devlet katkısı sağlanır. Çalışanın bu madde kapsamında cayma hakkını kullanmaması hâlinde, sisteme girişte bir defaya mahsus olmak üzere, ek 1 inci maddedeki Devlet katkısı hak etme ve ödeme koşuluna tabi olmak kaydıyla, bin Türk lirası tutarında ilave Devlet katkısı sağlanır. Cumhurbaşkanı, bu tutarı yarısına kadar artırmaya veya yarısına kadar azaltmaya yetkilidir. Emeklilik hakkının kullanılması hâlinde, hesabında bulunan birikimi en az on yıllık, yıllık gelir sigortası sözleşmesi kapsamında almayı tercih eden çalışana, birikiminin yüzde beşi karşılığı ek Devlet katkısı ödemesi yapılır. Bu madde hükmüne göre çalışan katkı payının takip ve tahsil sorumluluğu şirkete aittir. Bakanlığın uygun görüşüyle, Kurum takip ve tahsil sorumluluğunun bu amaçla yetkilendirilecek bir kuruluşça yerine getirilmesine karar verebilir. Bankalar, Sosyal Güvenlik Kurumu, 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıklar ile bunların ilgili bulundukları kuruluşlar ve ilgili diğer kamu kurumları, çalışan katkı payının takip ve tahsili ile Devlet katkısının hesaplanması için ihtiyaç duyulan verileri, Bakanlığın uygun görüşüyle, Kurumca belirlenen usul ve esaslara göre emeklilik gözetim merkezi ile bu maddeye göre takip ve tahsil sorumluluğu ile yetkilendirilecek kuruluşa aktarır. Emeklilik gözetim merkezi ile bu maddeye göre yetkilendirilecek kuruluş, söz konusu verileri şirketler ile paylaşabilir. Bu verilerden kişisel nitelikte olanlar, veri sahibinin açık rızasının alınmasına gerek olmaksızın ilgili kuruluşlar arasında paylaşılabilir ve veri paylaşımı, kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmez.⁽¹⁷⁾ 18 19

Bu madde kapsamında sunulan emeklilik planları kapsamında şirketlerce 7 nci madde uyarınca fon işletim gideri kesintisi dışında başka bir kesinti yapılamaz. Çalışan katkı payı, işverenin taraf olduğu 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu kapsamındaki haciz ve iflas yoluyla takip bakımından işçi alacağı niteliğinde imtiyazlı bir alacaktır. İşverenler bu madde kapsamındaki yükümlülükleri bakımından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından denetlenir. İşverenin bu madde kapsamındaki yükümlülüklerine ve bu madde uyarınca yürürlüğe konulan düzenlemelere uymaması hâlinde, her bir ihlal için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yüz Türk lirası idari para cezası uygulanır.

¹⁸ 18/1/2017 tarihli ve 6770 sayılı Kanunun 18 inci maddesiyle bu fıkra da yer alan "Bankalar, Sosyal Güvenlik Kurumu" ibaresinden sonra gelmek üzere ", 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıklar ile bunların ilgili bulundukları kuruluşlar" ibaresi eklenmiştir.

¹⁹ 19/1/2022 tarihli ve 7351 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle bu fıkra da yer alan "Müsteşarlık" ibaresi "Bakanlığın uygun görüşüyle, Kurum" şeklinde, "Müsteşarlıkça" ibaresi "Bakanlığın uygun görüşüyle, Kurumca" şeklinde değiştirilmiştir.

(Değişik yedinci fıkra: 21/3/2018-7103/45 md.) Bakanlığın uygun görüşüyle, Kurul, belirleyeceği esaslar dâhilinde, bu Kanun kapsamında sağlanan Devlet katkısının, ilgililerin hesaben takip edebilmesini sağlayacak şekilde taahhüt olarak hesaplanmasına, taahhüt olarak hesaplanan bu tutarların nemalandırılmasına ve ek 1 inci maddede belirtilen hak kazanma koşulları dikkate alınarak nemalarıyla birlikte ödenmesine karar vermeye; bu Kanun kapsamında sağlanan Devlet katkısının nemalandırılmasına, bin Türk lirası tutarındaki ilave Devlet katkısının yıllar itibarıyla yeniden değerlemesine ve ek devlet katkısının azami limiti ile iade edilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir. Bu Kanun uyarınca yapılacak bildirimler, Bakanlığın uygun görüşüyle, Kurumun belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde (...) ⁽³⁾ elektronik iletişim araçları ile de yapılabilir.²⁰

Çalışanın işvereni aracılığıyla bir emeklilik planına dâhil olması, işveren tarafından şirket ve plan belirlenmesinde göz önünde bulundurulacak kriterler, katkı paylarının yatırıma yönlendirileceği fonlar, işverenin şirket ile yapacağı sözleşme, cayma hakkı, çalışanın işyerinin değişmesi hâlinde işverenin çalışanı bir emeklilik planına dâhil etmesi, işyeri değişikliğinde birikimin aktarılması, çalışma ilişkisi sona eren çalışanın talebi üzerine ilgili emeklilik planına ödeme yapması, ara verme, sistemden ayrılma, Devlet katkısının ödenmesi ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlığın uygun görüşüyle, Kurum tarafından belirlenir.²¹

Geçici Madde 1- Bu Kanunda belirtilen, yönetmelik ve tebliğler yürürlüğe girinceye kadar, yürürlükteki mevzuatın bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun yayımı tarihinden önce, hayat branşında faaliyet gösteren ve yeni poliçe akdetme yetkisi olan sigorta şirketleri, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren beş yıl içerisinde başvurmak ve Kanunun 8 inci maddesinde öngörülen şartları yerine getirmekle emeklilik şirketine dönüşürler. Söz konusu şirketlere emeklilik branşında ruhsat verilebilmesi için, bu Kanunun 9 uncu maddesinde öngörülen şartların yerine getirilmesi ve emeklilik branşı dışında kalan branşlara ilişkin yasal yükümlülüklerin tamamını karşılayacak yeterli teminatın gösterilmiş olması gerekir. Ayrıca, bu şirketlerin hastalık sigortası portföyünün, sigortalıların tüm hak ve yükümlülüklerinin korunarak, emeklilik ruhsatının verildiği tarihten itibaren iki yıl içerisinde devredilmesi şarttır. Hayat sigorta şirketlerinin “sigorta şirketi” statüsünden “emeklilik şirketi” statüsüne geçişine, bu şirketlere faaliyet ruhsatı verilmesinde aranılacak şartlara, portföy devri yükümlülüklerine ve diğer hususlara ilişkin esas ve usuller Kurumca belirlenir.²²

Bu maddenin ikinci fıkrası kapsamında emeklilik şirketine dönüşen şirketler ile hayat branşında faaliyet gösteren ve yeni poliçe akdetme yetkisi olan sigorta şirketlerinden kurulacak emeklilik şirketine asgari yüzde on payla kurucu ortak olanlar, mevcut birikimli hayat sigortalılarının talep etmeleri ve sigortalıların bu Kanunda öngörülen şartları haiz olmaları halinde, Kurumca belirlenecek esas ve usullere göre, sigortalıların birikimlerini tüm hak ve yükümlülükleri ile birlikte bireysel emeklilik sistemine aktarılır. Söz konusu birikimlerin aktarımı, aktarım işleminin bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren beş yıl içerisinde gerçekleştirilmesi şartıyla, her türlü vergi, resim ve harçtan müstesna olup, intibak ettirilen ve emeklilik sözleşmesi imzalamış katılımcılardan sisteme giriş aidatı alınmaz ve masraf kesintileri yapılmaz.⁽²²⁾

Bu Kanunun yayımı tarihinden önce 7397 sayılı Kanuna göre tasdik edilmiş hayat sigortası tarifeleri ile bunlara ilişkin tablo, ilan, reklam ve broşürlerde bu Kanunun 10 uncu maddesinde öngörülen kavramların yer alması halinde, söz konusu ifadelerin bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl

²⁰ 19/1/2022 tarihli ve 7351 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle bu fıkra da yer alan “Bakan” ibaresi “Bakanlığın uygun görüşüyle, Kurul” şeklinde, “Müştaşarlığın” ibaresi “Bakanlığın uygun görüşüyle, Kurumun” şeklinde değiştirilmiş, fıkra da yer alan “güvenli” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

²¹ 19/1/2022 tarihli ve 7351 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle bu fıkra da yer alan “Müştaşarlık” ibaresi “Bakanlığın uygun görüşüyle, Kurum” şeklinde değiştirilmiştir.

²² 19/1/2022 tarihli ve 7351 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle bu fıkralarda yer alan “Müştaşarlıkça” ibareleri “Kurumca” şeklinde değiştirilmiştir.

içerisinde değiştirilmesi zorunludur. Gerek görüldüğü takdirde bu süre Kurumca bir yıldan fazla olmamak üzere artırılabilir. Söz konusu değişikliklerin yapılmaması halinde, bu tarifelere istinaden yeni sözleşme akdedilemez ve bunlara ilişkin tablo, ilan, reklam ve broşürler kullanılamaz.⁽²²⁾

(Ek fıkra: 3/6/2007-5684/41 md.; Değişik beşinci fıkra: 13/6/2012-6327/30 md.) Yetkili organlarınca karar alınması kaydıyla, üyelerine veya çalışanlarına emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, sandık, tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu veya sair ticaret şirketleri nezdinde 16/4/2012 tarihi itibarıyla mevcut bulunan emeklilik taahhüt planları kapsamındaki yurt içi ya da yurt dışındaki birikimler ve taahhütlere ilişkin tutarlar(plan esaslarına göre aktarım tarihine kadar mutata yapılan ödemeler nedeniyle oluşanlar dahil), 31/12/2017 tarihine kadar kısmen veya tamamen bireysel emeklilik sistemine aktarılabilir. Belirlenmiş katkı esasına göre yürütülen emeklilik taahhüt planlarından yapılan aktarımlarda ilgili kuruluşun yetkili organlarınca karar alınması şartı aranmayabilir.²³

(Ek fıkra: 3/6/2007-5684/41 md. ; Değişik altıncı fıkra: 13/6/2012-6327/30 md.)Beşinci fıkra kapsamında bireysel emeklilik sistemine aktarılan tutarlar gelir vergisinden müstesnadır. **(Ek cümle: 3/4/2013-6456/35 md.)** Kurumca uygun görülen programlı geri ödeme tutarları hariç, aktarım tarihinden itibaren üç yıl içinde katılımcı tarafından malûliyet ve ölüm haricindeki bir nedenle, aktarılan birikimlerin bir kısmının veya tamamının alınarak sistemden çıkılması durumunda, aktarım nedeniyle istisnadan yararlanılan tutar üzerinden yüzde 3,75 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılır. Aktarım yapan üyelerin sistemde kazanacakları süreye ve üyelerden sosyal güvenlik sistemi ve tabi olduğu vakıf senedi kapsamında emeklilik hakkı kazanmış olanların aktarım sonrası sistemde emeklilik hakkı kazanacağı yaşa ilişkin esas ve usuller Kurumca belirlenir.

(Ek fıkra: 13/6/2012-6327/30 md.) Bireysel emeklilik sistemine aktarılan tutarlar, gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerince daha önce gider kaydedilmemişse, aktarıldığı yılın ticari kazancının tespitinde dikkate alınır.

(Ek fıkra: 13/6/2012-6327/30 md.) Beşinci fıkrada belirtilen aktarımın yapılması amacıyla gerçekleştirilen taşınmaz veya iştirak hissesi satışından doğacak kazancın, bu kapsamda aktarılan kısma isabet eden tutarı kurumlar vergisinden müstesnadır.

(Ek fıkra: 13/6/2012-6327/30 md.) Beşinci fıkra kapsamında yapılan işlemler her türlü harçtan, düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden, lehe alınan paralar banka ve sigorta muameleleri vergisinden müstesnadır. Şu kadar ki, bu istisna aktarılacak tutarla sınırlı olarak uygulanır.

(Ek fıkra: 13/6/2012-6327/30 md.) Bu madde kapsamında emeklilik sözleşmesi akdetmiş olan katılımcılardan, aktarıma ilişkin olarak giriş aidatı dahil herhangi bir kesinti yapılmaz.

(Ek fıkra: 13/6/2012-6327/30 md.) Bu kapsamda aktarılan tutarlar aktarım sonrasında 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun bireysel emeklilik sistemine ilişkin hükümleri çerçevesinde vergilendirilir. Bu madde kapsamında yapılacak aktarıma ve bireysel emeklilik sisteminde hak kazanılacak süreye ilişkin usul ve esasları belirlemeye Kurum yetkilidir.

(Ek fıkra: 13/6/2012-6327/30 md.) Üyelerine veya çalışanlarına emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, sandık, tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu veya sair ticaret şirketinin emekliliğe yönelik faaliyetlerinin aktüeryal denetimini Kurum yapar.

²³ 25/12/2015 tarihli ve 6655 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan "31/12/2015" ibaresi "31/12/2017" şeklinde değiştirilmiştir.

Geçici Madde 2- (Ek: 10/8/2016-6740/2 md.)²⁴ Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kırk beş yaşını doldurmamış olan çalışanlar ile 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamında kurulmuş olan sandıkların iştirakçisi olarak çalışanlardan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kırk beş yaşını doldurmamış olanlar ek 2 nci madde hükümleri çerçevesinde otomatik olarak emeklilik planına dâhil edilir.⁽²⁵⁾

Geçici Madde 3- (Ek: 18/1/2017-6770/20 md.) 1/1/2013 ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih arasındaki sürede, katkı payının şirket hesaplarına nakden intikal ettiği tarihten önceki bir tarihte Devlet katkısı hesaplamasına konu edilmesi nedeniyle, erken ödenen Devlet katkısı tutarlarına Devlet katkısının Kurumca fiilen ödendiği tarih ile ödenmesi gereken tarih arasındaki süre için, emeklilik gözetim merkezi tarafından 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranı esas alınarak gecikme bedeli hesaplanır. Hesaplanan bedelin, Devlet katkısının Kurumca ödenmesi gereken tarihten şirketin ödeme yaptığı tarihe kadar 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranına göre hesaplanan faiziyle birlikte ilgili vergi dairesine ödenmesi gerektiği hususu emeklilik gözetim merkezi tarafından şirkete ve 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre gerekli takibatın yapılması amacıyla durum ilgili şirketin bağlı olduğu vergi dairesine bildirilir.

1/1/2013 ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih arasındaki sürede, erken ödenen Devlet katkısı tutarları kapsamında, ilgili dönemde gerçekleştirilmiş olan iade işlemleri geçerliliğini korur.

Geçici Madde 4- (Ek:20/5/2021-7319/6 md.) Yetkili organlarınca karar alınması kaydıyla, üyelerine veya çalışanlarına emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesi kapsamındakiler hariç olmak üzere sandık, tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu veya sair ticaret şirketleri nezdinde 1/1/2021 tarihi itibarıyla mevcut bulunan emeklilik taahhüt planları kapsamındaki yurt içi ya da yurt dışındaki birikimler ve taahhütlere ilişkin tutarlar (plan esaslarına göre aktarım tarihine kadar mutaat yapılan ödemeler nedeniyle oluşanlar dahil), 31/12/2023 tarihine kadar kısmen veya tamamen bireysel emeklilik sistemine aktarılabilir.

Emeklilik taahhüt planlarındaki belirlenmiş fayda esaslı olmayan birikim ve taahhütlerin aktarımında birinci fıkrada belirtilen yetkili organ kararı aranmayabilir.

Birinci fıkra kapsamında bireysel emeklilik sistemine aktarılan tutarlar gelir vergisinden müstesnadır. Bu kapsamda aktarım yapan üyeler aktarım tarihinden itibaren üç yıl içinde malûliyet ve ölüm haricindeki bir nedenle sistemden ayrılamaz. **(İptal üçüncü cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 5/11/2024 Tarihli ve E: 2021/78, K: 2024/181 Sayılı Kararı)**

Bireysel emeklilik sistemine aktarılan tutarlar, gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerince daha önce gider kaydedilmemişse, aktarıldığı yılın ticari kazancının tespitinde dikkate alınır.

Birinci fıkrada belirtilen aktarımın yapılması amacıyla gerçekleştirilen taşınmaz veya iştirak hissesi satışından doğacak kazancın, bu kapsamda aktarılan kısma isabet eden tutarı kurumlar vergisinden müstesnadır.

Birinci fıkra kapsamında yapılan işlemler her türlü harçtan, düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden, lehe alınan paralar banka ve sigorta muameleleri vergisinden müstesnadır. Şu kadar ki, bu istisna aktarılan tutarla sınırlı olarak uygulanır.

Bu madde kapsamında emeklilik sözleşmesi akdetmiş olan katılımcılardan, aktarıma ilişkin olarak

²⁴ 10/8/2016 tarihli ve 6740 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle bu maddenin 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

²⁵ 18/1/2017 tarihli ve 6770 sayılı Kanunun 19 uncu maddesiyle bu maddede yer alan "kırk beş yaşını doldurmamış olan çalışanlar" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamında kurulmuş olan sandıkların iştirakçisi olarak çalışanlardan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kırk beş yaşını doldurmamış olanlar" ibaresi eklenmiştir.

giriş aidatı dahil herhangi bir kesinti yapılmaz.

Bu kapsamda aktarılan tutarlar aktarım sonrasında 193 sayılı Kanunun bireysel emeklilik sistemine ilişkin hükümleri çerçevesinde vergilendirilir. (İptal ikinci cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 5/11/2024 Tarihli ve E: 2021/78, K: 2024/181 Sayılı Kararı)

Geçici Madde 5 - (Ek:19/1/2022-7351/9 md.)Ek 1 inci madde kapsamında, yabancı para cinsinden yapılan katkı payı ödemeleri hariç olmak üzere, Devlet katkısına konu katkı paylarının; bu maddenin yürürlük tarihinden önce şirket hesaplarına intikal edenler için yüzde yirmi beşine ve yürürlük tarihinden sonra şirket hesaplarına intikal edenler için ise yüzde otuzuna karşılık gelen tutar, bireysel emeklilik sözleşmelerinde herhangi bir tadil işlemine gerek kalmaksızın, Devlet katkısı olarak hesaplanmaya devam eder.

Yürürlük

Madde 27- Bu Kanun yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 28- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

4632 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARININ YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR TABLO

Değiştiren Kanunun/ KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	4632 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
5684	2, 5, 6, 17, 18, 20/A, Geçici Madde 1	14/6/2007
5728	8, 22, 23, 24	8/2/2008
Anayasa Mahkemesinin E.: 2008/17, K.: 2010/44 sayılı Kararı	8	1/12/2011
6327	Geçici Madde 1	29/6/2012
	4, 5, 6, 8, 11, 13, 14, 15, 17, 20, 21, 22, Ek Madde 1	1/1/2013
6456	Ek Madde 1, Geçici Madde 1	18/4/2013
6655	Geçici Madde 1	1/1/2016
6740	Ek Madde 2, Geçici Madde 2	1/1/2017
6770	Ek Madde 1, Geçici Madde 3	27/1/2017
	Ek Madde 2, Geçici Madde 2	1/1/2017 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 27/1/2017
7103	Ek Madde 2	27/3/2018
KHK/700	3,Ek2	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)
7161	20/A	18/1/2019
7226	5, Ek Madde 1	26/3/2020
7319	4, Geçici Madde 4	25/5/2021
7351	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,	22/1/2022

	11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 20/A, 22, 24, 26, Ek Madde 1, Ek Madde 2, Geçici Madde 1, Geçici Madde 3, Geçici Madde 4, Geçici Madde 5	
33112	Ek Madde 1	19/12/2025

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin ve Maddelerinin Numarası	Yürürlükten Kalkan Hükümler/Düzenlemeler	Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin Tarihi
KHK/700/131 md	Madde 3 iki ve üçüncü cümleler	2/7/2018
7319/5 md	Madde 4 birinci cümle	20/5/2021
6327/26 md	Madde 20 birinci fıkra	13/6/2012
7103/45 md	Ek madde 2 dördüncü fıkra	21/3/2018

Kanun No : 5684
Kabul Tarihi : 03.06.2007

Resmi Gazete No : 26552
Resmi Gazete Tarihi : 14.06.2007

SİGORTACILIK KANUNU

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Kanunun amacı, ülkemiz sigortacılığının geliştirilmesini sağlamak, sigorta sözleşmesinde yer alan kişilerin hak ve menfaatlerini korumak ve sigortacılık sektörünün güvenli ve istikrarlı bir ortamda etkin bir şekilde çalışmasını temin etmek üzere bu Kanuna tâbi kişi ve kuruluşların, faaliyete başlama, teşkilât, yönetim, çalışma esas ve usûlleri ile faaliyetlerinin sona ermesi ve denetlenmesine ilişkin hususlar ve sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların çözümlenmesine yönelik olarak sigorta tahkim sistemi ile ilgili usûl ve esasları düzenlemektir.

(2) Türkiye’de faaliyet gösteren sigorta şirketleri, reasürans şirketleri, Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği, aracılar, aktüerler ile sigorta eksperleri bu Kanun hükümlerine tâbidir.¹

(3) Sosyal güvenlik kurumları, Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketi ile bu Kanunun denetimle ilgili hükümleri hariç olmak üzere özel kanunlarına göre sigortacılık faaliyetinde bulunan diğer kuruluşlar bu Kanun kapsamında değildir.

Tanımlar²

MADDE 2 – (1) Bu Kanunda geçen;

a) Aktüer: Sigortacılık tekniği ile buna ilişkin yatırım, finansman ve demografi konularında olasılık ve istatistik teorilerini uygulayarak, yasal düzenlemelere uygun prim, karşılık ve kâr paylarını hesaplayan, tarife ve teknik esasları hazırlayan kişiyi,

b) Aracı: Sigorta acentesi ve brokeri,

c) Bakan: Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanı,

ç) **(Değişik: 13/6/2012-6327/47 md.)** Birlik: Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliğini,

d) Broker: Sigorta veya reasürans sözleşmesi yaptırmak isteyenleri temsil ederek, bu sözleşmelerin yaptırılacağı şirketlerin seçiminde tamamen tarafsız ve bağımsız davranarak ve teminat almak isteyen kişilerin hak ve menfaatlerini gözeterek sözleşmelerin akdinden önceki hazırlık çalışmalarını yürütmeyi ve gerektiğinde sözleşmelerin uygulanmasında veya tazminatın tahsilinde yardımcı olmayı meslek edinen kişiyi,

e) **(Ek: 13/6/2012-6327/47 md.)** Destek hizmeti kuruluşu: Bu Kanun kapsamındaki kuruluşlara, faaliyet alanlarıyla ilgili konularda yardımcı veya tamamlayıcı nitelikte hizmet veren kuruluşları,

f) Hesap: Güvence Hesabını,

g) İş planı: Sigorta şirketleri ile reasürans şirketlerinin kuruluş amacı ile en az ilk üç yıldaki faaliyetlerine ilişkin tahminlerini ve yükümlülüklerini sürekli olarak yerine getirebileceğini ayrıntılı bir şekilde ortaya koyan planı,

ğ) Komisyon: Sigorta Tahkim Komisyonunu,

h) **(Değişik: 13/6/2012-6327/47 md.)** Levha: Türkiye’de faaliyette bulunan sigorta şirketleri, reasürans şirketleri ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununa göre kurulan emeklilik şirketleri için Birlik tarafından, sigorta eksperleri ve sigorta acenteleri için ise Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından ayrı ayrı düzenlenecek faal olarak çalışanlara ilişkin kayıtları gösterir levhaları,

ı) Liste: Sigorta hakemleri listesini,

¹ 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 46 ncı maddesiyle, bu fıkra da yer alan “Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği” ibaresi “Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği” şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

² 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 47 ncı maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasının (d) bendinden sonra gelmek üzere (e) bendi eklenmiş, diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

- i) (Değişik: 13/6/2012-6327/47 md.) Minimum garanti fonu: Sigorta şirketleri ile reasürans şirketleri için gerekli özsermayenin en az üçte birine denk düşen tutarı,
- j) Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,
- k) Özkaynak: Sigorta şirketleri ile reasürans şirketlerinin ödenmiş veya Türkiye'ye ayrılmış sermayeleri, her türlü yedek akçeleri, yeniden değerlendirme fonu, dağıtılmamış kâr, kâr ve sermaye yedekleri ile Müsteşarlıkça uygun görülecek sermaye benzeri kaynaklar ve diğer kaynaklardan varsa bilanço zararı ile Müsteşarlıkça uygun görülecek diğer değerlerin düşülmesinden sonra bulunan tutarı,
- l) Reasürans şirketi: Türkiye'de kurulmuş reasürans şirketi ile yurt dışında kurulmuş reasürans şirketinin Türkiye'deki teşkilâtını,
- m) Sigorta acentesi: Ticarî mümessil, ticarî vekil, satış memuru veya müstahdem gibi tâbi bir sıfatı olmaksızın bir sözleşmeye dayanarak muayyen bir yer veya bölge içinde daimî bir surette sigorta şirketlerinin nam ve hesabına sigorta sözleşmelerine aracılık etmeyi veya bunları sigorta şirketleri adına yapmayı meslek edinen, sözleşmenin akdinden önce hazırlık çalışmalarını yürüten ve sözleşmenin uygulanması ile tazminatın ödenmesinde yardımcı olan kişiyi,
- n) Sigorta eksperisi: Sigorta konusu risklerin gerçekleşmesi sonucunda ortaya çıkan kayıp ve hasarların miktarını, nedenlerini ve niteliklerini belirleyen ve mutabakatlı kıymet tespiti, ön ekspertiz ve hasar gözetimi gibi işleri mutad meslek olarak yapan tarafsız ve bağımsız kişiyi,
- o) Sigorta hakemi: Sigorta ettiren veya sigorta sözleşmesinden menfaat sağlayan kişiler ile riski üstlenen taraf arasında sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkları çözen kişiyi,
- ö) Sigorta raportörü: Sigorta ettiren veya sigorta sözleşmesinden menfaat sağlayan kişiler ile riski üstlenen taraf arasında sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların çözümü amacıyla Komisyona intikal etmiş şikâyetler üzerinde ön incelemeyi yapan kişiyi,
- p) Sigorta şirketi: Türkiye'de kurulmuş sigorta şirketi ile yurt dışında kurulmuş sigorta şirketinin Türkiye'deki teşkilâtını,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Sigorta Şirketleri ve Reasürans Şirketleri

Sigorta şirketlerinin ve reasürans şirketlerinin kuruluşu

MADDE 3 – (1) Türkiye'de faaliyet gösterecek sigorta şirketleri ile reasürans şirketlerinin anonim şirket veya kooperatif şeklinde kurulmuş olması şarttır. Sigorta şirketleri ve reasürans şirketleri, sigortacılık işlemleri ve bunlarla doğrudan bağlantısı bulunan işler dışında başka işle iştigal edemez.

(2) Anonim şirket şeklinde kurulacak sigorta şirketleri ve reasürans şirketlerinin;

a) Kurucularının;

1) Mülfiş veya konkordato ilan etmiş olmaması,

2) Bir sigorta veya reasürans şirketinin kurucusu veya ortağı olmanın gerektirdiği malî güce ve itibara sahip bulunması,

3) Tasfiyeye tâbi tutulan finansal kuruluşlarda ve hakkında 20 nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkrası hükümleri uygulanan şirketlerde oy hakkının ya da sermayesinin doğrudan veya dolaylı yüzde on ve daha fazla bir oranda veya bu oranın altında olsa bile denetim ve yönetime etkili olabilecek şekilde denetim ve yönetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren pay sahibi olmaması,

4) Taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar dahi süreli hapis veya sigortacılık mevzuatına aykırı hareketlerinden dolayı hapis veya birden fazla adlî para cezasına mahkûm edilmemiş yahut cezası ne olursa olsun basit ve nitelikli zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, görevi kötüye kullanma gibi yüz kızartıcı suçlar ile kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, terörün finansmanı, Devlet sırlarını açığa vurma veya vergi kaçakçılığı suçlarından dolayı hüküm giymemiş olması,³

³ 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 48 inci maddesiyle, bu alt bentte yer alan "suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama," ibaresinden sonra gelmek üzere "terörün finansmanı," ibaresi eklenmiştir

- 5) Tüzel kişi olması halinde bu tüzel kişinin yönetim ve denetimine sahip kişilerin, malî güç dışında kurucularda aranan diğer şartları taşıması,
- b) Hisse senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması ve halka açık anonim şirketlerde halka açık olan kısım hariç olmak üzere tamamının nama yazılı olması,
- c) Bir holding bünyesinde faaliyet gösterecek olması halinde, holding şirketinin finansal durumunun da sigortacılık faaliyetlerini idame ettirmeye yeterli olması, zorunludur.
- (3) Üyeleri dışındaki kişilerle sigorta sözleşmesi yapmayan kooperatif şeklinde kurulan sigorta şirketleri ve reasürans şirketlerinin;
- a) Mütüel (karşılıklı) sigortacılık yapması,
- b) Ortak sayısının ikiyeüzden az olmaması,
- c) Yöneticilerine herhangi bir ayrıcalık vermemesi, zorunludur.
- (4) Kooperatiflerin, üyeleri dışındaki kişilerle sigorta sözleşmesi yapabilmesi, bu hususun ana sözleşmelerinde açıkça yer alması şartıyla Müsteşarlığın iznine tâbidir. Kooperatif üyeleri dışındaki kişilerle sigorta sözleşmesi yapılabilmesi için kooperatiflerin sermayelerini, Müsteşarlıkça belirlenecek miktara yükseltmesi zorunludur.
- (5) Yabancı sigorta şirketlerinin ve reasürans şirketlerinin Türkiye'de faaliyet göstermesine ilişkin usûl ve esaslar Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenir.⁴

Sigorta şirketleri ve reasürans şirketlerinin teşkilâtı

MADDE 4 – (1) Sigorta şirketleri ve reasürans şirketlerinin yönetim kurulları genel müdür dâhil beş kişiden, denetçiler ise iki kişiden az olamaz. Genel müdür, yönetim kurulunun doğal üyesidir.

(2) Yönetim kurulu üyelerinin malî güç dışında sigorta şirketi ve reasürans şirketi kurucularında aranan şartları taşıması; çoğunluğunun en az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olması ve sigortacılık, iktisat, işletme, muhasebe, hukuk, maliye, matematik, istatistik, aktüerya veya mühendislik alanlarında en az üç yıl deneyimi olan kişilerden seçilmesi şarttır.

(3) Genel müdür ve yardımcılarının, malî güç dışında sigorta şirketi ve reasürans şirketi kurucularında aranan şartları taşıması, en az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olması ve genel müdürlüğe atanacakların en az on yıl, sigortacılık veya sigortacılık tekniği ile ilgili konulardan sorumlu genel müdür yardımcılıklarına atanacakların yedi yıldan az olmamak üzere sigortacılık, iktisat, işletme, muhasebe, hukuk, maliye, matematik, istatistik, aktüerya veya mühendislik alanlarının en az birinde; diğer genel müdür yardımcılıklarına atanacakların da sorumlu olacakları alanda en az yedi yıl deneyim sahibi olması şarttır. Genel müdür yardımcılıklarından en az birinin sigortacılık veya sigortacılık tekniği ile ilgili konulardan sorumlu olması zorunludur.

(4) Murahhas üyelerin genel müdürde aranan şartları taşıması zorunludur.

(5) Başka unvanlarla istihdam edilseler dahi, yetki ve görevleri itibarıyla genel müdür yardımcısına denk veya daha üst konumlarda görev yapan diğer yöneticiler de genel müdür ve genel müdür yardımcısına ilişkin hükümlere tâbidir.

(6) Denetçilerin, malî güç dışında sigorta şirketi ve reasürans şirketi kurucularında aranan şartları taşımaları, en az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olmaları ve sigortacılık, iktisat, hukuk, maliye, işletme ve muhasebe alanlarında en az üç yıl deneyimi olan kişilerden seçilmesi şarttır.

(7) Sigorta veya reasürans şirketinin hâkim hissedarı tüzel kişilerin yönetim ve denetimine sahip kişilerde de, malî güç dışında sigorta şirketi ve reasürans şirketi kurucularında aranan şartlar aranır.

(8) **(Değişik: 13/6/2012-6327/49 md.)** Sigorta şirketleri ile reasürans şirketleri; tüm iş ve işlemlerinin, sigortacılık mevzuatı ve ilgili diğer mevzuata, şirketin iç yönergeleri ile yönetim stratejisi ve politikalarına uygunluğunun sürekli kontrol edilmesi, denetlenmesi ile hata, hile ve usulsüzlüklerin tespiti ve önlenmesi amacıyla iç denetim ve risk yönetimini kapsayacak şekilde etkin bir iç kontrol sistemi kurmak zorundadır. Müsteşarlıkça belirlenen alanlarla sınırlı olmak üzere, iç kontrol sistemlerinin yürütülmesi dışarıdan

⁴ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Karamamenin 182 nci maddesiyle bu fıkra da yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanlığı" şeklinde değiştirilmiştir.

hizmet alımı yoluyla da yapılabilir. İç kontrol sistemlerinin kurulmasına ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlıkça belirlenir.

Ruhsat

MADDE 5 – (1) Sigorta şirketleri ve reasürans şirketleri, faaliyete geçebilmek için, faaliyet göstermek istedikleri her bir sigorta branşında Müsteşarlıktan ruhsat almak zorundadır. Alınan ruhsatlar, ticaret siciline tescil ve Ticaret Sicil Gazetesi ile Türkiye çapında dağıtımı yapılan ve tiraj bakımından ilk on sırada yer alan günlük gazetelerden ikisinde ilan ettirilir.

(2) Sigorta şirketleri hayat ve hayat dışı sigorta gruplarından sadece birinde faaliyet gösterebilir. Bu gruplarda yer alan sigorta branşları Bakan tarafından belirlenir.

(3) Kuruluş işlemlerini tamamlayan ve ruhsat talebinde bulunan sigorta şirketleri ile reasürans şirketleri, ödenmiş sermayelerini, ruhsat talep edilen sigorta branşları için öngörülen sermaye tutarları ile verilmek istenen teminatlara bağlı olarak, beş milyon Türk Lirasından az olmamak kaydıyla, Müsteşarlıkça belirlenecek miktara yükseltmek zorundadır. Müsteşarlık, söz konusu miktarı, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Üretici Fiyatları Endeksi artış oranını aşmamak kaydıyla artırmaya yetkilidir.

(4) Kuruluş işlemlerinin tamamlanmasından itibaren bir yıl içinde ruhsat başvurusunda bulunmamış sigorta şirketleri ve reasürans şirketleri, ticaret unvanlarında sigorta şirketi veya reasürans şirketi ibaresini kullanamaz.

Ruhsat talebinin değerlendirilmesi

MADDE 6 – (1) Ruhsat talebi;

a) Sigorta şirketleri ve reasürans şirketlerinin kurucuları ile yönetici ve denetçilerinin bu Kanunda öngörülen şartları taşıyamaması,

b) İş planına ve ibraz edilen belgelere göre sigorta sözleşmesine taraf olanların hak ve menfaatlerinin yeterince korunamayacağını anlaşılmaması veya yükümlülüklerin sürekli ve yeterli olarak yerine getirilebilecek şekilde oluşturulmaması,

c) Başvurunun yeterli beyan ve bilgileri içermemesi veya bu Kanunda öngörülen şartları taşımadığının anlaşılmaması,

ç) Sigorta şirketleri ve reasürans şirketlerinin, gerekli teknik donanım ya da yeterli sayıda nitelikli personele sahip olmadığının veya ruhsat talep edilen alanda sigortacılık yapma yeterliliğinin bulunmadığının yapılan denetimle tespit edilmesi, hallerinden en az birinin gerçekleşmesi durumunda reddedilir.

Ruhsat iptali

MADDE 7 – (1) Bu Kanunun ruhsat iptaline ilişkin hükümleri saklı kalmak kaydıyla;

a) Ruhsat verilmesine ilişkin şartların bir kısmının veya tamamının kaybolması halinde, üç aydan az olmamak üzere, Müsteşarlık tarafından verilecek süre içinde durumun düzeltilmemiş olması,

b) Ruhsatın verildiği tarihten itibaren bir yıl içinde veya Müsteşarlığın uygun görüşüyle yapılanlar hariç olmak üzere aralıksız olarak altı ay süre ile sigorta veya reasürans sözleşmesi akdedilmemesi,

c) Sigortacılık mevzuatına aykırı uygulamalar sonucunda sigorta sözleşmesi ile ilgili kişilerin hak ve menfaatlerinin tehlikeye düştüğünün anlaşılmaması,

ç) 20 nci madde hükmü hariç olmak üzere, bu Kanun hükümlerinden doğan yükümlülüklerin ağır şekilde ihlâl edilmesi veya yükümlülüklerin ihlâlinin mutlak hale gelmesi durumunda, Müsteşarlık tarafından, üç aydan az olmamak kaydıyla, verilecek süre içinde durumun düzeltilmemiş olması,

d) İş planında belirtilen hedeflerden, Müsteşarlığın bilgisi dahilinde yapılan değişiklik dışında makul nedenler olmaksızın aşırı derecede uzaklaşmış olması,

hallerinden en az birinin gerçekleşmesi durumunda, sigorta şirketlerinin ve reasürans şirketlerinin ilgili branş ya da bütün branşlardaki ruhsatları Müsteşarlık tarafından iptal edilebilir. Ruhsat iptali, ticaret siciline tescil ve Ticaret Sicil Gazetesi ile Türkiye çapında dağıtımı yapılan ve tiraj bakımından ilk on sırada yer alan günlük gazetelerden ikisinde ilan ettirilir.

(2) Ruhsatı iptal edilen şirketler, altı ayı geçmemek üzere Müsteşarlık tarafından verilecek süre içinde iptal edilen ruhsatla bağlantılı portföylerini devretmek zorundadır. Aksi takdirde Müsteşarlık re'sen devir de dâhil olmak üzere portföyün tasfiyesine yönelik her türlü tedbiri almaya yetkilidir.

Ana sözleşme değişiklikleri

MADDE 8 – (1) Sigorta şirketleri ile reasürans şirketlerinin ana sözleşmelerinin değiştirilmesinde, Müsteşarlığın uygun görüşü aranır. Müsteşarlıkça uygun görülmeyen değişiklik tasarıları genel kurul gündemine alınamaz ve genel kurulda görüşülemez. Sicil memuru, Müsteşarlığın uygun görüşü olmaksızın ana sözleşme değişikliklerini ticaret siciline tescil edemez.

İntifa ve oy kullanma haklarının edinilmesi

MADDE 9 – (1) Doğrudan veya dolaylı olarak bir sigorta veya reasürans şirketinin sermayesinin yüzde onunu, yüzde yirmisini, yüzde otuzüçünü veya yüzde ellisini bulacak ya da aşacak şekilde hisse edinimleri ile bir ortağa ait hisselerin söz konusu oranları bulması veya bu oranların altına düşmesi sonucunu doğuran hisse devirleri Müsteşarlığın iznine tâbidir.

(2) Şirketin denetim ve yönetime etkili olabilecek şekilde yönetim kurullarına üye belirleme imtiyazını veren hisse devri, oransal sınırlamalara bakılmaksızın Müsteşarlığın iznine tâbidir.

(3) Birinci ve ikinci fıkra hükümlerine aykırı olarak izin alınmaksızın yapılan hisse devirleri pay defterine kaydolunmaz.

(4) İntifa hakkı ile oy hakkının edinilmesinde de bu madde hükümleri uygulanır.

(5) Doğrudan veya dolaylı olarak sermayenin ya da oy ve intifa haklarının yüzde on ve daha fazlasına sahip olan veya bu oranların altında olsa dahi şirketin denetim ve yönetimine etkili olabilecek şekilde yönetim kurullarına üye belirleme imtiyazını veren hisselerle sahip olan ortakların, sigorta şirketi ve reasürans şirketi kurucularında aranan nitelikleri taşıması şarttır. Sigorta şirketleri ile reasürans şirketleri, bu nitelikleri taşımayan ortaklarını Müsteşarlığa bildirir. Kurucularda aranan nitelikleri kaybeden ortaklar temettü dışındaki ortaklık haklarından yararlanamaz. Bu halde diğer ortaklık hakları kayyım tarafından kullanılır.

(6) Bakan, faaliyet alanları itibarıyla sigorta şirketlerinin ve reasürans şirketlerinin malî bünyelerini olumsuz etkileyecek durumdaki ortaklara, bu şirketlerde hisse sınırlamaları getirebilir.

Tasfiye, birleşme, devir, portföy devri ve iflas

MADDE 10 – (1) Bir sigorta şirketinin kendi talebi ile tasfiye edilmesi, bir veya birkaç şirket ile birleşmesi veya aktif ve pasifleri ile başka bir şirkete devrolunması, sigorta portföyünü teminat ve karşılıkları ile birlikte kısmen veya tamamen diğer bir şirkete devretmesi Bakanın iznine tâbidir. Reasürans şirketleri hakkında da bu fıkra hükümleri uygulanır. Bu fıkra hükmüne aykırı olarak yapılan tasfiye, birleşme, devralma ve portföy devirleri hükümsüzdür.

(2) Müsteşarlık, lüzumu halinde, tasfiye memurlarının değiştirilmesini talep edebilir.

(3) Birleşme, devir ve portföy devirleri, Türkiye çapında dağıtımı yapılan ve tiraj bakımından ilk on sırada yer alan günlük gazetelerden ikisinde, birer hafta arayla en az ikişer defa yayımlanmak suretiyle duyurulur. Sigorta sözleşmeleri devredilen portföyde yer almak kaydıyla portföyünü devreden veya bir şirkete devrolunan ya da birleşen şirketlerle sigorta sözleşmesi akdetmiş olan kişiler; birleşme, devir ya da portföy devrini öğrendikleri tarihten itibaren, devir, birleşme ya da portföy devri nedeniyle, üç ay içinde sözleşmelerini feshedebilir.

(4) Sigorta şirketinin iflası halinde sigortalılar, iflas masasına üçüncü sırada iştirak eder.

(5) Müsteşarlık, lüzumu halinde iflas masasındaki yetkililerin değiştirilmesini talep edebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sigorta Sözleşmeleri

Sigorta sözleşmeleri

MADDE 11 – (1) Sigorta sözleşmelerinin ana muhtevası, Müsteşarlıkça onaylanan ve sigorta şirketlerince aynı şekilde uygulanacak olan genel şartlara uygun olarak düzenlenir. Ancak, sigorta sözleşmelerinde işin özelliğine uygun olarak özel şartlar tesis edilebilir. Bu hususlar, sigorta sözleşmesi üzerinde ve özel şartlar başlığı altında herhangi bir yanılgıya neden olmayacak şekilde açık olarak belirtilir.

(2) Hayat sigortalarına ilişkin sözleşmelerin yapılmasına dair teklifnamenin sigorta şirketine ulaştığı tarihten itibaren otuz gün içinde sigorta şirketi tarafından reddedilmemesi halinde sigorta sözleşmesi yapılmış olur.

(3) Sigorta şirketleri ve sigorta acenteleri tarafından, gerek sözleşmenin kurulması gerekse sözleşmenin devamı sırasında sigorta ettiren, lehdar ve sigortalıya yapılacak bilgilendirmeye ilişkin hususlar yönetmelikle düzenlenir.

(4) Sigorta sözleşmelerinde kapsam dahiline alınmış olan riskler haricinde, kapsam dışı bırakılmış riskler açıkça belirtilir. Belirtilmemiş olan riskler teminat kapsamında sayılır.

(5) Sigorta sözleşmelerinde yabancı kelimelere yer verilemez. Yabancı kelimelerin karşılığı olarak Türk Dil Kurumu tarafından belirlenen kelimelerin kullanımı esastır.

(6) **(Ek:18/1/2017-6770/32 md.)** Hasarın giderilmesine ve tazminatın ödenmesine yönelik olarak ilgili mevzuat çerçevesinde orijinale eşdeğerliği belgelendirilmiş parçaların kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar ilgili sigorta genel şartlarında belirlenir.

Tarifeler

MADDE 12 – (1) Sigorta tarifeleri, sigortacılık esasına ve genel kabul görmüş aktüeryal tekniklere uygun olarak sigorta şirketleri tarafından serbestçe belirlenir. Ancak, bu Kanuna ve diğer kanunlara göre ihdas edilen zorunlu sigortaların teminat tutarları ile tarife ve talimatları Bakan tarafından tespit olunur ve Resmî Gazetede yayımlanır.

(2) Bakan, gerek görülen hallerde hayat, bir yıldan uzun süreli ferdî kaza, sağlık, hastalık ve ihtiyarî deprem sigortaları tarifeleri ile prim, formül ve cetvellerinin uygulamaya konulabilmesini Müsteşarlığın onayına tâbi kılabilir veya özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla gerekli görülen hallerde, tespit ve ilan ettiği aracılık komisyonlarını, tasdike tâbi kıldığı veya tespit ettiği her türlü tarifeyi serbest bırakabilir.

Zorunlu sigortalar

MADDE 13 – (1) Cumhurbaşkanı, kamu yararı açısından gerekli gördüğü hallerde zorunlu sigortalar ihdas edebilir. Sigorta şirketleri, 20 nci maddenin ikinci fıkrasının (b) bendi ile üçüncü fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla faaliyet gösterdiği sigorta branşlarının kapsamında bulunan zorunlu sigortaları yapmaktan kaçınmaz.⁵

(2) Müsteşarlık, zorunlu sigortaya konu teşkil eden menfaat üzerinde yapacakları iş ve işlemler nedeniyle, ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerini alarak zorunlu sigorta denetimi yapabilecekleri belirlemeye yetkilidir.

(3) Bir faaliyetin icrası ya da bir şeyin kullanılması için izin veya ruhsat vermeye veya bunları denetlemeye yetkili merciler ile ikinci fıkra uyarınca belirlenen kurum ve kuruluşlar; yürütecekleri iş ve işlemlerde, yapılması zorunlu sigortaların geçerli teminat tutarları dâhilinde yaptırılıp yaptırılmadığını araştırmakla yükümlüdür. Bu kurum ve kuruluşlar ile izin veya ruhsat vermeye ve denetlemeye yetkili mercilerce, geçerli teminat tutarında sigorta yapılmamış olduğunun tespiti halinde işlem yapılmaz. Geçerli teminat alınana kadar sigortalının zorunlu sigortaya konu teşkil eden faaliyeti yetkili merciler tarafından durdurulur.

Güvence Hesabı⁶

MADDE 14 – (1) Bu Kanunun 13 üncü maddesi, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ve 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ile ihdas edilen zorunlu sorumluluk sigortaları ile bu Kanunla mülga 21/12/1959 tarihli ve 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu çerçevesinde ihdas edilmiş olan zorunlu sigortalara ilişkin olarak aşağıdaki koşulların oluşması halinde ortaya çıkan zararların bu sigortalarla saptanan geçerli teminat miktarlarına kadar karşılanması

⁵ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 182 nci maddesiyle bu fıkrada yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

⁶ 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 50 nci maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği" ibaresi "Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği" şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "ve yeşil kart sigortaları" ibaresi metinden çıkarılmıştır.

amacıyla Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği nezdinde Güvence Hesabı oluşturulur.⁽⁶⁾

(2) Hesaba;

- a) Sigortalının tespit edilememesi durumunda kişiye gelen bedensel zararlar için,
- b) Rizikonun meydana geldiği tarihte geçerli olan teminat tutarları dâhilinde sigortasını yaptırmamış olanların neden olduğu bedensel zararlar için,
- c) Sigorta şirketinin malî bünye zaafiyeti nedeniyle sürekli olarak bütün branşlarda ruhsatlarının iptal edilmesi ya da iflası halinde ödemekle yükümlü olduğu maddî ve bedensel zararlar için,
- ç) Çalınmış veya gasp edilmiş bir aracın karıştığı kazada, Karayolları Trafik Kanunu uyarınca işletenin sorumlu tutulmadığı hallerde, kişiye gelen bedensel zararlar için,
- d) Yeşil Kart Sigortası uygulamaları için faaliyet gösteren Türkiye Motorlu Taşıt Bürosunca yapılacak ödemeler için,

başvurulabilir. Cumhurbaşkanı, gerekli görülen hallerde, eşyaya gelecek zararların kısmen veya tamamen Hesaptan karşılanmasına karar vermeye yetkilidir.⁷

(3) Hesabın gelirleri; birinci fıkra da belirtilen zorunlu sigortalar (...) ⁽⁶⁾ için tahsil edilen toplam primlerin yüzde biri oranında sigorta şirketlerince ödenecek katılma payları ile sigorta ettirenlerden safi primlerin yüzde ikisi oranında tahsil edilecek katılma paylarından oluşur. **(Değişik son cümle: 13/6/2012-6327/50 md.)** Bakan, bu oranları yarısına kadar indirmeye veya iki katına kadar artırmaya ya da katılma paylarını maktu olarak tespit etmeye yetkilidir.

(4) Sigorta şirketleri, üçüncü fıkra hükmü gereğince kendileri tarafından ödenmesi gereken bir takvim yılına ilişkin katılma paylarını takip eden yılın Şubat ayı sonuna kadar; sigorta ettirenlerden tahsil edilen katılma paylarını ise tahsil edildikleri ayı takip eden ayın sonuna kadar Hesaba yatırmak zorundadır.

(5) Hesap kapsamındaki her zorunlu sigorta ve yeşil kart sigortası için ayrı hesap açılır ve bunların gelir ve giderleri bu hesaplarda izlenir.

(6) Hesabın gelir ve giderleri ile işlemleri, Müsteşarlıkça her yıl denetlenir.

(7) **(Değişik: 13/6/2012-6327/50 md.)** Hesabın kuruluşuna, işleyişine, tanıtımına, idari masraflarına, fon varlıklarının nemalandırılmasına, Hesaptan yapılacak ödemelere, gerek ilgililere gerekse Türkiye Motorlu Taşıt Bürosuna yapılacak rücûlara, Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi, Sigortacılık Eğitim Merkezi ve Komisyona yapılacak katkı payları ile, Hesap kapsamındaki zorunlu sigortaların denetimi ve takibinden kaynaklanan giderler ile diğer harcamalara ilişkin esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Yurt dışında yaptırılacak sigortalar⁸

MADDE 15 – (1) Türkiye’de yerleşik kişiler, Türkiye’deki sigortalanabilir menfaatlerini, Türkiye’de faaliyette bulunan sigorta şirketlerine ve Türkiye’de yaptırmak zorundadır.

(2) Ancak;

- a) İhracat ve ithalat konusu mallar için nakliyat sigortası,
- b) Uçak, gemi, helikopter için dış kredi ile satın alındıklarında, münhasıran dış kredi miktarı ile sınırlı olarak ve dış borç ödeninceye kadar; yurt dışından finansal kiralama yolu ile getirilmelerinde ise finansal kiralama sözleşmesi süresi ile sınırlı olarak yaptırılacak tekne sigortaları,
- c) Gemilerin işletilmesinden doğan sorumluluk sigortası,
- ç) Hayat sigortaları,
- d) Kişilerin Türkiye haricinde bulunacakları süre için bu süre ile sınırlı olmak kaydıyla veya geçici olarak yurt dışında kaldıkları sırada yaptırabilecekleri ferdî kaza, hastalık, sağlık ve motorlu taşıt sigortaları, yurt dışında da yaptırılabilir.

(3) Cumhurbaşkanı yurt dışında yaptırılacak sigortaların kapsamını genişletmeye yetkilidir.⁹

⁷ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 182 nci maddesiyle bu fıkra da yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

⁸ 18/11/2008 tarihli ve 2008/14373 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile; Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemi ve yatların sigortaları, bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen yurt dışında yaptırılacak sigortalar kapsamına dahil edilmiştir.

⁹ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 182 nci maddesiyle bu fıkra da yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Malî Bünye

Teknik karşılıklar

MADDE 16 – (1) Sigorta şirketleri ve reasürans şirketleri sigorta sözleşmelerinden doğan yükümlülükleri için, bu maddede belirtilen esaslara göre yeteri kadar karşılık ayırmak zorundadır.

(2) Kazanılmamış primler karşılığı; yürürlükte bulunan her bir sigorta sözleşmesine ilişkin olarak yazılan brüt primin gün esasına göre takip eden hesap dönemine veya dönemlerine sarkan kısmından; yürürlükte bulunan yıllık hayat sigortaları ile süresi bir yılı aşan birikim priminin de alındığı hayat sigortalarında ise yazılan brüt primlerden varsa birikime ayrılan kısım ve birikim primlerine ait masraf payları düşüldükten sonra kalan tutarın takip eden döneme veya dönemlere sarkan kısmından oluşur. Ancak, gün esasına göre karşılık hesaplaması mümkün olmayan reasürans ve retrosesyon işlemlerinde, sekizde bir esasına göre kazanılmamış primler karşılığı ayrılması mümkündür. **(Ek cümle: 13/6/2012-6327/51 md.)** Ayrıca, sigorta sözleşmesinin süresi boyunca üstlenilen risk düzeyi ile kazanılan primlerin zamana bağlı dağılımının uyumlu olmadığı kabul edilen sigorta branşlarında, bu karşılık için riskin zaman içinde farklı şekilde oluşumunu dikkate alan, içeriği Müsteşarlıkça belirlenen hesap yöntemleri kullanılır.¹⁰

(3) **(Değişik: 13/6/2012-6327/51 md.)** Devam eden riskler karşılığı; kazanılmamış primler karşılığının şirketin taşıdığı risk ve beklenen masraf düzeyine göre yetersiz kalması halinde ayrılır.

(4) **(Değişik: 13/6/2012-6327/51 md.)** Dengeleme karşılığı; takip eden hesap dönemlerinde meydana gelebilecek tazminat oranlarındaki dalgalanmaları dengelemek ve Müsteşarlıkça belirlenen özel rizikoları karşılamak üzere ayrılan karşılıktır.

(5) Matematik karşılık; bir yıldan uzun süreli hayat, sağlık, hastalık ve ferdî kaza sigortası sözleşmeleri için sigorta şirketleri tarafından sigorta ettirenler ile lehdarlara olan yükümlülüklerini karşılamak üzere sözleşme teknik esaslarında belirtilen, istatistiksel ve aktüeryal yöntemler kullanılarak hesaplanan karşılıklar ile taahhüt edilmişse, bu karşılıkların yatırıma yönlendirilmesi sonucu elde edilen gelirden sigortalılara ayrılan pay karşılıkları toplamıdır.

(6) Muallâk tazminat karşılığı; kayda geçmiş ancak ödenmemiş tazminat tutarları ile gerçekleşmiş ancak kayda geçmemiş tahmini tazminat tutarları ve bu tazminatlar ile ilgili yapılan gider karşılıkları ve bu tutarların yetersiz kalması durumunda yeterlilik için Müsteşarlıkça belirlenen esaslar çerçevesinde ayrılan ek karşılıklardan oluşur.

(7) İkramiyeler ve indirimler karşılığı; sigorta şirketlerinin ikramiye veya indirim uygulamasına gitmesi durumunda, carî yılın teknik sonuçlarına göre sigortalılar veya lehdarlar için ayrılan ikramiye ve indirim tutarlarından oluşur.

(8) Teknik karşılıklarda reasürör payının, devredilen risk ve primle orantılı olması esastır. Ancak, Müsteşarlık malî açıdan belirleyeceği kriterleri karşılayamayan reasürörlere devredilen işlerde reasürör payının düşülmemesini isteyebilir.

(9) Sigorta şirketleri ile reasürans şirketlerinin varlıkları, teknik karşılıkları karşılayacak düzeyde olmalıdır. Teknik karşılıklara ilişkin usûl ve esaslar ile teknik karşılıkların yatırılacağı varlıklara ilişkin hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Teminatlar

MADDE 17 – (1) Sigorta şirketleri, yurt içinde akdetmiş oldukları sigorta sözleşmelerinden doğan taahhütlerine karşılık olarak bu maddede belirlenen esaslara göre teminat ayırmak zorundadır.

(2) Hayat branşında faaliyet gösteren sigorta şirketleri, Müsteşarlıkça belirlenen dönemler itibarıyla ayrılan matematik karşılıkları ile muallâk tazminat karşılıklarının toplamından, 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu uyarınca yapılan ikrazlar ve henüz tahsil edilmemiş prim alacakları tutarına isabet eden matematik karşılıkların düşülmesinden sonra kalan tutara karşılık gelen varlıkları Müsteşarlıkça belirlenen süreler içinde ve Müsteşarlık lehine teminat olarak bloke veya ipotek ettirmek zorundadır. **(Mülga ikinci cümle: 13/6/2012-6327/52 md.) (...)** Ancak, bu şirketlerin bir yıl ve bir yıldan

¹⁰ 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 51 inci maddesiyle, bu fıkra da yer alan “varsa birikime ayrılan kısım” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve birikim primlerine ait masraf payları” ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

kısa süreli verdikleri hayat, ferdî kaza, sağlık ve hastalık teminatları için dördüncü fıkra hükümleri uygulanır.

(3) Hesap yılı içinde, hayat branşındaki tahsilatı aşacak şekilde bu branşta sigortalılara ödeme yapmak zorunda kalan sigorta şirketlerinin, söz konusu branşa ait teminat olarak gösterilen ve bloke edilen varlıklarından, aşılın miktar dâhilinde Müsteşarlıkça uygun görülecek kısım serbest bırakılır.

(4) **(Değişik: 13/6/2012-6327/52 md.)** Hayat dışı sigorta şirketleri, hesaplama yöntemi yönetmelikle belirlenecek gerekli özsermayenin üçte birinden az olmamak kaydıyla teminat olarak minimum garanti fonu tesis eder. Minimum garanti fonu, hiçbir dönemde çalışılan branşlar itibarıyla gerekli olan asgarî sermaye tutarlarının üçte birinden az olamaz. Bu şirketlerin bir yıldan uzun süreli yaptıkları ferdî kaza, hastalık ve sağlık sigorta sözleşmeleri için ayıracakları teminatlar hakkında ikinci fıkra hükmü uygulanır. Ancak, Müsteşarlık bu maddede belirtilen sınırlar içinde kalmak kaydı ile gerekli gördüğü sigorta branşları için usul ve esasları yönetmelikle belirlenecek hesaplama yöntemi getirebilir. Yeni kurulan sigorta şirketlerinin ilk üç yıl itibarıyla bir yıl ve bir yıldan kısa süreli tüm sigorta sözleşmelerinden doğan taahhütlerine karşılık olarak ayıracakları teminat tutarı şirketin ödenmiş sermayesi de dikkate alınarak Müsteşarlıkça tespit edilir.

(5) Sigorta şirketlerinin faaliyetine son verdiği branşlara ait teminat blokajı, sigortalılara karşı bu branşa ait tüm ödemelerin yapılmış olması kaydıyla Müsteşarlıkça serbest bırakılır. Ancak, şirketin ödeme gücüne düşmesi halinde, Müsteşarlık, sigortalılara teminatlardan ödeme yapılmasına karar verebilir.

(6) Teminatlar, sigortalıların tüm alacakları ödenmeden iflas veya tasfiye masasına dâhil edilemez, haczolunamaz, üzerlerine ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz konulamaz. Ancak, Müsteşarlığın, sigortalı alacaklarının korunması amacıyla teminatlar üzerinde ihtiyati tedbir koydurtma hakkı saklıdır.

(7) **(Ek: 13/6/2012-6327/52 md.)** Müsteşarlık, sigortacılık sektörünün durumu ile genel ekonomik şartlar çerçevesinde teminatları yüzde elli oranına kadar artırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

(8) **(Ek: 13/6/2012-6327/52 md.)** Müsteşarlık, bu maddeye göre hesaplanan teminat tutarlarının yüzde onunu aşmamak üzere özel teminat ayrılmasına karar verebilir. Özel teminat, bütün branşlarda sözleşme yapma yetkisi kaldırılmış ya da ruhsatları iptal edilmiş sigorta şirketlerinin olağan faaliyetlerinin yürütülmesini sağlamak için gerekli kaynağın bulunamaması halinde kullanılır. Ayrılacak teminata ve kullanımına ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlıkça belirlenir.

(9) Müsteşarlık, sigorta şirketleri ve reasürans şirketleri ile sigortacılık yapan diğer kuruluşların malî bünye ve özkaynak yeterliliğine ilişkin düzenlemeleri yapmaya ve bloke edilecek varlıkların tür, değerlendirme esasları ile blokaj, deblokaj, ipotek tesisi ve fekkine ilişkin usûl ve esasları belirlemeye yetkilidir. Bu işlemlere ilişkin masraflar ilgili şirket tarafından karşılanır.¹¹

Hesap esasları, kayıt düzeni ile temel malî tablo ve malî bünye düzenlemeleri

MADDE 18 – (1) Sigorta şirketleri ve reasürans şirketleri, hesaplarını ve malî tablolarını, Müsteşarlıkça belirlenecek esaslara ve örneğe uygun olarak düzenlemek, ilan ettirmek ve Müsteşarlığa göndermek zorundadır.

(2) Sigorta şirketleri ile reasürans şirketleri bilançolarının, kâr ve zarar cetvellerinin ve Müsteşarlıkça uygun görülecek diğer malî tablolarının bağımsız denetim kuruluşlarına denetletilmesi ve ilan ettirilmesi zorunludur. Müsteşarlık, sigorta şirketleri ve reasürans şirketlerinin bağımsız dış denetim kuruluşlarınca denetlenmelerini düzenlemeye yetkilidir.

(3) Sigorta şirketleri ve reasürans şirketlerince ilan edilen malî tabloların gerçeğe aykırılığının tespiti halinde Müsteşarlık, genel kabul görmüş muhasebe kural ve ilkelerini göz önünde bulundurarak söz konusu malî tabloları düzeltilmiş olarak yeniden ilan ettirebilir.

(4) Müsteşarlık, sigorta şirketleri ile reasürans şirketlerinden, diğer kanunların zorunlu kıldığı defterlerden başka, özel defterler tutmalarını talep etmeye ve bu defterlerin tâbi olacağı esas ve usûlleri tespiti, belirleyeceği esaslar ve örneklerle uygun olarak her türlü bilgi, cetvel, rapor, hesap özetleri ve malî tablolar istemeye, gerekli gördüğü takdirde malî tabloları ilan ettirmeye, sigortacılık sektörünün malî yapısının güçlendirilmesi için finansal oranlar tespit etmeye, şirket kaynaklarının hangi aktiflere ve ne oranda yatırılacağını belirlemeye yetkilidir.

¹¹ 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 52 nci maddesiyle, bu maddeye altıncı fıkrasından sonra gelmek üzere yedi ve sekizinci fıkralar eklenmiş ve mevcut yedinci fıkra dokuzuncu fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

(5) Gerekli görülen hallerde Müsteşarlık, sigorta şirketleri, reasürans şirketleri, aracılar ve sigorta eksperlerinden her türlü bilgi, belge ve raporu istemeye yetkilidir. Konsolide tabloların oluşturulmasında Müsteşarlık ana ortak, ana ortaklık ise konsolide finansal raporlama ile ilgili kuruluşlardan bu konuda her türlü bilgi ve belgeyi talep etmeye yetkilidir.

Aktif azaltıcı işlem yasağı

MADDE 19 – (1) Sigorta şirketleri ile reasürans şirketlerinin ortakları, yönetim kurulu üyeleri, denetçileri ve çalışanları, şirket ana sözleşmesi veya genel kurul ya da yönetim kurulu kararı ile saptanan hükümler dâhilinde personele yapılan ödemeler, yardım veya verilen avanslar hariç, şirket kaynaklarını dolaylı ya da dolaysız kullanamaz, iyiniyet kurallarına aykırı olarak aktifin değerini düşüren işlemlerde bulunamaz ve hiçbir surette örtülü kazanç aktarımı yapamaz. Sigorta şirketleri ile reasürans şirketleri kendi borçları veya sigorta işlemlerinden doğanlar hariç olmak üzere personeli, ortakları, iştirakleri veya diğer kişi ve kurumlar lehine mal varlığını teminat olarak gösteremez, kefil olamaz ve kredi sağlayamaz.

Malî bünyenin güçlendirilmesi

MADDE 20 – (1) Bir sigorta veya reasürans şirketinin minimum garanti fonu tutarını karşılayamadığının, tesis etmesi gereken teminatı tesis edemediğinin, teknik karşılıkları karşılayacak yeterli veya teknik karşılıklara uygun varlıklarının bulunmadığının ya da sözleşmelerden doğan yükümlülüklerini yerine getiremediğinin yahut şirketin malî bünyesinin sigortalıların hak ve menfaatlerini tehlikeye düşürecek derecede zayıflamakta olduğunun tespiti hallerinde, Bakan uygun bir süre vererek, malî bünyenin güçlendirilmesine yönelik olarak ilgili sigorta ve reasürans şirketinden;

- a) Malî bünyesindeki zaafiyetin nasıl giderileceğini ve sigortalıların hak ve menfaatlerinin nasıl korunacağını içeren kapsamlı bir iyileştirme planı sunulması ve uygulanmasını,
- b) Sermayesinin artırılması, ödenmemiş kısmının ödenmesi, sermayeye mahsuben şirkete ödeme yapılması veya kâr dağıtımının durdurulması ya da ilave teminat tesis edilmesini,
- c) Varlıklarının kısmen ya da tamamen elden çıkarılması veya elden çıkarılmasının durdurulmasını, yeni iştirak ve sabit değerler edinilmemesini,
- ç) Malî bünyesini ve likiditesini güçlendirici ve riski azaltıcı benzer tedbirler alınmasını,
- d) Tespit edilecek gündemle genel kurulun olağanüstü toplantıya çağrılmasını veya genel kurul toplantısının ertelenmesini,
- e) Benzeri diğer hususların yerine getirilmesini, isteyebilir.

(2) Ayrıca, Bakan;

- a) Sigorta şirketlerinde şirketin faaliyette bulunduğu sigorta branşlarından, reasürans şirketlerinde ise sigorta gruplarından birine veya tamamına ait sigorta portföyünü teminat ve karşılıkları ile birlikte başka şirket veya şirketlere devretmeye, devralacak şirket bulunmadığı takdirde ise portföyün idaresini Hesaba bırakmaya ya da devredilecek portföyün tasfiyesine yönelik her türlü tedbiri almaya,¹²
- b) Sigorta portföyünü sınırlandırmaya,
- c) Yönetim veya denetim kurulu üyelerinden bir kısmını veya tamamını görevden alarak ya da bu kurullardaki mevcut üye sayısını artırarak bu kurullara üye atamaya veya sigorta veya reasürans şirketinin yönetiminin kayyımına devredilmesini talep etmeye,
- ç) Malî bünyenin güçlendirilmesine yönelik benzeri diğer tedbirleri almaya, yetkilidir. 4 üncü maddede öngörülen şartlar, bu fıkranın (c) bendi uyarınca atanacak kişiler için de aranır.

(3) Bu maddede öngörülen tedbirlerin uygulanmaması veya uygulanamayacağının anlaşılması, sigorta veya reasürans şirketinin ödemelerini tatil etmesi, sigortalılara olan yükümlülüklerini yerine getirememesi veya şirket özkaynaklarının minimum garanti fonunun altına düşmesi halinde, Bakan, sigorta veya reasürans şirketinin tüm branşlarda veya ilgili branşlarda yeni sigorta sözleşmesi akdetme ve temdit yetkisini kaldırmaya, ruhsatlarını iptal ve varlıklarını bloke etmeye yetkilidir.

¹² 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 53 üncü maddesiyle, bu alt bentte yer alan “şirket bulunmadığı takdirde ise” ibaresinden sonra gelmek üzere “portföyün idaresini Hesaba bırakmaya ya da” ibaresi eklenmiştir.

(4) Sigorta şirketleri ve reasürans şirketleri dışında ve kendi özel kanunları uyarınca, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre sigorta veya reasürans sözleşmesi yapan diğer kurum ve kuruluşların, sözleşmelerden doğan yükümlülüklerini yerine getiremediğinin ve malî bünyesinin sigortalıların hak ve menfaatlerini tehlikeye düşürecek şekilde zayıflamakta olduğunun tespit edilmesi halinde, Bakan, malî bünyenin güçlendirilmesine yönelik tedbirler almaya, yönetim ve denetimde yer alan kişilerin tamamını veya bir kısmını görevden alarak yenilerini atamaya veya yönetimin kayyımına devredilmesini talep etmeye yetkilidir.

(5) Malî bünye zaafiyetinin kriterleri yönetmelikle belirlenir.

(6) Bu madde uyarınca şirket yönetim ve denetimine atananlar, şirkete ait doğmuş veya doğacak kamu borçlarından, sosyal güvenlik kuruluşlarına olan borçlarından ve şirketin diğer malî yükümlülüklerinden sorumlu tutulamaz. Bu madde uyarınca atanan kamu görevlileri hakkında ceza davası açılabilmesi Bakanın iznine tâbi olduğu gibi bu kişiler hakkında açılan hukuk davaları da Müsteşarlığa karşı açılmış sayılır. Müsteşarlık tarafından açılan davalar hariç olmak üzere bu kişiler hakkında açılan davalar ve başlatılan soruşturma ve kovuşturmalarda, yargılama giderleri ve Türkiye Barolar Birliğince açıklanan asgarî ücret tarifesinde belirlenen avukatlık ücreti, Müsteşarlık bütçesinden karşılanır. Türk Ticaret Kanununun yönetim kurulunun ibrasına ilişkin hükümleri bu madde uyarınca atananlar hakkında uygulanmaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Aktüerler, Aracılar ve Sigorta Eksperleri

Aktüerler ve brokerler

MADDE 21 – (1) Sigorta şirketleri ile reasürans şirketleri, yeterli sayıda aktüerle çalışmak zorundadır. Müsteşarlık tarafından aktüerlerin kaydedildiği bir Aktüerler Sicili tutulur. Sicile kaydolanmadan aktüerlik yapılamaz. Aktüerlik unvanının kazanılması ile aktüerlerin görev ve yetkilerine ilişkin usûl ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(2) Brokerlik, Müsteşarlıktan alınan brokerlik ruhsatı ile yapılır. Müsteşarlık, ruhsat ile ilgili işlemlerin incelemeye ve onaya hazır hale getirilmesi hususunda ilgili sivil toplum ve meslek kuruluşlarına görev verebilir. Brokerlerin görev ve yetkilerine ilişkin usûl ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(3) Sigorta şirketlerinin, sigorta acentelerinin ve sigorta eksperlerinin ortakları, yönetim ve denetiminde bulunan kişiler ve bunlar adına imza atmaya yetkili olanlar ile meslekî faaliyette bulunan şirket çalışanları; brokerlik yapamaz, tüzel kişi brokerin yönetim ve denetim kurullarında görev alamaz, imzaya yetkili olarak çalışamaz, bunlara ortak olamaz ve bunlardan ücret karşılığı herhangi bir iş kabul edemez. Bu sınırlandırmalar söz konusu kimselerin eş ve velayeti altındaki çocukları için de geçerlidir.

(4) Sigorta brokerliği yapması yasaklananlar, brokerlik ile ilgili faaliyetlerde çalıştırılmaz ve her ne şekilde olursa olsun bu kişilerle brokerlik mesleğinin icrası için işbirliği yapılamaz.

(5) Sigorta brokerleri ve bunların yanlarında çalışanlar, işleri dolayısıyla öğrendikleri bilgi ve sırları ilgililerin izni olmaksızın açıklayamaz. Ancak, suç teşkil eden hallerin yetkili mercilere duyurulması zorunludur.

Sigorta eksperleri

MADDE 22 – (1) Sigorta eksperliği gerçek veya tüzel kişilerce yapılır.

(2) Sigorta eksperliği yapmak isteyen kişilerin;

a) Müsteşarlıktan sigorta eksperlik ruhsatı alması,

b) Levhaya yazılı olması,
gerekir.

(3) Yabancı sigorta eksperlerinin faaliyetlerine ilişkin usûl ve esasları belirlemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.¹³

(4) Sigorta eksperleri unvanı, sigorta eksperliği ruhsatnamesinin alınmasından sonra kazanılır. Sigorta eksperliği yapacaklar, ruhsatnamelerini aldıktan sonra Levhaya kayıt olmak için Türkiye Odalar ve

¹³ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 182 nci maddesiyle bu fıkra da yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

Borsalar Birliğine başvurur. Müsteşarlık, ruhsatnameye ilişkin işlemlerin incelemeye ve onaya hazır hale getirilmesi hususunda ilgili sivil toplum ve meslek kuruluşlarına görev verebilir.

(5) Sigorta eksperinin kaydı;

a) Almış olduğu ruhsatların tümü iptal edilmişse,

b) Hakkında meslekten çıkarma kararı verilmişse,

c) Levhaya yazılmasından itibaren altı ay içinde mesleğini ifa etmezse,

ç) Sigorta eksperliğinden ayrılmışsa,

d) Tespit edilen kayıt ücretini süresi içinde yatırmamışsa veya aidatını üç yıl üst üste hiç ödememişse, Levhadan silinir.

(6) Levhadan silinme kararı verilmeden önce sigorta eksperinin yazılı savunması istenir. Ayrıca, Levhadan silinme kararının verilebilmesi için sigorta eksperinin savunmasının dinlenmesi veya dinlenmek üzere kendisine yapılan çağrıya uymamış olması gerekir. Levhadan silinme kararı gerekçeli olarak verilir.

(7) Levhadan silinmeyi gerektiren hallerinin sona erdiğini ispat eden sigorta eksperisi, Levhaya yeniden yazılma hakkını kazanır. Ancak, hakkında meslekten çıkarma kararı verilmiş olan kişinin bir daha Levhaya yazılması mümkün değildir. Levhaya yeniden yazılan sigorta eksperinden kayıt ücreti alınmaz.

(8) Levhaya yeniden yazılma talebinde bulunanlar, Levhaya yazılma şartlarının varlığının devam ettiğini ispatla zorunlu tutulabilir. Levhaya yeniden yazılma talebinin reddine ilişkin karar gerekçeli olarak verilir.

(9) Levhadan silinen veya Levhaya yeniden yazılma talebi reddolunan kişi, bu kararlara karşı onbeş iş günü içinde Müsteşarlığa yazılı itirazda bulunabilir. Yapılacak itiraz karşısında Müsteşarlık en geç onbeş iş günü içinde görüşünü bildirmek zorundadır. Bu karar kesindir.

(10) Gerçek kişi sigorta eksperleri, sigorta eksperliğini mutlak meslek halinde yapmak zorundadır. Gerçek kişi sigorta eksperleri, bu faaliyetlerine devam ettikleri sürede esnaf veya tacir sıfatıyla mesleğin niteliği ile bağdaşması mümkün olmayan başka bir işle uğraşamaz, sigorta acenteliği ve brokerlik faaliyetinde bulunamaz.

(11) Bir gerçek kişi sigorta eksperisi birden fazla büro açamaz.

(12) Tüzel kişi sigorta eksperleri münhasıran sigorta eksperliği konusunda faaliyet göstermek zorundadır. Tüzel kişi sigorta eksperisi ile iş yapılması durumunda, eksperlik işi tüzel kişiye verilir. Ancak, işi takip edecek olan sigorta eksperine tüzel kişi tarafından yetki belgesi düzenlenir. Ekspertiz raporunda şirket kaşesi yanında gerçek kişi sigorta eksperinin de imzası yer alır. Tüzel kişi sigorta eksperleri nezdinde çalışan sigorta eksperleri, tüzel kişilerden bağımsız olarak iş kabul edemez, ücretli veya maaşlı bir görevde bulunamaz ve hiçbir şekilde bir başka tüzel kişi sigorta eksperinin nam ve hesabına çalışamaz.

(13) Sigorta eksperisi tarafsız olmak zorundadır. Sigorta eksperleri, taraflardan birisi ile arasında tarafsızlığını şüpheye düşürecek önemli nedenler veya taraflardan birisi ile 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanununun 245 inci maddesinin (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı derecelerde akrabalığı veya bir iş ortaklığı varsa, sigorta eksperliği görevini kabul edemez. Bu hüküm, tüzel kişi sigorta eksperlerinin yanında çalıştırdıkları sigorta eksperleri için de geçerlidir. Bu hükme aykırı olarak düzenlenen raporlar geçersizdir.

(14) Sigorta şirketlerinin, sigorta acentelerinin ve brokerlerin ortakları, yönetim ve denetiminde bulunan kişiler ve bunlar adına imza atmaya yetkili olanlar ile meslekî faaliyette bulunan şirket çalışanları sigorta eksperliği yapamaz; tüzel kişi sigorta eksperlerinin yönetim ve denetim kurullarında görev alamaz, imzaya yetkili olarak çalışamaz, bunlara ortak olamaz ve bunlardan ücret karşılığı herhangi bir iş kabul edemez. Bu sınırlandırmalar söz konusu kimselerin (...) ¹⁴ velayeti altındaki çocukları için de geçerlidir. ⁽¹⁴⁾

(15) Sigorta eksperleri ve bunların yanlarında çalışanlar, işleri dolayısıyla öğrendikleri bilgi ve sırları ilgililerin izni olmaksızın açıklayamaz. Ancak, suç teşkil eden hallerin yetkili mercilere duyurulması zorunludur.

¹⁴ Bu fıkranın son cümlesinde yer alan "...eş ve..." kelimeleri, Anayasa Mahkemesi'nin 9/6/2011 tarihli ve E.: 2009/11, K.: 2011/93 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

(16) Sigorta eksperliği yapması yasaklananlar, sigorta eksperliği ile ilgili faaliyetlerde çalıştırılmayacakları gibi bu kişilerle her ne şekilde olursa olsun sigorta eksperliği mesleğinin icrası için işbirliği yapılamaz.

(17) Maddi hasarla sonuçlanan trafik kazaları için yetkili sigorta eksperleri tarafından düzenlenmiş, rneği İçişleri Bakanlığınca tespit olunacak rapor, sigorta tazminatının ödenmesinde Karayolları Trafik Kanununun 99 uncu maddesindeki kaza ve zarara ilişkin tespit tutanağı hükmündedir. Eksperler tarafından düzenlenen raporlar delil niteliğindedir.

(18) (Mülga: 27/3/2015-6637/10 md.)

(19) (Değişik: 27/3/2015-6637/10 md.) Sigorta eksperinin, sigortacı veya sigorta ettiren ya da sigorta sözleşmesinden menfaat sağlayan kişiler tarafından atanması, eksperin iş kabulü, asgari ücret tarifesinin tespiti de dahil olmak üzere ekspertiz ücretinin belirlenmesi ile ilgili usul ve esaslar Birlik ve Sigorta Eksperleri İcra Komitesinin görüşleri alınarak yönetmelikle düzenlenir.

(20) (Değişik: 3/4/2013-6456/ 43 md.) Sigorta eksperliği yapacakların niteliklerine; sigorta eksperlerinin sınıflandırılmasına, branşlar itibarıyla görev ve yetki alanlarının belirlenmesine; ruhsat, Levhaya kayıt ve faaliyete ilişkin usul ve esaslar ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

(21) Sigorta eksperliği kursları, sınavları ve stajı, yönetmelikle belirlenecek her bir eksperlik dalı için ayrı ayrı yapılır. Sigorta eksperlik kursu ve diğer eğitim faaliyetleri, 8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı özel ğretim Kurumları Kanununa tâbi değildir.

(22) Bu Kanuna göre yetkili olanlar dışında hiçbir kişi, sigorta eksperliği faaliyetinde bulunamayacağı gibi ticaret unvanlarında veya herhangi bir belgede, sigorta eksperliği iş ve işlemleriyle uğraştığı izlenimini yaratacak kelime ve işaretler kullanamaz.

Sigorta acenteleri

MADDE 23 – (1) Sigorta acenteliği gerçek veya tüzel kişilerce yapılır. Sigorta acenteliği yapmak isteyenlerin Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğince tutulan Levhaya yazılı olması gerekir.

(2) Sigorta acenteliği yapacakların niteliklerine ilişkin usl ve esaslar yönetmelik ile belirlenir. Sigorta acenteliği yapacaklar, Müsteşarlıktan bu nitelikleri taşıdıklarını gösteren bir belge olarak Levhaya kayıt olmak için Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine başvurur. Müsteşarlık, belge alınmasına ilişkin işlemlerin incelemeye ve onaya hazır hale getirilmesi için Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine görev verebilir. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bu işlemlerin gerçekleştirilmesi için uygun gördüğü ilgili sivil toplum ve meslek kuruluşları ile işbirliği yapabilir.

(3) Bankalar ile özel kanunla kurulmuş ve kendisine sigorta acenteliği yapma yetkisi tanınan kurumlar hakkında bu maddenin birinci fıkrasında yer alan Levhaya kayıt zorunluluğu ile Müsteşarlıktan belge almaya ilişkin ikinci fıkrası hükmü uygulanmaz.

(4) Aşağıdaki hallerde sigorta acentesinin kaydı;

a) Sigorta acenteliği yapması için gerekli nitelikleri kaybetmişse,

b) Hakkında meslekten çıkarma kararı verilmişse,

c) Levhaya yazılmasını müteakip altı ay içinde faaliyete geçmezse,

) Sigorta acenteliğinden ayrılmışsa,

d) Ticaret veya ticaret ve sanayi odasındaki kaydı silinmişse,

e) Tespit edilen kayıt ücretini süresi içinde yatırmamışsa veya aidatını üç yıl st üste hiç dememişse, Levhadan silinir.

(5) Levhadan silinme kararı verilmeden önce sigorta acentesinin yazılı savunması istenir. Levhadan silinme kararının verilebilmesi için sigorta acentesinin savunmasının dinlenmesi veya savunması dinlenmek üzere kendisine yapılan çağrıya uymamış olması gerekir. Levhadan silinme kararı gerekli olarak verilir.

(6) Levhadan silinmeyi gerektiren hallerinin sona erdiğini ispat eden sigorta acentesi, Levhaya yeniden yazılma hakkını kazanır. Ancak, hakkında meslekten çıkarma kararı verilmiş olan kişinin bir daha Levhaya yazılması mümkün değildir. Levhaya yeniden yazılan sigorta acentesinden kayıt creti alınmaz.

- (7) Levhaya yeniden yazılma talebinde bulunanlar, Levhaya yazılma şartlarının varlığının devam ettiğini ispatla zorunlu tutulabilir. Levhaya yeniden yazılma talebinin reddine ilişkin karar gerekçeli olarak verilir.
- (8) Levhadan silinen veya Levhaya yeniden yazılma talebi reddolunan kişi, bu kararlara karşı onbeş iş günü içinde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kuruluna yazılı itirazda bulunabilir. Yapılacak itiraz karşısında Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu en geç onbeş iş günü içinde görüşünü bildirmek zorundadır. Bu karar kesindir.
- (9) 23/2/1995 tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 4/A maddesinin üçüncü fıkrası hükmü sigorta acenteleri için sadece acentelik faaliyeti dolayısıyla sunulan hizmetlerde uygulanır. Sigorta şirketinin sağlayıcı olarak yaptığı ayıplı hizmetlerden sigorta acentesi sorumlu değildir.
- (10) **(Değişik: 3/4/2013-6456/ 44 md.)** Bankalar ile özel kanunla kurulmuş ve kendisine sigorta acenteliği yapma yetkisi tanınan kurumlar hariç olmak üzere, sigorta acenteleri, bireysel emeklilik işlemleriyle ilgili aracılık ile Müsteşarlığın uygun göreceği sigortacılıkla bağlantılı diğer aracılık faaliyetleri dışında başka bir ticari faaliyette bulunamaz.
- (11) Cumhurbaşkanı, yabancı sigorta acentelerinin Türkiye'deki faaliyetleri ile Türkiye'de faaliyet gösteren sigorta acentelerinin yabancı sigorta şirketleri adına Türkiye'deki aracılık hizmetlerine ilişkin düzenleme yapmaya yetkilidir.¹⁵
- (12) Sigorta şirketlerinin, sigorta sözleşmeleri için brokerlik yapanların ve sigorta eksperlerinin yönetim ve denetiminde bulunan kişiler ile bunlar adına imza atmaya yetkili olanlar sigorta acentelerinin yönetim ve denetim kurullarında görev alamaz; imzaya yetkili olarak çalışamaz; bu şirketlere ortak olamaz ve bunlardan ücret karşılığı herhangi bir iş kabul edemez. Bu sınırlandırmalar söz konusu kimselerin eş ve velayeti altındaki çocukları için de geçerlidir. Ancak, sigorta şirketlerinin yönetiminde, denetiminde bulunan kişiler ile bunlar adına imza atmaya yetkili olanların eş ve velayeti altındaki çocukları için sınırlandırma bu kişilerin faaliyette bulunduğu şirketin sigorta acenteliği içindir.
- (13) Bu Kanuna göre yetkili olanlar dışında hiçbir gerçek veya tüzel kişi, sigorta acenteliği faaliyetinde bulunamayacağı gibi ticaret unvanlarında veya herhangi bir belgede, sigorta acenteliği iş ve işlemleriyle uğraştığı izlenimini yaratacak kelime ve işaretler kullanamaz.
- (14) Sigorta acenteliği yapmaktan yasaklananlar, sigorta acenteliğiyle ilgili faaliyetlerde çalıştırılmayacakları gibi bu kişilerle her ne şekilde olursa olsun sigorta acenteliği mesleğinin icrası için işbirliği yapılamaz.
- (15) Sigorta acentesi, acentelik sözleşmesinin sona ermesi halinde, sigorta ettirenlerle yaptığı veya kısa bir süre içinde yapacağı işlerle ilgili sözleşme ilişkisi devam etmiş olsaydı elde edeceği komisyona hak kazanır.
- (16) Sözleşme ilişkisinin sona ermesinden sonra sigorta şirketi sigorta acentesinin portföyü sayesinde önemli menfaatler elde ediyor ve hakkaniyet gerektiriyorsa, sigorta acentesi, sigorta şirketinden tazminat talep edebilir. Ancak, sigorta acentesinin haklı bir nedene dayanmaksızın sözleşmeyi feshetmesi ya da kendi kusuruyla sözleşmenin feshine neden olması halinde tazminat hakkı düşer.
- (17) Sigorta acenteleri ile bunların yanlarında çalışanlar, işleri dolayısıyla öğrendikleri bilgi ve sırları ilgililerin izni olmaksızın açıklayamaz. Ancak, suç teşkil eden hallerin yetkili mercilere duyurulması zorunludur.
- (18) Türk Ticaret Kanununun acentelere ilişkin hükümleri sigorta acenteleri hakkında da uygulanır.

ALTINCI BÖLÜM

Meslek Örgütlenmeleri

Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği¹⁶

MADDE 24 – (Değişik: 13/6/2012-6327/54 md.)

(1) Sigorta şirketleri, reasürans şirketleri ve 4632 sayılı Kanuna göre kurulan emeklilik şirketleri merkezi İstanbul'da bulunan ve kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan Türkiye Sigorta, Reasürans

¹⁵ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 182 nci maddesiyle bu fıkrada yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

¹⁶ Bu madde başlığı "Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği" iken, 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 54 üncü maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

ve Emeklilik Şirketleri Birliğine giriş aidatını ödeyerek üye olmak zorundadır. Bu zorunluluk sigorta şirketleri ve reasürans şirketleri için sigortacılık ruhsatı, emeklilik şirketleri için emeklilik ruhsatı almalarından itibaren en geç bir ay içinde yerine getirilir. Ancak, Cumhurbaşkanı, üye olma zorunluluğunu kaldırmaya yetkilidir. Sigorta şirketleri, reasürans şirketleri ve emeklilik şirketleri hakkında 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 9 uncu maddesinin yedinci fıkrası hükmü uygulanmaz.¹⁷

(2) Birlik nezdinde biri sigorta şirketleri ve reasürans şirketleri, diğeri emeklilik şirketleri için olmak üzere iki ayrı Levha tutulur ve Birliğe üyelik işlemlerini tamamlayan ilgili sigorta şirketi, reasürans şirketi ve emeklilik şirketi Birlik Yönetim Kurulu tarafından derhal ilgili olduğu Levhaya kaydedilir.

(3) Levhadan silinme aşağıda belirtilen hâllerde gerçekleşir:

a) Sigorta şirketi ve reasürans şirketi için;

- 1) Tüm branşlarda yeni sigorta ve reasürans sözleşmesi yapma yetkisinin kaldırılması,
- 2) Ruhsatın verildiği tarihten itibaren bir yıl içinde veya takip eden yıllarda Müsteşarlığın bilgisi haricinde, aralıksız olarak altı ay süre ile sigorta veya reasürans sözleşmesi akdetmemesi,
- 3) Kendisine yapılan tebligata rağmen süresi içinde giderlere katılma paylarını ve aidatlarını ödememesi,
- 4) Birlik üyeliğinin düşmesi.

b) Emeklilik şirketi için;

- 1) 4632 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamında faaliyet ruhsatının geçersiz hâle gelmesi,
- 2) Yeni sözleşme akdetme yetkisinin kaldırılması,
- 3) 4632 sayılı Kanun uyarınca oluşturulan fonlarının tamamının başka bir şirkete devredilmesi,
- 4) 4632 sayılı Kanun uyarınca Bakan tarafından iflasının istenmesi,
- 5) Kendisine yapılan tebligata rağmen süresi içinde giderlere katılma paylarının ve aidatlarının ödenmemesi,
- 6) Birlik üyeliğinin düşmesi.

(4) Levhaya kayıtlı olmayan sigorta şirketi, reasürans şirketi ile emeklilik şirketi Genel Kurulda seçme ve seçilme hakkına sahip değildir. Levhadan silinmeyi gerektiren hâllerin sona erdiğini ispat eden sigorta şirketi, reasürans şirketi ile emeklilik şirketi, Levhaya yeniden yazılma hakkını kazanır ve bu şirketlerden giriş aidatı alınmaz.

(5) Birlik Yönetim Kurulu gerekli gördüğü hâllerde, nedenlerini de açıklamak suretiyle Levhaya yeniden yazılma talebinde bulunan sigorta şirketi, reasürans şirketi ile emeklilik şirketini Levhaya yazılma şartlarının varlığının devam ettiğini ispatla zorunlu tutabilir. Levhaya yeniden yazılma talebinin reddine ilişkin karar gerekçeli olarak verilir.

(6) Levhadan silinen veya Levhaya yeniden yazılma talebi reddolunan sigorta şirketi, reasürans şirketi ile emeklilik şirketi, Yönetim Kurulunun silme veya ret kararına karşı onbeş iş günü içinde Müsteşarlığa yazılı itirazda bulunabilir. Yapılacak itiraz karşısında Müsteşarlık en geç onbeş iş günü içinde kararını bildirmek zorundadır. Müsteşarlığın bu konuda vereceği karar kesindir.

(7) Birlik üyeliğinin düşmesi aşağıda belirtilen hâllerde gerçekleşir:

a) Sigorta şirketi ile reasürans şirketi için;

- 1) Ruhsatlarının tümünün iptal edilmesi,
- 2) Hakkında iflas veya tasfiye kararı verilmiş olması ya da başka nedenlerle faaliyetinin sona ermesi.

b) Emeklilik şirketi için;

- 1) Emeklilik faaliyet ruhsatı ile sigorta ruhsatlarının geçersiz olması,
- 2) Hakkında iflas veya tasfiye kararı verilmiş olması ya da başka nedenlerle faaliyetinin sona ermesi.

(8) Birliğin amacı; mesleğin gelişmesini temin etmek, üyelerinin dayanışma, birlik ve mesleğin gerektirdiği vakar ve disiplin içinde çalışmalarını sağlamak ve haksız rekabeti önlemek üzere gerekli kararları almak ve uygulamaktır.

(9) Birliğin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Mesleğin gelişmesini sağlayıcı önlemler almak, bu amaçla araştırma kuruluşları tesis etmek ve bu konudaki araştırma ve çalışmaları desteklemek.

¹⁷ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 182 nci maddesiyle bu fıkarda yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

b) Türkiye’de sigortacılığı ve bireysel emeklilik tasarruf ve yatırım sistemini temsil etmek ve tanıtmak için gerekli girişimlerde bulunmak, yurt içi ve yurt dışındaki ilgili kuruluşlara gerektiğinde üye olmak ve delege göndermek.

c) Gerektiğinde sigorta sözleşmelerine ilişkin rehber tarifeleri hazırlayarak sektörün hizmetine sunmak.

ç) Sigortacılık ve bireysel emeklilik tasarruf ve yatırım sistemi mevzuatı ile kendisine verilen görevleri yerine getirmek ve aldığı kararların ve önlemlerin uygulanmasını izlemek.

d) Uyulması zorunlu meslek kurallarını belirlemek, üyelerinin mesleğin gerektirdiği disiplin içinde ekonominin ihtiyaçlarına uygun olarak çalışmalarını sağlamak, üyeleri arasındaki haksız rekabeti önlemek amacıyla gerekli her türlü tedbiri almak ve uygulamak.

e) Sigortacılık ve bireysel emeklilik tasarruf ve yatırım sistemi konusunda eğitim vermek amacıyla ilgili kuruluş ve derneklerle işbirliği yapmak, seminerler ve konferanslar düzenlemek, kitap, dergi ve broşürler yayımlamak.

f) Sigorta ve bireysel emeklilik tasarruf ve yatırım sistemine ilişkin olarak gerekli sayı ve nitelikte inceleme ve araştırma komiteleri kurmak; görev, yetki ve çalışma şekillerini düzenlemek.

g) Üyelerinin yıllık faaliyet sonuçları hakkında her yıl raporlar hazırlamak ve bu raporları üyelerine ve ilgililere dağıtmak.

ğ) Sigortacılıkta tahkimin işleyişini düzenlemek ve sigorta hakemlerinin listesini tutmak.

(10) Birlik, ilgili olduğu meslekler konusundaki mevzuat ile almış olduğu karar ve önlemlerin uygulanmasını takip eder ve Müsteşarlıkça alınması talep edilen tedbirleri alır.

(11) Birlik, Müsteşarlığın uygun görüşü alınarak bu Kanun hükümleri çerçevesinde sigortacılık ve bireysel emeklilik tasarruf ve yatırım sistemi ile ilgili tüzel kişiliği haiz büro, şirket ve vakıf kurmaya ve kurulu şirketlere iştirak etmeye yetkilidir.

(12) Birlik organları; Genel Kurul, Birlik Başkanı, Yönetim Kurulu, Hayat Dışı Yönetim Komitesi, Hayat ve Emeklilik Yönetim Komitesi, Disiplin Kurulu ve Denetim Kuruludur. Yönetim Kurulu hariç olmak üzere, sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri, Genel Kurul dışında bu organlardan sadece birinde temsil edilir.

(13) Sigorta şirketleri, reasürans şirketleri ile emeklilik şirketleri Genel Kurulda, genel müdür veya genel müdürün bu amaçla vekalet verdiği, birinci derece imza yetkisine sahip bir yönetici tarafından temsil edilir. Müsteşarlık, Birlik Genel Kurulunda gözlemci bulundurabilir.

(14) Birlik Başkanı ile Hayat Dışı Yönetim Komitesi, Hayat ve Emeklilik Yönetim Komitesi, Disiplin Kurulu ve Denetim Kurulu üyeleri Genel Kurul tarafından iki yıllığına seçilir. Birlik Başkanı Yönetim Kurulunun da başkanıdır.

(15) Hayat Dışı Yönetim Komitesi, hayat dışı şirket temsilcileri tarafından, Hayat ve Emeklilik Yönetim Komitesi ise hayat ve emeklilik şirket temsilcileri tarafından seçilecek dokuz üyeden oluşur. Hayat Dışı Yönetim Komitesi ve Hayat ve Emeklilik Yönetim Komitesi üyeleri arasında yapılacak seçimle komite başkanları ve komiteyi Yönetim Kurulunda temsil edecek bir komite üyesi belirlenir.

(16) Hayat Dışı ve Hayat ve Emeklilik yönetim komitelerinin seçiminde, beş üye ilgili alandaki prim üretiminde ilk ona giren şirketler, üç üye yine ilgili alandaki ilk on dışında kalan şirketler ve bir üye ilgili alanda ağırlıklı olarak çalışan reasürans şirketleri arasında yapılan ve ilgili alanda faaliyet gösteren tüm şirketlerin katıldığı seçimle belirlenir. Hayat veya emeklilik alanında ilk ona giren şirketler belirlenirken, seçim yılından bir önceki yıl sonu kapanmış prim ve katkı payı toplamı dikkate alınır. İlgili alanda ağırlıklı olarak çalışan reasürans şirketinin bulunmaması veya reasürans şirketlerinin ilgili komite üyeliğine aday olmaması halinde, reasürans şirketlerine tahsis edilen kontenjan ilk ona giren şirketler kontenjanına eklenmek suretiyle bu şirketlerin kontenjanı beşten altıya çıkarılır. Yukarıda belirtilen dağılımı sağlayacak sayıda gruplardan aday çıkmaması halinde, gruplar arasındaki dağılım Genel Kurulca kararlaştırılır.

(17) Birlik organlarında üye şirketler, genel müdür veya genel müdür niteliklerini haiz birinci derece imza yetkisine sahip bir yönetici seviyesinde temsil edilir. Yönetim Kurulu, Hayat Dışı Yönetim Komitesi, Hayat ve Emeklilik Yönetim Komitesi, Disiplin Kurulu ve Denetim Kurulu üyelikleri kişiye bağlı olmayıp, bahse konu organlarda şirketi temsil eden kişinin şirketiyle ilişkisinin kesilmesi hâllerinde, yerine aynı şirketi temsilen genel müdür veya genel müdür niteliklerini haiz birinci derece imza yetkisine sahip bir yönetici geçer. Birlik organlarında görev alan üye şirketlerin Levha kaydının silinmesi durumunda boşalan üyelik için usulüne göre seçim yapılır.

(18) Birlik Başkanının şirketiyle ilişkisinin kesilmesi halinde Birlik Başkanlığı düşer. İki ay içinde yapılan seçimle, görevi düşen Birlik Başkanının tamamlayamadığı süreyi tamamlamak üzere Birlik Başkanı seçilir.

(19) Yönetim Kurulu; Birlik Başkanı, Hayat Dışı Yönetim Komitesi ve Hayat ve Emeklilik Yönetim Komitesi başkanları ve ayrıca her iki komiteye seçilen birer komite üyesi olmak üzere beş kişiden oluşur. Birlik Başkanı Yönetim Kurulu Başkanı olup komite başkanları da yönetim kurulu başkan yardımcısıdır. Yönetim Kurulunda yer alan komite üyelerinden biri Yönetim Kurulunca muhasip üye olarak seçilir.

(20) Denetim Kurulu ile Disiplin Kurulu, üçer üyeden teşekkül eder. Denetim Kurulu ile Disiplin Kurulu ilk toplantısında birer başkan seçer.

(21) Sigorta şirketleri, reasürans şirketleri ile emeklilik şirketleri Birlik üyeliğine girişte Genel Kurul tarafından her yıl belirlenen miktarda giriş aidatı öder. Birliğin masraflarına iştirak payları; sigorta ve reasürans şirketleri için bir yıl zarfında Türkiye dahilinde elde ettikleri direkt prim gelirleri; emeklilik şirketleri için ise bir yıl zarfında Türkiye dahilinde elde ettikleri emeklilik katkı payı ile direkt prim gelirleri dikkate alınarak yönetmelikteki esaslar dairesinde hesap edilir ve paylaştırılır. Aidatlar ve giderlere katılma payları yönetmelikte belirtilen süre içinde ödenmediği takdirde Birlik tarafından icra yoluyla tahsil olunur. Giderlere katılma paylarının ödenmesine dair kararlar 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 68 inci maddesinde yazılı resmî belge niteliğindedir.

(22) Hayat, hayat dışı, reasürans ve bireysel emeklilik tasarruf ve yatırım sistemi alanlarına ilişkin gelir ve giderler Birlik bütçesinde ayrı kalemlerde izlenir.

(23) Birliğin bu madde uyarınca aldığı karar ve tedbirlere zamanında ve tam olarak uymayan üyeler hakkında Yönetim Kurulunca beşbin Türk Lirasından ellibin Türk Lirasına kadar idari para cezası uygulanır.

(24) Birliğin çalışma esasları Birlikçe hazırlanan ve Müsteşarlıkça onaylanan yönetmelik ile belirlenir.

(25) Birliğin tüm faaliyetleri Müsteşarlık tarafından denetlenir.

Birlik organlarının seçim esasları ve yasaklar

MADDE 25 – (1) Birliğin organ seçimleri gizli oy ve açık tasnif ile yapılır ve organlarda her üyenin bir oy hakkı vardır.

(2) Seçim yapılacak Genel Kurul toplantısından en az onbeş gün önce Birlik seçimleri için üyelerin temsilcilerini belirleyen liste, toplantının gündemi, yeri, günü, saati ile çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya dair hususları belirten bir yazıyla birlikte üç nüsha olarak o yer ilçe seçim kurulu başkanı olan hâkime tevdi edilir. Seçim yapılacak yerde birden fazla ilçe seçim kurulu bulunması halinde, görevli hâkim, Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir. **(Değişik son cümle: 13/6/2012-6327/55 md.)** Toplantı tarihlerinin, gündemde yer alan diğer konular göz önünde bulundurularak görüşmelerin en fazla iki gün içinde sonuçlandırılacak şekilde düzenlenmesi zorunludur.

(3) Hâkim, gerektiğinde ilgili kayıt ve belgeleri de getirip incelemek suretiyle varsa noksanları tamamlattırdıktan sonra seçime katılacak üyeleri belirleyen liste ile ikinci fıkrada belirtilen diğer hususları onaylar. Onaylanan liste ile toplantıya ait diğer hususlar Birliğin ilan yerlerinde asılmak suretiyle üç gün süre ile ilan edilir.

(4) İlan süresi içinde listeye yapılacak itirazlar hâkim tarafından incelenir ve en geç iki gün içinde karara bağlanır.

(5) Bu suretle kesinleşen listeler ile toplantıya ait diğer hususlar onaylanarak Birliğe gönderilir.

(6) Hâkim, aday olmayan üyeler arasından bir başkan ile iki üyeden oluşan bir seçim sandık kurulu atar. Aynı şekilde ayrıca üç yedek üye de hâkim tarafından belirlenir. Seçim sandık kurulu başkanının yokluğunda kurula en yaşlı üye başkanlık eder.

(7) Seçim sandık kurulu, seçimlerin Kanunun öngördüğü esaslara göre yürütülmesi, yönetimi ve oyların tasnifi ile görevli olup, bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız olarak devam eder.

(8) Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları tutanakla tespit edilip seçim sandık kurulu başkan ve üyeleri tarafından imzalanır. Birden fazla sandık bulunması halinde tutanaklar, hâkim tarafından birleştirilir. Tutanakların birer örneği seçim yerinde asılmak suretiyle geçici seçim sonuçları ilan edilir. Kullanılan oylar ve diğer belgeler tutanağın bir örneği ile birlikte üç ay süreyle saklanmak üzere ilçe seçim kurulu başkanlığına tevdi edilir.

(9) Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar, hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. İtiraz süresinin geçmesi ve itirazların karara bağlanmasından hemen sonra hâkim, yukarıdaki hükümlere göre kesin sonuçları ilan eder ve Birliğe bildirir.

(10) Listede adı yazılı olmayan üyeler oy kullanamaz. Oylar, oy verenin kimliğini Birlik veya resmî kuruluşça verilen belge ile ispat etmesinden ve listedeki isminin karşısındaki yerin imzalanmasından sonra kullanılır. Oylar, organlara göre birlikte veya ayrı ayrı düzenlenen oy pusulalarının, üzerinde ilçe seçim kurulu mühürü bulunan ve oy verme sırasında sandık kurulu başkanı tarafından verilecek zarfa konulması suretiyle kullanılır. Bunların dışındaki zarflara konulan oylar geçersiz sayılır. Seçimlerde kullanılacak araç ve gereçler ilçe seçim kurulundan sağlanır ve sandıkların konacağı yerler hâkim tarafından belirlenir.

(11) Hâkim, seçim sonuçlarını etkileyecek ölçüde bir usûlsüzlük veya kanuna aykırı uygulama sebebiyle seçimlerin iptaline karar verdiği takdirde, süresi bir aydan az ve iki aydan fazla olmamak üzere seçimin yenileneceği pazar gününü tespit ederek Birliğe bildirir. Belirlenen günde yalnızca seçim yapılır ve seçim işlemleri bu madde ile Kanunun öngördüğü diğer hükümlere uygun olarak yürütülür.

(12) İlçe seçim kurulu başkanına, hâkime ve seçim sandık kurulu başkanı ile üyelerine, 26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda belirtilen esaslara göre ücret ödenir. Bu ücret ve diğer seçim giderleri Birlik bütçesinden karşılanır.

(13) Seçimler sırasında sandık kurulu başkan ve üyelerine karşı işlenen suçlar kamu görevlilerine karşı işlenmiş gibi cezalandırılır.

(14) Birlik, kuruluş amaçları dışında faaliyette bulunamaz. Birlik organlarının seçimlerinde siyasi partiler aday gösteremez. Amaçları dışında faaliyet gösteren Birliğin sorumlu organlarının görevine, Bakanın veya Cumhuriyet savcısının istemi üzerine mahkeme kararıyla son verilir ve yerlerine yenileri seçtirilir.

(15) Görevlerine son verilen organların yerine en geç bir ay içinde yenileri seçilir. Yeni seçilenler eskilerin süresini tamamlar.

(16) Göreve son verme hükümleri Birlik Genel Kurulu hakkında uygulanmaz.

(17) Bakan veya Müsteşarlığın bu Kanun uyarınca Birlik organları tarafından yürütülen işlemler hakkında verdiği kararları, görevli organlar aynen yerine getirmekle yükümlüdür. Bu kararları kanunî bir sebep olmaksızın yerine getirmeyen veya eski kararda direnme niteliğinde yeni bir karar veren veya kanunun zorunlu kıldığı işlemleri uyarılmasına rağmen yerine getirmeyen Birlik organları hakkında da ondördüncü fıkra hükümleri uygulanır.

(18) Görevlerine son verilen organ üyelerinin ve tüzel kişi temsilcilerinin cezaî sorumlulukları saklıdır. Bu organların onyedinci fıkra gereğince görevlerine son verilmesine sebep olan tasarrufları hükümsüzdür.

(19) Millî güvenliğin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği hallerde gecikmede sakınca varsa, Bakan, Birliği faaliyetten men edebilir. Bakanın kararı yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim kararını kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde bu idarî karar kendiliğinden yürürlükten kalkar.

(20) Birlik yönetim ve denetiminde yer alanlar ile Birlik çalışanları, işleri dolayısıyla öğrendikleri bilgi ve sırları ilgililerin izni olmaksızın açıklayamaz. Ancak, suç teşkil eden hallerin yetkili mercilere duyurulması zorunludur.

Sigorta Ekspertleri İcra Komitesi

MADDE 26 – (1) Dört yıl için seçilen ve dokuz kişiden oluşan Sigorta Ekspertleri İcra Komitesinin yedi asıl ve yedi yedek üyesi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından tutulan Levhaya kayıtlı ve mesleğinde itibar ve tecrübe sahibi sigorta ekspertleri arasından, Müsteşarlıkça belirlenen usûl ve esaslara göre seçilir. Ayrıca bu Komiteye Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulundan bir üye ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Genel Sekreteri veya görevlendireceği yardımcısı daimî üye olarak atanır. Sigorta Ekspertleri İcra Komitesine seçilebilmek için en az on yıl bilfiil sigorta ekspertliği yapmış olmak gerekir. Yedek üyelerde de asıl üyelerde aranan nitelikler aranır. Sigorta Ekspertleri İcra Komitesi ilk toplantıda kendi içinden bir başkan ve bir başkan yardımcısı seçer. Tüzel kişi sigorta ekspertleri, Sigorta Ekspertleri İcra Komitesinde genel müdürleri veya şirketi temsile yetkili kişiler tarafından temsil edilir. Geçmiş beş yıl içinde disiplin cezası alanlar ile hakkında sigorta ekspertliğine engel bir suçtan

dolayı kovuşturma açılmasına karar verilenler kovuşturma tamamlanana kadar Sigorta Eksperleri İcra Komitesine seçilemez ve tüzel kişiyi temsil edemez. Sigorta Eksperleri İcra Komitesinde yer almakla birlikte daha sonra seçim yeterliliğini kaybeden, ardı ardına yapılmış üç toplantıya geçerli bir özrü olmadan kendisi veya tüzel kişi açısından temsilcisi katılmayan üyelerin üyelikleri kendiliğinden düşer.

(2) Sigorta Eksperleri İcra Komitesi, aşağıda belirtilen görevleri yerine getirir:

a) Sigorta eksperliği faaliyetlerinin adil ve dürüst olması, iş ahlakının sağlanması, meslek mensuplarının mesleğin gerektirdiği özen, disiplin ve dayanışma içinde çalışması amacıyla meslek kurallarını oluşturmak.

b) Meslek mensupları arasında haksız rekabeti önlemek için gerekli bütün tedbirleri almak ve uygulamak.

c) Yurt içinde ve yurt dışındaki meslekî gelişmeler ile idarî ve yasal düzenlemeleri izleyerek, bu konuda üyelerini aydınlatmak.

ç) Sigorta eksperliği faaliyetine ilişkin olarak, ulusal veya uluslararası malî, iktisadî ve meslekî kurum ve kuruluşlar ile ilişkiler kurmak.

d) Sigorta eksperliği mesleğinin geliştirilmesi amacıyla kurslar tertip etmek, seminer ve konferans gibi eğitim faaliyetlerinde bulunmak.

e) Sigortacılık ve sigorta eksperliği mesleğine ilişkin gelişmeleri izlemek, bu konudaki yayın ve içtihatları derleyerek meslek mensuplarının yararına sunmak.

f) Meslekî konularda mütalaa vermek ve yetkili mercilere görüş bildirmek.

g) Sigortacılık mevzuatı uyarınca sigorta eksperliği yapabilmek için gerekli olan Levhaya kayıt işlemleri ile kayıttan silinme işlemlerini yürütmek.

ğ) Sigorta eksperleri hakkında sigortacılık faaliyeti ile ilgili konularda disiplin cezası vermek.

h) Müsteşarlıkça verilecek diğer görevleri yerine getirmek.

(3) Sigorta Eksperleri İcra Komitesince alınan kararlar en geç onbeş gün içinde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kuruluna bildirilir. Sigorta Eksperleri İcra Komitesince alınan kararların işleme konulabilmesine yönelik usûle ilişkin işlemler Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu tarafından yerine getirilir. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu, Sigorta Eksperleri İcra Komitesince kendisine bildirilen kararların gereğini bildirim tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde yerine getirmek zorundadır. Sigorta Eksperleri İcra Komitesi, ikinci fıkrada sayılan işlemleri yerine getirebilmek için gerektiğinde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu ile Müsteşarlığın uygun görüşü ile ticaret veya ticaret ve sanayi odalarına görev verebilir.

(4) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 94 üncü maddesi Sigorta Eksperleri İcra Komitesi için de uygulanır. Sigorta Eksperleri İcra Komitesi üyelerine ödenecek huzur hakkı ve diğer ödemeler, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulunun teklifi ve Müsteşarlığın uygun görüşü ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Genel Kurulunca tespit edilir.

(5) Sigorta Eksperleri İcra Komitesince, mesleğin vakar ve onuruna aykırı fiil ve hareketlerde bulunanlarla, görevlerini yapmayan veya kusurlu olarak yapan yahut görevinin gerektirdiği güveni sarsıcı hareketlerde bulunan sigorta eksperleri hakkında, sigorta eksperliği hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesi maksadı ile durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre aşağıdaki disiplin cezaları verilir:

a) Uyarma; sigorta eksperine mesleğinin icrasında daha dikkatli davranması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir.

b) Kınama; sigorta eksperine görevinde ve davranışında kusurlu sayıldığıının yazı ile bildirilmesidir.

c) Geçici olarak meslekî faaliyetten alıkoyma; sigorta eksperliği sıfatı saklı kalmak üzere altı aydan az, bir yıldan çok olmamak üzere meslekî faaliyetten alıkoymadır.

ç) Meslekten çıkarma; sigorta eksperinin meslekten çıkartılarak bir daha bu mesleği icra etmesine izin verilmemesidir.

(6) Hakkında meslekten çıkarma kararı verilen tüzel kişi sigorta eksperini temsile ve ilzama yetkili olup meslekten çıkarma kararı verilmesinde sorumluluğu bulunanlar bir daha sigorta eksperliği yapamaz ve başka bir tüzel kişi sigorta eksperinde denetçi veya temsile ve ilzama yetkili olarak çalışamaz.

(7) Meslek kurallarına, mesleğin vakar ve onuruna aykırı fiil ve harekette bulunanlarla görevin gerektirdiği güveni sarsıcı harekette bulunan sigorta eksperleri hakkında, uyarma, tekrarında ise kınama cezası uygulanır.

- (8) Görevini bağımsızlık, tarafsızlık ve dürüstlükle yapmayan veya kusurlu olarak yapan veya mesleğin genel ilkelerine aykırı harekette bulunan sigorta eksperleri için geçici olarak meslekî faaliyetten alıkoyma cezası uygulanır.
- (9) Kasten gerçeğe aykırı ekspertiz raporu düzenledikleri mahkeme kararı ile kesinleşen meslek mensuplarına meslekten çıkarma cezası verilir.
- (10) Hakkında meslekten çıkarma cezası gerektirebilecek mahiyetteki bir işten dolayı soruşturma yapılmakta olan sigorta eksperleri, Sigorta Eksperleri İcra Komitesinin kararıyla, tedbir mahiyetinde işten el çektirilebilir. İşten el çekirme kararı, ilgili mercilere derhal duyurulur. İşten el çekirme kararı, soruşturmanın durdurulmuş veya sigorta eksperliğine engel olmayan bir ceza verilmiş olması halinde kendiliğinden ortadan kalkar. İşten el çekirme kararı, bu kararın verilmesine esas olan hal ve şartların bulunmadığı veya sonradan kalktığına sabit olması durumunda kaldırılır.
- (11) Üç yıllık bir dönem içinde iki veya daha fazla disiplin cezasını gerektiren davranışta bulunan sigorta eksperleri hakkında, her yeni suç için bir öncekinden daha ağır ceza uygulanır.
- (12) Geçici olarak meslekî faaliyetten alıkoyma cezası ile cezalandırılmasından sonra beş yıllık dönem içinde bu cezayı gerektiren fiili yeniden işleyen sigorta eksperleri hakkında meslekten çıkarma cezası uygulanır.
- (13) Kovuşturma ve hüküm tesisi, disiplin soruşturması yapılmasına ve disiplin cezası uygulanmasına engel değildir.
- (14) Sigorta Eksperleri İcra Komitesi üyeleri hakkındaki soruşturmalar Müsteşarlıkça yapılır. Müsteşarlık tarafından verilen kararlar kesindir.
- (15) Disiplin cezasını gerektirecek eylemlerin işlenmesinden itibaren üç yıl geçmiş ise disiplin soruşturması yapılamaz. Ancak, Sigorta Eksperleri İcra Komitesince işe el konulmuş ise bu süre işlemez.
- (16) Disiplin cezasını gerektirecek eylemlerin işlenmesinden itibaren beş yıl geçmiş ise disiplin cezası verilemez.
- (17) Disiplin cezasını gerektiren eylem aynı zamanda suç teşkil ediyorsa ve bu suç için ilgili kanunlarda daha uzun bir zaman aşımı süresi tespit olunmuşsa, bu maddedeki zaman aşımı süreleri yerine ilgili kanunlardaki zaman aşımı süresi uygulanır.
- (18) Disiplin kararlarına karşı, kararın Sigorta Eksperleri İcra Komitesince tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Müsteşarlığa itirazda bulunulabilir. Müsteşarlık en geç bir ay içerisinde itirazı karara bağlar. Müsteşarlık tarafından verilen kararlar kesindir.
- (19) Disiplin cezalarına ilişkin kararlar kesinleşmedikçe uygulanamaz.
- (20) Meslekten çıkarma ve geçici olarak meslekî faaliyetten alıkoyma cezalarından başka bir disiplin cezası verilen sigorta eksperleri, söz konusu cezaların uygulanmasından itibaren beş yıl geçtikten sonra Sigorta Eksperleri İcra Komitesine başvurarak haklarındaki disiplin cezalarının sicillerinden silinmesini talep edebilir. İlgilinin bu süre içinde disiplin cezası almamış olması halinde, disiplin cezasının silinmesine karar verilir.
- (21) Sigorta Eksperleri İcra Komitesinin bu madde uyarınca aldığı karar ve tedbirlere zamanında ve tam olarak uymayan üyeler hakkında Sigorta Eksperleri İcra Komitesince ikibin Türk Lirasından altıbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası uygulanır.
- (22) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Sigorta Eksperleri İcra Komitesinin görevlerini etkin bir biçimde gerçekleştirebilmesi için uygun mekan, yeterli sayıda personel ve gerekli teknik donanımı temin eder.
- (23) Sigorta Eksperleri İcra Komitesi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulunun uygun görüşü ile Levhaya kayıt ücreti veya aidatı belirlemeye yetkilidir. Bu ödemeler Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bütçesine gelir kaydedilir.
- (24) Müsteşarlık, mevzuata ve sigortacılık sektörünün genel menfaatlerine aykırılık tespit etmesi halinde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden sigorta eksperlerine ilişkin yapılan düzenlemelerin iptal edilmesini veya düzenlemelerde değişiklik yapılmasını isteyebilir.
- (25) Sigorta Eksperleri İcra Komitesinin çalışma esas ve usûlleri Müsteşarlığın bağlı olduğu Bakanlığın uygun görüşü ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Sigorta Acenteleri İcra Komitesi

MADDE 27 – (1) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği nezdinde Sigorta Acenteleri Sektör Meclisi oluşturulur. Kırk kişiden oluşan Meclis üyeleri, mesleğinde itibar ve tecrübe sahibi ticaret odası veya ticaret ve sanayi odası mensubu sigorta acenteleri arasından, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğince ve Müsteşarlıkça ortaklaşa belirlenen usûl ve esaslara göre seçilir. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 57 nci maddesinin ikinci fıkrası hükmü Sigorta Acenteleri Sektör Meclisi hakkında uygulanmaz.

(2) Sigorta Acenteleri Sektör Meclisi üyeleri, dört yıl süre ile görev yapmak üzere dokuz kişiden oluşan Sigorta Acenteleri İcra Komitesinde görev almak üzere yedi asıl ve yedi yedek üye seçer. Bu Komiteye Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulundan bir üye ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Genel Sekreteri veya görevlendireceği yardımcısı daimî üye olarak atanır. Sigorta Acenteleri Sektör Meclisine ve Komiteye seçilebilmek için en az on yıl bilfiil sigorta acenteliği yapmış olmak gerekir. Yedek üyelere de asıl üyelere aranan nitelikler aranır. Sigorta Acenteleri İcra Komitesi ilk toplantıda kendi içinden bir başkan ve bir başkan yardımcısı seçer. Tüzel kişi sigorta acenteleri, Sigorta Acenteleri Sektör Meclisinde ve Sigorta Acenteleri İcra Komitesinde genel müdürleri veya şirketi temsile yetkili kişiler tarafından temsil edilir. Geçmiş beş yıl içinde disiplin cezası alanlar ile hakkında sigorta acenteliğine engel bir suçtan dolayı kovuşturma açılmasına karar verilenler kovuşturma tamamlanana kadar Sigorta Acenteleri İcra Komitesine seçilemez ve tüzel kişiyi temsil edemez. Sigorta Acenteleri İcra Komitesinde yer almakla birlikte daha sonra seçim yeterliliğini kaybeden, ardı ardına yapılmış üç toplantıya geçerli bir özrü olmadan kendisi veya tüzel kişi açısından temsilcisi katılmayan üyelerin üyelikleri kendiliğinden düşer.

(3) Sigorta Acenteleri İcra Komitesi aşağıda belirtilen görevleri yerine getirir:

- a) Sigorta acenteliği faaliyetlerinin adil ve dürüst bir biçimde yerine getirilmesi, iş ahlakının sağlanması, meslek mensuplarının dayanışma ve sigorta acenteliği mesleğinin gerektirdiği özen ve disiplin içinde çalışması için meslek kurallarını oluşturmak.
- b) Sigorta acenteliğinin etik kurallarını belirlemek ve sigorta acenteliği uygulamalarında birlik sağlanmasına çalışmak.
- c) Sigorta acenteleri arasında haksız rekabeti ve haksız uygulamaları ortadan kaldırmak için gerekli bütün önlemleri almak ve uygulamak.
- ç) Yurt içinde ve yurt dışında sigortacılık ve sigorta acenteliğine ait gelişmeler ile idarî ve yasal düzenlemeleri izleyerek toplayacağı bilgileri mensuplarına ve ilgililere ulaştırmak.
- d) Yurt içinde ve yurt dışında sigorta acenteliği ile ilgili diğer meslek kuruluşları ile ilişki kurmak.
- e) Sigorta acenteliği mesleğinin geliştirilmesi amacıyla gerektiğinde kurslar tertip etmek, seminer ve konferans gibi eğitim faaliyetlerinde bulunmak.
- f) Sigorta acenteliği faaliyeti için gerekli asgarî fizikî şartları belirlemek.
- g) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kuruluna sunulmak üzere yıllık rapor hazırlamak.
- ğ) Sigortacılık mevzuatı uyarınca sigorta acenteliği yapabilmek için gerekli olan Levhaya kayıt işlemleri ile kayıttan silinme işlemlerini yürütmek.
- h) Sigorta acenteleri hakkında sigortacılık faaliyetleri ile ilgili konularda disiplin cezası vermek.
- ı) Sigorta acentelerinde sözleşme düzenlemeye yetkili personelin niteliklerini belirlemek ve bunlara ilişkin sicil tutmak.
- i) Müsteşarlıkça verilecek diğer görevleri yerine getirmek.

(4) Sigorta Acenteleri İcra Komitesince alınan kararlar en geç onbeş gün içinde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kuruluna bildirilir. Sigorta Acenteleri İcra Komitesince alınan kararların işleme konulabilmesine yönelik usûle ilişkin işlemler Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu tarafından yerine getirilir. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu, Sigorta Acenteleri İcra Komitesince kendisine bildirilen kararların gereğini bildirim tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde yerine getirmek zorundadır. Sigorta Acenteleri İcra Komitesi, üçüncü fıkrada sayılan işlemleri yerine getirebilmek için gerektiğinde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulunun uygun görüşü ile ticaret veya ticaret ve sanayi odalarına görev verebilir.

(5) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 94 üncü maddesi Sigorta Acenteleri İcra Komitesi için de uygulanır. Sigorta Acenteleri İcra Komitesi üyelerine ödenecek huzur hakkı ve diğer ödemeler, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulunun teklifi ve Müsteşarlığın uygun görüşü ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Genel Kurulunca tespit edilir.

(6) Sigorta acentelerinin, sigorta acenteliği faaliyetine ilişkin olarak verilecek disiplin cezalarında Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 87 nci, 88 inci ve 89 uncu maddesinde belirtilen yetkiler Sigorta Acenteleri İcra Komitesi tarafından kullanılır ve söz konusu Kanunun 87 nci maddesi, sigorta acenteleri hakkında verilecek disiplin suç ve cezaları için de uygulanır. Ancak, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 87 nci maddesinin üyelikten geçici çıkarma ve üyelikten uzun süreli çıkarmaya ilişkin hükümleri; meslekten geçici çıkarma ve meslekten uzun süreli çıkarma şeklinde uygulanır. Sigorta acentelerinin, sigorta acenteliği faaliyetine ilişkin olarak yönetmelikle belirlenecek suçlar için ayrıca meslekten men cezası da verilebilir. Hakkında meslekten çıkarma kararı verilen tüzel kişi sigorta acentelerini temsile ve ilzama yetkili olup meslekten çıkarma kararı verilmesinde sorumluluğu bulunanlar bir daha sigorta acenteliği yapamaz ve başka bir tüzel kişi sigorta acentesinde denetçi veya temsile ve ilzama yetkili olarak çalışamaz. Hakkında meslekten çıkarma cezası gerektirebilecek mahiyetteki bir işten dolayı soruşturma yapılmakta olan sigorta acentesi, Sigorta Acenteleri İcra Komitesi kararıyla, tedbir mahiyetinde işten el çektirilebilir. İşten el çekirme kararı, soruşturmanın durdurulmuş veya sigorta acenteliğine engel olmayan bir ceza verilmiş olması halinde kendiliğinden ortadan kalkacağı gibi bu kararın verilmesine esas olan hal ve şartların bulunmadığı veya sonradan kalktığına sabit olması durumunda da Sigorta Acenteleri İcra Komitesi tarafından kaldırılır. Gerek işten el çekirme kararı, gerekse bu kararın kaldırılması sigorta acentesinin kayıtlı olduğu odaya ve ilgili mercilere derhal bildirilir. Sigorta Acenteleri İcra Komitesi üyeleri hakkında sadece sigorta acenteliği faaliyeti dolayısıyla yapılacak disiplin soruşturmalarının yürütülmesi ve bu fıkradaki disiplin cezalarının verilmesi ise Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yüksek Disiplin Kurulunun yetkisindedir. Sigorta acenteleri hakkında verilecek disiplin cezaları için Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 92 nci maddesi uygulanır.

(7) Sigorta Acenteleri İcra Komitesi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulunun uygun görüşü ile Levhaya kayıt ücreti veya aidatı belirlemeye yetkilidir. Bu ödemeler Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bütçesine gelir kaydedilir.

(8) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Sigorta Acenteleri İcra Komitesinin görevlerini etkin bir biçimde gerçekleştirebilmesi için uygun mekan, yeterli sayıda personel ve gerekli teknik donanımı temin eder.

(9) Müsteşarlık, mevzuata ve sigortacılık sektörünün genel menfaatlerine aykırılık tespit etmesi halinde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden sigorta acentelerine ilişkin yapılan düzenlemelerin iptal edilmesini veya düzenlemelerde değişiklik yapılmasını isteyebilir.

(10) Sigorta Acenteleri Sektör Meclisi ile Sigorta Acenteleri İcra Komitesinin çalışma esas ve usûlleri Müsteşarlığın bağlı olduğu Bakanlığın uygun görüşü ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Denetim ve Bilgi Verme

Denetim

MADDE 28 – (1) Türkiye’de faaliyet gösteren sigorta şirketleri, reasürans şirketleri, özel kanunlarına göre sigortacılık faaliyetinde bulunan kuruluşlar, sigorta ve reasürans aracıları, sigorta eksperlik faaliyetleri, aktüerler ve sigortacılık işlemi yapan veya sigortacılık alanında faaliyet gösteren diğer kişilerin her türlü sigortacılık işlemlerinin denetimi, Sigorta Denetleme Kurulu tarafından yapılır.

(2) Sigorta Denetleme Kurulu, bir başkan ile sigorta denetleme uzmanları, sigorta denetleme aktüerleri ile bunların yardımcılarından oluşur. Bu Kanun ve diğer kanunların sigortacılığa, sigortaya veya sigortacılık alanında faaliyet gösteren kişi ve kuruluşlara ilişkin hükümlerinin Müsteşarlığın bağlı olduğu Bakanlığa veya Müsteşarlığa verdiği teftiş, denetim, inceleme ve soruşturma görev ve yetkileri sigorta denetleme uzmanları, sigorta denetleme aktüerleri ve bunların yardımcıları eliyle ifa edilir ve kullanılır.

(3) Sigorta şirketleri ile reasürans şirketlerinin faaliyetleri, varlıkları, iştirakleri, alacakları, özkaynakları ve borçları ile kâr ve zarar hesapları arasındaki ilgi ve dengelerin ve malî bünyelerini ve idarî yapılarını etkileyen diğer tüm unsurların, tahsil edilen primler ile birikimlerin değerlendirilmesi ve korunması ile aktüeryal ve finansal hesap ve dengelerin incelenmesi, tespit ve denetimi sigorta denetleme uzmanları, sigorta denetleme aktüerleri ile bunların yardımcıları tarafından yapılır.

(4) Sigorta denetleme uzmanları, sigorta denetleme akt  erleri ile bunların yardımcıları; sigorta Şirketleri ve reasürans Şirketleri ile bunların bağlı ortaklıkları, iştirakleri, Şubeleri ile temsilciliklerinden, aracılar ve bankalar da dahil olmak üzere diğer kişilerden bu Kanun ve diğer kanunların sigortacılıkla ilgili hükümleri bakımından gerekli g rececekleri bilgileri istemeye ve bunların tüm defter, kayıt ve belgelerini incelemeye yetkilidir.

(5) Kamu kurum ve kuruluşları, Birlik ile diğer benzeri sivil toplum ve meslek kuruluşları, bu madde kapsamına giren konu ve işlemlerle sınırlı olmak üzere, Devletin güvenliği ve temel dış yararlarına karşı ağır sonuçlar doğuracak haller ile aile hayatının gizliliği ve savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler dikkate alınmaksızın gizli dahi olsa sigorta denetleme uzmanları, sigorta denetleme akt  erleri ve bunların yardımcıları tarafından istenecek görevleriyle ilgili her türlü bilgi ve belgeyi uygun süre ve ortamda vermeye, istenecek defter ve belgeleri ibraz etmeye ve incelemeye hazır bulundurmakla, bilgi işlem sistemini denetim amaçlarına uygun olarak açmaya ve verilerin güvenliğini sağlamaya mecburdur. Sigorta denetleme uzmanları, sigorta denetleme akt  erleri ve bunların yardımcıları bu madde kapsamındaki kuruluşların yönetim ve denetim kurullarının toplantı tutanakları ile bu kurullara verilen raporları istemeye, inceleme konusu olan işlemlerle ilgili olan diğer kişi, kurum ve kuruluşlar nezdinde inceleme yapmaya yetkilidir.

(6) Sigorta denetleme uzmanları, sigorta denetleme akt  erleri ve bunların yardımcıları tarafından gerçekleştirilen denetim, inceleme ve soruşturmalar sırasında talep edilmesi halinde, incelemeye, denetime veya soruşturmaya tâbi kuruluşlar tarafından, iç kontrol sistemlerinde çalışanların yardımı da dahil olmak üzere her türlü destek sağlanır.

(7) Bu Kanun hükümleri ile diğer kanunlarda yer alan hükümler çerçevesinde, bu Kanuna tâbi kuruluşların faaliyetlerinin, risk yapısının, varlıkları, alacakları, özkaynakları, borçları, yükümlülükleri ve taahhütleri, gelir ve gider hesapları arasındaki ilgi ve dengelerin ve malî bünyeyi etkileyen diğer tüm unsurların ve bu kuruluşlarca karşılaşılan risklerin gözetim faaliyetleri çerçevesinde tespiti, tahlili, izlenmesi ve ölçülmesi çıkartılacak yönetmeliğe göre Müsteşarlık tarafından yapılır.

(8) Müsteşarlık, bu Kanuna tâbi kuruluşlara ait bilgi ve belgeleri, bu kuruluşların konsolide ve konsolide olmayan bazda malî bünyeleri ve idarî yapılarının mevzuata uygunluğunu izlemek, analiz etmek, ilgili kuruluşlara ait rapor, tablo ve iç kontrol raporları ile Müsteşarlığın denetim ve gözetim sonuçlarını karşılaştırmak suretiyle değerlendirmek, elde edilen sonuçlara göre kuruluşların taşıdıkları risklerin türleri, büyüklüğü ve kuruluşları etkileme durumunu, risk yönetim sisteminin güvenilirliği ile denetim riskini dikkate almak suretiyle kuruluşlar hakkında gerekli görülen tüm tedbirlerin alınmasını ve sonuçlandırılmasını sağlamak, söz konusu kuruluşların bağlı ortaklıklarının, malî iştiraklerinin ve Şubelerinin faaliyetlerini önemli ölçüde etkileyen veya etkileyebilecek uygulamaları takip etmek, gerekirse ilgililer nezdinde girişimde bulunmak konularında yetkilidir.

(9) Bu Kanuna tâbi kişi ve kuruluşlar hesap ve kayıt düzenleriyle uyumlu olarak Müsteşarlıkça belirlenen formatlara uygun bir şekilde üretecekleri bilgi, belge, cetvel, rapor ve malî tabloları Müsteşarlıkça belirlenen iletişim kanallarını kullanmak suretiyle belirlenen süreler içinde Müsteşarlıkça tevdi etmekle yükümlüdür. Kuruluşlar tarafından elektronik ortamda gönderilen bilgiler, iç kontrol sistemi kapsamında yönetim kurulunun sorumluluğundadır.¹⁸

Bilgi verme yükümlülüğü, uluslararası kuruluşlara üyelik ve iřbirlięi¹⁹

MADDE 29 – (1) Bu Kanuna tâbi kişiler ile sigortacılıkla ilgili her tür meslekî faaliyet icra edenler, sigorta Şirketleri ile reasürans Şirketlerinin iştirakleri, bankalar ve diğer kişiler, özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler dikkate alınmaksızın gizli dahi olsa bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak Müsteşarlıkça istenen her türlü bilgi ve belgeyi vermekle yükümlüdür. Devletin güvenliği ve temel dış yararlarına karşı ağır sonuçlar doğuracak haller ile aile hayatının gizliliği ve savunma hakkına ilişkin hükümler saklıdır.

¹⁸13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 56 ncı maddesiyle, 28 inci maddenin altıncı fıkrasında yer alan “risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinde” ibaresi “iç kontrol sistemlerinde”, sekizinci fıkrasında yer alan “iç denetim” ibaresi “iç kontrol” ve dokuzuncu fıkrasında yer alan “iç denetim sistemi” ibaresi “iç kontrol sistemi” şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

¹⁹ Bu madde başlığı “Bilgi verme yükümlülüğü” iken, 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 57 nci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(2) Mütakabiliyet çerçevesinde ve bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak yabancı ülke kanunlarına göre denetime yetkili mercilerin, kendi ülkelerindeki sigortacılık sektöründe faaliyet gösteren kuruluşların bu Kanuna tâbi Türkiye'deki teşkilât veya ortaklıklarında denetim yapma ve bilgi isteme taleplerinin yerine getirilmesi Müsteşarlığın iznine tâbidir. Bu mercilerce istenen bilgiler, açıklanmaması kaydıyla Müsteşarlık tarafından verilebilir. Müsteşarlık, yabancı ülkelerin denetime yetkili mercileri ile yapacağı anlaşmalar çerçevesinde sigortacılıkla ilgili her türlü işbirliği ve bilgi alışverişinde bulunabilir.

(3) **(Ek: 13/6/2012-6327/57 md.)** Müsteşarlık, sigortacılıkla ilgili denetim ve düzenleme otoritelerinin katıldığı uluslararası mali, iktisadi ve mesleki kuruluşlara üye olabilir ve işbirliği ve bilgi paylaşımında bulunabilmeyi teminen uluslararası mesleki kuruluşlar ve yabancı ülkelerin yetkili mercileri ile mutabakat zaptı imzalayabilir. İmzalanan mutabakat zaptı Bakanın onayı ile yürürlüğe girer.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Tahkim

Sigortacılıkta tahkim

MADDE 30 – (1) Sigorta ettiren veya sigorta sözleşmesinden menfaat sağlayan kişiler ile riski üstlenen taraf arasında sigorta sözleşmesinden veya Hesaptan faydalanacak kişiler ile Hesap arasında doğan uyuşmazlıkların çözümü amacıyla Birlik nezdinde Sigorta Tahkim Komisyonu oluşturulur. Sigortacılık yapan kuruluşlardan, sigorta tahkim sistemine üye olmak isteyenler, durumu yazılı olarak Komisyona bildirmek zorundadır. Sigorta tahkim sistemine üye olan kuruluşlarla uyuşmazlığa düşen kişi, uyuşmazlık konusu sözleşmede özel bir hüküm olmasa bile tahkim usûlünden faydalanabilir. **(Ek cümle: 3/4/2013-6456/45 md.)** İlgili mevzuat ile zorunlu tutulan sigortalardan kaynaklanan bu fıkra kapsamındaki uyuşmazlıklar için ilgili kuruluş sigorta tahkim sistemine üye olmasa dahi hak sahipleri bu bölüm hükümlerine göre tahkim usulünden faydalanabilir. **(Ek cümle: 3/4/2013-6456/45 md.)** Sigorta tahkim sistemine üye olmayan kuruluşlar bakımından Sigorta Tahkim Komisyonu giderlerine katılım Hazine Müsteşarlığınca ayrıca belirlenir.²⁰

(2) Komisyon, bir Müsteşarlık temsilcisi, iki Birlik temsilcisi, bir tüketici derneği temsilcisi ile Müsteşarlıkça belirlenecek bir akademisyen hukukçu temsilcinin katılımı ile oluşur. Müsteşarlık temsilcisinin asgarî on yıl kamu hizmetinde çalışmış, sigortacılık alanında deneyim sahibi ve en az daire başkanı seviyesinde olması; Birlik temsilcilerinin de 4 üncü maddede genel müdür yardımcısı için öngörülen şartlara sahip olması gerekir. Tüketici derneği temsilcisi ise Türkiye çapında en fazla üyeye sahip tüketici derneğinin önereceği üç aday arasından Müsteşarlıkça seçilir. Komisyon kendi içinden bir Başkan seçer. Komisyonda kararlar üye tamsayısının salt çoğunluğu ile alınır. İki yıl için seçilen Komisyon Başkan ve üyelerine, kamu iktisadî teşebbüsleri yönetim kurulu başkan ve üyelerine ödenen aylık ücret ve diğer ödemeler tutarında ücret ödenir.

(3) Komisyon aşağıdaki görevleri yerine getirir:

- a) Müdür ve müdür yardımcılarını atamak.
- b) Birlikçe ayrı bir hesapta izlenecek olan Komisyonun bütçesini hazırlayarak Birliğe sunmak.
- c) Tahkim sisteminin adil, tarafsız ve etkin bir biçimde işleyişini sağlamak için gerekli önlemleri almak.
- ç) Komisyonun faaliyet sonuçları hakkında yıllık rapor hazırlayarak Birliğe ve Müsteşarlığa göndermek.
- d) Bilgi işlem alt yapısını hazırlamak.
- e) Kanunlarla kendisine verilen diğer görevleri yapmak.

(4) Komisyon, gerekli görülen yerlerde büro açmaya yetkilidir. Büro müdürünün, Komisyon müdürü ile aynı nitelikleri taşıması zorunludur. Büro müdürüne verilecek görevler Komisyon tarafından belirlenir.

(5) Komisyona bağlı çalışmak üzere bir müdür ve iki müdür yardımcısı, raportörler ile yeterli sayıda personel görevlendirilir. Müdür ve müdür yardımcıları Komisyonca, raportörler ve diğer personel ise müdürün önerisiyle Komisyon tarafından atanır. Görevden alınma, göreve atanma ile aynı usûle tâbidir. Komisyon müdürünün;

- a) Malî güç dışında sigorta şirketi ve reasürans şirketi kurucularında aranan nitelikleri taşıması,

²⁰ 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 58 inci maddesiyle, bu fıkra da yer alan "arasında sigorta sözleşmesinden" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya Hesaptan faydalanacak kişiler ile Hesap arasında" ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

b) En az dört yıllık yüksek okul mezunu olması,

c) Sigorta hukukunda en az iki yıl veya sigortacılıkta en az beş yıl deneyimi olması, gerekir.

(6) Müdür yardımcılarının (c) bendi hariç olmak üzere beşinci fıkrada sayılan nitelikleri taşıması zorunludur. Ayrıca, müdür yardımcılarının en az birinde iki yıllık sigortacılık deneyimi aranır.

(7) Uyuşmazlıklar, hayat ve hayat dışı sigorta gruplarının sadece birinde görev yapacak olan sigorta hakemleri ve raportörler aracılığıyla çözülür.

(8) Sigorta hakemlerinin;

a) Malî güç dışında sigorta şirketi ve reasürans şirketi kurucularında aranan nitelikleri taşıması,

b) En az dört yıllık yüksek okul mezunu olması,

c) Sigorta hukukunda en az beş yıl veya sigortacılıkta en az on yıl deneyimi olması,

gerekir. **(Ek cümle: 13/6/2012-6327/58 md.)** Müsteşarlık bu fıkra uyarınca aranacak deneyim ve bu deneyime esas teşkil eden bilginin tespitine ilişkin ölçütleri belirlemeye yetkilidir.

(9) Komisyon nezdinde çalışacak olan sigorta raportörleri, Komisyon müdüründe aranan niteliklere sahip olmak zorundadır.

(10) Sigorta hakemi olmak isteyenlerin gerekli nitelikleri taşıdıklarını belgelemek suretiyle Komisyona başvurması gerekir. Başvurusu uygun görülenler kabul için Müsteşarlığa bildirilir. Müsteşarlığın kabul etmesi halinde ilgilinin ismi, Komisyon tarafından tutulacak ve bir örneği Adalet Bakanlığına gönderilecek olan sigorta hakemliği listesine kaydolunur ve bu listede değişiklik olması halinde de değişiklikler altı aylık dönemler itibarıyla Adalet Bakanlığına ve Müsteşarlığa bildirilir.

(11) Sigorta hakeminin ismi;

a) Sigorta hakemliği yapmak için gereken nitelikleri kaybetmişse veya tarafsızlık ilkesine aykırı hareket ettiği tespit edilmişse sürekli olarak,

b) Kendisine ulaşan dosyaları bir yıl içinde en fazla üç kez zamanında sonuçlandırmamışsa bir yıl süreyle,

Listeden silinir.

(12) Tahkim sistemine üye olmak isteyenlerden katılma payı, uyuşmazlık çözümü için Komisyona başvuranlardan ise başvuru ücreti alınır. **(Değişik ikinci ve üçüncü cümle: 3/4/2013-6456/45 md.)** Beş bin Türk Lirasının altındaki uyuşmazlıklar hakkında verilen hakem kararları kesindir. Beş bin Türk Lirası ve daha üzerindeki uyuşmazlıklar hakkında verilen hakem kararlarına karşı kararın Komisyona ilgiliye bildiriminden itibaren on gün içinde bir defaya mahsus olmak üzere Komisyon nezdinde itiraz edilebilir. **(Ek cümle: 3/4/2013-6456/45 md.)** İtiraz talebinde bulunmak için bu madde uyarınca belirlenen başvuru ücretinin Komisyona yatırılması şarttır. **(Ek cümle: 3/4/2013-6456/45 md.)** İtiraz üzerine hakem kararının icrası durur. **(Ek cümle: 3/4/2013-6456/45 md.)** İtiraz talebi münhasıran bu talepleri incelemek üzere Komisyon tarafından teşkil edilen hakem heyetlerince incelenir. **(Ek cümle: 3/4/2013-6456/45 md.)** İtiraz talebi hakkında işin heyete intikalinden itibaren iki ay içinde karar verilir. **(Ek cümle: 3/4/2013-6456/45 md.)** Beşbin Türk Lirası ve daha üzerindeki uyuşmazlıklar hakkında verilen hakem kararları bu madde uyarınca süresinde itiraz başvurusunda bulunulmaması hâlinde kesinleşir. **(Ek cümle: 3/4/2013-6456/45 md.)** Bu uyuşmazlıklar hakkında bu madde uyarınca yapılan itiraz üzerine verilen karar kesindir. **(Ek cümle: 3/4/2013-6456/45 md.)** Kırk bin Türk Lirasının üzerindeki uyuşmazlıklar hakkında itiraz üzerine verilen kararlar için temyize gidilebilir. **(Değişik cümle: 13/6/2012-6327/58 md.)** Ancak, tahkim süresinin sona ermesinden sonra karar verilmiş olması, talep edilmemiş bir şey hakkında karar verilmiş olması, hakemlerin yetkileri dahilinde olmayan konularda karar vermesi ve hakemlerin, tarafların iddiaları hakkında karar vermemesi durumlarında her hâlükarda temyiz yolu açıktır. Temyize ilişkin usûl ve esaslar hakkında Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanunu uygulanır.

(13) Komisyona gidilebilmesi için, sigortacılık yapan kuruluşla uyuşmazlığa düşen kişinin, uyuşmazlığa konu teşkil eden olay ile ilgili olarak sigortacılık yapan kuruluşa gerekli başvuruları yapmış ve talebinin kısmen ya da tamamen olumsuz sonuçlandığını belgelemiş olması gerekir. Sigortacılık yapan kuruluşun, başvuru tarihinden itibaren onbeş iş günü içinde yazılı olarak cevap vermemesi de Komisyona başvuru için yeterlidir.

(14) Mahkemeye ve Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümleri uyarınca Tüketici Sorunları Hakem Heyetine intikal etmiş uyuşmazlıklar ile ilgili olarak Komisyona başvuru yapılamaz.

(15) Sigortacılık yapan kuruluşla uyuşmazlığa düşen kişinin Komisyona başvurusu, öncelikle raportörler tarafından incelenir. Raportörler en geç onbeş gün içinde incelemelerini tamamlamak zorundadır. Raportörler tarafından çözümlendirilemeyen başvurular sigorta hakemine iletilir. Uyuşmazlığa hangi sigorta hakeminin bakacağı, Komisyon tarafından sigorta hakemi listesinden seçilir. Komisyon, işin niteliğine bağlı olarak en az üç sigorta hakeminden oluşan bir heyet oluşturulmasına karar verebilir. Ancak, uyuşmazlık konusu miktarın onbeşbin Türk Lirası ve üzerinde olduğu durumlarda heyet teşekkülü zorunludur. Heyet kararını çoğunlukla verir. Hakemler, sadece kendilerine verilen evrak üzerinden karar verir. Seçilen sigorta hakemi mücbir nedenler ve umulmayan haller hariç olmak üzere görevi reddedemez. Bununla birlikte, taraflar, Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanununda yer alan hâkimi ret nedenlerine dayanarak hakemi reddedebilir. Ret talebi Komisyona, durumun öğrenildiği tarihten itibaren en geç beş iş günü içinde bir dilekçeyle yapılır. Ret talebi üzerine Komisyon müdürü, iki tarafın görüşlerini dinledikten sonra bu konuda en geç beş iş günü içinde karar verir.

(16) Hakemler, görevlendirildikleri tarihten itibaren en geç dört ay içinde karar vermeye mecburdur. Aksi halde, uyuşmazlık yetkili mahkemece halledilir. Ancak, bu süre tarafların açık ve yazılı muvafakatleriyle uzatılabilir. Hakem, kararını Komisyon müdürüne tevdi eder. **(Değişik son cümle:22/7/2020-7251/56 md.)** Komisyon Müdürünce karar en geç üç iş günü içinde taraflara bildirilir; ayrıca kararın aslı dosya ile birlikte Komisyonun bulunduğu yerdeki görevli mahkemeye gönderilir ve mahkemece saklanır.

(17) **(Ek: 13/6/2012-6327/58 md.)** Talebi kısmen ya da tamamen reddedilenler aleyhine hükmolunacak vekalet ücreti, Avukatlık Asgarî Ücret Tarifesinde belirlenen vekalet ücretinin beşte biridir.²¹

(18) Hakemlik ücreti, Komisyona başvuru ücreti ve üyeliğe katılma payı, Komisyonun görüşü alınarak Müsteşarlıkça belirlenir; hakem ücreti Komisyon tarafından ödenir.

(19) Sigorta hakemleri ve raportörler tarafsız olmak zorundadır. Sigorta şirketlerinin, reasürans şirketlerinin, sigortacılık yapan diğer kuruluşların, sigorta eksperlerinin, sigorta acentelerinin ve brokerlerin ortakları, yönetim ve denetiminde bulunan kişiler ve bunlar adına imza atmaya yetkili olanlar ile tüm bu kuruluşlarda meslekî faaliyette bulunanlar ve sigorta eksperleri, sigorta acenteleri ve brokerler sigorta hakemliği yapamaz. Bu sınırlandırmalar söz konusu kimselerin eş ve çocukları için de geçerlidir. Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanununun 28 inci maddesi sigorta hakemleri hakkında da uygulanır.

(20) Komisyonda görev alanlar, hakemler ve raportörler, işleri dolayısıyla öğrendikleri bilgi ve sırları ilgililerin izni olmaksızın açıklayamaz. Ancak, suç teşkil eden hallerin yetkili mercilere duyurulması zorunludur.

(21) Komisyonun yapısı ve görevleri ile Komisyon müdürü ve Komisyon müdür yardımcılarının nitelikleri, çalışma usûl ve esasları, raportörlerin, sigorta hakemlerinin çalışma usûl ve esasları, kararların ne şekilde düzenleneceği, Komisyona başvuru esasları, Liste tutulmasına ve bütçeye ilişkin esaslar ile katılım ücreti gibi hususlar yönetmelikle belirlenir.

(22) Müsteşarlık bu maddede yer alan maktu para miktarlarını, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Üretici Fiyatları Endeksi artış oranını aşmamak suretiyle artırmaya yetkilidir.

(23) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanununun hükümleri, sigortacılıktaki tahkim hakkında da kıyasen uygulanır.

(24) Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanunu çerçevesinde yapılacak tahkim için seçilecek hakemlerin de bu maddede sigorta hakemleri için aranan nitelikleri taşıması gerekir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Sigortacılık Eğitim Merkezi, destek hizmetleri ve diğer organizasyonlar^{22 23}

²¹ 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 58 inci maddesiyle, bu maddeye onyedinci fıkra eklenmiş ve diğer fıkra numaraları buna göre teselsül ettirilmiştir.

²² Bu madde başlığı "Sigortacılık eğitim merkezi ve diğer organizasyonlar" iken, 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 59 uncu maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

²³ 13/6/2012 10186 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 59 uncu maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasına "meslek kuruluşlarının katkılarında," ibaresinden sonra gelmek üzere "Hesaptan aktarılacak katkı payından," ibaresi ve ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere üçüncü fıkra eklenmiş, mevcut üçüncü fıkra dördüncü fıkra olarak teselsül ettirilmiş ve bu fıkra da yer alan "organizasyonlara" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve destek hizmetlerinin verilmiş şekli ile destek hizmeti kuruluşlarına" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 31 – (1) Bakan, sigortacılıkla ilgili özellik taşıyan konular için gerekli sınavların tarafsız bir şekilde yapılması, yurt içi veya yurt dışı ya da uluslararası anlaşmalar çerçevesindeki eğitim taleplerinin karşılanması ve benzeri amaçlarla sigortacılık eğitim merkezi kurmaya yetkilidir. Sigortacılık eğitim merkezinin giderleri, sigortacılık alanında faaliyet gösteren meslek kuruluşlarının katkılarından, Hesaptan aktarılabacak katkı payından, merkezin hizmet vereceği ilgili kamu ve özel sektör kuruluşlarından ve hibelerden yönetmelikle belirlenecek esaslar çerçevesinde karşılanır. Sigortacılık eğitim merkezince yerine getirilecek eğitim faaliyetleri, Özel Öğretim Kurumları Kanununa tâbi değildir. (2) Dernek, federasyon ve birlik gibi belirli bir kanuna tâbi olarak kurulan kuruluşlar hariç olmak üzere sigortacılık ve reasürans uygulamaları ile ilgili olarak organizasyonlar oluşturulması Bakanın iznine tâbidir.

(3) **(Ek: 13/6/2012-6327/59 md.)** Bu Kanun kapsamında faaliyet gösteren kişi ve kuruluşlar, faaliyet alanlarına yardımcı veya tamamlayıcı nitelikteki destek hizmetini almadan önce, gerektiğinde Müsteşarlığa ibraz edilmek üzere, alacakları hizmetten doğabilecek riskler ile bunların yönetilmesine, beklenen fayda ve maliyetin değerlendirilmesine ilişkin yazılı bir rapor hazırlar. Alınacak destek hizmeti, destek hizmeti alanların mevzuattan doğan yükümlülüklerini yerine getirmelerini ve denetlenmelerini engelleyici nitelikte olamaz.

(4) Sigortacılık eğitim merkezi ile ikinci fıkra uyarınca oluşturulacak organizasyonlara ve destek hizmetlerinin verilmiş şekli ile destek hizmeti kuruluşlarına ilişkin hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Sır saklama yükümlülüğü

MADDE 31/A – (Ek: 13/6/2012-6327/60 md.) (1) Bu Kanunun uygulanmasında ve uygulanmasının denetiminde görev alanlar, bu Kanuna tâbi kuruluşların görevlileri ve yetkilileri, bu Kanuna tâbi kişiler ile bunların yanında çalışanlar ve dışarıdan hizmet alımı yoluyla sigortacılık sektöründe iş görenler, sıfat ve görevleri dolayısıyla öğrendikleri bu Kanun kapsamında faaliyet gösteren kişi ve kuruluşlar ile bunların iştirakleri, kuruluşları ve sigorta sözleşmesi ile ilgili kişilere ait sırları bu konuda kanunen açıkça yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamaz, kendilerinin veya başkalarının yararlarına kullanamaz. Bu yükümlülük söz konusu sıfat ve görevlerin sona ermesinden sonra da devam eder.

(2) Ancak, gizlilik sözleşmesi yapılması ve sadece risk değerlendirmesi amacıyla kullanılmak üzere sigorta şirketi, reasürans şirketi ve emeklilik şirketlerinin kendi aralarında doğrudan doğruya ya da Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi vasıtasıyla yapacakları her türlü bilgi ve belge alışverişi sırasında sigorta şirketi, reasürans şirketi ve emeklilik şirketlerine ya da sigorta sözleşmesi ile ilgili kişilere ait, yanlış sigorta uygulamaları dâhil, sır niteliğindeki bilgilerin öğrenilmesi ve paylaşımı sır saklama yükümlülüğü dışındadır.

Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi

MADDE 31/B -(Ek: 13/6/2012-6327/61 md.) (1) Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği nezdinde, sigortalılar ve sigorta sözleşmesinden dolayı da olsa menfaat sağlayanlara ilişkin olarak, yanlış sigorta uygulamaları dâhil, risk değerlendirmesine esas bilgileri toplamak ve bu bilgilerin sigorta, reasürans ve sigortacılık faaliyetinde bulunan emeklilik şirketleri ile Müsteşarlıkça belirlenecek kişilerle paylaşılmasını sağlamak amacıyla Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi kurulur.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen şirketler, Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezine üye olmak zorundadır. Üye kuruluşlar, Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezince istenilen her türlü bilgiyi vermekle yükümlüdür.

(3) Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi kuruluş amaçları doğrultusunda, özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarından, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşlarından, ilgili mevzuatla kurulmuş diğer bilgi merkezlerinden bilgi talep etmeye ve bunlarla Müsteşarlığın uygun görüşüne istinaden bilgi alışverişine yönelik sözleşmeler imzalamaya yetkilidir. Söz konusu kurum ve kuruluşlar Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi tarafından talep edilen bilgileri vermekle yükümlüdür. Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezinde toplanan bilgilerin bilgi sahibinin kendisi veya onay vermesi durumunda bu madde uyarınca Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi ile bilgi alışverişine ilişkin sözleşme yapan özel hukuk tüzel kişileri, kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşlarıyla anılan sözleşmeler çerçevesinde paylaşılması bu Kanunun 31/A maddesinin ikinci fıkrası kapsamında değerlendirilir.

(4) Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi kendi yönetimi tarafından temsil ve idare edilir. Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi iş ve işlemlerinden kendi yönetimi yetkili ve sorumlu olup faaliyetleri için gereken giderler kendi bütçesinden karşılanır. Müsteşarlık, Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezini denetler. Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi sigorta uygulamaları kapsamında, poliçe yazım ve hasar süreçlerinin izlenmesi de dâhil olmak üzere Müsteşarlık tarafından talep edilen her türlü çalışmayı yapar ve bu amaçla gerekli alt yapıyı tesis eder.

(5) Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezinin bütün işlem ve kayıtları gizlidir. Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi topladığı her türlü bilgiyi, Müsteşarlığa istenen biçim ve sürede vermekle yükümlüdür. Söz konusu bilgiler, sahibinin açık rızasının bulunması durumunda belirlediği kişiye belli bir ücret karşılığında verilir.

(6) Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi nezdinde bulunan sır niteliğindeki bilgileri, bu konuda kanunen yetkili kılınan mercilerden başkalarına açıklayanlar, hukuka aykırı olarak kendisi ya da başkası yararına kullananlar, yayanlar, verenler, aktaranlar veya ele geçirenler hakkında 35 inci maddenin dokuzuncu ve onuncu fıkraları hükümleri uygulanır. Bu fıkrada tanımlanan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, ilgili tüzel kişi hakkında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(7) Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezine üye şirketlerin Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi giderlerine katılım payları anılan şirketlerin bir önceki yıl gerçekleştirdikleri prim üretiminin binde birini aşmamak üzere Müsteşarlıkça belirlenir. Müsteşarlık, bu oranın yüzde elli oranında azaltılmasına veya artırılmasına karar verebilir. **(Ek cümle: 3/4/2013-6456/46 md.)** Bu surette tespit edilen katılım paylarının Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi giderlerini karşılayamaması durumunda bu madde uyarınca yayımlanacak yönetmelikte belirlenecek usul ve esaslar dâhilinde Birlik Yönetim Kurulunca üye şirketlerden ayrıca katılma payı talep edilebilir. Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi giderlerine Müsteşarlığın belirleyeceği esaslar dahilinde Hesaptan katkı sağlanabilir.

(8) Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezinin kuruluşu, faaliyetleri, Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezinde toplanan bilgilerin kapsam, biçim ve içeriğine ve bunların paylaşılmasına, paylaşılacak bilgilerin kapsam ve içeriğine, ücretlendirilmesine ve üyelerce ödenecek katılım paylarının belirlenmesi, yükümlülüklerle uymayan üyeler hakkında yapılacak işlemler ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İyiniyet

MADDE 32 – (1) Sigorta şirketleri ve aracılar, her çeşit broşür, izahname ve diğer belgeler ile ilan ve reklamlarını, taahhütleriyle sigortalıya sağlayacakları hak ve menfaatlerin sınır ve kapsamı dışında bir anlayışa neden olacak şekilde düzenleyemez ve kişi ve kuruluşlara gerçeğe aykırı, yanıltıcı, aldatıcı ve haksız rekabete yol açan beyanda bulunamaz. Bu hükme aykırılığın tespiti halinde durum, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun uyarınca faaliyet gösteren Reklam Kuruluna bildirilir.

(2) Sigorta şirketleri, reasürans şirketleri, aracılar ve sigorta eksperleri sigortalıların hak ve menfaatlerini tehlikeye sokabilecek hareketlerden kaçınmak, mevzuat ve işletme planı esaslarına uygun faaliyette bulunmak, sigortacılığın icaplarına ve iyiniyet kurallarına uygun hareket etmek zorundadır.

(3) Sigorta şirketleri, iyiniyet kurallarına aykırı olarak sigorta tazminatının ödenmesini geciktiremez.

(4) Müsteşarlık, sigorta şirketleri, reasürans şirketleri, aracılar ve sigorta eksperlerinin yukarıda sayılan kurallara uymalarını sağlamak üzere gerekli her türlü tedbiri almaya yetkilidir.

(5) Kişilerin, sigorta şirketini seçme hakkı sınırlandırılmaz. Bir sözleşmenin unsurları içinde, taraflardan birinin bu sözleşmede yer alan herhangi bir hususta sigorta yapmaya zorunlu tutulduğu hallerde, söz konusu sigortanın belli bir şirkete yaptırılmasına ilişkin sözleşmeye konulmuş her türlü şart hükümsüzdür.

İhtisas komiteleri

MADDE 33 – (1) Müsteşarlık, bu Kanunun gerekli kıldığı tarife ve talimatlar ile sigortacılığın geliştirilmesi için araştırma ve inceleme yaptırılması amacıyla sigortacılık konusunda bilgi ve uzmanlık sahibi kişilerden oluşacak ihtisas komiteleri kurabilir. Oluşturulacak komitelerin giderleri, Müsteşarlığın bağlı olduğu Bakanlıkça onaylanacak esaslar uyarınca sigortacılık alanında faaliyet gösteren ilgili meslek kuruluşu tarafından karşılanır.

(2) İhtisas komitelerinin çalışma usûl ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Özel Riskler Yönetim Merkezi ve Olağanüstü durumlarda teminat

MADDE 33/A – Ek: 29/3/2011-6215/25 md.) (Başlığı ile Birlikte Değişik:20/5/2021-7319/12 md.)

(1) Yurt içinden veya uluslararası piyasalardan sigorta veya reasürans teminatı bulunamayan ya da teminat sağlanmasında güçlük bulunan riskler, nükleer riskler gibi özellik arz eden riskler ile sigorta edilmesinde kamu yararı bulunan riskler için teminat sağlama, sigorta veya reasürans havuzları kurma veya kurulmasını koordine etme, sigorta ve reasürans şirketleri arasında işbirliği yapılmasını sağlama, oluşturulacak havuz, organizasyon veya işbirliği mekanizmalarının yürütülebilmesi amacıyla tüzel kişiliği haiz Özel Riskler Yönetim Merkezi kurulmuştur.

(2) Hangi risklerin Özel Riskler Yönetim Merkezi kapsamında yönetileceği Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun önerisi üzerine Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından; kapsama alınan risklere ilişkin olarak Devlet tarafından prim veya reasürans desteği verilir verilmeyeceği, verilecek ise kapsamı, reasürans Devlet desteğinin bir bedel karşılığında temin edilip edilmeyeceği hususları Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun teklifi ve Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Cumhurbaşkanı kararı ile belirlenir.

(3) Özel Riskler Yönetim Merkezinin işletilmesine ilişkin iş ve işlemler bir kamu sigorta veya reasürans şirketi tarafından yürütülür. Özel Riskler Yönetim Merkezi, bir sözleşme ile işleticisi şirketle çalışma usul ve esaslarını belirler.

(4) Özel Riskler Yönetim Merkezinin merkezi İstanbul'dadır. **(İptal ikinci cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 5/11/2024 Tarihli ve E: 2021/78, K: 2024/181 Sayılı Kararı)**

(5) Özel Riskler Yönetim Merkezi, Yönetim Kurulu tarafından yönetilir. Yönetim Kurulu, Hazine ve Maliye Bakanlığından en az daire başkanı düzeyinde bir üye, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumundan en az daire başkanı düzeyinde bir üye, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından önerilecek bir üye, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunca belirlenen şartlara uygun olarak Birlik tarafından önerilecek üç aday arasından belirlenecek bir üye ile işletici şirketin temsilcisi bir üyeden oluşur. Hazine ve Maliye Bakanlığı temsilcisi Yönetim Kurulunun başkanıdır. Kurul üyelerine, bir ay içerisinde dörtten fazla olmamak üzere, her toplantı günü için (3000) gösterge rakamının Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda toplantı ücreti ödenir.

(6) Özel Riskler Yönetim Merkezinin gelirleri; Özel Riskler Yönetim Merkezi kapsamındaki sigortalardan elde edilen primler, bunların getirilerinden ve sigorta ve reasürans işlemleri çerçevesinde elde edilebilecek diğer gelirler ile sair gelirlerden oluşur. Özel Riskler Yönetim Merkezinin giderleri; Özel Riskler Yönetim Merkezi kapsamındaki sigortalılar için ödenecek tazminatlardan, reasürans ve benzeri piyasalardan sağlanacak korumaya ilişkin ödemelerden, tanıtım ve bilgilendirme için yapılan harcamalardan, hasar tespit işlemlerine ilişkin harcamalardan, işletici şirkete yapılacak ödemelerden ve Özel Riskler Yönetim Merkezi amaçları doğrultusunda yapılacak diğer ödemelerden oluşur.

(7) Özel Riskler Yönetim Merkezi, gelir ve kurumlar vergisinden muaftır. Bu muafiyet, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca yapılacak vergi kesintilerini kapsamaz. Özel Riskler Yönetim Merkezi, kendisine yapılacak bağış ve yardımlar ile her türlü ivazsız intikaller yönünden veraset ve intikal vergisinden; taraf olduğu işlemlere ilişkin düzenlenen kağıtlar yönünden damga vergisinden muaftır.

(8) Kamu yararı açısından gerek görülmesi hâlinde sigortacılık ilkeleri gözetilerek Cumhurbaşkanı kararı ile Özel Riskler Yönetim Merkezi, Doğal Afet Sigortalıları Kurumuna ve Tarım Sigortalıları Havuzuna reasürans teminatı verebilir veya bu kurumlardan reasürans desteği alabilir.

(9) **(İptal ibare: Anayasa Mahkemesi'nin 5/11/2024 Tarihli ve E: 2021/78, K: 2024/181 Sayılı Kararı)** Özel Riskler Yönetim Merkezinin varlıklarının yatırıma yönlendirilmesi, ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

(10) Terör, savaş hâli, doğal afetler ve benzeri olağanüstü durumlarda, yurt içinden veya uluslararası piyasalardan sigorta veya reasürans teminatı sağlanamaması ya da sağlanmasında güçlük bulunması ve Cumhurbaşkanlığının gerekli görmesi hâlinde, sivil hava ve deniz ulaşım araçları için, Hazine ve Maliye Bakanlığınca sigorta veya reasürans teminatı sağlanmasına karar vermeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkilidir. Verilecek teminatın kapsamı, süresi, türü, limitleri, karşılığında bir bedel alınır

alınmayacağı, bedel alınacak ise bedelin tutarı, alınacak bedelin nemalandırılması ve yönetimine ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanı tarafından belirlenir.

Hak sahiplerince aranmayan paralar

MADDE 33/B - (1) Özel hukuk hükümlerine tabi sigortalar kapsamında hak sahiplerine ödenmesi veya iadesi gereken her türlü paranın ilgili mevzuat uyarınca zamanaşımına uğraması ve ilgili şirket veya özel kanun hükümleri dâhilinde sigorta faaliyetinde bulunan kuruluşlar tarafından hak sahibine ulaşılamaması hâlinde, anılan paralar yapılacak ilanı müteakiben ilgisine göre Güvence Hesabına veya özel kanun hükümlerine dayalı olarak kurulmuş bulunan kuruluşlara gelir kaydedilir.

(2) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlıkça belirlenir.

ONUNCU BÖLÜM

Cezalar

İdarî cezalar

MADDE 34 – (1) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları kapsamında belirlenecek esaslara aykırı davranışlar ile 5 inci maddesine aykırı olarak ruhsatsız faaliyet gösterenlerin işyerleri, Bakanın talebi üzerine valiliklerce bir yılı geçmemek üzere geçici olarak kapatılacağı gibi ilan ve reklamları da durdurulur ya da toplatılır.

(2) Bu Kanunun;²⁴

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen başka işle iştigal yasağına aykırı davranılması halinde yirmibeşbin Türk Lirası,

b) 4 üncü maddesinin iki ilâ yedinci fıkralarında belirtilen nitelikleri taşımayan kişilerin şirketçe atanmasından ve bu fıkralarda belirtilen nitelikleri taşımayan kişilerin maddede belirtilen görevleri üstlenmesinden dolayı uyarılan şirketin ya da ilgilinin, bu uyarının gereğini bir ay içinde yerine getirmemesi halinde sekizbin Türk Lirası; sekizinci fıkrası uyarınca etkin bir iç kontrol sistemi kurulması ve yeteri kadar iç kontrol elemanı çalıştırılması zorunluluğuna aykırı davranılması halinde uyarılan şirketin altı ay içinde durumunu düzeltmemesi halinde onbin Türk Lirası,⁽²⁴⁾

c) 5 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca gerekli tescil ve ilan işlemlerinin yaptırılmamış olması halinde sekizbin Türk Lirası,

ç) 7 nci maddesi uyarınca gerekli tescil ve ilan işlemlerinin yapılmamış olması halinde onikibin Türk Lirası,

d) 9 uncu maddesinin beşinci fıkrası uyarınca gerekli bildirim Müsteşarlığa yapmayanlar sekizbin Türk Lirası,

e) 10 uncu maddesine aykırı olarak gerekli izin alınmaması halinde onikibin Türk Lirası,

f) 11 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı olarak genel şart düzenlemelerine aykırı davranılması halinde onbin Türk Lirası,

g) 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı davranılması halinde beşbin Türk Lirası,

ğ) 17 nci maddesinin yedinci fıkrası uyarınca gerekli masrafların karşılanmaması halinde ikibin Türk Lirası,

h) 18 inci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarına aykırı davranılması, dördüncü fıkrası uyarınca özel defter tutma, malî tabloları ilan etme yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi ve dördüncü fıkrası uyarınca şirket aktif yapıları da dahil olmak üzere Müsteşarlıkça belirlenecek esas ve usûllere aykırı davranılması halinde onikibin Türk Lirası,

ı) 21 inci maddesine göre aktüer çalıştırma zorunluluğuna uyulmaması halinde onsekizbin Türk Lirası,

i) 32 nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca alınan tedbirlere ve beşinci fıkrası hükmüne aykırı davranılması halinde yirmibin Türk Lirası,

²⁴ 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 63 üncü maddesiyle, bu fıkranın (b) bendinde yer alan "iç denetim" ibareleri "iç kontrol" şeklinde ve (j) bendinde yer alan "onikibin Türk Lirası" ibaresi "bin Türk Lirasından onikibin Türk Lirasına kadar" şeklinde değiştirilmiştir.

j) Cumhurbaşkanı, Müsteşarlığın bağlı bulunduğu Bakanlık ve Müsteşarlık tarafından bu Kanuna göre alınan kararlara, çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere ve yapılan diğer düzenlemelere uyulmaması halinde, bu Kanunda ayrıca öngörülmüş bir cezanın olmadığı hallerde bin Türk Lirasından onikibin Türk Lirasına kadar,⁽²⁴⁾ 25

idari para cezası uygulanır.

(3) İdari para cezaları Müsteşarlıkça uygulanır.

Adli cezalar

MADDE 35 – (1) Bu Kanuna göre ruhsat almadan risk üstlenmek suretiyle sigortacılık faaliyetinde bulunan veya ticaret unvanlarında ya da her türlü belgeleri yahut ilan ve reklamlarında veyahut kamuoyuna yaptıkları açıklamalarda bu Kanunda belirtilen kuruluşların adını kullanan, bu Kanunda düzenlenen faaliyetlerde bulundukları izlenimini yaratacak söz ve işaretleri kullanan gerçek kişiler ve tüzel kişilerin yetkilileri, üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası ve altıyüz günden az olmamak üzere bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı olarak Müsteşarlıktan izin alınmadan sigorta sözleşmesi yapan kooperatiflerin yetkilileri beşyüz günden az olmamak üzere bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(3) Sigorta şirketleri ile reasürans şirketlerinin yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile diğer mensupları, görevleri dolayısıyla kendilerine tevdi olunan veya muhafazaları, denetimleri ve sorumlulukları altında bulunan kuruluşa ait para veya sair varlıkları zimmetlerine geçirmeleri halinde, altı yıldan oniki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, kuruluşun uğradığı zararı da tazmine mahkûm edilir.

(4) Üçüncü fıkarda gösterilen suç, kuruluşu aldatacak ve fiilin açığa çıkmamasını sağlayacak her türlü hileli faaliyette bulunmak suretiyle işlenmişse fail, oniki yıldan az olmamak üzere hapis cezası ve adli para cezası ile cezalandırılır. Ancak, adli para cezasının miktarı, meydana gelen zararın üç katından az olamaz. Zararın, kovuşturma yapılmadan önce tamamıyla ödenmesi halinde verilecek ceza üçte bir oranında indirilir.

(5) Bu Kanunda gösterilen yetkili mercilerin ve denetim görevlilerinin istedikleri bilgi ve belgeleri vermeyen ya da denetim görevlilerinin görevlerini yapmalarına engel olan gerçek kişilerle tüzel kişilerin yetkilileri, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ve ikiyüz günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.

(6) Bu Kanunda gösterilen mercilere, denetim görevlilerine, mahkemelere ve diğer resmî dairelere yanıltıcı şekilde yanlış ya da gerçeğe aykırı bilgi veya belge veren gerçek kişiler ile tüzel kişilerin yetkilileri, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve üçyüz günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.

(7) Bu Kanuna tâbi kuruluşların itibarını zedeleyebilecek ya da servetine zarar verebilecek bir hususa kasten sebep olan ya da bu yolda asılsız haberler yayanlar bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası ve ikiyüz günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır. Bu fiilin 9/6/2004 tarihli ve 5187 sayılı Basın Kanununda yazılı araçlarla ya da radyo, televizyon, video, internet, kablolu yayın veya elektronik bilgi iletişim araçları ve benzer yayın araçlarından biri ile işlenmesi halinde hapis cezası iki yıldan dört yıla kadar uygulanır. İsimleri belirtilmese dahi bu Kanuna tâbi kuruluşların güvenilirliği konusunda kamuoyunda tereddüte yol açarak bu kuruluşların malî bünyelerinin olumsuz etkilenmesine neden olabilecek nitelikte asılsız haberleri yukarıda belirtilen araçlarla yayanlar dörtyüz günden az olmamak üzere bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(8) Bu Kanunun uygulanmasında ve uygulanmasının denetiminde görev alanlar ile sigorta hakemleri ve raportörleri, sıfat veya görevleri dolayısıyla öğrendikleri, bu Kanun kapsamında faaliyet gösteren kişi ve kuruluşlar ile bunların iştirakleri, kuruluşları ve sigorta sözleşmesi ile ilgili kişilere ait sırları, görevlerinden ayrılmalarından sonra dahi, bu Kanuna ve özel kanunlarına göre yetkili olanlardan başkasına açıklamaları veya kendi yararına kullanmaları halinde iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ve üçyüz günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.

²⁵ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 182 nci maddesiyle bu bentte yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

(9) Bu Kanuna tâbi kuruluşların görevlileri ve yetkilileri, bu maddenin sekizinci fıkrasında yazılı kişiler hariç olmak üzere bu Kanuna tâbi kişiler ile bunların yanında çalışanlar ve dışarıdan hizmet alımı yoluyla sigortacılık sektöründe iş görenler, sıfat ve görevleri dolayısıyla öğrendikleri bu Kanuna tâbi kuruluşlara veya sigorta sözleşmesi ile ilgili kişilere ait sırları bu konuda kanunen açıkça yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklamaları halinde bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ve ikiyüz günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır.

(10) Sekiz ve dokuzuncu fıkralarda yazılı kişilerin bu fıkralarda belirtilen türden sırları kendileri ya da başkalarına yarar sağlamak amacıyla açıklamaları halinde, bu kişiler üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası ve adlî para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, fiilin önemine göre bu kişilerin görev yapmaları sürekli veya altı aydan bir yıla kadar geçici olarak yasaklanır.

(11) Gerçeğe aykırı malî tablo düzenleyenler ile bunları tasdik eden sigorta şirketi ve reasürans şirketi denetçileri adlî para cezası ile cezalandırılır. Ancak adlî para cezası, gerçeğe aykırılık tutarının yüzde birinden az olamaz.

(12) Bu Kanunun 9 uncu maddesinin birinci, ikinci ve dördüncü fıkralarında yazılan izinleri almayanlar üçyüz günden az olmamak üzere; altıncı fıkrasına göre belirlenen hisse sınırlamalarına uymayanlar dörtüüz günden az olmamak üzere; üçüncü fıkrasına aykırı olarak izin alınmadan yapılan hisse devirlerini pay defterine kaydettirenler ise dörtüüz günden az olmamak üzere bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(13) Bu Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasına aykırı olarak tarifeleri Müsteşarlığın onayı olmaksızın uygulayanlar beşyüz günden az olmamak üzere; Müsteşarlığın tespit ve ilan ettiği aracılık komisyonları dışında komisyon verenler üçyüz günden az olmamak üzere; bu komisyonları alanlar ise yüz günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır.

(14) Bu Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrası hükmüne aykırı olarak sözleşme yapmaktan kaçınanlar beşyüz günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır.

(15) Bu Kanunun 15 inci maddesine aykırı şekilde Türkiye’de sigortalanabilir menfaatlerini Türkiye’de faaliyette bulunan sigorta şirketleri haricinde ve Türkiye dışında sigorta ettirenler adlî para cezası ile cezalandırılır.

(16) Bu Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasına aykırı olarak yeteri kadar karşılık ayırmayanlar ile iki ilâ yedinci fıkralarına aykırı olarak teknik karşılık ayıranlar ve sekizinci fıkrasına aykırı olarak reasürör payını belirleyenler; 17 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasına aykırı olarak teminat, dördüncü fıkrasına aykırı olarak minimum garanti fonu tesis edenler ile beşinci fıkra uyarınca teminatlardan ödeme yapmayanlar adlî para cezası ile cezalandırılır. **(Değişik son cümle: 13/6/2012-6327/64 md.)** Ancak, adli para cezasının miktarı, yerine getirilmeyen yükümlülüğün veya yükümlülük eksik olarak yerine getirilmiş ise eksik kalan miktarın yüzde ikisinden az, yüzde onikisinden fazla olamaz.

(17) Bu Kanunun 19 uncu maddesinin birinci fıkrasına aykırı davrananlar bin güne kadar; aykırılığın, iyiniyet kurallarını ihlâl edici şekilde aktifin değerini düşürmesi halinde bu işlemi yapanlar, ikibin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. **(Değişik son cümle: 13/6/2012-6327/64 md.)** Ancak, adli para cezasının miktarı, aktifte gerçekleşen azalmanın yüzde beşinden az, yüzde yirmisinden fazla olamaz.

(18) Bu Kanunun 21 inci maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket eden brokerler üçyüz günden az olmamak üzere; sigorta brokerliği dışında sigorta acenteliği ve eksperlik yapanlar dörtüüz günden az olmamak üzere; dördüncü fıkrasına aykırı hareket edenler ikiyüz günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır.

(19) Bu Kanunun 22 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca belirlenecek esaslara aykırı hareket edenler üçyüz günden az olmamak üzere adlî para cezası ile; onuncu fıkrasına aykırı olarak sigorta eksperliği dışında başka bir işle uğraşanlar yüz günden az olmamak üzere adlî para cezası ile; onbirinci fıkrasına aykırı olarak birden fazla büro açanlar altmış günden az olmamak üzere adlî para cezası ile; onikinci fıkrasına aykırı hareket eden gerçek kişi sigorta eksperleri ve tüzel kişi sigorta eksperlerinin yetkilileri yüz günden az olmamak üzere adlî para cezası ile; onüçüncü fıkrasına aykırı olarak görev kabul eden sigorta eksperleri ile tüzel kişi sigorta eksperinin yanında çalışan sigorta eksperleri veya tarafsızlığı ihlâl eden sigorta eksperleri beşyüz günden az olmamak üzere adlî para cezası ile; ondördüncü fıkrası hükmüne aykırı davrananlar üçyüz günden az olmamak üzere adlî para cezası ile; onaltıncı fıkrasına aykırı hareket edenler ile bu fıkra gereğince sigorta eksperliği ile ilgili faaliyetlerde çalışmaması gerektiği halde çalışanlar ikiyüz günden az olmamak üzere adlî para cezası ile; yirmiikinci fıkrasına aykırı olarak

sigorta eksperliği yetkilerini veya unvanlarını başka kişilere kullandıranlar ve söz konusu yetki ve unvanları kullananlar beşyüz günden az olmamak üzere adlı para cezası ile; sigorta eksperliği yaptığı izlenimini uyandıranlar yüz günden az olmamak üzere adlı para cezası ile cezalandırılır.

(20) Bu Kanunun 23 üncü maddesinin onuncu fıkrasına aykırı olarak ticarî faaliyette bulunanlar yüz günden az olmamak üzere adlı para cezası ile; onikinci fıkrasına aykırı davrananlar üçyüz günden az olmamak üzere adlı para cezası ile; onüçüncü fıkrasına aykırı olarak sigorta acenteliği yetkilerini veya unvanlarını başka kişilere kullandıranlar ve söz konusu yetki ve unvanları kullananlar beşyüz günden az olmamak üzere adlı para cezası ile; sigorta acenteliği yaptığı izlenimini uyandıranlar yüz günden az olmamak üzere adlı para cezası ile; ondördüncü fıkrasına aykırı hareket edenler ile bu fıkra gereğince sigorta acenteliğiyle ilgili faaliyetlerde çalışmaması gerektiği halde çalışanlar ikiyüz günden az olmamak üzere adlı para cezası ile cezalandırılır.

(21) Sigorta acenteliği yapamayacaklarla, sigorta acenteliği sözleşmesi yapan sigorta şirketlerinin bu işten sorumlu yöneticileri beşyüz günden az olmamak üzere adlı para cezası ile; prim tahsil etme veya sözleşme yapma yetkisi verilemeyeceklerle bu yetkileri veren sigorta şirketlerinin bu işten sorumlu yöneticileri üçyüz günden az olmamak üzere adlı para cezası ile; bu yetkileri kabul eden kişiler ikiyüz günden az olmamak üzere adlı para cezası ile cezalandırılır.

(22) Hakkında meslekten çıkarma kararı verildiği halde bu Kanunun 26 ncı maddesinin altıncı fıkrasına aykırı olarak tüzel kişi sigorta eksperinde denetçi veya temsile ve ilzama yetkili olarak çalışanlar ve bu kişileri çalıştıranlar ile hakkında meslekten çıkarma kararı verildiği halde 27 nci maddenin altıncı fıkrasına aykırı olarak tüzel kişi sigorta acentesinde denetçi veya temsile ve ilzama yetkili olarak çalışanlar ve bu kişileri çalıştıranlar bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası ve üçyüz günden az olmamak üzere adlı para cezası ile cezalandırılır.

(23) Bu Kanuna aykırı olarak ruhsatı olmadan brokerlik ve sigorta eksperliği yapanlar; Müsteşarlıktan uygunluk belgesi olmadan sigorta acenteliği yapanlar ile Aktüerler Siciline kaydolmadan aktüerlik yapanlar bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ve dörtyüz günden az olmamak üzere adlı para cezası ile cezalandırılır.

(24) Bu Kanunda öngörülen süre içinde Birliğe üye olmayan sigorta şirketleri ve reasürans şirketlerinin yetkilileri ile Levhaya kayıtlı olmadan sigorta eksperliği veya sigorta acenteliği faaliyetinde bulunanlar yüzelli günden az olmamak üzere adlı para cezası ile cezalandırılır.

(25) Aktüer ve broker yetki veya unvanlarını başka kişilere kullandıranlar ve söz konusu yetki ve unvanları kullananlar beşyüz günden az olmamak üzere, bu işleri yaptığı izlenimini uyandıranlar yüz günden az olmamak üzere adlı para cezası ile cezalandırılır.

(26) Bu Kanunun 31 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki izni almadan sigortacılıkla ilgili organizasyon oluşturanlar üçyüz günden az olmamak üzere adlı para cezası ile cezalandırılır.

(27) Bu Kanunun 32 nci maddesinin ikinci fıkrasına aykırı davrananlar ile üçüncü fıkrasına aykırı olarak iyiniyet kurallarını ihlâl edici şekilde sigorta tazminatı ödemesini geciktirenler üçyüz günden az olmamak üzere adlı para cezası ile cezalandırılır.

Kovuşturma

MADDE 36 – (1) Bu Kanunda yazılı suçlardan dolayı kovuşturma yapılması Müsteşarlık tarafından Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlıdır. Bu başvuru ile Müsteşarlık aynı zamanda katılan sıfatını kazanır.

(2) Cumhuriyet savcısının kovuşturmaya yer olmadığına karar vermesi halinde, Müsteşarlık, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre kendisine tebliğ edilecek kararlara karşi itiraza yetkilidir.

(3) Aracılar ile sigorta eksperlerinin bu Kanunda suç sayılan fiilleri hakkında yapılacak kovuşturmalar ile bu Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasına ve 35 inci maddesinin altı ilâ dokuzuncu fıkralarına aykırılıktan dolayı yapılacak kovuşturmalar hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz.

Görev ve yetki

MADDE 36/A - (Ek: 3/4/2013-6456/ 48 md.) (1) Bu Kanunda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı yargılama yapmaya Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun ihtisas mahkemesi olarak görevlendireceği sulh, asliye veya ağır ceza mahkemeleri yetkilidir.

ONBİRİNCİ BÖLÜM
Atıflar, Değiştirilen ve Yürürlükten
Kaldırılan Hükümler

Atıflar

MADDE 37 – (1) Diğer mevzuatta mülga 21/12/1959 tarihli ve 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanununa yapılan atıflar, bu Kanunun ilgili maddelerine yapılmış sayılır.

(2) Diğer kanunlarda Müsteşarlık denetim biriminde çalışan aktüerleri ifade etmek üzere kullanılan tüm ibareler "Sigorta Denetleme Aktüeri" olarak uygulanır.

MADDE 38 – (1) (18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun hükmü olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 39 – (1) (13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun hükmü olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 40 – (1) (25/11/1999 tarihli ve 587 sayılı Zorunlu Deprem Sigortasına Dair Kanun Hükmünde Kararname hükmü olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 41-42 – (1) (28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun hükmü olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 43 – (1) (14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun hükmü olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 44 – (1) (14/6/2005 tarihli ve 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanununun hükmü olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 45 – (1) 21/12/1959 tarihli ve 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) 25/6/1927 tarihli ve 1160 sayılı Mükerrer Sigorta Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

(3) 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 107 nci maddesinin üçüncü fıkrası, 108 inci maddesi ile ek 8 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

ONİKİNCİ BÖLÜM
Geçici ve Son Hükümler

EK MADDE 1 – (Ek: 13/6/2012-6327/65 md.) (1) Bu Kanundaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu Kanunun uygulanması ile bu Kanun kapsamındaki kişi ve kuruluşlara ilişkin yönetmelikler Müsteşarlığın bağlı olduğu Bakanlıkça çıkarılır.

EK MADDE 2 – (Ek: 13/6/2012-6327/66 md.) (1) Diğer mevzuatta Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliğine yapılan atıflar Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliğine yapılmış sayılır.

EK MADDE 3 – (Ek: 13/6/2012-6327/67 md.) (1) 9/8/2008 tarihli ve 26962 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi Yönetmeliğine göre faaliyetlerini sürdüren Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren herhangi bir başka işleme gerek kalmaksızın 31/B maddesi uyarınca kurulmuş sayılır.

EK MADDE 4- (Ek: 17/1/2019-7161/46 md.) (1) Yurt içi reasürans kapasitesini artırmak ve ülke genelinde teminat verilemeyen veya teminat verilmesinde güçlükler bulunan çeşitli riskler sonucu meydana gelebilecek maddi ve bedenî zararların karşılanabilmesini teminen sigorta ve reasürans teminatı sağlamak amacıyla sermayesi Hazine ve Maliye Bakanlığına ait Türk Reasürans Anonim Şirketi kurulmuştur.

(2) Şirket, bu Kanun ile kuruluş ve tescile ilişkin hükümleri hariç olmak üzere 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa ve özel hukuk hükümlerine tabidir. Şirketin, Bakanlığın uygun görüşü alınarak hazırlanan ana sözleşmesi bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde yapılacak ilk genel kurulun onayı ile yürürlüğe girer. Şirketin faaliyet konusu, merkezi, amacı, kaynakları,

sermaye yapısı, hisseleri, organları, hesapları ile kârının dağıtımına ilişkin hususlar ana sözleşmesinde belirlenir.

(3) Şirket personeli 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerine göre iş sözleşmesi ile istihdam edilir. Şirkette 4857 sayılı Kanuna tabi olarak çalışanlarla Şirket arasında çıkan ihtilaflarda iş mahkemeleri görevlidir. Personelin aylık ücret ve diğer mali hakları Şirket Genel Kurulunca tespit olunur. Genel Kurul bu yetkilerini Yönetim Kuruluna devredebilir. Personel istihdamına ilişkin diğer hususlarda karar almaya Yönetim Kurulu yetkilidir.

(4) Şirket ve iştirakleri; 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununa, 2/1/1961 tarihli ve 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanuna, 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanununa, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa, 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye, 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi Ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye, 18/5/1994 tarihli ve 527 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye ve 12 nci maddesi hariç 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye tabi değildir.

(5) Şirket, her türlü işlemleri nedeniyle 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa göre alınan harçlardan; lehe alacağı paralar dolayısıyla banka ve sigorta muameleleri vergisinden muaftır. Şirketin her türlü ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz ve icranın geri bırakılması taleplerinde teminat şartı aranmaz.

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumuna ilişkin hükümler

EK MADDE 5- (Ek:5/12/2019-7194/49 md.) (1) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunda Başkan ve üyeler, görevlerinin devamı süresince görevlerini tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlık ile yürüteceklerine, ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda yemin eder. Yemin için yapılan başvuru Yargıtay tarafından acele işlerden sayılır. Başkan ve üyeler, yemin etmedikçe göreve başlamış sayılmaz.

(2) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunda Başkan Yardımcısı, Daire Başkanı ve Grup Başkanı kadrolarına atanacaklarda aşağıdaki şartlar aranır:

a) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartları taşımak.

b) En az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak.

c) Kamuda ve/veya sosyal güvenlik kurumlarına tabi olmak kaydıyla uluslararası kuruluşlar ile özel sektörde veya serbest olarak en az beş yıl çalışmış olmak.

(3) Başkan ve üyeler ile Kurum personeline; 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 11 inci maddesi uyarınca belirlenmiş emsali personele mali ve sosyal haklar kapsamında yapılan ödemeler aynı usul ve esaslar çerçevesinde ödenir. Emsali personele yapılan ödemelerden vergi ve diğer yasal kesintilere tabi olmayanlar bu Kanuna göre de vergi ve diğer kesintilere tabi olmaz. Başkan ve üyeler ile Kurum personeli emeklilik hakları bakımından da emsali olarak belirlenen personel ile denk kabul edilir.

(4) Başkan ve üyeler ile Kurum personeli, sosyal güvenlik açısından 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılır. 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı iken Başkan ve üyeliğe atanarlardan bu görevleri sona erenler veya bu görevlerinden ayrılma isteğinde bulunanların bu görevlerde geçen hizmet süreleri kazanılmış hak aylık, derece ve kademelerinin tespitinde dikkate alınır. Bunlardan bu görevleri sırasında 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girenlerin bu görevlerde geçen süreleri makam tazminatı ile temsil tazminatı ödenmesi gereken süre olarak değerlendirilir. Kamu kurum ve kuruluşlarında 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı iken Başkan ve üyeliğe atanarlardan, önceki kurum ve kuruluşları ile ilişkilerinin kesilmesi kendilerine kıdem tazminatı veya iş sonu tazminatı ödenmesini gerektirmez. Bu durumda olanların kıdem tazminatı veya iş sonu tazminatı

ödenmesi gereken hizmet süreleri, Başkan ve üyelikte geçen hizmet süreleri ile birleştirilir ve emeklilik ikramiyesi ödenecek süre olarak değerlendirilir.

(5) Başkan ve üyeliğe atananlardan atama yapılmadan önce sosyal güvenlik yönünden diğer statülere tabi olanların, istekleri hâlinde bu statülere bağlılıkları devam eder ve bunlar hakkında dördüncü fıkra hükmü uygulanmaz.

(6) Kurum, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 25 inci maddesi hükümlerine göre personel görevlendirebilir.

(7) Kurumda, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 6 ncı maddesinde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde sözleşmeli olarak bilişim personeli çalıştırılabilir. Söz konusu maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan şartlar Kurum için aranmaz.

(8) Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar için izin verme yetkisi; Başkan ve üyeler için ilişkili Bakana, Kurum personeli için ise Başkana aittir. Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin görevleri ile ilgili olarak iştirak hâlinde işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalarda Kurum personeli hakkında soruşturma izni verme yetkisi ilişkili Bakana aittir. Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin, görevden ayrılmış olsalar dahi, görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı başlatılan soruşturma ve kovuşturmalar, ilgili üye veya personelin talebi hâlinde, Kurum tarafından görevlendirilecek bir avukat tarafından takip edilir. Söz konusu davalara ilişkin dava giderleri ile Türkiye Barolar Birliğince açıklanan asgari ücret tarifesinde belirlenen avukatlık ücretinin onbeş katını aşmamak üzere belirlenen avukatlık ücreti Kurum bütçesinden karşılanır. Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin, kovuşturma sonucunda mahkumiyetine karar verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi hâlinde, Kurum bütçesinden karşılanan avukatlık ücreti, ilgili Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin genel hükümlere göre tahsil olunur.

(9) Başkan ve üyeler, 19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa tabidir.

(10) Başkan ve üyeler, görevlerinden ayrılmalarını izleyen iki yıl içinde Kurumun denetlemekle ve düzenlemekle yetkili olduğu sektör ve alandaki özel kuruluşlarda görev alamaz. Bu fıkra hükmüne uymayanlar hakkında 2/10/1981 tarihli ve 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunun 4 üncü maddesi hükmü uygulanır.

(11) Kurumun malları, varlıkları, hak ve alacakları Devlet malı hükmündedir, haczedilemez ve rehnedilemez.

(12) Aşağıdaki gelirler Kurumun gelirleri arasında yer alır:

a) Türkiye’de kurulmuş sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri ile yurt dışında kurulmuş sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin Türkiye’deki teşkilatlarından ve sigorta ve reasürans brokerlerinden tahsil edilen katılma payları.

b) Sigorta acenteleri ve sigorta eksperlerinden Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından levha kayıt ücreti veya aidat olarak tahsil edilen tutarlardan indirilmek suretiyle Kuruma aktarılan katılma payları.

c) Kurumca belirlenen tescil, izin ve ruhsat hizmet bedelleri.

(13) Onikinci fıkra uyarınca katılma payı olarak tahsil olunacak tutarlar, söz konusu fıkranın (a) bendinde belirtilen kuruluşların bir önceki yıl bilanço toplamalarının onbinde beşini, (b) bendinde belirtilen tutarın ise beşte birini geçemez.

(14) Kurum kadrolarına atanan ve haklarında 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 12 nci ve geçici 16 ncı maddeleri hükümleri uygulananların mali hakları hususunda söz konusu hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

EK MADDE 6- (Ek:22/7/2020-7251/57 md.)

(1) Bu Kanun uyarınca sigortacılık yapan kurum veya kuruluşlardan ya da Hesaptan talep edilecek tazminat alacağı ancak;

a) Alacaklı tarafından bizzat,

b) Alacaklının kanuni temsilcisi veya kanuni temsilcinin bizzat vekâlet verdiği avukat vasıtasıyla,

c) Alacaklının bizzat vekâlet verdiği eşi, çocukları, annesi, babası, kardeşleri veya avukatı vasıtasıyla, takip edilebilir. Takip yetkisi, sigortacılık yapan kurum veya kuruluşlar ya da Hesap nezdinde yapılacak işlemleri kapsar.

(2) Tazminat alacağı, sadece hak sahibine veya avukatına ödenir ve birinci fıkrada belirtilen kişiler de dâhil olmak üzere hiç kimseye devredilemez.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunca belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabının sorumlulukları ile varlıklarının, alacaklarının ve yükümlülüklerinin tamamı bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde Hesaba devrolunur. Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabıyla ilişkili olarak açılan davalar ve yapılan takipler Hesapla ilişkili olarak devam eder.

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde Müsteşarlığın bağlı olduğu Bakanlıkça çıkartılır.

(2) Bu Kanunda öngörülen düzenlemeler yürürlüğe konuluncaya kadar mevcut düzenlemelerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

(3) Bu Kanunun 12 nci maddesinin tarife serbestisine ilişkin birinci fıkrası hükmü ile 17 nci maddesinin dördüncü fıkrasının garanti fonu varlıkları üzerine bloke konulabilmesi ve ipotek tesis ettirilebilmesine ilişkin hükmü yürürlüğe girene kadar, bu Kanunla mülga 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanununun ilgili hükümleri uygulanmaya devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde durumlarını, bu Kanunun 5 inci maddesi gereğince tespit edilecek branş ayırımına uyumlu hale getirmeyenler, yeni sigorta sözleşmesi akdedemez, riski artırıcı nitelikte zeyil, temdit ve yenileme yapamaz.

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte hayat sigortasına ilişkin portföylerini devretmemiş bulunan karma şirketler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde söz konusu portföylerini devretmek zorundadır. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyen şirketlerin sigorta portföyünü kısmen veya tamamen devralmayı kabul eden bir veya birkaç sigorta şirketi bulunduğu takdirde portföy, Bakan tarafından re'sen devredilir. Portföyü devrolmamış şirketler devir işlemi gerçekleşene kadar hayat sigortası branşında yeni sigorta sözleşmesi akdedemez, riski artırıcı nitelikte zeyil, temdit ve yenileme yapamaz.

GEÇİCİ MADDE 4 – (1) Bu Kanunun 20 nci maddesinin altıncı fıkrası hükmü bu Kanunla mülga 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu uyarınca atanmış kişiler ile bu kişiler hakkında açılmış davalar ve takipler için de geçerlidir.

GEÇİCİ MADDE 5 – (1) Bu Kanunla mülga 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanununun 25 inci maddesi uyarınca ayrılan deprem hasar karşılıkları, bu Kanunun yürürlüğe girmesini izleyen üç ay içinde ihtiyarî yedek akçelere devrolunur.

GEÇİCİ MADDE 6 – (1) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce düzenlenmiş olan eksperlik ve brokerlik ruhsatları, Müsteşarlık tarafından değiştirilinceye kadar geçerlidir. Söz konusu değiştirme işlemi, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içinde yaptırmayanlar meslekî faaliyette bulunamaz. Sigorta eksperlerinin eksperlik faaliyetine devam edebilmesi için bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dört ay içinde Levhaya kaydını yaptırması da gerekir.

GEÇİCİ MADDE 7 – (1) Sigorta acenteleri, bu Kanunun yayımından itibaren bir yıl içinde Müsteşarlıktan uygunluk belgesi almak ve Levhaya kayıt olmak zorundadır. Bu zorunluluğu yerine getirmeyenler sigorta acenteliği faaliyetinde bulunamaz.

GEÇİCİ MADDE 8 – (1) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun yürürlüğe girmesinden önce taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar dahi ağır hapis veya beş yıldan fazla hapis veya sigortacılık mevzuatına aykırı hareketlerinden dolayı hapis veya birden fazla ağır para cezasına yahut cezası ne olursa olsun basit ve nitelikli zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas, görevi kötüye kullanma gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı

dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, karapara aklama veya Devlet sırlarını açığa vurma, vergi kaçakçılığı veya vergi kaçakçılığına teşebbüs suçlarından dolayı hüküm giymiş bulunanlar sigorta şirketlerinde veya reasürans şirketlerinde kurucu olamaz, sigorta acenteliği, brokerlik ve sigorta eksperliği yapamaz ve bu amaçla kurulmuş tüzel kişilerde ortak olamaz ve çalışamaz.

(2) Bu Kanunda sigorta şirketi ve reasürans şirketi kurucularının niteliklerine yapılan atıflar için de birinci fıkra hükmü uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 9 – (1) Bu Kanunda geçen Türk Lirası ibaresi karşılığında, uygulamada ülkede tedavülde bulunan para 28/1/2004 tarihli ve 5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanun hükümleri gereğince Yeni Türk Lirası olarak adlandırıldığı sürece bu ibare kullanılır.

GEÇİCİ MADDE 10 – (Ek: 3/4/2013-6456/49 md.) (1) 33/B maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce hak sahiplerine ödenmesi veya iadesi gereken paralara ilişkin olarak anılan maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan mevzuata göre tamamlanan işlemler geçerliğini korur. Bu kapsamda olup anılan maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan mevzuata göre tamamlanmayan işlemler, 33/B maddesi hükümlerine göre sonuçlandırılır.

GEÇİCİ MADDE 11 – (Ek: 3/4/2013-6456/50 md.) (1) Bu maddenin yayımı tarihinden önce zorunlu sigortalar ve hayat sigortalarıyla sınırlı olarak kendilerine sözleşme yapma ve prim tahsil etme yetkisi verilen sigorta acenteleri bakımından 23 üncü maddenin onuncu fıkrasının bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilmeden önce yürürlükte bulunan hükümlerinin bu maddenin yayımından itibaren iki yıl süreyle uygulanmasına devam edilir.

GEÇİCİ MADDE 12 – (Ek: 3/4/2013-6456/51 md.) (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı görülmekte olan davalar, davayı gören mahkemelerde görülmeye devam olunur. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra söz konusu suçlardan dolayı açılan davalara, bu Kanunun 36/A maddesi çerçevesinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca görevlendirilecek ceza mahkemeleri tarafından bakılır.

GEÇİCİ MADDE 13- (Ek:20/5/2021-7319/13 md.) (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce bu Kanunun 33/A maddesi uyarınca oluşturulmuş ve faaliyet göstermekte olan havuz, organizasyon veya işbirliği mekanizmaları, işletici şirket ile Yönetim Kurulu arasında akdedilen sözleşmeyle Özel Riskler Yönetim Merkezi bünyesine geçer.

(2) Özel Riskler Yönetim Merkezi bünyesine geçen havuz, organizasyon ve işbirlikleri için bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılan görevlendirmeler ve bu kapsamda yapılan sözleşmeler, birinci fıkra kapsamında yapılan işlemler dışında başkaca bir işlem yapılmasına gerek olmaksızın sona erer.

Yürürlük

MADDE 46 – (1) Bu Kanunun;

a) 12 nci maddesinin tarife serbestisine ilişkin birinci fıkrası hükmü ile 17 nci maddesinin dördüncü fıkrasının garanti fonu varlıkları üzerine bloke konulabilmesi ve ipotek tesis ettirilebilmesine ilişkin hükmü, yayımı tarihinden üç ay sonra,

b) Diğer hükümleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 47 – (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

5684 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARININ YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHLERİNİ GÖSTERİR TABLO

Değiştiren Kanunun/ KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	5684 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
6215	33/A	12/4/2011
6327	1, 2, 3, 4, 14, 16, 17, 20, 24, 25, 28, 29, 30, 31, 31/A, 31/B, 33/A, 34, 35, Ek Madde 1, 2, 3	29/6/2012
6456	22, 23, 30, 31/B, 33/B, 36/A, Geçici Madde 10, Geçici Madde 11, Geçici Madde 12	18/4/2013
	30/12	18/10/2013
6637	22	7/4/2015
6770	11	27/1/2017
KHK/700	3, 13, 14, 15, 22, 23, 24, 33/A, 34	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)
7161	Ek Madde 4	18/1/2019
7194	Ek Madde 5	7/12/2019
7251	30, Ek Madde 6	28/07/2020
7319	33/A, Geçici Madde 13	25/5/2021

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin ve Maddelerinin Numarası	Yürürlükten Kalkan Hükümler/Düzenlemeler	Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin Tarihi
6327/52 md	Madde 17/2 ikinci cümle	13/6/2012
6637/10 md	Madde 22/18	27/3/2015

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMUNUN TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin amacı, sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesine dair görevleri yürütmek üzere Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun kurulması ile teşkilat, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin uygulanmasında;

- a) Bakan: Hazine ve Maliye Bakanını,
 - b) Bakanlık: Hazine ve Maliye Bakanlığını,
 - c) Başkan: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulu Başkanını,
 - ç) Kurul: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,
 - d) Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuruluş, Görev ve Yetki

Kuruluş

MADDE 3- (1) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve ilgili mevzuatla verilen görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak üzere kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu kurulmuştur. Kurumun merkezi İstanbul'dadır. Kurumun ilişkili olduğu bakanlık Hazine ve Maliye Bakanlığıdır.

(2) Kurum, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulu ile Başkanlık teşkilatından oluşur.

(3) Kurum, bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve ilgili mevzuatla kendisine verilen görev ve yetkileri kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirir ve kullanır. Kurumun kararları yerindelik denetimine tabi tutulamaz. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi Kurumun kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez.

(4) Kurum, bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve ilgili mevzuat çerçevesinde sahip olduğu mali kaynaklarını görev ve yetkilerinin gerektirdiği ölçüde, kendi bütçesinde belirlenen usul ve esaslar dahilinde serbestçe kullanır.

(5) Kurum, bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve ilgili mevzuatla verilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak amacıyla yeterli sayıda ve nitelikte personeli istihdam eder.

Kurumun görev ve yetkileri

MADDE 4- (1) Kurumun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu, 14/6/2005 tarihli ve 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu, 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 9/5/2012 tarihli ve 6305 sayılı Afet Sigortaları Kanunu ile diğer mevzuatta yer alan sigortacılık ve özel emekliliğe ilişkin görev ve yetkileri yürütmek.

- b) Sigortacılık ve özel emekliliğe ilişkin mevzuatı hazırlamak, uygulamak ve ilgililer tarafından uygulanmasını izlemek ve yönlendirmek.
- c) Ülke sigortacılığının ve özel emeklilik uygulamalarının gelişmesi, sigortalıların ve katılımcıların korunması için tedbirler almak, bu tedbirleri bizzat uygulamak veya ilgili kuruluşlara uygulamak ve uygulanmasını izlemek.
- ç) Sigortacılık ve özel emeklilik alanında faaliyet gösteren kişi ve kuruluşlarla ilgili inceleme, denetleme ve soruşturma işlerini yürütmek.
- d) Sigortacılık, özel emeklilik ve ilgili diğer mali piyasalarla ilgili alınacak kararların oluşumuna katkıda bulunmak üzere, yurtiçinde ve yurtdışında meydana gelen gelişmeleri de incelemek ve gözönünde bulundurmak suretiyle sigortacılık, özel emeklilik ve ilgili diğer mali piyasalar hakkında konsolide raporlar hazırlamak, bu konulardaki çalışmalara katılmak ve mütalaa vermek, alınan, derlenen ve kendine tevdi edilen bilgi, belge ve dokümanlar ile denetim ve izlemelerden elde edilen sonuçları incelemek ve değerlendirmek.
- e) Görev alanıyla ilgili mevzuata ve uygulamaya ilişkin her türlü araştırma ve diğer çalışmaları yapmak, yürütmek ve görüş bildirmek.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulu

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulu

MADDE 5- (1) Kurul, Kurumun karar organı olup biri Başkan biri İkinci Başkan olmak üzere Cumhurbaşkanlığı tarafından atanan beş üyeden oluşur. Cumhurbaşkanı, atamayla birlikte Başkanı ve İkinci Başkanı da görevlendirir.

(2) Kurul Başkanı, Kurumun da başkanıdır.

(3) Başkanlığın veya üyeliğin herhangi bir sebeple boşalması halinde, boşalan Başkanlığa ve üyeliğe birinci fıkra uyarınca bir ay içinde atama yapılır.

(4) Başkan ve üyelerin Kurumda görev yaptıkları sürece önceki görevleri ile ilişkileri kesilir. Kamu görevlisi iken Başkan veya üyeliğe atananlar, memuriyete giriş şartlarını kaybetmemeleri kaydıyla, görevin herhangi bir sebeple sona ermesi ve otuz gün içinde eski kurumlarına başvuruları durumunda atamaya yetkili makam tarafından bir ay içinde mükteseplerine uygun bir kadroya atanır. Atama gerçekleşinceye kadar, bunların almakta oldukları her türlü ödemelerin Kurum tarafından ödenmesine devam olunur. **(Değişik dördüncü cümle: 12/05/2023-147/1 md.)** Bir kamu kurumunda çalışmayanlardan üyeliğe atanıp görevi herhangi bir sebeple sona erenlere başka bir görev veya işe başlayıncaya kadar, almakta oldukları her türlü ödemeler Kurum tarafından verilmeye devam edilir ve bu şekilde yapılacak ödeme iki yılı geçemez. Kamu görevlisi iken Başkan veya üyeliğe atananların Kurumda geçirdiği süreler önceki kurum veya kuruluşlarında geçirilmiş sayılır.

Yasaklar

MADDE 6- (1) Başkan ve üyeler, asli görevlerini aksatmayacak şekilde bilimsel amaçlı yayın yapabilir, ders ve konferans verebilir ve bunlardan doğacak telif hakları ile ders ve konferans ücretlerini alabilir. Ancak, özel bir kanuna dayanmadıkça, Kurumdaki resmi görevlerinin yürütülmesi dışında kalan resmi veya özel hiçbir görev alamaz, dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz, Kurumun düzenlemek ve denetlemekle yetkili olduğu sektör ve alandaki ortaklıklarda ya da kuruluşlarda pay sahibi olamaz, hakemlik ve bilirkişilik yapamaz.

(2) Başkan ve üyeler göreve başladıkları tarihten itibaren, birinci dereceye kadar kan hısımlarının, evlatlıklarının ve aralarındaki evlilik bağı kalkmış olsa bile eşlerinin Kurumun düzenlemek ve denetlemekle sorumlu olduğu kuruluşlarda görev almadığını ve bu kuruluşlarda pay sahibi olmadıklarını temin ve beyan etmek zorundadırlar. Göreve başlama tarihinden itibaren otuz gün içinde bu fıkraya uygun hareket etmeyen üye, üyelikten çekilmiş sayılır. Hizmet satın alınması yoluyla danışmanlık veya avukatlık gibi hizmetleri yürütmek üzere Kurumla sözleşme yapanlar, sözleşme süresince Kurumun

faaliyet alanı ile ilgili başka iş yapmaları halinde bu durumu Kuruma bildirmek zorundadır. Kurum bu işlerin sakınca doğuracağına karar verirse hizmet veya vekalet sözleşmesini fesheder.

(3) Başkan ve üyeler ile Kurum personeli görevleri sırasında öğrendikleri gizli bilgileri bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve özel kanunlarına göre yetkili olanlardan başkasına açıklayamaz ve kendilerinin veya başkalarının yararına kullanamaz. Bu yükümlölük görevden ayrıldıktan sonra da devam eder. Kurumun mal, hizmet ve danışmanlık hizmeti alımı yaptığı kişi ve kuruluşlar ile bunların çalışanları da bu fıkra hükmüne tabidir.

Kurulun görev ve yetkileri

MADDE 7- (1) Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Kurumun bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve ilgili diğer mevzuatta yer alan sigortacılık ve özel emekliliğe ilişkin görev ve yetkileri kapsamında bulunan konularda düzenlemeler yapmak ve kararlar almak.
- b) Kurumun stratejik planını, performans ölçütlerini, amaç ve hedeflerini, hizmet kalite standartlarını belirlemek, insan kaynakları ve çalışma politikalarını oluşturmak, Kurumun hizmet birimleri ve bunların görevlerini belirlemek.
- c) Kurumun stratejik planı ile amaç ve hedeflerine uygun olarak hazırlanan bütçe teklifini görüşmek ve karara bağlamak.
- ç) Kurumun performansını ve mali durumunu gösteren raporları onaylamak.
- d) Taşınmaz alımı, satımı ve kiralanması konularındaki önerileri görüşüp karara bağlamak.
- e) Kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen diğer görevleri yapmak.

Kurulun çalışma esasları

MADDE 8- (1) Kurul, en az iki haftada bir defa olmak üzere, gerekli hallerde toplanır. Toplantıyı Başkan, yokluğunda İkinci Başkan yönetir. Toplantının gündemi Başkan, yokluğunda İkinci Başkan tarafından hazırlanarak toplantı tarihinden en az üç gün önce Kurul üyelerine bildirilir. Her toplantıda Başkan tarafından Kurumun faaliyetleri hakkında Kurula bilgi verilir. Gündeme yeni madde eklenebilmesi için toplantı başlamadan önce bir üyenin öneride bulunması ve önerilen maddenin gündeme eklenmesinin Kurulca kabul edilmesi gerekir. Kurul toplantıları Kurum merkezi ve merkeze bağlı birimleri ile Kurul tarafından önceden kararlaştırılmak suretiyle yurtiçinde başka yerlerde de yapılabilir. Kurul, üyelerin talebi halinde Kurum merkezi dışında merkeze bağlı birimleri de ilgili üyenin daimi çalışma yeri olarak belirleyebilir. Üyeler tarafından ilgili yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar uyarınca toplantılara mesafeli katılım sağlanabilir ve Kurul kararları elektronik ortamda da alınabilir.

(2) Geçerli mazereti olmaksızın arka arkaya dört toplantıya veya bir takvim yılında toplam on toplantıya mazeretsiz olarak katılmayan üye üyelikten çekilmiş sayılır. Bu durum, Kurul kararı ile tespit edilir ve Bakanlığa bildirilir.

(3) Kurul, en az üç üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Üyeler çekimser oy kullanamaz. Kurul kararı tutanakla tespit edilir ve karar tutanağı toplantı esnasında veya en geç toplantıyı izleyen işgünü, toplantıya katılan tüm üyeler tarafından imzalanır.

(4) Herhangi bir nedenle üye sayısının Kurulun karar almasını imkânsız kılacak bir sayıya düşmesi halinde, toplantı nisabı sağlanacak şekilde ve bir ayı geçmemek üzere, kıdem sırasına göre başkan yardımcıları üyeliğe vekalet eder. Vekaleten Kurul üyeliği görevini yürüten başkan yardımcılarının mali ve özlük haklarında bir değişiklik olmaz.

(5) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde belirtilen süreler saklı kalmak üzere, Kurul kararı, alındığı toplantı tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde gerekçeleri, varsa karşı oy gerekçeleri ve imzaları ile birlikte tekemmül ettirilir.

(6) Başkan ve üyeler kendisi, eşi, evlatlıkları ve üçüncü derece dahil kan ve ikinci derece dahil kayın hısımlarıyla ilgili konularda müzakere ve oylamaya katılamaz. Bu durum karar metninde ayrıca belirtilir.

(7) Kurul toplantıları gizlidir. İhtiyaç duyulması halinde görüşlerinden yararlanmak üzere uzman kişiler Kurul toplantısına davet edilebilir. Ancak Kurul kararları, toplantıya dışarıdan katılanların yanında alınamaz.

(8) Kurulun düzenleyici kararları, tekemmül etmesinden itibaren en geç yedi işgünü içinde Bakanlığa ve yayımlanmak üzere Cumhurbaşkanlığına gönderilir. Bu kararlar gönderildiği tarihten itibaren en geç yedi

gün içinde Resmî Gazete’de yayımlanır. Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde öngörülen hükümler saklı kalmak üzere, denetleyici nitelikteki kararlar Kurumun resmi internet sayfasında kamuya duyurulur. Kurul, yayımlanması ülke ekonomisi ve kamu düzeni açısından sakıncalı olan denetleyici nitelikteki kararların yayımlanmamasına karar verebilir.

(9) Üyeler ve Kurum personelinin uyacakları mesleki ve etik ilkeler ile Kurul toplantılarına mesafeli katılım, kararların elektronik ortamda alınması ve Kurulun çalışma usul ve esaslarına ilişkin diğer hususlar Kurul kararıyla yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Başkanlık Teşkilatı

Başkanlık

MADDE 9- (1) Başkanlık teşkilatı; Başkan, başkan yardımcıları ve hizmet birimlerinden oluşur.

Başkan

MADDE 10- (1) Başkan, Kurumun en üst yöneticisi olup Kurumun genel yönetim ve temsilinden sorumludur.

(2) Başkanın izin, hastalık, yurtiçi ve yurtdışı görevlendirme ve görevde bulunmadığı diğer haller ile görevden alınması durumunda İkinci Başkan, onun da bulunmadığı hallerde Kurul tarafından belirlenen bir üye Başkana vekalet eder.

(3) Başkanın görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kurul toplantılarının gündemini, gün ve saatini belirlemek, toplantıları idare etmek, gündeme alınmayan başvurular hakkında gerekli işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin olarak Kurula bilgi vermek.

b) Kurul kararlarının yayımlanmasını veya tebliğini sağlamak, bu kararların gereğinin yerine getirilmesini temin etmek ve uygulanmasını izlemek.

c) Hizmet birimlerinden gelen önerilere son şeklini vererek Kurula sunmak.

ç) Kurulun belirlediği stratejilere, amaç ve hedeflere uygun olarak, Kurumun yıllık bütçesi ile mali tablolarını hazırlamak.

d) Hizmet birimlerinin, verimli ve uyumlu bir biçimde çalışmasının en üst düzeyde organizasyonu ve koordinasyonunu sağlamak, Kurum ve hizmet birimleri arasında çıkabilecek görev ve yetki sorunlarını çözmek.

e) Yıllık faaliyet raporlarını hazırlamak, amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine göre faaliyetlerin değerlendirilmesini yaptırmak ve bunları Kurula sunmak.

f) Kurumun faaliyet gösterdiği alanda strateji, politikalar ve ilgili mevzuat ile Başkanlığın ve çalışanların performans ölçütleri hakkında değerlendirme yapmak.

g) Kurumun diğer kuruluşlarla ilişkilerini yürütmek ve Kurumu temsil etmek.

ğ) Kurum personelinin atamak.

h) Kurumun yönetim ve işleyişine ilişkin diğer görevleri yerine getirmek.

(4) Kurum, incelemelerini Başkanın onayından geçmiş çalışma programları ile Başkan tarafından yapılan görevlendirmeler çerçevesinde gerçekleştirir.

(5) Başkan, yapılacak yerinde denetimde, Kurum meslek personeli arasından uygun göreceği birini görevlendirebileceği gibi bunlar arasından oluşturulan bir denetim ekibini de görevlendirebilir.

(6) Başkan, sınırlarını açıkça belirlemek ve yazılı olmak kaydıyla, Kurula ilişkin olmayan görev ve yetkilerinden bir bölümünü alt kademelere devredebilir.

Başkan yardımcıları

MADDE 11- (1) Başkanlık teşkilatına ilişkin görevlerinde Başkana yardımcı olmak üzere Başkan Yardımcısı atanır. Başkan yardımcılarının sorumlu olacakları birimler Başkan tarafından belirlenir.

(2) Başkan yardımcıları gerektiğinde, sınırlarını açıkça belirlemek ve yazılı olmak kaydıyla, görev ve yetkilerinden bir bölümünü alt kademelere devredebilir.

Hizmet birimleri

MADDE 12- (1) Hizmet birimleri ile bu birimlerin çalışma usul ve esasları, bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde belirtilen faaliyet alanı ile görev ve yetkilere uygun olarak Kurumun teklifi üzerine Cumhurbaşkanlığı kararıyla yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

(2) Kurum, bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamındaki faaliyetlere ilişkin gerek görülen yerlerde Kurum merkezi dışında birimler kurabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Personel

Personel

MADDE 13- (1) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve diğer mevzuatla Kuruma verilen görev ve yetkilerin gerektirdiği asli ve sürekli hizmetler Sigortacılık Uzmanı ve Sigortacılık Uzman Yardımcısından oluşan meslek personeli ile diğer personel eliyle yürütülür. Kurum personeli ilgili mevzuatta düzenlenen hususlar dışında 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabidir.

Uzman istihdamı

MADDE 14- (1) Kurumda, 657 sayılı Kanunun ek 41 inci maddesine göre yönetmelikle belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde araştırma, analiz, teftiş, denetim, inceleme ve soruşturma yetkisini haiz Sigortacılık Uzmanı ve Sigortacılık Uzman Yardımcısı istihdam edilebilir.

(2) Kurumda 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 26 ncı maddesinde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yerli ve yabancı personel istihdam edilebilir.

Kadrolar

MADDE 15- (1) Kurumda istihdam edilecek personele ilişkin kadro sınıf, unvan, derece ve sayıları ekli (1) sayılı Cetvelde gösterilmiştir. Söz konusu Cetvelde yer alan toplam kadro sayısı geçilmemek ve mevcut kadro unvanları veya 2 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki cetvellerde yer alan kadro unvanlarıyla sınırlı olmak üzere kadro sınıf, unvan ve derecelerinde değişiklik yapmaya, bu kadroların kullanılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve boş kadroları iptal etmeye Kurul yetkilidir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli, Geçici ve Son Hükümler

Kurumun bütçesi ve gelirleri ile hesap ve harcamaların denetimi

MADDE 16- (1) Kurumun gelirlerinin giderlerini karşılaması esastır. Kurum bütçesi, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirlenen usul ve esaslara göre hazırlanır ve kabul edilir.

(2) Kurumun gelirleri şunlardır:

- a) Taşınır ve taşınmaz malların satışı, kiraya verilmesi ve işletilmesi ile diğer yollarla değerlendirilmesinden elde edilen gelirler.
- b) Kurumun tarafsızlığını ve bağımsızlığını etkilemeyecek her türlü bağış, yardım, vasiyet ve sair gelirler.
- c) Genel bütçeden yapılacak Hazine yardımları.
- ç) Kurum gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilen gelirler.
- d) Diğer mevzuatta yer alan gelirler.

(3) Kurumun iç denetimi, kamu iç denetimine ilişkin düzenlemeler dikkate alınarak Kurulca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir. Görevlendirilecek iç denetçilerin kamu iç denetçi sertifikasına sahip olması gereklidir.

(4) Kurum, faaliyetleri hakkında resmi internet sayfası ve Kurum bültenleri aracılığıyla kamuyu azami ölçüde bilgilendirir.

Şeffaflık ve hesap verebilirlik

MADDE 17- (1) Kurumun faaliyetleri hakkındaki yıllık rapor, raporun ait olduğu dönemi izleyen yılın mayıs ayı sonuna kadar Cumhurbaşkanına sunulur ve kamuya açıklanır. Kurum, faaliyetleri ile ilgili olarak yılda bir defa Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonuna bilgi verir.

(2) Kurum, sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerinde yaşanan önemli gelişmelere ve sektör göstergelerine ilişkin altı aylık süreli raporlar yayımlar.

(3) Kurul tarafından yapılan düzenlemeler, değişiklikleri de içerecek şekilde sürekli olarak güncellenmek suretiyle Kurumun resmi internet sayfasında yayınlanır.

(4) Kurum tarafından hazırlanan raporların biçim ve içerikleri ile usul ve esasları Kurulca belirlenir.

Düzenleme yetkisi

MADDE 18- (1) Kurum, bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve ilgili diğer mevzuat uyarınca görev, yetki ve sorumluluk alanına giren konularda Kurul kararıyla düzenleyici işlemler yapabilir.

Atıflar

MADDE 19- (1) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde yer alan görev ve yetkiler kapsamında diğer mevzuatta sigortacılık ve özel emekliliğe ilişkin olarak Bakanlığa, kapatılan Sigortacılık Genel Müdürlüğüne ve Sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığına yapılan atıflar Kuruma, Bakana yapılan atıflar Kurula yapılmış sayılır.

(2) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümleri uyarınca kadro unvanları değişen veya kaldırılanların önceki kadro unvanlarına ilişkin olarak görev ve yetkileri kapsamında mevzuatta yapılmış olan atıflar yeni kadro unvanlarına yapılmış sayılır.

Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 20- (1) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun eki (III) sayılı Cetvele "12) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu" satırı eklenmiştir.

(2) 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 217 nci maddesinin birinci fıkrasının (p) bendi, 219 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ğ) ve (m) bentleri ile 226 ncı ve 230 uncu maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(3) Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar iptal edilerek 2 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki (1) sayılı Cetvelin Hazine ve Maliye Bakanlığına ait bölümünden çıkarılmıştır.

(4) 3 sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki (II) sayılı Cetvelde yer alan "SİGORTA DENETLEME UZMANLARI, SİGORTA DENETLEME AKTÜERLERİ" ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

Kurulun oluşumuna ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Kurul ilk toplantısını Başkan ve üyelerin atamalarının yapıldığı tarihten itibaren onbeş gün içinde yapar. Kurum, ilk toplantının yapıldığı tarihte kurulmuş sayılır ve bu tarihten itibaren bir yıl içerisinde teşkilatlanması tamamlanır.

Kurum görev ve hizmetlerinin yürütülmesi ile devir işlemleri

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kapatılan Sigortacılık Genel Müdürlüğü ve Sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığınca yürürlükten kaldırılan mevzuat ve ilgili diğer mevzuata göre yerine getirilen görev ve hizmetler Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun kurulduğu tarihe kadar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte söz konusu birimlerde görev yapmakta olan personel tarafından mevcut kadro ve unvanları ile yürütülür ve bu kapsamda yapılan harcama ve ödemelerin anılan birimlere ilişkin ilgili bütçe ödeneklerinden yapılmasına devam olunur.

(2) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulan Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun geçici 1 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca teşkilatlanması tamamlanıncaya kadar bu Kuruma verilen görev ve hizmetler ihtiyaç duyulması halinde bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte kapatılan Sigortacılık Genel Müdürlüğü ve Sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığında görev yapmakta olan personel tarafından mevcut kadro ve unvanları ile yürütülür ve söz konusu personel bu süre boyunca Kurumda geçici olarak görevlendirilmiş sayılır.

(3) Kapatılan Sigortacılık Genel Müdürlüğü ve Sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığının kullanımında olan taşınır, araç, gereç, malzeme, demirbaş, taşıt, bu birimlere ait arşiv ve veri tabanları ile hizmet sunucuları Kuruma devredilmiş, anılan hizmet birimlerine tahsis edilmiş ve personelin kullanımında olan taşınmazlar Kuruma tahsis edilmiş sayılır.

(4) Kapatılan Sigortacılık Genel Müdürlüğü ve Sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığının iş ve işlemleriyle ilgili olarak açılmış ve açılacak olan adli ve idari davalar ile tahkim yargılaması ve icra işlemlerinde Kurum taraf sıfatını kazanır ve dava dosyaları ve icra takiplerine ilişkin dosyalar Kuruma devredilir.

(5) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kapatılan Sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığı tarafından başlatılan inceleme, soruşturma ve denetimler ilgili mevzuata göre Kurum tarafından sonuçlandırılır.

Personele ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 3- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte kapatılan Sigortacılık Genel Müdürlüğünde Genel Müdür Yardımcısı kadrolarında görev yapmakta olanların görevi geçici 1 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca Kurumun kurulduğu tarihte başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın sona erer ve bunlar hakkında 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 6 ncı maddesi hükümlerine göre işlem tesis edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte kapatılan Sigortacılık Genel Müdürlüğünde Daire Başkanı kadrolarında görev yapmakta olanların görevi geçici 1 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca Kurumun kurulduğu tarihte başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın sona erer. Bu fıkra kapsamındakiler hakkında 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükmü saklıdır.

(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte kapatılan Sigortacılık Genel Müdürlüğü ve Sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığında Hazine ve Maliye Uzmanı, Sigorta Denetleme Uzmanı ve Sigorta Denetleme Aktüeri kadrolarında görev yapmakta olanlar ile birinci fıkra uyarınca haklarında işlem tesis edilenler Sigortacılık Uzmanı kadrolarına; Hazine ve Maliye Uzman Yardımcısı, Sigorta Denetleme Uzman Yardımcısı ve Sigorta Denetleme Aktüer Yardımcısı kadrolarında görev yapmakta olanlar Sigortacılık Uzman Yardımcısı kadrolarına geçici 1 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca Kurumun kurulduğu tarihten itibaren üç ay içinde talep etmeleri halinde halen bulundukları kadro dereceleriyle atanır. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte söz konusu personelden yurtdışı teşkilatında görev yapmakta olan veya uluslararası kuruluşlarda görevli bulunan, lisansüstü eğitim sebebiyle yurtdışında bulunan ya da askerlik veya diğer nedenlerle aylıksız izinli olanlar göreve başladıkları tarihten itibaren bir ay içinde bu fıkra da belirtilen usul ve esaslar uyarınca anılan kadrolara atanır.

(3) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte kapatılan Sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığında görev yapmakta olan ve ikinci fıkra uyarınca Sigortacılık Uzmanı ve Sigortacılık Uzman Yardımcısı kadrolarına atanma talebinde bulunmayanlardan Sigorta Denetleme Uzmanı ve Sigorta Denetleme Aktüeri kadrolarında bulunanlar Hazine ve Maliye Uzmanı kadrolarına, Sigorta Denetleme Uzman Yardımcısı ve Sigorta Denetleme Aktüer Yardımcısı kadrolarında bulunanlar Hazine ve Maliye Uzman Yardımcısı kadrolarına ikinci fıkra da belirtilen sürenin sona erdiği tarihte başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın halen bulundukları kadro dereceleriyle atanmış sayılır. Söz konusu personel için uygun boş kadro bulunmaması halinde anılan kadrolar atama işlemiyle birlikte başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın ihdas edilmiş sayılır.

(4) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, ikinci fıkra kapsamında bulunanlar hariç olmak üzere, Bakanlıkta Hazine ve Maliye Uzmanı kadrolarında görev yapmakta olanlar Sigortacılık Uzmanı kadrolarına, Hazine ve Maliye Uzman Yardımcısı kadrolarında görev yapmakta olanlar Sigortacılık Uzman Yardımcısı kadrolarına, geçici 1 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca Kurumun kurulduğu tarihten itibaren üç ay içinde kendilerinin talebi ve Kurum tarafından uygun görülmesi halinde halen bulundukları kadro dereceleriyle atanabilir. Bu fıkra uyarınca atanacakların sayısı ekli (1) sayılı Cetvelde yer alan Sigortacılık Uzmanı ve Sigortacılık Uzman Yardımcısı unvanlı kadro adedinin yüzde yirmisini geçemez.

(5) İkinci ve dördüncü fıkralar uyarınca atananların Genel Müdür Yardımcısı, Daire Başkanı, Hazine ve Maliye Uzmanı, Sigorta Denetleme Uzmanı ve Sigorta Denetleme Aktüeri kadrolarında geçirdikleri hizmet süreleri Sigortacılık Uzmanı kadrolarında, Hazine ve Maliye Uzman Yardımcısı, Sigorta

Denetleme Uzman Yardımcısı ve Sigorta Denetleme Aktüer Yardımcısı kadrolarında geçirdikleri hizmet süreleri Sigortacılık Uzman Yardımcısı kadrolarında; üçüncü fıkra uyarınca atananların Sigorta Denetleme Uzmanı ve Sigorta Denetleme Aktüeri kadrolarında geçirdikleri hizmet süreleri Hazine ve Maliye Uzmanı kadrolarında, Sigorta Denetleme Uzman Yardımcısı ve Sigorta Denetleme Aktüer Yardımcısı kadrolarında geçirdikleri hizmet süreleri Hazine ve Maliye Uzman Yardımcısı kadrolarında geçmiş sayılır.

(6) İkinci ve üçüncü fıkralar uyarınca atanan Sigorta Denetleme Uzmanı, Sigorta Denetleme Aktüeri, Sigorta Denetleme Uzman Yardımcısı ve Sigorta Denetleme Aktüer Yardımcısı kadrolarında görev yapmakta olan personele ait kadrolar ile bu unvanlı boş kadrolar atamaların yapıldığı tarihte başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilerek 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki (1) sayılı Cetvelin Hazine ve Maliye Bakanlığına ait bölümünden çıkarılmış sayılır.

(7) İkinci ve dördüncü fıkralar uyarınca atanan personelden Bakanlığa karşı mecburi hizmet yükümlülüğü bulunanların Kurumda geçirdikleri süreler bu yükümlülüğün ifasında dikkate alınır.

(8) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte kapatılan Sigortacılık Genel Müdürlüğü ve Sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığında görev yapmakta olan birinci ve ikinci fıkralarda yer alanlar hariç olmak üzere diğer kadrolarda bulunanlar, geçici 1 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca Kurumun kurulduğu tarihten itibaren üç ay içinde kendilerinin talebi ve Kurum tarafından uygun görülmesi halinde başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın mükteseplerine uygun Kuruma ait kadrolara atanabilir.

Düzenleyici işlemler

GEÇİCİ MADDE 4- (1) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin uygulanmasına ilişkin yönetmelikler ve diğer düzenleyici işlemler geçici 1 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca Kurumun kurulduğu tarihten itibaren bir yıl içerisinde yürürlüğe konulur.

(2) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca yeni bir düzenleme yapılıncaya kadar mevcut yönetmelikler ve diğer düzenleyici işlemlerin bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Tereddütlerin giderilmesi

GEÇİCİ MADDE 5- (1) Kurumun teşkilatlanması ile Sigortacılık Genel Müdürlüğü ve Sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığının kapatılması sebebiyle gerçekleştirilen kapatma, devir, personel geçişi ve nakli, diğer geçiş işlemleri ile kadro, demirbaş devri ve benzeri hususlara ilişkin olarak ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Bakan yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 21- (1) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 22- (1) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

47 SAYILI KARARNAMEYE EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARININ YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHLERİNİ GÖSTERİR TABLO

Değiştiren Kanunun/ KHK'nin/ Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	47 Sayılı Kararnamenin Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
147	5	12/05/2023

(I) SAYILI CETVEL

KURUMU: SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
GiH	Başkan Yardımcısı	1	2
GiH	Daire Başkanı	1	9
GiH	Grup Başkanı	1	20
GiH	Danışman	1	5
GiH	Özel Kalem Müdürü	1	1
GiH	Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri	1	1
GiH	Sigortacılık Uzmanı	1	70
GiH	Sigortacılık Uzmanı	2	5
GiH	Sigortacılık Uzmanı	3	15
GiH	Sigortacılık Uzmanı	4	10
GiH	Sigortacılık Uzmanı	5	20
GiH	Sigortacılık Uzmanı	6	15
GiH	Sigortacılık Uzmanı	7	15
GiH	Sigortacılık Uzman Yardımcısı	8	25
GiH	Sigortacılık Uzman Yardımcısı	9	25
GiH	Mali Hizmetler Uzmanı	6	2
GiH	Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı	9	2
GiH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	5
GiH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	5
GiH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	3
GiH	Bilgisayar İşletmeni	3	20
GiH	Bilgisayar İşletmeni	4	3
GiH	Bilgisayar İşletmeni	5	2
GiH	Memur	5	5
GiH	Memur	6	2
GiH	Memur	7	4
GiH	Memur	8	2
GiH	Memur	9	10
GiH	Memur	12	2
GiH	Sekreter	3	2
GiH	Sekreter	4	5
GiH	Sekreter	5	5
GiH	Şoför	3	3
GiH	Şoför	4	3
GiH	Şoför	5	4
AH	Avukat	8	4
SH	Doktor	1	1
SH	Doktor	7	1
SH	Hemşire	10	1
SH	Hemşire	12	1
TH	Programcı	9	2
TH	Çözümleyici	9	3
TH	Teknisyen	6	1
TH	Teknisyen	7	1
TH	Teknisyen	8	1
TH	Teknisyen	9	1
TH	Teknisyen	10	1
TH	Teknisyen	11	1
TH	Teknisyen	12	1
YH	Hizmetli	10	3
YH	Hizmetli	11	3
YH	Dağıtıcı	7	1

YH	Dağıtıcı	8	1
YH	Dağıtıcı	9	1
YH	Dağıtıcı	10	1
TOPLAM			357

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU: HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI

TEŞKİLATI: MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
GİH	Sigortacılık Genel Müdürü	1	1
GİH	Sigorta Denetleme Kurulu Başkanı	1	1
TOPLAM			2

Kanun No : 7338
Kabul Tarihi : 08.06.1959

Resmi Gazete No : 10231
Resmi Gazete Tarihi : 15.06.1959

VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KANUNU (İlgili Maddeler)

İstisnalar:

Madde 4 – Aşağıda gösterilen intikaller Veraset ve İntikal Vergisinden müstesnadır:

(.....)

o) **(Ek: 13/6/2012-6327/2 md.)** 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının hak kazanılan kısımları.

Kanun No : 193
Kabul Tarihi : 31.12.1960

Resmi Gazete No : 10700
Resmi Gazete Tarihi : 06.01.1961

GELİR VERGİSİ KANUNU (G.V.K.) (İlgili Maddeler)

İKİNCİ KISIM **Muaflık ve İstisnalar**

BEŞİNCİ BÖLÜM **Sermaye İratlarında İstisnalar**

Menkul sermaye iratlarında:

Madde 22 – (Mülga: 4/12/1985-3239/138 md.; Yeniden düzenleme: 9/4/2003-4842/2 md.)

1. (Değişik: 15/7/2016-6728/11 md.) Sigorta süresi en az on yıl veya ömür boyu olan tek primli yıllık gelir sigortalarından yapılan ödemelerin tamamı gelir vergisinden müstesnadır. Şu kadar ki; bu istisnadan yararlananların (bu maddenin (2) numaralı fıkrası kapsamında sigorta yaptırılanlar dâhil) vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenler hariç olmak üzere, on yıl tamamlanmadan tek primli yıllık gelir sigortalarından ayrılmaları hâlinde, ayrılma tarihinde yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı üzerinden, 94 üncü maddenin birinci fıkrasının (15) numaralı bendinin (a) alt bendine göre tevkifat yapılır. İrat tutarlarının tespitinde 75 inci maddede yer alan hükümlere uyulur.

2. (Ek: 15/7/2016-6728/11 md.) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinin (b) alt bendi ile aynı fıkranın (16) numaralı bendinin (c) alt bendi kapsamında yapılan ödemeleri, sigorta süresi on yıl ve üzeri veya ömür boyu olan tek primli yıllık gelir sigortalarına yatırımların, bu sigorta için yatırdıkları kısma tekabül eden ödemelerin içerdiği irat tutarları (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dâhil) gelir vergisinden müstesnadır. İstisna edilen tutarlar üzerinden 94 üncü maddenin birinci fıkrasının (15) ve (16) numaralı bentlerine göre tevkifat yapılmaz. Şu kadar ki; bu istisnadan yararlananların vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenler hariç olmak üzere, ödeme olarak on yıl tamamlanmadan tek primli yıllık gelir sigortalarından ayrılmaları hâlinde, bu fıkra göre istisna edilen tutarlar üzerinden, ödemenin kaynağına göre 94 üncü maddenin birinci fıkrasının (15) numaralı bendinin (a) alt bendi veya aynı fıkranın (16) numaralı bendinin (b) alt bendi için belirlenen oranlar dikkate alınarak tevkifat yapılır. İrat tutarlarının tespitinde 75 inci maddede yer alan hükümlere uyulur.

ÜÇÜNCÜ KISIM **Gelir Unsurlarının Tesbiti**

BİRİNCİ BÖLÜM **Ticari Kazanç**

İndirilecek giderler:

Madde 40 – Safi kazancın tesbit edilmesi için, aşağıdaki giderlerin indirilmesi kabul edilir:

(....)

9. (Ek: 28/6/2001-4697/4 md.; Değişik: 13/6/2012-6327/4 md.) İşverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları (İşverenler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen ve ücretle ilişkilendirilmeksizin ticari kazancın tespitinde gider olarak indirim konusu yapılacak katkı paylarının toplamı, ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamaz. Gerek işverenler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları, gerekse bu Kanunun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi kapsamında indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı, ödemenin

yapıldığı ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamaz.). Cumhurbaşkanı bu oranı yarısına kadar indirmeye, iki katına kadar artırmaya ve belirtilen haddi, asgari ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir.
(...)

Gerçek ücretler:

Madde 63 – Ücretin gerçek safi değeri iş veren tarafından verilen para ve ayınlarla sağlanan menfaatler toplamından aşağıdaki indirimler yapıldıktan sonra kalan miktardır.

(....)

3. (Değişik: 13/6/2012-6327/5 md.) Sigortanın Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması şartıyla; ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigortası poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerin %50'si ile ölüm, kaza, sağlık, hastalık, engellilik, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primler (İndirim konusu yapılacak primler toplamı, ödendiği ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamaz. Cumhurbaşkanı bu bentte yer alan oranları yarısına kadar indirmeye, iki katına kadar artırmaya ve belirtilen haddi, asgari ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir.)

ALTINCI BÖLÜM

Menkul Sermaye İradı

Tarifi:

Madde 75 – (Değişik: 24/12/1980-2361/52 md.)

Sahibinin ticari, zirai veya mesleki faaliyeti dışında nakdi sermaye veya para ile temsil edilen değerlerden müteşekkil sermaye dolayısıyla elde ettiği kar payı, faiz, kira ve benzeri iratlar menkul sermaye iradıdır.

Kaynağı ne olursa olsun aşağıda yazılı iratlar menkul sermaye iradı sayılır*:

(.....)

15. (Ek : 28/6/2001-4697/5 md.; Değişik: 13/6/2012-6327/6 md.) Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından;

- a) On yıldan az süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlara ödenen irat tutarları,
- b) On yıl süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlar ile vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara ödenen irat tutarları.

16. (Ek: 13/6/2012-6327/6 md.) Bireysel emeklilik sisteminden;

- a) On yıldan az süreyle katkı payı ödeyerek ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),
- b) On yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),
- c) Emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.)

17. (Ek : 31/5/2012-6322/8 md.) Yukarıdaki bentlerde sayılanlar dışında Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen her türlü sermaye piyasası araçlarından elde edilen gelirler.(1)

Yukarıda yazılı iratlar, bunları sağlayan sermaye sahibinin ticari faaliyetine bağlı bulunduğu takdirde, ticari kazancın tespitinde nazara alınır.

* Madde hükmünde yazılı menkul sermaye iratlarına ilişkin vergi tevkifat oranları, 2009/14592 Sayılı "193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü Maddesinde Yer Alan Tevkifat Nispetleri Hakkındaki Karar İlgili Maddeler" de yer almaktadır.

(Ek fıkra: 13/6/2012-6327/6 md.) Bu maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinde yer alan irat tutarı; varsa fesih ve işira kesintisi indirilmeden önceki birikim tutarından, yatırıma yönlendirilen tutar indirilerek bulunur. Aynı fıkranın (16) numaralı bendinde yer alan irat tutarı; hak kazanılan Devlet katkısı ve getirileri dahil ödemeye konu toplam birikim tutarından, (varsa ertelenmiş giriş aidatı indirilmeksizin) ödenen katkı payları ve Devlet katkısının hak edilen kısmı indirilerek bulunur.

(Ek fıkra:25/3/2020-7226/4 md.) Yabancı para cinsinden yapılan katkı payı ödemelerinin yatırıldığı yabancı para cinsinden kurulan emeklilik yatırım fonlarından elde edilen irat tutarının tespitinde kur farkı dikkate alınmaz.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Verginin Tarhı

İKİNCİ BÖLÜM

Gelirin Toplanması ve Yıllık Beyanname

Diğer indirimler

Madde 89- (Değişik:16/7/2004-5228/28 md.)

Gelir vergisi matrahının tespitinde, gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden aşağıdaki indirimler yapılabilir:

1. **(Değişik: 13/6/2012-6327/8 md.)** Beyan edilen gelirin %15'ini ve asgari ücretin yıllık tutarını aşmamak şartıyla (Bu şartın tespitinde işverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları ile 63 üncü maddenin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi ve bu bent kapsamında indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı birlikte dikkate alınır.) mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigortalarına ödenen primlerin %50'si ile ölüm, kaza, hastalık, sağlık, engellilik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primleri (Sigortanın Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması, prim tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması ve ücret geliri elde edenlerin ücretlerinin safi tutarının hesaplanması sırasında ayrıca indirilmemiş bulunması şartıyla, eşlerin veya çocukların ayrı beyanname vermeleri halinde, bunlara ait prim kendi gelirlerinden indirilir.). Cumhurbaşkanı bu bentte yer alan oranları yarısına kadar indirmeye, iki katına kadar artırmaya ve belirtilen haddi, asgari ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Vergi Tevkifatı ve Muhtasar Beyanname

Vergi tevkifatı

Madde 94 – (Değişik: 26/12/1993-3946/22 md.)

Kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar.

a) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinin (a) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından

b) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinin (b) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından

c) **(Mülga: 13/6/2012-6327/9 md.)**

16. **(Ek: 13/6/2012- 6327/9 md.) a)** 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (16) numaralı bendinin (a) alt

bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından,

b) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (16) numaralı bendinin (b) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından,

c) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (16) numaralı bendinin (c) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından,

17. (Ek: 31/5/2012-6322/10 md.) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (17) numaralı bendi kapsamındaki menkul sermaye iratlarından,

BEŞİNCİ KISIM **Verginin Ödenmesi**

İKİNCİ BÖLÜM **Mahsuplar**

Vergiye uyumlu mükelleflere vergi indirimi

Mükerrer Madde 121 – (Mülga: 28/3/2007-5615/31 md.; Yeniden düzenleme: 23/2/2017-6824/4 md.)

Ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle gelir vergisi mükellefi olanlar ile kurumlar vergisi mükelleflerinden (finans ve bankacılık sektörlerinde faaliyet gösterenler, sigorta ve reasürans şirketleri ile emeklilik şirketleri ve emeklilik yatırım fonları hariç olmak üzere), bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şartları taşıyanların yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannameleri üzerinden hesaplanan verginin %5'i, ödenmesi gereken gelir veya kurumlar vergisinden indirilir. Şu kadar ki hesaplanan indirim tutarı, her hâl ve takdirde 1 milyon Türk lirasından (2.000.000 TL) fazla olamaz. İndirilecek tutarın ödenmesi gereken vergiden fazla olması durumunda kalan tutar, yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihi izleyen bir tam yıl içinde mükellefin beyanı üzerine tahakkuk eden diğer vergilerinden mahsup edilebilir. Bu süre içinde mahsup edilemeyen tutarlar red ve iade edilmez. Gelir vergisi mükelleflerinin yararlanacağı indirim tutarı, ticari, zirai veya mesleki faaliyet nedeniyle beyan edilen kazançların toplam gelir vergisi matrahı içerisindeki oranı dikkate alınmak suretiyle hesaplanan gelir vergisi esas alınarak tespit edilir.

Geçici Madde 67- (Ek: 30/12/2004-5281/ 30 md.)

1) Bankalar ve aracı kurumlar takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarıyla;

a) Alım satımına aracılık ettikleri menkul kıymetler ile diğer sermaye piyasası araçlarının alış ve satış bedelleri arasındaki fark,

b) Alımına aracılık ettikleri menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının itfası halinde alış bedeli ile itfa bedeli arasındaki fark,

c) Menkul kıymetlerin veya diğer sermaye piyasası araçlarının tahsiline aracılık ettikleri dönemsel getirileri (herhangi bir menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracına bağlı olmayan),

d) (Ek: 22/12/2005-5436/14 md.) Aracılık ettikleri menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının ödünç işlemlerinden sağlanan gelirler,

Üzerinden % 15 oranında vergi tevkifatı yaparlar. (Ek cümle: 27/6/2006-5527/1 md.; İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 15/10/2009 tarihli ve E.: 2006/119, K.: 2009/145 sayılı Kararı ile.; Yeniden düzenleme: 23/7/2010-6009/4 md.) 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamındaki mükellefler ile münhasıran menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı getirileri ile değer artışı kazançları elde etmek ve bunlara bağlı hakları kullanmak amacıyla faaliyette bulunan mükelleflerden 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarıyla benzer nitelikte olduğu Maliye Bakanlığınca belirlenenler için bu oran % 0 olarak uygulanır.

(Değişik ikinci paragraf: 22/12/2005-5436/14 md.) Aynı menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracından değişik tarihlerde alımlar yapıldıktan sonra bunların bir kısmının elden çıkarılması halinde, ilk giren ilk çıkar yöntemi kullanılmak suretiyle, tevkifat matrahının tespitinde dikkate alınacak alış bedeli belirlenir. Bir menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracının alımından önce elden

ıkarılması halinde, elden çıkarılma tarihinden sonra yapılan ilk alım işlemi esas alınarak üzerinden tevkifat yapılacak tutar tespit edilir. Aynı gün içerisindeki işlemlerde ağırlıklı ortalama yöntemi kullanılabilir. Alış ve satış işlemleri dolayısıyla ödenen komisyonlar ile Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi tevkifat matrahının tespitinde dikkate alınır.

Üç aylık dönem içerisinde aynı türden menkul kıymet veya diğerk sermaye piyasası aracı ile ilgili olarak birden fazla alım satım işlemi yapılması halinde tevkifatın gerçekleştirilmesinde bu işlemler tek bir işlem olarak dikkate alınır. Aynı türden menkul kıymet veya diğerk sermaye piyasası aracı alım satımından doğan zararlar takvim yılı aşılmamak kaydıyla izleyen dönemlerin tevkifat matrahından mahsup edilir. Dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymet veya diğerk sermaye piyasası aracının alış ve satış bedeli olarak işlem tarihindeki Yeni Türk Lirası karşılıkları esas alınarak tevkifat matrahı tespit edilir. Menkul kıymet ve diğerk sermaye piyasası aracının yabancı bir para cinsinden ihraç edilmiş olması halinde ise tevkifat matrahının tespitinde kur farkı dikkate alınmaz.

Menkul kıymet ve diğerk sermaye piyasası aracı sahibinin, bu kıymetleri başka bir banka veya aracı kuruma aktarması halinde, söz konusu menkul kıymetlerin alış bedeli ve alış tarihi aktarma yapılan kuruma bildirilir. Aktarmanın başka bir kişi veya kurum adına yapılması halinde, alış bedeli ve alış tarihinin ilgili banka veya aracı kuruma bildirilmesinin yanı sıra işlem Maliye Bakanlığına da bildirilir. Bu bildirimler, başka bir kişi veya kurum adına naklin aynı banka veya aracı kurumun bünyesinde gerçekleştirilmesi veya kıymetin sahibi tarafından fiziken teslim alınması halinde de yapılır.

Menkul kıymet ve diğerk sermaye piyasası aracının fiziken bir banka veya aracı kuruma teslim edilmesi halinde alış bedeli olarak, tevsik edilmesi kaydıyla, kıymet sahibinin beyanı esas alınır ve yapılan işlem Maliye Bakanlığına bildirilir.

(Değişik altıncı paragraf: 27/6/2006-5527/1 md.) Hazine ve 4749 sayılı Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketleri tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerin alım satımı, itfası sırasında elde edilen getirileri ile bunların dönemsel getirilerinin tahsilinde, tam mükellef kurumlara ait olup, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetleri ile sürekli olarak portföyünün en az % 51'i İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören hisse senetlerinden oluşan yatırım fonlarının bir yıldan fazla süreyle elde tutulan katılma belgelerinin elden çıkarılmasında ve hisse senetleri kâr paylarının hisse sahipleri adına tahsilinde bu fıkra hükümleri uygulanmaz. Tam mükellef kurumlara ait olup, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılmasından elde edilen gelirler için, Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 80 inci madde hükümleri uygulanmaz.

Bu fıkra kapsamında yapılan tevkifat tutarları, verilecek muhtasar beyannameye dahil edilmez. Banka ve aracı kurumlar, tevkif ettikleri vergileri şekli ve muhteviyatı Maliye Bakanlığınca belirlenecek bir beyanname ile tevkifat dönemini izleyen ayın yirmiüçüncü günü akşamına kadar bağlı oldukları vergi dairesine beyan eder ve yirmialtıncı günü akşamına kadar öderler.

(Ek paragraf: 22/12/2005-5436/14 md.) Bu maddenin uygulaması bakımından banka veya aracı kurumlar (işleme taraf olanlar) kendilerinde bulunan veya ulaştırılan bilgi ve belgeler kapsamında tarhiyattan sorumlu tutulurlar. Bilgilerin eksik veya yanlış olması nedeniyle eksik beyan edilen kısım için bildirimi yapan adına gerekli tarhiyat yapılır.

4) **(Değişik: 22/12/2005-5436/14 md.)** Bankalar arası mevduat ile aracı kurumların borsa para piyasasında değerlendirdikleri kendilerine ait paralarına yürütülen faizler hariç olmak üzere, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (7), (12) ve (14) numaralı bentlerinde yazılı menkul sermaye iratlarından ödemeyi yapanlarca %15 oranında vergi tevkifatı yapılır. Bu fıkra kapsamında yapılan tevkifat tutarları 98 inci ve 119 uncu maddelerde belirtilen sürelerde beyan edilir ve ödenir. Bu iratlar üzerinden 94 üncü madde veya Kurumlar Vergisi Kanununun 24 üncü maddesi kapsamında ayrıca tevkifat yapılmaz.

5) Gelir sahibinin gerçek veya tüzel kişi ya da dar veya tam mükellef olması, vergi mükellefiyeti bulunup bulunmaması, vergiden muaf olup olmaması ve elde edilen kazancın vergiden istisna olup olmaması (1), (2), (3) ve (4) numaralı fıkra hükümleri uyarınca yapılacak tevkifatı etkilemez. (Diğerk kanunlarda yer alan istisna veya muafiyet hükümlerinin açık olarak kesinti suretiyle ödenen vergileri de kapsama almadığı durumlar dahil). şu kadar ki, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 4 üncü

maddesinin birinci fıkrasının (1) ve (p) bentleri kapsamına giren kurumlar ile Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan borsa yatırım fonları ve emeklilik yatırım fonlarının elde ettikleri kazançlar üzerinden (1) ve (4) numaralı fıkralar uyarınca tevkifat yapılmaz.

Kanun No : 3065
Kabul Tarihi : 25.10.1984

Resmi Gazete No : 18563
Resmi Gazete Tarihi : 02.11.1984

KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU (İlgili Maddeler)

ALTINCI BÖLÜM

Sosyal ve Askeri Amaçlı İstisnalarla Diğer İstisnalar

4. Diğer İstisnalar:

Madde 17 – (.....)

v) (Ek: 13/6/2012-6327/12 md.) 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu uyarınca oluşturulan Sigorta Tahkim Komisyonu tarafından münhasıran uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin olarak verilen hizmetler.

(.....)

Geçici Madde 31 – (Ek: 13/6/2012-6327/13 md.)

28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun geçici 1 inci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca üyelerine veya çalışanlarına emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, sandık, tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu veya sair ticaret şirketleri nezdinde 16/4/2012 tarihi itibarıyla mevcut bulunan emeklilik taahhüt planları kapsamındaki yurt içi ya da yurt dışındaki birikimler ve taahhütlere ilişkin tutarların (plan esaslarına göre aktarım tarihine kadar mutaat yapılan ödemeler nedeniyle oluşanlar dahil) kısmen veya tamamen bireysel emeklilik sistemine aktarılması amacıyla taşınmaz ve iştirak hisselerinin (müzayede mahallinde satışı dahil) devir ve teslimi 31/12/2017 tarihine kadar uygulanmak üzere katma değer vergisinden müstesnadır. Bu istisna, aktarılan tutarla orantılı olarak uygulanır.

Maliye Bakanlığı, bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Kanun No : 5510
Kabul Tarihi : 31.05.2006

Resmi Gazete No : 26200
Resmi Gazete Tarihi : 16.06.2006

SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNU (İLGİLİ MADDE)

Prime esas kazançlar

MADDE 80 – (Değişik: 17/4/2008-5754/47 md.) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları aşağıdaki şekilde belirlenir.

.....

b) Aynı yardımlar ve ölüm, doğum ve evlenme yardımları, görev yollukları, seyyar görev tazminatı, kıdem tazminatı, iş sonu tazminatı veya kıdem tazminatı mahiyetindeki toplu ödeme, keşif ücreti, ihbar ve kasa tazminatları ile Kurumca tutarları yıllar itibarıyla belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamları, işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen ve aylık toplamı asgari ücretin % 30'unu geçmeyen özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payları tutarları, prime esas kazançta tabi tutulmaz.

5510 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARININ YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR TABLO (İlgili Madde İçin)

Değiştiren Kanunun/ KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	5510 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
5754	3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 76, 78, 80, 81, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 92, 93, 94, 95, 97, 98, 100, 102, 103, 104, 105, 106, 108, GEÇİCİ MADDE 1, GEÇİCİ MADDE 2, GEÇİCİ MADDE 3, GEÇİCİ MADDE 4, GEÇİCİ MADDE 5, GEÇİCİ MADDE 6, GEÇİCİ MADDE 7, GEÇİCİ MADDE 8, GEÇİCİ MADDE 9, GEÇİCİ MADDE 10, GEÇİCİ MADDE 11, GEÇİCİ MADDE 12, GEÇİCİ MADDE 13, GEÇİCİ MADDE 14, GEÇİCİ MADDE 15, GEÇİCİ MADDE 16, GEÇİCİ MADDE 17, GEÇİCİ MADDE 18, GEÇİCİ MADDE 19, GEÇİCİ MADDE 20,	08/05/2008

	GEÇİCİ MADDE 21, GEÇİCİ MADDE 22, İkinci Kısım Üçüncü Bölümün başlığı	

Kanun No : 5549
Kabul Tarihi : 11.10.2006

Resmi Gazete No : 26323
Resmi Gazete Tarihi : 18.10.2006

SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ ÖNLENMESİ HAKKINDA KANUN

BİRİNCİ BÖLÜM Amaç ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Kanunun amacı, suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin usûl ve esasları belirlemektir.

Tanımlar

MADDE 2 – (1) Bu Kanunda geçen;

a) Bakanlık: Maliye Bakanlığını,

b) Bakan: Maliye Bakanını,

c) Başkanlık: Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığını,

ç) Koordinasyon Kurulu: Malî Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulunu,

d) **(Değişik: 27/12/2020-7262/20 md.)** Yükümlü: Bankacılık, sigortacılık, bireysel emeklilik, sermaye piyasaları, ödünç para verme ve diğer finansal hizmetler ile posta ve taşımacılık, talih ve bahis oyunları alanında faaliyet gösterenler; döviz, taşınmaz, değerli taş ve maden, mücevher, nakil vasıtası, iş makinesi, tarihi eser, sanat eseri ve antika ticareti ile iştigal edenler veya bu faaliyetlere aracılık edenler ile noterler, spor kulüpleri, savunma hakkı bakımından diğer kanun hükümlerine aykırı olmamak ve 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesinin birinci fıkrası ile alternatif uyuşmazlık çözüm yolları kapsamında ifa edilen mesleki çalışmalar nedeniyle edinilen bilgiler hariç olmak üzere, taşınmaz alım satımı, sınırlı ayni hak kurulması ve kaldırılması, şirket, vakıf ve dernek kurulması, birleştirilmesi ile bunların idaresi, devredilmesi ve tasfiyesi işlerine ilişkin finansal işlemlerin gerçekleştirilmesi, banka, menkul kıymet ve her türlü hesaplar ile bu hesaplarda yer alan varlıkların idaresi işleriyle sınırlı olmak üzere serbest avukatlar ve Cumhurbaşkanınca belirlenen diğer alanlarda faaliyet gösterenler,⁽¹⁾⁽²⁾

e) **(Değişik: 7/7/2011 - KHK - 646/10 md.)** Denetim elemanı: Vergi Müfettişleri, Başkanlıkta istihdam edilen Hazine ve Maliye Uzmanları, Gümrük ve Ticaret Müfettişleri, Bankalar Yeminli Murakıpları, Hazine Kontrolörleri, Sigorta Denetleme Uzman ve Aktüerleri, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurulu Uzmanları ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Denetçileri

⁽¹⁾ 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı KHK'nin 15 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

⁽²⁾ 27/12/2020 tarihli ve 7262 sayılı Kanunun 20 nci maddesiyle bu bende "spor kulüpleri" ibaresinden sonra gelmek üzere ", savunma hakkı bakımından diğer kanun hükümlerine aykırı olmamak ve 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesinin birinci fıkrası ile alternatif uyuşmazlık çözüm yolları kapsamında ifa edilen mesleki çalışmalar nedeniyle edinilen bilgiler hariç olmak üzere, taşınmaz alım satımı, sınırlı ayni hak kurulması ve kaldırılması, şirket, vakıf ve dernek kurulması, birleştirilmesi ile bunların idaresi, devredilmesi ve tasfiyesi işlerine ilişkin finansal işlemlerin gerçekleştirilmesi, banka, menkul kıymet ve her türlü hesaplar ile bu hesaplarda yer alan varlıkların idaresi işleriyle sınırlı olmak üzere serbest avukatlar" ibaresi eklenmiştir.

ve Uzmanlarını,⁽³⁾ (4) (5)

f) Suç geliri: Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerini,

g) Aklama suçu: 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesinde düzenlenen suç,

ğ) (Ek:27/12/2020-7262/20 md.) Finansal grup: Merkezi Türkiye’de ya da yurt dışında bulunan bir ana kuruluşa bağlı veya bu kuruluşun kontrolünde bulunan, Türkiye’de yerleşik finansal kuruluşlar ile bunların şube, acente, temsilci ve ticari vekil ve benzeri bağlı birimlerinden oluşan grubu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yükümlülükler ve Bilgi Değişimi

(Değişik 27/12/2020-7262/21 md.) Müşterinin tanınması⁽⁶⁾

MADDE 3 – (1) Yükümlüler, müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar kapsamında; kendileri nezdinde yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde işlem yapılmadan önce, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yapılanların kimliklerini tespit etmek ve gerekli diğer tedbirleri almak zorundadır. (2) Kimlik tespitine esas belge nevilerini belirlemeye Bakanlık yetkili olup, kimlik tespitini gerektiren işlem türleri, bunların parasal sınırları ile müşterinin tanınmasına ilişkin ve konuyla ilgili diğer usûl ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Şüpheli işlem bildirimi

MADDE 4 – (1) Yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu malvarlığının yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheli gerektirecek bir hususun bulunması halinde bu işlemlerin yükümlüler tarafından Başkanlığa bildirilmesi zorunludur.

(2) Yükümlüler, Başkanlığa şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu, yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanları ile yargılama sırasında mahkemeler dışında, işleme taraf olanlar dahil hiç kimseye açıklayamazlar.

(3) Yükümlülerin hangi faaliyetlerinden dolayı ve hangi usûl ve esaslara göre şüpheli işlem bildiriminde bulunacağı yönetmelikle belirlenir.

Eğitim, iç denetim, kontrol ve risk yönetim sistemleri ile diğer tedbirler

MADDE 5 – (1) (Değişik: 27/12/2020-7262/22 md.) Bakanlık; bu Kanunun amacına uygun olarak risk temelli yaklaşımla, eğitim, iç denetim, kontrol ve risk yönetim sistemleri oluşturulması ve bu

(3) 11/10/2011 tarihli ve 662 sayılı KHK’nin 70 inci maddesi ile bu bentte yer alan “Hazine Kontrolörleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Sigorta Denetleme Uzman ve Aktüerleri,” ibaresi eklenmiştir.

(4) 12/11/2019 tarihli ve 7192 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle, bu fıkra da yer alan “Uzmanlarını” ibaresi “Uzmanları ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Denetçileri ve Uzmanlarını” şeklinde değiştirilmiştir.

(5) 25/3/2020 tarihli ve 7226 sayılı Kanunun 31 inci maddesiyle bu bende “Vergi Müfettişleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Başkanlıkta istihdam edilen Hazine ve Maliye Uzmanları,” ibaresi eklenmiştir.

(6) 27/12/2020 tarihli ve 7262 sayılı Kanunun 21 inci maddesiyle bu madde başlığı “Kimlik tespiti” iken metne işlendiği şekilde değiştirilmiş, birinci fıkrasına “Yükümlüler,” ibaresinden sonra gelmek üzere “müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar kapsamında,” ibaresi, “tespit etmek” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve gerekli diğer tedbirleri almak” ibaresi ve ikinci fıkrasına “parasal sınırları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile müşterinin tanınmasına ilişkin” ibaresi eklenmiştir.

Kanunla getirilen yükümlülükler, yükümlü ve finansal grup seviyesinde uyumu sağlamak üzere, gerekli yetki ile donatılmış idarî düzeyde görevli tayin edilmesi de dahil, gereken tedbirlerin alınması konusunda, işletme büyüklükleri ve iş hacimlerini de dikkate alarak yükümlülükleri ve uygulamaya ilişkin usûl ve esasları belirlemeye yetkilidir.⁽⁷⁾

(2) (Ek:27/12/2020-7262/22 md.) Finansal gruba bağlı kuruluşlar, birinci fıkrada belirtilen tedbirlerin grup seviyesinde alınmasını teminen müşterinin tanınmasıyla hesap ve işlemlere ilişkin olarak grup içerisinde bilgi paylaşımında bulunabilir. Özel kanunlarda yer alan hükümler ileri sürülerek bilgi paylaşımından kaçınılamaz. Bakanlık paylaşımına konu bilgileri ve uygulamaya ilişkin esasları belirlemeye yetkilidir.

Devamlı bilgi verme

MADDE 6 – (1) Yükümlüler taraf oldukları veya aracılık ettikleri işlemlerden, Bakanlıkça belirlenecek tutarı aşanları Başkanlığa bildirmek zorundadırlar.

(2) Devamlı bilgi verme kapsamındaki işlem türleri, bilgilerin ne şekilde ve hangi sürelerde verileceği, kapsam dışında tutulacak yükümlüler ile uygulamaya ilişkin diğer usûl ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(3) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin olarak, yükümlüler dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kurum ve kuruluşlardan da Başkanlığa devamlı bilgi vermeleri istenebilir. Kimlerin, hangi usûl ve esaslara göre devamlı bilgi vereceği yönetmelikle belirlenir.

Bilgi ve belge verme

MADDE 7 – (1) Kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kuruluşlar, Başkanlık ve denetim elemanları tarafından istenilecek her türlü bilgi, belge ve bunlara ilişkin her türlü ortamdaki kayıtları, bu kayıtlara erişimi sağlamak veya okunabilir hale getirmek için gerekli tüm bilgi ve şifreleri tam ve doğru olarak vermek ve gerekli kolaylığı sağlamakla yükümlüdür.

(2) Yukarıdaki fıkraya göre talepte bulunulanlar savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek bilgi ve belge vermekten kaçınamazlar.

Muhafaza ve ibraz

MADDE 8 – (1) Yükümlüler, bu Kanunla getirilen yükümlülükler ve işlemlerine ilişkin her türlü ortamdaki; belgeleri düzenleme tarihinden, defter ve kayıtları son kayıt tarihinden, kimlik tespitine ilişkin belgeleri ise son işlem tarihinden itibaren sekiz yıl süreyle muhafaza ve istenmesi halinde yetkililere ibraz etmekle yükümlüdür.

Erişim sistemi

MADDE 9 – (1) Kanunları veya faaliyet konuları gereğince, ekonomik olaylara, servet unsurlarına, vergi mükellefiyetlerine, nüfus bilgilerine ve yasa dışı faaliyetlere ilişkin kayıt tutan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kurum ve kuruluşların bilgi işlem sistemlerine Bakanlık ve ilgili Bakanlığın veya kamu kurumu niteliğindeki kurum ve kuruluşların yetkili organlarının birlikte belirleyeceği usûl ve esaslar dahilinde Başkanlıkça erişim sistemi kurulabilir.

(2) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası hariç kamu sermayeli bankalar ile kamu iktisadî teşebbüsleri birinci fıkra kapsamı dışındadır.

Elektronik tebligat

MADDE 9/A- (Ek: 18/6/2014-6545/87 md.)

(1) Bu Kanun ve 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanması kapsamında yapılacak tebligatlar, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat

⁽⁷⁾ 7/12/2020 tarihli ve 7262 sayılı Kanunun 22 inci maddesiyle bu fıkraya “uygun olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “risk temelli yaklaşımla,” ibaresi, “getirilen yükümlülükler” ibaresinden sonra gelmek üzere “, yükümlü ve finansal grup seviyesinde” ibaresi eklenmiştir.

Kanununun 7/A maddesinde düzenlenen elektronik tebligata ilişkin usullere bağlı olmaksızın, elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve tebligata elektronik ortamda cevap verilmesi istenebilir. Bu şekilde yapılan tebligatlar karşı tarafa ulaştığında tebliğ edilmiş sayılır.

(2) Başkanlık, elektronik ortamda yapılacak tebligatla ilgili her türlü teknik altyapıyı kurmaya veya kurulmuş olanları kullanmaya, tebliğe elverişli elektronik adres kullanma ve cevapların elektronik ortamda verilmesi zorunluluğu getirmeye, elektronik ortamda tebliğ yapılacaklar ile elektronik ortamdaki tebligata ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Yükümlülerin korunması

MADDE 10 – (1) Bu Kanun gereğince yükümlülüklerini yerine getiren gerçek ve tüzel kişiler hiçbir şekilde hukukî ve cezaî bakımdan sorumlu tutulamaz.

(2) Özel kanunlarda hüküm bulunsu dahi şüpheli işlem bildiriminde bulunanlara dair, mahkeme dışında, üçüncü kişi, kurum ve kuruluşlara bilgi verilemez. Bu kişilerin kimliklerinin saklı tutulması ve güvenliklerinin sağlanması için mahkemece gerekli önlemler alınır.

Yükümlülük denetimi

MADDE 11 – (1) (Değişik: 7/7/2011 - KHK - 646/10 md.) Bu Kanun ve ilgili mevzuatla getirilen yükümlülüklerin denetimi, 2 nci maddede sayılan denetim elemanları vasıtasıyla yerine getirilir.

(2) Başkanlık, yükümlüler nezdinde yapılacak denetimin münferiden veya bir denetim programı kapsamında yapılmasını isteyebilir. Kendisinden talepte bulunulan birim bu talebin gereğini yerine getirmek zorundadır. (Değişik üçüncü cümle: 7/7/2011 - KHK - 646/10 md.) Görevlendirilecek denetim elemanları Başkanlığın talebi üzerine ilgili birim amirinin teklifi ve bağlı veya ilgili bulundukları Bakanın onayı ile belirlenir.

(3) Yükümlülük denetimiyle görevlendirilen denetim elemanları, bu Kanun kapsamında kamu kurum ve kuruluşları da dahil gerçek ve tüzel kişilerden ve tüzel kişiliği olmayan kuruluşlardan her türlü bilgi, belge ve kanunî defterleri istemeye ve bunlar nezdinde her türlü evrak ve kayıtları incelemeye, ilgililerden yazılı ve sözlü bilgi almaya yetkili olup ayrıca diğer kanunların kendilerine verdiği yetkileri de kullanır.

(4) Denetim elemanları, kendi görev alanlarına ilişkin olarak kurumlarınca verilen görevleri yaparken tespit ettikleri yükümlülük ihlallerini Başkanlığa bildirir.

Uluslararası bilgi değişimi

MADDE 12 – (Mülga: 2/7/2018-KHK-703/15 md.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Cezalar, Elkoyma ve Kararların Bildirimi

Yükümlülük ihlâlinde idarî ceza

MADDE 13 – (Değişik:27/12/2020-7262/23 md.)

(1) Başkanlıkça bu Kanunun; 3 ve 6 ncı maddeleri kapsamındaki yükümlülüklerden herhangi birini ihlâl eden yükümlülere otuz bin Türk lirası, 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan yükümlülüklerini ihlâl eden yükümlülere elli bin Türk lirası idari para cezası verilir. Yükümlünün banka, finansman şirketi, faktoring şirketi, ikrazatçı, finansal kiralama şirketi, sigorta ve reasürans şirketi, emeklilik şirketi, sermaye piyasası kurumu, yetkili müessese, ödeme ve elektronik para kuruluşu ile yönetmelikle belirlenecek diğer finansal kuruluşlar olması hâlinde, idari para cezası işlem tutarının yüzde beşinden az olmamak üzere iki kat olarak uygulanır.

(2) Bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan yükümlülükler aykırı hareket edilmesinin tespiti hâlinde yükümlülere yazılı ihtar yapılarak otuz günden az olmamak üzere bir süre verilir. Bu süre sonunda eksikliklerin tamamlanmaması hâlinde beş yüz bin Türk lirası idari para cezası uygulanır. İdari para cezasının tebliği ile birlikte yazılı ihtar yapılarak altmış günden az olmamak üzere yeni bir süre verilir. Bu süre sonunda da eksikliklerin tamamlanmaması hâlinde verilen ilk idari para cezasının iki katı idari para cezası daha uygulanır. İkinci idari para cezasının

tebliğinden itibaren otuz gün içinde eksikliklerin tamamlanmaması hâlinde yükümlünün faaliyetlerinin belli bir süre durdurulması, kısıtlanması veya faaliyet izin belgesinin iptaline yönelik tedbirlerin alınması için durum ilgili kuruma bildirilir.

(3) Bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklere uymayan sorumlu yönetim kurulu üyesine, yoksa üst düzey yöneticisine ikinci fıkra kapsamında belirtilen ihtarlar yapılmak ve sürelerle uyulmak koşuluyla yükümlüye verilen idari para cezasının dörtte biri uygulanır.

(4) Bu Kanunun 9/A maddesi gereğince getirilen elektronik tebligata ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediği tespit edilen kişi, kurum veya kuruluşlara Başkanlık tarafından her bir tespit için kırk bin Türk lirası idari para cezası uygulanır. Bu şekilde bir yıl içinde uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı bir milyon Türk lirasını geçemez.

(5) Maddenin birinci ve ikinci fıkrası kapsamında uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı; her bir yükümlülük için, ihlalin yapıldığı yıl itibarıyla, birinci fıkra kapsamında iki kat olarak uygulanacak yükümlüler için kırk milyon Türk lirasını, bunlar dışında kalan yükümlüler için dört milyon Türk lirasını aşamaz. Üst tutardan ceza uygulanan yükümlüler nezdinde takip eden yılda aynı neviden bir yükümlülük ihlali olması durumunda bu hadler iki kat olarak uygulanır.

(6) Yükümlülüğün ihlal edildiği tarihten itibaren sekiz yıl geçtikten sonra idari para cezası verilemez.

(7) Bu madde ile ilgili diğer usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yükümlülük ihlâlinde adlî ceza

MADDE 14 – (1) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası ile 7 ve 8 inci maddelerindeki yükümlülükleri ihlâl eden kimse bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu suç dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Başkası hesabına işlem yapıldığının beyan edilmemesi

MADDE 15 – (1) Yükümlüler nezdinde veya aracılığıyla yapılacak kimlik tespitini gerektiren işlemlerde, kendi adına ve fakat başkası hesabına hareket eden kimse, bu işlemleri yapmadan önce kimin hesabına hareket ettiğini yükümlülere yazılı olarak bildirmediği takdirde altı aydan bir yıla kadar hapis veya beşbin güne kadar adlî para cezasıyla cezalandırılır.

Gümrük idaresine yapılacak açıklama

MADDE 16 – (1) Türk parası, döviz veya bunlarla ödemeyi sağlayan belgeleri yurt dışına çıkaran veya yurda getiren yolcular, gümrük idaresinin talebi üzerine bunlarla ilgili olarak tam ve doğru açıklama yapmakla mükelleftir.

(2) Yetkililerce talep edildiği halde herhangi bir açıklama yapılmaması veya yanlış ya da yanıltıcı açıklama yapılması halinde, yolcu beraberindeki değerler gümrük idaresi tarafından muhafaza altına alınır. Gümrük idaresince, açıklamada bulunmayan yolculara taşıdıkları değer, tutar konusunda gerçeğe aykırı açıklamada bulunan yolculara ise taşıdıkları değer ile açıkladıkları değer arasındaki farkın onda biri kadar idarî para cezası kesilir. Ayrıca durum şüpheli sayılarak Başkanlığa bildirilmekle birlikte ilgili diğer mercilere de intikal ettirilir. Binbeşyüz Yeni Türk Lirasına kadar olan farklar için bu fıkra hükmü uygulanmaz.

Koruma tedbirleri⁽⁸⁾

MADDE 17 – (1) Aklama ve terörün finansmanı suçunun işlendiğine dair kuvvetli şüphe bulunan hallerde 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 128 inci maddesindeki usûle göre malvarlığı değerlerine elkonulabilir.

(2) **(Değişik:27/12/2020-7262/24 md.)** Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı da elkoyma kararı verebilir. Hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işlemi yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim en geç yirmi dört saat içinde onaylanıp onaylanmamasına

⁽⁸⁾ 27/12/2020 tarihli ve 7262 sayılı Kanunun 24 üncü maddesiyle bu madde başlığı: "Elkoyma" iken metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

karar verir. Hâkimin onaylaması hâlinde 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 128 inci maddesinde belirtilen değere ilişkin rapor üç ay içinde alınır ve tekrar hâkim onayına sunulur. Onaylanmama veya raporun üç ay içinde alınamaması hâlinde Cumhuriyet savcılığının kararı hükümsüz kalır.

(3) (Ek:27/12/2020-7262/24 md.) Aklama suçunun örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenip işlenmediğine bakılmaksızın, Ceza Muhakemesi Kanununun 139 uncu maddesinde yer alan hükümlere göre gizli soruşturmacı görevlendirilebilir ve 4208 sayılı Kanunda yer alan hükümlere göre kontrollü teslimat tedbirine karar verilebilir.

Kararların bildirimi

MADDE 18 – (1) Aklama ve terörün finansmanı suçundan dolayı yapılan soruşturma sonucunda verilen kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar veya düzenlenen iddianame, kovuşturma sonucunda verilen hüküm ve bu Kanunun 17 nci maddesine göre verilen elkoyma kararının bir örneği izleyen ayın sonuna kadar ilgili Cumhuriyet savcılıkları ve mahkemelerce Başkanlığa gönderilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Başkanlık ve Koordinasyon Kurulu

Başkanlığın görev ve yetkileri

MADDE 19 –(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/15 md.)

İşlemlerin ertelenmesi⁽⁹⁾

MADDE 19/A- (Ek: 14/4/2016 - 6704/20 md.)

(1) Yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılmaya teşebbüs edilen ya da hâlihazırda devam eden işlemleri, işleme konu malvarlığının aklama veya terörün finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüphe bulunması üzerine; Başkanlıkça şüpheyi teyit etmek, işlemi analiz etmek ya da gerekli görüldüğünde analiz sonuçlarını yetkili makamlara intikal ettirmek amacıyla yedi iş günü süreyle askıya almaya veya bu işlemlerin aynı süreyle gerçekleşmesine izin vermemeye Bakan yetkilidir. **(Ek cümle:27/12/2020-7262/25 md.)** Bakan bu yetkisini bakan yardımcısına devredebilir.

(2) Bu yetki, yabancı bir muadil kuruluşun işlemin askıya alınması veya gerçekleşmesine izin verilmemesi yönündeki gerekçeli talebinde yer alan işlemler hakkında da Başkanlıkça aklama veya terörün finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüphe görülmesi şartıyla mütekabiliyet ilkesi gözetilerek kullanılabilir.

(3) **(Ek:27/12/2020-7262/25 md.)** Birinci fıkra kapsamında askıya alınan veya gerçekleşmesine izin verilmeyen işlemi, alınan karara aykırı şekilde gerçekleştiren yükümlülere işlem tutarı kadar Başkanlıkça idari para cezası verilir. Ancak verilecek idari para cezası elli bin Türk lirasından az olamaz.

(4) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Koordinasyon Kurulu

MADDE 20 – (Mülga: 2/7/2018-KHK-703/15 md.)

Bildirim ve bilgilerin değerlendirilmesi

MADDE 21 – (Mülga: 2/7/2018-KHK-703/15 md.)

Sırrın ifşası

⁽⁹⁾ 27/12/2020 tarihli 7262 sayılı Kanunun 25 inci maddesiyle maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere üçüncü fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

MADDE 22 – (1) Aşağıda yazılı kimseler görevlerinden ayrılırlar dahi, görevleri dolayısıyla kişilerin ve bu kişilerle ilgili kimselerin şahıslarına, muamele ve hesap durumlarına, işlerine, işletmelerine, servetlerine ve mesleklerine ilişkin olarak öğrendikleri sırları ifşa edemezler ve kendilerinin veya üçüncü şahısların yararına kullanamazlar:

a) Koordinasyon Kurulu Başkan ve üyeleri, denetim elemanları ile Kurul personeli.

b) Bilgilerine ve ihtisaslarına başvurulmuş kişiler.

c) Bu bilgileri görevleri dolayısıyla öğrenen diğer kamu görevlileri.

(2) Bu kişiler, öğrendikleri sırları ifşa etmeleri halinde, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu sırlar maddi menfaat karşılığında ifşa edildiğinde verilecek hapis cezası iki yıldan az olamaz.

(3) Bu Kanun uyarınca yabancı ülkelerdeki muadil kuruluşlara Başkanlıkça bilgi verilmesi sırrın ifşası sayılmaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

MADDE 23 – (1) Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığında kullanılmak üzere ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) sayılı cetvelin Maliye Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.⁽¹⁰⁾

MADDE 24 – (1) (13/12/1983 tarihli ve 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Ek ödemeler⁽¹¹⁾

MADDE 25 – (1) Koordinasyon Kurulunun başkan ve üyelerine her toplantı için (3000) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucunda bulunan tutar üzerinden toplantı ücreti ödenir.

(2) Başkanlıkta görev yapan;

a) (Mülga: 11/10/2011-KHK-666/1 md.)

b) (Mülga: 11/10/2011-KHK-666/1 md.)

c) Bu Kanun kapsamında görevlendirilen denetim elemanlarına (Altı ayı geçmemek üzere)(10000)

ç) (Mülga: 11/10/2011-KHK-666/1 md.)

d) (Mülga: 11/10/2011-KHK-666/1 md.)

e) (Mülga: 11/10/2011-KHK-666/1 md.)

gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucunda bulunan tutarı geçmemek üzere Bakan onayı ile ek ücret ödenir.

(3) (Mülga: 11/10/2011-KHK-666/1 md.)

(4) Bu ödemeler damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaz.

Kaldırılan ve değiştirilen hükümler

MADDE 26 – (1) 13/11/1996 tarihli ve 4208 sayılı Kanunun 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12 ve 14 üncü maddeleri, 2 nci maddesinin (a), (b), (d) ve (e) bentleri ile 15 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) 4208 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmış ve

⁽¹⁰⁾ Bu madde ile ihdas edilen kadrolar için 18/10/2006 tarihli ve 26323 sayılı Resmi Gazete'ye bakınız.

⁽¹¹⁾ 11/10/2011 tarihli ve 666 sayılı KHK ile bu maddede yapılan düzenlemeler; 10/10/2013 tarihli ve 28791 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesi'nin 27/12/2012 tarihli ve E.: 2011/139, K.: 2012/205 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

ikinci fıkrası "Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin kontrollü teslimatına ilişkin yabancı ülke talepleri hakkında karar vermeye Ankara Sulh Ceza Mahkemesi yetkilidir." şeklinde değiştirilmiştir. (3) Diğer mevzuatta yer alan "karapara" ibaresinden "suçtan kaynaklanan malvarlığı değeri", "karapara aklama suçu" ibaresinden "aklama suçu" anlaşılır.

Yönetmelikler⁽¹²⁾

MADDE 27 – (1) Bu Kanunun 2 nci maddesinin (d) ve (e) bentleri ile 3, 4, 6, 7, 11, 15, 16, 19 ve 20 nci maddelerinde belirtilen hususlara ilişkin usûl ve esaslar Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmeliklerle düzenlenir.

Maktu tutarların artırımı

MADDE 28 – (1) Bu Kanunun 13 ve 16 ncı maddelerinde yer alan maktu tutarlar her yılın başından geçerli olmak üzere, bir önceki yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Hesaplamalarda on Yeni Türk Lirasına kadar olan tutarlar dikkate alınmaz.

EK MADDE 1 –(Ek:26/9/2011-KHK-659/17)

Başkanlık, aklama suçunun araştırılması ve incelenmesi ile yükümlülük denetimi görevlerini, denetim elemanları arasından Başkanın talebi üzerine ilgili birim amirinin teklifi ve bağlı veya ilgili bulundukları bakanın onayı ile belirlenerek Başkanlık emrinde üç yıla kadar geçici süreyle görevlendirilen denetim elemanları vasıtasıyla da yerine getirebilir. Bu süre aynı usul ve esaslar dahilinde üç yıla kadar daha uzatılabilir. Başkanlık emrinde görevlendirilen denetim elemanlarına görev süresi boyunca 25 inci madde uyarınca süre sınırlamasına tabi olmaksızın ek ödeme yapılır.

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Kanunda öngörülen düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar, mevcut düzenlemelerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen yabancı dil şartı, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Malî Suçları Araştırma Uzman Yardımcısı olarak görev yapanlar için uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 3- (28/11/2017-7061/92 md.)

(1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla mesleğe özel yarışma sınavı ile girmiş ve yeterlik sınavıyla bulundukları kadrolara atanmış olmaları kaydıyla, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Kanunun 152 nci maddesinin "II- Tazminatlar" kısmının "A- Özel Hizmet Tazminatı" bölümünün (e), (f), (g) ve (ğ) bentlerinde sayılan kadro unvanlarında bulunanlar ile Bankalar Yeminli Murakıpları, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurulu Uzmanlarından başvuranlar arasından yapılacak yazılı ve/veya sözlü sınavda başarılı olanlar, 31/12/2018 tarihine kadar merkezi yönetim bütçe kanununda yer alan sınırlamalara tabi olmaksızın naklen Maliye Uzmanı olarak atanır. Bunlar Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığında görevlendirilir. Bu şekilde atananların söz konusu kadrolarda geçen hizmet süreleri Maliye Uzmanı, yardımcılık veya stajyerliklerde geçen hizmet süreleri ise Maliye Uzman Yardımcısı kadrolarında geçmiş sayılır. Bunlardan 657 sayılı Kanuna tabi olmayanların anılan kadrolar ile bunların yardımcılık veya stajyerliklerinde geçen hizmet süreleri her yıl için bir kademe ilerlemesi ve her üç yıl için bir derece yükselmesi verilmek suretiyle değerlendirilir. Bu madde uyarınca Maliye Uzmanı olarak atanacakların sayısı 250'yi geçemez. Başvuru ve sınava ilişkin usul ve esaslar ile bu fıkranın uygulanmasına yönelik diğer hususlar Bakanlıkça belirlenir.

MADDE 29 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

⁽¹²⁾ 27/2018 tarihli ve 703 sayılı KHK'nin 15 inci maddesiyle, bu maddede yer alan "Bakanlar Kurulunca, Kanunun yayımı tarihini izleyen altı ay içinde çıkarılacak" ibaresi "Cumhurbaşkanınca çıkarılan" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 30 – (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**5549 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA
ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN İPTAL EDİLEN HÜKÜMLERİN
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE**

Değiştiren Kanunun/ KHK'nin/İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	5549 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
KHK/646	2, 11, 20	10/7/2011
KHK/659	21, EK MADDE 1	2/11/2011
KHK/662	2, 20	2/11/2011
KHK/666	25	14/1/2012 tarihinde geçerli olmak üzere 2/11/2011 tarihnde
Anayasa Mahkemesi'nin 27/12/2012 tarihli ve E.: 2011/139, K.: 2012/205 sayılı Kararı	25	10/10/2013
6545	9/A, 13	28/6/2014
6704	Madde 19/A	26/4/2016
7061	GEÇİCİ MADDE 3	5/12/2017
KHK/703	2, 12, 19, 20, 21, 27	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)
7192	2	1/1/2020
7226	2	26/3/2020
7262	2,3,5,13,17,19/A,	31/12/2020

17/10/2006
(1) SAYILI LİSTE
İHDAS EDİLEN KADROLAR

Kurumu: Maliye Bakanlığı
Teşkilâtı : Merkez

		SERBEST TUTULAN			
		KADRO		KADRO	
SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ	ADEDİ	TOPLAM
GİH	Daire Başkanı	1	4	-	4
GİH	Şube Müdürü	1	3	-	3
GİH	Bilgi İşlem Merkezi Müdürü	1	1	-	1
GİH	Malî Suçları Araştırma Uzmanı	1	6	-	6
GİH	Malî Suçları Araştırma Uzmanı	2	5	-	5
GİH	Malî Suçları Araştırma Uzmanı	3	4	-	4
GİH	Malî Suçları Araştırma Uzmanı	4	4	-	4

GİH	Malî Suçları Araştırma Uzman				
	Yardımcısı	8	2	-	2
GİH	Şef	3	2	-	2
GİH	Şef	5	3	-	3
GİH	Mütercim	1	2	-	2
TH	İstatistikçi	1	2	-	2
TH	İstatistikçi	5	5	-	5
GİH	Çözümleyici	1	2	-	2
GİH	Programcı	4	1	-	1
GİH	Programcı	6	1	-	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni 4		1	-	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni 5		6	-	6
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni 8		7	-	7
TOPLAM			61		61

Kanun No : 5520
Kabul Tarihi : 13.06.2006

Resmi Gazete No : 26205
Resmi Gazete Tarihi : 21.06.2006

KURUMLAR VERGİSİ KANUNU (İLGİLİ MADDELER)

İstisnalar

MADDE 5- (1) Aşağıda belirtilen kazançlar, kurumlar vergisinden müstesnadır:

(...)

d) Türkiye’de kurulu;

1) Menkul kıymetler yatırım fonları veya ortaklıklarının portföy işletmeciliğinden doğan kazançları,

2) Portföyü Türkiye’de kurulu borsalarda işlem gören altın ve kıymetli madenlere dayalı yatırım

fonları veya ortaklıklarının portföy işletmeciliğinden doğan kazançları,

3) Girişim sermayesi yatırım fonları veya ortaklıklarının kazançları,

4) Gayrimenkul yatırım fonları veya ortaklıklarının kazançları, (Esas faaliyet konusu itibarıyla gayrimenkul, gayrimenkul projeleri ve gayrimenkule dayalı haklardan oluşan portföyü işletmek amacıyla kurulanlar dışında kalanların kazançları hariç)

5) Emeklilik yatırım fonlarının kazançları,

6) Konut finansmanı fonları ile varlık finansmanı fonlarının kazançları.

(Ek paragraf:28/7/2024-7524/32 md.) Bu istisnadan faydalanılabilmesi için fon ve ortaklıkların (emeklilik yatırım fonları hariç) sahip oldukları taşınmazlardan elde ettikleri kazançların en az %50’sinin, elde edildiği hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken ayı izleyen ikinci ayın sonuna kadar kâr payı olarak dağıtılması şarttır. Bu süre içerisinde belirtilen orana kadar kârın ortaklara dağıtılmaması durumunda, istisnadan faydalanılması nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler ziyaa uğramış sayılır.

Vergi kesintisi

MADDE 15- (...)

(3) Emeklilik yatırım fonlarının kazançları hariç olmak üzere, Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yazılı kazançlardan, dağıtılsın veya dağıtılmasın, kurum bünyesinde % 15 oranında vergi kesintisi yapılır.

Kurumlar vergisi ve geçici vergi oranı

MADDE 32- (1) Kurumlar vergisi, kurum kazancı üzerinden %25 oranında alınır. Şu kadar ki bankalar, 6361 sayılı Kanun kapsamındaki şirketler, elektronik ödeme ve para kuruluşları, yetkili döviz müesseseleri, varlık yönetim şirketleri, sermaye piyasası kurumları ile sigorta ve reasürans şirketleri , emeklilik şirketleri ve 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanuna göre yap-işlet-devret modeli çerçevesinde gerçekleştirilen projeler ile 21/2/2013 tarihli ve 6428 sayılı Sağlık Bakanlığınca Kamu Özel İş Birliği Modeli ile Tesis Yaptırılması, Yenilenmesi ve Hizmet Alınması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun hükümlerine göre kamu özel iş birliği modeli çerçevesinde yürütülen projelerde sözleşmenin tarafı olarak faaliyette bulunan şirketlerin kurum kazançları üzerinden kurumlar vergisi %30 oranında alınır.

(...)

(6) Payları Borsa İstanbul Pay Piyasasında ilk defa işlem görmek üzere en az %20 oranında halka arz edilen kurumların (bankalar, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, finansman şirketleri, ödeme ve elektronik para kuruluşları, yetkili döviz müesseseleri, varlık yönetim şirketleri, sermaye piyasası kurumları ile sigorta ve reasürans şirketleri ve emeklilik şirketleri hariç) paylarının ilk defa halka arz edildiği hesap döneminden başlamak üzere beş hesap dönemine ait kurum kazançlarına kurumlar vergisi oranı 2 puan indirimli olarak uygulanır. İndirimden yararlanılan hesap döneminden itibaren beş hesap dönemi içinde pay oranına ilişkin bu fıkrada belirlenen şartın kaybedilmesi hâlinde, indirimli vergi

oranı uygulaması nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler vergi ziyai cezası uygulanmaksızın gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir.

Muafiyet ve istisnalar

EK MADDE 3- (Ek:28/7/2024-7524/39 md.) (1) Aşağıda sayılan işletmeler ile bunların iş yerleri yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinden muaftır:

- a) Kamu kurum ve kuruluşları ile uluslararası kuruluşlar,
- b) Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar,
- c) Emeklilik yatırım fonları,
- ç) Nihai ana işletme niteliğinde olup yatırım fonu kapsamında değerlendirilen fonlar,
- d) Nihai ana işletme niteliğinde olup gayrimenkul yatırım fonları başta olmak üzere gayrimenkul yatırım araçları kapsamında değerlendirilenler.

(2) Birinci fıkra kapsamında olmamakla beraber aşağıda sayılan işletmeler ve bunların iş yerleri de yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinden ayrıca muaftır:

a) Münhasıran birinci fıkra kapsamındaki muaf işletmeler yararına varlık bulundurmak veya fona yatırım yapmak için faaliyet gösteren ya da muaf işletmelerin faaliyetlerine yardımcı olmak amacıyla kurulan ve işletme değerinin en az %95'ine söz konusu muaf işletmeler (emeklilik hizmetleri veren kuruluşlar hariç) tarafından sahip olunanlar,

b) İşletme değerinin en az %85'ine birinci fıkra kapsamındaki muaf işletmeler (emeklilik hizmetleri veren kuruluşlar hariç) tarafından sahip olunan ve kazançlarının en az %5'i ek 5 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendi veya (b) bendinin (2) ve (3) numaralı alt bentlerinde belirtilen kazançlardan oluşanlar.

Özel vergileme halleri

EK MADDE 12- (Ek:28/7/2024-7524/48 md.)

3) Kâr payı gelirini elde eden gerçek kişi olması ve söz konusu kâr payının kooperatiftan elde edilen risturn geliri niteliğinde olması,

(3) Vergilemede indirilebilir kâr payı uygulamasına tabi olan nihai ana işletme, aşağıdaki durumlarda ilgili hesap dönemi için hesap döneminin kapandığı ayı takip eden on ikinci ayın sonuna kadar işletme bazlı kazancını, zarar durumuna düşmemek kaydıyla, söz konusu uygulama kapsamında indirilebilir kâr payı miktarı kadar azaltır.

(...)

c) Nihai ana işletmenin bulunduğu ülkede yerleşik olup bu işletmeden kâr payı geliri elde edenlerin ek 3 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde sayılanlar ile emeklilik hizmeti işletmeleri dışındaki emeklilik yatırım fonlarından olması.

GEÇİCİ MADDE 13- (1) Bu Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan %20 oranı, kurumların 2021 yılı vergilendirme dönemine ait kurum kazançları için %25, 2022 yılı vergilendirme dönemine ait kurum kazançları için %23 olarak uygulanır. Bu oranlar özel hesap dönemi tayin edilen kurumlar için ilgili yıl içinde başlayan hesap dönemlerine ait kazançlarına uygulanır. Şu kadar ki bankalar, 6361 sayılı Kanun kapsamındaki şirketler, elektronik ödeme ve para kuruluşları, yetkili döviz müesseseleri, varlık yönetim şirketleri, sermaye piyasası kurumları ile sigorta ve reasürans şirketleri ve emeklilik şirketlerinin 2022 yılı vergilendirme dönemine ait kurum kazançları için kurumlar vergisi %25 oranında alınır.

YÖNETMELİKLER

Resmi Gazete No : 24569

Resmi Gazete Tarihi : 31.10.2001

BİREYSEL EMEKLİLİK DANIŞMA KURULUNUN ÇALIŞMA ESAS VE USULLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanım, Dayanak

Amaç ve Kapsam

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı, Bireysel Emeklilik Danışma Kurulunun çalışma esas ve usullerine ilişkin hususları düzenlemektir.

Dayanak

Madde 2- Bu Yönetmelik, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 3 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3- (Değişik:RG-28/6/2024-32586) Bu Yönetmelikte geçen;

- Başkan: Danışma Kurulu Başkanı,
 - Danışma Kurulu: Bireysel Emeklilik Danışma Kurulunu,
 - Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuruluş, Görev ve Yetkileri

Danışma Kurulunun Kuruluşu

Madde 4- (Değişik:RG-28/6/2024-32586) Danışma Kurulu, Kurum başkanının başkanlığında, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Kurum ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından görevlendirilecek en az genel müdür düzeyinde birer üyeden oluşur.

Danışma Kurulunun Görevleri

Madde 5- (Değişik:RG-28/6/2024-32586) Danışma Kurulu, bireysel emeklilik sistemine ilişkin politikalarını belirlemek ve bu politikaların gerçekleştirilmesi için alınması gerekli önlemler konusunda önerilerde bulunmakla görevlidir.

Başkanın Görevleri

Madde 6- Başkanın görevleri şunlardır:

- Danışma Kurulunun olağan toplantılarını belirlemek ve gerektiğinde Danışma Kurulunu olağanüstü toplantıya çağırarak,
- Danışma Kurulunun olağan ve olağanüstü toplantılarına başkanlık ederek çalışmaların verimli ve düzenli bir şekilde yürütülmesini sağlamak,
- Danışma Kurulunun belirlemiş olduğu politikalar ile önerileri (**Mülga ibare:RG-28/6/2024-32586**) ilgili makamlara bildirmek.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çalışma Esasları

Toplantı Usulü

Madde 7- Danışma Kurulu (**Değişik ibare:RG-28/6/2024-32586**) Başkanın daveti üzerine en az yılda iki kere ve Başkan tarafından belirlenen (**Ek ibare:RG-28/6/2024-32586**)yer, tarih ve gündemle olağan olarak toplanır. Danışma Kurulu üyelerinin toplantılara bizzat katılmaları esastır. Üyelerin herhangi bir nedenle işlerinden geçici veya sürekli olarak ayrılmaları halinde yerlerine vekilleri toplantıya katılır.

Olağan toplantılar dışında Danışma Kurulu, Başkanın gerek gördüğü hallerde veya Danışma Kurulu üyelerinden birinin yazılı başvurusu üzerine Başkan tarafından olağanüstü toplantıya çağrılabilir.

Danışma Kurulu toplantılarına görüşülecek konunun gerektirdiği hallerde diğer kamu kurum ve kuruluşları, şirketler veya kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların yetkili temsilcileri de görüşleri alınmak üzere çağrılabilir.

Danışma Kurulu, toplantıya çağrılan üyelerin yarısından bir fazlası ile toplanır. Kararlar, toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğu ile alınır. Üyeler çekimser oy kullanamazlar.

Toplantının gündemi, yeri, tarihi ve saati, olağanüstü toplantı daveti hariç olmak üzere, en az (**Değişik ibare:RG-28/6/2024-32586**) bir ay önceden üyelere duyurulur.

Sekretarya

Madde 8- Danışma Kurulunun sekretarya hizmetlerini (**Değişik ibare:RG-28/6/2024-32586**) Kurum yürütür.

Yürürlük

Madde 9- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 10-(Değişik:RG-28/6/2024-32586)Bu Yönetmelik hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

	Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı	
	31/10/2001	24569	
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayınlandığı Resmî Gazetelerin		Değiştirilen Maddeler/Ekler
	Tarihi	Sayısı	
1	28/6/2024	32586	Madde 3,4,5,7,8,10

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin Tarihi	Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin ve Maddelerinin Numarası	Yürürlükten Kalkan Hükümler/Düzenlemeler
28/6/2024	32586/4	Madde 6/c- ibare

SİGORTA VE REASÜRANS ŞİRKETLERİ İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN FİNANSAL RAPORLAMALARI HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, sigorta ve reasürans şirketleri ile emeklilik şirketlerinin; hesap ve kayıt düzeninde şeffaflık ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi, konsolide ve konsolide olmayan bazda mali durumları, mali performansları ile yönetimin etkinliği hakkında bilgileri içeren finansal tablolarının zamanında ve doğru bir şekilde hazırlanması, raporlanması ve yayımlanmasına ve belgelerin saklanması ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

(2) **(Ek:RG-13/5/2023-32189)** Bu Yönetmelik, Türkiye'de kurulu sigorta ve reasürans şirketleri, yabancı sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye'deki şubeleri ile emeklilik şirketlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 18 inci maddesi ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 11 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan;

- a) **(Değişik:RG-29/5/2016-29726)**¹ Birlik: Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliğini,
 - b) Kanun: 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu ile 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu,
 - c) **(Değişik:RG-13/5/2023-32189)** Kurul: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,
 - ç) **(Değişik:RG-13/5/2023-32189)** Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
 - d) **(Değişik:RG-13/5/2023-32189)** Sigortacılık Gözetim Sistemi: Şirketlerin gözetimini teminen oluşturulan ve verilerin elektronik ortamda transferi ile işlenmesini sağlayan sistemi,
 - e) **(Değişik:RG-13/5/2023-32189)** Şirket: Türkiye'de kurulmuş sigorta ve reasürans şirketleri ile yabancı ülkelerde kurulmuş sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye'deki şubeleri ile emeklilik şirketlerini,
 - f) **(Ek:RG-13/5/2023-32189)** Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS): Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartları, Türkiye Muhasebe Standartları ile Katılım Finans Muhasebe Standartlarını ve bunlarla ilişkili diğer düzenlemeleri,
- ifade eder.

¹ 29/05/2016 tarihli ve 29726 sayılı Yönetmeliğin 1 inci maddesiyle, bu bent "(a) Birlik: Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliğini," şeklinde değiştirilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Faaliyetlerin Muhasebeleştirilmesi, Finansal Tablolar ve Finansal Raporlar

Faaliyetlerin muhasebeleştirilmesi

MADDE 4 – (1) Şirket faaliyetlerinin, ikinci fıkrada belirtilen konularda (**Değişik İbare: RG13/05/2023-32189**) Kurumca çıkarılacak tebliğler hariç olmak üzere, bu Yönetmelik ile (**Değişik İbare: RG13/05/2023-32189**) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun finansal tabloların hazırlanma ve sunulma esaslarına ilişkin mevzuat hükümleri çerçevesinde muhasebeleştirilmesi esastır.

(2) (**Değişik fıkra: RG-13/05/2023-32189**) Kamuya açıklanacak finansal tablolar, bunlara ilişkin dipnot ve açıklamalar ile konsolide finansal tabloların düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar Kurumca çıkarılacak tebliğler ile belirlenir.

Finansal tablolar

MADDE 5 (Değişik madde: RG-13/05/2023-32189) – (1) Finansal tablolar; bilanço (finansal durum tablosu), gelir tablosu (kâr veya zarar tablosu), diğer kapsamlı gelir tablosu, özsermaye değişim tablosu, nakit akış tablosu ile kâr dağıtım tablosundan oluşur. Finansal tablo dipnot ve açıklamaları ile finansal tablolarda yer alan bilgilere ilişkin açıklayıcı rapor ve tablolar, finansal tabloların ayrılmaz parçalarıdır.

Bilanço

MADDE 6 – (1) Bilanço, şirketlerin belirli bir tarihteki iktisadi ve mali durumunu yansıtan, varlıklarını, borçlarını ve özsermayelerini, aktif ve pasif hesaplar şeklinde gerçeğe uygun ve doğru bir biçimde gösteren tablodur. Bilançonun aktif bölümü paraya dönüşüm çabukluğuna, pasif bölümü ise ödeme çabukluğuna göre düzenlenir.

(2) Bilanço net değer esasına göre hazırlanır. Bu nedenle, şirketin aktif ve pasif yapısını düzenleyici nitelikteki hesaplar ilgili bulundukları kalemlerin altında birer indirim kalemi olarak gösterilir. Bilançonun aktif ve pasif yapısını yansıtan hesaplar kendi aralarında mahsup edilemez. Borç bakiyesi veren hesapların bilançonun aktif bölümünde, alacak bakiyesi veren hesapların pasif bölümünde yer alması sağlanır.

(3) Varlıklar gelecekteki iktisadi faydaların kullanma hakkının şirkete ait olması ve güvenilir bir şekilde ölçülebilen değer veya maliyetinin bulunması durumunda bilançoda gösterilir. Tutarları kesin olarak saptanamayan alacaklar için herhangi bir tahakkuk işlemi yapılamaz. Bu tür alacaklar aktif kalemlere ilişkin açıklama ve dipnotlarda gösterilir.

(4) Yükümlülükler iktisadi faydaları içeren kaynakların şirket dışına çıkmasına yol açacak bir edime sahip olunması ve bu edimin yerine getirilmesi için gerekli tutarın güvenilir bir şekilde ölçülebilmesi durumunda bilançoda gösterilir.

(5) Tutarı kesin olarak saptanamayanlar veya ihtilafa konu olanlar da dahil olmak üzere, şirketin bilinen ve tutarı uygun olarak tahmin edilebilen bütün yabancı kaynakları tespit ve kayıt edilerek bilançoda gösterilmelidir.

(6) (**Ek:RG-13/05/2023-32189**) Bilanço dışı hesaplar, şirketin aktif ve pasifini birinci derecede ilgilendirmeyen, sigorta branşları itibarıyla ödemeyi taahhüt ettiği sigorta bedelleri ile ileride borç veya alacak doğuracak hak ve yükümlülükleri, fer'i zilyetlik altındaki değerleri ve muhasebe disiplini altında takip edilmek istenen bilgileri izlemek amacıyla kullanılan bilanço dışı hesapları ifade eder.

(7) (**Ek:RG-13/05/2023-32189**) Bilanço dışı hesapların bakiyeleri, gerçek aktif ve pasif değer niteliği taşımadığından, bu gruptaki hesaplar bilanço ve gelir tablosu hesapları ile karşılaştırılmaz.

Gelir tablosu

MADDE 7 – (1) Gelir tablosu, şirketin belirli bir hesap döneminde elde ettiği tüm hasılat ve gelirler ile katlandığı tüm maliyet ve giderleri sınıflandırılmış olarak gösteren ve dönem faaliyet sonuçlarını kâr veya zarar olarak özetleyen tablodur.

(2) Bütün gelir ve giderler, tahakkuk tarihleri itibarıyla kayda alınır ve tahakkuk ettikleri hesap dönemine ait gelir tablosunda gösterilir.

(3) Bütün gelir ve giderler, kaynakları itibarıyla sınıflandırılır, her gelir grubu benzer olduğu gider grubu ile karşılaştırılır. Bir gelir kalemi, tamamen veya kısmen bir gider kalemiyle netleştirilmek suretiyle gelir tablosu kapsamından çıkarılamaz.

(4) Gelirler, varlıklardaki artışa veya yükümlülüklerdeki azalışa bağlı olarak elde edilebilir iktisadi faydalarda güvenilir bir şekilde ölçülebilen bir artış olduğunda, gelir tablosunda muhasebeleştirilir. Gelirlerin kayda alınması, varlıklardaki artış veya yükümlülüklerdeki azalışlarla eş zamanlı olarak gerçekleştirilir.

(5) Giderler, varlıklardaki azalış veya yükümlülüklerdeki artışa bağlı olarak elde edilebilir iktisadi faydalarda güvenilir bir şekilde ölçülebilen bir azalış olduğunda, gelir tablosunda muhasebeleştirilir. Giderlerin muhasebeleştirilmesi, yükümlülüklerdeki artış veya varlıklardaki azalışlarla eş zamanlı olarak gerçekleştirilir.

(6) Gerçekleşmemiş gelir ve kârlar, gerçekleşmiş gibi veya gerçekleşenler gerçek tutarından fazla veya az gösterilemez. Belirli bir dönem veya dönemlerin, gerçeğe uygun faaliyet sonuçlarını göstermek için, ilgili dönem veya dönemlerin başında veya sonunda doğru hesap kesimi ve mutabakatı işlemleri yapılmalıdır.

(7) Gelir, gider, kâr ve zarar kayıtları ile ilgili olarak düzeltme kaydı yapılmasının gerekmesi, ancak, bu kayıtların önceki dönemlerin finansal tablolarında düzeltme yapılmasını gerektirecek büyüklük ve nitelikte olmaması durumunda, yapılan düzeltmeler dönemin gelir tablosunda gösterilir.

Diğer kapsamlı gelir tablosu (Ek madde:RG-13/05/2023-32189)

MADDE 7/A- (1) Diğer kapsamlı gelir tablosu, Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca kâr veya zarara yansıtılması zorunlu kılınmayan veya yansıtılmasına izin verilmeyen gelir ve gider kalemlerini (yeniden sınıflandırma düzeltmeleri dâhil) gösteren tablodur. Bu tabloda Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca diğer kapsamlı gelire yansıtılması gereken döneme ilişkin kazanç ve kayıplar nitelikleri itibarıyla sınıflandırılarak gösterilir.

Nakit akış tablosu

MADDE 8 – (1) Nakit akış tablosu, belirli bir muhasebe döneminde şirketlerin nakit ve nakit benzeri varlıklarında meydana gelen değişiklikleri ifade eden nakit akışlarını (nakit tahsilat ve ödemelerini), kaynakları ve kullanım yerleri bakımından sigortacılık faaliyetleri, yatırım faaliyetleri ve finansman faaliyetleri itibarıyla sınıflandırarak gösteren tablodur. Nakit akış tablosu, şirketin nakit ve nakde eşdeğer varlık yaratma kabiliyetinin, bunların tutarının, zamanlamasının ve kesinliğinin değerlendirilmesine yönelik finansal bilgileri içerir ve bu tablonun düzenlenmesinde nakit esas benimsenir.

Özsermaye değişim tablosu

MADDE 9 – (1) Özsermaye değişim tablosu, sermaye kalemlerinin her birinin dönem başı bakiyesini, dönem içinde söz konusu kalemlerde meydana gelen artışları veya azalışları ve dönem sonu kalanını ayrı ayrı gösterecek biçimde düzenlenir. Karşılaştırılabilirliği sağlamak bakımından, cari dönem hareketlerinin yanı sıra önceki dönem hareketleri ayrı bir bölüm şeklinde gösterilir.

Kâr dağıtım tablosu

MADDE 10 – (1) Kâr dağıtım tablosu şirketlerin dönem kârının dağıtım biçimini gösteren tablodur. Bu tablo dönem kârından ödenecek vergilerin, ayrılacak yedeklerin ve ortaklara dağıtılacak kâr paylarının açıkça görülmesi için düzenlenir.

Finansal raporlar

MADDE 11 – (1) **(Değişik:RG-13/05/2023-32189)** Şirketler tarafından bu Yönetmelik ve ilgili tebliğlerde belirtilen şekil ve içerikte hazırlanan yıl sonuna ilişkin finansal tablolar, bunların dipnot ve açıklamaları, bağımsız denetim raporu ve bunların ekinde yer alacak Kurulca açıklanması gerekli görülen ilave bilgiler yıl sonu finansal raporunu; kâr dağıtım tablosu hariç olmak üzere ilgili ara döneme ilişkin finansal tablolar, bunların dipnot ve açıklamaları, bağımsız denetim raporu ve bunların ekinde yer alacak Kurulca açıklanması gerekli görülen ilave bilgiler ara dönem finansal

raporunu oluşturur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Finansal Raporlamadan Sorumluluk, Finansal Raporların Yetkili Kişilerce İmzalanması, Sunumu ve Yayınlanması

Yönetim kurulunun sorumluluğu

MADDE 12 – (1) Yönetim kurulu, bu Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara uygun olarak faaliyetlerin muhasebeleştirilmesi, finansal tabloların hazırlanması, onaylanması, denetlenmesi, yetkili mercilere sunulması ve yayımlanması dâhil finansal raporlama sistemi ile ilgili görev, yetki ve sorumlulukları belirlemek, bilgi sistemlerini yeterli hale getirmek ve uygulamayı gözetmekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğe bağlı olarak yönetim kurulu, muhasebe ve raporlama sistemiyle ilgili olarak; temel politikaların belirlenmesi, iş tanımlarının, görev, yetki ve sorumlulukların iş akış şemasına uygun olarak açık bir şekilde yapılması, iç ve dış bilgi akış sisteminin yeterli hale getirilmesi, yetki ve sorumlulukların açık bir şekilde belirlenmesi ve bununla ilgili uygulamanın gözetilmesi hususlarında gerekli tedbirleri almakla sorumludur.

Finansal raporların yetkili kişilerce imzalanması

MADDE 13 – (Değişik:RG-13/05/2023-32189) (1) Şirketlerin yönetim kurulu başkanı, denetim komitesi üyeleri, genel müdürü, mali işlerden sorumlu genel müdür yardımcısı, muhasebe veya mali işlerden sorumlu müdürü veya bu unvanlara eş değer kişiler tarafından ad, soyad ve unvan belirtilmek suretiyle, bağımsız denetim raporu hariç olmak üzere, şekil ve içeriği Kurumca belirlenecek yıl sonu ve ara dönem finansal tablolar ile bunlara ilişkin dipnot ve açıklamaları bu Yönetmelik hükümlerine ve muhasebe kayıtlarına uygun olduğu belirtilerek imza edilir. İlgili branşlarda faaliyet gösteren sigorta şirketlerinde finansal tablolar ilave olarak sorumlu aktüer tarafından onaylanır.

(2) Türkiye’de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan şirketler için birinci fıkra hükümleri kıyasen uygulanır.

Finansal raporların sunumu ve yayımı

MADDE 14 - (Değişik:RG-29/5/2016-29726)²

(1) Şirket, Mart, Haziran ve Eylül ayları sonu itibarıyla düzenleyeceği konsolide olmayan ara dönem finansal raporlarını bir ay, konsolide olanları ise iki ay içinde, Aralık ayı sonu itibarıyla düzenleyeceği konsolide olmayan yıl sonu finansal raporlarını iki ay, konsolide olanları ise üç ay içinde **(Değişik İbare: RG-13/05/2023-32189)** Kuruma ve Birliğe elektronik ortamda gönderir. Söz konusu finansal raporların denetimden geçmesi durumunda bu sürelere iki hafta ilave edilir. **(Değişik İbare: RG-13/05/2023-32189)** Kurum arızı hallerde şirketlere ek süre vermeye yetkilidir. **(Ek Cümle:RG-13/05/2023-32189)** Reasürans şirketleri için bu fıkrafta belirtilen süreler iki katı olarak uygulanır.

(2) **(Mülga: RG-13/05/2023-32189)**

(3) **(Değişik:RG-13/05/2023-32189)** Türkiye’de şube kurmak suretiyle faaliyette bulunan şirketin merkezine ait kâr dağıtım tablosu hariç olmak üzere finansal tabloları, merkezin kurulu bulunduğu ülkedeki yetkili organlar tarafından onaylanmasını müteakip bir ay içerisinde şirket tarafından Kuruma elektronik ortamda gönderilir.

(4) Şirket, ara dönem ve yılsonu finansal raporlarını, **(Değişik İbare: RG-13/05/2023-32189)** Bakanlığa tevdi ettiği tarih itibarıyla kendi internet sayfasında yayımlamak ve en az beş yıl süreyle kullanıcıların kesintisiz erişimine olanak sağlamak zorundadır. Birlik, şirketin bu yükümlülüğünü yerine getirip getirmediğini takip etmek, aksaklıkların giderilmesini teminen şirketi uyarmak ve gerekli durumlarda **(Değişik İbare: RG-13/05/2023-32189)** Bakanlığa bilgi vermek zorundadır.

² 29/05/2016 tarihli ve 29726 sayılı Yönetmeliğin 2 nci maddesiyle, bu madde değiştirilmiştir.

Finansal tabloların yeniden yayımlanması

MADDE 15 – (1) (Değişik:RG-29/5/2016-29726)1 Şirket, yayımladığı finansal tabloların, aktif toplamını yüzde 5, defteri kebir hesap kalemlerini yüzde 20 veya şirket vergi sonrası kâr ya da zarar tutarının özsermayesini yüzde 10 oranında fazla ya da az gösterecek şekilde düzenlenmiş olması hallerinde, finansal tabloların düzeltilmiş şeklini yayımlatılma gerekçesi ile birlikte, on gün içerisinde **(Değişik İbare: RG-13/05/2023-32189)** Bakanlığa ve Birliğe elektronik ortamda tevdi etmek ve kendi internet sayfasında yayımlamak zorundadır. Yanlış düzenlenen ancak üzerinden bir veya daha fazla hesap yılı geçmiş olan finansal tabloların düzeltilmiş şekli ile yayımlatılmamasına **(Değişik İbare: RG-13/05/2023-32189)** Kurum karar verebilir.

(2) (Değişik İbare: RG-13/05/2023-32189) Kurum yukarıdaki fıkrada yer alan hata ve yanlışlara ilişkin oranların altında kalan durumlarda şirketi uyarır. Ancak, bu hataların **(Değişik İbare: RG-13/05/2023-32189)** Kurumun uyarısından sonra tekrar etmesi ya da kamuoyunu veya **(Değişik İbare: RG-13/05/2023-32189)** Kurumu aldatmaya yönelik kasıt olduğunun tespit edilmesi halinde, **(Değişik İbare: RG-13/05/2023-32189)** Kurum yukarıdaki fıkradaki oranları ve süreleri dikkate almadan kamuoyunu yanıltan tüm finansal tabloların yeniden yayımlatılmasını şirketten isteyebilir.

(3) Yeniden yayımlatılması istenen finansal tabloların **(Değişik İbare: RG-13/05/2023-32189)** Kurumca verilen süre içerisinde Şirket tarafından tekrar yayımlattırılmaması halinde, söz konusu tablolar Birlik tarafından resen yayımlatılır ve masrafı şirketten tahsil edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Gözetim

MADDE 16 – (1) Şirketler, finansal raporlar dışında usul ve esasları **(Değişik İbare: RG-13/05/2023-32189)** Kurumca belirlenecek tablo, rapor ve cetvelleri ile hesap özetlerini ihtiva eden gözetim raporlarını **(Değişik İbare: RG-13/05/2023-32189)** Kurumca belirlenen esaslar ve süreler çerçevesinde Sigortacılık Gözetim Sistemi kapsamında veya matbu olarak **(Değişik İbare: RG-13/05/2023-32189)** Kuruma tevdi etmek zorundadırlar.

(2) Gözetim raporlarının usulüne uygun olarak veya zamanında gönderilmemesi durumunda **(Değişik İbare: RG-13/05/2023-32189)** Kurum, şirketlerin muhasebe ve bilgi işlem birimlerinde yeni eleman ve donanım temini de dahil olmak üzere gerekli düzenlemelerin veya iyileştirmelerin yapılmasını talep edebilir. Söz konusu düzenlemenin veya iyileştirmenin yapılmaması ya da yeterli olmaması durumunda şirketlerin bilgi işlem ve veri tabanı alt yapısının gözetim ve denetim için yeterli olmadığı kabul edilir.

Tekdüzen hesap planı ve izahnamesi

MADDE 17 – (1) Şirketler tarafından uygulanacak sigortacılık tekdüzen hesap planı ve izahnamesi **(Değişik İbare: RG-13/05/2023-32189)** Kurumca düzenlenir.

Belgelerin saklanması

MADDE 18 – (1) (Değişik:RG-13/05/2023-32189) Şirketlerin; sigorta ettirenlerinden, sigortalılarından, sigorta tazminat alacaklılarından, resmî ya da özel kurum ve kuruluşlardan aldıkları mektup, telgraf, elektronik posta mesajı, ilam ve tebligatlar ile diğer yazıları, faaliyetleri ile ilgili belgelerin asıllarını veya mümkün olmadığı hâllerde sıhhatlerinden şüpheye mahal vermeyecek kopyalarını ve sigorta ettirenlerine, sigortalılarına, sigorta tazminat alacaklılarına, resmî ya da özel kurum ve kuruluşlara yazdıkları yazıların makine ile alınmış, tarih ve numara sırası verilerek düzenlenecek suretlerini istenildiğinde ibraz edilebilecek şekilde nezdlerinde on yıl süreyle saklamaları zorunludur.

(2) Birinci fıkrada belirtilen belgelerin, oluşturulacak evrak kayıt sisteminde tarih, numara ve konusu belirtilmek suretiyle kaydının tutulması zorunludur. Şirketler, diğer kanunlar ile getirilen sınırlamalar saklı kalmak kaydıyla, yasal defterler dışındaki belgeleri, **(Değişik İbare: RG-13/05/2023-32189)** Kurumca yapılacak denetimlerde veya istenmesi halinde ibraz edilebilecek şekilde mikrofilm,

mikrofiş olarak veya elektronik, manyetik veya benzeri ortamlarda saklayabilirler.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 19 – (1) 31/12/2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sigortacılık Muhasebe Sistemi Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmelik 1/1/2008 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 21 – (1) **(Değişik:RG-13/05/2023-32189)** Bu Yönetmelik hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin		
	Tarihi	Sayısı	
	14/7/2007	26582	
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin		Değiştirilen Maddeler
	Tarihi	Sayısı	
1.	14/6/2008	26906	Madde 15
2.	29/5/2016	29726	Madde 3, 4, 15
3.	13/05/2023	32189	Madde 1, 3, 4, 6, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin Tarihi	Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin ve Maddelerinin Numarası	Yürürlükten Kalkan Hükümler/Düzenlemeler
13/05/2023	32189/9	Madde 14/2

SİGORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN MALİ BÜNYELERİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketlerinin mali bünyelerini ilgilendiren hususlar ile sigortalıların hak ve menfaatlerinin korunmasını teminen alınacak tedbirlere ve mali bünye zafiyeti bulunan şirketler için yapılacak işlemlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Bu Yönetmelik, Türkiye’de kurulu sigorta ve reasürans şirketleri, yabancı sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye’deki şubeleri ile emeklilik şirketlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 17,18,19 ve 20 nci maddeleri ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 8 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakan veya Bakanlık: Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakan veya Bakanlığı,
- b) Birlik: Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliğini,
- c) Kanun : 5684 sayılı Sigortacılık Kanununu,
- ç) Minimum garanti fonu: Sigorta şirketleri ile reasürans şirketlerinin sermaye yeterliliğinin hesabı sırasında bulunan gerekli özsermaye miktarının üçte birine denk düşen tutarı,
- d) Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,
- e) OECD Üyesi Ülkeler: Merkezi Paris’te bulunan "Organisation for Economic Cooperation and Development - Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü" ne tam üye olan ülkeleri,
- f) Şirket: Türkiye’de kurulmuş sigorta ve reasürans şirketleri ile yabancı ülkelerde kurulmuş sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye’deki şubeleri ile emeklilik şirketlerini,
- g) Topluluk: Hukuksal yönden birbirinden bağımsız olmakla birlikte; sermaye, yönetim ve denetim açısından birbiriyle ilişkili, faaliyet konuları yönünden aynı sektöre bağlı olsun veya olmasın, organizasyon ve finansman konularının bir ana ortaklık çatısı altında tek merkezden koordine edildiği ana ve bağlı ortaklıklar bütünü,
- (ğ) **(Ek:RG-17/3/2011-27877)** Finansal holding: İçlerinden en az bir tanesi bir sigorta veya emeklilik şirketi olmak şartıyla bağlı ortaklıklarının tümü veya çoğunluğu finansal kuruluş olan şirketi,
- (h) **(Ek:RG-17/3/2011-27877)** Sigorta grubu: Sigorta, reasürans veya emeklilik şirketlerinden müteşekkil ve bu şirketler arasında bağlı ortaklık ilişkisi bulunan grubu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Teminatlar

Teminat tesis edilmesi

MADDE 4 – (1) Sigorta şirketleri ile hayat ve ferdi kaza branşında faaliyet gösteren emeklilik şirketleri Türkiye’de akdetmiş oldukları sigorta sözleşmelerinden doğan taahhütleriyle orantılı olarak teminat

tesis etmek zorundadır.

(2) Hayat dışı sigorta branşları için minimum garanti fonu sermaye yeterliliği hesaplama döneminde teminat olarak tesis edilir.

(3) Ancak, minimum garanti fonu asgari kuruluş sermaye miktarları toplamının üçte birinden az olamaz.

(4) Hayat branşı için, sermaye yeterliliği hesabı dönemleri sonu itibarıyla ayrılan matematik karşılıkları ile muallak tazminat karşılıklarının toplamından, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu uyarınca yapılan ikrazlar ve henüz tahsil edilmemiş prim alacakları tutarına isabet eden matematik karşılıkların düşülmesinden sonra kalan tutar kadar teminat tesis edilir. Bir yıldan uzun süreli yapılan ferdi kaza, hastalık ve sağlık sigorta sözleşmeleri için de bu fıkra hükmü uygulanır.

(5) Yeni kurulan sigorta şirketleri, ilk sermaye yeterliliği hesaplama dönemine kadar ödenmiş sermayelerinin % 33'ü tutarında teminat tesis eder.

(6) Müsteşarlık, Kanunun 20 nci maddesine göre işlem yapılan şirketler ile tasfiye halinde olan veya yeni sözleşme yapma yetkisi kaldırılan bir sigorta veya emeklilik şirketinin belirli bir tarih itibarıyla teminat miktarını yeniden belirleyebilir. Bu durumda teminat açığı olması halinde ilave teminat bir ay içinde tesis edilir.

(7) **(Ek:RG-9/7/2008-26931)**¹ Şirketler, son üç yılın her birinde kredi sigortası branşında prim üretimlerinin beş milyon Yeni Türk Lirasını veya son üç yılın her birinde bu branşın prim üretimi toplamının hayat dışı prim üretiminin yüzde dördünü aşması halinde, bu branş için iki milyon sekiz yüz bin Yeni Türk Lirasından aşağı olmamak kaydıyla teminat tesis ederler.

(8) **(Ek:RG-9/7/2008-26931)**¹ Kredi sigortasına ilişkin yukarıda belirtilen prim üretimi şartını taşımayan şirketler, kredi sigortası branşı için sekiz yüz bin Yeni Türk Lirasından aşağı olmamak kaydıyla teminat tesis ederler.

(9) **(Ek:RG-9/7/2008-26931)**¹ Kredi sigortası branşı teminat hesabının yapılması sırasında, kredi branşı prim üretiminin hayat dışı sigorta branşları toplam prim üretimi içerisindeki payı, hayat dışı branşlar için gerekli minimum garanti fonu ile çarpılarak bulunan tutar, kredi branşı için gerekli olan ve yukarıda belirtilen minimum teminat tutarları ile karşılaştırılır. Büyük olan tutar kredi branşı için gerekli nihai teminat tutarı olarak minimum garanti fonuna ilave edilir.

(10) **(Ek:RG-9/7/2008-26931)**¹ Müsteşarlık; söz konusu miktarları Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Üretici Fiyatları Endeksi artış oranını aşmamak kaydıyla artırabilir.

Teminat olarak kabul edilecek kıymetler

MADDE 5 – (1) Sigorta şirketleri ile hayat ve ferdi kaza branşında faaliyet gösteren emeklilik şirketleri tarafından;

a) Türk Lirası veya Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nca alım satım konusu yapılan dövizler üzerinden açılan vadeli ve vadesiz mevduat,

b) İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Takas ve Saklama Bankası A.Ş. nezdinde saklanması kaydıyla OECD'ye üye ülke devletleri tarafından ihraç edilmiş borçlanma senetleri ile ilgili sigorta şirketi adına düzenlenmesi kaydıyla bu değerler için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından düzenlenen muvakkat makbuzları,

c) Genel olarak teminatların % 30'unu, bir şirkete ait olanların payının toplam teminatlarının % 10'unu, bir topluluğa ait olanların payının ise toplam teminatların % 20'sini aşmaması kaydıyla İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Ulusal 100 Endeksi'nde işlem gören şirketlerin hisse senetleri ile tahvilleri,

ç) Bir kurucuya ait olanların toplamı teminatların % 10'undan fazla olmaması, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından kayda alınması ve teminatların % 30'unu aşmaması şartıyla A tipi ve teminatların % 70'ini aşmaması şartıyla B tipi yatırım fonu katılma belgeleri,

d) Sermayesinin en az % 51'i Türkiye Cumhuriyeti Devletine ait şirketlerin hisse senetleri, tahvil ve benzeri menkul kıymetleri teminat olarak gösterebilir.

e) **(Ek:RG-23/8/2015-29454)** Müsteşarlıkça belirlenebilecek diğer kalemler

¹ Bu değişiklik 31/12/2009 tarihinde yürürlüğe girer.

(2) Teminat olarak gösterilecek kıymetlerin borsalarda işlem görmesi ve şirketlerin varlıkları arasında yer alması şarttır.

(3) Müsteşarlık teminat olarak kabul edilen, ancak daha sonra borsada işlem görmeyen finansal varlıkların değiştirilmesini isteyebilir.

(4) **(Ek:RG-23/8/2015-29454)** Müsteşarlık, belirleyeceği esaslar çerçevesinde bu Yönetmelikte geçen oran ve tutarları %50'sine kadar (%50 dâhil) artırabilir veya azaltabilir.

Teminatların değerlendirilmesi

MADDE 6 – (1) Bloke edilen döviz ve döviz üzerinden açılan mevduat ile döviz üzerinden veya dövizde endeksli olarak ihraç edilen menkul kıymetler, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından ilan edilen günlük döviz alış değerleri ile işleyen faizin ilave edilmesi suretiyle değerlendirilir.

(2) Devlet tahvilleri, Hazine bonoları ile Devletin ihraç edeceği diğer menkul kıymetler, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından ilan edilen günlük değerleri, bu değerler yoksa borsa değerleri, borsa değerleri de yoksa kayıtlı değerlerine gün esasına göre işleyen faizin ilave edilmesi suretiyle bulunan değerleri ile dikkate alınır.

(3) Türkiye Cumhuriyeti garantisi ile ihraç edilen ve yukarıda sayılanların dışında kalan finansal varlıkların varsa borsa değerleri, yoksa kayıtlı değerlerine gün esasına göre işleyen faizin ilavesi suretiyle bulunan değerleri dikkate alınır.

(4) Borsada işlem gören hisse senetleri borsa değerlerinin % 80'i, borsada işlem gören özel sektör tahvilleri ise borsa değerlerinin % 90'ı oranında kabul edilir.

(5) Yatırım fonu katılma belgeleri ilan edilen günlük değerleriyle değerlendirilir.

(6) Teminat olarak gösterilen gayrimenkullerin maliyet bedellerinin veya sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde değerlendirme hizmeti veren şirketlerin raporlarında belirtilen değerlerin % 80'i dikkate alınır.

(7) Sermayesinin en az % 51'i Türkiye Cumhuriyeti Devletine ait şirketlerin İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem görmeyen hisse senetlerinin nominal değerleri, bu şirketlerce ihraç olunan ve borsada işlem görmeyen tahvil ve benzeri menkul kıymetlerin ise kayıtlı değerlerine gün esasına göre işleyen faizin ilave edilmesi suretiyle bulunan değerleri esas alınır.

Teminatların tesisi ve serbest bırakılması

MADDE 7 – (1) Sigorta şirketleri ile hayat ve ferdi kaza branşında faaliyet gösteren emeklilik şirketleri teminatlarını, sermaye yeterliliği hesaplama dönemlerini takip eden iki ay içerisinde tesis etmek zorundadır. **(Ek cümle:RG-28/2/2015-29281)** Müsteşarlık belirli branşlar ve/veya şirketler için bu süreyi kısaltabilir.

(2) Teminat olarak gösterilen Türk Lirası ve dövizler ile finansal varlıklar, Türkiye'de faaliyet gösteren bankaların Türkiye'de bulunan şubelerine veya İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Takas ve Saklama Bankası A.Ş. nezdinde Müsteşarlık adına bloke edilir. Blokaj, kamu bankaları hariç olmak üzere, sigorta ve emeklilik şirketi ile aynı topluluk ilişkisi içinde bulunan finansal kuruluşlarda tesis edilemez. Müsteşarlık, nezdinde bloke edilen kıymetleri Kanun veya bu Yönetmelik hükümlerine aykırı olarak tesis amacı dışında kullandığı veya işleme tabi tuttuğu saptanan bankaları, blokaj tesis edilecek bankalar arasından çıkarır ve bu bankalar nezdindeki bloke kıymetler diğer bankalara aktarılır.

(3) Hayat dışı ve hayat branşı için tesis edilen teminatlar ayrı ayrı izlenir.

(4) Müsteşarlık, teminat olarak gösterilen bütün varlıkların değer takdirini masrafları ilgili şirkete ait olmak üzere yeniden yaptırmaya ve kıymetlerde değer düşüklüğü nedeniyle oluşan teminat eksikliklerini tamamlamaya veya teminat olarak tesis ettirilen varlıkların değiştirilmesini istemeye yetkilidir.

(5) Hayat branşındaki tahsilatı aşacak şekilde bu branşta sigortalılara ödeme yapmak zorunda kalan sigorta şirketlerinin, söz konusu branşa ait teminat olarak gösterilen ve bloke edilen varlıklarından, aşılacak miktar dahilinde Müsteşarlıkça uygun görülecek kısım serbest bırakılır.

(6) Teminat olarak gösterilen değerlerdeki değişimler dolayısıyla veya başka herhangi bir nedenle teminat fazlası olması halinde, bloke edilen teminatlar Müsteşarlıkça serbest bırakılır.

(7) **(Değişik:RG-29/3/2014-28956)** Teminatlar Müsteşarlığın izni olmaksızın hiçbir surette iade olunamaz.

(8) **(Değişik:RG-29/3/2014-28956)** Tasfiye veya iflas halinde olan şirketler hariç; teminatların eş değer bir kıymetle değiştirilmelerinde, teminatlar arasında aktarma yapılmasında ve söz konusu kıymetlerin bankalar veya şubeler arasındaki naklinde Müsteşarlık izni aranmaz.

(9) **(Değişik:RG-29/3/2014-28956)** Şirketler, teminatlarla ilgili yaptıkları işlemlere ilişkin hazırlayacakları raporu sermaye yeterliliği hesaplama dönemlerini takip eden iki ay içerisinde Müsteşarlığa iletmekle yükümlüdürler. Söz konusu raporun içeriği ve gönderilme usulü Müsteşarlıkça belirlenir.

Teminatın kullanılması

MADDE 8 – (1) Teminat, sigortalıların alacaklarına karşılık teşkil eder ve şirketlerin mali bünye zafiyeti nedeniyle sürekli olarak bütün branşlarda ruhsatlarının iptal edilmesi hali ile tasfiyesi veya iflası halinde öncelikle tesis edildiği sigorta branşındaki sigortalıların alacaklarının ödenmesine tahsis edilir; artan kısım, diğer branşlara ait bulunan teminatlara eklenir.

(2) Bir veya birkaç branşta veya bütün branşlarda sigortacılık faaliyetlerine son vermek isteyen şirketlerin ilgili branştaki teminatı, sigortalıların tüm alacaklarının ödenmiş olması şartıyla serbest bırakılır.

(3) Faaliyete son verme ve tasfiye işlemlerinin yürütülmesi sırasında teminatların öncelikle sigortalıların alacaklarına tahsisi için Müsteşarlıkça gerekli tedbirler alınır.

(4) Tasfiye halinde, en son ilan tarihinden itibaren bir yıl geçtikten ve bütün yükümlülüklerin yerine getirildiğinin belgelendirilmesinden sonra, teminatlar ilgililere iade olunur.

(5) İflas halinde teminatların sigortalıların alacaklarına tahsis edilmesine ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlıkça yayımlanacak Tebliğle belirlenir.

(6) Teminatlar, sigortalıların tüm alacakları ödenmeden iflas veya tasfiye masasına dahil edilemez, haczolunamaz, üzerlerine ihtiyati tedbir ve haciz konulamaz. Ancak, Müsteşarlığın sigortalı alacaklarının korunması amacıyla teminatlar üzerinde ihtiyati tedbir koydurtma hakları saklıdır.

İflas halinde hayat portföyünün devri ve teminatların tamamlanması

MADDE 9 – (1) Bir şirketin iflası halinde, hayat sigorta portföyünün bütün hak ve yükümlülükleriyle devrini kabul eden bir veya birkaç şirket bulunduğu takdirde, tasfiye neticesi beklenmeksizin Müsteşarlığın izniyle devir yapılır.

(2) İflas eden şirketin portföyü ile birlikte teminatlar da devredilir veya devralan şirket tarafından tesis olunur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Mali Bünyenin Güçlendirilmesi ve Alınacak Tedbirler

Mali bünyenin değerlendirilmesi ve şirketlerin müsteşarlıkça uyarılması

MADDE 10 – (1) Mali bünyesinin sigortalıların hak ve menfaatlerini tehlikeye düşürecek şekilde zayıfladığının, yapılan yerinde denetim sonucu düzenlenen raporla veya gözetim kapsamında elde edilen bilgilere göre yapılan değerlendirmeler sonucunda tespit edilmesi durumunda, Müsteşarlık mali bünyesinde olumsuzluk bulunan şirketleri gerekli düzeltimin yapılabilmesini teminen uyarır. Ancak; gerekli hallerde herhangi bir uyarı yapılmaksızın, Bakanlıkça bu Yönetmeliğin 12 nci veya 13 üncü maddesinde belirtilen tedbirler de doğrudan alınabilir.

(2) Müsteşarlık şirketlerin mali bünyelerini değerlendirirken; mevcut düzenlemelere istinaden şirketlerce hazırlanan finansal raporları, tabloları ve belgeleri, kendi içsel modellerini ve finansal analiz oranlarını kullanır. Bu değerlendirme; şirketlerin sermaye yeterliliklerini, varlıklarının kalitesini, reasürans anlaşmalarını ve şartlarını, hasar ödeme ve fiyatlama politikalarını, yönetimin etkinliğini, gelirlerini ve kârlılığını, likiditesini ve piyasa risklerine karşı duyarlılığını da içerir.

(3) Sigortacılık sektöründe yer alan şirketlerin mali bünyelerinin değerlendirilmesini teminen ilgili kişi ve kuruluşlarca referans niteliğinde kullanılacak finansal analiz oranları standartların

oluşturulabilmesini teminen Müsteşarlıkça tespit ve ilan edilir.

Mali bünyenin zayıflaması halleri

MADDE 11 – (1) Bir şirketin;

- a) Sermaye yeterliliğinin gerektirdiği asgari özsermaye tutarını karşılayamaması durumunda Müsteşarlıkça kabul edilen bir ödeme planı sunamaması veya sunduğu plana uyamaması,
- b) Özsermayesinin minimum garanti fonunu karşılayamaması,
- c) Tesis etmesi gereken teminatı tesis edememesi,
- ç) Teknik karşılıklarını karşılayacak yeterli veya teknik karşılıklara uygun varlıklarının bulunmaması,
- d) Sözleşmelerden doğan yükümlülüklerini yerine getirememesi veya herhangi bir haklı nedene dayanmaksızın, hasar ve tazminatlarını yasal süreleri içerisinde ödememe veya geç ödeme uygulamasını mutlak hale getirmesi,
- e) Özellikle riski yüksek branşlarda olmak üzere, yükümlülüklerini karşılamak üzere gerekli reasürans teminatına sahip olmaması,
- f) Bünyesinde, faaliyetlerinin kapsamı ve yapısıyla uyumlu, değişen koşullara cevap verebilecek nitelik, yeterlilik ve etkinlikte iç denetim sistemlerinin bulunmaması,
- g) Bilgi işlem ve veri tabanı alt yapısının gözetim ve denetim için gerekli özelliklere sahip olmaması,
- ğ) Tüm acenteleri ve şirket satış elemanları tarafından gerçekleştirilen işlemleri de kapsayacak şekilde, poliçe sahiplerine ilişkin gerçekleştirilen işlemlerle ilgili bilgilerin internet üzerinden (online) 24 saat içerisinde şirket bilgi işlem merkezine aktarılamaması ve bu aktarımın yapılması sonrasında poliçe sahiplerinin kendi sözleşmeleri ve tazminat işlemleri ile ilgili gerekli tüm bilgilere internet üzerinden gerçek zamanlı (online-real time) ve kesintisiz olarak ulaşamaması,
- h) Tüm acenteleri tarafından gerçekleştirilen işlemleri de dahil olmak üzere kayıt dışı poliçe düzenlediğinin tespit edilmesi,

ı) **(Ek:RG-1/3/2009-27156)²** Ana sermayedarının mali bünyesinin mevcut veya muhtemel yükümlülüklerini yerine getiremeyecek derecede zayıfladığının anlaşılması,

i) **(Ek:RG-1/3/2009-27156)²** 9/8/2008 tarihli ve 26962 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sigorta Bilgi Merkezi Yönetmeliğinde yer alan “Üye Sigorta Şirketi” olması durumunda; bilgi işlem alt yapısının sigortacılıkla ilgili kurumlara bilgi verme yükümlülüklerini yerine getirebilecek niteliğe veya yeterliliğe sahip olmadığına ya da istenen bilgileri zamanında ve eksiksiz olarak Merkeze göndermediğinin anlaşılması.

5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 20 nci maddesinde belirtilen hallerle birlikte mali bünyesinin sigortalıların hak ve menfaatlerini tehlikeye düşürecek şekilde zayıfladığı hallerden sayılır.

Mali bünyenin güçlendirilmesine ilişkin bakanlıkça alınacak birinci aşama tedbirler

MADDE 12 – (1) Şirketin mali bünyesinin sigortalıların hak ve menfaatlerini tehlikeye düşürecek derecede zayıflamakta olduğunun tespiti hallerinde, daha önce şirkete uyarı yapıp yapılmadığına bakılmaksızın, Bakan uygun bir süre vererek, mali bünyenin güçlendirilmesine yönelik olarak ilk aşama tedbir olarak şirketten;

- a) Şirket mali bünyesindeki zafiyetin nasıl giderileceğini ve sigortalıların hak ve menfaatlerinin nasıl korunacağını içeren kapsamlı bir iyileştirme planı sunması ve uygulamasını,
- b) Sermayenin artırılmasını, ödenmemiş kısmının ödenmesini, sermayeye mahsuben şirkete ödeme yapılmasını veya kâr dağıtımının durdurulmasını,
- c) Varlıklarının kısmen ya da tamamen elden çıkarılmasını veya elden çıkarılmasının durdurulmasını, yeni iştirak ve sabit değerler edinilmemesini,
- ç) Reasürans ve fiyatlama politikalarının değiştirilmesini,
- d) Peşin tahsil edilecek prim miktarının artırılmasını veya vadelendirme politikasının değiştirilmesini, muaccel hale gelmiş alacakları büyük tutarlara ulaşmış olan acentelerin sözleşmelerinin feshedilmesini,
- e) Tespit edilecek gündemle genel kurulun olağanüstü toplantıya çağrılmasını veya genel kurul

² Bu değişiklik 31/12/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

toplantısının ertelenmesini,

f) Teminat açığının kapatılmasını veya şirketin brüt muallak hasarlarını geçmemek üzere ilave teminat tesis etmesini,

g) Teknik karşılıkları karşılayacak kadar yeterli ve uygun varlık bulundurulmasını,

ğ) Bünyesinde, faaliyetlerinin kapsamı ve yapısıyla uyumlu, değişen koşullara cevap verebilecek nitelik, yeterlilik ve etkinlikte iç denetim sistemleri oluşturulmasını,

h) Bilgi işlem ve veri tabanı alt yapısının iyileştirilmesini teminen gerekli olan tedbirlerin alınmasını,

ı) Tazminat ödeme gün sürelerinin kısaltılmasını sağlayıcı tedbirlerin alınmasını,

i) Mali bünyeyi zayıflatan karar ve işlemlerden sorumlu yöneticilerin değiştirilmesini veya ilave yönetici atanmasını yahut şirket organizasyon yapısının yeniden düzenlenmesini,

j) Mali bünyenin güçlendirilmesine yönelik benzeri diğer tedbirlerin alınmasını isteyebilir.

(2) Yönetim kurulu bu yönde istenen tedbirleri almak ve aldığı karar ve tedbirleri aylık raporlar halinde Müsteşarlığa bildirmek zorundadır.

(3) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında şirketin sunacağı iyileştirme planında gelecek üç yıl itibarıyla yönetim giderlerinin tahmini, prim üretimi ile ilgili ayrıntılı gelir ve gider tahmini, tahmini bilanço, sigortacılıktan kaynaklanan yükümlülüklerini ve sermaye yeterliliğini nasıl karşılayacağı hususu ile reasürans politikaları ve Müsteşarlıkça istenebilecek diğer bilgiler yer almalıdır.

Mali bünyeye ilişkin bakanlıkça alınacak ikinci aşama tedbirler

MADDE 13 – (1) Daha önce şirkete uyarı yapılmasına veya birinci aşama tedbir talep edilmiş olmasına bakılmaksızın;

a) Şirketçe bu Yönetmeliğin 12 nci maddesi kapsamında talep edilen hususların yerine getirilmemesi veya bu tedbirlerin uygulanmasına rağmen mali bünyedeki zayıflamanın devam etmesi,

b) Şirketin mali bünyesindeki zayıflamanın herhangi bir suretle düzeltilmesine imkan bulunmadığının tespit edilmesi,

c) Şirketin ödemelerini tatil etmesi,

ç) Ödenmemiş sermaye hariç şirket özsermayesinin şirket için gerekli özsermayenin üçte birinin altına düşmesi,

hallerinde Bakan ikinci aşama tedbirler olarak, ayrıca;

d) Sigorta ve emeklilik şirketlerinin faaliyette bulunduğu sigorta branşlarından, reasürans şirketlerinde ise sigorta gruplarından birine veya tamamına ait sigorta portföyünü teminat ve karşılıkları ile birlikte başka şirket veya şirketlere devretmeye, devralacak şirket bulunmadığı takdirde ise devredilecek portföyün tasfiyesine yönelik her türlü tedbiri almaya,

e) Branşlar itibarıyla sigorta portföyünü sınırlandırmaya,

f) Mali bünyeyi zayıflatan karar ve işlemlerin yönetime ait olması halinde ilgili yönetim veya denetim kurulu üyelerinden bir kısmını veya tamamını görevden alarak veya bu kurullardaki üye sayısını artırarak bu kurullara üye atamaya,

g) Şirket yönetiminin kayyuma devredilmesini talep etmeye,

ğ) Şirketin tasfiyeye gitmesini istemeye,

h) Şirketin tüm branşlarda veya ilgili branşlarda yeni sigorta sözleşme akdetme ve temdit yetkisini kaldırmaya,

ı) Şirketin ruhsatlarını iptal ve varlıklarını bloke etmeye,

i) Mali bünyenin güçlendirilmesine yönelik benzeri diğer tedbirleri almaya, yetkilidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

(Değişik bölüm başlığı:RG-17/3/2011-27877)

Varlıklara Yönelik Hususlar

Aktif azaltıcı işlem yasağı (Değişik başlık:RG-28/2/2015-29281)

MADDE 14 – (1) Şirketlerin iştirakleri, sermayelerine iştirak eden şirketlerin hisse senetlerini; şirketler de ortaklarının hisse senetlerini; satın alamaz, rehin olarak kabul edemez ve bu hisselerin karşılığında borç ya da kredi veremez. Hisse senetleri borsada işlem gören sigorta ve reasürans şirketlerinin hisselerinin en çok % 10'una sahip ortakları ile sigorta ve reasürans şirketlerinin hisse senetleri borsada işlem gören en çok % 10 oranında iştirak ettiği şirketler için bu hüküm uygulanmaz. Bu maddenin uygulanmasında aynı topluluk içerisinde bulunan şirketlere ait hisseler bir şirkete ait kabul edilir.

(2) Şirketler ile aynı topluluk içerisinde bulunan diğer şirketler arasında şirket özsermayesinin % 20'sini aşan sigortacılık faaliyetleri dışındaki borç ve alacak ilişkileri ile varlık edinimleri ya da satışları Müsteşarlığın iznine tabidir. Müsteşarlık başvurunun yapıldığı tarihi takip eden 7 iş günü içerisinde bir yanıt vermezse izin verilmiş telakki edilir.

(3) Şirketler tahvil, bono ve benzeri sermaye piyasası araçlarını ihraçlarını müteakiben Müsteşarlığa bildirimde bulunurlar.

(4) Şirketlerin ortakları, yönetim kurulu üyeleri, denetçileri ve çalışanları, şirket ana sözleşmesi veya genel kurul ya da yönetim kurulu kararı ile saptanan hükümler dâhilinde personele yapılan ödemeler, yardım veya verilen avanslar hariç, şirket kaynaklarını dolaylı ya da dolaysız kullanamaz, iyiniyet kurallarına aykırı olarak varlıkların değerini düşüren işlemlerde bulunamaz ve hiçbir surette örtülü kazanç aktarımı yapamaz.

(5) Şirketler kendi borçları veya sigorta işlemlerinden doğanlar hariç olmak üzere; personeli, ortakları, iştirakleri veya diğer kişi ve kurumlar lehine mal varlığını teminat olarak gösteremez, kefil olamaz ve kredi sağlayamaz.

(6) (Ek:RG-28/2/2015-29281) Şirketler, topluluk içindeki aracılara sigortacılık prensiplerine aykırı olarak diğer aracılara göre daha yüksek oranda komisyon, ek komisyon ve benzeri ödeme yapamaz, doğrudan veya dolaylı olarak kazanç aktaramaz.

(7) (Ek:RG-28/2/2015-29281) Şirketler, topluluk içindeki diğer ortaklıklara ilişkin sigortalı sigortacılık prensiplerine aykırı olarak piyasa rayicinden daha düşük primle yapamaz.

Varlık yatırım politikası

MADDE 14/A – (Ek:RG-17/3/2011-27877)

(1) Teknik karşılıkları karşılayan varlıklar ile teminatlara ilişkin hususlar saklı kalmak kaydıyla, şirketlerin makro varlık yatırım politikaları aşağıda yer alan hususları da içerecek şekilde yıllık olarak hazırlanır, şirketlerin yönetim kurulu tarafından onaylanır ve şirket nezdinde muhafaza edilir;

- a) Şirketin risk profili,
- b) Başlıca yatırım kategorilerinde uzun dönem varlık-yükümlülük dağılımına ilişkin stratejilerin belirlenmesi,
- c) Varlıkların yatırıma yönlendirilmesinde; bölge, piyasa, sektör, aracılar ve kur kapsamında limitlerin belirlenmesi usulleri,
- ç) Alımı sınırlanan ya da izin verilmeyen varlıkların belirlenmesi,
- d) Varlıkların ipotek/rehin edilmesi ya da borç verilmesine ilişkin kurallar,
- e) Türev ve benzeri ürünlerin kullanımına ilişkin kurallar ve limitler,
- f) Varlıklara ilişkin işlemlerin hesap verilebilirliğine ilişkin usuller.

(2) Teknik karşılıkları karşılayan varlıklar ile teminatlara ilişkin hususlar saklı kalmak kaydıyla; şirketlerin gelecek yıl uygulayacakları yatırım politikaları, şirket yönetim kurulu tarafından oluşturulan makro politikalar çerçevesinde aşağıdaki hususları da içerecek şekilde şirket üst düzey yönetimi tarafından belirlenir ve yıl içerisinde meydana gelen gelişmeler çerçevesinde gözden geçirilir;

- a) Yatırımların dağılımı ve çeşitliliği,
- b) Gayrimenkuller ve alacaklar da dahil olmak üzere belirli finansal ürünlere ilişkin sınırlamalar,
- c) Varlıkların ne şekilde muhafaza edileceği,
- ç) Varlık ve yükümlülük arasındaki dengenin nasıl sağlanacağı,
- d) Likidite düzeyi.

(3) Dışarıdan hizmet alımı yapıp yapılmadığına bakılmaksızın; şirket yönetim kurulu, yatırım politikası ve süreçlerinin gözetimi ile almış olduğu makro yatırım politikalarına uyulup uyulmadığını incelemekle görevlidir.

(4) Şirketler tarafından yatırım araçları türleri itibarıyla kötüye giden şartların etkisini azaltmak amacıyla alternatif bir yatırım planı hazırlanır.

Türev ürünler

MADDE 14/B – (Ek:RG-17/3/2011-27877)

(1) Türev ürün ve diğer finansal yatırım işlemlerinden kaynaklanan tüm riskler, risk bazında ve topluca şirketlerin risk yönetim sistemlerinin bir parçası olarak izlenirler. Bu şekilde tüm finansal yatırım işlemlerinden kaynaklanan risklerin değerlendirilmesi konsolide bir biçimde gerçekleştirilir.

(2) Türev ürünler ve benzer araçlarla ilgili olarak kamuoyunun bilgilendirilmesini teminen, türev araçlar ile ilgili hususlar finansal tabloların dipnotlarında açıklanır.

(3) Şirket politikasının tezgah üstü türev ürünlere izin verdiği durumlarda, yönetim kurulu şirketin yapılan fiyatlamaların doğruluğunun teyidini sağlayacak kapasiteye sahip olmasını temin eder.

(4) Türev ürün kullanan şirketler, türev ürünlerinin kullanımı ile ilgili olarak Yönetim Kurullarının yıllık olarak inceledikleri ve onayladıkları uygun politikalar oluştururlar. Bu politikalar; şirketin faaliyetleri, genel stratejik yatırım politikası, varlık/yükümlülük yönetim stratejisi ve risk yapısıyla uyumlu olmalıdır. Söz konusu politikalar asgari olarak aşağıdaki unsurları içermelidir:

- a) Türev enstrümanların kullanım amaçları,
- b) Pazar, kredi, likidite, faaliyet, yasal vb. riskleri hesaba katmak suretiyle uygun şekilde yapılandırılmış risk limitlerinin tesisi,
- c) Türev ürünlerin kullanımı ile ilgili danışmanlık hizmeti ya da eğitim hizmeti alınmasının değerlendirilmesi,
- ç) Sorumluluk alanlarının ve türev araç işlemlerine ilişkin hesap verilebilirlik çerçevesinin belirlenmesi.

(5) Türev işlemlerinin, şirketin kabul ettiği politika ve prosedürler ile yasal düzenlemelere uygunluğunun sağlanmasını teminen, gerekli iç kontrol süreçleri şirket içerisinde tesis edilir. Bu kapsamda, türev ürünlerini ölçmek, izlemek, belirlemek ve kontrol etmekle görevli kişiler ile işlemi yapanların görev ayrılıkları da sağlanır.

(6) Türev ürünler ile ilgili işlemler iç kontrol ve risk yönetim süreçlerinden ayrı olarak iç denetim birimi tarafından da ayrıca denetime konu olur.

(7) Şirketler türev ürünlerin fiyatlandırılması amacıyla bu konuda uzman personelden yararlanırlar. Fiyatlandırmayı yapan personel ile satışı yapan personel ayrıştırılır.

(8) Müsteşarlık, yatırım riskinin azaltılması ve etkin portföy yönetimi kapsamında şirket bazında türev ürünlerin kullanımına kısıtlama getirebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM³

Reasürans, Yazım ve Fiyatlama Politikası

Reasürans politikalar

MADDE 15 – (Değişik:RG-23/8/2015-29454)⁴

(1) Şirketin, bir sonraki yıl uygulanacak reasürans stratejileri aşağıda yer alan hususları da içerecek şekilde şirket yönetim kurulu veya müdürler kurulu tarafından onaylanır;

- a) Branşlar bazında yapılacak reasürans anlaşmalarının türlerinin belirlenmesi usulleri,
- b) Şirketin her bir branş bazında üzerinde tutacağı tahmini net risk tutarı,
- c) Reasürörlerin nasıl belirleneceği ve hangi usullerle teklif alınacağını tespiti,
- ç) Her bir reasürörden alınacak maksimum koruma tutarı ile bu reasürörlerin mali yeterliliklerinin ne şekilde takip edileceğinin belirlenmesi,
- d) Reasürans programının nasıl izleneceği, yeterli reasürans teminatının devamlılığının ne şekilde denetleneceği.

³ 17/3/2011 tarihli ve 27877 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik değişikliği ile 14/B maddesinden sonra gelmek üzere "Reasürans, Yazım ve Fiyatlama Politikası" başlıklı Beşinci Bölüm ilave edilmiş ve beşinci bölüm altıncı bölüm olarak teselsül edilmiştir.

⁴ Bu değişiklik 1/1/2016 tarihinde yürürlüğe girer.

(2) Şirket aşağıda yer alan bilgileri içeren reasürans raporunu, reasürans anlaşmalarının imzalanmasını takip eden bir ay içerisinde Müsteşarlığa göndermek zorundadır.

- a) Şirketin her bir brans itibarıyla sağladığı korumanın; reasürans türleri, sağlanan korumaların tutarları veya oranları, tahmini devredilecek prim tutarlarına ve ödenecek komisyona ilişkin bilgiler,
- b) Yapılan reasürans anlaşmalarının veya reasürans sliplerinin birer örneği,
- c) Reasürans plasmanına ilişkin olarak plasmanın topluluk şirketlerine yapılan kısmının; fiyat, komisyon ve diğer giderler ile koşullar bakımından piyasa şartlarına uygun olduğunu gösteren bilgi ve belgeler,
- ç) Varsa kullanılmakta olan modellemeler ve sonuçları ile şirketin kullanmakta olduğu muhtemel en yüksek hasar oranları,
- d) Reasürörlerin mali ve teknik yeterliliklerine, ana sermayedarına, faaliyet merkezine, şirket ile doğrudan ya da dolaylı bir ortaklığının olup olmadığına ilişkin ilave bilgiler.

(3) Şirket, bir sigorta sözleşmesi kapsamında üzerinde tutmuş olduğu riskin özsermayesinin %5'ini aşması halinde bir ay içerisinde; reasüröre devredilen ve şirket üstünde kalan kısımlar dâhil toplam teminat tutarı, prim devri yapılan reasürörleri ve bu reasürörlerin mali ve teknik yeterliliğine ilişkin bilgiler dâhil içeriği Müsteşarlıkça belirlenecek tabloyu Müsteşarlığa göndermek zorundadır. Özsermayenin %10'unun aşılması halinde yukarıdaki bilgilere ilave olarak, bu riskin alınma gerekçelerinin de bildirilmesi gerekmektedir.

Yazım ve fiyatlama politikası

MADDE 15/A – (Ek:RG-17/3/2011-27877)

- (1) Şirketlerin yazım ve fiyatlama politikaları şirket yönetim kurulu tarafından onaylanır ve söz konusu politikalar düzenli aralıklarla gözden geçirilir.
- (2) Şirketlerin belirleyeceği prim miktarları aktüeryal hesaplamalara dayanmalıdır. Şirketlerin üstlenmiş oldukları risklere ilişkin olarak almış oldukları prim tutarlarının yeterli olması esastır. Şirketler; üretim giderleri, hasarlar, hasar yönetim giderleri ve yönetim giderlerinin kontrol ve takibi amacıyla uygun sistemleri kurmak zorundadırlar.

ALTINCI BÖLÜM⁵

Faaliyet Raporu

Yıllık faaliyet raporuna ilişkin genel esaslar

MADDE 16 – (1) Şirketlerce her hesap yılı sonu itibarıyla düzenlenecek yıllık faaliyet raporunda; raporun ait olduğu dönem, şirketin ticaret unvanı ile genel müdürlük ya da merkez adresi, telefon ve faks numaraları, internet sayfası ve elektronik posta adreslerini içeren iletişim bilgileri belirtilir.

(2) Yıllık faaliyet raporunda şirketlerin ilgili hesap dönemine ait faaliyetlerinin doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun bir şekilde yansıtılması zorunludur.

Yıllık faaliyet raporunun içeriği

MADDE 17 – (1) Yıllık faaliyet raporu üç bölümden oluşur.

- (2) Genel bilgileri ihtiva edecek sunuş bölümünde;
 - a) Hesap dönemine ait faaliyet sonuçlarına ilişkin özet finansal bilgilere,
 - b) Şirketin tarihsel gelişimi ve hesap dönemi içinde varsa ana sözleşmesinde yapılan değişiklikler ile nedenlerine,
 - c) Şirketin ortaklık yapısı, sermayesinde ve ortaklık yapısında hesap dönemi içinde meydana gelen değişikliklere, nitelikli paya sahip gerçek veya tüzel kişilerin unvanları ve paylarına ilişkin bilgilere,
 - ç) Şirketin yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile genel müdür ve yardımcılarının varsa sahip oldukları paylara ilişkin açıklamalara,

⁵ 17/3/2011 tarihli ve 27877 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik değişikliği ile 14/B maddesinden sonra gelmek üzere "Reasürans, Yazım ve Fiyatlama Politikası" başlıklı Beşinci Bölüm ilave edilmiş ve beşinci bölüm altıncı bölüm olarak teselsül edilmiştir.

d) Yönetim kurulu başkanının ve genel müdürün faaliyet dönemine ilişkin değerlendirmelerine ve geleceğe yönelik beklentilerine,

e) Personel sayısı ile bölge müdürlüğü, irtibat bürosu ve şube sayısına, şirketin hizmet türü ve faaliyet konularına ilişkin açıklamalar ve bunlar esas alınarak şirketin sektördeki konumunun değerlendirilmesine,

f) Yeni hizmet ve faaliyetlerle ilgili olarak araştırma geliştirme uygulamalarına ilişkin bilgilere yer verilir.

(3) Yönetime ve kurumsal yönetim uygulamalarına ilişkin bilgilerin yer alacağı ikinci bölümde;

a) Yönetim kurulu başkan ve üyeleri, genel müdür ve yardımcıları ile iç denetim sistemleri kapsamındaki birimlerin yöneticilerinin ad ve soyadları, görev süreleri, sorumlu oldukları alanlar, öğrenim durumları, mesleki deneyimleri,

b) Denetçilerin görev süreleri ve mesleki deneyimleri,

c) Yönetim kurulu üyelerinin hesap dönemi içinde yapılan ilgili toplantılara katılımları hakkında bilgiler,

ç) Genel kurula sunulan özet yönetim kurulu raporu,

d) İnsan kaynakları uygulamalarına ilişkin bilgiler,

e) Şirketin dahil olduğu risk grubu ile yaptığı işlemlere ilişkin bilgiler, yer alır.

(4) Finansal bilgilerin ve risk yönetimine ilişkin değerlendirmelerin verileceği üçüncü bölümde;

a) 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 347 nci maddesi uyarınca teşkil olunan denetçiler tarafından hazırlanan rapor,

b) İç denetim faaliyetleri hakkında bilgiler,

c) Bağımsız denetim raporu,

ç) Finansal tablolar ve bölümün sonunda verilmek üzere mali bünyeye ilişkin bilgiler,

d) Mali durum, kârlılık ve tazminat ödeme gücüne ilişkin değerlendirme,

e) Risk türleri itibarıyla uygulanan risk yönetimi politikalarına ilişkin bilgiler,

f) Rapor dönemi dahil beş yıllık döneme ilişkin özet finansal bilgiler, yer alır.

Yıllık faaliyet raporunda verilecek ilave bilgiler

MADDE 18 – (1) Konsolide finansal tablo hazırlamakla yükümlü olan şirketler, hesap dönemine ait konsolide finansal tabloları ve bu tablolardan elde edilecek finansal bilgiler ile konsolide edilen ortaklıklara ilişkin bilgileri ve konsolide bağımsız denetim raporunu yıllık faaliyet raporuna dördüncü bölüm olarak eklemek suretiyle yayımlamakla yükümlüdür.

(2) Bu Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara uyulmak kaydıyla yıllık faaliyet raporunda ilave bilgiler verilebilir.

Yıllık faaliyet raporunun sunumu

MADDE 19 – (1) Hesap dönemi sonunda hazırlanan ve bu Yönetmeliğin 17 nci maddesinde belirtilen bilgiler ile 18 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında verilecek ilave bilgileri içeren yıllık faaliyet raporu, Şirketin yönetim kurulu başkanı, genel müdür ile finansal raporlamadan sorumlu genel müdür yardımcısı ve ilgili birim müdürü veya bu unvanlara eşdeğer kişiler tarafından ad, soyad ve unvan belirtilmek suretiyle imzalanarak bu Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hazırlandığını ihtiva eden beyanları ve varsa ilave görüş ve önerileri ile yönetim kurulunun onayına sunulur.

(2) Yönetim kurulu kararı ile genel kurula sunulması uygun görülen yıllık faaliyet raporu bu Yönetmeliğin 20 nci maddesi çerçevesinde değerlendirilir ve aynı maddenin birinci veya üçüncü fıkraları uyarınca verilecek bağımsız denetçi görüşü ile birlikte yıllık genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce ortakların incelemesine sunulur.

Yıllık faaliyet raporunda yer alan bilgilerin denetlenmesi

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca genel kurula sunulması uygun görülen yıllık faaliyet raporunda yer alan finansal bilgilerin ilgili hesap dönemi sonu itibarıyla düzenlenen bağımsız denetim raporu ile uyumluluğu ve doğruluğu söz konusu bağımsız denetim

raporunu düzenleyen yetkili denetim kuruluşunca istihdam edilen aynı bağımsız denetim ekibinde yer alan bağımsız denetçilerce denetlenerek uygunluk görüşü verilir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasına göre yapılan denetimde, yıllık faaliyet raporunda yer alan finansal bilgiler içerisinde gerçek duruma ilişkin yanlış ya da eksik beyanda bulunulduğunun veya bu Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara uyulmadığının tespit edilmesi halinde, gerekli değişikliklerin ya da düzeltmelerin yapılması konusunda Şirket yönetim kurulu bilgilendirilir.

(3) Yıllık faaliyet raporunda bu maddenin ikinci fıkrası kapsamında gerekli görülen değişiklik ya da düzeltmelerin yapılmasının Şirket yönetim kurulunca uygun görülmemesi halinde bu Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ortakların incelemesine sunulacak yıllık faaliyet raporuna ek olarak bu uyuşmazlık ile ilgili genel kurul üyelerinin bilgilendirilmesi için yetkili denetim kuruluşunca gerekçeleri açıklanarak, uyuşmazlık görüşü verilir ve bir örneği yedi gün içinde de Müsteşarlığa gönderilir.

Yıllık faaliyet raporunun yayımlanması

MADDE 21 – (1) Şirketler, ilgili hesap dönemine ilişkin yıllık genel kurul toplantısını müteakiben bu Yönetmeliğin 18 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında ilave etmekle yükümlü oldukları bilgiler ile birlikte varsa bu Yönetmeliğin 20 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamındaki uygunluk görüşünü ya da aynı maddenin üçüncü fıkrası kapsamındaki uyuşmazlık görüşünü de sunuş bölümüne ekleyerek yıllık faaliyet raporunu en geç ilgili hesap dönemi sonunu izleyen yılın Mayıs ayı sonuna kadar kendi internet sayfalarında finansal tablo kullanıcıları tarafından kolaylıkla ulaşılabilecek şekilde internet sitesinde yayımlamak ve en az beş yıl süreyle kullanıcıların kesintisiz erişimine olanak sağlamak zorundadır. Birlik şirketlerin faaliyet raporlarının internet sitelerinde yayımlama yükümlülüklerinin yerine getirilip getirilmediğini takip etmek, aksaklıkların giderilmesini teminen şirketleri uyarmak ve gerekli durumlarda Müsteşarlığa bilgi vermek zorundadır.

(2) Yıllık faaliyet raporlarının matbu olarak bastırılması ve bir örneğinin şirketler tarafından Haziran ayı sonuna kadar Müsteşarlığa gönderilmesi şarttır. Ayrıca, merkez, bölge müdürlükleri, irtibat büroları ve şubelerde de isteyenlerin bilgisine sunulmak üzere, cari dönem faaliyet raporu bir sonraki hesap dönemine ilişkin yıllık faaliyet raporu yayımlanıncaya kadar hazır bulundurulur.

(3) Genel kurulda yönetim kurulunun döneme ilişkin faaliyetlerinin ibra edilmemesi halinde bu durum gerekçeleriyle birlikte bu maddenin birinci fıkrası çerçevesinde yayımlanacak olan yıllık faaliyet raporunun sunuş bölümünde belirtilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

(Değişik bölüm başlığı:RG-17/3/2011-27877)

BİLGİ PAYLAŞIMI ve DİĞER HUSUSLAR

Bilgi paylaşımı ve grup denetimine ilişkin esaslar

MADDE 21/A – (Ek:RG-17/3/2011-27877)

(1) Bir şirketin herhangi bir finansal holdingin parçası olduğu durumlar için, Müsteşarlık ilgili finansal holding bünyesinde yer alan şirketlerin grup bazlı denetimine ve gözetimine ilişkin olarak, ilgili finansal şirketi denetleme ve düzenleme yetkisine sahip kurumlar ile ortak denetime ve karşılıklı bilgi paylaşımına yönelik protokollere taraf olabilir.

(2) Bir sigorta grubunun ya da finansal holdingin parçası olan şirketlerin grup denetimi, münferit denetime ilave olarak grup seviyesinde ve asgari olarak aşağıdaki unsurları da içerir;

a) Grup yapısı, mülkiyet ve yönetim yapısı da dahil olmak üzere tüm şirketler arasındaki doğrudan ya da dolaylı bağlantıları,

b) Sermaye/yükümlülük karşılama yeterliliğini,

c) Reasürans politikaları ile riske karşı tutumunu,

ç) Grup içi garantiler/teminatlar ve olası yasal yükümlülükler de dahil olmak üzere, grup içi işlemler ve bunlara ilişkin riskleri,

d) Raporlama zinciri ve üst yönetimin gerekli koşulları taşıyıp taşımadıkları da dahil olmak üzere, iç kontrol sistemleri ve risk yönetimi süreçlerini.

(3) Sigorta grupları ve finansal holding şirketlerinin denetim ve gözetimleri kapsamında, Müsteşarlık tarafından doğrudan veya ilgili finansal şirketi denetleme ve düzenleme yetkisine sahip kurumlar vasıtasıyla dolaylı olarak talep edebileceği bilgileri sağlayabilecek raporlama sistemlerine sahip olmaları şarttır.

(4) Sigorta grupları ve finansal holding şirketleri, denetimin etkin bir biçimde gerçekleştirilebilmesini teminen gerekli tedbirleri alırlar. Denetim ve gözetimin etkin bir biçimde yapılmasını engelleyici bir grup yapısının bulunması ve bu yapının Müsteşarlığın talebine rağmen düzeltilmemesi halinde şirketin yeni sigorta sözleşmesi yapma yetkisi kaldırılabilir veya bu yetki hiç verilmeyebilir.

(5) (Mülga:RG-27/7/2013-28720)

Gayrimenkullere ilişkin aşamalı geçiş oranı

GEÇİCİ MADDE – 1 (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte teminat olarak tesis edilen mevcut Türkiye'deki gayrimenkuller toplam teminat tutarının % 30'una kadar teminat olarak gösterilebilir. Bu oran 30/6/2008 tarihi itibarıyla %15 ve 31/12/2008 tarihi itibarıyla %0 olarak uygulanır.

Yürürlük

MADDE 22 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 23 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakan yürütür.

	Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı	
	7/8/2007	26606	
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayınlandığı Resmî Gazetelerin		Değiştirilen Maddeler
	Tarihi	Sayısı	
1.	9/7/2008	26931	Madde 4
2.	1/3/2009	27156	Madde 11, 15
3.	17/3/2011	27877	Madde 3, 14, 14A, 14B, 15, 15A, 21A
4.	27/7/2013	28720	Madde 21A
5.	29/3/2014	28956	Madde 7
6.	28/2/2015	29281	Madde 7, 14
7.	23/8/2015	29454	Madde 5, 15

Yürürlükten Kaldıran
Düzenlemelerin Tarihi

27/7/2013

Yürürlükten Kaldıran
Düzenlemelerin ve
Maddelerinin Numarası

28720/1

Yürürlükten Kalkan
Hükümler/Düzenlemeler

Madde 21A/5

SİGORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN TEKNİK KARŞILIKLARINA VE BU KARŞILIKLARIN YATIRILACAĞI VARLIKLARA İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı sigorta ve reasürans şirketlerinin mevcut ve muhtemel yükümlülüklerini karşılayacak miktarda teknik karşılık ayırmalarını sağlamak ve bu karşılıkların yatırılacağı varlıklara ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Türkiye'de kurulu sigorta ve reasürans şirketleri, yabancı sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye'deki şubeleri ile emeklilik şirketlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 16 ncı maddesi ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 8 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4¹ – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Aktüeryal zincirleme merdiven metodu: Muallak tazminat karşılığının aktüeryal olarak hesaplanması amacıyla kullanılan yöntemi,
- Borsa: Para ve sermaye piyasası araçlarının işlem gördüğü yurt içi ve yurt dışı borsaları
- (Ek:RG-28/7/2010-27655)² (Değişik:RG-23/8/2015-29454) Destek hizmetleri: İlgili mevzuat ile tanımlanan hizmetleri,
- Kanun: 5684 sayılı Sigortacılık Kanununu,
- Kur riski: Şirketlerin döviz yükümlülükleri nedeniyle döviz kurlarında meydana gelebilecek değişiklikler sonucu maruz kalabilecekleri zarar olasılığını,
- (Ek:RG-17/7/2012-28356)³ Masraf payları: Gider payları ile istihsal masrafını,
- (Mülga:RG-10/11/2021-31655) Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,
- Prim: Yazılan primleri,
- Şirket: Türkiye'de kurulmuş sigorta ve reasürans şirketleri ile yabancı ülkelerde kurulmuş sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye'deki şubeleri ile emeklilik şirketlerini,
- Takasbank: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketini,
- Topluluk: Hukuksal yönden birbirinden bağımsız olmakla birlikte; sermaye, yönetim ve denetim açısından birbiriyle ilişkili, faaliyet konuları yönünden aynı sektöre bağlı olsun veya olmasın, organizasyon ve finansman konularının bir ana ortaklık çatısı altında tek merkezden koordine edilen ana ve bağlı ortaklıklar bütünü,
- Yabancı para yükümlülük kur riski oranı: Şirketlerin yabancı para veya yabancı paraya endeksli varlıkları toplamının, yabancı paraya endeksli yükümlülükleri toplamına oranını

¹ Bu maddede yapılan değişiklikle maddenin birinci fıkrasına (c) bendi eklenmiş ve mevcut (c) bendi ile takip eden bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

² Bu değişiklik 30 Eylül 2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

³ Bu maddede yapılan değişiklikle maddenin birinci fıkrasına (e) bendi eklenmiş ve mevcut (e) bendi ile takip eden bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

- j) (Ek:RG-10/11/2021-31655) Kurul: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,
- k) (Ek:RG-10/11/2021-31655) Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Teknik Karşılıklar

Kazanılmamış primler karşılığı

MADDE 5 – (Değişik:RG-28/7/2010-27655)⁴

(1) Şirketler matematik karşılık ayrılan sigorta sözleşmeleri hariç diğer sözleşmeler için kazanılmamış primler karşılığı ayırmak zorundadır. Yıllık veya bir yıldan kısa süreli aralıklarla yenilenen sigorta teminatı içeren bir yıldan uzun süreli sigorta sözleşmelerinin yıllık sigorta teminatına karşılık gelen primleri için de kazanılmamış primler karşılığı ayrılır.

(2) Ölüm, yaşama ve her ikisinin kapsandığı hem ölüm hem de yaşama ihtimallerine bağlı teminatlar ile bu teminatlara ek olarak verilen teminatlara ilişkin sözleşmeler hayat sigortası sözleşmesi sayılır ve bunlara ait primler hayat sigortası primi olarak kabul edilir.

(3) Ek teminatların hayat sigortası sözleşmesi ile beraber paket sözleşme olarak verildiği hallerde, bu teminatlar birlikte verildiği hayat sigortası sözleşmelerinden tamamıyla bağımsız olarak değerlendirilir.

(4) (Değişik:RG-17/7/2012-28356)⁵ Kazanılmamış primler karşılığı, yürürlükte bulunan sigorta sözleşmeleri için tahakkuk etmiş primlerin herhangi bir komisyon veya diğer bir indirim yapılmaksızın brüt olarak, gün esasına göre ertesi hesap dönemi veya hesap dönemlerine sarkan kısımdan oluşur. Yürürlükte bulunan yıllık hayat sigortaları ile süresi bir yılı aşan birikim priminin de alındığı hayat sigortalılarında ise yazılan brüt primlerden varsa birikime ayrılan kısım ve birikim primlerine ait masraf payları düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden hesaplanır.

(5) Kazanılmamış primler karşılığının hesaplanması sırasında, sigorta teminatının başladığı gün ile bitiş günü yarım gün olarak dikkate alınır ve buna göre hesaplama yapılır.

(6) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen sözleşmeler için; üretime bağlı olarak tahakkukunun yapılması kaydıyla araçlara ödenen komisyonlar, reasüröre devredilen primler nedeniyle alınan komisyonlar, bölüşmesiz reasürans anlaşmaları için ödenen tutarlar ile tarifelerin ve sigorta sözleşmelerinin hazırlanması ve satışı için yapılan değişken üretim giderleri ve destek hizmetlerine ilişkin ödemelerin gelecek dönem veya dönemlere isabet eden kısmı ertelenmiş gelirler ve ertelenmiş giderler hesapları ile diğer ilgili hesaplar altında muhasebeleştirilir. Bir yıldan uzun süreli sigorta sözleşmeleri için gelir ve giderlerin ertelenmesine ilişkin usul ve esaslar (Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655) Kurumca ayrıca belirlenir. Her ne ad altında olursa olsun; sözleşmeye bağlı olarak verilmeyen ve sözleşmenin yürürlükten kalkmasına bağlı olarak iadeye konu olmayan teşvik, kârlılık ve benzeri komisyonlar ile giderler ertelenmiş gelir ve gider hesaplamalarında dikkate alınmaz.

(7) Gün veya 1/24 esasına göre hesaplama yapılması mümkün olmayan reasürans ve retrosesyon işlemlerinde, kazanılmamış primler karşılığı 1/8 esasına göre ayrılabilir.

(8) Belirli bir bitiş tarihi olmayan emtea nakliyat sigortası sözleşmelerinde, istatistiki verilere göre tahmini bitiş tarihlerinin tespit edilmesi ve buna göre kazanılmamış primler karşılığı ayrılması gerekmektedir. Bu hesabın yapılamaması durumunda, son üç ayda tahakkuk etmiş primlerin % 50'si kazanılmamış primler karşılığı olarak ayrılır.

(9) Kazanılmamış primler karşılığı reasürör payı tutarının hesabında yürürlükte bulunan veya ilgili reasürans anlaşmalarının şartları dikkate alınır.

(10) Net primin hesaplanmasında, bölüşmesiz reasürans anlaşmaları için ödenen tutarların ilgili döneme tekabül eden kısmı devredilen prim olarak telakki edilir.

⁴ Bu değişiklik 30 Eylül 2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

⁵ Bu değişiklik 30/6/2012 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

(11) Döviz endeksli sigorta sözleşmelerine ilişkin kazanılmamış primler karşılığının hesabı sırasında, sigorta sözleşmesinde ayrıca bir kur belirtilmemişse ilgili primin tahakkuk tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının Resmî Gazete'de ilan ettiği döviz satış kurları dikkate alınır.

(12) İlgili hesap yılı içerisinde; cari hesap dönemi itibarıyla finansal tablolar düzenlenirken Devreden Kazanılmamış Primler Karşılığı rakamı olarak, bir önceki hesap yılı sonunun finansal tablolarında yer alan Kazanılmamış Primler Karşılığı rakamı yazılmalı, dönem Kazanılmamış Primler Karşılığı olarak ise finansal tabloların düzenlendiği tarih itibarıyla yürürlükte olan sigorta sözleşme primlerinin gün esasına göre hesaplanarak bulunan kazanılmamış kısımları toplamı alınmalıdır.

Devam eden riskler karşılığı

MADDE 6 – (Değişik:RG-28/7/2010-27655)⁶

(1) Sigorta sözleşmesinin süresi boyunca üstlenilen risk düzeyi ile kazanılan primlerin zamana bağlı dağılımının uyumlu olmadığı kabul edilen sigorta branşlarında, ayrıca kazanılmamış primler karşılığının şirketin taşıdığı risk ve beklenen masraf düzeyine göre yetersiz kalması halinde ayrılır.

(2) Şirketler devam eden riskler karşılığı ayırırken, yürürlükte bulunan ve kazanılmamış primler karşılığı ayrılan sigorta sözleşmeleri dolayısıyla ortaya çıkabilecek tazminatların ilgili sözleşmeler için ayrılmış kazanılmamış primler karşılığından fazla olma ihtimaline karşı, her hesap dönemi itibarıyla, son 12 ayı kapsayacak şekilde yeterlilik testi yapmak zorundadır.

(3) **(Değişik:RG-17/7/2012-28356)⁷** Bu test yapılırken, net kazanılmamış primler karşılığının beklenen net hasar prim oranı ile çarpılması gerekir. Beklenen net hasar prim oranı, gerçekleşmiş hasarların (muallak tazminatlar (net) + ödenen tazminatlar (net) – devreden muallak tazminatlar (net)) kazanılmış prime (yazılan primler (net) + devreden kazanılmamış primler karşılığı (net) – kazanılmamış primler karşılığı (net)) bölünmesi suretiyle bulunur. **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Kurumca belirlenecek branşlar için beklenen hasar prim oranının % 95'in üzerinde olması halinde, % 95'i aşan oranın net kazanılmamış primler karşılığı ile çarpılması sonucunda bulunan tutar net devam eden riskler karşılığı, % 95'i aşan oranın brüt kazanılmamış primler karşılığı ile çarpılması sonucunda bulunan tutar brüt devam eden riskler karşılığı olarak finansal tablolarda yer alır. Brüt tutar ile net tutar arasındaki fark ise reasürör payı olarak dikkate alınır. Bölüşmesiz reasürans anlaşmaları için ödenen tutarların ilgili döneme tekabül eden kısmı net prim hesabında devredilen prim olarak kabul edilir. **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Kurum branşlar itibarıyla bu test yöntemini değiştirebilir, farklı test yöntemleriyle yeterlilik testi yapabilir ve bu test yöntemi çerçevesinde devam eden riskler karşılığının ayrılmasını isteyebilir.

(4) Devam eden riskler karşılığının hesabı sırasında kullanılan muallak tazminat karşılıklarının; tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ve gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş muallak tazminatlar ile gider paylarını ve gerekli durumlarda muallak tazminat yeterlilik farkını içermesi gerekmektedir.

(5) Şirketler kendi tarifelerini hazırlama ve bu tarifeleri güncelleme aşamasında devam eden riskler karşılığı tutarını dikkate almak zorundadır.

(6) **(Değişik:RG-17/7/2012-28356)⁸** Yeni faaliyete başlanılan branşlarda devam eden riskler karşılığı, faaliyete başlanılmasını takip eden yirmi dördüncü ayın sonuna kadar şirket aktüeri tarafından hesaplanır ve hesaplama yöntemi ilgili hesap dönemi için belirlenen finansal raporlama tarihinden bir hafta önce **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Kuruma raporlanır.

Muallak tazminat karşılığı

MADDE 7 – (Değişik:RG-28/7/2010-27655)⁹

(1) Şirketler, tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak daha önceki hesap dönemlerinde veya cari hesap döneminde fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedelleri ile gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedelleri için muallak tazminat karşılığı ayırmak zorundadır.

(2) **(Değişik:RG-17/7/2012-28356)⁽⁴⁾** Tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş muallak tazminat karşılığının hesaplanması sırasında; hesaplanmış veya tahmin edilmiş eksper, bilirkişi, danışman,

⁶ Bu değişiklik 30 Eylül 2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

⁷ Bu değişiklik 30/6/2012 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

⁸ Bu değişiklik 30/6/2012 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

⁹ Bu değişiklik 30 Eylül 2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

dava ve haberleşme giderleri de dahil olmak üzere tazminat dosyalarının tekemmülü için gerekli tüm gider payları dikkate alınır. Rücu, sovtaj ve benzeri gelir kalemlerinin tenzil edilmesine ilişkin usul ve esaslar **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Kurumca belirlenir.

(3) **(Değişik:RG-17/7/2012-28356)**⁽⁴⁾ Gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedeli, içeriği ve uygulama esasları **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Kurumca belirlenen aktüeryal zincirleme merdiven metodu veya **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Kurumca belirlenecek diğer hesaplama yöntemleriyle hesaplanır.

(4) **(Değişik:RG-17/7/2012-28356)**⁽⁴⁾ **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Kurum, branşlar veya şirketler itibarıyla uygulanacak gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedeli hesaplama yöntemini (aktüeryal zincirleme merdiven metodunu) belirleyebilir. Şirketler her bir branş itibarıyla kullanmakta oldukları gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedeli hesaplama yöntemini finansal tablolarının dipnotlarında açıklar.

(5) **(Mülga:RG-17/7/2012-28356)**⁽⁵⁾

(6) **(Mülga:RG-17/7/2012-28356)**⁽⁵⁾

(7) **(Mülga:RG-17/7/2012-28356)**⁽⁵⁾

(8) **(Mülga:RG-17/7/2012-28356)**⁽⁵⁾

(9) Yeni faaliyete başlanan branşlara ilişkin hesaplamalarda, faaliyete başlandığı tarihten itibaren beş yıl boyunca şirket aktüeri tarafından yapılan hesaplamalara göre gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş muallak tazminat karşılığı ile muallak tazminat karşılığı yeterlilik farkı hesaplanır. Ayrıca, hasar dosya adedi olarak yetersiz olduğuna karar verildiği için aktüer tarafından büyük hasar ayıklaması yapılan branşlarda da, ayıklanan büyük hasarlar için yeterlilik farkı hesaplanacaktır.

(10) **(Değişik:RG-17/7/2012-28356)** Muallak tazminat karşılığı yeterlilik farkının hesaplanmasına, bu farkın hesaplanacağı tablonun **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)**⁽⁵⁾ Kuruma gönderilmesine ve hesaplanan farkın muallak tazminat karşılığına ilave edilmesine ilişkin usul ve esaslar **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Kurumca belirlenir.

(11) **(Mülga:RG-17/7/2012-28356)**⁽⁵⁾

(12) **(Mülga:RG-17/7/2012-28356)**⁽⁵⁾

(13) Muallak tazminat karşılığı reasürör tutarının hesabında, yürürlükte bulunan veya ilgili reasürans anlaşmalarının şartları dikkate alınır.

(14) **(Değişik:RG-10/11/2021-31655)**¹⁰ Şirketler aşağıdaki esaslara göre muallak hasar dosyası açar:

a) Zarar sigortası niteliğindeki teminatlar için şirketler ilk hasar ihbarı ile birlikte, muallak tazminat tutarları hesaben kesin olarak tespit edilmemiş ise, branşlar itibarıyla ayırmış oldukları muallak tazminat tutarlarının en az son beş yıllık istatistiklerini kullanarak yapacakları en iyi tahmine göre dosya açarlar ve elde edilen bilgilere bağlı olarak her hesap dönemi sonu itibarıyla güncelleyerek yeterli miktarda karşılık ayrılmamış dosyalar için ilave karşılık ayırırlar veya fazla ayrılan karşılıklar için indirim yaparlar. Kurum, belirli branşlar ve/veya teminatlar için asgari maktu muallak tazminat tutarı belirleyebilir.

b) Meblağ sigortası niteliğindeki teminatlar için şirketler rizikonun gerçekleştiğinin öğrenilmesi ile birlikte dosya açılışında poliçe ile belirlenen teminat tutarını muallak tazminat tutarı olarak alır ve ayrılan muallak tazminat tutarını dosyanın gelişimine bağlı olarak her hesap dönemi sonu itibarıyla günceller. Şirketler muallak kaydının oluşturulma tarihinden itibaren en geç altıncı ayın sonunda, tazminatın teminat kapsamında olup olmadığının tespiti ve ilgili diğer işlemlerin yapılabilmesi için hak sahiplerine ispat edilebilir araçlar ile bilgilendirme yaparak gerekli bilgi ve belgelerin temin edilmesini ister. Hak sahiplerine yapılan tebliğ tarihinden itibaren Kurumca belirlenecek süre içerisinde ilgili mevzuata göre gerekli bilgi ve belgelerin olmadığı ve bundan dolayı tazminatın teminat kapsamında olup olmadığının tespit edilemediği durumlarda, şirketler ayrılan muallak tazminat tutarından şirketin en az son beş yıllık istatistiklerine göre en iyi tahmin yapılarak indirim yapabilir. Söz konusu indirime ilişkin esaslar Kurum tarafından belirlenir.

(15) Muallak tazminat karşılığı tutarları ile gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedellerinin sözleşme bazında hesaplanması esas olmakla birlikte, reasürans şirketlerinin sigorta şirketlerinden

¹⁰ Bu değişiklik 1/1/2022 tarihinde yürürlüğe girer.

sözleşme bazında bilgi alamadığı durumlarda, reasürans şirketleri sigorta şirketleri tarafından kendilerine bildirilen verileri esas alabilirler.

(16) Tazminat bedelinin çek veya senet ile ödendiği durumlarda, çek veya senet tutarı ilgili banka tarafından sigortalıya ödeninceye kadar çek veya senet tutarı muallak tazminatlardan indirilemez.

(17) Dövizde endeksli sigorta sözleşmelerine ilişkin tazminatlar öncelikle sözleşmede yazılı olan kurdan değerlendirilir. Sözleşmede ayrıca bir kur belirtilmemişse, tazminatlar finansal tabloların düzenlendiği tarih itibarıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının Resmî Gazete’de ilan ettiği döviz satış kurlarına göre değerlendirilir.

(18) Sigorta şirketinin anlaşmalı olduğu tamirhane ve servise sigorta şirketince ödeme yapılması suretiyle araçların tamir ettirilmesi durumunda, araç tamir edilerek tazminat alacaklısına karşı yükümlülük yerine getirilmiş olduğundan, bu durumdaki dosyalar sigortalıya ibraname imzalatılmasından veya aracın sigortalıya teslimine dair belge verilmesinden sonra muallak tazminat karşılıklarından çıkarılarak ödenen tazminatlar hesabına dahil edilir. Tamire ilişkin bedeller; tamirhane veya servise ödeninceye kadar, ödenen tazminatlar hesabı karşılığında bilançonun pasif tarafındaki ayrı bir hesabın altında ilgili tamirhane veya servis hesabında izlenir. Ayrıca ilgili tamirhanenin veya servisin hesaplarında borçların hangi hesaplardan kaynaklandığı da gösterilir.

(19) Sigortalıların, sigorta şirketinin anlaşmalı olduğu sağlık kuruluşlarında bedeli sağlık kuruluşuna sigorta şirketince ödemek suretiyle tedavi ettirilmesi durumunda, sigorta şirketi sigortalıya yükümlülüğünü yerine getirmiş olduğundan, tedavi giderlerinin sigorta şirketince ödenmesi beklenmeden bu durumdaki dosyalar sigortalıya ibraname imzalatılmasından veya fatura tutarına provizyon verilmesinden sonra muallak tazminat karşılığından çıkarılarak ödenen tazminatlar hesabına dahil edilmelidir. Tedavi bedelleri, sağlık kuruluşuna ödeninceye kadar, ödenen tazminatlar hesabı karşılığında bilançonun pasif tarafındaki ayrı bir hesabın altında ilgili sağlık kuruluşu hesabında izlenir. Ayrıca ilgili sağlık kuruluşunun hesaplarında borçların hangi hesaplardan kaynaklandığı da gösterilir.

(20) **(Değişik:RG-10/11/2021-31655)** Şirketler dava aşamasında olan hasarlar için aşağıdaki esaslara göre muallak tazminat ayırır:

a) Kazanma ve kaybetme ihtimali değerlendirilmeksizin, dava aşamasında olan hasarlar için muallak tazminat karşılık tutarı olarak öncelikle dava değeri esas alınır. Diğer taraftan, dava tutarından bağımsız olarak, dava açıldığında şirketin elindeki belgeler yönünden şirket açısından tutarın bilinebilir olduğu durumlarda bu belgelere göre ve her hal ve takdirde dava öncesinde ya da davanın ilerleyen aşamalarında hasar tutarına ilişkin değer tespitini içeren eksper, aktüer veya bilirkişi raporlarına göre farklı bir bedele hükmedilebileceği öngörülen davalarda şirket tarafından ayrılacak karşılık tutarı olarak dava değeri değil, bu belge ve raporlara dayalı en son hesaplanan bedel esas alınır ve buna ilave edilecek faiz ve masraf bedelleriyle birlikte muallak tazminat karşılığı ayrılır. Tutarı belirsiz alacak davalarında, yeterli belge bulunmadığı için şirket açısından tutarın bilinebilir olmaması halinde, bahse konu belge ve raporlar hazırlanana kadar, şirketin en az son beş yıllık istatistiklerine göre yapacağı en iyi tahmine göre muallak tazminat karşılığı ayrılır. Mahkemeler tarafından şirket aleyhine karar verilmesi halinde, bütün hukuki aşamalar tamamlanıp karar kesinleşene kadar, en son mahkeme kararı muallak tazminat karşılığı olarak dikkate alınır. Şirket lehine karar verilmesi halinde ise, bütün hukuki aşamalar tamamlanıp karar kesinleşene kadar, daha önceki rapor ve belgelere göre belirlenen en son tutar muallak tazminat karşılığı olarak dikkate alınır. Anılan rapor ve belgelerde hasar tutarına ilişkin bir değer tespiti bulunmadığı takdirde, dava değerine gecikme faizi ve masraf bedelleri ilave edilerek muallak tazminat karşılığı ayrılır. Ancak, hasarın teminat kapsamında olmaması, muafiyet altında kalması, belirtilen şekilde hasarın oluşmaması, suiistimal hasar olduğunun saptanması gerekçeleri ile mahkeme tarafından şirket lehine karar verilmesi hallerinde; aksi yönde bir rapor ya da belge olmadıkça, şirketin en az son beş yıllık istatistiklerine göre yapacağı en iyi tahmine göre muallak tazminat karşılığı ayrılır. Sigortalı tarafından talep edilen gecikme faizi, mahkeme masrafı ve avukatlık ücreti gibi masraf kalemleri haricindeki tazminatın sigorta sözleşmesi teminat limitlerini aşması durumunda, poliçedeki teminat limiti üzerinden muallak tazminat karşılığı ayrılarak buna faiz ve masraflar gibi bedeller ilave edilir. Kurum tarafından belirlenen esaslara göre dava kazanma durumuna ilişkin istatistikler çerçevesinde muallak tazminat karşılığından indirim yapılabilir.

b) Davaların manevi tazminat içeren kısmı için şirketler en az son beş yıllık istatistiklerini kullanarak yapacağı en iyi tahmine göre muallak tazminat tutarı belirleyebilir. Şirket bünyesinde yeterli istatistik bulunmaması halinde muallak tazminat tutarına ilişkin uzman kişilerden alınan görüşün emsal mevzuata, yargı kararlarına ve istatistiklere dayanması gerekir.

(21) **(Değişik:RG-10/11/2021-31655)** 8/10/2013 tarihli ve 28789 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Özel Hukuk Hükümlerine Tabi Sigortalar Kapsamında Hak Sahiplerince Aranmayan Paralar Hakkında Yönetmelik kapsamına girmeyen tazminat ve sigorta bedeline ilişkin talepler için ayrılan karşılıklar zamanaşımı süresinin dolmasını takiben muallak tazminatlar arasından çıkarılarak gelir kaydedilir.

(22) **(Ek:RG-10/11/2021-31655)** Bünyesinde gerekli istatistiki çalışmayı yapabilecek veri seti bulunmayan veya veri seti asgari süre şartını sağlamayan şirketler hesaplama için sektör istatistiklerini esas alarak şirketine özgü hesaplamaları yapabilir veya şirketin mevcut verisinin yapılacak tahmin için yeterli olduğunun gösterilmesi kaydıyla mevcut verisini kullanabilir.

Matematik karşılıklar

MADDE 8 – (1) Hayat ve hayat dışı branşında faaliyet gösteren şirketler bir yıldan uzun süreli hayat, sağlık ve ferdi kaza sigorta sözleşmeleri için sigorta ettirenler ile lehdarlara olan yükümlülüklerini karşılamak üzere aktüeryal esaslara göre yeterli düzeyde matematik karşılık ayırır.

(2) Bir yıldan uzun süreli hayat sigortalarına ek olarak bir yıldan uzun süreli ferdi kaza, sağlık, hastalık sonucu maluliyet ve tehlikeli hastalıklar teminatının verildiği hallerde; hayat sigortaları matematik karşılık tutarı ek teminatlara ilişkin aktüeryal esaslara göre hesaplanan matematik karşılık tutarını da içerecek şekilde hesaplanır.

(3) Matematik karşılıklar yürürlükte bulunan her bir sözleşme için tarifedeki teknik esaslara göre ayrı ayrı hesaplanan ve aşağıda (a) ve (b) bentlerinde açıklanan aktüeryal matematik karşılıklar ile taahhüt edilmişse bu karşılıkların yatırıma yönlendirilmesi sonucu elde edilen gelirlerden sigortalılara ayrılan kar payı karşılıkları toplamından oluşur.

a) Aktüeryal matematik karşılıklar, şirketlerin üstlendiği riziko için alınan primleri ile sigorta ettirenler ile lehdarlara olan yükümlülüklerin peşin değerleri arasındaki farktır. **(Ek cümle:RG-10/11/2021-31655)¹¹** Sigorta ettirenlere veya lehdarlara iadesi veya ödemesi yapılacak olan, tarife primi içinde yer alan risk primi ve varsa birikim primi haricindeki üretim masrafları, gider payları ve benzeri giderlerin de aktüeryal matematik karşılık hesabında dikkate alınması gerekir. Aktüeryal matematik karşılıklar, bir yıldan uzun süreli hayat sigortaları için tarifelerin **(Mülga ibare:RG-28/7/2010-27655)¹²** ... teknik esaslarında belirtilen formül ve esaslara göre ayrılır. Aktüeryal matematik karşılıklar, sigortacının ileride yerine getireceği yükümlülüklerinin peşin değeri ile sigorta ettiren tarafından ileride ödenecek primlerin bugünkü değeri arasındaki farkın bulunması şeklinde (prospektif yöntem) hesaplanır. Ancak, aktüeryal matematik karşılıkların sigorta ettirenin ödediği primlerin sonuç değeri ile sigortacının üstlendiği rizikonun sonuç değeri arasındaki farkın hesaplanması şeklinde (retrospektif yöntem) veya **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Kurumca kabul edilen genel kabul görmüş aktüeryal yöntemlere göre hesaplanması halinde bulunan aktüeryal matematik karşılıklar toplamı bu toplamdan az olamaz. Aktüeryal matematik karşılığın negatif olarak hesaplandığı durumlarda bu değer sıfır olarak kabul edilir. Birikim priminin de alındığı hayat sigortalarında aktüeryal matematik karşılık, primlerin birikimine kalan kısımlarının toplamından oluşur. **(Değişik cümle:RG-10/11/2021-31655)¹** Aktüeryal matematik karşılıklar tahakkuk esasına göre hesaplanır. **(Ek cümle:RG-10/11/2021-31655)¹** Ancak tarifenin teknik esaslarında belirtilmesi ve poliçelendirme esnasında sigorta ettirenin bilgilendirilmesi kaydıyla tahsil esasına göre de hesaplama yapılabilir.

b) Kâr payı karşılıkları şirketlerin kâr payı vermeyi taahhüt ettikleri sözleşmeler için sigorta ettirenler ile lehdarlara olan yükümlülüklerine istinaden ayrılan karşılıkların yatırıldıkları varlıkların gelirlerinden, onaylı kâr payı teknik esaslarında belirtilen kâr payı dağıtım sistemine göre hesaplanan teknik faiz geliri ile sınırlı olmak kaydıyla garanti edilen kısmın da dahil olduğu miktar ile önceki yıllara ait birikmiş kâr payı karşılıklarından oluşur.

¹¹ Bu değişiklik 1/1/2022 tarihinde yürürlüğe girer.

¹² Bu değişiklik 30 Eylül 2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Dengeleme karşılığı

MADDE 9 – (Değişik:RG-28/7/2010-27655)¹³

(1) Takip eden hesap dönemlerinde meydana gelebilecek tazminat oranlarındaki dalgalanmaları dengelemek ve katastrofik riskleri karşılamak üzere ek teminatlar da dahil olmak üzere tüm branşlarda verilen **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** deprem teminatları ile kredi ve kefalet branşlarında verilen teminatlar için ayrılan karşılıktır.

(2) Bu karşılık **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** söz konusu teminatlar için her bir yıla tekabül eden net primlerinin %12'si oranında hesaplanır. Net primin hesaplanmasında, bölüşmesiz reasürans anlaşmaları için ödenen tutarlar devredilen prim olarak telakki edilir. Birden fazla branşı kapsayan bölüşmesiz reasürans anlaşmalarında devredilen prim tutarının **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** söz konusu teminatlara isabet eden kısmı, şirket tarafından başka bir hesaplama yöntemi öngörülmemişse, bu **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** teminatlar için alınan primin toplam prim tutarı içerisindeki ağırlıkları dikkate alınarak belirlenir.

(3) Reasürans şirketlerinin bölüşmeli ve bölüşmesiz esasta kabul ettikleri işlerde dengeleme karşılığı, **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** söz konusu teminatlar için her bir yıla tekabül eden net primlerinin % 12'si oranında hesaplanır. Reasürans şirketleri tarafından bölüşmesiz esasta kabul edilen işlerden sağlanan **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** toplam prim içindeki söz konusu teminatların prim payı, bölüşmeli esasta kabul edilen işlerdeki **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** söz konusu teminatların prim payı nispetinde hesaplanır.

(4) Karşılık ayrılmasına son beş finansal yılda yazılan net primlerin en yüksek tutarının %150'sine ulaşıncaya kadar devam edilir. Beşinci yılın geçmesini müteakiben prim üretimi rakamına bağlı olarak karşılık rakamının bir önceki yılki bilançoda yer alan karşılık tutarına göre daha düşük çıkması durumunda aradaki fark özsermaye altında diğer kar yedekleri içerisinde gösterilir. Özsermayeye aktarılan bu tutar yedek olarak tutulabileceği gibi sermaye artırımına konu olabilir veya tazminat ödemelerinde kullanılabilir.

(5) Vefat teminatının verildiği hayat sigortalarında dengeleme karşılığının hesabı sırasında şirketler kendi istatistik verilerini kullanacaklardır. Gerekli hesaplamayı yapabilecek veri seti bulunmayan şirketler vefat net priminin %11'ini deprem primi kabul edecek ve bu tutarların %12'si oranında karşılık ayıracaklardır.

(6) Deprem meydana gelmesi veya **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** kredi ya da kefalet branşlarında ilgili finansal yılda teknik zarar gerçekleşmesi durumunda, **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** söz konusu teminatlar için ayrılan karşılıklar tazminat ödemelerinde kullanılabilir. Hasarın meydana gelmesi durumunda, reasüröre isabet eden miktarlar ile sözleşmede belirtilen muafiyet limitinin altında kalan miktarlar dengeleme karşılıklarından indirilemez.

İkramiye ve indirimler karşılığı

MADDE 10 – (Değişik:RG-28/7/2010-27655)⁽¹⁾

(1) İkramiye ve indirimler karşılığı, cari dönemde yaşayan poliçelere ilişkin olarak sigortalıya müteakip dönemlerde yenilemeye bağlı olmaksızın bir ikramiye veya indirim taahhüdünde bulunduğu takdirde ayrılması gereken karşılıktır. Sigorta şirketlerinin ikramiye ve indirim uygulamasına gitmesi durumunda, cari yılın teknik sonuçlarına göre sigortalılar ve lehdarlar için ayrılan ikramiye ve indirim tutarlarından oluşur.

(2) **(Değişik:RG-23/8/2015-29454)** İkramiyeler ve indirimler cari hesap dönemi içinde lehtar veya sigortalının lehine tahakkuk etmiş ve ödenmiş ya da ödenecek tüm tutarları kapsar. Bu ödeme, sigortalının ilerideki primlerinden indirim veya matematik karşılıklarında artırım yapılarak ya da nakden gerçekleştirilir. Şirketler, taahhütte bulundukları ikramiye ve indirime ilişkin esasları sözleşmede belirtmek zorundadır.

Aktüerya birimi

MADDE 10/A – (Ek:RG-17/7/2012-28356)¹⁴(Mülga:RG-10/11/2021-31655)

¹³ Bu değişiklik 30 Eylül 2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

¹⁴ Bu değişiklik 1/1/2015 tarihinde yürürlüğe girer.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Teknik Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklar

Teknik karşılıkları karşılayan varlıklar

MADDE 11 – (1) Şirketlerin, teknik karşılıklarını karşılayacak düzeyde varlık bulundurmaları şarttır.

(2) Teknik karşılıklara karşılık olarak gösterilebilecek varlıklar şunlardır;

- a) Türk Lirası,
 - b) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasıncı alım satım konusu yapılan dövizler,
 - c) Vadeli ve vadesiz Türk Lirası mevduatı,
 - ç) Katılım bankaları nezdinde açılan cari hesaplar ve katılma hesapları,
 - d) **(Değişik:RG-23/8/2015-29454)** Kredi kartı bloke hesapları (bireysel emeklilik katkı payları hariç),
 - e) **(Değişik:RG-10/11/2021-31655)** Döviz tevdiat hesapları ile kıymetli maden hesapları,
 - f) Devlet tahvili, hazine bonosu ve Devletin ihraç ettiği diğer finansal varlıklar,
 - g) Özel sektör tarafından ihraç edilmiş tahvil ve diğer sabit getirili finansal varlıklar,
 - ğ) Hisse senetleri ve diğer değişken getirili finansal varlıklar,
 - h) Yatırım fonu katılma belgeleri,
 - ı) Repo işlemleri,
 - i) Esas faaliyetlerden alacaklar ve teknik karşılıklarda reasürör payları,
 - j) Sigorta sözleşmelerine bağlı olarak veya bağlı olmadan verilen ikrazlar,
 - k) Gayrimenkuller,
 - l) Gayrimenkul hariç diğer maddi duran varlıklar,
 - m) Peşin ödenen vergiler ve fonlar ile ertelenmiş vergi varlıkları.
 - n) **(Ek:RG-23/8/2015-29454)** Kira sertifikaları,
 - o) **(Ek:RG-23/8/2015-29454) (Değişikibare:RG-10/11/2021 31655)** Kurulca belirlenecek kalkınma bankalarınca ihraç edilen borçlanma araçları.
- (3) Türkiye’de bulunan risklerle ilgili olarak ayrılmış bulunan teknik karşılıklara ilişkin varlıkların Türkiye’de saklanmaları esastır.
- (4) Ancak, şirketler Devlet tahvili, hazine bonosu ve Devletin ihraç ettiği diğer finansal varlıklar için Sermaye Piyasası Kurulu tarafından uygun görülme ve Takasbanka dışarıda saklanan varlıklar ve bunların değerleri konusunda gerekli bilgileri aktarmak veya erişimine olanak tanımak koşulu ile Takasbank dışında bir başka saklayıcıdan saklama hizmeti alabilir.
- (5) Şirketler portföylerinde bulundurdıkları varlıkların döviz, faiz ve piyasa riskleri gibi risklere karşı korunması amacıyla, Sermaye Piyasası Kurulu’nun görüşü alınarak **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Kurumca belirlenen esaslar çerçevesinde; opsiyon sözleşmeleri, forward, finansal vadeli işlemler ve vadeli işlemlere dayalı opsiyon işlemlerine taraf olabilir.
- (6) Yabancı ülkeler tarafından ihraç edilmiş ve yabancı ülke piyasalarında işlem gören derecelendirmeye tabi tutulmuş finansal varlıklar ile yabancı ülkelerde bulunan gayrimenkullerin teknik karşılıklara karşılık olarak gösterilmesine ilişkin usul ve esaslar **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Kurumca çıkarılacak Tebliğle belirlenir.
- (7) **(Değişik:RG-23/8/2015-29454)** Şirketler, matematik karşılıkları ikinci fıkranın (k) ve (l), kâr payı verilen hayat grubu sigortalarına ilişkin teknik karşılıkları ikinci fıkranın (d), (i) ve (m) bentlerinde belirtilen varlıklara yatıramaz.
- (8) Takasbank hariç olmak üzere, şirketlerin yatırıma yönlendirdikleri ve sakladıkları varlıklar en az iki finansal kuruluş nezdinde tutulur. Varlıkların finansal kuruluşlar arasında dengeli olarak dağıtılması esastır.
- (9) **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Kurul, mali bünyeleri ile ilgili alınacak tedbirler çerçevesinde, şirketlerin yatırıma yönlendirdikleri ve sakladıkları varlıkların tutulduğu finansal kuruluşların sayısı ile bu kuruluşlarda tutulan varlıkların oranlarını belirleyebilir ve ayrıca aynı topluluk içerisinde bulunan finansal kuruluşlar nezdinde tutulan varlıkların oranına sınırlama getirebilir.

(10) **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Kurul belirlediği kriterleri taşımayan esas faaliyetlerden alacaklar ile teknik karşılıklardaki reasürör paylarının teknik karşılıklara karşılık olarak gösterilmemesini talep edebilir.

Teknik karşılıkları karşılayan varlıkların hesaplanması

MADDE 12 – (1) Teknik karşılıklara karşılık olarak gösterilecek varlıkların hesaplanması sırasında aşağıda belirtilen hususlara uyulur;

- a) Bir varlığın edinilmesi şirketin borçlanmasına yol açmış ise, söz konusu borcun düşülmesinden sonra kalan tutar, teknik karşılıklara karşılık olarak gösterilebilir,
- b) Üçüncü kişiler veya gruplardan olan alacakların, ancak aynı kişi ve gruplara olan borçların düşülmesinden sonra kalan kısmı teknik karşılıklara karşılık olarak gösterilebilir,
- c) Maddi duran varlıkların amortismanı, finansal varlıkların değer düşüklüğü karşılığı ve esas faaliyetlerden şüpheli alacaklar karşılığı ayrıldıktan sonra kalan kısım teknik karşılıklara karşılık olarak gösterilebilir,
- ç) Temerrüde düşen alacaklar, yalnız temerrüde düşülmesini takip eden ilk iki aylık süre için teknik karşılıklara karşılık olarak gösterilebilir.

Teknik karşılıkları karşılayan varlıklara ilişkin sınırlamalar

MADDE 13 – (1) Aşağıda belirtilen oranların üstündeki varlıklar teknik karşılıklara karşılık olarak gösterilemez.

- a) **(Değişik:RG-31/12/2024-32769 (5.Mükerrer))**¹⁵ Tek bir arazi, arsa veya bina veya tek bir parça şeklinde düşünülebilecek kadar birbirine yakın veya bunlardan gelecek zararların birbirlerini etkileyebileceği arazi, arsa veya binaların değerinin brüt teknik karşılıkların %5'ini aşan kısmı,
- b) Devlet tarafından ihraç edilen finansal varlıklar hariç olmak üzere; bir ihraççının para ve sermaye piyasası araçlarının brüt teknik karşılıkların %5'ini aşan kısmı ile bu tür finansal varlıkların toplamı brüt teknik karşılıkların %40'ını aşmaması halinde ise bir ihraççıya ait para ve sermaye piyasası araçlarının brüt teknik karşılıkların %10'unu aşan kısmı,
- c) Bir topluluğun para ve sermaye piyasası araçlarının brüt teknik karşılıkların %20'sini aşan kısmı,
- ç) **(Değişik:RG-31/12/2024-32769 (5.Mükerrer))**¹⁶ **(Değişik:RG-10/11/2021-31655)** Bağlı menkul kıymetler, iştirakler, bağlı ortaklıklar ve müşterek yönetime tabi teşebbüsler arasında yer alan sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin ortaklık payı ile BIST 30 endeksindeki pay senetlerinin brüt teknik karşılıkların %30'unu aşan kısmı, BIST 50 endeksindeki pay senetlerinin brüt teknik karşılıkların %20'sini aşan kısmı, BIST 100 endeksindeki pay senetlerinin brüt teknik karşılıkların %10'unu aşan kısmı ile diğer hisse senetleri (bağlı menkul kıymetler, iştirakler, bağlı ortaklıklar ve müşterek yönetime tabi teşebbüsler dahil) ve diğer değişken getirili finansal varlıkların brüt teknik karşılıklarının %5'ini aşan kısmı ve girişim sermayesi yatırım fonu paylarının brüt teknik karşılıkların %2'sini aşan kısmı,
- d) Sigorta sözleşmesine bağlı olmadan verilen ikraz tutarlarının toplamının brüt teknik karşılıkların %5'ini aşan kısmı ile bir kişiye verilen kredinin brüt teknik karşılıkların %1'ini aşan kısmı,
- e) Kasada bulunan TL ve dövizlerin brüt teknik karşılıkların %3'ünü aşan kısmı,
- f) **(Değişik:RG-17/7/2012-28356)**¹⁷ Bir bankada değerlendirilen mevduat, **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** cari hesap, kıymetli maden hesabı ve katılma hesapları ile bankalarca garanti edilen kredi kartı alacak tutarının brüt teknik karşılıkların % 40'ını geçen kısmı ile şirketle aynı finansal topluluk içerisinde bulunan bankada değerlendirilen mevduat, cari hesap ve katılma hesapları ile bankalarca garanti edilen kredi kartı alacak tutarının brüt teknik karşılıkların % 20'sini aşan kısmı,
- g) **(Değişik:RG-23/8/2015-29454)** Teminat olarak alınan hazine bonosu, devlet tahvili, mevduat, nakit ve dövizler ile banka teminat mektupları ve yapılan kefalet sigortası bedelleri düşülmek üzere banka **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** ile 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu uyarınca sigorta acenteliği

¹⁵ Bu değişiklik 31/03/2025 tarihinde yürürlüğe girer.

¹⁶ Bu değişiklik 31/03/2025 tarihinde yürürlüğe girer.

¹⁷ Bu değişiklik 30/6/2012 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

- yapma yetkisi tanınan finansal kiralama ve finansman şirketlerinden alacakların brüt teknik karşılıkların %20'sini, diğer araçlardan alacakların ise brüt teknik karşılıkların %5'ini aşan kısmı,
- ğ) **(Değişik:RG-23/8/2015-29454)** Poliçe mukabili ikrazlar ile kredi kartı bloke hesapları hariç, teminat olarak alınan hazine bonosu, devlet tahvili, mevduat, nakit ve dövizler ile banka teminat mektupları ve yapılan kefalet sigortası bedelleri düşülmek üzere aracılık yapan bankalardan alacaklar ile (g) bendine göre bir aracından olan alacağın teknik karşılıklara karşılık olarak kabul edilmeyen kısmı hariç, esas faaliyetlerden alacakların brüt teknik karşılıkların %25'ini aşan kısmı,
- h) Kur riski olmayan şirketlerde döviz cinsinden yatırımların brüt teknik karşılıkların % 30'unu aşan kısmı,
- ı) Yabancı para yükümlülük kur riski oranının %130'u aşan kısmı.
- (2) Şirketler, sigorta sözleşmelerinden doğan yabancı paraya veya bir varlığa endeksli yükümlülükleri ile orantılı olarak yabancı para veya yabancı paraya endeksli yeterli miktarda varlık bulundurmak zorundadır.
- (3) Yabancı para yükümlülük kur riski oranı %70'ten az olamaz.
- (4) Şirketler yeterli risk dağılımı sağlar ve varlıkların günlük olarak değer tespitinin yapılabilmesine yönelik tedbirleri alır.
- (5) **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Kurul, sigorta ettirenler ile lehdarların hak ve menfaatlerinin korunması ve sigorta şirketinin mali bünyesi ile ilgili alınacak tedbirler çerçevesinde, karşılık olarak gösterilen varlıkları kabul veya reddetmeye, aynı miktarda bir başka varlıkla değiştirilmesini istemeye yetkilidir.
- (6) Sigorta sözleşmelerine bağlı olmadan ikraz verilebilmesi **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Kurumun iznine tabidir.
- (7) Varlıkların değerinin fiyat hareketleri ve rüçhan haklarının kullanılması nedeniyle bu Yönetmelikte belirtilen asgari sınırların altına inmesi veya azami sınırların üzerine çıkması halinde oranın en geç 30 iş günü içerisinde bu Yönetmelikte belirtilen sınırlara uygun hale getirilmesi zorunludur.
- (8) Şirketlerin sigorta ettirenlere ve lehdarlara olan yükümlülükleri nedeniyle ve zorunlu olarak bu sınırlamaların geçici olarak aşılması **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Kurumun iznine tabidir.
- (9) Gayrimenkule, para ve sermaye piyasası araçlarına, vadeli mevduata, katılma hesabına veya dövizde endeksli olarak hazırlanan hayat sigortası sözleşmelerinde; endekslenen varlıklarla ilgili risklerin sigorta ettirene bildirilmesi ve yazılı onayının alınması kaydıyla, karşılıklar birinci fıkranın (a), (b), (c) ve (f) bentlerinde belirtilen sınırlamalara da uyularak endekslenen varlık veya varlıklara yatırılır.
- (10) **(Ek:RG-23/8/2015-29454) (Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Kurul, belirleyeceği esaslar çerçevesinde bu Yönetmelikte geçen oran ve tutarları %50'sine kadar (%50 dâhil) artırabilir veya azaltabilir.
- (11) **(Ek:RG-10/11/2021-31655)** Sermaye Piyasası Kurulu tarafından çıkarılan düzenlemelere uygun olarak ihraç edilen yeşil borçlanma araçları ve yeşil kira sertifikaları ve BIST Sürdürülebilirlik Endeksinde yer alan ortaklık payları ile fon toplam değerinin en az %80'i devamlı olarak bu varlıklardan oluşan yatırım fonlarına yapılan yatırımlarda birinci fıkradaki kısıtlamalar %10'u aşmayacak şekilde iki kat fazlası olarak dikkate alınır.

Matematik karşılıklara ilişkin ilkeler

MADDE 14 – (1) Şirketler matematik karşılıkların hesaplanmasında aşağıdaki genel ilkelere uymak zorundadır:

- a) Ayrı hesaplama ilkesi: Matematik karşılıklar her bir sözleşmenin onaylı teknik esaslarına göre sigorta sözleşmesi bazında hesaplanır. Matematik karşılıkların hesaplanmasında gerektiğinde tahmin yöntemleri ve genelleştirmeler kullanılabilir. Ancak bu şekilde bulunan karşılık miktarları sigorta sözleşmesi bazında hesaplama halinde bulunacak miktarlardan az olamaz.
- b) İhtiyatlı hesaplama ilkesi: Matematik karşılıkların hesaplanmasında kullanılacak, ölüm düzeyi, iskonto edilmiş ölüm düzeyi ve hastalık düzeyi tabloları ve diğer tablolar ile teknik faiz oranı ve gider payları ihtiyatlı olarak seçilir.
- c) Hesaplama yönteminin sözleşme süresince devamlılığı: Matematik karşılıkların hesaplanmasında kullanılan yöntemler ve varsayımlar sözleşme süresince sigorta ettirenin ve lehdarın aleyhine değiştirilemez.

ç) Hesaplanma dönemi: Birikim priminin de alındığı hayat sigortalarında matematik karşılıklar, her bir sözleşme için, primlerin sigorta şirketine intikal ettiği günü takip eden ilk iş günü itibarıyla hesaplanır.

(2) Diğer hayat sigortalarında aktüeryal matematik karşılıkların günlük olarak hesaplanamadığı hallerde, sigorta şirketleri, sigorta ettiren başvurduğu takdirde, sigorta sözleşmesinden doğan tazminat alacağını günü gününe hesaplayarak sigorta ettirenlere beyan edilebilmesi için gerekli her türlü tedbiri almak zorundadırlar. Yapılan incelemelerde sigorta ettirenlere bu beyanı yapmadığı veya yapamadığı tespit edilen sigorta şirketleri, **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Kurumun yazılı uyarısı üzerine en geç üç ay içinde matematik karşılıkları günlük olarak hesaplayacakları bir düzeni tesis etmek zorundadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Gözetim ve stres testi yapılması

MADDE 15 – (Başlığıyla birlikte değişik:RG-28/7/2010-27655)¹⁸

(1) Şirketler teknik karşılıklarına ve bu karşılıkların yatırıldığı varlıklara ilişkin bilgi ve belgeler ile tablolarını, belirlenen süreler içerisinde, gözetim amacıyla **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Kuruma gönderir.

(2) Teknik karşılıklarının yeterliliklerinin tespit edilmesi de dahil olmak üzere, şirketin mali yeterliliğin belirlenebilmesini teminen yazım riskine, katastrofik risklere, faiz, döviz, menkul kıymetler, kredi ve likidite risklerine ilişkin olarak **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Kurum şirketler tarafından stres testi yapılmasını talep edebilir.

Aşamalı yeterlilik seviyesi

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen devam eden riskler karşılığının hesaplamasında kullanılan beklenen hasar prim oranı; 2008 yılı hesaplamalarında %100 oranında dikkate alınır.

Aşamalı yükümlülük seviyesi

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) 2008 yılı hesaplamalarında, bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen aktüeryal zincirleme merdiven metoduna istinaden bulunan muallak hasar tutarının %80'i dikkate alınır.

2010 ve 2011 yılları için aşamalı yükümlülük seviyesi

GEÇİCİ MADDE 3 – (Ek:RG-28/7/2010-27655)⁽¹⁾

(1) Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen aktüeryal zincirleme merdiven metoduna istinaden bulunan tutar; 2010 yılı hesaplamalarında en az %80, 2011 yılı hesaplamalarında en az %90 oranında dikkate alınabilir. Şirketler, finansal tablolarının dipnotlarında, hangi oranda hesaplama yapıldığını açıklamak zorundadır.

Meblağ sigortası hasar dosyaları

GEÇİCİ MADDE 4 – (Ek:RG-10/11/2021-31655)¹⁹

(1) Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin on dördüncü fıkrasının (b) bendi zamanaşımı dolmamış tüm dosyalar hakkında uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 16 – (1) 4/5/2007 tarihli ve 26512 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

¹⁸ Bu değişiklik 30 Eylül 2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

¹⁹ Bu değişiklik 1/1/2022 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürürlük**MADDE 17 – (Değişik:RG-18/10/2007-26674)**

(1) Bu Yönetmeliğin;

a) 16 ncı maddesi 30/9/2007 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b) Diğer maddeleri 1/1/2008 tarihinde,

yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini **(Değişik ibare:RG-10/11/2021-31655)** Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

	Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı	
	7/8/2007	26606	
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayınlandığı Resmî Gazetelerin		Değiştirilen Maddeler
	Tarihi	Sayısı	
1.	18/10/2007	26674	Madde 5, 6, 17
2.	28/7/2010	27655	Madde 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 15, G
3.	17/7/2012	28356	Madde 4, 5, 6, 7, 10A, 13
4.	23/8/2015	29454	Madde 4, 7, 10, 11, 13
5.	10/11/2021	31655	Madde 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10A, 11, 13, 14, 15, G4, 18
6.	31/12/2024	32769 (5.Mükerrer)	Madde 13

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin Tarihi	Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin ve Maddelerinin Numarası	Yürürlükten Kalkan Hükümler/Düzenlemeler
10/11/2021	31655/1	Madde 4/1-f
17/7/2012	28356/4	Madde 7/5
17/7/2012	28356/4	Madde 7/6
17/7/2012	28356/4	Madde 7/7
17/7/2012	28356/4	Madde 7/8
17/7/2012	28356/4	Madde 7/11
17/7/2012	28356/4	Madde 7/12
28/7/2010	27655/5	Madde 8/3-a ikinci cümle ibare
10/11/2021	31655/5	Madde 10/A

EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ KURULUŞ VE ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, emeklilik şirketlerinin kuruluşuna, faaliyet ruhsatı işlemlerine, teşkilat yapılarına, ana sözleşme değişikliklerine, hisse devirlerine, ilân ve reklamlarına, birleşme, devir ve tasfiyelerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Türkiye'de kurulmuş veya kurulacak olan emeklilik şirketlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan;

- a) Bakan veya Bakanlık: Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan veya Bakanlık,
 - b) Emeklilik gözetim merkezi: Müsteşarlıkça şirketlerin gözetimi ile ilgili olarak görevlendirilen tüzel kişiyi,
 - c) Fon: Emeklilik yatırım fonunu,
 - ç) Kanun: 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununu,
 - d) Kurul: Sermaye Piyasası Kurulunu,
 - e) Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,
 - f) Şirket: Kanuna göre kurulan emeklilik şirketini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuruluş ve Teşkilat

Kuruluş izni

MADDE 5 – (1) 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun anonim şirket kuruluşuyla ilgili hükümleri ve Kanunun 8 inci maddesinde yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla, Türkiye'de emeklilik şirketi kuruluşu Bakanın iznine tâbidir.

(2) Kuruluş izni almak üzere aşağıda yer alan belgelerle Müsteşarlığa başvurulur.

- a) Kurucular tarafından imzalanmış ana sözleşmenin bir örneği.
- b) İş planı ve sistem tasarımı ile yapılabirlik raporu. (Ek-1)
- c) Kurucuların müflis olmadıklarına ve konkordato ilân etmediklerine ilişkin yetkili mercilerden alınacak belge.
- ç) Kurucuların tasfiyeye tâbi tutulan bankerler, bankalar ve sigorta şirketlerinde, para ve sermaye piyasalarında faaliyet gösteren diğer kurumlarda doğrudan veya dolaylı yüzde on veya daha fazla bir oranda pay sahibi olmadığına ilişkin taahhütname. (Ek-2)
- d) İlgili mevzuata göre faaliyetlerinin tamamen veya belirli faaliyet alanları itibarıyla sürekli veya

başvuru tarihinden önceki bir yıl içinde bir ay veya daha fazla süreyle geçici olarak durdurulmuş olmadığına dair beyanname.

e) Kurucuların son ödeme tarihi geçtiği hâlde ödenmemiş vergi ve sosyal güvenlik prim borcu bulunmadığına ilişkin yetkili mercilerden alınacak belge.

f) Sermaye taahhütlerinin gerçekleştirilebilmesi için gereken tutarın temin edileceği kaynaklara ilişkin bilgiler ile buna ilişkin taahhütname. (Ek-3)

g) Gerçek kişi kurucular için;

1) Gerçek kişi kuruculara ilişkin beyanname. (Ek-4)

2) **(Değişik:RG-31/7/2009-27305)** T.C. Kimlik Numarası beyanı, yabancı uyruklular için pasaportun noter onaylı örneği.

3) Arşiv kaydını da içeren son altı ay içinde alınmış adli sicil belgesi. (Ek-5)

ğ) Tüzel kişi kurucular için;

1) Tüzel kişi kuruculara ilişkin beyanname. (Ek-6)

2) Faaliyet konuları, yatırım ve işletme alanları hakkında ayrıntılı bilgi ve son üç yıla ait faaliyet raporu.

3) Kurucu ile kurucunun yönetimini doğrudan ya da dolaylı olarak tek başına veya birlikte kontrol eden hakim ortağının bağımsız denetimden geçmiş son üç yıla ait onaylı mali tablolar.

4) İlgili vergi dairelerince onaylı son üç yıla ilişkin kurumlar vergisi beyannameleri.

5) Pay oranları ile varsa imtiyazlı payları gösteren listeler ve ortakların sermayelerinde pay sahibi olan hissedarların hisse oranlarını gösterir cetveller.

6) Yönetim kurulu üyeleri ile genel müdürün son on yılda görev aldığı malî kurumlar ile mesleki deneyimine ilişkin bilgileri de kapsayan ayrıntılı özgeçmişleri.

h) Sermayedeki dolaylı pay sahipliği yüzde on veya daha fazla olan gerçek ve tüzel kişiler için de kurucularda istenen belgeler aranır.

(3) Kuruluş izni başvurusunun sonucu, gerekli tüm bilgi ve belgelerin tamamlanmasından itibaren en geç iki ay içinde başvuru sahiplerine tebliğ edilir.

(4) Kuruluşa ilişkin verilen izin, izin tarihinden itibaren bir yıl içinde emeklilik branşı faaliyet ruhsatı almak üzere başvurunun yapılmamış veya gerekli belgelerin süresi içinde tamamlanmamış olması halinde kendiliğinden geçersiz olur. İznin gerçeğe aykırı beyanlarla alınmış olunması veya kuruluş izninden vazgeçildiğinin beyan edilmesi durumunda izin iptal edilir.

Yöneticiler

MADDE 6 – (1) Yönetim kurulu üyelerinin salt çoğunluğunun genel müdür için öngörülen meslekî deneyim süresi hariç Kanunun 12 nci maddesinde sayılan niteliklere sahip olması gerekir.

(2) Yönetim kurulu ve denetim kurulu üyelerinin atama işleminden itibaren on iş günü içerisinde; genel müdür, genel müdür yardımcıları ve başka unvanlarla istihdam edilseler dahi yetki ve görevleri itibarıyla genel müdür yardımcısına denk veya daha üst konumda imza yetkisine sahip diğer yöneticilerin atama işleminden önce aşağıda yer alan belgeler Müsteşarlığa gönderilir.

a) Müflis olmadıklarına ve konkordato ilân etmediklerine ilişkin yazılı beyan.

b) Arşiv kaydını da içeren son altı ay içinde alınmış adli sicil belgesi. (Ek-5)

c) **(Değişik:RG-31/7/2009-27305)** T.C. Kimlik Numarası beyanı, yabancı uyruklular için pasaportun noter onaylı örneği.

ç) Son on yılda görev aldığı malî kurumlar ile mesleki deneyimine ilişkin bilgileri de kapsayan ayrıntılı özgeçmişleri.

d) Lisans ve varsa lisansüstü diplomasının noter onaylı örneği.

(3) Bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen yönetim kurulu ve denetim kurulu üyeleri dışındaki yöneticilerin atama işlemi, yukarıda belirtilen evrakların eklenmiş olduğu bildirimin Müsteşarlığa ulaştığı tarihten itibaren on iş günü içinde Müsteşarlıkça olumsuz görüş bildirilmediği takdirde yapılabilir.

(4) Genel müdür veya genel müdür yardımcısı olarak görev yapanların herhangi bir nedenle görevden ayrılmalari hâlinde şirket ve görevden ayrılan kişi tarafından, ayrılma nedenlerinin ayrılış tarihinden itibaren on iş günü içinde Müsteşarlığa bildirilmesi zorunludur.

Yöneticilerin yapamayacağı işler

MADDE 7 – (1) Şirketin yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile şirket adına imza atmaya yetkili olanlar; bireysel emeklilik pazarlama faaliyetinde bulunmak üzere kurulan bir şirketin ortağı ya da yönetim veya denetim kurulu üyesi olamaz, ücret karşılığı iş kabul edemez, kendi şirketinin dışında herhangi bir şirketin bireysel emeklilik aracısı olamaz. Bu kısıtlamalar söz konusu kişilerin eş ve velayeti altındaki çocukları için de geçerlidir.

(2) Şirketin kurucusu olduğu ve kontrolünü elinde bulundurduğu pazarlama ve satış şirketleri bu maddenin kapsamı dışındadır.

Bölge müdürlüğü, şube ve temsilcilikler

MADDE 8 – (1) Şirket, bölge müdürlüğü, yurt içi ve yurt dışı şube veya temsilcilik açmadan önce bunların adresini, temsile yetkili yöneticilerinin isimleri ile eğitim durumlarını ve mesleki deneyimlerini Müsteşarlığa bildirir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ruhsat

Faaliyet ruhsatı

MADDE 9 – (1) Kuruluş işlemlerinin tamamlanmasını müteakip şirketin teknik altyapı yeterliliğinin sınanması için ve emeklilik branşında faaliyet göstermek üzere Müsteşarlığa faaliyet ruhsatı başvurusunda bulunulur. Şirketin teknik altyapısının yeterliliği emeklilik gözetim merkezi tarafından sınanır. Sınamanın sonucu, varsa karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri ile birlikte sınamanın bitmesini takip eden on iş günü içinde emeklilik gözetim merkezi tarafından Müsteşarlığa bildirilir.

(2) Faaliyet ruhsatı almak üzere aşağıda yer alan belgelerle Müsteşarlığa başvurulur.

a) Teknik altyapı yeterliliğinin sağlandığına dair emeklilik gözetim merkezi ile varılan mutabakata ilişkin belge.

b) Asgari ödenmiş sermaye miktarının tamamının nakden ödendiğine ilişkin belgenin onaylı örneği.

c) Ana sözleşmenin yayımlandığı Ticaret Sicili Gazetesinin noter onaylı örneği.

ç) Organizasyon yapısı, çalışma esasları ve sunulacak ürünler hakkındaki bilgileri içeren rapor.

d) Yönetim kurulu üyeleri ile genel müdürün son on yılda görev aldığı malî kurumlar ile mesleki deneyimine ilişkin bilgileri de kapsayan ayrıntılı özgeçmişleri.

(3) Müsteşarlık, faaliyet ruhsat başvurusuna eklenen belgeler üzerinden ve gerekli görmesi halinde şirket nezdinde inceleme yapar. Faaliyet ruhsatı başvurusu ile ilgili sonuç, teknik altyapı yeterliliği sınavının ve gerekli tüm bilgi ve belgelerin tamamlanmasını müteakip en geç iki ay içerisinde başvuru sahiplerine tebliğ edilir. Alınan ruhsat, ruhsatnamenin Müsteşarlıkça gönderildiği tarihten itibaren bir ay içinde, ticaret siciline tescil ve Ticaret Sicili Gazetesinde şirketçe ilân ettirilir. İlanın yapıldığı gazetenin bir nüshası ilân tarihinden itibaren on iş günü içinde Müsteşarlığa gönderilir.

Diğer ruhsatlar

MADDE 10 – (1) Şirket, sigortacılık mevzuatına göre hayat sigortası ve kaza sigortası branşlarında ruhsat alabilir ve bu ruhsatlarla sigorta şirketince verilebilen tüm teminatları ve ek teminatları verebilir.

(2) Hayat sigortası ve kaza sigortası branşlarındaki faaliyetlerde teknik altyapı yeterliliği emeklilik branşı ile uyumlu hale getirilir.

Kuruluş izninin ve faaliyet ruhsatının geçersiz hale gelmesi

MADDE 11 – (1) Emeklilik branşında faaliyet ruhsatı alan şirket, faaliyet ruhsatının veriliş tarihinden itibaren en geç üç ay içinde en az üç fon kurmak üzere Kurula başvurur. Şirketin fon kurma başvurusunun Kurula zamanında yapılmaması veya başvurusunun reddedilmesi halinde, verilmiş olan kuruluş izni ve faaliyet ruhsatı kendiliğinden geçersiz olur.

Faaliyet ruhsatının iptali ve ilânı

MADDE 12 – (1) Emeklilik branşı faaliyet ruhsatı Kanunun 14 üncü maddesinde belirtilen hallerde Bakan tarafından iptal edilebilir. Bu durumda keyfiyet Müsteşarlığın bildirimi üzerine şirket tarafından ticaret siciline işlenmek üzere ilgili sicil memurluğuna bildirilerek Ticaret Sicili Gazetesi ile Resmî Gazete’de ilân ettirilir ve ilânın yayımlandığı gazetelerin birer nüshası ilân tarihinden itibaren on iş günü içinde Müsteşarlığa gönderilir. Müsteşarlık, iptal işlemine dair ilânın Türkiye çapında dağıtımını yapılan ve tiraj bakımından ilk on sırada yer alan günlük gazetelerden ikisinde yayımlanmasını isteyebilir.

(2) Emeklilik branşı faaliyet ruhsatının iptal edilmesi halinde şirketin ticaret unvanından emeklilik ibaresi kaldırılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ana Sözleşme Değişikliği, Hisse Devri ve Dolaylı Pay Sahipliği

Ana sözleşme değişikliği

MADDE 13 – (1) Şirket ana sözleşmesinin değiştirilmesinde Müsteşarlığın uygun görüşü aranır. Müsteşarlık, tüm bilgi ve belgelerin eksiksiz verilmesi kaydıyla, ana sözleşme değişikliklerine ilişkin görüşünü en geç on iş günü içinde bildirir. Müsteşarlıkça uygun görülmeyen değişiklik tasarıları genel kurul gündemine alınamaz ve genel kurulda görüşülemez. Sicil memuru, Müsteşarlığın uygun görüşü olmaksızın ana sözleşme değişikliklerini ticaret siciline tescil edemez.

(2) Sermaye artırımına ilişkin ana sözleşme değişikliği talebinde, sermaye artışının sağlanacağı kaynakların gösterilmesi gerekir. İç kaynaklardan gerçekleştirilen artırımlarda, bu kaynakların şirket bünyesindeki varlığı ve yeterliliği ile mevcut sermayenin ödendiğini tevsik eden yeminli mali müşavir raporunun başvuruya eklenmesi gerekir.

(3) Sermaye indirimine ilişkin ana sözleşme değişikliği talebinde, bu değişikliğin gerekçesi ve şirketin mali durumu üzerindeki etkisini analiz eden bir raporun başvuruya eklenmesi gerekir.

(4) Ana sözleşme değişikliğinin ilânını müteakip on iş günü içinde Ticaret Sicili Gazetesinin noter onaylı örneği Müsteşarlığa gönderilir.

Hisse, intifa ve oy kullanma haklarının edinilmesi

MADDE 14 – (1) Bir gerçek veya tüzel kişinin, şirketin sermayesinin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya fazlasını temsil eden payları edinmesi, bir ortağa ait payların şirket sermayesinin yüzde onunu, yüzde yirmisini, yüzde otuz üçünü ya da yüzde ellisini aşması sonucunu doğuran hisse edinimleri ile bir ortağa ait payların söz konusu oranların altına düşmesi sonucunu doğuran hisse devirleri (**Değişik ibare:RG-29/12/2012-28512**)¹ Müsteşarlığın iznine tâbidir. Bu madde hükümlerine aykırı olarak yapılan tescil işlemleri hükümsüzdür. Oy hakkı edinilmesi ile hisselerin rehnedilmesinde de bu hüküm uygulanır.

(2) Yönetim ve denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren hisse senetlerinin devri veya bu hisseler üzerinde intifa hakkı tesisi yukarıdaki oransal sınırlara bakılmaksızın (**Değişik ibare:RG-29/12/2012-28512**)⁽¹⁾ Müsteşarlığın iznine tâbidir.

(3) Şirket sermayesinin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazlasına veya bu oranın altında olsa dahi yönetim veya denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren hisse senetlerine sahip olan veya bu hisseler üzerinde intifa hakkı elde eden ortakların kurucularda aranan nitelikleri taşıması şarttır. Kurucularda aranan nitelikleri kaybeden ortaklar ile (**Değişik ibare:RG-29/12/2012-28512**)⁽¹⁾ Müsteşarlığın izni alınmadan pay veya pay üzerinde intifa hakkı edinen ortaklar temettü dışındaki ortaklık haklarından yararlanamaz.

(4) Hisse devredecek kişiler Müsteşarlığa yapacakları başvuruya hisse devri talep yazısını, devir sebebine ilişkin açıklayıcı bilgileri ve yapılan hisse devri sözleşmesinin bir örneğini ekler. Hisse devralacak kişiler, başvuruya 5 inci maddenin 2 nci fıkrasında belirtilen bilgi ve belgeler ile hisse

¹ Bu değişiklik 1/1/2013 tarihinde yürürlüğe girer.

ediniminde kullanılacak malî kaynaklar hakkında açıklamayı eklemek zorundadır.

(5) Hisse devri başvurusunun sonucu, gerekli tüm bilgi ve belgelerin tamamlanmasından itibaren en geç iki ay içinde başvuru sahiplerine tebliğ edilir.

(6) Halka arz sırasında yahut menkul kıymet borsalarında yapılan alımlar sonucunda edinilen hisse miktarının birinci fıkrada yazılı oranları aşması halinde, temettü dışındaki ortaklık haklarından faydalanılabilmesi ve pay defterine kaydolunması **(Değişik ibare:RG-29/12/2012-28512)**⁽¹⁾ Müsteşarlığın iznine tabidir.

(7) Birinci fıkrada öngörülen oranları aşmamasından dolayı izne tabi olmamakla birlikte, pay defterine kaydedilen tüm hisse devirlerinin, devir öncesi ve sonrası şirket sermayesinin ortaklara göre dağılımını gösterir tabloyla birlikte bir ay içinde Müsteşarlığa bildirilmesi zorunludur.

(8) Herhangi bir hisse devri söz konusu olmasa dahi hisseler üzerine imtiyaz tesisi, imtiyazın kaldırılması veya intifa senedi çıkarılması ile ortakların sermayedeki pay oranlarının birinci fıkradaki şekilde değişmesi sonucunu doğuracak sermaye artırımı iştirak taahhütleri de **(Değişik ibare:RG-29/12/2012-28512)**⁽¹⁾ Müsteşarlığın iznine tâbidir. Bu Yönetmeliğin hisse devrine ilişkin hükümleri bu sayılan hallerde de uygulanır.

Dolaylı pay sahipliği

MADDE 15 – (1) Bir kişinin şirketteki dolaylı pay sahipliği aşağıdaki esaslara göre belirlenir.

a) Şirkette pay sahibi bulunan veya pay devralacak tüzel kişi ortaklıklar ile varsa bunların tüzel kişi ortaklarının ortaklık yapıları, zincirleme bir suretle gerektiği takdirde gerçek kişilere ulaşıncaya kadar tespit edilir.

b) Şirket sermayesinde tüzel kişiler aracılığı ile olan dolaylı pay sahipliği oranı, iştirak oranlarının çarpılması suretiyle hesaplanır. Aynı kişinin ara kademelerde yer alan tüzel kişilere doğrudan iştiraki bulunması halinde söz konusu doğrudan iştirak oranı, takip eden çarpım işleminden önce, o kademeye kadar ulaşılan orana eklenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Birleşme, Devir ve Tasfiye

Birleşme ve devir

MADDE 16 – (1) Ticaret ve rekabet hukukuna ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, şirketin tüm aktif ve pasiflerini diğer bir şirkete devretmesi ya da bir veya birkaç şirket ile birleşmesi **(Değişik ibare:RG-29/12/2012-28512)**⁽¹⁾ Müsteşarlığın iznine tâbidir. Birleşme ve devir sözleşmelerinde katılımcılar ve sigortalıların hak ve alacaklarını ihlâl eden hükümlere yer verilemez.

(2) Birleşme ve devir talepleri, aşağıdaki belgelerle birlikte Müsteşarlığa müşterek olarak yapılır.

a) Birleşme ve devre ilişkin olarak şirketlerin genel kurul ve yönetim kurullarınca alınmış kararların tasdikli örnekleri.

b) Bağımsız denetim kuruluşu tarafından tasdik edilmiş birleşmeye esas mali tablolar.

c) Birleşme veya devir işlemi sonucunda şirketin ana sözleşme taslağı.

ç) Birleşme veya devre ilişkin sözleşmenin bir örneği.

d) Birleşme ve devrin nedenleri ile bu işlemlerin mali ve hukuki sonuçlarını analiz eden ve birleşme veya devir sonrası oluşacak şirkete ilişkin iş planı ve sistem tasarımı ile yapılabirlik raporu. (Ek-1)

Tasfiye

MADDE 17 – (1) Genel hükümler saklı kalmak kaydıyla, şirketin kendi talebi ile tasfiye edilmesi halinde, tasfiyeye ilişkin şirket yetkili organlarınca alınmış kararın tasdikli bir örneği tasfiyenin nedenleri ile tasfiyenin olası mali ve hukuki sonuçlarını analiz eden raporla birlikte Müsteşarlığa gönderilir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

İlân, reklam ve bilgilendirme faaliyetleri

MADDE 18 – (1) Bireysel emeklilik sistemi ve bu kapsamda yürütülen faaliyetlerle ilgili olarak her türlü iletişim aracı marifetiyle yapılacak tanıtım, pazarlama ve satış, kamuya bilgi verme ve benzeri faaliyetlerde şirket ve bireysel emeklilik aracısı tarafından aşağıdaki ilkelere uyulur.

a) Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından ilân ve reklamlara ilişkin belirlenen ilke ve esaslara uyulması zorunludur.

b) Emeklilik planlarında yer almayan ve promosyon niteliği taşıyan hediye, ilave getiri gibi taahhütlerde bulunulamaz.

c) Resmi verilerle kanıtlanması mümkün olan sıralamalar, kaynak göstermek kaydıyla ve şirketin sadece kendi durumunu yansıtmaya koşuluyla kullanılabilir.

ç) Bireysel emeklilik sistemine ve şirkete ilişkin kullanılan sayısal verilerin Müsteşarlığa ve Kurula gönderilen verilere uygun olması gerekir.

d) Yalnızca belli bir gruba yönelik ya da sürekli geçerliliği olan ilân ve reklam metinleri, genel bir uygulama izlenimi uyandıracak şekilde düzenlenemez.

e) Şirketin finansal durumunun ve sisteme ilişkin olarak yapılan ödemelerin devlet tarafından onaylandığı, desteklendiği veya devletin güvencesinde olduğu anlamını verebilecek doğrudan ya da dolaylı ifadeler kullanılamaz.

f) Kişileri yanlış yönlendirebilecek, emeklilik ve yatırım tercihlerini olumsuz etkileyebilecek içerikte ifadeler kullanılamaz.

g) Ölçeklerde farklılık yaratmak suretiyle yanıltıcı grafik ve benzeri mahiyetteki şekiller kullanılamaz.

ğ) Geleceğe yönelik olarak hazırlanan tahmini tablolar aşağıdaki hususlar dikkate alınarak düzenlenir.

1) Bireysel emeklilik sisteminde yapılacak her türlü kesinti tutarı ayrıntılı olarak belirtilir.

2) Şirketin geçmiş yıllara ait yatırım performansı ile yatırım araçlarının beklenen getiri oranları, bu oranların geleceğe yönelik bir taahhüt olmadığı ve gerçekleşmesinin garanti edilmediği ayrı, okunaklı ve anlaşılabilir bir şekilde yazılmak kaydıyla kullanılabilir.

3) Getiri oranı ve diğer oranlara ilişkin açıklamalarda, bu oranlara ilişkin hesaplamaların net ya da brüt değerler üzerinden yapıldığı ayrı, okunaklı ve anlaşılır bir şekilde belirtilir.

h) Satın alma tavsiyesi kişilerin ihtiyaçları, finansal durumu, yaşı ve risk getiri profili doğrultusunda yapılır. Ayrıca kişiler, emeklilik planında sunulan fonların yatırım riskleri konusunda karar vermesine yardımcı olacak şekilde bilgilendirilir.

ı) Emeklilik planı kapsamında yer alan fonlar, Kurulca fon payları kayda alınmadan önce, ilân ve reklama konu olamaz. Münhasıran emeklilik planlarında yer alan fonların ilân ve reklamlarının yapıldığı hallerde, izahnamelerin yayımlandığı Ticaret Sicili Gazetesinin tarih ve sayısına yer verilir. Fonlara ait getirilerin sunumu, Kurulun yatırım fonlarının performansı ve getiri sunumuna ilişkin olarak belirlediği esas ve usullere uygun olarak yapılır.

i) Emeklilik sözleşmesine ilişkin bilgi, belge ve formlar aşağıdaki hususlar dikkate alınarak düzenlenir.

1) Şirketin unvanına, bireysel emeklilik aracısının adına ve sicil numarasına, emeklilik planının adına ve temel özelliklerine, kapsamına, yapılacak kesintilere ve kısıtlayıcı diğer özelliklere ayrıntılı olarak yer verilir.

2) Teknik terimler asgari düzeyde kullanılır ve yanlış anlamaya neden olunmaması için ek açıklamalara ve tanımlamalara yer verilir.

(2) Şirket ve bireysel emeklilik aracısı tarafından hazırlanan ilân ve reklamlar numaralandırılarak şirket nezdinde dosyalanır ve Müsteşarlık tarafından yapılacak denetimler için üç yıl boyunca saklanır. Bireysel emeklilik aracısı tarafından hazırlanan ilân ve reklamlarda şirketin onayı alınır.

Denetim

MADDE 19 – (1) Şirketin emeklilik ve sigortacılık faaliyetleri Müsteşarlıkça denetlenir. Müsteşarlık gerekli gördüğü hallerde her zaman olağan dışı denetimler yapabilir. Şirket, Müsteşarlıkça yapılacak denetimlerde istenilen her türlü bilgiyi ve belgeyi vermek, defter, kayıt ve belgeleri incelemeye hazır bulundurmakla yükümlüdür.

Şirketin sorumlulukları

MADDE 20 – (1) Şirket, Kanunun 11 inci maddesinde sayılanların yanı sıra aşağıdaki yükümlülükleri de yerine getirmek zorundadır.

- a) Katılımcıya ve fon portföyüne ilişkin bilgilerin saklama hesaplarına yansıtılabilmesi için gerekli bilgileri saklayıcıya zamanında ve doğru bir şekilde iletmek.
- b) Mevzuatla belirlenen esaslar ile fon içtüzüğünde yer alan ilkeler çerçevesinde fon portföyünün değerlemesini ve birim pay fiyatının doğru olarak hesaplanmasını sağlamak.
- c) Fon portföyünün mevzuat ile fon içtüzüğünde yer alan sınırlamalara uygun olarak yönetilmesini kontrol etmek.

(2) Şirket, hizmet kalitesinin sürekliliği ve Müsteşarlıkça yapılan günlük gözetim ve denetimin sağlıklı yürütülebilmesi bakımından teknik altyapısını yeterli düzeyde tutmak ve bu konuda Müsteşarlıkça istenen tedbirleri almak zorundadır.

Yurt dışından temin edilecek belgeler

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan başvurularla ilgili olarak yurt dışından temin edilecek belgelerin ilgili ülkenin yetkili makamlarınca ve Türkiye'nin o ülkedeki büyükelçilik yahut konsoloslukça veya Lahey Devletler Özel Hukuku Konferansı çerçevesinde hazırlanan Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi hükümlerine göre onaylanmış olması ve başvuruya belgelerin noter onaylı tercümelerinin de eklenmesi gerekir.

(2) Yabancı uyruklu veya yurt dışında yerleşik kişilerden bu Yönetmelik hükümleri gereğince istenecek belgelerin ilgili ülkenin yetkili bir merci ya da sistemi olmaması nedeniyle temin edilememesi hâlinde, gerekli belgenin alınabilmesinin mümkün olmadığı söz konusu ülkenin bu durumu tevsik etmeye yetkili mercilerinden veya uzman kuruluşlarından temin edilecek bir belge ile Müsteşarlığa bildirilmesi zorunludur. Ayrıca ilgililer, söz konusu belgelerle teyit edilemeyen ancak Kanunen aranan nitelikleri haiz olduğunu beyan eden bir taahhünameyi Müsteşarlığa gönderir.

(3) **(EK:RG-29/12/2012-28512)**⁽¹⁾ İlgili ülkenin düzenleme ve denetlemeye yetkili mercileri ile Müsteşarlık arasında ikili veya çok taraflı olarak imzalanmış bir işbirliği ve bilgi paylaşımı anlaşması olması halinde, bu Yönetmelikte yer alan başvurularla ilgili olarak yabancı uyruklu veya yurt dışında yerleşik kişilerce temin edilmesi gerekli belgelerin, Müsteşarlıkça belirlenen esaslara göre bu mercilerden doğrudan alınması veya belgeyle temini amaçlanan hususun bu mercilerce teyit edilmesi mümkündür.

Bilgi verme ve belgelerin gönderilmesi

MADDE 22 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanması çerçevesinde şirketler talep edilen her türlü bilgi ve belgeyi Müsteşarlığa tevdi etmek zorundadır. Müsteşarlık gerekli göreceği ilave bilgi ve belgeleri talep edebilir.

(2) Başvuruların değerlendirmeye alınabilmesi için istenen bilgi, belge ve formların doğru ve eksiksiz olarak doldurularak Müsteşarlığa iletilmesi zorunludur.

Yürürlükten kaldırılan Yönetmelik

MADDE 23 – (1) 28/2/2002 tarihli ve 24681 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Emeklilik Şirketleri Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 24 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 25 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı	
	8/1/2008	26750	
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin		Değiştirilen Maddeler
	Tarihi	Sayısı	
1.	31/7/2009	27305	Madde 5, 6
2.	29/12/2012	28512	Madde 14, 16, 21

EK-1

İŞ PLANI, SİSTEM TASARIMI ve YAPILABİLİRLİK RAPORU ASGARI İÇERİĞİ

1. Emeklilik Şirketinin Misyon ve Vizyonu

2. Pazar Araştırmasının Değerlendirilmesi ve Beklentiler

- Yapılabilirlik raporunda dikkate alınan ekonomik varsayımlar
- Pazarın mevcut halinin, toplam potansiyelinin ve rekabet koşullarının değerlendirilmesi
- Sektöre getirilecek yenilikler
- Beklenen pazar payı

3. Şirketin Çalışma Esasları ve Faaliyet Politikaları

- Şirketin organizasyon yapısı, üst yönetimi ve insan kaynakları politikası
- Bilgi teknolojileri ve teknik alt yapı planlaması
- Hedef kitleye ait nitel ve nicel değerlendirmeler
- Tanıtım politikası
- Sunulacak ürünler hakkında detaylı bilgi
- Doğrudan ve dolaylı dağıtım kanalları politikası
- Fiyatlandırma, yeni üretim ve aktarım politikaları
- Portföy yönetimi ve yatırım politikaları
- Faaliyet gösterilmesi öngörülen diğer sigorta branşlarına ilişkin politikalar

4. Kuruculara İlişkin Bilgiler

- Ek-4 ve Ek-6 ile istenen ve bunları tamamlayan bilgiler
- Kurulacak şirketin ortaklık yapısı
- Tüzel kişi kurucuların malî tablolarının güncel örnekleri

5. Gelir ve Gider Tahminleri

Kümülatif kârın pozitif olduğu bilanço yılını içeren ve her durumda asgari 5 yılı gösteren projeksiyonlarda yer alacak kalemler:

- Kuruluş ve temel örgütlenme giderleri
- Tanıtım ve eğitim giderleri
- Pazarlama fonksiyonu esaslı, üretime bağlı direkt giderler
- Portföy yönetimi giderleri
- Genel yönetim giderleri
- Giriş aidatına dayalı gelirler
- Katkı payına dayalı gelirler
- Fon yönetimine dayalı gelirler
- Diğer gelir ve giderler
- Özkaynaklar esaslı gelirler
- Projektif malî tablolar (kâr/zarar ve bilanço)

EK-2

TAAHHÜTNAME

**T.C. BAŞBAKANLIK
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞINA**

Tasfiyeye tâbi tutulan bankerler, bankalar ve sigorta şirketleri ile para ve sermaye piyasalarında faaliyet gösteren diğer kurumlarda doğrudan veya dolaylı yüzde on ve daha fazla bir oranda pay sahibi olmadığımı ya da bu oranın altında olsa bile yönetim ve denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren veya intifa hakkı tanınan pay sahibi olmadığımı beyan ve taahhüt ederim.

...../...../.....
ADI-SOYADI/ TİCARET UNVANI
İMZA/KAŞE

EK-3

TAAHHÜTNAME

**T.C. BAŞBAKANLIK
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞINA**

Emeklilik Şirketi kurma/hisselerini devralma talebimizde belirtilen kuruluş sermayesinin/alış bedelinin sanayi, ticaret ve hizmetler sektörlerindeki kendi faaliyetlerimizden kaynaklandığını beyan ve her türlü muvazaadan arınmış olarak nakden temin ve tevdi edileceğini taahhüt ederiz.

...../...../.....
ADI-SOYADI/ TİCARET UNVANI
İMZA/KAŞE

EK-4

EMEKLİLİK ŞİRKETİ KURUCULARINA/HİSSE DEVRALACAKLARA İLİŞKİN BEYANNAME
(GERÇEK KİŞİLER)

ADI-SOYADI:		
DOĞUM YERİ VE TARİHİ		
UYRUĞU		
ANA ADI		
BABA ADI		
İKAMETGAH ADRESİ		
TELEFON NO		
FAKS NO		
E- POSTA ADRESİ		
VERGİ KİMLİK NO		
T.C.KİMLİK NO		
ÖĞRENİM DURUMU		
	OKUL	MEZUNİYET YILI
LİSE		
LİSANS		
YÜKSEK LİSANS		
DOKTORA		

HALEN ÇALIŞTIĞI İŞYERİNİN UNVANI VE ADRESİ			
MESLEĞİ VE GÖREV UNVANI			
İŞE GİRİŞ TARİHİ			
VERGİ KİMLİK NUMARASI			
DAHA ÖNCE ÇALIŞTIĞI İŞYERLERİ			
	İŞYERİNİN UNVANI (1)	GİRİŞ-AYRILIŞ TARİHİ	GÖREV UNVANI
1			
2			
3			
4			

SON YILA AİT YILLIK NET GELİRİ					
ORTAĞI BULUNDUĞU ŞİRKETLER (2)					
	ŞİRKETİN UNVANI	FAALİYET ALANI	SERMAYESİ	HİSSE ORANI	HİSSE TUTARI
1					
2					
3					
4					

SAHİP OLDUĞU GAYRİMENKULLER		
	BİLANÇO DEĞERİ	RAYİÇ BEDELİ
BİNA		
ARSA		
DİĞER		

SAHİP OLDUĞU MENKUL KIYMETLER (4)		
	BİLANÇO DEĞERİ	PIYASA DEĞERİ
TAHVİL		
BONO		
HİSSE SENEDİ		
DİĞER		

TAAHHÜT EDİLEN SERMAYENİN KARŞILANACAĞI KAYNAKLARIN AYRINTILI DÖKÜMÜ	
1	
2	
3	
4	
5	

ÇALIŞTIĞI BANKALAR					
	1	2	3	4	5
BANKA ADI					
ŞUBE ADI					
MEVDUAT TUTARI (BİN YTL)					
VADELİ					
VADESİZ					
KREDİ (BİN YTL)					

BANKALAR DIŞINDA DİĞER GERÇEK VE TÜZEL KİŞİLERE BORÇLARI:
DAHA ÖNCE TÜRKİYE'DE VEYA BAŞKA BİR ÜLKEDE MALİ SEKTÖRDE FAALİYET GÖSTERMEK AMACIYLA İZİN İÇİN BAŞVURUDA BULUNUP BULUNMADIĞI, EĞER BAŞVURU REDDEDİLMİŞ VEYA ALINAN İZİN İPTAL EDİLMİŞ İSE NEDENLERİ (5):
HAKKINDA AÇILMIŞ BİR KAMU DAVASININ BULUNUP BULUNMADIĞI; VARSA DAVANIN KONUSU:
HAKKINDA KAMU DAVASI DIŞINDA AÇILMIŞ BİR DAVA BULUNUP BULUNMADIĞI; VARSA DAVANIN KONUSU:
HALEN TARAF OLDUĞU ÖNEMLİ HUKUKİ İHTİLAFLAR HAKKINDA AYRINTILI AÇIKLAMA (BİTMİŞ DAVALAR İLE İLGİLİ BİLGİ):

İMZA:
...../...../.....

BEYAN TARİHİ:

AÇIKLAMALAR:

(1) Çalışılan kurumun, işverenin ya da şirketin adı ya da ticari unvanı yazılacaktır.

- (2) İştirak oranı, iştirak edilen şirketin sermayesinin %5 veya daha fazlası ise doldurulacaktır.
- (3) İştiraklere ait hisse senetleri hariç tutulacaktır.
- (4) Banka, sigorta, finansal kiralama, faktoring şirketleri, yetkili müessese ve Sermaye Piyasası Kanununa göre faaliyet gösteren kurumlar vb. yazılacaktır.
- (5) Eklerde yer alan parasal büyüklükler YTL cinsinden yazılacaktır.
- (6) Formda ayrılan kısımların yeterli gelmemesi halinde ek form kullanılabilir.

EK- 5

**ADLI SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE
(CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA)**

T.C Başbakanlık Hazine Müsteşarlığına verilmek üzere, arşiv kayıtlarını da içeren adli sicilimin tarafıma verilmesini arz ederim.

...../...../.....
ADI-SOYADI/TİCARET UNVANI
İMZA/KAŞE

SOYADI
ADI
BABA ADI
ANA ADI
DOĞUM YERİ/TARİHİ
NÜFUSA KAYITLI OLDUĞU
İL
İLÇE
MAHALLE/KÖY
CİLT NO
AİLE SIRA NO
SIRA NO
T.C.KİMLİK NO
ADRESİ

EK-6

**EMEKLİLİK ŞİRKETİ KURUCULARINA/HİSSE DEVRALACAKLARA İLİŞKİN
BEYANNAME (TÜZEL KİŞİLER)**

TÜZEL KİŞİNİN	
UNVANI:	
MERKEZ ADRESİ:	
TELEFON NO:	
FAKS NO:	
İNTERNET ADRESİ:	
ELEKTRONİK POSTA ADRESİ:	
KURULUŞ TARİHİ:	

SERMAYESİ (Açıklamalı):	
VERGİ DAİRESİ VE NUMARASI:	
FAALİYET KONUSU:	

SON BEŞ YILA AİT BAZI BİLANÇO BÜYÜKLÜKLERİ (BİN YTL)					
	1	2	3	4	5
NET KÂR/ZARAR (1)					
ÖZKAYNAKLAR					
KISA VADELİ BORÇLAR					
UZUN VADELİ BORÇLAR					
KISA VADELİ ALACAKLAR					
UZUN VADELİ ALACAKLAR					
AKTİF TOPLAMI					

İŞTİRAKLERİ (2)					
	ŞİRKETİN UNVANI	FAALİYET ALANI	SERMAYESİ	HİSSE ORANI	HİSSE TUTARI
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					

SAHİP OLDUĞU GAYRİMENKULLER		
	BİLANÇO DEĞERİ	RAYİÇ BEDELİ
BİNA		
ARSA		
DİĞER		

SAHİP OLDUĞU MENKUL KIYMETLER (3)		
	BİLANÇO DEĞERİ	PIYASA DEĞERİ
TAHVİL		
BONO		
HİSSE SENEDİ		
DİĞER		

TAAHHÜT EDİLEN SERMAYENİN KARŞILANACAĞI KAYNAKLARIN AYRINTILI DÖKÜMÜ	
1	
2	
3	
4	
5	

ÇALIŞTIĞI BANKALAR					
	1	2	3	4	5
BANKA ADI					
ŞUBE ADI					

MEVDUAT (BİN YTL)					
VADELİ					
VADESİZ					
KREDİ (BİN YTL)					

FAALİYET ALANINDA DAHA ÖNCE GERÇEKLEŞTİRDİĞİ ÖNEMLİ İŞLER:	
VERGİ BORCU:	
SSK BORCU:	
DAHA ÖNCE TÜRKİYE'DE VEYA BAŞKA BİR ÜLKEDE MALİ SEKTÖRDE FAALİYET GÖSTERMEK AMACIYLA İZİN İÇİN BAŞVURUDA BULUNUP BULUNMADIĞI, EĞER BAŞVURU REDDEDİLMİŞ VEYA ALINAN İZİN İPTAL EDİLMİŞ İSE NEDENLERİ (4):	
ŞİRKETİN HALEN TARAF OLDUĞU ÖNEMLİ HUKUKİ İHTİLAFLAR HAKKINDA AYRINTILI AÇIKLAMA: (BİTMİŞ DAVALAR İLE İLGİLİ BİLGİ)	

İMZA:

BEYAN TARİHİ:/...../.....

AÇIKLAMALAR :

- (1) Vergi karşılığı ayrıldıktan sonraki tutar yazılacaktır.
- (2) İştirak oranı, iştirak edilen şirketin sermayesinin %5 veya daha fazlası ise doldurulacaktır.
- (3) İştiraklere ait hisse senetleri hariç tutulacaktır.
- (4) Banka, sigorta, finansal kiralama, faktoring şirketleri, yetkili müessese ve Sermaye Piyasası Kanununa göre faaliyet gösteren kurumlar vb. yazılacaktır.
- (5) Eklerde yer alan parasal büyüklükler YTL cinsinden yazılacaktır.
- (6) Formda ayrılan kısımların yeterli gelmemesi halinde ek form kullanılabilir

SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ VE TERÖRÜN FİNANSMANININ ÖNLENMESİNE DAİR TEDBİRLER HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanmasına yönelik olarak; suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla yükümlüler, yükümlülükler, yükümlülüklerle uyumun denetimi, gümrük idaresine açıklama yapılması ve diğer tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Hukuki dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, 5549 sayılı Kanunun 27 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte geçen;⁽¹⁾

- a) Aktarmalı muhabir hesap: Muhabirlik ilişkisi kapsamında yabancı ülkede yerleşik bir finansal kuruluş tarafından Türkiye’de yerleşik bir finansal kuruluştan açılan ve yabancı finansal kuruluşun müşterilerine çek yazma imkânı da tanıyan hesap türünü,
- b) Bakanlık: Hazine ve Maliye Bakanlığını,
- c) Başkanlık: Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığını,
- ç) Başkan: Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanı,
- d) **(Değişik: 9/5/2014-2014/6381 K.)** Denetim elemanı: Vergi Müfettişleri, Gümrük ve Ticaret Müfettişleri, Başkanlıkta istihdam edilen Hazine ve Maliye Uzmanları, Bankalar Yeminli Murakıpları, Hazine Kontrolörleri, Sigorta Denetleme Uzman ve Aktüerleri, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurulu Uzmanları ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Denetçileri ve Uzmanlarını,
- e) Elektronik transfer: Gönderen adına bir finansal kuruluştan başka bir finansal kuruluştaki alıcıya elektronik araçlar kullanılmak suretiyle belli tutardaki para ve menkul kıymetin gönderilmesi amacıyla yapılan işlemi,
- f) Finansal kuruluş: Bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ila (h) ve (m) ⁽²⁾bentlerinde sayılan yükümlüler ile bankacılık faaliyetleriyle sınırlı olarak Posta ve Telgraf Teşkilatı

⁽¹⁾ 24/2/2021 tarihli ve 31405 2. Mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 3580 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının 1 inci maddesiyle bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “Maliye Bakanlığını” ibaresi “Hazine ve Maliye Bakanlığını” şeklinde değiştirilmiş, (d) bendine “Vergi Müfettişleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Başkanlıkta istihdam edilen Hazine ve Maliye Uzmanları,” ibaresi, “Sermaye Piyasası Kurulu” ibaresinden sonra gelmek üzere “Uzmanları ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Denetçileri ve” ibaresi eklenmiştir.

⁽²⁾ 24/2/2021 tarihli ve 31405 2. Mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 3580 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının 1 inci maddesiyle bu bende “(a) ila (h)” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve (m)” ibaresi eklenmiştir.

Anonim Şirketini,⁽³⁾

g) Kanun: 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunu,

ğ) Malvarlığı: Para, değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal ve haklar ile bunlar üzerindeki hakları tevsik eden her türlü yasal belge veya araçları,

h) **(Değişik: 9/5/2014-2014/6381 K.)** Gerçek faydalanıcı: Yükümlü nezdinde işlem gerçekleştiren gerçek kişileri, adına işlem yapılan gerçek kişi, tüzel kişi veya tüzel kişiliği olmayan teşekkülleri nihai olarak kontrolünde bulunduran ya da bunlar üzerinde nihai nüfuz sahibi olan gerçek kişi veya kişileri,

ı) Riskli ülkeler: Aklama ve terörün finansmanının önlenmesi konusunda yeterli düzenlemelere sahip olmayan, bu suçlarla mücadele konusunda işbirliği yapmayan veya yetkili uluslararası kuruluşlarca riskli kabul edilen ülkelerden Bakanlıkça duyurulanları,

i) **(Değişik: 28/12/2009-2009/15720 K.)** Sürekli iş ilişkisi: Yükümlü ile müşteri arasında hesap açılması, kredi veya kredi kartı verilmesi, kiralık kasa, finansman, faktoring, finansal kiralama, hayat sigortası veya bireysel emeklilik gibi hizmetler nedeniyle kurulan, niteliği itibarıyla devamlılık unsuru taşıyan iş ilişkisini,

j) Tabela banka: Herhangi bir ülkede fiziki bir hizmet ofisi bulunmayan, tam gün çalışan personel istihdam etmeyen ve bankacılık işlemleri ile kayıtları açısından resmi bir otoritenin denetimine ve iznine tabi olmayan bankayı,

k) Uyum görevlisi: Kanun ve Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan mevzuatla getirilen yükümlülüklerle uyumu sağlamak amacıyla, yükümlülerce tayin edilen gerekli yetkiyle donatılmış görevliyi,

l) Yolcu: Geçerli pasaport veya pasaport yerini tutan belgeler taşıyan ve Türkiye'ye girmek veya Türkiye'den çıkmak üzere giriş ve çıkış kapılarına gelen kişileri,

m) (Ek:RG-24/2/2021-31405 2. Mükerrer-C.K-3580/1 md.) Finansal olmayan belirli iş ve meslekler: Bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (k), (n), (s), (ş), (t) ve (u) bentlerinde sayılan yükümlüleri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yükümlüler

Yükümlü

MADDE 4- (1) Kanunun uygulanmasında yükümlü, aşağıda sayılanlar ile bunların şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimleridir:

a) Bankalar.

b) Bankalar dışında banka kartı veya kredi kartı düzenleme yetkisini haiz kuruluşlar.

c) Kambiyo mevzuatında belirtilen yetkili müesseseler.

ç) **(Değişik: 29/2/2016-2016/8566 K.)** Finansman ve faktoring şirketleri.

d) **(Değişik: 29/2/2016-2016/8566 K.)** Sermaye piyasası aracı kurumları ve portföy yönetim şirketleri

e) **(Değişik: 29/2/2016-2016/8566 K.)** Ödeme kuruluşları ile elektronik para kuruluşları

f) Yatırım ortaklıkları.

g) **(Değişik: 28/12/2009-2009/15720 K.)** Sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri ile sigorta ve reasürans brokerleri

ğ) Finansal kiralama şirketleri.

h) Sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde takas ve saklama hizmeti veren kuruluşlar.

ı) **(Değişik: 29/2/2016-2016/8566 K.)** Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasasına ilişkin

⁽³⁾ 29/2/2016 tarihli ve 2016/8566 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki Yönetmeliğin 1 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "Genel

Müdürlüğünü" ibaresi "Anonim Şirketini" şeklinde değiştirilmiştir.

saklama hizmeti ile sınırlı olmak üzere Borsa İstanbul Anonim Şirketi.

i) **(Değişik: 29/2/2016-2016/8566 K.)** Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi ile kargo şirketleri.

j) Varlık yönetim şirketleri.

k) Kıymetli maden, taş veya mücevher alım satımı yapanlar ile bu işlemlere aracılık edenler.⁽⁴⁾

l) Cumhuriyet altın sikkeleri ile Cumhuriyet ziynet altınlarını basma faaliyeti ile sınırlı olmak üzere Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü.

m) **(Değişik: 29/2/2016-2016/8566 K.)** Kıymetli madenler aracı kuruluşları.

n) Ticaret amacıyla taşınmaz alım satımıyla uğraşanlar ile bu işlemlere aracılık edenler.

o) İş makineleri dâhil her türlü deniz, hava ve kara nakil vasıtalarının alım satımı ile uğraşanlar ile bu işlemlere aracılık edenler⁽⁵⁾

ö) Tarihi eser, antika ve sanat eseri alım satımı ile uğraşanlar veya bunların müzayedeciliğini yapanlar.

p) Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü, Türkiye Jokey Kulübü ve Spor Toto Teşkilat Başkanlığı dâhil talih ve bahis oyunları alanında faaliyet gösterenler.

r) Spor kulüpleri.

s) Noterler.

ş) **(Değişik:RG-24/2/2021-31405 2. Mükerrer-C.K-3580/2 md.)** Savunma hakkı bakımından diğer kanun hükümlerine aykırı olmamak ve 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesinin birinci fıkrası ile alternatif uyuşmazlık çözüm yolları kapsamında ifa edilen mesleki çalışmalar nedeniyle edinilen bilgiler hariç olmak üzere, taşınmaz alım satımı, sınırlı ayni hak kurulması ve kaldırılması, şirket, vakıf ve dernek kurulması, birleştirilmesi ile bunların idaresi, devredilmesi ve tasfiyesi işlerine ilişkin finansal işlemlerin gerçekleştirilmesi, banka, menkul kıymet ve her türlü hesaplar ile bu hesaplarda yer alan varlıkların idaresi işleriyle sınırlı olmak üzere serbest avukatlar.

t) **(Değişik: 28/12/2009-2009/15720 K.)** Bir işverene bağlı olmaksızın çalışan serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirler.

u) (Ek: 28/12/2009-2009/15720 K.) Finansal piyasalarda denetim yapmakla yetkili bağımsız denetim kuruluşları.

(ü) **(Ek:RG-1/5/2021-31471-C.K-3941/1 md.)** Kripto varlık hizmet sağlayıcılar.

(v) **(Ek:RG-1/5/2021-31471-C.K-3941/1 md.)** Tasarruf finansman şirketleri.

(2) **(Ek: 28/12/2009-2009/15720 K.)** Merkezi yurt dışında bulunan yükümlünün Türkiye'deki şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimleri birinci fıkra kapsamında yükümlü sayılır.

(3) Merkezi Türkiye'de bulunan yükümlünün yurt dışındaki şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimleri, faaliyet gösterdikleri ülkenin mevzuatı ve yetkili otoritelerinin izin verdiği ölçüde asgari olarak bu Yönetmelikte yer alan tedbirleri uygulamak zorundadır. **(Ek cümle:RG-24/2/2021-31405 2. Mükerrer-C.K-3580/2 md.)** İlgili ülke mevzuatının bu tedbirlerin uygulanmasına izin vermemesi halinde durum Başkanlığa bildirilir.⁽⁶⁾⁽⁷⁾

⁽⁴⁾ 24/2/2021 tarihli ve 31405 2. Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 3580 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının 2 nci maddesiyle bu bende "yapanlar" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile bu işlemlere aracılık edenler" ibaresi eklenmiştir.

⁽⁵⁾ 24/2/2021 tarihli ve 31405 2. Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 3580 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının 2 nci maddesiyle bu bende "uğraşanlar" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile bu işlemlere aracılık edenler" ibaresi eklenmiştir.

⁽⁶⁾ 28/12/2009 tarihli ve 2009/15720 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki Yönetmeliğin 2 nci maddesiyle bu maddeye ikinci fıkra eklenmiş ve mevcut ikinci fıkra üçüncü fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

⁽⁷⁾ 24/2/2021 tarihli ve 31405 2. Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 3580 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının 2 nci maddesiyle bu fıkrada yer alan "bu Yönetmelik hükümlerini" ibaresi "asgari olarak bu Yönetmelikte yer alan tedbirleri" şeklinde değiştirilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Müşterinin Tanınmasına İlişkin Esaslar

Kimlik tespiti

MADDE 5- (1) Yükümlüler;⁽⁸⁾

- a) Sürekli iş ilişkisi tesisinde tutar gözetmeksizin,
- b) İşlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı yüzseksenbeşbin TL veya üzerinde olduğunda,⁽⁹⁾⁽¹⁰⁾
- c) Elektronik transferlerde işlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı onbeşbin TL veya üzerinde olduğunda,^{(9) (11)}

ç) (Mülga: 28/12/2009-2009/15720 K.)

- d) Şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda tutar gözetmeksizin,
 - e) Daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin yeterliliği ve doğruluğu konusunda şüphe olduğunda tutar gözetmeksizin,
- kimliğe ilişkin bilgileri almak ve bu bilgilerin doğruluğunu teyit etmek suretiyle müşterilerinin ve müşterileri adına veya hesabına hareket edenlerin kimliğini tespit etmek ve işlemin gerçek faydalanıcısının ortaya çıkarılması için gerekli tedbirleri almak zorundadır.

(2) Kimlik tespiti, iş ilişkisi tesisinden veya işlem yapılmadan önce tamamlanır.

(3) **(Değişik: 28/12/2009-2009/15720 K.)** Sürekli iş ilişkisi tesisinde, iş ilişkisinin amacı ve mahiyeti hakkında bilgi alınır.

Gerçek kişilerde kimlik tespiti

MADDE 6- (1) **(Değişik: 28/12/2009-2009/15720 K.)** Gerçek kişilerin kimlik tespitinde; ilgilinin adı, soyadı, doğum tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarası, adresi ve imza örneği, iş ve mesleğine ilişkin bilgiler, varsa telefon numarası, faks numarası, elektronik posta adresi ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır.⁽¹²⁾

(2) İlgilinin adı, soyadı, doğum (....)⁽¹³⁾ tarihi, T.C. kimlik numarası ve kimlik belgesinin türü ve

(8) 24/2/2021 tarihli ve 31405 2. Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 3580 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının 3 üncü maddesiyle bu fıkranın (b) bendinde yer alan "yirmibin" ibaresi "yetmişbeşbin" şeklinde ve (c) bendinde yer alan "ikibin" ibaresi "yedibinbeşyüz" şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkraya "kimliğini tespit etmek" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve işlemin gerçek faydalanıcısının ortaya çıkarılması için gerekli tedbirleri almak" ibaresi eklenmiştir.

(9) 28/12/2009 tarihli ve 2009/15720 sayılı Bakanlar Kurulu Eki Yönetmeliğin 18 inci maddesiyle bu bentlerde yer alan "YTL" ibareleri "TL" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(10) 14/1/2023 tarihli ve 32073 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6702 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının 1 inci maddesiyle bu bentte yer alan "seksenbeşbin" ibaresi "yüzseksenbeşbin" şeklinde değiştirilmiştir.

(11) 14/1/2023 tarihli ve 32073 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6702 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının 1 inci maddesiyle bu bentte yer alan "yedibinbeşyüz" ibaresi "onbeşbin" şeklinde değiştirilmiştir.

(12) 24/2/2021 tarihli ve 31405 2. Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 3580 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının 4 üncü maddesiyle bu fıkrada yer alan "varsa telefon numarası, faks numarası, elektronik posta adresi, iş ve mesleğine ilişkin bilgiler" ibaresi "iş ve mesleğine ilişkin bilgiler, varsa telefon numarası, faks numarası, elektronik posta adresi" şeklinde değiştirilmiştir.

(13) 25/4/2016 tarihli ve 2016/8793 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki Yönetmeliğin 1 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "yeri ve" ibaresi yürürlükten kaldırılmış, "anne ve baba adı, uyruğu" ibaresi "T.C. kimlik numarası" şeklinde değiştirilmiştir.

numarasına ilişkin bilgilerin doğruluğu;

a) Türk uyruklular için T.C. nüfus cüzdanı, T.C. sürücü belgesi veya pasaport ile üzerinde T.C kimlik numarası bulunan ve özel kanunlarında resmi kimlik hükmünde olduğu açıkça belirtilen kimlik belgeleri, ⁽¹⁴⁾

b) Türk uyruklu olmayanlar için pasaport, ikamet belgesi veya Bakanlıkça uygun görülen kimlik belgesi,

üzerinden teyit edilir. Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas kimlik belgelerinin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

(3) Sürekli iş ilişkisi tesisinde beyan edilen adresin doğruluğu; yerleşim yeri belgesi, ilgili adına düzenlenmiş elektrik, su, doğalgaz, telefon gibi abonelik gerektiren bir hizmete ilişkin olan ve işlem tarihinden önceki üç ay içinde düzenlenmiş fatura, herhangi bir kamu kurumu tarafından verilen belge veya Başkanlıkça uygun görülen diğer belge ve yöntemlerle teyit edilir. Teyide esas belgelerin okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut belgeye ait ayırt edici bilgiler kaydedilir.

(4) **(Mülga:28/12/2009-2009/15720 K.;Yeniden düzenleme:25/4/2016-20168793 K.)** 1/1/2016 tarihinden önce düzenlenmiş olan T.C. sürücü belgeleri üzerinden yapılacak kimlik tespitinde T.C. kimlik numarasının doğruluğunun teyidi zorunlu değildir.

Gerçek kişiler ile ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerde uzaktan kimlik tespiti (Değişik başlık: RG-5/4/2023-32154-CK-7037)[16]

MADDE 6/A– (Ek:RG-24/2/2021-31405 2. Mükerrer-C.K-3580/5 md.)(1)Yükümlünün asli faaliyet alanı ile ilgili mevzuatta müşteri ile yüz yüze gelinmeksizin kimliğinin doğrulanmasına imkân verecek yöntemlerle sözleşme kurulmasına cevaz verilmiş olması halinde, gerçek kişi veya ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerle sürekli iş ilişkisi tesisinde müşteri kimliğinin doğrulanması amacıyla uzaktan kimlik tespiti yöntemleri kullanılabilir. Bakanlık, uzaktan kimlik tespitinde müşteriye ilişkin esaslar, uygulanacak yöntemler ve müşterinin tanınması kapsamındaki diğer tedbirler ile uzaktan kimlik tespiti yapılabilecek diğer işlem türlerini yükümlüler itibarıyla belirlemeye yetkilidir. ⁽¹⁵⁾

Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerde kimlik tespiti

MADDE 7- (1) (Değişik: 28/12/2009-2009/15720 K.) Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerin kimlik tespitinde; tüzel kişinin unvanı, ticaret sicil numarası, vergi kimlik numarası, faaliyet konusu, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresi ile tüzel kişiliği temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır.

(2) Tüzel kişiliğin unvanı, ticaret sicil numarası, faaliyet konusu ve adresinin teyidi ticaret siciline tescile dair belgeler; vergi kimlik numarasının teyidi ise Gelir İdaresi Başkanlığının ilgili birimi tarafından düzenlenen belgeler üzerinden yapılır.

(3) Tüzel kişiyi temsile yetkili kişilerin kimlik bilgilerinin doğruluğu, 6 ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; temsil yetkileri ise tescile dair belgeler üzerinden teyit edilir.

(4) Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere, teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce

⁽¹⁴⁾ 30/10/2017 tarihli ve 2017/10938 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki Yönetmeliğin 1 inci maddesiyle, bu bende "pasaport" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile üzerinde T.C kimlik numarası bulunan ve özel kanunlarında resmi kimlik hükmünde olduğu açıkça belirtilen kimlik belgeleri" ibaresi eklenmiştir.

⁽¹⁵⁾ 5/4/2023 tarihli ve 32154 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7037 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının 1 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan "gerçek" ibaresinden sonra gelmek üzere "kişi veya ticaret siciline kayıtlı tüzel" ibaresi ile "kimlik tespitinde" ibaresinden sonra gelmek üzere "müşteriye ilişkin esaslar," ibaresi eklenmiştir.

onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

(5) Finansal kuruluşlar sürekli iş ilişkisi tesisinde, ilgili ticaret sicil memurluğu kayıtlarına başvurmak veya Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin veri tabanından sorgulama yapmak suretiyle kendilerine sunulan tescil belgelerinde yer alan bilgilerin güncelliğini ve doğruluğunu teyit eder.

(6) **(Mülga: 28/12/2009-2009/15720 K.)**

(7) Mevcut bir sürekli iş ilişkisi kapsamında, tüzel kişiyi temsile yetkili kişinin yazılı talimatıyla tüzel kişi adına işlem talep edilmesi durumunda, talimatın şirket yetkilisine ait olduğundan emin olmak kaydıyla, şirketi temsile yetkili kişinin kimlik bilgilerinin doğruluğu, kimlik belgelerinde yer alan bilgileri içeren noter onaylı imza sirküleri üzerinden teyit edilebilir.

Dernek ve vakıflarda kimlik tespiti ⁽¹⁶⁾

MADDE 8- (1) (Değişik birinci cümle: 28/12/2009-2009/15720 K.) Derneklerin kimlik tespitinde; derneğin adı, amacı, kütük numarası, vergi kimlik numarası, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresine ilişkin bilgiler ile derneği temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır. Derneğin adı, amacı, kütük numarası ve adres bilgileri, dernek tüzüğü ile dernek kütüğündeki kayda ilişkin belgeler, vergi kimlik numarası Gelir İdaresi Başkanlığının ilgili birimi tarafından düzenlenen belgeler; derneği temsile yetkili kişilerin kimlik bilgilerinin doğruluğu, 6 ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; temsil yetkisi ise temsile yetkili olduğuna dair belgeler üzerinden teyit edilir.

(2) **(Değişik birinci cümle: 28/12/2009-2009/15720 K.)** Vakıfların kimlik tespitinde; vakfın adı, amacı, merkezi sicil kayıt numarası, vergi kimlik numarası, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresine ilişkin bilgiler ile temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır. Vakfın adı, amacı, merkezi sicil kayıt numarası ve adres bilgileri, vakıf senedi ile Vakıflar Genel Müdürlüğünde tutulan sicile ilişkin belgeler, vergi kimlik numarası Gelir İdaresi Başkanlığının ilgili birimi tarafından düzenlenen belgeler; vakfı temsile yetkili kişilerin kimlik bilgilerinin doğruluğu, 6 ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; temsil yetkisi ise temsile yetkili olduğuna dair belgeler üzerinden teyit edilir.

(3) Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

(4) **(Mülga: 28/12/2009-2009/15720 K.)**

(5) Yabancı dernek ve vakıfların Türkiye'deki şube ve temsilciliklerinin kimlik tespiti, İçişleri Bakanlığındaki kayda ilişkin belgeler esas alınmak suretiyle yapılır.

Sendika ve konfederasyonlarda kimlik tespiti

MADDE 9- (Değişik birinci cümle: 28/12/2009-2009/15720 K birinci cümle:

⁽¹⁶⁾ 24/2/2021 tarihli ve 31405 2. Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 3580 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının 6 ncı maddesiyle bu maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesine "kütük numarası," ibaresinden sonra gelmek üzere "vergi kimlik numarası," ibaresi, aynı fıkranın ikinci cümlesine "ilişkin belgeler" ibaresinden sonra gelmek üzere ", vergi kimlik numarası Gelir İdaresi Başkanlığının ilgili birimi tarafından düzenlenen belgeler" ibaresi, aynı maddenin ikinci fıkrasının birinci cümlesine "merkezi sicil kayıt numarası," ibaresinden sonra gelmek üzere "vergi kimlik numarası," ibaresi ve aynı fıkranın ikinci cümlesine "tutulan sicile ilişkin belgeler" ibaresinden sonra gelmek üzere ", vergi kimlik numarası Gelir İdaresi Başkanlığının ilgili birimi tarafından düzenlenen belgeler" ibaresi eklenmiştir.

28/12/2009-2009/15720 K.) Sendika ve konfederasyonların kimlik tespitinde; bu kuruluşların adı, amacı, sicil numarası, vergi kimlik numarası, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresi ile sendika veya konfederasyonu temsile yetkili kişilerin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır. Alınan bilgiler, bu kuruluşların tüzükleri ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bölge çalışma müdürlüklerinde tutulan sicile esas diğer belgeler, vergi kimlik numarası Gelir İdaresi Başkanlığının ilgili birimi tarafından düzenlenen belgeler; bu kuruluşları temsile yetkili kişilerin kimlikleri, 6 ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; temsil yetkisi ise tescile dair belgeler veya temsile yetkili olduğuna dair belgeler üzerinden teyit edilir. ¹⁷

(2) Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

(3) **(Mülga: 28/12/2009-2009/15720 K.)**

Siyasi partilerde kimlik tespiti

MADDE 10- (1) (Değişik birinci cümle: 28/12/2009-2009/15720 K.) Siyasi parti teşkilatının kimlik tespitinde; siyasi partinin ilgili biriminin adı, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresi ile temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır. Siyasi partilerin ilgili biriminin adı ve adresi, tüzükleri; temsile yetkili kişinin kimliği, 6 ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; yetki durumları ise temsile yetkili olduğuna dair belgeler üzerinden teyit edilir.

(2) Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

(3) **(Mülga: 28/12/2009-2009/15720 K.)**

Yurt dışında yerleşik tüzel kişilerde ve yurt dışında kurulmuş güven sözleşmelerinde kimlik tespiti (Değişik başlık:RG-24/2/2021-31405 2. Mükerrer-C.K-3580/8 md.)

MADDE 11- (1) (Değişik: 9/5/2014-2014/6381 K.) Yurt dışında yerleşik tüzel kişilerin kimlik tespiti; Türkiye’de yerleşik tüzel kişiler için aranan belgelere ilgili ülkede tekabül eden belgelerin Türkiye Cumhuriyeti konsoloslukları tarafından onaylanan veya Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi çerçevesinde bu Sözleşmeye taraf ülke makamı tarafından tasdik şerhi düşülen örnekleri üzerinde yapılır. Ayrıca risk temelli yaklaşım çerçevesinde, kimlik bilgileri gerektiğinde bu belgelerin noter onaylı Türkçe tercümeleri üzerinden teyit edilir.

Tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde kimlik tespiti

MADDE 12- (1) (Değişik birinci cümle: 28/12/2009-2009/15720 K.) Apartman, site veya iş hanı yönetimi gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküller adına yapılan işlemlerde; teşekkülün adı, açık adresi ile varsa telefon numarası, faks numarası ve elektronik posta adresi ile teşekkülü temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır. Teşekkül adına hareket eden kişinin kimlik bilgilerinin doğruluğu, 6 ncı maddede

(¹⁷) 24/2/2021 tarihli ve 31405 2. Mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 3580 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının 7 ncı maddesiyle bu fıkraya “sicil numarası,” ibaresinden sonra gelmek üzere “vergi kimlik numarası,” ibaresi, “sicile esas diğer belgeler” ibaresinden sonra gelmek üzere “, vergi kimlik numarası Gelir İdaresi Başkanlığının ilgili birimi tarafından düzenlenen belgeler” ibaresi eklenmiş ve aynı fıkra da yer alan “Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı” ibaresi “Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı” şeklinde değiştirilmiştir.

belirtilen kimlik belgeleri; teşekküle ait bilgiler ile teşekkül adına hareket eden kişinin yetki durumu ise noter onaylı karar defteri üzerinden teyit edilir.

(2) **(Değişik birinci cümle: 28/12/2009-2009/15720 K.)** Tüzel kişiliği olmayan iş ortaklıkları gibi teşekküllerin kimlik tespitinde; ortaklığın adı, amacı, faaliyet konusu, vergi kimlik numarası, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresine ilişkin bilgiler ile ortaklığı temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır. Ortaklığın adı, amacı, faaliyet konusu ve adresine ilişkin bilgilerin doğruluğu, noter onaylı ortaklık sözleşmesi; vergi kimlik numarası, Gelir İdaresi Başkanlığının ilgili birimi tarafından düzenlenen belgeler; ortaklık adına işlem talep eden kişilerin kimliği, 6 ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; yetki durumları ise temsile yetkili olduğuna dair belgeler üzerinden teyit edilir.

(3) Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

(4) **(Mülga: 28/12/2009-2009/15720 K.)**

Kamu kurumlarında kimlik tespiti

MADDE 13- (1) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının müşteri olduğu işlemlerde, bunlar adına işlem yapan kişinin kimliği 6 ncı maddeye göre tespit edilir. Yetki durumu ise mevzuata uygun olarak düzenlenmiş yetki belgesi üzerinden teyit edilir.

Başkası adına hareket edenlerde kimlik tespiti

MADDE 14- (1) Tüzel kişiler veya tüzel kişiliği olmayan teşekküller adına bunları temsile yetkili kimselerin yetkilendirdiği kişilerce işlem talep edilmesi durumunda;

a) Tüzel kişiler veya tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin kimlik tespiti, 7 ila 12 nci maddelere göre yapılır.

b) Tüzel kişi veya tüzel kişiliği olmayan teşekkülü temsile yetkili kimseler ile bunların yetkilendirdiği kişinin kimlik tespiti, 6 ncı maddedeki usule göre yapılır. Temsile yetkili kişinin kimlik tespitinin 6 ncı maddedeki kimlik belgeleri üzerinden yapılamaması halinde tespit, kimlik belgelerinde yer alan bilgileri içermek ve noter onaylı olmak kaydıyla vekâletname veya imza sirküleri üzerinden yapılabilir.

c) Temsile yetkili olanlarca yetkilendirilen kişilerin yetki durumu noter onaylı vekâletname veya temsile yetkili olanlar tarafından verilmiş yazılı talimat üzerinden yapılır. Temsile yetkili kimselerin yazılı talimat üzerindeki imzaları bunlara ait noter onaylı imza sirküleri üzerindeki imzalar ile teyit edilir.

(2) İşlemlerin gerçek kişi müşteri adına başka bir kişi tarafından yapılması durumunda müşteri adına hareket eden kişinin kimlik tespiti 6 ncı maddeye göre yapılır. Ayrıca müşteri adına hareket eden kimsenin yetki durumu noter onaylı vekâletname üzerinden teyit edilir. Adına hareket edilen müşterinin kimlik tespiti 6 ncı maddeye göre yapılamadığı durumda noter onaylı vekâletname üzerinden yapılır. Adına hareket edilen müşterinin daha önce yapılan işlemler nedeniyle kimlik tespitinin yapılmış olması durumunda talep edilen işlem, yazılı talimat üzerinde yer alan müşteri imzasının yükümlü nezdindeki imza ile teyit edilmesi kaydıyla, adına hareket edilen müşterinin yazılı talimatı ile yapılabilir.

(3) Küçükler ve kısıtlılar adına bunların kanuni temsilcileri tarafından yapılan işlemlerde mahkeme kararıyla veli tayin edilenler ile vasi ve kayyımların yetkisi, ilgili mahkeme kararının aslı veya noter tasdikli sureti üzerinden teyit edilir. Anne ve babaların reşit olmayan çocukları adına işlem talep etmeleri durumunda adına işlem talep edilen çocuk ve işlemi talep eden velinin 6 ncı maddeye göre kimliğinin tespiti yeterlidir.

(4) Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

Teyide esas belgelerin gerçekliğinin kontrol edilmesi

MADDE 15- (1) Yükümlüler 6 ila 14 üncü maddeler kapsamında alınan bilgilerin teyidi amacıyla kullanılan belgelerin gerçekliğinden şüphe duydukları durumda imkânların elverdiği ölçüde, belgeyi düzenleyen kişi ya da kuruma veya diğer yetkili mercilere başvurmak suretiyle belgenin gerçekliğini doğrular.

Müteakip işlemlerde kimlik tespiti

MADDE 16- (1) **(Değişik: 9/5/2014-2014/6381 K.)** Daha önce usulüne uygun olarak kimliği tespit edilenlerin sürekli iş ilişkisi kapsamındaki yüz yüze yapılan ve kimlik tespitini gerektiren müteakip işlemlerinde, kimliğe ilişkin bilgiler alınarak bu bilgiler yükümlüde bulunan bilgilerle karşılaştırılır. Karşılaştırma sonrasında ilgili evraka işlemi yaptıran gerçek kişinin ad ve soyadı yazılır ve imza örneği alınır. Alınan bilgilerin doğruluğundan şüpheye düşülmesi halinde bu bilgiler, teyide esas kimlik belgelerinin veya bunların noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası bu belgelerde yer alan bilgilerin yükümlüde bulunan bilgilerle karşılaştırılması suretiyle doğrulanır. Yüz yüze olmayan işlemler yapılmasını mümkün kılan sistemleri kullanarak gerçekleştirilen ve kimlik tespitini gerektiren müteakip işlemlerde ise müşteri kimliğinin doğrulanmasına ve kimlik tespiti kapsamındaki bilgilerin güncel tutulmasına yönelik gerekli tedbirler alınır. ⁽¹⁸⁾

Başkası Hesabına Hareket Edenlerde Kimlik Tespiti ⁽¹⁹⁾

MADDE 17- (1) Yükümlüler bir başkası hesabına hareket edilip edilmediğini (...) ⁽¹⁹⁾ tespit etmek için gerekli tedbirleri alır. Bu kapsamda kendi adına ve fakat başkası hesabına hareket eden kimselere sorumluluklarını hatırlatmak amacıyla yükümlüler, gerekli duyuruları hizmet verdikleri tüm işyerlerine müşterilerin rahatça görebileceği şekilde asarlar. Finansal kuruluşlar ayrıca sürekli iş ilişkisi tesisinde başkası hesabına hareket edilip edilmediğine ilişkin müşterinin yazılı beyanını alır. Bu beyan müşteri sözleşmesinde belirtilebilir veya uygun formlar kullanılarak alınabilir. (2) İşlemi talep eden kimse, bir başkası hesabına hareket ettiğini beyan ettiğinde, 6 ila 14 üncü maddelere göre işlemi talep edenin kimliği ve yetki durumu ile hesabına hareket edilenin kimliği tespit edilir.

(3) **(Mülga: 9/5/2014-2014/6381 K.)**

(4) **(Mülga: 9/5/2014-2014/6381 K.)**

(5) **(Değişik: 9/5/2014-2014/6381 K.)** Kişinin başkası hesabına hareket etmediğini beyan etmesine rağmen kendi adına ve fakat başkası hesabına hareket ettiğinden şüphelenilmesi halinde gerçek faydalanıcının tanınmasına yönelik tedbirler uygulanır.

Gerçek Faydacının Tanınması

MADDE 17/A : **(Ek: 9/5/2014-2014/6381 K.)** (1) Yükümlüler tarafından işlemin gerçek faydalanıcısının ortaya çıkarılması için gerekli tedbirler alınır.

(2) Yükümlüler, ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerle sürekli iş ilişkisi tesisinde, gerçek faydalanıcının tespitine yönelik olarak tüzel kişiliğin yüzde yirmibeşi aşan hisseye sahip gerçek kişi ortaklarının kimliğini 6 ncı maddeye göre tespit eder.

⁽¹⁸⁾ 24/2/2021 tarihli ve 31405 2. Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 3580 sayılı Cumhurbaşkanı Kararının 9 uncu maddesiyle bu fıkraya "sürekli iş ilişkisi kapsamındaki yüz yüze yapılan" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve kimlik tespitini gerektiren" ibaresi ve "sistemleri kullanarak gerçekleştirilen" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve kimlik tespitini gerektiren" ibaresi eklenmiştir.

⁽¹⁹⁾ 9/5/2014 tarihli ve 2014/6381 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki Yönetmeliğin 11 inci maddesiyle bu maddenin başlığı "Gerçek faydalanıcının tanınması ve tüzel kişilere özel dikkat gösterilmesi" iken metne işlendiği şekilde değiştirilmiş ve yine bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "ve işlemin gerçek faydalanıcısının kimliğini" ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır

(3) Tüzel kişiliğin yüzde yirmibeşi aşan hisseye sahip gerçek kişi ortağının gerçek faydalanıcı olmadığından şüphelenilmesi veya bu oranda hisseye sahip gerçek kişi ortak bulunmaması durumunda, tüzel kişiliği nihai olarak kontrolünde bulunduran gerçek kişi ya da kişilerin ortaya çıkarılması için gerekli tedbirler alınır. Tespit edilen gerçek kişi ya da kişiler gerçek faydalanıcı kabul edilir.

(4) İkinci ve üçüncü fıkralar kapsamında gerçek faydalanıcının tespit edilemediği durumlarda, ticaret siciline kayıtlı en üst düzey icra yetkisine sahip gerçek kişi ya da kişiler üst düzey yönetici sıfatıyla gerçek faydalanıcı kabul edilir.

(5) Sürekli iş ilişkisi kapsamında, diğer tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan teşekkülleri nihai olarak kontrolünde bulunduran gerçek kişi ya da kişilerin ortaya çıkarılması için gerekli tedbirler alınır. Gerçek faydalanıcının tespit edilememesi halinde bunlar nezdinde en üst düzeyde icra yetkisine sahip gerçek kişi ya da kişiler üst düzey yönetici sıfatıyla gerçek faydalanıcı kabul edilir.

(6) Bir ila beşinci fıkralar kapsamında tespit edilen gerçek faydalanıcının kimlik bilgileri alınır ve bu bilgilerin teyidi için gerekli tedbirler uygulanır. Bu kapsamda, kimlik bilgilerini içeren noter onaylı imza sirküleri kullanılabilir.

(7) Yükümlüler, ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerle sürekli iş ilişkisi tesisinde ayrıca tüzel kişiliğin yüzde yirmibeşi aşan hisseye sahip tüzel kişi ortaklarının kimliğini 7 nci maddeye göre tespit eder.

(Ek cümle: RG-24/2/2021-31405 2. Mükerrer-C.K-3580/10 md.) Yurt dışında mukim tüzel kişi ortakların bu kapsamda alınması gereken kimlik bilgilerinin teyidi, ilgili ülkede Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği muadili kuruluşların ya da verilerin resmi olarak tutulduğu diğer kuruluşların açık kaynakları üzerinden yapılabilir.

Özel dikkat gerektiren işlemler

MADDE 18- (1) Yükümlüler karmaşık ve olağandışı büyüklükteki işlemler ile görünürde makul hukuki ve ekonomik amacı bulunmayan işlemlere özel dikkat göstermek, talep edilen işlemin amacı hakkında yeterli bilgi edinmek için gerekli tedbirleri almak ve bu kapsamda elde edilen bilgi, belge ve kayıtları istenildiğinde yetkililere sunmak üzere muhafaza etmek zorundadır.

Müşteri durumunun ve işlemlerin izlenmesi

MADDE 19- (Değişik: 28/12/2009-2009/15720 K.) (1) Yükümlüler, müşterileri tarafından gerçekleştirilen işlemlerin; müşterilerinin mesleği, ticari faaliyetleri, iş geçmişi, mali durumu, risk profili ve fon kaynaklarına dair bilgiler ile uyumlu olup olmadığını sürekli iş ilişkisi kapsamında devamlı olarak izlemek ve müşterileri hakkındaki bilgi, belge ve kayıtları güncel tutmak zorundadır. Ayrıca bu müşterilerin kimlik tespitine ilişkin alınan telefon ve faks numarası ile elektronik posta adresine ilişkin bilgilerinin doğruluğu, risk temelli yaklaşım çerçevesinde gerektiğinde bu araçları kullanarak ilgiliyle irtibat kurulmak suretiyle teyit edilir. Finansal kuruluşlar sürekli iş ilişkisi dışında gerçekleştirilen işlemleri de risk temelli yaklaşımla izlemek amacıyla gerekli tedbirleri alır. Finansal kuruluşlar bu amaçlarla uygun risk yönetim sistemi oluşturur.

Teknolojik risklere karşı tedbir alınması ⁽²⁰⁾

MADDE 20- (1) Finansal kuruluşlar ile finansal olmayan belirli iş ve meslekler, yeni ve gelişen

(²⁰) 24/2/2021 tarihli ve 31405 2. Mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 3580 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının 11 inci maddesiyle bu maddenin birinci fıkrasında yer alan “Finansal kuruluşlar, yeni ve gelişen teknolojilerin” ibaresi “Finansal kuruluşlar ile finansal olmayan belirli iş ve meslekler, yeni ve gelişen teknolojilerin kullanımının, yeni dağıtım kanalları dâhil olmak üzere mevcut ve yeni ürün ile yeni iş uygulamalarının” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “Finansal kuruluşlar yüz yüze olmayan işlemler yapılmasını mümkün kılan sistemleri kullanarak gerçekleştirilen” ibaresi “Finansal kuruluşlar ile finansal olmayan belirli iş ve meslekler yüz yüze olmayan işlemler yapılmasını mümkün kılan yöntem veya sistemleri kullanarak gerçekleştirilen sürekli iş ilişkisi tesisi,” şeklinde değiştirilmiştir.

teknolojilerin kullanımının, yeni dağıtım kanalları dâhil olmak üzere mevcut ve yeni ürün ile yeni iş uygulamalarının getirdiği imkânların aklama ve terörün finansmanı amacıyla kullanılması riskine karşı özel dikkat göstermek ve bunu önlemeye yönelik uygun tedbirleri almak zorundadır.

(2) Finansal kuruluşlar ile finansal olmayan belirli iş ve meslekler yüz yüze olmayan işlemler yapılmasını mümkün kılan yöntem veya sistemleri kullanarak gerçekleştirilen sürekli iş ilişkisi tesisi, hesaba para yatırma, hesaptan para çekme ve elektronik transfer gibi işlemlere özel dikkat göstermek, müşterinin mali profiline ve faaliyetlerine uygun olmayan veya faaliyetleriyle ilgisi bulunmayan işlemleri yakından izlemek, tutar ve işlem sayısı limiti belirlemek de dâhil uygun ve etkili tedbirleri almak zorundadır.

Üçüncü tarafa güven

MADDE 21- (1) Finansal kuruluşlar; müşterinin, müşteri adına hareket eden kişinin ve gerçek faydalanıcının kimliğinin tespiti ve iş ilişkisinin veya işlemin amacı hakkında bilgi elde etme konularında, müşteriyle ilgili olarak başka bir finansal kuruluşun aldığı tedbirlere güvenerek iş ilişkisi tesis edebilir veya işlem yapabilir. Bu durumda Kanun ve Kanuna ilişkin düzenlemeler kapsamında nihai sorumluluk üçüncü tarafa güvenerek işlem gerçekleştiren finansal kuruluşa aittir.

(2) Üçüncü tarafa güvenilebilmesi;

a) (**Değişik: 28/12/2009-2009/15720 K.**) Üçüncü tarafın, kimlik tespiti, kayıtların saklanması ve müşterinin tanınması kuralının gereklerini sağlayacak diğer tedbirleri aldığından, yurt dışında yerleşik olması durumunda ise ayrıca aklama ve terörün finansmanıya mücadele alanındaki uluslararası standartlara uygun düzenleme ve denetlemelere tabi olduğundan,

b) Kimlik tespitine ilişkin belgelerin onaylı örneklerinin, talep edildiğinde üçüncü taraftan derhal temin edileceğinden, emin olunması şartıyla mümkündür.

(3) Üçüncü tarafa güvenerek iş ilişkisi tesis eden veya işlem yapan finansal kuruluş müşterinin kimlik bilgilerini üçüncü taraftan derhal alır.

(4) (**Değişik: 28/12/2009-2009/15720 K.**) Finansal kuruluşların kendi aralarında müşterileri adına yaptıkları işlemler ile finansal kuruluşların acente ve benzeri birimleriyle ana hizmet birimlerinin uzantısı veya tamamlayıcısı niteliğindeki hizmetleri yaptırdıkları kişilerle olan ilişkileri, üçüncü tarafa güven ilkesi kapsamında değildir.

(5) (**Ek: 28/12/2009-2009/15720 K.**) Üçüncü tarafa güven ilkesi, üçüncü tarafın riskli ülkelerde yerleşik olması durumunda uygulanmaz.

İşlemin reddi ve iş ilişkisinin sona erdirilmesi

MADDE 22- (1) Yükümlüler, kimlik tespiti yapamadıkları veya iş ilişkisinin amacı hakkında yeterli bilgi edinemedikleri durumlarda; iş ilişkisi tesis etmez ve kendilerinden talep edilen işlemi gerçekleştirmezler. Bu kapsamda isimsiz veya hayali isimlere hesap açamazlar.

(2) Daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin yeterliliği ve doğruluğu konusunda şüphe duyulması nedeniyle yapılması gereken kimlik tespit ve teyidinin yapılamadığı durumda iş ilişkisi sona erdirilir.

(3) Yükümlüler bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen hallerin şüpheli işlem olup olmadığını da ayrıca değerlendirirler.

Muhabirlik ilişkisi

MADDE 23- (1) Finansal kuruluşlar yurt dışı muhabirlik ilişkilerinde; ⁽²¹⁾

(²¹) 24/2/2021 tarihli ve 31405 2. Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 3580 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnın 12 nci maddesiyle bu fıkranın (a) bendine "ceza" ibaresinden sonra gelmek üzere "ya da uyarı" ibaresi eklenmiş ve aynı bentte yer alan "iş" ibaresi "işin mahiyeti ve" şeklinde değiştirilmiştir.

- a) Muhatap finansal kuruluşun aklama veya terörün finansmanı yönünden soruşturma geçirip geçirmediği ve ceza ya da uyarı alıp almadığı, işin mahiyeti ve konusu, itibarı ve üzerindeki denetim yeterliliği hususlarında kamuya açık kaynaklardan yararlanarak sıhhatli bilgi edinmek,
- b) Muhatap finansal kuruluşun aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele sistemini değerlendirmek, sistemin uygun ve etkin olduğundan emin olmak,
- c) Yeni muhabir ilişkiler kurmadan önce üst düzey yöneticinin onayının alınmasını sağlamak,
- ç) Kendilerinin ve muhatap finansal kuruluşun sorumluluklarını bu Yönetmeliğin Üçüncü Bölümündeki yükümlülükleri karşılayacak şekilde bir sözleşmeyle açıkça belirlemek,
- d) Muhabirlik ilişkisinin aktarmalı muhabir hesapların kullanılmasını kapsadığı durumlarda muhatap finansal kuruluşun bu Yönetmeliğin Üçüncü Bölümündeki esaslar çerçevesinde yeterli önlemleri aldığından ve talep edildiğinde ilgili müşterilerin kimlik bilgilerini sağlayabileceğinden emin olmak, için gerekli tedbirleri alır.
- (2) Finansal kuruluşlar, tabela bankalarla ve hesaplarını tabela bankalara kullandırmadığından emin olmadıkları finansal kuruluşlarla muhabirlik ilişkisine giremezler.

Elektronik transferler ⁽²²⁾ ⁽²³⁾

MADDE 24- (Değişik: 28/12/2009-2009/15720 K.) (1) Onbeşbin TL veya üzeri yurt içi ve yurt dışı elektronik transfer mesajlarında, gönderenin; ⁽²²⁾ ⁽²³⁾

- a) Adı ve soyadına, ticaret siciline kayıtlı tüzel kişinin unvanına, diğer tüzel kişiler ve tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin tam adına,
- b) Hesap numarasına, hesap numarasının bulunmadığı durumda işlemle ilgili referans numarasına,
- c) Adresi veya doğum yeri ve tarihi veya müşteri numarası, vatandaşlık numarası, pasaport numarası, vergi kimlik numarası gibi göndereni belirlemeye yarayan bilgilerden en az birine, yer verilmesi zorunlu olup bu bilgilerin doğruluğu ayrıca teyit edilir. **(Ek cümle: RG-24/2/2021-31405 2. Mükerrer-C.K-3580/13 md.)** Elektronik transfer mesajlarında alıcıya ilişkin olarak da bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen bilgilere yer verilir, bu bilgilerin teyidi zorunlu değildir.
- (2) **(Ek: RG-24/2/2021-31405 2. Mükerrer-C.K-3580/13 md.)** Onbeşbin TL'nin altındaki yurt içi ve yurt dışı elektronik transfer mesajlarında gönderene ve alıcıya ilişkin olarak birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen bilgilere yer verilir. Bu bilgilerin teyidi zorunlu değildir. ⁽²²⁾ ⁽²³⁾
- (3) Bankaların kendi nam ve hesaplarına aralarında gerçekleştirdikleri transferler ile kart numaralarının mesajlarda kullanılması kaydıyla, kredi ve banka kartları kullanılarak gerçekleştirilen transferler birinci fıkra kapsamı dışındadır.
- (4) Birinci fıkrada belirtilen bilgileri içermeyen elektronik transfer mesajı alan finansal kuruluş, söz konusu elektronik transferi iade eder veya bu mesajı gönderen finansal kuruluştan eksik olan bilgilerin tamamlanmasını sağlar.
- (5) Gönderilen mesajların sürekli olarak eksik bilgiler içermesi ve bu bilgilerin talep edildiği halde tamamlanmaması halinde, alıcı finansal kuruluş tarafından; gönderici finansal kuruluştan gelen elektronik transferlerin reddedilmesi veya söz konusu finansal kuruluşla yapılan işlemlerin sınırlandırılması ya da iş ilişkisine son verilmesi hususları göz önünde bulundurulur.
- (6) **(Ek:RG-24/2/2021-31405 2. Mükerrer-C.K-3580/13 md.)** Transfer emrinin verildiği finansal

⁽²²⁾ 24/2/2021 tarihli ve 31405 2. Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 3580 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının 13 üncü maddesiyle bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "İkibin" ibaresi "Yedibinbeşyüz" şeklinde, "zorunludur" ibaresi "zorunlu olup bu bilgilerin doğruluğu ayrıca teyit edilir" şeklinde değiştirilmiş ve birinci fıkrasından sonra gelmek üzere ikinci fıkra eklenmiş, diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

⁽²³⁾ 14/1/2023 tarihli ve 32073 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6702 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının 1 inci maddesiyle bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan "Yedibinbeşyüz" ibareleri "Onbeşbin" şeklinde değiştirilmiştir.

kuruluştan ödemeyi gerçekleştirecek finansal kuruluş kadar oluşan mesaj zincirinde göndericiye ilişkin olarak elektronik transfer mesajlarında bulunması gereken bilgilere transfere aracılık eden tüm finansal kuruluşlarca yer verilir ve bu bilgilerin transferin her aşamasında aktarılmasına özel dikkat gösterilir.

Riskli ülkelerle ilişkiler

MADDE 25- (1) Finansal kuruluşlar ile finansal olmayan belirli iş ve meslekler, riskli ülkelerde yerleşik gerçek ve tüzel kişiler, tüzel kişiliği olmayan teşekküller ve bu ülkelerin vatandaşları ile girecekleri iş ilişkilerine ve işlemlere özel dikkat göstermek, görünürde makul hukuki ve ekonomik amacı bulunmayan işlemlerin amacı ve mahiyeti hakkında mümkün olduğu ölçüde bilgi toplamak ve bunları kayda geçirmek zorundadır. ⁽²⁴⁾

(2) **(Ek:RG-24/2/2021-31405 2. Mükerrer-C.K-3580/14 md.)** Riskli ülkeler hakkında Türkiye'nin üyesi olduğu uluslararası kuruluşlarca kabul edilenler de dâhil olmak üzere alınması gereken tedbirleri belirlemeye Bakanlık yetkilidir.

Basitleştirilmiş Tedbirler

MADDE 26- (1) Bakanlıkça,

a) **(Değişik:28/12/2009-2009/15720K.)** Finansal kuruluşların kendi aralarında gerçekleştirdikleri işlemlerde,

b) Müşterinin 5018 sayılı Kanuna göre genel yönetim kapsamında olan kamu idaresi veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu olduğu işlemlerde,

c) Maaş ödemesi anlaşması kapsamında toplu müşteri kabulü yoluyla iş ilişkisi tesisinde,

ç) **(Değişik: 28/12/2009-2009/15720 K.)** Çalışanlara ücretlerinden kesinti yapılmak suretiyle emeklilik hakları sağlayan emeklilik planları ile emeklilik sözleşmelerine ilişkin işlemlerde

d) Müşterinin halka açık ve hisseleri borsaya kote edilmiş şirket olduğu işlemlerde, müşterinin tanınmasına yönelik tedbirler bakımından yükümlülerin daha basit tedbirler almalarına izin verilebilir. Bakanlık bu madde kapsamında uygulanabilecek tedbirler ile yukarıda sayılanlar dışında işlem türleri belirlemeye yetkilidir.

(2) Yükümlüler işlem nedeniyle aklama veya terörün finansmanı riskinin oluşabileceği durumlarda, basitleştirilmiş tedbirleri uygulayamazlar ve işlemin 27 nci maddeye göre şüpheli işlem olabileceğini göz önünde bulundururlar.

Sıkılaştırılmış Tedbirler (Ek: 9/5/2014-2014/6381 K.)

MADDE 26/A- (1) Finansal kuruluşlar ile finansal olmayan belirli iş ve meslekler, 18 inci, 20 nci ve 25 inci maddeler kapsamındaki işlemler ile risk temelli yaklaşım çerçevesinde tespit edecekleri yüksek riskli durumlarda, tespit edilen riskle orantılı olarak aşağıda belirtilen tedbirlerin bir veya birden fazlasını ya da tamamını uygular. ⁽²⁵⁾

(a) Müşteri hakkında ilave bilgi edinmek ve müşteri ile gerçek faydalanıcının kimlik bilgilerini daha sık güncellemek.

(b) İş ilişkisinin mahiyeti hakkında ilave bilgi edinmek.

(c) İşleme konu malvarlığının ve müşteriye ait fonların kaynağı hakkında mümkün olduğu ölçüde bilgi edinmek.

(ç) İşlemin amacı hakkında bilgi edinmek.

⁽²⁴⁾ 24/2/2021 tarihli ve 31405 2. Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 3580 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnın 14 üncü maddesiyle bu fıkraya "Finansal kuruluşlar" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile finansal olmayan belirli iş ve meslekler" ibaresi eklenmiştir.

⁽²⁵⁾ 24/2/2021 tarihli ve 31405 2. Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 3580 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnın 15 inci maddesiyle bu fıkraya "Finansal kuruluşlar" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile finansal olmayan belirli iş ve meslekler" ibaresi eklenmiştir.

- (d) İş ilişkisine girilmesini, mevcut iş ilişkisinin sürdürülmesini ya da işlemin gerçekleştirilmesini üst seviyedeki görevlinin onayına bağlamak.
- (e) Uygulanan kontrollerin sayı ve sıklığını artırmak ve ilave kontrol gerektiren işlem türlerini belirlemek suretiyle iş ilişkisini sıkı gözetim altında tutmak.
- (f) Sürekli iş ilişkisi tesisinde ilk finansal hareketin, müşterinin tanınmasına ilişkin esasların uygulandığı bir başka finansal kuruluştan yapılmasını zorunlu tutmak.
- (2) Bakanlık, bu madde kapsamında dikkate alınacak yüksek riskli durumlar ile yukarıda sayılanlar dışında ayrıca sıkılaştırılmış tedbirler belirlemeye yetkilidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Şüpheli İşlem Bildirimine İlişkin Esaslar

Şüpheli işlem bildirimi

MADDE 27- (1) Şüpheli işlem, yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işleme konu malvarlığının; yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına, bu kapsamda terörist eylemler için ya da terör örgütleri, teröristler veya terörü finanse edenler tarafından kullanıldığına veya bunlarla ilgili ya da bağlantılı olduğuna dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması halidir.

(2) Şüpheli işlemler yükümlüler tarafından tutar gözetilmeksizin Başkanlığa bildirilir. Şüpheli işlem bildirimi; gerçek kişi yükümlünün bizzat kendisi, tüzel kişi yükümlünün kanuni temsilcileri, tüzel kişiliği bulunmayanların yöneticileri veya bunlar tarafından yetkili kılınanlar, uyum görevlisi atanan yükümlülerde ise bu görevliler tarafından yerine getirilir.

(3) Şüphe veya şüpheyi gerektiren makul bir sebebin olup olmadığı hususu gerektiğinde birden çok işlem bir arada ele alınarak değerlendirilir.

(4) Şüpheli işlemlerin devamlı bilgi verme kapsamında bildirilmiş olması şüpheli işlem bildirim yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

(5) Başkanlık şüpheli işlem tipleri belirlemeye yetkilidir.

Şüpheli işlem bildirim formunun düzenlenmesi ve bildirimde süre

MADDE 28- (1) Yükümlüler şüpheli bir işlemle karşılaştıklarında işlem hakkında gerekiyorsa yetki ve imkânları ölçüsünde araştırma yaparak edinilen bilgi ve bulguları göz önüne alıp Şüpheli İşlem Bildirim Formu doldurmak suretiyle Başkanlığa şüpheli işlem bildiriminde bulunurlar.

(2) Şüpheli işlemler, işleme ilişkin şüphenin oluştuğu tarihten itibaren en geç on iş günü içinde Başkanlığa bildirilir.

(3) Bildirimde bulunan işlemle ilgili olarak daha sonra yeni bilgi ve bulgular elde edildiği takdirde, tekrar Şüpheli İşlem Bildirim Formu doldurulur ve daha önce yapılan bildirimde ek olduğu belirtilerek gecikmeksizin Başkanlığa gönderilir.

(4) Bakanlık, Şüpheli İşlem Bildirim Formlarının düzenlenmesine, bildirimlerin elektronik ortam ve bilgi iletişim araçları kullanılarak yapılması zorunluluğu getirilmesine ve şüpheli işlem bildirimlerinde elektronik imza kullanılmasına ilişkin usul ve esasları yükümlüler bazında ayrı ayrı belirlemeye yetkilidir.

(5) Başkanlıkça, bildirimlere yönelik rehberler çıkarılabilir ve bu rehberler elektronik ortamda yayımlanabilir. Bildirimler bu rehberlere uygun şekilde yapılır. ⁽²⁶⁾

Şüpheli işlem bildirimlerinin gizliliği ve bildirimde bulunanların korunması

MADDE 29- (1) Yükümlüler, Başkanlığa şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğuna veya

⁽²⁶⁾ 9/5/2014 tarihli ve 2014/6381 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki Yönetmeliğin 14 üncü maddesiyle bu fıkra yer alan

“bildirimlerin elektronik ortamda gönderilmesine” ibaresi “bildirimlere” şeklinde değiştirilmiştir.

bulunulacağına dair, yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanlarına ve yargılama sırasında mahkemelere verilen bilgiler dışında, işleme taraf olanlar dâhil olmak üzere hiç kimseye bilgi veremezler.

(2) Bu yükümlülük şüpheli işlemi Başkanlığa bildiren kişi, kurum ve kuruluşlar veya bu kimselerin işlemi fiilen yapan ve yöneten mensupları veya bunların kanuni temsilcileri ve vekillerinin yanı sıra şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğuna herhangi bir şekilde vakıf olan diğer personeli de kapsar. Uyum görevlisi tayin edilen yükümlülerde, uyum görevlisine yapılan dâhili bildirimler de gizlilik kapsamındadır. Şüpheli işlem bildirimlerini elektronik ortamda gerçekleştiren uyum görevlileri, sisteme erişimi sağlayan her türlü ortamdaki kart, şifre ve sair bilgi ve araçları hiç kimseye veremez.

(3) Yükümlüler yurt dışındaki merkezlerine veya şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimlerine, müşterisi hakkında şüpheli işlem bildiriminde bulunduğuna dair hiçbir şekilde bilgi veremez.

(4) Şüpheli işlem bildirimini yükümlülüğünü yerine getiren gerçek ve tüzel kişiler, bunların uyum görevlileri, yükümlülerin kanuni temsilcisi, yöneticisi ve çalışanları hiçbir şekilde hukukî ve cezaî bakımdan sorumlu tutulamaz.

Geri bildirim

MADDE 30- (1) Şüpheli işlem bildiriminde bulunan yükümlülere Başkanlıkça, bildirim kayda alındığına dair bilgi verilir.

(2) (**Değişik: 28/12/2009-2009/15720 K.**) Başkanlık, alınan şüpheli işlem bildirimlerinin etkinliğine ilişkin olarak belli periyotlarla genel değerlendirme yapar. Ayrıca Başkanlık, şüpheli işlem bildirimlerine ilişkin istatistikî verileri, aklama ve terörün finansmanında kullanılan yöntemleri, oluşan eğilimleri, şüpheli işlem bildirimleri sonrası süreçler ve varılan sonuçlardan faydalanılarak hazırlanan örnek olayları, yıllık faaliyet raporları, rehberler ya da periyodik yayınlar yoluyla yayımlayabilir, eğitim amacıyla kullanabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Bilgi ve Belge Vermeye İlişkin Esaslar

Bilgi ve belge verme

MADDE 31- (1) Kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kuruluşlar; Başkanlık ve denetim elemanları tarafından istenilecek her türlü bilgi, belge ve bunlara ilişkin mikrofiş, mikrofilm, manyetik teyp, disket ve benzeri ortamlar da dâhil olmak üzere her türlü ortamdaki kayıtlarını, bu kayıtlara erişimi sağlamak veya okunabilir hale getirmek için gerekli tüm bilgi ve şifreleri tam ve doğru olarak istenilen usul, şekil ve sürede gecikmeksizin vermek ve gerekli kolaylığı sağlamak zorundadır. ⁽²⁷⁾

(2) Kendisinden talepte bulunanlar, savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek bilgi ve belge vermekten kaçınamazlar.

(3) Yükümlüler yerinde yapılacak denetimler kapsamında defter ve belgeleri denetime hazır bulundurmak; tüm bilgi işlem sistemini, denetimin amaçlarına uygun olarak denetim elemanlarına açmak ve verilerin güvenliğini sağlamak zorundadır.

(4) Bilgi ve belgeler acil haller dışında yazılı olarak istenir. Yazıyla istenilen bilgi ve belgeler için yedi günden az olmamak üzere uygun bir süre verilir. Sözlü olarak bilgi ve belge talep edilmesi halinde bu talep yazı ile teyit edilir.

Yükümlüler tarafından devamlı bilgi verme

MADDE 32- (1) Yükümlüler taraf oldukları veya aracılık ettikleri işlemlerden, Bakanlıkça belirlenecek tutarı aşanları Başkanlığa bildirmek zorundadır.

⁽²⁷⁾ 9/5/2014 tarihli ve 2014/6381 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki Yönetmeliğin 15 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan “olarak”

ibaresinden sonra gelmek üzere “, istenilen usul, şekil ve sürede gecikmeksizin” ibaresi eklenmiştir.

- (2) Mahiyeti itibarıyla birbiriyle bağlantılı işlemler tek bir işlem olarak değerlendirilir.
- (3) Hafta sonu ve tatil günleri ile gece boyunca yapılan işlemler, bu işlemlerin yapıldığı zamanı takip eden ilk iş gününün işlemi olarak kabul edilir.
- (4) Devamlı bilgi verme kapsamındaki işlem türleri, bilgilerin ne şekilde ve hangi sürelerde verileceği, kapsam dışında tutulacak yükümlüler ile uygulamaya ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.
- (5) Bakanlık, devamlı bildirimle ilişkin formların düzenlenmesine, her türlü elektronik bilgi iletişim araç ve ortamı yoluyla Başkanlığa bildirilmesine ve bildirimlerde elektronik imza kullanımına ilişkin usul ve esasları, yükümlüler bazında ayrı ayrı belirlemeye yetkilidir. Bildirimlerin elektronik ortamda yapılmasına yönelik uygulama tarihleri Başkanlıkça belirlenir.
- (6) Başkanlıkça, bildirimlerin elektronik ortamda gönderilmesine yönelik rehberler çıkarılabilir ve bu rehberler elektronik ortamda yayımlanabilir. Bildirimler bu rehberlere uygun şekilde yapılır.

Devamlı bilgi vermede istisna ve muafiyetler

MADDE 33- (1) Yükümlülerce Başkanlığa devamlı bilgi verilmesinde, bankaların kendi aralarında kendi ad ve hesaplarına gerçekleştirdikleri işlemler ile finansal kuruluşların 5018 sayılı Kanuna göre genel yönetim kapsamındaki idareler, kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile yaptıkları işlemler devamlı bilgi verme yükümlülüğü kapsamında değildir.

Kamu kurumları tarafından devamlı bilgi verme

- MADDE 34-** (1) Kanunları gereğince yükümlülere kuruluş ve faaliyet izni veren veya bunlara ilişkin kayıt tutmak zorunda olan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kurum ve kuruluşlar; yükümlülerin adı, soyadı veya unvanı, yüzde ondan fazla hisseye sahip ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile genel müdür veya yöneticilerine ilişkin bilgiler ile iletişim bilgilerini Başkanlığa bildirirler.
- (2) Birinci fıkrada belirtilen bilgilerde meydana gelen değişiklikler, ilgili kurum veya kuruluş tarafından değişikliği takip eden ayın onbeşinci gününe kadar Başkanlığa bildirilir.
- (3) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen hususların Kanunun 9 uncu maddesine istinaden kurulan erişim sistemi ile sağlanması halinde birinci fıkra hükmü uygulanmaz.
- (4) Bildirime ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye Bakanlık yetkilidir.

ALTINCI BÖLÜM

Yükümlülük Denetimi

Denetimin kapsamı ⁽²⁸⁾

- MADDE 35-** (1) Yükümlülük denetimi, yükümlülerin yükümlülüklerle uyum durumunu tespit amacıyla risk temelli bir yaklaşımla yapılan yükümlülüklerle uyum denetimi ile yükümlülük ihlallerini tespiti yönelik yükümlülük ihlal incelemesini kapsar. **(Ek cümle:RG-24/2/2021-31405 2. Mükerrer-C.K-3580/16 md.)** Yükümlülük denetiminde yerinde veya uzaktan denetim yöntemleri kullanılabilir.
- (2) Başkanlık, yükümlülük denetiminin münferiden veya bir denetim programı kapsamında yapılmasını isteyebilir. Başkanlık, (...) ilgili denetim biriminin görüşünü alarak denetim programı hazırlayabileceği gibi bu birimin denetim programına yükümlülük denetiminin de dâhil edilmesini talep edebilir.
- (3) Başkanlık yükümlülüklerle uyum denetimlerinin ve yükümlülük ihlal incelemelerinin kapsam ve süresini belirlemeye yetkilidir.
- (4) Kendisinden yükümlülük denetimi yapılması talebinde bulunulan birim bu talebin gereğini yerine

⁽²⁸⁾ 24/2/2021 tarihli ve 31405 2. Mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 3580 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının 16 ncı maddesiyle bu maddenin birinci fıkrasına “tespit amacıyla” ibaresinden sonra gelmek üzere “risk temelli bir yaklaşımla” ibaresi eklenmiş ve ikinci fıkrada yer alan “uygulama zamanı konusunda” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

getirmek zorundadır.

(5) Başkanlık yükümlülük denetimi konusunda diğer usul ve esasları belirlemeye, bu kapsamda denetim rehberleri hazırlamaya yetkilidir.

Denetime yetkililer ve yetkileri

MADDE 36- (1) Yükümlülük denetimleri denetim elemanları vasıtasıyla yerine getirilir.

(2) Yükümlülük denetimiyle görevlendirilen denetim elemanları, kamu kurum ve kuruluşları da dâhil gerçek ve tüzel kişilerden ve tüzel kişiliği olmayan kuruluşlardan her türlü bilgi, belge ve kanunî defterleri istemeye ve bunlar nezdinde her türlü evrak ve kayıtları incelemeye, ilgililerden yazılı ve sözlü bilgi almaya yetkili olup ayrıca diğer kanunların kendilerine verdiği yetkileri de kullanır.

(3) Yükümlüler, denetim esnasında denetim elemanlarına uygun çalışma ortamı sağlamak da dâhil gerekli her türlü kolaylığı göstermek zorundadır.

Denetim elemanının görevlendirilmesi

MADDE 37- (1) Başkanın görevlendirme talebi üzerine ilgili birim amirinin teklifi ve bağlı veya ilgili bulundukları Bakanın onayı ile yükümlülük denetimi yapmak üzere denetim elemanı görevlendirilir. Görevlendirme, talep tarihinden itibaren en geç on gün içinde yapılır.

(2) Münferiden yapılacak yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanı, göreve ilişkin Başkanlık yazısının kendisine tebliğinden itibaren en geç 15 gün içinde göreve başlayarak göreve başlama tarihini bu süre içinde Başkanlığa ve birimine yazılı olarak bildirir. Bir denetim programı kapsamında yapılan yükümlülük denetimlerinde denetim elemanı göreve fiilen başladığı tarihi Başkanlığa yazılı olarak bildirir.

(3) Denetim elemanları, Başkanlıkça, yürütmekte oldukları denetimlerde bağlantı kurularak kendilerine intikal ettirilen konuları, ayrı bir görevlendirme onayı aramaksızın ilk görevlendirme onayı kapsamında sonuçlandırır.

(4) Denetim sonuçlanmadan herhangi bir nedenle görevinden ayrılacak olan denetim elemanı, denetimde geline aşamaları gösterir bir devir raporu düzenleyerek Başkanlığa gönderir. İlgili birim, mevcut denetim elemanı görevinden ayrılmadan en az on gün önce, yeni denetim elemanı görevlendirir. Görevinden ayrılacak olan denetim elemanı devir raporunun bir örneğini ve ilgili tüm belgeleri, yeni görevlendirilen denetim elemanına bu süre içerisinde tutanakla teslim eder. Yeni görevlendirilen denetim elemanı tutanağın birer örneğini birimine ve Başkanlığa gönderir. İşe başlama ve ayrılma açısından tutanak tarihi esas alınır. Bu işlemlerin zamanında gerçekleştirilmesi hususunda ilgili birimce gerekli tedbirler alınır.

(5) Başkanlık, denetim için birden fazla denetim elemanından oluşan ekip teşkil edebilir. Başkanlık, denetim elemanlarından birini koordinasyonu sağlamak amacıyla görevlendirir. Koordinasyonu sağlayan denetim elemanı, ekip içerisinde bilgi ve belge akışını sağlar. Ekip çalışmalarının birlikte planlanması, yürütülmesi, sonuçlandırılması ve raporların birlikte düzenlenmesi esastır.

(6) Birden fazla ekip oluşturulması halinde koordinasyonu sağlayan denetim elemanlarından biri genel koordinasyonu sağlamak üzere Başkanlıkça görevlendirilebilir.

(7) Yükümlülük denetiminin, denetime konu işlemlerin gerçekleştiği yerde yapılması esastır. Denetim elemanları, yanlarında memuriyet sıfatlarını gösteren fotoğraflı resmi bir belge bulundururlar ve gittikleri yerde işe başlamadan önce bu belgeyi ilgililere gösterirler.

(8) Hazırlanan raporun Başkanlıkça işleme konulmasına karar verilen tarihte görev sona erer. Bu durum, denetim elemanına ve bağlı olduğu birime bildirilir.

Denetim Elemanının Başkanlıkta Geçici Olarak Görevlendirilmesi ve Çalışma Esasları- (Ek: 9/5/2014-2014/6381 K.)

MADDE 37/A- (1) Başkanlık, yükümlülük denetimi görevini Kanunun ek 1 inci maddesine göre Başkanlık emrinde geçici süreyle görevlendirilen denetim elemanları vasıtasıyla da yerine getirebilir.

(2) Geçici görevli denetim elemanları, görevlendirme süreleri içerisinde Başkanın veya görevlendireceği başkan yardımcısının gözetimi altında ve talimatları doğrultusunda çalışır.

(3) Geçici görevli denetim elemanları Başkanlık Makamından alınan görevlendirme onayı ile

görevlendirilir. Başkanlıkça yükümlülük denetimi kapsamında birden fazla görevlendirme yapılabilir. Görevlendirme onayının tebliği tarihinden itibaren derhal göreve başlanır.

(4) Verilen denetim görevinin hangi sürede sonuçlandırılacağı Başkanlık tarafından belirlenir. Geçici görevli denetim elemanları bu süre sonunda hazırlayacakları raporu Başkanlığa sunar.

(5) Başkanlık nezdindeki veri tabanı ve erişim sistemleri, Başkanlıkça belirlenen erişim yetkileri çerçevesinde denetim elemanları tarafından kullanılır. Yükümlülük denetimleri denetim elemanları tarafından bizzat yürütülür ve sonuçlandırılır.

(6) Geçici görevli denetim elemanlarının çalışma usul ve esaslarına ilişkin bu maddede yer almayan hususlarda bu Yönetmeliğin denetimle ilgili diğer hükümleri uygulanır.

Hazine ve maliye uzmanlarının denetim elemanı olarak görevlendirilmesi ve çalışma esasları **MADDE 37/B– (Ek:RG-24/2/2021-31405 2. Mükerrer-C.K-3580/17 md.)**

(1) Başkanlık, yükümlülük denetimi görevini, Başkanlıkta istihdam edilen ve bu işle görevlendirilen hazine ve maliye uzmanları vasıtasıyla da yerine getirebilir.

(2) Yükümlülük denetimi ile görevlendirilen hazine ve maliye uzmanları, yükümlülük denetiminden sorumlu daire başkanının gözetim ve koordinasyonunda çalışır.

(3) Hazine ve maliye uzmanları, Başkanlık Makamından alınan görevlendirme onayı ile görevlendirilir. Başkanlıkça yükümlülük denetimi kapsamında birden fazla görevlendirme yapılabilir. Görevlendirme onayının tebliği tarihinden itibaren derhal göreve başlanır.

(4) Verilen yükümlülük denetimi görevinin hangi sürede sonuçlandırılacağı Başkanlık tarafından belirlenir. Bu süre sonunda hazırlanacak rapor Başkanlığa sunulur.

(5) Yükümlülük denetimleri, hazine ve maliye uzmanları tarafından bizzat yürütülür ve sonuçlandırılır. Denetimin yürütülmesinde bu Yönetmeliğin 36 ncı maddesi uygulanır.

(6) Hazine ve maliye uzmanlarının çalışma usul ve esaslarına ilişkin bu maddede yer almayan hususlarda bu Yönetmeliğin yükümlülük denetimiyle ilgili diğer hükümleri uygulanır.

Denetim raporları

MADDE 38- (1) Yükümlülükler uyum denetimi sonucunda yükümlülük uyum denetimi raporu, yükümlülük ihlal incelemesi sonucunda ise yükümlülük ihlali inceleme raporu düzenlenir.

(2) Denetim elemanları yükümlülükler uyum denetimi sırasında tespit ettikleri yükümlülük ihlalleri için ayrıca yükümlülük ihlali inceleme raporu düzenler.

(3) Denetim raporlarına ilişkin usul ve esaslar Başkanlıkça belirlenir.

Raporlar üzerine yapılacak işlemler

MADDE 39- (1) Denetim elemanları tarafından düzenlenerek Başkanlığa sunulan raporlar, Başkanlıkça belirlenen rapor standartlarına uygunluk ve hukuki ya da maddi hata bulunup bulunmadığı yönünden değerlendirilir. **(Değişik ikinci cümle: 28/12/2009-2009/15720 K.)** Başkanlık tarafından yapılan değerlendirme sonucuna göre işlem tesis edilir.

(2) Bu Yönetmeliğin Üçüncü Bölümü ile 27 nci ve 28 inci maddelerinde belirtilen hükümlere uymayan yükümlüler (.....) ile bu Yönetmeliğin 32 nci maddesinde belirtilen hükümlere uymayan yükümlüler hakkında idari para cezası uygulanır. ⁽²⁹⁾

(3) **(Değişik:RG-24/2/2021-31405 2. Mükerrer-C.K-3580/18 md.)** Kanunun 5 inci maddesinde yer alan eğitim, iç denetim, kontrol ve risk yönetim sistemleri oluşturulması, uyum görevlisi tayini ile Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenecek diğer tedbirler kapsamındaki yükümlülükler aykırı hareket edilmesinin tespiti halinde yükümlülere yazılı ihtar yapılarak otuz günden az olmamak üzere bir süre verilir. Bu süre sonunda eksikliklerin tamamlanmaması halinde beş yüz bin

⁽²⁹⁾ 24/2/2021 tarihli ve 31405 2. Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 3580 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının 18 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan “, bunların işlemi fiilen yapan çalışanları ve işlemin sonuçlandırılması bakımından görev ve sorumluluğu bulunan yöneticileri” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

Türk Lirası idari para cezası uygulanır. İdari para cezasının tebliği ile birlikte yazılı ihtar yapılarak altmış günden az olmamak üzere yeni bir süre verilir. Bu süre sonunda da eksikliklerin tamamlanmaması halinde verilen ilk idari para cezasının iki katı idari para cezası daha uygulanır. İkinci idari para cezasının tebliğinden itibaren otuz gün içinde eksikliklerin tamamlanmaması halinde yükümlünün faaliyetlerinin belli bir süre durdurulması, kısıtlanması veya faaliyet izin belgesinin iptaline yönelik tedbirlerin alınması için durum ilgili kuruma bildirilir. Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen söz konusu yükümlülüklere uymayan sorumlu yönetim kurulu üyesine, yoksa üst düzey yöneticisine ise belirtilen ihtarlar yapılmak ve sürelerle uyulmak koşuluyla yükümlüye verilen idari para cezasının dörtte biri uygulanır.

(4) Yönetmeliğin 29 uncu, 31 inci ve 46 ncı maddelerindeki yükümlülüklerin ihlali konusunda düzenlenen yükümlülük ihlali inceleme raporu Başkanlıkça yetkili Cumhuriyet savcılığına gönderilir.

(5) **(Değişik: 9/5/2014-2014/6381 K.)** Yükümlülük ihlali inceleme raporlarının Cumhuriyet savcılıkları nezdinde izlenmesi ve davaların takibi ile diğer usule ilişkin işlemler 13/12/1983 tarihli ve 178 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 26/9/2011 tarihli ve 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname gereğince yapılır.

Bildirim

MADDE 40- (1) Denetim elemanları, kendi görev alanlarına ilişkin olarak kurumlarınca verilen görevler ile aklama suçu incelemeleri sırasında karşılaştıkları yükümlülük ihlallerini Başkanlığa yazılı olarak derhal bildirir.

(2) Yükümlü nezdinde herhangi bir kanunla verilmiş denetim yetkisini haiz olanlar, kendi birimlerince verilen görevlerin ifası sırasında, Kanun kapsamındaki bir yükümlülük ihlaliyle karşılaştıklarında durumu birimleri aracılığıyla Başkanlığa intikal ettirir.

(3) Yükümlülük denetimi sırasında aklama ve terörün finansmanına ilişkin herhangi bir hususun tespit edilmesi veya böyle bir durumun varlığından şüphe edilmesi halinde konu, denetim elemanları tarafından derhal Başkanlığa yazılı olarak bildirilir.

(4) Denetim elemanları, yükümlülük denetimleri sırasında, diğer kurumların görev alanını ilgilendiren mevzuata aykırı herhangi bir hususu tespit etmeleri veya böyle bir durumun varlığından şüphe etmeleri halinde konuyu ilgili birimlere intikal ettirerek Başkanlığa da bilgi verir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Gümrük İdaresine Yapılacak Açıklama

Açıklama usul ve esasları

MADDE 41- (1) Türk parası, döviz veya bunlarla ödemeyi sağlayan belgeleri yurt dışına çıkaran veya yurda getiren yolcular, gümrük idaresinin talebi üzerine bunlarla ilgili olarak tam ve doğru açıklama yapmakla mükelleftir. Bu değerlerin yolcunun üzerinde, çantasında veya bagajında olması bu maddenin uygulanmasında farklılık arz etmez.

(2) Bu maddenin uygulanmasında, yolcu beraberinde bulunan bono, poliçe ve çekler ile seyahat çekleri, posta çekleri, yurt içinde veya yurt dışında yerleşik kuruluşlarca verilen ödeme emri mahiyetindeki belgeler Türk parası veya dövizle ödemeyi sağlayan belge olarak kabul edilir. Bir tutarı ihtiva eden bu neviden belgenin, tarih, lehtar, imza, adres ve benzeri unsurlar bakımından eksik olması açıklama yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

(3) Yolculardan açıklamada bulunmalarını istemeye gümrük idaresinin gümrük kapılarında görevli personeli yetkilidir.

(4) Yolcu beraberindeki değerler yolcu tarafından açıklama yapılmış olsun veya olmasın gümrük idaresinin yetkili personeli tarafından tespit edilir.

(5) Bu maddedeki bildirim mecburiyeti Türk parasının kıymetini koruma hakkındaki mevzuatla getirilen bildirim mecburiyetini ortadan kaldırmaz.

Tutanak düzenlenmesi

MADDE 42- (1) Kendisinden açıklama talep edilen yolcu ile ilgili tespitler bir tutanağa bağlanır.

(2) Düzenlenen tutanakta asgari aşağıdaki bilgilerin yer alması zorunludur:

- a) Tutanağın düzenlendiği yer ve tarih.
 - b) Yolcunun, 6 ncı maddede sayılan bir kimlik belgesi üzerinden tespit edilen kimlik bilgileri.
 - c) Yolcunun mesleği veya işgal konusu.
 - ç) Yolcunun beyan ettiği yerleşim yeri adresi ile gideceği adres ve varsa telefon numarası.
 - d) Yolcunun, beraberindeki değerlerin cinsi, miktarı, tutarı, kime ait olduğu konusundaki açıklamaları.
 - e) Yolcu beraberindeki değerlerin gümrük görevlilerince tespit edilen cins, miktar ve tutarları itibarıyla ayrıntılı listesi.
 - f) Kanunun 16 ncı maddesindeki mükellefiyet bakımından ortaya çıkan duruma ilişkin açıklamalar.
 - g) Tutanağın sayfa ve nüsha sayısı.
 - ğ) Yolcunun imzası.
 - h) Tutanağı düzenleyen görevlinin adı, soyadı, unvanı, sicil numarası ve imzası.
- (3) Tutanaklar ilgili merci ve taraflara verilecek örnekler de dikkate alınarak yeterli sayıda düzenlenir.

Açıklama yapılmaması veya gerçeğe aykırı açıklama yapılması

MADDE 43- (1) Yetkililerce talep edildiği halde herhangi bir açıklama yapılmaması veya yanlış ya da yanıltıcı açıklama yapılması halinde, yolcu beraberindeki değerlerin nakli durdurulur ve bu değerler gümrük idaresi tarafından muhafaza altına alınır. Ayrıca durum şüpheli sayılarak düzenlenen tutanakla birlikte yedi gün içinde Başkanlığa bildirilmekle birlikte ilgili diğer mercilere de intikal ettirilir.

(2) Gümrük idaresince, beraberindeki değerler hakkında açıklama yapmayan yolcuya beraberindeki değer, tutar konusunda gerçeğe aykırı açıklamada bulunan yolcuya beyan ettiği değer ile gerçek değer arasındaki farkın onda biri kadar idari para cezası verilir.

(3) Binbeşyüz Türk Lirasına kadar olan farklar için birinci ve ikinci fıkra hükümleri uygulanmaz. ⁽³⁰⁾

(4) Gümrük idaresi tarafından talep edilecek açıklamaya ilişkin diğer usul ve esaslar Başkanlığın görüşü alınarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenir. ⁽³¹⁾

Arama

MADDE 44- (1) Beraberindeki değerlerin tespiti için görevlilere gerekli kolaylığı sağlamayan yolcuların üst, eşya ve araçları Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliğine göre kolluk tarafından aranır.

Başkanlığa yapılacak bildirim

MADDE 45- (1) Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, 42 ncı madde gereğince düzenlenen tutanaktaki tespitlerin elektronik ortama kaydedilmesi ve kayıtların muhafazası için gerekli önlemleri alır. Başkanlık, elektronik ortama kaydedilen veriler kullanılarak istatistik hazırlanmasını ve verilerin çeşitli formatlarda Başkanlığa intikal ettirilmesini isteyebilir. ⁽³¹⁾

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Muhafaza ve İbraz

⁽³⁰⁾ 28/12/2009 tarihli ve 2009/15720 sayılı Bakanlar Kurulu Eki Yönetmeliğin 18 inci maddesiyle bu fıkarda yer alan "Yeni Türk Lirasına" ibaresi "Türk Lirasına" olarak değiştirilmiştir.

⁽³¹⁾ 9/5/2014 tarihli ve 2014/6381 sayılı Bakanlar Kurulu Eki Yönetmeliğin 18 ve 19 uncu maddeleriyle bu fıkralarda yer alan "Gümrük Müsteşarlığı" ibareleri "Gümrük ve Ticaret Bakanlığı" şeklinde değiştirilmiştir.

Muhafaza ve ibraz yükümlülüğü

MADDE 46- (1) Yükümlüler her türlü ortamdaki, yükümlülüklerine ve işlemlerine ilişkin belgeleri düzenleme tarihinden, defter ve kayıtları ise son kayıt tarihinden; kimlik tespitine ilişkin belge ve kayıtları son işlem tarihinden itibaren sekiz yıl süre ile muhafaza etmek ve istenmesi halinde yetkililere ibraz etmek zorundadır. Yükümlü nezdindeki hesaplarla ilgili kimlik tespitine ilişkin belgelerin muhafaza süresinin başlangıç tarihi hesabın kapatıldığı tarihtir.

(2) Başkanlığa yapılan şüpheli işlem bildirimine veya uyum görevlisine yapılan dâhili bildirimlere yönelik belge ve kayıtlar, bildirimde ek yapılan belgeler, uyum görevlilerince bildirimde bulunmama kararı verilen şüpheli işlemlere ilişkin yazılı gerekçeler, muhafaza ve ibraz yükümlülüğü kapsamındadır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Diğer Hükümler

Merkezi Kayıt Kuruluşu Anonim Şirketi ve Borsa İstanbul Anonim Şirketi ⁽³²⁾

MADDE 47- (Değişik: 29/2/2016-2016/8566 K.) (1) Merkezi Kayıt Kuruluşu Anonim Şirketinin bu Yönetmeliğin Üçüncü ve Dördüncü Bölümündeki hükümler bakımından yükümlülüğü 7/8/2014 tarihli ve 29081 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Merkezi Kayıt Kuruluşunun Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmelikte belirtilen Merkezi Kayıt Kuruluşu Anonim Şirketinin üyeleriyle sınırlıdır.

(2) Borsa İstanbul Anonim Şirketinin Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasasındaki saklama hizmetine ilişkin olarak bu Yönetmeliğin Üçüncü ve Dördüncü Bölümündeki hükümler bakımından yükümlülüğü, 21/5/2007 tarihli ve 26528 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Kıymetli Madenler Borsası Aracı Kuruluşlarının Faaliyet Esasları ile Kıymetli Madenler Aracı Kurumlarının Kuruluşu Hakkında Yönetmelikte tanımlanan kıymetli madenler aracı kuruluşları ile sınırlıdır.

Döviz kurları

MADDE 48- (1) Yabancı para ve yabancı para cinsinden ödemeyi sağlayan belge tutarlarının Türk Lirası karşılıklarının tespitinde, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından ilgili gün için ilan edilen gösterge niteliğindeki döviz alış kuru veya alım satıma konu olmayan bilgi amaçlı döviz kuru esas alınır. ⁽³³⁾ ⁽³⁴⁾

Özel kayıtların tutulması

MADDE 49- (1) Bakanlık, yükümlüler için 32 nci maddede belirlenen işlemlerin mahiyeti ve niteliğine göre gerektiğinde özel kayıtların tutulmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

⁽³²⁾ Bu madde başlığı "Merkezi Kayıt Kuruluşu" iken, 29/2/2016 tarihli ve 2016/8566 sayılı Bakanlar Kurulu Eki Yönetmeliğin 3 üncü maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

⁽³³⁾ 28/12/2009 tarihli ve 2009/15720 sayılı Bakanlar Kurulu Eki Yönetmeliğin 17 nci maddesiyle bu fıkra yer alan "gösterge niteliğindeki döviz alış kuru" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya alım satıma konu olmayan bilgi amaçlı döviz kuru" ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

⁽³⁴⁾ 28/12/2009 tarihli ve 2009/15720 sayılı Bakanlar Kurulu Eki Yönetmeliğin 18 inci maddesiyle bu fıkra yer alan "Yeni Türk Lirası" ibaresi "Türk Lirası" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 50- (1) 3/6/1997 tarihli ve 97/9523 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair 4208 Sayılı Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

ONUNCU BÖLÜM Geçici ve Son Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1- Kanunun 5 inci maddesi gereğince çıkarılacak Yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar 3/6/1997 tarihli ve 97/9523 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair 4208 Sayılı Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 14/A maddesi, 16 ncı maddesinin ikinci fıkrası ile 16/A maddesinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 2 – (Değişik: 31/3/2008-2008/13460 K.) (1) Yükümlüler, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sürekli iş ilişkisi içinde bulundukları müşterilerinin kimlik tespiti kapsamındaki bilgilerini 31/12/2008 tarihine kadar Yönetmeliğe uygun hale getirir. Bu maddenin uygulanmasında yükümlü grupları itibarıyla yapılacak işlemlerin kapsamı, sürelerin yeniden belirlenmesi, uygulamaya ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 3- (Ek: 31/3/2008-2008/13460 K.) (1) 1/4/2008 ile 30/6/2008 tarihleri arasında yapılan işlemlere ait olup teyidi zorunlu olan adres ve diğer iletişim bilgilerinin teyidi, 5 inci maddenin üçüncü fıkrasında yazılı süreyle bağlı olunmaksızın, yükümlülerce 31/12/2008 tarihine kadar tamamlanır.

GEÇİCİ MADDE 4- (Ek: 1/6/2010-2010/582 K.) (1) 28/12/2009 tarihli ve 2009/15720 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 13 üncü maddesi ile değiştirilen 24 üncü madde hükmü 1/1/2011 tarihinden itibaren uygulanır. Bu tarihe kadar 24 üncü maddenin değiştirilmeden önceki hükmünün uygulanmasına devam olunur.

Yürürlük

MADDE 51- (1) Bu Yönetmelik 1/4/2008 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 52- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Hazine ve Maliye Bakanı yürütür. ⁽³⁵⁾

	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin		Değiştirilen Maddeler
	Tarihi	Sayısı	
1.	31/3/2008	2008/13460	Geçici Madde 2, Geçici Madde 3
2.	28/12/2009	2009/15720	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 17, 19, 21, 24, 26, 30, 39, 43, 48
3.	1/6/2010	2010/582	Geçici Madde 4
4.	9/5/2014	2014/6381	3, 11, 16, 17, 17/A, 26/A, 28, 31, 37/A, 39, 43, 45

⁽³⁵⁾ 24/2/2021 tarihli ve 31405 2. Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 3580 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının 19 uncu maddesiyle bu fıkra da yer alan "Maliye Bakanı" ibaresi "Hazine ve Maliye Bakanı" şeklinde değiştirilmiştir.

5.	29/2/2016	2016/8566	3, 4, 47
6.	25/4/2016	2016/8793	6
7.	30/10/2017	2017/10938	6
8.	24/2/2021	3580	3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 16, 17/A, 20, 23, 24, 25, 26/A, 35, 37/B, 39, 52
9.	30/4/2021	3941	4
10.	15/6/2022	5739	5
11.	13/1/2023	6702	5, 24
12.	5/4/2023	6702	6/A

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin Tarihi	Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin ve Maddelerinin Numarası	Yürürlükten Kalkan Hükümler/Düzenlemeler
28/12/2009	2009/15720	Madde 5/1-ç, 6/4, 7/6, 8/4, 9/3, 10/3, 12/4,
9/5/2014	2014/6381	Madde 17/3-4

Resmi Gazete No: 26934

Resmi Gazete Tarihi: 12.07.2008

Başbakanlık (Hazine Müsteşarlığı)'tan:

SİGORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNDE BAĞIMSIZ DENETİM YAPILMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, Türkiye'de kurulmuş sigorta, reasürans şirketleri ile yabancı ülkelerde kurulmuş sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye'deki teşkilatı ile emeklilik şirketleri tarafından sigortacılık ile emeklilik mevzuatı dahilinde yayımlanacak konsolide ve konsolide olmayan finansal tablolarını denetleyecek bağımsız denetim kuruluşlarının; niteliklerine, faaliyetlerine, yetkilendirilmelerine, bu yetkilerinin geçici veya sürekli olarak kaldırılmasına ve bağımsız denetim sözleşmesinin içeriği ile bağımsız denetim sözleşmesinin taraflarının yükümlülüklerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 18 inci maddesinin ikinci fıkrası ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 21 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Birlik: Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliğini,
 - b) Denetçi: Bu Yönetmelik kapsamındaki kuruluşların, kuruluş adına denetlemeyle görevlendirilmiş yetkili meslek personellerini,
 - c) Kuruluş: Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesine göre şirketlerde denetim yapma yetkisi verilen bağımsız denetim kuruluşlarını,
 - ç) Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,
 - d) Şirket: Türkiye'de kurulmuş sigorta, reasürans şirketleri ile yabancı ülkelerde kurulmuş sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye'deki şubelerini ve emeklilik şirketlerini,
 - e) TÜRMOB: Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliğini
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Niteliklerine, Yetkilendirilmelerine ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar

Bağımsız denetim yapabilecek kuruluşların nitelikleri

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelik hükümleri dahilinde şirketler nezdinde bağımsız denetim yapacak kuruluşların;

- a) 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve/veya 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile bu Kanunlara dayanarak yürürlüğe konulan yönetmelik ve tebliğler uyarınca bağımsız denetim yapma izni almış olmaları,
- b) 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa göre ruhsat almış olmakla birlikte, şirketler nezdinde denetim

yapmakla görevli;

- 1) Sorumlu ortak baş denetçiler ve/veya baş denetçilerin Müsteşarlıkça belirlenen kurum veya kurumlar tarafından verilen sigortacılık eğitimini tamamlamaları,
- 2) Kıdemli denetçiler ve denetçilerin Müsteşarlıkça belirlenen kurum veya kurumlar tarafından verilen sigortacılık eğitimini tamamlamaları ve bu eğitim sonunda yapılan sınavda başarılı olmaları,
- (c) Bu Yönetmelik hükümleri dahilinde şirketler nezdinde bağımsız denetim yapacak tüm denetçilerin; uluslararası finansal raporlama standartları, uluslararası denetim standartları, risk yönetimi ve iç kontrol, kurumsal yönetim ile bilgi işlem teknolojileri eğitimi almış olmaları şarttır.

Başvuru sırasında gerekli bilgi ve belgeler

MADDE 5 – (1) Bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde şirketler nezdinde bağımsız denetim faaliyetinde bulunmak isteyen kuruluşlar, Müsteşarlığa verdikleri başvuru dilekçelerine,

- a) Kuruluşun sözleşmesi ile TÜRMOB'dan alınmış denetim şirketi tescil belgesinin bir örneği,
- b) 4 üncü maddede yer alan hususlara ilişkin bilgilerin doğrulanmasını sağlayan belgeleri,
- c) Ortakların ve denetçilerin, 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu hükümleri uyarınca yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir unvanını aldığını ve ilgili meslek odasına kayıtlı olduklarını gösterir belgeleri,

ç) Denetçilerin 6 ncı maddede belirtilen iş tecrübelerine sahip olduklarını gösteren belgeleri,

d) Denetçi yardımcıları ile stajyer denetçi yardımcıları hariç olmak üzere ortakların ve denetçilerin;

1) Birden fazla kuruluştaki ortaklığının bulunmadığına, yönetim kurulu üyesi ya da denetçisi olmadığına (Ek: 1),

2) **(Değişik R.G-26/2/2010-27505)**¹ Bu Yönetmeliğin 24 üncü maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen şekilde yetki iptali hariç olmak üzere; bankalarda, sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketlerinde veya Sermaye Piyasası Kanununa tabi şirketlerde bağımsız denetim yapma yetkisi iptal edilmiş kuruluşlarda ortak veya yetki iptaline neden olan denetim faaliyetinde denetçi sıfatı ile yer almadığına (Ek: 2),

3) Mesleki faaliyetleri dışında ticari faaliyette bulunmadığına (Ek: 3)

dair beyanları,

e) Birer örneği ekte yer alan "Kuruluşa İlişkin Bilgi Formu" (Ek: 4), "Ortaklara ve Denetçilere İlişkin Bilgi Formu" (Ek: 5) ve "Arşiv Kayıtlarını İçeren Adli Sicil Belgeleri" (Ek: 6),

ekler.

Meslek mensubu unvanları

MADDE 6 – (1) Bağımsız denetim kuruluşunda çalışan denetçilerin alabilecekleri unvanlar kıdem sırasına göre; sorumlu ortak baş denetçi, baş denetçi, kıdemli denetçi, denetçi, denetçi yardımcısı ve stajyer denetçidir.

(2) Sorumlu ortak baş denetçi, bağımsız denetim kuruluşunda pay sahibi olup baş denetçi unvanını haiz ve denetim çalışmasını kuruluş adına kendi kişisel sorumluluğu ile yürüten ve kuruluş adına bağımsız denetim raporlarını imzalamaya yetkili olan kişidir.

(3) Baş denetçi unvanının kazanılması için fiilen en az 10 yıl, kıdemli denetçi unvanının kazanılması için fiilen en az 6 yıl, denetçi unvanının kazanılması için fiilen en az 3 yıl mesleki deneyim şarttır. Denetçi yardımcılığına geçen süre bu hesaplamada dikkate alınır. Bilgi, deneyim ve yetenekleri bir üst kademeye gerektirdiği nitelikte olmayanlar sürelerini doldursalar dahi bağımsız denetim kuruluşunun yetkili organları bir üst unvana terfi ettirilemez.

(4) Denetçiler yukarıda belirtilen unvanların yanında 3568 sayılı Kanuna göre aldıkları ve kuruluşun temsili ile ilgili olarak sahip oldukları unvanları kullanabilir.

¹ 26/2/2010 tarihli ve 27505 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik değişikliği ile beşinci fıkradan sonra gelmek üzere altıncı fıkra eklenmiş, mevcut altıncı fıkra ve sonraki fıkralar buna göre teselsül ettirilmiş olup ve bu Yönetmelik değişikliği 2009 yılı hesap dönemi bağımsız denetim faaliyetlerini de kapsayacak şekilde yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Şirketlerde bağımsız denetim yapma yetkisinin verilmesi

MADDE 7 – (1) Müsteşarlık, şirketlerde bağımsız denetim yapma yetkisi almak isteyenlerin başvurusu üzerine, kendisine sunulan bilgi ve belgelerle ilgili gerekli inceleme ve değerlendirmeleri yaptıktan sonra, bu Yönetmelikte belirtilen koşulları taşıyanlara şirketlerde bağımsız denetim yapma yetkisi verir.

(2) Müsteşarlık, bağımsız denetim yapma yetkisi alan kuruluşları Birlik vasıtasıyla şirketlere duyurur ve internet sitesinde kamuoyuna ilan eder.

(3) Bu madde ile denetim yetkisi verilen kuruluşların, bu Yönetmelik hükümlerinin uygulamasını ilgilendiren; kuruluşları, adresleri, ortakları, yöneticileri ile denetçi yardımcısı ve stajyer denetçiler hariç olmak üzere denetçilerine ilişkin her türlü değişikliği, değişikliği takip eden bir ay içerisinde, Müsteşarlığa bildirmeleri şarttır.

(4) Kuruluşlar, bu Yönetmelik hükümleri ile ilgili hususlarda Müsteşarlığın denetimine tabidir.

Faaliyet esasları

MADDE 8 – (1) Şirketlerdeki çalışmalar, sorumlu ortak baş denetçi başkanlığında, kuruluştaki istihdam edilen, 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa göre ruhsat almış meslek mensupları tarafından yapılır.

(2) Denetçilerin, sigortacılık ve emeklilik mevzuatı ile uluslararası standartları sürekli olarak takip etmeleri ve bilgilerini güncelleştirmeleri şarttır.

Reklam yasağı

MADDE 9 – (1) Kuruluşlar dolaylı veya dolaysız reklam sayılabilecek faaliyetlerde bulunamaz ve iş öneremez.

(2) Ancak; kuruluşlar, tanıtıcı bilgiler içeren broşürler hazırlayıp dağıtabilir, kendileri veya müşterileri için eleman aramaya yönelik ilanlar verebilir, mesleki konularda bilimsel nitelikte yayın yapabilir, ya da mesleki konularda seminer, konferans gibi toplantılar düzenleyebilir veya eğitim verebilir.

Haksız rekabet

MADDE 10 – (1) Kuruluşlar ve denetçiler, diğer düzenlemelerde yer alan haksız rekabet halleri saklı kalmak kaydıyla, denetim faaliyetinin niteliğini herhangi bir suretle olumsuz yönde etkileyebilecek veya meslektaşlarına zarar verebilecek tarzda ve ölçüde rekabete giremez; özellikle denetim ücreti, personel ve iş alma gibi konulardaki mesleki kurallara aykırı davranışlarda bulunamaz.

Görev kabulünde sorumluluk

MADDE 11 – (1) Kuruluşlar sahip bulundukları organizasyon, personel veya mesleki uzmanlıklar ile sonuçlandıramayacakları bir bağımsız denetim hizmetini üstlenemez. Bağımsız denetim hizmeti sırasında kuruluş dışındaki uzman kişilerden görüş alınması ve ek araştırma yaptırılması, kuruluşun yeterli organizasyona sahip bulunmadığı veya denetçinin yeterli uzmanlığa sahip olmadığı anlamına gelmez.

Kalite güvence sistemleri

MADDE 12 – (1) Kuruluşlar denetçilerin mesleki ilkelere, ilgili düzenlemelere uygunluğunu ve hazırlanan denetim raporlarının gerçeği yansıttığını teyit edecek kendisi tarafından belirlenen kalite güvence ilke ve uygulamaları doğrultusunda bir kalite güvence sistemi tesis etmelidirler.

(2) Kalite güvence sisteminin gözden geçirilmesinin kapsamı, bazı denetim dosyalarının seçilerek test edilmesini ve uygun denetim standartları ve bağımsızlık ilkelerine uyumun, tahsis edilen kaynakların nitelik ve niceliği ile ödenen denetim ücretinin karşılaştırılmasını içerir. Bu kapsamdaki politika ve uygulamalara ilişkin bilgiler yetkili denetim kuruluşunun internet sayfasında açıklanır.

(3) Kuruluşlarda en azından her altı yılda bir kalite güvence sistemleri denetimi yapılmalıdır. Halka açık şirketlerde denetim yapan kuruluşun en azından her üç yılda bir hazırlanmış kalite güvence raporu bulunmalıdır.

(4) Kuruluşların yönetim kurulu tarafından seçilecek bir sorumlu ortak baş denetçi, kalite güvence

sisteminin sağlıklı işlemleri ve bu sistemin etkinliğinin sürekli olarak izlenmesini sağlamak üzere görevlendirilir.

(5) Kalite güvencesi sisteminin oluşturulmasından ve işleyişinden sorumlu olmak üzere görevlendirilen sorumlu ortak başdenetçi tarafından, kalite güvence sisteminin gözden geçirilmesini sağlamak üzere şirketlerde veya finansal kuruluşlarda asgari üç yıllık bağımsız denetim tecrübesine sahip ve bağımsız denetçi unvanını haiz bulunan üç kişilik bir komite oluşturulur. Bu kapsamdaki komite üyeleri bağımsız denetim sürecinde yer aldıkları şirketler ile ilgili kalite güvencesi değerlendirmesine katılamaz.

(6) Kalite güvencesine ilişkin standartlara erişimin sağlanması, kalite güvencesine ilişkin ulusal ve uluslararası gelişmelerin takip edilmesi, olabilecek değişiklikler doğrultusunda standartların güncellenmesi ve denetçilere duyurulması, denetim sırasında mesleki ilkelere ya da yasal düzenlemelere uygunluğu zedeleyebilecek olağan ve olağanüstü durumlar için önlemler oluşturulması kalite güvence sistemi ile görevlendirilmiş sorumlu ortak baş denetçi tarafından yerine getirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bağımsız Denetim Sözleşmesinin Özellikleri ve Sözleşmenin Taraflarının Yükümlülükleri

Bağımsız denetim sözleşmesi öncesinde dikkat edilecek hususlar

MADDE 13 – (1) Şirketler, bağımsız denetim faaliyeti yapacak kuruluşu seçerken, kuruluşun imkanlarını, uzmanlığını ve deneyimini dikkate alır.

(2) Kuruluşlar, şirketlerle bağımsız denetim sözleşmesi yapmadan önce, üstlenecekleri bağımsız denetimin kendilerine getirebileceği riski tespit etmek amacıyla, bağımsız denetimin kapsamı ile planlamasını belirlemek için gerekli ön araştırmayı yapar.

(3) Ön araştırma kapsamında, denetim sürecini olumlu ya da olumsuz etkileyebilecek hususların varlığı ve kuruluş değişikliğinin nedenleri ile ilgili olarak önceki dönemlerde denetimi üstlenen kuruluşlardan bilgi talep edilebilir. Şirketler, önceki kuruluşa cari dönem için sözleşme yapacağı kuruluşun unvanını bildirir ve talep edilen bilgilerin verilmesi için yetkilendirirler. Önceki kuruluşlar, bu kapsamda kendilerinden talep edilen bilgileri verir.

Bağımsız denetim sözleşmesi

MADDE 14 – (1) Bağımsız denetim faaliyeti, kuruluş ile şirket arasında yapılacak yazılı sözleşme çerçevesinde yürütülür. Bağımsız denetim sözleşmesi, yapılacak denetimin kapsam ve içeriği üzerinde taraflar arasında tam bir mutabakat sağlandığının bir göstergesidir.

(2) Bağımsız denetim sözleşmelerinde bulunması gereken asgari unsurlar şunlardır;

- a) Denetimde görevlendirilecek sorumlu ortak baş denetçi, baş denetçi, kıdemli denetçi ile bunların yedeklerinin isimleri,
- b) Bağımsız denetimin amacı, kapsamı ve varsa özel nedenleri,
- c) Kuruluş tarafından anlaşma kapsamında sunulacak hizmetler,
- ç) Tarafların sorumlulukları ve yükümlülükleri,
- d) Denetimle ilgili olarak istenen her türlü kayıt, belge ve diğer bilgilere sınırsız erişim imkanının sağlanacağına ilişkin hüküm,
- e) Denetim ekibinde görevlendirilen bağımsız denetçilerin unvanları, öngörülen çalışma süreleri ve her biri için uygun görülen ücret tutarının ayrıntılı dökümünü de içerecek şekilde bağımsız denetim ücreti,
- f) Denetimin başlama ve sona erme tarihi,
- g) Denetim raporunun teslim edileceği tarih,
- ğ) Denetim faaliyetleri dolayısıyla öğrenilen bilgilerin sır kapsamında olduğu.

Şirketlerin yükümlülükleri

MADDE 15 – (1) Şirketler, genel kurulun toplanma tarihinden sonraki 15 gün içinde, o hesap dönemi

için denetim yaptıracakları kuruluşla yaptıkları sözleşmeleri ile eklerini ve sonradan sözleşmede yapılabilecek değişiklikleri; sözleşmenin imzalanması ve değişikliğin yapılmasını takip eden on iş günü içerisinde Müsteşarlığa göndermek zorundadırlar. Ancak Müsteşarlık, bütün branşlardaki ruhsatları iptal edilen şirketler ile yeni sigorta ve reasürans sözleşmesi yapma yetkisi kaldırılan şirketlerin bağımsız denetim yaptırmamalarına karar verebilir.

(2) Şirketler aynı kuruluşla birbirini izleyen azami yedi hesap dönemi için sözleşme imzalayabilirler. Şirketin aynı kuruluş ile tekrar bağımsız denetim sözleşmesi imzalayabilmesi için en az iki hesap döneminin geçmesi zorunludur. Azami sürenin sonunda farklı ortaklık ve bağımsız denetçi kadrosuna sahip olsa bile yurt içi veya yurt dışında aynı kuruluş ile bağlantısı bulunan bir başka kuruluş ile imzalanan denetim sözleşmesi aynı yetkili denetim kuruluşu ile yapılmış kabul edilir.

(3) Kuruluş adına bağımsız denetim çalışmalarını yürüten bağımsız denetçiler, aynı şirketin denetim çalışmalarında birbirini izleyen azami beş hesap dönemi için görev yapabilir.

(4) Denetimde görev alan denetçi veya denetim şirketinin sorumlu ortak baş denetçisi denetimi yapılan şirketin yönetiminde denetimin bitiş tarihinden itibaren 2 sene içinde görev alamaz.

(5) Seçilen kuruluş ile yapılan bağımsız denetim sözleşmesi, şirket yönetim kurulunca imzalanarak yürürlüğe girer.

(6) Şirketler, kuruluşlara karşı olan yükümlülüklerini, Sigortacılık Bağımsız Denetim İlkelerine İlişkin Yönetmelikte belirlenen esaslar dahilinde yerine getirmek zorundadır.

Kuruluşların yükümlülükleri

MADDE 16 – (1) Şirketlerin finansal tablolarının denetlenmesi ve bağımsız denetim raporunun düzenlenmesi kuruluşlarca yapılır. Kuruluşlar; hazırlayacakları yıllık bağımsız denetim raporlarını hesap dönemlerini takip eden on hafta içerisinde, ara dönem bağımsız denetim raporlarını hesap dönemlerini takip eden altı hafta içerisinde tamamlamak zorundadır.

(2) Düzenlenen bağımsız denetim raporlarının bir nüshası, 20 nci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen süre de göz önüne alınarak, kuruluşu temsil ve ilzama yetkili olanların imzasını taşıyan bir yazı ekinde şirket yönetim kurulu başkanlığına ve aynı usulde hazırlanmış iki nüshası da raporun tamamlanmasını takip eden bir haftalık süreyi aşmamak kaydıyla şirkete gönderilen tarihte Müsteşarlığa gönderilir.

Aktüeryal inceleme zorunluluğu

MADDE 17 – (1) Şirketlerin teknik hesapları ile karşılıklarının incelenebilmesini teminen kuruluşlar bünyelerinde Müsteşarlık nezdinde sicile kayıtlı olması kaydıyla yeterli sayıda aktüer çalıştırmak veya bu konuda dışarıdan hizmet almak zorundadır.

(2) **(Ek:R.G.-1/3/2009-27156)**² Piyasa şartları çerçevesinde aktüer ile çalışma imkanı bulunmadığı takdirde, kuruluşlar bünyelerinde stajyer aktüer veya yardımcı aktüer de çalıştırabilirler.

Şirketlerin bağımsız denetim sözleşmesini feshetmesi

MADDE 18 – (1) Şirketler, Müsteşarlığın onaylayacağı haklı gerekçeler göstermek suretiyle, kanıtlarıyla birlikte Müsteşarlığa başvurmak ve onayını almak suretiyle, sözleşmeyi feshedebilirler. Bu durumda şirketler, sözleşme yapacağı yeni kuruluşu, Müsteşarlığa bildirir ve yeni kuruluşun denetim yapabilmesi için de Müsteşarlığın onayını alır.

(2) Şirketin denetim sözleşmesini feshetmek istemesi halinde, kuruluş da denetim sözleşmesinin fesih nedenlerini Müsteşarlığa bildirir.

Kuruluşun bağımsız denetim sözleşmesini feshetmesi

MADDE 19 – (1) Denetçinin çalışma alanının önemli ölçüde sözleşme hükümlerine aykırı olarak sınırlandırılması, finansal tablolara ilişkin bilgi ve belgelerin elde edilememesi veya benzeri

² 1/3/2009 tarihli ve 27156 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik değişikliği 31/12/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

durumların oluşması ya da suiistimal veya suiistimal şüphesi olması halinde sözleşme, yazılı gerekçe gösterilmesi koşuluyla, kuruluş tarafından sona erdirilebilir. Kuruluş bu durumu, denetimden çekilme gerekçeleriyle birlikte derhal Müsteşarlığa bildirir. Çekilme halinde, kuruluşun çalışma kağıtlarını ve gerekli tüm bilgileri, yerine geçecek olan kuruluşa devredilmek üzere Müsteşarlığa vermesi zorunludur.

(2) Kuruluşun denetimden çekilmesi halinde şirket, çekilmenin nedenlerini ve sözleşme yapacağı yeni kuruluşu Müsteşarlığa bildirir ve yeni kuruluşun denetim yapabilmesi için Müsteşarlığın onayını alır.

(3) Muhasebe uygulaması veya bağımsız denetim yöntemine ilişkin görüş ayrılıkları sözleşmenin sona erdirilmesi için gerekçe oluşturmaz.

Raporların ilanı

MADDE 20 – (1) Bağımsız denetim görüşü, ilgili finansal tablolar ile birlikte, finansal tabloların yayımlanmasına ilişkin mevzuat hükümleri çerçevesinde şirketler tarafından yayımlanır.

(2) Yıllık denetim sonucu kamuya açıklanacak finansal tablolar ve düzenlenen bağımsız denetim görüşü, 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 362 nci maddesi uyarınca, ilgili bulunduğu yıla ilişkin denetime esas finansal tabloların görüşüleceği genel kurul toplantısından en az on beş gün önce pay sahiplerinin emrine hazır bulundurulur ve bağımsız denetçi görüşü anılan genel kurulda okunur.

(3) Kuruluşlar denetledikleri ve görüş bildirdikleri finansal tabloların faaliyet raporlarında aynen ilan edilip edilmediğini tespit eder ve aynen ilan edilmediğinin tespiti halinde durumu Müsteşarlığa bildirir.

Şeffaflık raporu

MADDE 21 – (1) Kuruluşlar, her hesap döneminin bitişini takip eden üç ay içerisinde yıllık şeffaflık raporunu kendi internet sitesinde yayımlamalıdır.

(2) Şeffaflık raporu Kuruluş'un Yönetim Kurulu Başkanı tarafından imzalanır.

(3) Kuruluş ile ilgili hazırlanacak şeffaflık raporunun içeriği en azından şu bilgileri kapsamalıdır;

a) Kuruluşun hukuki yapısı ve ortakları hakkında bilgi,

b) Kuruluşun yurt içi veya yurt dışı bir gruba bağlı çalışması durumunda grubun hukuki ve yapısal özelliklerinin açıklanması,

c) Kuruluşun organizasyon yapısının açıklanması,

ç) **(Mülga:R.G.-1/3/2009-27156)**

d) Kalite güvence sistemine ve bu sistemin etkinliğine ilişkin açıklama,

e) **(Mülga:R.G.-1/3/2009-27156)**

f) Bağımsızlık şartlarının yerine getirilmesi hakkında iç değerlendirme,

g) Denetçilerin sürekli eğitimine ilişkin kuruluşça izlenen politika hakkında bilgi,

ğ) **(Mülga:R.G.-1/3/2009-27156)**

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler

Bağımsız denetimin geçerliliği

MADDE 22 – (1) Bağımsız denetimin geçerli olabilmesi için Bağımsız Denetim İlkelerine İlişkin Yönetmeliğe uyulması zorunludur.

(2) Bağımsız Denetim İlkelerine İlişkin Yönetmeliğe aykırılığı giderilemeyen durumların varlığı halinde, yapılmış olan bağımsız denetim geçersiz sayılır.

(3) Geçersiz sayılan bağımsız denetime ilişkin bağımsız denetim raporunun daha önce finansal tablolarla birlikte ilan edilmiş olması halinde, bağımsız denetimin geçersiz sayıldığı hususu ilgili finansal tablolarla birlikte aynı usul ve esaslar dahilinde ilan edilir.

(4) Bu Yönetmelikte açıklık olmayan hallerde sırasıyla; 3568 sayılı Kanun uyarınca ilgili meslek kuruluşunca belirlenen ilkeler ve standartlar ile sermaye piyasasında bağımsız denetim standartlarında benimsenen esaslar uygulanır.

Hukuki sorumluluk

MADDE 23 – (1) Bağımsız denetimin, Bağımsız Denetim İlkelerine İlişkin Yönetmeliğe uygun olarak yapılmaması nedeniyle, şirketler veya üçüncü şahıslara karşı doğacak zararlardan, genel hükümler saklı kalmak kaydıyla, kuruluşlar ile bağımsız denetim sözleşmesinde gösterilen ve bağımsız denetim raporunu imzalayan sorumlu ortak baş denetçiler birlikte sorumludur.

Kuruluşların uyarılması ve şirketlerde bağımsız denetim yapma yetkilerinin geçici veya sürekli kaldırılması

MADDE 24 – (1) Bu Yönetmelik ve/veya Sigortacılık Bağımsız Denetim İlkelerine İlişkin Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket ettikleri tespit edilen kuruluşların, tespit edilen aykırılıkların mahiyetine bağlı olarak; uyarılması, sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketlerinde bağımsız denetim yapma yetkisinin geçici veya sürekli olarak kaldırılması Müsteşarlıkça gerçekleştirilir.

(2) Aşağıdaki durumların bir veya birkaçının varlığının tespiti halinde kuruluşlar Müsteşarlıkça uyarılır.

- a) (Değişik:R.G.-1/3/2009-27156)⁽²⁾ Şirket aktifleri toplam tutarının yüzde 5'i veya şirketin vergi sonrası kâr ya da zarar tutarının veya özsermayesinin yüzde 10'u düzeyindeki önemlilik ölçütlerinden, bağımsız denetçinin denetlenen şirketin finansal tablolarını dikkate alarak ve mesleki bilgi, takdir ve kanaatini kullanarak seçmiş olduğu önemlilik ölçütünden fazla ya da eksik olacak şekilde gerçek durumu yansıtmayan eksik, yanlış veya yanıltıcı rapor düzenlenmesinin bağımsız denetçinin kusuru, ihmali veya gerekli mesleki özeni göstermemesi sonucunda meydana gelmesi,
- b) Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinde belirtilen bildirimlere uyulmaması,
- c) Bu Yönetmeliğin 8 inci maddesinde belirtilen faaliyet esaslarına uyulmaması,
- ç) Bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesine aykırı olarak dolaylı veya dolaysız olarak reklam faaliyetlerinde bulunulması,
- d) Bu Yönetmeliğin 10 uncu maddesine aykırı olarak haksız rekabet edilmesi,
- e) Bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesine aykırı olarak bağımsız denetim sözleşmesi öncesi dikkat edilecek hususlara uyulmaması,
- f) Bu Yönetmeliğin 14 üncü maddesine aykırı olarak bağımsız denetim sözleşmesinde yer alması gerekli asgari unsurların yer almaması,
- g) Bağımsız denetim raporlarının bu Yönetmeliğin 16 ncı maddesinde belirtilen sürelerde tamamlanmaması veya hazırlanan raporların usulüne uygun olarak ilgili yerlere gönderilmemesi,
- ğ) Bu Yönetmeliğin 20 nci maddesine aykırı olarak ilan edilen raporların kontrol edilmemesi.

(3) Aşağıdaki durumların bir veya birkaçının varlığının tespiti halinde kuruluşların şirketlerde bağımsız denetim yapma yetkisi geçici olarak Müsteşarlıkça kaldırılır.

a) (Mülga:R.G.-1/3/2009-27156)

- b) Yapılan denetimlerde, Müsteşarlığa bildirilenler dışında sorumlu ortak başdenetçi görevlendirilmesi,
 - c) Bankalarda veya Sermaye Piyasası Kanununa tabi şirketlerde bağımsız denetim yapma yetkisinin geçici olarak kaldırılması,
 - ç) Yukarıdaki fıkrada yer alanlar da dahil olmak üzere Müsteşarlıkça uyarı konusu yapılan hususların tekrar edilmesi,
 - d) Bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde belirtilen eğitim şartının kaybedilmesi durumunda Kuruluş nezdinde gerekli değişikliklerin yapılmaması,
 - e) Bağımsız denetçiler tarafından kullanılan unvanların bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen hükümlere uygun olmaması,
 - f) Bu Yönetmeliğin 11 inci maddesine aykırı olarak görev kabul edilmesi,
 - g) Bu Yönetmeliğin 17 nci maddesine aykırı olarak kuruluş nezdinde aktüer bulundurulmaması veya hizmet satın alınmaması,
 - ğ) Bu Yönetmeliğin 19 uncu maddesine aykırı işlemler yapılması,
 - h) Sigortacılık Bağımsız Denetim İlkelerine İlişkin Yönetmelik hükümlerine uygun denetim yapılmaması veya meslek ilkelerine uyulmaması.
- (4) Bağımsız denetim yapma yetkisi geçici olarak kaldırılan kuruluşlar;
- a) Yetkinin münhasıran Müsteşarlıkça kaldırılması durumunda, yetkinin kaldırılmasını takip eden altı

aydan az dört hesap döneminden çok olmamak kaydıyla Müsteşarlıkça belirlenen süre boyunca,
b) Yetkinin Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu veya Sermaye Piyasası Kurulu'nun kararına istinaden Müsteşarlıkça kaldırılması durumunda, bu Kurumlar tarafından belirlenen süre boyunca,

şirketlerde bağımsız denetim yapamazlar.

(5) Aşağıdaki durumların bir veya birkaçının varlığının tespiti halinde kuruluşların şirketlerde bağımsız denetim yapma yetkisi sürekli olarak Müsteşarlıkça kaldırılır.

a) Bankalarda veya Sermaye Piyasası Kanununa tabi şirketlerde bağımsız denetim yapma yetkisinin sürekli olarak kaldırılması,

b) Müsteşarlıkça geçici kaldırmaya neden olan hususun tekrar edilmesi,

c) Bu Yönetmelik kapsamında devam eden bağımsız denetim sözleşmesinin bulunmaması ya da feshedilmiş olması koşuluyla kuruluş tarafından yetki iptalinin talep edilmesi,

ç) (Mülga:R.G-26/2/2010-27505)⁽¹⁾

(6) (Ek:R.G-26/2/2010-27505)⁽¹⁾ Kesintisiz olarak beş hesap dönemi itibarıyla şirketlerde bağımsız denetim faaliyetinde bulunulmaması durumunda yapılan değerlendirme neticesinde kuruluşların şirketlerde bağımsız denetim yapma yetkisi sürekli olarak Müsteşarlıkça kaldırılabilir.

(7)⁽²⁾ Yetki iptalinin geçici veya sürekli olarak kaldırılmasından veya uyarı yapılmasından önce yetkili denetim kuruluşunun yazılı savunması alınır. Müsteşarlıkça savunma istendiğine ilişkin yazının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde savunma verilmemesi halinde savunma hakkında vazgeçilmiş sayılır.

(8)⁽²⁾ Bağımsız denetim yapma yetkisi; Müsteşarlıkça geçici veya sürekli olarak kaldırılan kuruluşlar, Birlik vasıtasıyla şirketlere duyurulur ve Müsteşarlığın internet sayfasından kamuoyuna ilan edilir.

(9)⁽²⁾ Yetkileri geçici veya sürekli olarak kaldırılan kuruluşlar ve yetkilerinin kaldırılma gerekçeleri; mesleki ahlak ve disiplin yönünden incelenmek üzere Müsteşarlık tarafından ilgili meslek odasına ve ayrıca Sermaye Piyasası Kurulu ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna bildirilir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 25 – (1) 8/9/2003 tarihli ve 25223 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan, Sigorta ve Reasürans Şirketlerinde Bağımsız Denetim Yapılmasına İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

İntibak süresi

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) (Değişik:R.G.-1/3/2009-27156)⁽²⁾ Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce yetkilendirilmiş kuruluşlar, durumlarını bu Yönetmeliğin 4 üncü ve 12 inci maddesine 31/12/2011 tarihine kadar, 17 nci maddesine 31/12/2010 tarihine kadar uygun hale getirir.

(2) Uygunluk sağlandığını Müsteşarlığa belgeleriyle ibraz edemeyen kuruluşların yetkisi başka bir işleme gerek kalmaksızın kaldırılır.

Azami sürelerle ilişkin kısıtlar

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) 15 inci maddenin 2 nci fıkrasında belirtilen süre 2003 yılı hesap döneminden başlayarak dikkate alınır.

Yürürlük

MADDE 26 – (1) Bu Yönetmelik 14/6/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 27 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakan yürütür.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin	

	Tarihi	Sayısı	
	12/7/2008	26934	
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Mevzuatın Yayımlandığı Resmî Gazete'nin		Değiştirilen Maddeler
	Tarihi	Sayısı	
1.	1/3/2009	27156	Madde 17, 21, 24, G1
2.	26/2/2010	27505	Madde 5, 24

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin Tarihi	Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin ve Maddelerinin Numarası	Yürürlükten Kalkan Hükümler/Düzenlemeler
1/3/2009	27156/4	Madde 21/3-ç
1/3/2009	27156/4	Madde 21/3-e
1/3/2009	27156/4	Madde 21/3-ğ
1/3/2009	27156/4	Madde 24/3
26/2/2010	27505/2	Madde 24/5

Ek: 1

ORTAKLARIN ve DENETÇİLERİN VERMESİ GEREKEN ZORUNLU BEYANLAR-1

Birden fazla bağımsız denetim kuruluşunda ortaklığım bulunmadığını ve başka bir bağımsız denetim kuruluşunda yönetici veya denetçi unvanı altında çalışmadığımı beyan ederim.

Tarih
İmza
Adı-Soyadı

Ek: 2

**ORTAKLARIN ve DENETÇİLERİN VERMESİ
GEREKEN ZORUNLU BEYANLAR-2**

Bankalarda, sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketlerinde veya Sermaye Piyasası Kanununa tabi şirketlerde bağımsız denetim yapma yetkisi iptal edilmiş olan kuruluşlarda ortak veya yetki iptaline neden olan denetim faaliyetinde sorumlu ortak baş denetçi, baş denetçi, kıdemli denetçi veya denetçi sıfatı ile yer almadığımı beyan ederim.

Tarih
İmza
Adı-Soyadı

Ek: 3

**TAAHHÜTNAME
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞINA**

Bağımsız denetim faaliyeti dışında bir ticari faaliyette bulunmadığımı beyan ve taahhüt ederim.

...../...../.....

İMZA
ADI-SOYADI
UNVAN

EK-4

KURULUŞA İLİŞKİN BİLGİ FORMU

KURULUŞUN				
UNVANI		:		
MERKEZ ADRESİ		:		
ŞUBE ADRESİ		:		
TELEFON NUMARASI		:		
FAKS NUMARASI		:		
İNTERNET ADRESİ		:		
E- POSTA ADRESİ		:		
KURULUŞ TARİHİ		:		
VERGİ DAİRESİ VE NUMARASI		:		
FAALİYET KONUSU		:		
KURULUŞUN ORTAKLIK YAPISI				
	ORTAKLAR	UNVANI (SMM-YMM)	ORTAKLIK PAYI (%)	ORTAKLIK TUTARI (TL)
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
	TOPLAM	-----	%100	
DİĞER BAĞIMSIZ DENETLEME YETKİLERİ ve GEÇİCİ İPTALLER				
KURUM		YETKİ TARİHİ		GEÇİCİ İPTAL (Varsa)
BDDK				
SPK				
KURULUŞUN HALEN TARAF OLDUĞU ÖNEMLİ HUKUKİ İHTİLAFLAR HAKKINDA AYRINTILI AÇIKLAMA:				

KURULUŞTA GÖREV YAPAN DENETÇİLER			
	DENETÇİ	UNVANI	İŞE BAŞLAMA TARİHİ
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
SON 5 YILDA SİGORTA ve REASÜRANS ŞİRKETİNDE YAPILAN DENETİMLER			
	DENETİM YILI	ŞİRKET	YAPILAN DENETİM
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			

İMZA :

BEYAN TARİHİ:/...../.....

AÇIKLAMALAR

- 1) Formda ayrılan kısımların yeterli gelmemesi halinde ek form kullanılabilir.
- 2) Formda yer alan bilgilerde meydana gelebilecek değişikliklerde, form tekrar doldurulmalı ve gerekli belgeler eklenmelidir.

Ek: 5**ORTAKLARA VE DENETÇİLERE İLİŞKİN BİLGİ FORMU**

(Denetçi yardımcıları ile stajyer denetçi yardımcıları hariç olmak üzere)

ADI ve SOYADI :	Fotoğraf		
DOĞUM YERİ ve TARİHİ :			
UYRUĞU :			
ANA ADI :			
BABA ADI :			
İŞ TELEFON NO :			
GSM TELEFON NO :			
FAKS NO :			
E- POSTA ADRESİ :			
T.C. KİMLİK NO :			
İKAMETGAH ADRESİ :			
ÖĞRENİM DURUMU			
	OKUL ve BÖLÜM	MEZUNİYET TARİHİ	
LİSANS			
YÜKSEK LİSANS			
DOKTORA			
MÜSTEŞARLIĞIN BELİRLEDİĞİ KURUMLARCA VERİLEN SİGORTACILIK EĞİTİMİ			
KURUM	EĞİTİM DÖNEMİ	EĞİTİM TARİHİ	
HALEN ÇALIŞTIĞI KURULUŞUN UNVANI VE ADRESİ :			
İŞE GİRİŞ TARİHİ :			
HALEN ÇALIŞTIĞI KURULUŞTAKİ UNVANLARI ve ÇALIŞMA TARİHLERİ			
	GÖREV UNVANI	BAŞLANGIÇ TARİHİ	SONA ERME TARİHİ
1			
2			
3			
4			

DAHA ÖNCE ÇALIŞTIĞI İŞYERLERİ				
	İŞYERİNİN UNVANI	GİRİŞ TARİHİ	AYRILIŞ TARİHİ	GÖREV UNVANI
1				
2				
3				
4				
5				

3568 SAYILI KANUN UYARINCA ALINAN UNVANLAR VE ÇALIŞMA TARİHLERİ		
	ÇALIŞMA TARİHLERİ	RUHSAT TARİHİ ve NUMARASI
STAJYER SMM		-----
SMM		
YMM		

BANKALAR DIŞINDA DİĞER GERÇEK VE TÜZEL KİŞİLERE BORÇLARI:

HAKKINDA AÇILMIŞ BİR KAMU DAVASININ BULUNUP BULUNMADIĞI; VARSA DAVANIN KONUSU:

HAKKINDA KAMU DAVASI DIŞINDA AÇILMIŞ BİR DAVA BULUNUP BULUNMADIĞI; VARSA DAVANIN KONUSU:

HALEN TARAF OLDUĞU ÖNEMLİ HUKUKİ İHTİLAFLAR HAKKINDA AYRINTILI AÇIKLAMA:

İMZA :

BEYAN TARİHİ :/...../.....

AÇIKLAMALAR

- 1) Formda ayrılan kısımların yeterli gelmemesi halinde ek form kullanılabilir.

- 2) Formda yer alan bilgilerde meydana gelebilecek değişiklerde, form tekrar doldurulmalı ve gerekli belgeler eklenmelidir.

EK: 6

ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE
(CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA)

.....

Hazine Müsteşarlığına verilmek üzere, arşiv kayıtlarını da içeren adli sicilimin çıkarılarak tarafıma verilmesi hususunda gereğini arz ederim.

...../...../.....

İmza
Adı-Soyadı

SOYADI :
ADI :
BABA ADI :
ANA ADI :
DOĞUM YERİ/TARİHİ :
NÜFUSA KAYITLI OLDUĞU
İL :
İLÇE :
MAHALLE/KÖY :
CİLT NO :
AİLE SIRA NO :
SIRA NO :
ADRESİ :

Resmi Gazete No: 26934

Resmi Gazete Tarihi: 12.07.2008

Başbakanlık (Hazine Müsteşarlığı)'tan:

SİGORTACILIK BAĞIMSIZ DENETİM İLKELERİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketlerinin faaliyetlerinin güven ve açıklık içinde sürdürülmesine ve kamunun doğru bir şekilde bilgilendirilmesine yönelik olarak; Türkiye'de kurulmuş sigorta ve reasürans şirketleri ile yabancı ülkelerde kurulmuş sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye'deki şubeleri ile emeklilik şirketlerinin hesap ve kayıtlarına göre oluşturulan finansal tablolarının, yetkili bağımsız denetim kuruluşlarınca denetlenmesine ve yapılan denetim sonucunda oluşturulan görüş çerçevesinde yayımlanacak finansal tabloların, sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin gerçek durumunu yansıtıp yansıtmadığının tespitine ilişkin ilkelerin belirlenmesidir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinde Bağımsız Denetim Yapılmasına İlişkin Yönetmelik hükümleri çerçevesinde, şirketlerde bağımsız denetim yapma yetkisi almış kuruluşlar ile 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu hükümleri çerçevesinde faaliyet gösteren sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerini kapsamaktadır.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 18 inci maddesinin ikinci fıkrası ile 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 21 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Denetçi; Bu Yönetmelik kapsamındaki kuruluşların, kuruluş adına denetlemeyle görevlendirilmiş yetkili meslek personellerini,
 - Finansal tablolar; Kanun uyarınca yürürlüğe konulan hesap ve kayıt düzenine ilişkin düzenlemeler kapsamında belirlenen tabloları, dipnotları, ek ve açıklamalarını,
 - Kanun; 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu ile 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununu,
 - Kuruluş; Sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinde denetim yapma yetkisi verilen bağımsız denetim kuruluşunu,
 - Müsteşarlık; Hazine Müsteşarlığını,
 - Şirket; Türkiye'de kurulmuş sigorta ve reasürans şirketleri ile yabancı ülkelerde kurulmuş sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye'deki şubeleri ile emeklilik şirketlerini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Temel Kavramlar

Bağımsız denetim

MADDE 5 – (1) Bağımsız denetim; şirketlerin hesap ve kayıtlarının kuruluşlarca bu Yönetmelikte düzenlenen denetim ilkelerine göre incelenmesi ve bu inceleme sonuçlarına dayanılarak oluşturulan hesap ve kayıtların Kanuna göre yürürlüğe konulan hesap ve kayıt düzenine ilişkin mevzuata ve Kanuna uygunluğu hususunda oluşturulan görüş çerçevesinde finansal tabloların denetlenmesi ve rapora bağlanmasıdır.

(2) Bağımsız denetim; şirketlerin defter, kayıt ve belgeleri üzerinden ve gerektiğinde işlem yapılan üçüncü kişilerle hesap mutabakatı da sağlanarak yürütülür. Şirketlerin hesap ve kayıt düzeniyle ilgili birimlerinin, hesap ve kayıt düzenine ilişkin iç sistemlerin etkinliği ve verimliliği de bu kapsamda değerlendirilir.

(3) Bağımsız denetim uygulaması bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde aşağıda belirtilen şekillerde yapılır.

a) Yıllık Denetim; şirketlerin yıl sonları itibarıyla düzenlenen konsolide ve konsolide olmayan finansal tablolarının tam kapsamlı olarak ve gerekli tüm denetim teknikleri kullanılarak denetlenmesidir.

b) Ara Denetim; sınırlı denetim ilke ve kurallarına uygun şekilde yıllık denetimi gerçekleştiren kuruluş tarafından yıllık denetim planına uygun bir şekilde ara dönemler itibarıyla denetim yapılmasıdır.

c) Özel Denetim; vergi mevzuatı hariç olmak üzere, Müsteşarlıkça belirlenecek özellik arzeden veya mevzuat uyarınca yürürlüğe konulan yönetmeliklerde öngörülen konulara münhasır olmak üzere bu Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde denetim yapılmasıdır.

(4) Ara dönemler itibarıyla yapılacak denetimin hangi sıklıkla yapılacağı Müsteşarlık tarafından belirlenir.

Bağımsızlık

MADDE 6 – (1) Bağımsızlık, mesleki faaliyetin dürüst ve tarafsız yürütülmesini sağlayacak bir davranış ve anlayışlar bütünüdür. Denetçiler, çalışmalarını sırasında ortaya çıkabilecek çıkar çatışmalarından uzak kalmak, dürüstlük ve tarafsızlıklarını etkileyebilecek hiçbir müdahaleye imkan vermemek, bağımsız denetim sonucunda ulaştıkları görüşlerini, başkalarının doğrudan veya dolaylı çıkarlarını düşünmeksizin raporlarında açıklamak zorundadır.

Şirketlerle kuruluşlar arasındaki bağımsızlığın ortadan kalkması

MADDE 7 – (1) Kuruluş veya denetçilerde, bağımsızlığın zedelendiğine dair tereddüt oluşması halinde bağımsızlığın ortadan kalktığı kabul edilir.

(2) Aşağıdaki durumlarda bağımsızlık ortadan kalkmış sayılır:

a) Bağımsız denetim kuruluşlarının yönetime ve denetime yetkili ortakları, yöneticileri, denetçileri ve yardımcılarını bunların 3 üncü dereceye kadar (3 üncü derece dahil) kan ve sıhrî hısımları ile eşleri veya denetim kuruluşları tarafından;

1) Şirketten veya şirket ile ilgili olanlardan, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bir menfaat elde edildiğinin ortaya çıkması veya bunlara bir menfaat sağlanacağı vaadinin, ilgili denetçi tarafından bağımsız denetim kuruluşunun yönetimine yazılı olarak bildirilmemiş olması,

2) Şirketle veya şirketin ortaklarıyla veya şirketin yönetim, denetim veya sermaye bakımlarından dolaylı veya dolaysız olarak bağlı bulunduğu veya nüfuzu altında bulundurduğu gerçek veya tüzel kişilerle ortaklık ilişkisine girilmiş olduğunun belirlenmiş olması,

3) 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun murakıplara ilişkin 347 ile 359 uncu maddeleri uyarınca yapılacak görevlendirmeler hariç olmak üzere; şirket ile iştiraklerinde kurucu, yönetim kurulu başkan veya üyesi, şirket müdürü veya yardımcısı olarak veya işletmede önemli karar, yetki ve sorumluluğu taşıyan başka sıfatlarla görev alınması,

4) Şirketler veya iştirakleri ile olağan ekonomik ilişkiler dışında borç-alacak ilişkisine girilmiş olması,

b) Geçmiş yıllara ilişkin denetim ücretinin, geçerli bir nedene dayanmaksızın, şirket tarafından ödenmemesi,

c) Denetim ücretinin, denetim sonuçları ile ilgili şartlara bağlanmış olması veya piyasa rayicinden bariz farklılıklar göstermesi.

(3) Kuruluşlar ve bu kuruluşlarda her nam altında olursa olsun görev yapanlar, bu Yönetmeliğe göre

bağımsız denetim hizmeti verdikleri şirketlere, bağımsız denetim hizmeti verdikleri dönemde, bedelli veya bedelsiz olarak;

- a) Defter tutma ve buna ilişkin diğer hizmetleri verme,
 - b) Finansal bilgi sistemi kurma ve geliştirme, işletmecilik, muhasebe, finans ve bunların uygulamaları ile ilgili işlerde müşavirlik yapma, belge düzenleme ve rapor hazırlama,
 - c) Değerleme ve aktüerya hizmetleri verme,
 - ç) İç denetim destek hizmetleri verme,
 - d) Tahkim ve bilirkişilik yapma,
 - e) Yönetim veya insan kaynakları yönetimi ile ilgili hizmet verilmesi,
 - f) Yatırım danışmanlığı hizmeti verilmesi,
 - g) Diğer danışmanlık hizmetlerini verme,
- faaliyetlerinde bulunamazlar.

(4) Ancak, 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu çerçevesinde; finansal tabloların ve beyannamelerin vergi mevzuatı hükümlerine uygunluğunu incelemek ve uygunluğu tasdik etmek, konu hakkında yazılı görüş vermek ve rapor düzenlemek faaliyetleri üçüncü fıkrada belirtilen yapılamayacak faaliyetler kapsamında değerlendirilmez.

(5) Kuruluşun yönetim veya sermaye bakımından doğrudan ya da dolaylı olarak hakim bulunduğu bir danışmanlık şirketi, kuruluşun hizmet verdiği şirkete, aynı dönem için danışmanlık hizmeti veremez. Bu kapsama, kuruluşun gerçek kişi ortakları ve yöneticileri tarafından verilen danışmanlık hizmetleri de dahildir.

Mesleki özen ve titizlik

MADDE 8 – (1) Denetçiler, denetim sürecinin her aşamasında gerekli mesleki özen ve titizliği göstermek zorundadırlar. Mesleki özen ve titizlik, dikkatli ve basiretli bir denetçinin aynı koşullar altında ayrıntılara vereceği önemi, göstereceği dikkat ve çabayı ifade eder. Özenle ve titizlikle yürütülmüş bir denetimin temel ölçütü, denetçilerin bu yönetmelikte düzenlenen denetim ilkelerine ödünsüz uymalarıdır.

(2) Denetçiler, çalışmalarını gerekli özen ve titizliği göstererek planlamak, programlamak, tarafsız ve objektif olmak, yeterli miktarda, uygun nitelikte ve güvenilir kanıt toplamak, kanıtları değerlendirmek ve bulguları anlaşılır ve düzenli bir şekilde çalışma kağıtlarında göstermek, finansal tabloların gerçekliği ve doğruluğu hakkında dürüst ve doğru bir yargıya ulaşmak ve ulaştıkları yargının göstergesi olan denetçi görüşünü denetim raporunda açıklamak zorundadırlar.

Bağımsız denetimde kalite kontrol ilkeleri

MADDE 9 – (1) Kuruluş ve denetçi, kaliteli bir denetim çalışması gerçekleştirmek için azami gayret göstermek, aşağıda belirtilen denetim kalitesini sağlayacak ve koruyacak ilkeleri uygulamak zorundadır;

- a) Mesleki Gereklilikler: Kuruluşun ve denetçinin; bağımsızlık, dürüstlük, tarafsızlık, gizlilik ve profesyonel davranış ilkelerine uygun davranması.
- b) Mesleki Yeterlilik: Kuruluşun ve denetçinin, sorumluluklarını doğru bir şekilde yerine getirebilmesi için gerekli teknik bilgiye ve mesleki yeterliliğe sahip olması.
- c) Görev Dağılımı: Denetim çalışmasının gerekli düzeyde teknik bilgi, mesleki yeterlilik ve beceriye sahip olan denetim elemanları tarafından gerçekleştirilmesi.
- ç) Yönlendirme: Denetimin istenen kalitede olabildiğini ve denetim sonunda tam ve doğru bir görüş bildirilebilmesini teminen, yapılan işin her seviyede gözden geçirilmesi ve denetçinin görevleri konusunda yönlendirilmesi.
- d) Görüş Alma: Mesleki sır olgusunun göz önünde tutulması ve şirketin adının belirtilmemesi kaydıyla, gerekli görülen durumlarda, konuyla ilgili deneyimi ve bilgisi olan kişilerden görüş alınması.
- e) Görev kabulü ve devamlılık: Yeni görev kabulü için veya gelecek dönemlerde denetime devam edilebilmesi için değerlendirme yapılması, yapılacak değerlendirmede kuruluşun durumunun özellikle bağımsızlık ilkelerine uygunluk ve verilecek hizmetin kapsam ve boyutu yönünden değerlendirilmesi.

f) İzleme: Kalite kontrol metotlarının yeterliliği ve işlevselliğinin izlenmesi.

Önemlilik

MADDE 10 – (1) Bir bilginin, finansal tablolara dahil edilmemesinin veya finansal tablolarda yanlış ifade edilmesinin, kullanıcıların finansal tablolardaki bilgilerden yola çıkarak aldıkları ekonomik kararları etkileme düzeyi, o bilginin finansal tablolar açısından önemlilik düzeyinin temel göstergesidir.

(2) Denetim planlaması yapılırken, finansal tabloların düzenlenmesinde yapılan hataların, şirketin gerçek mali durumunun finansal tablolara yansımaları engelleyip engellemediği hususunun değerlendirilmesi zorunludur.

(3) Yapılan hataların önemlilik düzeyinin finansal tablolarda düzeltme gerektirmesi ve şirketin düzeltmeyi kabul etmemesi durumunda denetçi, görüşünü bu hususu dikkate alarak oluşturmalı ve raporunda belirtmelidir.

Hata ve suiistimal

MADDE 11 – (1) Bağımsız denetimin planlama ve uygulama aşamasında, finansal tablolarda hata veya suiistimalden kaynaklanabilecek yanlışlıkların olabileceği dikkate alınmalıdır.

(2) Muhasebe politikalarının yorum hatası nedeniyle yanlış uygulanması, muhasebe verilerinde ve kayıtlarındaki hesap yanlışlıkları ve bunlara benzer uygulamalar hata olarak kabul edilir.

(3) Belge veya kayıtların manipülasyonu, değiştirilmesi veya tahrif edilmesi, varlıkların yanlış tahsis edilmesi, kayıtlarda ve belgelerde yer alan işlemlerin sonuçlarının hesaplara yansıtılmaması ve muhasebe politikalarının belirli bir amaca yönelik olarak kasten yanlış uygulanması ve bunlara benzer uygulamalar suiistimal olarak değerlendirilir.

(4) Etkin muhasebe ve iç kontrol sistemlerinin, finansal tablolarda hata ve suiistimalden kaynaklanan yanlışlıkların bulunması ihtimalini azalttığı, muhasebe ve iç kontrol sistemlerinin yapısındaki zayıflığın, yöneticilerin ehliyet ve basireti hakkındaki kuşkuların, şirket içindeki olağan dışı baskılar ve işlemlerin, yeterli ve güvenilir denetim kanıtı elde etmede karşılaşılan sorunların hata ve suiistimal riskini arttırdığı kabul edilir.

(5) Denetçi, finansal tablolarda hata veya suiistimalden kaynaklanan önemli yanlışlıkların bulunmadığını, bulursa dahi bunların etkisinin finansal tablolara yansıtıldığını veya düzeltildiğini gösterir yeterli ve uygun denetim kanıtı bulmakla yükümlüdür.

(6) Denetim sürecinde hata veya suiistimal ile karşılaşılması durumunda, bunların finansal tablolar üzerindeki etkisinin göz önünde bulundurulması, tespit edilen hata ve suiistimalin finansal tablolar üzerinde önemli ölçüde etkide bulunacağı sonucuna varılırsa ilave inceleme yapılması zorunludur.

(7) Denetçi, ortaya çıkan hata ve suiistimaller hakkında şirketin yönetim kuruluna veya yöneticilerine mümkün olan her aşamada bilgi vermek zorundadır.

(8) Denetçi hata ve suiistimal ile ilgili bulguları,

a) Finansal tablolar üzerinde önemli bir etkisi olduğu ve finansal tablolara yansıtıldığı veya düzeltilmediği kanaatinde ise olumsuz veya şartlı görüş,

b) Finansal tablolar üzerinde önemli etkisinin var olup olmadığını değerlendirmek için yeterli ve uygun denetim kanıtının elde edilmesi şirket tarafından engellenmişse, şartlı görüş veya görüş bildirmeme,

c) Şirketten ziyade, şartların getirdiği sınırlamalar nedeniyle varlığının veya boyutunun belirlenemediği hallerde, finansal tablolar ve bağımsız denetim raporu üzerindeki olası etkilerinin değerlendirilmesine göre belirlenecek görüşü bildirme, şeklinde denetim raporuna yansıtır.

Tarafların sorumlulukları

MADDE 12 – (1) Faaliyetlerinin mevzuata uygunluğu, hata ve suiistimalin önlenmesi ve ortaya çıkarılması şirketin sorumluluğundadır. Ancak, denetçi denetimin planlama ve uygulama aşamasında, mevzuata aykırılık, hata ve suiistimal durumunda finansal tabloların önemli ölçüde etkilenebileceği hususunu dikkate alarak olası bir aykırılığı sorgulayacak bir yaklaşım benimsemek zorundadır.

(2) Denetim faaliyeti sırasında sigortacılık ve emeklilik mevzuatı hükümlerine aykırı işlemlerin,

suiistimal ve hataların tespiti ve şirketin bunları gidermemesi hallerinde, bu husus denetçi tarafından ivedilikle Müsteşarlığa ve şirketin yönetim kuruluna bildirilir ve denetçi görüşü bu çerçevede oluşturulur. Adli yargıya intikali gerekli olan ve suç teşkil eden hallerin de Müsteşarlığa yazılı olarak bildirilmesi zorunludur.

(3) Denetçiler, bağımsız denetim çerçevesinde ilgililerce kendilerine tevdi edilen defter ve belgeleri, işlerinin gerektirdiği süre içinde iyi niyetle ve olduğu gibi muhafaza ve işin bitiminde iade etmek zorundadırlar.

(4) Şirket, muhasebe birimini ve finansal tablolarını denetime uygun ve hazır hale getirmek zorundadır.

(5) Şirketler bu Yönetmelik hükümlerine göre sözleşme yaptıkları kuruluşları;

- a) Denetim konularıyla ilgili tüm defter, kayıt ve belgeleri gizli olsalar dahi incelemek,
- b) Denetim işlemini ilgilendiren tüm bilgileri yöneticilerden ve diğer ilgililerden istemek,
- c) Şirket tarafından talep edildiği veya kuruluşça gerekli görüldüğü takdirde, yönetim kurulu ve genel kurul toplantılarına katılarak, denetim faaliyetini ve sonuçlarını ilgilendiren konularda açıklamalarda bulunmak,

hususlarında yetkili kılınmış sayılırlar.

(6) Denetim işlemini ilgilendiren tüm bilgi ve belgelerin şirket tarafından kuruluşu verilmemesi halinde durum, ivedilikle Müsteşarlığa bildirilir.

(7) Kuruluşlar ve denetçiler, denetim faaliyetleri dolayısıyla öğrendikleri ve ilgili mevzuat hükümlerine göre sır kapsamında bulunan bilgileri kanunen açıkça yetkili kılınanlardan başkasına açıklayamaz ve doğrudan veya dolaylı şekilde kendi yararlarına kullanamazlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Denetim Öncesi Yapılacak İşlemler

Bağımsız denetim planı

MADDE 13 – (1) Kuruluş, denetim faaliyetinin etkin bir biçimde sürdürülmesi ve sonuçlandırılması amacıyla genel bir bağımsız denetim planı hazırlamak zorundadır.

(2) Bağımsız denetim planı kapsamında asgari olarak;

- a) Şirketin organizasyon yapısı, iç kontrol yapısı, çalışma tarzı, iş akışı ve diğer hususlarda gerekli araştırmaların yapılmış olması,
- b) Finansal tablolar, önceki dönem ister aynı isterse farklı bir kuruluş tarafından yapılmış olsun önceki döneme ait çalışma kağıtları, iç ve dış denetim raporları ile şirketin haberleşme dosyalarının gözden geçirilmesi,
- c) Şirketin iç kontrol yapısının gözden geçirilmesi,
- ç) Muhasebe politikalarının ayrıntılarıyla incelenmesi, muhasebede, bağımsız denetim uygulamalarında veya mevzuatta meydana gelen ve finansal tabloları etkileyebilecek olan değişikliklerin araştırılması,
- d) Yapılacak bağımsız denetim faaliyetinin türü, kapsamı ve zamanlamasının yöneticiler ve diğer ilgili personele bildirilmesi,
- e) Bağımsız denetim faaliyeti sırasında, denetçilere bilgi verecek ve veri hazırlayacak personelin belirlenmesi ve bunlar arasında koordinasyon sağlanması,
- f) Bağımsız denetim faaliyetini yürütecek ekip içinde iş bölümünün yapılması ve koordinasyonun sağlanması, şarttır.

Bağımsız denetim programı

MADDE 14 – (1) Bağımsız denetim planı, kullanılacak denetim tekniklerinin türünü, yapılacak denetimin zamanlamasını ve kapsamını belirten bağımsız denetim programları çerçevesinde uygulanır.

(2) Bağımsız denetim programları, bağımsız denetimin yürütülmesi sırasında her bir denetim alanı için uygulanması planlanan denetim tekniklerini belirleyen ve bunları çalışma kağıtlarıyla ilişkilendiren belgelerdir.

(3) Bağımsız denetim programı çerçevesinde yapılacak görevlendirmelerde, ekip elemanlarının sorumluluk, mesleki teknik bilgi, yetenek ve deneyimleriyle ilgili hususlara dikkat edilir ve görevleri açıklıkla belirlenir.

(4) Hazırlanan bağımsız denetim programı bağımsız denetim çalışmaları sırasında gözden geçirilir. Gerekli görüldüğü takdirde, denetim programında gerekçesi belirtilerek değişiklik yapılabilir.

(5) Uygulanan bağımsız denetim programları, ilgili çalışma kağıtları ile birlikte yapılan iş için bir kanıt oluşturur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Denetim Süreci ve Denetim Raporu

Kanıt toplama ve değerlendirme

MADDE 15 – (1) Denetçi görüşü, belirli denetim teknikleri uygulanarak yeterli ve güvenilir denetim kanıtı toplanması ve bunların değerlendirilmesi suretiyle oluşturulur. Denetim sürecinde kullanılan belgeler, muhasebe kayıtları ve diğer kaynaklardan sağlanan her türlü bilgi denetim kanıtı olarak değerlendirilir.

(2) Denetim kanıtının yeterli ve uygun olduğuna;

a) Denetçinin finansal tabloları göz önüne alarak belirlediği önemlilik düzeyi,

b) Şirketin, finansal tabloların tutarlılığı ve güvenilirliği açısından, iç kontrol sisteminin işleyişi ve bunun yeterliliği,

c) Denetlenen hesap kalemlerinin önemlilik derecesi,

ç) Geçmiş denetimlerde kazanılan tecrübeler,

d) Uygulanan denetim tekniklerinin sonuçları ve bu denetim tekniklerinin kullanılmasıyla ortaya çıkarılan suiistimal veya hatalar,

e) Mevcut bilgilerin güvenilirliği,

f) Ortaklar, bağlı ortaklıklar ve iştiraklerle olan ilişkiler,

g) Sermaye yapısı ve varlıklar ile ilişkisi ve risk durumu, hususları dikkate alınarak karar verilir.

(3) Kanıtın kaynağı açısından yapılacak değerlendirmelerde güvenilirliğin;

a) İşletme dışı bağımsız kaynaklardan elde edilen kanıtların işletme içinden sağlanana,

b) İç denetim sisteminin etkin olduğu ortamlardan elde edilen kanıtların bu sistemin etkin olmadığı ortamlardan elde edilenlere,

c) Bizzat denetçinin uyguladığı denetim teknikleriyle elde edilen kanıtların dolaylı yollardan elde edilenlere,

oranla daha yüksek olduğu varsayılır.

(4) Kanıt toplamada amaç, finansal tablolarda yer alan;

a) Tüm varlık, kaynak, gelir ve giderlerin gerçek olduğu ve bunlara ilişkin bütün işlemlerin doğru kaydedildiği,

b) Finansal tablolara yansıtılması gereken bütün işlemler ve hesapların bu tablolarda doğru tutarlarıyla ve gerçek niteliklerine uygun olarak yer aldığı,

c) Varlıklara ilişkin hakların ve borçlara ilişkin yükümlülüklerin şirkete ait olduğu,

ç) Değerlemenin konuya ilişkin mevzuatla belirlenen muhasebe ve değerlendirme ilkelerine uygun olarak yapıldığı,

d) Finansal tabloların ana kalemler itibarıyla uygun tanımlama, sınıflandırma ve açıklama niteliklerine sahip olduğu,

hususlarının araştırılmasıdır.

(5) Denetçi görüşünün oluşturulması için yeterli ve uygun kanıt elde edilememesi halinde şartlı görüş bildirilir veya gerekçeleri ile birlikte bir görüş oluşturulamayacağı belirtilir.

Denetim teknikleri

MADDE 16 – (1) Denetçiler, bağımsız denetim programını yürütürlerken yeterli ve gerekli sayıda denetim kanıtını aşağıdaki ve benzeri tekniklerle toplarlar:

- a) Fiziki inceleme; belgelerin ve kayıtlarda gösterilen fiziki kıymetlerin gerçekten varolduklarının görülmesi ve varlığı saptanan kıymetlerin şirkete ait olduğunun resmi belge ve kayıtlarla doğrulanması işlemidir,
- b) Gözlem; belirli faaliyetlerin yürütülmesi sırasında denetçinin hazır bulunmasını ifade eder. Özellikleri itibarıyla uygulama aşamasında belirli tespitlerin yapılmasını gerekli kılan işlemlerde güvenilir kanıtlar gözlem yoluyla elde edilir,
- c) Doğrulama; denetçinin belirlediği çerçevede, şirket dışındaki bir kaynaktan şirketin yazılı talebiyle bilgi istenmesi ve bu bilginin doğrudan denetçiye iletilmesi işlemidir. Şirketin, denetçiden bazı kalemler ile ilgili olarak doğrulama yapmasını istememesi durumunda, öncelikle böyle bir talep için geçerli bir nedenin olup olmadığı araştırılmalıdır. Talebin geçerli bir nedeni olduğunun kabul edilmesi halinde, söz konusu kalemlerin doğrulanması ile ilgili alternatif uygulamalar yapılabilir. Talebin geçerli bir nedeninin bulunmaması durumunda şartlı görüş bildirilir veya gerekçeleri ile birlikte bir görüş oluşturulamayacağı belirtilir,
- ç) Bilgi toplama; denetçinin, ilgililerden bilgi alması işlemidir. Bu kapsamda, denetçi şirketin yetkili ve ilgili mercilerle yapmış olduğu her türlü yazışmayı ve yetkili ve ilgili mercilerin hazırlamış olduğu her türlü raporu inceleyebilir,
- d) Yeniden hesaplama; yapılan kayıtların denetçi tarafından doğrulanması işlemidir,
- e) Belge incelemesi; faaliyetlere ve finansal tablolara ilişkin her türlü belgenin içeriğinin ve kayıtlara uygunluğunun ayrıntılı şekilde incelenmesi işlemidir. Her bir muhasebe kaydının bir belgeye dayandırılması esastır. Genel olarak kayıtların bilgi işlem sistemleri tarafından otomatik olarak oluşturulması sonucunda, denetçinin elektronik ortamda hazırlanmış muhasebe kayıtları görmesi sonucunda, denetçinin bilgi işlem sisteminin kayıtları nasıl oluşturduğunu ve kayıtların iş süreci ve bilgi işlem sistemi içinde ne tür kontrollerden geçtiğini araştırması gereklidir,
- f) Analitik inceleme; finansal tablolarda yer alan verilerin karşılaştırılması ve aralarındaki ilişkilerin araştırılarak gözden geçirilmesidir. Bu denetim tekniğinin amacı, denetim görüşü için kanıt toplamak, veriler arasında anlamlı ilişkiler olduğunu doğrulamak ve bunlar arasında doğal kabul edilmeyecek sapmaları bulup ortaya çıkartmaktır. Analitik incelemelerde, finansal bilgiler ile finansal olmayan bilgiler arasındaki ilişkiler ve cari döneme ait bilgiler ile önceki dönemlere ilişkin bilgiler karşılaştırmalı olarak incelenir,
- g) Cari hesap mutabakatı; şirketin sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri, aracılar, bankalar, ortaklar ve diğer borçlu alacaklı kişiler adına açmış olduğu cari hesapların karşılıklı mutabakatının yapılıp yapılmadığının araştırılmasıdır.

Denetim riski

MADDE 17 – (1) Denetim riski, şirketin finansal tablolarının önemli ölçüde hata içermesine rağmen denetçinin bunlar hakkında olumlu görüş verme olasılığıdır. Denetim riski; şirketin iç kontrol sisteminin işlevsel olmadığı veya çalışmadığı varsayımı altında, bazı işlem türleri veya hesap bakiyelerinin belirli yapısal ve çevresel özellikler nedeniyle önemli sayılabilecek yanlışlıklardan etkilenebiliyor olma riskini ifade eden yapısal riski, şirketin muhasebe ve iç kontrol yapısıyla ilgili olarak oluşturduğu politika ve uygulamaların, hesap bakiyesinde veya işlem türünde yer alan önemli hataları önleyememesi, ortaya çıkaramaması ve bunların zamanında düzeltilmemesi riskini ifade eden iç kontrol riskini ve hesap bakiyelerinde veya işlem türlerinde yer alan önemli hataları denetçinin ortaya çıkaramaması riskini ifade eden bulgu riskini içerir.

(2) Denetim planlaması esnasında denetçi, katlanabileceği denetim riski düzeyini ve bunun denetim yöntemlerinin yapısına, zamanına ve kapsamına etkisini belirlemelidir. Bu çerçevede, denetim riskini teşkil eden;

- a) Yapısal riskin, finansal tabloların bütünü dahilinde değerlendirilmesi ve önemlilik düzeyi ile ilişkilendirilmesi,
- b) Kontrol riskinin, muhasebe sisteminin varlığı, işleyişi ve etkinliği ile ilişkilendirilerek değerlendirilmesi,
- c) Bulgu riskinin, yapısal risk ile kontrol riski düzeyine göre belirlenerek kabul edilebilir bir düzeyde tutulabilmesi için uygun bir denetim uygulaması geliştirilmesi, suretiyle bunların çalışma kağıtlarına aktarılması gereklidir.

Kayıt düzeni ve çalışma kağıtları

MADDE 18 – (1) Denetçinin, bağımsız denetim faaliyetleriyle ilgili olarak düzenli ve yeterli bir kayıt düzenine sahip olması şarttır.

(2) Denetçi, denetimin bu Yönetmeliğe uygun olduğunu göstermek ve verilen görüşü desteklemek için toplanan kanıtları ve yapılan çalışmaları çalışma kağıtları olarak muhafaza etmelidir. Çalışma kağıtları, denetimi planlamaya ve yapmaya, işleri gözden geçirmeye ve denetim kanıtlarını kaydetmeye yardımcı olmalıdır.

(3) Çalışma kağıtlarının mülkiyeti bunları düzenleyen kuruluşa aittir. Çalışma kağıtları, şirketin yazılı izni olmaksızın Müsteşarlık dışında üçüncü kişilere verilemez ve açıklanamaz. Çalışma kağıtlarının gizliliğinin ve güvenliğinin sağlanması zorunludur.

(4) Kuruluşlar, çalışma kağıtlarını ve yapılan denetime ilişkin her türlü bilgi ve belgeyi, Müsteşarlıkça yapılacak denetimler sırasında ve sonrasında, Müsteşarlıkça istenilmesi durumunda, ibraz etmekle yükümlüdür.

(5) Bağımsız denetim kuruluşları ve denetçiler, aşağıdaki hususları göz önünde bulundurarak, kullanacakları çalışma kağıtlarının şeklini belirlemekte serbesttirler:

a) Her çalışma kağıdında bir başlık bulunur. Bu başlık şirketi, denetlemenin yapıldığı dönemi, çalışma kağıdının konusunu, hazırlanma tarihini ve çalışma kağıdını hazırlayan denetçinin ad ve parafını içerir.

b) Tamamlanmış çalışma kağıtlarında; kullanılan denetleme yöntem ve teknikleri ile ilgili hususlar, puanaj işaretleri ve sembollerin anlamları, hesap teyitleri, meslek mensubunun iç kontrol sisteminden yararlanıp yararlanmadığı veya düşünceleri açıkça gösterilir ve yeterli açıklamalara yer verilir.

c) Çalışma kağıtları, denetim kapsamı ile sınırlı olmak üzere, defter kayıtlarının ve buna göre düzenlenmiş finansal tabloların ilgili mevzuatla düzenlenen muhasebe ilke ve standartlarına ne ölçüde uygun hazırlanmış olduğu hususlarında güven yaratacak şekilde açıklık taşır. Çalışma kağıtları ayrıca elektronik ortamda tutulabilir ve saklanabilir.

ç) Çalışma kağıtları, denetim faaliyetinin incelemeye tabi tutulması halinde meslek mensubunun savunmasını temin edecek şekilde, yapılan denetim çalışmalarının tüm aşamalarını gösterir.

d) Denetim programına göre denetimi yapılan hususlar ile aksayan denetim faaliyeti konuları, nedenleriyle birlikte çalışma kağıtlarında belirtilir.

(6) Çalışma kağıtlarının dosyaları içinde, düzenlenmelerini izleyen yıldan itibaren beş yıl süreyle veya bu süre içinde hukuki ihtilafa konu olanların, ihtilafın sonuçlanmasına kadar saklanması ve yetkililerce istenildiğinde ibraz edilmesi zorunludur.

Bağımsız denetim raporu ve denetçi görüşü

MADDE 19 – (1) Bağımsız denetim raporunda, özellikle önemlilik kavramı da dikkate alınarak, denetimi yapılan finansal tabloların ilgili düzenlemelerle belirlenen tüm muhasebe ilke ve standartlarına uygun şekilde hazırlanmış olup olmadığına yer verilir. Kuruluş tarafından bu Yönetmelikte belirlenen esaslar çerçevesinde hazırlanacak rapor, kamuya açıklanacak finansal tabloları, bunlara ilişkin açıklama ve dipnotları ve ayrıca aşağıdaki hususları içerir,

a) Raporun sunulduğu mercilerin adı,

b) Kuruluşun ticaret unvanı,

c) Sorumlu ortak baş denetçinin adı, unvanı ve imzası,

ç) Uygulanan denetim ilke ve teknikleri,

d) Şirket hakkında genel bilgiler;

1) Hukuki yapısı,

2) Sermaye yapısı ve sermayesinin %10'unu, %20'sini, %33'ünü ya da %50'sini aşması sonucunu doğuran hisse edinimleri ve bir ortağa ait payların yukarıdaki oranların altına düşmesi sonucunu veren hisse devirleri,

3) Yönetim organları, üst düzey yöneticileri ile denetçileri ve nitelikleri ile varsa bunlarda meydana gelen değişiklikler,

4) Faaliyetleri ile faaliyet sonuçlarını içeren özet bilgi,

- e) Denetime tabi tutulan finansal tablolar (cari dönem ile önceki dönemi içeren karşılaştırmalı şekilde),
 - f) Raporun dayandığı muhasebe ilke ve standartları çerçevesinde ana ve önemli alt hesapların her biri ayrı ayrı belirtilmek ve detaylı bir şekilde incelenmek suretiyle şirketin hesaplarının söz konusu ilke ve standartlara uygunluğuna ilişkin açıklamalar,
 - g) Teknik hesapların doğrulukları ve bunların değerlendirilmesi,
 - ğ) Şirketin iç kontrol yapısı ile ilgili değerlendirme,
 - h) İlgili düzenlemelerde belirtilen muhasebe ilke ve standartlarına uymayan işlemlerin şirketin finansal tabloları üzerindeki etkisi,
 - ı) Muhasebe politikalarındaki bir önceki yıla göre değişiklik yapılmış ise değişiklik ile birlikte bu değişikliğin şirketin finansal tabloları üzerindeki etkisi,
 - i) Denetlenen bilanço döneminden sonra şirketin durumunu etkileyebilecek önemli değişiklik ve gelişmeleri içeren özet bilgi,
 - j) Finansal tablolar hakkında ulaşılan denetçi görüşü.
- (2) Kuruluşlar, aleyhe olması durumunda sonuçları şirketi olumsuz olarak etkileyebilecek davalar, anlaşmazlıklar gibi muhtemel belirsizlikleri de dikkate almak ve değerlendirmede bulunmak zorundadırlar. Belirsizlikler önemli düzeyde ise şirketin finansal tablolarına ilişkin dipnotlarda açıklanır.
- (3) Müsteşarlık, bu maddede içeriği belirlenen raporlarla ilgili olarak, rapor tespitleri bakımından gerekli görülmesi halinde, aynı veya farklı bir kuruluştan, ek inceleme yapılmasını ve ek rapor tanzim edilmesini isteyebilir. Bu durumda, masraflar şirket tarafından karşılanır.
- (4) Kuruluşlar, Müsteşarlığa gönderilen denetim raporlarında açıkladıkları görüşlerden başka görüşleri içeren denetim raporları düzenleyemezler.

Olumlu görüş

MADDE 20 – (1) Sorumlu ortak başdenetçi kendisine bağlı bağımsız denetim ekibinin de görüşlerini alarak, finansal tabloların, şirketin mali durumunun ve faaliyet sonuçlarının:

- a) Bağımsız denetim çalışmalarında genel denetim ilkelerine uyulmuş olması,
 - b) Denetlenen finansal tabloların, ilgili mevzuat gereği yürürlükte bulunan muhasebe ilke ve standartlarına uygun bulunması,
 - c) Uygulanan muhasebe politikalarında uyumluluk olması,
 - ç) Finansal tablolarda yer alan bilgilerin yeterli açıklıkta olması,
 - d) Finansal tabloları etkileyecek bir belirsizliğin bulunmaması,
 - e) Denetçinin çalışmalarında herhangi bir kısıtlama ile karşılaşmaması,
- gibi tüm önemli hususlar açısından uygun bulunması ve finansal tabloların şirketin gerçek durumunu yansıttığının tespit edilmesi durumunda Ek:1/A'da yer alan örneğe uygun olarak olumlu görüş bildirir.
- (2) Şirketle aynı risk grubunda yer alan kişilerle yapılan önemli işlemler gibi olumlu görüşü etkilemeyen, ancak ilgililerin dikkatine sunulması gerekli görülen hususlara ilişkin olumlu denetçi görüşüne Ek: 1/B'de yer alan örneğe uygun olarak yer verilmesi şarttır.

Şartlı görüş

MADDE 21 – (1) Sorumlu ortak başdenetçi kendisine bağlı bağımsız denetim ekibinin de görüşlerini alarak, olumlu görüş vermesinin mümkün olmadığı ancak buna yol açan hususların etkisinin olumsuz görüş bildirme ya da görüş bildirmemeye yol açacak kadar önemli olmaması durumunda şartlı görüş bildirir.

(2) Sorumlu ortak başdenetçinin olumlu görüş vermesine engel olan hususlar, bağımsız denetim çalışmalarının kapsamındaki sınırlamaları veya yönetimle görüş ayrılıklarını içerir. Denetçi faaliyet alanının şirket tarafından sınırlandırılması halinde denetçi görüşünü oluştururken bu durumu göz önünde bulundurmak zorundadır. Denetçinin denetim çalışmaları üzerinde olumlu bir görüş bildirmesini önleyecek bir sınırlandırma olması durumunda denetçi, denetim raporunda da açıklama yapmak suretiyle, bu hususun finansal tablolara etkisinin tespit edilememesinden dolayı olumlu görüş bildiremediğini belirtir.

(3) Yönetim tarafından uygulanan muhasebe politikalarının uygunluğu, seçilen bu muhasebe

politikalarının, finansal tablolar ile bunlara ilişkin açıklama ve dipnotların doğruluğu da dahil olmak üzere uygulamasında izlenen yöntemler veya finansal tabloların yasal düzenlemelere uygunluğu konusunda yönetimle görüş ayrılıkları olması durumunda denetçi, bu hususlara ilişkin olarak denetim raporunda da açıklama yapmak suretiyle olumlu görüş bildiremediğini belirtir.

(4) Şartlı görüş içeren raporda, görüşün dayanağını oluşturan aykırılıklara ilişkin denetçi görüşlerine, Ek: 2/A'da veya Ek: 2/B'de yer alan örneğe uygun olarak yer verilmesi şarttır.

Olumsuz görüş

MADDE 22 – (1) İlgili mevzuat gereği yürürlükte bulunan muhasebe ilke ve standartlarından sapmalar, tam açıklama ilkesine uymama ve muhasebe politikalarında, dipnotlarda finansal tablolara etkileri açıklanmayan değişiklikler yapılması sonucunda, denetimi yapılan finansal tablolar üzerinde şirketin yönetimiyle önemli görüş ayrılıkları bulunması veya şartlı görüşün finansal tablolardaki yetersizliği ve yanlışlığı uygun olarak açıklamadığı sonucuna ulaşılması durumunda, sorumlu ortak başdenetçi kendisine bağlı bağımsız denetim ekibinin de görüşlerini alarak olumsuz görüş bildirir. Olumsuz görüş içeren raporda, olumsuz görüşe yol açan nedenler ile bunların finansal tablolar üzerindeki etkilerine ilişkin denetçi görüşlerine, Ek: 3'de yer alan örneğe uygun olarak yer verilmesi şarttır.

Görüş bildirmekten kaçınma

MADDE 23 – (1) Bağımsız denetim çalışmalarında karşılaşılan belirsizlik ve sınırlamaların, denetçinin olumlu, şartlı ya da olumsuz herhangi bir görüş belirtmesini engelleyecek derecede önemli olması, finansal tablolarda yer alan önemli bir kalem hakkında yeterince kanıt toplanamaması, etkin olmayan bir muhasebe ve iç kontrol sisteminin bulunması durumunda, sorumlu ortak başdenetçi kendisine bağlı bağımsız denetim ekibinin de görüşlerini alarak finansal tablolar üzerinde görüş bildirmekten kaçınabilir. Görüş bildirmekten kaçınma durumunda düzenlenecek raporda, kaçınmaya yol açan nedenlere ilişkin denetçi görüşlerine, Ek: 4'de yer alan örneğe uygun olarak yer verilmesi şarttır.

Görüşe ilişkin açıklamalar

MADDE 24 – (1) Denetçinin, olumlu görüş dışındaki görüşlerden birini içeren bir denetim raporu hazırlaması durumunda, bunun sebepleri ve finansal tablolar üzerindeki muhtemel etkileri raporda belirtilir. Bu açıklama, görüşün açıklandığı paragraftan hemen önce yer alır ve ayrıca bu durum daha detaylı olarak finansal tablolara ait notlarda da açıklanabilir.

Görüş dışında verilen açıklamalar

MADDE 25 – (1) Denetçinin görüşünü etkilemeyen ancak açıklanması gerekli görülen veya bilançonun ya da bağımsız denetim raporunun düzenlendiği tarih itibarıyla sonuçları makul bir şekilde tahmin edilemeyen ancak finansal tablo dipnotlarında gerekli açıklamalara yer verilmiş bulunan belirsizliklerin ve benzeri diğer hususların bulunması halinde bu durum, denetim raporuna görüş kısmından sonra eklenecek ayrı bir paragrafta belirtilerek, rapor kullanıcılarının bu konuya dikkati çekilir.

Belirsizlikler ve aykırılıklar

MADDE 26 – (1) Denetçi;

- Görüş bildirmekten kaçınmayı gerektirecek önemde olmamakla birlikte çalışma alanını sınırlayan herhangi bir hususun varlığı nedeniyle finansal tablolara ilişkin bilgi ve belgelerin elde edilememesi,
- Kuşku doğuran hususların tespiti veya muhasebe kayıtlarına yansıtılan işlemlerin niteliği dikkate alınarak, denetlenen finansal tabloların ileri bir tarihte önemli değişikliklere maruz kalabileceğinin görülmesi,
- Şirketin sürekliliğini tehlikeye düşürecek nitelikte durumların varlığı konusunda kanaat oluşması,
- Finansal tabloların ilgili mevzuatla belirlenen muhasebe ilke ve standartları ile şirket tarafından seçilen muhasebe politikalarına uygun olmaması,
- Finansal tablolarda yer alan kalemlerde tespit edilen hata, suiistimal ve hilelerin etkilerinin

giderilmesine ilişkin olarak şirketle görüş ayrılığı bulunması hallerinde, konunun finansal tabloların güvenilirliğine etki düzeyini de göz önünde bulundurup gerekçelerini de belirterek şartlı veya olumsuz görüş bildirir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sınırlı Denetim

Sınırlı denetim

MADDE 27 – (1) Ara dönemler itibarıyla şirketçe düzenlenen konsolide ve konsolide olmayan finansal tablolar, tam kapsamlı denetime tabi tutulmaz. Sınırlı denetim ilkeleri çerçevesinde denetlenen ara dönem finansal tabloları ile ilgili bir denetim görüşü bildirilmez, ancak finansal tabloların yetkili denetim kuruluşunca sınırlı denetime tabi tutulduğu hususunun belirtilmesi şarttır.

(2) Sınırlı denetimde, kuruluşça önceki hesap dönemi sonu itibarıyla esas alınan önemlilik düzeyi dikkate alınarak ağırlıklı olarak bilgi toplama ve analitik inceleme teknikleri kullanılarak sınırlı denetim gerçekleştirilir.

Sınırlı denetim için gerekli koşullar

MADDE 28 – (1) Sınırlı denetim yapılabilmesi için, kuruluş ile şirketin denetim sözleşmesi akdetmiş olması zorunludur. Asgari sözleşme hükümlerine ilaveten bağımsız denetim sözleşmesine, sınırlı denetim yapılması halinde;

- a) Şirketçe herhangi bir kısıtlama olmaksızın sınırlı denetimin yürütülmesi için gerekli olan tüm kayıt, belge ve diğer bilgilere ulaşma imkânının sağlanacağına,
- b) Kuruluşça yürütülecek sınırlı denetim çalışmasının muhtemel hataları, Kanun ve ilgili mevzuat dışı işlem ve eylemleri veya usulsüzlükleri açığa çıkaracağına dair güvence verilemeyeceği ve denetim görüşünün bildirilmeyeceğine ilişkin hükümler konulmalıdır.

Sınırlı denetimin planlanması

MADDE 29 – (1) Şirketin organizasyon yapısı, iç kontrol ve muhasebe sistemleri, aktif, pasif, gelir ve gider kalemlerinin içeriklerini kapsayan bilgilerin güncelleştirilmesi çerçevesinde bilgi toplama ve analitik inceleme sonuçlarını belgelendirerek sınırlı denetim planlanır.

Sınırlı denetimde belgeleme

MADDE 30 – (1) Yetkili denetim kuruluşları ve denetçiler sınırlı denetimde bu Yönetmeliğin 15 ve 18 inci maddelerinde belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde belgeleme yapmakla yükümlüdür.

Sınırlı denetim raporu

MADDE 31 – (1) Denetçi önceki hesap dönemi sonuna ilişkin bağımsız denetim raporunun düzenlendiği tarihten sonra meydana gelen, finansal tablolar üzerinde etkisi olabilecek ve düzeltme kaydı veya açıklama gerektiren olayları da inceler ve bunları ilk sınırlı denetim raporunda belirtir. Ancak denetçinin denetim sözleşmesinde aksi bir hüküm bulunmadıkça, sınırlı denetim raporunun düzenlendiği tarihten sonra meydana gelen olayları saptamaya yönelik herhangi bir denetim çalışması yapma zorunluluğu yoktur.

(2) Sınırlı denetime tabi tutulan finansal tabloların yapılan bilgi toplama ve analitik inceleme sonucunda önemlilik arz edecek ölçüde yanlışlıklar içerdiği sonucuna ulaşılması halinde, bu bilgiler raporda değişiklik yapılmasının gerekli olduğunu teyit edebilmek için ek denetim yöntemleri uygulanarak yanlış beyanın kaynağının tespit edilmesi ve sınırlı denetim raporunun bu hususlar dikkate alınarak düzenlenmesi zorunludur.

(3) Sınırlı denetim raporunda yetkili denetim kuruluşunca sınırlı denetim yapıldığı Ek-5A, Ek-5B, Ek-5C ve Ek-5D'de yer alan örneklerle uygun olarak belirtilerek;

- a) Sınırlı denetime tabi tutulan finansal tabloların doğru bir biçimde düzenlendiği, finansal raporlamaya ilişkin düzenlemelere uygun olduğu, doğru bir görüş sağlamadığına dair önemli bir hususa rastlanmadığı veya,

b) Sınırlı denetime tabi tutulan finansal tabloların finansal raporlamaya ilişkin düzenlemelere uygun olmadığı, doğru bir görüş sağlamadığına dair önemli bir hususa rastlanması durumunda finansal tabloların doğru yansıtılmasına engel teşkil ettiği düşünülen hususlar ve bu hususların finansal tablolar üzerindeki muhtemel rakamsal etkileri, belirlenmesi mümkün olmayan durumlar dışında gösterilmek suretiyle, finansal tabloların finansal raporlamaya ilişkin düzenlemelere uygun olmadığı, gerçek ve doğru bir görüş sağlamadığı ya da,

c) Önemlilik arzedecek ölçüde bir sınırlama bulunuyorsa, bu sınırlama ile birlikte sınırlama olmaması durumunda finansal tablolarda yapılması gereken düzeltme kayıtları da dikkate alınarak sınırlamanın muhtemel etkisi, denetçinin hiçbir derecede güvence sağlayamayacağı kadar önemlilik düzeyi yüksek ve kapsamlı bir boyutta ise finansal tabloların finansal raporlamaya ilişkin düzenlemelere uygun olmadığı, doğru bir görüş sağlamadığı şeklinde bir değerlendirme yapılır.

(4) Sınırlı denetim raporu aşağıdaki hususları içerecek şekilde düzenlenir:

a) Başlık,

b) Raporun sunulduğu merci,

c) Giriş paragrafı,

1) Sınırlı denetime tabi tutulan finansal tablolar ve bunların hangi döneme ait olduğuna ilişkin açıklama,

2) Şirketin ve yetkili denetim kuruluşu ile denetçilerin yükümlülüklerine ilişkin açıklama,

ç) Sınırlı denetimin içeriğinin açıklandığı paragraf,

1) Sınırlı denetimin, bu Yönetmelik ve ilgili düzenlemelere uygun olarak gerçekleştirildiğine ilişkin açıklama,

2) Sınırlı denetimin ağırlıklı olarak bilgi toplama ve analitik denetim teknikleri ile yapıldığına ilişkin açıklama,

3) Yapılan çalışmaların tam kapsamlı denetime kıyasla daha az güvence sağladığının ve tam kapsamlı bir denetim görüşü vermediğine ilişkin açıklama,

d) Yapılan çalışma sonucunda sınırlı bir güvence sağlanmış olduğunu belirten ifade,

e) Sınırlı denetim raporunun tarihi,

f) Yetkili denetim kuruluşunun ticaret unvanı ve adresi,

g) Sorumlu ortak başdenetçinin imzası, adı ve soyadı ile unvanı.

ALTINCI BÖLÜM

Bilanço ve Rapor Tarihinden

Sonraki İşlemler

Bilanço tarihinden sonra rapor tarihinden önceki dönem

MADDE 32 – (1) Denetçi, bilanço tarihinden rapor tarihine kadar olan süre içinde, finansal tablolarda düzeltme veya açıklama gerektirecek bulguları ortaya çıkarmak için gerekli denetim tekniklerini uygulamakla yükümlüdür. Bu teknikler, yönetim kurulu, olağan ve varsa genel kurul ve olağanüstü genel kurul tutanaklarını rapor tarihine kadar inceleyerek henüz yazıya geçmemiş kararlar hakkında yönetimden bilgi almak, şirketin, varsa denetlenen dönemden sonraki en son ara dönem finansal tablolarını, bütçesini, nakit akım öngörülerini ve yönetime sunulan diğer raporları gözden geçirmek ve daha önce elde edilmiş bilgileri şirketle görüşerek güncelleştirmek gibi hususları kapsamalıdır.

(2) Denetim tekniklerinin uygulanmasında, bilanço tarihinden sonra finansal tabloları etkileyebilecek olan yeni bir yükümlülük altına girilip girilmediği veya yeni bir yükümlülük doğurabilecek işlem yapıp yapılmadığı, aktiflerin herhangi bir şekilde satılıp satılmadığı veya herhangi bir şekilde zarara uğrayıp uğramadığı, kayıtlarda önemlilik derecesi yüksek herhangi bir düzeltme yapıp yapılmadığı gibi konular hakkında bilgi edinilmesi gereklidir.

Rapor tarihinden sonra finansal tabloların açıklanmasından önceki dönem

MADDE 33 – (1) Rapor tarihinden sonra finansal tabloların açıklanmasına kadar olan süre içinde, finansal tabloları etkileyecek olaylardan denetçi sorumlu değildir. Bu tür olaylardan denetçiyi haberdar etmek şirketin sorumluluğundadır.

- (2) Denetçi, bu süre içinde finansal tabloları etkileyecek önemlilik düzeyi yüksek bir durumla karşılaşması halinde şirketten finansal tabloların düzeltilmesini talep eder.
- (3) Finansal tabloların düzeltilmesi durumunda denetçinin rapor tarihi, düzeltmenin yapıldığı tarihten önceki bir tarih olamaz. Bu durumda rapor tarihine kadar olan süreye ilişkin hükümlerde belirtilen uygulamalar yeni rapor tarihine kadar uzatılıp güncelleştirilir.
- (4) Finansal tabloların düzeltilmemesi durumunda önemlilik derecesine göre denetçi şartlı veya olumsuz görüş verebilir.

Finansal tabloların açıklanmasından sonraki dönem

MADDE 34 – (1) Finansal tabloların açıklanmasından sonra denetçinin herhangi bir denetim yapma sorumluluğu yoktur.

(2) Denetçi, finansal tabloların açıklanmasından sonra ortaya çıkan, ancak rapor tarihinden önce gerçekleşmiş olan ve o anda bilindiği takdirde finansal tablolarda önemlilik derecesi yüksek değişikliklere yol açacak bir durumla karşılaştığında, finansal tabloların değiştirilmesi olasılığını göz önünde bulundurarak ve konuyu şirketle görüşerek mevcut şartlar altında alınması gereken en uygun kararı almalıdır.

(3) Finansal tabloların düzeltilmesi durumunda, denetçi, gerekli gördüğü denetim tekniklerini uygulayarak, yönetimin düzeltmelerini kontrol eder.

(4) Denetçinin güncelleşmiş raporu, daha önce yayınlanmış olan raporun değişme sebebini açıklayan detay bir not içerir. Yeni rapor tarihi, değişikliğin yapıldığı tarihten önceki bir tarih olamaz. Bu durumda rapor tarihine kadar olan süreye ilişkin hükümlerde belirtilen uygulamalar yeni rapor tarihine kadar güncelleştirilir.

(5) Finansal tabloların düzeltilmediği ve denetçinin raporun düzeltilmesinin kesinlikle gerekli olduğunu düşündüğü durumlarda, denetçi, şirkete, önceden yayınlanmış olan rapora güvenilmesini engellemek üzere gerekli önlemlerin alınmasına yönelik olarak harekete geçeceğini bildirir ve Müsteşarlığa bilgi verir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 35 – (1) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde sırasıyla; 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanun uyarınca ilgili meslek kuruluşunca belirlenen ilkeler ve standartlar ile sermaye piyasasında bağımsız denetim standartlarında benimsenen esaslar uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 36 – (1) 8/9/2003 tarihli ve 25223 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan, Sigortacılık Bağımsız Denetim İlkelerine İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 37 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 38 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Hazine Müsteşarlığı’nın bağlı bulunduğu Bakan yürütür.

(1)1/3/2009 tarihli ve 27156 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik değişikliği 31/12/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin		
Tarihi	Sayısı	

	12/7/2008	26934	
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Mevzuatın Yayımlandığı Resmî Gazete'nin		Değiştirilen Ekler
	Tarihi	Sayısı	
1.	1/3/2009	27156	Ek 1A, 1B, 2A, 2B, 3, 4, 5A, 5B, 5C, 5D

(Değişik :R.G.-1/3/2009-27156)⁽¹⁾

EK: 1A

BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU

Olumlu Görüş

..... A.Ş. Yönetim Kurulu'na,
1. A.Ş.'nin (ve konsolidasyona tabi ortaklıklarının) .../.../... tarihi itibarıyla hazırlanan ve ekte yer alan (konsolide) bilançosunu, aynı tarihte sona eren yıla ait (konsolide) gelir tablosunu, özsermaye değişim tablosunu ve nakit akış tablosunu, önemli muhasebe politikalarının özetini ve dipnotları denetlemiş bulunuyoruz.

Finansal Tablolarla İlgili Olarak Şirket Yönetiminin Sorumluluğu

2. Şirket yönetimi finansal tabloların sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan muhasebe ilke ve standartlarına göre hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumundan sorumludur. Bu sorumluluk, finansal tabloların hata ve/veya hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar içermeyecek biçimde hazırlanarak, gerçeği dürüst bir şekilde yansıtmayı sağlamak amacıyla gerekli iç sistemlerin tasarlanmasını, uygulanmasını ve devam ettirilmesini, koşulların gerektirdiği muhasebe tahminlerinin yapılmasını ve uygun muhasebe politikalarının seçilmesini ve uygulanmasını içermektedir.

Bağımsız Denetim Kuruluşunun Sorumluluğu

3. Sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak bu finansal tablolar hakkında görüş bildirmektir. Bağımsız denetimimiz, sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan bağımsız denetim ilkelerine ilişkin düzenlemelere uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu düzenlemeler, etik ilkelere uyulmasını ve bağımsız denetimin, finansal tabloların gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmayı yansıtmadığı konusunda makul bir güvenceyi sağlamak üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir.

Bağımsız denetimimiz, finansal tablolardaki tutarlar ve dipnotlar ile ilgili bağımsız denetim kanıt toplamak amacıyla, bağımsız denetim tekniklerinin kullanılmasını içermektedir. Bağımsız denetim tekniklerinin seçimi, finansal tabloların hata ve/veya hileden ve usulsüzlükten kaynaklanıp kaynaklanmadığı hususu da dahil olmak üzere önemli yanlışlık içerip içermediğine dair risk değerlendirmesini de kapsayacak şekilde, mesleki kanaatimize göre yapılmıştır. Bu risk değerlendirmesinde, Şirket'in iç sistemleri göz önünde bulundurulmuştur. Ancak, amacımız iç sistemlerin etkinliği hakkında görüş vermek değil, bağımsız denetim tekniklerini koşullara uygun olarak tasarlamak amacıyla, Şirket yönetimi tarafından hazırlanan finansal tablolar ile iç sistemler arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bağımsız denetimimiz, ayrıca Şirket yönetimi tarafından benimsenen muhasebe politikaları ile yapılan önemli muhasebe tahminlerinin ve finansal tabloların bir bütün olarak sunumunun uygunluğunun değerlendirilmesini içermektedir.

Bağımsız denetim sırasında temin ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulmasına yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Görüş

4. Görüşümüze göre, ilişikteki finansal tablolar, ... A.Ş.'nin .../.../... tarihi itibarıyla finansal durumunu, aynı tarihte sona eren yıla ait finansal performansını ve nakit akışlarını, sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan muhasebe ilke ve standartları (bkz. 2 no'lu dipnot) çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmaktadır.

Düzenleme Yeri/Tarih

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI

Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası

Adres

BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU**OlumluGörüş****(Şartlı Görüş Belirtilmeksizin Dikkat Çekilecek Hususlar Bulunması Durumunda)**

- A.Ş. Yönetim Kurulu'na,
1. A.Ş.'nin (ve konsolidasyona tabi ortaklıklarının) .../.../...tarihi itibariyle hazırlanan ve ekte yer alan (konsolide) bilançosunu, aynı tarihte sona eren yıla ait (konsolide) gelir tablosunu, özsermaye değişim tablosunu ve nakit akış tablosunu, önemli muhasebe politikalarının özetini ve dipnotları denetlemiş bulunuyoruz.
Finansal Tablolarla İlgili Olarak Şirket Yönetiminin Sorumluluğu
 2. Şirket yönetimi finansal tabloların sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan muhasebe ilke ve standartlarına göre hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumundan sorumludur. Bu sorumluluk, finansal tabloların hata ve/veya hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar içermeyecek biçimde hazırlanarak, gerçeği dürüst bir şekilde yansıtmayı sağlamak amacıyla gerekli iç sistemlerin tasarlanmasını, uygulanmasını ve devam ettirilmesini, koşulların gerektirdiği muhasebe tahminlerinin yapılmasını ve uygun muhasebe politikalarının seçilmesini ve uygulanmasını içermektedir.
Bağımsız Denetim Kuruluşunun Sorumluluğu
 3. Sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak bu finansal tablolar hakkında görüş bildirmektir. Bağımsız denetimimiz, sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan bağımsız denetim ilkelerine ilişkin düzenlemelere uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu düzenlemeler, etik ilkelere uyulmasını ve bağımsız denetimin, finansal tabloların gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıtıp yansıtmadığı konusunda makul bir güvenceyi sağlamak üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir. Bağımsız denetimimiz, finansal tablolardaki tutarlar ve dipnotlar ile ilgili bağımsız denetim kanıtı toplamak amacıyla, bağımsız denetim tekniklerinin kullanılmasını içermektedir. Bağımsız denetim tekniklerinin seçimi, finansal tabloların hata ve/veya hileden ve usulsüzlükten kaynaklanıp kaynaklanmadığı hususu da dahil olmak üzere önemli yanlışlık içerip içermediğine dair risk değerlendirmesini de kapsayacak şekilde, mesleki kanaatimize göre yapılmıştır. Bu risk değerlendirmesinde, Şirket'in iç sistemleri göz önünde bulundurulmuştur. Ancak, amacımız iç sistemlerin etkinliği hakkında görüş vermek değil, bağımsız denetim tekniklerini koşullara uygun olarak tasarlamak amacıyla, Şirket yönetimi tarafından hazırlanan finansal tablolar ile iç sistemler arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bağımsız denetimimiz, ayrıca Şirket yönetimi tarafından benimsenen muhasebe politikaları ile yapılan önemli muhasebe tahminlerinin ve finansal tabloların bir bütün olarak sunumunun uygunluğunun değerlendirilmesini içermektedir. Bağımsız denetim sırasında temin ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulmasına yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Görüş

4. Görüşümüze göre, ilişikteki finansal tablolar, ... A.Ş.'nin .../.../... tarihi itibariyle finansal durumunu, aynı tarihte sona eren yıla ait finansal performansını ve nakit akışlarını, sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan muhasebe ilke ve standartları (bkz. 2 no'lu dipnot) çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmaktadır. Görüşü Etkilemeyen Husus(lar)

5.

6.

Düzenleme Yeri/Tarih

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI

Sorumlu

BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU Şartlı Görüş
(Denetim Kapsamında Kısıtlama Olması Durumunda)

..... A.Ş. Yönetim Kurulu'na,

1. A.Ş.'nin (ve konsolidasyona tabi ortaklıklarının) .../.../... tarihi itibariyle hazırlanan ve ekte yer alan (konsolide) bilançosunu, aynı tarihte sona eren yıla ait (konsolide) gelir tablosunu, özsermaye değişim tablosunu ve nakit akış tablosunu, önemli muhasebe politikalarının özetini ve dipnotları denetlemiş bulunuyoruz.

Finansal Tablolarla İlgili Olarak Şirket Yönetiminin Sorumluluğu

2. Şirket yönetimi finansal tabloların sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan muhasebe ilke ve standartlarına göre hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumundan sorumludur. Bu sorumluluk, finansal tabloların hata ve/veya hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar içermeyecek biçimde hazırlanarak, gerçeği dürüst bir şekilde yansıtmayı sağlamak amacıyla gerekli iç sistemlerin tasarlanmasını, uygulanmasını ve devam ettirilmesini, koşulların gerektirdiği muhasebe tahminlerinin yapılmasını ve uygun muhasebe politikalarının seçilmesini ve uygulanmasını içermektedir.

Bağımsız Denetim Kuruluşunun Sorumluluğu

3. Sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak bu finansal tablolar hakkında görüş bildirmektir. Bağımsız denetimimiz, (...ncı) paragrafta belirtilen husus(lar) haricinde, sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan bağımsız denetim ilkelerine ilişkin düzenlemelere uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu düzenlemeler, etik ilkelere uyulmasını ve bağımsız denetimin, finansal tabloların gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmayı yansıtmadığı konusunda makul bir güvenceyi sağlamak üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir. Bağımsız denetimimiz, finansal tablolardaki tutarlar ve dipnotlar ile ilgili bağımsız denetim kanıtı toplamak amacıyla, bağımsız denetim tekniklerinin kullanılmasını içermektedir. Bağımsız denetim tekniklerinin seçimi, finansal tabloların hata ve/veya hileden ve usulsüzlükten kaynaklanıp kaynaklanmadığı hususu da dahil olmak üzere önemli yanlışlık içerip içermediğine dair risk değerlendirmesini de kapsayacak şekilde, mesleki kanaatimize göre yapılmıştır. Bu risk değerlendirmesinde, Şirket'in iç sistemleri göz önünde bulundurulmuştur. Ancak, amacımız iç sistemlerin etkinliği hakkında görüş vermek değil, bağımsız denetim tekniklerini koşullara uygun olarak tasarlamak amacıyla, Şirket yönetimi tarafından hazırlanan finansal tablolar ile iç sistemler arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bağımsız denetimimiz, ayrıca Şirket yönetimi tarafından benimsenen muhasebe politikaları ile yapılan önemli muhasebe tahminlerinin ve finansal tabloların bir bütün olarak sunumunun uygunluğunun değerlendirilmesini içermektedir. Bağımsız denetim sırasında temin ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulmasına yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Şartlı Görüşün Dayanağı

4.
5. *Şartlı Görüş*
Görüşümüze göre, (...ncı) paragrafta açıklanan husus(lar) nedeniyle ortaya çıkabilecek düzeltmeler haricinde, ilişikteki finansal tablolar, ... A.Ş.'nin .../.../... tarihi itibarıyla finansal durumunu, aynı tarihte sona eren yıla ait finansal performansını ve nakit akışlarını, sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan muhasebe ilke ve standartları (bkz. 2 no'lu dipnot) çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmaktadır.

Düzenleme Yeri/Tarih

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUNUNVANI

Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası

Adres

(Değişik:R.G.-1/3/2009-27156)⁽¹⁾

EK: 2B

BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU

Şartlı Görüş

(Yönetimle Görüş Ayrılığı, Finansal Tablolarda Düzeltme Gerektiren Tespit Bulunması Durumunda)

..... A.Ş. Yönetim Kurulu'na,

1. A.Ş.'nin (ve konsolidasyona tabi ortaklıklarının) .../.../... tarihi itibarıyla hazırlanan ve ekte yer alan (konsolide) bilançosunu, aynı tarihte sona eren yıla ait (konsolide) gelir tablosunu, özsermaye değişim tablosunu ve nakit akış tablosunu, önemli muhasebe politikalarının özetini ve dipnotları denetlemiş bulunuyoruz.

Finansal Tablolarla İlgili Olarak Şirket Yönetiminin Sorumluluğu

2. Şirket yönetimi finansal tabloların sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan muhasebe ilke ve standartlarına göre hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumundan sorumludur. Bu sorumluluk, finansal tabloların hata ve/veya hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar içermeyecek biçimde hazırlanarak, gerçeği dürüst bir şekilde yansıtmayı sağlamak amacıyla gerekli iç sistemlerin tasarlanmasını,

uygulanmasını ve devam ettirilmesini, koşulların gerektirdiği muhasebe tahminlerinin yapılmasını ve uygun muhasebe politikalarının seçilmesini ve uygulanmasını içermektedir. **Bağımsız Denetim Kuruluşunun Sorumluluğu**

3. Sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak bu finansal tablolar hakkında görüş bildirmektir. Bağımsız denetimimiz, sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan bağımsız denetim ilkelerine ilişkin düzenlemelere uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu düzenlemeler, etik ilkelere uyulmasını ve bağımsız denetimin, finansal tabloların gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmadığı konusunda makul bir güvenceyi sağlamak üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir. Bağımsız denetimimiz, finansal tablolardaki tutarlar ve dipnotlar ile ilgili bağımsız denetim kanıtı toplamak amacıyla, bağımsız denetim tekniklerinin kullanılmasını içermektedir. Bağımsız denetim tekniklerinin seçimi, finansal tabloların hata ve/veya hileden ve usulsüzlükten kaynaklanıp kaynaklanmadığı hususu da dahil olmak üzere önemli yanlışlık içerip içermediğine dair risk değerlendirmesini de kapsayacak şekilde, mesleki kanaatimize göre yapılmıştır. Bu risk değerlendirmesinde, Şirket'in iç sistemleri göz önünde bulundurulmuştur. Ancak, amacımız iç sistemlerin etkinliği hakkında görüş vermek değil, bağımsız denetim tekniklerini koşullara uygun olarak tasarlamak amacıyla, Şirket yönetimi tarafından hazırlanan finansal tablolar ile iç sistemler arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bağımsız denetimimiz, ayrıca Şirket yönetimi tarafından benimsenen muhasebe politikaları ile yapılan önemli muhasebe tahminlerinin ve finansal tabloların bir bütün olarak sunumunun uygunluğunun değerlendirilmesini içermektedir. Bağımsız denetim sırasında temin ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulmasına yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Şartlı Görüşün Dayanağı

4.
Şartlı Görüş
5. Görüşümüze göre, (...ncı) paragrafta açıklanan hususun(ların) etkileri haricinde, ilişikteki finansal tablolar, ... A.Ş.'nin .../.../... tarihi itibarıyla finansal durumunu, aynı tarihte sona eren yıla ait finansal performansını ve nakit akışlarını, sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan muhasebe ilke ve standartları (bkz. 2 no'lu dipnot) çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmaktadır. **Düzenleme Yeri/Tarih**
BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI
Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası
Adres

(Değişik:R.G.-1/3/2009-27156)⁽¹⁾

EK: 3

BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU

Olumlu Görüş

- A.Ş. Yönetim Kurulu'na,
1. A.Ş.'nin (ve konsolidasyona tabi ortaklıklarının) .../.../... tarihi itibarıyla hazırlanan ve ekte yer alan (konsolide) bilançosunu, aynı tarihte sona eren yıla ait (konsolide) gelir tablosunu, özsermaye değişim tablosunu ve nakit akış tablosunu, önemli muhasebe politikalarının özetini ve dipnotları denetlemiş bulunuyoruz.
Finansal Tablolarla İlgili Olarak Şirket Yönetiminin Sorumluluğu
2. Şirket yönetimi finansal tabloların sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan muhasebe ilke ve standartlarına göre hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumundan sorumludur. Bu sorumluluk, finansal tabloların hata ve/veya hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar içermeyecek biçimde hazırlanarak, gerçeği dürüst bir şekilde yansıtmayı sağlamak amacıyla gerekli iç sistemlerin tasarlanmasını, uygulanmasını ve devam ettirilmesini, koşulların gerektirdiği muhasebe tahminlerinin yapılmasını ve uygun muhasebe politikalarının seçilmesini ve uygulanmasını içermektedir.
Bağımsız Denetim Kuruluşunun Sorumluluğu
3. Sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak bu finansal tablolar hakkında görüş bildirmektir. Bağımsız denetimimiz, sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan bağımsız denetim ilkelerine ilişkin düzenlemelere uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu düzenlemeler, etik ilkelere uyulmasını ve bağımsız denetimin, finansal tabloların gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmadığı konusunda makul bir güvenceyi sağlamak üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir. Bağımsız denetimimiz, finansal tablolardaki tutarlar ve dipnotlar ile ilgili bağımsız denetim kanıtı toplamak amacıyla,

bağımsız denetim tekniklerinin kullanılmasını içermektedir. Bağımsız denetim tekniklerinin seçimi, finansal tabloların hata ve/veya hileden ve usulsüzlükten kaynaklanıp kaynaklanmadığı hususu da dahil olmak üzere önemli yanlışlık içerip içermediğine dair risk değerlendirmesini de kapsayacak şekilde, mesleki kanaatimize göre yapılmıştır. Bu risk değerlendirmesinde, Şirket'in iç sistemleri göz önünde bulundurulmuştur. Ancak, amacımız iç sistemlerin etkinliği hakkında görüş vermek değil, bağımsız denetim tekniklerini koşullara uygun olarak tasarlamak amacıyla, Şirket yönetimi tarafından hazırlanan finansal tablolar ile iç sistemler arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bağımsız denetimimiz, ayrıca Şirket yönetimi tarafından benimsenen muhasebe politikaları ile yapılan önemlimuhasebe tahminlerinin ve finansal tabloların bir bütün olarak sunumunun uygunluğunun değerlendirilmesini içermektedir. Bağımsız denetim sırasında temin ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulmasına yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Olumsuz Görüşün Dayanağı

4.
Olumsuz Görüş
5. Görüşümüze göre, (...ncı) paragrafta açıklanan hususun(ların) önemli etkileri nedeniyle, ilişikteki finansal tablolar, ...A.Ş.'nin .../.../... tarihi itibarıyla finansal durumunu, aynı tarihte sona eren yıla ait finansal performansını ve nakit akışlarını, sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan muhasebe ilke ve standartları (bkz. 2 no'lu dipnot) çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmamaktadır. Düzenleme Yeri/Tarih
BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI
Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası
Adres

(Değişik:R.G.-1/3/2009-27156)⁽¹⁾

EK: 4

BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU
Görüş Bildirmekten Kaçınma

..... A.Ş. Yönetim Kurulu'na,

1. A.Ş.'nin (ve konsolidasyona tabi ortaklıklarının) .../.../... tarihi itibarıyla hazırlanan ve ekte yer alan (konsolide) bilançosunu, aynı tarihte sona eren yıla ait (konsolide) gelir tablosunu, özsermaye değişim tablosunu ve nakit akış tablosunu, önemli muhasebe politikalarının özetini ve dipnotları denetlemek üzere görevlendirilmişti.
Finansal Tablolarla İlgili Olarak Şirket Yönetiminin Sorumluluğu
2. Şirket yönetimi finansal tabloların sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan muhasebe ilke ve standartlarına göre hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumundan sorumludur. Bu sorumluluk, finansal tabloların hata ve/veya hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar içermeyecek biçimde hazırlanarak, gerçeği dürüst bir şekilde yansıtmayı sağlamak amacıyla gerekli iç sistemlerin tasarlanmasını, uygulanmasını ve devam ettirilmesini, koşulların gerektirdiği muhasebe tahminlerinin yapılmasını ve uygun muhasebe politikalarının seçilmesini ve uygulanmasını içermektedir.
Bağımsız Denetim Kuruluşunun Sorumluluğu
3. (...ncı) paragrafta açıklanan husus nedeniyle, sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan bağımsız denetim ilkelerine ilişkin düzenlemeler çerçevesinde bir denetçi görüşüne dayanak oluşturmak için yeterli ve uygun denetim kanıtlarını temin edememiş bulunmaktayız.
Görüş Bildirmekten Kaçınmanın Dayanağı
4.
Görüş Bildirmekten Kaçınma
5. Yukarıda (...ncı) paragrafta açıklanan hususun önemi nedeniyle, ilişikteki finansal tablolar hakkında bir görüş bildirememekteyiz.
Düzenleme Yeri/Tarih
BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI
Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası
Adres

(Değişik:R.G.-1/3/2009-27156)⁽¹⁾

EK: 5A

SINIRLI BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU

..... A.Ş. Yönetim Kurulu'na

Giriş

1 A.Ş.'nin (ve konsolidasyona tabi ortaklıklarının) .../.../... tarihi itibarıyla hazırlanan ve ekte yer alan (konsolide) bilançosu, aynı tarihte sona eren altı aylık (konsolide) gelir tablosu, özsermaye değişim tablosu, nakit akış tablosu ve önemli muhasebe politikalarının özeti ile dipnotları tarafımızca sınırlı denetime tabi tutulmuştur. Şirket yönetiminin sorumluluğu, söz konusu ara dönem finansal tablolarının sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan muhasebe ilke ve standartlarına uygun olarak hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumudur. Bizim sorumluluğumuz bu ara dönem finansal tabloların sınırlı denetimine ilişkin ulaşılan sonucun açıklanmasıdır.

Sınırlı Denetimin Kapsamı

2. Sınırlı denetimimiz, sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan sınırlı denetim ilkelerine ilişkin düzenlemelere uygun olarak yapılmıştır. Ara dönem finansal tabloların sınırlı denetimi, ağırlıklı olarak finansal raporlama sürecinden sorumlu kişilerden bilgi toplanması, analitik inceleme ve diğer inceleme tekniklerinin uygulanmasını kapsamaktadır. Sınırlı denetimin kapsamı, ilgili sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan tam kapsamlı bağımsız denetim ilkelerine ilişkin düzenlemelere uygun olarak yapılan bağımsız denetim çalışmasına göre daha dar olduğundan, sınırlı denetim, tam kapsamlı denetimde farkında olunabilecek tüm önemli hususları ortaya çıkarabilme konusunda güvence sağlamaz. Dolayısıyla, tam kapsamlı bir denetim çalışması yürütülmemesi nedeniyle bir bağımsız denetim görüşü açıklanmamıştır.

Sonuç

3. Sınırlı denetimimiz sonucunda, ara dönem finansal tabloların, ...A.Ş.'nin .../.../... tarihi itibarıyla finansal pozisyonunu, aynı tarihte sona eren altı aylık döneme ilişkin finansal performansını ve nakit akışlarını, sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan muhasebe ilke ve standartları (bkz. 2 no'lu dipnot) çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmadığı konusunda herhangi bir hususa rastlanılmamıştır.

Düzenleme Yeri/Tarih

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI

Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası

Adres

(Değişik:R.G.-1/3/2009-27156)⁽¹⁾

EK: 5B

ŞARTLI SINIRLI DENETİM RAPORU

(Finansal Tablolarda Düzeltme Gerektiren Husus Bulunması Durumunda)

..... A.Ş. Yönetim Kurulu'na

Giriş

1 A.Ş.'nin (ve konsolidasyona tabi ortaklıklarının) .../.../... tarihi itibarıyla hazırlanan ve ekte yer alan (konsolide) bilançosu, aynı tarihte sona eren altı aylık (konsolide) gelir tablosu, özsermaye değişim tablosu, nakit akış tablosu ve önemli muhasebe politikalarının özeti ile dipnotları tarafımızca sınırlı denetime tabi tutulmuştur. Şirket yönetiminin sorumluluğu, söz konusu ara dönem finansal tablolarının sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan muhasebe ilke ve standartlarına uygun olarak hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumudur. Bizim sorumluluğumuz bu ara dönem finansal tabloların sınırlı denetimine ilişkin ulaşılan sonucun açıklanmasıdır.

Sınırlı Denetimin Kapsamı

2. Sınırlı denetimimiz, sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan sınırlı denetim ilkelerine ilişkin düzenlemelere uygun olarak yapılmıştır. Ara dönem finansal tabloların sınırlı denetimi, ağırlıklı olarak finansal raporlama sürecinden sorumlu kişilerden bilgi toplanması, analitik inceleme ve diğer inceleme tekniklerinin uygulanmasını kapsamaktadır. Sınırlı denetimin kapsamı, ilgili sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan tam kapsamlı bağımsız denetim ilkelerine ilişkin düzenlemelere uygun olarak yapılan bağımsız denetim çalışmasına göre daha dar olduğundan, sınırlı denetim, tam kapsamlı denetimde farkında olunabilecek tüm önemli hususları ortaya çıkarabilme konusunda güvence sağlamaz. Dolayısıyla, tam kapsamlı bir denetim çalışması yürütülmemesi nedeniyle bir bağımsız denetim görüşü açıklanmamıştır.

Şartlı Sonucun Dayanağı

3. ...

Şartlı Sonuç

4.Sınırlı denetimimiz sonucunda, (...ncı) paragrafta açıklanan hususun etkileri haricinde, ara dönem finansal tabloların, ...A.Ş.'nin .../.../...tarihi itibariyle finansal pozisyonunu, aynı tarihte sonra eren altı aylık döneme ilişkin finansal performansını ve nakit akışlarını, sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan muhasebe ilke ve standartları (bkz. 2 no'lu dipnot) çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmadığı konusunda herhangi bir hususa rastlanılmamıştır.

Düzenleme Yeri/Tarih

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI

Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası

Adres

(Değişik:R.G.-1/3/2009-27156)⁽¹⁾

EK: 5C

OLUMSUZ SINIRLI DENETİM RAPORU

..... A.Ş. Yönetim Kurulu'na

Giriş

1. A.Ş.'nin (ve konsolidasyona tabi ortaklıklarının) .../.../...tarihi itibariyle hazırlanan ve ekte yer alan (konsolide) bilançosu, aynı tarihte sona eren altı aylık (konsolide) gelir tablosu, özsermaye değişim tablosu, nakit akış tablosu ve önemli muhasebe politikalarının özeti ile dipnotları tarafımızca sınırlı denetime tabi tutulmuştur. Şirket yönetiminin sorumluluğu, söz konusu ara dönem finansal tablolarının sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan muhasebe ilke ve standartlarına uygun olarak hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumudur. Bizimsorumluluğumuz bu ara dönem finansal tabloların sınırlı denetimine ilişkin ulaşılan sonucun açıklanmasıdır.

Sınırlı Denetimin Kapsamı

2. Sınırlı denetimimiz, sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan sınırlı denetim ilkelerine ilişkin düzenlemelere uygun olarak yapılmıştır. Ara dönem finansal tabloların sınırlı denetimi, ağırlıklı olarak finansal raporlama sürecinden sorumlu kişilerden bilgi toplanması, analitik inceleme ve diğer inceleme tekniklerinin uygulanmasını kapsamaktadır. Sınırlı denetimin kapsamı, ilgili sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan tam kapsamlı bağımsız denetim ilkelerine ilişkin düzenlemelere uygun olarak yapılan bağımsız denetim çalışmasına göre daha dar olduğundan, sınırlı denetim, tam kapsamlı denetimde farkında olunabilecek tüm önemli hususları ortaya çıkarabilme konusunda güvence sağlamaz. Dolayısıyla, tam kapsamlı bir denetim çalışması yürütülmemesi nedeniyle bir bağımsız denetim görüşü açıklanmamıştır.

Olumsuz Sonucun Dayanağı

3. ...

Olumsuz Sonuç

4. Sınırlı denetimimiz, (...ncı) paragrafta açıklanan husus nedeniyle, ilişikte sunulan ara dönem finansal tabloların, ...A.Ş.'nin .../.../...tarihi itibariyle finansal pozisyonunu, aynı tarihte sonra eren altı aylık döneme ilişkin finansal performansını ve nakit akışlarını, sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan muhasebe ilke ve standartları (bkz. 2 no'lu dipnot) çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmadığını göstermektedir. Düzenleme Yeri/Tarih

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI

Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası

Adres

(Değişik:R.G.-1/3/2009-27156)⁽¹⁾

EK: 5D

SINIRLI BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU

(Denetim Kapsamında Çok Önemli Nitelikte Sınırlaması Bulunması Durumunda)

..... A.Ş. Yönetim Kurulu'na

Giriş

1. A.Ş.'nin (ve konsolidasyona tabi ortaklıklarının) .../.../... tarihi itibariyle hazırlanan ve ekte yer alan (konsolide) bilançosunu, aynı tarihte sona eren altı aylık (konsolide) gelir tablosunu, özsermaye değişim tablosunu, nakit akış tablosunu ve önemli muhasebe politikalarının özeti ve dipnotları sınırlı denetime tabi tutmakla görevlendirilmişti. Şirket yönetiminin sorumluluğu, söz konusu ara dönem finansal tablolarının sigortacılık

mevzuatı gereği yürürlükte bulunan muhasebe ilke ve standartlarına uygun olarak hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumudur.

Sınırlı Denetimin Kapsamı

2. Sınırlı denetimimiz, sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan sınırlı denetim ilkelerine ilişkin düzenlemelere uygun olarak yapılmıştır. Ara dönem finansal tabloların sınırlı denetimi, ağırlıklı olarak finansal raporlama sürecinden sorumlu kişilerden bilgi toplanması, analitik inceleme ve diğer inceleme tekniklerinin uygulanmasını kapsamaktadır. Sınırlı denetimin kapsamı, ilgili sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan tam kapsamlı bağımsız denetim ilkelerine ilişkin düzenlemelere uygun olarak yapılan bağımsız denetim çalışmasına göre daha dar olduğundan, sınırlı denetim, tam kapsamlı denetimde farkında olunabilecek tüm önemli hususları ortaya çıkarabilme konusunda güvence sağlamaz. Dolayısıyla, tam kapsamlı bir denetim çalışması yürütülmemesi nedeniyle bir bağımsız denetim görüşü açıklanmamıştır.

Önemli Nitelikte Sınırlamanın Dayanağı

3. Gerçekleştirdiğimiz çalışmalarda güvence sağlayamayacağımız kadar önemli ve kapsamlı nitelikte

.....kapsam sınırlaması ile karşılaşmıştır.

Sonuç

4. (...ncı) paragrafta açıklanan hususun önemi nedeniyle, ilişikteki ara dönem finansal tablolar hakkında bir sonuç bildirmemekteyiz. Düzenleme Yeri/Tarih

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI

Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası

Adres

SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ VE TERÖRÜN FİNANSMANININ ÖNLENMESİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLERE UYUM PROGRAMI HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğın amacı, 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanmasına yönelik olarak; suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla yükümlülerin uyum programı oluşturmaları ve uyum görevlisi atamalarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 5549 sayılı Kanunun 5 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) (Değişik: **RG-26/2/2021-31407**) Bakanlık: Hazine ve Maliye Bakanlığını,
- b) Başkanlık: Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığını,
- c) Hizmet riski: Yüz yüze yapılmayan işlemler, özel bankacılık, muhabir bankacılık gibi hizmetler veya gelişen teknolojiler kullanılarak sunulacak yeni ürünler kapsamında maruz kalınabilecek riski,
- ç) Kanun: 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunu,
- d) Müşteri riski: Müşterinin faaliyet gösterdiğı iş kolunun, yoğun nakit kullanımı, yüksek değerli malların alım satımı veya uluslararası fon transferlerinin kolayca gerçekleştirilmesine imkân vermesi; müşterinin ya da müşteri adına veya hesabına hareket edenlerin, suç gelirlerinin aklanması veya terörün finansmanı amacıyla hareket etmesi sebebiyle yükümlülerin suistimal edilmesi riskini,
- e) Nitelikli pay: Bir ortaklığın sermayesinin veya oy hakkının doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya daha fazlasını teşkil eden paylar ile bu oranın altında olsa dahi yönetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren payları,
- f) Risk: Yükümlülerin sundukları hizmetlerden, suç gelirlerinin aklanması veya terörün finansmanı amacıyla yararlanılması ya da yükümlülerin Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlerle getirilen yükümlülüklerle tam olarak uymamaları gibi nedenlerle yükümlülerin ya da yükümlü çalışanlarının maruz kalabilecekleri mali ya da itibari zarar ihtimalini,
- g) Tedbirler Yönetmeliğı: 9/1/2008 tarihli ve 26751 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğı,
- ğ) Uyum birimi: Uyum görevlisine bağılı olarak çalışan ve uyum programının yürütülmesiyle görevli çalışanlardan oluşan birimi,
- h) Uyum görevlisi: Kanun ve Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan mevzuatla getirilen yükümlülüklerle uyumu sağlamak amacıyla istihdam edilen ve gerekli yetkiyle donatılmış görevliyi,
- ı) Uyum programı: Suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesine yönelik olarak oluşturulacak olan ve 5 inci maddede kapsamı belirlenen tedbirler bütünü,
- i) Ülke riski: Yükümlülerin; aklama ve terörün finansmanının önlenmesi konusunda yeterli düzenlemelere sahip olmayan, bu suçlarla mücadele konusunda yeterli düzeyde işbirliğı yapmayan veya yetkili uluslararası kuruluşlarca riskli kabul edilen ülkelerden Bakanlıkça duyurulanların, vatandaşları, şirketleri ve mali kuruluşları ile girecekleri iş ilişkileri ve işlemleri sebebiyle maruz kalabilecekleri riski,
- j) (Ek: **RG-26/2/2021-31407**) Finansal grup: Merkezi Türkiye’de ya da yurt dışında bulunan bir ana kuruluşa bağılı veya bu kuruluşun kontrolünde bulunan Türkiye’de yerleşik finansal kuruluşlar ile bunların şube, acente, temsilci ve ticari vekil ve benzeri bağılı birimlerinden oluşan grubu, ifade eder.

Finansal grubun mahiyeti

MADDE 3/A – (Ek:RG-26/2/2021-31407)

(1) Bir ana kuruluş tarafından bir finansal kuruluşun; sermayesinin, asgari yüzde elli birine sahip olma şartı aranmaksızın, çoğunluğuna doğrudan veya dolaylı olarak sahip olunması veya bu çoğunluğa sahip olunmamakla birlikte imtiyazlı hisselerin elde bulundurulması veya diğer hissedarlarla yapılan anlaşmalara istinaden oy hakkının çoğunluğu üzerinde tasarrufta bulunulması suretiyle veya herhangi bir suretle yönetim kurulu üyelerinin karara esas çoğunluğunu atayabilme ya da görevden alma gücünün elde bulundurulması, finansal kuruluşun ana kuruluşa bağlı veya ana kuruluşun kontrolünde bulunduğunu gösterir.

(2) Birinci fıkraya göre, merkezi Türkiye’de ya da yurt dışında bulunan bir ana kuruluşa bağlı olan veya ana kuruluşun kontrolünde bulunan Türkiye’de yerleşik finansal kuruluşlar ile bunların şube, acente, temsilci ve ticari vekil ve benzeri bağlı birimleri, finansal grubu oluşturur. Ana kuruluşun finansal kuruluş olması halinde kendisi, aksi halde ana kuruluşa bağlı veya bu kuruluşun kontrolünde olan finansal kuruluşlardan biri ana finansal kuruluş olarak belirlenir.

(3) Finansal grubun ana kuruluşu ile finansal grubu oluşturan ana finansal kuruluşun ve diğer finansal kuruluşların merkezlerine ait unvan, pay sahipliği ve kontrol durumu ile iletişim bilgileri ana finansal kuruluş tarafından, finansal grubun oluşumuna ilişkin koşulların gerçekleştiği tarihten itibaren on gün içinde Başkanlığa bildirilir. Başkanlık ikinci fıkraya göre belirlenen ve Başkanlığa bildirilen ana finansal kuruluş yerine, grupta yer alan bir başka finansal kuruluşu ana finansal kuruluş olarak belirleyebilir.

(4) Finansal gruba daha sonra katılan veya gruptan çıkan finansal kuruluşlar olması halinde bu durum, değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren otuz gün içinde Başkanlığa bildirilir.

(5) Türkiye Varlık Fonu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Vakıflar Genel Müdürlüğü gibi finansal kuruluşlarda ortaklığı bulunan kamusal niteliği haiz kurum ve kuruluşlar, finansal grup oluşumu bakımından ana kuruluş olarak değerlendirilmez. Finansal grubun oluşumunda; yukarıda sayılan kurum ve kuruluşların bünyesindeki finansal kuruluşlar, bağlılık ve kontrol ilişkisi içinde olduğu kuruluşlar bakımından ayrı ayrı değerlendirilir.

İKİNCİ KISIM Uyum Programı

BİRİNCİ BÖLÜM Uyum Programı Oluşturulması

Uyum programı oluşturacak yükümlüler

MADDE 4 – (1) Tedbirler Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan yükümlülerden;

- a) Bankalar (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile kalkınma ve yatırım bankaları hariç),
 - b) Sermaye piyasası aracı kurumları,
 - c) Sigorta ve emeklilik şirketleri,
 - ç) Posta ve Telgraf Teşkilatı (**Değişik ibare:RG-26/2/2021-31407**) Anonim Şirketi (Bankacılık faaliyetiyle sınırlı olmak üzere),
 - d) (**Ek:RG-26/2/2021-31407**) Kambiyo mevzuatında belirtilen A grubu yetkili müesseseler,
 - e) (**Ek:RG-26/2/2021-31407**) Finansman, faktoring ve finansal kiralama şirketleri,
 - f) (**Ek:RG-26/2/2021-31407**) Portföy yönetim şirketleri,
 - g) (**Ek:RG-26/2/2021-31407**) Kıymetli madenler aracı kuruluşları,
 - ğ) (**Ek:RG-26/2/2021-31407**) Elektronik para kuruluşları,
 - h) (**Ek:RG-26/2/2021-31407**) Ödeme kuruluşları (Münhasıran fatura ödemelerine aracılık hizmeti, münhasıran ödeme emri başlatma hizmeti ve münhasıran ödeme hesabına ilişkin bilgilerin sunulması hizmetini sağlayanlar hariç),
- uyum programı oluşturur.

(**Ek:RG-26/2/2021-31407**) (2) Finansal grup, grup seviyesinde bir uyum programı oluşturur. Bu durum, gruba bağlı her bir finansal kuruluşun grup seviyesinde belirlenen standart ve politikaları gözeterek ayrı bir uyum programı oluşturma yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

(3) Oluşturulan uyum programı, merkezi Türkiye’de bulunan yükümlünün yurt dışındaki şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimlerini de faaliyet gösterdikleri ülkenin mevzuatı ve yetkili otoritelerinin izin verdiği ölçüde kapsar. (**Ek cümle: RG-26/2/2021-31407**) İlgili ülke mevzuatının uyum programı kapsamındaki tedbirlerin uygulanmasına izin vermemesi halinde durum Başkanlığa bildirilir ve ilave tedbirler alınır.

Uyum programının kapsamı

MADDE 5 – (1) Suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesi için, Kanun ve Kanun

uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere gerekli uyumun sağlanması amacıyla risk temelli bir yaklaşımla oluşturulacak olan uyum programı aşağıdaki tedbirleri içerir:

- a) Kurum politikası ve prosedürlerinin oluşturulması,
- b) Risk yönetimi faaliyetlerinin yürütülmesi,
- c) İzleme ve kontrol faaliyetlerinin yürütülmesi,
- ç) Uyum görevlisi atanması ve uyum birimi oluşturulması,
- d) Eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi,
- e) İç denetim faaliyetlerinin yürütülmesi.

(2) Uyum programı kapsamındaki risk yönetimi ile izleme ve kontrole ilişkin faaliyetler, yönetim kurulunun gözetim, denetim ve sorumluluğunda, uyum görevlisi tarafından yerine getirilir.

(3) **(Değişik: RG-26/2/2021-31407)** Finansal grubun uyum programı, birinci fıkrada belirtilen tedbirlerin yanı sıra müşterinin tanınmasına, hesap ve işlemlere ilişkin bilgilerin grup içinde güvenli bir şekilde paylaşımına ilişkin politika ve prosedürlerin oluşturulmasına dair tedbirleri de içerir. Gruba bağlı finansal kuruluşların uyum programları da finansal grubun uyum programı gözetilerek hazırlanır ve uygulanır.

(4) **(Ek: RG-26/2/2021-31407)** Uyum programı kapsamında birinci ve üçüncü fıkralarda yer alan tedbirler asgari iki yılda bir gözden geçirilerek, gerekli güncellemeler yapılır.

Yönetim kurulunun yetki ve sorumluluğu

MADDE 6 – (1) Uyum programının bütünü, yükümlünün faaliyetlerinin kapsamı ve özelliklerine uygun bir biçimde, yeterli ve etkin bir şekilde yürütülmesinden, nihai olarak yönetim kurulu sorumludur. **(Ek cümle: RG-26/2/2021-31407)** Uyum programının finansal grup seviyesinde yürütülmesinin gözetiminden ise nihai olarak ana finansal kuruluşun yönetim kurulu sorumludur.

(2) Yönetim kurulu, birinci fıkra kapsamında; uyum görevlisi **(Ek ibare:RG-26/2/2021-31407)** ve uyum görevlisi yardımcısı atamak, uyum görevlisinin ve uyum biriminin yetki ve sorumluluklarını açık bir şekilde ve yazılı olarak belirlemek, kurum politikalarını, yıllık eğitim programlarını ve gelişmelere göre bunlarda yapılacak değişiklikleri onaylamak, uyum programı kapsamında yürütülen risk yönetimi, izleme ve kontrol ile iç denetim faaliyetlerinin sonuçlarını değerlendirmek, tespit edilen hata ve eksikliklerin zamanında giderilmesi için gerekli tedbirleri almak ve uyum programı kapsamındaki tüm faaliyetlerin etkin bir şekilde ve koordinasyon içerisinde yürütülmesini sağlamakla yetkili ve sorumludur.

(3) Yönetim kurulu, ikinci fıkra kapsamındaki yetkilerinin bir kısmını veya tamamını, **(Ek ibare: RG-26/2/2021-31407)** Türkiye’de mukim bir veya birden fazla yönetim kurulu üyesine (açık bir şekilde ve yazılı olarak) devredebilir. Söz konusu yetki devrinin yapılması, yönetim kurulunun bu konudaki sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Kurum Politikası ve Prosedürleri

Kurum politikası

MADDE 7 – (1) Yükümlüler, uyum programı kapsamında, işletme büyüklüklerini, iş hacimlerini ve gerçekleştirdikleri işlemlerin niteliğini gözeterek, bir kurum politikası oluştururlar. **(Değişik cümle: RG-26/2/2021-31407)** Kurum politikası asgari düzeyde; risk yönetimi, izleme ve kontrol, eğitim ve iç denetim politikalarını, finansal gruplarda ise ayrıca grup içi bilgi paylaşımına ilişkin politikaları içerir. **(Ek cümle: RG-26/2/2021-31407)** Kurum politikasının oluşturulmasında ulusal risk değerlendirmesi kapsamında belirlenen hususlar da dikkate alınır.

(2) Kurum politikasının amacı; yükümlünün, suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesine ilişkin yükümlülüklerle uyumunu sağlamaya ve müşterilerinin, işlemlerinin ve hizmetlerinin risk temelli bir yaklaşımla değerlendirilerek, maruz kalabileceği riskin azaltılmasına yönelik stratejilerin, kurum içi kontrol ve önlemlerin, işleyiş kurallarının ve sorumlulukların belirlenmesi ile kurum çalışanlarının bu konularda bilinçlendirilmesidir.

Kurum prosedürleri

MADDE 8 – (1) Kurum politikası kapsamında belirlenen tüm önlem ve işleyiş kurallarından kimlerin sorumlu olduğu, belirli risk limitlerine göre işlemlerin onaylanması, gerçekleştirilmesi, raporlanması ve izlenmesinden kimlerin veya hangi birimlerin sorumlu olacağı gibi hususlar açık şekilde prosedüre bağlanır.

(2) Prosedürlerin belirlenmesinde, yükümlünün işlemlerinin ve iş akışlarının risklere göre izlenmesi, kontrol edilmesi ve denetlenmesinde görev alacak personelin, aynı zamanda bu işlemleri

gerçekleştiren personel olmamasını sağlayacak şekilde görev ve yetkilendirme yapılır.

Kurum politika ve prosedürlerinin oluşturulması

MADDE 9 – (1) Kurum politika ve prosedürleri; Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere uygun olacak şekilde, mümkün olduğunca yükümlü nezdindeki **(Ek ibare: RG-26/2/2021-31407)** finansal grupta grup nezdindeki, ilgili tüm birimlerin katılımının sağlanmasıyla ve uyum görevlisinin gözetim ve koordinasyonunda, yazılı bir şekilde oluşturulur.

(2) Kurum politika ve prosedürleri oluşturulurken, Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere aykırı olmamak şartıyla diğer ulusal ve uluslararası kuruluşlarca getirilen tavsiye, ilke, standart ve rehberlerden de faydalanılabilir.

(3) **(Değişik: RG-26/2/2021-31407)** Yükümlüler faaliyet izninin alınmasını müteakip, uyum görevlisinin atandığı tarihten itibaren en geç otuz gün içinde kurum politikasını oluşturur. Finansal grup ise, uyum görevlisinin atandığı tarihten itibaren en geç otuz gün içinde kurum politikası oluşturur. Kurum politikası aynı süre içinde yönetim kurulu tarafından onaylanır.

(4) **(Ek: RG-26/2/2021-31407)** Yükümlüler ve finansal grup, ilgili personelini kurum politikaları hakkında bilgilendirir.

(5) **(Ek: RG-26/2/2021-31407)** Kurum politikasının Başkanlık veya denetim elemanlarınca talep edildiğinde ibrazı zorunludur.

Kurum politikası taahhüt formu

MADDE 10 – (Başlığı ile Birlikte Değişik: RG-26/2/2021-31407)

(1) Kurum politikasına ilişkin Ek-1/A ve Ek-1/B’de yer alan taahhüt formları yönetim kurulu veya yetkisini devrettiği yönetim kurulu üye veya üyeleri tarafından imzalanarak, kurum politikasının onay tarihinden itibaren otuz gün içinde Başkanlığa gönderilir.

(2) Kurum politikasının değişmesi halinde otuz gün içinde Ek-1/A ve Ek-1/B’de yer alan taahhüt formları yeniden düzenlenerek Başkanlığa gönderilir.

(3) Başkanlık kurum politikalarına ilişkin taahhüt formlarının içeriğini değiştirmeye yetkilidir. Taahhüt formlarında yapılan değişiklikler Başkanlığın resmi internet sitesi vasıtasıyla duyurulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Risk Yönetimi

Risk yönetimi politikası

MADDE 11 – (1) Yükümlüler, kurum politikası kapsamında, işletme büyüklüklerini, iş hacimlerini ve gerçekleştirdikleri işlemlerin niteliğini gözeterek risk yönetim politikası oluştururlar. Risk yönetim politikasının amacı; yükümlünün maruz kalabileceği risklerin tanımlanması, derecelendirilmesi, izlenmesi, değerlendirilmesi ve azaltılmasını sağlamaktır.

(2) Risk yönetimi politikası asgari düzeyde; Tedbirler Yönetmeliğinin “Müşterinin Tanınmasına İlişkin Esaslar” başlıklı üçüncü bölümünde yer alan tedbirlere ilişkin kurum içi önlem ve işleyiş kurallarını kapsar.

Risk yönetimi faaliyetleri

MADDE 12 – (1) Risk yönetimine ilişkin faaliyetler asgari düzeyde;

a) Müşteri riski, hizmet riski ve ülke riskini esas alan risk tanımlama, derecelendirme, sınıflandırma ve değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesi,

b) Hizmetlerin, işlemlerin ve müşterilerin risklere göre derecelendirilmesi ve sınıflandırılması,

c) Riskli müşteri, işlem veya hizmetlerin izlenmesinin ve kontrol edilmesinin sağlanması **(Ek ibare:RG-26/2/2021-31407)**, risklerin azaltılması için gerekli tedbirlerin alınması; ilgili birimleri uyuracak şekilde rapor edilmesi; işlemin üst makamın onayı ile gerçekleştirilmesi ve gerektiğinde denetlenmesi için uygun işleyiş ve kontrol kurallarının geliştirilmesi,

ç) Risk tanımlama ve değerlendirme yöntemlerinin, risk derecelendirmesi ve sınıflandırma yöntemlerinin, örnek olaylar ya da gerçekleşen işlemler üzerinden geriye dönük olarak tutarlılıklarının ve etkinliklerinin sorgulanması, varılan sonuçlara ve gelişen koşullara göre yeniden değerlendirilmesi ve güncellenmesi,

d) Risk kapsamına giren konulara ilişkin ulusal mevzuat ve uluslararası kuruluşlarca getirilen tavsiye, ilke, standart ve rehberlerin takip edilerek gerekli geliştirme çalışmalarının yapılması,

e) Risk izleme ve değerlendirme sonuçlarının düzenli aralıklarla yönetim kuruluna raporlanması, faaliyetlerini kapsar.

Yüksek derecede riskli gruplara yönelik ilave tedbirler

MADDE 13 – (Değişik: RG-11/6/2014-29027)

(1) Yükümlüler, risk derecelendirmesi neticesinde yüksek riskli olarak belirledikleri gruplara yönelik olarak üstlenilecek riskin azaltılmasını teminen, tespit edilen riskle orantılı olarak aşağıda belirtilen tedbirlerin bir veya birden fazlasını ya da tamamını uygular;

- a) Müşteri hakkında ilave bilgi edinmek ve müşteri ile gerçek faydalanıcının kimlik bilgilerini daha sık güncellemek,
- b) İş ilişkisinin mahiyeti hakkında ilave bilgi edinmek,
- c) İşleme konu malvarlığının ve müşteriye ait fonların kaynağı hakkında mümkün olduğu ölçüde bilgi edinmek,
- ç) İşlemin amacı hakkında bilgi edinmek,
- d) İş ilişkisine girilmesini, mevcut iş ilişkisinin sürdürülmesini ya da işlemin gerçekleştirilmesini üst seviyedeki görevlinin onayına bağlamak,
- e) Uygulanan kontrollerin sayı ve sıklığını artırmak ve ilave kontrol gerektiren işlem türlerini belirlemek suretiyle iş ilişkisini sıkı gözetim altında tutmak,
- f) Sürekli iş ilişkisi tesisinde ilk finansal hareketin, müşterinin tanınmasına ilişkin esasların uygulandığı bir başka finansal kuruluştan yapılmasını zorunlu tutmak.

(2) Bakanlık, bu madde kapsamında dikkate alınacak yüksek riskli durumlar ile birinci fıkrada sayılanlar dışında ayrıca sıkılaştırılmış tedbirler belirlemeye yetkilidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İzleme ve Kontrol

İzleme ve kontrol

MADDE 14 – (1) Yükümlüler, kurum politikası kapsamında, işletme büyüklüklerini, iş hacimlerini ve gerçekleştirdikleri işlemlerin niteliğini gözeterek, izleme ve kontrol faaliyetleri yürütürler.

(2) İzleme ve kontrolün amacı; yükümlülerin risklerden korunması ve faaliyetlerinin Kanuna ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlerle, kurum politika ve prosedürlerine uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin sürekli olarak izlenmesi ve kontrol edilmesidir.

İzleme ve kontrol faaliyetleri

MADDE 15 – (1) İzleme ve kontrol faaliyetleri kapsamında; Kanun uyarınca getirilen yükümlülüklerle uyumun sağlanmasıyla ilgili olarak yapılan kontroller neticesinde tespit edilen eksiklikler, gerekli tedbirlerin alınması için ilgili birimlere raporlanarak sonuçları takip edilir.

(2) İzleme ve kontrol faaliyetleri çerçevesinde yükümlüler, bu faaliyetleri yürütecek personelin kurum içi bilgi kaynaklarına ulaşmasını temin etmek zorundadır.

(3) İzleme ve kontrol faaliyetleri asgari düzeyde;

- a) Yüksek risk grubundaki müşteri ve işlemlerin izlenmesi ve kontrolü,
- b) Riskli ülkelerle gerçekleştirilen işlemlerin izlenmesi ve kontrolü,
- c) Karmaşık ve olağandışı işlemlerin izlenmesi ve kontrolü,
- ç) Yükümlünün, risk politikasına göre belirleyeceği bir tutarın üzerindeki işlemlerin, müşteri profili ile uyumlu olup olmadığının örnekleme yöntemi ile kontrolü,
- d) Birlikte ele alındıklarında, kimlik tespiti yapılmasını gerektiren tutarı aşan bağlantılı işlemlerin izlenmesi ve kontrolü,
- e) Müşteriler hakkında elektronik ortamda yahut yazılı olarak muhafaza edilmesi gereken bilgi ve belgeler ile elektronik transfer mesajlarında yer verilmesi zorunlu bilgilerin kontrolü ve eksikliklerin tamamlanması ve bunların güncellenmesi,
- f) Müşteri tarafından yürütülen işlemin; müşterinin, işine, risk profiline ve fon kaynaklarına dair bilgiler ile uyumlu olup olmadığının iş ilişkisi süresince devamlı olarak izlenmesi,
- g) Yüz yüze olmayan işlemler yapılmasını mümkün kılan sistemler kullanılarak gerçekleştirilen işlemlerin kontrolü,
- ğ) Yeni sunulan ürünler ve teknolojik gelişmeler nedeniyle suistimale açık hale gelebilecek hizmetlerin risk odaklı kontrolü, faaliyetlerini kapsar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Uyum Görevlisi ve Uyum Birimi

Uyum görevlisi ve uyum görevlisi yardımcısı atanması

MADDE 16 – (Başlığı ile Birlikte Değişik: RG-26/2021-31407)

(1) Yükümlüler, faaliyet izninin alınmasını müteakip otuz gün içinde uyum programının yürütülmesi amacıyla uyum görevlisi atarlar.

(2) Uyum görevlisi, yönetim kuruluna veya yönetim kurulunun yetkisini devrettiği bir veya birden fazla üyeye bağlı olacak şekilde, münhasıran kurum personeli olarak atanır. Uyum görevlisinin uhdesinde satış ve pazarlamayla ilgili olmamak şartıyla, uyum programının yürütülmesini aksatmayacak diğer görevler bulunabilir.

(3) Yükümlüler, uyum programının yürütülmesi amacıyla uyum görevlisi için aranan şartları ve nitelikleri taşıyan bir uyum görevlisi yardımcısı atarlar. Uyum görevlisi yardımcısı, uyum görevlisine bağlı olacak şekilde münhasıran kurum personeli olarak atanır. Uyum görevlisi yardımcısı, uyum görevlisiyle aynı süre ve usulde atanır.

(4) Uyum görevlisi ve uyum görevlisi yardımcısına ilişkin Ek-2’de yer alan taahhüt formu yönetim kurulu veya yetkisini devrettiği yönetim kurulu üye veya üyeleri tarafından imzalanarak, atanma tarihinden itibaren en geç on gün içerisinde Başkanlığa gönderilir.

(5) Uyum görevlisi, 19 uncu madde kapsamındaki görev ve yetkilerinin bir kısmını veya tamamını, açık bir şekilde ve yazılı olarak uyum görevlisi yardımcısına devredebilir. Söz konusu görev ve yetki devrinin yapılması, uyum görevlisinin bu konudaki sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

(6) Başkanlık uyum görevlisi ve uyum görevlisi yardımcısına ilişkin taahhüt formunun içeriğini değiştirmeye yetkilidir. Taahhüt formlarında yapılan değişiklikler Başkanlığın resmi internet sitesi vasıtasıyla duyurulur.

Uyum görevlisi olarak atanacaklarda aranan şartlar

MADDE 17 – (1) 16 ncı madde uyarınca uyum görevlisi olarak atanacak kişilerde aşağıdaki şartlar aranır:

- a) T.C. vatandaşı olmak,
- b) Kamu haklarından mahrum bulunmamak,
- c) Taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar bile mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu ve diğer kanunlar uyarınca ağır hapis veya beş yıldan fazla hapis, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve diğer kanunlar uyarınca üç yıldan fazla hapis cezasıyla cezalandırılmamış olmak veya mülga 3182 sayılı Bankalar Kanunu ve 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile 5411 sayılı Bankacılık Kanununun ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun ve ödünç para verme işleri hakkında mevzuatın hapis cezası gerektiren hükümlerine muhalefet yahut mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu veya diğer kanunlar uyarınca basit veya nitelikli zimmet, zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlâk kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlar ile Devlet sırlarını açığa vurma, Devletin egemenlik alametlerine ve organlarının saygınlığına karşı suçlar, Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, yabancı devletlerle olan ilişkilere karşı suçlar, vergi kaçakçılığı, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama ve terörün finansmanı suçlarından veya bu suçlara iştiraktan hüküm giymemiş olmak,
- ç) Türkiye’de (veya denkliği Yüksek Öğretim Kurulu’nca tanınmış yurt dışında) en az dört yıllık eğitim veren yüksek öğretim kurumlarından mezun olmak,
- d) 4 üncü maddenin birinci fıkrasında sayılan finansal kuruluşlardan (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile kalkınma ve yatırım bankaları dahil) herhangi birisi nezdinde idareci, uzman veya denetim görevlerinde veya Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde sayılan denetim elemanlığı görevlerinde ya da Başkanlık nezdinde idareci veya uzman görevlerinde en az beş yıl süreyle çalışmış olmak,
- e) Yükümlü nezdinde veya yükümlünün iştiraklerinde nitelikli pay sahibi olmamak veya yönetiminde bulunmamak,
- f) Yükümlünün nitelikli pay sahibi ortağının, yönetim kurulu üyelerinin veya genel müdürünün eşi veya ikinci dereceye kadar (bu derece dahil) kan veya sıhrî hısımlı olmamak.

Uyum birimi

MADDE 18 – (1) Yönetim Kurulu, uyum görevlisinin bu Yönetmelikle getirilen görev ve sorumluluklarını etkin bir şekilde yerine getirebilmesini sağlamak amacıyla yükümlünün, işletme büyüklüğü, işlem hacmi, şube ve personel sayısı ya da karşılaşılabileceği risklerin yüksekliği gibi unsurları göz önünde bulundurarak uyum görevlisine doğrudan bağlı olan ve uyum programının yürütülmesiyle görevli uyum biriminin oluşmasını ve uyum birimine yeterli personel ve kaynak tahsisini

yapılmasını sağlar.

(2) Uyum biriminde çalışacak personel, şüpheli işlemlere konu teşkil edebilecek dahili bildirimlerin Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğler ile diğer bilgiler ışığında değerlendirilmesi sürecinde görev alabilir, ancak işlemin şüpheli işlem olarak Başkanlığa bildirilip bildirilmemesine karar veremez ya da Başkanlığa doğrudan şüpheli işlem bildiriminde bulunamaz. Şüpheli işlem kapsamında uyum görevlisine yapılan dahili bildirimler de gizlilik kapsamında olduğundan, personelin bu yükümlülüğü ihlal etmeyecek şekilde çalışması için gereken tedbirler yönetim kurulu ve uyum görevlisi tarafından alınır.

Uyum görevlisinin görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 19 – (1) 16 ncı madde uyarınca atanacak uyum görevlilerinin görev ve sorumlulukları şunlardır:

- a) Yükümlünün Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan düzenlemelere uyumunu sağlamak amacıyla gerekli çalışmaları yapmak ve Başkanlıkla gerekli iletişim ve koordinasyonu sağlamak,
- b) Kurum politikası ve prosedürlerini oluşturmak ve kurum politikalarını yönetim kurulunun onayına sunmak,
- c) Risk yönetimi politikasını oluşturmak, risk yönetimi faaliyetlerini yürütmek,
- ç) İzleme ve kontrol politikalarını oluşturmak ve buna ilişkin faaliyetleri yürütmek,
- d) Suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesine yönelik eğitim programına ilişkin çalışmalarını yönetim kurulunun onayına sunmak ve onaylanan eğitim programının etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamak,
- e) Kendisine iletilen veya resen öğrendiği şüpheli olabilecek işlemler hakkında yetki ve imkânları ölçüsünde araştırma yaparak edindiği bilgi ve bulguları değerlendirmek ve şüpheli olduğuna karar verdiği işlemleri Başkanlığa bildirmek,
- f) Bildirimlerin ve ilgili diğer hususların gizliliğinin sağlanmasına yönelik gerekli tedbirleri almak,
- g) İç denetim ve eğitim faaliyetlerine ilişkin bilgi ve istatistikleri düzenli olarak tutmak ve bunları Yönetmelikte belirtilen sürelerde Başkanlığa göndermek.

(2) Başkanlıkla gerekli iletişim ve koordinasyonun sağlanması kapsamında; yükümlülerin Başkanlığa bilgi ve belge verme yükümlülüğü, uyum görevlisi vasıtasıyla yerine getirilir. Kendisinden bilgi ve belge istenilen yükümlü, söz konusu bilgi ve belgeleri Başkanlıkça belirlenen ve kendisine bildirilen biçim ve yöntemine uygun olarak vermek zorundadır.

(3) Uyum görevlisi, görev ve sorumluluklarını yerine getirirken iyi niyetli, makul ve dürüst bir şekilde, tarafsız ve bağımsız bir irade ile hareket etmek zorundadır.

(4) Yönetim kurulu, uyum görevlisinin bağımsız bir irade ile karar verebilecek, yükümlü bünyesindeki tüm birimlerden kendi görev alanı ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi talep edebilecek ve bunlara zamanında erişebilecek yetkiyi haiz olmasını sağlar.

Uyum görevlisinin ve uyum görevlisi yardımcısının görevinden ayrılması

MADDE 20 – (Başlığı ile Birlikte Değişik: RG-26/2/2021-31407)

(1) Uyum görevlisinin veya yardımcısının bu Yönetmelik ile aranan şartları kaybetmesi veya bu şartları haiz olmadığının sonradan anlaşılması veya görevinden ayrılması halinde, durum yükümlü tarafından ayrılış tarihinden itibaren on gün içinde Başkanlığa yazılı olarak bildirilir ve 16 ncı madde hükümlerine göre yeni atama ayrılış tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde yapılır. Atamaya ilişkin Ek-2'de yer alan taahhüt formu yönetim kurulu veya yetkisini devrettiği yönetim kurulu üye veya üyeleri tarafından imzalanarak, atanma tarihinden itibaren on gün içinde Başkanlığa gönderilir.

(2) Uyum görevlisi birinci fıkra kapsamında yeniden atanana kadar, yerine uyum görevlisi yardımcısı vekalet eder.

Finansal grup uyum görevlisi atanması ve uyum birimi

MADDE 20/A – (Ek:RG-26/2/2021-31407)

(1) Finansal grup, grup seviyesinde uyum programının yürütülmesi amacıyla ana finansal kuruluşun uyum görevlisini, finansal grup uyum görevlisi olarak belirler. Ana finansal kuruluşun uyum görevlisi yardımcısı ise finansal grup uyum görevlisi yardımcısı olarak belirlenir. Finansal grup uyum görevlisi ve yardımcısı, ana finansal kuruluşun yönetim kuruluna veya yönetim kurulunun yetkisini devrettiği bir veya birden fazla üyeye bağlı olacak şekilde atanır ve atamaya ilişkin olarak 16 ncı maddenin üç ila beşinci fıkraları uygulanır.

(2) Finansal grup uyum görevlisinin görev ve sorumlulukları şunlardır:

- a) Finansal grubun Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan düzenlemelere grup seviyesinde uyumunu sağlamak amacıyla gerekli çalışmaları yapmak ve Başkanlıkla gerekli iletişim ve koordinasyonu sağlamak.

- b) Finansal grubun politika ve prosedürlerini oluşturmak ve grubun politikalarını yönetim kurulunun onayına sunmak.
 - c) Finansal grubun risk yönetimi politikasını oluşturmak, risk yönetimi faaliyetlerini yürütmek.
 - ç) Finansal grubun izleme ve kontrol politikalarını oluşturmak ve buna ilişkin faaliyetleri yürütmek.
 - d) Risk yönetimi, izleme ve kontrol faaliyetleri sonucunda riskli olduğu değerlendirilen hususları grup bünyesindeki ilgili finansal kuruluşla paylaşmak.
 - e) Finansal grubun bilgi paylaşım politikasını oluşturmak ve bu bilgilerin grup içinde güvenli bir şekilde paylaşımına ilişkin gerekli tedbirleri almak.
 - f) Suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesine yönelik olarak gruba bağlı finansal kuruluşların eğitim programına ilişkin çalışmaları koordine etmek ve eğitim programlarının etkin bir şekilde uygulanmasını gözetmek.
- (3) Ana finansal kuruluşun uyum birimi, finansal grubun da uyum birimi olarak faaliyet gösterir. Ana finansal kuruluşun yönetim kurulu, finansal grup uyum görevlisinin bu Yönetmelikle getirilen görev ve sorumluluklarını etkin bir şekilde yerine getirebilmesini sağlamak amacıyla grubun finansal büyüklüğü, işlem hacmi, şube ve personel sayısı ya da karşılaşılabileceği risklerin yüksekliği gibi unsurları göz önünde bulundurarak uyum birimine yeterli personel ve kaynak tahsisi yapılmasını sağlar.

Finansal grup içi bilgi paylaşımı

MADDE 20/B – (Ek:RG-26/2/2021-31407)

- (1) Gruba bağlı kuruluşlar, uyum programı kapsamındaki tedbirlerin grup seviyesinde alınmasını teminen müşterinin tanınması ile hesap ve işlemlere ilişkin olarak bilgi paylaşımında bulunabilir. Özel kanunlarda yazılı gizlilik hükümleri grup içi bilgi paylaşımında uygulanmaz.
- (2) Gruba bağlı kuruluşlarda görev yapanlar birinci fıkra kapsamında öğrendikleri bilgileri ifşa edemezler ve kendilerinin veya üçüncü şahısların yararına kullanamazlar. Bu kapsamda gizli kalması gereken bilgileri ifşa edenler hakkında ilgili kanunlardaki yaptırımlar uygulanır.
- (3) Bilgilerin grup içinde güvenli bir şekilde paylaşılması için gereken tedbirlerin alınmasında finansal grup uyum görevlisi ile birlikte ana finansal kuruluşun yönetim kurulu da sorumludur. Söz konusu sorumluluk gruba bağlı finansal kuruluşların uyum görevlileri ile bu kuruluşların yönetim kurulları için de geçerlidir.
- (4) Gruba bağlı finansal kuruluşlar, şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğuna ilişkin bilgi paylaşımında bulunamazlar.

ALTINCI BÖLÜM

Eğitim

Eğitim politikası

MADDE 21 – (1) Yükümlüler, kurum politikası kapsamında, eğitim faaliyetlerinin işleyişi, gerçekleştirilmesinden kimlerin sorumlu olacağı, eğitim faaliyetlerine katılacak personelin ve eğiticilerin belirlenmesi, yetiştirilmesi ve eğitim yöntemleri gibi hususları içerecek bir eğitim politikası oluştururlar.

(2) Eğitim politikasının amacı, Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlerle getirilen yükümlülüklerle uyumun sağlanması, personelin kurum politikası ve prosedürleri ile risk temelli yaklaşım konularında sorumluluk bilincinin artırılarak bir kurum kültürü oluşturulması ve personelin bilgilerinin güncellenmesidir.

(3) **(Ek:RG-26/2/2021-31407)** Finansal grubun eğitim politikası; asgari olarak finansal grup seviyesinde kurum politikası ve prosedürlerinin oluşturulması, risk yönetimi, izleme ve kontrol faaliyetlerinin yürütülmesi ile grup içi bilgi paylaşımına ilişkin konuları içerecek şekilde hazırlanır ve eğitim konuları bu kapsamda belirlenir.

Eğitim faaliyetleri

MADDE 22 – (1) Yükümlüler, suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla işletme büyüklüklerine, iş hacimlerine ve değişen koşullara uyumlu olacak şekilde eğitim faaliyetleri yürütmek zorundadır.

(2) Eğitim faaliyetleri uyum görevlisi gözetiminde ve koordinasyonunda yürütülür. Yükümlüler eğitim faaliyetlerini, 23 üncü maddede belirtilen konuları içerecek şekilde ve **(Değişik ibare: RG-26/2/2021-31407)** yıllık eğitim programı dâhilinde yürütürler. Eğitim programı uyum görevlisi tarafından ilgili birimlerin de katılımıyla hazırlanır. Eğitim programının etkin bir şekilde uygulanması uyum görevlisi tarafından gözetilir.

(3) Eğitim faaliyetleri, ölçme ve değerlendirme sonuçlarına göre ilgili birimlerin de katılımıyla gözden

geçirilir ve ihtiyaca göre düzenli aralıklarla tekrarlanır.

(4) Yükümlüler, eğitim faaliyetlerinin kurum geneline yayılmasını temin edecek şekilde; seminer ve paneller düzenlenmesi, çalışma grupları oluşturulması, eğitim faaliyetlerinde görsel ve işitsel materyallerin kullanılması, internet, intranet veya extranet vb. üzerinden çalışan bilgisayar destekli eğitim programları gibi eğitim yöntemlerinden yararlanırlar.

Eğitim konuları

MADDE 23 – (1) Yükümlüler tarafından personele verilecek eğitimler asgari düzeyde;

- a) Suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı kavramları,
- b) Suç gelirlerinin aklanmasının aşamaları, yöntemleri ve bu konuda örnek olay çalışmaları,
- c) Suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi ile ilgili mevzuat,
- ç) Risk alanları,
- d) Kurum politikası ve prosedürleri,
- e) Kanun ve ilgili mevzuat çerçevesinde;
 - 1) Müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar,
 - 2) Şüpheli işlem bildirimine ilişkin esaslar,
 - 3) Muhafaza ve ibraz yükümlülüğü,
 - 4) Bilgi ve belge verme yükümlülüğü,
 - 5) Yükümlülükler uymaması halinde uygulanacak müeyyideler,
- f) Aklama ve terörün finansmanı ile mücadele alanında uluslararası düzenlemeler, konularını içerir.

Eğitim sonuçlarının bildirimi

MADDE 24 – (1) Yükümlüler, uyguladıkları eğitim faaliyetlerine ilişkin;

- a) Eğitim tarihleri,
 - b) Eğitim verilen bölge veya iller,
 - c) Eğitim yöntemi,
 - ç) Toplam eğitim saati,
 - d) Eğitim verilen personelin sayısı ve toplam personel sayısına oranı,
 - e) Eğitim verilen personelin birim ve unvanlarına göre dağılımı,
 - f) Eğitimin içeriği,
 - g) Eğitimcilerin unvanı ve uzmanlık alanları,
- ile ilgili bilgi ve istatistikleri, (**Değişik ibare:RG-26/2/2021-31407**) takip eden yılın Mart ayının sonuna kadar uyum görevlisi vasıtasıyla Başkanlığa bildirirler.

Başkanlıkça düzenlenecek eğitim faaliyetleri

MADDE 25 – (1) Başkanlık, yükümlü çalışanlarının eğitimi amacıyla, eğitim faaliyetleri düzenlemeye, internet üzerinden çalışan bilgisayar destekli uzaktan eğitim programları oluşturmaya ve yükümlü çalışanlarının bu programlara erişimini sağlayacak tedbirleri almaya yetkilidir.

(2) Başkanlık ayrıca yükümlüler nezdinde eğitim verecek eğitimcilerin eğitilmesine yönelik eğitim programları düzenlemeye, bu programları başarı ile tamamlayanlara eğitici sertifikası vermeye yetkilidir. Yükümlüler, eğitim faaliyetlerinde görev alacak personelin, eğitici sertifikası verilen kimselerden olmasına özen gösterirler.

YEDİNCİ BÖLÜM

İç Denetim

İç denetim

MADDE 26 – (1) İç denetimin amacı, uyum programının bütününe etkinliği ve yeterliği hususunda yönetim kuruluna güvence sağlamaktır.

(2) Yükümlüler, kurum politika ve prosedürlerinin, risk yönetimi, izleme ve kontrol faaliyetleri ile eğitim faaliyetlerinin yeterli ve verimli olup olmadığı, yükümlünün risk politikasının yeterliği ve etkinliği, işlemlerin Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğler ile kurum politika ve prosedürlerine uygun olarak yürütülüp yürütülmediği hususlarının yıllık olarak ve risk temelli bir yaklaşımla incelenmesini ve denetlenmesini sağlarlar.

(3) (**Ek:RG-26/2/2021-31407**) Uyum programı kapsamındaki yükümlülerin iç denetim faaliyetleri, iç denetim birimleri ya da teftiş kurulu bulunan yükümlülerde bunlar tarafından yerine getirilir. Finansal grubun iç denetimi ana finansal kuruluşun ilgili birimince gerçekleştirilir. Diğer yükümlülerde iç denetim faaliyetleri, yönetim kurulu tarafından yetkilendirilen kişi ya da birim tarafından yerine getirilir. İç

denetim faaliyetlerini yürütmek üzere yetkilendirilecek personelin, bağımsız çalışmasını teminen, uyum programı kapsamındaki diğer tedbirlerin yerine getirilmesinde görev ve yetki almamış olması gerekir.

İç denetim faaliyetleri

MADDE 27 – (1) İç denetim neticesinde ortaya çıkarılan eksiklik, hata ve suistimaller ile bunların yeniden ortaya çıkmasının önlenmesine yönelik görüş ve öneriler yönetim kuruluna raporlanır.

(2) Denetimin kapsamı belirlenirken, izleme ve kontrol çalışmalarında tespit edilen aksaklıklar ve risk içeren müşteriler, hizmetler ve işlemler denetim kapsamına dahil edilir.

(3) Denetlenecek birimler ile işlemler belirlenirken yükümlünün işletme büyüklüğü ve işlem hacmi göz önünde bulundurulur. Bu kapsamda, yükümlü tarafından gerçekleştirilen işlemlerin tamamını temsil edebilecek nicelik ve nitelikte birim ve işlemin denetlenmesi sağlanır.

İç denetim sonuçlarının bildirimi

MADDE 28 – (1) İç denetim faaliyeti kapsamında gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin olarak; yükümlünün yıllık işlem hacmi, toplam personel sayısı ve toplam şube, acente ve benzeri bağlı birimlerinin sayısı, denetlenen şube, acente ve benzeri birimlerin sayısı, bu birimlerde yapılan denetimlerin tarihleri, toplam denetim süresi, denetimde çalıştırılan personel ve denetlenen işlem sayısına ilişkin bilgileri içeren istatistikler, **(Değişik ibare:RG-26/2/2021-31407)** takip eden yılın Mart ayı sonuna kadar uyum görevlisi tarafından Başkanlığa bildirilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Münhasıran Uyum Görevlisi Atanması

Münhasıran uyum görevlisi atayacak yükümlüler

MADDE 29 – (1) **(Değişik: RG-18/3/2016-29657)** Tedbirler Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan yükümlülerden; Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile kalkınma ve yatırım bankaları, bankalar dışında banka kartı veya kredi kartı düzenleme yetkisini haiz kuruluşlar, **(Değişik ibare:RG-26/2/2021-31407)** kambiyo mevzuatında belirtilen B grubu yetkili müesseseler, reasürans şirketleri, **(Değişik ibare:RG-26/2/2021-31407)** varlık yönetim şirketleri, ödeme kuruluşları (Münhasıran fatura ödemelerine aracılık hizmeti, münhasıran ödeme emri başlatma hizmeti ve münhasıran ödeme hesabına ilişkin bilgilerin sunulması hizmetini sağlayanlar), kargo şirketleri ve sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde takas ve saklama hizmeti veren kuruluşlar faaliyet izninin alınmasını müteakip otuz gün içerisinde bu Yönetmelikte bahsedilen uyum programını oluşturmaksızın idari düzeyde uyum görevlisi atamak zorundadır. Bu madde uyarınca atanacak uyum görevlisinin uhdesinde başka görevler de bulunabilir.

(2) Uyum görevlisi, yönetim kuruluna veya genel müdüre doğrudan bağlı olacak şekilde görevlendirilir. Görevlendirmeye ilişkin karar, yetkililerce talep edildiğinde ibraz edilmek üzere, yazılı olarak düzenlenir.

Münhasıran uyum görevlisi olarak atanacaklarda aranan şartlar

MADDE 30 – (1) 29 uncu madde uyarınca uyum görevlisi olarak atanacak kişilerde; 17 nci maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen şartlar aranır.

Münhasıran uyum görevlisi olarak atanacakların görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 31 – (1) 29 uncu madde uyarınca atanacak uyum görevlilerinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) Kendisine iletilen veya resen öğrendiği şüpheli olabilecek işlemler hakkında, yetki ve imkânları ölçüsünde araştırma yaparak edindiği bilgi ve bulguları değerlendirmek ve şüpheli olduğuna karar verdiği işlemleri Başkanlığa bildirmek,

b) Şüpheli işlemlerin değerlendirilmesinde ve Başkanlığa bildirilmesinde iyi niyetli, makul ve dürüst bir şekilde, tarafsız ve bağımsız bir irade ile hareket etmek, bildirimlerin gizliliğinin sağlanmasına yönelik gerekli tedbirleri almak,

c) Yükümlü bünyesindeki tüm birimlerden şüpheli işlemlerin değerlendirilmesi kapsamında gerekli her türlü bilgi ve belgeyi talep etmek,

ç) Yükümlünün, Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlerle getirilen yükümlülüklerle uyumunu sağlamak amacıyla eğitim, araştırma, geliştirme, gözetim, **(Ek ibare:RG-26/2/2021-31407)** ulusal risk değerlendirmesi kapsamında belirlenen riskleri de dikkate almak suretiyle risk yönetimi, izleme ve kontrol çalışmalarını yürütmek ve Başkanlık ile gerekli iletişim ve koordinasyonu

sağlamak.

Münhasıran uyum görevlisi olarak atananların görevinden ayrılması

MADDE 32 – (1) Uyum görevlisinin izin, hastalık ve benzeri nedenlerle geçici olarak görevden ayrılması halinde uyum görevlisine vekalet edecek kişinin, 30 uncu maddede sayılan şartları haiz olması aranır. Vekaleten görevlendirmeye ilişkin karar, yetkililerce talep edildiğinde ibraz edilmek üzere yazılı olarak düzenlenir, kararda vekalet edilen dönem açıkça belirtilir.

(2) Uyum görevlisine vekalet eden kişi, uyum görevlisinin tüm görev, yetki ve sorumluluklarını haizdir. Uyum görevlisi görevinden ayrıldığı dönem itibarıyla yürütülen işlerden sorumlu olmaz.

(3) Uyum görevlisine bir takvim yılı içinde altmış günden fazla süre ile vekalet edilemez.

(4) Uyum görevlisinin Yönetmelikte aranan şartları kaybetmesi veya bu şartları haiz olmadığının sonradan anlaşılması veya görevinden ayrılması halinde, yeni görevlendirme, 29 uncu madde hükümlerine göre yükümlü tarafından en geç otuz gün içinde yapılır. Uyum görevlisi yeniden atanana kadar yukarıdaki fıkralarda öngörülen usuller uygulanır.

Uyum programı oluşturma veya münhasıran uyum görevlisi atama yükümlülüğü bulunmayan yükümlülerin sorumlulukları

MADDE 32/A – (Ek:RG-26/2/2021-31407)

(1) Tedbirler Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (k), (n), (s), (ş), (t) ve (u) bentlerinde sayılan yükümlüler, Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlerle getirilen yükümlülüklerle uyumu sağlamak amacıyla eğitim, gözetim, ulusal risk değerlendirmesi kapsamında belirlenen riskleri de dikkate almak suretiyle risklerin belirlenmesi ile risklerin takibi ve azaltılması için izleme ve kontrol çalışmalarını yürütürler ve bu kapsamda gerekli tedbirleri alırlar.

DÖRDÜNCÜ KISIM Geçici ve Son Hükümler

Uyum görevlisi atanmasında süre

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) (Değişik birinci cümle: RG-26/9/2008-27009) 4 ve 29 uncu maddeler uyarınca uyum görevlisi atayacak olan yükümlüler durumlarına göre, Yönetmeliğin 17 nci ve 30 uncu maddelerinde yazılı şartları haiz uyum görevlisini 1/12/2008 tarihine kadar atarlar. Bu atama işlemi gerçekleştirilinceye kadar, şüpheli işlem bildirimlerinin, 3/6/1997 tarihli ve 97/9523 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair 4208 sayılı Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik ve ilgili Genel Tebliğler uyarınca bildirilmesine devam olunur.

(2) (Ek: RG-2/1/2010-27450) Vadeli işlemler aracılık şirketleri, Yönetmeliğin 30 uncu maddesinde yazılı şartları haiz uyum görevlisini 2/2/2010 tarihine kadar atarlar.

(3) (Ek:RG-18/3/2016-29657) Halihazırda faaliyet izni almış bulunan ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşları ile portföy yönetim şirketleri ve kargo şirketleri bu Yönetmeliğin 30 uncu maddesinde yazılı şartları haiz uyum görevlisini 31/3/2016 tarihine kadar atarlar.

(4) (Ek: RG-26/2/2021-31407) Halihazırda faaliyet izni almış bulunan varlık yönetim şirketleri, 30 uncu maddede yazılı şartları haiz uyum görevlisini 1/6/2021 tarihine kadar atarlar.

(5) (Ek:RG-26/2/2021-31407) Kıymetli maden aracı kuruluşları ile 29 uncu madde uyarınca uyum görevlisi atamış bulunan A grubu yetkili müesseseler, portföy yönetim şirketleri, finansman, faktoring ve finansal kiralama şirketleri, ödeme kuruluşları (Münhasıran fatura ödemelerine aracılık hizmeti, münhasıran ödeme emri başlatma hizmeti ve münhasıran ödeme hesabına ilişkin bilgilerin sunulması hizmetini sağlayanlar hariç) ve elektronik para kuruluşları 17 nci maddede yazılı şartları haiz uyum görevlisi ve yardımcısını 1/6/2021 tarihine kadar atarlar. Atanacak uyum görevlisi yardımcısı için 17 nci maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen şartlar 1/6/2024 tarihine kadar aranmaz. Bu kuruluşlar uyum programlarını 1/7/2021 tarihine kadar oluşturur.

(6) (Ek: RG-26/2/2021-31407) 16 ncı madde kapsamında halihazırda uyum görevlisi atamış bulunan yükümlüler uyum görevlisi yardımcısını, finansal gruplar ise uyum görevlisi ve yardımcısını 1/6/2021 tarihine kadar atarlar. Atanacak uyum görevlisi yardımcısı için 17 nci maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen şartlar 1/6/2022 tarihine kadar aranmaz.

Uyum görevlisi olarak çalışanların atanmasında usul

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Yönetmeliğin yayımlandığı tarih itibarıyla 3/6/1997 tarihli ve 97/9523 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair 4208 sayılı Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 14/A maddesi uyarınca mevduat ve katılım bankalarında uyum görevlisi olarak çalışanlar, 17 nci maddede yer alan şartları taşımaları ve 16 ncı

maddedeki usule uygun olarak atanmaları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile kalkınma ve yatırım bankalarında uyum görevlisi olarak çalışanlar ise 30 uncu maddede yer alan şartları taşımaları ve 29 uncu maddedeki usule uygun olarak atanmaları kaydıyla görevlerine devam edebilirler.

Uyum programı oluşturulmasında süre

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) 4 üncü maddede belirtilmiş olan yükümlüler, uyum programlarını en geç 1/3/2009 tarihine kadar oluştururlar. Uyum programı kapsamında belirlenen kurum politikalarına ilişkin belgeler de aynı tarihe kadar Başkanlığa gönderilir.

Finansal grup bilgileri ile kurum politikasına ilişkin taahhüt formlarının gönderilmesinde süre

GEÇİCİ MADDE 4 – (Ek: RG-26/2/2021-31407) (1) 3/A maddesinin üçüncü fıkrası kapsamındaki bilgiler ana finansal kuruluş tarafından 1/6/2021 tarihine kadar Başkanlığa bildirilir.

(2) 4 üncü maddenin birinci fıkrası kapsamında halihazırda kurum politikası oluşturmuş olan yükümlüler ile geçici 1 inci maddenin beşinci fıkrası kapsamındaki yükümlüler Ek-1/A'da yer alan taahhüt formlarını, 1/7/2021 tarihine kadar Başkanlığa gönderirler.

Yürürlük

MADDE 33 – (Değişik: RG-26/9/2008-27009) (1) Bu Yönetmeliğin; uyum görevlisi atanması, uyum görevlisi olarak atanacaklarda aranan şartlar, uyum görevlisinin görev, yetki ve sorumlulukları, uyum görevlisinin görevinden ayrılması ile ilgili hükümleri 1/10/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde, diğer hükümleri 1/3/2009 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 34 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini **(Değişik ibare: RG-26/2/2021-31407)** Hazine ve Maliye Bakanı yürütür.

	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayınlandığı Resmî Gazetelerin		Değiştirilen Maddeler
	Tarihi	Sayısı	
1.	26/9/2008	27009	Geçici Madde 1, 33
2.	2/1/2010	27450	29, Geçici Madde 1
3.	11/6/2014	29027	13
4.	18/3/2016	29657	16, 29, Geçici Madde 1
5.	26/2/2021	31407	3, 3A, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 16, 20, 20A, 20B, 21, 22, 24, 26, 28, 29, 31, 32A, Geçici Madde 1, Geçici Madde 4, 34
6.	27/5/2023	32203	Geçici Madde 1,

KURUM POLİTİKASI TAAHHÜT FORMU

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığına

Kurum ünvanı:	A.Ş.
Kurum VKN :	

1. Kurumumuz tarafından 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun, Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik, Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklere Uyum Programı Hakkında Yönetmelik ve ilgili diğer mevzuata uygun şekilde, ayrıca söz konusu mevzuata aykırı olmamak şartıyla ulusal ve uluslararası kuruluşlarca getirilen tavsiye, ilke, standart ve rehberler kapsamında yazılı bir "Kurum Politikası Belgesi" oluşturulduğunu, uyum programının yeterli ve etkin bir şekilde yürütülmesinden nihai olarak sorumlu olduğumu/olduğumuzu, asgari iki yılda bir gözden geçirilerek güncellendiğini ve aşağıda yer alan "*Kurum politikasında yer alması gereken asgari unsurlar*"ı içerdiğini, aksi takdirde 5549 sayılı Kanunun 5 inci ve 13 üncü maddelerinin uygulanacağını bilindiğini beyan ve taahhüt ederim/ederiz.

2. Aşağıdaki tabloda doldurulan tüm bilgilerin tam ve doğru olduğunu aksi takdirde doğabilecek hukuki ve cezai sorumluluğu kabul edeceğimizi beyan ederim /ederiz.

KURUM POLİTİKASINDA YER ALMASI GEREKEN ASGARI UNSURLAR		V a r	Y o k	Açıklam a
		☒	☐	
GENEL HUSUSLAR	Kurum politikası, işletme büyüklüğü, iş hacmi ve gerçekleştirilen işlemlerin niteliği gözetilerek oluşturulmuştur. Kurum politikası asgari düzeyde; risk yönetimi, izleme ve kontrol, eğitim ve iç denetime ilişkin politikaları içermektedir. Kurum politikasının oluşturulmasında ulusal risk değerlendirmesi kapsamında belirlenen hususlar dikkate alınmıştır. (Madde 7/1)			
	Kurum politikası kapsamında belirlenen tüm önlem ve işleyiş kurallarından kimlerin sorumlu olduğu, belirli risk limitlerine göre işlemlerin onaylanması, gerçekleştirilmesi, raporlanması ve izlenmesinden kimlerin veya hangi birimlerin sorumlu olacağı gibi hususlar açık şekilde prosedüre bağlanmıştır. (Madde 8/1)			
	Yükümlünün işlemlerinin ve iş akışlarının risklere göre izlenmesi, kontrol edilmesi ve denetlenmesinde görev alacak personelin, aynı zamanda bu işlemleri gerçekleştiren personel olmamasını sağlayacak şekilde görev ve yetkilendirme yapılmıştır. (Madde 8/2)			
	Kurum politikaları; Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere uygun olacak şekilde, mümkün olduğunca yükümlü nezdindeki ilgili tüm birimlerin katılımının sağlanmasıyla ve uyum görevlisinin gözetim ve koordinasyonunda, yazılı bir şekilde oluşturulmuştur. (Madde 9/1)			
	<u>Tedbirler Yönetmeliğinin "Müşterinin Tanınmasına İlişkin Esaslar" başlıklı üçüncü bölümünde yer alan tedbirlere ilişkin kurum içi önlem ve işleyiş kurallarını içeren risk yönetimi politikası</u>			
	Kimlik tespiti (madde 5)			
	Gerçek kişilerde kimlik tespiti (madde 6)			
	Gerçek kişilerde uzaktan kimlik tespiti (madde 6/A)			
	Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerde kimlik tespiti (madde 7)			

RİSK YÖNETİMİ	Dernek ve vakıflarda kimlik tespiti (madde 8)			
	Sendika ve konfederasyonlarda kimlik tespiti (madde 9)			
	Siyasi partilerde kimlik tespiti (madde 10)			
	Yurt dışında yerleşik tüzel kişilerde ve yurtdışında kurulmuş güven sözleşmelerinde kimlik tespiti (madde 11)			
	Tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde kimlik tespiti (madde 12)			
	Kamu kurumlarında kimlik tespiti (madde 13)			
	Başkası adına hareket edenlerde kimlik tespiti (madde 14)			
	Teyide esas belgelerin gerçekliğinin kontrol edilmesi (madde 15)			
	Müteakip işlemlerde kimlik tespiti (madde 16)			
	Başkası hesabına hareket edenlerde kimlik tespiti (madde 17)			
	Gerçek faydalanıcının tanınması (madde 17/A)			
	Özel dikkat gerektiren işlemler (madde 18)			
	Müşteri durumunun ve işlemlerin izlenmesi (madde 19)			
	Teknolojik risklere karşı tedbir alınması (madde 20)			
	Üçüncü tarafa güven (madde 21)			
	İşlemin reddi ve iş ilişkisinin sona erdirilmesi (madde 22)			
	Muhabirlik ilişkisi (madde 23)			
	Elektronik transferler (madde 24)			
	Riskli ülkelerle ilişkiler (madde 25)			
	Basitleştirilmiş tedbirler (madde 26)			
	Sıkılaştırılmış tedbirler (madde 26/A)			
	Risk yönetimine ilişkin faaliyetler			
	Müşteri riski, hizmet riski ve ülke riskini esas alan risk tanımlama, derecelendirme, sınıflandırma ve değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesi, (Madde 12/1-a)			
	Hizmetlerin, işlemlerin ve müşterilerin risklere göre derecelendirilmesi ve sınıflandırılması, (Madde 12/1-b)			
	Riskli müşteri, işlem veya hizmetlerin izlenmesinin ve kontrol edilmesinin sağlanması, risklerin azaltılması için gerekli tedbirlerin alınması; ilgili birimleri uyuracak şekilde rapor edilmesi; işlemin üst makamın onayı ile gerçekleştirilmesi ve gerektiğinde denetlenmesi için uygun işleyiş ve kontrol kurallarının geliştirilmesi, (Madde 12/1-c)			
	Risk tanımlama ve değerlendirme yöntemlerinin, risk derecelendirmesi ve sınıflandırma yöntemlerinin, örnek olaylar ya da gerçekleşen işlemler üzerinden geriye dönük olarak tutarlılıklarının ve etkinliklerinin sorgulanması, varılan sonuçlara ve gelişen koşullara göre yeniden değerlendirilmesi ve güncellenmesi, (Madde 12/1-ç)			
	Risk kapsamına giren konulara ilişkin ulusal mevzuat ve uluslararası kuruluşlarca getirilen tavsiye, ilke, standart ve rehberlerin takip edilerek gerekli geliştirme çalışmalarının yapılması, (Madde 12/1-d)			
	Risk izleme ve değerlendirme sonuçlarının düzenli aralıklarla yönetim kuruluna raporlanması (Madde 12/1-e)			
	Yüksek derecede riskli gruplara yönelik ilave tedbirler			
	Müşteri hakkında ilave bilgi edinmek ve müşteri ile gerçek faydalanıcının kimlik bilgilerinin daha sık güncellenmesi, (Madde 13/1-a)			
	İş ilişkisinin mahiyeti hakkında ilave bilgi edinilmesi, (Madde 13/1-b)			
	İşleme konu malvarlığının ve müşteriye ait fonların kaynağı hakkında mümkün olduğu ölçüde bilgi edinilmesi, (Madde 13/1-c)			
	İşlemin amacı hakkında bilgi edinilmesi, (Madde 13/1-ç)			
	İş ilişkisine girilmesini, mevcut iş ilişkisinin sürdürülmesini ya da işlemin gerçekleştirilmesinin üst seviyedeki görevlinin onayına bağlanması, (Madde 13/1-d)			
	Uygulanan kontrollerin sayısı ve sıklığını artırmak ve ilave kontrol gerektiren işlem türlerini belirlemek suretiyle iş ilişkisinin sıkı gözetim altında tutulması, (Madde 13/1-e)			

	Sürekli iş ilişkisi tesisinde ilk finansal hareketin, müşterinin tanınmasına ilişkin esasların uygulandığı bir başka finansal kuruluştan yapılmasının zorunlu tutulması, (Madde 13/1-f)			

KURUM POLİTİKASINDA YER ALMASI GEREKEN ASGARİ UNSURLAR		V a r	Y o k	Açıklama
İZLEME VE KONTROL	Yürütülen faaliyetlerin Kanuna ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlerle, kurum politikasına uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin sürekli olarak izlenmesi ve kontrol edilmesi			
	Yüksek risk grubundaki müşteri ve işlemlerin izlenmesi ve kontrolü, (Madde 15/3-a)			
	Riskli ülkelerle gerçekleştirilen işlemlerin izlenmesi ve kontrolü, (Madde 15/3-b)			
	Karmaşık ve olağandışı işlemlerin izlenmesi ve kontrolü, (Madde 15/3-c)			
	Yükümlünün, risk politikasına göre belirleyeceği bir tutarın üzerindeki işlemlerin, müşteri profili ile uyumlu olup olmadığının örnekleme yöntemi ile kontrolü, (Madde 15/3-ç)			
	Birlikte ele alındıklarında, kimlik tespiti yapılmasını gerektiren tutarı aşan bağlantılı işlemlerin izlenmesi ve kontrolü, (Madde 15/3-d)			
	Müşteriler hakkında elektronik ortamda yahut yazılı olarak muhafaza edilmesi gereken bilgi ve belgeler ile elektronik transfer mesajlarında yer verilmesi zorunlu bilgilerin kontrolü ve eksikliklerin tamamlanması ve bunların güncellenmesi, (Madde 15/3-e)			
	Müşteri tarafından yürütülen işlemin; müşterinin, işine, risk profiline ve fon kaynaklarına dair bilgiler ile uyumlu olup olmadığının iş ilişkisi süresince devamlı olarak izlenmesi, (Madde 15/3-f)			
	Yüz yüze olmayan işlemler yapılmasını mümkün kılan sistemler kullanılarak gerçekleştirilen işlemlerin kontrolü, (Madde 15/3-g)			
	Yeni sunulan ürünler ve teknolojik gelişmeler nedeniyle suiistimale açık hale gelebilecek hizmetlerin risk temelli yaklaşımla kontrolü, (Madde 15/3-ğ)			
EĞİTİM	Eğitim faaliyetlerinin işleyişi, gerçekleştirilmesinden kimlerin sorumlu olacağı, eğitim faaliyetlerine katılacak personelin ve eğiticilerin belirlenmesi, yetiştirilmesi ve eğitim yöntemleri hususlarını içeren yıllık eğitim politikası hazırlanması ve söz konusu eğitim programı dahilinde eğitim faaliyeti yürütülmesi			
	Eğitim faaliyetlerinin Uyum Programı Hakkında Yönetmeliğin 22 nci maddesine göre yürütülmesi (Madde 22)			
	Eğitim konularının Uyum Programı Hakkında Yönetmeliğin 23 üncü maddesine göre belirlenmesi (Madde 23)			
	Eğitim sonuçlarının, Uyum Programı Hakkında Yönetmeliğin 24 üncü maddesine göre bildirilmesi (Madde 24)			
İÇ DENETİM	Kurum politika ve prosedürlerinin, risk yönetimi, izleme ve kontrol faaliyetleri ile eğitim faaliyetlerinin yeterli ve verimli olup olmadığı, yükümlünün risk politikasının yeterliği ve etkinliği, işlemlerin Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğler ile kurum politikasına uygun olarak yürütülüp yürütülmediği hususlarının yıllık olarak ve risk temelli bir yaklaşımla incelenmesi ve denetlenmesi			
	İç denetim neticesinde ortaya çıkarılan eksiklik, hata ve suistimler ile bunların yeniden ortaya çıkmasının önlenmesine yönelik görüş ve önerilerin yönetim kuruluna raporlanması, (Madde 27/1)			
	Denetimin kapsamı belirlenirken, izleme ve kontrol çalışmalarında tespit edilen aksaklıklar ve risk içeren müşteriler, hizmetler ve işlemlerin denetim kapsamına dahil edilmesi, (Madde 27/2)			

	Denetlenecek birimler ile işlemler belirlenirken işletme büyüklüğü ve işlem hacminin göz önünde bulundurulması, bu kapsamda işlemlerin tamamını temsil edebilecek nicelik ve nitelikte birim ve işlemin denetlenmesi, (Madde 27/3)			
	İç denetim sonuçlarının, Uyum Programı Hakkında Yönetmeliğin 28 inci maddesine göre bildirimi (Madde 28)			

<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası
<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası
<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklerle Uyum Programı Hakkında Yönetmeliğinin 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca yetki devri yapıldı ise;

.... tarih ve ...sayılı Yönetim Kurulu Kararı uyarınca yetki devri yapılmıştır.

<u>Yetki devri yapılan yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yetki devri yapılan yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası
<u>Yetki devri yapılan yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yetki devri yapılan yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası
<u>Yetki devri yapılan yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yetki devri yapılan yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası

Önemli Not: Kurum politikası belgesinin oluşturulduğuna dair işbu taahhüt formu esas olup; taahhüt formunun ekinde herhangi bir belge gönderilmesine gerek bulunmamaktadır.

FİNANSAL GRUP KURUM POLİTİKASI TAAHHÜT FORMU

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığına

<u>Finansal grup:</u>		
<u>Ana Finansal Kuruluş:</u>		
<u>Bağlı Finansal Kuruluşlar:</u>	<u>Sıra no:</u>	<u>Kurum unvanı</u>
	1	
	2	
	3	
	4	
	5	
	6	
	7	
	8	

1.Finansal grubumuz tarafından 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun, Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik, Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklere Uyum Programı Hakkında Yönetmelik ve ilgili diğer mevzuata uygun şekilde, ayrıca söz konusu mevzuata aykırı olmamak şartıyla ulusal ve uluslararası kuruluşlarca getirilen tavsiye, ilke, standart ve rehberler kapsamında yazılı bir "Kurum Politikası Belgesi" oluşturulduğunu, uyum programının grup seviyesinde yürütülmesinden nihai olarak sorumlu olduğumu/olduğumuzu, grup bünyesinde suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele amaçları için şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğu bilgisi dışındaki bilgilerin mevzuat çerçevesinde güvenli bir şekilde paylaşımını sağlayacak şekilde politika oluşturulduğunu, asgari iki yılda bir gözden geçirilerek güncellendiğini ve aşağıda yer alan "*Kurum politikasında yer alması gereken asgari unsurlar*"ı içerdiğini, aksi takdirde 5549 sayılı Kanunun 5 inci ve 13 üncü maddelerinin uygulanacağını bilindiğini beyan ve taahhüt ederim/ederiz.

2.Finansal grup uyum görevlisi..... *UYUM GÖREVLİSİNİN ADI SOYADI* ...'nın, ... *FİNANSAL KURULUŞ UNVANI*... 'nın da uyum görevlisi görevini yürüttüğünü beyan ederim /ederiz.

3. Aşağıdaki tabloda doldurulan tüm bilgilerin tam ve doğru olduğunu aksi takdirde doğabilecek hukuki ve cezai sorumluluğu kabul edeceğimizi beyan ederim /ederiz.

<u>KURUM POLİTİKASINDA YER ALMASI GEREKEN ASGARI UNSURLAR</u>	<u>V</u> <u>a</u> <u>r</u>	<u>Y</u> <u>o</u> <u>k</u>	<u>Açıklama</u>
	☒	☐	

GENEL HUSUSLAR	Kurum politikası, işletme büyüklüğü, iş hacmi ve gerçekleştirilen işlemlerin niteliği gözetilerek oluşturulmuştur. Kurum politikası asgari düzeyde; risk yönetimi, izleme ve kontrol, eğitim ve iç denetim ile ayrıca grup içi bilgi paylaşımına ilişkin politikaları içermektedir. Kurum politikasının oluşturulmasında ulusal risk değerlendirmesi kapsamında belirlenen hususlar dikkate alınmıştır. (Madde 7/1)			
	Kurum politikası kapsamında belirlenen tüm önlem ve işleyiş kurallarından kimlerin sorumlu olduğu, belirli risk limitlerine göre işlemlerin onaylanması, gerçekleştirilmesi, raporlanması ve izlenmesinden kimlerin veya hangi birimlerin sorumlu olacağı gibi hususlar açık şekilde prosedüre bağlanmıştır. (Madde 8/1)			
	Yükümlünün işlemlerinin ve iş akışlarının risklere göre izlenmesi, kontrol edilmesi ve denetlenmesinde görev alacak personelin, aynı zamanda bu işlemleri gerçekleştiren personel olmamasını sağlayacak şekilde görev ve yetkilendirme yapılmıştır. (Madde 8/2)			
	Kurum politikaları; Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere uygun olacak şekilde, mümkün olduğunca grup nezdindeki ilgili tüm birimlerin katılımının sağlanmasıyla ve uyum görevlisinin gözetim ve koordinasyonunda, yazılı bir şekilde oluşturulmuştur. (Madde 9/1)			
RISK YÖNETİMİ	Tedbirler Yönetmeliğinin "Müşterinin Tanınmasına İlişkin Esaslar" başlıklı üçüncü bölümünde yer alan tedbirlere ilişkin kurum içi önlem ve işleyiş kurallarını içeren risk yönetimi politikası	☒	☐	
	Kimlik tespiti (madde 5)			
	Gerçek kişilerde kimlik tespiti (madde 6)			
	Gerçek kişilerde uzaktan kimlik tespiti (madde 6/A)			
	Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerde kimlik tespiti (madde 7)			
	Dernek ve vakıflarda kimlik tespiti (madde 8)			
	Sendika ve konfederasyonlarda kimlik tespiti (madde 9)			
	Siyasi partilerde kimlik tespiti (madde 10)			
	Yurt dışında yerleşik tüzel kişilerde ve yurtdışında kurulmuş güven sözleşmelerinde kimlik tespiti (madde 11)			
	Tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde kimlik tespiti (madde 12)			
	Kamu kurumlarında kimlik tespiti (madde 13)			
	Başkası adına hareket edenlerde kimlik tespiti (madde 14)			
	Teyide esas belgelerin gerçekliğinin kontrol edilmesi (madde 15)			
	Müteakip işlemlerde kimlik tespiti (madde 16)			
	Başkası hesabına hareket edenlerde kimlik tespiti (madde 17)			
	Gerçek faydalanıcının tanınması (madde 17/A)			
	Özel dikkat gerektiren işlemler (madde 18)			
	Müşteri durumunun ve işlemlerin izlenmesi (madde 19)			
	Teknolojik risklere karşı tedbir alınması (madde 20)			
	Üçüncü tarafa güven (madde 21)			
	İşlemin reddi ve iş ilişkisinin sona erdirilmesi (madde 22)			
	Muhabirlik ilişkisi (madde 23)			
	Elektronik transferler (madde 24)			
	Riskli ülkelerle ilişkiler (madde 25)			
	Basitleştirilmiş tedbirler (madde 26)			
	Sıkılaştırılmış tedbirler (madde 26/A)			
	Risk yönetimine ilişkin faaliyetler			
	Müşteri riski, hizmet riski ve ülke riskini esas alan risk tanımlama, derecelendirme, sınıflandırma ve değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesi, (Madde 12/1-a)			
	Hizmetlerin, işlemlerin ve müşterilerin risklere göre derecelendirilmesi ve sınıflandırılması, (Madde 12/1-b)			
	Riskli müşteri, işlem veya hizmetlerin izlenmesinin ve kontrol edilmesinin sağlanması, risklerin azaltılması için gerekli tedbirlerin			

	alınması; ilgili birimleri uyaracak şekilde rapor edilmesi; işlemin üst makamın onayı ile gerçekleştirilmesi ve gerektiğinde denetlenmesi için uygun işleyiş ve kontrol kurallarının geliştirilmesi, (Madde 12/1-c)			
	Risk tanımlama ve değerlendirme yöntemlerinin, risk derecelendirmesi ve sınıflandırma yöntemlerinin, örnek olaylar ya da gerçekleşen işlemler üzerinden geriye dönük olarak tutarlılıklarının ve etkinliklerinin sorgulanması, varılan sonuçlara ve gelişen koşullara göre yeniden değerlendirilmesi ve güncellenmesi, (Madde 12/1-ç)			
	Risk kapsamına giren konulara ilişkin ulusal mevzuat ve uluslararası kuruluşlarca getirilen tavsiye, ilke, standart ve rehberlerin takip edilerek gerekli geliştirme çalışmalarının yapılması, (Madde 12/1-d)			
	Risk izleme ve değerlendirme sonuçlarının düzenli aralıklarla yönetim kuruluna raporlanması (Madde 12/1-e)			
	Yüksek derecede riskli gruplara yönelik ilave tedbirler			
	Müşteri hakkında ilave bilgi edinmek ve müşteri ile gerçek faydalanıcının kimlik bilgilerini daha sık güncellenmesi, (Madde 13/1-a)			
	İş ilişkisinin mahiyeti hakkında ilave bilgi edinmesi, (Madde 13/1-b)			
	İşleme konu malvarlığının ve müşteriye ait fonların kaynağı hakkında mümkün olduğu ölçüde bilgi edinilmesi, (Madde 13/1-c)			
	İşlemin amacı hakkında bilgi edinilmesi, (Madde 13/1-ç)			
	İş ilişkisine girilmesini, mevcut iş ilişkisinin sürdürülmesini ya da işlemin gerçekleştirilmesinin üst seviyedeki görevlinin onayına bağlanması, (Madde 13/1-d)			
	Uygulanan kontrollerin sayısı ve sıklığını artırmak ve ilave kontrol gerektiren işlem türlerini belirlemek suretiyle iş ilişkisinin sıkı gözetim altında tutulması, (Madde 13/1-e)			
	Sürekli iş ilişkisi tesisinde ilk finansal hareketin, müşterinin tanınmasına ilişkin esasların uygulandığı bir başka finansal kuruluştan yapılmasının zorunlu tutulması (Madde 13/1-f)			

<u>KURUM POLİTİKASINDA YER ALMASI GEREKEN ASGARİ</u>		<u>V</u>	<u>Y</u>	<u>Açıkla</u>
<u>UNSURLAR</u>		<u>a</u>	<u>o</u>	<u>ma</u>
		☒	☐	
İZLEME VE KONTROL	Yürütülen faaliyetlerin Kanuna ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlerle, kurum politikasına uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin sürekli olarak izlenmesi ve kontrol edilmesi			
	Yüksek risk grubundaki müşteri ve işlemlerin izlenmesi ve kontrolü, (Madde 15/3-a)			
	Riskli ülkelerle gerçekleştirilen işlemlerin izlenmesi ve kontrolü, (Madde 15/3-b)			
	Karmaşık ve olağandışı işlemlerin izlenmesi ve kontrolü, (Madde 15/3-c)			
	Yükümlünün, risk politikasına göre belirleyeceği bir tutarın üzerindeki işlemlerin, müşteri profili ile uyumlu olup olmadığının örnekleme yöntemi ile kontrolü, (Madde 15/3-ç)			
	Birlikte ele alındıklarında, kimlik tespiti yapılmasını gerektiren tutarı aşan bağlantılı işlemlerin izlenmesi ve kontrolü, (Madde 15/3-d)			
	Müşteriler hakkında elektronik ortamda yahut yazılı olarak muhafaza edilmesi gereken bilgi ve belgeler ile elektronik transfer mesajlarında			

	yer verilmesi zorunlu bilgilerin kontrolü ve eksikliklerin tamamlanması ve bunların güncellenmesi, (Madde 15/3-e)			
	Müşteri tarafından yürütülen işlemin; müşterinin, işine, risk profiline ve fon kaynaklarına dair bilgiler ile uyumlu olup olmadığının iş ilişkisi süresince devamlı olarak izlenmesi, (Madde 15/3-f)			
	Yüz yüze olmayan işlemler yapılmasını mümkün kılan sistemler kullanılarak gerçekleştirilen işlemlerin kontrolü, (Madde 15/3-g)			
	Yeni sunulan ürünler ve teknolojik gelişmeler nedeniyle suistimallerle açık hale gelebilecek hizmetlerin risk temelli yaklaşımla kontrolü, (Madde 15/3-ğ)			
EĞİTİM	Eğitim faaliyetlerinin işleyişi, gerçekleştirilmesinden kimlerin sorumlu olacağı, eğitim faaliyetlerine katılacak personelin ve eğiticilerin belirlenmesi, yetiştirilmesi ve eğitim yöntemleri hususlarını içeren yıllık eğitim politikası hazırlanması ve söz konusu eğitim programı dahilinde eğitim faaliyeti yürütülmesi			
	Grubun eğitim politikasının asgari olarak Uyum Yönetmeliğinin 21 inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre belirlenmesi (Madde 21/3)			
	Eğitim faaliyetlerinin Uyum Yönetmeliğinin 22 nci maddesine göre yürütülmesi (Madde 22)			
	Eğitim konularının Uyum Programı Hakkında Yönetmeliğin 23 üncü maddesine göre belirlenmesi (Madde 23)			
	Eğitim sonuçlarının, Uyum Programı Hakkında Yönetmeliğin 24 üncü maddesine göre bildirilmesi (Madde 24)			
İÇ DENETİM	Kurum politika ve prosedürlerinin, risk yönetimi, izleme ve kontrol faaliyetleri ile eğitim faaliyetlerinin yeterli ve verimli olup olmadığı, yükümlünün risk politikasının yeterliği ve etkinliği, işlemlerin Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğler ile kurum politikasına uygun olarak yürütülüp yürütülmediği hususlarının yıllık olarak ve risk temelli bir yaklaşımla incelenmesi ve denetlenmesi			
	İç denetim neticesinde ortaya çıkarılan eksiklik, hata ve suistimaller ile bunların yeniden ortaya çıkmasının önlenmesine yönelik görüş ve önerilerin yönetim kuruluna raporlanması, (Madde 27/1)			
	Denetimin kapsamı belirlenirken, izleme ve kontrol çalışmalarında tespit edilen aksaklıklar ve risk içeren müşteriler, hizmetler ve işlemlerin denetim kapsamına dahil edilmesi, (Madde27/2)			
	Denetlenecek birimler ile işlemler belirlenirken yükümlünün işletme büyüklüğü ve işlem hacminin göz önünde bulundurulması, bu kapsamda işlemlerin tamamını temsil edebilecek nicelik ve nitelikte birim ve işlemin denetlenmesi (Madde27/3)			
	İç denetim sonuçlarının, Uyum Yönetmeliğinin 28 inci maddesine göre bildirimi (Madde 28)			

Ana finansal kuruluş yönetim kurulu

<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası
<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası
<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülükler Uyum Programı Hakkında Yönetmeliğinin 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca yetki devri yapıldı ise;

.... tarih ve ...sayılı Yönetim Kurulu Kararı uyarınca yetki devri yapılmıştır.

<u>Yetki devri yapılan yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yetki devri yapılan yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası
<u>Yetki devri yapılan yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yetki devri yapılan yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası
<u>Yetki devri yapılan yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası	<u>Yetki devri yapılan yönetim kurulu üyesi</u> Adı-soyadı İmzası

Önemli Not: Kurum politikası belgesinin oluşturulduğuna dair işbu taahhüt formu esas olup; taahhüt formunun ekinde herhangi bir belge gönderilmesine gerek bulunmamaktadır.

UYUM GÖREVLİSİ VE UYUM GÖREVLİSİ YARDIMCISI TAAHHÜT FORMU

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığına

Kurum unvanı:	
Kurum VKN :	

1. Kurumumuz uyum görevlisinin ve uyum görevlisi yardımcısının 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ve Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklere Uyum Programı Hakkında Yönetmelik doğrultusunda gerekli şartları ve nitelikleri haiz şekilde atamalarının yapıldığını, aksi takdirde 5549 sayılı Kanunun 5 inci ve 13 üncü maddelerinin uygulanacağını bilindiğini beyan ve taahhüt ederim/ederiz.

2. Aşağıda doldurulan uyum görevlisi ve uyum görevlisi yardımcısına ilişkin tüm bilgilerin tam ve doğru olduğunu aksi takdirde doğabilecek hukuki ve cezai sorumluluğu kabul ederim/ederiz.

Uyum görevlisine ilişkin bilgiler:

Adı soyadı	
TCKN	
Atanma tarihi	
İş telefon ve faks numarası	
Cep telefonu numarası	
Kurum uzantılı e-posta adresi	
İş adresi	

Uyum görevlisi yardımcısına ilişkin bilgiler:

Adı soyadı	
TCKN	
Atanma tarihi	
İş telefon ve faks numarası	
Cep telefonu numarası	
Kurum uzantılı e-posta adresi	
İş adresi	

3. Atanan uyum görevlisi Yönetim Kuruluna veya Yönetim Kurulunun Uyum Yönetmeliğinin 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına göre yetkisini devrettiği bir veya birden fazla üyeye bağlı atandığını ve münhasıran kurumumuzda çalıştığını kabul ederim/ederiz.

Uyum görevlisinin atanması	
Yönetim Kuruluna bağlı	☐
Yönetim Kurulunun yetkisini devrettiği bir veya birden fazla üyeye bağlı	☐
Münhasıran personelimiz olarak çalışmaktadır	☐

4. Atanan uyum görevlisi ve uyum görevlisi yardımcısına ilişkin aşağıda tarafımızca doldurulan tabloda yer alan bilgilerin tam ve doğru olduğunu aksi takdirde doğabilecek hukuki ve cezai sorumluluğu kabul ederim/ederiz.

<u>Uyum görevlisi olarak atanacaklarda aranan şartlar</u>	
T.C. vatandaşı olmak,	☐
Kamu haklarından mahrum bulunmamak,	☐
Taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar bile mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu ve diğer kanunlar uyarınca ağır hapis veya beş yıldan fazla hapis, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve diğer kanunlar uyarınca üç yıldan fazla hapis cezasıyla cezalandırılmamış olmak veya mülga 3182 sayılı Bankalar Kanunu ve mülga 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile 5411 sayılı Bankacılık Kanununun ve mülga 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun ve ödünç para verme işleri hakkında mevzuatın hapis cezası gerektiren hükümlerine muhalefet yahut mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu veya diğer kanunlar uyarınca basit veya nitelikli zimmet, zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlâk kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlar ile Devlet sırlarını açığa vurma, Devletin egemenlik alametlerine ve organlarının saygınlığına karşı suçlar, Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, yabancı devletlerle olan ilişkilere karşı suçlar, vergi kaçakçılığı, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama ve terörün finansmanı suçlarından veya bu suçlara iştiraktan hüküm giymemiş olmak,	☐
Türkiye’de (veya denkliği Yükseköğretim Kurulunca tanınmış yurt dışında) en az dört yıllık eğitim veren yükseköğretim kurumlarından mezun olmak,	☐
4 üncü maddenin birinci fıkrasında sayılan finansal kuruluşlardan (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile kalkınma ve yatırım bankaları dahil) herhangi birisi nezdinde idareci, uzman veya denetim görevlerinde veya Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde sayılan denetim elemanlığı görevlerinde ya da Başkanlık nezdinde idareci veya uzman görevlerinde en az beş yıl süreyle çalışmış olmak,	☐
Yükümlü nezdinde veya yükümlünün iştiraklerinde nitelikli pay sahibi olmamak veya yönetiminde bulunmamak,	☐
Yükümlünün nitelikli pay sahibi ortağının, yönetim kurulu üyelerinin veya genel müdürünün eşi veya ikinci dereceye kadar (bu derece dahil) kan veya sıhrî hısımlı olmamak,	☐
Uhdesinde satış ve pazarlamayla ilgili görevler bulunmamak.	☐

<u>Uyum görevlisi yardımcısı olarak atanacaklarda aranan şartlar</u>	
T.C. vatandaşı olmak,	☐
Kamu haklarından mahrum bulunmamak,	☐
Taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar bile mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu ve diğer kanunlar uyarınca ağır hapis veya beş yıldan fazla hapis, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve diğer kanunlar uyarınca üç yıldan fazla hapis cezasıyla cezalandırılmamış olmak veya mülga 3182 sayılı Bankalar Kanunu ve mülga 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile 5411 sayılı Bankacılık Kanununun ve mülga 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun ve ödünç para verme işleri hakkında mevzuatın hapis cezası gerektiren hükümlerine muhalefet yahut mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu veya diğer kanunlar uyarınca basit veya nitelikli zimmet, zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlâk kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlar ile Devlet sırlarını açığa vurma, Devletin egemenlik alametlerine ve organlarının saygınlığına karşı suçlar, Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, yabancı devletlerle olan ilişkilere karşı suçlar, vergi kaçakçılığı, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama ve terörün finansmanı suçlarından veya bu suçlara iştiraktan hüküm giymemiş olmak,	☐
Türkiye'de (veya denkliği Yükseköğretim Kurulunca tanınmış yurt dışında) en az dört yıllık eğitim veren yükseköğretim kurumlarından mezun olmak,	☐
4 üncü maddenin birinci fıkrasında sayılan finansal kuruluşlardan (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile kalkınma ve yatırım bankaları dahil) herhangi birisi nezdinde idareci, uzman veya denetim görevlerinde veya Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde sayılan denetim elemanlığı görevlerinde ya da Başkanlık nezdinde idareci veya uzman görevlerinde en az beş yıl süreyle çalışmış olmak,	☐
Yükümlü nezdinde veya yükümlünün iştiraklerinde nitelikli pay sahibi olmamak veya yönetiminde bulunmamak,	☐
Yükümlünün nitelikli pay sahibi ortağının, yönetim kurulu üyelerinin veya genel müdürünün eşi veya ikinci dereceye kadar (bu derece dahil) kan veya sıhrî hısımlı olmamak,	☐
Uhdesinde satış ve pazarlamayla ilgili görevler bulunmamak,	☐
Münhasıran kurum personeli olarak çalıştırmak.	☐

<u>Yönetim kurulu</u> <u>üyesi</u> Adı-soyadı	<u>Yönetim kurulu</u> <u>üyesi</u> Adı-soyadı	<u>Yönetim kurulu</u> <u>üyesi</u> Adı-soyadı	<u>Yönetim kurulu</u> <u>üyesi</u> Adı-soyadı

<u>İmzası</u>	<u>İmzası</u>	<u>İmzası</u>	<u>İmzası</u>
<u>Yönetim kurulu üyesi</u> <u>Adı-soyadı</u> <u>İmzası</u>	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> <u>Adı-soyadı</u> <u>İmzası</u>	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> <u>Adı-soyadı</u> <u>İmzası</u>	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> <u>Adı-soyadı</u> <u>İmzası</u>
<u>Yönetim kurulu üyesi</u> <u>Adı-soyadı</u> <u>İmzası</u>	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> <u>Adı-soyadı</u> <u>İmzası</u>	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> <u>Adı-soyadı</u> <u>İmzası</u>	<u>Yönetim kurulu üyesi</u> <u>Adı-soyadı</u> <u>İmzası</u>

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklerle Uyum Programı Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca yetki devri yapıldı ise;

.... tarih ve ...sayılı Yönetim Kurulu Kararı uyarınca yetki devri yapılmıştır.

<u>Yetki devri yapılan yönetim kurulu üyesi</u> <u>Adı-soyadı</u> <u>İmzası</u>	<u>Yetki devri yapılan yönetim kurulu üyesi</u> <u>Adı-soyadı</u> <u>İmzası</u>
<u>Yetki devri yapılan yönetim kurulu üyesi</u> <u>Adı-soyadı</u> <u>İmzası</u>	<u>Yetki devri yapılan yönetim kurulu üyesi</u> <u>Adı-soyadı</u> <u>İmzası</u>
<u>Yetki devri yapılan yönetim kurulu üyesi</u> <u>Adı-soyadı</u> <u>İmzası</u>	<u>Yetki devri yapılan yönetim kurulu üyesi</u> <u>Adı-soyadı</u> <u>İmzası</u>

Önemli Not: Uyum görevlisi ve uyum görevlisi yardımcısı atanmasında işbu taahhüt formu esas olup; taahhüt formunun ekinde herhangi bir belge gönderilmesine gerek bulunmamaktadır.

EMEKLİLİĞE YÖNELİK TAAHHÜTTE BULUNAN KURULUŞLARIN AKTÜERYAL DENETİMİ HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, üyelerine veya çalışanlarına emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, sandık, tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu veya sair ticaret şirketlerinin emekliliğe yönelik faaliyetlerinin aktüeryal denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun geçici 1 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Aktif üye: Emeklilik taahhüt planına göre henüz emekli olmamış veya emekliliğe yönelik herhangi bir ödeme yapılmamış üyeleri veya çalışanları ile bunların hak sahiplerini,
- b) Aktüer: Müsteşarlık nezdinde tutulan aktüerler siciline kayıtlı gerçek kişileri,
- c) Aktüerya raporu: Üyelere veya çalışanlara sunulan faydalara, varlık ve yükümlülükler, hesapların ayrıştırılmasına, aktüeryal hesaplamalarda kullanılan yöntem ve varsayımlara ilişkin bilgileri içeren ve aktüer tarafından hazırlanıp imzalanan raporu,
- ç) Emeklilik taahhüt planı: Hizmet sunucusunun üyeleri veya çalışanları ile vefatları halinde bunların hak sahiplerine, emeklilik, erken ayrılma, vefat veya maluliyet hallerinde yapmayı taahhüt ettiği ödemelere ilişkin esas ve usuller ile teamüllerin bütünü,
- d) Hizmet sunucusu: Üyelerine veya çalışanlarına emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, sandık, tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu veya sair ticaret şirketini,
- e) Katkı: Emeklilik taahhüt planı kapsamında prim, aidat ve benzeri adlar altında alınan emekliliğe yönelik ödemeleri,
- f) Liste: Müsteşarlıkça tutulan ve Türkiye’de faaliyet gösteren hizmet sunucularını içeren listeyi,
- g) Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,
- ğ) Pasif üye: Emeklilik taahhüt planına göre kendilerine maaş ve/veya gelir bağlanmış olan üyeler veya çalışanlar ile bunların hak sahiplerini,
- h) Tanımlanmış fayda esası: Emeklilik birikimi olarak ödenecek tutarların, alınan katkılarla ilişkili olmaksızın üyelerin veya çalışanların maaşları ya da hizmet sürelerine bağlı olarak belirlenmesine yönelik esası,
- ı) Tanımlanmış katkı esası: Emeklilik birikimi olarak ödenecek tutarların, emeklilik taahhüt planı kapsamında alınan katkılar ile bunların getirilerine bağlı olarak belirlenmesine yönelik esası ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Aktüeryal Denetime İlişkin Esaslar

Denetim konusu faaliyetler

MADDE 4 – (1) Hizmet sunucusu tarafından üyelerine veya çalışanlarına sunulan emekliliğe yönelik hizmet, fayda ve diğer taahhütler ile tanımlanmış katkı veya tanımlanmış fayda esasının

yahut bunların her ikisinin özelliklerini taşıyan emeklilik taahhüt planları Müsteşarlığın aktüeryal denetimine tabidir.

(2) Hizmet sunucusu tarafından veya dışarıdan hizmet alınarak gerçekleştirilen genel yönetim, fon veya varlık yönetimi ile alınan katkılar ve yapılan ödemeler dahil emeklilik taahhüt planı kapsamındaki taahhütlere ilişkin tüm faaliyetler aktüeryal denetime tabidir.

Denetimin şekli

MADDE 5 – (1) Aktüeryal denetim, 7 nci madde kapsamında hizmet sunucusundan alınan bilgi ve belgeler üzerinden yapılır. Müsteşarlıkça gerekli görülmesi halinde yerinde denetim de yapılır.

Hizmet sunucusunun temel yükümlülükleri

MADDE 6 – (1) Hizmet sunucusunun, emeklilik taahhüt planı kapsamında üyelerine veya çalışanlarına sunduğu emekliliğe yönelik taahhütler nedeniyle oluşan yükümlülüklerine karşılık yeterli tutarda varlık bulundurması gerekir.

(2) Hizmet sunucusu, aktif ve pasif üyelerin durumunu da göz önünde bulundurarak emeklilik taahhüt planında sunulan taahhütlerin sürdürülebilirliğini teminen düzenli olarak varlık-yükümlülük dengesini (aktüeryal dengeyi) takip eder.

(3) Hizmet sunucusunun, her bir taahhüde ilişkin katkılar ile yükümlülüklerin bugünkü değerinin ayrı ayrı takip edilmesini sağlayan güvenilir aktüeryal veri altyapısına ve kişi bazlı kayıt sistemine sahip olması gerekir.

(4) **(Ek:RG-2/4/2011-27893)**¹ Hizmet sunucusu, katkılar ile üye veya çalışanlara yönelik emeklilik taahhütlerine ilişkin birikimlerin, yatırım riskleri gözetilerek uygun yatırım araçlarına yönlendirilmesini sağlar.

(5)¹ Hizmet sunucusu, üyelerin veya çalışanların haklarını tehlikeye sokabilecek uygulamalardan kaçınır.

Müsteşarlığa gönderilecek bilgi ve belgeler

MADDE 7 – (Değişik:RG-2/4/2011-27893)¹

(1) **(Değişik:RG-25/8/2016-29812)** Hizmet sunucusu, elektronik veri seti ve mali tablolarını elektronik ortam üzerinden Müsteşarlığa gönderir. Aktüerya raporları ise, hizmet sunucusu tarafından yetki verilmiş aktüer tarafından elektronik veya mobil imza ile imzalanmak suretiyle Müsteşarlığa iletilir. Müsteşarlık, emeklilik taahhüt tipi, üye sayısı, taahhüt büyüklüğü vb. hususları dikkate alarak, söz konusu bilgi ve belgelerin içeriği ile gönderim süre ve tarihlerini, hizmet sunucusunun aktüeryal denetim açısından önemine göre belirler; gerekli görülmesi halinde söz konusu bilgi ve belgelerin gönderim sıklığını farklılaştırabilir.

(2) **(Mülga:RG-25/8/2016-29812)**

(3) **(Mülga:RG-25/8/2016-29812)**

(4) Hizmet sunucusu, iletişim bilgileri ve yönetici bilgileri ile emeklilik taahhütlerinde meydana gelen değişiklikleri, değişikliğin yapıldığı tarihi müteakip bir ay içinde Müsteşarlığa bildirir.

(5) Müsteşarlık, gerek görmesi halinde aktüeryal denetime ilişkin olarak ek bilgi ve belge isteyebilir.

Denetimin sonuçları

MADDE 8 – (1) Müsteşarlıkça yapılan değerlendirme sonucunda aktüeryal dengenin bozulduğunun yahut üyelerin veya çalışanların haklarının tehlikeye düştüğünün tespit edilmesi durumunda Müsteşarlık, hizmet sunucusunu ve hizmet sunucusunun tabi olduğu mevzuat gereğince varsa ilgili bulunduğu kurumu konu hakkında bilgilendirerek üyelerin veya çalışanların haklarının korunması ve sürdürülebilir aktüeryal yapının temini için gerekli görülen önlemlerin alınmasını isteyebilir.

¹ 2/4/2011 tarihli ve 27893 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan değişiklik ile bu maddeye dördüncü fıkra eklenmiş ve mevcut dördüncü fıkra beşinci fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Aktüerya raporu

MADDE 9 – (1) (Değişik:RG-2/4/2011-27893) Aktüerya raporu, hizmet sunucusunun emekliliğe yönelik taahhütlerine ilişkin faaliyetlerinin bütününe kapsayacak ve taahhüt tipine göre Ek-1’de belirtilen asgari unsurları içerecek şekilde düzenlenir.

(2) Gerek görmesi halinde Müsteşarlık, aktüerya raporunun aynı veya farklı bir aktüer tarafından, kısmen veya tamamen yeniden hazırlanmasını talep edebilir.

(3) **(Değişik:RG-25/8/2016-29812)** Aktüer, aktüerya raporunda kullanacağı varsayımları, Müsteşarlıkça belirlenen aktüeryal prensipleri ve Ek-2’de belirtilen hususları gözönünde bulundurarak seçer.

(4) Aktüer, hesaplamalarda kullandığı bilgileri yeterli ve güvenilir kaynaklardan sağlar. Hizmet sunucusu tarafından sağlanan verilerin denetimi ve güvenilirliğinden aktüer sorumlu değildir. Aktüer, hizmet sunucusu tarafından sağlanan verilerin ve bilgilerin aktüeryal hesaplamalarda kullanılan varsayımlarla ve önceki dönemlere ait bilgi ve hesaplamalarla tutarlı ve güvenilir olmasına yönelik değerlendirmelerde bulunur.

(5) Aktüer, aktüeryal hesaplamaların amacına ulaşmasını sağlayacak yeterli ve uygun verilerin bulunmadığına kanaat getirdiği takdirde hesaplama yapmayabilir. Aktüer, bu durumu gerekçeleri ile birlikte Müsteşarlığa bildirir.

(6) Hizmet sunucusu aktüerya raporunun özetini, varsa kendisine ait resmi Internet veya Intranet sitesinde yayınlamak suretiyle yahut posta, faks veya elektronik posta yoluyla üyelerine ve çalışanlarına duyurur.

Listeye kayıt

MADDE 10 – (1) (Değişik:RG-25/8/2016-29812) Emekliliğe yönelik taahhütte bulunan hizmet sunucuları listeye kayıtlarının yapılması için Ek-3’te yer alan bilgi ve belgelerle birlikte Müsteşarlığa yazılı bildirimde bulunur.

(2) Müsteşarlık, yapılan bildirim değerlendirir ve bildirimin uygun bulunması durumunda hizmet sunucusunu listeye kaydeder. Bu Yönetmelik kapsamına girmeyen kuruluşlar listeye kaydedilmez. Yapılan işlem başvuruyu yapana yazılı olarak bildirilir.

(3) **(Mülga:RG-25/8/2016-29812)**

Emeklilik planının sonlanması

MADDE 10/A – (Ek:RG-25/8/2016-29812)

(1) Hizmet sunucusunun sunduğu emekliliğe yönelik taahhüdünün sonlanması durumunda, taahhüt için tutulan varlıkların, plana ilişkin iç düzenlemeler de göz önünde bulundurularak, üyelerin kazanılmış ve kazanılacak hakları oranında adil bir şekilde dağıtılıp sonlanması esastır.

(2) Tasfiye veya emeklilik planının sonlanmasının kararlaştırıldığı durumlarda, yetkili organlarınca konuyla ilgili kararın alınmasını müteakip üç ay içinde aşağıda yer alan belgeler Müsteşarlığa gönderilerek, uygun görüşüne sunulur:

a) Sadece tanımlanmış fayda esaslı taahhüt planları için asgari içeriği Müsteşarlıkça belirlenen aktüerya raporu, (Aktüerya raporu, hizmet sunucusu ile menfaat ilişkisi bulunan bir aktüer tarafından düzenlenemez.)

b) Yetkili organca alınmış tasfiye veya emeklilik planının sonlanma kararının bir örneği,

c) Asgari içeriği Ek-4’te belirtilen iş planı,

ç) Son yıla ait mali tablolar.

(3) İkinci fıkrada belirtilen belgelerin gönderimini müteakip 1 ay içinde Müsteşarlıkça herhangi bir olumsuz geri bildirim almayan hizmet sunucusu, iş planı kapsamında sonlanma/tasfiye işlemlerine başlar ve işlemlerin tamamlanmasını müteakip, sonucundan Müsteşarlığa bilgi vermesinin ardından listeden kaydı silinir.

(4) Müsteşarlığa bu madde kapsamında başvuruda bulunan ve üçüncü fıkra kapsamında herhangi bir olumsuz geri dönüş almayan hizmet sunucularından 7 nci madde kapsamında bilgi ve belge talep

edilmez.

Yürürlük

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakan yürütür.

	Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete'nin		Değiştirilen Maddeler/Ekler
	Tarihi	Sayısı	
	1/3/2009	27156	
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayınlandığı Resmî Gazetelerin		
	Tarihi	Sayısı	
1.	2/4/2011	27893	Madde 6, 7, 9 / Ek1
2.	25/8/2016	29812	Madde 7, 9, 10, 10A / Ek1, 3, 4

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin Tarihi

25/8/2016
25/8/2016
25/8/2016

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin ve Maddelerinin Numarası

29812/1
29812/2
29812/3

Yürürlükten Kalkan Hükümler/Düzenlemeler

Madde 7/2
Madde 7/3
Madde 10/3

(Değişik:RG-2/4/2011-27893)
Ek-1

Aktüerya Raporu Asgari İçeriği (Tanımlanmış Fayda Esaslı Emeklilik Planları)

1. Rapor özeti.
2. Hizmet sunucusuna ve taahhüt tipine ilişkin genel bilgi ve değerlendirme.
3. Veri kayıtlarının yeterliliğine ve uygunluğuna ilişkin değerlendirme ve öneriler.
4. (Değişik:RG-25/8/2016-29812) Kullanılan aktüeryal değerlendirme yöntemi ve nedenleri. Emeklilik planının sonlanması durumunda, varlıkların dağıtımında kullanılan prensip/izlenen yöntem ve nedenleri.
5. Kullanılan ekonomik, demografik ve diğer varsayımlar, varsayımların seçim nedenleri, varsayımların seçiminde varsa yapılan analizler.
6. Hizmet sunucusu tarafından sağlanan hizmet, fayda ve diğer taahhütler ile bu taahhütlere ilişkin yükümlülükler.
7. Varsa yükümlülükler istinaden alınan katkılara ilişkin değerlendirme.
8. (Değişik:RG-25/8/2016-29812) Yükümlülükler için ayrılmış varlıkların yapısı, bu varlıkların değerlemesine ve varlık yönetimi sürecine ilişkin değerlendirmeler ile son 3 yıl içinde varlıklardan sağlanan yatırım gelirleri. (Yükümlülüklerine karşı varlık tahsis etmeyen emeklilik planları hariçtir.)

9. Teknik faiz, mortalite, enflasyon ve aktüerin öngöreceği diğer parametrelere göre duyarlılık analizleri.
10. Aktüeryal dengeye ilişkin kısa, orta ve uzun vadeli analiz, değerlendirme ve öneriler.

Aktüerya Raporu Asgari İçeriği (Tanımlanmış Katkı Esaslı Emeklilik Planları)

1. Rapor özeti.
2. Hizmet sunucusuna ve taahhüt tipine ilişkin genel bilgi ve değerlendirme.
3. Veri kayıtlarının yeterliliğine ve uygunluğuna ilişkin değerlendirme ve öneriler.
4. Kullanılan ekonomik, demografik ve diğer varsayımlar, varsayımların seçim nedenleri, varsayımların seçiminde varsa yapılan analizler.
5. Hizmet sunucusu tarafından sağlanan hizmet, fayda ve diğer taahhütler ile bu taahhütlere ilişkin yükümlülükler.
6. Varlık yönetimi süreci, yatırım stratejisi ve yatırım tercihlerine ilişkin değerlendirmeler ile son 3 yıl içinde varlıklardan sağlanan yatırım gelirleri.
7. Getiri oranı, enflasyon ve aktüerin öngöreceği diğer parametrelere göre duyarlılık analizleri.
8. Emekliliğe yönelik muhtemel birikime ilişkin değerlendirme ve öneriler.

Ek-2

Aktüeryal Varsayımların Seçiminde Dikkat Edilecek Hususlar

1. Ekonomik ve demografik varsayımlardan emeklilik taahhüt planına uygulanabilir olanlar kullanılır.
2. Her bir varsayımın tutarlılığı, diğer varsayımlarla ilişkisi ve hesaplamalara genel etkisi göz önünde bulundurulur. Varsayımlardan sapmaların etkisi, varsayımın yapısı ve olası sonuçları değerlendirilir. Özellikle, gruptaki kişi sayısının az olduğu durumlarda varsayımlardaki sapmanın etkisi ayrıca değerlendirilir.
3. Emeklilik taahhüt planının yapısındaki veya dışsal faktörlerdeki olası değişikliklerin aktüeryal varsayımlar üzerindeki etkisi göz önünde bulundurulur.
4. Aktüeryal varsayımların belirlenmesinde genel verilerin dışında emeklilik taahhüt planına özel varsayımlar da kullanılabilir.
5. Gruba ait geçmiş aktüeryal gelir ve gider verileri, yeterli ve güvenilir kaynaklardan sağlanabildiği ölçüde geleceğe yönelik tahminlerde kullanılabilir.

Ek-3

Listeye Kayıt Bildirimi

Listeye kayıt bildirimi için aşağıdaki bilgi ve belgeler, “Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğü İnönü Bulvarı No:36 Emek 06510 Ankara” adresine gönderilir.

1. Hizmet sunucusunun adresi ve iletişim bilgileri.
2. Hizmet sunucusunun yöneticilerinin ad ve unvanları ile iletişim bilgileri.
3. Hizmet sunucusunun kuruluşuna esas teşkil eden belgelerin birer örneği.
4. Sunulan emeklilik taahhüdünün türü ve buna dayanak teşkil eden belgenin bir örneği.
5. Aktif ve pasif üye sayıları.
6. **(Ek:RG-25/8/2016-29812)** Son yıla ait mali tablolar veya emeklilik planının mali büyüklüğünü gösterir bilgi metni.

(Ek:RG-25/8/2016-29812)

Ek-4

İş Planı Asgari İçeriği

1. Sonlanma için öngörülen süreç ve zaman çizelgesi.
2. Sonlanmanın öngörüldüğü tarih itibarıyla tahmin edilen, üyelere ödenecek toplam tutar ve ödemelerin nasıl yapılacağı.
3. Duran varlıkların en son değerlendirme tarihi hususu ile tüm varlıkların nakde dönüştürülme süreci hakkında detaylı bilgi.
4. Toplam üye sayısı.

TÜRK VATANDAŞLIĞI KANUNUNUN UYGULANMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK İLGİLİ MADDELER

Türk vatandaşlığının istisnai olarak kazanılması, başvuru için gerekli belgeler ve yapılacak işlemler

MADDE 20 – (1) Kanunun 12 nci maddesinde sayılan hallerde yabancı, istisnai olarak Türk vatandaşlığını kazanabilir.

f) (Ek:RG-13/5/2022-31834-C.K-5554/2 md.) En az 500.000 Amerikan Doları veya karşılığı döviz tutarında katkı payını, kapsamı Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından belirlenen fonlarda tutma ve üç yıl sistemde kalma şartıyla bireysel emeklilik sistemine yatırdığı Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunca tespit edilen.

(10) **(Ek:RG-6/1/2022-31711-C.K-5072/1 md.) (Değişik:RG-13/5/2022-31834-C.K5554/2 md.)** İkinci fıkranın (b), (ç), (d), (e) ve (f) bentlerinde belirtilen döviz tutarları işlem öncesinde Türkiye’de faaliyet gösteren bir bankaya ve bu bankaca da Merkez Bankasına satılır. Satım sonucu; ikinci fıkranın (ç) bendi gereğince elde edilen Türk Lirası tutarlar Türk Lirası mevduatta, ikinci fıkranın (d) bendi gereğince elde edilen Türk Lirası tutarlar Türk Lirası cinsinden Devlet borçlanma araçlarında, ikinci fıkranın (f) bendi gereğince elde edilen Türk Lirası tutarlar bireysel emeklilik sisteminde yer alan Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından belirlenen fonlarda, üç yıl süre ile tutulur. Bu konuya ilişkin uygulama esasları Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca belirlenir.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin	
	Tarihi	Sayısı
	06/04/2010	27544

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK SEKTÖRLERİNİN GÖZETİM VE DENETİMİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri ile sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerinde yer alan diğer gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetlerinin gözetim ve denetimine ilişkin esas ve usullerin belirlenmesi ile Müsteşarlığın ilgili birimlerinin, meslek personelinin ve denetime tabi olanların görev, yetki ve sorumluluklarının düzenlenmesidir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Müsteşarlığın sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerine yönelik gözetim ve denetim faaliyetlerini, Müsteşarlığın ilgili birimlerini, meslek personelinin ve denetime tabi olanları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 9/12/1994 tarihli ve 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi ile 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ve 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 28 inci maddesi ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 20 nci maddesi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bağlı ortaklık: Bir finansal kuruluşun doğrudan veya dolaylı olarak en az yüzde elli oranında oy hakkına veya en az bu oranda yönetim çoğunluğunu seçme hakkına sahip olduğu, yurt içinde veya yurt dışında kurulu bulunan ortaklığı,
- b) Bakan: Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanı,
- c) Birlikte kontrol edilen ortaklık: İş ortaklıkları ve adi ortaklıklar dahil olmak üzere, bir finansal kuruluşun bir ortaklık sözleşmesi çerçevesinde başka gruplarla birlikte kontrol ettiği, yurt içinde veya yurt dışında kurulu bulunan ortaklığı,
- ç) Çalışma programı: Müsteşarlık tarafından yapılacak yerinde denetim faaliyeti ile ilgili olarak hazırlanan dönemlik veya yıllık çalışma programlarını ve eklerini,
- d) Denetim: İlgili mevzuatın Müsteşarlığın bağlı olduğu Bakan'a, Müsteşarlığa, Kurula ve Kurul meslek personeline verdiği görev ve yetkilerin yerine getirilmesi suretiyle gerçekleştirilen her türlü denetim, inceleme, araştırma ve soruşturma faaliyeti ile bu kapsamda yürütülen ve denetim sürecinde yer alan diğer faaliyetlerin tamamını,
- e) Denetim döngüsü: Şirketlerin risk değerlendirmesi ve risk profillerinin oluşturulması, çalışma programlarının hazırlanması, yerinde denetimin planlanması ve yürütülmesi, yerinde denetim bulgularının denetime tabi ilgili olanlarla paylaşılması, değerlendirilmesi ve raporlanması ile denetim sonuçlarının izlenmesine ilişkin süreçleri,
- f) Denetime tabi olanlar: Sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerinde faaliyet gösteren veya bu sektörlerde faaliyet gösterenlere hizmet sunan tüm gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşları,
- g) Denetim ürünü: Yerinde denetimler sonucunda denetimin mahiyetine bağlı olarak hazırlanan

rapor, mütalaa, yazı ve bilgi notlarını,

ğ) Finansal holding şirketi: En az biri sigorta, reasürans veya emeklilik şirketi olmak üzere bağlı ortaklıklarının tümü veya çoğunluğu finansal kuruluş olan şirketi,

h) Finansal kuruluş: Sigortacılık ve özel emeklilik de dahil olmak üzere finansal sektörlerde ruhsat almak suretiyle faaliyet gösteren tüzel kişileri,

ı) Genel müdür: Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğünü,

i) Genel müdürlük : Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğünü,

j) Grup bazında denetim: Aynı sermaye grubu içinde doğrudan ya da dolaylı şekilde bağlı ortaklık, birlikte kontrol edilen ortaklık veya iştirak niteliğiyle yer alan sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin birlikte denetimini,

k) Gözetim: Denetime tabi olan gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetlerinin, bunlardan elde edilen bilgi, belge ve veriler aracılığıyla sürekli olarak izlenmesi, mali durumlarının, risk profillerinin ve mevzuata uyum düzeylerinin analiz edilmesi ile izin, ruhsat, onay ve uygunluk belgesi gibi başvurularının değerlendirilmesi faaliyetlerini,

l) İlgili birimler: Sigorta Denetleme Kurulu ile Sigortacılık Genel Müdürlüğünü,

m) İlgili mevzuat: 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ve sigortacılık ve özel emeklilikle ilgili hükümler içeren diğer kanunlar ile bu kanunlara göre yürürlüğe konulan alt düzenlemeleri,

n) İştirak: Bir finansal şirketin sermayesine katıldığı, üzerinde kontrolü bulunmamakla birlikte önemli etkinliğe sahip olduğu, yurt içinde veya yurt dışında kurulu bulunan ortaklığı,

o) Kalite güvence sistemi: Gözetim ve denetim faaliyetlerinde yer alan tüm süreçleri kapsayan ve bu faaliyetlerden beklenen amaçlara ulaşılması yönünde gözetim ve denetimlerin uluslararası standartlara uygun, objektif kriterlere dayalı, şeffaf, adil, tutarlı ve yenilikçi bir anlayış içinde yürütülmesi ve geliştirilmesi ile denetim ürünlerinde kalitenin sürekli olarak artırılmasını sağlayan sistemi,

ö) Konsolide denetim: Sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin ana finansal kuruluş olduğu durumlarda bağlı ortaklık, birlikte kontrol edilen ortaklık ve iştiraklerin ana finansal kuruluş üzerinde etkide bulunabilecek tüm risklerinin de değerlendirilmesi suretiyle gerçekleştirilen denetimleri,

p) Kurul Meslek Personeli: Sigorta denetleme uzmanları, sigorta denetleme aktüerleri ve bunların yardımcılarını,

r) Kurul: Hazine Müsteşarlığı Sigorta Denetleme Kurulunu,

s) Kurul başkanı: Hazine Müsteşarlığı Sigorta Denetleme Kurulu Başkanını,

ş) Meslek personeli: Kurulda görev yapan Kurul Başkanı, sigorta denetleme uzman ve aktüerleri ile sigorta denetleme uzman ve aktüer yardımcılarını ve Genel Müdürlükte görev yapan Genel Müdür, genel müdür yardımcıları, daire başkanları, şube müdürleri (uzman), hazine uzmanları ve hazine uzman yardımcılarını,

t) Müsteşar: Hazine Müsteşarını,

u) Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,

ü) Risk odaklı denetim: Denetimin kapsamının, sürecinin, sıklığının ve kaynakların tahsisinin her bir şirketin risk profili ile iç kontrol ve risk yönetim sistemlerinin mevcudiyeti ve bunların yeterliliği esas alınarak şekillendirilmesini amaçlayan denetim yaklaşımını,

v) Sektör: Sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerini,

y) **(Değişik:RG-27/7/2013-28720)** Sigorta grubu: En az iki şirketten oluşan ve bunlardan en az birinin sigorta, reasürans veya emeklilik şirketi olduğu, diğerinin ise söz konusu sigorta, reasürans veya emeklilik şirketi üzerinde önemli etkinliğe sahip olduğu şirketler grubunu,

z) Şirket: Türkiye’de kurulmuş sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri ile yurt dışında kurulmuş sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye’deki teşkilâtını,

aa) **(Ek:RG-27/7/2013-28720)** Denetim forumu: Sigorta gruplarının ve içinde yer aldıkları finansal holdinglerin gözetim ve denetiminde etkinliğin sağlanması amacıyla ilgili sigorta gruplarının gözetim ve denetimine yetkili yurtiçi ve yurtdışı gözetim ve denetim otoritelerinin katılımı ile oluşturulan bilgi paylaşımı ve iletişim platformunu,

bb) **(Ek:RG-27/7/2013-28720)** Grup içi işlemler: Sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin, doğrudan veya dolaylı olarak aynı grup içinde yer alan şirketler ve diğer kuruluşlar ile bunlara kontrol

veya iştirak ilişkisiyle bağı olan diğr gerçrk veya tüzel kişilerle gerçrkleştirdikleri işlemleri, cc) **(EK:RG-27/7/2013-28720)** Yetkili merciler: Sigortacılık, bankacılık ve sermaye piyasaları ile diğr finansal sektörlerin gözetim ve denetimine yetkili yurtiçi ve yurtdışı gözetim ve denetim otoritelerini, kara para aklamanın ve terörizmin finansmanın önlenmesi ile ilgili kuruluşları ve adli makamları, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Gözetim ve Denetimin Amacı ile Süreç ve İlkeler

Gözetim ve denetimin amacı

MADDE 5 – (1) Müsteşarlık tarafından yapılan gözetim ve denetimlerin amacı, sigortacılık ve özel emeklilik sisteminin gelişmesini sağlamak, etkin, adil, güvenilir ve istikrarlı bir sigorta ve özel emeklilik piyasası oluşturmaktır.

(2) Müsteşarlık, birinci fıkrada belirtilen amaçların gerçrkleştirilebilmesini teminen, sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerinde faaliyet gösteren gerçrk ve tüzel kişilerin mevzuata uygun ve mesleki kurallar içinde faaliyet göstermelerini, hak sahiplerine karşı yükümlölüklerini zamanında ve tam olarak yerine getirmelerini ve taahhütlerini karşılayabilecek düzeyde güçlü ve sağlam bir mali bünyeye sahip olmalarını temin edecek şekilde gözetim ve denetim faaliyetinde bulunur.

Gözetim ve denetim süreci

MADDE 6 – (1) Müsteşarlığın gözetim ve denetim faaliyeti, denetime tabi olanların sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerinde faaliyet göstermek üzere kurulmalarından ya da bu amaçla kurulmak veya ruhsat, lisans, uygunluk belgesi ya da onay almak üzere Müsteşarlık veya yetkilendireceği kuruluşlara başvurmalarından itibaren faaliyetlerinin sona ermesine ve hak sahiplerine karşı olan yükümlölüklerinin tamamen yerine getirilmesine kadar olan tüm süreci kapsar.

Gözetim ve denetim ilkeleri

MADDE 7 – (1) Müsteşarlık, sigortacılık ve özel emeklilik sektörleri ile ilgili olarak etkinlik, süreklilik, güvenilirlik, tutarlılık, şeffaflık, eşitlik ve yenilikçilik ilkelerini esas alarak risk odaklı ve dinamik bir yaklaşımla gözetim ve denetim faaliyetinde bulunur.

(2) Gözetim ve denetim faaliyeti, denetime tabi olanlar için aynı esas ve usuller çerçevesinde yürütölmekle birlikte, bunların risk profili ve büyüklüğü ile faaliyetlerinin konusu, hacmi ve çeşitlilik düzeyine göre farklılık gösterebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Gözetim

Gözetim yetkisi

MADDE 8 – (1) Sigortacılık ve özel emeklilik sektörleri ile ilgili gözetim faaliyeti Genel Müdürlük tarafından yürütölür.

Gözetimin kapsamı

MADDE 9 – (1) Gözetim;

- Kuruluş ve ruhsatlandırma aşamalarında şirketlerin mali ve teknik altyapısı ile organizasyon yapısının incelenmesi,
- Faaliyet sürecinde şirketlerin mali yapılarının izlenmesi ve analizi ile şirket risk profillerinin değerlendirilmesi,
- Erken uyarı sistemleri aracılığıyla şirketlerin mali yapılarını etkileyebilecek risklerin ölçölmesi,
- Sektör ve şirket bazında finansal gelişmelerin takip ve tahlili,
- Denetime tabi olanlarla ilgili şikayetlerin değerlendirilmesi ile bu kişi ve kuruluşların faaliyetlerinin

izlenmesi,

e) Sektörde faaliyet gösteren sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri dışındaki kişi ve kuruluşların faaliyetlerinin lisanslanması,

f) Sektörün finansal istikrarını etkileyebilecek makroekonomik gelişmelerin izlenmesi,

g) Müsteşarlık tarafından alınan tedbirlere uyulmasının takibi,

ğ) Mevzuata uyumun takibi

ve Müsteşarlıkça belirlenecek diğer faaliyetlerden oluşur.

Gözetim faaliyeti

MADDE 10 – (1) Gözetim,

a) Belge üzerinden yapılan inceleme,

b) Veri analizleri,

c) Denetim ürünleri üzerinden yapılan inceleme,

ç) Diğer dokümanlar üzerinden yapılan inceleme,

d) Şirketlerle gözetim kapsamında yapılan görüşme, şeklinde gerçekleştirilir.

(2) Belge üzerinden yapılan incelemenin kapsamını, ilgili mevzuat uyarınca düzenli olarak Müsteşarlığa gönderilen belgeler ve tablolar ile tarifeler, emeklilik planları, yeni ürün, onay, ruhsat, uygunluk belgesi ve hakemlik gibi başvurular, birleşme, devir, portföy devri, ana sözleşme değişiklikleri, yönetim ve organizasyon yapılanmaları, iç sistemler, reasürans politikaları, hizmet alımları, sermaye artırımı ve hisse devirleri gibi hususlar oluşturur.

(3) Veri analizleri ile şirketlerin mevcut ve potansiyel riskleri ölçülerek erken uyarı sistemleri ile zamanında tedbir alınması sağlanır.

(4) Yerinde denetim faaliyeti sonucunda düzenlenen rapor ve diğer denetim ürünlerine bağlı olarak, denetime tabi olanların faaliyetleri ile idari ve mali yapıları izlenir, gerekli tedbirler alınır, gerektiğinde idari ceza uygulanır ya da adli ceza gerektiren durumlarda adli makamlara başvurulur.

(5) Çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından düzenlenen raporlar ile Müsteşarlığa ulaşan ihbar ve şikayet gibi diğer dokümanlar değerlendirilerek gerekli işlemler yapılır.

Gözetimin türleri

MADDE 11 – (1) Gözetim, standart gözetim ve risk odaklı gözetim olmak üzere iki şekilde gerçekleştirilir.

(2) Standart gözetim, ruhsat, tarife, emeklilik planı, yeni ürün, onay, tasdik, uygunluk belgesi veya hakemlik gibi hususlar ile birleşme, devir, portföy devri, ana sözleşme değişikliği, yönetim ve organizasyon yapılanması, sermaye artırımı ve hisse devri gibi hususlarda Müsteşarlığa yapılan başvuruların mevzuata uygunluğunun değerlendirilmesidir.

(3) Risk odaklı gözetim, sektörün ve şirketlerin risk durumunu göz önünde bulundurarak yapılan analizlerin bütünüdür.

(4) Standart gözetim ve risk odaklı gözetim mutlak olarak yapılır. Ancak risk odaklı gözetimin belirli bir konuda özel amaçlı olarak yapılması mümkündür.

Gözetim planı

MADDE 12 – (1) Müsteşarlık, her yılın en geç Aralık ayı sonuna kadar, konjonktürel gelişmelerin sektör ya da şirketler üzerindeki olası etkileri ile şirketlerin bireysel durumu da göz önünde bulundurularak bir sonraki yıla ait Gözetim Planı hazırlar.

(2) Gözetim Planında,

a) Gözetimin sektörel bazda ya da şirket bazında olup olmayacağı,

b) Şirket bazında yapılacak gözetimin hangi şirketleri ve hangi konuları kapsayacağı,

c) Gözetimin süresi,

ç) Farklı senaryo analizleri çerçevesinde acil durumlar için planda yapılacak değişiklikler yer alır.

Gözetime ilişkin bilgi, belge ve diğer doküman talebi

MADDE 13 – (1) Müsteşarlık, gözetim faaliyeti kapsamında, denetime tabi olanlardan talep edilecek standart bilgi, belge, cetvel, rapor ve tabloları alt düzenlemeler yoluyla sektöre duyurur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Denetim

Denetim yetkisi

MADDE 14 – (1) Sigortacılık ve özel emeklilik sektörleri ile ilgili denetimler Kurul tarafından yürütülür.

Denetimin kapsamı

MADDE 15 – (1) Denetim, yerinde denetimler ile denetim sürecinde yer alan diğer aşamalara ilişkin faaliyetleri kapsar.

Denetim döngüsü

MADDE 16 – (1) Denetim faaliyeti, döngüsel olarak birbirini takip ve tekrar eden bağımsız süreçlerden oluşur. Denetim döngüsünde yer alan süreçler şirketlerin risk profilleri ile faaliyetlerinin konusu, hacmi ve çeşitliliğine göre farklılık arz edebilir.

(2) Denetim döngüsünde aşağıdaki süreçler icra edilir:

a) Risk değerlendirmesi ve risk profilinin oluşturulması; Gözetim sonuçları ile Müsteşarlığa ulaşan diğer bilgi ve belgelerin değerlendirilmesi, önceki denetim sonuçlarının takip edilmesi ve gerektiğinde şirket yöneticileri ile başlangıç toplantıları yapılması suretiyle denetim döngüsünde yer alan sonraki süreçlere esas teşkil edecek çalışmalar ile şirket bazında risk değerlendirmesinin yapıldığı ve risk profillerinin oluşturulduğu süreçtir. Bu sürece ilişkin yöntem ve esaslar risk değerlendirme rehberi ile belirlenir.

b) Çalışma programının hazırlanması; Çalışma programı bu Yönetmeliğin 17 nci maddesinde belirtilen esaslar çerçevesinde hazırlanarak yürürlüğe konulur.

c) Yerinde denetime hazırlık ve planlama; Kurul meslek personeli, çalışma programında denetlenmesi öngörülen şirket ile denetimin kapsamı ve denetim konuları ile ilgili olarak mevcut bilgi ve belgeleri, önceki denetim ürünlerini, denetim sonuçlarını ve yapılan işlemleri inceler ve yerinde denetime başlamadan önce, belirlenen süre içinde denetimi tamamlayacak şekilde bir plan hazırlar.

ç) Yerinde denetim; Sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerinde faaliyet gösteren ya da bu faaliyetler kapsamında sektöre hizmet sunan gerçek ve tüzel kişiler nezdinde yürütülen denetim faaliyetidir.

d) Sonuç toplantısı; Taslak denetim ürününün sunulmasını takiben denetime tabi olan gerçek kişi veya tüzel kişinin yöneticileri ile yerinde denetim bulgularının ve önerilerin paylaşıldığı ve tespit ve önerilere yönelik olarak görüşlerinin alındığı toplantıdır.

e) Yerinde denetimin tamamlanması; Yerinde denetimler, sonuç toplantısını ve denetime tabi olanların yazılı görüşlerinin alınmasını takiben nihai denetim ürünlerinin hazırlanması ile tamamlanır.

f) Denetim sonuçlarının takibi; Hazırlanan denetim ürünlerine ilişkin olarak yapılan işlemler takip edilir ve gerektiğinde müteakip denetimlerde değerlendirilir.

(3) Çalışma programı kapsamında gerçekleştirilen planlı denetimlerde, gerekli hazırlıkların yapılmasını teminen denetime başlamadan önce Kurul meslek personeli tarafından ilgili şirket yönetimi bilgilendirilir.

(4) Planlı denetimler dışında kalan denetimlerde ve şirketler hariç sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerinde faaliyet gösteren diğer gerçek ve tüzel kişilerin denetiminde ikinci fıkrada belirtilen süreçlerin uygulanması şartı aranmaz.

Çalışma programı

MADDE 17 – (1) Müsteşarlık tarafından, şirketler ile denetime tabi diğer gerçek ve tüzel kişiler nezdinde yürütülen yerinde denetim faaliyeti, çalışma programları kapsamında veya gerektiğinde program dışı görevlendirmeler yoluyla gerçekleştirilir.

(2) Çalışma programı, yıllık veya dönemlik olarak hazırlanır ve Müsteşar Onayı ile yürürlüğe konulur.

(3) Çalışma programında, şirketlerin faaliyet konusu, hacmi ve çeşitliliği ile gözetim ve risk

değerlendirme sonuçlarına göre yerinde denetim yapılacak şirketlere ve denetimlerin kapsamına yer verilir. Kurul meslek personelinin uzmanlık alanlarına bağlı olarak ifa edecekleri denetim konuları ile görev sıralamaları da çalışma programında belirtilir.

(4) Yıllık Çalışma Programı ve dönemlik olarak hazırlanması halinde Birinci Dönem Çalışma Programı Ocak ayı sonuna kadar, İkinci Dönem Çalışma Programı ise Temmuz ayı sonuna kadar yürürlüğe konulur.

(5) Çalışma programının denetim döngüsü boyunca değişikliğe tabi tutulmadan uygulanması esastır. Program, gerekli görüldüğü durumlarda revize edilebilir.

(6) Çalışma programının hazırlanmasından sonra ortaya çıkan yerinde denetim ihtiyaçları ile şirketler hariç sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerinde faaliyet gösteren diğer gerçek ve tüzel kişilerin denetimi; ihbar veya şikayet üzerine veyahut kuruluş, ruhsat, sermaye artırımları, hisse devri, birleşme, devir, portföy devri ve tasfiye gibi durumlar ile denetim sürecinde veya diğer nedenlerle ihtiyaç duyulması halinde yapılacak denetimler çalışma programı dışında gerçekleştirilebilir.

Yerinde denetim

MADDE 18 – (1) Yerinde denetimler, şirketlerin risk değerlendirme sonuçlarına göre tam kapsamlı, dar kapsamlı veya belirli bir konuda özel amaçlı denetim olarak gerçekleştirilir.

(2) Tam kapsamlı denetimler, planlı denetim konularından asgari olarak, yönetim ve organizasyon yapısı, sermaye yeterliliği, teknik karşılıklar, iç sistemler, reasürans işlemleri, hasar ve tazminat işlemleri ile grup içi ve grup dışı işlemleri kapsar. Dar kapsamlı denetimler ise planlı denetim konularından ihtiyaç duyulan bir ya da birkaçından oluşur.

(3) Yerinde denetimlerin sıklığı, şirketlerin faaliyet konusu, hacmi ve çeşitliliği ile gözetim ve risk değerlendirme sonuçlarına göre belirlenir.

(4) Şirketler, münferiden, konsolide olarak ya da grup bazında denetime tabi tutabilir.

(5) Şirketlerin bir finansal holding şirketinin parçası olduğu durumlarda, ilgili finansal holding şirketi ile holding şirketi bünyesinde yer alan diğer finansal kuruluşları denetlemeye yetkili otoriteler ile ortak ve eş zamanlı denetimler gerçekleştirilebilir.

(6) Şirketler hariç olmak üzere sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerinde faaliyet gösteren diğer gerçek ve tüzel kişiler nezdinde yapılacak denetimlerin kapsamı Müsteşarlıkça belirlenir.

(7) Denetime tabi olanların bazı fonksiyonlarının dışarıdan hizmet alımı suretiyle sağlanması ya da bu fonksiyonların başka kişi veya kuruluşlara devredilmiş olması halinde yerinde denetimin kapsamı, bu hizmetleri sunan ya da denetime tabi olanların fonksiyonlarının devredildiği kişi ve kuruluşları da kapsayacak şekilde genişletilebilir.

Denetim türleri

MADDE 19 – (1) Planlı denetimler aşağıdaki konulardan oluşur:

- a) Aracılık sistemi,
- b) Aktüeryal işlemler,
- c) Bilgi işlem sistemi,
- ç) Bireysel emeklilik işlemleri,
- d) Finansal tablolar ve muhasebe işlemleri,
- e) Grup içi ve grup dışı işlemler,
- f) Hasar ve tazminat işlemleri,
- g) Hayat grubu işlemleri,
- ğ) Hizmet alımları,
- h) İç sistemler,
- ı) Mevzuata uyum,
- i) Özellik arz eden bilanço dışı işlemler,
- j) Reasürans işlemleri,
- k) Sermaye yeterliliği ve teminatlar,
- l) Teknik karşılıklar,
- m) Teknik ve finansal analiz,
- n) Varlık kalitesi, yatırım politikası ve türev ürünler,

- o) Yazım ve fiyatlandırma politikası,
- ö) Yönetim ve organizasyon yapısı,
- p) Müsteşarlıkça belirlenecek diğer konular.

(2) Şirketler hariç olmak üzere sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerinde faaliyet gösteren diğer gerçek ve tüzel kişiler nezdinde yapılacak yerinde denetim konuları ile planlı denetimler dışında kalan denetimlere ilişkin esas ve usuller Müsteşarlıkça belirlenir.

Yerinde denetim sonuçlarının paylaşılması, görüş ve savunma alınması

MADDE 20 – (1) Yerinde denetimde, paylaşılmasında sakınca görülen hususlar hariç, denetim bulguları denetim süreci içinde tespit edildikçe denetime tâbi gerçek kişi veya tüzel kişinin yönetimi ile paylaşılır.

(2) Yerinde denetimde tespit edilen hususlarla ilgili olarak denetime tabi olanlar tarafından denetim sürecinde tedbir alınması ya da alınmaya başlanması halinde, alınan tedbirler ile tespit edilen hususların güncel durumuna nihai denetim ürünlerinde yer verilir.

(3) Sonuç toplantısından önce, hazırlanan denetim ürünü taslağı bir yazı ekinde denetlenen gerçek kişi veya tüzel kişinin yönetimine iletilir ve yazılı görüş talep edilir.

(4) Yerinde denetimlerde tespit edilen mevzuata aykırı işlemlerle ilgili olarak, bu işlemlerden sorumlu olan gerçek ve tüzel kişilerin münferiden yazılı beyanları alınır.

(5) Denetim bulgularına ilişkin olarak denetime tabi olanlardan alınan beyan, savunma ve görüşler ile Kurul meslek personelinin bunlara ilişkin değerlendirmelerine hazırlanan nihai denetim ürünlerinde yer verilir.

Denetim ürünleri ve denetim rehberleri

MADDE 21 – (1) Yerinde denetim faaliyeti sonucunda denetim ürünü hazırlanır.

(2) Yerinde denetimlerde, şirketlerin sermaye yeterliliğinin mevcut olmadığı ya da yükümlülüklerin yerine getirilmesinde aksamalar yaşandığının tespit edilmesi halinde ara rapor tanzim edilir. Ara rapor tanzim edilmesi gereken diğer hususlar ile bunlara ilişkin esas ve usuller Müsteşarlık tarafından belirlenir.

(3) Denetime tabi olanlardan bilgi ve belge temin edilmesi, elde edilen bilgi ve belgelerin değerlendirilmesi, denetim konuları itibarıyla yerinde denetimin kapsamı ve yürütülmesine ilişkin esas ve usuller ile denetim ürünlerinin hazırlanmasında esas alınacak hususlar denetim rehberleri ile belirlenir.

(4) Denetim rehberleri, 19 uncu maddenin birinci fıkrasında belirtilen planlı denetim konuları bazında hazırlanır. Planlı denetimler dışında kalan diğer denetimler Müsteşarlıkça belirlenecek esas ve usullere göre yürütülür.

Denetim ürünlerinin incelenmesi

MADDE 22 – (1) Denetim ürünleri, belirlenen esas ve usullere uygun olarak Kurul Başkanına sunulur. Kurul Başkanına iletilen denetim ürünleri öncelikle denetim ürünlerinin incelenmesi amacıyla oluşturulan bir Komite tarafından incelenir. Komite tarafından yapılacak incelemede; denetim ürünlerinin denetim rehberlerine ve mevzuata uygunluğu değerlendirilir.

(2) Denetim rehberlerine veya mevzuata uygun tanzim edilmemiş olan denetim ürünleri, mevcut eksikliklerin giderilmesini teminen ilgili Kurul meslek personeline iade edilir.

(3) Denetim ürünleri, varsa hata ve eksiklikleri giderildikten sonra işleme konulur.

Denetimlerde şeffaflık

MADDE 23 – (1) Müsteşarlık, planlı denetimler kapsamında şirketlerden talep edilecek bilgi ve belgelerin asgari içeriği ile denetim standartlarını ve denetim rehberlerinin paylaşılması uygun görülen kısımlarını kendi resmi internet sayfası üzerinden veya uygun görülecek diğer iletişim araçları ile kamuya açıklar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Denetime Tabi Olanların Yükümlülükleri

Bilgi ve belge temini

MADDE 24 – (1) Denetime tabi olanlar, bu Yönetmelikte belirtilen yükümlülükleri kapsamında meslek personeli tarafından istenilen bilgi ve belgeleri ilk talepte ve istenilen şekil ve sürede hazırlamak, vermek ve tetkik edilmesine yardımcı olmak, para ve para hükmündeki kağıtlar ile ambar ve depolarında bulunan ayniyatı ve bunlarla ilgili her türlü belge, kayıt ve defterleri, gizli de olsa bütün vesikaları ilk talepte göstermek ve gerektiğinde sayımına ve tetkikine yardımcı olmak ve gerekli görülen evrak, hasar dosyaları, tarifeler, emeklilik planları, tablolar, kanuni ve yardımcı defterler ile kayıt ve belgelerin asıllarını veya suretlerini vermek zorundadırlar. Denetime tabi olanlar, meslek personeli tarafından tevdi edilen sözlü ve yazılı soruları kendilerine tanınan süre içinde cevaplandırmakla yükümlüdürler.

(2) Kamu kurum ve kuruluşları, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği ve bağlı kuruluşları, Tarım Sigortaları Havuz İşletmesi A.Ş., Doğal Afet Sigortaları Kurumu, Emeklilik Gözetim Merkezi A.Ş., bankalar ve diğer finans kuruluşları, sigortacılık ve özel emeklilikle ilgili meslekî faaliyet icra edenler ve diğer benzeri sivil toplum ve meslek kuruluşları, Müsteşarlığın gözetim ve denetim yetki ve görevi kapsamına giren konu ve işlemlerle sınırlı olmak üzere, Devletin güvenliği ve temel dış yararlarına karşı ağır sonuçlar doğuracak haller ile aile hayatının gizliliği ve savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, gizli dahi olsa görevleri kapsamında meslek personeli tarafından istenilecek her türlü bilgi ve belgeyi uygun süre ve ortamda vermek, istenilecek defter ve belgeleri incelemeye hazır bulundurmak ve ibraz etmek, bilgi işlem sistemini denetim amaçlarına uygun olarak açmak ve verilerin güvenliğini sağlamakla yükümlüdürler.

(3) Yapılan denetimler, denetime tabi olanlar tarafından kamuya açıklanan veya beyan edilen mali tablolar ve kayıtlar ile Kurul meslek personeli tarafından talep edilecek diğer bilgi ve belgeler üzerinden gerçekleştirilir.

(4) Mali tablolar ve kayıtlar ile gözetim ve denetim faaliyeti kapsamında Müsteşarlığa veya meslek personeline sunulan diğer bilgi ve belgelerin doğruluğu ve tamlığı ile istenilen süre, şekil ve surette sunulması denetime tabi gerçek kişiler ile tüzel kişilerin yönetim kurulları ve üst yönetimlerinin sorumluluğundadır.

Fiziki ve teknik koşullar

MADDE 25 – (1) Denetime tabi olanlar, Müsteşarlık tarafından yapılacak denetimlerin verimli ve güvenli bir şekilde yürütülebilmesini teminen, yerinde denetim faaliyeti süresince uygun ve sabit bir mekan ile gerekli araç ve gereçleri ve teknolojik hizmetlerin gerektirdiği alt yapıyı sağlamakla yükümlüdürler.

Destek hizmeti

MADDE 26 – (1) Kurul meslek personeli tarafından talep edilmesi halinde, iç kontrol, risk yönetimi, iç denetim ve bilgi yönetim sistemlerinde çalışan personelin yardımı da dahil olmak üzere yerinde denetimler sırasında denetime tabi olanlar tarafından her türlü destek sağlanır.

(2) Bu madde kapsamında Kurul meslek personeli tarafından talep edilen destek hizmeti öncelikli olarak yerine getirilir.

ALTINCI BÖLÜM

Meslek Personelinin Yetkileri ile Mesleki Etik Kuralları

Meslek personelinin yetkileri

MADDE 27 – (1) Meslek personeli, bu Yönetmelikte belirtilen görevleri kapsamında denetime tabi gerçek ve tüzel kişiler ile bunların bağlı ortaklıkları, birlikte kontrol edilen ortaklıkları, iştirakleri, şubeleri ve temsilcilikleri, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği ve bağlı kuruluşları, Tarım Sigortaları Havuz İşletmesi A.Ş., Doğal Afet Sigortaları Kurumu, Emeklilik Gözetim Merkezi A.Ş., bankalar ve diğer finans kurumları, sigortacılık ve özel emeklilikle ilgili meslekî faaliyet icra edenler

ve diğer benzeri sivil toplum ve meslek kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden görevleri ile ilgili gerekli gördükleri her türlü bilgi ve belgeyi istemeye ve bunların tüm defter ve kayıtlarını incelemeye yetkilidirler.

Meslek personelinin sorumlulukları ve mesleki etik kurallar

MADDE 28 – (1) Meslek personeli, bu Yönetmelik kapsamında görevini yerine getirirken görevin niteliğine göre aşağıda belirtilen mesleki etik kurallara uymak zorundadır:

a) Tarafsızlık ve nesnellik; Görevlerini herhangi bir baskı, etkileme ve yönlendirme olmaksızın yerine getirmek, tarafsızlığına zarar verebilecek veya böyle bir izlenim uyandırabilecek her türlü hal ve hareketten kaçınmak ve tarafsızlığının etkilenmesi söz konusu olduğunda bu durumu ivedilikle üstlerine bildirmek, görevleriyle ilgili bilgi ve belgeleri toplarken, değerlendirenken, aktarırken ve sonuçlandırırken, önyargısız ve tarafsız şekilde hareket etmek, denetime tabi olanlar tarafından ileri sürülen bilgi, belge ve görüşleri almak ve elde ettiği diğer bilgi ve belgelerle birlikte adil, tarafsız ve nesnel bir şekilde değerlendirmek, raporlarını, denetimin amacına uygun nitelikte, süresi içinde, somut, güvenilir ve geçerli kanıtlara dayalı olarak özlü, açık, tam ve kesin olarak düzenlemek, tanzim ettiği denetim ürünlerinde yer verdikleri önlem ve tavsiyeleri gerekçeli olarak belirtmek ve denetime tâbi olanlar nezdinde aracılıkta bulunmamak,

b) Eşitlik; Görevlerini yasa önünde eşitlik ilkesine uygun olarak; dil, din, ırk, cinsiyet, tâbiyet, sosyal sınıf, yaş, evlilik, engellilik, sosyal ve ekonomik durum, siyasi düşünce ve benzeri diğer sebeplere dayanan farklılıkları gözetmeksizin yerine getirmek, herhangi bir kişiye, zümreye ya da kuruma karşı önyargılı hareket etmemek yahut bunları kayırcı veya dışlayıcı faaliyetlerde bulunmamak,

c) Dürüstlük; Çalışmalarını dürüstlük, doğruluk, dikkat ve sorumluluk duygusu içinde yürütmek, başkalarına görevleri ile ilgili olarak herhangi bir vaat veya taahhütte bulunmamak, görevlerinin saygınlığını ve güvenilirliğini zedeleyen görüntü, tavır ve davranıştan kaçınmak, kendilerine verilen görevi kapsamı ve süresi içinde yerine getirmek, suç teşkil eden diğer eylem ve işlemlere vâkif olduğunda konuyu üstlerine ve yetkili makamlara bildirmek,

ç) Gizlilik; Denetime tabi olanlarla ve yaptıkları işlemlerle ilgili gizliliğe uygun hareket etmek, kanaatlerini yetkili makamlar dışında kimseye açıklamamak, görevleri dolayısıyla öğrendikleri devlet sırrı, ticarî sır ve özel hayatın gizliliği ile ilgili bilgileri, kanunların öngördüğü durumlar dışında hiçbir kurum, kuruluş veya kişiye vermemek ve açıklamamak, görevi nedeniyle edindiği herkese açık olmayan bilgileri kendi yararına veya başkalarının yarar ve zararına kullanmamak,

d) Çıkar çatışmasından kaçınma; Görevleri sırasında ve görevleri ile ilişkili olarak kendi ve yakınlarının çıkarlarının söz konusu olabileceği her türlü durumdan kaçınmak, bunlarla ilgili olarak yapılacak işlemlere ve alınacak kararlara katılmamak ve görüş bildirmemek, yetki ve nüfuzunu kullanarak hizmetin gerekli kıldığı koşullar dışında, kurumlardan ek hizmet veya imkân talep etmemek, kamu mal ve hizmetleri ile insan kaynaklarını hizmet gerekleri dışında kullanmamak ve kullandırmamak, görevini tarafsız ve nesnel bir şekilde yürütmesini engelleyecek potansiyel veya gerçek çıkar çatışması durumunu derhal üstlerine bildirmek ve ilgili görevden çekilme talebinde bulunmak, görev, unvan ve yetkilerini kullanarak kendilerinin veya başkalarının kitap, dergi, kaset ve benzeri ürünlerinin satışını ve dağıtımını yaptırmamak, herhangi bir kurum, vakıf, dernek veya spor kulübüne yardım, bağış ve benzeri nitelikte menfaat sağlamamak,

e) Nezaket ve saygı; Onur kırıcı, küçük düşürücü ve keyfi davranışlar sergilememek, baskıcı, hakaret ve tehdit edici uygulamalarda bulunmamak, birlikte görev yaptıkları ve denetime tabi olanlara ve bunların yanında çalışan personele karşı nazik ve saygılı davranmak,

f) Yetkinlik ve meslekî özen; Görevin gerektirdiği bilgi, beceri ve deneyime sahip olmak, görevlerine azami özen ve dikkat göstermek, görevini amacına uygun bir şekilde yerine getirebilmeyi teminen meslekî bilgi, beceri ve bireysel yeteneklerini sürekli geliştirmeye gayret etmek, görevlerini yürütürken meslektaşları arasında ekip çalışmasına ve işbirliğine önem vermek ve kendisinden beklenen gerekli desteği sağlamak, denetime tabi olanların çalışma şartlarını, yerleşik mesai düzenini ve hizmet gereklerini olumsuz yönde etkileyen tutum ve davranışlardan kaçınmak, denetime tabi olanların işleyiş düzeni ile yönetim ve karar alma süreçlerine müdahale etmemek ve bu kurum ve kuruluşların yürüttüğü hizmetlerin hukuka ve etik ilkelere uygun olarak yerine getirilmesi, faaliyet ve işlemlerde hataların önlenmesi, kaynakların etkili, tutumlu ve verimli bir

şekilde kullanılması amacına yönelik olarak rehberlik ve eğitimlik hizmetlerini de, görevinin bir parçası olarak görmek.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Müşteşarlık karar ve işlemlerine ilişkin başvuru hakkı

MADDE 29 – (1) Sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerinde faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişiler, Müşteşarlıkça haklarında alınan kararların yeniden değerlendirilmesini, bu işlemleri öğrendikleri tarihten itibaren 15 gün içinde talep edebilirler. Müşteşarlık, yeniden değerlendirme talebi ile ilgili kararını 30 gün içinde başvuru sahibine bildirir.

(2) Gözetim ve denetim faaliyeti kapsamında ya da bu faaliyetlerin sonuçlarına göre Müşteşarlık tarafından yapılan işlemlere karşı adli makamlar nezdinde dava açılması ya da birinci fıkra hükmü kapsamında yeniden değerlendirme talebinde bulunulması halinde, aksi yönde karar veya hüküm verilmediği sürece mevcut uygulamaya devam edilir.

Kalite güvence sistemi ile uluslararası ilke ve standartlar

MADDE 30 – (1) Müşteşarlık, gözetim ve denetim sistemi ile denetim ürünlerinin uluslararası genel kabul görmüş ilke ve standartlara uyumunu kalite güvence sisteminin ayrılmaz bir parçası olarak değerlendirir ve gözetim ve denetim sistemi ile denetim ürünlerinin uluslararası genel kabul görmüş ilke ve standartlara uyumu konusunda yıllık olarak iç değerlendirme yapar.

(2) Müşteşarlık, gözetim ve denetim sistemi ile denetim ürünlerinin uluslararası genel kabul görmüş ilke ve standartlara uyumunun beşer yıllık dönemler itibariyle bağımsız bir analize tabi tutulmasına karar verebilir.

Kamuyu aydınlatma

MADDE 31 – (1) Müşteşarlık, gözetim ve denetim faaliyet ve politikalarının yürütülmesi ile hedeflerin açıklanması ve izlenmesi amacıyla yıllık olarak Sigortacılık ve Özel Emeklilik Sektörleri Gözetim ve Denetim Faaliyet Raporu hazırlar ve internet sitesi aracılığıyla kamuoyuna duyurur. Hazırlanan raporda, bir önceki yıla ait hedeflerin gerçekleşme derecesi ile bu hedeflerden sapmalara ilişkin değerlendirmelere de yer verilir.

(2) Müşteşarlık, kamuyu aydınlatmak amacıyla beş yıllık Sigortacılık ve Özel Emeklilik Sektörleri Gözetim ve Denetim Politika Belgesi hazırlayarak kamuoyuna duyurur.

Bilgi paylaşımı ve işbirliği

MADDE 32 – (Başlığıyla birlikte değişik:RG-27/7/2013-28720)

(1) Müşteşarlık, sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerinin gözetim ve denetiminde etkinliğin sağlanabilmesi ve sınır ötesi faaliyetler ile sistemik risklerin sektöre etkisinin izlenebilmesi amacıyla yurtiçi ve yurtdışındaki muadil gözetim ve denetim otoriteleri ve uluslararası kuruluşlar ile işbirliği yapabilir, ortak denetim ve bilgi paylaşımına ilişkin anlaşmalara taraf olabilir, uygun bir şekilde talep edilmesi kaydıyla bilgi alışverişinde bulunabilir, ortak denetim forumları oluşturabilir ve uluslararası denetim forumlarına katılabilir. Bilgi paylaşımının kapsamı sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri ile sigorta gruplarını içerir. Bir sigorta grubunda yer alan, ancak sigorta, reasürans veya emeklilik şirketi olmayan şirketlere ilişkin bilgi paylaşımı, söz konusu şirketlerin grup içindeki sigorta, reasürans veya emeklilik şirketleriyle gerçekleştirdikleri iş ve işlemleri kapsar.

(2) Müşteşarlık, bilgi gizliliğinin sağlanması kaydıyla, bilginin düzenleme ve denetime ilişkin geçerli bir amaç ve haklı bir menfaat kapsamında talep edilmesi ve kullanılmasına ilişkin gerekli tedbirleri alır; talep edilen bilgilerin kısa süre içinde ve yeterli düzeyde paylaşılmasını sağlar. Müşteşarlık, yurtiçi ve yurtdışı gözetim ve denetim otoriteleri ile uluslararası kuruluşlardan gelen bilgi taleplerini münferit olarak değerlendirebilir.

(3) Müşteşarlığın bilgi paylaşımına esas teşkil edecek amaçlar aşağıdaki konularla sınırlıdır;

a) Ruhsat talepleri,

- b) Yönetim ve kişilerin uygunluğu,
- c) Gözetim ve denetim faaliyetleri (iç denetim dahil),
- ç) Önlem alma ve yaptırım uygulamaları (idari ve adli yaptırımlar),
- d) Faaliyetin durdurulması, ruhsat iptali, tasfiye veya iflas,
- e) Yanlış sigorta uygulamaları, kara para aklama ve terörizmin finansmanının önlenmesi,
- f) Grup içi işlemler,
- g) Mali bünyeye ilişkin diğer hususlar.

(4) Müsteşarlık, bilgi paylaşımı kapsamında elde edilen bilgiyi diğer yetkili merciler ile gözetim ve denetim otoriteleri ile paylaşabilmek veya talep edilme amacı dışında kullanabilmek ya da elde edilen bilgileri kullanarak şirket hakkında işlem yapabilmek için bilgi temin edilen gözetim ve denetim otoritesinin onayını alır.

(5) Müsteşarlık, bilgi paylaşımı kapsamında elde edilen gizli bilgilerin yetkili mercilerle paylaşılmasının gerekli olduğu durumlarda, gizliliğe ilişkin gerekli tedbirlerin alınması ve bilginin elde edilme amacına uygun olarak kullanılmasını sağlamak kaydıyla, bilgi temin edilen gözetim ve denetim otoritesine durumu bildirir ve bilgi paylaşımına ilişkin onayını talep eder. Bilgi temin edilen gözetim ve denetim otoritesinin gizli bilginin paylaşılmasına onay vermediği durumlarda Müsteşarlık, elde edilen bilginin kendi içinde muhafaza edilmesi için gerekli tedbirleri alır.

(6) Müsteşarlık yurtiçi ve yurtdışındaki sigorta grupları ve finansal holdingler ile şirketleri önemli ölçüde etkileyebilecek kararlar hakkında ilgili gözetim ve denetim otoritelerini bilgilendirir.

(7) Müsteşarlık, grup risklerinin değerlendirilmesi ve denetiminden sorumlu otorite olduğu durumlarda, yurtiçi ve yurtdışı gözetim ve denetim otoriteleri ile işbirliği ve koordinasyonu sağlamak üzere gerekli işlemleri yürütmeye yetkilidir.

Danışmanlık hizmeti satın alınması

MADDE 33 – (1) Müsteşarlık, gözetim ve denetim faaliyetini yerine getirirken, gerekli hallerde danışmanlık hizmeti alabilir.

(2) Birinci fıkra kapsamında yapılan hizmet alımları ve danışmanlık hizmetlerinin yerine getirilmesi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu çerçevesinde yapılır.

Denetim rehberlerinin hazırlanması

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) 21 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen denetim rehberleri Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içinde tamamlanır.

Yürürlük

MADDE 34 – (1) Bu Yönetmeliğin 31 inci maddesi 1/1/2012 tarihinde, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 35 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

	Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı	
	14/9/2011	28054	
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayınılandığı Resmî Gazetelerin		Değiştirilen Maddeler
	Tarihi	Sayısı	
1.	27/7/2013	28720	Madde 4. 32

BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, kişilerin bireysel emeklilik sistemine girmesine, emeklilik sözleşmesinin düzenlenmesinden sona ermesine kadar geçen süreçte emeklilik sözleşmesine taraf olanların hak ve yükümlölüklerine ve bireysel emeklilik sisteminin işleyişine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (Değişik:RG-27/12/2018-30638)

(1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) **(Mülga:RG-6/5/2021-31476)** (...)

b) **(Değişik:RG-6/5/2021-31476)** Bakanlık: Kurumun ilişkili olduğu Bakanlığı,

c) Başlangıç dönemi: Kanunun ek 2 nci maddesi kapsamında, çalışanın, emeklilik planına dâhil olduğunun kendisine bildirildiği tarihten itibaren cayma hakkını kullanabileceği süreyi,

ç) Bireysel emeklilik hesabı: Emeklilik sözleşmesi çerçevesinde katılımcı ad ve hesabına ödenen katkılar ve bu katkılara ilişkin her türlü getirinin sözleşme bazında izlendiği hesabı,

d) Birikim: Devlet katkısı ve buna ilişkin getiriler hariç, katılımcının bireysel emeklilik hesabında bulunan toplam tutarı,

e) Çalışan: Kanunun ek 2 nci ve geçici 2 nci maddeleri kapsamında bir emeklilik planına dâhil edilen katılımcıyı,

f) Devlet katkısı: Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmelikte tanımlanan devlet katkısını,

g) Devlet katkısı hesabı: Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmelikte tanımlanan devlet katkısı hesabını,

ğ) Düzensiz ödeme: **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumca belirlenecek usul ve esaslara göre düzenli olmadığı tespit edilen katkı payı ödemelerini,

h) Emeklilik gözetim merkezi: **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumca emeklilik gözetim merkezi olarak görevlendirilen tüzel kişiyi,

ı) Emeklilik planı: Emeklilik sözleşmesinin uygulama biçimini belirleyen teknik esasları,

i) Emeklilik sözleşmesi: 4632 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında düzenlenen sözleşmeyi,

j) Fon: Emeklilik yatırım fonunu,

k) Fona ilişkin zorunlu giderler: Fonun olağan faaliyetleri çerçevesinde ödenmesi zorunlu olan ve giderin gerçekleştirilmesinden kaçınılması mümkün bulunmayan; tescil ve ilan giderleri, saklama hizmeti giderleri, bağımsız denetim giderleri, Kamuyu Aydınlatma Platformu giderleri, portföy yönetim ücretleri, fon portföyüne yapılan işlemler için katılan aracılık komisyonları ve endeks lisans ücretleri ile **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumca zorunlu olduğu belirlenen diğer giderleri,

l) Giriş bilgi formu: Bireysel emeklilik sisteminin işleyişine ilişkin önemli hususlar hakkında katılımcıya, işverene veya sponsora bilgi vermek için hazırlanan ve içeriği **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumca belirlenen formu,

m) **(Değişik:RG-6/5/2021-31476)** Elektronik iletişim aracı: Kısa mesaj, elektronik posta, telefon, faks, çağrı merkezleri, otomatik arama makineleri, akıllı ses kaydedici sistemler, emeklilik gözetim merkezi veya şirket tarafından ilgisine talep veya bildirim iletimi, bilgi ve belge erişimi sağlamak üzere

oluşturulan internet sitesi, mobil uygulama veya e-Devlet kimlik doğrulama hizmeti kullanılarak elektronik ortamda gönderilen veri, ses ve görüntü içerikli iletilere ilişkin saklanabilir her türlü iletişim yöntemini,

n) İşveren: 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamındaki işveren ve işveren vekillerini,

o) İşyeri: 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamındaki işyerini,

ö) **(Değişik:RG-6/5/2021-31476)** Kalıcı veri saklayıcısı: Emeklilik sözleşmesi ve/veya sertifikasının taraf ve ilgilileri arasında gönderilen bilgiyi, bu bilginin amacına uygun olarak makul bir süre incelemesine elverecek şekilde kaydedilmesini ve değiştirilmeden kopyalanmasını sağlayan ve bu bilgiye aynen ulaşılmasına imkân veren kısa mesaj, elektronik posta, internet, disk, CD, DVD, hafıza kartı, e-Devlet kimlik doğrulama hizmeti kullanılarak erişim sağlanan elektronik ortam ve benzeri her türlü araç veya ortamı,

p) Kanun: 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununu,

r) Katılımcı: Emeklilik sözleşmesine göre ad ve hesabına şirket nezdinde bireysel emeklilik hesabı açılan gerçek kişiyi,

s) Katılımcı ad ve hesabına ödeme yapan kişi: Bireysel veya gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesi kapsamında ilgili bireysel emeklilik hesabına katılımcı ad ve hesabına katkı payı ödemesi yapan kişiyi,

ş) Katkı payı: Emeklilik sözleşmesine göre şirkete ödenen, giriş aidatı hariç, tasarrufa yönelik tutarı,

t) **(Değişik:RG-6/5/2021-31476)** Kurul: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,

u) Mesafeli satış: Şirketin internet sitesi, şirketin çağrı merkezi, şirketçe yetkilendirilen çağrı merkezi, şirketçe yetkilendirilen kuruluşun internet sitesi veya **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumca uygun görülen diğer yöntemler aracılığıyla ilgisine göre katılımcı, sponsor veya işveren ile karşı karşıya gelmeksizin yapılan emeklilik sözleşmesi satışlarını,

ü) Sertifika: Çalışanın dahil edildiği emeklilik planına istinaden açılan otomatik katılım sertifikasını, Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında istihdam ilişkisine dayalı olarak kurulan grup emeklilik sözleşmesine istinaden açılan işveren grup emeklilik sertifikasını veya Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında katılımcı adına bir sponsor tarafından kurulan grup emeklilik sözleşmesine istinaden açılan sertifikayı,

v) Sponsor: Bir gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesine göre katılımcı adına katkı payı ödeyen veya katkı payının ödenmesine aracılık eden işveren harici kişiyi,

y) Şirket: 4632 sayılı Kanuna göre kurulmuş emeklilik şirketini,

z) Teklif formu: Emeklilik planına, plan kapsamında sunulan fonlara, yapılan kesintilere, katkı payı tutarına, emeklilik sözleşmesinin taraflarına ve katılımcının yatırım tercihlerine ilişkin hususlar ile benzeri bilgileri içeren formu,

aa) **(Ek:RG-6/5/2021-31476)** Bireysel Emeklilik Fon Alım Satım Platformu (BEFAS): İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. tarafından işletilen emeklilik yatırım fonu paylarının alım satımının yapılacağı merkezi elektronik platformu,

bb) **(Ek:RG-6/5/2021-31476)** Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Emeklilik Sözleşmesi ve Bireysel Emeklilik Sistemine Giriş

Emeklilik sözleşmesi türleri ve tarafları

MADDE 4 – (Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-17/12/2016-29921)¹

(1) Emeklilik sözleşmesi bireysel veya grup emeklilik sözleşmesi olarak yapılabilir. Grup emeklilik sözleşmesi, işveren grup emeklilik sözleşmesi olarak veya bu maddenin üçüncü fıkrası dâhilinde yer

¹ Bu değişiklik 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe girer.

alan kategorilere göre gruba bağı bireysel emeklilik sözleşmesi olarak düzenlenir. **(Mülga cümle:RG-27/12/2018-30638)² (...)**

(2) Bireysel emeklilik sözleşmesi, bireysel emeklilik planına bağı olarak düzenlenen ve şirket ile katılımcının taraf olarak yer aldığı emeklilik sözleşmesidir.

(3) Gruba bağı bireysel emeklilik sözleşmesi;

a) Kanunun Ek 2 nci ve Geçici 2 nci maddeleri kapsamında şirket ile işverenin düzenlediğı emeklilik sözleşmesi,

b) Bir grup emeklilik planına bağı olarak düzenlenen ve şirket ile katılımcının taraf olarak yer aldığı emeklilik sözleşmesi,

c) Katılımcılardan bizzat veya yetkili organları vasıtasıyla onay alan sponsorun katılımcılar adına katkı payı ödediğı veya katkı payının ödenmesine aracılık ettiğı ve katılımcılar adına sponsor ile şirketin taraf olarak yer aldığı emeklilik sözleşmesi kategorilerinde düzenlenebilir.

(4) İşveren grup emeklilik sözleşmesi, bir istihdam ilişkisine dayalı olarak bir işveren ile şirket arasında imzalanan ve katılımcı adına işveren tarafından katkı payı ödenen emeklilik sözleşmesidir.

(5) Bireysel ve gruba bağı bireysel emeklilik sözleşmelerinde, işverenler bu sözleşmeler kapsamında yalnızca katkı payı ödemelerine ilişkin operasyonel işlemlerde aracılık yapabilir.

(6) Emeklilik gelir sözleşmesi, emeklilik hakkını kullanan ve bireysel emeklilik hesabındaki tutarların tamamını veya bir kısmını bireysel emeklilik sistemi dâhilinde programlı geri ödeme seçeneğı ile almayı tercih eden katılımcılar için plan değışikliği yolu ile emeklilik sözleşmesinin tadil edilmiş şeklidir.

Bilgilendirme, teklif ve sözleşmenin düzenlenmesi

MADDE 5 – (1) Şirket, bireysel emeklilik sistemine girmek isteyenlere, sisteme girme kararını etkileyebilecek hususlar hakkında bilgi verir; dürüstlük ilkeleri çerçevesinde, emeklilik sözleşmesinin müzakeresi ve düzenlenmesi sırasında katılımcıya veya varsa **(Değışik ibare:RG-17/12/2016-29921)³ sözleşmeyi düzenleyen sponsora veya işverene** sistemin işleyişine ilişkin teknik konularda yardımcı olur, tarafların hak ve yükümlölüklerine ilişkin gerekli her türlü bilgiyi sağlar, yanıltıcı her türlü hâl ve davranıştan kaçınır. **(Ek cümle:RG-17/12/2016-29921)⁽³⁾ (Değışik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurum ilgililere yapılacak bilgilendirmenin asgari içeriğini ve yöntemini belirler.

(2) Şirket, kişinin emekliliğe yönelik beklentilerine, gelir düzeyine ve yaşına uygun bir emeklilik planı teklifi sunar. **(Mülga cümle:RG-17/12/2016-29921)⁽³⁾ (...)** **(Mülga cümle:RG-17/12/2016-29921)⁽³⁾ (...)**

(3) **(Değışik:RG-6/5/2021-31476)** İlgisine göre katılımcı, sponsor veya işveren Kurumca belirlenen belgeleri doldurup imzalar veya elektronik iletişim araçları ile onaylar. Şirket tarafından belgelerin birer örneğı kalıcı veri saklayıcısı ile ilgilinin erişimine sunulur. Şirket, ilgili belgeleri matbu olarak veya kalıcı veri saklayıcısıyla muhafaza eder. Şirket tarafından aşağıdaki hususlarda katılımcıya bilgilendirme yapılır:

a) Katılımcının elektronik iletişim araçları ile bilgi ve belgelere erişebileceğı.

b) Katılımcının tercih etmesi durumunda söz konusu belgeleri matbu olarak veya tercih edeceği bir elektronik iletişim aracı ile alabileceğı.

(4) **(Değışik:RG-17/12/2016-29921)⁽³⁾** İşveren grup emeklilik sözleşmesinde, **(Değışik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumca belirlenen belgeler işveren tarafından doldurulup imzalanır veya **(Değışik ibare:RG-6/5/2021-31476)** elektronik iletişim araçları ile onaylanır. İşveren tarafından tüm katılımcılar için ortak bir fon veya fon dağılımı belirlenebilir. Katılımcının kendi adına gruba bağı bireysel emeklilik sözleşmesi açması için işverene yetki verdiğinin işveren tarafından şirkete belgelendirilmesi durumunda katılımcıdan herhangi bir imza veya **(Değışik ibare:RG-6/5/2021-31476)** elektronik iletişim araçları ile onay alınmadan da işveren grup emeklilik sertifikası ile aynı koşulları haiz 4 üncü maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendi kapsamında gruba bağı bireysel emeklilik sözleşmesi açılabilir.

(5) Şirket, mesafeli satış yoluyla düzenlediğı sözleşmeler dahil tüm emeklilik sözleşmeleriyle ilgili olarak mevzuatta belirtilen bilgilendirmenin usulüne uygun olarak yapıldığını ispatla yükümlüdür.

(6) Emeklilik sözleşmesinin akdedilmesine aracılık edecek kişilerin, geçerli bir bireysel emeklilik aracılığı lisansının bulunması zorunludur.

² Bu değışiklikler yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

³ Bu değışiklik 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe girer.

(7) **(Ek:RG-17/12/2016-29921)⁴ (Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumun belirleyeceği usul ve esaslar dâhilinde katılımcı belirli bir süre için sözleşmede ve fonlarda devam etmeyi sözleşmede taahhüt edebilir.

Mesafeli satış yoluyla sözleşme düzenlenmesi

MADDE 6 – (Değişik:RG-27/12/2018-30638)⁵

(1) Mesafeli satışta şirket, ilgisine göre katılımcı, sponsor veya işvereni 5 inci madde hükümlerine uygun şekilde bilgilendirir ve uygun bir emeklilik planı teklifi sunar. Teklif aşamasında ilgisine göre katılımcı, sponsor veya işverene standart fona ve diğer fonlara ilişkin bilgi verilir ve tercihine göre işlem yapılır. Herhangi bir tercihte bulunulmaması durumunda birikim standart fonda yatırıma yönlendirilir. İlgisine göre katılımcı, sponsor veya işveren, emeklilik sözleşmesine, emeklilik planına ve sisteme ilişkin gerekli bilgilerin kendisine verildiğini teyit ederek teklifi **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476) elektronik iletişim araçları** ile onaylar ve bu şekilde emeklilik sözleşmesi akdedilmiş olur. Onay işlemi gerçekleşmemiş tekliflere dayanılarak düzenlenen sözleşmeler yürürlüğe girmez ve şirketçe bunlar için hiçbir tahsilat yapılamaz. Şirket, onay işleminden hemen sonra **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumca belirlenen belgeleri ilgisine göre katılımcı, sponsor veya işverenin tercihi doğrultusunda matbu veya kalıcı veri saklayıcısı olarak ilgilinin erişimine sunar ve internet sitesinde güvenli alandan erişimine imkân sağlar. Standart fondan ayrılmayı talep eden katılımcıya, tercih etmesi halinde, 10 uncu madde hükümleri çerçevesinde, sonucu bağlayıcı olmamak kaydıyla, şirket tarafından risk profil anketi sunulur.

(2) **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumca uygun görülmeyen sözleşme türleri, emeklilik planları ve fonlar mesafeli satışa konu edilemez.

Sözleşmenin yürürlüğe girmesi ve cayma hakkı

MADDE 7 – (Değişik:RG-17/12/2016-29921)⁽⁴⁾

(1) Emeklilik sözleşmesi şirket tarafından reddedilmediği takdirde, varsa blokaj süresinin tamamlanmasını müteakip, katkı payı olarak yapılan ilk ödemenin şirket hesaplarına nakden intikal ettiği tarihte yürürlüğe girer. Şirket tarafından katılımcının hesabına yapılan ödemeler katkı payı olarak dikkate alınmaz ve ancak sözleşme yürürlüğe girdikten sonra gerçekleştirilebilir. Teklifin şirket tarafından reddedilmesi halinde, verilen ödeme talimatları iptal ettirilir ve varsa yapılan tüm ödemeler hiçbir kesinti yapılmadan beş iş günü içinde ödeyene iade edilir. Sözleşme, yürürlüğe girmediği sürece şirketçe reddedilebilir.

(2) Emeklilik gelir sözleşmeleri, Kanunun Geçici 1 inci maddesi kapsamında yapılan aktarımlarla kurulan sözleşmeler, başka şirketten aktarımla kurulan sözleşmeler ile hak kazanılan birikimin transfer yoluyla aktarılması işlemleri hariç, ilgisine göre katılımcı, sponsor veya işveren, **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumca belirlenen belgelerin imzalanmasını veya onaylanmasını müteakip iki ay içinde cayma hakkına sahiptir. Cayma halinde durum, güvenli elektronik iletişim araçlarıyla yahut postayla şirkete bildirilir. Cayma bildiriminin şirkete ulaştığı tarih itibarıyla cayma hakkı kullanılmış sayılır. En geç cayma bildiriminin şirkete ulaşmasını takip eden iş günü verilen ödeme talimatları iptal ettirilir ve katılımcının bireysel emeklilik hesabında bulunan birikim bildirimin şirkete ulaşmasını müteakip on iş günü içinde ödeyene iade edilir. Bu kapsamda, şirketçe fon toplam gider kesintisi haricinde yapılan diğer tüm kesintiler de aynı süre içinde ilgiliye iade edilir. **(Mülga cümle:RG-27/12/2018-30638)⁽⁵⁾**

(3) Katılımcının sisteme giriş tarihi, yürürlükte bulunan sözleşmeleri arasında, sisteme giriş tarihi açısından 4 üncü maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendine göre kurulanlar hariç en eski tarihli sözleşme dikkate alınarak belirlenir. İşveren grup emeklilik sözleşmesinde, gruba sonradan dâhil olan ve başka bir emeklilik sözleşmesi bulunmayan katılımcının sisteme giriş tarihi, ilgili grup emeklilik planına göre katılımcı ad ve hesabına katkı payı olarak yapılan ilk ödemenin şirket hesaplarına nakden intikal ettiği tarihtir. Bireysel emeklilik sistemine hayat sigortalarından yapılanlar dâhil Kanunun Geçici 1 inci maddesi kapsamında yapılan aktarımlarda katılımcının sisteme giriş tarihi, aktarım tarihinden aktarılan süre kadar geçmişe gidilerek bulunan tarih olarak düzenlenir.

⁴ Bu değişiklik 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe girer.

⁵ Bu değişiklikler yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

(4) **(Değişik:RG-6/5/2021-31476)** Şirket, emeklilik sözleşmesini veya sertifikasını yürürlük tarihinden itibaren on iş günü içinde kalıcı veri saklayıcısı ile ilgilinin erişimine sunar ve elektronik iletişim araçlarıyla veya matbu olarak ilgisine gönderir. İşveren grup emeklilik sertifikası, grup emeklilik planının genel esasları ile sistemin işleyişine ilişkin temel bilgileri içerir. Şirket, emeklilik sözleşmesinin ve işveren grup emeklilik sertifikasının belirtilen süre içinde ve usulüne uygun olarak gönderildiğini ispatla yükümlüdür.

Emeklilik planı

MADDE 8 – (1) Emeklilik planı, plan kapsamında katılımcıya sunulan fonlara, giriş aidatına, yönetim gider kesintilerine ve fon toplam gider kesintilerine dair bilgileri, bunlara ilişkin hesaplamaları ve emeklilik sözleşmesinin uygulanmasına dair diğer teknik esasları içerir. Emeklilik planı, bireysel emeklilik planı **(Değişik ibare:RG-17/12/2016-29921)⁶⁽²⁾** grup emeklilik planı veya emeklilik hakkını kullanmak

isteyen katılımcılara sunulan emeklilik gelir planı olarak düzenlenebilir. **(Ek cümle:RG-17/12/2016-29921)⁶** Emeklilik gelir planlarında ayrıca programlı geri ödemeye ilişkin bilgilere yer verilir.

(2) **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurum, emeklilik planında mevzuata aykırı bulunan veya katılımcının ve varsa **(Değişik ibare:RG-17/12/2016-29921)⁶** sponsorun veya işverenin hak ve menfaatlerinin korunması açısından uygulanmasında sakınca görülen hususların değiştirilmesini isteyebilir; emeklilik planına ek olarak, harcama ve kârlılık analizleri ile benzeri diğer bilgilerin **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kuruma gönderilmesini talep edebilir.

(3) Emeklilik planları emeklilik gözetim merkezi nezdinde işletilen elektronik plan tanımlama (e-plan) sisteminde kayıt altına alınır. **(Ek cümle:RG-17/12/2016-29921)⁶** 01/07/2017 tarihinden sonra satışa konu olan bireysel ve grup emeklilik planları, toplamda 30 adedi geçemez. **(Ek cümle:RG-27/12/2018-30638)⁷** **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurul, plan sayısını 5 katına kadar artırmaya veya yarısına kadar azaltmaya yetkilidir.

Katkı payının yatırıma yönlendirilmesi

MADDE 9 – (1) Katkı payı, şirket hesaplarına nakden intikalini takip eden en geç ikinci iş gününde **(Değişik ibare:RG-17/12/2016-29921)⁶** sözleşme kapsamında tanımlı fonlar için gerekli talimatlar verilerek yatırıma yönlendirilir.

(2) Şirket hesaplarına intikal etmekle birlikte, kime ait olduğu tespit edilemeyen ödemeler, intikal tarihini müteakip iki iş günü içinde kaynağına iade edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Emeklilik Sözleşmesi Taraflarının Hakları ve Yükümlülükleri

Fon dağılımı ve değişikliği

MADDE 10 – **(Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-17/12/2016-29921)⁶**

(1) **(Değişik:RG-27/12/2018-30638)⁴** Fon dağılımı ilgisine göre katılımcının, sponsorun veya işverenin tercihinin göre belirlenir. Sözleşme kuruluş aşamasında herhangi bir tercihte bulunulmaması durumunda birikim öncelikle standart fonlarda yatırıma yönlendirilir. Standart fondan ayrılmayı talep eden katılımcılara, tercih etmesi halinde, sonucu bağlayıcı olmamak kaydıyla, şirket tarafından risk profil anketi sunulur. **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurum, risk profil anketinin asgari içeriğini, sunulma sıklığını ve zamanını belirler.

(2) İlgisine göre katılımcı, sponsor veya işveren ilgili sözleşme için fon tercih ve fon dağılım değişikliği hakkını şirket aracılığıyla **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Sermaye Piyasası Kurulu tarafından portföy yöneticiliği yapmak üzere yetkilendirilmiş kuruluşlara devredebilir. **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurum bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirler.

(3) Bireysel emeklilik hesabındaki birikimin ve ödenen katkı paylarının fonlar arasındaki dağılım oranları veya tutarları, bir yılda azami **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** on iki kez değiştirilebilir. **(Ek:RG-28/3/2023-32146)** Şu kadar ki, katılımcı her fon dağılımı değişikliğinde, BEFAS üzerinden

⁶ Bu değişiklik 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe girer.

⁷ Bu değişiklikler yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

sunulan fonlar dâhil olmak üzere azami yirmi fon tercihinde bulunabilir. Fon tercih ve fon dağılım değişikliği hakkının şirket aracılığıyla portföy yönetim şirketine devredilmesi durumu hariç olmak üzere değişiklik talebi, şirkete yazılı olarak veya şirketin çağrı merkezinden yahut şirketin internet sitesinde katılımcı, sponsor veya işveren adına oluşturulan güvenli sayfadan veya diğer **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** elektronik iletişim araçları ile yapılır ve şirket değişiklik talebini, talebin ulaştığı tarihi müteakip iki iş günü içinde gerekli talimatları vermek suretiyle gerçekleştirir. Fon dağılım değişikliği talebi talep sahibince **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumca belirlenecek esaslara göre iptal edilebilir. Bu kapsamda iptal edilen talepler için katılımcının fon dağılım değişikliği hakkı kullanılmış sayılmaz. Fon dağılım değişikliği talebine ilişkin olarak fonlarla ilgili devam eden alım-satım hareketi olan kayıtlarda fon dağılım değişikliği işlemi alım-satım işlemlerinin tamamlandığı tarihten sonra başlar.

(4) Şirket, fon dağılımı değişikliği işleminin mümkün olan en kısa sürede gerçekleştirilmesini teminen, alış yapılacak fonların alım talimatı tarihlerini, satışı yapılacak fonların nakde dönüştürülme sürelerini dikkate alarak belirler. Değişiklik işlemleri değişikliğe konu fonlardan valör süresi en uzun olana göre belirlenen tarihte tamamlanır. Şirket, katkı paylarının fonlar arasında paylaştırılması sırasında ortaya çıkan artık değeri en aza indirmek üzere gerekli tedbirleri alır.

Emeklilik planı değişikliği

MADDE 11 – (Değişik:RG-6/5/2021-31476)

(1) Emeklilik planı bir yılda azami dört kez değiştirilebilir. Bu yöndeki değişiklik talebi, şirkete yazılı olarak veya elektronik iletişim araçlarıyla yapılır. Şirketin uygun görmesi halinde yeni emeklilik planına, plan değişiklik talebinin şirkete ulaşmasını müteakip on iş günü içinde geçiş yapılır ve tadil edilen emeklilik sözleşmesi/sertifikası on iş günü içinde kalıcı veri saklayıcısı ilgilinin erişimine sunulur. İlgilinin talebi halinde, belgeler ayrıca elektronik iletişim araçlarıyla gönderilir.

Birikimin aktarımı

MADDE 12 – (1) Bir şirketle, başka şirketten aktarımla düzenlenenler hariç, akdedilmiş bir emeklilik sözleşmesi kapsamındaki birikimin **(Ek ibare:RG-17/12/2016-29921)⁸⁽²⁾ ve devlet katkısı hesabındaki tutarların** başka bir şirkete aktarılabilmesi için sözleşmenin, yürürlük tarihinden itibaren en az iki yıl süreyle şirkette kalması gerekir. Başka şirketten aktarımla düzenlenmiş sözleşmenin tekrar aktarıma konu olabilmesi için ise ilgili şirkette en az bir yıl kalması gerekir. Aktarım, birikimin ve devlet katkısı hesabına ilişkin tutarın tamamını kapsayacak şekilde yapılır. 19 uncu maddeye göre yapılan transfer yoluyla aktarımlarda bu fıkra hükmü uygulanmaz.

(2) **(Değişik:RG-17/12/2016-29921)⁽⁸⁾** Aktarım talebi, 13 üncü madde hükümlerine göre ilgisine göre katılımcı, sponsor veya işveren tarafından yapılır.

(3) **(Değişik:RG-27/12/2018-30638)⁹ (Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurum, bu madde kapsamındaki aktarıma ilişkin usul ve esasları belirler.

(4) **(Mülga:RG-27/12/2018-30638)⁽⁹⁾**

(5) **(Mülga:RG-27/12/2018-30638)⁽⁹⁾**

(6) **(Mülga:RG-27/12/2018-30638)⁽⁹⁾**

Hakların kullanımı

MADDE 13 – (1) (Değişik:RG-28/3/2023-32146) Bireysel emeklilik sözleşmesinde ve gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesinde, sözleşmeden doğan haklar kural olarak katılımcı tarafından kullanılır. 26/C maddesi hükümleri saklı kalmak şartıyla, bu sözleşmelerde, sistemden ayrılma ve emeklilik hakkı hariç diğer hakların katılımcı ad ve hesabına katkı payı ödeyen kişiler **(Ek ibare:RG-17/12/2016-29921)¹⁰, sponsor veya işveren** tarafından kullanılması kararlaştırılabilir. **(Ek cümle:RG-17/12/2016-29921)⁽¹⁰⁾ (Mülga cümle:RG-27/12/2018-30638)¹¹**

⁸ Bu değişiklik 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe girer.

⁹ Bu değişiklikler yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

¹⁰ Bu değişiklik 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe girer.

¹¹ Bu değişiklikler yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

(2) **(Değişik birinci cümle:RG-27/12/2018-30638)**⁽¹¹⁾ İşveren grup emeklilik sözleşmesinde, hak kazanma süresi tanımlanmışsa, fon dağılımı değişikliği ve emeklilik planı değişikliği hakları, 18 inci maddeye göre belirlenen hak kazanma süresi sonuna kadar kural olarak işveren tarafından kullanılır. Emeklilik sözleşmesinde belirtilmesi koşuluyla, **(Değişik ibare:RG-17/12/2016-29921)**⁽¹⁰⁾ işveren, fon dağılımı değişikliği hakkının kullanımını katılımcıya devredebilir. Katılımcının kabul etmesi durumunda, bu fıkrada belirtilen haklar, hak kazanma süresi tamamlandıktan sonra da **(Değişik ibare:RG-17/12/2016-29921)**⁽¹⁰⁾ işveren tarafından kullanılabilir. **(Ek cümle:RG-17/12/2016-29921)**⁽²⁾ **(Mülga cümle:RG-27/12/2018-30638)** ⁽¹¹⁾

(3) **(Ek:RG-28/3/2023-32146)** Kanun çerçevesinde, emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, sandık, tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu veya sair ticaret şirketlerden bireysel emeklilik sistemine aktarım yapan üyeler, emeklilik hariç tüm hak ve alacağını hizmet sunucusuna devredebilir.

Katkı payının değiştirilmesi ve ödemeye ara verme

MADDE 14 – (1) Emeklilik sözleşmesi süresi içinde katkı payı tutarı ve ödeme dönemi değiştirilebilir. (2) Emeklilik sözleşmesine göre ödenmesi öngörülen katkı paylarının vadesinde ödenmesi esastır. Ancak, emeklilik sözleşmesi süresi içinde katkı payı ödenmesine ara verilebilir. Vadesinde ödenmeyen katkı payının ödeme tarihini müteakip üç ay içinde, ilgili hesaba herhangi bir ödeme yapılmaması durumunda, ilgili sözleşmede ödemeye ara verildiği kabul edilir. **(Mülga cümle:RG-17/12/2016-29921)**⁽²⁾ (...)

Sistemden ayrılma

MADDE 15 – (Değişik:RG-17/12/2016-29921)⁽¹⁰⁾

(1) Emeklilik sözleşmesini emekliliğe hak kazanmadan veya emeklilik hakkını kazanmış olduğu halde bu hakkı kullanmadan sona erdirmesi halinde katılımcı, sona erdirilen sözleşme bakımından bireysel emeklilik sistemine giriş tarihinden kaynaklanan süreye ilişkin haklarını kaybeder.

(2) **(Değişik birinci cümle:RG-6/5/2021-31476)** Şirket, elektronik iletişim araçları ile veya matbu şekilde yapılan ayrılma talebinin kendisine ulaştığı tarihten itibaren beş iş günü içinde, ayrılma bilgi ve talep formu ile hesap bildirim cetvelini elektronik iletişim araçları ile iletir. **(Değişik ikinci cümle:RG-6/5/2021-31476)** Şirket, isteyen katılımcının ayrılma bilgi ve talep formu ile hesap bildirim cetvelini şirketin internet sitesinde kendi adına oluşturulan güvenli sayfadan alabilmesi için gerekli altyapıyı hazırlar. **(Değişik üçüncü cümle:RG-6/5/2021-31476)** Katılımcı ilgili mevzuat düzenlemelerine göre temin edilmesi gereken tüm evrak ile ayrılma bilgi ve talep formunu; imzalayarak posta yoluyla veya onaylayarak elektronik iletişim araçlarıyla eksiksiz olarak şirkete ulaştırır ve ilgili bilgi ve belgelerin şirkete ulaştığı tarihten itibaren yirmi iş günü içinde bireysel emeklilik hesabındaki birikim ve devlet katkısı hesabındaki varsa hak kazanılan tutarlar şirket tarafından katılımcının belirttiği hesaba ödenir. Daha sonra intikal eden devlet katkısı tutarlarından katılımcının varsa hak kazandığı tutarlar da intikal tarihini takip eden beş iş günü içinde katılımcının belirttiği hesaba ödenir. **(Mülga cümle:RG-27/12/2018-30638)**⁽¹¹⁾ Katılımcının sözleşmesine ait fon paylarına ilişkin son satım talimatının verildiği tarih, sözleşmenin sonlandığı tarih olarak kabul edilir. Katılımcının hesabında herhangi bir fon payı bulunmaması durumunda ayrılma talebinin şirkete ulaştığı tarihi takip eden iş günü ilgili sözleşme sonlanmış kabul edilir.

(3) Mesafeli satış yoluyla düzenlenen sözleşmelerde, ilgisine göre katılımcının, sponsorun veya işverenin, sözleşmenin tesis edilmesini sağlayan yöntemle ayrılma işlemlerini gerçekleştirebilmesi esastır. Ancak, ayrılmaya ilişkin tüm işlemler ilgilinin bu Yönetmelik kapsamında tercih ettiği yöntemle de yürütülebilir.

(4) Katılımcının maluliyet hali nedeniyle sistemden ayrılma talebinde bulunabilmesi için sosyal güvenlik mevzuatına göre maluliyet gelirine hak kazandığına dair belgeyi veya sosyal güvenlik mevzuatında belirlenen koşullara göre maluliyet halinin oluştuğunu gösteren, resmi sağlık kuruluşlarından alınmış bir belgeyi şirkete vermesi gerekir. Maluliyet halinin her durumda emeklilik sözleşmesi yürürlüğe girdikten sonra oluşmuş olması şarttır.

(5) **(Değişik:RG-28/3/2023-32146)** Katılımcının vefat etmesi halinde birikimleri ve varsa devlet katkısı hesabındaki tutar, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla varsa emeklilik sözleşmesinde belirtilen lehdarlara veya kanunî mirasçılara ilgili bilgi ve belgelerin şirkete ulaştığı tarihten itibaren yirmi iş günü içinde ödenir.

(6) Katılımcının talebi halinde, emeklilik hakkı kazanılmış olmakla birlikte bu hak kullanılmadan sözleşmenin sonlandırılması mümkündür. Bu durumda sistemden ayrılmaya ilişkin hükümler uygulanır.

(7) Bu madde kapsamında yapılacak işlemlerde, katılımcının devlet katkısı hesabındaki hak kazanılmayan tutarlara ve varsa katılımcının hesabına henüz intikal etmemiş devlet katkısına ilişkin olarak bireysel emeklilik sisteminde devlet katkısı hakkındaki mevzuat hükümleri uygulanır.

(8) Sistemden ayrılma işlemlerinin geciktirilmesinden kaynaklanan varsa fon birim fiyatında düşüş gerçekleşmesi sonucu oluşan katılımcı zararı, şirket tarafından fon getiri kaybı hesaplanarak karşılanır. **(Mülga cümle:RG-27/12/2018-30638)**¹²

(9) **(Ek:RG-6/5/2021-31476)** Emeklilik gözetim merkezi;

a) e-Devlet kimlik doğrulama hizmeti kullanılarak erişilen güvenli alan üzerinden cayma, aktarım, ayrılma ve emeklilik işlemlerine dair talep, bilgi ve belgelerin başvuru sahipleri ile şirketler arasında iletilmesine ve hak sahiplerince aranmayan paralara ilişkin bilginin şirketler adına ilgililere iletilmesine aracılık edebilir.

b) Vefat eden katılımcıların lehtarlarına ve hak sahiplerine e-devlet aracılığıyla bildirim yapılabilir ve lehtarlar ile yasal varislere, vefat edenlerin emeklilik sözleşmesi olup olmadığına dair sorgulama hizmeti verebilir.

(10) **(Ek:RG-6/5/2021-31476)** Kurum, dokuzuncu fıkra kapsamındaki faaliyetlerin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirler.

Emekliliğe hak kazanma ve birikimin ödenmesi

MADDE 16 – (Değişik:RG-27/12/2018-30638)⁽¹²⁾

(1) Katılımcı, bireysel emeklilik sistemine giriş tarihinden itibaren en az on yıl sistemde bulunmak koşuluyla 56 yaşını tamamladıktan sonra emekliliğe hak kazanır. Emeklilik gelir sözleşmesine dönüştürülen sözleşmelerde geçirilmiş süreler ile emeklilik gelir sözleşmesinde geçirilen süreler emekliliğe esas süre hesaplamasında dikkate alınmaz.

(2) Birden fazla emeklilik sözleşmesi bulunan katılımcı, sözleşmelerinden herhangi birinden emeklilik hakkını elde ettiği tarih itibarıyla;

a) Emeklilik hakkını kazandığı sözleşmenin bulunduğu şirkete ilgili sözleşmesi için talepte bulunarak veya,

b) Yürürlükteki sözleşmelerinin bulunduğu şirketlerden birine talepte bulunarak ve emeklilik hakkını kazandığı sözleşmesi ile birlikte seçmiş olduğu diğer sözleşmelerine ilişkin hesaplarını talepte bulunduğu şirketteki sözleşmesine ilişkin hesabı ile birleştirmek suretiyle, emeklilik hakkını kullanabilir. Kanunun ek 2 nci ve geçici 2 nci maddeleri kapsamında sisteme dâhil edilen sertifikalar yalnızca kendi aralarında hesap birleştirme işlemine dâhil edilebilir.

(3) Emekliliğe hak kazanan ve bu hakkı kullanarak bireysel emeklilik hesabındaki birikimini ve devlet katkısı hesabındaki tutarları almak isteyen katılımcı, toplu para, programlı geri ödeme ya da yıllık gelir sigortası seçeneklerinden birini seçer veya hesabındaki tutarı belirtilen seçenekler arasında paylaşabilir. Şirket, katılımcının posta veya **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** elektronik iletişim araçları ile şirkete ilettiği emeklilik talep formundaki tercihi doğrultusunda işlem yapar.

(4) Şirket, emekliliğe hak kazanan ve bu hakkı kullanarak birikimini almak için başvuran katılımcıyı emeklilik seçenekleri hakkında bilgilendirir ve emeklilik bilgi ve talep formunu ve hesap bildirim cetvelini, katılımcıya posta adresine veya **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** elektronik iletişim araçları ile başvurunun şirkete ulaşmasından itibaren beş iş günü içinde gönderir. Şirket, isteyen katılımcının emeklilik bilgi ve talep formu ile hesap bildirim cetvelini şirketin internet sitesinde kendi adına oluşturulan güvenli sayfadan alabilmesi için gerekli altyapıyı hazırlar. Emeklilik bilgi formu, sistemde kalma ve emekli olma seçeneklerine ilişkin bilgiler ile örnek mali projeksiyonları içerir; formda, katılımcının tercihi doğrultusunda, ikinci fıkra kapsamında emeklilik hakkını kullanabileceği ve hesaplarını birleştirmek suretiyle emeklilik hakkını kullanmayı tercih eden katılımcılar için emeklilik işlemlerinin hesap birleştirme işlemi tamamlandıktan sonra gerçekleştirileceği belirtilir. Emeklilik tercihinin ilişkin örnek mali projeksiyonlara Emeklilik Gözetim Merkezinin internet sitesi üzerinden erişilebilir.

¹² Bu değişiklikler yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

(5) Şirket, emeklilik seçenekleri konusunda bilgilendirdiği katılımcının, birikiminin ve devlet katkısı hesabındaki tutarların tamamının kendisine ödenmesini talep etmesi halinde, bu talebi, talebin şirkete ulaşmasından itibaren on iş günü içinde yerine getirir. Katılımcının hesabına henüz intikal etmemiş devlet katkısı bulunması halinde, bu tutarlara ilişkin olarak bireysel emeklilik sisteminde devlet katkısı hakkındaki mevzuat hükümleri uygulanır.

(6) Şirket tarafından emeklilik seçenekleri konusunda bilgilendirilen ve birikimini ve devlet katkısı hesabındaki tutarları programlı geri ödeme yoluyla almak isteyen katılımcı, emeklilik gelir sözleşmesi kapsamında hazırlanacak bir program çerçevesinde hesabından kendisine aylık, üç aylık, altı aylık veya yıllık dönemlerde düzenli ödeme yapılmasını talep edebilir. Bu şekilde belirlenen ödeme dönemleri veya ödeme tutarları yılda en fazla iki kez değiştirilebilir. Katılımcının hesabında kalan tutarın tamamını istediği anda alma hakkı saklıdır. Birikimini bu şekilde almaya başlayan katılımcının, ilgili bireysel emeklilik hesabına başka bir emeklilik gelir sözleşmesinden aktarım, hesap birleştirme ve ek fayda ödemesi durumları haricinde herhangi bir para girişi yapılamaz. Ancak katılımcı, hesabında kalan tutar için fon dağılımını değiştirebilir ve başka bir şirkete aktarım hakkını kullanabilir.

(7) Katılımcının aynı şirkette veya farklı şirketlerde birden fazla emeklilik sözleşmesi bulunması halinde, katılımcının sisteme giriş tarihi, yürürlükte bulunan sözleşmeleri arasından sisteme giriş tarihi açısından 4 üncü maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendine göre kurulanlar hariç en eski tarihli sözleşme dikkate alınarak belirlenir. Bu durumda katılımcının tüm sözleşmelerinden emekliliğe hak kazanması için en az birinden bu hakkı kazanması gerekir. Hesap birleştirme işlemi yalnızca emeklilik hakkını kullanma talebinde bulunan katılımcılar için gerçekleştirilir. Bu kapsamda, hesap birleştirme yapılmış sözleşmeye katkı payı ödemesi yapılmaya devam edilemez.

(8) İkinci fıkranın (b) bendi kapsamında emeklilik hakkını kullanmak isteyen katılımcının hesap birleştirme talebinde bulunduğu şirket, emeklilik seçenekleri konusunda bilgilendirdiği katılımcının birikimini ve devlet katkısı hesabındaki tutarları toplu ödeme, programlı geri ödeme ya da yıllık gelir sigortası şeklinde veya bunlar arasında paylaştırarak almayı talep etmesi halinde, talebin kendisine ulaşmasından itibaren iki iş günü içinde katılımcının diğer şirketlerde bulunan sözleşme bilgilerini Emeklilik Gözetim Merkezinden alır ve katılımcının sözleşmelerinin bulunduğu diğer şirketlere hesap birleştirme işlemi için başvurur. Kendisine bu şekilde başvuru alan şirketler, başvurudan itibaren on iş günü içinde hesap birleştirme işlemlerini gerçekleştirmek üzere başvuruda bulunan şirkete katılımcının birikimini ve devlet katkısı hesabındaki tutarlarını aktarır. Şirket, hesap birleştirme işleminin tamamlandığı tarihi müteakip, on iş gününü aşmayacak şekilde emeklilik işlemlerini tamamlar. Bu şekilde yapılan hesap birleştirme işlemlerinde 12 nci maddede belirtilen şirkette kalma süresine ilişkin kısıtlamalar uygulanmaz. Hesap birleştirme işlemlerinin geciktirilmesinden kaynaklanan varsa fon birim fiyatında düşüş gerçekleşmesi sonucu oluşan katılımcı zararı, hesap birleştirme işleminin geciktirilmesinden sorumlu şirket tarafından fon getiri kaybı hesaplanarak karşılanır.

(9) **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurum, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Grup Emeklilik

Katkı paylarının takip edileceği hesaplar

MADDE 17 – (1) (Değişik ibare:RG-17/12/2016-29921)¹³ İşveren tarafından bir işveren grup emeklilik sözleşmesine dayanarak **(Değişik ibare:RG-17/12/2016-29921)⁽¹³⁾** katılımcıların ad ve hesabına ödenen katkı payları ile bunların getirileri, işveren grup emeklilik sözleşmesine bağlı olarak açılan katılımcılara ait bireysel emeklilik hesaplarında takip edilir. **(Mülga cümle:RG-17/12/2016-29921)¹⁴** (...) Katılımcının ödediği katkı payları ile bunların getirileri, gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesine göre açılan bireysel emeklilik hesabında takip edilir.

(2) (Değişik:RG-17/12/2016-29921)⁽¹⁴⁾ İşveren grup emeklilik sözleşmesine yalnızca işveren sıfatıyla katkı payı ödemesi yapılabilir.

¹³ Bu değişiklik 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe girer.

¹⁴ Bu değişiklik 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe girer.

(3) **(Değişik ibare:RG-17/12/2016-29921)**⁽¹⁴⁾ Bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (b) ve (c) bentleri kapsamında açılan bir grup emeklilik planına dahil olan katılımcı tarafından ödenen katkı payları ile bunların getirileri, gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesine göre açılan bireysel emeklilik hesabında takip edilir.

(4) **(Ek:RG-17/12/2016-29921)**⁽¹⁴⁾ Bireysel ya da gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesi olarak açılan ve sözleşme süresi içinde katkı payının katılımcı dışındaki bir kişi tarafından ödendiği sözleşmelerde, katılımcı ile katılımcı ad ve hesabına ödeme yapan kişiden, söz konusu iki taraf arasında istihdam ilişkisi bulunmadığına dair beyan alınması zorunludur. İstihdam ilişkisinin oluşması halinde, bu durum işveren tarafından derhal şirkete bildirilir. İstihdam ilişkisinin olduğu tarihten itibaren işveren tarafından katılımcı adına yapılacak ödemeler işveren grup emeklilik sözleşmesi kapsamında açılacak hesapta takip edilir.

Hak kazanma süresi ve hak kazanılan birikim

MADDE 18 – (Değişik:RG-17/12/2016-29921)⁽¹⁴⁾

(1) Hak kazanma süresi, işveren tarafından ödenen katkı payları ile bunların getirilerinin tamamına veya bir kısmına katılımcı tarafından hak kazanılması için işveren grup emeklilik sözleşmesinde belirlenen süredir. Bu süre yedi yıldan fazla olamaz.

(2) İşveren grup emeklilik sözleşmesinde ve sponsorun katılımcı adına katkı payı ödemesi yaptığı grup emeklilik sözleşmelerinde, yıllara göre uygulanacak hak kazanma oranları Ek-1'deki tabloya uygun olarak belirlenir.

(3) **(Değişik:RG-28/3/2023-32146)** İşveren tarafından bu kuruluştaki işine haklı nedenle fesih haricinde son verilmesi veya katılımcının 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa göre haklı nedenle işinden ayrılması veya maluliyet gibi zorunlu nedenlerle işinden ayrılması yahut işverenin aktarım durumu hariç işveren grup emeklilik sözleşmesini feshetmesi , iflas yahut konkordato ilan etmesi veya işverenin rızası halinde katılımcı, işveren tarafından kendi ad ve hesabına ödenen katkı payları ile bunların getirilerinin tümüne, hak kazanma süresinin tamamlanmasını beklemeksizin hak kazanır. Katılımcının vefatı halinde bu şekildeki birikim, hak kazanma süresinin tamamlanmasını beklemeksizin 4721 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla varsa emeklilik sözleşmesinde belirtilen lehdarlara veya kanunî mirasçılara ödenir.

(4) Hak kazanma süresi, 4 üncü maddenin üçüncü fıkrasının (c) bendine göre katılımcılar adına ödeme yapan sponsorlar tarafından ödenen katkı payları ile bunların getirilerinin tamamına veya bir kısmına katılımcı tarafından hak kazanılması için gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmelerinde de belirlenebilir. Bu süre ve hak kazanmaya ilişkin esaslar bu madde hükümlerine tabidir. Hakların kullanımına ilişkin esaslar bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan hükümlere tabidir.

Hak kazanılan birikimin transfer yoluyla aktarılması ve ödenmesi

MADDE 19 – (Değişik:RG-27/12/2018-30638)⁽¹⁵⁾

(1)¹⁸ inci maddeye göre belirlenen hak kazanma süresinin tamamlanması halinde veya hak kazanma süresinin kararlaştırılmadığı durumlarda katılımcının hesabında bulunan birikimin tamamı; katılımcının hak kazanma süresi tamamlanmadan önce sözleşmesinden ayrılması durumunda ise 18 inci maddeye göre hak edilen tutar, katılımcının posta veya **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** elektronik iletişim araçları ile şirkete ilettiği talebi doğrultusunda aynı veya başka bir şirkette yürürlükte olan veya yeni düzenlenen bireysel veya 4 üncü maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi kapsamında kurulanlar hariç gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesine transfer yoluyla aktarılabilir. Transfer yoluyla aktarım işlemlerinde, bireysel emeklilik hesabında bulunan tutarlar ile birlikte sistemde geçirilen süre bilgisi de ilgili şirkete iletilir. Katılımcının sistemden ayrılmak istemesi halinde birikim kendisine ödenir.

(2) Katılımcının hak kazanma süresi tamamlanmadan önce işinden bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendine göre kurulan sözleşmesinden ayrılması durumunda, ilgisine göre işveren veya sponsor tarafından katılımcı ad ve hesabına ödenen katkı payları ve bunların getirilerinden 18 inci maddeye göre katılımcının hak ettiği tutar, katılımcının aynı veya başka bir emeklilik şirketinde mevcut bulunan veya yeni düzenlenen bireysel veya 4 üncü maddenin üçüncü

¹⁵ Bu değişiklikler yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

fıkrasının (a) bendi kapsamında kurulanlar hariç gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesine transfer yoluyla aktarılabilir yahut doğrudan katılımcıya ödenir. Katılımcı istediği takdirde, ilgili grup emeklilik planı çerçevesinde katkı payı ödediği gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesini devam ettirebilir. (3) 18 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen sebepler haricinde herhangi bir sebeple işten ayrılma veya grup emeklilik planından çıkarılma durumunda, katılımcı tarafından hak kazanılmayan tutarlar, ilgisine göre sponsora veya işverene ödenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Kesintiler

Giriş aidatı

MADDE 20 – (Değişik:RG-17/12/2016-29921)¹⁶

- (1) Katılımcının, bireysel emeklilik sistemine ilk defa katılması sırasında veya farklı bir şirkette ilk defa emeklilik sözleşmesi akdetmesi halinde, ilgisine göre katılımcıdan, sponsordan veya işverenden, giriş aidatı alınabilir.
- (2) Giriş aidatı peşin ya da aktarım veya sistemden çıkış tarihine ertelenmiş olarak tahsil edilebilir.
- (3) Emeklilik sözleşmesinden ölüm veya maluliyet nedeniyle yahut emeklilik hakkını kullanarak ayrılanlardan ertelenmiş şekildeki giriş aidatı tahsil edilemez.
- (4) Giriş aidatı, katkı paylarından ayrı olarak takip ve tahsil edilir. Ancak katılımcının sistemden ayrılması veya başka bir şirkete aktarım talebinde bulunması durumunda şirket, varsa ertelenmiş giriş aidatını katılımcının bireysel emeklilik hesabındaki birikiminden indirebilir.
- (5) Katılımcının aynı şirkette birden fazla bireysel emeklilik sözleşmesi veya gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesi bulunması halinde, bu sözleşmelerden sadece ilki için giriş aidatı alınabilir. 4 üncü maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi kapsamında kurulan sözleşmeler bu kapsamda ilk sözleşmenin belirlenmesinde dikkate alınmaz.
- (6) Katılımcının, teklifin imzalandığı veya onaylandığı tarihten sonra cayma hakkını kullanarak sözleşmeyi sonlandırması halinde varsa tahsil edilmiş giriş aidatı iade edilir.

Yönetim gider kesintisi

MADDE 21 – (1) (Değişik fıkra:RG-25/5/2015-29366)¹⁷ Bireysel emeklilik hesabına ödenen katkı payları ile katılımcının birikimi üzerinden yönetim gider kesintisi alınabilir. Ayrıca 14 üncü maddeye göre ödemeye ara verilmesi halinde ara verme süresi boyunca katılımcının birikiminden ek yönetim gideri kesintisi alınabilir.

- (2) 14 üncü madde kapsamında bir yıldan fazla ödemeye ara verme durumunda, bireysel emeklilik hesabına ilişkin olarak emeklilik gözetim merkezine şirket tarafından ödenen sabit giderler, emeklilik planında belirtilmek kaydıyla katılımcının bireysel emeklilik hesabındaki birikiminden indirilebilir.
- (3) Bu maddeye göre birikimden alınacak kesintilerin hesaptaki birikimin sıfır Türk Lirasının altına düşmesine yol açacağı durumlarda, bu kesintinin, birikimin bu tutarın altına düşmesine yol açacak kısmı tahsil edilmez.

Fon toplam gider kesintisi ve performans kesintisi

MADDE 22 – (1) (Değişik:RG-17/12/2016-29921)⁽¹⁶⁾ Fona ilişkin giderlerin karşılanması için fondan gider kesintisi yapılabilir. Bu kapsamda yapılacak toplam kesinti, fon işletim giderine ilişkin kesinti dahil, ilgisine göre ek-2’de fon grubu bazında belirtilen veya **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurul tarafından belirlenen azami oranları aşmayacak şekilde fon içtüzüğünde belirlenir. Fon içtüzüğünde belirlenen günlük kesinti oranının aşılmaması için şirket tarafından günlük olarak kontrol edilir. Şirket tarafından yapılan kontrolde fon içtüzüğünde günlük oranların günlük ortalama fon net varlık değerine göre birikimli bir şekilde hesaplanmış halinin aşıldığının tespiti halinde, aşan tutar fon birim pay fiyatına yansıtılacak şekilde günlük olarak fon kayıtlarına alınır. İlgili takvim yılının sonunda varsa fon içtüzüğünde belirlenen oranları aşan kısım ilgili dönemi takip eden beş iş günü içinde şirketçe fona iade edilir.

¹⁶ Bu değişiklik 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe girer.

¹⁷ 25/5/2015 tarihli ve 29366 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik değişikliği 1/1/2016 tarihinde yürürlüğe girer.

(2) Ek-2'deki tabloya göre II. ve III. grupta bulunan fon türleri için, karşılaştırma ölçütünün üzerindeki getiri üzerinden performans kesintisi yapılabilir. Bu kesintiyi uygulamak isteyen şirketlerin, gerekli operasyon alt yapısını kurmuş olmaları gerekir. Bu kesintinin uygulanmasına ilişkin esas ve usuller (**Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476**) Kurumun uygun görüşü alınarak (**Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476**) Sermaye Piyasası Kurulunca belirlenir.

(3) Emeklilik sözleşmesine, performans kesintisi ve fon toplam gider kesintisi azami oranlarında değişen koşullara göre (**Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476**) Kurumca yapılabilecek değişikliğin, değişiklik oranını aşmamak üzere sözleşmede belirtilen kesinti oranlarına yansıtılabileceğine ilişkin hüküm konulabilir.

Kesintilere ilişkin hükümler

MADDE 22/A – (Ek:RG-25/5/2015-29366)¹⁸

(1) (**Değişik cümle:RG-17/12/2016-29921**)¹⁹ Sözleşmenin ilk beş yılında her yıl için Yönetmeliğin 20 nci ve 21 inci maddeleri kapsamında yapılabilecek toplam kesinti tutarı Ek-3'teki tabloda yer alan maktu tutarı aşamaz. Sözleşmenin altıncı yılı ve sonrası için bu fıkra da belirtilen Yönetmelik maddeleri kapsamında kesinti yapılamaz.

(2) 20, 21 ve 22 nci maddeler kapsamında sözleşmenin yürürlük tarihinden itibaren yapılabilecek toplam kesinti tutarı, sözleşmenin altıncı yılı ve sonrası için, (**Değişik ibare:RG-17/12/2016-29921**)⁽²⁾ Yönetmelik eki (Ek-3) tabloda yer alan tutarı aşamaz.

(3) 22 nci madde kapsamında yapılan fon toplam gider kesintisi şirketçe, sözleşmenin 6 ncı yılından itibaren yıllık olarak Ek-4'teki tabloda belirtilen oranlarda, ilgisine göre katılımcıya veya katılımcının bireysel emeklilik hesabına iade edilir.

(4) (**Mülba ibare:RG-27/12/2018-30638**)(...) 22 nci maddenin ikinci fıkrası kapsamındaki fon türleri için yapılacak performans kesintisi ve fona ilişkin zorunlu giderlerin karşılanmasına yönelik kesintiler, bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen iade işleminin dışındadır. (**Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476**) Kurul, (**Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476**) Sermaye Piyasası Kurulunun uygun görüşünü alarak fona ilişkin zorunlu giderlerin karşılanmasına yönelik kesintilere üst sınır getirmeye yetkilidir.

(5) Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan sınırlamaların aşıp aşılmadığı şirket tarafından, ilgisine göre her sözleşme yılı sonunda veya sözleşmenin sonlandırılması anında kontrol edilir. (**Değişik cümle:RG-17/12/2016-29921**)⁽¹⁹⁾ Limitler dâhilinde yapılan kesintiler esas olarak belirtilen sınırları aşamaz, ancak şirket tarafından yapılan kontrolde ilgili sınırlamaların aşıldığının tespiti halinde, aşan tutar takip eden beş iş günü içinde ilgisine göre katılımcıya veya katılımcının bireysel emeklilik hesabına iade edilir. İadenin katılımcının bireysel emeklilik hesabına yapılması durumunda, iade edilen tutarın iade tarihi itibarıyla katılımcının bireysel emeklilik planlarında belirtilen fon dağılım oranları dikkate alınarak ilgili fonlara aktarımı sağlanır. İadelerin gecikmesinden kaynaklanan zararlar şirketçe karşılanır.

(6) (**Değişik:RG-17/12/2016-29921**)⁽¹⁹⁾ (**Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476**) Kurul, belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde, Ek-3 ve Ek-4'teki tutarlar ve oranları, izleyen takvim yılının başından itibaren geçerli olmak üzere, %50'sine kadar (%50 dâhil) artırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

ALTINCI BÖLÜM²⁰

Çalışanların İşverenleri Aracılığıyla Kanunun Ek 2 nci Maddesi Kapsamında Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Edilmesi

İşvereni aracılığıyla sisteme dâhil edilecek çalışanlar

MADDE 22/B – (1) Çalışanlar, Kanunun Ek 2 nci maddesi hükmü çerçevesinde işverenin akdetmiş olduğu bir gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesi kapsamında, ilgili emeklilik planına dâhil edilir. Birden fazla işveren ile iş akdi bulunan çalışanlar her bir işveren tarafından sunulan emeklilik planına ayrı ayrı dâhil edilir.

¹⁸ 25/5/2015 tarihli ve 29366 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik değişikliği 1/1/2016 tarihinde yürürlüğe girer.

¹⁹ Bu değişiklik 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe girer.

²⁰ 17/12/2016 tarihli ve 29921 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik değişikliği ile Yönetmeliğe 22/A maddesinden sonra gelmek üzere bölüm eklenmiş ve diğer bölüm buna göre teselsül ettirilmiştir.

(2) **(Değişik:RG-27/12/2018-30638)** 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) veya (c) bentlerinde yer almamakla beraber, 5510 sayılı Kanun ve ilgili diğer Kanunlar uyarınca, haklarında 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) veya (c) bentleri hükümleri uygulanan çalışanlar, bu Yönetmelik kapsamında bir emeklilik planına dâhil edilmez.

(3) **(Değişik:RG-27/12/2018-30638)** İşveren, ilgili döneme ait ödeme gününe kadar bireysel emeklilik hesabı açılmasına dair yatırım tercihinin ilişkin bilgiler dâhil tüm bilgileri eksiksiz iletmekle yükümlüdür. Şirket iletilen bilgilere istinaden bireysel emeklilik hesabı açar ve çalışan adına otomatik katılım sertifikası oluşturur. Otomatik katılım sertifikası, varsa blokaj süresinin tamamlanmasını müteakip, katkı payı olarak yapılan ilk ödemenin şirket hesaplarına nakden intikal ettiği tarihte yürürlüğe girer.

(4) İşveren, çalışanlarının sisteme dâhil edilmesine, katkı payı hesaplanması ve şirkete aktarılması ile bu Yönetmelik kapsamında diğer işlemlere ilişkin yetkili birimlerini veya yöneticilerini belirler.

İşverenin emeklilik sözleşmesi yapacağı şirketin belirlenmesinde dikkate alacağı kriterler

MADDE 22/C – (1) İşveren, şirket seçiminde hizmet kalitesini ve çalışana sağlanan avantajları dikkate alır. İşveren, şirket seçimi sebebiyle şirketten komisyon dâhil hiçbir şekilde maddi menfaat sağlayamayacağı gibi, şirket de işverene bu şekilde bir teklifte bulunamaz.

(2) İşveren, işyerindeki çalışanlarını farklı emeklilik planlarına dâhil edebilir .

(3) **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurum, aynı işverene bağlı olarak tek bir hizmet akdi veya birden fazla hizmet akdi kapsamında çalışanların emeklilik planlarına dâhil edilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Katkı payının takip ve tahsili

MADDE 22/Ç – (1) Çalışanın ücretinden kesilmesine rağmen şirkete aktarılmayan **(Değişik ibare:RG-27/12/2018-30638)**²¹⁽⁴⁾ eksik veya geç aktarılan bu bölüm hükümlerine tabi katkı payının ve varsa getirilerinin takip ve tahsilini Emeklilik Gözetim Merkezi yapar. Bu surette yapılan tahsilatlar çalışanın hesabına aktarılır ve bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesi hükümleri çerçevesinde şirket tarafından yatırıma yönlendirilir. **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurum, bu maddenin uygulanmasına ilişkin esasları belirler.

Emeklilik sözleşmesinin asgari içeriği

MADDE 22/D – (1) Bu bölüm kapsamındaki emeklilik sözleşmesinde tarafların hak ve yükümlülükleri yer alır, bu bölümün uygulanmasına esas olmak üzere ücret ödeme günü ve mutabakat süreci belirlenir, ilgililere yapılacak iade ve ödeme esasları, çalışana ait güncel verilerin tutulması ve ilgililere yapılacak bildirimlerin usulü belirlenir. Bu sözleşme ile şirket seçimi ve katkı payının işveren tarafından şirkete aktarılması hariç bu bölüm kapsamındaki yükümlülüklerin şirketlerce yerine getirilmesi kararlaştırılabilir.

(2) **(Mülga:RG-27/12/2018-30638)**⁽²¹⁾

Cayma hakkı

MADDE 22/E – (1) İlgili emeklilik planına göre çalışanın ücretinden kesilmek suretiyle yapılan ilk katkı payının şirket hesaplarına nakden intikal ettiği tarihi takip eden işgünü emeklilik planına dâhil edildiği şirket tarafından çalışana posta yoluyla veya **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** elektronik iletişim araçları ile bildirilir. Çalışan, **(Değişik ibare:RG-27/12/2018-30638)** başlangıç dönemi içinde cayma hakkını kullanabilir. **(Değişik ibare:RG-27/12/2018-30638)**⁽⁴⁾ Başlangıç döneminden sonra da çalışan dilediği zaman sistemden ayrılabilir. Cayma talebi, çalışan tarafından posta yoluyla veya güvenli elektronik iletişim araçlarıyla ilgili emeklilik sözleşmesi hükümlerine göre işverene veya şirkete bildirilir. Cayma bildiriminin ulaşmasını müteakip on iş günü içinde ödenen katkı payları, varsa hesabında bulunan yatırım gelirleri ile birlikte çalışana iade edilir. **(Mülga cümle:RG-27/12/2018-30638)**

(2) **(Ek:RG-27/12/2018-30638)** Cayma hakkını kullanmış olan çalışan, talep etmesi halinde, **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde sisteme dâhil edilir.

²¹ Bu değişiklikler yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

Çalışan katkı payı ve katkı payının işveren tarafından şirkete aktarılması

MADDE 22/F – (1) 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 5434 sayılı Kanuna tabi iştirakçi iken, bu tarih itibarıyla 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanlar ile 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak çalışmış olup 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak yeniden çalışmaya başlayanlar için ödenecek katkı payı tutarı, Kanunun Ek 2 nci maddesi hükmü gereğince çıkarılan yönetmelik ile belirlenen oran esas alınarak emeklilik keseneğine esas aylık üzerinden hesaplanır ve bu tutarın altında katkı payı ödemesi yapılamaz. Bu Yönetmelikte, 5510 sayılı Kanundaki prime esas kazançta yapılan atıflar, bu kapsamdaki çalışanlar için 5434 sayılı Kanunda yer alan emeklilik keseneğine esas aylık olarak uygulanır. Sosyal güvenlik mevzuatına göre tanınan süre içinde ilgisine göre prime esas kazançta veya emeklilik keseneğine esas kazançta işveren tarafından değişiklik yapılması durumunda; eksik katkı payı ödemesi yapılmışsa münhasıran bu değişime bağlı farka tekabül eden ek katkı payı ödemesi bir sonraki dönem ücretinden kesilmek suretiyle yapılır, fazla katkı payı ödemesi yapılmışsa bir sonraki dönem mahsuplaşma sağlanacak şekilde ödeme yapılır.

(2) Birinci fıkra kapsamındaki sebepler harici durumlarda fazla katkı payı ödemesi yapılmışsa fazladan kesilen tutar **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumca belirlenen esaslar çerçevesinde çalışana iade edilir.

(3) **(Değişik:RG-27/12/2018-30638)**²² Çalışan, birinci fıkrada belirlenenden daha yüksek bir oranda ödeme yapmak istediğini işverene bildirebilir. Bu şekilde katkı payı oranını artıran bir çalışan Kanunun ek 2 nci maddesi hükmü gereğince çıkarılan yönetmelik ile belirlenen oranın altında kalmamak kaydıyla katkı payı oranını işverenden talepte bulunarak azaltabilir.

(4) Katkı payı ücretten kesilmek suretiyle gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesi kapsamında çalışan adına açılan bireysel emeklilik hesabına aktarılır. Bu hesaplara bu şekilde ödenen katkı payları, ek faydalar, birinci fıkra kapsamındaki ek katkı payı ödemeleri, bu kapsamdaki sözleşmelerden aktarım yoluyla gelen tutarlar veya gecikmeli veya hatalı işlemler kapsamında yapılan ödemeler dışında herhangi bir para girişi yapılamaz. Çalışanın işyerinden ayrılması ile yeni bir işyerinde çalışmaya başlaması ve yeni işyerinde çalışanlara sunulan bir emeklilik planı bulunmaması durumlarına mahsus olmak üzere katkı payı ödemeleri çalışan tarafından belirlenen yöntemle yapılabilir.

(5) Bireysel emeklilik katkı payı kesintisinde 5510 ve 5434 sayılı Kanunun prime esas kazanç veya emeklilik keseneği ve kurum karşılığının tahsiline ilişkin hükümleri dikkate alınır. Çalışanların prime esas kazançlarını veya emeklilik keseneğini etkileyen her türlü sebep katkı payı kesintisinin hesaplanmasında dikkate alınır. 5510 ve 5434 sayılı Kanunda sayılan haller nedeniyle prime esas kazanç veya emeklilik keseneğine göre hesaplanan katkı payının oluşmaması durumunda madde 22/I hükümleri kapsamında ara verme kısıtları uygulanmaz.

(6) Katkı payı, en geç madde 22/D hükümleri kapsamında belirlenen ücret ödeme gününü takip eden işgünü, banka aracılığıyla şirketçe bildirilen tek bir hesaba aktarılır. Aylık işlemleri **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü bilişim sistemleri üzerinden yürüten harcama birimlerinin katkı payları, şirketin aynı hesabına ödenir. Katkı payının, **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Hazine ve Maliye Bakanlığı Genel Müdürlüğü bilişim sistemlerinin herhangi bir nedenle geçici olarak hizmet dışı kalması sonucu emeklilik sözleşmesinde belirlenen ödeme gününde şirkete ödenememesi halinde, **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumca da bu durumun teyit edilmesi halinde işverene veya muhasebe birimine herhangi bir sorumluluk yüklenemez.

(7) Ücret ödeme ve hesaplanmasına ilişkin diğer bilişim sistemlerinin de herhangi bir nedenle geçici olarak hizmet dışı kalması sonucu belirlenen ödeme gününde katkı payının şirkete ödenememesi halinde işverene herhangi bir sorumluluk yüklenemez.

(8) Katkı payı, şirket tarafından 9 uncu madde hükümleri çerçevesinde yatırıma yönlendirilir.

(9) **(Değişik:RG-27/12/2018-30638)**⁽⁴⁾ İşveren, hatalı tahsilat işlemlerini önleyici tedbirler almakla yükümlüdür. İşveren kaynaklı hatalar nedeniyle ortaya çıkan çalışan zararlarının giderilmesi ve hatalı tahsilata ilişkin her türlü masrafin **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumca belirlenen usul ve esaslar kapsamında karşılanması, işverenin sorumluluğundadır.

²² Bu değişiklikler yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

(10) (Değişik:RG-27/12/2018-30638)⁽⁴⁾ (Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476) Kurum, bu madde çerçevesindeki usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

İşveren katkı payı

MADDE 22/G – (1) İşveren tercih etmesi durumunda 17 nci madde kapsamında çalışan ad ve hesabına katkı payı ödemesinde bulunabilir.

İş ortaklığı

MADDE 22/Ğ – (Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-27/12/2018-30638)

(1) Çalışanın yatırım tercihine uygun fon sunumu başta olmak üzere şirket diğer şirketler ile iş ortaklığı kurabilir.

Çalışanın işyerinin değişmesi

MADDE 22/H – (Değişik:RG-27/12/2018-30638)²³

(1) Daha önce bu bölüm kapsamında bireysel emeklilik sistemine dâhil edilen bir çalışanın, kendisini emeklilik planına dâhil eden işverene bağlı farklı bir işyerinde çalışmaya başlaması veya hizmet akdinin sonlanarak başka bir işverene bağlı farklı bir işyerinde çalışmaya başlaması halleri, işyeri değişikliği olarak kabul edilir.

(2) İşyerinin değiştiği tarih itibarıyla sistemde bulunan bir çalışan, önceki işyerinde dâhil olduğu bireysel emeklilik planı kapsamındaki hesabına (Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476) Kurumca belirlenen tutarda katkı payı ödemeyi veya bu hesaptaki birikimi ile varsa ödenen devlet katkısının sistemde bulunan bu bölüm kapsamında açılmış olan başka bir sertifikaya aktarılmasını şirketten talep edebilir.

(3) Çalışanın ikinci fıkra kapsamında herhangi bir talepte bulunmaması halinde ilgili sertifika askıya alınır.

(4) Çalışan, ikinci fıkra kapsamında katkı payı ödemeye devam ettiği hesaptaki birikimi ile varsa ödenen devlet katkısının sistemde bulunan bu bölüm kapsamında açılmış başka bir sertifikasına aktarılmasını şirketten her zaman talep edebilir.

(5) Bu madde kapsamında yapılacak olan aktarımda; 12 nci maddede belirtilen şirkette kalma süresine ilişkin kısıtlamalar ve 11 inci maddede belirtilen plan değişikliği limiti uygulanmaz. Çalışanın sistemde kazandığı emekliliğe esas süresi ile devlet katkısının hak edilmesine esas süresi aktarılan sertifikada aynen korunur.

(6) Daha önce bireysel emeklilik sistemine dâhil edilen bir çalışanın işyeri değişikliği olmaksızın hizmet akdinin sonlanması halinde bu madde hükümleri kıyasen uygulanır.

(7) (Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476) Kurum bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirler.

Ara verme

MADDE 22/İ – (1)(Değişik:RG-27/12/2018-30638)⁽²³⁾ Çalışan katkı payı ödemeye ara vermeyi talep edebilir. Başlangıç dönemi içinde ara verme talebinde bulunulamaz.

(2) Çalışanın ödemeye ara vermesi halinde bu Yönetmeliğin 21 inci maddesi kapsamında ara vermeye ilişkin olarak çalışanın birikiminden ek yönetim gideri kesintisi yapılamaz.

(3) Ara verme süresinin bitimini müteakip ücret üzerinden yapılan katkı payı kesintisine işveren tarafından devam edilir.

(4) Bu madde kapsamındaki ödemeye ara verme hakkı yalnızca çalışan tarafından kullanılabilir. Söz konusu hak işverene devredilemez.

(5) (Ek:RG-27/12/2018-30638)⁽²⁴⁾ (Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476) Kurum, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirler.

Fon dağılımı ve değişikliği

MADDE 22/İ – (Değişik:RG-27/12/2018-30638)

²³Bu değişiklikler yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

²⁴ Bu değişiklikler yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

(1) Katkı payı başlangıç döneminde, ilgisine göre çalışan veya işverence tercih edilen başlangıç fonunda yatırıma yönlendirilir. Şirket, başlangıç döneminde ödenen katkı paylarının değer kaybetmemesini sağlayacak şekilde fon yönetiminden sorumludur.

(2) Çalışan, başlangıç döneminin tamamlanmasını müteakip başlangıç fonundan ayrılma talebinde bulunabilir. Başlangıç fonundan ayrılmayı talep eden çalışana, tercih etmesi halinde, 10 uncu madde hükümleri çerçevesinde sonucu bağlayıcı olmamak kaydıyla, şirket tarafından risk profil anketi sunulur ve çalışanın katkı payı ve birikimi çalışanın tercihi doğrultusunda yatırıma yönlendirilir. **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurum, risk profil anketinin asgari içeriğini, sunulma sıklığını ve zamanını belirler.

(3) Çalışanın, başlangıç döneminin tamamlanmasını müteakip başlangıç fonundan ayrılma talebinde bulunmaması halinde, ilgili sertifika sistemde bir yılını doldurana kadar, çalışanın katkı payı ve birikimi sisteme giriş aşamasındaki yatırım tercihinine göre ilgili başlangıç fonunda yatırıma yönlendirilmeye devam eder. Bu şekilde sistemde bir yılını tamamlayan sertifikadaki çalışanın katkı payı ve birikimi, çalışanın sisteme giriş aşamasındaki yatırım tercihinine göre ilgili standart fonda yatırıma yönlendirilir. Bu işlemler için, 10 uncu maddede yer alan bir yıl içinde yapılabilecek fon dağılım değişikliği limiti dikkate alınmaz.

(4) Çalışanın talep etmesi halinde, şirketin, sistemde kaldığı süre boyunca çalışana başlangıç fonunu sunması zorunludur.

(5) Fon dağılım değişikliği hakkı çalışana aittir, ancak çalışanın tercih etmesi halinde bu hak **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Sermaye Piyasası Kurulu tarafından portföy yöneticiliği yapmak üzere yetkilendirilmiş portföy yönetim şirketlerine devredilebilir. Söz konusu talep ilgili portföy yönetim şirketine iletilmek üzere şirkete yapılır.

(6) Çalışanın fon dağılım değişikliğine ilişkin diğer işlemleri de 10 uncu madde hükümlerine tabidir.

(7) Şirketler tarafından emeklilik planlarında; Kanunun ek 2 nci ve geçici 2 nci maddeleri kapsamı dışında sunulan fonlar, ek 2 nci ve geçici 2 nci maddeleri kapsamında sunulamaz.

Emeklilik planı

MADDE 22/J – (1) Çalışana sunulacak planlar 8 inci madde kapsamındaki limite dâhil değildir. Bu kapsamdaki planlar, **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumca belirlenecek usul ve esaslara göre sunulur.

(2) Bu kapsamdaki plan değişiklikleri yalnızca işverenlerce yapılır. Çalışanlarca işyeri değişikliği veya faiz içeren veya faiz içermeyen yatırım aracı tercihi değişikliği harici plan değişikliği yapılamaz. İşverenlerce yapılan plan değişikliği işlemleri ile çalışanların yatırım tercihi değişikliği nedeniyle gerçekleştirdikleri plan değişiklikleri 11 inci madde hükümleri kapsamında gerçekleştirilir. Çalışanın işyeri değişikliği sebebiyle gerçekleştirilen plan değişikliklerinde 11 inci madde kapsamındaki bir yıl içinde yapılabilecek plan değişikliği limiti dikkate alınmaz.

Kesintiler

MADDE 22/K – (Değişik:RG-27/12/2018-30638)

(1) Bu bölüm kapsamında sunulan emeklilik planları çerçevesinde şirketlerce fon işletim gider kesintisi dışında başka bir kesinti yapılamaz. Tüm fonlar için azami yıllık fon işletim gider kesintisi oranı % 0,85 olarak uygulanır. Her durumda fon toplam gider kesintisi oranı, bu Yönetmeliğin “Ek-2 Azami Fon Toplam Gider Kesintisi Oranları” tablosunda belirtilen I. Grup emeklilik yatırım fonlarına uygulanacak azami yıllık kesinti oranını aşamaz.

(2) Başlangıç fonu hariç olmak üzere diğer yatırım seçenekleri için, performans eşiklerinin aşılması durumunda, Ek-5’te belirtilen usul ve esaslar dahilinde, ek fon işletim gider kesintisi yapılabilir.

(3) Ek 4’te tanımlanan fon toplam gider kesintisi iadesine ilişkin işlemler bu bölüm kapsamındaki sözleşmeler için uygulanmaz.

(4) Fon içtüzüğünde belirlenen günlük kesinti oranının aşıp aşılmadığı şirket tarafından günlük olarak kontrol edilir. Şirket tarafından yapılan kontrolde fon içtüzüğünde günlük oranların günlük ortalama fon net varlık değerine göre birikimli bir şekilde hesaplanmış halinin aşıldığının tespiti halinde, aşan tutar fon birim pay fiyatına yansıtılacak şekilde günlük olarak fon kayıtlarına alınır. İlgili takvim yılının sonunda varsa fon içtüzüğünde belirlenen oranları aşan kısım ilgili dönemi takip eden beş iş günü içinde şirketçe fona iade edilir.

Fon danışma kurulu

MADDE 22/L – (1) Kanun kapsamında sunulacak fonların sayısı ve içeriği ile portföy yönetim şirketlerinin performans kriterleri hakkında istişari nitelikte değerlendirmelerde bulunmak üzere, **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurum, **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Sermaye Piyasası Kurulu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği, Türkiye Sermaye Piyasası Birliği temsilcilerini teşkil olunan danışma kurulu **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumun talebi ve belirlediği gündeme göre toplanır.

Birikimin aktarımı

MADDE 22/M –(Değişik:RG-27/12/2018-30638)²⁵

(1) Bu Yönetmeliğin 22/H maddesi kapsamında gerçekleştirilen aktarım işlemleri hariç şirketler arası aktarım talebi yalnızca işverenlerce yapılabilir. **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurum bu madde çerçevesindeki aktarıma ilişkin usul ve esasları belirler.

Sistemden ayrılma ve emeklilik hakkının kullanılması

MADDE 22/N – (1) Çalışanın sistemden ayrılmaya ilişkin işlemleri 15 inci madde hükümleri kapsamında gerçekleştirilir.

(2) **(Değişik:RG-27/12/2018-30638)⁽²⁵⁾** Emeklilik hakkını kazanan bir çalışan, sözleşmelerinin birinden veya hesap birleştirmek suretiyle bu bölüm kapsamında açılan birden fazla sözleşmesinden bu hakkı kullanarak ayrılabilir. Çalışanın emeklilik hakkını kullanarak sistemden ayrılmayı talep etmesi halinde, bu talebe ilişkin tüm işlemler 16 ncı madde hükümleri kapsamında gerçekleştirilir.

(3) **(Değişik:RG-27/12/2018-30638)** Sistemden ayrılan çalışan, talep etmesi halinde, **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde sisteme dahil edilir.

Veri paylaşımı

MADDE 22/O –(Değişik:RG-27/12/2018-30638)⁽²⁵⁾

(1) Sosyal Güvenlik Kurumu, **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü, 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıklar ve ilgili diğer kurum ve kuruluşlarla emeklilik gözetim merkezi arasında veri paylaşım protokolü imzalanabilir. Sistemde katkı paylarının ödenmesine ilişkin her türlü kontrol, bu protokollerden temin edilen verilerle sağlanır. Bu verilerin emeklilik gözetim merkezince şirketlerle paylaşılmasını gerektiren durumlarda bu verinin güvenliğinden ilgili şirket sorumludur.

Çalışana verilecek bilgi, belge ve formlar

MADDE 22/Ö –(Değişik:RG-27/12/2018-30638)⁽²⁵⁾

(1) Bu bölüm kapsamında çalışanlara sunulacak bilgi, belge, form ve yapılacak bildirimlere ilişkin usul ve esaslar **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumca belirlenir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Katılımcıya verilecek bilgi, belge ve formlar

MADDE 23 – (Değişik:RG-17/12/2016-29921)²⁶

(1) Giriş aidatı, yönetim gider kesintileri, fon toplam gider kesintileri ve bunların uygulanma şekli teklif formunda ve emeklilik sözleşmesinde açıkça belirtilir.

(2) Şirket, emekliliğe hak kazanılmadan asgari iki yıl önce, birikiminin mali piyasalardaki risklerden daha az etkilenmesini sağlamak amacıyla katılımcının, düşük risk düzeyine sahip fonlara geçişi ile ilgili değerlendirme yapmasını sağlamak üzere katılımcıya öneride bulunur. **(Değişik cümle:RG-6/5/2021-31476)** Öneri elektronik iletişim araçları ile katılımcıya gönderilir veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığı ile katılımcının erişimine sunulur.

²⁵ Bu değişiklikler yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

²⁶ Bu değişiklik 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe girer.

(3) Sponsorun veya işverenin ödemesi gereken bir katkı payını ödeme tarihinden itibaren otuz gün içinde ödememesi halinde, bu durum şirket tarafından, **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** elektronik iletişim araçları ile beş iş günü içinde bildirilir. Sponsorun veya işverenin ödemelerin tamamının durdurulduğuna ilişkin bildirim yapması halinde şirket tarafından bir defaya mahsus olmak üzere bu bildirim yapılması yeterli kabul edilir.

(4) Şirket her hesap dönemini müteakip on iş günü içinde hesap bildirim cetveli ile birlikte emeklilik planında yer alan parametrelerdeki ve mevzuattaki önemli değişikliklere ilişkin bilgi notunu **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** elektronik iletişim araçları ile katılımcıya gönderir veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığı ile katılımcının erişimine sunar.

(5) Katılımcıların fon tercihlerini bilinçli bir şekilde yapabilmesini teminen şirket, takvim yılının her üç aylık döneminde elektronik **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** iletişim araçları üzerinden katılımcılara bilgilendirme yapar. Bu bilgilendirmede asgari olarak; yatırım araçlarına ilişkin genel bilgilere, finansal piyasalardaki güncel gelişmelere, sunulan fonlara ilişkin yatırım ve performans bilgilerine, katılımcıların maruz kalabileceği yatırım riskine ve diğer finansal risklere ilişkin konulara yer verilir.

(6) **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurum, bu Yönetmelikte belirtilen bilgi, belge, formlar ile her türlü bildirimlerin şekil ve içeriğini, gönderilme süreleri ile şeklini ve hesaplama dönemlerini değiştirmeye, **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** elektronik iletişim araçları ile yapılmasına karar vermeye ve gerekli gördüğü hallerde bunlara ek olarak yeni bilgi, belge ve formlar istemeye yetkilidir.

(7) **(Ek:RG-6/5/2021-31476)** Bu Yönetmelik kapsamında elektronik iletişim araçlarıyla gerçekleştirilecek onay işlemlerinin teyidi şirketler tarafından yapılır.

Emeklilik yatırım fonları

MADDE 23/A –(Değişik:RG-27/12/2018-30638)²⁷

(1) Şirketler, fonların katılımcının hak ve menfaatlerini koruyacak şekilde yönetecek portföy yönetim şirketlerinin seçilmesinden sorumludur. Portföy yönetim şirketi seçilme esasları ile bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Sermaye Piyasası Kurulunun uygun görüşü alınarak **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumca belirlenebilir.

(2) **(Ek:RG-28/3/2023-32146)** Kurul, 26/C maddesi kapsamına giren birikimlerin yatırıma yönlendirilmesi amacıyla BEFAS üzerinden tüm şirketlerin işlem yapacağı fonların; kurulması, kesinti yapısı ve oranları, sayısı, içeriği ve yönetimine ilişkin usul ve esasları Sermaye Piyasası Kurulunun uygun görüşüyle belirler.

Emeklilik yatırım fonlarının merkezi bir platformdan alınıp satılabilmesi

MADDE 23/B – (Ek:RG-6/5/2021-31476)²⁸

(1) Kurum tarafından Sermaye Piyasası Kurulunun görüşü alınarak BEFAS'ta işlem görecektir başka şirketlerin kurucusu olduğu fonların, Kurum tarafından belirlenecek emeklilik planlarına dahil edilerek katılımcılara sunulması zorunludur. Bu kapsamda sunulacak fonların alım satımı, İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. tarafından Sermaye Piyasası Kurulunun ve Kurumun uygun görüşü alınarak belirlenen uygulama esasları çerçevesinde BEFAS üzerinden gerçekleştirilir.

(2) Birikimin bir kısmının veya tamamının BEFAS'ta işlem gören fona veya fonlara yönlendirildiği sözleşme veya sertifikalarda;

a) 22/A maddesinin ikinci fıkrasında yer alan kontrol işlemi uygulanmaz.

b) 22/A maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan iade işleminde BEFAS üzerinden alınan diğer şirketlere ait fonlar üzerinden yapılan kesintiler dahil edilmez, sadece katılımcının sözleşmesinin veya sertifikasının bulunduğu şirketin fonları dahil edilerek iade işlemi yapılır.

(3) Birikimin bir kısmını veya tamamını BEFAS'ta işlem gören fona veya fonlara yönlendirmek isteyen katılımcılara ikinci fıkrada belirtilen hususlarda bilgilendirme yapılarak katılımcıların onayı alınır.

(4) Emeklilik gözetim merkezi BEFAS üzerinden başka şirketlerin fonlarını seçmek isteyen katılımcıların fon seçeneklerini değerlendirebilmesi için Kurumca belirlenen ilkeler çerçevesinde bilgilendirme amacıyla gerekli altyapıyı kurar.

²⁷ Bu değişiklikler yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

²⁸ Bu değişiklik 1/7/2021 tarihinde yürürlüğe girer.

(5) Kurum, işbu maddeye istinaden yapılacak bilgilendirmelere dair usul ve esasları belirler.

Sözleşmelerin numaralandırılması

MADDE 24 – (1) Katılımcı, bireysel emeklilik sisteminde (**Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476**) Kurumca belirlenen esaslar dahilinde tanımlanır. Her bir emeklilik sözleşmesi, (**Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476**) Kurumun belirlediği esaslara göre verilmiş olan numarayı alır. Bu numara sözleşme yürürlükte kaldığı sürece sabit kalır ve aktarım olması durumunda önceki sözleşme numarası olarak aktarım yapılan şirket tarafından saklanır.

Kayıtların saklanması

MADDE 25 – (1) Katılımcının, fon dağılımı değişikliği, emeklilik planı değişikliği, birikimin aktarımı, yatırım tercihinin yönlendirilmesi ve benzeri işlemler ile ilgili olarak şirketin çağrı merkezini veya İnternet sitesini kullanarak yaptığı tüm işlemler dahil olmak üzere verdiği talimatlar şirket tarafından en az beş yıl süreyle saklanır. (**Ek cümleler:RG-17/12/2016-29921**)²⁹ Şirket, teklif formu ile emeklilik sözleşmesini ve sözleşmede sonradan yapılan değişiklikleri en az 10 yıl süreyle ve her durumda sözleşme devam ettiği müddetçe saklamakla yükümlüdür. Şirketin bu yükümlülüğü, sözleşme sona erdikten sonra 2 yıl daha devam eder. Kayıtların saklanması matbu veya güvenli elektronik ortamda gerçekleştirilir.

Fon paylarına ilişkin tedbirler

MADDE 26 – (1) Katılımcının sistemde bulunduğu ay sayısı ile haciz, rehin veya iflas tarihinde geçerli brüt asgari ücret tutarının çarpımına karşılık gelen birikim tutarının üzerindeki tutar nafaka borcu alacaklılarının hakkı saklı kalmak kaydıyla haczedilebilir, rehnedilebilir ve iflas masasına dahil edilebilir. Emekliliğe hak kazanan katılımcının bireysel emeklilik hesabındaki birikimi ile yaptırdığı yıllık gelir sigortası çerçevesinde kendisine maaş bağlanması veya programlı geri ödeme çerçevesinde düzenli ödeme yapılması halinde, bu şekildeki ödemelerin aylık ödemeye isabet eden miktarının aylık brüt asgari ücret tutarının üzerinde kalan kısmı nafaka borcu alacaklılarının hakkı saklı kalmak kaydıyla haczedilebilir, rehnedilebilir, iflas masasına dahil edilebilir.

(2) (**Değişik:RG-27/12/2018-30638**)³⁰ Katılımcı olan borçlunun aynı şirkette veya farklı şirketlerde birden çok bireysel emeklilik hesabı olması halinde, haczedilebilir tutar, tüm hesaplardaki toplam tutar üzerinden İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. ve şirketlerden temin edinilen bilgilere göre emeklilik gözetim merkezi tarafından hesaplanır.

(3) (**Değişik:RG-27/12/2018-30638**)⁽³⁰⁾ Haciz bildiriminin yapılması üzerine şirket, haciz bildiriminin yapıldığı sözleşme için, bu maddede belirtilen hükümlere göre hesaplanan haczedilebilir tutar bilgisini emeklilik gözetim merkezinden edinir ve katılımcının mevcut birikiminin haczedilebilir tutarından alacağı karşılık gelen kısmını öder.

(4) Birinci ve üçüncü fıkra uyarınca yapılan işlemler şirketçe emeklilik gözetim merkezine bildirilir. Emeklilik gözetim merkezi, bildirilen işlemleri katılımcı bazında kaydeder.

(5) İşveren grup emeklilik sözleşmesine bağlı olarak açılan bireysel emeklilik hesaplarına uygulanacak hacizlerde, emeklilik sözleşmesine hak kazanma süresi koşulunun konulmuş olması halinde, hak kazanma süresi sonunda katılımcının hak kazandığı birikim tutarı bu hesaplama dahil edilir.

(6) Bu maddede geçen hacze ilişkin hükümler rehin, iflas ve ihtiyati haciz durumunda da kıyasen uygulanır. Haciz uygulamasında, alacaklar ve üçüncü şahıslar elinde haczedilen mallara dair 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu (**Ek ibare:RG-17/12/2016-29921**)³¹, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem yapılır.

(7) Devlet katkısı ve getirileri haczedilemez, rehnedilemez, iflas masasına dâhil edilemez.

(8) (**Ek:RG-17/12/2016-29921**)⁽³¹⁾ Katılımcıların bireysel emeklilik hesabındaki fon paylarına ilişkin tedbir, haciz, iflas, rehin ve benzeri her türlü idari ve adli talepler münhasıran şirketler tarafından yerine getirilir.

²⁹ Bu değişiklik 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe girer.

³⁰ Bu değişiklikler yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

³¹ Bu değişiklik 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe girer.

Hak sahiplerince aranmayan paralar

MADDE 26/A –(Ek:RG-27/12/2018-30638)³²

(1) Emeklilik sözleşmesi hükümlerine göre, hak sahiplerine ödenmesi gereken tutar (birikim ve hak edilen devlet katkısı toplamı), ödemeyi gerektiren tarihten itibaren ilgisine göre şirketçe katılımcı veya çalışan tarafından talep edilmiş olan son faiz içeren/faiz içermeyen yatırım tercihi ile uyumlu standart ya da katılım standart fonlarda eski sözleşme ile ilişkili yeni bir hesap açılarak nemalandırılır. Hesaptaki paralar, hak sahiplerince talep edilirse, ilgililere ödenir.

(2) 10 yıllık süre içinde hak sahiplerince talep edilmeyen paralar, bu fıkra kapsamında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına (TCMB) aktarılan kadar ilgili hesapta nemalandırılmaya devam eder. Bu paralar, onuncu yılın tamamlanmasını takip eden yılbaşından itibaren altı ay içinde katılımcının ya da çalışanın adı, soyadı, T.C. kimlik numarası (yabancı uyruklular için Merkezi Nüfus İdare Sisteminden alınmış kimlik numarası veya EGM'den alınmış kimlik numarası, 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesi kapsamındaki katılımcılar için mavi kart numarası) tüzel kişi ise unvanı, vergi kimlik numarası ve hak sahiplerince aranmayan para miktarını gösterir şekilde tanzim edilecek bir cetvel ile hak sahipleri tarafından aranmamış paralar için TCMB nezdinde (**Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476**) Kurum emrine açılan hesaba aktarılır. Aktarılan paralar, (**Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476**) Kurum ile TCMB arasındaki cari nemalandırma usul ve esasları çerçevesinde nemalandırılır.

(3) İkinci fıkra kapsamında TCMB nezdinde açılan hesaptaki paralar, aktarımı müteakip iki yıl içinde hak sahiplerince talep edilmesi hâlinde, ilgililere ödenir; talep edilmemesi durumunda Hazineye gelir kaydedilir.

(4) Bu madde kapsamındaki paralara ilişkin bilgiler, ödemeyi gerektiren tarihi izleyen Şubat ayının ilk iş gününden itibaren emeklilik şirketlerinin internet sitelerinin ana sayfalarında "Hak Sahiplerince Aranmayan Paralar" başlığı altında oluşturulacak bir sorgulama alanında on yıl süreyle erişime sunulur. Sorgulama alanında, bu tutarların ödemeyi gerektiren tarihten itibaren on yıl içinde sahiplerince aranmadığı takdirde, onuncu yılı takip eden yılbaşından itibaren altı ay içerisinde TCMB nezdinde açılan hesaba aktarılacağı ve TCMB'ye yatırılan bu paraların iki yıl içinde sahipleri tarafından aranmadığı takdirde Hazineye gelir kaydedileceği hususlarına yer verilir. Hak sahiplerince aranmayan paralara ilişkin bilgiler, tutarların TCMB'ye aktarıldığı tarihi izleyen yılın Şubat ayının ilk iş gününden itibaren emeklilik şirketlerinin internet sitelerinin ana sayfalarında "Hak Sahiplerince Aranmayan Paralar" başlığı altındaki sorgulama alanında iki yıl süreyle erişime sunulmaya devam eder.

(5) (**Değişik:RG-6/5/2021-31476**) Bu madde kapsamındaki paralar emeklilik şirketleri tarafından, ödemeyi gerektiren tarihi izleyen Şubat ayının sonuna kadar hak sahipleri, katılımcı ya da çalışana kısa mesaj, diğer elektronik iletişim araçları üzerinden; herhangi bir elektronik iletişim aracı bilgisi bulunmaması durumunda ise iadeli taahhütlü mektup ile bildirilir.

(6) Emeklilik şirketleri, ödemeyi gerektiren tarihi müteakip hak sahiplerince aranmayan paralara ilişkin verileri, bu tarihi izleyen Şubat ayının ilk iş gününe kadar emeklilik gözetim merkezi tarafından belirlenen yöntem ve içeriğe göre emeklilik gözetim merkezine gönderir. Emeklilik gözetim merkezi verilerin kendisine ulaşmasını müteakip 5 iş günü içinde, bu tutarlara ilişkin olarak, kurumsal internet sitesinin ana sayfasında "Hak Sahiplerince Aranmayan Paralar" başlığı altında tüm şirketleri içerecek şekilde ödemeyi gerektiren tarihten itibaren on yıl boyunca sorgulama ekranını erişime sunar.

(7) Bu madde uyarınca oluşturulan sorgulama alanında, katılımcının ya da çalışanın adı, soyadı ve T.C. kimlik numarası (yabancı uyruklular için Merkezi Nüfus İdare Sisteminden alınmış kimlik numarası veya emeklilik gözetim merkezinden alınmış kimlik numarası, 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesi kapsamındaki katılımcılar için mavi kart numarası) tüzel kişi ise unvanı ve vergi kimlik numarası girilmek suretiyle sorgulama yapılarak, ödenmesi gereken tutara ilişkin bilgilere ulaşılabilir. T.C. kimlik numarası bilinmeyen kişiler için, alternatif olarak ad ve soyad bilgisi ile birlikte doğum (gün-ay-yıl) tarihi girilerek sorgulama yapılabilmesi için gerekli alt yapı oluşturulur.

(8) Emeklilik şirketleri, hak sahipleri tarafından aranmamış paraların TCMB nezdinde (**Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476**) Kurum emrine açılan hesaba aktarıldığı tarihten itibaren 5 iş günü içinde, aktarılan paralara ilişkin verileri emeklilik gözetim merkezi tarafından belirlenen yöntem ve içeriğe göre

³² Bu değişiklikler yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

emeklilik gözetim merkezine bildirmekle yükümlüdür. Emeklilik gözetim merkezi, verilerin kendisine ulaşmasını müteakip 5 iş günü içinde, bu tutarlara ilişkin olarak kurumsal internet sitesinin ana sayfasında “Hak Sahiplerince Aranmayan Paralar” başlığı altında tüm şirketleri içerecek şekilde TCMB'ye aktarımın yapıldığı tarihten itibaren iki yıl boyunca sorgulama ekranını erişime sunar.

(9) Yıllık gelir sigortasındaki tutarlar kapsamında, hak sahiplerince aranmayan paralar hakkında 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 33/B maddesi hükümleri uygulanır.

(10) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar **(Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476)** Kurumca belirlenir.

Zararların karşılanması

MADDE 26/B – (Ek:RG-27/12/2018-30638)³³ (Değişik:RG-28/3/2023-32146)

(1) Sözleşmeye ait fon paylarının nakde dönüştüğü günü takip eden iş gününden sonra yapılan aktarım ve ödemeler, bu tarih ile aktarım veya ödemenin gerçekleştirildiği tarih arasında geçen günler için 4/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunun 2 nci maddesinde ticari işlerde kullanılmak maksadıyla belirlenen avans faiz oranı üzerinden hesaplanan temerrüt faizi yürütülerek yapılır.

(2) Fon paylarının mevzuatta tanımlı azami süreleri aşarak nakde dönüştürülmesi durumunda;

a) Mevzuatta tanımlı azami sürenin son gününde katılımcının bireysel emeklilik hesabında bulunan birikim tutarına, bu tarih ile sözleşmeye ait fon paylarının nakde dönüştüğü tarih arasında geçen günler için 3095 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde ticari işlerde kullanılmak maksadıyla belirlenen avans faiz oranı üzerinden temerrüt faizi hesaplanır,

b) Mevzuatta tanımlı azami sürenin son gününde katılımcının bireysel emeklilik hesabında bulunan birikim tutarından, fon paylarının nakde dönüştüğü tarih itibarıyla bir azalma meydana gelmesi halinde aradaki fark hesaplanır,

ve hesaplanan tutarlar nakde dönüş işleminin gerçekleştiği gün nakit tutara ilave edilir.

(3) Bu madde kapsamında doğan zararların eksik hesaplanarak işlem yapılması halinde, eksik hesaplanan tutar, işlemin gerçekleştiği tarihten itibaren 3095 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde ticari işlerde kullanılmak maksadıyla belirlenen avans faiz oranı üzerinden hesaplanan temerrüt faizi yürütülerek karşılanır.

Alacağın devri

MADDE 26/C- (Ek:RG-28/3/2023-32146) (1) Katılımcı, bireysel emeklilik sözleşmelerinden kaynaklı devlet katkısı hariç alacağının tamamını veya bir kısmını 26 ncı madde kapsamında fon paylarına ilişkin tedbir, haciz, iflas, rehin ve benzeri her türlü idari ve adli talebe konu sözleşmeler hariç olmak üzere alacağın devri sözleşmesi yoluyla bankalara devredebilir. Bu madde kapsamında devredilen bir sözleşme, mevcut alacağın devri sözleşmesi sonlanmadan başka bir bankaya devredilemez. İşveren grup emeklilik sözleşmeleri devredilemez.

(2) Alacağın bankaya devreden katılımcı, alacağın devri sözleşmesinin yürürlükte bulunduğu süre içinde ilgili sözleşmelerini sonlandıramaz, bireysel emeklilik hesabındaki birikimleri başka şirketlere aktaramaz. Banka tarafından alacağın devri sözleşmesine konu tutarın tahsil edildiği veya ilgili kredi borcunun kapandığı bilgisinin emeklilik gözetim merkezi aracılığıyla şirkete bildirilmesini müteakip alacağın devri sözleşmesi sona erer.

(3) Devredilecek tutar, birikimdeki payı oranında, katılımcının hesabındaki tüm fonlardan nakde dönüştürülerek elde edilir. Şirket, bu işlemi gerçekleştirirken nakde dönüş talimatını verdiği gün itibarıyla geçerli olan birikim ve fon dağılımını esas alır. Devredilecek tutar, Kurul tarafından belirlenen fonlarda yatırıma yönlendirilir ve bu fon paylarına ilişkin katılımcı tarafından işlemde bulunulamaz.

(4) Banka, kredi borcunun muaccel hale gelmesinden otuz gün sonra, kalan borcu devredilen alacaktan tahsil etmek için talepte bulunabilir. Bu durumda kalan borç tutarının ödenmesinde emeklilik sözleşmesinin sonlandırılması suretiyle ilgili borç katılımcıya ödenecek nakit tutarından düşülerek bankaya ödenir.

(5) İkinci fıkrada belirtilen bildirimin yapılmasını müteakip iki iş günü içinde, üçüncü fıkra kapsamında belirtilen fonlarda yatırıma yönlendirilmiş birikim tutarı nakde dönüştürülerek katılımcının güncel fon dağılım tercihlerine uygun olarak dağıtılır.

³³ Bu değişiklikler yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

(6) Bu madde kapsamında yapılan fon dağılım değişiklikleri için katılımcının fon dağılım değişikliği hakkı kullanılmış sayılmaz.

(7) Emeklilik gözetim merkezi, bu maddenin uygulanmasına yönelik katılımcılar, bankalar, şirketler ve İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. arasındaki işlemlerin ve veri entegrasyonunun gerçekleşmesini sağlayacak elektronik altyapı hizmetini sunar. Bu kapsamdaki hizmetler için emeklilik gözetim merkezi tarafından alınacak hizmet bedelleri emeklilik gözetim merkezi tarafından Kurumun uygun görüşü alınarak belirlenir.

(8) Alacağın devri sözleşmesinin içeriğine ve yedinci fıkra kapsamındaki altyapı hizmetine ilişkin usul ve esaslar Kurumca belirlenir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 27 – (1) 9/4/2008 tarihli ve 26842 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce yürürlüğe girmiş olan emeklilik sözleşmeleri ve emeklilik planları için herhangi bir değişikliğe gerek olmaksızın bu Yönetmelik hükümleri uygulanır. **(Mülga cümle:RG-17/12/2016-29921)³⁴ (...)**

(2) **(Değişik fıkra:RG-25/5/2015-29366)³⁵** 1/1/2016 tarihinden önce yürürlüğe girmiş olan ve bu tarih itibarıyla halen yürürlükte bulunan sözleşmelerde yer alan giriş aidatına ilişkin hükümler, Ek-3’teki tabloda yer alan ertelenmiş giriş aidatına ilişkin tutar ile sınırlı olmak kaydıyla sözleşme sona erene kadar geçerliliğini korur.

(3) **(Mülga:RG-17/12/2016-29921)³⁴**

(4) **(Mülga:RG-17/12/2016-29921)³⁴**

(5) Bu Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce işveren grup emeklilik sözleşmesine dahil olmuş katılımcılar için, bu tarihten önce geçerli mevzuata göre belirlenmiş olan hak kazanma süreleri ve oranları uygulanmaya devam edilir.

Kesintilere ilişkin üst sınır kontrolüne ve iade işlemine ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 2 – (Ek:RG-25/5/2015-29366) ⁽³⁵⁾

(1) Ek-3’teki tabloda belirtilen, Devlet katkısı ile ilişkilendirilen kesintiye ilişkin üst sınır kontrolü ile Ek-4’teki tabloda belirtilen, fon toplam gider kesintisine ilişkin iade işlemi 1/1/2021 tarihinden itibaren uygulanır.

Hazırlık süresi

GEÇİCİ MADDE 3 –(Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-27/12/2018-30638)³⁶

(1) Emeklilik şirketleri ile emeklilik gözetim merkezi, hak sahipleri tarafından aranmayan paraların internet sitelerinde ilanına ilişkin altyapılarını, bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren 6 ay içerisinde tamamlar.

Yürürlük

MADDE 28 – (1) Bu Yönetmeliğin 22 nci maddesinin ikinci fıkrası 1/1/2014 tarihinde, diğer hükümleri 1/1/2013 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 29 – (Değişik:RG-6/5/2021-31476)

(1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

³⁴ Bu değişiklik 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe girer.

³⁵ 25/5/2015 tarihli ve 29366 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik değişikliği 1/1/2016 tarihinde yürürlüğe girer.

³⁶ Bu değişiklikler yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı	
	9/11/2012	28462	
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin		Değiştirilen Maddeler/Ekler
	Tarihi	Sayısı	
1	25/5/2015	29366	Madde 3, 21, 22A, G1, G2 / Ek2, 3, 4
2	17/12/2016	29921	Madde 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22A, 22B, 22C, 22Ç, 22D, 22E, 22F, 22G, 22Ğ, 22H, 22I, 22İ, 22J, 22K, 22L, 22M, 22N, 22O, 22Ö, 23, 23A, 25, 26, G1, G3 / Ek1, 2, 3, 4
3	27/12/2018	30638	Madde 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 15, 16, 19, 22, 22A, 22B, 22C, 22Ç, 22D, 22E, 22F, 22Ğ, 22H, 22I, 22İ, 22J, 22K, 22L, 22M, 22N, 22O, 22Ö, 23, 23A, 24, 26, 26A, 26B, G3, 29 / Ek5
4	6/5/2021	31476	Madde 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 19, 22, 22A, 22C, 22Ç, 22E, 22F, 22H, 22I, 22J, 22L, 22M, 22N, 22O, 22Ö, 23, 23A, 23B, 24, 26A, 29 / Ek2, 5

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin Tarihi	Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin ve Maddelerinin Numarası	Yürürlükten Kalkan Hükümler/Düzenlemeler
6/5/2021	31476/1	Madde 3/1-a
27/12/2018	30638/2	Madde 4/1-soncümle
17/12/2016	29921/3	Madde 5/2-ikinci cümle
17/12/2016	29921/3	Madde 5/2 üçüncü cümle
27/12/2018	30638/4	Madde 7/2-son cümle
27/12/2018	30638/7	Madde 12/4
27/12/2018	30638/7	Madde 12/5
27/12/2018	30638/7	Madde 12/6
27/12/2018	30638/8	Madde 13/1-son cümle
27/12/2018	30638/8	Madde 13/2-son cümle
17/12/2016	29921/12	Madde 14/2-son cümle
27/12/2018	30638/9	Madde 15/2-beşinci cümle
27/12/2018	30638/9	Madde 15/8-son cümle
17/12/2016	29921/15	Madde 17/1-ikinci cümle
27/12/2018	30638/15	Madde 22/D/2
27/12/2018	30638/16	Madde 22/E/1-son cümle
17/12/2016	29921/26	Madde G1/1-son cümle
17/12/2016	29921/26	Madde G1/3
17/12/2016	29921/26	Madde G1/4

Yıllara Göre Asgari Hak Kazanma Oranları Tablosu

		Sözleşme Yılı Sonu İtibarıyla Asgari Hak Kazanma Oranı (%)							
		<1	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Sözleşmede Belirlenen Hak Kazanma Süresi (Yıl)	0	100							
	1	0	100						
	2	0	0	100					
	3	0	0	0	100				
	4	0	0	0	75	100			
	5	0	0	0	60	80	100		
	6	0	0	0	60	70	80	100	
	7	0	0	0	50	60	70	80	100

Azami Fon Toplam Gider Kesintisi Oranları ile 22/K Maddesi Kapsamında Fon İşletim Gider Kesintisi Oranları

Grup*	Emeklilik Yatırım Fonları	Azami günlük oran	Azami yıllık oran (%)
I	Para Piyasası Fonları Kıymetli Madenler Fonu Değişken (Muhafazakar/Temkinli)	Yüz binde 3	1,09
II	Borçlanma Araçları Fonu Standart Fon Endeks Fonu Değişken (Dengeli)	Yüz binde 5,25	1,91
III	Hisse Senedi Fonu Katılım Fonu Karma Fon Fon Sepeti Fonu Değişken Fon Yaşam Döngüsü/Hedef Fon Değişken (Atak/Dinamik/Büyüme) Değişken (Agresif)	Yüz binde 6,25	2,28

* (Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476) Sermaye Piyasası Kurulu, (Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476) Kurumun uygun görüşünü alarak fonlara ilişkin gruplandırmayı değiştirmeye yetkilidir.

(Ek:RG-25/5/2015-29366) (Değişik:RG-17/12/2016-29921) (Bu değişiklik 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe girer.) Ek-3
Kesintilere İlişkin Sınırlamalar

Sözleşme Yılı	Kesintilere İlişkin Üst Sınırlar
0-5 yıl için	Yönetim Gider Kesintisi ve Giriş Aidatının toplam tutarı için; Her Yıl İçin Aylık Brüt Asgari Ücretin %8,5'ine Karşılık Gelen Maktu Tutar ^a
6. yıl ve sonrası için	Toplam kesinti tutarı için; Sözleşme Kapsamında Devlet Katkısı Hesabında Bulunan Tutarın Belli Bir Oranına Karşılık Gelen Tutar ^b

a) Her yıl için, ilgili takvim yılının ilk altı ayında uygulanacak aylık brüt asgari ücret tutarı esas alınır. Emeklilik hakkının kullanılması veya vefat, maluliyet yahut şirketin tasfiyesi gibi zorunlu nedenlerle ayrılma durumları haricinde, 5 yıllık sözleşme süresi dolmadan şirketten ayrılma durumunda, bu maktu tutarın ilgili sözleşmenin beşinci yılı sonuna kadar olan süreye karşılık gelen ve ayrılma tarihine kadar şirketçe tahsil edilmemiş olan kısmı, şirketçe katılımcının bireysel emeklilik hesabındaki birikiminden ertelenmiş giriş aidatı şeklinde indirilebilir. Bu hesaplama yapılırken, çıkış işleminin yapıldığı takvim yılının ilk altı ayında uygulanacak aylık brüt asgari ücret tutarı dikkate alınır.

b) Her bir sözleşme bazında, ilgili sözleşmenin yürürlük tarihinden, sözleşme sonlanma tarihine kadar şirketçe yapılacak kesintilerin toplam tutarı, sonlanma tarihinde sözleşme kapsamında varsa Devlet katkısı hesabında bulunan tutar üzerinden aşağıdaki tabloda yer alan oranlar kullanılarak hesaplanacak tutarı geçemez. Bu kontrolde, 1/1/2016 tarihi itibarıyla mevcut bulunan birikimler ve bunların getirileri üzerinden kontrol tarihine kadar yapılan kesintiler dikkate alınmaz.

Sözleşme Yılı	Kontrolde Kullanılacak Oran
6	%60
7	%70
8	%80
9	%90
10+	%100

Kontrol tarihi itibarıyla toplam birikim tutarı yıllık brüt asgari ücretin on katını aşan sözleşmeler ile bu Yönetmelik çerçevesinde kontrol tarihi itibarı ile düzensiz ödeme statüsünde olan sözleşmeler için bu kontrol uygulanmaz. Bu kontrolde, ilgili takvim yılının ilk altı ayında uygulanacak aylık brüt asgari ücret tutarı esas alınır.

Azami kesinti tutarlarının hesaplanmasında sözleşmenin bireysel emeklilik sisteminde fiilen geçirdiği süre esas alınır.

Fon Toplam Gider Kesintisine İlişkin İade Oranı

Sözleşme Yılı	İade Oranı
6. yıl için	%2,5 ^b

a) İade, şirket tarafından her sözleşme yılı sonunu ve sözleşmenin sonlandırılma tarihini takip eden beş iş günü içinde ilgisine göre katılımcıya veya katılımcının bireysel emeklilik hesabına yapılır. İadenin gecikmesinden kaynaklanan zararlar şirketçe karşılanır. İadenin katılımcının bireysel emeklilik hesabına yapılması durumunda, iade edilen tutarın iade tarihi itibarıyla katılımcının bireysel emeklilik planlarında belirtilen fon dağılım oranları dikkate alınarak ilgili fonlara aktarımı sağlanır.

b) 7 nci ve 14 üncü yıllar arasındaki oranlar, her yıl için bir önceki yılda geçerli olan iade oranının 2,5 puan artırılması suretiyle uygulanır. 15 inci yıl ve sonrası için sabit olarak % 25 oranı uygulanır. İade oranı belirlenirken, 1/1/2013 tarihinden itibaren sözleşmede geçirilen tüm süreler dikkate alınır.

Kesintinin hesaplama tarihi itibarıyla mevcut bulunan birikimin %1,1'inin altında kalan kısmı için iade uygulanmaz. İade sonrası kalan kesinti tutarının birikimin %1,1'inin altında kalmasına neden olacak kesinti tutarı iadeye konu edilmez.

Ek Performans Kesintisi*

Yatırım Seçenekleri	Risk Değeri**	Performans Eşiği*** (Faiz İçeren)	Performans Eşiği*** (Faiz İçermeyen)
Standart Fon	-	BIST-KYD 1 Aylık Mevduat (TL) Endeksi + %1,5	BIST-KYD 1 Aylık Kar Payı (TL) Endeksi + %1,5
Muhafazakâr / Temkinli	1-2	BIST-KYD 1 Aylık Mevduat (TL) Endeksi + %1	BIST-KYD 1 Aylık Kar Payı (TL) Endeksi + %1
Dengeli	3-4	BIST-KYD 1 Aylık Mevduat (TL) Endeksi + %1,5	BIST-KYD 1 Aylık Kar Payı (TL) Endeksi + %1,5
Atak/Dinamik/Büyüme	4-5	BIST-KYD 1 Aylık Mevduat (TL) Endeksi + %2	BIST-KYD 1 Aylık Kar Payı (TL) Endeksi + %2
Agresif	5-7	BIST-KYD 1 Aylık Mevduat (TL) Endeksi + %3	BIST-KYD 1 Aylık Kar Payı (TL) Endeksi + %3

*Ek performans kesintisinin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar (Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476) Kurulun Sermaye Piyasası Kurulunun uygun görüşü alınarak belirlenir.

**Yatırım stratejileri Emeklilik Fonlarına İlişkin Rehber'in 6.8.1 no.lu bölümünde hesaplama yöntemi yer verilen risk değeri baz alınarak belirlenir. Yönetmelik hükümleri kapsamında yapılacak hesaplamalarda fonların net getirileri dikkate alınır.

*** (Değişik ibare:RG-6/5/2021-31476) Kurul yukarıdaki tabloda belirtilen "% baz puanları" %50 oranında artırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

Her yılsonu itibarıyla, fon birim pay değerinde oluşan net getirinin, yukarıdaki tabloda yer alan performans eşiğini aşması hâlinde aşan kısmın azami %20'si ek fon işletim gider kesintisi olarak fon portföyünden tahsil edilebilir. Alınan ek fon işletim gider kesintisi oranı her durumda ortalama fon net varlık değerinin %0,85'ini aşamaz. Tahsil edilecek ek fon işletim gider kesintisi, fon iç tüzüğünde/izahnamesinde belirtilen fon işletim gider kesintisi ve fon toplam gider kesintisine ilişkin kontrollerde dikkate alınmaz.

Her yılın başından itibaren fon birim pay değerinde oluşan net getirinin performans eşiğini aşıp aşmadığı şirket tarafından günlük olarak kontrol edilir. Bu kontrolde birikimli olarak ek fon işletim gider kesintisi alınabileceğinin tespit edilmesi hâlinde, söz konusu tutar gün başı fon net varlık değeri baz alınarak hesaplanır ve fon birim pay fiyatına yansıtılacak şekilde günlük olarak yıl sonuna kadar fon kayıtlarına alınır. Aksi durumda önceki günlerde kayıt altına alınan tutarlar aynı gün fona iade edilir. İlgili takvim yılının sonunda varsa ek fon işletim gider kesintisi ilgili dönemi takip eden beş iş günü içinde fondan tahsil edilir.

(1) Bu değişiklik yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

EMEKLİLİK YATIRIM FONLARININ KURULUŞ VE FAALİYETLERİNE İLİŞKİN ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, emeklilik yatırım fonlarının kuruluş ve faaliyetlerine ilişkin esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, emeklilik yatırım fonlarının türleri, kuruluşları, örgüt yapısı, faaliyet ilke ve esasları, katkı payının bu fonlarda toplanması ve değerlendirilmesi, fon malvarlığı, fon portföyündeki varlıkların saklanması, portföyün yönetimi, fonların birleşme, devir ve dönüşüm esasları, iç ve dış denetimi ile kamunun aydınlatılmasına ilişkin esas ve usulleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 26 ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Banka: Mevduat bankalarını ve katılım bankalarını,
- b) Borsa: 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde tanımlanan sistemler ve pazar yerleri ile yurt dışı borsalar ve borsa dışı teşkilatlanmış diğer piyasaları,
- c) Emeklilik yatırım fonu/Fon: Şirket tarafından emeklilik sözleşmesi çerçevesinde alınan ve katılımcılar adına bireysel emeklilik hesaplarında izlenen katkılarının, riskin dağıtılması ve inançlı mülkiyet esaslarına göre işletilmesi amacıyla oluşturulan malvarlığını,
- ç) İzahname: Payları ihraç edecek fonun özelliklerine ve buna bağlı hak ve risklere ilişkin olarak katılımcıların bilinçli bir değerlendirme yapmasını sağlayacak nitelikteki tüm bilgileri içeren kamuyu aydınlatma belgesini,
- d) Kanun: 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununu,
- e) KAP: Kamuyu Aydınlatma Platformunu,
- f) Katılımcı: Emeklilik sözleşmesine göre ad ve hesabına şirket nezdinde bireysel emeklilik hesabı açılan fiil ehliyetine sahip gerçek kişiyi,
- g) Kurul: Sermaye Piyasası Kurulunu,
- ğ) Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,
- h) Net varlık değeri: Portföy değerine, nakit ile fon alacaklarının eklenmesi ve fon borçlarının düşülmesi suretiyle bulunan toplam değeri,
- ı) Portföy: Fonda yer alan para ve sermaye piyasası araçları, kıymetli madenler ile Kurulca belirlenen diğer yatırım araçlarından oluşan varlıkların tümünü,
- i) Portföy değeri: Fon portföyündeki varlıkların bu Yönetmelikteki esaslar çerçevesinde değerlendirilmesi neticesinde bulunan değeri,
- j) Portföy yöneticisi: Kuruldan portföy yöneticiliği yetki belgesi almış ve Kurulca uygun görülen portföy yönetim şirketini,
- k) Saklayıcı: Fon portföyündeki varlıkların saklandığı ve Kurulca uygun görülen saklama kuruluşunu,
- l) Sistem Yönetmeliği: 9/11/2012 tarihli ve 28462 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliği,
- m) Şirket: Kanuna göre kurulan emeklilik şirketini,
- n) Takasbank: İMKB Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketini,

- o) TCMB: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketini,
ö) TTSG: Türkiye Ticaret Sicili Gazetesini,
ifade eder.

Emeklilik yatırım fonu

MADDE 5 – (1) Fon, süresiz olarak kurulur ve fonun tüzel kişiliği yoktur. Fon, Kanunda yer alan amaçlar dışında kullanılamaz ve kurulamaz.

(2) Emeklilik yatırım fonu, sermaye piyasası kurumu niteliğindedir.

(3) Fon portföyü, aşağıda belirtilen yatırım araçları ve işlemlerinden oluşur:

- a) Vadeli mevduat ve katılma hesabı,
- b) Borçlanma araçları, repo ve ters repo işlemleri ile ortaklık payları,
- c) Kıymetli madenler, kıymetli madenlere ve gayrimenkule dayalı varlıklar,
- ç) Türev araç işlemleri ile varantlar,
- d) **(Değişik:RG-17/12/2016-29921)** Takasbank para piyasası işlemleri ve yurt içi organize para piyasası işlemleri,
- e) Yatırım fonu katılma payları,
- f) Borsalarda gerçekleştirilen türev araç işlemlerinin nakit teminatları ve primleri,
- g) Kira sertifikaları,
- ğ) Kurulca belirlenen diğer yatırım araçları.

Fon türleri ve unvanları

MADDE 6 – (1) Fonlar, risk ve getiri yapısı ile portföy yönetim stratejisinin tam ve doğru bir şekilde izahnamede belirtilmesi ve Kurulca uygun görülmesi koşuluyla kurulabilir.

(2) İzahnamede belirtilecek portföy yönetim stratejilerine uygun fon türleri, Müsteşarlığın görüşü alınarak Kurulca belirlenir.

(3) Fonun unvanında belirli bir varlık grubuna, sektöre, sektörler, ülke ya da coğrafi bölgeye yatırım yaptığı izlenimini uyandıracak bir ibare kullanan fon varlıklarının en az % 80'i;

- a) Fon unvanında yer alan söz konusu varlık grubu, sektör ya da sektörler ait olan varlıklardan,
 - b) Fon unvanında yer alan ülke ya da coğrafi bölgeye ait ve o ülke ya da coğrafi bölgenin piyasa yapısını ve risklerini yansıtabilen varlıklardan,
- oluşur.

(4) Fonlar, fon paylarının emeklilik sözleşmesinde tanımlanmış katılımcı, kişi ya da gruplara tahsis edildiği grup emeklilik yatırım fonu şeklinde de kurulabilir.

(5) Grup emeklilik yatırım fonları; işyeri veya belirli meslek grupları bazında, sektörel bazda ve Kurulca uygun görülme koşulu ile fon paylarının belirli kişi ya da gruplara tahsis edilmesi suretiyle oluşturulabilir.

(6) Fonların portföy yönetim stratejilerinin uygulanması neticesinde ulaşılmak istenen hedefin objektif olarak tanımlanabilmesi ve fonun bu hedefe ulaşmadaki performansının ölçülebilmesi amacıyla yatırım stratejisine uygun olarak belirlenecek karşılaştırma ölçütünün izahnamede belirtilmesi ve KAP'ta ilan edilmesi zorunludur.

(7) Fonlar ticari ve hukuki işlemlerinde; şirketin unvanı ile bu Yönetmelik uyarınca fonun yatırım amacına uygun olarak seçilen türü içerecek şekilde belirleyecekleri fon unvanını kullanmak, fonu temsil eden fon yöneticileri de faaliyetleri ile ilgili belgeleri bu unvan altında imzalamak zorundadır.

(8) Fon izahnamesinde belirtilmesi ve Kurulca uygun görülmesi koşuluyla, reklam ve pazarlama faaliyetlerinde yatırımcıları yanlış yönlendirmeyecek şekilde, fonun risk ve getiri yapısının tam ve doğru bir şekilde anlaşılmasını sağlayacak farklı bir ad kullanılabilir.

(9) Fonun portföy yönetim stratejilerine uygun yönetilmemesi veya fon unvanının ve reklam ve pazarlama faaliyetlerinde kullanılan fon adının katılımcının yanıltılmasına yol açması durumlarında Kurul, fonun portföy yönetim stratejilerinin, fon unvanının, fon adının veya kullanılan karşılaştırma ölçütünün değiştirilmesini isteyebilir veya bunları resen değiştirebilir.

(10) Fonun ya da fon tarafından ihraç edilen payların, kamu tarafından resmi bir teminat altına alındığı şeklinde yorumlanmasına yol açacak açık veya dolaylı bir ifadeye fon unvanlarında yer verilemez.

Fon kuruluş başvurusu

MADDE 7 – (1) Fon, Kuruldan izin almak koşuluyla şirket tarafından kurulur. Şirket; Kurulca belirlenen standarda uygun olarak hazırlanan kuruluş başvuru formu, formda belirtilen belgeler ve fon içtüzüğü ile birlikte fon kurmak için Kurula başvurmak zorundadır. Başvuru için gerekli belgelerin tam olarak Kurula iletilmesi ile Kurulca incelemeye başlanır, aksi takdirde başvurular değerlendirilmeye alınmaz. Başvuruya ilişkin olarak talep edilebilecek ilave belge ve bilgilerin Kurulca belirlenen sürede tamamlanması zorunludur. Kurul, başvuruların elektronik ortamda yapılmasını isteyebilir.

(2) Fon kuruluş başvurularının Kurulca uygun görülebilmesi için; şirketin kuruluş şartlarını kaybetmemiş olması, saklayıcının ve portföy yöneticisinin belirlenmiş olması, fon içtüzüğünün Kurul düzenlemelerine uygun hazırlanması ve Kanun, bu Yönetmelik ve ilgili mevzuatta belirtilen diğer şartların yerine getirilmesi zorunludur.

Fon içtüzüğü

MADDE 8 – (1) Fon içtüzüğü, katılımcı ile şirket, saklayıcı ve portföy yöneticisi arasında fon portföyünün inançlı mülkiyet esaslarına göre saklanmasını ve vekalet akdi hükümlerine göre yönetimini konu alan ve genel işlem şartlarını içeren iltihaki bir sözleşmedir. Fon içtüzüğüne yönelik esas ve usuller Müsteşarlığın uygun görüşü alınarak Kurul tarafından belirlenir.

Fon kuruluş izni ve içtüzüğün tescili

MADDE 9 – (1) Başvurunun Kurulca uygun görülmesi sonucunda, fon içtüzüğü Kurulca verilen kuruluş izin yazısının şirket tarafından tebellüğ edildiği tarihi izleyen altı iş günü içinde şirket merkezinin bulunduğu yerin ticaret siciline tescil ve TTSG ile KAP'ta ilan edilir. TTSG ilanı takip eden altı iş günü içerisinde Kurula gönderilir. Fon içtüzüğünün tescili ile birlikte kuruluş işlemleri tamamlanmış sayılır.

Fon içtüzüğünün değiştirilmesi

MADDE 10 – (1) Şirketin gerekçeli olarak içtüzük değişikliği talebinde bulunması halinde, Kurulca belirlenecek esas ve usullere uygun olarak hazırlanan içtüzük değişiklik talep formu doldurulması ve formda belirtilen bilgi ve belgelerin Kurula iletilmesi şarttır. Kurula yapılan başvuru üzerine, hukuki gereklerin yerine getirilip getirilmediği Kanun, bu Yönetmelik ve ilgili diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde incelenir ve uygun görülen içtüzük değişiklikleri, izin yazısının şirket tarafından tebellüğ edildiği tarihi izleyen altı iş günü içinde ticaret siciline tescil ve TTSG ile KAP'ta ilan edilir. TTSG ilanı takip eden altı iş günü içerisinde Kurula gönderilir.

(2) Katılımcıların yatırım kararını etkileyebilecek ve önceden bilgi sahibi olunmasını gerektiren hususlara ilişkin duyurular da ayrıca KAP'ta ilan edilir ve yeni hususların yürürlüğe giriş tarihi on iş gününden az olmamak üzere ilanlarda belirtilir.

(3) Kanun, bu Yönetmelik ve ilgili mevzuata aykırı uygulamaların bulunduğu, kamuyu aydınlatma açısından yeterli açıklamaların yapılmadığı sonucuna varılırsa, gerekçe gösterilerek içtüzük değişikliklerine izin verilmez.

Asgari fon başlangıç tutarı, avans tahsisi ve emeklilik planlarına dahil edilebilecek fonlar

MADDE 11 – (1) Kanun çerçevesinde, her şirketin grup emeklilik yatırım fonları hariç farklı portföy yönetim stratejisine sahip en az üç ayrı fon kurması şarttır.

(2) Kurulması zorunlu üç fonun her birinin başlangıç tutarı, şirketin ödenmiş sermayesinin yirmide birinden az olamaz. Ancak, şirketin bu üç ayrı fonuna ilave olarak kurulacak yeni bir fonu için fon başlangıç tutarı şirket tarafından belirlenir. Kurulması zorunlu üç fon için, fonların kuruluşunu müteakip, her bir fon için ayrı ayrı olmak üzere şirketin ödenmiş sermayesinin yirmide birinden az olmamak üzere avans tahsis edilmesi zorunludur. Asgari üç fona ilave olarak kurulacak her bir fona avans tahsis edilmek istenmesi halinde avans tutarı şirket tarafından serbestçe belirlenir.

(3) Şirket, Müsteşarlığın uygun görüşünü alarak, katılımcılara sunulacak emeklilik planlarına kurucusu olduğu fonların yanı sıra başka şirketler tarafından kurulan fonları da dahil edebilir.

Fon kurulu

MADDE 12 – (1) Şirket, kurduğu fonla ilgili işlemlerin takibi ve raporlanması amacıyla şirket yönetim kurulu kararıyla en az üç kişiden oluşan bir fon kurulu atar. Fon kurulu üyeliklerine şirket dışından atama yapılması da mümkündür.

(2) Fon kurulu her bir fon için ayrı ayrı belirlenebileceği gibi birden fazla fon için tek bir fon kurulu da oluşturulabilir.

(3) Fon kurulu üyelerinin;

a) Çoğunluğunun dört yıllık eğitim veren yüksek öğrenim kurumlarından mezun olmaları, sermaye piyasası, bankacılık, bireysel emeklilik veya sigortacılık alanlarında en az beş yıllık tecrübeye sahip bulunmaları,

b) 6362 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki mali güç şartı dışındaki şartları taşımaları,

gerekir.

(4) Şirket yönetim kurulu üyelerinin, bu Yönetmelikte fon kurulu üyeleri için belirlenen nitelikleri taşımaları halinde, fon kurulu üyesi olarak görevlendirilmeleri mümkündür.

Fon kurulunun görevleri

MADDE 13 – (1) Fon kurulu aşağıdaki görevleri yerine getirmekle yükümlüdür.

a) Fon faaliyetlerinin, şirketin genel yönetim stratejilerine ve politikalarına uygun olarak düzenli, verimli ve etkin bir şekilde ilgili mevzuat, fon içtüzüğü ve izahnamedeki esaslar çerçevesinde yürütülmesi,

b) Fonun muhasebe, belge ve kayıt sisteminin düzenli bir şekilde tutulması,

c) Fon adına yapılacak sözleşmelerin ilgili mevzuata uygun şekilde hazırlanması,

ç) Fon portföyünün mevzuata uygun şekilde değerlendirilmesi ve birim pay değerinin doğru şekilde hesaplanması,

d) Fon ile ilgili mali tablo ve raporların hazırlanması,

e) Fon performansının takip edilmesi,

f) Mevzuat gereği ya da şirketin talebi ile ilgili olarak yapılması gereken içtüzük ve izahname değişikliklerinin katılımcılara ilgili düzenlemelerde öngörülen süreler içerisinde duyurulması,

g) Kamuyu aydınlatma belgelerinin mevzuata uygun şekilde hazırlanması,

ğ) Fonun faaliyetlerine ilişkin olarak 32 nci maddede belirtilen raporların hazırlanması,

h) 27 nci madde kapsamında belirtilen olağanüstü durumlar ile ilgili karar alınması,

ı) İç kontrol sisteminin oluşturulması,

i) Şirket yönetim kurulu kararı ile belirlenen diğer görevlerin yerine getirilmesi.

Fonun iç kontrol sistemi

MADDE 14 – (1) İç kontrol sistemi; fonun faaliyetlerinin verimliliğinin ve etkinliğinin, finansal ve idari konulara ait bilgilerin güvenilirliğinin ve zamanında elde edilebilirliğinin sağlanmasını, fon faaliyetlerinin ilgili mevzuata, emeklilik sözleşmesine, fon içtüzüğüne, izahnameye uygun yürütülmesini, hata, hile ve usulsüzlüklerin önlenmesini ve tespitini, muhasebe kayıtlarının doğru ve eksiksiz olmasını ve finansal bilgilerin doğru ve güvenilir olarak zamanında hazırlanmasını temin etmek amacıyla uygulanan esas ve usullerdir.

(2) Şirketin fon iç kontrol sistemine ilişkin tüm usul ve esaslar yazılı hale getirilerek fon kurulu kararına bağlanır.

(3) İç kontrol esas ve usulleri asgari olarak;

a) Fon faaliyetlerinin kanuni düzenlemelere, şirketin amaç ve konusuna, fon içtüzüğüne ve izahnameye uygun olarak yapılmasını,

b) Fon adına yapılan işlemlerin genel ve özel yetkilere dayalı olarak gerçekleştirilmesini, sözleşmelere uygun olarak yapılmasını, fon işlemleri için gerekli belgelerin düzenlenmesini,

c) Fonun muhasebe, belge ve kayıt düzeninin etkin bir şekilde işlenmesini,

ç) Usulsüzlüklerden ve hatalardan kaynaklanan risklerin asgariye indirilebilmesi için risklerin tanımlanmasını ve gerekli önlemlerin alınmasını,

d) Fon personelinin kendi adına yaptıkları işlemlerin fon ile çıkar çatışmasına yol açacak nitelikte

olup olmadığının tespitini,

e) Fondan yapılan harcamaların belgeye dayalı ve piyasa rayicine uygun olup olmadığının tespitini,

f) Fon portföyünün değerlemesinin, fonun birim pay değerinin belirlenmesinin, fon portföy oranlarının ilgili mevzuata, fon içtüzüğü ve izahnameye uygunluğunun kontrolünü, temin edecek şekilde oluşturulur.

(4) Fonun faaliyetlerinin iç kontrol esas ve usullerine uygun olarak işleyişi, fon denetçileri tarafından denetlenir. Şirket bu amaçla, 12 nci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen nitelikleri haiz en az bir fon denetçisi atar. Şirketin denetçisi de bu nitelikleri haiz olma koşulu ile iç kontrol görevini yerine getirebilir.

(5) Tespitleri ve denetleme sonuçlarını ihtiva eden raporlar en geç her takvim yılını izleyen üç ay içinde şirketin yönetim kurulu ile fon kuruluna sunulur ve söz konusu raporlardan bilgi edinildiği ilgili kurullarda karara bağlanır. Bu raporların en az beş yıl süre ile şirket nezdinde saklanması zorunludur.

(6) Fon denetçisi, fonun mali durumunu zayıflatacak veya olağandışı sonuçlar doğuracak herhangi bir durumun varlığını tespit etmesi halinde hazırlayacağı denetim raporunu en kısa sürede şirketin yönetim kuruluna sunar ve aynı gün raporun bir örneğini Kurula gönderir.

Risk yönetim sistemi

MADDE 15 – (1) Türev araç işlemlerine taraf olacak fonların risk yönetim sistemlerini oluşturmaları ve buna ilişkin prosedürleri yazılı hale getirmeleri zorunludur.

(2) Risk yönetim sistemi, fonun karşılaşılabileceği temel risklerin tanımlanmasını, risk tanımlamalarının düzenli olarak gözden geçirilmesini ve önemli gelişmelere paralel olarak güncellenmesini, maruz kalınan risklerin tutarlı bir şekilde değerlendirilmesine imkan verecek bir risk ölçüm mekanizmasının geliştirilmesini içermek zorundadır.

(3) Risk yönetimini gerçekleştirecek birim şirket bünyesinde oluşturulabileceği gibi risk yönetim hizmeti dışarıdan da sağlanabilir. Ancak her koşulda, risk yönetim hizmetini sağlayan birim, fon portföyünün yönetiminden sorumlu birimden bağımsız olmak zorundadır. Risk yönetimini gerçekleştirecek birimin personelinin Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey ve Türev Araçlar Lisansına sahip olması zorunludur.

(4) Risk yönetim sisteminin yeterliliğine ilişkin olarak denetçi tarafından hazırlanan rapor en geç takvim yılını izleyen üç ay içinde şirketin yönetim kurulu ile fon kuruluna sunulur ve söz konusu raporlardan bilgi edinildiği ilgili kurullarda karara bağlanır. Bu raporların en az beş yıl süre ile şirket nezdinde saklanması zorunludur.

Fon paylarının kayda alınma başvurusu

MADDE 16 – (1) Şirket, kurucusu olduğu ilk üç fon için kuruluşuna ilişkin izin yazısının şirkete tebellüğ tarihini izleyen altı ay içerisinde kayda alma başvuru formu, izahname ve formda belirtilen diğer belgelerle birlikte Kurula başvurmak zorundadır. Bu süre içerisinde Kurula başvuru yapılmaması halinde fon içtüzüğü şirket tarafından ticaret sicilinden terkin ettirilir ve buna ilişkin belgeler terkin takip eden altı gün içerisinde Kurula gönderilir.

(2) Şirket, Kanun çerçevesinde kurulması zorunlu üç fonun Kurul kaydına alınmasını müteakip diğer fonlar için kuruluş ve kayda alınma başvurularını birlikte yapar. Bu fonların kuruluş ve kayda alma başvuruları birlikte değerlendirilir ve sonuçlandırılır. Fon paylarının kayda alınma başvurularının değerlendirilebilmesi için;

a) Fon içtüzüğünün şirketin merkezinin bulunduğu yerin ticaret siciline tescil ve TTSG ile KAP'ta ilan edilmiş olması,

b) Yeterli mekan, teknik donanım ve örgütlenmenin sağlanmış, fon hizmet biriminin ve fon kurulunun oluşturulmuş, iç kontrol ve risk yönetimini içeren iç denetim sisteminin kurulmuş, personelin buna uygun görev ve sorumluluklarının belirlenmiş ve bu konularda gerekli bilgi ve belgelerin hazırlanmış olması,

c) Fona ve katılımcılara ilişkin muhasebe, kayıt ve belge sistemi ile düzenli iş akışı ve haberleşmeyi sağlayacak teknik altyapının kurulmuş olması,

ç) En az bir portföy yöneticisi ile portföy yönetim sözleşmesi ve saklayıcı ile saklama sözleşmesi

imzalanmış olması,

d) Şirketin Kanun'da öngörülen kuruluş şartlarını kaybetmemiş olması,

e) İzahnamenin, fon ile ilgili mevzuatın öngördüğü ve fon ile ilgili bilgileri açıklıkla ortaya koyacak ayrıntıda ve Kurul tarafından belirlenen esaslara uygun olarak hazırlanması, zorunludur.

(3) İlgili belgelerin tam olarak Kurula iletilmesi ile Kurulca başvuru incelemesine başlanır. Başvuruya ilişkin olarak talep edilebilecek ilave belge ve bilgilerin Kurulca belirlenen sürede tamamlanması zorunludur. Kurul, başvuruların elektronik ortamda yapılmasını isteyebilir.

(4) Kurul, yapılan başvuruları izahnamenin bu Yönetmelik, ilgili mevzuat ve Kurulca belirlenen esasları içerip içermediğini dikkate alarak kamunun aydınlatılması esasları çerçevesinde inceler.

(5) **(Değişik:RG-10/03/2023-32128)** Başvurunun olumlu görülmesi halinde fon içtüzüğünde yer alan pay sayısı Kurul kaydına alınır ve izahname Kurulca onaylanır. Tanıtım formunun ve Kurulca onaylı izahnamenin izin yazısının şirket tarafından tebellüğ edildiği tarihi izleyen on iş günü içerisinde KAP'ta ilan edilmesi zorunludur, ayrıca ticaret siciline tescil ve TTSG'de ilan edilmez. Ancak, izahnamenin nerede yayımlandığı hususu ticaret siciline tescil ettirilir ve TTSG'de ilan olunur. TTSG ilanı, takip eden altı iş günü içerisinde Kurula gönderilir. Tanıtım formu, izahnamenin nerede yayımlandığı hususuna ilişkin ticaret siciline tescil tarihi belirtilerek KAP'ta güncellenir.

(6) İncelemeler sonucunda gerekçe gösterilerek, başvuru konusu fon paylarının Kurul kaydına alınmasından imtina edilebilir. Kurul kaydına alınma, resmi teminat verilmesi şeklinde yorumlanamaz ve reklam amacıyla kullanılamaz.

(7) İzahname ile açıklanan konularda ortaya çıkan değişikliklerin ve yeni hususların, şirket tarafından Kurula bildirilmesi zorunludur.

(8) **(Değişik:RG-10/03/2023-32128)** Değişiklikler ve yeni hususlar, Kurulun onayı alınmadan izahnamede değişiklik yapılarak katılımcılara açıklanamaz ve uygulamaya konulamaz. Kuruldan onay alındıktan sonra izahname tadil metni yeni hususların yürürlüğe giriş tarihinde KAP'ta ilan edilir. İzahname tadil metninin nerede yayımlandığı hususu ticaret siciline tescil ettirilir ve TTSG'de ilan olunur. TTSG ilanı, takip eden altı iş günü içerisinde Kurula gönderilir.

(9) Katılımcıların yatırım kararını etkileyebilecek ve önceden bilgi sahibi olunmasını gerektiren hususlara ilişkin duyurular da ayrıca KAP'ta ilan edilir ve yeni hususların yürürlüğe giriş tarihi on iş gününden az olmamak üzere ilanlarda belirtilir.

(10) Kurulca uygun görülmesi halinde fonun katılımcı sayısı ve katılımcı kitlesi dikkate alınarak farklı bildirim ve ilan esasları belirlenebilir.

Pay sayısının artırılması ve artırılan tutarı temsil eden fon paylarının kayda alınması

MADDE 17 – (1) Fon içtüzüğünde belirtilen pay sayısının artırılmak istenmesi halinde şirket, belirleyeceği yeni pay sayısının yer aldığı fon içtüzüğünün ilgili maddesine ilişkin tadil metninin ve yeni pay sayısını içerecek şekilde hazırlanmış izahnamenin onaylanması ve artırılan payların Kurul kaydına alınması talebiyle Kurulca belirlenen esaslara uygun olarak hazırlanan tutar artırımını kayda alma başvuru formu ve ekinde belirtilen belgeler ile Kurula başvurmak zorundadır.

(2) **(Değişik:RG-10/03/2023-32128)** Başvurunun Kurulca uygun görülmesi sonucunda, içtüzük ve izahname tadil metinleri Kurulca onaylanır ve artırılan pay sayısı Kurulca kayda alınır. Kayda almayı takiben, içtüzük tadil metni izin yazısının şirket tarafından tebellüğ edildiği tarihi izleyen altı iş günü içinde şirketin merkezinin bulunduğu yerin ticaret siciline tescil ve TTSG ile KAP'ta ilan edilir. İzahname tadil metninin ise nerede yayımlandığı hususu ticaret siciline tescil ettirilir ve TTSG'de ilan olunur. TTSG ilanı, takip eden altı iş günü içerisinde Kurula gönderilir.

(3) Başvurular, 16 ncı maddede belirtilen esaslar çerçevesinde incelenir ve sonuçlandırılır.

Fon malvarlığına ilişkin ilkeler

MADDE 18 – (1) Fonun malvarlığı şirketin Kanun, emeklilik sözleşmesi, fon içtüzüğü ve ilgili diğer mevzuattan doğan yükümlülüklerinin yerine getirilmesi dışında hiçbir amaçla kullanılamaz. Fon malvarlığı rehnedilemez, portföye ilişkin olarak yapılan işlemler haricinde teminat gösterilemez, üçüncü şahıslar tarafından haczedilemez ve iflas masasına dahil edilemez.

Fon malvarlığından yapılabilecek harcamalar

MADDE 19 – (1) Fon malvarlığından fon portföyünün yönetimi ile ilgili emeklilik şirketine ödenecek fon işletim gideri ve aşağıda belirtilenler dışında harcama yapılamaz.

- a) Kurul kayda alma ücreti,
- b) Fonun kuruluşunu müteakip mevzuat gereği yapılması zorunlu tescil ve ilan giderleri,
- c) Portföydeki varlıkların veya bunları temsil eden belgelerin nakil veya nakle bağlı sigorta ücretleri,
- ç) Portföydeki varlıkların saklanması hizmetleri için ödenen ücretler,
- d) Varlıkların nakde çevrilmesi ve transferinde ödenen ücretler,
- e) Alınan kredilerin faizi,
- f) Portföye alımlarda ve portföyden satımlarda ödenen komisyonlar,
- g) Fonun mükellefi olduğu vergi ödemeleri,
- ğ) Bağımsız denetim kuruluşlarına ödenen denetim ücreti,
- h) Kurulca uygun görülecek diğer harcamalar.

(2) Harcamaların belgeye dayandırılması zorunludur. Fon malvarlığından piyasa rayici üzerinde harcama yapılamaz.

(3) Fondan yapılacak toplam gider kesintisi Sistem Yönetmeliğinde belirtilen azami oranları aşmayacak şekilde fon içtüzüğünde belirlenir. Fon içtüzüğünde belirlenen günlük kesinti oranına karşılık gelen yıllık oranın aşıp aşılmadığı şirket tarafından her takvim yılı sonunda kontrol edilir. Bu kontrol, fon içtüzüğünde yer alan yıllık kesinti oranı ve o yıl için hesaplanan günlük ortalama fon net varlık değerine göre yapılır. Şirket tarafından her dönem sonunda yapılan kontrolde fon içtüzüğünde belirlenen oranların aşıldığının tespiti halinde, aşan tutar ilgili dönemi takip eden beş iş günü içinde şirketçe fona iade edilir.

(4) Fon paylarının ilk defa halka arz edilmesi veya fonun tasfiye olması durumunda, üçüncü fıkarda belirtilen kontroller fon paylarının satışa sunulmuş olduğu günler dikkate alınarak yapılır.

(5) Fon içtüzüğünde belirlenen azami fon toplam gider kesintisi oranı ve takvim yılının bitiminde gerçekleşen fon toplam gider kesintisi oranı ile varsa iade tutarı ilgili dönemin bitimini takip eden altı iş günü içinde KAP'ta ilan edilir.

(6) Portföy yöneticisinin ilgili fonun toplam giderlerinden aldığı payın tutarı ve oranı ile Kurulca belirlenen formatta düzenlenen fon toplam gideri kesintisinin dağılımı takvim yılının bitimini takip eden altı iş günü içinde KAP'ta ilan edilir.

Fon portföyünün yönetimi

MADDE 20 – (1) Fon portföyü, portföy yöneticileri tarafından yönetilir. Portföy yöneticileri, fon portföyünü Kanun, 6362 sayılı Kanun, fon içtüzüğü, emeklilik sözleşmesi, izahname, portföy yönetim sözleşmesi ve ilgili mevzuat hükümlerine göre yönetmekle yükümlüdür. Alınacak portföy yönetimi hizmetine ilişkin esaslar, bu konuda şirket ile portföy yöneticileri arasında yapılacak portföy yönetim sözleşmesi çerçevesinde belirlenir. Portföy yönetim sözleşmesinin hazırlanmasında Kurulun bu konudaki düzenlemeleri esas alınır. Sözleşmenin bir örneği, yürürlük tarihinden en geç onbeş iş günü önce Kurula gönderilir. Portföy yönetim sözleşmelerinin Kurulca belirlenen asgari unsurlara uygun olması zorunludur.

(2) Fon portföyünün yönetiminde birden fazla portföy yöneticisi ile sözleşme yapılabilir. Portföy yöneticisi, başka bir portföy yöneticisi ile de sözleşme yapabilir. Bu durumda şirketin onayının alınması zorunlu olup, portföy yöneticisinin portföy yönetimi konusundaki sorumluluğu devam eder.

(3) Portföy yöneticisi ile sözleşme yapan tarafın yabancı bir ülkede faaliyet gösteriyor olması halinde, portföy yöneticisinin o ülkedeki ilgili otorite tarafından portföy yöneticiliği faaliyeti yapabilmesi konusunda yetkilendirildiğine ilişkin bir belge ile sözleşmenin bir örneğinin, yürürlük tarihinden en geç onbeş iş günü önce Kurula gönderilmesi zorunludur.

(4) Şirket, portföy yöneticilerinin, fon yönetiminde gerekli özen ve basireti göstermemeleri, Kurulun portföy yöneticiliğine ilişkin ilkelerine aykırı hareket etmeleri, mali bünyelerinin zayıfladığının tespit edilmesi, portföy yöneticisinin sözleşme yaptığı tarafın yabancı ülkede faaliyette bulunma yetkisinin iptal edilmesi gibi durumlarda, portföy yönetim sözleşmesini feshedip, Kurulca uygun görülen başka portföy yöneticileri ile portföy yönetim sözleşmesi imzalayabilir. Bu fıkradaki koşulların varlığı halinde Kurul da portföy yöneticilerinin değiştirilmesini isteyebilir.

(5) (**Değişik:RG-15/5/2019-30775**) Fonların performansının değerlendirilmesi ile bu değerlendirmeler sonucunda portföy yöneticilerine uygulanacak teşvik ve tedbire ilişkin usul ve esasları Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşünü alarak belirlemeye Kurul yetkilidir.

Fon portföy yönetimine ilişkin ilkeler

MADDE 21 – (1) Portföy yöneticisinin fon yönetiminde aşağıdaki ilkelere uyması zorunludur.

- a) Portföy yöneticisi fon portföyünü yönetirken riskin dağıtılması, likidite ve getiri unsurlarını göz önünde bulundurmak, fonun portföy yönetim stratejilerine ve yatırım sınırlamalarına uygun hareket etmek, fon içtüzüğü, izahname, portföy yönetim sözleşmesi ve ilgili mevzuatta belirlenen esaslara uymak zorundadır.
- b) Portföy yöneticisi, yönettiği her fonun çıkarını ayrı ayrı gözetmekle yükümlüdür. Yönetimindeki fonlar veya diğer müşterileri arasında, müşterilerden biri veya fonlarından biri lehine diğerleri aleyhine sonuç verebilecek işlemlerde bulunamaz.
- c) Portföy yöneticisi, fon portföyü ile ilgili yatırım kararlarında objektif bilgi ve belgelere dayanmak ve sözleşme ile belirlenen yatırım ilkelerine uymak zorundadır. Bu bilgi ve belgeler ile portföy yönetim stratejilerine kaynak teşkil eden araştırma ve raporların en az on yıl süreyle saklanması zorunludur.
- ç) Portföy yöneticisi, borsada işlem gören varlıkların alım satımlarını borsa kanalıyla yapmak ve fon portföyüne alım satım işlemlerinde, işlemi gerçekleştiren aracı kuruluşun, fonu temsil eden fon kodu ile borsalarda işlem yapmasını temin etmek zorundadır.
- d) Portföy yöneticisi fon ile diğer müşteriler adına yapılan işlemleri ayrı ayrı izlemekle yükümlüdür.
- e) Fon portföyüne hiçbir şekilde rayiç bedelinin üzerinde varlık satın alınamaz ve portföyden bu değer altında varlık satılamaz.
- f) Portföy yöneticisi, herhangi bir şekilde kendisine ve üçüncü kişilere çıkar sağlamak amacıyla fon portföyüne işlem yapamaz. Fon adına yapacağı işlemlerde gerekli özen ve basireti göstermek zorundadır.
- g) Fon portföyünün önceden saptanmış belirli bir getiri sağlayacağına dair yazılı veya sözlü bir garanti verilemez.
- ğ) Portföy yöneticisi fon portföyüne yapılan işlemlerde işlemin büyüklüğünü, alınan varlıkların fiyatını, piyasa koşullarını, komisyon oranlarını, işlem yapılan aracı kuruluşun tecrübesini, mali durumunu ve piyasadaki itibarını göz önünde bulundurmak suretiyle, işlemleri zaman ve fiyat açısından en uygun şekilde gerçekleştirir.
- h) Şirket, fon kurulu üyeleri, portföy yöneticisi, saklayıcı ve fonların yönetimi ile ilgili olarak meslekleri nedeniyle veya görevlerini ifa etmeleri sırasında bilgi sahibi olabilecek olanlar bu bilgileri açıklayamazlar, doğrudan veya dolaylı olarak kendilerine veya üçüncü kişilere menfaat sağlamak veya başkalarını zarara uğratmak amacıyla kullanamazlar. Bu yükümlülük bu kişilerin görevlerinden ayrılmalarından sonra da devam eder.

Portföy sınırlamalarına ilişkin esaslar

MADDE 22 – (1) Fon yönetiminde aşağıdaki portföy sınırlamalarına uyulması şarttır.

- a) Fon portföyünün %10'undan fazlası bir ihraççının para ve sermaye piyasası araçlarına yatırılmaz. Ayrıca, fonun %5'inden fazla yatırım yaptığı aynı ihraççıya ait para ve sermaye piyasası araçlarının toplam tutarı fon portföyünün %40'ını aşamaz. Varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen sermaye piyasası araçları için bu bendin birinci cümlesindeki %10'luk sınırlama %25 olarak uygulanır; ikinci cümlesindeki sınırlama ise uygulanmaz. Diğer taraftan, TCMB, Müsteşarlık ve 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun çerçevesinde kurulan varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen sermaye piyasası araçları için bu bentteki sınırlamalar uygulanmaz.
- b) Fon portföyüne borsada işlem gören varlıkların alınması esastır. Borsada işlem görmeyen özel sektör borçlanma araçları, fon portföy değerinin %10'unu geçmemek kaydıyla fon portföyüne dahil edilebilir. Borsada işlem görmeyen özel sektör borçlanma araçlarına yatırım yapan fonların yatırım aşamasında, portföyünde bulunan özel sektör borçlanma araçlarının gerektiğinde nakde dönüştürülebilmesini teminen şirketle veya bir aracı kuruluşla konuya ilişkin bir sözleşme imzalaması gerekmektedir. Ayrıca, borsada işlem görmesi koşuluyla, yapılan ilk ihraçlardan da para ve sermaye

piyasası aracı alınabilir.

c) Fon, tek başına hiçbir ortaklıkta sermayenin ya da tüm oy haklarının %5'ine veya daha fazlasına, bir şirketin kurucusu olduğu fonlar ise toplu olarak, hiçbir ortaklıkta sermayenin ya da tüm oy haklarının %20'sinden fazlasına sahip olamaz.

ç) Fon portföyünün en fazla %20'si girişim sermayesi yatırım ortaklıkları tarafından ihraç edilen sermaye piyasası araçlarına ve girişim sermayesi yatırım fonlarının katılma paylarına yatırılabilir. Girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına yapılacak yatırımlarda (c) bendindeki sınırlamalar dikkate alınmaz. Tek bir girişim sermayesi yatırım fonuna yapılan yatırım tutarı, fon portföyünün %5'ini geçemez.

d) Fon portföyüne şirketin ve portföy yöneticisinin para ve sermaye piyasası araçları dahil edilemez.

e) Şirketin ve portföy yöneticisinin;

1) Sermayesinin %10'undan fazlasına sahip olan hissedarlarının,

2) Yönetim kurulu başkan ve üyelerinin,

3) Genel müdür ve genel müdür yardımcılarının,

ayrı ayrı ya da birlikte sermayesinin %20'sinden fazlasına sahip oldukları ortaklıklar ile şirketin ve portföy yöneticisinin doğrudan ve dolaylı iştiraklerince çıkarılmış para ve sermaye piyasası araçlarının toplamı, fon portföyünün %30'unu aşamaz.

f) Fon portföyünün en fazla %30'u bir topluluğun para ve sermaye piyasası araçlarına yatırılabilir. Topluluk, hukuksal yönden birbirinden bağımsız olmakla birlikte sermaye, yönetim ve denetim açısından birbirleriyle ilişkili, faaliyet konuları yönünden aynı sektöre bağlı olsun veya olmasın, organizasyon ve finansman konularının bir ana ortaklık çatısı altında tek merkezden koordine edildiği ana ve bağlı ortaklıklar bütünüdür ifade eder.

g) **(Değişik:RG-17/12/2016-29921)** Fon portföyünün en fazla %10'u Takasbank para piyasası ve yurt içi organize para piyasası işlemlerinde değerlendirilebilir.

ğ) **(Değişik:RG-4/3/2020-31058)** Fon portföyünün en fazla %20'si izahnamesi Kurulca onaylanan yatırım fonu ve yabancı yatırım fonu katılma paylarına, %10'u ise yabancı borsalarda işlem gören borsa yatırım fonu katılma paylarına yatırılmak suretiyle değerlendirilir. Türkiye'de kurulu borsa yatırım fonlarının katılma paylarına yapılan yatırım için bu sınırlamalar uygulanmaz. Ancak tek bir yatırım fonunun, yabancı borsalarda işlem gören borsa yatırım fonunun ve yabancı yatırım fonunun katılma paylarına yapılan yatırım tutarı fon portföyünün %4'ünü, Türkiye'de kurulu tek bir borsa yatırım fonunun katılma paylarına yapılan yatırım tutarı ise fon portföyünün %20'sini geçemez. Yabancı borsalarda işlem gören borsa yatırım fonlarının katılma payları için, izahnamesinin Kurulca onaylanmış olması şartı aranmaz. Katılma payları fon portföyüne dahil edilen yatırım fonlarına giriş, çıkış veya erken çıkış komisyonu ödenemez. Bu fıkranın (a) bendi uyarınca yapılacak ihraççı sınırı kontrolünde, fonların portföylerinde yer alan yatırım fonu/borsa yatırım fonu katılma payları dikkate alınmaz.

h) Fon portföyünün en fazla %25'i bankalar nezdinde açtırılacak mevduat/katılma hesaplarında değerlendirilebilir. Ancak tek bir bankada değerlendirilebilecek tutar fon portföyünün %6'sını aşamaz. 6 ncı maddenin üçüncü fıkrası hükümleri saklıdır.

ı) Fonlar, paylarını satın aldıkları ortaklıkların yönetimlerinde temsil edilemezler.

i) Aracı kuruluş ve ortaklık varantlarına yapılan yatırımların toplamı fon portföyünün %15'ini geçemez. Ayrıca, aynı varlığa dayalı olarak çıkarılan aracı kuruluş ve ortaklık varantlarının toplamı fon portföyünün %10'unu, tek bir ihraççı tarafından çıkarılan aracı kuruluş varantlarının/ortaklık varantlarının toplamı ise fon portföyünün %5'ini geçemez. Fonun açık pozisyonunun hesaplanmasında, varantlar ile borsada gerçekleştirilen türev araç işlemlerinde aynı varlığa dayalı sözleşmelerde alınan ters pozisyonlar netleştirilir.

j) Fon portföyüne borçluluk ifade eden yabancı para ve sermaye piyasası araçlarından derecelendirmeye tabi tutulmuş olanlar alınır. Yabancı borçlanma araçları ya da bu araçlara dayalı para ve sermaye piyasası araçlarının portföye alımında; derecelendirme yapan kuruluşun derecelendirme ölçütleri çerçevesinde, borç yapısının niteliği, piyasadaki değişimlere olan duyarlılığı, borcun ödenmeme riski gibi unsurlar açısından, borçlanma aracının yeterli koruma sağladığına ve yatırım yapılabilir nitelikte olduğuna ilişkin derece almış olması şartı aranır. İlgili aracın derecesini belirleyen belgeler fon nezdinde bulundurulur.

k) **(Ek:RG-23/12/2020-31343)** İpotek finansmanı kuruluşlarınca ihraç edilen sermaye piyasası araçları ile ipotek finansmanı kuruluşlarının kurucusu olduğu; konut finansmanı fonları tarafından ihraç edilen ipotek dayalı menkul kıymetler ve varlık finansmanı fonları tarafından portföylerinde yer alan tüketici kredilerinden kaynaklanan alacaklar karşılık gösterilmek suretiyle ihraç edilen varlığa dayalı menkul kıymetler için (a) ve (f) bentlerinde yer alan sınırlamalar uygulanmaz. Ancak bu bent kapsamında her bir varlığa yapılan yatırım, fon portföy değerinin %35'ini aşamaz.

l) **(Ek:RG-23/12/2020-31343)** Fon portföyüne dâhil edilecek varlığa veya ipotek dayalı menkul kıymetlerin fon portföyüne dâhil edilme aşamasında ilgili Kurul düzenlemeleri çerçevesinde derecelendirme yapmaya yetkili derecelendirme kuruluşları tarafından yatırım yapılabilir seviyeye denk gelen derecelendirme notunun ilk üç kademesinde nota sahip olunması zorunludur. Yatırım yapıldıktan sonraki süreçte ise, ilgili derecelendirme notunun yatırım yapılabilir seviyenin altına düşmemesi esastır. Söz konusu araçların derecelendirme notunun yatırım yapılabilir seviyenin altına düşmesi halinde ise katılımcıların menfaati de dikkate alınarak söz konusu araçların fon portföyünden çıkarılması için şirket ve/veya portföy yöneticisi tarafından gerekli işlemlerin tesis edilmesi gerekir.

(2) Portföydeki varlıkların değerinin fiyat hareketleri ve rüçhan haklarının kullanılması nedeniyle, fon içtüzüklerinde, izahnamede ve bu Yönetmelikte belirtilen asgari sınırların altına inmesi veya azami sınırların üzerine çıkması halinde oranın en geç otuz iş günü içinde bu Yönetmelikte, içtüzükte ve izahnamede belirtilen sınırlara getirilmesi zorunludur. Belirtilen süre içinde elden çıkartmanın imkansız olması veya zarar doğuracağına belirlenmesi halinde bu süre Kurul tarafından uzatılabilir.

(3) Portföydeki varlıkların oranının fon içtüzüklerinde, izahnamede ve bu Yönetmelikte belirtilen asgari sınırların altına inmesi veya azami sınırların üzerine çıkması durumunun fonların takas alacakları veya takas borçlarından kaynaklanması halinde ise oranın en geç takas süresi sonuna kadar içtüzükte, izahnamede ve bu Yönetmelikte belirtilen sınırlara getirilmesi zorunludur.

(4) Endeks fonlar hakkında birinci fıkranın (a), (c), (d), (e) ve (f) bentlerinde yer alan sınırlamalar, söz konusu menkul kıymetlerin baz alınan endekse dahil olması halinde uygulanmaz. Ancak her durumda bir ihraççının para ve sermaye piyasası araçlarına yatırılan tutar, devlet iç ve dış borçlanma araçları hariç, fon portföyünün %20'sini aşamaz.

(5) **(Ek:RG-10/03/2023-32128)** Kurul, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun uygun görüşünü alarak fon türü bazında fon portföyüne alınacak varlık ve işlemlere ilişkin olarak bu Yönetmelikte yer alan oranlardan farklı asgari ve/veya azami oranlar belirleyebilir.

Fonlara ilişkin diğer işlemler

MADDE 23 – (1) Fon, günlük operasyonların gerektirdiği miktardan fazla nakit tutamaz. Fon paylarının geri dönüşlerinde oluşan nakit ihtiyacını karşılamak amacıyla, fon portföylerinde yer alan repo işlemine konu olabilecek para ve sermaye piyasası araçlarının rayiç bedelinin %10'una kadar borsada veya borsa dışında repo yapılabilir ve fon varlıklarının %10'unu geçmemek üzere fon hesabına kredi alınabilir. Bu takdirde alınan kredinin tutarı, faizi, alındığı tarih ve kuruluş ile geri ödendiği tarih hakkında KAP'ta açıklama yapılması gerekmektedir. Piyasa rayici üzerinde kredi faizi ödenemez.

(2) Fon portföyüne, borsadan veya borsa dışından ters repo sözleşmelerinin dahil edilmesi mümkündür. Para piyasası fonları dışındaki fonlar ters repo işlemlerine fon portföyünün en fazla %10'una kadar yatırım yapabilir. Borsa dışında taraf olunan ters repo sözleşmelerinin karşı tarafının Kurulca belirlenen nitelikleri taşıması zorunludur. Borsa dışında taraf olunan ters repo sözleşmeleri çerçevesinde karşı taraftan alınan ters repoya konu varlıkların Takasbank'ta fon adına açılmış olan bir hesapta saklanması gerekmektedir.

(3) Borsa dışında repo-ters repo işlemlerine taraf olunması durumunda en geç sözleşme tarihini takip eden işgünü içinde sözleşmeye konu edilen kıymet ve sözleşmenin vadesi, faiz oranı, karşı tarafı hakkında KAP'ta açıklama yapılması gerekmektedir. Bu işlemlerde faiz oranının belirlenmesi, borsada işlem gören benzer vade yapısına sahip sözleşmelerin faiz oranları dikkate alınmak suretiyle, fon kurulunun sorumluluğundadır. Söz konusu işlemlere ilişkin bilgi ve belgeler ayrıca şirket merkezinde sözleşme tarihini müteakip beş yıl süreyle muhafaza edilir.

(4) Borsada işlem gören dış borçlanma araçlarının, borsa dışında yapılacak işlemler ile fon

portföyüne dahil edilmesi veya fon portföyünden çıkartılması mümkündür.

(5) Fon, Kurul düzenlemeleri uyarınca yapılacak bir sözleşme çerçevesinde herhangi bir anda fon portföyünün en fazla %50'si tutarındaki para ve sermaye piyasası araçlarını ödünç verebilir veya fon portföyünün en fazla %10'u tutarındaki para ve sermaye piyasası araçlarını ödünç alabilir ve ödünç alma oranı ile sınırlı olmak üzere açığa satış işlemi yapabilir. Ödünç alma işlemi en fazla doksan iş günü süreyle yapılır. Fon portföyünden ödünç verme işlemi, ödünç verilen para ve sermaye piyasası araçlarının en az %100'ü karşılığında nakit veya devlet iç borçlanma senetlerinden oluşabilecek teminatın fon adına Takasbank'ta bloke edilmesi şartıyla yapılabilir. Teminat tutarının ödünç verilen para ve sermaye piyasası araçlarının piyasa değerinin %80'inin altına düşmesi halinde portföy yöneticisi teminatın tamamlanmasını ister. Fonun taraf olduğu ödünç verme ve alma sözleşmelerine, fon lehine tek taraflı olarak sözleşmenin fesh edilebileceğine ilişkin bir hükmün konulması mecburidir.

(6) Fon, Kurul düzenlemeleri uyarınca yapılacak bir sözleşme çerçevesinde Türkiye'de kurulu borsalarda portföyündeki kıymetli madenlerin piyasa değerlerinin en fazla %50'si tutarındaki kıymetli madenleri ödünç verebilir. Ayrıca, piyasada gerçekleşen ödünç işlemleri karşılığında ödünç alacaklarını temsil etmek üzere çıkarılan sertifikaları aynı oranda portföye alabilir ve portföyünde bulunan sertifikaları piyasada satarak portföyden çıkarabilir. Kıymetli maden ödünç işlemleri ile kıymetli maden ödünç sertifikası alım-satım işlemleri söz konusu piyasadaki işlem esasları ile teminat sistemi çerçevesinde yapılır.

(7) Fon portföyüne riskten korunma ve/veya yatırım amacıyla fonun yatırım stratejisine uygun olacak şekilde türev araçlar dâhil edilebilir. Portföye alınan türev araçlar nedeniyle maruz kalınan açık pozisyon tutarı fon net varlık değerini aşamaz.

Fon sepeti emeklilik yatırım fonlarına ilişkin özel hükümler

MADDE 24 – (1) Fon sepeti emeklilik yatırım fonu, portföyünün en az %80'i yatırım fonlarının ve borsa yatırım fonlarının katılma paylarından oluşan emeklilik yatırım fonunu ifade eder.

(2) Fon sepeti emeklilik yatırım fonu için aşağıdaki hükümlere uyulması gerekir.

a) Tek bir yatırım fonuna ait katılma paylarının değeri fon portföyünün %20'sini aşamaz.

b) Fon sepeti fonlarına yatırım yapamaz.

c) Fon portföyüne alınan yatırım fonu katılma payları veya borsa yatırım fonu katılma payları, bu payları çıkaran fonun toplam pay sayısının %20'sini aşamaz.

ç) Fon portföyüne, Kurul kaydında bulunan fonların katılma paylarının dahil edilmesi esastır. Yabancı borsalarda işlem gören borsa yatırım fonlarının katılma payları Kurul kaydına alınma şartı aranmaksızın fon portföyüne alınabilir.

(3) Fon sepeti emeklilik yatırım fonlarında, portföye alınacak yatırım fonları için ödenen yönetim ücreti ile fon sepeti emeklilik yatırım fonunun yıllık toplam gider oranının toplamı, Sistem Yönetmeliği'nin Ek-2'sinde fon sepeti emeklilik yatırım fonları için belirlenen azami yıllık fon toplam gider oranının %1 fazlasını aşamaz.

(4) Portföy sınırlamalarına ve işlemlerine ilişkin olarak diğer hususlarda 22 nci ve 23 üncü madde hükümleri uygulanır.

İşverenleri aracılığıyla Kanunun Ek-2 nci ve Geçici 2 nci maddeleri kapsamında bireysel emeklilik sistemine dahil edilen katılımcıların katkı paylarının değerlendirileceği fonlara ilişkin özel hükümler

MADDE 24/A – (Ek:RG-17/12/2016-29921)

(1) İşvereni aracılığıyla bireysel emeklilik sistemine dâhil edilen katılımcılar tarafından veya katılımcılar adına faizsiz yatırım aracı tercihinde bulunulması halinde, iki aylık cayma süresini de kapsayacak şekilde Müsteşarlık düzenlemeleri uyarınca belirlenecek dönemde katkı paylarının yatırıma yönlendirileceği fonun, portföyünün tamamı katılma hesaplarından oluşabilir. Ancak söz konusu fon için, tek bir bankada değerlendirilebilecek tutar fon portföyünün %35'ini aşamaz.

(2) Birinci fıkranın kapsamı dışındaki katılımcılar tarafından veya katılımcılar adına iki aylık cayma süresini de kapsayacak şekilde Müsteşarlık düzenlemeleri uyarınca belirlenecek dönemde katkı paylarının yatırıma yönlendirileceği fonun portföyünün tamamı vadeli mevduat/katılma

hesaplarından oluşabilir. Ancak söz konusu fon için, tek bir bankada değerlendirilebilecek tutar fon portföyünün %10'unu aşamaz.

(3) Katkı paylarının faizsiz yatırım aracında değerlendirilmesini talep eden katılımcılar tarafından veya katılımcılar adına, katkı paylarının yönlendirileceği standart emeklilik yatırım fonu için, fon portföyünün en fazla %40'ı katılma hesaplarında değerlendirilebilir. Ancak tek bir bankada değerlendirilebilecek tutar fon portföyünün %15'ini aşamaz.

(4) Üçüncü fıkranın kapsamı dışındaki katılımcılar tarafından veya katılımcılar adına katkı paylarının yönlendirileceği standart emeklilik yatırım fonu için, fon portföyünün en fazla %40'ı vadeli mevduat/katılma hesaplarında değerlendirilebilir. Ancak tek bir bankada değerlendirilebilecek tutar fon portföyünün %6'sını aşamaz.

(5) Portföy sınırlamalarına ve işlemlerine ilişkin olarak diğer hususlarda, bu fonlara ilişkin özel düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla, 22 nci ve 23 üncü madde hükümleri uygulanır.

Değerleme esasları

MADDE 25 – (1) Fon portföyündeki varlıkların değerlemesi aşağıdaki esaslara göre tespit edilir:

a) Portföye alınan varlıklar alım fiyatlarıyla kayda geçirilir.

b) Alış tarihinden başlamak üzere portföydeki varlıklardan;

1) Borsada işlem gören varlıklar değerlendirme gününde borsada oluşan en son seans ağırlıklı ortalama fiyat veya oranlarla değerlendirilir. Kapanış seansı uygulaması bulunan piyasalarda işlem gören varlıkların değerlemesinde kapanış fiyatı kullanılır.

2) Borsada işlem görmeyen varlıklar değerlendirme gününde borsada alım satımına konu olmayan paylar son işlem tarihindeki borsa fiyatıyla, borçlanma araçları, ters repo ve repolar, son işlem günündeki iç verim oranı (günlük nakit girişlerini nakit çıkışlarına eşitleyen iskonto oranı) ile değerlendirilir.

c) Yatırım fonu katılma payları, değerlendirme günü itibarıyla en son açıklanan fiyatları esas alınarak değerlendirilir.

ç) Portföydeki vadeli mevduat, bileşik faiz oranı kullanılarak tahakkuk eden faizin anaparaya eklenmesi suretiyle değerlendirilir.

d) Yabancı para cinsinden varlıklar, TCMB tarafından ilgili yabancı para için belirlenen döviz alış kuru ile, yükümlülükler ise TCMB tarafından ilgili yabancı para için belirlenen döviz satış kuru ile çarpılması suretiyle değerlendirilir.

(2) Endeks fonların portföylerinde yer alan varlıklardan; baz alınan endeks kapsamında bulunan varlıklar endeksin hesaplanmasında kullanılan esaslar, diğer varlıklar ise birinci fıkrada belirtilen esaslar çerçevesinde değerlendirilir.

(3) Bu maddede belirtilenler dışında kalan para ve sermaye piyasası araçları ile işlemlerin ve dış borçlanma araçlarının değerlemesine ilişkin esaslar piyasa fiyatını en doğru yansıtacak şekilde 12 nci maddede belirtilen fon kurulu tarafından belirlenerek yazılı karara bağlanır.

Fon paylarının değerinin hesaplanması ve işlem esasları

MADDE 26 – (1) Fon payları, temsil ettiği değer tam olarak nakden ödenmesi şartıyla katılımcının bireysel emeklilik hesabına aktarılır. Fonun birim pay değeri, net varlık değerinin dolaşımdaki pay sayısına bölünmesiyle elde edilir.

(2) Pay sayısının hesaplanmasında küsurat işlemlerinin söz konusu olması halinde, üç basamağa kadar olan kısım dikkate alınarak pay sayısı hesaplanır.

(3) Pay alımı ve payların fona iade edilmesine ilişkin esaslar izahnamede belirlenir ve belirlenen esaslara göre hesaplanan pay değerinin, müteakip iş günü katılımcılara duyurulması sağlanır.

(4) Fon payı alım ve iade işlemlerinin gerçekleştirilmesinde uygulanacak pay fiyatı, pay alımlarında katkı payı ödemesinin katılımcının hesabına intikal etmesini takip eden ilk hesaplamada bulunacak pay fiyatı, iade işlemlerinde ise talimatın verilmesini takip eden ilk hesaplamada bulunacak pay fiyatıdır. Kurul fon türlerine göre bu esasa istisna getirebilir.

(5) Fon paylarının fona iade işlemlerinin gerçekleştirilmesinde, şirket katılımcının birikimlerinin atıl durumunda kalmasına mahal vermeden ilgili fonların paylarının nakde dönüştürülme sürelerini de dikkate alarak işlemin en kısa sürede yapılmasına dönük tedbirleri almakla yükümlüdür.

(6) Aynı fon çatısı altında, fon işletim giderlerinde ayrıştırılmaya gidilmek suretiyle farklı pay grupları

oluşturulabilir. Pay gruplarının oluşturulması halinde, düşük oranlı fon işletim gideri olan paylara sahip katılımcılara, fon işletim gideri farklarının iade edilmesi gereklidir. Katılımcı hesaplarına iade edilen fon işletim giderleri farklarının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslara fon izahnamelerinde yer verilmesi gerekmektedir.

(7) Pay grupları oluşturan fonların kamuyu aydınlatmalarına ilişkin esas ve standartları belirlemeye Kurul yetkilidir.

(8) Kurul, Müsteşarlık ve TCMB'nin görüşünü alarak, fonların pay alım satımının TCMB tarafından günlük alım satım kurları ilan edilen yabancı paralar üzerinden yapılmasına izin verebilir.

Olağanüstü durumlar

MADDE 27 – (1) Savaş, doğal afetler, ekonomik kriz, iletişim sistemlerinin çökmesi, portföydeki varlıkların ilgili olduğu pazarın, piyasanın, platformun kapanması, bilgisayar sistemlerinde meydana gelebilecek arızalar, şirketin mali durumunu etkileyebilecek önemli bir bilginin ortaya çıkması gibi olağanüstü durumların meydana gelmesi halinde, değerlendirme esaslarının tespiti hususunda fon kurulu karar alabilir. Bu durumda değerlendirme esaslarının gerekçeli olarak fon kurulu karar defterine yazılarak, Kurula ve saklayıcıya bildirilmesi zorunludur.

(2) Birinci fıkrada belirtilen olağanüstü durumların varlığı halinde fon kurulu kararı ile en hızlı haberleşme vasıtasıyla saklayıcıya, Kurula ve Müsteşarlığa bildirilmesi ve KAP'ta ilan edilmesi koşuluyla birim pay değerleri hesaplanmayabilir ve bu durumlar ortadan kalkıncaya kadar payların alım satımları durdurulabilir veya alım satım talepleri fon kurulunca belirlenen esaslar çerçevesinde kısmen karşılanabilir.

Saklayıcı ve fon portföyündeki varlıkların saklanması

MADDE 28 – (1) Takasbank'ın saklama hizmeti verdiği para ve sermaye piyasası araçları, kıymetli madenler ile diğer varlıklar fon adına Takasbank nezdinde saklanır. Bunun dışında kalan varlıkların saklanması konusunda, Takasbank'a dışarıda saklanan varlıklar ve bunların değerleri konusunda gerekli bilgilerin aktarılması veya erişimine olanak tanınması ve fon içtüzüğünde saklayıcı kuruluşa yer verilmesi koşulu ile bir başka saklayıcıdan saklama hizmeti alınabilir.

Saklayıcının görevleri

MADDE 29 – (1) Saklayıcı ve şirket arasında fon varlıklarının saklanması ve katılımcılar ile ilgili kayıtların tutulması amacıyla sözleşme yapılması zorunludur. Bu sözleşme kapsamında saklayıcı;

- a) Fon varlıklarının saklanması,
 - b) Fon adına yapılan varlık alım ve satım işlemlerinin takasının yapılabilmesi için gerekli ortamın sağlanması ve kontrolü,
 - c) Fon paylarının katılımcı bazında tutulması ve katılımcılara fon hesaplarında yatırıma yönlendirilecek katkı payı tutarı ile bunlara karşılık gelen pay sayılarını fon bazında izleme imkanı sağlanması,
 - ç) Fon portföyünün Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde yönetilmesinin kontrolü,
 - d) Portföy değerinin ve birim pay değerinin bu Yönetmelikte belirlenen değerlendirme esasları çerçevesinde hesaplandığının kontrolü,
 - e) Fon hesaplarında yatırıma yönlendirilecek ve Şirket tarafından bildirilen katılımcı katkı paylarının fona aktarımında pay sayısının doğru hesaplanıp hesaplanmadığının kontrol edilmesi,
 - f) Fon hesabından yapılacak ödeme ve virman işlemlerinin kontrolü,
 - g) Fon portföyündeki menkul kıymetler üzerindeki hakların portföy yönetim şirketinin talimatı çerçevesinde kullanılmasına aracılık,
 - ğ) Şirkete ve portföy yönetim şirketine, fon ile ilgili bilgileri izleme imkanının ve gerekli raporların elektronik ortamda sağlanması,
 - h) Kurulca ve Müsteşarlıkça istenecek fon işlemleri ve varlıkları ile ilgili bilgilerin elektronik ortamda sağlanması,
- ile görevlidir.

(2) Saklayıcı, fon portföyünün birinci fıkranın (ç) ve (d) bentlerinde belirtilen esaslara uygun olup olmadığını kontrol eder ve herhangi bir aykırılık tespit etmesi halinde gerekli tedbirleri almak

konusunda şirketi bilgilendirir. Şirket tarafından gerekli tedbirlerin alınmaması halinde yapılan tespitler saklayıcı tarafından en hızlı haberleşme vasıtasıyla Kurula bildirilir.

(3) Kurul, saklayıcının görevleri ile ilgili uygulama esaslarını belirlemeye yetkilidir.

Fon varlıklarının değerlemesi, portföy sınırlarına uyum ve birim pay değerinin hesaplanmasında şirketin sorumluluğu

MADDE 30 – (1) Şirket, fon portföy değeri ile net varlık değerinin hesaplanmasına esas teşkil edecek bilgiler ile saklayıcı dışında tutulan hesaplardan yapılan ödemeleri saklayıcıya bildirmek zorundadır.

(2) Birim pay değerinin yanlış hesaplanması halinde şirket, bundan doğan zararı tazmin etmekle yükümlüdür.

Saklama hesaplarının işleyişi

MADDE 31 – (1) Fon hesaplarının açılması aşamasında katılımcının kimlik bilgileri, bireysel emeklilik sistemine giriş tarihi, fon hesabına yatırılacak katkı payı tutarına karşılık gelen pay sayısı, katılımcının seçtiği fon tür ya da türleri ile ilgili saklayıcının talep edeceği bilgiler ve belgeler şirket tarafından saklayıcıya bildirilir.

(2) Şirket ve portföy yönetim şirketi tarafından fon hesaplarından, 19 uncu maddede belirtilen durumlar dışında harcama yapılamaz.

(3) Katılımcıların aktarım, değişiklik ve ayrılma talepleri saklayıcının belirleyeceği bildirim esasları çerçevesinde, şirketin talimatı üzerine yerine getirilir.

Periyodik raporlara ilişkin esaslar

MADDE 32 – (1) Fonlar, günlük, altı aylık ve yıllık olarak rapor düzenlerler.

(2) Günlük rapor, fon portföy ve net varlık değeri tablolarından oluşan ve birim pay değerlerinin günlük olarak hesaplanmasını gösteren rapor olup, her gün sonu itibarıyla saklayıcıya iletilir.

(3) Altı aylık rapor, ilk altı aylık döneme ilişkin gelişmeleri özetleyen ve fon kurulu tarafından hazırlanan faaliyet raporunu ve ilgili dönemin son iş günü itibarıyla fon portföy değeri ve net varlık değeri tablolarını içeren rapordur.

(4) Yıllık rapor, yıl içindeki gelişmeleri özetleyen ve fon kurulu tarafından hazırlanan faaliyet raporunu, fonun bir önceki yıl ile karşılaştırmalı olarak hazırlanmış bağımsız denetimden geçmiş yıllık fon bilanço ve gelir tablolarını, bağımsız denetim raporunu, bilanço tarihi itibarıyla fon portföy değeri ve net varlık değeri tablolarını içeren rapordur.

(5) Fon kurulu tarafından hazırlanan faaliyet raporları asgari olarak, ilgili dönemde fonun faaliyet gösterdiği piyasanın ve ekonominin genel durumuna ilişkin bilgileri, fonun performans bilgilerini ve varsa dönem içinde yatırım politikalarında, izahname, fon içtüzüğü gibi kamuyu aydınlatma belgelerinde, katılımcıların karar vermesini etkileyebilecek diğer konularda meydana gelen değişiklikleri içerecek şekilde hazırlanır.

(6) Altı aylık rapor, ilgili dönemin bitimini takip eden altı hafta içinde, yıllık rapor ilgili dönemin bitimini takip eden üç ay içinde KAP'ta ilan edilir. Söz konusu raporlar aynı zamanda şirket merkezinde katılımcıların incelemesi için hazır bulundurulur. Ayrıca, bu raporlarda ödünç menkul kıymet işlemleri ile türev araç işlemlerine ilişkin bilgilere yer verilmesi zorunludur.

(7) Günlük, altı aylık ve yıllık raporlar Kurulca belirlenen esaslara göre hazırlanır ve en az on yıl süreyle şirket nezdinde saklanır.

Bilgi verme yükümlülüğü

MADDE 33 – (1) Şirket ve portföy yöneticisi, 22 nci maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde sayılan kişilerin iştiraklerinin unvanları, adresleri, iştirak oranları ile kendi iştiraklerine ilişkin bu bilgileri her yılın Ocak ayında ve bunlardaki değişikliklerin meydana geldiği tarihten itibaren altı iş günü içinde saklayıcıya bildirmekle yükümlüdür.

(2) Fon kurulu üyelerinin ve denetçinin herhangi bir sebepten dolayı görevden ayrılmaları halinde durum en geç altı iş günü içinde Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kurulu A.Ş.'ye bildirilir. Yapılan bildirimde, yeni atanan kişinin ilgili göreve atanmasına ilişkin yönetim kurulu kararı

ile bu kişi ile ilgili olarak 12 nci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen hususların mevcudiyetini tevsik eden belgeler yer alır. 12 nci maddeye aykırı şekilde atama yapıldığının tespit edilmesi halinde, bu durum Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluğu A.Ş. tarafından en hızlı haberleşme vasıtasıyla Kurula bildirilir.

(3) Kurulca, söz konusu bildirimlerin Kurulun uygun göreceğı başka bir kuruluğa yapılması istenebilir.

Fonun tanıtımına yönelik belgeler

MADDE 34 – (1) Katılımcının emeklilik planı kapsamında yer alan fonlara katılımından önce kendisine, izahnamedeki bilgilerin özet olarak yer aldığı ve katılımcının yatırım kararı vermesine yardımcı olacak tanıtım formu verilmesi zorunludur. İzahnamenin şirketin merkezi, bölge müdürlükleri, şubeleri, temsilcilikleri ve internet sitesinde güncellenmiş olarak katılımcıların incelemesi amacıyla bulundurulması zorunludur.

(2) (**Değişik:RG-10/03/2023-32128**) İzahnamenin ve tanıtım formunun katılımcıların anlayabileceğı açıklıkta ve okunaklı bir şekilde yazılması zorunludur.

Katılımcıya sunulacak bilgi ve belgeler

MADDE 35 – (1) Şirket;

a) Kurulca onaylanmış fon içtüzüğünü,

b) İzahname ve tanıtım formunu,

c) Altı aylık ve yıllık raporları,

merkezi, bölge müdürlükleri, şubeleri, temsilcilikleri ve internet sitesinde güncellenmiş olarak katılımcıların incelemesi amacıyla bulundurmak ve katılımcının talep etmesi halinde kendisine vermek zorundadır.

(2) KAP'ta ilan edilmesi gereken bilgi ve belgelerin eksiksiz olarak yayımlanması ve güncel tutulması şirketin sorumluluğundadır.

Kurul denetimi

MADDE 36 – (1) Şirketin fonlarının, portföy yöneticilerinin ve saklayıcının Kanun ve bu Yönetmelik kapsamındaki faaliyetleri 6362 sayılı Kanunun 88 inci maddesi çerçevesinde Kurul tarafından denetlenir.

Muhasebe, belge ve kayıt düzeni ile bağımsız dış denetim

MADDE 37 – (1) Fonların muhasebe, belge kayıt düzeni ile bağımsız dış denetimine ilişkin olarak Kurulun bu konudaki düzenlemelerine uyulur. Fon'un muhasebe, belge ve kayıt düzeninin portföy yöneticisi dışında oluşturulması zorunludur.

(2) Fonların hesap ve işlemleri yıllık dönemler itibarıyla bağımsız dış denetime tabidir. Bağımsız dış denetim yapılan dönemlerde aşağıdaki hususlara ilişkin bilgileri ve bağımsız denetçi görüşünü içeren bir rapor hazırlanır ve bağımsız denetim raporu ile birlikte şirkete ve Kurula gönderilir.

a) Fon varlıklarının mevzuata uygun olarak saklanıp saklanmadığı,

b) Fon iç kontrol sistemi,

c) Birim pay değerinin mevzuata uygun olarak hesaplanıp hesaplanmadığı,

ç) Fonun yatırım performansına ilişkin olarak kamuya açıklanan bilgilerin mevzuata uygun olup olmadığı.

Fonların birleştirilmesi ve dönüşümü

MADDE 38 – (1) Aynı şirkete ait fonlar, şirketin talebi üzerine veya resen Kurul tarafından birleştirilebilir. Fon, ancak aynı şirketin başka bir fonu ile birleştirilebilir.

(2) Fonların birleştirilmesi ve dönüşümünde Kurulun yatırım fonlarına ilişkin düzenlemelerine uyulur.

Fonun devri

MADDE 39 – (1) Kurul,

a) Şirketin bir yıl öncesinden fesih ihbarında bulunması,

b) Şirketin fon kurmaya ilişkin şartlarını kaybetmesi,

c) Şirketin mali bünyesinin zayıflaması nedeniyle Kanunun 14 üncü maddesi kapsamına alınması, hallerinde, fon malvarlığını bir başka şirkete Müsteşarlığın uygun görüşünü alarak devredebilir.

Kayda alma ücreti

MADDE 40 – (1) Takvim yılı esas alınarak üçer aylık dönemlerin son iş gününde fonun net varlık değeri üzerinden yüzbinde üç oranında hesaplanacak kayda alma ücreti izleyen on iş günü içerisinde Kurul özel hesabına yatırılarak ilgili dekontların ve hesaplama tablosunun bir örneği Kurula iletilir. **(Ek cümle:RG-23/12/2020-31343)** Borsa İstanbul A.Ş. tarafından hesaplanan BIST Sınai Endeksini takip etmek üzere kurulan endeks fonlar ile aynı endekste yer alan ihraççıların ihraç ettiği sermaye piyasası araçlarına yatırım yapan ve unvanında sanayi sektörü ibaresine yer verilen fonlar için birinci cümlede belirtilen oran yüzbinde sıfır olarak uygulanır.

(2) Fonun ilgili hesaplama dönemi içerisinde fon paylarını halka arz etmesi durumunda, fon paylarının satışa sunulmuş olduğu günlerin ilgili üç aylık dönemdeki gün sayısına oranı dikkate alınarak kayda alma ücreti hesaplanır.

(3) Fonların birleşmesi ve dönüşümü durumunda ayrıca bir ücret alınmaz.

Kurulca esasları belirlenen belgeler

MADDE 41 – (1) Kurul, bu Yönetmelikte belirtilen izahnamenin, başvuru ve bildirim formlarının, fon tanıtım formlarının, günlük, altı aylık ve yıllık raporların şekil şartları ve içerikleri ile bu belgelerin Kurula iletilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Devlet katkısının yatırıma yönlendirilmesine ilişkin özel hükümler

MADDE 42 – (1) Devlet katkısının yatırıma yönlendirileceği fonun kuruluş ve kayda alma başvuruları birlikte değerlendirilir ve sonuçlandırılır.

(2) Devlet katkısının yatırıma yönlendirileceği fona avans tahsisi zorunlu değildir.

(3) Devlet katkısının yatırıma yönlendirileceği fon için kayda alma ücreti alınmaz.

(4) Devlet katkısının yatırıma yönlendirileceği fonun, portföy yöneticilerinin ve saklayıcının Kanun ve bu Yönetmelik kapsamındaki faaliyetleri 6362 sayılı Kanunun 88 inci maddesi çerçevesinde Kurul tarafından denetlenir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 43 – (1) 28/2/2002 tarihli ve 24681 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Emeklilik Yatırım Fonlarının Kuruluş ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Fonların bildirimlerinin KAP’a gönderilmesi uygulamasına 30/4/2013 tarihinde başlanacak olup, uygulamanın başlamasına kadar fonlara ilişkin duyuruların Türkiye çapında yayın yapan en az iki günlük gazetenin Türkiye baskısında ilan edilmesine devam edilir.

(2) Fonların toplam gider kesintisi oranlarının Sistem Yönetmeliğinin Ek-2’sinde yer alan tablodaki fon toplam gider kesintisi oranı üst sınırları dikkate alınarak belirlenmesi, belirlenecek fon toplam gider kesintisi ve fon işletim gideri kesintisi oranlarının KAP’ta ve kurucunun resmi internet sitesinde ilan edilmesi ve yapılacak ilk içtüzük/izahname değişikliği başvurularına bu kapsamda yapılacak değişikliklerin de dahil edilmesi gerekmektedir.

Yürürlük

MADDE 44 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 45 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sermaye Piyasası Kurulu yürütür.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin		
	Tarihi	Sayısı	

	13/3/2013	28586	
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin		Değiştirilen Maddeler
	Tarihi	Sayısı	
1.	1712/2016	29921	Madde 5, 22, 24A
2.	15/5/2019	30775	Madde 20
3.	4/3/2020	31058	Madde 22
4.	23/12/2020	31343	Madde 22, 40
5.	10/03/2023	32128	Madde 16, 17, 22, 34

YILLIK GELİR SİGORTALARI YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanım ve Kısaltmalar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, kişilerin bireysel emeklilik sisteminden ve diğer kaynaklardan sağladığı birikimleri karşılığında ömür boyu veya belirli bir süre için düzenli irat ödemesi yapmayı öngören yıllık gelir sigortalarına ilişkin faaliyetlerin düzenlenmesi, denetlenmesi ve gözetimine ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.

(2) Bu Yönetmelik, hayat grubu sigortalarında faaliyet gösteren Türkiye’de kurulu sigorta ve emeklilik şirketleri ile yabancı sigorta şirketlerinin Türkiye’deki teşkilatını kapsar.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanım ve kısaltmalar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Aktüer: Yatırım, finansman ve demografi konularında olasılık ve istatistik teorilerini uygulayarak yasal düzenlemelere uygun prim, karşılık ve kâr paylarını hesaplayan, teknik esasları hazırlayan ve **(Değişik ibare:RG-15/7/2021-31542)** Kurum nezdinde tutulan Aktüerler Siciline kayıtlı kişiyi,
- b) Kâr payı: Matematik karşılıkların yatırıldığı varlıklardan yıl içerisinde elde edilen gelirlerin genel kabul görmüş muhasebe kurallarına göre hesaplanan net yatırım gelirlerini,
- c) Lehtar: Lehine sigorta sözleşmesi yapılan ve rizikonun gerçekleşmesi halinde kural olarak sözleşmede tanımlı olan haklardan yararlanan kişi veya kişileri,
- ç) Matematik karşılık: Yürürlükte bulunan her bir sözleşme için tarifedeki teknik esaslara ve ilgili mevzuat hükümlerine göre hesaplanan karşılığı,
- d) Merkez: Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezini,
- e) **(Mülga:RG-15/7/2021-31542)**
- f) Ölüm düzeyi (mortalite) tabloları: Belirli bir nüfus topluluğunun gözlem altında tutulması sonucunda oluşturulan, yaşama ve ölüm istatistiklerine göre elde edilen sonuçlardan, her bir yaşta bir yıl içerisinde hayatta kalacak ve ölecek kişilerin sayısının öngörüldüğü tabloları,
- g) Sigortadan ayrılma: Sigorta ettirenin talebi üzerine sözleşmenin ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde sona erdirilmesini,
- ğ) Sigorta ettiren: Sigortalının menfaatini şirket nezdinde sigortalayan kişiyi,
- h) Sigortalı: Sözleşmeye konu risk veya riskleri üzerinde taşıyan kişiyi,
- ı) Şirket: Hayat grubu sigortalarında faaliyet gösteren Türkiye’de kurulmuş sigorta ve emeklilik şirketleri ile yabancı sigorta şirketlerinin Türkiye’deki teşkilatını,
- i) TRHA: Türkiye Kadın-Erkek Hayat Annüite tablosunu,
- j) TÜFE: Türkiye İstatistik Kurumu tarafından hesaplanan Tüketici Fiyatları Endeksini
- k) **(Ek:RG-15/7/2021-31542)** Kalıcı veri saklayıcısı: Sigorta ettirenin, sigortalının veya sigortadan faydalanan kişilerin gönderdiği ya da kendisine gönderilen bilgiyi, bu bilginin amacına uygun olarak makul bir süre incelemesine elverecek şekilde kaydedilmesini ve değiştirilmeden kopyalanmasını sağlayan ve bu bilgiye aynen ulaşılmasına imkân veren kısa mesaj, elektronik posta, internet, disk, CD, DVD, hafıza kartı ile Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi üzerinden veya e-Devlet üzerinden kurulacak yapı ve benzeri her türlü araç veya ortamı,
- l) **(Ek:RG-15/7/2021-31542)** Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Sözleşme Akdedebilecek Şirketler ve Yükümlülükleri

Sözleşme akdedebilecek şirketler

MADDE 4 – (1) Yıllık gelir sigortası sözleşmesi akdetmek isteyen şirketler (**Değişik ibare:RG-15/7/2021-31542**) Kuruma yazılı olarak başvurur.

(2) (**Değişik ibare:RG-15/7/2021-31542**) Kurumca yapılacak değerlendirme sonucu bilgi işlem altyapısı ile idari ve mali açıdan yeterli bulunan şirketler yıllık gelir sigortası sözleşmesi akdedebilir. Yapılacak değerlendirmeye ilişkin usul ve esaslar (**Değişik ibare:RG-15/7/2021-31542**) Kurumca belirlenir.

Bilgilendirme formunun ve poliçenin verilmesi

MADDE 5 – (1) Bilgilendirme formu ve poliçe ilgili mevzuatta belirlenen sürede sigorta ettirene imza karşılığı verilir. Sigorta ettiren tarafından imzalanan bilgilendirme formu ve poliçenin birer örneği şirkette saklanır.

(2) Bilgilendirme formu ve poliçe, sözleşmeye taraf olan kişilerin fizikî olarak karşı karşıya gelmesinin söz konusu olmadığı hallerde veya işin mahiyetinin gerektirdiği durumlarda, (**Değişik ibare:RG-15/7/2021-31542**) kalıcı veri saklayıcısı aracılığı ile verilir. Bu durumda, bilgilendirme formu sözleşmenin yapılması öncesinde, poliçe ise sözleşmenin yapılmasından itibaren on beş gün içinde verilir.

(3) Yıllık gelir sigortası ürünlerinde; aylık, üç aylık, altı aylık veya yıllık olarak ödenecek başlangıç irat tutarı, müteakip irat tutarlarının belirlenme kriteri ve varsa üründe yer alan diğer teminatlar kapsamında şirketin yükümlülükleri poliçenin birinci sayfasında en az on dörtlük puntolarla açıkça belirtilir.

Kurumsal internet sitesi üzerinden bilgilendirme zorunluluğu

MADDE 6 – (1) Şirket kurumsal internet sitesinde; yıllık gelir sigortası ürünlerine ilişkin bilgileri sunmak ve sigorta ettirenlerin güvenli şekilde giriş yaptıkları alanlarda, yıllık gelir sigortası sözleşmelerinin teminatlarına, ödenen ve ödenecek irat tutarlarına, varsa kâr payı uygulamasına, matematik karşılık tutarlarına, yapılan kesintilere ve ürün kapsamında yer alan diğer güncel bilgilere erişebilmelerine imkan tanımak zorundadır.

(2) (**Değişik ibare:RG-15/7/2021-31542**) Kurum, yıllık gelir sigortası ürünlerine ilişkin şirketlerin kurumsal internet sitelerinde yayımlanacak bilgilerin kapsam ve esaslarını belirleyebilir.

Yükümlülüklerle uyumlu varlık bulundurma

MADDE 7 – (1) Şirketler, yıllık gelir sigortası sözleşmelerine ilişkin yükümlülüklerini karşılamaya yeter düzeyde, (**Değişik ibare:RG- 15/7/2021-31542**) Kurumca belirlenecek esaslar dahilinde varlık bulundurmak zorundadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Teknik Esaslar

Tarifelerin uygulanması

MADDE 8 – (1) Yıllık gelir sigortası ürünlerine ilişkin tarife ve varsa kâr payı teknik esasları ile bu esaslara ilişkin değişiklikler herhangi bir onaya tâbi olmaksızın, genel kabul görmüş aktüeryal tekniklere, bu Yönetmelikte ve ilgili diğer mevzuatla belirlenen ilkelere uygun şekilde hazırlanarak şirketler tarafından uygulanır.

(2) Tarife, teknik esaslar ile özel şartlardan oluşur ve sigortacılık mevzuatına aykırı olamaz. İlk defa uygulamaya konulacak tarife ve varsa kâr payı teknik esasları ile bu esaslara ilişkin değişiklikler, şirketlerce uygulamaya konmadan on beş iş günü öncesinde (**Değişik ibare:RG-15/7/2021- 31542**)

Kurumun belirleyeceği esaslar çerçevesinde elektronik ortamda Merkeze gönderilir.

(3) **(Değişik ibare:RG-15/7/2021-31542)** Kurum, tarife ve varsa kâr payı teknik esaslarına ilişkin gerekli görülen bilgi ve belgeleri yazılı veya elektronik kopya olarak şirketlerden isteyebilir.

(4) **(Değişik ibare:RG-15/7/2021-31542)** Kurum, tarife ve varsa kâr payı teknik esaslarında mevzuata ve sigortacılık esaslarına aykırı bulunan veya sigorta ettirenler, sigortalılar ve lehtarlarının hak ve menfaatlerinin korunması açısından uygulanmalarında sakınca görülen hususların değiştirilmesini talep edebilir.

(5) Tarife ve varsa kâr payı teknik esasları ile bunlara ilişkin değişiklikler, teknik esaslara eklenecek diğer bilgi ve belgelerle birlikte aktüer tarafından imzalanarak şirketçe muhafaza edilir.

Ölüm düzeyi (mortalite) tablosu

MADDE 9 – (1) Yıllık gelir sigortalarına ilişkin tarife teknik esaslarında TRHA tablosu kullanılır. Şirketler, TRHA tablosunda sigortacılık prensipleri dahilinde ihtiyatlı bir şekilde değişiklik yapabilir. Hazırlanan tablo ve yapılan varsayımlara ilişkin hususları içeren aktüer onaylı rapor tarife teknik esaslarına eklenir.

(2) **(Değişik ibare:RG-15/7/2021-31542)** Kurum, yıllık gelir sigortası ürünlerinde kullanılacak ölüm düzeyi tablosunu değiştirmeye ve kullanılabilecek tablolara yeni tablolar eklemeye yetkilidir.

(3) Şirketler, uygulamaya konmadan on beş iş günü öncesinde tablo değişikliği ve varsayımlarını içeren aktüer onaylı rapor ile beraber **(Değişik ibare:RG-15/7/2021-31542)** Kuruma bilgi vermek kaydıyla, ihtiyatlı olarak seçtikleri farklı ölüm düzeyi tabloları kullanabilir.

Teknik faiz oranı

MADDE 10 – (1) Teknik faiz oranı; sigorta süresi, ürün kapsamında verilen teminatlar ve ürünün diğer özellikleri dikkate alınarak sigortacılık prensipleri dahilinde şirketler tarafından ihtiyatlı bir şekilde belirlenir.

(2) Başlangıçta ürün fiyatlama aşamasında kullanılan teknik faiz oranı ile teknik karşılıklar için kullanılan teknik faiz oranı farklı olabilir.

(3) **(Değişik ibare:RG-15/7/2021-31542)** Kurum teknik faiz oranının asgari ve azami sınırlarını belirleyebilir.

Sigortadan ayrılma

MADDE 11 – (1) Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 1500 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, sigortadan ayrılma talebi halinde sigortalının sağlıklı olduğunu ispat etmesini isteyebilir. Anılan Kanun hükmünün uygulanması durumunda, sigortadan ayrılma talebi halinde istenecek, sigortalının sağlık durumuna ilişkin yapılacak değerlendirmeye esas bilgi ve belgeler ile ilgili diğer hususlar poliçe ve bilgilendirme formunda açıkça belirtilir.

Kesintiler

MADDE 12 – (1) Başlangıçta tek prim şeklinde ödenen toplu paradan veya taksitli prim ödemelerinden ya da yapılan irat ödemelerinden azami yüzde iki oranında kesinti yapılabilir. Sözleşme süresi içinde yapılan ek prim ödemelerinden azami yüzde iki oranında kesinti yapılabilir.

(2) Kâr payı dağıtılması taahhüt edilen ürünlerde, matematik karşılıkların yatırıma yönlendirilmesinden elde edilen getiri üzerinden azami yüzde on oranında kesinti yapılabilir.

(3) Sigortadan ayrılma halinde matematik karşılıklar üzerinden, sigorta sözleşmesinde geçirilen süreye ve şirketçe belirlenecek diğer unsurlara bağlı olarak değişen erken ayrılma kesintileri uygulanabilir.

(4) Söz konusu kesintiler, poliçe ve bilgilendirme formunun birinci sayfasında en az on dörtlük puntolarla belirtilir.

(5) **(Değişik ibare:RG-15/7/2021-31542)** Kurum, bu madde kapsamında belirtilen kesinti oranlarını yüzde ellisine kadar (yüzde elli dahil) arttırmaya ve azaltmaya yetkilidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yıllık Gelir Sigortası Ürünleri

Elli altı yaş ve üzeri kişilere sunulabilecek ürünler

MADDE 13 – (Mülga:RG-15/7/2021-31542)

Sunulabilecek ürünler (Değişik başlık:RG-15/7/2021-31542)

MADDE 14 – (1) Türk Lirası veya yabancı para birimi cinsinden tek ya da taksitli prim ödemeleri karşılığında; hemen veya belirli bir süre sonra başlayan, belirli tutarlarda veya TÜFE dahil bir varlık ya da varlık grubuna endeksli olarak ömür boyu veya belirli bir süre için irat ödeyen, isteğe bağlı olarak sigortalının vefatı halinde lehtara; vefat tazminatının ödendiği ya da süreli veya ömür boyu irat bağlandığı ürünler sunulabilir. **(Ek cümle:RG- 15/7/2021-31542)** İrat ödemeleri 56 yaş ve üzeri kişiler için en fazla dokuz yıl ertelenebilir.

(2) İrat tutarı başlangıçta; ölüm düzeyi tablosu, teknik faiz oranı ve ürünün diğer özelliklerine göre hesaplanır. Müteakip dönemlerdeki irat tutarı ise, ürün kapsamında taahhüt edilmişse dağıtılacak kâr payları ve diğer unsurlar dikkate alınarak hesaplanır.

(3) Kâr payı dağıtılması taahhüt edilen ürünlerde; kâr payı tutarının bir kısmının veya tamamının irata çevrilmesi, carî veya müteakip irat ödemelerine eklenmesi, defaten ödenmesi ve benzeri seçenekler sunulabilir. Kâr payı tutarının bir kısmının veya tamamının irata çevrilmesi durumunda, sigorta süresi ve ürünün diğer özellikleri dikkate alınarak, şirketçe belirlenen oranda teknik faiz kullanılır.

(4) **(Ek:RG-15/7/2021-31542)** 56 yaş ve üzeri kişilere irat ödeme süresince ve/veya irat ödemelerinin belirli bir süre ertelendiği ürünlerde erteleme dönemi içerisinde sigortalının vefatı halinde, lehtara vefat tazminatının ödendiği ya da süreli veya ömür boyu irat bağlandığı ürünlerin sunulması zorunludur. Sigorta ettirenin isteğine bağlı olarak söz konusu teminatları içeren sözleşmeler akdedilebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Düzenleyici işlemler

MADDE 15 – (1) **(Değişik ibare:RG-15/7/2021-31542)** Kurum, bu Yönetmeliğin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce onaylanmış olan yıllık gelir sigortası tarife ve varsa kâr payı teknik esasları çerçevesinde bu Yönetmeliğin yürürlük tarihine kadar sözleşme akdedilebilir. Bahse konu tarihten sonrası için, bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesi uyarınca **(Değişik ibare:RG-15/7/2021-31542)** Kurumca yeterli bulunan şirketler tarafından bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde hazırlanacak tarife ve varsa kâr payı teknik esaslarına göre yıllık gelir sigortası sözleşmesi akdedilebilecektir.

Tarifelerin onaylanması

GEÇİCİ MADDE 2 – (Ek:RG-15/7/2021-31542)

(1) Yıllık gelir sigortası ürünlerine ilişkin tarife ve varsa kâr payı teknik esasları ile bu esaslara ilişkin değişikliklerin uygulamaya konulabilmesi 1/1/2025 tarihine kadar Kurumun onayına bağlıdır. İlk defa uygulamaya konulacak tarifelere ilişkin tarife ve varsa kâr payı teknik esasları, sigorta ettiren ve sigortalının hak ve yükümlülükleri hakkında bilgi vermek amacıyla şirket tarafından hazırlanan dokümanların bir örneği ile örnek sigorta sözleşmesi değerlendirilmek üzere Kuruma gönderilir.

Yürürlük

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme**MADDE 17 – (Değişik:RG-15/7/2021-31542)**

(1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı	
	1/4/2015	29313	
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Mevzuatın Yayımlandığı Resmî Gazete'nin		Değiştirilen Maddeler/Ekler
	Tarihi	Sayısı	
1	15/7/2021	31542	Madde 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, Geçici madde 1, Geçici madde 2, 17

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin Tarihi	Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin ve Maddelerinin Numarası	Yürürlükten Kalkan Hükümler/Düzenlemeler
15/7/2021	31542/1	Madde 3/1-e
15/7/2021	31542/3	Madde 13

SİGORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN SERMAYE YETERLİLİKLERİNİN ÖLÇÜLMESİNE VE DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanım ve Kısaltmalar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, sigorta ve reasürans şirketleri ile emeklilik şirketlerinin mevcut yükümlülükleri ile potansiyel riskleri nedeniyle oluşabilecek zararlarına karşı yeterli miktarda özsermaye bulundurmalarının sağlanmasıdır.

(2) Bu Yönetmelik, Türkiye’de kurulu sigorta ve reasürans şirketleri, yabancı sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye’deki şubeleri ile Türkiye’de faaliyet gösteren emeklilik şirketlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 17 nci maddesi ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 26 ncı maddesi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanım ve kısaltmalar¹

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) **(Ek:RG-26/10/2019-30930)⁽¹⁾ (Değişik:RG-26/5/2023-32202)** Kurul: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,

b) **(Ek:RG-26/10/2019-30930)⁽¹⁾ (Değişik:RG-26/5/2023-32202)** Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,

c) Brüt: Reasüröre isabet eden kısmın dâhil olduğu tutarı,

ç) Kanun: 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu ile 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununu,

d) Muallak tazminat karşılığı: Tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak daha önceki hesap dönemlerinde veya cari hesap döneminde fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedelleri ve gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedelleri ile gider paylarını,

e) **(Mülga:RG-26/10/2019-30930)**

f) Net: Reasüröre isabet eden kısmın düşülmesi sonucu kalan tutarı,

g) Şirket: Türkiye’de kurulmuş sigorta ve reasürans şirketleri ile yabancı ülkelerde kurulmuş sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye’deki şubeleri ile emeklilik şirketlerini,

ğ) Topluluk: Hukuksal yönden birbirinden bağımsız olmakla birlikte; sermaye, yönetim ve denetim açısından birbiriyle ilişkili, faaliyet konuları yönünden aynı sektöre bağlı olsun veya olmasın, organizasyon ve finansman konularının bir ana ortaklık çatısı altında tek merkezden koordine edildiği ana ve bağlı ortaklıklar bütünü,

h) TÜFE: Türkiye İstatistik Kurumu tarafından hesaplanan Tüketici Fiyatı Endeksini,

ı) Türkiye Muhasebe Standartları: Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından Türkiye Muhasebe Standardı ve Türkiye Finansal Raporlama Standardı adıyla yayımlanan muhasebe standartlarını,

¹ 26/10/2019 tarihli ve 30930 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklikle Yönetmeliğin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına (a) ve (b) bentleri eklenmiş, diğer bentleri buna göre teselsül edilmiştir

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Sermaye Yeterliliği, Tedbir ve Bildirim

Özsermaye

MADDE 4 – (1) Özsermaye; ana sermaye, katkı sermaye ve diğer sermaye kalemlerinin toplamından beşinci fıkrada belirtilen indirimlerin yapılmasıyla bulunur.

(2) Ana sermaye aşağıdaki kalemlerin toplamından oluşur.

- a) Ödenmiş sermaye,
- b) Sermaye yedekleri,
- c) Kâr yedekleri,
- ç) Türkiye Muhasebe Standartları gereği öz kaynaklara yansıtılan kayıp ve kazançlar,
- d) Genel kurulca ödenmesine karar verilen temettü düşüldükten sonraki net dönem kârı,
- e) Geçmiş yıllar kârları.

(3) Katkı sermaye şu kalemlerden oluşur.

- a) Dengeleme karşılığı,
- b) Sermaye benzeri kredilerin kooperatif şeklinde kurulan şirketler için tamamı, diğer şirketler içinse gerekli özsermayenin en fazla %30'una kadar olan kısmı.

(4) Diğer sermaye kalemleri şunlardır.

a) **(Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kurumca uygun görülmesi, nominal sermayenin en az %25'inin ödenmiş olması ve gerekli özsermayenin %30'u ile sınırlı olmak kaydıyla taahhüt edilen sermayenin %50'si.

(5) Aşağıdaki kalemler özsermaye hesabından indirilir.

- a) Dönem zararı,
- b) Geçmiş yıllar zararları,
- c) Şirketin kendi hisseleri,
- ç) İştirakler, bağlı ortaklıklar, bağlı menkul kıymetler ve müşterek yönetime tabi teşebbüsler arasında yer alan sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin (Tarım Sigortaları Havuzu ve Emeklilik Gözetim Merkezi hariç) ödenmiş sermayesinin şirketin ortaklık payı ile çarpılması sonucunda bulunan tutar,
- d) **(Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kurumca belirlenebilecek diğer kalemler.

(6) **(EK:RG-26/5/2023-32202)** Kurul, 5 inci fıkrada yer alan kalemlere istisna getirebilir.

Sermaye benzeri krediler

MADDE 5 – (1) Sermaye benzeri krediler;

- a) vadesine en az beş yıl kalan,
- b) şirketin iflası ya da tasfiyesi halinde hisse senetlerinden bir önce diğer tüm borçlardan sonra ödenmesi kredi verenlerce kabul edilen,
- c) defaten kullandırılan ve herhangi bir şekil ve surette doğrudan ya da dolaylı olarak teminata bağlanmamış, hiç bir türev işlem ve sözleşmeyle ilişkilendirilmemiş, başka işlere temlik edilemeyeceği yazılı olarak belirlenmiş ve
- ç) şirketin doğrudan ve dolaylı iştirakleri dışında kalan kişilerden sağlanan kredilerdir.

(2) Kullanılacak sermaye benzeri kredilere ilişkin yapılacak sözleşmelerde birinci fıkranın (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen koşullar ile faiz ve diğer masraflar hariç, anapara geri ödemesinin beş yıldan önce yapılamayacağını açıkça hükme bağlanmış olması zorunludur.

(3) Bu maddede belirtilen koşulları taşıyan sermaye benzeri kredilerin özsermaye hesabına dâhil edilebilmesi için kredi sözleşmesinin aslı veya noter onaylı örneği ya da sözleşme henüz imzalanmamışsa aslı izin verilmesinin ardından ibraz edilmek üzere sözleşme taslağı ile birlikte **(Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kuruma izin başvurusunda bulunulur. Önceden ibraz edilen sözleşme taslağı hükümleri ile izin verilmesinin ardından ibraz edilen asıl sözleşme hükümleri arasında, kullanılan kredinin sermaye benzeri

niteliğini ortadan kaldıracak şekilde farklılıkların bulunması halinde verilen izin iptal edilir. Bu kredilere uygulanacak faiz oranlarının sözleşmede açık bir şekilde belirlenememesi veya benzer kredilere göre aşırı ölçüde yüksek olması halinde kredinin özsermaye hesabına dâhil edilmesine izin verilmeyebilir.

(4) Gerekli koşulları taşıyan sermaye benzeri krediler izin verilmesinin ardından şirket kayıtlarına intikal tarihi itibarıyla özsermaye hesabına dâhil edilir. Sermaye benzeri kredilerin vadesinden önce geri ödenmesine, gerekli özsermayenin altına düşülmemesi kaydıyla **(Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kurumca izin verilebilir.

(5) Özsermaye hesabına dâhil edilmesine izin verilen sermaye benzeri kredilerden vadeye kalan süresi beş yıldan az olanlar her bir yıl için %20 oranında azaltılarak özsermaye hesabına intikal ettirilir. Vadesine bir yıldan az süre kalan sermaye benzeri krediler özsermaye hesabında dikkate alınmaz.

(6) **(Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kurumca izin verilmesi halinde, şirketin sermaye artırımlarında kullanılması hissedarlarca kesin ve yazılı olarak taahhüt edilen, karşılığında hiç bir şekil ve surette faiz tahakkuku ve ödemesi yapılmayan ve tasfiye halinde, hisse senetlerinden bir önce, diğer tüm borçlardan sonra ödenmesi kabul edilen, herhangi bir şekil ve surette doğrudan ya da dolaylı olarak teminata bağlanmamış, hiç bir türev işlem ve sözleşmeyle ilişkilendirilmemiş, şirkete rehnedilmiş kaynaklar da vade şartı aranmaksızın, niteliklerine göre sermaye benzeri kredi olarak kabul edilebilir.

Gerekli özsermaye

MADDE 6 – (1) Gerekli özsermaye, 7 nci maddede belirtilen birinci ve 8 inci maddede belirtilen ikinci yöntem ile elde edilen sonuçlardan büyük olanıdır.

Birinci yöntemle göre gerekli özsermaye

MADDE 7 – (1) Birinci yöntemle göre gerekli özsermaye; hayat dışı, hayat ve emeklilik branşları için hesaplanan sonuçların toplamıdır.

(2) Hayat dışı branşlar için gerekli özsermaye prim ve hasar esasına göre bulunan tutarlardan büyük olanıdır.

a) Prim esasına göre gerekli özsermaye: Son bir yıllık süre içinde brüt yazılan primlerden (vergi ve harçlar hariç) fesih ve iptaller düşüldükten sonra kalan tutarın 95 milyon TL'ye kadar olan kısmının %18'i ve geri kalan kısmının %16'sının toplamının; son üç yıllık süre içinde şirket üstünde kalan hasar tutarının brüt hasara oranı %50'den aşağı ise %50'si, yüksek ise bu oranı kadardır.

b) Hasar esasına göre gerekli özsermaye: Son üç yıllık sürede brüt ödenen hasarlara, son yıl muallak tazminat karşılığı (direkt ve endirekt işler için ayrılan dâhil) eklenerek rücu yoluyla tahsil edilen hasar tazminatları ile içinde bulunulan yıl hariç olmak üzere üç yıl önce (kredi ve tarım sigortalarında yedi yıl önce) ayrılan muallak tazminat karşılığı düşüldükten sonra tespit edilecek miktarın, yukarıda bahsedilen üç ve yedi yıl olarak belirtilen risk gruplarına göre 1/3'ü veya 1/7'si ayrılarak ilk 70 milyon TL'ye kadar olan kısmının %26'sı ve kalan kısmının %23'ünün toplamının, son üç yıllık sürede şirket üzerindeki net hasar tutarının brüt hasar tutarına oranı %50'den düşük ise %50'si, yüksek ise bulunan oranı kadardır.

(3) Prim ve hasar esasına göre gerekli özsermaye tutarlarının hesaplanmasında kullanılan prim ve hasar tutarları, TÜFE'deki artış oranı dikkate alınarak **(Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kurumca artırılabilir.

(4) Hasar esasına göre gerekli özsermaye tutarının hesaplanması sırasında yeni devralınan portföyler dolayısıyla geçmiş üç yıllık veriye sahip olunamaması durumunda; portföyü devralan şirket, portföyünü devraldığı şirketin geçmiş verilerini kendi verileri ile konsolide ederek hesaplama yapabilir.

(5) Hayat branşları (ünite bazlı olanlar hariç) için gerekli özsermaye yükümlülük ve risk esasına göre bulunan sonuçların toplamıdır.

a) Yükümlülük esasına göre gerekli özsermaye: Hayat matematik karşılığı (direkt ve endirekt işler dahil) ile bir yıllık hayat sigortaları için ayrılan kazanılmamış primler karşılığı toplamının %4'ünün, son bir yıl için ayrılan net matematik karşılıklar ile son bir yılda bir yıllık hayat sigortaları için ayrılan

net kazanılmamış primler karşılığı toplamının brüt matematik karşılıklar ile bir yıllık hayat sigortaları için ayrılan brüt kazanılmamış primler karşılığının toplamına oranı %85'ten düşük ise %85, yüksekse bulunan oranla çarpılması sonucunda elde edilen tutardır.

b) Risk esasına göre gerekli özsermaye: Ölüm halinde sigortalıya ödenecek meblağdan matematik karşılıklar ile kazanılmamış primler karşılığının düşülmesi sonucunda bulunan risk kapitalinin sigorta süresi;

1) azami üç yıla kadar olanların %0,1'i,

2) üç yıldan fazla beş yıldan az olanların % 0,15'i ve

3) beş yıldan fazla olanların %0,3'ünün

toplamının, son bir yıldaki reasürans devirlerinden sonraki toplam risk kapitalinin reasürans devirlerinden önceki toplam risk kapitaline oranı %50'den düşük ise %50'si, yüksek ise bulunan oranı kadardır.

(6) Emeklilik branşı için gerekli özsermaye; bireysel emeklilik hesaplarındaki birikimlerin %0,5'idir.

İkinci yönteme göre gerekli özsermaye

MADDE 8 – (1) (Değişik:RG-11/7/2017- 30121)² İkinci yönteme göre gerekli özsermaye; aktif riski, reasürans riski, muallak tazminat karşılığı riski, yazım riski ve kur riski hesabı sonucunda bulunan tutarların toplamıdır.

(2) Aktif riski hesabında, bilançoda yer alan aktif hesap kalemleri aşağıdaki risk ağırlıkları ile çarpılır.

a)	Kasa	0,000
b)	Bankalardaki mevduat ile katılım bankalarındaki özel cari hesaplar ve katılma hesapları (Ödenen primlere (bireysel emeklilik katkı payları hariç) ilişkin kredi kartı bloke hesapları dâhil)	0,010
	Topluluk içi bankalar veya katılım bankaları	0,030
c)	Devlet borçlanma araçları (eurobond dahil), Hazine Müsteşarlığı varlık kiralama şirketince ihraç edilen kira sertifikaları	0,000
-	(Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202) Kurumca belirlenecek kalkınma bankalarınca ihraç edilen borçlanma araçları	0,000
	Bankalarca ihraç edilen borçlanma araçları, kaynak kuruluşu bankalar olan varlık kiralama şirketlerince ihraç edilen kira sertifikaları	0,050
	Bankalar dışındaki kuruluşlarca ihraç edilen özel sektör borçlanma araçları, kaynak kuruluşu bankalar olmayan varlık kiralama şirketlerince ihraç edilen kira sertifikaları	0,100
	Topluluk içi ihraççılar	0,200
ç)	Devlet borçlanma araçları karşılığında yapılan ters repo işlemlerinden alacaklar	0,000
d)	BIST 30 endeksindeki pay senetleri	0,050
	BIST endeksindeki diğer pay senetleri	0,100
	BIST'te işlem görmeyen pay senetleri	0,250
	Topluluğa ait pay senetleri (BIST'te işlem görüp görmediğine bakılmaksızın)	0,200
e)	Menkul kıymet yatırım fonları katılma belgeleri;	
	Kamu borçlanma araçları fonları	0,050
	Para piyasası fonları	0,100
	Özel sektör borçlanma araçları fonları, hisse senedi fonları	0,150
	Borsa yatırım fonları, girişim sermayesi yatırım fonları, gayrimenkul yatırım fonları	0,200
	Diğer	0,250
f)	(Değişik:RG-06/08/2024-32624)³ Bağlı menkul kıymetler, iştirakler, bağlı ortaklıklar ve müşterek yönetime tabi ortaklıklar (iştirakler, bağlı ortaklıklar, bağlı menkul kıymetler ve müşterek yönetime tabi teşebbüsler arasında yer alan sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri hariç) ile yatırım amaçlı gayrimenkuller ve kullanım amaçlı gayrimenkuller değeri toplamının, nakit ve nakit benzeri	

² Bu değişiklik 30/6/2017 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

³ Bu değişiklik 31/12/2024 tarihinde yürürlüğe girer.

	varlıklar ve finansal varlıklar ile riski sigortalılara ait finansal yatırımlar toplamına oranının	
	i)%20'sine kadar olan kısmı için	0,150
	ii)%20'sini aşan kısım için	
	7/8/2007 tarihli ve 26606 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelik kapsamında varlık yeterliliğine sahip olan şirketler - %40'ına kadar - %40'ını aşan	0,300 0,600
	Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelik kapsamında varlık yeterliliğine sahip olmayan şirketler	1,000
g)	Riskten korunma amaçlı türev araçlar	0,100
	Yatırım amaçlı türev araçlar	0,300
ğ)	Diğer finansal varlıklar	0,150
h)	(Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202) Kurumça belirlenecek kalkınma bankalarına verilen krediler	0,000
	Krediler (Diğer)	0,150
	Topluluk içi krediler	0,250
ı)	İkrazlar (Hayat)	0,000
i)	(Değişik:RG-31/12/2024-32769(5.Mükerrer)) Sigortacılık ve emeklilik faaliyetlerinden alacaklar (Emeklilik şirketlerinin saklayıcı şirketten alacakları ile kamu kurumları ve kuruluşları ile Kanunla kurulan ve özel kanunlara istinaden sigorta aracılığı yapma yetkisi tanınan kurum ve kuruluşlardan (banka ve finansal kiralama, faktöring, finansman şirketleri dışında), hesaplama dönemi itibarıyla sermayesinin üçte birinden fazlası Türkiye Varlık Fonuna ait şirketlerden (sigorta aracılığı kapsamındakiler müstesna) alacaklar hariç)	0,250
	Emeklilik şirketlerinin saklayıcı şirketten alacakları	0,005
	Kamu kurumları ve kuruluşları ile Kanunla kurulan ve özel kanunlarına istinaden sigorta aracılığı yapma yetkisi tanınan kurum ve kuruluşlardan (bankalar ile finansal kiralama, faktöring, finansman şirketleri dışında), hesaplama dönemi itibarıyla sermayesinin üçte birinden fazlası Türkiye Varlık Fonuna ait şirketlerden (sigorta aracılığı kapsamındakiler müstesna) alacaklar	0,050
	Ayrıca ilave olarak vadesine	
	i) 1- 90 gün kalan alacaklar için	0,005
	ii) 91-180 gün kalan alacaklar için	0,015
	iii) 181-270 gün kalan alacaklar için	0,050
	iv) 271-360 gün kalan alacaklar için	0,120
	v) 360 günden fazla kalan alacaklar için	0,200
j)	(Değişik:RG-06/08/2024-32624)⁴ Reasürans faaliyetlerinden vadesi gelmemiş alacaklar ve depolar (Tarım Sigortaları Havuzu, Doğal Afet Sigortaları Kurumu, Özel Riskler Yönetim Merkezi alacakları için 0,05)	0,150
k)	İlişkili taraflardan alacaklar	0,200
l)	Bilançodaki cari ve cari olmayan diğer alacaklar hesap kalemleri	0,200
m)	Muaccel hale gelmiş alacaklardan vadesini	
	i) 1-60 gün geçenler	0,255
	ii) 60 günden fazla geçenler	1,000
n)	(Mülga:RG-06/08/2024-32624)⁵	
o)	(Mülga :RG-06/08/2024-32624)⁶	
ö)	Diğer Aktifler (Gelecek aylar ve yıllar ihtiyacı stoklar, iş avansı, personele verilen avanslar, gayrimenkuller hariç olmak üzere maddi varlıklar, maddi olmayan	0,150

⁴ Bu değişiklik 31/12/2024 tarihinde yürürlüğe girer.

⁵ Bu değişiklik 31/12/2024 tarihinde yürürlüğe girer.

⁶ Bu değişiklik 31/12/2024 tarihinde yürürlüğe girer.

	varlıklar ve yukarıda sayılmayan diğer aktifler) (Ertelenmiş üretim ve komisyon giderleri hariç)	
p)	Faiz oranlarında 50 baz puan artış olması durumunda menkul kıymet portföyünde oluşacak değer düşüklüğünün tamamı	
r)	İştirakler ve bağlı menkul kıymetler hariç diğer varlıklar (gayrimenkuller ve vadesine kadar tutulmaya hazır menkul kıymetler dâhil) 10 uncu madde kapsamında yapılacak bildirimlerde piyasa değeri üzerinden hesaplanır.	
s)	Bu fıkradaki alacaklar için yapılan risk hesabında, alınan teminatlar (devlet borçlanma senetlerinin %100'ü ile gayrimenkullerin %30'u), banka teminat mektupları ve yapılan kefalet sigortası bedeli ile Vergi Usul Kanununa göre ayrılan şüpheli alacak karşılıkları düşülür.	

(3) **(Değişik paragraf:RG-26/10/2019-30930)** Reasürans riski hesabında, reasürörlere devredilen toplam primler dikkate alınır. Türkiye'de kurulmuş havuzlara, Türkiye'de ruhsat almış ve sermayesinin çoğunluğu Hazineye ait olan reasürans şirketlerine devredilen riskler için 0, Türkiye'de ruhsat almış diğer reasürans şirketlerine devredilen riskler için 0,03, **(Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kurumca mali ve teknik yeterlilik kriterlerine göre oluşturulacak listede yer alan reasürans şirketlerine devredilen riskler için 0,06 (topluluk içinde ise 0,09), söz konusu listede yer almayan diğer reasürans şirketlerine devredilen riskler için 0,12 (topluluk içinde ise 0,15) çarpanı uygulanır. Reasürans anlaşmalarında, aşağıda belirlenen oranların aşılması durumunda, aşan kısma isabet eden reasürans primi tutarı **(Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kurumca belirlenecek listedeki reasürörler için 0,150 diğerleri için ise 0,300 risk katsayısı ile çarpılır:

a) Bölüşmeli reasürans anlaşmasında tek bir reasüröre devredilen prim oranının;

1) **(Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kurumca belirlenecek listedeki reasürörlerden topluluk içindekiler için %40'ı, dışındakiler için %60'ı aşması,

2) Diğer reasürörler için %15'i aşması.

b) Bölüşmesiz reasürans anlaşmasında tek bir reasüröre devredilen prim oranının;

1) **(Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kurumca belirlenecek listedeki reasürörlerden topluluk içindekiler için %40'ı, dışındakiler için %60'ı aşması,

2) Diğer reasürörler için %15'i aşması.

c) İhtiyari işlerde, tek bir reasüröre yapılacak devirde;

1) **(Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kurumca belirlenecek listedeki reasürörlerden topluluk içindekiler için sigorta bedelinin %40'ını, dışındakiler için %60'ını aşması,

2) Diğer reasürörler için sigorta bedelinin %15'ini aşması.

(4) **(Mülga:RG-11/7/2017- 30121)**⁷

(5) Muallak tazminat karşılığı riski hesabında, branşlar itibarıyla net muallak tazminat karşılığı tutarına aşağıdaki çarpanlar uygulanır;

a)	Kaza (Uzun süreli sigortalar hariç)	0,025
	Kaza (Uzun süreli)	0,015
b)	Hastalık/Sağlık (Uzun süreli sigortalar hariç)	0,080
	Hastalık/Sağlık (Uzun süreli)	0,050
c)	Kara Araçları	0,075
ç)	Raylı Araçlar	0,050
d)	Hava Araçları	0,070
e)	Su Araçları	0,055
f)	Nakliyat	0,035
g)	Yangın ve Doğal Afetler	0,040
ğ)	Genel Zararlar	0,040
h)	Kara Araçları Sorumluluk	0,090

⁷ Bu değişiklik 30/6/2017 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

i)	Hava Araçları Sorumluluk	0,025
i)	Su Araçları Sorumluluk	0,020
j)	Genel Sorumluluk	0,060
k)	Kredi (KOBİ'lere sunulan ticari alacak sigortaları için 0,030)	0,055
l)	Kefalet	0,030
m)	Finansal Kayıplar	0,020
n)	Hukuksal Koruma	0,020
o)	Destek	0,025
ö)	Hayat	0,050
	İrat Ödemeli Hayat Sigortaları	0,025

(6) Yazım riski hesabında, son 12 aylık brüt yazılan primlerden varsa bölüşmeli reasürans yoluyla reasüröre devredilenler düşülerek kalan tutar branşlar itibarıyla aşağıdaki oranlar ile çarpılır.

a)	Kaza (Uzun süreli sigortalar hariç)	0,050
	Kaza (Uzun süreli)	0,030
b)	Hastalık/Sağlık (Uzun süreli sigortalar hariç)	0,160
	Hastalık/Sağlık (Uzun süreli)	0,100
c)	Kara Araçları	0,150
ç)	Raylı Araçlar	0,100
d)	Hava Araçları	0,140
e)	Su Araçları	0,110
f)	Nakliyat	0,070
g)	Yangın ve Doğal Afetler	0,080
ğ)	Genel Zararlar	0,080
h)	Kara Araçları Sorumluluk	0,180
i)	Hava Araçları Sorumluluk	0,050
i)	Su Araçları Sorumluluk	0,040
j)	Genel Sorumluluk	0,120
k)	Kredi (KOBİ'lere sunulan ticari alacak sigortaları için 0,060)	0,110
l)	Kefalet	0,060
m)	Finansal Kayıplar	0,040
n)	Hukuksal Koruma	0,040
o)	Destek	0,050
ö)	Hayat	0,050
	İrat Ödemeli Hayat Sigortaları	0,025

(7) Bulunan sonuçlar, reasürans şirketleri hariç dağıtım kanalına göre aşağıdaki oranlarla da çarpılır.

a)	Doğrudan satış kanalı	1,150
b)	Çağrı merkezi dâhil mesafeli satış yöntemleri	1,150
c)	Topluluk içindeki acenteler (bankalar, leasing ve finansman şirketleri vb.)	1,150
	- Kaza ve hayat branşları	1,000
ç)	Topluluk dışındaki acenteler	
	- Levhaya kayıtlı acenteler (tahsilat yapmayan)	0,800
	- Levhaya kayıtlı acenteler (tahsilat yapan)	1,000
	- Levhaya kayıt şartı aranmayan acenteler (bankalar, özel kanunla kurulmuş ve kendisine acentelik yetkisi verilen kuruluşlar)	1,000
d)	Brokerlar (tahsilat yapmayan)	
	- Kara araçları, kara araçları sorumluluk, genel zararlar, kaza ve hayat branşları	1,150
	- Nakliyat, yangın ve doğal afetler, raylı araçlar, hava araçları, su araçları branşları	0,800
	- Diğer branşlar	1,000
e)	Brokerlar (tahsilat yapan)	
	- Kara araçları, kara araçları sorumluluk, genel zararlar, kaza ve hayat branşları	1,400
	- Nakliyat, yangın ve doğal afetler, raylı araçlar, hava araçları, su araçları branşları	1,125
	- Diğer branşlar	1,250

(8) Kur riski, tüm döviz varlık ve yükümlülükler ile kur riski içeren türev finansal araçlar dikkate alınarak hesaplanır. Sözleşme ile bağlanmış olan alacak ve yükümlülükler sözleşmede belirlenen döviz kuru, diğer varlık ve yükümlülükler ise sırasıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış ve satış kurları ile değerlendirilir. Varlıklar ile yükümlülükler arasındaki farka türev finansal araçlara ilişkin net pozisyon eklenerek bulunan tutarın mutlak değeri 0,075 ile çarpılır. Bu hesap, her bir döviz cinsi için ayrı ayrı yapılır. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na kur bilgisi yayımlanmayan döviz cinsleri için kur bilgisi **(Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kurumca belirlenecek kaynaklardan temin edilir.

(9) Bu madde kapsamında gayrimenkullere ilişkin yapılacak değer tespiti işlemlerinde sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde değerlendirme hizmeti veren şirketlerin veya ilgili branşta ruhsat almış levhaya kayıtlı eksperlerin raporları esas alınır.

(10) **(Değişik:RG-11/7/2017- 30121)**⁸ Yazım riski hesabında Sosyal Güvenlik Kurumu, Tarım Sigortaları Havuzu, Doğal Afet Sigortaları Kurumu, Yeşil Kart Havuzu ve Riskli Sigortalılar Havuzuna devredilen primler dikkate alınmaz.

(11) 4 üncü maddenin beşinci fıkrasına göre özsermayeden indirilen kalemler için bu madde uyarınca risk hesaplaması yapılmaz.

(12) **(Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kurum, belirleyeceği esaslar çerçevesinde bu Yönetmelikte geçen oran ve tutarları %50'sine kadar (%50 dâhil) artırabilir veya azaltabilir.

İdari tedbirler

MADDE 9 – (1) Özsermaye, gerekli özsermayeden düşük olmamalıdır.

(2) **(Değişik:RG-31/12/2024-32769(5.Mükerrer))** Sermaye yeterliliği hesaplama dönemleri itibarıyla özsermaye/gerekli özsermaye oranının;

a) %100 ile %115 arasında olması "öz değerlendirme" aşamasıdır. Bu durumda şirket, sermaye yeterliliği tablolarının **(Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kuruma gönderilmesi gereken tarihten itibaren 30 gün içinde risk bazında kendi değerlendirmesini yapar ve özsermaye/gerekli özsermaye oranının belirtilen oranlar arasında gerçekleşmesinin nedenleri ile birlikte gelecek dönemlere dair beklentilerini de içeren bir **raporu (Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kuruma gönderir.

b) %70 ile %99,99 arasında olması "tedbir alma" aşamasıdır. Bu durumda şirketin, sermaye yeterliliği tablolarının **(Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kuruma gönderilmesi gereken tarihten itibaren 15 gün içinde sermaye açığının riskin azaltılması veya sermaye ilavesi başta olmak üzere **(Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kurumca uygun görülecek yöntemlerle kapatılmasına dair bir planı **(Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kuruma sunması ve takip eden 6 ay içinde sermaye açığını kapatması veya eksik kalan sermaye açığı tutarını telafi edecek şekilde sermayeye mahsuben avans ödemesi gerekir.

c) %33 ile %69,99 arasında olması "acil tedbir alma" aşamasıdır. Bu durumda şirketin, sermaye yeterliliği tablolarının **(Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kuruma gönderilmesi gereken tarihten itibaren 10 gün içinde sermaye açığının riskin azaltılması veya sermaye ilavesi başta olmak üzere **(Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kurumca uygun görülecek yöntemlerle kapatılmasına dair bir planı **(Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202)** Kuruma sunması ve özsermaye / gerekli özsermaye oranını takip eden 3 ay içinde en az %70'e, 6 ay içinde ise en az %100'e çıkarması gerekir.

ç) %33'ün altına düşmesi "müdahale" aşamasıdır. Bu durumda, 5684 sayılı Kanunun 20 nci maddesi ile 4632 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi hükümleri çerçevesinde işlem yapılır.

(3) Bu maddeye göre yapılacak sermaye veya sermayeye mahsuben avans ödemelerinin nakit veya nakit benzeri varlıklarla gerçekleştirilmesi esastır.

⁸ Bu değişiklik 30/6/2017 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

(4) (Değişik:RG-11/7/2017- 30121)⁹ (Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202) Kurum, gerekli görülen hallerde bu maddede geçen süreleri başvuru üzerine uzatabilir.

(5) (Değişik:RG-31/12/2024-32769(5.Mükerrer)) Bu maddede yer alan hükümler Mart, Haziran, Eylül ve Aralık ayları sermaye yeterliliği sonuçları için uygulanır.

(6) (Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202) Kurum, şirketin mali yapısını göz önünde bulundurarak eksik kalan sermayenin ikinci fıkrada belirtilen sürelerden daha kısa bir süre içerisinde tamamlanmasını talep edebilir.

(7) Şirket, özsermayenin gerekli özsermayenin altına düşmesi ile sonuçlanacak şekilde kâr dağıtımını yapamaz.

Bildirim

MADDE 10 – (Değişik:RG-31/12/2024-32769(5.Mükerrer)) (1) Şirketler, şekli ve içeriği (Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202) Kurumca belirlenen sermaye yeterliliği tablosunu bu Yönetmeliğin

9 uncu maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen dönemler için hazırlar ve bu dönemlere ilişkin finansal tabloların sunum tarihlerinde (Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202) Kuruma gönderir. (Değişik ibare:RG-26/10/2019-30930) (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202) Kurum belirleyeceği esaslar dâhilinde sermaye yeterliliği tablosu hazırlama dönemleri ve gönderim sürelerinde değişiklik yapabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 11 – (1) 19/1/2008 tarihli ve 26761 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Sermaye Yeterliliklerinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 8 inci maddesinin üçüncü fıkrası 1/1/2016 tarihinde, diğer hükümleri ise bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmeliğin 8 inci maddesinin üçüncü fıkrası 1/1/2016 tarihinde, diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13 – (Değişik:RG-26/10/2019-30930)

(1) Bu Yönetmelik hükümlerini (Değişik ibare:RG-26/5/2023-32202) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin		Değiştirilen Maddeler
	Tarihi	Sayısı	
	23/8/2015	29454	
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin		
	Tarihi	Sayısı	
1	11/7/2017	30121	Madde 8, 9
2	26/10/2019	30930	Madde 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 13
3	26/05/2023	32202	Madde 3,4,5,7,8,9,10,13

⁹ Bu değişiklik 30/6/2017 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

4	06/08/2024	32624	Madde 8/2- f, j
5	31/12/2024	32769(5.Mükerrer)	Madde 8/2- i, 9/2, 9/5,10

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin Tarihi	Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin ve Maddelerinin Numarası	Yürürlükten Kalkan Hükümler/Düzenlemeler
26/10/2019	30930/1	Madde 3/1-e
11/7/2017	30121/1	Madde 8/4
06/08/2024	32624	Madde 8/2- n, o

SİGORTACILIK DESTEK HİZMETLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu ve 28/3/2001 tarihli 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında faaliyet gösteren şirketlerin ana faaliyet alanlarıyla ilgili konularda yardımcı veya tamamlayıcı nitelikte destek hizmeti alımına, destek hizmetlerinin verilmesine ve bu hizmetleri sunan destek hizmeti sağlayıcılarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Aşağıda belirtilen hizmetler, dışarıdan temin edilmeleri halinde bu Yönetmeliğin kapsamı dışındadır.

- a) Başka bir kurum bünyesinde istihdam edilmekle birlikte şirketlerde geçici veya sürekli olarak çalıştırılan personele ilişkin hizmet alımları,
- b) Avukatlık hizmetleri, vergi ve hukuk danışmanlığı dâhil her türlü danışmanlık,
- c) Reklam faaliyetleri.

(3) 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında aracılardan yürüttüğü faaliyetler destek hizmeti olarak kabul edilmez.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 31 inci maddesi ile 28/03/2001 tarihli 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 1 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakan: Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanı,
 - b) Bilgi Merkezi: Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezini,
 - c) Destek Hizmeti Sağlayıcısı: Sigortacılık Kanunu ve Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında faaliyet gösteren şirketlere faaliyet alanlarıyla ilgili konularda yardımcı veya tamamlayıcı nitelikte hizmet veren kişi veya kuruluşları,
 - ç) Kanun: 03/06/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununu,
 - d) Liste: Bilgi Merkezi tarafından tutulan ve destek hizmeti sağlayıcılarını içeren listeyi,
 - e) Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,
 - f) Şirket: Sigorta ve emeklilik şirketlerini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Destek Hizmetlerine İlişkin Esaslar

Hizmet konuları

MADDE 4 – (1) Aşağıda sayılan hizmetlerin sunumunda ve dışarıdan temininde bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar uygulanır.

- a) Polİçe tanzimi ile tazminat tedvir ve ödenmesine ilişkin süreçlerde, sigorta eksperliği işinden ayrı olmak kaydıyla gerçekleştirilen teknik inceleme ve kontrol hizmetleri,
- b) Hasar öncesi risk azaltmaya ve hasar sonrası zarar azaltmaya yönelik hizmetler,

- c) Hasar ihbarı alma, dosya açma ve tamamlama hizmetleri,
 - ç) Onarım ve bakım hizmetleri,
 - d) Yedek parça tedarik ve kontrol hizmetleri,
 - e) Yardım (asistans) hizmetleri,
 - f) **(Danıştay Onuncu Dairesinin 17/5/2021 tarihli ve E.:2016/1892; K.:2021/2273 sayılı kararı ile iptal bent: Sigortacılık hasar tedvir uygulamalarında tıbbi danışmanlık hizmetleri,)**
 - g) Tedavi ve yardım hizmetleri,
 - ğ) Çağrı merkezi hizmetleri,
 - h) Sovtaj yönetimi hizmetleri,
 - ı) Rücu takip hizmetleri,
 - i) Arşiv yönetimi hizmetleri,
 - j) Ürün ve tarife hazırlama hizmetleri.
- (2) Bilgi sistemleri, sigortacılık mevzuatının tanıdığı hukuki çerçevede sigortacılık faaliyet ve yükümlülükleri bakımından yönetim, içerik tasarımı, erişim, kontrol, denetim, güncelleme, bilgi/rapor alma gibi fonksiyonlarda karar alma gücünün ve sorumluluğun destek hizmeti alanlarda olması şartıyla destek hizmeti alımına konu edilebilir.
- (3) Bu maddede sayılanların dışında, sigortacılık işinin özünü ilgili olan ve münhasıran Kanun kapsamındaki kişi ve kuruluşlarca yapılması gereken faaliyetler destek hizmeti sağlayıcılarından temin edilemez.

Hizmet alımına ilişkin genel esaslar

- MADDE 5 –** (1) Şirketler, destek hizmetini almadan önce, talep edildiğinde Müsteşarlığa ibraz edilmek üzere, alacakları hizmetten doğabilecek riskler ile bunların yönetilmesine, beklenen fayda ve maliyetin değerlendirilmesine ilişkin asgari içeriği ve formatı Müsteşarlıkça belirlenecek raporu güvenli elektronik ortamda Bilgi Merkezine iletir.
- (2) Destek hizmeti sunumunda hizmetin kimin adına sunulduğu açıkça belirtilir.
- (3) Alınan destek hizmeti, bu hizmeti alanların mevzuattan ve sigorta sözleşmesinden kaynaklanan sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.
- (4) Destek hizmeti sağlayıcısının verdiği hizmet sonucu sigortalı, hak sahibi veya katılımcı aleyhine varsa ortaya çıkan zarardan şirketler sigortalıya/hak sahibine/katılımcıya karşı birinci derecede sorumludur. Şirketlerin, destek hizmeti sağlayıcısına rücu hakkı saklıdır.
- (5) Şirketler, sözleşme imzalamadan önce, hizmeti sunacak kişilerin hizmet sunacakları alanda yeterli teknik donanım, mali güce, insan kaynağına, tecrübeye ve bu Yönetmelikte belirtilen diğer şartlara sahip bulunduğunu incelemek zorundadır.
- (6) Yurtiçindeki yardım hizmetleri için destek hizmeti sağlayıcısının Türkiye’de kurulmuş olması gereklidir.
- (7) Şirketler hizmet aldıkları destek hizmeti sağlayıcılarının bu işleri nedeniyle bilgi sahibi oldukları sigortalılara, hak sahiplerine ve katılımcılara ait sırların korunmasına yönelik gerekli tedbirleri alır.
- (8) Sunulan destek hizmetlerinin kısmen alt yükleniciye devri, alt yüklenicinin bu Yönetmelikte aranan şartları taşıması ve şirketin izin vermesi halinde mümkündür.
- (9) Şirketler, hizmet konularına göre temin ettikleri destek hizmetlerine ilişkin olarak bu maddenin birinci fıkrası uyarınca hazırlanan rapora ilişkin değerlendirmelerini her yılın Mart ayı sonuna kadar Bilgi Merkezine iletirler. Söz konusu rapor, ayrıca, şirketler tarafından yönetim kuruluna sunulur. Raporun içeriği bu maddenin birinci fıkrası uyarınca Müsteşarlıkça belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Destek Hizmeti Sağlayıcılarına İlişkin Esaslar

Destek hizmeti sağlayıcılarında aranan şartlar

- MADDE 6 –** (1) Bu Yönetmelik kapsamında hizmet sağlayıcıların, talep edilen hizmetleri gerçekleştirebilecek organizasyon yapısına, teknik donanım, eğitilmiş insan kaynağına, yeterli bilgi ile deneyime sahip olması ve son beş yılda, yurt içinde veya yurt dışında yetkili makamlarca

faaliyette bulunduğu alanla ilgili yetkilerinin iptal edilmemiş veya kısıtlanmamış olması gerekir.

(2) Şirketlerin yönetim ve denetiminde bulunanlar ile bunlar adına imza atmaya yetkili olanlar destek hizmeti aldıkları kuruluşların yönetim ve denetim kurullarında görev alamaz; imzaya yetkili olarak çalışamaz; bunlara ortak olamaz ve bunlardan ücret karşılığı herhangi bir iş kabul edemez. Şirketlerin veya şirketlerin mensup olduğu grupların hakim hissedar olduğu destek hizmeti sağlayıcıları, ortaklık hariç, bu hükümden istisnadır.

(3) Bu Yönetmelik kapsamında destek hizmeti sunanlar aynı zamanda destek hizmeti sundukları şirketle ilgili sigorta aracılık faaliyetinde bulunamazlar.

(4) Müsteşarlık, destek hizmeti sağlayıcısının sorumluluk sigortası yaptırmasını veya başka bir teminat sağlamasını talep edebilir.

Liste

MADDE 7 – (1) Destek hizmeti sağlayıcısı olarak faaliyet göstermek isteyenler, Listeye kayıt başvurusunu Bilgi Merkezine yapar. Bilgi Merkezi, başvuruları Listeye kaydeder.

(2) Listede kayıtlı bulunan destek hizmeti sağlayıcıları, kayıtlı bilgilerinde değişiklik olması halinde, değişikliği izleyen en geç 15 iş günü içerisinde, Bilgi Merkezinin İnternet sitesinde yer alan güncelleme beyan formunu doldurarak durumlarını Bilgi Merkezine bildirir.

Çalışma esasları

MADDE 8 – (1) (Danıştay Onuncu Dairesinin 17/5/2021 tarihli ve E.:2016/1892; K.:2021/2273 sayılı kararı ile iptal fıkra: Destek hizmeti sağlayıcıları, Kanunun 28 inci maddesi kapsamında Müsteşarlığın denetim ve gözetimine tabidir. Destek hizmeti sağlayıcıları hakkında Kanunun 28 inci maddesinin sekizinci fıkrası kapsamında Müsteşarlıkça gerekli işlem tesis edilir.)

(2) Destek hizmeti sağlayıcısı ile yapılacak sözleşmede, diğer hususların yanı sıra aşağıda belirtilen hususlara da yer verilir.

a) Destek hizmeti sağlayıcısının hizmet standartlarına, teknik yeterliliğine ve insan kaynaklarına ilişkin şartlar,

b) Destek hizmeti sağlayıcısının, mevzuata ve sözleşme şartlarına göre kendisine verilen talimatlara uygun hareket etmek, görevlerini iyi niyet ve dürüstlükle yürütmek ve taraflara doğru bilgi vermekle yükümlü olduğu,

c) Destek hizmeti sağlayıcısının, sunduğu hizmetler nedeniyle temin ettiği bilgi ve belgeleri sözleşmede belirtilen amaçlar dışında hiç bir şekilde kullanamayacağı ve üçüncü şahıslarla paylaşamayacağı.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler

Geçiş hükmü

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki hizmet konularında şirketler ile destek hizmeti sağlayıcıları arasında yapılan sözleşmeler bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde Yönetmeliğe uygun hale getirilir.

Yürürlük

MADDE 9 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 10 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Müsteşarlığın bağlı olduğu Bakan yürütür.

	Yönetmeliğin Yaymlandığı Resmî Gazete'nin	
	Tarihi	Sayısı
	28/08/2015	29459

Resmi Gazete No: 32060 (5. Mükerrer)

ÇALIŞANLARIN İŞVERENLERİ ARACILIĞIYLA OTOMATİK OLARAK EMEKLİLİK PLANINA DAHİL EDİLMESİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK

27/12/2018 tarihli ve 30638 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 26/12/2018 tarihli ve 513 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı uyarınca bu Yönetmelik Cumhurbaşkanlığı Yönetmeliği bölümüne eklenmiştir.

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı; çalışanların işverenleri aracılığıyla otomatik olarak emeklilik planına dahil edilmesi uygulaması kapsamında, emeklilik planına dahil edilecek çalışanlara, bu çalışanların emeklilik planına dahil edilecekleri tarihlere ve ücretlerinden yapılacak katkı payı kesintisine ilişkin uygulama usul ve esaslarını belirlemektir.⁽¹⁾

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik; Türk vatandaşı veya 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesi kapsamında olup 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine göre çalışanlar ile 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesi kapsamında kurulmuş olan sandıkların iştirakçisi olarak çalışanlardan; kırkbeş yaşını doldurmamış olanları, ilgili işverene bağlı olarak işverenin kapsama alınmasından sonra işe başlayan ve işe başladığı tarihte kırkbeş yaşını doldurmamış kişileri ve bu çalışanları istihdam eden işverenleri kapsar.⁽²⁾

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun ek 2 nci ve geçici 2 nci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) (Değişik:RG-27/12/2018-30638-C.K.-513/3 md.)

Bu Yönetmelikte geçen;

a) (Mülga:RG-29/12/2021-31704-CK-4980/1 md.)

b) Çalışan: 4632 sayılı Kanunun ek 2 nci ve geçici 2 nci maddeleri kapsamında emeklilik planına dahil edilen katılımcıyı,

c) Emeklilik şirketi: 4632 sayılı Kanuna göre kurulmuş emeklilik şirketini,

ç) İşveren: 5510 sayılı Kanun kapsamındaki işveren ve işveren vekillerini,

d) İşyeri: 5510 sayılı Kanun kapsamındaki işyerini,

e) Kamu idaresi: Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı hariç olmak üzere, 5510 sayılı Kanunda tanımlanan kamu idarelerini, ifade eder.

¹ 27/12/2018 tarihli ve 30638 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklik ile bu fıkra da yer alan “işyerleri ile çalışanları, çalışanların ücretinden kesilecek çalışan katkı payı oranını ve bu kapsamdaki” ibaresi “çalışanlara, bu çalışanların emeklilik planına dahil edilecekleri tarihlere ve ücretlerinden yapılacak katkı payı kesintisine ilişkin” şeklinde değiştirilmiştir.

² 27/12/2018 tarihli ve 30638 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklik ile bu fıkra da yer alan “çalışanlardan; işverenin kapsama alınma tarihi itibarıyla çalışmakta olan kırkbeş yaşını doldurmamış kişileri, ilgili işverene bağlı olarak işverenin kapsama alınmasından sonra işe başlayan ve işe başladığı tarihte kırkbeş yaşını doldurmamış kişileri” ibaresi “çalışanlar ile 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesi kapsamında kurulmuş olan sandıkların iştirakçisi olarak çalışanlardan; kırkbeş yaşını doldurmamış olanları” şeklinde değiştirilmiştir.

Kamu idarelerinde çalışanların emeklilik planına dahil edilmesi⁽³⁾

MADDE 5- (1) Kamu idareleri, merkez ve/veya taşra birimleri adına bir veya birden fazla emeklilik şirketiyle emeklilik sözleşmesi imzalanmasına ilişkin olarak yetkili yöneticilerini belirler.

(2) 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine göre, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun eki (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerinde 1/4/2017 tarihi itibarıyla mevcut çalışanlar 1/4/2017 tarihinden itibaren ilgili emeklilik planına dahil edilir.

(3) 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine göre, diğer kamu idarelerinde 1/1/2018 tarihi itibarıyla mevcut çalışanlar 1/1/2018 tarihinden itibaren ilgili emeklilik planına dahil edilir. **(Değişik:RG-27/12/2018-30638-C.K.-513/4 md.)** Bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan kamu idarelerindeki mevcut çalışanlar en geç ilgili fıkra da belirtilen tarihten sonraki ilk ücret ödemesinden işveren tarafından kesilerek emeklilik şirketine aktarılan katkı payının, emeklilik şirketine nakden intikal etmesi ile emeklilik planına dahil edilir.

(5) **(Ek:RG-27/12/2018-30638-C.K.-513/4 md.)** Bu maddede belirtilen tarihlerden sonra kurulan kamu idareleri ile bu tarihlerden sonra kamu idaresi sıfatını haiz olan kurum ve kuruluşlar, en geç kuruldukları veya bu sıfatı haiz oldukları tarihi takip eden takvim yılı başından itibaren yapılacak ilk ücret ödemesinden işveren tarafından kesilerek emeklilik şirketine aktarılan katkı payının, emeklilik şirketine nakden intikal etmesi ile emeklilik planına dahil edilir.

Özel sektörde çalışanların emeklilik planına dahil edilmesi

MADDE 6- (Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-27/12/2018-30638-C.K.-513/5 md.)

(1) Bu Yönetmelik kapsamında olup 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre özel sektörde istihdam edilen çalışanlar ile 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamında kurulmuş olan sandıkların iştirakçisi olarak çalışanlar, bu madde ve 6/A maddesi esaslarına göre, işverenin bir veya birden fazla emeklilik şirketi ile imzalamış olduğu sözleşme kapsamında ilgili emeklilik planına dahil edilir.

(2) Bu çerçevede;

a) Çalışan sayısı bin ve üzerinde olan bir işverene bağlı olarak çalışanlar 1/1/2017,

b) Çalışan sayısı ikiyüzelli ve üzerinde ancak binden az olan bir işverene bağlı olarak çalışanlar 1/4/2017,

c) Çalışan sayısı yüz ve üzerinde ancak ikiyüzelliden az olan bir işverene bağlı olarak çalışanlar 1/7/2017,

ç) Çalışan sayısı elli ve üzerinde ancak yüzden az olan bir işverene bağlı olarak çalışanlar 1/1/2018,

d) Çalışan sayısı on ve üzerinde ancak elliden az olan bir işverene bağlı olarak çalışanlar 1/7/2018,

e) Çalışan sayısı beş ve üzerinde ancak ondan az olan bir işverene bağlı olarak çalışanlar en geç 1/1/2019,

f) 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamında kurulmuş olan sandıkların iştirakçisi olarak çalışanlar en geç 1/1/2019

tarihinden sonraki ilk ücret ödemesinden işveren tarafından kesilerek emeklilik şirketine aktarılan katkı payının, emeklilik şirketine nakden intikal etmesi ile emeklilik planına dahil edilir.

(3) Bu madde kapsamında çalışan sayısının belirlenmesinde, birden fazla işyeri olan işverenler için bütün işyerlerindeki çalışanların toplamı esas alınır. Birden fazla bağımsız şirketin bir araya gelmesiyle oluşan şirket yapılanmalarında ise, çalışan sayısı her bir şirket için ayrı ayrı veya toplu olarak değerlendirilebilir.

(4) Bu madde kapsamında çalışan sayısının belirlenmesinde, ikinci fıkra da belirtilen tarihlerden önce ilgili mevzuat gereği Sosyal Güvenlik Kurumuna iletilmesi gereken en son bildirimde yer alan veriler esas alınır.

(5) İkinci fıkra da belirtilen tarihleri izleyen dönemler bakımından ise en geç müteakip takvim yılı başları esas alınır.

(6) Çalışanlarını emeklilik planına dahil etmiş olan bir işverene bağlı çalışan sayısında gerçekleşen

³ 27/12/2018 tarihli ve 30638 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan değişiklik ile bu madde başlığı "Kamu idarelerinde çalışanların kapsama alınması" iken metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

azalmalar dikkate alınmaz.

İşverenlere ilişkin özel hükümler

MADDE 6/A – (Ek:RG-27/12/2018-30638-C.K.-513/6 md.)

(1) Faaliyete yeni başlayan işverenlere bağlı çalışanlar için ilgili mevzuat gereği Sosyal Güvenlik Kurumu'na iletilmesi gereken ilk bildirimde beyan edilen çalışan sayısına göre, 6 ncı maddede belirtilen tarihler esas alınır.

(2) 1/1/2019 tarihinden sonra faaliyete başlayan işverenlere bağlı toplam çalışan sayısının beş veya üzerinde olması halinde bu çalışanlar, en geç müteakip takvim yılının başından itibaren yapılacak ilk ücret ödemesinden işveren tarafından kesilerek emeklilik şirketine aktarılan katkı payının, emeklilik şirketine nakden intikal etmesi ile emeklilik planına dahil edilir.

(3) 1/1/2019 tarihinden önce faaliyete başlamış olup çalışan sayısı, bu tarihten sonra ilk kez beş veya üzerine çıkan işverenlere bağlı çalışanlar, en geç müteakip takvim yılının başından itibaren yapılacak ilk ücret ödemesinden işveren tarafından kesilerek emeklilik şirketine aktarılan katkı payının, emeklilik şirketine nakden intikal etmesi ile emeklilik planına dahil edilir.

(4) Çalışanlarını 6 ncı madde kapsamında emeklilik planına dahil etmiş olan bir işverenin faaliyete yeni başlayan işyerlerindeki çalışanlar da ilk ücret ödemesinden işveren tarafından kesilerek emeklilik şirketine aktarılan katkı payının, emeklilik şirketine nakden intikal etmesi ile emeklilik planına dahil edilir.

(5) 6 ncı maddede yer alan tarihlerden önce ilgili mevzuat gereği Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirimde bulunmakla birlikte, bildirim tarihini takip eden ay içerisinde işyeri faaliyetine son verecek işverenin, bu işyerindeki çalışanları emeklilik planına dahil etmesi zorunlu değildir.

Katkı payının hesaplanması⁽⁴⁾

MADDE 7- (1) (Değişik:RG-27/12/2018-30638-C.K.-513/7 md.) 4632 sayılı Kanun uyarınca, çalışanın ücretinden işveren tarafından kesilecek katkı payı tutarı, ilgisine göre prime esas kazancın veya emeklilik keseneğine esas aylığın yüzde üçü oranında hesaplanır. Bu şekilde hesaplanan katkı payının virgülden sonraki kısmı dikkate alınmaz.

(2) 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa tabi iştirakçi iken, bu tarih itibarıyla 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanlar ile 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak çalışmış olup 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak yeniden çalışmaya başlayanlar için katkı payı tutarı, emeklilik keseneğine esas aylık üzerinden hesaplanır.⁽⁵⁾

(3) **(Mülga:RG-27/12/2018-30638-C.K.-513/7 md.)**

Katkı payı kesintisine tabi olmayacak ücret ödemeleri

MADDE 8- (Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-27/12/2018-30638-C.K.-513/8 md.)

(1) Çalışanın, emeklilik planına dahil edildiği tarihten önceki bir döneme ilişkin ücret ödemelerinden katkı payı kesintisi yapılamaz.

(2) Ücreti peşin ödenen çalışanlara, emeklilik planına dahil edildiği tarihten önceki dönemde ödenen ücretlerinden katkı payı kesintisi yapılamaz.

Çalışanlara ilişkin diğer hükümler

MADDE 8/A – (Ek:RG-27/12/2018-30638-C.K.-513/9 md.)

(1) Çalışanların kırkbeş yaşını doldurup doldurmadığının tespitinde, bu Yönetmelik uyarınca emeklilik planına dahil edilmeleri gereken takvim yılının ilk günü esas alınır. Ancak bu maddenin yayımı tarihinden önce emeklilik planına dahil edilmesi gereken çalışanların kırkbeş yaşını doldurup doldurmadığının tespitinde, 4632 sayılı Kanunun Geçici 2 ncı maddesi uyarınca 1/1/2017 tarihi esas

⁴ 27/12/2018 tarihli ve 30638 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan değişiklik ile bu madde başlığı "Çalışan katkı payının hesaplanması" iken metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

⁵ 27/12/2018 tarihli ve 30638 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan değişiklik ile bu fıkrada yer alan "çalışan" ibaresi metinden çıkarılmıştır.

alınır.

(2) 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu, 5510 sayılı Kanun ve ilgili diğer kanunlar uyarınca çalışan sıfatını haiz olmak kaydıyla, onsekiz yaşını doldurmamış çalışanlar da bu Yönetmelik kapsamında emeklilik planına dahil edilir.

(3) 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) veya (c) bentlerinde yer almamakla beraber, 5510 sayılı Kanun ve ilgili diğer kanunlar uyarınca, haklarında 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) veya (c) bentleri hükümleri uygulanan çalışanlar, bu Yönetmelik kapsamında emeklilik planına dahil edilmez.

İşe yeni başlayan çalışanların emeklilik planına dahil edilmesi

MADDE 8/B- (Ek:RG-27/12/2018-30638-C.K.-513/9 md.)

(1) Bu Yönetmelik kapsamında çalışanlarını emeklilik planına dahil etmiş olan bir işveren bünyesinde işe yeni başlayan çalışanlar, ilk ücret ödemesinden işveren tarafından kesilerek emeklilik şirketine aktarılan katkı payının, emeklilik şirketine nakden intikal etmesi ile emeklilik planına dahil edilir.

Çalışanların emeklilik planına yeniden dahil edilmesi

MADDE 8/C- (Ek:RG-27/12/2018-30638-C.K.-513/9 md.) (Mülga:RG-29/12/2021-31704-CK-4980/2 md.)

Çalışanların emeklilik planına dahil edilmesine ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (Ek:RG-27/12/2018-30638-C.K.-513/10 md.)

(1) Bu maddenin yayımı tarihinden önce, 5 inci ve 6 ncı maddelerde belirtilen tarihlere göre çalışanlarını otomatik olarak emeklilik planına erken dahil etmiş olan işverenlere bağlı çalışanlar, ücretlerinden işveren tarafından kesilerek emeklilik şirketine aktarılan katkı payının, emeklilik şirketine nakden intikal ettiği tarih itibarıyla emeklilik planına dahil edilmiş sayılır.

(2) Bu maddenin yayımı tarihinden önce, çalışanlarını otomatik olarak emeklilik planına dahil etmesi gerektiği tarihte dahil etmeyen, ancak bu maddenin yayımı tarihine kadar çalışanlarını emeklilik planına dahil etmiş olan işverenlere bağlı çalışanlar, ücretlerinden işveren tarafından kesilerek emeklilik şirketine aktarılan katkı payının, emeklilik şirketine nakden intikal ettiği tarih itibarıyla emeklilik planına dahil edilmiş sayılır.

(3) Bu maddenin yayımı tarihinden önce, çalışanlarını otomatik olarak emeklilik planına dahil etmesi gerektiği halde, bu maddenin yayımı tarihi itibarıyla bu yükümlülüğünü yerine getirmemiş olan işverenlere bağlı çalışanlar, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren en geç 2 ay içerisinde ücretlerinden işveren tarafından kesilerek emeklilik şirketine aktarılan katkı payının, emeklilik şirketine nakden intikal ettiği tarih itibarıyla emeklilik planına dahil edilmiş sayılır.

(4) Bu maddenin yayımı tarihinden önce, 8/A maddesi kapsamındaki çalışanlarını otomatik olarak emeklilik planına dahil etmesi gerektiği halde, bu maddenin yayımı tarihi itibarıyla ilgili yükümlülüğünü yerine getirmemiş olan işverenlere bağlı çalışanlar, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren en geç 2 ay içerisinde ücretlerinden işveren tarafından kesilerek emeklilik şirketine aktarılan katkı payının, emeklilik şirketine nakden intikal ettiği tarih itibarıyla emeklilik planına dahil edilmiş sayılır.

(5) Bu madde kapsamında işlem tesis eden işverenler, çalışanlarını süresi içinde emeklilik planına dahil etme yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılır. Ancak, çalışanların 4632 sayılı Kanundan ve ilgili diğer kanunlardan kaynaklanan hakları saklıdır.

Yürürlük

MADDE 9- (1) Sayıştayın görüşü alınarak hazırlanan bu Yönetmelik 1/1/2017 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 10- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.⁽⁶⁾

1/1/2017 TARİHLİ VE 2017/9721 SAYILI BAKANLAR KURULU KARARI İLE YÜRÜRLÜĞE KONULAN YÖNETMELİĞE EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN YÖNETMELİKLERİN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHLERİNİ GÖSTEREN TABLO

Ek ve Değişiklik Getiren Yönetmeliği Yürürlüğe Koyan Yönetmeliğin		2017/9721 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Yürürlüğe Konulan Yönetmeliğin Değişen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
Tarihi	Numarası		
26/12/2018	513	1, 2, 4, 5, 6, 6/A, 7, 8, 8/A, 8/B, 8/C, Geçici Madde 1, 10	27/12/2018
28/12/2021	4980	4, 8/C	29/12/2021

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin Tarihi	Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin ve Maddelerinin Numarası	Yürürlükten Kalkan Hükümler/Düzenlemeler
29/12/2021	31704/1	Madde 4/1-a
27/12/2018	30638-C.K.-513/7 md.	Madde 7/3
29/12/2021	31704-CK-4980/2 md.	Madde 8/C

⁶ 27/12/2018 tarihli ve 30638 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan değişiklik ile bu fıkrada yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

BİREYSEL EMEKLİLİK ARACILARI HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, emeklilik şirketleri tarafından katılımcı ve işverenlere sunulan emeklilik sözleşmelerinin kurulmasına aracılık edecek kişilerde aranacak niteliklere, bu kişilerin faaliyetlerine, çalışma esaslarına, satış yetkilerine, tabi tutulacakları sınav ve eğitim programları ile bu kişiler için tutulacak sicile ve verilecek lisansa ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 11 ve 20/A maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Bakanlık: Hazine ve Maliye Bakanlığını,
 - Bireysel emeklilik aracı: Emeklilik sözleşmelerine aracılık eden gerçek kişiyi,
 - Emeklilik gözetim merkezi: 4632 sayılı Kanuna göre Bakanlıkça emeklilik gözetim merkezi olarak görevlendirilen tüzel kişiyi,
 - Güvenli elektronik iletişim aracı: Kısa mesaj, elektronik posta, internet, telefon, faks gibi saklanabilir her türlü iletişim yöntemini,
 - İşveren: 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamındaki işveren ve işveren vekillerini,
 - Katılımcı: Emeklilik sözleşmesine göre ad ve hesabına emeklilik şirketi nezdinde bireysel emeklilik hesabı açılan gerçek kişiyi,
 - Lisans: Sınavlarda başarılı olunması hâlinde emeklilik gözetim merkezi tarafından verilen ve mesleki yeterliliği gösteren belgeyi,
 - Sınav: Mesleki yeterlilik ile bilgi ve becerilerin ölçülmesi amacıyla emeklilik gözetim merkezi tarafından düzenlenen bireysel emeklilik araçları sınavını,
 - Sicil: Emeklilik gözetim merkezince tutulan Bireysel Emeklilik Araçları Sicilini,
 - Şirket: 4632 sayılı Kanuna göre kurulmuş emeklilik şirketini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bireysel Emeklilik Araçlarında Aranacak Nitelikler ve Sınava İlişkin Usul ve Esaslar

Bireysel emeklilik araçlarında aranacak nitelikler

MADDE 4 – (1) Bireysel emeklilik aracı olacak kişilerde aşağıdaki nitelikler aranır:

- Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olmak.
- 4632 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (g) bendinin (3) numaralı alt bendinde belirtilen suçlardan mahkûm olmamak.
- Müflis veya konkordato ilan etmiş olmamak.
- Aşağıda belirtilen şartlardan en az birine sahip olmak:
 - En az dört yıllık yükseköğretim kurumu mezunu olmak.

2) İki yıllık bankacılık, sigortacılık, borsa ve finans, finans, işletme, maliye, menkul kıymetler ve sermaye piyasası, muhasebe, para ve sermaye yönetimi, pazarlama ve satış yönetimi ön lisans programlarından veya Bakanlıkça uygun görülen benzer eğitim içeriğine sahip programlardan mezun olmak.

3) Lise veya dengi okul mezunu olmak ve şirketlerde, sigorta şirketlerinde, sigorta acentelerinde, sigorta brokerlerinde, bankalarda, sermaye piyasası aracı kurumlarında veya Bakanlıkça uygun görülen benzeri malî kuruluşlarda şirket personeli olarak sınav başvuru tarihi itibarıyla son üç yıl içinde toplam en az bir yıl süreyle çalışmış olmak ya da Bakanlıkça uygun görülen kamu istihdam programları kapsamında bireysel emeklilik aracılığına ilişkin kurs ve stajı başarıyla tamamlamış olmak.

d) Sınavda başarı göstermiş olmak.

(2) Şirket bünyesinde veya dışında, şirket adına katılımcı ve işverenlere sunulan emeklilik sözleşmelerine ilişkin olarak pazarlama ve satış faaliyetlerini çağrı merkezi, müşteri ilişkileri ve benzer isimler altında yapanların da bireysel emeklilik aracısı olması gerekir.

Sınava ilişkin usul ve esaslar

MADDE 5 – (1) Bireysel emeklilik aracısı olmak isteyenler, 4 üncü maddedeki nitelikleri taşımak kaydıyla, mesleki yeterlilik ile bilgi ve becerilerinin ölçülmesi amacıyla emeklilik gözetim merkezi tarafından düzenlenen sınava tabi tutulur.

(2) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde belirtilen programlarda öğrenimine devam edenler de sınava girebilir. Bu kişiler için sınavın geçerlilik süresi, sınav sonuçlarının açıklandığı tarihten itibaren bir yıldır. Bu süre içinde mezuniyet belgesini emeklilik gözetim merkezine ulaştırmayan kişilerin sınav sonucu geçersiz sayılır.

(3) Sınav ücreti, sınav başvurusuna ait duyurunun yapıldığı tarihte geçerli olan aylık brüt asgari ücretin yüzde yirmi beşini geçmemek kaydıyla, Bakanlığın uygun görüşü alınarak emeklilik gözetim merkezi tarafından belirlenir.

(4) Başvuruların incelenmesi, sınavın kapsam ve koşulları ile sınavın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlığın uygun görüşü alınarak emeklilik gözetim merkezi tarafından hazırlanacak Sınav, Sicil ve Lisans İşlemleri Kılavuzunda belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Lisans, Satış Yetkisi ve Sicile İlişkin Esaslar

Lisans

MADDE 6 – (1) 4 üncü maddenin birinci fıkrasında sayılan nitelikleri haiz olanlara emeklilik gözetim merkezince lisans belgesi düzenlenir. Lisans belgesinin içeriği, Bakanlığın uygun görüşü alınarak emeklilik gözetim merkezi tarafından belirlenir.

(2) 5 inci maddenin ikinci fıkrası kapsamında sınava giren ve başarılı olan adayların, sınav sonucunun açıklandığı tarihten itibaren bir yıl içinde emeklilik gözetim merkezine başvurarak lisans alması gerekir.

Satış yetkisi

MADDE 7 – (1) Sınavda başarılı olarak lisans alan kişiler, satış yetkisi almak suretiyle faaliyete başlamak için sözleşmelerine aracılık edeceği şirket tarafından, emeklilik ürünlerine ilişkin verilecek eğitimleri başarıyla tamamlamak zorundadır.

(2) Satış yetkisi almak için şirket tarafından, aracılık yapacak kişiye ilişkin olarak aşağıdaki belgeler ile birlikte emeklilik gözetim merkezine başvurulur:

a) Başvuru tarihinden en fazla altı ay önce alınmış arşiv kaydı içeren adli sicil belgesi.

b) Adına bireysel emeklilik aracılığı yapacağı şirketin emeklilik ürünlerine ilişkin eğitimlerini tamamladığına dair belge.

c) Yabancı uyruklular için çalışma izin belgesi.

(3) Bakanlıktan faaliyet ruhsatı almış sigorta brokerleri nezdinde çalışan bireysel emeklilik aracıları,

temsil ettikleri katılımcı veya işverenler için teklif alacakları şirketlerden ikinci fıkranın (b) bendinde yer alan belgeyi almak kaydıyla, belge aldığı şirketlerden biri aracılığıyla satış yetkisi başvurusu yapar.

Sicile kayıt ve izleme

MADDE 8 – (1) Lisans almaya hak kazanan kişiler, sicil numarası verilmek suretiyle emeklilik gözetim merkezi nezdinde tutulan sicile kaydedilir.

(2) Emeklilik gözetim merkezi, sicil kaydını elektronik ortamda tutar, günceller ve bireysel emeklilik araçlarının faaliyetlerinin elektronik ortamda izlenmesine ilişkin altyapıyı oluşturur ve işletir.

Satış yetkisi ve sicil numarasının kullanımı

MADDE 9 – (1) Bireysel emeklilik aracısı, aracılık faaliyeti kapsamında yaptığı her türlü iş ve işlemde ve Bakanlık tarafından gerekli görülen her türlü bilgi ve belgede sicil numarasını kullanır.

(2) Bireysel emeklilik aracısı, satış yetkisi ve lisansı olmaksızın emeklilik sözleşmesine aracılık edemez ve satış gerçekleştiremez. Şirketler, bu konuda gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

(3) Bireysel emeklilik aracısı, şirket adına katılımcılarla yapacağı her türlü iş ve işlemde, satış yetkisinin ve lisansının olduğunu tevsik edici bilgi ve belgeleri ibraz etmek zorundadır.

(4) Sicile kayıtlı bireysel emeklilik aracısının şirketle yaptığı hizmet veya aracılık sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi hâlinde, bu durum şirket tarafından yedi iş günü içinde emeklilik gözetim merkezine iletilir. Bildirimin emeklilik gözetim merkezine ulaşmasını müteakip iki iş günü içinde aracının satış yetkisi emeklilik gözetim merkezi tarafından iptal edilir.

Sicile ilişkin diğer hususlar

MADDE 10 – (1) Sicil kaydına ilişkin veri tabanında yer alan bireysel emeklilik aracısı hakkındaki lisans iptali ve diğer yaptırımlara ilişkin bilgiler, Bakanlığın uygun görüşü alınarak şirketlerle paylaşılabilir.

(2) Emeklilik gözetim merkezi, kurumsal internet sitesinde, bireysel emeklilik araçlarının lisans ve satış yetkisine ilişkin bilgilerin sorgulanabileceği bir sicil sorgulama hizmeti sunar. Bu hizmete ilişkin usul ve esaslar, Sınav, Sicil ve Lisans İşlemleri Kılavuzunda belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çalışma Esasları ve Yaptırımlar

Bireysel emeklilik aracılığı faaliyetine ilişkin çalışma esasları

MADDE 11 – (1) Bireysel emeklilik aracısı, yapacağı her türlü tanıtım, pazarlama, satış ve benzeri faaliyetinde ilgili mevzuatta belirlenen esaslara uyar, yürüteceği iş ve işlemlerde mesleğin icaplarına ve iyi niyet kurallarına uygun hareket eder, katılımcı ve işverenin hak ve menfaatleri ile bireysel emeklilik sisteminin işleyişini tehlikeye sokabilecek hâl ve davranışlardan kaçınır.

(2) Bireysel emeklilik aracısı, katılımcının yaşı, gelir düzeyi ve beklentilerine göre, sistemin uzun vadeli yapısını da dikkate alarak katılımcıya gerekli bilgileri verir, uygun tavsiyelerde bulunur ve katılımcının istek ve talepleri doğrultusunda ihtiyaç duyulan belgeleri düzenler.

(3) Bir şirketi temsil eden bireysel emeklilik aracısı, sadece bu şirket adına bireysel emeklilik aracılığı faaliyetinde bulunabilir.

(4) Bireysel emeklilik aracısı, 4632 sayılı Kanuna göre denetim yapmaya yetkili olan merci ve kişilere, görevleriyle ilgili istenecek her türlü bilgiyi vermek ve bütün hesap, kayıt, defter ve belgeleri ibraz etmekle yükümlüdür.

(5) Bireysel emeklilik aracısı, aracılık faaliyetini doğrudan şirketle veya çalıştığı banka, sermaye piyasası aracı kurumu, sigorta acentesi veya brokerinin şirketle tesis edeceği ilişki çerçevesinde yürütebilir. Bu kurum ve kuruluşlar, bünyelerinde çalışan bireysel emeklilik araçlarının bu Yönetmelikte yer alan esaslara uygun hareket etmesini sağlayacak tedbirleri almakla yükümlüdür.

(6) Bakanlıktan faaliyet ruhsatı almış sigorta brokerleri nezdinde çalışan bireysel emeklilik araçları, temsil ettikleri katılımcı ve işverenler için birden fazla şirketten teklif alabilir.

Tamamlayıcı eğitim programı

MADDE 12 – (1) Bireysel emeklilik aracısının, mesleki yeterlilikleri ile bilgi ve becerilerinin devamlılığını sağlamak amacıyla emeklilik gözetim merkezi tarafından düzenlenen ve katılımın aracı bazında takip edildiği tamamlayıcı eğitim programına, ilk olarak lisans alma tarihinden itibaren iki yıl içinde, takip eden dönemlerde ise yılda bir kez katılması gerekir.

(2) Tamamlayıcı eğitim programına katılım sağlamak, bireysel emeklilik aracısının sorumluluğundadır. Bununla birlikte, şirketler, emeklilik sözleşmelerine aracılık eden veya bunları şirket adına yapan bireysel emeklilik aracılarının tamamlayıcı eğitim programına katılımının sağlanması konusunda gerekli tedbirleri alır. Emeklilik gözetim merkezi, her ayın on beşinci gününe kadar tamamlayıcı eğitim programının ilgili dönemine katılım için son tarihi bir sonraki ay içinde olan bireysel emeklilik araçlarına ilişkin listeyi, kurumsal internet sitesinde yayımlar.

(3) Tamamlayıcı eğitim programına katılmayan bireysel emeklilik aracısının satış yetkisi emeklilik gözetim merkezi tarafından iptal edilir.

(4) Bu şekilde satış yetkisi iptal edilen bireysel emeklilik aracısının satış yetkisini tekrar alabilmesi için güncel tamamlayıcı eğitim programına katılması ve satış yetkisi başvurusunda bulunması gerekir.

(5) Tamamlayıcı eğitim programının kapsamı, süresi, düzenlenme şekli ve benzeri hususlara ilişkin usul ve esaslar Sınav, Sicil ve Lisans İşlemleri Kılavuzunda belirlenir.

Bireysel emeklilik aracısının yapamayacağı işler

MADDE 13 – (1) Bireysel emeklilik aracı, hiçbir surette giriş aidatı, katkı payı veya benzeri adlar altında tahsilât yapamaz, emeklilik sözleşmesi çerçevesinde katılımcı ve işveren ile hiçbir para alışverişinde bulunamaz, katılımcı veya işveren adına aktarım işlemi yapamaz, katılımcı adına fon tercihi ve fon dağılımı değişikliği yapamaz, katılımcıya belli bir getiri sağlanacağına ilişkin yazılı veya sözlü hiçbir taahhütte bulunamaz, bu konuda yazılı veya sözlü garanti veremez ve katılımcının sözleşmeden doğan diğer haklarını katılımcı adına kullanamaz.

Lisans iptali ve diğer yaptırımlar

MADDE 14 – (1) Aşağıda yer alan hususların tespiti hâlinde bireysel emeklilik araçları hakkında bu madde kapsamında gerekli işlemler uygulanır:

a) Tamamlayıcı eğitim programına aralıksız üç dönem katılmadığı tespit edilenlerin lisansı başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilir. İptal kararı, emeklilik gözetim merkezince bireysel emeklilik aracısına ve varsa şirkete yazılı veya güvenli elektronik iletişim araçları ile bildirilir.

b) Satış yetkisi olmadan işlem yaptığı tespit edilenler uyarılır. Aynı fiilin tekrarı hâlinde bu kişilerin lisansı iptal edilir.

c) Satış yetkisini başkasına kullandıranlar ile yetkisiz kişilerce yapılmış satışları kendisi yapmış gibi gösterdiği tespit edilenlerin lisansı iptal edilir.

ç) 11 inci maddenin birinci ve ikinci fıkralarına aykırı hareket ettiği tespit edilenlerin lisansı, fiilin önemine ve sürekliliğine göre; üç aydan on iki aya kadar askıya alınır ve satış yetkisi durdurulur. Lisansın askıya alınmasını gerektiren fiilin üç yıl içinde tekrarı hâlinde bireysel emeklilik aracısının lisansı iptal edilir.

d) 13 üncü maddeye aykırı iş ve işlem yaptığı tespit edilenlerin lisansı iptal edilir.

e) Sicile kayıt için bu Yönetmelikte aranan şartları haiz olmadığı veya sonradan kaybettiği anlaşılanların lisansı iptal edilir.

f) Bireysel emeklilik aracı olarak çalışırken yapmış olduğu işlemlerden dolayı ilgili Cumhuriyet başsavcılığına intikal ettirilen bir ihbar veya şikâyet sonucunda, mahkûmiyetine karar verilen ve bu kararı kesinleşen bireysel emeklilik aracısının lisansı iptal edilir.

(2) Birinci fıkranın (b), (c), (ç), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen işlemler uygulanmadan önce ilgili kişilerin savunması, emeklilik gözetim merkezi tarafından alınır. Ancak, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde sayılı bireysel emeklilik aracılığına engel suçlardan mahkûmiyete dair kesinleşmiş mahkeme kararının varlığının tespiti hâlinde savunma alınması şart değildir. Savunma istendiğine ilişkin yazının tebliğinden itibaren bir ay içinde savunma gönderilmemesi hâlinde savunma hakkından feragat edildiği kabul edilir. Savunmanın emeklilik gözetim merkezine ulaştığı

tarihi veya savunma hakkından feragat edildiği hâllerde süre bitimini müteakip bir ay içinde tamamlanan değerlendirmenin sonucu, emeklilik gözetim merkezi tarafından Bakanlığa bildirilir. Evrakların eksiksiz olarak ulaşmasının ardından Bakanlık tarafından nihai karar verilir ve emeklilik gözetim merkezine iletilir. Bakanlıkça verilen karar, emeklilik gözetim merkezince bireysel emeklilik aracısına ve varsa ilgili şirkete yazılı veya güvenli elektronik iletişim araçları ile bildirilir.

(3) Lisansı iptal edilen bireysel emeklilik araçları, lisans iptaline dair bildirimin kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren üç yıl içinde açılacak sınavlara giremez. Birinci fıkranın (a) bendine dayanarak gerçekleştirilen lisans iptali işlemleri için bu hüküm uygulanmaz.

(4) Kendi isteği ile meslekten ayrılan bireysel emeklilik araçlarının lisansı, aracının veya bir şirketin adına aracılık yapan araçlar için ilgili şirketin emeklilik gözetim merkezine yapacağı bildirimle istinaden iptal edilir.

(5) Bu maddeye göre yapılacak tebligatlar, güvenli elektronik iletişim araçları ile veya yazılı olarak bireysel emeklilik aracısının emeklilik gözetim merkezine bildirdiği en son posta adresine yapılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Aracı Portalı

MADDE 15 – (1) Emeklilik gözetim merkezi, bireysel emeklilik araçlarının sınava başvuru aşamasında kaydolacakları, sınav, sicil ve tamamlayıcı eğitime ilişkin olarak araçların ve şirketlerin iş ve işlemlerini yürütecekleri, sonuçları takip edecekleri, araçlar ve şirketler ile her türlü bilgi alışverişinin sağlanacağı bir Aracı Portalı oluşturur.

(2) Bireysel emeklilik araçları, lisans belgelerini Aracı Portalı üzerinden temin eder.

(3) Aracı Portalının oluşturulmasına ve kullanımına dair usul ve esaslar Bakanlığın uygun görüşü alınarak, emeklilik gözetim merkezi tarafından belirlenir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 16 – (1) 29/8/2009 tarihli ve 27334 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bireysel Emeklilik Araçları Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Hazine ve Maliye Bakanı yürütür.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin	
	Tarihi	Sayısı
	13/06/2019	30800

EMEKLİLİK GÖZETİM MERKEZİ ÇALIŞMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, Kurum tarafından görevlendirilen emeklilik gözetim merkezinin kuruluş, teşkilat, yönetim ve faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 20/A maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Hazine ve Maliye Bakanlığını,
 - b) Emeklilik gözetim merkezi: Kurum tarafından Kanunun 20/A maddesi uyarınca görevlendirilen tüzel kişiyi,
 - c) Fon: Emeklilik yatırım fonunu,
 - ç) Kanun: 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununu,
 - d) Katılımcı: Emeklilik sözleşmesine göre ad ve hesabına bireysel emeklilik hesabı açılan gerçek kişiyi,
 - e) Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
 - f) Şirket: Kanuna göre kurulan emeklilik şirketini,
 - g) Yönetim Kurulu: Emeklilik Gözetim Merkezi Yönetim Kurulunu,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Teşkilat Yapısı

Emeklilik gözetim merkezi

MADDE 4 – (1) Kurum, özel hukuk hükümlerine göre kurulmuş bir tüzel kişiyi Kanunun 20/A maddesinde sayılan kamusal faaliyetleri yerine getirmek üzere emeklilik gözetim merkezi olarak görevlendirir.

(2) Emeklilik gözetim merkezinin sermayesinin en az yüzde elli birinin şirketlere ait olması ve her şirketin eşit hisseye sahip bulunması zorunludur. Emeklilik gözetim merkezinin hisseleri nama yazılıdır.

(3) Hisse devralmak suretiyle veya yapılacak sermaye artışı ile yeni hisseler ihdas edilmesi yoluyla emeklilik gözetim merkezine ortak olunur. Hisse devri emeklilik gözetim merkezi ana sözleşmesinde belirlenen usullere göre yapılır.

Ana sözleşme

MADDE 5 – (1) Emeklilik gözetim merkezinin ana sözleşmesinde ve ana sözleşme değişikliklerinde Kurumun uygun görüşü aranır. Kurum tarafından uygun görülmeyen değişiklik tasarıları genel kurul gündemine alınamaz ve görüşülemez. Kurumun uygun görüşü olmaksızın ana sözleşme değişiklikleri Ticaret Siciline tescil edemez.

Yönetim Kurulu ve teşkilat

MADDE 6 – (1) Yönetim Kurulu, emeklilik gözetim merkezinin yönetim ve temsil organıdır. Yönetim kurulu, Bakanlıkça atanan bir temsilci, Kurum tarafından atanan bir temsilci, diğer hissedarların seçtiği birer temsilci ve emeklilik gözetim merkezi genel müdüründen oluşur.

(2) Bakanlık ve Kurum temsilcilerinin asgari on yıl kamu hizmetine ve bireysel emeklilik alanında deneyime sahip olması gerekir. Diğer hissedarları temsil eden Yönetim Kurulu üyelerinin, temsil ettikleri kurum veya kuruluşlarda yönetim kurulu üyesi veya genel müdür unvanlarından birini taşıması gerekir.

(3) Yönetim Kuruluna Kurum temsilcisi başkanlık eder.

(4) Yönetim Kurulu üyelerinin, temsil ettikleri kurum veya kuruluşlardaki görevlerinden ayrılmalari durumunda bu kişilerin Yönetim Kurulu üyeliği sona erer.

(5) Emeklilik gözetim merkezi genel müdürü, Yönetim Kurulu üyelerinin önerdiği aday veya adaylar arasından, Kurumun uygun görüşü alınarak yönetim kurulunca atanır.

(6) Genel müdür ve varsa genel müdür yardımcılarının, bireysel emeklilik mevzuatı uyarınca şirket genel müdür ve genel müdür yardımcılarında aranan nitelikleri taşıması gerekir.

(7) Genel müdür, ilgili mevzuat ve Kurum tarafından emeklilik gözetim merkezine verilen gözetim görevleri bakımından Kuruma karşı sorumludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Görevler ve Çalışma Esasları

Günlük gözetim ve denetim

MADDE 7 – (1) Emeklilik gözetim merkezi, şirketlerin ve bireysel emeklilik araçlarının faaliyetlerinin veri tabanı esaslı günlük gözetim ve denetiminin Kurum tarafından yapılabilmesini teminen aşağıdaki faaliyetlerde bulunur:

a) Kurum tarafından yapılacak gözetim faaliyetleri için gerekli altyapıyı oluşturur, şirketlerden gözetime esas verileri toplar, veri tabanı kayıtlarını konsolide eder, bu kayıtları elektronik ortamda saklar, standart bir veri tabanı desenine dayalı bireysel emeklilik sistemi elektronik veri ambarını oluşturur ve depolanan verilerin güvenliğini sağlar. Standart hale getirilmiş verileri belirlediği yazılım unsurları ile sorgulayarak katılımcının bireysel emeklilik hesabı ile ilgili bilgileri şirket kayıtlarına paralel olarak üretmeyi sağlar.

b) Şirketlerin gözetime esas verilerini, Kurum tarafından belirlenen esaslara göre, güvenli hatlar üzerinden, tahsis ettiği elektronik alanlara şirketlerce verilerin yüklenmesi suretiyle toplar.

c) Bireysel emeklilik hesaplarına ilişkin iş ve işlemlerin gözetimini, bireysel emeklilik sistemi elektronik veri ambarına gün sonu itibarıyla şirketlerce iletilen veriler üzerinden, bireysel emeklilik mevzuatında tanımlanmış esaslara, emeklilik sözleşmelerine ve emeklilik planlarına uygunluğunu sınanan yazılım temelli doğrulama kuralları ile gerçekleştirir. Doğrulama kuralları ile kontrol edilecek parametreleri şirketlere bildirir.

ç) Şirketlerin gözetime esas verilerinin mali tablolardaki veriler ile tutarlılığının kontrol edilmesi amacıyla Kurum tarafından uygun görülen yöntemlerle mali tablolardaki ilgili verileri toplar ve konsolide eder. Bu veriler arasındaki tutarsızlıkları Kuruma raporlar.

d) Kurum tarafından istenen bilgilerle sınırlı kalmak kaydıyla, gerektiğinde şirketin veri tabanı kayıtlarına erişip kaynaktan doğrulama işlemi yapabilir. Bu işlemi, güvenli hatlar üzerinden şirketin veri tabanına veya bu amaçla özel olarak hazırlanmış ara birimler üzerinden ayna veri tabanına veya söz konusu veri tabanının uygun bir elektronik görünümüne erişerek gerçekleştirir.

e) Verimli iletişim ve gözetimin sağlanmasını teminen, iletişim protokolü ve benzeri teknik uygulama esaslarında yapılması gereken değişiklikler hakkında Kuruma bilgi verir.

f) Kurum tarafından belirlenen esaslara göre Devlet katkısı iş ve işlemlerinin yürütülmesini sağlar.

g) Kurum tarafından belirlenen usul ve esaslara göre, ihtiyaç duyulan verileri almak üzere ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar ve işveren, çalışan veya şirketlerin kullanımına yönelik ortak platformlar kurar.

ğ) Fonlara ilişkin Kanun, ilgili mevzuat ve Kurumun tevdi edeceği görevler kapsamında iş ve

işlemlerin yürütülmesini sağlar.

Katılımcı bilgilerinin saklanması

MADDE 8 – (1) Emeklilik gözetim merkezi, şirketlerce gönderilen katılımcı bilgileri ile emeklilik sözleşmesi bilgilerini elektronik ortamda saklar. Birikimler ile yatırım hareketlerinin takibini katılımcı bazında yapar ve katılımcılara ait bireysel emeklilik hesaplarının ve fonların konsolidasyonunu gerçekleştirir.

(2) Kurum tarafından görev verilmesi durumunda, şirketler arası aktarım ve benzeri hususlardaki taleplerin sonuçlandırılmasını temin eder.

Gözetim raporları

MADDE 9 – (1) Emeklilik gözetim merkezi, Kurum tarafından uygun görülen metot ve biçimde gözetim raporları hazırlar ve güvenli hatlar üzerinden Kuruma iletir. Şirketlerin faaliyetlerinin yürütülmesi sırasında mevzuata aykırı olduğu tespit edilen uygulamaları Kuruma bildirir.

Bireysel emeklilik aracılara ilişkin işlemler

MADDE 10 – (1) Emeklilik gözetim merkezi, bireysel emeklilik aracıları siciline ve bireysel emeklilik aracıları sınavına ilişkin işlemleri yürütür.

(2) Emeklilik gözetim merkezi, bireysel emeklilik aracılarına ve şirketlerin personeline yönelik, yerinde veya uzaktan elektronik ortamda eğitim sunabilir, deneme sınavları yapabilir.

(3) Emeklilik gözetim merkezi, bireysel emeklilik aracılarının faaliyetlerinin mevzuata uygunluğunu izler, performanslarını ölçer ve sonuçlarını Kuruma raporlar.

(4) Bireysel emeklilik aracıları hakkında Kurum tarafından yürütülen disiplin işlemlerinde, ilgili mevzuat kapsamında verilen görevleri yerine getirir.

İstatistikî analizler

MADDE 11 – (1) Emeklilik gözetim merkezi, istatistikî analizlere yönelik aşağıdaki faaliyetleri yürütür:

a) Topladığı verilerle ileriye yönelik modelleme ve analizler yapar, bireysel emeklilik sisteminin güvenilir ve şeffaf bir şekilde işletilmesini teminen gerekli önerilerde bulunur.

b) Katılımcılara ait demografik parametreleri sürekli ölçüm prensibi ile izler, yıllık gelir sigortası ile mortalite ve morbidite tabloları dahil olmak üzere aktüeryal tablolar üretir.

c) Kurumun talebi halinde veya şirketlerden ya da Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliğinden talep gelmesi durumunda ise Yönetim Kurulunun uygun görmesi kaydıyla, güncel veya ileriye yönelik standart ürün karlılık testleri hazırlar, mevzuat değişikliklerinin sektöre etkisine ve bireysel emeklilik sisteminin geliştirilmesine yönelik gerekli projeksiyon, veri analizi ve anket çalışmaları yapar.

Emeklilik planları

MADDE 12 – (1) Emeklilik gözetim merkezi, günlük gözetim ve kamunun bilgilendirilmesi amacıyla, şirketlerin emeklilik planlarının ve sözleşme dâhilinde sağlanan her türlü ek faydaların kaydını tutar. Emeklilik planlarının, günlük gözetime uygunluğunun sağlanmasını teminen gerekli teknik kontrolleri yapar ve sonuçlarını Kuruma raporlar.

(2) Emeklilik gözetim merkezi, uygulamaya konulmadan önce, şirket ile birlikte, onaylı emeklilik planının günlük gözetime uygunluğuna ilişkin test çalışmalarını yürütür. Test çalışmaları sonucunda doğrulama kurallarına ilişkin sağlanan mutabakat Kuruma bildirilir.

Teknik altyapının uygunluğunun sınanması

MADDE 13 – (1) Emeklilik gözetim merkezi, emeklilik faaliyet ruhsatı başvurularında şirketlerin teknik altyapılarının günlük gözetim ve denetime uygunluğunu sınar ve buna ilişkin hazırladığı raporu Kuruma gönderir. Kurum tarafından görev verilmesi halinde, faaliyetine devam eden şirketlerin teknik altyapılarına ilişkin sınama ve değerlendirme işlemlerini de yürütür.

(2) Emeklilik gözetim merkezi, bireysel emeklilik sistemine ilişkin günlük gözetime esas veri

iletiminde aksama olmaması için şirketlerin teknik altyapı eksikliklerinin giderilmesine yönelik gerekli uyarılarda bulunur. Süreklilik arz eden aksaklıkları Kuruma bildirir.

Bilgilendirme ve şikayetler

MADDE 14 – (1) Emeklilik gözetim merkezi, tarafsızlık ilkesine uygun olarak kamunun, şirketlerin ve katılımcıların bilgilendirilmesine yönelik çalışmalar yapar, şikayetleri değerlendirir. Bilgilendirme kapsamında aşağıdaki faaliyetleri yürütür:

a) Bireysel emeklilik sistemine ve şirketlere ilişkin yaptığı istatistikî çalışmaların sonuçları hakkında kamuoyunu bilgilendirir.

b) Bireysel emeklilik sisteminin işleyişine, emeklilik planlarına, bireysel emeklilik araçları siciline, fonlara ve benzeri konulara ilişkin olarak, ilgili mevzuat çerçevesinde tarafları bilgilendirir. Eksik ve yanlış bilgilendirmeden kaynaklanabilecek hatalı uygulamaların tespitine yönelik kontrol sistemleri oluşturabilir. Bu işlemleri, bünyesindeki çağrı merkezi veya diğer iletişim araçlarını kullanarak yapabilir.

c) Ticari sırların ihlal edilmemesi kaydıyla, şirketlerin talebi üzerine özel bilgi raporları üretebilir, bu raporların bir örneğini eş zamanlı olarak Kuruma gönderir.

ç) Kurum tarafından belirlenen usul ve esaslara göre katılımcılara ait konsolide edilmiş sözleşme ve birikim bilgilerini sunabilir.

(2) Emeklilik gözetim merkezi, yazılı veya kayda alınmış olma koşuluyla sözlü şikayetleri tarafsız olarak inceler ve değerlendirmelerde bulunur; inceleme için gerekli bilgi ve belgeleri ilgili kişi, kurum ve kuruluşlardan talep edebilir. Gerekli görülmesi halinde şikâyet doğrultusunda Kurumu bilgilendirir.

(3) Emeklilik gözetim merkezi, katılımcıların bilgi taleplerinde, bilgilendirme faaliyetlerinin güvenli olarak yapılabilmesi amacıyla katılımcı kimliğinin doğrulanmasını sağlayacak bilgi ve belgeleri isteyebilir.

(4) Emeklilik gözetim merkezi, katılımcılar, bireysel emeklilik araçları, ilgili diğer kişi, kurum ve kuruluşlar ile doğrudan veya dolaylı iletişim kurarak anket, inceleme, araştırma ve benzeri çalışmalar yapabilir.

Bireysel emeklilik sisteminin tanıtımı ve uluslararası kurumlarla ilişkiler

MADDE 15 – (1) Emeklilik gözetim merkezi, kamu yararına yönelik olarak ve bireysel emeklilik sisteminin tanıtımı ve geliştirilmesi amacıyla yapılacak ortak faaliyetlerin organizasyonunu yürütebilir.

(2) Emeklilik gözetim merkezi, Kurum tarafından uygun görülmesi halinde, faaliyet konusuna ilişkin olarak yurt içinde veya yurt dışında ilgili kuruluşlar ile ilişkiler kurar, yurt içinde veya yurt dışında kurulmuş veya kurulacak organizasyonlara üye olur, teknik bilgi değişimi yapar; toplantı, panel ve eğitim programları düzenler.

Diğer görevler

MADDE 16 – (1) Emeklilik gözetim merkezi, Kurum tarafından görev verilmesi halinde, hayat sigortaları ve diğer sigorta branşlarında gözetim altyapısını oluşturur ve işletir; bu sigorta branşlarına ilişkin teknik altyapı sınama ve değerlendirme işlemlerini yürütür.

(2) Emeklilik gözetim merkezi, hayat ve diğer sigorta branşları ile bu branşlarda faaliyet gösterecek araçlara yönelik olarak, Kurum tarafından verilen diğer görevleri yerine getirir.

(3) Kurum tarafından belirlenen usul ve esaslara göre, bireysel emeklilik sisteminin iş ve işleyişindeki gerekli operasyonları yürütmek için konusuna göre tüm kamu ve özel kurum ve kuruluşlarıyla ilgili veri paylaşımı protokollerine taraf olarak gerekli veri entegrasyonunu gerçekleştirir.

(4) Üyelerine veya çalışanlarına emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, sandık, tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu veya sair ticaret şirketinin emekliliğe yönelik faaliyetleri kapsamında Kurum tarafından tevdi edilen görevleri yerine getirir.

(5) Kanun ve ilgili mevzuat ile tevdi edilen görevler ile Kurumun tevdi edeceği diğer görevlerin yürütülmesini sağlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Mali katkı ve ücretlendirme

MADDE 17 – (1) Şirketler emeklilik gözetim merkezinin yeterli mali güce sahip olmasını teminen, gereken mali katkıyı hisseleri oranında sağlar.

(2) Emeklilik gözetim merkezi, sunduğu hizmetler karşılığında alacağı ücretleri, maliyet unsurlarını ve mali yeterliliğini göz önünde bulundurarak belirler. Bir sonraki takvim yılında uygulanması öngörülen ücret tarifeleri her yılın Aralık ayı sonuna kadar Kuruma gönderilir. Gerekli hallerde, ücret tarifeleri Kuruma bilgi vermek kaydıyla yıl içinde değiştirilebilir.

(3) Emeklilik gözetim merkezi, yaptırması halinde bağımsız denetim raporunu ve yıllık faaliyet raporunu Kuruma gönderir.

Bilgi ve belgelerin gönderilmesi

MADDE 18 – (1) Kanun kapsamındaki kurum, kuruluş ve kişiler emeklilik gözetim merkezine verilen görevlerin yerine getirilmesini teminen talep edilen bilgi ve belgeleri eksiksiz, doğru ve zamanında emeklilik gözetim merkezine gönderir.

(2) Gönderilen bilgi ve belgelerde hata veya eksiklik tespit edilmesi durumunda, hata, eksiklik veya hataya yol açabilecek teknik sorunlar emeklilik gözetim merkezinin taleplerine uygun olarak sorumlular tarafından giderilir.

(3) Emeklilik gözetim merkezi şirketlerden temin ettiği verinin doğru, tam, tutarlı ve zamanında iletilmesini ve mevcutta depolanan verinin kalitesinin artırılmasını teminen verinin kalitesinin ölçümü için puanlama metodolojileri geliştirebilir, verinin puanlama metodolojisine uyumluluk seviyesini tespit eder ve Kuruma raporlar.

Gizli bilgilerin saklanması

MADDE 19 – (1) Emeklilik gözetim merkezi Yönetim Kurulu, genel müdür ve genel müdür yardımcıları, uzmanlar ve diğer personeli, bu sıfatları dolayısıyla haiz oldukları bilgi ve belgeler ile yazılımsal ve teknik donanımsal ayrıntıları gerek görevleri süresince gerekse bu sıfatları sona erdikten sonra hiç bir şekilde kullanamaz; üçüncü şahıslarla paylaşamaz ve yayımlayamaz. Bu çerçevede, emeklilik gözetim merkezi, çalıştıracağı personelle gizlilik sözleşmesi yapar.

(2) Birinci fıkradaki hükümler, emeklilik gözetim merkezi adına bilişim, donanım, ağ hizmetleri, çağrı merkezi ve doğrudan satış gibi hizmetleri sağlayan kuruluşları da kapsar. Bu hizmetleri sağlayan kuruluşlarla gizlilik sözleşmesi imzalanır.

(3) Gizli bilgilerin saklanmasına ilişkin olarak, emeklilik gözetim merkezinin yöneticileri ve çalışanları hakkında, Kanunun 23 üncü maddesinin altıncı, yedinci ve sekizinci fıkra hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 20 – (1) 12/1/2008 tarihli ve 26754 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Emeklilik Gözetim Merkezi Çalışma Esasları Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 22 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin	
	Tarihi	Sayısı
	09/10/2020	31269

Resmi Gazete No: 31276

Resmî Gazete Tarihi: 16.10.2020

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU TEŞKİLAT YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı; Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun teşkilat yapısı, hizmet birimlerinin görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu teşkilatı ile Kurumda görev yapan personeli kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik, 47 sayılı Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 12 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 - (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Aracı: Sigorta acenteleri, sigorta ve reasürans brokerleri ile bireysel emeklilik aracılarını,
 - b) Başkan: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulu Başkanını,
 - c) Eksper: Sigorta eksperleri ile tarım sigortaları havuzu eksperlerini,
 - ç) Gözetim ve denetime tabi kişi ve kuruluşlar: 47 sayılı Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ve ilgili diğer mevzuat kapsamında sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerinde faaliyet gösteren veya sundukları hizmetle sınırlı olmak kaydıyla bu sektörlerde faaliyet gösterenlere hizmet sunan tüm gerçek ve tüzel kişiler ile diğer kuruluşları ve bunların çalışanlarını,
 - d) Kurul: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,
 - e) Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
 - f) Özellikli kuruluş: Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği ve nezdindeki alt kuruluşları, emeklilik gözetim merkezi, Doğal Afet Sigortaları Kurumu, Tarım Sigortaları Havuzu ve benzeri sigortacılık ve özel emeklilik alanında faaliyet gösteren diğer tüm kurum ve kuruluşları,
 - g) Şirket: Sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerini,
- ifade eder.

(2) Bu Yönetmelikte yer almayan tanımlar için ilgili mevzuatta yer alan tanımlar geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Teşkilatı

Kurum

MADDE 5- (1) Kurum, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulu ile Başkanlık teşkilatından oluşur.

(2) Kurum, 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve ilgili mevzuatla kendisine verilen görev ve

yetkileri, kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirir ve kullanır.

Kurul

MADDE 6 - (1) Kurul, Cumhurbaşkanlığı tarafından atanan biri Başkan biri İkinci Başkan olmak üzere beş üyeden oluşur.

(2) Kurul Başkanı, Kurumun da başkanıdır.

(3) Kurul, kanunlarla, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve ilgili mevzuatla kendisine verilen görevleri yerine getirir ve yetkileri kullanır.

Başkanlık

MADDE 7 - (1) Başkanlık teşkilatı Başkan, başkan yardımcısı ve hizmet birimlerinden oluşur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Başkanlık Teşkilatı

Başkan

MADDE 8 - (1) Kurul Başkanı aynı zamanda Kurumun da Başkanı olup Kurumun en üst amiridir. Başkan, Kurumun genel yönetim ve temsili ile Kurul tarafından alınan kararların yürütülmesinden sorumludur.

(2) Başkan kanunlarla, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve ilgili mevzuatla kendisine verilen görevleri yerine getirir ve yetkileri kullanır.

Başkan yardımcıları

MADDE 9- (1) Başkan yardımcıları, Başkan tarafından atanır ve Başkana karşı sorumludur.

(2) Başkan yardımcılarının görev ve sorumlulukları şunlardır:

a) Kurum Başkanlığına ilişkin görevlerinde Başkana yardımcı olmak.

b) Kendilerine bağlı hizmet birimlerine, ilgili mevzuat ile verilen görevlerin ve Kurul kararlarının yerine getirilmesini sağlamak.

c) Kendilerine bağlı hizmet birimlerinin, verimli ve uyumlu bir biçimde çalışmasının organizasyonunu ve koordinasyonunu sağlamak.

ç) Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

(3) Başkan yardımcılarının sorumlu olacakları hizmet birimleri, mesleki deneyimleri de dikkate alınarak Başkan tarafından belirlenir.

Başkanlık hizmet birimleri

MADDE 10 - (1) Başkanlık teşkilatı aşağıdaki hizmet birimlerinden oluşur:

a) Düzenleme Daire Başkanlıkları.

b) Gözetim ve Uygulama Daire Başkanlıkları.

c) Denetim Daire Başkanlıkları.

ç) Aracılar ve Özellikli Kuruluşlar Daire Başkanlığı.

d) Sektörel Riskler Değerlendirme Daire Başkanlığı.

e) Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.

f) Hukuk İşleri Daire Başkanlığı.

g) Yönetim Hizmetleri Daire Başkanlığı.

ğ) Bilgi Teknolojileri Daire Başkanlığı.

h) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği.

ı) Özel Kalem Müdürlüğü.

i) Kurul Hizmetleri Müdürlüğü.

(2) Kuruma danışmanlık hizmeti sunmak ve Başkan tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek amacıyla Başkan tarafından danışman atanabilir. Danışman atanacakların asgari olarak başkan yardımcısı atanma şartlarına sahip olması gerekir. Danışmanlar, Başkana bağlı olarak çalışır.

(3) Hizmet birimlerine verilen görevleri yerine getirmek üzere görev dağılımı belirlenerek yeterli sayıda grup başkanı Başkan tarafından atanabilir.

(4) Kurum, görev ve yetkileri kapsamındaki faaliyetlere ilişkin gerek görülen yerlerde, Kurum merkezi dışında birimler kurabilir.

Daire başkanları

MADDE 11- (1) Daire başkanları Başkan tarafından atanır. Daire başkanları, atandıkları veya görevlendirildikleri dairenin genel yönetim ve temsilinden sorumlu olup görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kanun, yönetmelik veya ilgili diğer mevzuatla kendi dairesine verilen görevleri ve Kurul kararlarının yerine getirilmesini sağlamak.

b) Kendilerine bağlı personelin ve varsa grup başkanlarının verimli ve uyumlu bir biçimde çalışmasının organizasyonunu ve koordinasyonunu sağlamak.

c) Personeli arasında uyum, iş birliği ve iş bölümünü temin etmek.

ç) Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

(2) Daire başkanları, Başkan veya ilgili başkan yardımcısına bağlı olarak çalışır.

Grup başkanları

MADDE 12- (1) Grup başkanları Başkan tarafından atanır. Grup başkanlarının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kendilerine bağlı personelin verimli ve uyumlu bir biçimde çalışmasının organizasyonunu ve koordinasyonunu sağlamak.

b) Personeli arasında uyum, iş birliği ve iş bölümünü temin etmek.

c) Başkan, ilgili başkan yardımcısı ve bağlı olduğu daire başkanı tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

(2) Grup başkanları, ilgili başkan yardımcısı veya daire başkanına bağlı olarak çalışır.

Basın ve halkla ilişkiler müşavirleri ve özel kalem müdürü ile Kurul hizmetleri müdürü

MADDE 13 - (1) Basın ve halkla ilişkiler müşavirleri ve özel kalem müdürü ile Kurul hizmetleri müdürü Başkan tarafından atanır. Bunlar Başkana bağlı olarak çalışır ve kendilerine bağlı personelin verimli ve uyumlu bir biçimde çalışmasının organizasyonunu ve koordinasyonunu sağlamakla yükümlüdür.

Diğer personel

MADDE 14 - (1) Kuruma verilen görev ve yetkilerin gerektirdiği asli ve sürekli hizmetlerin yürütülmesini teminen hizmet birimlerinde, sigortacılık uzmanları aş ve sigortacılık uzman yardımcılarında oluşan meslek personeli ile diğer personel Başkan tarafından görevlendirilir.

(2) Kurumda istihdam edilecek diğer personelin nitelikleri Kurum tarafından belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Hizmet Birimlerinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esasları

Düzenleme Daire Başkanlıkları

MADDE 15 - (1) Düzenleme Daire Başkanlıkları; sayısı beşi geçmemek üzere Başkan tarafından atanacak daire başkanları, ihtiyaç halinde yeterli sayıda grup başkanları ve meslek personeli ile diğer personelden oluşur.

(2) Başkan; görev yapacak daire başkanları ile grup başkanlarının görev dağılımı ile isimlendirilmesini belirler ve daire başkanları, grup başkanları ve diğer personeli görevlendirir.

(3) Düzenleme Daire Başkanlıklarının görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) Sigortacılık ve özel emekliliğe ilişkin olarak kendi görev alanına giren hususlarda yönetmelik, tebliğ, genel şart, genelge gibi düzenleme taslaklarını, ilgili hizmet birimleri ile ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerini almak suretiyle hazırlamak, uygulamada ortaya çıkan çelişkileri gidermek.

b) Kurumun görevleri ve yetkileri kapsamındaki konulara veya bu konular hakkındaki mevzuata

ilişkin diğer kurum ve kuruluşlar ile diğer hizmet birimleri tarafından sunulan mevzuat öneri ve taslaklarını değerlendirmek, diğer kurum ve kuruluşların görüşe gönderdiği mevzuat taslaklarına görüş vermek.

c) Devlet katkılarına ve desteklerine ilişkin düzenlemeleri yapmak, devlet katkılarına ve desteklerine ilişkin olarak Kurum içi veya dışındaki ilgililerle koordinasyonu sağlamak.

ç) Görev alanına giren konularda diğer kurum ve kuruluşlar ile ortak çalışmalar yürütmek, bu çalışmalar kapsamında Kurumun ilgili birimleri ile koordinasyonu sağlamak.

d) Kendi görev alanı ile ilgili yurt içi ve yurt dışındaki düzenlemeleri takip etmek, bu düzenlemelerin uluslararası prensiplere ve uygulamalara uyumunu sağlamak amacıyla gerekli çalışmaları yapmak.

e) Görev alanına giren konularda yurt içi ve yurt dışında çeşitli kurum, kuruluş ve organizasyonlar nezdinde kurulan komite, komisyon, heyet ve benzeri oluşumlara katılım sağlamak, bunların toplantı, eğitim, seminer ve benzeri organizasyonlarını katılımcı olarak takip etmek.

f) Başkan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Gözetim ve Uygulama Daire Başkanlıkları

MADDE 16 - (1) Gözetim ve Uygulama Daire Başkanlıkları, sayısı ikiyi geçmemek üzere Başkan tarafından atanacak daire başkanları, ihtiyaç halinde yeterli sayıda grup başkanları ve meslek personeli ile diğer personelden oluşur.

(2) Başkan; görev yapacak daire başkanları ile grup başkanlarının görev dağılımı ile isimlendirilmesini belirler ve daire başkanları, grup başkanları ve diğer personeli görevlendirir.

(3) Gözetim ve Uygulama Daire Başkanlıklarının görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) Gözetim ve denetime tabi kuruluşlara ilişkin kendi görev alanına giren gözetim faaliyetlerini yürütmek, risk analizini yapmak, sermaye yeterlilik analizi, mali tablolarının analizi ve benzeri çalışmaları yürütmek, riskli görülen konularda gerekli önlemleri almak ve alınan önlemleri takip etmek.

b) Gözetim faaliyet sonuçlarına ilişkin dairenin görev alanına giren konularda dönemsel olarak periyodik raporlamalar hazırlayarak ilgili hizmet birimlerine ve Başkanlığa bildirimde bulunmak.

c) Sigortacılık ve özel emeklilik sektöründe faaliyet göstermek isteyen şirketlere ilişkin ilk ruhsat başvurularını ilgili denetim dairesi ile birlikte değerlendirmek ve sonuçlandırmak.

ç) Gözetim ve denetime tabi kuruluşlar hakkında izne tabi tutulan konularda Kuruma yapılan başvurularda incelemek ve sonuçlandırmak.

d) Gözetim ve denetime tabi kuruluşlar hakkında başvuru ve şikâyetleri değerlendirmek.

e) Gözetim ve denetime tabi kişi ve kuruluşlarla ilgili olarak diğer kamu kurum ve kuruluşları ile birlikte ortak gözetim faaliyetlerini gerçekleştirmek.

f) Gözetim ve denetime tabi kişi ve kuruluşlara ilişkin olarak Kurumun ilgili hizmet birimlerince yürütülen denetim faaliyetleri kapsamında intikal eden denetim sonuçları ile diğer bulgulara istinaden, riskin niteliği ve niceliği dikkate alınarak değerlendirmek, ilgili mevzuat çerçevesinde öngörülen tedbirlerin alınmasını sağlamak ve uygulanmasını takip etmek.

g) Görev alanına giren konularda yurt içi ve yurt dışında çeşitli kurum, kuruluş ve organizasyonlar nezdinde kurulan komite, komisyon, heyet ve benzeri oluşumlara katılım sağlamak, bunların toplantı, eğitim, seminer ve benzeri organizasyonlarını katılımcı olarak takip etmek.

ğ) Başkan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Denetim Daire Başkanlıkları

MADDE 17 - (1) Denetim Daire Başkanlıkları sayısı ikiyi geçmemek üzere Başkan tarafından atanacak daire başkanları, ihtiyaç halinde yeterli sayıda grup başkanları ve meslek personeli ile diğer personelden oluşur.

(2) Başkan; görev yapacak daire başkanları ile grup başkanlarının görev dağılımı ile isimlendirilmesini belirler ve daire başkanları, grup başkanları ve diğer personeli görevlendirir.

(3) Denetim Daire Başkanlıklarının görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) Gözetim ve denetime tabi kişi ve kuruluşların mevzuat uyarınca her türlü denetim, inceleme, araştırma ve soruşturma faaliyetini gerçekleştirmek.

b) Yapılan tespitler çerçevesinde diğer hizmet birimlerinin görev alanına giren konularda yapılacak

uygulamalar ve alınacak önlemler konusunda değerlendirme yapmak, önerilerde bulunmak.

c) Denetimlere ilişkin çalışma programını diğer hizmet birimlerinin de görüşünü alarak hazırlamak, uygun görülecek çalışma programı çerçevesinde gerekli görevlendirmeleri yapmak, denetim sonuçlarını ilgili hizmet birimlerine göndermek.

ç) Diğer hizmet birimlerinin de görüşlerini alarak denetim rehberlerini hazırlamak ve Başkanca uygun görülecek rehberler doğrultusunda denetim faaliyetlerinin yürütülmesini sağlamak.

d) Sigortacılık ve özel emeklilik sektöründe faaliyet göstermek isteyen şirketlere ilişkin ilk ruhsat başvurularını, ilgili hizmet birimi ile birlikte değerlendirmek ve sonuçlandırmak.

e) Kurumun ilgili ülke otoriteleriyle tesis edeceği eş güdüm ve ikili anlaşmalar çerçevesinde denetime tabi tutulan kuruluşların sınır ötesi faaliyetlerini ya da şubelerinin ve mali iştiraklerinin faaliyetlerini denetlemek, uluslararası sermayeli şirketlerin ana denetim otoritelerinin bilgi paylaşımı ve denetim forumlarına ilişkin işlemleri yürütmek ve takip etmek.

f) Gözetim ve denetime tabi kişi ve kuruluşlara, bağımsız denetim, derecelendirme, destek ve benzeri hizmetleri veren kuruluşlar nezdinde tutulan her türlü bilgi ve belgeleri, verdikleri hizmetle sınırlı olmak kaydıyla gerekli görülmesi halinde incelemek ve değerlendirmek.

g) Kurumun denetimine tabi olan kişi ve kuruluşlarla ilgili olarak diğer kamu kurum ve kuruluşlardan gelen denetim taleplerini sonuçlandırmak, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile birlikte ortak denetimleri gerçekleştirmek, sonuçlarını izlemek.

ğ) Görev alanına giren konularda yurt içi ve yurt dışında çeşitli kurum, kuruluş ve organizasyonlar nezdinde kurulan komite, komisyon, heyet ve benzeri oluşumlara katılım sağlamak, bunların toplantı, eğitim, seminer ve benzeri organizasyonlarını katılımcı olarak takip etmek.

h) Başkan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Aracılar ve Özellikli Kuruluşlar Daire Başkanlığı

MADDE 18 - (1) Aracılar ve Özellikli Kuruluşlar Daire Başkanlığı, Başkan tarafından atanacak daire başkanı, ihtiyaç halinde yeterli sayıda grup başkanları ve meslek personeli ile diğer personelden oluşur.

(2) Başkan; görev yapacak daire başkanı ile grup başkanlarının görev dağılımını belirler, grup başkanları ile diğer personeli görevlendirir.

(3) Aracılar ve Özellikli Kuruluşlar Daire Başkanlığının görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) Aracılara ve eksperlere ilişkin mevzuatı hazırlamak, güncellemek ve uygulanmasını takip etmek,

b) Aracıların ve eksperlerin lisans, ruhsat, uygunluk belgesi gibi her türlü başvuruları ile sicil işlemlerini ve izne tabi tutulan diğer konulardaki başvurularını değerlendirmek ve sonuçlandırmak.

c) Aracıların mali bünyelerini izlemek.

ç) Aracıların ve eksperlerin gözetimini diğer hizmet birimleriyle iş birliği içinde yürütmek, gerek görülmesi halinde konuyu ilgili denetim dairesi başkanlığına sevk etmek, ilgili mevzuat çerçevesinde öngörülen tedbirlerin alınmasını sağlamak ve uygulanmasını takip etmek.

d) Görev alanına giren konularda özellikli kuruluşlara ilişkin mevzuatla Kuruma verilen görevleri yerine getirmek, bu kuruluşların faaliyetlerine ilişkin gözetim yapmak.

e) Görev alanına giren konularda yurt içi ve yurt dışında çeşitli kurum, kuruluş ve organizasyonlar nezdinde kurulan komite, komisyon, heyet ve benzeri oluşumlara katılım sağlamak, bunların toplantı, eğitim, seminer ve benzeri organizasyonlarını katılımcı olarak takip etmek.

f) Başkan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Sektörel Riskler Değerlendirme Daire Başkanlığı

MADDE 19 - (1) Sektörel Riskler Değerlendirme Daire Başkanlığı, Başkan tarafından atanacak daire başkanı, ihtiyaç halinde yeterli sayıda grup başkanları ve meslek personeli ile diğer personelden oluşur.

(2) Başkan; görev yapacak daire başkanı ile grup başkanlarının görev dağılımını belirler, grup başkanları ile diğer personeli görevlendirir.

(3) Sektörel Riskler Değerlendirme Daire Başkanlığının görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) Gözetim ve denetime tabi kişi ve kuruluşların mali bünyelerine, finansal tablolar ve muhasebe işlemleri, sermaye yeterlilik, tarife işlemleri, teknik karşılıklar, aktüerya raporları, hasar ve tazminat

işlemleri, iç sistemler, yatırım politikası, reasürans politikası, çalışma usul ve esasları, yönetim ve organizasyon yapısı, yardımcı hizmet faaliyetleri ve benzeri ana faaliyet konusunu ilgilendiren hususlara ilişkin düzenleme yapmak ve bunların mevzuata uygunluk kriterlerini belirlemek.

b) Risk yönetimine ilişkin olarak modelleri, metodları, oranları, testleri ve diğer her türlü analiz yöntemini ilgili hizmet birimleri ile birlikte belirlemek.

c) Gözetim ve denetime tabi kişi ve kuruluşların faaliyetlerinin uluslararası prensiplere ve uygulamalara uyumunu sağlamak amacıyla gerekli çalışmaları yapmak.

ç) Sektör ölçeğinde analiz faaliyetleri yürütmek, periyodik olarak konsolide raporlar hazırlamak.

d) Aktüerlere ilişkin mevzuatı hazırlamak, güncellemek, uygulanmasını takip etmek, aktüerlikle ilgili unvanlara sahip olanların liste ve sicil işlemlerini değerlendirmek ve sonuçlandırmak, aktüerlerin gözetimini diğer hizmet birimleri ile birlikte yürütmek, gerekli tedbirleri uygulamak.

e) Ulusal ve uluslararası düzeyde muadil yetkili merciler ile ilgili işlemleri yürütmek ve yapılacak taslak ikili ve çok taraflı anlaşma ve sözleşmeler hakkında çalışmaları yürütmek, bunların uygulanmasını takip etmek ve bu konularda Kurum içi koordinasyonu sağlamak.

f) Ulusal ve uluslararası düzeyde birlikler ve merciler nezdinde Kurum faaliyet alanlarıyla ilgili olarak üyelik tesisi konusunda araştırmada bulunmak ve sonuçlarını ilgili hizmet birimleri ile paylaşmak, gerekli görülen üyelik başvurusu için Başkanlığa öneride bulunmak, söz konusu birlikler ve mercilerle ilişkilerin Kurum içi koordinasyonu sağlamak.

g) Görev alanına giren konularda yurt içi ve yurt dışında çeşitli kurum, kuruluş ve organizasyonlar nezdinde kurulan komite, komisyon, heyet ve benzeri oluşumlara katılım sağlamak, bunların toplantı, eğitim, seminer ve benzeri organizasyonlarını katılımcı olarak takip etmek.

ğ) Başkan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı

MADDE 20 - (1) Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, Başkan tarafından atanacak daire başkanı, ihtiyaç halinde yeterli sayıda grup başkanları ve meslek personeli ile diğer personelden oluşur.

(2) Başkan; görev yapacak daire başkanı ile grup başkanlarının görev dağılımını belirler, grup başkanları ile diğer personeli görevlendirir.

(3) Strateji Geliştirme Daire Başkanlığının görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) Kurumun misyonu kapsamında Kurum vizyonuna ulaşabilmek amacıyla araştırma ve geliştirme çalışmaları gerçekleştirip uluslararası en iyi örnek ve bilimsel çalışmaları esas alarak Kurum stratejisine yön verebilecek raporları Başkana sunmak ve önerilerde bulunmak.

b) Yurt içi ve yurt dışında sigortacılık ve özel emeklilik alanında yaşanan gelişmeleri izlemek, değerlendirmek, gereken konularda araştırmalar yapmak, ilgili birimlere görüş vermek.

c) Kurumun görev alanına giren konularda yerli ve yabancı paydaşlar tarafından Kurumdan istenen istatistiki anket, veri ve bilgi taleplerini ilgili mevzuatına göre hizmet birimleri ile iş birliği ve koordinasyon içinde karşılamak.

ç) Kurumun stratejik planını ve ilişkili plan, program, raporları hazırlamak, Kurumun amaç ve hedeflerini, hizmet kalite standartlarını ve performans kriterlerini belirlemek.

d) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 15 inci maddesi ve ilgili mevzuatla strateji geliştirme ve mali hizmetler birimlerine verilen görevleri yapmak.

e) Kurum bütçe teklifi ile ayrıntılı harcama programını hazırlamak, muhasebe işlemlerini yürütmek, Kurumun mali raporlarını ve kesin hesabını hazırlamak.

f) Cari yıl Kurum bütçesinin uygulama işlemlerini yürütmek.

g) Kurumun taşınır ve taşınmaz kayıtlarını muhafaza etmek ve bunlara ilişkin rapor hazırlamak.

ğ) Kurum gelirlerinin tahsili ve takibine ilişkin işlemleri yürütmek. Kurumun nakit varlığını yönetmek ve muhafaza etmek.

h) Kurum harcamalarının, onaylı bütçe çerçevesinde ve harcama usul ve esaslarına uygun olarak gerçekleştirilmesinin sağlanması amacıyla ön mali kontrol işlemlerini yapmak.

ı) Kurumun hizmet birimlerine mali konularda danışmanlık hizmeti sunmak.

i) Kurumun görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde gerçekleştirilmesi planlanan faaliyetlerle ilgili

çalışma gruplarına katılım sağlamak ve bu faaliyetlerin Kurumun stratejik amaç ve hedeflerine uygun olarak eksiksiz, zamanında ve etkin yürütülmesi için görüş vermek ve önerilerde bulunmak.

j) Görev alanına giren konularda yurt içi ve yurt dışında çeşitli kurum, kuruluş ve organizasyonlar nezdinde kurulan komite, komisyon, heyet ve benzeri oluşumlara katılım sağlamak, bunların toplantı, eğitim, seminer ve benzeri organizasyonlarını katılımcı olarak takip etmek.

k) Başkan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Hukuk İşleri Daire Başkanlığı

MADDE 21 - (1) Hukuk İşleri Daire Başkanlığı, Başkan tarafından atanacak daire başkanı, ihtiyaç halinde yeterli sayıda grup başkanları ve meslek personeli ile diğer personelden oluşur.

(2) Başkan; görev yapacak daire başkanı ile grup başkanlarının görev dağılımını belirler, grup başkanları ile diğer personeli görevlendirir.

(3) Hukuk İşleri Daire Başkanlığının görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) Kurumun hizmet birimleri tarafından hazırlanıp görüşe sunulan mevzuat taslaklarının uyumunu ve mevzuata uygunluğunu incelemek, düzenleyici işlem taslağı hazırlama çalışmalarına katılmak, hukuki görüş bildirmek.

b) Kurumun taraf olduğu işlemlerin veya Kuruma ilişkin her türlü uyuşmazlığın adli ve idari merciler ile icra dairelerinde takibi, savunulması ve çözümlenmesi amacıyla Kurumun temsil edilmesini sağlamak.

c) Dava veya icra takibinden veya kanun yoluna müracaattan vazgeçilmesine ilişkin işlemler ile dava veya icraya intikal etmiş uyuşmazlıkların sulh yoluyla çözümlenmesine veya davanın kabulüne ilişkin işlemleri yürütmek.

ç) Başkan veya Kurul tarafından intikal ettirilen konularda hukuki görüş bildirmek ve hukuki yollara başvurulmasına ilişkin değerlendirme yapmak.

d) Kurumun taraf veya müdahil olduğu davalarda ilgili dairelerden bilgi, belge ve görüşleri almak.

c) Kurumun diğer hizmet birimleri tarafından hukuki konularda görüş talebinde bulunulması halinde, sorulan hususlarla ilgili mevzuat ve genel hukuk kuralları çerçevesinde konu hakkında hukuki görüşü ilgili hizmet birimine bildirmek.

f) Kurumun menfaatlerini koruyucu, anlaşmazlıkları önleyici hukuki tedbirleri zamanında almak, anlaşma ve sözleşmelerin bu esaslara uygun olarak yapılmasına yardımcı olmak.

g) Görev alanına giren konularda araştırma ve inceleme yapmak, ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapmak.

ğ) Görev alanına giren konularda yurt içi ve yurt dışında çeşitli kurum, kuruluş ve organizasyonlar nezdinde kurulan komite, komisyon, heyet ve benzeri oluşumlara katılım sağlamak, bunların toplantı, eğitim, seminer ve benzeri organizasyonlarını katılımcı olarak takip etmek.

h) Adli yaptırımların uygulanmasını gerektiren hususlara yönelik iş ve işlemleri ilgili hizmet birimlerinin iş birliği ile yürütmek.

ı) Başkan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Yönetim Hizmetleri Daire Başkanlığı

MADDE 22 - (1) Yönetim Hizmetleri Daire Başkanlığı, Başkan tarafından atanacak daire başkanı, ihtiyaç halinde yeterli sayıda grup başkanları ve meslek personeli ile diğer personelden oluşur.

(2) Başkan; görev yapacak daire başkanı ile grup başkanlarının görev dağılımını belirler, grup başkanları ile diğer personeli görevlendirir.

(3) Yönetim Hizmetleri Daire Başkanlığının görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) Kurumun insan kaynakları plan ve politikalarıyla ilgili çalışmalar yapmak ve önerilerde bulunmak.

b) Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personelinin atama, nakil, disiplin, görevlendirme, terfi, izin, emeklilik gibi özlük ve benzeri işlemlerini yürütmek.

c) Kurumun eğitim ihtiyaçlarının tespiti ve genel eğitim politikasının oluşturulmasına yönelik çalışmaları diğer hizmet birimleriyle iş birliği ve koordinasyon içerisinde yürütmek ve öneriler geliştirmek.

ç) Personelin, Kurumun amaçları doğrultusunda çalışmasını ve Kurumun hizmet kalitesinin yükseltilmesini sağlamak amacıyla Kurum içi eğilim de dâhil olmak üzere yurt içi ve yurt dışı eğitim,

çalışma, staj ve diğer mesleki eğitim olanaklarını araştırmak, bu amaca yönelik programlar hazırlamak, Kurumun ilgili birimlerini ve personeli konuyla ilgili bilgilendirmek, bu konulardaki her türlü işlemi ilgili mevzuatına göre yürütmek.

d) Yurt içi ve yurt dışındaki sigortacılık ve özel emeklilik kurum ve kuruluşlarıyla, yurt dışı muadil otoritelerle, diğer kurum ve kuruluşlarla ve üniversitelerle eğitim iş birliği sağlamak, bunlar tarafından düzenlenen programlara iştirak etmek ve katkı sağlamak.

e) Kurumun faaliyetlerinde etkinliğin artırılmasına ve personelin mesleki bilgi birikiminin değerlendirilmesine yönelik eğitim faaliyetleri, dokümantasyon, yayım, sunum, arşiv ve benzeri hizmetleri yürütmek.

f) Kurumun ihtiyacı olan her türlü yapım, bakım ve onarım, satın alma, kiralama, sigortalama işlerini ve lojman, kreş, sosyal tesislerin yönetimi ile ilgili hizmetleri yürütmek.

g) Haberleşme, temizlik, aydınlatma, iklimlendirme, yemek, ulaşım ve güvenlik hizmetlerini yapmak veya yaptırmak.

ğ) Genel evrak ve arşiv faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek.

h) İş sağlığı ve güvenliği faaliyetlerini takip ve koordine etmek.

ı) Kuruma ait taşınır ve taşınmazların takip ve kontrolü, devri, imhası, satışı, hibe ve benzeri işlemlerini yürütmek.

i) Bilgi Teknolojileri Daire Başkanlığı ile iş birliği ve koordinasyon içinde bilgi teknolojisi araçlarını temin etmek.

j) Başkan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Bilgi Teknolojileri Daire Başkanlığı

MADDE 23 - (1) Bilgi Teknolojileri Daire Başkanlığı, Başkan tarafından atanacak daire başkanı, ihtiyaç halinde yeterli sayıda grup başkanları ve meslek personeli ile diğer personelden oluşur.

(2) Başkan; görev yapacak daire başkanı ile grup başkanlarının görev dağılımını belirler, grup başkanları ile diğer personeli görevlendirir.

(3) Bilgi Teknolojileri Daire Başkanlığının görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) Kurum bilişim ve bilgi sistemlerini tasarlamak, geliştirmek, ikmalini yapmak, yönetmek, bilgi güvenliği politikaları geliştirerek ve güvenlik katmanları oluşturarak bilgi güvenliğini sağlamak ve teknolojik gelişmelere uyumlu şekilde güncelleştirilmesini temin etmek, bu kapsamda uluslararası uygulamaları da dikkate alarak olağanüstü durum merkezi tesis etmek ve işletmek.

b) Kurum hizmet birimlerinin etkin faaliyette bulunabilmesi için bilgi işlem konusundaki yazılım ve donanım ihtiyacını belirlemek, bu konulardaki satın alma işlemlerinde Yönetim Hizmetleri Daire Başkanlığına teknik destek sağlamak ve bilgi işlem konusunda tüm birimlere destek vermek.

c) İlgili hizmet birimleriyle koordinasyon ve iş birliği içinde; bilişim çözümlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması için çalışmaları yürütmek, mevzuat çalışmalarına katılmak, Kurumun eylem planlarında bilgi teknolojileri hakkındaki stratejileri oluşturmak ve uygulanmasını sağlamak.

ç) Gözetim ve denetime tabi kuruluşların bilgi sistemlerinin iş sürekliliği ve bilgi güvenliği konularında yeterliliklerin ölçülmesine yönelik kriter ve standartlar belirlemek, gerçekleştirilecek denetimlerde Denetim Dairesi Başkanlığına destek olmak.

d) Diğer hizmet birimlerinin katkılarıyla, gözetim ve denetime tabi kişi ve kuruluşlardan, diğer kamu kurum ve kuruluşlarından, ilgili yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan Kurumun görev alanına giren konularda sağlanan bilgileri Kurum veri tabanında toplamak, bu bilgilerin işlenmesini sağlayacak bilgi sistemlerini kurmak.

e) Veri kalitesinin artırılması amacıyla verinin eksiksiz, tanımlandığı şekilde, belirlenen kapsamda ve zamanında alınmasına yönelik her türlü kontrol prosedürünü oluşturmak, düzenleme, gözetim ve denetim sürecinde doğru, sağlıklı ve güvenilir bilginin kullanılmasına katkı sağlamak amacıyla gerekli her türlü tedbirin alınmasını sağlamak.

f) Elektronik ortamda hazırlanan bilgi ve belgelerin Kurum içinde ve Kurum dışında etkin, verimli ve güvenli bir şekilde paylaşımını temin etmek, elektronik belge uygulamaları ile ilgili teknik çalışmaları yapmak, Kurum yönetimine ve diğer hizmet birimlerine, rapor ve yayımlarla destek sağlamak.

g) Periyodik olarak kamuya duyurulacak istatistiki yayımları, biçim ve sunumuna ilişkin usul ve esasları ilgili hizmet birimlerinin koordinasyonu ile belirleyerek yayımlamak.

- ğ) Kurumun internet ve intranet hizmetlerini yürütmek.
- h) İlgili birimlerle koordinasyon ve iş birliği içinde son kullanıcı bilişim eğitimlerini planlamak ve yürütmek.
- ı) Görev alanına giren konularda yurt içi ve yurt dışında çeşitli kurum, kuruluş ve organizasyonlar nezdinde kurulan komite, komisyon, heyet ve benzeri oluşumlara katılım sağlamak, bunların toplantı, eğitim, seminer ve benzeri organizasyonlarını katılımcı olarak takip etmek.
- i) Başkan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

MADDE 24 - (1) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

- a) Kurumun faaliyet alanları ile ilgili basın ve yayın kuruluşlarını takip etmek, yayınları izlemek, derlemek ve değerlendirmek, Başkanın gerekli gördüklerine cevap vermek.
- b) Kurumun basın ve yayın kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek, Kurum tarafından yapılacak basın toplantılarını organize etmek, basın açıklamalarını hazırlamak.
- c) Medyanın taranıp Kurumu ilgilendiren yayınların derlenmesi suretiyle Kurum personelinin kullanımına sunulmak üzere basın bülteni hazırlamak ve bunların arşivini oluşturmak.
- ç) Kurumun faaliyet alanına ilişkin konularda kamuoyunu bilgilendirmek, Kurumun tanıtım faaliyetlerini organize etmek ve yürütmek.
- d) Kurum tarafından yapılacak basın açıklamalarının ilgili hizmet birimleriyle iş birliği ve koordinasyon içinde kamuya duyurulmasını sağlamak.
- e) 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre yapılacak bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru bir şekilde sonuçlandırmak üzere gerekli tedbirleri almak.
- f) Başkan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Özel Kalem Müdürlüğü

MADDE 25 - (1) Özel Kalem Müdürlüğünün görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

- a) Başkanlığa başvuran iş sahipleri ve ziyaretçilere gerekli usul ve yolları göstermek.
- b) Başkanlığın sekreterlik ve her türlü hizmetlerini yürütmek.
- c) Başkan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Kurul Hizmetleri Müdürlüğü

MADDE 26- (1) Kurul Hizmetleri Müdürlüğünün görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

- a) Kurul toplantı gündemini Başkanın uygun görüşüyle hazırlamak, gündeme ilişkin belgeleri toplantı öncesinde Kurul üyelerine dağıtmak.
- b) Kurul tarafından alınması gereken kararlara ilişkin belgeleri ilgili hizmet birimleriyle iş birliği içerisinde önceden ve eksiksiz hazırlamak, raportörlük dâhil her türlü Kurul karar işlemlerini yürütmek.
- c) Kurul yazışmalarını yapmak, karar ve yazışmalara ilişkin arşivi tutmak.
- ç) Kurul üyelerinin hizmet birimleri ve diğer kurum ve kuruluşlarla ilişkilerinde sekretarya hizmetlerini yerine getirmek.
- d) Başkan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hizmet birimleri arasındaki iş birliği

MADDE 27- (1) Birden fazla hizmet birimi tarafından iş birliği içerisinde çalışılması gereken konularda işten sorumlu hizmet birimi koordinasyonu sağlar. Diğer hizmet birimleri koordinasyonu sağlayan birimle iş birliği yapar. Bu Yönetmelikte belirlenenler hariç olmak kaydıyla, hizmet birimlerinin görevlerini yerine getirilmesi sırasında diğer hizmet birimleriyle iş birliğinin tesis edilmesi ve koordinasyonunun sağlanmasına ilişkin usul ve esaslar Başkan tarafından belirlenir.

Yürürlük

MADDE 28- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 29- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulu Başkanı yürütür.

	Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete'nin	
	Tarihi	Sayısı
	16/10/2020	31276

Resmî Gazete No: 31339

Resmî Gazete Tarihi: 19.12.2020

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumundan:

KATILIM ESASLARI ÇERÇEVESİNDE SİGORTACILIK VE BİREYSEL EMEKLİLİK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, katılım esasları çerçevesinde sigortacılık ve bireysel emeklilik faaliyetlerinin yürütülmesi için gerekli usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Türkiye’de katılım esasları çerçevesinde faaliyet gösteren sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerini, sigorta kooperatiflerini ve özel kanunları uyarınca sigorta sözleşmesi yapan kuruluşları; katılım esaslı faaliyetleri ile sınırlı olmak üzere birlik, birim, büro, merkez, komite, hesap ve havuzlar, araçlar, eksperler ve aktüerleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun ek 1 inci maddesi ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 26 ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Birlik: Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliğini,
 - b) Danışma komitesi: Sigortacılık ve bireysel emeklilik faaliyetlerinin katılım esasları çerçevesinde icrasını teminde görev alan komiteyi,
 - c) Katılım emeklilik fonu: Emeklilik şirketlerince katılım esasları çerçevesinde oluşturulan ve unvanında katılım ibaresi geçen emeklilik yatırım fonunu,
 - ç) Katılım esasları: Sigortacılık veya bireysel emeklilik faaliyetlerinin bu Yönetmelik çerçevesinde icra edilmesini sağlamak amacıyla danışma komitesince ilgili hükümler esas alınarak tespit edilen usul ve esasları,
 - d) Katılım sigortacılığı: Katılım esaslarına göre icra edilen sigortacılık faaliyetini,
 - e) Kurul: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,
 - f) Kuruluş: Katılım esaslı ürün veya hizmeti bulunan veya bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde faaliyet gösteren şirketler aracılığıyla ürün ve hizmet sunan Tarım Sigortaları Havuzu ve Doğal Afet Sigortaları Kurumunu; söz konusu şirketlerden gelen katkı payları ile görevini ifa eden Güvence Hesabı, Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu ile diğer ilgili havuz, fon, hesaplar ile bunları uhdesinde bulunduran şirketi,
 - g) Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
 - ğ) Şirket: Katılım esaslarına göre faaliyet gösteren 5684 sayılı Kanuna tâbi sigorta, reasürans şirketi ve sigorta kooperatifi ile 4632 sayılı Kanuna tâbi emeklilik şirketini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Uygulamaya İlişkin Esaslar

Uygulamaya ilişkin genel esaslar

MADDE 5 – (1) Şirket, faaliyetlerinin katılım esaslarına uygunluğunun sağlanması ve takibi maksadıyla bünyesinde danışma komitesi oluşturur.

(2) Şirketçe sunulacak ürün ve hizmetler ile düzenlenecek form, sözleşme, poliçe ve bilgilendirme metinleri danışma komitesinin onayına tabidir. Danışma komitesince uygun görülmeyen ürün ve hizmetler satılamaz, konu ve riskler teminat altına alınamaz ve bu konu ve risklerden fayda temin edilemez.

(3) Şirkete intikal eden ödemelerde, şirketçe yapılan ödemelerde, yatırım yapılacak varlıkların seçimi, değerlendirilmesi ile nakit yönetiminde ve şirketin ilgili diğer finansal faaliyetlerinde katılım esasları çerçevesinde hareket edilir.

(4) Bu madde çerçevesinde faaliyet gösteren şirketler, unvanlarında gerekli tescil işlemlerinin yapılması kaydıyla katılım ibaresini kullanabilirler. Bu şirketlerin, şirket esas sözleşmelerinde katılım esaslı faaliyetlere değinmeleri, ürün tanıtımı, form, sözleşme ve poliçelerde katılım ibaresine yer vermeleri zorunludur.

Uygulamaya ilişkin özel esaslar

MADDE 6 – (1) Şirket; dayanışma, yardımlaşma, fon veya hesapların ayırımı gibi esaslara dayalı farklı bir faaliyet modeli uygulayabilir. Söz konusu modelin danışma komitesince onaylanması ve bu Yönetmelik hükümlerine aykırılık oluşturmayacak şekilde uygulanması zorunludur.

(2) Katılım esasları çerçevesinde faaliyet gösteren şirketler ile reasürans, koasürans ve retrosesyon faaliyetleri yürütülmesi esastır. Söz konusu faaliyetlere ilişkin ihtiyaç duyulan işbirliği, ürün ve hizmetin bulunamaması durumunda, danışma komitesinin onayı alınmak şartıyla ve belirli süre ve alanlar ile sınırlı olmak üzere diğer şirketlerle bu faaliyetler yürütülebilir.

(3) Şirketlerin katılım faaliyetleri ile doğrudan ilgili birimlerinde bu Yönetmelik hükümlerini uygulayabilecek gerekli eğitim ve donanımına sahip olan şirket personeli çalıştırılması zorunludur. Katılım birimi haricindeki ilgili diğer birim personelinin katılım finans alanında lisans veya lisansüstü programlardan birinden mezun olması veya Kurumca uygun görülecek ulusal veya uluslararası sertifika sahibi olması zorunludur.

(4) Teknik personel unvanına sahip araçların ve bireysel emeklilik araçlarının bu Yönetmelik kapsamında faaliyet gösteren şirket ve kuruluşlarla çalışabilmesi, Sigortacılık Eğitim Merkezi ve Emeklilik Gözetim Merkezi tarafından yapılacak ilgili eğitim ve sınavlara katılmaları ile mümkündür. Katılım esasları ve uygulamasına ilişkin konular teknik personel eğitimine ve sınavına, bireysel emeklilik araçları sınavına ve tamamlayıcı eğitim programına dâhil edilir.

(5) Kuruluşlar, katılım sigortacılığı faaliyetleri ile sınırlı olmak üzere aşağıda belirtilen hususları yerine getirmekle yükümlüdür:

a) Bünyesinde danışma komitesi oluşturmak veya danışma komitesi fonksiyonunu dışarıdan hizmet alımı ile gerçekleştirmek.

b) Varsa katılım esasları çerçevesinde sunulması planlanan ürün veya hizmetlerde, düzenlenecek form, sözleşme, poliçe ve bilgilendirme metinlerinde, havuz, fon ve hesapların yönetiminde danışma komitesinin onayını almak.

c) Bünyesinde katılım uyum birimi kurmak veya katılım uyum birimi faaliyetlerinden sorumlu olmak üzere katılım finans alanında lisans veya lisansüstü programlardan birinden mezun olan veya Kurumca uygun görülecek ulusal veya uluslararası sertifika sahibi yeterli sayıda personel tahsis etmek.

ç) Katılım esaslı faaliyet gösteren şirketlerden gelen finansal varlıkları ayrı fon, havuz veya hesaplar üzerinden katılım esasları çerçevesinde yönetmek.

d) Katılım esaslı faaliyet gösteren şirketlerin aracılığıyla satılan ürün ve hizmet bedellerinin yönetiminde, yatırım yapılacak varlıkların seçimi, değerlendirilmesi ile nakit yönetiminde, kuruluşça bu ürün ve hizmetlere ilişkin yapılan ödemelerde ve kuruluşun bu kapsamdaki diğer finansal faaliyetlerinde katılım esasları çerçevesinde hareket etmek.

e) Bu fon, havuz veya hesaplara ait giriş, yatırım ve çıkışların katılım sigortacılığı dışındaki faaliyetlere ait fon, havuz ve hesaplar ile karışmaması için gerekli tedbirleri almak.

f) Katılım iç denetim raporunu 12 nci maddede yer alan hükümler çerçevesinde düzenlemek.

(6) Emeklilik şirketinin katılım esaslı faaliyette bulunabilmesi için unvanında katılım ibaresi bulunan emeklilik planı kurması zorunludur. Katılım emeklilik planına sadece katılım emeklilik fonları dâhil edilebilir.

(7) Katılım esaslarına uygunluğu danışma komitesince onaylanması gereken bireysel emeklilik faaliyetleri aşağıda sayılmıştır:

a) Katılım emeklilik fonlarının kurulması.

b) Portföylere alınan varlıkların seçimi.

c) Kesinti yapısı, sunulan ek faydalar ve plan kapsamındaki diğer hususlar.

ç) Katkı payı tahsilatı, cayma, ayrılma, aktarım ve emeklilik işlemlerinde nakit olarak yönetilen tutarların işlem gördüğü hesapların seçimi.

(8) Yedinci fıkrada sayılan faaliyetlerin danışma komitesince onaylandığı şekliyle uygulanmasından şirket yönetim kurulu sorumludur.

(9) Katılım esaslı hayat sigortacılığı faaliyetinde bulunmayan ve emeklilik fonlarının tamamı katılım emeklilik fonlarından oluşmayan şirket, danışma komitesi fonksiyonunu dışarıdan hizmet alımı ile gerçekleştirebilir. Söz konusu şirket, bünyesinde katılım uyum birimi kurar veya katılım uyum biriminin faaliyetlerinden sorumlu yeterli sayıda personel görevlendirir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Danışma Komitesine İlişkin Esaslar

Danışma komitesi

MADDE 7 – (1) Şirket veya kuruluş bünyesinde oluşturulan danışma komitesi, şirket veya kuruluş yönetim kuruluna bağlı olarak faaliyet gösterir. Danışma komitesi raporlamayı doğrudan şirket veya kuruluş yönetim kuruluna yapar.

Danışma komitesinin görev ve sorumlulukları

MADDE 8 – (1) Danışma komitesinin görev ve sorumlulukları şunlardır:

a) Katılım esasları çerçevesinde ürün ve hizmet geliştirme ve sistem iyileştirme süreçlerine, politika ve prosedürlerin oluşturulmasına katkıda bulunmak.

b) Sunulacak ürün ve hizmetler ile düzenlenecek form, sözleşme, poliçe ve bilgilendirme metinlerine onay vermek.

c) Şirket faaliyetlerinin katılım esaslarına uyumuna ilişkin soruları cevaplamak, gerekirse alternatif çözümler sunmak.

ç) Katılım esaslarının uygulanması ve katılım finans alanında Ülkemiz ve dünyadaki gelişmeler hususunda yönetim kuruluna ve ilgili birimlere danışmanlık yapmak.

d) Sunulan ürün ve hizmetler ile faaliyetlerin katılım esasları ile uyumlu yürütülüp yürütülmediğine ilişkin yılda en az bir defa olmak üzere uygunluk görüşü vermek.

e) Yılda en az bir kez olmak üzere şirket ve kuruluş nezdinde katılım esaslarına ilişkin eğitim vermek.

Danışma komitesi üyelerinin görevlendirilme şartları

MADDE 9 – (1) Danışma komitesi asgari üç üyeden oluşur. Üyelerin görev süresi azami üç yıldır. Görev süresi biten üye tekrar seçilebilir. Görev süresinin bitmesi, görevinin sonlandırılması, istifa gibi nedenlerle boşalan üye yerine en geç iki ay içerisinde yenisi seçilir. Üyelerden en az üçte ikisinin yurt içinde yerleşik olması zorunludur.

(2) Danışma komitesi üyelerinin asgari üçte ikisinin, İslami ilimler veya dengi alanlarda en az lisans düzeyinde öğrenim görmüş olması, diğer üyelerin ise katılım finans alanında lisans ya da lisansüstü derecesine sahip olmanın yanı sıra, finans alanında en az beş yıl mesleki deneyime sahip olması zorunludur.

(3) Danışma komitesi üyelerinin; görevlendirilme tarihinden önceki son bir yıl içerisinde şirkette veya kuruluştaki çalışmamış olması, eş ve/veya çocuklarının şirket veya kuruluştaki yönetici pozisyonunda olmaması, şirket veya kuruluşun hâkim ortağının, yönetim kurulu üyelerinin veya genel müdürünün eşi veya ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan veya sıhrî hısımlı olmaması gerekir.

(4) Yönetim kurulunca danışma komitesi üyesi olarak görevlendirilecek kişilerin eğitime ve mesleki deneyimine ilişkin bilgi ve belgeler ile birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen hususlara ilişkin beyanı Kuruma bildirilir. Bildirimin Kuruma ulaştığı tarihten itibaren on iş günü içerisinde Kurumca olumsuz görüş bildirilmemesi durumunda ilgili kişilerin görevlendirmesi yapılabilir.

(5) Üyelerin görevlerine veya dışarıdan alınan danışma komitesi hizmetine yönetim kurulunun oy birliğiyle alınan kararı ile son verilebilir. Oy birliğiyle alınan kararın Kuruma bildiriminden itibaren on iş günü içerisinde Kurumca olumsuz görüş bildirilmemesi durumunda ilgili kişilerin görevlerine veya dışarıdan alınan hizmete son verilmiş sayılır.

Danışma komitesinin çalışma esasları

MADDE 10 – (1) Danışma komitesi, kendi üyeleri arasından bir başkan ve başkanın bulunmadığı hallerde görev yapmak üzere bir başkan vekili seçer. Danışma komitesi, ayda asgari bir kez olmak üzere gerekli görülen hallerde danışma komitesi başkanı veya vekilinin çağrısı ile toplanır.

(2) Danışma komitesi üye tam sayısının en az üçte ikisi ile toplanır. Danışma komitesi toplantıları üyelerin bazılarının veya tamamının elektronik ortamda katılması yoluyla da icra edilebilir.

(3) Danışma komitesinin karar yeter sayısı her koşulda, üye tam sayısının çoğunluğudur. Kararlar üyeler tarafından imzalanır. Muhalif kalan üyeler muhalefet gerekçelerini karar tarihinden itibaren yedi gün içerisinde katılım uyum birimine bildirir. Kararlar; incelenen ve tartışılan konunun özeti, kararın gerekçesi, dayanağı ve varsa muhalif üyelerin gerekçeleri ile kayıt altına alınır. Kararları imzalamayan veya karşı oy gerekçesini süresinde bildirmeyen üyeler toplantıya katılmamış sayılır.

(4) Bir kişi aynı anda en fazla iki şirketin danışma komitesinde görev alabilir. Kuruluşlar ve faaliyetlerinin tamamı katılım esaslı olmayan emeklilik şirketleri için bu şart aranmaz. Kurul görev alınabilecek şirket veya kuruluş sayısını artırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

(5) Birden fazla şirket ve/veya kuruluşta görev yapan ya da birden fazla şirket veya kuruluşa hizmet sunan danışma komitesi üyeleri görev yaptığı şirket ve/veya kuruluşla ilgili bilgileri diğer şirket ve/veya kuruluş ile paylaşamaz.

(6) Yönetim kurulu, danışma komitesi üyelerinin görevlerinin icrasında şirket yönetimi de dâhil olmak üzere tüm paydaşların etkisinden uzak ve bağımsız şekilde karar alabilmelerini sağlayacak tedbirleri almakla yükümlüdür.

(7) Danışma komitesi üyesi, bağımsızlığını ve tarafsızlığını zedeleyici nitelikte hususların bulunması halinde bu durumu yönetim kuruluna ve Kuruma gerekçesiyle birlikte bildirir.

(8) Danışma komitesinin üyelerine ilişkin şartlar ve çalışma usul ve esaslarına ilişkin yükümlülükler dışarıdan alınan danışma komitesi fonksiyonu için de geçerlidir. Söz konusu hizmeti verebilecek kişi veya firmalar Kurum onayına tabidir.

(9) Danışma komitesi üyelerinin; görev yaptığı şirket veya kuruluşlarla ilgili arabuluculuk veya hakemlik görevi yapması, şirket veya kuruluşlar ile önemli oranda borç/alacak ilişkisi bulunan ticari kuruluşlarda paya sahip olması, şirket veya kuruluşlar ile önemli oranda borç/alacak ilişkisi bulunan ticari kuruluşlarda yönetim kurulu üyesi/yönetici olarak görev alması ve danışma komitesi üyeliği görevi karşılığında aldığı ücret dışında görev aldığı şirket veya kuruluşlardan bunların kârılarına dayalı olarak herhangi bir ad altında ücret veya benzeri bir gelir sağlaması yasaktır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Katılım Uyum Birimi ve Katılım İç Denetim Raporuna İlişkin Esaslar

Katılım uyum birimi

MADDE 11 – (1) Danışma komitesi faaliyetlerinin etkin bir şekilde yerine getirilmesi ve şirket faaliyetlerinin katılım esaslarına uyumunu teminen gerekli hizmetleri yürütmek üzere katılım uyum birimi oluşturulur. Katılım uyum birimi idari açıdan genel müdüre bağlıdır ve yönetim kuruluna raporlama yapar.

(2) Katılım uyum birimine bir birim sorumlusu ve asgari iki kişi olmak üzere yeterli sayıda yardımcı personel tahsis edilir. Birim sorumlusunda İslami ilimler veya dengi alanlardan birinden lisans düzeyinde mezun olma ile finans alanında en az üç yıllık tecrübe şartı veya katılım finans alanında

lisans veya lisansüstü programlardan mezun olma şartı aranır. Diğer personelin ise Kurumca uygun görülecek ulusal veya uluslararası bir sertifika sahibi olması zorunludur.

(3) Katılım uyum birimi, ilgili faaliyetlerin katılım esaslarına ve danışma komitesi kararlarına uygunluğunu gözetmekle sorumludur. Katılım uyum biriminin görev ve yetkileri aşağıda sayılmıştır:

- a) Danışma komitesinin sekretaryasını yapmak.
- b) Katılım sigortacılığı veya katılım esaslı bireysel emeklilik faaliyetlerine ilişkin toplantı ve eğitim faaliyetlerini takip ve organize etmek.
- c) Danışma komitesi kararlarını muhafaza etmek ve ilgili birim ve personele bildirmek.
- ç) Kararların gereği olan faaliyetleri takip etmek.
- d) Ürün ve hizmet geliştirme, veri paylaşımı ve raporlama süreçlerine katkı sağlamak.
- e) Katılım esaslı ürün ve hizmetleri izlemek, iç kontrol noktaları oluşturmak, risk değerlendirmesi yapmak, denetim, talep ve şikâyet sonucu oluşan tespitleri değerlendirmek ve danışma komitesi ve ilgili birimlerle paylaşmak.

Katılım iç denetim raporu

MADDE 12 – (1) Faaliyetlerin, ilgili mevzuat ile danışma komitesi kararlarına uygun olarak yürütüldüğü hususunda yılda en az bir defa olmak üzere katılım iç denetim raporu düzenlenir. Söz konusu raporu, katılım uyum birimi sorumlusunda aranan şartları haiz iç denetim personeli düzenler. Şartları haiz iç denetim personeli bulunmaması durumunda Kurumun onayı alınmak suretiyle söz konusu rapor dışarıdan hizmet alımı yoluyla düzenlettirilir.

(2) Katılım iç denetim raporu içeriğinde katılım denetim rehberinde yer alan hususlara ilişkin tespitlere de yer verilmesi zorunludur. Raporun nihai hali danışma komitesi ile paylaşılır. Danışma komitesinin rapora ilişkin mütalaası en geç otuz gün içinde alınarak rapor ile birlikte yönetim kuruluna sunulur.

(3) Faaliyetlerde herhangi bir uyumsuzluğun tespiti halinde; uyumsuzluğu oluşturan iş ve işlemlerin durdurulmasından, uyumsuzluk hususunda danışma komitesinin bilgilendirilmesinden ve uyumsuzluğun giderilmesinden yönetim kurulu sorumludur.

(4) Yönetim kurulu, raporda yer verilen uyumsuzluk tespitlerine yönelik alınan aksiyonları müzakere etmek üzere danışma komitesi ile yılda asgari bir toplantı gerçekleştirir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Bilgilendirme Yükümlülüğüne İlişkin Esaslar

Bilgilendirme yükümlülüğü

MADDE 13 – (1) Şirket ve ilgili kuruluşlar müşterilerin katılım esasları çerçevesinde ürün ve hizmet aldığı için farkında olmasını sağlamakla, internet sitelerini, mobil uygulamalarını, sunulacak form, sözleşme ve poliçeleri bu çerçevede düzenlemekle ve dağıtım kanallarını bu doğrultuda yönlendirmek ve takip etmekle yükümlüdür.

(2) Aşağıdaki hususların şirket veya ilgili kuruluşun internet sitesinde yayımlanması zorunludur:

- a) Danışma komitesi üyelerine ait bilgiler.
- b) Uygulanacaksa farklı faaliyet modellerine ilişkin bilgiler ile bu modellere ilişkin danışma komitesince verilen uygunluk görüşleri.
- c) Ürün ve hizmetlerin katılım esasları ile uyumuna ilişkin açıklayıcı bilgiler.
- ç) Sunulan ürün ve hizmetler ile finansal faaliyetlerin katılım esasları ile uyumlu yürütülüp yürütülmediğine ilişkin danışma komitesi uygunluk görüşü.
- d) Reasürans, koasürans ve retrosesyon faaliyeti yürütülen şirketler.
- e) İlgili mevzuat.

(3) Emeklilik şirketleri Emeklilik Gözetim Merkezi vasıtasıyla, diğer şirket ve kuruluşlar ise doğrudan ilgili verilerini Kuruma ve Birliğe aylık dönemler itibarıyla gönderir. Söz konusu veriler, Birlik internet sayfasında periyodik olarak yayımlanır. Verilerin toplanmasında kullanılacak şablon Kurumun onayı alınarak Birlik tarafından hazırlanır. Birlik, Kurumun onayı dâhilinde kamuya açık sektör verilerini yurt içi ve yurt dışı paydaşlar ile paylaşabilir.

(4) Birlik, yıllık sektör raporunu ilgili yılı takip eden yılın üçüncü ayı sonuna kadar Kurumun onayını alarak yayımlar.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Diğer hükümler

MADDE 14 – (1) Kurumca bu Yönetmelik hükümlerine uyumu sağlamak amacıyla katılım denetim rehberi yayımlanır ve bu rehber çerçevesinde uyum denetimi icra edilir.

(2) Bu Yönetmelikte düzenlenmeyen hususlar için sigortacılık ve bireysel emeklilik mevzuatının ilgili diğer hükümleri kıyasen uygulanır.

(3) Bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurumca belirlenir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 15 – (1) 20/9/2017 tarihli ve 30186 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Katılım Sigortacılığı Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Hâlihazırda pencere usulüyle faaliyet gösteren sigorta şirketlerinin faaliyet süresi 31/12/2021 tarihine kadardır. Bu tarihten itibaren, sahip olunan portföy sigortalıların onayı dahilinde katılım sigortacılığı faaliyetinde bulunan diğer sigorta şirketlerine devredilir. İlgili sigortacılık mevzuatı hükümleri saklı kalmak kaydıyla söz konusu devir Kurum iznine tabidir.

(2) Pencere usulüyle faaliyet gösteren şirketler, müstakil bir katılım uyum birimi kurabilir veya katılım uyum biriminin faaliyetlerinden sorumlu yeterli sayıda personel de görevlendirebilir ve danışma komitesi fonksiyonunu dışarıdan hizmet alımı ile gerçekleştirebilir.

Yürürlük

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmeliğin;

a) 3 üncü, geçici 1 inci, 16 ncı ve 17 nci maddeleri yayımı tarihinde,

b) Diğer maddeleri ise yayımı tarihinden altı ay sonra,

yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin	
	Tarihi	Sayısı
	19/12/2020	31339

Resmî Gazete No: 31670

Resmî Gazete Tarihi: 25.11.2021

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumundan:

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK SEKTÖRLERİNDE İÇ SİSTEMLERE DAİR YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin, sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerinde faaliyet gösteren özellikli kuruluşların ve tüzel kişiliği haiz sigorta ve reasürans brokerlerinin kuracakları iç kontrol, risk yönetimi, aktüerya ve iç denetim sistemlerine ve bunların işleyişine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Bu Yönetmelik; Türkiye’de kurulu sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerini, yabancı sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye’deki teşkilatlarını, Güvence Hesabını, Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezini, Emeklilik Gözetim Merkezini, Sigorta Tahkim Komisyonunu, Türkiye Motorlu Taşıt Bürosunu, Doğal Afet Sigortaları Kurumunu, Özel Riskler Yönetim Merkezini ve tüzel kişiliği haiz sigorta ve reasürans brokerlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 4 üncü, 14 üncü, 21 inci, 28 inci, 30 uncu, 31/B inci, 32 nci, 33/A inci ve ek 1 inci maddeleri; 9/5/2012 tarihli ve 6305 sayılı Afet Sigortaları Kanununun 6 ncı maddesi ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 1 inci ve 20/A maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Ana hizmetler: Kuruluşların esas faaliyetlerini icra edebilmeleri amacıyla yürütülen ve devamlı olarak sürdürülmesi zorunlu olan hizmetleri,
- Bilgi sistemleri: Bilginin toplanması, işlenmesi, saklanması, dağıtımı, kullanımı ve paylaşımına yönelik insan kaynağı, operasyonel faaliyetler ve süreçler ile bunlarla etkileşim içinde bulunan bilgi teknolojilerini,
- Birincil sistemler: Sigortacılık ve özel emeklilik faaliyetlerinin yürütülmesi ve Kanunda, Kanuna ilişkin alt düzenlemelerde ve ilgili diğer mevzuatta bu kuruluşlar için tanımlanan esas faaliyet konusuyla ilgili tüm sorumlulukların yerine getirilmesi açısından gerekli olan bütün bilgilerin, elektronik ortamda güvenli ve istendiği an erişime imkân sağlayacak şekilde kaydedilmesini ve kullanılmasını sağlayan altyapı, donanım, yazılım ve veriden oluşan sistemin tamamını,
- Birlik: Türkiye Sigorta Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliğini,
- COBIT: Bilgi Sistemleri Denetim ve Kontrol Birliği (ISACA) Bilgi Teknolojileri Yönetişim Enstitüsü (ITGI) tarafından yayımlanmış olan Bilgi Teknolojilerine İlişkin Kontrol Hedefleri (COBIT)’nin güncel versiyonu veya Kurumca kabul edilen versiyonlarını,
- Denetim komitesi: Asgari olarak icrai görevi bulunmayan iki yönetim kurulu üyesinden oluşan ve denetim ve gözetim faaliyetlerinin yerine getirilmesinde yönetim kuruluna yardımcı olmak üzere kurulan komiteyi,
- Finansal grup: Hukuksal yönden birbirinden bağımsız olsa bile; sermaye, yönetim ve denetim açısından birbiriyle ilişkili ve içlerinden en az bir tanesi sigorta, reasürans veya emeklilik şirketi olmak şartıyla ortaklıklarının tümü veya çoğunluğu finansal kuruluş olan şirketler bütünü,
- İcrai birim: Doğrudan gelir getirici, harcama yapıcı veya operasyonel faaliyetlerin icra edildiği birimi,

- ğ) İç sistemler: 5684 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen sistemler ile aktüerya fonksiyonunu,
- h) İkincil sistemler: Birincil sistemler dışında kalan faaliyetlerin yürütüldüğü sistemler ile tüm sistemler aracılığı ile yürütülen faaliyetlerde bir kesinti olması halinde, bu faaliyetlerin iş sürekliliği planında belirlenen kabul edilebilir kesinti süreleri içerisinde sürdürülür hale getirilmesini ve Kanunda, Kanuna ilişkin alt düzenlemelerde ve ilgili diğer mevzuatta kuruluşlar için tanımlanan tüm sorumlulukların yerine getirilmesi açısından gerekli olan bütün bilgilere kesintisiz ve istendiği an erişilmesini sağlayan birincil sistem yedeklerini,
- ı) İş sürekliliği planı: İş sürekliliği yönetiminin bir parçası olan ve bir kesinti durumunda kuruluşların öncelikleriyle uyumlu olarak faaliyetlerin sürdürülmesine ve mevzuata uyum sağlanmasına yönelik politika, standart ve prosedürlerden oluşan yazılı plan veya planlar bütünü,
- i) İş sürekliliği yönetimi: Savaş, terör olayları, grev, lokavt, kargaşalık, salgın hastalıklar, yangın ve doğal afetler ve bilişim tabanlı saldırılar ile iş ortaklarındaki iş kesintileri gibi nedenlere bağlı olarak oluşabilecek bir kesinti veya kriz durumunda etkin önlem alınabilmesi; itibarın, marka değerinin, değer katan faaliyetlerin ve paydaşların çıkarlarının korunabilmesi amaçlarıyla belirlenen operasyonların sürekliliğinin temin edilmesi veya hedeflenen zaman diliminde kurtarılabilmesinin sağlanması ile kriz öncesi duruma dönülmesine yönelik, potansiyel risklerin belirlenmesini de içeren politika, standart ve prosedürleri kapsayan bütünsel yönetim sürecini,
- j) Kanun: 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununu,
- k) Kesinti: Kuruluşların faaliyetlerinde veya bir sistemin fonksiyonlarında sürekliliğin, planlı geçişler haricinde mücbir sebeplerle sekteye uğramasını,
- l) Konsolidasyona tabi ortaklık: Türkiye finansal raporlama standartları kapsamında tanımlanan kontrol gücüne sahip olunan tüm ortaklıkları,
- m) Kurul: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,
- n) Kuruluş: Bu Yönetmelik kapsamında tanımlanan şirketler, özellikli kuruluşlar ve tüzel kişiliği haiz sigorta ve reasürans brokerlerinin tamamını,
- o) Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
- ö) Özellikli Kuruluşlar: Güvence Hesabını, Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezini, Emeklilik Gözetim Merkezini, Sigorta Tahkim Komisyonunu, Türkiye Motorlu Taşıt Bürosunu, Doğal Afet Sigortaları Kurumunu ve Özel Riskler Yönetim Merkezini,
- p) Rehber: T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi tarafından yayımlanan bilgi ve iletişim güvenliği rehberini,
- r) Sigorta grubu: Hukuksal yönden birbirinden bağımsız olsa bile; sermaye, yönetim ve denetim açısından birbiriyle ilişkili sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri bütünü,
- s) Şirket: Türkiye’de kurulmuş sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri ile yabancı ülkelerde kurulmuş sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye’deki şubelerini,
- ş) Üst düzey yönetim: Kuruluşun icra kurulu başkan ve üyeleri ile genel müdür ve genel müdür yardımcıları, iç sistemler kapsamındaki birimlerin yöneticileri ile başka unvanlarla istihdam edilseler dahi danışmanlık birimleri dışındaki birimlerin yetki ve görevleri itibarıyla genel müdür yardımcısına denk veya daha üst konumlarda görev yapan yöneticileri,
- t) Üst yönetim: Kuruluş yönetim kurulu ile üst düzey yönetimi, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İç Sistemlerin Kurulması ve Üst Yönetimin Sorumlulukları

İç sistemlerin kurulması

MADDE 4 – (1) Kuruluşlar, maruz kaldıkları risklerin izlenmesi ve kontrolünün sağlanması amacıyla, faaliyetlerinin kapsamı ve yapısıyla uyumlu, değişen koşullara uygun varsa bölge müdürlüklerini, şubelerini, birimlerini, temsilciliklerini ve konsolidasyona tâbi ortaklıklarını kapsayacak şekilde bu Yönetmelikte öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde yeterli ve etkin iç sistemler kurmak, işletmek

ve geliştirmekle yükümlüdür.

(2) İ sistemlerin kurulmasında ve etkin şekilde işletilmesinde nihai sorumluluk yönetim kurulunda veya her ne ad altında olursa olsun yönetim kurulu görevini sürdüren organdadır. Özellikli kuruluşların mevzuatları gereğince yönetim komitesi, komisyon veya benzeri isimlerle adlandırılmakla birlikte yönetim kurulu görev ve yetkilerini haiz yapılar da bu Yönetmelik kapsamında yönetim kurulu olarak değerlendirilir. Limited şirket şeklinde kurulan ve bu Yönetmelik kapsamındaki brokerler için tanımlanan iç sistemleri kurmak ve işletmekle mükellef olan tüzel kişiliği haiz sigorta ve reasürans brokerlerinde ise nihai sorumluluk genel kurula aittir.

(3) şirketlerde yönetim kurulu, iç sistemler kapsamındaki görev ve sorumluluklarının sağlıklı bir biçimde yerine getirilmesini teminen iç sistemler sorumluluğu görevini denetim komitesi aracılığıyla ifa eder.

(4) İç sistemler kuruluş organizasyonu içerisinde yapılandırılır. Bu Yönetmelik kapsamındaki özellikli kuruluşlar ile şirketler kendi örgüt yapıları içerisinde ayrı bir iç kontrol birimine, risk yönetim birimine, iç denetim birimine ve bu birimlere ilişkin fonksiyonlara yer verir. şirketler, Doğal Afet Sigortaları Kurumu, zel Riskler Yönetim Merkezi ve Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu tanımlanan birim ve fonksiyonlara ek olarak aktüerya birimi ve fonksiyonu oluşturmak zorundadır. Ancak, bu Yönetmelik kapsamında aktüerya birimi oluşturma zorunluluğu bulunmayan özellikli kuruluşlar ile tüzel kişiliği haiz sigorta ve reasürans brokerlerinin, aktüerya fonksiyonunu işletmeleri veya aktüerya birimi oluşturmaları halinde bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak bu faaliyetleri yürütmesi gerekmektedir. Kuruluşların faaliyet konuları, faaliyetlerinin karmaşıklığı ve büyüklükleri dikkate alınarak iç denetim birimi hariç diğer birimlerin tamamının veya bazılarının birlikte yapılandırılabilmesine ilişkin usul ve esaslar Kurumca belirlenir.

(5) Mevzuatta belirlenen istisnalar ile i sistemlerle ilgili faaliyetler hariç olmak üzere, Kuruluş nezdindeki diğer birim yapılanmalarında i sistem birimlerinin isimleri kullanılamaz; bu isimleri çağrıştıran ifadelere yer verilemez.

Yönetim kurulunun yetki ve sorumlulukları

MADDE 5 – (1) İ sistemlerin oluşturulması, etkin, yeterli ve uygun bir şekilde işletilmesi, geliştirilmesi, muhasebe ve finansal raporlama sisteminden edinilen bilgilerin doğruluğunun sağlanması ve muhafaza edilmesi hususunda gerekli tüm tedbirlerin alınması başta olmak üzere güvence altına alınması, kuruluş içindeki yetki ve sorumlulukların belirlenmesi nihai olarak yönetim kurulunun sorumluluğundadır.

(2) Yönetim kurulu, birinci fıkra çerçevesinde;

a) Kuruluşun organizasyon yapısını ve insan kaynakları politikası başta olmak üzere mevzuatla yönetim kurulunun sorumlu kılındığı politika metinlerini oluşturmak, üst düzey yönetimin atanmasında aranılacak kriterleri belirlemek,

b) İç sistemlere ilişkin strateji ve politikalar ile uygulama usullerini yazılı olarak belirlemek, bunların etkin bir şekilde uygulanmasını, idame ettirilmesini ve birbirleri ile koordinasyonunu sağlamak,

c) İç sistemler kapsamındaki birim yöneticileri ile iç denetim birimi personelinin seçimine ve görevden alınmasına karar vermek, bunların görev, yetki ve sorumluluklarını açık ve görev çatışmaları olmayacak şekilde belirlemek, konu ile ilgili personelin çalışma usul ve esaslarını onaylamak ve gerekli kaynakların tahsisini sağlamak,

) Kuruluşun faaliyetlerinden ve varsa konsolidasyona tabi ortaklıklarından kaynaklanan tüm risklerin yönetilmesi için risk yönetim birimi ve ilgili birimler tarafından genel ve her bir risk türü itibarıyla konsolide ve konsolide olmayan bazda hazırlanan risk yönetimine ilişkin politika ve stratejiler ile uygulama usullerini onaylamak, üst düzey yöneticiler itibarıyla azami risk limitleri tahsis etmek,

d) Kuruluşun acenteleri ve temsilcilikleri ile dışarıdan hizmet alımı yoluyla temin edilen hizmetlerin gözetimini uygun bir şekilde sağlamak,

e) İç denetim birimi tarafından hazırlanan ve denetim komitesi tarafından incelenen iç denetim planlarını onaylamak,

f) Hak sahiplerinin şikyetlerinin ve uyuşmazlıkların incelenerek sonucu hakkında hak sahiplerine ve gerektiği durumlarda Kurum başta olmak üzere ilgililere zamanında ve doğru şekilde cevap

verilmesini sağlayacak bir sistemin geliştirilmesini; söz konusu şikâyet ve uyuşmazlıkların belirlenecek içerik ve formatta kendisine düzenli olarak raporlanmasını ve şikâyet edilen hususlara ilişkin gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak, zorundadır.

(3) Yönetim kurulu, kuruluş iç sistemleri hakkında güvence veren yönetim beyanını denetim dönemi itibarıyla bağımsız denetçiye sunmakla yükümlüdür. Bu Yönetmelik kapsamında sunulacak yönetim beyanına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenebilir.

(4) Yönetim kurulu kararlarının etkilenmemesini ve çıkar çatışmasının önlenmesini teminen, kuruluşun genel müdürü hariç olmak üzere yönetim kurulu üyelerinden kendileri, aralarındaki evlilik bağı kalkmış olsa dahi eşleri ya da ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan ya da sıhri hısımları, son iki yıl dâhil olmak üzere kuruluşta veya konsolidasyona tabi ortaklıklarda veya kuruluşun hizmet aldığı ya da kuruluşun acentesi olan kurum ve kuruluşlarda görevi bulunanlar; söz konusu hizmetin alındığı veya acentelik ilişkisi bulunan kurum ve kuruluşlar hakkında yahut kendi görevleriyle ilgili iç sistemlere ilişkin birimler tarafından hazırlanan rapor ve değerlendirmelerin görüşüldüğü yönetim kurulu toplantılarına katılamaz. Hizmet alınan veya aracılık hizmeti temin edilen kuruluş aynı zamanda kuruluşun yönetimine etkili ortağı ise söz konusu yasak yalnızca yönetime etkili ortağın kuruluşu sunduğu hizmetten sorumlu olan yöneticileri bakımından uygulanır.

Denetim komitesi üyelerinin nitelikleri

MADDE 6 – (1) Denetim komitesi üyelerinin;

a) Atamanın yapıldığı tarihten önceki son iki yıl dâhil olmak üzere;

1) Kuruluşta icrai görevi bulunan yönetim kurulu üyelerinden olmaması,

2) Kendilerinin veya aralarındaki evlilik bağı kalkmış olsa dahi eşlerinin, ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan veya sıhri yakınlarının kuruluşun ve konsolidasyona tabi ortaklıklarının, iç sistemler birimlerinde çalışanlar hariç, personeli olmaması,

3) Kendilerinin, aralarındaki evlilik bağı kalkmış olsa dahi eşlerinin veya ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan veya sıhri yakınlarının kuruluşun ve konsolidasyona tabi ortaklıklarının bağımsız denetimini, derecelendirmesini veya değerlemesini yapan işletmelerin veya bu işletmeler ile hukuki bağlantısı bulunan yurt dışındaki işletmelerin ortağı veya bu işletmelerin kuruluşu hizmet sunan birimlerinin personeli olmaması veya bağımsız denetim, derecelendirme ya da değerlendirme sürecinde yer almaması,

4) Kendilerinin, aralarındaki evlilik bağı kalkmış olsa dahi eşlerinin veya ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan veya sıhri yakınlarının kuruluş ve konsolidasyona tabi ortaklıklarına, iç sistemlerle ilgili hususlar haricinde, danışmanlık veya destek hizmeti veren kişilerden olmaması,

b) Kendilerinin, aralarındaki evlilik bağı kalkmış olsa dahi eşlerinin veya ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan veya sıhri yakınlarının kuruluşta ve konsolidasyona tabi ortaklıklarda nitelikli pay sahibi olmaması,

c) Kuruluşların acenteliği veya temsilciliği şeklinde ticari bağlantıları bulunan hakim ortağının icrai görevi bulunan yönetim kurulu üyesi veya genel müdürünün aralarındaki evlilik bağı kalkmış olsa dahi eşi veya bunların ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan veya sıhri hısımlı olmaması,

ç) Bu Yönetmeliğin yürürlük tarihinden itibaren geçerli olmak üzere birbirini izleyen dokuz yıldan fazla süreyle aynı kuruluşun denetim komitesinde görev yapmamış olması veya azami görev süresinin tamamlanması halinde aynı kuruluşun denetim komitesinde tekrar görev yapabilmek için iki yıllık bekleme süresinin tamamlanmış olması,

d) Yönetim kurulu üyelerine yapılan huzur hakkı ödemeleri ile sözleşme ile belirlenen sabit ödemeler ve esas sözleşme hükmüne veya genel kurul kararına dayalı olarak yönetim kurulu üyelerine kârdan yapılan ödemeler hariç olmak üzere, kuruluşun ve konsolidasyona tabi ortaklıklardan, bunların kârlılığına veya performansına dayalı olarak herhangi bir ad altında ücret veya benzeri bir gelir sağlanmaması,

e) En az lisans düzeyinde öğrenim görmüş olması ve sigortacılık, özel emeklilik, finans, iç kontrol, risk yönetimi, aktüerya ve denetim alanlarından birinde yahut bu alanlara ilişkin hukuk işlerinde en az on yıllık deneyime sahip olması,

f) Bu maddedeki diğer hususlar saklı olmak kaydıyla; kuruluştaki doğrudan ya da dolaylı pay sahibi olan yurt içinde ya da yurt dışında kurulu tüzel kişiliğe sahip ortaklıklar ve bu ortakların veya kuruluşun gerçek kişi ortaklarının birlikte veya tek başlarına, doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettikleri ya da sınırsız sorumlulukla katıldıkları yurt içinde ya da yurt dışında kurulu kredi kuruluşları ile finansal kuruluşlar ile sigorta sözleşmesi veya bireysel emeklilik sözleşmesinin düzenlenmesi hariç olmak üzere kuruluş ile çıkar çatışması olmayan ticari kuruluşlar dışında başka bir ticari kuruluşta görev almaması,

g) Kuruluşun faaliyet alanına ve özellikli durumuna göre Kurum tarafından gerekli görülecek diğer nitelikleri taşıması,

şarttır.

(2) Denetim komitesi üyelerinin seçiminde aranan nitelikler üyelerin söz konusu görevleri süresince aranır. Komite üyelerinden en az birinin yurt içinde yerleşik olması zorunludur.

(3) Denetim komitesinde yönetim kurulu üyesi olan üye sayısının herhangi bir nedenle ikinin altına düşmesi halinde, yönetim kurulu en geç bir ay içerisinde bu maddede aranan nitelikleri haiz yeter sayıda üyesini denetim komitesine atamak zorundadır. Yönetim kurulunda bu maddede aranan nitelikleri haiz üye bulunmaması halinde icrai görevi bulunmayan yönetim kurulu üyeleri geçici süreyle denetim komitesine atanabilir. Geçici süreli atamalarda, atama tarihinden itibaren icrai görevi bulunmayan üye niteliğini haiz olması şartı aranır. Yönetim kurulu, geçici görevle atanan denetim komitesi üyesi yerine iki ay içerisinde bu maddede belirtilen nitelikleri haiz birini geçici olarak yönetim kurulu üyeliğine seçip ilk genel kurulun onayına sunar. Ayrıca bu kapsamda ortaya çıkabilecek sorunların çözülebilmesini teminen yönetim kurulu genel kurulun olağanüstü toplantıya çağırılması da dahil olmak üzere her türlü tedbiri almakla yükümlüdür.

(4) Yurt dışında kurulu şirketlerin şubelerinde denetim komitesinin görevleri, icrai faaliyet gösteren birimlerin kendisine tabi olmadığı müdürler kurulu üyelerinden biri tarafından gerçekleştirilir. Bu üyede, birinci fıkranın (a) bendinin (3) ve (4) numaralı alt bentleri ile (ç), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen nitelikler aranır. Bu üyenin eş ve çocuklarının; şirkette kendisine bağlı icrai mahiyette faaliyet gösteren bir birim bulunmayan müdürler kurulu üyesi, merkez şubesi müdürü, merkez şubesi müdür yardımcısı ve dengi pozisyonda yönetici olmaması, atamanın yapıldığı tarihten önceki son iki yıl da dâhil olmak üzere, şirketin bağımsız denetimini, derecelendirmesini ya da değerlemesini yapan kuruluşların ortağı veya personeli olmaması veya bağımsız denetim, derecelendirme ya da değerlendirme sürecinde yer almaması, atamanın yapıldığı tarihten önceki son iki yıl da dâhil olmak üzere danışmanlık veya destek hizmeti veren kuruluşların ortağı veya personeli olmaması veya bu hizmeti veren kişilerden olmaması şarttır.

(5) Organizasyon yapısında genel müdürle hiyerarşik bağı bulunmayan, performans ile mali ve özlük haklarına ilişkin değerlendirmeleri yönetim kurulu ya da denetim komitesi tarafından yapılan ve yetkileri itibarıyla asgari olarak genel müdür yardımcısına denk pozisyonlarda bulunan üst düzey yöneticilerin, icrai görevi bulunmayan asgari iki yönetim kurulu üyesinden oluşan denetim komitesinde yönetim kurulu üyesi harici üye olarak görevlendirilmesi mümkündür. Bu durumda iç kontrol, risk yönetimi veya aktüerya birimlerinin idari ve fonksiyonel açıdan belirtilen üst yöneticilere bağlı olarak çalışması mümkündür. Denetim komitesinde görevlendirilen söz konusu üyeler de yönetim kurulu üyesi olma hariç denetim komitesi üyelerinde aranan nitelikleri taşımalıdır. İç kontrol, risk yönetimi veya aktüerya birimlerinin kendisine bağlı olması halinde yönetim kurulu üyesi olmayan denetim komitesi üyeleri, kendilerine bağlı birimler hakkında iç denetim sisteminin çıktılarına ilişkin kararlara iştirak edemez.

Denetim komitesi üyelerinin genel yetki ve sorumlulukları

MADDE 7 – (1) Denetim komitesi; yönetim kurulunun iç sistem faaliyetlerine ilişkin yükümlülüklerini etkin bir şekilde yerine getirmesinde yönetim kuruluna yardımcı olmak adına kuruluşun iç sistemlerinin etkinliğini ve yeterliliğini, bu sistemler ile muhasebe ve raporlama sistemlerinin Kanun ve ilgili düzenlemeler çerçevesinde işleyişini ve üretilen bilgilerin bütünlüğünü gözetmek, bağımsız denetim kuruluşları ile derecelendirme, değerlendirme ve yönetim kurulu tarafından belirlenecek önemlilik kriterleri göz önünde bulundurularak kuruluşun iç sistemler kapsamında yürütülen faaliyetleri için hizmet alacağı kişi ve kuruluşların belirlenmesinde gerekli ön değerlendirmeleri

yapmak, sözleşme imzalanması halinde bu kişi ve kuruluşların faaliyetlerini düzenli olarak izlemek, Kanuna istinaden yürürlüğe giren düzenlemeler uyarınca konsolidasyona tâbi ortaklıkların iç sistemlerine ilişkin faaliyetlerinin konsolide olarak sürdürülmesini ve eşgüdümünü sağlamakla görevli ve sorumludur.

(2) Denetim komitesi, birinci fıkra kapsamında belirtilen görevlerin yerine getirilmesini teminen kuruluş iç sistemlerinin geneline ilişkin olarak aşağıdaki hususlarda görevli ve yetkilidir:

a) İç sistemlere ilişkin konularda üst düzey yönetimin görüş ve önerilerini almak ve bunları değerlendirmek.

b) Görev ve sorumlulukları kapsamındaki işlerin gereğince yerine getirilmesi, etkinliğinin sağlanması ve geliştirilmesi için ihtiyaç duyulan uygulamalar konusunda ilgili üst düzey yönetim, iç kontrol, risk yönetimi, aktüerya ve iç denetimde çalışan personel ile bağımsız denetim kuruluşunun görüş ve değerlendirmeleri hakkında yönetim kurulunu bilgilendirmek.

c) Altı aylık dönemi aşmamak kaydıyla, dönem içerisinde icra edilen faaliyetlere ve bu faaliyetlerin sonuçlarına, kuruluştaki alınması gereken önlemlere, yapılmasına ihtiyaç duyulan uygulamalara ve kuruluş faaliyetlerinin güven içinde sürdürülmesi bakımından önemli görülen diğer hususlara ilişkin yönetim kuruluna bilgi vermek.

ç) İç sistemler kapsamındaki fonksiyonların icrasında görevli kişilerin görevlerini bağımsız ve tarafsız bir şekilde yerine getirip getirmediğini izlemek.

d) İç sistemler kapsamındaki birimler tarafından hazırlanan raporlarda tespit edilen hususlarda üst düzey yönetimin ve bunlara bağlı birimlerin aldığı önlemleri izlemek.

e) Kuruluşun tüm iş süreçleri ve uygulamalarının Kanuna ve ilgili diğer mevzuata uygunluğu kapsamında bağımsız denetim kuruluşunun değerlendirmelerini gözden geçirmek, ilgili üst düzey yönetimin tespit edilen tutarsızlıklar konusundaki açıklamasını almak.

f) İç sistemler kapsamındaki birimlerin yöneticileri ve personeline ilişkin insan kaynakları prosedürlerini hazırlamak; yönetim kuruluna iç sistemler kapsamındaki birim yöneticilerinde aranması gereken nitelikler ile ilgili önerilerde bulunmak, bu birimlerin yöneticilerinin seçimi ve görevden alınması esnasında yönetim kuruluna görüş vermek, iç denetim hariç iç sistem birimleri yöneticilerinin önerileri çerçevesinde bu birimlerin personelini atamak ve görevden almak.

g) İç sistemler kapsamındaki birimlerde görevli yönetici ve personelin mesleki eğitim düzeylerini ve yeterliliğini değerlendirmek.

ğ) Kuruluş personelinin karşılaştığı problemlerin, şüpheli gördükleri hususların veya kuruluş içindeki usulsüzlüklerin doğrudan kendisine, ilgili yönetim kademelerine, iç kontrol birimine, iç denetim birimine veya ilgili diğer birimlere ulaşabilmesini sağlayacak iletişim kanallarının tesis edilmesini sağlamak.

h) Kuruluşların finansal raporlarının gerçek ve yansıtılması gereken tüm bilgileri kapsayıp kapsamadığını, Kanuna ve ilgili diğer mevzuata uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadığını gözetmek, tespit edilen hata ve usulsüzlükleri düzelttirmek.

(3) Denetim komitesinin iki üyeden oluşması halinde kararlar oy birliğiyle, üye sayısının ikiden fazla olması halinde ise kararlar oy çokluğuyla alınır.

(4) Denetim komitesi, iç sistem birimlerinden kendisine intikal ettirilen raporlardaki tespitlerin önemine ve aciliyetine binaen yönetim kurulunun acil gündemle toplanmasını talep edebilir.

Denetim komitesi üyelerinin iç kontrol fonksiyonuna ilişkin görevleri

MADDE 8 – (1) Denetim komitesi, iç kontrol fonksiyonuna ilişkin olarak aşağıdaki hususlarda görevli ve yetkilidir:

a) Bu Yönetmelikte yer alan iç kontrole ilişkin düzenlemelere ve yönetim kurulunca onaylanan şirket içi politika ve uygulama usullerine uyulup uyulmadığını gözetmek ve gerekli görülen önlemler konusunda yönetim kuruluna önerilerde bulunmak.

b) İç kontrol birimi tarafından hazırlanan iç kontrol birimi yönetmeliğine ilişkin değerlendirmelerde bulunmak.

c) İç kontrol birimi tarafından yıllık olarak hazırlanan iç kontrol planlarını onaylamak.

ç) İç kontrol fonksiyonuna ilişkin dışarıdan hizmet alınması halinde hizmet alınacak kuruluşlarla

Çalışma kapsamı ve süresini belirlemek.

Denetim komitesi üyelerinin risk yönetim fonksiyonuna ilişkin görevleri

MADDE 9 – (1) Denetim komitesi, risk yönetim fonksiyonuna ilişkin olarak aşağıdaki hususlarda görevli ve yetkilidir:

- a) Risk yönetim birimi tarafından hazırlanan risk yönetim birimi yönetmeliğine ilişkin değerlendirmelerde bulunmak.
- b) Risk yönetim fonksiyonuna ilişkin dışarıdan hizmet alınması halinde hizmet alınacak kuruluşlarla çalışma kapsamı ve süresini belirlemek.
- c) Kuruluşun taşıdığı risklerin tespit edilmesi, ölçülmesi, izlenmesi ve kontrol edilmesi için gerekli yöntem, araç ve uygulama usullerinin mevcut olup olmadığını değerlendirmek.

Denetim komitesi üyelerinin aktüerya fonksiyonuna ilişkin görevleri

MADDE 10 – (1) Denetim komitesi, aktüerya fonksiyonuna ilişkin olarak; genel fiyatlama politikasına uyum sağlamak, reasürans anlaşmalarının yeterliliğini ve teknik karşılıkların güvenilirliğini gözetmek, gerekli görülen önlemler ve şirket mali durumu hakkında yönetim kuruluna tavsiyede bulunmakla görevli ve sorumludur.

(2) Denetim komitesi, birinci fıkra kapsamında aşağıdaki hususlarda görevli ve yetkilidir:

- a) Aktüerya fonksiyonunun yerine getirilmesini teminen kendisine bağlı aktüerya birimi faaliyetlerinin etkin bir şekilde sürdürülebilmesi için yönetim kuruluna önerilerde bulunmak.
- b) Bu Yönetmelik kapsamında tanımlanan sorumlu aktüeri belirlemek.
- c) şirket istatistiklerinin oluşturulması, ilgili personelin erişiminin sağlanması ve uygun hesaplamalar yapılabilmesi için gerekli bilgi sistemleri alt yapısının kurulması ile bilgi işlem desteğinin sağlanmasını temin etmek.
- ) Faaliyetlerin etkin bir şekilde icra edilmesi için gerekli nitelikleri haiz yeterli sayıda personel istihdam edilmesini sağlamak.
- d) Aktüerya fonksiyonuna ilişkin dışarıdan hizmet alınması halinde hizmet alınacak aktüer veya kuruluşla çalışma kapsamını ve süresini belirlemek.

Denetim komitesi üyelerinin iç denetim fonksiyonuna ilişkin görevleri

MADDE 11 – (1) Denetim komitesi, iç denetim fonksiyonuna ilişkin olarak aşağıdaki hususlarda görevli ve yetkilidir:

- a) İç denetim biriminin bu Yönetmelik ve i politikalarla belirlenen yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini gözetmek.
- b) İç denetim fonksiyonunun kuruluşun mevcut ve planlanan faaliyetlerini ve bu faaliyetlerden kaynaklanan risklerini kapsayıp kapsamadığını gözetmek, yönetim kurulunun onayıyla yürürlüğe girecek iç denetime ilişkin şirket içi düzenlemeleri incelemek.
- c) İç denetim birimi tarafından hazırlanan iç denetim planlarını inceleyerek yönetim kuruluna sunmak.
- ) Yılda en az iki kez olmak üzere i denetçiler ile düzenli aralıklarla belirlenecek program ve gündemler dâhilinde görüşmelerde bulunmak.

Denetim komitesi üyelerinin bağımsız dış denetim fonksiyonuna ve diğer hizmetlere ilişkin görevleri

MADDE 12 – (1) Denetim komitesi, bağımsız dış denetim fonksiyonu ve diğer hizmetlere ilişkin olarak aşağıdaki hususlarda görevli ve yetkilidir:

- a) Kuruluşun sözleşme imzalayacağı derecelendirme kuruluşları, bağımsız denetim kuruluşları ve değerleme kuruluşları ile bunların yönetim kurulu başkan ve yeleri, denetçileri, yöneticileri ve çalışanlarının kuruluş ile ilişkili faaliyetlerinde bağımsızlığını ve tahsis edilen kaynakların yeterliliğini değerlendirmek, değerlendirmelerini bir rapor ile yönetim kuruluna sunmak, dışarıdan hizmet alınması halinde de sözleşme süresince denetim dönemleri ile uyumlu olarak düzenli bir şekilde bu işlemleri tekrarlamak.
- b) Finansal raporların mali durumu, yapılan işlerin sonuçlarını ve kuruluşun nakit akımlarını doğru

olarak yansıtip yansıtmadığı ve Kanunda ve ilgili diğer mevzuatta belirlenen usul ve esaslara uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadığı konusunda üst düzey yönetim ve bağımsız denetçilerle görüşmek, bağımsız denetim raporu sonuçları ile altı aylık ve yıllık mali tablolar ve bunlara ilişkin dokümanları değerlendirmek ve bağımsız denetçinin tereddüt ettiği diğer konuları çözüme kavuşturmak.

c) Yönetim kurulu tarafından belirlenecek önemlilik derecesi göz önünde bulundurularak iç sistem fonksiyonlarının yürütülmesine ilişkin olarak kuruluşun alacağı önemli destek hizmetlerine ilişkin risk değerlendirmesi yapmak, değerlendirmelerini bir rapor halinde yönetim kuruluna sunmak, hizmet alınması halinde de sözleşme süresince destek hizmeti kuruluşunun sağladığı hizmetlerin yeterliliğini düzenli olarak izlemek.

Denetim komitesine ilişkin istisnalar

MADDE 13 – (1) Özellikle kuruluşların ve tüzel kişiliği haiz sigorta ve reasürans brokerlerinin denetim komitesi oluşturma zorunlulukları bulunmamaktadır. Ancak bu durumda, özellikle kuruluşlar ile brokerlerde bu Yönetmelik ile denetim komitesinin görev ve sorumlulukları arasında sayılan işlemlerin yönetim kurulu tarafından yerine getirilmesi gerekir. Ayrıca yönetim kurulu üyelerinden birinin belirtilen görevlerin icrası için görevlendirilmesi mümkün olup bu durumda belirlenen üyenin denetim komitesi üyelerinde aranan şartları taşıması gerekir.

(2) Tabi olduğu mevzuat çerçevesinde yönetim kurulundan bağımsız olarak konumlandırılmış denetim kuruluna sahip özellikli kuruluşlar ve brokerler açısından, söz konusu denetim kurulu bu Yönetmelikte belirtilen denetim komitesi olarak kabul edilir. İlgili mevzuatın gerektirdiği hususlar saklı olmak üzere, bu Yönetmelikte denetim komitesi üyelerinin taşıması gereken şartlar mevcut denetim kurulu üyelerinde de aranır.

(3) Tabi olduğu mevzuat çerçevesinde, bu Yönetmelikte denetim komitesinin görevleri arasında sayılan görevlerin tamamını veya bir kısmını yerine getiren icradan bağımsız olarak konumlandırılmış ve denetim komitesi üyelerinin niteliklerini haiz üyelerden müteşekkil bir veya birden fazla komitenin bulunduğu şirketlerde denetim komitesinin görevleri bu komiteler eliyle yürütülebilir. Bu şekilde birden fazla komite olması halinde, iç denetim sistemi ile diğer iç sistem fonksiyonlarına ilişkin işlevsel görev ayrımı tesis edilerek ilgili komitelerin görevlendirilmesi kaydıyla, denetim komitesinin görevleri bu komiteler tarafından yerine getirilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İç Kontrol Sistemi

İç kontrol sisteminin amacı ve kapsamı

MADDE 14 – (1) İç kontrol sisteminin amacı, kuruluşun varlıklarının korunmasını, kuruluşun kontrol ortamına ilişkin makul düzeyde güvence sağlanmasını, faaliyetlerin etkin ve verimli bir şekilde Kanuna ve ilgili diğer mevzuata, kuruluşun iç politikalarına ve sigortacılık teamüllerine uygun olarak yürütülmesini, muhasebe ve finansal raporlama sistemi ile ana hizmetlerin yürütülmesinde kullanılan tüm sistemlerin güvenilirliğini, bütünlüğünü ve bilgilerin zamanında elde edilebilirliğini sağlamaktır.

(2) İç kontrol sisteminden beklenen amacın sağlanabilmesi için;

- a) Kuruluş bünyesinde işlevsel görev ayrımının tesis edilmesi ve sorumlulukların paylaştırılması,
 - b) Sözleşme yapılması, prim üretimi, hasar ödeme ve şikâyet süreçleri başta olmak üzere tüm hizmetlerin yürütülmesine ilişkin sistemlerin, muhasebe ve finansal raporlama sisteminin, bilgi sisteminin ve kuruluş içindeki iletişim kanallarının etkin çalışacak şekilde tesis edilmesi,
 - c) Risklerle ilgili limit ve standartların belirlenmesi,
 - ç) İş sürekliliği planı ve ilgili diğer planların hazırlanması,
 - d) Kuruluşun iş süreçleri üzerinde kontrollerin ve iş adımlarının gösterildiği iş akış şemalarının oluşturulması,
 - e) İç kontrol fonksiyonunun tanımlanması ve oluşturulması,
- zorunludur.

(3) İç kontrol sistemi kuruluşların genel müdürlük birimlerini, bölge müdürlüklerini, şubelerini, temsilciliklerini, konsolidasyona tabi ortaklıklarını kapsayacak şekilde yapılandırılır. Ayrıca, acentelik

ilişkisi çerçevesinde acentelerin ve destek hizmeti alınan firmaların kuruluşu sunduğu hizmetlerin de iç kontrol sistemi kapsamında bulunması gerekir.

İşlevsel görev ayrımı ve sorumlulukların tesisi

MADDE 15 – (1) Kuruluşlar nezdinde, hata ve usulsüzlüğün, menfaat çatışmalarının, bilgi kirliliğinin ve kaynakların kötüye kullanımının önlenmesi amacıyla aynı konudaki faaliyetlere ilişkin görev ayrıştırması yapılarak kuruluş içindeki tüm birimlerin ve personelin yetki ve sorumlulukları açıkça ve yazılı olarak belirlenir.

(2) Bir işlemin yapılmasına karar verilmesi, işlemin kayda alınması ve muhasebeleştirilmesi ile işlemin fiilen gerçekleştirilmesi işlevlerinin farklı personel sorumluluğuna verilmesi sağlanır.

(3) Kuruluş için risk yaratabilecek işlevler tespit edilerek mümkün olduğunca diğer işlevlerden ayrılır ve farklı yetkililerin sorumluluğuna verilir. İcrai yetkileri olan personelin sorumlulukları ve yetkileri dönemsel olarak incelenerek bunların kuruluş için potansiyel risk oluşturmaması hususunda gerekli tedbirler alınır.

Bilgi sistemlerinin ve iş süreçlerinin tesisi

MADDE 16 – (1) Kuruluş tarafından gerçekleştirilen faaliyetlerin veya verilen hizmetlerin etkin, güvenilir ve kesintisiz bir şekilde yönetilmesine; mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesine, muhasebe ve finansal raporlama ile ana faaliyetlerin yürütüldüğü sistemlerden sağlanan bilgilerin bütünlüğünün, tutarlılığının, güvenilirliğinin, zamanında elde edilebilirliğinin ve gereken durumlarda gizliliğinin sağlanmasına elverişli ve aynı zamanda bilgi sistemlerinin kullanılmasından kaynaklı risklerin izlenmesini, kontrolünü ve gerekli önlemlerin alınmasını sağlayan iş süreçlerinin ve bilgi sistemlerinin tesisi zorunludur.

(2) Kuruluş içinde tesis edilecek iş süreçlerinin ve bilgi sistemlerinin yapısının, şirketin ölçeği, faaliyetlerinin ve sunulan ürünlerin niteliği ve karmaşıklığı ile uyumlu olması gerekir.

(3) Bilgi sistemleri asgari olarak;

a) Şikâyet, tahsilat, hasar ve tazminat yönetim süreci başta olmak üzere, kuruluşun iş süreçlerinin etkin ve verimli çalışmasının sağlanmasına, hak sahiplerinin taleplerinin gecikmeksizin sonuçlandırılmasına, iş sürekliliğinin sağlanmasına,

b) Bilgi sistemleri üzerinden gerçekleşen işlemlerin, kayıtların ve verilerin doğruluğunun, bütünlüğünün ve güvenilirliğinin sağlanmasına,

c) Bilgi sistemleri dâhilinde gerçekleşen işlem ve olaylara ilişkin etkin bir iz kayıt mekanizması oluşturulmasına,

ç) Bilgi sistemleri kullanıcılarının görev ve sorumlulukları gereği veri tabanlarına, uygulamalara ve sistemlere erişimi için uygun bir yetkilendirme ile erişim kontrolünün oluşturulmasına ve erişimin uygun bir kimlik doğrulama mekanizmasıyla sağlanmasına,

d) Kuruluşun faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan verilerin taşındığı, iletildiği, işlendiği, saklandığı ve yedek olarak tutulduğu ortamlarda ve kendi nam ve hesabına veri işleyen kurum veya kuruluşlarda 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamındaki gerekliliklerin yerine getirilmesini de sağlayacak şekilde veri gizliliğinin sağlanmasına,

e) Veri tabanlarının ve bilgi sistemlerinin; sunulan ürünler, faaliyet türleri, coğrafi, demografik, ekonomik, operasyonel, stratejik veya benzeri risk doğuran süreçler bazında analiz yapılabilecek şekilde kurgulanmasına,

f) Devlete, kamuoyuna, Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi ile Emeklilik Gözetim Merkezine ve ilgili diğer kişi ve kurumlara yapılacak bildirim ve raporlamaların zamanında, eksiksiz ve hatasız yapılabilmesine,

g) Herhangi bir denetim veya inceleme sırasında, ilgili kişilerin ihtiyaç duyduğu bilgi ve belgelerin uygun biçimde ve kısa süre içerisinde verilebilmesine,

ğ) Kurum tarafından belirlenecek diğer gerekliliklerin sağlanmasına, imkân verecek bir yapıda tesis edilir.

(4) Kuruluş, bilgi sistemlerinin güvenilirliğini sağlamak, düzenli olarak güncelleyerek gerekli değişiklikleri yapmak ve bilgi sistemlerinin kesintisiz olarak devam ettirilmesi ile ilgili tedbirleri almakla yükümlüdür.

(5) Kuruluşların birincil ve ikincil sistemlerini yurt içinde bulundurmaları zorunludur. Ancak, elektronik posta hizmetleri, telekonferans veya video konferans gibi hizmetler birincil ve ikincil sistemlerin yurt içinde bulundurulma zorunluluğundan istisnadır.

(6) Birincil ve ikincil sistemler kapsamında destek hizmeti alınıp alınmadığına bakılmaksızın, bu sistemler için iş sürekliliğini sağlamaya yetecek sayıda ve nitelikte kuruluş bünyesinde personel istihdam edilmesi zorunludur.

(7) Üçüncü fıkranın (a) bendi kapsamında hasar ve tazminat yönetim sistemi başta olmak üzere kuruluşun iş süreçlerinin ve bilgi sistemlerinin asgari unsurları ile kontrolüne ilişkin usul ve esaslar ile birincil ve ikincil sistemlerin yurt içinde bulundurulmasına ilişkin esasları belirlemeye Kurum yetkilidir.

İletişim yapısı ve etkin iletişim kanallarının tesisi

MADDE 17 – (1) Kuruluş, organizasyon yapısı içinde bilginin, bilgi güvenliği dâhilinde ilgili tüm kişilere ulaştırılmasını ve kuruluşun amaçları, stratejileri, politikaları, uygulama usulleri ve beklentileri hakkında ilgili birim yöneticilerinin ve operasyonda görevli personelin tam anlamıyla bilgi sahibi olmasını sağlamakla yükümlüdür. Bu çerçevede, gerek yöneticilerden personele gerekse personelden yöneticiye olacak şekilde kuruluş içinde etkin iletişim akışının hem dikey hem de aynı düzeydeki personel ile birimler arasında sağlanması anlamında yatay olarak tesis edilmesi gerekmektedir.

(2) Kuruluş personelinin karşılaştığı problemleri ve mutlak uygulamalara göre şüpheli gördükleri hususları ilgili birimlere, yönetim kademelerine, iç kontrol birimine, iç denetim birimine veya denetim komitesine gizlice raporlayabilmesi için denetim komitesinin gözetiminde üst düzey yönetim tarafından uygun iletişim kanallarının tesisi ve idamesi gereklidir.

İş sürekliliği yönetimi ve planı

MADDE 18 – (1) Kuruluşların, savaş, terör olayları, grev, lokavt, kargaşalık, salgın hastalıklar, yangın ve doğal afetler ve bilişim tabanlı saldırılar ile iş ortaklarındaki iş kesintileri gibi nedenlere bağlı olarak oluşabilecek bir kesinti veya kriz anında faaliyetlerinin sürdürülmesini veya zamanında kurtarılmasını sağlamak üzere operasyonel, finansal, yasal ve itibari olumsuz etkileri en aza indirmeyi amaçlayan yönetim kurulu tarafından onaylanmış bir iş sürekliliği yönetim yapısı oluşturmaları zorunludur.

(2) İş sürekliliği yönetimi kapsamında, iş sürekliliğinin gereklerini yerine getirmek üzere süreçler tesis edilir ve uygun görülen tedbirler alınır.

(3) İş sürekliliği planlamasına yönelik olarak iş etki analizi çalışmaları yapılır ve kurtarma stratejileri belirlenir. Bu çalışmalar ışığında bir iş sürekliliği planı oluşturulur ve bu plan yönetim kurulu tarafından onaylanır.

(4) İş etki analizi kapsamında, ilgili çalışanların katılımıyla, iç ve dış bağımlılıklar belirlenir ve meydana gelebilecek bir kesinti durumunda gereken faaliyet düzeyini ortaya koymak üzere operasyonlar önem düzeyleri açısından sınıflandırılır. Farklı kesinti senaryolarının faaliyetler üzerinde yaratabileceği muhtemel riskler ve bunların potansiyel etkileri değerlendirilir.

(5) İş etki analizini temel alan, kurtarma öncelikleri ve hedeflerini ortaya koyan bir kurtarma stratejisi geliştirilir. Kurtarma stratejisinin uygulanması ile ilgili detaylara iş sürekliliği planında yer verilir.

(6) İş sürekliliği planının kuruluşun hedefleri ve öncelikleriyle uyumlu, güncel ve yeterli olması esastır. Risklerin açık ve net olarak tanımlandığı bu planda, faaliyet kesintilerinin yönetilmesi için görev ve sorumlulukların belirlenmesi, plan dâhilinde önemli göreve sahip personele ulaşılamaması durumunda yetki ve karar verme yapısının sürdürülebilmesi ve planın hangi koşullarda uygulamaya alınacağı hususlarına yer verilir. Plan geliştirilirken, varsa destek hizmeti alınan kuruluşlar da dikkate alınır. Personel, iş sürekliliği planı hakkında ilgileri çerçevesinde bilgilendirilir, görev ve sorumlulukları konusunda eğitilir.

(7) Herhangi bir acil veya beklenmedik durumda öncelikli gerçekleştirilecek eylemleri ve alınacak tedbirleri belirlemek üzere iş sürekliliği planının bir parçası olarak acil ve beklenmedik durum planı oluşturulur. Karşılaşılan durum bu plan kapsamında çözülmediği takdirde iş sürekliliği planının diğer kısımları devreye alınır.

(8) Acil ve beklenmedik durum planı kapsamında, ortaya çıkabilecek sorun ya da kriz ile başa çıkmak amacıyla gerekli önlemler alınır, gerektiğinde kullanılmak üzere ana hizmetlerin verildiği ortam ile aynı risklere maruz olmayan bir yönetim ve çalışma ortamı tesis edilir.

(9) İş sürekliliği planı ve bu plan kapsamındaki diğer planlar, ilgili tüm birimlere görev ve sorumlulukları çerçevesinde belirlenmiş bir içerikle dokümanite edilerek iletilir. Personelin plan ve bu plan dâhilinde üstlendiği sorumluluk hakkında alternatif iletişim kanalları üzerinden bilgi sahibi olması sağlanır. Planda belirtilen hususların eşgüdümü için yetkili bir birim belirlenir.

(10) Bilgi sistemlerinin sürekliliği, iş sürekliliği planı kapsamında hazırlanan ve yönetim kurulu tarafından onaylanmış bilgi sistemleri süreklilik planı ve acil ve beklenmedik durum planında ele alınır. İş sürekliliği planı kapsamındaki planlar ayrı ayrı hazırlanabileceği gibi tek bir planın parçası da olabilirler.

(11) İç kontrol birimi tarafından, iş sürekliliği planı kapsamındaki planları gözden geçirecek bir sistem oluşturulması sağlanır. Kuruluşun iş süreçlerini veya bilgi sistemlerini etkileyecek değişikliklerden sonra planlar gözden geçirilerek güncellenir. Bu planlar, otomatik ve manuel işleyen süreçlerde olası kısa veya uzun süreli kesintiler dikkate alınarak genel müdürlük, seçilen bölge müdürlükleri ve örnek araçlar ile diğer ilgili taraflarda yılda en az bir kez test edilir. Testlere varsa kritik iş süreçlerine destek veren bilgi teknolojileri sistemlerinin ayağa kaldırılmasında rol oynayacak destek hizmeti kuruluşları da dâhil edilir. Test sonuçları uygun bir değerlendirmeyi müteakip üst düzey yönetime ve yönetim kuruluna raporlanır, gerekmesi halinde planın güncellenmesinde kullanılır.

İç kontrol fonksiyonu

MADDE 19 – (1) İç kontrol fonksiyonu, kuruluşun tüm faaliyetlerinin bir parçasını oluşturur. İç kontrole ilişkin yazılı politika ve uygulama usullerinin, önce faaliyeti gerçekleştiren personel, sonra iç kontrol faaliyetini yürüten personel tarafından icra edilecek bir yaklaşımla geliştirilmesi sağlanır ve kuruluşun tüm personeli gerçekleştirdikleri faaliyetlere ilişkin geliştirilen iç kontrol faaliyetlerine dair politika ve uygulama usulleri hakkında bilgilendirilir.

(2) İç kontrol fonksiyonu asgari olarak aşağıdaki kontrolleri kapsar:

- a) Faaliyetlerin icrasına yönelik işlemlerin kontrolü.
- b) İletişim kanalları, ana hizmetlerin sürdürülmesine ilişkin tüm sistemler ile bilgi sistemlerinin ve finansal raporlama sisteminin kontrolü.
- c) Uyum kontrolleri.
- ç) Ana hizmetlerin uzantısı veya tamamlayıcısı niteliğinde olan hizmet alımlarının kontrolü.

Faaliyetlerin icrasına ilişkin kontroller

MADDE 20 – (1) Faaliyetlerin icrasına yönelik işlemlerin kontrolü kapsamında kuruluş tarafından aşağıdaki uygulamaların yapılması şarttır:

- a) Raporlama: Üst yönetime sunulmak ve konusuna göre altı ayı geçmemek üzere raporun sunulacağı birimin belirleyeceği periyotlarda, günlük, haftalık veya aylık bazda olağanüstü durum, şüpheli işlem, aykırılık ve genel performans raporları hazırlanır.
- b) Onaylama ve yetkilendirme: Çift taraflı ve çapraz kontrol ve imza usulleri tesis edilir, belirli limitlerin üzerindeki işlemler için onay ya da yetki alınır.
- c) Sorgulama ve mutabakat sağlama: İşlemlerin detayları sorgulanır, hesaplar karşılaştırılır, düzenli aralıklarla mutabakatlar gerçekleştirilir.
- ç) Fiziki kontrol: Kuruluşa ait veya sigortalılar ile katılımcılar ve diğer taraflar adına saklanan nakit para, finansal varlıklar veya poliçeler de dâhil olmak üzere varlıklara erişilebilmesine, bunların kullanılmasına ve saklanmasına yönelik kurallar ve sınırlar belirlenir, tüm maddi varlıkların düzenli aralıklarla envanteri çıkarılır.
- d) Temel performans göstergelerine ilişkin kontroller: Şirketlerde yönetim kurulu, özellikli kuruluşlarda ise Kurum tarafından onaylanan temel performans göstergelerine ulaşma kapsamında yapılan faaliyetlerin kontrolü.
- e) Yetki ve risk limitlerine uygunluk incelemeleri ile aşım ve aykırılıkların takibi: Genel ve özel risk limitlerine uyulup uyulmadığının incelenmesi ve limit aşımalarının izlenmesi.

İletişim sistemleri ile bilgi sistemlerine ilişkin kontroller

MADDE 21 – (1) İletişim kanallarının kontrolü kapsamında aşağıdaki uygulamaların yapılması şarttır:

- a) Kuruluşta üretilen bilgiye personelin erişim imkânlarının oluşturulup oluşturulmadığının ve üretilen bilgiye erişimde yetkilendirmelerin uygun seviyede yapılıp yapılmadığının kontrolü.
- b) Kuruluşun, çalışılan birimin ve personelin faaliyet performansına ilişkin personele düzenli bilgi verilip verilmediği kontrolü.
- c) Kanunda ve ilgili diğer mevzuatta yapılan değişiklikler ile yeni ürün veya faaliyetler hakkında personelin bilgilendirilip bilgilendirilmediği kontrolü.
- ç) Kuruluş personelinin karşılaştığı problemleri ve mutad uygulamalara göre şüpheli gördükleri hususları ilgili birimlere, yönetim kademelerine, iç kontrol birimine, iç denetim birimine veya denetim komitesine gizlice raporlamasına imkân tanıyan uygun araçların bulunup bulunmadığının ve ihlaller konusunda raporlama yapılabilirdi ne kadar sıklıkla raporlama yapıldığının kontrolü.
- d) Kuruluş tarafından sunulan hizmetlerden yararlanan sigortalıların, sigorta ettirenlerin, lehdarların veya diğer hak sahiplerinin hizmetlere ilişkin şartlar, riskler ve istisnâ durumlarla ilgili olarak açık bir şekilde bilgilendirilip bilgilendirilmediğinin, bu kişilerin şikâyetlerini ulaştırmalarına imkân sağlayacak mekanizmaların kurulup kurulmadığının ve kişilere ilişkin bilgi mahremiyetinin sağlanıp sağlanmadığının kontrolü.

(2) Ana hizmetlerin icrasında kullanılan sistemlerin kontrolü kapsamında aşağıdaki uygulamaların yapılması şarttır:

- a) Kullanılan sistemlerin hizmetin içeriği ile uyumluluğuna ve bütünlük oluşturup oluşturmadığına dair kontroller.
- b) Kullanılan sistemlerden kaynaklı olarak sigortalıların, sigorta ettirenlerin, lehdarların, diğer hak sahiplerinin ve ilgili tarafların hak ve menfaatlerine zarar gelmediğine ve bu kişilere karşı yükümlülüklerde gecikme yaşanmadığına dair kontroller.

(3) Bilgi sistemlerinden beklenen fonksiyonların doğru bir şekilde yerine getirilmesi, istenmeyen olayların engellenmesi, belirlenmesi ve düzeltilmesi ile ilgili olarak yeterli derecede güvence oluşturulmasını sağlamak üzere bilgi sistemlerinin kontrolü kapsamında aşağıdaki uygulamaların yapılması şarttır:

- a) Mevzuat, rehber veya COBIT kapsamında bilgi sistemi ve yönetimine ilişkin faaliyetler ile bu faaliyetlerin süreçlerinin kontrolüne ilişkin genel bilgi sistemi kontrolünün yapılması.
- b) Veri oluşturma ve yetkilendirme, girdi, veri işleme, çıktı kontrollerinden oluşan uygulama kontrollerinin yapılması.
- c) Organizasyon içinde veya dışında üretilen, telefon, sesli posta, kâğıt, faks veya e-posta ile alınmış verinin aslına uygunluğu ve bütünlüğünün, veri üzerinde kritik bir işlem yapılmadan kontrol edilmesi.
- ç) Hassas bilginin saklanması, iletimi ve nakli esnasında, yetkisiz erişim, değişiklik ve yanlış yönlendirmeye karşı korunup korunmadığının kontrolü.
- d) Bilgi sistemlerinin risk ölçüm yöntem veya modelleri kullanılarak risklerin ölçülebilmesine, önceden belirlenen risk limitlerine yaklaşılmaması halinde zamanında uyarıcı bilgiler üretilmesinin ve etkin bir şekilde raporlanabilmesine imkân tanıyıp tanımadığının kontrolü.

(4) Finansal raporlama sisteminin kontrolü kapsamında aşağıdaki uygulamaların yapılması şarttır:

- a) Finansal raporların Kanuna ve ilgili mevzuata uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadığı ile zamanında ve eksiksiz yayımlandığına ilişkin kontroller.
- b) İşlemlerin kayda alınması ile finansal raporlara yansıtılması arasında uygulanan sürecin, oluşabilecek hataların ve eksikliklerin saptanabilmesine yönelik kontroller.
- c) Finansal raporlardaki bilgilerin kontrolü ve kontrol edilen bilgilere dayanak olan işlemlerin kontrolü.

Uyum kontrolleri

MADDE 22 – (1) Uyum kontrolleriyle, kuruluşun gerçekleştirdiği ve planladığı tüm faaliyetler ile yeni işlem ve ürünlerin Kanuna ve ilgili diğer mevzuata, kuruluş politikalarına ve sigortacılık teamüllerine uyumun sağlanması amaçlanır.

(2) Uyum kontrolleri kapsamında Kuruluş tarafından aşağıdaki uygulamaların yapılması zorunludur:

- a) Kanun ve ilgili diğer mevzuat ile kuruluş içi politika ve kurallardaki değişiklikler hakkında, kuruluş

personelinin en kısa sürede bilgilendirilmesinin sağlanıp sağlanmadığı.

b) İç kontrol birimi veya uyum kontrolüyle görevlendirilecek ve kuruluşun diğer faaliyetlerinden bağımsız olarak örgütlenilecek bir birim tarafından uyumun kesintisiz kontrolünün risk bazlı olarak gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği.

c) Bağımsız bir uyum birimi kurulması halinde, iç kontrol biriminin bağımsızlığı için aranan şartların uyum birimi için de bulunup bulunmadığı.

ç) Yeni ürün ve işlemler ile gerçekleştirilmesi planlanan faaliyetlerin Kanuna ve ilgili diğer mevzuata, kuruluş politikalarına ve sigortacılık teamüllerine uygunluğunun, suiistimal, kuruluşun ve çalışanların itibar kaybı gibi risklerin yönetiminin sağlanması için uyumun kesintisiz kontrolü ile görevlendirilen birim ile hukuk biriminden görüş alınıp alınmadığı.

(3) Uyum fonksiyonu kapsamında denetim komitesine yapılan raporlamalarda kuruluşun iş birimlerinin uyum standartlarına göre nasıl performans gösterdiği, uyum ihlallerine ve ilgili kamu otoritesi tarafından verilen para cezaları veya disiplin işlemlerine yer verilir.

(4) Kuruluş yöneticilerinden herhangi birinin uyum konusunda ihlallerde bulunduğu ve üst düzey yönetim ya da diğer yetkili kişilerce düzeltici herhangi bir önlem alınmadığının tespit edilmesi ve gecikmenin kuruluşu yahut poliçe sahiplerini zarara uğratacak nitelikte olduğunun düşünülmesi halinde, uyum fonksiyonundan sorumlu yönetici denetim komitesine, denetim komitesinin bulunmadığı kuruluşlarda yönetim kurulu başkanına bilgi vermekle yükümlüdür.

(5) Özellikle yüksek sorumluluk pozisyonunda olan veya yüksek riskli faaliyetlerde bulunan çalışanlar için temel yasal ve düzenleyici yükümlülükler hakkında düzenli eğitimler planlanır.

Hizmet alımlarına ilişkin kontroller

MADDE 23 – (1) Ana hizmetlerin uzantısı veya tamamlayıcısı olan hizmet alımlarının kontrolü kapsamında kuruluş tarafından aşağıdaki uygulamaların yapılması şarttır:

a) Hizmet alımlarının mevzuata uygun yapıldığına ve hizmet alınan alanlarla sınırlı olarak hizmet sağlayıcının veya tedarikçinin faaliyetlerinin mevzuata uygun olduğuna dair kontroller.

b) Hizmet alımı yapılan kişi ve kuruluşların, alınan hizmetle sınırlı olarak bilgi sistemleri, iş süreçlerinin tesisi ve iş sürekliliği ile risk yönetimine ilişkin gerekliliklerin sağlanıp sağlanmadığına dair kontroller.

c) Hizmet alımı yapılan kişi ve kuruluşa bağımlılık ile bu ilişkisinin beklenmedik şekilde sona ermesi halinde, kuruluşun bilgi kaybı yaşamaksızın faaliyetlerine devam edebilmesine ilişkin kontroller.

ç) Acentelik ilişkisiyle sınırlı olmak üzere şirketin acenteleri nezdinde bilgi sistemleri, iş süreçlerinin tesisi ve iş sürekliliği ile risk yönetimine ilişkin gerekliliklerin sağlanıp sağlanmadığına ilişkin kontroller.

İç kontrol birimi

MADDE 24 – (1) Faaliyetlerin icrasını gerçekleştiren her bir birim iç kontrol politikaları oluşturmaktan ve bu politikaların uygulanmasından birinci derecede sorumludur. Ancak, diğer birimler tarafından yürütülen süreçlerin veya kullanılan kontrollerin tasarımı bu birimlere destek olmak, söz konusu süreçlerin ve kontrollerin yeterliliğini, etkinliğini ve uygunluğunu bu birimlerle birlikte değerlendirmek, bu Yönetmelikte tanımlanan iç kontrol fonksiyonlarını yerine getirmek veya bu fonksiyonların yerine getirildiğini kontrol etmek üzere, bu Yönetmelik kapsamında iç sistemler kurma ve işletme yükümlüğü bulunan şirketler ve özellikle kuruluşlar tarafından, idari ve fonksiyonel açıdan denetim komitesine bağlı iç kontrol birimi kurulması zorunludur.

(2) İç kontrol birimi şirketlerin genel müdürlüklerinde ve özellikle kuruluşlarda ise merkezlerde yer alır. Türkiye’de şube açarak faaliyet gösteren yurt dışında kurulu şirketlerde iç kontrol birimi, Türkiye’de bulunan merkez şubede tesis edilir. Bölge müdürlüklerinin ve temsilciliklerinin büyüklüğü dikkate alınarak gerekmesi halinde bölge müdürlüklerinde veya temsilciliklerinde de iç kontrol birim personeli görevlendirilir.

(3) İç kontrol biriminde bir yönetici ile kuruluşun ölçeği, faaliyetlerinin niteliği ve karmaşıklığına uygun yeterli sayıda ve mesleki uzmanlığa sahip iç kontrol personeli görev yapar. Kuruluşun faaliyetinin büyüklüğü ve karmaşıklığı dikkate alınmak suretiyle bu Yönetmelikte iç kontrol biriminin görevleri arasında tanımlanan tüm faaliyetlerin bir personel ile sürdürülmesinin mümkün olduğu kuruluşlarda,

yönetim kurulunun uygun görmesi ve Kuruma bildirim yapılması kaydıyla bu görevlerin iç kontrol birimi yöneticisi tarafından yerine getirilmesi mümkündür. Bu durumda yalnızca iç kontrol birimi yöneticisinin istihdamıyla iç kontrol birimi kurulmuş kabul edilir.

(4) İç kontrol faaliyetini yürüten personele, izledikleri, inceledikleri ve kontrol ettikleri hususlara ilişkin olarak kuruluş personelinden ilave açıklama isteme ve bunların fikirlerine başvurma yetkileri verilir.

(5) İç kontrol sistemi ile iç kontrol faaliyetleri ve bunların nasıl icra edileceği, kuruluşun gerçekleştirdiği tüm faaliyetlerin nitelikleri dikkate alınarak iç kontrol birimi, ilgili birimlerin üst düzey yöneticileri ve personeli ile birlikte tasarlanır.

(6) İç kontrol faaliyetlerinin, kuruluşun operasyonel faaliyetlerini gerçekleştiren personel ile iç kontrol personeli arasında dağılımına ilişkin usul ve esaslar ile hangi kontrol mekanizma ve yöntemlerinin kullanılacağı, üst düzey yöneticilerin ve ilgili personelin görüşleri alınmak suretiyle iç kontrol birimi yöneticisinin önerisiyle denetim komitesi tarafından belirlenir.

(7) İç kontrol birimi tarafından hazırlanan, denetim komitesinin görüşü alınmak suretiyle yönetim kurulu tarafından onaylanarak kabul edilen iç kontrol birimi yönetmeliğinde, iç kontrol biriminin çalışma usul ve esasları ile bu faaliyetleri yürütecek personelde aranan öğrenim durumu, deneyim, bilgi ve beceri seviyeleri ile diğer niteliklere yer verilir.

(8) Birimde çalışan personel kuruluşun tüm faaliyetlerinin güvenli bir biçimde icra edilmesini izlemek, incelemek ve kontrol etmek amacıyla ilgili birimlerden raporlamaya dayalı bilgi talebinde bulunur; çeşitli kontrol dokümanları ve araçları üzerinden genel veya özel gözlemlere ve izlemeye dayalı kontrol ya da inceleme yapar; tespitlerini raporlara bağlar veya uyarı mesajları hazırlayarak ilgili birimlere tebliğ eder.

(9) Kuruluş bünyesinde gerçekleştirilen iç kontrol faaliyetlerinin sonuçları iç kontrol birimine raporlanır. İç kontrol birimine raporlanan kontrol sonuçları bu birim bünyesinde muhafaza edilir. Raporlamalar, operasyonel faaliyetleri yürüten kuruluş personeli ve iç kontrol personeli tarafından yapılanlar olarak ayrıştırılır ve bunlar da niteliklerine göre sınıflandırılır.

(10) İç kontrol faaliyetlerinin yerine getirilip getirilmediği, kurallara ve sınırlamalara uyulup uyulmadığı, hedeflere ulaşıp ulaşılamadığı hususları, iç kontrol birimi yönetmeliğinde belirlenen yönetim kademelerinde ve ilgili kontrol basamak ve noktalarında kontrol edilerek tespitlerin niteliği de dikkate alınmak suretiyle normal veya acil bir şekilde iç kontrol personeline denetim komitesine bildirilir.

(11) İç kontrol birimi tarafından risk değerlendirmelerine dayalı ve yıllık olarak iç kontrol planı hazırlanır. Plan hakkında üst düzey yönetimin de görüşü alınır ve planlar en geç ilgili yılın aralık ayı sonuna kadar denetim komitesinin onayıyla yürürlüğe konulur. Gerekli hallerde, aynı prosedür takip edilerek iç kontrol planları yıl içinde güncellenebilir.

(12) İç kontrol fonksiyonu kapsamında gerçekleştirilen faaliyet ve bulgulara ilişkin olarak iç kontrol birimi tarafından üçer aylık dönemler itibarıyla genel müdüre ve denetim komitesine raporlama yapılır.

(13) İç kontrol fonksiyonu kapsamında yapılan raporlamada iş birimlerinin iç kontrol standartlarına uyum konusunda gösterdikleri performans değerlendirmelerine, tespit edilen eksiklik ve hatalar ile bunlara ilişkin verilen yanıtlara yer verilir.

(14) İç kontrol fonksiyonunu ve iç kontrol biriminin görevlerini yerine getirmeleri kaydıyla, iç kontrol birimi, uyum birimi ve benzeri isimlerle de kurulabilir. Ayrıca, iç kontrol fonksiyonlarını yerine getirmek için iç kontrol birimi altında, uyum kontrolleri birimi, raporlama kontrolleri birimi gibi alt birimler kurulabilir. 16/9/2008 tarihli ve 26999 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklere Uyum Programı Hakkında Yönetmelik kapsamında kurulan uyum biriminin iç kontrol birimi altında yapılandırılmasında veya iç kontrol biriminin ilgili yönetmelik kapsamında belirtilen uyum görevlerini yerine getirmesinde sorumlu olunan mevzuattan kaynaklanan gerekliliklerin yerine getirilmesi kaydıyla herhangi bir sakınca bulunmamaktadır.

İç kontrol birimi yöneticisi ve personelinin nitelikleri

MADDE 25 – (1) İç kontrol birimi yöneticisinin atanması ve görevden alınması denetim komitesinin görüşü ile yönetim kurulu tarafından; birim personelinin atanması ve görevden alınması iç kontrol

birimi yöneticisinin görüşü ile denetim komitesi tarafından gerçekleştirilir.

(2) İç kontrol birimi yöneticisinin en az dört yıllık üniversite mezunu olması ve sigortacılık, özel emeklilik, finans, iç kontrol, risk yönetimi veya denetim alanlarında en az beş yıllık deneyime sahip olması zorunludur. İç kontrol birim yöneticisinin sigortacılık mevzuatına, ticaret hukukuna ve kuruluşun faaliyet alanı ile ilgili diğer mevzuata hakim olması beklenir. İç kontrol birimi yöneticisi, iç kontrol personelinin görev, yetki ve sorumluluklarının gerektirdiği nitelikleri haiz olup olmadıklarını değerlendirir, mesleki bilgi, beceri ve yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik eğitim programları hazırlar ve bunların görevlerini icrai birimlerin etkisinde kalmaksızın tarafsız olarak icra edip etmediklerini izler.

(3) İç kontrol biriminde görevlendirilecek personelin deneyim hariç birim yöneticisinin niteliklerini haiz olması gerekir.

(4) İç kontrol biriminde görevli personel ve birim yöneticisi, görevlerine ilişkin konularda kuruluşun diğer birimlerine sağlayacakları teknik destek ve danışmanlık hizmeti haricinde kuruluş bünyesinde icrai başka görevler ifa edemez. 4 üncü maddenin dördüncü fıkrası çerçevesinde bazı birimlerin birlikte kurulması halinde, bu madde birlikte faaliyet gösteren birimlerin tamamını kapsayacak şekilde uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Risk Yönetim Sistemi

Risk yönetim sisteminin amacı ve kapsamı

MADDE 26 – (1) Risk yönetimi sisteminin amacı, faaliyetlerin sürekliliği ile kuruluşun gelecekteki nakit akımlarının ihtiva ettiği risk ve getiri yapısını, buna bağlı olarak faaliyetlerin niteliğini ve düzeyini izlemeye, kontrol altında tutmaya ve gerektiğinde değiştirmeye yönelik olarak belirlenen politikalar, uygulama usulleri ve limitler vasıtasıyla, maruz kalınan risklerin tanımlanmasını, ölçülmesini, izlenmesini ve kontrol edilmesini sağlamaktır.

(2) Kuruluş içinde acentelerin ve destek hizmeti alınan firmaların kuruluşa sunduğu hizmetleri de kapsayacak şekilde uygun ve yeterli bir risk yönetim sisteminin tesis edilmesi için;

a) Faaliyetlerden kaynaklanan risklerin farklı boyutlarını yönetmeye imkân verecek yeterli politikalar, uygulama usulleri ve limitler,

b) Risk yönetimi faaliyetleri,

bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara uygun olarak açıkça tanımlanır.

Risk yönetimi politikaları

MADDE 27 – (1) Kuruluş faaliyetlerinden ve varsa konsolidasyona tabi iştirakler, bağlı ortaklıklar, hizmet alınan kuruluşlar ve acentelerden kaynaklanan tüm risklerin her birinin yönetilmesi için ilgili birimler ile risk yönetim birimi tarafından konsolide ve konsolide olmayan bazda hazırlanan ve yönetim kurulu tarafından onaylanan risk yönetim politika ve uygulama usullerinin belirlenmesinde asgari olarak aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Kuruluşun faaliyetlerine ilişkin stratejiler, politikalar ve uygulama usulleri.

b) Kuruluşun faaliyetlerinin hacmine, niteliğine ve karmaşıklığına uygunluk.

c) Kuruluşun alabileceği risk düzeyi.

ç) Kuruluşun risk izleme ve yönetme kapasitesi ile risk yönetim araçlarının risklerin niteliğiyle uyumlu şekilde kullanımı.

d) Kuruluşun geçmiş deneyimi ve performansı.

e) Faaliyetleri yürüten birimlerin yöneticilerinin alanları ile ilgili konulardaki uzmanlık düzeyleri.

f) Kanunda ve ilgili diğer mevzuatta öngörülen yükümlülükler.

(2) Risk yönetimi politika ve uygulama usullerinin değişen koşullara uyum sağlaması gerekir. Bu kapsamda risk yönetim birimi iç kontrol sistemi ile iç denetim sistemi çıktılarından da yararlanarak ilgili politikaların yeterliliğini düzenli olarak değerlendirir ve gerekli değişiklikleri yaparak yönetim kurulunun onayına sunar.

Risk limitleri

MADDE 28 – (1) Risk yönetim birimi ve ilgili birimler tarafından hazırlanan ve yönetim kurulu tarafından onaylanan risk yönetim politika ve strateji belgelerinde, genel ve her bir risk türü itibarıyla üstlenilecek risk seviyesi ile yöneticiler ve diğer personel için tahsis edilecek azami risk limitleri ve bunların uygulama usulleri yazılı olarak belirlenir.

(2) Birinci fıkra kapsamında belirlenecek risk limitleri; kuruluşun alabileceği risk düzeyine, faaliyetlerine, ürünlerinin ve hizmetlerinin büyüklüğü ve karmaşıklığına uygun olarak asgari olarak birim ve kuruluş geneli bazında belirlenir.

(3) Risk limitleri risk yönetimi politikalarına uygun olarak gerekli sürelerde ve her hâlükârda azami iki yılda bir gözden geçirilir ve piyasa koşulları ile kuruluş stratejisindeki değişimlere göre uyarlanır.

(4) Risk limitlerinin ilgili birimlere iletilmesi ve ilgili personelin bunları anlaması sağlanır.

(5) Mevcut risk düzeyini artırabilecek veya yeni bir risk türü yaratabilecek yeni faaliyetler ve ürünler, üst düzey yönetim veya yönetim kurulu tarafından onaylanır.

Risk yönetim fonksiyonu

MADDE 29 – (1) Risk yönetim fonksiyonu kuruluşun faaliyet dallarına göre asgari olarak aşağıda belirtilen risk türlerini kapsar:

- a) Yazım riski.
- b) Sigortacılık faaliyetleri dışındaki varlık ve yükümlülük yönetimi.
- c) Sigorta poliçelerine bağlı olarak yapılan yatırımlar hariç olmak üzere yatırım riski.
- ç) Likidite riski.
- d) Yoğunlaşma riski.
- e) Operasyonel ve idari riskler.
- f) Yazılım ve bilgi güvenliği riski.
- g) Karşı taraf ve üçüncü taraf riski.
- ğ) Reasürans ve diğer risk azaltma teknikleri.
- h) Uyum riski.

(2) Risk yönetim fonksiyonu asgari olarak şu faaliyetleri kapsar:

- a) Risk ölçümü, risklerin izlenmesi, risklerin kontrolü ve raporlanması faaliyetlerinden oluşan risk yönetim sistemini tasarlamak ve uygulamak.
- b) Risk yönetim stratejileri esas alınarak risk yönetim politikaları ve uygulama usullerini belirlemek.
- c) Risk yönetimi politika ve uygulama usullerinin uygulanmasını ve bunlara uyulmasını sağlamak.
- ç) Yeni ürün ve işlemler ile gerçekleştirilmesi planlanan faaliyetlerin, Kanuna ve ilgili diğer mevzuat ile kuruluş politikalarına ve sigortacılık teamüllerine uyumu, suiistimal, kuruluşun ve çalışanların itibar kaybı dahil tüm risklerin anlaşılmasını ve yeterli seviyede değerlendirmenin yapılmasını sağlamak.
- d) Risk ölçüm modellerinin tasarımı, seçilmesi, uygulamaya konulması ve ön onay verilmesi sürecine katılmak, modelleri düzenli olarak gözden geçirmek ve gerekli değişiklikleri yapmak.
- e) Kuruluşun kullandığı risk ölçüm modellerinden periyodik raporlar üretmek ve raporları analiz etmek.
- f) Sayısallaştırılabilen risklerin belirlenen limitler dâhilinde kalmasını sağlamak ve bu limitlerin kullanımını izlemek.
- g) Kuruluşa özgü durumlardan kaynaklanabilecek veya finansal piyasalarda ortaya çıkabilecek potansiyel riskler ile kırılganlıkların ölçülmesi ve risk profilinin ileriye dönük bir değerlendirmesini yapmak üzere stres testi programı kurmak, işletmek ve senaryo analizleri yapmak.
- ğ) Stres testi ve senaryo analiz sonuçları göz önünde bulundurularak acil durum planları hazırlamak veya acil durum planları hazırlanması için analiz sonuçlarını ilgili birimlere iletmek.
- h) Riskin izlenmesi ve zamanında önlem alınmasını sağlayan erken uyarı sistemleri kurmak ve işletmek.
- ı) Her bir risk için birim bazında belirlenen limitleri toplulaştırarak kuruluşun tümü bazında belirlenen limitlere uyumunu izlemek.
- i) Teşvik edici yapılar ile ödül düzenlemelerinden kaynaklı riskleri takip etmek.

Risk yönetim birimi

MADDE 30 – (1) Faaliyetlerin icrasını gerçekleştiren her bir birim risk yönetim politikaları oluşturmaktan ve bu politikaların uygulanmasından birinci derecede sorumludur. Potansiyel risklerin zamanında tanımlanmasının, değerlendirilmesinin ve yönetilmesinin sağlanması ile bu Yönetmelik kapsamında tanımlanan risk yönetim fonksiyonlarının yerine getirilmesinde ilgili birimlere destek olmak ve bu birimlerle koordineli çalışarak risk yönetim fonksiyonunun yeterliliğini ve etkinliğini sağlamak üzere şirketler ve özellikli kuruluşlar tarafından idari ve fonksiyonel açıdan denetim komitesine bağlı risk yönetim birimi kurulması zorunludur.

(2) Risk yönetim birimi şirketlerin genel müdürlüklerinde, özellikli kuruluşlarda ise merkezlerde yer alır. Türkiye’de şube açarak faaliyet gösteren yurt dışında kurulu şirketlerde risk yönetim birimi, Türkiye’de bulunan merkez şubede tesis edilir.

(3) Risk yönetim biriminde bir yönetici ile kuruluşun ölçeği, faaliyetlerinin niteliği ve karmaşıklığına uygun yeterli sayıda ve mesleki uzmanlığa sahip risk yönetim birimi personeli görev yapar. Kuruluşun faaliyetinin büyüklüğü ve karmaşıklığı dikkate alınmak suretiyle bu Yönetmelikte risk yönetim biriminin görevleri arasında tanımlanan tüm faaliyetlerin bir personel ile sürdürülmesinin mümkün olduğu kuruluşlarda, yönetim kurulunun uygun görmesi ve Kuruma bildirim yapılması kaydıyla bu görevlerin risk yönetim birimi yöneticisi tarafından yerine getirilmesi mümkündür. Bu durumda yalnızca risk yönetim birimi yöneticisinin istihdamıyla risk yönetim birimi kurulmuş kabul edilir.

(4) Denetim komitesinin uygun görüşü ve yönetim kurulunun onayıyla kabul edilen, birimin çalışma usul ve esasları ile bu faaliyetleri yürütecek personelde aranan öğrenim durumu, deneyim, bilgi ve beceri seviyeleri ile diğer niteliklere yer verilen risk yönetimi birimi yönetmeliği, birim tarafından hazırlanır.

(5) Risk yönetimi birimi yöneticisi tarafından birim personelinin görevlerini icrai birimlerin etkisinde kalmaksızın tarafsız olarak icra edip etmediklerinin takibi yapılır.

(6) Risk değerlendirmesinde kapsanan risklerin ayrıntılı açıklamaları, temel varsayımlar ve kullanılan yaklaşımları da içeren risk ölçümü ve değerlendirme sonuçları risk yönetim birimi tarafından genel müdüre ve denetim komitesine üçer aylık dönemler itibarıyla düzenli olarak raporlanır.

(7) Risk yönetim sistemindeki önemli değişiklikler risk yönetim birimi tarafından yönetim kurulunun onayına sunulur. Değişikliklerin gerekçelerinin de yer aldığı belgeler iç denetim birimi, bağımsız dış denetim ve Kurum denetçilerinin risk yönetimine ilişkin değerlendirme yapabilmelerini sağlamak üzere denetimlerde hazır bulundurulur.

Risk yönetim birimi yöneticisi ve personelinin nitelikleri

MADDE 31 – (1) Risk yönetim birimi yöneticisinin atanması ve görevden alınması denetim komitesinin görüşü ile yönetim kurulu tarafından; birim personelinin atanması ve görevden alınması risk yönetim birimi yöneticisinin görüşü ile denetim komitesi tarafından gerçekleştirilir.

(2) Risk yönetim birimi yöneticisinin en az dört yıllık üniversite mezunu olması ve sigortacılık, özel emeklilik, finans, iç kontrol, risk yönetimi, aktüerya veya denetim alanlarında en az beş yıllık deneyime sahip olması zorunludur. Risk yönetimi birimi yöneticisi, birim personelinin görev, yetki ve sorumluluklarının gerektirdiği nitelikleri haiz olup olmadıklarını değerlendirir, bu kişilerin risk yönetimi faaliyetleri alanındaki mesleki bilgi, beceri ve yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik eğitim programları hazırlar.

(3) Risk yönetim biriminde görevlendirilecek personelin deneyim hariç birim yöneticisinin niteliklerini haiz olması gerekir.

(4) Risk yönetim biriminde görevli personel ve birim yöneticisi, aktüerya fonksiyonunun risk yönetimine dair faaliyetleri ile görevlerine ilişkin konularda kuruluşun diğer birimlerine sağlayacakları teknik destek ve danışmanlık hizmeti haricinde kuruluş bünyesinde icrai başka görevler ifa edemez. 4 üncü maddenin dördüncü fıkrası çerçevesinde bazı birimlerin birlikte kurulması halinde, bu madde birlikte faaliyet gösteren birimlerin tamamını kapsayacak şekilde uygulanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Aktüerya Fonksiyonu ve Aktüerya Birimi

Aktüerya fonksiyonunun amacı ve kapsamı

MADDE 32 – (1) Aktüerya fonksiyonunun amacı kuruluşun genel fiyatlama politikası, reasürans anlaşmalarının aktüeryal açıdan yeterliliği, kuruluş mali durumu, teknik karşılıkların güvenilirliği ile yeterliliği, sigortacılık faaliyetleri ile ilgili varlık ve yükümlülük riski yönetimi ve sigorta poliçelerine bağlı olarak yapılan yatırımlar için yatırım riski konusunda kuruluş üst yönetimine ve Kuruma güvence sağlamaktır.

Aktüerya fonksiyonu

MADDE 33 – (1) Aktüerya fonksiyonu asgari olarak şu faaliyetleri kapsar:

- a) Mevzuatta veya Kurum tarafından belirlenen hususlar saklı olmak üzere, aktüerya fonksiyonunun yerine getirilmesi adına kuruluş bilgi sistemlerinde tutulan ve aktüeryal işlemler ile hesaplamalarda kullanılan her türlü verinin asgari içeriğini belirlemek ve kuruluşun ilgili birimleri tarafından kaydedilen verinin belirlenen asgari içeriğe uygun olmasının temini için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak.
 - b) Teknik karşılıkların tahmininde ve fiyatlamada kullanılan verinin yeterliliği ve niteliğinin hesaplamaya uygunluğunu takip etmek, gerekli hallerde iyileştirici tedbirlerin alınmasını sağlamak, yeterli verinin bulunmadığı veya bulunan verinin güvenilir olmadığı durumlarda uygulanacak politikaları belirlemek ve ilgili birimlerle koordine etmek.
 - c) Teknik karşılıkların tahmininde kullanılan metotlar ile bunlara ilişkin içsel aktüeryal modelleri geliştirmek ve bu hesaplamalarda kullanılan varsayımların uygunluğunu sağlamak, belirlenen güven aralığında teknik karşılıkları tahmin etmek.
 - ç) Teknik karşılıklara ilişkin tahminlerin gerçekleşmesini takip etmek ve periyodik olarak üst düzey yönetime raporlamak, tahmin ile gerçekleşme arasında belirlenen güven aralığına karşılık gelen anlamlılık seviyesinden fazla sapma olması durumunda üst düzey yönetimi ve denetim komitesini bilgilendirmek ve uygulanan metot ve modeller ile kullanılan varsayımlarda gerekli iyileştirmeleri yapmak.
 - d) Üçer aylık dönemler itibarıyla beklenen hasar prim oranları ve tarife karlılığı başta olmak üzere portföy analizi yapmak, analiz sonuçlarını ilgili birimlere ve üst düzey yönetime raporlamak, bu tarifelerle ilgili olarak tarife değişikliği önerisinde bulunmak, zarar eden tarifeler ile ilgili iyileşme olmaması halinde müteakip raporlama dönemlerinde üst düzey yönetimle birlikte denetim komitesine raporlama yapmak.
 - e) Asgari olarak primlerin gelecekteki hasar ve masrafları karşılama yeterliliği; enflasyon etkisi, uyum riskleri ve portföydeki değişimlerin etkisini ve şirket portföyünün risk düzeyinin gelişimini ve değişimini içerecek şekilde yazım ve fiyatlama politikası hakkında yazılı olarak üst düzey yönetime görüş bildirmek.
 - f) Ürün geliştirmeye ilişkin olarak ürün fiyatı ve ürünün sunumu için gerekli sermaye tutarı hakkında çalışmalar yaparak üst düzey yönetime sunmak.
 - g) Reasürans anlaşmalarının aktüeryal açıdan yeterliliği hakkında ilgili birime ve üst düzey yönetime görüş bildirmek, gerekli tahmin çalışmalarını da içerecek şekilde yürürlükteki reasürans anlaşmalarının teknik sonuçları hakkında üst düzey yönetime ve denetim komitesine raporlama yapmak.
 - ğ) Kuruluşun oluşturacağı etkin bir risk yönetimi sistemine ve şirketin sermaye yeterliliğinin değerlendirilmesine katkı sağlamak.
 - h) Sigortacılık faaliyetleri ile ilgili varlık ve yükümlülük riski yönetimi ile sigorta poliçelerine bağlı olarak yapılan yatırımlar için yatırım riski yönetimine ilişkin politikaların belirlenmesine katkı sağlamak; emeklilik planlarına ilişkin devamlılık ve karlılık analizi yapmak, belirlenen politikalar ve yapılan analizlerin sonuçlarını üst düzey yönetime periyodik olarak raporlamak ve yatırım gelirlerinin teknik kısmı ile teknik olmayan kısmı arasında paylaşımı ile kar paylı poliçelerde karın dağıtımı hakkında değerlendirme yapmak.
 - ı) Kapsamı ve gönderiliş biçimi Kurum tarafından belirlenen aktüerya raporunu hazırlamak ve eşzamanlı olarak yönetim kurulu ile Kuruma sunmak.
- (2) Şirketler tarafından denetim komitesine bağlı aktüerya biriminin haricinde, kendisine

bağlı icrai birim bulunan bir yöneticiye bağlı aktüerya biriminin kurulması halinde birinci fıkranın (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen fonksiyonların bu birim tarafından icra edilmesi; bu durumda denetim komitesine bağlı faaliyet gösteren aktüerya biriminin ise yapılan işlemlerin kontrolünü gerçekleştirmesi esastır. Bu durum söz konusu icrai birimin diğer konularda faaliyet gösteremeyeceği anlamına gelmez. Ancak, bu icrai birim belirtilen konularda faaliyet gösterse dahi, aktüerya fonksiyonunun yerine getirilmesinde nihai sorumluluk denetim komitesine bağlı faaliyet gösteren aktüerya birimindedir.

Aktüerya birimi

MADDE 34 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında tanımlanan aktüerya fonksiyonlarını yerine getirmek, bu görevlerle ilgili şirket uygulamalarının takibini yapmak ve gerekli hallerde iyileştirici tedbirlerin alınmasını teminen üst yönetime ve ilgili birimlere düzenli raporlamalar yapmak üzere kuruluşlar nezdinde, idari ve fonksiyonel açıdan denetim komitesine bağlı aktüerya biriminin kurulması zorunludur.

(2) Aktüerya biriminin faaliyetlerini etkin bir şekilde yürütebilmesi için gerekli bilgi sistemleri alt yapısı kurulur ve bilgi işlem desteği sağlanır. Bilgi güvenliği ve iş sürekliliği kapsamındaki talepler, sigortalıların hak ve menfaatlerini tehlikeye düşürecek konuların iyileştirilmesi kapsamındaki talepler, iç denetim raporları çerçevesinde iyileştirme gereklilikleriyle ilgili talepler ve mevzuata uyum kapsamında oluşturulan talepler hariç olmak üzere, aktüerya biriminin bilgi işlem sisteminden talepleri öncelikli talep olarak dikkate alınır.

(3) Aktüerya fonksiyonunun aktüerya ve finansal matematik bilgisine sahip, sigorta ve reasürans şirketlerinin doğası, ölçeği ve karmaşıklığına cevap verebilecek nitelikteki kişiler tarafından icra edilmesi esastır. Bu kapsamda aktüerya biriminde kuruluşun ölçeği, faaliyetlerinin niteliği ve karmaşıklığına uygun yeterli sayıda aktüer veya yardımcı aktüer ile stajyer aktüer çalıştırılır. Belirtilen personelden yeterli sayıda kişi bulunamaması halinde, gerekli nitelikleri haiz uzman veya diğer unvanlarda personel de aktüerya biriminde çalıştırılabilir. Ayrıca, yetiştirilmek üzere uzman yardımcısı istihdamı mümkündür. Kurumca belirlenecek kriterlere göre Kurum asgari sayıda aktüer veya yardımcı aktüer bulundurma zorunluluğu getirebilir.

(4) Aktüerya birimi tarafından hazırlanan, denetim komitesinin görüşü alınmak suretiyle yönetim kurulu tarafından onaylanarak kabul edilen aktüerya birimi yönetmeliğinde, aktüerya biriminin çalışma usul ve esasları ile bu faaliyetleri yürütecek personelde aranan öğrenim durumu, deneyim, bilgi ve beceri seviyeleri ile diğer niteliklere yer verilir.

(5) Aktüerya birimi tarafından icra edilen faaliyetlerin bir personel ile sürdürülmesinin mümkün olduğu kuruluşlarda yönetim kurulunun uygun görmesi, aktüerya birimi yöneticisinin aktüer olması ve Kuruma bildirim yapılması kaydıyla aktüerya birimi görevlerinin birim yöneticisi tarafından yerine getirilmesi mümkündür. Bu durumda yalnızca aktüerya birimi yöneticisinin istihdamıyla aktüerya birimi kurulmuş kabul edilir.

Aktüerya birimi personelinin nitelikleri

MADDE 35 – (1) Aktüerya birimi yöneticisinin atanması ve görevden alınması denetim komitesinin görüşü ile yönetim kurulu tarafından; birim personelinin atanması ve görevden alınması aktüerya birimi yöneticisinin görüşü ile denetim komitesi tarafından gerçekleştirilir.

(2) Aktüerya birimi yöneticisinin aktüer olması esastır. Ancak, istihdam edilecek aktüer bulunamaması halinde Kurulda istihdam edilen ve 15/8/2007 tarihli ve 26614 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Aktüerler Yönetmeliği gereğince aktüer unvanının kazanımı için aranan deneyim şartını haiz yardımcı aktüerlerden veya bunların da yokluğunda belirtilen deneyim şartını haiz stajyer aktüerler arasından, aktüerya birimi yöneticisi yönetim kurulu tarafından belirlenir.

(3) Denetim komitesine bağlı aktüerya biriminde istihdam edilecek aktüer, yardımcı aktüer veya stajyer aktüer haricindeki personelin Aktüerler Yönetmeliği gereğince aktüer unvanının kazanımı için aranan şartlardan aktüerlik sınavlarında başarılı olma şartı hariç diğer nitelikleri taşıması gerekmektedir. Ancak uzman yardımcısı unvanındaki personelde deneyim şartı da aranmaz.

(4) Aktüerya birimi yöneticisi, birim personelinin görev, yetki ve sorumluluklarının gerektirdiği nitelikleri haiz olup olmadıklarını değerlendirir; bu kişilerin aktüeryal konulardaki mesleki bilgi, beceri

ve yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik eğitim programları hazırlar.

(5) Aktüerya biriminde görevli personel ve birim yöneticisi, görevlerine ilişkin konularda kuruluşun diğer birimlerine sağlayacakları teknik destek ve danışmanlık hizmeti haricinde kuruluş bünyesinde icrai başka görevler ifa edemez.

Sorumlu aktüer

MADDE 36 – (1) Kapsamı ve gönderiliş biçimi Kurum tarafından belirlenen aktüerya raporlarını, mali tabloları ve tarife teknik esaslarını onaylamaktan ve aktüerya fonksiyonuyla ilgili Kuruma yapılacak diğer raporlamalardan sorumlu olmak üzere aktüerya biriminde istihdam edilen yahut dışarıdan hizmet alınan aktüerlerden biri denetim komitesi tarafından sorumlu aktüer olarak belirlenir. Sorumlu aktüer denetim komitesine bağlı aktüerya biriminin parçasıdır ve aktüerya biriminin görevlerini yerine getirmesinde ve aktüerya fonksiyonunun icrasında birimle birlikte sorumludur.

(2) Aktüerya birimi yöneticisi sorumlu aktüer olarak seçilebilir.

(3) Seçilen sorumlu aktüer, seçimi müteakip ay başında Kuruma bildirilir.

(4) Sorumlu aktüerin kuruluşta istihdam edilmemesi halinde denetim komitesi, hizmet alımı yoluyla seçilen sorumlu aktüerin kuruluşla olan ilişkisinde aktüerya fonksiyonu kapsamına giren konular hariç olmak üzere herhangi bir çıkar çatışması olup olmadığının takibini yapar. Hizmet alımı yoluyla seçilen sorumlu aktüerin veya bu aktüerin çalıştığı firmanın, kuruluşla dış denetim veya başka bir adla hizmet sunup sunmadığının takibi de bu kapsamda yapılır. Çıkar çatışması bulunduğu tespit edildiğinde denetim komitesi derhal sorumlu aktüeri değiştirir.

(5) Kurum tarafından sorumlu aktüerin görevini yerine getirmede gerekli yeterlilikleri sağlayamadığının veya sorumlu aktüerin çıkar çatışmalarına konu olduğunun tespit edilmesi halinde Kurumun sorumlu aktüerin değiştirilmesini talep etme yetkisi saklıdır.

Aktüerya fonksiyonuna ilişkin istisna

MADDE 37 – (1) Beşinci bölüm kapsamında aktüerya fonksiyonuna ilişkin faaliyetleri gerçekleştirmek ve aktüerya birimi kurmak yalnızca şirketler ile Doğal Afet Sigortaları Kurumu, Özel Riskler Yönetim Merkezi ve Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu için tanımlanmış bir görevdir. Belirtilen özellikli kuruluşlar haricindeki kuruluşlar ile tüzel kişiliği haiz sigorta ve reasürans brokerleri bu bölümden istisnadır.

ALTINCI BÖLÜM

İç Denetim Sistemi

İç denetim sisteminin amacı ve kapsamı

MADDE 38 – (1) İç denetim sisteminin amacı, kuruluş faaliyetlerinin Kanun ve ilgili diğer mevzuat ile kuruluş içi strateji, politika, ilke ve hedefler doğrultusunda yürütüldüğü ve iç kontrol, risk yönetimi ve aktüerya sistemlerinin etkinliği ile yeterliliği hususunda yönetim kuruluna makul bir güvence sağlamaktır.

İç denetim fonksiyonu

MADDE 39 – (1) İç denetim fonksiyonundan beklenen amacın sağlanabilmesi için kuruluşun genel müdürlük birimleri, tüm yurt içi ve yurt dışı şube, bölge müdürlüğü, konsolidasyona tabi ortaklıkları ile acenteleri ve hizmet alınan kuruluşları nezdinde yapılan dönemsel ve riske dayalı denetimlerde asgari olarak;

a) İç kontrol, risk yönetimi ve aktüerya birimlerinin uygulamaları ile yeterlilik ve etkinliklerinin değerlendirilmesi,

b) Muhasebe kayıtları ile finansal raporların doğruluğu ve güvenilirliğinin incelenmesi,

c) Operasyonel faaliyetlerin mevzuata ve belirlenmiş olan usullere uygunluğu ile bunlara ilişkin iç kontrol uygulama usullerinin işleyişinin test edilmesi,

ç) Bilgi sistemi ile ana hizmetlerin yürütülmesinde kullanılan tüm sistemlerin güvenilirliğinin gözden geçirilmesi,

- d) İşlemlerin, Kanuna ve ilgili diğer mevzuata, kuruluş içi strateji, politika ve uygulama usulleri ile diğer iç düzenlemelere uygunluğunun denetlenmesi,
 - e) Kuruluş içi düzenlemeler çerçevesinde yönetim kuruluna yapılan raporlamalar ile Kuruma yapılan raporlamaların doğruluğu, güvenilirliği ve zaman kısıtlamalarına uygunluğunun denetlenmesi,
 - f) Eksiklik, hata ve suistimalin ortaya çıkarılması; sorunların yeniden ortaya çıkmasının önlenmesine ve kuruluş kaynaklarının etkin ve verimli olarak kullanılmasına yönelik görüş ve önerilerde bulunulması,
 - g) Acentelik ilişkisi ile sınırlı olmak üzere acentenin bilgi sistemleri, iş süreçlerinin tesisi ve iş sürekliliği ile risk yönetimine ilişkin yükümlülüklerinin denetlenmesi,
 - ğ) Yönetim kurulu tarafından belirlenen önemlilik kriterleri göz önünde bulundurularak tüm hizmet alımlarının denetlenmesi,
- zorunludur.

İç denetim birimi

MADDE 40 – (1) İç denetim biriminin doğrudan yönetim kuruluna bağlı ve idari açıdan bağımsız olarak örgütlenmesi sağlanır. Bununla birlikte iç denetim birimi fonksiyonel olarak yönetim kuruluna denetim komitesi aracılığıyla raporlama yapar.

(2) Kuruluşlarda iç denetim fonksiyonu, iç denetim birimi ya da teftiş kurulu tarafından yürütülür. İç denetim biriminde kuruluşun büyüklüğüne, faaliyetlerinin karmaşıklığına, yoğunluğuna, kapsamına ve risk düzeyine bağlı olarak, Kanun ve ilgili mevzuat ile kuruluş içi düzenlemelerde öngörülen denetim hizmetlerinin aksatılmadan ve bu hizmetlerin gerektirdiği seviyede yerine getirilmesi amacıyla yeterli sayıda iç denetçi çalıştırılır. Sigorta grubuna ait şirketlerde tek bir iç denetim birimi sigorta grubuna dahil tüm şirketlerin iç denetim faaliyetlerinde tamamen veya kısmen görev alabilir.

(3) Kuruluşun faaliyetlerinin kapsamı ve karmaşıklığı dikkate alınarak, iç denetim faaliyetlerinin bir iç denetçi ile sürdürülmesinin mümkün olduğu kuruluşlarda, yönetim kurulunun uygun görmesi ve Kuruma bildirim yapılması kaydıyla denetim faaliyetlerinin, iç denetim birimi yöneticisi tarafından yerine getirilmesi mümkündür. Bu durumda yalnızca iç denetim birimi yöneticisinin istihdamıyla iç denetim birimi kurulmuş kabul edilir.

(4) İç denetim birimi tarafından hazırlanan, denetim komitesinin görüşü alınmak suretiyle yönetim kurulu tarafından onaylanarak kabul edilen iç denetim birimi yönetmeliğinde, iç denetim biriminin çalışma usul ve esasları ile bu faaliyetleri yürütecek personelde aranan öğrenim durumu, deneyim, bilgi ve beceri seviyeleri ile diğer niteliklere yer verilir.

(5) İç denetçi, iç denetim faaliyetlerini denetim faaliyetlerine yönelik politika ve uygulama usulleri ile iç denetim planları çerçevesinde yürütür.

(6) İç denetim birimi yöneticisi tarafından;

a) İç denetim faaliyetlerine yönelik politika ve uygulama usulleri belirlenir, denetim komitesinin uygun görüşü alınır ve yönetim kurulunun onayıyla politika ve uygulama usulleri yürürlüğe konur.

b) İç denetim faaliyetleri gözetlenir; denetim politika, program, süreç ve uygulamaları izlenir ve yönlendirilir.

(7) İç denetim birimi yöneticisi, asgari üç ayda bir denetim komitesine iç denetim birimi tarafından icra edilmiş faaliyetlere ilişkin bir rapor sunar ve bunları denetim komitesi ile birlikte mütalaa eder. Denetim komitesi gelen bu raporu, mütalaası ile birlikte, en geç on iş günü içinde yönetim kuruluna iletir. Söz konusu raporda asgari olarak aşağıdaki hususlara yer verilir:

a) Tamamlanan, devam eden, ertelenen ve iptal edilen denetim faaliyetleri ve yıllık denetim planına uyum düzeyi.

b) İç denetçilerin raporlama döneminde aldıkları eğitimler.

c) Önemli muhasebe sorunları ile Kuruma yapılan raporlamalara ve denetim bulgularına ilişkin tereddütlü hususlar.

ç) Risk değerlendirmeleri ve bunların özeti.

d) Denetim bulguları.

e) Düzeltici önlemleri almaya yetkili yöneticilere intikal ettirilen önemli zayıflıkların giderilmesine yönelik görüşler.

f) Kuruluş yönetiminin düzeltici ve risk azaltıcı önlemlere uyma derecesi.

g) Denetim komitesi ve iç denetim birimi tarafından yer alması uygun görülen diğer konular.

(8) Kuruluşların mali durumunu ciddi biçimde zayıflatacak veya olağandışı sonuçlar doğuracak herhangi bir durumun varlığının tespit edilmesi halinde iç denetim birimi hazırlayacağı raporu en kısa zamanda kuruluş denetim komitesine ve yönetim kuruluna sunar. Tespite yönelik en fazla bir ay içinde herhangi bir aksiyon alınmaması halinde bu hususu Kuruma iletir.

İç denetim birimi yöneticisi ve personelinin nitelikleri

MADDE 41 – (1) İç denetim birimi yöneticisi ve personelinin atanması, performans değerlendirmesi ve görevden alınması denetim komitesinin görüşü alınarak yönetim kurulu tarafından yapılır.

2) **(Değişik fıkra:RG-14/02/2025-32813)** İç denetim birimi yöneticisinin en az dört yıllık üniversite mezunu olması ve sigortacılık, özel emeklilik, finans ve denetim alanlarında en az yedi yıl deneyime sahip olması zorunludur. İç denetim birimi yöneticisi ile aralarındaki evlilik bağı kalkmış olsa dahi eşleri, ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan veya kayın hısımları, iç denetim birimi hariç olmak üzere son iki yılda kuruluştaki veya konsolidasyona tabi iştiraklerinde çalışamaz; kuruluşla veya iştirakleriyle iş ilişkisinde bulunan kurum ve kuruluşlarda kuruluşla ve iştirakleriyle maddi sonuç doğuran işlemlerde karar alıcı olamaz veya yetkili pozisyonunda bulunamaz. İç denetim biriminin denetim ile görevlendirdiği personel, denetim görevini ifa edeceği birimde kan, kayın veya denetime engel teşkil edecek yakınlığı bulunması durumunda iç denetim birimine bu durumu derhal bildirir. Bildirimde bulunan personelin denetime ilişkin görevlendirmesi, iç denetim birimi tarafından iptal edilir.

(3) İç denetçilerin deneyim hariç birim yöneticisinin niteliklerini haiz olması gerekir.

(4) İç denetçilerin mesleki bilgi, beceri ve yeteneklerinin geliştirilmesi amacıyla genel kabul görmüş iç denetim standartları çerçevesinde iç denetim birimi yöneticisi tarafından eğitim programları hazırlanır ve bu programlar dahilinde asgari olarak denetim tekniği, sigorta tekniği, sigorta hukuku ve ticaret hukuku konularında personelin düzenli eğitimler almaları sağlanır.

(5) İç denetçiler görev ve sorumluluklarını tarafsız ve bağımsız olarak icra eder. Bu amaçla iç denetçilerin iç denetim birimi yöneticisi, denetim komitesi veya yönetim kurulu haricinde kuruluş yönetiminde yer alan hiçbir kişiye karşı hesap verme sorumluluğu bulunmaz. İç denetçilerin görevlerinin icrasında menfaat çatışmalarından uzak olmaları sağlanır.

(6) Yönetim kurulunca, iç denetçilere görev ve sorumluluklarını etkin bir şekilde yerine getirebilmeleri için, kuruluşun tüm bölüm ve birimlerinde inisiyatif kullanabilecek, tüm personelinin bilgi alabilecek ve tüm kayıt, dosya ve verilerine ulaşabilecek yetkiyi haiz olmaları sağlanır.

(7) **(Değişik fıkra:RG-14/02/2025-32813)** İç denetim birimi yöneticisi, kuruluştaki ve sigorta grubunda yeni ürünler, hizmetler veya politika ve uygulama usulleri konusunda sağlayacakları danışmanlık hizmeti haricinde kuruluştaki ve sigorta grubunda başka görevler ifa edemez ve iç denetim birimi haricinde herhangi bir birimde görevlendirilemez. Farklı birimlerde geçici olarak görevlendirilen iç denetim birimi çalışanları, iç denetim birimine dönmelerinin ardından bu birimlere ilişkin denetimlerde 1 yıl süreyle görevlendirilemez.

(8) Yedinci fıkra kapsamında iç denetim birimi yöneticisi ve personeli tarafından verilen danışmanlık hizmetleri, danışmanlık konusuna giren hususlara onay verildiği anlamına gelmez.

İç denetim birimi çalışma esasları

MADDE 42 – (1) Kuruluşların dönemsel ve riske dayalı iç denetim faaliyetleri iç denetim planının hazırlanması, yürürlüğe konması, genel kabul görmüş iç denetim standartları esas alınarak çalışma programları aracılığıyla icrası ve denetim raporları çerçevesinde ilgili birim yönetimlerince alınan önlemlerin izlenmesi faaliyetlerini kapsar.

İç denetim planı

MADDE 43 – (1) İç denetim planı, risk değerlendirmelerine dayalı ve yıllık olarak hazırlanır. Takip eden yıla ait iç denetim planı hakkında üst düzey yönetimin ve denetim komitesinin görüşü alınır ve planlar en geç içinde bulunulan yılın aralık ayı sonuna kadar yönetim kurulunun onayıyla yürürlüğe konulur. Kuruluşların yıllık denetim planlarının haricinde uzun dönemli denetim planları hazırlamaları mümkündür.

(2) İç denetim planları dönem içerisinde gerçekleştirilecek özel tahkikatlar, danışmanlık hizmetleri ve alınacak eğitimler de dikkate alınarak hazırlanır. İç denetim planlarında;

- a) Riske dayalı değerlendirmeler sonucunda önem ve öncelik değerlendirmesine de yer verilerek dönem içerisinde denetlenecek alanlara,
- b) Denetimin amacına,
- c) Denetlenecek her bir alan veya faaliyet ile ilgili özet risk değerlendirmelerine, Kanun ve ilgili diğer mevzuata,
- ç) Planlanan denetim çalışmasının gerçekleştirileceği zamana ve denetim dönemine,
- d) Denetim faaliyetleri için gerekli olan kaynaklara ve kaynak kısıtlamalarının olası etkilerine, yer verilir.

(3) İhtiyaç hasıl olması halinde iç denetim birimi, tesis edilmiş politikalara uygun olarak denetim planlarını günceller. Denetim planlarında yapılan önemli değişiklikler ve güncellemeler, denetim komitesinin uygun görüşü ve yönetim kurulunun onayıyla yürürlüğe konulur. Güncellenen planda, güncelleme tarihine kadar gerçekleştirilmiş olan denetim çalışmaları ile bunlara ayrılan zamana ve yapılan önemli değişikliklerin nedenlerine ilişkin açıklamalara yer verilir.

Çalışma programları

MADDE 44 – (1) İç denetim planında belirlenen denetim alanları kapsamında verilen her bir denetim görevi için, kuruluşun denetim alanındaki tüm işlemleri, kullanılacak denetim teknikleri, bilgi elde etmede izlenecek yollar, belgelendirmeye ilişkin uygulamalar ve ulaşılan sonuçlar ile denetim raporunun sunulmasını kapsayacak şekilde bir çalışma programı hazırlanır. Çalışma programında denetim hedefi ve bu hedefe ulaşılması için yapılacak çalışmalara ayrıntılı olarak yer verilir.

(2) Denetimde kullanılan denetim usulleri çalışma kâğıtları şeklinde belgelendirilir. Çalışma kâğıtlarının, denetim görevinin çalışma programında öngörülen şekilde tamamlanıp tamamlanmadığını ve görevin icra ediliş şeklini gösterecek mahiyette tutulması ve ilgili iç denetçinin adı ve soyadı belirtilerek imzalanması esastır. Gerekli tedbirler alınarak ve elektronik imza veya dijital imza kullanılarak bu süreçler dijital olarak da yürütülebilir.

(3) Çalışma programları olağan koşullarda asgari olarak aşağıdaki hususlara ilişkin uygulamaları içerir:

- a) Gerek duyulması halinde yapılacak beklenmedik denetimler.
- b) Denetlenecek kayıtların kontrolü.
- c) İç kontrol sistemlerinin, politikaların ve uygulama usullerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi.
- ç) Risk değerlendirmeleri.
- d) Kanunun ilgili maddesi ya da ilgili mevzuat, düzenleme ve kuralların gözden geçirilmesi.
- e) Örneklem metot ve tekniklerinin kullanımı.
- f) Seçilmiş işlemlerin ve hesap bakiyelerinin aşağıdaki uygulamalar yoluyla teyidi:
 - 1) Yardımcı hesaplar, büyük defter kayıtları ve kontrol kayıtlarının birbirleriyle tutarlığının incelenmesi.
 - 2) Kayıtlara esas belgelerin incelenmesi.
 - 3) İstisnai uygulamaların doğrudan incelenmesi ve uygun izleme faaliyetleri.
 - 4) Fiziksel denetimler.

Denetim dönemi

MADDE 45 – (1) Denetim dönemi, iç denetimlerin sıklığını ifade eder. Denetim dönemini olağan koşullarda, denetlenecek faaliyetler ve alanlar ile iç denetçiler ve denetimin yapılabileceği zaman belirler. Risk değerlendirmeleri neticesinde daha riskli olduğu değerlendirilen alanlar, diğer alanlara göre daha sık denetlenir. Ancak her koşulda belirli bir alana ilişkin iki denetim dönemi arasındaki süre 3 yılı geçemez.

(2) İlgili mevzuatta Kurum tarafından yıllık olarak denetleneceği belirtilen alanların ve işlemlerin, iç denetim tarafından da yıllık olarak denetime tabi tutulması gerekmektedir.

(3) İç denetim birimi tarafından; kuruluş merkezi veya genel müdürlükteki tüm birimler, bölge müdürlükleri ve şubeler ile taşra teşkilatları, acenteler ve anlaşmalı servisler de dâhil olmak üzere tüm hizmet alımları yönetim kurulunca önemlilik dereceleri göz önünde bulundurularak onaylanan iç

denetim politikaları çerçevesinde gerek yerinden gerekse uzaktan denetlenir ve ulaşılan sonuçlar raporlanır.

(4) Dönemsel ve riske dayalı denetimler haricinde, yönetim kurulunun veya Kurumun talebi üzerine, iç denetimin amacına uygun olarak özel denetimler de iç denetim birimi tarafından yerine getirilir.

İç denetim raporları

MADDE 46 – (1) İç denetim raporlarında denetim konusuyla ilgili olduğu ölçüde ve varsa;

- a) Denetimin kapsam ve amaçlarına,
 - b) Önceki denetim sonrasında alınan önlemlere ilişkin değerlendirmelere,
 - c) Tespit edilen sorunlar ve sonuçlara ilişkin özet,
 - ç) Detaylı denetim sonuçlarına (tespit edilen hususlar çerçevesinde denetlenen konuya verilen önem derecesi ve ayrıntılı nedenleri),
 - d) Önerilere ve bunların faydalarına,
 - e) Çeşitli kontrol dokümanları ve araçları üzerinden genel veya özel gözlemlere ve izlemeye dayalı kontrol ya da incelemelere,
 - f) İzledikleri, denetledikleri ve kontrol ettikleri hususlara ilişkin olarak kuruluş personelinin veya acentelerden istenen ilave açıklamalara, bunların bilgi ve görüşlerine, gereken durumlarda kuruluştaki bulunan diğer birimlere yapılan uyarılara,
 - g) Üst yönetim tarafından ihtiyaç duyulabilecek diğer bilgilere,
- yer verilir.

(2) Denetim tamamlandıktan sonra, taslak denetim raporunu müzakere etmek, yanlış bilgilerin düzeltilmesini sağlamak, ilgili birim yönetiminin tespitlere ve alınacak önlemlere ilişkin değerlendirmelerini almak üzere iç denetçiler ilgili birim yöneticisiyle görüşür. Bu görüşmeden sonra denetim raporunda yer alan tespitlerin nihai hale gelmesi için alınacak aksiyonlar ve tamamlanma tarihlerine yönelik ilgili birimler ile mutabakat sağlanır. Nihai hale getirilen raporlar iç denetim birimi tarafından denetim komitesine sunulur.

(3) Denetim komitesi gelen raporu mütalaası ile birlikte 10 iş günü içerisinde yönetim kuruluna iletir. Rapor ilk yönetim kurulunda gündeme alınır ve rapor sonuçlarına göre yapılacak işlemler karara bağlanır.

İzleme faaliyetleri

MADDE 47 – (1) İç denetçiler denetim raporlarında önerdikleri ve yönetim kurulunca karara bağlanan konularda düzeltici önlemleri almaya yetkili yöneticilere intikal ettirilen hususlara yönelik uygulamaları izler.

(2) İç denetçiler izleme faaliyetlerinin sonuçlarını ve değerlendirmelerini denetim komitesine iletmek üzere raporlar. Bu raporlar gelecek dönemlerde yapılacak iç denetim planlarında dikkate alınır.

YEDİNCİ BÖLÜM

İç Sistemlere İlişkin Genel Hükümler

Dışarıdan hizmet alımı ve faaliyetlerin birlikte yürütülmesi

MADDE 48 – (1) İç sistemlere ilişkin birimlerin kuruluş organizasyonu içerisinde yapılandırılması, gerekli personel istihdamının sağlanması ve çalışma planlarının ilgili birimler tarafından hazırlanması koşuluyla; bu birimlerinin yetersiz kaldığı konularda sınırlarının belirli olması kaydıyla iç kontrol, risk yönetimi, aktüerya ve iç denetim fonksiyonlarının yürütülmesinin dışarıdan hizmet alımı yoluyla yerine getirilmesi mümkündür.

(2) İç denetim biriminde teknik yeterliliğe sahip personelin bulunmaması halinde, bilgi sistemleri ile aktüerya fonksiyonunun bulunduğu kuruluşlarda bilgi sistemlerine ve aktüerya fonksiyonuna ilişkin yürütülecek iç denetim faaliyetlerinin dışarıdan hizmet alımıyla gördürülmesi zorunludur. Ancak 33 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde kendisine bağlı icrai birim bulunan yöneticiye bağlı aktüerya biriminin kurulması ve denetim komitesine bağlı faaliyet gösteren aktüerya biriminin ise yapılan işlemlerin kontrolünü gerçekleştirmesi

halinde, aktüeryal faaliyetlerin denetiminde iç denetim biriminin dışarıdan hizmet alımı zorunlu değildir.

(3) İç denetim kapsamında hizmet alınan kişi ve kurumların, sigorta sözleşmesi veya bireysel emeklilik sözleşmesinin düzenlenmesi hariç olmak üzere kuruluşla çıkar çatışması oluşturacak şekilde iş ilişkisinin bulunmaması gerekir.

(4) İç sistemler kapsamında hizmet alınan kuruluşlar tarafından, iş süreçlerinin tesisi ve bilgi sistemleri ile iş sürekliliğinin sağlanması hususunda bu Yönetmelikte belirtilen nitelikler ile hizmet alınan konuya ilişkin ilgili mevzuattan kaynaklanan diğer gerekliliklerin yerine getirilmesi gerekmektedir.

(5) İç sistemler fonksiyonlarının yürütülmesinde dışarıdan hizmet alınması halinde, hizmet alınacak kişi ve kuruluşlarla çalışma kapsamı ve süresi yönetim kurulu veya denetim komitesi tarafından belirlenir. Hizmet alınan kuruluşun nitelikleri ve hizmet alınan alanlara ilişkin bilgiler Kuruma düzenli olarak raporlanır.

(6) Birden fazla şirketle iş ilişkisi bulunan acentelerde yürütülecek iç kontrol, risk yönetimi ve denetim faaliyetlerinden her şirket kendi acentelik ilişkisi kapsamında ayrı ayrı sorumludur. Ancak, şirketin politikalarıyla uyumlu olması kaydıyla, bu acenteler için belirtilen faaliyetlerin acentelik veren şirketlerce koordinasyon halinde icra edilmesi veya diğer şirket tarafından yürütülen bu konulardaki faaliyetlerin sonuçlarının kullanılması mümkündür.

(7) Finansal grup bünyesinde yer alan şirketlerde, finans sektöründe faaliyet gösteren konsolidasyona tabi ortaklıklar dışındaki bir ortağın iç sistemler kapsamında yürüttüğü faaliyetler, üçüncü fıkra hariç olmak üzere bu maddede yer alan gerekliliklerin sağlanması kaydıyla ve yönetim kurulunun uygun görmesi halinde, iç sistemler kapsamında dışarıdan hizmet alımı olarak değerlendirilebilir.

(8) Sigorta grubuna ait şirketlerden birindeki denetim komitesi ile iç sistemler kapsamında kurulan birimler sigorta grubuna dahil tüm şirketlerin iç sistemler kapsamında yürüteceği faaliyetlerde tamamen veya kısmen ortak olarak kullanılabilir.

Önemlilik seviyesi

MADDE 49 – (1) Açıkça belirtilmiş olsun veya olmasın, bu Yönetmelik kapsamında yürütülen faaliyetler önemlilik seviyesi gözetilerek yürütülür.

(2) Önemlilik seviyesinin belirlenmesine ilişkin ilke ve esaslar yönetim kurulu tarafından belirlenir. Önemlilik seviyesinin belirlenmesinde, işlemin finansal etkisi ile iş sürekliliği, bilgi güvenliği ve kuruluş itibarına etkisi gibi hususlar birlikte dikkate alınır.

(3) Kuruluşun genel ölçeğindeki önemlilik seviyesi üst düzey yönetimin ve iç sistem birim yöneticilerinin görüşü alınarak yönetim kurulu tarafından, icrai birimlerin her birinin faaliyetlerindeki önemlilik seviyesi ise yönetim kurulu tarafından belirlenen ilke ve esaslara uygun olarak ilgili üst düzey yöneticiler tarafından belirlenir. Birimler için belirlenen önemlilik seviyesinin uygunluğu, ilgisine göre iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim birimlerince yürütülen faaliyetlerde kontrol edilir.

(4) Finansal tabloların yeniden yayımlanmasını gerektirecek nitelikteki finansal etkiler ile hasar ödeme süreçlerinde veya paydaşların kullandığı sistemlerde yarım iş gününü aşan kesintiler, aktif azaltıcı işlem yasağı kapsamına giren hususlar, yatırım politikalarına dair mevzuatta getirilen kısıtlamalar ve Kurum tarafından belirlenecek diğer hususlar kuruluşun genel ölçeğinde her hâlükârda önemlidir.

Brokerlerin iç sistemler kapsamındaki yükümlülükleri

MADDE 50 – (1) Tüzel kişiliği haiz sigorta ve reasürans brokerleri bu Yönetmelikte tanımlanan ve asgari olarak bilgi sistemleri, iş süreçlerinin tesisi ve iş sürekliliğini kapsayan iç kontrol ve risk yönetimine ilişkin gereklilikleri sağlamak ve iç denetim fonksiyonunu ifa etmekle yükümlüdür. Bu brokerlerin iç kontrol ve risk yönetim fonksiyonlarının ifasında ayrı bir birim kurma yükümlülüğü bulunmamakla birlikte, faaliyetlerinin nitelikleri ve işletme büyüklükleri dikkate alınarak iç denetim birimi kurma zorunluluklarına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.

İç sistemler birim yöneticisi ve personelinin mali ve sosyal hakları

MADDE 51 – (1) İç sistemler birim yöneticisi ve personelinin mali ve sosyal hakları ile performans kriterleri denetim komitesi veya yönetim kurulu tarafından belirlenir. Ancak, bu birimler için doğrudan kuruluşa kâr veya gelir sağlama odaklı performans kriteri belirlenemez. Doğrudan kuruluşa kâr veya gelir sağlama odaklı olmayan bu kriterlere göre yapılan ödemeler, esas sözleşme hükmüne veya genel kurul kararına dayalı olarak tüm personele kârdan yapılan ödemeler ve istihdam edilen biriminin faaliyetleri kapsamında sağlanan haklar hariç olmak üzere, birim yöneticisi ve personeline performansa dayalı olarak herhangi bir ad altında ücret veya benzeri bir gelir sağlanamaz.

İç sistem birim personelinin görevden alınması ve istifası

MADDE 52 – (1) İç sistem birimi yöneticilerinin, sorumlu aktüerin ve iç denetim birimi personelinin herhangi bir nedenle görevden alınması halinde söz konusu değişiklik gerekçeleriyle birlikte kuruluş tarafından Kuruma yazılı olarak bildirilir. Görevden almaya ilişkin kuruluşça yapılacak bildirimde birim yöneticileri ve personelinin görevden alınması halinde görevden alınan kişilerin sorumlu oldukları fonksiyonlara ilişkin konularda, sorumlu aktüerin görevden alınması halinde ise sorumlu aktüerin aktüeryal konularda kuruluşla anlaşmazlık yaşanıp yaşanmadığına ilişkin beyanına da yer verilir.

(2) İç sistem birimi yöneticilerinin, iç denetim birimi personelinin ve sorumlu aktüerin göreviyle ilgili nedenlerle veya kuruluşun yönetimine ilişkin uygulamalar sebebiyle istifa etmesi halinde, istifa gerekçesinin Kuruma yazılı olarak bildirilmesi gerekir.

Doğal Afet Sigortaları Kurumu ve Özel Riskler Yönetim Merkezi hakkında özel hüküm

MADDE 53 – (1) Doğal Afet Sigortaları Kurumu ve Özel Riskler Yönetim Merkezi için iç sistemlerin işletici şirketler bünyesinde kurulması mümkündür.

(2) İşletici şirketler işlevsel görev ayrımını tesis etmek kaydıyla iç kontrol, risk yönetimi ve aktüerya fonksiyonunu, ayrı bir birim kurmaksızın kendi bünyelerinde kuracakları birimler eliyle yürütebilir. Bu durumda, Doğal Afet Sigortaları Kurumu ve Özel Riskler Yönetim Merkezi için bu Yönetmelik gereği yapılacak faaliyetler kapsamında doğrudan bu kurumların yönetim kurullarına karşı sorumlu olunur; işletici şirketlerin yönetim kuruluna karşı sorumlu olunmaz.

(3) İşletici şirketler iç denetim fonksiyonunu münhasıran Doğal Afet Sigortaları Kurumu ve Özel Riskler Yönetim Merkezi için çalışan iç denetçiler eliyle yürütür. Bu kurumların birden fazlasının faaliyetlerinin aynı işletici şirket tarafından yürütülmesi halinde, ilgili kurumların yönetim kurullarınca uygun görülmesi şartıyla, görevlendirilen iç denetçiler bu kurumların tümü adına görev yapabilir. Bu iç denetçiler idari olarak işletici şirketin iç denetim biriminde çalışsa bile, seçiminde ve görevden alınmasında işletici şirketin yetkisi bulunmaz.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Raporlamalar ve Kurumun Denetleyici Görevleri

Kuruma yapılacak raporlamalar

MADDE 54 – (1) İç kontrol fonksiyonu kapsamında aşağıdaki raporlar hazırlanır:

- Kuruluş tarafından tanımlanan iş süreçlerinin ve bu süreçlerde yıl içinde yapılan değişikliklerin açıklandığı ve güncel iş akış şemaları ile bu şemalarda yıl içinde yapılan değişikliklerin verildiği iş süreçleri hakkında rapor.
- Bilgi sistemlerinin yapısı, bilgi sistemleri kapsamında yapılan hizmet alımları, iş sürekliliğinin sağlanması konusunda alınan tedbirler ve bu konularda planlanan ve yürütülen çalışmalar ile yapılan testlere ilişkin bilgi sistemleri raporu.
- İç kontrol fonksiyonu kapsamında yıl içinde yapılan kontroller ve sonuçları hakkında rapor.

(2) Risk yönetim fonksiyonu kapsamında aşağıdaki raporlar hazırlanır:

- Risk yönetim politikaları ve bu politikalarda yıl içinde yapılan değişiklikler ile risk limitleri ile ve bu limitlerde yıl içinde yapılan değişikliklere ilişkin bilgiler.
- Üstlenilen ve maruz kalınan risklerin uzun vadeli olarak sermaye yeterliliğine ve şirket sürekliliğine

etkilerinin ölçüldüğü sermaye yeterliliği etki analiz raporu.

c) Kurumca belirlenen senaryolar altında uygulanacak stres testi sonuçlarına ilişkin rapor.

ç) Risk yönetim fonksiyonunun icrası kapsamında yıl içinde yapılan takip ve izleme faaliyetlerinin sonuçları hakkında rapor.

(3) Aktüerya fonksiyonu kapsamında aşağıdaki raporlar hazırlanır:

a) Kapsamı Kurum tarafından belirlenen aktüerya raporu.

b) Tarife karlılığı tespit raporu ile tarife karlılığının temini için yıl içinde yapılan önerilere dair özet rapor.

c) Şirket tarafından uygulanan aktüeryal metotlar ile kullanılan modeller ve varsayımlar ile bu o modeller ve varsayımlarda yıl içinde yapılan değişiklikler ile gerekçeleri hakkında rapor.

ç) Aktüerya fonksiyonunun icrası kapsamında yıl içinde yapılan işlemler hakkında rapor.

(4) İç denetim fonksiyonu kapsamında aşağıdaki raporlar hazırlanır:

a) Yıl içinde yürütülen iç denetim faaliyetleri ile bu denetim faaliyetlerindeki bulgular hakkında rapor.

b) Raporlama dönemine ait yıl için hazırlanan denetim planı.

c) İlgili yıl için planlandığı halde gerçekleştirilmemiş denetim faaliyetlerine ilişkin tamamlanmama gerekçelerine dair rapor.

(5) Yönetim kurulu tarafından aşağıdaki raporlar hazırlanır:

a) Yönetim kurulu üyeleri ile iç denetim birim yöneticisinin ve personelinin kendileri ile ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan veya sıhrî hısımlarının; kuruluşla, kuruluşun konsolidasyona tabi iştirakleriyle ya da kuruluşla acentelik veya ticari temsilcilik şeklinde ticari bağlantıları bulunan kuruluşun hakim ortaklarıyla iş ilişkisi veya ticari bir ilişkisinin bulunup bulunmadığına dair rapor.

b) İç sistemler kapsamında kurulan birimlerin yönetim kuruluna yaptığı raporlamalar kapsamında yapılan işlemler ve alınan tedbirler hakkında rapor.

c) İç sistemler kapsamında yapılan dış hizmet alımlarının kapsamı ve süresi ile hizmet alınan kişi veya kuruluşların, kuruluşla diğer iş ilişkileri hakkında rapor.

(6) Yönetim kurulu tarafından gönderilecek raporlar hariç olmak üzere, her yıla ilişkin raporlar müteakip yılın Nisan ayı sonuna kadar, yönetim kurulunun hazırladığı raporlar ise Mayıs ayı sonuna kadar Kuruma gönderilir. Birimler tarafından hazırlanacak raporda birim yöneticisi ile en az bir denetim komitesi üyesinin imzasının bulunması şarttır. Kurum, denetleyici görevlerinin etkin şekilde yürütülmesini, kuruluşların iş yükünün dengeli olmasını ve raporlama faaliyetlerinde yeknesaklığın sağlanmasını teminen raporların kapsamı ve gönderiliş biçimi ile ilgili düzenleme yapabilir, her bir kuruluşla mahsus özel rapor isteyebilir.

Kamuoyuna yapılacak raporlamalar

MADDE 55 – (1) Kuruluşlar tarafından her hesap yılı itibarıyla düzenlenecek yıllık faaliyet raporunda, diğer konulara ek olarak, iş sürekliliği yönetimi kapsamında yapılan faaliyetlere, iç sistemler kapsamında kurulan birimlerin ayrı ayrı faaliyetlerine, şirket iç sistemleri ve iç sistemler dışındaki bölümlerinin dış hizmet alımlarına ilişkin bilgilere yer verilir.

(2) (**Değişik fıkra:RG-14/02/2025-32813**) Ticari sır niteliğindeki bilgiler hariç olmak üzere ve kişisel verilerin korunması kapsamındaki hususlar dikkate alınmak suretiyle şirketler ve özelliikli kuruluşlar, kapsamı ve içeriği Kurum tarafından belirlenen raporları kullanıcılar tarafından ana sayfa üzerinden kolayca ulaşılabilecek şekilde kendi internet sitelerinde Ocak-Mart, Nisan-Haziran, Temmuz-Eylül, Ekim-Aralık dönemleri için üçer aylık dönemler itibarıyla dönem bitimini takip eden ay sonuna kadar yayımlar. Bu raporlar beş yıl boyunca yayımdan kaldırılmaz ve dönemler itibarıyla karşılaştırılabilir olarak sunulur.

(3) İkinci fıkrada belirtilen raporların yayımlanması Birlik tarafından takip edilir. Her yayım dönemini takip eden hafta, raporları yayımlamayan şirketler ve özelliikli kuruluşlar Birlik tarafından uyarılır. Ek bir hafta içinde raporları yayımlamayanlar ve normal süresinden geç yayımlayanlar bir liste ile Kuruma bildirilir.

(4) Birlik, şirketlerin ve özelliikli kuruluşların raporlarından Kurum tarafından belirlenenleri toplulaştırır ve şirketler itibarıyla karşılaştırma yapılabilir şekilde kendi internet sitesinde yayımlar.

(5) (**Mülga fıkra:RG-14/02/2025-32813**)

DOKUZUNCU BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 56 – (1) 21/6/2008 tarihli ve 26913 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin İç Sistemlerine İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Denetim komitesi üyeleri için sayılan şartları sağlayan en az iki yönetim kurulu üyesi en geç bu Yönetmeliğin yayımlanmasını takip eden iki yıl içinde atanır. Bu süre içinde denetim komitesinin görevleri yönetim kurulu eliyle yürütülür. Yönetim kurulu üyelerinden en az birinin belirtilen görevlerin icrası için görevlendirilmesi mümkündür. Belirlenen bu üyenin görevini bağımsız ve tarafsız olarak yürütmesi gerekir.

(2) 5 inci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen iç sistemlere ilişkin konuların görüşüldüğü yönetim kurulu toplantılarına katılacak yönetim kurulu üyelerinin, 6 ncı maddenin birinci ve dördüncü fıkralarında tanımlanan denetim komitesi üyelerinin ve 41 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen iç denetim birimi yöneticisi ile personelinin kendilerinin, aralarındaki evlilik bağı kalkmış olsa dahi eşlerinin ya da ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan ya da sıhri hısımlarının ilgili maddelerde belirtilen görevlerde son iki yıllık sürede bulunmamasına ilişkin getirilen sınırlama bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren şirketler ve özelliği kuruluşlar için üç yıl, brokerler için beş yıl uygulanmaz.

(3) İç sistemler birim yöneticileri; şirketlerde bu Yönetmeliğin yayımlanmasını takip eden altı ay içinde, özelliği kuruluşlarda bir yıl içinde, iç denetim birimi özelinde sigorta ve reasürans brokerleri için ise beş yıl içinde atanır. Mevcut durumda, bu Yönetmelikte belirtilen nitelikleri haiz birim yöneticileri bulunan kuruluşlarda atama yapılmış kabul edilir.

(4) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren 3 yıl süreyle aktüerya birimi yöneticisinde aktüer, yardımcı aktüer veya stajyer aktüer olma şartı aranmaz.

(5) İç sistemler birimlerinin kuruluşu ve organizasyonu birim yöneticilerinin atanmasından sonra bir yıl içinde tamamlanır ve fonksiyonlar işlerlik kazanır. Mevcut durumda kuruluşlarda kurulu bulunan birimlerin ise bir yıl içinde bu Yönetmelikte belirtilen fonksiyonları icra edebilir hale getirilmesi gerekir. İç kontrol ve risk yönetim faaliyetlerine ilişkin birim kurma zorunlulukları bulunmayan tüzel kişiliği haiz sigorta ve reasürans brokerlerinin, bu Yönetmeliğin yayımını takip eden beş yıl içinde iç kontrol ve risk yönetim sistemlerini oluşturmaları gerekir.

(6) Bilgi sistemlerinin belirlenen standartlara uyumlu hale getirilmesi için Kurumun üç yılı aşmayacak şekilde yayımlayacağı uygulama planı esas alınır.

(7) 5 inci maddenin dördüncü fıkrasında yer alan toplantılara katılma yasağı bir yıl boyunca uygulanmaz.

(8) İç sistemler kapsamında mevcut durumda Kuruma yapılan raporlamalar ile yönetim kurulunun yapacakları dışında ilk kez yapılacak raporlamalar iç sistemler birim yöneticileri atandıktan bir yıl sonra yapılır. İlk raporlamalarda, yapılan faaliyetler yerine fonksiyonun kuruluşu kapsamında yapılan işlemler ve birimin planlanan yapısı hakkında özet bilgi verilir.

(9) Yönetim kurulu bu Yönetmelikte öngörülen raporlama faaliyetlerini öngörüldüğü tarihte yapar. Ancak, raporların içeriğinde bu maddede öngörülen geçiş süreleri kapsamında yürütülen işlemler dikkate alınır.

(10) 55 inci madde kapsamında ilk raporlama 2023 yılının Ocak-Mart döneminde yürütülen faaliyetler için yapılır. Bu tarihten önce yapılan faaliyetler için raporlama yapılması gerekmez.

(11) Kurum, kuruluş iç sistemlerinin kurulması ve işletilmesine, denetim komitesinin, birim yöneticilerinin ve personelinin atanmasına, bilgi sistemlerinin bu Yönetmelikte belirtilen standartlara uyumlu hale getirilmesine, Kuruma ve kamuoyuna yapılacak raporlamalara ilişkin bu maddede belirtilen geçiş sürelerini ihtiyaç duyulması halinde bir yıl uzatabilir.

Yürürlük

MADDE 57 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 58 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı	
	25/11/2021	31670	
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin		Değiştirilen Maddeler/Ekler
	Tarihi	Sayısı	
1	14/02/2025	32813	Madde 41, 55

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin Tarihi	Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin ve Maddelerinin Numarası	Yürürlükten Kalkan Hükümler/Düzenlemeler
14/02/2025	32813/2	Madde 55/5

DERNEK, VAKIF, SANDIK VE DİĞER KURULUŞLARDAN BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE AKTARIM HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; üyelerine veya çalışanlarına emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, sandık, tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu veya sair ticaret şirketindeki emekliliğe yönelik birikimlerin veya taahhütlere ilişkin tutarların kısmen veya tamamen bireysel emeklilik sistemine aktarılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun geçici 4 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Aktarım tutarı: Bireysel emeklilik sistemine aktarılan birikimi,
- b) Aktif üye: Emeklilik taahhüt planına göre henüz emekli olmamış veya emekliliğe yönelik herhangi bir ödeme yapılmamış üyeleri veya çalışanları,
- c) Aktüer: Kurum nezdinde tutulan aktüerler siciline kayıtlı gerçek kişileri,
- ç) Aktüerya raporu: Emeklilik taahhüt planı kapsamında üyelere veya çalışanlara sunulan faydalara, varlık ve yükümlülöklere, hesapların ayrıştırılmasına, aktüeryal hesaplamalarda kullanılan yöntem ve varsayımlara ilişkin bilgileri içeren ve aktüer tarafından hazırlanıp imzalanan raporu,
- d) Bekleme süresi: Aktarım yapan üyenin, aktarım tarihinden veya aktarımın kısım kısım yapılması halinde ise ilk aktarımın yapıldığı tarihten itibaren maluliyet ve ölüm haricinde bireysel emeklilik sisteminden ayrılamayacağı üç yıllık süreyi,
- e) Birikim: Emeklilik taahhüt planı kapsamında ilgili hesaplama tarihi itibarıyla üyelerin veya çalışanların emeklilik hesaplarındaki tutarı ve/veya ödenmesi taahhüt edilen tutarı,
- f) Emeklilik sözleşmesi: 4632 sayılı Kanuna göre yapılan emeklilik sözleşmesini,
- g) Emeklilik şirketi: 4632 sayılı Kanuna göre kurulmuş olan emeklilik şirketini,
- ğ) Emeklilik taahhüt planı: Hizmet sunucusunun üyeleri veya çalışanları ile vefatları halinde bunların hak sahiplerine, emeklilik, erken ayrılma, vefat veya maluliyet hallerinde yapmayı taahhüt ettiği ödemelere ilişkin usul ve esaslar ile teamüllerin bütünü,
- h) Hizmet sunucusu: Üyelerine veya çalışanlarına emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, 7/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesi kapsamındakiler hariç olmak üzere sandık, tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu veya sair ticaret şirketini,
- ı) Katkı: Emeklilik taahhüt planı kapsamında prim, aidat ve benzeri adlar altında alınan emekliliğe yönelik ödemeleri,
- i) Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
- j) Pasif üye: Emeklilik taahhüt planına göre kendilerine maaş ve/veya gelir bağlanmış olan üyeler veya çalışanları,
- k) Tanımlanmış fayda esası: Emeklilik birikimi olarak ödenecek tutarların, alınan katkılarla kısmen veya tamamen ilişkili olabilen, üyeler veya çalışanların maaşına, hizmet süresine, unvanına ve benzeri parametrelere bağlı olarak belirlenmesine yönelik esası,

l) Tanımlanmış katkı esası: Emeklilik birikimi olarak ödenecek tutarların, emeklilik taahhüt planı kapsamında alınan katkılar ile bunların getirilerine bağlı olarak belirlenmesine yönelik esası, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Aktarıma İlişkin Usul ve Esaslar

Aktarım yapılabilen birikimler

MADDE 4 – (1) Emeklilik taahhüt planları kapsamındaki birikim ve taahhütlere ilişkin tutarlar, kısmen veya tamamen, emeklilik sözleşmesine aktarılabilir. Bu tarihte tanımlanmış katkı veya tanımlanmış fayda esasının yahut bunların her ikisinin özelliklerini taşıyan emeklilik taahhüt planlarında tanımlı bulunan esaslara göre, işveren katkıları dahil fiili aktarım tarihine kadar gerçekleşen yurt içi ya da yurt dışındaki tüm birikimler ve taahhütlere ilişkin tutarlar aktarıma konu edilebilir.

(2) Aktif ve pasif üyelerin birikimleri emeklilik hizmet sunucusunun yetkili organlarınca alınan karara göre bireysel emeklilik sistemine aktarılabilir. Aktarımın yapılması, aktarım tutarı ve benzer hususların üye tercihlerine bırakıldığına ilişkin karar alınması halinde aktarıma yönelik üye muvafakatnamelerinin alınması esastır. Aktarımın grup halinde ve her bir üyeyi bağlayıcı usulüne uygun alınan kararların olması halinde ise ayrıca aktif üyelerin muvafakatleri aranmaz. Bu durumda, pasif üyelerin birikimleri de kendilerinin talep veya muvafakatleri alınmak suretiyle bireysel emeklilik sistemine aktarılabilir.

(3) Hizmet sunucusunun üyelerine veya çalışanlarına emeklilik taahhüt planı dışında teminatlar sunduğu veya taahhütlerde bulunduğu durumlarda, emekliliğe yönelik birikimler ile ilişkilendirilen varlık ve yükümlülükler ayrıştırılır.

(4) Aktarımlar, üye veya çalışanlar adına, hesaplarına karşılık gelen ve kişisel olarak ayrıştırılmış birikimler göz önünde bulundurularak yapılır.

Aktarım bildirimi

MADDE 5 – (1) Hizmet sunucusu, bu Yönetmeliğe göre yapılacak her türlü aktarım için ilk aktarım yapılmadan önce Kuruma bildirimde bulunur.

(2) Bildirim aşağıdaki bilgi ve belgelerle birlikte yapılır:

- a) Hizmet sunucusunun adres ve iletişim bilgileri.
- b) Hizmet sunucusunun yöneticilerinin ad ve unvanı ile iletişim bilgileri.
- c) Hizmet sunucusunun kuruluşuna esas teşkil eden belgelerin birer örneği.
- ç) Hizmet sunucusunun yetkili organlarınca aktarıma ilişkin olarak alınan kararın bir örneği.
- d) Aktarıma ilişkin olarak hizmet sunucusu tarafından hazırlanan ve Ek-1’de asgari içeriği belirtilen iş planı.
- e) Emeklilik taahhüt planı kapsamında üyelere veya çalışanlara sunulan teminat ya da taahhütler ile bunların ödenmesine ilişkin kuralları gösterir belgeler.
- f) Emeklilik taahhüt planı kapsamında sunulan teminat ve taahhütlerin kuruluş belgelerinde açık olarak belirtilmediği durumlarda, bunların varlığını gösterebilecek belgeler.
- g) Hizmet sunucusunun, son yıla ait olanlar yeminli mali müşavir tarafından onaylı olmak üzere son üç yıla ait mali tabloları.
- ğ) 10 uncu maddede sayılan durumlar için hazırlanan aktüerya raporu.
- h) Varsa aktarıma ilişkin hizmet sunucusunun mevzuatında yapılan değişiklikler.

(3) İçeriği Kurumca belirlenen aktarıma ilişkin elektronik veri seti, hizmet sunucusu tarafından Kuruma yapılacak bildirim ile eş zamanlı olarak, Emeklilik Gözetim Merkezine gönderilir.

(4) Kurum, hizmet sunucusu tarafından sunulan bilgi ve belgeleri inceleyerek, birikimlerin aktarıma uygunluğu ile aktüerya raporunun belirlenen usul ve esaslara uygunluğunu değerlendirir. Kurum gerek görmesi halinde hizmet sunucusundan ek bilgi ve belge isteyebilir. Yapılan bildirimle ilişkin değerlendirme, gerekli bilgi ve belgelerin tamamlanmasını müteakip en geç üç ay içerisinde Kurum tarafından sonuçlandırılır.

(5) Aktarım işleminin, hizmet sunucusunun bu maddeye göre yaptığı bildirim tarihinden itibaren bir

yıl içinde başlatılamaması halinde, güncellenmiş bilgi ve belgelerle birlikte Kuruma tekrar bildirimde bulunulur.

Aktarıma ilişkin esaslar

MADDE 6 – (1) İkinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla aktarım için hizmet sunucusunun yetkili organlarınca karar alınması şarttır. Hizmet sunucusunun yetkili organlarınca alınmış karara göre aktarım bireysel veya grup olarak yapılabilir.

(2) Tanımlanmış fayda esaslı olmayan emeklilik planlarından yapılacak aktarımlarda, emeklilik birikimlerinin bulunduğu hesapların kişiselleştirilmiş olması, diğer taahhütlerin durumu ve emeklilik taahhüt planının aktüeryal açıdan değerlendirilmesi dikkate alınarak Kurumca uygun görülmesi halinde hizmet sunucusunun yetkili organlarınca karar alınması şartı aranmayabilir.

(3) Birden fazla emeklilik taahhüt planı kapsamındaki aynı kişiye ait birikimler, aynı emeklilik sözleşmesine aktarılabilir.

(4) Bir emeklilik taahhüt planı kapsamındaki birikimler, birden fazla emeklilik şirketine aktarılabilir.

(5) Aktarım tutarı, emeklilik şirketine nakden ödenir.

(6) Aktarım tutarı üzerinden aktarıma ilişkin olarak herhangi bir kesinti yapılmaz ve giriş aidatı alınmaz.

(7) Aktarım tutarı ve 7 nci maddenin dördüncü fıkrası kapsamında yapılan katkılar için devlet katkısı ödenmez. Devlet katkısına hak kazanma süresi, bireysel emeklilik sistemine ilk aktarımın yapıldığı tarih ile başlar.

(8) Aktarımın tek seferde yapılması esastır. Bireysel emeklilik sistemine yapılacak aktarımda, hizmet sunucusunun aktifinde bulunan varlıkların nakde dönüştürülmesi veya taahhütlerin fonlanmamış kısmının fonlanmasının sağlanması amacıyla, aktarım için 4632 sayılı Kanuna göre tanınan son tarihe kadar gerçekleştirilmesi ve 5 inci maddede belirtilen aktarıma ilişkin iş planında belirtilmesi kaydıyla, aktarım kısım kısım da yapılabilir. Bu durumda takip eden aktarımlar, ilk aktarım aşamasında kurulmuş sözleşme üzerine gerçekleştirilir.

(9) 56 yaşını tamamlamış, en az 10 yıllık kazanılmış süresi bulunan aktif üyeler ve pasif üyeler ile birlikte hizmet sunucusu düzenlemelerine göre emeklilik hakkı elde etmiş aktif üyeler talep etmeleri halinde doğrudan emeklilik gelir planına aktarım yapabilir. Birikim amaçlı bireysel emeklilik planına aktarım yapmış aktif veya pasif tüm üyelerin emeklilik koşulları bireysel emeklilik mevzuatına tabidir. Bekleme süresince, vefat ve maluliyet halleri dışında, katılımcıya emeklilik gelir planı kapsamında yapılan ödemeler haricinde herhangi bir ödeme yapılmaz. Bekleme süresi zarfında, Kurum tarafından belirlenecek usul ve esaslar kapsamında emeklilik gelir planından ödeme yapılabilir ve alınabilecek ödemeler bu sürenin sonunda katılımcının hesabında birikim kalacak şekilde belirlenir.

(10) Bekleme süresi zarfında, aktarım ile kurulan bir emeklilik sözleşmesi kapsamındaki birikim ve devlet katkısı hesabındaki tutarlar başka bir emeklilik şirketine aktarılamaz ve bireysel emeklilik sisteminde emeklilik hakkı kullanması durumu da dahil olmak üzere hiçbir durumda başka bir emeklilik sözleşmesi ile birleştirilemez.

(11) Emeklilik şirketi aktarım yapılmadan önce, aktarım için önerdiği ürünlerin özelliklerine ve yasal kesintilere ilişkin olarak hizmet sunucusu ile üye ve çalışanları bilgilendirir.

Kazanılmış süre hesabı

MADDE 7 – (1) Üye veya çalışanın hizmet sunucusunun emeklilik taahhüt planına dahil olduğu tarih, kazanılmış süreye ilişkin şartlar saklı kalmak kaydıyla, bireysel emeklilik sistemine giriş tarihi olarak kabul edilir.

(2) Üye veya çalışanın birden fazla hizmet sunucusundan aktarım yapması halinde, emeklilik taahhüt planına dahil olunan en eski tarih, bireysel emeklilik sistemine giriş tarihi olarak alınır.

(3) Emeklilik taahhüt planı kapsamında yapılacak aktarım tutarına göre bireysel emeklilik sisteminde kazanılmış süre hesabı yapılır. Bu süre, emekliliğe hak kazanılmasına ilişkin sürenin hesabında dikkate alınır. Kazanılmış süre, aktarım tutarının, aktarım tarihinde geçerli olan brüt asgari ücretin aylık tutarının yüzde onuna bölünerek bulunan ay sayısıdır. Kazanılmış süre hesabında sadece tam aylar dikkate alınır.

(4) Aktarım tutarına istinaden kazanılmış sürenin, üye veya çalışanın emeklilik taahhüt planında

geçirdiği süreden az olması durumunda, eksik olan her ay için ilgili tutarlar, emeklilik sözleşmesinin yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içinde ilgili emeklilik şirketine ödenerek bu süreler bireysel emeklilik sisteminde kazanılan süreye eklenebilir. Aksi halde, geriye dönük bu süreler için bir daha ödeme yapılamaz. Kazanılmış süre her halde, üye veya çalışanın emeklilik taahhüt planında fiilen geçirdiği süreden daha çok olamaz. Kazanılmış sürenin takibi emeklilik şirketi tarafından yapılır.

(5) Birden fazla emeklilik taahhüt planından bir emeklilik sözleşmesine aktarım yapılması durumunda, her aktarım tutarı üzerinden kazanılmış süreler ayrı ayrı hesaplanır. Kazanılmış sürelerin toplamı en eski emeklilik taahhüt planına girişten itibaren işleyen süreden fazla olamaz.

(6) 6 ncı maddenin sekizinci fıkrası kapsamında üye veya çalışanın birikimlerinin bir defada aktarılamaması halinde her bir aktarım tutarı için kazanılan süreler ayrı ayrı hesaplanır ve emeklilik şirketi tarafından bireysel emeklilik sisteminde kazanılan süreye eklenir. Bu şekilde eklenen sürelerin birleştirilmesi emeklilik şirketi tarafından yapılır.

Bireysel aktarım

MADDE 8 – (1) Hizmet sunucusunun yetkili organlarınca bireysel aktarıma yönelik karar alınması halinde üye veya çalışan, 4 üncü maddenin ikinci fıkrası hükmü saklı kalmak kaydıyla emeklilik taahhüt planındaki birikimini 6 ncı maddede belirtilen esaslara göre aktarımla kurulacak yeni bir bireysel emeklilik sözleşmesine veya gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesine aktarabilir.

(2) Hizmet sunucusu, yazılı talebin kendisine ulaşmasını müteakip on iş günü içinde, içeriği Kurumca belirlenen aktarım bilgi ve hesap formunu üye veya çalışana gönderir.

(3) Üye veya çalışan, aktarım bilgi ve hesap formu ile birlikte emeklilik şirketine başvurur. İlgili şirket, kişiye talebine göre bir emeklilik planı teklifi sunar; önerdiği ürünlerin özelliklerine ilişkin bilgiler ile bireysel emeklilik mevzuatına göre katılımcıya sunulması gerekli bilgileri verir. Üye veya çalışan, teklifi kabul etmesi halinde, içeriği Kurumca belirlenen aktarım talep formunu imzalayarak hizmet sunucusuna gönderir ve aktarımın yapılmasını ister.

(4) Hizmet sunucusu, aktarım talep formunun kendisine ulaşmasını müteakip aktarım tutarını emeklilik şirketinin ilgili hesap numarasına öder. Emeklilik sözleşmesi aktarılan tutarın emeklilik şirketi hesaplarına intikal ettiği anda yürürlüğe girer.

Grup halinde aktarım

MADDE 9 – (1) İş hukukuna ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, hizmet sunucusunun yetkili organlarınca alınmış karara göre tüm üyeler veya çalışanların ya da bunların bir kısmının birikimleri, işveren grup emeklilik sözleşmeleri dahil herhangi bir yeni kurulacak emeklilik sözleşmesine grup halinde aktarılabilir.

(2) Hizmet sunucusu, aktarım bilgi ve hesap formu ile birlikte yazılı olarak emeklilik şirketine başvurur ve gruba dahil kişilerin bilgilerini elektronik ortamda şirkete gönderir. İlgili şirket, hizmet sunucusuna gruba uygun bir emeklilik planı teklifi sunar; önerdiği ürünlerin özelliklerine ilişkin bilgiler ile bireysel emeklilik mevzuatına göre sunulması gerekli bilgileri hizmet sunucusu ile üye veya çalışanlara verir. Hizmet sunucusu, teklifi kabul etmesi halinde, aktarım tutarını emeklilik şirketinin ilgili hesap numarasına öder. Emeklilik sözleşmesi aktarılan tutarın emeklilik şirketinin hesaplarına intikal ettiği tarih itibarıyla yürürlüğe girer.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Aktüerya raporu

MADDE 10 – (1) Aşağıda sayılan durumlarda, 5 inci maddeye göre Kuruma yapılacak bildirimden önce aktarıma yönelik aktüerya raporu düzenlenir:

- a) Emeklilik taahhüt planının tanımlanmış fayda esaslı taahhütler içermesi.
- b) Emeklilik taahhüt planı tanımlanmış katkı esaslı olmakla birlikte aktarım anında oluşacak ek gelir ya da giderlerin üyeler veya çalışanlara bölüştürülmesinin gerekmesi.
- c) Emeklilik taahhüt planındaki pasif üyelerin birikimlerinin aktarılması.

- (2) Aktüerya raporu, Ek-2’de belirtilen asgari unsurları içerir.
- (3) Aktüerya raporunda, aktüeryal hesaplamaların bu maddede belirtilen amaçlardan hangisine yönelik hazırlandığı açık olarak belirtilir; aktüeryal varsayımların, aktüerya raporunun hazırlanma amacı ile tutarlı olması sağlanır.
- (4) Aktüerya raporu, hizmet sunucusu ile başka bir şekilde menfaat ilişkisi bulunan bir aktüer tarafından düzenlenemez.
- (5) 5 inci maddeye göre yapılan bildirimin değerlendirilmesi sürecinde Kurumca gerekli görülmesi halinde ikinci bir aktüerya raporu düzenlenmesi istenebilir.

Aktüeryal varsayımlar

MADDE 11 – (1) Aktüer, aktüerya raporunda kullanacağı varsayımları, aktüeryal prensipler ve aşağıdaki hususlar çerçevesinde seçer:

- a) Ekonomik ve demografik varsayımlardan emeklilik taahhüt planına uygulanabilir olanlar kullanılır.
- b) Her bir varsayımın tutarlılığı, tek başına ve diğer varsayımlarla ilişkisi ile hesaplamalara genel etkisi göz önünde bulundurulur. Varsayımlardan sapmaların etkisi, varsayımın yapısı ve olası sonuçları değerlendirilir. Özellikle, gruptaki kişi sayısının az olduğu durumlarda varsayımlardaki sapmanın etkisi ayrıca değerlendirilir.
- c) Emeklilik taahhüt planının yapısındaki veya dışsal faktörlerdeki olası değişikliklerin aktüeryal varsayımlar üzerindeki etkisi göz önünde bulundurulur.
- ç) Aktüeryal varsayımların belirlenmesinde genel verilerin dışında emeklilik taahhüt planına özel varsayımlar kullanılabilir.
- d) Gruba ait geçmiş aktüeryal gelir ve gider verileri yeterli ve güvenilir kaynaklardan sağlanabildiği ölçüde geleceğe yönelik tahminlerde kullanılabilir.

(2) Aktüer, hesaplamalarda kullandığı bilgileri yeterli ve güvenilir kaynaklardan sağlar. Hizmet sunucusu tarafından varlıklara, üyelere ve çalışanlara ilişkin olarak sunulan verilerin denetimi ve güvenilirliğinden aktüer sorumlu değildir. Aktüer, bu şekildeki verilerin ve bilgilerin aktüeryal hesaplamalarda kullanılan varsayımlarla ve önceki dönemlere ait bilgiler ve hesaplamalarla tutarlı olmasına yönelik değerlendirmelerde bulunur.

(3) Aktüer, aktüeryal hesaplamaların amacına ulaşmasını sağlayacak yeterli ve uygun verilerin bulunmadığına kanaat getirdiği takdirde hesaplama yapmayabilir. Aktüer, bu durumu gerekçeleri ile birlikte Kuruma bildirir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 12 – (1) 19/7/2008 tarihli ve 26941 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Dernek, Vakıf, Sandık ve Diğer Kuruluşlardan Bireysel Emeklilik Sistemine Aktarım Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 13 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin	
	Tarihi	Sayısı
	08/12/2021	31683

Ek-1

1. Hizmet sunucusunun kuruluşu, amaçları, tarihsel gelişimi.
2. Hizmet sunucusunun organizasyon yapısı, yönetimi ve çalışma düzeni.
3. Hizmet sunucusunun sunduğu emekliliğe yönelik taahhütler.
 - Hizmet sunucusunun mevcut halinin ve ileriki dönemlere ilişkin koşullarının değerlendirilmesi
 - Üyeleri veya çalışanlarına sunulan teminat ve hizmetler ile emekliliğe yönelik taahhütler.
 - Taahhütlerin karşılanmasına ilişkin esaslar ve uygulama.
4. Aktarıma ilişkin hususlar.
 - Aktarıma ilişkin hedefler ve beklentiler.
 - Aktarım için düşünülen yöntem ve yöntemin belirlenme nedenleri.
 - Aktarım için öngörülen süreç ve zaman çizelgesi.
 - Aktarımın öngörüldüğü tarih itibarıyla tahmin edilen aktarım tutarları ve ödemelerin nasıl yapılacağı.
 - Aktarım yapılabilecek durumda ulunan toplam çalışan ve üye sayısı
 - Aktarımın öngörüldüğü tarih itibarıyla aktarım yapacağı tahmin edilen çalışan ve üye sayısı.
 - Aktarımdan önce üye veya çalışanlar için öngörülen bilgilendirme programı.
 - Aktarımın tarihine kadar yapılacak olan düzenli ödemeler ve ödenecek giderler.
 - Aktarım işlemi için öngörülen masraflar.
 - Sahip olunan menkul ve gayrimenkuller ile bunların satışına ilişkin öngörüler.
 - Aktarım tarihi itibarıyla oluşması muhtemel gelir-gider farkları ve ne şekilde paylaştırılacağı.

Ek-2

Aktüerya Raporu Asgari İçeriği

1. Kullanılan aktüeryal metod.
2. Ekonomik ve demografik veriler.
3. Varsayımlar ve bu varsayımların seçimine ilişkin nedenler.
4. Varsayımların seçiminde (varsa) yapılan analizler.
5. Nakit akışı analizi (aktarımdan önce ve sonra)
6. İskonto ve enflasyona duyarlılık analizleri.
7. Hesapların kişisel olarak ayrıştırılması.
8. Kısmen aktarım durumunda, emeklilik taahhüt planının aktüeryal dengesine ilişkin duyarlılık analizi.
9. Hizmet sunucusunca sağlanan teminatlar ile aktarımın yapılabilen ve yapılamayan taahhüt ve hizmetler.
10. Aktarım için yapılan değerlendirme ve öneriler.

Resmî Gazete No: 31773

Resmî Gazete Tarihi: 09.03.2022

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumundan:

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURULU ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulunun çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, 47 sayılı Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 8 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Başkan: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulu Başkanı,
 - b) Kararname: 47 sayılı Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesini,
 - c) Kurul: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,
 - ç) Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
 - d) Kurum personeli: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu bünyesinde görev alan tüm personeli,
 - e) Üye: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulu üyesini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Kurulun Çalışma Usul ve Esasları

Kurul

MADDE 4- (1) Kararnamenin 5 inci maddesi uyarınca Kurul, Kurumun karar organı olup biri Başkan, biri İkinci Başkan olmak üzere beş üyeden oluşur.

(2) Kurul üyeleri, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun ek 5 inci maddesi uyarınca, görevlerinin devamı süresince görevlerini tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlık ile yürüteceklerine, ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda yemin eder. Yemin için yapılan başvuru Yargıtay tarafından acele işlerden sayılır. Üyeler, yemin etmedikçe göreve başlamış sayılmaz.

(3) Görev alanına giren konularla ilgili olarak hiçbir organ, makam, merci veya kişi, Kurula emir ve talimat veremez, tavsiye veya telkinde bulunamaz.

Başkan

MADDE 5- (1) Kurul Başkanı aynı zamanda Kurumun da Başkanı olup Kurumun en üst yöneticisidir. Başkan, kanunlarda, Kararnamede ve ilgili diğer mevzuatta belirtilen görev ve yetkilerin yerine getirilmesinden sorumludur.

(2) Kararnamenin 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca Başkanın izin, hastalık, yurt içi ve yurt dışı görevlendirme ve görevde bulunmadığı diğer haller ile görevden alınması durumunda İkinci

Başkan, onun da bulunmadığı hallerde Kurul tarafından belirlenen bir üye Başkana vekâlet eder. Başkan ve İkinci Başkanın bulunmadığı hâllerde Başkana vekâlet edecek üye, Kurulun her yıl Ocak ayında yapacağı ilk toplantıda Kurul kararıyla belirlenir.

Üyeler

MADDE 6- (1) Kararnamenin 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, anılan fıkarda yer alan; göreve başladıkları tarihten itibaren, birinci dereceye kadar kan hısımlarının, evlatlıklarının ve aralarındaki evlilik bağı kalkmış olsa bile eşlerinin Kurumun düzenlemek ve denetlemekle sorumlu olduğu kuruluşlarda görev almadığını ve bu kuruluşlarda pay sahibi olmadıklarını temin ve beyan etme yükümlülüğünü, göreve başlama tarihinden itibaren otuz gün içinde yerine getirmeyen üye üyelikten çekilmiş sayılır.

(2) Kararnamenin 8 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, geçerli mazeretleri olmaksızın arka arkaya dört toplantı veya bir takvim yılında toplam on toplantıya katılmamaları hâllerinde üyelikten çekilmiş sayılırlar. Bu durum, Kurul kararı ile tespit edilir ve Hazine ve Maliye Bakanlığına bildirilir.

(3) Üyeler görevlerini yaparken bağımsızdır. Hiçbir makam, merci veya kişi üyelerin kararını etkilemek amacıyla telkin veya istekte bulunamaz.

Toplantılar ve gündem

MADDE 7- (1) Kurul, en az iki haftada bir defa olmak üzere, gerekli hallerde, Başkan tarafından belirlenen gün ve saatte toplanır.

(2) Toplantıyı Başkan, yokluğunda İkinci Başkan yönetir. Toplantının gündemi Başkan, yokluğunda İkinci Başkan tarafından hazırlanarak toplantı tarihinden en az üç gün önce Kurul üyelerine bildirilir. Her toplantıda Başkan tarafından Kurumun faaliyetleri hakkında Kurula bilgi verilir. Gündeme yeni madde eklenebilmesi için toplantı başlamadan önce bir üyenin öneride bulunması ve önerilen maddenin gündeme eklenmesinin Kurul tarafından kabul edilmesi gerekir. Kurul, üyelerin talebi halinde Kurum merkezi dışında merkeze bağlı birimleri de ilgili üyenin daimi çalışma yeri olarak belirleyebilir.

(3) Tüm gündem maddeleri ilgili toplantıda görüşülemezse görüşülemeyen maddeler herhangi bir işleme gerek kalmaksızın bir sonraki toplantı gündemine taşınır.

(4) Toplantılar esas itibarıyla Kurum merkezinde ve merkeze bağlı birimlerde yapılır. Kurul toplantıları, Kurul tarafından önceden kararlaştırılmak suretiyle yurt içinde başka yerlerde de yapılabilir.

(5) Toplantıların fiziki olarak yapılması esas olmakla birlikte ihtiyaç duyulması ve Başkanın uygun görmesi halinde gerekli güvenlik önlemleri alınarak elektronik ortamda toplantı yapılabilir ya da elektronik yollarla toplantıya katılım sağlanabilir.

Toplantı ve karar yeter sayısı

MADDE 8- (1) Kurul, en az üç üye ile toplanır ve en az üç üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Üyeler çekimser oy kullanamaz.

(2) Toplantılara katılamayan Başkan ve üyeler, yazılı olarak oy kullanamayacakları gibi oylarını kullanmak üzere üyelerden birine ya da Başkana vekâlet de veremez.

(3) Kararnamenin 8 inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca herhangi bir nedenle üye sayısının Kurulun karar almasını imkânsız kılacak bir sayıya düşmesi halinde, toplantı nisabı sağlanacak şekilde ve bir ayı geçmemek üzere, kıdem sırasına göre başkan yardımcıları üyeliğe vekâlet eder. Vekâleten Kurul üyeliği görevini yürüten başkan yardımcılarının mali ve özlük haklarında bir değişiklik olmaz.

Toplantıya katılmama hâlleri

MADDE 9- (1) Kurul üyelerinin bütün toplantılarda bulunmaları esastır. Kurul üyeleri yurt içi ve yurt dışı görev gezileri ile izinlerini, toplantı yeter sayısı bakımından sakınca yaratmayacak şekilde düzenler. Toplantılara katılamayan üye bu hususu yazılı olarak Başkanlığa bildirir.

Görüşmelerde usul

MADDE 10- (1) Kararlar müzakere yapılarak alınır. Konular gündemdeki sıralarına göre görüşülür. Başkan, bir maddenin görüşülmesinde söz isteyenlere bir sıra dâhilinde söz verir. Konu üzerinde görüşmeler tamamlandıktan sonra gündem maddesi oya sunulur.

(2) Başkan ve üyeler kendisi, eşi, evlatlıkları ve üçüncü derece dâhil kan ve ikinci derece dahil kayın hısımlarıyla ilgili konularda müzakere ve oylamaya katılamaz. Bu durum karar metninde ayrıca belirtilir.

(3) Kararlar, kabul veya ret için el kaldırmak suretiyle işaretle oylanır.

Görüşmelerin gizliliği ve toplantılara katılabilecek olanlar

MADDE 11- (1) Kurul toplantıları gizlidir. Kurul Başkan ve üyeleri ile raportörlük ve sekreteryaya faaliyetleriyle görevli Kurul Hizmetleri Müdürlüğünde görevli personel dışında hiç kimse toplantılara katılamaz.

(2) İhtiyaç duyulması halinde görüşlerinden yararlanmak üzere Kurum personeli veya alanlarında uzman diğer kişiler Başkan tarafından Kurul toplantısına davet edilebilir. Ancak, Kurul kararları toplantıya dışarıdan katılanların yanında alınamaz.

Müzekkereler

MADDE 12- (1) Kurul kararına dayanak teşkil edecek müzekkereler, ilgili başkan yardımcısı veya doğrudan Başkana bağlı birim yöneticileri tarafından Kurul Başkanlığına hitaben hazırlanır. Müzekkerelerde konuya ilişkin görüş bildirilmesi ve kararın alınmasına yardımcı olacak her türlü bilgi ve dokümandan bahsedilmesi esastır. Ayrıca, denetleyici nitelikteki Kurul kararı alınmasını gerektiren müzekkerelerde, 16 ncı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca yayımlanıp yayımlanmayacağı hususunda da görüş belirtilir. Müzekkerede geçen dokümanların müzekkere eki olarak Kurul Başkanlığına iletilmesi zorunludur.

(2) Başkan tarafından uygun görülen müzekkereler Kurul Hizmetleri Müdürü tarafından gündem metnine eklenir.

Kararlar

MADDE 13- (1) Alınan kararlar tutanakla tespit edilir ve karar tutanağı toplantı esnasında veya en geç toplantıyı izleyen üç işgünü içerisinde, toplantıya katılan tüm üyeler tarafından imzalanır. 7 nci maddenin beşinci fıkrası kapsamında gerçekleştirilen toplantılarda da bu fıkraya göre işlem tesis edilir.

(2) Kararnamede belirtilen süreler saklı kalmak üzere, Kurul kararı, alındığı toplantı tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde gerekçeleri, varsa karşı oy gerekçeleri ve imzaları ile birlikte tekemmül ettirilir. Toplantı tutanağı, toplantıya katılan üyeler tarafından toplantı bitiminde veya toplantıyı izleyen en geç üç işgünü içerisinde imzalanır.

(3) Gerek görüldüğünde Kurul, gündem veya gündem dışı konularla ilgili olan konuşmaların sesli veya görüntülü olarak kayda alınmasını ya da yazılı olarak tutanağa geçirilmesini önceden karara bağlayabileceği gibi bu hususu toplantı sırasında da kararlaştırabilir. Kurul üyelerinden birinin tutanağa geçirilmesini istediği görüşmeler de karar defterine yapıştırılır.

(4) Toplantıda Kurul üyelerinin verdikleri yazılı önergelerin aynen benimsenmesi halinde önerge karar kapsamına dâhil edilir ve verilen önerge ilgili dosyasında muhafaza edilir.

Kararların saklanması ve karar örnekleri

MADDE 14- (1) Kararlara ilişkin tutanakların aslı ve varsa karşı görüş yazıları 15 inci madde çerçevesinde Kurul karar defterine yapıştırılır. Kararların onaylı örnekleri ise toplantıda hazır bulunan üyelerin imzalarının tamamlanmasını müteakip ilgili hizmet birimine/birimlerine gönderilir.

(2) Birimlere gönderilecek onaylı karar örneklerinde karşı görüş açıklamaları bulunmaz.

(3) Talepleri halinde, üyelere karar örneklerinin tasdikli suretleri verilir.

(4) Karar örneklerinin aslına uygunluğu, Başkan veya Kurul Hizmetleri Müdürü tarafından onaylanır.

Karar defteri

MADDE 15- (1) Karar tutanaklarının her sayfası Kurul üyeleri tarafından paraf edilir. Son sayfa Kurul

üyelerinin adları yazılarak üyeler tarafından imzalanır.

(2) Kararlara ilişkin tutanaklar, noterden onaylanmış birbirini izleyen sayfa numaralı bir deftere, metnin sağlığından hiçbir şekilde şüpheyi gerektirmeyecek bir biçimde tarih ve numara sırasıyla yapıştırılır ve mühürler karar defterine de taşacak şekilde, dört köşesinden Kurul mührüyle mühürlenir.

(3) Karar defteri ciltli veya yılsonunda ciltlettirilmek kaydıyla, yaprakları onaylı ve birbirini izleyen sıra numaralı kalamoza şeklinde de olabilir.

(4) Gündem ve gündeme ilişkin Başkanlık yazıları, verilen önergeler ve diğer ilgili dokümanlar Kurul Hizmetleri Müdürlüğünde muhafaza edilir.

(5) Kurul üyeleri talep etmeleri halinde karar defterini inceleyebilir.

Kararların açıklanması ve yayımlanması

MADDE 16- (1) Kurulun düzenleyici nitelikteki kararları, tekemmül etmesinden itibaren en geç yedi işgünü içinde Hazine ve Maliye Bakanlığına ve yayımlanmak üzere Cumhurbaşkanlığına gönderilir.

(2) Kararnamede öngörülen hükümler saklı kalmak üzere, denetleyici nitelikteki kararlar Kurumun resmi internet sayfasında kamuoyuna duyurulur. Kurul, Kararnamenin 8 inci maddesinin sekizinci fıkrası uyarınca, yayımlanması ülke ekonomisi ve kamu düzeni açısından sakıncalı olan denetleyici nitelikteki kararların yayımlanmamasına karar verebilir.

(3) Kurul tarafından toplantılarda görüşülen konular ve alınan kararlar hakkında yayımlanmama kararı verilmemiş ise, basın ve yayın organlarına ancak Başkan tarafından açıklama yapılabilir. Üyeler ancak Başkanın uygun görüşüyle basın ve yayın organlarına açıklama yapabilir. Kurum personelinin basına bilgi veya demeç vermesine ilişkin 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ilgili hükümleri saklıdır.

Kurul üyelerinin hizmet birimleriyle ilişkileri ve bilgi isteme

MADDE 17- (1) Üyeler, Kurum hizmet birimlerinin çalışmalarına müdahale edemeyecekleri gibi Kurum personeline emir ve talimat da veremezler. Üyelerin hizmet birimleri ile ilişkileri Başkan ve Kurul Hizmetleri Müdürlüğü aracılığıyla sağlanır. Kurul üyelerinin, Kurul Hizmetleri Müdürlüğü aracılığıyla daire başkanları ile diğer birim amirlerinden istedikleri bilgi ve belgeler kendilerine gecikmeksizin sunulur.

(2) Kurumun düzenlemek ve denetlemekle görevli olduğu kuruluşlar ile ilgili önemli tedbirler ve uygulamalar, bunları yakın izlemede elde edilen mali tablo bilgileri talepleri halinde Kurul üyelerine düzenli olarak ulaştırılır.

(3) Denetim raporları, talepleri halinde Kurul Hizmetleri Müdürlüğü aracılığıyla bir liste halinde Kurul üyelerine duyurulur. Kurul üyelerinin, raporları inceleme talepleri gecikmeksizin yerine getirilir ve incelemeler Kurul üyelerince en geç iki gün içinde tamamlanır.

(4) Standart mali tablolar sigorta ve emeklilik şirketleri itibarıyla ve konsolide bazda talepleri halinde üyelere zamanında gönderilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Düzenleme yetkisi

MADDE 18- (1) Bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Kurul yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 19- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 20- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
	Tarihi	Sayısı
	09/03/2022	31773

Resmî Gazete No: 31987

Resmî Gazete Tarihi: 18.10.2022

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumundan:

SİGORTACILIK VERİLERİNİN TOPLANMASI, SAKLANMASI VE PAYLAŞILMASINA DAİR YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmelik; özel hukuk tüzel kişileri, kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşları ile bilgi merkezlerinden sigortacılık verilerinin elde edilmesi, saklanması, kullanılması gibi sigortacılık verileri üzerinde gerçekleştirilen her türlü işleme; bu verilerin sigorta, reasürans ve sigortacılık faaliyetinde bulunan emeklilik şirketleri ile Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunca belirlenecek diğer kişi ve kuruluşlarla paylaşılmasına dair usul ve esasları düzenlemektedir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 31/A ve 31/B maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Eksper: 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu kapsamında faaliyet gösteren sigorta eksperini,
- Kanun: 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununu,
- Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
- Merkez: Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezini,
- Özellikli kuruluşlar: Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği ve nezdindeki alt kuruluşları, Emeklilik Gözetim Merkezi, Doğal Afet Sigortaları Kurumu, Tarım Sigortaları Havuzu ile sigortacılık ve özel emeklilik alanında faaliyet gösteren kurum ve kuruluşları,
- Üye kuruluşlar: Merkezin veri paylaşımında bulunduğu ilgisine göre sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerini,
- Yetkili kullanıcı: Genel veri tabanında yer alan verilere sınırlı şekilde erişim yetkisi tanınan, ilgisine göre üye kuruluş ve özellikli kuruluş yetkilileri, sigorta acenteleri, sigorta ve reasürans brokerleri, sigorta eksperleri ile diğer kişi ve kuruluşları, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Sigortacılık Verilerinin Toplanması

Sigortacılık verisi

MADDE 4- (1) Sigorta sözleşmelerine, sigorta sözleşmesine taraf olan sigorta ettiren ve sigorta şirketlerine, sigorta sözleşmesinden doğrudan veya dolaylı menfaat sağlayan sigortalı, lehtar ve diğer üçüncü kişilere ilişkin veriler ile yanlış sigorta uygulamaları dahil olmak üzere risk değerlendirmesine esas tüm veriler, sigortacılık verisidir.

Genel veri tabanı

MADDE 5- (1) Sigortacılık verileri, özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarından, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşlarından, ilgili mevzuatla kurulmuş diğer bilgi merkezlerinden Merkez tarafından toplanarak genel veri tabanında tutulur. Söz konusu kurum ve

kuruluşlar, Merkez tarafından talep edilen verileri Kanunun 31/B maddesi uyarınca vermekle yükümlüdür. Özel kanunlarında açıkça yer almadıkça bu kapsamdaki veri paylaşımı için Merkezden ücret talep edilemez.

(2) Genel veri tabanı, birinci fıkrada sayılan kurum ve kuruluşlardan toplanan tüm üretim, hasar, yanlış sigorta uygulamaları verileri ile Merkez nezdinde tutulan diğer tüm verileri içerir.

(3) Sigorta, reasürans ve sigortacılık faaliyetinde bulunan emeklilik şirketleri, Merkeze üye olmak ve genel veri tabanını güncel tutmakla yükümlüdür.

(4) Genel veri tabanında yer alan sigortacılık verileri, yetkili kullanıcılar tarafından Merkez sistemlerine iletilir.

(5) Hayat grubu ve hayat dışı grubu sigortalar aktüerya raporları ile eksperler tarafından düzenlenen ekspertiz raporları, genel veri tabanında tutulur.

Üretim verileri

MADDE 6- (1) Üye kuruluşlar; tüm sigortalara ilişkin poliçe üretimlerini, Merkezden alınan referans numarası ile gerçekleştirmek ve poliçelerde bu numaralara yer vermekle yükümlüdür.

(2) Üye kuruluşlar, sigorta sözleşmelerine ilişkin üretim verilerini eş zamanlı olarak Merkeze iletmekle yükümlüdür.

Hasar verileri

MADDE 7- (1) Üye kuruluşlar, eksper görevlendirmeyecek olsalar dahi kendilerine iletilen tüm ihbarlar için Merkezden alınan referans numarası ile dosya açmakla yükümlüdür.

(2) Üye kuruluşlar, güncel muallâk tazminat verilerini gün sonuna kadar, diğer hasar verilerini eş zamanlı olarak Merkeze iletmek ve gerekmesi halinde güncellemekle yükümlüdür. Yargı mercilerinde verilen kararlar doğrultusunda hasar verilerinin değişmesi halinde genel veri tabanında gerekli güncellemeler üye kuruluş tarafından yapılır.

(3) Eksperler, raporlarını Kurumca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde Merkez sistemlerine aktarmak, üye kuruluşlar ise ihbardan ödemenin sonuçlanmasına kadar hasara ilişkin bilgi ve belgeleri eksiksiz olarak Merkeze iletmekle yükümlüdür.

Yanlış sigorta uygulamaları verileri

MADDE 8- (1) Üye kuruluşlar, özellikli kuruluşlar ile diğer kaynaklardan elde edilen yanlış sigorta uygulamaları verileri, Merkez tarafından oluşturulan veri tabanında tutulur.

(2) Merkez, yanlış sigorta uygulamalarına ilişkin sistemde, veri girişi, değiştirilmesi ve kaldırılmasına dair süreçlerin yürütülmesini, tanımlanmasını ve kontrol noktalarının oluşturulmasını sağlar.

Tahkim sistemi verileri

MADDE 9- (1) Kanunun 30 uncu maddesi çerçevesinde oluşturulan tahkim sistemi ile sigortacılık verilerinin paylaşılmasına ve tahkim verilerinin genel veri tabanına dahil edilmesine ilişkin usul ve esaslar, Kurum tarafından belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sigortacılık Verilerinin Paylaşımı

Genel veri paylaşım kuralları

MADDE 10- (1) Sigortacılık verileri, Kanunun 31/B maddesi çerçevesinde Merkez tarafından üye kuruluşlarla paylaşılır.

(2) Üye kuruluşlar dışındaki kurum, kuruluş ve veri merkezleri ile veri paylaşımları, Kurumun onayına istinaden Merkez tarafından imzalanan protokoller aracılığıyla gerçekleştirilir. Bu protokoller kapsamında veri paylaşımı, ilgili platformlar veya kısa mesaj, mobil uygulama, çağrı merkezi gibi iletişim kanalları yoluyla sağlanabilir. Kamu yararının söz konusu olması şartıyla Kurumca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde Merkez, veri paylaşımını belirli bir ücret karşılığında yapabilir.

(3) Merkez, elde ettiği verileri, başka verilerle eşleştirilerek dahi kimliği belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişiyle ilişkilendirilemeyecek şekilde anonim hale getirerek yayımlayabilir.

Yanlış sigorta uygulamalarına ilişkin verilerin paylaşımı

MADDE 11- (1) Yanlış sigorta uygulamalarına ilişkin veriler, üye kuruluşların, özellikli kuruluşların ve Kurum tarafından belirlenen ilgili diğer kişi ve kuruluşların erişimine açılır.

(2) Özel mevzuatında açıkça yer almadıkça yanlış sigorta uygulamalarına ilişkin veriler, birinci fıkrada sayılanlar dışındaki kişilerle paylaşılamaz.

Sigorta eksperleri ile veri paylaşımı

MADDE 12- (1) Hasar dosyası için eksper atanması ve atamanın Merkeze iletilmesini müteakip eksper, ilgili maddi varlıkların ve tarafların geçmiş poliçe ve hasar verilerine erişebilir. Kesin ekspertiz raporunun Merkez sistemlerine kaydedilmesi ile eksperin ilgili verilere erişim yetkisi, raporda değişiklik yapılması veya ek rapor tanzimi hariç olmak üzere sona erer.

(2) Eksper, tanzim ettiği ekspertiz raporlarına genel veri tabanından erişebilir.

(3) Merkez, görevlendirildikleri dosyalar ve görev süreleri ile sınırlı olarak motorlu araç sigortalarına ilişkin tazminat hesaplamalarında kullanılmak üzere uyumsuzluğa dahil olan motorlu araçların ve tarafların geçmiş poliçe ve hasar verilerini Sigorta Tahkim Komisyonu hakemleri tarafından görevlendirilen eksper bilirkişilerin erişimine açar.

Yetkili kullanıcılar ile veri paylaşımı

MADDE 13- (1) Genel veri tabanında yer alan verilere erişim tanınacak yetkili kullanıcılar ve münhasıran çalışma konuları ile ilgili olmak üzere erişebilecekleri verilerin içeriği, Kurumun onayına istinaden Merkez tarafından belirlenir.

(2) Erişim kurallarını ihlal eden yetkili kullanıcıların sisteme erişimleri, Merkez Yönetim Komitesi kararına istinaden Kurumun onayıyla sınırlandırılır. İhlalin süreklilik göstermesi halinde ise ilgililerin sisteme erişim yetkileri, Merkez Yönetim Komitesi kararına istinaden Kurumun onayıyla kaldırılır. Yetkili kullanıcıların sisteme erişim yetkilerinin sınırlandırılması veya kaldırılması halinde bu durum, Merkez tarafından ilgili kurum ve kuruluşlara bildirilir.

(3) Merkez, durumun aciliyetine ve önemine istinaden yetkili kullanıcıların sisteme erişim yetkilerini derhal askıya almaya yetkilidir. Askıya alma işlemini müteakip beş iş günü içinde ikinci fıkra hükümleri yerine getirilir.

(4) İkinci ve üçüncü fıkralar kapsamında erişim yetkisi sınırlandırılan, kaldırılan veya askıya alınan yetkili kullanıcının eksper ya da bilirkişi olması halinde ilgili süre zarfında kendisine Merkez sistemleri üzerinden görevlendirme yapılmaz.

Diğer kişiler ile veri paylaşımı

MADDE 14- (1) Merkez, sigorta sözleşmeleri ile ilgili poliçe ve hasar verilerinden Kurumca uygun görülenleri, gerekli kimlik doğrulamasının sağlanması ya da hak sahipliğinin ispatlanması şartıyla ilgili diğer kişilerin erişimine sunar.

(2) Genel veri tabanında yer alan verilere ilişkin diğer talepler, kullanım amacı bildirilmek şartıyla Merkez Yönetim Komitesi tarafından karara bağlanır. Bu verilerin içeriği Kurum tarafından belirlenir.

(3) Bu madde kapsamında paylaşılacak veriler için ücret belirlenmesine veya bunların ücretsiz olarak sağlanmasına Merkez Yönetim Komitesi tarafından karar verilir. Münhasıran çalışma konuları ile ilgili olmak üzere 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malı Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli cetvellerde yer alan kamu kurum ve kuruluşlarına bu madde kapsamında sağlanan hizmet ücrete tabi değildir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sigortacılık Verilerinin Kullanılması

Temel amaçlar

MADDE 15- (1) Sigortacılık verileri, aşağıdaki amaçlar doğrultusunda kullanılır:

- a) Sigortacılık sektöründe kamu gözetimi, denetimi ve ekonomik güvenliğin sağlanmasına ve sağlık hizmetleri finansmanının planlanmasına katkıda bulunmak.
- b) Sigorta uygulamalarını takip etmek, sigorta branşlarında uygulama birliğini sağlamak.
- c) Zorunlu sigortaların takibini yapmak.
- ç) Yanlış sigorta uygulamalarının önlenmesine katkıda bulunmak.
- d) Sigortalılık oranlarının artırılmasına yönelik çalışmalar yapmak.
- e) Sigortacılık sektörüne ilişkin güvenilir istatistikler üretilmesini sağlamak.
- f) Sigorta puanını hesaplamak.

Merkezin veri kullanımı

MADDE 16- (1) Genel veri tabanında yer alan veriler, Merkez tarafından aşağıdaki amaçlar doğrultusunda kullanılır:

- a) Üye kuruluşlardan gelen güncel üretim, hasar ve tazminat verilerini genel veri tabanında yer alan veriler ile ilişkilendirmek.
- b) Zorunlu sigortaların takibi ve tespiti amacıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapmak.
- c) Motorlu araç işletenlere ve sürücülere ilişkin verileri almak, bunları genel veri tabanında yer alan veriler ile ilişkilendirmek, ilgili mevzuat kapsamında kamu kurum ve kuruluşları ile paylaşmak, kaza tespit tutanaklarına ilişkin bilgilerin tutulduğu bir veri tabanı oluşturmak.
- ç) Türkiye Cumhuriyeti sınırlarından giriş yapan yabancı plakalı araçlar ve Türkiye Cumhuriyeti sınırlarından çıkış yapan Türkiye'de kayıtlı motorlu araçların üçüncü şahıs mali sorumluluk sigortası sözleşmelerine ilişkin verileri tutmak.
- d) Üye kuruluşların sağlık ve hastalık branşlarında tanzim ettikleri ve yürürlükte olan poliçeleri için yapacakları risk değerlendirme süreçlerinde ekonomik güvenliğin sağlanmasının ve sağlık hizmetleri finansmanının planlanmasının sağlıklı şekilde yürütülebilmesini teminen sigortalıya ait geçmiş poliçe verilerini üye kuruluşlarla paylaşmak.
- e) Üye kuruluşların karşılıklı rücu alacaklarına yönelik mahsuplaşma platformu kurmak.

Sigorta puanı

MADDE 17- (1) Yanlış sigorta uygulamaları dahil risk değerlendirmesine esas sigortacılık verileri ile diğer kaynaklardan elde edilen veriler doğrultusunda sigorta puanı hesaplaması Merkez tarafından yapılır.

(2) Sigorta puanının hesaplanması, saklanması, değiştirilmesi, kullanılacağı sigorta branşları ve diğer kurum ve kuruluşlarla paylaşımı ile risk değerlendirmesinde kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Merkezin Sigortacılık Verilerine İlişkin Faaliyetleri

Veri olgunluğu ölçümü

MADDE 18- (1) Merkez, üye kuruluşlardan temin ettiği verilerin doğru, eksiksiz, tutarlı ve zamanında iletilmesini ve bu verilerin kalitesinin artırılmasını teminen veri olgunluğunun ölçümü için puanlama metotları geliştirir, verinin bu metotlara uyumluluğunu tespit ederek puanlar ve bunları Kuruma raporlar. Bu raporlara istinaden Kurum, Merkez sistemlerine erişim ve verilerden yararlanma yetkilerinin sürekli kaldırılması dahil her türlü tedbiri uygulayabilir.

Raporlama

MADDE 19- (1) Merkez, Kurum tarafından belirlenen metot ve biçimde üye kuruluşlara, özellikli kuruluşlara ve yetkili kullanıcılara ilişkin raporlar hazırlar ve bunları güvenli ortamlar üzerinden Kuruma iletir; raporlarda mevzuata aykırı olduğu tespit edilen uygulamaları da Kuruma bildirir.

(2) Merkez, ticari sırların ve kişisel verilerin korunması hakkının ihlal edilmemesi kaydıyla, üye kuruluşların ve özellikli kuruluşların talebi üzerine özel bilgi raporları üretebilir; bu raporları eş zamanlı olarak Kurumun da erişimine açar.

(3) Merkez, görev ve faaliyetleri kapsamında elde ettiği verileri, anonim hale getirerek raporlar, hazırlar ve bunları yayımlar.

(4) Merkez, Kurum tarafından iletilen veri ve raporlama taleplerini öncelikli olarak sonuçlandırır.

Bilgilendirme

MADDE 20- (1) Merkez, kamunun, üye kuruluşların, özellikli kuruluşların, yetkili kullanıcıların, sigortalıların ve diğer hak sahiplerinin bilgilendirilmesine yönelik çalışmalar yapar.

(2) Merkez, ilgili kişi, kurum ve kuruluşlar ile doğrudan veya dolaylı iletişim kurarak anket, inceleme, araştırma ve benzeri çalışmalar yapabilir; yaptığı istatistikî çalışmaların sonuçları hakkında kamuyu bilgilendirir.

Teknik altyapı uygunluğunun sınanması

MADDE 21- (1) Merkez, üye kuruluşların teknik altyapılarının yeterliliğini, gözetim ve denetime uygunluğunu sına ve değerlendirme işlemlerini yürütür; veri paylaşımında aksama olmaması için üye kuruluşların teknik altyapı eksikliklerinin giderilmesine yönelik gerekli uyarılarda bulunur; süreklilik arz eden aksaklıkları Kuruma bildirir.

Diğer faaliyetler

MADDE 22- (1) Kurum tarafından Merkezin görev ve yetki alanı çerçevesinde talep edilen her türlü uygulama ve çalışma, ayrıca bir işleme gerek olmaksızın münhasıran Merkez tarafından yerine getirilir.

ALTINCI BÖLÜM

Sorumluluk ve Bilgi Verme Yükümlülüğü

Sorumluluk

MADDE 23- (1) Üye kuruluşlar, özellikli kuruluşlar ile yetkili kullanıcılar, Merkezle sağlıklı veri paylaşımı gerçekleştirilmesi için gereken altyapıyı oluşturmak, Merkez tarafından sistemsel değişikliklerin yapılması durumunda bu değişikliklere uyum sağlamak ve talep edilen her türlü bilgi ve belgeyi gecikmeksizin sunmakla yükümlüdür.

(2) Üye kuruluşlar, özellikli kuruluşlar ile yetkili kullanıcılar, Merkeze verileri doğru, eksiksiz, tutarlı ve zamanında aktarmakla yükümlüdür. Üye kuruluşlar, özellikli kuruluşlar ile yetkili kullanıcıların bu madde kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmemesinden veya aktarılan verilerin üçüncü şahıslar ile paylaşılmasından kaynaklanan bir zararın doğması sebebiyle Merkez tarafından tazminat ödenmesi halinde Merkez, ilgililere rücu edebilir.

(3) Genel veri tabanında yer alan ve paylaşılan veriler için veri sahibinin açık rızası veya onayı aranan hallerde veri sahibinden açık rıza veya onayın alınmasından ve aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmesinden veri alışverişi yapan muhatap üye kuruluş, özellikli kuruluş ve yetkili kullanıcı ile veri sahibinin muhatapı diğer kurum ve kuruluşlar sorumludur. Yanlış sigorta uygulamalarına taraf kişi ve kuruluşlara ait verilerin genel veri tabanına kaydedilmesi ve ilgili mevzuat çerçevesinde kurum ve kuruluşlarla bu verilerin paylaşılmasında veri sahibinin açık rızası veya onayı aranmaz.

(4) Merkez, veri sistemlerinde yaşanan sistemsel hata ya da aksaklıklardan ve kayıtlı verilerin güvenliğinden sorumludur. Sistemsel hata veya aksaklıkların yaşanması durumunda Merkez, sorunun derhal giderilmesini ve ilgisine göre üye kuruluşların, özellikli kuruluşların veya yetkili kullanıcıların en geç bir iş günü içinde konuya ilişkin olarak bilgilendirilmesini sağlamakla yükümlüdür.

Bilgi verme yükümlülüğü

MADDE 24- (1) Üye kuruluşlar ile özellikli kuruluşlar, Merkez tarafından istenen ve genel veri tabanının işleyişi için gerekli olan tüm bilgileri, doğru, eksiksiz ve tutarlı olarak Merkeze iletmekle yükümlüdür. Kurum, gerek görmesi halinde verilerin şekli ve içeriğine ilişkin sınırlamalar getirebilir.

(2) Üye kuruluşlar, zamanında aktarılmayan ve eksik veya hatalı olarak aktarıldığı Merkez tarafından tespit edilen verileri, Merkezin bildirim üzerine gecikmeksizin düzeltmek ve en geç bir iş günü içinde düzeltme yapılan verileri Merkeze iletmek zorundadır. Süresi içinde verileri düzeltmeyen üye

kuruluşların ve özellikle kuruluşların Merkez sistemlerine erişim yetkisi, Kurumca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde üç iş gününe kadar kaldırılır. Bu sürenin sonunda veri düzeltilmemişse erişim yetkisi kaldırma işlemi, düzeltme yapılana kadar tekrarlanır.

(3) Bu madde kapsamında bilgi verme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi, 7/8/2007 tarihli ve 26606 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Mali Bünyelerine İlişkin Yönetmeliğin 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında değerlendirilir.

Gizlilik

MADDE 25- (1) Bu Yönetmelik kapsamında veri paylaşımına dahil olan tüm kurum ve kuruluşların unvanına bakılmaksızın ilgili tüm çalışanları, görevleri dolayısıyla haiz oldukları sigortacılık verilerine ilişkin bilgi ve belgeleri gerek görevleri süresince gerekse görevleri sona erdikten sonra hiçbir şekilde kullanamaz; üçüncü şahıslarla paylaşamaz ve yayımlayamaz. Merkez tarafından bu madde kapsamında olup uhdesinde kamu görevi bulunmayan kişilerden Kurumun uygun göreceği bir gizlilik taahhütnamesi alınır.

(2) Birinci fıkradaki hükümler, anılan kurum ve kuruluşlar adına bilişim, donanım, ağ hizmetleri, çağrı merkezi ve doğrudan satış gibi hizmetleri sağlayan kuruluşları da kapsar.

(3) Bu maddeyi ihlal eden kişiler hakkında, Kanunun 31/B maddesinin altıncı fıkrası uygulanır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Sigortacılık Verilerine İlişkin Talepler

Bilgi edinme talebi

MADDE 26- (1) Veri sahipleri, yanlış sigorta uygulamalarına ilişkin veriler dışında kalan ve genel veri tabanında yer alan kendilerine ait veriler hakkında Merkeze bilgi isteyebilir. Merkez, bilgi edinme taleplerini onbeş gün içinde karşılar; bu sürenin yeterli olmaması durumunda süre bir defalığına onbeş gün uzatılır. Merkez, veri sahibinin başvurusundan itibaren en geç otuz gün içerisinde bilgi edinme talebini yanıtlamak zorundadır.

(2) Merkez, bilgi edinme taleplerinde kimlik doğrulaması yapabilir veya hak sahipliğini ya da yetkiyi gösterir bilgi ve belgeleri isteyebilir.

Verilerin değiştirilmesi talebi

MADDE 27- (1) Genel veri tabanında yer alan verilerin eksik veya yanlış olduğu iddiasıyla veri sahibi tarafından Merkeze başvurulması halinde Merkez, başvuruyu inceleyerek gerekmesi halinde veri sahiplerinin taleplerinin on günlük kesin süre içinde ilgili üye kuruluşa iletilmesine karar verir. Başvurunun ilgili kuruluşa iletilmesi halinde bu kuruluş, kendisine iletilen talebi on günlük kesin süre içinde inceler; incelemenin akabinde talebin kabulüne karar vererek verileri düzelterek Merkeze düzeltme işlemini bildirir veya talebin reddine karar vererek gerekçeli açıklamasıyla birlikte ret kararını Merkeze iletir. Merkez, ilgili kuruluşun kararının kendisine iletilmesinden veya on günlük kesin sürenin sona ermesinden sonra on günlük kesin süre içinde veri sahibine başvurusunun sonucu hakkında bilgi verir. Talebin kabulü halinde Merkez, verilerin düzeltilip düzeltilmediğini kontrol ederek 24 üncü maddenin ikinci fıkrası kapsamında gerekli işlemleri yürütür.

(2) Merkez, birinci fıkrada düzenlenen sürelerle uymayan üye kuruluşları, aylık olarak Kuruma raporlar. Bu raporlara istinaden Kurum, Merkez sistemlerine erişim ve verilerden yararlanma yetkilerinin kaldırılması dahil her türlü tedbiri uygulayabilir.

(3) Yanlış sigorta uygulamaları verilerine ilişkin talep ve itirazlarda bu madde uygulanmaz; anılan talep ve itirazlar, ilgili mevzuat çerçevesinde sonuçlandırılır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Kişisel verilerin korunması

MADDE 28- (1) Bu Yönetmelik kapsamında yürütülen kişisel veri işleme faaliyetlerinde, 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan mevzuatta yer alan usul ve esaslara uyulması zorunludur.

Geçiş takvimi

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Merkez, Kurumun uygun görüşü üzerine 6 ncı maddenin birinci fıkrasının ve 7 nci maddenin birinci fıkrasının uygulamaya koyulmasına ilişkin olarak dokuz ayı geçmemek üzere; 6 ncı maddenin ikinci fıkrasının ve 7 nci maddenin ikinci fıkrasının uygulamaya koyulmasına ilişkin olarak bir yılı geçmemek üzere branş ya da üye kuruluş bazında geçiş takvimi yayımlar.

(2) Gerek görülmesi halinde 6 ncı maddenin ikinci fıkrasının ve 7 nci maddenin ikinci fıkrasının uygulamaya koyulmasına ilişkin olarak yayımlanacak geçiş takvimi, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulu kararına istinaden en fazla bir yıl uzatılabilir.

Yürürlük

MADDE 29- (1) Bu Yönetmelik 18/10/2022 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 30- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
	Tarihi	Sayısı
	18/10/2022	31987

Resmi Gazete No: 32060 (5. Mükerrer)

Resmi Gazete Tarihi: 31.12.2022

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumundan:

BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNDE DEVLET KATKISI HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, bireysel emeklilik sisteminde katılımcıların katkı paylarına karşılık olarak ödenecek veya taahhüt edilecek Devlet katkısının hesaplanmasına, kayda alınmasına, ödenmesine, yatırıma yönlendirilmesine, hak kazanılmayan tutarlar ile haksız veya erken ödendiği tespit edilen tutarların kapsamına, iadesine veya mahsup edilmesine ve Devlet katkısıyla ilgili diğer işlemlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Bakanlık: Kurumun ilişkili olduğu Bakanlığı,
- Başlangıç Devlet Katkısı: Kanunun ek 2 nci maddesi uyarınca, çalışanın sisteme girişinde, başlangıç dönemini müteakip, bir defaya mahsus olmak üzere maktu olarak hesaplanan ilave Devlet katkısını,
- Başlangıç dönemi: Kanunun ek 2 nci maddesi kapsamında, çalışanın, emeklilik planına dâhil olduğunun kendisine bildirildiği tarihi izleyen iki aylık süreyi,
- Birikim: Devlet katkısı hesabındaki tutarlar hariç, katılımcının bireysel emeklilik hesabında bulunan toplam tutarı,
- BİST: Borsa İstanbul Anonim Şirketini,
- Çalışan: Kanunun ek 2 nci ve geçici 2 nci maddeleri kapsamında bir emeklilik planına dahil edilen katılımcıyı,
- Devlet katkısı: 4632 sayılı Kanunun ek 1 inci ve ek 2 nci maddelerine göre Devlet tarafından katılımcının bireysel emeklilik hesabına ödenen veya Kanunun ek 2 nci maddesinin yedinci fıkrası uyarınca taahhüt edilen tutarları,
- Devlet katkısı hesabı: Münhasıran Devlet katkısına ilişkin tutarların izlendiği, katılımcının bireysel emeklilik hesap veya taahhüt edilen ve nakden ödenen Devlet katkısı tutarlarının izlendiği, çalışanın bireysel emeklilik hesabı kapsamındaki alt hesabı,
- Devreden katkı payı: Devlet katkısı hesaplamasına haiz olmakla beraber azami limitin aşılması sebebiyle şirket hesaplarına nakden intikal ettiği takvim yılını takip eden yıllarda Devlet katkısı hesaplamasına esas teşkil edecek katkı payı tutarını,
- Ek Devlet katkısı: Kanunun ek 2 nci maddesi kapsamında emeklilik birikimini en az on yıllık gelir sigortası sözleşmesi kapsamında almayı tercih eden çalışana, birikim tutarı üzerinden nispi olarak hesaplanan Devlet katkısını,
- Emeklilik gözetim merkezi: 4632 sayılı Kanuna göre Kurumca emeklilik gözetim merkezi olarak görevlendirilen tüzel kişiyi,
- Erken ödenen Devlet katkısı: Devlet katkısı hesabına ödenmesi gereken hesap döneminden daha önce ödenen Devlet katkısını,
- Fon: Emeklilik yatırım fonunu,
- Gecikme zammı oranı: 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında

Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranını,

l) Hak kazanılmayan Devlet katkısı: Kanunun ek 1 inci maddesine göre, sistemden ayrılan katılımcının Devlet katkısı hesabındaki, genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere şirketlerce iade edilmesi gereken tutarı,

m) Haksız Devlet katkısı: Ödenmemesi gerekirken ödenmiş olduğu tespit edilen Devlet katkısı tutarını,

n) İşveren: 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamındaki işveren ve işveren vekillerini,

o) Kanun: 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununu,

ö) Katılımcı: Emeklilik sözleşmesine göre ad ve hesabına şirket nezdinde bireysel emeklilik hesabı açılan gerçek kişiyi,

p) Katkı payı: Emeklilik sözleşmesine göre şirkete ödenen, giriş aidatı hariç, tasarrufa yönelik tutarı,

r) Kurul: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,

s) Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,

ş) Nakit hesabı: Kanunun ek 1 inci maddesinde belirtilen hak kazanma oranlarına göre taahhüt edilen Devlet katkısı tutarlarından nakde dönüşenler ile doğrudan nakden ödenen Devlet katkısı tutarlarının izlendiği, Devlet katkısı hesabı kapsamındaki alt hesabı,

t) Sertifika: Çalışanın dahil edildiği emeklilik planı kapsamında açılan otomatik katılım sertifikasını,

u) Sözleşme: 4632 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında yapılan emeklilik sözleşmesini,

ü) Şirket: 4632 sayılı Kanuna göre kurulmuş emeklilik şirketini,

v) Taahhüt hesabı: Kanunun ek 2 nci maddesinin yedinci fıkrası uyarınca, taahhüt edilen tutarların izlendiği, Devlet katkısı hesabı kapsamındaki alt hesabı, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Devlet Katkısının Hesaplanması ve Ödenmesi

Devlet katkısının hesaplanması

MADDE 4- (1) Devlet katkısı, şirketler tarafından emeklilik gözetim merkezine iletilen bilgiler esas alınarak, emeklilik gözetim merkezi tarafından hesaplanır.

(2) Şirketler, işverenler tarafından ödenenler hariç, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı katılımcılar ile 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesi kapsamındaki katılımcılar adına ödenen katkı payına ilişkin veriler ile Devlet katkısı hesaplamasına esas diğer verilerin, emeklilik gözetim merkezince belirlenen içerik, format ve yöntemle göre en geç kaydın olduğu günü takip eden iş gününde saat 14:00'e kadar emeklilik gözetim merkezine gönderimini tamamlar. Şirketler, bu verileri doğru, eksiksiz ve tutarlı olarak emeklilik gözetim merkezine bildirmekle yükümlüdür. Emeklilik gözetim merkezi, verilerin, belirlenen içerik, format ve yöntemle göre gönderildiğini ve tutarlılığını kontrol eder, aykırılık saptanan verileri düzeltilmek üzere şirketlere gönderir.

(3) Şirketler, katkı payının ödendiği ayın sonunu takip eden dokuzuncu iş günü sonuna kadar, ilgili ay içinde gönderdiği tüm verilerin tutarlılığına ve doğruluğuna ilişkin nihai kontrolünü tamamlar ve tutarlılığını veya doğruluğunu sağlayamadıkları verileri kayıt kesinleştirme öncesi emeklilik gözetim merkezine bildirir. İlgili gün sonu itibarıyla kayıtların kesinleştiği kabul edilir. Emeklilik gözetim merkezi tarafından yapılan kontrol uyarınca gerçekleştirilen düzeltmeler hariç, bu tarihten sonra yapılacak değişiklikler, yeni gönderilecek veriler ile bu tarihe kadar şirket tarafından tutarlılığı, doğruluğu sağlanamayan ya da Devlet katkısı hesabı yapılmasına imkan vermeyecek şekilde gönderilen veriler, ilgili katkı payının ödendiği aya ilişkin Devlet katkısı hesaplamasında dikkate alınmaz.

(4) Emeklilik gözetim merkezi, kayıt kesinleştirme tarihini takip eden altı iş günü içinde Kurumca belirlenen kontrol listesinde belirtilenler dahil gerekli tüm kontrolleri yapar ve şirket ile emeklilik gözetim merkezi arasında, ikinci ve üçüncü fıkraya göre aykırılık tespit edilmeyen veriler üzerinden bireysel emeklilik sisteminde katılımcının Devlet katkısı hesabına ödenecek Devlet katkısı tutarına,

çalışanın taahhüt hesabına kaydedilecek Devlet katkısı tutarlarına ve çalışanın hak ettiği Devlet katkısı tutarları ile 6 ncı madde kapsamında ödenecek ek Devlet katkısı tutarına ilişkin üç ayrı mutabakat belgesi, elektronik imza ya da ıslak imza kullanılarak imzalanır. Bu fıkrada belirtilen süre içinde, ilgili mutabakat belgesini imzalamayan şirket nezdindeki tahsilatlar için Devlet katkısı hesaplanmaz ve katılımcının diğer şirketlerde sözleşmesi veya sertifikası var ise Devlet katkısı limiti, katılımcının ilgili sözleşmelerine veya sertifikalarına ödediği katkı payı tutarları için kullanılır. Söz konusu tahsilatların imzalanan müteakip mutabakat belgelerine konu olması durumunda, bu tahsilatlar ilgili hesap dönemi için katılımcının kalan limiti dahilinde hesaplamaya dahil edilir. Mutabakat belgelerinde yer alması gereken asgari hususlar Kurumca belirlenir.

(5) Ödendiği aya ilişkin Devlet katkısı hesaplamasına dahil edilmemiş veya Devlet katkısı hesabına dahil edilmekle birlikte tamamen veya kısmen Devlet katkısı almamış yahut sehven haksız Devlet katkısı bildirimine konu edilmiş katkı payı ödemeleri, katkı payı tahsilatının şirket hesaplarına nakden intikal ettiği ayın sonunu müteakip bir yılı aşmamak üzere, takip eden dönemlerde yapılacak Devlet katkısı hesaplamasında dikkate alınır. İlgili ödemelerden mutabakatta hatalı olarak belirlenmiş olanların tekrar hesaplamaya dahil edilebilmesi için, şirketler tarafından söz konusu ödemeye ilişkin hesaplama talebinin, ilgili tahsilatın şirket hesaplarına nakden intikal ettiği ayın sonunu müteakip bir yılı aşmamak üzere, emeklilik gözetim merkezine iletilmesi gerekir. Bu gecikme nedeniyle katılımcının maruz kaldığı bir zarar oluşması durumunda, bu zarar ilgili şirket tarafından karşılanır.

(6) Emeklilik gözetim merkezi, şirketlerle imzaladığı mutabakat belgelerine konu verileri kullanarak, sözleşme bazında ödenen katkı paylarını Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için Türkiye Cumhuriyeti kimlik numaralarına, 5901 sayılı Kanunun 28 inci maddesi kapsamındaki katılımcılar için ilgili kimlik numaralarına göre katılımcı bazında konsolide eder ve katılımcı bazında ödenen katkı payının Kanunun ek 1 inci maddesinde belirtilen oranını Devlet katkısı olarak hesaplar. 5901 sayılı Kanunun 28 inci maddesi kapsamındaki katılımcılar için durumlarını tevsik eden belgelerini şirkete ibraz etmeleri halinde Devlet katkısı hesaplanır. Çalışanların Devlet katkısı taahhüt olarak hesaplanır ve bu tutarlar taahhüt hesabında kayıt altına alınır. Taahhüt edilen Devlet katkısının, nakit hesabına nakden ödenecek kısmı, Kanunun ek 1 inci maddesi kapsamında, sertifikanın sistemde geçirdiği süreye bağlı olarak belirlenen hak kazanma oranlarına ve 9 uncu maddede yer alan usule göre hesaplanır. Bir takvim yılı için yapılacak Devlet katkısı hesabında 8 inci maddede yer alan limite kadar olan katkı payı tutarları dikkate alınır. Bir katılımcının birden fazla sözleşmesi veya sertifikası olması durumunda, sözleşme ve sertifika bazında Devlet katkısı, ilgili ayda sözleşme veya sertifika başına ödenen katkı paylarının ağırlığı dikkate alınarak hesaplanır ve toplam Devlet katkısı katılımcının sözleşmelerine veya sertifikalarına paylaştırılır.

(7) Emeklilik gözetim merkezi, kayıt kesinleştirmeyi müteakip on iş günü içinde, ilgisine göre katılımcı veya çalışan bazında hesapladığı Devlet katkısı bilgilerini ve 6 ncı madde kapsamında hesaplanan ek Devlet katkısı bilgilerini ilgili şirkete, ayrıca şirket bazında hazırlanan bu bilgileri içeren hesap formlarını Bakanlığa ve Kuruma gönderir. Devlet katkısı bilgilerinin şirkete gönderilmesini takip eden iş günü, taahhüt edilen Devlet katkısı tutarları şirket tarafından taahhüt hesabında kayıt altına alınır. Hesap formlarında yer alacak hususlar Kurumca belirlenir.

(8) Devlet katkısının hesaplanmasında, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olanlar ile 5901 sayılı Kanunun 28 inci maddesi kapsamındaki katılımcılar adına ödenen ve şirket hesaplarına nakden intikal etmiş olan katkı payı ödemeleri dikkate alınır. Şirketçe katılımcı hesabına yapılan ödemeler, ek faydalar, işveren grup emeklilik sözleşmesinden hak kazanılarak transfer yoluyla aktarılan tutarlar, başka bir şirketten aktarımla gelen tutarlar, işverenler tarafından yapılan katkı payı ödemeleri, kime ait olduğu belli olmayan katkı payı ödemeleri, Kanunun geçici 4 üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında aktarılan tutarlar, emeklilik gözetim merkezine vefat ettiği verisi iletilmiş olan katılımcılar için vefat tarihinden sonra nakden şirket hesaplarına intikal eden katkı payı ödemeleri ile emeklilik hakkını kullanmak üzere birleştirilmiş sözleşmelere birleştirme tarihinden itibaren nakden şirket hesaplarına intikal eden veya devreden katkı payı ödemeleri hesaplamaya dahil edilmez. Bireysel ve gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmeleri kapsamında, işverenlerin, katkı payı ödemelerine ilişkin operasyonel işlemlere yalnızca aracılık yaptığı katkı payı tutarları Devlet katkısı hesabında dikkate alınır. Ödemelerin Devlet katkısı hesaplamasına dahil edilmesi için varsa blokaj süresinin tamamlanmasını müteakip, katkı payının nakden şirket

hesaplarına intikal etmiş olması gerekir.

(9) Devlet katkısına ilişkin yapılacak işlemlerle ilgili olarak, şirketler ile emeklilik gözetim merkezi arasında operasyonel süreci ve koşulları belirleyen bir protokol imzalanır.

Başlangıç Devlet katkısının hesaplanması

MADDE 5- (1) Başlangıç Devlet katkısı, çalışan bazında Kanunun ek 2 nci maddesi kapsamında sisteme girişte bir defaya mahsus olmak üzere hesaplanır ve emeklilik gözetim merkezi tarafından taahhüt olarak kayda alınır. Başlangıç Devlet katkısı; başlangıç döneminin bittiği Devlet katkısı hesap dönemi için hesaplanır, bu hesap dönemi sonu itibarıyla yürürlükte bulunan ve başlangıç dönemini tamamlamış sertifika veya sertifikalar ile bağlantılı takip edilir. Bağlantılı sertifika veya sertifikaların tamamının sonlandırılması halinde başlangıç Devlet katkısının taahhüt edilen kısmı silinir.

(2) Başlangıç Devlet katkısının hesaplanmasına ilişkin iş ve işlemlerde 4 üncü madde hükümleri esas alınır.

(3) Başlangıç Devlet katkısının taahhüt edilen kısmı silinmiş olan çalışanın yeniden sisteme dahil olması halinde, başlangıç Devlet katkısı yeniden hesaplanmaz. Ancak başlangıç döneminde cayma hakkını kullanmış olan bir çalışanın sisteme yeniden dahil olması durumunda, daha önce başlangıç Devlet katkısı hiç hesaplanmamış ise bu hüküm uygulanmaz. Başlangıç Devlet katkısının çalışan bazında takip edilmesini sağlayacak altyapı emeklilik gözetim merkezi tarafından sağlanır.

Ek Devlet katkısının hesaplanması

MADDE 6- (1) Emeklilik hakkının kullanılması halinde, bireysel emeklilik hesabında bulunan birikimini en az on yıl süreli yıllık gelir sigortası sözleşmesi kapsamında almayı tercih eden çalışana yıllık gelir sigortası sözleşmesinin akdedildiği tarihi takip eden Devlet katkısı hesaplama döneminde, Kanunun ek 2 nci maddesi uyarınca birikiminin %5'i karşılığı ek Devlet katkısı olarak ödenir.

(2) Vefat veya maluliyet dışındaki bir nedenle on yıl tamamlanmadan yıllık gelir sigortasının sonlandırılması halinde, yapılan ek Devlet katkısı Kurumca belirlenen usul ve esaslara göre genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Bakanlık hesaplarına ödenir.

(3) Zamanında ödenmediği veya eksik ödendiği tespit edilen tutarlar, ödenmesi gereken tarihten itibaren gecikme zammı oranına göre hesaplanan faiziyle birlikte 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere Kurumca yetkilendirilecek kuruluş tarafından ilgili vergi dairesine aylık olarak bildirilir.

Devreden katkı payına Devlet katkısının hesaplanması

MADDE 7- (1) Devreden katkı payları, her yılın ilk günü şirket hesaplarına intikal etmiş katkı payı olarak muamele edilmek suretiyle 4 üncü madde kapsamında yapılacak Devlet katkısı hesaplamasında dikkate alınır. Bu işlem neticesinde, devreden katkı payı tutarından Devlet katkısı hesaplamasına esas teşkil eden kısmı düşülür.

(2) Bir katılımcının emeklilik sözleşmesinin veya sertifikasının sonlanması halinde, bu sözleşme veya sertifikada müteakip yıllara devreden katkı payları için Devlet katkısı hesaplaması yapılmaz. Sözleşme veya sertifikadan yapılan kısmen ödemeler ile nafaka borcu alacakları, haciz, rehin veya iflas sebebiyle yapılan ödemeler, bu sözleşme veya sertifikadaki varsa devreden katkı payı tutarından mahsup edilir.

(3) Devreden katkı payı uygulamasına herhangi bir sınırlama getirmek ile usul ve esasları belirlemeye Bakanlığın uygun görüşü alınarak Kurul yetkilidir.

Azami limit hesabı

MADDE 8- (1) Bir katılımcı için bir takvim yılında hesaplanan Devlet katkısı tutarına esas teşkil eden katkı paylarının toplamı, ilgili takvim yılı için belirlenen yıllık toplam brüt asgari ücret tutarını aşamaz.

(2) Bir katılımcının emeklilik sözleşmesini veya sertifikasını sonlandırarak sistemden ayrılması sonucunda hak kazanılmayan Devlet katkılarının iade edilmesi ya da taahhüt edilen tutarlarının hesaptan çıkarılması, aynı takvim yılında yürürlükte olan diğer sözleşmeleri için Devlet katkısı

hesaplamasına esas kalan limitini artırmaz. Cayma işlemine konu olan sözleşmeler için bu hüküm uygulanmaz.

(3) Bir katılımcının bir takvim yılına ilişkin Devlet katkısı hesaplamasına esas limiti, ilgili yıla ait haksız olarak ödendiği veya taahhüt edildiği tespit edilen Devlet katkısı tutarı kadar artırılır.

(4) Devlet katkısı hesaplamasında, katkı payının şirket hesaplarına nakden intikal ettiği yıldaki limit esas alınır.

(5) Bir çalışan için ödenecek ek Devlet katkısı hesaplamasına esas teşkil eden birikim toplamı çalışanın emeklilik hakkını kullandığı ayda geçerli aylık brüt asgari ücret tutarı ile sistemde kaldığı ay sayısının çarpımını aşamaz.

(6) Aşağıda yer alan Devlet katkılarında her birinin limiti ayrı olarak hesaplanır ve takip edilir.

a) Kanunun ek 1 inci maddesi kapsamında ödenen Devlet katkısı,

b) Kanunun ek 2 nci maddesi kapsamında otomatik katılım ile kurulan sertifikalar için hesaplanan Devlet katkısı,

c) Kanunun ek 2 nci maddesi kapsamında maktu olarak hesaplanan başlangıç Devlet katkısı,

ç) Kanunun ek 2 nci maddesi kapsamında ödenen nispi olarak hesaplanan ek Devlet katkısı.

Devlet katkısının ödenmesi

MADDE 9- (1) Bakanlık, hesaplanan Devlet katkısı ile ek Devlet katkısı tutarını emeklilik gözetim merkezi tarafından gönderilen hesap formlarına istinaden ödeme belgesinin düzenlenmesini müteakip beş iş günü içinde emeklilik gözetim merkezinin hesabına öder. Emeklilik gözetim merkezi, Bakanlık tarafından gönderilen Devlet katkısını, en geç hesaplarına intikal ettiği günü takip eden iş günü hesaplama yapılan katkı payının ilişkili olduğu sözleşmenin hesap dönemi sonu itibarıyla bulunduğu şirket hesaplarına öder.

(2) Taahhüt edilen Devlet katkısı tutarları, çalışanın taahhüt hesabında, aşağıdaki tutarlar ise çalışanın nakit hesabında takip edilir:

a) Taahhüt edilen tutarların hak kazanma oranlarına göre nakde dönüşen kısımları,

b) Sertifikanın sistemde bulunduğu süreye göre doğrudan nakit olarak ödenen tutarlar.

(3) Taahhüt hesabından nakde dönüşecek tutarlar için sertifikanın sistemde bulunduğu sürenin;

a) Üçüncü yılını doldurması ile taahhüt hesabında değerlendirilen (kayıt altında tutulan) toplam tutarın yüzde on beşi nakit hesabına ödenir ve Devlet katkısının yüzde seksen beşi ise taahhüt hesabında kayıt altında tutulmaya devam edilir,

b) Altıncı yılını doldurması ile taahhüt hesabında değerlendirilen (kayıt altında tutulan) toplam tutarın seksen beşte yirmisi nakit hesabına ödenir. Bu işlem neticesinde Devlet katkısının, yüzde otuz beşi nakit hesabına ödenmiş olur ve yüzde altmış beşi ise taahhüt hesabında kayıt altında tutulmaya devam edilir.

c) Onuncu yılını doldurması ile taahhüt hesabında değerlendirilen (kayıt altında tutulan) toplam tutarın altmış beşte yirmi beşi nakit hesabına ödenir. Bu işlem neticesinde Devlet katkısının, yüzde altmış nakit hesabına ödenmiş olur ve yüzde kırkı ise taahhüt hesabında kayıt altında tutulmaya devam edilir,

(4) Doğrudan nakit olarak ödenecek tutarlar için sertifikanın sistemde bulunduğu sürenin;

a) Üçüncü yılı ile altıncı yılı arasında şirket hesabına intikal eden katkı payları için hesaplanan Devlet katkısı tutarının yüzde on beşi doğrudan nakit olarak ödenir, yüzde seksen beşi taahhüt olarak kayıt altına alınır,

b) Altıncı yılı ile onuncu yılı arasında şirket hesabına intikal eden katkı payları için hesaplanan Devlet katkısı tutarının yüzde otuz beşi doğrudan nakit olarak ödenir, yüzde altmış beşi taahhüt olarak kayıt altına alınır,

c) Onuncu yılından itibaren şirket hesabına intikal eden katkı payları için hesaplanan Devlet katkısı tutarının yüzde altmış doğrudan nakit olarak ödenir, yüzde kırkı taahhüt olarak kayıt altına alınır.

(5) Üçüncü ve dördüncü fıkralarda taahhüt olarak hesaplanan tutarlar virgülden sonra yukarı doğru en yakın iki haneli tutara yuvarlanarak kayıt altına alınır, nakde dönüşen ve doğrudan nakden ödenen tutarların ise virgülden sonra iki hanesi dikkate alınarak işlem görür.

(6) Çalışanın her bir sertifikası için Devlet katkısına ilişkin hesaplamalar, ayrı ayrı yapılır. Her halükarda Devlet katkısı tutarlarına ilişkin azami limit kişi bazında 8 inci madde kapsamında takip

edilir.

(7) Taahhüt başlangıç Devlet katkısı tutarı, emeklilik gözetim merkezi nezdinde kayıtlı veriler kapsamında çalışanın sistemde geçirdiği süreye göre ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen usule göre 5 inci maddede tanımlanan bağlantılı sertifikasına nakden ödenir. Birden fazla bağlantılı sertifika olması durumunda ise nakde dönen Devlet katkısı tutarı eşit olarak bağlantılı sertifikalara dağıtılır.

(8) Sertifikanın emeklilik hakkının kullanılarak ya da vefat veya maluliyet nedeniyle sonlandırılması halinde ise taahhüt hesabındaki tutarın tamamı nakit hesabına ödenir. Hesaplamalar, her bir sertifika için ayrı ayrı yapılır.

(9) Şirketler, katılımcılara ait nakden ödenen Devlet katkısını, en geç hesaplarına intikal ettiği günü takip eden iş günü, Devlet katkısının yatırıma yönlendirilmesinde kullanılan fon için alım talimatını vererek yatırıma yönlendirir. Bu tutarlar, alım talimatı verilen fon paylarının takası gerçekleşene kadar, fonun saklayıcı kuruluş nezdinde açılan özel hesabında bloke şekilde tutulur. Devlet katkısının şirket hesaplarına intikal ettiği gün itibarıyla, aktarım veya sistemden ayrılma işlemi nedeniyle katılımcının fonlarına ilişkin satış talimatı verilmişse, katılımcının Devlet katkısı yatırıma yönlendirilmez, satılan fon paylarından nakde dönüşen tutara ilave edilir. Şirketler, Devlet katkısının yatırıma yönlendirilmesine ilişkin talimat kayıtlarını muhafaza eder ve denetime hazır halde bulundurur. Hesabına intikal eden Devlet katkısının zamanında yatırıma yönlendirilmemesi nedeniyle oluşacak zarar şirket tarafından karşılanır.

(10) Katılımcıya sistemden ayrılmadan kısmen ödeme yapılması durumunda, Kanunun 6 ncı maddesi kapsamında, ödeme yapılacak Devlet katkısı oranı ve uygulamaya dair diğer hususlar Kurum tarafından belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Devlet Katkısı Hesabına Dair İşlemler

Şirketler arası aktarım

MADDE 10- (1) Katılımcının, bir şirkette bulunan bireysel emeklilik hesabındaki birikimlerinin başka bir şirkete aktarılması durumunda, Devlet katkısı veya nakit hesabındaki tutarlar da Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğin şirketler arası aktarım hakkındaki hükümleri dikkate alınarak katılımcının birikimleriyle birlikte yeni şirkete aktarılır. Bu aktarım ile birlikte, Devlet katkısına ilişkin tüm veriler de yeni şirkete iletilir. Şirket, katılımcının birikimini oluşturan fon paylarının nakde dönüşme sürelerini dikkate alarak Devlet katkısı veya nakit hesabındaki fon paylarının satışını gerçekleştirir, en geç fon paylarının nakde dönüştüğü günü takip eden iş günü saat 15:00'e kadar ilgili tutarı ve aktarıma ilişkin verileri aktarım yapılacak şirkete aktarır. Aktarım yapılan şirket, bu tutarı, en geç hesaplarına intikal ettiği günü takip eden iş günü, Devlet katkısına ilişkin fon paylarının alım talimatını vererek yatırıma yönlendirir. Bu tutarlar, alım talimatı verilen fon paylarının takası gerçekleşene kadar, fonun saklayıcı kuruluş nezdinde açılan özel hesabında bloke şekilde tutulur.

(2) Katılımcının, önceki şirketinde ödediği katkı payları nedeniyle hesabına henüz intikal etmemiş bir Devlet katkısı bulunması halinde bu tutar en geç, şirkete ödendiği günü takip eden iş günü katılımcının yeni şirketine aktarılır.

(3) Bu madde kapsamındaki aktarım ve yatırıma yönlendirme yükümlülüklerinin zamanında yerine getirilmemesi nedeniyle oluşan zarar ilgili şirket tarafından karşılanır.

Ayrılma ve hak kazanılmayan tutarların iadesi

MADDE 11- (1) Katılımcının, sözleşmesini veya sertifikasını sonlandırması halinde, Kanunun ek 1 inci maddesine göre Devlet katkısı hesabındaki hak kazanılan tutarlar veya nakit hesabındaki tutarlar, bireysel emeklilik hesabındaki birikimleri ile birlikte Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğin sistemden ayrılmaya ilişkin hükümleri dikkate alınarak kendisine ödenir.

(2) Emeklilik hakkı kazanılmış olmakla birlikte bu hak kullanılmadan ya da vefat veya maluliyet dışındaki bir nedenle sözleşmenin veya sertifikanın sonlanması halinde, çalışanlara taahhüt edilen Devlet katkısı tutarları şirketlerce Devlet katkısı hesabından çıkarılır, Kanunun ek 1 inci maddesine göre Devlet katkısı hesabındaki hak kazanılmayan tutarlar ise genel bütçeye gelir kaydedilmek

üzere aşağıda belirtilen işlemler takip edilerek iade edilir.

(3) Şirket, katılımcı tarafından gönderilen ayrılma talep formunun kendisine intikalini müteakip katılımcının Devlet katkısı hesabındaki fon pay adet ve tutar verisi ile sonlanma tarihi itibarıyla hesapladığı hak kazanma oranının emeklilik gözetim merkezi kayıtları ile uyumlu olduğunu teyit eder. Katılımcının Devlet katkısı hesabındaki fon pay adet ve tutar verisi ve hesaplanan hak kazanma oranı, emeklilik gözetim merkezi kayıtları ile uyumlu değil ise, uyumsuzluğa neden olan hataların düzeltilerek teyidin sağlanması gerekir. Emeklilik gözetim merkezi, bu uyumun teyidi amacıyla şirketlerin emeklilik gözetim merkezi nezdinde tutulan kayıtlara uzaktan erişimi için gerekli altyapıyı kurar. Ayrılma işlemi gerçekleştirilmeden önce katılımcının sistemden ayrılmaktan vazgeçmesi durumunda şirket, katılımcının bu yöndeki talebini en geç kendisine ulaştığı tarihi takip eden iş günü emeklilik gözetim merkezine bildirir.

(4) Şirket, üçüncü fıkra da belirtilen teyidi sağlamasını müteakip katılımcının birikimini oluşturan fon paylarının nakde dönüşme sürelerini dikkate alarak, Devlet katkısı hesabındaki fon paylarının satım talimatını verir.

(5) Şirket, fon paylarının nakde dönüştüğü gün, nakde dönen tutarları, virgülden sonra yukarı doğru en yakın iki haneli tutara yuvarlayarak genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Bakanlık hesaplarına öder. Şirket bu ödemelere ilişkin bilgiyi, ödemelerin yapıldığı aya ilişkin kayıt kesinleştirme tarihine kadar emeklilik gözetim merkezine gönderir. Emeklilik gözetim merkezi, kendisine yapılan bildirim ve iletilen veriler kapsamında Bakanlık hesaplarına ödenen tutarların kendi kayıtları ile uyumunu ve doğruluğunu kontrol eder. Zamanında ödenmediği veya eksik ödendiği tespit edilen tutarlar, ödenmesi gereken tarihten itibaren gecikme zammı oranına göre hesaplanan faiziyle birlikte 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere emeklilik gözetim merkezi tarafından ilgili vergi dairesine aylık olarak bildirilir.

(6) Şirketler, emeklilik gözetim merkezi tarafından, beşinci fıkra kapsamında vergi dairesine bildirilen tutarların vergi dairesine ödenmesine ilişkin bilgileri, aylık olarak emeklilik gözetim merkezine gönderir.

Haksız veya erken yapılan ödemelere ilişkin işlemler

MADDE 12- (1) Şirketler, Devlet katkısına esas teşkil eden katkı paylarının doğru hesaplanması ve kendi altyapı ve operasyonlarından kaynaklanan hataların önlenmesi için gerekli tedbirleri alır.

(2) Haksız olarak ödendiği tespit edilen Devlet katkısı, ödeme tarihinden itibaren gecikme zammı oranına göre hesaplanan faiziyle birlikte 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere emeklilik gözetim merkezi tarafından ilgili şirketin bağlı olduğu vergi dairesine ve şirkete aylık olarak bildirilir.

(3) Taahhüt edilen Devlet katkısının haksız olarak hesaplandığı tespit edilen kısmı, ilgili hesaptan çıkarılır. Söz konusu tutarların nakit hesabına nakden ödenen kısmına ilişkin olarak ikinci fıkradaki süreç işletilir.

(4) Şirketler, emeklilik gözetim merkezi tarafından, ikinci fıkra kapsamında vergi dairesine bildirilen tutarların vergi dairesine ödenmesine ilişkin bilgileri, aylık olarak emeklilik gözetim merkezine gönderir.

(5) Kendisine haksız olarak Devlet katkısı ödendiği veya taahhüt edildiği tespit edilen bir katılımcıya ait Devlet katkısı, mutabakat belgesi ekinde yer alan veriler uyarınca sözleşmesinin veya sertifikasının en son bulunduğu şirket tarafından, ilgili fon payları satılarak katılımcının hesabından geri alınır veya taahhüt hesabından çıkarılır.

(6) Haksız ödendiği tespit edilen Devlet katkısı tutarlarından, katılımcının Devlet katkısı hesabından geri alınmadan sözleşmenin veya sertifikanın sonlanması durumunda Bakanlığa ödenmiş olan tutarlar için 13 üncü maddenin birinci fıkrası kapsamında işlem yapılır.

(7) Erken ödenen Devlet katkısı tutarlarına, Devlet katkısının Bakanlıkça fiilen ödendiği tarih ile ödenmesi gereken tarih arasındaki süre için emeklilik gözetim merkezi tarafından gecikme zammı oranı esas alınarak gecikme bedeli hesaplanır. Hesaplanan tutar, Devlet katkısının Bakanlıkça ödenmesi gereken tarihten şirketin vergi dairesine ödeme yaptığı tarihe kadar gecikme zammı oranına göre hesaplanan faiziyle birlikte 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere emeklilik gözetim merkezi tarafından ilgili şirketin bağlı olduğu vergi dairesine ve şirkete aylık olarak

bildirilir.

(8) Erken taahhüt edilen Devlet katkısı tutarları ile erken nakde dönüşen Devlet katkısı tutarlarına ilişkin emeklilik gözetim merkezi ve şirketlerce yapılacak iş ve işlemlere ilişkin esas ve usuller Kurum tarafından belirlenir.

Fazla veya yersiz ödemelerin iadesi

MADDE 13- (1) Bakanlık hesabına şirketlerce yapılan fazla veya yersiz ödemeler Bakanlıkça iade edilir. Bu tutarlar için faiz ödenmez. Bu konudaki esas ve usuller Kurumca belirlenir.

Devlet katkısının yatırıma yönlendirilmesi

MADDE 14- (1) Şirket, münhasıran Devlet katkısının yatırıma yönlendirilmesi amacıyla aşağıda belirtilen portföy sınırlamalarına uyan, kendisi tarafından veya başka bir emeklilik şirketince kurulmuş bir fon tanımlar. Şirket, faiz içermeyen yatırım araçlarına yönelik tercihte bulunan katılımcılar için ayrı bir fon tanımlayabilir, faiz içermeyen yatırım araçlarına yönelik tercihte bulunan çalışanlar için ise her halükarda ayrı bir fon tanımlar. Nakden ödenen Devlet katkılarının;

a) Asgari yüzde **(Değişik ibare:RG-14/2/2023-32104)** ellisi, ilgisine göre Bakanlıkça veya Hazine Müsteşarlığı Varlık Kiralama Şirketlerince ihraç edilen Türk Lirası cinsinden borçlanma araçlarında, gelir ortaklığı senetlerinde veya kira sertifikalarında,

b) Azami yüzde yirmisi Türk Lirası cinsinden;

1) Mevduatta, katılma hesabında,

2) Borsada işlem görmesi kaydıyla bankalar tarafından çıkarılan borçlanma araçlarında, kaynak kuruluşu bankalar olan varlık kiralama şirketlerince ihraç edilen kira sertifikalarında veya Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmiş derecelendirme kuruluşları tarafından yatırım yapılabilir seviyeye denk gelen derecelendirme notuna sahip teminatlı menkul kıymetler ile varlık veya ipoteğe dayalı menkul kıymetlerde,

c) **(Değişik: RG-14/2/2023-32104)** Asgari yüzde otuzu;

1) BIST 30, BIST Likit Banka, BIST Banka Dışı Likit 10 ve BIST Katılım 30 endekslerindeki paylarda,

2) BIST 100, BIST Sürdürülebilirlik Endeksi, BIST Kurumsal Yönetim Endeksi ve Borsa İstanbul A.Ş. tarafından hesaplanan katılım endekslerindeki paylarda,

değerlendirilir.

(2) **(Değişik: RG-14/2/2023-32104)** Birinci fıkranın (b) bendinin (2) numaralı alt bendine fon portföyünün yüzde onbeşinden fazla yatırım yapılamaz. Birinci fıkranın (c) bendinin (1) numaralı alt bendinde belirtilen paylara fon portföyünün yüzde onundan az olmamak üzere 27/11/2013 tarihli ve 28834 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Borsa Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliği (III-52.2)’nin 5 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendi kapsamında anılan endeksleri takip etmek üzere kurulan borsa yatırım fonları katılma payları aracılığıyla yatırım yapılır.

(3) Fon portföyüne, BIST repo-ters repo pazarında gerçekleştirilen ters repo vaad sözleşmeleri dâhil edilebilir ve fon varlıkları Takasbank ve/veya yurt içi organize para piyasası işlemlerinde değerlendirilebilir. Bu şekilde değerlendirilecek tutarlar fon portföyünün yüzde beşini aşamaz.

(4) Devlet katkılarının yatırıma yönlendirileceği fona ilişkin giderlerin karşılanması için fondan gider kesintisi yapılabilir. Bu kapsamda yapılacak toplam kesinti, fon işletim giderine ilişkin kesinti dâhil, günlük yüz binde biri (yıllık %0,365) geçmeyecek şekilde fon içtüzüğünde belirlenir.

(5) Devlet katkılarının yatırıma yönlendirilmesi amacıyla tanımlanan fonun yönetiminde aşağıdaki portföy sınırlamaları uygulanır:

a) Tek bir bankada mevduat veya katılma hesabı olarak değerlendirilebilecek tutar fon portföyünün yüzde altısını aşamaz.

b) Tek bir banka tarafından ihraç edilen borçlanma araçları ve kira sertifikalarına fon portföyünün binde onbeşinden fazlası yatırılmaz.

c) Tek bir hisse senedine fon portföyünün yüzde **(Değişik ibare: RG-14/2/2023-32104)** beşinden fazla yatırım yapılamaz.

(6) İlgili fonun yönetiminde, bu maddede belirtilen fon portföyüne alınacak varlıklara ilişkin oranlara ek olarak, Emeklilik Yatırım Fonlarının Kuruluş ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelikte yer alan ve bu maddede belirtilmeyen diğer ilgili portföy sınırlamaları da dikkate alınır.

(7) Şirket, fondaki varlıkların değerinde, fiyat hareketleri, rüçhan haklarının kullanılması ve benzer sebeplerle dördüncü fıkrada yer alan sınırlama hariç yukarıda belirtilen oransal sınırlamaların ihlal edilip edilmediğini aylık olarak kontrol eder ve bu şekilde ihlal edilen oranların on iş günü içinde düzeltilmesini sağlar ve Kuruma bildirimde bulunur.

(8) Fon içtüzüğünde belirlenen günlük kesinti oranına karşılık gelen yıllık oranın aşılıp aşılmadığı şirket tarafından her hesaplama dönemi sonunda kontrol edilir. Bu kontrol, fon içtüzüğünde yer alan yıllık kesinti oranı ve o yıl için hesaplanan günlük ortalama fon net varlık değerine göre yapılır. Şirket tarafından yapılan kontrolde fon içtüzüğünde belirlenen oranların aşıldığının tespiti halinde, aşan tutar ilgili dönemi takip eden beş iş günü içinde şirkete fona iade edilir.

(9) Bu Yönetmelik kapsamında sunulan fonların kesinti yapısı ve oranları, sayısı, içeriği ve portföy yönetim şirketinin belirlenmesine ilişkin esaslar Kurul tarafından yeniden belirlenebilir.

Devlet katkısına hak kazanma

MADDE 15- (1) Sözleşmenin veya sertifikanın emeklilik hakkının kullanılarak ya da vefat veya maluliyet nedeniyle sonlandırılması durumunda katılımcı ya da çalışan, Devlet katkısı hesabındaki tutarın tümüne hak kazanır.

(2) 1/1/2013 tarihinden sonra sözleşmenin sistemde geçirdiği sürenin üç yıldan altı yıla kadar olması durumunda katılımcı, Devlet katkısı hesabındaki tutarların yüzde onbeşine, altı yıldan on yıla kadar olması durumunda yüzde otuzbeşine, on yıl ve daha fazla olması durumunda ise yüzde altmışına hak kazanır. Hesaplamalar, sözleşme bazında yapılır. Süre hesabında, sözleşmeye ait fon paylarına ilişkin son satım talimatının verildiği tarih dikkate alınır. Çalışanlar, Devlet katkısı nakit hesabında yer alan tutarların tamamına hak kazanır.

(3) Devlet katkısının şirket hesaplarına intikal ettiği gün itibarıyla, katılımcının ilgili sözleşmesine ait Devlet katkısı hesabında herhangi bir tutar bulunmaması halinde, süre hesabında, sözleşmeye ait diğer fon paylarına ilişkin son satım talimatının verildiği tarih dikkate alınır.

(4) İşveren grup emeklilik sözleşmesi kapsamında geçirilen süreler, emeklilik durumu hariç, Devlet katkısına hak kazanmaya esas süre hesabında dikkate alınmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

İşlemlerde sorumluluk

MADDE 16- (1) Şirketler ve emeklilik gözetim merkezi, Devlet katkısının hesaplanması, bildirimi, kontrolü ve ödenmesine dair yükümlülükler ile bu Yönetmelikte belirtilen diğer yükümlülüklerinin doğru, zamanında ve bu Yönetmelik hükümlerine uygun bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlamak üzere bir kontrol sistemi oluşturur.

(2) Şirketler, Devlet katkısı uygulamasına ilişkin işlemler ile kendi bünyelerindeki katılımcıların sözleşme veya sertifika bazında Devlet katkısı hesabındaki tutarlara hak kazanımı sürelerinin ve taahhüt tutarlarının mevzuatta öngörüldüğü şekilde takibi için gerekli teknik altyapıyı kurar.

(3) Denetim birimlerince yapılan denetim sonucunda; şirketin veya emeklilik gözetim merkezinin bu Yönetmelikte belirlenen yükümlülüklerini yerine getirmemesi sonucu olduğu tespit edilen kamu zararı, ilgili kuruluş adına borç dosyası açılarak takip edilir ve tahsilat, adına borç kaydı açılan kuruluştan yapılır.

(4) Bakanlığın ilgili harcama birimi sadece, Devlet katkısının hesap formunda bildirilen tutarının bütçe tertibine uygun olarak ödenmesinden, ödenek üstü ödeme yapılmamasından ve ödemenin doğru muhasebe hesaplarından yapılmasından sorumludur.

(5) Şirketler, imzalayacakları mutabakat belgesine kayıt kesinleştirmeye konu işlemlerin oluşturulan kontrol sistemi çerçevesince kontrol edildiğini, kasıt, kusur, hata veya ihmalleri dolayısıyla oluşabilecek bütün zararlardan sorumlu olduklarına dair beyannameyi ekler.

(6) Veri gönderim ve bildirim yükümlülüğünü, Devlet katkısının hesaplanması ile Devlet katkısına ilişkin mahsuplaşma ve iade işlemlerinde sorumluluklarını gereği gibi yerine getirmeyen şirketlerin, katılımcıların hak ve menfaatlerini tehlikeye soktukları kabul edilir ve şirketlere, yaptıkları ihlalin

mahiyetine göre Kanunun 14 üncü ve 22 nci maddelerinde belirtilen müeyyideler uygulanır.

(7) 5901 sayılı Kanunun 28 inci maddesi kapsamındaki katılımcılar için şirketin Devlet katkısına ilişkin sorumluluğu, ilgililerin durumlarını tevsik eden belgelerini şirkete ibraz ettiği tarih itibarıyla başlar ve belge üzerindeki belge verilmiş tarihi dikkate alınarak 4 üncü maddenin beşinci fıkrası kapsamında işlem tesis edilir.

Zararların karşılanması

MADDE 17- (1) Ödenen katkı payının şirketçe zamanında bildirilmemesi, eksik bildirilmesi, doğruluğunun sağlanamaması, Devlet katkısının taahhütten nakde dönüşmesi gereken tutarı için şirketçe nakit ödeme talebinin süresi içinde iletilmemesi veya ilgili verinin emeklilik gözetim merkezince tutarlılığının ya da Devlet katkısı hesabı yapılmasına imkan verdiğinin teyit edilememesi ve benzeri nedenlerle katılımcıya gecikmeli şekilde ödenen Devlet katkısının gecikme dönemine ilişkin varsa getirisi, eksik ödemeye konu Devlet katkısının ilgili hesaba ödendiği tarihi müteakip iki iş günü içinde şirket tarafından katılımcının bireysel emeklilik hesabına ödenerek birikimlerine ilave edilir.

(2) Bir katkı payının şirket hesaplarına nakden intikal ettiği ayın sonunu müteakip bir yıllık süre geçtikten sonra, varsa söz konusu katkı payı ödemesinden kaynaklı devreden katkı payları da dahil olmak üzere ödenmesi gereken bir Devlet katkısı bulunduğu tespiti halinde, bu tutar ve bunun gecikme dönemine ilişkin getirisi şirket tarafından ilgisine göre katılımcının bireysel emeklilik hesabına ödenerek birikimlerine ilave edilir. Katılımcının ya da işverenin sözleşmeye ilişkin bilgilerindeki herhangi bir değişikliği şirkete geç bildirmesi nedeniyle şirket tarafından karşılanacak olan zararın hesaplamasında, katılımcının ya da işverenin ilgili bilgileri şirkete bildirim tarihi gecikme döneminin başlangıç tarihi olarak alınır.

(3) Şirketlerce, 9 uncu ve 10 uncu maddeler kapsamındaki yatırıma yönlendirme ve aktarım yükümlülüklerinin zamanında yerine getirilmemesi durumunda, ilgili tutarlar için işlem bazında söz konusu yükümlülüklerin yerine getirilmesine ilişkin sürenin sona erdiği tarih ile bu yükümlülüklerin yerine getirildiği tarih arasındaki süreye gecikme zammı oranı uygulanarak hesaplanacak tutar katılımcının Devlet katkısı hesabına ilave edilir. Şirketin bu yükümlülükleri yerine getirmesi ancak gecikme zammı oranı uygulanarak hesaplanan tutarı da ödemesiyle gerçekleşir.

(4) Emeklilik gözetim merkezinin, hesaplarına intikal eden Devlet katkısını süresi içinde şirketlere göndermemesi durumunda, bu tutara Bakanlığın ödeme yaptığı tarihten emeklilik gözetim merkezi tarafından şirketlere ödeme yapılan tarihe kadar geçen süre için gecikme zammı oranı uygulanır ve hesaplanan tutar genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Bakanlık hesaplarına ödenir.

(5) Emeklilik gözetim merkezinin bu Yönetmelikte belirtilen bildirim, hesaplama, kontrol ve ödeme gibi sorumluluklarını belirlenen esaslar doğrultusunda yerine getirmemesi nedeniyle oluşan zararlar emeklilik gözetim merkezi tarafından karşılanır.

(6) Bu Yönetmelik kapsamında zararların karşılanmasında kullanılacak getiriye ilişkin hesaplama, ilgili Devlet katkısının yatırıma yönlendirilmesinde kullanılan fonun pay değerinde ilgili sürede meydana gelen artış dikkate alınmak suretiyle yapılır.

(7) Başka bir şirket tarafından emeklilik gözetim merkezine eksik veya yanlış gönderilen veriler nedeniyle vergi dairesine ödeme yapmak durumunda kalan şirketin, vergi dairesine ödemiş olduğu gecikme zammı tutarı ve varsa katılımcının sistemden ayrılması nedeniyle Devlet katkısı hesabından alamadığı durumda vergi dairesine ödediği Devlet katkısı tutarı, haksız ödemeye sebebiyet veren şirketler tarafından, konuyla ilgili bildirimin kendisine ulaşmasını takip eden 5 iş günü içerisinde haksız Devlet katkısı ödemesini yapan emeklilik şirketine ödenir.

Vergi dairesine bildirim

MADDE 18- (1) Bu Yönetmelik kapsamında emeklilik gözetim merkezi tarafından vergi dairesine yapılacak bildirimlerde, amme alacağının tutarı, vadesi, amme borçlusunun adı soyadı/unvanı, vergi kimlik numarası, adresi ve bağlı bulunulan vergi dairesi müdürlüğü bilgilerine yer verilir.

Denetim

MADDE 19- (1) Devlet katkısının hesaplanmasına, ödenmesine ve hakedilmeyen veya şirketlerce

haksız olarak tahsil edilen tutarların iade veya mahsup edilmesine, şirket hesaplarına intikal eden Devlet katkılarının şirketlerce ilgili fonlara intikal ettirilmesine ilişkin iş ve işlemler Kurumca yılda en az bir kez denetlenir.

(2) Devlet katkısının yatırıma yönlendirilmesinde kullanılacak fonlara ilişkin denetim Sermaye Piyasası Kurulu tarafından gerçekleştirilir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 20- (1) 5/2/2016 tarihli ve 29615 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Yıl ekleme

GEÇİCİ MADDE 1- (1) 1/1/2013 tarihinden önce sisteme girmiş ve 1/1/2016 tarihi itibarıyla sözleşmesi yürürlükte olan katılımcıların emeklilik sözleşmelerine, sözleşmenin sisteme giriş tarihine göre 1/1/2013 tarihi itibarıyla hesaplanan sistemde kalma süresi dikkate alınarak, katılımcının Devlet katkısına esas hak kazanma sürelerinin hesaplanması bakımından, bir defaya mahsus olmak üzere 6327 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinde belirtilen yıl eklemesi yapılır. Buna göre, katılımcının ilgili sözleşmesine ilişkin Devlet katkısına hak kazanmaya esas süresine, 1/1/2013 tarihi itibarıyla ilgili sözleşmede;

- a) Üç yıldan fazla ancak altı yıl veya daha az süreyle kalınmış olması halinde bir yıl,
 - b) Altı yıldan fazla ancak on yıl veya daha az süreyle kalınmış olması halinde iki yıl,
 - c) On yıldan fazla kalınmış olması halinde üç yıl,
- 1/1/2016 tarihinde eklenir.

Başlangıç Devlet katkısı

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu maddenin yürürlük tarihinden önce, başlangıç Devlet katkısı hesaplanarak sertifikalarına dağıtılmış olan çalışanların kalan taahhüt tutarları çalışan bazında emeklilik gözetim merkezi tarafından sağlanan altyapı üzerinden izlenir ve nakde dönme işlemleri bu Yönetmeliğe göre yürütülür.

(Ek: RG-14/2/2023-32104) Geçiş hükmü

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) 14 üncü maddede belirtilen portföy sınırlamalarına bu maddenin yayımı tarihinden itibaren en geç 10 gün içerisinde uyum sağlanması zorunludur.

Yürürlük

MADDE 21- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 22- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin		
	Tarihi	Sayısı	
	31/12/2022	32060/5	
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin		Değiştirilen Maddeler/Ekler
	Tarihi	Sayısı	
1	14/2/2023	32104	Madde 14/1-c, 14/2, 14/5-c, Geçici Madde 3

Resmi Gazete No: 32321

Resmi Gazete Tarihi: 26.09.2023

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumundan:

BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNDE KISMEN ÖDEME HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, bireysel emeklilik sisteminde kısmen ödeme hakkının kullanımına ilişkin temel esaslar ile tarafların hak ve yükümlülüklerinin düzenlenmesidir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, bireysel emeklilik sistemindeki katılımcıların kısmen ödeme hakkını kullanmak üzere yapacakları başvuruyu, başvurunun değerlendirilmesini, kısmen ödeme alınabilecek halleri, kısmen ödeme ile ödenecek Devlet katkısının hesaplanmasını ve ödenmesini, uygulanacak yaptırımları, emeklilik gözetim merkezi ve emeklilik şirketlerinin kısmen ödeme sürecindeki görev ve sorumluluklarını ve kısmen ödemeyeyle ilgili diğer hususları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 6 ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Kurumun ilişkili olduğu Bakanlığı,
 - b) Birikim: Devlet katkısı hesabındaki tutarlar hariç, katılımcının bireysel emeklilik hesabında bulunan toplam tutarı,
 - c) Devlet katkısı: 31/12/2022 tarihli ve 32060 beşinci mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmelikte tanımlanan Devlet katkısını,
 - ç) Devlet katkısı hesabı: Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmelikte tanımlanan Devlet katkısı hesabını,
 - d) Elektronik iletişim aracı: Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelikte tanımlanan elektronik iletişim aracını,
 - e) Emeklilik gözetim merkezi: 4632 sayılı Kanuna göre Kurum tarafından emeklilik gözetim merkezi olarak görevlendirilen tüzel kişiyi,
 - f) Fon: Emeklilik yatırım fonunu,
 - g) Kanun: 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununu,
 - ğ) Katılımcı: Emeklilik sözleşmesine göre ad ve hesabına şirket nezdinde bireysel emeklilik hesabı açılan gerçek kişiyi,
 - h) Katkı payı: Emeklilik sözleşmesine göre şirkete ödenen, giriş aidatı hariç, tasarrufa yönelik tutarı,
 - ı) Kurul: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,
 - i) Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
 - j) Sözleşme: 4632 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında yapılan emeklilik sözleşmesini,
 - k) Şirket: 4632 sayılı Kanuna göre kurulmuş emeklilik şirketini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kısmen Ödeme Başvurusu ve Halleri

Kısmen ödeme başvurusu

MADDE 5- (1) Kısmen ödeme hakkını en az beş yıl kullanmamış bir katılımcı, bu süre içinde, başvuru tarihi itibarıyla geçerli olan aylık brüt asgari ücret tutarının en az beş katı kadar katkı payı ödediği sözleşmesinden, bu Yönetmelikte belirlenen hal ve koşullarda birikiminin yüzde ellisine kadar olan tutarın kısmen ödenmesi için şirkete başvurabilir.

(2) Katılımcı, kısmen ödeme alma hakkını, kısmen ödeme tarihinden itibaren üç yıl içinde; emeklilik, vefat veya maluliyet halleri hariç, kısmen ödemeye konu sözleşmesini sistemden çıkış işlemi ile sonlandırmayacağına dair taahhüt vermek şartıyla kullanabilir. 7 nci madde kapsamında yapılacak başvurularda ise bu süre dört yıl olarak uygulanır.

(3) Şirket, kısmen ödeme hakkını kullanmak isteyen katılımcının başvurusunu yapabilmesini teminen kısmen ödeme talep formunu, şirketin internet sitesinde katılımcı adına oluşturulan güvenli sayfadan alabilmesi için gerekli altyapıyı hazırlar. Katılımcı, eksiksiz olarak doldurduğu kısmen ödeme talep formunu; imzalayarak posta yoluyla veya onaylayarak elektronik iletişim araçlarıyla şirkete ulaştırır. Şirket, kısmen ödeme talep formundaki bilgilerin bu Yönetmeliğe uygunluğunu emeklilik gözetim merkezi tarafından sağlanan altyapı üzerinden kontrol eder. Başvurunun bu Yönetmelikte öngörülen şartları sağlamaması durumunda, katılımcı, başvuru formunun şirkete ulaştığı tarihten itibaren üç iş günü içinde gerekçesiyle bilgilendirilir. Başvurunun kabul edilmesi durumunda ise başvuru formunun şirkete ulaştığı tarihten itibaren on iş günü içinde kısmen ödemeye konu tutar, şirket tarafından katılımcının belirttiği hesaba ödenir. Katılımcının eğitim amacıyla kısmen ödeme hakkını kullanması halinde ise bu tutar, 7 nci madde kapsamında, katılımcının yıllık gelir sigortası yaptıracığı sigorta veya emeklilik şirketine ödenir.

(4) Katılımcının kısmen ödeme ile talep ettiği tutar için satılması gerekli fon paylarına ilişkin son satım talimatının verildiği tarih, kısmen ödeme tarihi olarak kabul edilir.

(5) İşveren grup emeklilik sözleşmeleri, Kanunun ek 2 nci ve geçici 2 nci maddeleri kapsamında kurulan sözleşmelere istinaden düzenlenen sertifikalar ile üzerinde haciz veya rehin bulunan veya yürürlükte bulunan bir alacağın devri sözleşmesine konu olan sözleşmeler için kısmen ödeme başvurusunda bulunulamaz.

(6) İkinci fıkra kapsamında taahhüdü devam eden sözleşmeler veya bu sözleşmelerden kaynaklı alacaklar 9/11/2012 tarihli ve 28462 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğin 26/C maddesi kapsamında devredilemez.

Evlilik veya konut alımı halinde kısmen ödeme

MADDE 6- (1) En az beş yıl yürürlükte olan bir sözleşmesi bulunan katılımcı, konut alımı veya evlenme hallerinde bu sözleşmesinden kısmen ödeme başvurusunda bulunabilir. Bu fıkrafta sayılan hallerin her birinden, katılımcı bazında bir defaya mahsus olmak üzere kısmen ödeme hakkı kullanılabilir.

(2) Konut alımı için kısmen ödeme hakkından faydalanan katılımcı, başvuru tarihinden iki ay öncesine kadar veya kısmen ödeme tarihinden itibaren iki ay içinde aldığı konutun, kendi adına en az yüzde elli sahiplik payını gösteren kat mülkiyeti veya kat irtifakı kurulmuş tapu belgesinin bir nüshasını şirkete ibraz eder.

(3) Evlilik için kısmen ödeme hakkından faydalanan katılımcı, başvuru tarihinden önceki iki ay içinde veya kısmen ödeme tarihinden itibaren iki ay içinde evlendiğini gösteren e-Devlet üzerinden alınmış nüfus kayıt örneğinin bir nüshasını şirkete ibraz eder.

(4) İkinci ve üçüncü fıkralarda sayılan belgelerin kısmen ödeme başvurusu esnasında ibraz edilmemesi durumunda, kısmen ödeme tutarının Devlet katkısı hesabındaki tutarın Kanunun ek 1 inci maddesinde belirtilen Devlet katkısı hesaplamasına esas teşkil eden oranına bölümünü aşan kısmı, ikinci ve üçüncü fıkralarda sayılan belgelerin kısmen ödeme tarihinden itibaren iki ay içinde ibraz edilmesi durumunda Devlet katkısı ödemesiyle birlikte ödenir.

Eğitim halinde kısmen ödeme

MADDE 7- (1) En az beş yıl yürürlükte olan bir sözleşmesi bulunan katılımcı, başvuru tarihinde yirmi bir yaşını aşmamış olmak koşuluyla Türkiye'de faaliyet gösteren üniversitelerin herhangi bir örgün

eğitim lisans programına kayıtlı olması halinde bu sözleşmesinden kısmen ödeme başvurusunda bulunabilir. Bu madde kapsamında kısmen ödeme hakkı, katılımcı bazında bir defaya mahsus kullanılabilir.

(2) Eğitim için kısmen ödeme hakkından faydalanan katılımcı, e-Devlet üzerinden alınmış öğrenci belgesinin bir nüshasını şirkete ibraz eder.

(3) Katılımcı, kısmen ödeme hakkından aylık, üç aylık veya yıllık ödemeli ve dört yıl süreli yıllık gelir sigortası ürünü almak suretiyle faydalanabilir. Sigorta veya emeklilik şirketlerince katılımcının beklentisine, yaşına, alacağı kısmen ödeme tutarına ve benzeri özelliklerine yönelik olarak hazırlanan yıllık gelir sigortası teklifleri, emeklilik gözetim merkezi aracılığıyla katılımcının tercihine sunulur.

(4) Katılımcının kısmen ödemeye konu birikimi, kısmen ödeme başvurusunun kabul edilmesinden itibaren en geç on iş günü içinde yıllık gelir sigortası poliçesi primi olarak katılımcının tercih ettiği sigorta veya emeklilik şirketine tek seferde ödenir.

Doğal afet halinde kısmen ödeme

MADDE 8- (1) Genel hayata etkili afet ilan edilen bölgelerde, afetten zarar gören katılımcılar, doğal afetin meydana geldiği tarihi müteakip altı ay içinde kısmen ödeme başvurusunda bulunabilir. Bu madde kapsamında katılımcı bazında bir defaya mahsus ve doğal afetin meydana geldiği tarihten önceki en son hesaplanan birikim tutarının yüzde ellisi ile sınırlı olmak üzere kısmen ödeme hakkı kullanılabilir.

(2) Bu madde kapsamında kısmen ödeme hakkından faydalanan katılımcı, Kurum tarafından duyurulan belgenin bir nüshasını şirkete ibraz eder.

(3) Bu madde uyarınca yapılan başvurularda, 5 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen süre ve birikim sınırı şartları aranmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Devlet Katkısı ve Yaptırımlar

Devlet katkısı

MADDE 9- (1) Kısmen ödeme alan katılımcının, Devlet katkısı ödemesi yapılacağı tarihte ilgili sözleşmenin Devlet katkısı hesabında bulunan tutarla sınırlı olmak üzere hesabından;

a) 6 ncı madde kapsamındaki hallerde kısmen ödemeye konu tutarın yüzde yirmisi,

b) 7 nci ve 8 inci maddeler kapsamındaki hallerde kısmen ödemeye konu tutarın yüzde yirmi beşi, oranına karşılık gelen miktardaki fon payının satım talimatı verilir ve fon paylarının nakde dönüştüğü gün elde edilen nakit tutar Devlet katkısı hesabından çıkarılarak katılımcıya kısmen ödeme tutarı ile birlikte ödenir.

(2) Devlet katkısı;

a) Belge ibrazının başvuru sonrasında yapıldığı hallerde,

b) Eğitim halinde, katılımcının yıllık gelir sigortası sözleşmesinin sonlanmasını müteakip sözleşmenin yersiz kısmen ödemeye konu olmadığına belgelenmesi halinde, belge ibraz tarihinden itibaren on iş günü içinde ödenir.

(3) Kısmen ödeme hakkı kapsamında katılımcıya fazla veya yersiz ödenen Devlet katkısı için Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin haksız Devlet katkısına dair 12 ncı maddesi hükümleri kıyasen uygulanır.

Yersiz kısmen ödeme

MADDE 10- (1) Katılımcı;

a) 6 ncı maddede yer alan hâllerden birisi gerekçe gösterilerek gerçekleştirilen kısmen ödmeden sonra, aynı maddede belirtilen sürelerin sonunda, söz konusu hâllerin oluşmaması veya gerekli belgelerin ibraz edilmemesi,

b) 7 nci madde kapsamında gerçekleştirilen kısmen ödeme ile kurulan yıllık gelir sigortası sözleşmesinden ikraz kullanmadığına, sözleşmesini sonlandırmadığına veya sözleşmesinin dört yıllık süresini değiştirmedikçe yıllık gelir sigortasının sona erdiği tarihi müteakip iki ay içinde belge ibraz etmemesi,

durumlarında kısmen ödeme hakkını kullanmış sayılır ve katılımcıya ödenen kısmen ödeme tutarı yersiz kısmen ödeme statüsünde kabul edilir.

(2) Şirket, katılımcıya ödenen kısmen ödeme tutarının yersiz kısmen ödeme statüsünde kabul edildiği tarihi müteakip bir ay içinde; katılımcının Devlet katkısı hesabındaki tutarla sınırlı olmak kaydıyla,

yersiz kısmen ödeme statüsündeki tutarın Kanunun ek 1 inci maddesinde tanımlı Devlet katkısı hesaplamasına esas teşkil eden oranındaki tutarına karşılık gelen miktardaki fon payının satım talimatını verir ve fon paylarının nakde dönüştüğü gün elde edilen nakit tutarı, Devlet katkısı hesabından çıkararak Bakanlık hesabına öder. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin diğer hususlarda, Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin hak kazanılmayan Devlet katkısına dair 11 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Sistemde kalma taahhüdünün yerine getirilmemesi

MADDE 11- (1) Şirket, 5 inci maddenin ikinci fıkrasında yer alan taahhüdünü yerine getirmeyen katılımcıya kısmen ödeme hakkı kapsamında ödenen Devlet katkısı tutarını, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranına göre hesaplanan faiziyle birlikte 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre katılımcıya ödenecek tutardan indirerek bağlı bulunduğu vergi dairesine öder. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin diğer hususlarda, Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin haksız Devlet katkısına dair 12 nci maddesi hükümleri kıyasen uygulanır.

(2) Şirket, 7 nci madde kapsamında kısmen ödeme hakkını kullanan ve 5 inci maddenin ikinci fıkrasında yer alan taahhüdünü yerine getirmeyen katılımcıya ödenen kısmen ödeme tutarının Kanunun ek 1 inci maddesinde tanımlı Devlet katkısı hesaplamasına esas teşkil eden oranına karşılık gelen kısmı, katılımcıya ödenecek tutardan indirerek Bakanlık hesabına öder. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin diğer hususlarda, Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin hak kazanılmayan Devlet katkısına dair 11 inci maddesi hükümleri uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Emeklilik gözetim merkezinin görev ve sorumlulukları

MADDE 12- (1) Emeklilik gözetim merkezi, şirketlerce kısmen ödemeye konu kontrollerin yapılabilmesi amacıyla, katılımcı bazında;

- a) Kısmen ödeme hakkının kullanılma gerekçesi ve tarihini,
- b) Kısmen ödemeye konu birikim ve Devlet katkısı tutarlarını,
- c) Bir önceki kısmen ödeme tarihinden itibaren yatırılan katkı payı tutarını,
- ç) Sözleşme üzerinde taahhüt bulunma durumunu,

takip eder ve şirketlerin bu bilgileri sorgulayabileceği bir altyapı sağlar. Bu bilgilere Kurumun uygun göreceği diğer bilgiler eklenebilir.

(2) Emeklilik gözetim merkezi, 6 ncı, 7 nci ve 8 inci maddelerdeki kısmen ödeme gerekçeleri ile yıllık gelir sigortası sözleşmesinin yersiz kısmen ödemeye konu olmadığının şirketlerce kontrolünün sağlanabilmesi amacıyla Kurumun uygun görüşü ile diğer kurumlarla protokol yapmaya ve sigorta veya emeklilik şirketlerine sorgulama altyapısı sağlamaya yetkilidir.

(3) Yıllık gelir sigortasını tercih eden katılımcılar için katılımcının beklentisine, yaşına, alacağı kısmen ödeme tutarına ve benzeri özelliklerine göre sigorta veya emeklilik şirketleri tarafından hazırlanan dört yıl süreli yıllık gelir sigortası teklifleri, emeklilik gözetim merkezi aracılığıyla katılımcıların tercihi sunulur.

Yürürlük

MADDE 13- (Değişik:RG-21/3/2024-32496) (1) Bu Yönetmelik 1/7/2024 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

	Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı	
	26.09.2023	32321	
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayınlandığı Resmî Gazetelerin		Değiştirilen Maddeler/Ekler
	Tarihi	Sayısı	
1	21/3/2024	32496	Madde 13

TEBLİĞLER

Hazine Müsteşarlığından:

EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNDEKİ BİRİKİMLİ HAYAT SİĞORTALARINDAN BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE AKTARIMLARA İLİŞKİN TEBLİĞ (2004/2)

Amaç ve Kapsam

Madde 1- Bu Tebliğin amacı, 7.4.2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun Geçici 1 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrası kapsamında emeklilik şirketine dönüşen şirketler ile hayat branşında faaliyet gösteren ve yeni sigorta sözleşmesi akdetme yetkisi olan sigorta şirketlerinden kurulacak emeklilik şirketine asgari yüzde on payla kurucu ortak olanlarda mevcut birikimli hayat sigortalıların talep etmeleri ve sigortalıların ilgili mevzuatta öngörülen şartları haiz olmaları halinde, birikimlerinin tüm hak ve yükümlülükleri ile birlikte bireysel emeklilik sistemine aktarımına ilişkin esas ve usulleri belirlemektir.

Tanımlar

Madde 2- Bu Tebliğde geçen;

- a) Kanun: 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu,
 - b) Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,
 - c) Şirket: Emeklilik şirketini,
 - d) Emeklilik Gözetim Merkezi: Emeklilik Gözetim Merkezi Anonim Şirketini,
 - e) Yönetmelik: Emeklilik Şirketleri Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmeliği,
 - f) Birikimli Hayat Sigortaları: Sigortalının yaşama olasılığına bağlı olarak ödenen primlerin belirli bir süre sonunda şirketin kar payı teknik esaslarına göre yatırım geliri ile birlikte toplu para veya yıllık gelir almalarına olanak sağlayan birikim priminin alındığı hayat sigortalarını,
 - g) Birikim: Birikimli hayat sigortalarında sigorta ettiren/sigortalının ödediği primlere göre matematik karşılık olarak yatırıma yönlendirilen primler ile yatırım gelirlerinin toplamını,
- ifade eder.

Aktarım Talebi

Madde 3- Sigorta ettiren/sigortalının medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olması ve isteğe bağlı olarak talep edilmesi halinde, birikimli hayat sigortalarındaki birikimleri ve kazanılmış hakları bu Tebliğde yer alan esas ve usullere göre bireysel emeklilik sistemine aktarılır.

Sigorta ettirenin muvafakatı veya hayat sigortasından ayrılma hakkının sigorta ettiren tarafından sigortalıya devredildiği hallerde, sigortalının talebi üzerine hayat sigortalarındaki birikimleri ve kazanılmış hakları, sigortalının medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olması koşuluyla, sigortalı adına da aktarılabilir.

Aktarım, varsa dönülemez lehtarın veya aktarıma konu birikimler üzerinde hak sahibi üçüncü şahısların muvafakatı ile yapılabilir.

Aktarıma Konu Birikimli Hayat Sigortaları

Madde 4- Şirketin hayat sigortası portföyünde bulunan ve sigorta ettiren/sigortalının prim ödeyerek belli bir süre sonunda toplu para veya yıllık gelir almalarına olanak sağlayan ve birikim priminin de alındığı hayat sigortaları aktarıma konu olacaktır. Birikimli hayat sigortaları; peşin ve tek prim ödemeli uzun süreli birikime yönelik hayat sigortaları ve yaşama halinde önceden belirlenmiş bir toplu paranın verileceği hayat sigortalarını da kapsar.

Şirketin ilk emeklilik planlarının tasdik edildiği tarihten önce yapılan birikimli hayat sigortaları bireysel emeklilik sistemine aktarılabilir. Bununla birlikte, anılan emeklilik planlarının tasdik tarihinden önce başvuru formu tanzim edilmiş ve anılan tarihten itibaren azami bir ay içinde yürürlüğe girmiş birikimli

hayat sigortaları da bireysel emeklilik sistemine bu Tebliğde belirtilen esas ve usullere göre aktarılabilir.

Bu Tebliğin yayımı tarihinde henüz emeklilik branşında faaliyet izni olmayan ve Kanunun Geçici 1 inci maddesine göre emeklilik şirketine dönüşecek hayat sigorta şirketleri ile emeklilik şirketine asgari yüzde on payla kurucu ortak olacak hayat branşında faaliyet gösteren sigorta şirketlerinde bu Tebliğin yürürlük tarihinden önce akdedilmiş bulunan birikimli hayat sigortaları da bu Tebliğ kapsamında bireysel emeklilik sistemine aktarılabilir.

Şirketin ilk emeklilik planlarının tasdik edildiği tarihten sonra sigorta ettiren sıfatının devredildiği veya sigortalının değiştirildiği birikimli hayat sigortaları, bireysel emeklilik sistemine aktarılamaz.

Aktarım Hakkı Süresi

Madde 5- Birikimli hayat sigortalarından bireysel emeklilik sistemine aktarım işlemleri Kanunun yürürlük tarihinden itibaren beş yıllık sürenin sonu olan 7/10/2006 tarihinde tamamlanacaktır. Sigorta ettiren/sigortalının birden fazla hayat sigortasının bir veya birden fazla şirkete anılan süreden önce olmak kaydıyla farklı tarihlerde bireysel emeklilik sistemine aktarılması mümkündür. Bununla birlikte her aktarımda, bu Tebliğin 11 inci ve 12 nci maddesine göre işlem yapılır.

Birikimli hayat sigortalarından bireysel emeklilik sistemine aktarımın süreli bir hak olması nedeniyle anılan tarihten sonra aktarım yapılamaz. Anılan süre sonunda hayat sigortalarından satın alma (iştirâ) ile bireysel emeklilik sistemine katılım, aktarım olarak değerlendirilmeyerek hayat sigortalarında geçen süre hesaplamalarında dikkate alınmayacak ve bireysel emeklilik sisteminde yeni bir bireysel emeklilik hesabı açılmasına ilişkin esas ve usullere göre işlem yapılacaktır.

Aktarıma İlişkin Bilgi Verme

Madde 6- Şirketler, aktarım talebinde bulunan sigorta ettiren/sigortalılara aktarıma ilişkin olarak Yönetmeliğin Geçici 3 üncü maddesinde belirtilen hükümlerine ve bu Tebliğde belirtilen hususlara göre doğru, objektif ve açıklayıcı bilgileri sunmak zorundadırlar.

Sigorta ettirenin/sigortalının aktarım talebine ilişkin olarak gerekli bildirimlerin ve açıklamaların yapılması ile karar vermesine yardımcı olacak tablo, muhtemel tablo ve bilgiler şirketler tarafından elektronik ortamda saklanır.

Aynı Şirketteki Birikimli Hayat Sigortalarının Aktarımı

Madde 7- Sigorta ettiren/sigortalının bir şirketteki birikimli hayat sigortası ancak söz konusu şirketteki emeklilik planına aktarılabilir. Tek bir hayat sigortasının birden fazla emeklilik planına aktarılması mümkün değildir.

Sigorta ettiren/sigortalının aynı şirkette birden fazla birikimli hayat sigortasının bulunması durumunda, söz konusu hayat sigortalarındaki birikimler bir veya birden fazla emeklilik planında birleştirilebilir. Aktarım yapacak katılımcının tercih etmesi halinde aktarımı yapılacak her bir hayat sigorta sözleşmesi için ayrı bir emeklilik sözleşmesi düzenlenerek birden fazla emeklilik planına veya katılımcının söz konusu şirketteki mevcut emeklilik planına aktarım yapılması da mümkündür.

Birden fazla birikimli hayat sigortasının bir veya birden fazla emeklilik planına aktarılması halinde katılımcının emekliliğe esas olacak katkı ödeme süresi her bir hayat sigortası için ayrı ayrı olmak üzere bu Tebliğin 11 inci maddesinde belirtilen esaslara göre sigorta ettiren/sigortalının primin tamamını ödediği aylar belirlenerek hayat sigortalarında geçen süre ve birikim tutarına ilişkin hesaplamalar yapılır.

Birden fazla birikimli hayat sigortasının aynı şirketteki tek bir emeklilik planına aktarılması halinde bu Tebliğin 12 nci maddesi kapsamında yapılacak hesaplamalarda söz konusu hayat sigortalarındaki birikim tutarları birlikte değerlendirilir.

Birden Fazla Şirkette Bulunan Birikimli Hayat Sigortalarının Aktarımı

Madde 8- Sigorta ettiren/sigortalıların birden fazla şirkette birikimli hayat sigortasının bulunması halinde aktarım, ancak her şirketin kendi emeklilik planlarına yapılır. Hayat sigortalarında geçen süre ve birikim tutarları her şirket için ayrı ayrı hesaplanır.

Kanunun Geçici 1 inci maddesi gereğince emeklilik şirketine dönüşmemiş hayat sigorta şirketleri ile

emeklilik şirketine asgari yüzde on payla kurucu ortak olmayan hayat branşında faaliyet gösteren sigorta şirketlerinde bulunan birikimli hayat sigortaları hiçbir şekilde aktarıma konu olmayacaktır.

Ferdi Birikimli Hayat Sigortalarından Grup Emeklilik Planlarına Aktarım

Madde 9- Sigorta ettiren/sigortalının ferdi birikimli hayat sigortasındaki birikimlerinin mevcut bir grup emeklilik planına aktarılabilmesi ancak şirketin grup emeklilik planına katılımcının kısmen veya tamamen katkı payı ödemesi ve dahil olunacak grup emeklilik planında buna engel bir hüküm bulunmaması halinde mümkündür.

Grup emeklilik planlarında katkı paylarının tamamının işveren tarafından katılımcı nam ve hesabına ödenmesi durumunda, katılımcının bireysel haklarına ilişkin sınırlamaların olmaması halinde bu türdeki grup emeklilik planlarına da aktarım yapılabilir.

Grup Birikimli Hayat Sigortalarından Emeklilik Planlarına Aktarım

Madde 10- Grup birikimli hayat sigortalarından şirketin bireylere ve gruplara yönelik emeklilik planlarına, ancak sigorta ettirenin muvafakatı veya grup birikimli hayat sigortası sözleşmesinden doğan hakların sigortalıya ait olduğuna dair grup hayat sigortası sözleşmesinde hüküm bulunması kaydıyla aktarım hakkı bulunmaktadır. Grup emeklilik planında, katılımcı nam ve hesabına kısmen veya tamamen katkı payı ödeniyor olması ve dahil olunacak grup emeklilik planında buna engel bir hüküm bulunmaması halinde katılımcının grup bireysel emeklilik hesabına aktarım yapılması mümkündür.

Hayat Sigortalarında Geçen Sürenin Hesabı

Madde 11- Bir veya birden fazla birikimli hayat sigortasının bireysel emeklilik sistemine aktarılması halinde sigorta ettiren/sigortalının aktarılan birikimli hayat sigortalarından ilk yaptırdığının başlangıç tarihi bireysel emeklilik sistemine giriş tarihi olarak alınır. Katılımcının bireysel emeklilik sistemine giriş tarihi, aktarımı yapılan birikimli hayat sigortalarının başlangıç tarihine göre değiştirilir.

Birikimli hayat sigortalarında geçen süre hesaplamaları buna ilişkin genelgede belirtilen esaslara göre yapılır. Bu hesaplamalarda, söz konusu birikimli hayat sigortasının başladığı tarihten itibaren sigorta ettiren/sigortalının aktif olarak primin tamamını ödediği aylar dikkate alınır. Süre hesaplamaları ay üzerinden yapılır ve tam aylar hesaba dahil edilir, kesirli süreler dikkate alınmaz. Hayat sigortalarında geçen süreye ilişkin hesaplamalarda ücretsiz sigortada(tenzil) geçen süre hesaplamalara dahil edilmez. Bununla birlikte, ücretsiz sigortadan yürürlüğe girmiş hayat sigortaları, ücretsiz sigortada geçen süreye ilişkin prim borçlarının tamamının ödenmiş olması halinde ücretsiz sigortada geçen süre hayat sigortalarında geçen süre hesabında dikkate alınır. Diğer taraftan, ücretsiz sigortadan yürürlüğe konulan birikimli hayat sigortalarında ücretsiz sigortada geçen süreye ilişkin prim borçlarının ödenmemiş olması halinde ise ücretsiz sigortada geçen süreler hayat sigortalarında geçen süre hesabında dikkate alınmaz.

Tek primli, primlerin peşin ve toplu olarak ödendiği birikimli hayat sigortalarında ise hayat sigortalarında geçen sürenin hesabında söz konusu sigortaların başlangıç tarihi ile aktarım tarihine kadar geçen süreye karşılık gelen primlerin tam olarak ödendiği kabul edilir ve hayat sigortalarında geçen süre hesabında bu süreler dikkate alınır. Sigortalının emekliliğe esas katkı ödeme süresinin hesabında hesaplamaların yapıldığı tarihten sonraki döneme yönelik ödediği primler dikkate alınmaz.

Sigorta ettiren/sigortalının bireysel emeklilik sistemine aktarılan birden fazla hayat sigortasının bulunması halinde bu türdeki bilgiler Emeklilik Gözetim Merkezi tarafından Müsteşarlığın uygun görüşü alınarak belirlenecek esaslar dahilinde konsolide edilir ve 7.10.2006 tarihinden önce sigorta ettirenin/sigortalının beyanı halinde gerektiğinde şirketlere bildirilir.

Birikim Tutarına İlişkin Değerlendirme

Madde 12- Sigorta ettiren/sigortalının aktarıma konu birikim tutarının bu Tebliğin 11 inci maddesinde belirtilen hayat sigortalarında geçen süre kapsamında her bir yıl için, aktarım tarihinde geçerli olan asgari ücretin aylık tutarından ve her bir ay için ise asgari ücretin aylık tutarının on ikide birinden az olmaması gerekir.

Aktarıma konu birikim tutarının olması gereken tutardan az olması halinde sigorta ettiren/sigortalının aradaki farkı ödeyebilir. Peşin olarak ödenecek bu fark ek katkı payı olarak kabul edilir ve herhangi bir masraf kesintisi yapılmaz.

Sigorta ettiren/sigortalının aktarıma konu birikim tutarı ile olması gereken tutar arasındaki farkı ödemeyi tercih etmemesi halinde, aktarım sırasında hayat sigortalarında geçen süre, ödenmesi gereken tutarla orantılı olarak indirilir. Sigorta ettiren/sigortalılar, aktarım talebi çerçevesinde ödenmesi gereken tutar ile süre indirimi seçenekleri konusunda açık olarak bilgilendirilirler.

Sigorta ettiren/sigortalının aktarıma konu birikim tutarının olması gereken tutardan fazla olması halinde bu tutarlar hayat sigortalarında geçen sürenin hesabında dikkate alınmaz.

Aktarım talebine ilişkin şirket tarafından bilgilendirmenin yapıldığı tarihte hesaplanan birikim tutarı ile aktarım işleminin sonuçlandırılacağı tarihteki birikim tutarı arasında birikimlerin piyasa değerlerindeki değişimler nedeniyle sigorta ettiren/sigortalı aleyhine fark oluşması halinde söz konusu fark, bu madde kapsamında hesaplamalarda dikkate alınmaz. Aktarım işleminde esas alınacak sürenin hesaplanması, katılımcının aktarım talebinin şirkete ulaştığı tarihindeki tutarlar üzerinden değerlendirilir ve aktarım tarihindeki birikim tutarları üzerinden gerçekleştirilir. Bununla birlikte, aktarım talebi ile aktarım tarihi arasındaki sürenin bir aydan fazla olması halinde hesaplamalar tekrar yapılır. Aktarım talebinin sonuçlandırılmasına yönelik sigorta ettiren/sigortalılara gönderilecek formlarda birikim tutarına ilişkin hesaplamaların hangi tarihe kadar geçerli olacağına ilişkin açıklamalar yer alır.

Sigorta ettiren/sigortalılara aktarım sırasında birikimli hayat sigortalarındaki sigortalıların birikimlerinin yatırım araçları cinsinden dağılımına uygun emeklilik planı ve emeklilik yatırım fonları sunulması halinde ayrıca risk getiri profili formu doldurulmaksızın bu türdeki emeklilik planlarına aktarım yapılabilir.

Aktarımda Satın Alma (İştiria) Değeri

Madde 13- Aktarımlarda tarifenin onaylı teknik esaslarına göre zorunlu nedenlerle ayrılmalarda birikime ilişkin belirlenen satın alma değeri esas alınır. Aktarım sırasında, sigortalının hayat sigortalarında kendi isteği ile satın alma hakkının kazanıldığı tarihten önceki satın alma taleplerinde uygulanacak olan varsa aktarıma konu hayat sigortasına ilişkin tarifelerde yer alan satın alma cezaları uygulanamaz.

Aktarımı yapılan birikimli hayat sigortalarında, aktarım tarihine kadar ödenmiş primler üzerinden yapılan kesintiler dışında aktarım tarihinden sonraki dönemlere karşılık gelen tahsil masrafı, idari masraf ve aracı komisyonu ve diğer kesintiler yapılamaz. Risk primine ilişkin olarak bu Tebliğin 17 nci maddesine göre işlem yapılır.

Şirketin hayat sigortası portföyünden bireysel emeklilik sistemine aktarımlar sonucunda birikimli hayat sigortalarında birikimlere istinaden karşılık olarak gösterilen varlıkların piyasa değeri ile satın alma değerleri arasında fark oluşması ve bu farkın şirketin mali durumunu olumsuz etkileyebilecek tutarda olması halinde şirket, Müsteşarlığın uygun görüşünü alarak satın alma değerini piyasa değerine göre yeniden belirleyebilir.

Satın Alma Hakkını Kazanmamış Birikimli Hayat Sigortalarının Aktarımı

Madde 14- Her şirket, birikimli hayat sigortalarından satın alma hakkını henüz kazanmamış olan sigorta ettiren/sigortalılara, aktarım talebinde bulunulması halinde bu Tebliğde belirtilen usul ve esaslara göre aktarım hakkını verir.

Aktarım hakkını kullanmış olan sigorta ettiren/sigortalının bireysel emeklilik sistemine girmesi ile hayat sigortalarında geçen süre haricinde diğer katılımcılardan farkı kalmayacağından aktarım yapan sigorta ettiren/sigortalıların aleyhine farklılık yaratıcı bir düzenleme yapılamaz. Bununla birlikte, birikimli hayat sigortalarından satın alma hakkını henüz kazanmamış olanların birikimlerinin emeklilik planlarına aktarılması halinde şirket, ilgili birikimli hayat sigortasının onaylı teknik esaslarına istinaden satın alma hakkının elde edileceği tarihe kadar katılımcının bireysel emeklilik mevzuatına göre bir başka şirkete birikimlerini aktarabilme veya sistemden ayrılma hakkına sınırlama getirebilir. Bu hususun emeklilik sözleşmesinde ayrıca açık olarak belirtilmemesi ve katılımcının bilgilendirilmemesi halinde birikimlerin şirketten diğer şirketlere aktarımı genel esaslara

tabi olacaktır.

Birden fazla birikimli hayat sigortasının aynı emeklilik planına aktarılması ve aktarılan birikimli hayat sigortalarından en az birinden satın alma hakkının elde edilmiş olması halinde bu maddenin ikinci fıkrasındaki sınırlamalar uygulanmaz.

Aktarım sonrasında birikimlerin bir şirketten diğerine aktarılması bu Tebliğ kapsamında satın alma hakkını kazanmamış sigortalılar hariç bireysel emeklilik sistemine aktarımın yapıldığı tarihten itibaren ilgili mevzuat hükümlerine tabi olup asgari bir yılın geçmesi gerekir.

Borç Verme (İkraz) Hakkının Kullanıldığı Durumlarda Aktarım

Madde 15- Şirketin, poliçe karşılığı borç verme hakkını kullanan sigorta ettiren/sigortalıların birikimli hayat sigortalarından bireysel emeklilik sistemine aktarım taleplerinin sonuçlandırması için borç verilen tutarların tamamının ödenmesi gerekir. Borç verilen tutarların tamamen ödenmemesi halinde bireysel emeklilik sistemine aktarım yapılamaz.

Aktarım Sonrası Emekli Olma Hakkı

Madde 16- Birikimli hayat sigortalarından bireysel emeklilik planlarına aktarım sonrasında katılımcının bireysel emeklilik sisteminden emekli olabilmesi için bireysel emeklilik mevzuatında emekli olma ile ilgili koşullarını (asgari on yıl katkı payının ödenmiş ve 56 yaş tamamlanmış olması) sağlamış olsa dahi bireysel emeklilik sisteminde en az üç yıl kalmış olması ve bu döneme ilişkin dahil olunan emeklilik planındaki asgari katkı payını ödemiş olması gerekir.

Aktarım sonrasında bireysel emeklilik sisteminde üç yıl kalmadan ve bu döneme ilişkin dahil olunan emeklilik planındaki asgari katkı payını ödemediği ayrılan katılımcılar, bireysel emeklilik sisteminde emekli olmadan ayrılmalarına ilişkin ilgili vergi ve diğer hükümlere tabidir. Bu konuda aktarım talebinde bulunanlara yeterli bilgilendirme yapılır.

Aktarım öncesi herhangi bir şirketin emeklilik planına dahil olan katılımcılarda ise bireysel emeklilik sisteminde geçen süre katkı paylarının tam olarak ödenmiş olması halinde üç yıllık süresinin hesaplamasında dikkate alınır. Katılımcının hayat sigortalarında geçen süresi veya katılımcının yaşı bu hesaplamalarda dikkate alınmaz.

Birikimli Hayat Sigortalarındaki Risk Primi İadesi

Madde 17- Şirket, aktarımlarda sigorta ettirenin/sigortalının talebi halinde sigortalıya, aktarım tarihinde onaylı teknik esaslara göre hesaplanan cari yıl risk primine karşılık gelen tutarı gün esasına göre bu Tebliğ kapsamında hesaplanan satın alma değerine ekler veya talep edilen risk teminatlı ürünlerin prim ödemelerine mahsup eder.

Bireysel emeklilik sisteminde, aktarım yapılan birikimli hayat sigortalarındaki risk teminatları devam etmeyeceğinden, risk teminatları ile ilgili olarak sigorta ettiren/sigortalılar bu Tebliğin 6 ncı maddesi kapsamında bilgilendirilir.

Aktarımlarda Masraf Kesintileri

Madde 18- Aktarımda ve bu Tebliğin 12 nci maddesi kapsamında yapılan ödemelerde hiçbir şekilde, yönetim gideri kesintisi ve aktarıma ilişkin masraf kesintisi yapılamaz ve giriş aidatı alınmaz. Aktarım tarihinden sonra ise katılımcının dahil olduğu emeklilik planları kapsamında yapılan katkı payı ödemeleri üzerinden yönetim gideri kesintisi ve diğer masraf kesintileri yapılır. Bununla birlikte, aktarım tarihinden önce yürürlüğe girmiş bir emeklilik sözleşmesine aktarım yapılması halinde dahil olunan emeklilik planı kapsamında daha önce peşin olarak kısmen veya tamamen ödenmiş giriş aidatı iade edilmez ve giriş aidatı ile ilgili diğer hükümler aynen devam eder.

Emeklilik Planlarında Aktarımlara Yönelik Yapılacak Düzenleme

Madde 19- Şirket, onaylı emeklilik planlarının bir kısmını veya tamamını aktarım yapılabilecek emeklilik planları olarak belirleyebilir.

Bu Tebliğ kapsamında emeklilik planlarına aktarım yapılabilmesi için şirketlerin emeklilik planlarında hüküm bulunması yeterlidir. Şirket, bu Tebliğ kapsamında yer almayan ve katılımcı lehine düzenlenen özel hükümleri ve ek koşulları emeklilik planlarında madde veya geçici madde şeklinde

düzenleyerek onay için Müsteşarlığa gönderir.

Aktarım Talebi ve Sonuçlandırılması

Madde 20- Şirket, aktarım talebinde bulunan sigorta ettiren/sigortalılara bu Tebliğ kapsamında gerekli bildirimlerde bulunur. Sigorta ettiren/sigortalının aktarıma karar vermesi halinde şirket, aktarım talebinin sonuçlandırılmasına yönelik ayrıntılı bilgi formu, emeklilik sözleşmesi teklif formu ve ilgili diğer bilgi ve belgeleri sigorta ettiren/sigortalıya iletir. Sigorta ettiren/sigortalının aktarıma ilişkin nihai talebinin ve gerekli belgelerin emeklilik şirketine intikal ettiği tarihten itibaren beş iş günü içerisinde aktarım işlemini sonuçlandırır ve katılımcıyı bilgilendirir. Belgelerin tam olarak şirkete intikal etmediği durumlarda aktarım işlemi belgelerin tamamlanması halinde yapılır.

Yürürlük

Madde 21- Bu Tebliğ, yayımı tarihinden bir ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 22- Bu Tebliğ hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

Tebliğ No	Resmi Gazete Tarihi	Resmi Gazete Sayısı
2004/2	12.07.2004	25520

Maliye Bakanlığından:

256 SERİ NO'LU GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

1. Giriş

Bireysel emeklilik sistemi ve şahıs sigortaları için ödenen katkı payı ve primlerin gelir vergisi matrahının hesaplanmasında indirimi ve bu indirimle ilişkin olarak katkı payı ve primlerin belgelendirilmesi konularında Bakanlığımıza iletilmiş sorulara ilişkin açıklamalar bu Tebliğın konusunu oluşturmaktadır.

2. İndirim Konusu Yapılacak Prim ve Katkı Payı Ödemelerinin Belgelendirilmesi

Gelir Vergisi Kanununun 63 ve 89 uncu maddelerinde yer alan hükümler uyarınca şahıs sigortaları ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payı ve primlerin, belirli şartlar çerçevesinde, gelir vergisi matrahının tespitinde indirimi mümkün bulunmaktadır. İndirimin doğru bir şekilde uygulanabilmesi için ödeme tutarı ile tarihinin belgelendirilmesi gerekmektedir.

Prim ve katkı payı ödemeleri makbuz karşılığı doğrudan sigorta veya bireysel emeklilik şirketine yapılabildiğı gibi, banka şubeleri, bankaların otomatik para çekme makineleri (ATM), internet veya telefon bankacılığı, kredi kartları veya posta çeki aracılığıyla da yapılabilmektedir.

Ödeme tutarı ve tarihinin; sigorta veya bireysel emeklilik şirketlerince düzenlenen makbuzlarla ya da ödeyenin adı ve soyadı, ödemenin ait olduğu dönem, ödenen prim veya katkı payı tutarı, ödeme yapılan sigorta veya bireysel emeklilik şirketinin ünvanı ve ödemenin türüne (Şahıs sigorta primi veya bireysel emeklilik katkı payı) ilişkin bilgilerin yer alması koşuluyla banka dekontları, otomatik para çekme makinası makbuzları, kredi kartı ekstreleri ve posta çekleri ile tevsik edilebilmesi mümkündür.

Ayrıca, sigorta poliçesi veya emeklilik sözleşmesinin bir örneğinin (fotokopisinin) işverene verilmesi halinde sigorta veya emeklilik şirketlerince faks veya e-posta yoluyla katılımcılara gönderilen makbuz örnekleri ile internet ortamında yapılan ödemelere ilişkin olarak bilgisayardan alınan çıktılar esas alınarak da indirim uygulanabilecektir. Bu durumda bir önceki paragrafta belirtilen belgelerden birinin ya da yapılan ödemelerin tutarı, dönemi ve tarihini gösteren sigorta veya emeklilik şirketlerince düzenlenmiş bir yazı veya ekstrenin, indirimin uygulandığı ücretin ilgili olduğu yılı izleyen yılın ikinci ayı sonuna kadar işverene iletilmesi gerekmektedir. Herhangi bir sebeple işten ayrılma olması durumunda söz konusu belgeler işten ayrılmadan önce işverene iletilecektir. Ancak, işverence uygun görülmesi halinde, işten ayrılma tarihinden itibaren bir ay içinde de iletilebilecektir. Sigorta primi ve katkı payının sigorta veya emeklilik şirketine hizmet erbabı tarafından doğrudan ödenmeyip, işverenler aracılığıyla ödenmesi halinde (grup sigortası veya grup bireysel emeklilik sözleşmesi), sigorta poliçesi veya bireysel emeklilik sözleşmesinin bir örneğinin işverende bulunması ve bu poliçe veya sözleşmede sigorta priminin veya bireysel emeklilik katkı paylarının ödeme dönemlerinin, ayrıca bu dönemler için ödenecek prim ve katkı payı tutarlarının belli edilmiş olması kaydıyla, hizmet erbabı için işveren tarafından sigorta veya emeklilik şirketine ödenen ve/veya hizmet erbabının ücretinden kesinti yapılmak suretiyle tahsil edilen sigorta primi ve katkı payı, her bir kişi için ayrıca yukarıda belirtilen belgeler aranmaksızın ücretin vergi matrahının tayininde indirim olarak dikkate alınabilecektir.

3. Katkı Payı ve Primlerin İndirim Konusu Yapılacağı Dönem

Katkı payı ve primlerin vergi matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilmesi için, gelirin elde edildiğı dönem ile ilişkili olması ve bu dönem sonuna kadar ödenmiş olması gerekmektedir.

Gelir vergisi uygulamasında vergilendirme dönemi takvim yılıdır. Bununla birlikte, tevkif yoluyla ödenen vergilerde, istihkak sahipleri ayrıca yıllık beyanname vermeye mecbur değillerse tevkifatın ilgili bulunduğu dönemler vergilendirme dönemi sayılmakta ve kesilen vergiler gelir vergisinin yerine geçmektedir. Buna göre, yıllık beyannamede indirim konusu yapılacak prim veya katkı payının, beyannamenin ilgili olduğu yıl ile ilişkili olması ve bu yılın sonuna kadar ödenmesi, ücretlere ilişkin

indirimde ise ücretin ilgili olduğu ay ile ilişkili olması ve bu aylık dönemin sonuna kadar ödenmiş olması gerekmektedir.

Ölüm, kaza gibi risklere karşı yaptırılan şahıs sigortaları belirli bir dönemi kapsamakta ve bu dönem için hesaplanan prim peşin olarak veya taksitler halinde ödenebilmektedir. Birikimli sigortalar ve bireysel emeklilik sisteminde ise prim veya katkı payları aylık, üç aylık, altı aylık ve yıllık dönemler itibariyle belirlenebilmekte ve ödenmektedir.

Aylık bazda yapılacak indirimde, primin peşin ödenmesi veya taksit dönemlerinin bir aydan daha uzun belirlenmesi halinde, prim tutarı ilgili olduğu aylar dikkate alınarak (ödenmiş olması şartıyla) indirim konusu yapılacaktır. Oransal sınırlar (ücretin %10'u veya %5'i gibi) çerçevesinde kalsa dahi daha sonraki aylara ilişkin peşin olarak ödenen tutarların ödendiği ayda indirim konusu yapılması mümkün değildir.

Yıllık bazda yapılacak indirimde de sadece gelirin ilgili olduğu yıla ilişkin prim tutarı indirim konusu yapılacaktır. Örneğin 1 Temmuz 2005 tarihinden başlamak üzere bir yıllık yapılan ve bedeli peşin olarak ödenen sağlık sigortası priminin altı aylık kısmının 2005 yılına, diğer altı aylık kısmının da 2006 yılına ilişkin beyannamede indirim konusu yapılması gerekir.

Genel bütçeye dahil idare ve müesseseler yaptıkları vergi tevkifatı için muhtasar beyanname vermemektedir. Ücretlerini peşin alan ücretlilerin, aylık dönemler itibariyle ödedikleri şahıs sigorta primleri ve bireysel emeklilik katkı payları, prim ve katkı payı ödeme belgesinin primin ve katkı payının ait olduğu ay içinde işverene ibraz edilmesi koşuluyla oransal ve mutlak sınırlamalar çerçevesinde izleyen aylara (bir sonraki aya) ait ücretlerin vergi matrahının hesabında indirim olarak dikkate alınabilecektir.

4. İlgili Olduğu Dönemde İndirilemeyen Prim ve Katkı Paylarının Durumu

Zarar beyanı ya da oran ve tutar sınırlamaları dolayısıyla yıllık beyannamede indirim konusu yapılamayan prim veya katkı paylarının daha sonraki yıllarda indirim konusu yapılması mümkün değildir.

Aynı şekilde ücretlilerin ödediği prim ve katkı payının ilgili olduğu ayda indirilemeyen kısmı, izleyen aylara ait ücretin matrahından indirilemeyecektir.

5. Belirlenmiş Sınırların Üzerinde Yapılan Ödemeler

Bireysel emeklilik uygulamasında sözleşmede aksine bir hüküm bulunmaması halinde, sözleşmede ilgili dönemde ödenmesi öngörülenin üzerinde ödenen katkı payı, ödeme tarihinden önceki son bir yıllık döneme ait ödenmemiş katkı paylarına mahsup edilmekte veya ödeme tarihinden itibaren azami bir yıllık dönemde ödenmesi gereken katkı payı olarak kabul edilmektedir. Diğer hallerde, katkı payının üzerinde yapılan ödemeler ilgili ödeme tarihindeki katkı payı olarak kabul edilmektedir. Sözleşmede dönem için belirlenen katkı payının üzerinde ödeme yapılması ve bu ödemenin ileriki dönemler için ödenmesi gereken katkı payı olarak kabul edilmesi halinde, ödenen katkı payı ilgili olduğu dönemde indirim konusu yapılabilecektir. Sözleşmede o dönem için ödenmesi öngörülen katkı payı tutarının üzerinde ödeme yapılması ve bu fazlanın ödemenin yapıldığı döneme ilişkin katkı payı olarak kabul edilmesi halinde, indirim hakkı sadece o dönemle ilgili olarak kullanılabilecek olup oran ve tutar yönünden sınırlamalar nedeniyle indirilemeyen kısım, daha sonraki dönemlerde indirilemeyecektir.

6. Geçmiş Dönemlere Yönelik Yapılan (Gecikmiş) Ödemelerin Durumu

Gelir Vergisi Kanununun 63 ve 89 uncu maddelerinde yapılmış olan düzenlemelere göre, ödenmemiş prim veya katkı payları, sigorta poliçesi veya emeklilik sözleşmesi bulunsa dahi indirim konusu yapılamamaktadır. Geçmiş dönemlere ilişkin olarak yapılan prim ve katkı payı ödemelerinin düzeltme yoluyla ödemenin ilgili olduğu dönemin matrahının tespitinde indirim konusu yapılması da mümkün değildir. Ancak ödemenin geçmiş dönem, cari dönem veya izleyen dönemleri de içeren bir ödeme olması halinde, geçmiş döneme ilişkin prim ve katkı payı tutarı da ödemenin ilgili olduğu kalan aylarda indirim konusu yapılabilecektir.

Örnek :

1.200,00 YTL aylık ücret geliri elde eden bir hizmet erbabı 1/1/2006 tarihi itibarıyla kendisine ait hayat sigortası sözleşmesi yapmış olup, ilgili sigorta şirketine Ocak–Haziran 2006 aylarına ait (6 aylık) toplam 300,00 YTL sigorta primini 12/2/2006 tarihinde defaten ödemiştir. Sözü edilen ücretli sigorta primine ait makbuzu da 13/2/2006 tarihinde işverene ibraz etmiştir.

Aylık dönemlerde ödenmesi gereken özel şahıs sigorta priminin bir defada toplu olarak ödenmesi halinde, ücretin vergi matrahının tayininde, primin bir aylık ücret gelirinin (1.200,00 YTL) %5'i olan 60,00 YTL'ye kadar olan kısmı indirim olarak dikkate alınabilecektir. Buna göre, altı aylık toplu ödenen prim tutarı makbuzun ibraz edildiği ay dahil olmak üzere, primin ait olduğu kalan ay sayısına bölünerek kalan her bir aya isabet eden aylık tutar $(300/5 = 60,00 \text{ YTL})$ tespit edilecektir. Bu tutar Şubat, Mart, Nisan, Mayıs ve Haziran aylarının vergi matrahının tayininde indirim olarak dikkate alınacak, prim ödeme belgesinin işverene ibraz edildiği aydan önceki ay olan Ocak 2006 ayı için ise herhangi bir işlem yapılmayacaktır.

7. Birden Fazla İşveren Olması Halinde Yıllık Miktar Sınırının Uygulanması

Birden fazla işverenden ücret alınması durumunda, yıllık asgari ücrete ilişkin miktar sınırlamasının ücretli tarafından verilecek bilgiler çerçevesinde yürütülmesi gerekir. Bu anlamda özellikle yıl içinde işe başlamalarda ileride doğabilecek sorunları önlemek açısından ücretliden sigorta primi ve katkı payı konusunda daha önce yapılan uygulamalarla ilgili olarak yazılı bilgi alınması gerekir.

8. Birikimli Hayat Sigortalarından Bireysel Emeklilik Sistemine Aktarım

4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun Geçici 1 inci maddesi kapsamında mevcut birikimli hayat sigortalıların talep etmeleri ve sigortalıların ilgili mevzuatta öngörülen şartları haiz olmaları halinde, birikimlerini tüm hak ve yükümlülükleri ile birlikte bireysel emeklilik sistemine aktarabileceklerdir.

Böyle bir aktarımın gerçekleştirilmesi halinde, sigorta poliçesi 7/10/2001 tarihinden önce düzenlenmiş olsa da aktarım işleminden sonra yapılacak her türlü katkı payı ödemelerinin yeni sistem çerçevesinde vergi matrahının tespitinde indirim konusu yapılması mümkündür.

Tebliğ olunur.

Tebliğ No	Resmi Gazete Tarihi	Resmi Gazete Sayısı
Seri No: 256	09.08.2005	25901

SERMAYE PİYASASINDA BAĞIMSIZ DENETİM STANDARTLARI HAKKINDA TEBLİĞ (SERİ: X, NO:22)

Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Tebliğin amacı, sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetine, bu faaliyette bulunmak üzere Kurulca yetkilendirilecek bağımsız denetim kuruluşlarına ve bağımsız denetçilere ilişkin standart, ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Tebliğ, 4'üncü maddede tanımlanan işletmelerin finansal tabloları ve diğer finansal bilgilerinin incelenmesi dahil bağımsız denetiminde uygulanır.

(2) Bu Tebliğin "Kısımlarına" karşılık gelen "Uluslararası Bağımsız Denetim Standartları" ile "Ara Dönem Finansal Tablolarının İncelenmesi Standardı"na ilişkin tabloya, ek-1'de yer verilmiştir.

Dayanak

MADDE 3 - (1) Bu Tebliğ, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 16, 22/d ve 22/e maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 - (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) Bağımsız denetçi: Bağımsız denetim kuruluşlarının bağımsız denetimle görevlendirdiği her kıdemdeki denetim elemanlarını,
- b) Bağımsız denetim: İşletmelerin kamuya açıklanacak veya Kurulca istenecek yıllık finansal tablo ve diğer finansal bilgilerinin, finansal raporlama standartlarına uygunluğu ve doğruluğu hususunda, makul güvence sağlayacak yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtlarının elde edilmesi amacıyla bağımsız denetim standartlarında öngörülen gerekli tüm bağımsız denetim tekniklerinin uygulanarak, defter, kayıt ve belgeler üzerinden denetlenmesi ve değerlendirilerek rapora bağlanmasını,
- c) Bağımsız denetim kuruluşu: Bu Tebliğde belirtilen şartları taşıyan ve Kanun uyarınca sermaye piyasasında bağımsız denetimle yetkilendirilen kuruluşları,
- ç) Bağımsız denetim standartları: Yapılacak bağımsız denetimlerin ve sonuçlarının sermaye piyasası mevzuatı yönünden geçerli olabilmesi için bu Tebliğ ile belirlenen bağımsız denetim ilke, esas ve kurallarını,
- d) Finansal raporlama/muhasebe standartları: Kurul tarafından belirlenerek yayımlanan finansal raporlama ilke, esas ve kurallarını,
- e) Finansal tablolar: Dipnotlarıyla birlikte konsolide olanlar dahil bilanço, gelir tablosu, nakit akım tablosu ve özsermaye değişim tablosunu,
- f) İnceleme (Sınırlı bağımsız denetim): Ara dönem finansal tablolarının Kurulca yayımlanan finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadıklarının öncelikle bilgi toplama (soruşturma) ve analitik inceleme teknikleri kullanılarak incelenmesi ve değerlendirilerek rapora bağlanmasını,
- g) İşletme: İhraç ettiği sermaye piyasası araçları bir borsada ve/veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem görenler dahil, ortaklıklar ve sermaye piyasası kurumları ile Kurulun finansal raporlama standartlarına ilişkin düzenlemeleri kapsamında konsolidasyona dahil edilen işletmeler ile bağlı ortaklık, müşterek yönetime tabi teşebbüs ve iştirak niteliğindeki diğer işletmeleri,
- ğ) Kanun: 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununu,
- h) Kurul: Sermaye Piyasası Kurulunu,
- ı) Liste: Sermaye piyasasında bağımsız denetimle yetkili kuruluşlar listesini,
- i) Müşteri: Bağımsız denetim yaptırmak üzere, bağımsız denetim kuruluşu ile sözleşme imzalamış

olan işletmeleri,

j) Ortaklık: Kanunda tanımlanan ihraççıları ve halka açık anonim ortaklıkları,

k) Sermaye piyasası kurumları: Kanunda tanımlanan kurumları,

l) Yönetici: Bağımsız denetim kuruluşunu temsil ve ilzama yetkili yönetim kurulu başkan ve üyesi, genel müdür, genel müdür yardımcısı, müdür gibi unvanları taşıyan bağımsız denetçileri,

m) Denetim programı: **(Ek:RG-25/10/2009-27387)** Bağımsız denetimin yürütülmesi sırasında her bir denetim alanı için uygulanması düşünülen denetim işlemlerini çalışma kağıtlarıyla ilişkilendirerek, kalemler itibarıyla çeşit, tarih ve süre ile görevlendirilen elemanlar bakımından ayrıntılı olarak belirlendiği dokümanı, ifade eder.

Bağımsız denetime ve incelemeye (sınırlı bağımsız denetime) tabi işletmeler

MADDE 5 – (Değişik:RG-28/6/2013-28691)

(1) 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 397 nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenen işletmeler ve yatırım fonları ile konut ve varlık finansmanı fonları yıllık finansal raporlarını bağımsız denetime tabi tutmak zorundadırlar.

(2) Aşağıdaki işletmelerin, Kurul tarafından yayımlanan finansal raporlama standartlarına ilişkin düzenlemelerdeki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, altı aylık ara dönem finansal tabloları inceleme (sınırlı bağımsız denetim) kapsamındadır.

a) Yatırım kuruluşları,

b) Yatırım fonları hariç kolektif yatırım kuruluşları,

c) İpotek finansmanı kuruluşları,

ç) Sermaye piyasası araçları bir borsada ve/veya teşkilatlanmış diğer pazar yerlerinde işlem gören anonim ortaklıklar.

(3) Yukarıda (ç) bendinde belirtilen ortaklıkların sermaye piyasası araçlarının halka arzında veya mevcut paylarının hissedarları tarafından halka arzında, Kurulun sermaye piyasası araçlarının kayda alınmasına ilişkin düzenlemelerinde öngörülen ara dönem finansal tabloları sınırlı bağımsız denetime tabidir.

(4) Borsa İstanbul A.Ş. düzenlemeleri kapsamında payları Gelişen İşletmeler Piyasası Listesinde yer alan işletmeler ile Payları Serbest İşlem Platformunda İşlem Görecek Halka Açık Anonim Ortaklıklara İlişkin Esaslar Tebliği kapsamında payları Serbest İşlem Platformu'nda işlem gören işletmelerin altı aylık ara dönem finansal tabloları inceleme (sınırlı bağımsız denetim) kapsamında değildir.

Özel bağımsız denetime tabi işletmeler

MADDE 6 - (1) Özel bağımsız denetim, sermaye piyasası araçlarının halka arzı için Kurula başvuru sırasında veya birleşme, bölünme, devir ve tasfiye durumunda bulunan işletmelerce, bu amaçlarla herhangi bir tarih itibarıyla düzenlenmiş finansal tabloların bu Tebliğin “Başlangıç Hükümleri” Kısmının “Tanımlar” başlıklı maddesinde yer alan “bağımsız denetim” tanımının gerektirdiği esaslara uygun olarak bağımsız denetime tabi tutulmasını ifade eder.

(2) Özel bağımsız denetim gerektiren haller, Kurulun sermaye piyasası araçlarının kayda alınmasına ilişkin düzenlemeleri ile diğer ilgili düzenlemeleri çerçevesinde belirlenir.

(3) **(Değişik:RG-26/3/2011-27886)** Bu maddenin birinci fıkrasında yer alan bağımsız denetim kuruluşlarının seçimine yönelik 7 yıllık azami süre ve ikinci fıkra hükmü, 1/1/2011 tarihinden itibaren sona erecek hesap dönemlerinde geçerli olmak üzere, aşağıdaki şartları haiz sermaye piyasası araçları bir borsada işlem gören işletmeler ve bağımsız denetim kuruluşları için uygulanmaz.

a) Sermaye piyasası araçları bir borsada işlem gören işletmelerin;

1) Bağımsız denetim komitelerinin iki üyeden oluşması halinde tümünün, ikiden fazla olması halinde ise çoğunluğunun Kurumsal Yönetim ilkeleri'nde tanımlanan bağımsız yönetim kurulu üyelerinden oluşması ve bağımsız denetim kuruluşlarının seçiminin ve ücretlendirilmesinin bu komite tarafından yerine getirilerek doğrudan genel kurulun onayına sunulması; denetim kuruluşlarının raporlamalarını doğrudan denetim komitesine yapmaları; komitenin, bağımsız denetçiden alınacak denetim dışı hizmetlerin onay yetkisine sahip olması,

2) Esas sözleşmelerinde, "Şirket sermayesinin %5 ine sahip pay sahipleri, seçilmiş denetçinin şahsına ilişkin haklı bir sebebin gerektirmesi, özellikle de onun taraflı davrandığı yönünde bir kuşkunun varlığı hâlinde Kurula başvurarak başka bir denetçi atanmasını isteyebilir." hükmünün bulunması.

b) Bağımsız denetim kuruluşunun;

1) Bu Tebliğin Dördüncü Kısım (Bağımsız Denetim Kalitesinin Kontrolü) hükümleri uyarınca, özellikle bağımsızlık ilkesi olmak üzere, kalite kontrol sisteminin işleyişinden ve gözetiminden sorumlu en az 1 sorumlu ortak başdenetçi, 1 başdenetçi ve tam veya yarı zamanlı görevlendirilecek yeterli sayıda denetçiden oluşan bir "Kalite Kontrol Güvence Komitesi"ne sahip olması ve söz konusu komitenin faaliyetleri hakkında dönemsel olarak Kurula bildirimde bulunması,

2) Sorumlu ortak başdenetçi rotasyonuna imkân verecek sayı ve nitelikte, her unvan kademesinde yeterli sayıda denetçiden oluşan ve en az bu Tebliğin İkinci Kısım 19 uncu maddesi kapsamında yedekleri ile birlikte 3 denetim ekibi kurmaya yeter sayıda bir denetim kadrosuna sahip olması,

3) Sorumlu ortak başdenetçi rotasyonunda, sorumlu ortak başdenetçiler arasında karşılıklı müşteri değişimlerine engel olacak tedbirleri almaları.

(4) **(Değişik:RG-26/3/2011-27886)** Bir sorumlu ortak başdenetçi, bir müşteri şirket ile yapılan bağımsız denetim sözleşmesinde, her halükarda en çok 5 hesap dönemi görev alabilir. Sorumlu ortak başdenetçinin aynı müşteri Şirketin denetim çalışmalarında görev alabilmesi için en az 2 hesap döneminin geçmesi zorunludur.

(5) Özel bağımsız denetimi yapılan finansal tablo döneminden önceki yıllara ilişkin finansal tabloların bağımsız denetiminde, süre faktörü nedeniyle uygulanamayan bağımsız denetim tekniklerinin var olması halinde, bu Tebliğin "Bağımsız Denetimde Önemlilik Kavramı" başlıklı 11 inci Kısımında yer alan hükümler göz önünde bulundurularak yapılacak değerlendirme sonucunda bağımsız denetim görüşü oluşturulur ve bu Tebliğin 29-31 inci Kısımlarında düzenlenen hükümler çerçevesinde raporlanır.

Bağımsız denetim yükümlülüğünden muafiyet

MADDE 7 - (1) İşletmeler, Kurulun "İhraççıların muafiyet şartlarına ..." ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde bağımsız denetim yaptırma yükümlülüğünden muaf tutulabilirler.

BİRİNCİ KISIM

Bağımsız Denetimin Amacı ve Genel İlkeleri

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, bu Tebliğ çerçevesinde gerçekleştirilecek bağımsız denetimin temel kavramlarını tanımlayarak, bunlara ilişkin standart, ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, bağımsız denetim sırasında esas alınacak standart, ilke, usul ve esaslar ile işletme kaynaklı riskler ve bağımsız denetim faaliyetinin sürdürülme şekliyle kaynaklanan riskleri kapsar.

Bağımsız denetimin amacı

MADDE 3 - (1) Finansal tabloların bağımsız denetiminin amacı; finansal tabloların finansal raporlama standartları doğrultusunda bir işletmenin finansal durumunu ve faaliyet sonuçlarını tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun ve doğru bir biçimde gösterip göstermediği konusunda bağımsız denetçinin görüş bildirmesini sağlamaktır.

(2) Bağımsız denetçinin görüşü, finansal tabloların güvenilirlik derecesini yükseltmekle beraber, bu görüş finansal tabloları bağımsız denetime tabi tutulan işletmenin gelecekteki durumu hakkında ve işletme yönetiminin işletmenin faaliyetlerini etkin ve verimli bir biçimde yönettiğine dair bilgi sağladığı şeklinde değerlendirilmez.

Bağımsız denetimin kapsamı

MADDE 4 - (1) Bağımsız denetimi amacına uygun olarak gerçekleştirmek için uygulanan bağımsız denetim yöntem ve teknikleri bağımsız denetimin kapsamını oluşturur. Bu Tebliğ hükümlerine uygun bir bağımsız denetimin gerçekleştirilebilmesi için uygulanacak bağımsız denetim yöntem ve tekniklerinin belirlenmesinde, bu Tebliğde yer alan hükümler ile Kurulun konuya ilişkin düzenlemeleri ve yerine göre bağımsız denetim sözleşmesi ile raporlama gereklilikleri göz önünde bulundurulur.

Mesleki şüphecilik

MADDE 5 - (1) Bağımsız denetçi, bağımsız denetimi planlarken ve gerçekleştirirken, finansal tabloların işletmenin gerçek finansal durumunu ve faaliyet sonuçlarını göstermesine engel teşkil edebilecek ölçüde önemli yanlışlıkları içerebileceği varsayımını göz önünde bulundurarak, mesleki şüphecilik anlayışıyla hareket etmek zorundadır. Mesleki şüphecilik; bağımsız denetçinin, sorgulayıcı bir yaklaşımla, kanıtların geçerliliğini incelemesi ve kanıtların, işletme yönetiminin açıklamaları ve diğer bilgi ve belgeler ile çelişki içinde olup olmadığını değerlendirmesidir. Bağımsız denetçinin mesleki şüphecilik anlayışıyla hareket etmesi; bağımsız denetim sürecinde şüpheli olayların gerekli özen gösterilmeden değerlendirilmesi, bağımsız denetim kanıtlarından sonuca ulaşırken gereğinden fazla genelleme yapılması, bağımsız denetimin mahiyet, zamanlama ve kapsamının belirlenerek bağımsız denetim yöntem ve tekniklerinin seçimi ve sonuçlarının değerlendirilmesinde yanlış varsayımların kullanılması gibi bağımsız denetim risklerini azaltır. Bağımsız denetçi, bağımsız denetimi planlarken ve gerçekleştirirken işletme yönetiminin ne dürüst olmadığı ne de kuşku götürmez bir şekilde dürüst olduğu varsayımıyla hareket eder. Bu çerçevede; bağımsız denetçinin raporuna temel oluşturacak kanıtların toplanmasında, işletme yönetiminin açıklamaları yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı olarak kabul edilemez.

Makul güvence

MADDE 6 - (1) Bu Tebliğ hükümlerine uygun olarak yapılacak bir bağımsız denetim, finansal tabloların önemli bir yanlışlık içermediği konusunda makul bir güvenceyi sağlayacak şekilde tasarlanır. Makul güvence, bir bütün olarak finansal tabloların nitelik ve nicelik bakımından önemli bir yanlışlık içermediğine dair bir sonuca varmada yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtının toplanmasıdır. Makul güvence bağımsız denetimin tüm aşamalarında göz önünde bulundurulur.

(2) Bağımsız denetimde, bağımsız denetçinin finansal tablolara ilişkin önemli yanlışlıkları ortaya çıkarmasını önleyen, yapılan işin niteliğinden kaynaklanan ve aşağıda örneklerine yer verilen kısıtlamaların bulunması durumunda, bağımsız denetçilerin finansal tablolara ilişkin mutlak bir güvence elde etmesi mümkün olmayabilir. Bu kısıtlamalar;

- a) Örneklem yönteminin kullanılması.
- b) İşletme yönetiminin kontrol sistemini devre dışı bırakacak şekilde hareket etme ve/veya muvazaalı işlem yapma olasılığı gibi, muhasebe ve iç kontrol sistemlerinin yapısından kaynaklanan doğal kısıtlamalar.
- c) Bağımsız denetim kanıtlarının pek çoğunun sonuca yönelik olmaktan ziyade ikna edici özellikte olması.
- ç) Gerek bağımsız denetim yöntem ve tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamının tespiti gibi kanıt toplama sürecinde ve gerekse toplanan kanıtlardan hareketle, muhasebe tahminlerinin makul olup olmadığının değerlendirilmesi gibi bir görüşe ulaşılması aşamasında bağımsız denetçinin yaygın olarak kendi kanaatini kullanması.
- d) İlişkili taraflar arasında yapılan işlemler gibi, finansal tablolara ilişkin bir sonuca varmayı sağlayacak kanıtların ikna ediciliği ile ilgili diğer sınırlamalardır.

(3) Bu sınırlamaların söz konusu olması halinde; finansal tablolarda normal koşullarda beklenenin ötesinde önemli ölçüde yanlışlık riskini artıran olağandışı durumlar veya önemli bir yanlışlık olduğunu gösteren herhangi bir belirti bulunmasa dahi, ilave bağımsız denetim yöntem ve teknikleri kullanılarak yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde edilir.

Bağımsız denetim riski ve önemlilik

MADDE 7 - (1) İşletmeler, amaçlarını gerçekleştirmek üzere çeşitli stratejiler uygular ve

faaliyetlerine, faaliyetlerinin karmaşıklığına, faaliyet gösterdikleri sektörler, büyüklüklerine ve tabi oldukları düzenlemelere bağlı olarak, çeşitli ticari risklerle karşı karşıya kalırlar. Bu tür risklerin ortaya çıkarılması ve bunlara karşı gerekli önlemlerin alınması esas itibarıyla işletme yönetiminin sorumluluğundadır. Bununla birlikte; finansal tabloları etkileyen risklerin ortaya çıkarılarak, finansal tablolara doğru olarak yansıtılıp yansıtılmadığının kamuya açıklanmasından bağımsız denetçiler de sorumludur.

(2) Bağımsız denetçi, finansal tabloların Kurulun finansal raporlama standartlarına ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde tam ve doğru bir şekilde düzenlenip düzenlenmediği hakkında makul bir güvence elde edebilmek için bağımsız denetim kanıtları toplar ve toplanan bu kanıtları değerlendirir. Makul güvence kavramı, bağımsız denetçi tarafından verilen görüşün uygun görüş olmama riskini de içermektedir. Finansal tabloların önemli bir şekilde hatalı veya yanlış sunulduğu hallerde, bağımsız denetçi tarafından uygun olmayan bir görüş verilme riski, bağımsız denetim riski olarak adlandırılır.

(3) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim riskini, bağımsız denetimin amacına uygun bir şekilde kabul edilebilir düşük bir seviyeye indirmek üzere bağımsız denetim faaliyetlerini planlar ve yürütür. Bağımsız denetçi, görüşüne esas teşkil edecek makul sonuçlara ulaşabilmek için, yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtlarının toplanmasına yönelik bağımsız denetim tekniklerini tasarlamak ve uygulamak suretiyle bağımsız denetim riskini azaltabilir. Bağımsız denetim riski kabul edilebilir düşük bir seviyeye indirildiğinde, makul güvence elde edilmiş sayılır.

(4) Bağımsız denetim riski, finansal tabloların önemli yanlışlıkları içermeye riski ile bağımsız denetçinin bu yanlışlığı ortaya çıkaramama riskinin bir fonksiyonudur. Bağımsız denetçi, finansal tabloların önemli yanlışlıkları içermeye riskini değerlendirmek üzere bağımsız denetim teknikleri uygular ve bu değerlendirmeye dayanarak ilave bağımsız denetim teknikleri uygulamak suretiyle tespit edememe riskini sınırlandırmanın yollarını araştırır. Bağımsız denetim süreci, işletme yönetiminin bağımsız denetçiye finansal tabloları ve ilgili diğer bilgi ve belgeleri sunduğu aşamada ortaya çıkabilecek muhtemel riskler ve yanlışlığa sebep olabilecek hususlar üzerinde odaklanmak ve tespit edilen risklere yönelik olarak yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtları toplanması için bağımsız denetim teknikleri uygulamak suretiyle, bağımsız denetimin tasarlanmasında mesleki takdir mekanizmasının kullanıldığını içerir.

(5) Bağımsız denetçi, finansal tablolardaki önemli yanlışlıklarla ilgilidir; bir bütün olarak finansal tablolardaki önemli olmayan yanlışlıkların tespit edilmesinden sorumlu değildir. Bağımsız denetçi, tespit etmiş olduğu düzeltilmemiş yanlışlıkların hem münferit hem de toplu olarak, finansal tablolar üzerinde önemli bir etkiye sahip olup olmadığını dikkate alır. Önemlilik ve bağımsız denetim riski birbirleriyle ilişkilidir. Bir bütün olarak finansal tabloları önemli ölçüde etkileyebilecek yanlışlıkların tespitine yönelik bağımsız denetim teknikleri tasarlanırken, finansal tabloların önemli bir yanlışlık içermeye riski; hem finansal tabloların bütünü açısından hem de işlem türleri, hesap bakiyeleri, dipnotlar ve işletme yönetiminin bu konulara ilişkin açıklamaları kapsamında değerlendirilir.

(6) Finansal tabloların bir bütün olarak önemli bir yanlışlık içerip içermediğine yönelik olarak yapılacak bir değerlendirme; bağımsız denetçi tarafından, işletme içerisinde önemli görevler üstlenen personelin bilgi, yetenek ve tecrübe düzeylerinin araştırılmasını, bağımsız denetim sırasında uzman kullanılması gerekip gerekmediğine karar verilmesini, uygun gözetim düzeyinin belirlenmesini ve işletmenin sürekliliği ile ilgili olarak önemli şüphe uyandıran olay ve koşulların bulunup bulunmadığına ilişkin bir değerlendirme yapılmasını da içerir.

(7) Bağımsız denetçi tarafından, ayrıca, işlem türleri, hesap bakiyeleri ve dipnot açıklamaları düzeyinde önemli bir yanlışlık bulunma riskinin dikkate alınması gerekir; çünkü bu tür hususlar, daha bağımsız denetimin başlangıcında, bağımsız denetim sırasında kullanılması gereken ilave bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamının belirlenmesine doğrudan katkıda bulunur. Bağımsız denetimin tamamlanması aşamasında kabul edilebilir seviyede düşük bir bağımsız denetim riski, bağımsız denetçi tarafından bir bütün olarak finansal tablolar üzerinde bir görüş oluşturulmasını sağlayacak şekilde; işlem türleri, hesap bakiyeleri ve dipnot açıklamaları ile ilgili olarak yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı toplanmasını gerektirir. Bu amaca yönelik olarak, bağımsız denetçilerin çeşitli yaklaşımları kullanması mümkündür.

(8) Aşağıda, bağımsız denetim riskinin unsurları açıklanmaktadır. İşletme yönetiminin bağımsız

denetçiye sunulan bilgi ve belgeler ile yapılan açıklamalar kapsamında finansal tabloların önemli bir yanlışlık içermeye riski iki unsurdan oluşmaktadır:

a) “Yapısal risk”, ilgili kontrol mekanizmasının bulunmadığı varsayımı altında, münferit ya da diğer yanlışlıklarla birlikte toplulaştırılmış olarak, işletme yönetiminin sunduğu bilgi ve belgelerin ve yaptığı açıklamaların önemli bir yanlışlık içermeye olasılığıdır. Bu açıklamalardan bazılarının, ilgili işlem türleri, hesap bakiyeleri ve dipnot açıklamalarına ilişkin taşıdığı bir yanlışlık riski, diğerlerine göre daha yüksek olabilir. Karmaşık hesaplamaların önemli yanlışlıkları içermeye riski basit hesaplamalara göre daha fazladır. Önemli bir değerlendirme belirsizliği taşıyan hesap kalemlerine ilişkin muhasebe tahminlerinden türetilen tutarlar, göreceli olarak rutin ve gerçek veriler içeren hesap kalemleri tutarlarına göre daha büyük bir risk taşır. İşletmenin ticari riskini artıran dış koşullar, aynı zamanda yapısal riski de etkileyebilir. Bu kapsamda, teknolojik gelişmeler belirli bir ürünü modası geçmiş hale getirmiş olabilir ve bu durum stokların finansal tablolarda olduğundan daha fazla bir değerle gösterilmesine yol açabilir. İşletmenin faaliyetlerinin devamını sağlayacak yeterli bir işletme sermayesinin bulunmaması veya işletmenin faaliyet gösterdiği sektörde çok sayıda işletmenin kapanmasına yol açan bir ekonomik daralmanın ortaya çıkması gibi işletmenin içinde bulunduğu koşullar veya çevresel faktörler de yapısal riski etkileyebilir.

b) “Kontrol riski”, münferit veya diğer yanlışlıklarla birlikte toplulaştırılmış olarak, işletme yönetimi tarafından sunulan bilgi ve belgelerde bulunabilecek önemli bir yanlışlığın, işletmenin iç kontrol sistemi tarafından zamanında engellenememe veya tespit edilip düzeltilmemeye olasılığıdır. Bu risk, işletmenin finansal tablolarının düzenlenmesi, iç kontrol sisteminin tasarımı ve işleyişinin etkinliğine bağlı olarak değişir. Bazı durumlarda kontrol riski, iç kontrol sisteminin niteliği gereği sahip olduğu doğal sınırlamalar nedeniyle, mevcudiyetini daima korur.

(9) Yapısal risk ve kontrol riski, işletmenin riskleridir ve finansal tabloların denetiminden bağımsız olarak ortaya çıkar. Bağımsız denetçinin, ilave bağımsız denetim tekniklerinin gerekip gerekmediğine karar verebilmesi için, kayıt ve belgeler ile işletme yönetimince yapılan açıklamaları finansal tabloların önemli bir yanlışlık içermeye riski açısından değerlendirmesi gerekir. Bu değerlendirme, riskin tam olarak ölçülmesinden ziyade bağımsız denetçinin mesleki kanaati niteliğindedir. Bağımsız denetçinin finansal tabloların önemli bir yanlışlık içermeye riskine ilişkin değerlendirmesinin işletmenin kontrol mekanizmasının etkinliğine yönelik hususları da kapsamı durumunda; bağımsız denetçi, bu risk değerlendirmesini desteklemek üzere kontrol testleri yapar. Bu Tebliğ hükümleri, yapısal risk ile kontrol riskinin ayrı ayrı ele alınmasından ziyade, bunların birlikte finansal tabloların önemli bir yanlışlık içermeye riski olarak değerlendirilmesini amaçlar. Ancak, yapısal risk ile kontrol riskinin, tercih edilen bağımsız denetim teknik ve yöntemleri ile uygulamaya ilişkin sebeplere bağlı olarak, ayrı ayrı veya birlikte değerlendirilmesi mümkündür. Finansal tabloların önemli yanlışlık riski içerip içermediğine ilişkin değerlendirme, niteliksel olarak veya yüzde veriler halinde niceliksel olarak ifade edilebilir.

(10) “Tespit edememe riski”, bağımsız denetçinin, münferit ya da diğer yanlışlıklarla birlikte toplulaştırılmış olarak, finansal tablolardaki önemli bir yanlışlığı ortaya çıkaramama olasılığıdır. Tespit edememe riski, bağımsız denetçinin uygulamaları ile bağımsız denetim tekniklerinin etkinliğine bağlı olarak değişir. Bağımsız denetçinin işlem türleri, hesap bakiyeleri veya dipnot açıklamalarının tamamına ilişkin bir inceleme yapma olanağının bulunmaması ve diğer faktörler nedeniyle, tespit edememe riski hiçbir zaman sıfıra indirilemez. Söz konusu diğer faktörler arasında; bağımsız denetçi tarafından uygun olmayan bir bağımsız denetim tekniğinin seçilmiş olması, bağımsız denetim tekniklerinin yanlış uygulanması veya bağımsız denetim sonuçlarının yanlış yorumlanması sayılabilir. Ancak, yeterli ve uygun planlama yapılması, bağımsız denetim ekibinin doğru seçilmesi ve yönlendirilmesi, mesleki şüpheciliğin uygulanması, yapılan bağımsız denetim çalışmalarının kontrol ve gözetimi suretiyle; diğer risk faktörlerinin ortaya çıkmaları engellenebilir veya etkileri ortadan kaldırılabilir.

(11) Tespit edememe riski, bağımsız denetim riskinin kabul edilebilir düşük bir seviyeye indirilmesine yönelik olarak, bağımsız denetçi tarafından belirlenen bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamı ile ilgilidir. Belirli bir bağımsız denetim risk seviyesi için, tespit edememe riskinin kabul edilebilir düzeyi ile işletme yönetiminin sunduğu bilgi ve belgelerin ve yaptığı açıklamaların önemli bir yanlışlık içermeye riskine ilişkin değerlendirme arasında ters orantı vardır.

Bağımsız denetçiye göre, finansal tabloların önemli bir yanlışlık içermeme riski ne kadar yüksekse, kabul edilebilir tespit edememe riski daha düşük bir seviyede; finansal tabloların önemli bir yanlışlık içermeme riski ne kadar düşüğe, kabul edilebilir tespit edememe riski daha yüksek bir seviyede gerçekleşir.

İKİNCİ KISIM

Bağımsız Denetim Faaliyetinde Bulunma Şartları

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetinde bulunmak üzere Kurulca yetkilendirilecek bağımsız denetim kuruluşlarının kuruluş şartlarını, yönetici ve bağımsız denetçilerinin taşımaları gereken nitelikleri ve müşterilerin sorumluluklarına ilişkin ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, bağımsız denetim kuruluşlarının sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetinde bulunmak üzere yetkilendirilmelerine ve yönetici ve bağımsız denetçilerine ilişkin esaslar ile uyulması gereken etik kurallara ve müşterilerin sorumluluklarına dair hükümleri içerir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Yetkilendirilmelerine, Yönetici ve Bağımsız Denetçilerine İlişkin Esaslar

Kuruluş şartları

MADDE 3 – (Değişik:RG-28/6/2013-28691)

(1) İşletmelerin finansal tablolarının bağımsız denetimi ile görevlendirilecek bağımsız denetim kuruluşlarının;

- a) Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilmiş olması,
 - b) Anonim şirket şeklinde kurulmuş ve hisse senetlerinin nama yazılı olması,¹
 - c) Sermayesinin ve oy haklarının en az %51'inin sorumlu ortak baş denetçilere ait olması,⁽¹⁾
 - ç) Organizasyon, mekan, teknik donanım, belge ve kayıt düzeninin sermaye piyasasında bağımsız denetim işini yürütecek düzeyde bulunması,
 - d) Bağımsız denetim kuruluşunun kalite kontrol sisteminin işleyişinden ve gözetiminden sorumlu en az bir sorumlu ortak başdenetçi nezaretinde çalışacak yeter sayıda denetçi veya konusunda uzman personelden oluşan bir Kalite Kontrol Güvence Komitesi'ne sahip olması,
 - e) 26/9/2011 tarihli ve 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca yaptırması zorunlu mesleki sorumluluk sigortasının asgari tutarının 200.000 TL'den az olmamak üzere bir önceki faaliyet döneminde bağımsız denetim faaliyetinden elde edilen gelirin iki katından az olmayacak şekilde belirlenmesi,
- şarttır.

Yönetici ve bağımsız denetçiler

MADDE 4 – (Değişik:RG-28/6/2013-28691)

(1) Yönetici ve bağımsız denetçilerin;

- a) Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından sermaye piyasasında bağımsız denetim yapmak üzere yetkilendirilmiş olması,
- b) Kanun'a tabi ortaklık ve sermaye piyasası kurumlarının bağımsız denetim çalışmalarında görev alabilmeleri için, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirildikleri tarihi takiben, her yıl en az bir olmak üzere, iki yılda iki adet Kanun kapsamında

¹ Danıştay Onüçüncü Dairesinin 08/11/2016 tarihli ve Esas No:2013/2666 ; Karar No:2016/3643 sayılı kararı ile Tebliğin İkinci kısmının 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri ile Geçici 7 nci maddesinin iptaline karar verilmiştir.

olmayan ortaklıkların bağımsız denetim çalışmasında fiilen yer almış veya sermaye piyasasında bağımsız denetim yapmaya yetkili kuruluşlarda denetçi yardımcısı olarak fiilen iki yıl çalışmış olması, c) Sorumlu ortak baş denetçi olabilmek için, en az iki yıl Kurulun listesinde yer alan bağımsız denetim kuruluşlarında sermaye piyasası kurumları ve halka açık anonim ortaklıkların bağımsız denetiminde fiilen denetçi, kıdemli denetçi veya baş denetçi unvanı ile faaliyet göstermeleri, ç) Sermaye piyasası mevzuatı veya diğer mevzuat uyarınca bağımsız denetim yapma yetkisi iptal edilmiş olan kuruluşlarda yetki iptaline neden olan bağımsız denetim faaliyetlerinde sorumluluklarının tespit edilip bağımsız denetim faaliyetinde bulunmaktan sürekli olarak yasaklanmamış ve bağımsız denetim faaliyetinde bulunması süreli olarak yasaklananların ise yasaklarının süresi sonunda Kurulca kaldırılmış olması, d) Faaliyet yetki belgelerinden biri veya birden fazlası iptal edilmiş yahut borsa üyeliği iptal edilmiş işletmelerde iptalde sorumluluğu bulunan kişilerden olmaması, e) Mülga 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve Kanuna muhalefetten dolayı haklarında verilmiş mahkumiyet kararının bulunmaması, şarttır.

(2) Bağımsız denetçi yardımcılarının yukarıda (ç) (d) ve (e) bentlerinde sayılan koşullara sahip olmaları ve 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanunda belirlenen yüksek öğrenim şartını haiz olmaları zorunludur.

Kurula başvuru ve yetkilendirilme

MADDE 5 – (Değişik:RG-28/6/2013-28691)

(1) Bağımsız denetim faaliyetlerinde bulunmak isteyen ve Tebliğin bu Kısımının “Kuruluş şartları” başlıklı maddesinde yer alan şartları taşıyan kuruluşlar aşağıda yazılı hususları içeren bilgi ve belgeler ile Kurula başvururlar.

- a) Kuruluşun Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirildiğine dair belge,
- b) Sermaye paylarının ortaklar arasında dağılımı, taahhüt edilen ve ödenen tutarlar,
- c) Başvuru tarihine en yakın geçmiş finansal tabloları,
- ç) Ortak, yönetici ve bağımsız denetçilere ilişkin bilgiler ile Tebliğin bu Kısımının “Yönetici ve bağımsız denetçiler” başlıklı maddesinde sayılan niteliklere sahip olunduğunu gösteren belgeler (Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından sermaye piyasasında bağımsız denetçi olarak yetkilendirildiklerine dair belge, denetçilerin yetkilendirildikleri tarihi takiben her yıl en az bir olmak üzere iki yılda en az iki bağımsız denetim çalışmasında fiilen yer aldıklarını tevsik edici belge ve bilgiler, imza sirküleri, diploma örneği, müflis olunmadığına ve mesleki faaliyetler dışında ticari hiçbir işle uğraşmadığına ilişkin beyan, adli sicil kaydı, sorumlu ortak baş denetçilerin mesleki deneyim süresinin en az iki yılını fiilen Kurulun listesinde yer alan bağımsız denetim kuruluşlarında geçirdiğine ve görev aldıkları bağımsız denetim işlerine ilişkin belge ve Kurulca istenen diğer belgeler),

(2) Kurul, başvuruların değerlendirilmesi sırasında, gerekli görülmesi halinde ek bilgi ve belge isteyebilir. Kurulca eksikliği tespit edilen veya ek olarak istenen bilgi ve belgelerin, kuruluşa bildirim tarihini müteakip en geç 1 ay içerisinde Kurula gönderilmesi zorunludur. Belirtilen sürenin aşılması halinde ilgili kuruluşun başvurusu işlemden kaldırılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetçilerin Nitelikleri

Bağımsız denetçi unvanları

MADDE 6 - (1) Bağımsız denetim kuruluşunda çalışan bağımsız denetçilerin alabilecekleri unvanlar kıdem sırasına göre; sorumlu ortak baş denetçi, baş denetçi, kıdemli denetçi, denetçi, denetçi yardımcısıdır.

(2) Sorumlu ortak baş denetçi, bağımsız denetim kuruluşunda pay sahibi olup baş denetçi unvanını haiz ve bağımsız denetim çalışmasını kuruluş adına kendi kişisel sorumluluğu ile yürüten ve kuruluş

adına bağımsız denetim raporlarını imzalamaya yetkili gerçek kişidir.

(3) **(Değişik:RG-25/10/2009-27387)** Baş denetçi unvanının kazanılması için en az fiilen 10 yıl, kıdemli denetçi unvanının kazanılması için en az fiilen 6 yıl ve denetçi unvanının kazanılması için en az fiilen 3 yıl mesleki deneyim şarttır. Denetçi yardımcılığında geçen süre bu hesaplamada dikkate alınır. Mesleki deneyim süresinin tespitinde, bir bağımsız denetim kuruluşunda tam zamanlı olarak geçen fiili çalışma süresi esas alınmakla birlikte, finansal raporların hazırlanması ve/veya denetlenmesi ile yetkili olarak özel sektör ve/veya kamu kurumlarında geçen fiili hizmet süreleri de mesleki deneyim süresinin hesaplanmasında dikkate alınır. Bilgi, deneyim ve yetenekleri bir üst kademeye gerektirdiği nitelikte olmayanlar sürelerini doldursalar dahi bağımsız denetim kuruluşunun yetkili organlarıncaya bir üst unvana terfi ettirilemezler.

Mesleki yeterlik

MADDE 7- (1) Bağımsız denetim kuruluşları, bağımsız denetçilerinde mesleki yeterliği aramak ve sağlamak zorundadırlar. Mesleki yeterlik, lisans düzeyinde ve sonrasında eğitim ve öğrenim ile mesleki deneyimin bağımsız denetim yapabilecek düzeyde olmasını ifade eder.

(2) Yapılacak bağımsız denetim sonuçlarından yararlanacak olan tüm ilgili taraflar, bu alanda yapılan bağımsız denetim çalışmalarının yürütülüp sonuçlandırılması sorumluluğunu üstlenecek bağımsız denetçilerin mesleki bakımdan yeterli olmalarını beklemek ve aramak hakkına sahiptirler.

(3) Bağımsız denetim kuruluşları ve bağımsız denetçiler, kaliteli bir bağımsız denetim hizmeti sunmak ve müşterinin kendilerinden bu yükümlülüğü yerine getirmelerini beklediğinin bilincinde olmak zorundadırlar.

Mesleki yeterliğin sağlanması ve geliştirilmesi

MADDE 8 - (1) Bağımsız denetim kuruluşları denetçi yardımcılarının işe alınmalarında, mesleki eğitime yeterli bir temel oluşturacak lisans düzeyinde eğitim gördüklerini araştırmak, istihdam ettikleri denetçi yardımcılara gerekli mesleki eğitim ve deneyimi kazandıracak tedbirleri almak, bağımsız denetçi sıfatı verilecek denetçi yardımcılarında bir önceki maddede öngörülen mesleki yeterliğin varlığını, mülakat sonuçları, kurs değerlendirme tutanakları, tezkiyeler, bağımsız denetim kuruluşunca veya ilgili meslek kuruluşlarıncaya yapılan sınav sonuçları gibi belgelerle tespit etmek zorundadırlar.

(2) Bağımsız denetim kuruluşları, istihdam ettikleri bağımsız denetçilerin mesleki gelişmelerini sürekli olarak sağlayacak tedbirleri almakla da yükümlüdürler.

(3) Bağımsız denetçiler kendilerinin ve yanlarında çalışan denetçi ve denetçi yardımcılarının mesleki yeterliklerinin sağlanması, korunması ve geliştirilmesinden sorumludurlar .

(4) Bağımsız denetçi ve bağımsız denetçi yardımcılarının yetişmesinde kendi gayret ve çalışmaları esastır. Bu amaçla, her düzeydeki bağımsız denetçi ve bağımsız denetçi yardımcısı, mesleki yeterliğin bir gereği olarak, bağımsız denetim mesleği ile ilgili mevzuatı, ulusal ve uluslararası gelişmeleri ve yayınları, düzenlenen kurs, seminer ve konferansları izlemek zorundadır.

(5) Mesleki yeterliğe ulaşamayan veya bu özelliklerini kaybeden bağımsız denetçilerin işine son verilir, durum en geç 6 iş günü içinde Kurula bildirilir.

Hizmet içi eğitim ve refakat çalışması

MADDE 9 - (1) Bağımsız denetim kuruluşları, mesleki deneyime sahip olmaksızın ilk kez işe aldıkları denetçi yardımcılarını staja tabi tutarlar. En az fiilen 2 yıl süren bu staj döneminde denetçi yardımcıları, 4 ay süre ile muhasebe ve bağımsız denetim teori, standart ve teknikleri, finansal analiz, iç kontrol, bilgi işlem, para ve sermaye piyasası, şirketler hukuku, kurumsal yönetim, ticaret hukuku, vergi mevzuatı ve bankacılık konularında eğitime tabi tutulurlar. Bu eğitimin sonuçları, bağımsız denetim kuruluşlarıncaya veya ilgili meslek kuruluşlarıncaya yapılacak sınavla değerlendirilir. Bu kurslar, toplam iki yüz saatten az olamaz.

(2) Bağımsız denetim kuruluşları, denetçi yardımcılarının eğitimleri için müşterek eğitim programları ve sınavlar düzenleyebilirler.

(3) Staj döneminde, denetçi yardımcılarının birden çok işte ve birden çok denetçi refakatinde çalıştırılması için her türlü tedbir alınır.

(4) Hizmet içi eğitim ve refakat çalışmalarının, sorumlu ortak baş denetçinin gözetim ve sorumluluğu altında planlı olarak yürütülmesi zorunludur.

Tam zamanlılık

MADDE 10 - (1) Tam zamanlılık, bağımsız denetçilerin mesleki yeterliğinin sağlanması ve geliştirilmesi suretiyle bağımsız denetimin kalitesinin artırılması ve kurumsallığın sağlanması açısından mevcut çalışma ortamında sürekli bir şekilde faaliyet gösterilmesini ifade eder. Bu kapsamda, bağımsız denetim kadrosunda yer alan bağımsız denetçilerin bağımsız denetim kuruluşunda tam zamanlı olarak görev yapmaları zorunludur.

(2) Tam zamanlılık bağımsız denetçilerin, yarı zamanlı eğitmen ya da öğretim görevlisi olarak hizmet vermelerine engel teşkil etmez.

(3) Tam zamanlılık bağımsız denetimi üstlenilen işletmelerin münhasıran bağımsız denetimi sürecinde bulunulması ile sınırlı değildir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bağımsız Denetim Kuruluşları ve Bağımsız Denetçilerin Uyacakları Etik İlkeler

Mesleki şüphecilik

MADDE 11 - (1) Elde edilen bağımsız denetim kanıtların geçerliliğinin sorgulayıcı bir anlayışla değerlendirilmesi mesleki şüpheciliği ifade eder.

(2) Bağımsız denetçi, finansal tablo ve diğer finansal bilgilerin önemli bir yanlışlık içerebileceğini dikkate alarak, bağımsız denetimi, mesleki şüphecilik anlayışıyla planlayarak yürütür.

Bağımsızlık

MADDE 12 - (1) Bağımsızlık, mesleki faaliyetin dürüst ve tarafsız yürütülmesini sağlayacak bir davranış ve anlayışlar bütünüdür.

(2) Bağımsız denetim kuruluşları ve bağımsız denetçiler, bağımsız denetim çalışmalarında bağımsız olmak zorundadırlar. Bağımsız denetçilerin dürüst ve tarafsız olmaları yanında, bağımsızlıklarını ortadan kaldıracabilecek özel durumlarının da bulunmaması gerekir.

(3) Bağımsız denetçiler;

- a) Çalışmaları sırasında mesleki şüphecilik anlayışıyla hareket etmek,
 - b) Ortaya çıkabilecek çıkar çatışmalarından uzak kalmak,
 - c) Karşılaştığı etik çatışmaların çözümünü sağlayabilmek için en yakın amirinden başlayarak çatışmaya konu olan hususu üstlerine taşımak, konu Kuruluş içinde çözülmemişse ilgili yasal düzenleyici kurumlara ve Kurula başvurmak,
 - ç) Dürüstlük ve tarafsızlıklarını etkileyebilecek hiçbir müdahaleye imkan vermemek,
 - d) Bağımsız denetim sonucunda ulaştıkları görüşlerini, başkalarının doğrudan veya dolaylı çıkarlarını düşünmeksizin raporlarında açıklamak,
- zorundadırlar.

(4) Bağımsız denetçinin, bağımsızlığını tehdit eden unsurlar ile bunlara karşı oluşturulan önlem mekanizmalarını çalışma kağıtlarında belgelemesi ve söz konusu hususları denetimden sorumlu komiteler ile tartışmaları zorunludur. Ayrıca, bağımsız denetçi bağımsız denetimlerde bağımsız olduğunu doğrulayan yazılı bir beyanı müşterinin denetimden sorumlu komitesine sunar.

(5) Bağımsız denetim kuruluşları da bağımsızlığı tehdit eden hususlar konusunda alınabilecek önlemleri önemlilikleri bakımından belirleyerek, bağımsızlıkla ilgili politikalarını yazılı hale getirirler.

Bağımsızlığı ortadan kaldıran durumlar

MADDE 13 - (1) Bağımsız denetim kuruluşu veya bağımsız denetçilerde, bağımsızlığın zedelendiğine dair tereddüt oluşması halinde bağımsızlığın ortadan kalktığı kabul edilir.

(2) Aşağıda bağımsızlığın ortadan kalkmış sayılacağı durumlara, bunlarla sınırlı olmamak üzere, yer verilmektedir:

- a) Bağımsız denetim kuruluşunun ortak, yönetici, bağımsız denetçileri, denetçi yardımcıları ve

bunların 3'üncü dereceye kadar (3 üncü derece dahil) kan ve sıhri hısımları ile eşleri veya bağımsız denetim kuruluşları tarafından;

1) Müşteriden veya müşteri ile ilgili olanlardan, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bir menfaat elde edildiğinin ortaya çıkması veya bunlara bir menfaat sağlanacağı vaadinin, ilgili bağımsız denetçi tarafından bağımsız denetim kuruluşunun yönetimine yazılı olarak bildirilmemiş olması,

2) Müşteriyle veya müşterinin ortaklarıyla veya müşterinin yönetim, denetim veya sermaye bakımından dolaylı veya dolaysız olarak bağlı bulunduğu veya nüfuzu altında bulundurduğu gerçek veya tüzel kişilerle ortaklık ilişkisine girilmiş olduğunun belirlenmiş olması,

3) Müşteri ile bağlı ortaklıkları, müşterek yönetime tabi teşebbüsleri ve iştiraklerinde kurucu, yönetim kurulu başkan veya üyesi, şirket müdürü veya yardımcısı olarak veya işletmede önemli karar, yetki ve sorumluluğu taşıyan başka sıfatlarla görev alınması,

4) Müşteri veya bağlı ortaklıkları, müşterek yönetime tabi teşebbüsleri ve iştirakleri ile olağan ekonomik ilişkiler dışında borç-alacak ilişkisine girilmiş olması,

b) Geçmiş yıllara ilişkin bağımsız denetim ücretinin, geçerli bir nedene dayanmaksızın, müşteri tarafından ödenmemesi ve

c) Bağımsız denetim ücretinin, bağımsız denetim sonuçları ile ilgili şartlara bağlanmış olması veya piyasa rayicinden bariz farklılıklar göstermesi, bağımsız denetimin kalitesine dair belirsizlikler yaratması, bağımsız denetim kuruluşu tarafından müşteri işletmeye sunulan diğer hizmetler dikkate alınarak belirlenmesi.

(3) Bağımsız denetçiler, fiilen bağımsız denetimini yaptıkları işletmelerde, işletmenin finansal tabloları hakkında düzenlenen en son bağımsız denetim raporu tarihinden itibaren 2 yıl geçmedikçe, söz konusu işletmede yönetim kurulu başkan ve üyesi, genel müdür, müdür ve yardımcılığı ile önemli karar, yetki ve sorumluluğu taşıyan pozisyonlarda görev alamazlar.

(4) Bağımsız denetim kuruluşları ile bunların bağımsız denetçileri ve diğer personeli, bu Tebliğe göre bağımsız denetim hizmeti verdikleri işletmelere, bağımsız denetim hizmeti verdikleri dönemde, bedelli veya bedelsiz olarak;

a) Muhasebe defterlerinin tutulması ve buna ilişkin diğer hizmetlerin verilmesi,

b) Finansal bilgi sistemi kurulması ve geliştirilmesi ile işletmecilik, muhasebe, finans konularındaki uygulamalarla ilgili danışmanlık hizmeti verilmesi, belge düzenlenmesi ve rapor hazırlanması,

c) Değerleme ve aktüerya hizmetleri verilmesi veya ekspertiz ve uygunluk raporu hazırlanması,

ç) İç denetim fonksiyonunun yerine getirilmesi ya da iç denetim fonksiyonuna destek hizmeti verilmesi,

d) Yönetim veya insan kaynakları fonksiyonlarının yerine getirilmesi,

e) Aracılık veya yatırım danışmanlığı hizmetlerinin verilmesi,

f) Hukuki danışmanlık veya diğer uzmanlık hizmetlerinin verilmesi,

g) Tahkim ve bilirkişilik yapılması ve

ğ) Kurul tarafından yapılmasına izin verilmeyen alanlarda hizmet sunulması

faaliyetlerinde bulunamazlar. Söz konusu faaliyetleri, bağımsız denetim hizmeti verdikleri işletmelere, aynı dönemde bedelli veya bedelsiz olarak; merkezi yurtdışında bulunan aynı bağımsız denetim kuruluşu ile hukuki bağlantısı olan Türkiye'de yerleşik diğer kuruluşlar aracılığı ile de yerine getiremezler.

(5) Ancak, 3568 sayılı Kanun çerçevesinde; finansal tabloların ve beyannamelerin vergi mevzuatı hükümlerine uygunluğunu incelemek ve uygunluğu tasdik etmek, konu hakkında yazılı görüş vermek ve rapor düzenlemek faaliyetleri dördüncü fıkrada belirtilen yapılamayacak faaliyetler kapsamında değerlendirilmez.

(6) Bağımsız denetim kuruluşunun yönetim veya sermaye bakımından doğrudan ya da dolaylı olarak hakim bulunduğu veya ilişkili olduğu bir danışmanlık şirketi, bağımsız denetim kuruluşunun hizmet verdiği müşterisine, aynı dönem için danışmanlık hizmeti veremez. Bu kapsama, bağımsız denetim kuruluşunun gerçek kişi ortakları ve yöneticileri tarafından verilen danışmanlık hizmetleri de dahildir.

Mesleki özen ve titizlik

MADDE 14 - (1) Mesleki özen ve titizlik, basiretli bir bağımsız denetçinin aynı koşullar altında ayrıntılara vereceği önemi, göstereceği dikkat ve gayreti ifade eder.

(2) Bağımsız denetçiler, bağımsız denetimin planlanması, yürütülüp sonuçlandırılması ve bağımsız denetim raporunun hazırlanması safhalarında gerekli mesleki özen ve titizliği göstermek zorundadırlar.

(3) Gerekli özen ve titizliğin asgari kıstası, bağımsız denetim standartlarına eksiksiz uyulmasıdır. Buna göre, bir bağımsız denetçi bağımsız denetim faaliyetini gerektiği şekilde planlamak, program yapmak, yeterli miktarda, uygun nitelikte ve güvenilir bağımsız denetim kanıtı toplayarak inceleme yapmak, temiz ve düzenli çalışma kağıtları hazırlamak, finansal tabloların gerçekliği ve doğruluğu hakkında dürüst ve doğru bir yargıya ulaşmak ve görüşünü, özen ve titizlikle düzenleyeceği bağımsız denetim raporunda açıklamak zorundadır.

Ticaret ve mesleğe aykırı faaliyet yasağı

MADDE 15 - (1) Bağımsız denetim kuruluşları ve bağımsız denetçiler:

- a) Bu Tebliğde yer alan mesleki faaliyetler dışında ticari, sınai ve zirai hiçbir işle uğraşamazlar (Ticaret şirketlerinin yönetim kurulu başkan ve üyeliği, genel müdür, genel müdür yardımcılığı ile önemli karar, yetki ve sorumluluğu taşıyan başka pozisyonlar dahil),
- b) Başka bir bağımsız denetim kuruluşunda ortak olamazlar, yönetici ve bağımsız denetçi olarak çalışamazlar (Başka bir bağımsız denetim kuruluşu ile birleşilmesi veya merkezi yurtdışında bulunan bir kuruluşun aynı çalışma yöntemleri ile ülkemizdeki bir kuruluşa katılması halleri hariç) ve
- c) Meslek ve meslek onuru ile bağdaşmayan faaliyetlerde ve davranışlarda bulunamazlar.

Reklam yasağı

MADDE 16 - (1) Bağımsız denetim kuruluşları, iş elde etmek için dolaylı ve dolaysız reklam yapamazlar, reklam sayılabilecek faaliyetlerde bulunamazlar ve iş öneremezler.

(2) Ancak, bağımsız denetim kuruluşları, tanıtıcı bilgiler içeren broşürler hazırlayıp dağıtabilirler, kendileri veya müşterileri için eleman aramaya yönelik ilanlar verebilirler, mesleki konularda bilimsel nitelikte yayın yapabilirler.

(3) Bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen faaliyetlerde;

- a) İşin sonucu ile ilgili vaat ve taahhütlerde bulunulmaması,
- b) İşini gerektirdiği ciddiyette ve ölçüde kalınması,
- c) Abartılmış, hissi, gerçeğe uymayan ve kamuoyunu aldatıcı ve yanıltıcı, deneyim noksanlıklarını istismar edici söz, görüntü ve bilgi unsurlarına yer verilmemesi veya bu izlenimin yaratılmaması,
- ç) Yapılabilecek iş ve hizmetler konusunda somut temeli olmayan bekleyişler yaratılmaması ve
- d) Bağımsız denetim kuruluşunun diğer bağımsız denetim kuruluşlarıyla karşılaştırılmaması gereklidir.

(4) Yukarıda (c) bendinde belirtilen aldatma, abartma ve yanıltma, objektif esaslara dayanmayan veya gerçeğe uymayan bilgi verilmesi, sağlıklı bir karar alınması için duyurulması zorunlu olan bilgilerin gizlenmesi gibi hususları da kapsar.

(5) Bu madde hükmü, bağımsız denetim kuruluşlarının bağımsız denetçileri için de geçerlidir.

Sır saklama yükümlülüğü

MADDE 17 - (1) Bağımsız denetim kuruluşlarının yöneticileri, bağımsız denetçileri ve bütün çalışanları ile bağımsız denetim kuruluşlarına dışardan hizmet verenler, işleri dolayısıyla sahip oldukları sırları açıklayamazlar, bu sırları kendilerinin veya üçüncü kişilerin menfaatlerine kullanamazlar.

(2) Aşağıda yer alan hususlar sır sayılmaz:

- a) Bağımsız denetim standart, ilke ve kuralları ile meslek ahlaki gereği yapılması zorunlu açıklamalar ve
- b) Kamuyu aydınlatma amacıyla mevzuat gereği yapılan ilave duyurular.

(3) Adli veya mevzuatla yetkili ve görevli kılınmış olmak kaydıyla idari ve her türlü inceleme ve soruşturma halleri ile suç oluşturan durumlara ilişkin olarak, sır sayılan bilgilerin yetkililere verilmesi sır saklama yükümlülüğüne aykırılık oluşturmaz.

Karşılıklı ilişkiler ve haksız rekabet

MADDE 18 - (1) Bağımsız denetim kuruluşları ile bağımsız denetçiler, bağımsız denetim faaliyetinin niteliğini herhangi bir suretle olumsuz yönde etkileyebilecek veya meslektaşlarına zarar verebilecek tarzda ve ölçüde rekabete giremezler. Özellikle bağımsız denetim ücreti, personel ve iş alma gibi konulardaki mesleki kurallar, teamül ve bağımsız denetim standart, ilke ve kurallarına aykırı davranışlarda bulunamazlar. Diğer düzenlemelerde yer alan haksız rekabet halleri saklıdır.

(2) **(Değişik:RG-25/10/2009-27387)** Bir bağımsız denetim kuruluşu, özel bağımsız denetim veya Kurul tarafından gerekli görülen haller hariç olmak üzere, başka bir bağımsız denetim kuruluşu ile bağımsız denetim hizmeti ilişkisi devam eden bir işletmenin aynı döneme ilişkin bağımsız denetim hizmet talebini kabul edemez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bağımsız Denetim Kuruluşları ve Bağımsız Denetçilerin Diğer Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Ekip çalışmasında görev, yetki ve sorumluluk dağılımı

MADDE 19 - (1) Her bir bağımsız denetim için en az 3 asil ve 3 yedek olmak üzere 6 kişiden oluşan bir bağımsız denetim ekibi oluşturulur ve her bir bağımsız denetim en az 3 kişi olmak üzere işin gerektirdiği sayı ve nitelikte bağımsız denetçilerden oluşan ekip tarafından gerçekleştirilir. Sorumlu ortak baş denetçi başkanlığında, baş denetçi, kıdemli denetçi ve denetçiden oluşan ekiplerdeki görev, yetki ve sorumluluk dağılımı aşağıdaki kıstaslara göre yapılır:

a) Sorumlu ortak baş denetçi, baş denetçi, kıdemli denetçiler ve denetçilerin görev, yetki ve sorumluluklarına ilave olarak, finansal tabloların mevzuat ve finansal raporlama standartlarına uygunluğu konusunda karar vermekle yükümlüdür.

b) **(Değişik:RG-25/10/2009-27387)** Baş denetçi ve kıdemli denetçi, bağımsız denetim faaliyetlerinin planlanması, yürütülmesi, çalışma kağıtlarının incelenmesi, gereken revizyonların yapılması ve müşteri yetkilileri ile görüşülmesi gibi konularda denetçilerin sorumluluklarını paylaşır, önemli durumlarda son kararı vermesi için sorumlu ortak baş denetçiye başvurur.

c) Denetçi, bağımsız denetim programının hazırlanması gibi işin ayrıntılı çalışmalarından sorumludur. Denetçi, denetçi yardımcılarını işe tahsis etmek, onların çalışmalarına nezaret etmek ve hazırladıkları çalışma kağıtlarını incelemek, işin daha karmaşık ve zor bölümlerini bizzat yürütmek, çalışma programında gereken değişiklikleri yapmak ve çalışmaları süresince müşteriyle olan görüşmeleri yönetmek gibi konularda yetkili ve yükümlüdür.

Gözetim ve koordinasyon

MADDE 20 - (1) Sorumlu ortak baş denetçi, bağımsız denetim programının uygulanmasından ve bağımsız denetim çalışmalarının yeterli ve etkin bir şekilde gözetim ve koordinasyonundan sorumludur.

(2) Bu sorumluluk, bağımsız denetçilerin faaliyet hakkında bilgilendirilmesi ve yönlendirilmesini, bu kişilerin görev ve sorumluluklarının açıkça belirlenmesini, yürütülen faaliyetin süreç içinde sık sık gözden geçirilmesini, çalışmalarla ilgili olarak ortaya çıkan problemlerin çözülmesini ve faaliyetin çalışma kağıtlarından izlenebilmesi için gerekli kayıt düzeninin sağlanmasını kapsar.

(3) Bağımsız denetim kuruluşları yaptıkları işin kalitesinin korunması ve artırılması amacıyla yürütülmekte olan bağımsız denetim işinin gözetiminde bulunarak, ulaşılan sonuçlar ve bağımsız denetim sırasında alınan önemli kararların objektif bir şekilde değerlendirilmesini yaparlar. Bağımsız denetimle eş zamanlı olarak bağımsız denetimin kontrolü ile görevlendirilen bağımsız denetçiler de, denetimden sorumlu ekibin bağımsızlık konusunda yaptığı değerlendirmeleri önemlilik kavramı çerçevesinde inceleyerek risklerin belirlenmesine, tereddütlü konularda yeterli danışmanlık hizmeti alınıp alınmadığına, kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanmasından sorumlu yöneticilerle yapılan görüşmelerin niteliğine ilişkin hususlarda konuyla ilgili çalışma kağıtları ve raporları inceleyerek bağımsız denetim çalışmasının gözetimini yaparlar. Bağımsız denetim kuruluşları ayrıca belirli dönemler itibarıyla tamamlanan bağımsız denetim çalışmalarının kalite kontrolünü de, bu Tebliğin "Bağımsız Denetim Kalitesinin Kontrolü" başlıklı 4 üncü Kısım hükümleri çerçevesinde, öncelikle kalite kontrol politikalarını oluşturmak ve süreçleri belirlemek suretiyle yapmak zorundadırlar.

Bağımsız denetçilerin yetkileri

MADDE 21 - (1) Bağımsız denetçiler:

- İşletmelerin genel kurul toplantılarına katılmak ve bu toplantılarda istendiği takdirde, bağımsız denetim faaliyetini ve sonuçlarını ilgilendiren konularda açıklamalarda bulunmak,
- Bağımsız denetim sözleşmesinin sona erdirilmesi durumunda, izleyen ilk genel kurul toplantısına katılmak, gerekli gördüğü takdirde konuyla ilgili açıklamalar yapmak ve
- Bağımsız denetimi ilgilendiren tüm bilgileri müşterilerden veya karşı inceleme gereksinimi duydukları hallerde diğer ilgililerden istemek ile yetkili kılınmış sayılırlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetim ve İnceleme Raporları

Raporlamanın temel ilkeleri

MADDE 22 - (1) Bu Tebliğ kapsamında düzenlenecek;

- Bağımsız denetim raporlarının bu Tebliğin 29-33 üncü Kısımlarında,
- İnceleme (sınırlı bağımsız denetim) raporlarının bu Tebliğin 34 üncü Kısımında yer alan hükümlere uyularak hazırlanması zorunludur.

Bağımsız denetim ve inceleme raporunun kesinleşmesi

MADDE 23 - (1) Bağımsız denetim raporu ve inceleme raporu, sorumlu ortak baş denetçi tarafından imzalandığında kesinleşir.

(2) Bağımsız denetim raporunun ve inceleme raporunun bir örneği, bağımsız denetim kuruluşunu temsil ve ilzama yetkili kişinin imzasını taşıyan bir yazı ekinde en geç izleyen ilk iş günü mesai saati bitimine kadar müşterinin yönetim kurulu başkanlığına teslim edilir.

Raporların ilanı

MADDE 24 - (1) Müşteri yönetim kurulu başkanlığına teslim edilen bağımsız denetim raporu ve inceleme raporunun birer örneği, Kurulca yayımlanan finansal raporlama standartları uyarınca ilanı gereken finansal tablo ve raporlarla birlikte, ilan için öngörülen süreler göz önünde bulundurularak, teslim tarihini izleyen en geç ilk iş günü mesai bitimine kadar yayımlanmak üzere ilgili borsaya ve Kurul'a gönderilir.

(2) Bağımsız denetim raporu, Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde, ilgili bulunduğu yıla ilişkin finansal tablo ve raporların görüşüleceği genel kurul toplantısından en az on beş gün önce pay sahiplerinin emrine hazır bulundurulur ve genel kurulda okunur.

(3) Kurulca gerekli görülen haller için düzenlenen özel amaçlı bağımsız denetim raporları, düzenleniş amaçlarına uygun olarak Kurul'a iletilir ve Kurulun ilgili diğer düzenlemelerinde belirtilen usul ve esaslara uygun olarak kamuya duyurulur.

(4) Bağımsız denetim kuruluşları, hakkında rapor düzenledikleri finansal tabloların aynen ilan edilip edilmediğini izlemek zorundadırlar.

ALTINCI BÖLÜM

Müşterilere İlişkin Hususlar

Denetimden sorumlu komiteler

MADDE 25 - (1) (Değişik:RG-28/6/2013-28691) Payları Borsada işlem gören ortaklıklar, Kurumsal Yönetim İlkeleri çerçevesinde, en az iki üyeden oluşan denetimden sorumlu komite kurmak zorundadırlar. Denetim komitesi kurma zorunluluğu bulunmayan işletmelerde, denetim komitesince yapılan işler, yönetim kurulunca yerine getirilir.

(2) Denetimden sorumlu komite; ortaklığın muhasebe sistemi, finansal bilgilerin kamuya

açıklanması, bağımsız denetimi ve ortaklığın iç kontrol sisteminin işleyişinin ve etkinliğinin gözetimini yapar. Bağımsız denetim kuruluşunun seçimi, bağımsız denetim sözleşmelerinin hazırlanarak bağımsız denetim sürecinin başlatılması ve bağımsız denetim kuruluşunun her aşamadaki çalışmaları denetimden sorumlu komitenin gözetiminde gerçekleştirilir.

(3) **(Değişik:RG-28/6/2013-28691)** Ortaklığın hizmet alacağı bağımsız denetim kuruluşu ile bu kuruluşlardan alınacak hizmetler denetimden sorumlu komite tarafından belirlenir ve genel kurulun onayına sunulmak üzere yönetim kuruluna bildirilir.

(4) Bağımsız denetim kuruluşu; ortaklığın muhasebe politikası ve uygulamalarıyla ilgili önemli hususları, daha önce ortaklık yönetimine ilettiği Kurulun muhasebe standartları ile muhasebe ilkeleri çerçevesinde alternatif uygulama ve kamuya açıklama seçeneklerini, bunların muhtemel sonuçlarını ve uygulama önerisini, ortaklık yönetimiyle arasında gerçekleştirdiği önemli yazışmaları, derhal denetimden sorumlu komiteye yazılı olarak bildirir.

(5) Ortaklığın muhasebe ve iç kontrol sistemi ile bağımsız denetimiyle ilgili olarak ortaklığa ulaşan şikayetlerin incelenmesi, sonuca bağlanması, ortaklık çalışanlarının, ortaklığın muhasebe ve bağımsız denetim konularındaki bildirimlerinin gizlilik ilkesi çerçevesinde değerlendirilmesi konularında uygulanacak yöntem ve kriterler denetimden sorumlu komite tarafından belirlenir.

(6) Denetimden sorumlu komite, kamuya açıklanacak yıllık ve ara dönem finansal tabloların, ortaklığın izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna ilişkin olarak ortaklığın sorumlu yöneticileri ve bağımsız denetçilerinin görüşlerini alarak, kendi değerlendirmeleriyle birlikte yönetim kuruluna yazılı olarak bildirir.

(7) Denetimden sorumlu komite, faaliyetleriyle ilgili olarak ihtiyaç gördüğü konularda bağımsız uzman görüşlerinden yararlanabilir. Denetimden sorumlu komitenin ihtiyaç duyduğu danışmanlık hizmetlerinin maliyeti ortaklık tarafından karşılanır.

(8) Denetimden sorumlu komite; en az üç ayda bir olmak üzere yılda en az dört kere toplanır ve toplantı sonuçları tutanağa bağlanarak yönetim kuruluna sunulur. Denetimden sorumlu komite kendi görev ve sorumluluk alanıyla ilgili olarak ulaştığı tespit ve önerileri derhal yönetim kuruluna yazılı olarak bildirir.

(9) Denetimden sorumlu komitenin görev ve sorumluluğu, yönetim kurulunun Türk Ticaret Kanunundan doğan sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Finansal tablo ve yıllık rapor hazırlanma ve bildiriminde sorumluluk

MADDE 26 - (1) Finansal tablo ve raporların finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanmasından, sunulmasından ve gerçeğe uygunluğu ile doğruluğundan, Türk Ticaret Kanunu ve sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde işletmenin yönetim kurulu sorumludur. İşletmenin yönetim kurulu, belirtilen kapsamda hazırlanacak finansal tablolar ve yıllık raporların kabulüne dair ayrı bir karar almak zorundadır. Finansal tabloların bağımsız denetime tabi tutulmuş olması işletme yönetim kurulunun sorumluluğunu ortadan kaldırmaz

(2) Ayrıca işletmelerin finansal tablo ve yıllık raporlarının ilanı ve bildiri sırasında söz konusu yıllık ve ara dönem finansal tabloları ile yıllık raporların; işletme genel müdürü, finansal tablo ve yıllık raporların hazırlanmasından sorumlu bölüm başkanı veya bu sorumluluğu üstlenmiş görevli ile yönetim kurulunca bir iş bölümü yapılmış ise, finansal tablo ve yıllık raporların hazırlanmasından sorumlu yönetim kurulu üyesi tarafından aşağıdaki açıklamalarla birlikte imzalanması ve kamuya yapılacak açıklamalarda da bu konuya yer verilmesi zorunludur.

a) Finansal tablo ve yıllık raporların kendileri tarafından incelendiği,

b) İşletmedeki görev ve sorumluluk alanlarında sahip oldukları bilgiler çerçevesinde, raporun önemli konularda gerçeğe aykırı bir açıklama içermediği ya da açıklamanın yapıldığı tarih itibarıyla yanıltıcı olması sonucunu doğurabilecek herhangi bir eksiklik içermediği ve

c) İşletmedeki görev ve sorumluluk alanlarında sahip oldukları bilgiler çerçevesinde, raporun ilişkin olduğu dönem itibarıyla, finansal tabloların ve rapordaki diğer finansal konulardaki bilgilerin, işletmenin finansal durumu ve faaliyet sonuçları hakkında gerçeği doğru biçimde yansıttığı.

(3) İşletme yönetim kurulu; finansal tablo ve yıllık raporları imzalamakla yükümlü olan görevlilerin, ortaklıkla ve konsolide finansal tablolar kapsamına giren bağlı ortaklıklar, iştirakler ve müşterek yönetime tabi teşebbüsler ile ilgili önemli bilgilere ulaşmalarını sağlayacak tedbirleri almakla

yükümlüdür. İmza yükümlüsü görevliler, gerek işletmenin iç kontrol sistemiyle, gerekse kendilerinin bilgiye ulaşma sistemiyle ilgili eleştiri ve önerilerini işletme yönetim kuruluna, denetimden sorumlu komiteye, işletmenin bağımsız denetimini yapmakta olan bağımsız denetim kuruluşuna bildirmekle ve yıllık raporu incelemeleri sırasında kullandıkları iç kontrol sistemi hakkında bilgi vermekle yükümlüdürler.

YEDİNCİ BÖLÜM

Muhtelif Hükümler

Bağımsız denetim kuruluşlarının bildirim yükümlülükleri

MADDE 27 - (1) Bağımsız denetim kuruluşları;

- a) Esas sözleşmeleri,
- b) Şubeleri dahil merkez adresleri,
- c) Ortakları, yöneticileri ve bağımsız denetçileri,
- ç) Bağımsız denetim sözleşmelerinde belirtilen bağımsız denetim ekibi ve
- d) Merkezi yurtdışında bulunan bir başka bağımsız denetim kuruluşu ile olan hukuki bağlantıları hakkındaki her türlü değişikliği en geç 6 iş günü içinde Kurula bildirmekle yükümlüdür.

(2) **(Değişik:RG-28/6/2013-28691)** Bağımsız denetim kuruluşlarının, bu Tebliğin “Bağımsız Denetim Sözleşmesi” başlıklı 3 üncü Kısmı hükümleri çerçevesinde imzaladıkları bağımsız denetim sözleşmelerini en geç 6 iş günü içinde Kurula göndermeleri gereklidir. Ayrıca, bu Kısmın “Kuruluş Şartları” başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca oluşturulması gereken Kalite Kontrol Güvence Komitesi tarafından hazırlanan ilgili finansal raporlama dönemlerine ilişkin kalite kontrol raporlarının özetinin her yıl Ağustos ayı sonuna kadar bağımsız denetim kuruluşları tarafından Kurula gönderilmesi gereklidir.

(3) Bağımsız denetim kuruluşları; yıllık finansal tablolarını, merkezi yurtdışında bulunan bir başka bağımsız denetim kuruluşu ile olan ilişkilerinden kaynaklanan gelir ve giderleri dahil olmak üzere bağımsız denetim ve diğer hizmetlerden doğan gelir ve giderlerin ayrıntılı dökümüyle birlikte bilanço tarihini izleyen en geç 10 hafta içinde Kurul’a göndermek zorundadırlar.

(4) Bu bilgilerden Kurulca gerekli görülenler, Kurulun resmi internet sitesinde yayımlanmak suretiyle kamuya açıklanır.

Bağımsız denetimin geçerliliği

MADDE 28 - (1) Bağımsız denetimin geçerli olabilmesi için bu Tebliğ ile belirlenen bağımsız denetim standartlarına uyulması zorunludur.

(2) Bağımsız denetim standartlarına aykırı olan ve aykırılığı giderilemeyen veya bu Tebliğde belirtilen bağımsızlığı ortadan kaldıran durumların varlığı halinde, bağımsız denetim hiç yapılmamış sayılır.

(3) Geçersiz sayılan bağımsız denetime ilişkin bağımsız denetim raporunun daha önce finansal tablolarla birlikte ilan edilmiş olması halinde, bağımsız denetimin geçersiz sayıldığı hususu ilgili finansal tablolarla birlikte aynı usul ve esaslar dahilinde yeniden ilan edilir. Ayrıca, kamunun doğru aydınlatılması için Kurul tarafından gerekli diğer tedbirler alınır.

(4) Bağımsız denetimin geçersiz sayılmasında bağımsız denetçinin açık bir kusurunun tespiti halinde, yapılabilecek duyuru masrafları dahil meydana gelecek diğer zararlardan ilgili sorumlu ortak baş denetçi ve bağımsız denetim kuruluşu müteselsilen sorumludur.

Hukuki ve cezai sorumluluk

MADDE 29 - (1) Bağımsız denetimin, bağımsız denetim standartlarına uygun yapılmaması nedeniyle müşteri ve üçüncü şahıslara karşı doğacak zararlardan, genel hükümler saklı kalmak kaydıyla, bağımsız denetim kuruluşu ile birlikte bağımsız denetim raporunu imzalayanlar müteselsilen sorumludur.

(2) Bağımsız denetim standartlarına aykırı olarak bağımsız denetim raporu düzenleyenler ve düzenlenmesini sağlayanlar hakkındaki cezai sorumluluk, Kanunda belirtilen özel hükümlere tabidir.

Bağımsız denetim faaliyetinde bulunma yetkisinin iptali

MADDE 30 - (1) Kanun'un ilgili hükümleri çerçevesinde, aşağıda yer alan aykırılıkların varlığı halinde bağımsız denetim kuruluşunun sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetinde bulunma yetkisi Kurulca iptal edilebilir.

- a) Kuruluş şartlarının kaybedilmesi,
- b) Bağımsız denetim standartlarına aykırı olarak;
 - 1) Görev kabulüne ve değişimine ilişkin bağımsız denetim standart, ilke ve kurallarına uyulmaması,
 - 2) **(Değişik:RG-25/10/2009-27387)** Bağımsız denetimlerde Kurula bildirilen bağımsız denetim sözleşmesinde yer alanlar dışında fiilen başka bağımsız denetçi görevlendirilmesi,
 - 3) Bağımsız denetim planı ve çalışma kağıtları ile bunları destekleyici diğer bilgi ve belgelerin bağımsız denetim çalışmasını kanıtlayacak düzeyde bulunmaması,
 - 4) Uygun bağımsız denetim tekniklerinin kullanılmaması nedeniyle gerekli bağımsız denetim kanıtlarının elde edilememesi,
 - 5) Raporlamaya ilişkin temel ilkelere uyulmaması,
- c) Finansal tabloların güvenilirliğini önemli ölçüde etkileyecek hususların tespiti halinde, bağımsız denetim kuruluşunun bağımsız denetim standartlarına tam olarak uyulduğunu kanıtlayamaması,
- ç) Yapılan bağımsız denetim çalışmalarında, sorumlu ortak baş denetçi dahil bağımsız denetim ekibinin dürüstlük, tarafsızlık, mesleki yeterlilik ve özen, bağımsızlık, güvenilirlik ve mesleki davranış gibi etik ilkelere uymaması,
- d) Bu Tebliğ kapsamındaki bildirim yükümlülüklerinin zamanında, tam ve doğru olarak yerine getirilmemesi ya da Kurulca veya Kurul tarafından görevlendirilenlerce istenen bilgi ve belgelerin zamanında, tam ve doğru olarak verilmemesi,
- e) Hatalı, eksik, yanıltıcı ve gerçeğe aykırı bağımsız denetim ve inceleme raporu düzenlenmesi ve
- f) Sermaye piyasasında kesintisiz olarak 5 yıl süreyle fiilen bağımsız denetim faaliyetinde bulunulmamış olması.

(2) **(Değişik:RG-25/10/2009-27387)** Bu maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen hususlarda bir sorumluluk tespit edilmesi halinde, sorumluluğun içeriğine göre, Kurul sadece ilgili sorumlu ortak baş denetçi ve/veya bağımsız denetçi/denetçilerin sermaye piyasasında bağımsız denetim yapmasını 2 yıldan az olmamak kaydı ile süreli veya süresiz olarak yasaklayabilir. Bu fıkra kapsamında sermaye piyasasında bağımsız denetim yapması yasaklanan sorumlu ortak başdenetçi ve/veya bağımsız denetçi/denetçiler, söz konusu yasağın süresi sonunda yasağın kaldırılması için Kurula başvurabilirler, aksi takdirde yasak süresiz olarak uygulanır. Sermaye piyasasında bağımsız denetim yapması süreli olarak yasaklanan sorumlu ortak başdenetçi ve/veya bağımsız denetçi/denetçilerin yasak süresi sonunda yasağın kaldırılması için Kurula yapacakları başvurular, ilgili hakkında devam etmekte olan bir inceleme olup olmadığı da dikkate alınarak Kurulca değerlendirilerek karara bağlanır. Yasak süresi içerisinde yasağın kaldırılması amacıyla Kurula yapılacak başvurular dikkate alınmaz.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Bağımsız Denetim Sözleşmesi

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı; müşteri ile bağımsız denetim kuruluşu arasındaki ilişkiyi düzenleyen bağımsız denetim sözleşmesine ilişkin ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, bağımsız denetim kuruluşu ile müşteri arasında bağımsız denetim çalışması öncesinde ve bu çalışmanın devamı sırasında uyulacak şartların yazılı olarak belirlendiği bağımsız denetim sözleşmesine ilişkin hükümleri içerir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetim Sözleşmesi

Bağımsız denetim sözleşmesi

MADDE 3 - (1) Bağımsız denetim sözleşmesi; bağımsız denetim kuruluşunun bağımsız denetim görevini üstlenmeyi kabul ettiğini, bağımsız denetimin amacını ve kapsamını, bağımsız denetçinin müşteriye ve müşterinin bağımsız denetçiye karşı sorumluluklarını ve bağımsız denetim sonunda müşteriye verilecek olan bağımsız denetim raporu türlerine ilişkin hükümleri kapsar.

Bağımsız denetim sözleşmesi öncesinde dikkat edilecek hususlar

MADDE 4 - (1) Bağımsız denetim yaptıracak işletmelerin bağımsız denetim kuruluşunu seçerken, kuruluşun imkanlarını, uzmanlık ve deneyimlerini dikkate alması gerekir.

(2) Bağımsız denetim kuruluşları, müşterileri ile bağımsız denetim sözleşmesi yapmadan önce, üstlenecekleri bağımsız denetimin kendilerine getirebileceği riski tespit etmek, bağımsız denetimin kapsam ve planlamasını belirlemek amacıyla gerekli ön araştırmaları yapmak zorundadırlar.

(3) **(Ek:RG-25/10/2009-27387)** Bağımsız denetim kuruluşları sahip oldukları organizasyon, personel ve mesleki uzmanlıkları ile sonuçlandıramayacakları bir bağımsız denetim hizmetini üstlenemezler.

Bağımsız denetim sözleşmesi ve asgari unsurları

MADDE 5 - (1) Bağımsız denetim hizmetinin kabul edilmesine ilişkin bir engel yoksa bağımsız denetim kuruluşunca yazılı olarak düzenlenen bağımsız denetim sözleşmesi taraflarca imzalanır.

(2) Bağımsız denetim sözleşmesinin, şekil ve içeriği her müşteriye göre değişmekle birlikte, asgari olarak aşağıda belirtilen unsurları içermesi gerekir;

- Finansal tabloların bağımsız denetiminin amacı ve bağımsız denetim dönemi,
- İşletme yönetiminin finansal tablolara ilişkin sorumluluğu,
- Finansal tablolar düzenlenirken esas alınan finansal raporlama standartları,
- Bağımsız denetçinin uymakla yükümlü olduğu bağımsız denetim standartlarına atıf da dahil olmak üzere bağımsız denetimin kapsamı,
- Bağımsız denetim çalışması sonucunda, sözleşme gereğince düzenlenecek diğer rapor türleri,
- Bağımsız denetimin örnekleme yöntemiyle yapılan testlere dayanması, muhasebe ve iç kontrol sistemleri ile bağımsız denetimin doğasından kaynaklanan kısıtlamalar nedeniyle önemli yanlışlıkların ortaya çıkarılamaması gibi kaçınılmaz bir riskin söz konusu olduğu hususu,
- Bağımsız denetimle ilgili olarak istenen her türlü kayıt, doküman ve diğer bilgilere sınırsız bir şekilde erişimin gerekliliği,
- Bağımsız denetimden sorumlu ekibin unvanları, öngörülen çalışma süreleri ve her biri için uygun görülen ücret tutarının ayrıntılı dökümü ile toplam bağımsız denetim ücreti ve

(Mülga:RG-25/10/2009-27387)

(3) Bağımsız denetim kuruluşları, aşağıda belirtilen unsurların da bağımsız denetim sözleşmesinde yer almasını isteyebilir:

- Bağımsız denetimin planlanmasına ilişkin hususlar,
- Bağımsız denetim sırasında müşteri çalışanları tarafından yapılan bildirimlerle ilgili olarak işletme yönetiminden yazılı teyit mektubu alınması hususu,
- Bağımsız denetim kuruluşunun müşteriye hazırlayacağı diğer raporların kapsamı,
- Bağımsız denetimde ihtiyaç duyulması halinde diğer uzman ve görevlendirilen ekip dışında bağımsız denetçi kullanılmasına ilişkin hususlar,
- Müşterilerin iç denetçilerinin ve diğer müşteri personelinin bağımsız denetime katılımıyla ilgili hususlar,
- Bağımsız denetçinin bağımsız denetime atandığı ilk yılda, önceki bağımsız denetçi ile yapılacak olan işlemler ve
- Bağımsız denetim kuruluşu ve müşteri arasındaki diğer sözleşmelere yapılan atıflar.

(4) Bağımsız denetim sözleşmesine ilişkin bir örneğe ek-2'de yer verilmiştir.

(5) Bağımsız denetimi yapılan işletmelerin sınırlı bağımsız denetiminin de yapılması durumunda ek-2'de yer alan sözleşme örneğine, bu Tebliğin 34 üncü Kısmının (Ara Dönem Finansal Tablolarının

İncelenmesi) "İnceleme sözleşmesi" başlıklı maddesi çerçevesinde gerekli ifadeler eklenmek suretiyle, sınırlı bağımsız denetime konu ara dönem finansal tabloları ile ilgili olarak yapılan çalışmanın bağımsız denetim niteliğinde değil, inceleme şeklinde olması sebebiyle sınırlı bağımsız denetime konu ara dönem finansal tabloları için görüş verilmesinin söz konusu olmadığı hususuna yer verilir.

Bağımsız denetim sözleşmesinin yürürlüğü

MADDE 6 – (Değişik:RG-28/6/2013-28691)

(1) Anonim ortaklık niteliğindeki işletmeler, bağımsız denetim kuruluşlarının seçimini şirketler için, bu Tebliğin İkinci Kısımının (Bağımsız Denetim Faaliyetinde Bulunma Şartları) "Denetimden sorumlu komiteler" başlıklı maddesi hükmü saklı kalmak kaydıyla, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine ve Kamu Gözetim, Muhasebe ve Denetim Kurumu düzenlemelerine uygun olarak yapar. Genel kurulda seçilen bağımsız denetim kuruluşu ile yapılan bağımsız denetim sözleşmesi müşterinin yönetim kurulu ve bağımsız denetim kuruluşu tarafından birlikte imzalanarak yürürlüğe girer.

(2) Yatırım fonlarının bağımsız denetim kuruluşlarının seçimi, kurucu yönetim kurulu; konut ve varlık finansmanı fonlarının bağımsız denetim kuruluşlarının seçimi ise fon kurulu tarafından yapılır. Bu fıkra uyarınca yapılacak bağımsız denetim kuruluşu seçiminin, hesap dönemi bitimini takip eden 3 ay içerisinde yapılması gereklidir.

(3) Bağımsız denetim kuruluşunun herhangi bir nedenle seçilememesi halinde, konu en geç durumun ortaya çıktığı tarihi izleyen ilk iş gününde Kurula bildirilir.

(4) Bir bağımsız denetim kuruluşunun, müşteriye vereceği denetim hizmetinin azami süresi ve kısıtlamaları hususlarında, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve Kamu Gözetim, Muhasebe ve Denetim Kurumu düzenlemelerinde yer alan hükümler geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetim Sözleşmesinde Değişiklik Yapılması ve Sözleşmenin Sona Erdirilmesi

Bağımsız denetim şartlarındaki değişikliklerin kabulü

MADDE 7 - (1) Bağımsız denetim çalışmasının tamamlanmasından önce, müşterinin bağımsız denetim kuruluşundan, bağımsız denetim sözleşmesini başka bir sözleşme şeklinde değiştirilmesini istemesi halinde, bağımsız denetim kuruluşu bu değişikliğin uygun olup olmadığını gözden geçirmek zorundadır.

(2) İşletme yönetiminin bağımsız denetim kuruluşundan istediği bağımsız denetim şartlarındaki değişiklikler; bağımsız denetim hizmetini gerektiren şartlardaki değişiklikten, bağımsız denetim çalışmasının veya talep edilen hizmetin içeriğinin yanlış anlaşılmasından veya işletme yönetiminin isteğiyle veya koşulların gereği olarak bağımsız denetimin kapsamının kısıtlanmasından kaynaklanabilir. Bağımsız denetçi, değişiklik talebinin nedenlerini dikkatli bir şekilde incelemek ve özellikle de bağımsız denetimin kapsamını kısıtlayan belirtilere dikkat etmek zorundadır.

(3) Bağımsız denetim şartlarının değiştirilmesi isteği, işletmenin gereksinimlerini etkileyen koşullardaki değişiklik veya bağımsız denetim çalışmasının veya talep edilen hizmetin niteliğinin yanlış anlaşılmasından doğan bir nedenden kaynaklanıyorsa uygun karşılanabilir. Ancak, talep edilen değişiklik, talebin ilgili olduğu bilginin yanlış, eksik ya da yetersiz olması nedeniyle yapılmışsa uygun karşılanamaz.

(4) Değişiklik kararı alınmadan önce, bu Tebliğ hükümleri çerçevesinde bağımsız denetim yapmak üzere sözleşme yapmış olan bağımsız denetim kuruluşunun, söz konusu değişikliğin yasal ve sözleşmeye bağlı etkilerini dikkate alması gerekir.

(5) Bağımsız denetim kuruluşu tarafından, bağımsız denetim şartlarının değiştirilmesine yönelik makul bir gerekçenin bulunduğu ve yapılan bağımsız denetim çalışmasıyla ilgili olarak talep edilen yeni şartların bu Tebliğ hükümleri ile uyumlu olduğu sonuçlarına ulaşırsa; değişiklik isteği kabul edilebilir. Ancak, finansal tablo kullanıcılarını yanılgıya düşürmemek üzere, yeni şartlara göre

hazırlanan söz konusu raporda; önceki bağımsız denetim şartları veya üzerinde mutabık olunan yöntem ve teknikleri yerine getirmek için sözleşmelerin değiştirilmesi ve böylece uygulanan yöntem ve tekniklerin açıklanmasının raporun olağan bir bölümü olduğu durumlar hariç, önceki bağımsız denetim çalışmasında uygulanmış olabilecek yöntem ve tekniklere atıfta bulunulmaz.

(6) Bağımsız denetçi, alacaklar için yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtını toplamasının mümkün olmadığı, bu nedenle müşterinin bağımsız denetçinin şartlı görüş vermesini veya görüş bildirmekten kaçınmasını önlemek amacıyla, bağımsız denetimin sınırlı bağımsız denetime dönüştürülmesi gibi uygun olmayan herhangi bir gerekçeye sözleşme değişiklik taleplerini kabul edemez.

(7) Sözleşme şartlarının değiştiği durumlarda, bağımsız denetim kuruluşu ve müşterinin yeni şartlar üzerinde mutabık kalması gerekir.

(8) Bağımsız denetim kuruluşunun bağımsız denetim şartlarında değişiklik yapılmasını kabul etmemesi ve önceki bağımsız denetim şartları üzerinden çalışmasına devam etmesine de izin verilmemesi halinde; bu Kısımın "Bağımsız Denetim Sözleşmesinin Sona Erdirilmesi" başlığı altında düzenlenen hükümler çerçevesinde işlem yapılır.

(9) Bağımsız denetim kuruluşu, müşteri ile her dönemde yeni bir bağımsız denetim sözleşmesi yapmayabilir. Ancak aşağıdaki koşulların varlığı halinde, yeni bir sözleşme hazırlanması gerekir;

- a) Müşterinin bağımsız denetimin amaçlarını ve kapsamını yanlış anladığına dair bir belirti olması,
- b) Sözleşme üzerinde değişiklik yapılması ya da özel şartların eklenmesi,
- c) Müşterinin ortaklık yapısında önemli bir değişiklik olması, yönetim kurulu ya da üst yöneticilerinde yakın zamanda bir değişiklik olması,
- ç) Müşterinin ticari faaliyetinde veya ticaret hacminde belirgin bir değişiklik olması ve
- d) Yasal yükümlülükler.

Bağımsız denetim sözleşmesinin sona erdirilmesi

MADDE 8 - (1) Bağımsız denetim kuruluşu ile müşteri anlaşarak bağımsız denetim sözleşmesini sona erdiremezler. Ancak müşteriler, Kurul tarafından onaylanacak haklı gerekçelerin varlığı halinde; bağımsız denetim kuruluşları ise, müşteri tarafından çalışma alanının önemli ölçüde sınırlandırılması nedeniyle finansal tablolara ilişkin bilgi ve belgeleri elde edememesi durumunda ya da bu Tebliğin sözleşmenin sona erdirilmesine ilişkin olarak bu Kısma atıfta bulunulan maddelerinde sayılan haklı gerekçelerin varlığı hallerinde, yazılı gerekçe göstermek koşuluyla bağımsız denetim sözleşmesini Kurul'dan görüş alarak sona erdirebilirler.

(2) Sona erme durumunda, bağımsız denetim kuruluşunun çalışma notlarını ve gerekli tüm bilgileri, yerine geçecek olan bağımsız denetim kuruluşuna devredilmek üzere Kurula teslim etmesi zorunludur.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Bağımsız Denetim Kalitesinin Kontrolü

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu kısmın amacı, finansal tabloların bağımsız denetimi dahil, finansal bilgilere ilişkin olarak yapılan bağımsız denetimin kalitesinin kontrolüne ilişkin ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu kısım, bağımsız denetim kuruluşları tarafından verilen bağımsız denetim hizmet kalitesinin yüksek olmasını teminen, bağımsız denetim kuruluşu tarafından geliştirilen kalite kontrol yöntemlerinin, sorumlu ortak baş denetçi gözetiminde uygulanmasına ilişkin hükümleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 3 - (1) Bu maddede geçen;

- a) Bağımsız denetimin kalitesinin kontrolü: Bağımsız denetim raporu tamamlanmadan önce, bağımsız denetim ekibinin önemli nitelikteki kararları ile bağımsız denetim raporuna ilişkin ulaştıkları

sonuçların objektif bir şekilde değerlendirilmesine ilişkin süreci,

b) Kontrolör: Bağımsız denetimin kalitesinin kontrolüne ilişkin gözden geçirme işlemini yapan, gerekli deneyim ve yetkiye sahip sorumlu ortak baş denetçiyi, diğer bağımsız denetçileri veya bu kişilerin oluşturduğu bir grubu,

c) Kuruluşun kalite kontrol sisteminin gözetimi: Bağımsız denetim kuruluşu tarafından, kalite kontrol sisteminin etkin bir şekilde işlediğine dair makul bir güvencenin sağlanması amacıyla, tamamlanmış bağımsız denetimlerle ilgili periyodik olarak yapılan kalite kontrolleri de dahil, devamlı olarak uygulanan kalite kontrol yöntemlerinin işleyişinin izlenmesini,

ç) Uygunluk denetimi/inceleme: Tamamlanmış bağımsız denetimlere ilişkin olarak, bağımsız denetim ekibinin, bağımsız denetim kuruluşunun kalite kontrol yöntem ve politikalarına uygun hareket edip etmediğinin tespit edilmesine yönelik yöntemleri ifade eder.

BİRİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetim Ekibi ve Sorumlulukları

Bağımsız denetim ekibi

MADDE 4 - (1) Bağımsız denetimle görevlendirilen bağımsız denetim ekibi;

a) Bağımsız denetim sırasında uygun kalite kontrol yöntemlerini kullanır,

b) Bağımsızlıkla ilgili bağımsız denetim kuruluşunun kalite kontrol sisteminin çalışmasını teminen gerekli bilgileri verir ve

c) Sürekli eğitim, bilgi paylaşımı ve yasal ve hukuki düzenlemeler ile Kuruluşun Kalite Kontrol sisteminin gözetimi nedeniyle, aksi iddia edilmedikçe, Kuruluşun sistemine güven duyar.

Bağımsız denetimin kalitesinin sağlanmasında sorumlu ortak baş denetçinin liderlik sorumlulukları

MADDE 5 - (1) Sorumlu ortak baş denetçi, görevli olduğu her bağımsız denetim işinde, bağımsız denetimin genel kalitesi konusunda sorumluluğu üstlenerek, gerek yaptığı işler ve gerekse bağımsız denetim ekibine yaptığı açıklamalar yoluyla bağımsız denetimin her aşamasında diğer bağımsız denetçilere bağımsız denetimin kalitesi konusunda örnek olmak zorundadır.

(2) Yapılan işler ve açıklamalarla ilgili olarak, sorumlu ortak başdenetçi;

a) 1) Mesleki standartlara, yasal ve hukuki düzenlemelere uygun iş yapmanın,

2) Bağımsız denetim kuruluşunun kalite kontrol politika ve yöntemlerinden gerekli olanları kullanmanın,

3) Gerçeği yansıtan bağımsız denetim raporu düzenlemenin önemini ve

b) Bağımsız denetim işi yapılırken kalitenin işin özü olduğu hususunu

özellikle vurgular.

Etik ilkeler

MADDE 6 - (1) Sorumlu ortak baş denetçi ekipte yer alan bağımsız denetçilerin etik ilkelere uyumunu gözetir. Temel nitelikteki etik ilkeler aşağıda yer almaktadır.

a) Dürüstlük,

b) Tarafsızlık,

c) Mesleki yeterlik, mesleki özen ve titizlik,

ç) Güvenilirlik ve

d) Mesleki davranış.

(2) Sorumlu ortak baş denetçi etik ilkelere uygun olmayan hususların varlığı konusunda dikkatli olmak zorundadır. Bağımsız denetim sırasında diğer ekip üyeleri ve sorumlu ortak baş denetçi gerekli oldukça etik konuları ve bu konulardaki gözlemleri paylaşır. Sorumlu ortak baş denetçi herhangi bir şekilde dikkatine sunulan hususları, bağımsız denetim kuruluşu içindeki diğer bağımsız denetçilerle de tartışarak yapılacak gerekli işlemleri belirler.

(3) Sorumlu ortak baş denetçi ya da gerekli olduğu durumlarda bağımsız denetim ekibinin diğer

üyeleri, tespit edilen sorunları ve bunların nasıl çözümlendiği hususunu yazılı hale getirir.

Bağımsızlık

MADDE 7 - (1) Sorumlu ortak baş denetçi, yapılan bağımsız denetimle ilgili olarak bağımsızlığın sağlandığına dair bir sonuca ulaşmak zorundadır. Bu amaçla sorumlu ortak baş denetçi:

- a) Bağımsız denetim kuruluşundan veya gerekiyorsa Kuruluşun içinde yer aldığı ve lisans anlaşmaları nedeniyle ilişkide bulunduğu diğer bağımsız denetim kuruluşlarının oluşturduğu gruptan gerekli bilgileri alarak bağımsızlığı tehdit eden koşulları ve ilişkileri tespit ederek değerlendirir.
- b) Bağımsız denetim kuruluşunun bağımsızlıkla ilgili politika ve usullerine ilişkin tespit edilmiş bir ihlal var ise, bunları değerlendirerek bağımsız denetim çalışmasında bağımsızlığı ortadan kaldıran bir durum olup olmadığını belirler.
- c) Bağımsızlığı ortadan kaldıran durumları gerekli önlemleri alarak ortadan kaldırır veya kabul edilebilir bir düzeye indirir, çözümlenemeyen konuları bağımsız denetim kuruluşuna bildirir.
- ç) Bağımsızlık ile ilgili konularda varılan sonuçlar ve bu sonuçları destekleyen bağımsız denetim kuruluşu yönetimi ile yapılan tartışmaları yazılı hale getirir.

(2) Sorumlu ortak baş denetçi ortadan kaldırılamayan veya etkisi azaltılamayan bağımsızlığı tehdit eden bir durum tespit ettiğinde, bağımsız denetim kuruluşu ile görüşerek bağımsızlığı tehdit eden faaliyet veya işlemin iptal edilmesi veya bağımsız denetimden çekilmek üzere gerekli süreçlerin başlatılması gibi önlemlerin alınmasını sağlamak ve konuya ilişkin tartışmaları ve ulaşılan sonuçları yazılı hale getirilmek zorundadır.

İKİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetim Hizmetinin Üstlenilmesi ve Yürütülmesi

Müşteri ile bağımsız denetim ilişkisinin başlatılması, devam ettirilmesi ve özellik arz eden bağımsız denetimler

MADDE 8 - (1) Sorumlu ortak baş denetçi, müşterinin kabulü, müşteriyle olan ilişkinin devamı ve özellik arz eden bağımsız denetimlerle ilgili gerekli usul ve esasların izlendiğinden emin olmak ve ulaşılan sonuçların yazılı hale getirilmesini sağlamak zorundadır.

(2) Sorumlu ortak başdenetçi müşterinin kabulü ve ilişkinin devamına ilişkin karar sürecini başlatmış olmasa bile, verilen en son kararın uygun olup olmadığını tespit eder.

(3) Bu süreç aşağıdaki hususların göz önüne alınmasını gerektirir;

- a) İşletme yönetiminde etkin olanlar ve yönetimden sorumlu kişiler ile ana ortakların dürüstlüğü,
- b) Bağımsız denetim ekibinin işlerin yapılması bakımından yeterliliği ve gerekli zaman ve kaynağa sahip olup olmadığı ve
- c) Bağımsız denetim kuruluşu ve ekibin etik ilkelere uyup uymadığı.

(4) Yukarda belirtilen hususlarla ilgili bir sorun ortaya çıktığında bağımsız denetim ekibi ihtiyaç duyulduğunda gerekli danışmalarda bulunarak, çözümlenen hususları yazılı hale getirir.

(5) Müşteriyle olan bağımsız denetim ilişkisinin devam edip etmeyeceğine karar verilirken, mevcut ve önceki dönemde ortaya çıkan, müşterinin faaliyet alanının bağımsız denetim kuruluşunun yeterli bilgi ve deneyime sahip olmadığı bir alana kayması gibi önemli hususların varlığı ve bunların etkileri göz önüne alınır.

(6) Müşterinin kabulünden sonra, sorumlu ortak baş denetçi işin kabulünü etkileyen bir bilgi edinmişse, bu durumda konuyu derhal bağımsız denetim kuruluşuna taşıyarak Kuruluş tarafından gerekli işlemlerin yapılmasını sağlar.

Bağımsız denetim ekibinin belirlenmesi ve göreve başlaması

MADDE 9 - (1) Sorumlu ortak başdenetçinin, grup olarak bağımsız denetim ekibinin, uygun yetenek ve yeterlilikte olduğu ve süresi içinde bağımsız denetim standartlarına, yasal ve hukuki düzenlemelere uygun olarak bağımsız denetim işini bitirebileceği ve gerçeği yansıtan bağımsız denetim raporu düzenleyebileceği hususlarında tereddüdü bulunmaması gerekir.

(2) Genel olarak bağımsız denetim ekibinden beklenen yetenek ve yeterlilikler;

- a) Alınan uygun eğitim ve bağımsız denetimlere iştirak yolu ile benzeri nitelikte ve zorluktaki bağımsız denetim işini anlamak ve gerçekleştirmek hususunda deneyime,
- b) Bağımsız denetim standartları ile hukuki ve yasal düzenlemeler konusunda yeterli bilgiye,
- c) İlgili bilgi teknolojileri dahil uygun düzeyde teknik bilgiye,
- ç) Müşterinin faaliyette bulunduğu sektör hakkında yeterli bilgiye,
- d) Mesleki karar verme yeteneğine ve
- e) Bağımsız denetim kuruluşunun kalite kontrol politika ve yöntemlerini kavrama yeteneğine sahip olmayı gerektirir.

Bağımsız denetim faaliyetinin yürütülmesi

MADDE 10 - (1) Sorumlu ortak başdenetçi, bağımsız denetim faaliyetinin bağımsız denetim standartları ile yasal ve hukuki düzenlemelere uygun olarak yapılması sürecinde, yönlendirme, gözetim ve verimlilikle ilgili hususlardan ve bağımsız denetim raporunun gerçeği yansıtacak şekilde hazırlanmasından sorumludur.

(2) Sorumlu ortak baş denetçi bağımsız denetim ekibindeki bağımsız denetçileri aşağıda belirtilen hususlarda bilgilendirerek bağımsız denetim faaliyetini yönetir.

- a) Ekiptekilerin sorumluluğu,
- b) İşletme faaliyetlerinin doğası,
- c) Riskle ilgili hususlar,
- ç) Ortaya çıkabilecek sorunlar ve
- d) Bağımsız denetim işinin yürütülmesiyle ilgili ayrıntılar.

(3) Bağımsız denetim ekibindeki bağımsız denetçilerin sorumluluğu, kendilerine verilen işi objektif bir bakış açısı ve mesleki şüphecilik ve özenle etik ilkeleri gözeterek yapmaktır. Bağımsız denetim ekibindeki kıdemli denetçilerin daha kıdemli denetçilere sorular yönelmeleri beklenir. Bağımsız denetim ekibinde yer alan bağımsız denetçiler de aralarında gereken iletişimi kurarlar.

(4) Yapılan bağımsız denetimin amacının ekipte yer alan tüm bağımsız denetçiler tarafından anlaşılması gereklidir. Bu kapsamda, ekipte yer alan kıdemli denetçilerin kendilerine verilen işin amacını kavrayabilmeleri için bağımsız denetimin, ekip çalışması ve refakat çalışması şeklinde yürütülmesi gerekir.

(5) Ekibin gözetimi aşağıdaki hususları içerir;

- a) Bağımsız denetim çalışmasında kaydedilen aşamayı takip etmek,
- b) Ekip elemanlarının yetenek ve yeterliliklerini göz önüne alarak, işi tamamlamak için sürelerinin yeterli olup olmadığı, verilen talimatları anlama düzeyleri ve işin planlandığı gibi yürütülüp yürütülmediğini tespit etmek,
- c) Bağımsız denetim sırasında ortaya çıkan hususları önemliliklerini göz önüne alarak saptamak ve planlanmış bağımsız denetim yaklaşımını buna uygun olarak değiştirmek ve
- ç) Danışma gerektiren hususları belirlemek, bağımsız denetim sırasında daha kıdemlilerle konuyu görüşmek.

(6) Gözden geçirme sorumluluğu, daha kıdemli ekip üyelerinin daha kıdemli denetçilerin işlerini incelemeleri temeline dayanır. Bu sorumluluğu yerine getiren bağımsız denetçi, aşağıdaki hususları dikkate alır.

- a) Bağımsız denetim işinin bağımsız denetim standartlarına, yasal ve hukuki düzenlemelere uygunluğu,
- b) Önemli konuların daha ayrıntılı incelenmek üzere ortaya konulduğu,
- c) Gerekli konularda fikir danışıldığı ve ulaşılan sonuçların yazılı hale getirilerek uygulandığı,
- ç) Yapılan işin zamanlama ve içeriğinin gözden geçirildiği,
- d) Yapılan işin ulaşılan sonuçları desteklediği ve yazılı hale getirildiği,
- e) Bağımsız denetim kanıtlarının yeterli ve bağımsız denetim raporunu destekleyecek nitelikte olduğu ve
- f) Bağımsız denetim tekniklerinin amaçlarının gerçekleştirildiği.

(7) Sorumlu ortak baş denetçinin, bağımsız denetim raporu nihai hale gelmeden bağımsız denetime ilişkin çalışma kağıtlarını incelemek ve ekiple konuları tartışmak suretiyle varılan sonuçları ve bağımsız denetim raporunu destekleyecek yeterlilikte bağımsız denetim kanıtı toplandığı

hususundan emin olması gerekir.

(8) Sorumlu ortak baş denetçi bağımsız denetimin uygun göreceği aşamalarında inceleme yapar. Bu durum, bağımsız denetim raporu henüz tamamlanmadan önemli konuların zamanında sorumlu ortak baş denetçinin isteğine uygun olarak çözümlenmesini sağlar. Gözden geçirme, bağımsız denetimin yoruma açık kritik konularını, bağımsız denetim sırasında tespit edilen, özellikle zor ve incelikli alanları, önemli riskleri ve sorumlu ortak baş denetçinin önemli bulduğu diğer alanları kapsar.

(9) Sorumlu ortak baş denetçinin tüm çalışma kağıtlarını incelemesi gerekmez, ancak yaptığı gözden geçirmenin süre ve kapsamını yazılı hale getirmesi gerekir.

(10) Gözden geçirme sırasında bağımsız denetim işinin başka bir sorumlu ortak baş denetçi tarafından devralınması halinde, sorumlu ortak baş denetçinin değişiklik tarihine kadar yapılan tüm işlerin gözden geçirilmesini de yapması gerekir. Söz konusu kontrolün, bağımsız denetimin plan ve programının bağımsız denetim standartları ile hukuki düzenlemelere uygun olarak yapıldığı hususunda yeni sorumlu ortak baş denetçiyi de ikna etmesi gerekir.

(11) Birden çok sorumlu ortak baş denetçinin görev aldığı bağımsız denetimlerde her birinin sorumluluklarının çok iyi tanımlanmış ve ekip tarafından anlaşılmış olması şarttır.

Danışma

MADDE 11 - (1) Sorumlu ortak baş denetçi;

a) Ekipteki bağımsız denetçilerin zor ve hassas konularda gerekli danışma hizmetini aldıklarından emin olmak,

b) Bağımsız denetim sırasında gerek ekip içinden gerekse ekip dışından ve bağımsız denetim kuruluşu dışından uygun şekilde, gerekli bilgiye sahip kişilerden fikir danışıldığına kanaat getirmek,

c) Danışmanın sonucu, içeriği ve kapsamından tatmin olmak ve sonuçları yazılı hale getirerek danışılan kişi ile uzlaşmış olmak ve

ç) Danışılan husus ile ilgili uzlaşılan sonucun uygulamaya geçirilmiş olduğundan emin olmak zorundadır.

(2) Teknik, etik veya diğer hususlar üzerinde etkin bir danışma hizmeti alınabilmesi, danışılacak kişilere konuyla ilgili her türlü bilginin verilmesine bağlıdır. Şartlar gerektirdiğinde bağımsız denetim ekibi kuruluş içinden veya dışından gerekli bilgi, deneyim ve kıdeme sahip kişilerden danışma hizmeti alabilir. Danışılarak ulaşılan sonuçlar yazılı hale getirilir ve uygulamaya konulur.

(3) Bağımsız denetim kuruluşunun yeterli iç kaynağa sahip olmadığı durumda, mesleki kuruluşlardan, düzenleyici kuruluşlardan ve diğer şirketlerden danışma hizmeti alması mümkündür.

(4) Zor ve hassas konular da dahil olmak üzere, alınan danışma hizmetine ilişkin olarak düzenlenen çalışma kağıdının içeriği konusunda hem danışan hem de danışılan kişilerin mutabık olması gerekir.

(5) Konuyla ilgili çalışma kağıtlarının, danışma gerektiren konu hakkında ulaşılan sonuçlar ve alınan kararlar ile kararlara esas olan hususları ve uygulama esaslarını içerecek ayrıntıda olması gerekir.

Görüşlerdeki farklılıklar

MADDE 12 - (1) Bağımsız denetim ekibinin içerisinde fikir danışılan taraflar ile veya kontrolör ile sorumlu ortak baş denetçi arasında görüş farklılıkları olduğu takdirde, bağımsız denetim ekibi bu farklılıkları giderebilmek üzere bağımsız denetim kuruluşunun farklı görüşlerin çözümünde uyguladığı politika ve yöntemleri uygular.

(2) Sorumlu ortak baş denetçi, ekip üyelerini gerekli olduğunda bu görüş farklılıklarını kendisine veya diğer ekip üyelerine hiçbir endişe duymadan iletmeleri hususunda bilgilendirir.

Bağımsız denetim kalitesinin kontrolü

MADDE 13 - (1) İşletmelerin finansal tablolarının bağımsız denetiminde sorumlu ortak baş denetçi,

a) Kontrolörün atandığından emin olmak,

b) Bağımsız denetim kalitesinin kontrolü aşamasında ortaya çıkanlar dahil, bağımsız denetim esnasında ortaya çıkan önemli hususları kontrolör ile tartışmak ve

c) Bağımsız denetim kalitesinin kontrolü tamamlanana kadar bağımsız denetim raporunu bitirmemek zorundadır.

(2) Bu kontrolün yapıldığı diğer bağımsız denetim işlerinde de sorumlu ortak baş denetçi yukarıda

belirtilen hususlara uyar.

(3) Böyle bir kontrolün gerekli olmadığı bağımsız denetimin başlangıç aşamalarında da, sorumlu ortak baş denetçinin muhtemel kontrol ihtiyacını fark etme sorumluluğu vardır.

(4) Bağımsız denetim kalitesinin kontrolü, ekip tarafından alınan önemli kararlar ile bağımsız denetim raporunun oluşumunda ulaşılan sonuçların objektif bir değerlendirmesi olup, sorumlu ortak baş denetçi ile tartışmayı, bağımsız denetim raporunun uygun olup olmadığı göz önüne alınarak finansal bilgilerin gözden geçirilmesini içerir. Bunun yanı sıra kontrol sırasında seçilen önemli kararlara ilişkin çalışma kağıtlarının incelemesi de yapılır. Kontrolün kapsamı, bağımsız denetim işinin karmaşıklığına ve bağımsız denetim raporunun gerçeği yansıtmama riskine göre değişir. Kontrolün varlığı sorumlu ortak baş denetçinin sorumluluğunu azaltmaz.

(5) Finansal tabloların bağımsız denetimine ilişkin kontrol aşağıdaki hususları içerir.

a) Bağımsız denetim ekibinin özellik arz eden bağımsız denetim işleriyle ilgili olarak bağımsız denetim kuruluşunun bağımsızlığı konusundaki değerlendirmeleri,

b) Bağımsız denetim sırasında tespit edilen önemli riskler, bağımsız denetim ekibinin değerlendirmeleri ve cevapları da dahil olmak üzere risk değerlendirmeleri,

c) Önemlilik ve önemli riskler konusunda alınan kararlar,

ç) Görüş farklılıkları nedeniyle danışma gerektiren durumlarda, bu hizmetten yararlanılıp yararlanılmadığı ve ulaşılan sonuçlar,

d) Bağımsız denetim sırasında tespit edilen düzeltilmiş ve düzeltilmemiş yanlışlıkların niteliği ve önemi,

e) İşletme yönetimine, yönetimden sorumlu kişilere veya diğer düzenleyici otoritelere iletilecek hususlar,

f) Gözden geçirme için seçilen çalışma kağıtlarının önemli kararları ve ulaşılan sonuçları gösterir nitelikte olup olmadığı ve

g) Bağımsız denetim raporlarının uygunluğu.

(6) Finansal tabloların bağımsız denetiminin kalite kontrolüne ilişkin olarak yukarıda belirtilen hususların tamamı veya bir kısmı, finansal bilgilerin bağımsız denetiminin kalite kontrolüne ilişkin incelemede de aranır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Gözetim

Kuruluşun kalite kontrol sisteminin gözetimi

MADDE 14 - (1) Bağımsız denetim kuruluşları, yaptıkları bağımsız denetimin kalitesinin kontrolünü sağlayacak yeterli, etkin işleyen ve uygulama kolaylığı bulunan politika ve prosedürleri makul bir güvence verecek şekilde sağlayan bir gözetim sistemi kurmak zorundadırlar.

(2) Sorumlu ortak baş denetçi, gözetim sonuçlarını bağımsız denetim kuruluşu tarafından veya lisans anlaşması yaptığı kuruluşun iç sirkülerleriyle belirlenen yöntemlere uygun olarak değerlendirir.

(3) Sorumlu ortak baş denetçi;

a) Gözetim sonuçlarında yer alan eksikliklerin bağımsız denetimi etkileyip etkilemediğini ve

b) Bu duruma çözüm için bağımsız denetim kuruluşu tarafından alınan önlemlerin yeterli olup olmadığını

değerlendirir.

(4) Bağımsız denetim kuruluşunun kalite kontrol sistemindeki eksiklikler belirli bir bağımsız denetim işinin bağımsız denetim standartlarına ve mevzuata uygun yapılmadığı veya bağımsız denetim raporunun gerçeği yansıtmadığı anlamına gelmez.

BEŞİNCİ KISIM

Bağımsız Denetim Çalışmasının Belgelendirilmesi

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu kısmın amacı, bağımsız denetim çalışmasının belgelendirilmesine ilişkin ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, bağımsız denetim görüşünü destekleyen ve bağımsız denetimin bu Tebliğ hükümlerine uygun olarak yapıldığını kanıtlayan işlemlerin belgelendirilmesi amacıyla düzenlenecek çalışma kâğıtlarına ilişkin genel esaslar ile şekil ve içeriğine dair hükümleri içerir.

Tanımlar

MADDE 3 - (1) Bu Kısımda geçen;

- a) Bağımsız denetim çalışmasının belgelendirilmesi (Çalışma kâğıtları hazırlanması): Bağımsız denetim kanıtlarının toplandığının ve gerekli bağımsız denetim tekniklerinin uygulanarak sonuca ulaşıldığının çalışma kâğıtları hazırlanmak suretiyle belgelendirilmesi sürecini,
- b) Kıdemli denetçi: Bağımsız denetim süreçlerini, uygulanacak kanun ve diğer ilgili yasal düzenlemeleri, işletmenin faaliyette bulunduğu çevreyi, işletmenin faaliyette bulunduğu sektörle ilgili bağımsız denetim ve finansal raporlamaya ilişkin hususları bilen, bağımsız denetim kuruluşu içinden veya dışından kişileri ifade eder.

BİRİNCİ BÖLÜM

Çalışma Kâğıtları ve Nitelikleri

Çalışma kâğıtları

MADDE 4 - (1) Bağımsız denetçi belgelendirme işlemini zamanında yapmak zorundadır.

(2) Çalışma kâğıtları, bağımsız denetim raporu için yeterli ve uygun bir kayıt düzeni oluşturmak suretiyle bağımsız denetimin bu Tebliğe ve diğer ilgili kanun ve yasal düzenlemelere uygun yapıldığına dair kanıt oluşturur.

(3) Uygun ve yeterli bir şekilde hazırlanmış çalışma kâğıtları bağımsız denetimin kalitesini artırarak gözden geçirmenin, toplanan kanıtların ve bağımsız denetim raporunun nihai hale getirilmeden değerlendirilmesine imkân verir. Çalışma kâğıtlarının bağımsız denetim sürerken hazırlanması zorunludur.

(4) Bu kısım da getirilen düzenlemeler ile bu Tebliğde yer alan belgelendirmeye ilişkin özel hükümlere uyum yukarıda belirtilen amaçlara ulaşmak bakımından yeterlidir.

(5) Belirtilen amaçlara ek olarak belgelendirme:

- a) Bağımsız denetim ekibine bağımsız denetimin planlanıp yürütülmesi konusunda yol göstermek,
 - b) Bağımsız denetimde sorumluluk ve gözetim görevi üstlenmiş ekip üyelerine bağımsız denetimin izlenmesi ve yönlendirilmesi konusundaki sorumluluklarının yerine getirilmesinde yardımcı olmak,
 - c) Ekip üyelerinin kendi çalışmalarından sorumlu olmalarını sağlamak,
 - ç) Gelecek dönemlerde de önem arz edecek hususların kaydedilmesine imkan vermek,
 - d) Kıdemli denetçinin kalite kontrol çalışması yapmasını sağlamak ve
 - e) Kanun ve diğer yasal düzenlemelere uyum konusunda yukarıda tanımlanan kıdemli denetçinin bağımsız bir soruşturma yapmasını kolaylaştırmak
- suretiyle bağımsız denetimin kalitesinin yükseltilmesine katkıda bulunur.

Çalışma kâğıtlarının niteliği

MADDE 5 - (1) Çalışma kâğıtları kâğıt ya da elektronik ortam veya diğer şekillerde tutulabilir. Bu kapsamda bağımsız denetim programları, analizler, önemli konuların özeti, doğrulama mektupları, işletme yönetimi teyit mektupları, kontrol listeleri, elektronik posta dahil önemli konularla ilgili yazışmalar çalışma kâğıtları olarak sınıflandırılabilir. Gerekli görüldüğü takdirde önemli ve özellik arz eden sözleşmelerin kopyaları çalışma kâğıtları olarak saklanabilir. Ancak, çalışma kâğıtları işletmenin yasal kayıtları olarak dikkate alınamaz.

(2) Son durumu yansıtmayan veya hatalı bilgiler içeren çalışma kâğıtları bağımsız denetim ile ilgili

Çalışma kâğıtlarının arşivlendiği bağımsız denetim dokümanları arasından çıkarılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Çalışma Kâğıtlarının şekli, İçeriği ve Kapsamı

Genel esaslar

MADDE 6 - (1) Bağımsız denetçi, çalışma kâğıtlarını yürütülen bağımsız denetim çalışması ile hiçbir bağlantısı olmayan kıdemli bir denetçinin:

- a) Bağımsız denetimin planlanması da dahil olmak üzere uygulanan bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamının bu Tebliğle belirlenen standartlara, kanun ve ilgili diğer yasal düzenlemelere uygunluğunu,
- b) Toplanan bağımsız denetim kanıtları ve uygulanan bağımsız denetim tekniklerinin sonuçlarını ve
- c) Bağımsız denetim sırasında ortaya çıkan önemli hususlar ve bunlarla ilgili ulaşılan değerlendirmeleri

kavrayabilmesine olanak sağlayacak şekilde hazırlanır.

(2) alışma kâğıtlarının içerik, şekil ve kapsamı;

- a) Uygulanan bağımsız denetim tekniklerinin yapısına,
- b) Belirlenen önemli yanlışlık riskine,
- c) Bağımsız denetimin yapılması ve sonuçlarının değerlendirilmesinde kullanılan mesleki kanaate,
- ) Toplanan bağımsız denetim kanıtlarının önem derecesine,
- d) Tespit edilen istisnaların yapısı ve kapsamına,
- e) Sonuçları belgelendirme ihtiyacına veya toplanan bağımsız denetim kanıtları ve yapılan bağımsız denetimle ilgili hazırlanan çalışma kâğıtlarından ulaşılan sonuçların kolayca anlaşılır olup olmamasına ve
- f) Bağımsız denetim metodolojisine ve kullanılan araçlara bağlıdır.

(3) Bağımsız denetçi tarafından yapılan sözlü açıklamalar yapılan işi temsil ederek ulaşılan sonuçları desteklemek amacıyla kullanılamaz. Bu açıklamalar ancak hazırlanan çalışma kâğıtlarındaki bir hususu netleştirmek amacıyla dikkate alınabilir.

Belirli hesap kalemleri veya olay ve durumlarla ilgili unsurların belirlenmesi amacıyla çalışma kâğıtları hazırlanması

MADDE 7 - (1) Bağımsız denetçi bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamını belgelendirirken, belirli hesap kalemlerinin veya test ettiği hususların temel özelliklerini çalışma kâğıtlarına yansıtmak zorundadır.

(2) Söz konusu unsurların çalışma kâğıtlarına yansıtılması; bağımsız denetim ekibinin kendi yaptığı çalışmadan sorumlu olmasını sağlayarak istisnaların ve tutarsızlıkların soruşturulmasını da kolaylaştırır. Çalışma kâğıtlarında yazılı hale getirilecek özellik arz eden hususlar, uygulanan bağımsız denetim tekniklerinin yapısına ve bağımsız denetim konusu hesap kalemi veya inceleme konusu durumun özelliğine göre değişir. Bu kapsamda bağımsız denetçi;

- a) İşletme kaynaklı alım emirlerinin ayrıntılı olarak testi için seçilen dokümanın alım emir sıra numarası ve tarihi,
- b) Bir ana kitleden örnek seçiminde ve örneğin gözden geçirilmesinde belirli bir tutarın üzerindeki işlemlerin dikkate alınmasıyla ilgili bağımsız denetim teknikleri,
- c) Sistematik olarak ana kitleden örnekleme yapılmasını gerektiren bağımsız denetim teknikleri için örneğin başlangıç noktası ve örnekleme aralıkları,
- ) İşletme personeli ile görüşme gerektiren bağımsız denetim teknikleri için görüşme zamanı ve işin tanımı ve
- d) Gözleme dayalı bağımsız denetim teknikleri için gözlem konusu kişiler ve sorumlulukları ile gözlemin nerede ve ne zaman gerçekleştiği hakkında çalışma kâğıdı düzenleyerek belgelendirme yapar.

Önemli konular

MADDE 8 - (1) Bağımsız denetim sırasında konuların önemi hakkında değerlendirilme yapılması, gerçeklerin ve koşulların tarafsız bir şekilde analizini gerektirir. Önemli hususlara örnekler aşağıda verilmiştir.

- a) Önemli yanlışlık riskine neden olabilecek konular,
 - b) Bağımsız denetim teknikleri sonuçlarının finansal bilgilerin önemli yanlışlık içerdiğini gösterecek şekilde düzenlendiği veya bağımsız denetçinin önceki değerlendirmesindeki önemli yanlışlık riskini gözden geçirme ihtiyacını duyduğu durumlar,
 - c) Bağımsız denetçinin gerekli bağımsız denetim tekniklerini uygulamada güçlüklerle karşılaştığı durumlar ve
 - ç) Bağımsız denetçinin raporunu değiştirmesi ile sonuçlanan önemli bulgular.
- (2) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim sırasında tespit edilen önemli hususların tanımlandığı tespitlerle ilgili olarak, yapılan işlemlerin gösterildiği çapraz referans veren diğer çalışma kâğıtlarını da kapsayan özet niteliğindeki belgeleri de saklar. Böyle bir çalışma bağımsız denetçiye önemli hususların dikkate alınmasında yardımcı olmak suretiyle, çalışma kâğıtlarının etkili ve etkin bir şekilde gözden geçirilmesini kolaylaştırır.
- (3) Bağımsız denetçi işletme yönetimi ve diğer kişilerle tartıştığı önemli hususları çalışma kâğıtlarına zamanında aktarmak zorundadır.
- (4) Çalışma kâğıtları önemli hususlarla ilgili görüşmeleri ve bu görüşmelerin kimlerle ve nerede yapıldığına ilişkin bilgileri içerir.
- (5) Bağımsız denetçi önemli hususlarla ilgili nihai görüşü ile çelişen veya tutarsız bir bilgiye ulaşırsa, bununla ilgili ulaştığı nihai çözümü ayrıntılı olarak çalışma kâğıtlarında belgelendirmek zorundadır.

Belgelendirmede temel ilke ve prosedürlerle ilgili istisnalar

MADDE 9 - (1) Bağımsız denetim ile ilgili bu Tebliğde yaralan temel ilkeler ve prosedürler bağımsız denetçiye bağımsız denetimin amacına uygun olarak gerçekleştirilmesinde yardımcı olur. İstisnai durumlar dışında bağımsız denetçi, bağımsız denetimin gerektirdiği şekilde bu ilke ve prosedürlere uymak zorundadır.

(2) İstisnai durumlarda bağımsız denetçi mesleki kanaatini kullanarak temel ilke ve prosedürlerden ayrılmamanın gerekli olup olmadığını değerlendirir ve çalışma kâğıtları ile bağımsız denetimin bu temel ilkelere uygun olarak gerçekleştirildiğini göstermek suretiyle istisnaları uygulayabilir. Bağımsız denetçi, çalışma kâğıtlarında alternatif bağımsız denetim tekniklerinin ne şekilde uygulandığını açıklar ve bu tekniklerin bağımsız denetimin temel ilke ve prosedürlerinin gerektirdiği teknikleri ikame edebilecek nitelikte olmasına özen gösterir.

Çalışma kâğıtlarını hazırlayan ve gözden geçiren bağımsız denetçilerin belirlenmesi

MADDE 10 - (1) Bağımsız denetçi, uygulanan bağımsız denetim tekniklerinin yapısını, zamanlamasını ve kapsamını belirlerken;

- a) Bağımsız denetimin kim tarafından yapıldığını ve ne zaman tamamlandığını ve
 - b) Bağımsız denetimin kim tarafından, ne zaman ve hangi kapsamda gözden geçirildiğini
- çalışma kâğıtları ile belgelendirmek zorundadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çalışma Kâğıtlarının Nihai Bağımsız Denetim Dosyası Olarak Birleştirilmesi ve Bağımsız Denetçinin Rapor Tarihinden Sonra Ortaya Çıkan İstisnai Durumlar Sebebiyle Çalışma Kâğıtlarında Yaptığı Değişiklikler

Çalışma kâğıtlarının nihai bağımsız denetim dosyası olarak birleştirilmesi

MADDE 11 - (1) Bağımsız denetçi bağımsız denetim raporunu tamamladıktan sonra çalışma kâğıtlarını bir araya getirmek suretiyle bağımsız denetim dosyasını zamanında tamamlar.

(2) Bağımsız denetim raporu tarihinden sonraki 60 gün içerisinde tüm çalışma kâğıtlarının bir araya getirilmesi zorunludur.

(3) Çalışma kâğıtlarının bir araya getirilmesi süreci tamamen şekli ve yönetsel nitelikte bir işlemdir. Bu süreç içinde yeni bağımsız denetim teknikleri uygulamak ya da yeni sonuçlara ulaşmak mümkün değildir. Bu kapsamda yapılabilecek değişiklikler;

- a) Fazla nüshaların yok edilmesi,
- b) Çalışma kâğıtlarının toplanması, sınıflandırılması ve çapraz referans verilmesi,
- c) Çalışma kâğıtlarının toplanması ile ilgili kontrol çizelgelerinin tamamlanması ve
- ç) Bağımsız denetim raporu tarihinden önce ekip üyeleri ile tartışılarak uzlaşmaya varılan bağımsız denetim kanıtlarının çalışma kâğıtlarına aktarılmasıdır.

(4) Tüm bağımsız denetim dosyalarının birleştirilmesi tamamlandıktan sonra çalışma kâğıtlarının saklama süresi sona ermeden önce bu dökümlerin silinmesi veya yok edilmesi mümkün değildir.

(5) Çalışma kâğıtları, bağımsız denetim rapor tarihinden itibaren en az 10 yıl süreyle saklanır. Bağımsız denetim kuruluşları çalışma kâğıtlarının saklanmasına ilişkin süreç ve politikaları belirlemek zorundadırlar.

(6) Bağımsız denetçi, çalışma kâğıtlarının birleştirilmesi işleminden sonra mevcut çalışma kâğıtlarında değişiklik veya ilave yapma gereksinimi duyduğunda, değişikliğin niteliğinden bağımsız olarak bu değişiklik veya ilaveyi;

- a) Ne zaman, kim tarafından yapıldığı ve gözden geçirildiği,
 - b) Neden yapıldığına ilişkin özel gerekçe ve
 - c) Ulaştığı sonuçlara olan etkisi
- ile birlikte çalışma kâğıtlarında belgelemek zorundadır.

Çalışma kâğıtlarında bağımsız denetim raporu tarihinden sonra ortaya çıkan istisnai durumlar nedeniyle yapılan değişiklikler

MADDE 12 - (1) Bağımsız denetim raporu tarihinden sonra ortaya çıkan istisnai durumların varlığı halinde, yeni veya ek bağımsız denetim teknikleri uygulamak gerektiğinde ya da bu durum yeni sonuçlar ortaya çıkardığında bağımsız denetçi:

- a) Karşılaşılan durumlar,
 - b) Yeni ve ek olarak uygulanan bağımsız denetim teknikleri, elde edilen bağımsız denetim kanıtları ve ulaşılan sonuçlar ve
 - c) Değişikliklerin ne zaman ve kim tarafından yapıldığı ve ne zaman ve kim tarafından gözden geçirildiği
- hakkında çalışma kâğıtları düzenlemek zorundadır.

(2) Söz konusu istisnai durumlar, finansal tablolarla ilgili bağımsız denetim raporu tarihi itibarıyla geçerli olan ve o tarih itibarıyla bağımsız denetçi tarafından bilinseydi bağımsız denetim raporundaki görüşü etkileyebilecek olay ve durumları içerir.

ALTINCI KISIM

Finansal Tabloların Bağımsız Denetiminde Hile ve Usulsüzlükler Konusunda Bağımsız Denetçinin Sorumluluğu

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, bağımsız denetçinin finansal tabloların bağımsız denetimi sırasında hile ve usulsüzlüklerin dikkate alınması konusundaki sorumluluğuna dair ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısımda, hile ve usulsüzlüklerin hatadan farklı olduğu dikkate alınarak, gerek varlıkların kötüye kullanılmasından ve gerekse hileli finansal raporlamadan kaynaklanan gerçeğe aykırı finansal raporlamaya ilişkin olarak;

- a) Hile ve usulsüzlüklerin ortaya çıkarılması ve önlenmesi amacıyla işletme yönetiminin ve yönetimden sorumlu kişilerin sorumluluklarının belirlenmesi,
- b) Bağımsız denetimin doğasından kaynaklanan kısıtlamaların tanımlanması,

- c) Hile ve usulsüzlük nedeni ile önemli yanlışlıkların ortaya çıkarılması konusunda bağımsız denetçinin sorumluluklarının sınırının tespit edilmesi,
 - ç) Bağımsız denetimin sürdürülebilmesi konusunda tereddüt yaratabilecek istisnai şartlarla karşılaşıldığında yapılacak işlemlerin belirlenmesi,
 - d) Düzenleyici ve uygulayıcı otoritelerle iletişim ve
 - e) Belge ve kayıt düzeni,
- hususları düzenlenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Hile ve Usulsüzlük

Genel esaslar

MADDE 3 - (1) Hile ve usulsüzlüklerin tespit edilmesi bağımsız denetçinin:

- a) İşletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişilerin doğruluğu ve dürüstlüğü ile ilgili geçmiş tecrübesi olsa dahi, hile ve usulsüzlük nedeni ile önemli yanlışlıkların olabileceği ihtimalini göz önünde bulundurarak mesleki şüphecilik tutumunu korumasını,
- b) İşletmenin finansal tablolarının hile ve usulsüzlüklerden kaynaklanan önemli yanlışlıkları içermesi olasılığı karşısında bağımsız denetim ekibi arasında fikir alışverişinde bulunulması ve görüşmelere katılmayan diğer ekip üyelerini görüşme konuları hakkında sorumlu ortak baş denetçi tarafından bilgilendirilmesi hususlarında karar almasını,
- c) Hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık risklerinin ortaya çıkarılmasında kullanmak üzere bilgi elde etmek için gerekli yöntemleri kullanmasını,
- ç) İşletme yönetiminin sunduğu finansal tablo ve raporlar ile diğer bilgiler ve yaptığı açıklamalarla ilgili hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık risklerinin tanımlanmasını ve tespitini; tespit edilen hile ve usulsüzlük nedeni ile önemli yanlışlık riskleri için, ilgili kontrol faaliyetleri de dahil olmak üzere işletmenin ilgili kontrollerinin tasarımı değerlendirilmesini ve uygulanıp uygulanmadığını belirlemesini,
- d) Finansal tablolarda hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık risklerinin tespiti ile ilgili tüm hususların belirlenmesini; bağımsız denetim ekibinin atanması ve idaresini; işletme tarafından kullanılan muhasebe politikalarını dikkate almasını ve uygulanacak bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamının seçilmesi sırasında tüm bu unsurların tahmin edilememesi riskini de göz önünde bulundurmasını,
- e) İşletme yönetiminin kontrolleri aşması riskine karşılık olmak üzere, gerekli bağımsız denetim teknikleri tasarlamasını ve bunları uygulamasını,
- f) Tespit edilmiş olan hile ve usulsüzlük nedeni ile önemli yanlışlık risklerine karşı gerekli yaklaşımı belirlemesini,
- g) Tespit edilmiş bir yanlışın hile ve usulsüzlükten kaynaklanıp kaynaklanmadığını ortaya koymasını,
- ğ) İşletme yönetiminden hile ve usulsüzlüğe ilişkin yazılı teyit mektupları almasını ve
- h) İşletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişilerle iletişim kurmasını gerektirir.

(2) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim riskini kabul edilebilir derecede düşük bir seviyeye indirmek için bağımsız denetim tekniklerini planlarken ve uygularken, finansal tabloların hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar içerebileceğini göz önünde bulundurmak zorundadır.

Hile ve usulsüzlüklerin özellikleri

MADDE 4 - (1) Finansal tablolardaki yanlışlıklar, hile ve usulsüzlükten veya hatadan kaynaklanabilir. Hile ve usulsüzlükleri hatadan ayıran temel unsur, finansal tablolarda yanlışlığa sebep olan fiilin kasıtlı olarak yapıp yapılmadığıdır.

(2) Hata, finansal tablolarda kasıt olmaksızın yapılan, bir tutarın veya bir açıklamanın atlanması gibi yanlışlıkları ifade eder.

(3) Bu kapsamda;

- a) Finansal tabloların hazırlanmasında kullanılan verileri toplarken ve bunları analiz ederken

yapılabilecek bir yanlışlık,

b) Olayların gözden kaçırılmasından veya hatalı yorumlanmasından kaynaklanan yanlış bir muhasebe tahmini ve

c) Muhasebe ilkelerini uygularken, değerlendirme, kayda alma, sınıflandırma, sunma veya açıklama konuları ile ilgili yapılabilecek bir yanlışlık

hata olarak değerlendirilir.

(4) Hile ve usulsüzlük; işletme yönetimindekiler ile yönetimden sorumlu kişilerin, işletme çalışanlarının veya üçüncü şahısların kasıtlı olarak adil veya yasal olmayan bir menfaat sağlamak amacıyla aldatma içeren davranışlarda bulunmalarını ifade eder. Hile ve usulsüzlük çok genel bir hukuki kavram olmakla birlikte, bu Tebliğin uygulamasında bağımsız denetçinin göz önünde bulundurması gereken husus, finansal tablolarda önemli yanlışlıklara sebep olabilecek hileli ve usulsüz iş ve işlemlerdir.

(5) Bağımsız denetçi, hile ve usulsüzlüğün gerçekleşip gerçekleşmediğine dair yasal saptama yapmaz. İşletme yönetiminin veya yönetimden sorumlu kişilerin bir veya birden fazlasının içinde yer aldığı hile ve usulsüzlükler 'yönetim hile ve usulsüzlüğü'; sadece işletme çalışanlarının karıştığı hile ve usulsüzlükler ise 'çalışan hile ve usulsüzlüğü' olarak tanımlanır. Her iki durumda da işletme dışındaki üçüncü şahıslarla gizli bir anlaşma içine girilmiş olunabilir.

(6) Bağımsız denetçinin hile ve usulsüzlüklerle ilgili olarak göz önünde bulundurması gereken; varlıkların kötüye kullanılmasından ve hileli finansal raporlamadan kaynaklanan iki tür hile ve usulsüzlük söz konusudur.

(7) Hileli finansal raporlama, kasıtlı olarak, finansal tablolarda olması gereken tutarların veya açıklamaların yer almaması veya yanlış beyan edilmesi suretiyle finansal tablo kullanıcılarının yanıltılmasıdır. Hileli finansal raporlama;

a) Finansal tabloların hazırlanmasına dayanak olan muhasebe kayıtlarının veya destekleyici dokümanların tahrif edilmesini (evrak sahtekarlığı), değiştirilmesini, manipüle edilmesini ve/veya gerçeğe aykırı belge düzenlenmesini,

b) Finansal tablolara yansıtılması gereken olay, işlem ve diğer önemli bilgilerin kasıtlı olarak atlanmasını veya yanlış yansıtılmasını ve

c) Finansal tablolara yansıtılması gereken olay, işlem ve diğer önemli bilgilerin, kayda alınması, değerlendirilmesi, sınıflandırılması, sunumu ve dipnotlarda açıklanması ile ilgili muhasebe ilkelerinin kasıtlı olarak yanlış uygulanmasını içerir.

(8) Hileli finansal raporlama, çoğunlukla işletme yönetiminin etkin olarak işletilmesi gereken kontrolleri göz ardı etmesinden kaynaklanabilir. Bu kapsamda, hile ve usulsüzlük;

a) Faaliyet sonuçlarını değiştirmek ya da başka amaçlara ulaşmak için özellikle hesap dönemi sonuna yakın bir tarihte fiktif yevmiye kayıtları yapmak,

b) Hesap bakiyelerini tahmin etmede kullanılan varsayımları uygun olmayan biçimde oluşturmak ve kanaatleri değiştirmek,

c) Raporlama döneminde meydana gelen işlem ve olayları finansal tablolara yansıtmamak, zamanından önce yansıtmak veya ertelemek,

ç) Finansal tablolarda yer alan tutarları etkileyebilecek bilgileri gizlemek veya açıklamamak,

d) İşletmenin finansal durumunu veya finansal performansını yanlış sunmak amacıyla karmaşık işlemlere girişmek ve

e) Önemli ve olağandışı işlemlere ilişkin kayıtları ve koşulları değiştirmek suretiyle gerçekleştirilebilir.

(9) Hileli finansal raporlama, işletme yönetiminin finansal tablo kullanıcılarının işletmenin performansı ve kârlılığı konusundaki algılarını etkileyerek, onları yanıltmak amacıyla işletmenin karını manipüle etmesi şeklinde ortaya çıkabilir. Karın bu şekilde manipüle edilmesi, küçük tutarlı işlemlerle veya uygun olmayan varsayımlarla ve kanaatlerin işletme yönetimi tarafından değiştirilmesiyle başlatılabilir. Baskılar ve teşvikler bu faaliyetleri artırmaya öncülük ederek hileli finansal raporlamaya neden olabilirler. Bu durum, piyasa beklentilerini karşılamak veya performansa dayalı ücretlerini azami düzeye ulaştırmak amacıyla, işletme yönetiminin finansal tabloları önemli ölçüde yanlış sunması suretiyle hileli finansal raporlama ile sonuçlanabilir. Bazı işletme yönetimleri,

vergiyi en aza indirmek için karını önemli tutarda azaltmaya veya yabancı kaynak teminini güvence altına almak amacıyla, karını olduğundan çok göstermeye yönelebilir.

(10) Varlıkların kötüye kullanılması, bir işletmenin varlıklarının çalınması eylemini içerir ve genellikle şirketin çalışanları tarafından nispeten küçük ve önemsiz miktarlarda gerçekleştirilir. Ancak, kötüye kullanma işletme yönetimi tarafından da gerçekleştirilebilir, bu takdirde bu işlemlerin ortaya çıkarılması iyi gizlenebilecek olması nedeniyle çok daha güçtür.

(11) Varlıkların kötüye kullanılması, aşağıdakileri de içeren pek çok farklı yöntemle gerçekleştirilebilir:

a) Alacak tahsilatının zimmete geçirilmesi veya kayıtlardan silinmiş alacaklardan gelen tahsilatların kişisel banka hesaplarına yönlendirilmesi gibi, tahsilatların zimmete geçirilmesi,

b) Stokların kişisel kullanım için veya satılmak üzere çalınması ya da hurdaların satılmak üzere çalınması veya işletmenin teknolojik bilgilerinin rakip işletmelerle gizli anlaşma yapılarak para karşılığı satılması gibi, işletmenin maddi varlıklarının veya fikri mülkiyet haklarının çalınması,

c) Fiktif satıcılara ödeme yapılması veya işletmenin satın alma temsilcilerine fiyatları olduğundan yüksek göstermeleri karşılığı satıcılar tarafından rüşvet ödenmesi veya olmayan çalışanlara ödeme yapılmış gösterilmesi gibi, işletmenin almadığı mal ve hizmetler için ödeme yapmasına sebep olunması ve

ç) İşletme varlıklarına kişisel kredi veya ilişkili taraflar için ipotek tesis ettirilmesi gibi, işletmenin varlıklarının kişisel amaçlarla kullanılması.

(12) Varlıkların kötüye kullanılmasında, genellikle, varlıkların kaybolması veya izin alınmaksızın rehin verilmesini gizlemek için yanlış veya yanıltıcı kayıtlar yapılması ve gerçeğe aykırı belge düzenlenmesi söz konusu olur.

İKİNCİ BÖLÜM

Hile ve Usulsüzlüklerin Tespit Edilmesinde Sorumluluk

İşletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişilerin sorumlulukları

MADDE 5 - (1) Hilenin önlenmesinde ve ortaya çıkarılmasında esas sorumluluk işletme yönetimine ve yönetimden sorumlu kişilere aittir.

(2) İşletmenin dürüstlük ve etik davranış kültürü çerçevesinde; yönetimden sorumlu kişilerin gözetiminde, işletme yönetiminin hile ve usulsüzlükleri önlemek üzere gerekli tedbirleri alması ve uygulanacak yaptırımları belirlemesi gerekir. Bu suretle, işletme çalışanlarına hile ve usulsüzlüklere hiçbir şekilde başvurulmaması konusunda açık bir uyarıda bulunulmuş olur. Bu tür dürüstlük ve etik davranış kültürünün oluşturulması; kurum kültürünün uygun bir dille ilgililere iletilmesini, pozitif bir çalışma ortamı yaratılmasını, uygun kişilerin istihdam edilmesini, her seviyedeki işletme çalışanlarının eğitilmelerini ve önceden belirlenen objektif kurallar çerçevesinde terfi ettirilmelerini, çalışanlardan periyodik olarak sorumluluklarının farkında oldukları ve hile ve usulsüzlük olduğundan şüphelenilen veya iddia edilen hallerde gerektiği gibi davranılacağı konularında teyit alınmasını içerir.

(3) Finansal raporlama sisteminin güvenilirliği, faaliyetlerin etkinliği, verimliliği ve hukuka uygunluğu gibi hususlarda gerekli kontrolleri sağlayan bir iç kontrol sistemi kurmak ve devam ettirmek, işletme yönetiminin gözetimini de yapmak suretiyle, yönetimden sorumlu kişilerin sorumluluğundadır. Yönetimden sorumlu kişiler tarafından gerçekleştirilen etkin gözetim, işletme yönetiminin dürüst ve etik davranış kültürü yaratmasını sağlamada etkilidir. Yönetimden sorumlu kişiler, gözetim sorumluluğunu yerine getirirken özellikle işletme yönetiminin kontrolleri aşabileceği ya da finansal bilgi kullanıcılarının işletmenin karlılığı ve performansı ile ilgili algılarını etkilemek amacıyla, işletmenin karını manipüle etmek üzere finansal raporlama sürecine müdahale edebileceği hususlarını göz önünde bulundurmak zorundadırlar.

(4) İşletmenin faaliyetlerinin düzenli ve etkin bir şekilde yürütülmesini sağlayacak bir kontrol ortamı yaratmak ve bunun için gerekli politika ve prosedürleri geliştirmek, yönetimden sorumlu kişilerin gözetiminde olmak üzere, işletme yönetiminin sorumluluğundadır. Bu sorumluluk, finansal tablolarda

önemli yanlışlıklara sebep olabilecek risklerin yönetilmesi suretiyle, finansal tabloların tüm önemli yönleriyle gerçeği yansıtacak şekilde hazırlanmasını sağlayacak kontrollerin uygulanması ve sürdürülmesine dayalı bir finansal raporlama sürecinin oluşturulmasını da kapsar. Bu tür kontroller finansal tablolara ilişkin önemli yanlışlık riskini azaltmakla birlikte tamamen ortadan kaldırmaz. İşletme yönetimi, hile ve usulsüzlüğün önlenmesi ve ortaya çıkarılması için uygulamaya konulacak kontrolleri seçerken, finansal tabloların hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıkları içerebileceğini dikkate almak zorundadır.

Hile ve usulsüzlüklerin ortaya çıkarılmasıyla ilgili olarak bağımsız denetimin doğasından kaynaklanan kısıtlamalar

MADDE 6 - (1) Finansal tabloların bağımsız denetiminin amacı, bağımsız denetçinin finansal tabloların finansal raporlama standartlarına uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeği yansıtacak şekilde hazırlandığına dair bir görüş bildirmesini sağlamaktır. Bağımsız denetim çalışmasının doğal sınırlamalarından dolayı, bağımsız denetim standartlarına uygun olarak planlanıp yapılmış olan bir bağımsız denetim çalışmasında dahi, finansal tablolardaki bazı önemli yanlışlıkların tespit edilememesi riski söz konusu olabilir.

(2) İşlemlerin kasıtlı olarak kaydedilmemesi veya gerçeğe aykırı belge düzenlenmesi ve kayıt yapılması ya da bağımsız denetçiye kasıtlı olarak yanlış bilgi verilmesi gibi gizlenen ya da karmaşık ve dikkatli bir şekilde organize edilmiş planlara dayalı hile ve usulsüzlüklerden kaynaklanan önemli bir yanlışlığın tespit edilememe riski, hatadan kaynaklanan bir yanlışlığın ortaya çıkarılamama riskinden daha yüksektir. Hile ve usulsüzlüğe neden olan bu tür girişimlerin muvazaalı işlemlerle desteklenerek gizlenmesi, hile ve usulsüzlüklerin ortaya çıkarılmasını daha da zorlaştırır. Muvazaalı işlemler bağımsız denetçiye yanıltıp aslında yanlış olan kanıtların ikna edici olduğuna inanmasını sağlayabilir. Bağımsız denetçinin hileyi ortaya çıkarması, suç işleyenin kabiliyetine, işlemin miktar ve sıklığına, var olan gizli anlaşmaların derecesine, değiştirilmiş ayrı ayrı tutarların nispi büyüklüğüne ve olaya karışmış kişilerin sayısı ve konumuna bağlıdır. Bağımsız denetçi tarafından hile ve usulsüzlüğe açık alanlar daha kolay belirlenebilirken, muhasebe tahmini gibi yoruma dayalı alanlardaki yanlışlıkların hileden mi yoksa hatadan mı kaynaklandığının saptanması daha zordur.

(3) İşletme yönetiminin doğrudan veya dolaylı olarak muhasebe kayıtları ile oynamak suretiyle, işletmenin finansal durumunu olduğundan daha iyi gösterebilecek ve hileli finansal bilgiler sunabilecek fırsatları kolaylıkla elde edebilecek konumda olması nedeniyle bağımsız denetçi için, işletme yönetiminden kaynaklanan hile ve usulsüzlükleri ortaya çıkaramama riski, işletme çalışanlardan kaynaklanan hile ve usulsüzlükleri ortaya çıkaramama riskinden daha yüksektir. İşletme yönetiminin bazı kademelerinde bulunanlar, çalıştırdıkları personele işlemleri yanlış kaydetmeleri veya gizlemeleri yönünde direktif vermek suretiyle, hile ve usulsüzlüklerin önlenmesine yönelik kontrolleri aşabilirler. İşletme yönetiminde yer alan kişiler, işletme içindeki otoritelerini kullanarak çalışanlara bir takım işlemleri yapmaları için direktif verebilir veya çalışanların bilgileri dahilinde veya haricinde hile ve usulsüzlükler için yardımlarını sağlayabilirler.

(4) Bağımsız denetim çalışmasından sonra, bağımsız denetime tabi tutulan finansal tablolarla ilgili, hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıkların tespit edilmesi, tek başına bağımsız denetçinin bağımsız denetim standartlarına uygun bir bağımsız denetim yapmadığı anlamına gelmez. Özellikle muvazaalı işlemler ile yanıltıcı belge düzenlenmesinden kaynaklanan hile ve usulsüzlüklerin bağımsız denetim sırasında ortaya çıkarılması mümkün olmayabilir. Ancak, bağımsız denetçinin bağımsız denetim standartlarına uygun bir bağımsız denetim gerçekleştirip gerçekleştirmediği hususu, şartlara uygun bağımsız denetim tekniklerinin uygulanıp uygulanmadığı, uygulanan bağımsız denetim teknikleri sonucunda toplanan bağımsız denetim kanıtlarının uygunluk ve yeterliliği ile bu kanıtların değerlendirilmesine dayanan bağımsız denetim görüşünün uygunluğuna göre belirlenir.

Hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riskinin tespit edilmesi ile ilgili olarak bağımsız denetçinin sorumluluğu

MADDE 7 - (1) Bağımsız denetçi finansal tablolarda hile, usulsüzlük veya hatadan

kaynaklanabilecek önemli yanlışlıkların bulunmadığına dair makul ölçüde güvence sağlamak zorundadır. Bazı konularda takdir hakkının kullanılması, örnekleme yönteminin izlenmesi, iç kontrol sisteminin yapısından kaynaklanan kısıtlamalar ve bağımsız denetçiye sunulan kanıtların çoğunun kesin olmaktan ziyade ikna edici nitelikte olması durumlarında bağımsız denetçi, finansal tablolardaki önemli yanlışlıkların ortaya çıkarılmasına dair kesin bir güvenceye sahip olamayabilir.

(2) Bağımsız denetçi, makul ölçüde güvence sağlayabilmek için, işletme yönetimi tarafından kontrollerin aşılması olasılığını ve hataları tespit etme konusunda etkin olan bağımsız denetim tekniklerinin hile ve usulsüzlükten kaynaklanan riskleri ortaya çıkarmak açısından uygun olmayabileceğini göz önünde bulundurarak, bağımsız denetim süresince mesleki şüphecilik tutumu içerisinde çalışmalarını yürütmek zorundadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hile ve Usulsüzlüklerin Tespit Edilmesi Amacıyla Bağımsız Denetçinin Göz Önünde Bulunduracağı Hususlar

Mesleki şüphecilik

MADDE 8 - (1) Bağımsız denetçi çalışmasını, mesleki şüphecilik tutumu içerisinde ve finansal tablolarda önemli yanlışlıklara sebep olabilecek koşulların var olabileceğinin bilinciyle planlar ve yürütür. Hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riskinin değerlendirilmesinde bağımsız denetçinin mesleki şüphecilik tutumu, hile ve usulsüzlüklerin karakterlerinin farklı olması sebebi ile özel bir önem taşır. Mesleki şüphecilik, bağımsız denetim kanıtına sorgulayarak yaklaşan ve onu kritik ederek değerlendiren bir yaklaşımı içerir. Mesleki şüphecilik elde edilen bilgi veya bağımsız denetim kanıtının hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli bir yanlışlığa işaret edip etmediğine dair sürekli bir sorgulamayı gerektirir.

(2) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim çalışması süresince mesleki şüphecilik tutumu içerisinde, işletmeyi yönetenlerin dürüstlüğü ve doğruluğu hakkında geçmiş tecrübelerle dayanan bilgisi mevcut olsa bile, hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli bir yanlışlığın olabileceğini ayrıca göz önünde bulundurmak zorundadır.

(3) Bağımsız denetçinin işletme ile geçmişe dayanan tecrübeleri, işletme hakkında bir anlayış oluşturmaya katkı sağlar. Bununla birlikte, bağımsız denetçinin işletme veya işletmeyi yönetenlerin dürüstlüğü ve doğruluğu hakkında geçmiş tecrübelerle dayanan bilgisini tamamen göz ardı etmesi beklenemez ise de, koşulların değişebilmesi sebebi ile mesleki şüphecilik tutumunun sağlanması önemlidir. Bağımsız denetim esnasında işletme yönetimi ile yapılan görüşmeler ve diğer bağımsız denetim tekniklerinin uygulanmasında bağımsız denetçi mesleki şüphecilik çerçevesinde tam olarak ikna edici olmayan bağımsız denetim kanıtları üzerinde yapacağı değerlendirmeyi, işletme ve işletmeyi yönetenlerin dürüstlüğü ve doğruluğu konusundaki inancına dayandıramaz. Mesleki şüphecilik bağımsız denetçinin, işletmenin yöneticileri ile yapmış olduğu görüşmeler sırasında almış olduğu yanıtların ve onlardan alınan diğer bilgilerin makul olup olmadığının, bağımsız denetim çalışması esnasında derlenen diğer kanıtlarla birlikte dikkatlice değerlendirmesini gerektirir.

(4) Bağımsız denetim çalışması bazı durumlarda belgelerin doğruluğunun kanıtlanmasını da kapsar. Esas itibarıyla bağımsız denetçi bu kapsamda bir çalışmayı yapacak eğitim ve uzmanlığa sahip değildir. Ayrıca bağımsız denetçi bir belge içeriğinde yapılan değişiklikleri, bu kapsamda işletme ile üçüncü şahıslar arasında yapılan ve kendisine sunulmayan bir sözleşmenin varlığını tespit edemeyebilir. Bağımsız denetçi denetim süresince aksini gösteren inandırıcı bir sebep olmadığı sürece kayıt ve belgelerin orijinal veya gerçek olduğunu kabul eder. Bununla birlikte, bağımsız denetim esnasında ortaya çıkan hususlar, belgelerin doğru olmayabileceği veya belgede yer alan madde veya konuların sonradan değişikliğe uğramış olabileceğine işaret ediyor ise, bağımsız denetçi üçüncü şahıslardan doğrulama talep edebilir veya belgenin gerçekliği konusunda uzman görüşüne başvurabilir.

Bağımsız denetim ekibi içerisinde yapılması gereken görüşmeler

MADDE 9 - (1) Bağımsız denetim ekibinin üyeleri, hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli

yanlışlıkların işletmenin finansal tablolarına etkisini aralarında görüşerek değerlendirir.

(2) Bağımsız denetim ekibi üyelerinin, görüşmelerinde diğer nedenlerden kaynaklanan önemli yanlışlıkların işletmenin finansal tablolarına etkilerini de dikkate almaları gerekir. Görüşmede hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıkların işletmenin finansal tablolarına etkisine özellikle vurgu yapılır. Bu görüşmede, mesleki takdirini, işletmeyle ilgili geçmiş tecrübesi ve mevcut gelişmelere dair bilgisini kullanan ve bağımsız denetim ekibinin diğer hangi üyelerinin bu görüşmelere katılması gerektiğini belirleyen ve bağımsız denetim çalışmasından sorumlu olan sorumlu ortak başdenetçi de yer alır. Hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riskleri ile ilgili deneyimlerini ekibin diğer üyeleri ile paylaşımlarına olanak sağlayan bu görüşmelerde, kıdemli ekip üyelerinin de bulunması gerekir.

(3) Sorumlu ortak başdenetçi, görüşmeye katılmamış olan ekip üyelerine hangi konuların aktarılması gerektiği hususunu değerlendirir. Görüşmeler sonucunda ulaşılan kararların tamamı hakkında tüm ekip üyelerinin haberdar edilmesi gerekli değildir. Bu kapsamda, işletmenin sadece bir bölümünün bağımsız denetimi ile görevli bir ekip üyesinin, işletmenin diğer bir bölümünün bağımsız denetimi hakkındaki bir konu ile ilgili ulaşılan karar hakkında bilgilendirilmesine gerek olmayabilir.

(4) Görüşme esnasında ekip üyelerinin, işletme veya işletmeyi yönetenlerin dürüstlüğü ve doğruluğu hakkındaki düşüncelerinden bağımsız olarak, konulara sorgulayıcı bir şekilde yaklaşımları gerekir. Görüşmede genel olarak aşağıda yer alan konular ele alınır:

a) Ekip üyelerinin, hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıkların, finansal tabloları nasıl etkileyebileceği konusundaki görüşlerini ve işletme yönetiminin hileli finansal raporlama için ne yapabileceği veya neyi saklayabileceği ya da işletme varlıklarının nasıl suiistimal edilebileceği hakkındaki düşüncelerini birbirleri ile paylaşmaları,

b) İşletme yönetimi tarafından karda yapılabilecek ayarlamalar ile bu amaçla izlenebilecek yöntemlerin neler olabileceği hususlarının ekip üyeleri tarafından görüşülerek değerlendirilmesi,

c) İşletme yöneticileri veya diğer kişilerin hile veya usulsüzlük yapmalarına sebep olabilecek, menfaat veya baskı yaratabileceği bilinen, işletme içinden veya dışından kaynaklanabilecek unsurların değerlendirilmesi ve hile veya usulsüzlüğü makul gösterecek kültürel veya çevresel faktörlerin tespit edilmesi,

ç) Nakit veya suiistimale açık diğer aktiflere erişimi olan işletme personelinin gözetimine işletme yöneticilerinin katılımının değerlendirilmesi,

d) Bağımsız denetim ekibi üyelerinin dikkatini çeken, işletme yöneticileri veya çalışanlarının davranış veya yaşam tarzlarındaki olağandışı veya açıklanamayan değişiklikler,

e) Hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıkların ortaya çıkma olasılığının bağımsız denetim süresince göz önünde tutulması gerektiğinin vurgulanması,

f) Karşılaşıldığı takdirde, muhtemel hile veya usulsüzlüğe işaret edebilecek koşulların göz önüne alınması,

g) Önceden tahmin edilemeyen koşul ve unsurların bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamına olası etkilerinin değerlendirilmesi,

ğ) Hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık olasılığının finansal tablolara etkisini göz önüne alarak, seçilecek bağımsız denetim tekniklerinin etkinliğinin değerlendirilmesi,

h) Bağımsız denetim ekibinin dikkatini çeken hile ve usulsüzlüklere ilişkin ihbarların değerlendirilmesi ve

ı) İşletme yönetiminin iç kontrolleri aşması olasılığının değerlendirilmesi.

(5) Hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıkların finansal tablolara etkisinin görüşülerek değerlendirilmesi, bağımsız denetim çalışmasının önemli bir parçasını oluşturur. Bu görüşme, hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıkların finansal tablolara etkilerine karşılık uygun bağımsız denetim tekniklerinin tespit edilmesi ve bu tekniklere ilişkin görev dağılımının bağımsız denetim ekibinin üyeleri arasında yapılmasını sağlar. Bu görüşme ayrıca, bağımsız denetim tekniklerinin sonuçlarının ekip üyeleri arasında nasıl paylaşılacağına planlanması ve karşılaşılabilecek hata ve usulsüzlük ihbarlarının nasıl ele alınacağına değerlendirilmesine de olanak sağlar.

(6) Bağımsız denetimin planlama aşamasında yapılan ilk görüşmeler sonrasında, ekip üyeleri arasındaki iletişim bağımsız denetim süresince de sürdürülür ve ekip üyeleri aralıklı olarak, hile ve

usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riskleri hakkındaki değerlendirmelerini ve bu riskleri bertaraf etmek için yerine getirilmesi gereken bağımsız denetim teknikleri hakkındaki görüşlerini ekibin diğer üyeleri ile paylaşırlar.

Risk değerlendirme yöntemleri

MADDE 10 - (1) Bağımsız denetçi, iç kontrol sistemi de dahil olmak üzere işletme, faaliyet koşulları ve çevresiyle olan ilişkileri hakkında fikir sahibi olabilmek amacıyla risk değerlendirme teknikleri uygular. Bu kapsamda, bağımsız denetçi gerçekleştirmiş olduğu bağımsız denetim çalışmasının bir parçası olarak hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık risklerini tespit edebilmek amacıyla aşağıda yer alan prosedürleri uygulamak zorundadır:

- a) Yönetimden sorumlu kişiler ve diğer yöneticiler ile görüşerek, yönetimden sorumlu kişilerin, hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık risklerini tespit edebilmek amacıyla belirlenmiş süreçler ve bu riskleri bertaraf etmek için geliştirilmiş olan kontroller üzerindeki gözetimi hakkında anlayış oluşturur,
- b) Bu kapsamda bir veya birden fazla hile ve usulsüzlük riskine ilişkin faktörlerin mevcut olup olmadığını değerlendirir,
- c) Analitik inceleme teknikleri uygulanırken tespit edilen olağan dışı veya beklenmeyen ilişkileri dikkate alır ve
- ç) Hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık risklerinin tespitinde faydalı olabilecek diğer bilgileri değerlendirir.

Yönetimden sorumlu kişilerce yürütülen gözetim faaliyetinin anlaşılması ve bu amaçla yapılacak görüşmeler

MADDE 11 - (1) İşletme ve iç kontrol sistemi dahil olmak üzere, işletmenin, faaliyet koşullarının ve çevresiyle olan ilişkilerinin anlaşılması amacıyla bağımsız denetçi, işletme yönetimi ile aşağıdaki konular hakkında görüşme yapmak zorundadır:

- a) İşletme yönetiminin hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riskleri ile ilgili değerlendirmesi,
- b) İşletme yönetiminin hile ve usulsüzlük risklerini tespit etmek ve bu riskleri bertaraf etmek için oluşturmuş olduğu süreçler, belirlediği hata ve usulsüzlük risk alanları veya söz konusu riskten etkilenebilecek olan hesap bakiyeleri, işlem türleri ve finansal tablo dipnot ve açıklamaları,
- c) Yönetimden sorumlu kişiler ile işletme yöneticileri arasında hile ve usulsüzlük risklerini tespit etmek ve bu riskleri bertaraf etmek için oluşturulmuş olan süreçler ile ilgili yazışmalar ve diğer bilgilendirmeler ve
- ç) İşletme yönetiminin, çalışanlara yönelik işletme uygulamaları ve etik kurallar ile ilgili yazışmalar ve diğer bilgilendirmeler.

(2) İşletme yönetiminin iç kontrol sistemi ve finansal tabloların hazırlanmasından sorumlu olması sebebi ile, bağımsız denetçi hile ve usulsüzlük riskleri ve bu riskleri tespit ve bertaraf etmek için oluşturulmuş olan kontroller ile ilgili olarak işletme yönetiminin değerlendirmelerini ayrıca sorgular. İşletme yönetimi tarafından yapılan bu değerlendirmelerin niteliği, kapsamı ve sıklığı işletmeden işletmeye değişiklik gösterebilir. Bazı işletmelerin yönetimleri sürekli gözetim faaliyetinin bir parçası olarak yılda bir kez detaylı bir değerlendirme yapılabilirken, diğer işletmelerde bu değerlendirmeler daha gayri resmi bir biçimde ve daha seyrek olarak yapılabilir. Bu kapsamda, hile ve usulsüzlük riskine ilişkin olarak işletme yönetimi tarafından değerlendirmelerin yapılmaması, işletme yönetimi tarafından iç kontrollere yeterince önem verilmediğinin göstergesi olarak kabul edilebilir.

(3) Bağımsız denetçi işletme yönetiminin hile ve usulsüzlük riskine ilişkin değerlendirmeleri hakkında yapacağı sorgulamada, hile ve usulsüzlükle ilgili işletme içinden ve dışından gelebilecek olan ihbarlara dair işlem yapmak üzere belirlenen süreçleri de analiz eder. Bağımsız denetçi, merkez dışında faaliyet gösterilen yer veya işletme bölümlerine yönelik gözetim faaliyetlerinin niteliği ve kapsamı hakkında ilgililerle görüşmeler yapar. Bu kapsamda, hile ve usulsüzlük riskinin yüksek olabileceği yer ve işletme bölümlerinin olup olmadığını değerlendirir.

(4) Bağımsız denetçi, işletme yönetimi, iç kontrol sisteminden sorumlu kişiler ve işletme içerisindeki diğer ilgili kişilerle, gerçekleşmiş veya şüphelenilen ya da ihbar edilmiş olan hile veya usulsüzlükler

olup olmadığı hakkında görüşmeler yapar.

(5) Bağımsız denetçinin işletme yönetimi ile yapmış olduğu görüşmeler, yönetim kadrosunda olmayan çalışanların içinde yer aldığı hile ve usulsüzlüklere ilişkin yararlı bilgiler verebilirken, işletme yönetiminin içinde yer aldığı hile ve usulsüzlükler hakkında yararlı bilgiler sağlamayabilir. İşletme yönetiminin yanı sıra diğer işletme çalışanlarıyla yapılan görüşmeler konu ile ilgili farklı bakış açıları hakkında bilgi sahibi olunmasına katkıda bulunur. Bağımsız denetçi mesleki kanaatini kullanarak bu görüşmelerin işletme içinde kimler ile hangi kapsamda yürütüleceğine karar verir. Bağımsız denetçi, iç kontrol sistemine sahip olan işletmelerde, iç kontrol personeli ile görüşmeler yaparak, hata ve usulsüzlük ile ilgili yıl içerisinde yürütülen çalışmalar ve işletme yönetiminin bu çalışmalar üzerine yaptığı işlemler hakkında bilgi toplar. Ayrıca, bu görüşmelerde gerçekleşmiş veya şüphelenilen ya da ihbar edilmiş olan hile veya usulsüzlükler olup olmadığını da dikkate alır.

(6) Bu kapsamda, bağımsız denetçinin görüşme yapabileceği kişiler;

- a) Finansal raporlama sürecine doğrudan katılmamış işletme faaliyetlerini yürüten kişiler,
- b) Farklı yetki seviyelerindeki işletme çalışanları,
- c) Karmaşık ya da istisnai işlemleri başlatan, yürüten ya da kaydedenler ile bu kişileri yöneten ya da gözetimini yapanlar,
- ç) İşletmede istihdam edilen hukuk danışmanları,
- d) İşletme içinde etik kuralların benimsenilerek uygulanmasından sorumlu yöneticiler ve
- e) Hile ve usulsüzlük iddialarıyla ilgili gerekli işlemleri yapmakla görevlendirilen kişilerdir.

(7) Bağımsız denetçi, hile ve usulsüzlük iddiaları ile ilgili olarak işletme yönetimiyle yaptığı görüşme sonuçlarını değerlendirirken, işletme yönetiminin genelde konumu itibarıyla hile ve usulsüzlüğü yapabilecek durumda olduğunu göz önünde bulundurarak mesleki şüphecilik anlayışıyla hareket etmek zorundadır. Bu kapsamda, bağımsız denetçi görüşme sonuçlarını başka bilgilerle doğrulama ihtiyacı olup olmadığına mesleki kanaatini kullanarak karar verir.

(8) Bağımsız denetçi, hile ve usulsüzlük riskini belirlemek amacıyla işletmede ve bunları önlemek amacıyla iç kontrol sisteminde işletme yönetiminin yürütülen çalışmaların yönetimden sorumlu kişiler tarafından gözetimi için yapılan uygulamalar hakkında da bilgi edinmek zorundadır.

(9) Yönetimden sorumlu kişiler, risk izleme, finansal kontrol ve yasalara uygunluk açısından işletmedeki sistemlerin gözetiminden de sorumlu olabilir. Bazı durumlarda, yönetimden sorumlu kişiler işletmenin hile ve usulsüzlük riskinin değerlendirmesinde ve işletme tarafından belirlenmiş özel hile ve usulsüzlük risklerini azaltmak amacıyla oluşturulmuş iç denetim sisteminin gözetiminde etkin rol oynarlar. Bu kapsamda, bağımsız denetçinin bu kişilerin her birinin sorumluluk alanlarını kavraması, gözetimin doğru kişiler tarafından yapılıp yapılmadığının anlaşılması açısından önemlidir.

(10) Bağımsız denetçi, işletmedeki hile ve usulsüzlük riskini belirleyerek, bu riskleri önlemeyi amaçlayan işletme yönetimi süreçlerini ve işletme tarafından bu hile ve usulsüzlük risklerini azaltmak amacıyla kurulmuş iç kontrol sistemlerinin yönetimden sorumlu kişiler tarafından gözetiminin nasıl yapıldığını kavramak suretiyle, işletme yönetiminin usulsüzlüğe yatkınlığı, iç kontrolün yeterliliği ve işletme yönetiminin bağımsızlığı ve güvenilirliği konusunda görüş oluşturur. Bağımsız denetçi bu bilgiyi, bu konuların tartışılacağı toplantılara katılmak, yönetim kurulu kararlarını okumak ya da yönetimden sorumlu kişiler ile görüşmek gibi yöntemleri uygulayarak sağlayabilir.

(11) Bağımsız denetçi, yönetimden sorumlu kişilere, işletmeyi etkileyecek ölçüde gerçekleşmiş veya şüphelenilen ya da iddia edilen hile veya usulsüzlükler olup olmadığını da sorar.

(12) Bağımsız denetçi, işletme yönetimi ile ilgili yaptığı görüşmelerde edindiği bilgileri doğrulamanın bir parçası olarak da, yönetimden sorumlu kişiler ile görüşmeler yapar. Yapılan görüşmelerde edinilen bilgiler arasında tutarsızlık olursa, tutarsızlığı gidermek için ek bağımsız denetim kanıtları elde eder. Yönetimden sorumlu kişiler ile yapılan görüşmeler aynı zamanda bağımsız denetçinin, hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık risklerini tespit etmesine de yardımcı olur.

Hile ve usulsüzlük ile ilgili risk faktörlerinin dikkate alınması

MADDE 12 - (1) Bağımsız denetçi, iç kontrol sistemi de dahil olmak üzere işletme, faaliyet koşulları ve çevresiyle olan ilişkileri hakkında bilgi toplarken, elde edilen bilgilerde bir veya birden fazla hile ve usulsüzlük faktörünün mevcut olup olmadığını göz önünde bulundurmak zorundadır.

(2) Hile ve usulsüzlük genelde gizleneceğinden tespit edilmesi oldukça zor olabilir. Bununla birlikte, bağımsız denetçi, iç kontrol sistemi de dahil olmak üzere işletme, faaliyet koşulları ve çevresiyle olan ilişkileri hakkında bilgi elde ederken, hile ve usulsüzlüğe yönelik baskı veya fırsat elde etme veya harekete geçirici olabilecek olay ve koşulları tespit edebilir. Bu olay ve koşullar, “hile ve usulsüzlük risk faktörleri” olarak adlandırılır. Bu kapsamda;

a) İşletmeye ilave öz sermaye sağlayacak olan üçüncü şahısların beklentilerini karşılama ihtiyacı, hile ve usulsüzlük yapmak için baskı yaratabilir.

b) Gerçekçi olmayan kar hedeflerine ulaşılması durumunda prim ödemesinin taahhüt edilmesi hile ve usulsüzlük yapmak için bir teşvik unsuru olabilir.

c) Etkin olmayan kontrol sistemleri, hile ve usulsüzlük yapmaya fırsat yaratabilir.

(3) Hile ve usulsüzlük risk faktörleri mutlaka hile ve usulsüzlüğün var olduğunu göstermez, ancak bunlar hile ve usulsüzlüğün yapılmış olduğu koşullarda ortaya çıkan faktörlerdir. Hile ve usulsüzlük risk faktörlerinin varlığı bağımsız denetçinin önemli ölçüde yanlışlık riskini değerlendirmesinde etkili olabilir.

(4) Hile ve usulsüzlük risk faktörlerinin önemi olay ve duruma göre değişiklik gösterebildiğinden, bir önem sıralamasına tabi tutulmaları mümkün değildir. Bu risk faktörlerinin varlığına rağmen önemli bir yanlışlık riski mevcut olmayabileceğinden, bağımsız denetçi mesleki kanaatini kullanarak, hile ve usulsüzlük risk faktörlerinin varlığını ve bu faktörlerin önemli bir yanlışlık riskine sebep olup olmayacağını değerlendirir.

(5) Hileli finansal raporlama ve zimmete geçirme ile sonuçlanabilecek hile ve usulsüzlük risk faktörlerine ilişkin örnekler ek-3’de yer verilmiştir. İşletmenin büyüklüğü, faaliyetlerinin karmaşıklığı ve ortaklık yapısı gibi özellikler ilgili risk faktörlerinin belirlenmesinde önemli rol oynar.

Beklenmeyen ve istisnai ilişkilerin dikkate alınması

MADDE 13 - (1) Bağımsız denetçi, analitik inceleme tekniklerini uygularken, iç kontrol sistemi de dahil olmak üzere işletme, faaliyet koşulları ve çevresiyle olan ilişkilerini anlamak için hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riskinin varlığının göstergesi olabilecek beklenmeyen ve istisnai ilişkileri dikkate almak zorundadır.

(2) Analitik inceleme tekniklerini uygulamak, finansal tablolara etkisi olabilecek beklenmeyen işlemleri ve tutarları, oranları ve değişimleri tespit etmede yardımcı olur. Bağımsız denetçi, analitik inceleme tekniklerini uygularken, işletmeyi, faaliyet koşullarını ve çevresiyle olan ilişkilerini ve iç kontrol sistemini değerlendirerek makul ilişkilere dair beklentiler geliştirir. Bu kapsamda bağımsız denetçi, kayıtlı tutarlarla veya kayıtlı tutarlardan bulunmuş oranlarla, beklenmeyen ve/veya istisnai işlemlere ilişkin olanları karşılaştırırken, gerçekleşen hile ve usulsüzlükten dolayı gerçeğin önemli ölçüde yanlış yansıtılmış olabileceği hususunu göz önünde bulundurur. Hileli finansal raporlama ile sonuçlanabilecek beklenmeyen ve istisnai ilişkileri ortaya koymak amacıyla uygulanabilecek analitik inceleme teknikleri, fiktif satışlar, müşterilerle yapılan ancak bilinmeyen sözleşmelerin varlığı ve önemli tutarlarda iadeler gibi gelir hesaplarının incelenmesini içerir.

Diğer bilgilerin dikkate alınması

MADDE 14 - (1) Bağımsız denetçi, iç kontrol sistemi de dahil olmak üzere, işletme, faaliyet koşulları ve çevresiyle olan ilişkileri hakkında bir anlayış edinirken, hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıkları göstergesi niteliğindeki diğer bilgileri de göz önünde bulundurur.

(2) Bağımsız denetçi, analitik inceleme tekniklerinin uygulanmasından elde edilen bilgilere ek olarak, hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıkları tespit edebilmek için, işletme, faaliyet koşulları ve çevresiyle ilgili diğer bilgileri dikkate alır. Bağımsız denetim ekibi arasındaki görüşmeler de, bu tür risklerin tespit edilmesine yardımcı olur. Buna ek olarak, bağımsız denetçinin müşteri kabul etme aşamasında ve bağımsız denetim süresince elde ettiği bilgiler ve işletmeye verilen ara dönem finansal bilgilerin incelenmesi gibi diğer hizmetlerden edinilen tecrübeler, hile ve usulsüzlükten kaynaklanabilecek önemli yanlışlık risklerinin belirlenmesinde faydalı olur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

**Hile ve Usulsüzlükten Kaynaklanan Önemli Yanlışlık Risklerini Belirlemek
Amacıyla Uygulanacak Bağımsız Denetim Teknikleri,
Yapılacak İşlemler ve Değerlendirme**

Hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riskinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi

MADDE 15 - (1) Bağımsız denetçi, finansal tablolarda ya da işlem türleri, hesap bakiyeleri ve dipnotlarla ilgili açıklamalardaki önemli yanlışlık riskini tespit ederken, hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riskini belirler ve değerlendirir. Bu riskler hile ve usulsüzlük sebebiyle önemli yanlışlığa yol açabileceğinden, bağımsız denetçi işletmenin ilgili iç kontrollerini değerlendirir ve bunların uygulanıp uygulanmadığını tespit eder.

(2) Bağımsız denetçi, mesleki kanaatini kullanarak, hile ve usulsüzlük sebebiyle ortaya çıkabilecek önemli yanlışlık riskini değerlendirirken;

a) Risk değerlendirme sürecinde elde ettiği bilgiler ile finansal tablolardaki işlem türleri, hesap bakiyeleri ve dipnot açıklamalarını da dikkate alarak hile ve usulsüzlük riskini belirler.

b) Tespit edilen hile ve usulsüzlük risklerini hesap bazında olabilecek riskler ile ilişkilendirir.

c) Muhtemel yanlışlıkları, birden fazla yanlışlığa sebep olma ve oluşma olasılığı kapsamında inceler.

(3) İşletme yönetimi hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riskinin niteliği ve kapsamını belirlerken ve bu riskleri önlemek ve ortaya çıkarmak amacıyla iç kontrol sistemini tasarlayıp uygularken, önemli ölçüde bilgiye dayalı kanaat kullandığından, bu risk ve süreçleri kavramak bağımsız denetçi için önemlidir. Bu kapsamda, bağımsız denetçi işin doğasının gerektirdiği görevler ayrılığının yetersiz olduğu durumlarda, işletme yönetiminin bilinçli olarak yaptığı tercihleri de araştırarak değerlendirmek zorundadır.

Gelir tahakkuku ile ilgili hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riskleri

MADDE 16 - (1) Hileli finansal raporlamadan kaynaklanan önemli yanlışlıklar, genellikle gelirin zamanından önce tahakkuk ettirilmesi veya gerçek olmayan gelir kaydedilmesi yoluyla gelirlerin yüksek gösterilmesi ya da gelirlerin daha sonraki bir döneme kaydırılması suretiyle düşük gösterilmesi şeklinde gerçekleşir. Bu nedenlerle, bağımsız denetçi, genellikle gelirin kaydedilmesinde bir hata riski olduğunu varsayar ve ne tür gelirlerde böyle bir riskin söz konusu olabileceğini dikkate alır. Bu Tebliğin ek-4'ünde, gelir tahakkukundan kaynaklanan hileli finansal raporlamaya bağlı olarak ortaya çıkan önemli yanlışlık riski hakkında yapılması gerekenlere ilişkin örnekler yer almaktadır. Bağımsız denetçi, gelir tahakkukuna bağlı hile ve usulsüzlüğü önemli yanlışlık riski olarak değerlendirmemişse, bu durumu destekleyen sebepleri belgelemek zorundadır.

Hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riski hakkında yapılması gereken işlemler

MADDE 17 - (1) Bağımsız denetçi, finansal tablolarda hile ve usulsüzlüğe bağlı olarak ortaya çıkabilecek önemli yanlışlık riskini tespit edebilmek için uygulanacak yöntemleri belirlemek ve hesap bazında nitelik, zamanlama ve kapsam açılarından uygun bağımsız denetim tekniklerini ve önemli riskleri ortaya çıkarmak için de daha detaylı bağımsız denetim tekniklerini uygulamak zorundadır.

(2) Bağımsız denetçi, finansal tablolarda hile ve usulsüzlük nedeniyle önemli bir yanlışlığa yol açabilecek riskler hakkında aşağıdaki yöntemleri benimseyerek;

a) Daha fazla mesleki şüphecilik ve uygulanması planlanan özel prosedürlerden bağımsız olarak, daha genel hususları içeren ve bağımsız denetimin yürütülmesine genel bir etkisi olan,

b) Gerçekleştirilecek bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamını ilgilendiren, işletme yönetiminin teyit mektuplarında belirlenmiş riskler hakkında yapılacak işlemlere dair ve

c) Genellikle önceden öngörülemeyen şekillerde ortaya çıkabilen ve işletme yönetiminin kontrollere önem vermemesinden veya söz konusu kontrolleri aşmasından kaynaklanan hile ve usulsüzlükler nedeniyle finansal tablolarda ilgili önemli yanlışlık riski hakkında belli bağımsız denetim tekniklerinin uygulanmasını içeren yaklaşımlar geliştirebilir.

(3) Finansal tablolarda hile ve usulsüzlük nedeniyle önemli bir yanlışlığa yol açabilecek tespit edilmiş riskler hakkında yapılacak işlemlerde, bağımsız denetçi;

a) Önemli işlemlere ilişkin bağımsız denetim kanıtlarının incelenmesi için seçilecek belgelerin

tespitinde artan ölçüde duyarlılık göstermek ve

b) İşletme yönetiminin önemli konulardaki açıklamalarını daha ayrıntılı bir şekilde doğrulamak suretiyle

mesleki şüphecilik anlayışını sergiler.

(4) Bağımsız denetçi, finansal tablolarda hile ve usulsüzlük nedeniyle önemli bir yanlışlığa yol açabilecek riskleri tespit etmeye yönelik bağımsız denetim teknikleri tasarlamasının uygulanabilir olmayacağına kanaat getirdiğinde, bunun bağımsız denetime olan etkisini göz önünde bulundurur.

Genel olarak yapılacak işlemler

MADDE 18 - (1) Bağımsız denetçi, finansal tablolarla ilgili hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riskini tespit etmek amacıyla;

a) İşletme personelinin görevlendirilmesi ve gözetimi konularını değerlendirir,

b) İşletme tarafından uygulanan muhasebe politikalarını dikkate alır ve

c) Bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamının seçimine ilişkin öngörülemeyen hususları birlikte ele alır.

(2) Önemli sorumluluklar verilecek bağımsız denetim ekibinin hile ve usulsüzlükten kaynaklanan belirlenmiş önemli yanlışlık riskini değerlendirmeleri, ekte yer alan bağımsız denetçilerin bilgi, beceri ve yetenekleri ile ilişkilidir. Bu kapsamda, bağımsız denetçi finansal tablolarda hile ve usulsüzlük nedeniyle önemli bir yanlışlığa yol açacak belirlenmiş risklere karşı yapılabilecek işlemleri tespit etmek için, adli tıp ve bilişim teknolojisi uzmanı gibi bu konularda uzmanlaşmış, beceri ve bilgiye sahip daha deneyimli kişilerin bilgilerinden yararlanabilir. Bu çerçevede; bağımsız denetim ekibinin gözetiminin kapsamı, bağımsız denetçinin hile ve usulsüzlükten kaynaklanabilecek önemli yanlışlık riskinin düzeyine ve bağımsız denetim ekibi elemanlarının yeterliliklerine bağlıdır.

(3) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin özellikle sübjektif değerlemeler ve karmaşık işlemlerle ilgili olanları öncelikli olmak üzere, önemli muhasebe politikaları seçimi ve uygulamasını dikkate alır. Söz konusu seçim ve uygulamaların, finansal tablo kullanıcılarını yanıltmak amacıyla işletmenin performansı ve karlılığı hakkındaki algılarını etkileyecek şekilde, işletme yönetiminin karı manipüle etme çabasının bir sonucu olup olmadığını da araştırır.

(4) Genel olarak bağımsız denetimlerde uygulanan bağımsız denetim tekniklerini bilen işletme çalışanları, hileli finansal raporlamayı daha iyi gizleyebileceklerinden, bağımsız denetçi uygulanacak bağımsız denetim tekniklerinin yapısını, kapsamını ve zamanını seçerken öngörülemeyen hususların varlığını dikkate alır. Bu amaçla, önemlilik ve risk nedeniyle test edilmeyecek hesap bakiyelerinin test edilmesi; bağımsız denetim tekniklerinin zamanlamasının değiştirilmesi, farklı örnekleme yöntemlerinin uygulanması, farklı veya önceden bildirilmemiş yerlerde bağımsız denetim yapılması suretiyle gerçekleştirilir.

Hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık risklerine karşı uygulanabilecek bağımsız denetim teknikleri

MADDE 19 - (1) Bağımsız denetçiler, hile ve usulsüzlükler nedeniyle belirlenmiş önemli yanlışlık risklerinin tespiti için bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamında aşağıda belirtilen değişiklikleri yapabilirler.

a) Uygulanacak bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, daha güvenilir ve ilgili bağımsız denetim kanıtı ve ek destekleyici bilgi elde etmek için değiştirilebilir. Bağımsız denetim tekniklerinin türünü ve bileşimini etkileyebilen bu değişiklikler; daha önemli hale geldiği için varlıkların fiziksel gözlemi veya incelenmesini ve daha çok bağımsız denetim kanıtı toplamak için önemli hesaplardaki veya elektronik işlem dosyalarındaki veriler hakkında bilgisayar destekli bağımsız denetim tekniklerini kullanmayı içerir. Ayrıca, bağımsız denetçi, ek destekleyici bilgi elde etmek için uygun yöntemler tasarlayabilir. Bu kapsamda; bağımsız denetçi yönetimin kar beklentilerini karşılama konusunda baskı altında olduğunu tespit ederse, gelir tahakkukunu önleyen koşulları içeren satış sözleşmelerini inceleyerek, sevkiyattan önce fatura kesilmek suretiyle satışların artırıldığına dair bir riskin mevcut olup olmadığını değerlendirir. Bu şartlar altında bağımsız denetçi, sadece bakiye için değil ayrıca satış anlaşmalarının detaylarını, tarihini, iade etme haklarını ve sevkiyat şartlarını da içeren bağımsız dış kaynaklardan elde edilen doğrulamalar da yapabilir. Ayrıca, bağımsız denetçi satış

anlaşmalarında ve dağıtım koşullarındaki değişiklikler için yaptığı doğrulamaları işletmede finansal işlerden sorumlu olmayan personelin soruşturulmasıyla da destekler.

b) Bağımsız denetim tekniklerinin zamanlamasının değiştirilmesi gerekebilir. Bağımsız denetçi, bağımsız denetim tekniklerini dönem sonuna yakın ya da dönem sonunda uygulamanın, hile ve usulsüzlük nedeniyle önemli ölçüde yanlışlık riskini ortaya çıkarmada daha etkili olacağı sonucuna varabilir. Ancak, hile veya usulsüzlük nedeniyle kasıtlı yanlışlığın örneğin, uygunsuz gelir kaydedilmesinin ara dönemde başlaması halinde, bağımsız denetim tekniklerinin dönem sonuna yakın ya da dönem sonunda uygulanması yerine daha önce ya da raporlama dönemi boyunca gerçekleşen tüm işlemlere uygulanması gerekebilir.

c) Bağımsız denetim tekniklerinin kapsamı, hile ve usulsüzlük nedeniyle olabilecek önemli yanlışlık olasılığına göre belirlenir. Bu kapsamda; örnekleme arttırılması ya da analitik inceleme tekniklerin daha detaylı düzeyde uygulanması hile ve usulsüzlük nedeniyle ortaya çıkan önemli yanlışlığın niteliğine göre belirlenir. Ayrıca, elektronik işlemlerin ve hesap dosyalarının daha kapsamlı test edilmesine olanak sağlayan bilgisayar destekli bağımsız denetim teknikleri; önemli elektronik dosyalardan örnek işlemler seçmek, işlemleri belli özelliklere göre sıralamak veya örnekleme yerine tamamını test etmek için kullanılabilir.

(2) Bağımsız denetçi stok miktarını etkileyen bir usulsüzlük nedeniyle önemli yanlışlık riski olduğunu belirlerse, işletmenin stok kayıtlarını incelemesi, stokların fiziken sayımı sırasında veya sonrasında hile ve usulsüzlüğe konu olabilecek stok kalemleri ve bunların saklandığı yerleri tespit etmesine yardımcı olabilir. Böyle bir inceleme, stok saklama yerlerinde habersiz gözlem yapılması ya da stok sayımlarının tüm saklama yerlerinde aynı anda yapılması kararının verilmesinde etkili olur.

(3) Bağımsız denetçi, aktif değerlemesi, belli hesaplara dair tahminler (devrallmalar, yeniden yapılanmalar veya bir iş kolunun satışı gibi) ve diğer önemli tahakkuk etmiş yükümlülükler (emeklilik ve istihdam sonrası diğer hak ve menfaatlere dair yükümlülükler ya da çevresel iyileştirme yükümlülükleri) gibi birçok hesap ve yönetim açıklamalarını etkileyen hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riski tanımlayabilir. Bu risk ayrıca tekrar eden tahminlere ilişkin oluşturulan varsayımlarda önemli değişikliklerin ortaya çıkmasıyla da ilgili olabilir. İşletme, faaliyet koşulları ve çevresiyle olan ilişkiler hakkında bilgi edinilmiş olması, bağımsız denetçiye bu tür işletme yönetimi tahminlerinin ve bu tahminlerin temelinde yer alan takdir hakkının ve varsayımların uygunluğunu değerlendirmede yardımcı olabilir. Daha önceki dönemlerde uygulanan işletme yönetimi takdir hakkının ve varsayımlarının benzer şekilde geriye dönük gözden geçirilmesi, işletme yönetim tahminlerini destekleyen yargıların ve varsayımların uygunluğu hakkında bir fikir verir.

(4) Hile ve usulsüzlük nedeniyle ortaya çıkan önemli yanlışlık riskini tespit etmek için uygulanması gereken muhtemel bağımsız denetim tekniği örneklerine ek-4'de yer verilmiştir.

Kontrollerin işletme yönetimi tarafından aşılması halinde uygulanabilecek bağımsız denetim teknikleri

MADDE 20 - (1) İşletme yönetimi, doğrudan veya dolaylı olarak muhasebe kayıtlarını değiştirme ve aksi durumda etkin olarak çalışıyor görünebilecek kontrolleri aşarak hileli finansal tablo hazırlayabilme imkanı sebebiyle hile ve usulsüzlük gerçekleştirebilecek bir pozisyonda olup, aşılın kontrol seviyesi işletmeden işletmeye farklılık gösterir. Dolayısıyla, işletme yönetimi açıklamalarında hile ve usulsüzlük nedeniyle ortaya çıkabilecek belirlenmiş önemli yanlışlık riski ile risklere karşı genel olarak yapılacak işlemler yanında, kontrollerin işletme yönetimi tarafından aşılması nedeniyle ortaya çıkabilecek önemli yanlışlık riskine karşı yapılacak işlemler için de bağımsız denetim teknikleri uygulanır.

(2) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin kontrolleri aşması riskine karşı aşağıda belirtilen bağımsız denetim tekniklerini planlayarak uygulamak zorundadır:

a) Büyük deftere kaydedilen yevmiye kayıtlarının uygunluğunun ve finansal tabloların hazırlanması için yapılan diğer düzeltmelerin test edilmesi.

b) Hile ve usulsüzlük sebebiyle önemli ölçüde yanlışlıklara neden olan taraflı bir şekilde yapılmış muhasebe tahminlerinin incelenmesi.

c) Bağımsız denetçinin dikkatini çeken, işletmenin iş konusu ile doğrudan ilgili olmayan veya başka bir nedenle olağandışı görünen işlemlerin gerekçesinin araştırılması.

Yevmiye kayıtları ve diğer düzeltmeler

MADDE 21 - (1) Finansal tablolardaki hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar genellikle, yıl içinde ya da dönem sonlarında uygun olmayan ya da yetkisiz olarak kayıt yapılması ya da resmi kayıtlarda yer almayan tutarların finansal tablolarda düzeltilerek veya yeniden sınıflandırılarak sunulması şeklinde ortaya çıkar. Bağımsız denetçi, bağımsız denetim tekniklerinin planlanmasında ve uygulanmasında, büyük defter kayıtlarının yevmiye kayıtları ile tutarlılığının ve finansal tabloların hazırlanmasında yapılan diğer düzeltmelerin test edilmesi ile ilgili olarak;

- a) İşletmenin finansal raporlama sürecini ve yevmiye kayıtları ile diğer düzeltmeler üzerindeki kontrolleri inceler,
- b) Yevmiye kayıtları ve düzeltme kayıtları üzerindeki kontrollerin tasarımını değerlendirerek, uygulanıp uygulanmadığına karar verir,
- c) Yevmiye kayıtları ve düzeltme kayıtları sürecinde, uygun olmayan veya olağandışı işlemlerle ilgili olarak finansal raporlamada sorumluluğu bulunan çalışanlarla görüşmeler yapar,
- ç) Test zamanlamasını belirler,
- d) Test edilecek yevmiye kayıtları ve düzeltme kayıtlarını belirler ve seçer.

(2) Bağımsız denetçi, test edilecek yevmiye kayıtları ve düzeltme kayıtlarını belirleyerek, seçilen kalemler için destekleyici bilgilerin uygunluğunu tespit ederken aşağıdaki hususları göz önünde bulundurur:

a) Hile ve Usulsüzlükten Kaynaklanan Önemli Yanlışlık Risklerinin Değerlendirilmesi-Hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riskinin belirlenmesi sırasında elde edilen bilgiler ve risk faktörlerinin varlığı bağımsız denetçiye test için seçilecek yevmiye kayıtlarının belirlenmesinde yardımcı olur.

b) Yevmiye Kayıtlarının Hazırlanması ve Diğer Düzeltme Kayıtları Üzerindeki Kontroller-Bağımsız denetçinin kontrollerin işleyiş etkinliğini test etmesi koşuluyla, yevmiye kayıtlarının hazırlanması ve kaydın yapılması sırasındaki etkili kontroller bağımsız denetim tekniklerinin kapsamını daraltır.

c) İşletmenin Finansal Raporlama Süreci ve Elde Edilebilecek Kanıtların Niteliği- Yevmiye kayıtları ve diğer düzeltme kayıtlarının işlenmesi, hem elle yapılan hem de otomatik prosedür ve kontrolleri içerebileceğinden finansal raporlama süreci ve elde edilecek kanıtın niteliği bu kontrollerin hangi yolla yapıldığına bağlı olarak değişir.

ç) Usulsüz Yevmiye ve Diğer Düzeltme Kayıtlarının Özellikleri – Bu tür kayıtlar: 1) İstisnai olarak sık kullanılmayan hesaplara yapılan, 2) Görevli olmayan kişilerce yapılan, 3) dönem sonunda veya kapanış kaydı olarak ve çok yetersiz açıklamalarla yapılan, 4) hesap numarası olmayan, finansal tabloların hazırlanması sırasında veya öncesinde yapılan veya 5) yuvarlanmış rakamlar ya da sonu aynı olan rakamlarla yapılmış, kayıtları içerebilir.

d) Hesapların içeriği ve karmaşıklığı – Uygun olmayan yevmiye kayıtları veya düzeltme kayıtları; 1) karmaşık ve olağandışı içeriği olan işlemlere ilişkin, 2) önemli tahminleri ve dönem sonu düzeltme kayıtlarını içeren, 3) geçmişte önemli yanlışlıklara konu olmuş, 4) zamanında mutabakat yapılmamış ya da mutabakat farklarının olduğu, 5) grup içi işlemleri içeren veya 6) usulsüzlük nedeniyle önemli yanlışlık riski ile ilişkilendirilmiş olan, hesapları içerebilir. Faaliyet yerleri çeşitlilik gösteren ve farklı bölümlere sahip işletmelerin bağımsız denetimlerinde, yevmiye kayıtlarının seçiminde bu çeşitliliğin yansıtılmasına önem verilir.

e) Normal iş akışı dışında gerçekleştirilen yevmiye ya da diğer düzeltme kayıtları – İstisnai nitelikteki yevmiye kayıtları, tekrarlanan bazda hazırlanan (aylık satışlar, satın almalar ve nakit ödemelere ilişkin yevmiye kayıtları gibi) yevmiye kayıtları ile aynı seviyede iç kontrole tabi olmayabilir.

(3) Bağımsız denetçi, yevmiye kayıtları ve diğer düzeltmelerin kontrolünün niteliği, zamanlaması ve kapsamını belirlerken mesleki takdir hakkını kullanır. Hileli ve usulsüz yevmiye kayıtları ve diğer düzeltmeler genellikle raporlama döneminin sonunda yapıldığından, bağımsız denetçi normal olarak bu dönemde yapılan yevmiye kayıtlarını ve diğer düzeltmeleri seçer. Ancak, finansal tablolarda hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar dönem boyunca meydana gelebileceğinden ve hile ile usulsüzlüğün nasıl yapıldığını gizlemek amaçlı çabaları içerebileceğinden, bağımsız denetçi dönem boyunca yapılan yevmiye kayıtlarının ve düzeltmelerin kontrol edilmesini de dikkate alır.

Muhasebe tahminleri

MADDE 22 - (1) İşletme yönetiminin, finansal tabloların hazırlanması sırasında, işletmenin sürekliliği varsayımı altında, önemli muhasebe tahminlerini etkileyebilecek yargılarda bulunarak, karar vermek ve bu tahminlerin makul olup olmadığını kontrol etmek sorumluluğu bulunmaktadır. Hileli finansal raporlama, genellikle muhasebe tahminlerinin kasıtlı olarak yanlış yapılması suretiyle gerçekleştirilmektedir. Bağımsız denetçi tarafından, muhasebe tahminlerindeki taraflı işlemler nedeniyle ortaya çıkan hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıkların incelenmesinde;

a) Bağımsız denetim kanıtıyla desteklenen tahminler ile finansal tablolarda kullanılan tahminler arasındaki farklılıklar, münferit olarak makul olsalar da, bir bütün olarak tekrar gözden geçirilirken, bu tahminlerin işletme yönetiminin muhtemel bir taraflılığını içerip içermediği dikkate alınır.

b) İşletme yönetiminin yapmış olduğu tahminler ile geçmiş yılda finansal tablolara yansımış önemli muhasebe tahminleriyle ilgili varsayımları geçmişe dönük olarak değerlendirilir. Bu incelemenin amacı, işletme yönetiminin muhtemel bir taraflılığının olup olmadığını ortaya çıkarmak olup, bağımsız denetçinin o anda ulaşılabilir bilgiyle vardığı mesleki kanaatinin sorgulamasını kapsamamaktadır.

(2) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin muhasebe tahminlerini yaparken muhtemel bir taraflılıkla davrandığını belirlerse, böyle bir taraflılığa neden olan şartların, hile ve usulsüzlüğe bağlı olarak önemli yanlışlık riskine yol açıp açmadığını da değerlendirir. Bu kapsamda; işletme yönetiminin muhasebe tahminlerinde bulunurken tüm karşılıkları düşük ya da yüksek göstererek karlılığı dönemlere yaymak suretiyle karı manipüle edip etmediğini ya da hedeflenmiş karlılık düzeyine ulaşmak için, işletmenin performansı ve karlılığı hakkında finansal tablo kullanıcılarının algılarını etkileyip onları yanıltacak şekilde hareket edip etmediğini dikkate alır.

Önemli işlemlerin dayandığı iş mantığı

MADDE 23 - (1) Bağımsız denetçi, işletmenin normal işleyişi dışındaki önemli işlemlerin iş mantığı ya da işletmenin, faaliyet koşulları ve çevresiyle olan ilişkileri kapsamında istisnai görünen işlemler hakkında bilgi edinir. İşlemlerin hileli finansal raporlama ya da varlıkların zimmete geçirildiğini gizlemek için yapılıp yapılmadığının tespit edilebilmesi için bu hususların göz önünde bulundurulması gerekir. Bağımsız denetçi böyle bir anlayış edinebilmek için;

a) İşlemlerin, konsolide grup veya ilişkisiz üçüncü taraflar içindeki birçok işletmeyi bağlayan işlemler gibi, çok karmaşık özellikte olup olmadığını,

b) İşletme yönetiminin bu tür işlemlerin içeriğini ve muhasebeleştirilmesini, yönetimden sorumlu kişilerle görüşüp görüşmediğini ve yeterli belgenin bulunup bulunmadığını,

c) İşletme yönetiminin, işlemin temelinde ekonomik gerekçe yerine, belli muhasebe uygulaması ihtiyacı üzerinde durup durmadığını,

ç) Özel amaçlı işletmeler dahil konsolide olmayan ilişkili kuruluşlar ile yapılan işlemlerin uygun bir şekilde incelenip, yönetimden sorumlu kişiler tarafından onaylanıp onaylanmadığını ve

d) İşlemlerin, daha önce belirlenmemiş ilişkili taraflar ya da bağımsız denetimi yapılan işletmenin desteği olmaksızın işlemleri gerçekleştirecek finansal gücü olmayan tarafları içerip içermediğini dikkate alır.

Bağımsız denetim kanıtlarının değerlendirilmesi

MADDE 24 - (1) Bağımsız denetçi, uyguladığı bağımsız denetim teknikleri ve elde ettiği bağımsız denetim kanıtlarına dayanarak, önemli ölçüde yanlışlık riskinin devam edip etmediğini değerlendirir. Bu değerlendirme esas olarak bağımsız denetçinin kanaatine dayanan niteliksel bir konudur. Bu şekilde bir değerlendirme, hile ve usulsüzlük nedeniyle yapılabilecek önemli yanlışlık riski ile değişik veya ek bağımsız denetim tekniği uygulanması ihtiyacının olup olmadığı konusunda daha geniş bir bakış açısı sağlayabilir. Bu değerlendirmenin bir parçası olarak, bağımsız denetçi, hile ve usulsüzlük nedeniyle önemli yanlışlık riskinin göstergesi olan koşullar veya bilgiler konusunda, bağımsız denetim sırasında bağımsız denetim ekibinin diğer üyeleri ile uygun şekilde iletişimin sağlanıp sağlanmadığını göz önünde bulundurur.

(2) Finansal tabloların bağımsız denetimi kümülatif ve tekrarlanan bir süreçtir. Bağımsız denetçi, planlanan bağımsız denetim tekniklerini uygularken, muhasebe kayıtlarındaki tutarsızlıklardan veya

çelişen ya da eksik kanıtlardan haberdar olması gibi, hile ve usulsüzlük kaynaklı önemli yanlışlık riski değerlendirmesini dayandırdığı bilgilerden çok farklı bilgilerle karşılaşabilir. Ayrıca, bağımsız denetçi ve işletme yönetimi arasındaki ilişkiler de problemli ve olağandışı bir hale gelebilir. Hile ve usulsüzlük olasılığının göstergesi olabilecek durumlarla ilgili örneklerle, bunlarla sınırlı olmamak üzere, ek-5'de yer verilmiştir.

(3) Bağımsız denetçi, bağımsız denetimin sonuna doğru veya sonunda uygulanan analitik inceleme tekniklerinin sonuçlarının, işletme hakkında daha önce edindiği bilgilerle tutarlı olup olmadığını ve daha önce belirlenmemiş hile ve usulsüzlük kaynaklı önemli yanlışlık riskinin varlığını değerlendirir. Hile nedeniyle önemli ölçüde bir yanlışlık yapıp yapılmadığının belli ilişkiler ve eğilimlerle belirlenebilmesi mesleki kanaat kullanmayı gerektirir. Yıl sonundaki gelir ve kar rakamları arasındaki olağandışı ilişkiler özellikle incelenir. Bunlar, raporlama döneminin son haftalarında beklenmedik büyüklükte bir gelir veya beklenmedik bir işlemin gerçekleşmesi veya işletmenin operasyonel nakit akımındaki genel eğilimleriyle uyumlu olmayan gelirler gibi olay ve durumları içerebilir.

(4) Bağımsız denetçi, önemli bir yanlışlık ile karşılaştığında bu yanlışlığın hile ve usulsüzlük sebebiyle olup olmadığını göz önünde bulundurur, yanlışlık hile ve usulsüzlükten kaynaklanıyorsa, söz konusu yanlışlıktan doğabilecek sonuçları işletme yönetimi beyanının güvenilirliği açısından bağımsız denetimin diğer tüm aşamalarıyla birlikte değerlendirir.

(5) Bağımsız denetçi, karşılaştığı hile ve usulsüzlüğü tek başına bir olay olarak ele almaz. Belli bir bölümde ortaya çıkarılan yanlışlıklar, kümülatif etkileri önemsiz olsa bile, başka bir bölümde önemli boyutlardaki hile ve usulsüzlükten kaynaklanan yanlışlıkların ortaya çıkarılma olasılığının göstergesi olabilir.

(6) Bağımsız denetçi önemli yanlışlığın hile ve usulsüzlükten kaynaklandığı ya da kaynaklanabileceği, ancak finansal tablolara önemli ölçüde etki etmeyeceği görüşünde olsa dahi, bu yanlışlığın tüm etkilerini, özellikle yanlış yapan kişi veya kişilerin organizasyon yapısındaki konumunu da göz önünde bulundurarak incelemek zorundadır. Bu kapsamda; küçük kasadaki nakit miktarıyla ilgili yapılan bir usulsüzlüğün normal koşullarda işletmeye etkisi çok büyük çapta olmayabilir, aynı zamanda bu usulsüzlüğü yapan kişi işletme yönetimi dışında bir çalışan olacağı için bağımsız denetçi tarafından belirlenen risk düzeyine de etkisi az olabilir. Ancak, sorun işletme yönetimini ilgilendiriyorsa finansal tablolara etkisi az bile olsa, işletme yönetiminin dürüst olmadığı hakkında bir belirti gibi, ortaya çıkabilecek daha yaygın bir yanlışlığın göstergesi olabilir. Böyle bir durumda bağımsız denetçi belirlenen önemli ölçüde yanlışlık risk düzeyini ve bunun uygulanan bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamı açısından etkilerini tekrar gözden geçirir. Bağımsız denetçi, muhasebe kayıtlarının ve belgelerin doğruluğu ve işletme yönetimi beyanlarının gerçekliği ve tamlığı ile ilgili şüpheleri ortadan kaldırmak için daha önce elde edilen bağımsız denetim kanıtlarının güvenilirliğini de tekrar tetkik eder. Bağımsız denetçi bağımsız denetim kanıtlarının güvenilirliğini tekrar tetkik ederken, işletme yönetimi, çalışanı ve üçüncü şahıslar arasında muvazaalı işlem yapılmış olması olasılığını da göz önünde bulundurur.

(7) Bağımsız denetçi; finansal tablolarla ilgili önemli yanlışlıkların hile ve usulsüzlükten kaynaklandığı kanaatine vardığında ya da bu konuda sonuca ulaşamadığında, bu durumun bağımsız denetime etkilerini dikkate alır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İşletme Yönetimi Teyit Mektupları ve İletişim

İşletme yönetiminin teyit mektupları

MADDE 25 - (1) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminden;

- a) İşletme yönetiminin, hile ve usulsüzlüğün ortaya çıkarılması ve önlenmesini sağlayacak iç kontrollerin uygulanması ve tasarlanmasındaki sorumluluğunu kabul ettiği,
- b) İşletme yönetiminin, finansal tabloların hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıkların oluşma riskine dair saptamalarını bağımsız denetçiye bildirdiği,
- c) İşletme yönetiminin, yönetim, iç kontrolde önemli rolü olan çalışanlar veya hile ve usulsüzlük yaptıklarında finansal tablolarda önemli etki yapacak çalışanların içinde bulunduğu, işletmeyi

etkileyen hile ve usulsüzlükler veya bunlara dair şüphesi ile ilgili bilgileri bağımsız denetçiye açıkladığı ve

ç) İşletmenin finansal tablolarının, çalışanlar, eski çalışanlar, analistler, düzenleyiciler ve diğerleriyle iletişim yoluyla etkilenmesi sonucunda herhangi bir hile ve usulsüzlük iddiası veya şüphesi hakkındaki bilgileri bağımsız denetçiye açıkladığı

hususlarını içeren yazılı teyit mektubu alır.

(2) Ayrıca, işletme yönetimi finansal tablolardaki sorumluluğunu bildirmesine ek olarak, işletmenin boyutu ne olursa olsun, iç kontrolün hile ve usulsüzlüğü saptama ve önleme amacıyla tasarlanıp uygulandığına dair sorumluluğunu da beyan eder.

(3) Hile ve usulsüzlüğün niteliği gereği ve hile ve usulsüzlükten kaynaklanan finansal tablolardaki önemli yanlışlığın saptanmasında bağımsız denetçi tarafından karşılaşılan zorluklardan dolayı, bağımsız denetçinin işletme yönetiminden, finansal tabloların önemli yanlışlık içermesi sonucunu doğurabilecek hile ve usulsüzlük riskini değerlendirmesi ve gerçekleşen, şüphelenilen veya iddia edilen hile ve usulsüzlük riskine ilişkin bilgisini beyan eden bir teyit alması önemlidir.

İşletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişilerle iletişim

MADDE 26 - (1) Bağımsız denetçi, hile ve usulsüzlük tespit ettiyse ya da hile ve usulsüzlük yapıldığını gösteren bir bilgiye sahipse, bu bilgi ve bulguları işletme yönetiminin uygun bir kademesi ile paylaşır.

(2) Bağımsız denetçi, hile ve usulsüzlük yapıldığına veya yapılabileceğine dair kanıt elde ettiğinde, bu bulguları mümkün olduğu kadar çabuk bir şekilde işletme yönetimindeki uygun kademe ile paylaşır. Bu durum, bağımsız denetçinin, işletmenin alt kademelerindeki bir çalışanın zimmete geçirme gibi zincirleme olarak başka bir olayı etkilemeyecek nitelikteki tespitlerini dahi işletme yönetimi ile paylaşmasını gerektirir. İşletme yönetiminin hangi kademesi ile görüşülebileceği hususu ise, bağımsız denetçinin mesleki kanaatine bağlı olup, muvazaalı işlem olasılığına ve şüphelenilen hile ve usulsüzlüğün büyüklüğü ile niteliğine bağlı olarak değişir. Bu kapsamda, uygun hiyerarşik kademe, olaya karıştığı düşünülen personelin bir üst seviyesindeki amiri konumundaki kişidir.

(3) Bağımsız denetçi;

a) İşletme yönetiminin,

b) İç kontrolde önemli rolü olan kişilerin veya

c) Finansal tabloların önemli yanlışlık içermesinde etkili olabilecek diğer kişilerin

hile ve usulsüzlüğe karıştığını tespit ederse, mümkün olduğunca çabuk bir şekilde bu durumu yönetimden sorumlu kişilere bildirir.

(4) Bağımsız denetçinin, yönetimden sorumlu kişilerle bilgi paylaşımı yazılı veya sözlü olabilir. Bağımsız denetçinin sözlü veya yazılı iletişim kurmasındaki faktörler, bu Tebliğin "Bağımsız Denetimle İlgili Hususların Yönetimden Sorumlu Kişilere İletilmesi" başlıklı 8 inci Kısım hükümleri arasında yer almaktadır. İşletme yönetiminde yer alan kişilerin dâhil olduğu kapsam ve hassasiyette hile ve usulsüzlüğün söz konusu olması ya da hile ve usulsüzlüğün finansal tablolarda önemli yanlışlığa yol açacak nitelikte olması durumlarında, bağımsız denetçi bu durumu mümkün olan en kısa zamanda yönetimden sorumlu kişilere rapor eder, ayrıca yazılı hale dönüştürmeye gerek olup olmadığına karar verir. Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin de dahil olduğu bir hile ve usulsüzlükten şüphelenmesi halinde, bu şüphelerini yönetimden sorumlu kişilere bildirir ve bu kişilerle bağımsız denetimin tamamlanması için gerekli olan bağımsız denetim tekniklerinin niteliğini, zamanlamasını ve kapsamını tartışır.

(5) İşletme yönetiminin veya yönetimden sorumlu kişilerin dürüstlük veya doğruluklarından şüphe edilmesi durumunda, bağımsız denetçi yapılacak uygun hareket tarzını belirlemek için hukuki danışmanlık alabilir.

(6) Bağımsız denetçi, bağımsız denetimin başlarında, işletme yönetimi dışındaki çalışanların karıştığı ancak önemli yanlışlığa yol açmayan hile ve usulsüzlüklerle ilgili olarak kurulacak iletişimin niteliği ve kapsamı konusunda yönetimden sorumlu kişilerle mutabakata varır.

(7) Bağımsız denetçi, dikkatini çeken hile ve usulsüzlüğün ortaya çıkarılması ve önlenmesi ile ilgili işletmenin iç kontrol uygulamaları ve iç kontrollerin oluşturulmasındaki önemli zayıflıklar konusunda işletme yönetimi ve/veya yönetimden sorumlu kişileri en kısa sürede haberdar eder.

(8) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin gerekli kontrolleri yapmamasından ya da ilgili kontrolün yeterli olmamasından kaynaklanan hile ve usulsüzlük nedeniyle, finansal tablolarla ilgili önemli yanlışlık riskini tespit ederse veya işletme yönetiminin risk değerlendirme sürecinde önemli bir zayıflık olduğunu düşünüyorsa, bu hususları da yönetimden sorumlu kişilerin bilgisine sunar.

(9) Bağımsız denetçi, yönetimden sorumlu kişiler ile tartışılacak, hile ve usulsüzlük ile ilgili başka bir konu olup olmadığını değerlendirir. Bu değerlendirme aşağıda belirtilen konuları kapsar:

a) Hile ve usulsüzlüğü önlemeye ve ortaya çıkarmaya yönelik kontroller hakkında işletme yönetiminin yaptığı değerlendirmelerin niteliği, kapsamı ve sıklığı ile ilgili kaygılar.

b) İç kontrol sisteminde belirlenen önemli zayıflığın işletme yönetimi tarafından uygun bir şekilde çözülememesi.

c) İşletme yönetiminin belirlenen bir hile ve usulsüzlüğe karşı uygun bir çözüm bulma konusundaki başarısızlığı.

ç) Bağımsız denetçinin, işletmenin kontrol yapısı ve işletme yönetiminin yeterlilik ve dürüstlüğü ile ilgili değerlendirmeleri.

d) İşletme yönetiminin hileli finansal raporlama olarak değerlendirilebilecek; işletmenin gelirlerini manipüle etmeye veya işletmenin karlılık ve verimliliği konusunda finansal tablo kullanıcılarını yanıltmaya yönelik muhasebe politikalarının seçilip uygulanması kapsamındaki işlem ve uygulamaları.

e) İşletme faaliyetlerinin yürütülmesi ile ilgili yetkilendirmelerin liyakati konusundaki kaygılar.

Kurula bildirim

MADDE 27 - (1) Bağımsız denetçi mesleki sorumluluğunun bir parçası olan müşteriye ait bilgilerin gizliliğini korur. Ancak, bu ilke, hile ve usulsüzlüklerin Kurula bildirimine engel teşkil etmez. Böyle durumlarda bağımsız denetçi izleyeceği yöntemi belirlemek için gerekirse hukuki danışmanlık hizmetinden yararlanabilir.

ALTINCI BÖLÜM

Bağımsız Denetime Devam Edilememesi ve Belgelendirme

Bağımsız denetçinin bağımsız denetime devam edememesi

MADDE 28 - (1) Bağımsız denetçi, hileli finansal raporlama sonucunu doğurabilecek hile ve usulsüzlük veya hile ve usulsüzlük şüphesinin söz konusu olması nedeniyle, bağımsız denetimin devam ettirilmesinde sorunlarla karşılaştığında:

a) Mesleki ve hukuki sorumluluklarını göz önünde bulundurarak Kurul dahil diğer düzenleyici otoritelere bildirilmesi gereken bir durum olup olmadığını değerlendirir.

b) Bağımsız denetimin sona erdirilmesi olasılığını gözden geçirir.

c) Bağımsız denetimi bu Tebliğin 3 üncü Kısımının (Bağımsız Denetim Sözleşmesi) "Bağımsız denetim sözleşmesinin sona erdirilmesi" başlıklı maddesi çerçevesinde sona erdirmeye yoluna başvurmayı düşünürse:

1) İşletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişilere bağımsız denetimin sona erebileceğini açıklar ve sebeplerini tartışır ve

2) Bağımsız denetçi atamasını yapan kişilere veya belli durumlarda diğer düzenleyici otoritelere bağımsız denetimin sona erdirildiğini ve bunun sebeplerinin bildirilmesi gerekip gerekmediğini dikkate alır.

(2) Bağımsız denetim çalışmasının sona erdirilmesi konusunda yukarıda belirtilen çerçevede girişimde bulunması;

a) Finansal tablolara etkisi açısından önemli olmasa bile hile ve usulsüzlük konusunda işletme yönetiminin bağımsız denetçinin gerekli gördüğü uygun hareket tarzını benimsememesi,

b) Bağımsız denetçinin hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riskinin mevcudiyetine dair kanaati ve/veya uygulanan bağımsız denetim testlerinin önemli ve yaygın bir hile ve usulsüzlük bulunduğuna işaret etmesi ve

c) Bağımsız denetçinin, yönetimden sorumlu kişilerin yetkinliği ve güvenilirliği konusunda önemli

kaygılarının olması

gibi istisnai durumlarda söz konusu olur.

(3) Ortaya çıkacak durumların çeşitliliği nedeniyle, bağımsız denetim sözleşmesinin bu Tebliğin "Bağımsız Denetim Sözleşmesi" başlıklı 3 üncü Kısımında yer alan hükümler çerçevesinde sona erdirilmesi konusunda ne zaman girişimde bulunulmasının uygun olduğunu kesin bir şekilde belirlemek mümkün değildir. Bağımsız denetçinin kendisine sunulan "İşletme yönetiminin sorumluluklarını içeren teyit mektubu"nun güvenilirliğini önemli ölçüde etkileyecek nitelikteki olması nedeniyle, işletme yönetiminin veya yönetimden sorumlu kişilerin hile ve usulsüzlük olayları ile ilgili tutum ve davranışları ve bağımsız denetçinin işletmeyle süregelen ilişkileri, bağımsız denetçinin bu konudaki kararını etkileyecek faktörlerdendir.

Belgelendirme

MADDE 29 - (1) Bağımsız denetçinin; işletme, faaliyetleri ve çevresiyle olan ilişkileri konusunda edindiği bilgiler ile önemli yanlışlık riski hakkındaki görüşünü;

a) Bağımsız denetim ekibinin işletmenin hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklara olan hassasiyeti konusunda yaptığı görüşme sonucu aldığı önemli kararları ve

b) Finansal tablolarda ve işletme yönetimi tarafından sunulan diğer bilgi ve belgelerde tespit edilen hile ve usulsüzlükten kaynaklanan belirlenmiş ve değerlendirilmiş önemli yanlışlıkları içerecek şekilde belgelendirmesi gerekir.

(2) Önemli yanlışlık ile ilgili belirlenen riske karşı bağımsız denetim çalışmasının belgelendirilmesi aşağıdaki hususları da kapsar.

a) Finansal tablolarda tespit edilen ve hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riskine karşı yapılan işlemler ile uygulanan bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması, kapsamı ve bu prosedürlerin işletme yönetimi tarafından sunulan diğer bilgi, belgeler ve yapılan açıklamalardaki hile ve usulsüzlükten kaynaklanan belirlenmiş önemli yanlışlık riski ile olan bağlantıları.

b) İşletme yönetiminin kontrolleri aşmasından kaynaklanan riskler için uygulanan bağımsız denetim teknikleri dahil, uygulanan bağımsız denetim tekniklerinin sonuçları.

(3) Bağımsız denetçi, hile ve usulsüzlük konusunda işletme yönetimi, yönetimden sorumlu kişiler, Kurul ve diğer düzenleyici otoritelerle yaptığı görüşmeleri de belgelendirmek zorundadır.

(4) Bağımsız denetçi, gelir tahakkukları ile ilgili hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli bir yanlışlık riskinin söz konusu olmadığına dair bir kanaate ulaştığında, bu kanaate ulaşmasını sağlayan sebepleri de belgelendirir.

(5) Bağımsız denetçi, belgelendirmenin kapsamını mesleki kanaatine göre belirler.

YEDİNCİ KISIM

Bağımsız Denetimi Yapılan İşletmenin Tabi Olduğu Mevzuatın Dikkate Alınması

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, bağımsız denetçinin finansal tabloların bağımsız denetimi sırasında Kanun ve ilgili diğer düzenlemeleri dikkate alma sorumluluğuna ilişkin ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu kısım, bağımsız denetimde Kanun ve ilgili diğer mevzuata uyum konusundaki işletme yönetimi ve bağımsız denetçinin sorumluluklarına ve bağımsız denetçinin mevzuata aykırılığı tespit etmesi halinde yapması gereken işlemlere ilişkin hükümleri içerir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Sermaye Piyasası Mevzuatı ve İlgili Diğer Mevzuata Uyum

Genel esaslar

MADDE 3 - (1) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim tekniklerinin planlanması ve uygulanması ile sonuçlarının değerlendirilmesi ve raporlanması sırasında, finansal tabloları önemli ölçüde etkileyebilecek Kanun, diğer sermaye piyasası mevzuatı ve ilgili diğer mevzuata aykırılıkları tespit etmek zorundadır. Ancak, bağımsız denetimin tüm kanun ve düzenlemelere ilişkin aykırılıkları tespit etmesi beklenmez. Mevzuata aykırı bir olay ya da durumun ortaya çıkarılması, önem derecesine bakılmaksızın, işletme yönetimi ya da çalışanların güvenilirliği veya bağımsız denetim üzerinde etkisi olabilecek diğer konuların göz önünde bulundurulmasını gerektirir.

(2) Bu Kısımda geçen “aykırılık” kavramı, bağımsız denetime tabi tutulan işletme tarafından gerçekleştirilen işlemlerde yürürlükteki mevzuata ters düşen hususların kasıt aranmaksızın göz ardı edilmesini ifade eder. Söz konusu işlemlere, işletme bizzat taraf olabileceği gibi işletme adına hareket eden yöneticiler veya işletme çalışanları da taraf olabilir. Bu Kısım kapsamında “aykırılık”, işletme yönetici veya çalışanlarının işletmenin faaliyetleriyle bağlantılı olmayan kişisel suistimallerini içermez. Mevzuata aykırılıklara örnek olabilecek durumlara, bunlarla sınırlı olmamak üzere, ek-6’da yer verilmiştir.

İşletme yönetiminin sermaye piyasası mevzuatı ve ilgili diğer mevzuata uyma sorumluluğu

MADDE 4 - (1) İşletmenin faaliyetlerinin sermaye piyasası mevzuatı ve ilgili diğer mevzuata uyum içinde gerçekleştirilmesinin sağlanması, aykırılıkların tespit edilmesi ve önlenmesi işletme yönetiminin sorumluluğundadır.

(2) Aşağıda belirtilen politika ve yöntemler, bunlarla sınırlı olmamak üzere, mevcut aykırılıkların tespit edilebilmesi ve önlenmesi açısından işletme yönetime yardımcı olur:

- Mevzuatın izlenmesi ve faaliyet prosedürlerinin bu gereklilikleri karşılayacak şekilde düzenlenmesinin sağlanması,
 - İç kontrol için uygun sistemlerin kurulması ve işletilmesi,
 - Etik kuralların geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve takip edilmesi,
 - Çalışanların etik kuralları kavrayabilmeleri amacıyla uygun bir şekilde eğitilmelerinin sağlanması,
 - Etik kurallara uyumun izlenmesi ve uyumda başarısız olan çalışanların uygun yöntemlerle disipline edilmesi,
 - Yasal gereklilikleri izlemede destek olacak yeterli sayıda hukuki danışmanla çalışılması ve
 - İşletmenin, faaliyet gösterdiği sektörde uyulması gereken kanunları dosyalayarak takip etmesi ve bu kanunlara ilişkin gelen şikayetlerin kaydını tutması.
- (3) Söz konusu politika ve yöntemlerin uygulaması, büyük ölçekli işletmelerde, iç denetim bölümü ve/veya denetimden sorumlu komiteye verilmiş sorumluluklarla desteklenebilir.

Sermaye piyasası mevzuatı ve ilgili diğer mevzuata uyumun bağımsız denetçi tarafından dikkate alınması

MADDE 5 - (1) Bağımsız denetçi, aykırılıkların önlenmesinden sorumlu tutulamaz. Ancak, bağımsız denetim bu konuda caydırıcı bir rol oynar.

(2) Bağımsız denetim bu Tebliğ hükümlerine uygun olarak planlanmış ve uygulanmış olsa bile, finansal tablolardaki bazı önemli yanlışlıkların tespit edilememe riskini içerir. Bu risk, aşağıda belirtilen faktörlerin varlığı halinde artar.

- İşletmenin faaliyet alanlarıyla ilgili, finansal tablolara önemli bir etkisi olmayan ve bilgi sistemleri tarafından kapsanmayan kanun ve düzenlemelerin bulunması,
- Bağımsız denetim tekniklerinin etkinliğinin, iç kontrol sistemlerindeki yapısal kısıtlamalardan ve kullanılan testlerden etkilenmesi,
- Bağımsız denetçi tarafından elde edilen kanıtların çoğunluğunun, sonuca yönelik olmaktan ziyade ikna edici nitelikte olması ve
- Aykırılığın; hile, sahtekarlık, işlemlerin kasti olarak kayda alınmaması, kontrollerin işletme üst yönetimi tarafından aşılması ya da bağımsız denetçiye kasıtlı olarak yapılan yanlış bildirimler suretiyle saklanması.

(3) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim çalışmasının işletmenin sermaye piyasası mevzuatına ve

ilgili diğer mevzuata uyup uymadığının sorgulanmasını gerektirebilecek hususları ortaya çıkarabileceğini de göz önüne alarak, bağımsız denetimi mesleki şüphecilikle planlar ve gerçekleştirir.

(4) İlgili diğer mevzuat çerçevesinde de; bağımsız denetçiden, bağımsız denetimin bir parçası olarak işletmenin belirli kanun ve düzenlemelere uyup uymadığını özellikle raporlaması istenebilir. Bu durumda bağımsız denetçi bu kanun ve yükümlülüklerle uygunluğu da bağımsız denetim planı kapsamına alır.

(5) Bağımsız denetimi planlamak için bağımsız denetçi, işletmeye ve sektöre ilişkin kanun ve düzenlemeler ile işletmenin bu kanun ve düzenlemelere uyumu nasıl sağladığını kavramak zorundadır.

(6) Bağımsız denetçi bu amaçla;

a) İşletmenin içinde bulunduğu sektör ve iş kolu ile ilgili bilgileri kullanır.

b) İşletmenin kanun ve düzenlemelere uyumunu gerektiren politika ve prosedürler hakkında işletme yönetiminin görüşünü alır.

c) İşletmenin faaliyetleri üzerinde etkili olması beklenebilecek kanun ve düzenlemeler hakkında işletme yönetiminden bilgi alır.

ç) İşletme yönetimiyle, işletme aleyhine açılan tazminat davalarının değerlendirilme ve muhasebe kayıtlarına yansıtılma politika ve prosedürlerini görüşür.

d) İşletmenin, diğer ülkelerde faaliyet gösteren bağlı ortaklık, müşterek yönetime tabi teşebbüs ve iştiraklerinin tabi olduğu mevzuat hakkında bunların bağımsız denetçileriyle görüş alış verişinde bulunur.

(7) Bağımsız denetçi, yukarıda belirtilen şekilde işletmenin mevzuata uyumu hakkında genel bir fikir edindikten sonra; finansal tabloların hazırlanması sırasında aykırılıkları ortaya çıkarmak üzere;

a) İşletmenin mevzuata uyup uymadığının araştırılması kapsamında işletme yönetimiyle görüş alış verişinde bulunmak ve

b) İşletme ile ilgili lisans anlaşmalarına ya da düzenlemelere uyumla ilgili soruşturmalar yapmak dahil

gerekli yöntem ve teknikleri kullanır.

(8) Yukarıda belirtilenlere ek olarak; bağımsız denetçi, finansal tablolardaki önemli tutarların ve dipnotların belirlenmesinde etkili olabilecek sermaye piyasası mevzuatı ve ilgili diğer mevzuata uyulduğuna ilişkin yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı toplamak zorundadır. Bağımsız denetçinin, finansal tablolarda yer alan tutarları ve kamuya yapılacak açıklamaları belirlemek üzere, işletme yönetiminin bu kapsamda vereceği bilgilerin doğruluğunu teyit edecek bir mevzuat bilgisine sahip olması gerekir.

(9) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim sırasında benimsediği; yönetim kurulu tutanaklarının okunması, süregelen davalarla ilgili işletme yönetiminin ve hukuki danışmanların görüşlerinin alınması ve işlemler ve bakiyeler üzerinde detaylı testlerin uygulanması gibi bağımsız denetim yöntem ve teknikleri sonucunda, sermaye piyasası mevzuatı ve ilgili diğer mevzuata aykırılıkların ortaya çıkabileceği hususunu göz önünde bulundurur.

(10) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminden, finansal tabloların hazırlanması sırasında, etkileri göz önüne alınması gereken bütün mevcut ve muhtemel aykırılıkların kendisiyle paylaşıldığını belirten yazılı bir beyan mektubu alır.

(11) Aksine bir kanıtın bulunmadığı durumda, bağımsız denetçi işletmenin sermaye piyasası mevzuatı ve ilgili diğer mevzuata uyduğunu kabul etmek durumundadır.

İKİNCİ BÖLÜM

Aykırılığın Tespiti Halinde Uyulacak Usul ve Esaslar

Aykırılıkların tespit edilmesi halinde izlenecek usul ve esaslar

MADDE 6 - (1) Bağımsız denetçi, muhtemel bir aykırılığa işaret eden bir bilgiye ulaştığında, söz konusu aykırılığın finansal tablolar üzerindeki etkisini değerlendirebilmek için, bunların yapısı ve oluştuğu koşullar hakkındaki yeterli ve gerekli bilgileri de edinmek zorundadır.

(2) Bağımsız denetçi, tespit etmiş olduğu aykırılığın finansal tablolar üzerindeki muhtemel etkilerini;
a) Para cezası ve diğer cezai yaptırımlar, zarar, varlıkların kamulaştırılma tehlikesi, işletmenin faaliyetlerini sona erdirmeye zorlanması ve hukuki ihtilaflar gibi muhtemel finansal sonuçları,
b) Bu muhtemel finansal sonuçların kamuya açıklanmasının gerekli olup olmadığını ve
c) Bu muhtemel finansal sonuçların, finansal tablolar üzerinde önemli bir etkisi olup olmadığını dikkate alarak değerlendirir.

(3) Bağımsız denetçi, aykırılık olabileceğine ilişkin bir kanaate ulaştığı takdirde, elde ettiği bulguları belgelendirir ve işletme yönetimiyle görüşür. Bu belgelendirme, belge ve kayıtların örnekleri ile işletme yönetimiyle yapılanlar dahil tüm görüşme tutanaklarını da içerir.

(4) İşletme yönetimi tarafından sağlanan, ilgili işlemin mevzuata aykırılık teşkil etmediğine dair bilginin yeterli olmaması halinde, bağımsız denetçi sermaye piyasası mevzuatı ve ilgili diğer mevzuatın uygulanışı ve finansal tablolara olan muhtemel etkileri hakkında işletmenin avukatına danışabilir. Bunun uygun olmadığı düşünüldüğünde ya da bağımsız denetçinin avukatın görüşünden ikna olmaması durumunda, bağımsız denetçi, herhangi bir kanun ya da düzenlemenin ihlal edilip edilmediği, muhtemel yasal sonuçlar ve bağımsız denetçinin alması gereken başka önlemler olup olmadığı hususlarında kendi avukatına danışabilir.

(5) Bağımsız denetçi, şüphelenilen aykırılıkla ilgili yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı sağlayamadığında, bağımsız denetim raporunda bağımsız denetim kanıtı eksikliğinin sonuçlarını dikkate almak zorundadır.

(6) Bağımsız denetçi, aykırılık belirtilerini, başta işletme yönetimi beyan mektuplarının güvenilirliği olmak üzere bağımsız denetimin diğer yönleriyle olan ilişkisi çerçevesinde göz önünde bulundurur. Bu kapsamda, bağımsız denetçi, iç kontrol sistemi tarafından tespit edilememiş ya da işletme yönetimi teyit mektubunda yer almamış aykırılıkların bulunması durumunda, risk değerlendirmesini ve işletme yönetimi beyan mektubunun geçerliliğini tekrar gözden geçirir. Bağımsız denetçi tarafından tespit edilen belirli durumlardaki aykırılık göstergeleri, varsa, belirli kontrol prosedürleri ile olayın gerçekleşmesi ve gizlenmesi arasındaki ilişkiye ve çalışanlar ile işletme yönetiminin olaya hangi boyutta dahil olduğu hususlarına dayandırılır.

Aykırılığın işletme yönetimine ve Kurula raporlanması

MADDE 7 - (1) Bağımsız denetçi, dikkatini çeken aykırılıkla ilgili, mümkün olduğu kadar hızlı bir şekilde, denetimden sorumlu komite, yönetim kurulu veya üst yönetimle ilişki kurmak ya da onların uygun bir şekilde bilgilendirildiğinden emin olmak zorundadır. Bağımsız denetçi, aykırılığın kasti ve önemli olduğu kanaatine ulaşması durumunda, sonuçları ivedilikle işletme yönetimine iletir.

(2) Bağımsız denetçi, işletme yöneticilerinin aykırılığa taraf olduğundan şüphelenirse, konuyu denetimden sorumlu komite veya yönetim kuruluna ivedilikle rapor eder. Denetimden sorumlu komite ve/veya yönetim kurulunun konuyu dikkate almadığına kanaat getirirse ya da denetimden sorumlu komite ve/veya yönetim kurulu üyelerinin de aykırılığa taraf olduğundan şüphelenirse, bağımsız denetçi konuyu Kurula ve işletmenin özel mevzuata tabi olması halinde ilgili diğer yetkili otoriteye ivedilikle bildirir.

Aykırılığın finansal tablo kullanıcılarına raporlanması

MADDE 8 - (1) Bağımsız denetçi, aykırılığın finansal tablolar üzerinde önemli bir etkisi olacağı ve uygun bir şekilde finansal tablolara yansıtılmadığı sonucuna ulaşırsa, şartlı görüş ya da olumsuz görüş verir.

(2) Bağımsız denetçi, finansal tablolarda aykırılık olduğu ya da olabileceği hususunu değerlendirirken, yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde etmesi işletme tarafından engellendiği durumda, bağımsız denetimin kapsamının sınırlandırılmasının boyutuna bağlı olarak finansal tablolar hakkında şartlı görüş bildirme ya da görüş bildirmeme yolunu seçer.

(3) Ayrıca, işletme yönetiminden ziyade işletmenin tabi olduğu koşullar nedeniyle aykırılığın kaynağının belirlenememesi durumunda, bu husus bağımsız denetçi tarafından tüm etkileriyle birlikte bağımsız denetim raporunda dikkate alınır.

Aykırılığın ilgili mercilere raporlanması

MADDE 9 - (1) Bağımsız denetçi, sır saklama yükümlülüğü nedeniyle, esas olarak aykırılığı üçüncü bir kişiye açıklayamaz. Ancak, bazı durumlarda bu yükümlülük kanun ya da mahkeme tarafından ortadan kaldırılabilir. Bağımsız denetçinin aykırılığı, elde edilen bulgularla birlikte ivedilikle Kurula ve diğer yasal mercilere bildirmesi, sır saklama yükümlülüğüne aykırılık oluşturmaz.

Aykırılıklarla ilgili olarak bağımsız denetimin sona erdirilmesi talebi

MADDE 10 - (1) Bu Kısımda yer alan hükümler kapsamında, bağımsız denetim kuruluğu, finansal tablolar üzerinde önemli etkisi olmayan aykırılıklar dahil, ortaya çıkarılan aykırılıkların giderilmesi hususunda işletme yönetiminin düzeltici veya iyileştirici yönde hareket etmemesi durumunda, bağımsız denetimin sona erdirilmesi talebiyle Kurula başvurabilir. Bu durumda, Bu Tebliğin 3 üncü Kısımının (Bağımsız Denetim Sözleşmesi) “Bağımsız denetim sözleşmesinin sona erdirilmesi” başlıklı maddesi çerçevesinde işlem yapılır.

SEKİZİNCİ KISIM

Bağımsız Denetimle İlgili Hususların Yönetimden Sorumlu Kişilere İletilmesi

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, bağımsız denetçi ile yönetimden sorumlu kişiler arasında finansal tabloların bağımsız denetimi sırasında ortaya çıkan hususların karşılıklı olarak görüşülmesine ilişkin ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, finansal tabloların bağımsız denetiminde ortaya çıkan ve yönetimi ilgilendiren bağımsız denetim konularının bağımsız denetçi tarafından yönetimden sorumlu kişilere iletilmesine ilişkin hükümleri kapsar.

(2) Bu Kısımdaki hükümler, bağımsız denetçi ile düzenleyici ya da denetleyici kurumlar gibi işletme dışından kişi ve kurumlar arasındaki iletişim için emsal oluşturmaz.

(3) Bağımsız denetçi, bu Tebliğ hükümlerine göre gerçekleştirdiği bir bağımsız denetimde, işletme yönetiminin ilgileneceği tüm konuların tespit edilmesi gibi belirli bir amaçla bağımsız denetim prosedürleri oluşturmak zorunda değildir.

Tanımlar

MADDE 3 - (1) Bu kısımda geçen;

a) İşletme yönetimi: Yönetim kurulunun yönetimden sorumlu kişiler tanımı içinde yer almayan üyeleri ile işletme faaliyetlerinin yürütülmesiyle görevli genel müdür, genel müdür yardımcıları ve diğer icracı yöneticiler ile finansal tablo ve raporların hazırlanmasından sorumlu bölüm başkanı veya bu sorumluluğu üstlenmiş personeli, ayrıca diğer idari yöneticileri,

b) Yönetimi ilgilendiren bağımsız denetim konuları: Finansal tabloların bağımsız denetimi sırasında ortaya çıkan ve bağımsız denetçinin görüşüne göre önemli olan ve yönetimden sorumlu kişileri ilgilendiren ve bu kişilerle ve/veya işletme yönetimiyle görüşülmesi gereken konuları,

c) Yönetimden sorumlu kişiler: İşletme yönetim kurulunun, finansal tablo ve raporların hazırlanmasından sorumlu üyeleri ile bu konularda yönetim kuruluna destek olmak üzere Kurulun ilgili düzenlemeleri uyarınca oluşturulan denetimden sorumlu komite, gözetim komitesi ve benzeri komite üyelerini ifade eder.

BİRİNCİ BÖLÜM

İlgili Kişiler ve İletişim

İlgili kişiler

MADDE 4 - (1) Bağımsız denetçi, yönetimi ilgilendiren bağımsız denetim konularını görüşebileceği

yönetimden sorumlu kişileri belirler.

(2) Bağımsız denetçi, bu belirlemeyi yaparken, işletmenin yönetim yapısını, bağımsız denetim sözleşmesi şartlarını ve ilgili düzenlemeleri göz önünde bulundurarak kendi inisiyatifini kullanır. Bağımsız denetçi, bu kapsamda, ilgili kişilerin hukuki yetki ve sorumluluklarını da dikkate alır.

(3) İşletmenin yönetim yapısına bağlı olarak, yetki ve sorumluluğun açık olarak belirlenemediği durumlarda, bağımsız denetçi iletişim kurulacak kişi veya kişileri belirlemek üzere işletme yönetimi ile ayrı bir anlaşma yapabilir.

(4) Bağımsız denetimin amacına uygun olarak gerçekleştirilmesiyle ilgili ve yönetimi ilgilendiren hususların işletme yönetimi ile görüşüleceği hususuna bağımsız denetim sözleşmesinde yer verilebilir.

(5) Bağımsız denetim sözleşmesinde ayrıca:

- a) İletişimin şekli,
 - b) İletişim kurulacak ilgili kişiler ve
 - c) İletişime konu olacak hususlar
- yer alabilir.

(6) Bağımsız denetçi, bu iletişim sırasında mesleki bağımsızlık ve tarafsızlık ilkelerine uyumu gözetir.

İletişim kurulması gereken yönetimi ilgilendiren bağımsız denetim konuları

MADDE 5 - (1) Bağımsız denetçi, bu Tebliğin diğer kısımlarında belirtilenler dahil, finansal tabloların bağımsız denetimi sırasında ortaya çıkan ve yönetimi ilgilendiren bağımsız denetim konularını dikkate alır ve bu konuları yönetimden sorumlu kişilere iletir. Bu konular genel olarak;

- a) Bağımsız denetim sırasında ortaya çıkabilecek sınırlamalar veya ilave gereksinimler de dahil olmak üzere, bağımsız denetimin genel yaklaşımı ve kapsamını,
- b) İşletmenin finansal tabloları üzerinde önemli etkisi olan ya da olabilecek muhasebe politikaları ve uygulamalarının seçimini ve bunlara ilişkin değişiklikleri,
- c) Finansal tablolarda açıklanması gereken, devam eden bir dava gibi, önemli bir risk veya sorunun finansal tablolar üzerindeki muhtemel etkisini,
- ç) İşletmenin finansal tabloları üzerinde önemli etkisi olan ya da olabilecek olan, işletme yönetimi tarafından finansal tablolara alınmış ya da alınmamış bağımsız denetim düzeltme kayıtlarını,
- d) İşletmenin sürekliliği üzerinde belirgin bir şüphe uyandırabilecek olaylar ve koşullara ilişkin önemli belirsizlikleri,
- e) Finansal tablolar ya da bağımsız denetim raporu üzerinde münferit ya da toplu olarak önemli etkisi olabilecek hususlara ilişkin, bağımsız denetçi ile işletme yönetimi arasındaki uyuşmazlıkları,
- f) Bağımsız denetim raporuna ilişkin beklenen değişiklikleri,
- g) İç kontrol sistemindeki önemli zayıflıklar, işletme yönetiminin dürüstlüğü ve güvenilirliği ile ilgili sorunlar ve yöneticilerin karıştığı hileler gibi yönetimden sorumlu kişilerin dikkatine sunulmasını gerektiren diğer konuları ve
- ğ) Bağımsız denetim sözleşmesinin şartları kapsamında kararlaştırılmış olan diğer konuları içerir.

(2) Bağımsız denetçi, münferit olarak önemsiz olmakla birlikte toplu olarak finansal tablolar üzerinde önemli etkisi olduğunu düşündüğü, ancak düzeltilmemiş ve yanıltıcı bilgi verilmesi sonucunu doğuran hususları, yönetimden sorumlu kişilere bildirir. Bu bildirim sırasında, önemlilik kriteri dikkate alınır.

(3) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim sürecinde dikkatini çeken yönetimi ilgilendiren bağımsız denetim konularını yönetimden sorumlu kişilere bildirir. Bağımsız denetimin, yönetimden sorumlu kişileri ilgilendiren tüm hususların ortaya çıkarılmasına yönelik olarak tasarlanmayabileceği hususu da yönetimden sorumlu kişilere bildirilir.

İletişimin zamanlaması

MADDE 6 - (1) Bağımsız denetçi, yönetimi ilgilendiren bağımsız denetim konularını yönetimden sorumlu olan kişilere zamanında bildirmek zorundadır. Bu durum, yönetimden sorumlu olan kişilerin gerekli önlemleri almalarına imkan sağlar.

İletişimin şekli

MADDE 7 - (1) Bağımsız denetçinin yönetimden sorumlu kişilerle olan iletişimi sözlü ya da yazılı olabilir. Bağımsız denetçinin, sözlü ya da yazılı iletişim kurmak konusundaki kararı;

a) Bağımsız denetimi yapılan işletmenin büyüklüğü, faaliyet yapısı, hukuki yapısı ve iletişim süreçleri,

b) İletilmesi gereken yönetimi ilgilendiren bağımsız denetim konularının niteliği, hassasiyeti ve önemi,

c) Yönetimi ilgilendiren bağımsız denetim konularının raporlanması ya da düzenli aralıklarla görüşülmesine ilişkin karşılıklı olarak üzerinde mutabakata varılan hususlar ve

ç) Yönetimden sorumlu olan kişilerle bağımsız denetçi arasında devam eden temas ve diyalogun sıklığı

gibi faktörlerden etkilenir.

(2) Yönetimi ilgilendiren bağımsız denetim konularının iletişimi sözlü olduğunda, bağımsız denetçi, tartışılan konuları ve bu konulara verilen cevapları çalışma kağıtlarıyla belgeler. Bu belgelendirme, yönetimden sorumlu olan kişilerle bağımsız denetçi arasındaki toplantının tutanaklarının düzenlenmesi suretiyle de yapılabilir. Bazı hallerde, konunun niteliği, hassasiyeti ve önemine bağlı olarak, sözlü olarak iletilen işletme yönetimiyle ilgili bağımsız denetim konularının, yönetimden sorumlu kişiler ile bağımsız denetçi tarafından yazılı olarak onaylanması tercih edilebilir.

(3) Bağımsız denetçi, normal koşullarda, işletme yönetiminin yetkinliği ve dürüstlüğü ile ilgili sorulara ilişkin konular hariç olmak üzere, yönetimi ilgilendiren bağımsız denetim konularını işletme yönetimiyle görüşür. İşletme yönetimi ile olan bu ilk görüşmeler, gerçeklerin ve bağımsız denetim konularının açıklık kazanması ve işletme yönetimine bağımsız denetçiye daha detaylı bilgi sunma fırsatı vermesi açısından önem taşır. Yönetimi ilgilendiren bağımsız denetim konularının yönetimden sorumlu olan kişilere işletme yönetimi tarafından aktarılması durumunda; kurulan iletişimin etkin ve uygun bir şekilde yapıldığından emin olması halinde bağımsız denetçinin bu konuda tekrar iletişim kurması gerekmez.

İKİNCİ BÖLÜM

Diğer Hususlar

Diğer konular

MADDE 8 - (1) Bu Tebliğ uyarınca, bağımsız denetçinin finansal tablolara ilişkin bağımsız denetim raporunda bir değişiklik yapılmasının gerekli olduğunu düşünmesi durumunda, bağımsız denetçi ile yönetimden sorumlu kişiler arasında yapılan görüşmeler nihai bağımsız denetim görüşünün yerini alamaz.

(2) Bağımsız denetçi, daha önce ilgililere iletilmiş olan yönetimle ilgili bağımsız denetim konularının cari dönem finansal tablolarına etkisi olup olmadığını göz önünde bulundurur. Bağımsız denetçi, söz konusu durumun halen yönetimle ilgili bir bağımsız denetim konusu olarak devam edip etmediğini ve bu konunun tekrar gündeme getirilmesinin gerekip gerekmediğini de dikkate alır.

Gizlilik

MADDE 9 - (1) Mesleki kuruluşlar ya da düzenlemeler, bağımsız denetçinin yönetimle ilgili bağımsız denetim konularını görüşmesini kısıtlayan bir gizlilik yükümlülüğü getirebilir. Bağımsız denetçi, yönetimden sorumlu olan kişilerle bu konuları görüşmeden önce bu tür kanun, düzenleme ve hükümleri dikkate alır. Bağımsız denetçi, gizlilik ile ilgili uyması gereken etik ve yasal yükümlülükler ile raporlama ihtiyaçları arasında muhtemel bir uyumsuzlıkla karşılaştığında, gerekirse hukuki danışmanlık yardımı da alarak bu Tebliğde düzenlenen etik ilkeler çerçevesinde hareket eder.

DOKUZUNCU KISIM

Bağımsız Denetimin Planlanması

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısım, bağımsız denetimin planlanmasında uyulması gereken ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, bağımsız denetimin planlanmasından önce uyulacak esaslar, genel bağımsız denetim stratejisi ve ayrıntılı bağımsız denetim planını kapsayan bağımsız denetimin planlanması, bağımsız denetim sırasında ortaya çıkan ihtiyaçlara göre planda değişiklik yapılması, planın yürütülmesi ve gözetimi, belgelendirme, işletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişilerle kurulacak iletişim ve ilk bağımsız denetimlerde dikkate alınacak hususlar hakkındaki hükümleri içerir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetimin Planlanmasından Önce Uyulacak Esaslar ve Bağımsız Denetimin Planlanması

Bağımsız denetimin planlanmasından önce uyulacak esaslar

MADDE 3 - (1) Bağımsız denetim çalışmasının başlangıcında, bağımsız denetçi tarafından yapılması gerekenler aşağıda verilmiştir:

- a) Müşteriyle olan ilişkinin ve bağımsız denetim çalışmasının devamına ilişkin işlemlerin gerçekleştirilmesi,
- b) Bağımsızlığı da içeren etik gerekliliklere uyumun ölçülüp değerlendirilmesi ve
- c) Bağımsız denetim çalışmasının şartlarında mutabakata varılması.

(2) Bağımsız denetçi, müşteriyle olan bağımsız denetim ilişkisinin devamına ve bağımsızlığı da içeren etik gerekliliklere ilişkin değerlendirmelerini, bağımsız denetim çalışması süresince değişen durum ve koşulları göz önünde bulundurarak sürdürür. Ancak, müşteriyle olan bağımsız denetim ilişkisinin devamına ve etik gerekliliklerin ölçülüp değerlendirilmesine ilişkin bahsi geçen bu iki başlangıç işlemi, cari bağımsız denetim çalışmasına ait diğer önemli faaliyetlerden önce gerçekleştirilir. Söz konusu başlangıç işlemleri, devam eden bağımsız denetim çalışmalarında genellikle önceki bağımsız denetimin tamamlanmasından kısa bir süre sonra veya tamamlanmasıyla bağlantılı olarak meydana gelir.

(3) Yukarıda belirtilen bağımsız denetimin başlangıcındaki faaliyetlerin gerçekleştirilme amacı, bağımsız denetçinin, bağımsız denetim riskini makul bir seviyeye düşürebilmek için bağımsız denetim çalışmasını planlama ve gerçekleştirme becerisini olumsuz yönde etkileyebilecek olay ve durumları göz önünde bulundurduğu konusunda ilgilileri ikna etmeye yardım etmektir. Bu faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, bağımsız denetçinin aşağıdaki özelliklere sahip bir bağımsız denetim çalışması planladığı hususunda güvence oluşturulmasına yardımcı olur:

- a) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim çalışmasının gerçekleştirilmesi için gerekli olan bağımsızlık ve beceriyi korumaktadır,
- b) İşletme yönetiminin dürüstlüğüyle ilgili olarak, bağımsız denetçinin çalışmaya devam etme isteğini olumsuz yönde etkileyecek herhangi bir sorun bulunmamaktadır ve
- c) Bağımsız denetim sözleşmesinin şartlarıyla ilgili olarak, müşteriyle arada herhangi bir yanlış anlaşılma söz konusu değildir.

Bağımsız denetimin planlanması

MADDE 4 - (1) Bağımsız denetim çalışmasının etkili bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için bağımsız denetçinin bağımsız denetimi planlaması gerekir.

(2) Bağımsız denetimin planlanması, çalışmaya yönelik genel bağımsız denetim stratejisinin saptanmasını ve bir bağımsız denetim planı geliştirilmesini ihtiva eder ve bağımsız denetim riskinin makul bir düzeye indirilebilmesini amaçlar. Bilgi ve tecrübelerinden yararlanmak ve planlama sürecinin etkinliğini artırmak için sorumlu ortak başdenetçi ve bağımsız denetim ekibinin diğer önemli üyeleri de planlamaya dâhil edilir.

(3) Yeterli planlama, bağımsız denetimin önemli alanlarına gerekli özenin gösterildiği, muhtemel sorunların yerinde ve zamanında tanımlanıp giderildiği ve bağımsız denetim çalışmasının, etkili bir

icrayı sağlayacak şekilde düzenlenip idare edildiği konusunda ilgilileri ikna etmeye yardımcı olur. Yeterli planlama, aynı zamanda, işlerin bağımsız denetim ekibi üyeleri arasında uygun bir şekilde tahsisini sağlar, bağımsız denetim ekibi üyelerinin yönetim ve gözetimini ve işlerinin gözden geçirilmesini kolaylaştırır, uygulanabildiği durumlarda, işletmeye bağlı birimlerin denetçileriyle, uzmanlar tarafından gerçekleştirilen işlerin koordinasyona destek olur. Planlama faaliyetlerinin yapısı ve kapsamı, işletmenin büyüklük ve karmaşıklığına, bağımsız denetçinin işletme hakkındaki önceki tecrübelerine ve bağımsız denetim çalışması sırasında şartlarda meydana gelen değişikliklere göre değişir.

(4) Planlama, bağımsız denetimin münferit bir aşaması olmaktan ziyade, önceki bağımsız denetimin tamamlanmasından kısa bir süre sonra veya tamamlanmasıyla bağlantılı olarak başlayan ve cari bağımsız denetim çalışması tamamlanana kadar süren, devamlı ve tekrar eden bir süreçtir. Ancak, bağımsız denetçi, bağımsız denetimi planlarken ilave bağımsız denetim tekniklerini uygulamaya geçmeden önce tamamlanması gereken belli planlama faaliyetlerinin ve bağımsız denetim tekniklerinin zamanlamasını göz önünde bulundurur. Bu kapsamda bağımsız denetçi; bağımsız denetim ekibi üyeleri arasındaki görüşmeleri, risk değerlendirmede uygulanacak analitik inceleme tekniklerini, işletmeye etki eden yasal ve düzenleyici çerçeveye hakkındaki genel bilgi edinimini ve işletmenin söz konusu çerçeveye nasıl uyum sağladığını, önemlilik seviyesinin belirlenmesini, uzman görüşüne başvurulacak durumları, önemli yanlışlık risklerinin tespit ve değerlendirilmesinden ve bu risklere duyarlı işlem türleri, hesap bakiyeleri ve dipnot açıklamaları için işletme yönetiminin bilgi ve belgeleri sunduğu aşamada ilave bağımsız denetim tekniklerinden önce kullanılacak diğer risk değerlendirme tekniklerini planlar.

Genel bağımsız denetim stratejisi

MADDE 5 - (1) Bağımsız denetçi, yürüteceği bağımsız denetim için genel bağımsız denetim stratejisi oluşturmak zorundadır.

(2) Genel bağımsız denetim stratejisi, bağımsız denetimin kapsamını, zamanlamasını ve yönlendirilmesini düzenler ve daha ayrıntılı bağımsız denetim planının geliştirilmesine esas oluşturur. Genel bağımsız denetim stratejisinin oluşturulması aşağıdaki hususları içerir:

a) Bağımsız denetim çalışmasının sınırlarını belirleyen finansal raporlama standartları, sektöre özgü ilave raporlama gereklilikleri ve işletmenin faaliyet bölümlerinin yerleşim yerleri gibi hususların ortaya konması.

b) Bağımsız denetimin zamanlaması ve kurulması gerekli iletişimin yapısını planlayabilmek için; işletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişilerle kurulacak muhtemel iletişimlere yönelik önemli tarihler ile ara dönem inceleme raporları ve yıllık bağımsız denetim raporları için öngörülen nihai süreler de dikkate alınarak, bağımsız denetim çalışmasının raporlamasına ilişkin hedeflerin saptanması.

c) Bağımsız denetim ekibinin çalışmalarının yoğunlaştırılacağı; uygun önemlilik seviyesinin ve önemli yanlışlık oluşma riski yüksek olan alanların ön tespiti ile işletmenin faaliyet birimleri ve hesap bakiyelerinin belirlenmesi, bağımsız denetçinin iç kontrolün etkinliğine ilişkin kanıt toplamak üzere planlama yapıp yapmayacağının değerlendirilmesi, son dönemde işletmeye özgü konularda, sektörde, finansal raporlamada ve ilgili diğer konularda meydana gelen önemli değişiklikler gibi önemli faktörlerin gözden geçirilmesi.

(3) Bağımsız denetçi, genel bağımsız denetim stratejisinin belirlenmesinde, ön denetim faaliyetinin sonuçlarını ve uygunsa, işletme için gerçekleştirilen diğer bağımsız denetim çalışmalarında kazanılan deneyimleri de göz önünde bulundurur. Bir bağımsız denetim çalışması için genel bağımsız denetim stratejisi oluştururken, bağımsız denetçinin göz önünde bulundurabileceği hususlara ilişkin örneklerle, bunlarla sınırlı olmamak üzere, ek-7'de yer verilmiştir.

(4) Genel bağımsız denetim stratejisi geliştirme süreci, çalışmanın yürütülmesi için gerekli kaynakların yapısı, zamanlaması ve kapsamının saptanmasında bağımsız denetçiye yardımcı olur. Genel bağımsız denetim stratejisi aşağıdaki hususları açıkça ortaya çıkarır:

a) Yüksek riske sahip alanlarda bağımsız denetim ekibinin uygun deneyime sahip elemanlarının kullanımı veya karmaşık konularda uzman yardımına başvurulması gibi, özellik arz eden bağımsız denetim alanlarında istihdam edilecek insan kaynağı ihtiyacı.

b) Önemli noktalardaki stok sayımına katılacak bağımsız denetim ekibi elemanlarının sayısı, grup denetimi söz konusu olduğunda, diğer bağımsız denetçilerin işlerinin gözden geçirilme kapsamı veya yüksek riskli alanlar dikkate alınarak dağıtımı yapılmış saat bazlı bağımsız denetim bütçesi gibi, özellik arz eden bağımsız denetim alanlarına tahsis edilecek bağımsız denetim elemanlarının sayısı.

c) Söz konusu bağımsız denetçiler ile uzmanların ne zaman tahsis edileceği.

ç) Bağımsız denetim ekibinin iş öncesi ve sonrası gerçekleştirilen kısa toplantılarının ne zaman gerçekleştirileceği, sorumlu ortak baş denetçi ve yönetici gözden geçirmelerinin nasıl ve nerede yapılacağı ve bağımsız denetim kalite kontrol gözden geçirmelerinin nasıl tamamlanacağı gibi söz konusu bağımsız denetçiler ile uzmanların sevk ve idaresi ile gözetimlerinin nasıl gerçekleştirileceği.

(5) Genel bağımsız denetim stratejisi oluşturulduktan sonra, bağımsız denetçi genel bağımsız denetim stratejisinde saptanan çeşitli hususlara açıklık kazandırmak için daha detaylı bir bağımsız denetim planı geliştirmeye başlayabilir. Bağımsız denetçi, planı geliştirirken, kaynakların etkin kullanımı suretiyle bağımsız denetim hedeflerine ulaşma ihtiyacını dikkate alır. Bağımsız denetçi normalde, genel bağımsız denetim stratejisini ayrıntılı bağımsız denetim planını geliştirmeden oluştursa da bu iki planlama faaliyeti birbirinden ayrı olmak veya düz bir sıra takip etmek zorunda değildir. Ayrıca, bunlardan birindeki bir değişiklik diğerinde de değişiklikler meydana getirebilir.

Bağımsız denetim planı

MADDE 6 - (1) Bağımsız denetçinin, bağımsız denetim riskini makul bir düzeye indirebilmek için bağımsız denetime yönelik bir plan geliştirmesi gerekir.

(2) Bağımsız denetim planı, genel bağımsız denetim stratejisinden daha ayrıntılıdır ve bağımsız denetim riskini makul bir düzeye indirebilecek yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtının elde edilmesi için, bağımsız denetim ekibi üyeleri tarafından uygulanacak bağımsız denetim tekniklerinin yapısını, zamanlamasını ve kapsamını içerir. Belgelendirilmiş bir bağımsız denetim planı aynı zamanda, ilave bağımsız denetim tekniklerine geçilmeden önce, o ana kadar planlanıp yürütülmüş olan bağımsız denetim tekniklerinin uygunluğuna yönelik gözden geçirmenin ve onaylamanın yapılabileceği kayıtlar da sunar.

(3) Bağımsız denetim planı:

a) Önemli yanlışlık risklerinin değerlendirilmesinde kullanılan yeterli bir şekilde planlanmış risk değerlendirme tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamının tanımını,

b) Önemli işlem türleri, hesap bakiyeleri ve dipnot açıklamaları gibi konularda işletme yönetiminin sunduğu bilgi ve belgeler için uygulanan planlanmış ilave bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamının tanımını, bu kapsamda kontrollerin işleyiş etkinliği ile planlanmış münferit bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamının test edilip edilmeyeceği konusundaki bağımsız denetçinin kararını kapsayan ilave bağımsız denetim teknikleri planını ve

c) Bağımsız denetim çalışmasının bu Tebliğ hükümlerine uygunluğunun sağlanması için, işletme avukatlarıyla doğrudan iletişimin hedeflenmesi gibi gerekli görülen diğer bağımsız denetim tekniklerini

içerir.

(4) Söz konusu bağımsız denetim tekniklerine yönelik planlamalar, bağımsız denetim süresi boyunca yapılabilir. Zira bağımsız denetim çalışmasına yönelik plan, bağımsız denetim boyunca gelişme gösterir. Bağımsız denetçinin risk değerlendirme tekniklerini planlaması, normalde bağımsız denetimin erken safhalarında gerçekleşir. Diğer taraftan, özellik arz eden ilave bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamının planlanması, söz konusu risk değerlendirme tekniklerinin sonuçlarına bağlıdır. Buna ek olarak, bağımsız denetçi, kalan tüm ilave bağımsız denetim tekniklerine ait daha ayrıntılı bağımsız denetim planını bitirmeden önce, bazı işlem türleri, hesap bakiyeleri ve dipnot açıklamaları için ilave bağımsız denetim tekniklerini uygulamaya başlayabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetim Planında Değişiklik Yapılması, Yürütülmesi,

Gözetimi ve Belgelendirme

Planlama kararlarında bağımsız denetim sürecinde meydana gelen değişiklikler

MADDE 7 - (1) Genel bağımsız denetim stratejisi ve bağımsız denetim planı, bağımsız denetim sürecinde gerekli görüldüğü takdirde güncellenir ve değiştirilir.

(2) Bağımsız denetimin planlanması, bağımsız denetim çalışması boyunca devam ve tekrar eden bir süreçtir. Beklenmeyen olaylar, şartlardaki değişiklikler veya bağımsız denetim teknikleri kullanılarak elde edilen bağımsız denetim kanıtları sonucunda, bağımsız denetçi, genel bağımsız denetim stratejisiyle bağımsız denetim planında ve bunun sonucu olarak ilave bağımsız denetim tekniklerinin planlanan yapısı, zamanlaması ve kapsamında değişiklikler yapma ihtiyacı duyabilir. Bağımsız denetçi, bağımsız denetim tekniklerini planlamış olduğu dönemde var olan bilgiden önemli derecede farklı bir bilgiyle bağımsız denetim süresi boyunca karşılaşabilir.

Sevk, gözetim ve gözden geçirme

MADDE 8 - (1) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim ekibi üyelerinin sevk ve gözetimiyle, işlerinin kontrolünün yapısı, zamanlaması ve kapsamına yönelik planlama yapmak zorundadır.

(2) Bağımsız denetim ekibi üyelerinin sevk ve gözetimiyle, ekibin işlerinin kontrolünün yapısı, zamanlaması ve kapsamı birçok etkene bağlı olarak değişiklik gösterir. İşletmenin büyüklüğü ve karmaşıklığı, bağımsız denetim alanı, önemli yanlışlık riskleri ve bağımsız denetim işinde görev alan personelin yetenek ve yeterlilikleri bu etkenlerden bazılarıdır.

(3) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim ekibi üyelerinin sevk ve gözetiminin yapısı, zamanlaması ve kapsamına yönelik planlamayı, belirlenmiş önemli yanlışlık riskini baz alarak yapar. Belirlenmiş önemli yanlışlık riski arttıkça, bağımsız denetçi, riskli alanda, bağımsız denetim ekibi üyelerinin sevk ve gözetimine daha fazla zaman ayırarak, sevk ve gözetimin kapsamını genişletir ve ekip çalışmasının gözetimini detaylandırır. Ayrıca, bağımsız denetçi, bağımsız denetim ekibi üyelerinin işlerinin kontrolünün yapısı, zamanlaması ve kapsamına yönelik planlama yaparken, bağımsız denetim işinde görev alan ekip üyelerinin bireysel yetenek ve yeterliliklerini de dikkate alır.

Belgelendirme

MADDE 9 - (1) Bağımsız denetçi, genel bağımsız denetim stratejisi ve bağımsız denetim planını, bağımsız denetim çalışması sırasında yapılan önemli değişiklikleri de içerecek şekilde belgelemek zorundadır.

(2) Bağımsız denetçinin genel bağımsız denetim stratejisini belgelemesi, bağımsız denetimin uygun bir şekilde planlanması ve önemli konuların bağımsız denetim ekibiyle görüşülmesi için gerekli görülen önemli kararların kayıtlara geçirilmesini sağlar.

(3) Bağımsız denetim planının belgelenmesi, risk değerlendirme tekniklerinin ve önemli işlem türleri, hesap bakiyeleri ve dipnotlar hakkında işletme yönetiminin yapılan açıklamalar için uygulanan ilave bağımsız denetim tekniklerinin planlanmış yapısı, zamanlaması ve kapsamını gösterecek yeterlikte olmak zorundadır. Bağımsız denetçi, standart bağımsız denetim programları veya bağımsız denetimin aşamalarına yönelik kontrol listeleri kullanabilir. Ancak bu durumda, bağımsız denetçi söz konusu standart program veya kontrol listelerini ilgili bağımsız denetim çalışmasının koşullarına uyarlar.

(4) Genel bağımsız denetim stratejisinde ve detaylı bağımsız denetim planında meydana gelen önemli değişikliklerin belgelenmesi ise, önemli değişikliklerin nedenlerini ve bağımsız denetçinin söz konusu değişikliklere sebep olan olaylara, koşullara veya bağımsız denetim tekniklerinin sonuçlarına verdiği tepkiyi içerir. Bu kapsamda, önemli bir işletme birleşmesi durumunda veya finansal tablolarda önemli bir yanlışlığın tespit edilmesi üzerine, bağımsız denetçi bağımsız denetim stratejisinde ve detaylı bağımsız denetim planında önemli bir değişiklik yapabilir. Bağımsız denetim stratejisinde ve detaylı bağımsız denetim planındaki önemli değişikliklerin ve bunların sonucu olarak bağımsız denetim tekniklerinin planlanan yapı, zamanlama ve kapsamında meydana gelen değişikliklerin kaydı, bağımsız denetim için öngörülmüş genel strateji ve bağımsız denetim planını son haliyle açıklar ve bağımsız denetim sırasında ortaya çıkan önemli değişiklikler üzerine yapılan işlemleri gösterir.

(5) Belgelendirmenin şekil ve kapsamı, işletmenin büyüklük ve faaliyetlerinin karmaşıklığı, önemlilik seviyesi, diğer belgelendirmelerin kapsamı ve özellik arz eden bağımsız denetim çalışmalarının koşulları gibi hususlara bağlı olarak değişir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşletme Yönetimi ve Yönetimden Sorumlu Kişilerle Kurulacak İletişim ve İlk Bağımsız Denetimlerde Dikkate Alınacak Hususlar

İşletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişilerle kurulacak iletişim

MADDE 10 - (1) Bağımsız denetçi, planlamanın unsurlarını işletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişiler ile görüşebilir. Bu görüşmeler, yönetimden sorumlu kişilerle oluşturulması gereken iletişimin bir parçasını oluşturabileceği gibi, bağımsız denetimin daha etkili olması için de yapılabilir. Yönetimden sorumlu kişilerle yapılan görüşmeler, genel bağımsız denetim stratejisi ve bağımsız denetimin zamanlamasıyla, bunlar hakkında getirilen sınırlamaları ve ilave gereklilikleri içerir. İşletme yönetimi ile görüşmeler ise, genelde bağımsız denetim çalışmasının işleyişini kolaylaştırmak için yapılır. Söz konusu görüşmeler sıklıkla yapılsa da genel bağımsız denetim stratejisi ve bağımsız denetim planının uygulanması bağımsız denetçinin sorumluluğunda devam eder. Bağımsız denetçi, genel bağımsız denetim stratejisi veya bağımsız denetim planında yer alan hususlarla ilgili görüşmeleri bağımsız denetimin etkinliğini zedelemekten uzaklaştırmak zorundadır. Bu kapsamda bağımsız denetçi, uygulayacağı ayrıntılı bağımsız denetim tekniklerinin kapsam ve zamanlaması hakkında işletme yönetimi ile görüşürken, işletme yönetiminin söz konusu bağımsız denetim teknikleri hakkında kolay tahminlerde bulunarak bağımsız denetimin etkinliğini zedelemesine imkan veremez.

İlk bağımsız denetimde dikkate alınacak hususlar

MADDE 11 - (1) Bağımsız denetçi, herhangi bir işletmede, ilk defa bağımsız denetime başlamadan önce;

a) İşletmeyle bağımsız denetim ilişkisine esas oluşturan, bu Tebliğin “Bağımsız Denetim Kalitesinin Kontrolü” başlıklı 4 üncü Kısmında belirtilen işlemleri gerçekleştirir ve

b) Bağımsız denetim kuruluşunun değişimi söz konusuysa, bağımsız denetimde uyulacak etik ilkelere uygun olarak önceki bağımsız denetim kuruluşu ile bağlantı kurar.

(2) Bağımsız denetimin amaç ve hedefi, gerek ilk bağımsız denetimlerde gerekse önceki dönemden devam eden bağımsız denetimlerde aynıdır. Ancak, bağımsız denetçi, bir işletmeyle ilgili olarak gerçekleştireceği ilk bağımsız denetim çalışmasında, işletmeyle ilgili yeterli deneyime sahip olmaması nedeniyle planlama faaliyetlerini genişletme ihtiyacı duyabilir. İlk defa gerçekleştirilecek bağımsız denetimler için, genel bağımsız denetim stratejisinin ve bağımsız denetim planının geliştirilmesinde bağımsız denetçi;

a) Önceki bağımsız denetim kuruluşunun düzenlediği çalışma kâğıtları dahil, işletme ile yaptığı sözleşmeleri gözden geçirir,

b) Bağımsız denetçi olarak seçilme esnasında işletme yönetimi ile görüşülen finansal raporlama ve bağımsız denetim standartlarına ilişkin işletme uygulamaları dahil olmak üzere önemli konuları, bu konular hakkında yönetimden sorumlu kişilerle kurulacak iletişimin esaslarını ve bu hususların genel bağımsız denetim stratejisi ile bağımsız denetim planına olan etkilerini değerlendirir,

c) Açılış bakiyeleriyle ilgili olarak yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde edebilmek için uygun bağımsız denetim tekniklerini planlar,

ç) Öngörülebilir önemli risklere karşı gerekli tedbirleri alabilecek uygun mesleki deneyim ve yeterliliğe sahip olan bağımsız denetim elemanlarını tahsis eder ve

d) Bağımsız denetim kuruluşunun kalite kontrol sisteminin, bir işletmeyle ilgili olarak ilk defa gerçekleştirilecek bağımsız denetim çalışmalarına özgü olarak, önemli bağımsız denetim tekniklerinin uygulamaya geçirilmesinden önce genel bağımsız denetim stratejisinin kontrolü veya bağımsız denetim raporlarının yayımlanmasından önce yapılacak kontrolün başka bir sorumlu ortak baş denetçi veya kıdemli denetçinin görevlendirilmesini gerektirmesi gibi, özel durumları göz önünde

bulundurur.

ONUNCU KISIM

İşletmenin, Faaliyet Koşullarının ve Çevresiyle Olan İlişkilerinin Anlaşılması ve Bu Konulara İlişkin Önemli Yanlışlık Riskinin Değerlendirilmesi

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, iç kontrol sistemi de dahil olmak üzere işletmenin, faaliyet koşullarının ve çevresiyle olan ilişkilerinin anlaşılması ve bağımsız denetimde bu konulara ilişkin önemli yanlışlık riskinin değerlendirilmesine ilişkin ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, bağımsız denetçi tarafından, finansal tablolarda hata veya hileden kaynaklanacak önemli yanlışlık riskinin yeterli ölçüde belirlenmesi ve değerlendirilmesini sağlayacak, ek bağımsız denetim tekniklerinin oluşturulması ve uygulanması ile iç kontrol de dahil olmak üzere işletme, faaliyet koşulları ve çevresiyle olan ilişkileri hakkında bilgi edinilmesine, bağımsız denetim sürecinde elde edilen bu bilgilerin analizine, güncellenmesine ve bir araya toplanmasına ilişkin hükümleri kapsar.

BİRİNCİ BÖLÜM

Risk Değerleme Usulleri ve İç Kontrol de Dahil Olmak Üzere İşletme, Faaliyet Koşulları ve Çevresiyle Olan İlişkiler Hakkındaki Bilgilerin Kaynağı

Genel esaslar

MADDE 3 - (1) Bağımsız denetçinin, finansal tablolarda hata, hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riskini değerlendirebilmesi ve bu çerçevede yeterli ilave bağımsız denetim tekniklerini tasarlayarak uygulayabilmesi, iç kontrol sistemi de dahil olmak üzere işletmeyi, faaliyet koşullarını ve çevresiyle olan ilişkilerini kavramasını gerektirir. Bu kapsamda bağımsız denetçi;

- a) Risk değerlendirme yöntemleri ve iç kontrol sistemi de dahil olmak üzere işletme, faaliyet koşulları ve çevresiyle olan ilişkileri hakkındaki bilgilerin kaynaklarını belirler,
- b) Bunlara ilişkin önemli yanlışlıkları ortaya çıkarmak amacıyla; iç kontrol sistemi de dahil olmak üzere işletmeyi, faaliyet koşullarını ve çevresiyle olan ilişkilerini değerlendirir,
- c) İşletme yönetiminin sunduğu finansal tablolar ve diğer bilgilerle yaptığı açıklamalardaki önemli yanlışlıkları ortaya çıkarmak üzere; riskin boyutunu, kaynaklarını ve gerçekleşme olasılıklarını dikkate alır,
- ç) Yukarıdaki hususlara ilişkin değerlendirme sonuçları hakkında işletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişilerle görüşme yapar ve
- d) Bu kapsamdaki tüm aşamaları belgelendirerek, çalışma kağıtlarıyla ilişkilendirir.

(2) İşletmenin, faaliyet koşullarının ve çevresiyle olan ilişkilerinin anlaşılması suretiyle finansal tablolara ilgili önemli yanlışlık riski hakkında mesleki bir yargıya ulaşılabilmesi için, bağımsız denetim sürecinde yapılacak risk değerlendirmesi kapsamında bağımsız denetçi tarafından aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

- a) Önemlilik derecesi belirlenir ve bu önemlilik derecesinin bağımsız denetim süreciyle uygun olup, olmadığına karar verilir.
- b) Muhasebe ilkelerinin seçilmesi ve uygulanmasının uygunluğu ve finansal tablo dipnotlarının yeterliliği gözden geçirilir.
- c) İlişkili taraflarla olan işlemler, işletme yönetiminin işletmenin sürekliliğine ilişkin varsayımının uygunluğu ve faaliyetlerin işletmenin amacına yönelik olup olmadığı gibi, bağımsız denetim çalışmasında özel bir dikkat gerektirecek alanlar belirlenir.
- ç) Analitik inceleme tekniklerinin kullanımı ile ilgili beklentiler oluşturulur.
- d) Bağımsız denetimin kabul edilebilir düşük bir risk seviyesinde gerçekleştirilmesi için ek bağımsız

denetim teknikleri geliştirilir ve uygulanır.

e) İşletme yönetimi tarafından sözlü veya yazılı olarak yapılan açıklamalardaki varsayımların uygunluğuna dair bağımsız denetim kanıtlarının yeterliliği ve uygunluğu değerlendirilir.

Risk değerlendirme yöntemleri

MADDE 4 - (1) Bağımsız denetçi, iç kontrol sistemi de dahil olmak üzere işletme, faaliyet koşulları ve çevresi ile olan ilişkileri hakkında bilgi edinmek üzere;

a) İşletme yönetimi ve işletmedeki diğer kişilerle görüşülmesi,

b) Analitik inceleme ve

c) İnceleme ve gözlem

tekniklerini uygular.

(2) Bağımsız denetçi, bu Kısımın 2 nci bölümünde belirtilen bilgi edinme durumlarının her biri için yukarıda bahsedilen risk değerlendirme yöntemlerinin tamamını uygulamak zorunda değildir. Ancak, bağımsız denetçi, kullandığı tüm risk değerlendirme yöntemlerini işletmeyi, faaliyet koşullarını ve çevresiyle olan ilişkilerini gerektiği şekilde kavramasını sağlayacak şekilde uygular.

(3) Bunlara ilave olarak, bağımsız denetçi önemli yanlışlık riskini tespit etmekte yararlı olan; işletmenin dışardan satın aldığı hukuki danışmanlık ve değerlendirme hizmetlerinin araştırılması, işletmeyle ilgili diğer kurumlar tarafından hazırlanan raporların değerlendirilmesi, yazılı ve görsel basın organlarında ve ilgili yasal otoritelerin basın bültenlerinde veya yayınlarında yer alan bilgilerin gözden geçirilmesi gibi bağımsız denetim tekniklerini de kullanır.

(4) Bağımsız denetim sürecinde, bilgilerin çoğunluğu finansal raporlamada sorumluluğu olanlardan sağlanmakla birlikte; işletmenin üretim, iç kontrol ve diğer bölümlerinde çalışan yetkililerinden de bilgi alınması önemli yanlışlık riskinin farklı bir bakış açısıyla anlaşılmasına yardımcı olur. Bağımsız denetçi, önemli yanlışlık riskini belirleyebilmek için gereken bilginin hangi yetki kademesinden ve ne kapsamda temin edilmesi gerektiğine karar verirken;

a) Finansal raporların hazırlandığı ortamın anlaşılabilmesi için, yönetimden sorumlu kişilere,

b) İşletmenin iç kontrol tasarımı ve uygulamasının etkinliği ve bu konuda işletme yönetiminin görüşünün anlaşılabilmesi için, doğrudan işletmenin iç denetçilerine,

c) Muhasebe politikalarının seçimi ve doğru uygulandığının değerlendirilebilmesi için, karmaşık ve olağandışı işleri başlatan, yürüten veya kayıtlara alan personele,

ç) Kanunlara ve düzenlemelere uygunluk, usulsüzlük veya usulsüzlük şüphesi gibi işletmeyi etkileyebilecek garantiler, satış sonrası yükümlülükler, iş ortaklarıyla yapılan anlaşma koşullarını belirleyebilmek için, doğrudan işletme içindeki avukatlara ve

d) İşletmenin pazarlama stratejisi, satış trendi veya müşterileriyle olan sözleşmelerle ilgili hususlar için, satış ve pazarlama personeline

yönelteceği sorulara alacağı yanıtlardan yararlanır.

(5) Finansal raporlama ve bağımsız denetime etkisi olan faktörleri tespit etmeye yardımcı olan analitik inceleme teknikleri, bir risk değerlendirme aracı olarak kullanılırken, bağımsız denetçi öncelikle makul olarak var olabilecek ilişkiler hakkında beklentiler geliştirir. Bu beklentiler, kayıtlı rakamlarla karşılaştırıldığında ortaya çıkan farklar önemli yanlışlık riski olduğuna işaret eder. Buna bağlı olarak, bağımsız denetçi bu analitik inceleme tekniklerinin sonuçlarını toplanan diğer bilgilerle birlikte, önemli yanlışlık içerme riski hakkında yargıya ulaşmada dikkate alır.

(6) Gözlem ve inceleme, işletme yönetimi ve diğer kişiler hakkındaki soruşturmaları destekleyerek, işletme, faaliyet koşulları ve çevresiyle olan ilişkiler hakkında bilgi sağlar. Gözlem ve incelemeye genellikle;

a) İşletmenin işlem ve faaliyetlerinin gözlemlenmesi,

b) İşletme planı ve stratejileri gibi belgelerin, kayıtların ve iç kontrol rehberinin incelenmesi,

c) İşletme yönetimi tarafından hazırlanan ara dönem finansal tablolar ve raporlar ile yönetimden sorumlu kişilerin toplantı tutanaklarının okunması,

ç) İşletmenin üretim tesisleri ve müştemilatının ziyaret edilmesi ve

d) Finansal raporlamayla ilgili elektronik ortamda gerçekleştirilen işlemlerin ayrıntılı olarak izlenmesi hususları da dahildir.

(7) Bağımsız denetçi, işletme, faaliyet koşulları ve çevresiyle olan ilişkileri hakkında önceki

dönemlerden elde ettiği bilgileri kullanmayı tasarladığında, bu bilgilerin cari dönemde gerçekleştirdiği bağımsız denetime olan etkisini de belirler. Bağımsız denetçinin işletmenin daha önceki dönem finansal tablolarının bağımsız denetimini yapmış olması, işletmeyi, faaliyet koşullarını ve çevresiyle olan ilişkilerini kavramasına katkıda bulunmakla birlikte, bağımsız denetçi bu bilgilerde meydana gelen değişiklikleri ve bunların etkilerini de dikkate almak zorundadır.

Bağımsız denetim ekibi arasında yapılan görüş alışverişi

MADDE 5 - (1) Bağımsız denetim ekibi, işletmenin finansal tablolarına etki edebilecek önemli yanlışlıkları bir araya gelerek tartışmak zorundadır.

(2) Bu tartışmanın amacı, ekip elemanlarının, hata veya hileden kaynaklanan finansal tablolardaki muhtemel önemli yanlışlıkları daha iyi anlamalarını sağlayarak, bağımsız denetim ekibinin uyguladığı bağımsız denetim tekniklerinin sonuçlarının, ek bağımsız denetim tekniklerinin türü, zamanı ve kapsamı dahil olmak üzere bağımsız denetimin diğer yönlerini nasıl etkilediğini tespit etmektir.

(3) Bu görüşme, sorumlu ortak baş denetçi dahil ekibin kıdemli elemanlarının, mesleki deneyimlerini paylaşma ve önemli yanlışlıklar hakkında finansal tablolardan nasıl ve nerede şüphelenileceği hususu ile işletmenin iş riski hakkında karşılıklı bilgi alış verişinde bulunma fırsatı verir. Bu Tebliğin “Finansal Tabloların Bağımsız Denetiminde Hile ve Usulsüzlükler Konusunda Bağımsız Denetçinin Sorumluluğu” başlıklı 6 ncı Kısımında öngörüldüğü üzere, finansal tablolardaki hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıkların ortaya çıkarılmasına özel bir önem verilmek zorunluluğu vardır. Ayrıca, finansal raporlamanın işletmenin gerçeklerine ve şartlarına uygunluğu da göz önünde bulundurulur.

(4) Görüşmeye bağımsız denetim ekibindeki hangi elemanların katılacağı, görüşmenin nasıl ve ne zaman gerçekleştirileceği ve kapsamı, ekip dışından uzmanların katılımının gerekip gerekmediği hususları sorumlu ortak baş denetçi tarafından belirlenir.

(5) Bağımsız denetim mesleki şüphecilik ilkesine bağlı kalınarak planlanır ve yürütülür. Bağımsız denetim elemanlarının yapacağı görüşmelerde mesleki şüphecilik ilkesine bağlı kalınması, muhtemel hile ve hatadan kaynaklanan önemli yanlışlık belirtisi olabilecek bilgi veya diğer şartlar hakkında dikkatli olunması ve bu tür belirtilerin ortaya çıkması halinde, mesleki özen ve titizlik gösterilerek gerekli işlemlerin yapılması zorunludur.

(6) Bağımsız denetimin koşullarına bağlı olarak, finansal tablolardaki önemli yanlışlık riskini ortaya çıkarmak üzere bağımsız denetim ekibi arasındaki bilgi alış-verişi daha yoğun görüşmeleri de gerektirebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

İşletmeyi, Faaliyet Koşullarını ve Çevresiyle Olan İlişkilerini İç Kontrol Sistemini de Dikkate Alarak Kavramak

Genel esaslar

MADDE 6 - (1) Bağımsız denetçinin işletmeyi, faaliyet koşullarını ve çevresiyle olan ilişkilerini kavraması aşağıdaki faktörlerle ilişkilidir:

- a) Sektör, düzenlemeler, finansal raporlamaya ilişkin düzenlemeleri de içeren diğer dış faktörler,
- b) İşletmenin seçtiği ve uyguladığı muhasebe politikaları da dahil olmak üzere işletmenin yapısı,
- c) Amaçlar ve stratejiler ve finansal tablolarda önemli ölçüde yanlışlığa sebep olabilecek faaliyet riskleri,
- ç) İşletmenin finansal performansının ölçümü ve gözden geçirilmesi ve
- d) İç kontrol.

(2) Risk değerlendirme yöntemlerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamı; bağımsız denetimi yapılacak işletmenin büyüklüğü, faaliyetlerinin karmaşıklığı ve bağımsız denetçinin o işletmedeki tecrübesine göre değişir. Ayrıca, yukarıda belirtilen hususlarda meydana gelen değişiklikler, işletmeyi ve önemli yanlışlık riskini kavramak açısından öncelikle dikkate alınır.

İşletmenin faaliyet gösterdiği sektör, yasal düzenlemeler ve diğer dış faktörler ile finansal raporlama esasları

MADDE 7 - (1) Bağımsız denetçi, finansal raporlama standartları çerçevesinde işletmenin faaliyet gösterdiği sektör, yasal düzenlemeler ve diğer dış faktörler hakkında bilgi edinmek zorundadır. Bu faktörler; rekabetçi çevre, tedarikçiler ve müşteri ilişkileri, teknolojik gelişmeler, finansal raporlama esasları çerçevesinde yasal düzenlemeler, yasal ve politik çevre ve sektör ve işletmeyi etkileyen çevresel zorunlulukları ve genel ekonomik durum gibi diğer dış etmenleri içerir. İşletme ve sektörü kapsayan yasal ve düzenleyici çerçeveye ilgili ek yükümlülükler bu Tebliğin “Bağımsız Denetimi Yapılan İşletmenin Tabi Olduğu Mevzuatın Dikkate Alınması” başlıklı 7 nci Kısımında düzenlenmiştir. (2) İşletmenin faaliyet gösterdiği sektör, sektöre ilişkin düzenlemelerin yoğunluğu veya işletmenin faaliyet yapısından kaynaklanan hususlar, önemli yanlışlık riskini artırabilir. Bu kapsamda, uzun dönemli sözleşmelerle ilgili gelir ve giderlerin hesaplanmasının büyük ölçüde tahminlere dayanması gibi, önemli yanlışlık riskini arttıran durumlarda, sorumlu ortak baş denetçi bağımsız denetim ekibi üyelerinin konu ile ilgili yeterli bilgi ve deneyime sahip olup olmadıklarını göz önünde bulundurmak zorundadır.

İşletmenin yapısı

MADDE 8 - (1) Bağımsız denetçi, işletmenin yapısı hakkında bilgi sahibi olmak zorundadır. İşletmenin yapısı; işletmenin faaliyetlerini, ortaklık yapısını, yönetimini, yaptığı veya yapmayı planladığı yatırımları, hukuki statüsünü ve nasıl finanse edildiği hususlarını kapsamaktadır. Bağımsız denetçinin işletmenin faaliyetlerini, hesap bakiyelerini ve finansal tablolarla kamuya açıklanacak bilgileri anlayabilmesi için işletmenin yapısını kavramış olması gerekir. (2) İşletmenin farklı bölgelerde faaliyet gösteren çok sayıda bağlı ortaklıklara, müşterek yönetime tabi teşebbüslere ve iştiraklere sahip karmaşık bir yapıda olması; şerefiyenin işletme bölümlerine göre dağıtımı ve değer düşüklüğünün hesaplanması, finansal duran varlıkların sınıflandırılması ve muhasebeleştirilmesi ile özel amaçlı işletmelerin finansal tablolara yansıtılması gibi önemli yanlışlık riskini arttıran durumlara neden olabilir. (3) Bağımsız denetçi, işletmenin uyguladığı muhasebe politikalarını, bunların işletme faaliyet ve finansal raporlama amaçlarına ve sektördeki uygulamaya uygunluğunu inceler. Bu kapsamda bağımsız denetçi, işletmenin yeni ya da olağandışı işlemlere ilişkin muhasebe uygulamalarını göz önünde bulundurarak, henüz düzenlenmemiş veya üzerinde anlaşma sağlanamayan alanlardaki muhasebe politikalarını ve değişikliklerini değerlendirir. Bağımsız denetçi aynı zamanda işletmeyle ilgili finansal raporlama standartları ve bunlardaki değişiklikleri izler ve muhasebe politikası değişikliklerinin nedenini, uygunluğunu ve finansal raporlama esaslarıyla tutarlılığını göz önünde bulundurur. (4) Bağımsız denetçi, işletmenin belirli bir konuya ilişkin olarak kamuya yaptığı açıklamanın mevcut koşullara ve bağımsız denetçinin bilgisi dahilindeki gerçeklere uygunluğunu da izler.

İşletmenin amaç ve stratejileri ile bunlara ilişkin faaliyet riskleri

MADDE 9 - (1) Bağımsız denetçi, işletmenin amaçlarını, stratejilerini ve bunlara ilişkin finansal tabloların önemli yanlışlık içermesine neden olabilecek faaliyet risklerini kavramak zorundadır. İşletme, faaliyetlerini belirli bir sektör içinde, düzenleyici otoriteler ve diğer iç ve dış faktörlerin etkisi altında gerçekleştirir. Bu faktörlere uyum sağlayabilmek için, işletme yönetimi veya yönetimden sorumlu kişiler, işletmenin temel amaçlarını belirler. Stratejiler, bu temel amaca ulaşmak için işletme yönetiminin geliştirdiği faaliyete yönelik yaklaşımlardır. Faaliyet riskleri; işletmenin amacına ulaşmasını ve stratejilerini uygulamasını olumsuz yönde etkileyen her türlü durum, olay, eylem veya eylemsizlikten veya uygun olmayan amaç ve stratejileri ortaya koymaktan kaynaklanır. İşletmenin strateji ve amaçları ile faaliyet yapısı da, dış çevre gibi dinamiklerdir. (2) Faaliyet riski, finansal tabloların önemli yanlışlıklar içermesi riskini de kapsadığından daha geniş bir risktir. Özellikle değişim ve karmaşıklıktan dolayı ortaya çıkan faaliyet riskinin bir nedeni de değişim ihtiyacını karşılayamamaktır. Bu kapsamda; değişim ihtiyacı, başarısız olma ihtimali bulunan yeni bir ürün geliştirilmesi, başarılı olsa bile bu ürünün yeterli bir pazarının olmaması olasılığı veya bu hususların yükümlülük ve itibar riskine yol açmasından kaynaklanabilir. Faaliyet

risklerinin doğru algılanması önemli yanlışlıkların ortaya çıkarılmasında önemli bir etkiye sahiptir. Ancak, bağımsız denetçinin, tüm faaliyet risklerini ortaya çıkarması beklenmez.

(3) Faaliyet risklerinin çoğunluğunun, finansal sonuçları da olduğundan finansal tablolara etki ederler. Buna rağmen, faaliyet risklerinin hepsi finansal tabloların önemli yanlışlıklar içermesine yol açmaz. Bazı faaliyet riskleri, işletme yönetiminin işlemlerin türü, hesap bakiyeleri ve dipnotlar hakkında sunduğu bilgilerde ya da finansal tabloların bütününde önemli yanlışlıklar olması gibi, anında etkisini gösterebilir. Bu kapsamda; sektör birleşmesinden dolayı daralan müşteri tabanı, alacakların değerlendirilmesinden kaynaklanan önemli yanlışlık riskini artırabilir. Buna ilave olarak, bağımsız denetçi işletmenin sürekliliği varsayımı ile ilgili bir değerlendirme yaparken, aynı riskin daralan bir ekonominin getirdiği diğer risklerle birlikte işletmenin faaliyetleri üzerindeki daha uzun vadeli etkilerini de dikkate almak zorundadır. Bu nedenle, bağımsız denetçi, faaliyet riskinin finansal tablolar üzerinde önemli bir yanlışlığa sebep olup olmayacağını değerlendirirken, işletmenin içinde bulunduğu koşulları da göz önünde bulundurur.

İşletmenin finansal performansının ölçülmesi ve gözden geçirilmesi

MADDE 10 - (1) Bağımsız denetçi, müşterinin finansal performansının ölçülmesi ve gözden geçirilmesi konusunda bilgi edinmek zorundadır. Performansın ölçülmesi ve gözden geçirilmesi işletme yönetiminin önemli kabul ettiği, bağımsız denetçinin işletme performansı hakkındaki görüşünün belirlenmesinde bir gösterge teşkil eder. Performansın işletme içindekiler veya dışındakiler tarafından ölçülmesi, işletme üzerinde belli bir baskı yaratır; oluşan bu baskı, işletme yönetimini, işletmenin performansını geliştirmeye veya finansal tabloları manipüle etmeye teşvik edebilir. Bağımsız denetçinin işletmenin performans ölçümleri konusunda bilgi edinmesi, üzerinde baskı oluşan işletme yönetiminin yapacağı işlemlerle neden olabileceği önemli yanlışlık riskinin değerlendirilmesinde yardımcı olur.

(2) İşletme yönetiminin işletmenin finansal performansını ölçmesi ve gözden geçirmesi, amaçları aynı olsa bile, iç kontrol sürecindeki kontrollerin gözetiminden farklı bir işlemdir. İç kontrol sürecindeki kontroller, iç kontrol sisteminin etkin çalışıp çalışmadığı ile ilgilidir. Performansın ölçümü ve gözden geçirilmesi ise, işletme yönetimi veya üçüncü kişiler tarafından belirlenen amaçlara ulaşıp ulaşılamadığını ortaya koymaya yönelik olmakla beraber; performans sonuçları işletme yöneticilerinin iç kontrol sistemindeki yetersizlikleri tespit etmelerine yarayacak bilgi sağlar.

(3) İşletme yönetimi tarafından performansı ölçmek için kullanılan bilgiler; bütçe rakamları, varyans analizi, işletmenin bölüm/birim veya faaliyet kollarına ilişkin performans raporlarını ve işletme performansının rakiplerin performansıyla karşılaştırılmasına ilişkin, işletme içinden üretilen temel performans göstergelerini içerir. İşletmenin performansı, derecelendirme kuruluşları ve finansal analistler gibi üçüncü kişiler tarafından da ölçülebilir. Bu ölçümlere ilişkin raporlar, bağımsız denetçi tarafından işletme faaliyetlerinin anlaşılmasında kullanılır.

(4) İşletme yönetimi tarafından üretilen performans ölçümüne ilişkin raporlar, işletmenin büyüme veya verimlilik açısından sektördeki diğer işletmelere göre olağanüstü bir gelişme kaydettiğini gösteriyorsa ve işletmede performansa bağlı teşvik primi uygulaması söz konusu ise, bu durum bağımsız denetçi tarafından finansal tabloların hazırlanması sırasında işletme yönetiminin taraflı davranmış olabileceğine dair muhtemel bir gösterge olarak dikkate alınır.

(5) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin, işletmenin performansını değerlendirmesinde kullandığı bilginin güvenilir bir temele oturup oturmadığını ve yeterli derecede açık olup olmadığını göz önünde bulundurur. Bağımsız denetçi, performans ölçümlerinden faydalanacaksa, bunların finansal tablolardaki önemli yanlışlıkları ortaya çıkaracak şekilde tam ve doğru olup olmadığını da dikkate almak zorundadır.

İç kontrol sistemi

MADDE 11 - (1) Bağımsız denetçinin, işletmenin iç kontrol sistemini kavraması gerekir. Bağımsız denetçi, muhtemel önemli yanlışlık türlerini belirleme, önemli yanlışlık riskini etkileyen faktörleri gözden geçirme ve ilave bağımsız denetim tekniklerinin zamanlama, kapsam ve yapısını tasarlama süreçlerinde iç kontrol sistemine dair edindiği bilgilerden yararlanır.

(2) İç kontrol sistemi, işletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişiler ile diğer ilgili personel

tarafından; işletmenin amaçlarına ulaştığına, faaliyet ve işlemlerin etkin olarak gerçekleştirildiğine, kanun ve düzenlemelere uyulduğuna dair makul bir güvence sağlamak üzere tasarlanan ve uygulanan bir sistemdir. Bu amaçla, iç kontrol sistemi söz konusu hedeflerin gerçekleştirilmesi açısından tehdit oluşturan faaliyet risklerinin de ortaya konulmasını sağlayacak şekilde tasarlanır ve uygulanır.

(3) İç kontrol sistemi;

a) Kontrol çevresini,

b) İşletmenin risk değerlendirme sürecini,

c) Finansal raporlama ve iletişim ile ilgili faaliyet süreçlerini de içeren bilgi sistemlerini,

ç) Kontrol işlemlerini ve

d) Kontrollerin gözetimini,

içerir. İç kontrol sisteminin unsurlarına ilişkin ayrıntılı bilgiye ek-9'da yer verilmiştir.

(4) İç kontrol sisteminin yukarıda belirtilen bileşenleri kapsamındaki ayırımı, bağımsız denetçiye iç kontrol sisteminin bağımsız denetime olabilecek etkilerini gözden geçirirken katkıda bulunabilir. Ancak bağımsız denetçinin öncelikle dikkate alması gereken husus, iç kontrol sisteminin işlem türleri, hesap bakiyeleri ve dipnotlarda ve bunlarla ilgili olarak işletme yönetiminin yaptığı açıklamalardaki önemli yanlışlıkları ortaya çıkarma, düzeltme ve önleme hususlarındaki etkinliğidir. Bu kapsamda, bağımsız denetçi iç kontrolün etkinliği ve bağımsız denetime olan etkisiyle ilgili olarak farklı bir çerçeve ve terminoloji kullanabilir.

(5) Bu Tebliğin uygulaması açısından iç kontrol terimi yukarıda belirtilen beş bileşeni içerir. Buna ek olarak, kontrol/kontroller terimi iç kontrol sistemi bileşenlerinin birini veya birkaçını ifade eder.

Bağımsız denetimle ilgili kontroller

MADDE 12 - (1) İşletmenin hedefleri ile bu hedeflere ulaşıp ulaşılmadığına dair makul bir güvence sağlayan iç kontrol sistemi arasında doğrudan bir ilişki vardır. İşletmenin hedefleri ve bunların kontrolü, finansal raporlama, faaliyetler ve mevzuata uygunluğu ile ilgili olmakla birlikte, bu hedef ve kontrollerin tamamı bağımsız denetçinin risk değerlendirmesi ile ilgili olmayabilir.

(2) Bağımsız denetim ile ilgili olan kontroller, işletme yönetiminin finansal tabloların Kurulun finansal raporlama standartları çerçevesinde ilgililere gerçeğe uygun ve doğru bilgi sağlayacak şekilde hazırlanması ve söz konusu finansal tablolarla ilgili önemli yanlışlıklara neden olabilecek risklerin yönetimi ile ilgilidir. Kontrolün münferit veya bir bütün olarak, önemli yanlışlık riskini ortaya çıkarmak ve bu riskler için gerekli işlemleri yapmak açısından yararlı olup olmadığını belirlemek bağımsız denetçinin takdirindedir. Bu takdir hakkı kullanılırken aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

a) Bağımsız denetçinin önemlilik kavramı ile ilgili değerlendirmesi.

b) İşletmenin büyüklüğü.

c) Organizasyon ve ortaklık yapısı dahil işletme faaliyetlerinin niteliği.

ç) İşletme faaliyetlerinin çeşitliliği ve karmaşıklığı.

d) İşletmenin tabi olduğu yasal ve diğer hukuki düzenlemeler.

e) İşletmenin dışardan alınan hizmetlerin kullanımı dahil iç kontrol sisteminin yapısı ve karmaşıklığı.

(3) İşletme tarafından üretilen bilgilerin tam ve doğru olmasını sağlamaya yönelik kontrol bilgileri, bağımsız denetçi tarafından ek bağımsız denetim tekniklerinin tasarlanması ve uygulanmasında kullanılabilir. Faaliyetlere ve amaçlara uygunluğa yönelik kontrol sonuçlarına ilişkin veriler, bağımsız denetçinin kullandığı ve değerlendirdiği bağımsız denetim teknikleri ile ilgili olması halinde, bağımsız denetimin kapsamına alınabilir. Bu kapsamda;

a) Analitik inceleme tekniğinde kullanılan finansal olmayan verilere,

b) Finansal tablolar üzerinde önemli etki yaratabilecek yasalara aykırı davranışların fark edilmesine, yönelik kontrol sonuçları bağımsız denetimle ilgili olabilir.

(4) Finansal raporlama ile ilgili olan;

a) Varlıkların izinsiz kullanımı, edinimi veya elden çıkarılması gibi durumlara karşı varlıkların korunması için geliştirilen ve

b) Erişim kontrolleri, şifreler gibi, nakit çıkışını belirli aşamalardan geçiren ve veri ve programlara erişimi sınırlandıran

kontroller bağımsız denetçi tarafından bağımsız denetimde kullanılır.

(5) Üretimde aşırı hammadde kullanımının önlenmesine dayalı kontroller bağımsız denetimle ilgili olmayabilir.

İç kontrol sisteminin kapsamı

MADDE 13 - (1) İç kontrole sistemine yönelik çalışma, iç kontrol sisteminin tasarımı ve işleyişini kavramayı kapsar. İç kontrol sisteminin tasarımının değerlendirilmesi, iç kontrolün önemli yanlışlıkları önleme, ortaya çıkarma ve düzeltme kapasitesine sahip olup olmadığını belirlemeye yöneliktir. Uygun olmayan bir biçimde tasarlanan iç kontrol sistemi, işletmenin iç kontrol sisteminde yetersizliği gösteriyor olabilir ve bağımsız denetçi bu durumu işletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişilere bildirmek zorundadır.

(2) Risk değerlendirme sürecinde iç kontrol sistemindeki kontroller vasıtasıyla bağımsız denetim kanıtı elde edilebilmesi; işletme personeli ile görüşme yapılmasını, belirli kontrol uygulamalarının gözetimini, rapor ve dokümanların incelenmesini ve finansal raporlama ile ilgili bilgi sistemi işlemlerinin izlenmesini gerektirir. İşletme personeli ile yapılacak görüşme tek başına bağımsız denetimle ilgili iç kontrol sisteminin tasarımı ve işleyişini değerlendirmek için yeterli değildir.

(3) Otomasyon sisteminin olmaması nedeniyle iç kontrol sisteminin etkin olarak çalışmadığı durumlarda, bu kontrolün bağımsız denetimde kullanılması kontrolün işleyiş etkinliği açısından yeterli değildir. Ancak, bilişim sistemleri, sürekli ve yüksek hacimde bilgi birikimine imkan tanıdığı için, kontrolün gözetim performansını artırır. Bundan dolayı, otomasyon sisteminin işleyişine yönelik bağımsız denetim teknikleri uygulanması, kontrollerin işleyiş etkinliğinin test edilmesine de imkan sağlar.

Bağımsız denetçinin risk değerlendirmesinde, bilişim teknolojisine dayanan ve dayanmayan iç kontrol sistemi unsurlarının özellikleri

MADDE 14 - (1) İşletmeler finansal raporlama ve operasyonel amaçlar için bilişim sistemlerini kullanırlar. Bilişim sistemlerinin yaygın olarak kullanılması halinde bile, işletmede manüel olarak yapılan işlemler olabilir. İşletmelerin iç kontrol sistemleri bilişim sistemlerini ve manüel olarak yapılan işlemleri bir arada içerebilir. Bağımsız denetçinin risk tanımlaması ve uygulayacağı ek bağımsız denetim teknikleri işletmenin iç kontrol sisteminin yapısına bağlı olarak değişir.

(2) İç kontrol sistemi kapsamında bilişim sistemleri ile birlikte manüel olarak yapılan işlemlerin de bulunması, işlemlerin başlatılma, kaydedilme, oluşum ve raporlamasını da etkiler. Manüel olarak işlemlerin gerçekleştiği durumlarda kontroller, yapılan işlerin onayı ve gözden geçirilmesini, mutabakat yapılmasını ve mutabık kalınan işlemlerin takibini içerir. Diğer bir seçenek olarak, işletme tarafından işlemlerin başlatılma, kaydedilme, oluşum ve raporlamasını gerçekleştirmek için bilişim sistemi kapsamında otomatik prosedürler kullanılabilir ve bu durumda elektronik ortamdaki kayıtlar satın alma talimatı, fatura, sevk irsaliyesi ve diğer ilişkili muhasebe kayıtları gibi yazılı belgelerin yerini alabilir. Bilişim sistemlerindeki kontroller, otomatik ve manüel olarak yapılan kontrollerin bir kombinasyonu şeklinde gerçekleşebilir. Manüel olarak yapılan kontroller; bilişim sistemlerinden bağımsız olabilir veya bilişim sistemleri tarafından üretilmiş bilgiler kullanılabilir ya da bilişim sistemleri ile otomatik kontrollerin etkin olarak işleyip işlemediğinin gözetimine ve istisnaları belirlemeye yönelik olabilir. İşlemlerin başlatılma, kaydedilme, oluşum ve raporlaması veya finansal tablolara dahil edilmek için diğer finansal verilerin edinilmesi için bilişim sistemleri kullanıldığında, iç kontrol sistemleri ve programları, önemli hesaplarla ilgili olarak işletme yönetimi tarafından yapılan açıklamalara yönelik kontrolleri içerebilir veya bilişim sistemlerine bağlı manüel olarak yapılan kontrollerin işleyiş etkinliği açısından kritik öneme sahip olabilir.

(3) Genel olarak bilişim sistemleri bir işletmenin iç kontrolünün etki ve verimliliğine potansiyel faydalar sağlar. Bunun nedenleri bilişim sistemlerinin:

- a) İşletmenin önceden belirlenmiş iş kurallarını sürekli uygulamasına ve büyük hacimli işlem ve verilerin oluşumunda karmaşık hesaplamalar yapabilmesine imkan vermesi,
- b) Bilginin zamanında elde edilebilirliğini ve kesinliğini artırması,
- c) Bilginin detaylı olarak analiz edilmesine olanak sağlaması,
- ç) İşletmenin faaliyetlerinin, politika ve prosedürlerinin performans denetiminin yapılabilirliğini kolaylaştırması,

d) Kontrolden kaçınma riskini azaltması ve
e) Uygulamalarda, veri tabanlarında ve işlemekte olan sistemlerde güvenlik kontrollerini yerine getirerek, etkili görev dağılımını sağlamasıdır.

(4) Bilişim sistemleri ayrıca işletmelerin iç kontrol mekanizmalarında, aşağıdakiler de dahil olmak üzere, belli başlı riskler içerir:

a) Yanlış veri işleyen, işlenen bir bilgiyi yanlış olarak aktaran ya da ikisini de bir arada yapan sistemlere veya programlara güvenmek.

b) Veriye izinsiz ulaşımın sonucu verinin yok olması ya da izinsiz veya gerçekte olmayan işlemlerin kaydedilmesi veya işlemlerin yanlış olarak kaydedilmesi de dahil olmak üzere, verilerde uygunsuz değişiklikler yapılması. Çok sayıda kullanıcının ortak bir veritabanına ulaşabilmesi de belirli riskleri ortaya çıkarır.

c) Bilişim sistemleri personelinin kendilerine verilen görevleri yapmak için gerekenlerin dışında yerlere giriş ayrıcalığı kazanması olasılığı ve bunun da görevlerin ayrılığı ilkesini ihlal etmesi.

ç) Ana dosya içerisinde yapılan izinsiz veri değişiklikleri.

d) Sistemler veya programlarda yapılan izinsiz değişiklikler.

e) Sistemlerde veya programlarda gereken değişikliklerin yapılmaması.

f) Manüel olarak uygun olmayan müdahalelerde bulunulması.

g) Olası veri kaybı ya da gerektiği şekilde veriye ulaşamaması.

(5) Aşağıdakiler gibi görüş ve karar gerektiren durumlarda, kontrolleri manüel olarak kullanmak daha yararlı olabilir:

a) Büyük, olağandışı veya tekrarı olmayan işlemlerde.

b) Tanımlanması, sezinlenmesi veya tahmin edilmesi zor olan hataların olduğu durumlarda.

c) Mevcut otomatikleştirilmiş kontrolün kapsamı dışında ayrıca kontrol yapılmasını gerektiren değişen koşullarda.

ç) Otomatikleştirilmiş kontrollerin etkinliğinin gözetiminin gerektiği durumlarda.

(6) Manüel kontroller insanlar tarafından gerçekleştirildiği için işletmelerin iç kontrol mekanizmalarında belli başlı riskler ortaya çıkarırlar. Manüel kontroller kolaylıkla atlatılabileceği, görmezlikten gelinebileceği veya dikkate alınmayabileceği, ayrıca basit hataların gerçekleşmesine daha elverişli olduğu için otomatikleştirilmiş kontrollerden daha az güvenilir olabilirler. Bu nedenlerle manüel kontrol uygulamalarının tutarlılığı tahmin edilemez. Ayrıca manüel olarak yapılan kontroller, aşağıdaki durumlar için daha az uygun olabilir:

a) Yüksek hacimli ya da tekrar eden işlemlerde veya daha önceden beklenen ya da tahmin edilebilen hatalar, otomatik kontrol mekanizmaları tarafından önlenbiliyor veya ortaya çıkarılabiliyorsa.

b) Kontrollerin, belirli yöntemlerle uygun bir şekilde tasarlanıp otomatikleştirilebildiği durumlarda.

(7) İç kontrol sistemi ile ilgili risklerin yapısı ve kapsamı, işletmenin bilgi sistemlerinin yapısı ve özelliklerine göre değişir. Bu nedenle, bağımsız denetçi iç kontrol sistemini değerlendirirken, iç kontrol sisteminde bilişim teknolojilerinin ya da manüel olarak yapılan işlemlerin kullanılmasından kaynaklanabilecek riskleri ortaya çıkarmak ve gerekli tedbirleri almak üzere işletmenin etkili kontroller yapıp yapmadığını dikkate almak zorundadır.

İç kontrol sistemindeki kısıtlamalar

MADDE 15 - (1) İç kontrol sistemi, ne kadar iyi tasarlanmış ve işletiliyor olsa da, bir işletmenin finansal raporlama hedeflerine ulaşmasında sadece makul düzeyde güvence sağlar. İç kontrol sisteminin başarısı, bu süreçte karar verme aşamasındaki kişisel kararların hatalı olabilmesi ve bu hatalardan dolayı bir takım aksamalar ortaya çıkması gibi, iç kontrol sisteminin doğasında olan sınırlamalardan etkilenir. Bu kapsamda; bilişim sistemi personeli bir satış işleminin tam olarak nasıl gerçekleştiğini anlayamamışsa, bu işletim sisteminde yeni ürün serisi için hatalı tasarım değişiklikleri yapabilir. Diğer taraftan, bu değişiklik tasarımı doğru olarak yapılmış olsa bile, tasarımı program diline çeviren personel tarafından yanlış anlaşılabilir. Ayrıca, bilişim sistemleri tarafından üretilmiş olan bilgilerin kullanımında da hatalar söz konusu olabilir. Bu kapsamda; otomasyona dayalı kontroller belli bir tutarın üstündeki işlemlerin işletme yönetimi tarafından gözden geçirilmesine imkan vermek bildirmek için tasarlanmışken, işletme yöneticileri bu raporların amaçlarını anlamayabilir, dolayısıyla gözden geçirme sırasında ya da olağandışı hususların incelenmesinde

sistem başarısız olabilir.

(2) Ayrıca, işletme yönetimi, bazı durumlarda, satış gelirlerini olduğundan fazla göstermek üzere müşterilerle standart dışı satış sözleşmesi yapmak amacıyla iç kontrol sistemini etkisiz kılabilir. Buna ilave olarak, belirlenmiş kredi limitlerini aşan işlemleri tespit eden ve raporlayan yazılım programları, çeşitli amaçlarla, kullanım dışı bırakılabilir.

(3) Nispeten küçük işletmelerde çalışan sayısının azlığı nedeniyle görev dağılımı, iç kontrol sisteminin gerektirdiği görevlerin ayrılığı ilkesine uygun olarak yapılmamış olabilir. İç kontrol sisteminin etkisiz kılınması, büyük ölçüde işletmenin hakim ortağı-yönetiminin iç kontrol sistemine ilişkin tutumuna bağlıdır.

Kontrol ortamı

MADDE 16 - (1) Kontrol ortamı, işletmenin yönetim fonksiyonu ile iç kontrol sistemi ve bunun önemine ilişkin işletme yönetiminin ve yönetimden sorumlu kişilerin tutum, davranış ve anlayışlarını kapsar.

(2) Kontrol ortamı, işletme çalışanlarının iç kontrol sistemiyle ilgili düşüncelerini etkileyerek, iç kontrol sisteminin etkin, disiplinli bir yapıda oluşmasını sağlar. Bağımsız denetçi, işletmedeki kontrol ortamını kavramak zorundadır.

(3) İşletmedeki hile ve usulsüzlükler ile hataların önlenmesi ve ortaya çıkarılmasındaki sorumluluk, öncelikle işletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişilere aittir. Bağımsız denetçi, iç kontrol sistemini değerlendirirken ve bunun işletme içerisinde etkin bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını belirlerken, yönetimden sorumlu kişilerin hata ve hilelerin ortaya çıkarılması ve önlenmesi açısından uygun ve gerekli bir işletme kültürü oluşturup oluşturmadıklarını göz önünde bulundurur.

(4) Bağımsız denetçi, işletmenin kontrol ortamını nasıl tasarladığını değerlendirirken, aşağıdaki faktörleri ve bunların işletmenin iş akışı ile ilişkilerini dikkate alır;

a) İç kontrol sisteminin tasarımı, yönetimi ve gözetimi açısından çok önemli olan ahlaki ve dürüstlikle ilgili değerlerin uygulanması ve iletilmesi,

b) İşletme yönetiminin liyakate bağlılığı,

c) İşletme yönetiminden bağımsızlık, mesleki yeterlilik ve tecrübe, işletme faaliyetlerine katılım ve faaliyetlerin gözetimi, işletme faaliyetleri ile ilgili kendilerine ulaşan bilgi, önemli sorunların işletme yönetimine iletilerek takip edilmesi ve işletme içi ve dışı denetçilerle irtibatların sağlanması suretiyle yönetimden sorumlu kişilerin işletmenin faaliyet ve işlemlerine katılımı,

ç) İşletme yönetiminin iş riskinin alınması ve yönetimi ile ilgili yaklaşımı ve finansal raporlama, bilgi işleme, muhasebe ve personel konulardaki tutum ve davranışı gibi, işletmenin yönetim felsefesi ve faaliyet tarzı,

d) Organizasyon yapısı,

e) Yetki ve sorumluluk dağılımı ve

f) İnsan kaynakları ile ilgili politika ve uygulamaları.

(5) Bağımsız denetçi, kontrol ortamı unsurlarını analiz ederken, fiilen uygulanıp uygulanmadıklarını da göz önünde bulundurur. Bağımsız denetçi, bağımsız denetim kanıtını esas itibarıyla inceleme ve diğer risk değerlendirme yöntemleri ile elde etmekle birlikte, işletme yönetimi ve çalışanlarıyla görüşmeler yaparak onların iş yapma tarzı ve ahlaki tavırları konusunda görüşlerini öğrenmek gibi, gözlem ve inceleme teknikleriyle de bağımsız denetim kanıtı elde eder. Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin iş akışına ilişkin resmi davranış kurallarının mevcudiyeti ve bu davranış kurallarına uygunluk veya bunları bertaraf edici nitelikte davranışlar ile bu kuralların istisnalarının olup olmadığı hususlarını araştırarak, kontrollerin uygulanıp uygulanmadığına karar verir.

(6) Bağımsız denetçi, küçük işletmelerde kontrol ortamına ilişkin hususların önceden belirlenmiş yazılı bir şekilde olmayabileceğini dikkate alır.

(7) Bağımsız denetçi, kontrol ortamını değerlendirirken, işletme yönetiminin doğru finansal raporlama ile menfaat sağlamak amacıyla finansal sonuçların olduğundan iyi gösterilmesi gibi, birbiri ile çelişen talepler nedeniyle baskı altında kalabileceklerini göz önünde bulundurur. Bağımsız denetçi ayrıca, işletmede doğru ve gerçeğe uygun finansal raporlama gereğinin bilincinde ve işletme faaliyetlerini kavramış bir denetimden sorumlu komitenin bulunup bulunmadığı hususunu da dikkate alır.

(8) Önemli yanlışlık riskinin değerlendirilmesinde, bir işletmenin kontrol ortamının yapısı kritik öneme sahiptir. Bu kapsamda, hakim ortakların yönetimde olduğu küçük işletmelerde farklı görevlerin aynı kişilerde birleşmesi ya da işletme yönetiminin felsefe ve faaliyet tarzını büyük ölçüde etkileyen aktif ve bağımsız yönetim kuruluna sahip olan büyük işletmelerde kontrol ortamının yetersiz kalması söz konusu olabilir. Bir işletmenin kontrol ortamının tasarımının bağımsız denetçiler tarafından değerlendirilmesi, kontrol ortamındaki güçlü yönlerin kolektif olarak diğer iç kontrol unsurlarına uygun temel hazırlayıp hazırlamadığı ve kontrol ortamındaki güçlü yönlerin diğer zayıf unsurlar tarafından zayıflatılıp zayıflatılmadığının araştırılmasını içerir. Bu kapsamda, liyakat esasına dayalı bir insan kaynakları politika ve uygulaması, işletme yönetiminin finansal sonuçları manipüle etme riskini azaltmayabilir. Kontrol ortamındaki değişiklikler, önceki bağımsız denetimlerden edinilen bilgilerin kullanılmasından beklenen faydayı azaltabilir. Finansal raporlama faaliyetleri ile ilgili eğitim için işletme yönetiminin daha fazla kaynak ayırması, finansal raporlamada hata riskini azaltırken; bilişim teknolojilerine yeteri kadar yatırım yapılmaması, iç kontrol sistemini olumsuz etkilemek suretiyle faaliyet ve işlemlerin yetkisiz kişilerce gerçekleştirilmesi ve verilerin sağlıklı olmaması sonucunu doğurabilir.

(9) İşletmede yeterli bir kontrol ortamının varlığı, bağımsız denetçinin önemli yanlışlık riskini ortaya çıkarmasına katkıda bulunmak suretiyle hata, hile ve usulsüzlükleri caydırmakla birlikte, tek başına bu tür işlemlerin önlenmesi için yeterli değildir. Diğer taraftan, yetersiz bir kontrol ortamı, bağımsız denetçinin özellikle hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riskini ortaya çıkarması açısından olumsuz sonuçlar doğurur.

(10) Kontrol ortamının tek başına önemli yanlışlıkları ve hile ve usulsüzlükleri ortaya çıkarma, düzeltme ve önlemede yeterli olmaması sebebiyle, bağımsız denetçi, kontrol ortamı yanında, özel kontrol faaliyetlerinin uygulanması ve kontrollerin gözetimi gibi yöntemleri de kullanır.

İşletmenin risk değerlendirme süreci

MADDE 17 - (1) Bağımsız denetçinin, işletmenin finansal raporlamayla ilişkili faaliyet risklerini, bu risklerle ilişkili yapılması gerekenler hakkındaki kararlarını ve bu kararların sonucunu tanımlayabilmesi için, öncelikle işletmenin risk değerlendirme sürecini anlaması gerekir. İşletmenin risk değerlendirme süreci, riskin nasıl tanımlandığı ve yönetildiğini ifade eder.

(2) Bağımsız denetçi, işletmenin risk değerlendirme sürecini analiz ederken; işletme yönetiminin finansal raporlamaya ilişkin riskleri nasıl tanımladığını, riskin önemini nasıl tahmin ettiğini, risklerin gerçekleşme olasılığını nasıl öngördüğünü ve riskleri yönetmek için nasıl kararlar aldığını belirler. İşletmenin etkin bir risk değerlendirme süreci, bağımsız denetçinin önemli yanlışlık riskini belirlemesine yardımcı olur.

(3) Bağımsız denetçi, işletmenin tanımladığı riskler hakkında işletme yönetimi ile görüşme yaparak, bu risklerin önemli yanlışlığa neden olup olamayacağını göz önünde bulundurur. Bağımsız denetçi, bağımsız denetim sırasında, işletme yönetimi tarafından tespit edilemeyen önemli yanlışlıkları ortaya çıkarabilir. Ortaya çıkarılan önemli yanlışlık işletmenin risk değerlendirme sürecinde tanımlanması ve ortaya çıkarılması gereken türden bir risk ise, bu durumda bağımsız denetçi; işletmenin risk değerlendirme sürecinin neden bu riski ortaya çıkarmakta başarısız olduğunu, bu çerçevede işletmenin risk değerlendirme sürecinin etkinliğini sorgulamak zorundadır. Bağımsız denetçi sonuç olarak işletmenin risk değerlendirme sürecinde önemli bir yetersizlik olduğu kanaatine varırsa, bu durumu işletme yönetimine ve/veya yönetimden sorumlu kişilere bildirir.

(4) Yazılı bir risk değerlendirme süreci bulunmayan küçük işletmelerde, bağımsız denetçi; işletme yönetimi ile risklerin nasıl belirlendiği ve yönetildiği hususunu görüşmek zorundadır.

İşletmenin finansal raporlama ile ilgili iş süreçlerini ve iletişimi kapsayan bilgi sistemi

MADDE 18 - (1) Finansal raporlama amaçlarına ilişkin bilgi sistemi; işletmenin varlık, yükümlülük ve öz sermayesinin doğruluğunu sağlamak etmek üzere, faaliyet ve işlemlerinin izlenmesi, kaydedilmesi, sınıflandırılması ve raporlanmasına ilişkin muhasebe sistemini kapsar.

(2) Bağımsız denetçi, işletmenin finansal raporlama süreci ile ilgili iş ve işlemlerini kavrayabilmek için aşağıdaki hususları göz önünde bulundurur:

a) İşletmenin finansal tabloları açısından önem arz eden faaliyet ve işlemlerinin türleri,

- b) Bu faaliyet ve işlemlerin izlenmesi, kaydedilmesi, analiz edilmesi ve finansal tablolarda raporlanmasına ilişkin bilişim teknolojilerini ve manüel olarak yapılan işlemleri kapsayan süreçler,
- c) Finansal tablolarda önem arz eden hesapların dayanağı olan faaliyet ve işlemlerin izlenmesi, kaydedilmesi, analiz edilmesi ve finansal tablolarda raporlanmasına ilişkin elektronik veya manüel bilgi sistemlerinde yer alan muhasebe kayıtları,
- ç) Finansal tablolar açısından önem arz eden faaliyet ve işlem türleri dışındaki olay ve durumların, bilgi sistemi tarafından nasıl kavrandığı ve
- d) Önemli muhasebe tahmin ve açıklamalarını da içeren finansal tabloların hazırlandığı finansal raporlama süreci.
- (3) Bu kapsamda bağımsız denetçi, faaliyet ve işlemlerin yasal kayıtlara ve/veya finansal raporlama sistemine nasıl aktarıldığı hakkında bilgi sahibi olmak, ayrıca işlemlerin sınıflandırılmasından ziyade varlıkların amortismanı ve ticari alacakların tahsil edilebilirliğine ilişkin değişiklikler gibi, olay ve durumların işletmenin bilgi sistemleri tarafından finansal raporlama ile nasıl ilişkilendirildiğini her boyutuyla kavramak zorundadır.
- (4) Bir işletmenin bilgi sistemi, alışlar, satışlar ve nakit ödemeler gibi, devamlı tekrarlanan işlemlerin yasal kayıtlara alınmasını ve/veya şüpheli alacak tahminlerindeki değişimler gibi, işletme yönetimi tarafından periyodik olarak yapılan muhasebe tahminlerinin kaydedilmesini içerir.
- (5) Bir işletmenin finansal raporlama sistemi, konsolidasyon, birleşme, bölünme, elden çıkarma, varlıklarda değer düşüklüğünün tahmini gibi tekrarlanmayan olağandışı işlem ve bunlara ilişkin düzeltmeleri içerir.
- (6) İşletmenin finansal tablolarının hazırlanması; uygun finansal raporlama yapısı ile işletmenin faaliyet ve işlemlerinin izlenmesi, kaydedilmesi, analiz edilmesi, özetlenmesi ve doğru bir şekilde finansal tablolara yansıtılması süreçlerini içerir.
- (7) Bağımsız denetçinin, bilişim sisteminin, dikkate dayalı hataları azaltabilmesine karşın, tespit edilmesindeki güçlükler nedeniyle bireylerin bu sistemi kullanarak yapacakları usulsüzlükleri engellemeyebileceğinin farkında olması gerekir.
- (8) Bağımsız denetçi, işletmede yanlış gerçekleşen işlemlerin nasıl düzeltildiğini, bu kapsamda işletme içinde işlemleri yanlış gerçekleşme aşamasında askıya alıp belirli bir zaman içerisinde düzeltilmesini sağlayan bir sistem olup olmadığını, söz konusu sistemin işletme tarafından nasıl kullanıldığını ve ayrıca varsa sistemin yetki aşım ve kontrolleri devre dışı bırakan durumlar karşısındaki zafiyetini değerlendirir.
- (9) Bağımsız denetçi, finansal raporlamayla ilgili bilgi sisteminin işletmenin faaliyet koşullarının gerektirdiği iş süreçleri ile uyumlu olup olmadığını anlar. İşletmenin iş süreçleri; muhasebe ve finansal raporlama dahil ürün geliştirme, satın alma, üretim, satış ve dağıtım gibi, ürün ve hizmetlerine ilişkin faaliyet ve işlemlerinin düzenlemelere uygun olarak gerçekleşmesini ve bunların doğru bir şekilde kayıtlara geçirilmesini kapsar.
- (10) Bağımsız denetçi, işletme içerisinde finansal raporlama ile ilgili yetki ve sorumlulukların dağılımı ve önemli durumların işletme içerisinde tartışılarak bir sonuca bağlanmasına ilişkin, işletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişiler arasındaki iletişim dahil, haberleşme usul ve esaslarını kavramak zorundadır. Yetki ve sorumluluk dağılımı ile haberleşme usul ve esasları finansal raporlama/işletme politikaları rehberi şeklinde yazılı hale dönüştürülmüş olabilir. Finansal raporlama rehberi, işletme içindeki personelin görevinin diğer kişilerin görevleri ile olan ilişkisini ve istisnai durumların nasıl ve kime iletileceğine ilişkin usul ve esasları belirler.

Kontrol faaliyetleri

MADDE 19 - (1) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin beyanları ile ilgili önemli yanlışlık risklerini değerlendirmek ve bu amaçla ilave bağımsız denetim teknikleri tasarlamak için kontrol faaliyetlerini yeterince kavramak zorundadır. Kontrol faaliyetleri, işletmenin amaçlarına ulaşmasını engelleyebilecek risklerin ortaya çıkarılması ve gerekli önlemlerin alınması gibi, işletme yönetiminin talimatlarının uygulanmasını sağlayan usul ve esaslardır. Bilişim teknolojileri vasıtasıyla ya da manüel olarak gerçekleştirilebilen kontrol faaliyetleri, çeşitli amaçlara yönelik olabilir ve işletmenin değişik kurumsal ve fonksiyonel düzeylerinde uygulanır. Bu kapsamda;

a) Yetkilendirme,

- b) Performansın gözden geçirilmesi,
- c) Bilgi işleme süreçleri,
- ç) Fiziksel kontroller ve
- d) Görevlerin ayrılması

kontrol faaliyetlerine örnek gösterilebilir.

(2) Kontrol faaliyetlerini anlamak için bağımsız denetçinin ilk göz önünde bulundurması gereken husus, münferit veya toplu olarak kontrol faaliyetlerinin, işlem türlerinde, hesap bakiyelerinde veya kamuya açıklanan bilgilerde önemli yanlışlıkları nasıl önlediği veya ortaya çıkarıp düzelttiğidir. Bağımsız denetçi, işletmenin her bir faaliyet türü, hesap bakiyesi, kamuya yapılan her açıklama ile ilgili kontrol faaliyetlerini ayrıntılı olarak değerlendirmek zorunda olmamakla birlikte, önemli yanlışlık olabileceğini düşündüğü alanlardaki kontrol faaliyetlerini ayrıntılı olarak değerlendirmek zorundadır.

(3) Bağımsız denetçi, kontrol faaliyetlerinin değerlendirilmesi sırasında, iç kontrol sisteminin diğer unsurlarından gelen bilgileri de dikkate alır. Bağımsız denetçi, kontrol faaliyetlerinin bağımsız denetimle ilişkisini, finansal tabloları önemli düzeyde etkileyecek yanlış bilgi sunumu ile ilgili riskleri göz önünde bulundurmak suretiyle değerlendirir.

(4) Bağımsız denetçi, işletmenin bilişim teknolojilerinden kaynaklanacak risklere karşı nasıl önlem aldığı hususunda bilgi sahibi olmak zorundadır. Bilişim teknolojilerinin kullanımı, kontrol faaliyetlerinin uygulanma şeklini etkilediğinden, bağımsız denetçi, işletmenin bilişim teknolojilerinden kaynaklanan riskleri, genel bilgi teknolojileri kontrolleri ve uygulama kontrolleri yoluyla önlemek için yeterli tedbirleri alıp almadığını göz önünde bulundurur. Bağımsız denetçi, bilgilerin doğruluğunu ve verilerin güvenliğini sağladığı sürece, bilişim teknolojileri üzerindeki kontrollerin etkin olduğunu kabul edebilir.

(5) Bilişim teknolojilerine ilişkin kontroller, bilgi sistemlerinin uygun bir şekilde işlemesine katkıda bulunan uygulamalar ve uygulamaların etkinliğini sağlayan usul ve esaslardır. Bu kapsamda, bilgilerin doğruluğunu ve verilerin güvenliğini sağlayan bilişim teknolojilerine ilişkin kontroller aşağıdaki hususları kapsar:

- a) Veri merkezi ve ağ işlemleri,
- b) Sistem yazılımının edinimi, değişimi ve bakımı,
- c) Erişim güvenliği ve
- ç) Uygulama sistemi edinimi, geliştirilmesi ve bakımı.

(6) Yukarıda belirtilen kontroller, bağımsız denetçi tarafından bu Kısımın “Bağımsız denetçinin risk değerlendirmesinde, bilişim teknolojisine dayanan ve dayanmayan iç kontrol sistemi unsurlarının özellikleri” başlıklı maddesi kapsamında yapılacak risk değerlendirmelerinde kullanılır.

(7) Uygulama kontrolleri muhasebe kayıtlarının doğruluğunu sağlamak amacıyla tasarlanır ve muhasebe kayıtlarındaki yanlışlıkları önleyen veya ortaya çıkaran nitelikte olabilir. Dolayısıyla, uygulama kontrolleri finansal işlemlerin ve diğer finansal verilerin izlenmesi, kaydedilmesi, analiz edilmesi ve raporlanması ile ilgilidir. Bu kontroller, işlemlerin, yetkiler çerçevesinde tam olarak ve doğru bir şekilde gerçekleştirilmesini ve kayıtlara geçirilmesini sağlamaya yöneliktir.

Kontrol faaliyetlerinin gözetimi

MADDE 20 - (1) Bağımsız denetçi, finansal raporlama süreciyle ilgili işletmenin iç kontrol sisteminin izlenmesine ilişkin temel faaliyetlerini, bu kapsamda kontrol işlemlerini ve iç kontrol sürecindeki düzeltici işlemleri kavramak zorundadır.

(2) Kontrollerin gözetimi, kontrollerin tasarım ve işleyişinin zamanında değerlendirilmesi ve şartlara bağlı olarak değişiklikler için önemli düzeltici önlemlerin alınmasını da içeren, iç kontrol sisteminin etkinliğini değerlendiren bir süreçtir. İşletme yönetimi, kontrollerin gözetimini faaliyetlerin gerçekleştirilmesi sırasında veya sonrasında ayrı bir değerlendirme şeklinde ya da bu iki yöntemi birlikte kullanarak gerçekleştirir.

(3) İç denetçilerin yanı sıra benzer görevleri üstlenen personel de işletme faaliyetlerinin gözetimi sürecine katkıda bulunur. İşletme yönetimin gözetim faaliyetleri, müşteri şikayetleri veya düzenleyici otoritelerin geliştirilmesine ihtiyaç duyulan alanlar veya problemler hakkındaki değerlendirmeleri gibi, üçüncü taraflarca sağlanan bilgilerin kullanılmasını da kapsar.

(4) Gözetimde kullanılan bilgilerin çoğu işletmenin bilgi sistemi tarafından üretildiğinden, gözetim

sonuçlarından beklenen faydanın sağlanabilmesi için, işletme yönetimi tarafından gözetimde kullanılan verilerin hata içerebileceği hususunun dikkate alınması gerekir. Bu kapsamda, bağımsız denetçi, işletmenin gözetim faaliyetleri ile ilgili bilgilerin kaynağını ve bu bilgilerin gözetim amaçları kapsamında yeterince güvenilir olduğuna dair işletme yönetiminin kanaatinin dayanağını değerlendirir. Bağımsız denetçi, iç kontrol sisteminde üretilen raporlar gibi, gözetim faaliyetleri için üretilen işletme bilgilerini kullanmak istediğinde, söz konusu bilgilerin güvenilirliğini ve bağımsız denetim için yeterli detayda olup olmadığını göz önünde bulundurur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Önemli Yanlışlık Riskinin Değerlendirilmesi

Genel esaslar

MADDE 21 - (1) Bağımsız denetçi, finansal tablolarda ve işlem türleri, hesap bakiyeleri ve dipnotlarla ilgili olarak işletme yönetiminin açıklamalarında yer alan önemli yanlışlık riskini tespit edip değerlendirmek zorundadır. Bu kapsamda bağımsız denetçi:

- a) İşletmeyi, faaliyetlerini ve çevresi ile olan ilişkilerini kavrar ve finansal tablolardaki işlem türleri, hesap bakiyeleri ve dipnotları analiz ederek bunlarla ilişkili riskleri tespit eder,
- b) Belirlenen riskleri, işletme yönetiminin açıklamalarındaki yanlışlıklarla ilişkilendirir,
- c) Risklerin finansal tablolarda önemli yanlışlık doğuracak büyüklükte olup olmadığını göz önünde bulundurur ve

ç) Risklerin finansal tablolarda önemli yanlışlık oluşturma olasılığını değerlendirir.

(2) Bağımsız denetçi, kontrollerin tasarımı ve gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğinin değerlendirilmesi dahil, risk değerlendirme sürecinde elde ettiği bilgileri kullanır. Bağımsız denetçi, risk değerlendirmesini kullanmak suretiyle, uygulayacağı ek bağımsız denetim tekniklerinin yapısına, zamanlamasına ve kapsamına karar verir.

(3) Bağımsız denetçi, belirlenen önemli yanlışlık riskinin, özellik arz eden işlem türleri, hesap bakiyeleri, dipnotlar ve bunlarla ilgili işletme yönetiminin açıklamaları veya yaygın bir biçimde finansal tablolarla ilgili olup olmadığını belirler. Finansal tablolarla ilgili önemli yanlışlık risklerinin, özellikle zayıf kontrol ortamından kaynaklanabileceği hususu göz önünde bulundurur.

(4) İşletme yönetimin yetersizliği, kontrol ortamını zayıflatmak suretiyle finansal tablolarda daha yaygın bir önemli yanlışlık riskine neden olabilir. Bu durumda, bağımsız denetçi gerekli önlemleri almak konusunda daha dikkatli davranmak zorundadır.

(5) Bağımsız denetçi, risk değerlendirmesi yaparken, işletmenin özel açıklamalarında yer alabilecek önemli yanlışlıkları önlemeye, tespit ederek düzeltmeye yönelik kontrolleri belirler. Bağımsız denetçinin kontrolleri kavrayıp, onları içinde bulundukları süreç ve sistemler kapsamında işletme yönetimi beyanları ile ilişkilendirmesi, münferit kontrol faaliyetlerinin riski ortaya çıkarmak açısından yeterli olmaması nedeniyle yararlıdır. Bağımsız denetçi, riski tespit etmede iç kontrol sisteminin diğer unsurları ile birlikte çoklu kontrollerden yararlanır.

(6) Bununla birlikte, bazı işlem türleri ya da hesap bakiyelerine ilişkin münferit açıklamaların doğruluğunu sağlamak açısından bazı kontrol faaliyetleri daha etkili olabilir. Bu kapsamda, işletmenin stoklarının doğru bir şekilde sayılarak kayda geçirilmesine yönelik kontrol faaliyeti, finansal tablolarda yer alan stok kalemlerinin doğruluğunu sağlamak açısından etkilidir.

(7) Kontroller işletme yönetimi beyanlarıyla doğrudan veya dolaylı olarak ilişkili olup, dolaylı ilişki arttıkça, kontrollerin işletme yönetimi beyanlarındaki önemli yanlışlıkları önleme veya ortaya çıkarma ve düzeltme etkinliği azalır.

(8) Bağımsız denetçinin işletmenin iç kontrol sistemi ile ilgili kanaati, bağımsız denetim çalışmasının kapsamı ve kullanılacak bağımsız denetim teknikleri konusunun tekrar değerlendirilmesini gerektirebilir. Bu kapsamda, işletmenin kayıtlarının durumu ve güvenilirliği konusundaki şüpheler nedeniyle işletme finansal tabloları hakkında yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıt toplanamaması, bağımsız denetçinin olumlu görüş vermesini engelleyebileceğinden, bağımsız denetim raporunda şartlı veya olumsuz görüş verilir. Ancak, söz konusu hususlar bağımsız denetim çalışmasının sürdürülebilirliğini tümüyle engelleyecek nitelikte ise, bağımsız denetim kuruluşu, bu

Tebliğin 3 üncü Kısımının (Bağımsız Denetim Sözleşmesi) “Bağımsız denetim sözleşmesinin sona erdirilmesi” başlıklı maddesine göre sözleşmenin sona erdirilmesi talebiyle Kurula başvurur.

Bağımsız denetimde özel dikkat gerektiren önemli riskler

MADDE 22 - (1) Bağımsız denetçi, bağımsız denetimde özel dikkat gerektiren riskleri belirlemek zorundadır.

(2) Önemli risklerin belirlenmesi, bağımsız denetçinin mesleki kanaatine bağlıdır. Bağımsız denetçi, risklerin yapısı, birden çok yanlışlığa neden olacak riskleri içeren muhtemel bir yanlışlığın büyüklüğü ve riskin gerçekleşme olasılığını tespit eden belirlenmiş kontrollerin etkilerini, bunların özel denetim gerektiren hususlar olması sebebiyle mesleki yargısının dışında tutar. Sistematiik olarak işleme tabi tutulan rutin ve basit işlemler, daha düşük yapısal riske sahip olduğundan, önemli yanlışlık riskine yol açma olasılıkları düşüktür. Önemli riskler, genellikle önemli yanlışlıklara neden olabilecek faaliyet risklerinden kaynaklanır. Bağımsız denetçi, risklerin yapısını değerlendirirken aşağıdaki hususları da dikkate alır:

- a) Riskin hileden kaynaklanıp kaynaklanmadığı,
- b) Riskin ekonomi, muhasebe ya da diğer alanlardaki önemli güncel gelişmelerle ilgili olup olmadığı ve bu nedenle özel bir dikkat gerektirip gerektirmediği,
- c) İşlemlerin karmaşıklığı,
- ç) Riskin, ilişkili taraflarla gerçekleştirilen önemli işlemlerden kaynaklanıp kaynaklanmadığı,
- d) Finansal bilgilerle ilgili miktar ve/veya tutarların önemli ölçüde sübjektif olarak belirlenip belirlenmediği ve
- e) Riskin, işletmenin esas faaliyetleri dışındaki faaliyetlerinden ya da olağandışı durumlardan kaynaklanıp kaynaklanmadığı.

(3) Önemli riskler, büyük ölçüde işletmenin rutin olmayan faaliyetleriyle ve/veya muhasebe tahminlerinin yapılması açısından önemli belirsizlik olması, dolayısıyla miktar veya tutar belirlenmesi açısından sübjektif karar verilmesi gereken durumlarla ilgilidir.

(4) Önemli yanlışlık riski, aşağıda belirtilen rutin olmayan önemli işlemlerle ilgili riskler söz konusu olduğunda daha yüksek olabilir. Bu hususlar:

- a) Muhasebeleştirme işlemlerine işletme yönetiminin daha fazla müdahale etmesi,
- b) Veri toplama ve işleme sürecine manüel olarak daha fazla müdahalede bulunulması,
- c) Karmaşık hesaplamalar veya muhasebe standartları ve
- ç) İşletmenin, riskler üzerine etkin kontroller uygulamasını zorlaştırabilecek rutin olmayan işlemlerin yapısıdır.

(5) Aşağıda belirtilen ve muhasebe tahminlerinin sübjektif olarak yapılmasını gerektiren durumlarda önemli yanlışlık riskinin ortaya çıkma olasılığı daha yüksektir;

- a) Muhasebe tahminleri veya gelir tahakkukuyla ilgili muhasebe standartlarının farklı değerlendirmelere açık olması ve
- b) Verilmesi gereken kararın sübjektif veya karmaşık olması veya makul değerin tespit edilmesi gibi gelecek olayların etkilerine dayanan tahminler gerektirmesi .

(6) Bağımsız denetçi, daha önce yapmamış ise, önemli riskler için işletmenin kontrollerinin tasarısını değerlendirir ve söz konusu kontrollerin uygulanıp uygulanmadığını belirler. Bağımsız denetçinin, işletmenin önemli risklerine ilişkin kontrollerini kavraması, etkin bağımsız denetim yaklaşımı geliştirmesini sağlayacak yeterlilikte bilgi edinimini gerektirir. İşletme yönetimi, risklerin farkında olmak zorundadır. Ancak, arızı nitelikte olan veya sübjektif karar verilmesini gerektiren durumların, rutin kontrollere tabi tutulma olasılığı düşüktür. Bu nedenle, bağımsız denetçi, söz konusu önemli riskler için işletmenin kontroller tasarlayıp tasarlamadığını ve bu kontrolleri uygulayıp uygulamadığını belirleyebilmek için; işletme yönetiminin risklere karşı önlem alıp almadığını veya nasıl önlem aldığını, bu kapsamda; yapılan varsayımların üst yönetim veya uzmanlar tarafından gözden geçirilip geçirilmediğini, tahminlere ilişkin yazılı süreçler ve onaylar gibi, kontrol faaliyetlerinin risklere karşı uygulanıp uygulanmadığını, işletmeye karşı açılan davalar gibi önemli olaylarda uygun uzmanlara danışılıp danışılmadığını, söz konusu olayların muhtemel etkilerine ilişkin bir değerlendirmenin yapıp yapılmadığını ve bu hususun finansal tablolarda uygun bir şekilde açıklanıp açıklanmadığını araştırır.

(7) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin önemli risklere karşı uygun kontroller uygulamadığı, dolayısıyla işletmenin iç kontrol sisteminde önemli bir zafiyetin bulunduğu kanaatine ulaşırsa, bu durumu işletme yönetiminden sorumlu kişilere bildirir. Bağımsız denetçi ayrıca, bu durumun etkilerini kendi risk değerlendirmesinde de dikkate alır.

Bağımsız denetim tekniklerinin tek başına uygun bağımsız denetim kanıtı toplamada yetersiz kaldığı durumlara ilişkin riskler

MADDE 23 - (1) Bağımsız denetçi, sadece bağımsız denetim tekniklerini uygulayarak elde ettiği bağımsız denetim kanıtlarının, işletme yönetiminin beyanları ile ilgili önemli yanlışlık riskini kabul edilebilir bir düzeye düşürmesinin imkansız olduğu veya pratik olmadığı durumlarda, bu durumlara ilişkin riski ortaya çıkarmaya yönelik iç kontrol sistemindeki kontrollerin tasarımını ve işleyişini, ek bağımsız denetim kanıtları elde etmek üzere değerlendirir.

(2) Bağımsız denetçinin işletmenin finansal raporlamayla ilgili bilgi sistemini kavraması, işletmenin faaliyetleriyle ilgili rutin işlemlerinin kayıtlara alınması ve güvenilir finansal tabloların hazırlanmasıyla doğrudan ilişkili, işletme faaliyetlerinin eksik yada yanlış yürütülmesinden de kaynaklanabilecek önemli yanlışlık riskini tespit etmesine yardımcı olur. Söz konusu riskler, genellikle alım, satım, nakit ödeme veya tahsilat gibi önemli işlemler ile ilgilidir.

(3) Rutin olarak yapılan işlemler özellikleri itibarıyla manüel müdahaleye çok az imkan vermesi veya hiç imkan vermemesi ve yüksek derecede otomasyon gerektirmesi sebebiyle, ilgili risklere karşı bağımsız denetim tekniklerinin kullanılması mümkün olmayabilir. Bu kapsamda; işletme bilgilerinin önemli bir kısmının entegre bir sistem içinde elektronik ortamda izlenmesi, kaydedilmesi, analiz edilmesi ve finansal tablolarda raporlanması durumunda, bağımsız denetçi bu süreçte önemli yanlışlık yapılmadığına ve hesap bakiyeleri ile işlem türlerine ilişkin yeteri ve uygun bağımsız denetim kanıtı sağlayacak bağımsız denetim tekniklerinin tasarımının mümkün olmadığına karar verebilir. Böyle durumlarda, bağımsız denetim kanıtı sadece elektronik ortamda mevcut olduğundan, yeterliliği ve uygunluğu genellikle bu kanıtın doğruluğu ve tamlığıyla ilgili kontrollerin etkinliğine bağlıdır. Ayrıca, bilgilerin izlenmesi, kaydedilmesi, analiz edilmesi ve finansal tablolarda raporlanması sadece elektronik ortamda yapılıyor ve uygun kontroller de etkin işlemiyor ise, bu durumda gerçekleşen bilgilerin uygun olmayan bir şekilde izlenme veya değiştirilme ve söz konusu hususların tespit edilememesi ihtimali daha yüksektir.

(4) Bağımsız denetçinin, işletme yönetimi tarafından sunulan bilgi ve belgelerde ve yapılan açıklamalarda önemli yanlışlık bulunmadığına dair yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı sağlayacak şekilde, etkili bağımsız denetim tekniklerini uygulamasına imkan olmayan durumlara ilişkin örnekler aşağıda yer almaktadır:

a) Malzeme siparişlerinin alınması, mamul teslimlerinin yapılması, tahsil ve ödemeler gibi işletme faaliyetlerinin bilişim teknolojileri kullanılarak gerçekleştirilmesi durumunda, bilişim teknolojileri dışında belge üretilmemesi.

b) Ürün ve hizmetlerini internet veya telefon gibi elektronik vasıtalar kullanarak pazarlayan ve bilişim teknolojilerini kullanarak günlük hizmet sağlayan işletmelerin, söz konusu işlemlere ilişkin faturalandırma ve kayıtlara alma işlemlerini elektronik ortamda finansal raporlamanın bir parçası olarak gerçekleştirmesi.

Risk değerlendirmesinin gözden geçirilmesi

MADDE 24 - (1) İşletme yönetimi tarafından sunulan bilgi ve belgeler ve yapılan açıklamalarla ilgili önemli yanlışlık riskinin bağımsız denetçi tarafından değerlendirilmesi, mevcut bağımsız denetim kanıtlarına dayanır ve bağımsız denetim sırasında elde edilen ek bağımsız denetim kanıtlarına bağlı olarak değişebilir. Bu risk değerlendirmesi, genellikle, işletme yönetimi tarafından sunulan bilgi ve belgeler ve yapılan açıklamalarla ilgili önemli yanlışlıkların, etkin işleyen kontroller tarafından engellenebileceği veya tespit edilip düzeltilebileceği beklentisine dayanabilir. Kontrollerin etkin işlemesine ilişkin bağımsız denetim kanıtları elde etmek üzere yapılan kontrol testleri, bağımsız denetçiye söz konusu kontrollerin bağımsız denetim sırasında etkin olarak işlemediği durumlarda bağımsız denetim kanıtı sağlayabilir. Benzer bir şekilde, bağımsız denetçi bağımsız denetim tekniklerini uygularken yapmış olduğu risk değerlendirmesi ile tutarlı olandan daha büyük tutarlarda

veya daha fazla sıklıkta yanlışlık tespit edebilir.

(2) Bağımsız denetçi, ilave bağımsız denetim teknikleri uygulayarak elde ettiği bağımsız denetim kanıtlarının risk değerlendirmesinde daha önce kullandığı bağımsız denetim kanıtları ile karşılaştığı durumlarda, risk değerlendirmesini ve planlanan ilave bağımsız denetim tekniklerini gözden geçirmek zorundadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İşletme Yönetimi ve Yönetimden Sorumlu Kişilerle İletişim ve Belgelendirme

İşletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişilerle iletişim

MADDE 25 - (1) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim sırasında dikkatini çeken iç kontrollerin tasarımı ve uygulamalarındaki önemli zafiyetlerden işletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişileri haberdar eder.

(2) Bağımsız denetçi, önemli yanlışlık riskinin, işletme tarafından kontrol edilememesi, ilgili kontrollerin yetersiz olması veya işletmenin risk değerlendirme süreçlerinde önemli zafiyetler bulunması nedeniyle ortaya çıktığı kanaatine varırsa, durumu işletme yönetimini ilgilendiren ve iletilmesi gereken iç kontrol sistemi zafiyeti olarak işletme yönetiminin bilgisine sunar.

Belgelendirme

MADDE 26 - (1) Bağımsız denetçi;

a) İşletmenin finansal tablolarında hata ya da hileden kaynaklanan önemli yanlışlık şüphelerine ilişkin olarak bağımsız denetim ekibi içinde yapılan tartışmaları ve bu konuda ulaşılan önemli kararları,

b) Finansal tablolardaki önemli yanlışlıkların ortaya çıkarılması amacıyla; iç kontrol sisteminin her bir bileşeni dahil, işletmenin, faaliyet koşullarının ve çevresiyle olan ilişkilerinin bütün yönleri ile kavranmasını sağlayan temel unsurları; bu amaçla kullanılan bilgilerin kaynaklarını ve risk değerlendirme tekniklerini,

c) Finansal tablolarda ve işletme yönetiminin açıklamalarında tespit edilen ve değerlendirilen önemli yanlışlık risklerini ve

ç) Bu Kısımda yer alan “Bağımsız denetimde özel dikkat gerektiren önemli riskler” başlıklı maddede yer alan gereklilikler çerçevesinde belirlenen riskleri ve bu risklerle ilgili değerlendirilen kontrolleri belgelendirir.

(2) Yukarıdaki hususlara ilişkin belgelendirme düzeni, bağımsız denetçinin mesleki kanaati çerçevesinde belirlenir. Risk değerlendirme sonuçları, ayrı olarak belgelendirilebileceği gibi, bağımsız denetçinin ek bağımsız denetim tekniklerinin belgelendirilmesi sürecinin bir parçası da olabilir. Belgelendirme; tek başına veya tanımlayıcı dokümanlarla, formlarla, kontrol listeleriyle veya iş akış şemalarıyla birleştirilmek suretiyle gerçekleştirilir. Belgelendirme şekli, bağımsız denetçinin finansal tablolarda ve işletme yönetiminin açıklamalarında yer alabilecek önemli yanlışlık risklerinin tespitine katkıda bulunabilir. Belgelendirmenin kapsamı ve şekli; işletmenin yapısı, büyüklüğü ve faaliyetlerinin karmaşıklığı ile iç kontrol sistemine, işletmeye ait bilgilerin elde edilebilirliğine, bağımsız denetim metodolojisi ve bağımsız denetim sırasında kullanılan teknolojilere bağlı olarak biçimlenir. Bu kapsamda, işlemleri ağırlıklı olarak elektronik ortamda gerçekleşen, kaydedilen, işlenen ve raporlanan karmaşık bir bilgi sistemi hakkındaki saptamaların belgelendirilmesi iş akış şemaları, formlar ve karar tablolarını içerebilir. Bilgi teknolojilerini hiç kullanmayan ya da az kullanan bir işletmenin bilgi sistemin belgelendirilmesinde kısa bir form yeterli olabilir. İşletmenin faaliyet ve işlemleri karmaşıktıkça, dolayısıyla kullanılan bağımsız denetim tekniklerinin kapsamı genişledikçe, belgelendirme ve kayıt işlemleri artar. Bu madde kapsamında yapılacak belgelendirme sırasında, bu Tebliğin “Bağımsız Denetim Çalışmasının Belgelendirilmesi” başlıklı 5 inci Kısımındaki hükümler dikkate alınır.

ONBİRİNCİ KISIM

Bağımsız Denetimde Önemlilik

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, önemlilik kavramı ve bu kavramın bağımsız denetim riski ile olan ilişkisine dair ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, bağımsız denetçinin bağımsız denetim sırasında göz önünde bulundurduğu önemlilik kavramı ve bu kapsamında değerlendirdiği hususların bağımsız denetim riski ile olan ilişkisine dair hükümleri içermektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Önemlilik ve Bağımsız Denetim Riski

Önemlilik

MADDE 3 - (1) Önemlilik kavramı, bilginin açıklanmaması, yanlış veya eksik açıklanması nedeniyle finansal tabloları esas alarak karar veren finansal tablo kullanıcılarının ekonomik kararlarını etkileyebilecek hususları kapsar.

(2) Bağımsız denetiminin amacı, bağımsız denetçinin, finansal tabloların tüm önemli yönleriyle, finansal raporlama standartları çerçevesinde hazırlanıp hazırlanmadığı hususunda görüş vermesini sağlamaktır. Önemlilik seviyesine ilişkin bir kanaat oluşturulması mesleki bir değerlendirmeyi gerektirir.

(3) Bağımsız denetçi, önemli yanlışlıkların belirlenebilmesi için bağımsız denetim planını oluştururken tutar açısından kabul edilebilir önemlilik seviyesi belirler. Ancak, önemlilik seviyesi belirlenirken, önemli yanlışlıkların hem tutarı hem de niteliği dikkate alınır. Bu kapsamda, muhasebe politikalarının finansal tablo kullanıcılarını yanıltacak biçimde; yanlış veya yetersiz bir şekilde açıklanması niteliksel yanlışlığı ifade eder.

(4) Bağımsız denetçi, önemsiz tutarda ve münferit birden çok yanlışlığın toplamda finansal tablolar üzerinde önemli bir etkiye yol açma ihtimalini göz önünde bulundurur.

(5) Bağımsız denetçi, önemliliği hem finansal tabloların geneli açısından hem de her bir hesap bakiyesi, işlem türü ve dipnotlarda yapılan açıklama bakımından dikkate alır. Önemlilik seviyesi belirlenirken, yasal düzenlemeler ile hesap bakiyeleri, işlem türleri ve dipnotlarda yapılan açıklamalar ve bunların birbirleriyle olan ilişkileri bağımsız denetçi tarafından dikkate alınır. Bu durum, dikkate alınan finansal tabloların içeriğine bağlı olarak farklı önemlilik seviyeleri belirlenmesini gerektirebilir.

(6) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim tekniklerinin yapısını, zamanlamasını ve kapsamını belirlerken ve yanlışlıkların etkisini değerlendirirken önemlilik kavramını dikkate almak zorundadır.

Önemlilik ile bağımsız denetim riski arasındaki ilişki

MADDE 4 - (1) Bağımsız denetçi, planlama aşamasında finansal tablolar üzerinde önemli yanlışlığa sebep olabilecek hususları belirler. Bağımsız denetçinin işletmeyi, faaliyet koşullarını ve çevresi ile olan ilişkilerini kavraması, bağımsız denetimi planlayarak mesleki kanaatin kullanılması suretiyle finansal tablolardaki önemli yanlışlık riskinin değerlendirilmesi ve bu risklere karşı önlem alınması hususlarında genel bir bilgi çerçevesi oluşturur. Bu çerçeve, önemli hususların tespit edilmesi ve bağımsız denetim süresince önemliliğe ilişkin bu tespitlerin geçerliliğini koruduğu konusunda bağımsız denetçiye yardımcı olur. Bağımsız denetçinin hesap bakiyeleri, işlem türleri ve dipnotlarda yapılan açıklamalarla ilgili önemlilik seviyesini değerlendirmesi, kullanılacak bağımsız denetim teknikleri konusunda bağımsız denetçiye yol göstererek bağımsız denetim riskinin kabul edilebilir bir seviyeye indirilmesini sağlayacak bağımsız denetim tekniklerini seçmesi için imkan sağlar.

(2) Önemlilik ile bağımsız denetim riski seviyesi arasında ters yönlü bir ilişki vardır. Önemlilik seviyesi arttıkça, bağımsız denetim riski azalır veya önemlilik seviyesi azaldıkça bağımsız denetim riski artar. Bağımsız denetçi, bağımsız denetim tekniklerinin yapısını, zamanlamasını ve kapsamını belirlerken

bu hususu dikkate alır. Bu kapsamda, belirli bir bağımsız denetim tekniğinin planlanmasından sonra, bağımsız denetçi kabul edilebilir önemlilik seviyesini düşük olarak belirlerse, bağımsız denetim riski artar. Bağımsız denetçi bu duruma ilişkin olarak aşağıdaki önlemleri alır:

- a) Belirlenmiş önemli yanlışlık riskini mümkünse azaltmak ve azaltılmış kontrol riskini, kapsamı genişletilmiş kontrol testleri veya ilave testler uygulayarak desteklemek ve
- b) Planlanmış bağımsız denetim tekniklerinin yapısını, zamanlamasını ve kapsamını değiştirip, tespit edememe riskini azaltmak.

Bağımsız denetim kanıtlarının değerlendirilmesinde önemlilik ve risk

MADDE 5 - (1) Bağımsız denetçinin önemlilik ve bağımsız denetim riskini değerlendirmesi, bağımsız denetimin planlanması ve bağımsız denetim tekniklerinin sonuçlarının değerlendirilmesi aşamalarında farklılık gösterebilir. Bu farklılık, koşulların değişmesi veya bağımsız denetçinin bağımsız denetim tekniklerini uygulaması sonucunda edildiği ilave bilgilerden kaynaklanıyor olabilir. Bu kapsamda, bağımsız denetçi, bağımsız denetim tekniklerini dönem sonundan önce uygulamışsa, işletmenin faaliyet sonuçları ve finansal durumunu tahmin etmesi gerekir. Gerçekleşen faaliyet sonuçları ile finansal durumun tahminlerden büyük oranda farklılık göstermesi halinde, önemlilik ve bağımsız denetim riskine ilişkin değerlendirmelerin de değişmesi gerekir. Buna ilaveten, bağımsız denetçi, bağımsız denetimin planlanması aşamasında kabul edilebilir önemlilik seviyesini, bağımsız denetim sonuçlarının değerlendirilmesine ilişkin olarak belirlenen seviyeden daha düşük belirlemeyi tercih edebilir. Bu seçim, tespit edilmemiş yanlışlıklarla karşılaşma ihtimalini azaltarak, bağımsız denetim sırasında karşılaşılan yanlışlıkların etkisinin değerlendirilmesinde bağımsız denetçiye bir güvence sağlar.

Yanlışlıkların etkilerinin değerlendirilmesi

MADDE 6 - (1) Bağımsız denetçi, finansal tabloların tüm önemli yönleriyle, finansal raporlama standartları çerçevesinde hazırlanıp hazırlanmadığını değerlendirirken, bağımsız denetim sırasında tespit edilen düzeltilmemiş yanlışlıkların toplamının önemli olup olmadığı hususunu belirlemek zorundadır.

(2) Düzeltilmemiş yanlışlıkların genel toplamı;

- a) Daha önceki dönem finansal tablolarının bağımsız denetimi sırasında tespit edilmiş olan yanlışlıkların net etkilerini de içeren, belirli yanlışlıklar ve
- b) Tam olarak tespit edilememiş olmakla birlikte bağımsız denetçi tarafından diğer yanlışlıklara ilişkin olarak yapılan en iyi tahminden oluşur.

(3) Bağımsız denetçi düzeltilmemiş yanlışlıkların toplamının önemli olup olmadığını dikkate almak zorundadır. Bunların önemli olduğu kanaatine ulaşırsa, bağımsız denetim riskini azaltmak için, bağımsız denetim tekniklerinin kapsamını genişletir veya işletme yönetiminden finansal tabloların düzeltilmesini ister.

(4) İşletme yönetimi finansal tabloları düzeltmeyi reddeder ve kapsamı genişletilmiş bağımsız denetim teknikleri bağımsız denetçiye düzeltilmemiş yanlışlıkların toplamının önemli olduğu sonucunu verirse, bağımsız denetçi, raporunda bu Tebliğin "Genel Amaçlı Tam Set Finansal Tablolara İlişkin Bağımsız Denetim Raporu" başlıklı 29 uncu Kısım hükümleri çerçevesinde gerekli düzeltmeleri yapar.

(5) Düzeltilmemiş yanlışlıkların genel toplamı önemlilik seviyesine yaklaşıyorsa, bağımsız denetçi tespit edilmemiş yanlışlıkların düzeltilmemiş yanlışlıklar ile beraber toplamının önemlilik seviyesini aşabileceğini de dikkate almak zorundadır. Bu nedenle bağımsız denetçi, düzeltilmemiş yanlışlıklar önemlilik seviyesine yaklaştıkça, riski azaltmak için ilave bağımsız denetim tekniklerine başvurur veya belirlenen yanlışlıklar için işletme yönetiminden finansal tablolar üzerinde düzeltme yapılmasını ister.

ONİKİNCİ KISIM

Değerlendirilmiş Risklere Karşı Uygulanacak Bağımsız Denetim Teknikleri

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, finansal tablolardaki önemli yanlışlık risklerine ve finansal tabloların bağımsız denetimi sırasında işletme yönetimi tarafından yapılan açıklamalara karşı bağımsız denetçi tarafından yapılacak işlemler ile uygulanacak ek bağımsız denetim tekniklerinin tasarlanarak geliştirilmesine yönelik ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, finansal tablolardaki önemli yanlışlık risklerine ve finansal tabloların bağımsız denetimi sırasında işletme yönetimi tarafından yapılan açıklamalara karşı bağımsız denetim tekniklerinin uygulanması ile elde edilen mevcut bağımsız denetim kanıtlarının yeterli ve uygun olup olmadığı hususunun da değerlendirilerek, bağımsız denetçi tarafından gerçekleştirilecek işlemlerin yapısı, zamanlaması ve kapsamına, bağımsız denetçinin mesleki değerlendirmesine bağlı olarak, uygulanacak kontrol testleri ile ek bağımsız denetim tekniklerinin tasarlanmasına ve belgelendirilmesine dair hükümleri kapsar.

BİRİNCİ BÖLÜM

Finansal Tablolardaki Önemli Yanlışlık Risklerine Karşı Yapılacak İşlemlerin ve Uygulanacak Ek Bağımsız Denetim Tekniklerinin Belirlenmesi

Yapılacak işlemler

MADDE 3 - (1) Bağımsız denetçinin, öncelikle finansal tablolardaki önemli yanlışlık riski ve buna karşı yapılacak işlemleri belirlemesi gerekmektedir. Bu işlemler; bağımsız denetim ekibine bağımsız denetim kanıtı toplanırken ve değerlendirirken mesleki şüphecilikle yaklaşımını benimsemesini, daha tecrübeli bağımsız denetçiler veya belli alanlardaki uzmanların ekibe dahil edilmesini ve ek bağımsız denetim tekniklerinin seçiminde önceden belirlenemeyen bağımsız denetim tekniklerinin de dikkate alınmasını kapsar. Ayrıca, bağımsız denetçi yapılacak işlemlerde, bağımsız denetim tekniklerinin ara dönem yerine, dönem sonunda uygulanması gibi, bağımsız denetimin yapısı, zamanlaması veya kapsamıyla ilgili değişiklikler yapabilir.

(2) Finansal tablolarda oluşabilecek önemli yanlışlık riskinin değerlendirilmesi, bağımsız denetçinin kontrol ortamını algılayışına göre değişebilir. Etkin bir kontrol ortamı, bağımsız denetçinin iç kontrollerin güvenilirliği ve bağımsız denetim kanıtlarının geçerliliğine olan inancını etkileyebilir. İç kontrol sisteminde zafiyet mevcutsa, bağımsız denetçinin, ara dönem yerine dönem sonunda daha yoğun bağımsız denetim kanıtı toplamak yoluna giderek, bağımsız denetim tekniklerini daha ikna edici bağımsız denetim kanıtı toplama yönünde değiştirmesi veya bağımsız denetim kapsamına alınacak alanları genişletmesi gerekir.

(3) Yukarıda belirtilen hususlar, bağımsız denetçi tarafından bağımsız denetim tekniklerinin veya söz konusu tekniklerin yanı sıra kontrol testlerinin de kullanılması gibi işlemlerin tespitinde önem arz eder.

Finansal tablolardaki önemli yanlışlık risklerine karşı uygulanacak bağımsız denetim teknikleri

MADDE 4 - (1) Bağımsız denetçi, belirlenmiş önemli yanlışlık risklerine karşı tasarlanarak uygulanacak ek bağımsız denetim tekniklerinin yapısını, zamanlamasını ve kapsamını belirlemek zorundadır. Amaç; ek bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, kapsamı ve zamanlaması ile risk değerlendirmesi arasında net bir bağ kurmaktır. Ek bağımsız denetim tekniklerinin tasarımında bağımsız denetçi aşağıdaki faktörleri göz önünde bulundurur:

- a) Riskin önemi,
- b) Önemli yanlışlık riski olasılığı,
- c) İşlem türleri, hesap bakiyeleri veya dipnotlarda yapılan açıklamaların özellikleri,
- ç) İşletme tarafından kullanılan belirli kontrollerin yapısı ve özellikle bu yapının manüel veya otomasyona dayalı olup olmadığı ve
- d) İşletmenin kontrollerinin önemli yanlışlıkları önleme, tespit etme veya düzeltmede etkinliğini belirlemek için bağımsız denetim kanıtı elde etmesine ilişkin bir beklentisinin bulunup bulunmadığı.

(2) Belirlenmiş riskleri tespitiye yönelik bağımsız denetim tekniklerinin içeriği kritik öneme sahip olup, bağımsız denetçinin işletme yönetiminin açıklamalarına ilişkin belirli risk değerlendirmesi, yapılacak işlemlerin belirlenmesini sağlayarak; daha sonra ek bağımsız denetim tekniklerinin tasarlanıp uygulanmasına bir temel oluşturur. Bazı durumlarda, bağımsız denetçi işletme yönetiminin bir beyanındaki muhtemel yanlışlığa en uygun yaklaşımın kontrol testleri uygulamak olduğuna karar verebilir. Etkili çalışan bir kontrolün olmaması veya kontrol sistemini test etmenin verimli olmadığına düşünüldeği durumlarda ise, bağımsız denetçi yalnızca bağımsız denetim teknikleri uygulamanın yeterli olabileceğine ve bağımsız denetimde kontrollerin etkilerini göz önüne almaya gerek bulunmadığına karar verebilir. Ancak, bağımsız denetçinin bu tür kararları verirken, yalnızca bağımsız denetim teknikleri uygulamasının önemli yanlışlık riskinin kabul edilebilir bir seviyeye indirebileceği hususundan emin olması gerekir.

(3) Bağımsız denetçi tarafından bağımsız denetimde yararlanılabilecek kontrol faaliyetlerinin olmadığı küçük işletmelerde, bağımsız denetim, bağımsız denetim teknikleri kullanılarak yapılır. Ancak, kontrol faaliyetlerinin olmadığı bu gibi durumlarda da yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde edilmesine özen gösterilir.

Ek bağımsız denetim tekniklerinin yapısı

MADDE 5 - (1) Ek bağımsız denetim teknikleri; bu tekniklerin amacına uygun olarak, inceleme, gözlem, bilgi toplama, doğrulama, yeniden hesaplama, yeniden uygulama ya da analitik inceleme tekniklerinden oluşur. Bazı bağımsız denetim teknikleri işletme yönetiminin açıklamalarına diğerlerinden daha uygun olabilir. Bu kapsamda, satış gelirleri ile ilgili işletme yönetiminin doğruluk beyanı için uygulanabilecek en uygun test, kontrol testi iken, mevcudiyet beyanı için ise genel bağımsız denetim teknikleri en uygun test olabilir.

(2) Bağımsız denetçinin bağımsız denetim tekniklerini belirlemesi risk algılamasına bağlıdır. Bağımsız denetçinin risk algılaması ne kadar yüksekse, aranan bağımsız denetim kanıtları da o kadar güvenilir ve ilgili olmak zorundadır. Bu hem kullanılan bağımsız denetim tekniklerinin çeşidine, hem de hangi bileşimde kullanılacaklarına etki eder. Bu kapsamda, bağımsız denetçi, bir sözleşmeyi incelemesinin yanı sıra, varlığı ve doğruluğunu üçüncü bir taraftan teyit ederek farklı bağımsız denetim tekniklerini bir arada kullanabilir.

(3) Bağımsız denetçi, kullanılacak bağımsız denetim tekniklerini belirlerken, işlem türü, hesap bakiyesi, dipnotlar ve bunlarla ilgili kamuya yapılan açıklamalar bazında risk ölçümünün nedenlerini gözden geçirir. Bu işlemi gerçekleştirirken, yukarıda belirtilen işlemlerin özellikleri ile işletmenin kontrol faaliyetlerini dikkate alır. Bu kapsamda, bağımsız denetçi bir işlem türüyle ilgili kontrollerden bağımsız olarak, sadece işlem türünün bir özelliğine dayanarak bağımsız denetim teknikleri ile yeterli bağımsız denetim kanıtı elde edeceğine kanaat getirebileceği gibi, işletmenin etkin iç kontrollerinin olduğunu belirleyerek bu kontrollere dayalı bağımsız denetim tekniklerini tasarlayıp uygulayarak kontrollerin etkinliğini de test edebilir.

(4) Bilgi sisteminden gelen bilgiler bağımsız denetim sırasında kullanılıyorsa, bağımsız denetçinin bilgi sisteminin doğruluğu ve bütünlüğü hakkında da kanıt toplaması gerekir. Bu kapsamda bağımsız denetçi, bilgi sisteminden üretilen finansal olmayan verileri ya da bütçe verilerini, bağımsız denetim tekniklerinde kullanması halinde bu bilgilerin doğruluğu ve bütünlüğü hakkında da bağımsız denetim kanıtı elde eder.

Ek bağımsız denetim tekniklerinin zamanlaması

MADDE 6 - (1) Zamanlama, bağımsız denetim tekniklerinin uygulandığı zaman veya bağımsız denetim kanıtlarının kullanılacağı dönem veya tarihi ifade eder.

(2) Bağımsız denetçi kontrol testlerini ve bağımsız denetim tekniklerini ara dönemde ya da dönem sonunda uygulayabilir. Önemli yanlışlık riskinin yüksek olduğu durumlarda, bağımsız denetçi bağımsız denetim tekniklerini önceden uygulamak yerine dönem sonuna yakın bir zamanda veya dönem sonunda ya da önceden haber vermeden ani bir şekilde yapmayı uygun görebilir. Bağımsız denetim tekniklerini erkene almak, bağımsız denetçiye bazı sorunları önceden öğrenme ve bunları işletme yönetiminin de yardımıyla zamanında çözme veya etkin bir bağımsız denetim yaklaşımı geliştirme imkanı sağlar. Bağımsız denetçi kontrol testlerini ve bağımsız denetim tekniklerini dönem

sonundan önce uyguladığında, kalan süre için gerekebilecek ilave bağımsız denetim kanıtlarının toplanması hususunu değerlendirir.

(3) Bağımsız denetim tekniklerinin ne zaman uygulanacağına karar verirken, bağımsız denetçi aşağıdaki hususları dikkate alır:

- a) İşletmenin iç kontrolünün de içinde bulunduğu kontrol çevresi,
- b) İlgili bağımsız denetim kanıtlarının ne zaman elde edilebilir olduğu (elektronik dosyalar daha sonra silinebilir, ya da bazı prosedürler yalnızca belirli zamanlarda gözlemlenebilir),
- c) Riskin yapısı (gelirlerin yüksek gösterilme riski varsa, bağımsız denetçi dönem sonundaki belgeleri incelemek isteyebilir) ve
- ç) Bağımsız denetim kanıtlarının ilgili olduğu dönem ya da tarih.

(4) Finansal tabloların muhasebe kayıtlarından izlenmesi ve dönem sonu işlemlerinin incelenmesi gibi bağımsız denetim teknikleri yalnızca dönem sonunda veya dönem bitiminden sonra yapılabilir. İşletmenin usulsüz satış sözleşmeleri veya dönem sonunda sonuçlandırılmamış işlemlerin olması riski varsa, bağımsız denetçi bu riske uygun bağımsız denetim tekniklerini uygulamak zorundadır. Bu kapsamda, işlemler münferit olarak önemlilik arz ediyorsa ya da bir dönem sonu hatası önemli bir yanlışlığa neden oluyorsa, bağımsız denetçi dönem sonundaki veya dönem sonuna yakın işlemleri test eder.

Ek bağımsız denetim tekniklerinin kapsamı

MADDE 7 - (1) Ek bağımsız denetim tekniklerinin kapsamı, kontrol faaliyetindeki gözlem sayısı veya örnek hacmi gibi belirli bağımsız denetim tekniklerinin uygulanma sayısını ifade eder. Bağımsız denetçi, bu kapsamı önemlilik, belirlenmiş risk ve sağlanması planlanan güvenceye dayanarak mesleki değerlendirmeleriyle belirler. Önemli yanlışlık riski arttıkça, bağımsız denetçi bağımsız denetimin kapsamını da genişletir. Bağımsız denetim tekniği belirlenmiş riskle doğrudan ilişkili olduğunda, bağımsız denetim tekniğinin kapsamının genişletilmesi daha etkili olur.

(2) Bilgisayar destekli bağımsız denetim teknikleri elektronik işlem ve hesapların daha geniş kapsamlı testine imkan verir. Bu tür teknikler, örnek işlemlerin veritabanından seçilmesi, özelliklerine göre sınıflandırılması veya örnekler yerine verilerin tamamının teste tabi tutulmasına olanak sağlar.

(3) İstenen sonuçlar örnekleme yöntemi ile elde edilmekle beraber, örnekleme yönteminde alınan örnek hacmi küçükse, bağımsız denetim açısından istenen sonuca ulaşamayabilir.

Kontrol testleri

MADDE 8 - (1) Bağımsız denetçi, risk değerlendirmesinde kontrollerin işleyiş etkinliği testinin yer aldığı veya detay bağımsız denetim tekniklerinin işletme yönetiminin sunduğu bilgi ve belgeler ve yaptığı açıklamalar için tek başına yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı sunmadığı durumlarda, kontrol testlerini uygulamak zorundadır.

(2) Kontrollerin etkin bir şekilde çalıştığı beklentisi, önemli yanlışlık riski üzerinde etkilidir. Bağımsız denetçinin önemli yanlışlık riski ile ilgili değerlendirmesi, kontrollerin etkin bir şekilde çalıştığı yönündeki beklentisine dayanıyor ise, bu durumda kontrol testleri uygulayarak, bu kontrollerin etkinliğini belirlemek için bağımsız denetim esnasında yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı toplanması gerekir.

(3) Bağımsız denetçinin önemli yanlışlık riskini değerlendirmesi, bağımsız denetim kanıtı toplamak için kontrol testleri uygulandığı durumlarda kontrollerin faaliyet denetiminin yapıldığı dönem içerisindeki ve uygun zamanlardaki işleyiş etkinliğinin değerlendirmesini de içermektedir. Bağımsız denetçi, kontrollerin işleyiş etkinliğinin testini yalnızca, önemli yanlışlıkların tespit edilmesi, önlenmesi ve düzeltilmesi ile ilgili olan kontroller üzerinde yapar.

(4) Önemli yanlışlık riskinin kabul edilebilir bir seviyeye düşürülebilmesi için münferit detay bağımsız denetim teknikleri yeterli olmadığında, bağımsız denetçi, işleyiş etkinliği hakkında bağımsız denetim kanıtı toplamak için ilgili kontrolleri test eder. Bu kapsamda, işletme faaliyetlerinin bilişim teknolojilerine dayalı olarak yürütüldüğü ve kağıt ortamında bir arşivlemenin yapılmadığı durumlarda, bağımsız denetçinin yeterli bağımsız denetim güvencesi sağlamak için detaylı bağımsız denetim tekniklerinden yararlanması mümkün olamayabilir.

(5) Kontrollerin işleyiş etkinliğinin test edilmesi, kontrollerin uygulandığı bağımsız denetim

kanıtlarının elde edilmesinden farklılık gösterir. Risk belirleme tekniklerinin uygulanması ile ilgili bağımsız denetim kanıtları toplanırken, bağımsız denetçi ilgili kontrollerin varlığını ve işletme tarafından kullanıldığını belirler. Kontrollerin işleyiş etkinliği test edilirken, bağımsız denetçi kontrollerin verimliliği ile ilgili bağımsız denetim kanıtlarını toplar. Bu süreç, kontrollerin bağımsız denetim dönemi boyunca değişik zamanlarda nasıl, ne şekilde ve kim tarafından uygulandığını ve bunların tutarlı olup olmadığını anlamaya yönelik bağımsız denetim kanıtlarının toplanmasını içerir. Bağımsız denetim sürecinde değişik zamanlarda birbirinden çok farklı kontroller kullanılmışsa, bağımsız denetçi her birini ayrı ayrı değerlendirmek zorundadır. Bağımsız denetçi kontrollerin işleyiş etkinliğini test ederken, aynı zamanda tasarımını da değerlendirilerek uygulama sonucu elde edilen bağımsız denetim güvencesinin etkin olduğuna karar verebilir.

(6) Bağımsız denetçinin kontrollerin tasarımı değerlendirirken ve uygulamasını belirlerken kullandığı bazı risk değerlendirme teknikleri, özellikle kontrol testleri olarak tasarlanmayabilir, ancak yine de bunlar kontrollerin işleyiş etkinliği hakkında bağımsız denetim kanıtı sağladığından, kontrol testi olarak işlev görür. Bu kapsamda, bağımsız denetçinin bütçeleri, yönetimce hazırlanan aylık karşılaştırmalı bütçe rakamları ve sapmaları ile ilgili raporları sorgulaması kontrollerin işleyiş etkinliği hakkında bağımsız denetim kanıtı sağlar. Kullanılan bağımsız denetim teknikleri, işletmenin bütçe politikaları ve uygulamaları ile bütçe politikalarının harcama kalemlerinin sınıflandırılmasında önemli yanlışlıkların tespit edilerek engellenmesi yönünde bilgi verir. Böyle durumlarda, bağımsız denetçi, bu ve benzeri bağımsız denetim tekniklerinden sağlanan bağımsız denetim kanıtlarının yeterliliğini değerlendirir.

Kontrol testlerinin yapısı

MADDE 9 - (1) Bağımsız denetçi, kontrollerin işleyiş etkinliği hakkında güvence sağlamak için uygulayacağı bağımsız denetim tekniklerini belirler. Planlanan güvence düzeyi arttıkça, bağımsız denetçi daha güvenilir bağımsız denetim kanıtı elde eder. Bağımsız denetçi, detay bağımsız denetim tekniklerini kullanarak yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı toplayamıyor veya bu yöntem pratik olmuyorsa, böyle durumlarda özellikle kontrollerin test edilmesi yaklaşımını benimseyerek, işleyiş etkinliği hakkında daha fazla güvence elde etmeye çalışır.

(2) Bağımsız denetçi kontrollerin işleyiş etkinliğini test ederken bilgi toplama tekniği ile birlikte diğer bağımsız denetim tekniklerini de uygular. Kontrollerin faaliyet verimliliği ile ilgili testler, kontrollerin tasarımı ve uygulamasında kullanılan benzer bağımsız denetim tekniklerini ve kontrolün yeniden uygulanmasını içerir. Bilgi toplama tekniği tek başına yeterli olmayacağı için, bağımsız denetim tekniklerinin bileşimi kontrollerin işleyiş etkinliği ile ilgili yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde etmek için kullanılır. Bağımsız denetim kanıtlarının yalnızca bilgi toplama ve gözlem tekniği ile elde edildiği durumlara ilişkin kontrollere göre, bilgi toplama ve inceleme tekniği veya kontrolün yeniden yapılması yöntemi ile test edilen kontroller, daha fazla güvence sağlarlar. Bu kapsamda bağımsız denetçi tahsilat işlemleri ile ilgili kontrol etkinliğini test etmek için, tahsilat işlemleri ile ilgili tüm belgelerin ilk elden izlenmesi yöntemini kullanır. İzleme işlemi genellikle yapıldığı anda etkili olduğundan, genellikle ilgili personeli sorgulama yoluyla ek bilgiler elde edilir. Ayrıca, bu kontrol faaliyetine ilişkin arşiv, bağımsız denetim dönemi içinde incelenerek yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde edilmeye çalışılır.

(3) Kontrollerin yapısı, belirli dönemlerdeki kontrollerin etkinliğini ölçebilmek için elde edilmesi gereken bağımsız denetim kanıtlarının toplanması için gerekli olan bağımsız denetim tekniklerini etkiler. Bazı kontroller için, etkinliğin değerlendirilmesi, alınan belgeler üzerinden gerçekleşir. Böyle durumlarda bağımsız denetçi işleyiş etkinliğini değerlendirebilmek için bu belgeleri incelemeye karar verir. Yetki veya sorumluluk vermeye ilişkin yazılı bir belgenin olmadığı ya da işlemlerin tümüyle bilgisayara dayalı olarak yapılması sebebiyle ayrıca belge üretilmediği durumlarda, bilgisayara dayalı bağımsız denetim teknikleri ya da gözlem gibi diğer bağımsız denetim teknikleri kullanılarak kontrollerin işleyiş etkinliğine ilişkin bağımsız denetim kanıtı elde edilir.

(4) Kontrol testlerinin tasarlanmasında, kontrollerin işleyiş etkinliğini sağlamak üzere bağımsız denetim kanıtı elde etmek için, işletme yönetiminin beyanları ile doğrudan ilgili kontroller kadar bu kontrollerin bağlı olduğu dolaylı kontrollerden de yararlanır. Bu kapsamda, limiti aşan bir kredi satışı ile ilgili bir rapor, yönetim beyanına bağlı doğrudan bir kontrol olarak değerlendirilebilir.

(5) Otomatik uygulama kontrollerinde, bilişim teknoloji süreçlerinin doğal bir tutarlılığa sahip olması nedeniyle kontrollerin uygulaması ile ilgili bağımsız denetim kanıtları işletmenin genel kontrollerinin işleyiş etkinliğine ilişkin bağımsız denetim kanıtları ile birlikte dikkate alındığında, ilgili dönemdeki işleyiş etkinliğine ilişkin önemli bir bağımsız denetim kanıtı sağlar.

(6) Risk değerlemesinde, bağımsız denetçi aynı işlemle ilgili kontrol testleri tasarlarlarken, aynı anda bu işlemle ilgili detay testleri de uygulayabilir. Kontrol testlerinin amacı, kontrollerin etkili çalışıp çalışmadığının anlaşılmasıdır. Detay testlerinin amacı ise, işletme yönetiminin sunduğu bilgi ve belgeler ile yaptığı açıklamalardaki önemli yanlışlıkların tespit edilmesidir. Amaçları farklı olmasına rağmen iki yöntem de aynı işlemde ve zamanda kontrol testi olarak uygulanabilir. Bu uygulama çift amaçlı test olarak isimlendirilir. Söz konusu testler, bir faturanın incelenmesi, onaylı olup olmadığının ortaya konulması ve ek bağımsız denetim kanıtı olarak belge toplanması hususlarını içerir.

(7) Bağımsız denetim tekniklerinin uygulanması sonucunda önemli yanlışlık bulunmaması, işletme yönetiminin beyanlarına ilişkin kontrollerin işleyiş etkinliğinin ölçülmesinde bir kanıt olarak değerlendirilemez. Buna karşılık, bağımsız denetçi bağımsız denetim tekniklerini uygulaması sonucunda önemli yanlışlık riski tespit ederse söz konusu kontrollerin işleyiş etkinliğinin ölçülmesinde bu durum bir bağımsız denetim kanıtı olarak dikkate alınır.

Kontrol testlerinin zamanlaması

MADDE 10 - (1) Kontrol testlerinin zamanlanması, bağımsız denetçinin amacına bağlı olup, kontrollere güvenme periyodunu belirler. Bağımsız denetçi kontrolleri belirli bir zamanda test ederse sadece o zaman diliminde kontrollerin etkinliği konusunda kanıt elde etmiş olur. Kontrollerin tüm dönem boyunca yapılması halinde, kontrollerin etkinliği konusunda da daha çok bağımsız denetim kanıtı toplanmış kabul edilir.

(2) Dönem sonunda envanter sayımının yapılmasına ilişkin kontrol testlerinde olduğu gibi, bağımsız denetçinin hedefi açısından belirli bir zaman diliminde kontrollerin test edilmesi yeterli olabilir. Bir döneme ait kontrol etkinliğini değerlendirebilmek için, belli bir tarihe ait bağımsız denetim kanıtları yetersiz olacağından, bağımsız denetçi ek kontrol testleri uygulamayı seçebilir.

(3) Bağımsız denetçi kontrolün işleyiş etkinliği ile ilgili gerekli bağımsız denetim kanıtını ara dönemde topladığında, kalan zaman içinde daha fazla ne kadar bağımsız denetim kanıtı toplanması gerektiğini de belirler. Bu yapılırken; ara dönemde belirlenmiş önemli yanlışlık riski, ara dönemde test edilen belirli kontrol mekanizmaları, kontrollerin işleyiş etkinliği hakkında elde edilen bağımsız denetim kanıtlarının geçerliliği, geriye kalan süre, kontrollere olan güvene dayanarak detay test kapsamının ne ölçüde daraltılacağı ve kontrol ortamı göz önünde bulundurulur. Bağımsız denetçi, daha önce yapılmış iç denetimin içerdiği bilgi işlem, personel ve işletme yönetiminde yapılan değişiklikler gibi belirgin değişikliklerin kapsamı hakkında bağımsız denetim belgelerini de kanıt olarak kullanır.

(4) Kontrollerin etkinlik testlerinin kapsamı genişletilerek veya işletmenin kontrollerinin gözetiminin testi ile ek bağımsız denetim kanıtları toplanabilir.

(5) Bağımsız denetçi, kontrollerin işleyiş etkinliğini ölçebilmek için önceki bağımsız denetimlerde toplanan bağımsız denetim kanıtlarını kullanmayı planlıyorsa, bağımsız denetimden önce söz konusu kontrollerde değişim olup olmadığına ilişkin bağımsız denetim kanıtı toplamak zorundadır. Bağımsız denetçi, söz konusu kontrollerde değişiklik olup olmadığını tespit edebilmek için bilgi toplarken gözetim ve inceleme tekniklerini birlikte kullanır. Bağımsız denetçi bağımsız denetim tekniklerini önceki dönem bağımsız denetim kanıtlarının sürekliliğini tespit etmek için kullanır. Önceki dönemin bağımsız denetiminde, bağımsız denetçi otomasyona dayalı kontrolün doğru işlediğini tespit etmiş ise, söz konusu hususu bağımsız denetim kanıtı olarak değerlendirmek suretiyle otomasyona dayalı kontrolün sürekliliğini test etmiş olur. Yönetimin sorgulanması ve günlük sistem girişlerinin incelenmesi kontrollerin değişip değişmediğini gösterir. Bu değişikliklerle ilgili bağımsız denetim kanıtları toplanması bu dönemde kontrollerin işleyiş etkinliğini test etmek için gerekli bağımsız denetim kanıtlarını belirginleştirir.

(6) Bağımsız denetçi en son test edilmiş ve yeni dönem içinde değişmiş olan kontrollere güvenmeyi planlıyorsa, kontrolleri bağımsız denetim dönemi içinde test etmek zorundadır. Kontrollerdeki değişiklik, önceki dönemlere ilişkin bağımsız denetim kanıtlarının güvenilirliğini sorgulanır hale

getirebilir. Bu kapsamda, sistemde yeni rapor üretilmesinin, bağımsız denetim kanıtlarına etkisi bulunmamakla birlikte, değişikliklerin verilerde farklı hesaplamaya yol açması bağımsız denetim kanıtlarını etkiler.

(7) Bağımsız denetçinin kontrollere güvenmesi, en son testten geçirildikten sonra değişmemiş bir kontrolün mevcudiyeti halinde, her üç bağımsız denetimden en az bir tanesinde kontrollerin işleyiş etkinliği testini yapmış olmasına bağlıdır. Önceki bağımsız denetimlerde kontrollerin etkinliğine ilişkin olarak elde edilen bağımsız denetim kanıtlarına duyulan güven ve kontrollerin iki yılı aşmamak üzere hangi sıklıkla test edileceği bağımsız denetçinin mesleki değerlendirmesi ile belirlenir.

(8) Bu değerlendirme yapılırken aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulur:

- a) Kontrol ortamı da dahil olmak üzere, iç denetimin diğer unsurlarının etkinliği, işletmenin bu kontrolleri nasıl gözlemlediği ve işletmenin risk belirleme süreci.
- b) Kontrollerin, manüel ya da otomasyona dayalı olması dahil, kontrollerin özelliklerinden kaynaklanan riskler.
- c) Genel bilişim teknolojilerine dayalı kontrollerin etkinliği.
- ç) Kontrollerin etkinliği, bunların uygulaması ve önceki bağımsız denetimlerde uygulanan kontrol etkinliği testleri arasındaki sapmanın büyüklüğü ve yapısı.
- d) Şartların değişmesine karşı, belirli kontrollerin değişmeme riski.
- e) Önemli yanlışlık riski ve kontrollere güvenme derecesi.

(9) Genel olarak, önemli yanlışlık riski arttıkça, veya kontrollere güvenme oranı arttıkça, kontrollerin yeniden testi daha kısa bir sürede yapılır. Kontrolleri test etme sıklığını azaltan ya da önceki dönemlerin bağımsız denetimlerinden elde edilen kanıtların kullanılmamasına yol açan unsurlar aşağıda belirtilmiştir:

- a) Zayıf bir kontrol ortamı,
- b) Kontrollerin gözetiminin zayıf olması,
- c) Kontrollerin daha çok manüel yapılması,
- ç) Kontrollerin uygulamasını önemli miktarda etkileyen personel değişiklikleri,
- d) Kontrollerin değişmesini gerektirecek yeni şartların oluşması ve
- e) Bilişim teknolojilerine dayalı genel kontrollerin zayıf olması.

(10) Bağımsız denetçi, önceki bağımsız denetimlerde elde edilen bağımsız denetim kanıtlarını kontroller için kullanmayı uygun görürse, her bir bağımsız denetimde bu kontrollerin etkinliğini test eder. Bu gereksinimin amacı, bağımsız denetçinin güvendiği tüm kontrollere yaygın olarak işleyiş etkinliği testi yapmasından kaçınılmasını önlemektir. Ancak, bağımsız denetçi son iki dönemde test edilmeyen tüm kontrolleri test etmek zorundadır. Cari dönemde kontrollerin işleyiş etkinliğine ilişkin olarak yapılan testlerin bağımsız denetim kanıtı olma niteliğinin yanı sıra, bu testleri yapmak, kontrol ortamının sürekli etkinliği konusunda çok güvenilir bir kanıt sağlayarak, önceki dönemde elde edilen bağımsız denetim kanıtlarının uygunluğu hakkında verilecek kararlara esas oluşturur.

(11) Bağımsız denetçinin işletme yönetiminin sunduğu bilgi ve belgeler ile yaptığı açıklamalarda önemli yanlışlık riski olduğunu belirleyerek, bu riski azaltmak için kontrollerin işleyiş etkinliğine güvenmeyi planlaması, ancak cari dönemin kontrol testlerinden, kontrollerin işleyiş etkinliğine dair bağımsız denetim kanıtı elde etmesi ile mümkündür. Önemli yanlışlık riski arttıkça, bağımsız denetçinin elde etmesi gereken bağımsız denetim kanıtı miktarı da artar. Bu doğrultuda, bağımsız denetçi genellikle önceki dönem bağımsız denetimlerinden elde edilen bilgileri, riski azaltmak amaçlı kontrol testlerinin tasarlanmasında kullandığında, önceki dönem bağımsız denetiminde elde edilen kontrollerin işleyiş etkinliğine dair bağımsız denetim kanıtlarına itibar etmez, cari dönemde elde edilen kontrollerin işleyiş etkinliğine dair bağımsız denetim kanıtlarına güvenir.

Kontrol testlerinin kapsamı

MADDE 11 - (1) Bağımsız denetçi, kontrollerin etkili olarak uygulandığı dönem boyunca, yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde etmek için kontrol testlerini tasarlar. Bağımsız denetçi kontrol testlerinin kapsamını belirlerken aşağıdaki hususları dikkate alır:

- a) İşletmenin kontrolleri uygulama sıklığı.
- b) Bağımsız denetim sürecinde kontrol işleyiş etkinliğine güvenilen süre.
- c) Kontrolün yönetim beyanındaki önemli yanlışlıkları tespit etme, düzeltme ve önlemlerine ilişkin

bağımsız denetim kanıtlarının güvenilirliği.

ç) Yönetim beyanı ile ilişkisi bulunan diğer kontrol testlerinden elde edilen bağımsız denetim kanıtlarının kapsamı.

d) Risklerin değerlendirilmesi ile ilgili faaliyet etkinliğine olan güven derecesi ve buna bağlı olarak temel bağımsız denetim tekniklerinin azaltılması.

e) Kontrollerdeki sapma beklentisi.

(2) Bağımsız denetçi, risk değerlendirmesinde kontrollerin işleyiş etkinliğine daha çok güvendiği ve kontroldeki sapma beklentisi arttıkça, kontrol testlerinin kapsamı da genişler. Bununla birlikte, kontroldeki sapma, önemli yanlışlık riskini azaltmada kontrolün etkili olmadığı anlamına gelebilir. Kontroldeki beklenen sapma çok yüksekse, bağımsız denetçi belirli bir beyana ilişkin kontrollerin testinin etkili olmadığına karar verebilir.

(3) Bağımsız denetçi bilişim teknolojilerinin içsel tutarlılığından dolayı otomasyona dayalı bir kontrol testinin kapsamını genişletmeyebilir. Otomasyona dayalı bir kontrol, program değişmediği sürece, tutarlı bir biçimde işler. Bağımsız denetçi otomasyona dayalı bir kontrolün tutarlı bir biçimde işlediğine karar verdiğinde, kontrolün ileride de etkili bir şekilde işleyeceğine karar vermek üzere gereken testleri yapmak zorundadır. Bu testler, program değiştiğinde, programa uygun gerekli kontrollerin değiştiğini, programın lisanslı versiyonunun kullanıldığını ve diğer gerekli kontrollerin de etkinliğini tespit eder. İşletmenin yazılım uygulamalarını değiştirmeden kullandığı durumlarda, bu testler programlarda değişiklik yapılmadığının belirlenmesini de içerir.

Temel bağımsız denetim teknikleri

MADDE 12 - (1) İşletme yönetiminin sunduğu bilgi ve belgeler ile yaptığı açıklamalardaki önemli yanlışlıkları tespit etmek için kullanılan temel bağımsız denetim teknikleri; işlem türlerine, hesap bakiyelerine, dipnotlara ve bunlarla ilgili işletme yönetimce yapılan açıklamalara ilişkin detay testlerini ve analitik inceleme tekniklerini içerir.

(2) Bağımsız denetçi, değerlendirilmiş önemli yanlışlık riskinden bağımsız olarak, her bir önemli nitelikteki işlem türü, hesap bakiyesi ve yönetimce kamuya yapılan açıklamalar için temel bağımsız denetim tekniklerinin tasarımı ve uygulamasını yapmak zorundadır. Bu zorunluluk, bağımsız denetçinin risk değerlendirmesinin yargıya dayalı olduğunu ve tüm önemli yanlışlık risklerinin tespit edilemeyebileceği gerçeğini ortaya koyar. Bağımsız denetçinin finansal tabloların hazırlanma sürecinde uygulayacağı temel bağımsız denetim teknikleri aşağıdadır:

a) Muhasebe kayıtları ile finansal tabloların karşılaştırılarak tutarların kontrol edilmesi ve

b) Önemli yevmiye kayıtlarının ve finansal tabloların hazırlanması sürecinde yapılan diğer düzeltmelerin incelenmesi.

(3) Bağımsız denetçinin yevmiye kayıtları ve diğer düzeltme kayıtları üzerinde yapacağı incelemenin içeriği ve sınırı, bağımsız denetimi yapılan işletmenin raporlama sürecinin karmaşıklığına ve bu finansal tabloları etkileyebilecek önemli yanlışlık riskinin bulunmasına bağlıdır.

(4) Bağımsız denetçi, değerlendirme sürecinde finansal tabloların görünümünü etkileyebilecek önemli yanlışlık riskinin yüksek olduğunu belirlediğinde, bu riske özel temel bağımsız denetim tekniklerini uygulamak zorundadır. Bu kapsamda bağımsız denetçi, işletme yönetiminin kar beklentisi baskısı altında olduğunu belirlemişse, bu işletmede önceden fatura kesmek, satış sözleşmelerinde belirtilen hükümlere aykırı gelir kaydı yapmak gibi yöntemlerle satışların fazla gösterilmesi gibi riskler olabileceğini göz önünde bulundurur. Bu gibi durumlarda bağımsız denetçi, sadece cari bakiyelerle ilgili değil, satış sözleşmesinin detayları, tarih, iade ve teslim etme şartları ile ilgili koşulları araştırmak üzere, dış doğrulama yöntemine başvurur. Bağımsız denetçi, ayrıca, işletmenin finans departmanı haricinde çalışan diğer elemanlarıyla satış sözleşmelerindeki ve teslim şartlarındaki değişiklikleri doğrulamak üzere görüşmeler yapabilir.

(5) Önemli yanlışlık risklerinin ortaya çıkarılmasına yönelik yaklaşımlar sadece temel bağımsız denetim tekniklerinden oluşurken, bu şekildeki önemli yanlışlık risklerini ortaya çıkarmaya yönelik temel bağımsız denetim teknikleri sadece detaylı testlerden veya detaylı testler ile çeşitli temel analitik tekniklerinin bileşiminden oluşur. Bağımsız denetçi, önemli yanlışlık riskleri için uygulayacağı temel bağımsız denetim tekniklerinin yapısını, zamanlamasını ve kapsamını planlarken ilgili düzenlemeleri göz önünde bulundurur. Temel bağımsız denetim teknikleri, yeterli ve güvenilirliği

yüksek olan bağımsız denetim kanıtları toplamak için en çok başvuru alan tekniklerdir.

Temel bağımsız denetim tekniklerinin yapısı

MADDE 13 - (1) Analitik inceleme teknikleri, genellikle tahmin edilebilecek yüksek hacimli işlemlerde uygulanabilen tekniklerdir. Detaylı testler ise, hesapların mevcudiyeti ve değerlemesi gibi daha kesin beyanlarla ilgili bağımsız denetim kanıtı toplamaya uygun bir yöntemdir. Bazı durumlarda bağımsız denetçi, finansal tabloları etkileyebilecek önemli yanlışlık riskini kabul edilebilir düşük seviyelere indirmek için, sadece temel analitik inceleme tekniklerini uygulamaya karar verebilir. Bu durumda, bağımsız denetçi mevcut kontrollerin etkinliğinin test edilmesi sonucunda, yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı topladığına ikna olursa, yalnızca temel analitik inceleme tekniklerini uygular. Diğer durumlarda, bağımsız denetçi sadece detaylı testlerin veya detaylı testler ile temel analitik inceleme tekniklerin birlikte uygulanmasının yeterli olabileceğine karar verebilir.

(2) Bağımsız denetçi, planlanan güvence seviyesine ulaşmak için, elde ettiği yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtları çerçevesinde belirlenen riske karşı gelen detaylı testler planlar. Bir iddianın varlığına veya geçerliliğine ilişkin temel bağımsız denetim tekniklerini planlarken, bağımsız denetçi seçimini finansal tablolardaki tutarlardan yapar ve gerekli bağımsız denetim kanıtlarını toplar. Diğer taraftan, bağımsız denetçi, finansal tabloların bütünlüğünü araştırmaya yönelik bağımsız denetim tekniklerini planlarken, bağımsız denetim kanıtlarını finansal tabloları oluşturan kalemlerden seçer ve daha sonra seçilen kalemin finansal tablolara olması gerektiği gibi dahil edilip edilmediğini araştırır. Bu kapsamda, bağımsız denetçi ilgili dönem sonrasında yapılan nakit ödemelere bakarak seçtiği herhangi bir satın alma işleminin bedelinin ticari borçlar hesabına dahil edilip edilmediğini araştırabilir.

(3) Bağımsız denetçi temel analitik inceleme tekniklerini planlarken aşağıdaki konuları göz önünde bulundurur:

- a) Analitik inceleme tekniklerinin var olan iddiaya uygunluğu.
- b) Verilerin güvenilirliği, içsel veya dışsal olmasına göre kaydı yapılan tutarın veya hesaplanan oranın kaynağı.
- c) Önemli yanlışlıkların istenilen güven seviyesinde belirlenebilmesi için tahminlerin yeterince doğru olup olmadığı.
- ç) Olması beklenen rakamlarla kayıtlı olan rakamlar arasındaki farkın kabul edilebilir seviyede olduğu.

(4) Bağımsız denetçi, analitik çalışmalarda kullanacağı verilerin hazırlanmasında işletmenin uyguladığı kontrollerin test edilmesine karar verebilir. İşletme tarafından bu kontroller etkin bir şekilde uygulandığı sürece, bağımsız denetçi temel bağımsız denetim teknikleri için kullanacağı verilere ve elde edeceği temel bağımsız denetim tekniklerinin sonuçlarına yeteri kadar güvenebilir. Buna alternatif olarak, bağımsız denetçi test edeceği verilerin bağımsız denetime konu olan dönem veya önceki dönemlere ait olup olmayacağına da karar verebilir.

Temel bağımsız denetim tekniklerinin uygulanmasında zamanlama

MADDE 14 - (1) Ara dönem için temel bağımsız denetim teknikleri uygulandığında, ara dönem bağımsız denetim tarihinden dönem sonuna kadar olan dönemi denetlemek için ek bağımsız denetim teknikleri ya da bu tekniklerle birlikte kontrollerin test edilmesi yöntemleri kullanılır.

(2) Bazı durumlarda, temel bağımsız denetim teknikleri sadece ara dönemde uygulanabilir. Bu durum, finansal tabloları etkileyerek, önemli yanlışlık riskine yol açmak suretiyle yıl sonu bağımsız denetiminde tespit edememe riskini artırır. Bu risk, ara dönem bağımsız denetimiyle dönem sonu bağımsız denetim tarihi arasındaki sürenin uzamasıyla daha da yükselir. Ara dönem bağımsız denetiminde temel bağımsız denetim teknikleri uygulanması sırasında incelenmesi gereken hususlar şunlardır:

- a) Kontrol ortamı ve diğer ilgili kontroller.
- b) Bağımsız denetim teknikleri için daha sonra gerekecek bilginin kullanılabilir olması.
- c) Temel bağımsız denetim tekniklerinin amacı.
- ç) Önemli yanlışlık riskinin değerlendirilmesi.
- d) İşlem türlerinin yapısı, hesaplar ve bağımsız denetime konu diğer bilgi, belge ve açıklamalar.

e) Dönem sonunda tespit edilemeyecek olan önemli yanlışlık riskinin ortaya çıkarılabilmesi için ara dönemden yıl sonuna kadar olan süre içinde temel bağımsız denetim teknikleri ve kontrollerin test edilmesinin mümkün olup olmadığı.

(3) Bağımsız denetçi, mevcut kontrolleri test etmek için bağımsız denetim kanıtı toplamak zorunda olmamasına karşın, sadece ara dönem bağımsız denetim tarihi ile dönem sonuna kadar olan sürede temel bağımsız denetim tekniklerinin uygulanmasının yeterli olup olmayacağına karar verebilir. Bağımsız denetçi, ara dönemde sadece temel bağımsız denetim tekniklerinin yeterli olmayacağına karar verirse, dönem sonu itibarıyla mevcut kontrollerin etkinliğini test edebilir veya temel bağımsız denetim tekniklerini tekrar uygulayabilir.

(4) Bağımsız denetçi, bazı durumlarda, hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar sebebiyle ortaya çıkan ve finansal tabloları etkileyebilecek yanlışlıkları tespit ettiğinde, uygulayacağı bağımsız denetim tekniklerinin zamanlamasını değiştirebilir. Bu kapsamda, bağımsız denetçinin, bilinçli olarak yanıltıcı nitelikteki kamuya yapılan açıklamaları tespit etmesi halinde, ara dönem bağımsız denetim tarihinden dönem sonuna kadar geçen süreyi kapsayan bağımsız denetim tekniklerinin etkin olmadığına karar verebilir. Bu durumda, bağımsız denetçi temel bağımsız denetim tekniklerinin dönem sonuna yakın bir tarih veya dönem sonunda uygulanmasına karar verebilir.

(5) Bağımsız denetçi, normal koşullarda, ara dönemde elde ettiği verilerle dönem sonu verilerini karşılaştırıp, ortaya çıkan olağandışı sapmaları temel analitik inceleme tekniklerini uygulamak suretiyle veya kontrolleri test ederek, dönemler arasındaki değişimi inceler. Sözü edilen dönemle ilgili temel analitik inceleme tekniklerinin uygulanmasına karar verildiğinde, dönem sonu muhasebe işlemlerinin ve hesapların değerlerine, önemlerine ve yapılarına göre öngörülebilir olması gerekir. Bağımsız denetçi, işletme tarafından gerçekleştirilen söz konusu işlemlerin gereğince yürütülüp yürütülmediğini inceler. Bağımsız denetçi, bunlara ilaveten, işletmenin finansal raporlama ile ilgili bilgi sistemlerinin, ara dönem itibarıyla ve dönem sonuna kadar geçen süre içinde, önemli olağandışı işlemler ve kayıtları, hesaplarda gerçekleşen ve beklenen önemli dalgalanmaları ve hesapların yapılarını araştırmaya yeterli olup olmadığını dikkate alır. Ayrıca, ara dönem ile dönem sonu arasında kalan süre için uygulanacak temel bağımsız denetim teknikleri bağımsız denetçinin mevcut kontrolleri test edip etmediğine bağlıdır.

(6) Finansal tabloları etkileyebilecek hatalı muhasebe işlemleri veya muhasebe kayıtlarının, ara dönem bağımsız denetiminde de tespit edilmesi halinde, daha önce yapılan risk tanımları, bağımsız denetimin zamanlaması ve planlaması değiştirilerek, ara dönemle dönem sonu arasında kalan süre için sözü geçen işlemler ve hesaplar için bağımsız denetim tekniklerinin kapsamı bu şekilde genişletilmek suretiyle dönem sonunda tekrar uygulanır.

(7) Önceki dönem bağımsız denetiminde uygulanan bağımsız denetim tekniklerinden elde edilen bağımsız denetim kanıtlarının kullanılması, cari dönem finansal tablolarını etkileyebilecek önemli yanlışlıkların belirlenmesinde uygulanabilecek temel bağımsız denetim teknikleri için yeterli olmayabilir. Önceki dönemde elde edilen bağımsız denetim kanıtlarının dönem sonunda da kullanılabilmesi için, dönem sonunda elde edilen kanıtların da aynı temel özellikleri taşıması gerekir. Bu kapsamda, önceki dönemde alınan ve cari dönemde değişikliğe uğramayan menkul kıymetleştirmenin yapısına ilişkin hukuki görüş gibi, önceki dönem bağımsız denetiminde uygulanan bağımsız denetim teknikleri ile elde edilen bağımsız denetim kanıtları cari dönem için de geçerliliğini koruyabilir.

(8) Bağımsız denetçi, önceki bağımsız denetim süreci sırasında elde ettiği kanıtları bu dönemki bağımsız denetim programında da kullanmayı planlıyorsa, bağımsız denetim çalışmalarını ilgili bağımsız denetim kanıtlarının geçerliliği üzerine kurmak zorundadır.

Temel bağımsız denetim tekniklerinin kapsamı

MADDE 15 - (1) Finansal tabloları etkileyebilecek önemli yanlışlık riski arttıkça, temel bağımsız denetim tekniklerinin kapsamı da genişler. Söz konusu risk, iç kontrol mekanizmaları ile ilgili olduğundan, temel bağımsız denetim tekniklerinin kapsamı, yapılan kontrol testleri sonucunda ortaya çıkan iç kontrol mekanizmalarının etkinliğine göre farklılık gösterir. Bağımsız denetim tekniklerinin kapsamının genişletilmesi sadece bağımsız denetim tekniğinin risk ile bağlantısının bulunması durumunda uygundur. Örnekleme sayısının belirlenmesi gibi detayların şekillenmesinde

finansal tabloları etkileyebilecek önemli yanlışlık riski göz önünde bulundurulur. Bununla birlikte, bağımsız denetçi ele aldığı ana kütle içinden örnek seçerken veya ana kütleli aynı özellikteki alt gruplara bölerken ne gibi teknikler kullanırsa daha etkin bir bağımsız denetim yapacağına karar vermek için değişik yöntemlere başvurabilir. Bu Tebliğin “Bağımsız Denetim Örneklemesi ve Diğer Seçilmiş Test Teknikleri” başlıklı 19 uncu Kısmı, örneklem seçme yöntemleri hakkındaki bilgileri içerir. Bağımsız denetçi, analitik inceleme tekniklerini belirlerken, detaylı araştırma yapmadan kabul edilebilecek seviyedeki bekleyişlerden sapmaları göz önünde bulundurulur. Bu değerlendirme öncelikle önemlilik seviyesi ve beklenen güvence düzeyinden etkilenir. Bekleyişlerden sapmanın belirlenmesinde önemli hesap gruplarında yapılabilecek yanlışlıklar, işlem ya da kamuya yapılacak açıklamalarda kabul edilemez düzeye ulaşan hatalar dikkate alınır. Finansal tabloları etkileyecek önemli yanlışlık riski arttıkça, istenen güvence düzeyi de artırılır.

Genel gösterim ve kamuya yapılan açıklamaların yeterliliği

MADDE 16 - (1) Bağımsız denetçi, finansal tablolar kamuya açıklanırken finansal raporlama esaslarına uygun olup olmadığını belirlemek üzere, bağımsız denetim tekniklerini uygular. Bu kapsamda; finansal tabloların geçerli tasnif ve açıklamaları içerip içermediğine dikkat edilir ve finansal raporlama esaslarına bağlı kalınarak yapılan finansal tablo gösterimleri ile kamuya yapılan açıklamaların yeterli olup olmadığı araştırılır. Ayrıca, finansal raporlamanın şekil, içerik, düzen, kullanılan terminoloji, detayların tutarı ve finansal tablolardaki tasnif gibi hususları da göz önünde bulundurulur.

(2) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin belirli hususları derhal kamuya açıklayıp açıklamadığını inceler. Finansal tablolarla ilgili tüm kamuya açıklamalar dahil genel olarak finansal tabloların sunumunun değerlendirilmesinde, bağımsız denetçi işletme yönetiminin beyanlarındaki belirlenmiş önemli yanlışlık risklerini göz önünde bulundurulur.

İKİNCİ BÖLÜM

Elde Edilen Bağımsız Denetim Kanıtlarının Yeterlilik ve Uygunluğunun Değerlendirilmesi

Elde edilen bağımsız denetim kanıtlarının yeterlilik ve uygunluğunun değerlendirilmesi

MADDE 17 - (1) Bağımsız denetçi, uyguladığı bağımsız denetim tekniklerine ve elde ettiği bağımsız denetim kanıtlarına dayanarak, işletme yönetiminin sunduğu bilgi ve belgeler ile yaptığı açıklamalardaki finansal tabloları etkileyebilecek belirlenmiş önemli yanlışlık riskine ilişkin değerlendirmesinin halen geçerli olup olmadığına karar verir.

(2) Finansal tabloların bağımsız denetimi kümülatif ve yinelenen bir süreçtir. Bağımsız denetçinin planladığı bağımsız denetim tekniklerini uygularken elde ettiği kanıtlar, bağımsız denetimin içeriğinin, zamanının ve önceden planlanmış bağımsız denetim tekniklerinin değişmesine neden olabilir. Bağımsız denetçinin dikkatini çeken bilgiler, risk değerlendirmesine esas olan bilgilerden farklı olabilir. Bu kapsamda, bağımsız denetçinin temel bağımsız denetim tekniklerini kullanarak tespit ettikleri yanlışlıkların kapsamı, bağımsız denetçinin risk değerlendirmesine ilişkin yargılarını değiştirerek iç kontrol sistemindeki önemli bir zayıflık göstergesi olabilir. Buna ek olarak, bağımsız denetimin genel gözden geçirilmesi aşamasında uygulanan analitik bağımsız denetim teknikleri daha önceden fark edilmemiş önemli yanlışlık riskinin varlığına işaret edebilir. Bu gibi durumlarda, bağımsız denetçi, ilgili hesaplar ve açıklamalarla ilgili planlanmış bağımsız denetim tekniklerini yeniden gözden geçirme ihtiyacı duyabilir.

(3) Kontrollerin uygulamasındaki sapmalar, kontrollerin işleyiş etkinliği konusundaki tespitler sonrasında ortaya çıkar. Önceden belirlenmiş kontrollerdeki sapmalar, önemli personelin ayrılması ya da işletme içi işlemlerdeki dalgalanmalara bağlı olarak farklılık gösterebilir. Bu tür sapmalar iç kontrol ile ilgili testler yapılırken tespit edildiğinde, bağımsız denetçi bu sapmaların kaynaklarına ilişkin detaylı incelemeler yapar. Bağımsız denetçi, uyguladığı teknikler sayesinde kontrollerin etkinliğinin güvenilirliği hakkında bir karara vararak, ilave testlere ihtiyaç olup olmadığını belirler.

(4) Bağımsız denetçi hile ve usulsüzlük ya da hatayı bağımsız bir olay olarak varsayamaz, bu nedenle, finansal tabloları etkileyebilecek önemli yanlışlıkların belirlenmiş önemli yanlışlık riskini

nasıl etkileyeceğini göz önünde bulundurur. Bağımsız denetimin sonuçlandırılmasından önce, bağımsız denetim riskinin kabul edilebilir bir seviyeye indirilmesi ve bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamının gözden geçirilmesi gerekir. Bu kapsamda:

- a) Temel bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamı ve
- b) İşletmenin risk değerlendirme süreci dahil olmak üzere, ilgili kontrollerin işleyiş etkinliğine ilişkin bağımsız denetim kanıtları gözden geçirilir.

(5) Finansal tabloları etkileyebilecek önemli yanlışlık riskini kabul edilebilir bir düzeye indirebilmek için, bağımsız denetçinin, yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtlarını elde ettiğinden emin olması gerekir. Bağımsız denetim görüşü oluşturulurken, finansal tabloları destekleyen ya da finansal tablolarla çelişen konuyla ilgili her türlü bağımsız denetim kanıtı dikkate alınır.

(6) Bağımsız denetçinin görüşlerini destekleyen yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtları mesleki yargıya dayanır. Bağımsız denetçinin konu hakkındaki yargısını oluşturan bu bağımsız denetim kanıtları aşağıdaki faktörlerden etkilenir:

- a) İşletme yönetiminin sunduğu bilgi ve belgeler ile yaptığı açıklamalardaki yanlışlıkların önem derecesi ve bu yanlışlıkların münferit olarak veya diğer yanlışlıklarla birlikte finansal tabloları önemli derecede etkileme olasılığı.
- b) İşletme yönetiminin riskleri ortaya koymak için geliştirdiği kontroller ile diğer tasarruflarının etkinliği.
- c) Benzer nitelikteki muhtemel önemli yanlışlıklarla ilgili olarak daha önceki bağımsız denetimlerde edinilmiş deneyimler.
- ç) Hile ve usulsüzlük ya da hata gibi durumları ortaya çıkarmaya yönelik bağımsız denetim teknikleri uygulamasının sonuçları.
- d) Mevcut bilgilerin kaynağı ve güvenilirliği.
- e) Bağımsız denetim kanıtlarının inandırıcılığı.
- f) İç kontrol sistemi de dahil olmak üzere, işletmenin, faaliyet koşullarının ve çevresiyle olan ilişkilerinin kavranması.

(7) Bağımsız denetçi, önemli yanlışlıklarla ilgili yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı toplayamaması halinde, daha ileri düzeyde bir çalışma yaparak daha çok bağımsız denetim kanıtı elde etmek için girişimde bulunmak zorundadır. Yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde edilemiyorsa, bu durumda şartlı görüş verilir ya da görüş bildirmekten kaçınılır.

Belgelendirme

MADDE 18 - (1) Bağımsız denetçi, finansal tabloları etkileyebilecek, önceden belirlenmiş önemli yanlışlık risklerini değerlendirmek üzere yapılacak işlemleri, ileri bağımsız denetim tekniklerinin yapısını, zamanlamasını ve kapsamını; işletme yönetiminin açıklamaları ile ilgili değerlendirilmiş risklerin bu yöntemlerle olan bağlantısını ortaya koyarak belgelendirmek zorundadır. Bağımsız denetçi, buna ek olarak, daha önceki bağımsız denetimlerde elde edilmiş olan kontrollerin işleyiş etkinliği hakkındaki bağımsız denetim kanıtlarını kullanmayı düşündüğünde, daha önceki bağımsız denetimlerde test edilmiş bu kontrollere dayanarak ulaştığı sonuçları da belgelendirmek zorundadır. Bu konuların belgelendirilmesi, bağımsız denetçinin mesleki kanaatine dayanır.

ONÜÇÜNCÜ KISIM

Dışardan Hizmet Alan İşletmelerle İlgili Bağımsız Denetim

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, dışardan hizmet alan işletmelerin bağımsız denetiminde, bağımsız denetçi tarafından, söz konusu hizmetlerin işletmenin iç kontrol sistemine olan etkisinin belirlenerek, önemli yanlışlık riskinin değerlendirilmesi ve bu kapsamda gerekebilecek ek bağımsız denetim tekniklerinin tasarlanması ve uygulanmasına ilişkin ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, muhasebe sistemi ile ilgili kayıtların tutulması ve bilgilerin işlenmesi amacıyla dışardan hizmet alan işletmelerin, bu Kısımda hizmet sağlayıcı olarak tanımlanan taraflarca dışardan sağlanan hizmetler kapsamında üretilen bilgiler ile bu sürece ilişkin yöntem ve politikaların, ilgisi kurulduğu ölçüde bağımsız denetiminde uygulanacak hükümleri kapsar.

BİRİNCİ BÖLÜM

İşletmenin Dışardan Sağladığı Hizmetlerin Bağımsız Denetimi ile İlgili Hususlar

Dışardan sağlanan hizmetlerin bağımsız denetime etkisi

MADDE 3 - (1) Bağımsız denetçi, dışardan sağlanan hizmetlerin işletmenin muhasebe ve iç kontrol sistemini nasıl etkilediğini göz önünde bulundurur, bağımsız denetimi buna göre planlar ve etkin bir bağımsız denetim yaklaşımı geliştirir.

Bağımsız denetçinin göz önünde bulundurması gereken hususlar

MADDE 4 - (1) Hizmet sağlayıcı, işletmenin muhasebe ve iç kontrol sistemlerini etkileyen ve işletmenin organizasyonundan fiziksel ve operasyonel olarak farklı politika ve yöntemler belirlemek suretiyle işletmeye hizmet verebilir. Hizmet sağlayıcı tarafından verilen hizmetler, işlemlerin kaydedilmesi ve işlenmesi ile sınırlıysa ve işlemlerin muhasebeleştirilmesi, onayı ve finansal sorumluluğu işletme tarafından üstleniliyorsa, işletme kendi bünyesinde bu hizmetler ile ilgili güvenilirliğin sağlanmasını teminen etkin politika ve yöntemler geliştirerek uygulayabilir. Buna karşın, işletmenin finansal raporlama işlemleri bir hizmet sağlayıcı tarafından gerçekleştiriliyorsa ve finansal sorumluluk hizmet sağlayıcıya aitse, işletme hizmet sağlayıcısının kullandığı politika ve yöntemlerin güvenilir olduğunu varsayabilir.

(2) Bağımsız denetçi, işletmenin, faaliyet koşullarının ve çevresiyle olan ilişkilerinin kavranabilmesi için, dışardan sağlanan hizmetlerin işletme için önemini ve bağımsız denetim ile ilgisini belirlemek zorundadır. Bu amaçla, bağımsız denetçi aşağıdaki hususları göz önünde bulundurur:

- a) Sağlanan hizmetlerin niteliği.
- b) Sözleşme koşulları ve işletme ile hizmet sağlayıcı arasındaki ilişki.
- c) Dışardan sağlanan hizmetler ile işletmenin iç kontrol sistemi arasındaki etkileşim.
- ç) Dışardan sağlanan hizmetlerle ilgili iç kontrolün unsurları:
 - 1) Dışarıdan sağlanan hizmetlerle ilgili olarak iç kontrol sisteminde yapılan işlemler ve
 - 2) İşletmenin dışarıdan sağlanan hizmetlerin kullanımıyla ilgili riskleri nasıl belirlediği ve yönettiği hususu.
- d) Hizmet sağlayıcının, söz konusu hizmetlerin işletmeye olan muhtemel olumsuz etkileri de dahil olmak üzere, finansal gücü ve yeterliliği.
- e) Hizmet sağlayıcı ile ilgili teknik veya kullanıcı kılavuzlarında yer alan bilgiler.
- f) Genel bilişim sistemi kontrolleri ve uygulama kontrolleri gibi, hizmet sağlayıcının bilgi sistemleri ile ilgili kontrollere ilişkin ulaşılabilir bilgiler.

(3) Bağımsız denetçi, hizmet sağlayıcının iç kontrolüne, faaliyetlerine ve etkinliğine ilişkin hususları değerlendirebilmek amacıyla, üçüncü kişiler tarafından verilen hizmet sağlayıcıya ilişkin bağımsız denetim raporları, iç denetim raporları veya düzenleyici otoritelerin raporlarını da göz önünde bulundurur.

(4) Yukarıdaki hususların değerlendirilmesi sonucunda bağımsız denetçi, kontrol riski değerlendirmesinin hizmet sağlayıcının kontrolleri tarafından etkilenmeyeceği sonucuna ulaşırsa, bu Kısım hükümlerini dikkate almaz.

(5) Bağımsız denetçi, hizmet sağlayıcısının faaliyetlerinin işletme için önemli ve bağımsız denetimle ilgili olduğu sonucuna varırsa, önemli yanlışlık riski değerlendirmesinde bulunabilmek ve bununla ilgili alınacak önlemler kapsamında ek bağımsız denetim teknikleri tasarlamak üzere, işletmeyi, faaliyet koşullarını ve hizmet sağlayıcıyla olanlar dahil çevresiyle olan ilişkilerini kavramak zorundadır.

(6) Hizmet sağlayıcı ile ilgili eldeki bilgiler yetersizse, bağımsız denetçi, hizmet sağlayıcının bağımsız denetçisinden ihtiyaç duyulan bilgiyi sağlamak üzere, risk değerlendirme yöntemlerini uygular veya söz

konusu bilgiyi elde etmek için hizmet sağlayıcı ile görüşme yapma ihtiyacı duyacağını göz önünde bulundurur. Hizmet sağlayıcı ile görüşmek isteyen bağımsız denetçi, işletme ile bağlantıya geçerek, gerekli bilgilere ulaşımına izin verilmesi için talepte bulunabilir.

(7) Bağımsız denetçi, hizmet sağlayıcı tarafından etkilenen muhasebe ve iç kontrol sistemleri ile ilgili bilgileri, hizmet sağlayıcı için düzenlenmiş bağımsız denetim raporlarını inceleyerek edinebilir. Bağımsız denetçi, hizmet sağlayıcının bağımsız denetim raporlarını kullanırsa, söz konusu bağımsız denetim kuruluşunun mesleki yeterliliğini de değerlendirmek zorundadır.

(8) Bağımsız denetçi, düşük düzeydeki kontrol riskinin değerlendirilmesini desteklemek için kontrol testlerini kullanarak bağımsız denetim kanıtı elde etmenin yeterli olduğu sonucuna varabilir. Bu kanıtlar aşağıdaki yöntemlerle elde edilebilir:

- a) İşletmenin hizmet sağlayıcının faaliyetleri üzerindeki kontrollerinin test edilmesi,
- b) Hizmet sağlayıcının bağımsız denetimle ilgili verilerinin değerlendirilmesi için muhasebe ve iç kontrol sisteminin işleyiş etkinliği hakkında görüş bildiren bağımsız denetim raporunun temin edilmesi ve
- c) Hizmet sağlayıcı ile görüşme yapılması ve kontrol testlerinin uygulanması.

İKİNCİ BÖLÜM

Hizmet Sağlayıcı Hakkındaki Bağımsız Denetim Raporları

Raporun niteliği ve içeriği

MADDE 5 - (1) Bağımsız denetçi, hizmet sağlayıcıya bağımsız denetim hizmeti verenler tarafından hazırlanan raporu kullanırken, raporun niteliğini ve içeriğini dikkate almak zorundadır.

(2) Hizmet sağlayıcının bağımsız denetçisinin hazırladığı raporun, bu Kısımın “İç kontrollerin tasarımının uygunluğu ve uygulanması üzerine rapor-A Tipi Rapor” ve “İç kontrollerin tasarımının uygunluğu, uygulanması ve işleyiş etkinliği üzerine rapor-B Tipi Rapor” başlıklı maddelerinde belirtilen tiplerden birine uygun olması gerekir.

İç kontrollerin tasarımının uygunluğu ve uygulanması üzerine rapor-A Tipi Rapor

MADDE 6 - (1) Bu tip raporlar:

- a) Genellikle hizmet sağlayıcının yönetimi tarafından hazırlanan iç kontrol sistemlerinin tanımını ve
- b) Hizmet sağlayıcının bağımsız denetçisinin; iç kontrol sistemi tanımının gerçeği yansıttığı, amaca uygun olarak tasarlandığı ve uygulandığı hususlarındaki görüşünü içerir.

İç kontrollerin tasarımının uygunluğu, uygulanması ve işleyiş etkinliği üzerine rapor-B Tipi Rapor

MADDE 7 - (1) Bu tip raporlar:

- a) Genellikle hizmet sağlayıcının yönetimi tarafından hazırlanan iç kontrol sistemlerinin tanımını,
- b) Hizmet sağlayıcının bağımsız denetçisinin; iç kontrol sistemi tanımının gerçeği yansıttığı, amaca uygun olarak tasarlandığı ve uygulandığı hususları ile yapılan kontrol testlerinin sonuçlarına göre iç kontrol sisteminin işleyiş etkinliği hakkındaki görüşünü ve
- c) Hizmet sağlayıcının bağımsız denetçisi tarafından yapılan kontrol testlerini ve bunların sonuçlarını içerir.

Raporların kullanımı

MADDE 8 - (1) Hizmet sağlayıcının bağımsız denetçisinin hazırladığı rapor genellikle işletme yönetimi, hizmet sağlayıcı ve müşterileri ile bağımsız denetçilerine yönelik olmakta, bu bakımdan kullanım sınırlamaları bulunmaktadır.

(2) Bağımsız denetçi, hizmet sağlayıcının bağımsız denetçisi tarafından yapılan işin kapsamını göz önünde bulundurur ve hazırlanan raporların uygunluğunu ve faydasını değerlendirir.

(3) A tipi raporlar iç kontrol sisteminin anlaşılması bakımından bağımsız denetçiye faydalı olurken, kontrollerin işleyiş etkinliğine ilişkin bağımsız denetim kanıtı olarak kullanılmazlar.

(4) Bu tip raporların aksine, B tipi raporlar kontrol testine de imkan verdiğinden bağımsız denetim kanıtı olarak kullanılırlar. Söz konusu rapor, kontrollerin işleyiş etkinliğine ilişkin bağımsız denetim kanıtı olarak kullanıldığında bağımsız denetçi, hizmet sağlayıcının bağımsız denetçisi tarafından test edilen kontrollerin, işletmece gerçekleştirilen işlemler, hesap bakiyeleri ve kamuya yapılan açıklamalar ve diğer ilgili işletme yönetiminin beyanları ile ilgili olup olmadığını, ayrıca kontrol testlerinin ve test sonuçlarının yeterli olup olmadığını göz önünde bulundurur. Hizmet sağlayıcının bağımsız denetçisinin yaptığı kontrollerde, testlerin kapsadığı dönemin uzunluğu ve bu testlerin uygulanmasından sonra geçen zaman önemli hususlardır.

(5) Belirli kontrol testlerinin ve sonuçlarının bağımsız denetimi ilgilendirdiği durumlarda, bağımsız denetçi, değerlendirilmiş kontrol riskinin seviyesini desteklemek için, iç kontrol sistemlerinin etkinliği hakkında yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı toplanmasında uygulanacak testlerin yapısını, zamanlamasını ve kapsamını göz önünde bulundurur.

(6) Hizmet sağlayıcının bağımsız denetçisi, bağımsız denetçinin kullanabileceği bağımsız denetim tekniklerini uygulamakla görevlendirilebilir. Bu görevlendirmeler, işletme ve bağımsız denetçisi ile hizmet sağlayıcı ve bağımsız denetçisi tarafından üzerinde anlaşılmış faaliyet yöntemlerini içerebilir.

(7) Bağımsız denetçi, hizmet sağlayıcının bağımsız denetçisinin hazırladığı raporu kullandığında, bu rapora kendi raporunda atıfta bulunamaz.

ONDÖRDÜNCÜ KISIM

Bağımsız Denetim Kanıtı

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, finansal tabloların bağımsız denetimi sırasında elde edilecek bağımsız denetim kanıtlarının nelerden oluştuğuna, bağımsız denetim kanıtlarının nitelik ve niceliğine ve bağımsız denetim kanıtlarının elde edilmesi sırasında kullanılan bağımsız denetim tekniklerine ilişkin ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, bağımsız denetçi görüşüne esas olan bağımsız denetim kanıtlarının toplanması, değerlendirilmesi ve kullanılması süreçlerine ilişkin hükümleri kapsar.

BİRİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetim Kanıtı

Bağımsız denetim kanıtı

MADDE 3 - (1) Bağımsız denetim kanıtı, finansal tablolar ve diğer bilgilere temel teşkil eden muhasebe kayıtlarındaki bilgileri de içeren, bağımsız denetçinin görüşünü dayandığı sonuçlara ulaşmak için kullandığı bütün bilgilerdir. Bağımsız denetçiden, olabilecek bütün bilgileri bağımsız denetim kanıtı olarak kullanması beklenemez. Bağımsız denetim kanıtı, doğal olarak birikimli olup, bağımsız denetim sırasında uygulanan bağımsız denetim teknikleri sonucu elde edilen kanıtları içerir ve ayrıca önceki bağımsız denetimler ve bağımsız denetim kuruluşunun müşteri kabul ve müşteriyle olan ilişkinin devamı hakkındaki kalite kontrol yöntemleri gibi, diğer kaynaklardan elde edilen kanıtları da içerebilir.

(2) Muhasebe kayıtları, genel olarak yevmiye kayıtları ve dönem sonu kayıtlarından oluşur. Çekler, elektronik fon transferleri, faturalar, kontratlar, genel ve alt hesaplar, yevmiye kayıtları ve diğer dönem sonu kayıtları, maliyet dağıtımı, hesaplamalar, eşleştirmeler ve açıklamaları içeren çalışma sayfaları gibi kayıtlar muhasebe kayıtları için örnek olarak gösterilebilir. Yevmiye kayıtlarına ilişkin işlemler genellikle elektronik ortamda başlatılır, kaydedilir, işleme tabi tutulur ve raporlanır. Buna ek olarak, muhasebe kayıtları, verilerin paylaşımını sağlayan ve işletmenin finansal raporlamasına, faaliyetlerine ve hedeflerine uyumu bütün yönleri ile destekleyen birleşik sistemin bir parçasıdır.

(3) İşletme yönetimi, işletmenin muhasebe kayıtlarına dayanarak finansal tabloları hazırlamaktan

sorumludur. Bağımsız denetçi, analiz, gözden geçirme, benzer işlemleri tekrarlama ve ilişkili bilgileri karşılaştırma gibi muhasebe kayıtlarını test ederek bağımsız denetim kanıtı toplar. Bağımsız denetçi, uyguladığı bağımsız denetim teknikleri sonucunda, muhasebe kayıtlarının tutarlı ve finansal tablolarla uyumlu olduğuna karar verebilir. Buna karşın, finansal tablolara ilişkin görüş oluşturulurken, muhasebe kayıtlarından sağlanan bağımsız denetim kanıtları tek başına yeterli değildir. Bu nedenle, bağımsız denetçi başka bağımsız denetim kanıtları toplamak zorundadır.

(4) Toplantılarda alınan kararlar, üçüncü kişilerle yapılan doğrulamalar, raporların analiz edilmesi, rakiplerle karşılaştırma, manüel sistemle yürütülen işlemlerin kontrolü, inceleme, gözlemleme ve araştırma gibi bağımsız denetim tekniklerinin uygulanması sonucu elde edilen bilgiler ve bağımsız denetçinin mantıklı sonuçlara ulaşmasını sağlayan diğer bilgiler, bağımsız denetçi tarafından bağımsız denetim kanıtı olarak kullanılabilecek bilgileri oluşturur.

Yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı

MADDE 4 - (1) Yeterlilik, bağımsız denetim kanıtının miktarının ölçüsüdür. Uygunluk ise bağımsız denetim kanıtının kalitesinin ölçümü olup, bu kanıtların güvenilirliği işlem türleri, hesap bakiyeleri ve dipnotlar ile işletme yönetiminin kamuya yaptığı açıklamalardaki önemli yanlışlıkları tespit etmeye yardımcı olur. Bağımsız denetim kanıtının miktarı ve kalitesi, önemli yanlışlık riskinden etkilenir, daha fazla risk, daha fazla miktarda ve kalitede bağımsız denetim kanıtını gerektirir. Ayrıca, bağımsız denetim kanıtının yeterliliği ve uygunluğu birbiriyle ilişkilidir. Buna karşılık, sadece daha fazla bağımsız denetim kanıtı toplamak, bağımsız denetim kanıtının düşük kalitesini telafi etmez.

(2) Belirli bağımsız denetim tekniklerinin uygulanması, işletme yönetimce sunulan bazı bilgi ve belgeler için bağımsız denetim kanıtı sağlarken, diğerleri için sağlamayabilir. Bu kapsamda; dönem sonu envanter işlemleri için uygun olmamakla birlikte, bilanço tarihinden sonraki dönemde gerçekleşen alacakların tahsiline ilişkin kayıt ve belgelerin incelenmesi, bilanço tarihindeki alacakların varlığı ve değerlemesine ilişkin yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı sağlayabilir. Diğer taraftan, bağımsız denetçi, işletme yönetimce sunulan aynı bilgi ve belgelerle ilgili olarak, değişik kaynaklardan farklı şekillerde bağımsız denetim kanıtı toplar. Bu kapsamda, ticari alacakların vadeleri ve raporlama döneminden sonraki tahsilatlar ile ilgili bilgi ve belgeler incelenerek, finansal tablolara yansıyan şüpheli alacak karşılıkları için yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde edilebilir. Buna ek olarak, stokların fiziksel olarak varlığı gibi bir konuda işletme yönetimce sunulan bilgi ve belgeler için bağımsız denetim kanıtı elde edilmesi, stokların değerlemesi gibi bir konuda işletme yönetimce sunulan bilgi ve belgelere için bağımsız denetim kanıtı elde edilmesinin yerini alamaz.

(3) Bağımsız denetim kanıtının güvenilirliği, toplandığı kaynak ve yapısından etkilenir ve elde edildiği ortama özgü şartlara bağlıdır. Değişik türdeki bağımsız denetim kanıtlarının güvenilirliğine ilişkin genelleme yapılabilir, buna karşın, bu genellemelerin, önemli istisnaları da vardır. Bağımsız denetim kanıtları işletme dışı kaynaklardan elde edildiği durumlarda dahi, kaynağa ilişkin bilgi düzeyi yeterli olmayabileceğinden, bu yolla sağlanan kanıtın güvenilirliğinin sorgulanması gerekebilir. İstisnaları olmakla birlikte, bağımsız denetim kanıtına ilişkin olarak aşağıdaki genellemeler faydalı yapılabilir:

a) İşletme dışındaki bağımsız kaynaklardan elde edilen bağımsız denetim kanıtları daha güvenilirdir.
b) İç kontrol sistemi etkin olan işletmelerden sağlanan bağımsız denetim kanıtları daha güvenilirdir.
c) Bağımsız denetçi tarafından kontrol uygulamalarının gözlenmesi suretiyle doğrudan elde edilen bağımsız denetim kanıtları, kontrol uygulamalarının sorgulanması suretiyle dolaylı veya çıkarımlar yoluyla elde edilen bağımsız denetim kanıtlarından daha güvenilirdir.

ç) Kayıtlardan temin edilen bağımsız denetim kanıtları, daha güvenilirdir. Bu kapsamda, devamlı olarak tutulan toplantı tutanaklarından elde edilen bağımsız denetim kanıtları, söz ile ifade edilen hususlardan elde edilenlere göre daha güvenilirdir.

d) Gerçek kayıt ve belgelerden elde edilen bağımsız denetim kanıtları, fotokopi veya fakslerden elde edilenlerden daha güvenilirdir.

(4) Bağımsız denetim, belgelerin tasdikini de içerebilir, ancak bağımsız denetçilerin bu işlem için eğitim almaları ve tasdik konusunda uzman olmaları beklenmez. Buna karşın, fotokopiler, faksler ve diğer formlardaki elektronik dokümanlardan temin edilen bilgilerin bağımsız denetim kanıtı olarak kullanılması durumunda, bağımsız denetçi söz konusu bilgi kaynaklarının hazırlanışı ve sürekliliği

üzerindeki kontrolleri de dikkate alarak güvenilirliğini göz önünde bulundurmak zorundadır.

(5) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim tekniklerini uygularken işletme tarafından üretilen bilgileri kullanırsa, söz konusu bilgilerin doğruluğu ve tamlığı üzerine bağımsız denetim kanıtı toplamak zorundadır. Bağımsız denetçinin, güvenilir bağımsız denetim kanıtı elde edebilmesi için, uyguladığı bağımsız denetim tekniklerinin dayandığı bilgilerin tam ve doğru olması gerekir. Bu kapsamda, bağımsız denetçi, satışların bağımsız denetiminde, fiyat bilgilerinin doğruluğunu ve satış tutarlarının tamlığını ve doğruluğunu dikkate alır. Bağımsız denetim kanıtları elde etme süreci bağımsız denetim tekniklerinin bir parçası ise, işletmenin bilgi sistemi tarafından üretilen bilgilerin tamlığı ve doğruluğuna ilişkin bağımsız denetim kanıtı elde etmek, bu süreç içinde eş zamanlı olarak gerçekleştirilir. Diğer durumlarda, bağımsız denetçi, bu bilgilerin doğruluğu ve tamlığına ilişkin bağımsız denetim kanıtı elde etmek için, söz konusu bilgilerin üretimi ve saklanması üzerinde kontrol testleri ve bilgisayar destekli bağımsız denetim teknikleri kullanılarak bilgilerin yeniden hesaplanması gibi ek bağımsız denetim tekniklerinin uygulanmasına da karar verilebilir.

(6) Bağımsız denetçinin farklı kaynaklardan veya değişik şekillerde elde ettiği bağımsız denetim kanıtları, münferit olarak dikkate alınan bağımsız denetim kanıtlarından daha güvenilirdir. Buna ek olarak, bu şekilde elde edilen bağımsız denetim kanıtları, her bir bağımsız denetim kanıtının güvenilir olmadığını da gösterebilir. Bu kapsamda, işletme dışı bağımsız kaynaklardan sağlanan destekleyici bilgiler, bağımsız denetçinin işletme yönetiminin sunduğu bilgi ve belgeler ile yaptığı açıklamalardan elde ettiği bağımsız denetim kanıtlarının güvenilirliğini artırabilir. Bunun aksine, bir kaynaktan sağlanan bağımsız denetim kanıtı diğer kaynaktan sağlanan bağımsız denetim kanıtı ile tutarlı değilse, bağımsız denetçi, söz konusu tutarsızlığı gidermek için uygulanması gereken ek bağımsız denetim tekniklerini belirlemek zorundadır.

(7) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim kanıtı elde etmenin maliyeti ile sağlanan bilgilerin faydası arasındaki ilişkiyi göz önünde bulundurmakla birlikte, bağımsız denetim kanıtı elde etmenin güçlüğü veya maliyeti, alternatif olmayan bağımsız denetim tekniklerinin uygulanmaması için gerekçe teşkil edemez.

(8) Bağımsız denetçi görüşünü oluştururken, örnekleme yaklaşımları ve diğer seçilen kalemlerin test edilmesi ile yetinerek, elde edilebilir tüm bilgileri incelemeye gerek duymayabilir. Ayrıca, bağımsız denetçi, ikna edici bağımsız denetim kanıtlarını, sonuca götüren bağımsız denetim kanıtlarından daha fazla güvenli bulabilir. Ancak, makul güvence sağlamak için, bağımsız denetçi daha az ikna edici bağımsız denetim kanıtları ile yetinemez. Bağımsız denetçi, görüşünü desteklemek için bağımsız denetim kanıtlarının miktarı, kalitesi, yeterliliği ve uygunluğunu değerlendirirken, mesleki şüphecilik ile hareket etmek suretiyle mesleki kanaatini kullanır.

Bağımsız denetim kanıtı temininde işletme yönetimi beyanlarının kullanımı

MADDE 5 - (1) İşletmenin finansal yapısı ve faaliyet sonuçlarını yansıtan finansal tabloların doğru ve gerçeğe uygun bir şekilde hazırlanmasından işletmenin yönetimi sorumludur. Finansal raporlama standartlarına göre finansal tabloların doğru ve gerçeğe uygun hazırlanıp sunulmasında; finansal tablolara yansıtılan kalemlerin muhasebeleştirilmesi, değerlendirilmesi, sunulması ve bunlarla ilgili açıklamaların yapılması sürecinde işletme yönetimi açık veya zımnen değerlendirmelerde bulunur.

(2) Bağımsız denetçi, önemli yanlışlık risklerinin değerlendirilmesi ve bunlarla ilgili ek bağımsız denetim tekniklerinin tasarlanarak uygulanması sürecinde, işlem türleri, hesap bakiyeleri ve dipnotlara ilişkin işletme yönetiminin sunduğu bilgi ve belgeler ve yaptığı açıklamaların yeterli detayda olmasına özen göstermek zorundadır. Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin sunduğu bilgi ve belgeler ile yaptığı açıklamaları kullanırken, bu bilgi ve belgelerde değişik türde önemli yanlışlıklar olabileceğini göz önünde bulundurarak, değerlendirilmiş risklere duyarlı bağımsız denetim prosedürleri oluşturmak zorundadır.

(3) Bağımsız denetçi tarafından kullanılan beyanlar aşağıdaki şekilde sınıflandırılabilir:

a) Bağımsız denetimi yapılan dönemdeki işlem türleri ve olaylara ilişkin beyanlar;

1) Gerçekleşme- kaydedilen işlem ve olayların işletmede meydana gelmiş olması,

2) Tamlık- tüm işlem ve olayların kayıtlara yansımış olması,

3) Doğruluk- miktarların ve kaydedilen işlem ve olaylarla ilgili diğer verilerin uygun şekilde kaydedilmiş olması,

- 4) Dönemsellik- işlem ve olayların doğru muhasebe dönemi içerisinde kaydedilmesi,
- 5) Sınıflandırma- işlem ve olayların uygun hesaplara kaydedilmesi.
- b) Dönem sonundaki hesap bakiyelerine ilişkin beyanlar;
 - 1) Mevcudiyet- varlık, yükümlülük ve öz sermayenin mevcut olması,
 - 2) Haklar ve yükümlülükler- işletmenin varlıkları üzerinde hak veya kontrolünün olması ile yükümlülüklerine karşı sorumluluğunun bulunması,
 - 3) Tamlık- tüm varlık, yükümlülük ve öz sermaye kalemlerinin kaydedilmiş olması,
 - 4) Değerleme ve tahsis- finansal tablolarda tüm aktif ve pasif kalemlerin doğru tutarları ile yer alması ve her bir değerlendirme ve tahsise ilişkin işlemlerin uygun olarak kaydedilmesi,
- c) Sunum ve dipnotlara ilişkin beyanlar;
 - 1) Gerçekleşme ve hak ve yükümlülükler- işletmeye ait açıklanan olay, işlem ve diğer hususların gerçekleşmiş olması,
 - 2) Tamlık- finansal tablolarda açıklanması gereken tüm dipnot bilgilerinin açıklanmış olması,
 - 3) Sınıflandırma ve anlaşılabilirlik- finansal bilgilerin uygun şekilde tanımlanması, sunulması ve dipnotların açık olarak ifade edilmesi,
 - 4) Doğruluk ve değerlendirme- finansal ve diğer bilgilerin doğru ve uygun tutarlarda açıklanmış olması.
- (4) Bağımsız denetçi, yukarıda belirtilen işletme yönetimi beyanlarını kullanabileceği gibi, tüm yönlerini kapsamak koşuluyla, bu beyanları farklı bir bileşimde kullanmayı da seçebilir. Bu kapsamda, bağımsız denetçi, hesap bakiyelerine ilişkin beyanlar ile işlem ve olaylara ilişkin beyanları birleştirmeyi tercih edebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetim Kanıtları Toplamak Amacıyla Uygulanan Bağımsız Denetim Teknikleri

Bağımsız denetim teknikleri

MADDE 6 - (1) Bağımsız denetçi, görüşüne esas olan sonuçlara ulaşabilmek ve yeterli bağımsız denetim kanıtı toplayabilmek için aşağıdaki hususlarda bağımsız denetim tekniklerinden yararlanır:

- a) Finansal tablolarda ve işletme yönetiminin beyanlarındaki önemli yanlışlık risklerini değerlendirmek için iç kontrol de dahil işletmenin, faaliyet koşullarının ve çevresiyle olan ilişkilerinin kavranması,
- b) Önemli olduğunda veya bağımsız denetçinin önemli olduğuna karar verdiğinde, işletme yönetiminin beyanlarındaki yanlışlıkları önlemek veya tespit edip düzeltmek için kontrollerin işleyiş etkinliğinin test edilmesi ve
- c) İşletme yönetiminin beyanlarındaki önemli yanlışlıkların tespit edilmesi.

(2) Bağımsız denetçi, finansal tablolar ve işletme yönetiminin beyanlarındaki risk değerlendirmelerine ilişkin yeterli bir temel oluşturmak üzere, risk değerlendirme tekniklerini uygulamakla birlikte, bu teknikler tek başına, bağımsız denetçi görüşüne dayanak teşkil eden yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı sağlamaz. Bu nedenle, gerekli olduğunda, kontrol testleri şeklinde ek bağımsız denetim teknikleri uygulanması suretiyle bağımsız denetçi görüşünü destekleyici kanıtların elde edilmesi gerekir.

(3) Kontrollerin testleri iki durumda önemlidir. İlk olarak, bağımsız denetçinin risk değerlemesi, kontrollerin etkin bir şekilde işlediği beklentisini içerdiğinde, risk değerlemelerini desteklemek için bu kontrollerin test edilmesi gerekir. İkinci olarak, bağımsız denetim teknikleri tek başına yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı sağlamıyorsa, bağımsız denetçinin, kontrollerin işleyişinin etkin olduğuna dair kontrol testleri yaparak bağımsız denetim kanıtı toplaması şarttır.

(4) Bağımsız denetçi, varsa kontrollerin testlerinin sonuçları da dahil, önemli yanlışlık riski ile ilgili beyanlara karşı duyarlı bağımsız denetim tekniklerini tasarlayarak uygular. Bağımsız denetçinin risk değerlemeleri kanaate dayanır, ancak bütün önemli yanlışlık risklerini kesin olarak tespit etmek bakımından yeterli olmayabilir. Buna ek olarak, işletme yönetiminin kuralları aşması ihtimali, insan faktöründen kaynaklanan hata olasılığı ve sistemlerdeki değişikliklerin etkisi gibi iç kontrollerin kendisinden kaynaklanan kısıtlar da mevcut bulunabilir. Bu nedenle, önemli nitelikteki işlem türleri,

hesap bakiyeleri ve dipnotlar ile bunlarla ilgili olarak işletme yönetimince yapılan açıklamalar için bağımsız denetim teknikleri uygulanarak yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtlarının elde edilmesi gerekir.

(5) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim tekniklerinden bir veya birkaçını uygulayabilir. Uygulanan tekniğin kapsamına göre, risk değerlendirme teknikleri, kontrol testleri veya temel bağımsız denetim tekniklerinden bir ya da birkaçı birlikte kullanılır. Bağımsız denetçi, daha önceki bağımsız denetimlerde elde ettiği bağımsız denetim kanıtlarını, ilgisinin ve güvenilirliğinin devam ettiğini tespit etmek kaydıyla, bağımsız denetim tekniklerinin uygulanmasında kullanabilir.

(6) Uygulanacak bağımsız denetim tekniklerinin yapısı ve zamanlaması, verilerin sadece elektronik ortamda mevcut olması veya sadece belirli konulara veya dönemlere ilişkin olmasından etkilenebilir. Alish emirleri, faturalar, sevk irsaliyeleri ve çekler gibi belge kaynaklarının yerini, elektronik mesajlar alabilir. Bu kapsamda, işletmeler, elektronik ticaret veya görüntüye dayalı işlem sistemlerini kullanarak, müşteriler ve tedarikçiler ile olan işlemlerini internet gibi elektronik ağlar üzerinden gerçekleştirebilirler. İşletmenin faaliyeti ile ilgili söz konusu işlemler, ilgili taraflar arasında elektronik olarak mesajların değişimi ile gerçekleşir. Görüntüye dayalı işlem sistemlerinde ise, saklamayı ve referansta bulunmayı kolaylaştırmak üzere belgeler taranarak elektronik forma dönüştürülür ve bu şekilde saklanır. Bu durumda belgelerin kaynağını oluşturan dokümanlar saklanmayabilir. Elektronik bilgiler değişmiş veya yedekleme dosyaları mevcut değilse, bu bilgilere belirli bir dönemden sonra ulaşılamayabilir. İşletmenin veri saklama politikalarına göre, bağımsız denetçi tarafından incelemeye esas bilginin saklanması talep edilebilir veya bilgi kullanılabilir olduğunda bağımsız denetim teknikleri uygulanması gerekebilir.

(7) Bilgiler elektronik formda ise, bağımsız denetçi bazı bağımsız denetim tekniklerini bilgisayar destekli programları kullanarak gerçekleştirebilir.

Kayıtların veya belgelerin incelenmesi

MADDE 7 - (1) İnceleme, kağıt ortamında, elektronik ortamda veya diğer ortamlarda tutulan, iç veya dış kaynaklı kayıt ve belgelerin incelenmesini ifade eder. Kayıt ve belgelerin incelenmesi süreci, kayıt ve belgelerin yapısına ve kaynağına, işletme içinde tutuluyor olmasına ve oluşturulmaları sırasındaki mevcut olan kontrollerin etkinliğine bağlı olarak, farklı güvenilirlik seviyelerinde bağımsız denetim kanıtı sağlar.

(2) Bazı belgeler varlıkların mevcudiyetine ilişkin doğrudan bağımsız denetim kanıtı niteliğindedir. Hisse senedi veya borçlanma araçları gibi finansal araçlarının varlığı, doğrudan bağımsız denetim kanıtlarına örnek gösterilebilir. Bu tür belgelerin incelenmesi ile, mülkiyet veya söz konusu varlıkların değeri hakkında yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı sağlanmayabilir. Ayrıca, yürürlükteki sözleşmelerin incelenmesi de, gelir tahakkuku gibi işletmenin muhasebe politikalarının uygulanmasına ilişkin bağımsız denetim kanıtı sağlayabilir.

Maddi duran varlıkları inceleme

MADDE 8 - (1) Maddi duran varlıkları inceleme, varlıkların fiziksel olarak incelenmesini ifade eder. Bu inceleme ile, varlıkların mevcudiyeti hakkında güvenilir bir bağımsız denetim kanıtı elde edilebilmesine karşın, varlıklara ilişkin işletme hakları ve yükümlülükleri veya varlıkların değerlemesi ile ilgili bağımsız denetim kanıtı sağlanamayabilir. Stok kaleminin incelenmesi, genellikle stok sayımının gözetimi suretiyle gerçekleştirilir.

Gözlem

MADDE 9 - (1) Gözlem, başkaları tarafından yapılan işlem, süreç veya yöntemlerin izlenmesini ifade eder. İşletme personeli tarafından gerçekleştirilen stok sayımının veya kontrol faaliyetlerinin etkinliğinin gözlenmesi, buna örnek olarak verilebilir. Gözlem, gözlemin yapıldığı zaman ile sınırlı olmak üzere, bir işlem, süreç veya yöntemin performansı hakkında bağımsız denetim kanıtı sağlar ve işlem, süreç ve yöntemlerin nasıl yapıldığından etkilenir.

Bilgi toplama

MADDE 10 - (1) Bilgi toplama, işletme içinde veya işletme dışında, finansal veya finansal olmayan

bilgilerin, bilgili kişilerden elde edilmesini ifade eder ve bağımsız denetim boyunca yaygın olarak kullanılan ve sıklıkla diğer bağımsız denetim tekniklerini tamamlayan bir bağımsız denetim tekniğidir. Bilgi toplama, resmi yazışma şeklinde yapılabileceği gibi gayri resmi sözlü şekilde de yapılabilir. Bilgi toplamalarla elde edilen cevapların değerlendirilmesi, bilgi toplama sürecinin bütünleşmiş bir parçasını oluşturur.

(2) Bilgi toplama ile elde edilen cevaplar, bağımsız denetçiye daha önce sahip olunmayan bilgiler sunabilir veya bağımsız denetim kanıtlarını destekleyici olabilir. Yönetimin kontrolleri ihmal etme olasılığı gibi önemli nitelikteki bilgilere de, bilgi toplama sonucu elde edilen cevaplar aracılığıyla ulaşılabilir. Bazı durumlarda, bilgi toplama cevapları, bağımsız denetçinin ek bağımsız denetim teknikleri uygulamasına veya uyguladığı bağımsız denetim tekniklerini değiştirerek yeniden uygulamasına dayanak oluşturur.

(3) Bağımsız denetçi, bilgi toplamaya ek olarak bağımsız denetim yöntemleri uygulayarak, yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı toplar. Bilgi toplama, tek başına beyanlardaki önemli yanlışlıkların tespit edilmesi için yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı sağlamaz ve tek başına kontrollerin işleyiş etkinliğini test etmek için yeterli değildir.

(4) Bilgi toplama aracılığıyla elde edilen kanıtların doğrulanması önemli olmakla birlikte, bu tekniğin uygulanmasında yönetimin niyetine ilişkin yeterli bilgi toplama sorunu bulunmaktadır. Bu gibi durumlarda, yönetimin varlık veya yükümlülüklerle ilişkin geçmişte açıkladığı niyetler, bazı yöntemlerin seçilmesinin arkasında yatan nedenlere ilişkin açıklamalar ve yönetimin belirli şekillerde hareket etme yeteneği, yönetimin niyetine ilişkin bilgi sağlayabilir.

(5) Bazı durumlarda, bağımsız denetçi, sözlü olarak toplanan bilgilere verilen cevapları doğrulamak için, yönetimden yazılı bilgi sağlar. Yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtlarının olmadığı veya bağımsız denetim kanıtlarının kalitesinin düşük olduğu durumlarda, bağımsız denetçi yönetimden önemli hususlarda yazılı bilgi temin eder.

Doğrulama

MADDE 11 - (1) Özel bir bilgi toplama türü olan doğrulama, sunulan bilgilerin veya var olan şartların dolaysız olarak üçüncü kişilerden teyit edilme sürecidir. Bu kapsamda, alacak tutarlarının doğrulanması, bağımsız denetçinin borçlu olanlarla doğrudan temasa geçmesi suretiyle gerçekleştirilir. Doğrulama, genellikle hesap bakiyeleri ve bu bakiyelerin bileşenleri için kullanılır; fakat bu kalemlerle sınırlı değildir. Bu kapsamda, bağımsız denetçi, işletmenin üçüncü kişilerle yaptığı sözleşme veya işlemlerin teyidi için istemde bulunabilir; bu doğrulama sözleşme veya işlemdeki değişikliğe veya detaylara ilişkin olabilir. Doğrulamalar, gelir tahakkukunu etkileyebilecek belirli bir anlaşmanın mevcut bulunmaması gibi, bazı koşulların yokluğuna ilişkin bağımsız denetim kanıtı elde etmek için de kullanılır.

Yeniden hesaplama

MADDE 12 - (1) Yeniden hesaplama, belge veya kayıtların matematiksel olarak doğru olduğunun kontrol edilmesini ifade eder. Yeniden hesaplama, işletmeden elektronik dosyaların alınması ve bilgisayar destekli bağımsız denetim teknikleri kullanılarak, bu dosyalara ilişkin özet bilgilerin doğruluğunun teyit edilmesi gibi bilgi teknolojileri yardımıyla gerçekleştirilen işlemlerdir.

Yeniden uygulama

MADDE 13 - (1) Yeniden uygulama, bağımsız denetçinin, alacakların vadelerine göre sınıflandırılması gibi işletmenin iç kontrollerinde manüel veya bilgisayar ortamında gerçekleştirilen kontrolleri bağımsız olarak yeniden gerçekleştirmesidir.

Analitik inceleme teknikleri

MADDE 14 - (1) Analitik inceleme teknikleri, finansal ve finansal olmayan verilerin kendi içindeki ve aralarındaki rasyonel ilişkilere dayanarak finansal bilgilerin değerlendirilmesini ifade eder. Analitik inceleme teknikleri, ilgili bilgiler arasındaki tutarsızlık veya tahmin edilen tutarların önemli ölçüde sapması gibi bilgilerdeki tanımlanmış dalgalanmaların ve ilişkilerin araştırılmasını da kapsar.

ONBEŞİNCİ KISIM
Bağımsız Denetim Kanıtı - Özellik Arz Eden Hesap Kalemleri İçin
Dikkate Alınması Gereken Hususlar

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, özellik arz eden hesap kalemlerine ilişkin bağımsız denetim kanıtı toplanmasına dair ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, stokların fiziki sayımına katılım, dava ve iddialarla ilgili olarak bilgi toplama, uzun vadeli yatırımların değerlendirilmesi ve kamuya açıklanması ve bölümlere göre raporlama hakkındaki hükümleri içerir.

BİRİNCİ BÖLÜM
İlave Bağımsız Denetim Kanıtı Sağlayan Teknikler

Stokların fiziki sayımına katılım

MADDE 3 - (1) İşletme yönetimi, finansal tabloların hazırlanmasına temel olacak şekilde stokların yılda en az bir kere sayılması veya sürekli envanter sisteminin güvenilirliğinden emin olunması için yöntemler oluşturur.

(2) Stokların finansal tablolar için önemlilik kavramı çerçevesinde önem arz ettiği durumlarda, bağımsız denetçi stokların mevcudiyeti ve durumuna dair yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtını, yapılabilir olması koşuluyla, stokların fiziki sayımına katılarak elde etmek zorundadır. Bağımsız denetçinin sayıma iştiraki, risk değerlendirmesi ve planlamasındaki yaklaşımı çerçevesinde, kontrollerin testi veya stoklarla ilgili temel bağımsız denetim tekniklerinin uygulanması amacına hizmet eder. Bu katılım, stokların incelenmesini, sayım sonuçlarının kayıtlara alınması ve kontrol edilmesine ilişkin işletme yönetimince belirlenen yöntemlere uyulup uyulmadığını ve işletme yönetimince belirlenen yöntemlerin güvenilirliği konusunda bağımsız denetim kanıtı elde edilmesini sağlar.

(3) Bağımsız denetçi, beklenmeyen durumlardan dolayı planlanan tarihteki stok sayımına katılamadığı takdirde, başka bir tarihte bazı fiziki sayımları gerçekleştirir veya gözlemler ve gerekli olduğu takdirde bu sürede oluşan işlemlerin testini yapar.

(4) Stokların niteliği ve bulunduğu yerden dolayı sayıma katılımın mümkün olmadığı durumlarda, bağımsız denetçi, stokların mevcudiyetine ve durumuna ilişkin yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtını, diğer bağımsız denetim teknikleriyle elde edebiliyorsa, bağımsız denetim raporunda, bağımsız denetim alanının sınırlandırıldığına ilişkin bir atıfta bulunmasına gerek yoktur. Bu kapsamda, stokların fiziki sayımı öncesinde elde edilen veya satın alınan belirli bir stok kaleminin daha sonraki satışının belgelendirilmesi, yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı olabilir.

(5) Bağımsız denetçi, stokların fiziki sayımına katılımı veya diğer teknikleri planlarken aşağıda belirtilen hususları göz önünde bulundurur:

- a) Stoklarla ilgili önemli yanlışlık riskleri,
- b) Stoklarla ilgili iç kontrol sisteminin yapısı,
- c) Stokların fiziki sayımı ile ilgili yeterli yöntemlerin oluşturulup oluşturulmadığı, uygun talimatların yayınlanıp yayınlanmadığı,
- ç) Sayımın zamanlaması,
- d) Stokların tutulduğu yerler ve
- e) Bir uzman yardımına ihtiyaç duyulup duyulmadığı.

(6) Stok miktarının fiziki sayım ile belirlendiği ve sayıma bağımsız denetçinin de katıldığı veya işletmenin sürekli envanter yöntemi uyguladığı ve bağımsız denetçinin yıl içerisinde bir ya da daha fazla sayıma katıldığı durumlarda, bağımsız denetçi genellikle sayım yöntemlerini gözlemler ve test

sayımlarını gerçekleştirir.

(7) İşletme fiziki miktarları tahmin etmek üzere yöntemler kullanıyorsa, bağımsız denetçinin bu yöntemlerin makul olduğuna ikna olması gerekir.

(8) Stoklar farklı yerlerde bulunuyorsa, bağımsız denetçi hangi yerlerdeki sayıma katılmanın uygun olacağına, stokun önemlilik derecesi ve diğer yerlerdeki önemli yanlışlık riskini göz önünde bulundurarak karar verir.

(9) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin aşağıdaki hususlara ilişkin talimatlarını gözden geçirir:

a) Kontrol yöntemlerinin uygulanması, örneğin kullanılmış stok kartlarının toplanması, kullanılmamış stok kartlarının muhasebeleştirilmesi, sayım ve tekrar sayım yöntemleri,

b) Yarı mamullerin hangi safhada tamamlandığı, az hareket gören, modası geçmiş veya hasarlı ve konsinye mallar gibi üçüncü şahıslara ait stokların doğru olarak belirlenmesi ve

c) Stok yerleri arasındaki stok hareketlerinin ve dönem sonu öncesi ve sonrasında oluşacak stok giriş ve çıkışlarına ilişkin, uygun düzenlemelerin yapılıp yapılmadığı.

(10) Bağımsız denetçi, işletme yönetimi tarafından belirlenen yöntemlerin yeterli olarak uygulandığından emin olmak için çalışanların yöntemleri uygulamalarını gözlemler ve test sayımları gerçekleştirir. Sayım sırasında, bağımsız denetçi sayımların tamlığını ve doğruluğunu, seçilen kalemler için kayıtlardan fiziki stoklara ve fiziki stoklardan da kayıtlara giderek test eder. Bağımsız denetçi, sayım kayıtlarının hangi kopyalarının bir sonraki bağımsız denetim süreci için ve karşılaştırma amacıyla elde tutulması gerektiğini belirler.

(11) Bağımsız denetçi, ayrıca, ileri bir tarihte stokların muhasebe kayıtlarını kontrol edilebilmek amacıyla, stok sayımı öncesinde, sırasında ve sonrasındaki hareketler ile ilgili detayları içeren dönem sonu ile ilgili yöntemleri göz önünde bulundurur.

(12) Fiziki stok sayımı, daha elverişli olması halinde dönemin kapanış gününden farklı bir günde yapılabilir. Bu yaklaşım, işletmenin stok değişimlerine ilişkin kontrolleri tasarladığı ve uyguladığı durumlarda, bağımsız denetim amacı için yeterli olur. Bağımsız denetçi, sayım günü ile dönem sonu arasındaki stok değişimlerinin doğru kaydedilip kaydedilmediğini uygun yöntemler uygulayarak değerlendirir.

(13) İşletme dönem sonu stok tutarını belirlemek için sürekli envanter yöntemini kullanıyorsa, bağımsız denetçi ilave yöntemler kullanarak, fiziki stok sayımı ile kayıtlı stoklar arasındaki farkın sebeplerinin anlaşılıp anlaşılmadığını ve kayıtların doğru olarak düzeltilip düzeltilmediğini değerlendirir.

(14) Bağımsız denetçi, fiili stok sayımı sonuçlarını yansıtmayı yansıtmadığını değerlendirmek üzere, nihai stok listesini test eder.

(15) Stoklar üçüncü bir tarafın himayesi veya kontrolü altında ise, bağımsız denetçi, işletme adına tutulan stokların miktarını ve durumunu üçüncü taraflardan doğrudan teyit etmek zorundadır. Bağımsız denetçi, stokların önemine bağlı olarak, ayrıca, aşağıdaki hususları göz önünde bulundurur.

a) Üçüncü tarafın dürüstlüğü ve bağımsızlığı,

b) Fiziki stokların sayımının gözlemlenmesi veya başka bir bağımsız denetçinin gözlemlemesi için gerekli ayarlamaların yapılması,

c) Stokların doğru olarak sayıldığından ve yeterli şekilde korunduğundan emin olmak için, üçüncü tarafın iç kontrol sisteminin yeterliliğine dair başka bir bağımsız denetçinin raporunun temin edilmesi ve

ç) Üçüncü taraflarca tutulan stoklara ilişkin belgelerin incelenmesi, bu kapsamda ambar fişlerinin veya stokların teminat olarak verildiği durumlarda diğer taraflardan alınan teyitlerin elde edilmesi gibi işlemler.

Dava ve iddialar ile ilgili bilgi toplanması

MADDE 4 - (1) Bir işletmeyi ilgilendiren dava ve iddiaların finansal tablolar üzerinde önemli etkileri söz konusu ise, bu dava ve iddiaların dipnotlarda açıklanması ve/veya etkilerinin finansal tablolara yansıtılması gerekir.

(2) Bağımsız denetçi, finansal tablolar üzerinde önemli etkisi olabilecek dava ve iddialardan haberdar olabilmek için gerekli yöntemleri uygulamak zorundadır. Bu yöntemler aşağıdaki hususları

içerir:

a) İşletme yönetimi beyanlarının teminini de içeren işletme yönetiminde uygun kademedeki kişilerle görüşülmesi,

b) Yönetim kurulu kararlarının incelenmesi ve işletme avukatlarıyla yazışma yapılması,

c) Hukuki süreçlerle ilgili harcamalara ilişkin hesapların incelenmesi ve

ç) İşletmenin iç hukuk servisi ile yapılan görüşmelerden sağlanan bilgileri de kapsayan, işletmenin faaliyetleri ile ilgili elde edilen bilgilerin kullanılması.

(3) Dava veya iddialarla ilgili önemli yanlışlık riski tespit edilirse ya da mevcut olduğuna inanılırsa, bağımsız denetçi işletme avukatlarıyla doğrudan irtibata geçer. Bu suretle, muhtemel önemli dava ve iddiaların işletme yönetimince bilinip bilinmediği ve maliyetleri ile birlikte finansal tabloları etkileyen işletme yönetimince yapılan tahminlerin güvenilir olup olmadığı belirlenerek, yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde edilir.

(4) İşletme yönetimi tarafından hazırlanan ve bağımsız denetçi tarafından gönderilen mutabakat mektubunun, işletmenin avukatlarına doğrudan bağımsız denetçiyle irtibata geçmeleri talebini içermesi gerekir. Avukatın genel bir bilgi toplama talebine yanıt verme ihtimalinin düşük olduğu durumlarda, mutabakat mektubunda aşağıdaki hususlar özellikle belirtilir:

a) Dava ve iddiaların listesi,

b) Dava veya iddiaların sonuçları hakkında, işletme yönetiminin değerlendirmesi ve maliyetler de dahil olmak üzere, işletme yönetiminin bu dava veya iddiaların finansal sonuçlarına ilişkin tahminleri ve

c) İşletme yönetiminin değerlendirmelerinin uygunluğunun teyidi ile dava ve iddiaların eksik ya da hatalı olarak tanımlanması durumunda, bağımsız denetçiye avukat tarafından ilave bilgiler sağlanmasına ilişkin talepler.

(5) Bağımsız denetçi, hukuki sorunların bağımsız denetim raporu tarihine kadar olan durumunu dikkate alır. Bağımsız denetçi bazı durumlarda, avukatlardan güncel bilgi temin etme ihtiyacı duyabilir.

(6) Konunun karmaşık olması veya işletme yönetimiyle avukat arasında anlaşmazlık olması gibi durumlarda, bağımsız denetçinin avukatla bir araya gelerek dava ve iddiaların muhtemel sonucunu görüşmesi gerekli olabilir. Bu görüşmelerin, işletme yönetiminin izni ve tercihen işletme yönetimini temsil eden bir kişinin katılımıyla gerçekleştirilmesi gerekir.

(7) İşletme yönetimi bağımsız denetçinin işletme avukatlarıyla irtibata geçmesine izin vermezse, bu çalışma alanının sınırlandırılması anlamına gelir ve genellikle şartlı görüş verilmesini ya da görüş bildirmekten kaçınılmasına neden olabilir. Avukatın bağımsız denetçiye uygun bir şekilde yanıt vermeyi reddetmesi ve bağımsız denetçinin diğer bağımsız denetim tekniklerini uygulayarak yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde edememesi durumunda, bağımsız denetçi, şartlı görüş verilmesini ya da görüş bildirmekten kaçınılmasını gerektiren nitelikte bir çalışma alanı sınırlandırmasının söz konusu olup olmadığını belirlemek zorundadır.

Uzun vadeli yatırımların değerlemesi ve kamuya açıklanması

MADDE 5 - (1) Uzun vadeli yatırımlar, finansal tablolar için önemli ise, bağımsız denetçi bunların değerlemesi ve finansal tablolarda açıklanması ile ilgili yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde etmek zorundadır.

(2) Uzun vadeli yatırımlara ilişkin bağımsız denetim teknikleri; genellikle işletmenin uzun vadede yatırımlarını devam ettirip ettiremeyeceğine ilişkin kanıtların değerlendirilmesini, söz konusu yatırımların uzun vadeli yatırım olarak devam ettirilip ettirilemeyeceğinin işletme yönetimi ile görüşülmesini ve bunlarla ilgili yazılı açıklamaların elde edilmesini içerir.

(3) Diğer yöntemler, genellikle ilgili finansal tabloların ve piyasa fiyatları ile bağımsız denetim tarihindeki yatırımın kayıtlı değerinin karşılaştırılabilmesine imkan veren bilgilerin göz önünde bulundurulmasını içerir.

(4) Piyasa fiyatı, kayıtlı değeri aşmıyorsa, bağımsız denetçi değer düşüklüğü karşılığı ayırmanın gerekli olup olmadığını dikkate alır. Kayıtlı değer gerçekleştirebileceğine ilişkin belirsizlik varsa, bağımsız denetçi gerekli düzeltmelerin ve/veya açıklamaların yapılmış olup olmadığını göz önünde bulundurur.

İşletmenin bölümlerine ilişkin bilgiler

MADDE 6 - (1) İşletme bölümlerine ilişkin bilgilerinin finansal tablolar açısından önemlilik arz ettiği durumlarda, bağımsız denetçi, finansal raporlama standartları çerçevesinde sunumun ve açıklamaların yapıldığına ilişkin yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde etmek zorundadır.

(2) Bağımsız denetçinin, işletmenin bölümlerine ilişkin bilgileri finansal tabloların bütünlüğü kapsamında dikkate alması gerekmekte olup, sadece bölümlere ilişkin olarak görüş açıklanması gereken durumlarda, bağımsız denetim tekniklerini uygulama zorunluluğu bulunmamaktadır. Buna karşın, önemlilik kavramı hem niteliksel hem de niceliksel unsurları bünyesinde barındırır ve bağımsız denetçi tarafından uygulanan yöntemlerde bu husus dikkate alınır.

(3) İşletmenin bölümlerine ilişkin bilgileri ilgilendiren bağımsız denetim teknikleri, genel olarak, analitik inceleme tekniği ve şartlara uygun diğer bağımsız denetim tekniklerinden oluşur.

(4) Bağımsız denetçi, işletmenin bölümlerine ilişkin bilgilerin belirlenmesinde kullanılan teknikleri işletme yönetimiyle görüşerek, bu tekniklerin uygulanabilir finansal raporlama esasları çerçevesinde bir açıklama gerektirip gerektirmediğini dikkate alır ve bu teknikleri test eder. Bağımsız denetçi, işletme bölümleri arasında gerçekleşen satışları, transferleri ve maliyetleri, bölümler arası tutarların elimine edilmesini, bütçeler ve diğer beklenen sonuçlar ile karşılaştırılmasını ve varlıkların ve maliyetlerin işletme bölümleri arasında önceki dönemlerle tutarlı bir şekilde dağıtılmasını ve tutarsızlıklarla ilgili açıklamaların yeterliliğini dikkate almak zorundadır.

ONALTINCI KISIM

Dış Kaynaklardan Elde Edilen Doğrulama

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, bağımsız denetçinin bağımsız denetim kanıtı elde etmek üzere dış kaynaklardan doğrulama tekniğini kullanmasına ilişkin ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, bağımsız denetçinin bağımsız denetim kanıtı elde etmek üzere, dış kaynaklardan doğrulama tekniğini kullanması, bu tekniğin finansal tablolardaki önemli yanlışlıkları ortaya çıkarması bakımından değerlendirilmesi, dış kaynaklardan doğrulama hakkındaki işletme yönetiminin beyanları ve dış kaynaklardan olumlu ve olumsuz doğrulama süreci ile ilgili hükümleri içerir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Dış Kaynaklardan Doğrulama Tekniğine İlişkin Esaslar

Dış kaynaklardan doğrulama tekniği ve gerekliliği

MADDE 3 - (1) Doğrulama, finansal tablolar ve dipnotlara ilişkin olarak işletme yönetiminin sunduğu bilgi ve belgeler ile yaptığı açıklamaları etkileyen belirli bir hususa istinaden temin edilmek istenen bilgiye ait kanıtların, üçüncü taraflarla doğrudan irtibata geçilerek elde edilmesi ve değerlendirilmesi sürecini ifade eder.

(2) Bağımsız denetçi, finansal tablolar ile ilgili olarak işletme yönetiminin sunduğu bilgi ve belgeler ile yaptığı açıklamaları desteklemek üzere, yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde etmek için dış kaynaklardan doğrulamaya ihtiyaç olup olmadığını belirlemek zorundadır. Bağımsız denetçi bu belirlemeyi yaparken, işletme yönetiminin sunduğu bilgi ve belgeler ile yaptığı açıklamalarda tespit edilen önemli yanlışlıkları ve diğer bağımsız denetim tekniklerinden elde edilen bağımsız denetim kanıtlarının işletme yönetiminin beyanlarındaki önemli yanlışlık riskini ne şekilde kabul edilebilir bir seviyeye düşüreceğini göz önünde bulundurur.

(3) Genel olarak dış kaynaklardan elde edilen kanıtlar, işletme dahilinde oluşturulmuş kanıtlardan; yazılı bağımsız denetim kanıtları ise sözel olanlardan daha güvenilirdir. Doğrudan elde edilen

bağımsız denetim kanıtları, dolaylı olarak veya çıkarımlar yoluyla elde edilen bağımsız denetim kanıtlarından; asıl belgeler, fotokopi ve faks yoluyla elde edilmiş belgelerden daha güvenilir kabul edilir. İspata ilişkin genel hükümler saklıdır.

(4) Buna bağlı olarak, bağımsız denetimi yapılan işletmeyle ilgisi olmayan üçüncü tarafların, bağımsız denetçinin doğrulama isteğine karşılık gönderdiği ve bağımsız denetçi tarafından doğrudan yazılı biçimde alınan cevaplar şeklindeki bağımsız denetim kanıtları, tek başına veya diğer yöntemler sonucunda elde edilen bağımsız denetim kanıtlarıyla beraber değerlendirildiğinde, finansal tablolara atfedilen işletme yönetiminin belirli beyanlarıyla ilgili önemli yanlışlık riskinin kabul edilebilir bir seviyeye düşürülmesinde bağımsız denetçiye yardımcı olur.

(5) Bağımsız denetçi, dış kaynaklardan doğrulamaların ne ölçüde kullanılacağına karar verirken, bağımsız denetimi yapılan işletmenin faaliyetlerini sürdürdüğü ortamın özelliklerini ve cevap vermesi beklenen ilgililerin doğrulama talebine ilişkin uygulamalarını göz önünde bulundurur.

(6) Dış kaynaklardan doğrulama tekniği çoğunlukla hesap bakiyeleri ve alt hesaplar ile ilgili olarak kullanılır, ancak kullanımları bunlarla sınırlı değildir. Bu kapsamda, bağımsız denetçi işletmenin üçüncü taraflarla yaptığı anlaşma şartlarına veya gerçekleştirdiği işlemlere dair doğrulama talebinde de bulunabilir. Doğrulama talebi, anlaşmada herhangi bir değişiklik yapıp yapılmadığı, eğer varsa ilgili detayların ne olduğu gibi soruları içerecek şekilde düzenlenir. Dış kaynaklardan doğrulama tekniği:

a) Banka hesap bakiyeleri ve bankadaki işletme ile ilgili diğer bilgiler,

b) Ticari alacak bakiyeleri,

c) Üçüncü taraflarca işlenmek üzere veya konsinye olarak gümrüklü antrepolarda tutulan stoklar,

ç) Avukatlar veya finansörler tarafından emanet veya teminat olarak tutulan tapu senetleri,

d) Bilanço tarihi itibarıyla işletmenin kayıtlarında izlenen, ilgili saklama kuruluşu nezdindeki sermaye piyasası araçları,

e) Alınan krediler ve

f) Ticari borç bakiyeleri

gibi, tutar ve hususların teyit edilmesi amacıyla kullanılır.

(7) Dış kaynaklardan doğrulama tekniği ile elde edilen bağımsız denetim kanıtlarının güvenilirliği, bağımsız denetçinin bu tekniği uygularken kullandığı yöntemlere ve bu yöntemlerin etkinliğine bağlıdır. Doğrulamaların güvenilirliğini etkileyen unsurlar, bağımsız denetçinin doğrulama talebi ve gelen cevaplar üzerinde gerçekleştirdiği kontrolleri, doğrulamaya cevap verenlerin özellikleri ve cevaplar üzerinde işletme yönetiminin yönlendirmelerini veya cevapta yer alan kısıtlamaları içerir.

Doğrulama tekniklerinin, bağımsız denetçinin önemli yanlışlık riskine dair değerlendirmesiyle olan ilişkisi

MADDE 4 - (1) Bu Tebliğin “İşletmenin, Faaliyet Koşullarının ve Çevresiyle Olan İlişkilerinin Anlaşılması ve Bu Konulara İlişkin Önemli Yanlışlık Riskinin Değerlendirilmesi” başlıklı 10 uncu Kısım, önemli yanlışlık riskini değerlendirebilmek için, bağımsız denetçinin iç kontrol sistemi de dahil olmak üzere, işletmeyi, faaliyet koşullarını ve çevresiyle olan ilişkilerini kavramasına ilişkin sorumluluklarını belirler.

(2) Bu Tebliğin “Değerlendirilmiş Risklere Karşı Uygulanacak Bağımsız Denetim Teknikleri” başlıklı 12 nci Kısım, bağımsız denetimle ilgili yapılacak işlemlerin ve kullanılacak bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamının belirlenmesi için, bağımsız denetçinin önemli yanlışlık riskine karşı alacağı önlemler ve geliştirip uygulayacağı bağımsız denetim teknikleri ile ilgili sorumluluklarını ortaya koyar. Söz konusu Kısım, aynı zamanda, bağımsız denetim kanıtı elde etmek üzere bağımsız denetim tekniklerinin önemli nitelikteki her bir işlem türü, hesap bakiyesi ve dipnotlar ile bunlarla ilgili olarak işletme yönetiminin yapılan açıklamalar için gerçekleştirilmesi gerektiğini düzenlemektedir. Söz konusu temel bağımsız denetim teknikleri, finansal tablolara ilişkin işletme yönetiminin sunulan bilgi ve belgeler ile yapılan açıklamalar hakkında dış kaynaklardan doğrulamaların kullanılmasını da içerebilir.

(3) Önemli yanlışlık riski arttıkça, bağımsız denetçinin daha fazla, daha ikna edici, daha ilgili bağımsız denetim kanıtı elde etmek üzere, temel bağımsız denetim tekniklerini uygulaması gerekeceğinden, böyle durumlarda, dış kaynaklardan doğrulama tekniğinin kullanılması, yeterli ve

uygun bağımsız denetim kanıtı elde edilmesi bakımından etkili ve gereklidir.

(4) Önemli yanlışlık riski azaldıkça, bağımsız denetçinin temel bağımsız denetim tekniklerini kullanarak işletme yönetiminin beyanları ile ilgili elde etmesi gereken güvence seviyesi de azalır. Bu kapsamda, bir işletmenin geri ödeme planı olan ve anlaşma şartları, bağımsız denetçi tarafından önceki yıllarda teyit edilen bir kredisi mevcut olduğunda, kontrol testleri de dahil olmak üzere, yapılan çalışmalar kredi şartlarının değişmediğini ve kalan bakiye üzerindeki önemli yanlışlık riskinin düşük olduğunu ortaya koyuyorsa, bağımsız denetçi bakiyeyi kredi veren kuruluşla doğrulamak yerine temel bağımsız denetim tekniklerini yapılan ödemelerin test edilmesiyle sınırlı tutabilir.

(5) Olağandışı veya karmaşık işlemler, basit işlemlere oranla daha yüksek seviyede önemli yanlışlık riski taşıyabilir. Bir işletme, olağandışı veya karmaşık bir işlem gerçekleştirdiyse ve bu işleme özgü önemli yanlışlık riski seviyesi yüksek olarak değerlendiriliyorsa, bağımsız denetçi, işletme tarafından tutulan kayıtları ve belgeleri incelemenin yanı sıra, bu işlemlerle ilgili şartları diğer taraflarla doğrulama yapmak gerektiği hususunu da göz önünde bulundurur.

Dış kaynaklardan doğrulama gerektiren işletme yönetimi beyanları

MADDE 5 - (1) Bu Tebliğin “Bağımsız Denetim Kanıtı” başlıklı 14 üncü Kısımı, işletme yönetiminin sunduğu bilgi ve belgeler ile yaptığı açıklamaları; işlemler, hesap bakiyeleri ve dipnotlar ve kamuya yapılan diğer açıklamalar bazında sınıflayarak, risk değerlendirme ve bağımsız denetim tekniklerinin tasarlanıp uygulanması sırasında, işletme yönetiminin sunduğu bu bilgi ve belgeler ile yaptığı açıklamaların kullanılmasını zorunlu kılar. Dış kaynaklardan doğrulama, bu bilgi ve belgeler ile yapılan açıklamalarla ilgili bağımsız denetim kanıtı sağlayabilirken, finansal tablolar ile ilgili işletme yönetimin belirli bir beyanı konusunda uygun bir bağımsız denetim kanıtı sağlayabilmesi her durumda mümkün olmayabilir.

(2) Alacaklarla ilgili dış kaynaklardan elde edilen doğrulamalar, alacak bakiyesinin belirli bir tarihteki varlığına dair güçlü bir kanıttır. Doğrulama aynı zamanda dönemsellik prensibinin uygulanmasıyla ilgili de kanıt sağlar. Bununla birlikte, müşterilerin işletmeye olan borçlarını ödeyebilecek durumda olup olmadıklarına yönelik bir doğrulama talebi, işletme yönetiminin alacakların değerlemesi ile ilgili beyanları hakkında yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı sağlamaz.

(3) Benzer şekilde, üçüncü taraflarca konsinye olarak tutulan mallar olması durumunda, dış kaynaklardan doğrulama bu malların mevcudiyeti ile mallar üzerindeki hak ve yükümlülüklerle dair uygun ve yeterli kanıtlar sağlarken, değerlemeyi destekleyecek kanıtları sağlamayabilir.

(4) Dış kaynaklardan doğrulamanın finansal tablolar ile ilgili işletme yönetiminin belirli bir beyanının bağımsız denetimi ile ne derece ilgili olduğu bağımsız denetçinin hangi bilgilerin doğrulanacağı konusundaki seçimine ilişkin amacından da etkilenir. Bu kapsamda, ticari borçların eksiksiz olduğuna ilişkin beyanların bağımsız denetiminde, bağımsız denetçinin kaydedilmemiş herhangi bir yükümlülük olmadığına dair bağımsız denetim kanıtı elde etmesi gerekir. Dolayısıyla, kaydedilmemiş bir yükümlülüğü ortaya çıkarırken işletmenin ana tedarikçilerine doğrulama talebi göndermek suretiyle, alacak tutarı olmasa dahi alacak tutarlarıyla ilgili hesap ekstrelerini doğrudan bağımsız denetçiye göndermelerini istemek, ticari borçlar hesabında gözüken yüksek tutarlı bakiyeleri dikkate alarak gönderilen doğrulama taleplerinden genellikle daha etkili olur.

(5) Bağımsız denetçi, dış kaynaklardan doğrulama yoluyla yeterince cevaplanamayan işletme yönetiminin sunduğu bilgi ve belgeler ile yaptığı açıklamalara ilişkin bağımsız denetim kanıtı elde ederken, doğrulamaya yardımcı olacak veya doğrulama yerine kullanılacak diğer teknikleri göz önünde bulundurur.

Dış kaynaklardan doğrulama taleplerinin tasarımı

MADDE 6 - (1) Bağımsız denetçi, dış kaynaklardan doğrulama taleplerini belirlenmiş olan bağımsız denetim amaçlarına göre şekillendirir. Doğrulama talepleri hazırlanırken, bağımsız denetçi işletme yönetiminin sunduğu bilgi ve belgeler ile yaptığı açıklamaları ve doğrulamanın güvenilirliğini etkileyebilecek faktörleri göz önünde bulundurur. Doğrulama talebinin şekli, önceki bağımsız denetim veya benzer çalışma tecrübeleri, doğrulanacak bilginin niteliği ve cevap vermesi hedeflenen taraf gibi faktörler, doğrulama yoluyla elde edilen kanıtın güvenilirliği üzerinde doğrudan etkide bulunacağından, doğrulama talebinin tasarımını etkiler.

(2) Bağımsız denetçi, dış kaynaklardan doğrulama talebini oluştururken, cevaplama oranını ve elde edilen kanıtın niteliğini etkileyebileceğinden, ilgili tarafça teyit edilecek bilginin niteliğini de göz önünde bulundurur. Bu kapsamda; ilgili tarafın bilgi sistemi tüm bir hesabın bakiyesi yerine tek tek işlemleri doğrulamanın daha kolay yapılabileceği bir nitelikte olabilir. Buna ilaveten ilgili taraflar, ticari alacakların toplam bakiyesi gibi bazı tip bilgileri doğrulayamayacak durumda iken, toplam bakiye içerisindeki fatura tutarlarını ayrı ayrı teyit edebilir durumda olabilirler.

(3) Doğrulama talebine muhatap olan taraflar, cevap için işletme yönetiminin izninin alınmasında ısrar ederlerse, bağımsız denetçi işletme yönetiminin verdiği izinle doğrulamayı gerçekleştirir.

Olumlu ve olumsuz doğrulama talepleri

MADDE 7 - (1) Bağımsız denetçi olumlu veya olumsuz doğrulama talebini ayrı ayrı kullanabileceği gibi ikisinin bir bileşimini de kullanabilir.

(2) Dış kaynaklardan olumlu bir doğrulama talebi, ilgili tarafın, kendisine gönderilen bilgiyle olan mutabakatını bildirerek veya bir bilgiyi temin ederek her durumda bağımsız denetçiye cevap vermesini ifade eder. Olumlu doğrulama talebine verilen cevapların genellikle güvenilir bağımsız denetim kanıtı sağlaması beklenir. Buna karşın ilgili tarafın doğrulama talebindeki bilgiyi doğrulamadan cevaplayabilme riski vardır. Bağımsız denetçi genellikle bunun gerçekleşip gerçekleşmediğini tespit edemeyebilir. Bu durumda, bağımsız denetçi doğrulama talebini ilgili tutar veya başka bilgi ihtiva etmeden doğrulayan tarafa göndererek, söz konusu tutar ve bilgilerin doğrulayan tarafça temin edilmesi suretiyle riski azaltabilir. Diğer taraftan, bu tip “boş” doğrulama taleplerinin kullanılması, ilgili taraflar açısından ek bir gayret gerektirdiğinden, cevaplama oranı düşük olabilir.

(3) Dış kaynaklardan olumsuz bir doğrulama talebi, ilgili tarafın sadece gönderilen bilgiyle mutabık olmaması durumunda yanıt vermesini talep eder. Buna karşın, olumsuz bir doğrulama talebine cevap alınmadığı durumda, bağımsız denetçinin, doğrulama talebinin üçüncü tarafın eline geçtiğine ve talepte belirtilen bilginin üçüncü tarafça doğrulandığına dair herhangi bir açık kanıtı sahip olmadığının farkında olması gerekir. Buna bağlı olarak, olumsuz doğrulama talepleri, olumlu doğrulama taleplerine oranla daha az güvenilir kanıt sağlar ve bağımsız denetçi olumsuz doğrulama talebini destekleyici olarak diğer bağımsız denetim tekniklerini uygulamayı da göz önünde bulundurur.

(4) Aşağıda belirtilen durumlarda, olumsuz doğrulama talepleri bağımsız denetim riskini makul bir seviyeye düşürmek için kullanılabilir:

- a) Değerlendirilmiş önemli yanlışlık riskinin düşük olması,
- b) Çok sayıda ve düşük bakiyeli hesapların bulunması,
- c) Beklenmeyen önemli sayıda hata bulunması ve
- ç) Bağımsız denetçinin doğrulama talebinin ilgili taraflarca cevaplandırılmayacağına inanmasını gerektiren bir sebebin bulunmaması.

(5) Dış kaynaklardan olumlu ve olumsuz doğrulama teknikleri birlikte kullanılabilir. Bu kapsamda, toplam ticari alacak bakiyesinin; az sayıda büyük tutarlı bakiyeden ve çok sayıda düşük tutarlı bakiyeden oluşması durumunda, bağımsız denetçi büyük tutarlı bakiyelerin bazılarını ya da tamamını olumlu doğrulama talebiyle, düşük tutarlı bakiyelerin bazılarını ya da tamamını olumsuz doğrulama talebiyle teyit etmenin daha uygun olduğuna karar verebilir.

İşletme yönetiminin talepleri

MADDE 8 - (1) Bağımsız denetçinin belirli bakiyeleri veya diğer bilgileri doğrulamak istemesi ancak, işletme yönetiminin bunun gerçekleşmesini istemediği durumlarda, bağımsız denetçi, işletme yönetiminin böyle bir talepte bulunması için geçerli bir neden olup olmadığı hususunu göz önünde bulundurur. İşletme yönetiminin herhangi bir konuda dış kaynaklardan doğrulama tekniğinin uygulanmamasına dair talebinin uygun görülmesi halinde, bağımsız denetçi, yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde etmek için diğer bağımsız denetim tekniklerini uygulamak zorundadır.

(2) İşletme yönetiminin talebinin geçerliliği bağımsız denetçi tarafından kabul edilmez ve doğrulama tekniğinin uygulanması engellenirse, bağımsız denetim kapsamı sınırlandırılmış olacağından, bağımsız denetçi bu durumun bağımsız denetim raporu üzerindeki muhtemel etkisini dikkate almak

zorundadır.

(3) Bağımsız denetçi, işletme yönetimi tarafından sunulan nedenleri dikkate alırken, mesleki şüphecilik içinde hareket eder ve söz konusu talebin işletme yönetiminin dürüstlüğü hakkındaki kanaatine olan etkisini göz önünde bulundurur. Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin talebinin, herhangi bir muhtemel hile ve usulsüzlük veya hatanın mevcudiyetini gösterip göstermediğini dikkate alır. Bağımsız denetçi ayrıca diğer bağımsız denetim tekniklerinin bu konuda yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı sağlayıp sağlayamayacağı hususunu da dikkate alır.

Doğrulama talebine cevap verenlerin özellikleri

MADDE 9 - (1) Bir doğrulamayla elde edilen kanıtın güvenilirliği, cevap veren tarafın yeterliliğine, bağımsızlığına, cevap verme yetkisine, doğrulanan hususla ilgili bilgisine ve tarafsızlığına bağlıdır. Bu nedenle, bağımsız denetçinin, doğrulama talebinin uygun kişiye yönlendirildiğinden emin olması gerekir. Bu kapsamda, işletmenin uzun vadeli kredisiyle ilgili bir koşulun ertelendiğinin doğrulanmasında, bağımsız denetçinin doğrulama talebini, kredi veren kuruluşta bu konuda bilgi sahibi olan ve cevap vermeye yetkili bir görevliye yönlendirmesi şarttır.

(2) Bağımsız denetçi, bazı tarafların doğrulama talebine dürüst ve tarafsız bir yanıt verip vermeyeceği hususunu da değerlendirir. Cevap veren tarafın yeterliliği, bilgisi, motivasyonu, cevap verme kabiliyeti ve isteği bağımsız denetçinin dikkatini çekebilir. Bağımsız denetçi bu bilgilerin, doğrulama talebinin tasarlanması, sonuçlarının değerlendirilmesi ve ilave bağımsız denetim tekniklerinin gerekli olup olmadığına karar verilmesi üzerindeki etkilerini dikkate alır. Bağımsız denetçinin, doğrulama talebinin, yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı içerebilecek bir cevap almayı beklediği bir tarafa gönderildiğinden de emin olması gerekir. Bu kapsamda, bağımsız denetçi finansal tablolar üzerinde önemli etkisi olan ve işletmeye ekonomik açıdan bağımlı üçüncü bir tarafla gerçekleştirilmiş olağandışı yıl sonu işlemlerine rastladığında, üçüncü tarafın doğru olmayan bir cevap göndermeye meyilli olabileceği hususunu ayrıca değerlendirmek zorundadır.

İKİNCİ BÖLÜM

Dış Kaynaklardan Doğrulama Süreci

Doğrulama sürecinin kontrolü

MADDE 10 - (1) Bağımsız denetçi, dış kaynaklardan doğrulama tekniğini uygularken, doğrulama talep edilecek tarafların belirlenmesi ve doğrulama taleplerinin hazırlanıp gönderilmesi ile cevapların alınması süreçleri üzerinde kontrol sahibi olmak zorundadır. Doğrulama sürecinin, doğrulama taleplerinin veya verilen cevapların ele geçirilmesi ve değiştirilmesi sonucu tarafsız olmayan bir şekilde sonuçlanması olasılığını en aza indirmek amacıyla bağımsız denetçi ve cevap vermesi beklenen taraflar arasında sağlıklı bir iletişim kurulmak suretiyle kontrolün sağlanması gereklidir. Doğrulama taleplerini gönderen bağımsız denetçinin, bu taleplerin ilgili taraflara ulaştığından ve doğrulama taleplerinde cevapların doğrudan kendisine gönderileceğinden emin olması gerekir. Bağımsız denetçi, cevapların, doğrulamaların gönderildiği taraflardan gelip gelmediği hususuna da dikkat alır.

Olumlu doğrulama talebine cevap verilmemesi

MADDE 11 - (1) Dış kaynaktan olumlu doğrulama talebine cevap alamaması durumunda, bağımsız denetçi, diğer bağımsız denetim tekniklerini uygulamak zorundadır. Diğer bağımsız denetim tekniklerinin, cevaplanmayan doğrulama talebinin amaçladığı, finansal tablolarla ilgili yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı sağlar nitelikte olması gerekir.

(2) Cevap alınamayan durumlarda, bağımsız denetçi öncelikle ilgili tarafla irtibata geçerek doğrulama cevabını almaya çalışır. Bağımsız denetçi cevap elde edememesi durumunda, niteliği doğrulanması istenilen hesap ve işletme yönetiminin beyanına göre değişen diğer bağımsız denetim tekniklerini kullanır. Söz konusu tekniklerle; müteakip nakit tahsilâtları, sevk irsaliyeleri veya diğer müşteri belgeleri incelenerek ticari alacakların mevcudiyeti; dönem sonuna yakın satışların incelenmesiyle dönem sonu işlemlerine ilişkin işletme yönetiminin beyanlarının tamlığı ve doğruluğu;

müteakip nakit ödemeleri veya üçüncü taraflardan gelen ve işletme yönetimi beyanlarının varlığına kanıt teşkil eden mutabakatlar vasıtasıyla ticari borçların mevcudiyeti; ambar giriş fişleri gibi diğer kayıtların incelenmesi ile işletme yönetimi beyanlarının tamlığı hususlarında bağımsız denetim kanıtları toplanır.

Alınan cevapların güvenilirliği

MADDE 12 - (1) Bağımsız denetçi, alınan doğrulama cevaplarının güvenilir olmayacağına dair bir belirtinin söz konusu olup olmadığını göz önünde bulundurarak, cevabın doğruluğunu değerlendirip, endişeleri giderecek bağımsız denetim tekniklerini uygular. Bağımsız denetçi gönderilen cevabın kaynağını ve içeriğini doğrulamak için ilgili tarafla telefon yoluyla iletişim de kurabilir. Buna ek olarak, bağımsız denetçi, doğrulamaya ilişkin asıl teyidin doğrudan kendisine posta aracılığıyla gönderilmesini de talep edebilir. Faks veya elektronik posta gibi elektronik ortamda alınan cevapların kaynağının doğrulanması, sözlü teyitlerin ise, çalışma kağıtlarında belgelenmesi gerekir. Sözlü teyitte belirtilen bilgiler önemliyse, bağımsız denetçi ilgili taraflardan söz konusu bilgileri yazılı olarak doğrudan kendisine verilmesini talep eder.

İstisnaların nedenleri ve sıklığı

MADDE 13 - (1) Bağımsız denetçi, doğrulama işlemi ve diğer bağımsız denetim tekniklerinin, finansal tablolara ilişkin yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtını sağlamadığı sonucuna varırsa, bağımsız denetim kanıtını elde etmek için ilave bağımsız denetim teknikleri uygulamak zorundadır. Bağımsız denetçi, bu konuda karara varırken:

- a) Doğrulama ve diğer bağımsız denetim tekniklerinin güvenilirliğini,
- b) Niteliksel ve niceliksel sonuçları da dahil olmak üzere, istisnaların içeriğini ve
- c) Diğer bağımsız denetim tekniklerinden elde edilebilecek kanıtları dikkate alır.

(2) Bağımsız denetçi, bu değerlendirmelere dayanarak, yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde etmek için ek bağımsız denetim tekniklerine gerek olup olmadığını belirler.

(3) Bağımsız denetçi, cevap veren taraflarca raporlanan istisnaların nedenleri ve sıklığını da dikkate alır. Bir istisna, işletmenin kayıtlarındaki bir hatayı işaret ediyor olabileceğinden, bağımsız denetçinin istisnanın nedenlerini belirleyerek, finansal tablolar üzerinde önemli bir etkisi olup olmadığını değerlendirmesi gerekir. Bu istisna bir hatayı belirtiyorsa, bağımsız denetçi gereken bağımsız denetim kanıtını sağlayacak bağımsız denetim tekniklerinin yapısını, zamanlamasını ve kapsamını tekrar gözden geçirir.

Doğrulama tekniği sonuçlarının değerlendirilmesi

MADDE 14 - (1) Bağımsız denetçi, dış kaynaklardan doğrulama tekniği sonuçlarının uygulanan diğer bağımsız denetim tekniklerinin sonuçlarıyla birlikte, bağımsız denetime konu finansal tablolar ile ilgili yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı sağlayıp sağlamadığı hususunu değerlendirmek zorundadır. Bağımsız denetçi, bu değerlendirmeyi yaparken, bu Tebliğin “Değerlendirilmiş Risklere Karşı Uygulanacak Bağımsız Denetim Teknikleri” ve “Bağımsız Denetim Örnekleme ve Diğer Seçilmiş Test Teknikleri” başlıklı 12 ve 19 uncu Kısımlarındaki hükümleri dikkate alır.

Dönem sonundan önce dış kaynaklardan doğrulama

MADDE 15 - (1) Bağımsız denetçi, finansal tablolar ile ilgili işletme yönetiminin herhangi bir beyanını desteklemek için bağımsız denetim kanıtı elde ederken, doğrulamaları bilanço tarihinden önceki bir tarih itibarıyla yaptığında, bu hususla ilgili olarak o tarihten bilanço tarihine kadar geçen dönemde söz konusu işletme yönetiminin beyanı ile gerçekleşen işlemlerin önemli ölçüde hatalı olmadığına dair yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde etmek zorundadır. Önemli yanlışlık riskinin değerlendirilmesine bağlı olarak, bağımsız denetçi bakiyeleri dönem sonu yerine, başka bir tarih itibarıyla doğrulamaya karar verebilir. Bağımsız denetçi, dönemin bitimi öncesindeki diğer çalışmalarda olduğu gibi, dönemin geri kalan kısmına ait bağımsız denetim kanıtı elde etme ihtiyacını dikkate alarak çalışmalarını tamamlar.

ONYEDİNCİ KISIM

İlk Bağımsız Denetimler- Açılış Bakiyeleri

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, finansal tabloların ilk kez bağımsız denetime tabi tutulduğu veya önceki döneme ait finansal tabloların bağımsız denetiminin başka bir bağımsız denetçi tarafından yapıldığı durumlarda, açılış bakiyelerinin bağımsız denetimine ilişkin ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, bağımsız denetçinin dönem başında mevcut olan şarta bağlı riskler ve yükümlülüklerden haberdar olması durumu da dahil olmak üzere, finansal tabloların ilk kez bağımsız denetime tabi tutulduğu veya önceki döneme ait finansal tabloların bağımsız denetiminin başka bir bağımsız denetçi tarafından yapıldığı durumlarda, bir önceki dönemin kapanış bakiyelerine dayanan ve önceki dönemlerde yapılan işlemler ile önceki dönemde uygulanmış muhasebe politikalarının etkilerini yansıtan dönem başında mevcut açılış bakiyelerinin bağımsız denetime ve raporlanmasına ilişkin hükümleri içerir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Açılış Bakiyelerinin Bağımsız Denetimine İlişkin Hususlar

İlk bağımsız denetim çalışmasında bağımsız denetçinin sorumluluğu

MADDE 3 - (1) İlk defa gerçekleştirilecek bağımsız denetim çalışmalarında bağımsız denetçi aşağıdaki hususlara ilişkin yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde etmek zorundadır:

- Açılış bakiyelerinin, cari dönem finansal tablolarını önemli ölçüde etkileyecek yanlışlıklar içermediği,
 - Önceki dönem kapanış bakiyelerinin cari döneme doğru olarak taşındığı ve gerektiğinde yeniden düzeltildiği ve
 - Uygun muhasebe politikalarının tutarlı bir biçimde uygulandığı veya muhasebe politikalarındaki değişikliklerin ele alınarak yeterli şekilde açıklandığı.
- (2) Dönem başındaki mevcudiyetini gösteren ve önceki dönemin kapanış bakiyelerine dayanan döneme ilişkin açılış bakiyeleri, önceki döneme ilişkin işlemlerin ve uygulanan muhasebe politikalarının etkilerini yansıtır.
- (3) İlk bağımsız denetim çalışmasında, bağımsız denetçi açılış bakiyelerini destekleyen kanıtları daha önceden elde edemez.

Bağımsız denetim teknikleri

MADDE 4 - (1) Bağımsız denetçinin açılış bakiyeleri ile ilgili olarak elde etmesi gereken kanıtların yeterliliği ve uygunluğu aşağıda belirtilen hususlara bağlıdır:

- İşletme tarafından uygulanan muhasebe politikaları,
 - Önceki dönem finansal tablolarının bağımsız denetime tabi tutulup tutulmadığı, bağımsız denetimi yapıldıysa bağımsız denetim raporunun değişikliğe uğrayıp uğramadığı,
 - Cari dönem finansal tablolarının içerdiği hesapların yapısı ve taşıdığı önemli yanlışlık riski ve
 - Cari dönem finansal tabloları bakımından açılış bakiyelerinin önemlilik seviyesi.
- (2) Bağımsız denetçi açılış bakiyelerinin, uygun muhasebe politikaları ile ilgili uygulamaları yansıtıp yansıtmadığı ve bu politikaların tutarlı bir şekilde cari dönemde uygulanıp uygulanmadığını dikkate almak zorundadır. Muhasebe politikalarında veya bu politikaların uygulanmasında değişiklikler olması durumunda, bağımsız denetçi bunların uygunluğunu, doğru olarak uygulanıp uygulanmadığını ve finansal tablolarda uygun şekilde gösterilip yeterli derecede açıklanıp açıklanmadığını da gözden geçirir.
- (3) Önceki dönem finansal tablolarının başka bir bağımsız denetim kuruluşu tarafından bağımsız denetime tabi tutulması durumunda, görevi devralan bağımsız denetim kuruluşu açılış bakiyeleriyle ilgili yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtını, önceki dönem bağımsız denetçisinin çalışma kağıtlarını inceleyerek elde edebilir. Bu durumda, cari dönem bağımsız denetçisi, önceki bağımsız

denetçinin mesleki yeterliliğini ve bağımsızlığını göz önünde bulundurur. Önceki dönem bağımsız denetçisine ait rapor değişikliğe uğramışsa, bağımsız denetçi değişikliğe uğrayan kısma cari dönemde özellikle dikkat eder.

(4) Bağımsız denetçi kendisinden önceki bağımsız denetçiyle irtibata geçmeden önce, bu Tebliğde belirlenen etik ilkeleri dikkate almak zorundadır.

(5) Önceki döneme ait finansal tabloların bağımsız denetime tabi tutulduğu ya da bağımsız denetçinin yukarıda belirtilen bağımsız denetim tekniklerini kullanarak uygun ve yeterli bağımsız denetim kanıtı elde edemediği durumlarda, bağımsız denetçi, bu maddenin izleyen fıkralarında belirtilen diğer bağımsız denetim tekniklerini uygular.

(6) Dönen varlıklar ve kısa vadeli borçları ilgilendiren bazı bağımsız denetim kanıtları, cari döneme ilişkin bağımsız denetim tekniklerinin bir parçası olarak elde edilebilir. Bu kapsamda, açılıştaki ticari alacak ve ticari borç bakiyelerinin cari dönem içerisinde tahsil edilmesi ve ödenmesi, bu bakiyelerin dönem başındaki mevcudiyeti, haklar ve yükümlülükler, tam olma ve değerlendirme hususlarıyla ilgili bağımsız denetim kanıtı sağlar. Ancak, stoklar söz konusu olduğunda, bağımsız denetçinin dönem başındaki stokların mevcudiyeti hususundan emin olması daha zordur. Bu nedenle cari dönemde yapılan stok sayımının gözlemlenmesi ve sonuçların açılış bakiyelerine kadar mutabakatının yapılması, stokların açılış kalemlerine ait değerlemenin test edilmesi, brüt kar marjının ve dönemselliğin test edilmesi gibi, ilave bağımsız denetim tekniklerinin uygulanması gerekli olup, söz konusu tekniklerin bileşimi ile yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı sağlanabilir.

(7) Bağımsız denetçi, maddi duran varlıklar, yatırımlar ve uzun vadeli borçlar gibi duran varlıklar ile uzun vadeli borçlar için genellikle açılış bakiyelerini oluşturan kayıtları incelemekle birlikte, bazı durumlarda da söz konusu hesaplarla ilgili açılış bakiyeleri için üçüncü taraflardan doğrulama da talep edebilir. Diğer bazı durumlarda ise, bağımsız denetçi, ilave bağımsız denetim tekniklerine gereksinim de duyabilir.

Bağımsız denetim sonuçları ve raporlama

MADDE 5 - (1) Bağımsız denetçi, yukarıda belirtilen bağımsız denetim tekniklerini uyguladıktan sonra, açılış bakiyelerine dair yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde edememişse, bağımsız denetim raporunu aşağıda belirtilen hususlardan birini içerecek şekilde düzenler.

a) Şartlı görüşe örnek:

“31 Aralık 20X1 tarihi itibarıyla XXX YTL tutarındaki stokların fiziki sayımının, bağımsız denetçi olarak atanmamızdan önce yapılmasından dolayı, sayımı gözlemleyememiş bulunmaktayız. Dolayısıyla, 31 Aralık 20X1 tarihi itibarıyla mevcut stok miktarları üzerinde uygulanan diğer bağımsız denetim teknikleri yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı oluşturmamaktadır.

Görüşümüze göre, fiziki stok sayımına katılmış olsaydık ortaya çıkması muhtemel ve açılış bakiyeleri üzerinde düzeltme gerektirebilecek durumlar haricinde, söz konusu finansal tablolar, YYY A.Ş.’nin 31 Aralık 20X2 tarihindeki gerçek finansal durumunu, bu tarihte sona eren hesap dönemine ait gerçek faaliyet sonucunu ve dönem sonu nakit akışlarını, Kurulca yayımlanan finansal raporlama standartlarına uygun olarak doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmaktadır.”

b) Görüş bildirmekten kaçınma durumuna örnek;

“31 Aralık 20X1 tarihi itibarıyla XXX YTL tutarındaki stokların fiziki sayımının bağımsız denetçi olarak atanmamızdan önce yapılmış olmasından dolayı, stok sayımına katılamamış bulunmaktayız. Dolayısıyla, 31 Aralık 20X1 tarihi itibarıyla mevcut stok miktarları üzerinde uygulanan diğer bağımsız denetim teknikleri yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı sağlamamaktadır.

Yukarıda belirtilen hususun YYY A.Ş.’nin 31 Aralık 20X2 tarihi itibarıyla finansal durumu ve bu tarihte sona eren yıla ait finansal performansı ve nakit akımları açısından önem arz etmesi nedeniyle, YYY A.Ş.’nin bu tarihte sona eren hesap dönemine ait finansal tabloları hakkında görüş bildirememekteyiz.”

(2) Açılış bakiyeleri cari dönem finansal tablolarını önemli ölçüde etkileyebilecek yanlışlıklar içeriyorsa, bağımsız denetçi işletme yönetimini, yönetimin iznini aldıktan sonra da, varsa önceki dönem bağımsız denetçisini bilgilendirir. Yanlışlığın etkisi finansal tablolarda gerektiği gibi dikkate alınmamış ve açıklanmamışsa, bağımsız denetçi, durumun gerektirdiği şekilde şartlı ya da olumsuz görüş bildirir.

(3) Cari dönemdeki muhasebe politikaları açılış bakiyelerinde tutarlı bir şekilde uygulanmamış ve değişiklikler finansal tablolarda gerektiği gibi dikkate alınarak yeterli şekilde açıklanmamışsa, bağımsız denetçi, durumun gerektirdiği şekilde şartlı ya da olumsuz görüş bildirmek zorundadır.

(4) İşletmenin bir önceki döneme ait bağımsız denetim raporu şartlı veya olumsuz görüş içeriyorsa ya da görüş bildirmekten kaçınılması durumu söz konusu ise, bağımsız denetçi bunun cari dönem finansal tabloları üzerindeki etkisini göz önünde bulundurur. Bu kapsamda, stoklara ilişkin açılış bakiyelerinin belirlenememesi gibi, çalışma alanı sınırlamasının mevcut olduğu her durumda, bağımsız denetçinin, cari dönemde şartlı ya da olumsuz görüş bildirmesi veya görüş bildirmekten kaçınması gerekemeyebilir. Bununla birlikte, önceki döneme ait finansal tablolar hakkında verilen şartlı ya da olumsuz görüşün veya görüş bildirmekten kaçınılması durumunun cari dönem finansal tablolarıyla ilişkili ve önemli olması halinde, bağımsız denetçi, cari dönem bağımsız denetim raporunda şartlı ya da olumsuz görüş vermek veya görüş bildirmekten kaçınmak zorundadır.

ONSEKİZİNCİ KISIM

Analitik İnceleme Teknikleri

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, bağımsız denetim sırasında analitik inceleme tekniklerinin uygulanmasına ilişkin ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, finansal ve finansal olmayan bilgiler arasındaki inandırıcı ilişkilere dayalı çalışmaların ortaya çıkardığı finansal bilgilerin değerlendirilmesinde kullanılan ve ilgili bilgilerle uyumsuz ilişkilerin veya belirlenen tutarlardan sapmaların ve dalgalanmaların soruşturulmasını da içeren analitik inceleme teknikleri ile bu tekniklerin risk değerlendirme ve ek bağımsız denetim tekniği olarak kullanılmasına ilişkin hükümleri kapsar.

BİRİNCİ BÖLÜM

Analitik İnceleme Tekniklerinin Nitelik ve Amaçları

Analitik inceleme tekniklerine ilişkin genel esaslar

MADDE 3 - (1) Bağımsız denetçi, bağımsız denetimin bir bütün olarak gözden geçirilmesi ve risk değerlendirme aşamasında, işletmeyi, faaliyet koşullarını ve çevresiyle olan ilişkilerini kavramak amacıyla analitik inceleme tekniklerini uygulamak zorundadır. Analitik inceleme teknikleri bağımsız denetimin diğer aşamalarında temel bağımsız denetim teknikleri olarak da uygulanabilir.

Analitik inceleme tekniklerinin içeriği

MADDE 4 - (1) Analitik inceleme teknikleri, işletmeye ait finansal bilgilerin;

- a) Önceki dönemlere ait karşılaştırılabilir nitelikteki bilgiler,
- b) Bütçe ve tahminler gibi işletmenin beklediği sonuçlar veya amortisman gideri tahmini gibi bağımsız denetçinin beklentileri ve
- c) İşletmenin satışlarının ticari alacaklarına oranının, faaliyette bulunulan sektör ortalamasıyla veya sektördeki benzer işletmelerin oranları ile karşılaştırılması gibi sektör bilgileri ile karşılaştırılmasını içerir.

(2) Analitik inceleme teknikleri aşağıda belirtilen ilişkilerin göz önünde bulundurulmasını da gerektirir:

- a) Brüt karlılık yüzdesi gibi, işletmenin geçmiş deneyimlerine dayanarak, tahminlere uygun olarak gerçekleşmesi beklenen finansal bilgiler arasındaki ilişkiler ve
- b) Çalışan sayısı ile personel giderleri arasındaki ilişkide olduğu gibi finansal ve finansal olmayan bilgiler arasındaki ilişkiler.

(3) Yukarıda belirtilen inceleme tekniklerini uygulamak için birçok değişik yöntem kullanılabilir. Bu yöntemler basit karşılaştırmalardan, ileri derecede istatistikî teknikler kullanılarak gerçekleştirilen

karmaşık analizlere kadar çeşitlilik gösterir. Analitik inceleme teknikleri konsolide finansal tablolara, bölümlere ait finansal tablolara ve finansal bilgilerin münferit unsurlarına da uygulanabilir. Kullanılacak inceleme tekniklerinin seçimi, bunların hangi yöntemle ne seviyede kullanılacağı bağımsız denetçinin mesleki kanaatine bağlıdır.

Analitik inceleme tekniklerinin amacı

MADDE 5 - (1) Analitik inceleme teknikleri:

- a) İşletmenin, faaliyet koşullarının ve çevresiyle olan ilişkilerinin kavranması için risk değerlendirme yöntemi olarak,
- b) İşletme yönetiminin sunduğu bilgi ve belgeler ile yaptığı açıklamalardaki önemli yanlışlık riskinin azaltılarak kabul edilebilir bir seviyeye indirilmesinde, detay testler yerine daha etkili veya etkin olduğunda bağımsız denetim teknikleri olarak ve
- c) Bağımsız denetimin son aşamasında finansal tabloların genel olarak gözden geçirilmesi amacıyla kullanılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Analitik İnceleme Tekniklerinin Kullanımına İlişkin Esaslar

Risk değerlendirme yöntemi olarak analitik inceleme teknikleri

MADDE 6 - (1) Bağımsız denetçi, işletmenin, faaliyet koşullarının ve çevresiyle olan ilişkilerinin kavranması için, risk değerlendirme yöntemi olarak analitik inceleme tekniklerini uygular. Analitik inceleme tekniklerinin uygulanması bağımsız denetçinin işletmeyle ilgili farkında olmadığı hususları ortaya çıkararak, diğer bağımsız denetim tekniklerinin yapısının, zamanlamasının ve kapsamının belirlenmesinde bağımsız denetçiye yardımcı olur.

(2) Risk değerlendirme yöntemi olarak analitik inceleme tekniklerinin uygulanmasında, satış hacmi ile satış alanının metrekaresi veya satılan malların miktarı arasındaki ilişki gibi, finansal ve finansal olmayan bilgiler kullanılır.

Temel bağımsız denetim tekniği olarak analitik inceleme teknikleri

MADDE 7 - (1) Bağımsız denetçi, finansal tablolar ile ilgili önemli yanlışlık riskini azaltmak amacıyla, temel bağımsız denetim tekniklerini tasarlayarak uygular. Bağımsız denetçinin uygulayacağı temel bağımsız denetim teknikleri; detaylı testlerden, analitik inceleme tekniklerinden veya bunların her ikisinin bileşiminden oluşabilir. Belirli bir bağımsız denetim amacına ulaşmak için hangi bağımsız denetim tekniklerinin uygulanacağına dair karar, bağımsız denetim tekniklerinin önemli yanlışlık riskini kabul edilebilir en düşük seviyeye indirmek konusundaki etkinliği ve verimliliği dikkate alınarak, bağımsız denetçinin mesleki kanaatine dayanılarak verilir.

(2) Bağımsız denetçi, analitik inceleme tekniklerini uygulamak için ihtiyaç duyduğu bilginin güvenilirliği ve mevcudiyeti ile işletme tarafından gerçekleştirilen benzer tekniklerin sonuçları hakkında işletme yönetimiyle görüşür. Bağımsız denetçi, işletme yönetimi tarafından kendisine sunulan analitik verilerin gerektiği gibi hazırlandığına emin olduğunda, bu bilgilerin kullanılması daha etkili olur.

(3) Analitik inceleme tekniklerinin temel bağımsız denetim tekniği olarak tasarlandığı ve uygulandığı durumlarda, bağımsız denetçinin aşağıdaki faktörleri göz önünde bulundurması gerekir:

- a) Analitik inceleme tekniklerinin uygunluğu,
- b) Kayıtlara alınan tutarlara ilişkin tahminlerin yapılmasında veya rasyoların hesaplanmasında kullanılan ve işletme içinde üretilen veya dışardan sağlanan verilerin güvenilirliği,
- c) İstenilen güvence seviyesinde önemli yanlışlıkların tespitinde yararlanılan tahminlerin yeteri kadar isabetli olup olmadığı ve
- ç) Kabul edilebilir nitelikteki beklenen değerlerle kayıtlı değerler arasında var olan farklılıklar.

Analitik inceleme tekniklerinin uygunluğu

MADDE 8 - (1) Analitik inceleme teknikleri, zaman içinde tahmin edilebilen büyük hacimli işlemlere

uygulanır. Analitik inceleme tekniklerinin uygulanması, veriler arasındaki ilişkinin var olduğu ve öngörülenden farklı koşulların ortaya çıkmaması durumunda bu ilişkinin devam edeceği beklentisine dayanır. Bu ilişkinin varlığı, işletmenin bilgi sistemi tarafından üretilen bilgilerin kapsadığı işlemlerin tam ve doğru olarak gerçekleştiğine dair bağımsız denetim kanıtı sağlar. Bununla beraber, analitik inceleme tekniklerine güven duyulması, bağımsız denetçinin analitik inceleme tekniklerinin finansal tablolardaki önemli yanlışlıkları ortaya çıkarma olasılığına ilişkin değerlendirmesine bağlıdır

(2) Bağımsız denetçi, analitik inceleme tekniklerinin uygunluğuna karar verirken, aşağıdaki hususları göz önünde bulundurur:

a) Önemli yanlışlık riskinin değerlendirilmesi; bağımsız denetçi, analitik inceleme tekniklerinin uygun olup olmadığına karar verirken; işletmeyi, iç kontrol sistemini, önemli yanlışlık olasılığı olan kalemleri ve önemlilik seviyesi ile işletme yönetiminin beyanların niteliğini göz önünde bulundurur. Bu kapsamda; satış siparişi aşamasındaki iç kontrol zayıfsa, ticari alacaklarla ilgili bir sonuca ulaşabilmek için analitik inceleme tekniklerinden ziyade detay testlerine güvenilmesi gerekir.

b) Bağımsız denetim amacına yönelik diğer detay testler; aynı konuyla ilgili olarak detay testlerin uygulandığı durumlarda, analitik inceleme tekniklerinin uygulanması uygundur. Bu kapsamda, bağımsız denetçi tarafından ticari alacakların tahsil edilebilirliği incelenirken, dönem sonunu takip eden nakit tahsilatlar konusunda yapılacak detay testlere ek olarak, müşterilere ilişkin alacakların vadeleri konusunda analitik inceleme teknikleri de uygulanabilir.

Verilerin güvenilirliği

MADDE 9 - (1) Verilerin güvenilirliği, kaynağına ve yapısına bağlı olup, verilerin alındığı koşullardan etkilenir. Veriler, analitik inceleme tekniklerinde kullanılırken, bağımsız denetçi aşağıdaki hususları dikkate alır:

a) Bilginin kaynağı: Bilgi işletme dışında bağımsız kaynaklardan toplandığında daha güvenilirdir.

b) Bilginin karşılaştırılabilirliği: Özellik arz eden ürün üreten ve satan bir işletmenin verileri ile sektör bilgilerinin karşılaştırılabilir hale getirilmesi gerekir.

c) Bilginin yapısı ve ilgisi: Bütçe rakamlarının, amaçların gerçekleştirilmesinden çok beklentilerin sonuçlarına dayalı olarak belirlenmesinde fayda vardır.

ç) Bilgilerin hazırlanmasına ilişkin kontroller: Bütçenin hazırlanması, gözden geçirilmesi ve uygulanması süreçlerinin kontrol edilmesi gerekir.

(2) Bağımsız denetçi, analitik inceleme tekniklerinin uygulamasında kullandığı bilgilerin hazırlanmasına dair kontrolleri test eder. Bu kontrollerin etkin olduğu durumlarda, bağımsız denetçi, bilgiye, dolayısıyla analitik inceleme tekniklerinin sonuçlarına daha fazla güvenir. Finansal olmayan bilgiler üzerindeki kontroller, diğer kontrol testleri ile ilişkili olarak test edilebilir. Bu kapsamda; bir işletme satış faturalarıyla ilgili kontrolleri oluştururken, sürecin içerisine satış adetlerinin kaydedilmesiyle ilgili kontrolleri de ekleyebilir. Bu durumda, bağımsız denetçi, birim satışlar üzerindeki kontrollerin işleyiş etkinliği testini, satış faturalarıyla ilgili kontrollerin işleyiş etkinliği testi ile birlikte gerçekleştirebilir. Bağımsız denetçi, bilginin daha önce bağımsız denetim testine tabi tutulup tutulmadığı hususunu da göz önünde bulundurur.

Beklentilerin yeterince güvenilir olup olmadığı

MADDE 10 - (1) İstenen güvence seviyesinde önemli yanlışlık riskini belirleyebilmek için, beklentilerin yeterince güvenilir olup olmadığının değerlendirilmesi sürecinde, bağımsız denetçi aşağıdaki hususları göz önünde bulundurur:

a) Temel bağımsız denetim teknikleri ile beklenen sonuçların doğru olarak öngörülmesi: Dönemler arası brüt kar marjı karşılaştırmasının, araştırma ve reklâm giderleri gibi, ihtiyari giderlerin karşılaştırılmasından daha fazla tutarlılık göstermesi beklenir.

b) Bilginin kısımlara ayrılabilirlik düzeyi: Bağımsız denetim teknikleri, finansal tablolar veya finansal bilgiler ile ilgili münferit bölümlere veya aynı işletmenin bölümlerinin finansal tablolarına uygulandığında, işletmenin finansal tablolarının tamamına uygulandığından daha etkili sonuçlar verir.

c) Finansal olan ve finansal olmayan bilgilerin mevcudiyeti: Bütçe ve tahminler gibi finansal bilgiler ile üretilen veya satılan ürün miktarı gibi finansal olmayan bilgiler analitik inceleme teknikleri

tasarlanmasında kullanılırken, bu bilgilerin güvenilirliği de dikkate alınır.

Kayıtlı tutarlar ile beklenen değerler arasındaki kabul edilebilir farklılıklar

MADDE 11 - (1) Bağımsız denetçi, analitik inceleme tekniklerini tasarlayarak uygularken beklentilerden farklılıkların ilave bir soruşturmaya gerek olmayacak bir seviyede bulunup bulunmadığı hususunu göz önünde bulundurur. Bu kararda, istenilen güvence seviyesindeki tutarlılık ve önemlilik etkili olur. Miktarın belirlenmesinde, belirli hesap bakiyeleri, işlem türleri ve dipnotlar ile işletme yönetimince yapılan açıklamalardaki yanlışlıkların tutarının kabul edilemez bir düzeye ulaşabileceği hususunun göz önünde bulundurulması gerekir. Bağımsız denetçi, önemli yanlışlık riski arttıkça, kayıtlı miktarlarla beklenen değerler arasındaki farklılık tutarını, ilave bir soruşturma gerektirmeyecek kabul edilebilir seviyeye indirmek suretiyle, istenilen güvence seviyesini artırır.

(2) Bağımsız denetçi, temel bağımsız denetim tekniklerini tasarlayarak uygularken, bu Kısımın “Analitik inceleme tekniklerinin uygunluğu”, “Verilerin güvenilirliği”, “Beklentilerin yeterince doğru olup olmadığı” başlıklı maddelerinde belirtilen hususlar ile bu maddede yer alan farklılıklara ilişkin yukarıdaki fıkra hükümlerini ara dönemde de dikkate alır.

Dönem sonundaki genel gözden geçirmede uygulanan analitik inceleme teknikleri

MADDE 12 - (1) Bağımsız denetçi, işletmeye ilişkin kavrayışının genel olarak finansal tablolarla tutarlı olup olmadığını test etmek ve genel bir görüş oluşturabilmek için, bağımsız denetimin sonunda veya bağımsız denetimin sonuna yakın bir zamanda analitik inceleme teknikleri uygulamak zorundadır. Söz konusu bağımsız denetim tekniğinin uygulanması sonucunda varılan değerlendirmeler, bağımsız denetim sırasında finansal tabloların her bir unsurunun bağımsız denetimi ile varılan sonuçların doğrulanması ve finansal tabloların kabul edilebilirliği ile genel bir sonuca ulaşılmasına yardımcı olmak amacıyla yapılır. Buna ilaveten, daha önce belirlenememiş önemli yanlışlık riskinin tespiti de bu aşamada yapılabilir. Bu durumda, bağımsız denetçinin, planlama sürecini ve bir kısım ya da bütün işlem türleri, hesap bakiyeleri, dipnotlar ve bunlarla ilgili olarak işletme yönetimince yapılan açıklamalara ilişkin risk değerlendirmelerini yeniden gözden geçirmesi gereklidir.

Olağandışı işlem ve olayların araştırılması

MADDE 13 - (1) Bağımsız denetçi, analitik inceleme tekniklerini uygulayarak, önemli sapmalar ya da diğer ilgili bilgilerle tutarsız ilişkiler veya tahmin edilen tutarlarda sapmalar tespit ettiğinde, konuyu araştırmak ve yeterli açıklama ve uygun ve yeterli bağımsız denetim kanıtı elde etmek zorundadır.

(2) Olağandışı sapma ve ilişkilerin araştırılmasında öncelikle işletme yönetimiyle gerçekleştirilen görüşmelerle ilgili olarak, sonrasında da aşağıda belirtilen hususlarda inceleme yapılır:

a) İşletme yönetimi cevaplarının doğrulanması, bu kapsamda cevapların bağımsız denetçinin işletme ile ilgili bilgisiyle veya bağımsız denetim sırasında elde edilen diğer kanıtlarla karşılaştırılması ve

b) İşletme yönetiminin açıklama yapamadığı ya da yapılan açıklamanın yeterli olmadığı durumlarda, yapılan araştırmaların sonuçlarına bağlı olarak diğer bağımsız denetim tekniklerinin uygulanma ihtiyacının gözden geçirilmesi.

ONDOKUZUNCU KISIM

Bağımsız Denetim Örnekleme ve Diğer Seçilmiş Test Teknikleri

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, bağımsız denetim örnekleme tekniklerinin kullanımı ve bağımsız denetim kanıtı elde etmek için test edilecek kalemlerin seçilmesinde kullanılacak diğer yöntemlerle ilgili ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, bağımsız denetim örnekleme tekniklerinin kullanımı ve bağımsız denetim kanıtı elde etmek için test edilecek kalemlerin seçilmesine ilişkin istatistiki veya istatistiki olmayan örnekleme yaklaşımlarına, örneğin oluşturulmasına, bağımsız denetim tekniklerinin uygulanmasına, hataların tespitine ve örnekleme sonuçlarının değerlendirilmesine ilişkin hükümleri içerir.

Tanımlar

MADDE 3 - (1) Bu Kısımda geçen kavramlar aşağıda tanımlanmıştır;

a) Ana Kütle: Örneklerin seçildiği ve bağımsız denetçinin hakkında bir sonuca ulaşmak istediği veri setinin tamamını ifade eder. Bir hesap bakiyesindeki ya da işlem türündeki birimlerin hepsi bir ana kütle oluşturur. Ana kütle, her biri ayrı olarak incelenen sınıf ya da alt sınıflara da bölünebilir.

b) Bağımsız Denetim Örnekleme (Örnekleme): Bağımsız denetim tekniklerinin, tüm kalemlerin seçilme şansı olacak şekilde bir hesabın bakiyesi ya da işlem türü içerisindeki örneklemin %100'ünden daha azına uygulanmasını ifade eder. Bağımsız denetim örnekleme, bağımsız denetçiye örnekleme yaptığı toplam veri ana kütleleriyle ilgili kanaate varma ya da sonuca ulaşmada yardımcı olmak için seçilen birimlerin bazı özellikleriyle ilgili bağımsız denetim kanıtı toplayarak değerlendirme imkanı sağlar. Bağımsız denetim örneklemesinde, istatistikî ya da istatistikî olmayan yaklaşımlar kullanılabilir.

c) Hata: Bu Kısım amaçları doğrultusunda, kontrol testleri uygulanırken ortaya çıkan kontrol sapmalarını veya detay testleri yapılırken ortaya çıkan yanlışlıkları ifade eder.

ç) İstisnai Hata: Belirlenmiş durumlar haricinde ortaya çıkmayan, dolayısıyla ana kütledeki hataları temsil etmeyen, tecrit edilmiş bir olay sonucunda meydana gelen hatayı ifade eder.

d) İstatistiksel Örnekleme: Örnekleme ile ilgili olarak, örneklerin tesadüfi seçimi ve örnekleme riskinin ölçümü de dahil olmak üzere, örnekleme sonuçlarının değerlendirilmesinde olasılık teorisinin kullanımını içeren her türlü yaklaşımı ifade eder. Bu özellikleri içermeyen örnekleme yaklaşımı, istatistikî olmayan örnekleme olarak kabul edilir.

e) Kabul Edilebilir Hata: Bağımsız denetçinin ana kütlede kabul edebileceği azami hatayı ifade eder.

f) Örnekleme Birimi: Ana kütle oluşturulan birimlerin her birini temsil eder. Mevduata ilişkin hesap dökümlerindeki çek listesi, banka ekstrelerindeki alacak kayıtları, satış faturaları veya ticari alacak bakiyeleri bu kapsamda değerlendirilir.

g) Örnekleme Dışı Risk: Örnek hacmi ile ilişkili olmayan herhangi bir sebepten dolayı bağımsız denetçinin hatalı bir sonuca ulaşmasına neden olan faktörlerden meydana gelen riski ifade eder. Bağımsız denetçi, yönlendirici olmaktan çok ikna edici nitelikteki bağımsız denetim kanıtlarına güvenmeyi gerekli gördüğünde, uygun olmayan bağımsız denetim tekniklerini kullanmak ya da bağımsız denetim kanıtlarını yanlış değerlendirmek suretiyle bir hatayı fark etmemiş olabilir.

ğ) Örnekleme Riski: Bağımsız denetçinin bir örneğe dayanarak ulaştığı sonucun, ana kütleyle aynı bağımsız denetim tekniklerinin uygulanması durumunda elde edilecek sonuçtan farklı olması ihtimalinden kaynaklanan riski ifade eder. Örneklemeden kaynaklanan iki tür risk mevcuttur.

1) Kontrol testi sırasında bağımsız denetçinin kontrol riskinin gerçekte olduğundan daha düşük olduğuna, detay testlerin uygulanması sırasında ise önemli bir hata mevcut olmasına rağmen hatanın mevcut olmadığı sonucuna varması riski. Bu tür riskin, bağımsız denetimin etkinliğini etkileyerek doğru olmayan bir bağımsız denetim görüşüne sebep olma ihtimali daha yüksektir.

2) Kontrol testi sırasında bağımsız denetçinin kontrol riskinin gerçekte olduğundan daha yüksek olduğu, detay testlerin uygulanması sırasında ise önemli bir hata mevcut olmamasına rağmen hatanın mevcut olduğu sonucuna varması riskini ifade eder. Bu tür risk, bağımsız denetimin verimini etkiler ve ulaşılan ilk sonuçların hatalı olduğunu ortaya koymak için ilave çalışma gerektirir.

h) Sınıflandırma: Her bir ana kütle benzer özelliklerine (genelde parasal değere) sahip örnekleme birimlerini içerecek şekilde ana kütle alt gruplar oluşturma sürecini ifade eder.

ı) Toplam Hata: Sapmanın oranı ya da toplam yanlışlığı ifade eder.

BİRİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetim Kanıtı Elde Edilmesinde Kullanılan Testler ve Karşılaşılan Riskler

Bağımsız denetim kanıtı

MADDE 4 - (1) Bağımsız denetim kanıtı, kontrol testleri ve temel bağımsız denetim tekniklerinin uygun bileşiminin uygulanması sonucu elde edilir. Gerçekleştirilecek bağımsız denetim tekniklerinin türü, bağımsız denetim kanıtı toplamada uygulanacak bağımsız denetim örnekleme yönteminin anlaşılması açısından önemlidir.

Risk değerlendirme teknikleri

MADDE 5 - (1) Bağımsız denetçi, risk değerlendirme tekniklerini, iç kontrol sistemi dahil işletmenin, faaliyet koşullarının ve çevresiyle olan ilişkilerinin kavranması için kullanır. Bu teknikler, genellikle bağımsız denetim örnekleme yönteminin kullanılmasını içermez. Bununla birlikte, bağımsız denetçi, kontrol testlerinin planlanarak uygulanması ile işletmenin kontrol tasarımlarının anlaşılması ve uygulanıp uygulanmadığının belirlenmesi süreçlerini eşzamanlı yürütür.

Kontrol testleri

MADDE 6 - (1) Bağımsız denetçi, risk değerlendirme sürecine kontrollerin işleyiş etkinliğine ilişkin beklentileri de dahil ettiğinde, kontrollerin testini de yapmak zorundadır.

(2) Bağımsız denetçi iç kontrol sistemleri üzerindeki bilgisine bağlı olarak, bir kontrolün gerçekleşme düzeyini gösteren özellikleri ve aynı şekilde kontrolün faaliyet etkinliğinde sapmalar olduğuna işaret eden durumları belirleyerek, kontrolün amaca uygun olup olmadığını tespit eder.

(3) Kontrol testleri için yapılan bağımsız denetim örnekleme yöntemi genellikle, kontrol uygulamasının kontrolün yapıldığına ilişkin bir bağımsız denetim kanıtı sağladığı durumlarda uygundur. Satış faturasındaki, alacak kaydı yapılabileceğinin onaylandığını gösteren satış müdürünün parafı veya bilgi işlem sistemine veri girişinin onaylandığına ilişkin bağımsız denetim kanıtı bu kapsamda değerlendirilir.

Temel bağımsız denetim teknikleri

MADDE 7 - (1) Temel bağımsız denetim teknikleri tutarlarla ilgili olup, analitik inceleme teknikleri ve işlem türleri, hesap bakiyeleri, dipnotların detay testleri olmak üzere iki çeşittir. Temel bağımsız denetim tekniklerinin amacı, finansal tablolarda ve bunlara ilişkin işletme yönetimi beyanlarında bulunan önemli yanlışlıkları tespit etmek için bağımsız denetim kanıtı elde etmektir. Detay testler uygulanırken, ticari alacakların mevcudiyeti gibi finansal tablolar ile ilgili bir tutarı doğrulamak ya da kullanılmayan stokların değeri gibi bir tutarla ilgili bağımsız bir tahminde bulunmak için, gerekli testleri uygulayarak bağımsız denetim kanıtı elde etmek üzere, bağımsız denetim örnekleme yöntemi veya diğer örnek seçme yöntemleri kullanılabilir.

Bağımsız denetim kanıtının toplanması sırasında göz önünde bulundurulacak riskler

MADDE 8 - (1) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim kanıtının toplanması sırasında, önemli yanlışlık riskini değerlendirmek için mesleki kanaatini kullanır ve bu riskin kabul edilebilir seviyeye düştüğüne emin olmak için, uygun bağımsız denetim teknikleri tasarlar.

(2) Örnekleme riski ve örnekleme dışı riskler, önemli yanlışlık riskinin unsurlarını etkileyebilir. Bu kapsamda, bağımsız denetçi kontrol testlerini gerçekleştirirken, ana kütledeki hata oranı kabul edilemeyecek derecede yüksek olduğu halde (örnekleme riski), örnekte hata bulmayıp, kontrollerin etkin biçimde çalıştığı sonucuna varabilir veya örnek içerisinde bağımsız denetçinin tespit edemediği (örnekleme dışı risk) hatalar bulunabilir. Bağımsız denetçi, tespit edememe riskini kabul edilebilir seviyeye düşürmek için farklı bağımsız denetim teknikleri kullanabilir. Niteliklerine bağlı olarak bu teknikler örnekleme riski ve/veya örnekleme dışı riske konu olabileceğinden bağımsız denetçi, uygun olmayan bir analitik inceleme tekniği (örnekleme dışı risk) seçerek veya gerçekte ana kütledeki hata kabul edilebilir tutardan fazla olmasına rağmen (örnekleme riski) detay test uygulayarak, sadece önemli olmayan yanlışlıkları bulabilir. Kontrol testleri ve detay testlerin her ikisi için de örnek hacmini artırarak örnekleme riskini azaltmak mümkünken, örnekleme dışı riskler ancak bağımsız denetim çalışmanın uygun şekilde planlanması, nezaret edilmesi ve gözden geçirilmesi ile azaltılabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetim Kanıtı Toplama Teknikleri

Bağımsız denetim kanıtı toplama teknikleri

MADDE 9 - (1) Bağımsız denetim kanıtı toplama teknikleri, inceleme, gözlem, soruşturma ve doğrulama, yeniden hesaplama, yeniden uygulama ve analitik inceleme tekniklerini içerir. Uygun tekniklerin seçimi, şartlara bağlı olarak mesleki kanaati ilgilendiren bir husustur. Bu tekniklerin uygulanması genellikle bir ana kütleden test edilmek üzere örneklerin seçilmesi suretiyle gerçekleştirilir.

Bağımsız denetim kanıtı toplamak için test edilecek kalemlerin seçimi

MADDE 10 - (1) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim tekniklerini tasarlarken, test için kalemlerin seçiminde uygun yöntemleri belirler. Söz konusu yöntemler, aşağıdaki gibidir:

- a) Örnekleme için ana kütlenin seçilmesi (%100 inceleme),
- b) Belirli kalemlerin seçilmesi ve
- c) Bağımsız denetim örnekleme.

(2) Hangi yaklaşımın kullanılacağı kararı şartlara bağlı olup, bazı koşullarda yukarıda belirtilen yöntemlerden birinin ya da birkaçının kullanılması uygun olabilir. Hangi yöntemin ya da yöntemlerin kullanılacağına, finansal tablolar ile ilgili işletme yönetiminin açıklamalarına ilişkin önemli yanlışlık riskini ve bağımsız denetimin etkinliğini dikkate alarak karar verirken, bağımsız denetçinin, kullanılan yöntemlerin testlerin amacına ulaşması için yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde etmede etkin olacağı konusunda bir kanaate varması gerekir.

Örnekleme için ana kütlenin tamamının seçimi

MADDE 11 - (1) Bağımsız denetçi, bir hesap bakiyesi veya işlem türünün oluşturduğu ana kütlenin tamamının ya da ana kütleyle ait bir bölümün incelenmesinin uygun olacağı doğrultusunda bir karar verebilir. Kontrol testi uygulamalarında, % 100 inceleme çoğunlukla söz konusu olmamakla birlikte, detay testleri için yaygın olarak uygulanır. Bu kapsamda, ana kütlenin büyük değer ve az sayıda kalemden oluştuğu, önemli bir risk bulunduğu ve diğer araçlarla yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı sağlanamadığı veya bir hesaplamanın tekrar tekrar yapılması ya da bilgi işlem sisteminin gerçekleştirdiği benzer işlemler nedeniyle bilgisayar destekli bağımsız denetim tekniklerinin kullanımının uygun olduğu durumlarda, örnekleme için ana kütlenin tamamı seçilir.

Belirli kalemlerin seçilmesi

MADDE 12 - (1) Bağımsız denetçi, işletme hakkında edindiği bilgileri, değerlendirilmiş önemli yanlışlık riskini ve test edilen ana kütlenin özellikleri gibi faktörleri dikkate alarak, ana kütleden belirli kalemlerin seçilmesine karar verebilir. Belirli kalemlerin kanaate dayalı olarak seçimi, örnekleme dışı riski ortaya çıkarır. Seçilen belirli kalemler aşağıda belirtilen unsurları ihtiva edebilir:

- a) Yüksek tutarlı veya önemli kalemler: Bağımsız denetçi, ana kütleden belirli kalemleri, söz konusu kalemlerin yüksek tutarlı ya da şüpheli, olağandışı, kısmen riske eğilimli veya hata geçmişi olması gibi diğer bazı özellikler sergilemesinden dolayı seçmeye karar verebilir.
- b) Belirli bir tutar üzerindeki tüm kalemler: Bağımsız denetçi bir hesap bakiyesi veya işlem türüne ilişkin toplam tutarların önemli bir oranını doğrulamak için, tutarları belli bir rakamın üzerinde olan birimleri incelemeye karar verebilir.
- c) Bilgi temin edecek kalemler: Bağımsız denetçi, işletmenin faaliyetine, işlemlerin niteliğine veya iç kontrol sistemlerine dair bilgi temin etmek için belirli birimleri seçip inceleyebilir.
- ç) Kontrol faaliyetlerini test edecek kalemler: Bağımsız denetçi belirli bir kontrol faaliyetinin uygulanıp uygulanmadığını belirlemek için belirli kalemleri kanaatini kullanarak seçip inceleyebilir.

(2) Bir hesap bakiyesi ya da işlem türü için belirli kalemlerin seçilerek incelenmesi, genellikle bağımsız denetim kanıtı toplamak için etkili bir yol olsa da, bağımsız denetim örneklemesini oluşturmaz. Bu yolla seçilen kalemlere uygulanan bağımsız denetim tekniklerinin sonuçları ana kütlenin tamamı için genellenemez. Bağımsız denetçi, ana kütlenin geri kalanının önemli olduğu

durumlarda, bu kısım ile ilgili yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde etme ihtiyacını da göz önünde bulundurur.

Bağımsız denetim örnekleme

MADDE 13 - (1) Bağımsız denetçi, bir hesap bakiyesine ya da işlem türüne bağımsız denetim örnekleme uygulamaya karar verebilir. Bağımsız denetim örnekleme istatistikî ya da istatistikî olmayan örnekleme yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilir.

İstatistikî ve istatistikî olmayan örnekleme yaklaşımları

MADDE 14 - (1) İstatistikî ya da istatistikî olmayan örnekleme yaklaşımlarından hangisinin kullanılacağına dair verilecek karar, bağımsız denetçinin belirli bir durumda yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtını en etkin şekilde nasıl elde edeceğine dair mesleki kanaatine bağlıdır. Bu kapsamda, kontrol testlerinde, bağımsız denetçinin hataların niteliği ve nedenleriyle ilgili analizi, hataların olması ya da olmamasıyla ilgili istatistikî analizden (hata sayısından) daha önemlidir. Böyle bir durumda istatistikî olmayan örnekleme en uygun yöntem olabilir.

(2) İstatistikî örneklemedeki örnek hacmi, olasılık teorisi veya mesleki kanaat kullanılarak belirlenebilir. Ancak, örnek hacmi istatistikî ve istatistikî olmayan yöntemleri birbirinden ayırmak için geçerli bir kriter değildir. Örnek hacmi, ek-11’de belirlenen faktörler göz önüne alınarak belirlenir. Benzer koşullarda, söz konusu eklerde belirtilen faktörlerin örnek boyutu üzerindeki etkisi, istatistikî veya istatistikî olmayan yaklaşım seçiminden bağımsız olarak, benzer nitelikte olur.

(3) Uyarlanan yaklaşım istatistikî örnekleme tanımına uymasa da, çoğu zaman, istatistikî yaklaşımın unsurları kullanılır. Bilgisayar tarafından oluşturulan tesadüfi sayıların kullanılması suretiyle tesadüfi seçim yapılması bu kapsamda değerlendirilir. Ancak, örnekleme riskinin istatistikî ölçümleri, sadece uyarlanan yaklaşımın istatistikî örnekleme özelliklerini göstermesi durumunda geçerlidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Örneklemeyle İlgili Hususlar

Örneğin oluşturulması

MADDE 15 - (1) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim örneğini oluştururken, bağımsız denetim tekniğinin amacını ve örneğin seçileceği ana kütlenin niteliklerini göz önünde bulundurmaya zorundadır.

(2) Bağımsız denetçi öncelikle ulaşılması gereken belirli amaçlarla, bu amaçlara en iyi şekilde ulaşılmasını sağlayacak bağımsız denetim tekniklerinin bileşimini göz önünde bulundurur. Elde edilmesi istenen bağımsız denetim kanıtının yapısı ile bu kanıtla özgü diğer özellikler ve muhtemel hata hallerinin dikkate alınması, bağımsız denetçiye örnekleme için hangi ana kütlenin kullanılacağı ve hangi hususların hata olarak kabul edileceğinin belirlenmesinde yardımcı olur.

(3) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim tekniğinin amaçlarını dikkate alarak, hangi durumların hata sayıldığını belirler. Hata olarak belirlenen hususların açıklıkla ortaya konulması, yalnızca bağımsız denetim tekniğinin amaçlarıyla ilgili tüm durumların hata öngörülerinde göz önüne alındığından emin olunması açısından önemlidir. Bu kapsamda ticari alacakların mevcudiyetine ilişkin doğrulamada uygulanacak detay testi, ödemenin müşteri tarafından doğrulama tarihinden önce yapılmasına karşın işletme tarafından tahsilat kaydının bu tarihten hemen sonra yapılması durumunu hata olarak tanımlamaz. Ayrıca, müşteri hesapları arasında yanlışlıkla yapılan geçişler, toplam ticari alacak bakiyesini etkilemez. Bu nedenle, şüpheli hesaplar için ayrılan karşılıkların yeterliliğinin tespiti ya da bir yolsuzluk olayının değerlendirilmesi bağımsız denetimin diğer alanlarında büyük önem taşıya bile, bu tekniğin sonuçlarının değerlendirilmesinde bir hata olarak değerlendirmek uygun olmaz.

(4) Bağımsız denetçi, kontrol testlerini gerçekleştirirken, genellikle test edilen ana kütlede bulmayı beklediği hata oranı ve kontrol riski seviyesi hakkında değerlendirme yapar. Bu değerlendirme, bağımsız denetçinin ilgili kontrollerin tasarımı hakkındaki bilgisine, bu kontrollerin uygulanıp uygulanmadığına ya da ana kütle içerisindeki az sayıda kalemin incelenmesine dayanır. Bağımsız denetçi, detay testler için de buna benzer bir şekilde ana kütle içerisinde bulunması beklenen olası

hata tutarı hakkında değerlendirme yapar. Bu değerlendirmeler, bağımsız denetim örneğini oluştururken ve örnek hacmini belirlerken faydalıdır. Bu kapsamda, beklenen hata oranının kabul edilemeyecek kadar yüksek olması durumunda, normal olarak kontrol testleri gerçekleştirilmez. Buna karşın, detay teknikleri uygulanırken eğer beklenen hata tutarı yüksekse, %100 inceleme ya da yüksek örnek hacmini kullanmak uygun olabilir.

Ana Kütle

MADDE 16 - (1) Bağımsız denetçi, ana kütlenin aşağıdaki özelliklere sahip olduğunu belirlemek zorundadır:

a) Uygunluk: Ana kütlenin, yapılacak testin yönünün dikkate alınmasını içeren bağımsız denetim tekniklerinin amacına uygun olması gerekir. Bu kapsamda, bağımsız denetçinin amacı ticari borçların olduğundan fazla gösterilip gösterilmediğini test etmekse, ticari borçlar listesi ana kütle olarak tanımlanabilir. Benzer şekilde, ticari borçların olduğundan az gösterilmesiyle ilgili bir testte, ana kütle ticari borçlar listesinden ziyade dönem sonrasındaki ödemeler, ödenmeyen faturalar, tedarikçi ekstreleri, eşleştirilmemiş satın alma raporları ya da ticari borçların olması gerekenden az gösterildiğine dair bağımsız denetim kanıtı sağlayacak diğer ana kütlelerden oluşur.

b) Tam olma: Bağımsız denetçi bir dosyadan ödeme makbuzlarını seçmek niyetindeyse, döneme ait bütün makbuzların dosyalandığından emin olmadan makbuzların tamamına dair bir sonuca ulaşamaz. Benzer şekilde, bağımsız denetçi, finansal raporlama dönemi süresince herhangi bir kontrol faaliyetinin etkili bir şekilde yürütülüp yürütülmediğine dair örnekleme yoluyla bir sonuca ulaşmak istediğinde, ana kütlenin tüm dönem boyunca ilgili tüm kalemleri içerdiği kanaatine varmak zorundadır. Aynı konuda farklı bir yaklaşım; topluluğu alt gruplara ayırmak ve yılın ilk on ayındaki kontrollerle ilgili sonuca ulaşmak için örnekleme yapmak ve geri kalan iki ay için de alternatif yöntemleri kullanmak ya da ayrı bir örneklem oluşturmak şeklinde olabilir.

(2) Bağımsız denetçi, işletmenin bilgi sistemi tarafından üretilen bilgiyi bağımsız denetim tekniklerini uygularken kullanmak istediğinde, bu bilgilerin doğruluğu ve tamlığına ilişkin bağımsız denetim kanıtı elde etmek zorundadır.

Gruplandırma

MADDE 17 - (1) Bağımsız denetçinin ana kütleyi aynı özelliklere sahip farklı alt gruplara bölmeye, bağımsız denetimin etkinliğini artırabilir. Gruplandırmanın amacı, her gruptaki birimlerin çeşitliliğini azaltmak, dolayısıyla örnekleme riskinde aynı oranda bir artış sağlamadan, örnek hacminin düşürülmesini mümkün kılmaktır. Gruplar, her örnekleme kaleminin sadece bir gruba ait olmasını sağlayacak şekilde, dikkatlice tanımlanır.

(2) Detay testler uygulanırken, bir hesap bakiyesi ya da işlem türü, genellikle parasal değerler kullanılarak gruplandırılır. Bu durum, bağımsız denetimin daha fazla olası hata ihtiva edebilecek yüksek tutarlı parasal kalemlere yönlendirilmesini mümkün kılar. Benzer bir şekilde, ticari alacakların değerlendirilmesi test edilirken bakiyelerin vadelerine göre gruplandırılması gibi, ana kütlenin daha yüksek hata riski işaret eden belirli bir özelliğe göre gruplandırılması da mümkündür.

(3) Bir gruptaki örnek kalemlere uygulanan bağımsız denetim tekniklerinin sonuçları sadece o grubu oluşturan kalemlerle ilgili olarak öngörülebilir. Ana kütlenin tümünü kapsayacak bir sonuca ulaşmak için, bağımsız denetçinin, o ana kütleyi oluşturan diğer gruplarla ilgili önemli yanlışlık riskini göz önünde bulundurması gerekir. Bu kapsamda, bir ana kütledeki kalemlerin %20'si bir hesap bakiyesinin % 90'ını oluşturduğunda ve bağımsız denetçi bu kalemlerden bir örnek incelemeye karar verdiğinde, bu örnek sonuçlarını değerlendirirken hesap bakiyesinin geri kalan %10'undan ayrı olarak, %90'ı ile ilgili bir sonuca ulaşır.

Tutar ağırlıklı seçim

MADDE 18 - (1) Özellikle fazla gösterilen tutarların test edilmesinde, örnekleme birimini, hesap bakiyesini ya da işlem türlerini oluşturan belli bir parasal tutar olarak tanımlamak, detay testlerde genellikle daha etkili bir yaklaşımdır. Ticari alacaklar gibi bir ana kütle içinden belli bir parasal tutarı belirledikten sonra bağımsız denetçi, bu parasal tutarı ihtiva eden belirli kalemleri inceler. Bu yaklaşım, bağımsız denetim çalışmasının seçilme şansı daha fazla olan yüksek tutarlı kalemlere

yönlendirilmesine sebep olur. Böylece, bağımsız denetim daha küçük örnek hacmiyle sonuçlandırılır. Bu yaklaşım, genellikle örnek seçimindeki sistematik yöntemlerde ve bilgisayar destekli bağımsız denetim teknikleri ile ilgili kalemlerin seçiminde etkilidir.

Örnek hacmi

MADDE 19 - (1) Bağımsız denetçi, örnek hacmini belirlerken, örnekleme riskinin kabul edilebilir derecede düşük bir seviyeye indirilip indirilmediğini dikkate almak zorundadır. Örnek hacmi, bağımsız denetçinin kabul edebileceği örnekleme riski seviyesinden etkilenir. Bağımsız denetçinin kabul edebileceği risk düştükçe, örnek hacminin de o oranda artması gerekir.

(2) Örnek hacmi istatistik bazlı bir formülün uygulanması veya mevcut koşullarda objektif bir şekilde mesleki kanaatin kullanılmasıyla belirlenebilir. Örnek hacminin belirlenmesinde etkili olan faktörler ve örnekleme riski düzeyine ek-11 ve ek-12'de yer verilmiştir.

Örnek seçimi

MADDE 20 - (1) Bağımsız denetçi, ana kütle içerisinde örneklenebilecek tüm örnekleme birimlerinin seçilme şansı olduğu beklentisiyle örnek seçimini yapar. İstatistiki örnekleme, örneklenecek her birimin bilinen bir seçilme şansı olması için, örneklerin tesadüfi olarak seçilmesini gerektirir. Örnekleme birimleri, faturalar gibi fiziksel birimler olabileceği gibi, parasal kalemler de olabilir. Bağımsız denetçi, istatistiki olmayan örneklemede, kalemleri seçerken mesleki kanaatini kullanır. Örneklemenin amacı ana kütle için tümüne ilişkin sonuçlar ortaya çıkarmak olduğundan, bağımsız denetçi ana kütleyi temsil edecek özelliklere sahip ve önyargılardan uzak örnekler seçmeye gayret eder.

(2) Örnek seçimindeki temel yöntemler; tesadüfi sayılar tablosu kullanılarak örnek seçimi veya bilgisayar destekli bağımsız denetim teknikleri aracılığıyla, sistematik seçim ve tesadüfi seçim olarak belirlenebilir. Bu yöntemlerin her birine, ek-13'de yer verilmiştir.

Bağımsız denetim tekniklerinin uygulanması

MADDE 21 - (1) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim tekniklerini seçilen her bir kalemle ilgili olarak belirlenen bağımsız denetim amacına uygun biçimde gerçekleştirir.

(2) Seçilen kalem, tekniklerin uygulanması için uygun değilse, söz konusu teknik başka bir kalem kullanılmak suretiyle uygulanır. Bu kapsamda, ödeme yetkisi ile ilgili test yapılırken geçersiz bir çek seçildiğinde, bağımsız denetçi, çekin hata oluşturmayacak şekilde doğru olarak iptal edildiğine ikna olursa, uygun şekilde seçilen başka bir kalemi inceler.

(3) Ancak, bağımsız denetçi, planlanmış bağımsız denetim tekniklerini, seçilmiş kaleme ilişkin belgelerin bulunmadığı durumda uygulayamayabilir. Bu kalem üzerinde başka bağımsız denetim teknikleri uygulanamazsa, bağımsız denetçi, bu kalemin genellikle hatalı olduğunu göz önünde bulundurur. Bu kapsamda, olumlu doğrulama talebine cevap verilmediği takdirde, bunu izleyen tahsilatların incelenmesi, diğer uygun bağımsız denetim tekniklerine örnek teşkil eder.

Hataların niteliği ve nedenleri

MADDE 22 - (1) Bağımsız denetçi, örnek sonuçlarını, tespit edilen hataların niteliği ve nedenleri ile bunların belirli bağımsız denetim amaçları ve bağımsız denetimin diğer alanları üzerindeki etkilerini göz önünde bulundurur.

(2) Bağımsız denetçinin kontrol testlerini gerçekleştirirken temel amacı, esas alınan dönem boyunca kontrollerin etkili bir şekilde işlediğine ilişkin bağımsız denetim kanıtı elde etmektir. Kontrollerin testi, bağımsız denetim altındaki dönemde kontrolün nasıl uygulandığı, uygulamadaki tutarlılık, kim tarafından ve hangi araçlar kullanılarak uygulandığı konularını içerir. Kontrollerin işleyiş etkinliği kavramı, işletme tarafından uygulanan kontrollerde bazı hataların olabileceğini kabul eder. Bununla birlikte, bu tür hatalar belirlendiğinde, söz konusu hususları anlayabilmek için bağımsız denetçi, özel sorgulama yaparak aşağıdaki hususları göz önünde bulundurur.

a) Belirlenen hataların finansal tablolar üzerindeki doğrudan etkileri ve

b) İç kontrol sisteminin etkinliği ve işletme yönetiminin kontrolleri aşması nedeniyle hata ortaya çıktığında bunların bağımsız denetim yaklaşımı üzerindeki etkisi.

(3) Bu tür durumlarda, bağımsız denetçi, kontrol testlerini kullanmanın bağımsız denetim kanıtı açısından uygun bir temel sağlayıp sağlamadığını, ilave kontrol testlerinin gerekip gerekmediğini veya muhtemel yanlışlık riski için temel bağımsız denetim tekniklerinin kullanılmasına ihtiyaç olup olmadığını belirler.

(4) Bağımsız denetçi, ortaya çıkarılan hataları analiz ederken, işlemin türü, yeri, ürün hattı veya dönemi gibi hataların ortak bir özelliğe sahip olduğunu gözlemleyebilir. Bu tarz hatalar, bilinçli yapılmış ve muhtemel bir yolsuzluğu işaret ediyor olabileceğinden bağımsız denetçi böyle durumlarda söz konusu ana kütle içerisinde aynı özelliği gösteren tüm kalemleri belirlemeye ve o gruptaki bağımsız denetim tekniklerini genişletmeye karar verebilir.

(5) Bağımsız denetçi, bazen hatanın belirli durumlar hariç, tekrar etmeyen, tecrit edilmiş bir olaydan kaynaklandığı, dolayısıyla ana kütledeki benzer hataları temsil edemeyeceği, istisnai nitelikte olduğu kanaatine varabilir. Bir hatanın istisnai hata olarak dikkate alınabilmesi için, bağımsız denetçinin bu hatanın ana kütledeki tümünü temsil etmediğinden emin olması gerekir. Bağımsız denetçi, bu konudaki kararını, ilave bağımsız denetim teknikleri uygulayarak verir. İlave bağımsız denetim tekniklerinin, bağımsız denetçiye hatanın ana kütledeki geri kalan kısmını etkilemediğine dair yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı sağlayacak nitelikte olması gerekir. Bu kapsamda, hata, dönem içerisinde sadece bir gün gerçekleştiği bilinen bir bilgisayar arızasından kaynaklanabilir. Bu durumda bağımsız denetçi arızanın etkisini, örneğin o gün gerçekleştirilen belirli işlemleri inceleyerek, değerlendirir ve arıza nedenlerinin bağımsız denetim teknikleri ve sonuçları üzerindeki etkisini dikkate alır. Benzer şekilde, işletmenin bir birimindeki stokların değeri hesaplanırken yanlış bir formül kullanılması ile ortaya çıkan hatanın istisnai bir hata olduğuna kanaat getirebilmek için, bağımsız denetçinin işletmenin diğer birimlerinde doğru formülün kullanıldığından emin olması gerekir.

Hataların öngörülmesi

MADDE 23 - (1) Bağımsız denetçi, detay testleri uygularken, örnekte bulunan parasal hatalara göre ana kütle için öngörülebilir bulunur ve öngörülen hatanın belirli bağımsız denetim amaçları ve bağımsız denetimin diğer alanları üzerindeki etkilerini göz önünde bulundurur. Bağımsız denetçi, ana kütle için toplam hatayı öngörmekle, hataların genel boyutunu belirlemeyi ve bunu kabul edilebilir hata düzeyi ile karşılaştırmayı amaçlar. Detay testleri için kabul edilebilir hata, kabul edilebilir yanlışlık tutarı olup, bağımsız denetçinin denetlenen her hesap bakiyesi veya işlem türü için kullandığı önemliliğe dair tutara eşit ya da ondan daha az bir tutarı ifade eder.

(2) Bir hata, istisnai hata olarak kabul edilmiş ise, örnekteki hataların ana kütle için öngörülmesi sırasında, bu hata değerlendirme dışında tutulabilir. Ancak bu tip bir hatanın etkisi eğer hata düzeltilmediyse, istisnai olmayan diğer hataların ana kütle için öngörülmesi ile birlikte dikkate alınması gerekir. Bir hesap bakiyesi ya da işlem türü, gruplara bölünmüşse, hata her grup için ayrı olarak öngörülür. Her bir grup için öngörülen hata ve istisnai hatalar, hataların hesap bakiyesi veya işlem türü üzerinde muhtemel toplam etkisinin belirlenmesi için kullanıldığında birleştirilir.

(3) Kontrol testleri açısından, örnekteki hata oranı aynı zamanda ana kütledeki hata oranını temsil ettiğinden, ayrıca bir öngörü yapılmasına gerek yoktur.

Örnek sonuçlarının değerlendirilmesi

MADDE 24 - (1) Bağımsız denetçi örnek sonuçlarını değerlendirerek, ana kütlede ilgili özelliklerine dair yapılan değerlendirmenin teyit edilip edilmediği ya da yeniden gözden geçirilmesinin gerekli olup olmadığını belirler. Kontrol testlerinin söz konusu olduğu durumda, ilk değerlendirme ilave bağımsız denetim kanıtları ile doğrulanmadıkça beklenmeyen yükseklikteki örnek hata oranı, belirlenmiş önemli yanlışlık riskini artırır. Detay testleri söz konusu olduğunda ise, örnekte var olan beklenmedik büyüklükteki bir hata tutarı, önemli bir yanlışlığın var olmadığına ilişkin başkaca bir bağımsız denetim kanıtı elde edilememesi durumunda, bağımsız denetçinin, ilgili hesap bakiyesi veya işlem türü ile ilgili önemli bir yanlışlık bulunduğu kanaatine varmasını gerektirir.

(2) Öngörülen hata ile istisnai hatanın toplamı bağımsız denetçinin kabul edilebilir olarak nitelendirdiği tutarın altında olmakla birlikte söz konusu tutara yakınsa, bağımsız denetçi örnek sonuçlarının ikna ediciliğini diğer bağımsız denetim teknikleri ile gözden geçirerek, ilave bağımsız denetim kanıtları elde etmenin uygun olacağına karar verebilir. Öngörülen ve istisnai hatanın toplamı

bağımsız denetçinin ana kütle ile ilgili en iyi hata tahminidir. Ancak örnekleme sonuçları örnekleme riskinden etkilenir. Bu nedenle, en iyi hata tahmininin kabul edilebilir hataya yakın olduğu durumlarda, bağımsız denetçi, farklı örneklerin kabul edilebilir hata düzeyini aşan farklı en iyi hata tahminini ortaya çıkarabileceğini dikkate almak zorundadır. Riskin değerlendirilmesinde diğer bağımsız denetim tekniklerinin kullanılması sırasında, ilave bağımsız denetim kanıtı elde edilir ise, risk de azalır.

(3) Örnek sonuçlarının değerlendirilmesi ana kütlelerin özelliklerine ilişkin değerlendirmenin tekrar gözden geçirilmesi gerektiriyorsa, bağımsız denetçi:

a) Tespit edilen hatalar ile muhtemel diğer hataların araştırılmasını ve gerekli düzeltme kayıtlarının yapılmasını işletme yönetiminden talep edebilir ve/veya

b) Ek bağımsız denetim tekniklerinin yapısını, zamanlamasını ve kapsamını değiştirebilir. Bu kapsamda, kontrollerin testi sırasında, bağımsız denetçi örnek hacmini genişletebilir, alternatif bir kontrolü test edebilir ya da ilgili temel bağımsız denetim tekniklerini değiştirebilir ve/veya

c) Bu durumun bağımsız denetim raporu üzerindeki etkisini dikkate alır.

YIRMİNCİ KISIM

Muhasebe Tahminlerinin Bağımsız Denetimi

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, finansal tablolarda yer alan muhasebe tahminlerinin bağımsız denetimi ile ilgili ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu kısım, işletme yönetimince yapılan muhasebe tahminlerinin bağımsız denetimine, bu kapsamda; işletme yönetimince yapılan muhasebe tahminlerinin gözden geçirilmesine, hesaplamaların test edilmesine, daha önce yapılan muhasebe tahminlerinin gerçekleşen sonuçlar ile karşılaştırılmasına ve bağımsız nitelikteki tahminler kullanılarak bağımsız denetim tekniklerinin sonuçlarının değerlendirilmesine ilişkin hükümleri içerir.

(2) Bu kısım, gelecek dönemlere ait finansal bilgilerin bağımsız denetiminde uygulanmak üzere hazırlanmamış olmakla birlikte, bu kısımda belirtilen bağımsız denetim teknikleri bu amaç için de kullanılabilir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Muhasebe Tahminlerine İlişkin Hususlar

Genel esaslar

MADDE 3 - (1) Muhasebe tahmini, kesin ölçüm yapılamayan durumlarda bir kalemin tutarının yaklaşık olarak belirlenmesini ifade eder.

(2) Bağımsız denetçi muhasebe tahminleriyle ilgili yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde etmek zorundadır.

(3) İşletme yönetimi, finansal tablolarda yer alan muhasebe tahminlerini yapmakla sorumludur. Bu tahminler, genellikle meydana gelmiş ya da meydana gelmesi muhtemel olaylara dair sonuçların belirsizlik gösterdiği durumlarda yapılır ve kanaat kullanılmasını içerir. Muhasebe tahminlerinin mevcut bulunduğu durumlarda, önemli yanlışlık riski daha yüksek olup, bağımsız denetçi, bu tahminler nedeniyle bağımsız denetim çalışmasında özel bir dikkat gerektiren düzeyde önemli yanlışlık riski olduğunu belirleyebilir.

(4) Tahmin yapılması gereken muhasebe kalemlerine ilişkin örneklere aşağıda yer verilmektedir:

a) Stokları ve ticari alacakları tahmin edilen gerçekleştirilebilir değerlerine indirmek için ayrılan karşılıklar,

b) Sabit kıymetlerin maliyeti üzerinden tahmin edilen ekonomik ömürlere göre amortisman ayrılması nedeniyle ortaya çıkan karşılıklar,

c) Gelir tahakkukları,

- ç) Ertelenmiş vergiler,
- d) Açılan tazminat davalarına ilişkin karşılıklar,
- e) Devam eden inşaat sözleşmeleri sebebiyle ortaya çıkan zararlar ve
- f) Kefalet ve garantiler nedeniyle ortaya çıkabilecek zararlara ilişkin karşılıklar.

Muhasebe tahminlerinin nitelikleri

MADDE 4 - (1) Bir muhasebe tahmininin belirlenmesi, tahmin yapılacak hususun niteliğine bağlı olarak basit ya da karmaşık bir süreç olabilir. Bu kapsamda, kira gideri tahakkuku basit bir hesaplama ibaretken, az hareket gören ya da ihtiyaç fazlası stok için ayrılacak bir karşılık cari verilerin ve gelecek satışlarla ilgili tahminlerin detaylı bir şekilde analizini gerektirdiğinden, bu karmaşık analiz ve hesaplamalarda özel bilgi ve mesleki kanaate ihtiyaç duyulabilir.

(2) Muhasebe tahminleri, sürekli olarak faaliyet gösteren rutin ya da sadece dönem sonunda çalışan rutin olmayan muhasebe sisteminin bir parçası olarak belirlenebilirler. Muhasebe tahminleri, çoğu zaman maddi duran varlıkların her bir alt grubu için standart amortisman oranlarının kullanılması veya garanti karşılıklarının hesaplanmasında satış gelirlerinin standart bir yüzdesinin kullanılması gibi deneyime dayalı hesaplamaların kullanılmasıyla yapılır. Böyle durumlarda, hesaplamaların işletme yönetimi tarafından düzenli aralıklarla gözden geçirilmesi gerekir. Varlıkların kalan ömürlerinin yeniden değerlendirilmesi veya fiili sonuçların tahmini sonuçlar ile karşılaştırılması ve gerekli ise hesaplamalarda düzeltme yapılması gözden geçirmeyi gerektiren süreçlerdir.

(3) Muhasebe kalemlerine ilişkin belirsizliğin olması ya da tarafsız bilginin bulunmaması, makul bir tahmin yapılmasını engelleyebilir. Bu durumda bağımsız denetçi, bağımsız denetim raporunda değişiklik gerekip gerekmediği hususunu değerlendirir.

İşletme yönetiminin yapılan muhasebe tahminlerine ilişkin önemli yanlışlık riski ile ilgili olarak uygulanabilecek bağımsız denetim teknikleri

MADDE 5 - (1) Bağımsız denetçi, bir muhasebe tahmininin, bulunduğu şartlar altında makul olup olmadığına ve gerekli olduğunda uygun şekilde açıklanıp açıklanmadığına dair yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde edecek şekilde bağımsız denetim tekniklerini tasarlayarak uygulamak zorundadır. Muhasebe tahminlerindeki önemli yanlışlık riskini gösteren bağımsız denetim kanıtları, finansal tablolarda yer alan diğer kalemlerdeki önemli yanlışlık riskini göstere bağımsız denetim kanıtlarına göre daha zor elde edilir ve daha az ikna edicidir. Bağımsız denetçinin, iç kontrol sistemi de dahil işletmeyi, faaliyet koşullarını ve çevresiyle olan ilişkilerini kavraması, işletmenin muhasebe tahminleri ile ilgili önemli yanlışlık riskinin tespit edilerek değerlendirilmesine imkan verir.

(2) İç kontrol sistemleri de dahil olmak üzere, işletme yönetimi tarafından muhasebe tahminlerinde bulunulurken uygulanan yöntemlerin kavranması, bağımsız denetim tekniklerinin yapısının, zamanlamasının ve kapsamının bağımsız denetçi tarafından planlanması açısından önemlidir.

(3) Bağımsız denetçinin, muhasebe tahminlerinin bağımsız denetimi sırasında aşağıda belirtilen yaklaşımlardan birini ya da bunlardan birkaçının birleşimini benimsemesi gerekir:

- a) Tahmin oluşturulurken işletme yönetimi tarafından kullanılan sürecin gözden geçirilmesi ve test edilmesi,
- b) İşletme yönetimi tarafından hazırlanan tahminin ayrı bir bağımsız tahmin ile karşılaştırılması ve
- c) Yapılan tahmin sonrasında bu tahmini doğrulayan dönem sonrası olayların incelenmesi.

İşletme yönetiminin kullandığı süreçlerin gözden geçirilmesi ve test edilmesi

MADDE 6 - (1) İşletme yönetiminin kullandığı süreçlerin gözden geçirilmesi ve test edilmesini kapsayan işlemler aşağıdaki gibidir:

- a) Tahminin dayandırıldığı verilerin değerlendirilmesi ve varsayımların gözden geçirilmesi,
- b) Tahminde yer alan hesaplamaların test edilmesi,
- c) Önceki dönemlerde yapılan tahminlerin, mümkünse, o dönemlere ait gerçek sonuçlarla karşılaştırılması ve
- ç) İşletme yönetiminin onay süreçlerinin gözden geçirilmesi.

Verilerin değerlendirilmesi ve varsayımların gözden geçirilmesi

MADDE 7 - (1) Bağımsız denetçi, muhasebe tahminine esas teşkil eden verilerin doğru, eksiksiz ve konuyla ilgili olup olmadığını değerlendirmek zorundadır. İşletme tarafından üretilen veriler kullanıldığında, finansal raporlamayla ilgili olarak bilgi sistemi tarafından üretilen verilerle bu verilerin tutarlı olması gerekir. Bu kapsamda, bağımsız denetçi, garanti karşılıkları ile ilgili olarak, dönem sonunda halen garanti kapsamında bulunan ürünlerle ilgili verilerin, muhasebe sisteminde mevcut olan satış bilgisiyle uyumunu gözlemlemek suretiyle bağımsız denetim kanıtı elde eder.

(2) Bağımsız denetçi, işletme dışındaki kaynaklardan da bağımsız denetim kanıtı toplayabilir. Bu kapsamda; bağımsız denetçi, gelecekte beklenen satışlar çerçevesinde güncelliğini kaybeden stoklar için ayrılan karşılıkları incelerken, geçmiş satış seviyeleri, eldeki siparişler, pazarlama trendleri gibi işletme içi verileri incelemenin yanında, sektörcü oluşturulan satış öngörülerini ve piyasa analizlerinden de bağımsız denetim kanıtı elde etmeye çalışabilir. Benzer bir şekilde, bağımsız denetçi, dava ve ihtilafların finansal boyutuna dair işletme yönetimi tahminlerini incelerken, işletmenin avukatlarıyla doğrudan irtibata geçer.

(3) Bağımsız denetçi, muhasebe tahminleri belirlenirken makul bir dayanak oluşturmak üzere, verilerin uygun şekilde toplanarak analiz edilip edilmediği hususunu değerlendirir. Alacakların yaşlandırılması analizi ve bir stok kalemi ile ilgili olarak geçmişteki ve gelecekteki kullanımlar esas alınarak elde bulunan stokların aylar itibarıyla kullanımına ilişkin öngörüler bu kapsamda sayılabilir.

(4) Bağımsız denetçi, işletme tarafından muhasebe tahminlerinde kullanılan temel varsayımların uygun bir dayanağa sahip olup olmadığını değerlendirmek zorundadır. Varsayımlar bazı durumlarda, gelecekteki enflasyon oranları, faiz oranları, istihdam oranları ve beklenen piyasa büyümesi gibi, sektör ve devlet istatistiklerine dayanır. Diğer durumlarda varsayımlar işletmeye özgü olup, işletme içerisinde oluşturulmuş verilere dayanır.

(5) Bağımsız denetçi, muhasebe tahminlerinin dayandığı varsayımları değerlendirirken, diğer unsurlar yanında muhasebe tahminlerinin;

- a) Önceki dönemlerde gerçekleşen sonuçlara göre makul olup olmadığı,
 - b) Diğer muhasebe tahminlerinde kullanılan varsayımlarla tutarlı olup olmadığı ve
 - c) İşletme yönetimi planlarıyla tutarlı olup olmadığı
- hususlarını da göz önünde bulundurur.

(6) Bağımsız denetçinin, değişikliklere karşı duyarlı, önemli yanlışlıklara sebep olabilecek ve kişisel kanaate bağlı varsayımlarla oluşturulan muhasebe tahminlerinin bağımsız denetimine özel bir önem vermesi gerekir.

(7) Özel teknikler içeren karmaşık tahmin süreçlerinde, bağımsız denetçinin bir uzman çalışmasından faydalanması da gerekebilir.

(8) Bağımsız denetçi işletme yönetimi tarafından muhasebe tahminlerinde kullanılan hesaplamaların uygunluğunu sürekli gözden geçirmek zorundadır. Böyle bir gözden geçirme bağımsız denetçinin işletmenin önceki dönemlere ait finansal tablolarına ait bilgisini, sektördeki diğer işletmeler tarafından kullanılan uygulamaları ve bağımsız denetçiye verildiği şekliyle yönetimin gelecekle ilgili planlarını yansıtır.

Hesaplamaların test edilmesi

MADDE 8 - (1) Bağımsız denetçi, işletme yönetimi tarafından kullanılan hesaplama yöntemlerini test etmek zorundadır. Değerlendirilmiş önemli yanlışlık riskine bağlı olan testlerin yapısı, zamanlaması ve kapsamı; muhasebe tahmininin hesaplanmasındaki karmaşıklık, tahmini oluştururken ilgili kontrol faaliyetlerini de kapsayacak şekilde işletmenin kullandığı yöntemlerin bağımsız denetçi tarafından değerlendirilmesi ve tahminin finansal tablolar açısından önemliliği gibi faktörlerden etkilenir.

Daha önce yapılan tahminlerin gerçekleşen sonuçlarla karşılaştırılması

MADDE 9 - (1) Bağımsız denetçi, aşağıdaki hususları değerlendirmek üzere, önceki dönemlerde yapılan tahminleri o dönemlere ait fiili sonuçlarla karşılaştırır. Bu kapsamda bağımsız denetçi:

- a) İşletmenin ilgili kontrol faaliyetleri de dahil olmak üzere tahmin yöntemlerinin genel olarak güvenilirliği hakkında bağımsız denetim kanıtı elde edilmesi,
- b) Tahmin hesaplamalarında herhangi bir düzeltme gerekip gerekmediğinin dikkate alınması ve
- c) Önceki tahminlerle fiili sonuçlar arasındaki farkların rakamsal boyutunun belirlenip belirlenmediği

ve gerektiğinde uygun düzeltme ve açıklamaların yapılıp yapılmadığı hususunun değerlendirilmesi suretiyle işletme tahminlerinin sağlıklı olup olmadığı konusunda bir kanaate ulaşır.

İşletme yönetiminin onay süreçlerinin gözden geçirilmesi

MADDE 10 - (1) Önemlilik arz eden muhasebe tahminleri genel olarak işletme yönetimi tarafından incelenir ve onaylanır. Bağımsız denetçi, bu inceleme ve onayın uygun yönetim kademesi tarafından gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini ve muhasebe tahmini oluşturulmasını destekleyen belgelerin bağımsız denetim kanıtı olarak yer alıp almadığını gözden geçirmek zorundadır.

Bağımsız bir tahminde bulunulması

MADDE 11 - (1) Bağımsız denetçi, tahminde bulunarak ya da bağımsız bir tahmin elde ederek, işletme yönetimi tarafından hazırlanan muhasebe tahminleriyle bulgularını karşılaştırır. Bağımsız tahmin kullanıldığında, veri değerlendirilirken tahminin oluşturulmasında kullanılan hesaplama yöntemleri test edilerek, varsayımlar gözden geçirilir. Bu kapsamda, önceki dönemler için yapılan muhasebe tahminleri, o dönemlere ait fiili sonuçlarla da karşılaştırılır.

Bilanço tarihinden sonraki olayların incelenmesi

MADDE 12 - (1) Bilanço tarihinden sonra ancak, bağımsız denetimin bitmesinde önce gerçekleşen işlem ve olaylar, işletme yönetimi tarafından yapılan bir muhasebe tahminine dair bağımsız denetim kanıtı sağlayabilir. Bağımsız denetçinin bu tür işlemleri ve olayları incelemesi, işletme yönetiminin muhasebe tahminini oluşturma sürecinin test edilmesi ihtiyacını ya da muhasebe tahminlerinin makul olup olmadığını değerlendirirken bağımsız bir tahmin kullanılması ihtiyacını azaltarak ortadan kaldıracaktır.

Bağımsız denetim tekniklerinin sonuçlarının değerlendirilmesi

MADDE 13 - (1) Bağımsız denetçi, işletme faaliyetlerine dair bilgisine dayanarak, tahminin makul olup olmadığı ve bağımsız denetim sırasında elde ettiği diğer bağımsız denetim kanıtlarıyla tutarlı bulunup bulunmadığına dair nihai bir değerlendirme yapmak zorundadır.

(2) Bağımsız denetçi, muhasebe tahmini oluşturulurken kullanılan veri ve varsayımları etkileyen ve sonradan meydana gelen herhangi bir olay ya da işlem olup olmadığını gözden geçirir.

(3) Muhasebe tahminlerinin doğasında bulunan belirsizlikten dolayı, farkların değerlendirilmesi, diğer bağımsız denetim alanlarıyla karşılaştırıldığında daha zor olabilir. Bağımsız denetçinin mevcut kanıtlarla en iyi destekleyebildiği tahmin tutarı ile finansal tablolarda yer alan tahmin tutarı arasında fark bulunduğu, böyle bir farkın düzeltme gerektirip gerektirmediği hususunun gözden geçirilmesi gerekir. Fark makul ise, bu kapsamda finansal tablolarda yer alan tutarlar beklendiği gibiyse, düzeltme gerekmez. Ancak, bağımsız denetçi, farkın makul olmadığına inanıyorsa, işletme yönetiminin tahminini tekrar gözden geçirerek düzeltmesini ister. İşletme yönetimi tahminini tekrar gözden geçirip düzeltme yapmayı reddederse, bu fark önemli bir yanlışlık olarak nitelendirilir ve diğer tüm yanlışlıklarla birlikte finansal tablolar üzerindeki etkilerinin önemli olup olmadığının değerlendirilmesinde dikkate alınır.

(4) Bağımsız denetçi, makul olarak kabul edilen bireysel farkların manipüle edilip edilmediğini tespit ederken, bu farkların toplam olarak finansal tablolar üzerinde önemli etkileri olduğunu saptarsa, muhasebe tahminlerini bir bütün olarak ele almak suretiyle değerlendirme yapmak zorundadır.

YIRMİBİRİNCİ KISIM

Makul Değer Hesaplamaları ve Bunlara İlişkin Kamuya Yapılan Açıklamaların Bağımsız Denetimi

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, finansal tablolardaki makul değer hesaplamaları ve bunlara ilişkin kamuya yapılan açıklamalarla ilgili ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, finansal tablolarda yer alan varlık, yükümlölük ve özsermayenin bazı kalemleri ile ilgili olarak işletme yönetiminin yapılan makul değer hesaplamaları, bunların sunumu, kamuya açıklanması, tutarlılığı ve uygunluğunun bağımsız denetçi tarafından doğrulanması, söz konusu hususların kontrolü sürecinde bağımsız denetçinin sorumlulukları ve uygulanan bağımsız denetim tekniklerinin değerlendirilmesine ilişkin hükümleri içerir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Makul Değer Hesaplamaları ve Açıklamaları

Bağımsız denetçinin sorumluluğu

MADDE 3 - (1) Bağımsız denetçi, makul değer hesaplamaları ve açıklamalarının finansal raporlama standartlarına uygun olduğuna dair yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı temin etmek zorundadır.

İşletme yönetiminin sorumluluğu

MADDE 4 - (1) İşletme yönetimi, finansal tablolarda yer alan makul değer hesaplamalarının yapılmasından ve açıklanmasından sorumludur. İşletme yönetimi, sorumluluğunun bir parçası olarak, makul değer hesaplamaları ve açıklamalarını belirlemek için muhasebe ve finansal raporlama süreci oluşturur, uygun değerlendirme yöntemlerini seçer, kullanılan önemli varsayımları yeterli derecede destekleyecek kanıt oluşturur, değerlemeyi hazırlar ve makul değer hesaplamasının finansal tablolardaki sunumu ve açıklamalarının finansal raporlama standartlarına uyguladığını sağlar.

Makul değer hesaplamaları

MADDE 5 - (1) Makul değer hesaplamaları da dahil tahmine dayalı birçok hesaplama kesin değildir. Piyasa bilgisi olmadan veya sözleşmeye dayalı nakit akımları söz konusu değil iken, makul değer tahmini yapıldığında, hem zamanlama hem de miktar açısından belirsizlik söz konusudur. Makul değer hesaplamaları, sonucu kesin olmayan ve zaman içerisinde değişime maruz kalacak geleceğe yönelik durumlar, işlemler ya da olaylarla ilgili varsayımlara da dayanabilir. Bağımsız denetçinin bu varsayımlarla ilgili görüşü, bağımsız denetim sırasındaki mevcut bilgilere dayanır ve bağımsız denetçi bağımsız denetim sırasında bilgisi olması halinde işletme yönetiminin kararları ya da makul değer hesaplamaları ve açıklamalarına dair varsayımlar üzerinde önemli etkileri olabilecek geleceğe dair şartlar, işlemler ve olayları tahmin etmekle sorumlu değildir. Makul değer hesaplamalarında kullanılan varsayımlar, diğer muhasebe tahminlerinde kullanılan varsayımlara benzer niteliktedir.

İşletmenin sürekliliği varsayımı

MADDE 6 - (1) Makul değer hesaplamalarında, işletmenin sürekliliği, tasfiye ihtiyacı ya da tasfiyeye gerek olmadığı, faaliyetlerinin önemli biçimde azalmayacağı ya da olumsuz şartlarda bir işlemde bulunmadığı varsayılır. Bu kapsamda, istenilmeden yapılmış bir tasfiye ya da borca karşılık yapılan bir satışta ödenecek ya da tahsil edilecek tutar, makul değer olamaz. Ancak, finansal raporlama standartları çerçevesinde, işletmenin varlık ve yükümlölüklerinin makul değerleri belirlenirken mevcut ekonomik koşullar ve işletmenin faaliyet durumunun göz önünde bulundurulması gerekir. Bu kapsamda, işletmenin belirli hedeflerine uygun olarak bir varlığın ivedilikle elden çıkarılması süreci, bu varlığın makul değerinin belirlenmesi ile yakından ilgili olabilir.

Varlık ve yükümlölüklerde makul değer hesaplanması

MADDE 7 - (1) Bazı varlık ve yükümlölüklere ilişkin makul değer hesaplaması, nispeten kolay olabilir. Bu kapsamda, alım-satım fiyatları konusunda güvenilir bilgi sağlayan ve kolaylıkla ulaşılabilen aktif ve açık piyasalarda alım-satım konu olan varlıklar, bu duruma örnek olarak verilebilir. Diğer bazı varlıkların aktif bir piyasası olmadığından veya makul değerinin türev araçlarda olduğu gibi işletme yönetimi tarafından tahmin edilmesi gerektiğinden, makul değerlerinin hesaplanması daha karmaşık olabilir. Makul değer tahmini, öngörülere dayalı ve indirgenmiş nakit akımı üzerine kurulmuş bir

model gibi değerleme modelleri kullanılmak veya bağımsız değerleme yapan bir uzmandan yardım alınmak suretiyle yapılabilir.

Makul değer hesaplamasının mümkün olmaması durumunda gözden geçirme

MADDE 8 - (1) Bir kalemle ilgili belirsizlik olması veya objektif verinin mevcut olmaması ya da makul bir tahmin yapılmasının mümkün olmadığı durumlarda, bağımsız denetçi, bağımsız denetim raporunda bu Tebliğde düzenlenen standartlara uygun olarak olumlu görüş dışında nasıl bir görüş açıklanması (olumsuz veya şartlı görüş açıklanması ya da görüş bildirmekten kaçınılması) gerektiği hususunu gözden geçirmek zorundadır.

İKİNCİ BÖLÜM

İşletmenin Makul Değer Hesaplamaları ve Açıklamalarını Oluşturma Süreci ve İlgili Kontrol Yöntemlerinin Anlaşılması ve Riskin Değerlendirilmesi

Riskin belirlenmesi sürecinde göz önüne alınacak hususlar

MADDE 9 - (1) Bağımsız denetçi, işletme yönetimi tarafından sunulan bilgi ve belgelerde ve yapılan açıklamalardaki önemli yanlışlık riskinin tespit etmek ve ilave bağımsız denetim tekniklerini tasarlayarak uygulamak amacıyla, işletmenin makul değer hesaplamaları ve açıklamalarını oluşturma sürecini ve ilgili kontrol faaliyetlerini kavramak zorundadır.

(2) İşletme yönetimi, makul değer hesaplamalarını belirlemek için bir muhasebe ve finansal raporlama süreci kurmakla yükümlüdür. Bazı durumlarda makul değerin hesaplanması süreci, işletme yönetimi tarafından işletmenin sahip olduğu menkul kıymetlerin makul değerini belirlemek için yayınlanmış fiyatların referans alınmasında olduğu gibi, basit ve güvenilir olabilir. Ancak, bazı makul değer hesaplamaları niteliği gereği diğerlerinden daha karmaşık olup, gelecekte meydana gelecek olaylar ve bunların sonuçları ile ilgili belirsizlikler içerebileceğinden, hesaplama sürecinin bir parçası olarak kanaat kullanımı gerektiren varsayımlarda bulunulabilir. Bağımsız denetçinin, sürecin karmaşıklığı da dahil olmak üzere değerleme sürecini kavraması, ilave bağımsız denetim tekniklerinin yapısını, zamanlamasını ve kapsamını belirlemesinde yardımcı olur.

(3) Bağımsız denetçi, işletmenin makul değer hesaplamaları ve açıklamalarını oluşturma sürecini kavramak için örnek olarak aşağıda belirtilen hususları dikkate alır:

- a) İşletmede işlemlerin yürütülmesinden sorumlu kişiler ile değerleme yapılmasından sorumlu kişilerin görevlerinin ayrılması ve işlemlerle ilgili verilerin kontrolünün sağlanması gibi, makul değer hesaplamalarını belirleme sürecinde kullanılan kontrol faaliyetleri,
- b) Makul değer hesaplamalarını belirleyen kişilerin deneyim ve uzmanlığı,
- c) Bilgi teknolojisinin süreçteki rolü,
- ç) Makul değer hesaplaması ve açıklaması gerektiren hesap ve işlemlerin, rutin ve tekrarlayan veya rutin olmayan ya da alışılmamış işlemlerden meydana gelip gelmediği hususu,
- d) İşletme sürecinin makul değer hesaplama hizmeti veren bir hizmet kuruluşuna ya da değerlemeyi destekleyen verilere ne ölçüde dayandırıldığı,
- e) İşletmenin uzmanlara ait çalışmaları, makul değer hesaplamaları ve finansal tablolardaki açıklamalarında ne ölçüde kullandığı,
- f) Makul değer belirlenirken kullanılan işletme yönetiminin önemli varsayımları,
- g) İşletme yönetiminin varsayımlarını destekleyen belgeler,
- ğ) İşletme yönetiminin varsayımlarını geliştirmek ve uygulamak ve bu varsayımlardaki değişimleri izlemek için kullanılan yöntemler,
- h) Onay süreçleri dahil, değerleme modelleri ve ilgili bilgi sistemlerindeki değişim kontrolleri ve güvenlik yöntemlerinin bütünlüğü ve
- ı) Değerleme modellerinde kullanılan verilerin tutarlılığı, zamanında oluşumu ve güvenilirliği üzerindeki kontroller.

(4) Bağımsız denetçi, önemli yanlışlık riskini tanımlayarak değerlendirmek ve bu kapsamda ilave bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamını belirlemek için, iç kontrol sistemini, işletmenin makul değer hesaplamaları ve açıklamaları ile ilgili iç kontrol sisteminin

unsurlarını ve özellikle kontrol faaliyetlerini kavramak zorundadır.

(5) Bağımsız denetçi, işletmenin makul değer hesaplaması ve finansal tablolardaki açıklamalarını oluşturma sürecini kavradıktan sonra, ilave bağımsız denetim tekniklerinin yapısını, zamanlamasını ve kapsamını belirlemek için önemli yanlışlık riskinin değerlendirmesini yapar.

(6) Makul değer hesaplamalarının önemli yanlışlıklara neden olma olasılığı, doğal bir risktir. Bu kapsamda, ilave bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamı, makul değer hesaplamalarının yanlış olma olasılığına ve makul değer hesaplamalarına ilişkin sürecin görelî olarak basit ya da karmaşık olmasına bağılı olarak değişir.

(7) Bağımsız denetçi, makul değer hesaplamaları ve açıklamaları ile ilgili olarak tespit ettiği önemli yanlışlık riski yüksekse, bağımsız denetim çalışmasında daha dikkatli bir değerlendirme yapmak zorundadır.

(8) Makul değer hesaplamaları çoğu zaman işletme yönetiminin tarafı kanaatlerini içerdiğinden, uygulanabilir kontrol faaliyetlerinin niteliklerini de etkiler. Makul değerlere ilişkin muhasebe ve finansal raporlama ihtiyaçları arttıkça, makul değer hesaplamalarının önemli yanlışlıklara sebep olma riski de artar. Bağımsız denetçi, önemli yanlışlık riskini değerlendirirken, bu tür durumlarda ortaya çıkabilecek kontrollerin kendine özgü sınırlamalarını göz önünde bulundurur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Makul Değer Hesaplamaları ve İlgili Açıklamaların Uygunluğunun Değerlendirilmesi

Makul değer hesaplamaları ve ilgili açıklamaların finansal raporlama standartlarına uygunluğu

MADDE 10 - (1) Bağımsız denetçi, makul değer hesaplamaları ve finansal tablolardaki açıklamaların, finansal raporlama standartlarına uygun olup olmadığını değerlendirmek zorundadır. (2) Bağımsız denetçinin finansal raporlama standardının gereklilikleri, işletmenin faaliyetleri, sektör ve diğer bağımsız denetim sonuçlarına dair bilgisi, makul değer hesaplaması gerektiren varlık ve yükümlülüklerin muhasebeleştirilmesinin ve makul değer hesaplamaları ile önemli belirsizliklere ait açıklamaların finansal raporlama standartlarına uygun olup olmadıklarının değerlendirilmesinde kullanılır.

(3) İşletmenin makul değer hesaplamalarının, finansal raporlama standartlarına uygunluğunun ve bağımsız denetim kanıtlarının değerlendirilmesi, kısmen bağımsız denetçinin işletmenin faaliyetleri hakkındaki bilgisine dayanır. Bu durum, özellikle varlık ve yükümlülükler ya da değerlendirme yönteminin oldukça karmaşık olduğu hallerde geçerlidir. Devam eden araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin ya da işletme birleşmelerinde edinilen maddi olmayan duran varlıkların makul değerinin hesaplanması, finansal raporlama standartlarına da uygun olmaları durumunda, işletmenin ve faaliyetlerinin niteliğinden etkilenen bazı özel hususların göz önünde bulundurulmasını gerektirir. Ayrıca, bağımsız denetçinin işletme faaliyetleri hakkındaki bilgisi, diğer bağımsız denetim teknikleri ile birlikte, işletme yönetiminin finansal raporlama standartlarına uygun bir makul değer hesaplaması yaparak ortaya çıkarması gereken değer düşüklüğünün belirlenmesinde bağımsız denetçiye yardımcı olur.

Finansal raporlama standartlarında tanımlanmış makul değer hesaplama yönteminin bulunması

MADDE 11 - (1) Makul değer hesaplamasına ilişkin yöntemin finansal raporlama standartlarında tanımlandığı durumlarda; bir menkul kıymetin makul değerinin bir değerlendirme yöntemi yerine piyasa fiyatları kullanılarak hesaplanması gerektiğinde, bağımsız denetçinin makul değer hesaplamasının söz konusu yöntemle uygun olup olmadığını göz önünde bulundurması gerekir.

(2) Finansal raporlama standartları, makul değer varlık ve yükümlülükler için güvenilir şekilde ölçülebileceğini varsayar. Ancak, bir varlık ya da yükümlülüğün aktif bir piyasada kote edilmiş fiyatının bulunmadığı ve makul değer tahmini için kullanılan diğer yöntemlerin uygun olmadığı ya da kullanılamaz olduğu durumlarda, bu varsayım geçersiz olabilir. İşletme yönetimi, makul değer güvenilir şekilde hesaplanabildiği varsayımının geçersiz olduğunu belirlediği durumlarda, bağımsız denetçi, bu hususun finansal raporlama standartlarına uygun şekilde muhasebeleştirilip

muhasabeleştirilmediğine dair yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı temin etmek zorundadır.

Makul değer hesaplaması ile ilgili bağımsız denetim kanıtı toplanması

MADDE 12 - (1) Bağımsız denetçi, finansal raporlama standartlarına uygun olarak makul değer hesaplama ve açıklamalarını ilgilendiren, işletmenin belirli amaçları doğrultusundaki planları ve bunları gerçekleştirebilme kabiliyeti ile ilgili bağımsız denetim kanıtı toplamak zorundadır.

(2) İşletme yönetimi bir varlık ya da yükümlülükle ilgili, makul değerdeki değişimlerin finansal tablolarda nasıl raporlanıp sunulacağı ve kamuya açıklanma şartlarının belirlenmesiyle ilgili kriterleri oluşturmak zorundadır. İşletme yönetiminin niyeti, işletmenin makul değer uygulamalarının belirlenmesi açısından önemlidir. İşletme yönetimi, belirli varlık ve yükümlülüklerle ilgili planlarını ve niyetlerini genellikle belgelendirir. İşletme yönetiminin niyetine dair edinilecek bağımsız denetim kanıtının kapsamı mesleki kanaati ilgilendiren bir husus olmakla birlikte, bağımsız denetim teknikleri genellikle işletme yönetimi ile yapılan görüşmelerde alınan cevapların uygun şekilde doğrulanmasını içerir. Doğrulama aşağıda belirtilen şekillerde yapılabilir:

- a) İşletme yönetiminin varlık ve yükümlülüklerle ilgili geçmişte belirttiği niyetlerin gözden geçirilmesi,
 - b) Yazılı planların ve uygun olduğu durumlarda bütçe, gündeme ilişkin belgeler gibi diğer yazılı belgelerin incelenmesi,
 - c) İşletme yönetiminin belirli bir tavır izlemeyi seçtiği durumlarda belirtilen sebeplerin gözden geçirilmesi ve
 - ç) İşletmenin sözleşmeye bağlı taahhütlerinin sonuçları da dahil olmak üzere, ekonomik durumu göz önüne alınarak işletme yönetiminin belirli bir iş programını gerçekleştirme kabiliyetinin değerlendirilmesi.
- (3) İşletme yönetiminin belirli işlemleri gerçekleştirebilmesi, finansal raporlama standartları çerçevesinde makul değer kullanılıp kullanılmamasına bağlı olarak tanımlanmış ise, bağımsız denetçi bu hususu göz önünde bulundurur.

Makul değer hesaplamasında kullanılan alternatif yöntemlerin uygunluğu

MADDE 13 - (1) Finansal raporlama standartlarında makul değer hesaplanması için alternatif yöntemlerin bulunduğu ya da bir hesaplama yönteminin tanımlanmadığı durumlarda, bağımsız denetçi, hesaplamanın mevcut şartlar altında finansal raporlama standartlarına uygun olup olmadığını değerlendirmek zorundadır.

(2) Hesaplama yönteminin mevcut şartlar altında uygun olup olmadığının değerlendirilmesi, mesleki kanaat kullanımını gerektirir. İşletme yönetiminin finansal raporlama standartlarında bulunan alternatif değerlendirme yöntemlerinden birinin seçilmesi halinde, bağımsız denetçi işletme yönetiminin seçim mantığını, işletme yönetimi ile bu değerlendirme yöntemini seçme nedenlerini görüşerek kavrar. Bağımsız denetçi aşağıdaki hususları dikkate alır:

- a) İşletme yönetiminin, finansal raporlama standartlarında belirtilmişse, seçilen yöntemi destekleyecek kriterleri yeterince değerlendirerek, doğru olarak uygulayıp uygulamadığı,
 - b) Değerleme yönteminin, değerlendirme yapılan varlık veya yükümlülüğün niteliği ile finansal raporlama standartlarına uygun olup olmadığı ve
 - c) Değerleme yönteminin, işletmenin bulunduğu sektör ve ortama uygun olup olmadığını.
- (3) İşletme yönetimi, farklı değerlendirme yöntemlerinin sonuçlarının birbirinden önemli ölçüde farklı olduğunu tespit ederse, bağımsız denetçi, işletmenin makul değer hesaplamalarını incelerken bu farklılıkların nedenlerinin işletme tarafından nasıl incelendiğini değerlendirir.

Makul değer hesaplama yöntemlerinin tutarlılığı

MADDE 14 - (1) Bağımsız denetçi, makul değer hesaplama yöntemlerinin tutarlı bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını değerlendirmek zorundadır.

(2) İşletme yönetimi, belirli bir değerlendirme yöntemini seçtikten sonra, bağımsız denetçi işletmenin bu yöntemi makul değer hesaplamasında tutarlı olarak kullanıp kullanmadığını, eğer tutarlı olarak kullandıysa bu tutarlılığın işletmeyi etkileyen ortam ya da durumlardaki muhtemel değişiklikler ya da finansal raporlama standartlarındaki değişiklikler göz önünde bulundurulduğunda, uygun olup olmadığını değerlendirir. İşletme yönetimi değerlendirme yöntemini değiştirdiyse, bağımsız denetçi,

işletme yönetiminin yeni yöntemin daha uygun bir hesaplama bazı sağladığını yeterli derecede izah edip edemediği ya da değişimin finansal raporlama standartlarına uygun olup olmadığı hususlarını göz önünde bulundurur. Bu kapsamda, aktif piyasası bulunan varlık ve yükümlülükler için makul değer tahmininde indirgenmiş nakit akımları yönteminin uygulanması uygun değildir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Uzman Çalışmasının Kullanımı

Uzman çalışmasına ihtiyacın tespiti

MADDE 15 - (1) Bağımsız denetçi, makul değere ilişkin bağımsız denetim tekniklerini planlayıp uygularken uzman çalışmasına ihtiyaç olup olmadığına, kendi yetenek ve bilgisini göz önünde bulundurmak suretiyle karar verir. Uzman görüşünden yararlanılmasına karar vermesi halinde, bağımsız denetçinin, böyle bir çalışmanın bağımsız denetimin amaçları ve bağımsız denetim kanıtları açısından yeterli olduğundan emin olması gerekir.

Uzman çalışması kullanımının planlanmasında dikkat edilecek hususlar

MADDE 16 - (1) Bağımsız denetçi bir uzmanın çalışmasını kullanmayı planlarken, uzmanın makul değer tanımı ile makul değeri belirlerken kullanacağı yöntemin, işletme yönetimince kullanılan yöntemler ve finansal raporlama standartlarının gereklilikleriyle tutarlı olup olmadığını gözden geçirir. Bu kapsamda, bir uzmanın bir gayrimenkulün makul değerini tahmin etmek için kullandığı yöntem ya da sigorta yükümlülüklerinin, reasürans alacaklarının makul değer tahminlerini yapmak için geliştirilen aktüer metodolojilerin, finansal raporlama standartlarının değerlendirme ilkeleriyle tutarlı olmadığı durumlarda, bağımsız denetçi bu tip hususları uzman çalışmalarını inceleyip tartışarak karara varır.

(2) Bağımsız denetçi, uzman çalışmasının bağımsız denetim kanıtı olarak uygunluğunu değerlendirirken, varsayımların makul ve kullanılan yöntemlerin uygun ve uygulanması uzmanın sorumluluğu altında olan hususların, işletmenin faaliyetleri hakkındaki bilgisi ve diğer bağımsız denetim tekniklerinin sonuçları çerçevesinde uygun, eksiksiz ve makul olup olmadığını uzmanla da tartışarak gözden geçirir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İşletmenin Makul Değer Hesaplamaları ve Açıklamalarına İlişkin Önemli Yanlışlık Riskinin Tespitinde Kullanılan Bağımsız Denetim Teknikleri

Makul değer hesaplamaları ve ilgili açıklamaların testi

MADDE 17 - (1) Bağımsız denetçi, makul değer hesaplamaları ve açıklamalarına ilişkin belirlenmiş önemli yanlışlık riskinin tespitine yönelik ilave bağımsız denetim teknikleri tasarlar ve uygular. Bu ilave bağımsız denetim teknikleri, uygun oldukça kontrollerin testi ve temel bağımsız denetim tekniklerinin kullanılmasını gerektirir.

(2) Makul değer hesaplamaları basitten karmaşığa kadar farklı çeşitlerde olabileceğinden, bağımsız denetçinin planladığı teknikler yapı, zamanlama ve kapsam bakımından önemli farklılıklar gösterebilir. Bu kapsamda, makul değer hesaplamaları ile ilgili temel bağımsız denetim teknikleri:

- a) İşletme yönetiminin önemli varsayımlarını, değerlendirme modellerini ve bunlara ilişkin verilerin testini,
- b) Makul değer hesaplamasının uygunluğunun doğrulanmasını ya da
- c) Sonradan meydana gelen olayların makul değer hesaplamaları ve finansal tablolar ile ilgili açıklamalar üzerindeki etkilerinin gözden geçirilmesini kapsar.

Makul değer hesaplamasının belirsizliği

MADDE 18 - (1) Aktif bir piyasada ilan edilmiş fiyatların mevcudiyeti genellikle makul değerler için

en iyi kanıttır. Ancak, bazı makul değer hesaplamaları, makul değer hesaplaması yapılan kalemin niteliği ya da seçilen değerleme yöntemi sebebiyle diğerlerinden daha karmaşıktır. Bu kapsamda, aktif bir piyasada ilan edilmiş fiyatların olmadığı durumlarda, finansal raporlama standartları indirgenmiş nakit akımı analizi ya da karşılaştırmalı işlem modeli gibi alternatif bazı yöntemler kullanılması suretiyle makul değer tahmini yapılmasına izin verebilir. Karmaşık makul değer hesaplamaları, normalde, hesaplama sürecinin güvenilirliğine ilişkin belirsizliğin yüksek olduğu hallerde söz konusu olur. Yüksek belirsizlik aşağıda belirtilen hususların bir sonucu olabilir:

- a) Tahmin döneminin uzunluğu,
- b) Süreçle bağlantılı önemli ve karmaşık tahminlerin sayısı,
- c) Süreçte kullanılan nedenler ve varsayımlara ilişkin öznelliğin yüksek olması,
- ç) Gelecekteki olayların yüksek dereceli belirsizlik taşıması veya varsayımlardaki öncelikli olayların sonuçları ve
- d) Yüksek dereceli öznel nedenlerin kullanılması halinde objektif veri eksikliğinin olması.

Makul değer hesaplaması ile ilgili bağımsız denetim tekniklerinin geliştirilmesi

MADDE 19 - (1) Bağımsız denetçinin, sürecin karmaşıklığı da dahil olmak üzere, değerleme sürecini kavraması, uygulanan bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamının belirlenmesine yardımcı olur. Aşağıda bağımsız denetim teknikleri geliştirilirken göz önünde bulundurulması gereken hususlara örnekler yer almaktadır:

- a) Değerleme ile ilgili bağımsız denetim kanıtı elde etmek için borsa rayiçlerinin kullanımı, borsa rayicinin olduğu şartların anlaşılmasını gerektirir. Bu kapsamda, yatırım amacıyla elde tutulan menkul kıymet miktarının çok fazla olması ya da söz konusu menkul kıymetlerin pazarlaması ile ilgili kısıtlamaların bulunması durumunda, menkul kıymetlerin borsa rayici üzerinden finansal tablolarda gösterilen tutarının finansal raporlama standartları çerçevesinde düzeltilmesi gerekebilir.
- b) Üçüncü taraflarca sağlanan bağımsız denetim kanıtları kullanılırken, bağımsız denetçi bunların güvenilirliğini gözden geçirerek, bağımsız denetim kanıtının güvenilirliğinden emin olmak için cevap veren tarafın yeterliliğini, bağımsızlığını, cevap verebilme yetkisini, doğrulanan konuyla ilgili bilgisini dikkate alır. Bu tür bağımsız denetim tekniklerinin kapsamı, makul değer hesaplaması ile bağlantılı belirlenmiş önemli yanlışlık riskine göre değişir.
- c) Bağımsız bir uzman tarafından yapılan değerlemenin kullanıldığı durumlarda, işletmenin bilgiyi finansal tablolarında raporlaması gereken tarih ile uzman tarafından sunulan çalışmanın tarihi çok farklı ise, bağımsız denetçi, makul değer hesaplamalarını destekleyen bağımsız denetim kanıtlarını; raporlama tarihine kadar oluşan olayları, işlemleri ve şartlarda meydana gelen değişiklikleri dikkate almak suretiyle elde eder.
- ç) Teminat bir yatırımın makul değerinin hesaplanmasında ya da rayiç bedelinin değerlendirilmesinde önemli bir faktörse, bağımsız denetçi, böyle bir teminatın mevcudiyeti, değeri, ilgili haklar, transfer edilebilirliği ile ilgili yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı temin ederek, finansal raporlama standartlarına uygun açıklamaların yapıp yapılmadığını gözden geçirir.
- d) Bazı durumlarda, makul değer hesaplamasının uygunluğu hakkında yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde etmek için bir varlığın bağımsız denetçi tarafından teftişi gibi, ilave bağımsız denetim teknikleri kullanılarak, söz konusu varlığın makul değeriyle ilgili olarak fiziksel durumu hakkında bilgi edinmek gerekli olabilir.

İşletme yönetiminin makul değeri belirlerken kullandığı önemli varsayımların, değerleme modelinin ve verilerin test edilmesi

MADDE 20 - (1) İşletme yönetiminin makul değeri belirlemek için kullandığı sürecin güvenilirliğinin bağımsız denetçi tarafından kavranması, ortaya çıkan sonuçların desteklenmesi için önemli bir unsur olup, kullanılacak bağımsız denetim tekniklerinin yapısını, zamanlamasını ve kapsamını etkiler. Makul değer hesaplamalarına ilişkin güvenilir süreç, makul değer tutarlı bir biçimde hesaplanarak, finansal tablolarda sunumu ve kamuya açıklanması ile sonuçlanan bir süreci ifade eder. Bağımsız denetçi işletmenin makul değer hesaplamalarını ve açıklamalarını test ederken aşağıdaki hususları göz önünde bulundurur:

- a) İşletme yönetimi tarafından kullanılan varsayımların makul olup olmadığı,

b) Mümükünse, makul değeri hesaplamasının uygun bir model kullanılarak belirlenip belirlenmediğı ve

c) İşletme yönetiminin mevcut olan ilgili bilgileri kullanıp kullanmadığı.

(2) Tahmin teknikleri, varsayımlar ve bağımsız denetçinin geçmiş dönemlerde belirlenmiş makul değeri hesaplamalarını gözden geçirmesi ve eğer varsa cari dönem sonuçlarıyla karşılaştırması, işletme yönetimi süreçlerinin güvenilirliğine dair bağımsız denetim kanıtı sağlayabilir. Bağımsız denetçi, değişikliklerin, ekonomik koşullardaki değişikliklerden kaynaklanıp kaynaklanmadığı hususunu da göz önünde bulundurur.

Kullanılan önemli varsayımların değerlendirilmesi

MADDE 21 - (1) Bağımsız denetçi makul değerlerle ilgili önemli bir risk olduğunu tespit ederse, işletme yönetiminin makul değeri hesaplarırken kullandığı önemli varsayımların, münferit ya da bir bütün olarak, makul değeri hesaplamaları ve ilgili açıklamalara makul bir temel sağlayıp sağlamadığını değerlendirmek zorundadır.

(2) Bir uzman çalışmasına güvenilerek elde edilenler dahil işletme yönetiminin makul değeri hesaplamalarını oluşturabilmesi için varsayımlarda bulunması gerekir. İşletme yönetiminin varsayımları, yönetimden sorumlu kişilerin öncülüğünde geliştirilen varsayımları da içerir. Varsayımlar, gelecekte beklenen nakit akımlarına ilişkin tahminler ile varlık ve yükümlölüklerin gelecekteki değeri ile ilgili tahminlerin bileşiminden oluşan değerlendirme yöntemleri gibi daha karmaşık değerlendirme modellerinin ayrılmaz bir parçasıdır. Bağımsız denetçi, bir değerlendirme modelinin bazını oluşturan önemli varsayımlara özellikle dikkat ederek, bu varsayımların makul olup olmadığını değerlendirir. Makul değeri hesaplamaları ve ilgili açıklamalara makul bir baz sağlamak için varsayımların ilişkili, güvenilir, tarafsız, anlaşılır ve eksiksiz olması gerekir.

(3) Belirli varsayımlar, değerlendirilen varlık veya yükümlölüğün niteliğine ve kullanılan değerlendirme yöntemine göre değişir. Bu kapsamda, indirgenmiş nakit akımları değerlendirme yöntemi gelir esaslı yaklaşım olarak kullanıldığında, nakit akışı seviyesi, analizde kullanılan zaman dilimi ve iskonto oranı hakkında varsayımlar yapmak gerekir.

(4) Varsayımlar iç ve dış kaynaklardan elde edilen bağımsız denetim kanıtlarıyla desteklenir. Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin varsayımlarını destekleyen bağımsız denetim kanıtlarının kaynağını ve güvenilirliğini değerlendirir. Bu değerlendirme, geçmişteki edinilen bilgiler çerçevesinde varsayımların gözden geçirilmesini ve bu varsayımların işletmenin gerçekleştirme kapasitesi içerisinde olan planlara dayanıp dayanmadığının gözden geçirilmesini de içerir.

(5) İşletme yönetiminin varsayımlarına yönelik bağımsız denetim teknikleri, işletmenin finansal tablolarının bağımsız denetimi kapsamında gerçekleştirilir. Dolayısıyla, bağımsız denetim tekniklerinin amacı, varsayımların kendileri hakkında bir görüş bildirmek için gerekli, yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı temin etmek değil, makul değerin hesaplanmasına dair güvenilir bir baz sağlanıp sağlamadığına ilişkindir.

(6) Makul değeri hesaplamasında önemli bulunan varsayımların belirlenmesi işletme yönetiminin kanaatini kullanmasını gerektirir. Bağımsız denetçi, aşağıda belirtilen makul değeri hesaplamasını önemli ölçüde etkileyen hususları içeren önemli varsayımlar üzerine yoğunlaşır.

a) Önemli değişimlere gösterdikleri hassasiyet bakımından uzun vadeli faiz oranlarıyla ilgili varsayımların kısa vadeliye göre daha hassas olabilmesi gibi varsayımlarda nicelik ya da nitelik olarak belirsizlik bulunması ya da varsayımların sapmalara karşı çok duyarlı olması ve

b) Varsayımların hatalı uygulama ya da suiistimale olan hassasiyeti.

(7) Bağımsız denetçi, piyasa koşulları da dahil önemli değişimlere karşı değerlemeye esas olan varsayımlardaki hassasiyeti göz önünde bulundurur. Bağımsız denetçi uygun olduğu durumlarda, işletme yönetiminin özellikle hassas olan varsayımları belirleyebilmesi için duyarlılık analizi gibi belirli yöntemler kullanmasını teşvik eder. Bağımsız denetçi ayrıca bir makul değeri hesaplamasıyla bağlantılı bir belirsizliğin ya da objektif verilerin mevcut olmamasının, makul bir tahminde bulunulmasını finansal raporlama standartları çerçevesinde mümkün kılıp kıldığını gözden geçirir.

(8) Varsayımların makul değeri hesaplamalarına makul bir baz sağlayıp sağlayamadığına ilişkin değerlendirme, varsayımların her biriyle ilgili olduğu gibi bir bütün olarak varsayımların tamamıyla

da ilgilidir. Varsayımlar çoğunlukla birbirlerine bağımlı olduğundan, kendi içlerinde tutarlı olmaları gerekir. Münferit olarak ele alındığında makul bulunabilen belirli bir varsayım, diğer varsayımlarla birlikte ele alındığında makul olmayabilir. Bağımsız denetçi, makul değer hesaplanmasını etkileyen önemli varsayımların ve unsurların işletme yönetimi tarafından belirlenip belirlenmediğini göz önünde bulundurur.

(9) Gelecekteki nakit akımlarının bugünkü değerinin hesaplanmasında kullanılacak iskonto oranı gibi makul değer hesaplamalarının dayandığı varsayımlar, işletme yönetiminin belirli hedef ve stratejilerine dair sonuçların ne olacağına dair taşıdığı beklentiyi yansıtır. Bu varsayımların münferit ve bir bütün olarak ele alındıklarında makul olmaları için gerçekçi ve aşağıda belirtilen noktalarla tutarlı olmaları gerekir:

- a) Genel ekonomik şartlar ve işletmenin ekonomik durumu,
- b) İşletmenin planları,
- c) Önceki dönemlerde yapılan varsayımlar,
- ç) İşletmenin geçmiş dönem deneyimleri ya da önceki dönemlerdeki şartlar,
- d) Makul değer hesaplamaları ve açıklamaları dışında finansal tablo hesap kalemleri ile ilgili olarak muhasebe tahmini yapılırken işletme yönetimi tarafında kullanılan varsayımlar gibi, finansal tablolarla ilgili diğer hususlar ve
- e) Nakit akımlarındaki olası değişkenlik dahil nakit akımları ile ilgili risk ve bunun iskonto oranı üzerindeki etkisi.

(10) Varsayımların işletme yönetiminin niyetini ve belirli bir hareket planını izleyebilme yeteneğini yansıttığı durumlarda, bağımsız denetçi bunların işletmenin planları ve geçmiş tecrübeleriyle uyumlu olup olmadığını göz önünde bulundurur.

(11) İşletme yönetimi, varsayımlarını geliştirmek için geçmişteki finansal bilgilere itimat ediyorsa, bağımsız denetçi, bu güvenin ne ölçüde yerinde olduğunu değerlendirir. İşletme yönetiminin yeni faaliyetlere veya değişik işlemlere girmeyi planlaması gibi durumlarda, geçmiş bilgiler gelecekteki koşulları ve olayları değerlendirmek için yeterli olmayabilir.

(12) İşletme yönetimi tarafından bir değerlendirme modeli kullanılarak değerlendirilen hesap kalemleri için, bağımsız denetçinin kendi kanaatini işletme yönetimininkiyle ikame etmesi beklenmez. Bağımsız denetçi, daha çok modeli gözden geçirir ve modelin uygun, kullanılan varsayımların ise makul olup olmadığını değerlendirir. Bu kapsamda, faaliyete yeni başlayan bir işletmede, gelecekteki kazançlar ya da nakit akımlarının tahminine temel oluşturacak cari kazançlar söz konusu olmayabileceğinden, bir özkaynak yatırımının değerlemesinde indirgenmiş nakit akımı kullanılması uygun değildir.

(13) Bağımsız denetçi, makul değer hesaplamaları ve açıklamalarını oluşturmak için kullanılan verileri test eder ve makul değer hesaplamalarının bu veriler ve işletme yönetiminin varsayımları kullanılarak doğru bir şekilde belirlenip belirlenmediğini değerlendirir.

(14) Bağımsız denetçi, bir uzmanın çalışmasında kullanılan veriler de dahil olmak üzere, makul değer hesaplamalarının dayandırıldığı verilerin doğru, eksiksiz ve ilgili olup olmadığını ve makul değer hesaplamalarının bu veriler ve işletme yönetiminin varsayımları kullanılarak doğru bir şekilde belirlenip belirlenmediğini değerlendirmek zorundadır. Bağımsız denetçinin bu kapsamda uygulayacağı testler; veri kaynağının doğrulanması, matematiksel hesaplamalar ve bilginin içsel tutarlılığının incelenmesi gibi, hususları içerir.

İşletmenin makul değer hesaplamalarını doğrulamak amacıyla bağımsız bir makul değer tahmini yapılması

MADDE 22 - (1) Bağımsız denetçi, işletmenin makul değer hesaplamalarını doğrulamak amacıyla bağımsız bir makul değer tahmini yapabilir. Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin varsayımlarını kullanarak bağımsız bir tahmin geliştirirken, bu varsayımları Tebliğin bu Kısımında yer alan hükümler çerçevesinde değerlendirir. Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin varsayımlarını kullanmak yerine, işletme yönetiminin makul değer hesaplamasıyla karşılaştırma yapmak üzere ayrı varsayımlar geliştirebilir, ancak yine de işletme yönetiminin varsayımlarını kavramak durumundadır. Bağımsız denetçi, kendi modeli ile işletme yönetiminin tahmini arasındaki önemli farkların değerlendirmesini yapmak suretiyle, makul değer hesaplamaları ve açıklamalarına ilişkin verileri de test eder.

Bilanço tarihinden sonraki olaylar

MADDE 23 - (1) Bağımsız denetçi, bilanço tarihinden sonraki olayların makul değer hesaplamaları ve açıklamaları üzerindeki etkisini göz önünde bulundurmak zorundadır.

(2) Bilanço tarihinden sonra ancak bağımsız denetimin tamamlanmasından önce ortaya çıkan işlemler ve olaylar, işletme yönetimi tarafından yapılan makul değer hesaplamalarıyla ilgili uygun bağımsız denetim kanıtı temin edebilir. Bu kapsamda, bir yatırımın dönem sonundan çok kısa bir süre sonra satılması makul değer hesaplamasıyla ilgili bağımsız denetim kanıtı sağlayabilir.

(3) Bilanço tarihinde mevcut olan koşullar, daha sonra değişebileceğinden, bilanço tarihinden sonraki makul değer bilgileri, bilanço döneminden sonra ortaya çıkan olayları yansıtır, bilanço tarihinde mevcut olan durumları yansıtmaz. Bu kapsamda, aktif biçimde el değiştiren menkul kıymetlerin bilanço tarihinden sonra değişen fiyatları, dönem sonunda mevcut menkul kıymetlerin değeri ile ilgili uygun bağımsız denetim kanıtını sağlamaz.

ALTINCI BÖLÜM

Makul Değerlere İlişkin Açıklamalar

Makul değerlerle ilgili açıklamaların değerlendirilmesi ve bağımsız denetimi

MADDE 24 - (1) Bağımsız denetçi, işletme tarafından finansal tablolarda makul değerlere ilişkin yapılan açıklamaların, finansal raporlama standartlarına uygun olup olmadığını değerlendirmek zorundadır.

(2) Bağımsız denetçi, finansal tablo dipnotlarında yer alan makul değer hesaplamaları ile ilgili açıklamaların bağımsız denetimini yaparken, bu bilgilerin zorunlu veya gönüllü olarak açıklanmasından bağımsız olarak, finansal tablolarda yer alan makul değer hesaplamalarının bağımsız denetiminde kullandığı bağımsız denetim teknikleri ile aynı türde bağımsız denetim tekniklerini kullanır. Bağımsız denetçi, değerlendirme ilkelerinin finansal raporlama standartlarına uygun olduğuna, tutarlı bir şekilde uygulandığına, kullanılan tahmin yöntemi ile önemli varsayımların finansal raporlama standartlarına uygun şekilde açıklandığına dair yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde eder. Bağımsız denetçi ayrıca isteğe bağlı olarak verilen bilgilerin finansal tabloların içeriği açısından uygun olup olmadığını değerlendirir. Bu kapsamda, işletme yönetimi, bir varlığın yakın gelecekte satışını önleyen sözleşmeye dayalı kısıtlarından bahsetmeyerek, söz konusu varlığın cari satış değerini açıklayabilir.

Makul değerle ilgili belirsizliklere ilişkin açıklamaların değerlendirilmesi

MADDE 25 - (1) Bağımsız denetçi, işletmenin makul değer bilgilerini finansal raporlama standartlarında zorunlu kılınan şekilde yapıp yapmadığını değerlendirir. Bir kalemin değerlemesi konusunda önemli bir belirsizlik mevcutsa, bağımsız denetçi, yapılan açıklamaların bu tür belirsizlikler konusunda finansal tablo kullanıcılarının bilgilendirilmesini sağlayacak yeterlilikte olup olmadığını değerlendirmek zorundadır. Bu kapsamda bağımsız denetçinin, işletme yönetiminin tek bir tutarın açıklanmasını uygun bulmadığı durumlarda, tutar aralığına ilişkin açıklamaların ve bu aralığın belirlenmesinde kullanılan varsayımların finansal raporlama standartları açısından uygun olup olmadığını değerlendirmesi gerekir. Bağımsız denetçi, ayrıca makul değer belirlenmesinde kullanılan değerlendirme yöntemindeki değişikliklere ilişkin muhasebe ve açıklama gerekliliklerine işletmenin uyup uymadığını da göz önünde bulundurur.

Makul değer in yeterli güvenilirlikte belirlenememesi

MADDE 26 - (1) Finansal raporlama standartlarının gerektirdiği makul değer hesaplamalarına yönelik açıklamaların makul değer in yeterli güvenilirlikte belirlenememesi nedeniyle yapılmaması halinde, bağımsız denetçi bu tür durumlarda yapılması gerekli açıklamaların yeterliliğini değerlendirmek zorundadır. İşletmenin finansal raporlama standartlarının gerektirdiği makul değere ilişkin açıklamaları doğru olarak yapmadığını saptaması halinde, bağımsız denetçinin, finansal tabloların önemli yanlışlık içerip içermediğini değerlendirmesi gerekir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetim Tekniklerinin Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Toplanan bağımsız denetim kanıtlarının değerlendirilmesi

MADDE 27 - (1) Bağımsız denetçi, finansal tablolarda yer alan makul değer hesaplamaları ve açıklamalarının finansal raporlama standartlarına uygun olup olmadığına dair nihai değerlendirmesini yaparken, elde edilen bağımsız denetim kanıtlarının yeterliliği ve uygunluğunun yanı sıra, bu kanıtların bağımsız denetim sırasında temin edilen ve değerlendirilen diğer bağımsız denetim kanıtları ile olan tutarlılığını da değerlendirmek zorundadır.

Toplanan bağımsız denetim kanıtlarının tutarlılığının değerlendirilmesi

MADDE 28 - (1) Bağımsız denetçi, finansal tablolarda yer alan makul değer hesaplamaları ve açıklamalarının finansal raporlama standartlarına uygun olup olmadığını değerlendirirken, makul değer hesaplamaları sırasında elde edilen kanıt ve bilgilerin, finansal tabloların bir bütün olarak bağımsız denetime tabi tutulması sırasında temin edilen diğer bağımsız denetim kanıtlarıyla olan tutarlılığını değerlendirir. Bu kapsamda, bağımsız denetçi, bir yatırımın makul değerinin belirlenmesinde gelecekteki tahmini nakit akımlarını iskonto etmek için kullanılan faiz oranları ile işletmenin bu yatırımı yapmak için aldığı krediye uygulanan cari faiz oranları arasında herhangi bir ilişki ya da korelasyon olup olmadığını ya da olup olmaması gerektiğini gözden geçirir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Diğer Hususlar

İşletme yönetiminin beyanlarının değerlendirilmesi

MADDE 29 - (1) Bağımsız denetçi, makul değer hesaplamaları ve açıklamaları ile ilgili olarak, önemli varsayımların dayanakları ve bu varsayımların işletme adına belirli faaliyetleri yürütmek konusundaki işletme yönetiminin niyet ve kabiliyetini doğru olarak yansıtmayı yansıtmadığı hususunda işletme yönetiminden yazılı beyan almak zorundadır.

(2) Makul değer hesaplamalarının niteliğine, önemine ve karmaşıklığına bağlı olarak, işletme yönetiminin finansal tablolarda yer alan makul değer hesaplamaları ve açıklamalarına dair beyanları aşağıda belirtilen hususlarla ilgili beyanları da içerebilir:

- a) Finansal raporlama standartları kapsamında makul değer tespiti için işletme yönetimi tarafından kullanılan ilgili varsayımlar dahil, değerlendirme yöntemlerinin uygunluğu ve bu yöntemlerin uygulanmasındaki tutarlılık,
- b) İşletme yönetiminin, makul değeri, finansal raporlama standartlarına göre belirlenen varsayımdan daha güvenilir bir şekilde belirlemesinde kullandığı esaslar,
- c) Finansal raporlama standartları kapsamında makul değerlere ilişkin yapılacak açıklamaların yeterliliği ve uygunluğu ve
- ç) Bilanço tarihinden sonra ortaya çıkan olayların finansal tablolarda yer alan makul değer hesaplamaları ve açıklamalarında herhangi bir düzeltme gerektirip gerektirmediği.

Yönetimden sorumlu kişilerle iletişim

MADDE 30 - (1) Bazı makul değer hesaplamalarının ihtiva ettiği belirsizlikten dolayı, önemli yanlışlık risklerinin finansal tablolar üzerindeki muhtemelen etkileri işletme yönetimini ilgilendirir. Bu kapsamda bağımsız denetçi, makul değer hesaplamalarında kullanılan önemli varsayımların niteliği, bu varsayımların geliştirilmesindeki sübjektiflik derecesi ve makul değerle değerlendirilen kalemlerin finansal tabloların bütünü açısından görece önemi gibi, hususları yönetimden sorumlu kişilere iletilecek hususlar olarak dikkate alır.

YİRMİİKİNCİ KISIM

İlişkili Taraflar

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, ilişkili taraflar ve bu taraflarla gerçekleştirilen işlemlerle ilgili, bağımsız denetçinin sorumlulukları ve uygulanacak bağımsız denetim teknikleri ile ilgili ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, ilişkili tarafların belirlenmesi, ilişkili taraflarla yapılan işlemler ve bunların kamuya açıklanması ve raporlanmasına dair hükümleri içerir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İlişkili Tarafların Varlığı, Kamuya Açıklanması ve İlişkili Taraflarla Yapılan İşlemler

Genel esaslar

MADDE 3 - (1) Bağımsız denetçi, finansal tablolarda önemlilik arz eden ilişkili taraf işlemleri ve işletme yönetimi tarafından yapılan ilişkili taraflarla ilgili açıklamalar hakkında yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı toplamak için, gerekli bağımsız denetim tekniklerini tasarlayarak uygulamak zorundadır. Ancak, bir bağımsız denetimin ilişkili taraflarla gerçekleştirilen işlemlerin tamamını ortaya çıkarması beklenmez.

(2) Finansal tablolarla ilgili işletme yönetiminin belirli beyanlarına dair kanaate ulaşmak için kullanılan bağımsız denetim kanıtlarının ikna ediciliğini etkileyen sınırlamalar söz konusu olduğunda, bu Kısımda belirtilen bağımsız denetim teknikleri uygulanarak yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı sağlanır.

(3) İşletme yönetimi tarafından sunulan bilgi ve belgelerde ve yapılan açıklamalardaki önemli yanlışlık riskinin bağımsız denetçi tarafından beklenilenden daha yüksek olması ve ilişkili taraflarla ilgili önemli bir yanlışlık olduğunun belirlenmesi durumlarında, bağımsız denetçi, duruma uygun olarak değiştirilmiş, genişletilmiş ya da ilave bağımsız denetim tekniklerini uygulamak zorundadır.

İlişkili tarafların varlığının açıklanmasında sorumluluk

MADDE 4 - (1) İşletme yönetimi, ilişkili tarafların belirlenmesi ve bu taraflarla gerçekleştirilen işlemlerin açıklanmasından sorumludur. Bu sorumluluk, işletme yönetiminin ilişkili taraflarla gerçekleştirilen işlemlerin işletmenin bilgi sisteminde uygun bir şekilde belirlenerek finansal tablolara doğru yansıtılmasını temin edecek iç kontrol sistemlerinin kurulmasını gerektirir.

Bağımsız denetçinin ilişkili taraflarla ilgili çalışmaları

MADDE 5 - (1) Bağımsız denetçinin, finansal tablolar üzerinde önemli etkisi olabilecek işlemleri, olayları ve uygulamaları belirleyebilmesi için işletmenin faaliyetleri ve ilişkili olduğu çevre hakkında yeterli bilgiye sahip olması gerekir. İlişkili tarafların ve bu taraflarla gerçekleştirilen işlemlerin mevcudiyeti normal işletme faaliyetleri olarak görülseler de, aşağıda belirtilen hususların varlığı sebebiyle bağımsız denetçinin söz konusu işlemlere özel bir dikkat göstermesi gerekir.

a) Finansal raporlama standartları ilişkili taraflarla olan belirli ilişkilerin ve işlemlerin finansal tablolarda açıklanmasını gerekli kılabilir.

b) İlişkili tarafların ya da ilişkili taraflarla gerçekleştirilen işlemlerin varlığı finansal tabloları etkileyebilir. İlişkili tarafların mevcudiyeti durumunda işletmenin vergi yükümlülüğü, vergi yasalarının özel hükümlerinden etkilenebilir ve bu durumun bağımsız denetçi tarafından özellikle göz önünde bulundurulması gerekir.

c) Bağımsız denetim kanıtının kaynağı, bağımsız denetçinin denetim kanıtının güvenilirliğine dair değerlendirmesini etkiler. İlişkili olmayan üçüncü taraflardan elde edinilen ya da oluşturulan bağımsız denetim kanıtları daha fazla güvenilirirdir.

ç) İlişkili taraflarla gerçekleştirilen işlemlerin arkasında normal faaliyet kapsamında değerlendirilemeyecek karın paylaşımı ya da hileli olabilecek işlemler bulunabilir.

(2) İşletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişiler tarafından belirlenerek bağımsız denetçiye verilen ilişkili taraflara ait isim bilgileri bağımsız denetçi tarafından incelenir. Bağımsız denetçi, bu bilgilerin yeterliliği ile ilgili olarak aşağıda belirtilen bağımsız denetim tekniklerini uygular:

- a) Bilinen ilişkili tarafların isimleri için önceki döneme ait çalışma kâğıtları incelenir,
 - b) İşletmenin ilişkili taraf belirleme yöntemleri incelenir,
 - c) Yönetimden sorumlu kişilerin ve çalışanların ilişkili taraflarla olan bağlantıları hakkında bilgi toplanır,
 - ç) Ana hissedarları belirlemek için işletmenin ortaklık yapısı ve bunlara ilişkin kayıt ve belgeler incelenir ya da uygunsa ticaret sicilinden ana hissedar listesi temin edilir,
 - d) Genel kurul ve yönetim kurulu tutanakları ve ilgili diğer yasal kayıtlar incelenir,
 - e) İşletmenin ilişkili tarafı niteliğinde olan veya olabilecek işletmelerin ortaya çıkarılması amacıyla, işletmenin geçmiş dönem bağımsız denetçilerinden ya da cari dönemde ilgili diğer bağımsız denetçilerinden ilişkili taraflara ait bilgiler edinilir ve
 - f) İşletmenin düzenleyici otoritelere sağladığı vergi beyanları ve diğer bilgiler incelenir.
- (3) Bağımsız denetçi, ortaya çıkarılmamış önemli nitelikte ilişkili taraf bulunması riskinin düşük olduğu kanaatindeyse, bu bağımsız denetim tekniklerini uygun şekilde değiştirilebilir.
- (4) Bağımsız denetçinin ilişkili taraflarla ilgili olarak kamuya yapılan açıklamaların uygun ve yeterli olduğundan emin olması gerekir.

İlişkili taraflarla yapılan işlemler

MADDE 6 - (1) Bağımsız denetçi, işletmenin ilişkili taraflarla gerçekleştirdiği işlemlere dair işletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişiler tarafından temin edilen bilgileri incelemek ve ilişkili taraflarla olabilecek diğer işlemlere karşı dikkatli olmak zorundadır.

(2) Bağımsız denetçi, iç kontrol sistemlerini kavrayarak, önemli yanlışlık riskine dair bir ön değerlendirme yaparken, ilişkili taraflarla olan işlemlerin kaydedilmesine ve bu işlemlerle ilgili yetkilendirmeye dair kontrol faaliyetlerinin yeterliliğini gözden geçirir.

(3) Bağımsız denetim sırasında bağımsız denetçinin daha önce belirlenmemiş bir ilişkili tarafın mevcudiyetini gösterebilecek ve mevcut şartlar altında olağandışı gözükten işlemlere karşı dikkatli olması gerekir. Olağandışı işlemlere aşağıdaki hususlar örnek verilebilir:

- a) Olağandışı fiyatlar, faiz oranları, garantiler ya da geri ödeme şartları gibi normal olmayan şartları ihtiva eden işlemler,
- b) Gerçekleşmesi için görünürde mantıklı bir ticari sebep olmayan işlemler,
- c) Özün şekilden farklı olduğu işlemler,
- ç) Olağandışı biçimde gerçekleştirilmiş işlemler,
- d) Belirli müşteri ve tedarikçilerle gerçekleştirilen diğerlerine oranla daha yüksek hacimli veya daha önemli işlemler ve
- e) Yönetim hizmetlerinin bedelsiz sağlanması gibi kaydedilmemiş işlemler.

(4) Bağımsız denetçi bağımsız denetim sırasında ilişkili taraflarla gerçekleştirilen işlemlerin mevcudiyetini ortaya çıkartmak üzere:

- a) İşlem ve bakiyelere detaylı testlerin uygulanması,
- b) Genel kurul ve yönetim kurulu tutanaklarının incelenmesi,
- c) Dönem sonunda ya da dönem sonuna yakın zamanlarda gerçekleşen işlemlere özel dikkat gösterilerek muhasebe kayıtlarındaki yüksek tutarlı ya da olağandışı işlem ve bakiyelerin incelenmesi,
- ç) Alacak ve borçlarla ilgili teyitler ile kredilere ilişkin banka mutabakatlarının incelenmesi (Bu tür bir inceleme, kefalet ilişkileri ile diğer ilişkili taraf işlemlerini ortaya çıkarır) ve
- d) Müşterek yönetime tabi teşebbüsün hisselerinin alımı veya satımı ya da bir işletme ile gerçekleştirilen menkul kıymet alım-satımı gibi yatırım işlemlerinin incelenmesi ve benzeri bağımsız denetim tekniklerini uygular.

İKİNCİ BÖLÜM

Belirlenmiş İlişkili Taraflarla Yapılan İşlemlerin İncelenmesi, İşletme

Yönetimi Beyanları, Bağımsız Denetim Sonuçları ve Raporlama

Belirlenmiş ilişkili taraflarla yapılan işlemlerin incelenmesi

MADDE 7 - (1) Bağımsız denetçi, ilişkili taraflarla yapılan işlemleri incelerken, bu işlemlerin doğru olarak kaydedildiği ve açıklandığına dair yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde etmek zorundadır.

(2) İlişkili tarafta konsinye olarak tutulan mallar veya ana işletmenin bağlı ortaklığına telif hakkı giderini kayıtlarına alması yönünde verdiği talimat örneklerinde olduğu gibi, ilişkili taraflarla olan ilişkilerin niteliğinin açıklanmasında ilişkili taraf işlemlerinin kanıtları sınırlı olabilir. Bu tür işlemlere dair uygun bağımsız denetim kanıtının bulunmasındaki sınırlamalardan dolayı bağımsız denetçi:

- a) İşlem tutarı ve şartlarının ilişkili tarafça teyit edilmesi,
- b) İlişkili tarafa ait bilgilerin incelenmesi ve
- c) İşlemlerle bağlantısı olan banka, avukat, garantör ve acente gibi kişiler ile görüşerek bilgileri doğrulanması

ve benzeri bağımsız denetim tekniklerini uygular.

İşletme yönetimi beyanı

MADDE 8 - (1) Bağımsız denetçi:

- a) İlişkili tarafların belirlenmesi için sağlanan bilginin tamlığı ve
 - b) Finansal tablolardaki ilişkili taraflara ilişkin açıklamaların yeterliliği
- hususlarına ilişkin işletme yönetiminden yazılı beyan almak zorundadır.

Bağımsız denetim sonuçları ve raporlama

MADDE 9 - (1) Bağımsız denetçi, ilişkili taraflara ve bu taraflarla yapılan işlemlere dair yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde edemediyse ya da finansal tablolardaki açıklamaların yeterli olmadığı kanaatine ulaşırsa, bağımsız denetim raporunda, duruma uygun olarak şartlı ya da olumsuz görüş vermek ya da görüş bildirmekten kaçınmak zorundadır.

YİRMİÜÇÜNCÜ KISIM

Bilanço Tarihinden Sonra Ortaya Çıkan Olaylar

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, bağımsız denetçinin ve işletmenin bilanço tarihinden sonra ortaya çıkan olaylara ilişkin sorumluluklarıyla ilgili ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, bilanço tarihinden sonra ortaya çıkan olayların bağımsız denetimine ve bağımsız denetim raporu tarihinden sonra ortaya çıkan olaylara ilişkin bağımsız denetçinin ve işletme yönetiminin sorumluluklarına ilişkin hükümleri içerir.

Tanımlar

MADDE 3 - (1) Bu kısımda geçen;

- a) Bağımsız denetim raporu tarihi: Bağımsız denetçinin görüşünü dayandırdığı yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtlarını elde ettiği tarihten önce olmamak koşuluyla, bağımsız denetçinin finansal tablolara ilişkin raporu için belirleyerek verdiği tarihi,
- b) Bilanço tarihi: Bağımsız denetime tabi finansal tabloların kapsadığı dönemin son gününü (bilançonun düzenlendiği tarihi),
- c) Bilanço tarihinden sonraki olaylar: Bilanço tarihi ve bağımsız denetim raporu tarihi arasındaki dönemde gerçekleşen olaylar ile bağımsız denetim raporu tarihinden sonra ortaya çıkan hususları,
- ç) Finansal tabloların onaylandığı tarih: İşletmenin yetkili organlarının finansal tabloların dipnotlar da dahil olmak üzere tam set olarak hazırladığını ve bu finansal tablolara ilişkin sorumlulukları üstlendiğini beyan ettiği tarihi,

d) Finansal tabloların yayınlanma tarihi: Bağımsız denetim raporu ve bağımsız denetime tabi tutulan finansal tabloların üçüncü kişilerin bilgisine sunulduğu tarihi ifade eder.

BİRİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetim Raporu Tarihine Kadar Gerçekleşen Olaylar

Bilanço tarihinden sonraki olayların bağımsız denetimi

MADDE 4 - (1) Bağımsız denetçi, bilanço tarihinden sonraki olayların finansal tablolar ve bağımsız denetim raporu üzerindeki etkilerini göz önünde bulundurur.

(2) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim raporu tarihine kadar olan ve finansal tablolarda açıklama ya da düzeltme gerektirebilecek tüm olayların belirlendiğine dair yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı sağlayacak bağımsız denetim tekniklerini uygular. Bu teknikler, bilanço tarihindeki hesap bakiyelerine dair bağımsız denetim kanıtı elde etmek için bilanço tarihinden sonra gerçekleşen belirli işlemlere uygulanabilen rutin bağımsız denetim tekniklerine ek olarak yapılır. Ancak, bağımsız denetçinin önceden uyguladığı bağımsız denetim tekniklerinin tatmin edici sonuçlar sağladığı tüm hususlarla ilgili olarak sürekli inceleme yapması gerekmebilir.

Bilanço tarihinden sonraki olaylara uygulanacak bağımsız denetim teknikleri

MADDE 5 - (1) Finansal tablolarda düzeltme veya açıklama gerektiren olayların tespit edilmesine dair bağımsız denetim teknikleri, bağımsız denetim raporu tarihine mümkün olan en yakın tarihe kadar gerçekleştirilir ve genelde aşağıdaki hususları içerir:

- a) Bilanço tarihinden sonraki olayların tespitini sağlamaya yönelik olarak işletme yönetimi tarafından oluşturulan yöntemlerin incelenmesi,
- b) Bilanço tarihinden sonra gerçekleşen genel kurul, yönetim kurulu, denetim komitesi ve icra komitesine ait toplantı tutanaklarının okunması, toplantılarda tartışılan ancak tutanağı henüz hazırlanmamış konuların soruşturulması,
- c) İşletmeye ait en son ara dönem finansal tabloları ile gerekli ve uygun olduğu takdirde, bütçe, nakit akımları ve diğer ilgili işletme yönetiminin raporlarının okunması,
- ç) İşletmenin avukatlarıyla dava ve iddialarla ilgili yapılan soruşturmalar ya da daha önce yapılan yazılı ve sözlü soruşturmaların genişletilmesi,
- d) Bilanço tarihinden sonra ortaya çıkan ve finansal tabloları etkileyebilecek herhangi bir olay olup olmadığına dair işletme yönetiminden bilgi talep edilmesi. İşletme yönetiminden bilgi talep edilecek konulara ilişkin olarak aşağıdaki örnekler verilebilir:
 - 1) İlk verilere veya nihai olmayan verilere dayanılarak muhasebeleştirilmiş kalemlerin cari durumu,
 - 2) Yeni teminatların, kredilerin, garantilerin olup olmadığı,
 - 3) Varlık satışları veya satış planları olup olmadığı,
 - 4) Yeni hisse senedi veya borç senedi ihracı yapıp yapılmadığı veya planlanıp planlanmadığı ile birleşme ya da tasfiye ile sonuçlanacak bir anlaşma olup olmadığı veya planlanıp planlanmadığı,
 - 5) Devlet tarafından el konulan ya da yangın ya da sel gibi nedenlerle yok olan herhangi bir varlık olup olmadığı,
 - 6) Risk alanları ve şarta bağlı durumlarla ilgili herhangi bir gelişme olup olmadığı,
 - 7) Olağandışı herhangi bir düzeltme kaydı verilip verilmediği,
 - 8) İşletmenin sürekliliği kavramı gibi finansal tablolarda kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğu konusunda bağımsız denetçiye şüpheye düşürecek herhangi bir olayın gerçekleşip gerçekleşmediği ya da gerçekleşme ihtimalinin olup olmadığı.

Diğer bağımsız denetçilerin çalışmalarının gözden geçirilmesi

MADDE 6 - (1) Şube, ofis veya bağlı ortaklık gibi bir bölümün başka bir bağımsız denetçi tarafından bağımsız denetime tabi tutulması durumunda, bağımsız denetçi diğer bağımsız denetçinin bilanço tarihinden sonraki olaylara ilişkin yöntemlerini göz önünde bulundurur ve bağımsız denetim raporunun planlanan tarihini diğer bağımsız denetçiye bildirir.

Finansal tabloları önemli derecede etkileyecek olayların farkına varılması

MADDE 7 - (1) Bağımsız denetçi finansal tabloları önemli ölçüde etkileyecek olayların farkına vardığında, bu olayların finansal tablolara gerektiği şekilde yansıtılarak, açıklanıp açıklanmadığını göz önünde bulundurur.

İKİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetim Raporu Tarihinden Sonra Ancak Finansal Tabloların Yayın Tarihinden Önce Ortaya Çıkan Olaylar

Rapor tarihinden sonra ortaya çıkan olayların açıklanmasında sorumluluk

MADDE 8 - (1) Bağımsız denetçinin, bağımsız denetim raporu tarihinden sonra finansal tablolarla ilgili herhangi bir soruşturma yapma veya bağımsız denetim teknikleri uygulama sorumluluğu yoktur. Bağımsız denetim raporu tarihinden finansal tabloların yayınlanacağı zamana kadar geçen sürede finansal tabloları etkileyebilecek hususlardan bağımsız denetçinin haberdar edilmesi işletme yönetiminin sorumluluğundadır.

Bağımsız denetim raporu tarihinden sonra ortaya çıkan olayların değerlendirilmesi

MADDE 9 - (1) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim raporu tarihinden sonra ancak, finansal tabloların yayınlanmasından önce finansal tabloları önemli ölçüde etkileyebilecek bir hususu fark etmesi durumunda, finansal tablolarda herhangi bir değişikliğe ihtiyaç olup olmadığını gözden geçirerek konuyu işletme yönetimiyle görüşür ve gerekli işlemleri yapar.

Finansal tablolarda gerekli düzeltmelerin yapılması durumunda bağımsız denetim

MADDE 10 - (1) İşletme yönetiminin finansal tabloları değiştirdiği durumlarda, bağımsız denetçi gerekli bağımsız denetim tekniklerini kullanarak işletme yönetimine değiştirilmiş finansal tablolara ilişkin yeni bir rapor sunar. Yeni bağımsız denetim raporuna, değiştirilmiş finansal tabloların onaylandığı tarihten daha önceki bir tarih verilemez ve buna bağlı olarak, Tebliğin bu Kısımının “Bilanço tarihinden sonraki olaylara uygulanacak bağımsız denetim teknikleri” başlıklı maddesinde belirtilen bağımsız denetim teknikleri yeni bağımsız denetim raporu tarihine kadar uygulanır.

Finansal tablolarda gerekli düzeltmelerin yapılmaması

MADDE 11 - (1) Bağımsız denetçinin değiştirilmesine gerek görmesine karşın işletme yönetiminin finansal tabloları değiştirmedeği ve bağımsız denetim raporunun işletmeye henüz teslim edilmemiş olduğu durumlarda, bağımsız denetçi şartlı ya da olumsuz görüş bildirir.

(2) Bağımsız denetçinin değiştirilmesine gerek görmesine karşın işletme yönetiminin finansal tabloları değiştirmedeği ve bağımsız denetim raporunun işletmeye teslim edilmiş olduğu durumunda, bağımsız denetçi, finansal tabloların ve bağımsız denetim raporunun kamuya açıklanmaması için işletme yönetiminden en üst seviyede sorumlu kişiyi yazılı olarak uyarır. Finansal tablolar ve bağımsız denetim raporu, bu uyarıya karşın açıklanırsa, bağımsız denetçi, Kurul ve ilgili borsaya konu hakkında ivedilikle bilgi vermek suretiyle gerekli önlemleri alır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Finansal Tablolar Yayınlandıktan Sonra Ortaya Çıkan Hususlar ve Sermaye Piyasası Araçlarının Halka Arzı

Finansal tablolar yayımlandıktan sonra bağımsız denetçinin sorumluluğu

MADDE 12 - (1) Finansal tablolar yayımlandıktan sonra, bağımsız denetçinin finansal tablolarla ilgili herhangi bir soruşturma yapma yükümlülüğü yoktur.

(2) Bağımsız denetçi, finansal tablolar yayımlandıktan sonra, bağımsız denetim raporu tarihinde mevcut olan ve o tarihte bilinseydi bağımsız denetçinin raporu gözden geçirip değiştirmesini

gerektirebilecek bir hususu fark etmesi durumunda, finansal tabloların değiştirilmesi gerekip gerekmediğini gözden geçirir, konuyu işletme yönetimi ile tartışır ve duruma uygun önlemleri alır.

(3) İşletme yönetiminin finansal tabloları gözden geçirip değiştirmesi durumunda, bağımsız denetçi duruma uygun bağımsız denetim tekniklerini uygular, daha önce yayınlanmış finansal tabloları ve bağımsız denetim raporunu alan kişilerin durumdan haberdar edilmesine yönelik işletme yönetiminin aldığı önlemleri inceler ve değiştirilmiş finansal tablolar üzerine yeni bir rapor hazırlar.

(4) Yeni bağımsız denetim raporu, ilgililerin dikkatine sunulması gerekli görülen hususlar paragrafını içerir, bu paragrafta daha önceden yayınlanmış finansal tablolar ve bağımsız denetim raporundaki değişikliklerin nedenlerinin daha detaylı olarak anlatıldığı rapor notuna atıfta bulunulur. Yeni bağımsız denetim raporunun tarihi düzeltilmiş finansal tabloların onaylandığı tarihten daha önceki bir tarih olamaz ve buna bağlı olarak önceki maddelerde belirtilen bağımsız denetim teknikleri yeni bağımsız denetim raporu tarihine kadar uygulanır.

(5) İşletme yönetimi, daha önce yayınlanmış finansal tabloları ve bağımsız denetim raporunu alan kişileri konuyla ilgili bilgilendirmek için gerekli önlemleri almaz ve bağımsız denetçinin finansal tabloların değiştirilmesini gerekli görmesine karşın finansal tabloları değiştirmezse, bağımsız denetçi işletme yönetiminde en üst seviyede sorumlu kişiyi bağımsız denetim raporuna itimat edilmemesi için gerekli önlemleri alacağına dair uyarır.

Yeni bağımsız denetim raporu düzenlenmesini gerektirmeyen durumlar

MADDE 13 - (1) İzleyen döneme ait finansal tabloların yayımlanmasının çok yakın olduğu ve yeterli açıklamaların yeni finansal tablolarda yapılacağı durumda, finansal tabloları değiştirerek yeni bir bağımsız denetim raporu yayımlamak gerekli olmayabilir.

Sermaye piyasası araçlarının halka arzı

MADDE 14 - (1) Sermaye piyasası araçlarının halka arzında, bağımsız denetçinin halka arz tarihine kadar ilave bağımsız denetim tekniklerini uygulaması gerekebilir. Bu teknikler, Tebliğin bu Kısımının “Bilanço tarihinden sonraki olaylara uygulanacak bağımsız denetim teknikleri” başlıklı maddesinde belirtilen bağımsız denetim tekniklerinin halka arz tarihine kadar uygulanmasını ve izahnamede yer alan bilgilerin bağımsız denetçi tarafından, bağımsız denetimi yapılan finansal bilgilerle tutarlı olup olmadığının değerlendirilmesini içerir.

YİRMİDÖRDÜNCÜ KISIM

İşletmenin Sürekliliği

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, finansal tabloların hazırlanmasında işletme yönetiminin işletmenin sürekliliğine ilişkin değerlendirmesi de dahil olmak üzere, bağımsız denetçinin işletmenin sürekliliği varsayımı hakkındaki sorumluluklarına dair ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, işletme yönetimi ve bağımsız denetçinin işletmenin sürekliliğiyle ilgili değerlendirmelerine, buna ilişkin sorumluluklarına ve bağımsız denetim sırasında dikkate alınacak genel ve istisnai nitelikteki hususlar ile uygulanacak bağımsız denetim tekniklerine ve raporlamanın esaslarına ilişkin hükümleri içerir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İşletmenin sürekliliği varsayımı

MADDE 3 - (1) İşletmenin sürekliliği varsayımı, finansal tabloların hazırlanmasındaki temel ilkelerden biridir. Bu varsayım altında, bir işletmenin öngörülebilir gelecekte faaliyetlerinin devam ediyor olacağı, tasfiye, faaliyetlerin durdurulması ya da ilgili mevzuat çerçevesinde konkordatoya

gitmesi gibi bir niyetinin ya da böyle bir ihtiyacının olmayacağı kabul edilir. Dolayısıyla, varlık ve yükümlülükler, işletmenin faaliyetlerinin doğal akışı içerisinde, bu varlıklardan fayda elde edileceği ve yükümlülüklerinin yerine getirileceği esas alınarak kaydedilir.

İşletme yönetiminin sorumluluğu

MADDE 4 - (1) İşletmenin sürekliliği varsayımının finansal tabloların hazırlanmasındaki temel ilkelerden biri olması nedeniyle, işletme yönetiminin, işletmenin sürekliliğine ilişkin bir değerlendirmeyi her durumda yapması zorunludur.

(2) Geçmişinde karlı faaliyetleri ve finansal kaynaklara kolay erişimi bulunan işletmelerde, işletme yönetimi, değerlendirmeyi ayrıntılı bir analiz yapmaksızın gerçekleştirebilir.

(3) İşletme yönetiminin işletmenin sürekliliği varsayımını değerlendirmesi, nitelikleri gereği belirsiz olan olay ya da şartların gelecekteki sonuçlarına ilişkin olarak belli bir anda kanaate varılmasını gerektirir. Aşağıda belirtilen faktörler de bu değerlendirmede dikkate alınır:

a) Genel anlamda, bir olay ya da durumun sonucuyla ilgili olarak varılacak kanaat ne kadar ilerideki bir zamanı ilgilendiriyorsa, o olay ya da durumun sonucuyla ilgili belirsizliğin derecesi de o kadar artar. Bu nedenle, işletme yönetiminin açık bir değerlendirmesini zorunlu kılan finansal raporlama ilkelerinin birçoğu, işletme yönetiminin dikkate almak durumunda olduğu mevcut tüm bilgilere dair bir dönem belirlenmesini gerektirir.

b) Gelecekle ilgili herhangi bir kanaat, o kanaate varıldığı zamanda mevcut bulunan bilgiye dayanır. Bilânço tarihinden sonra meydana gelen olaylar, daha önce makul olarak yapılan değerlendirme sonucunda ulaşılan kanaat ile çelişebilir.

c) İşletmenin büyüklüğü, karmaşıklığı, faaliyetlerinin nitelikleri, durumu ve dış faktörlerden etkilenme derecesi, olayların ya da durumların sonuçlarıyla ilgili kanaatleri etkiler.

(4) Münferit ya da toplu olarak işletmenin sürekliliği varsayımı üzerinde ciddi şüpheler uyandırabilecek olay ve durumlara örnekler aşağıda verilmiştir. Aşağıda belirtilen olay ve durumlar, işletmenin sürekliliği varsayımı üzerinde, ciddi şüpheler yaratabilecek her olay ve durumu içermemektedir. Ayrıca, bunlardan bir ya da birden fazlasının mevcudiyeti her zaman önemli bir belirsizlik olduğu anlamına gelmez.

(5) Finansal durumla ilgili:

a) Net borç veya kısa vadeli net borç pozisyonu,

b) Uzun vadeli aktifleri finanse etmek için kısa vadeli borçları gereğinden fazla kullanılması, sabit vadeli kredilerin vadelerinde geri ödeneceğine ya da yenileneceğine dair gerçekçi olmayan varsayımlar,

c) Alacaklılar ve diğer borç verenlerin sağladığı finansal desteğin çekileceğine dair belirtiler,

ç) Cari veya proforma finansal tablolarda gösterilen faaliyetle ilgili nakit çıkışları,

d) Önemli finansal oranlardaki olumsuzluk,

e) Önemli tutarlardaki faaliyet zararı ya da nakit girişi sağlayan varlıkların değerinde önemli derecedeki düşüş,

f) Kar paylarının zamanı gelmesine rağmen ödenememesi veya kar payı ödemelerinin kesilmesi,

g) Borçlulara zamanında ödeme yapılamaması,

ğ) Kredi anlaşmalarının şartlarına uyulamaması,

h) Satıcılarla yapılan işlemlerde, vadeli satıştan peşin ödemeli satışa geçilmesi ve

ı) Önemli yeni ürünlerin geliştirilmesi veya önemli faaliyet alanlarında gerekli yatırımların yapılabilmesi için gerekli finansmanın temin edilememesi.

(6) Faaliyetle ilgili:

a) Yönetim kadrolarındaki kilit pozisyonların boşalarak yerlerinin doldurulmaması,

b) Önemli bir pazarın, acentenin, lisansın veya ana tedarikçinin kaybedilmesi ve

c) İşgücü problemleri veya önemli hammadde darboğazı.

(7) Diğer konulara ilişkin olarak:

a) Sermaye yeterliliği ile ilgili düzenlemelere veya diğer yasal gerekliliklere uyulmaması,

b) İşletme aleyhine açılmış, sonuçlanmamış ve kaybedildiği takdirde karşılanamayacak tutarda tazminatlara neden olacak davalar ve

c) İşletmeyi olumsuz yönde etkilemesi beklenen yasa ve hükümet politikalarındaki değişiklikler

gibi hususlar işletmenin sürekliliği varsayımı üzerinde şüphe uyandırabilecek olay ve durumlar olarak değerlendirilir.

(8) Bu tür olay ya da durumların önemi çoğunlukla diğer faktörlerin yardımıyla azaltılabilir. Bu kapsamda, bir işletmenin normal kredi geri ödemelerini yapamayacak olmasının etkisi, işletme yönetiminin; varlıkların satılması, kredi geri ödemelerinin yeniden programlanması, ilave sermaye temin edilmesi gibi alternatif yöntemler ile yeterli nakit akışını temin etmek suretiyle işletmenin sürekliliğini sağlamaya yönelik uygulamalarla dengelenebilir. Benzer bir şekilde, ana tedarikçinin kaybı, uygun bir alternatif tedarik kaynağının bulunmasıyla telafi edilebilir.

Bağımsız denetçinin sorumluluğu

MADDE 5 - (1) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim tekniklerini planlarken, uygularken ve sonuçlarını değerlendirirken, finansal tabloların hazırlanmasında işletme yönetiminin esas aldığı işletmenin sürekliliği varsayımının doğru olarak uygulanıp uygulanmadığını ve işletmenin sürekliliği hakkındaki önemli belirsizlikler ile ilgili finansal tablolarda açıklanması gereken önemli hususları göz önünde bulundurur.

(2) Bağımsız denetçinin sorumluluğu, işletme yönetiminin finansal tabloların hazırlanmasında işletmenin sürekliliği varsayımını kullanım şeklinin uygunluğunu ve işletmenin sürekliliği ile ilgili finansal tablolarda açıklanması gereken önemli belirsizlikler olup olmadığını gözden geçirmesini gerektirir.

(3) Bağımsız denetçi, işletmenin sürekliliğini sona erdirecek gelecekteki olay ve durumları bütünüyle tahmin edemez. Bağımsız denetim raporunda işletmenin sürekliliğine dair belirsizliklere atıfta bulunulmaması, işletmenin sürekliliğine dair bir güvence olarak kabul edilemez.

İKİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetimin Planlanması ve Risk Değerlendirme Yöntemlerinin Uygulanması

Planlama sırasında dikkat edilecek hususlar

MADDE 6 - (1) Bağımsız denetçi, bağımsız denetimi planlarken, işletmenin sürekliliği üzerinde ciddi şüpheler uyandıracak işletmenin faaliyet riskiyle ilgili olay veya durumlar olup olmadığını gözden geçirir.

(2) Bağımsız denetçinin, işletmenin sürekliliği hakkında ciddi şüpheler uyandırabilecek olay veya durumların ya da işletmenin faaliyetiyle ilgili risklerin göstergesi olabilecek bağımsız denetim kanıtlarına karşı bağımsız denetim her aşamasında dikkatli olması gerekir. Bağımsız denetçi, bu tür olay ya da durumları belirlediğinde, belirlenen olay ve durumlar için kullanılacak bağımsız denetim tekniklerini uygularken ayrıca, bu olay ya da durumların önemli yanlışlık riskinin belirlenmesine dair değerlendirmesini etkileyip etkilemediğini de gözden geçirir.

(3) Bağımsız denetçi, risk değerlendirme yöntemlerini uygularken; işletmenin sürekliliği varsayımına ilişkin olay ve durumları planlama sürecini de dikkate alarak, zamanında işletme yönetimiyle görüşür. Ayrıca, işletme yönetiminin planlarını inceleyebilir ve işletmenin sürekliliğine dair ortaya çıkarılmış sorunların çözümüne katkı sağlayabilir.

(4) Bazı durumlarda, bağımsız denetçinin risk değerlendirme yöntemlerini uygulaması esnasında, işletme yönetimi zaten bir ön değerlendirme yapmış olabilir. Bu durumda bağımsız denetçi, işletme yönetiminin bu Kısımın “İşletme yönetiminin sorumluluğu” başlıklı maddesinde belirtilen olay ve durumları belirleyip belirlemediğini ve bunlara karşı yapılacaklara dair planlarını anlamak üzere, bu değerlendirmeyi inceler.

(5) İşletme yönetimi henüz bir ön değerlendirme yapmadıysa, bağımsız denetçi, işletme yönetimiyle işletmenin sürekliliği varsayımının kullanım esaslarını görüşür ve bu Kısımın “İşletme yönetiminin sorumluluğu” başlıklı maddesinde belirtilen olay ve durumların mevcut olup olmadığını hakkında bilgi edinir. Bağımsız denetçi, işletmenin sürekliliği varsayımı ile ilişkili olay ve durumları zaten belirlemişse, işletme yönetiminin bu konuda kendi değerlendirmesini yapmaya başlamasını özellikle talep edebilir.

(6) Bağımsız denetçi, önemli yanlışlık riskini değerlendirirken, belirlenmiş olay ve durumların

etkilerini göz önünde bulundurarak, bu tür durumların belirlenen bu risklere karşı gelecekte uygulanacak bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamı üzerindeki etkilerini dikkate alır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşletme Yönetiminin Değerlendirmesinin Gözden Geçirilmesi ve Değerlendirmeden Sonraki Dönem

İşletme yönetiminin değerlendirmesinin gözden geçirilmesi

MADDE 7 - (1) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin işletmenin sürekliliğine dair yaptığı değerlendirmeyi gözden geçirir.

(2) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin finansal raporlama standartları uyarınca yaptığı değerlendirmeyi gözden geçirirken, işletme yönetimi tarafından kullanılan dönemi esas alır. İşletme yönetiminin işletmenin sürekliliğine dair yaptığı değerlendirme bilanço tarihinden itibaren 12 aydan daha kısa bir dönem kapsıyorsa, bağımsız denetçi işletme yönetiminden değerlendirme dönemini bilanço tarihinden sonraki en az 12 aylık süre için yapmasını talep eder.

(3) İşletme yönetiminin, işletmenin sürekliliğini devam ettirebilmesi amacıyla mevcut tüm bilgilere ilişkin bir dönem belirleyerek yaptığı değerlendirme, bağımsız denetçinin işletmenin sürekliliği varsayımı hakkındaki incelemesinin önemli bir parçasıdır.

(4) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin değerlendirmesini gözden geçirirken, işletme yönetiminin değerlendirme yaparken izlediği süreci, değerlendirmeye esas varsayımları ve işletme yönetiminin geleceğe dair planlarını dikkate alır. Bağımsız denetçi, bağımsız denetim tekniklerinin kullanılması sonucunda edindiği tüm bilgilerin bu değerlendirmede dikkate alınıp alınmadığını gözden geçirir.

(5) Geçmişinde karlı faaliyetleri ve finansal kaynaklara kolay erişimi olan işletmelerde işletme yönetimi, değerlendirmeyi detaylı analiz etmeden de yapabileceği gibi, bağımsız denetçi de değerlendirmenin uygunluğuna dair kanaate, detaylı bağımsız denetim teknikleri uygulamadan da ulaşabilir. Ancak, işletmenin sürekliliği üzerinde ciddi şüpheler uyandıracak olaylar veya durumlar belirlendiğinde, bağımsız denetçi, Tebliğin bu Kısımında belirtilen ilave bağımsız denetim tekniklerini uygulamak zorundadır.

İşletme yönetiminin değerlendirmesinden sonraki dönem

MADDE 8 - (1) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin değerlendirdiği dönem sonrasına ilişkin ve işletme yönetiminin haberdar olduğu, işletmenin sürekliliği üzerinde ciddi şüpheler uyandıracak olay ve durumlar ile işletmenin faaliyet riskleri olup olmadığını hakkında bilgi toplar.

(2) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin işletmenin sürekliliği hakkındaki değerlendirmesinden sonraki dönemde; gerçekleştirecek planlanmış ya da planlanmamış ve işletme yönetiminin finansal tabloları hazırlarken kullandığı işletmenin sürekliliği varsayımının uygunluğunu şüpheli hale getirebilecek tüm olay ve durumların gerçekleşme olasılığını dikkate alır. Bağımsız denetçi, bu gibi bilinen olay ve durumlardan, bilanço tarihinden sonraki işlemlere ilişkin yöntemler de dahil olmak üzere, bağımsız denetimin planlanması ve gerçekleştirilmesi aşamalarında haberdar olabilir.

(3) Bir olay ya da durumun sonucuyla ilgili belirsizlik derecesi, olay ya da durum ne kadar uzak bir gelecek ile ilgiliyse o kadar artacağından, bu gibi durum ve olayları gözden geçirirken, bağımsız denetçinin herhangi bir işlem yapmadan önce işletmenin sürekliliğine dair muhtemel sorunların önemli olduğundan emin olması gerekir. Bu kapsamda, bağımsız denetçi, işletme yönetiminden olay ya da durumun işletmenin sürekliliğine dair yaptıkları değerlendirme üzerindeki muhtemel önemini belirlemelerini istemek durumunda kalabilir.

(4) Bağımsız denetçinin, işletme yönetimi tarafından değerlendirilen dönem sonrası için işletmenin sürekliliği üzerinde ciddi şüpheler uyandıracak olay ve durumlara ilişkin belirtileri test etmek amacıyla işletme yönetiminin konuya ilişkin değerlendirmesini soruşturmak dışında, başka bağımsız denetim teknikleri tasarlama sorumluluğu yoktur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Olay ve Durumların Değerlendirilmesinde Uygulanacak Ek Bağımsız Denetim Teknikleri

Uygulanacak ek bağımsız denetim teknikleri

MADDE 9 - (1) İşletmenin sürekliliği üzerinde ciddi şüphe uyandıracak olay ve durumlar belirlendiğinde bağımsız denetçi:

a) İşletme yönetiminin işletmenin sürekliliği varsayımına dayalı gelecekle ilgili hareket planını inceler,
b) Gerekli görülen bağımsız denetim tekniklerini uygulayarak işletme yönetiminin planlarının ve riski azaltan diğer faktörlerin etkisini de dikkate alarak, önemlilik arz eden bir belirsizlik olup olmadığını teyit etmek için yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı toplar ve

c) İşletme yönetiminin gelecekle ilgili planlarına dair yazılı teyitler alır.

(2) İşletmenin sürekliliği üzerinde ciddi şüphe uyandırabilecek olay veya durumlar, bağımsız denetim çalışması sürecinde risklerin belirlenmesi aşamasında ya da ek bağımsız denetim teknikleri uygulanırken belirlenebilir. Olay veya durumları gözden geçirme süreci bağımsız denetim ilerledikçe devam eder. Bağımsız denetçi olay veya durumların işletmenin sürekliliği üzerinde ciddi şüphe uyandırabileceğine inandığında, bazı bağımsız denetim teknikleri daha fazla önem kazanabilir. Bağımsız denetçi işletme yönetiminin ileriye yönelik planlarına dair bilgi edinir ve bu bilgileri değerlendirir. Bu kapsama işletme yönetiminin varlıkları tasfiye etme, kredi alma, giderleri azaltma veya erteleme ya da sermayeyi artırma planları da dahildir. Bağımsız denetçi, ayrıca işletme yönetiminin değerlendirmesini yaptığı tarihten beri herhangi bir ilave bilginin ortaya çıkıp çıkmadığını da dikkate alır. Bağımsız denetçi işletme yönetiminin planlarının uygulanabilir olduğuna ve sonuçlarının durumu iyileştireceğine dair yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı temin eder.

(3) Bu kapsamdaki bağımsız denetim teknikleri aşağıda belirtilen hususları içerir.

a) Nakit akımı, kar ve ilgili diğer tahminlerin işletme yönetimiyle birlikte analiz edilmesi ve tartışılması,
b) İşletmenin en son ara dönem finansal tablolarının işletme yönetimiyle birlikte analiz edilmesi ve tartışılması,

c) Borç senetleri ve kredi anlaşmalarının incelenerek, bunlara ilişkin şartların herhangi birinin ihlal edilip edilmediğinin belirlenmesi,

ç) Finansman zorluklarını tespit etmek için genel kurul, yönetim kurulu ve önemli komite toplantılarının tutanaklarının okunması,

d) İşletmenin avukatlarından dava ve iddiaların mevcudiyeti, işletme yönetiminin bunların sonuçlarına dair değerlendirmesinin makul olup olmadığı ve finansal etkilerinin tahmini hususlarında bilgi edinilmesi,

e) İşletmeye finansal destek veren ve devamlılığını sağlayan taraflar ve üçüncü şahıslarla yapılan sözleşmelerin varlığının belirlenmesi, yasallığının ve uygulanabilirliğinin teyit edilmesi ve ilgili taraflarca sağlanabilecek ek finansal kaynakların yeterliliğinin değerlendirilmesi,

f) İşletmenin karşılanmamış müşteri siparişlerine dair planlarının gözden geçirilmesi,

g) Bilânço tarihinden sonraki olayların, işletmenin sürekliliğini etkileyecek olanlarını belirlemek üzere, incelenmesi.

(4) Nakit akımı analizinin gelecekteki olay ve durum sonuçlarının gözden geçirilmesinde önemli bir faktör olduğu durumlarda, bağımsız denetçi aşağıda belirtilen unsurları göz önünde bulundurur.

a) İşletmenin bilgi sisteminin bu gibi bilgileri oluşturmadaki güvenilirliği ve

b) Tahminlerin dayandığı varsayımlar için yeterli kanıt olup olmadığı.

(5) Bunlara ek olarak, bağımsız denetçi aşağıdaki hususları karşılaştırır:

a) Önceki dönemlere ilişkin gerçekleşen finansal sonuçlar ile geleceğe yönelik olarak gerçekleşmesi beklenen finansal bilgiler ve

b) Cari döneme ilişkin, değerlendirme tarihine kadar gerçekleşen sonuçlarla ileriiki dönemleri etkileyecek finansal bilgiler.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetim Sonuçları ve Raporlama

Bağımsız denetim sonuçlarının değerlendirilmesi

MADDE 10 - (1) Bağımsız denetçi, elde edilen bağımsız denetim kanıtlarına dayanarak, münferit olarak ya da toplamda işletmenin sürekliliği üzerinde ciddi bir şüphe oluşturacak olay ya da durumlara dair önemli bir belirsizliğin mevcut olup olmadığını belirler.

(2) Bağımsız denetçi tarafından, belirsizlik ve etkileri hakkında finansal tabloların yanıltıcı olmamasını teminen kamuya tam açıklama yapılması gerekli görüldüğünde, muhtemel etki önemli bir seviyede olacağından, önemli belirsizlik söz konusudur.

İşletmenin sürekliliği varsayımının geçerli olduğu ancak önemli bir belirsizliğin bulunduğu durumlar

MADDE 11 - (1) İşletmenin sürekliliği varsayımının geçerli olmasına karşın, önemlilik arz eden bir belirsizliğin mevcut olması durumunda, bağımsız denetçi finansal tablolarda:

a) İşletme faaliyetlerinin devam edebileceğine dair şüphe oluşturan temel olay ve durumların ve işletme yönetiminin bu olay ve durumlarla nasıl başa çıkacağına dair planların yeterli bir şekilde açıklanıp açıklanmadığı ve

b) İşletmenin sürekliliği üzerinde ciddi şüphe uyandırabilecek olay ve durumlarla bağlantılı önemli belirsizlikler mevcut olduğunu, dolayısıyla işletmenin varlıklarından fayda sağlayıp, yükümlülüklerini yerine getirmesinin, faaliyetlerin normal seyri altında mümkün olamayabileceğinin açık bir şekilde ifade edilip edilmediği

hususlarını göz önünde bulundurur.

(2) Finansal tablolarda yeterli açıklama yapıldıysa, bağımsız denetçi olumlu görüş bildirir. Ancak, bağımsız denetim raporuna işletmenin sürekliliği üzerinde şüphe uyandıracak olay ve durumlarla bağlantılı önemli belirsizlikler mevcut olduğuna dair ilgililerin dikkatine sunulması gerekli görülen hususları içeren bir paragraf ekleyerek, bu maddenin önceki fıkrasında belirtilen hususları kapsayacak şekilde konuya ilişkin finansal tabloların ekindeki nota dikkat çeker. Bağımsız denetçi, finansal tablolardaki açıklamaların yeterliliğini değerlendirirken, burada açıklanmış bilgilerin kullanıcılara işletmenin varlıklarından fayda sağlayamama ve yükümlülüklerini yerine getirememeye ihtimali olduğuna dair açık ve net bir bilgi verip vermediğini göz önünde bulundurur. Bağımsız denetçinin, finansal tablo dipnotlarındaki açıklamayı yeterli gördüğü durumda kullanabileceği görüş paragrafına örnek aşağıda verilmiştir:

“Görüşümüzü etkilememekle birlikte, X numaralı finansal tablo dipnotunda açıklandığı üzere, İşletmenin 31 Aralık 200X tarihinde sona eren hesap döneminde YYY YTL tutarında zarar ettiği ve yine aynı tarihte kısa vadeli borçların toplam aktifleri ZZZ YTL tutarında geçtiği hususlarına dikkat çekmek isteriz. Bu durum, X numaralı finansal tablo dipnotunda belirtilen diğer hususlarla birlikte işletmenin sürekliliği üzerinde ciddi şüpheler uyandıracak önemli belirsizliklerin mevcudiyetini göstermektedir.”

(3) Finansal tablolar üzerinde birden çok önemli belirsizliğin olması gibi olağandışı durumlarda, bağımsız denetçi ilgililerin dikkatine sunulması gerekli görülen hususları içeren bir paragraf eklemek yerine görüş bildirmekten kaçınabilir.

(4) Finansal tablolarda yeterli açıklama yapılmadıysa, bağımsız denetçi, uygun olacak şekilde şartlı ya da olumsuz görüş bildirir. Bağımsız denetim raporunda, işletmenin sürekliliği üzerinde ciddi şüphe uyandırabilecek önemli belirsizliklere özel bir atıfla değinilir.

(5) Bu kapsamda bağımsız denetim raporunda yer alabilecek şartlı görüş ile ilgili örnek bir paragrafta aşağıda yer verilmiştir:

“XXX A.Ş.’ye finansman sağlayan anlaşmalar sona ermiş olup, mevcut kredi yükümlülüklerinin geri ödeme tarihi 19 Mart 20X1’dir. XXX A.Ş., yeni anlaşmalar yapamamış ya da yeni bir finansman kaynağı bulamamıştır. Bu durum XXX A.Ş.’nin sürekliliği üzerinde ciddi şüpheler uyandırabilecek önemli belirsizlikler olduğunu ve dolayısıyla, XXX A.Ş.’nin normal faaliyet süreci içerisinde varlıklarını nakde çeviremeyebileceğini ve borçlarını ödeyemeyebileceğini göstermektedir. Finansal tablolar ve dipnotlarında bu husus açıklanmamıştır.

Görüşümüze göre, yukarıdaki paragrafta belirtilen hususların etkileri dışında, söz konusu finansal

tablolar, XXX A.Ş.'nin 31 Aralık 20X0 tarihindeki gerçek finansal durumunu ve bu tarihte sona eren hesap dönemine ait gerçek faaliyet sonucunu, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmaktadır.”

(6) Bağımsız denetim raporunda yer alabilecek olumsuz görüş ile ilgili örnek bir paragraf ise aşağıda yer almaktadır:

“XXX A.Ş.'ye finansman sağlayan anlaşmalar sona ermiş olup, mevcut kredi yükümlülüklerinin 31 Aralık 20X0 tarihi itibarıyla ödenmiş olması gerekmektedir. XXX A.Ş. finansman sağlayan anlaşmaları devam ettirememiş ve yeni bir finansman kaynağı bulamamış olduğundan, XXX A.Ş.'nin iflasının istenmesi söz konusu olabilir. Bu durum XXX A.Ş.'nin sürekliliği üzerinde ciddi şüpheler uyandırabilecek önemli belirsizlikler olduğunu ve dolayısıyla XXX A.Ş.'nin normal faaliyet süreci içerisinde varlıklarını nakde çeviremeyebileceğini ve borçlarını ödeyemeyebileceğini göstermektedir. Finansal tablolar ve dipnotlarında bu hususlar açıklanmamıştır.

Görüşümüze göre, yukarıdaki paragrafta belirtilen hususların açıklanmamasından dolayı, söz konusu finansal tablolar, XXX A.Ş.'nin 31 Aralık 20X0 tarihindeki gerçek finansal durumunu ve bu tarihte sona eren hesap dönemine ait gerçek faaliyet sonucunu, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmamaktadır.”

İşletmenin sürekliliği varsayımının geçerli olmama durumu

MADDE 12 - (1) Bağımsız denetçinin kanaatine göre, işletmenin sürekliliğini söz konusu olmadığı halde, finansal tablolar işletmenin sürekliliği esasına göre hazırlanmışsa, bağımsız denetçi olumsuz görüş bildirir. Gerçekleştirilen ek bağımsız denetim tekniklerine ve işletme yönetiminin planlarının etkisi de dahil olmak üzere, elde edilen bilgilere dayanarak, bağımsız denetçinin kanaati işletmenin sürekliliğinin mümkün olmadığı şeklindeyse, ilgili dipnotlarda açıklama yapıp yapılmadığına bakılmaksızın, bağımsız denetçi finansal tabloların hazırlanmasında kullanılan işletmenin sürekliliği varsayımının doğru olmadığı sonucuna vararak, olumsuz görüş bildirir.

(2) İşletme yönetimi, finansal tabloların hazırlanmasında esas alınan işletmenin sürekliliği varsayımının doğru olmadığı sonucuna vardığında, finansal tabloların alternatif olarak geçerli bir esasa göre hazırlanması gerekir. Bağımsız denetçi ilave olarak gerçekleştirdiği bağımsız denetim teknikleri sonucunda elde edilen bilgiler çerçevesinde alternatif esasın uygun olduğunu belirlerse, finansal tabloların dipnotlarında yeterli açıklama olduğu takdirde olumlu görüş bildirebilir. Ancak, finansal bilgi kullanıcılarının dikkatini bu hususa çekmek üzere, ilgililerin dikkatine sunulması gerekli görülen hususları içeren bir paragrafı bağımsız denetim raporuna ekler.

İşletme yönetiminin değerlendirme yapma ya da değerlendirmesini genişletme konusunda isteksiz olması

MADDE 13 - (1) Bağımsız denetçi tarafından talep edilmesine rağmen işletme yönetimi değerlendirme yapmak ya da değerlendirmesini genişletmek istemediğinde, bağımsız denetçi, çalışma alanının sınırlanması sebebiyle bağımsız denetim raporundaki görüşünü değiştirme ihtiyacını gözden geçirmek zorundadır. Tebliğin bu Kısımında belirtilen koşullar gibi, belirli bazı durumların oluşması halinde, bağımsız denetçi işletme yönetiminden değerlendirme yapmasını ya da değerlendirmesini genişletmesini isteyebilir. İşletme yönetimi bunu yapmaya isteksizse, işletme yönetiminin analiz eksikliğini düzeltmek bağımsız denetçinin sorumluluğunda değildir. Bu durumda, finansal tabloların hazırlanmasında kullanılan işletmenin sürekliliği varsayımına ilişkin yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde etmek mümkün olmayabileceğinden, bağımsız denetçinin olumlu görüş içeren bir bağımsız denetim raporu vermemesi gerekir.

(2) Bazı durumlarda, işletme yönetimi tarafından yapılan analizin eksikliği, bağımsız denetçinin işletmenin sürekliliği konusunda kanaate varmasını engellemez. Bu kapsamda, bağımsız denetçinin kullandığı diğer teknikler, işletmenin geçmişindeki karlı faaliyetler ve finansal kaynaklara kolay erişiminden dolayı finansal tabloların hazırlanmasında işletme yönetimi tarafından kullanılan işletmenin sürekliliği varsayımının uygunluğunu değerlendirmek için yeterli olabilir. Ancak, diğer durumlarda işletme yönetiminin bir değerlendirmesi olmadığında, bağımsız denetçi, işletmenin sürekliliği hakkında ciddi şüphe uyandıracak olay ya da durumların ya da işletme yönetiminin bu

olay ya da durumlara karşılık olmak üzere uygulamaya aldığı planların mevcut olup olmadığını teyit edemeyebilir.

Finansal tabloların imzalanması veya onaylanması ile ilgili önemli gecikmeler

MADDE 14 - (1) Finansal tabloların işletme yönetimi tarafından bilanço tarihinden sonra imzalanmasında ya da onaylanmasında önemli bir süre gecikme olduğunda, bağımsız denetçi, gecikme sebebinin gözden geçirir. Gecikme işletmenin sürekliliği varsayımı ile bağlantılı olay ve durumlardan kaynaklandığında, bağımsız denetçi, ilave bağımsız denetim tekniklerini uygulama gereğini ve önemli bir belirsizliğin mevcudiyetine dair vardığı kanaatin, görüşünü etkileyip etkilemediğini dikkate alır.

YİRMİBEŞİNCİ KISIM

İşletme Yönetiminin Sorumluluklarını İçeren Teyit Mektupları

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, teyit mektuplarının bağımsız denetim kanıtı olarak kullanımı, değerlendirilmesi ve belgelendirilmesi sırasında uygulanan yöntemler ve işletme yönetiminin söz konusu mektupları sağlamayı reddetmesi durumunda yapılacak işlemlerin belirlenmesi ile ilgili ilke, esas ve kuralları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, teyit mektuplarının bağımsız denetim kanıtı olarak kullanımı ve yazılı hale getirilmesi ile söz konusu mektuplarda yer alacak hususlara ilişkin hükümleri içerir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İşletme Yönetiminin Finansal Tablolara İlişkin Sorumluluğunun Kabulü ile Bağımsız Denetim Kanıtı Olarak Teyit Mektupları

İşletme yönetiminin finansal tablolara ilişkin sorumluluğunun kabulü

MADDE 3 - (1) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminden finansal tabloların finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanmasına ilişkin sorumluluğun işletme yönetimine ait olduğuna ve finansal tabloları onayladığına dair kanıt oluşturacak teyit mektubu temin eder. Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin bu sorumluluğu kabul ettiğine dair kanıt ilgili işletme yönetim kurulunun tutanaklarından ya da işletme yönetim kurulunun yazılı beyanından sağlayabilir.

Bağımsız denetim kanıtı olarak teyit mektupları

MADDE 4 - (1) Bağımsız denetçi, yeterli ve uygun diğer bağımsız denetim kanıtlarının varlığının söz konusu olmadığı durumlarda, finansal tablolar açısından önemlilik arz eden hususlara ilişkin olarak işletme yönetiminden yazılı teyit mektubu temin eder. Bağımsız denetçi ve işletme yönetimi arasındaki muhtemel yanlış anlaşılımlar, sözlü beyanların işletme yönetimi tarafından yazılı olarak teyit edilmesi suretiyle en aza indirilir. İşletme yönetimi tarafından verilecek bir teyit mektubunda bulunabilecek hususlar, ek-14'de verilen teyit mektubu örneğinde belirtilmiştir.

(2) İşletme yönetiminden talep edilen teyit mektubu, finansal tablolar üzerinde münferit ya da toplu olarak önemlilik arz eden hususlarla sınırlı olabilir. Bağımsız denetçinin belirli kalemlerle ilgili olarak önemlilik kavramı anlayışı hakkında, işletme yönetimini bilgilendirmesi gerekebilir.

(3) Bağımsız denetçi işletme yönetiminden:

a) Hataların tespit edilerek önlenmesi amacıyla, iç kontrol sisteminin tasarlanarak uygulanmasına ilişkin sorumluluğun işletme yönetimine ait olduğunun bilincinde olduklarını ve

b) Finansal tablolara ilişkin düzeltilmemiş yanlışlıkların (söz konusu düzeltilmemiş kalemlere ilişkin döküm teyit mektubuna eklenir) münferit veya toplu olarak önemli olmadığına dair işletme yönetiminin görüşünü

içeren yazılı teyit mektubu alır.

(4) İşletme yönetimi, bağımsız denetim sırasında bağımsız denetçinin belirli sorularına cevap vermek ya da talep edilmese bile kendiliğinden açıklama yapmak şeklinde beyanlarda bulunabilir. Bu beyanların finansal tablolar açısından önemlilik arz etmesi halinde, bağımsız denetçi;

- a) İşletme içi ya da dışı kaynaklardan doğrulayıcı bağımsız denetim kanıtı elde edilmesine,
 - b) İşletme yönetimi tarafından verilen teyit mektuplarının makul olup olmadığı ve elde edilen diğer bağımsız denetim kanıtlarıyla ve diğer beyanlarla tutarlı olup olmadığının değerlendirilmesine ve
 - c) Teyit mektuplarını sunan kişilerin belirli konularda yeterli bilgisi olup olmadığının gözden geçirilmesine
- ihtiyaç duyar.

(5) Teyit mektupları, bağımsız denetçinin mevcut olmasını makul bir şekilde beklediği diğer bağımsız denetim kanıtlarının yerine geçemez. Bu kapsamda, bir varlığın maliyetine dair teyit mektubunda yer alan ifade bu malın maliyetine ilişkin bağımsız denetçinin normal olarak elde edeceği bağımsız denetim kanıtının yerini tutmaz. Bağımsız denetçi, finansal tablolar üzerinde önemli etkisi olan ya da olabilecek bir hususa ilişkin yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde edemezse ve normalde bu bağımsız denetim kanıtının mevcut olması bekleniyorsa, bu konuda teyit mektubu alınmış olsa dahi çalışma alanının sınırlandırılması anlamına gelir.

(6) Bazı durumlarda, teyit mektubunda yer alan bir husus mevcut olması makul olarak beklenen tek bağımsız denetim kanıtı olabilir. Bu kapsamda, bağımsız denetçi işletme yönetiminin belirli bir yatırımı uzun dönemde elde tutma niyetini doğrulamak için başka bir bağımsız denetim kanıtını bulamadığı durumlarda teyit mektubundaki konuya ilişkin işletme yönetimi beyanını bağımsız denetim kanıtı olarak kabul eder.

(7) İşletme yönetimince sunulan teyit mektupları diğer bağımsız denetim kanıtlarıyla karşılaştırıldığında, bağımsız denetçi, durumu araştırarak işletme yönetimince teyit mektubunda sunulan diğer hususlara ilişkin bilgilerin de güvenilirliğini tekrar gözden geçirir.

İKİNCİ BÖLÜM

Teyit Bilgilerinin Yazılı Hale Getirilmesi, Teyit Mektuplarının Temel Unsurları ile İşletme Yönetiminin Teyit Mektubu Sunmayı Reddetmesi Halinde Yapılacak İşlemler

İşletme yönetimince sunulan teyit bilgilerinin yazılı hale getirilmesi

MADDE 5 - (1) Bağımsız denetçi, işletme yönetimince sunulan teyit niteliğindeki sözlü bilgileri özet halinde ya da işletme yönetiminden alınan yazılı teyit mektubu şeklinde çalışma kağıtları arasında bağımsız denetim kanıtı olarak saklar.

(2) Yazılı teyit mektubu, sözlü açıklamalardan daha güvenilir bir bağımsız denetim kanıtıdır ve aşağıdaki şekillerde oluşturulabilir:

- a) Yönetim tarafından sunulan bir teyit mektubu,
- b) Bağımsız denetçinin teyit mektubundan ne anladığını ana hatlarıyla belirten ve işletme yönetimi tarafından onaylanarak teyit edilen bir bağımsız denetçi mektubu ve
- c) İşletme yönetim kurulu ya da benzer organların ilgili toplantı tutanakları ya da finansal tabloların imzalanmış bir kopyası.

Teyit mektubunun temel unsurları

MADDE 6 - (1) Bağımsız denetçi, teyit mektubu talep ederken, mektubun bağımsız denetçiye hitaben yazılmasını, belirlenmiş bilgileri ihtiva etmesini ve uygun şekilde tarih atılarak imzalanmasını ister.

(2) Teyit mektubu genellikle bağımsız denetim raporuyla aynı tarihi taşır. Ancak, bazı durumlarda belirli işlemler ya da diğer olaylarla ilgili ayrı bir teyit mektubu, bağımsız denetim sırasında ya da bağımsız denetim raporunda belirtilen tarihten daha sonraki bir tarihte, örneğin halka arz tarihinde, temin edilebilir.

(3) Teyit mektubu genellikle işletmenin finansal konularda birinci derecede sorumluluk sahibi olan yöneticileri, bu kapsamda icra komitesi başkanı ve finansal işler müdürü tarafından imzalanır. Bazı

durumlarda, bağımsız denetçi diğer yöneticilerden de beyan mektubu talep edebilir. Bu kapsamda, bağımsız denetçi genel kurul, yönetim kurulu ve önemli komite toplantılarına ait tutanakların tam olduğuna ilişkin olarak, bu tutanakları tutma sorumluluğu olan kişilerden de yazılı beyan temin edebilir.

İşletme yönetiminin teyit mektubu sunmayı reddetmesi durumunda yapılacak işlemler

MADDE 7 - (1) İşletme yönetimi bağımsız denetçi tarafından gerekli olarak görülen bir teyidi vermeyi ret ettiğinde, bağımsız denetçi, bu durumu çalışma alanının sınırlandırılması olarak değerlendirerek, ya şartlı görüş bildirir ya da görüş bildirmekten kaçınır. Bu gibi durumlarda, bağımsız denetçi, bağımsız denetim sırasında işletme yönetimi tarafından yapılan diğer teyitlere ne kadar güvenilebileceğini değerlendirir ve reddetmenin diğer sonuçlarının bağımsız denetim raporu üzerinde ilave bir etkisi olup olmayacağını gözden geçirir.

YİRMİALTINCI KISIM

Bağımsız Denetimde Diğer Bağımsız Denetçilerin Çalışmalarından Yararlanılması

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, bir işletmenin finansal tablolarının bağımsız denetimini yapmakla görevli ana bağımsız denetçinin, söz konusu işletmenin finansal tablolarında yer alan bölüm, şube, iştirak, bağlı ortaklık ve müşterek yönetime tabi teşebbüs gibi bir veya birden fazla ilişkili şirket veya bölümle ilgili bağımsız denetim çalışması yapan diğer bir bağımsız denetçinin çalışmalarından yararlanması halinde izlenecek ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, bir işletmenin finansal tablolarının bağımsız denetimini yapmakla görevli ana bağımsız denetçi ile söz konusu işletmenin bir veya birden fazla ilişkili şirket veya bölümüyle ilgili bağımsız denetim çalışması yapan diğer bir bağımsız denetçi arasında yapılacak işbirliği, izlenecek prosedürler ve raporlamaya ilişkin hükümleri içerir.

(2) Bu Kısım, bir işletmenin bağımsız denetiminde birden fazla bağımsız denetçinin müştereken görevlendirildiği durumlar ile bağımsız denetçinin önceki dönem finansal tablolarının bağımsız denetimini yapan başka bir bağımsız denetçi ile ilişkisini kapsamamaktadır.

Tanımlar

MADDE 3 - (1) Bu Kısımda geçen:

- a) Ana bağımsız denetçi: Diğer bir bağımsız denetçi tarafından bağımsız denetime tabi tutulan finansal bilginin dahil edildiği işletmenin finansal tablolarına ilişkin raporlama yapma sorumluluğu bulunan bağımsız denetçiyi,
- b) Diğer bağımsız denetçi: Ana bağımsız denetçi tarafından bağımsız denetime tabi tutulan finansal tablolara dahil edilen işletme ile ilişkili şirket veya bölümlerin finansal bilgilerine ilişkin raporlama yapma sorumluluğu bulunan ana bağımsız denetçi dışındaki başka bir bağımsız denetim kuruluşunda çalışan bağımsız denetçiyi,
- c) İlişkili şirket veya bölümler: Finansal bilgileri ana bağımsız denetçi tarafından bağımsız denetime tabi tutulan finansal tablolara dahil edilen bölüm, şube, bağlı ortaklık, müşterek yönetime tabi teşebbüs, iştirak veya diğer bir gerçek veya tüzel kişiliği, ifade eder.

BİRİNCİ BÖLÜM

Ana Bağımsız Denetçi ile Diğer Bağımsız Denetçinin Görevleri ve İzlenecek Prosedürler

Ana bağımsız denetçi sıfatını haiz olma şartları

MADDE 4 - (1) Ana bağımsız denetçi, diğer bağımsız denetçinin çalışmalarından yararlanması

halinde, söz konusu çalışmaların bağımsız denetimi nasıl etkileyeceğini belirleyerek, kendi katılımının ana bağımsız denetçi gibi hareket edecek düzeyde olup olmadığını değerlendirir.

(2) Bu kapsamda ana bağımsız denetçi;

- a) Kendisinin denetlediği finansal tablonun ilgili kısmının önemliliğini,
 - b) İşletme ile ilişkili şirket veya bölümlere ilişkin faaliyetlere vakıf olma seviyesini,
 - c) Diğer bağımsız denetçi tarafından bağımsız denetime tabi tutulan ilişkili şirket veya bölümlere ait finansal tablolara ilişkin önemli yanlışlık riskini,
 - ç) Diğer bağımsız denetçi tarafından bağımsız denetime tabi tutulan ilişkili şirket veya bölümlere ilişkin olarak, ana bağımsız denetçinin önemli ölçüde katılımıyla sonuçlanan ek bağımsız denetim tekniklerinin bu Kısımda düzenlendiği şekliyle uygulanıp uygulanmadığını,
- değerlendirir.

Ana bağımsız denetçinin izleyeceği prosedürler

MADDE 5 - (1) Ana bağımsız denetçi, diğer bağımsız denetçinin çalışmalarından yararlanmayı planlaması halinde, söz konusu bağımsız denetçinin meslekî yeterliliğini verilen görev kapsamında değerlendirir.

(2) Ana bağımsız denetçi, kendi amacına uygunluğunu sağlamak üzere, diğer bağımsız denetçinin çalışmalarının üstlenilen görev kapsamında yeterli olduğuna ilişkin gerekli yöntemleri uygulayarak, yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde eder.

(3) Ana bağımsız denetçi;

- a) İşletme ve ilişkili şirket veya bölümlerine ilişkin bağımsızlık şartlarına uyulması ve bu şartlara uyulduğuna ilişkin yazılı teyit mektubu alınması,
 - b) Diğer bağımsız denetçinin çalışmaları ile raporundan sağlanacak faydaların belirlenmesi ve bağımsız denetimin planlama aşamasında gerekli koordinasyonun sağlanmasına yönelik önlemlerin alınması,
 - c) Muhasebe, bağımsız denetim ve raporlama şartlarına uyulması ve bunlara uyulduğuna dair yazılı teyit mektubu alınması,
- hususlarında diğer bağımsız denetçiye tavsiyelerde bulunur.

(4) Ana bağımsız denetçi ayrıca, diğer bağımsız denetçi ile uygulanan bağımsız denetim prosedürlerini müzakere edebilir, diğer bağımsız denetçinin prosedürlerinin (kontrol listesi veya anket şeklinde olabilir) yazılı özetini gözden geçirebilir veya çalışma kağıtlarını inceleyebilir. Ana bağımsız denetçi bu işlemleri diğer bağımsız denetçiyle toplantı yapmak suretiyle de gerçekleştirmek isteyebilir. Prosedürlerin içeriği, zamanlaması ve kapsamı sözleşmenin şartlarına ve ana bağımsız denetçinin, diğer bağımsız denetçinin meslekî yeterliği konusundaki bilgisine bağlıdır. Bu bilgi, diğer bağımsız denetçinin önceki bağımsız denetim çalışmalarının incelenmesiyle pekiştirilebilir.

(5) Ana bağımsız denetçi, diğer bağımsız denetçinin uygulamalarının kabul edilebilir kalite kontrol politikaları ve yöntemler içerdiği, dolayısıyla yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtının önceden toplanmış olduğu kanaatine ulaşırsa, önceki fıkrada açıklanan yöntemlerin uygulanmasına gerek görmeyebilir.

(6) Ana bağımsız denetçi diğer bağımsız denetçinin önemli bulgularını dikkate alarak, bağımsız denetim bulgularını veya ilişkili şirket veya bölümlere ait finansal bilgileri etkileyen konuların diğer bağımsız denetçiyle tartışılmasının uygun olduğuna veya ilave testlerin yapılmasının gerekli olduğuna karar verebilir. Bu testler mevcut koşullara bağlı olarak ana bağımsız denetçi veya diğer bağımsız denetçi tarafından uygulanabilir.

(7) Ana bağımsız denetçi, diğer bağımsız denetçi tarafından bağımsız denetime tabi tutulan ilişkili şirket veya bölümlerin, bunların münferit veya bir bütün olarak işletmenin finansal tabloları üzerindeki önemini ve bu konuda varılan kararları, diğer bağımsız denetçilerin unvanlarını ve ilişkili şirket veya bölümlerin münferit olarak önemsiz olduğuna dair ulaşılan sonuçları çalışma kağıtlarıyla belgeler. Bu kapsamda; diğer bağımsız denetçiye ait incelenmiş çalışma kağıtları belirlenir ve diğer bağımsız denetçiyle yapılan müzakerelerin sonuçları kaydedilir. Ancak, ana bağımsız denetçi, prosedürlerin bu maddenin beşinci fıkrasında belirtilen şartlara bağlı olarak sınırlandırılmasının sebeplerini, bir başka şekilde belgelendirilmesi koşuluyla, çalışma kağıtlarında belgelemek zorunda değildir.

İKİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetçiler Arasında İşbirliği ve Raporlama

Bağımsız denetçiler arasında işbirliği

MADDE 6 - (1) Diğer bağımsız denetçinin, ana bağımsız denetçi tarafından yararlanılacak çalışmaları kapsamında ana bağımsız denetçiyle işbirliği içerisinde olması gerekir. Bu kapsamda; diğer bağımsız denetçi, bağımsız denetimin herhangi bir unsurunun kendisinden istenildiği şekilde yürütülemeyeceği hususunu ana bağımsız denetçinin dikkatine sunar. Benzer bir şekilde diğer bağımsız denetçi, çalışmalarına önemli etkisi olabilecek hukukî ve mesleki konularda, ana bağımsız denetçinin tavsiyelerine ihtiyaç duyabilir.

Raporlama

MADDE 7 - (1) Ana bağımsız denetçi raporunda, diğer bağımsız denetçi tarafından bağımsız denetime tabi tutulan ilişkili şirket veya bölümlere ait finansal bilgilerin kapsamına açıkça yer vererek, finansal tabloların diğer bağımsız denetçi tarafından denetlenen kısmının önemine işaret eder.

(2) Ana bağımsız denetçi, diğer bağımsız denetçinin çalışmalarından yararlanılamayacağı kanaatine ulaşması ve diğer bağımsız denetçi tarafından denetlenen ilişkili şirket veya bölümlere ait finansal bilgilere ilişkin yeterli ek bağımsız denetim tekniklerini uygulayamaması halinde ise, şartlı görüş bildirir veya bağımsız denetim kapsamının kısıtlanması nedeniyle görüş bildirmekten kaçınır.

(3) Diğer bağımsız denetçinin, bağımsız denetim raporunda şartlı veya olumsuz görüş bildirmesi ya da görüş bildirmekten kaçınması veya böyle bir hazırlık içinde olması halinde, ana bağımsız denetçi, söz konusu durumun bağımsız denetimini yaptığı finansal tablolara etki edecek önemde ve içerikte olup olmadığını değerlendirir.

YİRMİYEDİNCİ KISIM

Bağımsız Denetimde İç Denetim Çalışmalarından Yararlanılması

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, bağımsız denetçiler tarafından işletmenin iç denetçilerinin çalışmalarından yararlanılmasında uyulacak ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, işletmenin iç denetim çalışmalarının kavranmasına, değerlendirilmesine ve bağımsız denetçinin bağımsız denetim görüşü ve bağımsız denetim tekniklerinin yapısı, zamanlaması ve kapsamının belirlenmesi hususlarındaki sorumluluğu saklı kalmak kaydıyla, bu çalışmalardan bağımsız denetim sürecinde yararlanmasına ilişkin hükümleri içerir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İç Denetim Çalışmalarından Yararlanılması Sürecinde Uyulacak Esaslar

İç denetimin kapsamı ve amaçları

MADDE 3 - (1) İç denetim, işletme yönetiminin amaçlarına hizmet etmek üzere, işletme içinde oluşturulan bir değerlendirme mekanizması olup, diğer faaliyetler yanında işletmenin iç kontrol sisteminin yeterliliği ve etkinliğinin araştırılması, değerlendirilmesi ve gözetimini içerir.

(2) İç denetimin kapsamı ve amaçları işletmenin büyüklüğü ve yapısı ile işletme yönetiminin isteklerine göre değişiklik gösterir. Genelde iç denetim faaliyetleri;

a) Muhasebe ve iç kontrol sistemlerinin gözden geçirilmesi: Yeterli muhasebe ve iç kontrol sistemlerinin kurulması, işletme yönetiminin sorumluluğunda olup, sürekli özen ve dikkat gerektiren bir faaliyettir. Bu çerçevede söz konusu sistemlerin gözden geçirilmesi, işlerliklerinin kontrol edilmesi

ve geliştirilmesine yönelik çalışmaların yapılması da iç denetimin görev tanımı içinde yer alır.

b) Finansal bilgiler ile faaliyet bilgilerinin incelenmesi: Bu süreç, finansal bilgilerin belirlenmesi, ölçülmesi, sınıflandırılması ve raporlanması için kullanılan prosedürler ile işlemlere, kayıtlara ve prosedürlere ilişkin detay testleri de içeren münferit kalemlerin özellikle araştırılması amacıyla kullanılan yöntemlerin gözden geçirilmesini kapsar.

c) İşletmenin finansal nitelikli olmayan kontrolleri de dahil olmak üzere, faaliyetlerinin etkinliği ve yeterliliğinin gözden geçirilmesi ve

ç) Kanunlar, diğer yasal gereklilikler ve düzenlemeler ile işletme yönetimi politikaları, kuralları ve diğer iç gerekliliklere uyumun gözden geçirilmesi, faaliyetlerinden birini veya bir kaçını kapsar.

İç denetim ile bağımsız denetçi arasındaki ilişki

MADDE 4 - (1) İç denetimin rolü işletme yönetimi tarafından belirlenir ve amaçları bağımsız denetimden farklıdır. Buna göre, iç denetim fonksiyonunun amaçları yönetimin isteklerine göre değişmekle birlikte, bağımsız denetçinin öncelikli işi finansal tabloların önemli yanlışlık içerip içermediğinin tespitidir.

(2) Diğer taraftan, her iki denetim faaliyetinde de amaca ulaşmak için benzer yöntemler kullanılması nedeniyle, iç denetimin belirli özellikleri bağımsız denetim prosedürlerinin içeriği, zamanlaması ve kapsamının belirlenmesinde yararlı olabilir.

(3) İç denetim işletmenin bir parçasıdır. Dolayısıyla, özerklik ve tarafsızlık seviyesi ne kadar yüksek olursa olsun, bir bağımsız denetçinin finansal tablolar hakkında sağlıklı görüş verebilmesi için sahip olması gereken bağımsızlık seviyesine ulaşması mümkün değildir. Bağımsız denetçi bağımsız denetim çalışması ile ilgili görüşünden tek başına sorumludur ve bu sorumluluk iç denetim çalışmalarından yararlanılmak suretiyle azaltılamaz. Finansal tabloların bağımsız denetimi sırasında yapılan değerlendirmelerin tümü bağımsız denetçiye aittir.

İç denetimin anlaşılması ve ön değerlendirme

MADDE 5 - (1) Bağımsız denetçi, finansal tablolardaki önemli yanlışlık riskini değerlendirebilmek için, iç denetim faaliyetlerini yeterince kavrayarak, bağımsız denetim planı ve prosedürlerini sağlıklı bir şekilde belirler.

(2) Etkili bir iç denetim bağımsız denetim prosedürlerinin içeriğine ve zamanlamasına etkinlik kazandırır, ancak söz konusu prosedürleri tamamen ortadan kaldırmaz. Diğer taraftan bazı durumlarda, bağımsız denetçi, iç denetim faaliyetlerini değerlendirmesi sonucunda bunların bağımsız denetim prosedürlerine etkisi olmayacağı kanaatine ulaşabilir.

(3) Bağımsız denetçi, bağımsız denetimin planlanması sürecinde iç denetimin belirli denetim alanları itibarıyla finansal tabloların bağımsız denetimiyle ilişkisinin bulunduğu kanaatine ulaşması halinde, iç denetim fonksiyonlarını ön değerlendirmeye alır.

(4) İç denetim fonksiyonlarının ön değerlendirmesi, bağımsız denetçinin iç denetimin bağımsız denetim prosedürünün yapısı, zamanlaması ve kapsamı açısından yaratacağı değişikliklerin faydalarını belirlemesine etki eder.

(5) İç denetim fonksiyonlarının anlaşılmasında ve ön değerlendirmesinde iç denetimin aşağıda belirtilen özellikleri esas alınır:

a) Örgüt Yapısındaki Konumu: İç denetimin işletme içindeki özel konumu ve bunun tarafsızlığa etkisidir. Normal koşullarda, iç denetim çalışmalarını işletmenin en üst yönetim kademesine rapor eder ve işletme faaliyetlerine ilişkin olarak başka bir sorumluluk üstlenmez. İşletme yönetimi tarafından iç denetime getirilen her bir kısıtlama titizlikle irdelenir. Özellikle, iç denetçilerin her durumda bağımsız denetçilerle iletişim kurabiliyor olması gerekir.

b) İç Denetim Fonksiyonunun Kapsamı: İşletme içinde uygulanan iç denetim fonksiyonunu içeriği ve kapsamıdır. Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin iç denetimin önerilerini dikkate alıp almadığını, kanıtlayıcı bilgi ve belgeler üzerinden değerlendirir.

c) Teknik Yeterlilik: İç denetimin teknik bakımdan yeterli, eğitimli ve uzman kişiler tarafından yapıp yapılmadığı hususunun tespitidir. Bağımsız denetçi iç denetim elemanlarının işe alınıp ve eğitim prosedürleri ile tecrübe ve mesleki ehliyetlerini inceleyebilir.

ç) Mesleki Özen ve Titizlik: İç denetimin planlama, denetleme, gözden geçirme ve belgeleme faaliyetlerinin uygun olarak gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği hususunun tespiti. Denetim el kitapları, çalışma programları ve çalışma kağıtlarının yeterliliği dikkate alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

Kullanılacak İç Denetim Çalışmalarının Zamanlaması ve Değerlendirilmesi

İç denetçilerle işbirliğinin zamanlaması

MADDE 6 - (1) Bağımsız denetçi, iç denetim çalışmalarından yararlanmayı planlarken, iç denetimin ilgili döneme ilişkin taslak planını göz önünde bulundurur ve söz konusu planı denetimin mümkün olan en erken aşamasında tartışmaya sunar. İç denetim çalışmalarının bağımsız denetimin yapısı, zamanlaması ve kapsamını belirleyen bir faktör olarak mütalaa edilmesi halinde, söz konusu çalışmanın zamanlaması, denetim kapsamının genişliği, test düzeyi ve kullanılacak örnek seçme yöntemi, yapılan işin dokümantasyonu, inceleme ve raporlama yöntemi üzerinde mutabakata varılır. (2) İç denetçilerle belirli aralıklarla toplantı yapılması, bağımsız denetçilerle iç denetçilerin işbirliğini daha etkin kılar. Bağımsız denetçi, iç denetim raporlarından haberdar olmak, onlara erişebilmek ve iç denetçilerin dikkatini çeken bağımsız denetim çalışmasını etkileyebilecek önemli olaylar hakkında bilgi edinmek ister. Aynı şekilde, bağımsız denetçi de karşılaştığı iç denetim çalışmalarını etkileyebilecek önemli hususları iç denetçilerle paylaşır.

İç denetim çalışmalarının değerlendirilmesi

MADDE 7 - (1) Bağımsız denetçi belirli bir iç denetim çalışmasını kullanacağı zaman, bu çalışmanın bağımsız denetimin amacına uygunluğunu değerlendirir ve bu çalışma hakkında çeşitli bağımsız denetim tekniklerini uygular.

(2) Belirli bir iç denetim çalışmasının değerlendirilmesi, bu çalışmanın ve bunlara esas teşkil eden programların kapsamının, yeterliliğinin ve iç denetim için yapılan ön değerlendirmenin uygunluğunu koruyup korumadığının değerlendirilmesini kapsar. Bu değerlendirme aşağıdaki hususların mevcut olup olmadığı dikkate alınarak yapılır:

a) İç denetim çalışmasının yeterli teknik eğitimi ve ehliyeti olanlar tarafından yapılması ve çalışmada görev alan yardımcılarda doğru bir şekilde yönlendirilip bu yardımcılarda çalışmalarının uygun şekilde gözden geçirilmesi ve belgelendirilmesi.

b) Ulaşılan sonuçların makul temellere dayanmasını teminen yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtları toplanması.

c) Ulaşılan sonuçların şartlara uygunluğunun ve hazırlanan raporun, yapılan çalışmanın sonuçlarıyla tutarlılığının sağlanması.

ç) İç denetim tarafından açıklanan istisnaî hususların uygun şekilde çözüme kavuşturulması.

(3) Belirli bir iç denetim çalışmasının değerlendirilmesinde kullanılan bağımsız denetim tekniğinin yapısı, zamanlaması ve kapsamı, bağımsız denetçinin ilgili denetim alanına attığı önemli yanlışlık riski seviyesine, iç denetim için yapılan ön değerlendirmeye ve iç denetim tarafından yapılan çalışmanın değerlendirilmesine göre değişir. Bu bağımsız denetim teknikleri, iç denetim tarafından halihazırda incelenmiş bulunan bazı kalemlerin yeniden incelenmesini, diğer benzer kalemlerin incelenmesini ve iç denetim prosedürlerinin gözlemlenmesini içerebilir.

(4) Bağımsız denetçi değerlendirilen iç denetim çalışmasının sonuçlarını ve bu çalışma üzerinde uygulanan bağımsız denetim tekniklerini belgelendirmek zorundadır.

YIRMİSEKİZİNCİ KISIM

Bağımsız Denetimde Uzman Çalışmalarından Yararlanılması

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, bağımsız denetçinin uzman çalışmalarından yararlanarak bağımsız denetim kanıtı elde etmesine ilişkin ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, muhasebe ve bağımsız denetim dışında bir alanda özel yetenek, bilgi ve tecrübeye sahip kişi veya kurumlarca sunulan hizmetleri ifade eden uzman çalışmasına olan ihtiyacı, söz konusu çalışmanın yeterliliği ve kapsamı ile uzman çalışmalarının değerlendirilmesini ve bağımsız denetim raporunda söz konusu çalışmalara atıfta bulunulmasını içerir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Uzman Çalışmalarının Kullanımında İzlenecek Esaslar

Bağımsız denetçinin sorumluluğu

MADDE 3 - (1) Bağımsız denetçi, uzman çalışmalarının kullanılması sırasında, söz konusu çalışmanın bağımsız denetimin amacına uygun olduğunu gösterir yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı toplar.

(2) Bağımsız denetçinin tecrübesi ve eğitiminin işiyle ilgili konularda genel olarak bilgi sahibi olmasına imkan vermesine karşın, özel uzmanlık gerektiren başka bir meslek dalında (aktüerlik, mühendislik vb.) uzmanlaşmış kişilerin deneyimine ve bilgisine sahip olması kendisinden beklenmez.

(3) İşletme veya bağımsız denetim kuruluşu tarafından sözleşme ile özel olarak uzman görevlendirilebileceği gibi, işletme veya bağımsız denetim kuruluşunun personeli de uzman olarak seçilebilir.

(4) Bağımsız denetçi, bağlı bulunduğu bağımsız denetim kuruluşu tarafından istihdam edilen uzmanın çalışmasından yararlanıyorsa, her bir bağımsız denetim çalışmasında bu uzmanların mesleki yeterliliğini ayrıca sorgulama ihtiyacı duymayabilir, ancak söz konusu uzmanların çalışmalarını ayrı bir uzman çalışması olarak değerlendirir.

Uzman çalışması için ihtiyacın belirlenmesi

MADDE 4 - (1) Bağımsız denetçi, bağımsız denetim sürecinde, işletme yetkilileriyle beraber veya bağımsız olarak, bir uzmanın raporlarını, görüşlerini, değerlendirme çalışmalarını veya beyanlarını bağımsız denetim kanıtı olarak kullanmak durumunda kalabilir. Uzman çalışmalarından yararlanılabilecek durumlara ilişkin örneklerle aşağıda yer verilmektedir.

- Arsa, bina, makine, tesis ve teçhizatlar, sanat eserleri ve değerli taşlar vb. belirli varlıkların değerlendirme çalışmaları,
- Mineral stokları, yeraltı madenleri ve petrol rezervleri ile fabrika ve makinelerin kalan faydalı ömürlerinin tespiti gibi belirli varlıkların adetleri ve fizikî durumlarının belirlenmesi,
- Aktüerya gibi özel değerlendirme yöntem ve teknikleri kullanılmak suretiyle tutar tespiti yapılması,
- Devam eden sözleşmeler kapsamında tamamlanan veya tamamlanacak iş seviyesinin ölçülmesi,
- Anlaşmaların, kanun hükümlerinin ve düzenlemelerin yorumlanmasına ilişkin yasal görüş alınması.

(2) Uzman çalışmasına ihtiyaç olup olmadığı hususunun belirlenmesinde; bağımsız denetim ekibinin bilgi düzeyi ile önceki bağımsız denetim deneyimleri, değerlendirilen konunun yapısı ve karmaşıklığı sebebiyle finansal tablolarda önemli yanlışlık riski olasılığı ve diğer bağımsız denetim kanıtlarının niceliği ve niteliği dikkate alınır.

Uzmanın meslekî yeterliliği ve tarafsızlığı

MADDE 5 - (1) Uzman çalışmasının kullanılmasının planlanması aşamasında, bağımsız denetçi, uzmanın meslekî yeterliliğini değerlendirir. Bu kapsamda, uygun bir meslek örgütünden alınmış bir sertifika, lisans belgesi veya uzmanın söz konusu örgüte üyeliğini gösterir bilgi ile uzmanın denetim kanıtı aranan alandaki tecrübesi ve itibarı göz önüne alınır.

(2) Bağımsız denetçi uzmanın tarafsızlığını ölçmek zorundadır. Uzmanın bağımsız denetimi yapılan işletmenin personeli olması veya bir şekilde bağımsız denetimi yapılan işletmeye finansal bağımlılığının olması veya işletmede yatırımının bulunması veya finansal açıdan işletmeye bağımlı

olması durumlarında tarafsızlığın kaybedilmesi riski artar.

(3) Bağımsız denetçinin uzmanın yeterliliği veya tarafsızlığı hakkında endişelerinin bulunması halinde, konuya ilişkin tereddütlerini işletme yönetimiyle tartışması ve uzman çalışmasından yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde edilip edilemeyeceğini değerlendirmesi gereklidir. Bağımsız denetçi önceki maddenin son fıkrasında belirtilen faktörleri göz önüne almak suretiyle, ek bağımsız denetim prosedürleri uygulamak veya başka bir uzmandan bağımsız denetim kanıtı elde etmek ihtiyacı duyabilir.

Uzman çalışmasının kapsamı

MADDE 6 - (1) Bağımsız denetçi uzman çalışmasının kapsamının bağımsız denetimin amacı açısından yeterli olduğunu gösteren yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde eder. Söz konusu bağımsız denetim kanıtı, işletme ile uzman arasındaki genellikle yazılı olan sözleşme hükümleri incelenerek elde edilebilir. Bu talimatlar aşağıdaki hususları içerebilir:

- a) Uzman çalışmasının amaçları ve kapsamı,
 - b) Bağımsız denetçinin uzmanın raporunda belirtmesini beklediği özel hususların ana hatları,
 - c) Bağımsız denetçinin, uzmanın kimliğinin ve denetime katılım derecesinin üçüncü kişilerle paylaşılması olasılığı da dahil olmak üzere, uzman raporunu kullanma amacı,
 - ç) Uzmanın gerekli kayıt ve dosyalara ulaşma derecesi,
 - d) Varsa uzmanın bağımsız denetimi yapılan işletme ile olan ilişkisinin açıklığa kavuşturulması,
 - e) İşletme bilgilerinin gizliliği,
 - f) Uzman tarafından kullanılacak olan yöntem ve varsayımlarla, bunların daha önceki dönemlerde kullanılanlarla tutarlılığı.
- (2) Bağımsız denetçi, yukarıda yer verilen hususların sözleşmede açıkça belirlenmemiş olması durumunda, konuya ilişkin bağımsız denetim kanıtı toplamak amacıyla uzmanla doğrudan temasa geçme ihtiyacı duyabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Uzman Çalışmasının Değerlendirilmesi ve Raporlama

Uzmanın çalışmasının değerlendirilmesi

MADDE 7 - (1) Bağımsız denetçi, işletme yönetimince finansal tablolara ilişkin olarak sunulan bilgi ve belgeler ile yapılan açıklamalar hakkında bağımsız denetim kanıtı olarak sunulan uzman raporunun uygunluğunu değerlendirir. Bu değerlendirme, uzman raporunda belirtilen hususların finansal tablolara uygun bir şekilde yansıtılıp yansıtılmadığı veya finansal tablolara ilişkin işletme yönetimi beyanlarını destekleyip desteklemediği hususlarının değerlendirilmesini ve ayrıca; kullanılan kaynak verinin, yapılan varsayım ve yararlanılan yöntemler ile bunların önceki dönemlerle tutarlılığının ve bağımsız denetçinin genel işletme bilgisi ve uyguladığı diğer bağımsız denetim teknikleri çerçevesinde uzman çalışmasının sonuçlarının gözden geçirilmesini içerir.

(2) Bağımsız denetçi, uzmanın koşullara uygun kaynak verileri kullanıp kullanmadığını göz önüne alırken, aşağıdaki yöntemleri uygular:

- a) Uzmanın kullandığı verinin yeterli, uygun ve güvenilir olup olmadığına ilişkin yöntemler hakkında araştırma yapılması,
- b) Uzman tarafından kullanılan verilerin kontrol veya testinin yapılması.

(3) Kullanılan varsayım ve yöntemlerin uygun ve makul olması uzmanın sorumluluğundadır. Bağımsız denetçi aynı derecede uzmanlık sahibi olmaması nedeniyle, uzmanın yöntem ve varsayımlarını her zaman sorgulayamaz. Diğer taraftan, bağımsız denetçinin, işletme hakkındaki bilgisi ve uyguladığı diğer bağımsız denetim teknikleri sonucunda, uzman tarafından kullanılan varsayım ve yöntemleri kavraması ve bunların uygun ve makul olup olmadığını değerlendirmesi gerekir.

(4) Uzman çalışmasının sonuçlarının yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı sağlamaması veya diğer bağımsız denetim kanıtlarıyla tutarlı olmaması halinde, bağımsız denetçinin konuyu çözüme kavuşturması gerekir. Bu amaçla, işletme yönetimi ve uzmanla görüşmeler yapılması, başka

uzmanların görevlendirilmesi de dahil olmak üzere, ek bağımsız denetim tekniklerinin uygulanması veya bağımsız denetim raporunun değiştirilmesi mümkündür.

Bağımsız denetim raporunda uzman raporuna atıfta bulunulması

MADDE 8 - (1) Olumlu görüş içeren bağımsız denetim raporu düzenlenmesi durumunda, bağımsız denetçi raporunda uzman çalışmasına atıfta bulunmaz. Atıfta bulunulması, böyle bir niyet olmasa bile şartlı görüş belirtilmesi veya sorumluluğun bölünmesi şeklinde algılanabilir.

(2) Bağımsız denetçi, uzman çalışması sonucuna bağlı olarak, şartlı veya olumsuz görüş içeren bağımsız denetim raporu düzenlemeye veya görüş bildirmekten kaçınmaya karar verdiğinde, bağımsız denetim raporunda bu durumu açıklamak üzere uzman çalışmasına atıfta bulunur ve raporda uzmanın çalışmasına, kimliğine ve bağımsız denetime katılma derecesine yer verir. Bu gibi durumlarda, bağımsız denetim raporunda uzman çalışmasına atıfta bulunulmadan önce ilgili uzmandan izin alınması gerekir. Bağımsız denetim raporunda uzman çalışmasına atıfta bulunulmasına gerek görülmesine rağmen ilgili uzmandan izin alınamaması halinde, bağımsız denetçi Kurula başvurur.

YİRMİDOKUZUNCU KISIM

Genel Amaçlı Tam Set Finansal Tablolara İlişkin Bağımsız Denetim Raporları

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, finansal raporlama standartları uyarınca hazırlanan genel amaçlı tam set finansal tabloların bağımsız denetimi sonucunda hazırlanan bağımsız denetim raporları ile söz konusu finansal tablolara ilişkin bağımsız denetim görüşü oluşturulmasında dikkate alınacak ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, bağımsız denetçinin görüşünü oluşturması ile finansal tablo kullanıcılarının ortak bilgi ihtiyaçlarını karşılamak üzere düzenlenen genel amaçlı tam set finansal tablolara ilgili olarak hazırlanacak bağımsız denetim raporunun içeriğine, temel unsurlarına ve finansal raporlama dahil bağımsız denetim sürecinde işletme yönetimi ve bağımsız denetçinin sorumluluklarına ilişkin hükümleri içerir.

(2) Bağımsız denetçinin olumlu görüş vermesinin mümkün olduğu, dolayısıyla şartlı veya olumsuz görüş vermesine ya da görüş bildirmekten kaçınmasına gerek bulunmadığı hallerde, bu Kısım hükümleri uygulanır. Bağımsız denetim raporu metnine finansal tablo kullanıcılarının dikkatine sunulması gerekli görülen hususları içeren paragrafların eklenmesi, şartlı veya olumsuz görüş verilmesi veya görüş bildirmekten kaçınılması durumlarında ise, bu Tebliğin “Bağımsız Denetim Raporunda Şartlı veya Olumsuz Görüş Verilmesi ya da Görüş Bildirmekten Kaçınılması Durumlarında Raporlamanın Esasları” başlıklı 30 uncu Kısım hükümleri uygulanır.

BİRİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetim Raporu

Bağımsız denetim raporunun içeriği

MADDE 3 - (1) Bağımsız denetim raporu, bağımsız denetim sonucunda bağımsız denetçinin finansal tablolar hakkında açıkça ifade edilmiş görüşünü içerir.

(2) Bağımsız denetimin amacı; finansal tabloların, tüm önemli yönleriyle finansal raporlama standartları uyarınca hazırlanıp hazırlanmadığı konusunda bağımsız denetçi görüşünün oluşturulabilmesini sağlamaktır.

(3) Finansal raporlama standartları uyarınca hazırlanan genel amaçlı tam set finansal tablolara ilişkin bağımsız denetim görüşünde “finansal raporlama standartlarına uygun olarak finansal tabloların tüm önemli yönleriyle gerçeği dürüst bir şekilde yansıttığı/yansıtmadığı” hususuna açıkça

yer verilir. Bağımsız denetim görüşünün oluşturulmasına ilişkin olarak bağımsız denetçinin bu Kısımda düzenlenen sorumlulukları saklıdır.

Finansal raporlama standartları

MADDE 4 - (1) Bağımsız denetçi finansal tabloların tüm önemli yönleriyle gerçeği doğru ve dürüst bir şekilde yansıtıp yansıtmadığı hususundaki kanaatini Kurulca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde oluşturur.

(2) İşletme bünyesinde genel amaçlı finansal tabloların hazırlanması açısından finansal raporlama standartlarına uygun olduğu tespit edilen bir finansal raporlama sisteminin uygulanıyor olması, bu Kısımda yer verilen istisnai durumlar saklı olmak üzere, söz konusu finansal tabloların kural olarak gerçeği dürüst bir şekilde yansıttığını gösterir. İşletmenin finansal raporlama sisteminin, her bir işlem ve olayın muhasebeleştirme veya açıklama esaslarını detaylı olarak belirlemesi zorunlu olmamakla birlikte, finansal raporlama standartları ile uyumlu muhasebe politikalarının geliştirilmesi ve uygulanmasına olanak vermesi gereklidir. Finansal raporlama standartları, finansal tabloların işletmenin ekonomik gerçeğini dürüst bir şekilde yansıtıp yansıtmadığı veya belirli işlem, hesap veya açıklamalara ilişkin özel hükümler uyarınca hazırlanıp hazırlanmadığı hususlarının tespitinde bağımsız denetçiye ölçüt oluşturur.

Bağımsız denetim görüşünün oluşturulması

MADDE 5 - (1) Bağımsız denetim görüşünün oluşturulma sürecinde bağımsız denetçinin, finansal tabloların önemli yanlışlıkları içermediğine dair makul güvenceyi elde edecek yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtına sahip olması gerekir. Toplanan bağımsız denetim kanıtlarının önemli yanlışlık riskini kabul edilebilir bir seviyeye indirebilmesindeki yeterliliği ve düzeltilmeyen yanlışlıkların olası etkileri bu kapsamda değerlendirilir.

(2) Finansal tabloların finansal raporlama standartları uyarınca gerçeği tüm önemli yönleriyle doğru ve dürüst bir şekilde yansıtıp yansıtmadığına ilişkin görüş oluşturulması süreci, finansal tabloların anılan ilkelerin işlem türleri, hesap bakiyeleri veya dipnotlara ilişkin özel hükümleri uyarınca hazırlanıp hazırlanmadığı hususunun değerlendirilmesini de içerir. Bu değerlendirmede;

- a) Seçilen ve uygulanan muhasebe politikalarının finansal raporlama standartlarına ve mevcut koşullara uygunluğu,
- b) Mevcut koşullar çerçevesinde işletme yönetiminin yapılan muhasebe tahminlerinin makul olması,
- c) Muhasebe politikaları dahil finansal tablolarda sunulan tüm bilgilerin ilgili, güvenilir, karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir olması,
- ç) Finansal tablo bilgilerinin, işletmenin finansal durumu, performansı ve nakit akımı gibi, finansal tablo kullanıcılarının önemli işlem ve olayların etkilerini anlayabilmelerini sağlamadaki yeterliliği dikkate alınır.

(3) Bağımsız denetim görüşü oluşturulması sürecinde, finansal tabloların gerçeği dürüst bir şekilde yansıtıp yansıtmadığına ilişkin bir değerlendirme de ayrıca yapılır. Bağımsız denetçi, bağımsız denetim sonucuna bağlı olarak işletme yönetimi tarafından yapılan düzeltmeleri içeren nihai finansal tabloların, işletme, faaliyet koşulları ve çevresiyle olan ilişkileri hakkında kendi bilgi ve deneyimleri ile tutarlı olup olmadığını gözetir. Bağımsız denetçinin finansal tabloların genel sunumunu, yapısını ve içeriğini de dikkate alması gerekir. Bağımsız denetçi ayrıca, finansal tablo ve dipnotlara yansıtılan işlem ve olaylara ilişkin tüm bilgilerin gerçeği dürüst bir şekilde yansıtıp yansıtmadığını göz önünde bulundurur. Bağımsız denetim çalışmasının sonlandırılmasına yakın bir tarihte kullanılan bağımsız denetim teknikleri, bağımsız denetim süresinde ulaşılan bulguların yeni kanıtlarla desteklenmesini ve bağımsız denetçinin finansal tabloların gerçeği dürüst bir şekilde yansıtıp yansıtmadığı hususundaki nihai kanaatine ulaşmasını sağlar.

(4) İşletme bünyesinde finansal raporlama standartlarına uygun olduğu tespit edilen bir finansal raporlama sisteminin uygulanıyor olması, söz konusu finansal tabloların gerçeği dürüst bir şekilde yansıttığını gösterir. Ancak, istisnai durumlarda, gerçeği dürüst bir şekilde yansıtmama amacından uzaklaşılmasına ve gerekli açıklamaların yapılmasına rağmen, finansal raporlama standartları çerçevesinde belirli bir hükmün uygulanmasına bağlı olarak, bilginin finansal tablolara yanlış yansıtılması söz konusu olabilir. Finansal raporlama standartlarındaki belirli bir hükme uyulması

finansal tabloların yanıltıcı olmasına yol açıyorsa, bağımsız denetçi, bağımsız denetim raporunda olumlu görüş dışındaki; şartlı, olumsuz veya görüş bildirmekten kaçınma şeklindeki diğer görüş türlerinden birini benimser. Benimsenecek görüş türü ve kapsamı, işletme yönetiminin bu istisnai durumu finansal tablolara yansıtma politikasına ve finansal raporlama standartlarının konuya ilişkin düzenlemelerine bağlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

Bağımsız Denetim Raporunun Temel Unsurları

Bağımsız denetim raporlarının temel unsurları

MADDE 6 - (1) Bu Tebliğ uyarınca yürütülen bir bağımsız denetim çalışması sonucunda düzenlenen ve ek-15/A.1'de örneğine yer verilen standart bir bağımsız denetim raporunun aşağıdaki temel unsurları içermesi gereklidir:

- a) Başlık,
- b) Muhatap,
- c) Giriş paragrafı,
- ç) İşletme yönetiminin finansal tablolara ilişkin sorumluluğu,
- d) Bağımsız denetçinin sorumluluğu,
- e) Bağımsız denetçi görüşü,
- f) Diğer raporlama yükümlülükleri,
- g) Bağımsız denetçinin imzası,
- ğ) Bağımsız denetim raporunun tarihi ve
- h) Bağımsız denetim kuruluşunun adresi.

(2) Yazılı olarak hazırlanması ve yazılı dökümünün yanı sıra elektronik şekliyle de saklanması gereken, bağımsız denetim raporlarının şekil ve içeriğinde yeknesaklığın sağlanması, kullanıcıların daha iyi bilgilendirilmesi ve olağandışı durumların oluştukları anda tespit edilebilmesi açısından önem arz etmektedir.

(3) Bu Tebliğ hükümlerine göre bağımsız denetime tabi olan emeklilik yatırım fonları dahil yatırım fonları için örnek rapor formuna ek-15/A.2'de yer verilmiştir.

Başlık

MADDE 7 - (1) Bağımsız denetim raporunun, bir bağımsız denetim kuruluşu tarafından hazırlandığını gösterir açık bir başlık taşıması zorunludur.

(2) Bu başlık, bağımsız denetçi bağımsızlığına ilişkin etik ilke ve kurallara uyulduğuna ve raporun diğer kişiler tarafından hazırlanan raporlardan farklı bir nitelik taşıdığına karine teşkil eder.

Muhatap

MADDE 8 - (1) Bağımsız denetim raporunun sözleşmede belirtilen muhataba hitaben düzenlenmesi gereklidir. Bu kapsamda, bağımsız denetim raporu, işletmenin genel kuruluna ve/veya işletme yönetimine ve/veya yönetimden sorumlu kişilere hitaben düzenlenir.

Giriş paragrafı

MADDE 9 - (1) Bağımsız denetim raporunun giriş paragrafında bağımsız denetimi yapılan işletme ile söz konusu işletmenin finansal tablolarının bağımsız denetime tabi tutulduğu hususu belirtilir. Bunun yanında;

- a) Tam set finansal tabloları oluşturan her bir finansal tablonun başlığına,
 - b) Önemli muhasebe politikaları ve dipnotlara yapılan atıflara ve
 - c) Finansal tablo tarihi ile dönemine
- bu paragrafta yer verilir.

(2) Bağımsız denetim raporuna veya denetlenen finansal tablolara yıllık faaliyet raporunda veya diğer metinlerde yer verilmesi halinde, bağımsız denetçi bunların uygun olarak sunulup sunulmadığını gözetir.

(3) Bağımsız denetim görüşünün kapsamı gereken, finansal raporlama standartlarında düzenlenen tam set finansal tablolar; bilanço, gelir tablosu, nakit akım tablosu, öz sermaye değişim tablosu ve önemli muhasebe politikalarının özeti ile dipnotlardan oluşmaktadır.

(4) Finansal raporlama standartlarında öngörülmemekle birlikte, kanunlar ve diğer düzenlemelerle getirilen bir zorunluluk nedeniyle veya işletme tarafından gönüllü olarak verilen ek bilgilerin bağımsız denetçinin görüşünde dikkate alınıp alınmadığı hususu açıkça belirtilir. Söz konusu ek bilgiler finansal tablolara ilişkin atıflar içeriyorsa, bağımsız denetçi tarafından bağımsız denetim kapsamında değerlendirilmesi gerektiğinden, giriş paragrafında ayrıca yer verilmesi gerekmez.

İşletme yönetiminin finansal tablolara ilişkin sorumluluğu

MADDE 10 - (1) Bağımsız denetim raporunda, finansal tabloların finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumuna ilişkin işletme yönetiminin sorumluluğu açıklanır. Bu sorumluluk aşağıda belirtilen hususları kapsar:

- a) Hata veya hileden kaynaklanıp kaynaklanmadığına bakılmaksızın önemli nitelikte yanıltıcı bir bilgi içermeyen finansal tabloların hazırlanması, iç kontrolün finansal tabloların dürüst bir şekilde sunumu amacına uygun bir şekilde tasarlanarak, uygulamaya geçirilmesi ve devam ettirilmesi,
- b) Uygun muhasebe politikalarının seçimi ve uygulanması ve
- c) Durumun gerektirdiği koşullara uygun muhasebe tahminlerinin yapılması.

(2) Finansal tablolar işletme yönetimini temsil eder. İşletme yönetimi, finansal tabloların finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanarak dürüst bir biçimde sunulmasından sorumludur. Bu sorumluluk, finansal raporlama standartları çerçevesinde hazırlanan raporlarda, finansal tabloların finansal durum ve performans ile işletmenin nakit akımlarının gerçeği yansıtacak şekilde sunumunu kapsar. İşletme yönetimi bu sorumluluğu yerine getirirken her türlü hata ve hileli işlemleri önleyecek veya tespit ederek düzelterek bir iç kontrol sisteminin tasarlanarak uygulanmasından da sorumludur.

Bağımsız denetçinin sorumluluğu

MADDE 11 - (1) Bağımsız denetim raporunda, bağımsız denetçinin sorumluluğunun yapılan bağımsız denetime dayalı olarak finansal tablolar hakkında görüşünü bildirmek olduğu hususuna yer verilir.

(2) Bağımsız denetim raporunda, finansal tabloların hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumundan işletme yönetiminin sorumlu olduğu hususu yanında bağımsız denetçinin sorumluluğunun, açıkladığı görüşle ilgili olduğu belirtilir. Bağımsız denetim raporunda bağımsız denetimin bağımsız denetim standartlarına uygun bir şekilde yapıldığı hususu yer alır. Bu standartlar uyarınca bağımsız denetçinin etik koşullara uyduğu, bağımsız denetim çalışmasını yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde etmek üzere planlayarak gerçekleştirdiği, bu çerçevede finansal tabloların önemli yanlışlık içerip içermediği hususlarına da bağımsız denetim raporunda yer verilir.

(3) Bağımsız denetim standartlarına yapılan referanslar, finansal tablo kullanıcılarına bağımsız denetimin bu standartlara uygun olarak gerçekleştirildiği hususunda bilgi verir. Bağımsız denetçi bağımsız denetim standartlarına uymadığında, bağımsız denetim raporunda bu standartların tümüne uyulduğu ifadesine yer vermez.

(4) Bağımsız denetim raporu, aşağıda yer alan bilgileri vermek suretiyle bağımsız denetim çalışmasını tanımlar:

- a) Bağımsız denetimde finansal tablolardaki tutarlar ve kamuya açıklanan bilgilere ilişkin bağımsız denetim kanıtı elde etmek üzere bağımsız denetim tekniklerinin uygulandığı.
- b) Hata veya hileden kaynaklanıp kaynaklanmadığı da dahil, finansal tabloların önemli yanlışlık riskini değerlendirmek üzere, bağımsız denetçi tarafından mesleki kanaati kullanılmak suretiyle seçilerek uygulanan bağımsız denetim teknikleri. Bu tür risk değerlendirmelerinde bağımsız denetçi işletmenin iç kontrol sisteminin etkinliği üzerine görüş vermek için değil, kendi bağımsız denetim tekniklerini koşullara uygun olarak tasarlamak amacıyla, işletmenin hazırladığı ve sunduğu finansal tablolar ile iç kontrolün sisteminin ilişkisini göz önünde bulundurur. Bağımsız denetçinin iç kontrolün etkinliği konusunda da görüş bildirme sorumluluğu olduğu durumlarda, bağımsız denetim görüşünde, bağımsız denetimin iç kontrolün etkinliğini kapsamadığına ilişkin paragrafa yer verilmez.

c) Bağımsız denetimde finansal tabloların genel sunumu kadar, işletme yönetimince uygun muhasebe politikalarının ve kabul edilebilir muhasebe tahminlerinin uygunluğunun değerlendirildiği.

(5) Bağımsız denetim raporunda görüşe temel oluşturan bağımsız denetim kanıtlarının yeterli ve uygun olduğu hususu da belirtilir.

Bağımsız denetçi görüşü

MADDE 12 - (1) Bağımsız denetçi, finansal raporlama standartları çerçevesinde, finansal tabloların tüm önemli yönleriyle gerçeği doğru ve dürüst bir şekilde yansıttığına veya dürüstçe sunulduğuna kanaat getirdiğinde olumlu görüş ifade eder.

(2) Kanun ve diğer düzenlemelerin bağımsız denetçiye ilave açıklama yapma sorumluluğu getirdiği durumlarda, bağımsız denetçi görüş paragrafından sonra gelmek üzere söz konusu hususlardaki açıklamalara ayrı bir paragrafta yer verir.

Bağımsız denetçinin imzası

MADDE 13 - (1) Bağımsız denetim raporu, bağımsız denetim kuruluşu ve bağımsız denetçi adına imzalanır.

Raporun tarihi

MADDE 14 - (1) Bağımsız denetçi, rapor tarihi olarak, finansal tablolar hakkında görüş oluşturmak için yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtının toplandığı tarihten önceki bir tarihi belirleyemez. Bağımsız denetim kanıtlarının toplanması, tam set finansal tabloların hazırlanması ve işletme yönetimi tarafından bu finansal tablolar ile ilgili sorumluluğun üstlenildiğinin beyan edilmesini de içerir.

(2) Rapor tarihi, bağımsız denetçinin bu tarihe kadar olan olay ve işlemlerin finansal tablolar ve bağımsız denetçi görüşüne olan etkilerini değerlendirdiğini finansal tablo kullanıcılarına gösterir.

(3) Bağımsız denetçinin sorumluluğu işletme yönetimi tarafından hazırlanan ve sunulan finansal tablolar hakkında görüş vermek olduğu için bağımsız denetim raporunun tarihi, finansal tabloların işletme yönetimi tarafından imzalandığı ya da onaylandığı tarihten önceki bir tarih olamaz.

Bağımsız denetim kuruluşunun adresi

MADDE 15 - (1) Bağımsız denetim raporu bağımsız denetim kuruluşunun adresini içerir.

Bağımsız denetime tabi tutulmuş finansal tablolar ile birlikte sunulan denetlenmemiş ilave bilgiler

MADDE 16 - (1) Bağımsız denetçinin, görüşü kapsamında yer almayan ancak finansal tablolarla birlikte sunulan ilave bilgilerin, bağımsız denetime tabi tutulmuş finansal tablolardan açıkça ayırt edilebildiğinden emin olması gerekir.

(2) Bağımsız denetçi, görüşünde yer almayan ve bağımsız denetime tabi tutulmuş finansal tablolardan açıkça ayırt edilemeyen ek bilgilerin, Tebliğin bu Kısımının “Giriş Paragrafı” başlıklı maddesinin son fıkrası hükmü saklı kalmak kaydıyla, bağımsız denetime tabi tutulmuş finansal tablo kalemlerinde, bağımsız denetimi yapılmamış bir bilgiye ya da dipnot açıklamasına atıfta bulunulmamasını işletme yönetiminden talep eder.

(3) Ek bilgilerin bağımsız denetime tabi tutulmamış olması bağımsız denetçinin söz konusu bilgiler ile finansal tablolar arasındaki önemli tutarsızlıkları ortaya koyma sorumluluğunu azaltmaz.

OTUZUNCU KISIM

Bağımsız Denetim Raporunda Şartlı veya Olumsuz Görüş Verilmesi ya da Görüş Bildirmekten Kaçınılması Durumlarında Raporlamanın Esasları

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, bağımsız denetim raporunda şartlı veya olumsuz görüş verilmesi ya da görüş bildirmekten kaçınılması durumlarında raporlamaya ilişkin olarak izlenecek usul ve

esaslar ile bu durumlarda düzenlenecek bağımsız denetim raporlarının şekil ve içeriğine dair ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, finansal tablo kullanıcılarının dikkatine sunulması gereken hususlara bağımsız denetim raporunda yer verilmesi ile şartlı veya olumsuz görüş verilmesi ya da görüş bildirmekten kaçınılması durumlarında uygulanacak hükümleri içerir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Raporlarda Yapılan Çeşitli Değişiklikler

Bağımsız denetim rapor türleri

MADDE 3 - (1) Aşağıdaki durumların ortaya çıkması halinde bağımsız denetim raporunda gerekli değişikliklerin yapılması zorunludur.

a) Finansal tablo kullanıcılarının dikkatine sunulması gerekli görülmekle birlikte, bağımsız denetim görüşünü etkilemeyen hususların varlığı halinde, bu hususların vurgulanması

b) Bağımsız denetim görüşünü etkileyen hususların varlığı durumunda ise,

1) Şartlı görüş verilmesi,

2) Görüş bildirmekten kaçınılması veya

3) Olumsuz görüş verilmesi.

(2) Raporda yapılan değişikliklerin şekil ve içeriğinde yeknesaklık sağlanması, finansal tablo kullanıcılarının bu raporları daha sağlıklı yorumlamayabilmeleri açısından önem arz etmektedir. Dolayısıyla, söz konusu değişiklikler türleri itibarıyla standart ifadeleri içerir.

Bağımsız denetim görüşünü etkilemeyen hususlar

MADDE 4 - (1) Finansal tabloları etkileyen ve dipnotlarda daha kapsamlı olarak ele alınan özellik arz eden bir hususun, finansal tablo kullanıcılarının dikkatine sunulmasını teminen, rapora ilave edilmesi gereklidir. Raporda yapılan söz konusu değişiklik bağımsız denetim görüşünü etkilemez. Görüş paragrafından sonra, ancak finansal tablo ve raporlara ilişkin diğer yasal düzenlemelerden kaynaklanan yükümlülükler paragraflarından önce gelmesi gereken söz konusu paragrafta, özellik arz eden hususun bağımsız denetim görüşüne şart oluşturmadığı ayrıca belirtilir.

(2) İşletmenin sürekliliğiyle ilgili önemli bir sorun bulunması halinde, söz konusu hususa dikkati çeken bir paragraf eklemek suretiyle bağımsız denetim raporunun değiştirilmesi zorunludur. Bağımsız denetçi, finansal tabloları etkileyebilecek nitelikte ve çözümü şarta bağlı olan diğer önemli belirsizliklerin varlığı halinde de bir paragraf eklemek suretiyle raporunu değiştirir. Belirsizlik kavramı, sonuçları işletmenin finansal tablolarını etkileyen bir olay veya işlemin işletmenin doğrudan kontrolü dışında gerçekleşecek olmasını ifade eder.

(3) Finansal tablo kullanıcılarının dikkatine sunulması gerekli hususları içeren paragraf örneğine aşağıda yer verilmiştir.

“Görüşümüzü etkilememekle birlikte, finansal tablolara ilişkin “...” numaralı dipnot(lar)a dikkat çekmek isteriz. İşletme, belirli patent haklarının ihlaline ilişkin telif hakkı ve zararların tazmininin talep edildiği bir davada davalı konumundadır. İşletme, bu konuda karşı dava açmıştır ve her iki dava da ilk ifadeler ve incelemelere ilişkin yapılan işlemler aşamasındadır. Bu hususa ilişkin nihai sonuç şu aşamada belirlenememekte olup, oluşabilecek yükümlülüklerle ilişkin olarak finansal tablolarda herhangi bir karşılık ayrılmamıştır.”

(4) Bağımsız denetim raporuna işletmenin sürekliliğiyle ilgili sorunları veya önemli bir belirsizliği vurgulayan bir paragrafın eklenmesi bağımsız denetçinin bu tip hususlara ilişkin raporlama sorumluluğunu yerine getirmesi için yeterlidir. Bununla birlikte, finansal tabloları etkileyebilecek nitelikte bir çok önemli belirsizliğin bulunması halinde bağımsız denetçi paragraf eklemek yerine görüş bildirmekten kaçınabilir.

(5) Bağımsız denetçi, yukarıda yer verilen sunum esaslarına bağlı kalmak kaydıyla, finansal tabloları etkilemeyen hususlar için de raporuna paragraf ekleyebilir. Bu kapsamda, bağımsız denetimden

geçmiş finansal tablo içeren bir metinde verilen diğer ilgili bilgilerde değişiklik yapılması gerekmele birlikte işletme bu değişikliği yapmayı reddediyorsa, bağımsız denetçi bu önemli tutarsızlığa dikkati çeken bir paragrafı raporuna ilave eder.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Şartlı veya Olumsuz Görüş Verilmesi ya da Görüş Bildirmekten Kaçınılması Durumlarında Düzenlenecek Raporlar

Bağımsız denetçi görüşünü etkileyen sorunlar

MADDE 5 - (1) Aşağıdaki şartlardan birinin oluşması durumunda, bağımsız denetçinin kanaatine göre sorunun etkisi finansal tablolar için önemliyse veya önemli olabilecekse, bağımsız denetçi olumlu görüş beyan edemeyebilir:

- a) Bağımsız denetçinin çalışma alanında bir sınırlama olması veya
 - b) Yönetimle, seçilen muhasebe politikalarının uygunluğuna, bunların uygulama yöntemlerine veya finansal tablo açıklamalarının yeterliliğine ilişkin bir anlaşmazlık bulunması.
- (2) (a) bendinde belirtilen husus şartlı görüş veya görüş bildirmekten kaçınma sonuçlarını, (b) bendinde belirtilen hususlar ise, şartlı görüş veya olumsuz görüş sonuçlarını doğurabilir.
- (3) Bağımsız denetçi tarafından olumlu görüş verilemeyeceği, fakat yönetimle olan herhangi bir anlaşmazlığın veya çalışma alanı sınırlamasının etkisinin olumsuz görüş bildirmeyi veya görüş bildirmekten kaçınmayı gerektirecek kadar önemli ve yaygın olmadığı kanaatine varıldığı durumlarda şartlı görüş verilir. Şartlı görüş, şarta ilişkin sorunların etkisini ortaya koymak için "... hususları dışında" ifadesi ile verilir.
- (4) Çalışma alanındaki sınırlamanın muhtemel etkisinin, bağımsız denetçinin yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde edemeyeceği ve görüş bildiremeyeceği kadar önemli ve yaygın olması durumunda, görüş bildirmekten kaçınır.
- (5) Yönetimle olan anlaşmazlığın finansal tablolara olan etkisinin önemli ve yaygın olduğu durumda, bağımsız denetçinin şartlı görüş vermeyi tabloların yanıltıcı ve eksik yapısını açıklamak için yeterli bulmadığı durumlarda olumsuz görüş verilir.
- (6) Bağımsız denetçinin olumlu görüş haricinde bir görüş verdiği tüm durumlarda, bunun nedenlerine ilişkin açık ve net açıklamalara raporda yer verilir ve bu durumun, hesaplanabiliyorsa finansal tablolar üzerindeki olası etkileri belirtilir. Genellikle bu bilgi görüş veya görüş bildirmekten kaçınma paragraflarından önce ayrı bir paragrafta verilebilir ve varsa finansal tablolara ilişkin bir dipnotta daha detaylı tartışıldığına ilişkin bir bilgiye de yer verilebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Olumlu Görüş Dışında Bir Görüş Doğuran Durumlar

Çalışma alanının sınırlanması

MADDE 6 - (1) Bağımsız denetim sözleşmesine, bağımsız denetçinin gerekli görebileceği bazı bağımsız denetim tekniklerinin uygulanmayacağına dair hüküm konulması gibi, bağımsız denetçinin çalışma alanına işletme tarafından sınırlama konulmuş olabilir. Bu tür çalışma alanını sınırlayan sözleşme hükümleri, yasal bir zorunluluk olmadıkça bağımsız denetçi tarafından kabul edilmez. Bağımsız denetim sözleşmeleri, bağımsız denetçinin yasal sorumluluklarını ihlal eden sınırlamalar içermez.

- (2) Çalışma alanı sınırlamasına, bağımsız denetçinin atanma zamanı nedeniyle fiziki stok sayımını gözlemleyememesi gibi koşullar yol açabilir. Bağımsız denetçiye göre işletmenin muhasebe kayıtlarının yetersiz olduğu veya gerekli olduğuna inanılan bir bağımsız denetim tekniğinin uygulanmadığı durumlarda da çalışma alanı sınırlanmış olabilir. Bu durumda, bağımsız denetçi olumlu görüşü desteklemek için kabul edilebilir alternatif bağımsız denetim tekniklerini kullanarak yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde etmeye çalışır.
- (3) Bağımsız denetçinin çalışma alanında şartlı görüş bildirmeyi veya görüş bildirmekten kaçınmayı

gerektirecek bir sınırlama olduğu zaman, bağımsız denetim raporunda sınırlamaya ilişkin bilgi verilir ve söz konusu sınırlama olmasaydı finansal tablolarda yapılması gerekli olabilecek muhtemel düzeltmeler belirtilir.

(4) Bu konulara ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

a) Çalışma Alanının Sınırlanması – Şartlı Görüş

Bu format esas olarak ek-15’de yer verilen olumlu görüş örneğine dayanmakta olup, sırasıyla giriş, işletmenin sorumluluklarına ilişkin paragraflar korunmak suretiyle, bağımsız denetçinin sorumluluğu, şart oluşturan hususlara ilişkin açıklamalar ve görüş paragrafındaki değişikliğe aşağıda yer verilmiştir.

“... denetlemiş bulunuyoruz.

İşletme yönetimi ... sorumludur.

Sorumluluğumuz yaptığımız bağımsız denetimlere dayanarak bu finansal tablolar hakkında görüş bildirmektir. Aşağıdaki paragrafta tartışılan durumlar dışında, ...

İşletmenin bağımsız denetçisi olarak atanmamız 31 Aralık 200X tarihinden sonra gerçekleştiğinden 31 Aralık 200X tarihinde gerçekleştirilen stok sayımına tarafımızca iştirak edilememiştir. Stok miktarlarının kontrolü amacıyla uygulanan diğer bağımsız denetim teknikleri, işletme kayıtlarının niteliği nedeniyle yeterli olmamıştır.

Görüşümüze göre, ilişikteki finansal tablolar, yukarıda belirtilen stok miktarlarına ilişkin husus nedeniyle ortaya çıkabilecek düzeltmeler dışında İşletmenin 31 Aralık 200X tarihi itibarıyla finansal durumunu,...” .

b) Çalışma Alanının Sınırlanması – Görüş Bildirmekten Kaçınma

Bu format esas olarak ek-15’de yer verilen olumlu görüş örneğine dayanmakta olup, işletmenin sorumluluğuna ilişkin paragraf korunmak suretiyle, sırasıyla giriş, bağımsız denetçinin sorumluluğu ve ilgili paragrafların oluşturulmasında aşağıdaki açıklamalara uyulması gerekir.

“... dipnotları denetlemek üzere İşletme tarafından görevlendirilmiş bulunuyoruz.

İşletme yönetimi ... sorumludur.

(Bağımsız denetçinin sorumluluğunu belirten cümle verilmez.)

(Kapsam paragrafı ya tamamen çıkarılır, ya da şartlara göre değiştirilir.)

(Kapsam sınırlamasını açıklayan aşağıdaki gibi bir paragraf eklenir:)

İşletme tarafından çalışma alanımızın sınırlandırılması sonucunda, tüm stokların gözlemlenmesi ve ticari alacakların teyidi tarafımızdan gerçekleştirilememiştir.

Yukarıdaki paragraf(lar)da belirtilen hususların ilişikteki finansal tablolar üzerindeki önemli etkisi nedeniyle, söz konusu finansal tablolar üzerinde görüş bildiremiyoruz.”

İşletme yönetimiyle görüş ayrılığı

MADDE 7 - (1) Bağımsız denetçi, seçilen bazı muhasebe politikaları, bunların uygulanması ve dipnotların yeterliliği gibi konularda, işletme yönetimi ile aynı görüşleri paylaşmayabilir. Bu görüş ayrılıklarının, finansal tablolar açısından önemlilik arz etmesi durumunda, bağımsız denetçi raporunda, şartlı veya olumsuz görüş belirtir.

(2) Bu konulara ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir:

a) Muhasebe Politikaları Konusunda Görüş Ayrılığı – Uygun Olmayan Muhasebe İlkeleri –Şartlı Görüş

Bu format esas olarak ek-15’de yer verilen olumlu görüş örneğine dayanmakta olup, sırasıyla giriş, işletmenin ve bağımsız denetçinin sorumluluklarına ilişkin paragraflar korunmak suretiyle, anlaşmazlık konusu olan hususlara ilişkin açıklamalar ve görüş paragrafındaki değişikliğe aşağıda yer verilmiştir.

“... denetlemiş bulunuyoruz.

İşletme yönetimi ... sorumludur.

Sorumluluğumuz ... görüş bildirmektir.

Dipnot X’te belirtildiği gibi, İşletme, ilişikteki finansal tablolarında, amortisman ayırmamıştır. Bu uygulama finansal raporlama standartlarına uygun değildir. 31 Aralık 200X tarihi itibarıyla, amortisman gideri, normal amortisman yöntemine göre, binalar için %5, demirbaşlar için %20 oranları baz alınarak, XXX YTL olarak hesaplanmaktadır. Buna paralel olarak, sabit kıymetler net

tutarının, birikmiş amortismanlarki artış tutarı kadar XXX YTL tutarında azaltılması, dönem net karının XXX YTL ve birikmiş karların da XXX YTL tutarında azaltılması gerekir.

Görüşümüze göre, ilişikteki finansal tablolar, yukarıda ... paragrafta belirtilen hususlar nedeniyle ortaya çıkabilecek düzeltmeler dışında İşletme'nin 31 Aralık 200X tarihi itibarıyla finansal durumunu"

b) Muhasebe Politikaları Konusunda Görüş Ayrılığı – Yetersiz Dipnot – Şartlı Görüş

Bu format esas olarak ek-15'de yer verilen olumlu görüş örneğine dayanmakta olup, sırasıyla giriş, işletmenin ve bağımsız denetçinin sorumluluklarına ilişkin paragraflar korunmak suretiyle, anlaşmazlık konusu olan hususlara ilişkin açıklamalar ve görüş paragrafındaki değişikliğe aşağıda yer verilmiştir.

"... denetlemiş bulunuyoruz.

İşletme yönetimi ... sorumludur.

Sorumluluğumuz ... görüş bildirmektir.

15 Ocak 200X tarihinde, İşletme, fabrika alanının genişletilmesinin finansmanı çerçevesinde, XXX Milyon TL tutarında tahvil ihraç etmiştir. Söz konusu ihraç sözleşmesi gereği, İşletme 31 Aralık 19X1 tarihinden itibaren nakit temettü dağıtımını yapamayacaktır. Bu hususa ilişkin açıklamaların, ... numaralı dipnotta belirtilmesi gerekir.

Görüşümüze göre, ilişikteki finansal tablolar, yukarıda ... paragrafta belirtilen hususun belirtilmemesi dışında İşletme'nin 31 Aralık 200X tarihi itibarıyla finansal durumunu"

c) Muhasebe Politikaları Konusunda Görüş Ayrılığı – Yetersiz Dipnot – Olumsuz Görüş

Bu format esas olarak ek-15'de yer verilen olumlu görüş örneğine dayanmakta olup, sırasıyla giriş, işletmenin ve bağımsız denetçinin sorumluluklarına ilişkin paragraflar korunmak suretiyle, anlaşmazlık konusu olan hususlara ilişkin açıklamalar ve görüş paragrafındaki değişikliğe aşağıda yer verilmiştir.

"... denetlemiş bulunuyoruz.

İşletme yönetimi ... sorumludur.

Sorumluluğumuz ... görüş bildirmektir.

(Görüş ayrılığına ilişkin paragraf(lar))

Görüşümüze göre, yukarıdaki ... paragraf(lar)da bahsedilen hususların önemli etkileri nedeniyle ekli finansal tablolar, İşletme'nin 31 Aralık 200X tarihi itibarıyla finansal durumunu, aynı tarihte sona eren yıla ait finansal performansını ve nakit akımlarını, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmamaktadır."

OTUZBİRİNCİ KISIM

Karşılaştırmalı Bilgiler

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, bağımsız denetçinin karşılaştırmalı finansal tablolarla ilgili sorumlulukları ve buna ilişkin raporlama hakkındaki ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, bağımsız denetçinin, özet finansal tabloların bağımsız denetimden geçmiş finansal tablolarla birlikte sunulduğu durumlar hariç olmak üzere; karşılaştırmalı finansal tabloların, tüm önemli yönleriyle, Kurulca yayımlanan finansal raporlama standartlarına uygun olup olmadığının belirlemesine yönelik sorumluluklarına ve raporlamaya ilişkin hükümleri içerir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Karşılaştırmalı Finansal Tablolar

Bağımsız denetçinin sorumlulukları

MADDE 3 - (1) Bağımsız denetçi, karşılaştırmalı finansal tabloların finansal raporlama

standartlarına uygunluğuna dair yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtlarını elde etmek zorundadır. Bu durum, bağımsız denetçinin aşağıdaki hususları değerlendirmesini gerektirir:

a) Önceki dönem muhasebe politikalarının cari dönem politikalarıyla tutarlı olup olmadığı veya uygun düzeltme ve/veya açıklamaların yapılıp yapılmadığı ve

b) Önceki dönem kalemlerinin, önceki dönemde sunulmuş tutar ve açıklamalarla uyumlu olup olmadığı veya uygun düzeltme ve açıklamaların yapılıp yapılmadığı.

(2) Önceki dönem finansal tablolarının bir başka bağımsız denetçi tarafından denetlendiği durumlarda, yeni bağımsız denetçi karşılaştırmalı finansal tabloların bu maddenin birinci fıkrasında açıklanan şartları sağlayıp sağlamadığını değerlendirir. Önceki dönem finansal tablolarının bağımsız denetimden geçmemiş olduğu durumlarda, yeni bağımsız denetçi yine de karşılaştırmalı finansal tabloların bu maddenin birinci fıkrasında belirlenmiş şartları sağlayıp sağlamadığını dikkate alır.

(3) Bağımsız denetçi, cari dönem bağımsız denetimini gerçekleştirirken, önceki dönem finansal tablolarında önemli yanlışlık olasılığını fark ettiğinde, duruma uygun ek bağımsız denetim tekniklerini uygular.

Raporlama

MADDE 4 - (1) Bağımsız denetçi, ek-15/B veya ek-15/C'deki rapor örneklerini göz önünde bulundurmak ve bu Tebliğin "Bağımsız Denetim Raporunda Şartlı veya Olumsuz Görüş Verilmesi ya da Görüş Bildirmekten Kaçınılması Durumlarında Raporlamanın Esasları" başlıklı 30 uncu Kısım hükümlerini dikkate almak suretiyle, karşılaştırmalı finansal tablolar hakkındaki görüşünü şartlı veya olumsuz olarak oluşturur veya görüş bildirmekten kaçınır.

(2) Karşılaştırmalı finansal tablolar hakkındaki bağımsız denetim raporu, ayrı ayrı finansal tablolarla ilgili olduğundan; bağımsız denetçi, farklı bir veya daha fazla döneme ait bir ya da daha fazla finansal tablo için şartlı ya da olumsuz görüş bildirebilir, görüş bildirmekten kaçınabilir veya raporuna ilgililerin dikkatine sunulması gereken hususlar paragrafı ekleyebilir ya da diğer finansal tablolar hakkında ek-15/B'deki örneğe uygun olarak farklı bir rapor yayınlatabilir.

(3) Cari dönem bağımsız denetimiyle bağlantılı olarak, önceki dönem finansal tablolarını raporlarken, önceki dönem finansal tabloları hakkında oluşan görüş daha önce bu finansal tablolar için verilmiş olan bağımsız denetim görüşünden farklı ise, bağımsız denetçi, farklı görüşün dayanaklarını ilgililerin dikkatine sunulması gereken hususlar paragrafında açıklar. Bu durum, bağımsız denetçinin, cari dönem bağımsız denetimi sırasında geçmiş dönem finansal tablolarını önemli ölçüde etkileyen koşulların veya olayların farkına varması ile ortaya çıkabilir.

Yeni bağımsız denetçi – ek şartlar:

Başka bir bağımsız denetçi tarafından denetlenmiş önceki dönem finansal tabloları

MADDE 5 - (1) Önceki döneme ait finansal tabloların bir başka bağımsız denetçi tarafından denetlendiği durumlarda,

a) Önceki bağımsız denetçi, önceki döneme ait bağımsız denetim raporunu tekrar yayınlatabilir ve böylece yeni bağımsız denetçi sadece cari döneme ait bağımsız denetim raporu hazırlar ya da

b) Yeni bağımsız denetçi, raporunda önceki döneme ilişkin bağımsız denetimin başka bir bağımsız denetçi tarafından yapıldığını ve aşağıda yer alan hususları belirtir:

1) Önceki dönem finansal tablolarının başka bir bağımsız denetçi tarafından denetlendiği;

2) Önceki bağımsız denetçinin hazırladığı bağımsız denetim raporunun türü ve eğer rapor değiştirildiyse bunun sebebi ve

3) Önceki bağımsız denetim raporunun tarihi.

(2) Yeni bağımsız denetçi, cari dönem finansal tablolarının bağımsız denetimini gerçekleştirirken, ender rastlanan belirli durumlarda, hakkında olumlu görüş içeren bağımsız denetim raporu yayınlanmış olan önceki dönem finansal tablolarında gerçeğin önemli ölçüde yanlış yansıtıldığının farkına varabilir.

(3) Bu gibi durumlarda, yeni bağımsız denetçi konuyu işletme yönetimiyle görüşür ve işletme yönetiminin onayını aldıktan sonra önceki bağımsız denetçi ile irtibata geçer ve önceki bağımsız denetçiye söz konusu finansal tabloların düzeltilmesini önerir. Önceki bağımsız denetçi bir önceki dönemin düzeltilmiş finansal tabloları hakkındaki bağımsız denetim raporunu tekrar yayınlamayı

kabul ederse, bağımsız denetçi bu maddenin birinci fıkrasında gösterilen yolu izler.

(4) Bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen durum ortaya çıkar ve bunun sonucunda önceki bağımsız denetçi yeni bağımsız denetçi tarafından yapılan düzeltme önerisini kabul etmez ya da bir önceki dönem finansal tabloları ile ilgili bağımsız denetim raporunu yeniden yayınlamak istemezse; bağımsız denetim raporunun giriş paragrafı, önceki bağımsız denetim raporunun önceki dönem finansal tablolarının düzeltilmeden önceki hali üzerinden hazırlanmış olduğuna işaret eder. Buna ek olarak, yeni bağımsız denetçi bağımsız denetimle görevlendirilirse ve önceki bağımsız denetçi tarafından yeniden yapılan düzeltmelerin uygunluğu konusunda yeterli ve uygun bağımsız denetim tekniklerini uygularsa, aşağıdaki paragrafı da raporuna ekler:

“20X1 yılı finansal tablolarını yeniden düzenlemek için yapılan ve ... numaralı dipnotta açıklanan düzeltmeleri de ayrıca denetledik. Görüşümüze göre, bu düzeltmeler uygundur ve gerektiği gibi uygulanmıştır.”

Yeni bağımsız denetçi – ek şartlar:

Bağımsız denetimden geçmemiş önceki dönem finansal tabloları

MADDE 6 - (1) Önceki dönem finansal tabloları bağımsız denetimden geçmemişse, yeni bağımsız denetçi, raporunda karşılaştırmalı finansal tabloların denetlenmemiş olduğunu belirtir. Bununla birlikte, böyle bir açıklama, bağımsız denetçinin cari dönem açılış bakiyeleri için gerekli olan bağımsız denetim tekniklerini uygulama yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz. Finansal tablolara ilişkin açıklamalarda karşılaştırmalı finansal tabloların denetlenmediği açıkça belirtir.

(2) Bağımsız denetçi, önceki dönemde bağımsız denetimi yapılmamış kalemlerde önemli yanlışlıklar olduğunu tespit ettiğinde, işletme yönetiminden bu kalemlerin revize edilmesini talep eder, işletme yönetimi bu talebi kabul etmezse, bağımsız denetim raporunu uygun bir şekilde değiştirir.

OTUZİKİNCİ KISIM

Bağımsız Denetime Tabi Tutulmuş Finansal Tabloları İçeren Belgelerde Yer Alan Diğer Bilgiler

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, bağımsız denetime tabi tutulmuş finansal tabloları içeren belgelerde yer alan ancak, bağımsız denetçinin raporlamakla yükümlü olmadığı diğer bilgilerin kontrolüne ve bu bilgilerin bağımsız denetimde dikkate alınmasına ilişkin ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, bağımsız denetime tabi tutulmuş finansal tabloların yer aldığı yıllık faaliyet raporları, halka arza esas izahname ve sirkülerlerde bulunan finansal tablolar dışındaki diğer bilgiler ile finansal tablolar arasındaki tutarlılığın incelenmesine ve önemli yanlışlıkların kontrolüne ilişkin hükümleri içerir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Diğer Bilgiler

Diğer bilgiler ve bunlara erişim

MADDE 3 - (1) Yıllık faaliyet raporu, izahname ve sirküler gibi belgelerde yer alan finansal tablolar dışındaki diğer finansal ve finansal olmayan bilgiler, “diğer bilgiler” olarak kabul edilir. İşletme yönetimi ya da yönetimden sorumlu kişiler tarafından hazırlanarak kamuya açıklanan ve/veya Kurula ve ilgili diğer mercilere iletilen faaliyetler, finansal durumla ilgili özet veya dikkat çekici bilgiler, personele ilişkin bilgiler, planlanan yatırım harcamaları, finansal oranlar, orta ve üst düzey yöneticilerin isimleri gibi bilgiler bu kapsamda ele alınır.

(2) Bağımsız denetçinin işletmenin yıllık faaliyet raporunda veya bu maddenin ilk fıkrasında belirtilen

belgelerde yer alacak diğer bilgileri dikkate alabilmesi için bu bilgilere zamanında ulaşabilmesi gerekir. Bu çerçevede, bağımsız denetçi, söz konusu bilgileri bağımsız denetim raporunun yayımlanmasından önce edinmek üzere işletme yönetimi ile gerekli görüşmeleri yapar.

(3) Belirli bazı durumlarda, diğer bilgilerin tamamına bağımsız denetim raporu yayınlanmadan önce ulaşamayabilmir. Bu koşullarda, bağımsız denetçi bu Kısımın “Diğer bilgilere bağımsız denetim raporunun yayınlanmasından sonra ulaşılması” başlıklı maddesinde belirtilen esasları uygular.

Diğer bilgilerin dikkate alınması

MADDE 4 - (1) Finansal tabloların bağımsız denetiminin amacı ve kapsamı, bağımsız denetçinin sorumluluğunun bağımsız denetim raporunda yer alan bilgilerle sınırlı olmasına dayanarak şekillendirilmiştir. Bu çerçevede, bağımsız denetçinin diğer bilgilerin uygun şekilde verildiğinin belirlenmesine yönelik ek bir sorumluluğu bulunmamaktadır. Ancak; diğer bilgilerle ilgili özel olarak rapor hazırlanması gerektiğinde, bağımsız denetçinin sorumlulukları sözleşmenin içeriği, ilgili mevzuat ve mesleki standartlarla belirlenir.

(2) Bağımsız denetime tabi tutulmuş finansal tablolar ile diğer bilgiler arasında tutarsızlıkların mevcut olması halinde, bu tutarsızlıklar bağımsız denetim raporunun güvenilirliğini zedeleyebileceği için, finansal tablolarla ilgili bağımsız denetim raporunda diğer bilgilerin doğruluğunu kontrol edecek belirli yöntemlerin de göz önünde bulundurulur.

İKİNCİ BÖLÜM

Diğer Bilgilerin Değerlendirilmesi

Önemli tutarsızlıklar

MADDE 5 - (1) Diğer bilgiler, bağımsız denetime tabi tutulmuş finansal tablolarda yer alan bilgilerle çelişiyorsa “önemli tutarsızlıklar” mevcuttur. Önemli tutarsızlıklar, önceden edinilen bağımsız denetim kanıtları esas alınarak ulaşılan bağımsız denetim sonuçları ve finansal tablolarla ilgili bağımsız denetçi görüşünün dayanakları hakkında şüphe oluşmasına sebep olabilir.

(2) Bağımsız denetçi diğer bilgileri değerlendirirken, önemli bir tutarsızlıkla karşılaştığında, bağımsız denetime tabi tutulmuş finansal tabloların veya diğer bilgilerin değiştirilmesinin gerekip gerekmediğine karar verir.

(3) Bağımsız denetime tabi tutulmuş finansal tablolarda değişiklik yapılması gerekiyorsa ve işletme yönetimi değişiklik yapmayı reddediyorsa bağımsız denetçi şartlı ya da olumsuz görüş bildirir.

(4) Diğer bilgilerde değişiklik yapılması gerekiyorsa ve işletme yönetimi değişiklik yapmayı reddediyorsa, bağımsız denetçi, raporuna önemli tutarsızlığı açıklayan “ilgililerin dikkatine sunulması gerekli görülen hususlar” paragrafı ekler veya özel koşulların ve tutarsızlığın önemine bağlı olarak bu Tebliğin 3 üncü Kısımının (Bağımsız Denetim Sözleşmesi) “Bağımsız denetim sözleşmesinin sona erdirilmesi” başlıklı maddesi çerçevesinde gerekli tedbirleri alır.

Önemli yanlışlıklar

MADDE 6 - (1) Bağımsız denetçi önemli tutarsızlıkları tespit etmek amacıyla diğer bilgileri değerlendirirken önemli yanlışlık içerdiğini tespit edebilir.

(2) Diğer bilgilerle ilgili olarak önemli yanlışlık durumundan söz edilebilmesi için, bağımsız denetimden geçmiş finansal tablolarda yer almayan hususlarla ilgili diğer bilgilerin yanlış ifade edilmiş veya sunulmuş olması gerekir.

(3) Bağımsız denetçi, diğer bilgilerin önemli yanlışlık içerdiğini tespit ederse, bu hususu işletme yönetimiyle görüşmesi gerekmekte olup, bu görüşmede işletme yönetiminin karar, kanaat ve görüşlerinde olabilecek muhtemel farklılıkları da dikkate alarak, işletme yönetiminin cevaplarını değerlendirir.

(4) Bağımsız denetçi, bu görüşmeye rağmen önemli yanlışlığın varolduğu görüşünde ısrarlı ise, işletme yönetiminin uzmanlık sahibi olan işletme avukatı gibi üçüncü şahıslardan, tavsiye almasını talep ederek, bu tavsiyeyi dikkate alır.

(5) Bağımsız denetçi, diğer bilgilerin önemli yanlışlık içerdiği sonucuna varır ve işletme yönetimi

düzeltilme yapmayı reddederse gerekli önlemleri alır. Bu kapsamda, bağımsız denetçi öncelikle gerekli tedbirleri almak üzere işletme yönetiminden sorumlu kişilere yazılı bildirimde bulunur ve gerekli tedbirlerin alınmaması halinde konuyu Kurul'a iletir.

Diğer bilgilere bağımsız denetim raporunun yayınlanmasından sonra ulaşılması

MADDE 7 - (1) Diğer bilgilerin tamamına bağımsız denetim raporu yayınlanmadan önce ulaşılammışsa, bağımsız denetçi mümkün olan en kısa zamanda, önemli tutarsızlıkları tespit etmek amacıyla diğer bilgilere ulaşarak değerlendirir.

(2) Bağımsız denetçi diğer bilgileri değerlendirirken önemli tutarsızlıklarla karşılaşır veya önemli yanlışlık tespit ederse, bağımsız denetime tabi tutulmuş finansal tabloların veya diğer bilgilerin düzeltilmesi gerekip gerekmediğine karar verir.

(3) Bağımsız denetime tabi tutulmuş finansal tabloların düzeltilmesi uygunsa, bu Tebliğin "Bilanço Tarihinden Sonra Ortaya Çıkan Olaylar" başlıklı Kısımında yer alan hükümlere uyulur.

(4) Diğer bilgilerin düzeltilmesi gerekiyorsa ve işletme yönetimi düzeltmeyi kabul ediyorsa, bağımsız denetçi duruma uygun yeterli ve uygun bağımsız denetim tekniklerini uygular. Uygulanacak bağımsız denetim teknikleri, daha önce yayımlanmış finansal tabloların ve bağımsız denetim raporlarından faydalanacak kişilerin değişikliklerle ilgili olarak bilgilendirilmesi amacıyla işletme yönetimi tarafından yapılan işlemlerin incelenmesini içerir.

(5) Diğer bilgilerde değişiklik yapılması gerekiyorsa ve işletme yönetimi değişiklik yapmayı reddediyorsa bağımsız denetçi gerekli diğer önlemleri alır. Bu kapsamda, bağımsız denetçi öncelikle gerekli tedbirleri almak üzere işletme yönetiminden sorumlu kişilere yazılı bildirimde bulunur ve gerekli tedbirlerin alınmaması halinde konuyu Kurul'a iletir.

OTUZÜÇÜNCÜ KISIM

Özel Amaçlı Bağımsız Denetim Raporu

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, özel amaçlı bağımsız denetim raporlarının hazırlanmasına ilişkin ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (2) Bu Kısım;

a) Finansal tabloların unsurlarına, bu kapsamda; genel amaçlı tam set finansal tablolardan herhangi birine veya finansal tablolarda yer alan belirli hesap gruplarına veya herhangi bir hesap kalemine ya da alt hesaplara,

b) Sözleşmelere uygunluğun tespitine ve

c) Özet yıllık finansal tablolara ve

ç) Kurulca gerekli görülecek diğer hususlara

ilişkin özel amaçlı bağımsız denetim raporları hakkındaki hükümleri içerir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Özel Amaçlı Bağımsız Denetim Raporunun Hazırlanmasına İlişkin Esaslar

Bağımsız denetçinin sorumluluğu

MADDE 3 - (1) Bağımsız denetçi, özel amaçlı bağımsız denetimin yürütülmesi sürecinde elde ettiği bağımsız denetim kanıtlarını görüşüne dayanak oluşturmak üzere inceler, değerlendirir ve açık görüşünü içeren rapor hazırlar.

Genel hususlar

MADDE 4 - (1) Özel amaçlı bağımsız denetim çalışmasının yapısı, zamanlaması ve kapsamı belirli şartlara göre farklılaşır. Bir özel amaçlı bağımsız denetim sözleşmesi imzalanmadan önce, bağımsız

denetçinin, müşterisiyle işin mahiyeti ile hazırlanacak raporun şekli ve içeriği üzerinde mutabakata varması gerekir.

(2) Bağımsız denetimin planlanması esnasında, bağımsız denetçi, üzerinde raporlama yapılacak bilginin hangi amaçlar doğrultusunda ve kimler tarafından kullanılacağını dikkate alır. Bağımsız denetçi, raporunun başka bir niyetle kullanılmasını önlemek amacıyla, raporun hazırlanma amacı ile dağıtımında ve kullanımındaki sınırlamaları raporunda belirtebilir.

(3) Bir özel amaçlı bağımsız denetim raporu, özet finansal tablolara ilişkin olanlar hariç, aşağıda sayılan temel hususları sırasıyla içerir:

a) Başlık

Bu bölümde, bağımsız denetim raporunun, işletme yönetimi veya yönetimden sorumlu kişiler tarafından hazırlanacak diğer raporlardan veya bağımsız denetçinin uymakla yükümlü olduğu kurallara bağlı olmayan başka bağımsız denetim raporlarından ayırt edilebilmesini teminen "Bağımsız Denetim" ibaresi kullanılır.

b) Muhatap

c) Açılış veya giriş paragrafı;

1) Denetlenen finansal bilgilerin kapsamı,

2) İşletme yönetimi ile bağımsız denetim kuruluşunun sorumlulukları.

ç) Bağımsız denetimin kapsamına ilişkin açıklama paragrafı;

1) Kurulca yayımlanan bağımsız denetim standartlarına veya Tebliğin bu Kısımındaki özel amaçlı bağımsız denetime ilişkin hükümlerine yapılan atıflar,

2) Bağımsız denetçinin çalışmalarına yönelik açıklamalar,

d) Özel amaçlı bağımsız denetime konu finansal bilgiler ya da sözleşmelere uygunluk hakkında ulaşılan görüşü içeren görüş paragrafı,

e) Rapor tarihi,

f) Bağımsız denetim kuruluşunun adresi ve

g) Bağımsız denetim kuruluşunun kaşesi ve sorumlu ortak baş denetçinin imzası.

(4) Bilgilerin işletme tarafından bir kamu kuruluşuna, yeddi emine, sigortacılar veya diğer kurum ve kuruluşlara verilmesi durumunda, bağımsız denetim raporunun bu Tebliğ hükümleri ile uyumlu olmayan başka bir formatta hazırlanması gerekebilir. Bu kapsamda hazırlanan bağımsız denetim raporunda açıklanan görüşün belgelerle kanıtlanması, bağımsız denetimin kapsamı dışındaki hususlar hakkında görüş verilmesi veya bağımsız denetim için zorunlu olan bazı ifadeler raporda yer verilmemesi söz konusu olabilir. Önceden belirlenmiş bir formatta rapor verilmesi halinde, bağımsız denetçi rapor formatının içeriğini ve metnini dikkate alır ve gerekli hallerde, metin üzerinde değişiklikler yapmak veya ayrı bir rapor ilave etmek suretiyle, bu Kısma uyum amacıyla gerekli değişiklikleri yapar.

(5) Bağımsız denetçinin üzerinde raporlama yapması istenilen bilgilerin, bir sözleşmenin maddelerine dayanması halinde, bağımsız denetçi, söz konusu bilgilerin hazırlanması esnasında işletme yönetimi tarafından herhangi bir yorumlamaya gidilip gidilmediği hususunu dikkate alır. İşletme yönetiminin yorumu, özellikle bir başka makul yorumun finansal bilgi üzerinde önemli farklılıklar yaratacak olması durumunda önem arz eder.

(6) Bağımsız denetçi, finansal bilgilere esas teşkil eden, sözleşme maddelerine ilişkin önemli yorumların söz konusu finansal bilgiler içerisinde açıkça gösterilmesine dikkat eder. Bağımsız denetçi, özel amaçlı bağımsız denetim raporunda, finansal bilgiler içerisinde yer alan söz konusu yorumlara ilişkin nota atıfta bulunur.

Finansal tabloların unsurlarına ilişkin özel amaçlı bağımsız denetim raporları

MADDE 5 - (1) Bağımsız denetçiden; genel amaçlı tam set finansal tablolardan herhangi biri veya alacaklar, stoklar, çalışanlara ödenecek ikramiyeler, vergi karşılıkları gibi belirli finansal tablo kalemleri hakkında görüş bildirmesi talep edilebilir. Finansal tabloların unsurlarına ilişkin bağımsız denetim raporu sınırlı sayıda kullanıcıya yönelik özel amaçlı olabileceği gibi, finansal raporlama standartlarına uyulmasını gerektiren çok sayıda kullanıcıya yönelik genel amaçlı da olabilir. Böyle bir çalışma, münferit bir sözleşme çerçevesinde veya bağımsız denetim sözleşmesine bağlı olarak yürütülebilir. Ancak, bu çalışma sonucunda, bir bütün olarak finansal tabloların değil, yalnızca

bağımsız denetimi yapılan finansal tablo unsurunun, tüm önemli yönleriyle, finansal raporlama standartları uyarınca hazırlanıp hazırlanmadığına dair bir görüş belirtilir.

(2) Satışlar ile alıcılar hesabı veya stoklar ile satıcılar hesabında olduğu gibi, finansal tablolardaki kalemlerin büyük bir kısmının birbiri ile bağlantısı bulunmaktadır. Bu nedenle, bağımsız denetçi, finansal tablo kalemlerine yönelik raporlama yaparken, bazı durumlarda bağımsız denetim konusunu tek başına değerlendiremeyebilir ve bunları ilgili diğer bilgilerle birlikte inceleme ihtiyacı duyabilir. Bağımsız denetçi, işin kapsamını belirlerken, birbiri ile bağlantılı olan ve hakkında bağımsız denetçi görüşü verilecek olan bilgiyi önemli düzeyde etkileyebilecek finansal tablo kalemlerini de dikkate alır.

(3) Bağımsız denetçi, hakkında raporlama yapılan finansal tablo unsurlarının incelenmesinde önemlilik kavramını göz önünde bulundurur.

(4) Finansal tablo unsurlarına yönelik bağımsız denetim raporları, ilgili kalemin gösteriminde esas alınan finansal raporlama standartlarını açıklayan ifadeler içerir. Bağımsız denetçi görüşü ise, söz konusu kalemin, Kurulca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun olarak doğru ve dürüst bir biçimde sunulup sunulmadığını belirtir. Bu Tebliğin;

a) ek-16/A.1’de, finansal tablo kalemlerine ve

b) ek-16/A.2’de, aracı kurumlarca Kurul’un ilgili düzenlemeleri uyarınca hazırlanan sermaye yeterliliği tablolarına, ilişkin özel amaçlı bağımsız denetim raporu örneklerine yer verilmiştir.

(5) Finansal tabloların bütünü hakkında olumsuz görüş bildirilmesi veya görüş bildirmekten kaçınılması durumunda, finansal tablo unsurları ancak finansal tabloların büyük bir kısmını oluşturmamaları şartıyla özel amaçlı bağımsız denetime konu edilebilir.

Sözleşmelere uygunluk raporları

MADDE 6 - (1) Bir işletmenin tahvil ihracı veya kredi sözleşmeleri gibi belirli sözleşme hükümlerine uyup uymadığı konusunda bağımsız denetçiden özel amaçlı bağımsız denetim raporu hazırlanması talep edilebilir. Söz konusu sözleşmeler, genellikle, işletmelerin, faiz ödemeleri, önceden belirlenmiş finansal oranların tutturulması, temettü ödemelerinin sınırlandırılması ve gayrimenkul satış gelirlerinin kullanımı gibi hususlarda, sözleşme hükümlerine uygun hareket etmelerini gerekli kılar.

(2) Bir işletmenin bir sözleşmenin hükümlerine uyup uymadığına dair bağımsız denetçi görüşü ancak, söz konusu uyum şartları genel anlamda muhasebeye ve bağımsız denetçinin uzmanlık alanına giren finansal konulara yönelikse düzenler. Ancak, işin kapsamında, bağımsız denetçinin uzmanlık alanı dışında kalan hususlar olması durumunda, bağımsız denetçi uzman desteği talep edebilir.

(3) Bağımsız denetçi görüşünde, işletmenin, sözleşmenin belirli hükümlerine uyup uymadığı hususu açık olarak ifade edilir. Ek-16/B’de, sözleşmeye uygunluk hakkında düzenlenecek bağımsız denetim raporu örneklerine yer verilmiştir.

Özet yıllık finansal tablolar hakkında bağımsız denetim raporları

MADDE 7 - (1) İşletmeler, sadece işletmenin finansal durumu ve faaliyet sonuçlarının önemli noktaları ile ilgilenen kesimlere bilgi sunabilmek amacıyla, yıllık denetlenmiş finansal tablolarını özetleyen finansal tablolar hazırlayabilirler. Özet yıllık finansal tabloların dayandığı finansal tablolara ilişkin bağımsız denetçi görüşü hazırlanmamış ise, özet yıllık finansal tablolara yönelik bir raporlama yapılamaz.

(2) Özet yıllık finansal tablolar, bağımsız denetime tabi tutulmuş yıllık finansal tablolar ile kıyaslandığında, çok daha az detay içerir. İşletmenin finansal durumu ile faaliyet sonuçlarının daha iyi anlaşılabilmesi için, söz konusu özet finansal tabloların, işletmenin bağımsız denetime tabi tutulmuş en son yıllık finansal tabloları ile birlikte değerlendirilmesi gerektiğine dair finansal tablo kullanıcılarını aydınlatması gerekir.

(3) Özel amaçlı bağımsız denetime konu özet finansal tablolara, dayandıkları denetlenmiş finansal tabloların belirlenebilmesi amacıyla, “31 Aralık 20XX tarihi itibarıyla denetlenmiş finansal tablolardan hazırlanmış özet yıllık finansal tablolar” şeklinde uygun bir başlık ilave edilmesi gerekir.

(4) Özet yıllık finansal tablolar, yıllık denetlenmiş finansal tablolarda kullanılan finansal raporlama

standartlarının gerektirdiği bütün bilgiyi içermezler. Bunun sonucu olarak, özet yıllık finansal tablolar hakkında görüş bildirilirken, “tüm önemli yönleriyle, gerçeği dürüst bir biçimde” ifadesine yer verilmez.

(5) Özet yıllık finansal tablolara yönelik bağımsız denetim raporu, sırasıyla aşağıdakileri içerir:

a) Başlık

Bu bölümde, bağımsız denetim raporunun, işletme yönetimi veya yönetimden sorumlu kişiler tarafından hazırlanacak diğer raporlardan veya bağımsız denetçinin uymakla yükümlü olduğu kurallara bağlı olmayan başka bağımsız denetim raporlarından ayırtedilebilmesini teminen “Bağımsız Denetim” ibaresi kullanılır.

b) Muhatap

c) Özet yıllık finansal tabloların dayandığı denetlenmiş finansal tablolar.

ç) Özet yıllık finansal tabloların dayandığı finansal tablolara ilişkin bağımsız denetçi görüşünün tarihi ve söz konusu bağımsız denetim raporunda verilen görüşün türü.

d) Özet yıllık finansal tablolardaki bilgilerin kaynağını oluşturan denetlenmiş finansal tablo bilgileri ile tutarlılık gösterip göstermediği. Bağımsız denetçinin, ayrıntılı finansal tablolar hakkında olumlu görüş dışında bir görüş vermesi veya görüş bildirmekten kaçınması ancak özet yıllık finansal tabloların sunumu konusunda herhangi bir çekincesi bulunmaması durumunda, bağımsız denetçi görüşünde, ayrıntılı finansal tablolar hakkındaki görüşüyle tutarlılık göstermemekle birlikte, özet yıllık finansal tabloların, “değişik görüş içeren finansal tablolara dayandığı” hususunu beyan eder.

e) İşletmenin finansal durumunun ve yapılan bağımsız denetim çalışmasının kapsamının daha iyi anlaşılabilmesi için; özet yıllık finansal tabloların ayrıntılı finansal tablolar ve bu tablolar hakkında verilmiş bağımsız denetçi görüşü ile birlikte ele alınması gerektiğine dair bir açıklama yapılır ya da böyle bir açıklamanın bulunduğu dipnota atıfta bulunulur.

f) Rapor tarihi.

g) Bağımsız denetim kuruluşunun adresi.

ğ) Bağımsız denetim kuruluşunun kaşesi ve sorumlu ortak baş denetçinin imzası.

(6) Özet yıllık finansal tablolar hakkında düzenlenecek bağımsız denetim raporu örneklerine, ek-16/C’de yer verilmiştir.

Kurulca gerekli görülen diğer hususlar hakkında bağımsız denetim raporları

MADDE 8 - (1) Kurul, sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde gerekli gördüğünde işletmelerden, Kurula ve ilgililere raporlanmak ve gerektiğinde kamuya açıklanmak üzere, “fon varlıklarının saklanması”, “iç kontrol sisteminin durumu” ve “yatırım performansı konusunda kamuya açıklanacak bilgiler” gibi hususlar hakkında özel amaçlı bağımsız denetim talep edebilir.

(2) Bu kapsamda, emeklilik yatırım fonları ile ilgili “yatırım performansı konusunda kamuya açıklanacak bilgiler”, “fon varlıklarının saklanması” ve “iç kontrol sisteminin durumu” hakkında düzenlenecek rapor örneklerine ek-16.D/1, ek-16.D/2 ve ek-16.D/3’de yer verilmiştir.

OTUZDÖRDÜNCÜ KISIM

Ara Dönem Finansal Tablolarının İncelenmesi

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kısımın amacı, bir işletmenin yıllık finansal tablolarının bağımsız denetimini üstlenen bağımsız denetim kuruluşu tarafından aynı işletmenin ara dönem finansal tablolarının incelenmesine (sınırlı bağımsız denetime) ilişkin ilke, usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kısım, ara dönem finansal tablolarının incelenmesine (sınırlı bağımsız denetime) ilişkin ilkeler ile incelemenin raporlanmasına dair hükümleri içerir.

(2) Sınırlı bağımsız denetim, ara dönem finansal tablolarının Kurulca yayımlanan finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadıklarının öncelikle bilgi toplama (soruşturma) ve analitik inceleme teknikleri kullanılarak tespit edilmesi ve incelemenin “finansal tablolarla ilgili önemli

yanlışlıkların bulunmadığı” şeklinde bir sonuca bağlanarak raporlanmasıdır. Bu kapsamda, işletmelerin ara döneme ilişkin genel amaçlı tam set finansal tabloları ve/veya özet finansal tabloları incelemeye tabi tutulur.

BİRİNCİ BÖLÜM

Ara Dönem Finansal Tablolarının İncelenmesine İlişkin Genel İlkeler ve İnceleme Sözleşmesinin Esasları

Genel ilkeler

MADDE 3 - (1) Ara dönem finansal tablolarını inceleyen bağımsız denetçi, yıllık finansal tabloların bağımsız denetimini de gerçekleştirdiğinden, işletme, faaliyet koşulları, çevresiyle olan ilişkileri ve iç kontrol sistemi hakkında bilgi sahibidir. Bu bilgiler, inceleme sırasında güncellenerek, gerek bilgi toplama gerekse analitik inceleme tekniğinin uygulanmasında kullanılır.

(2) İnceleme, bağımsız denetimden farklı olarak, ara dönem finansal tabloların önemli yanlışlık içermediği konusunda makul güvence sağlamak üzere tasarlanmaz. İnceleme, esas itibarıyla işletmede finansal raporlama sürecinden sorumlu kişilerden olmak üzere bilgi toplanmasını, analitik inceleme ve diğer inceleme tekniklerinin uygulanmasını içerir. İnceleme, ara dönem finansal tablolarını etkileyen önemli konuları bağımsız denetçinin dikkatine getirebilir, ancak bir bağımsız denetim için gerekli olan kanıtların tamamını sağlamaz.

(3) Bağımsız denetçi incelemeyi, yıllık finansal tabloların bağımsız denetimi çalışmasında uyulması gereken tüm etik ilkelere uymak suretiyle gerçekleştirir. Bu etik ilkeler incelemenin, mesleki sorumluluk anlayışı içerisinde; bağımsızlık, dürüstlük, tarafsızlık, mesleki yeterlilik ve özen, güvenilirlik ve mesleki davranış ilkeleri ile teknik standartlara uygun olarak yürütülmesini gerektirir.

(4) Bağımsız denetçi, inceleme sırasında, her bir bağımsız denetim çalışmasında uyulması gereken; sorumlu ortak baş denetçinin müşterinin kabulü ve müşteri ile olan ilişkinin sürekliliği ve özellik arz eden denetimlerle ilgili sorumlulukları, etik ilkeler, bağımsız denetim ekibi arasındaki görev tahsisi, ekip çalışmasının performansı ve gözetimi unsurlarından oluşan kalite kontrol prosedürlerini uygular.

(5) Bağımsız denetçi, mesleki şüphecilik anlayışı içerisinde incelemeyi planlayarak yürütür. Bu kapsamda, finansal tabloların tüm önemli yönleriyle finansal raporlama standartlarına uyumlu olarak hazırlanabilmesi için önemli düzeltmeler gerektirebilecek ölçüde önemli yanlışlıklar içerebileceğini göz önünde bulundurur. Mesleki şüphecilik anlayışı, bağımsız denetçinin sorgulayıcı yaklaşımla elde ettiği bağımsız denetim kanıtlarının geçerliliği hakkında kritik değerlendirmeler yapmasını ve bağımsız denetim kanıtlarının dayanağını oluşturan belgelerin ve/veya işletme yönetiminin sunduğu bilgi ve yaptığı açıklamaların doğruluğunu ve güvenilirliğini sorgulamasını gerektirir.

İnceleme sözleşmesi

MADDE 4 - (1) İnceleme, ayrı bir sözleşmeye dayalı olarak yapılabileceği gibi, genel bağımsız denetim sözleşmesine bağlı olarak da yapılabilir.

(2) İnceleme sözleşmesinde;

- a) İncelemenin amacı,
- b) İncelemenin kapsamı,
- c) İşletme yönetiminin ara dönem finansal tablolara ilişkin sorumluluğu,
- ç) İşletme yönetiminin ara dönem finansal tabloların hazırlanması ile ilgili etkin bir iç kontrol sisteminin oluşturulması ve sürdürülmesi hususlarındaki sorumluluğu,
- d) İşletme yönetiminin tüm finansal kayıtların ve ilgili bilgilerin bağımsız denetçiye sağlanması hususundaki sorumluluğu,
- e) İşletmenin kayıtlarından açık olarak anlaşılamayan hususları ve/veya inceleme sırasındaki işletme yönetiminin sözlü açıklamalarını teyit eden yazılı bir beyanın bağımsız denetçiye sunulacağı,
- f) İşletmeye hitaben düzenlenecek raporun öngörülen şekli ve içeriği ve
- g) Ara dönem finansal tabloları içeren her belgenin “ara dönem finansal bilgilerin bağımsız denetim kuruluşu tarafından incelendiği” kaydını taşıması ve inceleme raporunun ayrıca bu belgeye dahil edilmesi hususundaki işletme yönetiminin kabulü,

hakkındaki hükümlere yer verilir.

(3) İncelemenin genel bağımsız denetim sözleşmesine bağlı olarak yapılması durumunda, bu Tebliğin 3 üncü Kısmının (Bağımsız Denetim Sözleşmesi) “Bağımsız denetim sözleşmesi ve asgari unsurlar” başlıklı maddesinin son fıkrası çerçevesinde, ek-2’de yer alan genel bağımsız denetim sözleşmesine bu maddede belirtilen gerekli eklemeler yapılır. İnceleme için ayrı bir sözleşme yapılması durumunda ise, ek-2’deki örnek ve bu maddede belirtilen hususlar dikkate alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

İnceleme Teknikleri ve Yanlışlıkların Değerlendirilmesi

İç kontrol sistemi dahil işletmenin, faaliyet koşullarının ve çevresiyle olan ilişkilerinin kavranması

MADDE 5 - (1) Bağımsız denetçi, gerek yıllık finansal tabloların bağımsız denetimini ve gerekse ara dönem finansal tabloların incelemesini yeterli ve uygun bir şekilde planlayarak yürütebilmek için, iç kontrol sistemi dahil işletmeyi, faaliyet koşullarını ve çevresiyle olan ilişkilerini kavramak zorundadır. Ara dönem finansal tabloların incelenmesinde, bu Tebliğin “İşletmenin, Faaliyet Koşullarının ve Çevresiyle Olan İlişkilerinin Anlaşılması ve Bu Konulara İlişkin Önemli Yanlışlık Riskinin Değerlendirilmesi” başlıklı 10 uncu Kısmında belirtilen hükümlere uyulur.

(2) Bağımsız denetçi inceleme sırasında, işletmenin yıllık finansal tablolarının bağımsız denetimi sürecinde bu konuya ilişkin edindiği bilgileri ve yaptığı değerlendirmeyi, geçen süre içindeki yeni gelişmeler çerçevesinde günceller.

(3) Bağımsız denetçi, bu kapsamda edindiği bilgileri, inceleme sürecinde hangi soruşturmaların yapılacağı, uygulanacak analitik ve diğer inceleme tekniklerinin belirlenmesinde ve özel olayların, işlemlerin ve soruşturmaların yöneldiği veya analitik ve diğer inceleme tekniklerinin uygulanacağı işletme yönetimi beyanlarının tespitinde kullanır.

(4) İç kontrol sistemi dahil işletme, faaliyet koşulları ve çevresiyle olan ilişkileri hakkındaki güncel bilgilerin anlaşılması için uygulanabilecek teknikler genellikle;

a) Mevcut ara dönem finansal tablolarını etkileyebilecek hususların belirlenebilmesi için geçmiş yılın bağımsız denetim raporunu ve cari yılın varsa önceki ara dönemine ilişkin inceleme raporu ile önceki yılın aynı ara dönemine ilişkin sınırlı bağımsız denetim raporunun incelenmesi,

b) Önceki yılın finansal tablolarının bağımsız denetimi çalışmasında tespit edilen işletme yönetiminin kontrolleri aşması ile ilgili olanlar dahil tüm önemli risklerin dikkate alınması,

c) En yakın tarihli yıllık ve karşılaştırılabilir önceki ara dönem finansal tablolarının incelenmesi,

ç) Uygulanacak inceleme tekniklerinin yapısı ve kapsamının belirlenmesine ve yanlışlıkların etkilerinin değerlendirilmesine yardımcı olmak üzere, finansal raporlama standartları çerçevesinde önemlilik kavramının dikkate alınması,

d) Önceki yılın finansal tablolarında yer alan, düzeltilmiş önemli yanlışlıkların ve düzeltilmemiş önemsiz yanlışlıkların göz önünde bulundurulması,

e) İç kontrol sistemindeki önemli zayıflıklar gibi önemini koruyarak devam eden, muhasebe ve finansal raporlama ile ilgili konuların dikkate alınması,

f) Cari yılın finansal tablolarının bağımsız denetiminde uygulanan bağımsız denetim tekniklerinin sonuçlarının dikkate alınması,

g) İşletmenin iç denetim faaliyetinin sonuçları ile bu sonuçlar çerçevesinde işletme yönetimince yapılan işlemlerin dikkate alınması,

ğ) Ara dönem finansal tablolarına ilişkin hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riski hakkında işletme yönetimince yapılan değerlendirme sonuçları ile ilgili bilgi toplanması,

h) İşletme faaliyetlerindeki değişikliklerin etkisi hakkında işletme yönetiminin değerlendirmesinin alınması,

ı) İşletmenin iç kontrol sisteminde meydana gelen önemli değişiklikler ile bu değişikliklerin ara dönem finansal tablolarının hazırlanmasına olan etkilerinin analiz edilmesi,

i) Ara dönem finansal tabloların hazırlanması sürecinin ve bu tabloların dayandığı muhasebe kayıtlarının güvenilirliğinin analiz edilmesi.

hususlarını içerir.

(5) Bağımsız denetçi, işletmenin bölümleri için bu inceleme tekniklerini ayrı ayrı uygulayacaksa, bu bölümler için uygulanacak inceleme tekniklerini ayrı ayrı belirler ve bu hususları, bölümlerle ilgili incelemeleri yapan diğer bağımsız denetçilere bildirir. Bu kapsamda; bölümlerle ilgili ara dönem finansal tablolardaki bilgilerle ilgili önemlilik derecesi, yanlışlık riski ile bu bilgilerin hazırlanması sürecinde iç kontrol yetkisinin bölümler arasında nasıl kullanıldığına dair bağımsız denetçinin sahip olduğu bilgiler göz önünde bulundurulur.

(6) Daha önce işletmenin yıllık finansal tablolarının bağımsız denetiminde bulunmamış bir bağımsız denetçi, ara dönem finansal tabloların incelemesini planlamak ve yürütmek için, işletmenin yıllık ve ara dönem finansal tablolarının hazırlanmasıyla ilgili, iç kontrol sistemi dahil işletme, faaliyet koşulları ve çevresiyle olan ilişkileri hakkında bilgi edinir.

(7) Bu bilgiler, bağımsız denetçinin, bu Kısma uygun olarak yapılacak ara dönem finansal tablolarının incelenmesinde uygulanacak bilgi toplama ile analitik inceleme ve diğer inceleme tekniklerine odaklanmasını sağlar. Bu bilgilerin edinilmesi sürecinde bağımsız denetçi öncelikle, önceki bağımsız denetçi hakkında bilgi toplar ve önceki bağımsız denetçinin yıllık bağımsız denetim çalışmasına ve cari yılda önceki ara dönemde yaptığı incelemeye ilişkin belgeleri inceler. Bağımsız denetçi bunu yaparken, önceki bağımsız denetçinin düzelttiği ve düzeltmeye konu etmediği yanlışlıkları, işletme yönetiminin aşılabilir dahil önemli riskleri, iç kontrol sistemindeki önemli zayıflıklar gibi devam eden muhasebe ve finansal raporlamaya ilişkin önemli hususları dikkate alır.

Bilgi toplama, analitik inceleme ve diğer inceleme teknikleri

MADDE 6 - (1) Bağımsız denetçi, inceleme sonucunda ara dönem finansal tabloların tüm önemli yönleriyle finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadığı hususunda, karar verebilmek için esas itibarıyla işletmede finansal raporlama sürecinden sorumlu kişilerden olmak üzere bilgi toplanması, analitik inceleme ve diğer inceleme tekniklerini uygular.

(2) İnceleme, genellikle muhasebe kayıtlarının teftiş, gözlem ve mutabakat yoluyla test edilmesini gerektirmez. Ara dönem finansal tabloların incelenmesi tekniği, genellikle, ara dönem finansal tablolarıyla ilgili önemli muhasebe hususlarının doğrulanmasından ziyade, ağırlıklı olarak finansal raporlama sürecinden sorumlu kişilerden bilgi toplanması, analitik inceleme ile diğer inceleme tekniklerinin uygulanması ile sınırlıdır. Bilgi toplama, analitik inceleme ile diğer inceleme tekniklerinin yapısı ve kapsamı; bağımsız denetçinin iç kontrol sistemi dahil işletme, faaliyet koşulları ve çevresiyle olan ilişkileri hakkındaki bilgileri, ara dönem finansal tablolar hakkında benimsediği önemlilik sınırı ve önceki bağımsız denetçinin risk değerlendirmelerinin sonuçlarına göre belirlenir.

(3) Bağımsız denetçi, bu kapsamda aşağıdaki teknikleri uygular:

a) Ara dönem finansal tablolarını etkileyebilecek hususların tespiti için genel kurul ve yönetim kurulu toplantıları ile yönetimden sorumlu kişiler ve ara dönem finansal tablolarıyla ilgili konuları belirleyen diğer ilgili komitelerin toplantı tutanaklarının okunması ve ara dönem finansal tabloları etkileyebilecek nitelikte olan, toplantılarda görüşülmekle birlikte tutanağa bağlanmayan hususlarda bilgi toplanması,

b) Önceki bağımsız denetim veya incelemelere ilişkin olarak ve cari dönem bağımsız denetim veya inceleme raporunun değiştirilmesine sebep olabilecek muhasebe düzeltmeleri ve düzeltmeye konu edilmeyen yanlışlıkları dikkate alınması,

c) Gerekli görülen hallerde, işletmenin önemli bölümlerinin ara dönem finansal tablolarının incelemesini yapan diğer bağımsız denetçilerle iletişim kurulması,

ç) Finansal raporlama sürecinden sorumlu kişiler ile diğer ilgili kişilerden aşağıdaki hususlarda bilgi toplanması:

1) Ara dönem finansal tabloların finansal raporlama standartlarına uygun olup olmadığı,

2) Muhasebe ilkelerinde veya bunları uygulama yöntemlerinde değişiklik yapıp yapılmadığı,

3) Yeni işlemlerin yeni muhasebe ilkelerinin uygulanmasını gerektirip gerektirmediği,

4) Ara dönem finansal tablolarının bilinen düzeltilmemiş yanlışlıklar içerip içermediği,

5) Şirket birleşmeleri veya işletmenin bir bölümünün elden çıkarılması gibi ara dönem finansal tabloları etkileyebilecek olağan dışı veya karmaşık durumlar,

6) Makul değer hesaplaması ile ilgili önemli varsayımlar ve bununla ilgili açıklamalar ile işletme

yönetiminin işletme adına özellik arz eden konularda harekete geçme niyet ve yeterliliği,

7) İlişkili işletmelerle yapılan işlemlerin ara dönem finansal tablolarda doğru olarak gösterilip gösterilmediği ve dipnotlarda açıklanıp açıklanmadığı,

8) İşletmenin taahhüt ve yükümlülüklerinde meydana gelen önemli değişiklikler,

9) Hukuki ihtilaf ve tazminat dahil şarta bağlı yükümlülüklerdeki önemli değişiklikler,

10) Teminatların sözleşme koşullarına uygunluğu,

11) İnceleme teknikleri uygulanırken tespit edilen şüpheli konular,

12) Ara dönemin son birkaç gününde veya bir sonraki ara dönemin ilk birkaç gününde meydana gelen önemli işlemler,

13) Ara dönem finansal tablolarını etkileyebilecek nitelikteki bilinen veya şüphe edilen hile ve usulsüzlüklere dahil olduğu düşünülen;

- İşletme yönetimi,
- İç kontrolde önemli rolü olan çalışanlar,
- Diğer kişiler.

hakkında bilgi.

14) Ara dönem finansal tablolarını etkileyebilecek nitelikteki; çalışanların, işletmede daha önce çalışanların, analistlerin, düzenleyici otoritelerin ve diğer kişilerin hile ve usulsüzlük olduğuna dair iddialarına ilişkin bilgi,

15) Ara dönem finansal tablolarını önemli ölçüde etkileyebilecek, mevcut veya olası, kanuna ve diğer yasal düzenlemelere aykırılıklara ilişkin bilgi,

d) Analitik inceleme teknikleri, ara dönem finansal tablolarını münferit ve bir bütün olarak etkileyen önemli yanlışlıkları ortaya çıkarmak üzere tasarlanır. Analitik inceleme teknikleri, manuel veya bilgisayar destekli rasyo analizi, trend analizi veya regresyon analizi gibi istatistiksel teknikleri içerebilir. Ek-17/A'da, bağımsız denetçinin ara dönem finansal tablolarını incelerken dikkate alabileceği analitik inceleme tekniklerine örnekler verilmiştir.

e) Ara dönem finansal tabloların tüm önemli yönleriyle finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadığı hususunda karar verilebilmesi için söz konusu tabloların incelenmesi.

(4) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin ara dönem finansal tabloları hazırlaması aşamasında veya bundan önce inceleme tekniklerinin büyük bir çoğunluğunu uygulayabilir. Bu kapsamda; iç kontrol sistemi dahil, işletme, faaliyet koşulları ve çevresiyle olan ilişkileri hakkındaki bilgilerin güncellenmesi ve daha sonra ilgili ara dönem sonundan önceki tutanakların okunmaya başlanması uygun inceleme tekniklerini oluşturur. Ara dönemin başlarında inceleme tekniklerinden bazılarının uygulanması, ara dönem finansal tablolarını etkileyen önemli muhasebe konularının erken tespit edilebilmesini sağlar.

(5) Ara dönem finansal tablolarının incelemesini yürüten bağımsız denetçi aynı zamanda işletmenin yıllık finansal tablolarının bağımsız denetimini de yürüttüğünden, belli bağımsız denetim tekniklerini uygun ve etkin olduğu için ara dönem finansal tabloların incelemesi ile aynı anda uygulamayı tercih edebilir. Bu kapsamda; ara dönem finansal tabloların incelenmesi sürecinde yönetim kurulu toplantı tutanağının incelenmesiyle elde edilen bilgiler yıllık bağımsız denetim için de kullanılabilir. Ayrıca, bağımsız denetçi, ara dönem incelemesiyle aynı anda, yıllık finansal tabloların bağımsız denetimi için gerekli olan bağımsız denetim tekniklerini uygulayabilir. Dönem içinde gerçekleşen, işletme birleşmeleri, yeniden yapılanma veya gelir sağlayıcı işlemler gibi önemli veya olağandışı işlemler hakkında bağımsız denetim tekniklerinin uygulanması buna örnek olarak verilebilir.

(6) Ara dönem finansal tablolarının incelenmesi genellikle hukuki ihtilaflara ve tazminatlara ilişkin bilgilerin doğrulanmasını gerektirmez. Ancak, hukuki ihtilaf ve tazminat ile ilgili bir hususun bağımsız denetçinin dikkatini çekmesi ve ara dönem finansal tablolarının tüm önemli yönleriyle finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadığı hususunda tereddüde düşmesi halinde, bağımsız denetçi konu hakkında işletme avukatıyla görüşebilir.

(7) Bağımsız denetçi ara dönem finansal tablolarının, dayanağı olan muhasebe kayıtları ile uyumlu olduğuna dair kanıt toplamak zorundadır. Bağımsız denetçi, bu amaçla ara dönem finansal tabloları ile büyük defter gibi muhasebe kayıtları veya muhasebe kayıtlarını doğrulayan veya bunlarla ilgili dökümleri ve gerek görülen hallerde işletme kayıtlarında bulunan diğer destekleyici verileri karşılaştırır.

(8) Bağımsız denetçi, inceleme raporu tarihine kadar olan dönemde ara dönem finansal tablolarında düzeltme veya açıklama gerektirebilecek tüm durumların işletme yönetimince tespit edilip edilmediği hakkında bilgi toplar.

(9) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin, işletmenin sürekliliği ile ilgili değerlendirmesinde bir değişiklik olup olmadığı hakkında bilgi edinir. Bu bilgi toplama tekniği ile diğer inceleme tekniklerinin uygulanması sonucunda, bağımsız denetçi, işletmenin sürekliliği hakkında ciddi bir şüphe olduğunu fark ederse;

a) İşletme yönetiminin işletmenin sürekliliğine ilişkin değerlendirmelerine yönelik olarak, geleceğe ilişkin eylem planlarına, bu planların uygulanabilirliğine ve işletme yönetiminin bu planların durumu iyileştireceğine inanıp inanmadıklarına ilişkin bilgi toplar.

b) Ara dönem finansal tablolarıyla ilgili olarak buna benzer konular hakkında yapılan açıklamaların yeterliliğini değerlendirir.

(10) İşletmenin sürekliliğine yönelik ciddi şüphe uyandıran durum veya olaylar yıllık finansal tablo tarihinde mevcut olabilir veya işletme yönetiminden bilgi toplama ve diğer inceleme tekniklerinin uygulanması sırasında tespit edilmiş olabilir. Böyle durum veya olayların varlığı halinde, bağımsız denetçi varlıkların satışı, borçlanma veya borçların yeniden yapılandırılması, giderlerin azaltılması veya ertelenmesi veya sermaye artırımını gibi işletme yönetiminin geleceğe ilişkin planları hakkında bilgi toplar. Ayrıca, bağımsız denetçi söz konusu planların uygulanabilirliği ve planların uygulanması sonucunda durumun iyileşip iyileşmeyeceğine dair işletme yönetiminin kanaati hakkında bilgi edinir.

(11) Ara dönem finansal tablolarının tüm önemli yönleriyle finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanmasını teminen önemli bir değişiklik yapılması gerektiği kanaatine varması halinde bağımsız denetçinin, inceleme raporunda bir sonuç açıklayabilmek üzere ilave bilgi toplama ve diğer inceleme tekniklerini uygulaması gerekir. Bu kapsamda; bağımsız denetçi uyguladığı inceleme teknikleri sonucunda önemli bir satış işleminin finansal raporlama standartlarına uygun olarak kaydedilip kaydedilmediği hususunda şüpheye düşmesi halinde, işlemin şartlarını pazarlama ve muhasebe departmanlarındaki üst düzey personel ile görüşerek veya satış sözleşmesini inceleyerek bu konudaki endişesini giderecek ilave bağımsız denetim tekniklerini uygulamak zorundadır.

Yanlışlıkların değerlendirilmesi

MADDE 7 - (1) Bağımsız denetçi, inceleme sırasında dikkatini çeken düzeltilmemiş yanlışlıkların, münferit ve bir bütün olarak, ara dönem finansal tablolara etkisinin önemli olup olmadığını değerlendirmek zorundadır.

(2) İnceleme, bağımsız denetimden farklı olarak, ara dönem finansal tabloların önemli yanlışlık içermediği konusunda makul güvence sağlamak üzere tasarlanmaz. Ancak, bağımsız denetçi, finansal tablolar ile ilgili açıklamaların yetersiz olduğu durumlar dahil, bağımsız denetim sırasında dikkatini çeken yanlışlıkların, münferit ve bir bütün olarak, ara dönem finansal tablolarının tüm önemli yönleriyle finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanmasını teminen önemli bir düzeltme gerektirip gerektirmediğini değerlendirir.

(3) Bağımsız denetçi, işletmenin düzeltilmediği yanlışlıkların önemlilik derecesini değerlendirirken mesleki kanaatini kullanır ve bu değerlendirmeyi yaparken; yanlışlıkların yapısı, nedeni ve tutarı, yanlışlıkların bir önceki yılda ya da cari yılın ara döneminde mi meydana geldiği, yanlışlıkların gelecekteki ara dönemlere veya yıllık dönemlere olası etkileri gibi hususları göz önünde bulundurur.

(4) Bağımsız denetçi, yanlışlıkların bir bütün olarak değerlendirilmesi sırasında, küçük tutardaki yanlışlıkların toplamının ara dönem finansal tablolarında önemli bir etki yaratmayacağı kanaatindeyse, toplama dahil edilecek yanlışlıkların tutarı konusunda alt bir limit belirleyebilir. Ancak, bağımsız denetçi bunu yaparken, önemlilik derecesini belirlemede nitelik ve niceliğe ilişkin faktörlerin göz önünde bulundurulması gerektiğini ve küçük tutarlardaki yanlışlıkların ara dönem finansal tablolarında önemli etkileri olabileceğini dikkate almak zorundadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İncelemede Tarafların Sorumlulukları ve İletişim

İşletme yönetiminin sorumluluklarını içeren teyit mektupları

MADDE 8 - (1) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminden aşağıdaki hususları içeren yazılı bir teyit mektubu almak zorundadır.

a) Hile ve usulsüzlükler ile yanlışlıkları önleme ve ortaya çıkarmaya yönelik iç kontrol sisteminin tasarlanması ve uygulanmasından sorumlu oldukları.

b) Ara dönem finansal tabloların, finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlandığını ve sunulduğunu.

c) İnceleme sırasında bağımsız denetçi tarafından bir araya getirilmiş düzeltilmemiş yanlışlıkların, münferit ve bir bütün olarak, ara dönem finansal tablolarına etkisinin önemsiz olduğuna inanıldığı, bu kapsamdaki düzeltilmemiş yanlışlıklara teyit mektubu içinde veya ekinde yer verildiği.

ç) İşletmeyi etkileyebilecek işletme yönetimi tarafından bilinen veya şüphe edilen hile ve usulsüzlüklere ilişkin tüm önemli bilgilerin bağımsız denetçiye açıklandığı.

d) Ara dönem finansal tabloların hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar içermesi riskine ilişkin değerlendirme sonuçlarının bağımsız denetçiye açıklandığı.

e) Ara dönem finansal tablolar hazırlanırken göz önünde bulundurulması gereken, tüm bilinen veya olası kanun ve diğer yasal düzenlemelere aykırılıkların bağımsız denetçiye açıklandığı.

f) Bilânço tarihi ile inceleme raporu tarihi arasında gerçekleşen ve ara dönem finansal tablolarda düzeltme veya açıklama gerektirebilecek tüm önemli olayların bağımsız denetçiye açıklandığı.

(2) Bağımsız denetçi, işletmenin faaliyetleri veya bulunduğu sektör ile ilgili konularda ilave teyit mektupları almaya gerek görebilir. Bu duruma ilişkin teyit mektubu örneğine, ek-17/B'de yer verilmiştir.

Bağımsız denetçinin ara dönem finansal tabloları ekinde yer alan diğer bilgilere ilişkin sorumluluğu

MADDE 9 - (1) Bağımsız denetçi, ara dönem finansal tabloların ekinde yer alan diğer bilgileri, ara dönem finansal tablolarıyla tutarlı olup olmadığını tespit etmek üzere incelemek zorundadır. Bağımsız denetçi, tutarsızlık olduğunu tespit ettiğinde, ara dönem finansal tablolarının veya ekindeki diğer bilgilerin değiştirilmesine gerek olup olmadığını değerlendirir. Ara dönem finansal tablolarında değişiklik yapılması gerekiyorsa ve işletme yönetimi değişiklik yapmayı kabul etmezse, bağımsız denetçi bu durumun inceleme raporuna etkilerini değerlendirerek, inceleme raporuna söz konusu tutarsızlığı belirten bir paragraf dahil edebilir veya bu Tebliğin 3 üncü Kısımının (Bağımsız Denetim Sözleşmesi) "Bağımsız denetim sözleşmesinin sona erdirilmesi" başlıklı maddesi çerçevesinde sözleşmenin sona erdirilmesi talebiyle Kurul'a başvurur.

(2) Bağımsız denetçi, ara dönem finansal tablolarının ekinde yer alan diğer bilgilerin önemli yanlışlık içerdiği kanaatine ulaşırsa, konuyu işletme yönetimiyle görüşmek zorundadır. Bağımsız denetçi, ara dönem finansal tabloları ile ekindeki diğer finansal bilgiler arasında tutarsızlık yaratan bu durumu işletme yönetimiyle görüşürken, diğer finansal bilgilerin geçerliliğini, bağımsız denetçinin bu konuya ilişkin sorularına işletme yönetiminin verdiği cevapları, bu cevapların önemli yanlışlık ile ilgili kanaat veya görüşünde bir değişiklik yaratıp yaratmadığı ve yanlışlığın düzeltilmesi için işletme yönetiminin uzman üçüncü kişilere danışmasına gerek olup olmadığı hususlarını göz önünde bulundurur. Söz konusu önemli yanlışlığın düzeltilmesi için değişiklik yapılması gerekiyorsa ve işletme yönetimi bu değişikliği yapmayı kabul etmiyorsa, bağımsız denetçi yönetimden sorumlu kişileri bilgilendirir ve gerekli görürse bu Tebliğin 3 üncü Kısımının (Bağımsız Denetim Sözleşmesi) "Bağımsız denetim sözleşmesinin sona erdirilmesi" başlıklı maddesi çerçevesinde sözleşmenin sona erdirilmesi talebiyle Kurul'a başvurur.

İletişim

MADDE 10 - (1) Bağımsız denetçi, ara dönem finansal tablolarına ilişkin inceleme sırasında dikkatini çeken bir konu nedeniyle, ara dönem finansal tablolarının tüm önemli yönleriyle finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanması için önemli bir düzeltme yapılması gerektiği kanaatine ulaşırsa, bu durumu en kısa sürede işletme yönetiminde uygun kademedeki kişiye/kişilere bildirmek zorundadır.

(2) Bağımsız denetçi, işletme yönetiminin makul bir sürede gerekli önlemi almadığına karar

verdiğinde, bu durumu yönetimden sorumlu kişilere bildirir. Bildirim, en kısa sürede sözlü veya yazılı olarak yapılır. Bağımsız denetçi, bildirim sözlü veya yazılı yapılmasına ilişkin kararını verirken, bildirilecek konunun mahiyetini, hassasiyetini, önemini ve de zamanlamasını dikkate alır. Bildirimin sözlü olarak yapılması durumunda, bağımsız denetçi bildirim belgelendirir.

(3) Bağımsız denetçi, yönetimden sorumlu kişilerin makul bir sürede gerekli önlemi almadığına karar verirse, raporu değiştirir veya gerekli görürse bu Tebliğin 3 üncü Kısımının (Bağımsız Denetim Sözleşmesi) "Bağımsız denetim sözleşmesinin sona erdirilmesi" başlıklı maddesi çerçevesinde sözleşmenin sona erdirilmesi talebiyle Kurul'a başvurur.

(4) Bağımsız denetçi, ara dönem finansal tablolarına ilişkin inceleme sırasında dikkatini çeken bir konu nedeniyle, hile ve usulsüzlük veya kanun ve ilgili diğer yasal düzenlemelere aykırılığın mevcut olduğu kanaatine ulaşırsa, bunu en kısa sürede işletme yönetiminde uygun kademedeki kişi/kişilere bildirmek zorundadır. İşletme yönetiminde uygun kademedeki kişi/kişiler tespit edilirken, hile ve usulsüzlük olasılığı veya işletme yönetiminde olan bir kimsenin bu hile ve usulsüzlüğe dahil olup olmadığı hususu göz önünde bulundurulur. Bağımsız denetçi ayrıca bu konuları yönetimden sorumlu kişilere rapor etmeye gerek olup olmadığını ve inceleme raporuna etkilerini değerlendirir.

(5) Bağımsız denetçi, ara dönem finansal tabloların incelenmesi sırasında, finansal raporlama ve kamuya açıklama sürecinin gözetimini yapan yönetimden sorumlu kişileri ilgilendiren önemli konuların farkında olmak ve bu konuları yönetimden sorumlu kişilere bildirmek zorundadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İncelemenin Raporlanması ve Belgelendirme

Genel İlkeler

MADDE 11 - (1) Bağımsız denetçi, aşağıdaki hususları içeren yazılı bir rapor hazırlar:

- a) Başlık,
- b) Muhatap,
- c) Genel amaçlı tam set veya özet ara dönem finansal tablolar kapsamındaki her bir tablonun başlığı, ilgili olduğu dönem ve/veya tarih,
- ç) Ara dönem finansal tablolarının, finansal raporlama standartları çerçevesinde hazırlanan genel amaçlı tam set finansal tablolardan oluşması durumunda, ara dönem finansal tablolarının finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanması ve doğru ve dürüst bir biçimde sunulmasından işletme yönetiminin sorumlu olduğuna dair açıklama,
- d) Özet ara dönem finansal tablolarının, finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanmasından ve sunulmasından işletme yönetiminin sorumlu olduğuna dair açıklama,
- e) Bağımsız denetçinin, incelemeye dayalı olarak ara dönem finansal tablolarına ilişkin bir sonuç açıklamakla sorumlu olduğuna dair açıklama,
- f) Ara dönem finansal tablolarına ilişkin incelemenin Kurulun bağımsız denetim standartlarına uygun olarak yapıldığına dair bir açıklama ile bu tür bir incelemenin ağırlıklı olarak finansal raporlama sürecinden sorumlu kişilerden bilgi toplanması, analitik inceleme ve diğer inceleme tekniklerini içerdiğine dair açıklama,
- g) İncelemenin, bağımsız denetim standartları çerçevesinde yapılan bir bağımsız denetim çalışmasına göre daha dar kapsamlı olduğuna ve bağımsız denetçiye tüm önemli hususların tespitine ilişkin makul güvence sağlamadığına, dolayısıyla da bağımsız denetim görüşü belirtilmediğine dair açıklama,
- ğ) Ara dönem finansal tablolarının, finansal raporlama standartları çerçevesinde hazırlanan genel amaçlı tam set finansal tablolardan oluşması durumunda, ara dönem finansal tabloların gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmadığı veya tüm önemli yönleriyle finansal raporlama standartlarına uygun olarak sunulmadığına dair bağımsız denetçinin dikkatini çeken bir hususun olup olmadığına ilişkin sonuç veya
- h) Özet ara dönem finansal tablolarının, tüm önemli yönleriyle finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanmadığına dair bağımsız denetçinin dikkatini çeken bir hususun olup olmadığına ilişkin sonuç,

- ı) Rapor tarihi,
 - i) Bağımsız denetim kuruluşunun adresi ve sorumlu ortak baş denetçinin adı ve soyadı ve,
 - j) Sorumlu ortak baş denetçinin imzası.
- (2) İnceleme raporu örnekleri, ek-17/C'de yer almaktadır.

Finansal raporlama standartlarına aykırı durumlar

MADDE 12 - (1) Bağımsız denetçi, ara dönem finansal tablolarının, tüm önemli yönleriyle, finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanması için söz konusu tablolarda önemli değişiklik yapılması gerektiği kanaatine ulaşırsa, şartlı veya olumsuz sonuç açıklayabilir.

(2) Bağımsız denetçi, finansal raporlama standartlarına aykırılığın ara dönem finansal tablolarını önemli ölçüde etkilediği veya etkileyebileceği kanaatine ulaşırsa ve işletme yönetimi ara dönem finansal tablolarını düzeltmiyorsa, inceleme raporunda şartlı veya olumsuz sonuç açıklar. Şartlı veya olumsuz sonuç açıklanan inceleme raporunda, aykırılığın mahiyeti açıklanır ve hesaplanabiliyorsa ara dönem finansal tablolarına etkisi belirtilir. Bağımsız denetçi tarafından kamunun yeterli ve doğru bir biçimde bilgilendirilmesini amacıyla açıklanmasına gerek görülen bilgilerin ara dönem finansal tablolarında yer almaması durumunda, bağımsız denetçi söz konusu bilgileri açıklayıcı bir paragraf eklemek ve şartlı sonuç açıklamak suretiyle inceleme raporuna dahil eder. Şartlı sonuç açıklanan inceleme raporu örneklerine ek-17/D'de yer verilmiştir.

(3) Finansal raporlama standartlarına aykırılığın ara dönem finansal tablolarına etkisinin çok önemli ve kapsamlı olması nedeniyle bağımsız denetçinin şartlı sonuç açıklaması ara dönem finansal tablolarının eksik ve yanıltıcı olması sonucunu doğuruyorsa, bağımsız denetçi inceleme raporunda olumsuz sonuç açıklar. Olumsuz sonuç açıklanan inceleme raporu örneklerine ek-17/F'de yer verilmiştir.

İnceleme kapsamının sınırlandırılması

MADDE 13 - (1) İnceleme kapsamının sınırlandırılması, bağımsız denetçinin incelemeyi sonuçlandırmasını engeller.

(2) Bağımsız denetçi incelemeyi sonuçlandıramıyorsa, işletme yönetiminde uygun kademedeki kişi veya kişilere ve yönetimden sorumlu kişilere incelemenin sonuçlandırılmama nedenini yazılı olarak bildirir.

(3) Bağımsız denetçi, inceleme sözleşmesinin düzenlenmesi aşamasında, işletme yönetimi tarafından incelemenin kapsamına getirilecek sınırlamalar nedeniyle incelemenin sonuçlandırılmayacağı kanaatine varırsa, ara dönem finansal tablolara ilişkin inceleme sözleşmesini kabul etmez.

(4) İşletme yönetimi sözleşmenin imzalanmasından sonra incelemenin kapsamına sınırlamalar getirirse, bağımsız denetçi sınırlamaların kaldırılmasını talep eder. İşletme yönetimi talebi kabul etmezse, bağımsız denetçi incelemeyi sonuçlandıramaz ve sonuç açıklayamaz. Bu gibi durumlarda, bağımsız denetçi, işletme yönetiminde uygun kademedeki kişi veya kişilere ve yönetimden sorumlu kişilere incelemenin sonuçlandırılmama nedenini yazılı olarak bildirir. Bağımsız denetçi, bu girişimlerinden sonuç alamazsa, bu Tebliğin 3 üncü Kısımının (Bağımsız Denetim Sözleşmesi) "Bağımsız denetim sözleşmesinin sona erdirilmesi" başlıklı maddesi çerçevesinde sözleşmenin sona erdirilmesi talebiyle Kurul'a başvurur.

(5) İşletme yönetiminden kaynaklanmayan nedenlerle inceleme alanının sınırlandırılması durumunda da, bağımsız denetçi incelemeyi sonuçlandıramaz ve sonuç açıklayamaz, işletme yönetiminde uygun kademedeki kişi veya kişilere ve yönetimden sorumlu kişilere incelemenin sonuçlandırılmama nedenini yazılı olarak bildirir ve gerekli görürse bu Tebliğin 3 üncü Kısımının (Bağımsız Denetim Sözleşmesi) "Bağımsız denetim sözleşmesinin sona erdirilmesi" başlıklı maddesi çerçevesinde sözleşmenin sona erdirilmesi talebiyle Kurul'a başvurur. İşletme yönetiminden kaynaklanmayan nedenlerle inceleme alanının sınırlandırılması ancak, bu durumun önemli olmakla birlikte bağımsız denetçinin ara dönem finansal tablolara ilişkin genel kanaatini etkilememesi halinde; bağımsız denetçi, inceleme raporunda "açıklama paragrafında belirtilen konu hariç, inceleme Kurulca yayımlanan bağımsız denetim standartlarına uygun olarak yapılmıştır" şeklinde şartlı sonuç açıklar. Şartlı sonuç açıklanan inceleme raporu örneğine ek-17/E'de yer

verilmiştir.

(6) Bağımsız denetçi, inceleme kapsamına ilişkin sınırlandırmalar sebebiyle, son yıllık finansal tabloların bağımsız denetimi neticesinde şartlı görüş vermiş ise, kapsamdaki sınırlamaların ilgili ara dönemlerde devam edip etmediğini ve devam ediyorsa inceleme raporuna etkilerini değerlendirmek zorundadır.

İşletmenin sürekliliği ve önemli belirsizlikler

MADDE 14 - (1) Bazı durumlarda, ara dönem finansal tablolarda vurgulanan bir konu, bağımsız denetçinin ulaştığı sonucu etkilemeksizin, konunun daha detaylı irdelendiği ve vurgulandığı bir paragraf halinde inceleme raporuna eklenebilir. Söz konusu paragraf sonuç paragrafından sonra yer alır ve sonuca bir şart oluşturmadığı hususu belirtilir.

(2) İşletmenin sürekliliği konusunda büyük ölçüde şüphe uyandırabilecek önemli bir belirsizlik içeren durum ve olaylara ilişkin olarak, ara dönem finansal tablolarda yeterli açıklama yapılmışsa, bağımsız denetçi, önemli bir belirsizlik içeren durum veya olayları vurgulayan bir paragrafı inceleme raporuna ekler.

(3) Bağımsız denetçi, önceki bağımsız denetim raporu veya inceleme raporunda işletmenin sürekliliği konusunda büyük ölçüde şüphe uyandırabilecek önemli bir belirsizlik içeren durum ve olaylara ilişkin, konuyu vurgulayan bir paragrafı inceleme raporuna eklemiş olabilir. Önemli belirsizlik cari dönemde de devam ediyorsa ve cari dönem ara dönem finansal tablolarında yeterli açıklama yapılmışsa, bağımsız denetçi, konuyu vurgulayan bir paragrafı cari dönem inceleme raporuna ekler.

(4) Bilgi toplama, analitik inceleme ve diğer inceleme tekniklerinin uygulanması sonucunda işletmenin sürekliliği konusunda büyük ölçüde şüphe uyandırabilecek önemli bir belirsizlik içeren durum ve olaylara ilişkin bir husus bağımsız denetçinin dikkatini çekmiş ve bu husus hakkında ara dönem finansal tablolarında yeterli açıklama yapılmış ise, bağımsız denetçi, konuyu vurgulayan bir paragrafı inceleme raporuna ekler.

(5) İşletmenin sürekliliği konusunda büyük ölçüde şüphe uyandırabilecek önemli bir belirsizlik içeren durum ve olaylara ilişkin ara dönem finansal tablolarında yeterli açıklama yapılmamışsa, bağımsız denetçi şartlı veya olumsuz sonuca ulaşır. Raporda bu önemli belirsizliğe ilişkin dayanağa yer verilir.

(6) Bağımsız denetçi, inceleme raporunda vurguladığı işletmenin sürekliliği ile ilgili problemlerden başka önemli bir belirsizlik içeren ve çözümünü gelecekte ara dönem finansal tabloları etkileyebilecek olayları da göz önünde bulundurur.

Diğer hususlar

MADDE 15 - (1) Ara dönem finansal tabloların bulunduğu bütün belgelerde, söz konusu tabloların işletmenin bağımsız denetim kuruluşu tarafından incelendiği ifadesi ile inceleme raporunun bulunacağı hususlarının işletme yönetimi tarafından kabulüne ilişkin hükme sözleşme şartları arasında yer verilmesi gerekir. İşletme yönetimi söz konusu belgelere inceleme raporuna eklemese, bağımsız denetçi gerekli işlemlerin yapılması için hukuki yollara başvurur.

(2) Bağımsız denetçi inceleme raporunu tespit ettiği durum ve olaylara göre günceller ve işletme yönetimi ara dönem finansal tabloları içeren belgelere güncellenmiş inceleme raporunu eklemese, bağımsız denetçi gerekli işlemlerin yapılması için yine hukuki yollara başvurur. Ayrıca, bağımsız denetçi, bu Tebliğin 3 üncü Kısımının (Bağımsız Denetim Sözleşmesi) "Bağımsız denetim sözleşmesinin sona erdirilmesi" başlıklı maddesi çerçevesinde yıllık finansal tabloların bağımsız denetimi ile ilgili sözleşmenin sona erdirilmesi talebiyle Kurul'a başvurulması konusunu değerlendirir.

(3) Özet finansal tablolardan oluşan ara dönem finansal tablolar, ayrıntılı finansal tablolarda bulunan tüm bilgileri içermez. Ancak, ara dönem finansal tabloların kullanıcılarının bağımsız denetimden geçmiş son yıllık finansal tablolara ulaşabilecekleri varsayımı altında, özet finansal tablolardan oluşan ara dönem finansal tablolar, yıllık raporlama tarihinden itibaren işletmede gerçekleşen önemli olayların açıklamasını ve işletmenin finansal pozisyonundaki ve performansındaki önemli değişiklikleri sunar. Kullanıcıların bağımsız denetimden geçmiş son yıllık finansal tablolara ulaşmadığı diğer durumlarda, bağımsız denetçi, ara dönem finansal tablolarda bağımsız denetimden geçmiş son finansal tablolarla birlikte okunmasını vurgulayan bir açıklamaya yer

verilmesi hususunu işletme yönetimiyle tartışır. Böyle bir açıklamanın olmadığı durumlarda, bağımsız denetçi, bağımsız denetimden geçmiş son finansal tablolara atıfta bulunulmayan ara dönem finansal tabloların yanıltıcı olup olmayacağı hususunu ve bunun inceleme raporuna etkilerini değerlendirir.

Belgelendirme

MADDE 16 - (1) Bağımsız denetçi, ulaştığı sonuca dayanak sağlamak için önemli ve gerekli inceleme belgelerini hazırlayarak, incelemenin Tebliğin bu Kısımına ve kanun ve diğer yasal düzenlemelere uygun olarak yapıldığının kanıtını sağlar. Belgelendirme, daha önce işletmeyle ilgisi olmayan deneyimli bir bağımsız denetçinin, bilgi toplama tekniğinin yapısı, zamanlaması ve kapsamını, analitik inceleme ve diğer inceleme tekniklerinin uygulamasına ilişkin hususlar ile diğer önemli konuları anlamasını sağlar.

OTUZBEŞİNCİ KISIM SON HÜKÜMLER

Yürürlükten Kaldırılan Tebliğler

MADDE 1- (1) 20/7/1988 tarihli ve 19878 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Seri:X, No:7 sayılı "Sermaye Piyasasında Bağımsız Dış Denetleme Hakkında Yönetmelik Hükümlerine Göre Özel Denetlemeye Tabi Ortaklıkların Belirlenmesi Hakkında Tebliğ", 18/2/1992 tarih ve 21146 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Seri:X, No:12 sayılı " 'Sermaye Piyasasında Bağımsız Dış Denetleme Hakkında Yönetmelik' Hükümlerine Göre Sürekli ve Sınırlı Denetlemeye Tabi Ortaklık ve Kuruluşların Belirlenmesi Hakkında Tebliğ", 7/6/1994 tarihli ve 21953 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Seri:X, No:15 sayılı "Bağımsız Denetleme Kuruluşlarının Kamuya Duyurulması Hakkında Tebliğ" yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) 4/3/1996 tarih ve 22570 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Seri: X, No:16 sayılı "Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Hakkında Tebliğ" in 20-28, 29-43 üncü maddeleri ile 46 ncı maddesi hükümleri 15/12/2006 tarihinde, söz konusu hükümler dışındaki diğer hükümleri bu Tebliğin yayımı tarihinde yürürlükten kalkar.

İstisna hükmü

MADDE 2 – (Mülga:RG-25/10/2009-27387)

GEÇİCİ MADDE 1 - (1) Bu Tebliğin yayımı tarihi itibarıyla sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyeti ile yetkili olan bağımsız denetim kuruluşları, bu Tebliğin 2 nci Kısımının (Bağımsız Denetim Faaliyetinde Bulunma Şartları) "Kuruluş şartları" başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine, bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren 3 ay içinde uyum sağlamak zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 2 - (1) Bu Tebliğin yayımı tarihi itibarıyla sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyeti ile yetkili olan bağımsız denetim kuruluşları ile bu Tebliğin yayımı tarihi itibarıyla Kurula başvurmuş olup yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşları, bu Tebliğin 2 nci Kısımının (Bağımsız Denetim Faaliyetinde Bulunma Şartları) "Kuruluş şartları" başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendine, bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren 1 yıl içinde uyum sağlamak zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 3 - (1) (**Değişik:RG-25/10/2009-27387**) Bu Tebliğin yayımı öncesinde sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyeti ile yetkili olan bağımsız denetim kuruluşlarında sorumlu ortak başdenetçi unvanını almış olanlar ve başdenetçi unvanı ile çalışanlardan sorumlu ortak başdenetçi olma şartlarını haiz olanlar ile sermaye piyasasında bağımsız denetimle yetkili kuruluşlarda 10 yıl süreyle bağımsız denetçi olarak fiilen çalıştıklarını belgeleyenlerin, bu Tebliğin 2 nci Kısımının (Bağımsız Denetim Faaliyetinde Bulunma Şartları) "Yönetici ve bağımsız denetçiler" başlıklı 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde sayılan koşulu sağladığı kabul edilir.

(2) Bu Tebliğin yayımı tarihi itibarıyla sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetinde bulunmak üzere Kurula başvuruda bulunan kuruluşların sorumlu ortak başdenetçileri ile sermaye piyasasında bağımsız denetimle yetkili kuruluşlarda 10 yıl süreyle bağımsız denetçi olarak fiilen çalıştıklarını belgeleyenler hakkında da bu maddenin birinci fıkrası hükmü uygulanır.

(3) Bu maddenin birinci ve ikinci fıkrasındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu Tebliğin yayımı tarihi itibarıyla sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyeti ile yetkili olan bağımsız denetim kuruluşları ile bu Tebliğin yayımı tarihi itibarıyla Kurula başvurmuş olup yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşlarının yöneticileri ve bağımsız denetçileri, bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren 3 yıl içinde Tebliğin 2 nci Kısımının (Bağımsız Denetim Faaliyetinde Bulunma Şartları) “Yönetici ve bağımsız denetçiler” başlıklı 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde sayılan koşulu yerine getirmek zorundadırlar. 3 yıllık sürenin sonunda, sermaye piyasasına bağımsız denetim lisans belgesi almamış olanlar, bağımsız denetim kuruluşlarında yönetici ve bağımsız denetçi olarak görev alamazlar.

GEÇİCİ MADDE 4 - (1) Bu Tebliğin 3 üncü Kısımının (Bağımsız Denetim Sözleşmesi) “Bağımsız denetim sözleşmesinin yürürlüğü” başlıklı 6 ncı maddesinde en çok 7 yıl olarak belirlenen bağımsız denetim sözleşme süresinin belirlenmesinde, bu Tebliğin yayımı tarihinden önce yürürlüğe girmiş bulunan bağımsız denetim sözleşmelerinin süresi dikkate alınır.

GEÇİCİ MADDE 5 – (Ek: RG-27/07/2006-26241)

(1) Bu Tebliğin yayımı tarihinden önce, sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetinde bulunmak üzere başvuru tarihinde sorumlu ortak başdenetçiler için geçerli olan bir yıllık süre şartını sağlayarak Kurula başvurmuş olup da Tebliğin yayımı tarihi itibarıyla başvuruları değerlendirme aşamasında olan bağımsız denetim kuruluşlarının sorumlu ortak başdenetçileri, bu Tebliğin İkinci Kısımının 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde sorumlu ortak başdenetçiler için öngörülen “en az iki yıl” olan süre şartına 31/12/2007 tarihine kadar uyum sağlamak zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 6 – (Ek:RG-28/6/2013-28691)

(1) “Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Yapmaya Yetkili Kuruluşlar” listesinde yer alan bağımsız denetim kuruluşları, İkinci Kısımın 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde yer alan şartları 31/12/2013 tarihine kadar sağlamakla yükümlüdür.

(2) 11/4/2013 tarihinden önce kesintisiz olarak beş yıl sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetinde bulunmayan bağımsız denetim kuruluşları, bu maddede tanınan süreden faydalanmazlar.

GEÇİCİ MADDE 7- (Ek:RG-28/6/2013-28691)²

(1) Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Lisansına sahip olan ancak Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından sermaye piyasasında bağımsız denetim yapmak üzere yetki belgesini almamış yönetici ve bağımsız denetçiler, 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanun uyarınca Serbest Muhasebeci Mali Müşavir veya Yeminli Mali Müşavir Belgesi'ne sahip olmak şartıyla 31/12/2014 tarihine kadar bağımsız denetim çalışmalarında yer alabilirler. Bu madde hükmünden faydalanan bağımsız denetçilerin, en geç 31/12/2014 tarihine kadar, İkinci Kısımın 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan şartı sağlamaları gerekmektedir.

GEÇİCİ MADDE 8 – (Ek:RG-28/6/2013-28691)

(1) Bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla, sermaye piyasasında bağımsız denetimle yetkilendirilmiş olan kuruluşlarda çalışan veya daha önce iki yıl süreyle çalışıp ayrılmış olan denetçiler ile Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Lisansı almaya hak kazananlar için İkinci Kısımın 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uygulanmaz.

² Danıştay Onüçüncü Dairesinin 08/11/2016 tarihli ve Esas No:2013/2666 ; Karar No:2016/3643 sayılı kararı ile Tebliğin İkinci kısmının 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri ile Geçici 7 nci maddesinin iptaline karar verilmiştir.

Yürürlük

MADDE 3 - (1) Bu Tebliğin,

a) Başlangıç hükümleri, 1 inci Kısım, 2 nci Kısım (2 nci Kısımın bu Tebliğin 3-34 üncü Kısımlarındaki düzenlemelere atıfta bulunan madde hükümleri ile 30 uncu maddesi hükmü hariç) ve 35 inci Kısım hükümleri yayımı tarihinde,

b) 3-34 üncü Kısım hükümleri ile 2 nci Kısımının bu Tebliğin 3-34 üncü Kısımlarındaki düzenlemelere atıfta bulunan madde hükümleri ve 30 uncu maddesi hükmü, 31/12/2006 tarihli yıllık finansal tabloların (özel hesap dönemine sahip işletmeler için 2007 yılı içinde sona eren yıllık finansal tabloların) bağımsız denetiminde uygulanmaya başlanmak üzere, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 4 - (1) Bu Tebliğ hükümlerini Sermaye Piyasası Kurulu yürütür.

Tebliğ No	Resmi Gazete Tarihi	Resmi Gazete Sayısı	
Seri:X No:22	12.06.2006	26196	
Tebliğde Değişiklik Yapan Tebliğlerin Yayınlandığı Resmî Gazetelerin			Değiştirilen Maddeler
Tarihi	Sayısı		
27.07.2006	26241		Madde 5, G5
27.08.2008	26980		Madde 5
25.10.2009	27387		Madde4, 5, 4", 6", 18, 19, 30, 4", 5", 6", 1", 2", G3
09.03.2009	27869		Madde 5
26.03.2011	27886		Madde 6""
30.03.2011	27890		
28.06.2013	28691		Madde 5, 3", 4", 5", 25, 27, 6"", G6, G7, G8

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin Tarihi	Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin ve Maddelerinin Numarası	Yürürlükten Kalkan Hükümler/Düzenlemeler
25.10.2009	27387 / Md9	Üçüncü kısım Birinci bölüm madde 5/2-ğ
25.10.2009	27387 / Md11	Otuz beşinci kısım madde 2

EK DİZİNİ

EK NO	İLGİLİ KISIM	BAŞLIK ve AÇIKLAMA
EK.1	Başlangıç Hükümleri	Tebliğ kısımları ve karşılık gelen uluslar arası bağımsız denetim standartları
EK.2	Kısım 3	Genel bağımsız denetim sözleşmesi örneği
EK.3	Kısım 6	Hile ve usulsüzlük risk faktörlerine örnekler
EK.4	Kısım 6	Hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riskine karşı uygulanabilecek bağımsız denetim tekniklerine örnekler
EK.5	Kısım 6	Hile ve usulsüzlük belirtisi olabilecek durumlara ilişkin örnekler
EK.6	Kısım 7	Mevzuata aykırılığın olduğu durumlara örnekler
EK.7	Kısım 9	Bağımsız denetçinin genel bağımsız denetim stratejisi oluştururken göz önünde bulundurabileceği hususlara ilişkin örnekler
EK.8	Kısım 10	İşletmenin, faaliyet koşullarının ve çevresiyle olan ilişkilerinin anlaşılması
EK.9	Kısım 10	İç kontrol sisteminin unsurları
EK.10	Kısım 10	Önemli yanlışlık risklerinin varlığını gösteren olaylar ve durumlar
EK.11	Kısım 19	Kontrol testlerinde örnek hacmini etkileyen faktörlere ilişkin örnekler
EK.12	Kısım 19	Detay testlerinde örnek hacmini etkileyen faktörlere ilişkin örnekler
EK.13	Kısım 19	Örnek seçim yöntemleri
EK.14	Kısım 25	İşletme yönetimi teyit mektubu örneği
EK.15/A.1	Kısım 29	Bağımsız denetim raporu örneği (olumlu)
EK.15/A.2	Kısım 29	Bağımsız denetim raporu örneği (emeklilik yatırım fonları dahil yatırım fonları için-olumlu)
EK.15/B	Kısım 29, 31	Bağımsız denetim raporu örneği (karşılaştırmalı-bağımsız denetimin iki yılda da bağımsız denetim kuruluşu tarafından yapılması hali-şartlı)
EK.15/C	Kısım 29, 31	Bağımsız denetim raporu örneği (karşılaştırmalı-bağımsız denetimin iki farklı bağımsız denetim kuruluşu tarafından yapılması hali-şartlı)
EK.16/A.1	Kısım 33	Finansal tablo kalemlerine ilişkin bağımsız denetim raporu örneği (alıcılar hesabı tablosu hakkında)
EK.16/A.2	Kısım 33	Finansal tablo kalemlerine ilişkin bağımsız denetim raporu örneği (sermaye yeterliliği tablolarına ilişkin bağımsız denetim raporu örneği)
EK.16/B.1	Kısım 33	Sözleşmeye uygunluğa ilişkin bağımsız denetim raporu örneği-ayrı rapor
EK.16/B.2	Kısım 33	Sözleşmeye uygunluğa ilişkin bağımsız denetim raporu örneği –finansal tabloları tamamlayıcı rapor
EK.16/C.1	Kısım 33	Özet finansal tablolara ilişkin bağımsız denetim raporu örneği (bağımsız denetime tabi tutulmuş yıllık finansal tablolar hakkında olumlu görüş verilmesi durumunda)
EK.16/C.2	Kısım 33	Özet finansal tablolara ilişkin bağımsız denetim raporu örneği (bağımsız denetime tabi tutulmuş yıllık finansal tablolar hakkında şartlı görüş verilmesi durumunda)
EK.16/D.1	Kısım 33	Emeklilik yatırım fonunun yatırım performansı konusunda kamuya açıklanan bilgilere ilişkin rapor örneği
EK.16/D.2	Kısım 33	Emeklilik yatırım fonunun varlıklarının saklanmasına ilişkin olumlu görüş içeren rapor örneği
EK.16/D.3	Kısım 33	Emeklilik yatırım fonunun iç kontrol sisteminin durumuna ilişkin olumlu görüş içeren rapor örneği
EK.17/A	Kısım 34	Ara dönem finansal tablolarının incelenmesi çalışmasında (sınırlı bağımsız denetiminde) göz önünde bulundurulabilecek analitik inceleme teknikleri

EK.17/B	Kısım 34	İşletme yönetimi teyit mektubu örneği (ara dönem)
EK.17/C.1	Kısım 34	Ara dönem finansal tabloları hakkında inceleme raporu örnekleri (genel amaçlı tam set finansal tablolar)
EK.17/C.2	Kısım 34	Ara dönem finansal tabloları hakkında inceleme raporu örnekleri (özet finansal tablolar)
EK.17/D.1	Kısım 34	Finansal raporlama standartlarına aykırı durumların varlığı halinde düzenlenecek şartlı sonuç içeren inceleme raporu örnekleri (genel amaçlı tam set finansal tablolar)
EK.17/D.2	Kısım 34	Finansal raporlama standartlarına aykırı durumların varlığı halinde düzenlenecek şartlı sonuç içeren inceleme raporu örnekleri (özet finansal tablolar)
EK.17/E.1	Kısım 34	İşletme yönetiminden kaynaklanmayan sınırlamaların varlığı halinde düzenlenecek şartlı sonuç içeren inceleme raporu örnekleri (genel amaçlı tam set finansal tablolar)
EK.17/E.2	Kısım 34	İşletme yönetiminden kaynaklanmayan sınırlamaların varlığı halinde düzenlenecek şartlı sonuç içeren inceleme raporu örnekleri (özet finansal tablolar)
EK.17/F.1	Kısım 34	Finansal raporlama standartlarına aykırı durumların varlığı halinde düzenlenecek olumsuz sonuç içeren inceleme raporu örnekleri (genel amaçlı tam set finansal tablolar)
EK.17/F.2	Kısım 34	Finansal raporlama standartlarına aykırı durumların varlığı halinde düzenlenecek olumsuz sonuç içeren inceleme raporu örnekleri (özet finansal tablolar)

EK.1

Tebliğ Kısımları ve Karşılık Gelen Uluslararası Bağımsız Denetim Standartları

Tebliğ Kısımlarında Düzenlenen Konular:			Uluslar arası Bağımsız Denetim Standartları (ISA)	
Kısım Numarası	Başlık	MADDE Sayısı	ISA Numarası	Başlık
	Başlangıç hükümleri	1-7		
Kısım 1	Bağımsız Denetimin Amacı ve Genel İlkeleri	1-7	ISA 200	Objective and General Principles Governing an Audit of Financial Statements
Kısım 2	Bağımsız Denetim Faaliyetinde Bulunma Şartları	1-30		
Kısım 3	Bağımsız Denetim Sözleşmesi	1-8	ISA 210	Terms of Audit Engagements
Kısım 4	Bağımsız Denetim Kalitesinin Kontrolü	1-14	ISA 220	Quality Control for Audits of Historical Financial Information
Kısım 5	Bağımsız Denetim Çalışmasının Belgelendirilmesi	1-12	ISA 230	Audit Documentation
Kısım 6	Finansal Tabloların Bağımsız Denetiminde Hile ve Usulsüzlükler Konusunda Bağımsız Denetçinin Sorumluluğu	1-29	ISA 240	The Auditor's Responsibility to Consider Fraud in an Audit of Financial Statements
Kısım 7	Bağımsız Denetimi Yapılan İşletmenin	1-10	ISA 250	Consideration of Laws and Regulations in an

	Tabi Olduğu Mevzuatın Dikkate Alınması			Audit of Financial Statements
Kısım 8	Bağımsız Denetimle İlgili Hususların Yönetimden Sorumlu Kişilere İletilmesi	1-9	ISA 260	Communication of Audit Matters with Those Charged with Governance
Kısım 9	Bağımsız Denetimin Planlanması	1-11	ISA 300	Planning and Audit of Financial Statements
Kısım 10	İşletmenin, Faaliyet Koşullarının ve Çevresiyle Olan İlişkilerinin Anlaşılması ve Bu Konulara İlişkin Önemli Yanlışlık Riskinin Değerlendirilmesi	1-26	ISA 315	Understanding the Entity and Its Environment and Assessing the Risks of Material Misstatement
Kısım 11	Bağımsız Denetimde Önemlilik	1-6	ISA 320	Audit Materiality
Kısım 12	Değerlendirilmiş Risklere Karşı Uygulanacak Bağımsız Denetim Teknikleri	1-18	ISA 330	The Auditor's Procedures In Response to Assessed Risks
Kısım 13	Dışardan Hizmet Alan İşletmelerle İlgili Bağımsız Denetim	1-8	ISA 402	Audit Considerations Relating to Entities Using Service Organizations
Kısım 14	Bağımsız Denetim Kanıtı	1-14	ISA 500	Audit Evidence
Kısım 15	Bağımsız Denetim Kanıtı-Özellik Arz Eden Hesap Kalemleri İçin Dikkate Alınması Gereken Hususlar	1-6	ISA 501	Audit Evidence- Additional Considerations for Specific Items
Kısım 16	Dış Kaynaklardan Elde Edilen Doğrulama	1-15	ISA 505	External Confirmations
Kısım 17	İlk Bağımsız Denetimler- Açılış Bakiyeleri	1-5	ISA 510	Initial Engagements - Opening Balances
Kısım 18	Analitik İnceleme Teknikleri	1-13	ISA 520	Analytical Procedures
Kısım 19	Bağımsız Denetim Örnekleme ve Diğer Seçilmiş Test Teknikleri	1-24	ISA 530	Audit Sampling and Other Means of Testing
Kısım 20	Muhasebe Tahminlerinin Bağımsız Denetimi	1-13	ISA 540	Audit of Accounting Estimates
Kısım 21	Makul Değer Hesaplamaları ve Bunlara İlişkin	1-30	ISA 545	Auditing Fair Value Measurements and Disclosures

	Kamuya Yapılan Açıklamaların Bağımsız Denetimi			
Kısım 22	İlişkili Taraflar	1-9	ISA 550	Related Parties
Kısım 23	Bilanço Tarihinden Sonra Ortaya Çıkan Olaylar	1-14	ISA 560	Subsequent Events
Kısım 24	İşletmenin Sürekliliği	1-14	ISA 570	Going Concern
Kısım 25	İşletme Yönetiminin Sorumluluklarını İçeren Teyit Mektupları	1-7	ISA 580	Management Representations
Kısım 26	Bağımsız Denetimde Diğer Bağımsız Denetçilerin Çalışmalarından Yararlanılması	1-7	ISA 600	Using the Work of Another Auditor
Kısım 27	Bağımsız Denetimde İç Denetim Çalışmalarından Yararlanılması	1-7	ISA 610	Considering the Work of Internal Audit
Kısım 28	Bağımsız Denetimde Uzman Çalışmalarından Yararlanılması	1-8	ISA 620	Using the Work of an Expert
Kısım 29	Genel Amaçlı Tam Set Finansal Tablolara İlişkin Bağımsız Denetim Raporları	1-16	ISA 700	The Independent Auditor's Report on Complete Set of General Purpose Financial Statements
Kısım 30	Bağımsız Denetim Raporunda Şartlı veya Olumsuz Görüş Verilmesi ya da Görüş Bildirmekten Kaçınılması Durumlarında Raporlamanın Esasları	1-7	ISA 701	Modifications to the Independent Auditor's Report
Kısım 31	Karşılaştırmalı Bilgiler	1-6	ISA 710	Comparatives
Kısım 32	Bağımsız Denetime Tabi Tutulmuş Finansal Tabloları İçeren Belgelerde Yer Alan Diğer Bilgiler	1-7	ISA 720	Other Information in Documents Containing Audited Financial Statements
Kısım 33	Özel Amaçlı Bağımsız Denetim Raporu	1-8	ISA 800	The Independent Auditor's Report on Special Purpose Audit Engagements
Kısım 34	Ara Dönem Finansal Tablolarının İncelenmesi	1-16	ISRE 2410	Review of Interim Financial Information Performed by the

				Independent Auditor of the Entity
Kısım 35	Son Hükümler	1-4		
Kısım 35	Son Hükümler (Geçici maddeler)	1-4		
	Toplam MADDE Sayısı:	449		

EK.2

GENEL BAĞIMSIZ DENETİM SÖZLEŞMESİ ÖRNEĞİ

Sözleşmenin birinci tarafı olan, ... (**Müşteri adı**) (sözleşmenin bundan sonraki bölümlerinde "Müşteri" olarak anılacaktır) ile ikinci taraf olan (**Kuruluş adı**) (sözleşmenin bundan sonraki bölümlerinde "Kuruluş" olarak anılacaktır) aşağıdaki şartlar üzerinde anlaşmaya varmışlardır.

Müşteri ile Kuruluş arasında yapılmış olan işbu sözleşme, müşterinin....., tarihi itibarıyla düzenlenmiş bilançosu ile aynı tarihte sona eren yıla ait gelir, nakit akım ve özsermaye değişim tablolarının bağımsız denetime tabi tutularak Kuruluş'un finansal tabloları hakkında görüş bildirilmesi amacı ile yapılmıştır.

Bağımsız denetim çalışması Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan "Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğ" hükümlerine uygun olarak yapılacaktır. Söz konusu Tebliğ, bağımsız denetim çalışmalarının finansal tablolarda önemli yanlışlıkların bulunmadığına dair makul güvence sağlayacak şekilde planlanmasını ve gerçekleştirilmesini öngörmektedir. Bağımsız denetim çalışması, finansal tablolarda yer alan tutarları ve açıklamaları destekleyen bağımsız denetim kanıtlarının örnekleme metodu ile incelenmesini içerecek olup, kullanılan muhasebe politikalarının ve müşteri yönetimi tarafından yapılan önemli tahminlerin incelenmesi ve finansal tabloların bir bütün olarak sunulmuş şeklinin değerlendirilmesini de kapsamaktadır.

Bağımsız denetim çalışmasının örnekleme metoduna dayanması, ayrıca muhasebe ve iç kontrol sisteminin doğasından kaynaklanan kısıtlamalardan dolayı, bazı önemli hataların tespit edilememesi de dahil bağımsız denetimde kaçınılmaz bazı riskler söz konusu olabilir.

Finansal tablolar ve ilgili dipnotların finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanmasından müşteri yönetimi sorumludur. Ayrıca, güvenilir finansal tablo oluşturmak için gerekli muhasebe ve iç kontrol sisteminin mevcut olmasından, işletme faaliyetlerinin ilgili yasa ve düzenlemelere uygun olarak yürütülmesinden, finansal raporlama standartlarının seçilmesi, uygulanması, tüm işlemlerin muhasebe kayıtlarına tam ve doğru olarak kaydedilmesi ve işletme varlıklarının korunmasından, bağımsız denetimin bir parçası olarak, finansal tablolar ve ilgili dipnotlara yönelik olarak yapılmış olan tüm açıklamaları içeren yazılı bir teyit mektubunun Kuruluşa verilmesinden de müşteri yönetimi sorumludur.

Müşteri çalışanlarının tam bir işbirliği içerisinde bağımsız denetim faaliyetlerini desteklemesi ve bağımsız denetime esas teşkil edecek her türlü kaydın, belgenin ve diğer bilgilerin Kuruluşa verilmesinin sağlanması için gerekli önlemlerin müşteri yönetimince alınması gerekmektedir. Ücret, çalışma için görevlendirilen bağımsız denetim ekibi için gerekli olan zaman ve diğer masraflar (ulaşım, konaklama, yeme-içme vb) esas alınarak hesaplanacak ve çalışmalar devam ettikçe faturalanacaktır. Bağımsız denetim çalışması için, beklenen beceri ve üstlenilen sorumluluk çerçevesinde bağımsız denetçiler için belirlenen ücret aşağıda yer almaktadır.

Bağımsız denetim
Ekibi:

Bağımsız denetim ekibi (Unvanlar İtibarıyla)	Bağımsız Denetim Saati	Bağımsız Denetim Ücreti
-		

	Toplam:	Toplam:

Yedek Bağımsız
Denetim Ekibi:

Bağımsız denetim ekibi (Unvanlar İtibariyle)	Bağımsız Denetim Saati	Bağımsız Denetim Ücreti
-		
	Toplam:	Toplam:

Bu sözleşme sona erdirilmedikçe, düzeltilmedikçe veya yenilenmedikçe izleyen yıllar için de geçerli olacaktır (*).

Bağımsız Denetim Kuruluşu Unvanı

Müşteri İşletme Unvanı

İmza
İsim-Unvan
Tarih

İmza
İsim-Unvan
Tarih

(*) Bu Tebliğin 3 üncü Kısımının (Bağımsız Denetim Sözleşmesi) “Bağımsız denetim sözleşmesinin yürürlüğü” başlıklı maddesinde belirlenen maksimum sürelerle uyulur ve yenileme halinde sözleşme usulüne uygun olarak değiştirilir.

EK.3

Hile ve Usulsüzlük Risk Faktörlerine Örnekler

Bağımsız denetçilerin karşı karşıya kalabilecekleri ve Tebliğin 6’ncı Kısımında tanımlanan hile ve usulsüzlüklerle ilgili risk faktörlerine aşağıda yer verilmiştir. Bunlar, varlıkların kötüye kullanımı ve usulsüz finansal raporlama olmak üzere ikiye ayrılır. Bu iki türe giren risk faktörleri, ayrıca hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıkların oluşabileceği durumlar bakımından üç alt gruba ayrılmıştır. Bunlar; (a) teşvikler/baskılar, (b) fırsatlar ve (c) yaklaşımlardır.

Risk faktörleri çok farklı durumlarda ortaya çıkabileceğinden bağımsız denetçi bunlara ilave ve daha farklı risk faktörlerinin de farkında olmak zorundadır. Söz konusu risk faktörlerinin sunulduğu sırası, önem derecelerini ya da ortaya çıkma sıklıklarını ortaya koymayı amaçlamamaktadır.

1. Hileli Finansal Raporlamadan Kaynaklanan Yanlışlıklarla İlgili Risk Faktörleri

1.A. Teşvikler / Baskılar

1. İşletmenin finansal istikrar veya karlılığı; genel ekonomik durum, sektörün durumu veya işletmenin faaliyet koşulları gibi aşağıda belirtilen nedenlerle zarar görmüş olabilir:

- Yüksek derecede rekabet veya pazar doygunluğu ile azalan kar marjları.
- Teknoloji, ürün modasının geçmesi ya da faiz oranları gibi hızlı değişimlere karşı hassasiyet.
- Müşteri talebinin önemli derecede azalması ve endüstride ya da genel ekonomide şirket başarısızlıklarının artması.
- İflas, icra, devralınma gibi sonuçlara yol açabilecek faaliyet zararları.
- Kardaki artışa rağmen, faaliyetlerden devamlı nakit çıkışı olması veya faaliyetlerden nakit girişi elde edilememesi.
- Özellikle aynı sektördeki işletmelerle karşılaştırıldığında hızlı büyüme veya normal olmayan karlılık.
- Muhasebe sisteminde yapılan değişiklikler ile yasa veya düzenleme zorunlulukları.

şeklinde teşvik/baskılar oluşabilir.

2. Aşağıdaki belirtilen nedenler, işletme yönetimi üzerinde kendi ihtiyaçları ya da üçüncü şahısların beklentilerini karşılamak amacıyla aşırı baskı oluşturabilir:

- Karlılıkla ilgili yatırım uzmanlarının, yatırımcıların, önemli alacaklıların veya diğer üçüncü şahısların beklentileri (özellikle aşırı derecede agresif veya gerçek dışı beklentiler), ayrıca işletme

yönetimi tarafından oluşturulmuş beklentiler, örnek olarak abartılı nitelikteki olumlu basın açıklamaları veya yıllık faaliyet raporlarında yer alan diğer açıklamalar.

b) Rekabet edebilmek, temel araştırma ve geliştirme ile yatırım harcamalarını karşılayabilmek için yüksek borç ya da özkaynak finansmanına olan ihtiyaç.

c) Kotasyon koşullarına, borç geri ödemelerine veya diğer borç sözleşmelerindeki özel şartlara ancak zorlamalarla uyulması durumu.

ç) Beklentileri karşılamayan finansal sonuçların, birleşme veya sözleşme koşulları gibi, durum ve işlemler üzerinde olumsuz etkilerinin olması veya olacağı beklentisinin bulunması.

3. Mevcut bilgiler, işletmenin finansal performansı nedeniyle işletme yönetimi veya yönetimden sorumlu kişilerin finansal durumlarının aşağıda sayılan hususlardan etkilendiğini ortaya koyabilir:

a) İşletmede önemli derecede finansal menfaatlerinin bulunması,

b) Kazançlarının önemli bir kısmının (primler, hisse opsiyonları ve hisse fiyatları gibi nedenlerle) faaliyet sonuçları, finansal durum veya nakit akışındaki keskin hedeflere bağlı olması ve

c) İşletmenin borçları ile ilgili olarak kişisel teminatların verilmiş olması.

4. Satışlar ve karlılık hedefleri de dahil olmak üzere, işletme yönetimi tarafından belirlenen finansal hedeflere ulaşılması için, işletme yönetimi veya diğer personel tarafından aşırı baskı yapılabilir.

1.B. Fırsatlar

1. Sektörün ya da işletmenin faaliyetlerinin niteliği aşağıda sayılan hususlar nedeniyle hileli finansal raporlama için elverişli bir ortam yaratabilir:

a) Normal akışında olmayan, denetlenmeyen veya farklı kuruluşlarca denetlenen ilişkili şirketler ile yapılan önemli işlemler.

b) Tedarikçilere ve müşterilere farklı şartları kabul ettirebilecek bir konumda sektöre hakim durumda olunması nedeniyle, normal şartlarda kabul edilemeyecek işlemlere giriliyor olunması.

c) Kanıtlanması zor kişisel kararlar veya belirsizlikler içeren önemli tahminlere bağlı varlıklar, yükümlülükler, gelirler veya giderlerin mevcudiyeti.

ç) Özellikle dönem sonuna yakın gerçekleşen ve “özün önceliği” ilkesi çerçevesinde sorgulanması gereken önemli, olağandışı veya karmaşık işlemlerin varlığı.

d) Farklı iş ortamlarının ve kültürlerinin olduğu uluslararası alanda yerleşik olunması veya önemli faaliyetlerde bulunulması.

e) Faydası açıkça görülmeyen iş araçlarının kullanılması.

f) Esnek vergi düzenlemelerine sahip ülkelerde işletmenin faaliyetleri ile ilişkilendirilemeyecek şekilde, yüksek tutarda banka hesapları veya iştirak ve şube işlemlerinin bulunması.

2. Aşağıdaki nedenlerden dolayı işletme yönetimi etkin bir şekilde kontrol altında olmayabilir:

a) İşletme yönetiminin telafi edici kontroller olmaksızın tek kişi veya küçük grupların hakimiyetinde bulunması.

b) İşletme yönetimiyle ilgili olan kişilerin finansal raporlama süreci ve iç denetim üzerinde etkin olmayan gözetimi.

3. Aşağıda belirtilen koşullar sebebiyle karmaşık veya istikrarsız bir yönetim yapısı mevcut olabilir:

a) İşletmeyi yöneten organizasyonun veya kişilerin belirlenmesinin güç olması.

b) Olağandışı tüzel kişilikleri veya yönetim kademelerini içeren karmaşık organizasyonel yapının mevcut olması.

c) İşletme üst yönetiminin, hukuk danışmanlarının veya işletme yönetimiyle ilgili kişilerin işten ayrılma oranının yüksek olması.

4. İç kontrol sistemi bileşenleri, aşağıda belirtilen sebepler nedeniyle yetersiz olabilir:

a) Ara dönem finansal raporlama süreci kontrollerini ve otomasyona dayalı kontrolleri de (dış raporlamanın zorunlu olduğu yerlerde) içerecek şekilde kontrollerin yetersiz gözetimi.

b) Etkin olarak çalışmayan muhasebe, iç denetim veya bilgi teknolojisi personelinin istihdam edilmesi veya bu personeldeki yüksek işten ayrılma oranı.

c) İç denetimdeki önemli zayıflıkları da barındıran etkin olmayan muhasebe ve bilgi sistemleri.

1.C. Yaklaşımlar

a) İşletmenin değer ve ahlaki standartlarının işletme yönetimi tarafından etkin olmayan bir şekilde iletişimi, uygulaması, desteği veya zorlaması ya da uygun olmayan değer ve ahlaki standartların mevcudiyeti.

b) Muhasebe politikalarının seçiminde veya önemli tahminlerde bulunulması sürecinde, finansal işlerden sorumlu olmayan işletme yöneticilerinin süreçte aşırı derecede rol alması.

c) Hukuki düzenleme ve yönetmeliklerin geçmişte aşılmış olması veya işletme üst yönetimi ya da yönetimle ilgili kişiler aleyhine usulsüzlükle ya da yasa ve yönetmeliklerin aşılmasıyla ilgili olarak iddiada bulunulması.

ç) Hisse senedi fiyatının artırılması veya fiyat artış trendinin devam ettirilmesi yönünde işletme yönetiminin aşırı çaba göstermesi.

d) İşletme yönetiminin keskin olarak nitelendirilebilecek veya açıkça gerçekçi olmayan tahminleri başarmak konusunda analistlere, kredi sağlayan kuruluşlara ve diğer üçüncü kişi ya da kurumlara taahhütte bulunması.

e) İşletme yönetiminin iç kontrolde bilinen önemli zayıflıkları zamanında düzeltmemesi.

f) İşletme yönetiminin vergisel amaçlarla uygun olmayan araçlar kullanarak finansal tablo ve raporlardaki kazançları asgariye indirmesi.

g) İşletme üst yönetimindeki motivasyon eksikliği.

ğ) İşletme yöneticilerinin kişisel ve işletme ile ilgili işlemler arasında ayırım yapmamaları.

h) Halka kapalı bir işletmede hissedarlar arasındaki anlaşmazlık.

ı) İşletme yönetiminin önemlilik kavramına dayanarak marjinal veya uygunsuz muhasebe kayıtlarını desteklemesi.

i) İşletme yönetimi ile mevcut veya daha önceki bağımsız denetçi arasında aşağıda belirtilen uyumsuzluklar mevcut olabilir:

1) Mevcut veya önceki bağımsız denetçilerle muhasebe, bağımsız denetim veya raporlamaya ilişkin konularda sıkça yaşanan anlaşmazlıklar.

2) Bağımsız denetçiye bağımsız denetimin tamamlanması veya bağımsız denetim raporunun tamamlanmasıyla ilgili olarak zaman kısıtlaması getirmek de dahil olmak üzere uygun olmayan taleplerde bulunulması.

3) Özellikle bağımsız denetim çalışmalarının kapsamını daraltmak amacıyla bağımsız denetçiye karşı baskıcı bir tutum izlenmesi.

4) Bağımsız denetçinin, bağımsız denetim çalışmaları nedeniyle görüşmek zorunda olduğu taraflara, yönetimden sorumlu kişilere veya gerekli bilgilere ulaşmasına uygun olmayan bir biçimde resmi veya gayri resmi sınırlamalar getirilmesi.

2. Varlıkların kötüye kullanımı sonucu oluşan hile ve usulsüzlüğe ilişkin risk faktörleri

Varlıkların kötüye kullanımı sonucunda oluşan hile ve usulsüzlüğe ilişkin risk faktörleri, hile ve usulsüzlüğün ortaya çıktığı durumdaki koşullar açısından üç grupta ele alınabilir. Bunlar; (a) teşvikler/baskılar, (b) fırsatlar ve (c) yaklaşımlardır.

Hileli finansal raporlamadan kaynaklanan yanlışlık riski faktörlerinin bir kısmı varlıkların kötüye kullanımından kaynaklanan yanlışlık durumlarında da var olabilir. Bu kapsamda, varlıkların kötüye kullanımı ya da hileli finansal raporlama sonucunda oluşan yanlışlıklar, işletme yönetiminin etkisiz bir şekilde denetlenmesi ya da iç kontrol sisteminde zayıflıklardan kaynaklanabilir. Aşağıda varlıkların kötüye kullanımı sonucu ortaya çıkan yanlışlıklara örnek verilmiştir.

2.A. Teşvikler / Baskılar

1. Nakit ya da çalınabilecek varlıkları kullanma hakkı olan işletme yönetimi ya da çalışanlar üzerindeki kişisel finansal yükümlülüklerden doğan baskılar.

2. Nakit ya da çalınabilecek varlıkları kullanma hakkı olan çalışanlar ile işletme arasındaki anlaşmazlıklar sebebiyle, çalışanların varlıkları kötü kullanma eğilimindeki artış. Anlaşmazlıklar aşağıdaki sonuçları ortaya çıkarabilir:

a) Bilinen ya da muhtemel personel işten çıkarmaları.

b) Çalışanların ücret ya da emeklilik katkı planlarında yakın tarihte yapılan ya da yapılacak muhtemel değişiklikler.

c) Beklentilerle tutarlı olmayan terfiler, ödemeler ya da diğer ödüller.

2.B. Fırsatlar

1. Bazı özellikler veya koşullar varlıkların kötüye kullanılma olasılığını artırabilirler. Varlıkların kötüye kullanım fırsatları aşağıdaki durumlarda daha da artabilir:

a) Kasada yüksek tutarlarda nakdin bulundurulması.

- b) Küçük boyutlarda ama değerli ve talebi çok olan varlıklara sahip olmak.
 - c) Nakde kolay çevrilebilen varlıkların olması (kıymetli maden, bilgisayar çipleri ve menkul kıymet vb.).
 - ç) Küçük ama kolay pazarlanabilen ve sahipliğin zor kanıtlandığı sabit kıymetlere sahip olmak.
2. Varlıklar üzerindeki yetersiz iç denetim, varlıkların kötüye kullanım olasılığını artırabilir. Aşağıdaki durumlarda varlıkların kötüye kullanımı söz konusu olabilir:
- a) Görev ayrılığı ile ilgili belirlemelerin yetersizliği ya da birbirinden bağımsız kontroller.
 - b) İşletme üst yönetiminin seyahat ve diğer masraflarının yetersiz gözetimi.
 - c) Varlıklardan sorumlu çalışanların yetersiz gözetimi (işletmenin uzak mekanlarının etkili bir şekilde denetlenmemesi).
 - ç) Varlıklara erişimi olan çalışanların işe alımı sırasında yapılan araştırmaların yetersiz olması.
 - d) Varlıklara ilişkin kayıtlarının yetersiz olması.
 - e) Satın alma vb. işlemler üzerindeki onay ve yetki sisteminin yetersiz olması.
 - f) Kasa, menkul kıymetler, stoklar veya sabit kıymetlerin fiziksel korunmasının yetersiz olması.
 - g) Varlıklara ilişkin mutabakatların tam ve zamanında yapılmaması.
 - ğ) Emtia iadesi vb. işlemlerin belgelendirmesinin düzgün ve zamanında yapılamaması.
 - h) Önemli kontrol görevi olan çalışanların zorunlu yıllık izinlerinin olmaması.
 - ı) İşletme yönetiminin, bilişim teknolojisi çalışanlarının kötüye kullanımını kolaylaştıracak şekilde bilişim teknolojisi alanında yeterli bilginin olmaması.
 - i) Sistem kontrollerine yetersiz ulaşım.

2.C. Yaklaşımlar

- a) Varlıkların kötüye kullanımının engellenmesine ilişkin kontrollerin ya da risk azaltıcı faktörleri göz ardı edilmesi.
- b) Var olan kontroller dikkate alınmadan ya da bilinen kontrol eksikliklerini düzeltilmeden varlıkların kötüye kullanımına ilişkin iç kontrolün göz ardı edilmesi.
- c) İşletmeyle ya da işletmenin çalışanlarının davranışlarıyla ilgili memnuniyetsizlik ya da tatminsizlik ifade edecek davranışlar.
- ç) Varlıkların kötüye kullanımını çağrıştıracak şekilde hayat tarzında ya da davranışlarda değişiklikler.
- d) Önemsiz hırsızlık vakalarına gösterilen tolerans.

Sayfa 1

Sayfa 1

EK.4

Hile ve Usulsüzlükten Kaynaklanan Önemli Yanlışlık Riskine Karşı Uygulanabilecek Bağımsız Denetim Tekniklerine Örnekler

Hileli finansal raporlama ve varlıkların usulsüz kullanımından kaynaklanan hile ve usulsüzlükler nedeniyle ortaya çıkan önemli yanlışlık riskine karşı uygulanabilecek bağımsız denetim tekniklerine örnekler aşağıda verilmektedir. Söz konusu örneklerin her koşulda uygulanması gerekli olmayabilir. Bu teknikler, önem derecelerine göre de sıralanmamaktadır.

1. İşletme Yönetimi Beyanı Seviyesinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Bağımsız denetçinin hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlık riskini değerlendirmek amacıyla uygulayacağı bağımsız denetim teknikleri, hile ve usulsüzlük risk faktörlerinin türlerine veya bileşimine göre veya tanımlanan koşullara, hesap bakiyelerine, işlemlerin sınıflandırılmasına ve etkiledikleri işletme yönetimi beyanlarına göre farklılık gösterir:

- a) Haber vermeksizin bazı mekanları ziyaret etmek veya belli testleri gerçekleştirmek. Bu kapsamda, daha önceden bağımsız denetçinin katılımı bildirilmemiş yerlerde envanter sayımına katılmak ya da haber vermeksizin belli bir tarihte kasa sayımı yapmak.
- b) Envanter sayımının raporlama tarihi itibarıyla ya da bu tarihe yakın bir zamanda yapılmasını istemek, bu sayede envanter sayımının bitiş tarihiyle raporlama tarihi arasındaki sürede rakamların

manipüle edilmesi riskini azaltmak.

c) Bağımsız denetim yaklaşımını cari yılda değiştirmek. Bu kapsamda, önemli müşteriler ve satıcılarla yazılı doğrulamaya ek olarak, sözlü iletişime geçmek; doğrulama isteğini işletmenin içinden önceden belirlenmemiş bir kişiye iletmek veya daha fazla ya da farklı bilgi talep etmek.

ç) İşletmenin dönem sonu veya yılsonu düzeltme kayıtlarını detaylı bir şekilde incelemek ve içerik ya da miktar itibarıyla farklı olan hususları araştırmak.

d) Özellikle yılsonunda veya yılsonuna yakın dönemlerde gerçekleşen önemli tutar ya da miktardaki olağandışı işlemler için, ilişkili şirket olasılığını ve bu işlemleri destekleyen finansal kaynakları araştırmak.

e) Toplulaştırılmamış veriler kullanarak detaylı analitik inceleme teknikleri uygulamak. Bu kapsamda, bağımsız denetçinin satış ve maliyetleri mekan bazında, iş kolu bazında ya da ay bazında beklentilerle karşılaştırması.

f) Hile ve usulsüzlükten kaynaklanabilecek önemli yanlışlık riskinin oluşabileceği yerlerdeki çalışanlarla görüşmeler yapmak, bu suretle onların olası riskler ve mümkünse bu risklerin nasıl kontrol edilebileceği hususundaki görüşlerini almak.

g) Başka bağımsız denetçiler bir veya daha fazla bağlı ortaklığın, bölümün veya şubenin finansal tablolarının bağımsız denetimin yapıyorsa, hile ve usulsüzlüklerden kaynaklanabilecek önemli yanlışlıkları belirlemek için yaptıkları çalışmaların detaylarını tartışmak.

ğ) Hile ve usulsüzlükten kaynaklanabilecek önemli yanlışlık riskinin bulunduğu önemli bir finansal tablo kalemi için uzman görüşü önemliyse, uzmanın dayandığı varsayımlar veya metodlar üzerinde ek bağımsız denetim teknikleri uygulamak veya bu amaç için başka bir uzmanı konuya dahil etmek.

h) Muhasebe tahminlerini içeren önemli konuları değerlendirirken, bu kapsamda satış iadeleri karşılığı ayırırken, daha önce bağımsız denetime tabi tutulmuş finansal tablolardan seçilmiş açılış bilanço kalemlerinin bağımsız denetimini gerçekleştirmek.

ı) Hesap bazında veya işletme tarafından hazırlanmış diğer doğrulamalar üzerinde, ara dönemleri de kapsayacak şekilde, bağımsız denetim teknikleri uygulamak.

i) Bilgisayar destekli teknikler uygulamak, bu kapsamda ana kütle içindeki sapmaları belirlemek için veriler üzerinde detaylı incelemeler yapmak.

j) Bilgisayar sistemleri aracılığıyla oluşturulan kayıt ve işlemlerin doğruluğunu test etmek.

k) Bağımsız denetimi yapılan işletmenin dışındaki kaynaklardan ek bağımsız denetim bilgileri toplamak.

2. Spesifik Teknikler-Hileli Finansal Raporlamadan Kaynaklanabilecek Önemli Yanlışlıklar

Bağımsız denetçinin, hileli finansal raporlamadan kaynaklanan önemli yanlışlık riskini değerlendirirken uygulayabileceği bağımsız denetim tekniklerine örnekler aşağıda verilmektedir:

2.1. Gelirin Kaydedilmesi

a) Gelirle ilgili ayrıştırılmış veriler üzerinde analitik inceleme tekniklerinin uygulanması, bu kapsamda cari dönemde raporlanan gelirin ay bazında, ürün bazında veya iş kolu bazında karşılaştırılabilir önceki dönem verileri ile karşılaştırılması. Bilgisayar bazlı bağımsız denetim teknikleri, beklenmeyen veya olağandışı gelir veya işlemleri tanımlamada yardımcı olabilir.

b) Müşterilerle yapılan belirli anlaşma koşullarının ve/veya ek anlaşmaların olup olmadığını teyit edilmesi. Muhasebeleştirme yöntemi bu tip anlaşma ve sözleşme koşullarına bağlı olduğundan, bunların bilinmesi bağımsız denetim kanıtı elde edilmesi açısından önemlidir. Bu kapsamda, kabul kriterleri, gönderim ve ödeme koşulları, gelecek veya devam eden satıcı yükümlülükleri, ürünü iade etme hakkı, garantili yeniden satış miktarları, iptaller ve geri ödeme karşılıkları konuyla ilgili teyit edilmesi gereken hususlardır.

c) Dönem sonuna doğru yapılan satışlar ya da sevkıyatlarla ilgili, satış ve pazarlama personelinin veya işletmenin istihdam ettiği hukuk danışmanlarının sorgulanması ve bu işlemlerde herhangi bir olağandışı durum olup olmadığının araştırılması gerekir.

ç) Dönem sonunda bir ya da birden fazla yerde bulunmak suretiyle sevk edilen ya da sevkıyata hazır hale getirilen malların (ya da işleme alınmayı bekleyen iadelerin) gözlenmesi suretiyle, dönem sonu satış ve envanter işlemleri için uygun prosedürler uygulanır.

d) Gelir işlemlerinin elektronik olarak başlatıldığı, işlendiği, kayıt edildiği durumlarda kaydedilen işlemin gerçekleştiğini ve gerçeğe uygun olarak kaydedilip kaydedilmediğini tespit eden kontroller

test edilir.

2.2. Stok Miktarları

- a) İşletmenin envanter kayıtlarının incelenerek stok sayımı sırasında veya sonrasında özel dikkat gerektiren bölüm veya parçaların belirlenmesi.
- b) Önceden bildirilmeksizin belli bölgelerdeki envanter sayımlarının incelenmesi veya aynı tarihte bütün mekanlarda envanter sayımlarının gerçekleştirilmesi.
- c) Envanter sayımının raporlama tarihi itibarıyla ya da bu tarihe yakın bir zamanda yapılması, bu sayede envanter sayımının bitiş tarihiyle raporlama tarihi arasındaki sürede rakamları manipüle etme riskinin azaltılması.
- ç) Sayım incelemeleri sırasında ek metotların uygulanması, bu kapsamda; ambalajlanmış ürünlerin içeriğinin daha özenli bir şekilde incelenmesi, ambalajların nasıl dizildiğinin veya etiketlendiğinin gözlenmesi, parfüm veya özel kimyasal sıvı maddelerin saflık, cins ve yoğunluk bakımından kalitelerinin kontrolü. Bu gibi durumlarda bir uzman yardımına başvurmak faydalı olabilir.
- d) Cari dönemdeki stok miktarının önceki dönemlerle tür, kategori, mekan veya başka kriterlere göre karşılaştırılması ya da sürekli envanter yöntemiyle izlenen stok miktarıyla karşılaştırılması.
- e) Bilgisayar destekli bağımsız denetim teknikleri kullanılarak fiziksel envanter sayımlarında elde edilen bilgilerin ileri seviyede test edilmesi, bu kapsamda, etiket numaralarını sıralayarak etiket kontrollerini test etmek veya ürün seri numarasına göre sıralayarak atlama ya da tekrarlama olup olmadığını test etmek.

2.3. İşletme Yönetiminin Tahminleri

- a) Bir uzman yardımıyla bağımsız bir tahmin oluşturup, bunu işletme yönetiminin tahminiyle karşılaştırmak.
- b) Araştırmayı, işletme yönetimi ya da muhasebe departmanı dışındaki çalışanlarla genişleterek işletme yönetiminin doğru bir tahmine ulaşmak için yaptığı planların gerçekleştirebilme kabiliyetini ve niyetini kanıtlarla doğrulamak.

3. Spesifik Teknikler-Varlıkların Uygun Bir Şekilde Zimmete Geçirilmesinden Kaynaklanan Önemli Yanlışlıklar

Farklı koşullar farklı tekniklerin uygulanmasını gerektirebilir. Genellikle, varlıkların uygun bir şekilde zimmete geçirilmesinden kaynaklanan önemli yanlışlık riski bulunması durumunda bağımsız denetim, belirli hesap bakiyeleri ve işlem grupları üzerine yoğunlaştırılır. Yukarıdaki iki kategoride belirtilen bazı bağımsız denetim teknikleri bu gibi durumlarda uygulanabiliyor olsa da, yapılan işin kapsamı belirlenen zimmete geçirme riski hakkındaki detaylı bilgiye bağlıdır.

Varlıkların uygun bir şekilde zimmete geçirilmesinden kaynaklanan önemli yanlışlıklara karşı bağımsız denetçinin uygulayabileceği tekniklere örnekler aşağıda verilmektedir:

- a) Yılsonunda veya yılsonuna yakın bir zamanda kasa ve menkul değerler sayımı yapılması.
- b) Bağımsız denetimi yapılan dönem için, doğrudan müşterilerle muhasebe işlemlerinin; alacak kayıtları, satış iadeleri ve ödemelerin yapıldığı günler de dahil olmak üzere, teyit edilmesi.
- c) Kayıtlardan silinen alacak hesaplarıyla ilgili sonradan yapılan tahsilatların incelenmesi.
- ç) Envanter sayım eksiklerinin mekan veya ürün bazında incelenmesi.
- d) Önemli stok oranlarının sektör ortalamalarıyla karşılaştırılması.
- e) Sürekli envanter yöntemiyle izlenen stok kayıtlarındaki azalmalarla ilgili destekleyici dokümanın incelenmesi.
- f) Satıcıların listesiyle çalışanların listesini bilgisayar ortamında eşleştirmek suretiyle aynı olan adres veya telefon numaralarının belirlenmesi.
- g) Bordro kayıtlarının bilgisayar ortamında incelenerek aynı olan adreslerin, çalışan kimlik kayıtlarının, vergi numaralarının veya banka hesaplarının belirlenmesi.
- ğ) Personel dosyalarının incelenerek, hakkında işletmedeki göreviyle ilgili az bilgi bulunan veya hiç bilgi bulunmayan kişilerin, bu kapsamda performans değerlendirmeleri bulunmayan çalışanların belirlenmesi.
- h) Olağandışı seyrir ve eğilimleri ortaya çıkarmak için satış iskontoların ve satış iadelerinin incelenmesi.
- ı) Özel anlaşma koşullarının üçüncü şahıslarla teyit edilmesi.
- i) Yapılan anlaşmaların koşullarına uygun olarak yürütüldüğüne dair bağımsız denetim kanıtı elde

edilmesi.

j) Büyük tutarlı ve olağandışı harcamaların uygunluğunun gözden geçirilmesi.

k) İşletme üst yönetimi ve ilişkili şirketlerle yapılan kredi anlaşmalarının ve ilgili kredi onaylarının incelenmesi.

l) İşletme üst yönetimi tarafından sunulan harcama raporlarının düzeyi ve uygunluğunun incelenmesi.

EK.5

Hile ve Usulsüzlük Belirtisi Olabilecek Durumlara İlişkin Örnekler

Aşağıdaki örnekler, finansal tablolarda hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıkların göstergeleri olabilir:

1. Muhasebe kayıtlarındaki tutarsızlıklara ilişkin örnekler:

a) İşlemlerin tam ve zamanında kayıtlara alınmaması veya miktar olarak, muhasebe dönemi ve sınıflandırma itibarıyla ya da işletme politikasına göre kayıtlara yanlış alınması.

b) Belgelerle desteklenemeyen ya da onaylanmamış bakiye veya işlemler.

c) Finansal tablolara önemli ölçüde etkisi olan düzeltmeler.

ç) İşletme çalışanlarının, kendi yetki alanlarından ayrı olarak, sisteme ya da kayıtlara giriş yetkileri olduğuna dair delillerin olması.

d) İddia edilen usulsüzlüklerle ilgili ipuçları ve şikâyetler.

2. Çelişkili ve eksik kanıtlara ilişkin örnekler:

a) Eksik belgeler.

b) Değişikliğe uğramış belgeler.

c) Orijinal olması gereken belgeler yerine fotokopi veya elektronik ortamdan çıktısı alınan doküman.

ç) Doğrulamalarda yer alan önemli ölçüdeki farklar.

d) Bilanço kalemlerinde veya bunlara ilişkin rasyolardaki, alacakların gelirlerden daha hızlı büyümesi gibi, olağandışı değişimler.

e) İşletme yönetimi ve çalışanlarla yapılan soruşturma ve analitik inceleme teknikleri uygulanması sonucunda edinilen tutarsız, belirsiz ya da inandırıcı olmayan bilgi veya veriler.

f) Doğrulama sonucu edinilen bilgiler ile işletme kayıtları arasındaki olağandışı tutarsızlıklar.

g) Alıcılar hesabına kaydedilen yüksek tutarlardaki işlemler ve düzeltme kayıtları.

ğ) Alıcılar hesabı yardımcı kayıtları ve kontrol hesabıyla ya da müşteri ekstresi ve alıcılar hesabı yardımcı kayıtları arasındaki açıklanamayan ya da yetersiz açıklanan farklar.

h) Normal şartlar altında banka dökümleriyle birlikte işletmeye gönderilmesi gereken geçersiz çeklerin var olmaması ya da eksik olması.

ı) Stoklarda veya fiziki duran varlıklardaki önemli ölçüde kayıplar.

i) İşletmenin kayıt tutma uygulamaları ve politikalarıyla tutarsız, mevcut olmayan ya da eksik elektronik kanıtlar.

j) Doğrulamalara beklenenden daha az cevap gelmesi veya beklenenden çok daha fazla cevap gelmesi.

k) Önemli sistemlerin geliştirilmesi ve program değişikliği testine, cari yıl sistem değişikliği uygulama faaliyetlerine ve yürütülmesine ait bağımsız denetim kanıtı elde etme imkânsızlığı.

3. Bağımsız denetçi ile işletme yönetimi arasındaki sorunlu veya olağandışı olay ya da durumlara örnekler:

a) Bağımsız denetçinin işletmenin kayıtlarına, işletme birimlerine, belirli çalışanlara, müşterilere, satıcılara veya bağımsız denetim kanıtı elde edilebilecek diğer kişilere erişiminin kısıtlanması.

b) İşletme yönetimi tarafından karmaşık veya ihtilaflı sorunların çözümü için getirilen yersiz zaman baskıları.

c) Bağımsız denetçinin bağımsız denetim kanıtını değerlendirmesi veya işletme yönetimiyle olası anlaşmazlıkların çözümü ile bağlantılı konularda ya da bağımsız denetimin gidişatı veya bağımsız denetim ekibi hakkında işletme yönetiminin şikâyetleri.

ç) İşletmenin istenen bilgiyi vermede olağandışı gecikmesi.

d) Bilgisayar destekli bağımsız denetim tekniklerinin uygulanması için bağımsız denetçinin önemli

elektronik dosyalara erişimini kolaylaştırmada işletmenin gösterdiği isteksizlik.

e) Güvenlik, operasyon ve sistem geliştirme personelini de içeren önemli bilişim teknolojilerini kullanan personele ve tesislere erişimin kısıtlanması.

f) Finansal tabloları eksiksiz ve daha anlaşılır kılmak için ilgili dipnotlarda değişiklik veya ilave yapmada gösterilen isteksizlik.

g) İç kontrol sisteminde tespit edilen eksiklerin zamanında düzeltilmesi konusunda gösterilen isteksizlik.

ğ) İşletme yönetimince, bağımsız denetçinin yönetimden sorumlu kişilerle özel görüşme yapmasına izin verilmesi hususunda gösterilen isteksizlik.

h) Sektör ortalamalarıyla uyumlu olmadığı izlenimi veren muhasebe politikaları.

ı) Muhasebe tahminlerinde, şartlardaki değişimlerden kaynaklandığı izlenimini vermeyen sıkça yapılan değişiklikler.

i) İşletmenin etik kurallarının ihlâline müsamaha gösterilmesi.

EK.6

Mevzuata Aykırılığın Oluştığı Durumlara Örnekler

Bağımsız denetçinin kanun ve düzenlemelere aykırı olduğunu tespit ettiği hususlara ilişkin örneklerle, bunlarla sınırlı olmamak üzere aşağıda yer verilmiştir:

a) Kamu kuruluşlarınca yapılan soruşturmalar ile işletme hakkında uygulanan para cezaları ve diğer yaptırımlar,

b) Danışmanlara, ilgili taraflara, çalışanlara ve kamu çalışanlarına ne sebeple yapıldığı belli olmayan ödemelerde bulunulması veya alacak-borç ilişkisine girilmesi,

c) Alınan hizmetle orantısız veya sektör içinde ya da işletme tarafından genellikle ödenen tutarların çok üstünde, emsallerine göre bariz şekilde farklı olan satış komisyonu veya acente payları,

ç) Piyasa fiyatından bariz şekilde yüksek ya da düşük fiyatlardan gerçekleştirilen alım-satım işlemleri,

d) Olağan olmayan nakit ödemeler, hamiline yazılı kasa fişleri ile yapılan alımlar, çok sayıda banka hesabına yapılan virmanlar,

e) Vergi yükümlülüğü konusunda esnek düzenlemeleri bulunan bölgelerdeki işletmelerle gerçekleştirilen olağandışı işlemler,

f) Mal ve hizmet alımlarıyla ilgili ödemelerin, kaynağı oluşturan ülke dışında başka bir ülkeye yapılması,

g) Gümrük kontrollerine ilişkin yeterince belge olmaksızın ödeme yapılması,

ğ) Tasarım hatası veya kazaen çöken bir bilgi sisteminin varlığı nedeniyle, yetersiz bağımsız denetim kanıtı toplanması ve uygun olmayan bağımsız denetim tekniği izlenmesi,

h) Yetkisiz işlemler ve uygunsuz yapılan kayıtlar ve

ı) Basında işletme hakkında yer alan yorumlar.

EK.7

Bağımsız Denetçinin Genel Bağımsız Denetim Stratejisi Oluştururken Göz Önünde Bulundurabileceği Hususlara İlişkin Örnekler

Bu ekte, bağımsız denetçinin genel bağımsız denetim stratejisi oluştururken göz önünde bulundurabileceği hususlara ilişkin örnekler yer almaktadır. Bu hususlardan çoğu aynı zamanda bağımsız denetçinin ayrıntılı bağımsız denetim planını da etkileyerek, birçok bağımsız denetim çalışmasına uygulanabilecek çok çeşitli hususları kapsar. Aşağıda yer verilen hususlardan bir kısmının uygulanması bu Tebliğin diğer Kısımları uyarınca zorunlu olabileceken; bazıları ise her bağımsız denetim çalışmasında göz önünde bulundurulmak zorunda değildir. Ayrıca, bağımsız denetçi, aşağıda yer alan sıralamadan farklı bir şekilde genel bağımsız denetim stratejisini belirleyebilir.

1. Bağımsız Denetim Çalışmasının Kapsamı

Bağımsız denetçi, bağımsız denetim çalışmasının kapsamını oluştururken aşağıdaki hususları göz

önünde bulundurur:

- a) Finansal raporlamaya ilişkin yasal çerçeve,
- b) Piyasa düzenleyicileri tarafından istenen raporlar gibi, sektöre özgü raporlama gereklilikleri,
- c) İşletmenin bağlı birimlerine ait bağımsız denetimi yapılacak yer sayısını da kapsayacak şekilde bağımsız denetimin muhtemel kapsamı,
- ç) Grubun nasıl konsolide edileceğini belirlemek için ana ortaklıkla, bağlı birimler arasındaki kontrol ilişkisinin yapısı,
- d) İşletmenin bağlı birimlerinin diğer bağımsız denetçiler tarafından ne ölçüde denetleneceği,
- e) Uzman görüşüne duyulacak ihtiyaç da dahil olmak üzere, bağımsız denetimi yapılacak alanların niteliği,
- f) Raporlamada kullanılacak para birimi ve diğer para birimlerinden yapılması gereken dönüşümler,
- g) Konsolidasyon amacıyla gerçekleştirilen bağımsız denetimlerde, konsolide olmayan finansal tabloların da bağımsız denetimi için yasal bir gerekliliğin var olup olmadığı,
- ğ) İç denetçilere ait çalışmaların varlığı ve muhtemel olarak bağımsız denetçinin söz konusu çalışmalara ne ölçüde dayanabileceği,
- h) İşletmenin dışarıdan hizmet alımları ve bağımsız denetçinin hizmet sağlayıcıları tarafından gerçekleştirilmiş olan kontrollerin tasarım ve işleyişiyle ilgili kanıtların nasıl elde edilebileceği,
- ı) Önceki bağımsız denetimlerde elde edilmiş olan bağımsız denetim kanıtlarının cari bağımsız denetimde kullanılıp kullanılamayacağı ya da ne ölçüde kullanılabileceği,
- i) Bilgisayar destekli bağımsız denetim tekniklerinin beklenen kullanım alanları ve veri elverişliliği de dahil olmak üzere, bilgi teknolojilerinin bağımsız denetim teknikleri üzerindeki etkisi,
- j) Ara dönem finansal tablolarının incelenmesi ve bu inceleme süresi boyunca elde edilen bilgilerin bağımsız denetime etkisi dahil, bağımsız denetim çalışmasının kapsamının ve zamanlamasının koordine edilmesi,
- k) Bağımsız denetimi etkileyebilecek hususların, işletmeye diğer hizmetleri sağlamaktan sorumlu işletme personeli ile tartışılması ve
- l) Müşteri personeline ulaşılması ve verilerin elde edilebilirliği.

2. Raporlama Amaçları, Bağımsız Denetimin Zamanlaması ve Gerekli Olan İletişim

Bağımsız denetçi, sözleşmenin raporlamaya ilişkin amaçlarını, bağımsız denetimin zamanlamasını ve gerek görülen iletişimin yapısını belirlerken, aşağıdaki hususları göz önünde bulundurur;

- a) Raporlamaya yönelik işletmenin zaman çizelgesi,
- b) Bağımsız denetim çalışmasının niteliği, kapsamı ve zamanlamasının işletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişilerle görüşüleceği toplantının organize edilmesi,
- c) Düzenlenecek raporun türü ve zamanlaması ile yazılı ve sözlü olarak gerçekleştirilecek diğer iletişim şekillerinin (bağımsız denetim raporu, işletme yönetiminin beyanı ve yönetimden sorumlu kişilere iletilecek hususlar) niteliği ve zamanlamasının işletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişilerle tartışılması,
- ç) Bağımsız denetim sözleşmesi ve bağımsız denetim teknikleri çerçevesinde bağımsız denetim çalışması ile ilgili olarak gerçekleşmesi beklenen iletişim konularının işletme yönetimi ile tartışılması,
- d) Düzenlenecek rapor türü ve zamanlaması ile işletmenin alt bölümleri ile ilgili iletişim konularının ilgili bölümlerin denetçileri ile görüşülmesi,
- e) Ekip üyeleri arasındaki, ekip toplantılarının yapısı ve zamanlaması ile yapılan çalışmanın gözden geçirilme zamanı gibi hususlar dahil, iletişimin beklenen şekli ve zamanlaması ve
- f) Bağımsız denetim sözleşmesi hükümleri çerçevesinde veya yasal nedenlerle, bağımsız denetim kapsamında üçüncü taraflarla iletişim kurulmasına gerek olup olmadığı.

3. Bağımsız Denetimin Yönlendirilmesi

Bağımsız denetçi, bağımsız denetim çalışmasının yönünü belirlerken, aşağıdaki hususları göz önünde bulundurur;

- a) Önemlilik kavramı ile ilgili olarak;
 - 1) Planlama amaçları açısından önemlilik seviyesinin tespit edilmesi,
 - 2) İşletmenin alt birimlerinin bağımsız denetçileri için geçerli olan önemlilik sınırının tespiti ve iletişimi,
 - 3) Önemlilik kavramının, bağımsız denetim süresince uygulanacak bağımsız denetim teknikleri

açısından değerlendirilmesi,

- 4) Önemli birimlerin ve hesap bakiyelerinin tespit edilmesi,
- b) Önemli yanlışlık riskinin yüksek olduğu bağımsız denetim alanları,
- c) Finansal tabloların geneli için belirlenen önemli yanlışlık riskinin, bağımsız denetimin yönlendirilmesi, gözetimi ve gözden geçirilmesi süreçlerine olan etkisi,
- ç) Bağımsız denetim ekibinin, gerek görüldüğünde bağımsız denetimin kalite kontrolünü yapacak denetçi dahil seçimi ve bağımsız denetim ekibi içinde görev dağılımının yapılması, bu kapsamda önemli yanlışlık riskinin yüksek olabileceği alanlarda denetim ekibinin kıdemli üyelerinin görevlendirilmesi,
- d) Önemli yanlışlık riskinin yüksek olabileceği alanlara ayrılacak zaman belirlenerek, bağımsız denetim bütçesinin belirlenmesi,
- e) Bağımsız denetim kanıtı toplarken ve değerlendirirken sorgulayıcı olunması ve bağımsız denetçi tarafından bağımsız denetim ekibi üyelerine mesleki şüphecilik içinde hareket edilmesi gerektiğinin vurgulanması,
- f) Belirlenen zayıflıklar ve alınan önlemler dahil işletmenin iç kontrol sisteminin işleyiş etkinliğinin değerlendirilmesini içeren önceki bağımsız denetim çalışmalarının sonuçları ve
- g) İç kontrol sisteminin tasarımı ve iyi işlediğine ilişkin işletme yönetiminin taahhüdüne ilişkin bağımsız denetim kanıtı (bu tür iç kontrol sistemin uygun belgelerle kanıtlanması dahil),
- ğ) İç kontrol sistemine bağımsız denetçinin güvenmesine imkan sağlayabilecek işlem miktarları,
- h) Faaliyetlerin başarılı bir biçimde yürütülmesi için işletme tarafından iç kontrol sistemine verilen önem,
- ı) Bilgi teknolojisi ve iş süreçlerindeki değişiklikler, işletme yönetimindeki önemli değişiklikler, ele geçirme, birleşme ve bölünme gibi işletmeyi etkileyen önemli gelişmeler,
- i) Sektör düzenlemeleri ve yeni raporlama gerekliliklerindeki değişiklikler gibi, sektöre ilişkin önemli gelişmeler,
- j) Finansal raporlama standartlarındaki değişiklikler gibi, finansal raporlama düzenlemelerindeki değişiklikler ve
- k) İşletmeyi etkileyen yasal ortamdaki değişiklik gibi diğer önemli ilgili gelişmeler.

EK.8

İşletmenin, Faaliyet Koşullarının ve Çevresiyle Olan İlişkilerinin Anlaşılması

Bu ek, bağımsız denetçiye işletmeyi etkileyen sektörel, yasal ve diğer dış faktörleri kavrarken, dikkat edeceği hususlar hakkında yol gösterici olabilecek bilgiler sağlamaktadır. İşletmeyi; uygulanan finansal raporlama sistemine ilişkin düzenlemeler, işletmenin yapısı, amaçları, stratejileri ve ilgili iş riskleri ve işletmenin finansal performansının ölçülmesi ve gözden geçirilmesi etkiler. Ekte sunulan örnekler, bütün bağımsız denetim çalışmaları için geçerli birçok hususu içermekle beraber, bu hususların tamamı her bir bağımsız denetimde kullanılmayabilir ve söz konusu hususlar, bağımsız denetim çalışmalarına ilişkin hususların tamamını da kapsamamaktadır. İç kontrole ilişkin ilave bilgilere Ek.9'da yer verilmiştir.

1. Uygulanan finansal raporlama düzenlemelerini de içeren sektörel, yasal ve diğer dış faktörler:

Bağımsız denetçinin dikkate alması gereken hususlara aşağıda yer verilmiştir.

1.A. Sektörel şartlar:

- a) Talep, kapasite ve fiyat rekabetini içeren pazar ve rekabet şartları,
- b) Dönemsel faaliyetler,
- c) İşletmenin ürünleri ile ilgili üretim teknolojisi ve
- ç) Enerji arzı ve maliyeti.

1.B. Yasal çevre:

- a) Muhasebe ilkeleri ve sektöre özel uygulamalar,
- b) Düzenlenmiş sektörler için yasal alt yapı,
- c) İşletmenin faaliyetlerini önemli ölçüde etkileyen yasal düzenlemeler,
- 1) Yasal gereklilikler,

- 2) Doğrudan denetim faaliyetleri,
- ç) Vergilendirme (kurumlar ve diğer),
- d) İşletmenin faaliyetlerini etkileyen hükümet politikaları,
 - 1) Kur kontrolünü içeren para politikaları,
 - 2) Maliye politikaları,
 - 3) Teşvikler (devlet yardımları gibi),
 - 4) Gümrük vergileri ve kısıtlamaları,
- e) İşletmenin bulunduğu sektörü ve faaliyetlerini etkileyen çevresel gereklilikler.

I.C. İşletmenin faaliyetlerini etkileyen diğer dış faktörler:

- a) Genel ekonomik durum (ekonominin küçülmesi, büyümesi gibi),
- b) Faizler ve finansman kolaylığı ve
- c) Enflasyon ve döviz kurları.

2. İşletmenin yapısı:

Bağımsız denetçinin dikkate alması gereken hususlar:

2.A. İşletmenin faaliyetleri:

- a) Gelir kaynaklarının yapısı (imalat, toptan satış, banka, sigorta veya diğer finansal hizmetler, ihracat/ithalat, kamu hizmeti, ulaşım ve teknolojik ürünler ve hizmetler gibi),
- b) Ürün, hizmetler ve pazarlar (önemli müşteriler ve bunlarla iletişim, ödeme dönemleri, kar marjı, pazar payı, rakipler, ihracatçılar, fiyat politikaları, ürünlerin bilinirliği, garantiler, sipariş defteri, trendler, pazarlama strateji ve amaçları ve üretim süreçleri gibi),
- c) Faaliyetlerin gerçekleştirilmesi (üretimin aşama ve metotları, iş bölümleri, dağıtım veya ürün ve hizmetler, faaliyetlerin azaltılması veya genişletilmesi hakkında detay bilgiler gibi),
- ç) Pazarda oluşturulan ittifaklar, ortak teşebbüsler ve dış kaynak teminine yönelik faaliyetler,
- d) İnternet üzerinden satış ve pazarlama faaliyetlerini içeren elektronik ticaret,
- e) Coğrafi yayılım ve sektörel bölümler,
- f) Üretim fabrikaları, satış mağazaları ve ofislerin bulunduğu yerler,
- g) Önemli müşteriler,
- ğ) Önemli mal ve hizmet tedarikçileri (uzun vadeli sözleşmeler, mal ve hizmet arzının istikrarı, ödeme dönemleri, ithalat, anında dağıtım gibi dağıtım yöntemleri),
- h) İstihdam (istihdam yerleri, emek arzı, ücret düzeyleri, sendika anlaşmaları, emeklilikte sağlanan ücret ve diğer faydalar, hisse opsiyonlu veya primli teşvik anlaşmaları ve hükümetin istihdama ilişkin düzenlemeleri gibi)
- ı) Araştırma ve geliştirme faaliyetleri ve harcamaları ve
- i) İlişkili taraflarla yapılan işlemler.

2.B. Yatırımlar:

- a) Birleşme, ele geçirme veya bölünme işlemleri (planlanan veya mevcut durum itibarıyla yürütülenler dahil),
- b) Menkul kıymetlere yatırım ve borç kullanımı,
- c) Doğrudan sermaye yatırımları ve
- ç) Ortaklık, ortak teşebbüs ve özel amaçlı varlıkları da içeren konsolidasyon kapsamında bulunmayan finansal varlıklara yapılan yatırımlar.

2.C. Finansman:

- a) Grup yapısı (konsolide ve konsolide olmayanları da içeren önemli bağlı ortaklık ve iştirakler),
- b) Teminatlar, kısıtlamalar, garantiler ve bilanço dışı finansman anlaşmalarını da içeren borçlanma yapısı,
- c) Finansal kiralama faaliyetleri,
- ç) Hissedarlara sağlanan faydalar (yerel, yabancı, piyasada tanınma/bilinme ve deneyim gibi),
- d) İlişkili taraflar ve
- e) Türev araçların kullanımı.

2.D. Finansal raporlama:

- a) Finansal raporlama standartları ve sektöre özel uygulamalar,
- b) Gelir tahakkukuna ilişkin uygulamalar,
- c) Makul değer muhasebesi,

- ç) Stoklar (yer ve miktar itibarıyla),
- d) Yabancı para varlık, yükümlülük ve işlemleri,
- e) Bankaların kredi ve yatırımları, imalatçı işletmelerin alacakları ve stokları ve ilaç üreten işletmelerin araştırma ve geliştirme faaliyetleri gibi, sektöre özgü önemli koşullar,
- f) Tartışmalı veya yeni oluşan durumları da içeren olağanüstü veya karmaşık işlemlerin muhasebeleştirilmesi (hisseye dayalı ödemeler gibi) ve
- g) Finansal tabloların sunumu ve kamuyu aydınlatma.

3. Amaçlar, stratejiler ve ilgili faaliyet riskleri:

Bağımsız denetçinin dikkate alması gereken hususlar:

- a) Potansiyel iş riskini artırabilecek aşağıdaki hususlarla ilgili amaçların mevcudiyeti:
 - 1) Sektördeki gelişmeler (endüstrideki değişikliklerle başa çıkmak için gerekli personel veya deneyimin bulunmaması gibi),
 - 2) Yeni ürün ve hizmetler (ürün bağımlılığının artması gibi),
 - 3) Faaliyet alanının genişlemesi (talebin doğru tahmin edilememesi gibi),
 - 4) Yeni muhasebe düzenlemeleri (tam ve doğru olmayan uygulamalar veya maliyetlerin artması gibi),
 - 5) Yasal düzenlemeler (yasal düzenlemelerin artması gibi),
 - 6) Mevcut ve öngörülen finansman ihtiyaçları (yükümlülüklerin karşılanamaması nedeniyle finansman kaybı gibi),
 - 7) Bilişim teknolojilerinin kullanımı (sistemler ve süreçlerin uyumsuzluğu gibi),
- b) Yeni muhasebe gereksinimlerine yol açan stratejilerin uygulanmasının etkileri (tam veya uygun olmayan uygulamalar gibi).

4. İşletmenin finansal performansının ölçülmesi ve gözden geçirilmesi:

Bağımsız denetçinin dikkate alması gereken hususlar:

- a) Önemli oranlar ve faaliyet istatistikleri,
- b) Önemli performans göstergeleri,
- c) Çalışanların performansına ilişkin önemli göstergeler ve ödüllendirme politikaları,
- ç) Trendler,
- d) Tahminlerin, bütçelerin ve sapma analizlerinin kullanımı,
- e) Analiz raporları ve kredi derecelendirme raporları,
- f) Rakiplere ilişkin analizler ve
- g) Hasılatın büyüme oranı, karlılık oranları ve borcun sermayeye oranı gibi performans ölçülerine göre dönemler arası finansal performansın karşılaştırılması.

Sayfa 2

EK.9

İç Kontrol Sisteminin Unsurları

İç kontrol sistemi aşağıdaki ana unsurlardan oluşur.

- 1) Kontrol ortamı,
- 2) İşletmenin risk değerlendirme süreci
- 3) Faaliyet süreçleri ile ilgili olanlar dahil finansal raporlamayla ilgili bilgi sistemi ve iletişim
- 4) Kontrol faaliyetleri ve
- 5) Kontrol faaliyetlerinin gözetimi

1. Kontrol Ortamı

Kontrol ortamı; işletme yönetimi ve yönetimden sorumlu kişilerin, işletmenin iç kontrolü ve iç kontrolün öneminin farkında olup olmadıkları hususunu ve bu konudaki davranışlarını içerir. Kontrol ortamı ayrıca yönetim fonksiyonlarını kapsar ve işletmedeki kontrol bilincini etkilemek suretiyle organizasyon yapısını belirler. Disiplinli bir yapı sağlayarak, etkin bir iç kontrol sisteminin temelini oluşturur.

Kontrol ortamı aşağıdaki bileşenlerden oluşur:

- a) Ahlaki ve dürüstlük ile ilgili değerlerin iletişimi ve uygulanması;** Kontrollerin etkinliği, ahlaki

ve dürüstlük ile ilgili değerleri oluşturan, yöneten ve gözetimini yapan kişilerin kendi ahlaki ve dürüstlük değerlerinin üstüne çıkamaz. Ahlaki ve dürüstlük ile ilgili değerler, iç kontrol sisteminin diğer unsurlarının tasarımı, yönetimi ve gözetiminin etkinliğini etkileyen kontrol ortamının temel unsurlarıdır. İşletme içinde gözlemlenen ahlaki ve dürüstlük ile ilgili davranışlar, işletmenin belirlediği ahlaki ve dürüstlük ile ilgili değerlerin, bu değerlerin çalışanlarla paylaşılma ve uygulanma şeklinin bir sonucudur. İşletme yönetiminin, bu kurallara uyumu sağlamak üzere, işletme çalışanlarını ahlaki ve dürüst olmayan ya da yasa dışı faaliyetlere yönlendirebilecek nitelikteki teşvikleri kaldırması ya da azaltması gerekir. Bu amaçla işletmenin ilke ve politikaları uygun bir şekilde işletme içinde duyurulur.

b) Yeterlilik konusunda kararlılık; Yeterlilik bir işi yapabilmek için gereken bilgi ve yeteneği ifade eder. Belirli bir işin gerektirdiği yeterlilik düzeyini ve bu düzeylerin ne tür yetenek ve bilgi gerektirdiğini belirlemek işletme yönetiminin sorumluluğundadır.

c) Yönetimden sorumlu yöneticilerin katılımı; İşletmenin kontrol bilinci, büyük ölçüde yönetimden sorumlu kişilerden etkilenir. Bu kişilerin yaklaşımları; işletme yönetiminden bağımsızlık, deneyimleri, işin ve faaliyetlerin ayrıntılarına girebilme özellikleri, davranışlarının uygunluğu, elde ettikleri bilgiler, yönetime sordukları soruların zorluğu, iç ve dış denetçilerle iletişimleri gibi kavramları kapsar. Yönetimden sorumlu kişilerin üstlendikleri sorumlulukların önemi, gerek davranış kuralları ile ilgili düzenlemede ve gerekse diğer işletme düzenlemelerinde, yetkilerin kullanımında rahat olmalarını teminen belirtilir. Yönetimden sorumlu kişilerin diğer sorumlulukları, yönetici usulsüzlüklerinin çalışanlar tarafından ihbar edilmesi mekanizmasının etkili işleyişi ve iç kontrol etkinliğinin gözden geçirilmesine ilişkin süreci de kapsar.

ç) İşletme yönetiminin felsefesi ve faaliyet şekli; İşletme yönetiminin felsefesi ve faaliyet şekli; işletme risklerinin göz önüne alınarak incelenmesine ilişkin işletme yönetiminin yaklaşımını, muhasebe uygulamalarının seçimindeki ılımlı ya da agresif yaklaşımlarda dahil olmak üzere finansal raporlama ile ilgili işletme yönetiminin muhasebe fonksiyonlarına, çalışanlara ve bilgi işleme sürecine olan tavrı gibi unsurları içerir.

d) Organizasyon yapısı; İşletmenin organizasyon yapısı, işletme genelindeki amaçların gerçekleştirilmesi için faaliyetlerin planlanma, yürütülme, kontrol edilme ve diğeri bir çerçeveyi belirler. Organizasyon yapısının belirlenmesi yetkilerle ilgili kilit alanların ve sorumlulukların belirlenmesini içerir. İşletme organizasyon yapısını kendi ihtiyaçlarına uygun olarak belirler ve bir ölçüde işletmenin faaliyetleri ile büyüklüğü bu yapıyı etkileyecektir.

e) Yetkilerin ve sorumlulukların belirlenmesi; Bu husus faaliyetlerin yürütülmesiyle ilgili yetki ve sorumlulukların ve yönetim hiyerarşisinin belirlenmesi sürecini içerir. Kilit görevler üstlenen personelin deneyim ve bilgi düzeyi ile görevlerin sürdürülebilmesi için gereken kaynak miktarı ve iş deneyimlerine ilişkin politikalar da bu kapsamda ele alınır. Personelin tamamının işletme amaçlarını ve bu amacı gerçekleştirmek için gerekli olan bireysel katkı ve sorumluluklarının kapsamının farkında olmasını sağlayacak bir iletişim sisteminin kurulması gerekir.

f) İnsan kaynakları politika ve uygulamaları; İşe yerleştirme, işe uyum, eğitim, değerlendirme, danışma, ilerleme, tazminat işlemleri ve diğer hususları ilgilendiren insan kaynakları yönetimi bu kapsamda ele alınır. Deneyim ve aldığı eğitime uygun olarak personelin işe yerleştirilmesi süreci, işletmenin çalıştırdığı personelin yeterli ve güvenilir olması konusunda gösterdiği özeni belirtmesi bakımından önem arz etmektedir. Çalışanların eğitimine ilişkin politikalar ve eğitim okulları, verimlilik ve iş tanımları bakımından önem arz etmektedir. Personelin işte ilerlemesinin sağlanması, işletmenin nitelikli personele daha büyük sorumluluklar verdiğini göstermesi bakımından önemlidir.

2. İşletmenin Risk Değerlendirme Süreci

Bu süreci, faaliyet riskinin tespit edilmesi ve bu riskle ilgili yapılacaklar oluşturur. Finansal raporlamanın amaçları bakımından işletmenin risk değerlendirme süreci; işletmenin tabi olduğu finansal raporlama standartları çerçevesinde, finansal tabloların tüm önemli yönleriyle gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıtabilecek şekilde hazırlanmasına ilişkin risklerin belirlenmesini, önem derecelerinin tahmin edilmesini, gerçekleşme ihtimalinin değerlendirilmesini ve söz konusu risklerin yönetilmesi için işletme yönetimince yapılacak işlemleri içerir. Bu kapsamda, işletmenin kayda geçmemiş işlemleri ile finansal tablolardaki önemli tahminlere ilişkin analizleri bu süreç içinde değerlendirilir.

Finansal raporlama ile ilgili riskler, gerçekleşmesi halinde işletmenin yönetim beyanları ile ilgili

finansal verileri kaydetme, işleme tabi tutma ve raporlaması faaliyetini olumsuz yönde etkileyecek iç ve dış olayları ve durumları içerir. Risk belirlendiğinde, işletme yönetimi, bu riskin önemini ve gerçekleşme sıklığını göz önüne alarak nasıl yönetileceğini belirler. İşletme yönetimi bu riski önlemek üzere plan, program yapabileceği gibi bu işlemlerin maliyetli olduğunu düşünüyorsa riski kabul eder ya da başka yaklaşımlar geliştirir.

Riskler aşağıda belirtilen nedenlerle ortaya çıkabilir veya değişikliğe uğrar:

- a) Faaliyette bulunulan ortamın değişmesi; Faaliyette bulunulan ortamın ve yasal düzenlemelerin değişmesi rekabetçi baskıları ve riskleri de değiştirir.
- b) İşletmeye yeni personel katılımı; Yeni katılan personelin iç kontrol konusunda farklı bir anlayışı olabilir.
- c) Yeni veya değiştirilmiş bilgi sistemi; Bilgi sistemindeki önemli ve hızlı değişiklikler iç kontrol ile ilgili riskleri etkileyecektir.
- ç) Hızlı büyüme; Faaliyetlerdeki önemli ve hızlı büyüme, kontrolü sınırlandırarak kontrolde çöküş riskini ortaya çıkaracaktır.
- d) Yeni teknoloji; Üretim sistemine veya bilgi sistemine yeni teknolojilerin katılımı iç kontrol ile ilgili riskleri değiştirecektir.
- e) Yeni iş modelleri, ürünler ve faaliyetler; Yeni iş alanlarına girme ya da işletmenin çok az deneyimli olduğu alanlarda işlemlerde bulunması nedeniyle iç kontrol ile ilgili yeni riskler ortaya çıkacaktır.
- f) Yeniden yapılanma; İşletmenin yeniden yapılanarak personeli azaltması, gözetimde ve görevlerde değişime neden olabileceğinden iç kontrolle ilgili riski etkileyecektir.
- g) Genişleyen yabancı faaliyetler; Yabancı faaliyetlere başlanması veya bu faaliyetlerin artırılması, döviz riski gibi yeni ve farklı riskler getirerek iç kontrolü etkileyecektir.
- h) Yeni muhasebe uygulamaları; Muhasebe ilkelerinin değiştirilmesi veya yeni ilkeler kabul edilmesi finansal tabloların hazırlanmasına ilişkin riskleri etkileyecektir.

3. Faaliyet süreçleri ile ilgili olanlar dahil finansal raporlamayla ilgili bilgi sistemi ve iletişim

Bir bilgi sistemi; altyapıyı (fiziksel ve donanımsal unsurlar), yazılımı, kişileri, yöntemleri ve verileri içerir. Altyapı ve yazılım, manüel olarak çalışılan sistemlerde olmayacak veya daha az öneme sahip olacaktır. Bir çok bilgi sistemi, bilişim teknolojilerini kapsamlı olarak kullanmaktadır.

Finansal raporlamayla ilgili bilgi sistemi; işlemlerin başlatılması, kaydedilmesi, işleme tabi tutulması ve raporlanması ile varlık, yükümlülük ve özsermayenin korunması için oluşturulan yöntemleri ve kayıtları içerir. İşlemler, programlanmış yöntemler vasıtasıyla manüel olarak veya otomasyonla başlatılabilir. Kaydetme; işlemler ve olaylarla ilgili bilginin belirlenmesi ve işleme tabi tutulmasını içerir. İşleme tabi tutma; düzenleme ve geçerli kılma, hesaplama yapma, değerlendirme, özetleme ve hesap mutabakatı gibi fonksiyonları içerir. Bu fonksiyonların, manüel olarak veya otomasyona dayalı yöntemlerle yapılıp yapılmadığı önemli değildir. Raporlama; işletmenin finansal performansının değerlendirilmesi ve gözden geçirilmesi ile diğer amaçlarla kullanılan finansal raporlarla ilgili bilgilerin elektronik formda veya yazılı doküman olarak hazırlanması ile ilgilidir. Sistem tarafından üretilen bilginin kalitesi, işletme faaliyetlerinin yürütülmesi ve kontrol edilmesine ilişkin uygun kararların alınması ve güvenilir finansal raporlar hazırlanması konularında işletme yönetiminin başarısını etkiler.

Buna göre, bir bilgi sistemi;

- a) tüm geçerli işlemleri tanımlayan ve kaydeden,
- b) finansal raporlama açısından işlemlerin uygun sınıflanmasına imkan verecek detayda işlemleri tarih esasına göre tanımlayan,
- c) işlemlerin değerini, finansal tablolarda uygun parasal değerlerine göre kaydedilmesine imkan verecek şekilde belirleyen,
- ç) işlemlerin uygun muhasebe döneminde kaydedilmesine imkan verecek şekilde gerçekleştiği dönemi belirleyen,
- d) işlemleri ve ilgili açıklamaları finansal tablolarda uygun biçimde sunan yöntemleri ve kayıtları kapsar.

İletişim, finansal raporlamaya ilişkin iç kontrol sistemine dair bireylerin rollerinin ve sorumluluklarının kavranmasını sağlar. İletişim, çalışanların finansal raporlamayla ilgili bilgi sisteminde yaptıkları çalışmaların diğerlerinin çalışmaları ile ilişkisini ve işletme içindeki istisnaların üst yönetime

raporlama yollarını anlamalarını kapsar. İletişim kanallarının açık olması, istisnaların raporlanması ve önlem alınması için harekete geçilmesine yarar sağlar.

İletişim; politika rehberi, muhasebe ve finansal raporlama rehberi ve notlar gibi çeşitli şekiller alır. İletişim, elektronik olarak, sözlü olarak ve işletme yönetiminin faaliyetleri aracılığıyla da yapılabilir.

4. Kontrol faaliyetleri

Kontrol faaliyetleri, işletme hedeflerinin başarılmasını tehdit eden riskleri çözmek üzere yapılan işlemler gibi işletme yönetiminin talimatlarının gerçekleştirilmesini sağlamaya yönelik politika ve yöntemlerdir. Bilişim sistemi içinde veya manüel sistemde, kontrol faaliyetlerinin farklı hedefleri mevcut olup, çeşitli organizasyonel ve fonksiyonel düzeylerde uygulanır.

Bağımsız denetim ile ilgili kontrol faaliyetleri, genel olarak aşağıdaki hususlara ilişkin politikalar ve yöntemler olarak sınıflandırılabilir.

a) Performans incelemeleri; Bu kontrol faaliyetleri; gerçek performansın, bütçeler, tahminler ve önceki dönem performansı ile karşılaştırılarak incelenmesini ve analizini; ilişkiler ile inceleme ve düzeltme işlemlerinin analiz edilmesi dahil farklı veri setlerinin -faaliyetle ilgili veya finansal- birbiri ile ilişkilendirilmesini; işletme içinden elde edilen bilgilerin işletme dışı kaynaklardan elde edilen bilgilerle karşılaştırılmasını ve fonksiyonel veya faaliyet performansının gözden geçirilmesini içerir.

b) Bilgilerin işleme tabi tutulması; İşlemlerin doğruluğunu, tamlığını ve yetkili kişilerce yapıldığını yapılmadığını kontrol amacıyla muhtelif kontroller uygulanır. Bilgi sistemlerinde kontrol faaliyetleri, uygulama kontrolleri ve genel bilişim teknolojisi kontrolleri şeklinde iki ana gruba ayrılır. Uygulama kontrolleri, münferit uygulamaların işleme tabi tutulması konusunda kullanılır. Bu kontroller, işlemlerin yetkili kişilerce gerçekleştirilmesini ve tamamen doğru olarak kayıtlara alınması ve işleme tabi tutulmasını sağlamaya yardımcı olur. Uygulama kontrollerine örnek olarak; kayıtların aritmetik doğruluğunun kontrol edilmesi, hesapların ve mizanın temini ve gözden geçirilmesi, girdilerin kontrolü ile seri numaralarının kontrolü gibi otomatik kontroller ve istisna raporlarının manüel olarak izlenmesi hususları verilebilir. Genel bilişim teknolojisi kontrolleri; bir çok uygulamayla ilgili olan ve bilgi sistemlerinin uygun işlemlerini sağlayarak uygulama kontrollerinin etkin çalışmasını destekleyen politika ve yöntemlerdir. Genel bilişim teknolojisi kontrolleri; genel olarak, veri merkezi ve ağ operasyonları üzerindeki kontrolleri; sistem yazılımının temini, değiştirilmesi ve muhafazasını; giriş güvenliğini; uygulama sisteminin temini, geliştirilmesi ve muhafazasını kapsar. Bu kontroller; anabilgisayar, kişisel kullanım ve nihai kullanıcı ortamlarına uygulanır. Bu tür genel bilişim teknolojisi kontrollerine örnek olarak; program değişikliği kontrolleri, programlara veya veriye ulaşımı sınırlayan kontroller, yazılım uygulamalarının yeni versiyonlarının uygulamasına ilişkin kontroller ve bağımsız denetim kanıtı bırakmaksızın finansal verileri veya kayıtları değiştirebilecek sistem elemanlarına girişi kısıtlayan veya söz konusu sistem elemanlarının kullanımını gözetan sistem yazılımları üzerindeki kontroller verilebilir.

c) Fiziksel kontroller; Bu faaliyetler, varlıklara ve kayıtlara erişim konusundaki güvenlik tedbirleri gibi yeterli güvenlik uygulamaları dahil varlıkların fiziksel güvenliğini; bilgisayar programlarına ve veri dosyalarına erişim konusundaki yetkilendirmeleri; nakit, menkul kıymet ve stok sayım sonuçları gibi periyodik sayımların sonuçlarının muhasebe kayıtları ile karşılaştırılması gibi kontrol sonuçlarının karşılaştırılmasını içerir. Varlıkların hırsızlığa karşı korunmasını önlemeyi amaçlayan fiziksel kontrollerin finansal tabloların hazırlanma sürecinin güvenilirliği ve bağımsız denetimle olan ilgisinin kapsamı, varlıkların zimmete geçirilmesi şüphesinin yüksek olmasına bağlıdır. Örneğin; stok kayıplarının periyodik fiziksel inceleme ile kontrol edildiği ve finansal tablolara yansıtıldığı durumlarda, bu kontrollerin konusu kalmamaktadır. Bununla birlikte, finansal raporlama açısından, işletme yönetimi tek başına sürekli envanter kayıtlarına güveniyorsa, fiziksel güvenlik kontrolleri bağımsız denetimle ilgili hale gelecektir.

ç) Görev ayrılığı; İşlemlerin gerçekleştirilmesi, kaydedilmesi ve varlıkların muhafaza edilmesi sorumluluklarının farklı kişilere verilmesinde amaç, herhangi bir personelin günlük olağan işlerin yürütülmesi sırasında hata veya hile yapan ve gizleyen pozisyonunda kalmasına imkan sağlayacak olasılıkları azaltmaktır. Görev ayrılığına örnek olarak; raporlama, hesap mutabakatlarının gözden geçirilmesi ve onaylanması ile belgelerin onayı ve kontrolü hususları verilebilir.

Belirli kontrol faaliyetleri, işletme yönetimi veya yönetimden sorumlu kişilerce belirlenen kurallara bağlı olabilir. Örneğin; yönetimden sorumlu kişilerce belirlenen yatırım kriterlerinde olduğu gibi yetki

kontrolleri, işletme yönetimince belirlenen kurallara göre delege edilmiş olabilir; benzer şekilde, önemli ele geçirme ve elden çıkarma operasyonları gibi rutin olmayan işlemler de, belirli bir üst düzey onayı gerektirebilir.

5. Kontrol faaliyetlerinin gözetimi

İşletme yönetiminin önemli bir sorumluluğu, iç kontrol sistemini kurmak ve muhafaza etmektir. İşletme yönetimince yapılan kontrollerin gözetimi faaliyeti, kontrollerin amaçlandığı şekilde çalışıp çalışmadığı ve koşullara göre gerekli değişikliklerin yapılıp yapılmadığı hususlarının incelenmesini içerir. Banka mutabakatlarının düzenli aralıklarla yapılıp yapılmadığı hususunun işletme yönetimince gözden geçirilmesi, satış personelinin satış sözleşmesi koşullarına ilişkin işletme politikasına uyumunun iç denetçi tarafından değerlendirilmesi ve işletmenin ahlaki veya iş disiplini politikalarına uyumun hukuk işleri bölümü tarafından gözetimi gibi faaliyetler, kontrollerin gözetimi kapsamında değerlendirilebilir.

Kontrollerin gözetimi, iç kontrol sisteminin zaman içindeki performansının kalitesinin değerlendirilmesi sürecidir. Kontrollerin gözetimi, kontrollerin tasarımı ve işleyişinin düzenli aralıklarla değerlendirilmesini ve gerekli düzeltici tedbirlerin alınmasını içerir. Gözetim, kontrollerin etkin olarak çalışmasını sürekli kılmak amacıyla yapılır. Örneğin; banka mutabakatlarının zamanlaması ve doğruluğunun gözetimi yapılmaz ise, personel bunları düzenleme faaliyetine son verebilir. Kontrollerin gözetimi, sürekli yapılan gözetim faaliyetleri, ayrı yapılan değerlendirmeler veya bunların birlikte kullanımı suretiyle gerçekleştirilir.

Sürekli yapılan gözetim faaliyetleri, bir işletmenin tekrar eden rutin faaliyetleri için kullanılır ve düzenli yönetim ve gözetim faaliyetlerini içerir. İşletme veya bölüm düzeyindeki satın alma, satış ve üretimden sorumlu yöneticiler, operasyon bölümü ile sürekli bağlantı halinde olurlar ve sahip oldukları bilgilerden önemli farklılık gösteren raporları sorgulayabilirler.

Bir çok işletmede, iç denetçiler veya benzer fonksiyonu üstlenen personel, ayrı olarak yaptıkları değerlendirmeler vasıtasıyla, işletmenin kontrollerinin gözetimine katkı sağlarlar. Bu kişiler, iç kontrol sisteminin tasarımı ve işleyişinin değerlendirilmesine özel bir önem vererek, iç kontrol sisteminin işleyişi hakkında düzenli bilgi sağlarlar. Bu kişiler, iç kontrol sisteminin güçlü ve zayıf yanları hakkında bilgi ile iç kontrol sisteminin iyileştirilmesine yönelik önerilerini ilgililere iletirler.

Gözetim faaliyetleri, iyileştirme ihtiyacı içinde olan alanlar veya sorunlar konusunda üçüncü kişilerden gelen bilgilerin kullanılmasını da içerebilir. Müşteriler, faturalarını ödeyerek veya ödemeler hakkındaki şikayetlerini bildirerek zımni bir biçimde hesap bilgilerini teyit edebilirler. Düzenleyici otoriteler de, iç kontrol sisteminin işleyişini etkileyen konularla ilgili işletmeyle iletişime geçebilirler. Ayrıca, işletme yönetimi, gözetim faaliyetlerinin yürütülmesi sırasında dış denetçilerden iç kontrol ile ilgili gelen bilgileri dikkate alabilirler.

Sayfa 3

EK.10

Önemli Yanlışlık Risklerinin Varlığını Gösteren Olaylar ve Durumlar

Önemli yanlışlık riskinin mevcut olduğunu gösterecek olaylara ve durumlara ilişkin örneklerle aşağıda yer verilmektedir. Bu örnekler; geniş yelpazedeki olay ve durumları genel olarak ifade eder; ancak bütün olay ve durumlar, her bağımsız denetim sözleşmesi ile ilgili olmayabileceği gibi, bu örnekler listesi sınırlayıcı da değildir.

- a) Önemli büyüklükte devalüasyonun veya yüksek enflasyonun yaşandığı ülkeler gibi, ekonomik olarak istikrarsız olan bölgelerdeki işlemler,
- b) Vadeli işlemler gibi volatilitesi yüksek piyasalardan etkilenen işlemler,
- c) Düzenlemelerin büyük ölçüde karmaşık olması,
- ç) Önemli müşterilerin kaybı dahil, süreklilik ve likidite ile ilgili hususlar,
- d) Sermaye ve yabancı kaynak teminine ilişkin kısıtlar,
- e) İşletmenin faaliyet gösterdiği sektördeki değişiklikler,
- f) Arzdaki değişiklikler,
- g) Yeni ürünler veya hizmetler geliştirmek veya sunmak ya da yeni faaliyet alanlarına kaymak,

- ğ) Yeni bölgelere doğru genişlemek (yayılmak),
h) Büyük hacimli ele geçirme işlemleri veya yeniden yapılanma veya diğer olağandışı olaylar gibi işletmeye ilişkin değişiklikler,
ı) Satılması olası işletmeler veya faaliyet alanları,
i) Karmaşık iştirak ilişkileri ve müşteriye yönetime tabi teşebbüsler,
j) Bilanço dışı kaynak kullanımı, özel amaçlı işletmeler ve diğer karmaşık finansal anlaşmalar,
k) İlişkili taraflarla önemli işlemler,
l) Muhasebe ve finansal raporlama konusunda yeterli donanıma sahip personelin eksikliği
m) Yöneticiler dahil kilit personeldeki değişiklikler,
n) İç kontrol sistemindeki zayıflıklar (özellikle işletme yönetimince tespit edilemeyenler),
o) İşletmenin bilişim teknolojisi stratejisi ile faaliyet stratejileri arasındaki tutarsızlık,
ö) Bilişim teknolojisi ortamındaki değişiklikler,
p) Finansal raporlamayla ilgili yeni bilişim teknolojisi sistemlerinin kullanıma geçirilmesi,
r) Düzenleyici otorite veya kamu otoriteleri tarafından işletmenin işlemleri veya finansal sonuçları hakkında bilgi istenmesi,
s) Geçmişteki yanlışlıklar, hataların tarihçesi veya son dönemde yapılan önemli düzeltmelerin tutarı,
ş) İşletme içi işlemler ve son dönemde yapılan yüksek tutarlı gelir işlemleri dahil rutin olmayan veya sistematik olmayan önemli tutardaki işlemler,
t) Borcun yeniden yapılandırılması, satışa konu varlıklar ve pazarlanabilir menkul kıymetlerin sınıflandırılması gibi işletme yönetiminin niyetine dayalı olarak kayıtlara alınan işlemler,
u) Yeni muhasebe duyurularının uygulanması,
ü) Karmaşık süreçleri içeren muhasebe değerlendirme işlemleri,
v) Muhasebe tahminleri gibi değerlendirilmesinde önemli belirsizlikler bulunan olaylar ve işlemler,
y) Satış garantileri, finansal garantiler ve çevrenin temizlenmesi gibi konularda devam eden davalar ve şarta bağlı yükümlülükler.

EK.11

Kontrol Testlerinde Örnek Hacmini Etkileyen Faktörlere İlişkin Örnekler

Bağımsız denetçi, kontrol testlerinin örnek hacmini belirlerken, aşağıdaki faktörleri dikkate alır. Birlikte dikkate alınacak bu faktörler, bağımsız denetçinin kontrol testlerinin yapısı veya zamanlamasını değiştirmeyeceğini varsayar, aksi takdirde, bu faktörler belirlenmiş risklere karşı temel bağımsız denetim tekniklerinin değiştirilmesini gerektirir.

Faktör	Örnek Hacmine Etkisi
Önemli yanlışlık riskinin kontrollerin işleyiş etkinliği ile azaltılmasının kapsamında artış	Artırır
Bağımsız denetçinin kabul edebileceği öngörülmuş kontrol faaliyetinden sapma oranında artış	Azaltır
Bağımsız denetçinin ana kütle içinde bulmayı beklediği öngörülmuş kontrol faaliyetinden sapma oranında artış	Artırır
Bağımsız denetçinin gerekli gördüğü güven seviyesindeki artış (veya tam tersine, bağımsız denetçinin ana kütledeki önemli yanlışlık riskini, gerçek önemli yanlışlık riskinden daha düşük hesaplaması ihtimalinden kaynaklanan riskteki azalma)	Artırır
Ana kütledeki örnek birimlerinin sayısında artış	Etkisi ihmal edilebilir

1) Önemli yanlışlık riskinin, kontrollerin işleyiş etkinliği ile azaltılmasının kapsamı: Bağımsız denetçinin, kontrollerin işleyiş etkinliğinden daha fazla güvence elde etmek ve önemli yanlışlık riskine ilişkin değerlendirmesini daha düşük düzeyde tutabilmek için daha büyük örnek hacmi seçmesi gerekir. Bağımsız denetçinin, işletme yönetiminin sunduğu bilgi ve belgeler ve yaptığı açıklamalardaki önemli yanlışlık riskini değerlendirmesi kontrol faaliyetlerinin etkin olduğu beklentisi içeriyorsa, kontrol testlerinin yapılması gereklidir. Diğer şartlar aynı iken, bağımsız denetçinin risk değerlendirmede kontrollerin işleyiş etkinliğine bağlılığının artması, kontrol testlerinin kapsamının ve

böylece örnek hacminin artırılmasını gerektirir.

2) Bağımsız denetçinin kabul edebileceği öngörölmüş kontrol faaliyetinden sapma oranı (kabul edilebilir hata): Kabul edilebilecek sapma oranı azaldıkça, bağımsız denetçinin hata toleransı azalacağından, örnek hacmi genişletilir.

3) Bağımsız denetçinin ana kütle içinde bulabileceğini beklediği öngörölmüş kontrol faaliyetinden sapma oranı (beklenen hata): Bağımsız denetçi, beklenen sapmalar artıkça, sapmanın gerçek oranını hesaplamak için daha büyük örnek hacmine ihtiyaç duyar. Bağımsız denetçinin, beklenen hata oranını belirlerken kullandığı faktörler, işletme hakkındaki bilgisi (özellikle iç kontrol sisteminin anlamak için uyguladığı risk değerlendirme yöntemleri), personel veya iç kontrol sistemindeki değişiklikler, önceki dönemlerde uygulanan bağımsız denetim tekniklerinin sonuçları ve diğer bağımsız denetim tekniklerinin sonuçlarından oluşur. Beklenen yüksek hata oranları genellikle küçük miktarda önemli yanlışlık riskini azaltır, bundan dolayı böyle durumlarda kontrollerin testleri genellikle yapılmaz.

4) Bağımsız denetçinin gerekli gördüğü güven seviyesi: Güven seviyesi arttıkça, daha büyük bir örnek hacmine ihtiyaç duyulur.

5) Ana kütledeki örnek birimlerinin sayısı: Büyük ana kütlelerde, ana kütlelerin gerçek büyüklüğü, örnek hacmini çok az miktarda etkiler. Buna karşın, küçük ana kütlelerde, bağımsız denetimde örnekleme, yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı toplamaya ilişkin alternatif yöntemler kadar etkin değildir.

EK.12

Detay Testlerinde Örnek Hacmini Etkileyen Faktörlere İlişkin Örnekler

Bağımsız denetçi detay testlerinin örnek hacmini belirlerken aşağıdaki faktörleri dikkate alır. Birlikte dikkate alınacak bu faktörler, bağımsız denetçinin kontrol testlerini değiştirmeyeceğini varsayar, aksi taktirde, bu faktörler belirlenmiş risklere karşı temel bağımsız denetim tekniklerinin yapısı veya zamanlamasının değiştirilmesini gerektirir.

Faktör	Örnek Hacmine Etkisi
Bağımsız denetçinin önemli yanlışlık risk değerlendirmesinde artış	Artırır
Aynı beyana yönelik diğer temel bağımsız denetim tekniklerinin kullanımında artış	Azaltır
Bağımsız denetçi tarafından gerekli görülen güven seviyesinde artış (veya tam tersine, var olmasına karşın bağımsız denetçinin önemli yanlışlık olmadığı sonucuna varmasına ilişkin riskte azalma)	Artırır
Bağımsız denetçinin kabul edebileceği toplam hatada artma (kabul edilebilir hata)	Azaltır
Bağımsız denetçinin ana kütlede bulmayı beklediği hata miktarında artış	Artırır
Uygun olması halinde ana kütleli gruplara ayırma	Azaltır
Ana kütledeki örnek birimlerinin sayısı	Etkisi ihmal edilebilir

1) Bağımsız denetçinin önemli yanlışlık riskini değerlendirmesi: Bağımsız denetçinin değerlendirdiği önemli yanlışlık riski arttıkça, daha büyük örnek hacmine ihtiyaç duyulur. Bağımsız denetçinin önemli yanlışlık riskini değerlendirmesi, yapısal ve kontrol riskinden etkilenir. Bu kapsamda bağımsız denetçi, kontrollerin testini yapmaz ise, işletme yönetiminin bazı beyanlarına karşı iç kontrollerin etkinliğine ilişkin risk değerlendirmesini azaltamaz. Bundan dolayı, bağımsız denetim riskini kabul edilebilir bir düzeye indirmek için, bağımsız denetçi daha düşük tespit edememe riskine ihtiyaç duyar ve temel bağımsız denetim tekniklerine daha bağımlı olur. Detay testlerden elde edilen bağımsız denetim kanıtı miktarı arttıkça (tespit edememe riski azaldıkça), ihtiyaç duyulacak örnek hacmi artar.

2) Aynı beyana ilişkin diğer temel bağımsız denetim tekniklerinin kullanımı: Bazı işlem türleri veya hesap bakiyelerine ilişkin tespit edememe riskini kabul edilebilir düzeye düşürmede bağımsız denetçinin diğer temel bağımsız denetim tekniklerine (detay testler veya analitik inceleme teknikleri)

bağımlılığı artıkça, örneklemeden sağlanacak güvence azalır ve bundan dolayı örnek hacmi küçük olabilir.

3) Bağımsız denetçinin gerekli gördüğü güven seviyesi: Güven seviyesi arttıkça, daha büyük bir örnek hacmine ihtiyaç duyulur.

4) Bağımsız denetçinin kabul edebileceği toplam hata (kabul edilebilir hata): Bağımsız denetçinin kabul edebileceği toplam hata azaldıkça, ihtiyaç duyulan örnek hacmi artar.

5) Bağımsız denetçinin ana kütlede bulmayı beklediği hata miktarı (beklenen hata): Bağımsız denetçinin ana kütlede bulmayı beklediği hata miktarı arttıkça, ana kütledeki gerçek hata miktarını makul bir şekilde tahmin etmek için örnek hacminin artırılması gerekir. Bağımsız denetçinin beklenen hata miktarını tespit ederken dikkate aldığı faktörler, sübjektif olarak belirlenen hususlar/kalemler, risk değerlendirme tekniklerinin sonuçları, kontrol testlerinin sonuçları, önceki dönemlerde uygulanan bağımsız denetim tekniklerinin sonuçları ve diğer bağımsız denetim tekniklerinin sonuçlarından oluşur.

6) Gruplandırma: Ana kütlede bulunan kalemlerin parasal büyüklükleri büyük bir aralıkta değişkenlik gösteriyorsa, kalemleri benzer büyüklükte ayrı gruplara veya alt gruplara ayırmak faydalı olabilir. Ana kütle uygun olarak gruplara ayrılabiliriyorsa, gruplardan elde edilecek toplam örnek hacimleri, belirlenen örneklem riskine ulaşmak için gerekli olan ve tüm ana kütlede elde edilen örnek hacminden daha az olacaktır.

7) Ana kütledeki örnek birimlerinin sayısı: Büyük ana kütlelerde, ana kütlede gerçek büyüklüğünün örnek hacmi üzerinde çok az etkisi vardır. Bundan dolayı, küçük ana kütleler için bağımsız denetim örnekleme, genellikle yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde etmeye yönelik alternatif yöntemler kadar etkin değildir (buna karşın, parasal örnekleme birimi kullanıldığında, önemlilikteki oransal artış tarafından dengelenmez ise, ana kütlede var olan parasal değerlerdeki artışlar örnek hacmini artırır).

EK.13

Örnek Seçim Yöntemleri

Örnek seçimine ilişkin temel yöntemlere aşağıda yer verilmiştir:

a) Bilgisayara dayalı tesadüfi rakam oluşturulması veya tesadüfi rakam tablosunun kullanımı.

b) Sistematiik seçim; Bu yöntemde, ana kütledeki örnek birimi sayısı, örnek hacmine bölünmek suretiyle örnek aralığı oluşturularak başlama noktası belirlenir ve her bir örnek aralığı için örnek birimi seçilir. Bilgisayara dayalı tesadüfi rakam oluşturulması veya tesadüfi rakam tablosu kullanılması suretiyle örnek belirlenmişse, örneğin tesadüfi olması daha olasıdır. Sistematiik seçim kullanıldığında bağımsız denetçi, örnek birimlerinin, örnek aralıklarının ana kütledeki belirli kalıplarla örtüşmeyecek şekilde belirlendiğini tespit eder.

c) Tesadüfi seçim; Tesadüfi seçimde bağımsız denetçi yapılandırılmış bir yöntem takip etmeden örnekleri seçer. Yapılandırılmış yöntemler kullanılmamasına karşın, bağımsız denetçi, ulaşılması zor kalemleri seçmekten kaçınma, her zaman ilk veya son girişleri seçme veya bunlardan kaçınma gibi bilinçli hata ve tahminlerden kaçınır. Böylece ana kütledeki her kalemin tesadüfi seçilmesini sağlar. Ancak, istatistiksel örneklemenin kullanılması durumunda, tesadüfi seçim uygun değildir.

ç) Blok seçim; Blok seçim, ana kütlede birbirine yakın kalemlerin blok halinde seçilmesini içerir. Ana kütledeki sıralı kalemlerin bir şekilde birbirleri ile benzer özellikleri ve ana kütlede diğer kalemlerinden farklı özellikleri taşıyabilmeleri nedeniyle, bağımsız denetim örneklemesinde genellikle blok seçim yöntemi kullanılmaz. Bazı durumlarda blok kalemlerin incelenmesine ilişkin uygun bağımsız denetim teknikleri bulunmasına karşın, bağımsız denetçinin örneğe dayanarak tüm ana kütle hakkında geçerli çıkarım yapmaya niyetlenmesi halinde, blok seçim uygun örnek seçim yöntemi olabilir.

EK.14

İşletme Yönetimi Teyit Mektubu Örneği

Aşağıdaki mektup standart bir mektup niteliğinde değildir. İşletme yönetimi teyit mektupları bir

işletmeden diğerine, bir dönemden diğerine değişiklik gösterebilir.

İşletme yönetiminden çeşitli hususlara ilişkin teyit almaya çalışmak, işletme yönetiminin dikkatini bu hususlara yoğunlaştırmasına katkı sağlar. Bununla birlikte bağımsız denetçinin bu Tebliğin 25'inci kısmında belirtildiği gibi işletme yönetimi teyitlerinin bağımsız denetim kanıtı olmasıyla ilgili sınırlamaların bilincinde olması gerekir.

(İşletmenin antetli kağıdı)

(Bağımsız denetçiye)
(Tarih)

Bu teyit mektubu, ABC A.Ş.'nin 31 Aralık 20X1 tarihi itibarıyla sona eren hesap dönemine ait finansal tablolarına ilişkin olarak, söz konusu finansal tabloların Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına uygun bir şekilde 31 Aralık 20X1 itibarıyla gerçek finansal durumunu ve aynı tarih itibarıyla sona eren hesap dönemine ilişkin faaliyet sonuçlarını, doğru ve dürüst bir biçimde yansıttığı hakkında bağımsız denetim görüşü oluşturulması amacıyla yapılan bağımsız denetim çalışması ile ilgili olarak sunulmaktadır.

Finansal tabloların gerçek finansal durumumuzu ve faaliyet sonuçlarımızı Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına uygun olarak doğru ve dürüst bir şekilde yansıtmak üzere düzenlenmesi sorumluluğunun işletme yönetimimize ait olduğunu kabul ederiz.

Aşağıdaki hususların, mevcut kanaat ve bilgilerimiz doğrultusunda doğruluğunu teyit ederiz.

Bu doğrulamalar işletmemizle ilgili olup, aşağıdaki hususları içerebilmektedir:

a) Yönetim ve iç kontrol sisteminde önemli rolü olan veya finansal tablolar üzerinde önemli etkileri olabilecek çalışanlarla veya yönetimle ilgili hiçbir usulsüzlük olmamıştır.

b) Bağımsız denetim raporu tarihi itibarıyla tüm muhasebe kayıtları, destekleyici belgeler ve genel kurul ve yönetim kurulu (sırasıyla 15 Mart 20...., ve 30 Eylül 20... tarihli) kararları size açık tutulacaktır.

c) İlişkili tarafların belirlenmesine ilişkin sağlanan bilgilerin eksiksiz olduğunu teyit ederiz.

ç) Finansal tablolar ihmal dahil önemli yanlışlıklar içermemektedir.

d) İşletme, uyulmaması durumunda finansal tablolar üzerinde önemli bir etkisi olabilecek sözleşmelerin tüm şartlarına uymuştur. Kurallarına uyulmaması halinde finansal tablolar üzerinde önemli etkileri olabilecek düzenleyici kurumların yaptırımına konu olabilecek herhangi bir işlemde bulunulmamıştır.

e) Aşağıda belirtilen hususlar usulüne uygun bir şekilde kaydedilmiştir ve/veya finansal tablolarda bunlar hakkında yeterli açıklamalarda bulunulmuştur:

- 1) İlişkili taraflara ilişkin bakiye ve işlemler ile tanımlamalar,
- 2) Satım ve alım taahhütlerinden kaynaklanan zararlar,
- 3) Önceden satılmış olan varlıkların geri alımını öngören opsiyon ve anlaşmalar,
- 4) Teminat olarak verilen varlıklar.

f) Finansal tablolara yansıtılmış varlık ve yükümlülüklerin taşıdığı değerleri veya sınıflandırılmalarını önemli ölçüde etkileyecek niyet ve planlarımız yoktur.

g) Üretimin durdurulması sonucu atıl ya da değersiz stok oluşumuna neden olacak niyet ve planımız yoktur ve hiçbir stok net gerçekleşebilir değerinden daha yüksek bir değer ile gösterilmemiştir.

ğ) İşletme kendine ait varlıkların tamamında mülkiyet hakkına sahiptir ve varlıklar üzerinde finansal tabloların ... numaralı dipnotlarında açıklanmış olanlar dışında herhangi haciz veya ipotek yoktur.

h) Fiili ve şarta bağlı olan tüm yükümlülükler doğru olarak kaydedilmiştir veya açıklanmıştır ve üçüncü şahıslara verilen tüm teminatlar finansal tabloların ... numaralı dipnotlarında açıklanmıştır.

ı) Finansal tabloların ... numaralı dipnotunda tanımlanan'ın dışında; bilanço tarihinden sonra finansal tablolarda veya dipnotlarda düzeltme veya açıklama gerektirecek herhangi bir olay meydana gelmemiştir.

i) XYZ A.Ş. tarafından ... talep edilen XXX tutarı için finansal tablolarda karşılık ayrılmıştır. Bunun dışında hukuki bir sonuç doğuracak herhangi bir iddia yoktur ve olması beklenmemektedir.

j) Nakit ve yatırım hesaplarımız ile ilgili resmi ya da gayri resmi herhangi bir hesap takas anlaşması

yoktur. Finansal tabloların, ... numaralı dipnotunda yer alan açıklamalar dışında herhangi bir kredi anlaşmamız yoktur.

k) Hisse senetlerinin tekrar alım opsiyonları ve anlaşmaları, opsiyonlar, garantiler, takas ve diğer gereklilikler için karşılık ayrılan hisse senetleri finansal tablolara gerektiği şekilde kaydedilmiştir ve dipnotlarda açıklanmıştır.

(Finansal İşler Direktörü)

(İcra Kurulu Başkanı)

EK.15/A.1

BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU ÖRNEĞİ

(Muhataf)

Finansal Tablolarla İlgili Bağımsız Denetim Raporu

(Raporun izleyen kısımlarında “İlgili Diğer Mevzuattan Kaynaklanan Yükümlülükler Hakkında Rapor” bölümüne yer verilecekse bu başlık kullanılır, aksi durumda başlığın kullanılmasına gerek bulunmamaktadır.)

ABC A.Ş.’nin 31 Aralık 200X tarihi itibarıyla hazırlanan ve ekte yer alan bilançosunu, aynı tarihte sona eren yıla ait gelir tablosunu, öz sermaye değişim tablosunu ve nakit akım tablosunu, önemli muhasebe politikalarının özetini ve dipnotları denetlemiş bulunuyoruz.

Finansal Tablolarla İlgili Olarak İşletme Yönetiminin Sorumluluğu

İşletme yönetimi finansal tabloların Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına göre hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumundan sorumludur. Bu sorumluluk, finansal tabloların hata ve/veya hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar içermeyecek biçimde hazırlanarak, gerçeği dürüst bir şekilde yansıtmayı sağlamak amacıyla gerekli iç kontrol sisteminin tasarlanmasını, uygulanmasını ve devam ettirilmesini, koşulların gerektirdiği muhasebe tahminlerinin yapılmasını ve uygun muhasebe politikalarının seçilmesini içermektedir.

Bağımsız Denetim Kuruluşunun Sorumluluğu

Sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak bu finansal tablolar hakkında görüş bildirmektir. Bağımsız denetimimiz, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartlarına uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu standartlar, etik ilkelere uyulmasını ve bağımsız denetimin, finansal tabloların gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmayı yansıtmadığı konusunda makul bir güvenceyi sağlamak üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir.

Bağımsız denetimimiz, finansal tablolardaki tutarlar ve dipnotlar ile ilgili bağımsız denetim kanıtı toplamak amacıyla, bağımsız denetim tekniklerinin kullanılmasını içermektedir. Bağımsız denetim tekniklerinin seçimi, finansal tabloların hata ve/veya hileden ve usulsüzlükten kaynaklanıp kaynaklanmadığı hususu da dahil olmak üzere önemli yanlışlık içerip içermediğine dair risk değerlendirmesini de kapsayacak şekilde, mesleki kanaatimize göre yapılmıştır. Bu risk değerlendirmesinde, işletmenin iç kontrol sistemi göz önünde bulundurulmuştur. Ancak, amacımız iç kontrol sisteminin etkinliği hakkında görüş vermek değil, bağımsız denetim tekniklerini koşullara uygun olarak tasarlamak amacıyla, işletme yönetimi tarafından hazırlanan finansal tablolar ile iç kontrol sistemi arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bağımsız denetimimiz, ayrıca işletme yönetimi tarafından benimsenen muhasebe politikaları ile yapılan önemli muhasebe tahminlerinin ve finansal tabloların bir bütün olarak sunumunun uygunluğunun değerlendirilmesini içermektedir.

(İç kontrolün etkinliği konusunda görüş bildirilecek durumlarda, görüş bildirmenin iç kontrolün etkinliğinin bağımsız denetimini kapsamadığına ilişkin yukarıdaki paragrafta belirtilen “iç kontrol sisteminin etkinliği hakkında görüş vermek değil” ifadesine yer verilmez.)

Bağımsız denetim sırasında temin ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulmasına yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Görüş

Görüşümüze göre, ilişikteki finansal tablolar, ABC A.Ş.’nin 31 Aralık 200X tarihi itibarıyla finansal durumunu, aynı tarihte sona eren yıla ait finansal performansını ve nakit akımlarını, Sermaye

Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmaktadır.

İlgili Diğer Mevzuattan Kaynaklanan Yükümlülükler Hakkında Rapor

(Sermaye piyasası mevzuatı dışında diğer mevzuatın gerektirmesi halinde, “İlgili Diğer Mevzuattan Kaynaklanan Yükümlülükler Hakkında Rapor” bölümüne de yer verilir. Bu durumda söz konusu Raporun şekli ve içeriği ilgili mevzuat çerçevesinde bağımsız denetçinin sorumluluklarına göre belirlenir.)

Düzenleme Yeri/Tarih
BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI
Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası
Adres

EK.15/A.2

BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU ÖRNEĞİ (EMEKLİLİK YATIRIM FONLARI DAHİL YATIRIM FONLARI İÇİN)

(Muhataf)

Finansal Tablolarla İlgili Bağımsız Denetim Raporu

(Raporun izleyen kısımlarında “İlgili Diğer Mevzuattan Kaynaklanan Yükümlülükler Hakkında Rapor” bölümüne yer verilecekse bu başlık kullanılır, aksi durumda başlığın kullanılmasına gerek bulunmamaktadır.)

ABC Fonu’nun 31 Aralık 200X tarihi itibarıyla hazırlanan ve ekte yer alan bilançosu, gelir tablosu, fon toplam değeri ve fon portföy değeri tablolarını, önemli muhasebe politikalarının özetini ve dipnotları denetlemiş bulunuyoruz.

Finansal Tablolarla İlgili Olarak Kurucunun Sorumluluğu

Kurucu, finansal tabloların Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan yatırım fonları hakkındaki muhasebe ve değerlendirme düzenlemelerine göre hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumundan sorumludur. Bu sorumluluk, finansal tabloların hata ve/veya hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar içermeyecek biçimde hazırlanarak, gerçeği dürüst bir şekilde yansıtmalarını sağlamak amacıyla gerekli iç kontrol sisteminin tasarlanmasını, uygulanmasını ve devam ettirilmesini, koşulların gerektirdiği muhasebe tahminlerinin yapılmasını ve uygun muhasebe politikalarının seçilmesini içermektedir.

Bağımsız Denetim Kuruluşunun Sorumluluğu

Sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetimlere dayanarak bu finansal tablolar hakkında görüş bildirmektir. Bağımsız denetimimiz, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartlarına uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu standartlar, etik ilkelere uyulmasını ve bağımsız denetimin, finansal tabloların gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıtır yansıtmadığı konusunda makul bir güvenceyi sağlamak üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir.

Bağımsız denetimimiz, finansal tablolardaki tutarlar ve dipnotlar ile ilgili bağımsız denetim kanıtı toplamak amacıyla, bağımsız denetim tekniklerinin kullanılmasını içermektedir. Bağımsız denetim tekniklerinin seçimi, finansal tabloların hata ve/veya hile ve usulsüzlükten kaynaklanıp kaynaklanmadığı hususu da dahil olmak üzere önemli yanlışlık içerip içermediğine dair risk değerlendirmesini de kapsayacak şekilde, mesleki kanaatimize göre yapılmıştır. Bu risk değerlendirmesinde, fonun iç kontrol sistemi göz önünde bulundurulmuştur. Ancak, amacımız iç kontrol sisteminin etkinliği hakkında görüş vermek değil, bağımsız denetim tekniklerini koşullara uygun olarak tasarlamak amacıyla, fon yetkilileri tarafından hazırlanan finansal tablolar ile iç kontrol sistemi arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bağımsız denetimimiz, ayrıca fon yetkilileri tarafından benimsenen muhasebe politikaları ile yapılan önemli muhasebe tahminlerinin ve finansal tabloların bir bütün olarak sunumunun uygunluğunun değerlendirilmesini içermektedir.

(İç kontrolün etkinliği konusunda görüş bildirilecek durumlarda, görüş bildirmenin iç kontrolün etkinliğinin bağımsız denetimini kapsamadığına ilişkin yukarıdaki paragrafta belirtilen “iç kontrol sisteminin etkinliği hakkında görüş vermek değil” ifadesine yer verilmez.)

Bağımsız denetim sırasında temin ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulmasına yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Görüş

Görüşümüze göre, fon portföyünün değerlendirilmesi, fon toplam değeri ve birim pay değerinin hesaplanması işlemleri, Sermaye Piyasası Kurulu'nun yatırım fonlarına ilişkin düzenlemeleri ve ABC Fonu'nun iç tüzük hükümlerine uygunluk arz etmekte; ilişikteki finansal tablolar, Fonun 31 Aralık 200X tarihi itibarıyla finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren yıla ait finansal performansını, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan yatırım fonları hakkındaki muhasebe ve değerlendirme düzenlemeleri çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmaktadır.

İlgili Diğer Mevzuattan Kaynaklanan Yükümlülükler Hakkında Rapor

(Sermaye piyasası mevzuatı dışında diğer mevzuatın gerektirmesi halinde, “İlgili Diğer Mevzuattan Kaynaklanan Yükümlülükler Hakkında Rapor” bölümüne de yer verilir. Bu durumda söz konusu Raporun şekli ve içeriği ilgili mevzuat çerçevesinde bağımsız denetçinin sorumluluklarına göre belirlenir.)

Düzenleme Yeri/Tarih

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI

Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası

Adres

EK.15/B

BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU ÖRNEĞİ

(Muhataf)

Finansal Tablolarla İlgili Bağımsız Denetim Raporu

(Raporun izleyen kısımlarında “İlgili Diğer Mevzuattan Kaynaklanan Yükümlülükler Hakkında Rapor” bölümüne yer verilecekse bu başlık kullanılır, aksi durumda başlığın kullanılmasına gerek bulunmamaktadır.)

ABC A.Ş.'nin 31 Aralık 20X0 ve 20X1 tarihleri itibarıyla hazırlanan ve ekte yer alan bilançolarını, aynı tarihlerde sona eren yıllara ait gelir tablolarını, öz sermaye değişim tablolarını ve nakit akım tablolarını, önemli muhasebe politikalarının özetini ve dipnotları denetlemiş bulunuyoruz.

Finansal Tablolarla İlgili Olarak İşletme Yönetiminin Sorumluluğu

İşletme yönetimi finansal tabloların Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına göre hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumundan sorumludur. Bu sorumluluk, finansal tabloların hata ve/veya hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar içermeyecek biçimde hazırlanarak, gerçeği dürüst bir şekilde yansıtmayı sağlamak amacıyla gerekli iç kontrol sisteminin tasarlanmasını, uygulanmasını ve devam ettirilmesini, koşulların gerektirdiği muhasebe tahminlerinin yapılmasını ve uygun muhasebe politikalarının seçilmesini içermektedir.

Bağımsız Denetim Kuruluşunun Sorumluluğu

Sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak bu finansal tablolar hakkında görüş bildirmektir. Bağımsız denetimimiz, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartlarına uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu standartlar, etik ilkelere uyulmasını ve bağımsız denetimin, finansal tabloların gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmayı yansıtmadığı konusunda makul bir güvenceyi sağlamak üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir.

Bağımsız denetimimiz, finansal tablolardaki tutarlar ve dipnotlar ile ilgili bağımsız denetim kanıtı toplamak amacıyla, bağımsız denetim tekniklerinin kullanılmasını içermektedir. Bağımsız denetim tekniklerinin seçimi, finansal tabloların hata ve/veya hile ve usulsüzlükten kaynaklanıp kaynaklanmadığı hususu da dahil olmak üzere önemli yanlışlık içerip içermediğine dair risk değerlendirmesini de kapsayacak şekilde, mesleki kanaatimize göre yapılmıştır. Bu risk değerlendirmesinde, işletmenin iç kontrol sistemi göz önünde bulundurulmuştur. Ancak, amacımız

iç kontrol sisteminin etkinliği hakkında görüş vermek değil, bağımsız denetim tekniklerini koşullara uygun olarak tasarlamak amacıyla, işletme yönetimi tarafından hazırlanan finansal tablolar ile iç kontrol sistemi arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bağımsız denetimimiz, ayrıca işletme yönetimi tarafından benimsenen muhasebe politikaları ile yapılan önemli muhasebe tahminlerinin ve finansal tabloların bir bütün olarak sunumunun uygunluğunun değerlendirilmesini içermektedir.

(İç kontrolün etkinliği konusunda görüş bildirilecek durumlarda, görüş bildirmenin iç kontrolün etkinliğinin bağımsız denetimini kapsamadığına ilişkin yukarıdaki paragrafta belirtilen “iç kontrol sisteminin etkinliği hakkında görüş vermek değil” ifadesine yer verilmez.)

Bağımsız denetim sırasında temin ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulmasına yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Dipnot X'te belirtildiği gibi, ABC A.Ş., ilişikteki finansal tablolarında, amortisman ayırmamıştır. Bu uygulama Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına uygun değildir. 31 Aralık 20X0 ve 20X1 tarihleri itibarıyla, amortisman gideri, normal amortisman yöntemine göre, binalar için %..., demirbaşlar için %... oranları baz alınarak, sırasıyla ZZZ ve XXX YTL olarak hesaplanmaktadır. Buna paralel olarak, sabit kıymetler net tutarının, birikmiş amortismanlardaki artış tutarı kadar, 20X0 ve 20X1 itibarıyla, sırasıyla ZZZ ve XXX YTL tutarında azaltılması, dönem net karlarının sırasıyla ZZZ ve XXX YTL ve birikmiş karların da sırasıyla ZZZ ve XXX YTL tutarında azaltılması gerekir.

Görüş

Görüşümüze göre, ilişikteki finansal tablolar, yukarıda ... numaralı paragrafta belirtilen hususlar nedeniyle ortaya çıkabilecek düzeltmeler dışında, ABC A.Ş.'nin 31 Aralık 20X0 ve 20X1 tarihleri itibarıyla gerçek finansal durumunu, aynı tarihlerde sona eren yıllara ait finansal performansını ve nakit akımlarını, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmaktadır.

İlgili Diğer Mevzuattan Kaynaklanan Yükümlülükler Hakkında Rapor

(Sermaye piyasası mevzuatı dışında diğer mevzuatın gerektirmesi halinde, “İlgili Diğer Mevzuattan Kaynaklanan Yükümlülükler Hakkında Rapor” bölümüne de yer verilir. Bu durumda söz konusu Raporun şekli ve içeriği ilgili mevzuat çerçevesinde bağımsız denetçinin sorumluluklarına göre belirlenir.)

Düzenleme Yeri/Tarih

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI

Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası

Adres

EK.15/C

BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU ÖRNEĞİ

(Muhatap)

Finansal Tablolarla İlgili Bağımsız Denetim Raporu

(Raporun izleyen kısımlarında “İlgili Diğer Mevzuattan Kaynaklanan Yükümlülükler Hakkında Rapor” bölümüne yer verilecekse bu başlık kullanılır, aksi durumda başlığın kullanılmasına gerek bulunmamaktadır.)

ABC A.Ş.'nin 31 Aralık 20X1 tarihi itibarıyla hazırlanan ve ekte yer alan bilançosunu, aynı tarihte sona eren yıla ait gelir tablosunu, öz sermaye değişim tablosunu ve nakit akım tablosunu, önemli muhasebe politikalarının özetini ve dipnotları denetlemiş bulunuyoruz.

Finansal Tablolarla İlgili Olarak İşletme Yönetiminin Sorumluluğu

İşletme yönetimi finansal tabloların Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına göre hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumundan sorumludur. Bu sorumluluk, finansal tabloların hata ve/veya hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar içermeyecek biçimde hazırlanarak, gerçeği dürüst bir şekilde yansıtmalarını sağlamak amacıyla gerekli iç kontrol sisteminin tasarlanmasını, uygulanmasını ve devam ettirilmesini, koşulların gerektirdiği muhasebe tahminlerinin yapılmasını ve uygun muhasebe politikalarının seçilmesini içermektedir.

Bağımsız Denetim Kuruluşunun Sorumluluğu

Sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak bu finansal tablolar hakkında görüş bildirmektir. Bağımsız denetimimiz, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartlarına uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu standartlar, etik ilkelere uyulmasını ve bağımsız denetimin, finansal tabloların gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıtıp yansıtmadığı konusunda makul bir güvenceyi sağlamak üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir.

Bağımsız denetimimiz, finansal tablolardaki tutarlar ve dipnotlar ile ilgili bağımsız denetim kanıtı toplamak amacıyla, bağımsız denetim tekniklerinin kullanılmasını içermektedir. Bağımsız denetim tekniklerinin seçimi, finansal tabloların hata ve/veya hile ve usulsüzlükten kaynaklanıp kaynaklanmadığı hususu da dahil olmak üzere önemli yanlışlık içerip içermediğine dair risk değerlendirmesini de kapsayacak şekilde, mesleki kanaatimize göre yapılmıştır. Bu risk değerlendirmesinde, işletmenin iç kontrol sistemi göz önünde bulundurulmuştur. Ancak, amacımız iç kontrol sisteminin etkinliği hakkında görüş vermek değil, bağımsız denetim tekniklerini koşullara uygun olarak tasarlamak amacıyla, işletme yönetimi tarafından hazırlanan finansal tablolar ile iç kontrol sistemi arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bağımsız denetimimiz, ayrıca işletme yönetimi tarafından benimsenen muhasebe politikaları ile yapılan önemli muhasebe tahminlerinin ve finansal tabloların bir bütün olarak sunumunun uygunluğunun değerlendirilmesini içermektedir.

(İç kontrolün etkinliği konusunda görüş bildirilecek durumlarda, görüş bildirmenin iç kontrolün etkinliğinin bağımsız denetimini kapsamadığına ilişkin yukarıdaki paragrafta belirtilen “iç kontrol sisteminin etkinliği hakkında görüş vermek değil” ifadesine yer verilmez.)

Bağımsız denetim sırasında temin ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulmasına yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

ABC A.Ş.’nin 31 Aralık 20X0 tarihli finansal tablolarına ilişkin 26 Şubat 20X1 tarihli XYZ Bağımsız Denetim Kuruluşu Raporunda, şüpheli alacak karşılığının eksik ayrılması nedeniyle şartlı görüş verilmiştir.

31 Aralık 20X1 tarihi itibarıyla, önceki dönem şüpheli alacak tutarı halen mevcut olup, karşılık ayrılmamıştır. Bu nedenle, 31 Aralık 20X0 ve 20X1’deki şüpheli alacaklar için karşılıkların XXX YTL artırılması, 20X0 için net karın XXX YTL tutarında azaltılması, 31 Aralık 20X0 ve 20X1’de birikmiş karların XXX YTL tutarında azaltılması gerekir.

Görüş

Görüşümüze göre, ilişikteki finansal tablolar, yukarıda ... numaralı paragrafta belirtilen hususlar nedeniyle ortaya çıkabilecek düzeltmeler dışında, ABC A.Ş.’nin 31 Aralık 20X1 tarihi itibarıyla gerçek finansal durumunu, aynı tarihte sona eren yıla ait finansal performansını ve nakit akımlarını, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmaktadır.

İlgili Diğer Mevzuattan Kaynaklanan Yükümlülükler Hakkında Rapor

(Sermaye piyasası mevzuatı dışında diğer mevzuatın gerektirmesi halinde, “İlgili Diğer Mevzuattan Kaynaklanan Yükümlülükler Hakkında Rapor” bölümüne de yer verilir. Bu durumda söz konusu Raporun şekli ve içeriği ilgili mevzuat çerçevesinde bağımsız denetçinin sorumluluklarına göre belirlenir.)

Düzenleme Yeri/Tarih

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI

Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası

Adres

EK.16/A.1

FİNANSAL TABLO KALEMLERİNE İLİŞKİN BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU ÖRNEĞİ

ABC A.Ş.’nin Alıcılar Hesabı Tablosuna İlişkin

Bağımsız Denetim Raporu Örneği

ABC A.Ş.’nin 31 Aralık 200X tarihi itibarıyla düzenlenmiş alıcılar hesabı tablosunu denetlemiş bulunuyoruz. Söz konusu tablodan ABC A.Ş. yönetimi sorumlu olup, bizim sorumluluğumuz,

yaptığımız bağımsız denetime dayanarak bu tablo hakkında görüş bildirmektir.

Bağımsız denetimimiz, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartlarına uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu standartlar, etik ilkelere uyulmasını ve bağımsız denetimin, söz konusu tablonun önemli bir yanlışlık içermediği konusunda makul bir güvenceyi sağlamak üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir. Bağımsız denetimimiz, bu tablodaki tutar ve dipnotların örnekleme yöntemiyle incelenmesini; ayrıca, işletme yönetimi tarafından benimsenen muhasebe politikaları ile yapılan önemli muhasebe tahminlerinin ve bu tablonun sunumunun uygunluğunun değerlendirilmesini içermektedir. Bu kapsamda, bağımsız denetimimizin görüşümüze yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Görüşümüze göre, söz konusu tablo ABC A.Ş.'nin 31 Aralık 200X tarihi itibarıyla alıcılar hesabını Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmaktadır.

Düzenleme Yeri/Tarih

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI

Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası

Adres

EK.16/A.2

FİNANSAL TABLO KALEMLERİNE İLİŞKİN BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU ÖRNEĞİ

ABC A.Ş.'nin Sermaye Yeterliliği Tablolarına İlişkin Bağımsız Denetim Raporu Örneği

ABC A.Ş.'nin 31 Aralık 200X tarihi itibarıyla Sermaye Piyasası Kurulunun Seri:V, No:34 sayılı "Aracı Kurumların Sermayelerine ve Sermaye Yeterliliğine İlişkin Esaslar Tebliği" uyarınca hazırlanan tablolarını denetlemiş bulunuyoruz. Söz konusu tablolardan ABC A.Ş. yönetimi sorumlu olup, bizim sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak bu tablolar hakkında görüş bildirmektir. Bağımsız denetimimiz, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartlarına uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu standartlar, etik ilkelere uyulmasını ve bağımsız denetimin, söz konusu tablonun önemli bir yanlışlık içermediği konusunda makul bir güvenceyi sağlamak üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir. Bağımsız denetimimiz, söz konusu tablolardaki tutar ve açıklamalar hakkında yeterli ve uygun bağımsız denetim tekniklerinin uygulanmasını, ayrıca işletme yönetimi tarafından benimsenen muhasebe politikaları ile yapılan önemli muhasebe tahminlerinin ve bu tabloların sunumunun uygunluğunun değerlendirilmesini içermektedir. Bu kapsamda, bağımsız denetimimizin görüşümüze yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Görüşümüze göre, ABC A.Ş.'nin 31 Aralık 200X tarihi itibarıyla Sermaye Piyasası Kurulunun Seri:V, No:34 sayılı "Aracı Kurumların Sermayelerine ve Sermaye Yeterliliğine İlişkin Esaslar Tebliği" uyarınca hazırlanan tabloları, söz konusu düzenleme ile Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmaktadır.

Düzenleme Yeri/Tarih

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI

Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası

Adres

EK.16/B.1

Sözleşmeye Uygunluğa İlişkin Bağımsız Denetim Raporu Örneği- Ayrı Rapor

ABC A.Ş.'nin, XYZ Bankası ile .../.../... tarihinde imzaladığı sözleşmenin ... kısımlarında düzenlenen muhasebe ve finansal raporlama ile ilgili hükümlerine uyumunu denetlemiş bulunuyoruz.

Bağımsız denetimimiz, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartlarına

uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu standartlar, bağımsız denetimimizin ABC A.Ş.'nin söz konusu sözleşmenin ilgili maddelerine uygun hareket edip etmediği konusunda makul bir güvence sağlamak üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir. Bağımsız denetimimiz, sözleşme hükümlerine uyuma ilişkin bilgi ve belgelerin yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtı elde etmek üzere örnekleme yöntemiyle incelenmesini içerir. Bu kapsamda, bağımsız denetimimizin görüşümüze yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Görüşümüze göre, ABC A.Ş., 31 Aralık 200X tarihi itibarıyla, yukarıda belirtilen sözleşmenin muhasebe ve finansal raporlama ile ilgili hükümlerine tüm önemli yönleriyle uyum göstermiştir.

Düzenleme Yeri/Tarih

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI

Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası

Adres

EK.16/B.2

Sözleşmeye Uygunluğa İlişkin Bağımsız Denetim Raporu Örneği-

Finansal Tabloları Tamamlayıcı Rapor

ABC A.Ş.'nin 31 Aralık 200X tarihi itibarıyla hazırlanan ve ekte yer alan bilançosunu, aynı tarihte sona eren yıla ait gelir tablosunu, özsermaye değişim tablosunu ve nakit akım tablosunu denetlemiş bulunuyoruz. Söz konusu finansal tablolardan ABC A.Ş. yönetimi sorumlu olup, bizim sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak bu finansal tablolar hakkında görüş bildirmektir. Ayrıca, ABC A.Ş.'nin, XYZ Bankası ile .../.../... tarihinde imzaladığı sözleşmenin ... kısımlarında düzenlenen muhasebe ve finansal raporlama ile ilgili hükümlerine uyumunu da denetlemiş bulunuyoruz.

Bağımsız denetimimiz, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartlarına uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu standartlar, bağımsız denetimlerimizin, finansal tabloların önemli bir yanlışlık içermediği ve ABC A.Ş.'nin söz konusu sözleşmenin ilgili maddelerine uygun hareket edip etmediği konularında makul güvence sağlamak üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir. Bağımsız denetimimiz, söz konusu finansal tablolardaki tutarlar ile kamuya açıklanan bilgilerin örnekleme yöntemiyle incelenmesini; ayrıca, işletme yönetimi tarafından benimsenen muhasebe politikaları ile yapılan önemli muhasebe tahminlerinin ve finansal tabloların bir bütün olarak sunumunun uygunluğunun değerlendirilmesini içermektedir. Bu kapsamda, bağımsız denetimlerimizin görüşümüze yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Görüşümüze göre:

a) Söz konusu finansal tablolar ABC A.Ş.'nin 31 Aralık 200X tarihi itibarıyla gerçek finansal durumunu, aynı tarihte sona eren yıla ait finansal performansını ve nakit akımlarını, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmaktadır.

b) ABC A.Ş., 31 Aralık 200X tarihi itibarıyla, yukarıda belirtilen sözleşmenin muhasebe ve finansal raporlama ile ilgili hükümlerine tüm önemli yönleriyle uyum göstermiştir.

Düzenleme Yeri/Tarih

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI

Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası

Adres

EK.16/C.1

ÖZET FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU ÖRNEĞİ-

Bağımsız Denetime Tabi Tutulmuş Yıllık Finansal Tablolara Olumlu Görüş Verilmesi Durumunda Bağımsız Denetim Raporu

ABC A.Ş.'nin 31 Aralık 200X tarihi itibarıyla düzenlenen, ekli özet finansal tabloların dayanağı olan finansal tablolarını Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartlarına

göre denetlemiş bulunuyoruz. .../.../... tarihli raporumuzda, söz konusu özet finansal tabloların dayanağı olan finansal tablolar hakkında olumlu görüş verilmiştir.

Görüşümüze göre, ABC A.Ş.'nin özet finansal tabloları, tüm önemli yönleriyle, dayanağı olan finansal tablolar ile tutarlılık arz etmektedir.

ABC A.Ş.'nin finansal durumunun, döneme ait faaliyet sonuçlarının ve bağımsız denetimimizin kapsamının daha iyi anlaşılabilmesi için, özet finansal tabloların dayanağı olan finansal tablolar ve bu finansal tablolar hakkında vermiş olduğumuz bağımsız denetim görüşü ile birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

Düzenleme Yeri/Tarih
BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI
Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası
Adres

EK.16/C.2

ÖZET FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU ÖRNEĞİ-

Bağımsız Denetime Tabi Tutulmuş Yıllık Finansal Tablolar Hakkında Şartlı Görüş Verilmesi Durumunda Bağımsız Denetim Raporu

ABC A.Ş.'nin 31 Aralık 200X tarihi itibarıyla düzenlenen, ekli özet finansal tabloların dayanağı olan finansal tablolarını Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartlarına göre denetlemiş bulunuyoruz. .../.../... tarihli raporumuzda, söz konusu özet finansal tabloların dayanağı olan finansal tablolar hakkında "söz konusu finansal tabloların stokların suretiyle olması gerekenden yüksek değerle gösterilmesi dışında, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıttığı" görüşü verilmiştir.

Görüşümüze göre, ABC A.Ş.'nin özet finansal tabloları, tüm önemli yönleriyle, dayanağı olan ve hakkında şartlı görüş verdiğimiz finansal tablolar ile tutarlılık arz etmektedir.

ABC A.Ş.'nin finansal durumunun, döneme ait faaliyet sonuçlarının ve bağımsız denetimimizin kapsamının daha iyi anlaşılabilmesi için, özet finansal tabloların, türetildikleri finansal tablolar ve bu finansal tablolara yönelik vermiş olduğumuz bağımsız denetçi görüşü ile birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

Düzenleme Yeri/Tarih
BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI
Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası
Adres

EK.16/D.1

Emeklilik Yatırım Fonunun Yatırım Performansı Konusunda Kamuya Açıklanan Bilgilere İlişkin Rapor Örneği

ABC Emeklilik Yatırım Fonunun .../.../20.....-.../.../20..... dönemine ait ekteki performans sunuş raporunun Sermaye Piyasası Kurulunun performans sunuş standartlarına ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde incelemiş bulunuyoruz.

İncelememiz sadece yukarıda belirtilen döneme ait performans sunuşunu kapsamaktadır. Bunun dışında kalan dönemler için inceleme yapılmamış ve görüş oluşturulmamıştır.

Görüşümüze göre .../.../20.....-.../.../20..... dönemine ait performans sunuş raporu ABC Emeklilik Yatırım Fonunun performansını Sermaye Piyasası Kurulunun performans sunuş standartlarına

ilişkin düzenlemelerine uygun olarak doğru bir biçimde yansıtmaktadır.

Düzenleme Yeri/Tarih
BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI
Sorumlu Ortak Baş denetçinin Adı-Soyadı ve İmzası
Adres

EK.16/D.2

Emeklilik Yatırım Fonunun Varlıklarının Saklanması İlişkin Olumlu Görüş İçeren Rapor Örneği

ABC Emeklilik Yatırım Fonunun .../.../20.....-.../.../20..... dönemine ait para ve sermaye piyasası alım satım işlemlerini ve buna ilişkin sözleşmelerini, fon varlıklarının 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu (4632 sayılı Kanun) ve Emeklilik Yatırım Fonlarının Kuruluş ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik (Yönetmelik) hükümlerine uygun olarak saklanıp saklanmadığı açısından incelemiş bulunuyoruz. İncelememiz aşağıdaki hususların da test edilmesini içermiştir.

- 1) Saklayıcının kasasında bulunan para ve sermaye piyasası araçlarının, emeklilik şirketi veya fon kurulunun önceden haberi olmaksızın yerinde tespiti ve mutabakatı,
- 2) Kaydi ortamda tutulan para ve sermaye piyasası araçlarının kayıtları tutan kuruluşlardan teyit edilmesi,
- 3) Ödünç menkul kıymet işlemleri konusunda taraflardan teyit alınması,
- 4) Fon hesabından yapılan ödeme ve virman işlemlerinin kontrolü,
- 5) Fon portföyündeki menkul kıymetler üzerindeki hakların portföy yönetim şirketinin talimatı çerçevesinde kullanılıp kullanılmadığının tespiti,
- 6) Fon paylarının katılımcı bazında tutulup tutulmadığı ve katılımcılara fon hesaplarında yatırıma yönlendirilecek katkı payı tutarı ile bunlara karşılık gelen pay sayılarını fon bazında izleme imkanı sağlanıp sağlanmadığının kontrolü,
- 7) Fon hesaplarında yatırıma yönlendirilecek ve Şirket tarafından bildirilen katılımcı katkı paylarının fona aktarımında pay sayısının doğru hesaplanıp hesaplanmadığının kontrolü,
- 8) Şirket ve portföy yönetim şirketi tarafından fon hesaplarından, bireysel emeklilik sistemi dışına Yönetmeliğin 18 inci maddesinde belirtilen durumlar dışında harcama yapılıp yapılmadığının kontrolü.

Görüşümüze* göre ABC Emeklilik Yatırım Fonunun .../.../20.....-.../.../20..... döneminde varlıkları 4632 sayılı Kanun ve Yönetmelik hükümleri çerçevesinde saklanmaktadır.

Düzenleme Yeri/Tarih
BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI
Sorumlu Ortak Baş denetçinin Adı-Soyadı ve İmzası
Adres

(*) Bu görüş tamamen Sermaye Piyasası Kurulu ve Emeklilik Şirketinin bilgisi ve kullanımı için hazırlanmış olup, başka bir maksatla kullanılması mümkün değildir.

EK.16/D.3

Emeklilik Yatırım Fonunun İç Kontrol Sisteminin Durumuna İlişkin Olumlu Görüş İçeren Rapor Örneği

ABC Emeklilik Yatırım Fonunun iç kontrol sistemini Emeklilik Yatırım Fonlarının Kuruluş ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 14 üncü maddesinde belirtilen asgari esas ve usuller çerçevesinde .../.../20..... tarihinde incelemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze* göre ABC Emeklilik Yatırım Fonunun iç kontrol sistemi, Yönetmeliğin 14 üncü maddesinde belirtilen asgari esas ve usullerini içermektedir.

Düzenleme Yeri/Tarih
BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI
Sorumlu Ortak Baş denetçinin Adı-Soyadı ve İmzası
Adres

(*) Bu görüş tamamen Sermaye Piyasası Kurulu ve Emeklilik Şirketinin bilgisi ve kullanımı için hazırlanmış olup, başka bir maksatla kullanılması mümkün değildir.

EK.17/A

Ara Dönem Finansal Tabloların İncelenmesi Çalışmasında (Sınırlı Bağımsız Denetiminde) Göz Önünde Bulundurulabilecek Analitik İnceleme Teknikleri

Bağımsız denetçinin ara dönem finansal tablolarını incelemesi sırasında göz önünde bulundurulabileceği analitik inceleme tekniklerine örnekler aşağıda verilmiştir:

- Ara dönem finansal tablolarının bir önceki ara dönemin, önceki yılın aynı ara döneminin, işletme yönetimince beklenen cari dönemin ve en son bağımsız denetimden geçmiş yıllık finansal tablolar ile karşılaştırılması.
- Cari ara dönem finansal tablolarının bütçe ve tahminler gibi beklenen sonuçlarla karşılaştırılması. Bu kapsamda; ödenecek vergiler hesabı bakiyesi ile vergi karşılıkları ve vergiden önceki dönem karı arasındaki ilişkinin (a) uygun oranları kullanarak bütçedeki bilgilerle ve (b) geçmiş dönemlere ait finansal tablolarla karşılaştırılması örnek olarak verilebilir.
- Cari ara dönem finansal tabloların ilgili finansal olmayan bilgilerle karşılaştırılması.
- Kaydedilmiş tutarlar veya kaydedilmiş tutarlardan yaratılan oranların bağımsız denetçinin kendi oluşturduğu beklentilerle karşılaştırılması. Bağımsız denetçi, işletme ve işletmenin içinde bulunduğu sektörü kavrayışına dayandırarak varlığına makul gözle baktığı ilişkileri tanımlayıp onlara başvurarak beklentiler geliştirir.
- Cari ara dönem finansal tablolara ait oran ve göstergelerin aynı sektörde bulunan diğer işletmelerinkile karşılaştırılması.
- Cari ara dönem finansal tablo unsurları arasındaki ilişkiyle geçmiş dönemlere ait ara dönem finansal tablo unsurları arasındaki benzer ilişkilerin karşılaştırılması. Bu kapsamda; satışların yüzdesi olarak her bir gider kaleminin tutarı, toplam varlıkların yüzdesi olarak her bir varlık kaleminin tutarı ve satışlardaki yüzdelik değişimin alacaklardaki yüzdelik değişime oranı esas alınabilir.
- Ayrıştırılmış verilerin karşılaştırılması. Aşağıda verinin nasıl ayrıştırılacağına ilişkin yöntemlere örnekler verilmiştir.
 - Dönemsel olarak gelir veya gider kalemlerinin üçer aylık, aylık veya haftalık tutarlar şeklinde gösterilmesi.
 - Ürün grubu veya gelir kaynağına göre ayrıştırma yapılması.
 - Bulunduğu yere, örneğin bölümlere göre ayrıştırma yapılması.
 - Tasarımcılar, mimarlar veya sanatçılar tarafından üretilen gelirlerin ayrı ayrı gösterimi gibi, işlemin özelliklerine göre ayrıştırılması.
 - Ürün ve aylık bazda satışlar gibi (Haziran ayı X ürünü satışları gibi) işlemin belli özelliklerine göre ayrıştırılması.

EK.17/B

İşletme Yönetimi Teyit Mektubu Örneği

Aşağıdaki mektup, standart bir mektup niteliğinde değildir. İşletme yönetiminin sorumluluklarını içeren teyit mektupları, bir işletmeden diğerine ve bir ara dönemden diğerine çeşitlilik gösterebilir.

(İşletme Anteti)

(...Bağımsız denetim kuruluşuna)

(Tarih)

Ara dönem finansal tablolarının özet finansal tablolardan oluşması durumunda, giriş paragrafları aşağıdaki ifadeyi içerir:

“Bu teyit mektubu, ABC A.Ş.’nin 31 Mart 20X1 tarihli özet bilançosu ile son üç aylık döneme ilişkin özet gelir tablosu, özsermaye değişim tablosu ve nakit akım tablosuna dair inceleme ile ilgili olarak, söz konusu ara dönem finansal tablolarının, tüm önemli yönleriyle, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanmadığı konusunda herhangi bir hususa rastlanılmadığına ilişkin bir sonuç açıklanması amacına yönelik olarak sunulmaktadır.

Ara dönem finansal tablolarının Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanması ve sunulması sorumluluğunun işletme yönetimize ait olduğunu kabul ve beyan ederiz.”

Ara dönem finansal tablolarının, finansal raporlama standartlarına uygun olarak, genel amaçlı tam set olarak hazırlanması durumunda, giriş paragrafları aşağıdaki ifadeyi içerir:

Bu teyit mektubu, ABC A.Ş.’nin 31 Mart 20X1 tarihli özet bilançosu, son üç aylık döneme ilişkin özet gelir tablosu, özsermaye değişim tablosu, nakit akım tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti ve dipnotlara dair inceleme ile ilgili olarak, söz konusu ara dönem finansal tablolarının ABC A.Ş.’nin 31 Mart 20X1 tarihi itibarıyla finansal pozisyonunu, finansal performansını ve nakit akımlarını, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmadığı konusunda herhangi bir hususa rastlanılmadığı hakkında sonuç açıklanması amacına yönelik olarak sunulmaktadır.

Ara dönem finansal tablolarının Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına uygun olarak doğru ve dürüst bir biçimde sunulması sorumluluğunun işletme yönetimize ait olduğunu kabul ve beyan ederiz.

Aşağıdaki hususları teyit ederiz:

- a) Yukarıda belirtilen ara dönem finansal tabloları, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanmıştır.
- b) Bütün defter kayıtları, destekleyici doküman ile genel kurul ve ... tarihlerinde yapılan yönetim kurulu toplantı tutanakları sunulmuştur.
- c) Ara dönem finansal tablolarının dayandığı muhasebe kayıtları arasında, uygun biçimde kaydedilmeyen hiçbir önemli işlem bulunmamaktadır.
- ç) Ara dönem finansal tablolara önemli etkide bulunabilecek kanuna ve ilgili diğer düzenlemelere aykırı mevcut ya da muhtemel hiçbir durum bulunmamaktadır.
- d) Hile ve usulsüzlük ile hatanın önlenmesi ve tespit edilmesi amacıyla iç kontrol sistemi tasarlanması ve yürütülmesine ilişkin sorumluluğun işletme yönetimize ait olduğunu kabul ederiz.
- e) İşletmeyi etkileyebilecek bilinen ya da şüphe duyulan tüm hile ve usulsüzlük ile ilgili önemli bilgiler tarafınıza bildirilmiştir.
- f) Ara dönem finansal tablolarının, hile ve usulsüzlük nedeniyle önemli yanlışlık içermeye riskine ilişkin değerlendirmemizin sonuçları tarafınıza bildirilmiştir.
- g) Ara dönem finansal tabloları bir bütün olarak ele alındığında, ekteki listede özetlenen düzeltilmemiş yanlışlıkların münferit ve bir bütün olarak önemsiz olduğuna inanılmaktadır.
- ğ) İlişkili tarafların tanımlanması ile ilgili sunulan bilgilerin eksiksiz olduğunu teyit ederiz.
- h) Aşağıdaki hususlar doğru bir şekilde muhasebeleştirilmiş ve ara dönem finansal tablolarında yeterli bir şekilde açıklanmıştır:

1) Alım, satım, ödünç alma-verme, transfer, finansal kiralama ve buna ilişkin teminatlar gibi ilişkili taraflarla gerçekleştirilen işlemler ve ilişkili taraflara olan borçlar ya da ilişkili taraflardan alacaklar,

2) İşletmenin şarta bağlı yükümlülükleri ile ilgili yazılı veya sözlü teminatları,

3) Daha önce satılmış varlıkların geri alımıyla ilgili anlaşmalar ve opsiyonlar.

ı) Varlıkların ve borçların makul değerinin sunumu ve açıklanması, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına uygundur. Makul değer hesaplaması için kullanılan varsayımlar ve yapılan açıklamalar, işletme adına belirli işlemleri yapabilme niyet ve yetkisini

yansıtmaktadır.

i) Ara dönem finansal tablolarında yer alan varlık ve yükümlülüklerin kayıtlı değerlerini veya sınıflandırmasını etkileyecek hiçbir plan ve niyetimiz bulunmamaktadır.

j) Üretim ünitelerini kapatmaya yönelik herhangi bir planımız veya fazla ya da kullanılmayacak stoklara sebebiyet verebilecek diğer plan veya niyetlerimiz bulunmamaktadır ve stoklarımızdan hiç biri net gerçekleşebilir değerinin üzerinde gösterilmemiştir.

k) İşletmemiz bütün varlıklarına dair tasarruf yetkisine sahiptir; işletme varlıklarının üzerinde hiçbir rehin, ipotek ya da başka bir sınırlama bulunmamaktadır.

l) Bütün mevcut ve şarta bağlı borçları uygun şekilde kayıtlara geçirip, açıkladık.

(İlk defa uygulanan finansal raporlama standartlarına dair başka beyanlar ile ara dönem finansal tablolarla ilgili yeni bağımsız denetim standartları tarafından istenen ek beyanları da varsa eklenir)

m) Bilanço tarihinden bu teyit mektubu tarihine kadar olan dönemde ara dönem finansal tablolarda düzeltme ve açıklama gerektirecek herhangi bir olay meydana gelmemiştir.

(İcradan Sorumlu Üst Düzey Yönetici)

(Finansal İşler Direktörü)

EK.17/C.1

ARA DÖNEM FİNANSAL TABLOLARI HAKKINDA İNCELEME RAPORU ÖRNEKLERİ (GENEL AMAÇLI TAM SET FİNANSAL TABLOLAR)

Ara Dönem Finansal Tablolar Hakkında İnceleme Raporu

(Muhataf)

Giriş

ABC A.Ş.'nin ekte yer alan 31 Mart 20X1 tarihli bilançosu, aynı tarihte sona eren üç aylık gelir tablosu, öz sermaye değişim tablosu, nakit akım tablosu ve önemli muhasebe politikalarının özeti ile dipnotları tarafımızca incelenmiştir. İşletme yönetiminin sorumluluğu, söz konusu ara dönem finansal tablolarının Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumudur. Bizim sorumluluğumuz bu ara dönem finansal tabloların incelenmesine ilişkin ulaşılan sonucun açıklanmasıdır.

İncelemenin Kapsamı

İncelememiz Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartları düzenlemelerine uygun olarak yapılmıştır. Ara dönem finansal tabloların incelenmesi, ağırlıklı olarak finansal raporlama sürecinden sorumlu kişilerden bilgi toplanması, analitik inceleme ve diğer inceleme tekniklerinin uygulanmasını kapsamaktadır. Bir incelemenin kapsamı Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartları çerçevesinde yapılan bağımsız denetim çalışmasına göre daha dar olduğundan, inceleme, bağımsız denetimde farkında olunması gereken tüm önemli hususları ortaya çıkarabilme konusunda güvence sağlamaz. Dolayısıyla, incelememiz sonucunda bir bağımsız denetim görüşü açıklanmamıştır.

Sonuç

İncelememiz sonucunda, ara dönem finansal tablolarının, ABC A.Ş.'nin 31 Mart 20X1 tarihi itibarıyla finansal pozisyonunu, üç aylık döneme ilişkin finansal performansını ve nakit akımlarını, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmadığı konusunda herhangi bir hususa rastlanılmamıştır.

Düzenleme Yeri/Tarih

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI

Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası

Adres

EK.17/C.2

ARA DÖNEM FİNANSAL TABLOLARI HAKKINDA İNCELEME RAPORU ÖRNEKLERİ (ÖZET FİNANSAL TABLOLAR)

Ara Dönem Özet Finansal Tablolar Hakkında İnceleme Raporu

(Muhatap)

Giriş

ABC A.Ş.'nin ekte yer alan 31 Mart 20X1 tarihli özet bilançosu, aynı tarihte sona eren üç aylık özet gelir tablosu, öz sermaye değişim tablosu ve nakit akım tablosu tarafımızca incelenmiştir. İşletme yönetiminin sorumluluğu, söz konusu ara dönem finansal tablolarının Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanması ve sunumudur. Bizim sorumluluğumuz bu ara dönem finansal tabloların incelenmesine ilişkin ulaşılan sonucun açıklanmasıdır.

İncelemenin Kapsamı

İncelememiz Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartları düzenlemelerine uygun olarak yapılmıştır. Ara dönem finansal tablolarının incelenmesi, ağırlıklı olarak finansal raporlama sürecinden sorumlu kişilerden bilgi toplanması ve analitik inceleme ile diğer inceleme tekniklerinin uygulanmasını kapsamaktadır. Bir incelemenin kapsamı Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartları çerçevesinde yapılan bağımsız denetim çalışmasına göre daha dar olduğundan, inceleme, bağımsız denetimde farkında olunması gereken tüm önemli hususları ortaya çıkarabilme konusunda güvence sağlamaz. Dolayısıyla, incelememiz sonucunda bir bağımsız denetim görüşü açıklanmamıştır.

Sonuç

İncelememiz sonucunda, ekteki ara dönem finansal tablolarının, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına tüm önemli yönleriyle uygun hazırlanmadığı konusunda herhangi bir hususa rastlanılmamıştır.

Düzenleme Yeri/Tarih

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI

Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası

Adres

EK.17/D.1

FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA AYKIRI DURUMLARIN VARLIĞI HALİNDE DÜZENLENECEK ŞARTLI SONUÇ İÇEREN İNCELEME RAPORU ÖRNEKLERİ (GENEL AMAÇLI TAM SET FİNANSAL TABLOLAR)

Ara Dönem Finansal Tabloları Hakkında İnceleme Raporu

(Muhatap)

Giriş

ABC A.Ş.'nin ekte yer alan 31 Mart 20X1 tarihli bilançosu, aynı tarihte sona eren üç aylık gelir tablosu, öz sermaye değişim tablosu, nakit akım tablosu ve önemli muhasebe politikalarının özeti ile dipnotlar tarafımızca incelenmiştir. İşletme yönetiminin sorumluluğu, söz konusu ara dönem finansal tablolarının Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumudur. Bizim sorumluluğumuz bu ara dönem finansal tabloların incelenmesine ilişkin ulaşılan sonucun açıklanmasıdır.

İncelemenin Kapsamı

İncelememiz Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartları düzenlemelerine uygun olarak yapılmıştır. Ara dönem finansal tabloların incelenmesi, ağırlıklı olarak

finansal raporlama sürecinden sorumlu kişilerden bilgi toplanması, analitik inceleme ve diğer inceleme tekniklerinin uygulanmasını kapsamaktadır. Bir incelemenin kapsamı Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartları çerçevesinde yapılan bağımsız denetim çalışmasına göre daha dar olduğundan, inceleme, bağımsız denetimde farkında olunması gereken tüm önemli hususları ortaya çıkarabilme konusunda güvence sağlamaz. Dolayısıyla, incelememiz sonucunda bir bağımsız denetim görüşü açıklanmamıştır.

Şartlı Sonucun Dayanağı

İşletme yönetiminin sunduğu bilgiler çerçevesinde, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde aktifleştirilmesi gereken finansal kiralama ile ilgili duran varlıklar ve uzun vadeli yükümlülüklerin ilgili hesap gruplarına kaydedilmediği anlaşılmıştır. Söz konusu finansal raporlama standartları uyarınca, finansal kiralama yükümlülüklerinin duran varlıklar ve uzun vadeli yükümlülükler hesap grupları altında kaydedilmesi gerektiğini düşünmekteyiz. Bu değişikliğin yapılması durumunda 31 Mart 20X1 tarihinde duran varlıklar _____YTL tutarında, uzun vadeli yükümlülükler _____YTL tutarında artacak ve 31 Mart 20X1 tarihinde sona eren üç aylık dönemde net dönem karı ve hisse başına kazanç sırasıyla _____YTL ve _____YTL azalacaktır (artacaktır).

Şartlı Sonuç

İncelememiz sonucunda, önceki paragrafta belirtilen hususun etkileri dışında, ara dönem finansal tablolarının, ABC A.Ş.'nin 31 Mart 20X1 tarihi itibarıyla finansal pozisyonunu, üç aylık döneme ilişkin finansal performansını ve nakit akımlarını, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmadığı konusunda herhangi bir hususa rastlanılmamıştır.

Düzenleme Yeri/Tarih

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI

Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası

Adres

EK.17/D.2

FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA AYKIRI DURUMLARIN VARLIĞI HALİNDE DÜZENLENECEK ŞARTLI SONUÇ İÇEREN İNCELEME RAPORU ÖRNEKLERİ (ÖZET FİNANSAL TABLOLAR)

Ara Dönem Özet Finansal Tablolar Hakkında İnceleme Raporu

(Muhatap)

Giriş

ABC A.Ş.'nin ekte yer alan 31 Mart 20X1 tarihli özet bilançosu, aynı tarihte sona eren üç aylık özet gelir tablosu, öz sermaye değişim tablosu ve nakit akım tablosu tarafımızca incelenmiştir. İşletme yönetiminin sorumluluğu, söz konusu ara dönem finansal tablolarının Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanması ve sunumudur. Bizim sorumluluğumuz bu ara dönem finansal tabloların incelenmesine ilişkin ulaşılan sonucun açıklanmasıdır.

İncelemenin Kapsamı

İncelememiz Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartları düzenlemelerine uygun olarak yapılmıştır. Ara dönem finansal tablolarının incelenmesi, ağırlıklı olarak finansal raporlama sürecinden sorumlu kişilerden bilgi toplanması ve analitik inceleme ile diğer inceleme tekniklerinin uygulanmasını kapsamaktadır. Bir incelemenin kapsamı Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartları çerçevesinde yapılan bağımsız denetim çalışmasına göre daha dar olduğundan, inceleme, bağımsız denetimde farkında olunması gereken tüm önemli hususları ortaya çıkarabilme konusunda güvence sağlamaz. Dolayısıyla, incelememiz sonucunda bir bağımsız denetim görüşü açıklanmamıştır.

Şartlı Sonucun Dayanağı

İşletme yönetiminin sunduğu bilgiler çerçevesinde, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde aktifleştirilmesi gereken finansal kiralama ile ilgili duran varlıklar ve uzun vadeli yükümlülüklerin ilgili hesap gruplarına kaydedilmediği anlaşılmıştır. Söz konusu finansal raporlama standartları uyarınca, finansal kiralama yükümlülüklerinin duran varlıklar ve uzun vadeli yükümlülükler hesap grupları altında kaydedilmesi gerektiğini düşünmekteyiz. Bu değişikliğin yapılması durumunda 31 Mart 20X1 tarihinde duran varlıklar _____YTL tutarında, uzun vadeli yükümlülükler _____YTL tutarında artacak ve 31 Mart 20X1 tarihinde sona eren üç aylık dönemde net dönem karı ve hisse başına kazanç sırasıyla _____YTL ve _____YTL azalacaktır (artacaktır).

Şartlı Sonuç

İncelememiz sonucunda, önceki paragrafta belirtilen hususun etkileri dışında, ekteki ara dönem özet finansal tablolarının, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde, tüm önemli yönleriyle hazırlanmadığı konusunda herhangi bir hususa rastlanılmamıştır.

Düzenleme Yeri/Tarih

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI

Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası

Adres

EK.17/E.1

İŞLETME YÖNETİMİNDEN KAYNAKLANMAYAN SINIRLAMALARIN VARLIĞI HALİNDE DÜZENLENECEK ŞARTLI SONUÇ İÇEREN İNCELEME RAPORU ÖRNEKLERİ (GENEL AMAÇLI TAM SET FİNANSAL TABLOLAR)

Ara Dönem Finansal Tablolar Hakkında İnceleme Raporu

(Muhatap)

Giriş

ABC A.Ş.'nin ekte yer alan 31 Mart 20X1 tarihli bilançosu, aynı tarihte sona eren üç aylık gelir tablosu, öz sermaye değişim tablosu, nakit akım tablosu ve önemli muhasebe politikalarının özeti ile dipnotlar tarafımızca incelenmiştir. İşletme yönetiminin sorumluluğu, söz konusu ara dönem finansal tablolarının Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumudur. Bizim sorumluluğumuz bu ara dönem finansal tabloların incelenmesine ilişkin ulaşılan sonucun açıklanmasıdır.

İncelemenin Kapsamı

İncelememiz, aşağıdaki paragrafta belirtilen husus dışında, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartları düzenlemelerine uygun olarak yapılmıştır. Ara dönem finansal tabloların incelenmesi, ağırlıklı olarak finansal raporlama sürecinden sorumlu kişilerden bilgi toplanması, analitik inceleme ve diğer inceleme tekniklerinin uygulanmasını kapsamaktadır. Bir incelemenin kapsamı Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartları çerçevesinde yapılan bağımsız denetim çalışmasına göre daha dar olduğundan, inceleme, bağımsız denetimde farkında olunması gereken tüm önemli hususları ortaya çıkarabilme konusunda güvence sağlamaz. Dolayısıyla, incelememiz sonucunda bir bağımsız denetim görüşü açıklanmamıştır.

Şartlı Sonucun Dayanağı

... tarihinde şubede meydana gelen yangın sonucunda alacaklara ilişkin kayıtların yok olması sebebiyle ara dönem finansal tablolarında yer alan toplam _____YTL tutarındaki alacaklara ilişkin inceleme tamamlanamamıştır. İşletme yönetimi bu kayıtların tekrar oluşturulması çalışmalarını yürütmekte, ancak çalışma sonucunda elde edilecek kayıtların yukarıda belirtilen alacak tutarını ve

bununla ilgili şüpheli alacak karşılık tutarını doğrulayacağından emin değildir. Alacaklara ilişkin inceleme tamamlanabilseydi, ara dönem finansal tablolarında düzeltme gerektirebilecek hususlar dikkatimizi çekebilirdi.

Şartlı Sonuç

Yukarıda belirtilen hususun ara dönem finansal tablolarda gerektireceği düzeltme dışında, incelememiz sonucunda, ara dönem finansal tablolarının, ABC A.Ş.'nin 31 Mart 20X1 tarihi itibarıyla finansal pozisyonunu, üç aylık döneme ilişkin finansal performansını ve nakit akımlarını, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmadığı konusunda herhangi bir hususa rastlanılmamıştır.

Düzenleme Yeri/Tarih

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI

Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası

Adres

EK.17/E.2

İŞLETME YÖNETİMİNDEN KAYNAKLANMAYAN SINIRLAMALARIN VARLIĞI HALİNDE DÜZENLENECEK ŞARTLI SONUÇ İÇEREN İNCELEME RAPORU ÖRNEKLERİ (ÖZET FİNANSAL TABLOLAR)

Ara Dönem Özet Finansal Tablolar Hakkında İnceleme Raporu

(Muhatap)

Giriş

ABC A.Ş.'nin ekte yer alan 31 Mart 20X1 tarihli özet bilançosu, aynı tarihte sona eren üç aylık özet gelir tablosu, öz sermaye değişim tablosu ve nakit akım tablosu tarafımızca incelenmiştir. İşletme yönetiminin sorumluluğu, söz konusu ara dönem finansal tablolarının Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanması ve sunumudur. Bizim sorumluluğumuz bu ara dönem finansal tabloların incelenmesine ilişkin ulaşılan sonucun açıklanmasıdır.

İncelemenin Kapsamı

İncelememiz, aşağıdaki paragrafta belirtilen husus dışında, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartları düzenlemelerine uygun olarak yapılmıştır. Ara dönem finansal tablolarının incelenmesi, ağırlıklı olarak finansal raporlama sürecinden sorumlu kişilerden bilgi toplanması ve analitik inceleme ile diğer inceleme tekniklerinin uygulanmasını kapsamaktadır. Bir incelemenin kapsamı Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartları çerçevesinde yapılan bağımsız denetim çalışmasına göre daha dar olduğundan, inceleme, bağımsız denetimde farkında olunması gereken tüm önemli hususları ortaya çıkarabilme konusunda güvence sağlamaz. Dolayısıyla, incelememiz sonucunda bir bağımsız denetim görüşü açıklanmamıştır.

Şartlı Sonucu Dayanağı

... tarihinde şubede meydana gelen yangın sonucunda alacaklara ilişkin kayıtların yok olması sebebiyle ara dönem finansal tablolarında yer alan toplam _____YTL tutarındaki alacaklara ilişkin inceleme tamamlanamamıştır. İşletme yönetimi bu kayıtların tekrar oluşturulması çalışmalarını yürütmekte, ancak çalışma sonucunda elde edilecek kayıtların yukarıda belirtilen alacak tutarını ve bununla ilgili şüpheli alacak karşılık tutarını doğrulayacağından emin değildir. Alacaklara ilişkin inceleme tamamlanabilseydi, ara dönem finansal tablolarında düzeltme gerektirebilecek hususlar dikkatimizi çekebilirdi.

Şartlı Sonuç

Yukarıda belirtilen hususun ara dönem finansal tablolarda gerektireceği düzeltme dışında, incelememiz sonucunda, ekteki ara dönem özet finansal tablolarının, Sermaye Piyasası Kurulunca

yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde, tüm önemli yönleriyle hazırlanmadığı konusunda herhangi bir hususa rastlanılmamıştır.

Düzenleme Yeri/Tarih
BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI
Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası
Adres

EK.17/F.1

**FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA AYKIRI DURUMLARIN VARLIĞI HALİNDE
DÜZENLENECEK OLUMSUZ SONUÇ İÇEREN İNCELEME RAPORU ÖRNEKLERİ
(GENEL AMAÇLI TAM SET FİNANSAL TABLOLAR)**

Ara Dönem Finansal Tablolar Hakkında İnceleme Raporu

(Muhatap)

Giriş

ABC A.Ş.'nin ekte yer alan 31 Mart 20X1 tarihli bilançosu, aynı tarihte sona eren üç aylık gelir tablosu, öz sermaye değişim tablosu, nakit akım tablosu ve önemli muhasebe politikalarının özeti ile dipnotlar tarafımızca incelenmiştir. İşletme yönetiminin sorumluluğu, söz konusu ara dönem finansal tablolarının Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumudur. Bizim sorumluluğumuz bu ara dönem finansal tabloların incelenmesine ilişkin ulaşılan sonucun açıklanmasıdır.

İncelemenin Kapsamı

İncelememiz, aşağıdaki paragrafta belirtilen husus dışında, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartları düzenlemelerine uygun olarak yapılmıştır. Ara dönem finansal tabloların incelenmesi, ağırlıklı olarak finansal raporlama sürecinden sorumlu kişilerden bilgi toplanması, analitik inceleme ve diğer inceleme tekniklerinin uygulanmasını kapsamaktadır. Bir incelemenin kapsamı Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartları çerçevesinde yapılan bağımsız denetim çalışmasına göre daha dar olduğundan, inceleme, bağımsız denetimde farkında olunması gereken tüm önemli hususları ortaya çıkarabilme konusunda güvence sağlamaz. Dolayısıyla, incelememiz sonucunda bir bağımsız denetim görüşü açıklanmamıştır.

Olumsuz Sonucun Dayanağı

İşletme yönetimi, dönemin başında, kontrolü dışı önemli miktarda yeni payların mevcudiyeti nedeniyle konsolidasyonun uygun olmayacağı görüşüyle, bağlı ortaklık ve iştiraklerini konsolide etmeyi durdurmuştur. Bu uygulama, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına aykırıdır. Konsolide finansal tablolar hazırlanmış olsaydı, ara dönem finansal tablolardaki hemen her hesap önemli derecede farklılık gösterecekti.

Olumsuz Sonuç

İncelememiz, önceki paragrafta açıklandığı üzere, işletmenin bağlı ortaklık ve iştiraklerindeki yatırımlarını konsolide etmemesi sebebiyle, bu ara dönem finansal tablolarının, ABC A.Ş.'nin 31 Mart 20X1 tarihi itibarıyla finansal pozisyonunu, üç aylık döneme ilişkin finansal performansını ve nakit akımlarını, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmadığını göstermektedir.

Düzenleme Yeri/Tarih
BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI
Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası
Adres

EK.17/F.2

**FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA AYKIRI DURUMLARIN VARLIĞI HALİNDE
DÜZENLENECEK OLUMSUZ SONUÇ İÇEREN İNCELEME RAPORU ÖRNEKLERİ
(ÖZET FİNANSAL TABLOLAR)**

Ara Dönem Özet Finansal Tablolar Hakkında İnceleme Raporu

(Muhatap)

Giriş

ABC A.Ş.'nin ekte yer alan 31 Mart 20X1 tarihli özet bilançosu, aynı tarihte sona eren üç aylık özet gelir tablosu, öz sermaye değişim tablosu ve nakit akım tablosu tarafımızca incelenmiştir. İşletme yönetiminin sorumluluğu, söz konusu ara dönem finansal tablolarının Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanması ve sunumudur. Bizim sorumluluğumuz bu ara dönem finansal tabloların incelenmesine ilişkin ulaşılan sonucun açıklanmasıdır.

İncelemenin Kapsamı

İncelememiz, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartları düzenlemelerine uygun olarak yapılmıştır. Ara dönem finansal tablolarının incelenmesi, ağırlıklı olarak finansal raporlama sürecinden sorumlu kişilerden bilgi toplanması ve analitik inceleme ile diğer inceleme tekniklerinin uygulanmasını kapsamaktadır. Bir incelemenin kapsamı Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartları çerçevesinde yapılan bağımsız denetim çalışmasına göre daha dar olduğundan, inceleme, bağımsız denetimde farkında olunması gereken tüm önemli hususları ortaya çıkarabilme konusunda güvence sağlamaz. Dolayısıyla, incelememiz sonucunda bir bağımsız denetim görüşü açıklanmamıştır.

Olumsuz Sonucun Dayanağı

İşletme yönetimi, dönemin başında, kontrolü dışı önemli miktarda yeni payların mevcudiyeti nedeniyle konsolidasyonun uygun olmayacağı görüşüyle, bağlı ortaklık ve iştiraklerini konsolide etmeyi durdurmuştur. Bu uygulama, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına aykırıdır. Konsolide finansal tablolar hazırlanmış olsaydı, ara dönem finansal tablolardaki hemen her hesap önemli derecede farklılık gösterecekti.

Olumsuz Sonuç

İncelememiz, önceki paragrafta açıklandığı üzere, işletmenin bağlı ortaklık ve iştiraklerindeki yatırımlarını konsolide etmemesi sebebiyle, ekteki ara dönem özet finansal tablolarının, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde hazırlanmadığını göstermektedir.

Düzenleme Yeri/Tarih

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNUN UNVANI

Sorumlu Ortak Başdenetçinin Adı-Soyadı ve İmzası

Adres

Maliye Bakanlığından:

TAHSİLAT GENEL TEBLİĞİ (SERİ: A SIRA NO: 1)

Devlet alacaklarının tahsilini sağlamak ve bu konuda gerekli tedbirleri almak görevi, 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun1 ile kurulan Gelir İdaresi Başkanlığına verilmiştir.

Gelir İdaresi Başkanlığının; toplumsal refahın artırılmasına destek sağlamak üzere yeterli geliri; adalet, tarafsızlık, verimlilik ilkeleri çerçevesinde toplamak, vergi sisteminin basitleştirilmesi ve uyumun artırılmasına katkıda bulunmak ve mükellefe kaliteli hizmet sunmak misyonu ile Anayasal görev olan vergi toplama işlevini yerine getirirken etkin vergi idaresi olma anlayışı çerçevesinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun2 uygulamasına yönelik Tahsilat Genel Tebliğleri gözden geçirilmiştir.

6183 sayılı Kanunun 01.01.1954 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte yürürlükten kaldırılan Tahsili Emval Kanununa yönelik 236 adet Tahsilat Genel Tebliğı bulunmaktadır. 6183 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile Tahsili Emval Kanununa göre takip edileceğı belirtilen alacakların da Kanun kapsamına alınması nedeniyle, belirtilen tebliğler yürürlükten kaldırılmamış, 6183 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yayımlanan Tahsilat Genel Tebliğlerinin seri numaraları bu tebliğleri takip eder şekilde sürdürölmüş ve günümüze kadar toplam 443 adet Tahsilat Genel Tebliğı yayımlanmıştır.

Diğler taraftan, 6183 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiğı 01.01.1954 tarihinden günümüze kadar geçen süreçte, gerek bu Kanunda gerekse Kanunun uygulamasını etkileyen kanunlarda meydana gelen değışiklikler ile yayımlanmış olan genel tebliğlerin bazılarının uygulama alanlarının kalmaması karşısında, 6183 sayılı Kanunun uygulamasını bir bütün olarak göstermek üzere bir tebliğ yapılması gereğı doğmuştur.

Başkanlığın 5345 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin (e) bendindeki “Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasında kamu kurum ve kuruluşları arasında uygulama birliğini sağlamak.” görevi ve misyonu gereğince 6183 sayılı Kanunu uygulayan amme idareleri arasında uygulama birliğinin sağlanması ve tarafların tek kaynaktan bilgilenmelerinin temin edilmesi amacıyla bu tebliğ hazırlanmıştır.

Bilindiğı gibi, Devlet, il özel idareleri ve belediyelerin kamu hukukundan kaynaklı alacaklarının takip ve tahsil usullerini belirleyen 6183 sayılı Kanun;

I- Genel Esaslar,

II- Amme Alacaklarının Cebren Tahsili,

III- Zamanaşımı, Terkin, Yasaklar, Cezalar ve Son Hükümler,

olmak üzere 3 kısımda düzenlenmiş ve bu kısımlar da kendi içinde bölümlere ayrılmıştır.

Bu tebliğde, Kanunun kısım ve bölümleri esas alınarak aynı sistematiğe açıklamalar ve Kanunun ilgili maddelerinde verilmiş yetkilere istinaden düzenlemeler yapılmıştır.

Tebliğde, bugüne kadar yayımlanmış tebliğlerde yapılan açıklamalar güncellenmekte ve Kanun uygulamasına yönelik yeni açıklamalara yer verilmektedir.

BİRİNCİ KISIM

Genel Esaslar

BİRİNCİ BÖLÜM

Kanunun Kapsamı, Terimler, Görevli ve Yetkililer

I- Kanunun Kapsamı ve Terimler

1. Amme alacaklarının takip ve tahsil usulüne ilişkin esasların düzenlendiğı 6183 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde bu Kanunu uygulayacak alacaklı amme idareleri (kamu tüzel kişileri) ismen

belirtilmiş ve bu idarelerin hangi alacaklarına bu Kanun hükümlerinin uygulanacağı sayılmak suretiyle kapsama giren alacaklar açıklanmıştır. Ayrıca, Kanunun 2 nci maddesinde mülga Tahsili Emval Kanununa göre takip ve tahsil edilen alacakların da Kanun kapsamında olduğu belirtilmiştir. Alacaklı amme idareleri; Devlet, il özel idareleri ve belediyelerdir. Devlet tüzel kişiliğini oluşturan kamu idareleri, genel bütçeye dahil kamu idareleridir. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu³ Devlet tüzel kişiliğini oluşturan kamu idarelerini Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde göstermiştir. İl özel idarelerine ilişkin hükümler, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununda⁴, belediyelere ilişkin hükümler ise 5393 sayılı Belediye Kanunu⁵ ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda⁶ düzenlenmiştir.

6183 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde alacaklı amme idaresi olarak sayılmamakla birlikte, özel kanunlarda alacakları 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip edileceği belirtilmiş olan kamu tüzel kişileri de alacaklarının takibinde 6183 sayılı Kanun hükümlerini uygulamaktadır.

Kanun kapsamına, Devlete, il özel idarelerine ve belediyelere ait;

- Vergi, resim, harç, mahkeme masrafları, vergi cezaları, para cezaları gibi asli alacaklar,
- Gecikme zammı, gecikme faizi, faiz, zam, pişmanlık zammı gibi asli alacaklar üzerinden hesaplanan fer'i alacaklar,
- Akitten, haksız fiilden ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinden kaynaklanan alacaklar,
- Mahiyetleri ne olursa olsun, çeşitli kanunlarda 6183 sayılı Kanundan önce yürürlükte bulunan Tahsili Emval Kanununa göre tahsil edileceği belirtilen alacaklar,
- Mahiyetleri ne olursa olsun, özel kanunlarında 6183 sayılı Kanuna göre tahsil edileceği belirtilen alacaklar,
- Bu amme alacaklarının takip masraflarından kaynaklanan alacaklar, girmektedir.

2. 6183 sayılı Kanun, Türk Ceza Kanununun para cezalarının tahsil şekli ve hapse tahvili hakkındaki hükümlerini saklı tutmaktadır.

Mahkemelerin ceza hukukundan kaynaklı olarak vermiş oldukları adli para cezalarının infazı, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun⁷ hükümlerine göre yapılmakta ve adli para cezalarının infazını Cumhuriyet Savcılıkları yerine getirmektedir.

Ancak, anılan Kanun hükümlerine göre Cumhuriyet Savcıları tarafından infaz edilmek üzere hükümlülerden talep edilen adli para cezalarının süresinde ödenmemesi halinde infaz; hapse çevrilemeyen para cezalarında bu cezaların tamamının tahsili, hapse çevrilerek infaz edilen adli para cezalarında ise hapis cezasıyla giderilemeyen kısmının tahsili şeklinde yerine getirildiğinden, Cumhuriyet Başsavcılıklarınca 6183 sayılı Kanuna göre takip ve tahsil edilmek üzere bildirilen adli para cezalarının bu Kanuna göre takip ve tahsili gerekmektedir.

II- Yetkililer, Yetkililerin Sorumlulukları ile Yardım Mecburiyeti

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.- 11/09/2013/28762))

1. 6183 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi uyarınca, alacaklı amme idarelerinin bu Kanunu uygulamakla yetkili memurlarının görevlerinin, teşkilat ve görevleri düzenleyen Kanunlara veya bu konuyla ilgili diğer kanun, tüzük ve yönetmeliklere, sorumluluklarının ise sorumlulukların düzenlendiği Kanunlara göre belirlenmesi gerekmektedir.

2. 6183 sayılı Kanunun 5 inci maddesi uyarınca, alacaklı amme idarelerinin alacaklarının takibinin, bu idarelerin mahalli tahsil daireleri tarafından yapılması esastır.

Ancak, borçlunun veya mallarının başka mahallerde bulunması halinde, tahsil dairesi borçlunun veya mallarının bulunduğu mahalde yapılacak takipleri o mahaldeki aynı nev'iden amme idaresinin tahsil dairelerine niyabeten yaptırır.

3. Alacaklı amme idaresi olan Devletin alacaklarının takibinde, Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı vergi daireleri, Muhasebat Genel Müdürlüğüne bağlı malmüdürlükleri ve muhasebe müdürlükleri ile gümrük mevzuatı uyarınca alınan amme alacakları için Gümrük ve Ticaret Bakanlığına bağlı tahsil daireleri yetkilidir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.- 11/09/2013/28762)) Buna göre, Gümrük ve Ticaret Bakanlığına bağlı tahsil dairelerinin alacaklarını, borçlu veya mallarının bulunduğu mahalde Gümrük ve Ticaret Bakanlığına bağlı tahsil dairesi bulunmaması halinde aynı nev'iden amme idaresinin tahsil daireleri olan Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı vergi daireleri/Muhasebat Genel Müdürlüğüne bağlı malmüdürlükleri niyabeten takip ve tahsil edecektir.

4. 6183 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde "Tahsil dairelerince bu kanuna göre yapılan tebliğ ve verilen emirleri derhal yapmaya ve neticesini geciktirmeksizin tahsil dairesine bildirmeye alakadarlar mecburdurlar.

Makbul bir özre dayanmadan bu mecburiyeti ifa etmeyenler hakkında Cumhuriyet Savcılığınca umumi hükümlere göre doğrudan doğruya takibat yapılır." hükmü yer almaktadır.

Kanunun bu hükmü ile tahsil dairesine amme alacağını ödemeyen borçlular hakkında yapılan takip esnasında zor kullanma, borçlunun ikametgah ve hüviyetinin tespiti, haciz tatbiki, kapalı yerlerin zorla açılması gibi amme idarelerinin kendi araçlarıyla uygulamaya ve tespitine imkan bulamadığı hususları ilgililerden isteme yetkisi verilmektedir. İlgililer tahsil dairesi tarafından istenilen hususları derhal yapmaya ve verilen emirleri yerine getirmeye mecburdur. Bu emirleri makul bir sebep olmaksızın yerine getirmeyen ilgililer hakkında Cumhuriyet Savcıları tarafından takibat yapılacaktır.

III- Borçlunun Ölümü ve Ölüm Halinde Takibin Geri Bırakılması

1. 6183 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde, borçlunun ölümü halinde mirası reddetmemiş mirasçılar hakkında bu Kanun hükümlerinin tatbik edileceği ve borçlunun ölümünden önce başlanılmış olan işlemlere devam edileceği açıklanmıştır.

Borçlunun ölümünden önce 6183 sayılı Kanun çerçevesinde başlatılmış takip işlemlerinin tereke üzerinde devam ettirilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte, Kanunun 50 nci maddesi gereğince tereke hakkındaki takip işlemleri ölüm günü dahil 3 gün süre ile durdurulacak, 3 üncü günün bitiminden itibaren takip işlemlerine devam edilecektir.

Terekenin bir mahkeme veya iflas dairesi tarafından tasfiyesini gerektiren hallerde ise takip işlemleri durdurulacak, terekenin tasfiyesini yürüten mercie takibi gereken amme alacakları bildirilecektir.

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 590 ve 619 uncu maddeleri gereğince defter tutmaya karar verilmesi halinde, defter tutma işlemlerinin devam ettiği süre içinde terekeye dahil mal varlıklarının satışı yapılamayacaktır.

2. Borçlunun ölümü halinde mirası reddetmemiş mirasçılar hakkında 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaktır.

6183 sayılı Kanunun 50 nci maddesi uyarınca, mirasçılar, mirası kabul veya ret etmemişlerse bu hususta 4721 sayılı Kanunda belirlenmiş süreler geçinceye kadar haklarındaki takip durdurulacaktır. 4721 sayılı Kanunun 606 ncı maddesinde; mirasın 3 ay içerisinde ret olunabileceği hükme bağlanmış olup, bu süre içerisinde mirasın kabul edildiğine ilişkin bir bilgi edinilmeden mirasçılar hakkında takip yapılmasına imkan bulunmamaktadır.

Ancak, 4721 sayılı Kanunun 610 uncu maddesi uyarınca, mirası ret süresi sona ermeden mirasçı olarak tereke işlemlerine karışan, terekenin olağan yönetiminde olmayan veya miras bırakanın işlerinin yürütülmesi için gerekli olanın dışında işler yapan ya da tereke mallarını gizleyen veya kendisine maleden mirasçı mirası reddedemeyeceğinden, mirası ret hakkından mahrum olan bu mirasçılar hakkında mirası ret süresi beklenilmeden takip işlemlerine devam edilmesi gerekmektedir.

3. Mirasçılarının sorumluluğu; 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 9 12 nci ve 4721 sayılı Kanunun 681 inci maddesinde düzenlenmiştir.

213 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde, "Ölüm halinde mükelleflerin ödevleri, mirası reddetmemiş kanuni ve mansup mirasçılara geçer. Ancak, mirasçılardan her biri ölünün vergi borçlarından miras hisseleri nisbetinde sorumlu olurlar." hükmüne yer verilmek suretiyle ölen kişinin vergi borçlarından her mirasçının kendi miras hissesi nispetinde sorumlu olması esası getirilmiştir.

Bu itibarla, ölen amme borçlusundan aranan amme alacaklarının 213 sayılı Kanun kapsamına giren alacaklar olması halinde mirasçılar hakkında yapılacak takiplerde mirasçılarının sorumlu oldukları tutarların 213 sayılı Kanunun anılan maddesi uyarınca tespit edilmesi gerekmektedir.

4721 sayılı Kanunun 641 ve 681 inci maddelerinde ise; mirasçıların tereke borçlarından dolayı müteselsilen sorumlu oldukları düzenlenmiştir. Ancak, bu sorumluluk mirasın paylaşılmasından itibaren geçecek 5 yıllık sürede geçerli olup, bu sürenin bitiminden sonra mirasçılar miras hisseleri oranında miras bırakanın borçlarından sorumlu olacaklardır.

Miras bırakandan aranan amme alacaklarının 213 sayılı Kanun kapsamında olmayan alacaklardan olması halinde mirasçılar hakkında yapılacak takipte 4721 sayılı Kanunun hükümleri esas alınacaktır. Buna göre, mirasçılar müteselsil sorumluluğun sona erdiği tarihe kadar borcun tamamından müteselsilen, bu tarihten itibaren ise miras hisseleri oranında sorumlu tutularak takip edilecektir.

4. Mirasçılar tarafından, mirasın tutulan defter uyarınca kabulü yoluna başvurulmuş olması halinde mirasçılarının sorumluluğu;

a) Amme alacağının deftere kaydedilmiş olması halinde, tebliğin bu bölümünün (3) numarasında yapılan açıklamalara göre,

b) Amme alacağının deftere kaydedilmemiş olması halinde, amme alacağının 213 sayılı Kanun kapsamında olup olmamasına bakılmaksızın, miras yoluyla iktisap edilen miktar kadarıyla, olacaktır.

5. 4721 sayılı Kanunun 631 inci maddesi uyarınca, amme borçlusunun mirasının Devlete geçmesi halinde, Devlet deftere yazılan borçlardan, sadece miras yoluyla edindiği değerler ölçüsünde sorumlu olacaktır.

6. Mirasın mirasçılar tarafından reddedilmesi ve amme alacağının tereke varlığından alınamaması halinde, amme alacağı zamanaşımı süresi sonunda terkin edilecektir.

7. 6183 sayılı Kanunun 50 nci maddesi uyarınca, amme borçlusu hakkında yapılan takip işlemleri, karısı veya kocası, kan veya sıhriyet (kayın) itibarıyla alt veya üst soylarından birisinin ölmesi halinde ölüm günüyle beraber 3 gün durdurulacaktır.

IV- Tebliğler ve Sürelerin Hesaplanması

1. 6183 sayılı Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, bu Kanunda yazılı sürelerin hesaplanmasında ve tebliğlerin yapılmasında 213 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uygulanacaktır.

2. 6183 sayılı Kanunun uygulamasıyla ilgili olarak yapılacak tebliğlerde, tahsil dairelerince 213 sayılı Kanunda öngörülen tebliğ usullerine uyulmakla birlikte, gerekli görülen hallerde, postada oluşabilecek gecikme ve tebliğ imkansızlıklarının önlenmesi, icra takiplerinin geciktirilmemesi ve amme alacağını vadesinde ödemeyen borçlulara ilişkin cebri takip ve tahsil işlemlerinin daha hızlı bir şekilde yürütülmesi için yapılacak tebliğlerde, 213 sayılı Kanunun 107 nci maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden, posta yoluna başvurmadan memur eliyle tebliğ yaptırılması mümkündür.

İKİNCİ BÖLÜM

Amme Alacaklarının Korunması

I- Teminat Hükümleri

1. 6183 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde, 213 sayılı Kanunun 344 üncü maddesine göre vergi ziyai cezası kesilmesini gerektiren haller ile 359 uncu maddesinde sayılan hallere temas eden bir amme alacağının salınması için gerekli işlemlere başlanması halinde, vergi incelemesine yetkili memurlarca yapılan ilk hesaplara göre belirtilen tutar üzerinden tahsil dairelerince teminat isteneceği hükme bağlanmıştır.

Buna göre, 213 sayılı Kanunun 135 inci maddesiyle kendilerine inceleme yetkisi verilmiş bulunanlar tarafından mükelleflerin veya sorumluların kayıt ve işlemlerinin incelenmesi sırasında 213 sayılı Kanunun 344 ve 359 uncu maddelerinde sayılan hallerin tespit edilmesi nedeniyle bir amme alacağı salınması için gereken işlemlere başlanılmışsa, inceleme elemanlarınca yapılacak ilk hesaplara göre tespit edilecek tutar üzerinden derhal teminat istenecektir.

2. Vergi incelemesine yetkili memurlarca yapılan ilk hesaplara göre belirtilen tutar üzerinden istenecek teminatın, vergi aslı, gecikme faizi ile ceza tutarlarını karşılayacak değerde olması gerekmektedir. Bu aşamada vergi alacağı tahakkuk etmediğinden gecikme faizinin hesabında teminat isteme yazısının düzenlendiği tarih esas alınacaktır. Ancak, gerek teminat isteme yazılarında gerekse teminat gösterme

yazıları veya belgelerinde, vergi alacağının tahakkuk etmesi üzerine hesaplanacak gecikme faizi ve zammının dikkate alınacağını belirtilmesi gerekmektedir. Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası uyarınca teminat istenmesinde ekte yer alan yazı örneği (EK-1) kullanılacaktır.

3. Türkiye’de ikametgahı bulunmayan amme borçlusunun durumu, amme alacağının tahsilinin tehlikede olduğunu gösteriyorsa, tahsil dairesi borçludan teminat isteyebilecektir.

4. 6183 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile tebliğlerin yapılması ve sürelerin hesaplanması bakımından 213 sayılı Kanuna yapılan atıf sebebiyle, teminat isteme yazılarında verilecek sürenin 213 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi hükmü çerçevesinde 15 günden az olmaması gerekir.

5. 6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde, teminat olarak kabul edilecek değerler sayılmıştır.

Madde hükmüne göre;

a) Para,

b) **(Değişik bent: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-07/07/2022/31889) m.1)** Bankalar tarafından verilen süresiz ve şartsız teminat mektupları ile sigorta şirketleri tarafından verilen süresiz ve şartsız kefalet senetleri,

c) Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetleri (Hazine bonusu ve Devlet tahvilleri) veya bu senetler yerine düzenlenen belgeler (nominal bedele faiz dahil edilerek ihraç edilmişse bu işlemlerde ana paraya tekabül eden satış değerleri esas alınır.),

d) Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilecek milli şirketlerin hisse senetleri ve tahvilleri (Bu hisse senetleri ve tahviller, teminatın kabul edilmesine en yakın borsa cetvelleri üzerinden % 15 noksanıyla değerlendirilir.),

e) Amme borçlusu veya borçlular lehine üçüncü şahıslar tarafından gösterilen ve alacaklı amme idarelerince haciz varakalarına istinaden haczedilen menkul ve gayrimenkul mallar, teminat olarak kabul edilecektir.

(Ek fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-07/07/2022/31889) m.1) Sigorta şirketleri tarafından sigorta kefaleti kapsamında verilecek kefalet senetleri bu Tebliğin ekindeki örneğe (EK-13) uygun olarak tanzim edilecektir.

6. 6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin (5) numaralı bendi uyarınca, üçüncü şahıslar tarafından borçlu lehine teminat olarak gösterilen menkul veya gayrimenkul malların da teminat olarak alınması mümkündür. Bu durumda, üçüncü şahsın kendisine ait malı başkasının borcuna karşılık teminat olarak vermek istemesi halinde, bu iradesini açık bir şekilde gösteren imzalı muvafakat yazısını tahsil dairesine bizzat getirmesi gerekmektedir.

Ancak, muvafakat yazısının bizzat üçüncü şahıs tarafından getirilmemesi halinde, üçüncü şahıs tarafından imzalanmış ve noter tarafından onaylanmış bir örneğinin tahsil dairesine gönderilmesi yeterli olacaktır.

Muvafakat yazısında; alacaklı tahsil dairesinin ismi, borçlunun adı, soyadı/unvanı, T.C. Kimlik/Vergi Kimlik Numarası, borcun türü, dönemi, tutarı, teminatın asli ve fer’i alacakları kapsamak üzere ve 6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin (5) numaralı bendi gereğince teminat olarak verildiği, teminat olarak gösterilen menkul ve/veya gayrimenkul malın özellikleri belirtilecek ve malın teşhisine yarayacak belge fotokopileri de eklenecektir.

Bu şekilde muvafakat yazısı alındıktan sonra, haciz varakasına istinaden mal gayrimenkul ise tapu müdürlüğüne haciz tebliğ edilmek, mal menkul mal ise haciz tutanağı ile haczedilmek ve Kanunun 82 ve 83 üncü maddelerinde gösterilen esaslar dairesinde gerekli muhafaza tedbirleri alınmak suretiyle haciz işlemleri gerçekleştirilecektir.

7. Amme borçlusu veya borçlu lehine üçüncü şahıslar tarafından elbirliği (iştirak halinde) mülkiyetine konu gayrimenkullerin teminat olarak gösterilebilmesi için 4721 sayılı Kanunun 701 ve devamı maddeleri uyarınca diğer ortakların (maliklerin) muvafakatı gerektiğinden bu tür malların teminat olarak alımı sırasında bu hususun göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

8. 6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi hükmüne göre verilen teminatların sonradan tamamen veya kısmen değerini kaybetmesi veya borç tutarının artması halinde, teminatın tamamlanması veya yerine başka teminat gösterilmesi istenecektir. Üçüncü kişiler tarafından gösterilen teminatın değerinin azalması halinde, teminatın tamamlanmasının borçludan isteneceği tabiidir.

Aynı madde hükmüne göre borçlu, tahsil dairesinin kabulüne bağlı olarak daha önce verdiği teminatı kısmen veya tamamen başka bir teminatla değiştirebilecektir.

9. 6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde teminatın nev'ileri belirtildikten sonra, bu maddeye göre teminat sağlayamayanlara, Kanunun 11 inci maddesiyle (kabulü tahsil dairesinin ihtiyarına bırakılmak suretiyle) muteber bir şahsı müteselsil kefil ve müşterek müteselsil borçlu olarak gösterebilme imkanı tanınmıştır.

10. Şahsi kefalet, tespit edilecek şartlara uygun olarak noterden tasdikli mukavele ile tesis edilecektir. Buna göre, alacaklı tahsil dairelerince, 6183 sayılı Kanunun 11 inci maddesine göre şahsi kefalet tesis edilmesi halinde bu tebliğin ekinde yer alan şahsi kefalet senedinin (EK-2), Kanunun 14 üncü maddesine göre şahsi kefalet tesis edilmesi halinde bu tebliğin ekinde yer alan taahhüt/şahsi kefalet senedinin (EK-3 ve EK-4) ve Kanunun 48 inci maddesine göre şahsi kefalet tesis edilmesi halinde bu tebliğin ekinde yer alan şahsi kefalet senedinin (EK-5) düzenlenmesi ya da bu eklere uygun belgelerin aranılması gerekmektedir.

II. İhtiyati Haciz

1. 6183 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde; 7 bent halinde gösterilen hallerden herhangi birinin mevcudiyeti halinde, hiç bir müddetle mukayyet olmaksızın alacaklı amme idaresinin mahalli en büyük memurunun kararıyla borçlunun mallarına ihtiyati haciz tatbik edileceği düzenlenmiştir.

2. 6183 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine istinaden alınacak ihtiyati haciz kararlarının haciz varakalarına dayanması gerekmekte olup, ihtiyati haciz kararı verme yetkisi alacaklı amme idaresinin mahalli en büyük memuruna aittir.

3. 5345 sayılı Kanunla kurulan Gelir İdaresi Başkanlığına doğrudan bağlı vergi dairesi başkanlıklarının kurulduğu yerlerde ise aynı Kanunun 33 üncü maddesi gereğince Gelir İdaresine bağlı tahsil daireleri (bağlı vergi daireleri dahil) tarafından takip ve tahsil edilen amme alacakları için ihtiyati hacze karar verme yetkisi vergi dairesi başkanlarına aittir.

4. Alacaklı amme idaresinin il özel idaresi olması halinde, ihtiyati hacze karar verme yetkisi valiyeye; belediye olması halinde ise belediye başkanına aittir.

5. İhtiyati haczin amacı amme alacağını teminat altına almak olup, tahsil dairelerince mükellefin menkul ve gayrimenkul malları ile diğer hak ve alacaklarının kaçırılmasına engel olunması ve ihtiyati haciz uygulamasından beklenen faydanın elde edilebilmesi için, ihtiyati haciz kararının ivedilikle uygulanması zorunludur. Dolayısıyla, ihtiyati haciz kararlarına ilişkin işlemlerin elden takip edilerek gecikmeye yer verilmeden tamamlanması ve haciz kararlarının gerek hazırlanması ve gerekse uygulanması aşamalarında gizlilik içerisinde hareket edilerek borçlunun mallarını kaçırmasına engel olunması gerektiği tabiidir.

Gerek ihtiyati tahakkuka dayalı gerekse diğer nedenlerden dolayı ihtiyati haciz sebeplerinin tayin ve takdirinde tahsil dairesinin ve ihtiyati haciz kararını verecek makamın gereken hassasiyeti göstermesi ve alacaklı amme idaresinin hukuku kadar borçlu hukukunu da koruması gerekmektedir.

6. 6183 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde, ihtiyati haciz sebeplerinin varlığı halinde “ihtiyati haczin hiç bir müddetle mukayyet olmaksızın” uygulanacağı hükme bağlandığından, ihtiyati hacizler belli bir süre için konulmayıp, kaldırılmadığı müddetçe devam edecektir.

6183 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin (1) numaralı bendi gereğince uygulanacak ihtiyati hacizlerde, borçlu tarafından teminat gösterilinceye kadar beklenilmesi zorunlu olmayıp, gerek teminat olarak verilecek değerlerin haczedilebilmesini sağlamak gerekse teminat istenmesine ilişkin yapılacak tebligatlarda geçecek sürede amme alacağının güvence altına alınmasını temin etmek üzere, ihtiyati hacze ilişkin işlemlere derhal başlanması gerekmektedir.

7. İhtiyati haciz hiç bir süreye bağlı olunmaksızın borçlunun menkul ve gayrimenkul malları ile alacak ve haklarına derhal uygulanacak olmakla birlikte, bazı hallerde borçlunun bu varlıklarının tespiti zaman almakta ve bu süre zarfında da amme borçluları mallarını kaçırabilmektedir.

İhtiyati hacizde mal varlığı araştırmaları ile bu şekilde zaman kaybına meydan verilmemesi bakımından, mükelleflerin hesap ve işlemleri üzerinde inceleme yapan vergi incelemesine yetkililerce, mükellefler hakkında 6183 sayılı Kanunun 9 ve 13 üncü maddeleri gereğince işlem yapılması gerektiğine kanaat getirilmesi halinde, yapılacak ilk hesaplara göre belirlenecek tutarın yanı sıra inceleme sırasında tespit olunan mükellefe ait mal, alacak ve hakların da vergi dairesine bildirilmesi gerekmektedir.

8. 6183 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin (7) numaralı bendinde “7. İptali istenen muamele ve tasarrufun mevzuunu teşkil eden mallar, bu mallar elden çıkarılmışsa elden çıkaranın diğer malları hakkında uygulanmak üzere, bu kanunun 27, 29, 30’uncu maddelerinin tatbikini icabettiren haller varsa.” hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm aynı Kanunun 24 ve müteakip maddelerinde düzenlenen iptal davalarına ilişkin hükümler çerçevesinde iptal davası açılması halinde iptale konu malların elden çıkarılmasını önlemek amacıyla düzenlenmiş olup, bu bent uyarınca tatbik edilen ihtiyati haciz, ihtiyati tedbir niteliği taşımaktadır.

İptal davası açılabilmesi için gerekli koşulların varlığı halinde durumun alacaklı amme idarelerinin dava açmaya yetkili birimlerine bildirilmesi ve davanın açılması halinde söz konusu bent hükmüne göre ihtiyati haciz kararı alınması mümkündür. İhtiyati haciz kararı üzerine, iptal davasına konu mal üzerine ihtiyati haciz tatbik edilecek, söz konusu mal elden çıkarılmış ise elden çıkaranın diğer malları üzerine ihtiyati haciz uygulanacaktır.

Bunun yanı sıra, iptal davasına konu malların iptal davasına taraf olmayan kişilerin mülkiyetine geçmesini önlemek amacıyla açılacak davalarda, ayrıca 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 101 ve devamı maddelerinde düzenlenen ihtiyati tedbir talebinde de bulunulması gerektiği tabiidir.

9. 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre, ihtiyati veya kat’i haczin borçlunun her türlü mal, hak ve alacaklarına tatbik edilmesi mümkün bulunmaktadır.

Ancak, borçlu olan bir şahsın bankalarda bir alacak ve hakkı bulunmamasına rağmen ileride borçlu adına doğacak alacaklar için bankalara haciz veya ihtiyati haciz bildirisi tebliğ edilmesi, haczin “borçlunun mal varlığını hedef tutması” esasına aykırı düşecektir.

Amme alacağından borçlu olan bir şahsın, bankalarda alacak ve hakkının bulunmamasına rağmen ileride tahakkuk edecek alacağından istifade etmek üzere geleceğe yönelik olarak bankalara haciz veya ihtiyati haciz tebliği, muhtemel bir alacak niteliğinde dahi tanımlanamayacak bir durum oluşturması ve bankanın bu hacizleri sürekli izlemesi veya banka tarafından yapılan tüm işlemlerde bir süreye de bağlı kalınmaksızın borçlu adına mal, hak ve alacak doğup doğmadığının takip edilmesi, doğması halinde haciz veya ihtiyati haciz uygulanmasını gerektirir ki bankalara böyle bir külfet yüklemeye imkan bulunmamaktadır.

Bu nedenle, bankalara yapılacak haciz ve ihtiyati haciz tebliğlerinin sadece tebliğ tarihi itibarıyla amme borçlularının mevcut olan varlıklarını konu alması ve bu kişilerin ileride doğabilecek alacakları için haciz ve ihtiyati haciz tebliğinde bulunulmaması icap etmektedir.

Bankacılık sisteminde, POS cihazı kullanan müşteri ile banka arasında yapılan sözleşmelere dayanan bankalar nezdindeki hesaplar banka ile müşterisi arasında devamlılık arz etmektedir. Dolayısıyla bu hesaplar her zaman için banka nezdinde alacak doğmasına (muhtemel alacak) müsait hesaplar olarak değerlendirildiğinden bu hesaplara ileriye matuf olmak üzere haciz konulması mümkün bulunmaktadır.

(Danıştay Dördüncü Dairesinin Esas No: 2018/6581; Karar No: 2019/8748 sayılı Kararı ile Tebliğin Birinci Kısımının, Amme Alacaklarının Korunması başlıklı İkinci Kısımının, İhtiyati haciz başlıklı II Nolu bölümünün 9 uncu maddesinin son fıkrasında yer alan "Bankacılık sisteminde, POS cihazı kullanan müşteri ile banka arasında yapılan sözleşmelere dayanan bankalar nezdindeki hesaplar banka ile müşterisi arasında devamlılık arz etmektedir. Dolayısıyla bu hesaplar her zaman için banka nezdinde alacak doğmasına (muhtemel alacak) müsait hesaplar olarak değerlendirildiğinden bu hesaplara ileriye matuf olmak üzere haciz konulması mümkün bulunmaktadır." ibaresinin iptaline karar verilmiştir.)

10. **(Değişik fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-07/07/2022/31889) m.2)** İhtiyati haciz kat’i hacze dönüştürülmediği sürece, ihtiyaten haczedilen malların satılarak paraya çevrilmesi mümkün bulunmamaktadır. Ancak, ihtiyaten haczedilen malların bozulması, çürümesi gibi nedenlerle korunmasının mümkün olmadığı veya beklediği zaman önemli bir değer düşüklüğüne uğrayacağına anlaşılmaması ya da muhafazasının tehlikeli veya masraflı olması hallerinde, bu mallar derhal paraya çevrilerek, elde edilen tutarlar teminat olarak muhafaza edilecektir.

11. **(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.1)** 6183 sayılı Kanunun 15 inci maddesinde, haklarında ihtiyati haciz tatbik olunanların; haczin tatbiki, gıyapta yapılan hacizlerde haczin tebliği tarihinden itibaren 15 gün içinde alacaklı tahsil dairesine ait itiraz işlerine bakan vergi itiraz komisyonu nezdinde ihtiyati haciz sebebine

itiraz edebilecekleri, itirazın şekli ve incelenmesi hususunda Vergi Usul Kanunu hükümlerinin tatbik olunacağı, bu ihtilafların itiraz komisyonlarınca diğer işlere takdimen incelenerek karara bağlanacağı ve itiraz komisyonlarının bu konuda verecekleri kararların kesin olduğu hükmüne bağlanmıştır.

Ancak, 20.01.1982 tarihli ve 17580 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun yürürlüğe girmesini müteakiben vergi itiraz komisyonlarının görevleri sona ermiş ve anılan Kanunun 6 ncı maddesinin (b) bendi gereğince de vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümlülükler ve bunların zam ve cezalarına ilişkin olup 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğan davaların çözüm görevi vergi mahkemelerine verilmiştir.

Vergi davalarında ihtilafların görüm ve çözümünde uygulanacak hükümleri düzenleyen ve 213 sayılı Kanunda yer alan hükümler de 2577 sayılı Kanunla 11 yürürlükten kaldırılması nedeniyle, ihtiyati hacze karşı dava açılması halinde, bu davaların görüm ve çözüm usulleri 2577 sayılı Kanunda yapılan düzenlemelere tabi kılınmıştır.

Bu itibarla, ihtiyati haciz sebeplerine karşı açılacak davaların;

- haczin tatbik edildiği tarihten,

- gıyapta yapılan hacizlerde ise haczin tebliğ edildiği tarihten,

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.1) itibaren 15 gün içinde ilgili vergi mahkemesinde açılması gerekmektedir.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.1) İhtiyati haciz işlemleri ile ilgili olarak açılan davalarda, mahkemelerce ihtiyati haczin kaldırılmasına karar verilmesi halinde, bu kararın kesinleşmesi beklenilmeksizin, kararın gereklerine göre işlem tesis edilmesi icap etmektedir.

(Mülga: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.1)

(Mülga: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.1)

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.1) İhtiyati hacze karşı dava açılmadığı halde, bu haczin dayanağı olan tarhiyata karşı açılmış davada mahkemece tarhiyatın kısmen veya tamamen terkinine yönelik karar verilmesi halinde, bu tarhiyata ilişkin ihtiyati haczin, mahkemece terkinine karar verilen tutarlar dikkate alınarak kaldırılması gerekmektedir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.1) Gerek tarhiyata gerekse bu tarhiyattan kaynaklı olan ihtiyati hacze karşı dava açıldığı hallerde ise, yargı organlarınca tarhiyatın terkinine karar verilmesi durumunda ihtiyati hacze ilişkin davanın sonucu beklenilmeksizin ihtiyati haczin kaldırılması gerekmektedir.

12. 6183 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinde, hakkında ihtiyati haciz uygulanan borçlu tarafından, aynı Kanunun 10 uncu maddesinde sayılan değerlerden (maddenin (5) numaralı bendinde sayılan menkul mallar hariç) birinin teminat olarak gösterilmesi halinde, uygulanan ihtiyati haczin tahsil dairesi tarafından kaldırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, ihtiyati haciz borçlu tarafından Kanunun 10 uncu maddesinin beşinci bendinde sayılan menkul mallar hariç aynı maddede sayılan teminatların verilmesi ve verilen teminatın tahsil dairesi tarafından kabul edilmesi halinde, ihtiyati haciz tatbik edilmiş mallar üzerinden kaldırılarak teminat olarak gösterilen mallara haciz tatbik edilecektir.

III. İhtiyati Tahakkuk

1. 6183 sayılı Kanunun 5615 sayılı Kanunla 12 değişik 17 nci maddesinde "Aşağıdaki hallerden birinin bulunması takdirinde vergi dairesi müdürünün (5345 sayılı Kanun uyarınca vergi dairesi yetkisini haiz olarak kurulan ve faaliyete geçen vergi dairesi başkanlıklarında, ilgili grup müdürünün ve/veya müdürün) yazılı talebi üzerine defterdar ve/veya vergi dairesi başkanı, mükellefin henüz tahakkuk etmemiş vergi ve resimlerinden Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilecek olanlarla bunların zam ve cezalarının derhal tahakkuk ettirilmesi hususunda yazılı emir verebilir.

Vergi dairesi müdürü (5345 sayılı Kanun uyarınca vergi dairesi yetkisini haiz olarak kurulan ve faaliyete geçen vergi dairesi başkanlıklarında, ilgili grup müdürü ve/veya müdür) bu emri derhal tatbik eder:

1. 13 üncü maddenin 1, 2, 3 ve 5 inci bentlerinde yazılı ihtiyati haciz sebeplerinden birisi mevcut ise,
2. Mükellef hakkında 110 uncu madde gereğince takibata girilmişse,
3. Teşebbüsün muvazaalı olduğu ve hakikatte başkasına aidiyeti hakkında deliller elde edilmişse.” hükmü yer almaktadır.

2. 6183 sayılı Kanunun 17 nci maddesinde ihtiyati tahakkuk müessesesi hükme bağlanmış ve amme alacağının tehlikeye girdiği hallerde henüz tahakkuk etmemiş alacaklar için de ihtiyati haciz uygulanması mümkün kılınmıştır.

3. İhtiyati tahakkuk, vergi dairesi müdürünün yazılı isteği üzerine defterdarın/vergi dairesi başkanlığının kurulduğu yerlerde vergi dairesi başkanının kararıyla uygulanacaktır.

İhtiyati tahakkuk talepleri 5345 sayılı Kanun uyarınca vergi dairesi yetkisini haiz olarak kurulan ve faaliyete geçen vergi dairesi başkanlıklarında, ilgili gelir idaresi grup müdürü ve/veya müdür tarafından yazılı olarak yapılacak, bu talepler vergi dairesi başkanı tarafından uygun görülmesi üzerine ihtiyati tahakkuk işlemleri ilgili gelir idaresi grup müdürü ve/veya müdür tarafından derhal yerine getirilecektir.

4. 6183 sayılı Kanunun 17 nci maddesinde, ihtiyati tahakkukun mükellefin henüz tahakkuk etmemiş vergi ve resimlerinden Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilecek olanlarla bunların zam ve cezaları hakkında uygulanabileceği hükme bağlanmıştır.

Buna göre, madde metninde yazılı hallerden birinin bulunması halinde, mükellefin henüz tahakkuk etmemiş;

- a) Gelir Vergisi (geçici vergi dahil),
- b) Kurumlar Vergisi (geçici vergi dahil),
- c) Katma Değer Vergisi,
- d) Damga Vergisi,
- e) Özel Tüketim Vergisi,
- f) Özel İletişim Vergisi,
- g) Şans Oyunları Vergisi,
- h) Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi,
- ı) Veraset ve İntikal Vergisi,

i) Bu vergilerin gecikme faizi ve vergi aslına bağlı vergi cezaları, hakkında ihtiyati tahakkuk uygulanabilmesi uygun görülmüştür.

Gelir ve kurumlar vergisine mahsup edilmek üzere tarh ve tahakkuk ettirilen geçici verginin asıllarının aranılmayacağı durumlarda, maddenin öngördüğü şartların varlığı halinde ihtiyati tahakkuk, bu vergi için hesaplanan gecikme faizi ve bu vergiye bağlı vergi cezaları için uygulanır.

5. 6183 sayılı Kanunun 18 inci maddesi gereğince ihtiyati tahakkuk tutarı, mükellefin maddede sayılan vergi, resim ve cezalarından matrahı belli olanlar üzerinden, geçmiş yıllara ve cari yılın geçen aylarına ait olup, matrahı henüz belli olmayan alacaklar açısından ise geçici olarak harici karinelere göre takdir yoluyla tespit ettirilen matrahlar üzerinden hesaplanacaktır.

İhtiyaten tahakkuk ettirilecek amme alacakları üzerinden hesaplanarak ihtiyaten tahakkuku verilmesi gereken gecikme faizi tutarının belirlenmesinde, ihtiyati tahakkuk talep yazısının düzenlendiği tarih esas alınacaktır.

6. 6183 sayılı Kanunun 20 nci maddesinde, haklarında ihtiyati tahakkuk üzerine, ihtiyati haciz tatbik olunanların, ihtiyati tahakkuk sebep ve tutarına 15 inci madde gereğince itirazda bulunabilecekleri hükme bağlanmıştır. İhtiyati tahakkuk sebep ve tutarlarına karşı açılacak davalar ile ilgili olarak, tebliğin ihtiyati haciz bölümünde, Kanunun 15 inci maddesine yönelik yapılan açıklamaların dikkate alınması gerekmektedir.

Diğer Korunma Hükümleri

IV. Amme Alacaklarında Rüçhan Hakkı

1. Amme alacaklarına öncelik hakkı veren 6183 sayılı Kanunun 21 inci maddesi hükmü ile üçüncü şahıslar tarafından haczedilen mallar paraya çevrilmeden önce o mal üzerine amme alacağı için de haciz konulduğunda satış bedelinin ne şekilde dağıtılacağına ilişkin düzenlemeler yapılmış, borçlunun iflası, mirasın reddi ve terekenin resmi tasfiyeye tabi tutulması hallerinde amme alacağının sırası belirlenmiştir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-14/06/2018/30451) m.1) Madde hükmüne göre, üçüncü şahıslar tarafından haczedilen mallar paraya çevrilmeden önce o mal üzerine amme alacağı için de haciz konulduğunda satış bedeli alacaklılar arasında garameten taksim edilmektedir. Ayrıca, maddede amme alacaklarından önce tesis edilmiş olan rehnin amme alacaklarının önceliğine etkisi hakkında özel düzenlemeler yapılmıştır.

2. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 13 (4949 sayılı Kanun 14 ile değişik) 268 inci maddesinde, 261 inci maddeye göre ihtiyaten haczedilen malların, ihtiyati haciz kesin hacze dönüşmeden önce diğer bir alacaklı tarafından bu Kanuna veya diğer kanunlara göre haczedilmesi halinde, ihtiyati haciz sahibi alacaklının, bu hacze 100 üncü maddedeki şartlar dairesinde kendiliğinden ve muvakkaten iştirak edeceği ve rehinden önce ihtiyati veya icrai haciz bulunması halinde amme alacağı dahil hiçbir haczin rehinden önceki hacze iştirak edemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

2004 sayılı Kanunda yapılan bu düzenlemeler, amme alacaklarının rüçhan hakkını etkilemiş ve üçüncü şahıslar tarafından haczedilmiş olan mallara, amme alacağından önce rehin tesis edilmiş olması halinde amme alacağının hacze iştirak hakkı ortadan kaldırılmıştır.

08.04.2006 tarihli ve 26133 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe giren 5479 sayılı Kanun ile 6183 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının sonuna eklenen hükümle genel bütçeye gelir kaydedilen vergi, resim, harç ile vergi cezaları ve bunlara bağlı zam ve faizler için tatbik edilen hacizlerde, 2004 sayılı Kanunun 268 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi hükmünün uygulanmayacağı belirtilerek, üçüncü şahıslar tarafından haczedilmiş mallara, maddede belirtilen amme alacakları için rehinden sonra haciz konulması halinde, rehinden önce üçüncü şahıslar tarafından tatbik edilmiş olan hacizlere iştirak edilmesi imkanı sağlanmıştır.

Üçüncü şahıslar tarafından haczedilmiş mallar üzerinde amme alacağı için tatbik edilmiş hacizden önce tesis edilmiş bir rehin bulunmadığı sürece nev’i sınırlaması olmaksızın hacze konu tüm amme alacaklarının ilk haciz alacaklısı üçüncü şahsın haczine iştirak edeceği tabiidir.

3. 6183 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi, 28/2/2018 tarihli ve 7101 sayılı İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 47 nci maddesiyle “Gümrük resmi, bina ve arazi vergisi gibi eşya ve gayrimenkulün aynından doğan amme alacakları o eşya ve gayrimenkul bedelinden tahsilinde rehinli alacaklardan sonra gelir.” şeklini almıştır.

Yapılan bu değişiklik sonrasında malın aynından doğan amme alacaklarının genel bütçeye gelir kaydedilip kaydedilmediği, bu alacaklar nedeniyle haciz tatbik edilip edilmediği hususları da dikkate alınarak öncelik hakkının belirlenmesi gerekmektedir.

Buna göre,

a) Malın aynından doğan alacağın genel bütçe geliri olması ve amme alacağı için haciz tatbik edilmiş olması halinde söz konusu amme alacağı;

- mal üzerindeki rehin şerhi ilk sırada ise Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi gereğince rehinden sonra gelmek üzere öncelik hakkına sahip olacaktır.

- mal üzerindeki rehin şerhinin ilk sırada olmaması halinde, Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi gereğince, ilk sırada yer alan üçüncü şahsın haczine iştirak edecektir.

b) Malın aynından doğan alacağın genel bütçe geliri olmasına rağmen bu alacak için haciz tatbik edilmemiş olması durumunda söz konusu amme alacağı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi gereğince rehinden sonra gelmek üzere öncelik hakkına sahip olacaktır.

c) Malın aynından doğan alacağın emlak vergisi gibi genel bütçe geliri olmaması halinde bu alacağın rehinden önceki hacze iştirak hakkı bulunmamaktadır. Bu alacak için rehinden önce haciz tatbik edilmemiş olması durumunda rehinden sonra öncelikli alacak olarak dikkate alınması gerekmektedir.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-14/06/2018/30451) m.1) Diğer taraftan, 21 inci maddenin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yapılan ve malın aynından doğan amme alacaklarının öncelik hakkını etkileyen bu değişiklik, rehnin varlığı halinde dikkate alınacak olup, rehnin bulunmadığı hallerde aynından doğan amme alacakları her halükarda öncelikli alacak olarak dikkate alınacaktır. Dolayısıyla, malın satış bedelinden ilk sırada yer alan üçüncü şahsın haczinden önce aynından doğan amme alacaklarına pay ayrılacaktır.

4. 6183 sayılı Kanunun 21 inci maddesinde yapılan diğer bir değişiklikle de yine 2004 sayılı Kanunun 4949 sayılı Kanun ile değişik 206 ncı maddesi dikkate alınarak, borçlunun iflası, mirasın reddi ve

terekenin resmi tasfiyeye tabi tutulması hallerinde amme alacakları imtiyazlı alacak olarak tanımlanmış ve bu alacakların 2004 sayılı Kanunun 206 ncı maddesinin üçüncü sırasında, bu sıranın önceliğini alan alacaklar da dahil olmak üzere tüm imtiyazlı alacaklar ile birlikte işleme tabi tutulacağı hükme bağlanmıştır.

Yapılan bu değişikliğe göre, borçlunun iflası, mirasın reddi ve terekenin resmi tasfiyeye tabi tutulması hallerinde amme alacakları imtiyazlı alacak olarak üçüncü sırada yer alacaktır. Üçüncü sırada, bu sıranın önceliğini alan bir alacağın bulunması halinde, amme alacakları da öncelikli alacakla aynı sırada yer alacak ve bu alacaklar tamamen tahsil edilinceye kadar diğer imtiyazlı alacaklara bir pay ayrılmayacaktır. Öncelik hakkı bulunan alacak ile amme alacağı toplamının, bu sıraya tahsis edilen tutardan fazla olması halinde ise tahsis edilen tutarın garameten taksim edileceği tabiidir.

5. 2004 sayılı Kanunun 206 ncı maddesine göre üçüncü sırada yer alan alacaklar arasında önceliğe sahip bir alacağın bulunmaması halinde, amme alacağı ile bu sırada yer alan alacaklar birlikte işleme tabi tutularak garameten taksim suretiyle paylarını alacaklardır. Ayrıca, amme alacağının, özel kanunlarında 2004 sayılı Kanunun 206 ncı maddesinin üçüncü sırasında imtiyazlı alacak olarak tanımlanan alacaklardan da önceliğinin bulunduğuna ilişkin özel hükümlerin yer alması halinde bu hükümlere göre işlem yapılması gerekmektedir.

6. 6183 sayılı Kanun bir usul kanunu olduğundan, 5479 sayılı Kanunla, 21 inci maddesinde yapılan değişikliğin, değişikliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla tahsil edilmemiş olan amme alacakları ile ilgili olarak tatbik edilmiş ancak paraya çevrilmemiş veya satış bedeli ilgili dairenin veznesine yatırılmamış hacizlerde, anılan maddenin üçüncü fıkrasındaki değişikliğin ise kesinleşmemiş sıra cetvellerinde dikkate alınması gerekmektedir.

Tebliğin "IV. Amme Alacaklarında Rüçhan Hakkı" başlıklı bölümünün (2) numaralı alt bölümünden sonra gelmek üzere (3) numaralı alt bölüm eklenmiş ve diğer bölüm numaraları buna göre teselsül ettirilmiştir.

V. Amme Alacağı Ödenmeden Yapılmayacak İşlemler ile İşlem Yapanların Sorumlulukları (Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.2)

1. 6183 sayılı Kanunun 28/11/2017 tarihli ve 7061 sayılı Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 7 nci maddesiyle değişen ve 1/1/2018 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren 22/A maddesinde "Maliye Bakanı, aşağıdaki ödeme ve işlemlerde, Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcun bulunmadığına ilişkin belge aranılması ve yapılacak ödemelerden istihkak sahiplerinin amme borçlarının kesilerek ilgili tahsil dairesine aktarılması zorunluluğu ile kesintilere asgari tutar ve oran getirmeye, kapsama girecek amme alacaklarını tür, tutar, ödeme ve işlemler itibarıyla topluca veya ayrı ayrı tespit etmeye, zorunluluk getirilen ödeme ve işlemlerde hangi hallerde bu zorunluluğun aranılmayacağını ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

1. 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa tabi kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermaye işletmelerinin yapacağı her türlü ödemelerde,

2. 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumlar ile kamu tüzel kişiliğini haiz kurum ve kuruluşların (meslekî kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç) mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle hak sahiplerine yapacakları ödemelerde,

3. Kanun, kararname ve diğer mevzuatla nakdi olarak sağlanan Devlet yardımları, teşvikler ve destekler nedeniyle yapılacak ödemelerde,

4. 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa ekli tarifelerde yer alan ticaret sicil harçlarından kayıt ve tescil harçları, noter harçlarından senet, mukavelename ve kâğıtlardan alınan harçlar, tapu ve kadastro harçlarından tapu işlemlerine ilişkin alınan harçlar, gemi ve liman harçları ile (8) sayılı tarifeye konu harçlar (diploma harçları hariç) ve trafik harçlarına mevzu işlemlerde,

5. 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda yer alan bina inşaat harcı ve yapı kullanma izin harcına mevzu işlemlerde.

Bu madde kapsamında zorunluluk getirilen ödemelere ilişkin olarak işçi ücreti alacakları hariç olmak üzere, yapılacak her türlü devir, temlik ve el değiştirme, Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcu karşılayacak kısım ayrıldıktan sonra kalan kısım üzerinde hüküm ifade eder. Şu

kadar ki bu hükmün uygulanmasında diğer kamu idarelerinin alacaklarına karşılık kesinti yapılması gereken hallerde kesinti tutarı garameten taksim olunur.

Takibata selahiyetli tahsil dairesince, bu madde kapsamında getirilen zorunluluğa rağmen borcun olmadığına dair belgeyi aramaksızın ödeme yapanlara ve işlem tesis eden kurum ve kuruluşlara dört bin Türk lirası idari para cezası verilir. İdari para cezası, ilgisine tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir. İdari para cezasına karşı tebliğ tarihini takip eden otuz gün içinde idare mahkemesinde dava açılabilir.” hükmü yer almaktadır.

Madde hükmü ile bazı ödeme ve işlemler sırasında Bakanlığımıza bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcun bulunmadığına ilişkin belge aranılması zorunluluğu getirmeye Maliye Bakanı yetkili kılınmaktadır.

2. Zorunluluk Getirilen Ödeme ve İşlemler

Maddenin Maliye Bakanına verdiği yetkiye istinaden;

a) 1/1/2018 tarihinden itibaren uygulanmak üzere,

i) **(Değişik bent: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-03/03/2020/31057) m.1)** 5018 sayılı Kanuna tabi kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermaye işletmelerinin, kaynağına bakılmaksızın hak sahiplerine 5.000,- liranın üzerinde;

- Bu Tebliğ ekinde yer alan liste (EK-11),

- (EK-11)’de sayılanlar dışında kalan ancak 4734 sayılı Kamu İhale Kanuna göre mal ve hizmet alımları ile yapım işleri (istisnalar dahil),

(Danıştay Onuncu Dairesinin 26/11/2020 tarihli ve Esas No: 2018/795; Karar No: 2020/5476 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir. Danıştay İDDK’nın 16/2/2022 tarihli E.:2021/1295, K.:2022/470 sayılı onama kararı ile mezkûr karar kesinleşmiştir.)

- 26/12/1931 tarihli ve 1905 sayılı Menkul ve Gayri Menkul Emval ile Bunların İntifa Haklarının ve Daimi Vergilerin Mektumlarını Haber Verenlere Verilecek İkramiyelere Dair Kanun,

- 29/6/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun,

kapsamında yapacakları ödemeler sırasında hak sahiplerinin,

ii) **(Değişik bent: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-03/03/2020/31057) m.1)** 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle 5.000,- liranın üzerinde yapacakları ödemeler sırasında hak sahiplerinin,

iii) **(Değişik bent: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-03/03/2020/31057) m.1)** 5018 sayılı Kanuna tabi olmayan ve 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunmayan kamu tüzel kişiliğini haiz kurum ve kuruluşların (meslekî kuruluşlar ve vakıf yükseköğretim kurumları hariç) mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle 5.000,- liranın üzerinde yapacakları ödemeler sırasında hak sahiplerinin,

iv) **(Değişik bent: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-03/03/2020/31057) m.1)** Kanun, kararname ve diğer mevzuatla nakdi olarak sağlanan Devlet yardımları, teşvikler ve destekler nedeniyle kurumların 5.000,- liranın üzerinde yapacakları ödemeler sırasında ilgililerin,

v) 492 sayılı Harçlar Kanununa ekli “İmtiyazname, Ruhsatname ve Diploma Harçları” başlıklı (8) sayılı tarifenin “VI-Meslek erbabına verilecek tezkere, vesika ve ruhsatnamelerden alınacak harçlar:” bölümünün (16) numaralı alt bölümüne konu, silah taşıma ve bulundurma vesikaları ile yivsiz tüfek ruhsatnameleri talepleri (10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (1), (2), (3), (4) ve (6) numaralı bentleri ile 21/3/1991 tarihli ve 91/1779 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerinde sayılanların talepleri hariç) üzerine yapılacak işlemler sırasında ilgililerin, Bakanlığımıza bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borçlarının bulunmadığına ilişkin vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranılması zorunluluğu getirilmiştir.

Ancak;

- Eğitim ve öğretime yönelik burs ve diğer adlarla yapılan ödemelerde,

- 6183 sayılı Kanunun 70 inci maddesi gereğince haczedilemeyen ödemelerde,

- 6183 sayılı Kanunun 105 inci maddesinde sayılan tabii afetlere maruz kalanlara yapılan Devlet yardımı, teşvik ve destek ödemelerinde,

- **(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-07/07/2022/31889) m.3)** Kamu kurum ve kuruluşlarının veya bütçelerine mahalli idarelerin katkıda bulunduğu kuruluşların mahalli idarelere proje ve faaliyetler karşılığında yaptıkları destek ödemelerinde,

- Spor Toto Teşkilat Başkanlığı tarafından, her çeşit gençlik ve spor tesisi ile eğitim ve öğretim kurumlarının yapılması, yaptırılması, kiralanması, onarım ve bakımlarının yapılması, yarım kalan tesislerin tamamlanması ve tefrişatı için mahalli idarelere (il özel idareleri, belediyeler ve köyler) verilen mali katkı kapsamında nakdi olarak yapılacak ödemelerde,

- Su alımı ödemelerinde,

- Abonelik ücretleri, posta ve telgraf giderleri, ihale usulü dışında yapılan haberleşme alımı ödemelerinde,

- İhale usulü dışında yapılan enerji (yakacak ve elektrik) alımı ödemelerinde,

- **(Ek fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-07/07/2022/31889) m.3)** Toplu taşıma araçlarıyla personelin taşınması için yapılan ulaşım kartlarına yönelik ödemelerde,

bu zorunluluk aranılmayacaktır.

(Ek fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-17/02/2023/32107) m.1) Vadesi geçmiş borcun bulunmadığına ilişkin belge aranılması zorunluluğu, 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler nedeniyle 31/7/2023 tarihine kadar (bu tarih dahil) yapılacak ödemeler için aranılmayacaktır.

3. 25/11/2020 tarihli ve 7257 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü maddesiyle 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 24 üncü maddesine eklenen onüçüncü fıkrafta, "Bu madde ile 13 üncü madde kapsamında maden arama ve işletme ruhsatlarının verilmesi, birleştirilmesi, sürelerinin uzatılması, devir ve intikalleri ile çevreyle uyum bedeli iadelerine ilişkin müracaatlarda 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesi kapsamında vadesi geçmiş borcun bulunmaması şartı aranır." hükmüne yer verilmiştir.

(Değişik fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.1) Bu hüküm çerçevesinde, maden arama ve işletme ruhsatlarının verilmesi, birleştirilmesi, sürelerinin uzatılması, devir ve intikalleri ile çevreyle uyum bedeli iadelerine ilişkin müracaatlarda, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesi kapsamında ilgililerden vadesi geçmiş borcun bulunmadığına ilişkin belge aranılması gerekmektedir.

4. 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesi kapsamına girecek amme alacaklarını tür, tutar ve işlemler itibarıyla topluca veya ayrı ayrı tespit etmeye, zorunluluk getirilen işlemlerde hangi hallerde bu zorunluluğun aranılmayacağını belirlemeye Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır.

Bu yetkiye istinaden "vadesi geçmiş borç" olarak madde kapsamına giren amme alacakları;

i) Tür olarak; yıllık gelir, yıllık kurumlar, katma değer, özel tüketim, özel iletişim, motorlu taşıtlar, şans oyunları, damga, banka ve sigorta muameleleri vergileri, gelir ve kurumlar vergisine ilişkin tevkifatlar ve geçici vergiler ile harçlar ve bu alacaklara ilişkin vergi ziyai cezaları, gecikme zam ve faizleri,

ii) **(Değişik bent: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-03/03/2020/31057) m.1)** Tutar olarak; kapsama giren amme alacaklarının toplam 5.000,- lirayı aşan tutarı, şeklinde belirlenmiştir.

Tahsil dairelerince vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge tanzimi sırasında, borçlunun belirlenmiş alacak türlerinden vadesi geçtiği halde ödenmemiş bir borcu bulunup bulunmadığı araştırılacak ve vadesi geçtiği halde ödenmemiş borçlar, tutarları ile birlikte talep edilen belgede gösterilecektir.

(Değişik fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-03/03/2020/31057) m.1) Vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge arama zorunluluğu getirilen kurum ve kuruluşlarca yapılacak ödeme/işlemler sırasında, tahsil dairelerinin verdiği bilgiye istinaden kapsama giren alacak türlerinin toplam tutarının 5.000,- lirayı aşmaması halinde, borcun bulunmadığı kabul edilerek gerekli ödeme/işlemler yapılacaktır.

Vadesi geçtiği halde ödenmemiş borç bulunmakla birlikte, yargı mercilerince amme alacağının takibinin durdurulmasına karar verilmesi veya takibin kanunen durdurulması gereken diğer hallerde kapsama giren tür ve tutarda borç bulunmasına rağmen vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge "ödeme/işlem yapılmasına muvafakat edildiğini" belirten bir ifadeyle tanzim edilerek verilecektir.

Tecil edilmiş amme alacakları, tecil şartlarına uygun olarak ödendiği müddetçe vadesi geçmiş borç olarak dikkate alınmayacaktır. Ancak, bu Tebliğin Birinci Kısım, Dördüncü Bölüm, "I.Tecil" başlıklı bölümünün (9) numaralı alt bölümünün (e) paragrafında yapılan açıklamalar da dikkate alınarak belge verilecektir.

Vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge talep eden borçlulara, başvuracakları tahsil dairesi tarafından, kapsama giren alacak türleri açısından bağlı olunan veya daha önce mükellefiyet kaydı bulunan tahsil dairelerinden temin edilen bilgiler de dikkate alınarak belge verilecektir.

Bu Tebliğ ile tür olarak belirlenen amme alacaklarından mükellefiyet kaydı bulunmayanlar, herhangi bir tahsil dairesinden söz konusu alacaklardan mükellefiyet kayıtlarının olmadığına ilişkin belgeyi almaları halinde vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranılmaksızın gerekli ödeme/işlem yapılacaktır.

Bu belgeler, tanzim edildikleri tarihten itibaren 15 gün geçerlidir.

Gelir İdaresi Başkanlığınca söz konusu belgelerin elektronik ortamda verilmesi ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca bu belgelerin teyidinin elektronik ortamda yapılabilmesi halinde aynı esaslar geçerli olacaktır.

Madde kapsamına giren ödemeyi/işlemi gerçekleştirecek olan kamu kurum ve kuruluşlarınca, vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgenin Gelir İdaresi Başkanlığından elektronik ortamda temin edilmesi durumunda, ödemeye/işleme taraf olandan ayrıca belge talep edilmeyecektir.

(Ek fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.2) Vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge talebinin ve bu belgenin ilgiliye veya ödemeyi/işlemi gerçekleştirecek kurum veya kuruluşa gönderilmesinin elektronik ortamda yapılması hususunda zorunluluk getirmeye Gelir İdaresi Başkanlığı yetkilidir.

5. 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesi uyarınca vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranılması zorunluluğu getirilen ödeme/işlemler ile ilgili olarak ayrıca aşağıdaki açıklamaların dikkate alınması gerekmektedir.

5.1. Tebliğin bu bölümünün "2/a-i" alt bölümünde belirtilen ödemeler sırasında;

- 5018 sayılı Kanuna ekli I, II, III ve IV sayılı cetvellerde belirtilen idareler,
 - Belediyeler, il özel idareleri ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idareler,
 - (a) ve (b)'de yer verilen kamu idarelerine bağlı döner sermaye işletmeleri,
- tarafından vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgenin aranılması gerekmektedir.

5.2. 4734 sayılı Kanun kapsamına giren kurumların, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle hak sahiplerine yapacakları ödemeler sırasında vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgenin aranılması gerekmektedir.

4734 sayılı Kanun kapsamında olan idareler Kanunun 2 nci maddesinde aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

- Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (meslekî kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç) ve tüzel kişiler.

- Kamu iktisadi kuruluşları ile iktisadi devlet teşekküllerinden oluşan kamu iktisadi teşebbüsleri.

- Sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunlarla kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar (meslekî kuruluşlar ve vakıf yükseköğretim kurumları hariç) ile bağımsız bütçeli kuruluşlar.

- Yukarıda belirtilenlerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler.

- Yapım ihalelerine münhasır olmak üzere, 15/11/2000 tarihli ve 4603 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun kapsamındaki bankalar ile bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketler.

Belirtilen bu kurumlar, gerek 4734 sayılı Kanun kapsamında (istisnalar dahil) gerekse bu Kanun dışında yapacakları her türlü mal veya hizmet alımları ile yapım işleri için yapacakları ödemeler sırasında vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgeyi arayacaklardır. Ancak, 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar ile bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketler münhasıran yapım ihaleleri nedeniyle 22/A maddesi kapsamında belge arayacaklardır.

(Ek fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.3) Ayrıca, yapım ihalelerine münhasır olmak üzere 4734 sayılı Kanun kapsamında olan; 11/1/1954 tarihli ve 6219 sayılı Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanununa göre kurulan Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. ve 11/10/2018 tarihli ve 7147 sayılı Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanuna göre kurulan Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası A.Ş. ile bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulunduğu şirketler ve gerek bu bankaların birlikte, gerekse 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalarla birlikte sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketler münhasıran yapım ihaleleri nedeniyle 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesi kapsamında belge arayacaklardır.

5.3. 5018 sayılı Kanuna tabi olmayan ve 4734 sayılı Kanun kapsamına girmeyen, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ile Kalkınma Ajansları gibi kamu tüzel kişiliğini haiz kurum ve kuruluşların (meslekî kuruluşlar ve vakıf yükseköğretim kurumları hariç) mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle hak sahiplerine yapacakları ödemeler sırasında vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgeyi aramaları gerekmektedir.

5.4. 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesi uyarınca, kaynağına bakılmaksızın kanun, kararname ve diğer mevzuatla düzenlenmiş olan ve sadece nakdi olarak ödenen Devlet yardımları, teşvikler ve destekleri ödeyecek olan kurum ve kuruluşlarca bu ödemeler yapılmadan önce ilgililerden vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranacaktır.

Madde kapsamında zorunluluk getirilen bu tür ödemeleri bankalar aracılığı ile yapan kurumlar, bu tutarları ilgisine ödenmek üzere bankaya göndermeden önce vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgeyi arayacaklardır.

5.5. Tebliğin bu bölümünün “5.1.”, “5.2.”, “5.3.” ve “5.4.” alt bölümlerinde belirtilen kurum ve kuruluşların, hak sahiplerine ödeme yapmadan önce vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgeyi aramaları gerekmektedir.

6183 sayılı Kanunun 22/A maddesinin Maliye Bakanına verdiği “yapılacak ödemelerden istihkak sahiplerinin amme borçlarının kesilerek ilgili tahsil dairesine aktarılması zorunluluğu getirme” yetkisine istinaden, Tebliğin bu bölümünün “4/i” alt bölümünde belirlenen alacak türlerinden yine aynı bölümün “4/ii” alt bölümünde belirlenen tutarın üzerinde vadesi geçmiş borcun bulunması halinde, borçlunun talebinin bulunup bulunmadığına bakılmaksızın ödenecek tutardan, vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgede belirtilen borç tutarını aşmamak üzere kesinti yapılarak ilgili tahsil dairesi hesabına aktarılması zorunluluğu getirilmiştir.

(Değişik fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-07/07/2022/31889) m.4) Maliye Bakanlığına bağlı birden fazla tahsil dairesine borcun bulunması durumunda, kesinti tutarı en yüksek borç tutarını bildiren tahsil dairesinin hesabına aktarılacaktır.

Kesinti tutarının aktarıldığı tahsil dairesi, bu tutarın hak sahibinin borçlarına mahsup edilmesini sağlayacaktır. Kesinti tutarının tahsil dairelerine olan borç toplamından az olması halinde, kesinti tutarı tahsil daireleri arasında garameten taksim edilecektir.

Diğer taraftan, vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgenin aranılmasını gerektiren ödemelere ilişkin olarak işçi ücreti alacakları hariç olmak üzere, hak sahibi tarafından yapılacak her türlü devir, temlik ve el değiştirme, tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcu karşılayacak kısım ayrıldıktan sonra kalan kısım üzerinde hüküm ifade edecektir.

Dolayısıyla, hak sahipleri tarafından söz konusu ödemelere ilişkin olarak devir, temlik ve el değiştirme işlemi yapılmış olsa dahi ödenecek tutardan borç tutarı kadar kesinti yapılarak ilgili tahsil dairesi hesabına aktarılacaktır.

Ayrıca, kurum ve kuruluşlarca hak sahiplerine yapılacak ödemeden diğer kamu idarelerinin alacaklarına karşılık da kesinti yapılması gereken hallerde, kesinti tutarı tahsil daireleri ile diğer kamu idareleri arasında garameten taksim edilerek tahsil dairelerine ve ilgili idareye aktarılacaktır.

Öte yandan, kurum ve kuruluşlarca hak sahiplerine ödenecek tutar üzerine 2004 sayılı Kanun veya 6183 sayılı Kanuna göre haciz tatbik edilmiş olması halinde, hacze konu tutar düşüldükten sonra kalan tutar, kesintiye esas tutar olarak dikkate alınacaktır. Ancak, yapılacak ödemelerden kesinti yoluyla tahsil dairelerine aktarım yapılacak olması, amme alacağının takibine engel teşkil etmemektedir.

Kesinti yapan kurum;

- Genel bütçeli idare ise muhasebe işlem fişinin düzenlendiği tarihte,

- Genel bütçe dışında bir idare ise kesilen tutarın tahsil dairesi hesaplarına aktarıldığı tarihte,

ödeme yapılmış sayılacağından, bu tarihler dikkate alınarak amme alacağına 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre gecikme zammı hesaplanacaktır.

Vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgenin; 5018 sayılı Kanun kapsamına giren kurumların muhasebe birimlerince, diğer kurumların ödemeyi yapacak birimlerince aranılması gerekmektedir.

Amme alacağına ilişkin kesintiye yönelik yapılan düzenlemeler, münhasıran 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesine göre aranılacak vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge için geçerli olduğundan, muhtelif mevzuat kapsamında tahsil dairelerince düzenlenecek vadesi geçmiş borcu gösterir belgelerde belirtilen amme borçları için uygulanmayacaktır.

5.6. Tebliğin bu bölümünün "2/a-v" alt bölümünde belirtilen işlemler sırasında ilgili kurumlar vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgeyi arayacaktır. Tebliğin bu bölümünün "4/ii" alt bölümünde belirlenen tutarın üzerinde vadesi geçmiş borcun bulunması halinde, ilgililerce talep edilen silah taşıma ve bulundurma vesikaları ile yivsiz tüfek ruhsatnameleri verilmeyecektir.

5.7. Vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgenin aranılmasını gerektiren durumlarda, hak sahiplerinin/ilgililerin tahsil dairesine olan borçlarını ödemesi veya sair sebeplerle kendisine yapılması gereken ödemenin/işlemin yapılmasını engelleyen durumun kalkması üzerine, yeni alınacak belgeye göre ilgili kurum ve kuruluşlar gerekli ödemeyi/işlemi yapabileceklerdir.

6. Bu Tebliğ ile zorunluluk getirilen vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgeyi aramadan ödeme yapanlara ve işlem tesis eden kurum ve kuruluşlara, borçlunun bağlı olduğu takibe salahi yetli tahsil dairesince idari para cezası tatbik edilecektir.

6.1. 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesi kapsamında uygulanacak idari para cezası tutarları yıllar itibarıyla aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.- 07/07/2022/31889) m.5)

Yıllar	İdari para cezası tutarı (Lira)
2008	2.000,-
2009	2.240,-
2010	2.289,-
2011	2.465,-
2012	2.717,-
2013	2.928,-
2014	3.043,-
2015	3.350,-
2016	3.536,-
2017	3.671,-
2018	4.000,-
2019	4.949,-
2020	6.066,-
2021	6.618,-
2022	9.013,-

6.2. Bu Tebliğ ile zorunluluk getirilen vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgeyi aramadan ödeme yapanlara ve işlem tesis edenlere verilecek idari para cezaları hakkında 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanacaktır.

5326 sayılı Kanunun 17 nci maddesi gereğince, bu idari para cezası her yıl 213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranına göre arttırılacaktır.

Buna göre, vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgeyi aramadan ödeme yapanlara ve işlem tesis eden kurum ve kuruluşlara, her bir ödeme/işlem için ayrı ayrı olmak üzere belgenin aranılması gereken yılda uygulanacak olan idari para cezası tutarı esas alınarak idari para cezası tatbik edilecektir.

6183 sayılı Kanunun 22/A maddesine göre verilen idari para cezasının, ilgisine tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenmesi gerekmektedir.

İdari para cezasına karşı tebliğ tarihini takip eden otuz gün içinde idare mahkemesinde dava açılması mümkündür.

VI. Tahsil Edilen Amme Alacaklarından Yapılacak Reddiyat Sebebiyle Mahsuplar (Ek: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.3)

6183 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasında "Tahsil edilip de kanuni sebeplerle reddi icabeden amme alacakları, istihkak sahiplerinin reddiyatı yapacak olan amme idaresine olan muaccel borçlarına mahsup edilmek suretiyle reddolunur." hükmü yer almaktadır.

Bu hükmü göre, tahsil edildikten sonra kanuni sebeplerle iadesi gereken amme alacağının, hak sahibinin amme idaresine muacceliyet kazanmış borcunun bulunması halinde bu borca mahsup edilmek suretiyle red ve iade edilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 7061 sayılı Kanunun 87 nci maddesi ile değişik 88 inci maddesinin onaltıncı fıkrasında "6183 sayılı Kanunun 23 üncü maddesine göre Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince reddiyat yapılması durumunda anılan maddenin birinci fıkrasına göre yapılacak mahsuptan sonra Kurumun prim ve diğer alacaklarından muaccel olanlara mahsup yapılır. Kurumun tahsil ettiği prim ve diğer alaklardan reddi icap edenler, istihkak sahiplerinin Kuruma olan muaccel borçlarına mahsubundan sonra Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine olan muaccel borçlara mahsup edilmek üzere reddolunur. Bu suretle yapılan ödemelerde, reddedilen tutarın Kuruma ve/veya alacaklı tahsil dairesinin hesabına geçtiği tarihte ödeme yapılmış sayılır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ile Kurum tarafından müştereken belirlenir." hükmü yer almaktadır.

Bu hükmü göre, tahsil edildikten sonra kanuni sebeplerle nakden reddi icabeden alacaklara ilişkin reddiyatın Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince yapılacağı hallerde;

- öncelikle borçlunun Maliye Bakanlığına bağlı tüm tahsil dairelerine olan muaccel borçlarına mahsup yapılması,
- mahsup sonrası kalan bir tutarın bulunması halinde bu tutarın, borçlunun alacaklı amme idaresi olan Devletin gümrük mevzuatından doğan amme alacaklarını takiple görevli Gümrük ve Ticaret Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine bulunan muaccel borçlarına mahsup edilmesi,
- bu mahsup sonrasında da iadesi gereken bir tutarın bulunması halinde borçlunun Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) olan ve 6183 sayılı Kanuna göre takip edilen muaccel prim ve diğer borçlarına ödenmek üzere SGK'ya aktarılması, gerekmektedir.

Ayrıca, reddiyata konu alacağa ilişkin devir, temlik, el değiştirme ve haciz işlemleri 6183 sayılı Kanunun 23 üncü ve 5510 sayılı Kanunun 88 inci maddelerinin yukarıdaki hükümleri uygulandıktan sonra ve nakden iadeye konu bir tutarın bulunması halinde hüküm ifade edecektir.

Öte yandan, SGK tarafından iade edilecek bir alacağın bulunması durumunda, SGK muaccel alacaklarına mahsup yaptıktan sonra kalan bir tutar olması halinde bu tutarı, borçlunun Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine olan muaccel borçlarına mahsup edilmek üzere ilgili tahsil dairesine aktaracaktır. Alacaklı tahsil dairesinin birden fazla olması durumunda SGK tarafından aktarılan tutar alacaklı tahsil dairelerinden herhangi birisinin banka hesabına gönderilecektir. Banka hesabına para aktarılan tahsil dairesince, aktarılan tutar alacaklı tahsil daireleri arasında garameten

taksim edilecektir. Bu suretle yapılan ödemelerde, ödeme tarihi, paranın tahsil dairesinin hesabına geçtiği tarih olacaktır.

VII. İptal Davaları

30279 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tebliğ ile, Seri:A Sıra No:1 Tahsilat Genel Tebliğinin Birinci Kısım İkinci Bölümüne VI. Alt Bölüm olarak "V. Tahsil Edilen Amme Alacaklarından Yapılacak Reddiyat Sebebiyle Mahsuplar" başlıklı bölüm eklenmiş ve sonraki bölümler buna göre teselsül edilmiştir.

1. 6183 sayılı Kanunun 24 ila 31 inci maddelerinde iptal davalarına ilişkin hükümler düzenlenmiştir. Bu hükümlerle güdülen amaç; amme alacağını ödemeyen borçlunun malı bulunmadığı ya da borca yetmediği takdirde, amme alacağının tamamının veya bir kısmının tahsiline imkan bırakmamak amacıyla borçlu tarafından yapılan tek taraflı hukuki muamelelerle borçlunun amacını bilen veya bilmesi lazım gelen kimselerle yapılan bütün muamelelerin hükümsüzlüğünü sağlamak ve bu yol ile amme alacağını tahsil etmektir.

2. 6183 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinde, bu Kanuna göre açılan davalara genel mahkemelerde bakılacağı belirtildiğinden, iptal davalarının, iptali istenen tasarrufun değerine göre sulh hukuk veya asliye hukuk mahkemelerinde açılması gerekmektedir.

6183 sayılı Kanunda iptal davasının mahal olarak nerede açılacağına ilişkin özel bir belirleme yapılmadığından yetkili mahkeme Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa göre belirlenecektir.

3. 6183 sayılı Kanunun 25 inci maddesinde, iptal davasının tarafları ve husumetin kimlere yöneltileceği sayılmıştır. Buna göre, alacaklı amme idareleri veya alacağın tahsili ile görevlendirilmiş olan tahsil daireleri tarafından davacı sıfatıyla açılacak iptal davalarının davalısı; borçlu, borçlu ile hukuki muamelede bulunanlar veya kendilerine borçlu tarafından ödeme yapılan kimselerle, bunların mirasçıları ve kötü niyetli üçüncü şahıslar olacaktır.

İptal davalarının alacaklı amme idarelerinin bu konuda yetkilendirilmiş birimlerince açılacağı tabiidir.

4. İptal davasının açılabilmesi için takip konusu amme alacağının ödeme vadesinin gelmiş (muaccel) olması ve yapılan takip işlemlerine rağmen borçlunun mal varlığından bu alacağın tahsil edilememiş olması gerekmektedir.

5. 6183 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinde; 27, 28, 29 ve 30 uncu maddelerde sözü edilen tasarrufların vukuu tarihinden 5 yıl geçmesinden sonra bu maddelere dayanılarak dava açılmayacağı hükme bağlanmıştır. Bu maddede yer alan 5 yıllık süre hak düşürücü süredir.

Diğer taraftan, Kanunun ivazsız tasarrufların hükümsüzlüğüne ilişkin 27 nci maddesi ile hükümsüz sayılan diğer tasarruflarla ilgili 29 uncu maddesinde öngörülen 2 yıllık süreler, amme alacağının ödeme müddetinin başladığı tarihten geriye doğru kaç yıllık süre içerisinde yapılmış tasarrufların iptalinin istenebileceğine ilişkin olup, bu maddelere göre açılacak davalarda da hak düşürücü sürenin hesabında her hal ve takdirde tasarrufun vukuu tarihinden itibaren 5 yıllık sürenin dikkate alınması gerekmektedir.

6. 6183 sayılı Kanunun 31 inci maddesi, iptal davasının kabul edilmesi halinde alacaklı amme idaresi yararına ne gibi sonuçlar doğuracağını düzenlemektedir.

Bu düzenlemelere göre, iptal davaları alacaklı amme idaresine alacağını tahsil olanağı sağlayan nisbi nitelikte kanundan doğan şahsi davalardır. Dava sabit olduğu takdirde davacı amme idaresi, bu davaya konu teşkil eden mal üzerinde cebri icra yoluyla alacağını tahsil edebilme hakkını elde eder ve davanın konusu gayrimenkul ise davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine mahal olmadan o gayrimenkulün haciz ve satışını isteyebilir.

Anılan madde uyarınca, tasarruf ve muameleden faydalananlar elde ettiklerini, elden çıkarmışlarsa takdir edilecek bedelini vermeye mecburdurlar.

VIII. Limited Şirketlerin Amme Borçları

(Değişik bölüm ve bölüm başlığı: Tahsilat Genel Tebliği (R.G.-29/06/2008/26921))

1. 6183 sayılı Kanunun 4369 sayılı Kanunla değişik 35 inci maddesi 5766 sayılı Kanunla yapılan düzenlemelere göre "Limited şirket ortakları şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağından sermaye hisseleri oranında doğrudan doğruya sorumlu olurlar ve bu Kanun hükümleri gereğince takibe tabi tutulurlar.

Ortağın şirketteki sermaye payını devretmesi halinde, payı devreden ve devralan şahıslar devir öncesine ait amme alacaklarının ödenmesinden birinci fıkra hükmüne göre müteselsilen sorumlu tutulur.

Amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda pay sahiplerinin farklı şahıslar olmaları halinde bu şahıslar, amme alacağının ödenmesinden birinci fıkra hükmüne göre müteselsilen sorumlu tutulur.” şeklini almıştır.

2. Maddenin birinci fıkrası hükmüne göre, limited şirket ortakları şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağından sermaye hisseleri oranında doğrudan doğruya sorumlu tutulacaklardır.

Limited şirket borçlarından sorumlu olan gerçek veya tüzel kişi ortaklar, 6183 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi uyarınca amme borçlusu olup, bu Kanun hükümlerine göre takip edilecektir.

3. 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 503 ve müteakip maddelerinde limited şirketlerin kuruluşu düzenlenmiş, Kanunun 511 inci maddesinde tescil ve ilan edilecek hususlar arasında; ortakların kimliği ve koymayı taahhüt ettikleri sermaye miktarları yer almış, 515 inci maddesinde şirket esas mukavelesinde yapılan her değişikliğin ilk mukavelede olduğu gibi tescil ve ilan edileceği, 519 uncu maddesinde de pay defterinin tutulacağı, bu deftere; ortakların ad ve soyadlarının, pay miktarlarının, vukuu bulan ödemelerin, payların devir ve intikali ve bu hususlarla ilgili değişikliklerin kaydedileceği hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun 520 nci maddesi hükmüne göre de ortaklık payının devri; tescil ve ilan edilmese de noter tasdikli devir sözleşmesi, ortakların devir işlemine muvafakatı ve devrin pay defterine işlenmesi ile hüküm ifade etmektedir.

Bu hükümlerin birlikte incelenmesinden de görüleceği gibi, limited şirket ortaklarının kimliği ve şirketteki sermaye hisselerine ilişkin bilgiler; şirketin Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde ilan edilen ana sözleşmesinde, bu sözleşmede yapılan değişikliklerde, pay devrinin tescil ve ilan edilmemiş olduğu hallerde ise pay defterinde yer almaktadır.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) 14/2/2011 tarihli ve 27846 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununu mülga eden 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 573 ve müteakip maddelerinde limited şirketlerin kuruluşu düzenlenmiş, Kanunun 587 nci maddesinde tescil ve ilan edilecek hususlar arasında; ortakların kimliği ve koymayı taahhüt ettikleri sermaye miktarları, müdürlerin ve şirketi temsile yetkili diğer kişilerin kimliği, temsil yetkisinin kullanılma şekli yer almış, 589 uncu maddesinde şirket esas sözleşmesinde yapılan her değişikliğin ilk sözleşmede olduğu gibi tescil ve ilan edileceği, 594 üncü maddesinde de pay defterinin tutulacağı, bu deftere; ortakların adlarının, her ortağın sahip olduğu esas sermaye pay sayısının, esas sermaye paylarının devirleri ve geçişleri itibari değerlerinin, grupları ve esas sermaye payları üzerindeki intifa ve rehin haklarının, sahiplerinin adlarının ve adreslerinin bu deftere kaydedileceği vukuu bulan ödemelerin, payların devir ve intikali ve bu hususlarla ilgili değişikliklerin kaydedileceği hükme bağlanmıştır.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) 6102 sayılı Kanunun 595 inci maddesinde ortaklık payının devri düzenlenmiş ve madde hükmüne göre ortaklık payının/esas sermaye payının devri ve devir borcunu doğuran işlemlerin yazılı şekilde yapılacağı ve tarafların imzalarının noterce onaylanacağı, şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse, esas sermaye payının devri için ortaklar genel kurulunun onayının şart olduğu ve devrin bu onayla geçerli olacağı, başvurudan itibaren üç ay içinde genel kurul reddetmediği takdirde devre onay vermiş sayılacağı hükme bağlanmıştır.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-14/06/2018/30451) m.2) Buna göre, ortaklık payının devri; tescil ve ilan edilmese de noter tasdikli devir sözleşmesi, şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse ortaklar genel kurulunun onayı bu onayın bulunmadığı halde üç aylık sürenin geçmesi ile hüküm ifade etmektedir. Bu durumda ortaklık payının devredildiği tarih olarak; devrin ortaklar genel kurulu tarafından onaylanmış veya onaylanmış sayılması halinde onay tarihinin, şirket sözleşmesinde ortaklık payının devri için ortaklar genel kurulu onayının aranmadığı durumlarda noter tasdikli devir sözleşmesi tarihinin esas alınması gerekmektedir.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) Diğer taraftan, ortaklık payının noter tasdikli devir sözleşmesi ile devredilmesine

rağmen devrin genel kurul tarafından reddedilmesi halinde, ortaklık payı devredilmemiş sayılacak ve ortağın ortaklık sıfatı devam edecektir.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) Bu itibarla, limited şirket ortaklarının kimliği ve şirketteki sermaye hisselerine ilişkin bilgiler; şirketin Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde ilan edilen ana sözleşmesinde, bu sözleşmede yapılan değişikliklerde, pay devrinin tescil ve ilan edilmemiş olduğu hallerde ise 6102 sayılı Kanunun 594 üncü maddesine göre tutulan pay defterinde ya da devrin genel kurul tarafından onaylanmış veya onaylanmış sayılması halinde noter tasdikli devir sözleşmesinde yer almaktadır.

Diğer taraftan, 6102 sayılı Kanun 14/2/2011 tarihinde yayımlanmış ve istisnai düzenlemeleri hariç olmak üzere 1/7/2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Aynı tarihte yürürlüğe giren 6103 sayılı Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun ile de yeni Türk Ticaret Kanunu hükümlerinin yürürlüğe girmesi ve uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Yapılan düzenlemeler göz önünde bulundurulduğunda, amme alacağının ödenmesinden 6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesi çerçevesinde sorumluluğu bulunan ortakların tespitinde amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği tarihte yürürlükte bulunan ilgili Kanun hükümleri dikkate alınacaktır. **(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762))** Aynı şekilde ortaklık payının devri ile ilgili olarak da payın devredildiği tarihte yürürlükte olan Kanun hükümlerinin uygulanacağı tabiidir.

4. 6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesi uyarınca limited şirket ortakları hakkında takibe geçilebilmesi için, Kanunun 54 ve müteakip maddelerine göre şirket hakkında yapılan takip muameleleri sonucunda amme alacağının şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilememesi veya tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması gerekmektedir.

5766 sayılı Kanunla 6183 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde yapılan değişiklikle;

- Tahsil edilemeyen amme alacağı terimi; "Amme borçlusunun bu Kanun hükümlerine göre yapılan mal varlığı araştırması sonucunda haczi kabil herhangi bir mal varlığının bulunmaması, haczedilen mal varlığının satılarak paraya çevrilmesine rağmen satış bedelinin amme alacağını karşılamaması gibi nedenlerle tahsil edilemeyen amme alacaklarını,"

- Tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağı terimi; "Amme borçlusunun haczedilen mal varlığına bu Kanun hükümlerine göre biçilen değerlerin amme alacağını karşılayamayacağının veya hakkında iflas kararı verilen amme borçlusundan aranılan amme alacağının iflas masasından tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması gibi nedenlerle tahsil dairelerince yürütülen takip muamelelerinin herhangi bir aşamasında amme borçlusundan tahsil edilemeyeceği ortaya çıkan amme alacaklarını," şeklinde tanımlanmıştır.

Bu düzenleme çerçevesinde limited şirket ortaklarının sorumluluğuna başvurulmadan önce alacaklı tahsil dairelerince Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan tanımlardaki hususlar dikkate alınmak suretiyle yapılacak işlemlere dayanılarak amme alacağının şirketten tahsil edilememesi veya tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması gerekmektedir.

5. Kanunun 35 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince, ortağın şirketteki sermaye payını devretmesi halinde, payı devreden ve devralan şahıslar devir öncesine ait olan ve devir tarihi itibarıyla ödenmemiş bulunan amme alacaklarının ödenmesinden birinci fıkra hükmüne göre müteselsilen sorumlu tutulacaktır.

Buna göre, şirket ortağının payını devretmesi halinde, devreden ve devralan şahıslar, şirketin devir tarihi itibarıyla vadesi geldiği halde ödenmemiş borçlarından, Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca sermaye hisseleri oranında sorumlu olacaklardır. Ancak bu sorumluluğa başvurulabilmesi için amme alacağının şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilememiş veya tahsil edilemeyeceğinin anlaşılmış olması gerekmektedir.

6. Kanunun 35 inci maddesinin üçüncü fıkrası gereğince, amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda pay sahiplerinin farklı şahıslar olmaları halinde bu şahıslar, amme alacağının ödenmesinden birinci fıkra hükmüne göre müteselsilen sorumlu tutulacaktır.

Buna göre, şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda farklı kişilerin şirket ortağı olması halinde, söz konusu kişilerin bu amme alacağından müteselsilen sorumlu tutularak, Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca sermaye hisseleri oranında takip edilmesi gerekmektedir.

7. Kanunun 35 inci maddesinde yapılan değişiklikler ve bu bölümde yapılan açıklamalar çerçevesinde limited şirket ortakları hakkında yapılacak takipte aşağıdaki hususlara dikkat edilecektir.

- Öncelikle şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda şirket ortaklarının kimler olduğu ve bu ortakların sermaye hisseleri; şirket ana sözleşmesi, ana sözleşme değişikliği veya pay defterindeki kayıtlardan tespit edilecektir.

- Her bir ortağın sermaye hissesine göre takip konusu olan amme alacağından sorumlu olduğu tutar belirlenecektir.

- Şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağının ödenmesinden sermaye hissesi oranında sorumlu tutulması gereken ortağın, hissesini devredip devretmediği araştırılacak, hisse devrinin söz konusu olduğu hallerde, devralan şahsın devir tarihi itibarıyla vadesi geldiği halde ödenmemiş şirket borçlarından sorumlu tutulacağı tutar tespit edilecektir.

- Ortaklar hakkında takip muamelesine 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre tanzim edilecek ödeme emrinin tebliği suretiyle başlanılacaktır.

8. 6762 sayılı Kanunun 540 inci maddesinde, aksi kararlaştırılmış olmadıkça, ortakların hep birlikte müdür sıfatıyla şirket işlerini idareye ve şirketi temsile mezun ve mecbur oldukları hükme bağlanmıştır. Böyle bir durumda ortaklar hakkında 6183 sayılı Kanun uyarınca yapılacak takip; 35 inci madde hükümlerine göre sermaye hisseleri oranında olmayacaktır. Ortakların hepsi kanuni temsilci sıfatına haiz olacaklarından, haklarındaki takip 6183 sayılı Kanunun mükerrer 35 inci maddesine göre, amme alacağının tamamından müşterek ve müteselsil sorumluluk esasına göre yürütülecektir.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) 6102 sayılı Kanunun, limited şirketlerin yönetim ve temsiline ilişkin hükümlerinin yer aldığı 623 üncü maddesinde ise "(1) Şirketin yönetimi ve temsili şirket sözleşmesi ile düzenlenir. Şirketin sözleşmesi ile yönetimi ve temsili, müdür sıfatını taşıyan bir veya birden fazla ortağa veya tüm ortaklara ya da üçüncü kişilere verilebilir. En azından bir ortağın, şirketi yönetim hakkının ve temsil yetkisinin bulunması gerekir.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) (2) Şirketin müdürlerinden biri bir tüzel kişi olduğu takdirde, bu kişi bu görevi tüzel kişi adına yerine getirecek bir gerçek kişiyi belirler.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) (3) Müdürler, kanunla veya şirket sözleşmesi ile genel kurula bırakılmamış bulunan yönetime ilişkin tüm konularda karar almaya ve bu kararları yürütmeye yetkilidirler." düzenlemesi yer almaktadır.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) 6102 sayılı Kanuna göre, limited şirketin kanuni temsilcisi, şirket sözleşmesi ile tayin edilmiş müdür sıfatını taşıyan bir veya birden fazla ortak veya tüm ortaklar ya da üçüncü kişiler olabilecektir. Ancak üçüncü kişilere şirketin yönetim ve temsiline verilebilmesi için ortaklardan en az birinin şirketi yönetim hakkının ve temsil yetkisinin bulunması gerekmektedir.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) Buna göre, limited şirket ortakları hakkında 6183 sayılı Kanun uyarınca yapılacak takip; 35 inci madde hükümlerine göre sermaye hisseleri oranında, 6102 sayılı Kanun hükümlerine göre tespit edilen kanuni temsilcileri hakkındaki takip ise 6183 sayılı Kanunun mükerrer 35 inci maddesine göre amme alacağının tamamından, müşterek ve müteselsil sorumluluk esasına göre yürütülecektir.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) Diğer taraftan, 6102 sayılı Kanun 1/7/2012 tarihinde yürürlüğe girmiş olup amme alacağının ödenmesinden müşterek ve müteselsil sorumluluğu bulunan kanuni temsilcilerin tespitinde amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği tarihte yürürlükte bulunan ilgili Kanun hükümleri dikkate alınacaktır.

9. 6183 sayılı Kanunun "Amme alacaklarının korunması" başlıklı ikinci bölümünde yer alan teminat isteme, ihtiyati haciz, ihtiyati tahakkuk ve diğer koruma hükümleri, yeterli şartların varlığı halinde bu tebliğdeki düzenlemeler dikkate alınarak amme borçlusu sayılan ortak hakkında da uygulanacaktır.

10. 6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesinde 4369 sayılı Kanunla yapılan değişiklik 29.07.1998 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu itibarla, 29.07.1998 tarihi ve bu tarihten sonraki dönemlere ait olan amme alacakları, limited şirketten tahsil imkanı bulunmaması halinde yukarıda belirtilen esaslar çerçevesinde ortaklardan takip ve tahsil edilecektir. Bu tarihten önceki dönemlere ait amme alacakları ise ortaklardan kanun değişikliği öncesi hükümlere göre takip ve tahsil edilecektir.

11. 6183 sayılı Kanunda değişiklikler yapan 5766 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinde “Bu Kanunla 6183 sayılı Kanunda yapılan değişiklikler ve eklenen hükümler, hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla tahsil edilmemiş bulunan amme alacakları hakkında da uygulanır.” hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm uyarınca, 6183 sayılı Kanunun 5766 sayılı Kanunla değişik 35 inci maddesindeki değişiklik hükümleri, 5766 sayılı Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla tahsil edilmemiş bulunan amme alacakları hakkında da uygulanması gerekmektedir.

Ancak, 5766 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin Anayasa Mahkemesinde dava konusu yapılması neticesinde verilen ve 14/5/2011 tarihli ve 27934 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan karar ile 5766 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin yürürlüğünün durdurulmasına, 15/10/2011 tarihli ve 28085 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan karar ile de anılan maddenin iptaline karar verilmiştir.

Dolayısıyla, 6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesinde 5766 sayılı Kanunla yapılmış olan düzenlemeler, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı gereğince, 6/6/2008 tarihinden itibaren doğan ve ödenmesi gereken amme alacakları için uygulanacaktır.

Anayasa Mahkemesinin maddenin iptaline ilişkin kararının gerekçesinde, 5766 sayılı Kanunun yayımlandığı tarihten önceki dönemlere ilişkin amme alacaklarının ödenmesine dair ikincil sorumluluk düzenlemelerinde alacağın doğduğu tarihteki düzenlemelerin esas alınması gerektiği belirtildiğinden, limited şirketlerin 5766 sayılı Kanunun yayımlandığı 6/6/2008 tarihinden önceki zamanlara ilişkin borçlarından sorumlu tutulacak ortakların tespitinde alacağın doğduğu dönem esas alınacaktır.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliğı (Seri: A Sıra No: 1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) Diğer taraftan, Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararı gereğince, 5766 sayılı Kanunla, 6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesine eklenen ikinci fıkra hükmünün ise 6/6/2008 tarihinden itibaren yapılan hisse devirleri esas alınarak uygulanması gerekmektedir.

IX. Kanuni Temsilcilerin Sorumluluğı

(Değişik bölüm başlığı: Tahsilat Genel Tebliğı (R.G.-29/06/2008/26921))

1. 6183 sayılı Kanunun mükerrer 35 inci maddesinde kanuni temsilcilerin sorumlulukları düzenlenmiştir. Madde başlığında yer alan “kanuni temsilciler” ifadesi; tüzel kişilerin, küçüklerin ve kısıtlıların kanuni temsilcilerini, tüzel kişiliğı olmayan teşekkülü idare edenleri, yabancı şahıs veya kurumların Türkiye’deki mümessillerini kapsamaktadır.

6183 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde, Kanunun 1 ve 2 nci maddeleri kapsamına giren alacaklar amme alacağı olarak tanımlanmış, amme borçlusu veya borçlu teriminin, amme alacağını ödemek mecburiyetinde olan gerçek ve tüzel kişileri ve bunların kanuni temsilcilerini veya mirasçılarını ve vergi mükelleflerini, vergi sorumlusunu, kefil ve yabancı şahıs ve kurumlar temsilcilerini ifade ettiği hükme bağlanmıştır.

6183 sayılı Kanunun amme borçlusu saydığı kanuni temsilcilerin kimler olduğu ve sorumluluklarının şekli Türk Medeni Kanunu, Borçlar Kanunu, Türk Ticaret Kanunu ve ilgili diğer mevzuatta belirlenmiştir. Buna göre, ilgili mevzuatta belirlenen tüzel kişiliğı haiz kuruluşlar için ayrıca ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilen ana sözleşmelerinde ve bu sözleşmelerde aynı usulle yapılan değişikliklerde tayin edilen kanuni temsilciler, 6183 sayılı Kanunun mükerrer 35 inci maddesi ile amme alacağının ödenmesinden de sorumlu tutulmuşlardır.

Diğer taraftan, kanuni temsilcilerin sorumluluğına ilişkin olarak 213 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde de aynı içerikte hükümler yer almaktadır.

2. Mülga 6762 sayılı Kanunun 317 nci maddesinde; “Anonim şirket idare meclisi tarafından idare ve temsil olunur.” hükmü, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 365 inci maddesinde ise “Anonim şirket, yönetim kurulu tarafından yönetilir ve temsil olunur. Kanundaki istisnai hükümler saklıdır.” hükmü yer almaktadır. Buna göre, gerek 6762 sayılı gerekse 6102 sayılı Kanunlar gereğince anonim şirketin kanuni temsilcisi idare meclisi, bir diğer ifade ile yönetim kuruludur.

Mülga 6762 sayılı Kanunun 317 nci maddesi hükmü genel kuralı belirtmekte, ancak vazifelerin azalar arasında ne şekilde taksim olunacağı 319 uncu maddede düzenlenmektedir.

Anılan maddede, “Esas mukavelede idare ve temsil işlerinin idare meclisi azaları arasında taksim ediliş edilmeyeceği ve taksim edilecekse bunun nasıl yapılacağı tespit olunur. İdare meclisinin en az bir azasına şirketi temsil salahiyyeti verilir.

Esas mukavele ile temsil salahiyyetinin ve idare işlerinin hepsini veya bazılarını idare meclisi azası olan murahhaslara veya pay sahibi olmaları zaruri bulunmayan müdürlere bırakabilmek için umumi heyete veya idare meclisine salahiyyet verilebilir. Bu gibi kayıtlar bulunmadığı takdirde 317 nci madde hükmü tatbik olunur.” hükmü yer almaktadır.

Mülga 6762 sayılı Kanunun 319 uncu madde hükmü, yönetim kuruluna ait olan şirketi temsil ve idare yetkisinin; esas sözleşme ile yönetim kurulu üyelerinden en az biri veya birden fazlasına veya esas sözleşmede genel kurula veya yönetim kuruluna verilecek yetki ile yönetim kurulu üyesi olmaları şartıyla murahhas üyelere veya şirkette pay sahibi olmasalar bile sorumlu müdürlere devredilebileceğine ilişkindir.

Diğer taraftan, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu yönetim hakkı ile temsil yetkisini birbirinden ayırarak 367 nci maddesinde yönetimin devri konusu düzenlenmiş, 370 inci maddesinde ise şirketin temsil yetkisi “(1) Esas sözleşmede aksi öngörülmemiş veya yönetim kurulu tek kişiden oluşmuyorsa temsil yetkisi çift imza ile kullanılmak üzere yönetim kuruluna aittir.

(2) Yönetim kurulu, temsil yetkisini bir veya daha fazla murahhas üyeye veya müdür olarak üçüncü kişilere devredebilir. En az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisini haiz olması şarttır.” şeklinde düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm esas itibarıyla mülga 6762 sayılı Kanunun 319 uncu maddesinde yer alan temsil yetkisi ve bu yetkinin devrine ilişkin benzer hükümleri içermektedir.

6102 sayılı Kanunun 370 inci madde hükmü, aksi kararlaştırılmadıkça temsil yetkisini çift imza kullanılmak suretiyle yönetim kuruluna, yönetim kurulunun da temsil yetkisini; yönetim kurulu üyelerinden en az bir veya daha fazla murahhas üyeye veya müdür olarak üçüncü kişilere devredilebileceğine ilişkindir. Yönetim kurulunun, temsil yetkisini müdür olarak üçüncü kişilere devredebilmesi için en az bir yönetim kurulu üyesinin de temsil yetkisinin bulunması şarttır. Ayrıca, 6102 sayılı Kanunun 359 uncu maddesi gereğince anonim şirketin yönetim kurulunun; esas sözleşme ile atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş bir veya daha fazla kişiden oluşması gerektiği hükme bağlandığından, anonim şirketin yönetim kurulunun tek kişiden oluşması halinde, şirketin temsilde her hal ve takdirde bu kişinin bulunması gerektiği tabiidir.

Buna göre, 6183 sayılı Kanunun mükerrer 35 inci maddesi uygulamasında kanuni temsilci;

- Mülga 6762 sayılı Kanuna göre şirket esas sözleşmesi ile temsile yetkilendirilmiş veya kaynağını esas sözleşmeden alan yetki ile idare meclisi ya da genel kurulca temsil yetkisi verilmiş kişi veya kişiler,

- 6102 sayılı Kanuna göre şirket esas sözleşmesi ile atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş yönetim kurulu üyeleri veya yönetim kurulu üyelerinden en az birinin bulunması koşuluyla yönetim kurulu tarafından müdür olarak atanmış üçüncü kişiler, olacaktır.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.- 11/09/2013/28762)) Burada dikkat edilmesi gereken önemli bir husus da her iki kanun uygulamasında da temsil yetkisi verilen kişi ya da kişilerden birinin mutlak surette yönetim kurulu üyelerinden birisi olmasıdır.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.- 11/09/2013/28762)) 3. 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 323 üncü maddesinde, idare meclisinin şirketi temsile salahiyyetli kimseleri tescil edilmek üzere ticaret siciline bildireceği, temsil salahiyyetine müteallik kararın noterlikçe tasdik edilmiş suretinin de sicil memuruna verilmesinin şart olduğu hükme bağlanmıştır.

Bu hükme göre;

- Temsil salahiyyetine ilişkin noter tasdikli yetkili organ (yönetim kurulu veya genel kurul) kararı,

- Şirketi temsil salahiyyeti verilen kişilerin kimler olduğu,

hususlarının ticaret sicilinde tescil ve ilan edilmiş olması gerekmektedir. Aynı Kanunun 38 inci maddesi gereğince de bu tescilin ilan tarihinden itibaren hüküm ifade edeceği tabiidir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 321 inci maddesinde, "Temsile salahiyyetli olanlar şirketin maksat ve mevzuuna dahil olan her nevi işleri ve hukuki muameleleri şirket adına yapmak ve şirket unvanını kullanmak hakkını haizdirler.

Temsil salahiyyetinin tahdidı, hüsnüniyet sahibi üçüncü şahıslara karşı hüküm ifade etmez. Ancak temsil salahiyyetinin sadece merkezin veya bir şubenin işlerine hasrolunduğuna veya müştereken kullanılmasına dair tescil ve ilan edilen tahditler muteberdir..." hükmü yer almaktadır.

Bu madde ile temsil salahiyyetinin kapsamına işaret edilerek, temsile salahiyyetli olanların şirketin maksat ve mevzuuna dahil olan tüm işleri ve tüm hukuki işlemleri şirket adına yapmaları gerektiği ve bu salahiyyetin kapsam olarak sınırlandırılmayacağı ifade edilmektedir.

Bu durumda, 6183 sayılı Kanunun mükerrer 35 inci maddesinin uygulamasında, 319 uncu madde hükmüne göre temsil yetkisi verilen kişi ya da kişilerin kanuni temsilci kabul edilebilmesi için, şirketin maksat ve mevzuuna dahil olan tüm işlemlerde tam yetkili olmaları zorunludur.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 371 ve 373 üncü maddelerinde de aynı esaslar benimsenerek düzenleme yapılmıştır.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) 4. 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa ilişkin yukarıda yer verilen açıklamalar dikkate alınarak, bir anonim şirketin kanuni temsilcileri;

a) Öncelikle şirket esas sözleşmesinde yönetim kurulu üyelerinden birinin veya birden fazlasının şirketi temsile yetkili kılınıp kılınmadığı,

b) Şirketi temsile yetkili üye esas sözleşmede belirlenmemiş ise sözleşmede yönetim kurulu veya genel kurula, yönetim kurulu üyesi olması şartıyla murahhas üyeleri veya şirkette pay sahibi olmayan sorumlu müdürleri temsilci olarak belirleme konusunda yetki verilip verilmediği,

c) Esas sözleşmede temsilci belirleme konusunda yetkisi bulunan organ tarafından bu yetki çerçevesinde temsil salahiyyetinin; yönetim kurulu üyelerinden biri veya birkaçına ya da yönetim kurulu üyelerinden en az biri ile birlikte şirketin sorumlu müdürü veya müdürlerine devredilip devredilmediği, hususlarına göre belirlenecektir.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa ilişkin yukarıda yer verilen açıklamalar dikkate alındığında anonim şirketlerde kanuni temsilcilerin tespitinde de aynı esaslar dikkate alınacak olup 6102 sayılı Kanunun yönetim kuruluna verdiği yetki çerçevesinde temsil yetkisinin devredilip devredilmediği konusu da araştırılacaktır.

Bu hususların varlığı, ticaret sicili kayıtlarına ve ilanın yapıldığı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesine bakılarak tayin olunacaktır.

5. 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 319 ve müteakip maddeleri ile 6102 sayılı Kanunun 370 ve müteakip maddelerine göre temsil yetkisi murahhas azalara veya müdür olarak üçüncü kişilere bırakılmamış ise yönetim kurulu üyeleri kanuni temsilci sıfatını taşımaktadır.

Buna göre, amme alacağının anonim şirket şeklinde örgütlenmiş tüzel kişiliğin mal varlığından kısmen veya tamamen tahsil edilememesi veya tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması halinde tüzel kişiliğin kanuni temsilcisi konumundaki yönetim kurulu üyelerinin şahsi malvarlıklarından takip ve tahsili cihetine gidilmeden önce, şirket esas sözleşmesinin ve ticaret sicili kayıtlarının tetkik olunması, temsil salahiyyetinin aynı zamanda yönetim kurulu üyesi olan murahhas bir veya birkaç üyeye veya müdür olarak üçüncü kişilere bırakılmış olup olmadığının tespit edilmesi gerekmektedir.

Yapılacak tespit sonucunda; şirketi temsil salahiyyetinin murahhas üye veya üyeler ile müdür olarak üçüncü kişilere bırakıldığının anlaşılması halinde amme alacağının bunlardan takip ve tahsiline gidilmesi, bu durumda diğer yönetim kurulu üyeleri hakkında işlem yapılmaması icap etmektedir.

Şirket esas sözleşmesinde bu şekilde bir görevlendirmeye ilişkin herhangi bir kayıt bulunmaması halinde, 6762 sayılı Kanunun 317 nci maddesi, 6102 sayılı Kanunun 365 inci maddesi hükmü göz önüne alınacak, yönetimde bulunan tüm üyelerin müşterek ve müteselsil sorumlulukları dikkate alınarak haklarında 6183 sayılı Kanunun mükerrer 35 inci maddesi uyarınca işlem yapılacaktır.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) Diğer taraftan, 6102 sayılı Kanun 1/7/2012 tarihinde yürürlüğe girmiş olup amme

alacağının ödenmesinden müşterek ve müteselsil sorumluluğu bulunan kanuni temsilcilerin tespitinde amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği tarihte yürürlükte bulunan ilgili Kanun hükümleri dikkate alınacaktır.

6. 5766 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle 6183 sayılı Kanunun mükerrer 35 inci maddesine “Amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda kanuni temsilci veya teşekkül idare edenlerin farklı şahıslar olmaları halinde bu şahıslar, amme alacağının ödenmesinden müteselsilen sorumlu tutulur.” hükmü eklenmiştir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (R.G.-29/06/2008/26921)) Bu hükme göre, tüzel kişilerle küçüklerin ve kısıtlıların, vakıflar ve cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin mal varlığından tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda farklı kişilerin kanuni temsilci veya teşekkülü idare edenler olması halinde söz konusu kişiler, amme alacağından müteselsilen sorumlu tutularak, Kanunun mükerrer 35 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca takip edilecektir.

7. 6183 sayılı Kanunun 54 ve müteakip maddelerine göre yapılan takip sonucunda amme borçlusunun mal varlığından tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacaklarının, yukarıda belirtildiği şekilde tayin olunan kanuni temsilcilerin mal varlığından tahsil edilmesi gerekmektedir.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (R.G.-29/06/2008/26921)) 5766 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile 6183 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine eklenen “tahsil edilemeyen amme alacağı” terimi ile “tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağı” terimlerine ilişkin açıklamalar Tebliğin Birinci Kısım, İkinci Bölüm VII. Limited Şirketlerin Amme Borçları başlıklı alt bölümünün (4) numaralı bölümünde yer almaktadır.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (R.G.-29/06/2008/26921)) Amme borçlusu nezdinde sürdürülen takip işlemleri sonucunda tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacakları, Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan tanımlardaki hususlar dikkate alınmak suretiyle yapılacak işlemlere dayanılarak tespit edilecek ve maddede belirtilen hallerden herhangi birinin varlığı halinde kanuni temsilciler hakkında takip yapılabilmesi için yeterli şartların oluştuğu kabul edilerek, takip işlemlerine kanuni temsilciler adına 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre düzenlenecek ödeme emri tebliği suretiyle başlanılacaktır.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (R.G.-29/06/2008/26921)) Amme borçlusunun birden fazla kanuni temsilcisi bulunduğu takdirde, ilgili kanunlara göre kanuni temsilcilerin sorumluluk şekline bakılacak ve müşterek ve müteselsil sorumlu olanlar hakkında tahsil edilemeyen veya edilemeyeceği anlaşılan amme alacağının tamamı için her birine ayrı ayrı ödeme emri düzenlenmek suretiyle takibe geçilecektir.

8. 5766 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile 6183 sayılı Kanunun mükerrer 35 inci maddesine “Kanuni temsilcilerin sorumluluklarına dair 213 sayılı Vergi Usul Kanununda yer alan hükümler, bu maddede düzenlenen sorumluluğu ortadan kaldırmaz.” hükmü eklenmiştir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (R.G.-29/06/2008/26921)) Bu hükme göre, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 10 uncu maddesinde, kanuni temsilcilerin sorumluluklarına ilişkin hükümlerin düzenlenmiş olması, Vergi Usul Kanunu kapsamındaki amme alacaklarının takibinin 6183 sayılı Kanunun mükerrer 35 inci maddesine göre yapılmasına engel teşkil etmeyecektir. Dolayısıyla Vergi Usul Kanunu kapsamına giren amme alacakları dahil olmak üzere tüm amme alacakları için mükerrer 35 inci madde uyarınca takip yapılması mümkün bulunmaktadır.

9. Yeterli şartlar oluştuğu takdirde 6183 sayılı Kanunun “Amme alacaklarının korunması” başlıklı ikinci bölümünde yer alan teminat isteme, ihtiyati haciz, ihtiyati tahakkuk ve diğer korunma hükümlerinin amme borçlusunun yanı sıra amme borçlusu sayılan kanuni temsilciler hakkında da uygulanması cihetine gidilecektir. Kanuni temsilciler hakkında sürdürülecek takip işlemlerinde yukarıda açıklanan hususların yanı sıra, kanuni temsilci sıfatı olmayan şahıslar hakkında mükerrer 35 inci madde gereğince takip yapılmamasına özellikle dikkat edilecektir.

10. 6183 sayılı Kanunun 35 ve mükerrer 35 inci maddelerinde yer verilen sorumluluklar ile 213 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde düzenlenen sorumluluk nedeniyle yapılacak takiplerde ortak ve kanuni temsilcilerin takibinde bir öncelik sıralaması söz konusu olmadığından, ortaklar ve kanuni temsilciler hakkında yapılacak takiplere aynı zamanda başlanılması gerekmektedir.

11. 6183 sayılı Kanunda değişiklikler yapan 5766 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinde “Bu Kanunla 6183 sayılı Kanunda yapılan değişiklikler ve eklenen hükümler, hükümlerin yürürlüğe girdiğı tarih itibarıyla tahsil edilmemiş bulunan amme alacakları hakkında da uygulanır.” hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm uyarınca, 6183 sayılı Kanunun 5766 sayılı Kanunla değişik mükerrer 35 inci maddesindeki değişiklik hükümleri, 5766 sayılı Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla tahsil edilmemiş bulunan amme alacakları hakkında da uygulanması gerekmektedir.

Ancak, 5766 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin Anayasa Mahkemesinde dava konusu yapılması neticesinde verilen ve 14/5/2011 tarihli ve 27934 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan karar ile 5766 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin yürürlüğünün durdurulmasına, 15/10/2011 tarihli ve 28085 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan karar ile de anılan maddenin iptaline karar verilmiştir.

Dolayısıyla, 6183 sayılı Kanunun mükerrer 35 inci maddesinde 5766 sayılı Kanunla yapılmış olan düzenlemeler, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı gereğince, 6/6/2008 tarihinden itibaren doğan ve ödenmesi gereken amme alacakları için uygulanacaktır.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliğı (Seri: A Sıra No: 1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) Anayasa Mahkemesinin maddenin iptaline ilişkin kararının gerekçesinde, 5766 sayılı Kanunun yayımlandığı tarihten önceki dönemlere ilişkin amme alacaklarının ödenmesine dair ikincil sorumluluk düzenlemelerinde alacağın doğduğu tarihteki düzenlemelerin esas alınması gerektiğı belirtildiğinden, asıl amme borçlusunun 5766 sayılı Kanunun yayımlandığı 6/6/2008 tarihinden önceki zamanlara ilişkin borçlarından sorumlu tutulacak kanuni temsilcilerin tespitinde alacağın doğduğu dönem esas alınacaktır.

IX. Yurt Dışı Çıkış Tahdidi (Mülga bölüm başlığı ve bölüm: Tahsilat Genel Tebliğı (Seri: A Sıra No: 1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762))

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Ödeme

I. Ödeme Zamanı

1. 6183 sayılı Kanunun 37 nci maddesinde, amme alacaklarının özel kanunlarda düzenlenmiş olan ödeme sürelerinde ödeneceğı ve ödeme süresinin son gününün amme alacağının vade günü olduğu, özel kanunlarında ödeme zamanı tespit edilmemiş amme alacaklarının Maliye Bakanlığınca belirtilecek usule göre yapılacak tebliğden itibaren bir ay içinde ödeneceğı hükme bağlanmıştır.

Bakanlığımızca bugüne kadar yapılan düzenlemelerle çeşitli kanunlarda yer alan ve ödeme süresi gösterilmemiş olan amme alacaklarının ilgililerden hangi usulle tebligat yapılarak istenileceğı belirlenmiş ve belirlenen bu usullere uygun yapılan tebliğler ile borçlulardan 1 ay içerisinde amme alacağının ödenmesi istenmiştir.

2. 6183 sayılı Kanunun 37 nci maddesi uyarınca özel kanunlarında ödeme süresi belirtilmemiş idari para cezalarının talik suretiyle tebliğ edilerek vadelerinin belirlenmesi yönünde düzenleme yapılmış ise de, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15 26 ncı maddesi ile idari yaptırım kararlarının 7201 sayılı Tebligat Kanununa 16 göre tebliğ edileceğı hüküm altına alındığından, idari para cezalarının tebliğinde aksine bir düzenleme yapılmadığı sürece Tebligat Kanununun hükümlerinin uygulanması gerekmektedir. Ancak, idari para cezalarının takip ve tahsili için tahsil daireleri tarafından yapılacak tebliğ işlemlerinde 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı tabiidir.

3. Adli para cezaları, açılmış kamu davası neticesinde işlenen suçun niteliğine göre mahkemeler tarafından verilen mali cezalardır.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 5 inci maddesi gereğince mahkemeler tarafından verilen ve kesinleşen kararların infazı, Cumhuriyet Savcılıklarınca yerine getirilmektedir.

Adli para cezalarının ne şekilde infaz edileceğı aynı Kanunun 106 ncı maddesinde düzenlenmiştir. Kanun maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca, Cumhuriyet Savcıları tarafından hükümlüye adli para

cezasının 30 gün içinde ödenmesi için 5275 sayılı Kanun hükmüne göre düzenlenmiş ödeme emri tebliğ edilmektedir.

Bu süre içinde adli para cezasının ödenmemesi halinde, ödenmeyen kısma karşılık gelen gün sayısınca hükümlü hapsedilmekte, ancak, bu şekilde verilebilecek hapis süresi 3 yılı geçmemektedir. İnfaz edilen hapsin süresi, adli para cezasının tamamını karşılamamış olması durumunda, geri kalan adli para cezası tutarı, Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından tahsil dairesine gönderilecek mahkeme kararı üzerine, 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil dairelerince tahsil edilecektir.

Cumhuriyet Savcılıklarının, 5275 sayılı Kanun hükmüne göre düzenleyerek tebliğ ettikleri ödeme yapılmasına davet içerikli "ödeme emrinde" yer verilen 30 günlük ödeme süresinin son günü vade tarihi olduğundan, tahsil dairesine tahsil edilmek üzere bildirilen adli para cezaları için yeniden ödeme süresi belirlenmeyecek ve bu yönde tebligat yapılmayacaktır.

Bu nedenle, tahsil dairelerince adli para cezalarının takibine 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre düzenlenecek ödeme emrinin tebliği ile başlanılacaktır.

4. Mevzuatımızda yargı harçları (karar ve ilam harçları hariç) ile mahkeme giderlerinin kesinleştikten ne kadar süre sonra ödeneceği hakkında bir hüküm bulunmadığından, bu ilamların borçlularına daha önce tefhim veya tebliğ edilmiş oldukları da dikkate alınarak 6183 sayılı Kanunun 37 nci maddesiyle Bakanlığımıza verilen yetkiye istinaden 1 aylık ödeme süresinin başlangıcı olacak tebligatın talik suretiyle yapılması uygun görülmüştür.

Vergi dairelerince yargı harcı ve mahkeme giderlerine ilişkin harç tahsil müzekkerelerinin alınmasını müteakip talik suretiyle yapılacak tebliğlerde, borçlunun adı, soyadı, unvanı, biliniyorsa T.C. kimlik/vergi kimlik numarası, bilinen son adresi ile amme alacağının tutar ve türünü gösterir bir cetvel 10 gün süreyle vergi dairesinin ilan koymaya mahsus mahalline asılacaktır. İlanın asılması ve indirilmesi tutanakla tespit edilecek, söz konusu 10 günlük ilan süresinin sonunda ilgiliye tebligat yapılmış sayılacaktır. Bu şekilde yapılan tebligat tarihinden itibaren 1 aylık sürenin son günü, amme alacağının vade tarihi olacaktır.

5. 492 sayılı Harçlar Kanununun 17 11/6/2013 tarihli ve 6487 sayılı Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile değişmeden önceki 28 inci maddesine göre, karar ve ilam harçlarında harcın dörtte birinin peşin, geri kalanının ise kararın verilmesinden itibaren 2 ay içinde ödenmesi gerektiğinden, bu harçların ödeme süresinin belirlenmesine yönelik bir tebligat yapılmamakta, karar ve ilam harcının vade tarihi, karar tarihinden itibaren 2 aylık sürenin son günü olarak kabul edilmekte ve karar ve ilam harçlarının takibine 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre düzenlenecek ödeme emrinin tebliği ile başlanılmakta ve karar ve ilam harcı ödenmedikçe ilgiliye ilam verilmediğinden tahsil edilmesine müteakip durum ilgili mahkemeye bir yazı ile bildirilmekteydi.

6009 sayılı ve 6487 sayılı Kanunlar ile 492 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde yapılan değişiklikler sonrası anılan maddenin birinci fıkrasının (a) bendi "Karar ve ilam harçlarının dörtte biri peşin, geri kalanı kararın tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir. Şu kadar ki, ölüm ve cismani zarar sebebi ile açılan maddi ve manevi tazminat davalarında peşin alınan harcın oranı yirmide bir olarak uygulanır. Bakiye karar ve ilam harcının ödenmemiş olması, hükmün tebliğe çıkarılmasına, takibe konulmasına ve kanun yollarına başvurulmasına engel teşkil etmez." şeklini almıştır.

Buna göre, karar ve ilam harçlarının peşin ödenmesi gereken kısımdan bakiye kalan tutarların ödeme zamanı mahkeme kararının ilgisine tebliğinden itibaren bir ay olarak belirlenmiş olduğundan, mahkemelerce vergi dairelerine gönderilen yazılarda belirtilen tebligat tarihi esas alınarak hesaplanacak bir aylık sürenin bitim tarihi bu alacakların vade tarihi olarak kabul edilecektir. Ödeme süresi içerisinde ödenmeyen karar ve ilam harçlarının takibine 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre düzenlenecek ödeme emrinin tebliği ile başlanılacak ve vade tarihinden tahsil tarihine kadar geçen süre için gecikme zammı hesaplanacaktır.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.- 11/09/2013/28762)) Diğer taraftan, 492 sayılı Kanunda 6009 sayılı Kanunla yapılan değişiklik sonrası karar ve ilam harcının ödenmemiş olması ilgiliye ilam verilmesine engel teşkil etmediğinden, söz konusu harcın tahsiline ilişkin bilginin ilgili mahkemeye bildirilmesine gerek bulunmamaktadır.

6. 3213 sayılı Maden Kanununun 18 3 üncü maddesinde tanımlanan madenden Devlet hakkı, işletmelerce birer yıllık dönemler halinde üretilen madenlerin ocak başı fiyatları üzerinden hesaplanan

ve takip eden yılın haziran ayı sonuna kadar Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına beyan edilerek tahakkuk ettirilen ve bu süre içerisinde ödenmesi gereken mali yükümlülüklerdir.

Devlet hakkı, ruhsat sahibince her yılın haziran ayının sonuna kadar ödenir ve bu sürenin son günü amme alacağının vade tarihidir.

Ruhsat sahiplerinin, Devlet hakkını yatırdıklarına dair makbuz suretlerini Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğüne vermeleri gerekmektedir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına beyan edildiği halde süresinde (vadesinde) ödenmeyen Devlet hakkının, 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilmesi için bir yazı ile vergi dairesine bildirilmesi üzerine, vade tarihi olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca bildirilen tarih esas alınacak ve bu alacağa vade tarihinden ödeme tarihine kadar geçen süre için 6183 sayılı Kanuna göre gecikme zammı hesaplanacaktır.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.4) Ayrıca, süresinde tahakkuk ettirilmeyen Devlet hakkı ve bu alacak üzerinden hesaplanan faizin bir ay içinde ödenmesi için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından borçluya bir tebligat yapılacaktır. Verilen süre içinde ödenmeyen Devlet hakkı ve faiz alacakları anılan Bakanlığın bildirim üzerine ilgili tahsil dairesince, Devlet hakkı alacağının aslına vade tarihinden tahsil edildiği tarihe kadar geçen süre için 6183 sayılı Kanuna göre gecikme zammı hesaplanarak takip ve tahsil edilecektir.

Devlet hakkının takibine, ayrıca ödeme süresi verilmeksizin, 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre düzenlenecek ödeme emrinin tebliği ile başlanılacaktır.

(Mülga: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.4)

(Mülga: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.4)

7. 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 19 75 inci maddesi gereğince tahsili gereken ecrimisillerin ödeme süresi ilgili Kanunda yer almadığından, Milli Emlak Müdürlükleri/Emlak Müdürlükleri/Malmüdürlükleri tarafından borçlusuna tebliğ edilen ecrimisil ihbarnamesinde, eğer düzeltme talebinde bulunulmuş ise ecrimisil düzeltme ihbarnamesinde, yer alan ödeme süresinin son günü ecrimisil alacağının vade tarihi olacaktır. Süresinde ödenmeyen ecrimisilin vergi dairelerince takibi istendiğinde, bu alacak için vergi dairesince yeniden ödeme süresi verilmeyecek, takip işlemleri 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre düzenlenecek ödeme emri ile başlatılacaktır. Ecrimisil alacaklarının süresinde ödenmemesi halinde, 6183 sayılı Kanuna göre gecikme zammı hesaplanacağı tabiidir.

8. 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 20 255 inci maddesi uyarınca askeri mahkemelerin haciz, istirdat ve tazminata dair kararları üzerine tahakkuk ettirilecek alacakların muhasebe birimlerine (vergi daireleri hariç) bildirim üzerine, bu alacakların ödeme süresine ilişkin ilgili Kanunda özel bir hüküm yer almadığından, muhasebe birimlerince, bu alacakların süresinde ödenmemesi halinde gecikme zammına tabi olduğu da belirtilmek suretiyle, borçlularına alma haberli bir yazı tebliği edilerek 6183 sayılı Kanunun 37 nci maddesine göre 1 aylık ödeme süresi verilmesi gerekmektedir. Muhasebe birimlerine süresinde ödenmeyen alacaklar, 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre düzenlenecek ödeme emrinin tebliği suretiyle takip ve tahsil edilmek üzere borçlunun ikametgahının bulunduğu yerdeki vergi dairesine gönderilecektir.

9. 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkumlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanun 21 hükümlerine göre, mahkumlardan tahsili gereken yiyecek bedellerinin ödeme süresine ilişkin anılan Kanunda bir hüküm bulunmadığından, bu alacakların süresinde ödenmemesi halinde gecikme zammına tabi olduğu da belirtilmek suretiyle, borçlularına alma haberli bir yazı tebliği ile 6183 sayılı Kanunun 37 nci maddesine göre 1 aylık ödeme süresi verilmesi gerekmektedir.

10. 442 sayılı Köy Kanununun 22 45 inci maddesi gereğince köy parasını usulsüz sarf eden köy muhtarı ve ihtiyar meclisi üyeleri hakkında ilçe idare kurulları tarafından verilen tazmin kararlarına istinaden tahakkuk ettirilecek alacaklar ile aynı Kanunun 46 ncı maddesine istinaden mecburi işleri gördürmeyen ve toplanması isteğe bağlı olmayan paraları toplamayan ve toplattırmayan köy muhtarı

ve ihtiyar meclisi üyelerine köyün bağlı bulunduğu idare kurulunca verilen ve köy sandığına teslim edilmesi gereken para cezalarının, 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsili gerekmektedir. İlçe idare kurullarınca tazminine hükmedilen ve köy sandığına ödettirilmesi gereken köy paraları ile idare kurullarınca verilen karara istinaden tahsili gereken ve 5326 sayılı Kanunun 17 nci maddesi gereğince Genel Bütçe geliri haline gelen para cezalarının hangi süre içerisinde ödeneceğine ilişkin ilgili Kanunda bir hüküm mevcut olmadığından, bu alacakların süresinde ödenmemesi halinde gecikme zammına tabi olduğu da (para cezaları hariç) belirtilmek suretiyle, borçlularına alma haberli bir yazı tebliği ile 6183 sayılı Kanunun 37 nci maddesine göre 1 aylık ödeme süresi verilmesi gerekmektedir. İdare kurullarınca verilen bu para cezalarının 5326 sayılı Kanun hükümlerine göre tebliğ edilmesi gerektiği tabiidir.

442 sayılı Kanundan kaynaklanan bu alacakların, anılan Kanunda yer alan düzenlemeler nedeniyle vergi dairelerince takip ve tahsili gerekmektedir.

11. 6762 sayılı Kanunun 35 inci maddesine istinaden kanunen tescili zorunlu olan hususları ticaret siciline tescil ettirmeyen ilgililer adına hükmolunan para cezaları, adli nitelikli para cezaları olmakla birlikte inzibati mahiyette olduğundan bunların, 5275 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsili mümkün olmayıp, bu cezaların, 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre vergi dairelerince takip ve tahsil edilmesi gerekmektedir. Söz konusu idari para cezalarının ödeme süresi ilgili Kanunda yer almadığından, borçlularına alma haberli bir yazı tebliği ile 6183 sayılı Kanunun 37 nci maddesine göre 1 aylık ödeme süresi verilmesi gerekmektedir.

Ticaret Sicili Nizamnamesi hükümleri gereğince, söz konusu para cezalarının tahsil edilip edilmediğinin ilgili mahkemece bilinmesi gerektiğinden, anılan Kanun uyarınca hükmolunan para cezalarından vergi dairelerince tahsil edilenlerin (vergi dairesi alındısının tarih ve numarası da belirtilmek suretiyle) hükmü veren mahkemeye bildirilmesi icap etmektedir.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) Söz konusu Nizamname 26/4/2013 tarihli ve 28629 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 11/3/2013 tarihli ve 2013/4478 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına ekli "Ticaret Sicili Tüzüğü'nün Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tüzük" ile yürürlükten kaldırılmıştır.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) Diğer taraftan, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunun 33 üncü maddesine göre, tescili zorunlu olup da kanuni şekilde ve süresi içinde tescili istenmemiş olan veya anılan Kanunun 32 nci maddenin üçüncü fıkrasındaki şartlara uymayan bir hususu haber alan sicil müdürünün, ilgilileri, belirleyeceği uygun bir süre içinde kanuni zorunluluklarını yerine getirmeye veya o hususun tescilini gerektiren sebeplerin bulunmadığını ispat etmeye çağıracağı, sicil müdürünce verilen süre içinde tescil isteminde bulunmayan ve kaçınma sebeplerini de bildirmeyen kişinin, sicil müdürünün teklifi üzerine mahallin en büyük mülki amiri tarafından idari para cezasıyla cezalandırılacağı düzenlenmiş olup, anılan maddeye istinaden kesilen idari para cezaları hakkında 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

12. Bu bölümde yer alan "alma haberli" tebliğ edilmesi uygun görülen yazılar, 213 sayılı Kanun hükümlerine göre ilgisine tebliğ edilecektir.

II. Ödeme Yeri

(Ek bölüm: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762))

"I. Ödeme Zamanı" başlıklı bölümden sonra gelmek üzere "II. Ödeme Yeri" başlıklı bölüm eklenmiş ve "Ödeme Şekli", "Hususi (Özel) Ödeme Şekilleri", "Ödemenin Mahsup Edileceği Alacaklar" bölüm başlıklarında yer alan numaralar sırasıyla "III. Ödeme Şekli", "IV. Hususi (Özel) Ödeme Şekilleri", "V. Ödemenin Mahsup Edileceği Alacaklar" şeklinde teselsül ettirilmiştir.

6183 sayılı Kanunun 31/5/2012 tarihli ve 6322 sayılı Kanunla değişik 39 uncu maddesinde "Hususi kanunlarında ödeme yeri gösterilmemiş amme alacakları, borçlunun ikametgahının bulunduğu yer tahsil dairesine ödenir.

Hususi kanunlarında ödeme yeri gösterilmiş olsun olmasın borçlunun alacaklı tahsil dairesindeki hesabı bildirmek şartıyla diğer tahsil dairelerine de ödeme yapılabilir. Bu fıkra gereğince yapılacak ödemeler tahsildarlara yapılamaz." hükmü yer almaktadır.

6183 sayılı Kanunun 39 uncu maddesine göre hususi kanunlarında ödeme yeri gösterilmemiş amme alacaklarının, borçlunun ikametgâhının bulunduğu yer tahsil dairesine ödenmesi esastır. Ancak, hususi kanunlarında ödeme yeri gösterilmiş olsun olmasın borçlunun alacaklı tahsil dairesindeki hesabını bildirmek suretiyle diğer tahsil dairelerine de ödeme yapması mümkün bulunmaktadır.

III. Ödeme Şekli

“I. Ödeme Zamanı” başlıklı bölümden sonra gelmek üzere “II. Ödeme Yeri” başlıklı bölüm eklenmiş ve “Ödeme Şekli”, “Hususi (Özel) Ödeme Şekilleri”, “Ödemenin Mahsup Edileceği Alacaklar” bölüm başlıklarında yer alan numaralar sırasıyla “III. Ödeme Şekli”, “IV. Hususi (Özel) Ödeme Şekilleri”, “V. Ödemenin Mahsup Edileceği Alacaklar” şeklinde teselsül ettirilmiştir.

1. 6183 sayılı Kanunun 5035 sayılı Kanunla 23 değişik 40 ıncı maddesinde;

- Ödemenin, alacaklı tahsil dairesinin yetkili ve mesul memurları tarafından verilecek makbuz karşılığı yapılacağı,
 - Maliye Bakanlığının ödemenin özel ödeme şekilleri kullanılmak suretiyle yapılması zorunluluğunu getirmeye yetkili olduğu, bu yetkinin tahsil daireleri, amme alacağının türü, ödeme zamanı ve bulunduğu safhalar itibarıyla topluca veya ayrı ayrı kullanılabileceği,
 - Makbuz karşılığı yapılmayan ödemelerle yetkili ve mesul memurlardan başkalarına yapılan ödemelerin amme alacağına mahsup edilemeyeceği,
 - Amme alacaklarının tahsilinde kullanılan makbuzların şeklini ilgili amme idarelerinin tayin edeceği,
 - Borçluların, makbuzlarını amme alacağının tahsil zaman aşımı müddeti sonuna kadar saklamaya ve yetkili memurlarca istendiğinde göstermeye mecbur oldukları,
 - Makbuzun borçluya posta ile gönderilmesi gerektiği hallerde posta masrafının alacaklı amme idaresine ait olduğu,
 - Hususi kanunlarındaki makbuz verilmesinden başka şekillerde yapılan tahsilata ait hükümlerin mahfuz olduğu,
- esaslarına yer verilmiştir.

2. Yukarıda yer verilen hükümlerin Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden; borçlusu, türü ve uygulamanın başlangıç tarihi aşağıdaki tabloda yer alan amme alacaklarının yine aynı tabloda yer alan tarihlerden itibaren vergi dairesi veznelerine nakden veya çekle ödenmesi yerine tahsilata yetkili kılınan bankalara ödenmesi mecburiyeti getirilmiştir. Dolayısıyla, bankalara ödenmesi mecburiyeti getirilen amme alacakları, bu mecburiyetin getirildiği tarihten sonra vergi dairesi veznelerince nakden veya çekle tahsil edilmeyecektir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (R.G.-29/06/2008/26921))

No	Amme Borçlusu	Amme Alacağının Türü	Uygulamanın Başlangıç Tarihi
1.	Kurumlar vergisi mükellefi	Kanuni süresinde beyan edilen kurumlar vergisi	01.01.2008
2.	Kurumlar vergisi mükellefi	Kanuni süresinde beyan edilen kurumlar vergisine mahsuben ödenecek geçici vergi	01.01.2008
3.	Kurumlar vergisi mükellefi	Kanuni süresinde beyan edilen (sorumlu sıfatıyla beyan edilenler dahil) katma değer vergisi	01.01.2009
4.	Kurumlar vergisi mükellefi	Kanuni süresinde beyan edilen kurum stopaj vergisi	01.01.2009
5.	Kurumlar vergisi mükellefi	Kanuni süresinde beyan edilen gelir stopaj vergisi	01.01.2009

IV. Hususi (Özel) Ödeme Şekilleri

“I. Ödeme Zamanı” başlıklı bölümden sonra gelmek üzere “II. Ödeme Yeri” başlıklı bölüm eklenmiş ve “Ödeme Şekli”, “Hususi (Özel) Ödeme Şekilleri”, “Ödemenin Mahsup Edileceği Alacaklar” bölüm başlıklarında yer alan numaralar sırasıyla “III. Ödeme Şekli”, “IV. Hususi (Özel) Ödeme Şekilleri”, “V. Ödemenin Mahsup Edileceği Alacaklar” şeklinde teselsül ettirilmiştir.

1. 6183 sayılı Kanunun 41 inci maddesinde, mükelleflerin vergi borçlarını daha kolay ödemelerini sağlamak yönünden özel ödeme şekilleri öngörülmüş ve Maliye Bakanlığının tayin edeceği yerlerde nevilerini belirleyeceği amme alacaklarının bankalar veya postaneler aracılığıyla ödenebileceği hükmüne bağlanmıştır.

2. 6183 sayılı Kanunun 41 inci maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden Devlete ait amme alacaklarını takip ve tahsil ile görevli vergi daireleri adına tahsile yetkili kılınan bankalarca vergi tahsil alındısı düzenlenmek suretiyle nakden veya çekle yapılan ödemeler kabul edilmektedir.

Bankalarla yapılmış bulunan protokoller çerçevesinde, Bakanlığımızın uygun gördüğü amme alacakları, vergi dairesi adına yetkili kılınmış bankaların yurt genelindeki şubelerine, vergi tahsil alındısı ile ödenebilmekte ve ödemenin vergi tahsil alındısının düzenlendiği tarihte yapıldığı kabul edilmektedir.

Ayrıca, tahsilata yetkili kılınmış bankaların internet bankacılığı ile sunduğu hizmetler arasında vergi tahsilatının da yer alması halinde, internet bankacılığı ile de ödeme yapılabilmektedir. Bu takdirde de, ödeme anında banka tarafından vergi tahsil alındısı düzenlenmekte ve borçlunun banka şubesinden talebi üzerine bu alındı kendisine teslim edilmektedir.

(Değişik fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.5) Diğer taraftan, amme borçlusunun banka hesabından vergi dairesinin banka hesabına para gönderilmek suretiyle ödeme yapılması halinde, amme alacağının ödeme tarihi, paranın vergi dairesi hesabına geçtiği tarih olacaktır.

Bankalar tarafından yapılan tahsilatlara ilişkin bilgiler, elektronik ortamda Gelir İdaresi Başkanlığına iletilmekte ve bu bilgiler vergi daireleri itibarıyla elektronik ortamda mükellef hesaplarına işlenmektedir. Dolayısıyla, tahsilata yetkili kılınmış bankalara vergi tahsil alındısı karşılığında yapılan ödemelerin, amme alacağına mahsup edileceğine ilişkin herhangi bir tereddüte mahal bulunmamaktadır.

3. 6183 sayılı Kanunun 41 inci maddesi uyarınca, amme alacaklarının tahsili konusunda Bakanlığımızın yetkili kıldığı bankaların tahsil ettikleri paraları, tahsil ettikleri tarihten itibaren azami 7 gün içerisinde Merkez Bankasına aktarmaları zorunlu bulunmaktadır. Bakanlığımız bu süreyi aşmamak üzere bankalar itibarıyla farklı süreler tayin etmeye yetkilidir.

4. Amme alacaklarının tahsiline yetkili kılınan bankalar, tahsil ettikleri paraları Bakanlığımızca belirlenen sürede Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına aktarmadıkları takdirde, söz konusu amme alacağı, ilgili bankadan 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesi hükmüne göre hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte aynı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil olunacaktır.

5. 6183 sayılı Kanunun 41 inci maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden, PTT Genel Müdürlüğü ile yapılan protokolle bu tebliğin yayımlandığı tarih itibarıyla;

- 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa24 göre verilen trafik idari para cezalarının,

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) - 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun25 30 uncu maddesine istinaden erişme kontrollü karayollarından kaçak geçiş yapanlardan aranılan geçiş ücreti ve idari para cezalarının,

PTT iş yerlerince PTT alındısı/vergi tahsil alındısı düzenlenmek suretiyle tahsiline yetki verilmiştir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.5) Diğer taraftan, Devlete ait alacaklardan vergi dairelerince tahsil edilenlerin PTT’ye bağlı birimler aracılığıyla tahsil edilmesine yetki verildiği takdirde yetki verilen amme alacakları da bu birimler tarafından tahsil edilebilecektir.

Amme alacaklarının tahsiline yetkili kılınan PTT iş yerlerinin, tahsil ettikleri paraları Hazine hesaplarına aktarma süresi azami 10 gündür. Tahsil edilen tutarların Bakanlığımızca belirlenen sürede Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına aktarılması halinde, söz konusu amme alacağı PTT’den 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesi hükmüne göre hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte aynı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil olunacaktır.

6. 6183 sayılı Kanunun 41 inci maddesi çizgili çek kullanılmak suretiyle ödemeyi özel ödeme şekilleri arasında saymıştır. Maddenin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden çekle yapılacak ödemelerde aşağıda belirlenen esaslara göre işlem yapılması uygun görülmüştür.

a) **(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762))** Çekle yapılacak ödemelerde, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine uygun olarak düzenlenmiş ve 3167 sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanunu26 mülga eden 20/12/2009 tarihli ve 27438 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5941 sayılı Çek Kanununun Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına verdiği yetkiye istinaden bu banka tarafından yayımlanan tebliğlerle belirlenmiş şekil ve esaslara uygun olarak bastırılmış ve kodlaması yapılmış ve bizzat amme borçlusu tarafından keşide edilerek imzalanmış çekler kabul edilecektir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının söz konusu tebliğlerine uygun bir şekilde bastırılmamış veya kodlaması yapılmamış çekler ile ödeme yapılmak istenildiği takdirde, bu çekler hiçbir şekilde işleme konulmayarak mükellefe iade edilecek ve ödeme yapılmamış sayılacaktır.

b) Amme alacaklarına karşılık düzenlenen çekler tahsil dairesine ve tahsile yetkili kılınmış bankalara verilecek ve karşılığında vergi dairesi alındısı/vergi tahsil alındısı alınacaktır.

c) Çeklerin vergi dairesine veya bankaya verildiği tarihte ya da bundan en çok bir gün önceki tarihte düzenlenmesi zorunludur. Daha eski tarihli çekler ödemelerde kabul edilmeyecektir.

d) Çekle yapılan ödemelerde, kural olarak çekin banka nezdinde bir karşılığının bulunup bulunmadığı şartı aranılmadığından, amme alacağına karşılık düzenlenen çeklerin arkalarına bankalarca "Bloke edilmiştir" veya "Karşılığı vardır" şeklinde bir şerh verilmesine gerek bulunmamaktadır.

Ancak, Bakanlığımızın gerek gördüğü hallerde, belirlediği amme alacakları için karşılığı bloke edilmiş çekle ödeme yapılabilecektir.

7. 6183 sayılı Kanunun 44 üncü maddesi gereğince, çizgili çekin tahsil dairesine veya bankaya verildiği tarihte ödeme yapılmış sayılacaktır. Çeklerin posta yoluyla tahsil dairesine gönderilmesi halinde ise postaya verildiği tarih değil, tahsil dairesi kayıtlarına intikal ettiği tarih ödeme tarihi olarak kabul edilecektir.

8. **(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762))** Çekle yapılan ödemelerde çekin karşılıksız çıkması halinde, 5941 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacaktır.

Diğer taraftan, borçlunun tahsil dairesine ibraz ettiği çekin karşılığının bankada mevcut olmaması halinde, ödeme yapılmamış sayılacağından, borçlu hakkında 6183 sayılı Kanunun 54 ve müteakip maddeleri uyarınca cebren takip ve tahsil işlemlerine başlanması gerektiği tabiidir.

V. Ödemenin Mahsup Edileceği Alacaklar

"I. Ödeme Zamanı" başlıklı bölümden sonra gelmek üzere "II. Ödeme Yeri" başlıklı bölüm eklenmiş ve "Ödeme Şekli", "Hususi (Özel) Ödeme Şekilleri", "Ödemenin Mahsup Edileceği Alacaklar" bölüm başlıklarında yer alan numaralar sırasıyla "III. Ödeme Şekli", "IV. Hususi (Özel) Ödeme Şekilleri", "V. Ödemenin Mahsup Edileceği Alacaklar" şeklinde teselsül ettirilmiştir.

1. 6183 sayılı Kanunun 4369 sayılı Kanunla değişik 47 nci maddesinde borçlunun muhtelif borçlarına karşılık rızaen yaptığı ödemelerle, tahsil dairelerince cebren tahsil olunan paraların mahsup sırası düzenlenmektedir.

2. Madde ile mahsup işlemlerinde; gerek rızaen yapılan ödemelerin gerekse cebren tahsil olunan paraların alacak aslı ve fer'ilerinin tamamını karşılamaması halinde, ödemenin alacak aslı ve fer'ilerine orantılı olarak mahsup edilmesi esası getirilmiştir.

3. Madde hükmüne göre, amme borçlusunun ödeme süresi başlamış henüz vadesi geçmemiş borçlarına karşılık yapacağı ödemeler öncelikle bu alacaklara mahsup edilecektir.

Ödeme süresi başlamış henüz vadesi geçmemiş alacağın aynı vadeli birden fazla türden olması ve yapılan ödemenin alacağın tamamını karşılamaması halinde ödemenin mahsubu; borçlunun talebi doğrultusunda, talep bulunmaması halinde tamamı karşılanabilen alacaktan başlanarak yapılacaktır.

Diğer taraftan, amme alacaklarının ödeme zamanları belirli süreleri kapsamaktadır. Amme borçlusu, borcunu bu sürenin herhangi bir gününde ödeyebilir. Bu husus dikkate alınarak amme borçlusunun

ödeme yaptığı tarihte, vadesi sona erecek borcu bulunmaması halinde, vadesi geçmiş borçlarına karşılık ödeme yapması mümkündür.

4. Ödeme süresi başlamış henüz vadesi geçmemiş aynı vadeli alacaklar içinde alacak asıllarının yanı sıra gecikme faizi gibi fer'i alacakların bulunması halinde kısmi ödemelerin mahsubunda aşağıda açıklandığı şekilde işlem yapılacaktır.

Ödeme süresi başlamış henüz vadesi geçmemiş aynı vadeli birden fazla türden alacaklara karşılık yapılacak kısmi ödemelerde;

- Aynı vadeli alacakların, örneğin gelir vergisi ve damga vergisi gibi, sadece alacak asıllarından oluşması halinde, tebliğin yukarıda belirtilen bölümü uyarınca,
- Aynı vadeli alacakların aslı ve fer'i alaklardan, örneğin gelir vergisi, gecikme faizi, gelir vergisine bağlı vergi ziyai cezası, damga vergisi, gecikme faizi ve damga vergisine bağlı vergi ziyai cezasından oluşması halinde;
- Gelir vergisi ve buna ait gecikme faizi bir grup, damga vergisi ve buna ait gecikme faizi ayrı bir grup, gelir vergisi ve damga vergisine ait cezaların her biri de ayrı ayrı birer grup olarak dikkate alınacak,
- Söz konusu gruptan borçlunun talebi bulunması halinde bu talep doğrultusunda, talep bulunmaması halinde tamamı karşılanabilen alacak grubundan başlamak üzere,
- Orantı hükmü de göz önünde bulundurularak, mahsup yapılacaktır.

5. 6183 sayılı Kanunun 47 nci maddesi hükmüne göre, vadesi geçmiş alacaklar için rızaen yapılan ödemeler, öncelikle ödemenin yapıldığı takvim yılı sonunda zamanaşımına uğrayacak alacağa, bu takvim yılı sonunda zaman aşımına uğrayacak alacak birden fazla ise her birine orantılı olarak yapılacaktır.

Zamanaşımına uğrayacak alacağa yapılan mahsuptan sonra kalan tutar bulunması veya ödemenin yapıldığı takvim yılı sonunda zaman aşımına uğrayacak alacağın bulunmaması halinde yapılan ödeme, vadesi önce gelen ve teminatsız veya az teminatl olan alacağa mahsup edilecektir.

Mahsup işleminde, her bir alacak aslının, fer'ileri ile birlikte tahsil edilmesi gerekmektedir. Ancak mahsup edilecek tutarın alacak aslı ve fer'ilerinin tamamını karşılamaması halinde mahsup, alacak aslı ve fer'ilerine orantılı olarak yapılacaktır.

Örnek 1- Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı Ostim Vergi Dairesi mükellefi (A), 26.02.2007 tarihinde borçlarına karşılık 1.100,00 lira ödemede bulunmuştur. Mükelleften aranan amme alacağına ilişkin bilgiler aşağıdaki tablonun 1, 2 ve 3 no'lu sütunlarında gösterilmiştir. Ödemenin mahsubu, tablonun 4 no'lu sütunundaki gibi yapılacaktır.

Ödeme Tarihi İtibarıyla Amme Alacağının	Ödemenin Mahsubu			
Türü	(1) Vadesi	(2) Tutarı (lira)	(3) Durumu	(4) Mahsup (lira)
KDV	26.02.2007	100,00	----	100,00
Gelir V.	31.03.2006	750,00	Teminatsız	750,00
Gecikme zammı		207,51	"	207,51
KDV	26.04.2006	65,00	Teminatl	----
Gecikme zammı		22,10	"	----
KDV	26.09.2006	80,00	Teminatsız	37,77
Gecikme zammı		10,00	"	4,72
G. Stp.V.	26.10.2006	40,00	Teminatsız	----
Gecikme zammı		4,00	"	----
Toplam	1.278,61		1.100,00	

Görüldüğü gibi mükellefin ödeme yaptığı 26.02.2007 tarihi, 100,00 lira tutarlı Katma Değer Vergisi borcunun ödeme süresinin son günüdür. Bu durumda yapılan ödemeden öncelikle bu alacak tahsil edilecektir.

Mükellefin 2007 yılı sonunda zamanaşımına uğrayacak borcu olmadığından, vadesi önce gelen 31.03.2006 vadeli teminatsız gelir vergisi ile bu verginin gecikme zammı için toplam (750+207,51=)957,51 lira mahsup edilecektir.

KDV, gelir vergisi ve bu verginin gecikme zammına yapılan mahsuplardan sonra (1.100,00-1.057,51=)42,49 lira mahsup yapılabilecek tutar kalacaktır. İzleyen 26.04.2006 vadeli alacak teminatlı olduğundan, madde hükmüne göre kalan tutar, 26.09.2006 vadeli teminatsız katma değer vergisine mahsup edilecektir.

Ancak, 42,49 liralık ödeme 26.09.2006 vadeli alacak aslı ve gecikme zammının tamamını karşılamadığından mahsup, alacak aslı ve gecikme zammına orantılı olarak yapılacaktır.

Bunun için öncelikle borca hesaplanacak gecikme zammı ile bu alacağın asıl ve fer'i toplamı bulunacaktır.

Gecikme zammı, 26.09.2006 ila 26.02.2007 tarihleri arasındaki 5 aylık süre için aylık % 2,5 oranı esas alınarak %12,5 oranında hesaplanacaktır. Buna göre, gecikme zammı tutarı 80 X % 12,5 = 10,00 lira, toplam alacak ise 80,00+10,00= 90,00 lira olacaktır.

Alacak aslı ve gecikme zammına yapılacak mahsup tutarı aşağıdaki formüle göre bulunacaktır.

$$\text{Her bir alacak için yapılacak mahsup tutarı} = \frac{\text{Her bir alacak tutarı} \times \text{Yapılan ödeme}}{\text{Toplam alacak tutarı}}$$

Buna göre, 42,49 liranın;

$$\text{Alacak aslına mahsup edilecek tutarı} = \frac{80,00 \times 42,49}{90,00} = 37,77 \text{ lira}$$

$$\text{Gecikme Zammına mahsup edilecek tutarı} = \frac{10,00 \times 42,49}{90,00} = 4,72 \text{ lira}$$

olacaktır.

Mahsuptan sonra kalan 42,23 lira alacak aslı ise vade tarihinden itibaren hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte takip ve tahsil edilecektir.

Örnek 2- İzmir Vergi Dairesi Başkanlığı Basmane Vergi Dairesi mükellefi (K), vadesi geçmiş borçları için 11.02.2007 tarihinde 10.000,00 lira ödemede bulunmuştur. Mükelleften aranan amme alacağına ilişkin bilgiler aşağıdaki tablonun 1, 2 ve 3 no'lu sütunlarında gösterilmiştir. Mükellefin ödemenin yapıldığı yıl içerisinde zamanaşımına uğrayacak borcu yoktur. Mükellefin borçları; 2003 takvim yılı hesaplarının incelenmesi sonucu kesinleşen kurumlar vergisi ve vergi ziyai cezası olmak üzere iki tür asli alacak, gecikme zammı ve gecikme faizi olmak üzere iki tür fer'i alaktan oluşmaktadır. Ödemenin mahsubu, 4 no'lu sütundaki gibi yapılacaktır.

Ödeme Tarihi İtibarıyla Amme Alacağının	Ödemenin Mahsubu			
Türü	(1) Vadesi	(2) Tutarı (lira)	(3) Durumu	(4) Mahsup (lira)
Kurumlar V.	25.04.2005	5.000,00	Teminatsız	2.451,96
Gecikme zammı		2.995,89	Teminatsız	1.469,16
Vergi Ziyai	25.04.2005	5.000,00	Teminatsız	2.451,96
Gecikme zammı		2.995,89	Teminatsız	1.469,16
Gecikme faizi	25.04.2005	4.400,00	Teminatsız	2.157,76*
Toplam	20.391,78		10.000,00	
*Mahsup sonucu kalan tutarın tamamı bu alacağa ayrılmıştır.				

Görüldüğü gibi yapılan 10.000,00 lira ödeme, vadeleri aynı olan asıl alacaklar ve fer'ilerinin tamamı olan 20.391,78 lirayı karşılamamaktadır. Bu durumda ödemenin mahsubunun her bir alacak aslı ve fer'ilerine orantılı olarak yapılması gerekmektedir.

Bunun için asıl ve fer'ileri itibarıyla her bir alacağa yapılacak mahsup tutarının hesaplanmasında Örnek 1'deki formül kullanılacaktır.

Buna göre, 10.000,00 liranın;

$$\text{Kurumlar Vergisine mahsup edilecek tutarı} = \frac{5.000,00 \times 10.000,00}{20.391,78} = 2.451,96 \text{ lira}$$

$$\text{Kurumlar Vergisinin Gecikme Zammına mahsup edilecek tutarı} = \frac{2.995,89 \times 10.000,00}{20.391,78} = 1.469,16 \text{ lira}$$

olarak bulunacaktır.

Aynı formül kullanılarak vergi ziyai cezasına mahsup edilecek tutar 2.451,96 lira, vergi ziyai cezasının gecikme zammına mahsup edilecek tutar 1.469,16 lira olarak bulunacak, ödmeden geriye kalan 2.157,76 lira gecikme faizine mahsup edilecektir.

6. 6183 sayılı Kanunun 47 nci maddesi hükmüne göre, amme alacağına karşılık cebren tahsil edilen paralar önce parayı tahsil eden dairenin artarsa aynı amme idaresinin takibe iştirak etmiş olan diğer alacaklı tahsil dairelerinin takip konusu alacak aslı ve fer'ilerine mahsup edilecektir. Tahsil edilen paranın alacak aslı ve fer'ilerinin tamamını karşılamaması halinde, mahsup, alacak aslı ve fer'ilerine orantılı olarak yapılacaktır.

Ödeme süresi geçmiş alacaklar için cebren tahsil muameleleri, ödeme emri tebliği, teminatlı alacaklarda ise borcun ödenmesi için bildirimde bulunulması ile başlanılmaktadır.

6183 sayılı Kanunun;

- **(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.8)** 55 inci maddesine göre, ödeme emri ile borçluya; 15 gün içerisinde borcunu ödemesi ya da borca karşılık mal bildiriminde bulunması, aksi halde borcun cebren tahsil edileceği ve mal bildiriminde bulununcaya kadar 3 ayı geçmemek üzere hapis ile cezalandırılacağı hususu,

- **(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.8)** 56 ncı maddesi ile de karşılığında teminat alınmış olan borcun 15 gün içinde ödenmesi, aksi halde teminatın paraya çevrileceği ve diğer şekillerle cebren tahsile devam edileceği, bildirilmektedir.

Bu tebligatlar ile borçluya yükümlülükleri ve bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde karşılaşılabilecek müeyyideler hatırlatılmaktadır.

Borçlunun verilen bu sürelerde borcunu ödememesi halinde amme alacağı; borçlunun mal bildiriminde gösterilen veya tahsil dairesince tespit edilen mallarının haczi ve satışı, teminatlı alacaklarda teminatın paraya çevrilmesi suretiyle tahsil edilecektir.

Bu durum dikkate alınarak cebren tahsil olunan amme alacaklarının mahsubu, aşağıdaki şekilde yapılacaktır.

a) Ödeme emri tebliği veya teminatlı alacaklar için yapılan bildirim üzerine ödemeler

Ödeme emri tebliği veya teminatlı alacaklar için yapılan bildirim üzerine verilen sürelerde veya daha sonraki tarihlerde yapılacak ödemeler bu tebligatlarla istenilen alacaklara mahsup edilecektir. Ödemenin alacak aslı ve fer'ilerini karşılamaması halinde mahsup alacak aslı ve fer'ilerine orantılı olarak yapılacaktır.

b) Haciz ve satış işlemleri sırasında yapılan ödeme ve tahsilatlar

Cebri tahsil işlemlerinde borçlunun; haciz ve satış işlemlerinin yaratacağı olumsuzlukları gidermek amacıyla, haciz işlemi sırasında, haciz tarihinden hacizli malın satışına kadar haczi yapan memura veya tahsil dairesine borcunu tamamen veya kısmen ödemesi mümkündür. Yapılan bu ödemeler cebren tahsil hükmündedir.

Yapılan hacze rağmen borç ödenmediği takdirde haczedilen her türlü mal satılarak paraya çevrilmektedir. Haczedilen malların satışının ne şekilde yapılacağı her malın özelliğine göre 6183 sayılı Kanunun ilgili maddelerinde düzenlenmiştir. Para, döviz, teminat mektubu gibi likit kıymetlerin

ihale yöntemiyle satılarak paraya çevrilmesi söz konusu olmadığından, bu kıymetlerin paraya çevrilmesinden, nakdin tahsil dairesi kayıtlarına intikal etmesi anlaşılabacaktır.

Bu şekilde tahsil olunan paralardan, aynı Kanunun 74 üncü maddesine göre önce ilan, nakil gibi takip masrafları düşüldükten sonra geriye kalan kısım takip konusu alacak aslı ve fer'ilerine orantılı olarak mahsup edilecektir.

Örnek 3- İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı Mecidiyeköy Vergi Dairesi mükelleflerinden (B)'nin vadesi geçmiş vergi borçları için cebri takibe geçilmiş ve haczedilen bir taşıt 25.02.2007 tarihinde 17.000,00 liraya satılarak, satış bedeli aynı gün tahsil edilmiştir. Vergi dairesince satış işlemi gerçekleşinceye kadar 62,00 lira takip gideri yapılmıştır. Mükelleften aranılan amme alacağına ilişkin bilgiler aşağıdaki tablonun 1 ve 2 no'lu sütunlarında gösterilmiş olup, 17.000,00 lira tahsilatın mahsubu, 3 no'lu sütunundaki gibi yapılacaktır.

Tahsilat Tarihi İtibarıyla Amme Alacağının	Tahsilatın Mahsubu		
Türü	(1) Vadesi	(2) Tutarı (lira)	(3) Mahsup (lira)
Takip Gideri	----	62,00	62,00
Gelir V.	31.07.2005	5.000,00	5.000,00
Gecikme zammı	----	2.579,25	2.579,25
G.Stp.V.	26.08.2005	400,00	400,00
Gecikme zammı	----	196,01	196,01
KDV	26.09.2005	1.500,00	1.500,00
Gecikme zammı	----	690,03	690,03
KDV	26.10.2005	7.000,00	4.596,24
Gecikme zammı	----	3.010,14	1.976,47
Toplam	20.437,43	17.000,00	

Tabloda görüldüğü gibi, tahsil olunan 17.000,00 liradan öncelikle 62,00 lira takip gideri düşüldükten sonra kalan tutar mükellefin vadesi önce gelen 31.07.2005 vadeli gelir vergisi ve buna ilişkin gecikme zammı borcundan başlayarak sırası ile 26.08.2005 vadeli gelir stopaj vergisi, 26.09.2005 vadeli katma değer vergisi ve bu vergilere ilişkin gecikme zamlarına mahsup edilecektir.

Bu mahsuplardan sonra yapılan tahsilattan 6.572,71 lira kalacaktır. Ancak, kalan tutar 26.10.2005 vadeli Katma Değer Vergisi ve gecikme zammının tamamını karşılamadığından mahsup alacak aslı ve gecikme zammına orantılı olarak yapılacaktır.

Bunun için öncelikle borca uygulanacak gecikme zammı ile bu alacağın asıl ve fer'i toplamı hesaplanacaktır.

Gecikme zammı, 27.10.2005 ile 25.02.2007 tarihleri arasında geçen süre için 3.010,14 lira olduğundan, toplam alacak (7.000,00 + 3.010,14=) 10.010,14 lira olacaktır.

Alacak aslı ve gecikme zammına yapılacak mahsup tutarlarının tespitinde aşağıdaki formül kullanılacaktır.

$$\text{Her bir alacak için yapılacak mahsup tutarı} = \frac{\text{Her bir alacak tutarı} \times \text{Yapılan ödeme}}{\text{Toplam alacak tutarı}}$$

Buna göre, 6.572,71 liranın;

$$\begin{aligned} \text{Alacak aslına mahsup edilecek tutarı} &= \frac{7.000,00 \times 6.572,71}{10.010,14} = 4.596,24 \text{ lira} \\ \text{Gecikme zammına mahsup edilecek tutarı} &= \frac{3.010,14 \times 6.572,71}{10.010,14} = 1.970,47 \text{ lira} \end{aligned}$$

olacaktır.

Ancak, yukarıda mahsup edilen 8 tür alaktan sonra arta kalan tutar (17.000,00-15023,53=) 1.976,47 lira olduğundan, 3.010,14 lira gecikme zammı için 1.970,47 lira yerine 1.976,47 lira ayrılacaktır.

Mahsuptan sonra kalan (7.000,00-4.596,24=)2.403,76 lira alacak aslı vade tarihinden itibaren hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte takip edilmeye devam edilecektir.

7. 6183 sayılı Kanunun 47 nci maddesinde 4369 sayılı Kanunla yapılan değişiklik 01.01.1999 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Dolayısıyla 01.01.1999 tarihinden itibaren rızaen ya da cebren yapılan tüm tahsilatların mahsubu yukarıdaki esaslara göre yapılmaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Tecil, Tehir, Gecikme Zammı

I. Tecil

A. Kanunun 48 inci Maddesine Göre Tecil

(Ek başlık: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/03/2018/30369) m.1)

1. **(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (R.G.-29/06/2008/26921))** 5766 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesinde 01.07.2008 tarihinden geçerli olmak üzere yapılan değişiklik uyarınca, amme alacağının vadesinde ödenmesi, haciz uygulanması veya haczedilen malın paraya çevrilmesi hallerinin, amme borçlusunu çok zor duruma düşüreceğinin anlaşıldığı durumlarda, Kanunun ve alacaklı amme idarelerinin öngördüğü şartlarla, amme alacağının 36 ayı geçmemek üzere tecil edilerek taksite bağlanabileceği hükmü yer almaktadır.

2. Tecil, talep edilmesi halinde alacaklı amme idareleri veya tahsil daireleri tarafından zorunlu olarak yerine getirilmesi gereken bir işlem değildir.

3. Amme idarelerinin alacaklarının kanunlarda yer verilen sürelerde ödenmesi (tahsili) esastır. Ancak, alacaklı amme idareleri, icra takibine başlama ya da icrayı devam ettirme hallerinin varlığında borçlunun “çok zor” durumda kalacağını öngörür ve takdir ederlerse maddedeki şartlarla amme alacağını tecil edebilirler.

Tecilin yapılması sırasında amme alacağının tecil dolayısıyla tehlikeye girmemesi, teminat altına alınması şartları göz önünde bulundurulacağı gibi, “çok zor” durumun takdirinde de icra takibine başlanması ya da takibin devamı halinde borçlunun gelir kaynaklarının ortadan kalkmasına ya da faaliyetlerinin devamının engellenmesine sebebiyet verilip verilmediğinin de bir ölçü olarak göz önünde bulundurulması icap etmektedir.

4. Borçludan teminat alınması Kanunda sayılan tecil şartları arasındadır. Teminatın alınmasında öncelikle 6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesindeki maddi teminatın aranması, borçlu maddi teminat gösteremediği takdirde 11 inci maddeye göre şahsi kefaletin, tahsil dairesince uygun görülmesi şartıyla, teminat olarak kabulü mümkündür.

a) 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine 01.07.2008 tarihinden geçerli olmak üzere 5766 sayılı Kanunla eklenen ikinci fıkrada “Şu kadar ki, amme borçlusunun alacaklı tahsil daireleri itibarıyla tecil edilen borçlarının toplamı ellibin Yeni Türk Lirasını (bu tutar dahil) aşmadığı takdirde teminat şartı aranılmaz. Bu tutarın üzerindeki amme alacaklarının tecilinde, gösterilmesi zorunlu teminat tutarı ellibin Yeni Türk Lirasını aşan kısmın yarısıdır. Bakanlar Kurulu; bu tutarı on katına kadar artırmaya, yarısına kadar indirmeye, yeniden kanuni tutarına getirmeye ve alacaklı amme idareleri itibarıyla bu hadler arasında farklı tutar belirlemeye yetkilidir.” hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre; amme borçlusunun alacaklı tahsil daireleri itibarıyla tecil edilecek borçlarının toplamının 50.000,- lırayı (bu tutar dahil) aşmaması şartıyla tecil edilecek borçlar için teminat aranılmayacaktır. Teminat aranılmaksızın yapılacak tecil ve taksitlendirmelerde, 50.000,- liralık sınır alacaklı amme idarelerinin her bir tahsil dairesine olan tecile konu borç toplamı dikkate alınarak belirlenecektir.

Tecil ve taksitlendirilecek amme alacaklarının toplam tutarının 50.000,- lırayı aşması durumunda, gösterilmesi zorunlu olan teminat tutarı 50.000,- lırayı aşan kısmın yarısı olacaktır.

Teminat aranılmaksızın yapılacak tecil ve taksitlendirmelere ilişkin olarak belirlenen 50.000,- liralık sınır, tecilli borçların toplamı esas alınarak uygulanacağından, borçlunun tecil edilmiş ve tecil şartlarına

uygun olarak ödeme yaptığı borçları için bu sınır dikkate alınmış ise bu borçlar ödenmediği sürece yeni tecil taleplerinde dikkate alınmayacaktır.

Amme borçlusunun teminat aranılmaksızın tecil ve taksitlendirilmiş borçlarının bulunması halinde borçlu, söz konusu borcunu taksitlendirme şartlarına uygun ödedikten sonra veya tecil şartlarına uygun ödeme yapılmaması nedeniyle tecilin ihlal edilmiş olması durumunda ve aynı tahsil dairesine teminatsız tecil uygulamasından yararlanmadığı başka bir tecilli borcu bulunmadığı takdirde 50.000,- liralık teminatsız tecil uygulamasından tekrar yararlanabilecektir.

Dolayısıyla, her bir tahsil dairesince borçlunun tecil edilen borç toplamı 50.000,- liraya ulaşınca kadar borçludan herhangi bir teminat göstermesi istenmeyecektir. Ancak, tecil edilen borç toplamı 50.000,- lirayı aştıktan sonra ve tecil şartlarına uygun ödemeler devam ettiği müddetçe borçlu tarafından yapılacak her yeni tecil talebi sırasında, daha önce tecil edilmiş borçların 50.000,- liralık kısmı için teminat aranılmamış olması nedeniyle, tecili talep edilen borcun yarısı değerinde teminat gösterilmesi istenilecektir.

Örnek 1 - Mükellef (A)'nın Yıldırım Beyazıt Vergi Dairesine 30.000,- lira ve Maltepe Vergi Dairesine de 45.000,- lira borcu bulunmaktadır.

Mükellef (A), 01.07.2008 tarihinde anılan vergi dairelerinden söz konusu borçlarının tecil ve taksitlendirilmesini talep etmiş, vergi daireleri borcun taksitler halinde ödenmesini uygun bulmuştur.

Bu durumda, mükellefin her iki vergi dairesine olan ve tecili uygun görülen borçları, ayrı ayrı 50.000,- liranın altında kaldığı için vergi dairelerince herhangi bir teminat aranılmaksızın taksitlendirme yapılacaktır.

Örnek 2 - Mükellef (B), 26.07.2008 tarihinde bağlı bulunduğu vergi dairesine müracaat ederek, 120.000,- lira borcunun taksitlendirilmesini talep etmiş, vergi dairesi mükellefin talebini değerlendirmiş ve borcun Ağustos 2008 ayından itibaren 6 ayda 6 eşit taksitte ödenmesini uygun görmüştür.

Vergi dairesi, mükelleften taksitlendirilen bu borcu için 50.000,- lirayı aşan kısmın yarısı olan $[(120.000-50.000)=70.000/2=] 35.000,-$ lira değerinde teminat göstermesini isteyecektir.

Örnek 3 - Mükellef (C), 26.08.2008 vadeli 40.000,- lira borcu için aynı tarihte tecil ve taksitlendirme talep etmiştir. Mükellefin söz konusu borcu Eylül 2008 ayından başlamak ve 8 ayda 8 eşit taksitte ödenmek üzere tecil edilmiştir. Mükellef, mevcut tecilli borcunu tecil şartlarına uygun ödemeye devam ederken, 26.10.2008 vadeli 30.000,- lira borcu için aynı tarihte tecil ve taksitlendirme talebinde bulunmuştur. Vergi dairesince mükellefin söz konusu borcu Kasım 2008 ayından başlamak ve 6 ayda 6 eşit taksitte ödenmek üzere tecil edilmiştir.

Teminat şartı aranılmaksızın tecil edilebilecek borç tutarı 50.000,- lira olduğundan, vergi dairesi mükellefin 26.08.2008 vadeli 40.000,- lira borcunu taksitlendirirken mükelleften herhangi bir teminat istemeyecektir. 26.10.2008 vadeli borç tecil edilirken 50.000 liralık sınır mükellefin tecilli borçlarının toplamı dikkate alınarak uygulanacak ve tecil edilen borç toplamı 70.000,- liraya ulaştığından, yeni tecili talep edilen borcun 10.000,- liralık kısmı için teminat istenmeyecek, geri kalan kısmının yarısı tutarında $[(30.000-10.000)=20.000/2=10.000]$ lira teminat göstermesi istenilecektir.

Örnek 4 - Mükellef (D), 26.09.2008 tarihinde 60.000,- lira borcu için tecil ve taksitlendirme talep etmiştir. Mükellefin söz konusu borcu Ekim 2008 ayından başlamak ve 6 ayda 6 eşit taksitte ödenmek üzere tecil edilmiştir. Mükellef, mevcut tecilli borcunu tecil şartlarına uygun ödemeye devam ederken, 26.12.2008 tarihinde 70.000,- lira borcu için tecil ve taksitlendirme talebinde bulunmuştur. Vergi dairesince mükellefin 70.000,- liralık borcu da Ocak 2009 ayından başlamak ve 5 ayda 5 eşit taksitte ödenmek üzere tecil edilmiştir.

Teminat şartı aranılmaksızın tecil edilebilecek borç tutarı 50.000,- lira olduğundan, vergi dairesi mükellefin 26.09.2008 vadeli 60.000,- lira borcunu taksitlendirirken, tecil edilen borcun 50.000,- liralık kısmı için herhangi bir teminat istememiş, 50.000,- liranın üzerinde kalan tutarın yarısı olan $[(60.000-50.000)=10.000/2=] 5.000,-$ lira için teminat almıştır.

Borçlu, ilk tecil talebine istinaden tecil edilen borcu için 50.000,- liralık teminat aranmaksızın tecil uygulamasından yararlandığından, 26.12.2008 vadeli borç tecil edilirken borçludan tecili talep edilen borcun yarısı tutarında $(70.000/2=35.000)$ lira teminat göstermesi istenilecektir.

b) 01.07.2008 tarihinden geçerli olmak üzere 5766 sayılı Kanunla değişik 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin beşinci fıkrasında "Haciz yapılmışsa mahcuz mal, değeri tutarınca teminat yerine geçer. Tecil edilen amme alacakları ile ilgili olarak daha önce tatbik edilen ve borcun tamamını karşılayacak

değerde olan hacizler, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır ve buna isabet eden teminat iade edilir. Ancak, mahcuz malların değeri tecil edilen borç tutarından az, zorunlu teminat tutarından fazla olması halinde, tatbik edilen hacizler, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarı mahcuz mal değerinin altına inmediği müddetçe kaldırılmaz. Tecilli borca karşılık alınan teminat ise, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarının zorunlu teminat tutarının altına inmesi durumunda, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır.” hükmü yer almaktadır.

Söz konusu hükümde;

- borçlunun daha önce tahsil dairesince haczedilmiş mallarının, tecil talep edilmesi halinde değeri tutarınca teminat yerine geçeceğine,
 - tahsil dairesince borçlunun malları üzerine haciz tatbik edildikten sonra borcun tecil edilmesi halinde, tecil edilen bu borçlar için tatbik edilmiş hacizlerin hangi şartlar dahilinde kaldırılabileceğine,
 - tecil edilen borca karşılık teminat gösterilmiş olması durumunda, borçlu tarafından gösterilen teminatların hangi şartlar dahilinde borçluya iade edileceğine,
- ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.

Buna göre, borçlunun malları üzerine haciz tatbik edildikten sonra borcun tecil edilmesi halinde, daha önce haczedilmiş malları, tecil ve taksitlendirilen borçları için değeri tutarınca teminat yerine geçecektir.

Haklarında 6183 sayılı Kanun uyarınca yapılan takip muamelesi sonucunda malları haczedilmiş amme borçlularından aranan amme alacaklarının tecil edilmesi durumunda tecilden önce tatbik edilen ve alacağın tamamını karşılayacak değerde olan hacizler, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılacak ve buna isabet eden teminatlar bölünebilir nitelikte ise iade edilecektir. Dolayısıyla bu durumdaki amme alacaklarının tecilinde, teminatsız tecil veya zorunlu teminat tutarı esas alınarak teminat istenmesi uygulaması söz konusu olmayacaktır.

Borcun tecilinden önce haczedilmiş malların değeri tecil edilen borç tutarından az, zorunlu teminat tutarından fazla ise tatbik edilmiş olan hacizler, tecil şartlarına uygun olarak ödenen taksitler sonucunda kalan borç tutarı, hacizli mal değerinin altına inmediği sürece kaldırılmayacak, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarı hacizli malın değerinin altına indikten sonra, yapılan ödemeler nispetinde ve bölünebilir nitelikte olması şartıyla kaldırılacaktır. Amme borçlusunun tecil ve taksitlendirilen borç tutarı teminat aranılmayacak 50.000,- liralık sınırın altında olsa dahi tecilden önce haciz tatbik edilen hallerde yukarıda açıklandığı şekilde tatbik edilmiş hacizler yapılan ödemeler nispetinde kaldırılacaktır.

Borcun tecilinden önce haczedilmiş malların değeri, tecil edilen borç tutarından ve madde hükmüne göre istenilmesi gereken zorunlu teminat tutarından az ise haczedilen malların değeri ile gösterilmesi gereken zorunlu teminat tutarı arasındaki fark kadar teminat gösterilmesi istenilecektir. Bu durumda yapılan tecillerde istenilecek zorunlu teminat tutarı belirlenirken 50.000,- liralık sınırın dikkate alınacağı tabiidir.

6183 sayılı Kanunda yapılan düzenlemeye göre tecilli borçlar için alınmış teminatların iadesi, hacizli malların teminat yerine geçtiği durumlar ile haciz uygulaması olmaksızın teminat alındığı durumlar açısından farklılık göstermektedir.

Tecil ve taksitlendirmeden önce tatbik edilen hacizler hakkında tesisi gereken işlemler yukarıda açıklanmıştır.

6183 sayılı Kanun uyarınca herhangi bir haciz uygulaması olmadan tecil edilen borçlar için alınan teminatlar; tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler sonucunda kalan tecilli borç tutarının, zorunlu teminat tutarının altına inmesi durumunda yapılan ödemeler nispetinde ve bölünebilir nitelikte olması şartıyla iade edilecektir.

Bu hüküm, amme borçlusunun tecilli borçlarına karşılık gösterdiği teminatların her bir tecil için ayrı ayrı değerlendirilmesini ve tecil şartlarına uygun yapılan ödemeler nispetinde teminatların iadesini gerektirmektedir.

Teminatların iade edilmesi sırasında borçludan tahsili gereken amme alacaklarının tahsil güvenliğini sağlamak üzere gerekli tedbirlerin alınacağı tabiidir.

Örnek 5 - Mükellef (E)'nin muhtelif vadeli 100.000,- lira vergi borcu için vergi dairesi, mükellefin 90.000,- lira ve 60.000,- lira değerindeki iki adet gayrimenkulüne haciz tatbik etmiştir. Mükellef vergi

dairesinden borçlarının tecil ve taksitlendirmesini talep etmiş, anılan vergi dairesince söz konusu borçlar 10 ayda ve 10 eşit taksitte ödenmek üzere tecil edilmiştir.

Bu örnekte, tecil ve taksitlendirmeden önce borcun tamamını karşılayacak değerde haciz tatbik edilmiş olduğundan, zorunlu teminat tutarı belirlenmesi söz konusu olmayacak, dolayısıyla tatbik edilmiş hacizler tecil yapılmasına rağmen kaldırılmayacaktır.

Mükellefin, iki taksiti ödemesi durumunda, kalan tecilli borç tutarı 80.000,- lira olacaktır. Mükellefin gayrimenkulleri üzerine borcun tecilinden önce tatbik edilen hacizler, taksit ödemeleri nispetinde kaldırılabilirliğinden, kalan 80.000,- lira ve hesaplanan tecil faizlerinden oluşan borcu, 90.000,- lira değerindeki gayrimenkulün karşılaması halinde bu gayrimenkul üzerindeki haciz baki kalmak kaydıyla 60.000,- lira değerindeki gayrimenkul üzerindeki haciz kaldırılacaktır.

Örnek 6 - Mükellef (F)'nin 900.000,- lira borcu için vergi dairesince 575.000,- lira değerindeki gayrimenkullerine haciz tatbik edilmiştir. Mükellef vergi dairesinden borçlarının tecil ve taksitlendirmesini talep etmiş, söz konusu borçlar 18 ayda ve 18 eşit taksitte ödenmek üzere tecil edilmiştir.

Haczedilen gayrimenkullerin değeri tecil edilen borç tutarından az, ancak madde hükmüne göre gösterilmesi zorunlu teminat tutarı olan $[(900.000-50.000=) 850.000/2=] 425.000,-$ liradan fazladır. Bu nedenle mükelleften tecil edilen borçlara karşılık teminat istenilmeyecektir.

Mükellef, ilk 7 taksit tutarı olan toplam 350.000,- lirayı ödedikten sonra kalan tecilli borç tutarı $(900.000 - 350.000= 550.000$ lira) hacizli gayrimenkullerin değeri olan 575.000,- liranın altına inmesine ve hacizli gayrimenkullerin değerinin zorunlu teminat tutarı olan 425.000,- liranın üstünde olmasına rağmen bölünebilir nitelikte olması koşuluyla kaldırılabilir haciz tutarı 25.000,- lira olacaktır. Mükellefin tecil şartlarına uygun olarak yapacağı ödemeler üzerine malları üzerindeki hacizler, bölünebilir nitelikte olması şartıyla yapılan ödemeler nispetinde kaldırılabilir. (Örnekte tahsili gereken tecil faizi ihmal edilmiştir.)

Örnek 7 - Mükellef (G), 1.500.000,- lira tutarındaki borcu için tecil ve taksitlendirme talep etmiş, söz konusu borç 12 ayda ve 12 eşit taksitte ödenmek üzere 30.07.2008 tarihinde tecil edilmiştir.

Mükellef taksitlendirilen borçları için $[(1.500.000-50.000=)1.450.000/2=] 725.000,-$ lira tutarındaki zorunlu teminatı göstermiştir.

Mükellef vergi dairesine ilk 7 taksit toplamı olan $(125.000 \times 7=) 875.000,-$ lira tutarında ödeme yapmıştır. Bu durumda, mükellefin kalan tecilli borcu $(1.500.000- 875.000=) 625.000,-$ lira olup, zorunlu teminat tutarı olan 725.000,- liranın altına inmiş olduğundan, zorunlu teminat tutarı ile kalan tecilli borç tutarı arasındaki $(725.000-625.000=) 100.000,-$ lira değerindeki teminat bölünebilir nitelikte ise mükellefe iade edilebilecektir. Örnek, tahsili gereken tecil faizi ihmal edilerek düzenlenmiştir.

Diğer taraftan, haciz tatbik edilmemiş amme alacaklarının tecili sırasında istenecek zorunlu teminat tutarının belirlenmesinde hesaplanacak tecil faizleri dikkate alınmamakla birlikte, teminatların iadesinde ödenmesi gereken tecil faizlerinin de dikkate alınması gerekmektedir.

c) **(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (R.G.-29/06/2008/26921))** 5766 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesinde yapılan değişikliklerin, 5766 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi hükmü nedeniyle, 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesinde yapılan değişikliklerin yürürlüğe gireceği 01.07.2008 tarihinden önce tecil edilmiş bulunan amme alacakları hakkında da uygulanması mümkün bulunmaktadır.

5. Kanunun tecil için öngördüğü şartlardan borç ödemede iyi niyet sahibi olma şartına da tecil taleplerinin değerlendirilmesi sırasında dikkat edilecek, öteden beri borç ödeme alışkanlığı bulunmayan borçluların önerdikleri ödeme planlarının gerçekçi olmadığı kanaatine ulaşılan hallerde tecil talepleri, çok zor durumda olmaları halinde dahi, kabul edilmeyecektir.

6. 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil yapılabilmesi için borçlunun yazılı müracaatı şarttır. Borçlu bu müracaatı bizzat yapabileceği gibi kanuni temsilcileri veya bu konuda özel olarak vekalet verilen kişiler marifetiyle de yapabilecektir.

7. Tecil edilen amme alacaklarının, belirlenen faiz oranı esas alınarak hesaplanan tecil faiziyle birlikte ödenmesi gerekmektedir.

8. 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre, Devlete ait amme alacaklarında, tecil yetkisini kullanacak ve bu yetkiyi devredecek olanlar, ilgili bakanlardır.

Tecil yetkisi, il özel idarelerine ait amme alacaklarında valilere, belediyelere ait amme alacaklarında ise belediye başkanlarına aittir.

9. Devlete ait olup, yukarıda yer verilen şartların yanında Bakanlığımız teşkilatınca 6183 sayılı Kanun uyarınca takip ve tahsil edilen amme alacaklarıyla ilgili olarak yapılacak tecil ve taksitlendirmenin şartları aşağıda belirtilmiştir.

a) Teşkilata devredilen tecil ve taksitlendirme yetkisi, devrolunan makamlar tarafından, bulunmamaları halinde vekilleri tarafından kullanılacaktır.

b) Tecil ve taksitlendirme yetkisi kullanılırken, yetki devrinde belirlenmiş; sürelerle, tutarlara ve alacak türlerine uygun olarak işlem yapılacaktır, yetkiyi aşan talepler yetkili makama bildirilecektir.

c) Tecil ve taksitlendirme yetkisini kullanacak olan makama gelen talepler; borçlunun yükümlülüklerinin takibini yapan birimlerin görüşleri de dikkate alınarak sonuçlandırılacaktır.

d) Tecili ve taksitlendirmeyi yapacak makamlar, tecil şartlarına göre tayin ettikleri taksitlendirme şartlarını belirleyeceklerdir. Tayin edilecek şartların borçlu tarafından kabul edilmesi esastır. Kabul işlemi yazılı olarak yapılabileceği gibi, hazırlanan ödeme planlarının idarede kalan nüshalarına imza atılmak suretiyle de yapılabilecektir. Borçlu tarafından kendisine bildirilen tecil ve taksitlendirme şartları kabul edilmediği takdirde tecil veya taksitlendirme yapılmayacaktır.

e) **(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (R.G.-29/06/2008/26921))** Tecilin, tecil ve taksitlendirme şartlarının borçlu tarafından kabul edilmesiyle hüküm ifade ettiği hususu da dikkate alınarak, 01.07.2008 tarihinden itibaren yapılacak müracaatlara dayanarak yapılan tecillere uygulanmak üzere, "tecil edilen borç tutarının %10'u ödenmedikçe ilgili tahsil dairesine borcu bulunmadığını gösteren yazının verilmemesi" tecil şartı olarak belirlenmiştir. Kendilerine tecil ve taksitlendirme yetkisi verilmiş olanlar, yaptıkları tecil ve taksitlendirme işlemlerinde getirilen bu şartı da ihtiva eden örneği ekte yer alan talimat yazısını (Ek-6) kullanarak tecil talebini sonuçlandıracaklar ve bu talimatta yer alan hususları borçluya tebliğ edeceklerdir.

f) **(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (R.G.-29/06/2008/26921))** Borçluların tecil için yaptıkları müracaat tarihinden, taleplerinin sonuçlandırılmasına kadar belli bir süre geçebilmektedir. Bu süre içerisinde borçluların taleplerinde önerdikleri taksit tutarlarını düzenli olarak ödemeleri gerekmekte olup, tecil taleplerinin kabul edilmesi halinde önerilen taksit tutarlarından süresi geçen ve ödenmemiş kısmın derhal ödenmesi istenilecektir. Derhal ödenecek tutarlara, tecil müracaat tarihinden derhal ödenmesi gereken tutarın ödendiği tarihe kadar geçen süre için tecil faizi hesaplanacaktır.

g) Tecile yetkili olan makamlar, tecil yetkilerini kullanırken;

- Borçlu tarafından daha kısa bir süre önerilmemiş olması halinde, amme alacağının aylık taksitler halinde taksitlendirilmesi,
 - Borçlunun talep dilekçesinde belirttiği taksit süresinden daha uzun taksit süresi verilmemesi,
 - Taksit tutarları belirlenirken ödemesiz aya yer verilmemesi,
 - Taksit tutarlarının mutlaka eşit olma şartının aranılmaması,
- gerekmektedir.

h) Taksitlerin hesaplanan tecil faiziyle birlikte tahsil edilmesi gerekmektedir. Taksit tutarları ile hesaplanan tecil faizlerinin tam olarak ödenmemesi, tecilin ihlal nedenidir.

i) **(Değişik bent: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.6))** Tecil yetkisini kullanan tarafından uygun görülen ödeme planında, taksitlerin ödeme sürelerinin aylık olarak belirlenmiş olması durumunda, taksitlerin ayın son gününe kadar ödenmesi gerekmektedir. Ancak, ayın son gününün resmi tatile rastlaması halinde, tatili izleyen ilk iş günü mesai saati bitimine kadar ödenebilmesi mümkündür.

j) **(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (R.G.-29/06/2008/26921))** Tecil ve taksitlendirme talebinde bulunan amme borçlusunun tecil edilen borçlarını taksit ödeme sürelerinden önce ödemesi mümkündür. Bu durumda, erken ödenen tutara, tecil müracaat tarihinden ödemenin yapıldığı tarihe kadar geçen süre için tecil faizi hesaplanacaktır.

10. 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesi ile Bakanlığımıza tanınan yetkiye istinaden belirlenen ve 30/12/2019 tarihinden itibaren (bu tarih dahil) uygulanmakta olan yıllık tecil faiz oranı %15'tir.

25/1/2000 tarihinden itibaren yıllar itibarıyla uygulanan tecil faiz oranları aşağıda gösterilmiştir.

(Değişik fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.6)

Genel Tebliğ No.	Uygulama Dönemi	Yıllık Oran (%)
409	25.01.2000 - 20.12.2000 tarihleri arasında	48
412	21.12.2000 - 30.03.2001 tarihleri arasında	36
416	31.03.2001 - 01.02.2002 tarihleri arasında	72
421	02.02.2002 - 11.11.2003 tarihleri arasında	60
429	12.11.2003 - 03.03.2005 tarihleri arasında	36
434	04.03.2005 - 27.04.2006 tarihleri arasında	30
438	28.04.2006 - 20.11.2009 tarihleri arasında	24
Seri:C Sıra No:1	21.11.2009 - 20.10.2010 tarihleri arasında	19
Seri:C Sıra No:2	21.10.2010 - 05.09.2018 tarihleri arasında	12
Seri:C Sıra No:3	06.09.2018 - 24.10.2019 tarihleri arasında	22
Seri:C Sıra No:4	25.10.2019 - 29.12.2019 tarihleri arasında	19
Seri:C Sıra No:5	30.12.2019 tarihinden itibaren	15

11. Tecil faizi oranında yapılan değişikliklerin tecil işlemlerine yansıtılması, farklı esaslara bağlanmıştır.

a) Tecil faizi oranındaki değişikliğin oranın indirilmesine yönelik olması halinde;

- Oran değişikliğinin yürürlüğe girdiği tarihten önceki müracaatlara dayanılarak tecil edilecek olan amme alacaklarına müracaat tarihlerinden değişiklik tarihine kadar (bu tarih hariç) geçen süre için eski tecil faizi oranı, değişiklik tarihinden itibaren de yeni tecil faizi oranının uygulanması,

- Tecil faizi oranındaki değişiklikten önce tecil edilmiş ve tecil şartlarına uygun olarak ödenmekte olan amme alacaklarına yeni tecil faizi oranının yürürlüğe girdiği tarihe kadar eski tecil faizi oranları, bu tarihten sonra ödenmesi gereken taksit tutarlarına ise yeni tecil faizi oranlarının uygulanması, gerekmektedir.

b) Tecil faizi oranındaki değişikliğin oranın yükseltilmesine yönelik olması halinde;

- Oran değişikliğinin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılan müracaatlara dayanılarak tecil edilecek olan amme alacakları ile tecil faiz oranındaki değişiklikten önce tecil edilmiş ve tecil şartlarına uygun olarak ödenmekte olan amme alacaklarına tecil şartlarına uygun olarak ödendikleri sürece müracaat tarihlerinden itibaren eski tecil faiz oranlarının uygulanması,

- Tecil faizi oranındaki değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce tecil talebinde bulunulmuş ve talep kabul edilerek tecil edilmiş amme alacaklarına yönelik tecilin ihlal edilmiş olması ancak, yeni talepler üzerine yeniden tecil yapılması (tecilin geçerli sayılması) halinde, yeni tecil faizi oranının yürürlüğe girdiği tarihe kadar eski tecil faizi oranları, bu tarihten sonra ödenmesi gereken taksit tutarlarına ise yeni tecil faizi oranlarının uygulanması, gerekmektedir.

Tecilin gerçekleşmesi üzerine borcu tecil edilen mükelleflere yapılacak bildirimde; faiz oranının belirlendiği kısmın altı çizilmek suretiyle hangi oranda tecil faizi ödeneceğine dair gerekli uyarı yapılacaktır.

12. Tecil faizi oranı yıllık olarak belirlenmektedir. Tecil faizi; basit faiz usulü uygulanarak ve müracaat tarihinden ödeme tarihine (bu tarihler dahil) kadar geçen günler için, ödenecek taksit tutarları

üzerinden hesaplanacaktır. Amme borçlusunun, vade tarihinden önce ya da vade tarihinde yaptığı müracaatlar üzerine tecil edilen amme alacaklarına uygulanacak tecil faizinin hesaplanmasında ise, vade gününe faiz alınması söz konusu olamayacağından, vade gününü takip eden tarih esas alınacaktır.

Tecil faizinin hesaplanmasında kullanılacak basit faiz usulü formülü aşağıda gösterilmiştir.

$$\text{Tecil Faizi} = \frac{\text{Taksit Tutarı} \times \text{Yıllık Tecil Faizi Oranı} \times \text{Gün Sayısı}}{36.000}$$

Burada dikkat edilmesi gereken husus, tecil faizinin borcun tamamı üzerinden değil, her taksit için öngörülen tutar üzerinden hesaplanacağıdır. Her taksit için gün sayısının hesaplanmasında yukarıda da belirtildiği gibi, müracaat tarihi esas alınacak ve ödeme günü dahil geçen gün sayısı belirlenecektir. Örnek 1- Mükellef (A) tarafından 30.4.2007 vadeli Kurumlar Vergisinden olan 10.000,- lira borcunun 26.4.2007 tarihinde 12 ay süreyle ödenmek üzere tecili talep edilmiştir. Mükellefin bu talebi incelenmiş ve Mayıs-Haziran-Temmuz-Ağustos ve Eylül 2007 aylarında 5 ayda ve 5 eşit taksitte ödenmek üzere 10.5.2007 tarihinde tecil edilmiştir. Tecil edilen bu borcun mükellef tarafından 30.5.2007, 28.6.2007, 31.7.2007, 27.8.2007 ve 28.9.2007 tarihlerinde ödenmesi uygun görülmüştür.

30.4.2007 vadeli Kurumlar Vergisinden olan 10.000,- lira borç için vadesinden önce 26.4.2007 tarihinde tecil talebinde bulunduğundan tecil faizi vade tarihinden (vade tarihi hariç) itibaren uygulanacaktır.

	Tecil faizi uygulanacak süre	
	Faiz Hesaplamasına Esas Olan Tarih	Ödeme Günü
1.Taksit için	01.05.2007	30.05.2007=30 gün
2.Taksit için	01.05.2007	28.06.2007=59 gün
3.Taksit için	01.05.2007	31.07.2007=92 gün
4.Taksit için	01.05.2007	27.08.2007=119 gün
5.Taksit için	01.05.2007	28.09.2007=151 gün

Taksit tutarı 10.000/5= 2.000,- liradır.

Faiz hesabında;

$$\text{Tecil Faizi} = \frac{\text{Taksit Tutarı} \times \text{Yıllık Tecil Faizi Oranı} \times \text{Gün Sayısı}}{36.000}$$

formülü kullanılacaktır.

Buna göre;

$$\begin{aligned}
 1. \text{ Taksit için tecil faizi} &= \frac{2.000 \times 24 \times 30}{36.000} = 40,00 \text{ lira} \\
 2. \text{ Taksit için tecil faizi} &= \frac{2.000 \times 24 \times 59}{36.000} = 78,67 \text{ lira} \\
 3. \text{ Taksit için tecil faizi} &= \frac{2.000 \times 24 \times 92}{36.000} = 122,67 \text{ lira} \\
 4. \text{ Taksit için tecil faizi} &= \frac{2.000 \times 24 \times 119}{36.000} = 158,67 \text{ lira} \\
 5. \text{ Taksit için tecil faizi} &= \frac{2.000 \times 24 \times 151}{36.000} = 201,33 \text{ lira}
 \end{aligned}$$

olarak hesaplanacaktır.

Bu mükelleften tecil faizleriyle birlikte;

1. taksit	=	2.000,-	+	40,-	=	2.040,00 lira
2. taksit	=	2.000,-	+	78,67	=	2.078,67 lira
3. taksit	=	2.000,-	+	122,67	=	2.122,67 lira
4. taksit	=	2.000,-	+	158,67	=	2.158,67 lira
5. taksit	=	2.000,-	+	201,33	=	2.201,33 lira
TOPLAM		10.000,- lira	+	601,34 lira	=	10.601,34 lira

tahsil edilecektir.

Örnek 2- Antalya Kemer Vergi Dairesi mükelleflerinden (E), 26 Şubat 2007 tarihinde ödemesi gereken 1.030,- lira Gelir (Stp) Vergisini ve 49,- lira Damga Vergisini ödememiştir.

5 Nisan 2007 tarihinde vergi dairesine giderek toplam borcunu sormuş ve bu borcunu 8 taksitte ödemek istediğini bildirmiştir. Vergi dairesi mükellefin 5 Nisan 2007 tarihi itibarıyla toplam borcunu tespit etmiş ve mükellefin bu borcunu Nisan, Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos aylarında olmak üzere 5 taksitte ödemesini uygun görmüştür.

Öncelikle süresinde ödenmeyen borca tecil talep tarihine kadar (talep tarihi hariç) geçen süre için gecikme zammı hesaplanacaktır.

Borcun vade tarihinin 26.02.2007 olması ve taksit talep tarihinin de 05.04.2007 tarihi olması halinde gecikme zammı 1 ay 9 günlük süre için uygulanacaktır.

Buna göre,

- 27.02.2007-26.03.2007 tarihleri arasındaki 1 aylık süre için aylık esasa göre,

- 27.03.2007-04.04.2007 tarihleri arasındaki 9 günlük süre için günlük esasa göre,

gecikme zammı hesaplanacaktır.

- aylık gecikme zammı oranı = $1 \times 2,5 = 2,5$

- günlük gecikme zammı oranı = $2,5 / 100 / 30 = 0,000834 \times 9 = 0.007506$

Buna göre, hesaplanacak gecikme zammı tutarı,

- 27.02.2007-26.03.2007 tarihleri arasındaki 1 aylık süre için aylık esasa göre ($\%2,5 \times 1.079,00 =$) 26,98 lira ve

- 27.03.2007-04.04.2007 tarihleri arasındaki 9 günlük süre için günlük esasa göre ($0,000834 \times 9 \times 1.079,00 =$) 8,10 lira,

olmak üzere toplam 35,08 lira olacaktır.

Tecil edilecek toplam borç = $1.079,00 + 35,08 = 1.114,08$ liradır.

Mükellefin bu borcunu 24.4.2007, 24.5.2007, 25.6.2007, 24.7.2007 ve 24.8.2007 tarihlerinde beş taksitte ödediği kabul edildiğinde, tecil faizi aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

Borca uygulanan tecil faizini hesaplamak için, taksit tutarının ve faiz uygulanacak sürenin bulunması gereklidir. Bu sürenin belirlenmesinde, vadesinden sonra yapılan bir müracaat olduğundan tecil talep tarihi ile ödeme günü süreye dahil edilecektir.

Taksit Tutarı = $1.114,08 / 5 = 222,81$ lira

(Küsuratlar ilk taksit tutarına ilave edilerek hesaplama yapılmıştır)

	Tecil faizi uygulanacak süre	
	Talep Tarihi	Ödeme Günü
1. Taksit için	05.04.2007	24.04.2007=20 gün
2. Taksit için	05.04.2007	24.05.2007=50 gün
3. Taksit için	05.04.2007	25.06.2007=82 gün
4. Taksit için	05.04.2007	24.07.2007=111 gün
5. Taksit için	05.04.2007	24.08.2007=142 gün

Faiz hesabında;

Taksit Tutarı X Yıllık Tecil Faizi Oranı X Gün Sayısı

Tecil Faizi = $\frac{\text{Taksit Tutarı} \times \text{Yıllık Tecil Faizi Oranı} \times \text{Gün Sayısı}}{36.000}$

formülü kullanılacaktır.

$$\begin{aligned} 1. \text{ Taksit için tecil faizi} &= \frac{226,08 \times 24 \times 20}{36.000} = 3,01 \text{ lira} \\ 2. \text{ Taksit için tecil faizi} &= \frac{222 \times 24 \times 50}{36.000} = 7,40 \text{ lira} \\ 3. \text{ Taksit için tecil faizi} &= \frac{222 \times 24 \times 82}{36.000} = 12,14 \text{ lira} \\ 4. \text{ Taksit için tecil faizi} &= \frac{222 \times 24 \times 111}{36.000} = 16,43 \text{ lira} \\ 5. \text{ Taksit için tecil faizi} &= \frac{222 \times 24 \times 142}{36.000} = 21,02 \text{ lira} \end{aligned}$$

olarak bulunacaktır.

Bu mükelleften tecil faizleriyle birlikte,

1. taksit	=	226,08	+	3,01	=	229,09 lira
2. taksit	=	222,00	+	7,40	=	229,40 lira
3. taksit	=	222,00	+	12,14	=	234,14 lira
4. taksit	=	222,00	+	16,43	=	238,43 lira
5. taksit	=	222,00	+	21,02	=	243,02 lira
TOPLAM	1.114,08 lira	+	60,- lira	=	1.174,08 lira	

tahsil edilecektir.

13. Tecil ve taksitlendirilmiş borçların tecil şartlarına uygun ödenmemesi durumunda, tecil ihlal edilmiş sayılacaktır. Tecil şartlarını ihlal eden borçluların, tecilin geçerli sayılması için tecile yetkili makamlara yapacakları başvuru üzerine bu makamlarca gerekli değerlendirme yapıldıktan sonra tecilin geçerli sayılmasına karar verilebilecektir.

Daha evvel tecil edilen bir borca karşılık yapılan ödemelerin tecilli sayılması ve kalan tutarın da belirlenen bir plan dahilinde ödenmesine izin verilmesi anlamına gelen "tecilin geçerli sayılması" uygulamasında, tecil faizi geçerli sayılan tecil için yapılmış ilk müracaat tarihi esas alınarak hesaplanacaktır.

Tecilin geçerli sayılması durumunda da tecile yetkili makamların borçlunun ilk müracaat tarihinden itibaren verilebilecek azami süreyi geçmeyecek şekilde ödeme süresi vermeleri gerektiği tabiidir.

Örnek 1 - Mükellef (A), 15.04.2008 tarihinde bağlı olduğu vergi dairesine müracaat ederek borçlarını 15 ay süreyle ödemek üzere tecilini talep etmiştir. Vergi dairesi mükellefin 15.04.2008 tarihi itibarıyla (bu tarih hariç) gecikme zammı dahil toplam 60.000,- lira borcu olduğunu tespit etmiş ve söz konusu borcun Mayıs 2008 ayından başlamak üzere 12 ayda 12 eşit taksitte ödenmesini uygun görmüştür.

İlk 4 taksidini ödeme planına uygun olarak ödeyen mükellef, Eylül 2008 ayında ödemesi gereken 5 inci taksidini süresinde ödemeyerek tecili ihlal etmiştir. Bağlı bulunduğu vergi dairesine 05.10.2008 tarihinde müracaat eden mükellef, elinde olmayan nedenlerle ödeme yapamadığını belirterek tecilinin geçerli sayılmasını ve kalan borcunun Ekim ayından başlamak üzere 12 ayda eşit taksitler halinde ödenmesine imkan verilmesini talep etmiştir. Vergi dairesince mükellefin talebi değerlendirilmiş ve söz konusu borç tecilli sayılarak kalan borcun Ekim 2008 ayından başlamak üzere 10 ayda ve 10 eşit taksitte ödenmesine karar verilmiştir.

Örnek olayda tecil ihlaline kadar tüm taksitler tecil faizleri ile birlikte ödenmiştir. Bu nedenle mükellefin kalan borcu için ödeme tarihlerine göre tecil faizleri hesaplanacaktır. Mükellefin, Ekim 2008 ayında ödemesi gereken taksidini 20.10.2008 tarihinde ödediği varsayıldığında tecil faizi aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Mükellefin talebi kabul edilerek tecil geçerli sayıldığından, Ekim 2008 ayında ödenmesi gereken taksit için ilk müracaat tarihi olan 15.04.2008 ile ödeme günü olan 20.10.2008 tarihleri arasında geçen süreye;

$$\frac{4.000 \times 24 \times 189}{36.000} = 504,- \text{ lira tecil faizi hesaplanacaktır.}$$

Bu mükellefin, 20.10.2008 tarihinde ödeyeceği taksit tutarı tecil faizi dahil toplam (4.000 + 504=) 4.504,- lira olacaktır.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (R.G.-29/06/2008/26921)) Örnekte, mükellefin daha sonra ödeyeceği taksitlere ilişkin tecil faizi hesaplamasına yer verilmemiş olmakla birlikte bu taksitlerin ödenmesinde de aynı esaslar dahilinde tecil faizi hesaplanacağı tabiidir.

14. 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin son fıkrasında yer alan “Tecil edilen amme alacağının gecikme zammı tatbik edilmeyen alacaklardan olması halinde, ödenen tecil faizleri iade veya mahsup edilmez.” şeklindeki hüküm uyarınca, tecil edilen ancak tecil şartlarına uygun ödenmeyen amme alacağının gecikme zammı uygulanmayan alacaklardan oluşması halinde bu alacaklar için tecilin bir bedeli olarak ödenmiş bulunan tecil faizi borçlulara red ve iade edilemeyeceği gibi borçlarına da mahsup edilmeyecektir.

Ancak, tecil edilen amme alacağının bir kısmının gecikme zammı uygulanabilecek, bir kısmının da gecikme zammı uygulanamayacak alacaklardan oluşması ve bu tür tecillerin ihlal edilmiş olması halinde, ödenen tecil faizlerinden, gecikme zammı uygulanabilecek alacağa isabet eden kısmı ödenmesi gereken gecikme zammından mahsup edilecektir.

Örnek 1- Gelir (Stopaj) Vergisinden 6.000,00 lira, Kurumlar Vergisinden 50.000,00 lira ve Gecikme Zammından 4.000,00 lira olmak üzere toplam 60.000,00 lira borç tecil edilmiş, ancak belli bir süre geçtikten sonra tecil ihlal edilmiştir. Tecil süresince tahsil edilen 30.000,00 liranın 24.000,00 lirası vergi aslından olan borçlara ait olup ayrıca 10.000,00 lira tecil faizi için ödeme yapılmıştır.

Bu durumda, mahsup edilecek tecil faizi tutarı aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

$$\begin{aligned} \text{Vergi Aslına İsbet} &= \frac{\text{Ödenen Vergi Aslı Tutarı} \times \text{Tahsil Edilen Tecil Faizi}}{\text{Tahsil Edilen Toplam Borç Tutarı}} \\ \text{Eden Tecil Faizi} &= \frac{24.000,00 \times 10.000,00}{30.000,00} \\ &= 8.000,00 \text{ lira} \end{aligned}$$

Buna göre, 8.000,00 lira tutarındaki tecil faizi, vergi asılları için hesaplanacak gecikme zammından mahsup edilecektir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) Diğer taraftan, 10.000,00 - 8.000,00 = 2.000,00 lira tecil faizi ise gecikme zammı uygulanmayan amme alacağına ilişkin olduğundan bu tutar, borçluya red ve iade edilmeyeceği gibi borçlarına da mahsup edilmeyerek gelir yazılacaktır.

15. 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında “Borcunun tecilini talep eden ancak, talepleri uygun görülmemekle reddedilen borçlular söz konusu borçlarını reddin tebliği tarihinden itibaren idarece 30 gün kadar verilebilecek ödeme süresi içinde ödedikleri takdirde bu amme alacağı ödendiği tarihe kadar faiz alınmak suretiyle tecil olunur.” hükmü yer almaktadır.

Hükme göre, tecil ve taksitlendirme yetkisinde olduğu gibi süreli ret uygulaması da ihtiyaridir. Alacaklı amme idarelerinin tecile yetkili makamlarınca, tecil taleplerinin süre verilerek reddedilmesinde hangi esasların uygulanacağını belirlemesi mümkün bulunmaktadır.

Tecile yetkili makamlarca, borçlunun tecil talebinin süre verilerek reddedilmesi yetkisi devredilebilir. Süreli ret uygulamasında amme alacağı aylık taksitler halinde ödeme planına bağlanmamakta ancak, amme alacağının verilen sürede ödenmiş olması halinde müracaat tarihinden ödeme tarihine kadar geçen süre için tecil faizi hesaplanmaktadır.

16. Tecil şartlarının ihlal edilmiş olması, gerekli şartların oluşması halinde daha önce tecil edilmiş olan alacağın yeniden tecil edilmesine engel teşkil etmemektedir.

17. 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin altıncı fıkrası, 18/5/2017 tarihli ve 7020 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda ve Bir Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 6 ncı maddesiyle yapılan değişiklikle aşağıdaki şekli almıştır.

“Tecil salahiyetini kullanacak ve bu salahiyeti devredecek olan makamlar; tecil edilecek amme alacaklarını tür ve tutar olarak belirlemeye, amme borçlusunun faaliyetine devam edip etmediğini esas alarak tecil edilecek alacakları tespit etmeye, tecilde taksit zamanlarını ve diğer şartları tayin etmeye ayrıca 213 sayılı Kanuna göre Maliye Bakanlığınca ilan edilen mücbir sebep hali kapsamındaki amme borçlularının, mücbir sebep halinin sona erdiği tarihe kadar ödemeleri gereken amme borçları ile mücbir sebep nedeniyle ödeme süreleri ertelenen amme borçlarını faiz alınmaksızın veya yürürlükteki faiz oranından daha düşük faiz oranıyla tecil etmeye yetkilidir.”

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.6) Tecil salahiyetini kullanacak ve bu salahiyeti devredecek olan makamlar tarafından, Maliye Bakanlığınca mücbir sebep halinin varlığı ilan edilen hallerde madde ile tanınan yetki çerçevesinde amme alacakları faiz alınmaksızın veya yürürlükteki faiz oranından daha düşük faiz oranıyla tecil edilebilecektir.

B. Kanunun 48/A Maddesine Göre Tecil

(Ek bölüm: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/03/2018/30369) m.2)

1. 18/5/2017 tarihli ve 7020 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda ve Bir Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 7 nci maddesiyle 6183 sayılı Kanuna vergiye uyumlu mükelleflerin borçlarının tecili başlıklı 48/A maddesi eklenmiş ve madde 1/1/2018 tarihinden itibaren vadesi gelen alacaklara uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Maddede, Devlete ait olup Maliye Bakanlığınca bağlı tahsil dairelerince takip edilen ve 213 sayılı Kanun kapsamına giren vergi, resim, harç ve cezalar ile bu alacaklara bağlı gecikme faizi ve gecikme zammının vadesinde ödenmesi veya haczin tatbiki veyahut hacz olunmuş malların paraya çevrilmesi hallerinin amme borçlusunu çok zor duruma düşüreceği anlaşıldığı takdirde Kanunun, Bakanlar Kurulunun ve Maliye Bakanının belirlediği şartlarla tecil başvuru tarihi itibarıyla vadesi 1 yılı geçmemiş alacakların teciline yönelik hükümlere yer verilmiştir.

2. Maddeye göre taksitlendirilebilecek alacaklar, Maliye Bakanlığınca bağlı vergi daireleri tarafından takip edilen ve 213 sayılı Kanun kapsamına giren vergi, resim, harç ve vergi cezaları ile bu alacaklara bağlı gecikme faizi ve gecikme zammı ile sınırlı tutulmuştur. Dolayısıyla, bu alacakların dışında kalan amme alacaklarının bu madde kapsamında tecili mümkün değildir.

Maddeden yararlanılabilmesi için mükelleflerin tecil başvuru tarihi itibarıyla maddede yer verilen alacaklardan vadesi 1 yılı geçmiş borcunun bulunmaması gerekmektedir.

Ancak, Kanunun 48 inci maddesi ile 48/A maddesine göre tecil edilen veya özel kanunlara göre ödeme planına bağlanan borcun bulunması madde hükmünden yararlanılmasına engel teşkil etmeyecektir.

3. Maddeden yararlanılabilmesi için;

a) Tecil başvuru tarihi itibarıyla aralıksız en az 3 yıl süreyle; ticari, zirai veya mesleki faaliyetleri nedeniyle yıllık gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olunması,

b) Tecil başvuru tarihinden geriye doğru 3 yıla ait vergi beyannamelerinin kanuni sürelerinde verilmiş olması (Kanuni süresinde verilen bir beyannameye ilişkin olarak kanuni süresinden sonra düzeltme amacıyla veya pişmanlıkla verilen beyannameler bu şartın ihlali sayılmaz.),

c) Kapsama giren ve başvuru tarihi itibarıyla vadesi 1 yılı geçmemiş borcun, borç ödemede hüsnüniyet sahibi olunmasına rağmen ödenememiş olması,

şartlarının bulunması gerekmektedir.

Buna göre, madde hükmünden ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle yıllık gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olan borçlular yararlanabilecek ve bu borçluların tecil başvuru tarihinden geriye doğru 3 yıl içinde verilmesi gereken vergi beyannamelerinin kanuni süresinde verilmiş olması şartı aranılacaktır.

Maddenin tecil için öngördüğü şartlardan birisi olan borç ödemede hüsnüniyet sahibi olma şartına da tecil taleplerinin değerlendirilmesi sırasında dikkat edilecektir. Vergi kanunlarına uyum, borç ödeme alışkanlığı, vadesi 1 yılı geçmemiş borcun ödenmeme gerekçeleri gibi hususlar mükellefin borç ödemede hüsnüniyet sahibi olup olmadığının göstergeleri olacaktır.

4. Tebliğin bu bölümünün (3) numaralı bölümünde belirtilen şartlara ilave olarak Kanunun Maliye Bakanına verdiği yetkiye istinaden maddeden yararlanılabilmesi için;

- a) Mükellef (tüzel kişilerde kanuni temsilci) hakkında tecil talep tarihinden önceki 5 yıl içinde 213 sayılı Kanunun 359 uncu maddesine göre kesinleşmiş mahkûmiyet kararının bulunmaması,
 - b) Yıllık gelir vergisi/kurumlar vergisi yönünden faal mükellefiyetin bulunması,
 - c) Asıl amme borçlusu olunması,
 - ç) Tür olarak tecili uygun bulunan borçların tamamı için tecil talebinde bulunulması,
- şartları getirilmiştir.

Buna göre, 213 sayılı Kanun, 6183 sayılı Kanun ve diğer mevzuatta yer alan sorumluluk düzenlemeleri nedeniyle asıl amme borçlusu dışında kalan kefiller, şirket ortakları ve kanuni temsilciler gibi amme borçlusu sayılan kişiler, sorumlu oldukları tutarlar için madde hükmünden yararlanamayacaklardır.

5. Madde kapsamında tecil yapılabilmesi için mükellefin bağlı bulunduğu vergi dairesine yazılı müracaatı şarttır. Mükellef bu müracaatı bizzat yapabileceği gibi kanuni temsilcileri veya bu konuda özel olarak vekalet verilen kişiler marifetiyle de yapabilecektir.

6. 48/A maddesinin üçüncü fıkrasında “Bu madde kapsamında tecil edilen alacaklara, 48 inci maddeye göre belirlenen oranda faiz tatbik edilir.” hükmü yer almaktadır.

Buna göre, 48/A maddesi kapsamında tecil edilecek amme alacaklarına Kanunun 48 inci maddesi kapsamında belirlenmiş olan faiz oranı esas alınarak faiz uygulanacaktır. Ancak, madde hükmü ile Bakanlar Kuruluna, çok zor durum halinin tespitinde kullanılacak kriterleri belirleme ve belirlenen kriterlere bağlı olarak tecil süresini ve faiz oranını farklılaştırma yetkisi verilmiştir.

24/2/2018 tarihli ve 30342 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 22/1/2018 tarihli ve 2018/11284 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına ekli “Karar” ile konuya ilişkin aşağıdaki belirlemeler yapılmıştır.

a) Söz konusu Bakanlar Kurulu Kararı (BKK) ile maddeden yararlanacak ticari, zirai ve mesleki faaliyeti nedeniyle yıllık gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olan borçlular; bilanço esasına göre defter tutanlar, işletme/zirai işletme hesabı esasına göre defter tutanlar, ticari kazancı basit usulde tespit edilenler ve serbest meslek kazanç defteri tutanlar şeklinde gruplandırılmak suretiyle çok zor durum halinin tespitinde kullanılacak kriterler belirlenmiştir.

Çok zor durum halinin tespiti için yapılacak mali durum analizlerinde, 213 sayılı Kanunun 175 inci ve mükerrer 257 nci maddelerinin Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye dayanılarak yapılan düzenlemeler esas alınacaktır.

Buna göre;

i) Bilanço esasına göre defter tutan yıllık gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerinin çok zor durum halinin tespitinde aşağıdaki mali göstergeler kullanılacaktır.

Nakit Oranı :	$\frac{\text{Hazır Değerler} + \text{Menkul Kıymetler}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$
Likidite Oranı :	$\frac{\text{Dönen Varlıklar} - \text{Stoklar}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$
Kaldıraç Oranı :	$\frac{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar} + \text{Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar}}{\text{Toplam Varlıklar}}$

ii) İşletme/zirai işletme hesabı esasına göre defter tutan, ticari kazancı basit usulde tespit edilen ve serbest meslek kazanç defteri tutan mükelleflerin çok zor durum halinin tespitinde aşağıdaki mali göstergeler kullanılacaktır.

Nakit Oranı :	$\frac{\text{Kasa + Banka}}{\text{Kısa Vadeli Borçlar}}$
Likidite Oranı :	$\frac{\text{Kasa + Banka + Kısa Vadeli Alacaklar}}{\text{Kısa Vadeli Borçlar}}$
Kaldıraç Oranı :	$\frac{\text{Kısa Vadeli Borçlar + Uzun Vadeli Borçlar}}{\text{Toplam Varlıklar}}$

iii) Mükelleflerin mali durumlarının değerlendirilmesi sonucu; nakit oranının 0,1 veya 0,1'den küçük, likidite oranının 0,7 veya 0,7'den küçük ve kaldıraç oranının 0,7 veya 0,7'den büyük olması ve bu şartların bir arada bulunması halinde mükelleflerin çok zor durumda oldukları kabul edilecektir.

b) 48/A maddesi kapsamında mükelleflerin çok zor durum derecesinin belirlenmesinde, aşağıdaki likidite ve kaldıraç oranlarının kullanılması BKK ile uygun görülmüştür.

Likidite Analizi Tablosu	
Derece (L)	Oran (X)
1	$0,7 \geq X \geq 0,6$
2	$0,6 > X \geq 0,5$
3	$0,5 > X \geq 0,4$
4	$0,4 > X \geq 0,3$
5	$0,3 > X$

Kaldıraç Analizi Tablosu	
Derece (K)	Oran (Y)
1	$0,7 \leq Y \leq 0,8$
2	$0,8 < Y \leq 0,9$
3	$0,9 < Y \leq 1$
4	$1 < Y \leq 1,1$
5	$1,1 < Y$

Mükelleflerin, likidite ve kaldıraç analiz tablolarına göre ayrı ayrı tespit edilen dereceler toplanarak "Çok Zor Durum Derecesi" bulunacaktır. Bu dereceye göre azami tecil süresi ile 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre belirlenen tecil faizinin (Yürürlükteki Tecil Faiz Oranı=TFO) belirli bir yüzdesi esas alınarak bulunan faiz oranı "Tecil Süresi ve Faiz Oranı Belirleme Tablosu"ndan tespit edilecektir.

Tecil Süresi ve Faiz Oranı Belirleme Tablosu		
Çok Zor Durum Derecesi (L+K)	Azami Tecil Süresi	Tecil Faizi Oranı
2 - 3	18 aya kadar	TFO x 0,75
	12 aya kadar	TFO x 0,7
	6 aya kadar	TFO x 0,65
4 - 5	24 aya kadar	TFO x 0,7
	18 aya kadar	TFO x 0,6
	12 aya kadar	TFO x 0,5
	6 aya kadar	TFO x 0,4
6 - 7	36 aya kadar	TFO x 0,7
	24 aya kadar	TFO x 0,6
	18 aya kadar	TFO x 0,5
	12 aya kadar	TFO x 0,4
	6 aya kadar	TFO x 0,3
8 - 9	48 aya kadar	TFO x 0,6
	36 aya kadar	TFO x 0,5
	24 aya kadar	TFO x 0,4
	18 aya kadar	TFO x 0,3
	12 aya kadar	TFO x 0,2
	6 aya kadar	TFO x 0,1
10	60 aya kadar	TFO x 0,5
	48 aya kadar	TFO x 0,4
	36 aya kadar	TFO x 0,3
	24 aya kadar	TFO x 0,2
	18 aya kadar	TFO x 0,15
	12 aya kadar	TFO x 0,1
	6 aya kadar	TFO x 0,05

Kanunun 48/A maddesi kapsamında tecil talebinde bulunan mükelleflerin vermiş oldukları bilgi ve belgeler değerlendirilerek, nakit, likidite ve kaldıraç oranları tespit edilecektir. Tecile yetkili makamlar, mükelleflerin vermiş oldukları mali durumlarını gösteren bilgi ve belgelerin doğruluğunu araştırma yetkisine sahip olup, bu kapsamda mükelleften ve üçüncü kişilerden ilave bilgi talebinde bulunabilecektir. Değerlendirmeler sonucunda mükellefin madde hükmünden yararlanması için gerekli şartların varlığı anlaşıldığı takdirde, çok zor durum derecesine göre tecil ve taksitlendirme yapılabilecektir.

BKK ile belirlenen kriterlerden tecil süresi azami süreyi göstermekte olup, tecile yetkili makamlarca, mükellefin talep ettiği tecil süresinden daha kısa sürede tecil yapılması mümkündür.

Örnek 1- Mükellef (H), 29/6/2018 tarihinde gelir (stopaj) vergisinden olan 1.200.000,- lira borcunun 48/A maddesine göre 18 ay süreyle tecil ve taksitlendirilmesi amacıyla bağlı olduğu vergi dairesine müracaat etmiştir. Örnekte, gecikme zammı yerine hesaplanması gereken Yİ-ÜFE tutarı ihmal edilmiştir.

Tecile yetkili makam tarafından yapılan değerlendirmede tecil başvuru tarihi (29/6/2018) itibarıyla mükellefin;

- Tecilini talep ettiği borcun 213 sayılı Kanun kapsamında olduğu ve vadesinden itibaren 1 yılı geçmediği,
- Ticari kazançtan dolayı son 3 yıldır aralıksız faal gelir vergisi mükellefiyetinin bulunduğu,

- Mükellefiyetinin olduğu vergi dairelerine 29/6/2015 tarihinden (Tecil talep tarihi olan 29/6/2018 tarihinden geriye doğru 3 üncü yılın başladığı tarihtir.) itibaren 213 sayılı Kanun kapsamında verilmesi gereken tüm vergi beyannamelerini süresinde verdiği,
- Mükellefiyetinin olduğu vergi dairelerine 213 sayılı Kanun kapsamına giren ve vadesi 29/6/2017 tarihinden (Tecil talep tarihi olan 29/6/2018 tarihinden geriye doğru 1 inci yılın başladığı tarihtir.) önce olan herhangi bir borcunun bulunmadığı,
- 213 sayılı Kanunun 359 uncu maddesine göre son 5 yıl içinde hakkında verilmiş kesinleşmiş mahkûmiyet kararı bulunmadığı,
- Sunmuş olduğu bilgi ve belgeler ile tecile yetkili makamın yapmış olduğu araştırmalar neticesinde nakit oranının (0,05), likidite oranının (0,55) ve kaldıraç oranının ise (0,95) olduğu, tespit edilmiş ve yapılan araştırmalarda borç ödemede hüsniyet sahibi olduğu görüldüğünden, talebinin madde kapsamında değerlendirilmesi için gerekli şartların oluştuğu anlaşılmıştır. Mükellefin, likidite oranı (0,55) karşılığı olan 2 derecesi ile kaldıraç oranı (0,95) karşılığı olan 3 derecesinin toplanması neticesinde çok zor durum derecesi 5 olarak tespit edilmiştir. BKK ile çok zor durum derecesi 5 olan mükellefler için belirlenen azami tecil süresi ve faiz oranları aşağıda yer almaktadır.

Çok Zor Durum Derecesi	Azami Tecil Süresi	Tecil Faiz Oranı
4-5	24 aya kadar	TFO x 0,7
	18 aya kadar	TFO x 0,6
	12 aya kadar	TFO x 0,5
	6 aya kadar	TFO x 0,4

Tecile yetkili makam, söz konusu borcun 12 ayda 12 eşit taksitte ödenmesini uygun bulmuştur. Bu durumda, tecil edilen borç için yürürlükteki tecil faiz oranının %50'si esas alınarak faiz hesaplanması (Yıllık %12 olan tecil faizi oranı yerine yıllık % 6 tecil faizi oranı uygulanacaktır.) gerekmektedir.

Ayrıca, tecil edilen borç için asgari $[(1.200.000-500.000) \times 0,25] = 175.000,-$ lira değerinde teminat gösterilmesi icap etmektedir.

7. 48/A maddesine göre yapılan tecillerde hesaplanan tecil faizi taksit tutarları ile birlikte ödenecektir. Taksit tutarları ile hesaplanan tecil faizlerinin tam olarak ödenmemesi tecilin ihlal nedenidir.

Tecil faizinin hesabında bu Tebliğin Birinci Kısım Dördüncü Bölüm "I.Tecil" başlıklı bölümün "A. Kanunun 48 inci Maddesine Göre Tecil" başlıklı bölümünün 9/f ve 9/j ile 11 inci ve 12 nci bölümlerinde yapılan açıklamalar dikkate alınacaktır.

8. BKK ile tecil edilecek gecikme zammının, Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksinin (Yİ-ÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak Yİ-ÜFE tutarı olarak hesaplanması uygun görülmüştür.

Madde kapsamında tecil başvurusunda bulunulması üzerine tecil edilecek alacak aslına uygulanması gereken gecikme zammı yerine alacağın, vade tarihinden, tecil başvuru tarihine kadar (bu tarih hariç) geçen süre için Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak Yİ-ÜFE tutarı hesaplanacaktır.

Yİ-ÜFE tutarı, diğer alacaklarla toplanarak madde kapsamında tecil edilecek alacak tutarı bulunacaktır.

Madde hükmü ile sadece gecikme zammı yerine Yİ-ÜFE tutarı hesaplanmasına imkan verildiğinden, gecikme faizi yerine Yİ-ÜFE tutarı hesaplanmayacak ve gecikme faizleri tecil edilecek alacak tutarına herhangi bir tutar değişikliği yapılmadan dahil edilecektir.

Yİ-ÜFE tutarı hesaplamalarında ilk aya ilişkin esas alınacak Yİ-ÜFE aylık değişim oranı, alacağın vadesinin rastladığı ay için açıklanmış olan oran olacaktır. Tecil başvurusunun yapıldığı tarihte, başvuru tarihinden önceki aya ilişkin Yİ-ÜFE aylık değişim oranının açıklanmamış olması halinde bir önceki aya ilişkin Yİ-ÜFE aylık değişim oranı esas alınacaktır.

Yİ-ÜFE tutarının hesaplanmasında, 6183 sayılı Kanunun 51 ve 53 üncü maddelerine göre hesaplanan gecikme zammının hesaplama yöntemi ve hesaplama süreleri değiştirilmeyecek, sadece aylık gecikme zammı oranı yerine Yİ-ÜFE aylık değişim oranları kullanılacaktır.

Yİ-ÜFE aylık değişim oranlarının eksi değer çıkması durumunda bu oranlar da hesaplamada eksi değer olarak dikkate alınacaktır. Hesaplamaya konu döneme ilişkin olarak Yİ-ÜFE aylık değişim oranlarının toplamı eksi değer olduğu takdirde gecikme zammı yerine alınması gereken Yİ-ÜFE tutarı sıfır kabul edilecektir.

Yİ-ÜFE tutarının tecil şartlarına uygun ödenmesi halinde alacağa uygulanan gecikme zammının tahsilinden vazgeçilecektir.

Örnek 2- Mükellef (G), 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesine göre 27/9/2018 tarihinde 26/6/2018 vadeli 2.000.000,- lira gelir (stopaj) vergisinin tecilini talep etmiştir.

Bu durumda, söz konusu alacak için tecil müracaat tarihine kadar 84.000,- lira gecikme zammı hesaplanmıştır.

Tecil talebinin uygun bulunması halinde gecikme zammı yerine;

-27/6/2018-26/7/2018 dönemine Haziran 2018 ayına ilişkin,

-27/7/2018-26/8/2018 dönemine Temmuz 2018 ayına ilişkin,

-27/8/2018-26/9/2018 dönemine Ağustos 2018 ayına ilişkin,

açıklanmış olan Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak Yİ-ÜFE tutarı hesaplanacaktır.

Örnek olayda, Yİ-ÜFE aylık değişim oranı her ay için 0,8 kabul edilmiş olup, toplam %2,4 oranı esas alınarak $(2.000.000 \times \%2,4 =) 48.000,-$ lira Yİ-ÜFE tutarı hesaplanacaktır.

Alacak aslı ile Yİ-ÜFE tutarının toplamı olan 2.048.000,- lira tecil edilecektir. Bu tutarın tecil faizi ile birlikte tecil şartlarına uygun ödenmesi halinde 84.000,- lira tutarındaki gecikme zammının tahsilinden vazgeçilecektir.

9. 48/A maddesinin altıncı fıkrasında, Maliye Bakanına tecil edilecek amme alacağını tür ve tutar olarak belirlemeye, tecilde taksit zamanlarını, ödemelerin başlayacağı ayı tecil talep tarihini takip eden aydan başlamak üzere 12 ayı geçmeyecek şekilde belirlemeye, ödeme dönemlerini azami altı ayda bir yapılacak şekilde düzenlemeye yetki verilmiştir.

Madde hükmüne göre, Maliye Bakanı tarafından belirlenen alacaklar 48/A maddesi kapsamında tecil edilebilecek ve taksit zamanları, ödemelerin başlayacağı ay, ödeme dönemleri, Bakan tarafından belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde tayin edilecektir.

Tecile yetkili makam tarafından uygun görülen ödeme planında yer alan taksit ödeme sürelerinin son gününün resmi tatile rastlaması halinde, taksitin tatili izleyen ilk iş günü mesai saati bitimine kadar ödenebilmesi mümkündür.

10. 48/A maddesinin yedinci fıkrasında "Maliye Bakanı, tecil yetkisini, sınırlarını açıkça belirtmek ve yazılı olmak şartıyla oluşturulacak tecil komisyonlarına devredebilir. Komisyonların teşkili ile çalışma usul ve esasları Maliye Bakanınca belirlenir." hükmü yer almaktadır.

Madde ile tecil yetkisi Maliye Bakanına verilmiş olup, Bakan tarafından bu yetkinin tecil komisyonlarına devredilebileceği hususunda da düzenleme yapılmıştır. Buna göre, Maliye Bakanı veya yetkili kıldığı tecil komisyonları 48/A maddesi kapsamında yapılan tecil başvurularını değerlendirerek karar verecektir.

Tecile yetkili makamlar, alacağın vadesinde ödenmesi, icra takibine başlanması ya da icranın devam ettirilmesi hallerinin varlığında borçlunun çok zor durumda kalacağını öngörmeleri ve takdir etmeleri halinde maddedeki şartlarla amme alacağını tecil edebilecektir.

Bu nedenle, amme alacağının tecilinin talep edilmesi, tecile yetkili makamlar tarafından zorunlu olarak yerine getirilmesi gereken bir işlem değildir.

11. Tecile yetkili makamlar, tecil şartlarına göre tayin ettikleri taksitlendirme şartlarını belirleyeceklerdir. Tayin edilecek şartların borçlu tarafından kabul edilmesi esastır. Kabul işlemi yazılı olarak yapılabileceği gibi, hazırlanan ödeme planlarının idarede kalan nüshalarına imza atılmak suretiyle de yapılabilecektir. Borçlu tarafından kendisine bildirilen tecil ve taksitlendirme şartları kabul edilmediği takdirde tecil yapılmayacaktır.

12. 48/A maddesine göre taksitlendirilen amme alacağı ödeme planına uygun olarak ödenmekteyken, mükelleflerce tecil süresinin uzatılmasına yönelik talepte bulunulması ve bu talebin tecile yetkili makamlar tarafından uygun bulunması halinde, çok zor durum derecesine uygun azami tecil süresi aşılmamak kaydıyla, mevcut tecil süresi uzatılabilecektir. Bu durumda yeni tecil süresi, faiz oranında değişiklik yapılmasını gerektirdiği takdirde kalan taksit tutarlarına yeni faiz oranı uygulanacaktır.

Madde kapsamında tecil edilen borçların tamamının, mevcut tecil süresinden önce ve faiz oranı daha düşük bir sürede ödenmesi halinde, erken ödenen taksit tutarlarına ödemenin yapıldığı süre için öngörülmüş olan faiz oranı esas alınarak tecil faizi hesaplanacaktır.

Örnek 3- Mükellef (Y), 15/5/2018 tarihinde bağlı olduğu vergi dairesine müracaat ederek, 26/4/2018 vadeli damga vergisinden olan 120.000,- lira borcunun 48/A maddesine göre aylık dönemler halinde ödenmek üzere 18 ay süreyle tecil ve taksitlendirilmesini talep etmiştir.

Tecile yetkili makam tarafından mükellefin madde hükmünden yararlanabilmesi için gerekli şartlara sahip olduğu anlaşılmış ve çok zor durum derecesi 2 olarak tespit edilmiştir.

Mükellefin borçlarının, yürürlükteki tecil faiz oranının %70'i oranında tecil faizi alınmak ve 12 eşit taksitte ödenmek üzere 12 ay süreyle tecili uygun görülmüştür.

Söz konusu damga vergisine tecil müracaat tarihine kadar geçen süre için hesaplanan 1.008,72 lira gecikme zammı yerine Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak 576,00 lira Yİ-ÜFE tutarı (Örnek olayda, Nisan 2018 ayına ilişkin Yİ-ÜFE aylık değişim oranı 0,8 kabul edilmiştir.) hesaplanmıştır.

Mükellef ilk 2 taksiti ödeme planında yer alan süreler içinde, kalan taksit tutarlarının tamamını 3 üncü taksit ödeme süresi içinde ödemiştir.

Bu durumda, ödenen ilk 2 taksit için yürürlükteki tecil faizi oranının %70'i oranında tecil faizi uygulanacak, geri kalan taksitlerin tamamının faiz oranı daha düşük bir süre olan 6 ay içinde ödenmesi nedeniyle, erken ödenen taksit tutarlarına ödemenin yapıldığı süre için öngörülmüş olan yürürlükteki tecil faizi oranının %65'i oranında tecil faizi uygulanacaktır.

Ödeme Tarihi	Taksit Tutarı	Tecil Faiz Oranı	Ödenen Tecil Faizi	Ödenen Toplam Tutar
31/5/2018	10.048,00	(%12x0,70=)%8,4	39,85	10.087,85
29/6/2018	10.048,00		107,84	10.155,84
31/7/2018	100.480,00	(%12x0,65=)%7,8	1.698,11	102.178,11
TOPLAM			1.845,80	122.421,80

13. 48/A maddesinin dördüncü fıkrasında "Amme borçlusunun alacaklı tahsil daireleri itibarıyla tecil edilen borçlarının toplamı beşyüz bin Türk lirasını (bu tutar dâhil) aşmadığı takdirde teminat şartı aranmaz. Bu tutarın üzerindeki amme alacaklarının tecilinde, gösterilmesi zorunlu teminat tutarı beşyüz bin Türk lirasını aşan kısmın %25'idir." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, 48/A maddesi kapsamında tecil edilecek amme alacaklarının 500.000,- lirayı (bu tutar dahil) aşmaması halinde teminat aranılmaksızın tecil yapılması mümkün bulunmaktadır. Tecil edilecek amme alacağının toplam tutarının 500.000,- lirayı aşması durumunda, gösterilmesi zorunlu olan teminat tutarı 500.000,- lirayı aşan kısmın %25'i olacaktır. Ayrıca, alınacak teminat tutarının tespitinde, gecikme zammı yerine, Yİ-ÜFE tutarı dikkate alınacaktır.

Hükmün uygulaması sırasında teminat tutarına yönelik düzenlemeler dikkate alınarak bu Tebliğin Birinci Kısım Dördüncü Bölüm "I.Tecil" başlıklı bölümünün "A. Kanunun 48 inci Maddesine Göre Tecil" başlıklı bölümün 4-a bölümünde yapılan açıklamalara göre işlem yapılacaktır.

Örnek 4- Mükellef (E), 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesi kapsamında yapmış olduğu tecil müracaatı üzerine, bu madde kapsamında tecili mümkün olan Bursa Vergi Dairesi Başkanlığı Gemlik Vergi Dairesine 400.000,- lira ve Çekirge Vergi Dairesine 800.000,- lira borcu olduğu tespit edilmiştir.

Buna göre, mükellefin tecil talebinin uygun bulunması halinde, teminatsız tecil uygulaması her bir vergi dairesi için ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiğinden, mükellef (E)'nin Gemlik Vergi Dairesine olan borçlarına karşılık teminat aranılmayacak, Çekirge Vergi Dairesine olan borçlarına karşılık, [(800.000-500.000=)300.000x0,25=]75.000,- lira değerinde teminat göstermesi gerekecektir.

14. 48/A maddesinin dokuzuncu fıkrasında "Haciz yapılmışsa mahcuz mal, değeri tutarınca teminat yerine geçer. Tecil edilen amme alacakları ile ilgili olarak daha önce tatbik edilen ve borcun tamamını karşılayacak değerde olan hacizler, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır ve buna isabet eden teminat iade edilir. Ancak, mahcuz malların değeri tecil edilen borç tutarından az, zorunlu teminat tutarından fazla olması hâlinde, tatbik edilen hacizler, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarı mahcuz mal değerinin altına inmediği müddetçe kaldırılmaz. Tecilli borca karşılık alınan teminat ise, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç

tutarının zorunlu teminat tutarının altına inmesi durumunda, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır.” hükmü yer almaktadır.

Bu hükmün uygulamasında bu Tebliğin Birinci Kısım Dördüncü Bölüm “I.Tecil” başlıklı bölümünün “A. Kanunun 48 inci Maddesine Göre Tecil” başlıklı bölümün 4-b bölümünde yapılan açıklamalar dikkate alınacaktır.

15. 48/A maddesinin onuncu fıkrasında “Tecil edilen amme alacağının ikimilyon Türk lirasını (bu tutar dâhil) aşmaması, mahcuz malın 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde sayılan mal olması ve bu Kanuna göre belirlenmiş değerinin %50’sinden aşağı olmamak üzere satış bedelinin %50’sinin tahsil dairesine ödenmesi şartıyla mahcuz malın satışına izin verilir. Bu takdirde, kalan tecilli borç tutarı için zorunlu teminat tutarını karşılayacak mahcuz mal ve/veya teminat bulunması şartıyla satılan mal üzerindeki haciz kaldırılır. Bu hüküm ikimilyon Türk lirasını aşan tecilli borçlarda, değeri ikimilyon Türk lirasına kadar olan mahcuz mallar için uygulanır.” hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm, tecil edilen amme alacağına karşılık haczedilmiş olan malın hangi hallerde amme borçlusu tarafından satışına izin verilebileceğine yöneliktir.

Madde kapsamında amme borçlusu tarafından satışına izin verilebilecek hacizli malın 6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde sayılan menkul veya gayrimenkul mallardan olması gerekmektedir.

Alacaklı tahsil dairesince mahcuz malın amme borçlusu tarafından satılmasına izin verilerek haczin kaldırılabilmesi için;

- Tecil edilen borç tutarının 2 milyon lirayı (bu tutar dâhil) aşmaması,
- Tecil edilen borç tutarının 2 milyon liradan fazla olması halinde satışına izin verilecek mahcuz malın 6183 sayılı Kanuna göre belirlenen değerinin 2 milyon lirayı aşmaması,
- 6183 sayılı Kanuna göre menkul mallarda haczi yapan memurun (borçlunun müracaatı veya tahsil dairesince lüzum görüldüğü takdirde yeniden bilirkişiye değer biçtirilebilir), gayrimenkul mallarda satış komisyonunun belirlediği değerin %50’sinden aşağı olmamak üzere satış bedelinin %50’sinin tahsil dairesine ödenmesi,
- Satış sonrasında tecil talebi üzerine hesaplanan zorunlu teminat tutarını karşılayacak mahcuz mal ve/veya teminat bulunması (Söz konusu mahcuz mal veya teminatlar, yapılan ödemeler sonrasında kalan tecilli borç tutarının zorunlu teminat tutarının altına inmesi durumunda ödemeler nispetinde ve bölünebilir nitelikte olması şartıyla iade edilir.), gerekmektedir.

Madde kapsamında borçları tecil edilen mükellefin hacizli menkul veya gayrimenkul malları için satış izni alması halinde, vergi dairesince borçluya “söz konusu malın satışına hacizler baki kalmak şartıyla muvafakat edildiğine” yönelik bir yazı verilecek, bu malların resmi sicile kayıtlı olması halinde ise, söz konusu şerhi içerecek bir yazı ilgili sicile gönderilerek satışa muvafakat verildiği bildirilecektir.

Mükellef tarafından, söz konusu malın maddede belirtilen şartlara uygun olarak satılması sonucunda satış bedelinden vergi dairesine gerekli ödemelerin yapılması ve tecil talebi üzerine hesaplanan zorunlu teminat tutarını karşılayacak mahcuz mal ve/veya teminat bulunması halinde satışa konu mal üzerindeki hacizler kaldırılacaktır.

Örnek 5- Mükellef (K)’nin muhtelif vadeli 1.850.000,- lira borcu için vergi dairesince 1.500.000,- lira değerindeki (satış komisyonu tarafından takdir edilen bedel) bir adet gayrimenkulüne haciz tatbik edilmiştir. Mükellef borçlarının 48/A maddesi kapsamında tecil ve taksitlendirilmesini talep etmiş, talebi uygun görülerek söz konusu borçlar 24 ayda ve 24 eşit taksitte ödenmek üzere tecil edilmiştir.

Haczedilen gayrimenkulün değeri tecil edilen borç tutarından az, ancak madde hükmüne göre gösterilmesi zorunlu teminat tutarı olan $[(1.850.000-500.000) \times 0,25] = 337.500,-$ liradan fazladır. Bu nedenle, mükelleften tecil edilen borçlara karşılık ilave teminat istenilmeyecektir.

Mükellef tarafından söz konusu mahcuz malın satılması amacıyla vergi dairesinden talepte bulunulması üzerine vergi dairesince Kanunda aranan şartlar kendisine bildirilmek suretiyle gayrimenkulün satışına izin verilmiştir. Mükellef, belirtilen gayrimenkulü 2.000.000,- liraya satmış ve vergi dairesine satış bedelinden 1.000.000,- lira ödeme yapmıştır.

Mükellefin yapılan bu ödeme neticesinde $(1.850.000-1.000.000) = 850.000,-$ lira borcu kalmıştır.

Satış sonrasında tecil talebi üzerine hesaplanan zorunlu teminat tutarını karşılayacak mahcuz mal ve/veya teminat bulunması gerektiğinden, gayrimenkul üzerindeki haczin kaldırılabilmesi için $[(1.850.000-500.000)=1.350.000 \times 0,25=]$ 337.500,- lira tutarında teminat gösterilmesi icap etmektedir. Örnek olaydaki gayrimenkulün borçlu tarafından 1.250.000,- liraya satılması durumunda, vergi dairesine satış bedelinden ödenmesi gereken tutar, gayrimenkulün takdir edilen bedeli olan 1.500.000,- liranın yarısından (750.000,- lira) aşağı olamayacaktır.

16. 48/A maddesinin onuncu fıkrasında "... Bu hüküm ikimilyon Türk lirasını aşan tecilli borçlarda, değeri ikimilyon Türk lirasına kadar olan mahcuz mallar için uygulanır." hükmü yer almaktadır.

Bu hükümde, tecil edilen borç tutarının 2 milyon liradan fazla olması halinde satışına izin verilecek mahcuz malın 6183 sayılı Kanuna göre belirlenen değerinin 2 milyon lirayı aşmaması durumunda bu malların satışına vergi dairesince izin verilebileceği düzenlenmiştir.

Dolayısıyla, 48/A maddesi kapsamında 2 milyon lirayı aşan borçları tecil edilen mükelleflerin, 6183 sayılı Kanuna göre belirlenmiş değeri 2 milyon lirayı aşmayan (bu tutar hariç) menkul veya gayrimenkul mallarının satışına izin verilmesini talep etmeleri durumunda bu malların satışına izin verilmesi mümkün bulunmaktadır. Bu takdirde, madde kapsamında satışına izin verilecek hacizli malların her birinin değerinin 2 milyon liranın altında olması gerekmektedir.

Örnek 6- Mükellef (S)'nin muhtelif vadeli 25.000.000,- lira borcu için vergi dairesince sırasıyla değerleri 500.000,-, 750.000,-, 1.900.000,-, 3.500.000,- ve 9.000.000,- lira değerinde 5 adet gayrimenkulü haczedilmiştir. Mükellef borçlarının 48/A maddesi kapsamında tecil ve taksitlendirilmesini talep etmiş, talebi uygun görülerek söz konusu borçlar 18 ayda ve 18 eşit taksitte ödenmek üzere tecil edilmiştir. Haczedilen gayrimenkullerin toplam değeri (15.650.000,- lira) tecil edilen borç tutarından az, ancak madde hükmüne göre gösterilmesi zorunlu teminat tutarı olan $[(25.000.000-500.000)=24.500.000 \times 0,25=]$ 6.125.000,- liradan fazladır. Bu nedenle mükelleften tecil edilen borçlara karşılık ayrıca bir teminat istenilmeyecektir.

Mükellef tarafından hacizli gayrimenkullerin satışına izin verilmesi talep edilmiştir. Talep tarihi itibarıyla tecilli borca karşılık 4.200.000,- lira taksit ödemesi yapılmıştır.

Hacizli gayrimenkullerin değerleri dikkate alındığında, değeri 2.000.000,- liranın altında olan satışına izin verilebilecek 3 adet (500.000,-, 750.000,- ve 1.900.000,- lira değerindeki) gayrimenkul bulunmaktadır.

Mükellefin gayrimenkul satışına ilişkin talebinin vergi dairesince uygun bulunması üzerine, mükellef tarafından 3 adet gayrimenkulün satıldığı varsayıldığında, vergi dairesine ödenecek asgari tutar aşağıda gösterilmiştir.

	Satış Komisyonu Tarafından Takdir Edilen Bedel (Lira)	Satış Bedeli (Lira)	Vergi Dairesine Ödenecek Asgari Tutar (Lira)
1	500.000,-	800.000,-	400.000,-
2	750.000,-	600.000,-	375.000,-
3	1.900.000,-	2.200.000,-	1.100.000,-
Toplam	3.150.000,-	3.600.000,-	1.875.000,-

Mükellefin tecilli borca ilişkin olarak daha önce yaptığı 4.200.000,- lira ödeme ile gayrimenkullerin satışından yapılan 1.875.000,- lira tahsilat sonucunda tecilli borç $(25.000.000-6.075.000=)$ 18.925.000,- liraya inmiştir.

Satış sonrasında tecil talebi üzerine hesaplanan zorunlu teminat tutarını karşılayacak mahcuz mal ve/veya teminat bulunması gerektiğinden, gayrimenkul üzerinden haczin kaldırılabilmesi için $[(25.000.000-500.000)=24.500.000 \times 0,25=]$ 6.125.000,- lira tutarında teminat bulunması gerekmektedir.

Hacizli diğer gayrimenkullerin toplam değeri olan $(3.500.000+9.000.000=)$ 12.500.000,- lira zorunlu teminat tutarının üzerinde bulunduğundan, mükelleften ilave teminat istenilmeyecektir. Ayrıca, 48/A maddesinin dokuzuncu fıkrası gereğince tecilli borç tutarı hacizli gayrimenkullerin değerinin altına düşmediği müddetçe söz konusu gayrimenkuller üzerindeki hacizler devam edecektir. Ancak, tecilli borç tutarının 9.000.000,- liranın altına düşmesi halinde 3.500.000,- lira değerindeki gayrimenkul üzerindeki haczin kaldırılacağı tabiidir.

Örnek olayda, tahsili gereken tecil faizleri ihmal edilmiş, gayrimenkuller üzerinde vergi dairesi haczi dışında herhangi bir takyidatın ve vergi dairesine tecil edilen borçlar dışında başkaca bir borcun bulunmadığı varsayılmıştır.

17. Hacizli menkul veya gayrimenkul malların 48/A maddesinin onuncu fıkrasına göre borçlu tarafından satışına izin verilebilmesi için borçlunun Maliye Bakanlığına bağlı diğer vergi dairelerine olan borç durumunun dikkate alınması gerekmektedir.

Madde kapsamında alacaklı tüm vergi dairelerine olan borçların tamamının tecil edildiği hallerde haciz tatbik eden vergi dairelerinin her birinin ayrı ayrı satış izni vermesi gerekmektedir. Ancak, satış bedelinden ödenecek tutar bu dairelerin alacaklarına yetmediği takdirde satış bedelinden ödenen tutar ilk haczi koyan vergi dairesi tarafından tahsil edilerek haczi bulunan tüm daireler arasında ödenmesi gereken tecilli alacak tutarı dikkate alınarak garameten taksim edilecektir.

Madde kapsamında borçlunun tüm borçlarının tecil edilmediği hallerde ise tecil edilmeyen alacak tutarlarına karşılık tatbik edilmiş hacizler, borcu karşılayacak değerde mal bulunmadığı sürece kaldırılmayacak dolayısıyla satış izni verilemeyecektir.

18. 6183 sayılı Kanunun;

- 48/A maddesinin onikinci fıkrasında “Bu madde kapsamında tecil edilen amme alacakları hakkında 48 inci maddenin yedinci fıkrası hükümleri uygulanır ve tecil edilen gecikme zammının (Yİ-ÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanmış olması hâlinde gecikme zammı hesabı 51 inci maddeye göre düzeltilir.” hükmü,

- 48 inci maddesinin yedinci fıkrasında “Tecil şartlarına riayet edilmemesi, değerini kaybeden teminatın veya mahcuz malların tamamlanmaması veya yerlerine başkalarının gösterilmemesi hallerinde amme alacağı muaccel olur. Tecil edilen amme alacağının gecikme zammı tatbik edilmeyen alacaklardan olması halinde, ödenen tecil faizleri iade veya mahsup edilmez.” hükmü, yer almaktadır.

Buna göre, 48/A maddesi kapsamında tecil edilen ancak tecil şartlarına uygun ödenmeyen amme alacakları ile ilgili olarak 48 inci maddenin yedinci fıkrası hükmü uygulanacaktır. Konu ile ilgili açıklamalar bu Tebliğin Birinci Kısım Dördüncü Bölüm “I.Tecil” başlıklı bölümünün “A. Kanunun 48 inci Maddesine Göre Tecil” başlıklı bölümün (14) numaralı bölümünde yer almaktadır.

Diğer taraftan, tecil şartlarının ihlal edildiği durumlarda 48/A maddesi hükümlerine göre gecikme zammı yerine hesaplanan Yİ-ÜFE tutarına karşılık ödenen tutarlar, amme alacağına ilişkin olarak ödeme tarihlerine göre hesaplanacak gecikme zamlarına mahsup edilecektir.

19. 48/A maddesinin sekizinci fıkrasında “Tecil şartlarına riayet edilmemesi nedeniyle muaccel olan amme alacağının tecili, talep edilmesi hâlinde en fazla iki defa geçerli sayılabilir.” hükmü yer almaktadır.

Buna göre, 48/A maddesi kapsamında tecil edilen ancak tecil şartlarına uygun ödenmeyen amme alacaklarının tecili, talep edilmesi halinde en fazla iki defa geçerli sayılabilecektir. Konu ile ilgili bu Tebliğin Birinci Kısım Dördüncü Bölüm “I.Tecil” başlıklı bölümünün “A. Kanunun 48 inci Maddesine Göre Tecil” başlıklı bölümün (13) numaralı bölümünde yer alan açıklamaların dikkate alınması gerekmektedir.

Mükellefin talebi üzerine tecilin geçerli sayılması ve tecil süresinde herhangi bir değişiklik olmaması durumunda tatbik edilecek faiz oranında da değişiklik yapılmayacaktır. Ancak tecilin geçerli sayılmasıyla birlikte tecil süresinin faiz oranı değişik bir süre olarak belirlenmesi halinde, bakiye tutara yeni süre dikkate alınarak faiz tatbik edilecektir.

Örnek 7- Mükellef (C) 8/5/2018 tarihinde 30/4/2018 vadeli kurumlar vergisi ile buna ilişkin gecikme zammından olan 600.000,- lira borcunun 48/A maddesine göre 24 ay süreyle tecil ve taksitlendirilmesini talep etmiştir. Yapılan değerlendirmede mükellefin madde hükmünden yararlanabilmesi için gerekli olan şartlara sahip olduğu tespit edilmiştir.

Mükellefin, nakit oranı (0,08), likidite oranı (0,35) ve kaldıraç oranı ise (1,1) olarak hesaplanmıştır.

Likidite oranı (0,35) karşılığı olan 4 derecesi ile kaldıraç oranı (1,1) karşılığı olan 4 derecesinin toplanması neticesinde mükellefin çok zor durum derecesi 8 olarak tespit edilmiştir.

Mükellefin talebi tecile yetkili makam tarafından değerlendirilmiş ve kurumlar vergisi ile bu vergiye ilişkin gecikme zammı yerine hesaplanan Yİ-ÜFE tutarından oluşan borcun, taksit tutarlarına

yürürlükteki tecil faiz oranının %10'u oranında faiz hesaplanmak ve ilk taksit Haziran 2018 ayından başlamak üzere aylık dönemler halinde 6 eşit taksitte ödenmek üzere tecili uygun görülmüştür.

Mükellef ilk 3 taksiti hesaplanan tecil faiziyle birlikte süresinde ödemiş, ancak 4 üncü taksiti süresinde ödeyemeyerek tecili ihlal etmiş ve tecilin aynı şartlarla geçerli sayılmasını talep etmiştir. Tecile yetkili makam tarafından yapılan değerlendirmede kalan taksit tutarlarının evvelce öngörülen süreler içinde ödenmek üzere tecili geçerli sayılmıştır.

Bu durumda, ilk tecil müracaat tarihinden itibaren azami tecil süresi olan 6 ayda herhangi bir değişiklik olmadan tecil geçerli sayıldığından, tecil faizinde de herhangi bir değişiklik olmayacaktır.

Örnekte, ihlal durumunda olan söz konusu tecilin ilk müracaat tarihinden itibaren 12 ay süreyle yeniden tecil edilerek geçerli sayılmasının talep edilmesi ve bu talebin tecile yetkili makam tarafından kabul edilmesi halinde, yapılan taksit ödemelerine yürürlükteki tecil faiz oranının %10'u oranında, tecilin geçerli sayılmasından sonra yapılacak taksit ödemelerine ise 8 çok zor durum derecesinde 12 aylık tecil süresi karşılığı olan yürürlükteki tecil faizi oranının %20'si oranında tecil faizi uygulanacaktır.

20. 48/A maddesinin onbirinci fıkrasında "Tecil şartlarına riayet edilmemesi hâlinde tecil talep tarihinden itibaren 5 yıl geçmedikçe bu madde hükümlerinden, sekizinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yararlanılamaz." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, 48/A maddesi kapsamında yapılan tecillerde öngörülen tecil şartlarına uyulmaması halinde tecil talep tarihinden itibaren 5 yıl geçmedikçe bu madde kapsamında tecil yapılmayacaktır. Bu hüküm, alacaklı vergi daireleri itibarıyla ayrı ayrı uygulanacaktır.

21. 48/A maddesinin onüçüncü fıkrasında, muhtelif kanunlarda vergi borcu bulunmadığına ilişkin şartları içeren hükümler çerçevesinde 48 inci maddeye yapılan atıfların 48/A maddesine de yapılmış sayılacağı hükmü yer almaktadır. Bu hükme göre, vergi borcu bulunmadığına ilişkin belge taleplerinde 48/A maddesi hükmü de dikkate alınacaktır.

Ancak 48/A maddesi kapsamında tecil edilen borçlar için, borcun bulunmadığını gösteren belgenin verilmesinde borç tutarının belirli bir kısmının ödenmesi şartı aranılmayacaktır.

II- Tecil Edilmiş Amme Alacağı İle İlgili Olarak Yürütmenin Durdurulması Karar Verilmesi

1. 6183 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinde, tecil edilmiş amme alacakları ile ilgili olarak yargı mercilerince yürütmenin durdurulması kararı verilmesi halinde tecil uygulamasının nasıl yapılacağı hususu düzenlenmiştir.

Söz konusu madde hükmüne göre, tecil edilmiş amme alacağı ile ilgili olarak verilmiş olan yürütmeyi durdurma kararının devam ettiği süre tecil süresinden uzun ise tecil geçersiz hale gelecek, tecil süresi yürütmenin durdurulduğu süreden uzun ise yürütmenin durdurulduğu süre içinde tahsil edilmemiş olan taksitlerin kalan sürede ödenmesi halinde tecil ihlal edilmiş sayılmayacaktır.

III. Gecikme Zammı

1. 6183 sayılı Kanunun 5035 sayılı Kanunla değişik 51 inci maddesinde "Amme alacağının ödeme müddeti içinde ödenmeyen kısmına vadenin bitim tarihinden itibaren her ay için ayrı ayrı % 4 oranında gecikme zammı tatbik olunur. Ay kesirlerine isabet eden gecikme zammı günlük olarak hesap edilir.

Gecikme zammı birmilyon liradan 27 az olamaz.

Gecikme zammı; 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre uygulanan vergi ziyai cezalarında bu madde uyarınca belirlenen oranda, mahkemeler tarafından verilen ve ceza mahiyetinde olan amme alacaklarında ise bu oranın yarısı ölçüsünde uygulanır. Bunların dışındaki ceza mahiyetinde olan amme alacaklarına gecikme zammı tatbik edilmez.

Bakanlar Kurulu, gecikme zammı oranlarını aylar itibarıyla topluca veya her ay için ayrı ayrı, yüzde onuna kadar indirmeye, gecikme zammı oranı ile gecikme zammı asgari tutarını iki katına kadar artırmaya, ayrıca gecikme zammı oranını aylar itibarıyla farklı olarak belirlemeye ve gecikme zammını bileşik faiz usulüyle aylık, üç aylık, altı aylık veya yıllık olarak hesaplarmaya yetkilidir." hükmü yer almaktadır.

2. Madde hükmüne göre, amme alacağının ödeme müddeti içinde ödenmeyen kısmına vadenin bitim tarihinden itibaren ödeme tarihine kadar geçen süre için maddede belirtilen oranda her ay için ayrı ayrı gecikme zammı uygulanması gerekmektedir.

3. 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre, ay kesirlerine isabet eden gecikme zammının günlük olarak hesap edilmesi gerektiğinden, vadesinde ödenmeyen amme alacaklarına vade tarihinden ödendiği/tahsil edildiği tarihe kadar geçecek süre için uygulanacak gecikme zammı tam aylar için aylık esasa; ay kesirleri için ise günlük esasa göre hesaplanacaktır.

Bu hesaplamalarda ödeme tarihinin süreye dahil edilmesi, vade tarihinin ise süreye dahil edilmemesi gerekmektedir.

4. Vadesinde ödenmeyen amme alacaklarına uygulanacak gecikme zammı oranları yıllar itibarıyla aşağıdaki gibidir.

(Değişik fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.7)

Bakanlar Kurulu Kararı/ Cumhurbaşkanı Kararı	Uygulama Dönemi	Aylık Gecikme Zammı Oranı (%)
2001/2175 sayılı BKK	29.03.2001 - 30.01.2002 tarihleri arasında	10
2002/3550 sayılı BKK	31.01.2002 - 11.11.2003 tarihleri arasında	7
2003/6345 sayılı BKK	12.11.2003 - 01.03.2005 tarihleri arasında	4*
2005/8551 sayılı BKK	02.03.2005 - 20.04.2006 tarihleri arasında	3
2006/10302 sayılı BKK	21.04.2006 - 18.11.2009 tarihleri arasında	2,5
2009/15565 sayılı BKK	19.11.2009 - 18.10.2010 tarihleri arasında	1,95
2010/965 sayılı BKK	19.10.2010 - 04.09.2018 tarihleri arasında	1,40
62 sayılı Cumhurbaşkan Kararı	05.09.2018 - 30.06.2019 tarihleri arasında	2
1266 sayılı Cumhurbaşkan Kararı	01.07.2019 - 01.10.2019 tarihleri arasında	2,5
1592 sayılı Cumhurbaşkan Kararı	02.10.2019 - 29.12.2019 tarihleri arasında	2
1947 sayılı Cumhurbaşkan Kararı	30.12.2019 tarihinden itibaren	1,6
* 2/1/2004 tarihinde yürürlüğe giren 5035 sayılı Kanunla kanuni oran haline gelmiştir.		

5. Sürelerin Hesaplanması ile Aylık ve Günlük Esaslar

a) 6183 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile Vergi Usul Kanununa atıfta bulunularak, aksine bir hüküm bulunmadıkça bu Kanunda yazılı sürelerin hesaplanmasında anılan Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

213 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin (2) numaralı bendinde “Süre hafta veya ay olarak belli edilmişse başladığı güne son hafta veya ayda tekabül eden günün tatil saatinde biter. Sürenin bittiği ayda başladığı güne tekabül eden bir gün yoksa süre o ayın son gününün tatil saatinde biter.” hükmü yer almaktadır.

Buna göre, amme alacaklarının vade tarihleri ayın son günleri dışında olan bir tarihe rastladığı takdirde, izleyen aylarda sürenin başladığı güne tekabül eden bir gün bulunduğundan gecikme zammı hesabında herhangi bir problemle karşılaşılmemektedir.

Örneğin, vade tarihi 26 Nisan olan bir amme alacağı bu tarihte ödenmediği takdirde, izleyen her ayın 26 ncı günleri esas alınarak, aylık dönemler halinde ödeme tarihine kadar gecikme zammı hesaplanacaktır.

Ancak, amme alacaklarının vade tarihlerinin ayın son günlerine rastlaması halinde, izleyen ayın 30 veya 31 gün sürmesi gecikme zammı hesabını etkilememekte, ayın son günü ödeme yapıldığı takdirde bir aylık gecikme zammı alınması gerekmektedir. Buna göre, ayın son gününün 30 veya 31 olması ve hatta Şubat ayının 28 ya da 29 gün olması sürenin hesabını etkilememesi, vadenin bitim tarihini izleyen her ayın son günleri esas alınarak aylık devreler halinde gecikme zammı hesaplanması gerekmektedir.

b) 213 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin (4) numaralı bendinde “Resmi tatil günleri süreye dahildir. Şu kadar ki, sürenin son günü resmi tatile rastlarsa tatili takibeden ilk iş gününün tatil saatinde biter.” hükmü yer almaktadır.

Buna göre herhangi bir sürenin son gününün resmi tatile rastladığından söz edilebilmesi için o sürenin, vergi kanunlarında ya da amme alacağının doğmasına neden olan özel kanunlarında yer alması gerekmektedir.

Dolayısıyla, ödeme süresinin son günü olan vade tarihinin tatile rastlaması halinde süre, tatili takip eden ilk iş gününün tatil saatinde kadar uzamaktadır. Bunun dışında, gecikme zammı hesaplanması sırasında vade tarihini izleyen aylardan herhangi birinde vade tarihine tekabül eden günün tatile rastlaması hesabı etkilememekte, başka bir anlatımla sürenin uzadığını kabul etmeye imkan bulunmamaktadır.

Örneğin; gerçek usulde vergilendirilenlerden alınan gelir vergisinin birinci taksidinin ödeme süresinin son günü 31 Mart tarihidir. Bu tarihin resmi tatile rastlaması halinde tatili izleyen ilk iş gününün sonuna kadar yapılan ödemelerden gecikme zammı tahsil edilmemektedir.

Ancak gelir vergisi birinci taksidinin, Mart ayını izleyen nisan ayının 30 uncu gününün resmi tatil olması nedeniyle 2 Mayıs tarihinde ödenmesi halinde; 30 Nisan tarihinin, vergi kanunlarında yazılı ödeme süresi ile bir ilgisi olmadığından, bu şekildeki ödemelerde 1 ay 2 gün üzerinden gecikme zammı hesaplanması gerekmektedir.

c) 6183 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile Vergi Usul Kanununa yapılan atıf nedeniyle, Vergi Usul Kanununda yer alan ve amme alacağının tahakkuk aşamasındaki süreleri uzatan hükümlerinin de gecikme zammı tatbiki bakımından aşağıda belirtilen esaslar çerçevesinde dikkate alınması gerekmektedir.

- 213 sayılı Kanunun 15 inci maddesinde, 13 üncü maddede yazılı mücbir sebeplerden herhangi birinin bulunması halinde, bu sebep ortadan kalkıncaya kadar sürenin işlemeyeceği, bu takdirde tarh zaman aşımının işlemeyen süreler kadar uzayacağı hükme bağlanmıştır.

Bu hükme göre, mücbir sebep nedeniyle tahakkuku geciken amme alacağının tahakkuktaki gecikme kadar ödeme süresinin de uzayacağı tabiidir.

Örneğin, 15 Nisan 2007 tarihinde geçirmiş olduğu trafik kazasında ağır yaralanan mükellef 6 Mayıs 2007 tarihinde hastaneden taburcu olmuştur.

Bu mükellefin, Mart 2007 dönemine ilişkin katma değer vergisi beyannamesini 24 Nisan 2007 tarihi sonuna kadar vermesi gerekirken mücbir sebep nedeniyle işlemeyen bakiye 10 günlük beyanname verme süresi mücbir sebep halinin bittiği süreye ilave edilecektir.

Bu durumda mükellef, 16 Mayıs 2007 tarihinin bitimine kadar beyannamesini verecek ve beyanname verme süresinin son gününe kadar borcunu ödeyebilecektir. Bu nedenle, 16 Mayıs 2007 tarihi amme alacağının vade tarihi olacaktır.

Örnek olaydaki mücbir sebep halinin, beyanname verme süresinin son günü olan 24 Nisan 2007 tarihinden sonra ancak vade tarihi olan 26 Nisan 2007 tarihinde veya bu tarihten önce meydana gelmesi halinde, verginin tahakkuk süresi uzamayacağından, ödeme süresi de uzamayacaktır.

- 213 sayılı Kanunun 17 nci maddesinde düzenlenen zor durum dolayısıyla borçluya süre verildiği takdirde, verilen sürenin son günü alacağın vadesi günü olarak kabul edilecektir.

- 213 sayılı Kanunun 111 inci maddesine göre, Maliye Bakanlığınca vergilerin ödeme sürelerinin uzatılması halinde uzayan sürelerin son günü verginin vadesi yerine geçecektir.

- 213 sayılı Kanuna 5615 sayılı Kanunla eklenen mükerrer 28 inci maddenin Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığına verdiği yetkiye istinaden beyanname verme ve ödeme sürelerinin uzatılması halinde de belirlenen ödeme süresinin son günü verginin vadesi yerine geçecektir.

Yukarıda yer verilen hükümler çerçevesinde, vade tarihinin değişmesi halinde, gecikme zammının hesaplanmasında bu şekilde belirlenen yeni vade tarihlerinin esas alınması gerekmektedir.

d) Aylık esasa göre gecikme zammının hesaplanması;

Kanuni süresinde ödenmeyen amme alacaklarına ilişkin gecikme zammı tam aylar için, aylık esasa göre, aşağıdaki formüle göre hesaplanacaktır.

$$\text{Aylık esasa göre gecikme zammı tutarı} = \frac{\text{Aylık gecikme zammı oranı}}{\text{Aylık gecikme zammı tutarı}} \times \text{Ay sayısı} \times \frac{\text{Gecikme zammı uygulanacak tutar}}{\text{Gecikme zammı uygulanacak tutar}}$$

e) Günlük esasa göre gecikme zammının hesaplanması;

Ay kesirleri için gecikme zammı, 5035 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 02.01.2004 tarihinden itibaren günlük esasa göre hesaplanacaktır.

Günlük gecikme zammı oranının belirlenmesi: Günlük esasa göre gecikme zammı oranının belirlenmesinde aşağıdaki hususlara uyulacaktır.

- 1 ay 30 gün olarak dikkate alınacaktır.
- Günlük gecikme zammı oranı (Geçerli Aylık Oran/30) formülüyle bulunacaktır.
- Bulunan bu katsayının virgülden sonraki ilk 6 hanesi hesaplamalarda kullanılacaktır.
- Katsayının virgülden sonraki 7. veya devam eden hanelerinde bir sayı bulunması halinde 6. hane bir üst sayıya tamamlanacaktır.
- Katsayının virgülden sonraki 7. veya devam eden hanelerinde bir sayı yok ise altıncı hane değiştirilmeyecektir.

Örnek 1- Aylık gecikme zammı oranı %4 olduğunda, yukarıdaki formüle göre günlük gecikme zammı oranı $[(4/100)/30 =] 0,001333 \text{ 3 333}$ olarak bulunmaktadır.

Ancak bu örnekte, virgülden sonraki yedinci hanede bir sayı (3 sayısı) bulunduğundan, altıncı hanedeki (3) sayısı (4) sayısına tamamlanarak günlük gecikme zammı oranı 0,001334 olarak dikkate alınacaktır.

Halen uygulanmakta olan gecikme zammı oranı %2,5 olup, bu oran üzerinden tespit edilen günlük gecikme zammı oranı 0,000834'tür.

Günlük esasa göre gecikme zammının hesaplanmasında aşağıdaki formül kullanılacaktır.

$$\text{Günlük esasa göre gecikme zammı tutarı} = \frac{\text{Günlük gecikme zammı oranı}}{\text{Günlük gecikme zammı tutarı}} \times \text{Gün sayısı} \times \frac{\text{Gecikme zammı uygulanacak tutar}}{\text{Gecikme zammı uygulanacak tutar}}$$

Örnek 2- Samsun Vergi Dairesi Başkanlığı Terme Vergi Dairesi mükelleflerinden (Z), 10.000,- lira tutarlı ve 31.07.2006 vadeli gelir vergisi ikinci taksidini ve buna ilişkin gecikme zammını 05.10.2006 tarihinde ödediği takdirde,

Gecikme zammı;

01.08.2006-31.08.2006 tarihleri arasındaki bir aylık süre için (%2,5 oranında) aylık esasa göre,
01.09.2006-30.09.2006 tarihleri arasındaki bir aylık süre için (%2,5 oranında) aylık esasa göre,
01.10.2006-05.10.2006 tarihleri arasındaki 5 günlük süre için ise günlük esasa göre,
hesaplanacaktır.

Aylık esasa göre gecikme zammı, gecikme zammının tatbik edilmesi gereken süredeki 2 tam aylık süre için hesaplanacaktır.

Buna göre aylık esasa göre gecikme zammı tutarı(=Aylık gecikme zammı oranı x ay sayısı x gecikme zammı tatbik edilecek tutar) formülüne göre, (%2,5 x 2 x 10.000=) 500,- lira olacaktır.

Günlük esasa göre, gecikme zammının tatbik edilmesi gereken 01.10.2006-05.10.2006 tarihleri arasındaki 5 günlük ay kesri için gecikme zammı tutarı ise aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

Günlük gecikme zammı oranı: $(2,5/100/30)=0.000833 \text{ 3 333}$ P
0,000834

Günlük esasa göre gecikme zammı tutarı=

(günlük gecikme zammı oranı) x (gün sayısı) x (gecikme zammı uygulanacak tutar)

= $(0,000834) \times 5 \times 10.000 = 41,70$ lira olacaktır.

Böylece mükellef (Z)'den, 10.000,- lira gelir vergisi 2 nci taksit borcunun yanında, $(500+41,70=)$ 541,70 lira gecikme zammı da tahsil edilmesi gerekmektedir.

Örnek 3- Kırıkkale ili Kaletepe Vergi Dairesi mükelleflerinden (K), 26.12.2006 vadeli ve 2.000,- lira tutarındaki Katma Değer Vergisi borcunu 08.01.2007 tarihinde ödemek üzere vergi dairesine başvurmuştur.

Bunun üzerine, Vergi Dairesi mükellef (K)'den bu borcu ile birlikte 27.12.2006-08.01.2007 tarihleri arasındaki süre için aşağıdaki şekilde gecikme zammını da hesaplayarak tahsil edecektir.

27.12.2006-08.01.2007 tarihleri arasındaki toplam 13 günlük ay kesri için gecikme zammı günlük esasa göre hesaplanması gerektiğinden, bu mükelleften;

(günlük gecikme zammı oranı) x (gün sayısı) x (gecikme zammının hesaplanacağı tutar) formülü ile $0,000834 \times 13 \times 2.000 = 21,68$ lira tutarında gecikme zammı tahsil edilmesi gerekmektedir.

Örnek 4- Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı Veraset ve Harçlar Vergi Dairesi mükelleflerinden (T), 30.11.2006 vadeli 5.000,- lira tutarlı Veraset ve İntikal Vergisi ikinci taksidini 15.01.2007 tarihinde ödemek üzere vergi dairesine başvurmuştur.

Mükellefin vadesinde ödemediği bu vergi borcu için ayrıca 01.12.2006-15.01.2007 tarihleri arasındaki süre için gecikme zammı hesaplanması gerekmektedir.

Buna göre, hesaplanacak gecikme zammı tutarı,

- 01.12.2006-31.12.2006 tarihleri arasındaki 1 aylık süre için aylık esasa göre,

(%2,5 x 5.000=)125,00 lira ve

- 01.01.2007-15.01.2007 tarihleri arasındaki 15 günlük süre için günlük esasa göre

(0,000834 x 15 x 5.000=) 62,55 lira,

olmak üzere toplam 187,55 lira olacaktır.

Bu itibarla, mükellef (T) 5.000,- lira tutarındaki vergi borcuyla birlikte 187,55 lira tutarında gecikme zammını da ödemek zorundadır.

Örnek 5- İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı Hocapaşa Vergi Dairesi mükelleflerinden (R), 30.01.2007 vadeli borcunu 02.03.2007 tarihinde gecikme zammıyla birlikte öderse, mükellefin bu borcu için hesaplanacak gecikme zammına ilişkin süreler aşağıdaki şekilde olacaktır.

- 31.01.2007-29.02.2007 tarihleri arasındaki 1 aylık süre için aylık esasa göre,

- 01.03.2007-02.03.2007 tarihleri arasındaki 2 günlük süre için günlük esasa göre,

gecikme zammı hesaplanacaktır.

30 Günlük Ay Kesirlerinde Gecikme Zammının Hesaplanması

Ay kesrinin 30 gün olduğu hallerde, bu ay kesri tam ay olarak dikkate alınarak gecikme zammı aylık esasa göre hesaplanacaktır.

Örnek 6- 31.12.2006 vadeli ve 1.000,- lira tutarlı bir borcun 30.01.2007 tarihinde ödenmesi halinde, gecikme zammı günlük esasa göre hesaplanması gerektiği halde 30 günlük bu ay kesrinin tam ay olarak dikkate alınması ve gecikme zammının aylık esasa göre hesaplanması gerekmektedir.

Buna göre, ay kesrinin 30 gün olduğu hallerde bu süre tam ay gibi kabul edilerek hesaplama aylık esasa göre yapılacaktır.

Örnek 7- Mersin Vergi Dairesi Başkanlığı Silifke Vergi Dairesi mükelleflerinden (B), 30.04.2007 vadeli 5.000,- lira tutarlı Kurumlar Vergisi borcunu;

a) 31.05.2007 tarihinde ödemesi,

b) 30.05.2007 tarihinde ödemesi,

hallerinde bu borç için aşağıdaki şekilde gecikme zammı hesaplanacaktır.

Bu itibarla,

a) 01.05.2007-31.05.2007 tarihleri arasındaki 1 aylık süre için aylık esasa göre gecikme zammı hesaplanması gerekmektedir.

Bu durumda gecikme zammı tutarı $[(%2,5) \times (1) \times (5.000)=]$ 125,00 lira olacaktır.

b) 01.05.2007-30.05.2007 tarihleri arasındaki 30 günlük süre için günlük esasa göre gecikme zammının hesaplanması gerektiği halde, ay kesrinin 30 gün olması nedeniyle bu sürenin de 1 ay olarak dikkate alınması ve gecikme zammının aylık esasa göre hesaplanması gerekmektedir.

Bu durumda gecikme zammı tutarı $[(%2,5) \times (1) \times (5.000)=]$ 125,00 lira olacaktır.

f) Asgari gecikme zammı tutarı

5035 sayılı Kanunla değişik 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin ikinci fıkrasıyla gecikme zammı asgari tutarı 1 lira olarak belirlenmiştir.

Buna göre, 5035 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin yürürlüğe girdiği 02.01.2004 tarihi itibarıyla ödenmemiş olan amme alacaklarına tahsil edildikleri tarih itibarıyla uygulanacak gecikme zammının 1 liradan az olması halinde, bu alacaklar için asgari 1 lira gecikme zammı uygulanacaktır.

Örnek 8- 25.12.2006 vadeli ve 10 lira tutarlı amme alacağının 25.02.2007 tarihinde ödenmesi halinde gecikme zammı aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

Gecikme zammının hesaplanması gereken 26.12.2006-25.02.2007 tarihleri arasındaki tam iki ay için, aylık %2,5 oranında olmak üzere, %5 oranında tatbik edilen gecikme zammı ($5 \times 10 \text{ lira} = 0,50$ lira olacaktır.

Ancak, anılan Kanun hükmü ile gecikme zammı asgari tutarı 1,00 lira olarak tespit edildiğinden, 10 lira vergi aslı ile birlikte 1 lira tutarında gecikme zammı tahsil edilmesi gerekmektedir.

6. Gecikme zammı oranının değişmesi

6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin dördüncü fıkrasında “Bakanlar Kurulu, gecikme zammı oranlarını aylar itibarıyla topluca veya her ay için ayrı ayrı, yüzde onuna kadar indirmeye, gecikme zammı oranı ile gecikme zammı asgari tutarını iki katına kadar artırmaya, ayrıca gecikme zammı oranını aylar itibarıyla farklı olarak belirlemeye ve gecikme zammını bileşik faiz usulüyle aylık, üç aylık, altı aylık veya yıllık olarak hesaplatmaya yetkilidir.” hükmü yer almaktadır.

6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin bu hükmüne istinaden Bakanlar Kurulu Kararıyla aylık gecikme zammı oranının yeniden belirlendiği hallerde, gecikme zammı hesaplamasında aşağıda belirtilen açıklamalara göre işlem yapılacaktır.

- Aylık Esasa Göre: Aylık esasa göre gecikme zammının hesaplanacağı bir aylık süre içindeki bir tarihte oran değişikliği yapılırsa, bu bir aylık sürenin tamamına eski oran tatbik edilecektir.

- Günlük Esasa Göre: Ay kesirleri için gecikme zammının hesaplanması günlük esasa göre yapıldığından, Bakanlar Kurulu Kararının yürürlüğe girdiği gün dahil olmak üzere daha sonraki günler için yeni oran, yürürlük tarihinden önceki günler için ise eski oran tatbik edilecektir.

Örnek 9- Gaziantep Vergi Dairesi Başkanlığı Şehit Kamil Vergi Dairesi mükelleflerinden (C), 26.12.2004 vadeli 120,- lira tutarlı Katma Değer Vergisi borcunu 15.05.2005 tarihinde gecikme zammı ile birlikte ödemiştir. Uygulanmakta olan aylık gecikme zammı oranı 02.03.2005 tarihinde %4'ten %3'e indirilmiştir.

Mükellefin vergi aslı ile birlikte ödemesi gereken gecikme zammı;

- 27.12.2004-26.01.2005 tarihleri arasındaki bir aylık süre için (%4 oranında) aylık esasa göre (eski oran),

- 27.01.2005-26.02.2005 tarihleri arasındaki bir aylık süre için (%4 oranında) aylık esasa göre (eski oran),

- 27.02.2005-26.03.2005 tarihleri arasındaki bir aylık süre için (%4 oranında) aylık esasa göre (eski oran),

- 27.03.2005-26.04.2005 tarihleri arasındaki bir aylık süre için (%3 oranında) aylık esasa göre (yeni oran),

- 27.04.2005-15.05.2005 tarihleri arasındaki 19 günlük süre için ise günlük esasa göre (yeni oran), uygulanmak suretiyle hesaplanacaktır.

Borcun 4 tam aylık süre için gecikme zammı tutarı;

$$= (\%4 + \%4 + \%4 + \%3) \times 120 \text{ lira}$$

$$= \%15 \times 120 \text{ lira}$$

$$= 18 \text{ liradır.}$$

Bu borca 27.04.2005-15.05.2005 tarihleri arasındaki 19 günlük ay kesri için hesaplanan gecikme zammı tutarı ise;

Günlük gecikme zammı oranı: $(3/100/30) = 0,001$

(günlük gecikme zammı oranı) x (gün sayısı) x (gecikme zammı uygulanacak tutar) =

$$= (0,001) \times 19 \times 120 \text{ lira}$$

$$= 2,28 \text{ liradır.}$$

Böylece mükellef (C)'den, 120 lira Katma Değer Vergisinin yanında ayrıca $(18 + 2,28) = 20,28$ lira gecikme zammı tutarının da tahsil edilmesi gerekmektedir.

Örnek 10- İzmir Vergi Dairesi Başkanlığı Menemen Vergi Dairesi mükelleflerinden (N), 26.11.2004 vadeli Ekim/2004 döneminden kaynaklanan 250.000,- lira Gelir (Stopaj) Vergisini gecikme zammıyla birlikte 05.03.2005 tarihinde ödemiştir. Aylık gecikme zammı oranı 02.03.2005 tarihinde %4'ten %3'e indirilmiştir.

Mükellefin 250.000,- lira vergi aslının yanında ödemesi gereken gecikme zammı aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

Buna göre;

- 27.11.2004-26.12.2004 tarihleri arasındaki bir aylık süre için (%4 oranında) aylık esasa göre (eski oran),
- 27.12.2004-26.01.2005 tarihleri arasındaki bir aylık süre için (%4 oranında) aylık esasa göre (eski oran),
- 27.01.2005-26.02.2005 tarihleri arasındaki bir aylık süre için (%4 oranında) aylık esasa göre (eski oran),
- 27.02.2005-01.03.2005 tarihleri arasındaki 3 günlük süre için günlük esasa göre (eski oran),
- 02.03.2005-05.03.2005 tarihleri arasındaki 4 günlük süre için günlük esasa göre (yeni oran), dikkate alınacaktır.

Aylık Esasa Göre: Borcun 3 tam aylık süre için gecikme zammı tutarı =

$$= (\%4 + \%4 + \%4) \times 250.000 \text{ lira}$$

$$= \%12 \times 250.000 \text{ lira}$$

$$= 30.000,- \text{ liradır.}$$

Günlük Esasa Göre: Borcun 27.02.2005-05.03.2005 tarihleri arasındaki 7 günlük ay kesri için gecikme zammı tutarı, oran değişikliği dikkate alınarak aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

- 27.02.2005-01.03.2005 tarihleri arasındaki 3 günlük süre için eski orana göre günlük gecikme zammı tutarı:

$$\text{Günlük gecikme zammı oranı: } (4/100/30) = 0,001333 \text{ 3 3333 0,001334}$$

$$(\text{günlük gecikme zammı oranı}) \times (\text{gün sayısı}) \times (\text{gecikme zammı uygulanacak tutar}) =$$

$$= (0,001334) \times 3 \times 250.000 \text{ lira}$$

$$= 1.000,50 \text{ liradır.}$$

- 02.03.2005-05.03.2005 tarihleri arasındaki 4 günlük süre için yeni orana göre günlük gecikme zammı tutarı:

$$\text{Günlük gecikme zammı oranı: } (3/100/30) = 0,001$$

$$(\text{günlük gecikme zammı oranı}) \times (\text{gün sayısı}) \times (\text{gecikme zammı uygulanacak tutar}) =$$

$$= (0,001) \times 4 \times 250.000 \text{ lira}$$

$$= 1.000,- \text{ liradır.}$$

Böylece mükellef (N)'den, 250.000 lira Gelir (Stopaj) Vergisinin yanında ayrıca $(30.000 + 1.000,50 + 1.000) = 32.000,50$ lira gecikme zammı tahsil edilecektir. Örnek 11- Samsun Vergi Dairesi Başkanlığı Havza Vergi Dairesi mükellefi (H), 17.02.2005 vadeli 650.000,- lira vergi borcunu gecikme zammıyla birlikte 02.03.2005 tarihinde ödemiştir. Aylık gecikme zammı oranı 02.03.2005 tarihinde %4'ten %3'e indirilmiştir.

Mükellefin 650.000,- lira vergi aslının yanında ödemesi gereken gecikme zammı aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

Buna göre;

- 18.02.2005-01.03.2005 tarihleri arasındaki 12 günlük süre için günlük esasa göre (eski oran),
- 02.03.2005 tarihi için günlük esasa göre (yeni oran), dikkate alınacaktır.

- 18.02.2005-01.03.2005 tarihleri arasındaki 12 günlük süre için eski oran üzerinden günlük gecikme zammı tutarı:

$$\text{Günlük gecikme zammı oranı: } (4/100/30) = 0,001333 \text{ 3 3333 0,001334}$$

$$(\text{günlük gecikme zammı oranı}) \times (\text{gün sayısı}) \times (\text{gecikme zammı uygulanacak tutar}) =$$

$$= (0,001334) \times 12 \times 650.000 \text{ lira}$$

$$= 10.405,20 \text{ liradır.}$$

- 02.03.2005 tarihi için yeni orana göre günlük gecikme zammı tutarı:

$$\text{Günlük gecikme zammı oranı: } (3/100/30) = 0,001$$

$$(\text{günlük gecikme zammı oranı}) \times (\text{gün sayısı}) \times (\text{gecikme zammı uygulanacak tutar}) =$$

$$= (0,001) \times 1 \times 650.000 \text{ lira}$$

$$= 650,- \text{ liradır.}$$

Böylece mükellef (H)'den, 650.000,- lira vergi aslının yanında ayrıca $(10.405,20+650)=11.055,20$ lira gecikme zammı tahsil edilecektir.

Örnek 12- Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı Beypazarı Vergi Dairesi mükellefi (A), 01.03.2005 vadeli 970,- lira vergi borcunu gecikme zammıyla birlikte 03.03.2005 tarihinde ödemiştir. Aylık gecikme zammı oranı 02.03.2005 tarihinde %4'ten %3'e indirilmiştir.

Mükellefin 970,- lira vergi aslının yanında ödemesi gereken gecikme zammı;

02.03.2005-03.03.2005 tarihleri arasındaki 2 günlük ay kesri için günlük esasa göre yeni oran tatbik edilerek,

Günlük gecikme zammı oranı: $(3/100/30)=0,001$

(günlük gecikme zammı oranı) x (gün sayısı) x (gecikme zammı uygulanacak tutar) =

= $(0,001) \times 2 \times 970$ lira

= 1,94 lira olarak bulunacaktır.

7. 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin üçüncü fıkrasında "Gecikme zammı; 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre uygulanan vergi ziyai cezalarında bu madde uyarınca belirlenen oranda, mahkemeler tarafından verilen ve ceza mahiyetinde olan amme alacaklarında ise bu oranın yarısı ölçüsünde uygulanır. Bunlar dışındaki ceza mahiyetinde olan amme alacaklarına gecikme zammı tatbik edilmez." hükmü yer almaktadır.

Söz konusu madde hükmü gereğince, mahkemelerce verilen adli para cezalarına, 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirlenen gecikme zammı oranının yarısı oranında gecikme zammı uygulanacaktır.

213 sayılı Kanuna göre uygulanan vergi ziyai cezalarına ise maddede belirtilen oranda gecikme zammı uygulanması gerekmektedir.

IV. Gecikme Zammının Tatbik Müddeti

1. 6183 sayılı Kanunun 52 nci maddesine göre, amme alacağının vade tarihinden itibaren;

- Amme alacağının tecilinde, tecilin yapıldığı,
- Borçlunun iflası halinde, iflasın açıldığı,
- Aciz halinde bu durumun tespit edildiği,

tarihe kadar gecikme zammı hesaplanacaktır.

a) Amme alacağının tecil edilmesi halinde bu tebliğin Birinci Kısımının Dördüncü Bölümünün Birinci Alt Bölümünde belirtildiği gibi, gecikme zammı, müracaat tarihine kadar (bu tarih hariç) tatbik edilecektir. Dolayısıyla, amme alacağının tecilinde, tecilden sonra tecil şartlarına uygun ödeme yapıldığı sürece gecikme zammı tatbik edilmeyecektir.

b) Amme borçlusunun iflasının açılmasına karar verilmesi halinde, iflasın açıldığı tarih, mahkeme kararında gösterilmektedir. Dolayısıyla, iflasın açıldığı tarihe kadar (bu tarih hariç) gecikme zammı tatbik edilecek, bu tarihten sonra tatbik edilmeyecektir.

İflasın devam ettiği müddet içerisinde vade tarihi iflas tarihinden önce ya da sonra olan amme alacaklarına gecikme zammı uygulanmayacaktır. İflasın kapanma ile sonuçlanması halinde, amme alacağına herhangi bir nedenle gecikme zammı tatbik edilmesi mümkün bulunmamaktadır.

İflasın kaldırılması halinde, iflasın açılması ile tatbiki durdurulan gecikme zammı, iflasın kaldırılma tarihinden itibaren (bu tarih dahil) işlemeye devam edecektir.

c) 6183 sayılı Kanunun 75 inci maddesine göre aciz hali tespit edilen amme borçlusundan aranan amme alacaklarına aciz fişinin tanzim edildiği tarihe kadar (bu tarih hariç) gecikme zammı tatbik edilecek, bu tarihten sonra tatbik edilmeyecektir.

Aciz hali devam ettiği müddet içerisinde, vade tarihi aciz halinin tespit edildiği tarihten önce veya sonra olan amme alacaklarına gecikme zammı uygulanmayacaktır.

Aciz hali tespit edilen amme borçlusu hakkında zamanaşımı süresince yapılan takip sırasında amme alacağını karşılayacak değerde mal edindiğinin tespit edilmesi veya borçlunun edindiği malları kendisinin bildirmesi ve bildirilen malların amme alacağını karşılayacak değerde olması halinde, aciz hali ortadan kalkacağından, mal edinme tarihinden itibaren (bu tarih dahil) gecikme zammı işlemeye devam edecektir.

2. Amme alacağının aslının ödenmiş olması, gecikme zammının takip ve tahsiline engel teşkil etmemektedir. Gecikme zammı tutarının önceden amme borçlusuna bildirilmesi gerekmez.

V. Köylerde Gecikme Zammı Uygulaması

6183 sayılı Kanunun “Köylerde gecikme zammı” başlıklı 53 üncü maddesinde “Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilecek vergiler hariç olmak üzere belediye sınırları dışındaki köylerde tahsildarlar tarafından tahsil olunan amme alacakları ödeme süresi içinde ödenmediği takdirde bunlar için yalnız %10 gecikme zammı uygulanır.

Ödeme müddeti geçmiş olmasına rağmen tahsildarların gidemediği köylerdeki borçlulara bu zam, tahsildarın ilk uğradığı zaman içinde borçlarını ödemedikleri takdirde tatbik olunur.” hükmü yer almaktadır.

Bu hükümle, köylerde uygulanmakta olan %10 oranındaki gecikme zammının hangi vergiler hakkında tatbik edileceğini tespit etme yetkisi Maliye Bakanlığına verilmiştir.

Bu itibarla, ikametgahı veya kanuni ya da iş merkezi köylerde olan amme borçlularının;

- Gelir Vergisi (geçici vergi dahil),
- Kurumlar Vergisi (geçici vergi dahil),
- Katma Değer Vergisi,
- Özel Tüketim Vergisi,
- Motorlu Taşıtlar Vergisi,
- Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi,
- Özel İletişim Vergisi,
- Şans Oyunları Vergisi,
- Damga Vergisi,

borçlarının ödeme müddeti içinde ödenmemesi halinde 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre gecikme zammı uygulanması uygun görülmüştür.

Diğer amme alacaklarına ise Kanunun 53 üncü maddesine göre gecikme zammı tatbik edilecektir.

İKİNCİ KISIM

Amme Alacağının Cebren Tahsili

BİRİNCİ BÖLÜM

Cebren Tahsil ve Takip Esasları

I- Cebren Tahsil ve Şekilleri

1. 6183 sayılı Kanunun 54 üncü maddesinde, ödeme süresi içerisinde ödenmeyen amme alacağının tahsil dairesince cebren tahsil olunacağı ve cebren tahsilin;

- Amme borçlusu tahsil dairesine teminat göstermişse, teminatın paraya çevrilmesi veya kefilin takibi,
 - Amme borçlusunun borcuna yetecek miktardaki mallarının haczedilerek paraya çevrilmesi,
 - Gerekli şartlar bulunduğu takdirde borçlunun iflasının istenmesi,
- şekillerinden birinin tatbik edilmesi suretiyle yapılacağı hükme bağlanmıştır.

II- Ödeme Emri ve Mal Bildirimi

1. Vadesinde borcunu ödemeyenlere bir ödeme emri tebliğ edilerek cebri icra işlemlerine başlanması gerekmektedir.

Ödeme emirlerinde hangi hususların bulunması gerektiği 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesinde belirtilmiştir. Ayrıca, madde metninde yer almamakla birlikte, borçlunun hukukunu koruma açısından ödeme emrinde; ödeme emrine karşı hangi sürede, hangi yargı merciine başvurulabileceği hususlarına da yer verilmesi gerekmektedir. Buna göre, alacaklı amme idarelerinin, matbu ödeme emirlerinde, Kanunun 55 inci maddesinde yer alan hususlarla birlikte bu hususlara da yer vermeleri gerekmektedir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.- 23/12/2017/30279) m.8) Ödeme emri ile amme borçlusundan, 15 gün içinde borcunu ödemesi veya mal bildiriminde bulunması istenir. Amme borçluları, tebliğ edilen ödeme emri üzerine 15 gün içinde borçlarını ödemedikleri takdirde, bu süre içinde mal bildiriminde bulunmak mecburiyetindedir.

Ödeme emrine karşı mal bildiriminde bulunulmaması veya gerçeğe aykırı bildirimde bulunulması halinde hapis cezaları; malının bulunmadığı yönünde beyanda bulunanların ise Kanunun 114 üncü maddesindeki bilgileri bildirmemeleri halinde hapis veya para cezası ile cezalandırılmaları söz konusudur.

Ödeme emrinde amme borçlusuna bildirilen cezalar, borçtan kaynaklı bir ceza olmayıp, yükümlülüklerin süresinde yerine getirilmemesinden kaynaklı cezalardır. Bu cezalar Kanuna, borçluyu mal bildiriminde bulunmaya ve gerçeği beyan etmeye davet etmek üzere konulmuş hükümlerdir.

Mal beyanında bulunan ya da haczi kabil mal veya gelirinin bulunmadığını beyan eden borçlulara bu cezalar uygulanmayacaktır.

2. Ödeme emirlerinin borçlulara 213 sayılı Kanun hükümlerine göre tebliğ edilmesi esastır. Ancak, bu tebliğin 6183 sayılı Kanunun 8 inci maddesine yönelik açıklamaların yer aldığı bölümde de açıklandığı üzere, 213 sayılı Kanunda öngörülen tebliğ usullerine uyulmakla birlikte, gerekli görülen hallerde, postada oluşabilecek gecikme ve tebliğ imkansızlıklarının önlenmesi, icra takiplerinin geciktirilmemesi ve amme alacağını vadesinde ödemeyen borçlulara ilişkin cebri takip ve tahsil işlemlerinin daha hızlı bir şekilde yürütülmesi için yapılacak tebliğlerde, 213 sayılı Kanunun 107 nci maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden, posta yoluna başvurmadan memur eliyle tebliğ yaptırılması mümkündür.

Bununla birlikte, 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesinde yer alan “Belediye hududu dışındaki köylerde bulunan borçlulara ödeme emirleri muhtarlıkça tebliğ olunur. Ödeme emirlerinin muhtarlığa tevdi tarihinden itibaren 15 gün içinde tebligat yapılmadığı takdirde ödeme emirleri tebliğ edilmemiş olan borçluların isimleri ödeme emri hüküm ve mahiyetindeki bir “ödeme cetveline” alınarak borçlular borçlarını ödemeye ve mal bildiriminde bulunmaya çağırılırlar.

Ödeme cetveli köy ihtiyar kurulu kapısına bir örneği de köyde herkesin görebileceği umumi bir mahalle 10 gün müddetle asılmak suretiyle tebliğ olunur ve cetvelin asıldığı Köy muhtarlığınca münadi vasıtasıyla ilan olunur. Cetvel asılırken ve indirilirken keyfiyet muhtarlıkça zabıt varakasıyla tesbit edilir. Cebren tahsil ve takip ödeme emrinin tebliği veya ödeme cetvelinin indirilmesi tarihinde başlamış olur.” hükmüne istinaden köylerde ödeme emirlerinin köy muhtarlıkları vasıtasıyla tebliğ edilmesi gerekmektedir.

3. 6183 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi mal bildiriminin mahiyetini açıklamaktadır.

Madde metninde yer alan tanıma göre, mal bildirimi; amme borçlusunun, amme alacağını karşılayacak miktarda, gerek kendi elindeki, gerekse üçüncü şahıslar elindeki menkul ve gayrimenkul malları ile alacak ve haklarının; nev’ini, mahiyetini ve miktarını veya malı olmadığını ve yaşayış tarzına göre geçim kaynakları ile buna nazaran borcunu ne şekilde ödeyebileceğini tahsil dairesine yazılı veya sözlü olarak beyan etmesidir.

4. 6183 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin ikinci fıkrasının Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden, köylerde mal bildirimi;

- Gelir Vergisi (geçici vergi dahil),
- Kurumlar Vergisi (geçici vergi dahil),
- Katma Değer Vergisi,
- Özel Tüketim Vergisi,
- Motorlu Taşıtlar Vergisi,
- Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi,
- Özel İletişim Vergisi,
- Şans Oyunları Vergisi,
- Damga Vergisi,

dışında kalan amme borçları için köy muhtarlığına da yapılabilecektir.

5. Madde hükmüne göre asıl olan borcu karşılayacak miktarda mal bildiriminde bulunmaktır. Mal bildirimi servet beyanı olmadığından, borcuna yetecek miktarda mal bildiren amme borçlusunun daha fazlasını bildirmeğe zorlanması mümkün değildir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.8) Kendisine ödeme emri tebliğ edilen borçlu 15 gün içinde borcunu ödemek veya mal bildiriminde bulunmak mecburiyetindedir. Mal bildirimi mutlaka bir malın bildirilmesini ifade

etmez. Haczi kabil malı olmayan borçluların malları olmadığını bildirmeleri de mal bildirimine hükmündedir.

6. Borçlu mal bildiriminde malın değerini de bildirmekle beraber, bildirilen malın borcu karşılayıp karşılayamayacağına dair tahsil dairesine ait bulunmaktadır.

Tahsil dairesince mal bildirimindeki malların borcu karşılayamayacağına veya haciz ve satışının çok güç olacağına kanaat getirilmesi halinde, borçludan ilave bildirimde bulunması istenebilecektir. Borçludan ilave mal bildirimine isteği, ikinci bir ödeme emri marifetiyle yapılmayıp, yazılı veya sözlü yapılması lazımdır. Hazırlanan yazının ilgiliye tebliğ edilmesi, sözlü taleplerde de durumun bir tutanakla tespit edilmesi, ileride gerektiği takdirde, borçlunun gerçeğe aykırı bildirimde bulunması sebebiyle cezai sorumluluğuna başvurulabilmesi için gereklidir.

7. Tahsil dairesi, alacağını borçlunun mallarının haczi ve satışı suretiyle tahsil etmek istediği takdirde, mutlaka borçlunun mal bildirimindeki mallarını haczetmek mecburiyetinde değildir.

Kanunun 62 nci maddesinde yer alan hüküm dolayısıyla, tahsil dairesi, mal bildirimine dışında kendisi tarafından tespit edilen malları da, mal bildirimindeki mallarla birlikte veya onlara tercihan haczedebilir. Ancak, Kanunun 62 nci maddesinin son fıkrasına göre tahsil dairesi alacaklı amme idaresi ile borçlunun menfaatlerini mümkün olduğu kadar telif etmekle mükellef olduğundan, haciz esnasında ve özellikle de satışta, alacağın kolaylıkla tahsiline yarayacak mallar tercih edilmekle beraber, alacak garanti edildikten sonra amme borçlusunun mağdur edilmesinin engellemesinin gerektiği tabiidir.

8. 6183 sayılı Kanun borca yetecek miktarda mal bildirimini esas aldığından, 59 uncu maddede yer alan borçlunun "her türlü gelirlerini" ve "yaşayış tarzına göre geçim kaynaklarını" ve "buna nazaran borcunu ne suretle ödeyebileceğini" ibareleri ile istenen bildirim, borca yetecek kadar mal bildiriminde bulunmayanları kapsamaktadır. Borcuna yetecek kadar mal bildiriminde bulunan borçluların, Kanun maddesinin bu hükümlerinden kaynaklı bildirimleri yapma mecburiyetleri bulunmamaktadır.

9. 6183 sayılı Kanunun 111 inci maddesindeki cezalar; kasten gerçeğe aykırı bildirimde bulunanlarla, bildirilen malları borca yetmediği veya haciz ya da satışının çok güç olması nedeniyle ilave mal bildiriminde bulunması uyarısına rağmen, başka malı olduğu halde eksik bildirimde bulunanlara ve geçim kaynağı ve buna bağlı yaşayış tarzı bildirimlerini gerçeğe aykırı bir şekilde yapmış olanlara yönelik olarak düzenlenmiştir.

Borçlunun; başkasının mallarını kendi malı olarak bildirmesi veya bildirdiği mallar üzerinde üçüncü şahısların haklarını da aynı zamanda bildirmemesi, malı olduğu halde beyan ettiğinden başka malları olmadığını bildirmesi gibi haller, borçlunun gerçeğe aykırı bildirim yaptığı hususundaki kastının karinesidir.

10. Mal bildirimine yazılan; borcun belirli bir süre içinde veya taksitle ödeneceği yahut hiç bir şekilde ödenmeyeceği yönündeki cevap ve beyanlar tahsil dairesine bağlamayacaktır.

Mal bildirimine bu şekilde cevap verenlerin durumlarının tahsil dairelerince tetkik edilmesi ve bu beyanlara aykırı kanaatler edinildiği takdirde, borçlunun beyanları ile bağlı kalınmayarak tespit edilecek mallarının haciz ve satışı suretiyle amme alacağının tahsilinin sağlanması gerekir.

Diğer taraftan, bildirimlerinin doğru olup olmadığının tetkiki sonunda gerçeğe aykırı bildirimde bulundukları anlaşılanlar veya yaşayış tarzları mal bildirimlerine uymayanlar hakkında da 6183 sayılı Kanunun 111 ve 115 inci maddeleri gereğince işlem yapılması zaruridir.

11. 6183 sayılı Kanunun 61 inci maddesine göre, malı olmadığını veya borcu karşılayacak miktarda malı olmadığını beyan eden amme borçlusu, daha sonra edindiği mallar ile gelirlerindeki artışları edinme ve artış tarihinden itibaren 15 gün içinde tahsil dairesine bildirmekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyen borçlular hakkında Kanunun 112 nci maddesine göre işlem yapılır.

12. **(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.8)** Kendisine ödeme emri tebliğ edildiği halde 15 gün içinde borcunu ödemeyen ve mal bildiriminde de bulunmayan borçlular hakkında, 6183 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesi uyarınca hapsen tazyik talebinde bulunulur. Borçlunun hapsen tazyiki için, tahsil dairesince bir yazı ile icra mahkemesine başvurulur.

Bu şekilde alınan hapsen tazyik kararları, infaz için derhal yetkili Cumhuriyet Savcılığına gönderilir.

6183 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesiyle düzenlenen hapis cezası gerektiren suç ile ilgili davalara icra mahkemesince bakıldığından, bu davalarla ilgili hak düşürücü sürelerin 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 347 nci maddesine göre tespiti gerekmektedir.

2004 sayılı Kanunun 347 nci maddesinde “Bu Bapta yer alan fiillerden dolayı şikâyet hakkı, fiilin öğrenildiği tarihten itibaren üç ay ve her halde fiilin işlendiği tarihten itibaren bir yıl geçmekle düşer.” hükmü yer almaktadır.

Borçlu hakkında hapsen tazyik kararı verilebilmesi için tahsil dairesince icra mahkemesine yapılacak başvurular için anılan maddeye göre öncelikle suçun işlendiği tarihin ve idarenin suçu öğrendiği tarihin tespiti önem arz etmektedir.

Buna göre, ödeme emrinin borçluya tebliğ edildiğini gösteren tebliğ alındısının, tahsil dairesine intikal ettiği tarihin suça ıttıla tarihi (suçu öğrenme günü) olarak kabul edilmesi gerekmekte, her halükarda suçun işlendiği tarihten itibaren bir yılı geçmemek kaydıyla suçu öğrenme tarihinden itibaren üç ay içerisinde icra mahkemesine şikayet yoluna gidilmesi icap etmektedir.

13. Amme borçlusunun tüzel kişi olması halinde, mal bildiriminde bulunma yükümlülüğü kanuni temsilcisine ait olduğundan, bu yükümlülüğü yerine getirmeyen kanuni temsilciler hakkında hapsen tazyik kararı alınarak uygulanması gerekmektedir.

III- Ödeme Emrine Dava Açılması

1. (Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.8) 6183 sayılı Kanunun “Ödeme emrine itiraz” başlıklı 58 inci maddesinde “Kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahıs, böyle bir borcu olmadığı veya kısmen ödediği veya zamanaşımına uğradığı hakkında tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde alacaklı tahsil dairesine ait itiraz işlerine bakan vergi itiraz komisyonu nezdinde itirazda bulunabilir. İtirazın şekli, incelenmesi ve itiraz incelemelerinin iadesi hususlarında Vergi Usul Kanunu hükümleri tatbik olunur.

Borcun bir kısmına itiraz eden borçlunun o kısmın cihet ve miktarını açıkça göstermesi lazımdır, aksi halde itiraz edilmemiş sayılır.

(Mülga üçüncü fıkra: 28/1/2010-5951/1 md. Yürürlük: 05/02/2010)

İtiraz komisyonu bu itirazları en geç 7 gün içinde karara bağlamak mecburiyetindedir.

İtirazında tamamen veya kısmen haksız çıkan borçludan, hakkındaki itirazın reddolunduğu miktardaki amme alacağı % 10 zamlı tahsil edilir.

İtiraz komisyonlarının bu konudaki kararları kesindir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.8) Borcun tamamına bu madde gereğince vaki itirazların tamamen veya kısmen reddi halinde, borçlu ret kararının kendisine tebliği tarihinden itibaren 15 gün içinde mal bildiriminde bulunmak mecburiyetindedir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) Borcun bir kısmına karşı bu madde gereğince vaki itirazlar mal bildiriminde bulunma müddetini uzatamaz.” hükmü yer almaktadır.

2. 20.01.1982 tarihli ve 17580 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun yürürlüğe girmesini müteakiben vergi itiraz komisyonlarının görevleri sona ermiş ve 2576 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle vergi itiraz komisyonlarının görevleri vergi mahkemelerine verilmiştir.

Vergi davalarında ihtilafların görüm ve çözümünde uygulanacak hükümleri düzenleyen ve Vergi Usul Kanununda yer alan hükümler de 2577 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılması nedeniyle, ödeme emrine karşı dava açılması halinde, bu davaların görüm ve çözüm usulleri 2577 sayılı Kanunda yapılan düzenlemelere tabi kılınmıştır.

Dolayısıyla, ödeme emrine karşı açılan davalarda, 2577 sayılı Kanun hükümleri uygulanacağından ilk derece mahkemesinin verdiği kararlar, kesin olmayıp üst yargı mercii nezdinde temyiz veya itiraza konu olabilecektir.

3. (Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.8) 6183 sayılı Kanun 55 inci maddesine göre ödeme süresi içinde ödenmeyen bir amme alacağının takibi için düzenlenerek muhatabına tebliğ edilmiş olan ödeme emirlerine karşı borçlu tarafından 15 gün içinde ilgili idari yargı mercii (mahkemesinde) Kanunun 58 inci maddesine göre ancak;

a) Böyle bir borcun olmadığı,

b) Borcun kısmen ödendiği,
c) Borcun zamanaşımına uğradığı,
gerekçeleriyle dava açılması mümkün bulunmaktadır.

Ödeme emrine karşı dava açma gerekçelerinin sınırlandırılmış olması, tahsil edilmesi gereken safhaya gelen amme alacaklarının sürüncemede bırakılmadan en kısa sürede alacaklı amme idarelerine intikal ettirilmesinin sağlanmak istenmesinden kaynaklanmaktadır.

Amme alacaklarının tahsili için düzenlenen ödeme emirlerinin 6183 sayılı Kanunun 58 inci maddesine göre dava konusu yapılabilmesi için Kanunda öngörülen ve aşağıda açıklanan 3 şarttan herhangi birinin var olması gerekmektedir.

i) Böyle bir borcun olmadığı yönündeki iddialar:

Kendisine ödeme emri tebliğ edilen borçlunun böyle bir borcunun olmadığını iddia edebilmesi için, borcun hukuken hiç doğmaması ya da borç doğduktan sonra tamamen ödenmesi veya sair bir nedenle ortadan kalkması gerekmektedir.

ii) Borcun kısmen ödendiği yönündeki iddialar:

Bu iddia; borçlunun, borcun varlığını kabul etmekle birlikte, borç tutarının ödeme emriyle talep edilen tutar kadar olmadığını ileri sürmesi durumunda gündeme gelmektedir.

iii) Borcun zamanaşımına uğradığı yönündeki iddialar:

Zamanaşımı kanunlarda belirlenmiş olan belli bir sürenin geçmesi nedeniyle bir hakkın elde edilmesi veya bir hakkın kaybedilmesidir. Amme alacaklarının tahsil zamanaşımı 6183 sayılı Kanunun 102 nci maddesinde düzenlenmiş olup, bu iddiaya göre amme alacağının bu madde hükmüne göre zamanaşımına uğramış olması gerekmektedir.

4. 6183 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “İtirazda bulunan borçlu bu kanuna göre teminat gösterdiği takdirde takip muamelesi itirazlı borç miktarı için ve itiraz komisyonunca bu hususta karar verilinceye kadar durdurulur.” hükmü 5/2/2010 tarihli ve 27484 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5951 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 1 inci maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) Bu itibarla, 2577 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca ödeme emrine karşı açılan davalarda, yargı mercilerince yürütmenin durdurulması kararı verilmediği müddetçe takibatın devam ettirilmesi gerekmektedir.

5. 6183 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin beşinci fıkrasında “İtirazında tamamen veya kısmen haksız çıkan borçludan, hakkındaki itirazın reddolunduğu miktardaki amme alacağı %10 zamlı tahsil edilir.” hükmü yer almaktadır.

Madde hükmü ile ödeme emrine dava açan borçlunun tamamen veya kısmen haksız çıkması halinde %10 haksız çıkma zammı alınacağı açıkça belirtilmiştir. Bu düzenleme, ödeme emrine karşı mesnetsiz dava açılmasını önlemeye yönelik bir düzenleme olduğundan, ödeme emrine karşı açılan davaların reddi halinde kesinleşecek kararlar üzerine %10 zammın uygulanması gerekmektedir.

Kanunda %10 zammın hangi sürede ödeneceğine yönelik özel bir düzenleme yer almadığından, bu alacağın vadesinin 6183 sayılı Kanunun 37 nci maddesine göre ilgisine 213 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılacak tebliğ ile verilecek bir aylık ödeme süresi ile belirlenmesi gerekmektedir. Haksız çıkma zammına, süresinde ödenmemesi halinde gecikme zammı tatbik edilmeyecektir.

6. (Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.8) 6183 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin yedi ve sekizinci fıkralarında “Borcun tamamına bu madde gereğince vaki itirazların tamamen veya kısmen reddi halinde, borçlu ret kararının kendisine tebliği tarihinden itibaren 15 gün içinde mal bildiriminde bulunmak mecburiyetindedir.

Borcun bir kısmına karşı bu madde gereğince vaki itirazlar mal bildiriminde bulunma müddetini uzatamaz.” hükmü yer almaktadır.

Madde hükmüne göre, amme borçlusunun ödeme emri ile istenen alacağın tamamına karşı dava açması halinde mal bildiriminde bulunma süresi, ilk derece mahkemesinin nihai kararına kadar uzamaktadır.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.8) Açılan davanın kısmen ya da tamamen borçlu aleyhine sonuçlanması durumunda, borçlunun ayrıca bir bildirim beklemeksizin ret kararının kendisine tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde ret olunan tutar kadar mal bildiriminde bulunması gerekmektedir.

Bu madde hükmüne uymayan borçlular hakkında Kanunun 60 ıncı maddesine göre işlem yapılacağı tabiidir. Ancak, davanın devamı sırasında, yürütmenin durdurulması kararı verilmediği müddetçe takip işlemleri süreceğinden, borcu karşılayacak değerde mal haczi yapılmış olması halinde, borçlunun dava sonucunda ayrıca mal bildiriminde bulunmasına gerek bulunmamaktadır.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.8) Öte yandan, borçlu tarafından ödeme emri ile takip edilen borcun bir kısmına dava açılması halinde, dava konusu yapılmayan amme alacağı kısmı için, ödeme emri tebliği üzerine 15 gün içinde mal bildiriminde bulunma yükümlüğüne yönelik süre uzatımı söz konusu değildir.

IV. Teminatlı Alacaklarda Takip

1. (Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.8) 6183 sayılı Kanunun 56 ncı maddesi, teminata bağlanmış olan alacağın takip usulünü belirlemektedir. Bu madde hükmüne göre, karşılığında teminat gösterilmiş bulunan amme alacağının vadesinde ödenmemesi halinde borcun 15 gün içinde ödenmesi, aksi takdirde teminatın paraya çevrileceği veya diğer şekillerle cebren tahsile devam olunacağı hususlarının borçluya bir yazıyla bildirilmesi gerekmektedir. Teminatlı alacaklar için bu madde hükmüne göre takip yapılacağından ayrıca ödeme emri tebliğ edilmeyecektir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.8) Borçlu tarafından, amme alacağının 15 gün içinde ödenmemesi halinde, borca karşılık alınmış olan teminat, 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre paraya çevrilerek amme alacağı tahsil edilecektir.

V. Kefil ve Yabancı Şahıs veya Kurumlar Mümessillerini Takip

1. 6183 sayılı Kanunun 57 nci maddesi hükmüne göre, kefil ve yabancı şahıs veya kurumların mümessilleri, bu Kanun hükümlerine göre ve aynen asıl borçluların tabi tutuldukları usullere göre takip edilecektir.

Şahsi kefalet müessesesi tebliğin ilgili bölümünde açıklanmış olduğundan bu bölümde ayrıca şahsi kefaletin alımına yönelik açıklama yapılmamıştır.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.8) Asıl amme borçlusundan takip ve tahsili gereken amme alacağının şahsi kefilden müştereken ve müteselsilen aranılması gerektiğinden, bu alacağın takibine asıl borçlu ile birlikte eş zamanlı olarak kefil hakkında da başlanılacaktır. Bu takibe, 6183 sayılı Kanunun 56 ncı maddesine dayanılarak hazırlanan bir yazının kefile, alma haberli tebliği suretiyle başlanılacak, yazı ile verilen 15 günlük süre içerisinde ödeme yapılmaması halinde, Kanunun 62 ve devam eden maddelerine göre işlem yapılacaktır.

VI- Haciz

1. 6183 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin birinci fıkrasında “Borçlunun mal bildiriminde gösterilen veya tahsil dairesince tespit edilen borçlu veya üçüncü şahıslar elindeki menkul malları ile gayrimenkullerinden, alacak ve haklarından amme alacağına yetecek miktarı tahsil dairesince haczolunur.” hükmü yer almaktadır.

Bu hükme göre, amme alacağının takibinde haciz tatbiki için borçlunun mal bildiriminde bulunması şart değildir. Kendisine ödeme emri tebliğ edilen borçlunun Kanunda belirtilen süre içerisinde mal bildiriminde bulunmaması halinde, tahsil dairesince tespit edilen borçlu veya üçüncü şahıslar elindeki menkul ve gayrimenkul malları ile alacak ve haklarından amme alacağını karşılayacak miktarının derhal haczi gerekmektedir.

Ödeme emri tebliği üzerine mal bildiriminde bulunmayan borçlunun, Kanunun 60 ıncı maddesine göre hapsen tazyik edilmesi, borçluya ait malların tahsil dairesince haczine engel değildir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.8) Bu itibarla, amme alacağını süresi içerisinde ödemediği için aynı Kanunun 55 inci maddesi gereğince kendisine ödeme emri tebliğ edilen borçlunun 15 gün içerisinde borcunu ödememesi veya mal bildiriminde bulunmaması halinde, hakkında bir taraftan 60 ıncı maddeye göre işlem yapılmakla beraber diğer taraftan da tahsil dairesince tespit edilecek olan malların 62 nci maddeye göre haczedilerek 84 üncü ve müteakip maddelerde açıklandığı şekilde paraya çevrilmesi ve bu suretle amme alacağının tahsilinin sağlanması gerekir.

2. Mal varlığı araştırması

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762))

6183 sayılı Kanunun 62 nci maddesinde, borçlunun, mal bildiriminde gösterilen veya tahsil dairesince tespit edilen borçlu veya üçüncü şahıslar elindeki menkul malları ile gayrimenkullerinden, alacak ve haklarından, amme alacağına yetecek miktarının tahsil dairesince haczolunacağı belirtilmiş ve maddeye 5228 sayılı Kanun ile ikinci fıkra olarak “Maliye Bakanlığı amme alacaklarının takibinde haczolunacak malların tespiti amacıyla yapılacak mal varlığı araştırmasının şekli, alanı ve kapsamı ile araştırma yapılacak amme alacaklarının türü ve tutarını belirlemeye yetkilidir. Bu yetki alacaklı amme idaresi itibarıyla da kullanılabilir.” hükmü eklenmiştir.

Madde hükmünün Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden, tahsil dairelerinin işgücü ve zaman kaybını önlemek, kırtasiye ve posta masraflarını azaltmak amacıyla Devlete ait amme alacaklarının takip ve tahsili için yapılacak mal varlığı araştırmasının aşağıda belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yürütülmesi uygun görülmüştür.

a) Devlete ait olup Bakanlığımıza ya da Gümrük ve Ticaret Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince takip ve tahsil edilen amme alacakları için tür ayrımı yapılmaksızın yurt çapında mal varlığı araştırması yapılacaktır. Amme borçlusunun menkul ve gayrimenkul malları ile her türlü hak ve alacaklarından borcuna yetecek tutarda olan kısmının tespiti ve haczi için yurt çapında yapılacak mal varlığı araştırmasının, fer’ileri ile birlikte toplam tutarı 5.000,- lira ve üzerindeki amme alacakları için yapılması uygun görülmüştür. Takip konusu amme alacağı belirlenen tutarın altında kaldığı sürece yurt çapında mal varlığı araştırması yapılmayacaktır. Ancak, mal varlığı araştırmasının elektronik ortamda yapılabilmesi durumunda takip konusu tüm amme alacakları için tutar sınırı olmaksızın yurt çapında mal varlığı araştırması elektronik ortamda yapılacaktır.

b) Yurt çapında mal varlığı araştırmasının amme borçlusunun haczi kabil mal varlığının tespit edilerek haczedilmesini sağlamak amacıyla yapıldığı dikkate alınarak; alacaklı tahsil dairelerince bu araştırmaların bulundukları illerde doğrudan veya bu konuda görevlendirilmiş dairelerce, diğer illerde ise aynı nev’iden tahsil daireleri aracılığı ile 6183 sayılı Kanunun haczin tatbik şekline ilişkin hükümlerine göre yapılması gerekmektedir. Alacaklı tahsil daireleri, ivedilik arz eden durumlarda, bulundukları illerin dışında tespit ettikleri ve haciz bildirisi düzenlenmek suretiyle haczedilmesi gereken malları doğrudan haczedebileceklerdir.

Alacaklı tahsil daireleri, haciz bildirisi düzenlenmek suretiyle haczedilebilecek mallardan elektronik ortamda araştırması yapılabilecek olanları, elektronik ortamda araştırarak, yetki alanlarına bağlı kalmaksızın doğrudan haciz bildirisi tebliğ etmek suretiyle haczedebileceklerdir. Bu mallar için ayrıca yazılı ortamda malvarlığı araştırması yapılmayacaktır.

Maliye Bakanlığına bağlı tahsil daireleri, haciz bildirisi düzenlenmek suretiyle haczedilebilecek mallardan elektronik ortamda haczi mümkün olanları yetki alanlarına bağlı kalmaksızın, elektronik ortamda haciz bildirilerinin tebliği ile ilgili kurulan sisteme göre, doğrudan ya da elektronik ortamda Gelir İdaresi Başkanlığı aracılığıyla haciz bildirisi tebliğ etmek suretiyle haczedebileceklerdir.

Haciz bildirisi düzenlenmek suretiyle haczedilecek mallara (bankalar nezdindeki hak ve alacaklar, tapu, trafik siciline kayıtlı mallar v.b.) ilişkin araştırmalar, bu kayıtlara elektronik ortamda ulaşılamaması halinde en fazla 50 amme borçlusunun borçlarını içerecek listeler şeklinde düzenlenmiş haciz bildirilerinin tebliği suretiyle yapılacaktır. Haciz bildirileri alacaklı tahsil dairelerince veya alacaklı dairenin bulunduğu ilde bu konuda görevlendirilmiş dairelerce doğrudan ilgili idareye tebliğ edilecektir.

Maliye Bakanlığına bağlı tahsil daireleri, bankalar ve Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. nezdindeki hak ve alacakların haczi için tanzim edilen haciz bildirilerinin ilgili kurumlara tebliği hususunda 6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesine ilişkin olarak bu Tebliğde yapılan açıklamalara göre işlem yapacaktır.

Diğer taraftan, alacaklı tahsil dairelerince, bankalar ve Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. nezdindeki hak ve alacakların haczi için düzenlenen ve elektronik ortamda tebliğ edilen haciz bildirileri, Bakanlığımız ile bu konuda protokol yapmamış bankalara, amme borçlusu sayısı sınırlaması olmaksızın bir yazı ekinde liste şeklinde tebliğ edilecektir.

Amme borçlusunun PTT'ye bağlı birimler nezdindeki posta çeki hesaplarında yer alan varlıklarının, ülke genelinde tek bir merkezden sorgulanması mümkün olduğundan, bu varlıkların araştırılması alacaklı tahsil dairesinin bulunduğu yerdeki PTT merkezine haciz bildirisinin tebliği suretiyle yapılacaktır. Söz konusu bilgilere elektronik ortamda ulaşılabilmesi halinde gerekli araştırma elektronik ortamda yapılacak, tespit edilen varlıklar alacaklı tahsil dairelerince doğrudan haciz bildirisi düzenlenmek suretiyle haczedilebilecektir. PTT ile 6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesine istinaden protokol yapılarak posta çeki hesaplarında yer alan varlıkların haczi için düzenlenen haciz bildirilerinin elektronik ortamda tebliğinin sağlanması durumunda elektronik ortamda tebligat yapılarak cevapları elektronik ortamda alınacaktır.

Amme borçlusu adına kayıtlı gayrimenkullere yönelik mal varlığı araştırmaları, tapu sicil müdürlüklerine haciz bildirisinin tebliği suretiyle yapılacaktır. Bu kayıtlara elektronik ortamda ulaşılabilmesi durumunda malvarlığı araştırması elektronik ortamda yapılacak ve tespit edilen gayrimenkul kayıtlarına haciz konulmak üzere alacaklı tahsil dairesince tanzim edilen haciz bildirileri ilgili tapu sicil müdürlüğüne doğrudan tebliğ edilecektir.

Bakanlığımız ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü arasında yapılan protokol çerçevesinde sicil kayıtlarındaki bilgilere elektronik ortamda ulaşıldığından, Bakanlığımıza bağlı tahsil daireleri tarafından, amme borçlusuna ait gayrimenkullere yönelik malvarlığı araştırmaları elektronik ortamda yapılacaktır.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-14/06/2018/30451) m.3) Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı trafik birimlerinin birbirleri ile bilgisayar ağ bağlantısı bulunduğundan, amme borçlusunun, Karayolları Trafik Kanununa göre trafik şube veya bürolarına kayıtlı taşıtlarının haczi için alacaklı tahsil dairesinin bulunduğu yerdeki şube veya bürodan araştırma yapılması yeterli olacaktır. Ancak, motorlu taşıtların haczi için düzenlenen haciz bildirilerinin, 6183 sayılı Kanunun 77 nci maddesine ve/veya 2918 sayılı Kanunun 5 inci maddesine istinaden Emniyet Genel Müdürlüğü ile yapılan protokoller sonucunda, elektronik ortamda tebliğ edilmesi elektronik ortamda motorlu taşıtların sicillerine erişilerek haciz konulabilmesi halinde, trafik şube veya bürolarından yazılı ortamda mal varlığı araştırması yapılmayacaktır. 2918 sayılı Kanunun Ek 18 inci maddesine göre araç sicilinin Türkiye Noterler Birliğince tutulmaya başlanması halinde, araçlara ilişkin yapılacak malvarlığı araştırması işlemleri buna göre sürdürülecektir.

2918 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde iş makinesi türünden araçların tescillerinin ne şekilde yapılacağı belirtilmiştir. Madde hükmüne göre gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine ait olan iş makinelerinin tescil kayıtları ilgisine göre ziraat odalarında, ticaret odasında, sanayi odasında veya ticaret ve sanayi odasında tutulmaktadır. Amme borçlusuna ait iş makinesi bulunup bulunmadığına ilişkin araştırmaların ilgili odalardan yapılması gerektiğinden, bu nev'iden malların haczi için yapılacak araştırmanın amme borçlusunun;

- Bağlı olduğu tahsil dairesinin bulunduğu,
 - Birden fazla tahsil dairesinde kayıtlı olması halinde (mükellefiyetini terk ettiği iller dahil) bu dairelerin bulunduğu,
 - Tahsil dairesince bilinen ikametgah ve iş yeri adreslerinin bulunduğu, ayrıca gerçek kişilerin nüfusa kayıtlı olduğu,
 - Mal varlığının bulunduğu yönünde bilgi edinilen,
- il veya illerdeki odalardan yapılması uygun görülmüştür.

Ancak, amme borçlusunun sahip olduğu iş makinelerinin tescil kayıtlarındaki bilgilere elektronik ortamda ulaşılabilmesi halinde araştırmalar elektronik ortamda yapılacak ve tespit edilen iş makinelerinin kayıtlarına haciz konulmak üzere alacaklı tahsil dairesince tanzim edilen haciz bildirileri ilgili odalara doğrudan tebliğ edilecektir.

Amme borçlusu adına kayıtlı; hava araçlarının haczi için düzenlenen haciz bildirileri, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına bağlı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğüne, deniz taşıtlarının haczi için düzenlenen haciz bildirileri, Uluslararası Gemi Siciline ve Milli Gemi Siciline kayıtlı deniz taşıtlarında aynı Bakanlığa bağlı Deniz ve İçsular Düzenleme Genel Müdürlüğüne, Bağlama Kütüğüne kayıtlı deniz taşıtları için belediyelerde ve liman başkanlıklarında ayrı ayrı kayıt tutulduğundan, belediye ve/veya liman başkanlığına gönderilecektir. Ancak, amme borçlusunun sahip olduğu hava araçları ile deniz taşıtlarının tescil kayıtlarındaki bilgilere elektronik ortamda ulaşılabilmesi halinde araştırmalar elektronik ortamda yapılacak ve tespit edilen varlıkların sicil/kütük kayıtlarına haciz konulmak üzere alacaklı tahsil dairesince tanzim edilen haciz bildirileri ilgili idareye doğrudan tebliğ edilecektir.

Diğer taraftan, alacaklı tahsil dairelerince amme borçlusunun fiilen tutanak tanzimi suretiyle haczedilebilecek sair menkul malları sadece borçlunun tahsil dairesince bilinen ikametgâh ve iş yeri adreslerinde, mal varlığının bulunduğu yönünde bilgi edinilen yerlerde yapılacak ve tespit edilebilecek malların haczi için 6183 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde düzenlenmiş olan niyabeten takip hükümleri göz önünde bulundurulacaktır.

Amme borçlusunun menkul ve gayrimenkulleri dışında sahip olabileceği patent, marka, tasarım veya telif hakkı ya da maden işletme, radyo ve televizyon yayın hakkı gibi haklarına yönelik mal varlığı araştırmaları faaliyetleri nedeniyle bu haklara sahip olabilecek amme borçluları ile bu haklara sahip oldukları yönünde bilgi edinilen amme borçluları için yapılacaktır. Bu konuda yapılacak araştırma, alacaklı tahsil dairelerince doğrudan hakların kayıtlarının tutulduğu yerlere haciz bildirilerinin tebliği suretiyle yapılacaktır.

Amme borçlusunun, yukarıda belirtilenler dışındaki üçüncü şahıslar nezdinde bulunan ve 6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesine göre haczedilmesi gereken mal, hak ve alacaklarının haczine yönelik mal varlığı araştırması ise alacaklı tahsil dairelerince amme borçlusunun mal, hak ve alacağının bulunabileceği yönünde bilgi edinilen üçüncü şahıslara 6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesine istinaden düzenlenen haciz bildirilerinin doğrudan tebliğ edilmesi suretiyle yapılacaktır.

c) Yurt çapında mal varlığı araştırması yapılmayacak tutardaki amme alacakları için amme borçlusunun;

- Bağlı olduğu tahsil dairesinin bulunduğu,

- Birden fazla tahsil dairesinde kayıtlı olması halinde (mükellefiyetini terk ettiği iller dahil) bu dairelerin bulunduğu,

- Tahsil dairesince bilinen ikametgâh ve iş yeri adreslerinin bulunduğu, ayrıca gerçek kişilerin nüfusa kayıtlı olduğu,

- Mal varlığının bulunduğu yönünde bilgi edinilen,

il veya illerde mal varlığının araştırılması yukarıda belirtilen usullerle yapılacaktır.

3. Amme borçlularının, mal varlığına dahil olan menkul veya gayrimenkul malları ile hak ve alacaklarına haciz tatbik edilebilmesi için hacze yetki veren haciz varakasının düzenlenerek onaylanması gerekmektedir.

Amme borçlusu tarafından gerek mal bildiriminde gösterilen mallar gerekse mevzuatta yer verilen gerekçeler nedeniyle gösterilen teminatlar ile tahsil dairesi tarafından tespit edilen mallar haciz varakalarına istinaden haczedilir.

6183 sayılı Kanunun 64 üncü maddesinde 4108 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, haciz varakalarının alacaklı amme idaresinin mahalli en büyük memuru veya tevkil edeceği memur tarafından tasdik edileceği düzenlendiğinden, haciz varakalarının bizzat ve mutlaka alacaklı amme idaresinin mahalli en büyük memuru tarafından imzalanması gerekmez.

Yetkili makamın tasdik yetkisini devretmiş olması halinde, devrolunan makam tarafından haciz varakalarının tasdiki de mümkündür. Haciz varakalarının, yetki devrolunan makamın mührü bulunması halinde bu makamın mührüyle, aksi takdirde devreden makamın mührüyle mühürlenmesi gerekmektedir.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.- 11/09/2013/28762)) Haciz varakalarının yetkili makam, yetki devri halinde devrolunan makam tarafından 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre alınmış elektronik imza

kullanılmak suretiyle imzalanması mümkündür. Elektronik imza ile onaylanmış haciz varakaları alacaklı tahsil dairelerinin mührü ile mühürlenecektir.

4. 6183 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...amme alacağına yetecek miktarı tahsil dairesince haczolunur." hükmünde açıkça belirtildiği üzere, amme alacağını tahsil etmek amacıyla tatbik edilecek hacizlerde, alacak tutarından daha fazla değerde haciz yapılmaması ve borçlunun haczi kabil mal varlığının haczinde daha kolay paraya çevrilme olasılığı bulunan malların haczine öncelik verilmesi gerekmektedir. Alacak tutarından fazla değerde yapılan hacizlerin ise kaldırılacağı tabiidir.

5. 6183 sayılı Kanunun 65 inci maddesinde, köylerde ve Köy Kanunu tatbik edilen bucaklarda menkul mal haczinin, haciz varakası üzerine köy ihtiyar kurullarınca yapılacağı belirtilmiş, ikinci fıkrasında ise, bu yerlerde gerek görülen hallerde Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilecek vergiler için muhtarın veya ihtiyar kurulu üyelerinden birinin huzuruyla tahsil dairesine menkul mal haczi yaptırmaya o mahallin en büyük mal memurunun yetkili olduğu hükme bağlanmıştır.

Maddenin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden köylerde ve Köy Kanunu uygulanan yerlerde gerekli hallerde,

- Gelir Vergisi (geçici vergi dahil),
- Kurumlar Vergisi (geçici vergi dahil),
- Katma Değer Vergisi,
- Özel Tüketim Vergisi,
- Motorlu Taşıtlar Vergisi,
- Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi,
- Özel İletişim Vergisi,
- Şans Oyunları Vergisi,
- Damga Vergisi,

için muhtar veya ihtiyar kurulu üyelerinin birinin huzurunda tahsil dairesine menkul mal haczi yaptırmaya o mahallin en büyük mal memuru yetkili kılınmıştır. Gelir İdaresi Başkanlığına doğrudan bağlı olarak kurulan vergi dairesi başkanlıklarında bu yetki, 5345 sayılı Kanunun 33 üncü maddesi gereğince vergi dairesi başkanına aittir.

6. 6183 sayılı Kanuna göre, haciz tatbiki ve haczolunan malların paraya çevrilmesi hususları "Amme Alacağının Cebren Tahsil" başlıklı ikinci kısmının ikinci ve üçüncü bölümlerinde açıklandığından bu bölümde bu hususlar hakkında açıklama yapılmamıştır.

VII- Hacze Karşı İstihkak İddiaları

1. Hacze karşı istihkak iddiaları; 6183 sayılı Kanunun "Borçlu elinde haczedilen mallara karşı istihkak iddiaları" başlıklı 66 ncı ve "Üçüncü şahıs elinde haczedilen mallara karşı istihkak iddiaları" başlıklı 67 nci maddesinde istihkak iddiaları ile ilgili diğer hükümler ise 68 inci maddesinde düzenlenmiştir.

Borçlu, üçüncü şahıs ya da alacaklı amme idarelerince anılan maddelere göre açılacak davalara bakmaya, haczi yapan tahsil dairesinin bulunduğu yer sulh hukuk/asliye hukuk mahkemeleri görevlidir.

2. İstihkak davalarının açılması icra takibini durdurmamaktadır. Davacı takibin tehirini mahkemeden talep edebilir. Davaya bakan mahkeme tarafından mevcut delillerin mahiyetine göre ve muhtemel zararlara karşı yeterli teminat alınmak suretiyle takibin tehirine karar verebilir.

İstihkak davası üzerine, takibin tehirine karar verilir ve neticede dava ret olunursa, davanın konusunu oluşturan hacizli malın değerinin %10'u tutarında tazminata hükmolunur.

Mahkeme kararlarında gerekli şartlar olduğu halde, %10 tazminata hükmedilmemiş olması halinde alacaklı amme idarelerinin yetkili birimlerinde temyiz yoluna başvurulacağı tabiidir.

3. Mahkemece hükmolunan tazminatın takip ve tahsiline, 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre düzenlenecek ödeme emrinin tebliği suretiyle başlanılacaktır. Bu tazminata, süresinde ödenmemesi halinde gecikme zammı tatbik edilmeyecektir.

VIII- Alacaklı Amme İdareleri Arasında Hacze İştirak

1. 6183 sayılı Kanunun 69 uncu maddesinde, her amme idaresinin diğer amme idareleri tarafından yapılan hacizlere, alacağı bu haciz tarihinden önce tahakkuk etmiş olmak şartıyla haczedilen mallardan herhangi biri paraya çevrilinceye kadar iştirak edebileceği düzenlenmiştir.

2. Amme idareleri arasında hacze iştirak edilmesi halinde hacizli malın bedelinden ilk önce haczi yapan dairenin alacağı tahsil olunur. Artan hacze iştirak tarihi sırasıyla alacaklarına mahsup edilmek üzere hacze iştirak eden diğer dairelere ödenir.

IX- Haczedilemeyecek Mallar

1. 6183 sayılı Kanunun 70 inci maddesinde haczedilemeyecek mallar sayılmış ve maddenin (1) numaralı bendinde özel kanunlarında haczedilemeyeceği belirtilen malların da haczi yasaklanmıştır. Dolayısıyla, tahsil dairelerince haciz tatbiki sırasında haczedilmeyecek mallara dikkat edilmesi gerekmektedir.

X- Kısmen Haczedilebilen Gelirler

1. 6183 sayılı Kanunun 71 inci maddesi hükmüne göre aylıklar, ödenekler, her çeşit ücretler, intifa hakları ve hasılatı, ilama bağlı olmayan nafakalar, emeklilik aylıkları, sigorta ve emeklilik sandıkları tarafından bağlanan gelirler kısmen haczedilebilmektedir.

Madde hükmünde sayılan gelirler dışındakilerin kısmen haczi söz konusu olmayıp, bu tür gelirlerin tamamının haczedilmesi gerekmektedir

Kanun hükmü, bu maddeye göre haczedilecek gelirlerin haciz tutarını sınırlamıştır. Buna göre, haciz tatbik edilecek tutar bu gelirlerin üçte birinden çok dörtte birinden az olmayacaktır. Ancak, asgari ücreti aşmayan aylık gelirlerin onda birinden fazlasının haczi mümkün değildir.

2. 4632 sayılı Bireysel Emeklilik ve Yatırım Sistemi Kanununun 28 5684 sayılı Kanunun 41 inci maddesiyle değişik 17 nci maddesinin ikinci fıkrasında, "Bireysel emeklilik hesabındaki fon paylarından, katılımcının sistemde bulunduğu ay sayısı ile asgarî ücret tutarının çarpımına karşılık gelen birikim tutarı ve bu Kanunun 6 ncı maddesi kapsamında bireysel emeklilik sisteminden emekli olanlara yapılan yıllık gelir sigortası ödemelerinin aylık ödemeye isabet eden miktarının nafaka borçları hariç olmak üzere asgari ücret tutarına kadar olan kısmı haczedilemez, rehnedilemez, iflas masasına dahil edilemez. Bu fıkradaki hükümlerin uygulanmasında rehin, haciz veya iflas tarihinde geçerli brüt asgari ücret tutarı esas alınır..." hükmü,

Aynı Kanunun "Devlet katkısı" başlıklı Ek 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasında "Bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat veya malûliyet nedeniyle ayrılanlar devlet katkısı hesabındaki hesabın tamamına hak kazanır. Devlet katkısı hesabındaki tutarlardan hak kazanılan tutarlar sistemden ayrılma veya emeklilik durumunda katılımcıya ödenir." hükmü, yer almaktadır.

Buna göre, amme borçlularının 4632 sayılı Kanun kapsamındaki bireysel emeklilik hesaplarındaki birikimlerinin;

- Henüz emeklilik hakkı kazanmamış olanların sistemde bulundukları ay sayısı ile haciz tarihinde geçerli brüt asgari ücret tutarının çarpımına karşılık gelen birikim tutarının üzerindeki kısmına,
- Emeklilik hakkı kazanarak yıllık gelir sigortası çerçevesinde kendilerine maaş bağlanan veya hazırlanan bir program çerçevesinde düzenli ödeme yapılanların, bu şekildeki ödemelerin aylık ödemeye isabet eden miktarının aylık brüt asgari ücret tutarının üzerinde kalan kısmına, nafaka alacaklılarının hakları saklı kalmak üzere haciz tatbik edilecektir.

Ancak, katılımcıların bireysel emeklilik sisteminden ayrılmaları halinde, sistemden alacakları tutarın, haczini engelleyen bir düzenleme bulunmadığından, amme alacağını karşılayacak kadar kısmının haczedilmesi mümkün bulunmaktadır.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.- 11/09/2013/28762)) Diğer taraftan, bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat veya malûliyet nedeniyle ayrılanların devlet katkısı hesabındaki, hesabın tamamına hak kazanacağı, devlet katkısı hesabındaki tutarlardan hak kazanılan tutarlar sistemden ayrılma veya emeklilik durumunda katılımcıya ödeneceği dikkate alındığında hak kazanılma tarihlerinden önce emeklilik hesabında yer alan devlet katkısı tutarlarının haczedilemeyeceği tabiidir.

XI- Haczin Neticeleri

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.- 07/07/2022/31889) m.6)

1. 6183 sayılı Kanunun 73 üncü maddesinde “Borçlu, alacaklı amme idaresinin muvafakatini almaksızın hacizli mallarda tasarrufta bulunamaz. Haczi koyan tahsil dairesi buna aykırı hareketin cezası mucip olduğunu borçluya ihtar eder.

Haczedilmiş olan mal üzerinde üçüncü şahsın zilyedlik hükümlerine istinaden hüsnüniyetle elde ettiği haklar mahfuzdur.

Hüsnüniyet kaidelerine aykırı olarak hacizli mal üzerinde üçüncü şahsın elde ettiği hakların, alacaklının haczi ile o mala taallük eden hakların ihlal ettiği nispette butlanına mahkemece hükmolunur.” hükmüne yer verilmiştir.

Madde hükmüne göre, borçlu alacaklı amme idaresinin muvafakatını almaksızın hacizli mallarda tasarrufta bulunamayacaktır. Bu nedenle, haczi koyan tahsil dairesinin buna aykırı hareketin cezası gerektirdiğini borçluya bildirmesi gerekmektedir.

Maddede bahsi geçen ceza, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 29 289 uncu maddesine tekabül etmektedir. Dolayısıyla, suç öğrenen amme idaresinin yetkili birimlerince, zanlının yargılanmasını temin etmek üzere, Cumhuriyet Savcılığına gerekli suç duyurusunda bulunulacaktır.

XII- Haczedilen Malların Paraya Çevrilmesi

1. 6183 sayılı Kanunun 74 üncü maddesinde, haczedilen her türlü malların satılarak paraya çevrileceği hükme bağlanmıştır.

Madde hükmüne göre, satıştan elde edilen bedelden, takip masrafları ve takip edilen amme alacağı düşüldükten sonra geriye kalan kısım borçlunun ödeme zamanı gelmiş veya muacceliyet kesbetmiş borçlarına mahsup edilir ve artanı, hacze iştirak etmiş başka daire yoksa borçluya verilir, hacze iştirak etmiş başka daire varsa, artan kısımdan evvela bu dairelerin alacakları ayrıldıktan sonra, bakiyesi borçluya verilir.

Satışa çıkarılan hacizli malın, satışından elde edilecek bedelin amme alacağından önce ödenmesi gereken borçlarla, takip giderlerini geçmeyeceğinin kesin olarak anlaşıldığı hallerde, madde hükmü tahsil dairesine satışı erteleme yetkisi vermektedir.

Ancak, tahsil dairesinin satışı ertelemesinin, amme idaresi alacağından önce alacağı bulunan kişilerin takip haklarını etkilemeyeceği tabiidir.

XIII- Bazı Hallerde Haczin Kaldırılması

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.- 14/06/2018/30451) m.4)

1. 21/3/2018 tarihli ve 7103 sayılı Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 2 nci maddesiyle 6183 sayılı Kanuna “Bazı hallerde haczin kaldırılması” başlıklı 74/A maddesi eklenmiş ve madde 1/4/2018 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

Madde ile Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince amme alacağına karşılık haczedilmiş olan mallar üzerindeki haczin, maddede sayılan şartların sağlanması halinde, kaldırılmasına imkan sağlanmaktadır.

2. Anılan maddeye göre, Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairesince mahcuz mal üzerindeki haczin kaldırılması için;

- İlk sırada haciz tatbik eden tahsil dairesine borçlunun (malın üçüncü şahsa ait olması halinde borçlu veya üçüncü şahsın) yazılı olarak müracaatta bulunması,
 - Mahcuz malın 6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde sayılan menkul ve gayrimenkul mallardan olması,
 - Mahcuz mala biçilen değer ile %10 fazlasının, ilk sırada haciz tatbik eden tahsil dairesine ödenmesi,
 - Mahcuz mala ilişkin takip masraflarının ayrıca ödenmesi,
 - Hacze karşı dava açılmaması veya açılmış davalardan vazgeçilmesi,
- gerekmektedir.

Örnek 1- Borçlunun Ankara Vergi Dairesi Başkanlığına bağlı Ostim ve Yeğenbey ile İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığına bağlı Yeditepe Veraset ve Harçlar Vergi Dairelerine olan borçlarından dolayı sahip olduğu gayrimenkul üç vergi dairesince de haczedilmiştir. İlk haciz Ostim Vergi Dairesince tatbik

edilmiştir. Buna göre, madde hükmünden yararlanmak isteyen borçlunun Ostim Vergi Dairesine başvuruda bulunması gerekmektedir.

3. 6183 sayılı Kanunun 74/A maddesinde haczedilen malın değer tespitinin 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılacağı düzenlenmiştir.

Buna göre, haczedilen mala karşılık ödenecek tutarın tahsil dairesince belirlenebilmesi için öncelikle 6183 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine göre değer tespitinin yapılması gerekmektedir. Ancak, 74/A maddesine istinaden haczi kaldırılacak menkul mallar için yapılacak değer tespiti sırasında tahsil dairesince her halükarda bilirkişiye değer biçtirecektir.

4. Madde kapsamında haczin kaldırılabilmesi için mahcuz mala biçilen değer ile %10 fazlasının ve hacizli mala ilişkin yapılan takip masraflarının ilk sırada haciz tatbik eden tahsil dairesine ödenmesi gerekmektedir.

Ayrıca, mahcuz mal üzerinde haczi bulunan diğer tahsil dairelerinin yapmış olduğu takip masraflarının da tahsil edilmesi gerektiğinden, ilk sırada haciz tatbik eden tahsil dairesince ilgili dairelerden gerekli bilgi temin edilecektir.

5. 6183 sayılı Kanunun 74/A maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde "2. Mahcuz mala biçilen değer ile %10 fazlasının, ilk sırada haciz tatbik eden tahsil dairesine ödenmesi (Şu kadar ki, madde kapsamında ödenecek tutar, Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine olan ödeme zamanı gelmiş, tecil edilmiş veya muacceliyet kesbetmiş borçların toplamından fazla olamaz.)" hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm çerçevesinde, 74/A maddesi kapsamında yapılacak tahsilat, amme borçlusunun Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine olan;

- ödeme zamanı gelmiş henüz vadesi geçmemiş,
- tecil edilmiş (6183 sayılı Kanun veya özel kanunlar kapsamında tecil edilmiş),
- muaccel hale gelmiş,

borçlarının toplamından fazla olamaz.

Bu çerçevede, ilk haczi tatbik eden tahsil dairesinin borçlunun bağlı olduğu tüm tahsil dairelerinden madde kapsamındaki borçlara ve takip masraflarına ilişkin bilgileri temin etmesi ve borçludan tahsil edilmesi gereken tutarı buna göre belirlemesi gerekmektedir. Dolayısıyla, mahcuz mala biçilen değer ile %10 fazlası borçlu tarafından ödenmesi gereken azami tutarı (takip masrafları hariç) ifade ettiğinden, amme alacağı toplamının bu tutardan az olması halinde borçludan amme alacağı ile varsa takip masrafı kadar ödemede bulunması talep edilecektir.

6183 sayılı Kanunun 74/A maddesi kapsamında tahsil dairesine gerekli ödeme yapıldıktan sonra, mal üzerindeki hacizler kaldırılacaktır. Mahcuz mala birden fazla tahsil dairesince haciz tatbik edilmiş olması durumunda, ilk haczi tatbik eden tahsil dairesinin bildirimi üzerine diğer dairelerce de hacizler kaldırılacaktır.

Örnek 2- Örnek 1'deki borçlunun Ostim Vergi Dairesine 150.000,- lira, Yeğenbey Vergi Dairesine 30.000,- lira, Yeditepe Veraset ve Harçlar Vergi Dairesine 15.000,- lira vadesi geçmiş borcu bulunmaktadır. Hacizli gayrimenkule 6183 sayılı Kanunun 91 inci maddesine göre takdir edilen değer 160.000,- liradır. Mahcuz mala ilişkin yapılan takip masrafı 2.000,- liradır. Borçlunun madde kapsamında 160.000,- lira ve %10 fazlası olan 16.000,- lira ile 2.000,- lira takip masrafı toplamı 178.000,- lirayı Ostim Vergi Dairesine ödemesini müteakip Ostim Vergi Dairesi ve bu dairenin bildirimi üzerine diğer vergi daireleri hacizleri kaldıracaktır. Ancak, borçlunun diğer malları üzerindeki vergi dairesi hacizlerinin amme alacakları tamamen tahsil edilmedikçe kalkmayacağı tabiidir.

6. 6183 sayılı Kanunun 74/A maddesi ile yapılan düzenleme, rızaen ödeme esasına dayalı olarak mahcuz mal üzerindeki Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince tatbik edilen hacizlerin kaldırılmasına imkan verdiğinden, mahcuz mal üzerinde Maliye Bakanlığına bağlı tahsil daireleri tarafından tatbik edilen hacizler dışında başkaca takyidat bulunması, borçlunun madde hükmünden yararlanmasına engel teşkil etmemektedir.

Buna göre, Maliye Bakanlığına bağlı tahsil daireleri tarafından tatbik edilen hacizler madde kapsamında yapılacak tahsilatı müteakip kaldırılacak ancak, bulunması halinde diğer takyidatlar hakkında bu maddenin bir etkisi olmayacaktır. Dolayısıyla, madde kapsamında yapılan tahsilatların yine maddede düzenlenen alacaklar dışında herhangi bir kişi veya kurum alacağına mahsubu söz konusu değildir.

7. 6183 sayılı Kanunun 74/A maddesinin beşinci fıkrasında “Tahsil edilen paralar, söz konusu malın aynından doğan motorlu taşıtlar vergisi ve bu vergiye bağlı fer’i alacaklar ile vergi cezalarına, mahcuz mala haciz tatbik etmiş dairelerin sırasıyla; takip konusu olan, muaccel hale gelmiş bulunan, ödeme zamanı gelmiş henüz vadesi geçmemiş olan ve tecil edilmiş bulunan alacaklarına, haciz sırasına göre mahsup edildikten sonra haciz tatbik etmemiş dairelerin bu fıkra da belirtilen alacaklarına garameten taksim edilir.” hükmüne yer verilmiştir.

Fıkra hükmüne göre, hacizli menkul veya gayrimenkul mala karşılık tahsil edilen tutardan takip masrafları düşüldükten sonra kalan tutardan varsa haczi kaldırılan mala ilişkin motorlu taşıtlar vergisi ve bu vergiye bağlı fer’i alacaklar ile vergi cezalarına pay ayrılacaktır.

Kalan tutar haciz tatbik etmiş daireler arasında haciz sırasına göre dağıtılacaktır. İlk haczi tatbik eden dairenin sırasıyla; takip konusu olan, muaccel hale gelmiş bulunan, ödeme zamanı gelmiş henüz vadesi geçmemiş olan ve tecil edilmiş bulunan alacaklarına pay ayrıldıktan sonra kalan tutardan aynı usullere göre haciz tatbik etmiş diğer dairelerin alacaklarına pay ayrılacaktır.

Bu şekilde pay ayrıldıktan sonra kalan tutar, haciz tatbik etmemiş tahsil dairelerinin muaccel hale gelmiş bulunan, ödeme zamanı gelmiş henüz vadesi geçmemiş olan ve tecil edilmiş bulunan alacaklarına garameten taksim edilecektir.

Söz konusu dağıtım işlemleri mal üzerine Maliye Bakanlığına bağlı tahsil daireleri arasında ilk sırada haciz tatbik eden tahsil dairesince yapılacaktır.

Örnek 3- Örnek 1’deki borçlu tarafından Ostim Vergi Dairesine ödenen 178.000,- liralık tutardan sırasıyla;

- Takip masraflarına karşılık 2.000,- lira,
 - Maliye Bakanlığına bağlı tahsil daireleri arasında ilk sırada haciz tatbik eden Ostim Vergi Dairesinin alacağına karşılık 150.000,- lira,
 - İkinci sırada motorlu taşıtlar vergisi için haciz tatbik eden Yeğenbey Vergi Dairesinin 30.000,- lira alacağına karşılık 26.000,- lira,
- mahsup edilecektir.

Yeğenbey Vergi Dairesinin alacağının tamamına karşılık tahsilat yapılmamış, Yeditepe Veraset ve Harçlar Vergi Dairesine de herhangi bir pay ayrılmamış olmasına rağmen bu vergi dairelerince de hacizler kaldırılacaktır. Ancak, bu alacakların anılan vergi dairelerince takip ve tahsiline devam edileceği tabiidir.

Diğer taraftan, örnek olaydaki mahcuz malın taşıt olması durumunda, Yeğenbey Vergi Dairesince ilk sırada haciz tatbik edilmemesine rağmen, borçludan tahsil edilen tutardan takip masraflarına pay ayrıldıktan sonra malın aynından doğan motorlu taşıtlar vergisi ve bu vergiye bağlı fer’i alacaklar ile vergi cezalarına pay ayrılacaktır. Maddede yer alan öncelik hükmü malın aynından doğan alacağı olan vergi dairelerince haciz tatbik edilmemiş olması halinde de uygulanacaktır.

8. 6183 sayılı Kanunun 74/A maddesi kapsamında haczin kaldırılması halinde aynı mala, haczin kaldırıldığı tarihten itibaren üç ay müddetle Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince haciz tatbik edilmeyecektir. Ancak, 6183 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi çerçevesinde ihtiyati haciz tatbiki gerektiren hallerde, bu mala ihtiyati haciz tatbik edilmesi mümkündür.

Amme borçlusu lehine üçüncü şahıslar tarafından teminat olarak gösterilen mal üzerindeki haczin 74/A maddesi kapsamında kaldırılması halinde, üçüncü şahsın amme borçlarından dolayı bu malına tahsil dairelerince üç aylık süre sınırlaması olmaksızın haciz tatbik edilebilecektir.

9. 6183 sayılı Kanunun 74/A maddesi hükmünden yararlanılabilmesi için hacze ilişkin olarak dava açılmaması, açılmış davalardan vazgeçilmesi ve kanun yollarına başvurulmaması, başvurulmuşsa vazgeçilmesi şart olduğundan, amme borçlusunun veya malı teminat olarak gösteren üçüncü şahsın, açmış oldukları davalardan ve/veya kanun yollarından feragat ettiklerine ilişkin dilekçeyi ilgili mahkemesine vermeleri ve feragatlerine ilişkin belgeyi ilk sırada haczi tatbik eden tahsil dairesine ibraz etmeleri gerekmektedir.

İlk sırada haciz tatbik etmiş olan tahsil dairesince; feragate konu olacak davaların tespiti için mahcuz mala haciz tatbik etmiş olan diğer tahsil dairelerinden haciz işlemlerine karşı dava açılıp açılmadığı araştırılacak, açılmış davalardan feragate ilişkin belgeler temin edildikten sonra belgelerin örneği ilgili tahsil dairelerine gönderilecektir. Hacze ilişkin açılmış davalardan vazgeçilmemesi halinde madde hükmünden yararlanılamayacaktır.

Ayrıca, 74/A maddesinde, maddeden yararlanmak üzere başvuruda bulunarak hacze karşı açtığı davalardan vazgeçen borçlunun, haczi kaldırılan mal ile ilgili açtığı davaların mahkemelerce incelenmeyeceği ve herhangi bir sebeple incelenerek karara bağlanması halinde bu kararın hükümsüz sayılacağı hükme bağlanmıştır. Tahsil dairelerince maddenin uygulanması sırasında bu hususun da dikkate alınması gerekmektedir.

10. 6183 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi kapsamında tatbik edilmiş ihtiyati haciz, Kanunun 74/A maddesine dayanılarak kaldırılmayacaktır. Ancak, ihtiyati haczin Kanunun 16 ncı maddesi kapsamında teminat alınması halinde kaldırılabilirliği tabiidir.

11. 6183 sayılı Kanunun 74/A maddesinden yararlanmak üzere başvuruda bulunulması takip işlemlerini durdurmaz.

Tebliğin İkinci Kısım, Birinci Bölüm “XI- Haczedilen Malların Paraya Çevrilmesi” başlıklı bölümden sonra gelmek üzere “XII- Bazı Hallerde Haczin Kaldırılması” başlıklı bölüm eklenmiş ve sonraki bölüm başlığının numarası buna göre teselsül ettirilmiştir.

XIV- Aciz Hali ve Aczin Neticeleri

1. 6183 sayılı Kanunun 75 ve 76 ncı maddelerinde aciz hali ve aczin neticeleri düzenlenmiştir. Buna göre, yapılan takip sonunda, borçlunun haczi caiz malı olmadığı veya bulunan malların satış bedeli borcunu karşılamadığı takdirde borçlu aciz halinde sayılmaktadır.

2. Borçlunun aciz hali, yapılan takip aşamalarıyla bakiye borç tutarı bir aciz fişinde gösterilerek tespit olunur.

3. Aciz halindeki borçlu hakkında teminat ve faiz aranmadan 48 inci madde hükmü tatbik olunabilir. Aciz hali tespit edilmiş borçlunun borçları talebi üzerine faiz ve teminat aranmaksızın ertelenebilir. Mükellefin mal edindiğinin tespiti halinde aciz hali ortadan kalkar ve takibat işlemlerine devam edilir.

4. Alacaklı tahsil dairesi aciz halindeki borçlunun mali durumunu zamanaşımı süresi içinde devamlı olarak takip eder.

5. Borçlunun alacaklıları tarafından genel icrada yapılan takipler sonucunda icra dairelerince düzenlenmiş aciz vesikaları, 6183 sayılı Kanunun 75 inci maddesine göre borçlunun aciz halini göstermediğinden, bu vesikaların alınması üzerine borçlunun aciz hali tespit edilmeyecek ve bu alacaklara gecikme zammı uygulaması da durdurulmayacaktır. Ancak, 75 inci maddenin 1 inci fıkrasına göre yapılacak araştırma sonucunda aciz hali bulunup bulunmadığı tespit edilecektir.

6. Borçlunun mal edindiğinin saptanması halinde haciz varakalarına istinaden gerekli haciz yapılır. Haczedilen malların değerinin takipli alacağı karşıladığının tespiti halinde aciz hali kaldırılır.

7/7/2022 tarihli ve 31889 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tebliğ’in 6 ncı maddesiyle X- Haczin Neticeleri” başlıklı bölümün başlık numarası “XI” olarak değiştirilmiş ve sonraki bölüm başlıkları buna göre teselsül ettirilmiştir./

İKİNCİ BÖLÜM

Menkul Malların Haczi ve Satışı

I. Menkul malların haczi

1. 6183 sayılı Kanunun 5904 sayılı Kanunla değişik 77 ncı maddesinde, “Her türlü menkul mallar cins ve nevileri, vasıfları, alametleri, sayı ve miktarları ve tahmin edilen değerleri haciz zaptında tesbit edilmek suretiyle haczolunur.

Resmi sicile kayıtlı olan menkul malların haczi, sicillerine işlenmek üzere sicilin tutulduğu daireye tebliğ edilmek suretiyle de yapılır. Tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirimleri, alacaklı tahsil dairelerince ya da alacaklı amme idaresi vasıtasıyla, posta yerine elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve bu tebligata elektronik ortamda cevap verilebilir. Elektronik ortamda yapılacak tebliğe ve cevapların elektronik ortamda verilebilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.” hükmü yer almaktadır.

Buna göre, her türlü menkul malların; cins ve türleri, özellikleri, işaretleri, sayı ve miktarları ve tahmin edilen değerlerinin, haciz tutanağında (zaptında) tespit edilerek haczedilmesi gerekmektedir. Resmi

sicile kayıtlı olan menkul malların haczinin, sicillerine işlenmek üzere sicilin tutulduğu daireye tebliğ edilmek suretiyle de yapılması gerekmektedir.

6183 sayılı Kanunun 77 nci maddesinde tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirilerinin, alacaklı tahsil dairelerince ya da alacaklı amme idaresi vasıtasıyla, posta yerine elektronik ortamda tebliğ edilebilmesine ve bu tebligatlara elektronik ortamda cevap verilebilmesine imkan verilmiş, elektronik ortamda yapılacak tebliğe ve cevapların elektronik ortamda verilebilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Bakanlığımız yetkili kılınmıştır.

Bu hükme istinaden, Emniyet Genel Müdürlüğü trafik şube ve bürolarına kayıtlı araçların haczi için, alacaklı amme idarelerinin Bakanlığımızın (Gelir İdaresi Başkanlığının) uygun görüşünü de almak suretiyle Emniyet Genel Müdürlüğü ile yapacakları anlaşmalar çerçevesinde, elektronik imza ya da şifre kullanılmak suretiyle haciz bildirilerinin elektronik ortamda anılan kuruma tebliğ edilmesi ve elektronik ortamda cevaplarının alınması, elektronik ortamda tebliğ edilecek haciz bildirilerinde birden fazla amme borçlusu için tebligat yapılabilmesi ve cevaplarının alınması uygun görülmüştür.

Diğer taraftan, 2918 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (9) numaralı alt bendinde “Ülke çapında taşıtların ve sürücülerin sicillerini tutmak, bunlara ilişkin teknik ve hukuki değişiklikleri işlemek, işletmek, istatistiksel bilgileri toplamak ve değerlendirmek” Emniyet Genel Müdürlüğü trafik kuruluşlarının görev ve yetkileri arasında sayılmış, anılan maddenin son fıkrasında da “Sürücülere ait bilgilerde meydana gelebilecek değişiklikler ve araçlar üzerinde meydana gelebilecek teknik veya hukukî değişiklikler ile haciz, rehin, ihtiyatî tedbir ve belge iptali gibi kısıtlayıcı şerhlerin; elektronik ortamda tutulan siciller üzerine işlenilmesi ve kaldırılması işlemleri, bu değişiklik veya şerhlere karar veren yargı ve icra birimleri ile kamu kurum veya kuruluşları tarafından elektronik sistemle yapılabilir.” hükmüne yer verilmiştir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) Buna göre, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından sicil kayıtları tutulan motorlu taşıtların haczinin, 6183 sayılı Kanunun 77 nci maddesine ve/veya 2918 sayılı Kanunun 5 inci maddesine istinaden Emniyet Genel Müdürlüğü ile yapılan protokoller sonucunda, düzenlenen haciz bildirilerinin elektronik ortamda tebliğ edilmesi suretiyle veya elektronik ortamda motorlu taşıtların sicillerine erişilerek haciz konulması suretiyle yapılması uygun görülmüştür.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-14/06/2018/30451) m.5) 2918 sayılı Kanunun Ek 18 inci maddesine göre araç sicilinin Türkiye Noterler Birliğince tutulmaya başlanması halinde, araçlara ilişkin yapılacak haciz işlemleri buna göre sürdürülecektir.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.7) Diğer taraftan, 6183 sayılı Kanunun 77 nci maddesinin ikinci fıkrasının verdiği yetkiye istinaden diğer menkul mallara ilişkin düzenlenecek haciz bildirilerinin elektronik ortamda tebliğ edilmesine ilişkin olarak Gelir İdaresi Başkanlığı ilgili kurumlarla protokol yapmaya yetkilidir.

2. 6183 sayılı Kanunun “Haciz sırasında bulunacaklar ve haciz zaptı” başlıklı 78 inci maddesinde, “Haciz sırasında borçlu veya zilyed veya bunların; vekilleri, işçi, müstahdem veya aileleri efradından birisi kendilerini temsilen bulunur. Bunlar haciz yerinde bulunmaz veya o sırada bulundurulmaları sağlanamazsa gıyapta haciz yapılır. Gıyapta yapılan hacizlerde zabıta memuru veya muhtar veya ihtiyar kurulu üyelerinden biri veya borçlunun veya zilyedin komşularından iki kişi hazır bulundurulur. Tanzim edilen haciz zaptında, hacze esas olan haciz varakasının tarih ve numarası, haczin yapıldığı yer, gün ve saat, haczedilen malların neler olduğu, tahmin edilen değerleri, haciz sırasında bulunan kimseler, varsa üçüncü şahısların iddiaları vesair lüzumlu hususlar belirtilir, hazır bulunanlarca imzalanarak haciz işi tamamlanır.

Gıyapta yapılan hacizlerde zaptın bir örneği borçlu veya zilyede derhal tebliği olunur.

Güneş battıktan doğuncaya kadar ve tatil günlerinde haciz yapılamaz. Tatil günlerinde veya geceleri çalışılan yerlerde yapılacak hasılat haczi ile borçlunun mal kaçırıldığının anlaşıldığı haller bu hükümden müstesnadır.” hükmü yer almaktadır.

Menkul mallara tatbik edilecek haciz işlemlerinde, Kanunun bu maddesinde yer verilen hükümlere riayet edilmesi gerekmektedir.

3. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 20 nci maddesinin (d) bendi hükmüne göre, motorlu taşıtların her türlü satış ve devirlerinin noter satış senedine dayanması gerekmektedir. Aynı Kanun

hükümlerine göre, Emniyet Genel Müdürlüğü nezdinde motorlu araçların sicil kayıtları tutulmakta olup, noter satış senedi ile mülkiyeti devredilen araçların sicil kayıtları mülkiyetin karinesi olarak kabul edilmektedir.

Dolayısıyla, amme alacağının takip ve tahsili için borçluların sahip oldukları motorlu taşıtların trafik kayıtlarına haciz bildirisi ile haciz tatbik edilmesi hukuken geçerli bir haciz işlemidir.

Bununla birlikte, noter satış senedi ile satılan araçların noter satış senedi tarihinden sonra eski malikinin borçlarından dolayı sicil kayıtlarına haciz tatbik edilmesine imkan bulunmamaktadır.

Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı trafik şube ve bürolarına kayıtlı araçların sicillerine haciz tatbikiyle yetinilmemelidir. Söz konusu araçların çalınması, kaybolması ve hasar görmesi ihtimalini ortadan kaldırmak ve amme alacağının biran evvel tahsilini sağlamak amacıyla, 6183 sayılı Kanunun 78 inci maddesi uyarınca fiili haczinin gerçekleştirilmesi ve 82 nci maddesi uyarınca gerekli muhafaza tedbirlerinin alınması gerekmektedir.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) 2918 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde iş makinesi türünden araçların tescillerinin ne şekilde yapılacağı belirtilmiştir. Madde hükmüne göre gerçek veya özel hukuk tüzel kişilere ait olan iş makinelerinin tescil kayıtları ilgisine göre ziraat odalarında, ticaret odasında, sanayi odasında veya ticaret ve sanayi odasında tutulmakta olup, amme borçlusuna ait iş makinelerinin sicillerine haciz tatbikiyle yetinilmemelidir. Söz konusu iş makinelerinin çalınması, kaybolması ve hasar görmesi ihtimalini ortadan kaldırmak ve amme alacağının biran evvel tahsilini sağlamak amacıyla, 6183 sayılı Kanunun 78 inci maddesi uyarınca fiili haczinin gerçekleştirilmesi ve 82 nci maddesi uyarınca gerekli muhafaza tedbirlerinin alınması gerekmektedir.

II- Üçüncü Şahıslardaki Menkul Malların, Alacak ve Hakların Haczi

1. 6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinde üçüncü şahıslardaki menkul malların, alacak ve hakların haczi düzenlenmiştir.

2. Hamiline yazılı olmayan veya ciro su kabil senede dayanmayan alacaklar ile maaş, ücret, kira vesaire gibi her türlü haklar ve fiilen tutanak düzenlemek suretiyle haczi kabil olmayan üçüncü şahıslardaki menkul mallar, borçlu veya zilyed olan veyahut alacak ve hakları ödemesi gereken gerçek ve tüzel kişiler ile kurumlara haciz keyfiyetinin tebliği suretiyle haczedilecektir.

3. Tahsil dairesi tarafından tebliğ edilecek haciz bildirisinde; üçüncü şahısların bundan böyle borcunu ancak tahsil dairesine ödeyebileceği ve amme borçlusuna yapılacak ödemenin geçerli olmayacağı veya elinde bulundurduğu menkul malı ancak tahsil dairesine teslim edeceği ve malın amme borçlusuna verilmemesi gerektiği, aksi takdirde amme borçlusuna yapılan ödemeler ile malın bedelini tahsil dairesine ödemek zorunda kalacağı hususları ile 79 uncu maddenin üç, dört ve beşinci fıkra hükümlerinin üçüncü şahıslara bildirilmesi gerekmektedir.

4. Haciz bildirisini alan üçüncü şahıslarca, amme borçlusuna borcu olmadığı veya malın yedinde bulunmadığı veya haczin tebliğinden önce borcun ödendiği veya malın tüketildiği ya da kusuru olmaksızın telef olduğu veya alacak borçluya veya emrettiği yere verilmiş olduğu gibi ileri sürülecek iddiaların haciz bildirisinin kendilerine tebliğinden itibaren 7 gün içinde tahsil dairesine yazılı olarak yapılması zorunlu olup, bu zorunluluğun yerine getirilmemesi halinde mal ellerinde ve borç zimmetlerinde sayılacak ve haklarında 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaktır.

5. Üçüncü şahısların kendilerine tebliğ edilen haciz bildirilerine karşılık alacaklı tahsil dairesine yazılı olarak verecekleri cevapları, elden teslim etmeleri ya da taahhütlü posta yoluyla göndermeleri gerekmektedir. Kanun ile üçüncü şahıslara tanınan 7 günlük cevap verme süresinin hesaplanmasında; cevapların elden teslimi halinde alacaklı tahsil dairesi kayıtlarına intikal ettiği tarihin, taahhütlü postayla gönderilmesi halinde postaya verildiği tarihin esas alınacağı tabiidir.

6. 6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinde tanınan 7 günlük sürede alacaklı tahsil dairesine itirazda bulunmayan üçüncü şahıslara diğer bir hak tanınarak, haciz bildirisinin tebliğinden itibaren bir yıl içinde genel mahkemelerde menfi tespit davası açmak ve haciz bildirisinin tebliğ edildiği tarih itibarıyla borçlu olmadığını veya malın elinde bulunmadığını ispat etmek imkanı verilmektedir.

Maddede, menfi tespit davası açılması durumunda amme alacağının takibinin durmayacağı ancak, mahkemece 6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde sayılan türden teminat karşılığında takip işlemlerinin durdurulmasına karar verilebileceği hükme bağlanmıştır. Buna göre, üçüncü şahıslarca

menfi tespit davasının açılması, bu şahıslar hakkında sürdürülen takibin durdurulması için yeterli olmayıp bu konuda ayrıca mahkemenin takibin durdurulmasına karar vermiş olması gerekmektedir.

Madde hükmüne göre, teminatlar alacaklı tahsil dairelerince alınacak ve haciz varakalarına istinaden haczedilecektir. Mahkeme kararı üzerine teminat gösterilmemiş olması ya da gösterilen teminatın takip konusu alacağı karşılamaması halinde takip muamelesi durmayacaktır. Dava konusu tutarı karşılayacak nitelikte teminat gösterdiğini iddia eden üçüncü şahsın, bu iddiasını takip işlemini durduran mahkemeye intikal ettirmesi gerektiği tabiidir.

7. Açılan menfi tespit davası sonucunda haksız çıkan üçüncü şahıs aleyhine, haksız çıktığı tutarın %10'u oranı üzerinden ayrıca inkar tazminatına mahkemelerce hükmedilecektir. Mahkeme kararlarında inkar tazminatına hükmedilmemiş olması halinde yetkili birimlerce temyiz yoluna başvurulması gerekmektedir. Söz konusu tazminatın takibine, 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre düzenlenecek olan ödeme emrinin tebliği ile başlanılacaktır. Bu tazminata, süresinde ödenmemesi halinde gecikme zammı tatbik edilmeyecektir.

8. 6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesine göre amme borçlusu sayılan üçüncü şahıslar hakkında takip işlemlerine aynı Kanun hükümlerine göre tanzim edilecek ödeme emrinin tebliği ile başlanılacaktır.

Üçüncü şahıslarca tebliğ edilen ödeme emrine karşı idari yargı mercilerinde dava açılması halinde yürütmeyi durdurma kararı verilmediği, genel mahkemelerde menfi tespit davası açılması halinde ise mahkemece takibin durdurulmasına karar verilmediği sürece amme alacağının takibine devam edilecektir.

9. Üçüncü şahıslarca, tebliğ edilen ödeme emirlerine karşı açılan davaların aleyhlerine sonuçlanması durumunda 6183 sayılı Kanunun 58 inci maddesine göre hesaplanacak haksız çıkma zammının kendilerinden ayrıca tahsili gerekmektedir.

Ancak, Kanunun 79 uncu maddesinde yer alan düzenlemeye göre, ödeme emrine karşı dava açmakla birlikte aynı zamanda menfi tespit davası da açan üçüncü şahısların, menfi tespit davasının lehine sonuçlanması ya da asıl amme borçlusunun takip konusu amme alacağını tamamen ödemiş olması hallerinde 58 inci madde hükmüne göre ayrıca haksız çıkma zammı hesaplanmayacaktır.

10. Üçüncü şahıslar hakkında sürdürülen takip muamelelerinin durdurulmasına ilişkin yargı kararları, asıl amme borçlusu hakkında sürdürülen takibi durdurmayacaktır.

Takip konusu amme alacağının asıl amme borçlusundan tahsil edilmiş olması ya da üçüncü şahsın açtığı menfi tespit davasının lehine sonuçlanması halinde ise üçüncü şahıs hakkında sürdürülen takip muamelesine son verileceği tabiidir.

11. 6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinde düzenlenen bir diğer husus ise, üçüncü şahsın, haciz bildirisi üzerine 7 gün içinde alacaklı tahsil dairesine itiraz etmesi halinde, alacaklı amme idaresinin; bir yıl içinde, üçüncü şahsın yaptığı itirazın aksini genel mahkemelerde açacağı davada ispat ederek, üçüncü şahsın İcra ve İflas Kanununun 338 inci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılmasını ve borçlu bulunduğu tutarın ödenmesine hükmedilmesini isteyebileceğine yöneliktir.

Bu hükümden hareketle alacaklı tahsil dairelerince üçüncü şahısların itirazının yerinde olmadığına yönelik ispat edici bilgi ve belgeler tespit edilmesi halinde, üçüncü şahısların itirazının iptali için dava açılmak üzere durum amme idarelerinin yetkili birimlerine intikal ettirilir ve gerekli dava açılır.

Üçüncü şahısların yaptığı itirazın iptali talebi ile alacaklı amme idaresince açılan davanın kabul edilmesi halinde hükmedilen tutarın, üçüncü şahıstan takip ve tahsiline 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre düzenlenecek ödeme emrinin tebliği suretiyle başlanılacaktır.

Takip konusu amme alacağının asıl amme borçlusundan tahsil edilmiş olması halinde, üçüncü şahıs tarafından yapılan itirazın iptali için alacaklı amme idaresince genel mahkemelerde açılmış olan davaların sürdürülmemesini sağlamak üzere yetkili birimlere bilgi verilecektir.

12. 6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesine göre üçüncü şahıslar nezdinde yapılan takip sırasında haczedilen menkul malların aynen teslimi mümkün olmadığı takdirde haciz konusu malın değerinin ödenmesi gerekmektedir. Bu durumda üçüncü şahıs hakkında yapılacak takibin de mal bedeli ile sınırlı olacağı tabiidir.

Madde ile haklarında amme borçlusu olarak takip yapılan üçüncü şahısların genel hükümler gereğince asıl borçluya rücu hakları saklı tutulmuştur.

13. 6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinde yapılan düzenleme ile tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirilerinin; amme borçlusunun hak ve alacaklarının bulunabileceği bankaların şubelerine doğrudan veya mahallindeki tahsil dairesi aracılığı ile tebliğ edileceği gibi Maliye Bakanlığınca belirlenecek tutarın üzerindeki alacaklar için doğrudan bankaların genel müdürlüklerine de tebliğ edilebileceği, haciz bildirisinin bankanın genel müdürlüğüne tebliğ edilmiş olması halinde tüm şubelerini kapsayacak şekilde beyanda bulunma yükümlülüğünün bankanın genel müdürlüğüne ait olduğu hükme bağlanmıştır.

Bu hüküm gereğince 6183 sayılı Kanunun 13 ve 62 nci maddelerine dayanılarak uygulanacak haciz ve ihtiyati hacizlere yönelik haciz bildirilerinin, amme borçlusunun hak ve alacaklarının bulunduğu veya bulunabileceği banka şubesine doğrudan veya o mahaldeki tahsil dairesi aracılığı ile tebliğ edilmesi işlemlerine devam edilecek, bankalara tebliğ edilecek ihtiyati haciz ve haciz bildirilerinin, amme borçlusunun tebliğ tarihinde muhatap banka nezdinde mevcut olan varlıklarını kavrayacağına ilişkin ihtiyati haciz bölümünde yapılan açıklamalara göre işlem yapılacaktır.

14. Ödeme müddeti içerisinde ödenmeyen amme alacaklarının cebren tahsilini temin etmek ya da alacağın tahsil güvenliğini sağlamak amacıyla tahsil dairelerince alınan haciz ve ihtiyati haciz kararları üzerine, 6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesi hükmüne dayanılarak borçlunun bankalar nezdindeki hak ve alacaklarının da haczi yoluna gidilmektedir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) 6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden; Bakanlığımıza bağlı tahsil daireleri tarafından takip edilen amme alacaklarında tutara bakılmaksızın, Gümrük ve Ticaret Bakanlığına bağlı tahsil daireleri tarafından takip edilen amme alacaklarında 50.000,- lira ve üzeri için, il özel idareleri ve belediyelere ait amme alacaklarında ise 10.000,- lira ve üzeri için tanzim edilen haciz bildirilerinin bankaların genel müdürlüklerine tebliğ edilmesi uygun görülmüştür.

Bu kapsamda posta yoluyla yapılacak tebligatlarda;

- Haciz bildirilerinin her amme borçlusu için ayrı ayrı düzenlenmesi,
 - Haciz bildirisine konu amme alacağı aslı ve fer'ilerinin toplamının dikkate alınması,
 - Haciz bildirilerinin banka genel müdürlüklerine 7 günlük süre içinde cevap verilmesini engelleyecek şekilde topluca gönderilmemesi,
- gerekmektedir.

15. 6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinde tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirilerinin, alacaklı tahsil dairelerince ya da alacaklı amme idaresi vasıtasıyla, posta yerine elektronik ortamda tebliğ edilebilmesine ve bu tebligatlara elektronik ortamda cevap verilebilmesine imkan verilmiş, elektronik ortamda yapılacak tebliğe ve cevapların elektronik ortamda verilebilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Bakanlığımız yetkili kılınmıştır.

Bu hükme istinaden, ayrıca bir düzenleme yapıncaya kadar, alacaklı amme idarelerinin Bakanlığımızın (Gelir İdaresi Başkanlığının) uygun görüşünü de almak suretiyle banka genel müdürlükleri ve Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. ile yapacakları anlaşmalar çerçevesinde, elektronik imza ya da şifre kullanılmak suretiyle haciz bildirilerinin elektronik ortamda sadece bu kurumlara tebliğ edilmesi ve elektronik ortamda cevaplarının alınması, elektronik ortamda tebliğ edilecek haciz bildirilerinde yukarıda belirlenen tutar ile sınırlı kalınmaması, birden fazla amme borçlusu için tebligat yapılması ve cevaplarının alınması uygun görülmüştür.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) Bu kapsamda kurulan elektronik ortamda haciz bildirisi tebliğ sistemine dahil olan banka genel müdürlükleri ile Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.'ne, elektronik ortamda tebliğ edilen haciz bildirileri, sisteme dahil olmayan banka genel müdürlüklerine bir haciz bildirisi ekinde liste olarak posta yoluyla tebliğ edilecektir. Elektronik ortamda haciz bildirisi tebliği sistemine dahil olan banka genel müdürlükleri ve şubeleri ile Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.'ne zorunlu olmadıkça (çok ivedilik taşıyan durumlar ile sistemin işletilememesi hali) haciz bildirileri posta yoluyla veya memur eliyle tebliğ edilmeyecektir.

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) Diğer taraftan 6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden, alacaklı amme idarelerinin Bakanlığımızın (Gelir İdaresi Başkanlığının) uygun

görüşünü de almak suretiyle, PTT ile yapacakları anlaşmalar çerçevesinde, elektronik imza ya da şifre kullanılmak suretiyle haciz bildirilerini elektronik ortamda anılan kuruma tebliğ etmeleri ve elektronik ortamda cevaplarını almaları, elektronik ortamda tebliğ edilecek haciz bildirilerinde birden fazla amme borçlusu için tebligat yapmaları ve cevaplarını almaları uygun görülmüştür.

16. 6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesi uyarınca haczedilecek maaş, ücret, kira, istihkak alacakları gibi süreklilik arz eden alacak borç ilişkisi bulunması halinde ileriye matuf haciz yapılması gerektiği tabiidir.

III- Haczedilen Menkul Malların Değerlemesi ve Korunması

1. 6183 sayılı Kanunun 81 inci maddesinde, haczedilen menkul malların değerlerinin haczi yapan memur tarafından tespit edileceği, ancak borçlunun müracaatı ya da tahsil dairesinin gerekli görmesi halinde bu malların yeniden bilirkişiden alınacak mütalaaya göre değerlerinin tespitinin mümkün olduğu hüküm altına alınmıştır.

2. 6183 sayılı Kanunun 82 nci maddesi ile haczedilen para, kıymetli maden, mücevher, ticari senet, hisse senedi ve tahvil gibi menkul malların kaybolmalarının ve değiştirilmelerinin önlenmesi için tahsil dairelerine bunları bizzat gerekli tedbirleri almak suretiyle muhafaza görevi verilmiştir.

Haczedilen diğer menkul malların ise uygun bir yerde muhafaza altına alınması veya güvenilir bir şahsa ya da güvenilir bir şahsın kefaleti altında borçlunun ya da zilyedin kendisine bırakılması mümkündür.

3. 6183 sayılı Kanunun 83 üncü maddesinde, "Borçlular, zilyedler, güvenilir şahıslar 82 nci madde gereğince kendilerine bırakılan malları, alacaklı amme idarelerince yapılacak ilk talep üzerine derhal ve kendilerine teslim edildiği zamandaki durumları ile geri vermek mecburiyetindedirler.

Bu mecburiyeti yerine getirmeyenler, haklarında yapılacak ceza takibinden başka, bu malların kendilerine atfolunamayacak bir sebepten dolayı telef veya zayi olduğunu ispat edemedikleri takdirde, geri verilmeyen malların değerleri tutarınca borçlu sayılıp bu kanun hükümleri gereğince takip olunurlar." hükmü yer almaktadır.

4. Maddede bahsi geçen ceza, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 289 uncu maddesine tekabül etmektedir. Dolayısıyla, suçu öğrenen amme idaresi şüphelinin yargılanmasını temin etmek üzere yetkili birimleri aracılığı ile görevli Cumhuriyet Savcılığına gerekli suç duyurusunda bulunur.

5. Madde hükmüne göre, alacaklı amme idaresinin talebi üzerine, hacizli malların derhal ve kendilerine teslim edildiği zamandaki durumlarıyla vermeyen ve bu malların kendilerine atfolunamayacak bir sebepten dolayı telef veya zayi olduğunu ispat edemeyenlerden, geri verilmeyen malların değeri takip ve tahsil edilecektir.

Takip ve tahsilat işlemlerine, 6183 sayılı Kanunun 37 nci maddesine istinaden ilgisine 213 sayılı Kanun hükümlerine göre tebligat yapılarak bir aylık ödeme süresi verilmek suretiyle başlanması, bu süre içerisinde ödeme yapılmaması halinde 55 ve müteakip maddelerine göre işlem yapılması gerekmektedir.

6. Güvenilir şahısların sorumluluğu geri verilmeyen malların değeri ile sınırlı olduğundan, haklarında yapılacak takipte ayrıca mal bedeli üzerinden gecikme zammı uygulanmayacaktır.

IV- Menkul Malların Satışı

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.- 08/06/2021/31505) m.8)

1. 6183 sayılı Kanunun menkul malların satılmasına dair hükümlerine göre, menkul malların satışının esas olarak alacaklı tahsil dairelerince yapılması gerekmektedir.

15/4/2021 tarihli ve 7316 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 1 inci maddesiyle 6183 sayılı Kanunun 85 inci maddesinde menkul malların fiziki ortamda satışına ilave olarak elektronik ortamda da satışına imkan veren değişiklik yapılmıştır.

Buna göre, menkul malların satışının alacaklı tahsil dairelerince esas itibarıyla açık artırma usulüne göre fiziki veya elektronik ortamda yapılması gerekmektedir.

2. 6183 sayılı Kanunun 84 üncü maddesi uyarınca menkul malların haczedildikleri tarihin üçüncü gününden itibaren üç ay içerisinde satışa çıkarılması gerekmektedir. Ancak, hacizli menkul malın bu

sürede satışa çıkarılmamış olmasının, bu sürenin sonrasında satışa çıkarılamayacağı anlamına gelmeyeceği tabiidir.

Bozulma, çürüme ve benzeri sebeplerle muhafazasına imkan olmayan veya beklediği takdirde önemli bir değer değişikliğine uğraması ihtimali bulunan malların derhal satılarak paraya çevrilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, 7316 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle muhafazası tehlikeli veya masraflı olan malların da derhal satılarak paraya çevrilmesi kuralı getirilmiştir.

Muhafazası tehlikeli, dolayısıyla can ve mal güvenliği açısından mahsurlu mal türlerine yanıcı, patlayıcı, aşındırıcı, oksitleyici, radyoaktif, zehirli ve bulaşıcı maddeler örnek olarak verilebilir.

Muhafazası masraflı olan mallar, özel saklama koşulları nedeniyle diğer mallara göre muhafaza ücreti çok daha yüksek olan mallardır.

3. 6183 sayılı Kanunun 85 ila 87 nci maddelerinde, haczedilen menkul malların satış şekli, artırma usulü, satış ilanları, müşterinin malı almaktan vazgeçmesi ve satılamayan menkul mallar hakkında ne gibi işlem yapılacağı hususları düzenlenmiştir.

6183 sayılı Kanunun 85 inci maddesinde 7316 sayılı Kanunla yapılan değişiklik sonucunda menkul malların artırmaya iştirak edeceklerden menkul mala biçilen değer %5'i nispetinde paranın teminat olarak artırmadan önce alınması gerekmektedir. Buna göre, 7316 sayılı Kanunun yayımlandığı 22/4/2021 tarihinden itibaren yapılacak menkul mal satışlarına iştirak edeceklerden teminat alınması icap etmektedir.

Kendisine menkul mal ihale edilen kişiden alınan teminat tutarı ihale bedelinden mahsup edildikten sonra kalan tutarın ihale alıcısı tarafından ödenmesini müteakip mal kendisine teslim edilecektir.

Ancak, mal kendisine ihale edilenin malı almaktan vazgeçmesi veya bedelin tamamını ödememesi durumunda, 6183 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi kapsamında bu kişiden aranılacak bedelin;

- teminat tutarından yüksek olması halinde teminat mahsup edildikten sonra bakiyesinin bu Kanuna göre takip edilmesi,

- teminat tutarından düşük olması halinde teminattan mahsup yapıldıktan sonra artan tutarın 6183 sayılı Kanunun 97 nci maddesine istinaden bütçeye gelir kaydedilmesi,

gerekmektedir.

Diğer taraftan, artırmaya katılmak için teminat yatırdığı halde mal kendisine ihale edilmeyen kişilerden alınan teminatların iade edileceği tabiidir.

(Değişik fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-07/07/2022/31889) m.7) 7316 sayılı Kanunla 6183 sayılı Kanunun 85 inci maddesine ikinci fıkra olarak eklenen hükümle alacaklı amme idarelerine menkul malın türü veya değeri ile satış şeklini esas alarak teminat alınmayacak halleri belirlemeye, para yerine 6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yazılı teminatların alınmasına karar vermeye yetki verilmiştir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-07/07/2022/31889) m.7) Bu kapsamda, Bakanlığımıza bağlı tahsil dairelerince yapılacak menkul mal satışlarında;

- menkul malın rayiç değerinin 10.000,- lira ve altında olması halinde teminat alınmaması,
- menkul malın rayiç değerinin 10.000,- liranın üzerinde olması halinde teminatın para veya teminat mektubu ya da sigorta şirketlerince verilen kefalet senedi olarak alınması,

uygun bulunmuştur.

4. 6183 sayılı Kanunun 85 inci maddesine göre, haczedilen menkul malların tahsil dairelerinin satış mahallinde artırma usulü ile satılması esastır. Ancak, haczedilen malın satış mahalline naklinin çok zor olması, nakli sırasında önemli bir değer kaybına uğramasının muhtemel olması gibi nedenlerle alacaklı tahsil dairesince uygun görüldüğü hallerde, malın mahallinde satışının yapılması mümkün olabilecektir.

6183 sayılı Kanunun 85 inci maddesi hükmüne göre, menkul malların artırmada üç defa bağırma mecbur olup, ilk artırmada teklif edilen en yüksek bedelin, menkulün tespit edilen değerinin %75'inden aşağı olmaması şartının aranılması zorunludur. Bu bedele ulaşılamaması halinde satış yapılmayacaktır.

5. 7316 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle 6183 sayılı Kanunun 85 inci maddesinde menkul malların elektronik ortamda da satılabileceği ve aynı Kanunla 6183 sayılı Kanuna eklenen 97/A maddesiyle de

menkul ve gayrimenkul malların elektronik ortamda satışının ne şekilde yapılacağına Bakanlığımızca belirleneceği düzenlenmiştir. Elektronik ortamda satışa ilişkin hususlar bu Tebliğin İkinci Kısım, "Elektronik Ortamda Satış" başlıklı Dördüncü Bölümünde açıklanmış olup, alacaklı amme idarelerinin teknik alt yapılarının hazır olmasını müteakip menkul malların satışları elektronik ortamda da yapılabilecektir.

6. Bozulma, çürüme ve benzeri sebeplerle korunması mümkün olmayan ya da beklediği zaman önemli bir değer düşüklüğüne uğrayacağı anlaşılan mallar ile muhafazası tehlikeli veya masraflı olan mallar ise artırma usulüne başvurulmadan pazarlık usulüne göre satılabilecektir.

7. Altın, zirai ürün ve hisse senedi gibi borsası bulunan malların satışının borsalarda yapılması mümkündür. Bu takdirde, mal açık artırmaya çıkarılmadan doğrudan borsada satılabilecektir.

8. 6183 sayılı Kanunun 87 nci maddesinde, ilk artırmada teklif edilen en yüksek bedelin, menkulün tespit edilen değerinin %75'inden aşağı olması veya hiç alıcı çıkmaması halinde yapılacak işlem açıklanarak, satılamayan menkul malların ilk artırma tarihinden başlayarak 15 gün içinde uygun görülen zamanlarda tekrar satışa çıkarılacağı ve bu artırmada verilen bedel ne olursa olsun satışın yapılacağı düzenlenmiştir.

Ancak, fiziki ortamda yapılan birinci artırmada alıcı çıkmaması nedeniyle satışın gerçekleşmemesi halinde, malların ikinci artırımının bir başka il veya ilçede yapılması mümkündür.

Aynı madde hükmüne göre, menkul mallar yerinde veya başka bir mahalle götürüldüğü halde yine satılamaz veya taşıma giderlerinin çokluğu nedeniyle başka yere götürülmesi uygun görülmezse, ilk artırma tarihinden başlayarak 15 günlük sürenin bitmesinden itibaren 6 ay içinde pazarlıkla satılacaktır. 6183 sayılı Kanunun 97/A maddesine göre, elektronik ortamda iki defa artırmaya çıkarılmasına rağmen satılamayan menkul mallar, pazarlık usulüyle yukarıda belirtilen süre içinde fiziki veya elektronik ortamda satılabilecektir.

Pazarlık usulü ile de satılamayan mallar borçluya geri verilebileceği gibi uzun bir süre geçtiği halde satılamayan menkul malların yeniden değerleri tespit edilmek suretiyle tekrar 6183 sayılı Kanunun 85 inci ve müteakip maddelerine göre fiziki veya elektronik ortamda satışa çıkarılması da mümkün bulunmaktadır.

9. 6183 sayılı Kanunun 85 inci veya 87 nci maddeleri çerçevesinde satış yapıldığı halde, menkul malı satın alan kişinin malı almaktan vazgeçmesi veya satış bedelini ödememesi hali Kanunun 86 ncı maddesinde düzenlenmiştir.

86 ncı madde hükmüne göre;

a) 6183 sayılı Kanunun 85 inci maddesine göre satıldığı halde müşterinin malı almaktan vazgeçmesi veya verilen mühlet içerisinde bedelin tamamını ödememesi durumunda, malın ikinci defa artırmaya çıkarılması gerekmektedir.

Maddede bu artırmanın hangi sürede yapılacağına ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Bununla birlikte, hacizli malların bir an evvel paraya çevrilerek amme alacağının tahsil edilebilmesi için mümkün olan en kısa sürede artırmaya çıkarılması ve satış için süre belirlenmesinde Kanunun 87 nci maddesinde düzenlenen 15 günlük sürenin esas alınması uygun olacaktır.

İkinci defa yapılan bu artırmada malın en çok artırana ihale olunması gerekmektedir.

Mal birinci defa kendisine ihale edilen kimseden,

i) iki ihale bedeli arasındaki menfi fark ve diğer zararlar ile fark üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faizin,

ii) ikinci artırmada talip çıkmaması halinde ise birinci ihale bedeli ve diğer zararlar ile birinci ihale bedeli üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faizin,

derhal 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilmesi gerekmektedir. Takip işlemlerine, teminat alınmış olması halinde teminatın mahsubu yapıldıktan sonra kalan alacak için ödeme emri tebliği ile başlanılacaktır. Ayrıca, bu alacağa ihale bedelinin ödenmesi gerektiği günden (bu tarih hariç) itibaren ödeme tarihine kadar (bu tarih dahil) geçen süre için basit faiz usulüyle yıllık tecil faizi oranında faiz hesaplanması gerekmekte olup, ayrıca gecikme zammı tatbik edilmeyecektir.

İkinci ihalede talipli çıkmaması nedeniyle satışın yapılamaması durumunda, sorumlu olan ilk ihale alıcısından Kanunun aradığı tüm bedelin tahsil edilmesini müteakip malın kendisine terk edilmesi gerekmektedir.

b) 6183 sayılı Kanunun 87 nci maddesinde, ilk artırmada malın satılamaması halinde yapılacak ikinci artırmaya ilişkin işlemler açıklanmıştır. Bu maddeye göre, ilk artırmada satılamayan malın 15 gün içerisinde ikinci artırmaya çıkarılması ve bu artırmada en yüksek bedeli teklif edene ihale edilmesi gerekmektedir. Ancak, ikinci artırmada mal kendisine ihale olunan kimsenin malı almaktan vazgeçmesi veya verilen mühlet içinde bedelin tamamını ödememesi durumunda, kişi hakkında Kanunun 86 ncı maddesinin ikinci fıkrasına göre işlem yapılacaktır.

Ayrıca, birinci artırmada mal ihale olunmasına rağmen malın alınmasından vazgeçilmesi veya bedelin tamamının ödenmemesi nedeniyle yapılan ikinci artırmada mal kendisine ihale olunan kişinin malı almaktan vazgeçmesi veya bedeli ödememesi halinde, bu kişi hakkında da Kanunun 86 ncı maddesinin ikinci fıkrasına göre işlem yapılacaktır.

Buna göre, mal ikinci artırmada kendisine ihale olunmasına rağmen malı almaktan vazgeçen veya bedelin tamamını ödemeyen kimseden, ikinci ihale bedeli ve diğer zararlar ile ikinci ihale bedeli üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faizin derhal 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilmesi gerekmektedir. Takip işlemlerine, teminat alınmış olması halinde teminatın mahsubu yapıldıktan sonra kalan alacak için ödeme emri tebliği ile başlanılacaktır. Ayrıca, bu alacağa ihale bedelinin ödenmesi gerektiği günden (bu tarih hariç) itibaren ödeme tarihine kadar (bu tarih dahil) geçen süre için basit faiz usulüyle yıllık tecil faizi oranında faiz hesaplanması gerekmekte olup, ayrıca gecikme zammı tatbik edilmeyecektir. Aranan bedellerin tamamının tahsilini müteakip mal kendisine terk edilecektir.

7316 sayılı Kanunla yapılan değişiklik sonucunda 6183 sayılı Kanunun 86 ncı maddesine göre hesaplanması gereken faizin, %5 oranı yerine tecil faizi oranının dikkate alınarak hesaplanması gerekmektedir. Buna göre, 7316 sayılı Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren yapılacak satışlara bu yeni düzenlemenin uygulanması gerekmektedir. Ayrıca, tecil faiz oranında yapılacak değişikliklerin faiz hesabında dikkate alınacağı tabiidir.

10. 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre, değer tespiti yapılarak satışa çıkarılan menkullerin satışında izlenecek usul ve aranılacak bedel belirlenmiş olmakla birlikte, 86 ncı ve 87 nci madde hükümlerine göre yapılacak satışlarda, tahsil dairesinin Kanunun 62 nci maddesinde yer alan “Tahsil dairesi alacaklı amme idaresi ile borçlunun menfaatlerini mümkün olduğu kadar telif etmekle mükelleftir.” hükmünün de satış bedeli açısından dikkate alacağı tabiidir. Ayrıca, 74 üncü maddede yer alan hükümler çerçevesinde satış bedelinin amme alacağına rüçhanlı olan alacaklar ile takip giderlerini aşmaması halinde de tahsil dairesi satıştan vazgeçebilecektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Gayrimenkul Malların Haczi ve Satışı

I- Gayrimenkul Malların ve Gemilerin Haczi

1. 6183 sayılı Kanunun 5904 sayılı Kanunla değişik 88 inci maddesinde, “Her türlü gayrimenkul malların, gemilerin haczi sicillerine işlenmek üzere haciz keyfiyetinin tapuya veya gemi sicillerinin tutulduğu daireye tebliğ edilmesi suretiyle yapılır. Tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirimleri, alacaklı tahsil dairelerince ya da alacaklı amme idaresi vasıtasıyla, posta yerine elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve bu tebligatlara elektronik ortamda cevap verilebilir. Elektronik ortamda yapılacak tebliğe ve cevapların elektronik ortamda verilebilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Gayrimenkul haczi, bunların hasılat ve menfaatlerine de şamildir. Ancak borçlunun başkaca bir geliri yoksa kendisinin ve ailesinin geçimleri için kafi miktarda mahsulden veya satıldıkça bedelinden münasip miktarı borçluya bırakılır.

Alacaklı tahsil dairesi, haczedilen gayrimenkul ve gemilerin idaresi ve işletilmesi, menfaat ve hasılatın toplanması için gereken tedbirleri alır.” hükmü yer almaktadır.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.- 11/09/2013/28762))Bu hükme istinaden, gayrimenkul mallar ve gemilerin haczi için, haciz keyfiyetinin tapuya veya gemi sicillerinin tutulduğu daireye tebliğ edilmesi gerekmektedir. 5904 sayılı Kanunla

maddede yapılan değişiklikle Bakanlığımıza verilen yetkiye istinaden, alacaklı amme idarelerinin Bakanlığımızın (Gelir İdaresi Başkanlığının) uygun görüşünü de almak suretiyle ilgili idarelerle yapacakları anlaşmalar çerçevesinde, elektronik imza ya da şifre kullanılmak suretiyle haciz bildirilerinin elektronik ortamda bu idarelere tebliğ edilmesi ve elektronik ortamda cevaplarının alınması, elektronik ortamda tebliğ edilecek haciz bildirilerinde birden fazla amme borçlusu için tebligat yapılabilmesi ve cevaplarının alınması uygun görülmüştür.

2. Gayrimenkul ve gemilerin, gerek teminat olarak alınmaları ve gerekse ihtiyati veya kat'i olarak haczedilmeleri durumlarında, tahsil dairelerince amme alacağı tutarının haciz bildirilerinde mutlaka bildirilmesi zorunludur. Düzenlenecek haciz bildirilerinin amme alacağının aslını ve fer'ilerini kapsamasına dikkat edilmesi gerekmektedir.

Bu şekilde hacze konu olan amme alacağı tutarının haciz tarihinden sonra artması halinde re'sen; borçlusu tarafından ödemede bulunulmak veya diğer şekillerde tahsilat yapılmak suretiyle azalması halinde de ilgililerin talebi üzerine son durumları (bakiye tutarı) ilgili tapu veya gemi siciline bildirilir.

3. 6183 sayılı Kanunun 88 inci maddesi hükmü gereğince, gayrimenkulün haczi onun hasılat ve menfaatlerini de kapsamaktadır. Bu nedenle tahsil dairesinin, haczettiği gayrimenkulün hasılat ve menfaatlerini toplaması, idare ve işletilmesi için lazım gelen tedbirleri bizzat alması gerekir.

4. 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre, teminat olarak gösterilen gayrimenkullerin teminat olarak kabulü, ihtiyaten veya kat'i hacizleri sırasında aşağıdaki açıklamaların dikkate alınması gerekmektedir.

a) 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 684 üncü maddesi ile bir şeye malik olan kimsenin o şeyin bütünleyici parçasına da malik olacağı, bütünleyici parçanın (mütemmim cüz), yerel âdetlere göre asıl şeyin temel unsuru olan ve o şey yok edilmedikçe, zarara uğratılmadıkça veya yapısı değiştirilmedikçe ondan ayrılmasına olanak bulunmayan parça olduğu hükme bağlanmıştır. Örneğin, bir binadan tahripsiz olarak ayrılmayan veya ayrıldığı takdirde tesis ve inşaatın büyük hasar görmesine neden olacak olan kalorifer, su ve elektrik tesisatı gibi.

Eklenti (teferruat) ise aynı Kanunun 686 ncı maddesine göre, asıl şey malikinin anlaşılabilen arzusuna veya yerel âdetlere göre, işletilmesi, korunması veya yarar sağlaması için asıl şeye sürekli olarak özgülenen ve kullanılmasında birleştirme, takma veya başka bir biçimde asıl şeye bağlı kılınan taşınır maldır. Bir şeye ilişkin tasarruflar, aksi belirtilmedikçe onun eklentisini de kapsar. Örneğin, bir otel binasının içindeki möbeller ve bir tekstil fabrikasının içindeki tezgahlar gibi.

4721 sayılı Kanunun 684 üncü maddesi gereğince, bir şeye malik olan kimse, o şeyin bütünleyici parçalarına da (mütemmim cüzlerine de) malik olur. Bu sebeple bütünleyici parçalar asıl şeyin tabi olduğu hukuki hükümlere tabidir ve bunlar asıl şeyden ayrılmadıkça üzerlerinde bağımsız bir hak tesis edilemeyeceği gibi temlik ve haciz edilemez. Eklenti ise, yukarıda belirtildiği üzere müstakil varlığı olan menkul bir maldır.

Ancak, 4721 sayılı Kanunun 686 ncı maddesinin birinci fıkrasında "Bir şeye ilişkin tasarruflar, aksi belirtilmedikçe onun eklentisini de kapsar." hükmü yer almaktadır. Dolayısıyla, yapılan bir ipotek işleminde eklentinin hariç bırakıldığı kararlaştırılmış ve bu karar tapu siciline kayıt ettirilmiş ise o takdirde eklenti ipoteye dahil olmayacağından müstakilen haczi mümkündür.

4721 sayılı Kanunun 862 nci maddesinde, "Rehin, taşınmazı bütünleyici parçaları ve eklentileri ile birlikte yükümlü kılar. Rehnin kuruluşu sırasında makine, otel döşeme eşyası gibi açıkça eklenti olarak gösterilen ve tapu kütüğünde beyanlar sütununa yazılan şeyler, kanuna göre bu nitelikte olamayacakları ispat edilmedikçe eklenti sayılır. Üçüncü kişilerin eklentiler üzerindeki hakları saklıdır." hükmü yer almaktadır.

b) Fabrika ve benzeri müesseselerin makine ve mallarının teminat olarak gösterilmesi halinde,

- Bunların kabulünden önce mahiyetleri ile hukuki durumlarının araştırılması,

- Yapılacak bu araştırmalar esnasında bina ile makinelerin iktisadi bir bütünlük teşkil ettiğinin (binanın makinelere uygun bir şekilde yapıldığının, bütün makinelerin betonla yere veya duvarlara sabitlendiğinin, bunların çıkarılmasının binayı tahrip etmeden mümkün olmayacağı ve bu işlemlerin binanın kıymetini azaltacağı) tespit edilmesi halinde, söz konusu gayrimenkulün bütünleyici parçası sayılması,

- Şayet bu makineler mahalli örf ve malikin sarıh arzusuna göre fabrikanın işletilmesi veya muhafazası için daimi bir tarzda tahsis edilmiş ve takılmışsa ve bunların fabrikadan çıkarılması halinde binanın tahribi mevzu bahis değilse bu makinelerin eklenti olarak kabul edilmesi,

gerekmektedir.

Dolayısıyla, fabrika içindeki makineler veya sair mallar teminat olarak gösterildiği durumlarda öncelikle bunların mahiyetlerinin (bütünleyici parça mı, eklenti mi yoksa bu kavramların kapsamına dahil olmayan başka bir mal mı olduğunun) tespit edilmesi ve eklenti olduğunun tespit edilmesi durumunda hukuki durumunun araştırılması lazımdır.

Bu nedenle, eklentinin tabi olduğu gayrimenkulün üçüncü bir şahsa ipotekli bulunup bulunmadığı, ipotekli ise, eklentinin ipoteğe dahil olup olmadığı, hakkında tapu sicilinde bir kaydın bulunup bulunmadığı hususları tapu idarelerinden (ve ayrıca mal sahibinden) sorularak tespit edilir.

Yapılan bu araştırmayı müteakip;

- Gayrimenkul ipotekli değilse,

- Gayrimenkul eklenti hariç tutulmak suretiyle ipotek edilmişse,

teminat olarak verilmek istenilen eklentinin, menkul mallar gibi haczedilerek teminat olarak kabul edilmesi, aksi halde bunların teminat olarak kabul edilmemesi gerekir.

c) Teminat olarak alınacak menkul mallar, tapu kaydına eklenti olarak kaydettirilmemişse haczinden evvel bunların sahibinden eklenti olduğunun tapu kütüğünün beyanlar hanesine kaydettirilmesi istenecek ve gerekli tescil yaptırıldıktan sonra da bu mallar haczedilecektir.

Düzenlenen haciz tutanağı ile haciz varakası tahsil dairesince Tapu Sicil Müdürlüğüne ayrıca bir yazı ile gönderilerek, 4721 sayılı Kanunun 796 ncı maddesi çerçevesinde varsa gayrimenkul üzerindeki intifa hakkının tapu kütüğüne yeni tescil edilmiş eklentileri kavramayacağı ve aynı Kanunun 1010 uncu maddesi gereğince bunların hacizli olduğu, ileride gayrimenkulün rehni halinde hacze konu olan eklentinin rehinden istisna edilmesi gerektiği hususunun tapu siciline şerhi temin edilir.

d) 1447 sayılı Ticari İşletme Rehni Kanununun 30 "Rehin hakkının doğumu" başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında, "Rehin hakkı ticari işletme sahibinin veya kredi müessesesinin veya alacaklının yazılı talebi üzerine ticari işletmenin kayıtlı bulunduğu Ticaret veya Esnaf ve Sanatkar Siciline tescil ile doğar." aynı maddenin dördüncü fıkrasında "Ticaret veya Esnaf ve Sanatkar Sicilindeki kayda istinat ederek rehin hakkı iktisabedenin bu iktisabı muteberdir.",

Aynı Kanunun 4 üncü maddesinde de, "...Sözleşmede, rehne dair unsurların tam listesi de ayırdedilmelerini mümkün kılacak özellikleri ile birlikte yer alır." hükümlerine yer verilmiştir.

Öte yandan, 21.08.1972 tarih ve 14238 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ticari İşletme Rehni Sicili Tüzüğü'nün 4 üncü maddesinde; "Ticari işletme rehni sicili alenidir. Herkes sicilde bir kayıt bulunup bulunmadığı ve varsa mahiyeti hakkında, sözlü ve yazılı bilgi verilmesini sicil memurundan isteyebilir." ve 6 ncı maddesinin (a) bendinde; "Ticaret veya esnaf ve sanat sicili memuru, ... ticari işletmenin üzerinde faaliyet gösterdiği gayrimenkul işletme sahibine ait ise bu gayrimenkulün tapu kütüğündeki beyanlar hanesine işlenmek üzere tapu sicil muhafızlığı veya memurluğuna yazı ile bilgi verir." hükmüne yer verilmiştir.

1447 sayılı Ticari İşletme Rehni Kanunu ile Ticari İşletme Rehni Sicili Tüzüğü'nün yukarıda belirtilen hükümlerine göre rehin hakkı, ticari işletmenin kayıtlı bulunduğu Ticaret veya Esnaf ve Sanatkar Siciline tescil edilmesi ile doğacağından, bu hakkın doğduğu tarihten itibaren herkese karşı ileri sürülebilmesi mümkündür. Ticari işletme rehni rehni hakkının doğabilmesi için bu hakkın ticari işletmenin üzerinde faaliyet gösterdiği gayrimenkulün beyanlar hanesine şerh edilmesi zorunluluğu bulunmamaktadır.

Dolayısıyla, fabrika, otel gibi işletmelerin içinde bulunan menkul malların haczi sırasında bu malların eklenti olup olmadığına bakılacağı gibi tapu kütüğünde bir kayıt olmasa da borçluya ait bu malların rehinli olup olmadıklarının Ticaret Sicil Memurluklarından araştırılması gerekmektedir.

(Ek fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.9) Diğer taraftan, teslimsiz taşınır rehin hakkının güvence olarak kullanımının yaygınlaştırılması amacıyla 20/10/2016 tarihli ve 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu 28/10/2016 tarihli ve 29871 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, anılan Kanunun 17 nci maddesiyle 1447 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

(Ek fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.9) Ancak, 6750 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında 1/1/2017 tarihinden önce ticari işletme veya esnaf işletmeleri üzerinde tesis edilen rehin haklarına ilişkin ilgili mevzuat hükümlerinin uygulanmaya devam edeceği hüküm altına alındığından, 1/1/2017

tarihinden önce kurulmuş ticari işletme veya esnaf işletmeleri üzerinde tesis edilen rehin haklarının tespiti açısından yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde işlemlerin tekemmül ettirilmesi gerekmektedir.

(Ek fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.9) 6750 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında, rehin hakkının tesisi amacıyla Rehinli Taşınır Sicili kurulduğu, aynı maddenin ikinci fıkrasında Rehinli Taşınır Sicilinin aleni olduğu hükmüne yer verilmiştir.

(Ek fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.9) 31/12/2016 tarihli ve 29935 üçüncü mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe giren Rehinli Taşınır Sicili Yönetmeliğinin 15 inci maddesinin ikinci fıkrasında “Sicil hizmetlerinin ifası amacıyla Taşınır Rehin Sicil Sistemi kurulur. Bu Sistem kısaca TARES olarak adlandırılır.” hükmü, 17 nci maddesinin ikinci fıkrasında “Sicile tescil edilen hususlar alenidir...” hükmü, 30 uncu maddesinin birinci fıkrasında “İlgisini ispat eden herkes sicilde sorgulama işlemi yapabilir.” hükmü, aynı maddenin ikinci fıkrasında “Sorgulama işlemleri, herhangi bir sicil birimi aracılığıyla ya da elektronik ortamda yapılabilir.” hükmü yer almaktadır.

(Ek fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.9) 6750 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında rehin hakkının, rehin sözleşmesinin Rehinli Taşınır Siciline tescil edilmesiyle kurulacağı, aynı maddenin altıncı fıkrasında rehin sözleşmesinde, tarafların kimler olduğu, borcun konusu ve tutarının ne olduğu, rehne konu varlık ile bu varlığın ayırt edici özelliklerinin neler olduğu hususlarının yer alması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

(Ek fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.9) 6750 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında, üzerinde rehin hakkı kurulabilecek taşınır varlıklar tadadi olarak sayılmış olup, aynı maddenin ikinci fıkrasında, ticari işletme ve esnaf işletmesinin tamamı üzerinde rehin kurulması halinde, rehinin kuruluşu anında işletmenin faaliyetine tahsis edilmiş olan her türlü varlığın rehnedilmiş sayılacağı hükmüne yer verilmiştir.

(Ek fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.9) Diğer taraftan, 6750 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin beşinci fıkrasında ise “Tapu kütüğüne herhangi bir nedenle tescil edilen taşınır bu Kanun kapsamında değildir.” hükmü yer almaktadır.

(Ek fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.9) 6750 sayılı Kanunun yukarıda belirtilen hükümlerine göre rehin hakkı, Rehinli Taşınır Siciline tescil edilmesi ile doğacağından, bu hakkın doğduğu tarihten itibaren herkese karşı ileri sürülebilmesi mümkündür. 6750 sayılı Kanun kapsamında rehin hakkının doğabilmesi için de bu hakkın ticari işletmenin üzerinde faaliyet gösterdiği gayrimenkulün beyanlar hanesine şerh edilmesi zorunluluğu bulunmamakla birlikte, tapu kütüğüne herhangi bir nedenle tescil edilen taşınır için 6750 sayılı Kanun kapsamında rehin hakkı kurulması da mümkün bulunmamaktadır. Dolayısıyla, 6750 sayılı Kanun kapsamında rehnedilmesi mümkün olan taşınırın haczi sırasında bu taşınır için tapu kütüğünde herhangi bir kayıt olmaması durumunda bu malların rehinli olup olmadıklarının Rehinli Taşınır Sicilinden araştırılması gerekmektedir.

e) Fabrika içinde bulunan makineler ya da otel işletmelerinde kullanılan menkul malların teminat olarak alınması suretiyle borçları gerek 6183 sayılı Kanuna göre tecil edilmesi nedeniyle gerekse 2577 sayılı Kanununa göre, teminat karşılığında verilmiş yürütmeyi durdurma kararları üzerine takibi durdurulmuş bulunan borçluların, teminatlarının durumları yukarıda açıklandığı şekilde gözden geçirilecek, bunların ipoteğe dahil bulunduğu veya üzerinde işletme rehni olduğu anlaşıldığı takdirde, borçludan derhal teminat vermesi istenecektir.

Borçlu, mevcut borcu karşılayacak şekilde 6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde sayılan mallardan herhangi birisini teminat olarak verdiği takdirde evvelce teminat olarak alınan eklenti serbest bırakılarak tecil işlemi devam ettirilecek veya yürütmeyi durdurma kararının gereği yerine getirilecektir. Aksi halde aynı maddenin son fıkrası gereğince teminatın değerini kaybettiği kabul edilerek amme alacağının tahsili cihetine gidilecektir.

f) Bu bölümde açıklanan hususlara ilave olarak, yapılacak menkul hacizlerinde 6183 sayılı Kanunun 12 nci maddesi hükmü de göz önünde bulundurulacaktır.

5. 6183 sayılı Kanunun 89 uncu maddesine göre, gayrimenkul haczedildiğinde, gayrimenkul kendilerine rehnedilmiş alacaklılara tapu idaresince haciz hakkında bilgi verilmesi gerekmektedir.

II- Gayrimenkullerin Satışı

1. 6183 sayılı Kanunun 7316 sayılı Kanunla değiştirilen 90 ıncı maddesinde “Gayrimenkuller, satış komisyonlarınca fiziki veya elektronik ortamda açık artırma ile satılır. Satış komisyonunun oluşumu alacaklı amme idarelerince belirlenir. Komisyonun çalışma usul ve esaslarını belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.” hükmü yer almaktadır.

Buna göre, tahsil dairelerince haczedilmiş olan gayrimenkullerin satılmalarına ilişkin olarak aşağıda yapılan açıklamaların dikkate alınması gerekmektedir.

a) 6183 sayılı Kanuna göre haczedilmiş olan gayrimenkuller satış komisyonları tarafından fiziki veya elektronik ortamda açık artırma usulüne göre satılabilecektir.

Elektronik ortamda satışa ilişkin hususlar bu Tebliğin İkinci Kısım, “Elektronik Ortamda Satış” başlıklı Dördüncü Bölümünde açıklanmış olup, alacaklı amme idarelerinin teknik alt yapılarının hazır olmasını müteakip gayrimenkul malların satışı elektronik ortamda da yapılabilecektir.

b) 6183 sayılı Kanunun 90 ıncı maddesinde 7316 sayılı Kanunla yapılan değişiklik sonrasında satış komisyonlarının oluşumunun alacaklı amme idarelerince belirlenmesi gerekmektedir. Buna göre, Devlet, il özel idareleri ve belediyeler satış komisyonlarını kendi çalışanları arasından teşkil etmeye yetkilidir.

Bu kapsamda, Bakanlığımıza bağlı tahsil dairelerince haczedilen gayrimenkullerin satışlarında yetkili olacak satış komisyonları aşağıda belirtilen şekilde oluşturulacaktır.

Alacaklı Dairesi	Tahsil	Satış Komisyonu	
Başkan	Üye	Üye	
Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı	Tahsilattan Sorumlu Grup Müdürü	Tahsilat Müdürlüğünden Sorumlu Müdür	Tahsilat Müdürlüğünde Görevli Memur
Eskişehir Vergi Dairesi Başkanlığı	Tahsilattan Sorumlu Grup Müdürü	Satış Müdürlüğünden Sorumlu Müdür	Satış Müdürlüğünde Görevli Memur
Vergi Dairesi Müdürlüğü	Vergi Dairesi Başkanlığı; a)Bulunan Yerlerde Tahsilattan Sorumlu Grup Müdürü b)Bulunmayan Yerlerde Gelir Müdürlüğünün Bağlı Olduğu Defterdar Yardımcısı	Alacaklı/Niyabeten Takibi Yapan Vergi Dairesinin Müdürü	Alacaklı/Niyabeten Takibi Yapan Vergi Dairesinin Kuvuşturma Bölümünden Sorumlu Müdür Yardımcısı
Malmüdürlüğü	Vergi Dairesi Başkanlığı; a)Bulunan Yerlerde Tahsilattan Sorumlu Grup Müdürü b)Bulunmayan Yerlerde Gelir Müdürlüğünün Bağlı Olduğu Defterdar Yardımcısı	Alacaklı/Niyabeten Takibi Yapan Malmüdürlüğünün Müdürü	Alacaklı/Niyabeten Takibi Yapan Malmüdürlüğünün Gelir Servisi Şefi

(Değişik fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-07/07/2022/31889) m.8) Satış komisyonu başkan veya üyelerinin görevlerinin başında bulunmaması veya belirlenen unvanlarda memur bulunmaması halinde bunlara vekalet edenler başkan veya üye sıfatıyla komisyonda görev yaparlar. Şu kadar ki, satış komisyonuna başkanlık yapacak defterdar yardımcısının olmadığı yerlerde satış komisyonuna defterdar başkanlık yapar.

Satış komisyonu başkanının birden fazla satış komisyonunda görev yapması gereken hallerde, vergi dairesi başkanları ve vergi dairesi başkanlığının bulunmadığı yerlerde defterdarlar, bu kişi yerine aynı unvana sahip memuru satış komisyonu başkanı olarak görevlendirebilirler.

c) 6183 sayılı Kanunun 90 ıncı maddesinde satış komisyonlarının çalışma usul ve esaslarının Bakanlığımızca belirleneceği düzenlenmiş olup, bu komisyonların aşağıdaki şekilde çalışmaları uygun bulunmuştur.

Buna göre, satış komisyonları;

i) Başkan ve üyelerden oluşur.

ii) Başkanın daveti üzerine toplanır.

iii) Çalışmalarına üyelerin katılması zorunludur.

iv) Çalışmalarına mazereti olan üyelerin yerine yedek üyeler katılır.

v) Üye tam sayısı ile toplanır.

vi) Oybirliği ile karar alır.

vii) Başkan ve üyeleri 6183 sayılı Kanunun 108 inci maddesi hükmünü dikkate alarak görev yapar.

viii) Çalışmalarının sekreteryaya hizmetleri alacaklı amme idaresince uygun görülen birimlerce yürütülür.

(Değişik fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.10) Bakanlığımıza bağlı tahsil dairelerince takip edilen alacaklar için oluşturulan satış komisyonlarının sekreteryaya hizmetleri alacaklı tahsil dairesince yürütülür. Ancak, vergi dairesi başkanları ve vergi dairesi başkanlığının bulunmadığı yerlerde defterdarlar, gerek görmeleri halinde sekreteryaya hizmetlerini, ilgisine göre tahsilat grup müdürlüğüne bağlı müdürlüğe/gelir müdürlüğüne yaptırabilirler. Sekreteryaya hizmetlerinin bu müdürlüklere verilmesi halinde komisyon üyesi olan "Alacaklı/Niyabeten Takibi Yapan Vergi Dairesinin Kovuşturma Bölümünden Sorumlu Müdür Yardımcısı" ve "Alacaklı/Niyabeten Takibi Yapan Malmüdürlüğünün Gelir Servisi Şefi" yerine ilgisine göre tahsilat grup müdürlüğüne bağlı müdür/gelir müdürü görevlendirilebilir.

2. 6183 sayılı Kanunun 91 inci maddesine göre de, satışa çıkarılacak gayrimenkullere bilirkişinin mütalaası alınmak suretiyle satış komisyonu tarafından rayiç değer biçilmesi gerekmektedir.

3. 6183 sayılı Kanunun 92 nci maddesinde gayrimenkullerin satış şartnamesinde hangi kayıtların yer alması gerektiği hükme bağlanmıştır. Madde hükmüne göre tahsil dairesince satılacak gayrimenkul mallar için her bir gayrimenkul itibarıyla ayrı şartname düzenlenmesi gerekmekte olup, şartname örneği tebliğ ekinde (EK-7) yer almaktadır.

Şartnamede gösterilecek hususlar ekli örnekte belirtilmiş olup, şartnamenin hazırlanmasında ayrıca aşağıdaki açıklamaların da dikkate alınması gerekmektedir.

Şartnamenin;

- 3 numarasında gayrimenkulün tapu kaydı, varsa kadastro çapı, sair evsafı, durumu ve hususi vasıfları tafsilatlı bir şekilde gösterilecek, müştemilatı ve eklentileri açıkça belirtilecektir.

- 6 numarasında, teminatın gayrimenkule biçilmiş değer %7,5'u oranında olacağı ve teminat olarak 94 üncü madde gereğince 10 uncu maddenin 1-4 üncü bentlerinde yazılı bulunan teminatların kabul edileceği belirtilecektir.

- 7 numarasında, gayrimenkul üzerindeki irtifak hakları, gayrimenkul mükellefiyetleri, ipotekler, ipotekli borç senetleri, irad senetleri hakkında tapu kaydında mevcut bilgiler gösterilecektir.

- 8 numarasında, satılığa çıkarılan gayrimenkulün üzerinde mevcut olan irtifak hakkı, gayrimenkul mükellefiyeti, ipotek, ipotekli borç senedi ve irad senedinden hangileriyle birlikte satılacağı yazılacaktır. Satış şartnamesinin, isteyenlere verilmek veya gösterilmek üzere, yeterli sayıda örneği hazırlanacaktır. Şartnamenin tasdikli bir örneği gayrimenkule ait satış dosyası ile birlikte satış komisyonuna gönderilecek, tasdikli bir örneği de borçluya ait takibat dosyasına konulacaktır.

4. Gayrimenkul Satış İlanı

6183 sayılı Kanunun 93 üncü maddesinde, gayrimenkul satış ilanlarının yer, süre ve şekillerine ait genel esasların Bakanlığımızca belirleneceği hükme bağlanmıştır. Anılan madde ile Bakanlığımıza verilen yetkiye istinaden, gayrimenkul satışında ilanların aşağıda gösterilen esaslar çerçevesinde yapılması uygun görülmüştür.

4.1. İlanda Yer Alacak Hususlar

Gayrimenkul satış ilanında:

- 1- Satışa çıkarılan gayrimenkulün bulunduğu mahalle, cadde, sokak, kapı ve daire numarası,
- 2- Satışa çıkarılan gayrimenkulün durumu, tapu kaydı, varsa kadastro çapı, evsafı ile hususi vasıfları, müştemilat ve eklentileri,
- 3- Gayrimenkulün artırılmasına esas olmak üzere satış komisyonunca biçilen rayiç değer,
- 4- Artırmaya iştirak için alınacak teminatın tutarı ve nelerin teminat olarak alınacağı,
- 5- Gayrimenkulün satışının yapılacağı yer, gün ve saat,
- 6- Gayrimenkul satış şartnamesinin nereden alınabileceği veya nerede görülebileceği,
- 7- **(Değişik bent: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.11)** Teminatın yatırıldığına ilişkin makbuzun nereye ve hangi tarihe kadar ibraz edileceği, malın ihale edilmesi halinde alınan teminatın ihale bedelinden mahsup edileceği, malın alınmasından vazgeçilmesi veya bedelin tamamının ödenmemesi durumunda 6183 sayılı Kanun kapsamında doğacak yükümlülüklerin teminattan mahsup edileceği, mahsup sonrasında teminattan artan bir tutar olması halinde ise bu tutarın doğrudan bütçeye irat kaydedileceği,
- 8- Gayrimenkul malın satışında verilen bedel, gayrimenkule biçilen rayiç değer %75'ini bulmadığı ve şayet artırılan bedel amme alacağına rüçhanı olan alacakların tutarından fazlaya çıkmadığı ve yapılmış ve/veya yapılacak masrafları karşılamadığı takdirde, en çok artıranın taahhüdü baki kalmak şartıyla artırmanın 7 gün daha uzatılarak, 7 gün sonraki tarih de belirtilmek suretiyle, gayrimenkulün aynı mahalde ve aynı saatte tekrar artırmaya çıkarılacağı,
- 9- İş bu ilanın tapu kaydında adresi bulunmayan ilgililer ile tapu kaydında ad ve adresleri geçip de tebliğ edilemeyen ilgililere de tebliğ yerine kaim olduğu, hususları yer alacaktır.

4.2. İlanın Şekli

Gayrimenkul satış ilanlarında aşağıdaki şekilde işlem yapılacaktır.

- 1- Gayrimenkul satışı, artırma tarihinden en az 15 gün önce başlamak şartıyla o yerde çıkan günlük bir gazete ile aralıklarla iki defa ilan edilecektir.
- 2- Günlük gazete çıkmayan yerlerde yapılacak gayrimenkul satışları, o yerde 15 gün içinde iki defadan az gazete çıkıyorsa çıkan gazetede ilan edilmekle birlikte, halkın görebileceği yerlere ve tahsil dairesi kapısına ilan örneği yapıştırılacak ve belediye yayın araçları ile duyurulacaktır.
- 3- Belde belediyelerinde ve köylerde bulunan gayrimenkullerin satışlarında, yukarıda açıklandığı şekilde ilan yapılmakla beraber keyfiyet gayrimenkulün bulunduğu belde belediyesi ve köy muhtarlığı aracılığı ile de halka duyurulacaktır.
- 4- **(Değişik bent: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.12)** Biçilen rayiç değeri 2,5 milyon lirayı aşan gayrimenkul mal satışlarında, (1), (2) ve (3) numaralı bentlerde açıklanan esaslar çerçevesinde yapılan ilandan başka Ankara, İstanbul veya İzmir illerinden herhangi birinde çıkan bir gazete ile de aynı şartlar çerçevesinde ilan yapılacaktır.
- 5- Gazetelerden başka vasıtalarla yapılan ilanlarda ilanın yapıldığı ayrıca tanzim edilecek tutanakla belgelendirilecektir.

4.3. İlanın Tebliği

6183 sayılı Kanunun 93 üncü maddesine göre hazırlanan gayrimenkul satış ilanının birer örneği; borçluya veya vekil ya da mümessiline ve gayrimenkulün tapu sicilinde hakkı kayıtlı bulunanlardan adresi belli olanlara tebliğ edilecektir.

Bu hükme göre, borçluya veya vekil ya da mümessiline satış ilanının tebliği zorunlu olup, yapılacak tebliğlerde 213 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaktır. Gayrimenkul satış ilanı, gayrimenkulün tapu

sicilinde hakkı kayıtlı bulunanların tapu sicilindeki adreslerine tebliğ edilecektir. Tebligat yapılamaması halinde, gayrimenkulün satış ilanı, tapu kaydında adresi bulunmayan ilgililer ile tapu kaydında ad ve adresleri geçip de tebliğ edilemeyen ilgililere de tebliğ yerine geçecektir.

5. 6183 sayılı Kanun, gayrimenkullerin ihale yöntemiyle satışını ve bu satışlarda artırma usulünü benimsemiştir.

Kanunun 94 ila 98 inci maddelerinde, haczedilen gayrimenkul malların artırma ve ihalesi, artırmanın uzatılması, ihalenin yapılamaması hallerinde uygulanacak hükümler, gayrimenkul satış bedelinin tahsili, gayrimenkullerin teferruğu ve geri verilmesi hususları düzenlenmiştir.

Gayrimenkulün ilk ihalesini düzenleyen 94 ve 95 inci maddelerde artırma usulü ve artırmalarda aranılacak bedel açıklanmıştır.

- 94 üncü madde ile, gayrimenkul artırımında üç defa bağırma mecburiyeti getirilmiş, ilk artırmada teklif edilen en yüksek bedelin gayrimenkulün rayiç değerinin % 75'inden aşağı olmaması ve rüçhanlı alacaklar ile takip masraflarını aşması şartı aranılmıştır. İlk artırmada Kanunun aradığı bedele ulaşamaması halinde satış yapılmayacaktır.

- 95 inci madde ile de, ilk artırmada 94 üncü maddenin aradığı bedelin elde edilememesi halinde yapılacak işlem açıklanarak, artırmanın uzatılması olarak ifade edilen ikinci artırma düzenlenmiştir.

Buna göre, ilk artırmada satılamayan gayrimenkulün, ilk artırmada en çok artıranın taahhüdü baki kalmak kaydıyla, ilk artırma tarihini takip eden 7 nci günün aynı saatinde ikinci artırması yapılacaktır. Bu artırmada da teklif edilen bedelin rüçhanlı alacaklar ile takip masraflarını aşması koşuluyla, ilk artırmada önerilen bedel de dikkate alınarak en yüksek bedeli önerene satış yapılacaktır.

İlk artırmada herhangi bir pey sürülmemiş olması veya hiçbir alıcının iştirak etmemiş olması hali de, Kanunun 94 üncü maddesinin aradığı bedele ulaşamaması hali olarak kabul edilecek ve 95 inci madde hükmüne göre ikinci artırmaya geçilecektir.

- Kanunun 96 ncı maddesinde, 94 ve 95 inci maddelerine göre yapılan artırmalarda istekli çıkmaması veya teklif edilen bedelin 95 inci maddede yazılı bedele ulaşmaması halinde, amme idaresince teferruğ edilinceye kadar gayrimenkul üzerindeki haczin devam edeceği hükme bağlanmıştır. Ancak bu hükümde yer alan teferruğ edilinceye kadar haczin devam edeceğine ilişkin belirleme her hal ve takdirde amme alacağının tahsil edilememiş olması halini kavramaktadır. Hacze konu amme alacağının ve diğer takipli alacakların tahsili halinde haczin kaldırılacağı tabiidir.

Aynı maddede haciz devam ettiği sürece hacizli gayrimenkule yeni bir alıcı çıkması halinde alacaklı amme idarelerinin takdirine dayalı olarak satış için bir gün belirlenebileceği, belirlenen günden 7 gün önce ilan yapılarak gayrimenkulün Kanunun 95 inci maddesine göre artırmaya çıkarılacağı ve artırmada en yüksek bedeli önerene satışın yapılacağı belirtilmiştir.

Öte yandan maddede, gayrimenkul teferruğ edilinceye kadar bir istekli çıkmadığı takdirde tahsil dairesinin hacizli malı uygun gördüğü zamanlarda satışa çıkarabileceği, bu takdirde satış ve ilan hakkındaki madde hükümleri ve ihale için de Kanunun 95 inci madde hükmünün tatbik olunacağı hüküm altına alınmıştır.

Kanun hükümlerine göre, rayiç değer tespiti yapılarak satışa çıkarılan gayrimenkullerin satışında izlenecek usul ve aranılacak bedel ifade edilmiş olmakla birlikte, 95 inci madde hükümlerine göre yapılacak satışlarda, satış komisyonları, Kanunun 62 nci maddesinde yer alan "Tahsil dairesi alacaklı amme idaresi ile borçlunun menfaatlerini mümkün olduğu kadar telif etmekle mükelleftir." ifadesi ile alacaklı amme idarelerinin söz konusu gayrimenkulü teferruğ etmeleri halinde ödeyecekleri bedelleri de göz önünde bulundurarak, teklif edilen bedelin gayrimenkulün değerinin çok altında olması halinde satış yapmayabilecektir.

Ayrıca, ilk ihaleden sonra geçen zaman içerisinde gayrimenkulün vasıflarında değişiklik olması veya değerinde önemli bir artış veya azalış olması halinde yeniden değer takdiri yapılması ve takdir edilen bedel üzerinden 94 ve müteakip maddeler hükümlerine göre artırmanın yapılması mümkün bulunmaktadır.

Alacaklı amme idarelerince teferruğ kararı verilebilmesi için maddede öngörülen şartların yanı sıra bütçelerinde bu işleme yönelik ödeneğin de bulunması gerekmektedir.

6. 6183 sayılı Kanunun gayrimenkullerin satışlarını düzenleyen maddelerinde, satış bedelinin derhal veya verilen mühlet içinde ödenmesi hususu düzenlendiği halde, verilecek süreye ilişkin açık bir

belirleme yapılmamıştır. Dolayısıyla, satış bedelinin ödenmesi için mühlet talep edildiği hallerde, verilebilecek mühlet satış komisyonlarınca takdir edilecektir.

7. 7316 sayılı Kanun ile değiştirilen 6183 sayılı Kanunun 97 nci maddesinde, “Gayrimenkul kendisine ihale olunan kimse derhal veya verilen mühlet içinde parayı vermezse ihale kararı feshedilir ve gayrimenkul, satış komisyonunca hemen 7 gün müddetle artırmaya çıkarılır. Bu artırmayı alakadarlara tebliğe hacet olmayıp yalnız ilanla iktifa olunur ve çok artırana ihale edilir.

İhale bedelinin tamamını ödememek suretiyle ihalenin feshine sebep olan kimse teklif ettiği bedel ile bir sonraki ihale bedeli arasındaki farktan ve diğer zararlardan ve fark üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faizden sorumludur. Bu tutar ayrıca hükme hacet kalmaksızın teminattan mahsubu yapıldıktan sonra bakiyesi tahsil dairesince tahsil olunur. Aradaki farkın amme alacağını aşan miktarını bundan mesul olan şahıstan tahsil edebilmek üzere malı satılan amme borçlusuna dairece bir vesika verilir.

Bu madde ile 86 ncı madde kapsamında mesuliyeti bulunan kişilerden alınan teminattan gerekli mahsup yapıldıktan sonra bakiye teminat tutarı irat kaydedilir.” hükmü yer almaktadır.

Maddeye göre, gayrimenkul kendisine ihale olunan kimsenin derhal veya verilen mühlet içinde parayı vermemesi halinde ihalenin feshedilmesi, ilana çıkarılarak gayrimenkulün 7 gün müddetle artırmaya çıkarılması ve en çok artırana ihale edilmesi gerekecektir.

Bu durumda, ihalenin feshine neden olan kişi teklif ettiği bedel ile bir sonraki ihale bedeli arasındaki menfi farktan, diğer zararlardan ve bu fark üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faizden sorumlu olacak ve bu tutarlar derhal 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip edilecektir. Takip işlemlerine, teminatın mahsubu yapıldıktan sonra kalan alacak için ödeme emri tebliği ile başlanılacaktır. Ayrıca, bu alacağa ihale bedelinin ödenmesi gerektiği günden (bu tarih hariç) itibaren ödeme tarihine kadar (bu tarih dahil) geçen süre için basit faiz usulüyle yıllık tecil faizi oranında faiz hesaplanması gerekmekte olup, ayrıca gecikme zammı tatbik edilmeyecektir. Faiz hesabında, bu Tebliğin İkinci Kısım, İkinci Bölümünde yer alan “IV- Menkul Malların Satışı” başlıklı bölümünün (9) numaralı alt bölümünde yapılan açıklamaların dikkate alınması gerekmektedir.

İhale olunan malın alınmasından vazgeçilmesi veya malın bedelinin tamamının ödenmemesi durumunda, 6183 sayılı Kanunun 97 nci maddesinin üçüncü fıkrası gereğince, artırmaya katılmak için alınmış olan teminattan, mal kendisine ihale edilen kişinin sorumluluğuna ilişkin tutarlar mahsup edildikten sonra teminattan artan bir tutar bulunması halinde bu tutar doğrudan bütçeye irat kaydedilir.

(Değişik fıkra: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.13) Diğer taraftan, artırmaya katılmak için teminat yatırdığı halde mal kendisine ihale edilmeyen kişilerden alınan teminatların iade edileceği tabiidir.

8. 6183 sayılı Kanunun 99 uncu maddesinde, satış komisyonu tarafından gayrimenkul kendisine ihale edilen alıcının o gayrimenkulün mülkiyetini iktisap etmiş olacağı belirtildikten sonra ihalenin feshinin hangi mahkemeden ve hangi sürede istenebileceği açıklanmış, tescil için tapu dairesine yapılacak tebligatın Kanunda öngörülen şikayet için gerekli sürenin geçmesinden ve şikayet edilmiş ise şikayetin sonuçlanmasından sonra yapılacağı hükme bağlanmıştır.

İhalenin ilgililere tebliğ tarihi, şikayet için belirlenmiş olan 7 günlük sürenin başlangıcı sayıldığından, ihale (satış) kararının borçluya ve diğer ilgililere tebliği gerekmektedir.

İhale kararının bir örneği borçluya veya vekil ya da mümessiline ve gayrimenkulün tapu sicilinde hakkı kayıtlı bulunanlardan adresi belli olanlara tebliğ edilecektir. Borçluya veya vekil ya da mümessiline yapılacak tebliğlerde 213 sayılı Kanun hükümlerinin tatbik edileceği tabiidir.

Diğer ilgililere, tapu kayıtlarındaki adresler esas alınarak tebliğ yapılması; tapu kaydında adreslerinin bulunmaması veya kayıtlı adreslerde ilgilinin bulunamaması halinde ise ayrıca bir tebliğ yapılmaması, gerekmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.14)

Elektronik Ortamda Satış

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-

I. Elektronik Ortamda Satış

(Ek: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.14)

1. 7316 sayılı Kanun ile 6183 sayılı Kanuna eklenen 97/A maddesinde "Menkul ve gayrimenkul mallar bu Kanun hükümlerine göre elektronik ortamda açık artırma ile satılabilir.

Açık artırma, ilanda belirtilen gün ve saat aralığında teklif verme yoluyla yapılır. Elektronik ortamda satışı yapılacak menkul mallar için her halükarda satış ilanı yapılır. Satışa ilişkin farklı mecralarda yapılan ilan ile elektronik ortamda yapılan ilan metinleri arasında farklılık bulunması halinde elektronik ortamda yapılan ilan esas alınır. Elektronik ortamda satışa sunulan mala ilişkin artırma sonucu, izleyen ilk iş günü elektronik ortamda ilan edilir. Elektronik ortamda satılamayan menkul mallar bu Kanun hükümlerine göre pazarlık usulüyle fiziki veya elektronik ortamda satılabilir.

Artırma tarihinden önce teklif almaya, tekliflerde asgari artırım bedelini, teklif verme sürelerini, alınacak teminat türünü, artırma sonucunu belirten ilanda yer alacak hususlar ile elektronik ortamda yapılacak satışa ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir." hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm ile menkul ve gayrimenkul malların fiziki ortamda satılabilirmelerinin yanında elektronik ortamda da satılabilirmelerine imkan sağlanmıştır.

Maddenin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden elektronik ortamda yapılacak satışların aşağıda yer verilen usul ve esaslar çerçevesinde yapılması uygun görülmüştür.

2. Elektronik ortamda menkul ve gayrimenkul malların satışı 6183 sayılı Kanunun ilgili hükümleri dikkate alınmak suretiyle yapılır.

Alacaklı amme idarelerinin teknik alt yapısının elektronik ortamda satışa imkan vermesi halinde bu yönteme göre satış yapılabilir.

2.1. Elektronik ortamda menkul ve gayrimenkul malların satışı, alacaklı amme idarelerinin bu amaçla oluşturdukları elektronik satış platformunda açık artırma suretiyle yapılır. Ayrıca, gerekli şartların oluşması halinde menkul mallar bu platformda pazarlıkla satılabilir.

Satışın, elektronik ortamda yapılmasına ilgisine göre alacaklı tahsil dairesi veya satış komisyonları karar verir.

Satışa yetkili tahsil dairesi/satış komisyonu verilen son teklifi 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre değerlendirerek artırmanın sonucunda malın ihale edilip edilmediğine karar verir ve artırma sonucu, artırmanın son gününü izleyen ilk iş günü aynı platformda ilan edilir.

2.2. Açık artırma, ilanda belirtilen gün ve saat aralığında teklif verme yoluyla yapılır. Açık artırmada, teklif verme süresi 5 günü geçmeyecektir.

Elektronik satış platformunda ve diğer mecralarda yapılan ilan metinleri arasında farklılık bulunması halinde, elektronik ortamda yapılan ilan esas alınır.

Açık artırma süresinin bitimine on dakika kala yeni bir teklifin verilmesi halinde açık artırma bir defaya mahsus olmak üzere bir saat uzatılır.

Tekliflerde artış aralığı, satışa çıkarılan malın rayiç değerinin binde beşinden az olamaz. Verilen en son teklif artırmaya katılanlara sistemde gösterilir.

Artırmaya katılacak olanların kişisel bilgilerini, teminatın yatırıldığına ilişkin bilgileri sisteme girmeleri zorunludur. Verilen bilgiler kontrol edilir ve artırmaya katılmak için gerekli şartları sağlayamayan alıcıların artırmaya katılmaları sistem tarafından engellenir. Teklif verenlerin kişisel verileri hiçbir şekilde üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır.

Teklif veren, teklifini geri çekemeyecektir.

Menkul malların pazarlık yöntemiyle elektronik ortamda satışında alıcılar oluşturulan platform üzerinden teklifte bulunabilir. Teklifi kabul edilen alıcıya durum bildirilir.

3. Elektronik Ortamda Yapılacak Satışlara İlişkin İlan

Elektronik ortamda yapılacak satışlara ilişkin ilanlar satılacak malın; menkul mal olması halinde elektronik ortamda, gayrimenkul mal olması halinde 6183 sayılı Kanunun 93 üncü maddesi hükmüne göre yapılacak ilanla birlikte elektronik ortamda yapılır.

Elektronik ortamda yapılacak satış ilanları, Bakanlığımıza bağlı tahsil dairelerinin ilana mahsus alanlarına da asılacaktır.

Elektronik ortamda yapılacak ilanlarda bulunması gereken hususlar aşağıda belirtilmiştir.

3.1. Menkul Mal Satışlarına İlişkin İlan

Elektronik ortamda satışı yapılacak menkul mallara ilişkin ilanlar, elektronik satış platformunda, artırmanın başlangıç tarihinden en az onbeş gün önce yapılır.

Menkul mal satış ilanında;

- 1 - Menkul malın elektronik ortamda elektronik satış platformunda satılacağı,
 - 2 - Satılacak malın cinsi, mahiyeti, önemli vasıfları, rayiç değeri, bulunduğu yer ve görselleri, satışa konu malın alıcısında özel nitelik aranılması durumunda bu nitelikler ile hangi masrafların alıcıya ait olacağı,
 - 3 - Birinci ve ikinci artırmanın yapılacağı gün ve saat aralığı,
 - 4 - **(Değişik bent: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-07/07/2022/31889) m.9)** Artırmaya iştirak için teminat alınıp alınmayacağı, teminat alınması durumunda; alınacak teminat tutarını ilgili tahsil dairesinin banka hesabına veya veznesine yatırabilecekleri, teminat mektubunun veya sigorta şirketlerince verilen kefalet senedinin teminat olarak verilmesi halinde bunları tahsil dairesine tevdi etmeleri veya gerekli teyit işlemlerinin yapılabilmesi amacıyla elektronik satış platformunda mektup veya senet bilgilerinin girişini yapmaları gerektiği, teminatın hangi tarihe kadar yatırılacağı veya teminat mektubunun veya kefalet senedinin hangi tarihe kadar verilebileceği,
 - 5 - Elektronik satış platformunda ve diğer mecraalarda yapılan ilan metinleri arasında farklılık bulunması halinde elektronik ortamda yapılan ilanın esas olduğu, bu farklılığın ihalenin geçerliliğini etkilemeyeceği,
 - 6 - Açık artırma süresinin bitimine on dakika kala yeni bir teklifin verilmesi halinde açık artırmanın bir defaya mahsus olmak üzere bir saat uzayacağı,
 - 7 - Elektronik ortamda verilecek tekliflerin haczedilen malın rayiç değerinin birinci artırmada %75'ini, ikinci artırmada ise rüçhanlı alacakla birlikte takip masraflarını aşması kaydıyla malın en yüksek teklif verene ihale edileceği,
 - 8 - Artırma için teminat alınmış olması halinde, en yüksek teklif verene malın ihale edilmesi üzerine alınan teminatın ihale bedelinden mahsup edileceği, malın alınmasından vazgeçilmesi veya bedelin tamamının ödenmemesi durumunda Kanun kapsamında doğacak yükümlülüklerle karşılık teminatın mahsup edileceği, mahsup sonrasında teminattan artan bir tutar olması halinde ise bu tutarın doğrudan bütçeye irat kaydedileceği,
 - 9 - Birinci artırmada alıcı çıkmaması ya da verilen tekliflerin malın rayiç değerinin %75'ini bulmaması veya en yüksek teklif verenin malı almaktan vazgeçmesi veya bedelin tamamını ödememesi sebebiyle ihalenin yapılamadığı veya iptal edildiği hallerde açık artırmanın 15 gün içinde tekrar yapılacağı,
 - 10 - Artırma sonucunun ilanda belirtilen son artırma gününü izleyen ilk iş günü aynı platformda ilan edileceği,
 - 11 - İhale alıcısının, ihalenin gerçekleştiğine ilişkin elektronik satış platformunda ilanın yapıldığı tarihten itibaren en geç 3 gün içinde ihale bedelinin tamamını ilgili tahsil dairesinin banka hesabına veya veznesine yatırması gerektiği,
- hususları yer alacaktır.

3.2. Gayrimenkul Mal Satışlarına İlişkin İlan

Elektronik ortamda satışı yapılacak gayrimenkullere ilişkin olarak 6183 sayılı Kanunun 93 üncü maddesi hükmüne göre gazetede yapılacak ilan ile elektronik ortamda yapılacak ilanda aşağıdaki hususlara yer verilecek ve ilan artırmanın başlangıç tarihinden en az onbeş gün önce başlamak suretiyle yapılacaktır. Ayrıca, gazetelerde yapılacak ilanlarda, bu Tebliğin İkinci Kısım, Üçüncü Bölüm, "II- Gayrimenkullerin Satışı" başlıklı bölümünün (4.2.) ve (4.3.) numaralı alt bölümlerinde yapılan açıklamalar da dikkate alınacaktır.

Gayrimenkul mal satış ilanında:

- 1 - Gayrimenkul malın elektronik ortamda elektronik satış platformunda satılacağı,
- 2 - Satışa çıkarılan gayrimenkulün bulunduğu mahalle, cadde, sokak, kapı ve daire numarası,

- 3 - Satışa çıkarılan gayrimenkulün durumu, tapu kaydı, varsa kadastro çapı, evsafı ile hususi vasıfları, müştemilat ve eklentileri ile elektronik ortamda yapılacak ilanda gayrimenkulün görselleri, satışa konu malın alıcısında özel nitelik aranılması durumunda bu nitelikler ile hangi masrafların alıcıya ait olacağı,
- 4 - Gayrimenkulün artırılmasına esas olmak üzere satış komisyonunca biçilen rayiç değer,
- 5 - **(Değişik bent: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-07/07/2022/31889) m.10)** Artırmaya iştirak için alınacak teminatın tutarı ve nelerin teminat olarak alınacağı, ayrıca para olarak alınacak teminatın ilgili tahsil dairesinin banka hesabına veya vizesine yatırılabilmesi, teminat mektubunun veya sigorta şirketlerince verilen kefalet senedinin teminat olarak verilmesi halinde bunları tahsil dairesine tevdi etmeleri veya gerekli teyit işlemlerinin yapılabilmesi amacıyla elektronik satış platformunda mektup veya senet bilgilerinin girişini yapmaları gerektiği, teminatın hangi tarihe kadar yatırılabilmesi veya teminat mektubunun veya kefalet senedinin hangi tarihe kadar verilebileceği, Devlet iç borçlanma senetleri ile bu senetler yerine düzenlenen belgelerin teminat olarak verilmesi halinde bunların vergi dairesine teslim edileceği,
- 6 - Gayrimenkulün satışının yapılacağı yer, gün ve saat aralığı,
- 7 - Gayrimenkul satış şartnamesinin nereden alınabileceği veya nerede görülebileceği,
- 8 - Elektronik satış platformunda ve diğer mecralarda yapılan ilan metinleri arasında farklılık bulunması halinde elektronik ortamda yapılan ilanın esas olduğu, bu farklılığın ihalenin geçerliliğini etkilemeyeceği,
- 9 - Malın ihale edilmesi halinde alınan teminatın ihale bedelinden mahsup edileceği, malın alınmasından vazgeçilmesi veya bedelin tamamının ödenmemesi durumunda Kanun kapsamında doğacak yükümlülüklerin teminattan mahsup edileceği, mahsup sonrasında teminattan artan bir tutar olması halinde ise bu tutarın doğrudan bütçeye irat kaydedileceği,
- 10 - Açık artırma süresinin bitimine on dakika kala yeni bir teklifin verilmesi halinde açık artırmanın bir defaya mahsus olmak üzere bir saat uzayacağı,
- 11 - Elektronik ortamda verilecek tekliflerin amme alacağına rüçhanı olan alacaklar ile yapılmış ve/veya yapılacak masrafları karşılaması koşuluyla haczedilen malın rayiç değerinin birinci artırmada %75'ini geçmesi gerektiği, ikinci artırmada ise rüçhanlı alacakla birlikte masrafları da aşması kaydıyla en yüksek teklif verene ihale edileceği,
- 12 - Gayrimenkul malın satışında teklif edilen bedelin, gayrimenkule biçilen rayiç değerinin %75'ini bulmadığı ve şayet artırılan bedel amme alacağına rüçhanı olan alacakların tutarından fazlaya çıkmadığı ve yapılmış ve/veya yapılacak masrafları karşılamadığı takdirde, en çok artıranın taahhüdü baki kalmak şartıyla artırmanın 7 gün daha uzatılarak, 7 gün sonraki tarih de belirtilmek suretiyle, gayrimenkulün elektronik ortamda hangi gün ve saat aralıklarında tekrar artırmaya çıkarılacağı,
- 13 - Artırma sonucunun ilanda belirtilen son artırma gününü izleyen ilk iş günü aynı platformda ilan edileceği,
- 14 - İhale alıcısının, ihalenin gerçekleştiğine ilişkin elektronik satış platformunda ilanın yapıldığı tarihten itibaren hangi süre içinde ihale bedelinin tamamını ilgili tahsil dairesinin banka hesabına veya vizesine yatırması gerektiği,
- 15 - İş bu ilanın tapu kaydında adresi bulunmayan ilgililer ile tapu kaydında ad ve adresleri geçip de tebliğ edilemeyen ilgililere de tebliğ yerine kaim olduğu, hususları yer alacaktır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İflas Yoluyla Takip ve Konkordato

I- İflas Yoluyla Takip

1. 6183 sayılı Kanunun 100 üncü maddesi ile amme alacaklarının tahsili için İcra ve İflas Kanunu hükümleri çerçevesinde amme borçlusunun iflasının istenebileceği, iflas dairelerinin de amme alacaklarının iflas masasına geçirilmesini temin için, hakkında iflas açılan kimseleri ve tasfiye şekillerinden hangisinin uygulanacağını bulunduğu yerdeki amme idarelerine zamanında bildirmeye mecbur oldukları düzenlenmiştir.

2. 6183 sayılı Kanunun 54 üncü maddesinde de iflas yoluyla takip cebren tahsil şekillerinden biri olarak tanımlanmıştır.

İflas muameleleri, 2004 sayılı Kanun hükümlerine göre yürütüldüğünden, alacaklı tahsil daireleri iflas yoluyla takip taleplerini yetkili birimleri aracılığı ile dava açarak yapabileceklerdir. Amme borçlusunun iflasının açılmasına karar verilmesi halinde, iflasın açıldığı andan itibaren tahsil dairelerince takip ve tahsilat yapılması mümkün bulunmamaktadır.

Bu nedenle, iflas yoluyla takip muamelelerine başvurulması sırasında bu hususun göz ardı edilmemesi gerekmektedir.

3. 2004 sayılı Kanunun 4949 sayılı Kanunla değişik 179 ve devamı maddelerinde iflas ertelemesine ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

Bu düzenlemelere göre, 2004 sayılı Kanunda öngörülen şartlar çerçevesinde, amme borçlusunun iflasının ertelenmesine karar verilmesi halinde, alacaklı tahsil dairelerince erteleme kararı devam ettiği sürece takip yapılamayacaktır. Ancak iflas ertelemesi, iflasın açılması hükmünde olmadığından, amme alacaklarına gecikme zammı uygulanmasına devam edilecektir.

II- Konkordato

1. 6183 sayılı Kanunun 101 inci maddesi ile amme idaresi tarafından iflas talebinde bulunulsa dahi tasdik edilen konkordatonun amme alacakları için mecbur olmadığı hükmüne bağlanmıştır.

2. Konkordato müessesesi 2004 sayılı Kanunun 285 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir.

2004 sayılı Kanunun 303 üncü maddesinde de "Tasdik edilen konkordato alacakları mühlet kararından önce veya komiserin onayı olmaksızın konkordatonun tasdikine kadar doğmuş bütün alacaklar için mecburidir. Rehinli alacaklıların rehnin kıymetini karşılayan miktardaki alacakları ile bu Kanunun 206 ncı maddesinin birinci fıkrasında sayılan Devlet alacakları müstesnadır." hükmüne yer verilmek suretiyle Devletin kamu hukukundan doğan belli alacakları için konkordatonun mecburi olmadığı hususu belirtilmiştir.

Ancak, 6183 sayılı Kanunun 101 inci maddesi tür ayrımına ya da alacaklı amme idaresi ayrımına gitmeden Kanun hükümlerine göre takip edilen tüm amme alacakları için tasdik edilen konkordatonun mecburi olmadığını açıkça hükmüne bağladığından bu hususta herhangi bir tereddüde yer olmadığı tabiidir.

3. 2004 sayılı Kanunda 4949 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, 289 uncu madde "Mühlet içinde borçlu aleyhine 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz ve evvelce yapılmış takipler durur, ihtiyati haciz kararları uygulanmaz, bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler işlemez." şeklini aldığından, konkordato kararı tasdik edilen amme borçlusu hakkında, aynı Kanunun 287 nci maddesine göre icra mahkemesince tayin edilen mühlet içerisinde, takip yapılmasına imkan bulunmamaktadır.

8/6/2021 tarihli ve 31505 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan tebliğin 14 ncü maddesiyle eklenen "DÖRDÜNCÜ BÖLÜM" sonrası mevcut bölüm teselsül ettirilmiştir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Zamanaşımı, Terkin, Yasaklar ve Cezalar, Son Hükümler, Ek ve Geçici Maddeler

BİRİNCİ BÖLÜM

Zamanaşımı ve Terkin

I- Tahsil Zamanaşımı

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-16/04/2016/29686) m.2)

1. 6183 sayılı Kanunun 102 nci maddesinde "Amme alacağı, vadesinin rasladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilmezse zamanaşımına uğrar. Para cezalarına ait hususi kanunlarındaki zamanaşımı hükümleri mahfuzdur.

Zamanaşımından sonra mükellefin rızaen yapacağı ödemeler kabul olunur.” hükmü yer almaktadır. Bu hükümde, amme alacağının vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilemeyen bu alacakların zamanaşımına uğrayacağı düzenlenmiştir.

Özel kanunlarında Tahsili Emval Kanununa göre takip edileceğine dair hüküm bulunan ve sözleşmeye dayanan alacakların zamanaşımı süresinin tespitinde de 6183 sayılı Kanunun 2 ve 3 üncü maddelerinin amme alacağının kapsamı ve tanımına ait hükümleri dolayısıyla, 5 yıllık sürenin esas alınması gerekmektedir.

2. 6183 sayılı Kanunun 102 nci maddesi uyarınca, gerek özel kanunlarında ödeme süresi gösterilmiş olsun, gerekse özel kanunlarında ödeme süresi gösterilmemiş olduğu için ödeme süresi 37 nci maddeye göre tayin ve tespit edilmiş bulunsun, bütün amme alacaklarının (para cezaları hariç) zamanaşımının tayininde, vade tarihinin rastladığı takvim yılını takip edecek olan takvim yılının başı esas alınır.

3. 6183 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinde zamanaşımının kesilmesi düzenlenmiştir.

Madde hükmüne göre zamanaşımının kesilmesi halinde, amme alacağının zamanaşımı süresinin hesabında, zamanaşımının kesildiği tarihin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılının başı esas alınır.

4. 6183 sayılı Kanunun 104 üncü maddesinde de zamanaşımının işlememesi halleri düzenlenmiştir. Borçlunun yabancı memlekette bulunması, hileli iflas etmesi veya terekenin tasfiyesi dolayısıyla zamanaşımının işlememesi halinde, süre sebeplerin kalktığı günün bitmesinden itibaren başlar.

Diğer taraftan, 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip edilen amme alacaklarının tahsil zamanaşımının işlememesini sağlayacak şekilde özel kanunlarda düzenleme yer alabilmektedir. Bu tür durumlarda özel kanunlarda yer alan hükümlere istinaden amme alacaklarının tahsil zamanaşımının işlemeyeceği tabiidir.

Bu kapsamda, 2004 sayılı Kanunun iflas erteleme ile ilgili 179/b maddesinde “Ertelme kararı üzerine borçlu aleyhine 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur; bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler işlemez.” hükmü yer almaktadır. Bu hükme göre, 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen amme alacaklarına ilişkin tahsil zamanaşımı iflas erteleme süresince işlemez.

5. 6183 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde, Kanunda geçen para cezaları teriminin; adli ve idari para cezalarını ifade ettiği hükme bağlanmıştır.

6. Adli para cezaları ile ilgili zamanaşımı süresi 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 68 inci maddesinde genel süre şeklinde on yıl olarak belirlenmiştir.

Ancak, aynı maddede;

- Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlar hakkında, on yıllık sürenin yarısının; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında on yıllık sürenin üçte ikisinin geçmiş olması halinde cezanın infaz edilmeyeceği,

- Türleri başka başka cezaları içeren hükümlerin, en ağır ceza için konulan sürenin geçmesiyle infaz edilmeyeceği,

düzenlendiğinden, adli para cezalarının zamanaşımına uğrayıp uğramadığının bu hükümler de dikkate alınmak suretiyle tespit edilmesi gerekecektir.

Ayrıca, adli para cezalarının zamanaşımının tayininde adli para cezasına hükmedildiğine ilişkin mahkeme kararının kesinleştiği gün esas alınacak ve süre bu günden itibaren işlemeye başlar.

Diğer taraftan, 5237 sayılı Kanunun 71 inci maddesinde “(1) Mahkûmiyet hükmünün infazı için yetkili merci tarafından hükümlüye kanuna göre yapılan tebligat veya bu maksatla hükümlünün yakalanması ceza zamanaşımını keser.

(2) Bir suçtan dolayı mahkûm olan kimse üst sınırı iki yıldan fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suç işlediği takdirde, ceza zamanaşımı kesilir.” hükmü yer almaktadır.

Bu hükme göre, adli para cezalarının tahsil zamanaşımı süreleri maddede yer alan nedenlerden dolayı kesilebilmektedir.

Öte yandan, adli para cezalarının zamanaşımına uğrayıp uğramadığının tespitinde 6183 sayılı Kanunun 103 ve 104 üncü maddelerinde düzenlenen tahsil zamanaşımını kesen haller ile tahsil zamanaşımının işlememesi hallerinin de dikkate alınması gerekeceği tabiidir.

Adli para cezalarına ilişkin tahsil zamanaşımını kesen bir halin mevcut olması durumunda yeniden işleyecek zamanaşımı süresi 5237 sayılı Kanun kapsamında belirlenir.

7. İdari para cezaları ile ilgili olarak zamanaşımına ilişkin özel hükümler 5326 sayılı Kabahatler Kanununda düzenlenmiş olup, söz konusu düzenlemelere yönelik açıklamalar anılan Kanunla ilgili Genel Tebliğde yapıldığından bu bölümde idari para cezalarının zamanaşımına uğramasıyla ilgili ayrıca bir açıklama yapılmamıştır.

8. 2004 sayılı Kanun gereğince borçlunun iflasına hükmedilmesi sonucunda mallarının tasfiye edilmesine rağmen alacaklıların alacaklarını elde edememeleri durumunda aciz vesikası düzenlenmektedir.

2004 sayılı Kanunun 143 üncü maddesinin altıncı fıkrasında “Bu borç, borçluya karşı, aciz vesikasının düzenlenmesinden itibaren yirmi yıl geçmesiyle zamanaşımına uğrar.” hükmü yer almaktadır.

Buna göre, iflasına karar verilen amme borçlusu hakkında 2004 sayılı Kanunun ilgili maddeleri uyarınca yapılan tasfiye sonucunda amme alacağının tahsil edilememesi halinde aciz vesikasının düzenlendiği tarihten itibaren yirmi yıl geçtikten sonra bu alacak zamanaşımına uğrayacaktır. Dolayısıyla, tahsil dairelerinin bu hususu dikkate alarak amme alacağının zamanaşımına uğrayıp uğramadığını tespit etmeleri gerekmektedir.

9. Zamanaşımına uğramış amme alacaklarının terkin işlemleri alacaklı amme idarelerince, ilgili mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

10. 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin (o) bendinde, “Terkini gereken vergiler ile tahsili zamanaşımına uğrayan Hazine alacaklarının kanunlar gereğince terkin edilmesiyle ilgili işlemlerin yerine getirilmesini sağlamak.” görevi Gelir İdaresi Başkanlığına verilmiştir.

Madde metninde “Hazine alacakları” ibaresi yer almakla birlikte, aynı maddenin (f) bendinde, Devlet alacaklarının tahsilini sağlamak ve bu konuda gerekli tedbirleri almak görevi de Gelir İdaresi Başkanlığına verildiğinden, terkin işlemleri ile ilgili Başkanlığa verilen yetkinin, Devlet tüzel kişiliğini oluşturan kamu idarelerinin 6183 sayılı Kanun hükümlerine tabi alacakları için geçerli olduğu tabiidir.

11. Tahsil zamanaşımına uğrayan amme alacaklarının terkin için Ek-10’da yer alan Zamanaşımına Uğramış Amme Alacaklarına İlişkin Terkin Cetveli kullanılır.

Zamanaşımına Uğramış Amme Alacaklarına İlişkin Terkin Cetveli, tahsil daireleri tarafından her borçlu için ayrı ayrı olmak üzere 3 nüsha düzenlenir.

Zamanaşımına uğramış olan amme alacaklarının kayıtlardan silinebilmesi, bu konuda yetkili olan makamdan alınacak izne bağlıdır.

Yetkili makama birden fazla borçluya ait cetvelin gönderilmesi gerektiği durumlarda, cetvellerin yanında bu cetvellere ilişkin icmalin de oluşturularak gönderilmesi icap eder.

12. 6183 sayılı Kanun kapsamında olup Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerinin dışında başka kamu idareleri tarafından tahsil ve takip edilen ancak tahsil zamanaşımına uğramış alacakların terkin edilmesine ilişkin işlemler bu alt bölümde yapılan açıklamalar çerçevesinde gerçekleştirilir.

II- Tabii Afetler Sebebiyle Terkin

1. 6183 sayılı Kanunun 105 inci maddesinde, “Yangın, yer sarsıntısı, yer kayması, su basması, kuraklık, don, zararlı hayvan ve haşarat istilası ve bunlara benziyen afetler yüzünden zarara maruz kalan varlıklarının ve mahsullerinin en az üçte birini kaybedenler adına tahakkuk ettirilmiş ve afetlerin zarar verdiği gelir kaynakları ile ilgili amme alacakları İcra Vekilleri Heyeti kararıyla kısmen veya tamamen terkin olunur.

Bu madde hükmünden faydalanmak için afetin vukuu tarihinden itibaren 6 ay içinde ilgili amme idaresine yazı ile müracaat edilmesi şarttır.

Bu madde şümulüne giren bir zararın mevcut olup olmadığı mahalli il veya ilçe idare kurullarınca, zararın derecesi, Maliye Vekaletince genel olarak belirtilecek esaslar dahilinde ilgili amme idarelerince tesbit olunur.

Vergi Usul Kanunu mevzuuna giren amme alacakları hakkında mezkûr kanunun 105 inci maddesi hükümleri tatbik olunur.” hükmü yer almaktadır.

2. Tabii afetler sebebiyle terkin hükmü, 213 sayılı Kanunun 115 inci maddesinde de düzenlenmiştir. Dolayısıyla, 6183 sayılı Kanunla Vergi Usul Kanununa yapılan atıf bu maddeye tekabül etmektedir.

213 sayılı Kanun kapsamına giren amme alacaklarında ilgili madde hükmü uygulanacak, anılan Kanun kapsamına girmeyen amme alacaklarında ise 6183 sayılı Kanunun 105 inci maddesi hükmü tatbik edilecektir.

3. Madde hükmünden, yangın, yer sarsıntısı, yer kayması, su basması, kuraklık, don, zararlı hayvan ve haşarat istilası ve bunlara benzeyen afetler yüzünden zarara maruz kalan varlıklarının ve mahsullerinin en az üçte birini kaybedenler yararlanabilecektir.

4. 6183 sayılı Kanunun 105 inci maddesine göre terkin yapılabilmesi için amme alacaklarının afet tarihinden önce tahakkuk etmiş olması ve terkin talep edilen amme alacağının afetlerin zarar verdiği gelir kaynakları ile ilgili olması gerekmektedir.

5. Madde hükmünden faydalanmak için afetten zarar görenlerin, afetin vukuu tarihinden itibaren 6 ay içinde ilgili amme idaresine yazı ile müracaat etmeleri şarttır. Dolayısıyla terkin için başvuruda bulunulmaması halinde re'sen terkin yapılması mümkün değildir.

6. Madde hükmünde terkin yetkisinin Bakanlar Kuruluna ait olduğu ve Bakanlar Kurulu Kararı ile afetten zarar görenlerin afetin zarar verdiği gelir kaynakları ile ilgili amme borçlarının kısmen veya tamamen terkin edileceği belirtilmiştir.

7. Bu madde kapsamına giren bir zararın mevcut olup olmadığı mahalli il veya ilçe idare kurullarınca belirlenecektir.

Madde, zararın derecesinin tespitinde uygulanacak genel esasları belirleme yetkisini Bakanlığımıza vermekte, zarar derecesi ile ilgili olarak Bakanlığımızın belirlediği esaslar çerçevesinde afetin amme borçlusuna verdiği zararın derecesinin ilgili amme idarelerince tespit edilmesi gerekmektedir.

8. Zarar derecesinin genel esasları

a) Tabii afet nedeniyle zarara maruz kalan varlıkların zarar derecesinin tespitinde;

- Afetin vukuu bulunduğu tarihten önceki rayiç değerleri esas alınacaktır.

- Afetin vukuu ile birlikte zarara maruz kalan varlıkların zarar sonrası değerleri, il veya ilçe idare kurullarınca tespit edilecektir.

- Afetin vukuu ile birlikte zarara maruz kalan varlıkların zarar sonrası değerlerinin, afetin vukuu bulunduğu tarihten önceki rayiç değerlerine bölümüyle zararın derecesi tespit edilecektir.

b) Tabii afet nedeniyle zarara maruz kalan mahsullerin değerlerinin tespitinde;

- Afete maruz kalan mahsullerin zarar derecesinin tespiti, bu mahsulün yetiştirildiği araziden normal olarak üretimi mümkün olan mahsul miktarı ile zarar sonrası elde edilebilecek mahsul miktarının oranlaması suretiyle bulunacaktır.

- Zarar öncesi ve sonrasına konu mahsul miktarları il veya ilçe idare kurullarınca tespit edilecektir.

c) Afet nedeniyle hem varlıklarını hem de mahsullerini kaybedenlerin zarar dereceleri, varlıkların ve mahsullerin zarar öncesi ve zarar sonrası rayiç değerleri esas alınarak toplamı üzerinden mukayese yapılmak suretiyle belirlenecektir.

Belirlenen zarar derecesi, madde hükmüne göre aranılan üçte bir şartının gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespitinde kullanılacaktır.

III- Tahsil İmkansızlığı Sebebiyle Terkin

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762))

6183 sayılı Kanunun 5838 sayılı Kanunla31 değişik 106 ncı maddesinde, "Yapılacak takip sonunda tahsili imkansız veya tahsili için yapılacak giderlerin alacaktan fazla bulunduğu anlaşılan ve 213 sayılı Kanun kapsamına giren amme alacaklarında 10 Türk Lirasına (10 Türk Lirası dahil), diğer amme alacaklarında 20 Türk Lirasına (20 Türk Lirası dahil) kadar amme alacakları, amme idarelerinde terkin yetkisini haiz olanlar tarafından tahsil zamanaşımı süresi beklenilmeksizin terkin olunabilir. Bakanlar Kurulu, bu tutarları topluca veya ayrı ayrı on katına kadar artırmaya yetkilidir.

Maliye ve Gümrük Bakanı, yukarıdaki fıkra hükmüne göre terkin edilecek amme alacağının miktarını belirlemeye yetkilidir.

Terkin yetkisini haiz olanlar bu yetkilerin tamamını veya bir kısmını mahalli makamlara bırakabilirler." hükmü yer almaktadır.

Madde hükmüne göre, amme alacaklarının takip ve tahsiline yönelik olarak yapılacak masraflar dikkate alınarak, terkin edilecek amme alacağı tutarı Bakanlar Kurulunca belirlenmektedir.

Terkin yetkisine haiz olanlar, bu yetkilerinin tamamını veya bir kısmını mahalli makamlara bırakabilmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

Yasaklar ve Cezalar

1. 6183 sayılı Kanunun 107 nci maddesinde, “Bu Kanunun tatbikinde vazifeli bulunan kimseler, bu vazifeleri dolayısıyla amme borçlusunun ve onunla ilgili kimselerin şahıslarına, mesleklerine, işlerine, muamele ve hesap durumlarına ait öğrendikleri sırlarla, gizli kalması lazım gelen diğer hususları ifşa ettikleri takdirde Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesine göre cezalandırılır.

(Mülga ikinci fıkra: 23/1/2008-5728/578 md.)

(Üç, dört ve beşinci fıkralar Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.)

Bu Kanunun 41 inci maddesine göre amme alacağını tahsil yetkisi verilen kuruluşlara, yapacakları tahsile yönelik bilgilerin ve 22/A maddesine göre borcun olmadığına dair belgeyi arama zorunluluğu getirilen kurum ve kuruluşlara, ödeme ve işleme taraf olanlara ilişkin borç bilgilerinin verilmesi sırrın ifşası sayılmaz; bu kurum ve kuruluşlarda vazifeli bulunan kimseler edindikleri bilgileri ifşa ettikleri takdirde birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılırlar. Bu bilgilerin verilmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.” hükmü yer almaktadır.

Bu maddede, Kanunu tatbik etmekle görevli kişilerin bu Kanundan kaynaklanan görevleri ve bu görevlere uymamaları halinde uygulanacak cezalar düzenlenmektedir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762)) Maddede ayrıca, bu Kanunun 41 inci maddesine göre amme alacağını tahsil yetkisi verilen kuruluşlara, yapacakları tahsile yönelik bilgilerin verilmesinin yasakları ihlal sayılmayacağı ve Kanunun 22/A maddesi uyarınca borcun olmadığına dair belgeyi arama zorunluluğu getirilen kurum ve kuruluşlara, ödeme ve işleme taraf olanlara ilişkin borç bilgilerinin verilmesinin sırrın ifşası sayılmayacağı belirtilmiştir.

2. 6183 sayılı Kanunun 108 ve 109 uncu maddelerinde artırmalara katılamayacak ve artırmalarda mal satın alamayacak olanlar ile takdir muamelelerine ve kararlara iştirak edemeyecek olanlar sayılmış ve belirlenen yasaklara uymayanlara uygulanacak cezalar düzenlenmiştir.

3. 6183 sayılı Kanunun 5728 sayılı Kanunla değişik 110 uncu maddesinde, “Amme alacağının tahsili için hakkında takip muamelelerine başlanan borçlu kısmen veya tamamen tahsile engel olmak veya tahsili zorlaştırmak maksadıyla mallarından bir kısmını veya tamamını,

1. Mülkünden çıkararak, telef ederek yahut değerden düşürerek gerçek surette,

2. **(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-11/09/2013/28762))** Gizleyerek, kaçırarak muvazaa yolu ile başkasının uhdesine geçirerek veya aslı olmayan borçlar ikrar ederek, yahut alındılar vererek gerçeğe aykırı surette, varlığını yok eder veya azaltır ve geri kalan mallar borcu karşılamaya yetmezse altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” hükmü yer almaktadır.

Madde hükmüne göre, amme borçlusunun cezalandırılabilmesi için;

- Borçlunun maddede sayılan fiilleri, hakkında takip muamelesine başladıktan sonra yapması,
 - Borçlunun bu fiilleri kısmen veya tamamen tahsile engel olmak veya tahsili zorlaştırmak kastı ile yapması,
 - Bu fiiller sonunda; borçlunun varlığının yok olmuş veya azalmış bulunması ve geri kalan mallarının da borcu karşılamaya yetmemesi,
- gerekmektedir.

4. Gerçeğe aykırı mal bildiriminde bildirimde bulundukları anlaşılanlar veya yaşayış tarzları mal bildirimlerine uymayanlar hakkında 6183 sayılı Kanunun 111 ve 115 inci maddeleri gereğince işlem yapılması zorunludur.

5. Kanunun 111 inci maddesinde öngörülen cezalar, kasten gerçeğe aykırı bildirimde bulunanlarla, bildirdiği malların borca yetmediği veya haciz veya satışının çok güç olması nedeniyle ilave mal bildirmesi ihtarına rağmen başka malı olduğu halde noksan bildirimde bulunanlara ve geçim kaynağı

ve buna göre yaşayış tarzı bildirimlerini gerçeğe aykırı bir şekilde yapmış olanlara ilişkin bulunmaktadır.

6. Borçlunun başkasının mallarını kendi malı olarak bildirmesi yahut bildirdiği mallar üzerinde üçüncü şahısların haklarını da aynı zamanda bildirmemesi, malı olduğu halde beyan ettiğinden başka malları olmadığını bildirmesi gibi haller, borçlunun gerçeğe aykırı bildirim hususundaki kastının karinesidir.

7. 6183 sayılı Kanunun 115 inci maddesi hükmü gereğince 110 ila 114 üncü maddelerde yazılı suçların takibi şikayete bağlı olduğundan, bu suçlar ile ilgili olarak Cumhuriyet Savcılıklarına alacaklı amme idaresinin o mahaldeki en büyük memuru tarafından suç duyurusunda bulunulması gerekmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler, Ek ve Geçici Maddeler

I- Erken Ödemede İndirim

1. 6183 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesinde, “Amme alacağının kanuni ödeme süresinden önce ödenmesinde, aşağıda belirtilen indirim ve esaslar uygulanır:

1. Erken ödemelerde indirim, ödeme tarihinden kanuni ödeme süresinin son gününe kadar, her gün için aylık % 4 oranında uygulanır.

2. Kanuni ödeme süresinin sonunda artakalan tutarlar, erken ödeme sayılır ve diğer amme alacaklarına mahsup edilinceye kadar (1) numaralı bende göre işlem yapılır. Nakden iadelerde indirim uygulanmaz.

3. İndirim uygulanacak sürelerin hesabında bir ay 30 gün olarak kabul edilir ve ödemenin yapıldığı gün dikkate alınmaz.

4. Bakanlar Kurulu; (1) numaralı bentte yazılı oranı sıfıra kadar indirmeye % 8'e kadar artırmaya, amme alacaklarının nev'i ve vadeleri itibariyle farklı oranlar tespit etmeye yetkilidir.

5. Bu madde hükümlerinden yararlanacak amme alacaklarını nev'ileri ve dönemleri itibariyle sınırlamaya, münhasıran tahakkuk eden amme alacakları için uygulamaya, indirimin yapılma şekli ve zamanı ile diğer usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

6. Bu Kanunun 41 inci maddesine göre kredi kartı ve benzeri kartlar kullanılmak suretiyle komisyonlu yapılan ödemelerde, bu madde hükmüne göre indirim uygulamasına esas alınacak ödeme tarihi, paranın alacaklı tahsil dairesi hesabına geçtiği gündür.” hükmü yer almaktadır.

Madde hükmünde yer alan indirim oranı 97/9942 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla 01.10.1997 tarihinden geçerli olmak üzere % 0 (sıfır) olarak belirlendiğinden, maddenin uygulama alanı bulunmamaktadır.

II- Geçici 8 inci Madde

1. Geçici 8 inci Madde İle İlgili Hükümler

1.1. 6183 sayılı Kanunun 6322 ve 6456 sayılı Kanunlarla değişik geçici 8 inci maddesinde “31/12/2023 tarihine kadar uygulanmak üzere, özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlar dahil 8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Karamame hükümlerine tâbi iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşları ile bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları ve iştirakleri, 18.6.1999 tarihli ve 4389 sayılı Kanuna tâbi faaliyeti devam eden kamu bankaları, büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri ve bunlara ait tüzel kişilerin veya bunlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşların, Devlete ait olan ve bu Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık, mülkiyeti bu idarelere ait ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan taşınmazlarından merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerince ihtiyaç duyulanlar ile 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun kapsamında değerlendirilecek olanlar, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine göre oluşturulacak komisyon tarafından takdir edilecek değeri üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak bütçenin gelir ve gider hesaplarıyla ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığınca satın alınabilir. Bu idarelerin satın alınan taşınmazlarının tapu işlemlerine esas olan ve yukarıda belirtilen şekilde tespit edilen değerine eşit tutarda Devlete ait olan ve bu Kanun kapsamına giren borçları terkin edilir.

Bu madde hükmü, yukarıda sayılan kuruluşlar dışında kalan, borcunu ödemede çok zor duruma düştüğü inceleme raporu ile tespit edilen ve vergi dairelerine bu Kanun kapsamına giren borcu bulunan diğer mükelleflerin (tüzel kişiliği bulunanların ortaklarına ait olanlar dahil) taşınmazları için de uygulanabilir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.- 11/09/2013/28762)) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığınca belirlenir.” hükmü yer almaktadır.

1.2. 5436 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun32 Geçici 3 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında “İlgili mevzuatında gerekli düzenleme yapılncaya kadar, mevzuatta katma bütçeli idarelere yapılan atıflar, katma bütçeli idare iken 5018 sayılı Kanunla özel bütçeli idareler kapsamına alınan kamu idareleri bakımından, ilgisine göre bu idarelere yapılmış sayılır. Bu fıkranın uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve gerektiğinde düzenleme yapmaya Maliye Bakanı yetkilidir.” hükmüne yer verilmiştir.

(Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.- 11/09/2013/28762)) Bu hükme göre, 6183 sayılı Kanunun geçici 8 inci maddesinin 6322 sayılı Kanunla değişmeden önceki metninde yer verilen ve 5018 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1/1/2006 tarihinden itibaren özel bütçeli kamu idaresine dönüşen katma bütçeli kamu idarelerinin, 1/1/2006 tarihinden itibaren 6183 sayılı Kanunun geçici 8 inci maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

2. Uygulamaya İlişkin Usul ve Esaslar

6183 sayılı Kanunun geçici 8 inci maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden uygulamaya ilişkin usul ve esaslar aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

2.1. Kapsam

2.1.1. Mükellefler

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun geçici 8 inci maddesi uyarınca, bu Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık olarak taşınmazları Maliye Bakanlığınca satın alınabilecek olan mükellefler aşağıda sayılmıştır.

a) Özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlar dahil 08.06.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname33 hükümlerine tabi iktisadi devlet teşekkülleri, kamu iktisadi kuruluşları, bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları ve iştirakleri.

b) Madde metninde 4389 sayılı Kanuna34 tâbi faaliyeti devam eden kamu bankaları ibaresi yer almakla birlikte, 4389 sayılı Kanun 5411 sayılı Bankacılık Kanunu35 ile mülga kılındığından, madde kapsamına dahil olan bankalar, 5411 sayılı Kanuna göre faaliyeti devam eden kamu bankalarıdır.

c) Büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri, bunlara ait tüzel kişiler veya bunlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlar.

d) Yukarıda sayılanlar dışında kalıp da borçlarını ödemede çok zor duruma düştüğü inceleme raporu ile tespit edilen diğer mükellefler.

2.1.2. Taşınmazlar

6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlara karşılık olmak üzere satın alınacak taşınmazların;

- 2.1.1. bölümünde belirtilen mükelleflerin mülkiyetinde bulunması,

- 2.1.1/d bölümünde belirtilen mükelleflerin tüzel kişilik olmaları halinde, tüzel kişiliğin mülkiyetinde ya da ortaklarının mülkiyetinde bulunması,

- Taşınmazların üzerinde, amme borçları dolayısıyla vergi dairesi tarafından konulanlar hariç olmak üzere, herhangi bir takyidatın bulunmaması,

- İmar planı geçen bölgeler içinde inşa edilmiş ve kamu hizmetlerinin sunulmasına elverişli bina halinde bulunması ya da bina inşasına elverişli arsa veya 29.01.2004 tarihli ve 5084 sayılı Kanun36 kapsamında değerlendirilebilecek arazi ve arsa (üzerindeki bina ve müştemilat dahil) olması, gerekmektedir.

2.2. Uygulama

6183 sayılı Kanun kapsamında borcu olan mükelleflerin bu borçlarına karşılık olarak teklif ettikleri taşınmazların alımı ve borçlarının terkinin aşağıdaki usul ve esaslara göre yapılacaktır.

2.2.1. Başvuru Şekli

6183 sayılı Kanunun geçici 8 inci maddesinden yararlanmak isteyen mükellefler ekteki (EK-8/a) örneğe uygun bir dilekçe ile bağlı bulundukları vergi dairesine başvuracaklardır. Birden fazla vergi dairesine borcu bulunan mükellefler, başvuru tarihi itibarıyla yıllık gelir ve kurumlar vergisi yönünden bağlı bulundukları yer vergi dairesine başvuruda bulunacaklar, bu başvurularında, borçlarının olduğu diğer vergi dairelerini de belirteceklerdir.

2.1.1/d bölümünde belirtilen mükelleflerden tüzel kişiliği bulunanların borçlarının terkinine yönelik olarak taşınmazını teklif eden ortaklar, başvurularını tüzel kişilikle birlikte tüzel kişiliğin bağlı bulunduğu vergi dairesine ekteki (EK-8/b) örneğe uygun bir dilekçe ile yapacaklardır. Tüzel kişiliğin borcunun yanı sıra şahsi borcunun da aynı taşınmazla terkinini talep eden ortaklar, bu hususu dilekçelerinde ayrıca belirteceklerdir.

Mükellefler, Kanun kapsamındaki borçlarına karşılık olarak önerdikleri taşınmazların tapu senetlerinin bir örneği ile taşınmazı tanıtıcı dokümanları (imar durumunu ve binalar için yapı durumunu gösterir belge, takyidat durumunu da gösterir tapu kayıt örneği, broşür, fotoğraf vb.) dilekçe ekinde vergi dairesine vereceklerdir. Diğer taraftan, 2.1.1/d bölümünde belirtilen mükelleflerden, bilanço esasına göre defter tutan mükellefler başvuru tarihinden önceki geçici vergi dönemini kapsayan bilançolarını, diğer mükellefler ise tebliğin ekinde yer alan (EK-9) formu da dilekçelerine ekleyeceklerdir.

2.2.2. Vergi Dairesince Yapılacak İşlemler

1- Vergi dairesi mükellefin dilekçesi üzerine, 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlarını tespit ederek, bir liste ile mükellefin başvuru dilekçesini ve eki belgeleri, önerilen taşınmazlara, hizmetlerinin yerine getirilmesinde genel bütçeye dahil daireler veya katma bütçeli idarelerce (01.01.2006 tarihinden itibaren özel bütçeli kamu idaresine dönüşenler) ihtiyaç duyulup duyulmadığının tespit edilmesi amacıyla, bir üst yazı ile Vergi Dairesi Başkanlığı/Defterdarlık Gelir Müdürlüğü vasıtasıyla Defterdarlık Milli Emlak Müdürlüğüne aktaracaktır.

2- Önerilen taşınmazlara genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerince veya katma bütçeli idarelerce (01.01.2006 tarihinden itibaren özel bütçeli kamu idaresine dönüşenler) ihtiyaç duyulduğunun Milli Emlak Müdürlüğünce bildirilmesi üzerine, vergi daireleri, mükellefin amme borçlarını ödemede “çok zor duruma” düşüp düşmediğinin tespit edilmesi amacıyla dosyayı incelemeye sevk edecektir.

Gerek tüzel kişiliğin gerekse şahsi borçlarının terkin için kendi mal varlığında bulunan taşınmazı teklif eden ortakların bu taleplerinin değerlendirilmesinde tüzel kişiliğin ve ortağın “çok zor durumda” olma şartı ayrı ayrı aranılacağından inceleme her iki mükellef için de ayrı ayrı yapılacaktır. İnceleme sonucunda, mükelleflerden birinin çok zor durumda olduğunun tespiti halinde, talep çok zor durumda olan mükellefin borçları açısından değerlendirilecektir. Ancak, sadece tüzel kişiliğin borçlarına karşılık maliki olduğu taşınmazı teklif eden ortak için ayrıca çok zor durumda olma şartı aranılmayacaktır.

2.1.1. bölümünün (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen mükelleflerin amme borçlarını ödemede “çok zor duruma” düşüp düşmediklerine ilişkin her hangi bir inceleme yapılmayacak, taşınmazın kıymet takdir işlemleri Milli Emlak Dairesi Başkanlıkları/Milli Emlak Müdürlükleri/Mal Müdürlükleri tarafından başlatılacaktır.

3- Mükellef nezdinde yapılan inceleme neticesinde düzenlenen rapor ile mükellefin amme borçlarını ödemede “çok zor duruma” düştüğünün tespit edilmesi halinde, vergi dairesi kıymet takdir işlemlerinin başlatılması amacıyla durumu bir yazı ile Milli Emlak Dairesi Başkanlığına/Milli Emlak Müdürlüğüne bildirecektir. Yapılan inceleme neticesinde düzenlenen raporda borçlarını ödemede “çok zor duruma” düşmediği belirtilen mükelleflerle ilgili olarak bu uygulama çerçevesinde herhangi bir işlem yapılamayacağı bir yazı ile mükellefe ve Milli Emlak Dairesi Başkanlığına/Milli Emlak Müdürlüğüne bildirilecektir.

4- Taşınmazın, 6183 sayılı Kanunun geçici 8 inci maddesi hükmüne göre alımının uygun görülmesi halinde Milli Emlak Dairesi Başkanlığı/Milli Emlak Müdürlüğü/Mal Müdürlüğü tarafından taşınmazın Hazine adına tescil işlemleri yapılacak ve bu durumun bildirilmesi üzerine vergi dairesi 2.2.6.2. bölümünde belirtilen usule uygun olarak mükellefin borçlarının terkin işlemlerini gerçekleştirerek durumu mükellefe bildirecektir.

2.2.3. Kıymet Takdiri

Taşınmazların kıymet takdir işlemleri, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 6 ncı maddesine göre oluşturulacak komisyonlar tarafından yapılacaktır.

2.2.4. Çok Zor Durum Halinin Tespiti

2.1.1/d bölümünde belirtilen mükelleflerin amme borcunu ödemede “çok zor durumda” olup olmadıklarının tespitine yönelik incelemeler vergi denetmenleri tarafından yapılacaktır.

Yapılacak incelemelerde; finansal analiz teknikleri kullanılmak suretiyle, başvuruda bulunan mükellefin borçlarını ödemede “çok zor duruma” düşüp düşmediği araştırılacak ve düzenlenen raporda mükellefin borçlarını ödemede “çok zor duruma düştüğü” veya “çok zor duruma düşmediği” konusunda kesin kanaat belirtilecektir. Söz konusu incelemeler 1 ay içinde tamamlanacaktır.

Mükelleflerin “çok zor durumda” olup olmadıklarının tespitinde; mükellefler itibarıyla aşağıdaki rasyolar kullanılacak ve analiz sonucu bulunan oranların, Tebliğ ile belirlenen oranlarda ya da daha küçük olması şartı aranılacaktır.

a) Bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerin çok zor durumlarının tespitinde aşağıdaki rasyo kullanılacak ve sonucun 0.5 veya 0.5’den küçük bir değerde olması durumunda bu mükelleflerin “çok zor durumda” oldukları kabul edilecektir.

$$\frac{\text{Dönen Varlıklar-Stoklar}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}} \leq 0.5$$

Yukarıda belirtilen rasyoda yer alan hesap sınıfları ve grupları Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan “Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerinde” belirtilen esaslara göre tespit edilecektir.

b) (a)’da belirtilen mükelleflerin dışında kalan mükellefler, çok zor durumda olup olmadıklarının tespiti için gerekli olan ve tebliğ ekinde yer alan formu (EK-9) doldurarak başvurularında teslim etmeleri gerekmektedir. Vergi denetmenleri bu formla verilen bilgilerin gerçekliğini araştırdıktan sonra aşağıdaki rasyoyu kullanmak suretiyle mükellefin durumunu tespit edeceklerdir. Mükelleflerin çok zor durumda olduklarının kabul edilebilmesi için bulunan oranın 0.3 veya 0.3’den küçük olması gerekecektir.

$$\frac{\text{Kasa+Banka + Kısa Vadeli Alacaklar}}{\text{Kısa Vadeli Borçlar}} \leq 0.3$$

Yukarıdaki rasyoda yer alan kısa vadeli alacakların ve kısa vadeli borçların tespitinde 1 yıllık süre esas alınacaktır.

Yapılan inceleme sonucunda, mükellefin “çok zor durumda” olup olmadığı düzenlenecek bir inceleme raporuyla Vergi Dairesi Başkanlığına/Defterdarlık Gelir Müdürlüğüne aktarılacaktır.

2.2.5. Milli Emlak Genel Müdürlüğünce Yapılacak İşlemler

Milli Emlak Genel Müdürlüğü, 2.2. bölümünde açıklandığı şekilde Defterdarlık Milli Emlak Dairesi Başkanlıklarınca/Milli Emlak Müdürlüklerince aktarılan satın alma taleplerini değerlendirerek, satın alımın uygun görülüp görülmediğine ilişkin görüşü Defterdarlıklara bildirecektir.

2.2.6. Taşınmazların Hazine Adına Tescili ve Borçların Terkini

Satın alınmasına karar verilen taşınmazların tapu sicillerinde Hazine adına tescil ettirilmesi ve mükelleflerin borçlarının terkin edilmesi aşağıdaki şekilde yapılacaktır.

2.2.6.1. Taşınmazların Tescil Ettirilmesi:

Milli Emlak Genel Müdürlüğünden taşınmazın alımının uygun görüldüğünün bildirilmesi üzerine Milli Emlak Dairesi Başkanlıkları/Milli Emlak Müdürlükleri/Mal Müdürlükleri tapu işlemlerini yürüterek, taşınmazların Hazine adına tescil ettirilmesini sağlayacaktır. Tescil işlemi sonucunda düzenlenen tapu senedinin bir örneği Vergi Dairesi Başkanlıkları/Defterdarlık Gelir Müdürlükleri vasıtasıyla mükellefin bağlı bulunduğu vergi dairesine gönderilecektir.

2.2.6.2. Borçların Terkin Edilmesi:

Taşınmaza ait tapu senedinin bir örneğinin vergi dairelerine gelmesi üzerine, taşınmazın Hazine adına tapuya tescil ettirildiği tarih itibarıyla mükellefin tüm borçları hesaplanarak, taşınmaza takdir edilen değer esas alınmak suretiyle terkin işlemleri yapılacaktır. Toplam borcun tespitinde gecikme zammı, taşınmazın Hazine adına tescil edildiği tarihe kadar hesaplanacaktır.

Taşınmazın değerinin mükellefin tüm borçlarını karşılayacak tutarda olmaması halinde, terkin işlemi mükellefin talebine göre, talebi bulunmaması halinde 6183 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin birinci

fıkrasına göre belirlenen borçlarına karşılık yapılacaktır. Bu durumda, kalan kısım hakkında 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil işlemlerinin sürdürüleceği tabiidir.

Önerilen taşınmazın değerinin, mükellefin toplam borçlarından daha yüksek tutarda olması halinde oluşan fark mükellefe red ve iade edilmeyeceği gibi taşınmazın Hazine adına tescil tarihinden sonra doğacak borçlarına da mahsup edilmeyecektir.

Ancak bu durumda bulunan mükellefler oluşan farkı, taşınmazın Hazine adına tescilinden önce, ortaklık ilişkisi bulunan veya en az bir ortağı aynı olan mükelleflerin borçlarından terkinini talep etmeleri mümkündür. Bu takdirde, borçlarından terkin talebinde bulunulan mükelleflerin de bu bölümde belirlenen esaslar çerçevesinde, 2.1.1. bölümünün (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan mükellefler hariç, çok zor durumda olmaları gerekmektedir.

2.3. Katma Değer Vergisi Uygulaması:

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 37 1 inci maddesinin (1) numaralı fıkrası ile “ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin” verginin konusuna girdiği hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla 6183 sayılı Kanunun geçici 8 inci maddesi çerçevesinde alımı gerçekleştirilen taşınmazların ticari, sınai, zirai ve serbest meslek faaliyetinde bulunan işletmenin aktifine kayıtlı veya envanterine dahil bulunması halinde bunların teslimi (satışı) katma değer vergisine tabi bulunmaktadır.

Bununla birlikte, ticari, sınai, zirai ve serbest meslek faaliyetinde bulunmayan mükelleflerden satın alınacak taşınmazların teslimi katma değer vergisine tabi bulunmamaktadır.

Ayrıca;

- 4046 sayılı Özelleştirme Kanunu kapsamında 6183 sayılı Kanunun geçici 8 inci maddesine göre Hazineye devri öngörülen taşınmazların satın alınması, Katma Değer Vergisi Kanununun geçici 12 nci maddesine göre,

- Kurumların aktifinde veya belediyeler ile il özel idarelerinin mülkiyetinde, en az iki tam yıl süreyle yer alan taşınmazlarının, 6183 sayılı Kanunun geçici 8 inci maddesine göre satın alınması, 3065 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasının 5615 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle değişik (r) bendi hükmüne göre (anılan bendin istisna kapsamı dışında bıraktığı taşınmaz teslimleri hariç), vergiden istisnadır.

Belediye ve il özel idarelerinin mülkiyetindeki gayrimenkullerin satışı, iktisadi işletmelerine ait olmaması koşuluyla katma değer vergisinin konusuna girmemektedir.

Ancak, 3065 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinin (d) alt bendi hükmü gereğince, müzayede mahallerinde yapılan satışlar katma değer vergisine tabi olduğundan, belediye ve il özel idarelerine ait olup müzayede mahallerinde yapılan gayrimenkul satışlarından, katma değer vergisi hesaplanması gerekmektedir. 3065 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasının 5615 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle değişik (r) bendi ile Kanunun aradığı şartlar çerçevesinde, belediyeler ve il özel idarelerinin mülkiyetinde olup müzayede suretiyle satılan gayrimenkullerin satışı da istisna kapsamına alınmıştır.

Diğer taraftan, 6183 sayılı Kanunun geçici 8 inci maddesi çerçevesinde yapılan satın alma işlemleri müzayede suretiyle satış olmadığından, belediye ve il özel idarelerinden bu madde hükmüne göre yapılan gayrimenkul alımları üzerinden katma değer vergisi hesaplanmayacaktır.

Katma değer vergisine tabi taşınmazın alımında, taşınmazın takdir edilen değerine yürürlükteki katma değer vergisi oranları dikkate alınarak hesaplanacak katma değer vergisi ilave edilecek ve bu suretle belirlenecek azami satın alma bedeli terkin edilecek borç tutarının tespitinde dikkate alınacaktır. Bu şekilde bulunan azami satın alma bedelinden daha düşük bir bedelle taşınmazın satın alınması halinde, katma değer vergisi dahil satın alma bedeli, terkin edilecek borç tutarı toplamına eşit olacaktır. Bu durumda satın alma bedeline dahil olan katma değer vergisi tutarı mükellefe nakden veya mahsuben ödenmeyecek, sadece borçlardan terkin edilecektir.

Bu işlemde, taşınmaz üzerindeki tasarruf ancak taşınmazın Hazine adına tescilinden sonra gerçekleşeceği için taşınmazın tescil tarihinin teslimin gerçekleştiği olay olarak kabul edilmesi ve mükelleflerin bu işlemi kayıtlarında taşınmaz (bina, arsa ve arazi) satışı ve yukarıda belirtildiği şekilde kendilerine ödenen katma değer vergisini ilgili dönem beyannamesinde “Hesaplanan Katma Değer Vergisi” olarak göstermeleri gerekir.

Diğer taraftan, borçlunun özel mülkiyetinde bulunan (iktisadi işletmelerine dahil olmayan) taşınmazlarının teslimi, Katma Değer Vergisi Kanununun kapsamına girmediğinden, taşınmazların yukarıda belirtildiği şekilde tespit edilecek değeri üzerinden katma değer vergisi hesaplanmayacaktır.

DİĞER HUSUSLAR

1. Bu tebliğde parasal değerlerle ilgili olarak yer alan “lira” ibareleri, tedavüldeki Türk Parasına “Yeni Türk Lirası” ibaresi kullanıldığı müddetçe Yeni Türk Lirasını; Türk Lirası ibaresinin kullanılmaya başlamasından itibaren de “Türk Lirasını” ifade etmektedir.

2. 6183 sayılı Kanunun Bakanlığımıza verdiği yetki çerçevesinde bu tebliğ ile yapılan yeni düzenlemeler, bu tebliğin yayımı tarihinden sonra tesis edilecek idari işlemlere uygulanacaktır.

3. Yürürlükten Kaldırılan Tahsilat Genel Tebliğleri

Aşağıdaki tabloda seri numaraları yer verilen Tahsilat Genel Tebliğleri yürürlükte olup, bu genel tebliğlerin dışındaki Tahsilat Genel Tebliğleri yürürlükten kaldırılmıştır.

No.	Seri No.	Resmi Gazete Tarihi	Resmi Gazete Sayısı
1.	432	07.08.2004	25546
2.	435	20.05.2005	25820
3.	436	03.08.2005	25895
4.	442	12.05.2007	26520
5.	443	18.05.2007	26526

4. Yürürlükten kaldırılan Tahsilat Genel Tebliğlerine mevzuatta yapılan atıflar bu tebliğe yapılmış sayılır.

Tebliğ No	Resmi Gazete Tarihi	Resmi Gazete Sayısı
Seri: A Sıra No: 1	30.06.2007	26568
Tebliğde Değişiklik Yapan Tebliğlerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin		
Tarihi	Sayısı	
17.02.2023	32107	
07.07.2022	31889	
08.06.2021	31505	
03.03.2020	31057	
14.06.2018	30451	
23.03.2018	30369	
23.12.2017	30279	
20.09.2016	29833	
16.04.2016	29686	
01.11.2013	28808	
11.09.2013	28762	
11.12.2010	27782	
19.07.2008	26941	
29.06.2008	26921	

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin Tarihi	Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin ve Maddelerinin Numarası	Yürürlükten Kalkan Hükümler/Düzenlemeler
23/12/2017	30279/ Md. 1	Birinci Kısım, İkinci Bölüm, “II. İhtiyati Haciz” başlıklı bölümünün (11) numaralı alt bölümünde yer alan beşinci fıkra
23/12/2017	30279/ Md. 1	Birinci Kısım, İkinci Bölüm, “II. İhtiyati Haciz” başlıklı bölümünün (11)

		numaralı alt bölümünde yer alan altıncı fıkra
11/09/2013	28762/Md. 7	Birinci Kısım İkinci Bölümün "IX- Yurt Dışı Çıkış Tahdidi" başlıklı alt bölümü
23/12/2017	30279 Md. 4	Birinci Kısım, Üçüncü Bölüm, "I. Ödeme Zamanı" başlıklı bölümünün (6) numaralı alt bölümün mevcut altıncı paragrafı
23/12/2017	30279 Md. 4	Birinci Kısım, Üçüncü Bölüm, "I. Ödeme Zamanı" başlıklı bölümünün (6) numaralı alt bölümün mevcut yedinci paragrafı

EK-1 6183 sayılı Kanunun 9 uncu Maddesinin Birinci Fıkrasına Göre Teminat İsteme Yazısı Örneği

EK-2 6183 sayılı Kanunun 11 inci Maddesine Göre Alınacak Şahsi Kefalet Senedi Örneği

EK-3 6183 sayılı Kanunun 14 üncü Maddesine Göre Alınacak Olan İhtiyati Haciz

EK-4 6183 sayılı Kanunun 14 üncü Maddesine Göre Alınacak Olan İhtiyati Haciz

EK-5 6183 sayılı Kanunun 48 inci Maddesine Göre Alınacak Olan Kefalet Senedi Örneği

EK-6 (Değişik: Tahsilat Genel Tebliği (R.G.-29/06/2008/26921)) Taksitlendirme ve Tecil Talepleri Hakkında Talimat Yazısı Örneği

EK-7 (Değişik: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-08/06/2021/31505) m.15) Gayrimenkul Mal Satış Şartnamesi Örneği

EK-8/a 6183 sayılı Kanunun Geçici 8 inci Maddesine Göre Başvuru Dilekçesi

EK-8/b 6183 sayılı Kanunun Geçici 8 inci Maddesine Göre Başvuru Dilekçesi

EK-9 Bilanço Esasına Göre Defter Tutan Mükelleflerin Dışındaki Mükelleflere İlişkin Mali Durum Bildirim Formu

EK-10 (Ek: Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-16/04/2016/29686) m.3) Zamanaşımına Uğramış Amme Alacaklarına İlişkin Terkin Cetveli

Ek-11 (Ek: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/12/2017/30279) m.9) Gider Türleri

Ek-12 (Ek: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-23/03/2018/30369) m.3)

Ek-13 (Ek: Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (R.G.-07/07/2022/31889) m.11)

**6183 SAYILI KANUNUN 9 UNCU MADDESİNİN BİRİNCİ FIKRASINA GÖRE
TEMİNAT İSTEME YAZISI ÖRNEĞİ**

T.C.

.....
.....
(.....Müdürlüğü)

**Mükellefin Adı-Soyadı/Unvanı
Adresi**

Dairemizin T.C. Kimlik/Vergi Kimlik Numarasında kayıtlı mükellefiyetiniz dolayısıyla dönemi/yılı hesaplarınızın tarafından incelenmesi sırasında yapılan ilk hesaplara göre tespit edilen matrah/vergi farkı üzerinden lira vergisi lira vergi ziyası cezası ve yazımız tarihi itibarıyla hesaplanan lira gecikme faizi olmak üzere toplam lira için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası gereğince, aynı Kanunun 10 uncu maddesinde belirtilen türde teminatı yazımızın tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde Müdürlüğümüze göstermeniz gerekmektedir.

Gösterilecek teminatın, amme alacağının tahakkuk ve tahsil tarihine göre hesaplanacak gecikme faizi ve gecikme zammı için de paraya çevrilebileceği tabiidir.

Bilgilerinize tebliğ ve gereğini rica ederim.

Adı -Soyadı
Unvanı

**6183 SAYILI KANUNUN 11 İNCİ MADDESİNE GÖRE ALINACAK
ŞAHSİ KEFALET SENEDİ ÖRNEĞİ**

Kefalet Senedi

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 11 inci maddesi hükmüne göre, ... T.C. Kimlik/Vergi Kimlik Numaralı amme borçlusu'nın dönemlerine/yıllarına ilişkin borcunu Dairesince istenildiği zaman tahsilat tarihine kadar hesaplanacak fer'ileriyle birlikte ödemeyi müteselsil kefil ve müşterek müteselsil borçlu sıfatıyla kabul ve taahhüt ederim.

Kefalet Edenin:

Adı-Soyadı/Unvanı:

T.C. Kimlik/Vergi Kimlik No:

İş Adresi:

İkametgah Adresi:

İş Tel. No:

Ev Tel. No:

Cep Tel. No:

**Tarih
İmza/Kaşe**

**6183 SAYILI KANUNUN 14 ÜNCÜ MADDESİNE GÖRE ALINACAK OLAN
İHTİYATİ HACİZ (TAAHHÜT) SENEDİ ÖRNEĞİ**

İhtiyati Haciz Taahhüt Senedi

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca, ... T.C. Kimlik/Vergi Kimlik Numaralı amme borçlusu'nın yedimde bulunan ve Dairesince ihtiyaten haczedilerek tarafıma teslim edilen ve tarih ve no.lu haciz tutanağında özellikleri ve değerleri gösterilen mallarını tahsil dairesince istenildiği zaman aynen teslim etmeyi kabul ve taahhüt ederim.

Taahhüt edenin:

Adı-Soyadı/Unvanı:

T.C. Kimlik/Vergi Kimlik No:

İş Adresi:

İkametgah Adresi:

İş Tel. No:

Ev Tel. No:

Cep Tel. No:

**Tarih
İmza/Kaşe**

**6183 SAYILI KANUNUN 14 ÜNCÜ MADDESİNE GÖRE ALINACAK OLAN
İHTİYATİ HACİZ (KEFALET) SENEDİ ÖRNEĞİ**

İhtiyati Haciz Kefalet Senedi

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 13 üncü maddesi hükmüne göre, ihtiyaten haczedilmiş olup, ... T.C. Kimlik/Vergi Kimlik Numaralı amme borçlusu yedinde bırakılan, ... tarih ve no.lu haciz tutanağında özelliği ve değeri belirtilen malların alacaklı Dairesince istenildiği zaman para veya ayın olarak verilmemesi halinde bu mallara karşı lirayı alacaklı Dairesinin talebi üzerine ödemeyi müşterek borçlu ve müşterek müteselsil kefil sıfatıyla kabul ve taahhüt ederim.

Kefalet Edenin:

Adı-Soyadı/Unvanı:

T.C. Kimlik/Vergi Kimlik No:

İş Adresi:

İkametgah Adresi:

İş Tel. No:

Ev Tel. No:

Cep Tel. No:

**Tarih
İmza/Kaşe**

Not : Bu kefalet senedinin, Kanunun 14 üncü maddesi mucibince tahsil dairesinin bulunduğu mahalde ikametgah sahibi bir şahıs tarafından verilmesi şarttır.

**6183 SAYILI KANUNUN 48 İNCİ MADDESİNE GÖRE ALINACAK OLAN
KEFALET SENEDİ ÖRNEĞİ**

Tecil Kefalet Senedi

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesi uyarınca T.C. Kimlik/Vergi Kimlik Numaralı amme borçlusu'nın tecil edilen dönemine/yılı ait lira borcunun tecil şartlarına uygun olarak ödenmemesi halinde borcun tamamının muaccel hale geleceğini ve söz konusu borcu tahsil edileceği tarihe kadar hesaplanacak fer'ileriyle birlikte, müşterek borçlu ve müşterek müteselsil kefil sıfatıyla Dairesine ödemeyi kabul ve taahhüt ederim.

Kefalet Edenin:

Adı-Soyadı/Unvanı:

T.C. Kimlik/Vergi Kimlik No:

İş Adresi:

İkametgah Adresi:

İş Tel. No:

Ev Tel. No:

Cep Tel. No:

**Tarih
İmza/Kaşe**

**TECİL VE TAKSİTLENDİRME TALEPLERİ HAKKINDA
TALİMAT YAZISI ÖRNEĞİ**

T. C.

.....

..... MÜDÜRLÜĞÜNE

Daireniz mükelleflerinden T.C. kimlik/vergi kimlik numaralı
.....'nın, ... dönemi/yılı lira borcunun;

1 - Tecil ve taksitlendirilen borçların toplamının 50.000,- lirayı aşması halinde aşan kısmın yarısı oranında teminat gösterilmek,

2 - Söz konusu borca tecilli sayıldığı tarihten itibaren yıllık % ... faiz uygulanmak,

3 - Borca karşılık her ay lira/..... aylarında lira ödenmek,
ayrıca hesap edilecek faizler de taksitlerle birlikte alınmak,

4 - Bu süre içerisinde tecil edilmiş veya edilecek olan diğer amme alacakları zamanında ödenmek,

5 - Tecil ve taksitlendirme koşullarına uyulmadığında taksitlerin tamamı muaccel olacağından, bu borç için takibata devam edilerek teminat derhal paraya çevrilmek veya şahsi kefil gösterilmişse kefil takip edilmek,

6 - Borçlunun, borcunun bulunmadığına dair yazı talep etmesi halinde, bu yazı tecil edilen borcun % 10'unun ödenmiş olması şartıyla verilmek,

7 - Bu koşullara uyulacağı bir yazı ile kabullenilmek,

Kayıt ve şartlarıyla 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesi gereğince .../.../... tarihinden itibaren tecilli sayılarak, ilk taksit ayından başlamak ve ayda taksitte ödenmek üzere tecili uygun görülmüştür.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

İmza
Adı-Soyadı
Unvanı

GAYRİMENKUL MAL SATIŞ ŞARTNAMESİ ÖRNEĞİ

T.C.

.....

Gayrimenkul Mal Satış Şartnamesi

1. Gayrimenkul malikinin adı, soyadı ve adresi
2. Gayrimenkulün bulunduğu mahalle, sokak ve kapı numarası
3. Gayrimenkulün durumu ve hususi vasıfları (Ayrıca gayrimenkulün görsellerine şartname ekinde yer verilir).....
4. İhalenin yapılacağı yer, gün ve saat
5. Gayrimenkulün artırmaya esas olan biçilmiş rayiç değeri
6. Artırmaya iştirak için alınacak teminatın nev'i ve tutarı
7. Gayrimenkul üzerindeki mükellefiyetler ve henüz vadesi gelmemiş rehinler hakkında gerekli bilgiler
8. Satışın gayrimenkul üzerindeki hangi haklarla birlikte yapılacağı
9. Hangi masrafların alıcıya ait olacağı

10. Pey, ipotekli borç dikkate alınmadan sürülür. Ancak, gayrimenkul rehni suretiyle sağlanmış muaccel borçlar alıcıya devredilmez, satış bedelinden tercihan ödenir, muaccel olup alıcıya intikal eden rehinli borçlar ihale bedelinden tenzil edilerek alıcı uhdesinde bırakılır, bakiyesi kendisinden tahsil olunur.

11. Gayrimenkul artırma sonunda (Fiziki ortamda yapılan satışlarda üç defa bağırıldıktan sonra) en çok artırana ihale olunur. Şu kadar ki, artırma bedelinin gayrimenkul için biçilmiş olan değer %75'i olan lirayı bulması lazımdır. Bundan başka amme alacağına rüçhanı olan diğer alacaklar mezkur gayrimenkul ile temin edilmiş ise artırma bedelinin bu suretle rüçhanı olan alacakların tutarı olan lirayı geçmesi ve yapılmış yapılacak masrafları da karşılaması icabeder.

12. Artırmada 11 inci maddede yazılı tutar elde edilemediği takdirde, en çok artıranın taahhüdü baki kalmak şartıyla artırma 7 gün daha uzatılır. Yedinci günü aynı saatte gayrimenkul en çok artırana ihale edilir.

Ancak ihale bedelinin rüçhanlı lira alacakla birlikte masrafları da aşması lazımdır; aşmazsa satış yapılmaz.

13. Gayrimenkul kendisine ihale olunan kimse ihale bedelini derhal veya mühlet verilirse verilen mühlet içinde ödemekle mükelleftir. Aksi taktirde ihale kararı feshedilir ve gayrimenkul satış komisyonunca hemen 7 gün müddetle artırmaya çıkarılır. Bu artırmada alakalılara her hangi bir tebliğ yapılmaz. Yalnız ilanla iktifa olunur.

Gayrimenkul en çok artırana ihale edilir. Birinci defa kendisine ihale yapılan kimse iki ihale arasındaki farktan ve diğer zararlardan sorumlu olup, ihale farkı ve geçen günler için tecil faizi oranında hesaplanan faiz ayrıca hükme hacet kalmaksızın teminattan mahsubu yapıldıktan sonra, bakiye teminat tutarı irat kaydedilir. Ancak, teminatın yeterli olmaması halinde bakiye tutar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre tahsil dairesince tahsil olunur.

Yukarıda yazılı hususlar dışında başka bir bilgi almak isteyenler dosya numarası ile tahsil dairesine müracaat edebilirler.

Adı-Soyadı/Unvanı
İmza
Mühür ”

[illegible]

EKLER:

- 1- Taşınmazın tapu senedinin örneği ve Tapu İdaresinden alınan taşınmazın üzerinde takyidat bulunup bulunmadığını da gösterir tapu kayıt örneği.
- 2-Bilanço esasına tabi mükellefler son tarihli bilanço, diğer mükellefler EK-9 formunu.
- 3-Taşınmazın imar durumunu gösterir belge. Binalar için ayrıca yapı kullanım durumunu gösterir belge.
- 4-Taşınmaza dair diğer vesikalar.

(*) Borçlu bulunulan tüm vergi daireleri belirtilecektir.

(**) Tüm borçları için başvuruda bulunanlar tablonun “Türü, Vadesi ve Tutarı” sütunlarını boş bırakabileceklerdir.

6183 SAYILI KANUNUN GEÇİCİ 8 İNCİ MADDESİNE GÖRE BAŞVURU DİLEKÇESİ (Tüzel Kişiliğin Borçları İçin Kendi Taşınmazını Teklif Eden Ortağın Başvuru Dilekçesi)			
.....Vergi Dairesi Müdürlüğüne 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında bulunan borçlarımın/ortağı olduğum tüzel kişiliğinin borçlarının, üzerinde takyidat bulunmayan İli ilçesi ada parsel pafta numaralı taşınmazımın Maliye Bakanlığınca satın alınması suretiyle terkinini arz ederim. T.C. Kimlik No. : Vergi Kimlik No. : Adı ve Soyadı/Unvanı : Tarih-İmza-Kaşe Adres :			
Tüzel Kişiliğe Ait Vergi Kimlik No. : Tarih-Tüzel Kişiliği Temsile Yetkili Kişi-İmza-Kaşe			
Kapsama Giren Borcun :			
Vergi Dairesi(*)	Türü	Vadesi	Tutarı(**) (Lira)

EKLER :

- 1-Taşınmazın tapu senedinin örneği ve Tapu İdaresinden alınan taşınmazın üzerinde takyidat bulunup bulunmadığını da gösterir tapu kayıt örneği.
- 2-Bilanço esasına tabi mükellefler son tarihli bilanço, diğer mükellefler EK-9 formunu.
- 3-Taşınmazın imar durumunu gösterir belge. Binalar için ayrıca yapı kullanım durumunu gösterir belge.
- 4-Taşınmaza dair diğer vesikalar.

(*) Borçlu bulunulan tüm vergi daireleri belirtilecektir.

(**) Tüm borçları için başvuruda bulunanlar tablonun "Türü, Vadesi ve Tutarı" sütunlarını boş bırakabileceklerdir. Tüzel kişiliğin borcu dışında şahsi borcunun da terkinini talep eden mükellefler bağlı bulundukları vergi dairesini ayrıca belirtileceklerdir.

Bilanço Esasına Göre Defter Tutan Mükelleflerin Dışındaki Mükelleflere İlişkin Mali Durum Bildirim Formu			
.....Vergi Dairesi Müdürlüğüne 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında bulunan borçlarımın aynı Kanunun Geçici 8 inci maddesine göre terkinin için çok zor durumda olduğumun tespitinde aşağıda belirtilen verilerin gerçeği yansıttığını kabul eder ve bu verilerden hareketle çok zor durumda olduğumun tespitinin yapılmasını arz ederim. T.C. Kimlik No. : Vergi Kimlik No. : Adı ve Soyadı/Unvanı : _____ Adres : _____ Tarih-İmza-Kaşe _____			
Mali Durumu Gösterir Değerler(*):			
Kasa	Banka	Kısa Vadeli Alacaklar	Kısa Vadeli Borçlar
Kısa Vadeli Alacaklar Hakkında Bilgi:			
	Kısa Vadeli Alacağın		
Borçlunun Adı	Türü	Ödeme Vadesi	Tutarı (Lira)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
Kısa Vadeli Borçlar Hakkında Bilgi:			
	Kısa Vadeli Borcun		
Alacaklının Adı	Türü	Ödeme Vadesi	Tutarı (Lira)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
Banka Bilgileri:			
	Banka Şubesi	Hesap Numarası	Tutarı (Lira)
1.			
2.			
3.			
4.			

(*) Bu bölümde yer alan değerler toplam olarak belirtilecektir. Ayrıca, ayrıntılı bilgilere aşağıdaki bölümlerde yer verilecektir.

EK-10

ZAMANAŞIMINA UĞRAMIŞ AMME ALACAKLARINA İLİŞKİN TERKİN CETVELİ										Muhasebe Biriminin	Adı:
Mükellefin		Adı Soyadı/ Unvanı								Kodu:	
		Vergi Kimlik No / T.C. Kimlik No								Yılı:	
Sıra No	Amme Alacağının										Açıklama (10)
	Vergi Türü (1)	Vadesi (2)	Kesinleşme Tarihi (İPC ve APC için) (3)	Tutarı (TL) (4)	Tahakkuk Fiş Numarası (5)	Takip Numarası (6)	Zamanaşımı Kesilmiş İse Son Defa Kesildiği Tarih (7)	Zamanaşımının Başlangıç Tarihi (2, 3 ve 7. sütunlar dikkate alınacak) (8)	Zamanaşımına Uğradığı Tarih (9)		
1											(7)
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											
13											
14											
15											
16											
17											
18											
19											
20											
21											
22											
23											
24											
25											
26											
27											
28											
29											
30											
31											

32												
33												
34												
TOPLAM												
Memur/Uzman Adı - Soyadı İmza				Şef Adı - Soyadı İmza			Müdür Adı - İmza			Yardımcısı Soyadı		Kayıtlara uygundur. Muhasebe Yetkilisi Adı - Soyadı İmza/Tarih/Mühür

NO	GİDER TÜRLERİ
1	Üretime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları
2	Kırtasiye ve Büro Malzemesi Alımları
3	Temizlik Malzemesi Alımları
4	İhale Usulüyle Yapılan Haberleşme Alımları (Posta ve Telgraf Giderleri ile Abonelik Ücretleri Hariç)
5	İhale Usulüyle Yapılan Enerji (Yakacak ve Elektrik) Alımları
6	Yiyecek, İçecek ve Yem Alımları
7	Giyim ve Kuşam Alımları
8	Özel Malzeme Alımları
9	Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Mal, Malzeme ve Hizmet Alımları, Yapımları ve Giderleri
10	NATO Giderleri İle Gayrimenkul Alım ve Kamulaştırma Giderleri
11	Bahçe Malzemesi Alımları ile Yapım ve Bakım Giderleri
12	Kültür Varlıkları Alımı ve Korunması Giderleri
13	Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler
14	Malzeme Giderleri
15	Müteahhitlik Giderleri
16	Tarımsal Ürün Alımları
17	Sanayi Ürünleri Alımları
18	Hammadde Alımları
19	Yük Taşıma Giderleri
20	Akaryakıt ve Yağ Alımları
21	Tarifeye Bağlı; İlan, Sigorta ve Komisyon Ödemeleri
22	Mal ve Hizmet Kira Giderleri
23	Yargılama Giderleri (Adli Yardım, Rapor ve Bilirkişi ile Uzlaşma Giderleri)
24	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri
25	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri
26	Mamul Mal Alımları
27	Menkul Sermaye Üretim Giderleri
28	Gayri Maddi Hak Alımları
29	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırması

48/A MADDESİNE İLİŞKİN TECİL VE TAKSİTLENDİRME TALEPLERİ HAKKINDA
TALİMAT YAZISI ÖRNEĞİ

T.C.

.....

..... MÜDÜRLÜĞÜNE

Daireniz mükelleflerinden T.C. kimlik/vergi kimlik numarah
.....'nın, ... dönemi/yılına ilişkin
..... olan lira borcunun 6183 sayılı
Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48/A maddesi gereğince;

1-Tecil ve taksitlendirilen borçların toplamının 500.000,- lirayı aşması halinde aşan
kısmın %25'i oranında teminat gösterilmek,

2-Söz konusu borca tecilli sayıldığı tarihten itibaren yıllık % faiz uygulanmak,

3-Borca karşılık lira ilk taksitin ayında/tarihine kadar ödenmek, kalan
tutarların ise aylık/..... aylık dönemler halinde lira ödenmek, ayrıca hesap
edilecek faizler de taksitlerle birlikte alınmak,

4-Bu süre içinde tecil edilmiş veya edilecek olan diğer amme alacakları zamanında
ödenmek,

5-Tecil ve taksitlendirme koşullarına uyulmadığında taksitlerin tamamı muaccel
olacağından, bu borç için takibata devam edilerek teminat derhal paraya çevrilmek veya şahsi
kefil gösterilmişse kefil takip edilmek,

6-Bu koşullara uyulacağı bir yazı ile kabullenilmek,

Kayıt ve şartlarıyla .../.../... tarihinden itibaren tecilli sayılarak, ilk taksit
ayından başlamak ve ayda, ... taksitte ödenmek üzere tecili uygun görülmüştür.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

İmza
Adı-Soyadı
Unvanı ..

**6183 SAYILI KANUNUN 10 UNCU MADDESİNİN BİRİNCİ FIKRASININ
(2) NUMARALI BENDİ KAPSAMINDA SİGORTA ŞİRKETLERİNCE
DÜZENLENECEK SÜRESİZ VE ŞARTSIZ KEFALET SENEDİ ÖRNEĞİ**

..... VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜNE

Dairenizin T.C. Kimlik/Vergi Kimlik Numaralı mükellefi
.....'nın 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü
Hakkında Kanunun ... maddesi kapsamında vermesi gereken TL (.....Türk
Lirası) tutarındaki teminatı, bu kefalet senedi ile (sigorta
şirketinin ticaret unvanı) olarak garanti ettiğimizden, adı geçen tarafından asli ve fer'i alacakları
kapsayacak şekilde ödeme yapılmadığı takdirde, protesto çekmeye, hüküm ve adı geçenin iznini
almaya gerek kalmaksızın ve adı geçen ile İdareniz arasında ortaya çıkacak herhangi bir
uyuşmazlık ve bunun akıbet ve kanuni sonuçları dikkate alınmaksızın, yukarıda yazılı tutarı ilk
yazılı talebiniz üzerine derhal ve gecikmeksizin İdarenize nakden ve tamamen, talep tarihinden
ödeme tarihine kadar geçen günler için amme alacaklarına uygulanan gecikme zammı oranında
hesaplanacak zamla birlikte ödeyeceğimizi şirketimizin imza atmaya yetkili temsilcisi ve
sorumlusu sıfatıyla ve şirketimiz ad ve hesabına taahhüt ve beyan ederiz.

Tarih ve Yetkilinin İmzası

..... (Sigorta Şirketinin Unvanı)
..... (Varsa Sigorta Acentesinin Adı)”

SİGORTA BRANŞLARINA İLİŞKİN TEBLİĞ (2007/1)

MADDE 1 – (1) 14/6/2007 tarihli ve 26552 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu’nun 5 inci Maddesi kapsamındaki sigorta branşları ekli listedeki şekilde belirlenmiştir.

Yürürlük

MADDE2 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE3 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

Ek I: Sigorta Branşları

I - HAYAT DIŞI GRUBU

A. Sigorta Branşları ve Bu Branşlar Altında Yapılabilecek Tazminat Ödemeleri

1. Kaza (meslek hastalıkları dahil)

a) ölme veya yaralanma sonucu toplu veya irat şeklinde tazminat ödemesi

b) zararın tazmini¹

c) (a) ve (b)’nin kombinasyonuna bağlı ödemeler

2. Hastalık/ Sağlık

a) hastalık sonucu toplu veya irat şeklinde tazminat ödemesi (hastalık)

b) tedavi masraflarının tazmini (sağlık)

c) (a) ve (b)’nin kombinasyonu (hastalık ve sağlık)

3. Kara araçları

a) motorlu kara araçlarına gelen zararlar nedeniyle tazminat ödemesi

b) motorlu araçlar dışındaki kara araçlarına gelen zararlar nedeniyle tazminat ödemesi

4. Raylı araçlar

Raylı araçlara gelen zararlar nedeniyle tazminat ödemesi

5. Hava araçları

Hava araçlarına gelen zararlar nedeniyle tazminat ödemesi

6. Su araçları (deniz, göl ve nehir araçları)

a) nehir araçlarına gelen zararlar nedeniyle tazminat ödemesi

b) göl araçlarına gelen zararlar nedeniyle tazminat ödemesi

c) deniz araçlarına gelen zararlar nedeniyle tazminat ödemesi

7. Nakliyat (ticari mal, bagaj ve tüm diğer mallar)

Ulaşımın şekline bağlı olmaksızın nakliyat konusu mal ve bagaja gelen zararlar nedeniyle tazminat ödemesi.

8. Yangın ve doğal afetler

a) yangın

b) patlama

c) deprem

ç) sel

d) deprem ve sel dışındaki doğal afetler

e) nükleer enerji

f) toprak kayması

nedeniyle doğan tazminat ödemeleri (3, 4, 5, 6 ve 7 kapsamındaki mallar için uygulanmaz).

9. Genel zararlar

a) Dolu veya dondan kaynaklanan zararlar nedeniyle tazminat ödemeleri (3, 4, 5, 6 ve 7 kapsamındaki mallar için uygulanmaz)

b) 8’de sayılan haller dışında hırsızlık ve diğer tüm olaylardan kaynaklanan zararlar nedeniyle tazminat

¹ Tedavi masraflarının teminat dışı kalması için aksine sözleşme yapılabilir.

ödemeleri

10. Kara araçları sorumluluk

Kara araçlarından kaynaklanan sorumluluklar (taşıyıcı sorumluluğu dahil) nedeniyle tazminat ödemeleri.

11. Hava araçları sorumluluk

Hava araçlarından kaynaklanan sorumluluklar (taşıyıcı sorumluluğu dahil) nedeniyle tazminat ödemeleri.

12. Su araçları sorumluluk (deniz, göl ve nehir araçları)

Su araçlarından kaynaklanan sorumluluklar (taşıyıcı sorumluluğu dahil) nedeniyle tazminat ödemeleri.

13. Genel sorumluluk

10, 11 ve 12 kapsamında sayılanlar dışındaki tüm sorumluluklar nedeniyle tazminat ödemeleri.

14. Kredi

a) borcun ödenmemesine veya borçlunun aczine bağlı tazminat ödemeleri

b) ihracat kredisine bağlı tazminat ödemeleri

c) taksitle verilen kredilere bağlı tazminat ödemeleri

ç) uzun vadeli konut kredisine bağlı tazminat ödemeleri

d) tarım kredisine bağlı tazminat ödemeleri

15. Emniyeti suistimal

16. Finansal Kayıplar

a) istihdam risklerinden kaynaklanan tazminat ödemeleri,

b) gelir yetersizliğinden kaynaklanan tazminat ödemeleri,

c) hava şartlarının neden olduğu zararlardan kaynaklanan tazminat ödemeleri,

ç) gelir kaybı nedeniyle tazminat ödemeleri,

d) genel giderlerin devam ettirilebilmesine yönelik tazminat ödemeleri,

e) beklenmeyen ticari giderler nedeniyle yapılan tazminat ödemeleri,

f) piyasa değerindeki kayıp nedeniyle yapılan tazminat ödemeleri,

g) kira veya gelir kaybına bağlı tazminat ödemeleri,

h) ticari olan ya da olmayan diğer finansal kayıplardan kaynaklanan tazminat ödemeleri.

17. Hukuksal Koruma

Hukuksal çıkarların korunması için yapılması gereken giderlere bağlı ödemeler.

18. Destek

Seyahat ederken ya da evinden uzaktayken zarurete düşen sigortalıya yapılan ödemeler.

B. Birden Fazla Branş İçin Verilen Ruhsat Tanımları

I. Kaza ve Hastalık/Sağlık Sigortası

1. Kaza (meslek hastalıkları dahil)

2. Hastalık/Sağlık

II. Kara Taşımacılığı Sigortası

3. Kara araçları

7. Nakliyat (ticari mal, bagaj ve tüm diğer mallar)

10. Kara araçları sorumluluk

III. Nakliyat ve Ulaşım Sigortası

4. Raylı araçlar

6. Su araçları (deniz, göl ve nehir araçları)

7. Nakliyat (ticari mal, bagaj ve tüm diğer mallar)

12. Su araçları sorumluluk (deniz, göl ve nehir araçları)

IV. Havacılık Sigortası

5. Hava araçları

7. Nakliyat (ticari mal, bagaj ve tüm diğer mallar)

11. Hava araçları sorumluluk

V. Yangın Sigortası ve Diğer Zararlar

8. Yangın ve doğal afetler

9. Genel zararlar

VI. Sorumluluk Sigortaları

10. Kara araçları sorumluluk

11. Hava araçları sorumluluk

12. Su araçları sorumluluk (deniz, göl ve nehir araçları)

13. Genel sorumluluk

VII. Kredi ve Emniyeti Suistimal Sigortaları

14. Kredi

15. (Değişik:RG-01/10/2014-29136) Kefalet

a) Doğrudan kefalet

b) Dolaylı kefalet

II - HAYAT GRUBU

A. Sigorta Branşları ve Bu Branşlar Altında Yapılabilecek Ödemeler

1. Hayat

a) süre sonunda hayatta kalma halinde yapılacak ödeme (yaşama),

b) ölüm halinde yapılacak ödeme (ölüm),

c) (a) ve (b)'nin kombinasyonuna bağlı ödeme (karma),

ç) geri prim iadesi,

d) irat ödemesi,

e) hayat sigortasına tamamlayıcı olarak akdedilen (a,b,c,d) profesyonel çalışma yoksunluğu dahil cismani zararlar nedeniyle yapılan ödeme.

2. Evlilik Sigortası, Doğum Sigortası

3. Yatırım Fonlu Sigortalar

Yatırım fonları ile bağlantılı olarak verilen yaşama, ölüm, karma veya geri prim iadesi ile irat ödemeli hayat sigortalarına bağlı ödeme.

4. Sermaye İtfa Sigortası

Peşin ya da taksitli prim ödemeleri karşılığında, süresi ve miktarı açısından belirli olan taahhütleri kapsayan aktüeryal tekniğe dayanan birikim işlemlerine bağlı ödeme.

5. Fonların Yönetimi İşlemi

- Emeklilik fonlarının yönetim işlemleri; ilgili müessese açısından yatırımların (plasmanların) yönetimine ve özellikle ölüm, hayatta kalma ya da faaliyetlerin durması ya da azalması hallerinde tazminat ödemeyi üstlenen kurumların rezervlerini temsil edici aktiflerin yönetimine dayanan işlemler,

- Sermayenin korunması ya da asgari faiz ödemesine ilişkin sigorta ile birlikte yapılan yukarıdaki işlemler,

6. Kaza (meslek hastalıkları dahil)

a) ölme veya yaralanma sonucu toplu veya irat şeklinde tazminat ödemesi

b) zararın tazmini²

c) (a) ve (b)'nin kombinasyonuna bağlı ödemeler

7. Hastalık/Sağlık

a) hastalık sonucu toplu veya irat şeklinde tazminat ödemesi (hastalık)

b) tedavi masraflarının tazmini (sağlık)

c) (a) ve (b)'nin kombinasyonu (hastalık ve sağlık)

8. (Ek:RG-05/08/2012-28375) Tontin

Tebliğ No	Resmi Gazete Tarihi	Resmi Gazete Sayısı
2007/1	11.07.2007	26579
Tebliğde Değişiklik Yapan Tebliğlerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin		
Tarihi	Sayısı	
05.08.2012	28375	
01.10.2014	29136	

² Tedavi masraflarının teminat dışı kalması için aksine sözleşme yapılabilir.

FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMU HAKKINDA TEBLİĞ (2008/1)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Finansal Tabloların Sunumuna İlişkin Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, finansal tabloların önceki dönemlerle ve diğer şirketlerin finansal tabloları ile karşılaştırılmasını teminen, şirketlerin hazırlayacakları finansal tabloların şekil ve içeriğinin düzenlenmesidir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Kamuya açıklanacak finansal tabloların bu Tebliğdeki hükümlere uygun olarak hazırlanması ve sunulması zorunludur.

(2) Bu Tebliğ tüm sigorta ve reasürans şirketleri ile emeklilik şirketlerine uygulanır.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ, 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrası ile 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 11 inci maddesine ve Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasına dayanılarak düzenlenmiştir.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğde geçen tanımlar;

- a) Bakan veya Bakanlık; Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakan veya Bakanlık,
- b) Kanun; 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu ile 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununu,
- c) Müsteşarlık; Hazine Müsteşarlığını,
- ç) Şirket; Türkiye'de kurulmuş sigorta ve reasürans şirketleri ile yabancı ülkelerde kurulmuş sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye'deki teşkilatını ve emeklilik şirketlerini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Finansal Tablolar

Finansal tabloların amacı

MADDE 5 – (1) Finansal tablolar ile şirketin gerçekleştirdiği işlemler, şirketin finansal durumu ve şirketi etkileyen diğer olaylar belirli bir yapı içerisinde sunulur.

(2) Finansal tabloların, kullanıcıların ekonomik karar almalarına yardımcı olacak şekilde şirketin finansal durumu, performansı ve nakit akışı hakkında bilgi vermek üzere hazırlanması zorunludur. Bunu sağlamak üzere finansal tablolar bir şirketin;

- a) Varlıkları,
- b) Yükümlülükleri,
- c) Öz sermayesi,
- d) Gelir, gider, kazanç ve kayıpları,
- e) Öz sermayede gerçekleşen değişiklikleri,
- f) Nakit akışı,
- g) Kar dağıtımı

hakkında bilgi verecek şekilde düzenlenir. Bu bilgiler, finansal tablo dipnotlarında belirtilen bilgiler ile birlikte finansal tablo kullanıcılarının şirketin gelecekteki nakit akışları ve özellikle nakit ve nakit benzerlerini elde etme zamanı ve olasılığı hakkında tahminlerde bulunmasına yardımcı olur.

Finansal tabloların kapsamı

MADDE 6 – (1) Finansal tablolar aşağıdaki tablolardan oluşur:

- a) Bilanço,
- b) Gelir Tablosu,
- c) Nakit Akış Tablosu,
- ç) Öz Sermaye Değişim Tablosu,
- d) Kar Dağıtım Tablosu.

(2) Dipnotlar ve dipnotlarda yer alan muhasebe politikaları hakkındaki açıklamalar da ilgili finansal tabloların bir parçasını oluşturur.

(3) Finansal tablolar, şekil açısından tablo ile dipnotlar olmak üzere iki kısımdan meydana gelir ve bu Tebliğ ekinde (Ek-1) yer alan biçim ve standartlarda hazırlanır.

(4) Finansal tablolardan üretilen ancak finansal tablolardaki ayrıntıların yer almadığı özet tablolar bu Tebliğ kapsamında finansal tablo olarak kabul edilmez.

(5) Sigortacılık Tek Düzen Hesap Planı ve İzahnamesi Hakkında Tebliğde veya diğer düzenlemelerde meydana gelen değişikliklerin finansal tabloları veya dipnotları etkilemesi durumunda; yeni finansal tablo veya dipnot biçimleri, şirketlere duyuru yapılmak suretiyle yürürlüğe girer.

Finansal tabloların gerçeği doğru bir şekilde yansıtması

MADDE 7 – (1) Finansal tablolar, şirketin finansal durumunu, performansını ve nakit akışını doğru bir şekilde yansıtmak şeklinde hazırlanmak zorundadır. Gerekli dipnotlara da yer verilerek bu Tebliğdeki hükümler ile Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde hazırlanan finansal tabloların gerçeği doğru bir şekilde yansıttığı kabul edilir.

(2) Bu Tebliğe tamamen uygun şekilde hazırlanmamış finansal tablolar, Müsteşarlığın standartlarına uygun şekilde hazırlanmış finansal tablolar olarak kabul edilmez.

(3) İşlem ve olayların, finansal tablolara bu Tebliğdeki hükümler çerçevesinde yansıtılmayıp yalnızca dipnotlarda açıklanması, söz konusu işlem ve olayların uygun şekilde finansal tablolara yansıtıldığı anlamına gelmez.

(4) Şirketin kanuni defterleri, Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak hazırlanır ve şirket genel kurulunun onayına sunulur.

Finansal tabloların yapısı ve içeriği

MADDE 8 – (1) Bu Tebliğ uyarınca hazırlanacak finansal tablolar, şirketin sunduğu diğer bilgilerden kolayca ayrıştırılabilecek şekilde sunulur.

(2) Finansal tabloların üzerinde aşağıdaki bilgilere yer verilir:

- a) Finansal tablonun adı,
- b) İlgili şirketin ticaret unvanı ve adresi, dönem içinde bunlara ilişkin değişiklikler,
- c) Finansal tabloların konsolide olup olmadığı, paranın cari satın alma gücü cinsinden hazırlanıp hazırlanmadığı,
- ç) Finansal tablonun tarihi veya kapsadığı dönem,
- d) Hazırlandığı para birimi ve kısaltma tutarı,
- e) Bağımsız denetimden geçip geçmediği.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Dipnotlar

Dipnotların yapısı

MADDE 9 – (1) Şirket, finansal tabloların tablo kısmı ile birlikte, finansal tablo dipnotlarını bu Tebliğin ekinde (Ek-1) yer alan formata göre hazırlar.

(2) İlgili finansal tabloların dipnotlarında aşağıdaki hususlar yer alır:

- a) Bu Tebliğde dipnotlarda açıklanması zorunlu tutulmuş bilgiler,
- b) Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun finansal tabloların hazırlanma ve sunulma esaslarına ilişkin mevzuat hükümleri çerçevesinde açıklanması gereken dipnotlar,

- c) Finansal tabloları hazırlama esasları ile önemli işlem ve olaylar için kullanılan muhasebe politikaları hakkında bilgi,
- ç) Finansal tabloların gerçeği doğru bir şekilde yansıtması için gerekli olan ancak finansal tablolarda yer almayan diğer bilgiler.

Dipnotların sunumu

MADDE 10 – (1) Dipnotlar sistematik bir yapı içerisinde, finansal tablolarda ilgili olduğu kaleme referans verilmek suretiyle sunulur.

(2) Birden fazla tabloyu ilgilendiren bilgilerin topluca verilmesinin gerekli olması durumunda, ilgili bilgi ilk tabloyla ilgili dipnotlarda verilir ve diğer tablolarda ilgili maddeye referans verilir.

(3) İlgili dipnot kapsamında; şirketçe açıklanacak bir husus bulunmaması durumunda, söz konusu dipnotun açıklanması şartı aranmaz.

(4) **(Mülga:RG-29/5/2016-29726)**¹

Dipnotlarda muhasebe politikalarının sunumu

MADDE 11 – (1) Dipnotların muhasebe politikaları ile ilgili açıklamaların yer aldığı bölümde aşağıdaki açıklamalara ve bilgilere yer verilir:

a) Finansal tabloların hazırlanmasında kullanılan değerlendirme ilkeleri,

b) Finansal tabloların uygun bir şekilde anlaşılması için gerekli olduğu ölçüde, kullanılan muhasebe politikaları.

(2) Finansal tabloların hazırlanmasında, her bir varlık ve yükümlülük grubu için kullanılan değerlendirme ilkeleri ayrıca açıklanır.

(3) İşlem ve olayların şirketin finansal durumuna ve performansına nasıl yansıtıldığına ilişkin anlaşılmasında finansal tablo kullanıcılarına yardımcı olacak muhasebe politikaları dipnotlarda açıklanır.

(4) Finansal tablolara alınan kalemlerin tutarını büyük ölçüde etkileyen muhasebe politikalarının uygulanmasında finansal tabloları hazırlayanlar tarafından yapılan takdir, dipnotlarda açıklanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) 2008 yılı içerisinde hazırlanacak finansal tablolarda 2007 yılı içerisinde hazırlanan finansal tablolar ile karşılaştırılma şartı aranmaz.

Yürürlük

MADDE 13 – (1) Bu Tebliğin 9, 10 ve 11 inci maddeleri 30/6/2008 tarihinde, diğer maddeleri 31/3/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakan yürütür.

Tebliğ No	Resmi Gazete Tarihi	Resmi Gazete Sayısı	
2008/1	18.04.2008	26851	
Tebliğde Değişiklik Yapan Tebliğlerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin			Değiştirilen Maddeler
Tarihi	Sayısı		
29.05.2016	29726		Madde 10

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin Tarihi	Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin ve Maddelerinin Numarası	Yürürlükten Kalkan Hükümler/Düzenlemeler
29.05.2016	29726 / Md 1	Madde 10/4

¹ Bu değişiklik 1/1/2016 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

EK- 1
FİNANSAL TABLOLAR

AYRINTILI
SOLO BİLANÇO

VARLIKLAR			
<i>I- Cari Varlıklar</i>	Dip No t	Cari Dönem (31/12/XXX2)	Geçmiş Dönem (31/12/XXX1)
A- Nakit Ve Nakit Benzeri Varlıklar			
1- Kasa			
2- Alınan Çekler			
3- Bankalar			
4- Verilen Çekler Ve Ödeme Emirleri (-)			
5- Diğer Nakit Ve Nakit Benzeri Varlıklar			
B- Finansal Varlıklar ile Riski Sigortalılara Ait Finansal Yatırımlar			
1- Satılmaya Hazır Finansal Varlıklar			
2- Vadeye Kadar Elde Tutulacak Finansal Varlıklar			
3- Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar			
4- Krediler			
5- Krediler Karşılığı (-)			
6- Riski Hayat Poliçesi Sahiplerine Ait Finansal Yatırımlar			
7- Şirket Hissesi			
8- Finansal Varlıklar Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)			
C- Esas Faaliyetlerden Alacaklar			
1- Sigortacılık Faaliyetlerinden Alacaklar			
2- Sigortacılık Faaliyetlerinden Alacaklar Karşılığı (-)			
3- Reasürans Faaliyetlerinden Alacaklar			
4- Reasürans Faaliyetlerinden Alacaklar Karşılığı (-)			
5- Sigorta Ve Reasürans Şirketleri Nezdindeki Depolar			
6- Sigortalılara Krediler (İkrazlar)			
7- Sigortalılara Krediler (İkrazlar) Karşılığı (-)			
8- Emeklilik Faaliyetlerinden Alacaklar			
9- Esas Faaliyetlerden Kaynaklanan Şüpheli Alacaklar			
10- Esas Faaliyetlerden Kaynaklanan Şüpheli Alacaklar Karşılığı (-)			
D- İlişkili Taraflardan Alacaklar			
1- Ortaklardan Alacaklar			
2- İştiraklerden Alacaklar			
3- Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar			
4- Müşterek Yönetime Tabi Teşebbüslerden Alacaklar			
5- Personelden Alacaklar			
6- Diğer İlişkili Taraflardan Alacaklar			
7- İlişkili Taraflardan Alacaklar Reeskontu (-)			
8- İlişkili Taraflardan Şüpheli Alacaklar			
9- İlişkili Taraflardan Şüpheli Alacaklar Karşılığı (-)			
E- Diğer Alacaklar			
1- Finansal Kiralama Alacakları			
2- Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri (-)			
3- Verilen Depozito ve Teminatlar			
4- Diğer Çeşitli Alacaklar			
5- Diğer Çeşitli Alacaklar Reeskontu(-)			
6- Şüpheli Diğer Alacaklar			
7- Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)			
F- Gelecek Aylara Ait Giderler Ve Gelir Tahakkukları			
1- Gelecek Aylara Ait Giderler			
2- Tahakkuk Etmiş Faiz Ve Kira Gelirleri			
3- Gelir Tahakkukları			
4- Gelecek Aylara Ait Diğer Giderler Ve Gelir Tahakkukları			

G- Diğer Cari Varlıklar			
1- Gelecek Aylar İhtiyacı Stoklar			
2- Peşin Ödenen Vergiler Ve Fonlar			
3- Ertelenmiş Vergi Varlıkları			
4- İş Avansları			
5- Personele Verilen Avanslar			
6- Sayım Ve Tesellüm Noksanları			
7- Diğer Çeşitli Cari Varlıklar			
8- Diğer Cari Varlıklar Karşılığı (-)			
I- Cari Varlıklar Toplamı			

VARLIKLAR			
<i>II- Cari Olmayan Varlıklar</i>	Dip No t	Cari Dönem (31/12/XXX2)	Geçmiş Dönem (31/12/XXX1)
A- Esas Faaliyetlerden Alacaklar			
1- Sigortacılık Faaliyetlerinden Alacaklar			
2- Sigortacılık Faaliyetlerinden Alacaklar Karşılığı (-)			
3- Reasürans Faaliyetlerinden Alacaklar			
4- Reasürans Faaliyetlerinden Alacaklar Karşılığı (-)			
5- Sigorta ve Reasürans Şirketleri Nezdindeki Depolar			
6- Sigortalılara Krediler (İkrazlar)			
7- Sigortalılara Krediler (İkrazlar) Karşılığı (-)			
8- Emeklilik Faaliyetlerinden Alacaklar			
9-Esas Faaliyetlerden Kaynaklanan Şüpheli Alacaklar			
10- Esas Faaliyetlerden Kaynaklanan Şüpheli Alacaklar Karşılığı (-)			
B- İlişkili Taraflardan Alacaklar			
1- Ortaklardan Alacaklar			
2- İştiraklerden Alacaklar			
3- Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar			
4- Müşterek Yönetime Tabi Teşebbüslerden Alacaklar			
5- Personelden Alacaklar			
6- Diğer İlişkili Taraflardan Alacaklar			
7- İlişkili Taraflardan Alacaklar Reeskontu (-)			
8- İlişkili Taraflardan Şüpheli Alacaklar			
9- İlişkili Taraflardan Şüpheli Alacaklar Karşılığı (-)			
C- Diğer Alacaklar			
1- Finansal Kiralama Alacakları			
2- Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri (-)			
3- Verilen Depozito ve Teminatlar			
4- Diğer Çeşitli Alacaklar			
5- Diğer Çeşitli Alacaklar Reeskontu(-)			
6- Şüpheli Diğer Alacaklar			
7- Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)			
D- Finansal Varlıklar			
1- Bağlı Menkul Kıymetler			
2- İştirakler			
3- İştirakler Sermaye Taahhütleri (-)			
4- Bağlı Ortaklıklar			
5- Bağlı Ortaklıklar Sermaye Taahhütleri (-)			
6- Müşterek Yönetime Tabi Teşebbüsler			
7- Müşterek Yönetime Tabi Teşebbüsler Sermaye Taahhütleri (-)			
8- Finansal Varlıklar Ve Riski Sigortalılara Ait Finansal Yatırımlar			
9- Diğer Finansal Varlıklar			
10- Finansal Varlıklar Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)			
E- Maddi Varlıklar			
1- Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller			
2- Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)			
3- Kullanım Amaçlı Gayrimenkuller			

4- Makine Ve Teçhizatlar			
5- Demirbaş Ve Tesisatlar			
6- Motorlu Taşıtlar			
7- Diğer Maddi Varlıklar (Özel Maliyet Bedelleri Dahil)			
8- Kiralama Yoluyla Edinilmiş Maddi Varlıklar			
9- Birikmiş Amortismanlar (-)			
10- Maddi Varlıklara İlişkin Avanslar (Yapılmakta Olan Yatırımlar Dahil)			
F- Maddi Olmayan Varlıklar			
1- Haklar			
2- Şerhiye			
3- Faaliyet Öncesi Döneme Ait Giderler			
4- Araştırma Ve Geliştirme Giderleri			
6- Diğer Maddi Olmayan Varlıklar			
7- Birikmiş İtfalar (Amortismanlar) (-)			
8- Maddi Olmayan Varlıklara İlişkin Avanslar			
G-Gelecek Yıllara Ait Giderler Ve Gelir Tahakkukları			
1- Gelecek Yıllara Ait Giderler			
2- Gelir Tahakkukları			
3- Gelecek Yıllara Ait Diğer Giderler Ve Gelir Tahakkukları			
H-Diğer Cari Olmayan Varlıklar			
1- Efektif Yabancı Para Hesapları			
2- Döviz Hesapları			
3- Gelecek Yıllar İhtiyacı Stoklar			
4- Peşin Ödenen Vergiler Ve Fonlar			
5- Ertelenmiş Vergi Varlıkları			
6- Diğer Çeşitli Cari Olmayan Varlıklar			
7- Diğer Cari Olmayan Varlıklar Amortismanı (-)			
8- Diğer Cari Olmayan Varlıklar Karşılığı (-)			
II- Cari Olmayan Varlıklar Toplamı			
Varlıklar Toplamı (I + II)			

YÜKÜMLÜLÜKLER			
III- Kısa Vadeli Yükümlülükler	Dip Not	Cari Dönem (31/12/XXX2)	Geçmiş Dönem (31/12/XXX1)
A- Finansal Borçlar			
1- Kredi Kuruluşlarına Borçlar			
2- Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar			
3- Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri (-)			
4- Uzun Vadeli Kredilerin Ana Para Taksitleri Ve Faizleri			
5- Çıkarılmış Tahviller(Bonolar) Anapara, Taksit ve Faizleri			
6- Çıkarılmış Diğer Finansal Varlıklar			
7- Çıkarılmış Diğer Finansal Varlıklar İhraç Farkı (-)			
8- Diğer Finansal Borçlar (Yükümlülükler)			
B- Esas Faaliyetlerden Borçlar			
1- Sigortacılık Faaliyetlerinden Borçlar			
2- Reasürans Faaliyetlerinden Borçlar			
3- Sigorta Ve Reasürans Şirketlerinden Alınan Depolar			
4- Emeklilik Faaliyetlerinden Borçlar			
5- Diğer Esas Faaliyetlerden Borçlar			
6- Diğer Esas Faaliyetlerden Borçlar Borç Senetleri Reeskontu(-)			
C-İlişkili Taraflara Borçlar			
1- Ortaklara Borçlar			
2- İştiraklere Borçlar			
3- Bağlı Ortaklıklara Borçlar			
4- Müşterek Yönetime Tabi Teşebbüslere Borçlar			
5- Personele Borçlar			
6- Diğer İlişkili Taraflara Borçlar			
D- Diğer Borçlar			

1- Alınan Depozito ve Teminatlar			
2- Diğer Çeşitli Borçlar			
3- Diğer Çeşitli Borçlar Reeskontu (-)			
E-Sigortacılık Teknik Karşılıkları			
1- Kazanılmamış Primler Karşılığı - Net			
2- Devam Eden Riskler Karşılığı - Net			
3- Hayat Matematik Karşılığı - Net			
4- Muallak Hasar Ve Tazminat Karşılığı - Net			
5- İkramiye Ve İndirimler Karşılığı – Net			
6- Yatırım Riski Hayat Sigortası Poliçe Sahiplerine Ait Poliçeler İçin Ayrılan Karşılık – Net			
7- Diğer Teknik Karşılıklar – Net			
F- Ödenecek Vergi Ve Benzeri Diğer Yükümlülükler İle Karşılıkları			
1- Ödenecek Vergi Ve Fonlar			
2- Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri			
3- Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş Veya Taksitlendirilmiş Vergi Ve Diğer Yükümlülükler			
4- Ödenecek Diğer Vergi Ve Benzeri Yükümlülükler			
5- Dönem Karı Vergi Ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları			
6- Dönem Karının Peşin Ödenen Vergi Ve Diğer Yükümlülükleri (-)			
7- Diğer Vergi Ve Benzeri Yükümlülük Karşılıkları			
G- Diğer Risklere İlişkin Karşılıklar			
1- Kıdem Tazminatı Karşılığı			
2- Sosyal Yardım Sandığı Varlık Açıkları Karşılığı			
3- Maliyet Giderleri Karşılığı			
H- Gelecek Aylara Ait Gelirler Ve Gider Tahakkukları			
1- Gelecek Aylara Ait Gelirler			
2- Gider Tahakkukları			
3- Gelecek Aylara Ait Diğer Gelirler Ve Gider Tahakkukları			
I- Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler			
1- Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü			
2- Sayım Ve Tesellüm Fazlalıkları			
3- Diğer Çeşitli Kısa Vadeli Yükümlülükler			
III - Kısa Vadeli Yükümlülükler Toplamı			

YÜKÜMLÜLÜKLER			
IV- Uzun Vadeli Yükümlülükler	Dip No t	Cari Dönem (31/12/XXX2)	Geçmiş Dönem (31/12/XXX1)
A- Finansal Borçlar			
1- Kredi Kuruluşlarına Borçlar			
2- Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar			
3- Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri (-)			
4- Çıkarılmış Tahviller			
5- Çıkarılmış Diğer Finansal Varlıklar			
6- Çıkarılmış Diğer Finansal Varlıklar İhraç Farkı (-)			
7- Diğer Finansal Borçlar (Yükümlülükler)			
B- Esas Faaliyetlerden Borçlar			
1- Sigortacılık Faaliyetlerinden Borçlar			
2- Reasürans Faaliyetlerinden Borçlar			
3- Sigorta Ve Reasürans Şirketlerinden Alınan Depolar			
4- Emeklilik Faaliyetlerinden Borçlar			
5- Diğer Esas Faaliyetlerden Borçlar			
6- Diğer Esas Faaliyetlerden Borçlar Borç Senetleri Reeskontu (-)			
C- İlişkili Taraflara Borçlar			
1- Ortaklara Borçlar			
2- İştiraklere Borçlar			
3- Bağlı Ortaklıklara Borçlar			
4- Müşterek Yönetime Tabi Teşebbüslere Borçlar			

5- Personale Borçlar			
6- Diğer İlişkili Taraflara Borçlar			
D- Diğer Borçlar			
1- Alınan Depozito Ve Teminatlar			
2- Diğer Çeşitli Borçlar			
3- Diğer Çeşitli Borçlar Reeskontu			
E- Sigortacılık Teknik Karşılıkları			
1- Kazanılmamış Primler Karşılığı – Net			
2- Devam Eden Riskler Karşılığı - Net			
3- Hayat Matematik Karşılığı - Net			
4- Muallak Hasar Ve Tazminat Karşılığı - Net			
5- İkramiye Ve İndirimler Karşılığı – Net			
6-Yatırım Riski Hayat Sigortası Poliçe Sahiplerine Ait Poliçeler İçin Ayrılan Karşılık – Net			
7- Diğer Teknik Karşılıklar – Net			
F- Diğer Yükümlülükler Ve Karşılıkları			
1- Ödenecek Diğer Yükümlülükler			
2- Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş Veya Taksitlendirilmiş Vergi Ve Diğer Yükümlülükler			
3-Diğer Borç Ve Gider Karşılıkları			
G- Diğer Risklere İlişkin Karşılıklar			
1- Kıdem Tazminatı Karşılığı			
2- Sosyal yardım sandığı Varlık Açıkları Karşılığı			
H-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Ve Gider Tahakkukları			
1- Gelecek Yıllara Ait Gelirler			
2- Gider Tahakkukları			
3- Gelecek Yıllara Ait Diğer Gelirler Ve Gider Tahakkukları			
I- Diğer Uzun Vadeli Yükümlülükler			
1- Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü			
2- Diğer Uzun Vadeli Yükümlülükler			
IV- Uzun Vadeli Yükümlülükler Toplamı			

ÖZSERMAYE			
V- Özsermaye	Dip No t	Cari Dönem (31/12/XXX2)	Geçmiş Dönem (31/12/XXX1)
A- Ödenmiş Sermaye			
1- (Nominal) Sermaye			
2- Ödenmemiş Sermaye (-)			
3- Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları			
4- Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları (-)			
B- Sermaye Yedekleri			
1- Hisse Senedi İhraç Primleri			
2- Hisse Senedi İptal Karları			
3- Sermayeye Eklenecek Satış Karları			
4- Yabancı Para Çevirim Farkları			
5- Diğer Sermaye Yedekleri			
C- Kar Yedekleri			
1- Yasal Yedekler			
2- Statü Yedekleri			
3- Olağanüstü Yedekler			
4- Özel Fonlar (Yedekler)			
5- Finansal Varlıkların Değerlemesi			
6- Diğer Kar Yedekleri			
D- Geçmiş Yıllar Karları			
1- Geçmiş Yıllar Karları			
E-Geçmiş Yıllar Zararları (-)			
1- Geçmiş Yıllar Zararları			
F-Dönem Net Karı			

1- Dönem Net Karı			
2- Dönem Net Zararı (-)			
Özsermaye Toplamı			
Yükümlülükler Toplamı (III + IV + V)			

**AYRINTILI SOLO
GELİR TABLOSU**

	Dip Not	Cari Dönem (01/01 -31/12 XXX2)	Geçmiş Dönem (01/01-31/12 XXX1)
I-TEKNİK BÖLÜM			
A- Hayat Dışı Teknik Gelir			
1- Kazanılmış Primler (Reasürör Payı Düşülmüş Olarak)			
1.1- Yazılan Primler (Reasürör Payı Düşülmüş Olarak)			
1.1.1- Brüt Yazılan Primler (+)			
1.1.2 -Reasüröre Devredilen Primler (-)			
1.2- Kazanılmamış Primler Karşılığında Değişim (Reasürör Payı ve Devreden Kısım Düşülmüş Olarak)(+/-)			
1.2.1- Kazanılmamış Primler Karşılığı (-)			
1.2.2- Kazanılmamış Primler Karşılığında Reasürör Payı (+)			
1.3- Devam Eden Riskler Karşılığında Değişim (Reasürör Payı ve Devreden Kısım Düşülmüş Olarak)(+/-)			
1.3.1- Devam Eden Riskler Karşılığı (-)			
1.3.2- Devam Eden Riskler Karşılığında Reasürör Payı (+)			
2- Teknik Olmayan Bölümden Aktarılan Yatırım Gelirleri			
3- Diğer Teknik Gelirler (Reasürör Payı Düşülmüş Olarak)			
3.1- Brüt Diğer Teknik Gelirler (+)			
3.2- Brüt Diğer Teknik Gelirlerde Reasürör Payı (-)			
B- Hayat Dışı Teknik Gider(-)			
1- Gerçekleşen Hasarlar (Reasürör Payı Düşülmüş Olarak)			
1.1- Ödenen Hasarlar (Reasürör Payı Düşülmüş Olarak)			
1.1.1- Brüt Ödenen Hasarlar (-)			
1.1.2- Ödenen Hasarlarda Reasürör Payı (+)			
1.2- Muallak Hasarlar Karşılığında Değişim (Reasürör Payı ve Devreden Kısım Düşülmüş Olarak) (+/-)			
1.2.1- Muallak Hasarlar Karşılığı (-)			
1.2.2- Muallak Hasarlar Karşılığında Reasürör Payı (+)			
2- İkramiye ve İndirimler Karşılığında Değişim (Reasürör Payı ve Devreden Kısım Düşülmüş Olarak) (+/-)			
2.1- İkramiye ve İndirimler Karşılığı (-)			
2.2- İkramiye ve İndirimler Karşılığında Reasürör Payı (+)			
3- Diğer Teknik Karşılıklarda Değişim (Reasürör Payı ve Devreden Kısım Düşülmüş Olarak) (+/-)			
4- Faaliyet Giderleri (-)			
C- Teknik Bölüm Dengesi- Hayat Dışı (A – B)			
D- Hayat Teknik Gelir			
1- Kazanılmış Primler (Reasürör Payı Düşülmüş Olarak)			
1.1- Yazılan Primler (Reasürör payı Düşülmüş Olarak)			
1.1.1- Brüt Yazılan Primler (+)			
1.1.2- Reasüröre Devredilen Primler (-)			
1.2- Kazanılmamış Primler Karşılığında Değişim (Reasürör Payı ve Devreden Kısım Düşülmüş Olarak)(+/-)			
1.2.1- Kazanılmamış Primler Karşılığı (-)			
1.2.2- Kazanılmamış Primler Karşılığında Reasürör Payı (+)			
1.3- Devam Eden Riskler Karşılığında Değişim (Reasürör Payı ve Devreden Kısım Düşülmüş Olarak)(+/-)			
1.3.1- Devam Eden Riskler Karşılığı (-)			
1.3.2- Devam Eden Riskler Karşılığında Reasürör Payı (+)			

2- Hayat Branşı Yatırım Geliri			
3- Yatırımlardaki Gerçekleşmemiş Karlar			
4- Diğer Teknik Gelirler (Reasürör Payı Düşülmüş Olarak)			
E- Hayat Teknik Gider			
1- Gerçekleşen Hasarlar (Reasürör Payı Düşülmüş Olarak)			
1.1- Ödenen Tazminatlar (Reasürör Payı Düşülmüş Olarak)			
1.1.1- Brüt Ödenen Tazminatlar (-)			
1.1.2- Ödenen Tazminatlarda Reasürör Payı (+)			
1.2- Muallak Tazminatlar Karşılığında Değişim (Reasürör Payı ve Devreden Kısım Düşülmüş Olarak) (+/-)			
1.2.1- Muallak Tazminatlar Karşılığı (-)			
1.2.2- Muallak Hasarlar Karşılığında Reasürör Payı (+)			
2- İkramiye ve İndirimler Karşılığında Değişim (Reasürör Payı ve Devreden Kısım Düşülmüş Olarak) (+/-)			
2.1- İkramiye ve İndirimler Karşılığı (-)			
2.2- İkramiye ve İndirimler Karşılığında Reasürör Payı (+)			
3- Hayat Matematik Karşılığında Değişim (Reasürör Payı ve Devreden Kısım Düşülmüş Olarak)(+/-)			
3.1- Hayat Matematik Karşılığı (-)			
3.2- Hayat Matematik Karşılığında Reasürör Payı (+)			
4- Yatırım Riski Hayat Sigortası Poliçe Sahiplerine Ait Poliçeler İçin Ayrılan Karşılıklarda Değişim (Reasürör Payı ve Devreden Kısım Düşülmüş Olarak)(+/-)			
4.1- Yatırım Riski Hayat Sigortası Poliçe Sahiplerine Ait Poliçeler İçin Ayrılan Karşılıklar(-)			
4.2- Yatırım Riski Hayat Sigortası Poliçe Sahiplerine Ait Poliçeler İçin Ayrılan Karşılıklarda Reasürör Payı (+)			
5- Diğer Teknik Karşılıklarda Değişim (Reasürör Payı ve Devreden Kısım Düşülmüş Olarak) (+/-)			
6- Faaliyet Giderleri (-)			
7- Yatırım Giderler (-)			
8- Yatırımlardaki Gerçekleşmemiş Zararlar (-)			
9- Teknik Olmayan Bölüme Aktarılan Yatırım Gelirleri (-)			
F- Teknik Bölüm Dengesi- Hayat (D – E)			
G- Emeklilik Teknik Gelir			
1- Fon İşletim Gelirleri			
2- Yönetim Gideri Kesintisi			
3- Giriş Aidatı Gelirleri			
4- Ara Verme Halinde Yönetim Gideri Kesintisi			
5- Özel Hizmet Gideri Kesintisi			
6- Sermaye Tahsis Avansı Değer Artış Gelirleri			
7- Diğer Teknik Gelirler			
H- Emeklilik Teknik Gideri			
1- Fon İşletim Giderleri (-)			
2- Sermaye Tahsis Avansları Değer Azalış Giderleri(-)			
3- Faaliyet Giderleri (-)			
4- Diğer Teknik Giderler (-)			
I- Teknik Bölüm Dengesi- Emeklilik (G – H)			

	Dip Not	Cari Dönem (01/01 - 31/12 XXX2)	Geçmiş Dönem (01/01 - 31/12 XXX1)
I-TEKNİK OLMAYAN BÖLÜM			
C- Teknik Bölüm Dengesi- Hayat Dışı (A-B)			
F- Teknik Bölüm Dengesi- Hayat (D-E)			
I - Teknik Bölüm Dengesi- Emeklilik (G-H)			
J- Genel Teknik Bölüm Dengesi (C+F+I)			
K- Yatırım Gelirleri			
1- Finansal Yatırımlardan Elde Edilen Gelirler			

2-Finansal Yatırımların Nakde Çevrilmesinden Elde Edilen Karlar			
3- Finansal Yatırımların Değerlemesi			
4- Kambiyo Karları			
5- İştiraklerden Gelirler			
6- Bağlı Ortaklıklar ve Müşterek Yönetime Tabi Teşebbüslerden Gelirler			
7- Arazi, Arsa ile Binalardan Elde Edilen Gelirler			
8- Türev Ürünlerden Elde Edilen Gelirler			
9- Diğer Yatırımlar			
10- Hayat Teknik Bölümünden Aktarılan Yatırım Gelirleri			
L- Yatırım Giderleri (-)			
1- Yatırım Yönetim Giderleri – Faiz Dahil (-)			
2- Yatırımlar Değer Azalışları (-)			
3- Yatırımların Nakte Çevrilmesi Sonucunda Oluşan Zararlar (-)			
4- Hayat Dışı Teknik Bölümüne Aktarılan Yatırım Gelirleri (-)			
5- Türev Ürünler Sonucunda Oluşan Zararlar (-)			
6- Kambiyo Zararları (-)			
7- Amortisman Giderleri (-)			
8- Diğer Yatırım Giderleri (-)			
M- Diğer Faaliyetlerden ve Olağandışı Faaliyetlerden Gelir ve Karlar ile Gider ve Zararlar (+/-)			
1- Karşılıklar Hesabı (+/-)			
2- Reeskont Hesabı (+/-)			
3- Özellikli Sigortalar Hesabı (+/-)			
4- Enflasyon Düzeltmesi Hesabı (+/-)			
5- Ertelenmiş Vergi Varlığı Hesabı (+/-)			
6- Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü Gideri (-)			
7- Diğer Gelir ve Karlar			
8- Diğer Gider ve Zararlar (-)			
9- Önceki Yıl Gelir ve Karları			
10- Önceki Yıl Gider ve Zararları(-)			
N- Dönem Net Karı veya Zararı			
1- Dönem Karı Ve Zararı			
2- Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları(-)			
3- Dönem Net Kar veya Zararı			
4- Enflasyon Düzeltme Hesabı			

NAKİT AKIŞ TABLOSU

	Dip Not	Cari Dönem (01/01 - 31/12 XXX2)	Geçmiş Dönem (01/01 - 31/12 XXX1)
A. ESAS FAALİYETLERDEN KAYNAKLANAN NAKİT AKIMLARI			
1. Sigortacılık faaliyetlerinden elde edilen nakit girişleri			
2. Reasürans faaliyetlerinden elde edilen nakit girişleri			
3. Emeklilik faaliyetlerinden elde edilen nakit girişleri			
4. Sigortacılık faaliyetleri nedeniyle yapılan nakit çıkışı (-)			
5. Reasürans faaliyetleri nedeniyle nakit çıkışı (-)			
6. Emeklilik faaliyetleri nedeniyle nakit çıkışı (-)			
7. Esas faaliyetler sonucu oluşan nakit (A1+A2+A3-A4-A5-A6)			
8. Faiz ödemeleri (-)			
9. Gelir vergisi ödemeleri (-)			

10. Diğer nakit girişleri			
11. Diğer nakit çıkışları (-)			
12. Esas faaliyetlerden kaynaklanan net nakit			
B. YATIRIM FAALİYETLERİNDEN KAYNAKLANAN NAKİT AKIMLARI			
1. Maddi varlıkların satışı			
2. Maddi varlıkların iktisabı (-)			
3. Mali varlık iktisabı (-)			
4. Mali varlıkların satışı			
5. Alınan faizler			
6. Alınan temettüler			
7. Diğer nakit girişleri			
8. Diğer nakit çıkışları (-)			
9. Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan net nakit			
C. FİNANSMAN FAALİYETLERİNDEN KAYNAKLANAN NAKİT AKIMLARI			
1. Hisse senedi ihracı			
2. Kredilerle ilgili nakit girişleri			
3. Finansal kiralama borçları ödemeleri (-)			
4. Ödenen temettüler (-)			
5. Diğer nakit girişleri			
6. Diğer nakit çıkışları (-)			
7. Finansman faaliyetlerinden kaynaklanan net nakit			
D. KUR FARKLARININ NAKİT VE NAKİT BENZERLERİNE OLAN ETKİSİ			
E. Nakit ve nakit benzerlerinde meydana gelen net artış (A12+B9+C7+D)			
F. Dönem başındaki nakit ve nakit benzerleri mevcudu			
G. Dönem sonundaki nakit ve nakit benzerleri mevcudu (E+F)			

Öz sermaye Değişim Tablosu (31/12/XXX3)

	Sermaye	İşletmenin kendi hisse senetleri (-)	Varlıklarda Değer Artışı	Öz sermaye Enflasyon Düzeltmesi Farkları	Yabancı Para Çevrim Farkları	Yasal Yedekler	Statü Yedekleri	Diğer Yedekler ve dağıtılmamış karlar	Net Dönem Karı (veya zararı)	Geçmiş Yıllar Zararları (-)	Toplam
ÖNCEKİ DÖNEM											
I - Önceki Dönem Sonu Bakiyesi (31/12/XXX1)											
II - Muhasebe politikasında değişiklikler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
III - Yeni Bakiye (I + II) (01/01/XXX2)											
A- Sermaye artırım (A1 + A2)		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1- Nakit		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2- İç kaynaklardan		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B- İşletmenin aldığı kendi hisse senetleri	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-
C- Gelir tablosunda yer almayan kazanç ve kayıplar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
D- Varlıklarda Değer Artışı	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-
E- Yabancı para çevrim farkları	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
F- Diğer kazanç ve kayıplar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
G- Enflasyon düzeltme farkları	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
H- Dönem net karı (veya zararı)	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-
I -Dağıtılan Temettü	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV- Dönem Sonu Bakiyesi (31/12/XXX2) (III+ A+B+C+D+E+F+G+H+I)											
CARİ DÖNEM											
I - Önceki Dönem Sonu Bakiyesi (31/12/XXX2)											
A- Sermaye artırım		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1- Nakit		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2- İç kaynaklardan		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B- İşletmenin aldığı kendi hisse senetleri	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-
C- Gelir tablosunda yer almayan kazanç ve kayıplar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
D- Varlıklarda Değer Artışı	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-
E- Yabancı para çevrim farkları	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
F- Diğer kazanç ve kayıplar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
G- Enflasyon düzeltme farkları	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
H- Dönem net karı	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-
I-Dağıtılan Temettü	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II- Dönem Sonu Bakiyesi (31/12/XXX3) (I+ A+B+C+D+E+F+G+H+I)											

KAR DAĞITIM TABLOSU

	Dip No t	Cari Dönem (31/12/XXX2)	Geçmiş Dönem (31/12/XXX1)
I. DÖNEM KARARININ DAĞITIMI			
1.1. DÖNEM KARI			
1.2. ÖDENECEK VERGİ VE YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER			
1.2.1. Kurumlar Vergisi (Gelir Vergisi)			
1.2.2. Gelir Vergisi Kesintisi			
1.2.3. Diğer Vergi ve Yasal Yükümlülükler			
A NET DÖNEM KARI (1.1 – 1.2)			
1.3. GEÇMİŞ DÖNEMLER ZARARI (-)			
1.4. BİRİNCİ TERTİP YASAL AKÇE			
1.5. ŞİRKETTE BIRAKILMASI VE TASARRUFU ZORUNLU YASAL FONLAR (-)			
B DAĞITILABİLİR NET DÖNEM KARI [(A - (1.3 + 1.4 + 1.5))]			
1.6. ORTAKLARA BİRİNCİ TEMETTÜ (-)			
1.6.1. Hisse Senedi Sahiplerine			
1.6.2. İmtiyazlı Hisse Senedi Sahiplerine			
1.6.3. Katılma İntifa Senedi Sahiplerine			
1.6.4. Kara İştirakli Tahvil Sahiplerine			
1.6.5. Kar ve Zarar Ortaklığı Belgesi Sahiplerine			
1.7. PERSONELE TEMETTÜ (-)			
1.8. KURUCULARA TEMETTÜLER (-)			
1.9. YÖNETİM KURULUNA TEMETTÜ (-)			
1.10. ORTAKLARA İKİNCİ TEMETTÜ (-)			
1.10.1. Hisse Senedi Sahiplerine			
1.10.2. İmtiyazlı Hisse Senedi Sahiplerine			
1.10.3. Katılma İntifa Senedi Sahiplerine			
1.10.4. Kara İştirakli Tahvil Sahiplerine			
1.10.5. Kar ve Zarar Ortaklığı Belgesi Sahiplerine			
1.11. İKİNCİ TERTİP YASAL YEDEK AKÇE (-)			
1.12. STATÜ YEDEKLERİ (-)			
1.13. OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER			
1.14. DİĞER YEDEKLER			
1.15. ÖZEL FONLAR			
II. YEDEKLERDEN DAĞITIM			
2.1. DAĞITILAN YEDEKLER			
2.2. İKİNCİ TERTİP YASAL YEDEKLER (-)			
2.3. ORTAKLARA PAY (-)			
2.3.1. Hisse Senedi Sahiplerine			
2.3.2. İmtiyazlı Hisse Senedi Sahiplerine			
2.3.3. Katılma İntifa Senedi Sahiplerine			
2.3.4. Kâra İştirakli Tahvil Sahiplerine			
2.3.5. Kâr ve Zarar Ortaklığı Belgesi Sahiplerine			
2.4. PERSONELE PAY (-)			
2.5. YÖNETİM KURULUNA PAY (-)			
III. HİSSE BAŞINA KAR			
3.1. HİSSE SENEDİ SAHİPLERİNE			
3.2. HİSSE SENEDİ SAHİPLERİNE (%)			
3.3. İMTİYAZLI HİSSE SENEDİ SAHİPLERİNE			
3.4. İMTİYAZLI HİSSE SENEDİ SAHİPLERİNE (%)			
IV. HİSSE BAŞINA TEMETTÜ			
4.1. HİSSE SENEDİ SAHİPLERİNE			
4.2. HİSSE SENEDİ SAHİPLERİNE (%)			
4.3. İMTİYAZLI HİSSE SENEDİ SAHİPLERİNE			

4.4. İMTİYAZLI HİSSE SENEDİ SAHİPLERİNE (%)			

1. Genel Bilgiler

- 1.1 Ana şirketin adı ve grubun son sahibi (holding)
- 1.2 Kuruluşun ikametgahı ve yasal yapısı, şirket olarak oluştuğu ülke ve kayıtlı büronun adresi (veya eğer kayıtlı büronun olduğu yerden farklıysa, faaliyetin sürdürüldüğü esas yer)
- 1.3 İşletmenin fiili faaliyet konusu :
- 1.4 Kuruluşun faaliyetlerinin ve esas çalışma alanlarının niteliklerinin açıklaması
- 1.5 Kategorileri itibariyle yıl içinde çalışan personelin ortalama sayısı
- 1.6 Yönetim kurulu başkan ve üyeleriyle genel müdür, genel koordinatör, genel müdür yardımcıları gibi üst yöneticilere cari dönemde sağlanan ücret ve benzeri menfaatlerin toplam tutarı YTL.
- 1.7 Finansal tablolarda; yatırım gelirlerinin ve faaliyet giderlerinin (personel, yönetim, araştırma geliştirme, pazarlama ve satış, dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler ile diğer faaliyet giderleri) dağıtımında kullanılan anahtarlar
- 1.8 Finansal tabloların tek bir şirketi mi yoksa şirketler grubunu mu içerdiği
- 1.9 Raporlayan işletmenin adı veya diğer kimlik bilgileri ve bu bilgide önceki bilanço tarihinden beri olan değişiklikler
- 1.10 TMS 10 Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar 17

2. Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti

- 2.1 Hazırlık Esasları
 - 2.1.1 Finansal tabloların düzenlenmesinde kullanılan temeller ve kullanılan özel muhasebe politikalarıyla ilgili bilgiler
 - 2.1.2 Finansal tabloların anlaşılması için uygun olan diğer muhasebe politikaları
 - 2.1.3 "TMS 21 Kur Değişiminin Etkileri"nde tanımlandığı gibi, kullanılan para birimi
 - 2.1.4 Finansal tabloda sunulan tutarların yuvarlanma derecesi
 - 2.1.5 Finansal tabloların düzenlenmesinde kullanılan ölçüm temeli (veya temelleri)
 - 2.1.6 TMS 8 Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar 28, 30
- 2.2 Konsolidasyon
- 2.3 Bölüm Raporlaması
 - 2.3.1 Türkiye Muhasebe Standartları'nda belirtilen seçimlik hakların kullanılması durumunda, seçilen yöntemin hangisi olduğu ve bunun sebebi.
 - 2.3.2 TMS 14 Bölümlere Göre Raporlama 9
- 2.4 Yabancı Para Karşılıkları
 - 2.4.1 Türkiye Muhasebe Standartları'nda belirtilen seçimlik hakların kullanılması durumunda, seçilen yöntemin hangisi olduğu ve bunun sebebi.
 - 2.4.2 Özkaynaklardaki yedeklerin her birinin niteliği ve amacıyla ilgili açıklama.
 - 2.4.3 TMS 21 Kur Değişiminin Etkileri 9, 17, 18, 21, 28, 32, 39, 39 (a), (b), (c), 47
 - 2.4.4 TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme, Ölçme 95(a), 102(a), 102
- 2.5 Maddi Duran Varlıklar
 - 2.5.1 Türkiye Muhasebe Standartları'nda belirtilen seçimlik hakların kullanılması durumunda, seçilen yöntemin hangisi olduğu ve bunun sebebi.
 - 2.5.2 Paylara bölünmüş sermayenin her sınıfı için;
 - 2.5.2.1 Kayıtlı sermayeyi oluşturan hisse senedi sayısı ile ilgili açıklama.
 - 2.5.2.2 Çıkarılan ve tamamı ödenen ve çıkarılan fakat tamamı ödenmeyen hisse senetlerinin sayısı ile ilgili açıklama.
 - 2.5.2.3 Bir hisse senedinin nominal değeri veya hisse senetlerinin nominal değerinin olmadığı ile ilgili açıklama.
 - 2.5.2.4 Dönem başı ve dönem sonunda bulunan hisse senetleri sayısının uyumlaştırılması ile ilgili açıklama.
 - 2.5.2.5 Temettülerin dağıtımı ve sermayenin geri ödenmesindeki sınırlamalarda dahil söz konusu sermaye sınıfıyla ilgili haklar, imtiyazlar ve sınırlamalar (kısıtlamalar) ile ilgili açıklama.

- 2.5.2.6 Kuruluş tarafından veya iştirakleri veya bağlı ortaklıkları tarafından bulundurulmuş kuruluşun kendi hisse senetleri ile ilgili açıklama.
 - 2.5.2.7 Vadeli işlemler ve sözleşmeler gereği yapılacak hisse senedi satışları için çıkarılmak üzere kurulda bulundurulmuş hisse senetleri, vadeleri ve tutarları ile ilgili açıklama.
- 2.5.3 Özkaynaklardaki yedeklerin her birinin niteliği ve amacıyla ilgili açıklama.
- 2.5.4 TMS 16 Maddi Duran Varlıklar 73(a), 15, 17, 35(b), 12, 39, 40, 41, 50, 51, 73(b), (c), 68, 71
- 2.5.5 TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme, Ölçme 98(b)
- 2.5.6 TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü 59
- 2.6 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller
 - 2.6.1 Türkiye Muhasebe Standartları'nda belirtilen seçimlik hakların kullanılması durumunda, seçilen yöntemin hangisi olduğu ve bunun sebebi.
 - 2.6.2 Yatırım malları; (Yatırım amaçlı gayrimenkuller)
 - 2.6.3 TMS 40 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller 75(a-b), (d), 6, 25, 34, 60, 61, 62(b)
- 2.7 Maddi Olmayan Duran Varlıklar
 - 2.7.1 Türkiye Muhasebe Standartları'nda belirtilen seçimlik hakların kullanılması durumunda, seçilen yöntemin hangisi olduğu ve bunun sebebi.
 - 2.7.2 TFRS 3 İşletme Birleşmeleri 51, 54
 - 2.7.3 TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar 118(a), 12(b), 24, 33, 34, 74, 97, 118(b), 4, 28, 66, 67
 - 2.7.4 TMS 36 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar 80
 - 2.7.5 TMS 14 Bölümlere Göre Raporlama 14B(iii)
- 2.8 Finansal Varlıklar
 - 2.8.1 Türkiye Muhasebe Standartları'nda belirtilen seçimlik hakların kullanılması durumunda, seçilen yöntemin hangisi olduğu ve bunun sebebi.
 - 2.8.2 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 21, Ek B 5(a), (e), (b), 21(c), 27(b)
 - 2.8.3 TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme, Ölçme 9, 45, 38, 43, 46, 55(a), (b), UR 83, UR 72, UR 73, UR 74, 67
- 2.9 Varlıklarda Değer Düşüklüğü
 - 2.9.1 Aktif değerler üzerinde mevcut bulunan toplam ipotek veya teminat tutarları
 - 2.9.2 Vadesi gelmiş bulunan ve henüz vadesi gelmeyen alacaklar için ayrılan şüpheli alacak tutarları. (Bu tutarlar ayrı toplamlar olarak gösterilir.)
 - 2.9.3 Dönemin reeskont ve karşılık giderleri YTL.
 - 2.9.4 TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme, Ölçme 58, 59, 64, 63, UR 84, 65, 67, 68, 69, 70
 - 2.9.5 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar EK B 5(f), 21
 - 2.9.6 TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü 9, 10
- 2.10 Türev Finansal Araçlar
 - 2.10.1 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 21, 27, 28(a), 33(b)
 - 2.10.2 TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme, Ölçme UR 76, 11, 88, 89, 92, 95, 97, 98, 99, 100, 101, 102(a), (b)
- 2.11 Finansal Varlıkların Netleştirilmesi (Mahsup Edilmesi)
 - 2.11.1 Türkiye Muhasebe Standartları'nda belirtilen seçimlik hakların kullanılması durumunda, seçilen yöntemin hangisi olduğu ve bunun sebebi.
 - 2.11.2 TMS 32 Finansal Araçlar Sunum 42
- 2.12 Nakit ve Nakit Benzerleri
 - 2.12.1 Türkiye Muhasebe Standartları'nda belirtilen seçimlik hakların kullanılması durumunda, seçilen yöntemin hangisi olduğu ve bunun sebebi.
 - 2.12.2 TMS 7 Nakit Akış Tabloları 45
- 2.13 Sermaye

2.13.1 Türkiye Muhasebe Standartları'nda belirtilen seçimlik hakların kullanılması durumunda, seçilen yöntemin hangisi olduğu ve bunun sebebi.

2.13.2 Sermayenin % 10 ve daha fazlasına sahip ortakların

Adı	Pay Oranı	Pay Tutarı

2.13.3 Sermayeyi temsil eden hisse senetlerine tanınan imtiyazlar (Hisse senetleri tertipleri ve imtiyaz türleri itibariyle ayrı ayrı)

2.13.4 Kayıt sermayeli ortaklıklarda kayıt sermaye tutarı :

2.13.5 Yıl içinde yapılan sermaye artırımları ve kaynakları

Artırım Tarihi	Artırım Tutarı	Nakit	Yedekler

2.13.6 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 21

2.13.7 TMS 32 Finansal Araçlar Sunum 33, 35, 37

2.14 Sigorta ve Yatırım Sözleşmeleri – Sınıflandırma

2.14.1 Türkiye Muhasebe Standartları'nda belirtilen seçimlik hakların kullanılması durumunda, seçilen yöntemin hangisi olduğu ve bunun sebebi.

2.15 Sigorta ve Yatırım Sözleşmelerinde İsteğe Bağlı Katılım Özellikleri

2.15.1 Türkiye Muhasebe Standartları'nda belirtilen seçimlik hakların kullanılması durumunda, seçilen yöntemin hangisi olduğu ve bunun sebebi.

2.15.2 Sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan tutarları tanımlayan ve gösteren bilgilerin finansal tablolarda açıklanması.

2.15.3 Paragraf 2.15.2 gereğince sigorta sözleşmelerine ilişkin muhasebe politikalarının ve ilgili varlık, borç, gelir ve giderlerin kamuya açıklanması.

2.15.4 Sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan muhasebeleştirilen varlık, borç, gelir ve giderleri ile nakit akımlarını; ayrıca sigortacının bir sedan işletmesi olması durumunda;

2.15.4.1 Satın alınan reasürans nedeniyle kâr veya zararda muhasebeleştirilmiş kazanç ve kayıplar.

2.15.4.2 Sedan işletmenin satın almış olduğu reasüranstan kaynaklanan kazanç ve kayıpları ertelemekte ve üzerinden amortisman ayırmakta olması durumunda, dönem amortismanı ve dönem başı ve sonu itibariyle geri kalan üzerinden amortisman ayrılmamış tutarlar.

2.16 İsteğe Bağlı Katılım Özelliği Olmayan Yatırım Sözleşmeleri

2.16.1 Türkiye Muhasebe Standartları'nda belirtilen seçimlik hakların kullanılması durumunda, seçilen yöntemin hangisi olduğu ve bunun sebebi.

2.16.2 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 21, EK B 5(a), 27(d),

2.16.3 TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme, Ölçme 9, 43, UR 74-79, UR 82, 49, 47, UR 8

- 2.17 Borçlar
 - 2.17.1 Türkiye Muhasebe Standartları'nda belirtilen seçimlik hakların kullanılması durumunda, seçilen yöntemin hangisi olduğu ve bunun sebebi.
 - 2.17.2 Alınan kısa vadeli veya uzun vadeli kredilerinin alınma gerekçeleri.
 - 2.17.3 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 21
 - 2.17.4 TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme, Ölçme 47, 43
 - 2.17.5 TMS 32 Finansal Araçlar Sunum 18, 18(a), 28, UR 31(a)
- 2.18 Ertelenmiş Gelir Vergisi
 - 2.18.1 Türkiye Muhasebe Standartları'nda belirtilen seçimlik hakların kullanılması durumunda, seçilen yöntemin hangisi olduğu ve bunun sebebi.
 - 2.18.2 TMS 12 Gelir Vergileri 24, 15, 47, 34, 39, 44
- 2.19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar
 - 2.19.1 Türkiye Muhasebe Standartları'nda belirtilen seçimlik hakların kullanılması durumunda, seçilen yöntemin hangisi olduğu ve bunun sebebi.
 - 2.19.2 TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar 17, 27, 25, 120A (b), 79, 80, 93, 44, 120A (a), 127, 133, 134, 139, 140
 - 2.19.3 TFRS 2 Hisse Bazlı Ödemeler 15(b), 19
- 2.20 Karşılıklar
 - 2.20.1 Türkiye Muhasebe Standartları'nda belirtilen seçimlik hakların kullanılması durumunda, seçilen yöntemin hangisi olduğu ve bunun sebebi.
 - 2.20.2 TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar 14, 72, 63, 24
- 2.21 Gelirlerin Muhasebeleştirilmesi
 - 2.21.1 Türkiye Muhasebe Standartları'nda belirtilen seçimlik hakların kullanılması durumunda, seçilen yöntemin hangisi olduğu ve bunun sebebi.
 - 2.21.2 TMS 18 Hasılat 20, 35(a), 29-30(a), 29-30(c)
 - 2.21.3 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar EK B 5(e)
- 2.22 Finansal Kiralamalar
 - 2.22.1 Türkiye Muhasebe Standartları'nda belirtilen seçimlik hakların kullanılması durumunda, seçilen yöntemin hangisi olduğu ve bunun sebebi.
 - 2.22.2 TMS 17 Kiralama İşlemleri 33
- 2.23 Kar Payı Dağıtım
 - 2.23.1 TMS 10 Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar 12
- 3 Önemli Muhasebe Tahminleri ve Hükümleri
 - 3.1 Finansal tablolarda yer alan tutarları en fazla etkileyen muhasebe politikalarının uygulama sürecinde tahminleri içerenlerden (bkz. 3.2) ayrı olarak açıklanması.
 - 3.2 Kuruluşun, izleyen mali yılda varlıklarının ve borçlarının defter değerlerinde önemli düzeltmelere neden olmanın ciddi risklerini taşıyan geleceğe yönelik temel varsayımları ve tahmindeki belirsizliklerin ana kaynaklarıyla ilgili bilgi. Söz konusu varlıklar ve borçlarla ilgili olarak dipnotlar aşağıdaki ayrıntıları içerecektir:
 - 3.2.1 Niteliklerini
 - 3.2.2 Bilanço tarihindeki defter değerlerini
 - 3.3 Finansal tablo kullanıcılarının, sigorta sözleşmelerinden doğan gelecekteki nakit akışlarının tutarını, zamanlamasını ve belirsizliğini anlamasına yardımcı olacak bilgiler.
- 4 Sigorta ve Finansal Riskin Yönetimi
 - 4.1 Sigorta Riski
 - 4.1.1 Sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan risklerin yönetilmesindeki amaç ve bu risklerin azaltılmasına ilişkin politikalar.
 - 4.1.2 Aşağıdakiler hakkındaki bilgiler dahil olmak üzere, sigorta riski hakkındaki bilgileri (reasürans yoluyla riskin azaltılmasının öncesindeki ve sonrasındaki);
 - 4.1.2.1 Sigorta riskine karşı duyarlılık

- 4.1.2.2 Yönetimin yoğunlaşmaları nasıl tespit ettiğinin ve her bir yoğunlaşmayı belirleyen ortak özelliklerin (sigortalanan olayın mahiyeti, coğrafi bölge veya para birimi) açıklamasını içeren, sigorta riski yoğunlaşmaları
- 4.1.2.3 Gerçekleşen hasarların geçmiş tahminlerle karşılaştırılması (hasarların gelişim süreci). (Hasarların gelişimi hakkındaki açıklamalar, bunlara ilişkin ödemelerin tutar ve zamanlamalarına ilişkin halen bir belirsizlik olması durumunda, herhangi önemli bir hasarın gerçekleşmiş olduğu en erken döneme kadar geri gidilir, fakat on yıldan daha geriye gitmeye gerek yoktur. Sigortacının, bir yıl içinde normalde sonuçlandıracağı hasar ödemelerinin tutar ve zamanlamaları hakkındaki belirsizlik olması durumunda, ilgili hasarlara ilişkin söz konusu bilgiyi açıklamasına gerek yoktur.)
- 4.1.2.4 Finansal tablolar üzerinde önemli etkiye sahip olan her değişikliğin etkisini ayrı olarak göstererek sigorta varlık ve borçlarının ölçümünde kullanılan varsayımlardaki değişikliklerin etkilerini.
- 4.1.2.5 Paragraf 2.15.4'de yer alan muhasebeleştirilmiş tutarların ölçümünde en büyük etkiye sahip olan varsayımların belirlenmesine ilişkin süreç. (Mümkün olması durumunda, sigortacı bu varsayımların miktarsal açıklamasını da yapar.)
- 4.1.2.6 Sigorta sözleşmelerinin TFRS 7 kapsamına girmiş olmaları durumunda, TFRS 7'nin 31-42 nci Paragraflarının öngörmüş olduğu kredi riski, likidite riski ve piyasa riskine ilişkin bilgileri.
- 4.1.3 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 40, 41
- 4.2 Finansal Risk
 - 4.2.1 İşletmenin amaçlarının, politikalarının ve sermaye yönetimine ilişkin uyguladığı tekniklerin finansal tablo kullanıcıları tarafından anlaşılmasını sağlayan bilgi
 - 4.2.2 Paragraf 4.2.5'te yer alan hükümler çerçevesinde aşağıdaki açıklamalar:
 - 4.2.2.1 Amaçları, politikaları ve sermaye yönetimine ilişkin uyguladığı teknikler hakkında, aşağıdakileri de içeren (fakat bunlarla sınırlı olmayan) niteliksel bilgi
 - 4.2.2.1.1 Sermaye olarak neyi yönettiği
 - 4.2.2.1.2 İşletmenin, işletme dışı nedenlerden ötürü sermaye gereksinimine ihtiyaç duyması durumunda, söz konusu gerekliliğin niteliği ve sermaye yönetim sürecine nasıl dahil edildiği
 - 4.2.2.1.3 Sermaye yönetimi ile ilgili amaçların nasıl karşılandığı
 - 4.2.2.2 Sermaye olarak neyi yönettiğine ilişkin rakamsal veri özeti. (Bazı işletmeler birtakım finansal borçlarını (iflas halinde ancak önceliğe sahip borçlar ödendikten sonra ödenebilen borçlar gibi) sermayenin bir parçası olarak değerlendirir. Diğer bazıları ise, sermayeyi, özkaynağın bir kısım unsurlarını ihtiva etmeyen bir kalem olarak görür. (nakit akışlarının finansal riskten korunmasından kaynaklanan unsurlar gibi)).
 - 4.2.2.3 (4.2.2.1) ve (4.2.2.2)'de bir önceki döneme göre meydana gelen değişiklikler
 - 4.2.2.4 Dönem içerisinde karşılaşılan, işletme dışı etkenlerden kaynaklanan sermaye ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmadığı
 - 4.2.2.5 İşletmenin, bu tür işletme dışından kaynaklanan sermaye gereksinimlerini karşılayamamış olduğu durumlarda, bunun sonuçları
 - 4.2.3 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 33(b), 6, 7, 8, EK B 2, 40(a), B23, EK B 23, 39(b), B11, 39, 36, B8, 36(a), EK B 9,
 - 4.2.4 TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme, Ölçme UR 33(g)
 - 4.2.5 TMS 32 Finansal Araçlar Sunum 74(a)
 - 4.2.6 TMS 10 Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar 20

5 Bölüm Bilgileri

- 5.1 TMS 14 Bölümlere Göre Raporlama 51, 52, 67, 64, 58, 75, 66, 55, 54, 56, 57, 81, 69
- 5.2 TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü 129(a)

6 Maddi Duran Varlıklar

- 6.1 Dönemin tüm amortisman giderleri ile itfa ve tükenme payları YTL.
- 6.1.1 Amortisman giderleri YTL.
- 6.1.1.1 Normal amortisman giderleri YTL.
- 6.1.2 İtfa ve tükenme payları YTL.
- 6.2 Amortisman hesaplama yöntemleri ile bu yöntemlerde yapılan değişikliklerin dönemin amortisman giderlerinde meydana getirdiği artış (+) veya azalış (-) YTL.
- 6.3 Cari dönemde duran varlık hareketleri :
- 6.3.1 Satın alınan, imal veya inşa edilen maddi duran varlıkların maliyeti :
- 6.3.2 Satılan veya hurdaya ayrılan maddi duran varlık maliyeti :
- 6.3.3 Cari dönemde ortaya çıkan değerleme artışları :
- 6.3.3.1 Varlık maliyetlerinde (+):.....
- 6.3.3.2 Birikmiş amortismanlarda (-):.....
- 6.3.4 Yapılmakta olan yatırımların niteliği, toplam tutarı, başlangıç ve bitiş tarihi ve tamamlama derecesi.
- 6.4 TMS 16 Maddi Duran Varlıklar 73(d), (e), 77(a-d), 77(e), 74(a)
- 6.5 TMS 17 Kiralama İşlemleri 35(c)
- 7 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller
- 7.1 TMS 40 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller 76, 78(d), 75(d), 75(f)(iii)
- 8 Maddi Olmayan Duran Varlıklar
- 8.1 TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar 118(c), 118(e)
- 8.2 TFRS 3 İşletme Birleşmeleri 74, 75(f), 75(a), 75(e), 75(h)
- 8.3 TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü 130(b), 134(a), (d), (c), 134(d), 134(d)(i), 134(d)(ii), 134(d)(iii), 134(d)(v), 55
- 8.4 TMS 14 Bölümlere Göre Raporlama 55
- 9 İştiraklerdeki Yatırımlar
- 10 Reasürans Varlıkları
- 10.1 Sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan muhasebeleştirilen varlık, borç, gelir ve giderleri ile nakit akımlarını, ayrıca, sigortacının bir sedan işletmesi olması durumunda;
- 10.1.1 Satın alınan reasürans nedeniyle kâr veya zararda muhasebeleştirilmiş kazanç ve kayıplar.
- 10.1.2 Sedan işletmenin satın almış olduğu reasüranstan kaynaklanan kazanç ve kayıpları ertelemekte ve üzerinden amortisman ayırmakta olması durumunda, dönem amortismanı ve dönem başı ve sonu itibarıyla geri kalan üzerinden amortisman ayrılmamış tutarlar.
- 11 Finansal Varlıklar
- 11.1 Kuruluşun faaliyetlerine uygun, sunulan kalemlerin alt sınıflamaları
- 11.2 Yıl içinde ihraç edilen hisse senedi dışındaki menkul kıymetler

Finansal Varlığın Türü	İhraç Tutarı	Vadesi

11.3 Yıl içinde itfa edilen borçlanmayı temsil eden menkul kıymetler

Finansal Varlığın Türü	İtfa Tutarı

- 11.4 Bilançoda maliyet bedeli üzerinden gösterilmiş menkul kıymetlerin ve finansal duran varlıkların borsa rayiçlerine göre, borsa rayiçleri üzerinden gösterilmiş menkul kıymetlerin ve finansal duran varlıkların Maliyet bedellerine göre değerlerini gösteren bilgi.
- 11.5 Menkul kıymetler ve bağlı menkul kıymetler grubu içinde yer alıp işletmenin ortakları, iştirakleri ve bağlı ortaklıklar tarafından çıkarılmış bulunan menkul kıymet tutarları ve bunları çıkaran ortaklıklar.
- 11.6 Finansal varlıklarda son üç yılda meydana gelen değer artışları

YIL	DEĞER ARTIŞLARI

- 11.7 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 7, 8(b), B2, 25, 37, 8(d), 37(b), 8(a), 8, 20(a)(i), 16, 20(e)
- 11.8 TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme, Ölçme 63, 86
- 11.9 TMS 21 Kur Değişiminin Etkileri 28

12 Borçlar ve Alacaklar

- 12.1 Alacakların, ticari müşterilerden olan alacaklar, ilgili taraflardan olan alacaklar, peşin ödemeler için (gelecek aylara, yıllara ait ödemeler) ve diğerleri biçiminde sınıflanması.
- 12.2 İşletmenin ortaklar, iştirakler ve bağlı ortaklıklarla olan alacak - borç ilişkisi:

	Alacaklar		Borçlar	
	Ticari	Ticari Olmayan	Ticari	Ticari Olmayan
Ortaklar				
Bağlı Ortaklık				
İştirakler				

- 12.3 Alacaklar için alınmış olan ipotek ve diğer teminatların toplam tutarı.
- 12.4 Yabancı paralarla temsil edilen ve kur garantisi olmayan alacak ve borçlar ile aktifte mevcut yabancı paraların ayrı ayrı tutarları ve YTL'ye dönüştürme kurları.
- 12.5 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 36, 16, 8(c), 38, 25, 34(c), 37(b), 37(a), 13
- 12.6 TMS 24 İlişkili Taraf Açıklamaları 17(b)
- 12.7 TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü 126(a)

13 Türev Finansal Araçlar

- 13.1 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 22, 25, 31, 23(a), 24(b), 24(a)(i-ii), 24(c)
- 13.2 TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme, Ölçme 102

14 Nakit ve Nakit Benzerleri

- 14.1 TMS 7 Nakit Akış Tabloları 45, 8

15 Sermaye

- 15.1 Ortaklara yapılan dağıtımları ayrı olarak göstermek suretiyle, kuruluşun ortaklarla ortakların kendi iradeleri dahilinde yaptıkları işlemlerin tutarları
- 15.2 Her değişikliği ayrı göstermek suretiyle, her sermaye sınıfının ve her yedeğin dönem başı ve dönem sonu defter değerlerinin uyumlaştırılması
- 15.3 Paylara bölünmüş sermayenin her sınıfı için;
- 15.3.1 Kayıtlı sermayeyi oluşturan hisse senedi sayısı ile ilgili açıklama.

- 15.3.2 Çıkarılan ve tamamı ödenen ve çıkarılan fakat tamamı ödenmeyen hisse senetlerinin sayısı ile ilgili açıklama.
- 15.3.3 Bir hisse senedinin nominal değeri veya hisse senetlerinin nominal değerinin olmadığı ile ilgili açıklama.
- 15.3.4 Dönem başı ve dönem sonunda bulunan hisse senetleri sayısının uyumlaştırılması ile ilgili açıklama.
- 15.3.5 Temettülerin dağıtımı ve sermayenin geri ödenmesindeki sınırlamalarda dahil söz konusu sermaye sınıfıyla ilgili haklar, imtiyazlar ve sınırlamalar (kısıtlamalar) ile ilgili açıklama.
- 15.3.6 Kuruluş tarafından veya iştirakleri veya bağlı ortaklıkları tarafından bulundurulanan kuruluşun kendi hisse senetleri ile ilgili açıklama.
- 15.3.7 Vadeli işlemler ve sözleşmeler gereği yapılacak hisse senedi satışları için çıkarılmak üzere kuruluştaki bulundurulanan hisse senetleri, vadeleri ve tutarları ile ilgili açıklama.
- 15.4 TFRS 2 Hisse Bazlı Ödemeler 51(a), 45(a), 45(b)(i), (ii), (iii), (iv), (vii), 2(b)(v), (vi), 45(c), (d), 47(a)
- 15.5 TMS 10 Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar 21, 22(f)
- 16 Diğer Karşılıklar ve İsteğe Bağlı Katılımın Sermaye Bileşeni
 - 16.1 Diğer standartlar veya yorumlar tarafından istenen, doğrudan özkaynaklarda tahakkuk ettirilen dönemin her bir gelir ve gider kalemi ve bu kalemlerin toplamı
 - 16.2 TMS 21 Kur Değişiminin Etkileri 52(b)
 - 16.3 TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme, Ölçme 98(a), (b), 102(a)
 - 16.4 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 23(a), 20(a)(ii)
 - 16.5 TMS 28 İştiraklerdeki Yatırımlar 39
 - 16.6 TMS 16 Maddi Duran Varlıklar 39, 41
 - 16.7 TMS 12 Gelir Vergileri 61, 81(a)
- 17 Sigorta Yükümlülükleri ve Reasürans Varlıkları
 - 17.1 Şirketin hayat ve hayat dışı dallar için tesis etmesi gereken teminat tutarları ile varlıklar itibarıyla hayat ve hayat dışı dallara göre tesis edilmiş teminat tutarları.
 - 17.2 Şirketin hayat poliçe adetleri, ile dönem içinde giren, ayrılan hayat ve mevcut hayat sigortalıların adet ve matematik karşılıkları.
 - 17.3 Hayat dışı sigortalara dallar itibarıyla verilen sigorta teminatı tutarı.
 - 17.4 Şirketin kurduğu emeklilik yatırım fonları ve birim fiyatları.
 - 17.5 Portföydeki katılım belegeleri ve dolaşımdaki katılım belegeleri adet ve tutar
 - 17.6 Dönem içinde giren, ayrılan, iptal edilen ve mevcut bireysel emeklilik ve grup emeklilik katılımcılarının adet ve portföy tutarları.
 - 17.7 Kar paylı hayat sigortalarında kar payının hesaplanmasında kullanılan değerlendirme yöntemleri.
 - 17.8 Dönem içinde yeni giren bireysel emeklilik katılımcılarının adet ile brüt ve net katılım paylarının bireysel ve kurumsal olarak dağılımları
 - 17.9 Dönem içinde başka şirketten gelen bireysel emeklilik katılımcılarının adet ile brüt ve net katılım paylarının bireysel ve kurumsal olarak dağılımları
 - 17.10 Dönem içinde şirketin hayat portföyünden bireysel emekliliğe geçen bireysel emeklilik katılımcılarının adet ile brüt ve net katılım paylarının bireysel ve kurumsal olarak dağılımları
 - 17.11 Dönem içinde şirketin portföyünden ayrılan başka şirkete geçen veya başka şirkete geçmeyen her ikisi birlikte bireysel emeklilik katılımcılarının adet ile brüt ve net katılım paylarının bireysel ve kurumsal olarak dağılımları
 - 17.12 Dönem içinde yeni giren hayat sigortalıların adet ile brüt ve net prim tutarları ferdi ve grup olarak dağılımları
 - 17.13 Dönem içinde portföyden ayrılan hayat sigortalıların adet ile brüt ve net prim tutarları matematik karşılıklarının tutarlarının ferdi ve grup olarak dağılımları
 - 17.14 Dönem içinde hayat sigortalılarına kar payı dağıtım oranı
 - 17.15 Sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan tutarları tanımlayan ve gösteren bilgilerin finansal tablolarda açıklanması
 - 17.16 Sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan muhasebeleştirilen varlık, borç, gelir ve giderleri ile nakit akımlarını ayrıca, sigortacının bir sedan işletmesi olması durumunda;

- 17.16.1 Satın alınan reasürans nedeniyle kâr veya zararda muhasebeleştirilmiş kazanç ve kayıplar.
- 17.16.2 Sedan işletmenin satın almış olduğu reasüranstan kaynaklanan kazanç ve kayıpları ertelemekte ve üzerinden amortisman ayırmakta olması durumunda, dönem amortismanı ve dönem başı ve sonu itibarıyla geri kalan üzerinden amortisman ayrılmamış tutarlar.
- 17.17 Gerçekleşen hasarların geçmiş tahminlerle karşılaştırılması (yani hasarların gelişim süreci). (Hasarların gelişimi hakkındaki açıklamalar, bunlara ilişkin ödemelerin tutar ve zamanlamalarına ilişkin halen bir belirsizlik olması durumunda, herhangi önemli bir hasarın gerçekleşmiş olduğu en erken döneme kadar geri gidilir, fakat on yıldan daha geriye gitmeye gerek yoktur. Sigortacının, bir yıl içinde normalde sonuçlandıracağı hasar ödemelerinin tutar ve zamanlamaları hakkındaki belirsizlik olması durumunda, ilgili hasarlara ilişkin söz konusu bilgiyi açıklamasına gerek yoktur.)
- 17.18 Finansal tablolar üzerinde önemli etkiye sahip olan her değişikliğin etkisini ayrı olarak göstererek sigorta varlık ve borçlarının ölçümünde kullanılan varsayımlardaki değişikliklerin etkileri.
- 17.19 Sigorta borçları, reasürans varlıkları ve olması durumunda ilgili ertelenmiş edinme maliyetlerindeki değişikliklerin mutabakatı.
- 18 Yatırım Anlaşması Yükümlülükleri
- 18.1 Kuruluşun faaliyetlerine uygun, sunulan kalemlerin alt sınıflamaları
- 18.2 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 29(c), 8(f), B2, 8(e), 10(b), 8(a), 10(a), 11(a), 25, 30
- 19 Ticari ve Diğer Borçlar, Ertelenmiş Gelirler
- 19.1 Kuruluşun faaliyetlerine uygun, sunulan kalemlerin alt sınıflamaları
- 19.2 TMS 24 İlişkili Taraf Açıklamaları 17
- 20 Borçlar
- 20.1 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 7, 8(f), 13, 27(a), 29(a)
- 21 Ertelenmiş Gelir Vergisi
- 21.1 TMS 12 Gelir Vergileri 74, 81(a), 81(g)(i), (ii), 81(e), (f)
- 22 Emeklilik Sosyal Yardım Yükümlülükleri
- 22.1 TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar 120A(d)(f), 120A(c), 120A(e), 120A(g), 120A(m), 120A(n), 120A(n)(vi), 122(b), 120A(o), 120A(j), 120A(k), 120A(l), 120(q), 120A(p)
- 23 Diğer Yükümlülükler ve Masraf Karşılıkları
- 23.1 Personel sosyal güvencesiyle ilgili olan karşılıklar ve diğerleri
- 23.2 Pasifte yer almayan taahhütlerin toplam tutarı.
- 23.3 TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar 84(a), (b), (c), (d), 85(a)
- 23.4 TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü 130
- 24 Net Sigorta Prim Geliri
- 25 Aidat (Ücret) Gelirleri
- 25.1 TMS 18 Hasılat 35(b)(ii)
- 26 Yatırım Gelirleri
- 26.1 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 20(b), 24(a)(i), 24(a)(ii), 20(d)
- 26.2 TMS 18 Hasılat 35(b)
- 27 Finansal Varlıkların Net Tahakkuk Gelirleri
- 27.1 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 20(a)(ii)
- 28 Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar veya Zarara Yansıtılan Aktifler
- 28.1 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 20(a)(i)
- 28.2 TMS 40 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller 76(d)

- 29 Sigorta Hak ve Talepleri
- 30 Yatırım Anlaşması Hakları
30.1 Cari ve gelecek dönemlerde yararlanılacak yatırım indiriminin toplam tutarı : ...
30.2 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 20(a)(i), 20(b)
- 31 Zaruri Diğer Giderler
31.1 Giderlerin işletme içindeki niteliklerine veya işlevlerine dayanan, bunlardan hangisi daha güvenilir ve tutarlı bilgi sağlıyorsa, ona dayalı bir gruplamayla analiz.
31.2 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 29(c)
- 32 Gider Çeşitleri
32.1 Giderlerin fonksiyon esasına göre sınıflanması durumunda, amortisman ve itfa giderlerini ve sosyal yardım giderlerini içeren giderlerin nitelikleriyle ilgili ek bilgi.
32.2 TMS 17 Kiralama İşlemleri 35
32.3 TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar 126
- 33 Çalışanlara Sağlanan Fayda Giderleri
33.1 TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar 142, 46, 120A(g), 131
33.2 TFRS 2 Hisse Bazlı Ödemeler 51(a)
- 34 Finansal Maliyetler
34.1 Dönemin tüm finansman giderleri YTL.
34.1.1 Üretim maliyetine verilenler
34.1.2 Sabit varlıkların maliyetine verilenler
34.1.3 Doğrudan gider yazılanlar
34.2 Dönemin finansman giderlerinden ortaklar, bağlı ortaklık ve iştiraklerle ilgili kısmı (Toplam tutar içindeki payları %20'yi aşanlar ayrıca gösterilecektir.) YTL.
34.3 Ortaklar, bağlı ortaklık ve iştiraklerle yapılan satış ve alışlar (Toplam tutar içindeki payları % 20'yi aşanlar ayrıca gösterilecektir.) YTL.
34.4 Ortaklar bağlı ortaklık ve iştiraklerden alınan ve bunlara ödenen faiz, kira ve benzerleri (Toplam tutar içindeki payları % 20'yi aşanlar ayrıca gösterilecektir.) YTL.
34.5 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 20(b), 23(d)
34.6 TMS 21 Kur Değişiminin Etkileri 52(a)
- 35 Gelir Vergileri
35.1 TMS 12 Gelir Vergileri 79, 81(c), (d)
- 36 Net Kur Değişim Gelirleri
36.1 TMS 21 Kur Değişiminin Etkileri 52(a)
- 37 Hisse Başına Kazanç
37.1 Adi ve imtiyazlı hisse senetleri için ayrı ayrı gösterilmek koşuluyla, hisse başına kâr ve kâr payı oranları YTL.
37.2 TMS 33 Hisse Başına Kazanç 70(a), (b)
- 38 Hisse Başı Kar Payı
38.1 Dönem içinde dağıtılmak üzere tahakkuk eden temettü tutarı ve hisse başına düşen tutar
38.2 Finansal tabloların yayınlanmak için onaylanmasından önce önerilen veya açıklanan ancak dönem içinde ortaklara dağıtılmayacak olan temettülerin tutarı ve hisse başına tutar
38.3 TMS 10 Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar 12
- 39 Faaliyetlerden Yaratılan Nakit
39.1 TMS 7 Nakit Akış Tabloları 18(b), 20, 43
- 40 Hisse Senedine Dönüştürülebilir Tahvil
40.1 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 17, 25

- 40.2 TMS 32 Finansal Araçlar Sunum 28, 31
- 41 Paraya Çevrilebilir İmtiyazlı Hisse Senetleri
41.1 TFRS 7 Finansal Araçlar : Açıklamalar 8(f)
- 42 Riskler
42.1 TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar 86
- 43 Taahhütler
43.1 Pasifte yer almayan taahhütlerin toplam tutarı
43.2 TMS 16 Maddi Duran Varlıklar 74(c)
43.3 TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar 122(e)
43.4 TMS 17 Kiralama İşlemleri 35(a), (d)
- 44 İşletme Birleşmeleri
44.1 TFRS 3 İşletme Birleşmeleri 66(a), 67(a), (b), (c), 70(a), (b), 67(i), 67(d), 67(d)(i), 67(d)(ii), 67(h), 67(f)
44.2 TMS 7 Nakit Akış Tabloları 40(a), (b), (c)
- 45 İlişkili Tarafla İşlem
45.1 Ana şirketin adı ve grubun son sahibi (holding)
45.2 Kuruluşun faaliyetlerine uygun, kalemlerin alt sınıflamaları
45.3 Ortaklar, iştirakler ve bağlı ortaklıklardan alacaklar nedeniyle ayrılan şüpheli alacak tutarları ve bunların borçları.
45.4 Şirket ile dolaylı sermaye ve yönetim ilişkisine sahip iştirakler eve bağlı ortaklıkların dökümü, iştirakler ve bağlı ortaklıklar hesabında yer alan ortaklıkların isimleri ve iştirak ve oran ve tutarları, söz konusu ortaklıkların düzenlenen en son Finansal tablolarında yer alan dönem karı veya zararı, net dönem karı veya zararı ile bu Finansal tabloların ait olduğu dönem, Kurulumuz standartlarına göre hazırlanıp hazırlanmadığı, bağımsız denetime tabi tutulup tutulmadığı ve bağımsız denetim raporunun olumlu, olumsuz ve şartlı olmak üzere hangi türde düzenlendiği.
45.5 İştirakler ve bağlı ortaklıklarda içsel kaynaklardan yapılan sermaye arttırımı nedeniyle elde edilen bedelsiz hisse senedi tutarları.
45.6 Taşınmazlar üzerinde sahip olunan aynı haklar ve bunların değerleri
45.7 Ortaklar, iştirakler ve bağlı ortaklıklar lehine verilen garanti, taahhüt, kefalet, avans, ciro gibi yükümlülüklerin tutarı.
45.8 TMS 24 İlişkili Taraf Açıklamaları 12, 17, 22, 17(a), (b), (c), 17(b)(i), 17(b)(ii), 21, 16, 16(a), (b), (c), (d), (e),
45.9 TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar 86
- 46 Bilanço Tarihinden Sonra Ortaya Çıkan Olaylar
46.1 TMS 10 Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar 21, 22(f)
46.2 TFRS 3 İşletme Birleşmeleri 66(b), 67(a), (b), (c), (d), (f), (h),
46.3 TMS 7 Nakit Akış Tabloları 40(a), (e)
46.4 TMS 33 Hisse Başına Kazanç 71(c)
- 47 Diğer
47.1 Finansal tablolardaki “diğer” ibaresini taşıyan hesap kalemlerinden dahil olduğu grubun toplam tutarının %20’sini veya bilanço aktif toplamının % 5’ini aşan kalemlerin ad ve tutarları.
47.2 “Diğer Alacaklar” ile “Diğer Kısa veya Uzun Vadeli Borçlar” hesap kalemi içinde bulunan ve bilanço aktif toplamının yüzde birini aşan, personelden alacaklar ile personele borçlar tutarlarının ayrı ayrı toplamaları.
47.3 Nazım hesaplarda takip edilen rücu alacaklarına ilişkin tutarlar.
47.4 Önceki döneme ilişkin gelir ve giderler ile önceki döneme ait gider ve zararların tutarlarını ve kaynakları gösteren açıklayıcı not YTL.

Başbakanlık (Hazine Müsteşarlığı)'tan:

SİGORTA VE REASÜRANS ŞİRKETLERİ İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARININ DÜZENLENMESİNE İLİŞKİN TEBLİĞ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, ana ortaklık sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketlerinin finansal durumu ve faaliyet sonuçları hakkında bir bütün olarak bilgi edinilebilmesini teminen söz konusu şirketlerce konsolide finansal tabloların düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 18 inci maddesi ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 11 inci maddesi ve 14/7/2007 tarihli ve 26582 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğde yer alan;

- a) Ana ortaklık şirket: Bağlı ortaklıkları ve/veya birlikte kontrol edilen ortaklıkları bulunan ve gruba dahil ortaklıkların finansal tablolarının nezdinde konsolide edildiği Türkiye’de kurulu sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketlerini,
- b) Bağlı ortaklık: Ana ortaklığın kontrolü altında faaliyet gösteren ortaklığı,
- c) Birlikte kontrol edilen ortaklık: İş ortaklıkları ve adi ortaklıklar dahil olmak üzere, ana ortaklık şirketin bir ortaklık sözleşmesi çerçevesinde başka gruplarla birlikte kontrol ettiği, yurt içinde veya yurt dışında kurulu bulunan ortaklığı,
- ç) Grup: Aynı tüzel kişilik altında faaliyet gösterecekler dahi, aynı sermayedar grubunun kontrol ettiği, ana ortaklık şirket altında; yurt içinde ve yurt dışında kurulu ortaklıklardan oluşan topluluğu,
- d) İştirak: Ana ortaklık şirketin sermayesine katıldığı, üzerinde kontrolü bulunmamakla birlikte önemli etkinliğe sahip olduğu, yurt içinde veya yurt dışında kurulu bulunan ortaklığı,
- e) Kanun: 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun,
- f) Konsolide finansal tablolar: Bir grubun finansal tablolarının tek bir ortaklığın finansal tablosu olarak sunulduğu tabloları,
- g) Kontrol: Bir tüzel kişinin; sermayesinin, asgarî yüzde ellibirine sahip olma şartı aranmaksızın, çoğunluğuna doğrudan veya dolaylı olarak sahip olunması veya bu çoğunluğa sahip olunmamakla birlikte imtiyazlı hisselerin elde bulundurulması veya diğer hissedarlarla yapılan anlaşmalara istinaden oy hakkının çoğunluğu üzerinde tasarrufta bulunulması suretiyle veya herhangi bir suretle yönetim kurulu üyelerinin karara esas çoğunluğunu atayabilme ya da görevden alma gücünün elde bulundurulmasını,
- ğ) Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,
- h) Nitelikli pay: Bir ortaklığın sermayesinin veya oy haklarının doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya daha fazlasını teşkil eden paylar ile bu oranın altında olsa dahi yönetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren payları,
- ı) Şirket: Türkiye’de kurulmuş sigorta ve reasürans şirketleri ile yabancı ülkelerde kurulmuş sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye’deki teşkilatını ve emeklilik şirketlerini,
- i) Türkiye Muhasebe Standartları: Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yürürlüğe konulmuş olan Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile bunlara ilişkin ek ve yorumları

ifade eder.

Önemli etkinlik

MADDE 4 – (1) Önemli etkinlik, iştirak edilen ortaklığın finansal ve idari politikalarının oluşturulmasına katılma gücünü ifade eder. Ana ortaklık şirketi, iştirak edilen ortaklıkta nitelikli paya sahipse, aksi ispat edilmediği sürece, ana ortaklık şirketinin o iştirakte önemli etkinliğe sahip olduğu kabul edilir. Başka bir yatırımcının önemli oranda veya çoğunluk mülkiyetini elinde bulundurması, ana ortaklık şirketin o iştirakte önemli etkinliğe sahip olmasına engel oluşturmaz.

(2) İştirak edilen ortaklığın yönetim kurulunda veya buna eşdeğer bir organda temsil edilme, iştirak edilen ortaklığın politika oluşturma sürecine katılma, iştirakin yönetim kadrolarını gruba dahil diğer ortaklıkların yönetici kadroları ile değiştirebilir olma hususlarının varlığı, önemli etkinlik göstergeleri olarak kabul edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Konsolide Finansal Tabloların Düzenlenmesi

Konsolide finansal tablo düzenleme zorunluluğu

MADDE 5 – (1) Ana ortaklık şirketler; dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralarda belirtilen istisnalar dışında, satış amaçlı olmayan gruba dahil tüm bağlı ortaklık, iştirak ve birlikte kontrol edilen ortaklıkların finansal tablolarını konsolide etmekle yükümlüdür. Ana ortaklık şirketler Türkiye Muhasebe Standartlarını uygulayarak, Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmelik çerçevesinde Mart, Haziran ve Eylül ayları sonu itibarıyla düzenleyecekleri konsolide ara dönem finansal raporlarını iki ay içinde, Aralık ayı sonu itibarıyla düzenleyecekleri konsolide yıl sonu finansal raporlarını üç ay içinde Müsteşarlığa elektronik ortamda ve matbu olarak tevdi etmek zorundadır. Söz konusu finansal raporların denetimden geçmesi durumunda bu sürelere iki hafta ilave edilir.

(2) Gruba dahil ortaklıkların farklı sektörlerde faaliyet göstermeleri konsolide finansal tablo düzenlenmesine engel teşkil etmez. Konsolide finansal tabloların hazırlanması, ana ortaklık şirketin konsolide olmayan finansal tablolar hazırlama zorunluluğunu ortadan kaldırmaz.

(3) Yurt içinde kurulu bir şirketin bağlı ortaklığı, birlikte kontrol edilen ortaklığı ya da iştirakleri de tüm bağlı ortaklıkları, birlikte kontrol edilen ortaklıkları ya da iştirakleri için bu maddede belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde konsolide finansal tablo düzenlerler. Bu kapsamda bağlı ortaklığı, birlikte kontrol edilen ortaklığı ya da iştiraki bulunan ana ortaklıkların, konsolide finansal tablolarının düzenlenmesinde bu şekilde düzenlenecek konsolide finansal tablolar esas alınır.

(4) Resmi makamlardan alınacak belgelerle belgelenmesi kaydıyla, yurt dışındaki ortaklığın kurulu bulunduğu ülkedeki yasal sınırlamalar nedeniyle konsolide mali tabloların düzenlenmesi için gerekli mali tablo ve bilgilerin ana ortaklık şirkette elde edilmesinde önemli kısıtlamaların mevcut olması durumunda söz konusu ortaklığa ait finansal tablolar konsolidasyon kapsamına alınmaz.

(5) Bağlı ortaklık, birlikte kontrol edilen ortaklık veya iştirakin aktif toplamının ana ortaklık şirketin aktif toplamının yüzde birinden az olması ve bu sınırın altında bulunan bağlı ortaklık, iştirak ve birlikte kontrol edilen ortaklık payları toplamının, ana ortaklık şirketin aktif toplamının yüzde beşini aşmamış olması durumunda önemlilik ilkesi de dikkate alınarak söz konusu ortaklıklar konsolidasyon kapsamı dışında bırakılabilir.

(6) Aktif toplamı ana ortaklık şirketin aktif toplamının yüzde birinden az olan bağlı ortaklık, iştirak ve birlikte kontrol edilen ortaklık payları toplamının, ana ortaklık şirketin aktif toplamının yüzde beşini aşması halinde, bu oranı aşmamak kaydıyla konsolide edilmeyecek ortaklıklar ana ortaklık şirket tarafından belirlenir.

(7) Dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralar kapsamında finansal tabloları konsolide edilmeyen bağlı ortaklık, birlikte kontrol edilen ortaklık ve iştirakler konsolide finansal tablolarda elde etme maliyetine veya ilgili Türkiye Muhasebe Standardına uygun olarak muhasebeleştirilir.

(8) Konsolidasyon işlemleri Türkiye Muhasebe Standartları uygulanarak gerçekleştirilir.

(9) Bu şekilde hazırlanacak konsolide finansal tablolar, 12/7/2008 tarihli ve 26934 sayılı Resmî

Gazete’de yayımlanan Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinde Bağımsız Denetim Yapılmasına İlişkin Yönetmelik hükümleri çerçevesinde bağımsız denetime tabi tutulur ve Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde yayımlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Hükümler

İlave süre verilmesi

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) 5 inci maddenin birinci fıkrası hükümleri uyarınca 2009 yılı içerisinde düzenlenerek Müsteşarlığa gönderilen konsolide finansal tablolar için ilave olarak iki hafta süre verilir.

Aşamalı konsolidasyon süresi

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) 5 inci madde hükümleri uyarınca düzenlenecek konsolide finansal tablolar, sigorta ve reasürans ve emeklilik şirketleri dışındaki bağlı ortaklık, iştirak ve birlikte kontrol edilen ortaklıkların finansal tabloları için 31/3/2010 tarihine kadar uygulanmaz.

Karşılaştırmalı finansal tablolara ilişkin uygulama

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) 5 inci maddenin üçüncü ve dokuzuncu fıkrası uyarınca düzenlenecek konsolide finansal tabloların karşılaştırmalı olarak hazırlanması zorunluluğu, 31/3/2010 tarihine kadar uygulanmaz.

Yürürlük

MADDE 6 – (1) Bu Tebliğ 31/3/2009 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 7 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakan yürütür.

Tebliğ No	Resmi Gazete Tarihi	Resmi Gazete Sayısı
-	31.12.2008	27097/4

Başbakanlık (Hazine Müsteşarlığı)'tan:

**SİGORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN
TEKNİK KARŞILIKLARININ YATIRILACAĞI YABANCI
VARLIKLARA İLİŞKİN TEBLİĞ**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, yabancı ülkeler tarafından ihraç edilmiş ve yabancı ülke piyasalarında işlem gören derecelendirmeye tabi tutulmuş finansal varlıklar, yabancı ülkelerde bulunan mevduatlar ile yabancı ülkelerde bulunan gayrimenkullerin teknik karşılıklara karşılık olarak gösterilmesine ilişkin usul ve esasların düzenlenmesidir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, Türkiye’de kurulu sigorta ve reasürans şirketleri, yabancı sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye’deki şubeleri ile emeklilik şirketlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ, 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 16 ncı maddesi ile 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 8 inci maddesine ve Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmeliğin 11 inci maddesinin altıncı fıkrasına dayanılarak düzenlenmiştir.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğde geçen tanımlar;

- a) Bakan veya Bakanlık: Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakan veya Bakanlık,
 - b) İMKB: İstanbul Menkul Kıymetler Borsasını,
 - c) Müsteşarlık; Hazine Müsteşarlığını,
 - ç) OECD Üyesi Ülkeler: Merkezi Paris’te bulunan "Organisation for Economic Cooperation and Development - Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü" ne tam üye olan ülkeleri,
 - d) Şirket: Türkiye’de kurulmuş sigorta ve reasürans şirketleri ile yabancı ülkelerde kurulmuş sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye’deki teşkilatını ve emeklilik şirketlerini,
 - e) Yabancı finansal varlık: Yabancı ülkeler tarafından ihraç edilmiş ve yabancı ülke piyasalarında işlem gören derecelendirmeye tabi tutulmuş finansal varlıkları,
 - f) Yönetmelik: Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmeliği,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Teknik Karşılıkların Yatırılacağı Yabancı Varlıklar

Teknik karşılıkları karşılayan yabancı varlıklar

MADDE 5 – (1) Yönetmeliğin 13 üncü maddesinde yer alan sınırlamaların saklı kalması ve şirketlerin yurt dışında bulunan şubelerinin ilgili ülke mevzuatı gereğince ayırdıkları teknik karşılıkları karşılayan varlıkların hariç olması kaydıyla, şirketler varlık ve yükümlülüklerin eşleştirilmesi prensibi çerçevesinde, Türkiye dışında bulunan risklerle ilgili olarak aşağıdaki sınıflandırma kapsamında yer alan yabancı varlıkları teknik karşılıklarına karşılık olarak gösterebilirler;

- a) OECD’ye üye ülkelerin merkezi yönetimleri ile merkez bankaları ve Avrupa Merkez Bankasınca ihraç edilen sabit veya değişken getirili finansal varlıklar,
- b) OECD’ye üye ülkelerde kurulu bankalarda bulunan vadeli ve vadesiz mevduat,
- c) Müsteşarlıkça belirlenecek borsalara kote edilmiş hisse senetleri,

- ç) OECD'ye üye ülkelerde ihraç edilerek bu ülkelerde işlem gören ve (a), (b) veya (c) bentlerinde belirtilen varlıklardan oluşan yatırım fonları katılma belgeleri,
- d) OECD'ye üye ülkelerde bulunan gayrimenkuller.
- (2) Şirket tarafından yatırım yapılacak teknik karşılıkları karşılayan yabancı finansal varlıkların seçiminde piyasa koşullarına göre nakde dönüşümü kolay ve riski az olanlar tercih edilir.
- (3) Şirketler portföylerine alacakları teknik karşılıkları karşılayan yabancı finansal varlıkların, tâbi olduğu ilgili ülke mevzuatına göre borsada satışına ve bedellerinin transferine ilişkin kısıtlamaların bulunup bulunmadığını araştırmak zorundadır. Bu tür kısıtlamaları olan yabancı finansal varlıklar portföye alınamaz.
- (4) Teknik karşılıkları karşılayan yabancı finansal varlıkların Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na alım satımı yapılan para birimleri üzerinden ihraç edilmiş araçlar olması şarttır.
- (5) Şirket portföyüne, teknik karşılıkları karşılayan yabancı finansal varlıklardan yalnızca ikincil piyasada işlem görenler ve derecelendirmeye tabi tutulmuş olanlar alınır.
- (6) Şirket portföyünde bulunan teknik karşılıkları karşılayan yabancı finansal varlıklar satın alındığı veya kote olduğu diğer borsalarda satılabilir.
- (7) Teknik karşılıkları karşılayan yabancı finansal varlıklar içerisinde yer alacak hisse senetlerinin, Müsteşarlıkça belirlenen derecelendirme kuruluşları tarafından derecelendirilmesi ve Müsteşarlıkça kabul edilebilir en az derecelendirme notuna sahip olması şarttır. İlgili varlığın derecesini belirleyen belgeler şirket nezdinde bulundurulur.
- (8) Teknik karşılıkları karşılayan ve yabancı ülkelerde bulunan gayrimenkullerin değerlerinin tespitinde uluslararası değerlendirme kuruluşlarının raporları esas alınır.

Teknik karşılıkları karşılayan yabancı finansal varlıkların saklanması

- MADDE 6 –** (1) Yabancı varlıkların korunması ve saklanmasına ilişkin sorumluluk nihai olarak şirket üzerinde kalmakla birlikte; Türkiye dışında bulunan risklerle ilgili olarak ayrılmış bulunan teknik karşılıklara ilişkin yabancı finansal varlıklar İMKB Takas ve Saklama Bankası A.Ş.'nin yurt dışı muhabirleri nezdindeki hesapları altında şirket adına açılan alt hesaplarda saklanır.
- (2) Yabancı finansal varlıkların alım, satım ve saklama işlemlerinde iletişim SWIFT ve yazı ile gönderilecek talimatlar aracılığı ile yürütülür.
- (3) Saklama hizmeti veren kuruluş tarafından muhafazadaki yabancı finansal varlıkların son durumu itibarıyla, tamamını gösterecek şekilde düzenlenmiş belgelerin veya bunların bir örneğinin şirket nezdinde sürekli olarak bulundurulması zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 7 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakan yürütür.

Tebliğ No	Resmi Gazete Tarihi	Resmi Gazete Sayısı
-	21.01.2009	27117

Mesleki Yeterlilik Kurumundan:

ULUSAL MESLEK STANDARTLARINA DAİR TEBLİĞ

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı; bu tebliğin eklerini oluşturan yirmi beş meslek standardının yürürlüğe konulmasını sağlamaktır.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 21/9/2006 tarihli ve 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanununun 21 inci maddesi ile 5/10/2007 tarihli ve 26664 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ulusal Meslek Standartlarının Hazırlanması Hakkında Yönetmeliğin 9 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Yürürlük

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Mesleki Yeterlilik Kurumu Başkanı yürütür.

	Tebliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı	
	29.05.2013	28661/1	
	Tebliğde Değişiklik Yapan Tebliğlerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin		Değiştirilen Maddeler/Ekler
	Tarihi	Sayısı	
1	29/9/2024	32677	Ek- 4

Meslek:	BİREYSEL EMEKLİLİK ARACISI
Seviye:	5¹
Referans Kodu:	13UMS0298-5
(Değişik:RG-29/9/2024-32677)Standardı Hazırlayan Kuruluş(lar):	Türk Sigorta Enstitüsü Vakfı (TSEV) ve Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği (TSB) Güncelleyen: Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK)
Standardı Doğrulayan Sektör Komitesi:	MYK Finans Sektör Komitesi
	13.02.2013 Tarih ve 2013/14 Sayılı Karar

¹ (Değişik:RG-29/9/2024-32677) Mesleğin yeterlilik seviyesi, (8) seviyeli Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine göre 5 olarak belirlenmiştir.

(Değişik:RG-29/9/2024-32677) MYK Yönetim Kurulu Onay Tarih/ Sayı:	Rev 01:7/8/2024 Tarih ve 2024/159 Sayılı Karar
(Değişik:RG-29/9/2024-32677) Resmî Gazete Tarih/Sayı:	29/5/2013 – 28661 (Mükerrer) Rev 01: 29/09/2024 - 32677
(Değişik:RG-29/9/2024-32677) Revizyon No:	01

TERİMLER, SİMGELER VE KISALTMALAR

ACENTE: (Değişik:RG-29/9/2024-32677) Ticari mümessil, ticari vekil, satış memuru veya işletmenin çalışanı gibi işletmeye bağlı bir hukuki konuma sahip olmaksızın, bir sözleşmeye dayanarak, belirli bir yer veya bölge içinde, sürekli olarak ticari bir işletmeyi ilgilendiren sözleşmelerde aracılık etmeyi veya bunları o tacir adına yapmayı meslek edinen, gerçek veya tüzel kişileri,

ACİL DURUM: (Ek:RG-29/9/2024-32677) İşyerinin tamamında veya bir kısmında meydana gelebilecek yangın, patlama, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım, doğal afet gibi acil müdahale, ilkyardım veya tahliye gerektiren olayları,

ARA VERME: (Değişik:RG-29/9/2024-32677)Vadesinde ödenmeyen katkı payının ödeme tarihini müteakip üç ay içinde, ilgili hesaba herhangi bir ödeme yapılmaması durumunu,

BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ: Kamu sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısı olarak, bireylerin emekliliğe yönelik tasarruflarının yatırıma yönlendirilmesi ile emeklilik döneminde ek bir gelir sağlanarak refah düzeylerinin yükseltilmesi, ekonomiye uzun vadeli kaynak yaratarak istihdamın artırılması ve ekonomik kalkınmaya katkıda bulunulmasını teminen, gönüllü katılıma dayalı ve belirlenmiş katkı esasına göre oluşturulan emeklilik sistemini,

BİRİKİM TUTARI: Bireysel emeklilik hesabına ödenen katkı payları ve bunların getirilerinden oluşan tutarı,

CAYMA HAKKI: (Değişik:RG-29/9/2024-32677) Kurumca belirlenen belgelerin imzalanmasını veya onaylanmasını müteakip iki ay içinde katılımcının, emeklilik planına dâhil olduğunun kendisine bildirildiği tarihten itibaren iki ay içinde ise çalışanın sözleşmeden vazgeçebilmesi durumunu,

DEVLET KATKISI: (Ek:RG-29/9/2024-32677)28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun ek 1 inci ve ek 2 nci maddelerine göre Devlet tarafından katılımcının bireysel emeklilik hesabına ödenen veya anılan Kanunun ek 2 nci maddesinin yedinci fıkrası uyarınca taahhüt edilen tutarları,

ELEKTRONİK İLETİŞİM ARACI: (Ek:RG-29/9/2024-32677)Kısa mesaj, elektronik posta, telefon, faks, çağrı merkezleri, otomatik arama makineleri, akıllı ses kaydedici sistemler, emeklilik gözetim merkezi veya şirket tarafından ilgisine talep veya bildirim iletimi, bilgi ve belge erişimi sağlamak üzere oluşturulan internet sitesi, mobil uygulama veya e-Devlet kimlik doğrulama hizmeti kullanılarak elektronik ortamda gönderilen veri, ses ve görüntü içerikli iletilere ilişkin saklanabilir her türlü iletişim yöntemini,

EMEKLİLİK GÖZETİM MERKEZİ: (Ek:RG-29/9/2024-32677) 4632 sayılı Kanunu 20/A maddesi uyarınca Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu (Kurum) tarafından görevlendirilen tüzel kişiyi,

EMEKLİLİK SÖZLEŞMESİ: (Değişik:RG-29/9/2024-32677) Emeklilik şirketi nezdinde bireysel emeklilik hesabı açılması, hesaba katkı payı ödenmesi, ödenen katkı paylarının tercih edilen fonlarda yatırıma yönlendirilmesi ve hesapta biriken paraların hak sahiplerine ödenmesine ilişkin usul ve esaslar ile tarafların bu kapsamdaki diğer hak ve yükümlülüklerini düzenleyen sözleşmeyi,

EMEKLİLİK ŞİRKETİ: (Değişik:RG-29/9/2024-32677) 4632 sayılı Kanuna göre kurulan ve bireysel emeklilik sisteminde faaliyet göstermek üzere anılan Kanun ile ihdas edilen emeklilik branşında ruhsat almış şirketi,

FON DAĞILIMI: (Değişik:RG-29/9/2024-32677) Katılımcının, emeklilik plan kapsamında sunulan fonlardan tercih etmiş olduğu fon karmasını,

GİRİŞ BİLGİ FORMU: (Değişik:RG-29/9/2024-32677) Bireysel emeklilik sisteminin işleyişine ilişkin önemli hususlar hakkında katılımcıya, işverene veya sponsor kuruluşa bilgi vermek için hazırlanan ve içeriği Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından belirlenmiş olan formu,

HESAP BİRLEŞİMİ: (Değişik:RG-29/9/2024-32677) Aynı veya farklı emeklilik şirketlerinde açılmış olan bireysel emeklilik hesaplarının emeklilik nedeniyle tek hesap altında toplanmasını,

ISCO: Uluslararası Standart Meslek Sınıflamasını,

İSG: İş Sağlığı ve Güvenliğini,

KALICI VERİ SAKLAYICISI: (Ek:RG-29/9/2024-32677) Emeklilik sözleşmesi ve/veya sertifikasının taraf ve ilgilileri arasında gönderilen bilgiyi, bu bilginin amacına uygun olarak makul bir süre incelemesine elverecek şekilde kaydedilmesini ve değiştirilmeden kopyalanmasını sağlayan ve bu bilgiye aynen ulaşılmasına imkân veren kısa mesaj, elektronik

posta, internet, disk, hafıza kartı, e-Devlet kimlik doğrulama hizmeti kullanılarak erişim sağlanan elektronik ortam ve benzeri her türlü araç veya ortamı,

KATKI PAYI: (Değişik:RG-29/9/2024-32677) Emeklilik sözleşmesi hükümlerine göre ödenmesi gereken tutarı,

(Mülga:RG-29/9/2024-32677) PORTFÖY: Aracıların mesleki faaliyetleri çerçevesinde sigorta şirketlerine kazandırdığı benzer risk grubuna ait müşterilerine ilişkin ekonomik değeri bulunan bilgiler bütünü,

RİSK: Bireysel emeklilik sistemi içerisinde yatırıma yönlendirilen katkı payı tutarının finansal piyasalar içerisinde uğrayabileceği değer kaybını,

(Başlığı ile Beraber Değişik:RG-29/9/2024-32677) RİSK PROFİLİANKETİ: İçeriği,, sunulma sıklığı ve zamanı Sigortacılık ve özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından belirlenen, standart fondan ayrılmayı talep eden katılımcılara, tercih etmesi halinde sonucu bağlayıcı olmamak kaydıyla şirket tarafından sunulan anketi,

(Mülga:RG-29/9/2024-32677) (Mülga:RG-29/9/2024-32677) TEKLİF FORMU: (Değişik:RG-29/9/2024-32677) Emeklilik planına, plan kapsamında sunulan fonlara, yapılan kesintilere, katkı payı tutarına, emeklilik sözleşmesinin taraflarına ve katılımcının yatırım tercihlerine ilişkin hususlar ile benzeri bilgileri içeren formu

ifade eder.

1. GİRİŞ

(Değişik:RG-29/9/2024-32677) Bireysel Emeklilik Aracısı (Seviye 5) ulusal meslek standardı 19/10/2015 tarihli ve 29507 sayılı “Resmî Gazete’de yayımlanan Ulusal Meslek Standartlarının ve Ulusal Yeterliliklerin Hazırlanması Hakkında Yönetmelik” ve “27/11/2007 tarihli ve 26713 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mesleki Yeterlilik Kurumu Sektör Komitelerinin Kuruluş, Görev, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” hükümlerine göre MYK’nın görevlendirdiği Türk Sigorta Enstitüsü Vakfı (TSEV) ve Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği (TSB) tarafından hazırlanmış, sektördeki ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak değerlendirilmiş ve MYK Finans Sektör Komitesi tarafından incelendikten sonra MYK Yönetim Kurulunca onaylanmıştır.

Bireysel Emeklilik Aracısı (Seviye 5) Ulusal Meslek Standardının 01 revizyonu MYK tarafından hazırlanmış, MYK Finans Sektör Komitesi tarafından incelendikten sonra MYK Yönetim Kurulunca onaylanmıştır.

2. MESLEK TANITIMI

2.1. Meslek Tanımı

Değişik:RG-29/9/2024-32677) Bireysel Emeklilik Aracısı (Seviye 5) iş sağlığı ve güvenliği ile çevre koruma önlemlerini alarak, kalite ve mevzuat gereklilikleri çerçevesinde; emeklilik şirketlerinin emeklilik sözleşmelerine aracılık eden veya bunları emeklilik şirketi adına yapan, emeklilik sözleşmelerinin; satış, pazarlama ve bilgilendirme işlemleri ile sistemde hali hazırda katılımcı olarak bulunan kişilerin işlemlerini yürüten ve bireysel gelişimini sürdüren nitelikli kişidir.

2.2. (Değişik:RG-29/9/2024-32677) Mesleğin Meslek Sınıflandırma Sistemlerindeki Yeri

ISCO 08: 3321 (Sigorta temsilcileri)

2.3. (Değişik:RG-29/9/2024-32677) Mesleğe Yönelik Özel Düzenlemeler

2872 sayılı Çevre Kanunu ve yürürlükteki alt mevzuatı.

4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ve yürürlükteki alt mevzuatı

4857 sayılı İş Kanunu ve yürürlükteki alt mevzuatı.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve yürürlükteki alt mevzuatı.

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu ve yürürlükteki alt mevzuatı

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve yürürlükteki alt mevzuatı.

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu ve yürürlükteki alt mevzuatı.

**Mesleğin icrasına yönelik İSG, çevre ve diğer konulardaki mevzuata uyulması esastır.*

(Mülga:RG-29/9/2024-32677)

2.4. Çalışma Ortamı ve Koşulları

(Değişik:RG-29/9/2024-32677) Bireysel Emeklilik Aracısı (Seviye 5) çoğunlukla emeklilik şirketlerinde, sigorta ve bireysel emeklilik acentelerinde, sigorta brokerlerinde, bankalarda, sermaye piyasası aracı kurumlarında veya benzeri mali kuruluşlarda çalışır. Anılan personel, çalışma ortamı büro ortamı olmakla birlikte ofis/şube dışında katılımcı adayları veya sponsor kuruluşlar ile görüşmeler yürütür. Anılan personelin, çalışmalarında analitik ve dokümanter çalışmalar ile müşteri görüşmeleri nedeniyle iletişim yoğunluklu faaliyetler söz konusudur. Bu tarz çalışmaya bağlı olarak yoğun bilgi iletişim teknolojisi araçları kullanılmaktadır.

Bireysel Emeklilik Aracısı (Seviye 5), genellikle ofis ortamında ve ekranlı araçlarla çalıştığı için bunlara yönelik meslek hastalıkları riskleriyle karşı karşıya kalabileceği gibi seyahat gerçekleştirdiğinde çalıştığı mekânın riskleriyle de karşı karşıya kalabilir. Mesleğe yönelik ortaya çıkabilecek risklerle kaynağında mücadele edilir ve gerekli iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyularak bu riskler bertaraf edilir. Risklerin tamamen ortadan kaldırılamadığı durumlarda ise işveren kurum/kuruluş tarafından sağlanan kişisel koruyucu donanımlar kullanılarak çalışılır.

(Mülga:RG-29/9/2024-32677)

3. MESLEK PROFİLİ

3.1.(Değişik:RG-29/9/2024-32677) Görevler, İşlemler, Başarım Ölçütleri, Mesleki Bilgiler ve Uygulama Becerileri

Görev	A. İSG ve çevre koruma ile ilgili kuralları uygulamak		
İşlemler	Başarım Ölçütleri		Mesleki Bilgiler ve Uygulama Becerileri
Kod	Açıklama	Kod	
A.1	Güvenli ve sağlıklı çalışma yöntemlerini uygulamak	A.1.1	İş süreçlerinin özelliğinden ve/veya kuruluştan kaynaklanabilecek risk ve tehlike durumlarında ilgili kişi ya da birimlere bildirimde bulunur.
		A.1.2	Araç, gereç ve ekipmanları talimatlara ve kuruluş prosedürlerine uygun olarak kullanır.
		A.1.3	İSG konusundaki yasal ve çalışma alanına ait kuralları uygular.

A.2	Acil durum önlemlerini uygulamak	A.2.1	Acil durumlarda çıkış veya kaçış planlarına uygun hareket eder.	uygulama 3. Çalışma ortamındaki risk ve tehlikeler 4. Çalışma ortamındaki risk ve tehlikeleri belirleme yöntem ve teknikleri 5. Enerji verimliliği ve temel tasarruf uygulamaları 6. İş sağlığı ve güvenliğinde işverenlerin ve çalışanların hukuki yükümlülükleri 7. Temel atık yönetimi
		A.2.2	Çalışma ortamında oluşan kaza durumlarında, yetki alanındaki prosedürleri yürütür.	
		A.2.3	Acil durumlarda müdahale için acil durum ekibiyle iletişime geçer.	
A.3	Çevre koruma önlemlerini uygulamak	A.3.1	Çalışma ortamında ortaya çıkan çevresel atıkların ve dönüştürülebilir malzemelerin doğru yere iletilmesini sağlar.	
		A.3.2	Kaynakları (enerji, sarf malzemeleri ve benzeri) tasarruflu ve verimli bir şekilde kullanır.	

Görev	B. İş süreçlerinin mevzuata, kuruluş prosedürlerine ve kalite gerekliliklerine uygunluğunu sağlamak			
İşlemler		Başarım Ölçütleri		Mesleki Bilgiler ve Uygulama Becerileri
Kod	Açıklama	Kod	Açıklama	
B.1	Süreçlerle ilgili mevzuatı uygulamak	B.1.1	Sorumluluğundaki süreçlerin güncel yasal mevzuata ve kuruluş prosedürlerine uygunluğunu kontrol eder.	1. Dosya ve kayıtların dijital ve fiziksel güvenlik önlemleri 2. Bireysel emeklilik sistemleri ile ilgili temel hukuki ve idari düzenlemeler 3. İş süreçlerinde bilgi gizliliği ve güvenliğini sağlamaya yönelik erişim önlemleri 4. İş süreçlerinde kalite gerekliliklerini sağlama 5. Kişisel verilerin korunması ile ilgili temel hukuki ve idari düzenlemeler
		B.1.2	Mevzuat/prosedür değişimlerine göre sorumluluğundaki süreçleri güncelleyerek ilgili çalışanları bilgilendirir.	
B.2	Kalite gerekliliklerini uygulamak	B.2.1	Kuruluşun hizmet kalite standartlarına uygun prosedürlerin oluşturulmasında yöneticisine/ilgili uzmana yardımcı olur.	
		B.2.2	Kuruluşun kalite yönetim ve hizmet gereklilikleri ile ilgili eğitim faaliyetlerine katılır.	
		B.2.3	Süreç, araç-gereç ve malzemelerin standartlara uygunluğunu denetler.	
		B.2.4	Sorumluluk alanındaki hizmetlere ilişkin şikayetlerin yönetimini sağlar.	
		B.2.5	Periyodik olarak yürüttüğü faaliyetleri kuruluş prosedürlerine göre raporlar.	
		B.2.6	Süreç iyileştirme ve geliştirme çalışmalarına katılır.	
B.3	Kişisel ve kurumsal bilgilerin gizliliği ve	B.3.1	Süreçte edinilen bilgilerin başkalarıyla paylaşılmasını önler.	
		B.3.2	Gizliliğe uymayanlarla ilgili uyarı ve diğer tedbirleri uygular.	
		B.3.3	Gizlilik kapsamında olup süresi dolan dijital ve basılı belgeleri gizliliği koruyacak şekilde imha eder.	

	güvenliğini sağlamak	B.3.4	Gizli evrakların ve varsa mühürlerin usulüne uygun bir şekilde kullanılmasını ve muhafaza edilmesini sağlar.

Görev		C. İş organizasyonu yapmak		
İşlemler		Başarım Ölçütleri		Mesleki Bilgiler ve Uygulama Becerileri
Kod	Açıklama	Kod	Açıklama	
C.1	Satış ve pazarlama öncesi hazırlıkları yapmak	C.1.1	Banka, acente ve benzeri kanallarla ve /veya mevcut katılımcı, katılımcı referansları ile hedef katılımcı adaylarına ulaşır.	1. İş planlama 2. Satış ve pazarlama teknikleri 3. Yazılı ve sözlü iletişim teknikleri 4. Katılımcı profili tanımlama ve önceliklendirme 5. Katılımcı ihtiyaçlarını tespit etme ve raporlama yöntem ve teknikleri 6. Bireysel emeklilik ürünleri 7. Bireysel emeklilik getiri simülasyonu hazırlama
		C.1.2	Hedef katılımcı adaylarının sosyo-ekonomik özelliklerine göre öncelikli olarak ulaşacağı kişileri belirler.	
		C.1.3	Aylık satış hedefleri ve termine uygun olarak iş sürecini planlar.	
		C.1.4	Hedef katılımcı adaylarını arayarak randevu alır.	
		C.1.5	Katılımcılara sunabileceği ürün yelpazesindeki ürünlerin özelliklerini doğru olarak öğrenir.	
C.2	Görüşmede kullanacağı basılı ve görsel malzemeleri hazırlamak	C.2.1	Giriş bilgi formunu, teklif formunu, otomatik katılım ana grup sözleşmesi için otomatik katılım grup sözleşmesini hazırlar.	
		C.2.2	Şirketinin güncel fon portföyü ve getiri oranlarının çıktısını alır.	
		C.2.3	Hedef katılımcı adayına sunacağı getiri simülasyonunu hazırlar.	
C.3	Görüşme ve satışlarını raporlamak	C.3.1	Yaptığı görüşmeler ve gerçekleştirdiği satışların sonuçlarını belirli aralıklarla amirine bildirir.	
		C.3.2	Görüşmelerde ortaya çıkan sorunları ve zorlu durumları raporlar, düzeltilmesine katkıda bulunur.	
		C.3.3	Satış veya tanışma görüşmesinde edindiği katılımcı taleplerini, katılımcıların sektör ile ilgili görüşlerini ve önerilerini düzenli olarak amirlerine raporlar.	

Görev		D. Aracılık faaliyetleri kapsamında bireysel emeklilik satış, pazarlama ve bilgilendirme faaliyetlerini yürütmek		
İşlemler		Başarım Ölçütleri		Mesleki Bilgiler ve Uygulama Becerileri
Kod	Açıklama	Kod	Açıklama	
		D.1.1	Genel müdürlük, banka veya acente kanalı ve/veya mevcut katılımcı referansları ile hedef katılımcı adaylarına ulaşır ve randevu alır.	1. Bireysel emeklilik sisteminin temel prensipleri ve işleyişi 2. Bireysel emeklilik
		D.1.2	Randevuda belirtilen yer ve zamanda hazır	

D.1	Katılımcı adaylarına bireysel emeklilik sisteminin tanıtımını yapmak		olur.	sistemleri ile ilgili yatırım strateji ve modelleri 3. Bireysel emeklilik sistemleri ile ilgili teşvik ve vergi düzenlemeleri 4. Bireysel emeklilikte katılımcı hak ve yükümlülükleri
		D.1.3	Katılımcı adayına kendini tanıtarak satış yetkisinin ve lisansının olduğunu teşvik edici, bilgi ve belgeleri ibraz ederek satış yetkisinin Emeklilik Gözetim Merkezinin İnternet sitesinden de sorgulanabileceği bilgisini verir.	
		D.1.4	Katılımcı adayına bireysel emeklilik sistemi, sistemin uzun vadeli yapısı, Devlet katkısı, kesinti bilgileri ve vergi düzenlemeleri hakkında bilgi verir.	
		D.1.5	Katılımcı adayına katkı payı ödeme yöntemleri, ara verme, cayma, aktarım, emeklilik nedeniyle hesap birleştirme, fon dağılımı değişikliği, plan değişikliği, ayrılma gibi sistemin sağladığı haklar konusunda bilgi verir.	
		D.1.6	Katılımcı adayına bağlı bulunduğu şirketin fon portföyü ve getiri oranlarını aktarır.	

Görev	D. Aracılık faaliyetleri kapsamında bireysel emeklilik satış, pazarlama ve bilgilendirme faaliyetlerini yürütmek			
İşlemler		Başarım Ölçütleri		Mesleki Bilgiler ve Uygulama Becerileri
Kod	Açıklama	Kod	Açıklama	
D.2	Katılımcı adayının mevcut durumu, ihtiyaç ve beklentileri doğrultusunda çözüm önerileri geliştirmek	D.2.1	Katılımcı adayının risk algısı, gelecek beklentisi ve finansal durumu çerçevesinde kendisi için en uygun emeklilik planını tespit eder.	5. Katılımcıya uygun emeklilik planı oluşturma ve sunma 6. Bireysel emeklilik sistemine katılımcı giriş prosedürleri ve işlemleri
		D.2.2	Tespit ettiği emeklilik planını, bağlı bulunduğu şirketin/acentenin diğer emeklilik planları ve piyasadaki benzer ürünler ile kıyaslayarak açıklar.	
		D.2.3	Katılımcı adayının talep etmesi halinde sistem içerisinde kalacağı süre ve ödeyebileceği katkı payını dikkate alarak muhtemel birikim/getiri oranını hesaplar.	
		D.2.4	Muhtemel birikim/getiri oranını, finansal piyasalardaki diğer yatırım ve türev araçları ile kıyaslar.	
		D.2.5	Tespit edilen emeklilik planını ve birikim/getiri oranını, katılımcı aday ile karşılıklı olarak görüşür.	
D.3	Görüşme ve satış sürecini sonlandırmak	D.3.1	Katılımcı adayının teklif formunun ve giriş bilgi formununun doğru ve eksiksiz bir şekilde doldurulup imzalanmasını veya elektronik iletişim araçlarıyla onaylanmasını sağlar.	
		D.3.2	Formların üzerindeki bilgileri sisteme doğru ve eksiksiz olarak girer.	
		D.3.3	Belgelerin birer örneği katılımcıya verir ve/veya kalıcı veri saklayıcısı ile ilgilinin	

			erişimine sunar.
		D.3.4	Doldurulan formların, ekleri ile beraber, belirli zaman dilimleri içerisinde ilgili birimlere ulaşmasını sağlar ve takibini yapar.

Görev E. Katılımcılara ilişkin işlemleri yürütmek				
İşlemler		Başarım Ölçütleri		Mesleki Bilgiler ve Uygulama Becerileri
Kod	Açıklama	Kod	Açıklama	
E.1	Katılımcıların taleplerini karşılamak	E.1.1	Mevcut katılımcılardan gelen kimlik ve iletişim bilgileri ile ilgili değişiklikleri ilgili formlar ve imza karşılığı alır ve ilgili birimlere iletir.	1. Katılımcı ilişkilerini yönetme 2. Katılımcıların birikim düzeyi ve performansını takip etme ve raporlama 3. Katılımcı bağlılığını artırma yöntem ve teknikleri
		E.1.2	Mevcut katılımcıların sözleşmeleri ile ilgili fon dağılımı, katkı payı, hesap aktarımı, emeklilik nedeniyle hesap birleşimi, sistemden ayrılma gibi değişiklik taleplerini ilgili formlar ve imza karşılığı alıp ilgili birimlere iletir.	
		E.1.3	Yapılan düzenli bilgilendirme dışında, mevcut katılımcıdan fon performansı, birikim oranı ve piyasa durumu ile ilgili gelebilecek soruları yanıtlar.	
E.2	Katılımcıları bilgilendirmek	E.2.1	Mevcut katılımcılara fon performansları ve birikim oranları ile ilgili düzenli bilgi verir.	
		E.2.2	Mevcut katılımcılara piyasanın seyri hakkında bilgi verir.	
		E.2.3	Mevcut katılımcılara şirketin dönemsel fon performansı hakkında bilgi verir.	
		E.2.4	Belirli dönemlerde katkı payı artırımı, ara katkı payı tahsilatı gibi konularda görüşme yapmak ve kampanyalar hakkında bilgi vermek üzere mevcut katılımcılarla görüşür.	
		E.2.5	Gruplarda grup katılım oranlarını yükseltmek için belirli periyotlarda satış faaliyetleri organize edilmesini sağlar ve grup içi katılımı artırır.	
		E.2.6	Sistemden ayrılmak isteyen veya düzenli katkı payı ödemesi yapmayan katılımcılar ile görüşerek katılımcının sistemdeki haklarını hatırlatır ve sorunun kaynağını tespit etmeye çalışır.	

Görev F. Mesleki gelişim faaliyetlerini yürütmek				
İşlemler		Başarım Ölçütleri		Mesleki Bilgiler ve Uygulama Becerileri
Kod	Açıklama	Kod	Açıklama	
		F.1.1	Kendi konularıyla ilgili eğitim ihtiyaçlarını amirleriyle de görüşerek belirler.	1. Araştırma yöntem ve teknikleri 2. Bireysel eğitim

F.1	Bireysel mesleki gelişimi konusunda çalışmalar yapmak	F.1.2	Eğitim ihtiyaçlarıyla ilgili periyodik veya bir defaya özgü eğitimleri araştırarak uygun olanlarına katılım için talepte bulunur.	ihtiyacını belirleme 3. Mesleki veri ve kaynakları izleme ve değerlendirme 4. Kariyer gelişim süreçleri 5. Mesleki portföy oluşturma, değerlendirme ve güncelleme 6. Bilgi paylaşımı ve delegasyon süreçleri
		F.1.3	Mesleki ve kişisel gelişim için gerekli araştırma faaliyetlerini gerçekleştirir	
		F.1.3	Bireysel emeklilik mevzuatı ve sektörü ile ilgili yeni teknik ve gelişmeleri takip eder.	
F.2	Birlikte çalıştığı kişilerin mesleki gelişimine katkı sunmak	F.2.1	Bilgi ve deneyimlerini birlikte çalıştığı kişilere aktarır.	
		F.2.2	Sorumluluğundaki süreç ve uygulamalar ile ilgili bilgilendirme toplantıları ve eğitimler yapar.	

3.2.(Değişik:RG-29/9/2024-32677) Kullanılan Araç, Gereç ve Ekipmanlar

1. Bilgisayar ve çevre birimleri (yazıcı, tarayıcı, harici bellek ve benzeri)
2. İletişim araçları (telefon, tele-konferans sistemleri, belgegeçer ve benzeri)
3. Kaynak ve uygulama dokümanları (genel formlar, klavuzlar, tanıtım ve simülasyon malzemeleri, prosedürler, iş talimatları, sözleşmeler ve benzeri)
4. Kırtasiye malzemeleri (kâğıt, kalem, delgeç, tel zımba ve benzeri)
5. Ofis araçları (fotokopi makinesi, evrak imha cihazı, hesap makinesi, kilit sistemi içeren evrak dolabı ve benzeri)
6. İnternet ve bilişim güvenliği araç ve uygulamaları

(Mülga :RG-29/9/2024-32677)

3.3.(Değişik:RG-29/9/2024-32677) Tutum ve Davranışlar

1. Araç, gereç ve malzemelerin kullanımına özen göstermek
2. Bilgi, tecrübe ve yetkisi dahilinde karar vermek
3. Çalışma zamanını iş emri ve talimatlarına uygun şekilde etkili ve verimli kullanmak
4. Hizmet süreçlerinde müşteri odaklı olmak
5. Hizmet süreçlerinde uygun iletişim tarzını benimsemek
6. İş sağlığı ve güvenliği ile çevre korumaya karşı duyarlı olmak
7. Kişisel ve kurumsal bilgi ve belgelerin gizliliğine özen göstermek
8. Kurumsal kültüre ve meslek etiğine uygun hareket etmek
9. Mesleği ile ilgili süreçlerde nesnel ve profesyonel bir yaklaşım sergilemek
10. Yönetim mekanizmaları ve ilgili kişi ve kurumlara doğru ve zamanında bilgi vermek

(Mülga:RG-29/9/2024-32677)

YATIRIM FONLARINA İLİŞKİN ESASLAR TEBLİĞİ (III-52.1)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğ ile yatırım fonlarının kuruluşlarına, faaliyet ilke ve kurallarına, katılma payları ile bunların ihracına ve kamunun aydınlatılmasına ilişkin esaslar düzenlenmiştir.

(2) Borsa yatırım fonları, gayrimenkul yatırım fonları ve girişim sermayesi yatırım fonları bu Tebliğ kapsamı dışındadır.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 52 nci ve 54 üncü maddelerine dayanılarak düzenlenmiştir.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğde geçen;

a) **(Değişik:RG-23/6/2016-29751)** Banka: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan bankalar ve yurtdışı bankaları

b) BİAŞ: Borsa İstanbul A.Ş.'yi,

c) Bilgilendirme dokümanları: Şemsiye fon içtüzüğü, fon izahnamesi ve yatırımcı bilgi formunu,

ç) Borsa: 6362 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde tanımlanan sistemler ve pazar yerleri ile yurt dışı borsaları,

d) Borsa yatırım fonu: Kurulun borsa yatırım fonlarına ilişkin düzenlemelerinde tanımlanan ve esasları belirlenen yatırım fonunu,

e) Fon: Katılma payları bir şemsiye fona bağlı olarak ihraç edilen yatırım fonunu,

f) Fon izahnamesi/izahname: Fonun özelliklerine ve buna bağlı hak ve risklere ilişkin olarak yatırımcıların bilinçli bir değerlendirme yapmasını sağlayacak nitelikteki tüm bilgileri içeren kamuyu aydınlatma belgesini,

g) Fon toplam değeri: Fon portföyündeki varlıkların Kurulun ilgili düzenlemeleri çerçevesinde değerlendirilmesi neticesinde bulunan fon portföy değerine varsa diğer varlıkların ve alacakların eklenmesi ve borçların düşülmesi suretiyle ulaşılan değeri,

ğ) Garantör: Garantili yatırım fonları tarafından bilgilendirme dokümanlarında belirlenen esaslar çerçevesinde yatırımcılara geri ödeneceği taahhüt edilen yatırım tutarının Fon tarafından karşılanamayan kısmının yatırımcılara geri ödenmesini Fona garanti eden ve bu Tebliğde belirlenen nitelikleri haiz, banka ve tabi oldukları mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla yurt dışında yerleşik banka ve sigorta şirketlerini,

h) Hazine Müsteşarlığı: T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığını,

ı) İçtüzük: Şemsiye fon içtüzüğünü,

i) **(Değişik:RG-4/3/2020-31058)** İhraççı: Kitle fonlaması platformları aracılığıyla para toplayanlar hariç olmak üzere, sermaye piyasası araçlarını ihraç eden, ihraç etmek üzere Kurula başvuruda bulunan veya sermaye piyasası araçları halka arz edilen tüzel kişileri ve Kanuna tabi yatırım fonlarını,

j) Kanun: 6362 sayılı Kanunu,

k) KAP: Kamuyu Aydınlatma Platformu'nu,

l) Katılma payı: Yatırımcının sahip olduğu hakları taşıyan ve fona katılımını gösteren, kayden izlenen sermaye piyasası aracını,

m) Kurucu: Kanunun 55 inci maddesi kapsamında ana faaliyet konusu yatırım fonlarının kurulması ve yönetimi olan anonim ortaklık şeklinde kurulan portföy yönetim şirketini,

n) Kurul: Sermaye Piyasası Kurulu'nu,

o) Nitelikli Yatırımcı: Kurulun ilgili düzenlemelerinde tanımlanan nitelikli yatırımcıyı,

- ö) Portföy saklayıcısı: Kanunun 56 ncı maddesi kapsamında yetkilendirilmiş portföy saklama hizmetini yürüten kuruluşu,
- p) Takasbank: İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.'yi,
- r) TCMB: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası A.Ş.'yi,
- s) TTSG: Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'ni,
- ş) Türev Araçlar: Kurulca fon portföyüne alınması uygun görülen vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerini,
- t) Yatırım Fonu: Kanun hükümleri uyarınca tasarruf sahiplerinden katılma payı karşılığında toplanan para ya da diğer varlıklarla, tasarruf sahipleri hesabına, inançlı mülkiyet esaslarına göre, bu Tebliğde belirtilen varlıklar ve işlemlerden oluşan portföy veya portföyleri işletmek amacıyla portföy yönetim şirketleri tarafından içtüzük ile kurulan ve tüzel kişiliği bulunmayan mal varlığını,
- u) Yatırımcı Bilgi Formu: Fonun yapısını, yatırım stratejisini ve risklerini gösteren özet formu,
- ü) Yönetici: Kurulca uygun görülen portföy yönetim şirketini,
- v) Yönetim hakimiyeti: Kurulun pay alım teklifine ilişkin düzenlemelerinde tanımlanan yönetim hakimiyetini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

Şemsiye fon

MADDE 4 – (1) Şemsiye fon, katılma payları tek bir içtüzük kapsamında ihraç edilen tüm fonları kapsayan yatırım fonudur.

(2) Şemsiye fon, aşağıda belirtilen varlıklar ve işlemlerden oluşan portföy veya portföyleri işletmek amacıyla kurulur ve bunun dışında herhangi bir işle uğraşamaz.

- a) Özelleştirme kapsamına alınanlar dahil Türkiye'de kurulan ihraççılara ait paylar, özel sektör ve kamu borçlanma araçları,
- b) Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar hükümleri çerçevesinde alım satımı yapılabilen yabancı özel sektör ve kamu borçlanma araçları ile ihraççı payları,
- c) 12 aydan uzun vadeli olmamak üzere vadeli mevduat, katılma hesabı ve mevduat sertifikaları,
- ç) Borsada işlem görmeleri kaydıyla; altın ve diğer kıymetli madenler ile bu madenlere dayalı olarak ihraç edilen sermaye piyasası araçları,
- d) Fon katılma payları,
- e) Repo ve ters repo işlemleri,
- f) Kira sertifikaları,
- g) Gayrimenkul sertifikaları,
- ğ) Varantlar ve sertifikalar,
- h) **(Değişik:RG-23/6/2016-29751)** Takasbank para piyasası ve yurtiçi organize para piyasası işlemleri,
- ı) Türev araç işlemlerinin nakit teminatları ve primleri,
- i) Kurulca uygun görülen özel tasarlanmış yabancı yatırım araçları ve ikraz iştirak senetleri,
- j) Kurulca uygun görülen diğer yatırım araçları.

(3) Şemsiye fon içtüzüğünde yer alan ve aşağıda belirtilen esaslara uygun olarak, her katılma payı ihracı için ayrı bir izahname ve yatırımcı bilgi formu düzenlenmesi şartıyla, şemsiye fona bağlı fonlar oluşturulur.

- a) Her bir fonun tüm varlık ve yükümlülükleri birbirinden ayrıdır.
- b) Şemsiye fonun kuruluş giderleri ile fonların katılma payı ihraç giderleri hariç olmak üzere, bir şemsiye fon için yapılması gereken tüm giderler fonların toplam değerleri dikkate alınarak oransal olarak bu fonların portföylerinden karşılanır.
- c) Bir şemsiye fonun bu Tebliğin 28 inci ve 29 uncu maddeleri uyarınca tasfiye edilmesi veya devredilmesi durumunda, bu şemsiye fona bağlı fonların da tasfiye edilmesi veya devredilmesi gerekir.

ç) Bu Tebliğde yer alan hükümler aksi belirtilmedikçe her bir fon için ayrı ayrı uygulanır.

Fonun malvarlığına ilişkin esaslar

MADDE 5 – (1) Fonun malvarlığı, kurucunun ve portföy saklayıcısının malvarlığından ayrıdır.

(2) Fon malvarlığının, fonun yönetim stratejisi doğrultusunda, fonun yatırım yapabileceği varlıklar konusunda yeterli bilgi ve sermaye piyasası alanında en az beş yıllık tecrübeye sahip portföy yöneticileri tarafından, yatırımcı lehine ve yatırımcının çıkarını gözeterek şekilde Kurulun portföy yöneticiliği hizmetine ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde yönetilmesi zorunludur.

(3) Fon portföyündeki varlıkların, Kurulun portföy saklama hizmetine ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde saklanması zorunludur.

(4) Fon malvarlığı, fon hesabına olması ve içtüzükte ve izahnamede hüküm bulunması şartıyla kredi almak, türev araç işlemleri, açığa satış işlemleri veya fon adına taraf olunan benzer nitelikteki işlemlerde bulunmak haricinde teminat gösterilemez ve rehnedilemez. Fon malvarlığı kurucunun ve portföy saklayıcısının yönetiminin veya denetiminin kamu kurumlarına devredilmesi halinde dahi başka bir amaçla tasarruf edilemez, kamu alacaklarının tahsili amacı da dahil olmak üzere haczedilemez, üzerine ihtiyati tedbir konulamaz ve iflas masasına dahil edilemez.

(5) Kurucunun üçüncü kişilere olan borçları ve yükümlülükleri ile fonların aynı üçüncü kişilerden olan alacakları birbirlerine karşı mahsup edilemez.

Şemsiye fon türleri

MADDE 6 – (1) Şemsiye fonlar aşağıdaki türlerde kurulabilir.

a) Fon toplam değerinin en az %80'i devamlı olarak;

1) Yerli ve/veya yabancı kamu ve/veya özel sektör borçlanma araçlarına yatırılan fonları kapsayan şemsiye fonlar "BORÇLANMA ARAÇLARI ŞEMSIYE FONU",

2) Yerli ve/veya yabancı ihraççıların paylarına yatırılan fonları kapsayan şemsiye fonlar "HİSSE SENEDİ ŞEMSIYE FONU",

3) **(Değişik:RG-23/6/2016-29751)** Borsada işlem gören altın ve diğer kıymetli madenler ile kıymetli madenlere dayalı para ve sermaye piyasası araçlarına yatırılan fonları kapsayan şemsiye fonlar "KIYMETLİ MADENLER ŞEMSIYE FONU",

4) Diğer fonların ve borsa yatırım fonlarının katılma paylarından oluşan fonları kapsayan şemsiye fonlar "FON SEPETİ ŞEMSIYE FONU",

b) Portföyünün tamamı devamlı olarak, vadesine en fazla 184 gün kalmış likiditesi yüksek para ve sermaye piyasası araçlarından oluşan ve portföyünün günlük olarak hesaplanan ağırlıklı ortalama vadesi en fazla 45 gün olan fonları kapsayan şemsiye fonlar "PARA PİYASASI ŞEMSIYE FONU",

c) Portföyünün tamamı devamlı olarak, kira sertifikaları, katılma hesapları, ortaklık payları, altın ve diğer kıymetli madenler ile Kurulca uygun görülen diğer faize dayalı olmayan para ve sermaye piyasası araçlarından oluşan fonları kapsayan şemsiye fonlar "KATILIM ŞEMSIYE FONU",

ç) Portföy sınırlamaları itibarıyla yukarıdaki türlerden herhangi birine girmeyen fonları kapsayan şemsiye fonlar "DEĞİŞKEN ŞEMSIYE FON",

d) Katılma payları sadece nitelikli yatırımcılara satılmak üzere kurulmuş olan fonları kapsayan şemsiye fonlar "SERBEST ŞEMSIYE FON",

e) Yatırımcının başlangıç yatırımının belirli bir bölümünün, tamamının ya da başlangıç yatırımının üzerinde belirli bir getirinin bilgilendirme dokümanlarında belirlenen esaslar çerçevesinde belirli vade ya da vadelerde yatırımcıya geri ödenmesi;

1) Uygun bir yatırım stratejisi ve garantör tarafından verilen garantiye dayanarak taahhüt edilen fonları kapsayan şemsiye fonlar "GARANTİLİ ŞEMSIYE FON",

2) Uygun bir yatırım stratejisine dayanılarak en iyi gayret esaslı çerçevesinde amaçlanan fonları kapsayan şemsiye fonlar "KORUMA AMAÇLI ŞEMSIYE FON"

olarak adlandırılır.

(2) **(Değişik:RG-4/3/2020-31058)** Fon portföy değerinin en az %80'i devamlı olarak menkul kıymet yatırım ortaklıkları payları hariç olmak üzere BİAŞ'ta işlem gören ihraççı paylarından oluşan ve bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendi ile (d) bendinde belirtilen şemsiye fonlara bağlı olarak ihraç edilen fonlar "Hisse Senedi Yoğun Fon" olarak kabul edilir. Hisse senedi

yoğun fonların portföylerinde yer alan ihraççı paylarına ve pay endekslerine dayalı olarak yapılan vadeli işlem sözleşmelerinin nakit teminatları, ihraççı paylarına ve pay endekslerine dayalı opsiyon sözleşmelerinin primleri, borsada işlem gören ihraççı paylarına ve pay endekslerine dayalı aracı kuruluş varantları ve ihraççı paylarından oluşan endeksleri 27/11/2013 tarihli ve 28834 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Borsa Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliği (III-52.2)’nin 5 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendi kapsamında takip etmek üzere kurulan borsa yatırım fonları katılma payları %80’lik oranın hesaplanmasına dahil edilir. Bu Tebliğin 24 üncü maddesinin beşinci fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bir fonun, hisse senedi yoğun fon olarak sınıflandırılabilmesi için günlük olarak gerekli olan şartları sağlamaması halinde, sağlanmayan günlere ilişkin, fonun, yatırımcıların ve/veya yatırım fonu katılma payı alım satımını yapan kuruluşların tabi olacağı tüm yükümlülüklerin yerine getirilmesinden de kurucu ve portföy saklayıcısı müteselsilen sorumludur.

(3) Fon portföyüne türev araçların dahil edilmesi halinde, bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan %80’lik oranın hesaplanmasına ilişkin esaslar Kurulca belirlenir.

(4) Kurulca uygun görülmesi koşuluyla, yukarıda sayılanlar dışında yeni şemsiye fon türleri belirlenebilir.

(5) **(EK:RG-4/3/2020-31058)** 27/11/2013 tarihli ve 28834 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Borsa Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliği (III-52.2)’nin 5 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendi kapsamında belirli bir varlık grubundan oluşan endeksi takip etmek üzere kurulan borsa yatırım fonlarının katılma paylarına yapılan yatırım, bu Tebliğde ve fon bilgilendirme dokümanlarında ilgili varlık grubu için belirlenen yatırım sınırlamaları hesaplamalarına dahil edilir.

Fonun unvanı

MADDE 7 – (1) Fonun unvanı;

a) Fonun yatırım stratejisine uygun olmak zorundadır.

b) Başka bir fonun unvanı ile aşırı benzerlik gösterecek, fonla ilişkili olmayan bir kurumu/kişiyi çağrıştıracak, unvanda kurucunun veya yöneticinin tevsik edilemeyen niteliklerine veya fonun diğer fonlardan üstün olduğunu ima eden benzeri subjektif ifadelerle yer verecek şekilde veya benzeri yollarla yatırımcıların yanıltılmasına yol açacak nitelikte olamaz.

(2) Fon unvanında fonun vade yapısına yer verilmesi halinde bu Tebliğin 20 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan esaslara uyulur.

(3) Kurul tarafından uygun görülen bir endeks kapsamındaki varlıkların tümünden ya da örnekleme yoluyla seçilen bir kısmından oluşan fonların unvanlarında “Endeks” ibaresine yer verilmesi zorunludur.

(4) Koruma amaçlı ve garantili fonlara ilişkin olarak aşağıda yer alan esaslara uyulur.

a) Koruma amaçlı ve garantili şemsiye fonların unvanlarında koruma amaçlı veya garantili fon ibarelerinin bulunması yeterli olup, garantinin veya korumanın başlangıç yatırımına oranına ya da garantili fonlarda garantör tarafından sağlanan garanti kapsamındaki getiri oranına şemsiye fona bağlı fonların unvanları ile fon izahnamesi ve yatırımcı bilgi formlarında yer verilir.

b) Özel sektör tarafından ihraç edilen kira sertifikalarına ve borçlanma araçlarına yatırım yapan garantili ve koruma amaçlı fonların unvanlarında söz konusu sermaye piyasası araçlarına yapılan yatırımı belirtir bir ifadeye yer verilir.

(5) Yabancı para ve sermaye piyasası araçlarına toplam değerinin en az %80’i oranında yatırım yapan fonların unvanlarında “Yabancı” ibaresine yer verilmesi zorunludur. Unvanlarında bu ibareye yer vermeyen hisse senedi ve borçlanma araçları fonlarında, fon toplam değerinin en fazla %20’si oranında yabancı para ve sermaye piyasası araçları fon portföyüne dahil edilebilir.

(6) Kurulun finansal raporlama standartlarına ilişkin düzenlemeleri kapsamındaki iştiraklerin para ve sermaye piyasası araçlarından oluşan fonların unvanlarında “İştirak” ibaresine yer verilmesi zorunludur.

Şemsiye fon içtüzüğü

MADDE 8 – (1) Şemsiye fon içtüzüğü, katılma payı sahipleri ile kurucu, portföy saklayıcısı ve varsa yönetici arasında fon portföyünün inancılı mülkiyet esaslarına göre işletilmesini, Kanunun 56 ncı

maddesi kapsamında saklanması, vekalet akdi hükümlerine göre yönetimini ve garantili fonlarda garantiye ilişkin esasları konu alan genel işlem şartlarını içeren iltihaki bir sözleşmedir.

(2) Şemsiye fonlara ilişkin içtüzük standardı Kurulca belirlenir. Şemsiye fon içtüzüğünde bulunması gereken asgari unsurlar Ek-1'de yer almaktadır.

(3) Şemsiye fona bağlı her bir fonun katılma payları, şemsiye fon içtüzüğüne dayalı olarak ihraç edilir.

Kurucunun yetki ve sorumluluğu

MADDE 9 – (1) Kurucu, fonun katılma payı sahiplerinin haklarını koruyacak şekilde temsili, yönetimi, yönetiminin denetlenmesi ile faaliyetlerinin içtüzük ve izahname hükümlerine uygun olarak yürütülmesinden sorumludur. Kurucu fona ait varlıklar üzerinde kendi adına ve fon hesabına mevzuat ve içtüzüğe uygun olarak tasarrufta bulunmaya ve bundan doğan hakları kullanmaya yetkilidir.

(2) Fonun faaliyetlerinin yürütülmesi esnasında portföy yöneticiliği hizmeti dahil dışarıdan sağlanan hizmetlerden yararlanılması, kurucunun sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

(3) Kurucu ile katılma payı sahipleri arasındaki ilişkilere Kanunda, ilgili mevzuatta ve içtüzükte hüküm bulunmayan hâllerde 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 502 ilâ 514 üncü maddeleri hükümleri kıyasen uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Şemsiye Fonun Kuruluşu ve Fon Katılma Paylarının İhracına İlişkin Esaslar

Şemsiye fonun kuruluşu

MADDE 10 – (1) Yatırım fonlarının şemsiye fon şeklinde kurulması zorunludur.

(2) Kurucu, taslak içtüzük ve Kurulca esasları belirlenen başvuru formu ile Kurulca istenen diğer bilgi ve belgelerle Kurula başvurur. Şemsiye fonların kuruluş izni alabilmesi için kurucu ile portföy saklayıcısı arasında yapılan saklama sözleşmesinin kurulacak şemsiye fonu da kapsamı ve içtüzüğün Kurulca onaylanması gereklidir.

(3) Kuruluş başvurusu kapsamında, içtüzükte yer alan bilgilerin tutarlı, anlaşılabilir ve Kurulca belirlenen içtüzük standardına göre eksiksiz olması zorunludur.

(4) Kuruluş başvuruları, gerekli belgelerin Kurula eksiksiz olarak sunulmasından itibaren iki ay içinde Kurul tarafından karara bağlanır.

(5) Kurulca onaylanan içtüzük, Kurul kararının şirket tarafından tebellüğ edildiği tarihi izleyen altı iş günü içinde kurucunun merkezinin bulunduğu yerin ticaret siciline tescil ettirilir ve TTSG ile KAP'ta ilan olunur.

(6) Bu madde çerçevesinde yapılan inceleme neticesinde başvurunun onaylanmaması halinde bu durum gerekçesi belirtilerek başvuru sahibine bildirilir.

(7) Şemsiye fon kuruluş başvurusu için gerekli bilgi ve belgeler Kurul tarafından belirlenir ve ilan edilir.

Fon katılma paylarının ihracı

MADDE 11 – (1) Katılma paylarının halka arz edilmesi veya belirli kişi ve/veya kuruluşlara tahsisli ya da nitelikli yatırımcılara satılması zorunludur.

(2) Her bir fonun katılma payı ihracı için Kurulca belirlenen standartlara uygun olarak izahname ve yatırımcı bilgi formu düzenlenir ve Kurulca istenen diğer bilgi ve belgelerle birlikte kurucu tarafından Kurula başvurulur. Şu kadar ki, bir şemsiye fona bağlı olarak oluşturulacak ilk fonun katılma payı ihracı başvurusunun içtüzüğün tescilinden itibaren en geç üç ay içinde yapılması zorunludur. Bu süre içinde Kurula başvuru yapılmaması durumunda, içtüzük kurucu tarafından ticaret sicilinden terkin ettirilir. Buna ilişkin belgeler altı iş günü içinde Kurula gönderilir. Kurulca uygun görülecek makul gerekçelerin varlığı halinde, bu fıkrada belirtilen üç aylık süre bir defaya mahsus olmak üzere üç ay daha uzatılabilir.

(3) **(Değişik:RG-1/3/2024-32476)** Katılma paylarının ihraç edilebilmesi için fon izahnamesinin Kurul tarafından onaylanması gereklidir. İzahnamede bulunması gereken asgari unsurlar Ek-2'de yer almaktadır. Şu kadar ki serbest fonlara ilişkin hükümler saklıdır.

(4) İzahnamenin onaylanması aşamasında aşağıda yer alan esaslar uygulanır.

a) İzahname Kurula sunulan bilgi ve belgeler çerçevesinde 20 iş günü içinde incelenir; izahnamede yer alan bilgilerin tutarlı, anlaşılabilir ve Kurulca belirlenen izahname standardına göre eksiksiz olduğunun tespiti halinde onaylanır ve keyfiyet ilgililere bildirilir.

b) Sunulan bilgi ve belgelerin eksik olması veya ek bilgi ve belgeye ihtiyaç duyulması halinde, başvuru tarihinden itibaren 10 iş günü içinde başvuru sahibi bilgilendirilir. Eksik bilgi ve belgelerin Kurulca belirlenecek süre içinde tamamlanması gereklidir. Bu takdirde, bu fıkranın (a) bendinde öngörülen 20 iş günlük süre, eksik bilgi ve belgelerin Kurula sunulduğu tarihten itibaren işlemeye başlar. Bu fıkranın (a) bendi kapsamında yapılan inceleme neticesinde izahnamenin onaylanmaması halinde bu durum gerekçesi belirtilerek başvuru sahibine bildirilir.

(5) İzahnamenin onaylanması, bu belgede yer alan bilgilerin doğru olduğunun Kurulca tekeffülü anlamına gelmeyeceği gibi, ilgili fon katılma paylarına ilişkin bir tavsiye olarak da kabul edilemez.

(6) İzahname ve yatırımcı bilgi formu, izin yazısının şirket tarafından tebellüğ edildiği tarihi izleyen 10 iş günü içinde KAP'ta ve kurucunun resmi internet sitesinde yayımlanır, ayrıca ticaret siciline tescil ve TTSG'de ilan edilmez. Ancak, izahnamenin nerede yayımlandığı hususu ticaret siciline tescil ettirilir ve TTSG'de ilan olunur. Yatırımcı bilgi formunda söz konusu tescil tarihi belirtilir.

(7) Katılma payları, yatırımcı bilgi formunun KAP'ta yayımını takiben, bu formdaki esaslar çerçevesinde ve formda belirtilen satış başlangıç tarihinden itibaren, formda belirtilen dağıtım kanalları aracılığıyla yatırımcılara sunulur.

(8) Katılma payları karşılığı yatırımcılardan toplanan para ve diğer varlıkların, takip eden iş günü izahnamede belirlenen varlıklara ve işlemlere yatırılması zorunludur. Garantili ve koruma amaçlı fonlarda talep toplanması halinde, birinci cümlede belirtilen süre iki iş günü olarak uygulanır ve söz konusu sürenin hesaplanmasında talep toplamanın sona erdiği gün esas alınır.

Yatırımcı bilgi formu

MADDE 12 – (1) Yatırımcı bilgi formu, yatırımcıların fonun yapısını, yatırım stratejisini ve risklerini makul ölçüde anlayabilmeleri ve bilgiye dayalı olarak yatırım kararları alabilmeleri amacıyla hazırlanır. Bu form, asgari unsurları ve standardı Kurul tarafından belirlenen ve yatırım kararının alınmasında etkili olabilecek nitelikteki temel bilgileri içerir. Kurucu, bu formun içtüzük ve izahname ile tutarlılığından, içeriğinin doğruluğundan, güncelliğinin sağlanmasından ve bu formda yer alan yanlış, yanıltıcı veya eksik bilgilerden kaynaklanan zararlardan sorumludur.

(2) Yatırımcı bilgi formunun, fonun temel nitelikleri ile ilgili asgari olarak aşağıdaki bilgileri içermesi zorunludur:

- a) Fonu tanıttıcı bilgi,
- b) Yatırım amaçlarının ve yatırım politikasının kısa tanımı ile portföy dağılımı,
- c) Fonun varsa geçmiş performansı veya fon türüne bağlı olarak performans senaryo analizleri,
- ç) Fonun yönetim ücreti, komisyon ve diğer giderleri ile toplam gider oranı,
- d) Fonun maruz kaldığı risklerle ilgili uygun açıklamaları ve uyarıları içeren risk ve getiri profili,
- e) Katılma paylarının alım satım esasları.

(3) Formda, yatırımcıların içtüzük, izahname, finansal raporlar ile diğer ek bilgileri nereden ve ne şekilde elde edebilecekleri belirtilir.

(4) Form kısa, öz ve anlaşılır bir şekilde azami iki sayfa ve 12 punto olarak hazırlanır. Formda yer verilen bilgiler açık, yeterli, içtüzük ve izahname ile tutarlı olmalı ve yatırımcıyı yanıltıcı nitelikte olmamalıdır.

Bilgilendirme dokümanlarında yapılacak değişiklikler

MADDE 13 – (1) İchtüzük değişiklikleri;

a) Bu Tebliğin 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde incelenerek onaylanır. Yapılan inceleme neticesinde başvuruların onaylanmaması halinde bu durum gerekçesi belirtilerek başvuru sahibine bildirilir.

- b) Bu Tebliğin 10 uncu maddesinin beşinci fıkrası çerçevesinde tescil ve ilan edilir.
- c) Yatırımcıların yatırım yapma kararını etkileyebilecek ve önceden bilgi sahibi olunmasını gerektirecek nitelikte ise, bir duyuru metni ile izin yazısının şirket tarafından tebellüğ edildiği tarihi izleyen iş günü ayrıca KAP'ta ve kurucunun resmi internet sitesinde ilan edilir ve yeni hususların yürürlüğe giriş tarihi 10 iş gününden az olmamak üzere duyuru metninde belirtilir.
- ç) İzahnamede değişiklik yapılmasını gerektirir nitelikte ise bu maddenin ikinci fıkrası da uygulanır.
- (2) İzahname değişiklikleri;
- a) Yatırımcıların yatırım yapma kararını etkileyebilecek ve önceden bilgi sahibi olunmasını gerektirecek nitelikte olması halinde bu Tebliğin 11 inci maddesinin dördüncü fıkrası çerçevesinde Kurul tarafından incelenerek onaylanır ve aynı maddenin altıncı fıkrası çerçevesinde ilan edilir. İzahname değişikliklerine ilişkin olarak düzenlenen duyuru metni izin yazısının şirket tarafından tebellüğ edildiği tarihi izleyen iş günü KAP'ta ve kurucunun resmi internet sitesinde ilan edilir. Yeni hususların yürürlüğe giriş tarihi 10 iş gününden az olmamak üzere duyuru metninde belirtilir.
- b) Bu fıkranın (a) bendi kapsamı dışında ise, Kurulun onayı aranmaksızın kurucu tarafından yapılarak KAP'ta ve kurucunun resmi internet sitesinde ilan edilir ve yapılan değişiklikler her takvim yılı sonunu izleyen altı iş günü içinde toplu olarak Kurula bildirilir.
- (3) Yatırımcı bilgi formunda yapılacak değişiklikler için Kurul onayı aranmaz. Ancak, değişikliklerin altı iş günü önce Kurula bildirilmesi, içtüzük ile izahnameye uygun olması ve değişikliği takip eden iş günü KAP'ta ve kurucunun resmi internet sitesinde ilan edilmesi zorunludur.
- (4) Yatırımcı bilgi formunda yapılacak bir değişikliğin izahname değişikliğini de gerektirmesi halinde bu maddenin ikinci, içtüzük değişikliğini de gerektirmesi halinde birinci fıkrası ayrıca uygulanır.
- (5) Bilgilendirme dokümanlarında yapılan açıklamalarda, Kurul onayının Kurul veya kamunun tekeffülü olarak yorumlanmasına yol açacak açık veya dolaylı bir ifade kullanılamaz.

Katılma paylarının değeri

MADDE 14 – (1) Katılma paylarının itibari değeri yoktur.

- (2) Fon birim pay değeri, fon toplam değerinin katılma paylarının sayısına bölünmesiyle elde edilir.
- (3) Fon birim pay değeri, katılma paylarının alım satımına esas teşkil eden fiyattır.
- (4) Fonların birim pay değerinin günlük olarak hesaplanması ve ilan edilmesi esastır. Bilgilendirme dokümanlarında hüküm bulunmak kaydı ile aynı gün içinde iki fiyat açıklanabilir. Kurul katılma payı fiyatının günlük olarak hesaplanmasına ve açıklanmasına bu Tebliğde belirtilen haller dışında da istisna getirebilir.
- (5) Para piyasası fonları ile kısa vadeli borçlanma araçları fonları dışındaki fonlarda, katılma payı alım satım emirleri, emrin verilmesini takip eden ilk hesaplamada bulunacak pay fiyatı üzerinden yerine getirilir. Para piyasası fonları ve kısa vadeli borçlanma araçları fonlarında ise, alım satım emirleri en son ilan edilen birim pay fiyatı üzerinden gerçekleştirilir. Bununla birlikte, bilgilendirme dokümanlarında belirtilmek koşuluyla, para piyasası fonları ve kısa vadeli borçlanma araçları fonlarında katılma payı alım işlemi ve satım işlemi farklı birim pay fiyatı üzerinden gerçekleştirilebilir.
- (6) Bilgilendirme dokümanlarında belirlenen esaslara göre hesaplanan birim pay değeri, katılma paylarının alım-satım yerlerinde duyurulur.
- (7) Bu Tebliğin 31 inci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen durumlarda, Kurulca uygun görülmesi halinde, katılma paylarının birim pay değerleri hesaplanmayabilir ve katılma paylarının alım satımı durdurulabilir.
- (8) Fon katılma payı sahiplerine temettü dağıtılması mümkündür.

Katılma paylarının alımı-satımı

MADDE 15 – (1) Katılma payı alımı, birim pay değerinin tam olarak nakden teslim edilerek ödenmesi; katılma payı satımı, yatırımcıların paylarının bilgilendirme dokümanlarında belirlenen esaslara göre fona iade edilmek suretiyle paraya çevrilmesi şartıyla gerçekleştirilebilir. Fon toplam değerinin en az %80'i oranında altına yatırım yapan fonlarda, katılma payı alım satımında Kurulun onayı alınmak kaydıyla altın da kullanılabilir.

- (2) Katılma paylarının günlük olarak alım satımı esastır. Fon türü ve niteliği dikkate alınarak katılma paylarının günlük olarak alım satımına Kurulca istisna getirilebilir. İzahnamede ve yatırımcı bilgi

formunda şartları belirlenmiş olmak koşuluyla katılma paylarının yatırımcılar tarafından alım ve satımlarında giriş-çıkış komisyonu uygulanabilir. Ancak, kurucu, yönetici ve yönetim veya sermaye bakımından bunlarla doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkili olanlar tarafından kurulan veya yönetilen fonların katılma paylarının fon portföyüne dahil edilmesi halinde bu fonlara giriş ya da çıkış komisyonu ödenemez. Elde edilecek komisyon tutarı fon, kurucu, yönetici, katılma paylarının alım satımını yapan kuruluşlar veya portföy saklayıcısı arasında paylaştırılabilir. Bu kapsamda uygulanan komisyonlar bilgilendirme dokümanlarının yanı sıra kurucunun resmi internet sitesinde ve KAP'ta ilan edilir. Yapılan açıklamada, komisyonların hangi şartlar dahilinde yatırımcılardan tahsil edileceği bilgisine ayrıntılı olarak yer verilmelidir.

(3) İzahnamede hüküm bulunması ve Borsanın uygun görmesi şartı ile katılma payları Borsada işlem görebilir.

(4) Katılma paylarının alım satımı Kurulun aracılık ve portföy yöneticiliği hizmetine ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde gerçekleştirilir.

(5) Borsada işlem görmeyen katılma paylarının, borsa dışında alım satımı bilgilendirme dokümanlarında hüküm bulunması kaydıyla mümkündür. Bu durumda kurucu dışında alım satımı gerçekleştirebilecek kuruluşların KAP'ta ilan edilmesi zorunludur.

(6) **(Değişik:RG-12/3/2019-30712)** Kurucu ve/veya yönetici tarafından katılma paylarının fon adına alım satımı esastır. Kurucu, fonun katılma paylarını kendi portföyüne dahil edebilir ve katılma paylarının satışına başlanmadan önce kurucu ve/veya yönetici tarafından fona avans tahsis edilebilir.

(7) Kurul, katılma paylarının alım satımının borsalar ve/veya takas kurumları nezdinde kurulmuş Kurulca uygun görülen merkezi bir fon dağıtım platformu aracılığıyla da gerçekleştirilebilmesini teminen, Kurulca uygun görülen tüm fonların bu platforma dahil edilmesine ve yatırım kuruluşları ve portföy yönetim şirketleri tarafından bu platformda işlem gören katılma paylarının alım satımına aracılık yapılmasına ilişkin düzenlemeler yapabilir.

(8) **(Değişik:RG-23/6/2016-29751)** Katılma payı alım satımı, fon toplam değerinin en az %80'i oranında yabancı para ve sermaye piyasası araçlarına yatırım yapan fonlar ile unvanında "(Döviz)" ibaresi yer alan fonlarda, TCMB ve Hazine Müsteşarlığının görüşü alınarak, Kurulun onayı alınmak kaydıyla, TCMB tarafından günlük alım satım kurları ilan edilen yabancı para birimleri üzerinden gerçekleştirilebilir.

Pay gruplarının oluşturulması

MADDE 16 – (1) Fondan alınan yönetim ücreti, portföy yönetim ücreti ve pazarlama satış dağıtım ücreti şeklinde bölünerek ve/veya fona giriş-çıkış komisyonu uygulanmak suretiyle aynı fon çatısı altında farklı pay grupları oluşturulabilir. Bu ücretler ve komisyonlar fon, kurucu, yönetici, katılma payı alım satımını yapan kuruluşlar ve portföy saklayıcısı arasında paylaştırılabilir.

(2) Pay grupları oluşturan fonların kamuyu aydınlatmalarına ilişkin esas ve standartlar Kurulca belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Portföy Sınırlamalarına İlişkin Esaslar

Fon portföyüne alınacak varlıklar ve ihraççılarına ilişkin sınırlamalar

MADDE 17 – (1) a) Fonun toplam değerinin %10'undan fazlası bir ihraççının para ve sermaye piyasası araçlarına ve bu araçlara dayalı türev araçlara yatırılmaz. Bu oranın hesaplanmasında ipotek ve varlık teminatlı menkul kıymetler dikkate alınmaz ve bu varlıklara yapılacak yatırımlar için birinci cümlede belirtilen oran %25 olarak uygulanır; bu fıkranın (b) bendinde yer alan sınırlama ise uygulanmaz.

b) Fon toplam değerinin %5'inden fazla yatırım yapılan ihraççıların para ve sermaye piyasası araçlarının toplam değeri fon toplam değerinin %40'ını aşamaz.

c) Fon toplam değerinin %20'sinden fazlası Kurulun finansal raporlama standartlarına ilişkin düzenlemeleri kapsamında, aynı grubun para ve sermaye piyasası araçlarına yatırılmaz.

ç) Fon portföyüne bir ihraççının borçlanma araçlarının tedavülde olan ihraç miktarının %10'undan fazlası dahil edilemez. Bu oranın hesaplanmasında ihraççının tüm borçlanma araçlarının, borçlanma aracının fon portföyüne dahil edildiği tarihteki tedavülde olan ihraç tutarının piyasa değeri esas alınır.

d) **(Değişik:RG-12/3/2019-30712)** TCMB, Hazine ve Maliye Bakanlığı, ipotek finansmanı kuruluşları ve Türkiye Varlık Fonu tarafından ihraç edilen para ve sermaye piyasası araçları için bu fıkra da yer alan sınırlamalar uygulanmaz. Ancak bu bent kapsamında tek bir varlığa yapılan yatırım, fon toplam değerinin %35'ini aşamaz.

e) **(Değişik:RG-23/6/2016-29751)** Varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen sermaye piyasası araçları için, ihraççı olarak fon kullanıcıları dikkate alınarak, bu fıkranın; (a) bendinde yer alan %10'luk sınırlama %25 olarak uygulanır, (b) bendinde yer alan sınırlama uygulanmaz, (c) bendinde yer alan %20'lik sınırlama ise %35 olarak uygulanır. Diğer taraftan, 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun çerçevesinde kurulan varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen sermaye piyasası araçları için bu fıkradaki sınırlamalar uygulanmaz.

f) **(Ek:RG-23/12/2020-31343)** İpotek finansmanı kuruluşlarının kurucusu olduğu; konut finansmanı fonları tarafından ihraç edilen ipotek dayalı menkul kıymetler ve varlık finansmanı fonları tarafından portföylerinde yer alan tüketici kredilerinden kaynaklanan alacaklar karşılık gösterilmek suretiyle ihraç edilen varlığa dayalı menkul kıymetler için (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sınırlamalar uygulanmaz. Ancak bu bent kapsamında her bir varlığa yapılan yatırım, fon toplam değerinin %35'ini aşamaz.

g) **(Ek:RG-23/12/2020-31343)** Fon portföyüne dâhil edilecek varlığa veya ipotek dayalı menkul kıymetlerin fon portföyüne dâhil edilme aşamasında ilgili Kurul düzenlemeleri çerçevesinde derecelendirme yapmaya yetkili derecelendirme kuruluşları tarafından yatırım yapılabilir seviyeye denk gelen derecelendirme notunun ilk üç kademesinde nota sahip olunması zorunludur. Yatırım yapıldıktan sonraki süreçte ise, ilgili derecelendirme notunun yatırım yapılabilir seviyenin altına düşmemesi esastır. Söz konusu araçların derecelendirme notunun yatırım yapılabilir seviyenin altına düşmesi halinde ise yatırımcıların menfaati de dikkate alınarak söz konusu araçların fon portföyünden çıkarılması için kurucu ve/veya yönetici tarafından gerekli işlemlerin tesis edilmesi gerekir.

(2) Fon tek başına hiçbir ihraççının sermayesinin ya da tüm oy haklarının %10'undan fazlasına, aynı yöneticinin yönetimindeki tek bir kurucuya ait fonlar ise toplu olarak, hiçbir ihraççının sermayesinin ya da tüm oy haklarının %20'sinden fazlasına sahip olamaz.

(3) a) Yöneticinin yönetim hakimiyetine sahip olan,

b) (a) bendinde belirtilen tüzel kişiler ile yönetici yetkililerinin yönetim hakimiyetine sahip olduğu,

c) Yöneticinin yönetim hakimiyetine sahip olan gerçek kişilerin yönetim hakimiyetine sahip olduğu ihraççıların ihraç ettiği para ve sermaye piyasası araçlarının toplam değeri fon toplam değerinin %20'sini aşamaz.

(4) Aracı kuruluş ve ortaklık varantları ile sertifikalara yapılan yatırımların toplamı fon toplam değerinin %10'unu aşamaz. Tek bir ihraççı tarafından çıkarılan varantlar ile sertifikaların toplamı ise fon toplam değerinin %5'ini aşamaz.

(5) Fon toplam değerinin en fazla %10'u, 12 aydan uzun vadeli olmamak şartıyla, bankalar nezdinde açılan mevduat/katılma hesaplarında ve mevduat sertifikalarında değerlendirilebilir. Ancak tek bir bankada değerlendirilebilecek tutar fon toplam değerinin %3'ünü aşamaz. Katılım fonlarında bu fıkranın birinci cümlesinde belirtilen oran %25, ikinci cümlesinde belirtilen oran ise %10 olarak uygulanır.

(6) Kurucunun Kurulun finansal raporlama standartlarına ilişkin düzenlemeleri kapsamında yer alan grup şirketlerinin borsa dışında halka arzına aracılık ettiği ortaklık paylarına, borsada işlem görmesi şartıyla, ihraç miktarının azami %10'u ve fon toplam değerinin azami %5'i oranında yatırım yapılabilir.

Fon portföyüne alınacak kolektif yatırım kuruluşu paylarına ilişkin sınırlamalar

MADDE 18 – (1) (Değişik:RG-4/3/2020-31058) Fon toplam değerinin en fazla %20'si fon katılma

paylarına, menkul kıymet yatırım ortaklıkları paylarına, yabancı borsalarda işlem gören borsa yatırım fonu katılma paylarına ve yabancı yatırım fonu katılma paylarına yatırılmak suretiyle değerlendirilir. Türkiye’de kurulu borsa yatırım fonlarının katılma paylarına yapılan yatırım için bu sınırlama uygulanmaz. Ancak tek bir yatırım fonunun, yabancı borsalarda işlem gören borsa yatırım fonunun ve yabancı yatırım fonunun katılma paylarına yapılan yatırım tutarı fon toplam değerinin %10’unu, Türkiye’de kurulu tek bir borsa yatırım fonunun katılma paylarına yapılan yatırım tutarı ise fon toplam değerinin %20’sini aşamaz.

(2) Fon portföyüne, katılma payı satışına ilişkin izahnamesi Kurulca onaylanan fonların katılma paylarının dahil edilmesi esastır. Şu kadar ki, yabancı borsalarda işlem gören borsa yatırım fonlarının katılma payları için bu maddenin birinci fıkrasında yer alan sınırlama dahilinde kalmak kaydıyla söz konusu şart aranmaz.

(3) **(Ek:RG-4/3/2020-31058)** Bu Tebliğin 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri uyarınca yapılacak ihraççı sınırı kontrolünde, fonların portföylerinde yer alan yatırım fonu/borsa yatırım fonu katılma payları dikkate alınmaz.

Fon portföyündeki varlıkların borsada işlem görme esasları ve borsa dışında taraf olunan sözleşmelere ilişkin sınırlamalar

MADDE 19 – (1) a) Fon portföyüne borsada işlem gören varlıkların alınması ve bu varlıkların alım satımlarının borsa kanalıyla yapılması zorunludur. İlk ihraçlarda ise borsada işlem görmesi uygun görülen sermaye piyasası araçları fon portföyüne dahil edilebilir.

b) Fon portföyüne dahil edilen katılma payları için bu fıkranın (a) bendinde yer alan şartlar aranmaz.

c) Fon adına katılma paylarının alım satımı nedeniyle, BİAŞ’ın ilgili piyasasından aynı gün valörü ile aynı gün valörlü işlem saatleri dışında fon portföyüne alım veya fon portföyünden satım zorunluluğu bulunuyorsa, BİAŞ tarafından belirlenen işlem kurallarına uyulması şarttır.

(2) **(Değişik:RG-23/6/2016-29751)** Kamu ve özel sektör dış borçlanma araçlarının, borsa dışında yapılacak işlemler ile fon portföyüne dahil edilmesi veya fon portföyünden çıkarılması mümkündür.

(3) Kurucunun fon adına ve hesabına borsa dışında taraf olduğu sözleşmelerin;

a) Fonların yatırım stratejisine uygun olması,

b) Karşı taraflarının bu Tebliğin 32 nci maddesinde belirtilen derecelendirme notuna sahip olması,

c) Herhangi bir ilişkiden etkilenmeyecek şekilde objektif koşullarda yapılması ve adil bir fiyat içermesi,

ç) Fonun fiyat açıklama dönemlerinde gerçeğe uygun değeri üzerinden nakde dönüştürülebilir olması

zorunludur.

(4) Borsa dışı sözleşmelerin bu maddenin üçüncü fıkrasının © bendinde yer alan ilkelere uygunluğunun temini için uygulanacak güvenilir yöntemler ve sözleşmelerle ilgili genel ilkeler içtüzük ile izahnamelerde belirlenir ve KAP’ta açıklanır.

Fon portföyüne dahil edilecek varlıkların vade yapısına ilişkin sınırlamalar

MADDE 20 – (1) Borçlanma araçları fonlarının unvanlarında vade yapısına yer verilmek istenmesi durumunda, fon portföyünün aylık ağırlıklı ortalama vadesinin;

a) 25-90 gün olması halinde “kısa vadeli”,

b) 91-730 gün olması halinde “orta vadeli”,

c) 730 günden fazla olması halinde “uzun vadeli”

ifadelerine fon unvanlarında yer verilir.

(2) Para piyasası fonları ile kısa vadeli borçlanma araçları fonlarında vadeye kalan gün sayısı hesaplanamayan varlıklar fon portföyüne dahil edilemez.

(3) Orta vadeli ve uzun vadeli borçlanma araçları fonlarında fon portföyüne en fazla fon toplam değerinin %20’si oranında vadeye kalan gün sayısı hesaplanamayan varlıklar dahil edilebilir.

(4) Portföyün ağırlıklı ortalama vadesi, sermaye piyasası araçlarının vadeleri ayrı ayrı dikkate alınarak hesaplanır. Orta vadeli ve uzun vadeli borçlanma araçları fonlarında vadeye kalan gün sayısı hesaplanamayan varlıklar bu hesaplamada dikkate alınmaz.

Fonun kredi işlemleri ile repo ve ters repo işlemlerine ilişkin sınırlamalar

MADDE 21 – (1) (Değişik:RG-23/6/2016-29751) Fon portföylerinde yer alan repo işlemine konu olabilecek varlıkların rayiç değerinin %10'una kadar borsada veya borsa dışında repo yapılabilir, fon toplam değerinin %10'unu geçmemek üzere fon hesabına kredi alınabilir ve/veya borçlanma amacıyla Takasbank Para Piyasası ve yurtiçi organize para piyasası işlemleri yapılabilir. Kredi alınması halinde kredinin tutarı, faizi, alındığı tarih ve kredi alınan kuruluş ile geri ödeneceği tarih KAP'ta açıklanır ve Kurula bildirilir.

(2) Ters repo sözleşmelerine ilişkin olarak;

a) Fon portföyüne borsada veya borsa dışında ters repo sözleşmelerinin dahil edilmesi mümkündür.
b) Borsa dışında taraf olunan ters repo sözleşmelerine, fon toplam değerinin en fazla %10'una kadar yatırım yapılabilir.

(3) Borsa dışı repo-ters repo işlemlerinin vade ve faiz oranı Kurulun ilgili düzenlemeleri çerçevesinde belirlenir. Faiz oranının belirlenmesi, borsada işlem gören benzer vade yapısına sahip sözleşmelerin faiz oranlarının dikkate alınması şartıyla, kurucu ve yöneticinin sorumluluğundadır. Bu tür sözleşmelere taraf olunması durumunda, en geç sözleşme tarihini takip eden iş günü içinde sözleşmenin vadesi, faiz oranı, karşı tarafı ve karşı tarafın derecelendirme notu KAP'ta açıklanır; ilgili bilgi ve belgeler kurucu veya yönetici merkezinde sözleşme tarihini müteakip beş yıl süreyle saklanır.

Fonun ödünç işlemlerine ilişkin sınırlamalar

MADDE 22 – (1) Fonlar, Kurulun ilgili düzenlemeleri çerçevesinde yapılacak bir sözleşme ile herhangi bir anda portföylerindeki sermaye piyasası araçlarının piyasa değerinin en fazla %50'si tutarındaki sermaye piyasası araçlarını ödünç verebilir.

(2) Fon portföyünden ödünç verme işlemi, ödünç verilen sermaye piyasası araçlarının en az %100'ü karşılığında Kurulun ilgili düzenlemelerinde özkaynak olarak kabul edilen varlıkların fon adına Takasbank'ta bloke edilmesi şartıyla yapılabilir. Özkaynağın değerlendirilmesine ve tamamlanmamasına ilişkin esaslarda Kurulun ilgili düzenlemelerine uyulur.

(3) Fon, Kurul düzenlemeleri uyarınca yapılacak bir sözleşme çerçevesinde portföyündeki kıymetli madenlerin piyasa değerlerinin en fazla %75'i tutarındaki kıymetli madenleri Türkiye'de kurulu borsalarda ödünç verebilir. Ayrıca, piyasada gerçekleşen ödünç işlemleri karşılığında ödünç alacaklarını temsil etmek üzere çıkarılan sertifikalar aynı oranda portföye alınabilir. Kıymetli maden ödünç işlemleri ile kıymetli maden ödünç sertifikası alım-satım işlemleri ilgili piyasadaki işlem esasları ile teminat sistemi çerçevesinde yapılır.

(4) Fonun taraf olduğu sermaye piyasası aracı ödünç verme sözleşmelerine, sözleşmenin fon lehine tek taraflı olarak fesh edilebileceğine ilişkin bir hükmün konulması zorunludur.

Belirli yatırımcılara tahsis edilmiş fonlar ile bir varlık veya varlık grubuna yatırım yapan fonlara ilişkin sınırlamalar

MADDE 23 – (1) Katılma payları önceden belirlenmiş kişi veya kuruluşlara tahsis edilmiş fonlarda;

a) Katılma payı yatırımcısı olarak tanımlanmış şirketlerin ihraç ettikleri para ve sermaye piyasası araçlarının toplam değeri, tek bir şirket için azami %5 olmak üzere, fon toplam değerinin %25'ini aşamaz.

b) İçtüzük ve izahname değişikliklerine ilişkin duyuruların KAP'ta ilan edilmesi hükmü uygulanmaz.

(2) Unvanında "Endeks" ibaresi yer alan fonlarda, yönetici fonu, fonun getirisi baz alınan endeksin getirisinden önemli ölçüde sapmayacak şekilde yönetmekle yükümlüdür. Bu fonlarda, Ek-3'te yer alan formüle uygun olarak yapılan hesaplama çerçevesinde, baz alınan endeksin değeri ile fonun birim pay değeri arasındaki korelasyon katsayısı en az %90 olmalıdır. Aksi bir durumun varlığının tespiti halinde Kurul tarafından, söz konusu fonun tasfiyesi veya başka bir fona dönüşümü istenebilir. Her ayın sonuncu gününde son üç aylık dönemler itibarıyla hesaplanan korelasyon katsayısının, belirtilen oranın altına düşmesi halinde, kurucu bu durumu, alınacak tedbirlere ilişkin olarak alınacak yönetim kurulu kararı ile birlikte, izleyen ayın ilk altı iş günü içinde Kurula bildirmekle yükümlüdür. Kurul, bu hükmün uygulanmasında, bu Tebliğin 31 inci maddesinin üçüncü fıkrasında sayılan olağanüstü olayların gerçekleştiği dönemleri dikkate almayabilir.

(3) Unvanında “Endeks” ibaresi yer alan fonlarda, bu Tebliğin 17 nci maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarında yer alan sınırlamalar ile aynı maddenin ikinci fıkrasında yer alan %10'luk sınırlama, söz konusu varlıkların baz alınan endekse dahil olması halinde uygulanmaz. Aynı maddenin ikinci fıkrasında yer alan %20'lik sınırlamanın hesaplanmasında ise, fonların portföyünde yer alan paylar, baz alınan endekse dahil olması kaydıyla dikkate alınmaz.

(4) Belirli bir sektörde yer alan ihraççıların para ve sermaye piyasası araçlarına yatırım yapan fonlarda, bu Tebliğin 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan %10'luk sınırlama ilgili sektörde faaliyet gösteren ihraççılar için %20 olarak uygulanır; aynı fıkranın (b) ve (c) bentlerinde yer alan sınırlamalar ise uygulanmaz.

(5) **(Değişik:RG-23/6/2016-29751)** Fon toplam değerinin en az %80'i oranında yabancı para ve sermaye piyasası araçlarına yatırım yapan fonlar ile unvanında “(Döviz)” ibaresi yer alan fonlar tarafından, nakit ihtiyacının karşılanması amacıyla sözleşmelere konu olabilecek varlıkların ilgili ülkenin merkezi takas ve saklama kuruluşunda saklanması kaydıyla yurt dışında borsa dışı repo sözleşmelerine taraf olunabilir.

(6) Unvanında “İştirak” ibaresi yer alan fonlarda, bu Tebliğin 17 nci maddesinin birinci fıkrasının © bendi ile aynı maddenin üçüncü fıkrası uygulanmaz.

Diğer sınırlamalar

MADDE 24 – (1) a) Fon portföyüne riskten korunma ve/veya yatırım amacıyla fonun türüne ve yatırım stratejisine uygun olacak şekilde ve Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde türev araçlar dâhil edilebilir. Bu durumda, fonun portföy yöneticilerinin tümünün sermaye piyasası faaliyetleri ileri düzey lisans belgesi ile türev araçlar lisans belgesine sahip olmaları zorunludur.

b) Türev araçlar nedeniyle maruz kalınan açık pozisyon tutarı fon toplam değerini aşamaz.

(2) Para piyasası fonları ve kısa vadeli borçlanma araçları fonları ile özel sektör borçlanma araçlarına yatırım yapan koruma amaçlı ve garantili fonlarda, fon portföyüne dahil edilen banka borçlanma araçları dışındaki özel sektör borçlanma araçları ihraççısının bu Tebliğin 32 nci maddesinde belirtilen derecelendirme notuna sahip olması zorunludur.

(3) **(Değişik:RG-2/1/2019-30643)** Fon toplam değerinin en fazla %20'si Takasbank Para Piyasası ve yurtiçi organize para piyasası işlemlerinden oluşur.

(4) Fon, açığa satış ve kredili menkul kıymet işlemi yapamaz.

(5) Portföydeki varlıkların değerinin fiyat hareketleri ve temettü dağıtımı gibi yönetici kontrolü dışında veya yeni pay alma hakları nedeniyle, fonun bilgilendirme dokümanları ile bu Tebliğde belirtilen sınırların ihlal edilmesi halinde en geç 30 gün içinde söz konusu sınırlara uyumun sağlanması zorunludur. Belirtilen süre içinde uyumun sağlanmasının imkansız olması veya büyük zarar doğuracağının belirlenmesi halinde süre Kurul tarafından uzatılabilir. Bu süre sonunda Kurula başvurmayan veya süre verilmesi Kurulca uygun görülmeyen fonların dönüşümü veya tasfiyesi Kurul tarafından istenebilir.

(6) **(Ek:RG-12/3/2019-30712)** Kurul, fon türü bazında fon portföyüne alınacak varlık ve işlemlere ilişkin olarak bu Tebliğde yer alan oranlardan farklı asgari ve/veya azami oranlar belirleyebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Fon Türlerine Özel Esaslar

Serbest fonlar

MADDE 25 – (1) **(Değişik:RG-1/3/2024-32476)** Serbest fonlar bu Tebliğin 17 ila 24 üncü maddelerinde yer alan portföy ve işlem sınırlamalarına tabi olmaksızın fonun KAP sayfasında yer alan yer alan yatırım stratejileri ve limitleri dahilinde yatırım yapabilirler.

(2) **(Değişik:RG-1/3/2024-32476)** Payları serbest fonların portföylerine alınacak yabancı fonlar için ilgili otoriteden izin alınmış olma şartı aranır. Bu kapsamda, hangi ülkelerde kurulu fonların portföye alınabileceğine fonun KAP sayfasında ilan edilen yatırım stratejisinde yer verilir.

(3) Serbest fonlar için bu Tebliğin 15 inci maddesinin üçüncü fıkrası uygulanmaz.

(4) Serbest fonların katılma paylarının satışını yapacak kuruluşlar, katılma payı satışlarının bu

konuda yeterli bilgi ve deneyime sahip satış personeli tarafından gerçekleştirilmesini temin ederler. Söz konusu kuruluşlar, satış yapılan yatırımcıların nitelikli yatırımcı vasıflarını haiz olduklarına dair bilgi ve belgeleri temin etmek ve düzenli olarak tutmakla yükümlüdürler.

(5) Serbest fonun portföy yöneticilerinin tümünün sermaye piyasası faaliyetleri ileri düzey lisans belgesi ile türev araçlar lisans belgesine ve bu fonlar konusunda gerekli bilgi ve tecrübeye sahip olmaları gereklidir.

(6) Bu Tebliğin 33 üncü maddesi serbest fonlar için uygulanmaz.

(7) **(Değişik:RG-1/3/2024-32476)** Serbest fonların portföyüne bu Tebliğin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ş) bendinde tanımlanan türev araçların yanı sıra swap sözleşmeleri de dahil edilebilir. Serbest fonların portföylerinde yer alan vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile swap sözleşmeleri nedeniyle maruz kalınan risklere ilişkin limitlere fonun KAP sayfasında yer verilir. Limitlerin aşılması halinde kurucunun yönetim kurulu tarafından limitlere uyumun sağlanması amacıyla gerekli tedbirler alınır ve fonun KAP sayfasında ilan edilir

(8) **(Değişik:RG-1/3/2024-32476)** Yatırımcıların yatırım yapma kararını etkileyebilecek ve önceden bilgi sahibi olunmasını gerektirecek nitelikteki izahname değişikliklerine ilişkin duyurular değişikliklerin yürürlüğe giriş tarihinden en az 30 gün önce fonun KAP sayfasında ilan edilir.

(9) Serbest fonların pay fiyatlarının en az ayda bir kere hesaplanması ve yatırımcılara bildirilmesi zorunludur. Birim pay değerinin hesaplanması ve ilan edilmesine ilişkin olarak bu Tebliğin 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uygulanmaz.

(10) **(Mülga:RG-4/3/2020-31058)**

(11) **(Değişik:RG-1/3/2024-32476)** Serbest fonların KAP sayfasında ilan edilen katılma payı alım satım esaslarında katılma paylarının fona iadesi için pay fiyatlarının ilan süresinden daha farklı ve uzun süreler belirlenebilir.

(12) Serbest fonlar fon sepeti fonu şeklinde kurulabilir. Bu durumda bu Tebliğin 26 ncı maddesinde yer alan hükümler uygulanmaz.

(13) **(Ek:RG-23/6/2016-29751)** Unvanında "hisse senedi" ibaresi yer alan serbest fonların, bu Tebliğin 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan hükümler uygulanmak kaydıyla, serbest şemsiye fona bağlı hisse senedi yoğun fon olarak ihraç edilmesi mümkündür.

(14) **(Ek:RG-1/3/2024-32476)** Serbest fonların izahnamesinde yalnızca Ek-2'nin (a), (b) ve (ğ) bentlerinde yer verilen unsurlar yer alır. Diğer unsurlara ilişkin bilgiler, karşılaştırma ölçütü veya eşik değer belirlenme esasları ile fon yönetim ücreti oranı fonun KAP sayfasında ilan edilir. Kurucu, bu bilgilerin Kurul düzenlemelerine uyumundan, içtüzük ve izahname ile tutarlılığından, içeriğinin doğruluğundan, güncelliğinin sağlanmasından ve yanlış, yanıltıcı veya eksik bilgilerden kaynaklanan zararlardan sorumludur.

(15) **(Ek:RG-1/3/2024-32476)** Bu Tebliğin diğer madde hükümlerinde fon izahnamesinde yer verilmesi öngörülen bilgilerin serbest fonlar tarafından fonun KAP sayfasında ilan edilmesi yeterlidir.

(16) **(Ek:RG-1/3/2024-32476)** Fonun yatırım stratejisi, karşılaştırma ölçütü veya eşik değer, yatırım amacı, yatırım sınırlamaları, riskleri, katılma paylarının alım satımı, fona katılma ve fondan ayrılma şartları ile fon yönetim ücreti oranı ve risk limitlerinin artırılmasına ilişkin olarak KAP'ta ilan edilen bilgilerde değişiklik yapılabilmesi için yapılacak değişikliklere ilişkin duyurunun, değişikliğin yürürlüğe giriş tarihinden en az 30 gün önce fonun KAP sayfasında ilan edilmesi zorunludur. Şu kadar ki karşılaştırma ölçütü veya eşik değer, fon dönüşümleri haricinde sadece izleyen hesap döneminin başından itibaren geçerli olmak üzere değiştirilebilir.

Fon sepeti fonları

MADDE 26 – (1) Fon sepeti fonlarında aşağıdaki düzenlemelere uyulur.

a) Tek bir fona veya borsa yatırım fonuna ait katılma paylarının değeri fon sepeti fonunun toplam değerinin %20'sini aşamaz.

b) Diğer fon sepeti fonlarına yatırım yapılamaz.

c) Fon sepeti fonu portföyüne alınan fon katılma payları veya borsa yatırım fonu katılma paylarının sayısı, yatırım yapılan fonun katılma payı sayısının %25'ini aşamaz. Bu oranın hesaplanmasında katılma paylarının fon portföyüne dahil edildiği tarihteki katılma payı sayısı esas alınır.

Ç) Fon sepeti fonu portföyüne, katılma payı satışına ilişkin izahnamesi Kurulca onaylanan fonların

katılma paylarının dahil edilmesi esastır. Yabancı borsalarda işlem gören borsa yatırım fonlarının katılma payları için söz konusu şart aranmaz.

(2) Fon sepeti fonunda yer alan serbest fonlara ait katılma paylarının değeri, fon toplam değerinin %10'unu geçemez.

(3) Fon sepeti fonlarında, portföye alınacak katılma payları için ödenen yönetim, giriş ve çıkış ücretleri de bu Tebliğin 33 üncü maddesi kapsamında belirlenen toplam gider oranının hesaplanmasında, fon sepeti fonunun bir gider kalemi olarak dikkate alınır.

(4) Fon sepeti fonları için bu Tebliğin 17 nci maddesinin üçüncü fıkrası ile 18 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları uygulanmaz.

Garantili ve koruma amaçlı fonlar

MADDE 27 – (1) Garantili ve koruma amaçlı şemsiye fona bağlı fonların vadelerinin asgari altı ay olarak belirlenmesi zorunludur.

(2) Garantiye ve korumaya ilişkin olarak;

a) Koruma amaçlı fonlar tarafından, yatırımcının başlangıç yatırımının belirli bir bölümünün ya da tamamının korunmasına yönelik olarak oluşturulacak yatırım stratejisinin, kamu borçlanma araçlarına, ters repoya, kira sertifikalarına, banka borçlanma araçlarına, ipotek teminatlı ve ipoteye dayalı menkul kıymetlere ve ihraççısı bu Tebliğin 32 nci maddesinde belirtilen derecelendirme notuna sahip olan diğer özel sektör borçlanma araçlarına veya korumayı sağlayabilecek nitelikteki Kurulca uygun görülen diğer sermaye piyasası araçlarına yatırım yapılmasını içermesi zorunludur.

b) Katılma payı sahiplerinin garantiden ya da korumadan yararlanabilme koşulları ve katılma paylarının vadeden önce fona iadesi halinde uygulanacak esaslar fonların bilgilendirme dokümanlarında belirlenir.

c) Yatırımcılar tarafından, vergi hariç olmak üzere, doğrudan katılan maliyetler garanti edilen ya da korunan yatırım tutarını azaltamaz.

Ç) Garanti ya da koruma, tüm katılma payı sahipleri açısından aynı nitelikte olmalıdır. Fonların portföy yönetim stratejisinde ve türünde fonun vadesi içerisinde değişiklik yapılamaz.

d) Garantili fonların portföy yönetim stratejilerinin oluşturulmasında bu fıkranın (a) bendinin uygulanması zorunlu değildir. Portföy yönetim stratejilerine izahname ve yatırımcı bilgi formlarında yer verilir.

e) Garantili ve koruma amaçlı fonlar tarafından, kamu ve özel sektör borçlanma araçlarına, kira sertifikalarına, ipotek teminatlı ve ipoteye dayalı menkul kıymetlere yapılan yatırımlar için bu Tebliğin 17 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan sınırlamalar uygulanmaz.

(3) Garantöre ve garanti sözleşmesine ilişkin olarak;

a) Garantörün, bu Tebliğin 32 nci maddesinde belirtilen derecelendirme notuna sahip olması zorunludur.

b) Garantili fon kurucusu ile garantör arasında lehdarı katılma payı sahipleri olmak üzere, garanti sözleşmesinin muacceliyetinde kurucunun talebi, kurucunun talepte bulunmaması halinde katılma payı sahiplerinden birinin talebi üzerine, ilk talepte fona ödeme garantisi içeren bir garanti sözleşmesi imzalanması zorunludur.

c) Garanti sözleşmesinde ve fonun bilgilendirme dokümanlarında garantiye ilişkin olarak bulunması gereken asgari unsurlar Kurulca belirlenir ve bu unsurların garantili fonun vadesi boyunca korunması zorunludur. Garanti sözleşmesi ve sözleşmede yapılacak değişiklikler için Kurulun uygun görüşünün alınması zorunludur.

Ç) Garanti, fona aittir ve fonun ayrılmaz bir parçasıdır. Garanti edilen tutarın ödenmesi hiçbir koşula bağlanamaz ve garantiden cayılamaz.

(4) **(Değişik:RG-2/1/2019-30643)** Özel sektör borçlanma araçlarına yatırım yapan garantili ve koruma amaçlı fonların katılma payı satışında, yatırımcılardan yatırımcı bilgi formunun okunup anlaşıldığı ve risklerin algılandığı bilgisini de içeren yazılı veya elektronik ortamda pay alım talimatları alınır.

(5) Garantili ve koruma amaçlı fonların portföy yöneticilerinin tümünün sermaye piyasası faaliyetleri ileri düzey lisans belgesi ile türev araçlar lisans belgesine ve bu fonlar konusunda gerekli bilgi ve tecrübeye sahip olmaları gereklidir.

(6) Garantili ve koruma amaçlı fonların pay fiyatlarının en az ayda iki kere hesaplanması ve ilan edilmesi zorunludur. Birim pay değerinin hesaplanması ve ilan edilmesine ilişkin olarak bu Tebliğin 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uygulanmaz.

(7) Garantili ve koruma amaçlı fonların portföy sınırlamalarına ilişkin olarak;

a) Fonlar tarafından portföye alınan ters repo sözleşmeleri, özel sektör tarafından ihraç edilen borçlanma araçları ve kira sertifikaları, Kurulca uygun görülen vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile diğer sermaye piyasası araçları için bu Tebliğin 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri uygulanmaz.

b) Fonlar tarafından, vade ve diğer sözleşme koşulları açısından borsada işlem gören eşdeğerlerinin bulunmaması halinde, borsa dışında ters repo sözleşmelerine taraf olunabilir ve Kurulca uygun görülen diğer sermaye piyasası araçlarına yatırım yapılabilir. Borsa dışında taraf olunan ters repo sözleşmelerine ilişkin olarak bu Tebliğin 21 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde yer alan %10'luk sınırlama garantili ve koruma amaçlı fonlar için uygulanmaz.

c) Opsiyon sözleşmesi satın alınması hariç olmak üzere türev araçlar koruma amaçlı fonların portföyüne ancak riskten korunma amaçlı olarak alınabilir.

ç) Fonların portföyüne borsa dışından alınan sözleşmelerin bu Tebliğin 19 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (b) ve (ç) bentlerinde sayılan niteliklere uygunluğunu tevsik edici bilgi ve belgeler, sözleşmelerin portföye dahil edilmelerini takip eden 10 iş günü içinde Kurula gönderilir. Gerekli nitelikleri taşımadığı Kurulca tespit edilen sözleşmeler fon portföyünden çıkarılarak Kurul düzenlemelerine uygun olan sözleşmeler portföye dahil edilir; bu nedenle doğan masraf ve zararlar fon malvarlığına yansıtılamaz. Türev araç sözleşmelerine ilişkin imzaların, sözleşmelerin portföye alınmasını müteakip en geç bir ay içerisinde tamamlanması ve sözleşmenin imza tarihinden itibaren beş yıl süreyle kurucu ve yönetici nezdinde saklanması zorunludur.

d) Fonların portföylerine borsa dışından alınan türev araçlar nedeniyle maruz kalınan karşı taraf riski fon toplam değerinin %20'sini aşamaz. Bu sınırlamaya uyumun yalnızca söz konusu varlıkların portföye dahil edilmeleri aşamasında sağlanması yeterlidir.

ALTINCI BÖLÜM

Şemsiye Fonun ve Fonun Sona Ermesine, Devrine ve Yapılandırılmasına İlişkin Esaslar

Şemsiye fonun ve fonun sona ermesi

MADDE 28 – (1) Fon, aşağıdaki nedenlerle sona erer:

a) Bilgilendirme dokümanlarında bir süre öngörülmüş ise bu sürenin sona ermesi,

b) Fon süresiz ise kurucunun Kurulun uygun görüşünü aldıktan sonra altı ay sonrası için feshi ihbar etmesi,

c) Kurucunun faaliyet şartlarını kaybetmesi,

ç) Kurucunun mali durumunun taahhütlerini karşılayamayacak kadar zayıflaması, iflas etmesi veya tasfiye edilmesi,

d) Fonun kendi mali yükümlülüklerini karşılayamaz durumda olması ve benzer nedenlerle fonun devamının yatırımcıların yararına olmayacağı Kurulca tespit edilmiş olması.

(2) Fon mal varlığı, içtüzük ve izahnamede yer alan ilkelere göre tasfiye edilir ve tasfiye bakiyesi katılma payı sahiplerine payları oranında dağıtılır. Tasfiye durumunda yalnızca katılma payı sahiplerine ödeme yapılabilir. Fesih ihbarından sonra yeni katılma payı ihraç edilemez. Tasfiye anından itibaren hiçbir katılma payı ihraç edilemez ve geri alınamaz.

(3) Tasfiye işlemlerine ilişkin olarak, birinci fıkranın (b) bendinde yer alan altı aylık süre sonunda hala fona iade edilmemiş katılma paylarının bulunması halinde, katılma payı sahiplerinin satış talimatı beklenmeden pay satışları yapılarak elde edilen tutarlar kurucu ve katılma payı alım satımı yapan kuruluş nezdinde açılacak hesaplarda yatırımcılar adına ters repoda veya Kurulca uygun görülen diğer sermaye piyasası araçlarında nemalandırılır.

(4) Şemsiye fonun tasfiyesine ilişkin olarak da bu madde hükümleri uygulanır.

Şemsiye fonun ve fonun devri

MADDE 29 – (1) Kurucunun iflası veya tasfiyesi halinde Kurul, fonu uygun göreceği başka bir portföy yönetim şirketine tasfiye amacıyla devreder. Portföy saklayıcısının mali durumunun taahhütlerini karşılayamayacak kadar zayıflaması, iflası veya tasfiyesi halinde, kurucu fon varlığını Kurulca uygun görülecek başka bir portföy saklayıcısına devreder.

(2) İflas veya tasfiye durumları dışında fonun başka bir kurucuya devri ancak Kurulun uygun görüşünün alınması kaydı ile mümkündür.

(3) Kurucu değişiklikleri bu Tebliğin 30 uncu maddesi hükümlerine tabidir.

(4) Bu madde kapsamında yapılacak masraflar fona yansıtılamaz.

(5) Kurucu değişikliğinin gerçekleştiği tarihten önce mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerden her iki kurucu da müteselsilen sorumludur.

(6) Şemsiye fonun devrine ilişkin olarak da bu madde hükümleri uygulanır.

Fonların dönüştürülmesi, birleştirilmesi ve kurucusunun değiştirilmesi

MADDE 30 – (1) Kurucularının talebi üzerine Kurulun uygun görüşü alınarak veya Kurulca gerekli görülen durumlarda fonlar birleştirilebilir veya dönüştürülebilir; şemsiye fonların ise kurucuları değiştirilebilir.

(2) Fonların dönüştürülmesi ve birleştirilmesi durumlarında yapılacak değişikliklere ilişkin izahname onayı için Kurula başvurulur.

(3) Katılma payı sahiplerinin bilgilendirilmesi amacıyla, söz konusu değişikliklerin ve bu değişikliklerin gerekçelerinin yer aldığı Kurulca onaylı duyuru metni KAP'ta ve kurucunun resmi internet sitesinde Kurul tarafından verilen izin yazısını takip eden altı iş günü içerisinde ilan edilir. Duyuru metninde, değişikliklerin yürürlüğe giriş tarihinin yayım tarihinden itibaren 30 günden az olmamak üzere belirtilmesi gerekmektedir.

(4) Duyuru metninin yayımlandığı tarih ile yeni hususların yürürlüğe giriş tarihi arasında kalan süre zarfında değişikliğe konu olan fonun katılma paylarının satışına devam edilebilmesi için başvuru sırasında yeni katılma payı alacak olan yatırımcıların dağıtım kanalı bazında bilgilendirilme esasları ile yeni katılma payı satışından doğacak olan tüm ihtilaflardan kurucunun sorumlu olacağına ilişkin beyanı Kurula gönderilir. Bu talebin Kurulca uygun görülmesi halinde satışa devam edilebilir, aksi takdirde bu süre zarfında yeni katılma payı satışı durdurulur.

(5) Değişikliklerin yürürlüğe giriş tarihinde, izahnamenin nerede yayımlandığı hususu ticaret siciline tescil edilir. İzahname metni ile yatırımcı bilgi formunda yapılan değişiklikler ve güncellenen izahname ve yatırımcı bilgi formu KAP'ta ilan edilir.

(6) Fonların dönüşümü ve birleşmesi nedeniyle yapılan tüm masraflar fon portföyünden karşılanmadan kurucular tarafından üstlenilir.

(7) Birleşmeye ilişkin ek olarak;

a) Fonların birleştirilmesinde, birleşmeye konu olacak fonlardan bünyesinde birleşilecek fon dışında kalan fonların sona erme tarihlerine yönelik yapılacak değişikliğe ilişkin olarak izahname onayı için Kurula başvurulur. İzahname metni KAP'ta ilan edilir. İzahnamenin nerede yayımlandığı hususu ayrıca ticaret siciline tescil edilir. Bünyesinde birleşilecek fon dışındaki fonlara ilişkin değişikliklerin nerede yayımlandığı hususunun ticaret siciline tescili tarihinden itibaren, söz konusu fonların katılma paylarının satışı durdurulur.

b) Birleşme ile ilgili duyuru metninde ayrıca birleşme tarihi ve değiştirme oranının hesaplanma yöntemi, birleşme işleminin, bünyesinde birleşilecek fonun mali yapısı ve performansı üzerindeki muhtemel etkileri belirtilir.

c) Kurucu birleşme tarihinde, bünyesinde birleşilecek fonun birim pay değerini, sona erecek fonun birim pay değerine bölerek değiştirme oranını tespit eder. Sona eren fonun pay sayısı bulunan değiştirme oranına bölünür ve elde edilen pay sayısı, bünyesinde birleşilecek fonun pay sayısına eklenir.

ç) Sona eren fonların bütün mal varlığı, birleşme tarihinde bünyesinde birleşilen fona devredilir.

d) İlan edilen birleşme tarihinde yatırımcıların sahip olduğu katılma payı sayısının değiştirme oranına bölünmesi ile elde edilen sayı kadar bünyesinde birleşilen fonun katılma payı yatırımcının hesabına kaydi olarak aktarılır. Katılma paylarının iadesi halinde ise, buna tekabül eden tutar yatırımcıya

ödenir. Kûsurat olması halinde, kûsurat yatırımcının hesabına ödenir. Kûsuratın tutarı değıştirmenin yapıldığı günkü birim pay değeri üzerinden hesaplanır.

(8) Şemsiye fonların kurucusunun değıştirilmesi durumunda içtüzük onayı için Kurula başvurulur. Kurulca onaylı içtüzük metni, duyuru metninde belirtilen yeni hususların yürürlüğe giriş tarihinde kurucunun merkezinin bulunduğu yerin ticaret siciline tescil ve TTSG ile KAP'ta ilan edilir. Kurucu değışikliğine ilişkin diğer hususlarda ise bu maddenin ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları uygulanır.

(9) Kurucu değışikliğinin gerçekteştiği tarihten önce mevzuattan kaynaklanan yükümlölüklerden her iki kurucu da müteselsilen sorumludur.

(10) Bu madde kapsamında yapılacak dönüşüm, birleşme ve kurucu değışikliklerine ilişkin ilan ve tescil esaslarına fon türü ve niteliği dikkate alınarak Kurulca istisna getirilebilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Diğer Esaslar

Bilgi verme yükümlölüğü

MADDE 31 – (1) Kurucu ve yönetici bu Tebliğın 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasında sayılan kişi ve ihraççıların unvanları, adresleri ve iştirak oranları ile portföy saklayıcısının Kanun kapsamındaki yükümlölüklerini yerine getirmesi için gerekli diğer bilgileri her yılın Ocak ayında ve bunlardaki değışikliklerin meydana geldiği tarihten itibaren altı iş günü içinde portföy saklayıcısına yazılı olarak bildirir.

(2) Kurul gerektiğinde, bu Tebliğde yer alan sürelerle bağlı olmaksızın fonlar hakkında bilgi verilmesini isteyebilir.

(3) Savaş, doğal afetler, ekonomik kriz, iletişim sistemlerinin çökmesi, portföydeki varlıkların ilgili olduğu pazarın, piyasanın, platformun kapanması, bilgisayar sistemlerinde meydana gelebilecek arızalar, şirketin mali durumunu etkileyebilecek önemli bir bilginin ortaya çıkması gibi olağanüstü durumların meydana gelmesi halinde, değlerleme esaslarının tespiti hususunda kurucunun yönetim kurulu karar alabilir. Bu durumda değlerleme esaslarının gerekçeli olarak karar defterine yazılarak, Kurula ve portföy saklayıcısına bildirilmesi zorunludur. Ayrıca söz konusu olaylarla ilgili olarak kamuya bilgi verilir.

(4) KAP'ta ilan edilmesi gereken bilgi ve belgelerin eksiksiz olarak yayımlanması, doğruluğu ve güncel tutulması kurucunun sorumluluğundadır.

(5) Fonun reklam ve ilanları ile ilgili olarak Kurulun bu konudaki düzenlemelerine uyulur.

Derecelendirme notuna ilişkin değlendirme

MADDE 32 – (1) Bu Tebliğde derecelendirme notunun arandığı durumlarda, ilgili Kurul düzenlemeleri çerçevesinde derecelendirme yapmaya yetkili derecelendirme kuruluşları tarafından yatırım yapılabilir seviyeye denk gelen derecelendirme notuna sahip olunması zorunludur.

(2) Yatırım yapılabilir seviyeye denk gelen derecelendirme notunun değlendirilmesinde,

a) Türkiye'de yerleşik kuruluşlar için ulusal derecelendirme notlarının esas alınması,

b) Yurt dışında yerleşik kuruluşlar için ihraççı notlarının (issuer rating), ölkemizde kurulu derecelendirme kuruluşlarının ise buna denk derecelendirme notlarının, fonun ya da taraf olunan sözleşmenin vadesine uygun olarak uzun ya da kısa vadeli olanın esas alınması, derecelendirmeyi yapan kuruluşun notlama sisteminde bu not bazında vade ayrımı yapılmaksızın tek bir notun bulunması durumunda bu notun esas alınması,

c) Derecelendirme notu, ilgili derecelendirme kuruluşunun derecelendirme sistemine göre yatırım yapılabilir seviyenin en alt sınırında olan kuruluşlar için notun görünümünün en az durağan olması şartının aranması,

ç) Güncel derecelendirme notunun esas alınması,

d) Derecelendirme notunda bir değışiklik olması halinde yeni derecelendirme notunun ilgili fon için değışikliği müteakip iki iş günü içinde KAP'ta ilan edilmesi gerekir.

Fon toplam giderinin üst sınırının belirlenmesi ve kamuya açıklanması

MADDE 33 – (1) Fondan karşılanan, yönetim ücreti dahil izahnamede belirtilen tüm giderlerin toplamının üst sınırı, Ek-4'te fon türü bazında belirtilen azami oranları aşmayacak şekilde bilgilendirme dokümanlarında belirlenir. 3, 6, 9 ve 12 aylık dönemlerin son iş günü itibarıyla, belirlenen yıllık fon toplam gideri oranının ilgili döneme denk gelen kısmının aşıp aşılmadığı, ilgili dönem için hesaplanan günlük ortalama fon toplam değeri esas alınarak, kurucu tarafından kontrol edilir. Yapılan kontrolde belirlenen oranların aşıldığının tespiti halinde aşan tutar ilgili dönemi takip eden beş iş günü içinde fona iade edilmesinden kurucu ve portföy saklayıcısı sorumludur. İade edilen tutar, ilgili yıl içinde takip eden dönemlerin toplam gider oranı hesaplamasında toplam giderlerden düşülür.

(2) Fon toplam gider oranı limiti içinde kalırsa dahi fondan yapılabilecek harcamalar dışında fona gider tahakkuk ettirilemez.

(3) Katılma paylarının ilgili hesaplama dönemi içerisinde ilk defa ihraç edilmesi veya fonun tasfiye olması durumunda, birinci fıkrada belirtilen kontroller katılma paylarının satışa sunulmuş olduğu günler dikkate alınarak yapılır.

(4) Bilgilendirme dokümanlarında belirlenen azami fon toplam gider oranı, 3, 6, 9 ve 12 aylık dönemlerin bitiminde hesaplanan fon toplam gider oranı ve varsa iade tutarı ile Kurulca belirlenen formatta düzenlenen fon toplam giderinin dağılımı ilgili dönemin bitimini takip eden altı iş günü içinde KAP'ta ilan edilir.

(5) Fonlara uygulanan yönetim ücretinin, yatırımcıların kolaylıkla ulaşabileceği şekilde kurucunun resmi internet sitesinde ve KAP'ta ilan edilmesi gerekmektedir. Yapılan açıklamada, günlük ve yıllık yönetim ücreti oranlarının hangi şartlar dahilinde yatırımcılardan tahsil edileceği bilgilerine ayrıntılı olarak yer verilmelidir.

(6) **(EK:RG-12/3/2019-30712)** Kurul, fon türü bazında yönetim ücretinin üst sınırını belirleyebilir.

Kurul ücreti

MADDE 34 – (1) Kanunun 130 uncu maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca takvim yılı esas alınarak üçer aylık dönemlerin son iş gününde fon toplam değerinin yüzbinde beşi oranında kurucu tarafından hesaplanan ve portföy saklayıcısı tarafından onaylanan ücret, izleyen 10 iş günü içerisinde kurucu tarafından Kurul Hesabına yatırılarak ilgili dekontların ve hesaplama tablosunun bir örneği Kurula iletilir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen oran aşılmamak kaydıyla, fonun niteliği veya vadesi dikkate alınmak suretiyle Kurul tarafından farklı oranlar belirlenebilir.

Fonların değerlendirme, finansal raporlama ve performans sunuşuna ilişkin esaslar

MADDE 35 – (1) Fonların değerlendirme ve finansal raporlama esaslarına ilişkin olarak Kurulun ilgili düzenlemelerine uyulur.

(2) Fonların Kurulun kurumsal portföylerin performans sunumuna, performansa dayalı ücretlendirme ve derecelendirme faaliyetlerine ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde performans sunuş raporu hazırlamaları gerekmektedir. Performans sunuş raporuna ilişkin olarak, ilgili düzenlemelerde belirtilen cari yıl dönemleri, fonlar için Ocak-Haziran ve Ocak-Aralık olarak uygulanır. Performans sunuş raporlarının ilgili dönemin bitişini takip eden bir ay içerisinde bağımsız denetimden geçirilmesi gereklidir.

Kurul denetimi

MADDE 36 – (1) Fonun kurucusu, yöneticisi ve portföy saklayıcısının fona ilişkin bütün hesap ve işlemleri Kurul denetimine tabidir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 37 – (1) 19/12/1996 tarihli ve 22852 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliği (Seri: VII, No: 10) yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin yayımı tarihinden önce kurulmuş veya payları ihraç edilmiş olan yatırım fonlarına ilişkin olarak, bu Tebliğin yürürlüğe giriş tarihinden itibaren bir yıl içinde bu Tebliğ hükümlerine uyum sağlanması zorunludur. Aksi takdirde, kurucu tarafından içtüzük veya izahnamenin ticaret sicilinden terkin ettirilmesi için Kurula başvurulması zorunludur.

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Kurulca sonuçlandırılmamış olan başvurular bu Tebliğ hükümlerine göre sonuçlandırılır.

GEÇİCİ MADDE 3 – (Ek:RG-2/1/2019-30643)

(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, para piyasası fonları ve değişken fonlar için vadeli olarak yapılan Takasbank Para Piyasası ve yurtiçi organize para piyasası işlemlerinin oranının bu Tebliğin 24 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen oranı aşması halinde, yeni bir işlem yapılmamak kaydıyla, anılan işlemlerin vade sonuna kadar söz konusu aşım bu Tebliğin 24 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına aykırılık olarak değerlendirilmez.

GEÇİCİ MADDE 4- (Ek:RG-1/3/2024-32476) (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla izahnamesi onaylanmış serbest fonların bu Tebliğin 25 inci maddesinin on dördüncü fıkrasına uyum sağlaması ihtiyaridir. Söz konusu fıkraya uyum sağlayacak serbest fonlar tarafından yapılacak izahname değişiklikleri için bu Tebliğin 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 38 – (1) Bu Tebliğ 1/7/2014 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 39 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Kurul yürütür.

	Tebliğ No	Resmi Gazete Tarihi	Resmi gazete Sayısı	
	III-52.1	9/7/2013	28702	
	Tebliğde Değişiklik Yapan Tebliğlerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin			
	Tarihi		Sayısı	Değiştirilen Maddeler
	23.06.2016		29751	Madde 3, 4, 6, 15, 17, 19, 21, 23, 24, 25
	02.01.2019		30643	Madde 24, 27, G3
	12.03.2019		30712	Madde 15, 17, 24, 33
	04.03.2020		31058	Madde 3, 6, 18, 25
	23.12.2020		31343	Madde 17
	01.03.2024		32476	Madde 11,25,G4

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin Tarihi	Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin ve Maddelerinin Numarası	Yürürlükten Kalkan Hükümler/Düzenlemeler
04.03.2020	31058 / Md 4	Madde 25/10

EK-1

Şemsiye fon içtüzüğünde yer alması gereken asgari unsurlar:

- a) Şemsiye fonun unvanı, türü, süresi,
- b) Kurucunun, yöneticinin ve portföy saklayıcısının unvanı ve adresleri,
- c) Şemsiye fona bağlı fonlara ilişkin genel esaslar (Fon türü çerçevesinde yatırım yapılacak varlıklar ve portföy yönetim ilkeleri, katılma paylarının alım satımına ilişkin usul ve esaslar, portföyün yönetimine ve saklanması ile ilişkin esaslar, portföyün değerlemesine ilişkin esaslar, fon malvarlığından yapılabilecek harcamalara ilişkin esaslar, fon gelir gider farkının katılma payı sahiplerine aktarılmasına ilişkin esaslar, fona katılma ve fondan ayrılma şartları),
- ç) Fonun tasfiye şekli,
- d) Kurulca belirlenecek diğer unsurlar.

EK-2

Fon izahnamesinde yer alması gereken asgari unsurlar:

- a) Fonun unvanı, türü, süresi,
- b) Kurucunun, yöneticinin ve portföy saklayıcısının unvanı ve adresleri,
- c) Fonun portföy yöneticileri ve kurucunun yönetim kurulu üyelerine ilişkin bilgi,
- ç) Fonun yatırım stratejisi, amacı, yatırım sınırlamaları ve risklerine ilişkin esaslar,
- d) Dışarıdan alınan hizmetlere ilişkin bilgi,
- e) Katılma paylarının alım satımına ilişkin usul ve esaslar,
- f) Portföyün yönetimine ve saklanması ile ilişkin esaslar,
- g) Portföyün değerlemesine ilişkin esaslar,
- ğ) Fon malvarlığından yapılabilecek harcamalara ilişkin esaslar,
- h) Fon gelir gider farkının katılma payı sahiplerine aktarılmasına ilişkin esaslar,
- ı) Fona katılma ve fondan ayrılma şartları,
- i) Fonun tasfiye şekli,
- j) Şemsiye fon içtüzüğü ve finansal raporların nereden temin edilebileceği,
- k) Fonun denetimini yapacak kuruluşa ilişkin açıklama,
- l) Kurulca belirlenecek diğer unsurlar.

EK-3

Korelasyon Katsayısının Hesaplanması

Korelasyon katsayısı, belirli bir dönemde baz alınan endeksin değeri ile endeks fonun birim pay değeri arasındaki ilişkiyi ifade eden, (+1) ile (-1) arasında bir değer olup, aşağıdaki formüle göre hesaplanır.

$$r = \frac{\sum (X_t - X_{ort})X(Y_t - Y_{ort})}{\sqrt{\sum (X_t - X_{ort})^2} \sqrt{\sum (Y_t - Y_{ort})^2}}$$

r : Korelasyon katsayısı

Xt	:	Fonun t günündeki birim pay değeri
Yt	:	Baz alınan endeksin t günündeki değeri
Xort	:	Hesaplama dönemindeki ortalama birim pay değeri ($\sum X_t / \text{Hesaplama dönemindeki gün sayısı}$)
Yort	:	Hesaplama dönemindeki ortalama endeks değeri ($\sum Y_t / \text{Hesaplama dönemindeki gün sayısı}$)

(Değişik:RG-2/1/2019-30643) EK-4

Fon Türleri Bazında Uygulanacak Azami Fon Toplam Gider Oranları

FON TÜRLERİ	Uygulanacak Azami Fon Toplam Gider Oranı	
	Günlük	Yıllık
Para Piyasası Fonları	Yüzbinde 4,5	%1,65
Koruma amaçlı ve garantili fonlar, kıymetli madenler fonları ile unvanında endeks ibaresi yer alan fonlar	Yüzbinde 6	%2,19
Kısa vadeli borçlanma araçları fonları ile kısa vadeli kira sertifikaları katılım fonları	Yüzbinde 7	%2,56
Fon Sepeti Fonları	Yüzbinde 12	%4,38
Diğer fonlar	Yüzbinde 10	%3,65

YATIRIM HİZMETLERİ VE FAALİYETLERİ İLE YAN HİZMETLERE İLİŞKİN ESASLAR HAKKINDA TEBLİĞ (III-37.1)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanım ve Kısaltmalar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, yatırım kuruluşlarının faaliyet izni almasına ilişkin esasları, yatırım hizmet ve faaliyetleri ile yan hizmetleri ve bunların sunumu sırasında uyulacak ilke ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 37, 38, 39, 45 ve 128 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) Aracı Kurum: Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasındaki yatırım hizmet ve faaliyetlerinden (a), (b), (c), (e) ve (f) bentlerinde yer alanları münhasıran yapmak üzere Kurul tarafından yetkilendirilen yatırım kuruluşunu,
- b) Banka: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununda tanımlanan mevduat bankaları ve katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarını,
- c) Birlik: Türkiye Sermaye Piyasaları Birliğini,
- ç) Borsa: Anonim şirket şeklinde kurulan, sermaye piyasası araçları, kambiyo ve kıymetli madenler ile kıymetli taşların ve Kurulca uygun görülen diğer sözleşmelerin, belgelerin ve kıymetlerin serbest rekabet şartları altında kolay ve güvenli bir şekilde alınıp satılabilmesini sağlamak ve oluşan fiyatları tespit ve ilân etmek üzere kendisi veya piyasa işleticisi tarafından işletilen ve/veya yönetilen, alım-satım emirlerini sonuçlandıracak şekilde bir araya getiren veya bu emirlerin bir araya gelmesini kolaylaştıran, 6362 sayılı Kanuna uygun olarak yetkilendirilen ve düzenli faaliyet gösteren sistemleri ve pazar yerlerini,
- d) Dağıtım Kanalları: Bilgiye geniş bir kitle tarafından ulaşılmasına imkân sağlayan veya sağlayabilecek nitelikte olan her türlü iletişim aracını,
- e) Finansal Varlıklar: Sermaye piyasası araçları, para piyasası araç ve işlemleri, nakit, döviz, mevduat, katılma hesabı ile Kurulca uygun görülen diğer varlık ve işlemleri,
- f) İhraç: Sermaye piyasası araçlarının ihraççılar tarafından çıkarılıp, halka arz edilerek veya halka arz edilmeksizin satışını,
- g) Kaldıraçlı işlem: Yatırılan teminat tutarı karşılığında, döviz ve kıymetli madenler ile Kurulca belirlenecek diğer varlıkların kaldıraçlı olarak elektronik ortamda oluşturulmuş bir platformda alım satımı işlemlerini,
- ğ) Kanun: 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu,
- h) Karşılaştırma ölçütü ve eşik değer: Kurulun bireysel portföylerin ve kolektif yatırım kuruluşlarının performans sunumuna, performansa dayalı ücretlendirme ve derecelendirme faaliyetlerine ilişkin düzenlemelerinde belirtilen ölçüt ve değeri,
- ı) Kurul: Sermaye Piyasası Kurulunu,
- i) MKK: Kanunun 81 inci maddesinde tanımlanan Merkezi Kayıt Kuruluşu Anonim Şirketini,
- j) Özsermaye: Kurulun aracı kurumların sermayeleri ve sermaye yeterliliği ile ilgili düzenlemeleri uyarınca hesaplanan özsermayeyi,
- k) Profesyonel ve genel müşteri: Kurulun yatırım kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esaslarına ilişkin düzenlemelerinde tanımlanan profesyonel ve genel müşterileri,
- l) Sermaye Piyasası Araçları: Menkul kıymetler ve türev araçlar ile yatırım sözleşmeleri de dahil

olmak üzere Kurulca bu kapsamda olduğu belirlenen diğer sermaye piyasası araçlarını,

m) Teşkilatlanmış diğer pazar yerleri: Borsalar dışında sermaye piyasası araçlarının alıcı ve satıcılarını bir araya getiren, alım ve satımına aracılık eden, bunlar için sistemler ve platformlar oluşturan ve bunları işleten alternatif işlem sistemlerini, çok taraflı işlem platformlarını ve teşkilatlanmış diğer piyasaları,

n) Tezgaüstü Piyasa: Borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri dışında kalan piyasaları,

o) Tezgaüstü İşlem: Borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri dışında kalan piyasalarda gerçekleştirilen işlemleri,

ö) Türev Araç: Aşağıda sayılan veya Kurulca bu kapsamda olduğu belirlenen diğer türev araçları,

1) Menkul kıymetleri satın alma veya satma veya birbirleri ile değiştirme hakkı veren türev araçları,

2) Değeri, bir menkul kıymet fiyatına veya getirisine; bir döviz fiyatına veya fiyat değişikliğine; faiz oranına veya orandaki değişikliğe; bir kıymetli maden veya kıymetli taş fiyatına veya fiyat değişikliğine; bir mal fiyatına veya fiyat değişikliğine; Kurulca uygun görülen kurumlarca yayınlanan istatistiklere veya bunlardaki değişikliğe; kredi riski transferi sağlayan, enerji fiyatları ve iklim değişkenleri gibi ölçüm değerleri olan ve bu sayılanlardan oluşturulan bir endeks seviyesine veya seviyedeki değişikliğe bağlı olan türev araçları, bu araçların türevlerini ve sayılan dayanak varlıkları birbirleri ile değiştirme hakkı veren türevleri,

3) Döviz ve kıymetli madenler ile Kurulca belirlenecek diğer varlıklar üzerine yapılacak kaldıraçlı işlemleri,

p) Yatırım Kuruluşu: Aracı kurumlar, bankalar ve yatırım hizmeti ve faaliyetinde bulunmak üzere kuruluş ve faaliyet esasları Kurulca belirlenen diğer sermaye piyasası kurumlarını,

r) Yönlendirici Nitelikte Yorum ve Tavsiye: Yatırımcılara yönelik olarak sunulan, belirli sermaye piyasası araçlarının alım satımını teşvik edici ifadeler içeren veya başka bir surette yatırımcı kararlarını etkileyebilecek yorum ve tavsiyeleri,

s) YTM: Kanunun 83 üncü maddesinde tanımlanan Yatırımcı Tazmin Merkezini,

ş) (Ek:RG-20/10/2017-30216)¹ Brüt Varlık: Kaldıraçlı alım satım işlemlerinde müşteriler tarafından yatırılan ve çekilen teminatlar ile yalnızca kapanan pozisyonların kar/zarar tutarları dikkate alınarak hesaplanan bakiyeyi,

t) (Ek:RG-20/10/2017-30216)⁽¹⁾ Net Varlık: Kaldıraçlı alım satım işlemlerinde müşteriler tarafından yatırılan ve çekilen teminatlar ile açık ve kapanan tüm pozisyonların kar/zarar tutarları dikkate alınarak hesaplanan varlığı,

u) (Ek:RG-20/10/2017-30216)⁽¹⁾ Takasbank: İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi'ni, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yatırım Hizmetleri ve Faaliyetleri ile Yan Hizmetler

Yatırım hizmetleri ve faaliyetleri

MADDE 4 – (1) Kuruldan izin almak kaydıyla yapılabilecek ve bu Tebliğ ile düzenlenen yatırım hizmetleri ve faaliyetleri şunlardır:

- Sermaye piyasası araçlarıyla ilgili emirlerin alınması ve iletilmesi.
- Sermaye piyasası araçlarıyla ilgili emirlerin müşteri adına ve hesabına veya kendi adına ve müşteri hesabına gerçekleştirilmesi.
- Sermaye piyasası araçlarının kendi hesabından alım ve satımı.
- Bireysel portföy yöneticiliği.
- Yatırım danışmanlığı.
- Sermaye piyasası araçlarının halka arzında yüklenimde bulunularak satışa aracılık edilmesi.
- Sermaye piyasası araçlarının halka arzında yüklenimde bulunmaksızın satışa aracılık edilmesi.
- Çok taraflı alım satım sistemlerinin ve borsa dışı diğer teşkilatlanmış pazar yerlerinin işletilmesi.

¹ Bu değişiklik 25/12/2017 tarihinde yürürlüğe girer.

- ğ) Sermaye piyasası araçlarının müşteri namına saklanması ve yönetimi.
h) Kurulca belirlenecek diğer hizmet ve faaliyetlerde bulunulması.

Yatırım hizmet ve faaliyetleri için izin alma zorunluluğu

MADDE 5 – (1) Bu Tebliğ ile düzenlenen yatırım hizmetleri ve faaliyetlerinin her birinin düzenli uğraşı, ticari veya mesleki faaliyet olarak icra edilebilmesi için Kuruldan izin alınması zorunludur.
(2) Yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ancak yatırım kuruluşları tarafından yerine getirilebilir. Yatırım ortaklıkları ile portföy yönetim şirketlerine ilişkin hükümler saklıdır.
(3) Yatırım kuruluşlarının müşterileri dışındaki taraflarla herhangi bir yatırım hizmet ve faaliyeti sunma amacı olmaksızın kendi portföyleri için sermaye piyasası araçlarına ilişkin işlem yapmaları Kurul iznine tabi değildir.

Yan hizmetler

MADDE 6 – (1) Yatırım kuruluşlarının yetkili oldukları yatırım hizmet ve faaliyetlerine bağlı olarak yapabilecekleri yan hizmetler şunlardır:
a) Sermaye piyasaları ile ilgili danışmanlık hizmetleri sunulması.
b) Yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ile sınırlı olarak kredi ya da ödünç verilmesi ve döviz hizmetleri sunulması.
c) Sermaye piyasası araçlarına ilişkin işlemlerle ilgili yatırım araştırması ve finansal analiz yapılması veya genel tavsiyede bulunulması.
ç) Aracılık yükleniminin yürütülmesi ile ilgili hizmetlerin sunulması.
d) Borçlanma veya başka yollardan finansman sağlanmasında aracılık hizmeti sunulması.
e) Servet yönetimi ve finansal planlama yapılması.
f) Kurulca belirlenecek diğer hizmet ve faaliyetlerde bulunulması.
(2) Portföy yönetim şirketlerinin bulunabilecekleri yan hizmetlere ilişkin mevzuat hükümleri saklıdır.

Yan hizmetler için bildirim zorunluluğu

MADDE 7 – (1) Yan hizmetler, yatırım kuruluşları tarafından ayrıca bir yetki belgesine tâbi olmaksızın Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde yapılır.
(2) Yatırım kuruluşları, faaliyet izni başvuruları sırasında sunmayı planladıkları yan hizmetleri de Kurula bildirmekle yükümlüdürler. Faaliyet izninin alınmasından sonra, başka yan hizmetlerin de sunulmak istenmesi halinde, bunlar için de ayrıca Kurula bildirimde bulunulur.
(3) Kurula yapılan bildirim takiben 20 iş günü içinde Kurulca aksi yönde görüş bildirilmedikçe, bildirimde bulunulan yan hizmetler bu Tebliğde belirtilen esaslara uygun olarak yürütülmeye başlanır. Kurulca istenecek eksik bilgi ve belgelerin tamamlanması için geçen süreler bu sürenin hesabında dikkate alınmaz.

Aracı kurumların gruplandırılması

MADDE 8 – (1) Aracı kurumlardan;
a) Emir iletimine aracılık ve yatırım danışmanlığı faaliyetlerinden herhangi birini veya tamamını yürütecek olanlar “dar yetkili”,
b) İşlem aracılığı, en iyi gayret aracılığı faaliyeti, sınırlı saklama hizmeti ve portföy yöneticiliği faaliyetinden herhangi birini veya tamamını yürütecek olanlar “kısmi yetkili”,
c) Portföy aracılığı faaliyeti, genel saklama hizmeti ve aracılık yüklenimi faaliyetinden herhangi birini veya tamamını yürütecek olanlar “geniş yetkili”,
olarak adlandırılır.

Yurtdışında yerleşik kuruluşların faaliyetleri

MADDE 9 – (1) Türkiye'deki yerleşik kişilere yönelik tanıtım, reklam ve pazarlama gibi faaliyetlerde bulunulmaması şartıyla, yatırım kuruluşları da dahil Türkiye'de yerleşik kişilerin tamamen kendi inisiyatifleri doğrultusunda, yurt dışında yerleşik finansal kuruluşlardan aldıkları her türlü yatırım hizmet ve faaliyeti ile bu kuruluşlar nezdinde açtıkları hesaplar, söz konusu hesaplara gönderilen nakit ve diğer kıymetler ile bu hesaplar üzerinden gerçekleştirdikleri işlemler bu Tebliğin kapsamı

dışındadır.

(2) Birinci fıkranın uygulanması kapsamında yurt dışında yerleşik kuruluşlar tarafından, Türkiye’de iş yeri açılması, Türkçe internet sitesi oluşturulması, sunulan yatırım hizmet ve faaliyetlerine ilişkin olarak Türkiye’de yerleşik kişi ya da kurumlar aracılığıyla ve/veya doğrudan tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinde bulunulması durumlarından herhangi birinin varlığı halinde faaliyetlerin Türkiye’de yerleşik kişilere yönelik olduğu kabul edilir ve ilgili mevzuat hükümleri uygulanır. Faaliyetlerin Türkiye’de yerleşik kişilere yönelik olduğunun tespitine ilişkin ilave kıstaslar Kurul tarafından belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Alım Satım Aracılığı Faaliyeti

Alım satım aracılığı faaliyeti

MADDE 10 – (1) Alım satım aracılığı faaliyeti, bu Tebliğde tanımlanan ve Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan emir iletimine aracılık, (b) bendinde yer alan işlem aracılığı ve (c) bendinde yer alan portföy aracılığı faaliyetlerinin tümünü birlikte ifade eder.

Emir iletimine aracılık faaliyetinin tanımı

MADDE 11 – (1) Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında emir iletimine aracılık faaliyeti sermaye piyasası araçlarına ilişkin müşteri emirlerinin yatırım kuruluşları tarafından; a) Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) veya (c) bendi kapsamında yetkilendirilmiş bir yatırım kuruluşuna veya, b) Kaldıraçlı işlemler hariç olmak üzere ilgili ülkenin yetkili otoritesinden faaliyet izni almış yurt dışında yerleşik bir kuruluşa, iletilmesini ve emirlerin sonuçlarına ilişkin bilgilendirme yapılmasını ifade eder.

(2) Aşağıdaki faaliyetler de emir iletimine aracılık faaliyeti kapsamında sayılır:

a) Halka arz, tahsisli satış veya nitelikli yatırımcılara satış sırasında taleplerin toplanmasıyla ilgili olarak taleplerin ilgili yatırım kuruluşuna iletilmesi ve müşteriler tarafından ilgili sermaye piyasası aracının bedeli olarak tevdi edilen nakdin tahsili veya geri ödenmesi gibi işlemleri kapsamak üzere gişe hizmeti verilmesi.

b) Lehine faaliyet gösterilen işlem ve/veya portföy aracılığına yetkili kuruluşun sunabileceği yatırım hizmetleri ve faaliyetlerinin yatırımcılara tanıtılması, sözleşme akdedilmesine aracı olunması.

c) Sözleşme yapmak isteyen tarafların komisyon karşılığında bir araya getirilmesi faaliyetleri.

(3) İkinci fıkrada sayılan hizmetler müşterilerle çerçeve sözleşme imzalanmaksızın sunulabilir.

Emir iletimine aracılık faaliyetinde bulunabilecek yatırım kuruluşları

MADDE 12 – (1) Emir iletimine aracılık faaliyeti Kuruldan izin almak kaydıyla aracı kurumlar ve kaldıraçlı işlemler hariç olmak üzere bankalar tarafından yapılabilir.

Emir iletimine aracılık faaliyetinde bulunmak için aranan özel şartlar

MADDE 13 – (1) Emir iletimine aracılık faaliyetinde bulunulmasına izin verilebilmesi için Kurulun yatırım kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları ile ilgili düzenlemelerinde faaliyete geçmek için aranan genel şartlara uyulmasına ek olarak yatırım kuruluşlarının,

a) Kurulun aracı kurumların sermayeleri ve sermaye yeterliliği ile ilgili düzenlemelerinde bu faaliyet için öngörülen asgari özsermaye yükümlülüğünü yerine getirmiş olması,

b) Emir iletimine aracılık faaliyetlerinin yürütülmesinden sorumlu olacak birimi de içeren organizasyon yapısını oluşturmuş ve birim yöneticisini istihdam etmiş olması,

c) Emir iletimine aracılık faaliyetlerinin yürütüleceği merkez veya merkez dışı örgütlerinde çalışacak yeterli sayıda ihtisas personelini istihdam etmiş olması,

ç) Emirlerin iletileceği işlem veya portföy araçlarının listesi ile bu sürecin nasıl işleyeceğine ilişkin şirket politikasını belirlemiş olması, zorunludur.

(2) Bankaların emir iletimine aracılık faaliyeti başvurularında birinci fıkranın (a) bendi hükmü aranmaz.

Emir iletimine aracılık faaliyetinin yürütülmesine ilişkin ilke ve esaslar

MADDE 14 – (1) Emir iletimine aracılık faaliyetinin yürütülmesi sırasında yatırım kuruluşlarının aşağıdaki ilke ve esaslara uymaları zorunludur:

a) Emir iletimine aracılık yapacak yetkili kuruluş ile lehine faaliyet gösterilecek her bir kuruluş arasında tarafların hak ve yükümlülüklerinin belirlendiği bir sözleşme imzalanması şarttır.

b) Hem emir iletimine aracılığa yetkili kuruluşun hem lehine faaliyet gösterilen yetkili kuruluşun işlemlere başlamadan önce müşteri ile ayrı ayrı çerçeve sözleşme imzalaması esastır. Ancak her iki yetkili kuruluşun mutabakatı ve yetkilendirmesiyle emir iletimine aracılık ve işlem aracılığı faaliyetlerine ilişkin esaslara aynı sözleşmede yer verilmesi halinde tek çerçeve sözleşme yapılması mümkündür.

c) Müşterilere ait hesap ve işlemlerin lehine faaliyet gösterilen kuruluş nezdinde müşteri bazında izlenmesi gerekir.

ç) Çerçeve sözleşmeler ile risk bildirimleri dahil lehine faaliyet gösterilen yetkili kuruluşa iletilen emirlere ilişkin belgeler ile kayıtların birer örneğinin emir iletimine aracılık faaliyetine yetkili kuruluş nezdinde saklanması gerekir.

d) Kurulun belge ve kayıt düzenlemeleri uyarınca müşteriye yapılacak bildirimleri lehine faaliyet gösterilen kuruluş yapmakla yükümlüdür. Ancak müşterilerin talep etmesi halinde, hesapların açılması ve emirlerin iletilmesiyle sınırlı olarak ilgili bilgi ve belgelerin emir iletimine aracılık etmeye yetkili kuruluş tarafından da ibraz edilmesi zorunludur.

e) Hem emir iletimine aracılığa yetkili kuruluş hem de lehine faaliyet gösterilen yetkili kuruluş, müşterilerine ait emirlerin gizliliğini korumakla yükümlüdür. Müşteriye ait emir bilgileri herhangi bir üçüncü şahsa, müşteri aleyhine ve üçüncü şahıs lehine müşterinin bilgisi olmaksızın aktarılamaz ve kullanılamaz.

(2) Emir iletimine aracılık faaliyeti kapsamında tesis edilecek her yeni sözleşme ayrıca Kurula bildirilir.

Emir iletimine aracılık faaliyetinin yurt dışında yerleşik kuruluşlarla yürütülmesine ilişkin ilke ve esaslar

MADDE 15 – (1) Emir iletimine aracılık faaliyetinin yurt dışında yerleşik kuruluşlarla yürütülmesi durumunda işlemlere başlamadan önce Kurula bildirimde bulunulması zorunludur. Bu fıkra kapsamında tesis edilecek her yeni sözleşme ayrıca bildirim tabidir.

(2) Emir iletimine aracılık faaliyetinin yurt dışında yerleşik kuruluşlarla yapılması halinde;

a) İşlemlerin yürütüleceği ülkenin yetkili otoritesinden faaliyet izni almış kuruluşlar ile yazılı sözleşme yapılması,

b) Hem emir iletimine aracılığa yetkili kuruluşun hem lehine faaliyet gösterilen yurtdışında yerleşik yetkili kuruluşun işlemlere başlamadan önce müşteri ile ayrı ayrı çerçeve sözleşme imzalaması,

c) Kurulun yatırım kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları ile ilgili düzenlemeleri uyarınca müşteriye gerekli risk bildiriminin yapılmış olması,

ç) Çerçeve sözleşmeler ile risk bildirimleri dahil lehine faaliyet gösterilen yetkili kuruluşa iletilen emirlere ilişkin tüm bilgi ve belgelerin birer örneğinin emir iletimine aracılık faaliyetine yetkili kuruluş nezdinde saklanması ve bu bilgilerin talebi halinde müşteriye ibrazı, zorunludur.

(3) Bu madde uyarınca Kurula yapılacak bildirimler ilgili ülkenin yetkili otoritesi ile Kurul arasında yeterli bilgi akışı ve ülke mevzuatları arasında uyum olup olmadığı açısından değerlendirilir. Kurula yapılan bildirim takiben 20 iş günü içinde Kurulca aksi yönde görüş bildirilmedikçe, bildirim konusu hizmet ve faaliyet bu Tebliğde belirtilen esaslara uygun olarak yürütülmeye başlanır. Kurulca istenecek eksik bilgi ve belgelerin tamamlanması için geçen süreler bu sürenin hesabında dikkate alınmaz.

(4) Yatırım kuruluşlarınca kaldıraçlı alım satım işlemlerine yönelik olarak yurt dışında yerleşik kuruluşlarla emir iletimine aracılık faaliyeti yürütülemez.

(5) Kurulun yabancı sermaye piyasası araçlarının Kurul kaydına alınmasına ve satışına ilişkin düzenlemeleri saklıdır.

İşlem aracılığı faaliyetinin tanımı

MADDE 16 – (1) Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında işlem aracılığı faaliyeti, emir iletimine aracılık faaliyetine ek olarak, müşterilerin sermaye piyasası araçlarıyla ilgili alım veya satım emirlerinin müşteri adına ve hesabına veya kendi adına ve müşteri hesabına yatırım kuruluşları tarafından,

- a) Borsalar ya da teşkilatlanmış diğer pazar yerlerine,
 - b) Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında yetkilendirilmiş bir kuruluşa,
 - c) Kaldıraçlı işlemler hariç olmak üzere ilgili ülkenin yetkili otoritesinden faaliyet izni almış yurt dışında yerleşik bir kuruluşa,
- iletilmek suretiyle gerçekleştirilmesini ifade eder.

İşlem aracılığı faaliyetinde bulunabilecek yatırım kuruluşları

MADDE 17 – (1) İşlem aracılığı faaliyeti Kuruldan izin almak kaydıyla;

- a) Aracı kurumlar tarafından sermaye piyasası araçları üzerinde,
 - b) **(Değişik:RG-14/1/2016-29593)** Yatırım ve kalkınma bankaları tarafından kaldıraçlı işlemler hariç olmak üzere sermaye piyasası araçları üzerinde,
 - c) **(Ek:RG-14/1/2016-29593)** Yatırım ve kalkınma bankaları dışında kalan bankalar tarafından paylar, kaldıraçlı işlemler ile pay endekslerine ya da paylara dayalı türev araçlar hariç olmak üzere sermaye piyasası araçları üzerinde,
- yapılabilir.

(2) **(EK:RG-14/1/2016-29593)**² Borsa mevzuatı hükümleri saklı kalmak üzere, yatırım ve kalkınma bankalarının birinci fıkranın (b) bendi kapsamında işlem aracılığı faaliyetinde bulunabilmeleri için halka açık olmayan bir aracı kurumun tüm faaliyet izinlerinin iptali için talepte bulunarak yatırım hizmet ve faaliyetlerinden çekilmesi zorunludur.

(3) İşlem aracılığı faaliyetinde bulunabilecek kuruluşları sermaye piyasası araçları bazında gösterir tablo EK/1'de yer almaktadır.

İşlem aracılığı faaliyetinde bulunmak için aranan özel şartlar

MADDE 18 – (1) İşlem aracılığı faaliyetinde bulunulmasına izin verilebilmesi için Kurulun yatırım kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları ile ilgili düzenlemelerinde faaliyete geçmek için aranan genel şartlara ve 13 üncü maddede yer alan emir iletimine aracılık faaliyetine ilişkin özel şartlara uyulmasına ek olarak yatırım kuruluşlarının,

- a) 59 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca sınırlı saklama hizmeti vermek üzere faaliyet izni almış veya bu izni almak üzere Kurula başvurmuş olması,
 - b) Kurulun aracı kurumların sermayeleri ve sermaye yeterliliği ile ilgili düzenlemelerinde bu faaliyet için öngörülen asgari özsermaye yükümlülüğünü yerine getirmiş olması,
 - c) İşlemlerin gerçekleştirileceği piyasalar ile varsa birlikte çalışacağı emir iletimine aracılığa ve portföy aracılığına yetkili kuruluşların listesi ile bu sürecin nasıl işleyeceğine ilişkin emir gerçekleştirme politikasını belirlemiş olması,
 - ç) Türev araç işlemleri yapacak yatırım kuruluşlarının ayrıca; yeterli sayıda türev araçlar müşteri temsilcisi ile muhasebe ve operasyon sorumlusunu görevlendirmiş olması,
- gerekir.

(2) Bankaların işlem aracılığı faaliyeti başvurularında birinci fıkranın (b) bendi aranmaz.

İşlem aracılığı faaliyetinin yürütülmesine ilişkin ilke ve esaslar

MADDE 19 – (1) İşlem aracılığı faaliyetinin yürütülmesi sırasında yatırım kuruluşlarının aşağıdaki

² Bu değişiklik ile Tebliğin 17 nci maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere ikinci fıkra eklenmiş mevcut fıkra buna göre teselsül ettirilmiş ve 19 uncu maddesinin birinci fıkrasına (d) bendinden sonra gelmek üzere (e) bendi eklenmiş ve mevcut (e) bendi (f) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

esaslara uymaları zorunludur:

a) Yatırım kuruluşları müşteri emirlerini, emir gerçekleştirme politikası, çerçeve sözleşmede belirtilen esaslar, müşteri emrini en iyi şekilde gerçekleştirme yükümlülüğü, özen ve sadakat borcu çerçevesinde kabul ederek yerine getirir.

b) Borsada işlem yapmayı gerektiren emirler ayrıca ilgili mevzuatta belirlenen esaslar çerçevesinde alınır ve yerine getirilir.

c) İşlem aracılığına yetkili kuruluşların, emirleri portföy aracılığı faaliyetine yetkili bir kuruluşa iletmek suretiyle gerçekleştirmeleri halinde;

1) İşlemlere başlamadan önce bu kuruluşla tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerini içeren yazılı bir sözleşme imzalaması,

2) Müşterilere ait hesap ve işlemleri kendi nezdinde müşteri bazında izlemesi,

3) Müşteri emirlerini kendi hesabına veya ilişkili kişilerin hesabına verilen aynı fiyatlı emirlerden öncelikli olarak yerine getirmesi,

gerekir.

ç) Tezgahestü türev araç işlemleriyle ilgili olarak müşterilerin kesinleşmiş nakit alacaklarının müşteri talebi üzerine, en geç 3 iş günü içinde tam ve nakden ödenmesi gerekir.

d) **(Değişik:RG-14/1/2016-29593)** Kaldıraçlı işlemlerle ilgili olarak yatırılan teminat tutarlarının üzerinde bir kayba uğratabilecek şekilde genel müşteriye ve talebe dayalı profesyonel müşteriye işlem yaptırılamaz. Yatırımcının piyasa koşullarından dolayı teminatından daha fazla zarara uğraması halinde söz konusu zarar genel müşteriden ve talebe dayalı profesyonel müşteriden talep edilemez.

e) **(Ek:RG-14/1/2016-29593)**⁽²⁾ Talebe dayalı profesyonel müşteriler için, ilgili müşterinin yazılı olarak talep etmesi halinde (d) bendinde yer alan hüküm uygulanmaz.

f) Yatırım kuruluşları müşteri emirlerinin gizliliğini korumakla yükümlüdür. Müşteriye ait emir bilgileri herhangi bir üçüncü şahsa, müşteri aleyhine ve üçüncü şahıs lehine müşterinin bilgisi olmaksızın aktarılamaz ve kullanılamaz.

İşlem aracılığı faaliyetinin yurt dışı piyasalarda yürütülmesine ilişkin ilke ve esaslar

MADDE 20 – (1) Yurt dışı piyasalarda işlem aracılığı faaliyeti, yurt dışında herhangi bir borsaya veya teşkilatlanmış diğer pazar yerlerine üye olmak suretiyle veya ilgili ülkenin yetkili otoritesinden faaliyet izni almış yurt dışında yerleşik bir kuruluş vasıtasıyla yürütülebilir. Bu durumda Kurula işlemlere başlamadan önce bildirimde bulunulması zorunludur. Bu fıkra kapsamında tesis edilecek her yeni üyelik ve sözleşme ayrıca bildirim tabidir.

(2) Yurt dışı piyasalarda işlem aracılığı faaliyetinde bulunacak yatırım kuruluşlarının;

a) İşlemleri ilgili ülkenin yetkili otoritesinden faaliyet izni almış yurt dışında yerleşik bir kuruluş vasıtasıyla yürütmesi durumunda, söz konusu kuruluşlarla 19 uncu maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi uyarınca yazılı sözleşme yapması,

b) Müşteriyle yurt dışı işlemlerle ilgili olarak çerçeve sözleşme imzalamış ve Kurulun yatırım kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları ile ilgili düzenlemeleri uyarınca gerekli risk bildirimini yapmış olması,

c) Yurt dışı piyasalarda yapacakları işlemleri müşteri bazında izlemesi, bunu teminen gerekli ve yeterli belge, kayıt, iletişim, muhasebe ve iç kontrol sistemini oluşturması,

ç) İşlemleri yurt dışında herhangi bir borsaya veya teşkilatlanmış diğer pazar yerlerine üye olmak suretiyle yürütmesi durumunda, ilgili otoriteye yapılan raporlamalarda yer alan mali veya hukuki durumu etkileyebilecek hususlar ile ilgili otorite tarafından uygulanan yaptırımları, durumun ortaya çıktığı tarihten itibaren 3 iş günü içerisinde Kurula bildirmesi,

gerekir.

(3) Bu madde uyarınca Kurula yapılacak bildirimler ilgili ülkenin yetkili otoritesi ile Kurul arasında yeterli bilgi akışı ve ülke mevzuatları arasında uyum olup olmadığı açısından değerlendirilir. Kurula yapılan bildirim takiben 20 iş günü içinde Kurulca aksi yönde görüş bildirilmedikçe, bildirim konusu hizmet ve faaliyet bu Tebliğde belirtilen esaslara uygun olarak yürütülmeye başlanır. Kurulca istenecek eksik bilgi ve belgelerin tamamlanması için geçen süreler bu sürenin hesabında dikkate alınmaz.

(4) Yatırım kuruluşlarınca kaldıraçlı alım satım işlemlerine yönelik olarak yurt dışı piyasalarda işlem

aracılığı faaliyeti yürütülemez.

Portföy aracılığı faaliyeti

MADDE 21 – (1) Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında portföy aracılığı faaliyeti, işlem aracılığı faaliyetine ek olarak, yatırım kuruluşlarının müşterilerin sermaye piyasası araçlarıyla ilgili alım veya satım emirlerini karşı taraf olarak yerine getirmesi faaliyetini ifade eder.

Portföy aracılığı faaliyetinde bulunabilecek yatırım kuruluşları

MADDE 22 – (1) (Değişik fıkra:RG-14/1/2016-29593) Portföy aracılığı faaliyeti Kuruldan izin almak kaydıyla,

- a) Aracı kurumlar tarafından sermaye piyasası araçları üzerinde,
- b) Yatırım ve kalkınma bankaları tarafından kaldıraçlı işlemler hariç olmak üzere sermaye piyasası araçları üzerinde,
- c) Yatırım ve kalkınma bankaları dışında kalan bankalar tarafından paylar, kaldıraçlı işlemler ile paylara dayalı türev araçlar hariç olmak üzere sermaye piyasası araçları üzerinde, borsa mevzuatı hükümleri saklı kalmak üzere yapılabilir.

(2) (Ek fıkra:RG-14/1/2016-29593)³ Borsa mevzuatı hükümleri saklı kalmak üzere, yatırım ve kalkınma bankalarının birinci fıkranın (b) bendi kapsamında portföy aracılığı faaliyetinde bulunabilmeleri için halka açık olmayan bir aracı kurumun tüm faaliyet izinlerinin iptali için talepte bulunarak yatırım hizmet ve faaliyetlerinden çekilmesi zorunludur.

(3) Portföy aracılığı faaliyetinde bulunabilecek kuruluşları sermaye piyasası araçları bazında gösterir tablo EK/2'de yer almaktadır.

Portföy aracılığı faaliyetinde bulunmak için aranan özel şartlar

MADDE 23 – (1) Portföy aracılığı faaliyetinde bulunulmasına izin verilebilmesi için, Kurulun yatırım kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları ile ilgili düzenlemelerinde faaliyete geçmek için aranan genel şartlara ve işlem aracılığı faaliyetine ilişkin aranan özel şartlara uyulmasına ek olarak yatırım kuruluşlarının,

- a) 59 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca sınırlı saklama hizmeti vermek üzere faaliyet izni almış veya bu izni almak üzere Kurula başvurmuş olması,
 - b) Kurulun aracı kurumların sermayeleri ve sermaye yeterliliği ile ilgili düzenlemelerinde bu faaliyet için öngörülen asgari özsermaye yükümlülüğünü yerine getirmiş olması,
 - c) Portföy aracılığı faaliyetine konu işlemlerle ilgili olarak risk yönetim birimini oluşturmuş olması,
 - ç) Münhasıran istihdam edilmiş ve finans piyasalarında en az 5 yıllık deneyime sahip bir birim yöneticisi ile ona bağlı olarak çalışacak yeterli sayıda ihtisas personelinin görevlendirmiş olması,
 - d) Birim yöneticisi ve ihtisas personelinin yapılacak işlemlerin niteliğine göre Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey veya Türev Araçlar lisansına sahip olması,
 - e) İşlemlerin gerçekleştirileceği piyasalar ile varsa birlikte çalışacağı emir iletimine aracılığa, işlem aracılığına ve portföy aracılığına yetkili kuruluşların listesi ile bu sürecin nasıl işleyeceğine ilişkin emir gerçekleştirme politikasını belirlemiş olması,
- gerekir.

(2) Bankaların portföy aracılığı faaliyeti başvurularında birinci fıkranın (b) ve bankaların sahip olduğu risk yönetiminden sorumlu biriminin portföy aracılığı faaliyetine ilişkin riskleri de izlemesi koşuluyla birinci fıkranın (c) bendi hükmü aranmaz.

Portföy aracılığı faaliyetinin yürütülmesine ilişkin ilke ve esaslar

MADDE 24 – (1) Portföy aracılığı faaliyetinin yürütülmesi sırasında, işlem aracılığı faaliyetine ilişkin ilke ve esaslara ek olarak aşağıdaki ilke ve esaslara uyulması zorunludur:

- a) Yatırım kuruluşları müşteri emirlerini, emir gerçekleştirme politikası, çerçeve sözleşmede belirtilen esaslar, müşteri emrini en iyi şekilde gerçekleştirme yükümlülüğü, özen ve sadakat borcu

³ Bu değişiklik ile Tebliğin 22 nci maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere ikinci fıkra eklenmiş ve mevcut ikinci fıkra üçüncü fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

çerçevesinde kabul ederek yerine getirir.

b) İşlemlerin gerçekleştirileceği fiyatların genel piyasa koşulları ve gerçeğe uygun değerleri ile uyumlu olarak nesnel bir biçimde belirlenmesi gerekir.

c) **(Değişik:RG-14/1/2016-29593)** Kaldıraçlı işlemlerle ilgili olarak yatırılan teminat tutarlarının üzerinde bir kayba uğratabilecek şekilde müşterilere genel müşteriye ve talebe dayalı profesyonel müşteriye işlem yaptırılamaz. Yatırımcının piyasa koşullarından dolayı teminatından daha fazla zarara uğraması halinde söz konusu zarar genel müşteriden ve talebe dayalı profesyonel müşteriden talep edilemez.”

ç) **(Ek:RG-14/1/2016-29593)** Talebe dayalı profesyonel müşteriler için, ilgili müşterinin yazılı olarak talep etmesi halinde (c) bendinde yer alan hüküm uygulanmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Türev Araç İşlemlerine İlişkin Özel Hükümler

Türev araç işlemleri

MADDE 25 – (1) Kaldıraçlı işlemler dışında kalan türev araçlara ilişkin emir iletimi, işlem ya da portföy aracılığı faaliyetleri, işlemlerin niteliğine göre borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerlerinde ya da tezgahüstü piyasalarda yapılabilir.

Tezgahüstü türev araç işlem türleri ve işlemlere konu dayanak varlıklar

MADDE 25/A – (Ek:RG-14/1/2016-29593)

(1) İşlem aracılığı veya portföy aracılığı faaliyeti kapsamında tezgahüstü türev araç işlemleri gerçekleştirecek yatırım kuruluşları işlem yapacakları türev araç türlerine ve türev araç türlerine konu dayanak varlıklara ilişkin Birlik tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde bir liste oluşturmak, bu listeyi internet sitelerinde yayımlamak ve Birliğe göndermek zorundadır. Listede yapılacak her türlü değişiklik internet sitesinde ilan edilir ve ilanı takip eden beş iş günü içinde yatırım kuruluşları tarafından Birliğe bildirilir. Talep edilmesi halinde listeler Birlik tarafından Kurula iletilir.

(2) Fark kontratları, yatırım kuruluşu varantları ve sertifikaları ile ortaklık varantları Kurulun diğer düzenlemelerindeki tanımlanmalarından bağımsız olarak bu Tebliğ hükümleri kapsamında türev araç olarak kabul edilir.

(3) Tezgahüstünde gerçekleştirilen fark kontratları bu Tebliğde yer alan kaldıraçlı alım satım işlemlerine ilişkin hükümlere tabidir.

Tezgahüstü türev araç işlemlerinde teminatlandırma politikası

MADDE 25/B – (Ek:RG-14/1/2016-29593)

(1) Aracı kurumlar 25/A maddesi uyarınca belirlenen türev araç türleri ve bu türev araç türlerine konu dayanak varlıklar itibarıyla yönetim kurulu kararı ile bir teminatlandırma politikası oluştururlar. Aracı kurumlar politikalarını asgari olarak müşterilerine karşı doğrudan mali yükümlülük altına girip girmedikleri, müşterilerinin risklilik durumları, olası olumsuz piyasa koşulları ile müşterilerin işlemlerini korunma amacıyla yapmaları veya fark pozisyonu oluşturmaları gibi özel stratejilerini de dikkate almak suretiyle uluslararası kabul görmüş yöntemler çerçevesinde hazırlar.

(2) Teminatlandırma politikasının yürütülmesinden ve gerekli değişikliklerin yapılmasının yönetim kuruluna önerilmesinden risk yönetim birimi sorumludur. Bu birim tarafından genel müdüre müşterilerin teminat durumları ile ilgili olarak en az haftalık olarak raporlama yapılır. Teminatlandırma politikasının oluşturulması ve yürütülmesi ile ilgili sürece aracı kurumların iç kontrol prosedürlerinde yer verilir. Teminatlandırma politikasında yapılacak değişiklik önerileri yönetim kurulu tarafından karara bağlanır.

(3) Teminatlandırma politikasında kullanılan risk modellerinin geçerliliği ve güvenilirliği en az altı ayda bir olmak üzere geriye dönük stres testleriyle sınanmak zorundadır. Yapılacak testlerin sonuçları yönetim kuruluna raporlanır.

Türev araç işlemlerinde pozisyon limitleri

MADDE 25/C – (Ek:RG-14/1/2016-29593)

(1) Aracı kurumlar tarafından teminatlandırma politikasının bir parçası olarak her müşterinin alabileceği pozisyon büyüklüğüne ilişkin limit belirlenmesi zorunludur. Müşteriler limit belirlenmesi amacıyla gruplandırılabilir. Limitler, bir sözleşme veya sözleşme grubu esas alınarak, teslim ayında olup olmama ve işlemin korunma amacıyla yapıp yapılmadığı gibi durumlar göz önüne alınarak belirlenebilir. Borsada gerçekleşen işlemler için Borsa tarafından belirlenen kurallar saklıdır.

(2) Pozisyon limitlerinin belirlenmesinde, uç piyasa koşullarında en büyük pozisyona sahip müşterilerin belirli bir bölümünün temerrüdü veya pozisyonları sebebiyle oluşan zararın aracı kurumlar tarafından karşılanması gereğinin ortaya çıkması hallerinde aracı kurumun mali yapısının sermaye yeterliliği yükümlülüklerini yerine getiremeyecek şekilde etkilenmemesi gözetilir.

Tezgahestü türev araç işlemlerinde müşterilerden teminat alınması ile ilgili esaslar**MADDE 25/Ç – (Ek:RG-14/1/2016-29593)**

(1) Aracı kurumlar müşterileri ile gerçekleştirecekleri tezgahestü türev araç işlemleri için teminat talep ederler. Teminat tesis edilmeden işlemlere başlanamaz. Teminat yapısı asgari olarak, başlangıç ve sürdürme teminatı olmak üzere belirlenir.

(2) Başlangıç teminatı, işlemlere başlanabilmesi ve pozisyon alınabilmesi için müşteri tarafından yatırılması gereken asgari teminat tutarıdır. Başlangıç teminat oranı yatırılan teminat tutarının ilk açılan toplam pozisyon tutarına olan oranı olacak şekilde, aracı kurumlar tarafından belirlenir.

(3) Sürdürme teminatı, müşterinin tezgahestü türev araç işlemleri süresince sahip olması gereken asgari teminattır. Sürdürme teminatı değeriyle teminat tutarının sahip olunan pozisyon büyüklüğüne oranı olarak aracı kurumlar tarafından belirlenir. Sürdürme teminat oranının belirlenen oranın altına düşmesi durumunda aracı kurumlar tarafından çerçeve sözleşmede belirlenen şekilde teminat tamamlama çağrısı yapılır ve oran başlangıç teminat oranına çıkarılır. Sürdürme teminatının zamanında sağlanması amacıyla müşterinin talebi halinde bankaların otomatik ödeme sistemlerinden faydalanılabilir. Bu imkan müşterilerin aracı kurumlar tarafından kredilendirilmesi sonucunu doğuracak şekilde kullanılamaz.

(4) Teminat tamamlama çağrısı yapılan müşterinin teminat tamamlama yükümlülüğünü süresi içerisinde yerine getirmemesi halinde müşteri başka bir ihbara gerek kalmaksızın temerrüde düşmüş sayılır. Müşterilerin temerrüde düşmesine neden olan ilgili pozisyonları aracı kurumlar tarafından otomatik olarak kapatılabilir. Temerrüde düşmüş müşterilerin temerrüt durumu ortadan kalkmadan risklerinin artmasına yol açacak şekilde yeni pozisyon almaya yönelik emirleri kabul edilmez. Aracı kurumlar müşterilerin açık pozisyonlarının tek taraflı olarak, otomatik şekilde kapatılabileceği bir pozisyon kapatma oranı belirleyebilir. Söz konusu oranın sürdürme teminat oranının altında belirlenmesi zorunludur.

(5) Başlangıç ve sürdürme teminatlarına ilişkin tutar veya oranlar, teminatların değerlendirme esasları, teminat takibi, teminat tamamlama çağrısı, teminat tamamlama yükümlülüğü, sürdürme teminatının altına veya temerrüde düşülmesi durumunda izlenecek yöntemler, pozisyonların netleştirilmesi ve otomatik kapanması, varlıkların fiyatlandırılması ve değerlemesine ilişkin esasların aracı kurumlar tarafından belirlenmesi zorunludur. Bu hususlara aracı kurumlar ile müşteri arasında düzenlenecek çerçeve sözleşmede yer verilir.

(6) Müşterilerden alınan türev araç emirlerinin bu Tebliğ hükümlerine uygun olarak gerçekleştirilmek üzere bir başka kuruluşa iletilmesi halinde, aracı kurumlar tarafından müşteriden asgari olarak bu emirler kapsamında ilgili kuruluş tarafından talep edilen kadar teminat talep edilir.

(7) Müşteri varlık ve teminatlarının izlenmesine ve saklanmasına ilişkin ilgili borsa, merkezi takas kuruluşu ve merkezi karşı taraf düzenlemelerinde yer alan hükümler saklıdır.

Türev araç işlemi kapsamına girmeyen haller

MADDE 26 – (1) Aşağıda belirtilenler türev araç işlemi kapsamında değildir:

- a) Döviz, kıymetli maden, kıymetli taş, mal veya diğer varlıkların fiziki olarak alım satımı.
- b) Gerçek ve/veya tüzel kişilerin kendi aralarında bir yatırım kuruluşu aracılığıyla olmaksızın gerçekleştirdiği, ticari veya mesleki faaliyet sayılamayacak nitelikteki türev araç alım satım işlemleri.

Kaldıraçlı işlemlerde kaldıraç oranı ve teminatlar

MADDE 27 – (1) (Değişik:RG-10/2/2017-29975) Kaldıraçlı işlemlerde kaldıraç oranı, işlem yapmak için yatırılan teminat tutarı karşılığında alınabilecek pozisyon tutarını gösteren orandır. Kaldıraçlı işlemlerde pozisyonun ilk açıldığı sırada uygulanacak kaldıraç oranı 10:1'i geçemez.

(2) **(Değişik:RG-10/2/2017-29975)** Kurul gerekli gördüğü hallerde bu oranları değiştirme ve varlık bazında kaldıraç oranı belirleme yetkisine sahiptir.

(3) **(Değişik:RG-10/2/2017-29975)** Kaldıraçlı işlem gerçekleştirebilmek için başlangıç teminat tutarı olarak asgari 50.000 TL veya muadili döviz tutarı hesaba yatırılır.

(4) **(Değişik:RG-10/2/2017-29975)** İşlemlere başlamadan önce veya başladıktan sonra hesaptan nakit çekilmesi veya başka bir kuruma virman yapılması suretiyle başlangıç teminat tutarının 50.000 TL veya muadili döviz tutarının altına düşürülmesi halinde pozisyon açılmaz. İşlemlere başladıktan sonra zarar edilmesi neticesinde teminat tutarının 50.000 TL veya muadili döviz tutarının altına düşmesi durumunda işlemlere devam edilebilir.

(5) **(Değişik:RG-10/2/2017-29975)** Birinci fıkrada belirlenen esaslar çerçevesinde uygulanacak azami kaldıraç oranları aracı kurumlar ile müşteriler arasında imzalanacak çerçeve sözleşmede belirlenir. Söz konusu oranların daha sonra değiştirilebilmesi için müşterinin yazılı onayı alınır. Aracı kurumlar tarafından tevsik edilebilmesi şartıyla elektronik ortamdaki her türlü araç yoluyla müşteri onayı alınması mümkündür.

(6) Kaldıraçlı işlemlerde teminat olarak yalnızca nakit olarak Türk Lirası veya Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından günlük alım satım kurları ilan edilen yabancı para birimleri döviz kabul edilir. Kurul gerekli gördüğü hallerde müşteri bazında farklı kıymetlerin teminat olarak kabul edilmesini isteyebilir.

(7) Teminat oranının hesaplanması, teminat takibi ve teminat tamamlama yükümlülüğü ile pozisyonların otomatik kapanmasına ilişkin esaslar ve teminat olarak yatırılan nakdin başka bir para birimine çevrilmesinde esas alınacak kurlar çerçeve sözleşmede belirlenir.

(8) Kaldıraçlı işlemlerde teminatların saklanması ilişkin esaslar Kurulca belirlenir.

Kaldıraçlı işlemlerde teminatların izlenmesi ve raporlanması

MADDE 27/A – (Ek:RG-14/1/2016-29593)

(1) **(Değişik:RG-20/10/2017-30216)**⁽¹⁾ Aracı kurumlarca müşterilerden alınan teminatların müşteri bazında takibi, bildirimi ve Takasbank nezdinde tutulması zorunludur.

(2) **(Değişik:RG-20/10/2017-30216)**⁽¹⁾ Kaldıraçlı işlemlere ilişkin müşterilerden teminat olarak alınan tutarlar, en geç ertesi iş günü içerisinde, Takasbank tarafından belirlenen işlem saatlerine uygun olarak raporlanır ve yatırılır. Ayrıca müşterilerden alınan teminatların Takasbank'a yatırılma işlemleri ile yatırılan teminatların güncellenmesi işlemleri bu maddenin yedinci fıkrasında yer alan esaslar çerçevesinde yürütülür.

(3) İşlem aracılığına yetkili aracı kurumlar merkezi takas kuruluşu nezdinde müşteri bazında hesapları açar. İşlem aracılığına yetkili aracı kurum tarafından merkezi takas kuruluşu nezdinde hesap açılabilmesi için öncelikle müşteri adına Merkezi Kayıt Kuruluşu nezdinde hesap açılması ve bu hesaba ilişkin sicil tanımlama işleminin gerçekleştirilmesi gerekir. Lehine işlem yapılan portföy aracılığına yetkili aracı kurum ise merkezi takas kuruluşu nezdinde çoklu hesap açar ve bu hesap müşteri bazında açılan hesaplarla ilişkilendirilir.

(4) İşlem aracılığına yetkili aracı kurum müşterilerden alınan teminatları müşteri bazında portföy aracılığına yetkili aracı kuruma iletir. Merkezi takas kuruluşu nezdinde müşterilere ait teminatların yatırılması, güncellenmesi ve çekilmesi sadece portföy aracılığına yetkili aracı kurum tarafından yerine getirilebilir.

(5) Merkezi takas kuruluşu nezdinde müşteri bazında teminat takibi işlem aracılığına ve portföy aracılığına yetkili kuruluşlar tarafından yapılır. Teminat takibine ilişkin müşterilere yapılacak bildirimlerden işlem aracılığına yetkili aracı kurum sorumludur.

(6) **(Değişik:RG-20/10/2017-30216)**⁽¹⁾ Portföy aracılığına yetkili aracı kurumlar günlük olarak bir önceki güne ilişkin Kurulca belirlenen işlem detaylarını merkezi takas kuruluşuna bildirirler. Yapılan bildirimlerin doğruluğundan yetkili aracı kurum sorumludur.

(7) **(Değişik:RG-20/10/2017-30216)**⁽¹⁾ Müşteri hesaplarında oluşacak kar veya zararlara ilişkin Takasbank nezdinde yapılacak güncellemeler portföy aracılığına yetkili aracı kurum tarafından

yerine getirilir. Takasbank sisteminde müşterilerin brüt varlık tutarları ile net varlık tutarlarının müşterilerce izlenebilmesi sağlanır ve bu tutarlar aracı kurumlarca Takasbank nezdinde günlük olarak güncellenir. İkinci fıkra kapsamında müşterilerden alınan teminat tutarlarının raporlama anı itibarıyla;

a) Müşterilerin net varlıklarına tekabül eden kısmı Takasbank nezdinde müşteriler adına açılan alt hesaplara,

b) Müşterilerin brüt varlık tutarlarının net varlık tutarlarını aşan kısmı ise Takasbank nezdinde aracı kurumlar adına açılacak kaldıraçlı işlemler teminat yedekleri hesabına

en geç ertesi iş günü içerisinde Takasbank tarafından belirlenen işlem saatlerine uygun şekilde günlük olarak aktarılır.

(8) **(Değişik:RG-20/10/2017-30216)**⁽¹⁾ Kaldıraçlı işlemler teminat yedekleri hesabında bulundurulacak tutar, günlük raporlama anı itibarıyla tüm müşterilerin toplam brüt varlıkları ile toplam net varlık tutarları arasındaki farkın yüzde ellisinden az olamaz. Eksik kalan tutar aracı kurumlar tarafından güncelleme işlemleri sırasında tamamlanır, fazla olan tutar ise çekilebilir.

(9) Aracı kurumların yurt dışında yerleşik müşterilerinin teminatlarının yönetiminde bu madde hükümleri uygulanır.

Kaldıraçlı işlemlerde bireysel portföy yöneticiliği ve yatırım danışmanlığı sınırlaması

MADDE 27/B – (Ek:RG-14/1/2016-29593)

(1) Aracı kurumlar kaldıraçlı işlemleri sundukları müşterilerine söz konusu işlemler için bireysel portföy yöneticiliği veya yatırım danışmanlığı hizmeti veremezler.

Deneme hesapları

MADDE 27/C – (Ek:RG-14/1/2016-29593)

(1) Kaldıraçlı işlemler için hesap açılışından önce genel müşterilere çalışma esasları Birlik tarafından hazırlanan ve aracı kurumlar tarafından sunulan bir deneme hesabı üzerinden işlem yaptırılması zorunludur. Deneme hesabının gerçek zamanlı fiyatlar üzerinden çalıştırılmasından aracı kurumlar sorumludur. Müşterinin işlem gerçekleştireceği her aracı kurum tarafından sunulan deneme hesabında işlem yapması zorunludur.

(2) Müşterinin deneme hesabını asgari altı iş günü süreyle çalıştırması ve toplamda asgari elli adet işlem yapması zorunludur. Bu maddede belirtilen yükümlülüğün müşteri tarafından yerine getirildiği ilgili aracı kurum tarafından tevsik edilir.

Genel müşterilerden kaldıraçlı işlemlere ilişkin alınacak beyan

MADDE 27/Ç – (Ek:RG-14/1/2016-29593)

(1) Aracı kurumlar hesap açılışı sırasında genel müşterilerinden,

a) Kaldıraçlı işlemlerin niteliği itibarıyla riskli olduğu ve bu işlemler sonucunda zarar edilebileceği,

b) Yatırılan teminatın tamamının kaybedilebileceği,

c) Birlik tarafından çalışma esasları hazırlanmış deneme hesabı üzerinden işlem gerçekleştirildiği,

ç) İşlemlerde uygulanacak kaldıraç oranı,

d) İnternet sitesinde duyurulan kar/zarar dağılımı,

hususlarında bilgi sahibi oldukları ve bunları kabul ettiklerine ilişkin yazılı beyan almaları zorunludur.

(2) Hesap açılışının elektronik ortamda yapılması durumunda birinci fıkrada belirtilen beyan, her bir hususun müşteri tarafından ayrı ayrı bilindiği ve kabul edildiği anlaşılabilir ve gerektiğinde aracı kurum tarafından tevsik edilebilecek şekilde elektronik ortamda da alınabilir.

Kaldıraçlı işlem kapsamına girmeyen haller

MADDE 28 – (1) Aşağıda belirtilen iş ve işlemler kaldıraçlı işlem kapsamında değildir:

a) Kaldıraçlı alım satım işlemlerine konu edilebilecek varlıkların fiziki alım satımı.

b) Bankalar arasında yapılan işlemler ile bankalar tarafından aracı kurumlara likidite sağlanması amacıyla yapılan işlemler.

Kaldıraçlı işlemlerde emir iptali

MADDE 29 – (1) (Değişik fıkra:RG-14/1/2016-29593) Gerçekleşmiş müşteri emirleri aracı kurumlarca iptal edilemez. Ancak;

- a) İtiraz üzerine müşteri lehine bir iyileştirme yapılması amacıyla,
 - b) İşlem platformunda meydana gelen teknik bir sorun nedeniyle ortaya çıkan müşteri mağduriyetinin giderilmesi amacıyla,
 - c) Profesyonel müşterilerden alınan emirlerin başka bir kuruluşa herhangi bir müdahale olmaksızın oluşturulmuş bir sistem vasıtasıyla otomatik olarak iletilmesi halinde söz konusu pozisyonun karşı tarafça iptal edilmesi durumunda,
- emir iptal edilebilir.

(2) **(Değişik fıkra:RG-14/1/2016-29593)** Aracı kurum birinci fıkranın (b) veya (c) bendi kapsamında bir işlem tesis etmek isterse, birinci fıkranın (b) veya (c) bendi hükümlerine uygun olarak ilgili tüm müşteriler için söz konusu uygulama gerçekleştirilir. Bu müşterilere gerekçesi ile birlikte en seri iletişim aracıyla tesis edilen işlem hakkında bildirim yapılır.”

(3) **(Ek fıkra:RG-14/1/2016-29593)** Birinci fıkranın (c) bendi kapsamında gerçekleştirilecek emir iptali en geç ertesi işlem günü içerisinde gerçekleştirilebilir.

(4) **(Ek fıkra:RG-14/1/2016-29593)**⁴ Birinci fıkranın (a), (b) veya (c) bentleri kapsamında iptal edilen tüm müşteri emirleri merkezi takas kuruluşuna en geç iptali takip eden iş günü raporlanır ve aracı kurum nezdinde de Kurulun belge kayıt düzenlemeleri uyarınca saklanır. Raporlamada; emir iptalinin birinci fıkranın (a) bendi kapsamında yapılması durumunda müşteri itirazına ilişkin beyan, birinci fıkranın (b) bendi kapsamında yapılması durumunda teknik soruna ilişkin ayrıntılı açıklama ve emir iptalinin ilgili tüm müşterileri kapsadığına ilişkin beyan, birinci fıkranın (c) bendi kapsamında yapılması durumunda karşı tarafça emir iptali gerçekleştirildiğine ilişkin alınacak yazı örneği ve bu durumun ilgili tüm müşterileri kapsadığına ilişkin beyana yer verilmesi zorunludur. Merkezi takas kuruluşuna yapılan raporlamada meydana gelen değişiklikler, değişikliğin tespit edildiği gün takip eden ilk iş günü içinde merkezi takas kuruluşuna bildirilmek zorundadır. Raporlamaya ilişkin esaslar merkezi takas kuruluşu tarafından belirlenir.

(5) Bekleyen emirlerin hangi koşullar altında iptal edilebileceğine veya fiyatlarının değiştirilebileceğine ve müşteri hesaplarının hangi koşullarda işleme kapatılabileceğine ilişkin hususlar çerçeve sözleşmede belirlenir.

Piyasada oluşan özel hallerin raporlanması

MADDE 29/A – (Ek:RG-14/1/2016-29593)

(1) Aracı kurumlar tarafından aşağıdaki durumların oluşması halinde Birlik tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde Birliğe raporlama yapılır:

- a) Müşteri işlemlerinin yapılmasını engelleyecek düzeydeki aracı kurum elektronik işlem platformundan kaynaklanan teknik sorunlar.
- b) İşlem yapılan varlıklarda meydana gelen olağan dışı fiyat hareketleri, bu fiyat hareketleri sonucunda Birlik tarafından belirlenecek oranları aşacak şekilde oluşan fiyat boşlukları ve bu olağan dışı fiyat hareketleri sonucunda zarar ederek pozisyonu kapanan yatırımcı sayısı ile oluşan zarar tutarı.

Aracı kurumlar tarafından tezgahüstü türev işlemlerde kullanılan platformlar, program, modül ve eklentiler

MADDE 29/B – (Ek:RG-14/1/2016-29593)

(1) Aracı kurumlar portföy aracılığı veya işlem aracılığı faaliyetleri kapsamında tezgahüstü türev işlemlerde kullandıkları elektronik işlem platformları, bu platformlarda kullanılan her türlü program, modül ve eklenti, bunların çalışma ve kullanım esasları ve amaçları ile bunlara ilave olarak yeni platform, program, modül ve eklenti kullanımı ve bunların değiştirilmesi hususlarını kullanılmaya başlandıktan itibaren on gün içerisinde Birliğe yazılı olarak bildirmekle yükümlüdür. Bildirilen platform ve bu platformda kullanılan program, modül ve eklentiler yatırımcıların hak ve yararlarına aykırı

⁴ Bu değişiklik ile Tebliğin 29 uncu maddesine ikinci fıkradan sonra gelmek üzere üçüncü ve dördüncü fıkralar eklenmiş ve mevcut üçüncü fıkra beşinci fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

sonuç verecek unsurlar içeremez. Birliğe bildirilenler dışında platform, program, modül ve eklenti kullanılamaz.

(2) Aracı kurumların birinci fıkraya ilişkin yükümlülüklerine uygun davranıp davranmadıklarının tespiti amacıyla Kurul tarafından bağımsız denetime yetkili kuruluşlar listesinde yer verilen ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun bankaların bilgi sistemleri ve bankacılık süreçlerinin denetimine ilişkin düzenlemeleri uyarınca da yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşları vasıtasıyla yılda en az iki defa aracı kurumlardan habersiz olacak ve esasları Kurulca belirlenecek şekilde özel amaçlı bağımsız denetim yapılması zorunludur. Bağımsız denetim kuruluşları tarafından yapılacak özel amaçlı bağımsız denetimin habersiz olacağına ilişkin hükme bağımsız denetim kuruluşu ile imzalanacak özel amaçlı bağımsız denetim sözleşmesinde yer verilmesi zorunludur.

(3) Kurul personeli, ikinci fıkra da belirtilen yetkili kuruluşlar tarafından yapılacak özel amaçlı bağımsız denetim sürecinin her aşamasına, bilgi ve becerilerini geliştirmek amacıyla, denetçi bağımsızlığı ilkesini zedelemeksizin izleyici sıfatı ile eşlik edebilir. Şu kadar ki, Kurul personeli, yetkili kuruluşun bilgi birikimini şahsına veya bir başka yetkili kuruluşa çıkar sağlamak için kullanamaz.

(4) İkinci fıkra da belirtilen yetkili kuruluşlar tarafından denetim programının ne zaman başlayacağı, denetim çalışmalarının fiilen başlamasından bir ay önce Kurula bildirilir.

(5) İkinci fıkra çerçevesinde düzenlenecek özel amaçlı bağımsız denetleme raporlarının birer örneği 5 iş günü içerisinde Kurula iletilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Alım Satım Aracılığı Faaliyetine İlişkin Genel Hükümler

Müşteri emrini en iyi şekilde gerçekleştirme yükümlülüğü

MADDE 30 – (1) Yatırım kuruluşu, alım satım aracılığı faaliyetlerinin icrası sırasında müşterilerin fiyat, maliyet, hız, takas, saklama, karşı taraf ve benzeri hususlardaki tercihlerini göz önüne alarak emir gerçekleştirme politikası çerçevesinde müşteri için mümkün olan en iyi sonucu verecek şekilde emirleri yerine getirmekle yükümlüdür.

(2) Müşteri tarafından emrin belirli bir kuruluş veya piyasaya iletilmesi yönünde açık bir talimatının bulunduğu durumda yatırım kuruluşu müşteri emrini en iyi şekilde gerçekleştirme yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılır.

(3) **(Ek fıkra:RG-14/1/2016-29593)** Müşteriler tarafından kaldırıcı işlemde iletilen emirlere ilişkin fiyatın aracı kurumlar tarafından gerçekleştirilmeden önce değiştirilmek istenmesi fiyat yenilemesi olarak kabul edilir. Fiyat yenilemesinin müşteri aleyhine uygulanması durumunda, lehe olan her durumda da uygulanması zorunludur.

(4) **(Ek fıkra:RG-14/1/2016-29593)** Kaldırıcı alım satım işlemlerinde, müşteri tarafından verilen emre ilişkin fiyat, miktar veya diğer unsurlardan herhangi birisinin emir gerçekleşmeden önce aracı kurum tarafından müşteri aleyhine değiştirilmek istenmesi halinde, müşterinin onayının alınması zorunludur. Ancak, müşteri tarafından verilen emirlerin unsurlarında müşteri lehine sonuç verecek nitelikteki değişikliklerde veya müşteriler tarafından verilen emirlerde fiyat aralığının belirlenmiş olması durumunda bu fiyat aralığında oluşan değişimler için müşteri onayı aranmaksızın emir gerçekleştirilebilir.

(5) **(Ek fıkra:RG-14/1/2016-29593)** Yatırım kuruluşları türev araçlardaki mevcut açık pozisyonların kapatılmasına ilişkin mevzuata uygun talepler hariç olmak üzere çerçeve sözleşmede bu konuda hüküm bulunması kaydıyla emir kabul etmeme hakkına sahiptir.

Alım satım fiyat farkları

MADDE 30/A – (Ek:RG-14/1/2016-29593)

(1) Portföy aracılığı faaliyeti kapsamında müşterilere sunulacak alım satım fiyatları arasındaki farklar yatırım kuruluşları tarafından belirlenir.

(2) Yatırım kuruluşları tarafından açıklanan alım satım fiyatları arasındaki farkların genel piyasa koşullarına uygun ve tutarlı bir şekilde sürdürülmesi gerekmektedir.

(3) Yatırım kuruluşları tarafından sunulan alım satım fiyat farklarının sabit veya değişken olarak belirlenmesi mümkündür. Sabit fark garantisi verilen ürünlere ilişkin olarak piyasa şartları gereği zorunlu değişiklik yapılmasını gerektirecek olası koşulların önceden müşteriye bildirilmesi zorunludur. Bu yükümlülüğe her türlü yayın, ilan, reklam ve duyuruda da uyulur.

Alım satım aracılığı faaliyetleri sırasında sorumluluk

MADDE 31 – (1) Alım satım aracılığı faaliyetlerinin yürütülmesine birden fazla yatırım kuruluşunun dahil olması durumunda, emir iletimine aracılık, işlem aracılığı ve portföy aracılığı faaliyetini gerçekleştiren yatırım kuruluşlarının her biri yerine getirdikleri işlemlerden dolayı genel hükümler çerçevesinde sorumludur.

(2) Her bir yatırım kuruluşuna ait sorumluluğun sınırları, mevzuatla belirlenen faaliyet ilke ve esaslarına aykırı olmamak kaydıyla bu kuruluşların birbirleriyle akdettikleri sözleşmelerde belirlenir ve bu hususlara müşteriler ile akdedilen çerçeve sözleşmelerde yer verilir.

Borsa dışı işlemlerde fiyatların kamuya duyurulması

MADDE 32 – (1) (**Değişik fıkra:RG-14/1/2016-29593**) Borsada işlem gören sermaye piyasası araçlarına ilişkin olarak yatırım kuruluşlarının borsa dışında verdikleri alım satım fiyat tekliflerinin Birlik tarafından belirlenecek bir veya birden fazla veri yayın kuruluşu vasıtasıyla kamuya açıklanması zorunludur.

(2) (**Değişik fıkra:RG-14/1/2016-29593**) Yatırım kuruluşlarının, herhangi bir müşterinin ihtiyacı ve talebi doğrultusunda müşteri ile bire bir oluşturdukları türev araçlar hariç olmak üzere borsada işlem görmeyen sermaye piyasası araçları için verdikleri alım satım fiyat tekliflerini kendi internet sitelerinde anlık olarak yayınlamaları ve Birlik tarafından belirlenecek bir veya birden fazla veri yayın kuruluşu vasıtasıyla kamuya açıklamaları zorunludur.

(3) Birinci ve ikinci fıkrada yer alanlara ek olarak, sermaye piyasası araçlarına ilişkin olarak borsa dışında gerçekleştirilen işlemlerde fiyatların kamuya duyurulmasına ilişkin esaslar Kurulca belirlenebilir.

(4) (**Ek fıkra:RG-14/1/2016-29593**) Kaldıraçlı işlemler ile ilgili olarak aracı kurumların Birlik tarafından belirlenen periyotlarda açıkladığı fiyatlar ve alım satım fiyat farkları Birlik tarafından belirlenecek bir süre içerisinde Birliğe aktarılır. Birlik tarafından her aracı kurumun geçmişe dönük fiyat serisi ve alım satım fiyat fark verileri oluşturulur ve bir yıl boyunca saklanır. Birlik bu verileri kullanarak her bir varlık için bir fiyat ve fark serisi oluşturur ve uygun gördüğü istatistiki yöntemleri kullanmak suretiyle bu seriden belirli bir düzeyi aşan sapmaları kurum bazında tespit eder ve haftalık olarak kamuya duyurur.

Yetkili yatırım kuruluşlarının bildirim yükümlülükleri

MADDE 33 – (1) Alım satım aracılığı faaliyetlerinde bulunmak üzere Kurul tarafından yetkilendirilmiş yatırım kuruluşları, bu faaliyetlere ilişkin Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde periyodik olarak bildirim yapmakla yükümlüdür.

Teminatlar

MADDE 34 – (1) Yatırım kuruluşları, yatırımcılardan yatırım hizmet ve faaliyetleri, kredili sermaye piyasası aracı işlemleri, sermaye piyasası araçlarının ödünç işlemleri veya açığa satış işlemleri ile diğer yan hizmetler nedeniyle teminat verilmesini isteyebilirler. Mevzuatta teminat istenmesinin zorunlu olduğu haller saklıdır.

(2) (**Değişik fıkra:RG-14/1/2016-29593**) Yatırımcıların her ne surette olursa olsun yatırım kuruluşları nezdinde bulunan nakit ve sermaye piyasası araçları, yatırım kuruluşlarının malvarlıklarından ayrı olarak müşteri bazında izlenir. Söz konusu varlıklar, yatırımcıların yazılı açık izni olmaksızın, tevdi edilen kurumlar tarafından tevdi amacı dışında kendilerine veya üçüncü kişilere menfaat sağlayacak şekilde kullanılamazlar.

(3) Teminatların saklanmasına ilişkin esaslar Kurulca belirlenir.

(4) (**Ek fıkra:RG-14/1/2016-29593**) Bu Tebliğde ve ilgili diğer düzenlemelerde yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla teminat olarak kabul edilebilecek kıymetler, nakit olarak Türk Lirası ve TCMB

tarafından günlük alım satım kurları ilan edilen yabancı para birimleri, kamu borçlanma araçları, Kurul düzenlemeleri uyarınca kredili menkul kıymet işlemlerine konu olabilecek sermaye piyasası araçları, fon katılma payları ile borsada işlem görmek kaydıyla özel sektör borçlanma araçları, varlığa dayalı menkul kıymetler, ipotek ve varlık teminatlı menkul kıymetler, kira sertifikaları ve Hazine Müsteşarlığının belirlediği standartlardaki altın ve diğer kıymetli madenler ve Kurulca uygun görülecek diğer sermaye piyasası araçlarıdır.

(5) **(Ek fıkra:RG-14/1/2016-29593)** Yatırım kuruluşları, müşteriler tarafından işlem teminatı olarak verilen kıymetlerin cari değerinin tamamını ya da belirli bir yüzdesini teminat olarak kabul etmeye yetkilidirler.

(6) **(Ek fıkra:RG-14/1/2016-29593)** Aracı kurumlar müşterilerin risk düzeyi ile alınan pozisyon büyüklüğünü dikkate alarak teminatları çeşitlendirmek zorundadır. Aracı kurumlar teminatların tesisinde çeşitliliği sağlamak üzere konsantrasyon limitleri belirlemekle yükümlüdür. Konsantrasyon limitleri; hem teminat konusu finansal araçları ihraç edenler veya garanti verenler itibarıyla hem de teminat kabul edilebilecek araçlar itibarıyla belirlenir.

(7) **(Ek fıkra:RG-14/1/2016-29593)** Sözleşmede hüküm bulunması kaydıyla, müşteri teminat olarak verilen kıymetleri başka kıymetlerle değiştirebilir.

Elektronik ortamda alım satım emirlerinin iletimi

MADDE 35 – (1) Yatırım kuruluşları, alım satım aracılığı faaliyeti kapsamında elektronik ortamda emir kabul edebilirler. Söz konusu işlemler müşterilerle çerçeve sözleşme imzalanması, müşterilere hesap açılması ve MKK'dan sicil numarası alınması ile ilgili yükümlülüklerle tabidir.

(2) Borsa veya teşkilatlanmış diğer pazar yerlerine ya da tezgahüstü piyasaya iletilmek veya kendi nezdlerinde gerçekleştirmek üzere elektronik ortamda emir kabul edecek olan yatırım kuruluşları,

a) **(Değişik:RG-14/1/2016-29593)** Elektronik ortamda aldıkları emirler için yazılı veya sözlü olarak kabul ettikleri diğer emirlerin iletilmesinde uyulması gereken öncelik kurallarına riayet ederek, elektronik ortamda emir ileten müşterileri ile diğer yollarla emir ileten müşterileri arasında Kurul düzenlemelerinde yer alan kanal bazında öncelik kuralları çerçevesinde oluşabilecek farklılıkları açıklamak ve eşitsizliklerin ortaya çıkmasına engel olmakla,

b) Elektronik ortamda aldıkları emirler için Kurulun belge ve kayıt düzenlemelerinde yer alan yükümlülükleri sağlamakla,

c) Yürütecekleri yatırım hizmet ve faaliyetlerine göre gerekli risk bildirim formlarının birer örneğine elektronik ortamda yer vermekle,

ç) Elektronik ortamda kabul edilen emirlerin izlenmesi, iletilmesi, bu emirlere ilişkin kayıtların tutulması ve müşterilerle iletişimin sağlanması için yeterli sayıda personel istihdam etmekle,

d) Kullanacakları bilgi işlem altyapısının;

1) Tüm emirlerin alınış zamanına göre sıralanmasına imkan verecek nitelikte olmasını sağlamakla,

2) **(Değişik:RG-14/1/2016-29593)** Reddedilen, gerçekleşmeyen, iptal edilen ve değiştirilen emirler de dahil olmak üzere gerçekleştirilen tüm işlemlere ilişkin tarih, zaman, miktar, fiyat, kullanılan kaldıraç oranı ve diğer tüm unsurları ve hesap hareketlerini ve zaman bilgisini gösterecek şekilde müşterilere yansıtılan tüm fiyat bilgilerini anlık olarak kaydetmesini sağlamakla,

3) Müşterilerin teminatlarını, alacak ve borçlarını, açık pozisyonlarını ve kar zarar durumlarını anlık olarak takip etmesine ve gerekli risk kontrollerini yapmasına elverişli olmasını sağlamakla,

e) Bilgi işlem altyapısının kapasite ve güvenliği konusunda periyodik kontrollerini yapmakla, herhangi bir sistematik hatada verilerin güvenliğinin ve işlemlerin devamının sağlanması için işlemlerin yapıldığı kurulu alandan farklı bir yerde verilerin depolandığı sunucuların yer aldığı bir sistem kurmakla ve verileri burada yedeklemekle, platforma gelebilecek tehditleri minimum düzeye indirecek tedbirleri almakla,

f) Elektronik işlem platformunun müşteri rızası olmaksızın üçüncü kişilerce kullanımını engellemeye yönelik gerekli güvenlik tedbirlerini almak ve elektronik işlem platformunun üçüncü kişilerce kullanılıp kullanılmadığına yönelik düzenli incelemelerde bulunmakla,

g) Elektronik işlem platformu ile müşteri arasındaki veri iletişiminin yetkisiz kişilerce dinlenmesi veya kesilmesi ile verilerin değiştirilmesinin engellenmesi için gerekli bilgi güvenliği tedbirlerini almakla, yükümlüdür.

- (3) Alım satım aracılığı faaliyetini sadece elektronik ortamda yürütecek yatırım kuruluşlarının faaliyet şartları, başvuru esnasında Kurul tarafından ayrıca değerlendirilir.
- (4) Kurul gerekli görmesi halinde yatırım kuruluşlarının bilgi işlem altyapısının bağımsız bir veya daha fazla kuruluş tarafından Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde denetlenmesini talep edebilir.

Tezgahüstü piyasalarda gerçekleştirilen işlemlerin takası

MADDE 36 – (1) Merkezi takasa konu edilecek sermaye piyasası araçları ile takasın gerçekleştirilmesine ilişkin usul ve esaslar, tesis edilecek limitler dahilinde ve sistemik riskin azaltılması ilkesi çerçevesinde ilgili merkezi takas kuruluşunun önerisi üzerine Kurulca belirlenir.

(2) Kurul, yatırım kuruluşlarının tezgahüstü piyasalarda gerçekleştirdikleri işlemlerin takasının merkezi karşı taraf olarak yetkilendirilmiş bir kuruluş nezdinde gerçekleştirilmesini zorunlu tutabilir.

ALTINCI BÖLÜM

Bireysel Portföy Yöneticiliği Faaliyeti

Bireysel portföy yöneticiliği faaliyeti

MADDE 37 – (1) Bireysel portföy yöneticiliği; kolektif yatırım kuruluşlarının portföyleri hariç olmak üzere, finansal varlıklardan oluşan portföylerin, her bir müşteri adına, doğrudan veya dolaylı bir menfaat sağlamak üzere vekil sıfatıyla yönetilmesidir.

(2) Bireysel portföy yöneticiliği, müşterilerin mali durumuna, risk-getiri tercihlerine ve yatırım süresine uygun portföyler oluşturulması ve yönetilmesi, söz konusu portföylerin takip edilmesi ve müşterinin Kurulun ilgili düzenlemeleri uyarınca bilgilendirilmesi hizmetini kapsar.

(3) **(Ek fıkra:RG-14/1/2016-29593)** 45 inci maddenin üçüncü fıkrasında yer alan şekilde verilen hizmetin müşterinin kendi portföyünde otomatik olarak işlem yapılmasını sağlayacak şekilde her türlü mekanizma aracılığıyla sunulması bireysel portföy yöneticiliği kapsamındadır. 45 inci maddenin dördüncü fıkrasında yer alan esaslar bireysel portföy yöneticiliği faaliyeti için de uygulanır.

Bireysel portföy yöneticiliği faaliyetinde bulunabilecek yetkili kuruluşlar

MADDE 38 – (1) Bireysel portföy yöneticiliği faaliyeti, Kuruldan izin almak kaydıyla aracı kurumlar, yatırım ve kalkınma bankaları ile portföy yönetim şirketleri tarafından yapılabilir.

(2) Portföy yönetim şirketlerinin kuruluş ve faaliyete geçişine ilişkin usul ve esaslar Kurulun portföy yöneticiliği faaliyetine ve bu faaliyette bulunacak kurumlar ile ilgili düzenlemelerinde belirlenir.

Bireysel portföy yöneticiliği faaliyetinde bulunmak için aranan özel şartlar

MADDE 39 – (1) Bireysel portföy yöneticiliği faaliyetinde bulunulmasına izin verilebilmesi için Kurulun yatırım kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları ile ilgili düzenlemelerinde faaliyete geçmek için aranan genel şartlara ek olarak yetkili kuruluşların,

a) Kurulun aracı kurumların sermayeleri ve sermaye yeterliliği ile ilgili düzenlemelerinde bu faaliyet için öngörülen asgari özsermaye yükümlülüğünü yerine getirmiş olması,

b) 4 yıllık lisans eğitimi veren kurumlardan mezun ve finans piyasalarında en az 5 yıllık tecrübesi olan yeterli sayıda portföy yöneticisini istihdam etmiş olması,

c) Bireysel portföy yöneticiliği faaliyetinin yürütülmesini teminen araştırma birimini oluşturmuş, birim yöneticisini ve ona bağlı olarak çalışacak yeterli sayıda araştırma uzmanını görevlendirmiş olması, zorunludur.

(2) Kalkınma ve yatırım bankalarının bireysel portföy yöneticiliği faaliyeti başvurularında birinci fıkranın (a) bendi hükmü aranmaz.

(3) Yatırım kuruluşunun veya portföy yönetim şirketinin başka bir kuruluştan saklama hizmeti almak istemesi ya da ilgili müşterinin saklama hizmetini başka bir kuruluştan almak istemesi durumunda, yönetilen portföylere ilişkin varlıkların saklanacağı yatırım kuruluşu ile 62 nci madde uyarınca sözleşme imzalaması gerekir.

Yerindelik testi

MADDE 40 – (1) Yetkili kuruluşun bir müşteriye bireysel portföy yöneticiliği veya yatırım danışmanlığı hizmeti sunmak üzere çerçeve sözleşmesi imzalamasından önce “yerindelik testi” uygulaması zorunludur. Yerindelik testi, bireysel portföy yöneticiliği veya yatırım danışmanlığı kapsamında müşteriye sunulacak hizmet ile müşterinin yatırım amaçları, mali durumu ile bilgi ve tecrübesinin uyumlu olup olmadığının yetkili kuruluşlar tarafından değerlendirilmesidir. Bireysel portföy yöneticiliği veya yatırım danışmanlığı hizmeti yerindelik testinin sonucuna uygun olarak sunulur.

(2) Yerindelik testinin yapılabilmesi için yetkili kuruluş müşteriden aşağıda yer alan hususlar hakkında yazılı bilgi alır ve buna uygun standart formları geliştirir:

- a) Müşterinin yatırım amaçlarına ilişkin olarak; yatırım süresi ile risk ve getiri tercihleri.
- b) Müşterinin mali durumunun yatırımın risklerini karşılayacak yeterlilikte olup olmadığına ilişkin olarak; gelir düzeyi ve yatırım amaçlı varlığı hakkında bilgi.
- c) Müşterinin portföyünde veya hesabında gerçekleştirecek işlemlere ilişkin riskleri anlayacak bilgi ve tecrübeye sahip olup olmadığına ilişkin olarak; müşterinin yaşı ve mesleği, eğitim durumu, genel ya da profesyonel müşteri olduğu, geçmişte gerçekleştirdiği işlemlere konu olan sermaye piyasası araçları, söz konusu işlemlerin türü, niteliği, hacmi ve sıklığı.

(3) Yetkili kuruluşun müşterinin mali durumunun yatırım risklerini karşılayacak yeterlilikte olup olmadığına ilişkin yapacağı değerlendirme, müşterinin gelir düzeyi ve yatırım amaçlı varlığı hakkında sunduğu bilgilerle sınırlıdır.

(4) Talebe dayalı olarak kabul edilenler hariç olmak üzere profesyonel müşteriler ile ilgili olarak ikinci fıkranın (b) ve (c) bendinde yer alan bilgilerin alınması zorunlu değildir.

(5) Müşterinin yerindelik testi için verdiği bilgilerin incelenmesi sonucunda, müşteriye yerindelik testinin sonuçlarına uygun olmayan bireysel portföy yöneticiliği veya yatırım danışmanlığı hizmeti sunulamaz.

(6) Müşterinin yerindelik testi için istenen bilgileri vermemesi veya eksik ya da güncel olmadığı açıkça anlaşılabilen bilgi vermesi durumunda bu müşteriye bireysel portföy yöneticiliği veya yatırım danışmanlığı hizmeti sunulamaz. Bu durumda yetkili kuruluş müşteriye, söz konusu hizmetlerin kendisine verilemeyeceği konusunda yazılı bildirim yapmak zorundadır.

(7) Müşteri yerindelik testi için verdiği bilgilerin doğruluğundan sorumludur. Yetkili kuruluş, belirli dönemler itibarıyla söz konusu bilgilerin güncellenmesini müşteriden talep edebilir.

(8) Yetkili kuruluş hizmetin sunulması sırasında müşterinin eksik, güncel olmayan ya da gerçeğe aykırı bilgi verdiğini öğrenmesi veya tespit etmesi durumunda sunulan hizmeti sonlandırır.

(9) Bu bilgilerin sunulacak hizmet ve faaliyetlerin yerinde olup olmadığının ölçülmesi amacıyla istendiğinin müşterilere bildirilmesi gerekir. Yetkili kuruluşlar, müşterilerine söz konusu bilgileri vermemeleri hususunda telkinde bulunamaz.

(10) Yerindelik testinin yapılması için alınan tevsik edici bilgi ve belgeler ile altıncı fıkra uyarınca yapılan uyarıların bir örneği Kurulun belge ve kayıt düzeni ile ilgili düzenlemelerinde belirlenen süreler kapsamında saklanır.

Bireysel portföy yöneticiliği faaliyetinin yürütülmesine ilişkin ilke ve esaslar

MADDE 41 – (1) Yetkili kuruluşlar portföy yöneticiliği faaliyetinin yürütülmesi sırasında müşterilerinin çıkarlarını gözetmek ve bu kapsamda aşağıdaki ilke ve esaslara uymakla yükümlüdür:

- a) Portföy için yapılan bir alım satım işleminden dolayı herhangi bir ihraççıdan veya yatırım kuruluşundan kendi lehine komisyon, iskonto ve benzeri menfaat sağlıyorsa, bu durumu müşterisine hizmeti sunmadan önce açıklamak zorundadır.
- b) Müşterinin yazılı bir talimatı olmadan borsalarda işlem görmeyen varlıklar ile rayiç değerinin üstündeki varlıkları yönettikleri portföye alamaz ve portföyden bu değer in altında varlık satamaz.
- c) Portföyde yer alan varlıklar üzerinde kendi veya üçüncü şahıslar lehine herhangi bir hukuki tasarrufta bulunamaz. Müşterinin yazılı talimatı olmadan portföyde yer alan varlıkları, portföy yönetimi amacı dışında bir başka şahsa devir veya teslim edemez.
- ç) Müşteri hesabına vereceği emirlerde gerekli özen ve dikkati göstermek zorundadır.

- d) Herhangi bir şekilde kendine çıkar sağlamak üzere varlıkların alım satımını yapamaz.
- e) Basiretli bir tacir gibi davranmak ve yönettiği portföyleriyle çıkar çatışmasına meydan vermemek koşuluyla kendine ait nakdi, portföy yönetimine konu olan araç ve işlemlerle değerlendirebilir.
- f) Birden fazla portföy yönettiğinde objektif iyiniyet kurallarına aykırı olarak portföylerden biri veya birden fazlası lehine, diğerleri aleyhine sonuç verebilecek işlemlerde bulunamaz.
- g) Yatırım kararlarını, güvenilir gerekçe, bilgi, belge ve analizlere dayandırmak ve çerçeve sözleşme ile belirlenen yatırım ilkelerine uymak zorundadır. Bu bilgi ve belgeler ile alım satım kararlarına mesnet teşkil eden araştırma ve raporların Kurulun belge ve kayıt ile ilgili düzenlemelerinde belirtilen süreyle yetkili kuruluş nezdinde saklanması zorunludur.
- ğ) Portföyün önceden saptanmış belirli bir getiriye sağlayacağına dair herhangi bir sözlü veya yazılı garanti veremez ve ilan ve reklamlarında bu anlama gelebilecek ifadeleri kullanamaz.
- h) Portföyün menfaatleriyle kendi menfaatleri arasında çatışma olan durumlarda portföy lehine davranmak zorundadır.
- ı) Müşterinin risk-getiri tercihleri doğrultusunda müşteri ile birlikte Kurulun bireysel ve kurumsal portföylerin performans sunumuna, performansa dayalı ücretlendirme ve sıralama faaliyetleri ile ilgili düzenlemeleri uyarınca karşılaştırma ölçütü veya eşik değer belirleyebilir.
- i) Müşterilerin portföyde yer alan varlıklar ve bu varlıkların işlem gördüğü piyasa hakkındaki bilgisizlik ya da tecrübesizliklerinden yararlanıp müşterilerin alım-satım kararlarını etkileyerek kendi lehlerine kazanç sağlamak amacıyla, müşterilerin gereksiz alım-satım yapmalarına ortam hazırlayamaz ve bu fiilin üçüncü şahıslar tarafından gerçekleştirilmesine herhangi bir şekilde yardımcı olamaz.
- j) Portföylere ilişkin olarak portföy yöneticiliği dışında bir faaliyeti çağrıştıracak isim ve ifadeler kullanamaz, belirli bir yönetim dönemi belirleyerek önceden toplanan paralarla ortak bir portföy oluşturamaz ve yönetemez veya tasarruf sahiplerini oluşturulmuş bir portföye iştirak ettiremez ve bu yönde ifadeler içeren ilan ve reklam yapamaz.
- k) Yazılı, basılı veya sözlü biçimde müşterilere duyurulacak ve yatırım kararlarını etkileyebilecek nitelikte olan araştırma sonuçlarını, müşterilerine duyurmadan önce kendileri veya üçüncü şahıslar lehine kullanamaz.
- l) Portföy yönetimi sırasında elde ettiği bilgileri kendileri veya üçüncü bir tarafın menfaati doğrultusunda kullanamaz.

Bireysel portföy yöneticiliği çerçeve sözleşmesi

MADDE 42 – (1) Yetkili kuruluşun, müşterileri ile sunduğu faaliyete ilişkin Kurulca belirlenecek asgari unsurları içeren yazılı bir çerçeve sözleşme imzalaması zorunludur.

(2) Çerçeve sözleşmede belirtilen portföy yöneticisinin, yetkili kuruluştan ayrılması veya değiştirilmesi halinde, yetkili kuruluş tarafından söz konusu durumun müşterilere en seri haberleşme aracı vasıtasıyla derhal bildirilmesi zorunludur. Müşteri, değişen portföy yöneticisini uygun görmediği takdirde sözleşmeyi tek taraflı olarak feshedebilir.

(3) Çerçeve sözleşmede portföyde yer alan finansal varlıklara ilişkin olarak yönetsel ve mali hakların kullanımına yönelik hak ve yükümlülüklerin açık ve net olarak yer alması zorunludur.

(4) Portföy yönetim sözleşmesinde müşteri portföylerinin saklanmasına ilişkin usul ve esasların yer alması zorunludur.

(5) Varsa karşılaştırma ölçütü veya eşik değer oluşturulmasına ilişkin esaslara, ölçüte veya değere ulaşıp ulaşılmadığına ilişkin olarak müşteriye yapılacak bilgilendirme esaslarına ve karşılaştırma ölçütünün getiri taahhüdü anlamına gelmeyeceğine çerçeve sözleşmede yer verilir.

Müşteri varlıklarının saklanması

MADDE 43 – (1) Bireysel portföy yöneticiliği faaliyetine ilişkin yönetilen müşteri portföyleri dokuzuncu bölümde yer alan saklama hizmetine ilişkin hükümler uyarınca yatırım kuruluşları tarafından saklanır.

(2) Müşteri, finansal varlıklarının genel saklama hizmeti kapsamında yetkilendirilmiş başka bir yatırım kuruluşunda saklanmasını isteyebilir.

(3) Portföy hesabına yapılacak işlemlerde sözleşme uyarınca müşteriden önceden teyit alınması zorunluluğu varsa saklamaya yetkili kuruluş tarafından bu müşteriler için blokaj koyma imkanı

getirilebilir.

Müşteriye bildirim

MADDE 44 – (1) Müşteri portföylerinde açık pozisyonların teminatsız kalması veya portföyün değerinin varsa karşılaştırma ölçütü ya da eşik değer dikkate alınarak hesaplanan tutarın altında kalması durumunda yetkili kuruluşun hesaplamanın yapıldığı gün itibariyle müşteriye bildirimde bulunması zorunludur.

YEDİNCİ BÖLÜM

Yatırım Danışmanlığı Faaliyeti

Yatırım danışmanlığı faaliyeti

MADDE 45 – (1) Yatırım danışmanlığı, yetkili yatırım kuruluşunun, yatırımcı talebi doğrultusunda veya yatırımcı talebi olmaksızın sermaye piyasası araçları ile bunları ihraç eden ortaklık ve kuruluşlar hakkında, belli bir kişiye veya mali durumları, risk ve getiri tercihleri benzer nitelikteki bir gruba yönelik olarak yönlendirici nitelikte yorum ve tavsiyelerde bulunması faaliyetidir.

(2) Genel yatırım tavsiyeleri ile finansal bilgi sunulması birinci fıkra kapsamında değildir.

(3) **(Ek fıkra:RG-14/1/2016-29593)** Müşterilere yatırım kuruluşları tarafından her türlü elektronik ortam aracılığıyla doğrudan sunulan veya yönlendirilen başka gerçek veya sanal portföylere ilişkin işlemlerin takip edilmesi ve/veya kopyalamasını sağlayan imkanların sunulması yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamında değerlendirilir.

(4) **(Ek fıkra:RG-14/1/2016-29593)** Yatırım kuruluşu tarafından müşterilere bu maddenin üçüncü fıkrasında yer alan hizmetin sunulması durumunda, müşteri ile imzalanan çerçeve sözleşmede;

a) Yatırım kuruluşu tarafından doğrudan sunulan veya yönlendirilen platformun özelliği,

b) Takip edilmesine imkân tanınan her bir portföye ilişkin işlemler için yatırım amacı, strateji bilgisi (işleme konu varlık seçimi ile yatırım stratejisi) ve risk bilgisi,

c) Takip edilmesine imkân tanınan her bir portföyün belirli periyotlardaki işlem hacimleri,

ç) Takip edilmesine imkân tanınan her bir portföy kapsamında verilen emirler ve işlemler sonucunda oluşan kar/zarar durumları,

d) Takip edilmesine imkân tanınan her bir portföyün performans göstergelerinin anlık ve geçmişe yönelik olarak nasıl görüntüleneceği,

e) Takip edilmesine imkân tanınan her bir portföye ilişkin olarak portföyün geçmiş performansının gelecek dönem performansı için bir gösterge olamayacağı,

gibi hususlar ayrıntılı olarak belirlenir.

(5) **(Ek:RG-7/4/2022-31802)** 4632 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca kurulan emeklilik şirketlerinin bireysel emeklilik fon paylarına yönelik olarak belli bir katılımcı ve katılımcı adayına veya mali durumları, risk ve getiri tercihleri benzer nitelikteki bir gruba yönelik yönlendirici nitelikte yorum ve tavsiyelerde bulunması faaliyeti bu Tebliğ hükümlerine tabi değildir.

(6) **(Ek:RG-7/4/2022-31802)** Türkiye Elektronik Fon Dağıtım Platformunda veya Bireysel Emeklilik Fon Alım Satım Platformunda işlem gören yatırım fonları veya emeklilik yatırım fonları ile para piyasası fonları (likit fonlar) ve kısa vadeli borçlanma araçları fonlarıyla ilgili olarak müşterilerin veya katılımcıların risk ve getiri tercihlerine göre verilen yönlendirici nitelikteki yorum ve tavsiyeler yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Ancak her durumda (a) bendi hariç olmak üzere 48 inci maddenin ikinci fıkrasında ve 50 nci maddede düzenlenen esaslara uyulması zorunludur.

Yatırım danışmanlığı faaliyetinde bulunabilecek yetkili kuruluşlar

MADDE 46 – (1) Yatırım danışmanlığı faaliyeti, Kuruldan izin almak kaydıyla aracı kurumlar, yatırım ve kalkınma bankaları ile portföy yönetim şirketleri tarafından yapılabilir.

Yatırım danışmanlığı faaliyetinde bulunmak için aranan özel şartlar

MADDE 47 – (1) Yatırım danışmanlığı faaliyetinde bulunulmasına izin verilebilmesi için Kurulun

yatırım kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları ile ilgili düzenlemelerinde faaliyete geçmek için aranan genel şartlara uyulmasına ek olarak yatırım kuruluşlarının;

- a) Kurulun aracı kurumların sermayeleri ve sermaye yeterliliği ile ilgili düzenlemelerinde bu faaliyet için öngörülen asgari özsermaye yükümlülüğünü yerine getirmiş olması,
- b) 4 yıllık lisans eğitimi veren kurumlardan mezun ve finans piyasalarında en az 3 yıllık tecrübesi olan yeterli sayıda yatırım danışmanını istihdam etmiş olması,
- c) Yatırım danışmanlığı faaliyetinin yürütülmesini teminen araştırma birimini oluşturmuş, birim yöneticisini ve ona bağlı olarak çalışacak yeterli sayıda araştırma uzmanını görevlendirmiş olması, zorunludur.

(2) Kalkınma ve yatırım bankalarının yatırım danışmanlığı faaliyeti başvurularında birinci fıkranın (a) bendi hükmü aranmaz.

Yatırım danışmanlığı faaliyetinin yürütülmesine ilişkin ilke ve esaslar

MADDE 48 – (1) Yatırım kuruluşu ile bir müşteri arasında yatırım danışmanlığı çerçeve sözleşmesi imzalanmadan önce 40 ıncı maddede belirtilen yerindelik testinin yapılması zorunlu olup, 40 ıncı maddedeki esaslar yatırım danışmanlığı faaliyeti için de uygulanır.

(2) Yatırım danışmanlığı faaliyetinin yürütülmesi sırasında yatırım kuruluşları tarafından;

- a) Yatırımcıların yerindelik testi kapsamında elde edinilen bilgiler dikkate alınarak en uygun yatırım kararını almalarını sağlayacak yönde tavsiyede bulunulması,
- b) Sunulan yorum ve tavsiyelerde yatırımcıları yanıltıcı, aldatıcı, bilgi ve tecrübe eksikliklerini istismar edici, yanlış, gerçek dışı veya “en sağlam”, “en iyi”, “en güvenilir” gibi subjektif ve abartılı ifadelerle yer verilmemesi,
- c) Yorum ve tavsiyelerin özenle hazırlanması ve objektif olması,
- ç) Sunulan yorum ve tavsiyelerin güvenilir kaynak, belge, rapor ve analizlerle desteklenmesi, söz konusu kaynakların kesinliği hakkında şüphelerin bulunması durumunda bu hususa açıkça yer verilmesi,
- d) Herhangi bir sermaye piyasası aracının halka arzına ilişkin olarak yapılan yorum ve analizlerde, yatırımcıların doğru ve eksiksiz bilgilendirilmesini teminen, yayımlanmışsa izahname ve satışa ilişkin belgelerde yer alan bilgilerin kullanılması, aksi takdirde söz konusu halka arzı ilişkin ayrıntılı bilgilerin yer aldığı izahname ve satışa ilişkin diğer belgelerin yayımlanacağına belirtilmesi,
- e) Belirli bir getirinin sağlanacağına dair herhangi bir vaat veya taahhütte kesinlikle bulunulmaması,
- f) Her türlü öngörü, tahmin ve fiyat hedeflerine, bunların öngörü, tahmin ve fiyat hedefi olduğu açıkça belirtilmek suretiyle yer verilmesi ve bunların oluşturulmasında kullanılan tüm önemli varsayımların belirtilmesi,
- g) Kurulun faaliyet alanına giren sonuçlanmış ya da sonuçlanmamış konular hakkında yalan, yanlış, yanıltıcı ve mesnetsiz bilgi, haber ve yorum sunulmaması,
- ğ) Yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyebilecek nitelikte olan araştırma sonuçlarının, yatırımcılara duyurulmadan önce kendilerinin veya üçüncü şahısların lehine kullanılmaması, zorunludur.

(3) Yetkili kuruluşlar tarafından yürütülen yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamında;

- a) Sermaye piyasası aracı için hedef fiyat belirlenmesinde kullanılan değerlendirme esasları ile yöntemine ilişkin yeterli özet bilgilerin,
 - b) Tavsiyede yer alan yatırım süresi de dahil “al”, “sat” veya “tut” gibi ifadelerin anlamları ile yatırıma ilişkin uygun risk uyarıları ve değerlendirmede kullanılan varsayımlara ilişkin duyarlılık analizlerinin,
 - c) Yorum ve tavsiyeleri hazırlayanın kimlik bilgilerinin,
- yorum ve tavsiye sunulan yatırımcılara, talep edilmesi durumunda açıklanması zorunludur.

(4) Üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentlerinde yer alan bilgilerin yorum ve tavsiyeye oranla önemli ölçüde uzun olması durumunda, değerlendirme ve yöntemlerde herhangi bir değişiklik olmaması kaydıyla, ilgili kuruluşun internet sitesi gibi, müşteriler tarafından bilgilere kolayca ve doğrudan ulaşılabilir bir yere açıkça ve dikkat çekici şekilde atıfta bulunulması yeterlidir.

Yatırım danışmanlığı çerçeve sözleşmesi

MADDE 49 – (1) Yetkili kuruluşlar, müşteriyle yatırım danışmanlığı çerçeve sözleşmesi

imzalamadan önce aşağıdaki bilgileri içeren tanıtıcı bir formu müşteriye sunmak zorundadır:

- a) Bu Tebliğde belirtilen yatırım danışmanlığına ilişkin ilkeler.
- b) Yatırım danışmanlığı kapsamında yatırımcıya sunulacak bilgi ve tavsiyelerin oluşturulmasında kullanılan bilgi kaynakları, yatırım stratejileri ve analiz yöntemleri.
- c) Bilgi ve tavsiyelerin yatırımcıya sunuluş biçimiyle (yazılı, sözlü, günlük, haftalık, aylık ve benzeri) ilgili esaslar.
- ç) Olası çıkar çatışmaları.

(2) Müşteriyle imzalanan çerçeve sözleşmede belirtilen yatırım danışmanının, yetkili kuruluştan ayrılması veya değiştirilmesi halinde yetkili kuruluş bu durumu müşteriye en seri haberleşme aracı vasıtasıyla bildirmek zorundadır. Müşteri, yeni görevlendirilen yatırım danışmanını uygun görmediği takdirde sözleşmeyi tek taraflı olarak feshedebilir.

Finansal ilişki veya çıkar çatışmalarının açıklanmasına ilişkin esaslar

MADDE 50 – (1) Yetkili kuruluşlar yatırım danışmanlığı faaliyeti sırasında sunulan yorum ve tavsiyelerin objektifliğini etkilemesi muhtemel nitelikteki tüm ilişki ve koşulları, özellikle yorum ve tavsiyenin ilgili olduğu sermaye piyasası aracına ilişkin önemli finansal çıkarlarını veya ihraççı ile olan önemli çıkar çatışmalarını müşteriye açıklamakla yükümlüdürler.

(2) Birinci fıkrada yer alan yükümlülük, yetkili kuruluşlar ile istihdam ilişkisi doğuracak bir sözleşme çerçevesinde veya herhangi bir sözleşme olmaksızın çalışan ve tavsiyenin hazırlanmasına katılan tüm gerçek veya tüzel kişiler için de geçerlidir.

(3) Sunulan yorum ve tavsiyelere konu ihraççı ile yetkili kuruluşun karşılıklı olarak ödenmiş sermayelerinde veya oy haklarında %1 veya daha fazla oranda sahip oldukları paylara, sahip oldukları yönetim imtiyazına, aralarındaki kredi sözleşmesi, kira kontratları gibi diğer önemli finansal ilişkiler bulunması durumunda, bunlara ilişkin bilgilerin müşteriye açıklanması zorunludur.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Halka Arza Aracılık Faaliyeti

Halka arza aracılık faaliyetinin tanımı

MADDE 51 – (1) Halka arza aracılık, Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) ve (f) bentlerinde sayılan ve aşağıda tanımlanan faaliyetleri ifade eder:

a) Aracılık yüklenimi: Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında, ihraç edilecek sermaye piyasası araçlarının;

1) Halka arz yoluyla satışa sunulmasının ve satılamayan kısmının tamamının bedeli satış süresi sonunda tam ve nakden ödenerek satın alınmasının (Bakiyeyi Yüklenim),

2) Bedeli, satışın başlamasından önce tam ve nakden ödenmek suretiyle tamamının satın alınarak halka satılmasının (Tümünü Yüklenim),

3) Halka arz yoluyla satışa sunulmasının ve satılamayan kısmın bir bölümünün bedeli satış süresi sonunda tam ve nakden ödenerek satın alınmasının (Kısmen Bakiyeyi Yüklenim),

4) Bedeli, satışın başlamasından önce tam ve nakden ödenmek suretiyle bir kısmının satın alınarak halka satılmasının (Kısmen Tümünü Yüklenim),

satışı yapana karşı taahhüt edilmesidir.

b) En iyi gayret aracılığı: Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi kapsamında, ihraç edilecek sermaye piyasası araçlarının, izahnamede belirtilen satış süresi içinde satışa sunulmasının, satılamayan kısmın ise satışı yapana iade edilmesi veya bunları daha önce satın almayı taahhüt etmiş üçüncü kişilere satılmasıdır.

(2) Aracılık yüklenimi faaliyet izni en iyi gayret aracılığı faaliyet iznini de kapsar. Ancak yalnızca en iyi gayret aracılığı faaliyetinde bulunmak üzere yetkilendirme yapılabilir.

(3) Sermaye piyasası araçlarının halka arzedilmesi ile ilgili olarak ihraççı ve/veya halka arz edenler ile birlikte ihraç fiyatı, miktarı ile halka arz sürecinin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılması, izahnamenin onayı için sunulacak diğer bilgi ve belgelerin hazırlanarak Kurula başvuruda

bulunulması, konsorsiyum oluşturulması, talep toplanması, halka arzedilecek sermaye piyasası araçlarının satışına yönelik olarak yurt içi ve yurt dışı organizasyonlar düzenlenmesi ve satışın organize edilmesi gibi kurumsal finansman faaliyetlerinin yürütülmesi ve benzeri faaliyetler ile aracılık sözleşmesinde belirlenen diğer yükümlülüklerin yerine getirilmesi halka arza aracılık faaliyeti kapsamına dahildir. Sermaye piyasası araçlarının halka arzedilmeksizin satışı sırasında bu ihraçların belli bir grup yatırımcıya tahsisinde aracılık yapılması da halka arza aracılık faaliyeti kapsamında sayılır.

Halka arza aracılık faaliyetinde bulunabilecek yatırım kuruluşları

MADDE 52 – (1) Aracılık yüklenimi ve en iyi gayret aracılığı faaliyetleri Kuruldan izin almak kaydıyla, aracı kurumlar ile kalkınma ve yatırım bankaları tarafından yapılabilir.

Halka arza aracılık faaliyetine ilişkin özel şartlar

MADDE 53 – (1) Aracılık yüklenimi veya en iyi gayret aracılığı faaliyetine izin verilebilmesi için Kurulun yatırım kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları ile ilgili düzenlemelerinde faaliyete geçmek için aranan genel şartlara uyulmasına ek olarak aracı kurum ile kalkınma ve yatırım bankalarının, a) 59 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca sınırlı saklama hizmeti vermek üzere faaliyet izni almış veya bu izni almak üzere Kurula başvurmuş olması, b) Sunacakları faaliyetin niteliğine göre Kurulun aracı kurumların sermayeleri ve sermaye yeterliliği ile ilgili düzenlemelerinde aracılık yüklenimi veya en iyi gayret aracılığı faaliyeti için öngörülen asgari özsermaye yükümlülüğünü yerine getirmiş olması, c) Halka arza aracılık faaliyetlerinin yürütülmesini teminen bir birim yöneticisini ve ona bağlı olarak çalışacak yeterli sayıda kurumsal finansman uzmanını görevlendirmiş olması, gerekir.

(2) Kalkınma ve yatırım bankaları için birinci fıkranın (b) bendi hükmü aranmaz.

Halka arza aracılık faaliyetinin yürütülmesine ilişkin ilke ve esaslar

MADDE 54 – (1) Halka arza aracılık faaliyetinin yürütülmesi sırasında aşağıdaki ilke ve esaslara uyulması zorunludur:

- Halka arza aracılık işlemleri, izahname ve satışa ilişkin diğer belgelerde, ilan ve reklamlarda ve halka arza aracılık sözleşmesinde belirlenen esaslar çerçevesinde yürütülür.
 - Halka arz işlemleri sırasında piyasa bozucu eylem niteliğinde olabilecek faaliyetlerde bulunulamaz.
 - Halka arza aracılık faaliyetine ilişkin sunulan hizmetler karşılığında alınan ücretler dışında, kendilerine veya üçüncü şahıslara menfaat sağlanmasına imkan tanıyacak tasarruflarda bulunulamaz.
 - Sermaye piyasası araçlarının halka arzı ile ilgili olarak, ilgili mevzuat ile belirlenen yükümlülüklerle aykırı işlem ve faaliyetlerde bulunulamaz.
 - Sermaye piyasası aracının halka arzı ile ilgili olarak, ihraççı ve/veya halka arz edenler hakkında detaylı ve dikkatli inceleme yapma konusunda en iyi gayret gösterilir.
 - Halka arz fiyatının sermaye piyasası aracının gerçek değerini en doğru şekilde göstermesi yönünde azami özen gösterilir. Fiyat tespit raporunun hazırlanması sırasında Kurulca belirlenen değerlendirme standartlarına uyulur. Fiyat tespit raporunda, halka arz fiyatının belirlenmesinde kullanılan yöntemlerin neden seçildiği ve bu yöntemler içerisinde fiyatın belirlenmesinde esas alınan yöntem veya yöntemlerin seçilme gerekçeleri açıklanır.
 - Halka arz sürecinde kamuya açıklanmamış bilgilerin kurum dışında ve kurum içinde halka arza aracılık faaliyetini yürüten birim dışındaki diğer birimlerle paylaşılması engellenir.
 - Aracı kurumların halka arza aracılık faaliyetleri esnasında yüklenebilecekleri taahhütlerin tutarı, Kurulun sermaye yeterliliği düzenlemeleri uyarınca belirlenen sınırı aşamaz.
- (2) Kurulun payların ihracına ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde payların halka arzına aracılık faaliyetinde bulunacak yatırım kuruluşları tarafından halka arz fiyatına ilişkin olarak hazırlanması gereken analist raporlarının varlığı, halka arza aracılık faaliyet izni olan yatırım kuruluşlarının mevcut durumlarının Kurulca değerlendirilmesinde ayrıca dikkate alınır.

Halka arza aracılık sözleşmesi

MADDE 55 – (1) Sermaye piyasası araçlarının halka arzının, sermaye piyasası aracını ihraç eden ve/veya halka arz eden ile yetkili yatırım kuruluşu arasında akdedilecek yazılı bir halka arza aracılık sözleşmesine bağlanması şarttır. Bu sözleşmede yer verilmesi gereken asgari hususlar Kurulca belirlenir.

Aracılık konsorsiyumu

MADDE 56 – (1) Halka arza aracılık sözleşmesi yapıldıktan sonra konsorsiyum oluşturulması söz konusu olduğunda, bunun için ihraççı ve/veya halka arz edenin onayının alınması şarttır.

(2) Konsorsiyum oluşturulduğu takdirde, konsorsiyumun yönetimini yetkili yatırım kuruluşlarından biri konsorsiyum lideri olarak üstlenir. Konsorsiyumu Kurula, resmi kurumlara, üçüncü kişilere, sermaye piyasası aracını ihraç edene ve/veya halka arz edene karşı, konsorsiyum lideri temsil eder.

(3) Konsorsiyumun oluşturulması sırasında konsorsiyum sözleşmesi çerçevesinde eş liderler belirlenebilir.

Konsorsiyum sözleşmesi

MADDE 57 – (1) Konsorsiyum oluşturulması halinde, konsorsiyuma katılan yetkili yatırım kuruluşları arasında yazılı bir konsorsiyum sözleşmesi düzenlenir. Bu sözleşmede yer verilmesi gereken asgari hususlar Kurulca belirlenir.

(2) Halka arza aracılık sözleşmesi ile konsorsiyum sözleşmesinin bir arada yapılmak istenmesi halinde, her iki sözleşmede yer alacak hükümler, tek sözleşmede birleştirilebilir ve sözleşme, konsorsiyuma katılan diğer yatırım kuruluşları ile en az 2 iş günü öncesinden paylaşılacak suretiyle sermaye piyasası aracını ihraç eden ve/veya halka arz eden ile konsorsiyum lideri ve konsorsiyuma katılan diğer yatırım kuruluşları tarafından birlikte imzalanır.

Sözleşme şartlarının uygunluğu

MADDE 58 – (1) Kurul sermaye piyasası araçlarına ilişkin izahnamenin onaylanması aşamasında halka arza aracılık sözleşmelerini ve/veya konsorsiyum sözleşmelerini inceleyerek, gerektiğinde sözleşmelerde sermaye piyasası mevzuatının gerektirdiği değişiklik ve ilavelerin yapılmasını istemeye yetkilidir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Saklama Hizmeti

Saklama hizmetinin tanımı

MADDE 59 – (1) Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendi kapsamında sermaye piyasası araçlarının müşteri namına saklanması ve yönetimi;

a) Yatırım hizmet ve faaliyetleri sebebiyle veya emanetçi sıfatıyla veya idare etmek için veya teminat olarak veya her ne nam altında olursa olsun müşteriye ait kayden veya fiziken tevdi veya teslim edilen sermaye piyasası aracının merkezi saklama kuruluşlarında ve/veya yatırım kuruluşunun kendi nezdinde ve/veya işleme konu sermaye piyasası aracının niteliği itibarıyla gerekli olması halinde başka bir yatırım kuruluşu nezdinde müşteri hesabına hak sahibi bazında tutulması ve izlenmesini, herhalükarda müşteri hesaplarına erişim yetkisi olmasını,

b) Müşteri hesabına veya müşterinin talimatı ile açılmış alt hesaplarına sermaye piyasası araçlarına ilişkin anapara, faiz, temettü ve benzeri gelirlerin tahsili, ödenmesi, yeni pay ve bedelsiz pay alma haklarının ve paylardan doğan oy haklarının kullanılması ve sermaye piyasası araçlarına ilişkin teminat takibi yapılması gibi hizmetlerin sunulması ile söz konusu işlemlerin yatırım kuruluşu nezdindeki müşteri hesaplarına yansıtılmasını, ifade eder.

(2) Bireysel portföy yöneticiliği faaliyeti kapsamında yönetilen varlıkların saklanması da birinci fıkarda tanımlanan saklama hizmeti kapsamında değerlendirilir.

(3) Saklama hizmeti sınırlı ve genel saklama hizmeti olmak üzere yürütülür.

a) Sınırlı saklama hizmeti; işlem aracılığı ve portföy aracılığı ile ilgili olarak yetkili olunan ve aracılık hizmetine konu olan sermaye piyasası araçlarının, bireysel portföy yöneticiliğine ilişkin yönetilen portföylerin, aracılık yüklenimi ve en iyi gayret aracılığına ilişkin olarak ise halka arzına aracılık edilen sermaye piyasası araçlarının saklanması ile sınırlıdır.

b) Genel saklama hizmeti; yetkili olunan ve işlemi yapılan yatırım hizmet ve faaliyetlerinden bağımsız olarak sunulan saklama hizmeti sunulmasıdır.

(4) Müşterilerin sermaye piyasası faaliyetlerinden kaynaklanan nakitlerinin saklanması da sermaye piyasası araçlarının saklanmasına ilişkin esaslara tabidir.

Saklama hizmetinde bulunabilecek yatırım kuruluşları

MADDE 60 – (1) Sınırlı saklama hizmeti, Kuruldan izin almak kaydıyla Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (b), (c), (ç), (e) veya (f) bentlerinde sayılan hizmet ve faaliyetlerinden herhangi birini yapmaya yetkili yatırım kuruluşları tarafından yapılabilir.

(2) Genel saklama hizmeti, Kuruldan izin almak kaydıyla bankalar ile Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (b), (c), (ç), (e) veya (f) bentlerinde sayılan hizmet ve faaliyetlerinden herhangi birini yapmaya yetkili aracı kurumlar tarafından yapılabilir.

(3) Bankalar, 11 inci maddenin ikinci fıkrasının (a) bendi kapsamında olanlar hariç olmak üzere, emir iletimine aracılık ettikleri müşterilerine ilgili sermaye piyasası araçları için genel saklama hizmeti veremezler.

(4) Genel saklama hizmeti sunmak üzere faaliyet izni bulunan yatırım kuruluşlarının portföy saklama hizmetinde bulunabilmesi için Kurulun portföy saklama hizmetine ve bu hizmette bulunabilecek kuruluşlar ile ilgili düzenlemeleri uyarınca Kurula başvuruda bulunmaları gerekir.

Saklama hizmetine ilişkin özel şartlar

MADDE 61 – (1) Sınırlı veya genel saklama hizmetine izin verilebilmesi için Kurulun yatırım kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları ile ilgili düzenlemelerinde faaliyete geçmek için aranan genel şartlara uyulmasına ek olarak yatırım kuruluşlarının;

a) Sunulacak faaliyetin niteliğine göre Kurulun aracı kurumların sermayeleri ve sermaye yeterliliği ile ilgili düzenlemelerinde sınırlı veya genel saklama hizmeti için öngörülen asgari özsermaye yükümlülüğünü yerine getirmiş olması,

b) Genel saklama hizmeti sunacakların münhasıran olmak üzere saklama hizmetinden sorumlu birimi veya birimleri kurmuş ve yeterli sayıda ihtisas personelini istihdam etmiş olması,

c) Saklama hizmetini yerine getirebilmesi için gerekli bilgi işlem sistemlerini ve teknolojik altyapıyı kurması ve işlerliğini sağlaması, buna yönelik gerekli düzenlemeleri yapması ve bilgi işlem altyapısını kötü niyetli yazılımdan koruması ve saklamaya yetkili yatırım kuruluşu nezdinde gerçekleştirilecek suistimal ve dolandırıcılığın önlenmesi de dahil tüm tedbirleri alması,

ç) Nezdlerinde gerçekleştirilecek personel veya sistemden kaynaklanan suistimal ve dolandırıcılığın önlenmesi için gerekli tüm önlemleri alması,

d) Saklama hizmeti sunulması sırasında müşteriye ait bilgilerin müşteri çıkarlarına aykırı olarak kurum dışında ve kurum içinde farklı birimler arasında paylaşılmasını engelleyecek iş akış prosedürlerini ve organizasyon yapısını oluşturmuş olması, zorunludur.

(2) Bankaların saklama hizmeti başvurularında birinci fıkranın (a) bendi hükmü aranmaz.

Saklama sözleşmesi

MADDE 62 – (1) Saklamaya yetkili yatırım kuruluşlarının saklama hizmeti sunmadan önce müşterileri ile asgari hususları Kurulca belirlenecek yazılı bir sözleşme yapmaları zorunludur.

(2) Yurt dışında yerleşik müşterilere saklama hizmeti sunulması sırasında bu müşterilere yurt dışında saklama hizmeti sunan kuruluşla yurt içinde saklamaya yetkili yatırım kuruluşu arasında sunulacak hizmete ilişkin esasları belirleyen bir sözleşme imzalanmış olması durumunda birinci fıkradaki yükümlülük yerine getirilmiş sayılır.

(3) Başka bir yetkili kuruluş tarafından yönetilen bireysel portföylere ilişkin saklama hizmeti

sunulması durumunda portföy yöneten kuruluşla saklama hizmeti sunacak yatırım kuruluşu arasında sunulacak hizmete ilişkin esasları belirleyen bir sözleşme imzalanmış ise birinci fıkradaki yükümlülük yerine getirilmiş sayılır.

Müşteri hesaplarının izlenmesine ilişkin esaslar

MADDE 63 – (1) Saklamaya yetkili yatırım kuruluşunun, saklama hizmeti kapsamında müşteri hesaplarında yer alan sermaye piyasası araçlarına ve nakde ilişkin miktar, yer ve mülkiyet durumunu içeren tam, doğru ve güncel kayıtları tutması ve söz konusu kayıtları Kurulca talep edilmesi halinde iletmesi zorunludur.

(2) Saklamaya yetkili yatırım kuruluşunun saklama hizmeti kapsamında müşteri hesaplarına ilişkin tuttuğu tüm kayıtların; müşteriye ait sermaye piyasası araçlarının ve nakdin herhangi bir anda başka bir müşterinin hesabından veya kendi varlıklarından ayırt edilebilecek nitelikte tutulması, hak sahipleri ile bu kişilerin haklarını ve saklamaya yetkili yatırım kuruluşunun her bir müşteriye olan yükümlülüklerini tam ve doğru olarak yansıtması gerekir.

(3) Yurt dışında yerleşik müşterilere saklama hizmeti sunulması sırasında saklamaya yetkili kuruluş nezdinde tutulan kayıtların, nakit hariç hak sahibi bazında izlenmesi zorunludur.

(4) Kurul, gerekli görmesi halinde yatırım kuruluşları tarafından saklama hizmetine konu olan müşteri varlıklarının mevcudiyetine ve saklama hizmetinin Kurul düzenlemelerine uygunluğuna dair bağımsız bir kuruluş tarafından denetim yapılmasını talep edebilir.

Müşteri hesaplarına ilişkin gizlilik

MADDE 64 – (1) Yatırım kuruluşlarının saklama hizmeti verdikleri müşteri hesaplarına ilişkin bilgilerin gizliliği esastır. Ancak müşteriye bilgilendirerek mevzuatta yetkili kılınanlara bilgi verilmesi gizliliğin ihlali sayılmaz.

Saklanan müşteri varlıklarına ilişkin mutabakat

MADDE 65 – (1) Saklamaya yetkili yatırım kuruluşu müşteriye ait sermaye piyasası araçlarına ilişkin müşteri bazında, nakitlere ilişkin olarak ise toplu bazda veya müşteri bazında kendi nezdindeki hesap ve kayıtlar ile merkezi saklama kuruluşları ve/veya başka bir saklamaya yetkili kuruluş nezdindeki hesap ve kayıtlar arasında günlük mutabakat sağlamak zorundadır. Yönetilen bireysel portföylerin başka bir yatırım kuruluşunda saklanması durumunda portföy yöneten kuruluş ile saklama hizmeti veren kuruluş arasında da bu hüküm uygulanır.

(2) Saklamaya yetkili yatırım kuruluşu mutabakatlaşma sırasında herhangi bir uyumsuzluk çıkması durumunda uyumsuzluğu gidermek için derhal gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

(3) Saklamaya yetkili yatırım kuruluşu uyumsuzluktan üçüncü bir tarafın sorumlu olduğuna ilişkin makul gerekçelerin varlığı halinde, söz konusu açığı telafi etmek zorunda olmamakla birlikte üçüncü tarafla aralarındaki uyuşmazlığı çözmek amacıyla gerekli adımları atmakla mükelleftir.

(4) Mutabakatlaşma sırasında çıkan uyumsuzluğun bütün önlemlerin alınmasına rağmen 3 iş günü içinde giderilememesi durumunda saklamaya yetkili yatırım kuruluşunca müfettiş veya iç denetimden sorumlu olmak üzere istihdam edilen en üst düzey personel tarafından derhal konuya ilişkin olarak aracı kurumun yönetim kuruluna, bankanın iç denetim komitesine ve Kurula yazılı olarak bilgi verilmesi zorunludur.

(5) Uyumsuzluğun yatırım kuruluşunun mali durumu üzerinde önemli etkiye yol açacak nitelikte olması halinde uyumsuzluğun tespit edilmesini müteakip bu maddenin dördüncü fıkrasındaki 3 iş günlük süre beklenmeksizin derhal konuya ilişkin olarak yatırım kuruluşunun yönetim kuruluna ve Kurula bilgilendirme yapılması zorunludur.

(6) Bu maddeyle ilgili olarak mutabakatların kapsamı ve mutabakatsızlıkların bildirimine ilişkin esasları belirleme konusunda Kurul yetkilidir.

Müşteri hesaplarındaki nakit alacak bakiyelerinin kullanım esasları

MADDE 66 – (1) Yatırım kuruluşları, çerçeve sözleşmesinde müşterinin verdiği yetkiye bağlı olarak, gün içinde herhangi bir müşteri emrine konu olmayan ve gün sonu itibarıyla alacak bakiye veren müşteri hesaplarındaki nakitleri, yetkili oldukları faaliyetler, işletme politikaları ile müşterinin tercihleri

doğrultusunda, muhasebe sistemlerinde hesap bazında izlemek kaydıyla, toplu olarak veya müşteri bazında değerlendirebilirler.

(2) Söz konusu nakitlerin toplu olarak değerlendirilmesi halinde elde edilen gelirlerin müşteri hesaplarına oransal olarak dağıtılması esastır.

(3) Yatırım kuruluşlarının, çerçeve sözleşmesinde açıkça belirtmek kaydıyla müşteri hesaplarında kalan nakit alacak bakiyelerinin kullanımında alt limit belirlemeleri mümkündür. Belirlenen bu alt limite ilişkin değişikliklerin de ispat yükü yatırım kuruluşunda olmak üzere müşterilere yazılı olarak veya en seri iletişim aracıyla bildirilmesi zorunludur. Belirlenen alt limitin altında kalan nakitlerin kullanımına ilişkin esaslara sözleşmede ayrıca yer verilir.

(4) Müşterilerin hesaplarındaki nakit alacak bakiyeleri, müşteriler tarafından talep edildiği takdirde en geç 1 iş günü içerisinde ödenmek ve anapara zarara uğratılmamak şartıyla, belirlenen limitin altında kalan müşteri nakitleri çerçeve sözleşmedeki hüküm, getiri talep etmeyen müşterilerin nakitleri ise çerçeve sözleşmeden ayrı olarak müşterilerden münferiden alınacak yazılı onay doğrultusunda, getirisi aracı kurumda kalacak şekilde değerlendirilebilir.

(5) Bankalar nezdinde tutulmakta olan müşteri nakitlerinin aracı kurum müşterileri için açılacak olan münferit bir hesapta, aracı kurumun kendi nakit varlığından ayrı olarak izlenmesi esastır. Müşteriler adına açılacak olan hesap açıkça ilgili aracı kurum müşterilerine ait olduğu belirtilecek şekilde tanımlanır ve amacı dışında kullanılamaz. Müşteri nakit varlıklarının saklandığı hesaplar kredi teminatı olarak gösterilemez, bu hesaplar üzerinde aracı kurum lehine blokaj, rehin ve benzeri takyidat tesis edilemez.

(6) Aracı kurum tarafından müşteri hesabı olarak tayin edilmiş bir banka hesabı açılırken, bankaya söz konusu hesaptaki paranın aracı kurumun müşterilerine ait olduğu ve herhangi bir şekilde yatırım kuruluşunun kendi hesabı ile birleştirilmemesi gerektiği hakkında yazılı bilgi verilmesi ve bankadan konuya ilişkin onay alınması zorunludur. Açılan hesabın ismi yatırım kuruluşunun banka nezdindeki diğer hesaplarından yeterince ayırt edilebilecek şekilde olmalıdır. Banka tarafından 15 iş günü içerisinde konuya ilişkin onay verilmemesi durumunda yatırım kuruluşu ilgili tutarı başka bir bankaya aktarmak zorundadır.

Yurt dışı piyasalarda yapılan işlemlerin saklanması ilişkin özel hükümler

MADDE 67 – (1) Yurt dışı piyasalarda alım satımına aracılık edilen veya saklama hizmeti sunulan sermaye piyasası araçlarının yurt dışında faaliyet gösteren bir kuruluş nezdinde saklanması için, ilgili ülke otoritesinin saklama hizmetine ilişkin düzenlenmelerinin olması ve saklama hizmeti alınan kuruluşun da bu düzenlemelere tabi olması şartı aranır. Ancak, işleme konu sermaye piyasası aracının niteliği itibarıyla ilgili ülke otoritesi tarafından yetkilendirilen bir kuruluş nezdinde saklanamaması durumunda müşterinin yazılı onayı alınarak başka bir kuruluştan saklama hizmeti alınabilir.

(2) Yurt dışı piyasalarda alım satımına aracılık edilen sermaye piyasası araçlarının yurt dışında faaliyet gösteren bir kuruluş nezdinde saklanması durumunda işlemci yatırım kuruluşu ile müşteri arasında yapılan sözleşmede sermaye piyasası aracı bazında, saklamaya yetkili kuruluşu tanıtıcı bilgiler ile işlemci yatırım kuruluşu ile saklamaya yetkili kuruluşun hak ve yükümlülüklerine ayrıntılı olarak yer verilir. Yurt dışında faaliyet gösteren saklamaya yetkili kuruluşun değiştirilmek istenmesi halinde, bu durumun müşterilere en seri iletişim aracı vasıtasıyla derhal bildirilmesi ve çerçeve sözleşmenin güncellenmesi gerekmektedir.

Müşteri ile saklamacı kuruluş arasında mutabakat

MADDE 68 – (1) Saklama hizmeti sunulan müşteriler ile saklamaya yetkili yatırım kuruluşunun iç kontrolden sorumlu birimi veya personeli tarafından müşteriye ait sermaye piyasası araçları ve nakde ilişkin her takvim yılında en az 1 defa yazılı veya elektronik ortamda mutabakat sağlanması zorunludur. Söz konusu mutabakat işlemlerinin sonucu iç kontrolden sorumlu olmak üzere istihdam edilen en üst düzey personel tarafından aracı kurumun yönetim kuruluna, bankanın iç denetim komitesine ve ihtilaf olması halinde Kurula 3 iş günü içerisinde yazılı olarak bildirilir.

(2) Profesyonel müşterilerden yazılı onay alınması durumunda birinci fıkrada yer alan mutabakatın yapılması zorunlu değildir.

(3) Bu maddeyle ilgili olarak mutabakatların kapsamı ve mutabakatsızlıkların bildirimine ilişkin esasları belirleme konusunda Kurul yetkilidir.

Müşteri varlıklarına ilişkin bildirim

MADDE 69 – (1) Saklamaya yetkili yatırım kuruluşu tarafından müşterilere ait sermaye piyasası araçlarına ve nakde ilişkin olarak müşterilere Kurulun belge ve kayıt düzenlemelerinde yer alan esaslar çerçevesinde asgari olarak ayda bir bildirim yapılması esastır. Bildirim yapılmaması hususunda profesyonel müşterilerle sözleşme imzalanması veya bu hususa çerçeve sözleşmede yer verilmesi mümkündür. Bildirim, müşterilere ait sermaye piyasası araçları ve nakde ilişkin asgari olarak tarih ve sermaye piyasası aracı bazında saklama bakiyelerini içermelidir.

(2) Müşteriye sunulan diğer yatırım hizmet ve faaliyetleri dolayısıyla yapılan bildirimin birinci fıkradaki hususları içermesi halinde, müşteriye ayrıca bildirim yapılmayabilir.

(3) Bu madde uyarınca müşteriye yapılan bildirimlere müşteri tarafından itiraz edilmemesi mutabakat alındığı anlamına gelmez.

Bireysel portföylerin saklanması ile ilgili özel hükümler

MADDE 70 – (1) Kurulun portföy yönetim şirketleri ve bu şirketlerin faaliyetleri ile ilgili düzenlemeleri saklı kalmak kaydıyla, genel saklama hizmeti vermek üzere faaliyet izni almış yatırım kuruluşlarının, portföy yönetim şirketleri veya başka yatırım kuruluşları tarafından yönetilen bireysel portföylere ilişkin saklama hizmeti vermesi durumunda;

a) Finansal varlıkların her bir yatırımcı adına açılmış ayrı bir saklama hesabında saklanması,
b) Fiziken veya kayden saklanması mümkün olmayan varlıkların mevcudiyetini ve yatırımcıya aidiyetini gösteren belgelerin ilgili hesaplara kaydedilmek üzere saklama hizmetini verecek kuruluşa teslim edilmesi,
gerekir.

(2) Birinci fıkra kapsamında aşağıdaki ilke ve esaslara uyulur:

a) Müşteriler adına hesap açılması esas olmakla beraber saklama hizmetini verecek kuruluş takas talimatlarını yerine getirirken müşterilerin nakit ve menkul kıymet transferleri için havuz hesabı kullanarak toplu takas yapabilir. Toplu takas yapılması halinde, müşterilerin sahip olduğu varlıkların müşteri hesaplarına dağıtılarak müşteri bazında izlenmesi ve hakların takibinin bireysel bazda yapılması, saklama hizmetini verecek kuruluşun, toplu hesaptan yapılacak serbest nakit veya varlık transferlerinin sadece müşteriler adına bu müşteriler ile portföy yönetimine yetkili kuruluş arasında yapılan sözleşme çerçevesinde açılmış olan hesaplara gerçekleştirilmesi gerekir.

b) Saklama hesabının vekaleten portföy yönetimine yetkili kuruluş tarafından açılması halinde, saklama hizmetini verecek kuruluşun hesabın açılmasını müteakip müşteriye hesap bilgilerini ve değişiklik olması halinde de değişiklikleri bildirmesi gerekir.

c) Portföy yönetimine yetkili kuruluş tarafından saklama hizmetini verecek kuruluşa bilgi verilmeden müşteriler adına herhangi bir kurum nezdinde hesap açılmaz.

ç) Portföy hesabına yapılacak işlemlerde sözleşme uyarınca müşteriden önceden teyit alınması zorunluluğu olması halinde, saklama hizmetini verecek kuruluş tarafından müşterilere blokaj koyma imkanı getirilebilir.

d) Saklama hizmetini verecek kuruluşun, müşterileri Kurulun belge ve kayıt ile ilgili düzenlemelerine göre asgari ayda 1 defa bilgilendirmesi, ayrıca internet şubesi üzerinden müşterilerin hesap bilgilerine anlık erişimini sağlaması gerekir.

e) Saklama hizmetini verecek kuruluşun müşterilerin portföylerinde yer alan finansal varlıklar üzerindeki haklarını etkileyebilecek durumları ve hesaplarında gerçekleştirilen önemlilik arz eden varlık ve nakit hareketlerini müşterilere en kısa zamanda bildirmesi gerekir.

f) Müşteriler için yapılan işlemlerde nakit ve varlık hareketleri teslim karşılığı ödeme ilkesine göre yapılır. Teslim karşılığı ödeme ilkesi, işleme taraf olan kuruluşun, varlıkların kendisine ulaşması ile eş anlı olarak nakit çıkışını ya da nakdin teslim alınması ile eş anlı olarak varlık çıkışını yapmasını ifade eder. Portföy yöneticiliği faaliyeti kapsamındaki işlemler hariç olmak üzere finansal varlıkların tesliminde veya saklama hesabından çıkışında müşterilerin yazılı talimatı gerekir.

(3) Yetkili yatırım kuruluşlarının kendi yönettikleri bireysel portföyler için sundukları sınırlı saklama

hizmeti sırasında bu maddede yer alan ilke ve esaslar kıyasen uygulanır.

ONUNCU BÖLÜM

Yan Hizmetlerin Sunulması

Sermaye piyasaları ile ilgili danışmanlık hizmetleri sunulması

MADDE 71 – (1) Yatırım kuruluşları, Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında aşağıdaki faaliyetlerde bulunabilirler:

- a) Şirketlerin uzun ve kısa vadeli finansal hedefleri, risk tercihleri, nakit gereksinimleri ve vergi mevzuatı karşısındaki durumları dikkate alınarak yatırım planlarının oluşturulması.
- b) Şirketlerin, aktif-pasif yönetimi çerçevesinde finansal durum tablosu analiz edilmesi, gelir kaynaklarının ayrıştırılması, finansman seçeneklerinin tespit edilmesi, risklerin tanımlanması ve azaltılması veya gelirlerin artırılması yoluyla mali profillerinin geliştirilmesi gibi konularda yazılı veya sözlü yorum ve tavsiyelerde bulunulması.
- c) Şirketlerin, birleşme, bölünme, ele geçirme ve iş ortaklıklarının kurulması ve benzeri sermaye veya ortaklık yapılarındaki değişikliklerle ilgili yeniden yapılandırılma faaliyetleri ve tasfiye sürecinde yazılı veya sözlü yorum ve tavsiyelerde bulunulması.
- ç) Sermaye piyasaları ile ilgili (a), (b) ve (c) bentlerindeki benzer mahiyetteki diğer danışmanlık hizmetlerinin sunulması.

(2) Bu madde kapsamındaki hizmeti sunacak aracı kurumların kısmi veya geniş yetkili olması gerekir.

Kredi ya da ödünç verilmesi ve döviz hizmetleri sunulması

MADDE 72 – (1) Sermaye piyasası araçlarının kredili alım, açığa satış ve ödünç alma ve verme işlemlerine ilişkin ilke ve esaslar Kurul tarafından ayrıca belirlenir.

(2) Yatırım kuruluşları, Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında, yatırım hizmet ve faaliyetleri ile sınırlı olarak döviz hizmetleri sunabilirler. Bu konuda ilgili mevzuatta ayrıca bir izin alınması gerekiyorsa, öncelikle gerekli izinlerin alınması zorunludur. Bu hizmeti sunacak aracı kurumların işlem veya portföy aracılığı faaliyet izni almış olması gereklidir.

Genel yatırım tavsiyesi sunulması

MADDE 73 – (1) Genel yatırım tavsiyesi sunulması, Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, belli bir kişiye veya mali durumları, risk ve getiri tercihleri benzer nitelikteki bir gruba yönelik olmamak kaydıyla, bir veya daha fazla sermaye piyasası aracı veya ihraççı hakkında, müşterilere veya dağıtım kanallarına yönelik olarak hazırlanan ve sermaye piyasası araçlarının mevcut veya gelecekteki fiyat veya değerlerine ilişkin yorum da dâhil, açıkça veya zımnen bir yatırım stratejisini öneren veya tavsiye eden yönlendirici nitelikteki her türlü araştırma veya diğer bilgi sunulması faaliyetidir.

(2) Genel yatırım tavsiyesi faaliyeti kapsamında hazırlanan ve belli bir kişiye veya mali durumları, risk ve getiri tercihleri benzer nitelikteki bir gruba yönelik olmamak kaydıyla müşterilere veya dağıtım kanallarına sunulan bilgilerin müşteri ile bire bir paylaşılması da bu faaliyet kapsamındadır.

(3) Yatırım kuruluşları ve portföy yönetim şirketleri, 15/2/2011 tarihli ve 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun çerçevesinde faaliyet gösteren medya hizmet sağlayıcıları, 9/6/2004 tarihli ve 5187 sayılı Basın Kanunu çerçevesinde süreli yayın yapanlar tarafından sunulanlar ile medya ve elektronik ortamda yer alanlar dahil her türlü genel yatırım tavsiyesinin 78 inci ve 79 uncu maddelerde yer alan esaslara uygun olarak sunulması zorunludur.

(4) Basın yayına yetkili kuruluşlarca sunulan genel yatırım tavsiyelerinin, ayrıca 6112 sayılı Kanunda belirtilen ilke ve esaslara uygun olması gerekir.

Aracılık yüklenimi yürütülmesi ile ilgili hizmetlerin sunulması

MADDE 74 – (1) Yatırım kuruluşları, Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi

kapsamında, sermaye piyasası araçlarının halka arz edilmesi planlanan ihraççı ile ilgili olarak mali ve ekonomik analiz ile pazar araştırmaları yapılması, ilgili şirketin mali tablolarının sermaye piyasası mevzuatına uygunluğunun sağlanması, ilgili mevzuat çerçevesinde gerekli esas sözleşme değişikliklerinin yapılması, kamuoyuna açıklanacak bilgi ve belgelerin belirlenmesi yönünde çalışmalar yapılması gibi faaliyetlerde bulunabilirler.

(2) Bu madde kapsamındaki hizmeti sunacak aracı kurumların kısmi veya geniş yetkili olması gerekir.

Finansman sağlanmasında aracılık hizmeti sunulması

MADDE 75 – (1) Yatırım kuruluşları, Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında, şirketlerin, yurt içi ve yurt dışı piyasalardan finansman ihtiyaçlarının karşılanmasına, alternatif finansman stratejilerinin belirlenmesine, mali risklerden korunmaları konularında yazılı veya sözlü yorum ve tavsiyelerde bulunulmasına, finansman ihtiyacı olan ve finansman sağlayacak tarafların bir araya getirilmesine yönelik faaliyetlerde bulunabilirler.

(2) Bu madde kapsamındaki hizmeti sunacak aracı kurumların kısmi veya geniş yetkili olması gerekir.

Servet yönetimi ve finansal planlama yapılması

MADDE 76 – (1) Yatırım kuruluşları, Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında, kişilere, ailelere ya da ortak yatırım hedeflerine sahip kişilerden oluşan gruplara yönelik mali, hukuki, vergisel ve benzeri hususlarda danışmanlık hizmeti sunulması, bu kişilerin finansal ve finansal olmayan varlıklarından oluşan servetlerine yönelik planlama yapılması ve servetlerinin yatırım hedeflerine ve tercihlerine uygun olarak yönetilmesi faaliyetlerinde bulunabilirler.

(2) Bu madde kapsamındaki hizmetin sunulması sırasında yatırım danışmanlığı ya da portföy yöneticiliği faaliyetlerine ihtiyaç olması durumunda, bu faaliyetlerin Kuruldan izin almış yetkili kuruluşlar tarafından bu Tebliğde yer alan esaslar çerçevesinde sunulmasının sağlanması gerekir.

(3) Bu madde kapsamındaki hizmeti sunacak aracı kurumların kısmi veya geniş yetkili olması gerekir.

Diğer hizmet ve faaliyetler

MADDE 77 – (1) Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi kapsamında aracı kurumlar, Kurulun uygun görüşü alınmak suretiyle diğer finansal ürün ve hizmetleri de sunabilirler. Söz konusu finansal hizmet ve ürünün sunumunun kendi özel mevzuatında özel bir izne veya yetkiye bağlanmış olması durumunda, bu fıkra kapsamında hizmet veya ürünün sunumuna başlanmadan önce aracı kurumlar tarafından gerekli izinlerin alınması zorunludur.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Genel Yatırım Tavsiyelerine İlişkin Esaslar

Genel yatırım tavsiyelerinde uyulması gereken esaslar

MADDE 78 – (1) Genel yatırım tavsiyelerinde bulunan kuruluşların sundukları yorum ve tavsiyeler, 48 inci maddenin ikinci fıkrasının (b), (c), (ç), (d), (e), (f), (g), (ğ) bentleri ile üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan esaslara tabidir.

(2) Sunulan genel yatırım tavsiyelerinde ayrıca;

a) Tavsiyenin yenilenme sıklığına ve varsa güncellenmesine ilişkin politikaların belirlenmiş olması halinde söz konusu politikalara ilişkin özet bilgiler ile daha önce ilan edilen politikalarda ortaya çıkan önemli değişikliklere,

b) Açık ve dikkat çekici bir şekilde, tavsiyenin dağıtım için ilk hazırlandığı tarih ile tavsiyede yer alan tüm fiyatların tarih ve zamanına,

c) Tavsiyenin, aynı sermaye piyasası aracı veya ihraççı için aynı kurum tarafından geçmiş 12 aylık sürede yayımlanmış olan tavsiyeden farklı bir yatırım stratejisini içermesi durumunda, açıkça ve

dikkat çekici şekilde, bu değişikliğe, değişikliğin gerekçesine ve daha önce yayımlanan tavsiyenin tarihine,

yer verilmesi zorunludur.

(3) Bu madde kapsamında kamuya açıklanan genel yatırım tavsiyelerine ilişkin bilgilerin, genel yatırım tavsiyelerine oranla önemli ölçüde uzun olması durumunda, değerlendirme ve yöntemlerde herhangi bir değişiklik olmaması kaydıyla, ilgili yatırım kuruluşu veya basın yayına yetkili kuruluşun internet sitesi gibi, kamu tarafından bilgilere kolayca ve doğrudan ulaşılabilecek bir yere açıkça ve dikkat çekici şekilde atıfta bulunulması yeterlidir.

(4) Genel yatırım tavsiyelerinin sunulması sırasında 50 nci maddedeki finansal ilişki veya çıkar çatışmalarının açıklanmasına ilişkin esaslara uyulur.

Uyarı notunun yayımlanmasına ilişkin esaslar

MADDE 79 – (1) Genel yatırım tavsiyelerinin sunumunda EK/3'te yer alan uyarı notuna aşağıdaki esaslara uygun olacak şekilde yer verilir:

a) Dağıtım kanalları yoluyla yapılan yorum ve tavsiyelerde, uyarı notuna dikkat çekici bir şekilde yorum ve tavsiyelerle aynı yazı karakterinde ve punto büyüklüğünde olmak kaydıyla, tavsiyenin yer aldığı metnin sonunda yer verilmesi.

b) Dağıtım kanalları tanımı içinde yer alan bilgisayarla oluşturulan iletişim ağları vasıtasıyla sunulan yorum ve tavsiyelerde; yorum ve tavsiyelerle aynı yazı karakterinde ve punto büyüklüğünde olmak kaydıyla, uyarı notunun yorum ve tavsiyelerin yer aldığı sayfanın görüntülenmesi öncesinde ve dikkat çekici bir şekilde görüntülenmesi.

c) Dağıtım kanalları tanımı içinde yer alan televizyon ve radyo gibi her türlü görsel ve işitsel kitle iletişim aracı vasıtasıyla sunulan yorum ve tavsiyelerde; uyarı notunun radyoda programın başında ve sonunda bir defa okunması; televizyon ekranında ise uyarı metnine, rahatlıkla okunabilmesini teminen ekranın bütününe kapsayacak şekilde olmak kaydıyla, programın başında ve sonunda 15 saniye süreyle yer verilmesi, ayrıca program süresince okumayı güçleştirmeyecek biçimde akan bir bant olarak iki defa sunulması.

(2) Genel yatırım tavsiyesinin müşteriye bire bir sunulması sırasında ise EK/4'te yer alan uyarının müşteriyeye yapılması zorunludur.

Finansal bilgi sunulması

MADDE 80 – (1) Bu Tebliğ kapsamında finansal bilgi, sermaye piyasası araçları, bunları ihraç eden ortaklık ve kuruluşlar ile piyasa eğilimleri hakkında yönlendirici nitelikte olmayan yazılı veya sözlü bilgidir.

(2) Finansal bilginin sunulması yatırım danışmanlığı faaliyeti ya da genel yatırım tavsiyesi sunulması kapsamında sayılmaz. Ancak sunulan bilgilerin tarafsız ve dürüst olması, belli bir kişi, grup ya da portföyün ihtiyaçlarının karşılanması amacını taşımaması gerekir.

ONİKİNCİ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan tebliğler

MADDE 81 – (1) 7/9/2000 tarihli ve 24163 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Aracılık Faaliyetleri ve Aracı Kuruluşlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri: V, No: 46) 22/4/2002 tarihli ve 24734 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yatırım Danışmanlığı Faaliyetine ve Bu Faaliyette Bulunacak Kurumlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri: V, No: 55), 27/8/2011 tarihli ve 28038 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kaldıraçlı Alım Satım İşlemleri ve Bu İşlemleri Gerçekleştirebilecek Kurumlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri: V, No: 125) yürürlükten kaldırılmıştır. Yürürlükten kaldırılan tebliğlere yapılan atıflar, bu Tebliğe yapılmış sayılır.

Başvuruların sonuçlandırılması

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihe kadar Kurula yapılacak başvurular mevcut düzenlemeler çerçevesinde sonuçlandırılır.

(2) Yatırım kuruluşları tarafından Kurula yapılmış ve bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sonuçlandırılmamış olan başvurular bu Tebliğ hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Mevcut faaliyet izinlerine ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Yatırım kuruluşları sunmak istedikleri yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ile yan hizmetler için bu Tebliğ ile öngörülen asgari özsermaye dahil olmak üzere özel şartları yerine getirdiklerini tevsik edici belgeler ile bu Tebliğin yürürlük tarihinden itibaren en geç 1 yıl içinde Kurula başvuruda bulunurlar. Bu süre içinde Kurula başvuruda bulunmayan yatırım kuruluşlarının mevcut yetki belgeleri ve faaliyet izinleri iptal edilir.

(2) Yatırım kuruluşları, kendilerine bu Tebliğ uyarınca faaliyet izni verilene kadar mevcut faaliyet esasları çerçevesinde faaliyetlerini yürütür.

Kaldıraç oranının uygulanması

GEÇİCİ MADDE 3 – (Ek:RG-14/1/2016-29593) (Mülga:RG-10/2/2017-29975)

Deneme hesabının uygulanması

GEÇİCİ MADDE 4 – (Ek:RG-14/1/2016-29593)

(1) 27/C maddesinin birinci fıkrasında belirtilen deneme hesabının çalışma esaslarının belirlenmesi ve aracı kurumlar tarafından uygulamaya geçirilmesi bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 ay içinde tamamlanır.

Yatırım kuruluşlarının alım satım fiyatlarının açıklanması

GEÇİCİ MADDE 5 – (Ek:RG-14/1/2016-29593)

(1) 32 nci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen yükümlülükler bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde tamamlanır.

Kaldıraç oranının uygulanması

GEÇİCİ MADDE 6 – (Ek:RG-10/2/2017-29975)

(1) Bu maddenin yayımı tarihinden önce açılmış olan pozisyonlar için 27 nci maddenin birinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen kaldıraç oranı ve asgari başlangıç teminat tutarı için 14/1/2016 tarihli ve 29593 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yatırım Hizmetleri ve Faaliyetleri ile Yan Hizmetlere İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ III-37.1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (III-37.1.a) hükümleri uygulanmaya devam olunur.

(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla aracı kurumlar nezdinde bulunan açık pozisyonlarda uygulanan kaldıraç oranı en geç 45 gün içerisinde 27 nci maddenin birinci fıkrasında belirtilen kaldıraç oranına uyumlu hale getirilir. Bu süre içinde uyum sağlayamayan pozisyonlar aracı kurum tarafından kapatılır.

Takasbank nezdindeki teminatların güncellenmesi

GEÇİCİ MADDE 7 – (Ek:RG-20/10/2017-30216)⁽¹⁾

(1) 27/A maddesinin yedinci ve sekizinci fıkraları hükümleri çerçevesinde 2/1/2018 tarihinde raporlama işlemleri yapılır ve kaldıraçlı işlemler teminat yedekleri hesabına aktarım, eksik kalan tutarların tamamlanması ve fazla tutarların çekilmesi işlemleri takip eden gün yapılır. Operasyonel işlemlerin yetişmemesi halinde bu süre Takasbank tarafından üyelerine duyurularak 8/1/2018 tarihine ertelenebilir.

Yürürlük

MADDE 82 – (1) Bu Tebliğ 1/7/2014 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 83 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Kurul yürütür.

	Tebliğ No	Resmi Gazete Tarihi	Resmi Gazete Sayısı	
	III-37.1	11/7/2013	28704	
	Tebliğde Değişiklik Yapan Tebliğlerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin			Değiştirilen Maddeler
	Tarihi		Sayısı	
1.	14/1/2016		29593	Madde 2, 17, 19, 22, 24, 25A, 25B, 25C, 25Ç, 27, 27A, 27B, 27C, 27Ç, 29, 29A, 29B, 30, 30A, 32, 34, 35, 37, 45, G3, G4, G5 Ek1, Ek2
2.	10/2/2017		29975	Madde 27, G3, G6
3.	20/10/2017		30216	Madde 3, 27A, G7
4.	7/4/2022		31802	Madde 45

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin Tarihi	Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin ve Maddelerinin Numarası	Yürürlükten Kalkan Hükümler/Düzenlemeler
10.02.2017	29975 / Md 2	Geçici Madde 3

(Değişik:RG-14/1/2016-29593) Ek/1

İşlem aracılığı faaliyetinde bulunabilecek kuruluşları sermaye piyasası araçları bazında gösterir tablo:

Kuruluş/Sermaye Piyasası Aracı	Menkul kıymet		Türev araç	
	Pay	Diğer	Kaldıraçlı işlemler hariç türev araçlar (Borsaya veya portföy aracısına iletilmek üzere)	Kaldıraçlı işlemler
Aracı Kurum	+	+	+	+
Mevduat ve Katılım Bankası	-	+	+ (pay endekslerine ya da paya dayalı olanlar hariç)	-
Kalkınma ve Yatırım Bankası	+	+	+	-

(Değişik:RG-14/1/2016-29593) Ek/2

Portföy aracılığı faaliyetinde bulunabilecek kuruluşları sermaye piyasası araçları bazında gösterir

tablo:

Kuruluş/Sermaye Piyasası Aracı	Menkul kıymet		Türev araç	
	Pay	Diğer	Kaldıraçlı işlemler hariç türev araçlar (tezgahüstü piyasada gerçekleştirilmek üzere)	Kaldıraçlı işlemler
Aracı Kurum	+	+	+	+
Mevduat ve Katılım Bankası	-	+	+ (paya dayalı olanlar hariç, pay endekslerine dayalı dahil)	-
Kalkınma ve Yatırım Bankası	+	+	+	-

EK/3

Sermaye Piyasası Kurulunun “Yatırım Hizmetleri ve Faaliyetleri ile Yan Hizmetlere İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ”i Uyarınca Yayımlanan Uyarı Notu

“Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.”

EK/4

Sermaye Piyasası Kurulunun “Yatırım Hizmetleri ve Faaliyetleri ile Yan Hizmetlere İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ”i Uyarınca Yapılacak Uyarı

“Size sunduğum yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Bu tavsiyeler genel nitelikte olup, özel olarak sizin mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olarak hazırlanmadı. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.”

Sermaye Piyasası Kurulu'ndan

**BİREYSEL PORTFÖYLERİN VE KOLEKTİF YATIRIM
KURULUŞLARININ PERFORMANS SUNUMUNA, PERFORMANSA
DAYALI ÜCRETLENDİRİLMESİNE VE KOLEKTİF YATIRIM
KURULUŞLARINI NOTLANDIRMA VE SIRALAMA
FAALİYETLERİNE İLİŞKİN ESASLAR HAKKINDA TEBLİĞ(VII-
128.5)**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç

MADDE 1

(1) Tebliğin amacı bireysel yatırımcılara ve kolektif yatırım kuruluşlarına ait portföylerin, kamuya ilan edilerek veya yatırımcıya birebir sunulmak üzere ilan edilmeksizin performanslarının sunum esasları ve performansa dayalı ücretlendirilmesi ile kolektif yatırım kuruluşlarını notlandırma ve sıralama faaliyetlerine ilişkin esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2

(1) Tebliğin kapsamı, bireysel portföylerin ve kolektif yatırım kuruluşlarının performans sunumuna ve performansa dayalı ücretlendirilmesine ilişkin esaslar ile kolektif yatırım kuruluşlarının performanslarının notlandırılması ve sıralanması faaliyetidir.

(2) 15/2/2011 tarihli ve 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun çerçevesinde faaliyet gösteren medya hizmet sağlayıcıları ile 9/6/2004 tarihli ve 5187 sayılı Basın Kanunu çerçevesinde süreli yayın yapanlar tarafından veya belli bir kişiye veya mali durumları, risk ve getiri tercihleri benzer nitelikteki bir gruba yönelik olmamak kaydıyla medya ve elektronik ortamda sunulan kolektif yatırım kuruluşlarının basit getiri oranları Tebliğ kapsamında değildir. Ancak fıkra kapsamında yapılacak sunumlarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

(3) Girişim sermayesi yatırım fonları ve gayrimenkul yatırım fonları Tebliğ kapsamında yer almamaktadır. Girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ve gayrimenkul yatırım ortaklıkları ise portföylerinde yer alan para ve sermaye piyasası araçları ile sınırlı olmak üzere, Tebliğin sadece performansa dayalı ücretlendirmeye ilişkin esaslarına tabidir.

Dayanak

MADDE 3

(1) Tebliğ, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 48 inci, 54 üncü ve 128 inci maddelerine dayanılarak düzenlenmiştir.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4

(1) Tebliğde geçen;

- a) Bireysel yatırımcı: Kolektif yatırım kuruluşları dışında kalan ve yetkili kurumlardan portföy yönetim hizmeti alan kişi ve kurumları,
- b) Birlik: Türkiye Sermaye Piyasaları Birliğini,
- c) Eşik değer: Karşılaştırma ölçütü olmayan portföylerin getirisinin kıyaslanması amacıyla kullanılan değeri,
- ç) Kamuyu aydınlatma dokümanları: İzahname, tasarruf sahiplerine satış duyurusu, ihraç belgesi ve yatırımcı bilgi formunu,
- d) Kanun: 6362 sayılı Kanunu,
- e) KAP: Kamuyu Aydınlatma Platformu'nu,
- f) Karşılaştırma ölçütü: Portföyün getirisinin kıyaslanmasını sağlayan endeks veya endeksler ile kolektif yatırım kuruluşları ile sınırlı olmak üzere, yatırım stratejisi ve yatırım yapılan varlık ve işlemlerin niteliklerine uygun olarak belirlenecek ve Kurulca uygun görülecek referans getiri oranlarını veya değerlerini,

- g) Kolektif yatırım kuruluşları: Kanun kapsamında kurulan yatırım fonlarını ve yatırım ortaklıklarını,
- ğ) Kurul: Sermaye Piyasası Kurulu'nu,
- h) Net aktif değer: Yatırım ortaklıklarının portföy değerine varsa diğer varlıkların ve alacakların eklenmesi ve borçların düşülmesi suretiyle bulunan değeri,
- ı) Portföy: Para ve sermaye piyasası araçları, kıymetli madenler ile Kurulca uygun görülen varlıklar ve işlemlerin tümünü,
- i) Portföy değeri: Portföydeki varlıkların ve işlemlerin Kurul düzenlemelerinde, içtüzükte, izahnamede, esas sözleşmede veya portföy yönetim sözleşmelerinde belirlenen esaslar çerçevesinde değerlendirilmesi neticesinde bulunan değeri,
- j) Toplam değer: Yatırım fonlarının portföy değerine varsa diğer varlıkların ve alacakların eklenmesi ve borçların düşülmesi suretiyle bulunan değeri,
- k) Yetkili kurum: Portföy yönetim şirketi, bireysel portföy yöneticiliği faaliyetinde bulunmasına izin verilen aracı kurum ile yatırım ve kalkınma bankalarını,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Portföylerin Değerlemesine, Getirinin Hesaplanmasına, Karşılaştırma Ölçütüne ve Eşik Değere İlişkin Esaslar

Portföylerin değerlendirilmesi

MADDE 5

(1) Bireysel portföyler için portföy yönetim sözleşmesinde, kolektif yatırım kuruluşları için ise esas sözleşme, içtüzük veya kamuyu aydınlatma belgelerinde aksi belirtilmedikçe portföylerin günlük olarak değerlendirilmesi esastır.

Portföy getiri oranının hesaplanması

MADDE 6

(1) Portföy getiri oranı, performans dönemi sonundaki; bireysel portföyler için giderler düşüldükten sonraki portföy değerindeki, kolektif yatırım kuruluşları için ise birim pay başına toplam değer veya net aktif değerdeki bir önceki döneme göre değişimin yüzde cinsinden ifadesidir.

Portföyün nispi getiri oranının hesaplanması

MADDE 7

(1) Portföyün nispi getiri oranı; performans dönemi sonu itibarı ile hesaplanan portföyün vergi öncesi getiri oranından karşılaştırma ölçütünün getiri oranının veya eşik değerin çıkarılması sonucu bulunacak pozitif ya da negatif yüzdesel değerdir.

Karşılaştırma ölçütünün ve eşik değerin belirlenmesi

MADDE 8

(1) Karşılaştırma ölçütü; kolektif yatırım kuruluşunun türü dikkate alınarak izahnamede veya ihraç belgesinde yer alan yatırım stratejisi ile yatırım yapılan varlık ve işlemlerin niteliklerine uygun şekilde, tek bir endeks veya endekslerin ağırlıklandırılması yoluyla belirlenebileceği gibi yatırım stratejisine uygun olan ve Kurulca uygun görülecek diğer referans getiri oranı veya oranlarının ağırlıklı ortalaması olarak da belirlenebilir.

(2) Karşılaştırma ölçütü olarak yurtiçinde veya yurtdışında genel kabul görmüş ve yaygın olarak kullanılan piyasa endekslerinin yanı sıra Kurulca uygun görülen farklı endekslerin de kullanılması mümkündür. Portföyde yer alan varlıkların dağılımından bağımsız olarak döviz, enflasyon gibi endeksler kullanılamaz. Ancak performans sunum raporlarında bu tür kriterlerin performans dönemi içerisindeki getiri oranlarına yer verilebilir.

(3) Kolektif yatırım kuruluşları için belirli bir yatırım stratejisi bulunmaması, yatırım stratejisinin sürekli değişmesi, çoklu varlık gruplarına yatırım yapılması veya mutlak getiri hedeflenmesi ve benzeri sebeplerle karşılaştırma ölçütü belirlenemediği durumlarda eşik değer kullanılabilir. Eşik değer portföyde yer alan varlıklardan bağımsız olarak belirlenebilir ve sabit ve/veya değişken unsurlardan oluşabilir. Eşik değerin belirlenmesinde, bir yatırım aracı veya işleminin getirisi referans olarak alınabilir veya bağımsız olarak sabit bir değer belirlenebilir. Performans dönemi başında belirlenen eşik değerin, gecelik Türk Lirası referans faiz oranının performans dönemine denk gelen bileşik getirisinden düşük olması durumunda, eşik değer olarak gecelik Türk Lirası referans faiz oranının performans dönemine denk

gelen bileşik getirisi kullanılır. Portföyünün %51'ini devamlı olarak yabancı para cinsinden varlıklara yatıran kolektif yatırım kuruluşlarında eşik değerin alt sınırı için Kurulca farklı esaslar belirlenebilir.

(4) Portföy yöneticiliği hizmeti verilen bireysel yatırımcılar, yabancı kolektif yatırım kuruluşları ve yurtdışında yerleşik kişilerin portföyleri ile Türkiye'de kurulmuş serbest yatırım fonları ve özel fonlar için ihtiyari olarak karşılaştırma ölçütü belirlenebileceği gibi eşik değer de belirlenebilir. Eşik değer belirlenmesi halinde bireysel yatırımcılar dışındakilere, bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen eşik değer alt sınırına ilişkin esaslar uygulanmaz.

(5) Karşılaştırma ölçütünün ve eşik değerin hesaplanmasına ilişkin açıklama ve örnekler Tebliğin 2 numaralı ekinde yer almaktadır.

(6) Portföy yönetim sözleşmesinde ve kolektif yatırım kuruluşlarının içtüzükleri ile kamuyu aydınlatma dokümanlarında karşılaştırma ölçütünün veya eşik değerin belirlenme esaslarına yer verilir. Karşılaştırma ölçütü ve eşik değer, kolektif yatırım kuruluşlarında tür değişimleri haricinde, sadece izleyen hesap döneminin başından itibaren geçerli olmak üzere değiştirilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Performansa Dayalı Ücretlendirme Dönemi ve Performansa Dayalı Portföy Yönetim Ücretine İlişkin Esaslar

Performansa dayalı ücretlendirme dönemi

MADDE 9

(1) Performansa dayalı ücretlendirme yapılabilmesi için portföy yönetim sözleşmesi ile kolektif yatırım kuruluşlarının içtüzüklerinde ve kamuyu aydınlatma dokümanlarında performansa dayalı ücretlendirmeye ilişkin esaslara ve hesaplama örneklerine yer verilmesi zorunludur.

(2) Portföy yönetim sözleşmesi, içtüzük ve kamuyu aydınlatma dokümanlarında farklı şekilde belirlenmediği sürece portföyün hesap dönemi aynı zamanda performansa dayalı ücretlendirme dönemidir. Performansa dayalı ücretlendirme dönemi içerisinde fona veya değişken sermayeli menkul kıymet yatırım ortaklığına iade edilen katılma payları veya paylar için iade tarihi esas alınarak hesaplama yapılır.

Performansa dayalı portföy yönetim ücreti alınmasına ilişkin esaslar

MADDE 10

(1) Performansa dayalı portföy yönetim ücreti nispi getiri üzerinden tahakkuk ettirilir. Performansa dayalı portföy yönetim ücreti oranı sabit veya değişken olabilir. Bu oran, yabancı kolektif yatırım kuruluşları, serbest yatırım fonları ve özel fonlar hariç olmak üzere kolektif yatırım kuruluşlarında azami %20 olarak belirlenebilir.

(2) Performansa dayalı portföy yönetim ücreti; yatırım fonları ve değişken sermayeli menkul kıymet yatırım ortaklıklarında fon ve ortaklığın yatırımcılarından bireysel yatırımcılar ve menkul kıymet yatırım ortaklıklarında ise portföyden tahsil edilir. Tahsilat, yatırımcı hesabından varsa nakit olarak, yoksa yatırımcıların sahip olduğu payların/katılma paylarının tekabül eden tutarda nakde çevrilmesi suretiyle yapılır.

(3) Kolektif yatırım kuruluşlarında performansa dayalı portföy yönetim ücretinin tahakkuk ettirilebilmesi için yüksek iz değerinin aşılması ve nispi getirinin pozitif olması zorunludur. Yüksek iz değerinin ve bu fıkra kapsamındaki nispi getirinin hesaplanmasına ilişkin örnekler Tebliğin 3 numaralı ekinde yer almaktadır.

(4) Yüksek iz değer, yatırım fonu ve değişken sermayeli menkul kıymet yatırım ortaklıklarının yatırımcılarının her bir pay alım işlemi için ayrı ayrı tespit edilir. Bir yatırımcı için ilk yüksek iz değer yatırımcının katılma payı veya pay satın alma fiyatıdır. Menkul kıymet yatırım ortaklıklarında ise, ilk yüksek iz değer portföy yönetim hizmeti vermeye başladığı tarihteki birim pay başına net aktif değerdir.

(5) Yüksek iz değer, her performans ücreti alınan dönem itibari ile performans ücretine esas olan birim pay başına toplam değer veya net aktif değer olarak yeniden belirlenir.

(6) Kolektif yatırım kuruluşlarında performansa dayalı portföy yönetim ücretine ilişkin yapılacak hesaplamalarda "İlk Giren İlk Çıkar" yöntemi uygulanır.

(7) Kurul, kolektif yatırım kuruluşu türü bazında yüksek iz değer uygulamasına ve yüksek iz değer güncellenmesine ilişkin farklı esaslar belirleyebilir.

(8) Performansa dayalı ücretlendirme için yapılacak hesaplamalarda, bireysel portföylere ilişkin nispi getiri hesaplamasında zaman ağırlıklı getiri yönteminin yanı sıra, açıklaması Tebliğin 1 numaralı ekinde

yer alan para ağırlıklı getiri yöntemi de kullanılabilir. Bireysel portföylerde yüksek iz değer uygulaması ihtiyari olup, uygulanması halinde performansa dayalı portföy yönetim ücreti alınabilmesi için yüksek iz değer aşılması ve nispi getirinin pozitif olması zorunludur. İlk yüksek iz değer portföy yönetim hizmeti verilmeye başlandığı tarihteki portföy değeri olup, daha sonraki dönemlerde yüksek iz değer her performans ücreti alınan dönem itibari ile performans ücretine esas olan portföy değeri olarak yeniden belirlenir.

(9) Para piyasası fonlarının, kısa vadeli borçlanma araçları fonlarının ve koruma amaçlı fonlar ile garantili fonların yatırımcılarından performansa dayalı portföy yönetim ücreti alınamaz.

(10) Performansa dayalı portföy yönetim ücreti alınabilmesi için, yetkili kurumlar tarafından yatırımcı bazında takibi sağlayacak teknik alt yapının oluşturulması zorunludur. Ancak, Kurulun 2/7/2013 tarihli ve 28695 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan III-55.1 sayılı Portföy Yönetim Şirketleri ve Bu Şirketlerin Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Tebliğinin 19 uncu maddesinde belirtilen esaslar çerçevesinde İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş., aracı kurum, yatırım ve kalkınma bankaları ile Kurulca uygun görülecek uzmanlaşmış diğer kuruluşlardan da bu hususta hizmet alınması mümkündür. Yetkili kurum sadece ücretlendirmeye ilişkin hesaplamanın doğruluğundan sorumludur. Dışarıdan hizmet alınması durumunda da bu sorumluluk devam eder.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Performans Sunumuna İlişkin Esaslar

Performans sunum dönemi

MADDE 11

(1) Kurulun kolektif yatırım kuruluşlarına ilişkin düzenlemelerinde aksi belirtilmedikçe, kamuya ilan edilecek sunumlar son 5 yıl için Ocak-Aralık dönemini kapsayacak şekilde ve yıllık olarak yapılır. Cari yıl içindeki sunumlar ise aylık dönemler itibari ile yapılabilir. Aylık sunum yapılması halinde; dönem başı olarak ay içindeki herhangi bir gün seçilemez, cari yıl içindeki ara dönemlerde hesaplanan getiriler yıllığa çevrilemez. 5 yıldan kısa süreli portföylerde ise ilk halka arz tarihi veya portföy yönetim hizmeti verilmeye başlandığı tarihten, yatırım stratejisinin tür değişikliğine bağlı olarak değiştirilmesi durumunda ise değişiklik tarihinden sonraki dönemler için sunum yapılır.

(2) Performans sunum dönemi içerisinde kolektif yatırım kuruluşlarının yatırım stratejisinin tür değişikliğine bağlı olarak değiştirilmesi durumunda, aylık ve yıllık bazda performans sunumu yeni yatırım stratejisi değişikliğini izleyen ilk takvim yılından itibaren yapılabilir.

Performans sunumuna ilişkin esaslar ve raporlama standardı

MADDE 12

(1) Performans sunumuna ilişkin raporlarda asgari olarak aşağıda yer alan hususlara yer verilmesi zorunludur.

- Kolektif yatırım kuruluşları için halka arz veya portföy yönetim hizmeti verilmeye başlandığı tarih, bireysel yatırımcılar içinse portföy yönetimi hizmeti verilmeye başlandığı tarih,
- Portföyün yatırım stratejisi ile varsa stratejide yapılan değişikliklere ilişkin bilgi,
- “Portföyün geçmiş performansı gelecek dönem performansı için bir gösterge olamaz.” ifadesi,
- Varsa portföy yönetiminde kullanılan krediler hakkında bilgi,
- Portföyün toplam değeri, portföy dağılımı ve portföydeki payların sektörel dağılım bilgileri,
- 6 ncı maddede yer alan esaslar çerçevesinde hesaplanan getiri oranları,
- Portföy ile karşılaştırma ölçütünün veya eşik değerin performans dönemi içerisindeki standart sapması,
- Portföyün riske göre düzeltilmiş getiri oranı,
- Getiri oranını etkileyen piyasa koşulları, portföy yöneticilerindeki değişiklikler, sermaye artırımları, kurucu tarafından karşılanan giderler, toplam gider oranının aşılması sebebiyle yapılan iadeler ve benzeri hususlar,
- Karşılaştırma ölçütünün veya eşik değerin belirlenme yöntemine ilişkin bilgi ile varsa bu değerlerde yapılan değişikliklere ilişkin bilgi,
- Farklı olması halinde, portföy ile seçilen karşılaştırma ölçütünün veya eşik değerin para birimleri hakkında bilgi.

(2) Portföyün getiri oranlarının sunumunda kullanılan dönemlerle karşılaştırma ölçütünün veya eşik değerin hesaplandığı dönemler aynı olmalıdır.

(3) Portföyü oluşturan varlıkların getiri oranlarının ayrı ayrı sunulmak istenmesi halinde, getiri oranı sunulan varlık grubunun portföy içerisindeki oranı da açıklanır. Söz konusu varlıklara ilişkin vergi ve diğer giderlere ilişkin bilgilere de sunumda yer verilir. Portföy değerleri toplam değer cinsinden ifade edilirken portföy değerinde yer almayan varlıklar getiri oranı açıklanmak istenen varlığa oransal olarak dağıtılır.

(4) Sunuma ilişkin raporlamalar bu maddede yer alan hususlar dikkate alınarak, Tebliğin 4 numaralı ekindeki açıklamalara ve örneğe uygun olarak hazırlanır. Tebliğ kapsamındaki kolektif yatırım kuruluşları tarafından hazırlanacak raporlar performans sunum dönemini takip eden 6 işgünü içinde KAP'ta ve kolektif yatırım kuruluşlarının internet sitesinde yayımlanır.

Performans sunumuna ilişkin ilan ve reklamlar

MADDE 13

(1) Performans sunumuna ilişkin ilan ve reklamlarda performans sunum raporunun nerede yayımlandığı bilgisine yer verilmesi şarttır. Tebliğde belirlenen esaslara uygun bir performans sunum raporunun hazırlanmamış olması halinde, ilan ve reklamlarda performans bilgisi verilemez.

(2) Performans sunumuna ilişkin ilan ve reklamlarda, ölçeklerde farklılık yaratmak suretiyle görsel olarak yatırımcıyı yanıltıcı grafik ve şekiller kullanılamaz. Kolektif yatırım kuruluşları ile yetkili kurum hakkında "en iyi", "en güvenilir", "en sağlam" ve buna benzer subjektif ve abartılı bir imaj yaratmaya yönelik ifadeler yer verilmez.

(3) Yatırımcılara yapılacak bireysel sunumlarda performans sunum raporunda yer alan bilgiler, portföyün performansı hakkında herhangi bir yanılgıya yol açmaması kaydıyla özet olarak kullanılabilir.

Sorumluluk ve bağımsız denetime ilişkin esaslar

MADDE 14

(1) Performans sunumlarında yer alan bilgilerin doğruluğu ile sunumların Tebliğe uygunluğundan sunum raporlarını hazırlayan yetkili kurum sorumludur.

(2) Kurul, kolektif yatırım kuruluşlarına ilişkin sunumların Tebliğe uygunluğunun bağımsız denetim kuruluşlarınca tespitini isteyebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Notlandırma ve Sıralama Faaliyetine İlişkin Esaslar

Genel esaslar

MADDE 15

(1) Notlandırma ve sıralama faaliyeti; bu maddede belirtilen ilke ve esaslar çerçevesinde kolektif yatırım kuruluşlarının performansları dikkate alınarak değerlendirilmesi ve sıralanmasıdır.

(2) Notlandırma ve sıralama faaliyetinde bulunacakların Birliğe başvuruda bulunması zorunludur. Birlik tarafından yapılacak değerlendirme sonrasında bu faaliyette bulunması uygun görülenler, Tebliğ kapsamında yürüttükleri çalışmalara ilişkin yıllık raporlarını ilgili yılı izleyen üç ay içinde Birliğe iletir. Birlik tarafından söz konusu raporların, Birliğe iletilmesini izleyen 15 gün içerisinde Birliğin değerlendirmesi ile birlikte, Kurula iletilmesi zorunludur.

(3) Notlandırma ve sıralama faaliyetine ilişkin ücret kolektif yatırım kuruluşlarının portföyünden karşılanamaz.

(4) Notlandırma ve sıralama faaliyetini gerçekleştirenler ile kolektif yatırım kuruluşu, kolektif yatırım kuruluşunun kurucusu veya yöneticisi arasında sermaye, yönetim ve denetim açısından herhangi bir ilişkinin olmaması gerekmektedir.

(5) Notlandırma ve sıralama faaliyetine ilişkin olarak aşağıdaki esaslara uyulması şarttır.

a) Halka arz tarihinden itibaren en az 1 yıldır faaliyette bulunan kolektif yatırım kuruluşları notlandırma ve sıralama faaliyetine konu edilebilir.

b) Notlandırma ve sıralama faaliyeti aşağıdaki kriterlerin en az birinin kullanılması suretiyle gerçekleştirilir.

(i) Getiri,

(ii) Nispi getiri,

(iii) Riske göre düzeltilmiş getiri,

- (iv) Risklilik ölçümlendirmesi,
 - (v) Getiri istikrarı ölçümlendirmesi,
 - (vi) Yatırım stratejisi,
 - (vii) Kaldıraç oranı,
 - (viii) Kurulca uygun görülen diğer kriterler.
- c) Notlandırma yöntemine ve esas alınan kriterlere ilişkin olarak genel nitelikteki bilgilerin kamuya paylaşılması zorunludur.
- ç) Notlandırma ve sıralama yapılırken kolektif yatırım kuruluşları belirli kategorilere ayrılır. Kategoriler belirlenirken kolektif yatırım kuruluşlarının stratejileri, türleri veya portföy sınırlamaları gibi hususlardan bir veya birkaçı dikkate alınabilir. Kategorilerin belirlenmesinde kolektif yatırım kuruluşlarının sadece türünün esas alınması halinde başta türev araç kullanımları olmak üzere yatırım stratejilerinin ve net pozisyonlarının da dikkate alınması gerekmektedir.
- d) Gerek kategorilerin belirlenmesinde gerekse de notlandırma yönteminde, sadece portföy büyüklüğü veya sadece kuruluştan itibaren geçen sürenin uzunluğu gibi kolektif yatırım kuruluşlarının performansına doğrudan etki etmeyen faktörlerin kullanılmaması gerekmektedir.
- e) Notlara ilişkin sunumlarda puan, simge, harf veya Kurulca uygun görülen diğer göstergeler kullanılabilir.
- f) Notlara ilişkin sunumların, notlandırma yönteminin yanıltıcı olabilecek yönlerine ve sınırlayıcı etkenlerine ilişkin gerekli bilgileri içermesi gerekmektedir.
- g) Notlara ilişkin sunumlarda, notlandırma ve sıralamaların Tebliğde belirtilen esaslar çerçevesinde yapıldığına dair açıklayıcı bir ifadeye yer verilmesi zorunludur.
- (6) Yazılı, sesli, görüntülü veya basılı araçlarla yapılacak tüm ilan ve reklamlarda notlandırma ve sıralamaya ilişkin bilgiler, revize edilmediği takdirde, azami bir yıl boyunca kullanılabilir.
- (7) Tebliğ kapsamında yer almayan ve/veya Tebliğde belirtilen esaslar çerçevesinde yapılmayan notlandırma ve sıralamalarda, bu faaliyetin Tebliğ çerçevesinde yapılmadığına dair bir uyarı notuna yer verilmesi zorunludur.

Notların ve sıralamanın ilan ve reklamlarda kullanımına dair esaslar

MADDE 16

- (1) Kolektif yatırım kuruluşlarına ilişkin ilan ve reklamlarda not ve sıralama bilgisine yer verilmesi halinde, bu ilan ve reklamlarda asgari olarak aşağıdaki hususlara da yer verilmesi gerekir:
- a) Notlandırma ve sıralama faaliyetini yapanlara ilişkin bilgiler,
 - b) Notlandırma ve sıralama yapılan dönemin süresi ve başlangıç-bitiş tarihleri,
 - c) İlgili kolektif yatırım kuruluşunun içinde yer aldığı kategori ile notlandırma ve sıralamada kullanılan göstergeler ve bunlara ilişkin açıklama.
- (2) Kolektif yatırım kuruluşuna ilişkin olarak aynı dönem için geçerli olan birden fazla notlandırma ve sıralama sonucu bulunuyorsa, yapılacak ilan ve reklamlarda verilen tüm notlara ve sıralamalara yer verilmesi zorunludur.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan tebliğ ve atıflar

MADDE 17

- (1) 21/1/2003 tarihli ve 25000 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bireysel ve Kurumsal Portföylerin Performans Sunumuna, Performansa Dayalı Ücretlendirme ve Sıralama Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri:V, No:60) yürürlükten kaldırılmıştır.
- (2) Bu Tebliğ ile yürürlükten kaldırılan Tebliğe yapılan atıflar bu Tebliğe yapılmış sayılır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1

- (1) Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılan portföy yönetim sözleşmeleri ile Kurulca onaylanmış içtüzük ve kamuyu aydınlatma belgelerinin 1/1/2015 tarihi itibarıyla Tebliğ hükümlerine uyumlu hale getirilmesi zorunludur. Portföy yönetim sözleşmeleri ile Kurulca onaylanmış içtüzük ve kamuyu aydınlatma belgeleri Tebliğ hükümlerine uyumlu hale getirilene kadar, bu Tebliğ ile yürürlükten kaldırılan 21/1/2003 tarihli ve 25000 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bireysel ve Kurumsal

Portföylerin Performans Sunumuna, Performansa Dayalı Ücretlendirme ve Sıralama Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri:V, No:60) hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 18

(1) Bu Tebliğ 1/7/2014 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19

(1) Bu Tebliğ hükümlerini Kurul yürütür.

Tebliğ No	Resmi Gazete Tarihi	Resmi Gazete Sayısı
VII-128.5	17.12.2013	28854

ZAMAN-AĞIRLIKLIL GETİRİ ORANINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Portföy getirisinin, portföye ilişkin nakit akımlarının hesaplamalar üzerindeki olumsuz etkilerini bertaraf eden zaman ağırlıklı getiri yöntemi ile hesaplanması zorunludur. Nakit giriş çıkışlarının olmadığı zamanlarda “*Basit Getiri Oranı*” hesaplaması aşağıdaki gibidir:

$G = (DSD - DBD) / DBD$, G= Dönem boyunca kazanılan getiri oranı, DSD =Dönem sonu piyasa değeri, DBD = Dönem başı piyasa değeri

Dönem boyunca kazanılan getiri oranı (G); portföy piyasa değerindeki değişiklik değerinin (DSD-DBD), portföyün dönem başındaki piyasa değerine (DBD) bölünmesiyle bulunur. DSD ve DBD piyasa değerleri olup, DSD dönem süresince kazanılan gelirleri (temettü, faiz vs.), DBD ise önceki dönem içerisinde kazanılan gelirleri içerir.

Bu formül, portföy değerindeki büyümeyi veya küçülmeyi, hem sermaye kazancını hem de gelir unsurunu dikkate alarak portföyün başlangıç değerine oranlamak suretiyle ölçer.

Ancak, bu formül nakit giriş-çıkışlarının mevcut olması ve bu giriş-çıkışların dikkate alınmaması halinde yanıltıcı olmaktadır. Bu durumda portföy getirisinin ölçülmesinde en doğru yaklaşım nakit hareketinin olduğu gün portföyün piyasa değerinin hesaplanmasıdır. Bu şekilde *alt dönemler* (iki nakit hareketi arasındaki dönem) için yukarıdaki formüle göre getiri oranının hesaplanması ve söz konusu getiri oranlarının birikimli hale getirilmesi gerekir. Bu yöntem *Zaman Ağırlıklı Getiri Oranı* olarak adlandırılmaktadır.

Günlük değerlemeye dayanan zaman-ağırlıklı ortalama kullanıldığında nakit akışlarının gün başında veya gün sonunda gerçekleştiği kabul edilir. Ayrıca getiri oranının hesaplanmasına ilişkin varsayımlar hakkında bilgi verilir. Aşağıdaki örneklerde gün başında ve gün sonunda nakit akışları olan portföyler için zaman-ağırlıklı getiri oranı hesaplaması gösterilmektedir

Örnek 1:

Tarih	Önceki Gün Sonu Piyasa Değeri (A)	Nakit Girişi (Gün Başı)(B)	Nakit Girişi Sonrası Piyasa Değeri (A+B)= (C)	Gün Sonu Piyasa Değeri (D)	Günlük Getiri Oranı (D/C)-1=E	Birikimli Getiri Oranı [(1+E1)*(1+E2)*(1+E3)*.....(1+En)] – 1 =G
01/06/2013	0	1000	1000	940	$(940/1000) - 1 = -0.060$	$[1 + (-0.060)] - 1 = -0.060$
02/06/2013	940	50	990	1025	$(1025/990) - 1 = 0.035$	$[(1 + (-0.060)) * (1 + 0.035)] - 1 = -0.027$
03/06/2013	1025	-100	925	960	$(960/925) - 1 = 0.038$	$[(1 + (-0.060)) * (1 + 0.035) * (1 + 0.038)] - 1 = 0.010$
04/06/2013	960	-50	910	950	$(950/910) - 1 = 0.044$	$[(1 + (-0.060)) * (1 + 0.035) * (1 + 0.038) * (1 + 0.044)] - 1 = 0.054$

Örnek 2:

Tarih	Önceki Gün Sonu Piyasa Değeri (A)	Gün Sonu Piyasa Değeri (B)	Nakit Girişi (Gün Sonu) (C)	Nakit Girişi Sonrası Piyasa Değeri (B+C)=D	Günlük Getiri Oranı (B/A)-1= E	Birikimli Getiri Oranı [(1+E1)*(1+E2)*(1+E3)*.....(1+En)] – 1 = G
31/05/2013	0	0	1000	1000	-	-
01/06/2013	1000	940	50	990	$(940/1000) - 1 = -0.060$	$[1 + (-0.060)] - 1 = -0.060$
02/06/2013	990	1025	-100	925	$(1025/990) - 1 = 0.035$	$[(1 + (-0.060)) * (1 + 0.035)] - 1 = -0.027$
03/06/2013	925	960	-50	910	$(960/925) - 1 = 0.038$	$[(1 + (-0.060)) * (1 + 0.035) * (1 + 0.038)] - 1 = 0.010$
04/06/2013	910	950	0	950	$(950/910) - 1 = 0.044$	$[(1 + (-0.060)) * (1 + 0.035) * (1 + 0.038) * (1 + 0.044)] - 1 = 0.054$

G getiri oranı, E_n alt dönem getiri oranı iken;

$$G = [(1+E1)*(1+E2)*(1+E3)*.....(1+En)] - 1 = (0,940 \times 1.035 \times 1.038 \times 1.044) - 1 = 0.054 = \%5,4$$

Birikimli getiri oranını elde etmek için, alt dönemlerin getiri oranlarını ilişkilendirmek gerekir. Bu yöntem alt dönem getiri oranlarına 1 eklenerek bulunan rakamların çarpımından 1 çıkarılmasını içerir. Yukarıdaki örneklerde günlük nakit akışı söz konusu olduğundan, alt dönem 1 gündür ve dönem sonundaki birikimli getiri oranı %5,4 tür. Nakit giriş-çıkışlarını dikkate almadan dönem başı ve dönem sonu toplam portföy değerleri üzerinden hesaplanan basit getiri oranı ise hatalı olarak -%5 lik bir getiri göstermektedir.

$$\text{Basit Getiri Oranı} = \frac{950 - 1.000}{1.000} = -0.05 = -\%5$$

PARA-AĞIRLIKLİ GETİRİ ORANINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Portföyün performansının sunumunda zaman ağırlıklı getiri oranı yönteminin uygulanması zorunlu olmakla beraber, para ağırlıklı getiri oranı yöntemi ile portföyün nispi getirisinin tutar olarak hesaplanması ve ücretlendirme için yapılacak hesaplamalarda bu yöntemin kullanılması da mümkündür. Bu yöntemde alt dönemler (iki nakit hareketi arasındaki dönem) itibarıyla portföyün gerçekleşen getiri tutarı, portföy, karşılaştırma ölçütünün getiri oranı yada eşik değer ile değerlendirilse idi ulaşılabilecek olan getiri tutarı ile karşılaştırılmakta ve aradaki fark nispi getiri tutarı olarak ifade edilmektedir.

Aşağıda para ağırlıklı getiri oranı ile nispi getiri tutarı hesaplanmasına ilişkin bir örnek yer almaktadır.

	Gün Başı Piya sa Değ eri	Nak it Giri şi (Gü n Baş ı)	Nakit Girişi Sonrası Gün Başı Piyasa Değeri	Gün Sonu Piyasa Değeri	Günlü k Getiri Oranı	Birikim li Getiri Oranı	Karşılaştırma Ölçütünün/Eşi k Değerin Önceki Gün Sonu Değeri (Endeks)	Karşılaştırm a Ölçütünün/E şik Değerin Gün Sonu Değeri (Endeks)	KÖ/E D Günlü k Getiri Oranı	KÖ/ED İle Değerlendiril se Gün Başı Piyasa Değeri	Nakit Girişi (Gün Başı)	Nakit Girişi Sonrası Gün Başı Piyasa Değeri	KÖ/ED İle Değerlendiril se Portföyün Ulaşacağı Tutar
01/06/13	0	1,000	1,000	980	-0.020	-0.020	1,600	1,585	-0.009	-	1,000	1,000	991
02/06/13	980	100	1,080	1,050	-0.028	-0.047	1,585	1,540	-0.028	991	100	1,091	1,060
03/06/13	1,050	200	1,250	1,240	-0.008	-0.055	1,540	1,530	-0.006	1,060	200	1,260	1,251
04/06/13	1,240	1,000	2,240	2,290	0.022	-0.034	1,530	1,560	0.020	1,251	1,000	2,251	2,296
05/06/13	2,290	500	2,790	2,860	0.025	-0.010	1,560	1,600	0.026	2,296	500	2,796	2,867

06/06/13	2,860	100	2,960	3,010	0.017	0.007	1,600	1,610	0.006	2,867	100	2,967	2,986

Portföy, nakit giriş ve çıkışları dikkate alındığında dönem sonunda 3.010 TL değerine ulaşmıştır. Portföy karşılaştırma ölçütü/eşik değer ile aynı oranda getiri sağlasa ve aynı nakit giriş ve çıkışları yaşansa idi portföyün ulaşacağı değer 2.986 TL olacaktı. Bu durumda portföyün nispi getiri tutarı $3,010 - 2,986 = 24$ TL olarak hesaplanmaktadır.

KARŞILAŞTIRMA ÖLÇÜTÜNÜN VE EŞİK DEĞERİN BELİRLENMESİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Yönetilecek portföyün yatırım stratejisi ile **yatırım yapılan** varlık ve işlemlerin **niteliklerine uygun şekilde** bir "Karşılaştırma Ölçütü" seçilmelidir.

Karşılaştırma ölçütü portföyün yapısına göre **tek bir endeks olarak veya endekslerin ağırlıklandırılması yoluyla belirlenebilir.**

Farklı varlık türü içeren ve ağırlıkları dönem içinde değişebilen portföyler ile **yatırım stratejisi değişen kolektif yatırım kuruluşları için** karşılaştırma ölçütü bu değişikliklere paralel olarak değiştirilmelidir.

Karşılaştırma Ölçütünün Belirlenmesine İlişkin Örnekler:

a) Fon toplam değerinin en az %80'i devamlı olarak yerli ve/veya yabancı ihraççıların paylarına yatırılan fonlar hisse senedi fonu olarak tanımlanmıştır. Bu durumda karşılaştırma ölçütünün belirlenmesinde; yatırım stratejisi ve yatırım yapılan varlıkların portföy içindeki ağırlığı dikkate alınarak BIST 100 endeksi veya BIST 30 endeksi karşılaştırma ölçütü olarak belirlenebilecektir. Bu durumda ilgili dönemde;

K; Karşılaştırma ölçütünün getirisi, B; Borsa endeksinin getirisi iken;
B; %15 ise; K= %15 olacaktır.

b) Fon toplam değerinin en az %80'i devamlı olarak, yerli ve/veya yabancı kamu borçlanma araçlarına yatırılan fonlar kamu borçlanma araçları fonu olarak tanımlanmıştır.

Fonun yatırım yaptığı varlıkların portföy içindeki ağırlığı ve vadesi dikkate alınarak borsa endeksi ile kamu borçlanma araçları endeksinin ağırlıklandırılması ile hesaplanacak değer karşılaştırma ölçütü olarak belirlenebilecektir.

İlgili dönemde;

K= %60 KYD DİBS 365 Endeksi + %20 KYD DİBS 547 Endeksi + %20 BIST 30 Endeksi

KYD DİBS 365 Endeksi: %15, KYD DİBS 547 Endeksi : %20, BIST 30 Endeksi: %5 ise;

K= 0,60*(0,15)+ 0,20*(0,20)+0,20*(0,05) =%14 olacaktır.

c) Aynı/benzer yatırım stratejisi izleyen bir yatırım fonu için aynı kategoride bulunan tüm fonların ilgili dönemdeki ağırlıklı ortalama getirilerinin de karşılaştırma ölçütü olarak belirlenmesi mümkündür.

Örneğin, bir değişken fon, değişken fonların tamamının ilgili dönemdeki getirilerinin portföy büyüklüğüne göre ağırlıklandırılmış ortalamasını karşılaştırma ölçütü olarak belirleyebilir.

Eşik değer: Eşik değer portföyde yer alan varlıklardan bağımsız olarak belirlenebilir ve sabit ve/veya değişken unsurlardan oluşabilir. Eşik değer belirlenmesinde, bir yatırım aracı veya işleminin getirisi referans olarak alınabilir veya eşik değer bağımsız olarak sabit bir yüzdesel değer olarak belirlenebilir. Performans dönemi başında belirlenen eşik değer, gecelik Türk Lirası referans faiz oranının performans dönemine denk gelen bileşik getirisinden düşük olması durumunda, eşik değer olarak gecelik Türk Lirası referans faiz oranının performans dönemine denk gelen bileşik getiri oranı kullanılır.

Eşik Değerin Belirlenmesine İlişkin Örnek:

Eşik değer :

- En büyük beş banka tarafından 1 yıl vadeli mevduat hesabı için verilen faiz oranlarının ortalaması
- En büyük beş banka tarafından 1 yıl vadeli mevduat hesabı için verilen faiz oranlarının ortalaması + %1
- Döviz kuru değerindeki yüzdesel değişim
- Sabit bir oran

olarak belirlenebilir.

Örnek:

Yatırımcı A, X Değişken Yatırım Fonu'na (Fon) 02.01.2013 tarihinde ilk kez yatırım yapmış ve 31.01.2013 tarihi itibarıyla da tüm katılma paylarını Fon'a iade etmiştir. Yıllık eşik değerin a)%10, b)%4 olarak belirlendiği varsayımıyla Yatırımcı A'dan tahsil edilecek performans ücretinin belirlenmesine esas teşkil edecek eşik değerin tespiti şu şekildedir:

Yatırımcının 02.01.2013 ve 31.01.2013 tarihleri arasında (30 gün) Fon'da kaldığı dikkate alınarak hem günlük O/N TRLIBOR oranı hem de ilan edilen yıllık eşik değerin söz konusu süre zarfına denk gelen getirisinin hesaplanması gerekmektedir.

i) O/N TRLIBOR'un performans dönemine denk gelen bileşik getirisinin hesaplanması

$$TRLIBOR_{Bileşik,T} = \left[\prod_{t=1}^T (1 + TRLIBOR_{Günlük,t}) \right] - 1 \quad t=1, \dots, T \quad (1)$$

Örnekte performans dönemi 30 gündür. Toplam gün sayısının hesaplanmasında hafta sonları ve resmi tatiller de dikkate alınacak olup, bu günler için yapılacak hesaplama en son ilan edilen oranlar üzerinden gerçekleştirilecektir. (1) numaralı formülde yer alan günlük TRLIBOR oranı Türkiye Bankalar Birliği (TBB) tarafından ilan edilen O/N TRLIBOR oranının (2) numaralı formül çerçevesinde günlüğe çevrilmesi sonucu bulunacaktır. 1 yılın 360 günden oluştuğu varsayılacaktır.

$$TRLIBOR_{Bileşik,T} = \left[\prod_{t=1}^T (1 + TRLIBOR_{Günlük,t}) \right] - 1 \quad t=1, \dots, T \quad (1)$$

$$TRLIBOR_{Günlük,t} = \frac{TRLIBOR_{Yıllık,t}}{360} \quad (2)$$

TBB tarafından ilan edilen 02.01.2013 ve 31.01.2013 tarihleri arasındaki O/N TRLIBOR oranları aşağıdaki gibidir:

Tarih	O/N TRLIBOR(Yıllık)(%) (A)	O/N TRLIBOR (Günlük) (A/360) (%)
31 Ocak	5,2937	0,014704826
30 Ocak	5,3436	0,014843368
29 Ocak	5,3485	0,014856972

28 Ocak	5,3488	0,014857729
27 Ocak *	5,3621	0,014894778
26 Ocak *	5,3621	0,014894778
25 Ocak	5,3621	0,014894778
24 Ocak	5,2966	0,014712674
23 Ocak	5,2966	0,014712674
22 Ocak	5,5606	0,015446076
21 Ocak	5,5606	0,015446076
20 Ocak *	5,5612	0,015447813
19 Ocak *	5,5612	0,015447813
18 Ocak	5,5612	0,015447813
17 Ocak	5,5600	0,01544434
16 Ocak	5,5600	0,01544434
15 Ocak	5,5606	0,015446076
14 Ocak	5,5612	0,015447708
13 Ocak *	5,5612	0,015447813
12 Ocak *	5,5612	0,015447813
11 Ocak	5,5612	0,015447813
10 Ocak	5,5612	0,015447813
09 Ocak	5,5606	0,015446076
08 Ocak	5,5606	0,015446076
07 Ocak	5,5503	0,015417431
06 Ocak *	5,5835	0,015509792
05 Ocak *	5,5835	0,015509792
04 Ocak	5,5835	0,015509792
03 Ocak	5,5088	0,015302326
02 Ocak	5,6180	0,015605625

*Hafta sonları için, en son ilan edilen oranlar dikkate alınmıştır.

Günlük TRLIBOR oranı verilerinin (1) numaralı formüle yerleştirilmesi sonucunda performans dönemine denk gelen O/N TRLIBOR bileşik getirisi %0,459 olarak bulunacaktır.

ii) Performans dönemine denk gelen eşik değerin hesaplanması

Günlük eşik değerin hesaplanmasında 1 yılın 360 günden oluştuğu varsayılacaktır. Günlük eşik değeri aşağıdaki formüle göre bulunacaktır:

$$EşikDeğer_{Yıllık} = (1 + EşikDeğer_{Günlük})^{360} - 1 \quad (3)$$

Günlük eşik değeri dikkate alınarak performans dönemine denk gelen eşik değeri (4) numaralı formül çerçevesinde bulunacaktır.

$$EşikDeğer_{Bileşik,T} = \left[\prod_{t=1}^T (1 + EşikDeğer_{Günlük,t}) \right] - 1 \quad t=1, \dots, T \quad (4)$$

Fon'un yıllık eşik değeri %10 olarak belirlendiği varsayımında (3) ve (4) numaralı formüllerin kullanılması sonucunda 02.01.2013-31.01.2013 dönemindeki eşik değeri %0,797 bulunacaktır.

Fon'un yıllık eşik değeri %4 olarak belirlendiği varsayımında ise, yukarıdaki formüllerin kullanılması sonucunda performans dönemine denk gelen eşik değeri %0,327 olarak bulunacaktır.

iii) Performans ücreti hesaplamasında kullanılacak oranın tespiti

Performans ücretinin hesaplamasında performans dönemine denk gelen eşik değeri ile O/N TRLIBOR'un bileşik getirisinden büyük olanı esas alınacaktır.

	Yıllık Eşik Değeri %10 iken	Yıllık Eşik Değeri %4 iken
Performans Dönemine Denk Gelen O/N TRLIBOR Getirisi (%)	%0,459	%0,459
Performans Dönemine Denk Gelen Eşik Değeri (%)	%0,797	%0,327

Tablodan da görüleceği üzere yıllık eşik değeri oranı %10 olarak belirlendiği takdirde yatırımcı A için performans dönemine denk gelen eşik değeri (%0,797) performans dönemine denk gelen O/N TRLIBOR'un bileşik getirisinden (%0,459) büyük olduğu için performans ücreti hesaplamasında %0,797 eşik değeri olarak dikkate alınacaktır.

Diğer yandan yıllık eşik değeri %4 olarak belirlendiği takdirde, performans dönemine denk gelen O/N TRLIBOR'un bileşik getirisi (%0,459) performans dönemine denk gelen eşik değerden (%0,327) fazla olduğu için performans ücreti hesaplamasında %0,459 eşik değeri olarak dikkate alınacaktır.

PERFORMANSA DAYALI ÜCRETLENDİRME

1) KARŞILAŞTIRMA ÖLÇÜTÜ ve YÜKSEK İZ DEĞER

Alış Tarihi	Katılma Payı Adedi	Alış Fiyatı	Alış Tutarı	Alış Tarihindeki Karşılaştırma Ölçütünün Nominal Değeri
01.04.2013	5.000	104	520.000	200
02.06.2013	10.000	110	1.100.000	210
Toplam	15.000		1.620.000	

31.12.2013

Tarih	Yılsonu itibariyle elde kalan katılma payı adedi (A)	Yılsonu Katılma Payı Fiyatı (B)	Yılsonu Değeri	Yılsonu İtibariyle Karşılaştırma Ölçütünün Nominal Değeri (C)	Alış fiyatı veya En Son Performans Ücretine Göre Katılma Payı Fiyatı (D)	Alış fiyatı veya En Son Performans Ücretine Göre Fon Getirisi (%) $E=(B/D-1)$	Alış tarihi veya En Son Performans Ücretine Göre Karşılaştırma Ölçütü Nominal Değeri (F)	Alış tarihi veya En Son Performans Ücretine Göre Karşılaştırma Ölçütü Getirisi (%) $(G)=(C/F-1)$	Göreceli Kar/Zarar $(H)= [(E-G)*D*A]$	Perf. Ücreti Oranı (%) (I)	Perf. Ücreti (TL) $(İ)= H*I$ (E pozitif olduğu durumd a)
31.12.2013	5.000	108	540.000	205	104	3,8462%	200	2,50%	7.000	20%	1.400
31.12.2013	10.000	108	1.080.000	205	110	-1,8182%	210	-2,381%	6.190	20%	-
Toplam	15.000								13.190		1.400

Satış Tarihi	Katılma Payı Adedi	Satış Fiyatı	Satış Tutarı
31.12.2013	13	108	1.404

*Yılsonu itibariyle performans ücreti yatırımcının sahip olduğu katılma paylarının performans ücretine tekabül eden tutarda bozdurulması suretiyle tahsil edilebilmektedir. Performans ücreti tahsilinin yapıldığı yılın son iş gününe mahsus olmak üzere katılma payı fiyatı bir önceki iş günü baz alınarak belirlenmiştir.

01.02.2014

Satış Tarihi	Katılma Payı Adedi (A)	Satış Fiyatı (B)	Satış Tutarı	Satış Tarihindeki Karşılaştırma Ölçütü Nominal Değeri (C)	Alış fiyatı veya En Son Performans Ücretine Göre Katılma Payı Fiyatı (D)	Alış fiyatı veya En Son Performans Ücretine Göre Fon Getirisi (%) (E)=(B/D-1)	Alış tarihi veya En Son Performans Ücretine Göre Karşılaştırma Ölçütü Nominal Değeri (F)	Alış tarihi veya En Son Performans Ücretine Göre Karşılaştırma Ölçütü Getirisi (%) (G)=(C/F-1)	Göreceli Kar/Zarar (H)= [(E-G)*D*A]	Perf. Ücreti Oranı (%) (I)	Perf. Ücreti (TL) (İ)= H*I
01.02.2014	4.987	112	558.544	207	108	3,7038%	205	0,9756%	14.693,40	20%	2.938,68
01.02.2014	5.013	112	561.456	207	110	1,8182%	210	-1,4286%	17.903,57	20%	3.580,71
Toplam	10.000								32.596,98		6.519,40

Satış Tarihi	Katılma Payı Adedi	Satış Fiyatı	Satış Tutarı	Satış Tarihindeki Karşılaştırma Ölçütü Nominal Değeri
01.02.2014	10.000	112	1.120.000	207
Toplam	10.000		1.120.000	

01.06.2014

Satış Tarihi	Katılma Payı Adedi (A)	Satış Fiyatı (B)	Satış Tutarı	Satış Tarihindeki Karşılaştırma Ölçütü Nominal Değeri (C)	Alış fiyatı veya En Son Performans Ücretine Göre Katılma Payı Fiyatı (D)	Alış fiyatı veya En Son Performans Ücretine Göre Fon Getirisi (%) (E)=(B/D-1)	Alış tarihi veya En Son Performans Ücretine Göre Karşılaştırma Ölçütü Nominal Değeri (F)	Alış tarihi veya En Son Performans Ücretine Göre Karşılaştırma Ölçütü Getirisi (%) (G)=(C/F-1)	Göreceli Kar/Zarar (H)= [(E-G)*D*A]	Perf. Ücreti Oranı (%) (I)	Perf. Ücreti (TL) (İ)= H*I
01.06.2014	4.987	115	573.505	211	112	2,6786%	207	1,9324%	4.167,88	20%	833,58
Toplam	4.987								4.167,88		833,58

Satış Tarihi	Katılma Payı Adedi	Satış Fiyatı	Satış Tutarı	Satış Tarihindeki Karşılaştırma Ölçütü Nominal Değeri
01.06.2014	4.987	115	573.505	211
Toplam	4.987		573.505	

2- EŞİK DEĞER ve YÜKSEK İZ DEĞER

Alış Tarihi	Katılma Payı Adedi	Alış Fiyatı	Alış Tutarı	Alış Tarihindeki Karşılaştırma Ölçütü Nominal Değeri
01.04.2013	5.000	104	520.000	200
02.06.2013	10.000	110	1.100.000	210
Toplam	15.000		1.620.000	

31.12.2013

Tarih	Yılsonu itibariyle elde kalan katılma payı adedi (A)	Yılsonu Katılma Payı Fiyatı (B)	Yılsonu Değeri	Eşik Değer (%) (C)	Alış fiyatı veya En Son Performans Ücretine Göre Fon Fiyatı (D)	Alış fiyatı veya En Son Performans Ücretine Göre Fon Getirisi (%) (E)=(B/D-1)	Göreceli Kar/Zarar (F)= [(E-C)*D*A]	Perf. Ücreti Oranı (%) (G)	Perf. Ücreti (TL) (I)= F*G
31.12.2013	5.000	108	540.000	2,00%	104	3,8462%	9.600	20%	1.920
31.12.2013	10.000	108	1.080.000	2,00%	110	-1,8182%	-42.000	20%	-
Toplam	15.000						-31.400		1.920

Satış Tarihi	Katılma Payı Adedi	Satış Fiyatı	Satış Tutarı
31.12.2013	17	108	1,924

*Yılsonu itibarıyla performans ücreti yatırımcının sahip olduğu katılma paylarının performans ücretine tekabül eden kısmının bozdurulması suretiyle tahsil edilmektedir. Performans ücreti tahsilinin yapıldığı yılın son iş gününe mahsus olmak üzere fon fiyatı bir önceki iş günü baz alınarak belirlenmiştir.

01.02.2014

Satış Tarihi	Katılma Payı Adedi (A)	Satış Fiyatı (B)	Satış Tutarı	Eşik Değer (%) (C)	Alış fiyatı veya En Son Performans Ücretine Göre Katılma Payı Fiyatı (D)	Alış fiyatı veya En Son Performans Ücretine Göre Fon Getirisi (%) (E)=(B/D-1)	Göreceli Kar/Zarar (F)= [(E-C)*D*A]	Perf. Ücreti Oranı (%) (G)	Perf. Ücreti (TL) (I)= F*G
01.02.2014	4.983	112	558.096	1,50%	108	3,7037%	11.859,54	20%	2.371,91
01.02.2014	5.017	112	561.904	1,50%	110	1,8182%	1.755,95	20%	351,19
Toplam	10.000						13.615,49		2723,10

Satış Tarihi	Katılma Payı Adedi	Satış Fiyatı	Satış Tutarı
01.02.2014	10.000	112	1.120.000
Toplam	10.000		1.120.000

01.06.2014

Satış Tarihi	Katılma Payı Adedi (A)	Satış Fiyatı (B)	Satış Tutarı	Eşik Değer (%) (C)	Alış fiyatı veya En Son Performans Ücretine Göre Katılma Payı Fiyatı (D)	Alış fiyatı veya En Son Performans Ücretine Göre Fon Getirisi (%) (E)=(B/D-1)	Göreceli Kar/Zarar (F)= [(E-C)*D*A]	Perf. Ücreti Oranı (%) (G)	Perf. Ücreti (TL) (I)= F*G
01.06.2014	4.983	115	573.045	2,15%	112	2,6786%	2949,94	20%	589,99
Toplam	4.983						2949,94		589,99

SUNUMA İLİŞKİN RAPORLAMA STANDARDI

ABC PORTFÖY YÖNETİM ŞİRKETİ A.Ş. TARAFINDAN
KURULAN/YÖNETİLEN

..... * AİT PERFORMANS SUNUM RAPORU

❖ Bu bölüme yönetilen portföyün adı yazılmalıdır.

ABC A.Ş. HİSSE SENEDİ FONUNA VEYA ABC YATIRIM ORTAKLIĞI
A.Ş.'YE AİT PERFORMANS SUNUM RAPORU

A. TANITICI BİLGİLER (Formun bu bölümü sadece yatırım fonları ve yatırım ortaklıkları için kullanılacaktır)

PORTFÖYE BAKIŞ Halka arz tarihi: **/**/****		YATIRIM VE YÖNETİME İLİŞKİN BİLGİLER	
31/12/2014 Tarihi itibarıyla		Fonun Yatırım Stratejisi	Portföy Yöneticileri
Fon Toplam Değeri			Ahmet AK,.....
Birim Pay Değeri			
Yatırımcı Sayısı			Ayşe ÖZ,.....
Tedavül Oranı %			
Portföy Dağılımı		Yatırım Stratejisi	
- Paylar	%....		

- Devlet Tahvili/ Hazine Bonosu	%....		
Özel Sektör Borçlanma Araçları	%....		
-Ters Repo	%....		
-Takasbank Para Piyasası İşlemleri	%....		
.....	%....		
Payların Sektörel Dağılımı (*)			En Az Alınabilir Pay Adeti:.... Adet
- Enerji	%....		
-Mali Kuruluşlar	%....		

(*) Payların sektörel dağılım oranları verilirken, oranlamada payların değil portföyün toplam tutarı esas alınacaktır.

B. PERFORMANS BİLGİSİ

PERFORMANS BİLGİSİ							
YILLAR	Toplam Getiri (%)	Karşılaştırm a Ölçütünün Getirisi/Eşik Değer (%)	Enflasyo n Oranı	Portföyün Zaman Standart İçinde Sapması (%)	Karşılaştırma Ölçütünün Standart Sapması (*)	Bilgi Rasyosu	Sunuma Dahil Dönem Sonu Portföyün Toplam Değeri/Net Aktif Değeri
1. yıl							
2.yıl							
3.yıl							
4.yıl							
5.yıl							

* Bu sütun eşik değer belirleyenler için kullanılmayacaktır.

GRAFİK
* Bu bölümde varsa grafiksel gösterime yer verilecektir. Performans sonuçlarını gösteren verilere yukarıdaki tabloda yer vermeksizin sadece grafiksel gösterimde yer verilmez.
GEÇMİŞ GETİRİLER GELECEK DÖNEM PERFORMANSI İÇİN BİR GÖSTERGE SAYILMAZ.

C. DİPNOTLAR

1. Yetkili kurumun faaliyet kapsamına; (portföy yönetim politikası, varsa uzmanlaşılın yönetim alanları ya da hedeflenen yatırımcı kitlesi) yer verilir.
2. Portföyün yatırım amacına ve yatırım stratejisine yer verilir.
3. Getiri oranı, net olarak hesaplanır.
4. Yönetim ücretleri, vergi, saklama ücretleri ve diğer faaliyet giderlerinin günlük brüt portföy değerine oranının ağırlıklı ortalaması bilgisine de yer verilir. Yetkili kurumun yönettiği portföylere ilişkin performans sonuçlarının tam listesi yatırımcının isteğine bağlı olarak sunulabilir.
5. Performans sunum döneminde varsa yatırım stratejisi değişiklikleri ve sıklığı bilgisine yer verilir.
6. Kullanılan endeks ve portföy hakkında stopaja tabi vergiler açısından bilgi verilir ve karşılaştırma yapılır. Yönetim ücretleri, saklama ücretleri ve diğer giderler ile vergi düşülmeden önceki performans bilgisi verilebilir.

D. İLAVE BİLGİLER VE AÇIKLAMALAR

1. Tüm dönemler için portföyün ve karşılaştırma ölçütünün birikimli getiri oranına /eşik değere de yer verilebilir.
2. Döviz kurlarının dönemsel getirilerine yer verilebilir.
3. Hem portföy hem karşılaştırma ölçütü için takip hatası, beta, süre gibi risk ölçümleri de verilebilir.
4. Yıllık getirilerin standart sapması ile ölçülmelidir.
5. Karşılaştırma ölçütünün yanı sıra yatırım fonu endeksleri ile de karşılaştırma yapılmak istenmesi halinde bu bilgiye de yer verilir.
6. Portföyü oluşturan varlıkların getiri oranlarının ayrı ayrı sunulmak istenmesi halinde, getiri oranını teşkil eden varlık grubunun portföy içerisindeki oranı açıklanmalıdır. Portföy değerleri toplam değer cinsinden ifade edilirken portföy değerinde yer almayan varlıklar getiri oranı açıklanmak istenen varlığa oransal olarak dağıtılır.
7. Bu bölümde yukarıdaki dipnotlarda belirtilmeyen ilave bilgilere yer verilebilir.

RİSKE GÖRE DÜZELTİLMİŞ GETİRİ

Performans sunumlarında riske göre düzeltilmiş getirinin hesaplanmasında “Bilgi Rasyosu” (Information Ratio) kullanılacaktır. Bilgi rasyosu aşağıdaki formüle göre hesaplanmaktadır:

$$IR = \frac{E(R_p - R_b)}{\sqrt{\text{var}(R_p - R_b)}}$$

R_p = Portföyün/fonun getiri oranı

R_b = Karşılaştırma ölçütünün getiri oranı/Eşik değer

$E(R_p - R_b)$ = Portföyün/fonun günlük getiri oranı ile karşılaştırma ölçütünün günlük getiri oranı/eşik değer farklarının performans sunumu dönemi boyunca ortalaması

$\text{var}(R_p - R_b)$ = Portföyün/fonun günlük getiri oranı ile karşılaştırma ölçütünün günlük getiri oranı/eşik değer farklarının performans sunumu dönemi boyunca varyansı

Örnek Hesaplama:

“BIST-30 Hisse Senedi Fonu” karşılaştırma ölçütü olarak BIST-30 Endeksini kullanmakta olup, performans sunumunu 1 aylık dönemlerde yapmaktadır.

Ekim 2013 için “Bilgi Rasyosu” hesaplanması için gerekli veriler aşağıdaki yer almaktadır:

Değerleme Tarihi	Pay fiyatı	BIST-30	Günlük Getiri (Rp) (%)	BIST-30 Getirisi (Rb) (%)	Artık Getiri (Rp-Rb) (%)
01.10.2013	0,084765	81989,86			
02.10.2013	0,085824	82969,76	1,249	1,195	0,054
03.10.2013	0,085798	82098,16	-0,030	-1,051	1,020
04.10.2013	0,0845	82358,84	-1,513	0,318	-1,830
05.10.2013	0,085908	82961,41	1,666	0,732	0,935
08.10.2013	0,08595	83154,75	0,049	0,233	-0,184
09.10.2013	0,086431	83978,12	0,560	0,990	-0,431
10.10.2013	0,086931	84436,45	0,578	0,546	0,033
11.10.2013	0,088105	86145,82	1,350	2,024	-0,674
12.10.2013	0,088496	86070,24	0,444	-0,088	0,532
15.10.2013	0,088455	86435,09	-0,046	0,424	-0,470
16.10.2013	0,089067	87083,74	0,692	0,750	-0,059
17.10.2013	0,089266	87629,58	0,223	0,627	-0,403
18.10.2013	0,088831	87174,24	-0,487	-0,520	0,032
19.10.2013	0,088753	87662,21	-0,088	0,560	-0,648
22.10.2013	0,08937	88381,01	0,695	0,820	-0,125
23.10.2013	0,088922	87684,55	-0,501	-0,788	0,287
24.10.2013	0,088903	87538,52	-0,021	-0,167	0,145
30.10.2013	0,089559	88993,47	0,738	1,662	-0,924
31.10.2013	0,090808	90360,21	1,395	1,536	0,141

Bu veriler ışığında; “Bilgi Rasyosu”nun hesaplanması için gereken parametreler aşağıdaki gibidir.

	Rp	Rb	(Rp-Rb)
Ortalama (%)	0,366	0,516	-0,150
Varyans (%)			0,004

$$IR = \frac{-0,150}{\sqrt{0,004}} / 100 = -0,024$$

“Bilgi rasyosu”nun bir önceki dönemle karşılaştırmalı yorumuna ayrıca performans dönemi raporunda ayrıca yer verilmelidir.

YATIRIM FONLARININ FİNANSAL RAPORLAMA ESASLARINA İLİŞKİN TEBLİĞ (II-14.2) (İLGİLİ MADDELER)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Kapsam

MADDE 2- ... (2) 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında kurulan emeklilik yatırım fonları, finansal tablolarının hazırlanmasında esas alınacak standartlar bakımından Tebliğin 5 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarıyla; günlük raporlarının hazırlanmasında esas alınacak standartlar bakımından Tebliğin 8 inci maddesiyle sınırlı olarak bu Tebliğ hükümlerine tabidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Finansal Raporlar

Finansal raporların hazırlanmasında esas alınacak standartlar

MADDE 5 – (1) Fonlar, finansal tablolarının hazırlanmasında KGK tarafından yayımlanan TMS/TFRS'yi esas alırlar.

... (3) Finansal raporlama ilke, usul ve esaslarının, açık ve anlaşılabilir hale gelmesini veya uygulama birliğinin sağlanmasını teminen, gerekli görülmesi halinde uygulamayı belirlemek üzere Kanunun 14 üncü maddesi kapsamında Kurulca kararlar alınır. Fonlar bu kararlara uymakla yükümlüdürler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Portföy Raporları

Fiyat raporları

MADDE 8 – (1) Fiyat raporları, pay fiyatının hesaplanmasına dayanak teşkil eden portföy değeri tablosu ve toplam değer/net varlık değeri tablosunu içerecek şekilde Tebliğin 1 numaralı ekinde yer alan formatlara uygun olarak hazırlanır.

(2) Portföy değeri tablosu, portföy değerinin tespit edilebilmesi amacıyla, bu Tebliğde belirlenen esaslara uygun olarak hazırlanır.

(3) Portföy değeri, Tebliğin 9 uncu maddesi çerçevesinde hesaplanır.

(4) Toplam değer/net varlık değeri tablosu, toplam değer/net varlık değerinin ve katılma payı/pay fiyatının tespit edilebilmesi amacıyla, Kurulca belirlenen esaslara uygun olarak hazırlanır.

(5) Toplam değer/net varlık değeri, portföy değerine varsa diğer varlıkların ve alacakların eklenmesi ve borçların düşülmesi; katılma payı/pay fiyatı ise, toplam değer/net varlık değerinin katılma payı/pay sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanır.

Fiyat raporlarına ilişkin portföy değerlendirme esasları

MADDE 9 – (1) Portföydeki varlıkların değeri aşağıdaki esaslara göre tespit edilir:

a) Portföye alınan varlıklar alım fiyatlarıyla kayda geçirilir. Yabancı para cinsinden varlıkların alım fiyatı satın alma günündeki yabancı para cinsinden değerinin TCMB döviz satış kuru ile çarpılması suretiyle bulunur.

b) Alış tarihinden başlamak üzere portföydeki varlıklardan;

1) Borsada işlem görenler değerlendirme gününde borsada oluşan en son seans ağırlıklı ortalama fiyat veya oranlarla değerlendirilir. Şu kadar ki, kapanış seansı uygulaması bulunan piyasalarda işlem gören varlıkların değerlemesinde kapanış seansında oluşan fiyatlar, kapanış seansında fiyatın oluşmaması durumunda ise borsada oluşan en son seans ağırlıklı ortalama fiyatlar kullanılır.

2) **(Değişik: RG-09/10/2020-31269)** Borsada işlem görmekle birlikte değerlendirme gününde borsada alım satım konu olmayan paylar son işlem tarihindeki borsa fiyatıyla; borçlanma araçları iç verim

oranı ile değeriendir. Ters repo ve repo ile yurtiçi organize para piyasası işlemleri ise vade sonuna kadar işleme ait iç verim oranı ile değeriendir.

3) Fon katılma payları, değeriendirme günü itibarıyla en son açıklanan fiyatları esas alınarak değeriendir.

4) Vadeli mevduat, bileşik faiz oranı kullanılarak tahakkuk eden faizin anaparaya eklenmesi suretiyle değeriendir.

5) Yabancı para cinsinden olanlar, TCMB tarafından ilgili yabancı para için belirlenen döviz alış kuru ile değeriendir.

6) Türev araçlar nedeniyle teminat olarak verilen varlıklar da portföy değeri tablosunda gösterilir. Bu varlıklar teminatın türü dikkate alınarak bu maddedeki esaslar çerçevesinde değeriendir.

7) Borsa dışı repo-ters repo sözleşmeleri, piyasa fiyatını en doğru yansıtabak şekilde güvenilir ve doğrulanabilir bir yöntemle değeriendir.

8) (1) ilâ (7) nolu alt bentlerde belirtilenler dışında kalanlar, KGK tarafından yayımlanan TMS/TFRS dikkate alınarak değeriendir. Değeriendirme esasları, yazılı karara bağlanır.

9) (7) ve (8) nolu alt bentlerde yer alan yöntemlere ilişkin kararlar kurucunun yönetim kurulu tarafından alınır.

c) Endeks fonların portföylerinde yer alan varlıklardan; baz alınan endeks kapsamında bulunan varlıklar endeksin hesaplanmasında kullanılan esaslar, diğer varlıklar ise (b) bendinde belirtilen esaslar çerçevesinde değeriendir.

	Tebliğ'in Yayımlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı	
	30.12.2013	28867 (Mükerrer)	
	Tebliğ'de Değişiklik Yapan Tebliğlerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin		Değiştirilen Maddeler
	Tarihi	Sayısı	
1.	26/02/2016	29636	Ek/1
2.	09/10/2020	31269	Madde 9

Ek/1-a Portföy Değer Tablosu

.....YATIRIM FONU TARİHLİ FİYAT RAPORU/..... A.Ş. TARİHLİ FİYAT RAPORU

FON/ORTAKLIK PORTFÖY DEĞERİ TABLOSU

Sermaye Piyasası Aracı	İhacatçı	Vade	ISIN Kodu	Nominal Faiz Oranı	Faiz Ödemesi Sayısı	Nominal Değer (1)	Alım Alış Fiyatı (2)	Satım Alış Fiyatı (3)	İç Iskonto Oranı	Borsa Sözleşme No(4)	Repo Teminat Tutarı (5)	Günlük Birim Değer	Toplam Değer Net Varlık Değeri	Grup (%)	Toplam (%)
A. PAY															
GRUP TOPLAMI															
B. BORÇLANMA ARAÇLARI															
B.1. ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMA ARAÇLARI															
TAHVİL															
BONO															
ARA GRUP TOPLAMI															
B.2. KAMU SEKTÖRÜ BORÇLANMA ARAÇLARI															
DEVLET TAHVİLİ															
HAZINE BONOSU															
ARA GRUP TOPLAMI															
GRUP TOPLAMI															
C. KİRA SERTİFİKALARI															
GRUP TOPLAMI															
C. TÜREV ARAÇLARI (6)															
GRUP TOPLAMI															
D. YABANCI SERMAYE PİYASASI ARAÇLARI															

GRUP TOPLAMI															
E. ALTIN VE DİĞER KİMYEVİ MADDELER															
GRUP TOPLAMI															
F. VARAKLAR															
GRUP TOPLAMI															
G. DİĞER VARLIKLAR															
GRUP TOPLAMI															
FON/ORTAKLIK PORTFÖY DEĞERİ															

(1) Repo işlemleri ile ilgili olarak bu sütuna repo dönüş değeri yazılacaktır.

(2) Bu sütuna sadece alım yapılan günde değer girilecektir. Eski tarihli alımlarda ilgili menkul kıymetin ağırlıklı ortalama değeri girilecektir.

(3) Bu sütuna sadece alım yapılan günde değer girilecektir.

(4) Bu sütuna sadece alım yapılan günde değer girilecektir.

(5) Bu sütuna repo işlemine konu olan menkul kıymetler ve bunların nominal değerleri girilecektir.

(6) Türev araçlarda değerlendirme günü itibarıyla oluşan kar veya zarar portföy değeri tablosunda yer alan teminatlarla eklenir veya düşürülür. Türev araçlar nedeniyle oluşan kar ve zarar teminatlarla ilişkilendirilmediği için portföy değeri tablosunda türev araçların değeri sıfır olarak gösterilir. Portföy değeri tablosunda kapatılmamış türev araçlar kısa ve uzun pozisyon başlığı altında gösterilir.

Ek/1-b Girişim Sermayesi Yatırım Fonları İçin Hazırlanacak Portföy Değeri Tablosu

YATIRIMLAR	Alış Tarihi	Alış Maliyeti (TL)	Değerleme Raporu Tarihi	Değerleme Raporunda Yer Alan Değer (TL)	Portföy Değeri (TL)	Grup (%)	Toplam (%)
A. GİRİŞİM SERMAYESİ YATIRIMLARI							
A.1. BAĞLI ORTAKLIKLAR, İHTİRAKLAR İŞ ORTAKLIKLARI							
A.2. KOLEKTİF YATIRIM AMACIYLA YURTİÇİNDE KURULAN KURULUŞLARI							
A.3. YURTİÇİNDE KURULU ÖZEL AMAÇLI ŞİRKETLER							
A.4. ÜSYO SERMAYE PİYASASI ARAÇLARI							
A.5. ÜSYO KATILMA PAYLARI							

EW1-e GİRİŞİM SERMAYESİ YATIRIM FONLARINA İLİŞKİN TOPLAM DEĞER TABLOSU

	TUTARI (TL)	GRUP %	TOPLAM %
A.FON PORTFÖY DEĞERİ			
1) Girişim Sermayesi Yatırımları Portföyü			
a) Bağlı ortaklıklar, iştirakler, iş ortaklıkları			
b) Kolektif yatırım amacıyla yurtdışında kurulan kuruluşlardaki paylar			
c) Yurtiçinde Kurulu Özel Amaçlı Sirketteki Paylar			
d) GSYO sermaye piyasası araçları			
e) GSYF katılma payları			
f) Diğer			
2) Para ve Sermaye Piyasası Araçları Portföyü			
B. HAZİR DEĞERLER (+)			
a) Kasa			
b) Bankalar			
c) Diğer HAZİR Değerler			
C. ALACAKLAR (+)			
a) Takaslan Alacaklar			
b) Diğer Alacaklar			
C. DİĞER VARLIKLAR (+)			
D. BORÇLAR (-)			
a) Takasa Borçlar			
b) Yönetim Ücreti			
c) Ödenecek Vergi			
d) İhtiyatlar			
e) Krediler			
f) Diğer Borçlar			
TOPLAM DEĞER			
Toplam Katılma Payı			
Birim Pay Değeri			
Kurucu Tarafından İktisap Edilen Katılma Payı			

Ek/1-f GAYRİMENKUL YATIRIM FONLARINA İLİŞKİN TOPLAM DEĞER TABLOSU

	TUTARI (TL)	GRUP %	TOPLAM %
A.FON PORTFÖY DEĞERİ			
1) Gayrimenkul Yatırımları Portföyü			
a) Gayrimenkuller			
b) Gayrimenkul dayalı haklar			
c) GYF katılma payları			
d) GYO sermaye piyasası araçları			
e) Diğer			
2) Para ve Sermaye Piyasası Araçları Portföyü			
B. HAZİR DEĞERLER (+)			
a) Kasa			
b) Bankalar			
c) Diğer HAZİR Değerler			
C. ALACAKLAR (+)			
a) Takaslan Alacaklar			
b) Diğer Alacaklar			
C. DİĞER VARLIKLAR (+)			
D. BORÇLAR (-)			
a) Takasa Borçlar			
b) Yönetim Ücreti			
c) Ödenecek Vergi			
d) İhtiyatlar			
e) Krediler			
f) Diğer Borçlar			
TOPLAM DEĞER			
Toplam Katılma Payı			
Birim Pay Değeri			
Kurucu Tarafından İktisap Edilen Katılma Payı			

**BAZI ALACAKLARIN YENİDEN YAPILANDIRILMASINA DAİR 7440
SAYILI KANUN GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO: 2) (İlgili Maddeler)**

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

**Depremde Vefat Edenlerin Mirasçılarına Tüzel Kişiliği Haiz Emekli Sandıkları,
Yardım Sandıkları ile Sigorta ve Emeklilik Şirketleri Tarafından ve Bireysel
Emeklilik Sisteminden Yapılan Ödemeler**

Yasal düzenleme

MADDE 9- (1) 7440 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin yirmi birinci fıkrasında;

“(21) 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş İlinde meydana gelen depremler nedeniyle Hazine ve Maliye Bakanlığınca 213 sayılı Kanunun 15 inci maddesi kapsamında mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde;

...

c) Depremlerde veya bu depremlerdeki yaralanmalara bağlı olarak daha sonraki tarihlerde vefat edenlerin mirasçılarına, tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından ve bireysel emeklilik sisteminden, 6/2/2023 tarihinden itibaren yapılan ve 193 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (15) ve (16) numaralı bentlerinde sayılan menkul sermaye iradı kapsamındaki ödemeler üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmaz.

...” hükmü yer almaktadır.

Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından ve bireysel emeklilik sisteminden yapılan ödemelerde tevkifat uygulaması

MADDE 10- (1) Bireysel emeklilik sisteminden elde edilen gelirler ile benzeri nitelikteki birikimli şahıs sigortaları kapsamında elde edilen gelirler, 193 sayılı Kanunun 75 inci maddesinde menkul sermaye iradı olarak tanımlanmıştır.

(2) 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesi uyarınca, tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından Kanunun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinin;

a) (a) alt bendi kapsamında on yıldan az süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlara ödenen irat tutarları,

b) (b) alt bendi kapsamında on yıl süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlar ile vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara ödenen irat tutarları, üzerinden 12/1/2009 tarihli ve 2009/14592 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında belirlenen oranlarda gelir vergisi tevkifatı yapılmaktadır.

(3) 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesi uyarınca bireysel emeklilik sisteminden Kanunun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (16) numaralı bendinin;

a) (a) alt bendi kapsamında on yıldan az süreyle katkı payı ödeyerek ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı,

b) (b) alt bendi kapsamında on yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı,

c) (c) alt bendi kapsamında da emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı, üzerinden 12/1/2009 tarihli ve 2009/14592 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında belirlenen oranlarda gelir vergisi tevkifatı yapılmaktadır.

(4) Tevkifat, söz konusu menkul sermaye iratları için nihai vergi niteliğinde olup 193 sayılı Kanunun 86 ncı maddesine göre bu gelirler için yıllık beyanname verilmemekte, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu gelirler beyannameye dahil edilmemektedir.

Deprem nedeniyle vefat edenlerin mirasçılarına yapılan ödemelerde tevkifat uygulaması

MADDE 11- (1) Depremlerde veya bu depremlerdeki yaralanmalara bağlı olarak daha sonraki tarihlerde vefat edenlerin mirasçılarına, tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından ve bireysel emeklilik sisteminden 193 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinin (b) alt bendi ve (16) numaralı bendinin (c) alt bendi kapsamında yapılan ödemeler üzerinden Kanunun 94 üncü maddesi kapsamında gelir vergisi tevkifatı yapılmayacaktır.

(2) Söz konusu uygulama 6/2/2023 tarihinden itibaren yapılan ödemeler için geçerli olacaktır.

(3) Tevkifat kapsamı dışında olan bu ödemeler için yıllık beyanname verilmeyecek, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu gelirler beyannameye dahil edilmeyecektir.

Örnek 1: Kahramanmaraş İlinde meydana gelen depremler nedeniyle vefat eden (A)'nın 1/10/2016 tarihinde akdetmiş olduğu bireysel emeklilik sözleşmesi bulunmaktadır. (A)'nın depremden dolayı vefat etmesi nedeniyle, mirasçı (B)'ye bireysel emeklilik sisteminden ödenen 50.000 TL irat tutarı üzerinden ilgili şirket tarafından gelir vergisi tevkifatı yapılmayacaktır. Mirasçı (B) tarafından da elde edilen bu gelir için yıllık gelir vergisi beyannamesi verilmeyecektir.

Örnek 2: 1/2/2013 tarihinde akdedilmiş hayat sigortası poliçesi bulunan (C) deprem nedeniyle yaralanmış ve hastanede vefat etmiştir. Vefat sonrası (C)'nin mirasçılarına ödenen 80.000 TL irat tutarı üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmayacaktır. Mirasçılar tarafından da bu gelirler için yıllık gelir vergisi beyannamesi verilmeyecektir.

Tebliğ No	Resmi Gazete Tarihi	Resmi Gazete Sayısı
Seri No: 2	25.03.2023	32143

SİGORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN FİNANSAL TABLOLARININ SUNUMU HAKKINDA TEBLİĞ

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Tebliğin amacı, finansal tabloların önceki dönemlerle ve diğer şirketlerin finansal tabloları ile karşılaştırılmasını teminen, şirketlerin 14/7/2007 tarihli ve 26582 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını uygulayarak düzenleyecekleri konsolide ve konsolide olmayan finansal tabloların biçim ve içerikleri ile bunların dipnot ve açıklamalarıyla birlikte kamuya açıklanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

(2) Bu Tebliğ, Türkiye'de kurulu sigorta ve reasürans şirketleri, yabancı sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye'deki şubeleri ile emeklilik şirketlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Tebliğ, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrası ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 11 inci maddesine ve Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
 - b) Şirket: Türkiye'de kurulmuş sigorta ve reasürans şirketleri ile yabancı ülkelerde kurulmuş sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye'deki şubeleri ile emeklilik şirketlerini,
 - c) Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS): Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartları, Türkiye Muhasebe Standartları ile Katılım Finans Muhasebe Standartlarını ve bunlarla ilişkili diğer düzenlemeleri,
 - ç) Yönetmelik: Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmeliği,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Finansal Tablolar

Finansal tabloların amacı

MADDE 4- (1) Finansal tablolar ile şirketin gerçekleştirdiği işlemler, şirketin finansal durumu ve şirketi etkileyen diğer olaylar belirli bir yapı içerisinde sunulur.

(2) Finansal tabloların, kullanıcıların ekonomik karar almalarına yardımcı olacak şekilde şirketin finansal durumu, performansı ve nakit akışı hakkında bilgi vermek üzere hazırlanması zorunludur. Bunu sağlamak üzere finansal tablolar bir şirketin;

- a) Varlıkları,
- b) Yükümlülükleri,
- c) Özsermayesi,
- ç) Gelir, gider, kazanç ve kayıpları,
- d) Özsermayede gerçekleşen değişiklikleri,
- e) Nakit akışı,
- f) Kâr dağıtımı,

hakkında bilgi verecek şekilde düzenlenir. Bu bilgiler, finansal tablo dipnotlarında belirtilen bilgiler ile birlikte finansal tablo kullanıcılarının şirketin gelecekteki nakit akışları ve özellikle nakit ve nakit benzerlerini elde etme zamanı ve olasılığı hakkında tahminlerde bulunmasına yardımcı olur.

Finansal tabloların kapsamı

MADDE 5- (1) Finansal tablolar aşağıdaki tablolardan oluşur:

- a) Bilanço (Finansal Durum Tablosu).
- b) Gelir (Kâr veya Zarar) Tablosu ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu.
- c) Nakit Akış Tablosu.
- ç) Özsermaye Değişim Tablosu.
- d) Kâr Dağıtım Tablosu.

(2) Dipnotlar ve dipnotlarda yer alan muhasebe politikaları hakkındaki açıklamalar da ilgili finansal tabloların bir parçasını oluşturur.

(3) Finansal tablolar, şekil açısından tablo ve dipnotlar olmak üzere iki kısımdan meydana gelir ve Ek-1'de yer alan şekil ve standartlarda hazırlanır.

(4) Finansal tablolardan üretilen ancak finansal tablolardaki ayrıntıların yer almadığı özet tablolar bu Tebliğ kapsamında finansal tablo olarak kabul edilmez.

(5) Sigortacılık Tekdüzen Hesap Planı ve İzahnamesi Hakkında Tebliğde veya diğer düzenlemelerde meydana gelen değişikliklerin finansal tabloları veya dipnotları etkilemesi durumunda; yeni finansal tablo veya dipnot biçimleri, Kurumca şirketlere duyurulur.

(6) Cari ve karşılaştırmalı dönem bakiyeleri sıfır olan kalemlere finansal tablolarda yer verilmeyebilir.

Finansal tabloların nitelikleri

MADDE 6- (1) Finansal tablolar; şirketin finansal durumunu, performansını ve nakit akışlarını Türkiye Finansal Raporlama Standartları doğrultusunda gerçeğe ve ihtiyaca uygun olarak yansıtacak şekilde hazırlanır. Ayrıca finansal tablolarda yer alan bilgilerin şeffaf, güvenilir, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir ve tutarlı olması gerekir.

(2) Bu Tebliğ ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına tamamen uygun şekilde hazırlanmamış finansal tablolar, Kurumun standartlarına uygun şekilde hazırlanmış finansal tablolar olarak kabul edilmez.

(3) İşlem ve olayların finansal tablolara bu Tebliğdeki hükümler çerçevesinde yansıtılmayıp yalnızca dipnotlarda açıklanması söz konusu işlem ve olayların uygun şekilde finansal tablolara yansıtıldığı anlamına gelmez.

(4) Şirketin kanuni defterleri, Yönetmelik hükümlerine uygun olarak hazırlanır ve şirket genel kurulunun onayına sunulur.

Finansal tabloların yapısı ve içeriği

MADDE 7- (1) Bu Tebliğ uyarınca hazırlanacak finansal tablolar, şirketin sunduğu diğer bilgilerden kolayca ayrıştırılabilecek şekilde sunulur.

(2) Finansal tabloların üzerinde aşağıdaki bilgilere yer verilir:

- a) Finansal tablonun adı.
- b) Şirketin ticaret unvanı.
- c) Finansal tabloların konsolide olup olmadığı, paranın cari satın alma gücü cinsinden hazırlanıp hazırlanmadığı.
- ç) Finansal tablonun tarihi veya kapsadığı dönem.
- d) Hazırlandığı para birimi ve tutarların yuvarlanma derecesi.
- e) Bağımsız denetimden geçip geçmediği.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Dipnotlar

Dipnotların yapısı

MADDE 8- (1) Şirketler, finansal tablolar ve dipnotlarını Ek-1'de yer alan şekil ve içeriğe göre hazırlar.

(2) Finansal tabloların dipnotlarında aşağıdaki hususlar yer alır:

- a) Bu Tebliğ ile dipnotlarda açıklanması zorunlu tutulan bilgiler.

b) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan finansal tabloların hazırlanma ve sunum esaslarına ilişkin mevzuat hükümleri çerçevesinde açıklanması gereken dipnotlar.

c) İlgili diğer mevzuat veya kurum ve kuruluşlar tarafından finansal tablo dipnotlarında açıklanması zorunlu tutulan bilgiler.

ç) Finansal tabloları hazırlama esasları ile önemli işlem ve olaylar için kullanılan muhasebe politikaları hakkında bilgi.

d) Finansal tabloların gerçeği doğru bir şekilde yansıtması için gerekli olan ancak finansal tablolarda yer almayan diğer bilgiler.

Dipnotların sunumu

MADDE 9- (1) Dipnotlar sistematik bir yapı içerisinde, finansal tablolarda ilgili olduğu hesap kalemine referans verilmek suretiyle sunulur.

(2) Birden fazla tabloyu ilgilendiren bilgilerin topluca verilmesinin gerekli olması durumunda, ilgili bilgi ilk tabloyla ilgili dipnotlarda verilir ve diğer tablolarda ilgili maddeye referans verilir.

(3) İlgili dipnot kapsamında; şirketçe açıklanacak bir husus bulunmaması durumunda, söz konusu dipnotun açıklanması şartı aranmaz.

Dipnotlarda muhasebe politikalarının sunumu

MADDE 10- (1) Dipnotların muhasebe politikaları ile ilgili açıklamaların yer aldığı bölümde aşağıdaki açıklamalara ve bilgilere yer verilir:

a) Finansal tabloların hazırlanmasında kullanılan değerlendirme ilkeleri.

b) Finansal tabloların uygun bir şekilde anlaşılması için gerekli olduğu ölçüde, kullanılan muhasebe politikaları.

(2) Finansal tabloların hazırlanmasında her bir varlık ve yükümlülük grubu için kullanılan değerlendirme ilkeleri ayrıca açıklanır.

(3) İşlem ve olayların şirketin finansal durumuna ve performansına nasıl yansıtıldığının anlaşılmasında finansal tablo kullanıcılarına yardımcı olacak muhasebe politikaları dipnotlarda açıklanır.

(4) Finansal tablolara alınan kalemlerin tutarını büyük ölçüde etkileyen muhasebe politikalarının uygulanmasında finansal tabloları hazırlayanlar tarafından kullanılan tahmin ve varsayımlar dipnotlarda açıklanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler

Finansal tabloların karşılaştırmalı olarak düzenlenmesine ilişkin geçiş hükmü

GEÇİCİ MADDE 1- (1) (Değişik: RG-27/12/2024-32765) (Değişik: RG-29/12/2023-32414) (Değişik: RG-15/12/2025-33108) 2027 yılı içerisinde hazırlanacak finansal tabloların önceki dönem finansal tabloları ile karşılaştırılmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenebilir.

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 11- (1) 18/4/2008 tarihli ve 26851 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Finansal Tabloların Sunumu Hakkında Tebliğ Tebliğ No: (2008/1) yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 12- (1) (Değişik: RG-27/12/2024-32765) (Değişik: RG-29/12/2023-32414) (Değişik: RG-15/12/2025-33108) Bu Tebliğ 1/1/2027 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

[Ekleri için tıklayınız](#)

	Tebliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin	
	Tarihi	Sayısı
	01/10/2023	32326

	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin		Değiştirilen Maddeler
	Tarihi	Sayısı	
1.	29/12/2023	32414	Geçici Madde 1, Madde 12
2.	27/12/2024	32765	Geçici Madde 1, Madde 12, EK-1/B (01.01.2026'da yürürlüğe girecektir.)

Resmî Gazete No: 32326

Resmî Gazete Tarihi: 01.10.2023

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumundan:

SİGORTACILIK TEKDÜZEN HESAP PLANI VE İZAHNAMESİ HAKKINDA TEBLİĞ

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Tebliğin amacı; Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uygun olarak finansal tablolar hazırlanmasına imkan tanınması, şirketlerin yükümlülüklerini yerine getirebilmesi ve mali güçlerinin izlenebilmesi amacıyla şirketlerin muhasebe kayıtlarında ve raporlamalarında tekdüzelik sağlanması, sağlıklı ve karşılaştırılabilir bilgi üretimi ve akımını sağlayacak bir altyapı oluşturup gerek sigortacılık sektörünün gerekse sigorta ve reasürans şirketleri ile emeklilik şirketlerinin mali durumunun ve gelişiminin mümkün olan en iyi şekilde izlenebilir ve değerlendirilebilir hale gelmesini sağlamaktır.

(2) Bu Tebliğ, Türkiye’de kurulu sigorta ve reasürans şirketleri, yabancı sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye’deki şubeleri ile emeklilik şirketlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Tebliğ, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 18 inci maddesi ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 11 inci maddesine ve 14/7/2007 tarihli ve 26582 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmeliğin 17 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) Kurul: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,
 - b) Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
 - c) Şirket: Türkiye’de kurulmuş sigorta ve reasürans şirketleri ile yabancı ülkelerde kurulmuş sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye’deki şubelerini ve emeklilik şirketlerini,
 - ç) Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS): Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartları, Türkiye Muhasebe Standartları ile Katılım Finans Muhasebe Standartlarını ve bunlarla ilişkili diğer düzenlemeleri,
- ifade eder.

Sigortacılık tekdüzen hesap planı yapısı ve hesap numaralama sistemi

MADDE 4- (1) Şirketler tarafından kullanılacak hesap planı ile bu hesap planına ilişkin açıklamalar Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uygun olarak Kurul tarafından belirlenir.

(2) Hesap numaralama sistemi, belirli hesaplar hariç 3 haneden oluşmuştur. İstisnai hesaplar ise 5 veya 6 haneden oluşmaktadır. Hesap numaralarının hanelere göre gösterimi aşağıda belirtildiği şekildedir:

1	2	3	4	5	6	7	8	9
A	B	C	D	E	F	G	H	I

A	- Hesap sınıfını tanımlar,
B	- Grup numarasını tanımlar,
C	- Defteri kebir hesap numaralarını tanımlar,

DE	- Yardımcı hesap numaralarını tanımlar,
F	- Alt hesap numaralarını tanımlar,

GHI	- Tali hesap numaralarını tanımlar.

Tekdüzen hesap planında değişiklik yapılması

MADDE 5- (1) Sigortacılık Tekdüzen Hesap Planında;

a) Kurumun izni olmadan defteri kebir seviyesinde yeni hesap açılmaz.

b) Defteri kebir düzeyinde açılmış olup yardımcı ve alt hesapları bulunmayan hesaplar için şirketler ihtiyaç duymaları halinde yardımcı, alt ve daha tali dereceli hesaplar açabilirler.

c) Defteri kebir hesabı ile birlikte bir veya daha fazla yardımcı hesap varsa yeni yardımcı hesapların ilavesi, bir veya daha fazla alt hesap varsa yeni alt hesapların ilavesi, Kurumun izniyle mümkündür.

ç) Yardımcı hesap veya alt hesap seviyesinde açılmış hesaplar için şirketler gerek duyacakları alt veya tali hesapları, mevcut hesap numaralarının sonuna yeni haneler eklemek suretiyle açabilirler.

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 6- (1) 30/12/2004 tarihli ve 25686 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigortacılık Hesap Planı ve İzahnamesi Hakkında Tebliğ (Sigortacılık Muhasebe Sistemi Tebliğ No: 1) yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 7- (1) (Değişik: RG-27/12/2024-32765) (Değişik: RG-29/12/2023-32414) (Değişik: RG-15/12/2025-33108) Bu Tebliğ 1/1/2027 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

	Tebliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı	
	01.10.2023	32326	
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin		Değiştirilen Maddeler
	Tarihi	Sayısı	
1.	29/12/2023	32414	Madde 7
2.	27/12/2024	32765	Madde 7

GENELGELER

Resmi Gazete Dışından Kaynak
Hazine Müsteşarlığı

EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN KULLANACAKLARI HESAPLAR İLE BU HESAPLARIN AÇIKLAMALARINA İLİŞKİN GENELGE (2003/5)

(Değişik: 31.12.2003 t. 2003/7 s. G. m.1)¹ Sigorta ve reasürans şirketlerince uygulanmakta olan tekdüzen hesap planına eklenen ve emeklilik şirketlerinin 31.12.2004 tarihine kadar geçici olarak kullanacakları hesaplar ile bu hesaplara ilişkin açıklamalar aşağıda yer almaktadır.

(Ek: 31.12.2003 t. 2003/7 s. G. m.2)²

0	NAKİT DEĞERLER
0.03.1.01	SERBEST MENKUL DEĞERLER CÜZDANI
0.03.1.01.1.08	Emeklilik Yatırım Fonları

AÇIKLAMA:

0.03.1.01.08 Emeklilik Yatırım Fonları

Emeklilik yatırım fon içtüzüğü çerçevesinde tahsis edilen avansa karşılık gelen fon paylarının takip edildiği hesaptır. Bununla birlikte, emeklilik yatırım fonlarına tahsis edilen avanslar 2003/5 No'lu Genelge uyarınca 1.10.1.05 nolu hesapta da takip edilebilecektir.

1. EKLENECEK AKTİF HESAPLAR

1.10.1 BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ ALACAKLAR

1.10.1.01 Katılımcılardan Alacaklar

1.10.1.01.01 Giriş Aidatı Alacakları

1.10.1.01.09 Diğer

1.10.1.02 Satış Emirleri Hesabı

1.10.1.03 Fonlardan Fon İşletim Kesintisi Alacakları

1.10.1.04 Saklayıcı Şirketten Alacaklar

1.10.1.04.01 ...Fonu

1.10.1.04.99 ...Fonu

1.10.1.05 Emeklilik Yatırım Fonlarına Yapılan Sermaye Avansı Tahsisi

1.10.1.08 Diğer Alacaklar

AÇIKLAMALAR:

1.10.1.01. Katılımcılardan Alacaklar

Katılımcılardan giriş aidatı ve diğer alacakların takip edildiği bir hesaptır. Özel hizmet talep edilmesi durumunda katılımcıdan alacaklar bu hesabın alt kırılımı olan "Diğer Alacaklar" hesabı altında takip edilir.

1.10.1.02. Satış Emirleri

Katılımcılar adına portföy yönetim şirketlerine fon paylarının satılması emri verildiğinde, katılımcılar adına ilgili fondan alacakların takip edildiği bir hesaptır. Katılımcılar adına katılımcı hesabından fonların satılması emri verildiği zaman hesap borçlandırılır, satış işlemi gerçekleştiği zaman ise söz konusu hesap alacaklandırılır.

1.10.1.03. Fonlardan Fon İşletim Kesintisi Alacakları

Fonların yönetiminden kaynaklanan ve aynı gün içerisinde tahsil edilemeyen fon işletim gideri kesintisi alacaklarının takip edildiği bir hesaptır. Fon işletim gideri tahakkuk ettiği zaman bu hesap borçlandırılır, fonlardan söz konusu kesinti tahsil edildiği zaman ise bu hesap alacaklandırılır.

1.10.01.04. Saklayıcı Şirketten Alacaklar

¹ 2003/7 sayılı Genelge ile paragraf değişikliğe uğramıştır.

² 2003/7 sayılı Genelge ile hesap ve açıklaması eklenmiştir.

Katılımcılar adına saklayıcı şirketten fon bazında alacakların gösterildiği hesap kalemidir. Fon bazında aktif hesaplarda gösterilen bu hesap ile pasifte katılımcılara ait fon bazında yükümlülüklerin tutulduğu hesap birbirleriyle karşılıklı çalışır. Bunun yanı sıra farklı valörlerde fonların alımı sırasında, ileriki tarihli fon alınmasına kadar saklayıcı şirketten katılımcı adına fon bazında alacaklar bu hesapta takip edilir.

1.10.01.05. Emeklilik Yatırım Fonlarına Yapılan Sermaye Avansı Tahsisi

Şirketler tarafından kurulan emeklilik yatırım fonlarına tahsis edilen avansın izlendiği bir hesaptır. Yapılan sermaye tahsisi değerlemeye tabi tutulmayacaktır.

1.10.01.08. Diğer Alacaklar

Bireysel emeklilik faaliyetlerinden kaynaklanan ve yukarıda belirtilenler dışında kalan diğer alacakların izlendiği bir hesaptır.

2. EKLENECEK PASİF HESAPLAR(Ek: 31.12.2003 t. 2003/7 s. G. m.3)³

EKLENECEK PASİF HESAPLAR			
3.10.1	BİREYSEL	EMEKLİLİK	SİSTEMİ
	BORÇLARI		
3.10.1.09	Emeklilik Gözetim Merkezine Borçlar		
3.10.1.10	Bonus ve İndirimler Karşılığı		

3.10.1 BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ BORÇLARI

3.10.1.01 Katılımcılar

3.10.1.01.01 ...Fonu

3.10.1.01.99 ...Fonu

3.10.1.09 Diğer

3.10.1.02 Katılımcılar Geçici Hesabı

3.10.1.03 Alış Emirleri Hesabı

3.10.1.04 Bireysel Emeklilik Aracılarına Borçlar

3.10.1.05 Saklayıcı Şirkete Borçlar

3.10.1.06 Portföy Yönetim Şirketine Borçlar

3.10.1.07 Katılımcılara Borçlar

3.10.1.08 Diğer

AÇIKLAMALAR:

3.10.1.01. Katılımcılar

Şirketin katılımcı adına fon bazında yükümlüğünü gösterir hesap kalemidir. Fon bazında pasif hesaplarda gösterilen bu hesap ile aktifte katılımcı adına fon bazında saklayıcı şirketlerden alacakları gösteren hesap birbirleriyle karşılıklı çalışır. Bunun yanı sıra farklı valörlerde fonların alımı sırasında, ileriki tarihli fon alınmasına kadar şirketin katılımcıya yükümlüğü bu hesapta izlenir.

3.10.1.02. Katılımcılar Geçici Hesabı

Katılımcılar adına henüz yatırıma yönlendirilmemiş paralar ile katılımcıların sistemden ayrılması veya birikimlerini başka bir şirkete aktarması durumunda, katılımcıya ait fon paylarının satışı sonrası, söz konusu satış işleminden kaynaklanan paradan varsa giriş aidatı borçları ve benzeri kesintilerin yapılarak katılımcılara ödenecek veya diğer bir şirkete aktarım yapılacak tutarın izlendiği hesap kalemidir. Katılımcılardan tahsilat yapılması durumunda veya katılımcıların fon paylarının satışı sonucu paraların şirket hesabına intikal etmesi durumunda bu hesap alacaklandırılır.

Katılımcıdan tahsil edilen para yatırıma yönlendirildiği zaman "Alış Emirleri" hesabına borç ve katılımcıya ait fon payları satıldıktan ve söz konusu paradan giriş aidatı borçları gibi kesintiler yapıldıktan sonra "Katılımcılara Borçlar" hesabına borç, bu hesaba alacak kaydedilir.

3.10.1.03. Alış Emirleri Hesabı

Portföy yönetim şirketlerine katılımcılar adına verilen fon alış emirlerinin takip edildiği bir hesaptır.

Portföy yönetim şirketlerine katılımcı adına alış emri verildiği zaman hesap alacaklandırılır, katılımcı adına fon alış gerçekleştiği zaman hesap borçlandırılır.

³ 2003/7 sayılı Genelge ile "Eklenicecek Pasif Hesaplar" kısmına belirtilen hesaplar eklenmiştir.

3.10.1.04. Bireysel Emeklilik Aracılarına Borçlar

Bireysel emeklilik araçlarına borçların izlendiği bir hesaptır.

3.10.1.05. Saklayıcı Şirkete Borçlar

Saklayıcı şirkete ait borçların izlendiği bir hesaptır.

3.10.1.06. Portföy Yönetim Şirketine Borçlar

Portföy yönetim şirketlerine ait borçların izlendiği bir hesaptır.

3.10.1.07. Katılımcılara Borçlar

Katılımcının emeklilik şirketinden ayrılması durumunda katılımcıya ait fonlar satılmasını müteakip giriş aidatı ve benzeri kesintiler yapıldıktan sonra katılımcıya ödenecek paraların takip edildiği bir hesaptır.

3.10.1.08. Diğer

Yukarıdaki hesapların kapsamına girmeyen borçların izlendiği bir hesaptır. Şirket hesaplarına geçmiş olan sahibi bilinmeyen paralar da bu hesapta izlenir.

3.10.1.09 Emeklilik Gözetim Merkezine Borçlar (Ek: 31.12.2003 t. 2003/7 s. G. m.3)⁴

Emeklilik Gözetim Merkezi'ne yıllık aidat, bireysel emeklilik araçları sınav ücretleri, işlem bazlı ücretler ile diğer ücretlerden kaynaklanan borçların izlendiği bir hesaptır.

3.10.1.10 Bonus ve İndirimler Karşılığı (Ek: 31.12.2003 t. 2003/7 s. G. m.3)⁽⁴⁾

Emeklilik planı çerçevesinde ilerleyen yıllarda katılımcılara sunulacak bonuslarla ilgili olarak ayrılacak karşılıklar bu hesapta takip edilir.

3. EKLENECEK GELİR TABLOSU HESAPLARI (Ek: 31.12.2003 t. 2003/7 s. G. m.4)⁵

EKLENECEK GELİR TABLOSU HESAPLARI	
5.95.1..	BİREYSEL EMEKLİLİK KAR/ZARAR HESABI
5.95.1.01.08	Konusu Kalmayan Bonus ve İndirim Karşılıkları
5.95.1.02.04	Bonus ve İndirimler Karşılığı

5.95... BİREYSEL EMEKLİLİK KAR/ZARAR HESABI

5.95.1.01 Bireysel Emeklilik Gelirleri

5.95.1.01.01 Fon İşletim Gideri Kesintisi

5.95.1.01.02 Yönetim Gideri Kesintisi

5.95.1.01.03 Özel Hizmet Gideri Kesintisi

5.95.1.01.04 Ara Verme Halinde Yönetim Gideri Kesintisi

5.95.1.01.05 Giriş Aidatı Gelirleri

5.95.1.01.06 Sermaye Avans Tahsisi Faizi Gelirleri

5.95.1.01.07 Sermaye Avans Tahsisi Faizi Giderleri

5.95.1.01.10 Diğer Gelirler

5.95.1.02 Bireysel Emeklilik Giderleri

5.95.1.02.01 Fon İşletim Karşılığında Ödenen

5.95.1.02.02 Aracı Komisyonları

5.95.1.02.03 Pazarlama Satış ve Reklam Giderleri

5.95.1.02.05 Diğer Giderler

AÇIKLAMALAR:

5.95.1.01. Bireysel Emeklilik Gelirleri

5.95.1.01.01. Fon İşletim Gideri Kesintisi

Fon net varlık değeri üzerinden hesaplanan günlük azami yüzbinde on oranında fon işletim gideri kesintilerinin kaydedildiği bir hesaptır.

5.95.1.01.02. Yönetim Gideri Kesintisi

Katılımcının bireysel emeklilik hesabına yapılan katkı payları üzerinden azami yüzde sekiz oranını

⁴ 2003/7 sayılı Genelge ile açıklamalar Genelge'ye eklenmiştir.

⁵ 2003/7 sayılı Genelge ile "Eklenerek Gelir Tablosu Hesapları" kısmına belirtilen hesaplar eklenmiştir.

aşmamak kaydıyla alınan yönetim gideri kesintilerinin izlendiği bir hesaptır.

5.95.1.01.03. Özel Hizmet Gideri Kesintisi

Yasal bildirimler ve sunulan standart hizmetler dışında emeklilik sözleşmesinde tanımlanmış özel hizmetlerin talep yıllık toplam, asgari ücretin aylık tutarının azami yüzde yirmibeşini aşmamak kaydıyla kesinti tutarına karşılık gelen fon adetlerinin katılımcının bireysel emeklilik hesaplarındaki fon adetlerinden indirim suretiyle yapılacak yönetim gideri kesinti tutarlarının izlendiği bir hesaptır.

5.95.1.01.04. Ara Verme Halinde Yönetim Gideri Kesintisi

Katkı payı ödemeye ara verilmesi halinde, yıllık toplam, asgari ücretin aylık tutarının azami yüzde yirmibeşini aşmamak kaydıyla kesinti tutarına karşılık gelen fon adetlerinin katılımcının bireysel emeklilik hesaplarındaki fon adetlerinden indirim suretiyle yapılacak yönetim gideri kesinti tutarlarının izlendiği bir hesaptır.

5.95.1.01.05. Giriş Aidatı Gelirleri

Katılımcının, bireysel emeklilik sistemine ilk kez katılması sırasında veya yeni bir bireysel emeklilik hesabı açtırması halinde katılımcı veya katılımcının nam ve hesabına hareket eden kişilerden emeklilik sözleşmesi teklif formunun imzalandığı tarihte geçerli olan asgari ücretin aylık tutarını aşmamak kaydıyla tahakkuk eden giriş aidatının kaydedildiği bir hesaptır.

5.95.1.01.06. Sermaye Avans Tahsisi Faizi Gelirleri

Emeklilik yatırım fonlarına ilişkin fon portföyünün oluşturulduğu tarih ile fon paylarının satıldığı tarih arasında oluşan portföy değer artışından fon kuruluşu aşamasında yapılan her türlü gider düşüldükten sonra fon paylarının satışından oluşan hasılat ile avans tutarına karşılık gelen tutar arasındaki pozitif farkın gelir kaydedildiği hesaptır.

5.95.1.01.07. Sermaye Avans Tahsisi Faizi Giderleri

Emeklilik yatırım fonlarına ilişkin fon portföyünün oluşturulduğu tarih ile fon paylarının satıldığı tarih arasında oluşan portföy değer artışından fon kuruluşu aşamasında yapılan her türlü gider düşüldükten sonra fon paylarının satışından oluşan hasılat ile avans tutarına karşılık gelen tutar arasındaki negatif farkın gider kaydedildiği hesaptır.

5.95.1.01.08 Konusu Kalmayan Bonus ve İndirim Karşılıkları (**Ek: 31.12.2003 t. 2003/7 s. G. m.4**)⁶
Emeklilik planları çerçevesinde ayrılan bonus ve indirim karşılıklarından iptal edilen tutarların izlendiği hesaptır.

5.95.1.01.10. Diğer Gelirler

Şirketin, emeklilik faaliyeti ile ilgili olup, yukarıda yer almayan gelirlerinin izlendiği bir hesaptır.

5.95.1.02. Bireysel Emeklilik Giderleri

5.95.1.02.01. Fon İşletim Karşılığında Ödenen

Emeklilik yatırım fonlarının işletim ve yönetim masrafları için ödenen paralar bu hesapta gösterilir.

5.95.1.02.02. Aracı Komisyonları

Bireysel emeklilik araçlarına verilen komisyonların takip edildiği hesaptır.

5.95.1.02.03. Pazarlama, Satış ve Reklam Giderleri

Şirketin genel yönetim, araştırma ve geliştirme, pazarlama, satış ve reklam giderleri ile ilgili olarak yapılan ve emeklilik faaliyetiyle ilgili bölüme ait olduğu kesin olan giderler bu hesapta izlenir.

5.95.1.02.04 Bonus ve İndirimler Karşılığı (**Ek: 31.12.2003 t. 2003/7 s. G. m.4**)(6)

Emeklilik planları çerçevesinde ayrılan bonus ve indirimler nedeniyle kullanılacak gider hesabıdır.

5.95.1.02.05. Diğer Giderler

Emeklilik faaliyetiyle ilgili olup, yukarıda yer almayan giderlerin izlendiği bir hesaptır.

4. EKLENECEK NAZIM HESAPLAR

4.1 Borçlu Nazım Hesaplar

9.01.1.20 Portföydeki Katılma Belgeleri (Adet)

9.01.1.21 Dolaşımdaki Katılma Belgeleri (Adet)

9.01.1.22 Fon Birim Fiyatları

AÇIKLAMALAR

9.01.1.20. Portföydeki Katılma Belgeleri (Adet)

⁶ 2003/7 sayılı Genelge ile açıklamalar Genelge'ye eklenmiştir.

Emeklilik şirketinin portföyünde bulunan katılma belgelerinin adetlerinin izlendiği bir hesaptır. 9.01.1.20 ve 9.02.01.20 nolu hesaplarda izlenen portföydeki katılma belgeleri (Adet) sermaye tavanına isabet eden nominal tutar üzerinden adetleri değil sermaye avans tahsisine isabet eden adetleri gösterecektir.

9.01.1.21. Dolaşımdaki Katılma Belgeleri (Adet)

Emeklilik şirketinin dolaşımdaki katılma belge adetlerinin izlendiği bir hesaptır.

9.01.1.22. Fon Birim Fiyatları

Fon birim fiyatlarının izlendiği bir hesaptır.

4.2 Alacaklı Nazım Hesaplar

9.02.2.20 Portföydeki Katılma Belgeleri (Adet)

9.02.2.21 Dolaşımdaki Katılma Belgeleri (Adet)

9.02.2.22 Fon Birim Fiyatları

AÇIKLAMALAR:

9.02.1.20. Portföydeki Katılma Belgeleri (Adet)

Emeklilik şirketinin portföyünde bulunan katılma belgelerinin adetlerinin izlendiği bir hesaptır. 9.01.1.20 ve 9.02.20.7 nolu hesaplarda izlenen portföydeki katılma belgeleri (Adet) sermaye tavanına isabet eden nominal tutar üzerinden adetleri değil sermaye avans tahsisine isabet eden adetleri gösterecektir.

9.02.1.21. Dolaşımdaki Katılma Belgeleri (Adet)

Emeklilik şirketinin dolaşımdaki katılma belgelerinin adetlerinin izlendiği bir hesaptır.

9.02.1.22. Fon Birim Fiyatları

Fon birim fiyatlarının izlendiği bir hesaptır.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2003/5	03.10.2003	03.10.2003
Genelge'de Değişiklik Yapan Genelge'nin		
Numarası	Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2003/7	31.12.2003	31.12.2003

**EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNDEKİ BİRİKİMLİ HAYAT
SİGORTALARINDAN BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE
AKTARIMLARDA HAYAT SİGORTALARINDA GEÇEN SÜRENİN
HESABINA İLİŞKİN GENELGE (GENELGE NO:2004/3)**

Bu genelgenin amacı, bir veya birden fazla birikimli hayat sigortasının bireysel emeklilik sistemine aktarılması halinde, hayat sigortalarında geçen sürenin hesaplamalarına ilişkin örnekleri ve açıklamaları düzenlemektir.

Emeklilik Şirketlerindeki Birikimli Hayat Sigortalarından Bireysel Emeklilik Sistemine Aktarımlara İlişkin Tebliğin 12 nci maddesine göre yapılacak işlemlerde kolaylık sağlamak üzere örnek hesaplamalara ve ek açıklama yapılmasına gerek duyulmuş olup, hayat sigortalarında geçen süre hesabında aşağıdaki varsayımlara göre örnek tablo hazırlanmıştır.

Varsayımlar:

Aktarım işleminin 1.1.2005 tarihinde gerçekleştirildiği varsayılmıştır.

Aktarım tarihinde geçerli olan asgari ücretin aylık brüt tutarı 423.000.000 TL olarak alınmıştır. Asgari birikim tutarı $[(423.000.000 / 12) \times \text{primlerin tam olarak ödendiği ay}]$ şeklinde hesaplanır.

Prim tutarları her yıl artırılmıştır. Buna göre primler 2001 yılı için "15 milyon TL", 2002 yılı için "20 milyon TL", 2003 yılı için "50 milyon TL", 2004 yılı için "60 milyon TL" olarak dikkate alınmıştır.

Yıl sonu birikim tutarları kümülatif olup, önceki yılları kapsayacak ve örneklerle uyumlu olacak şekilde belirlenmiştir. Birikim tutarlarının hesaplamasında idari ve teknik kesintilerle teknik faiz ve kâr payları dikkate alınmamıştır.

		DÜZENLİ ÖDEME		TENZİL (ÜCRETSİZ SİGORTA)		İKRAZ (BORÇ VERME)		İŞTİRA (SATIN ALMA)		DÜZENSİZ ÖDEME		EMEKLİLİK SÖZLEŞMESİ	
Yıllar	Aylar	1 No'lu Poliçe		2 No'lu Poliçe		3 No'lu Poliçe		4 No'lu Poliçe		5 No'lu Poliçe		1 No'lu BES Sözleşmesi	
		Ödenmesi Gereken Aylık Tutar (mio TL)	Ödenen Aylık Tutar (mio TL)	Ödenmesi Gereken Aylık Tutar (mio TL)	Ödenen Aylık Tutar (mio TL)	Ödenmesi Gereken Aylık Tutar (mio TL)	Ödenen Aylık Tutar (mio TL)	Ödenmesi Gereken Aylık Tutar (mio TL)	Ödenen Aylık Tutar (mio TL)	Ödenmesi Gereken Aylık Tutar (mio TL)	Ödenen Aylık Tutar (mio TL)	Ödenmesi Gereken Aylık Tutar (mio TL)	Ödenen Aylık Tutar (mio TL)
2001	1	15	15	15	15	15	15	-	-	-	-	-	-
	2	15	15	15	15	15	15	-	-	-	-	-	-
	3	15	15	15	15	15	15	-	-	-	-	-	-
	4	15	15	15	15	15	15	-	-	-	-	-	-
	5	15	15	15	15	15	15	-	-	-	-	-	-
	6	15	15	15	15	15	15	-	-	-	-	-	-
	7	15	15	15	15	15	15	-	-	-	-	-	-
	8	15	15	15	15	15	15	-	-	-	-	-	-
	9	15	15	15	15	15	15	-	-	-	-	-	-
	10	15	15	15	15	15	15	-	-	-	-	-	-
	11	15	15	15	15	15	15	-	-	-	-	-	-
	12	15	15	15	15	15	15	-	-	-	-	-	-
Birikim Tutarı		180.000.000		180.000.000		180.000.000		-		-		-	
2002	1	20	20	20	20	20	20	-	-	20	20	-	-
	2	20	20	20	20	20	20	-	-	20	20	-	-
	3	20	20	20	20	20	20	-	-	20	20	-	-
	4	20	20	20	20	20	20	-	-	20	20	-	-
	5	20	20	20	20	20	20	-	-	20	20	-	-
	6	20	20	20	20	20	20	-	-	20	20	-	-
	7	20	20	20	20	20	20	-	-	20	20	-	-
	8	20	20	20	20	20	20	-	-	20	20	-	-
	9	20	20	20	20	20	20	-	-	20	20	-	-
	10	20	20	20	20	20	20	-	-	20	20	-	-
	11	20	20	20	20	20	20	-	-	20	20	-	-
	12	20	20	20	20	20	20	-	-	20	20	-	-
Birikim Tutarı		420.000.000		420.000.000		420.000.000		-		240.000.000		-	

		DÜZENLİ ÖDEME		TENZİL (ÜCRETSİZ SİGORTA)		İKRAZ (BORÇ VERME)		İŞTİRA (SATIN ALMA)		DÜZENSİZ ÖDEME		EMEKLİLİK SÖZLEŞMESİ	
Yıllar	Aylar	1 No'lu Poliçe		2 No'lu Poliçe		3 No'lu Poliçe		4 No'lu Poliçe		5 No'lu Poliçe		1 No'lu Emeklilik Sözleşmesi	
		Ödenmesi Gereken Aylık Tutar (mio TL)	Ödenen Aylık Tutar (mio TL)	Ödenmesi Gereken Aylık Tutar (mio TL)	Ödenen Aylık Tutar (mio TL)	Ödenmesi Gereken Aylık Tutar (mio TL)	Ödenen Aylık Tutar (mio TL)	Ödenmesi Gereken Aylık Tutar (mio TL)	Ödenen Aylık Tutar (mio TL)	Ödenmesi Gereken Aylık Tutar (mio TL)	Ödenen Aylık Tutar (mio TL)	Ödenmesi Gereken Aylık Tutar (mio TL)	Ödenen Aylık Tutar (mio TL)
2003	1	50	50	50	50	50	50	-	-	50	50	-	-
	2	50	50	50	50	50	50	-	-	50	50	-	-
	3	50	50	50	50	50	50	-	-	50	50	-	-
	4	50	50	50	50	50	50	-	-	50	0	-	-
	5	50	50	50	50	50	50	-	-	50	50	-	-
	6	50	50	50	50	50	50	-	-	50	50	-	-
	7	50	50	50	50	50	50	50	50	50	0	-	-
	8	50	50	50	50	50	50	50	50	50	0	-	-
	9	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	-	-
	10	50	50	50	50	50	50	50	50	50	0	-	-
	11	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	-	-
	12	50	50	50	50	50	50	50	50	50	20	-	-
Birikim Tutarı		1.020.000.000		1.020.000.000		51.000.000		300.000.000		610.000.000		-	
2004	1	60	60	60	0	60	60	60	60	60	60	-	-
	2	60	60	60	0	60	60	60	60	60	30	-	-
	3	60	60	60	0	60	60	60	60	60	0	-	-
	4	60	60	60	0	60	60	60	60	60	0	-	-
	5	60	60	60	0	60	60	60	60	60	60	-	-
	6	60	60	60	0	60	60	60	60	60	0	-	-
	7	60	60	60	0	60	60	60	60	60	60	-	-
	8	60	60	60	0	60	60	60	60	60	0	-	-
	9	60	60	60	0	60	60	60	60	60	0	-	-
	10	60	60	60	0	60	60	60	60	60	60	-	-
	11	60	60	60	60	60	60	60	60	60	0	60	60
	12	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60
Toplam Birikim		1.740.000.000		1.140.000.000		791.000.000		1.080.000.000		940.000.000		120.000.000	

Buna göre, aşağıdaki örnek senaryolara göre hesaplamalar yapılacaktır.

Senaryolar:

Senaryo 1: Kişi, 1.1.2001 yılında A şirketinde 1 no'lu hayat sigorta poliçesi yaptırmış ve düzenli olarak primlerini ödemiştir. Aktarım tarihinde ilgili poliçenin birikim tutarı 1.740.000.000 TL olup, bu tutar asgari birikim tutarını geçtiği için (35.250.000 x 48 ay= 1.692.000.000) kişinin bireysel emeklilik sistemine giriş tarihi 1.1.2001, sistemde geçen süresi 48 ay olarak alınır.

Kişinin toplam birikim tutarının 1.740.000.000 TL yerine, örneğin 1.551.000.000 TL olması durumunda, toplam birikim tutarı, asgari birikim tutarının altında kaldığı için, kişinin aradaki fark olan 141.000.000 TL'yi ödemesi halinde, sisteme giriş tarihi 01.01.2001 sistemde geçen süresi 48 ay olarak alınır. Aksi

halde, kişinin sistemde kaldığı süre 4 ay (141.000.000 / 35.250.000) indirilerek, 44 ay olarak alınır.

Senaryo 2: Kişi, 1.1.2001 yılında A şirketinden 2 no'lu hayat sigorta poliçesi yaptırmış ve 31.12.2003 tarihine kadar düzenli olarak primlerini ödemiştir. Bu tarihten sonra kişi 6 aydan fazla bir süre boyunca prim ödemediği için poliçesi tenzil(ücretsiz sigorta) edilmiştir. Kişi, 1.11.2004 tarihinde A şirketine başvurarak poliçesinin tekrar yürürlüğe konulmasını talep etmiş, takip eden iki ay boyunca primlerini ödemiştir. Kişinin 1.1.2004 ile 31.10.2004 tarihleri arasındaki süreye karşılık gelen primleri ödemeyi kabul etmesi ve toplam birikimlerinin bu süreye karşılık gelen asgari birikim tutarı olan 1.692.000.000 TL'yi geçmesi halinde, bireysel emeklilik sistemine giriş tarihi 1.1.2001 sistemde geçen süresi 48 ay olarak alınır.

Kişinin tenzilde geçen sürelerle karşılık gelen primleri ödemeyi kabul etmemesi halinde, bireysel emeklilik sistemine giriş tarihi 1.1.2001 olmakla beraber, sistemde geçen süresi 38 ay olarak alınır.

Senaryo 3: Kişi, 1.1.2001 yılında A şirketinden 3 no'lu hayat sigorta poliçesi yaptırmış ve 31.12.2003 tarihine kadar düzenli olarak primlerini ödemiştir. Bu tarihte, şirketten birikimlerinin % 95'i kadar (969.000.000 TL) borç almıştır. 2004 yılında tahakkuk eden primlerini de düzenli bir şekilde ödemiştir. Kişinin borç aldığı tutarı şirkete ödemesi halinde, bireysel emeklilik sistemine giriş tarihi 1.1.2001,

sistemde geçen süresi 48 ay olarak alınır. Kişinin bu tutarı ödememesi halinde bireysel emeklilik sistemine girmesi mümkün olamayacaktır.

Borcunu ödemesine rağmen, kişinin aktarıma konu birikim tutarının, 48 aya karşılık gelen asgari birikim tutarını karşılamaması halinde, fark kişiden talep edilir ya da kişinin sistemde geçen süresi orantılı olarak azaltılır.

Senaryo 4: Kişi, 1.7.2003 yılında A şirketinden 4 no'lu hayat sigorta poliçesi yaptırmış ve 31.12.2004 tarihine kadar düzenli olarak primlerini ödemiştir. Kişi henüz 3 yılını (tarifede satın alma süresi üç yıl olarak düzenlenmişse) doldurmadığı için satın alma hakkını kazanamamıştır. Kişinin toplam birikimleri, prim ödediği 18 aya karşılık gelen asgari birikim tutarı olan 634.500.000 TL'yi geçtiği için bireysel emeklilik sistemine giriş tarihi 1.7.2003, sistemde kaldığı süre 18 ay olarak alınır. Ancak katılımcı, emeklilik sözleşmesinde belirtilmesi halinde, satın alma hakkını kazanacağı 1.7.2006 tarihinden önce birikimlerini başka bir şirkete aktaramayacaktır. Kişinin 18 aya karşılık gelen birikim tutarı ilgili dönemdeki asgari birikim tutarını geçmemesi halinde, 3. senaryonun ikinci paragrafındaki uygulama yapılacaktır.

Senaryo 5: Kişi, 1.1.2002 yılında A şirketinden 5 no'lu hayat sigorta poliçesi yaptırmış ve 31.3.2003 tarihine kadar düzenli olarak primlerini ödemiştir. Ancak bu tarihten sonra primlerini düzensiz ödemiştir (2 ay eksik ödemiş, 10 ay hiç ödemiştir). Kişinin sonradan yapmış olduğu ödemelerin geriye doğru tahakkuk ettirilmesi halinde tam ay olarak prim ödediği süre 24 ay olarak hesaplanmaktadır. Kişinin birikimleri (940.000.000 TL) 24 aylık süreye karşılık gelen asgari birikim tutarı olan 846.000.000 TL'yi (35.250.000 TL x 24 ay) geçtiği için, kişinin bireysel emeklilik sistemine giriş tarihi 1.1.2002, sistemde geçen süresi 24 ay olarak alınır. Kişinin birikiminin örneğin 800.000.000 TL olması durumunda, kişinin

aradaki fark olan 46.000.000 TL'yi (846.000.000 TL – 800.000.000 TL) ödemesi halinde, sistemde kaldığı süre 24 ay olarak alınır, aksi halde bireysel emeklilik sistemine giriş tarihi 1.1.2002 olmakla beraber, sistemde geçen süresi 2 ay indirilerek 22 ay olarak alınır.

Senaryo 6: Kişinin A şirketinde 1 ve 4 no'lu poliçeleri bulunmaktadır. Kişinin bu iki poliçesini A şirketinde tek bir emeklilik planına aktarması halinde, sistemde geçen süresi 48 ay, sisteme giriş tarihi 1.1.2001 olarak alınır. Kişi eğer her bir poliçesini farklı planlara aktarmak isterse, bu durumda birikim tutarı hesaplamalarında kullanılacak süre her bir poliçe için ayrı ayrı hesaplanır ancak her iki sözleşme için sisteme giriş tarihi 1.1.2001, sistemde geçen süre 48 ay olarak dikkate alınır.

Senaryo 7: Kişinin A şirketinde 2 no'lu, B şirketinde 4 no'lu poliçeleri bulunmaktadır. Kişinin aktarım talebi sonrası A şirketi 2 no'lu senaryoyu, B şirketi 4 no'lu senaryoyu dikkate alarak aktarım işlemini gerçekleştirir. Kişinin sisteme giriş tarihi ilgili senaryolara göre tespit edilir. Aktarım sonrasında ise Emeklilik Gözetim Merkezi tarafından yapılacak konsolidasyon sonuçları esas alınacak, buna göre kişinin sisteme giriş tarihi her iki sözleşme için 1.1.2001 olarak Emeklilik Gözetim Merkezinin

bildirimine istinaden değiştirilecektir.

Senaryo 8: Kişinin A şirketinde 1 no'lu ve 5 no'lu poliçeleri ve 1 no'lu emeklilik sözleşmesi bulunmaktadır. Kişi 1 no'lu poliçesini 1 no'lu emeklilik sözleşmesine aktarmak istemektedir. Bu durumda kişinin 1 no'lu emeklilik sözleşmesinin başlangıç tarihi 1 no'lu poliçenin başlangıç tarihi olan 1.1.2001 tarihi olarak yeniden düzenlenir. Kişi 1.5.2005 tarihinde 5 no'lu poliçesini yeni bir sözleşme yapmak suretiyle

bireysel emeklilik sistemine aktarmak istemektedir. Kişinin 1 no'lu poliçesi aktarımda dikkate alınmaz ve 5 no'lu poliçesi münhasıran değerlendirilerek aktarım yapılır. Ancak daha sonra yeni sözleşmenin başlangıç tarihi 1.1.2001 olarak tekrar düzenlenir.

Senaryo 9: Kişinin A şirketinde 4 no'lu ve 5 no'lu poliçeleri bulunmaktadır. Kişi, daha önce 1.11.2004 tarihinde yaptırdığı 1 no'lu emeklilik planına önce 4 no'lu poliçesini aktarmıştır. 1 no'lu emeklilik sözleşme başlangıç tarihi 1.7.2003 olarak değiştirilmiştir. Kişi, daha sonra 1.5.2005 tarihinde 5 no'lu poliçesini de aynı emeklilik sözleşmesine aktarmak istediği takdirde, aktarım sonrası 1 no'lu emeklilik sözleşme başlangıç tarihi 1.1.2002 olarak tekrar düzenlenir.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2004/3	12.08.2004	12.08.2004

**BİRİKİMLİ HAYAT SİGORTALARINDAN BİREYSEL EMEKLİLİK
SİSTEMİNE AKTARIMLARDA KULLANILACAK AÇIKLAMALAR
İLE MUHTEMEL BİRİKİM VE MUHTEMEL YILLIK GELİR
TABLOLARINA İLİŞKİN GENELGE (GENELGE NO:2004/4)**

Amaç ve Kapsam

Bu genelgenin amacı, birikimli hayat sigortalarındaki birikimlerini bireysel emeklilik sistemine aktarmak isteyen sigortalıların, Tebliğin 6 ncı maddesi kapsamında bilgilendirilmelerine ilişkin esas ve usûlleri belirlemektir.

Bu genelgenin 3 üncü maddesi birikimli hayat sigortası ile bireysel emeklilik sistemleri ve ürünleri hakkında yapılacak açıklamaları düzenlemektedir. 4 ila 10 uncu maddelerinde ise, kişinin birikimli hayat sigortasında kaldığı varsayımıyla hazırlanacak muhtemel birikim ve yıllık gelir tablolarına ilişkin esaslar düzenlenmiştir.

11 inci maddesinde de, kişinin birikimlerinin bireysel emeklilik sistemine aktarılmış olduğu varsayımıyla hazırlanacak muhtemel birikim ve muhtemel yıllık gelir tablolarına ilişkin esaslar belirlenmiştir.

2. Tanımlar

Bu genelgede, birikimli hayat sigortalarından bireysel emeklilik sistemine aktarımlara ilişkin tebliğ ve genelge ile bireysel emeklilik sistemindeki muhtemel birikim ve muhtemel yıllık gelir tablolarında kullanılacak esaslara ilişkin genelgeye atıflarda bulunulmakta olup, bu genelgede geçen;

- a) Tebliğ: Emeklilik Şirketlerindeki Birikimli Hayat Sigortalarından Bireysel Emeklilik Sistemine Aktarımlara İlişkin Tebliği (Tebliğ No: 2004/2)
- b) Genelge No:2004/3: Emeklilik Şirketlerindeki Birikimli Hayat Sigortalarından Bireysel Emeklilik Sistemine Aktarımlarda Hayat Sigortalarında Geçen Sürenin Hesabına İlişkin Genelgeyi (Genelge No: 2004/3)
- c) Genelge No:2003/4: Bireysel Emeklilik Sisteminde Kullanılacak Muhtemel Birikim ve Muhtemel Yıllık Gelir Tablolarında Uygulanacak Esaslara İlişkin Genelgeyi (Genelge No: 2003/4) ifade eder.

3. Sigortalılara Sunulacak Açıklamalar

Birikimli hayat sigortası ürünleri ile bireysel emeklilik ürünleri kişilerin farklı ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik farklı yapıda ürünler olduğundan, bu iki tip ürünün bire bir karşılaştırılması bazı sakıncaları beraberinde getirebilecektir.

Ancak, hayat sigortalarındaki birikimlerini bireysel emeklilik sistemine aktarmak isteyen sigortalılardan, muhtemel birikim tutarlarına ilişkin sayısal gösterimler için talepler gelebileceği hususu gözardı edilmemelidir. Bu genelgedeki esaslar, birikimli hayat sigortalarından bireysel emeklilik sistemine birikimlerini aktarmak isteyen sigortalılara, her iki ürün arasındaki farkların ayrıntılarıyla anlatılması, ayrıca, bu kişilerin hayat sigortasında kalmaları ve bireysel emeklilik sistemine aktarım yapmaları durumlarında elde edecekleri muhtemel birikim ve muhtemel yıllık gelirleri ilişkin olarak kişilere bir fikir verilmesi amacıyla oluşturulmuştur.

Bu çerçevede, sigortalıların yapacakları değerlendirmede yol gösterici olması amacıyla, açıklamalar bölümünde aşağıdaki ifadeler aynen yer verilecektir:

“Hayat sigortası ile emeklilik ürünlerine ilişkin olarak hazırlanan tablolar yalnızca tahmini tablolar olup, bu tablolar size sadece bir fikir verilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Öte yandan, bu iki tip ürünün farklı yapıları gereği yalnızca söz konusu tablolardaki tahmini birikim tutarları karşılaştırılarak karar verilmesi yanıltıcı sonuçlar doğurabilecektir. Dolayısıyla, bir ürünün diğerine göre mutlak üstünlük arz ettiği yargısına varmak oldukça güçtür. Bu bağlamda, hem hayat sigortası hem de emeklilik

ürünlerinin farklı özelliklerini dikkatlice irdeliyerek, finansal ihtiyaçlarınızı en üst düzeyde karşılayabilecek ürünü seçmenizi tavsiye ederiz.”

Ayrıca, iki ürün arasındaki farkların anlatılmasında asgari olarak aşağıdaki hususlar vurgulanacak olup, bu hususlar dışında da bireysel emeklilik, sigortacılık ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla sigortalılara ek bilgiler aktarılabilecektir.

a) Teminatlar: Birikimli hayat sigortası ürünlerinin birikim ve yatırım unsurunun yanında vefat, maluliyet, vb. gibi riskler için teminat sağladığı ve bu teminatların risk primleri için, ödenen toplam primden kesinti yapıldığı belirtilmelidir. Öte yandan, bireysel emeklilik ürünlerinde bir risk teminatının bulunmadığı, bireysel emeklilik sisteminin yalnızca emeklilikte ek bir gelir sağlanmasına yönelik bir tasarruf ve yatırım sistemi olduğu anlatılmalıdır.

b) Vade ve Amaç: Birikimli hayat sigortalarının orta vadeye yönelik, kişilere birikimin yanında belirli bir miktarda vefat ve diğer risk teminatları da sağlamayı amaçlayan tasarruf ve koruma amaçlı ürünler olduğu, bireysel emeklilik ürünlerinin ise uzun vadeli, emeklilik döneminde kişilere kamu emeklilik sistemlerinden alınacak gelire ek bir emeklilik geliri sağlamayı amaçlayan emeklilik amaçlı finansal ürünler olduğu belirtilmelidir.

c) Bireysel Haklar: Birikimli hayat sigortalarında ücretsiz sigorta (tenzil) ve satın alma (iştirâ) süresi dolmamış bulunan sigortalılara, hayat sigortalarında kalmaları halinde, sigortalının belli bir süreden önce (iştirâ süresi) ayrılması halinde birikimlerini alamayacağı anlatılmalıdır. Ayrıca, sigortalının iştirâ süresinden önce prim ödemeye ara veremeyeceğinin de (tenzil) belirtilmesi gerekmektedir. Öte yandan, ücretsiz sigorta (tenzil) ve satın alma (iştirâ) hakkını kazanmış sigortalılara ise, istedikleri zaman sigortadan ayrılacakları hususu ve buna ilişkin vergisel düzenlemeler belirtilmelidir.

Birikimli hayat sigortalarından bireysel emeklilik sistemine aktarım yapmak isteyen sigortalılara, bireysel emeklilik sisteminde katılımcının istediği zaman sistemden ayrılacağı, ancak bu taktirde ayrılma esnasında ödenecek vergi stopajının emekli olarak ayrılma durumuna göre çok daha yüksek oranda gerçekleşeceği açıklanmalıdır. Buna ilaveten, kişinin katkı payı ödemeye ara verebileceği belirtilmelidir.

Öte yandan, birikimli hayat sigortalarından aktarım yoluyla bireysel emeklilik sistemine geçenlerin, hayat sigortalarında geçen süreleri ne kadar olursa olsun, en az üç yıl sistemde kaldıktan sonra söz konusu sistemden emeklilik hakkını kazanabilecekleri hususu vurgulanmalıdır.

Yukarıdaki hususlara ilaveten, bireysel emeklilik sisteminde bir şirkette en az bir yıl kalmak şartıyla yılda bir defa emeklilik şirketinin değiştirilebileceği, ayrıca, yılda toplam dört kez ile sınırlı olmak kaydıyla emeklilik şirketinin ürünleri arasında geçişler ile katkı paylarının yatırıldığı fonlarda mevzuatta belirtilen hükümler dahilinde değişiklik yapmanın mümkün bulunduğu hususu anlatılmalıdır.

d) Vergi Teşvikleri: Hayat sigortaları ile bireysel emeklilik sistemine sağlanan mevcut vergi teşvikleri ile, 7 Ekim 2001 tarihinden önce akdedilen hayat sigortalarına ilişkin vergi teşvikleri ayrı ayrı anlatılmalıdır. Bu teşvikler, katkı payı veya primin ödenmesi aşamasındaki, birikimlerin yatırım geliri elde etme aşamasındaki ve birikimlerin katılımcı, sigortalı veya bunların lehdar yahut mirasçıları tarafından alınması aşamasındaki vergi teşvikleri olarak ayrıştırılarak anlatılmalıdır.

Bu bağlamda, açıklanan vergi teşvik sistemlerinin nasıl çalıştığını katılımcıya açıklamak amacıyla örnek hesaplamalara yer verilebilir.

Ayrıca, vergi mevzuatı uyarınca, birden fazla birikimli hayat sigorta poliçesi söz konusu olduğunda, vergi stopajı hesabına esas teşkil edecek, hayat sigortasında geçirilen süre hesabının her poliçe için ayrı ayrı yapıldığı belirtilmelidir. Diğer taraftan, birden fazla bireysel emeklilik sözleşmesinin söz konusu olması durumunda ise, vergi stopajına esas teşkil edecek, bireysel emeklilikte geçen sürenin hesabında, sisteme ilk giriş tarihinin katılımcıya ait diğer sözleşmeler için de geçerli olacağı vurgulanmalıdır.

e) Fon Yönetimi: Birikimli hayat sigortalarında toplanan fonların şirket tarafından dahili olarak yönetildiği belirtilecek ve şirketin, hayat sigortaları fonlarının yönetimindeki çalışma tarzı anlatılacaktır. Bireysel emeklilik sisteminde toplanan fonların ise, münhasıran emeklilik birikimlerinin yatırıma yönlendirilmesi amacıyla kurulmuş olan emeklilik yatırım fonlarına aktararak, portföy yönetimi konusunda uzmanlaşmış portföy yönetim şirketleri tarafından yönetildiği belirtilecektir.

Ayrıca, birikimli hayat sigortalarında, primlerin yatırıma yönlendirileceği finansal araçların mevzuatta

belirtilen limitler dahilinde şirket tarafından belirlendiği ve yatırımın sigortalının inisiyatifinde olmadığı, bireysel emeklilik sisteminde ise kişinin birikimlerinin yatırılacağı finansal araçları mevzuattaki sınırlar dahilinde kendisinin belirlediği anlatılacaktır.

f) Getiri Garantisi: Birikimli hayat sigortalarında sigortalıya belirli bir getiri garantisi verildiği (teknik faiz) ve gerçekleşen getiri garanti edilen bu getirin altında kalsa bile bu getiri garantisinin geçerli olduğu belirtilmelidir. Ayrıca, garanti edilen bu getiri oranının poliçe süresi boyunca taahhüt edildiği hususu anlatılmalıdır. Öte yandan, garanti edilen getiri oranının üstünde gerçekleşen getirilerin de yine sigortalılara kar payı olarak dağıtıldığı ifade edilmelidir.

Bu bağlamda, belirtilen garanti getiri oranının nominal bir değer ifade ettiği vurgulanacak olup, reel ve nominal faiz arasındaki ilişkiyi ve farkı sigortalıya anlatmak amacıyla, isteğe bağlı olarak;

[(1+nominal getiri oranı)/(1+enflasyon)-1=reel getiri oranı] formülü kullanılarak çeşitli örnekler sigortalılara sunulabileceği gibi, sigortalıları yanlış yönlendirmeyecek ve yanıltıcı olmayacak mahiyette bu konuda farklı şekilde açıklamalar da yapılabilir.

Ayrıca, Hayat Sigortaları Yönetmeliğinin 35 inci maddesi hükümleri çerçevesinde, şirketlerin hayat sigortalarındaki fonlarının yatırım gelirlerinin TEFE oranını aşması için gerekli tedbirleri alması gerektiği hususu sigortalılara anlatılmalıdır.

Bu çerçevede, bireysel emeklilik sisteminde yatırım politikası katılımcı tarafından belirlendiğinden, sistemde herhangi bir getiri garantisi bulunmadığı, bununla birlikte, katılımcıların kendi risk ve getiri tercihlerine bağlı olarak şirketin farklı emeklilik yatırım fonları arasında tercih yapabileceği de açık bir şekilde belirtilecektir.

g) Muhtemel Getiri ve Muhtemel Yıllık Gelir Tabloları: Bu genelge kapsamında gerek birikimli hayat sigortası, gerekse bireysel emeklilik ürünlerine ilişkin olarak düzenlenecek muhtemel birikim ve yıllık gelir tablolarının, iki ürünün bire bir karşılaştırılması amacıyla değil, yalnızca kişiye bir fikir vermesi amacıyla düzenlendiği vurgulanmalıdır. İki ürünün farklı amaçlara hizmet eden ve teknik açıdan farklı ürünler olduğu hususu da özellikle belirtilmelidir.

h) Şeffaflık: Bireysel emeklilik mevzuatında, katılımcılara sağlanması gereken bilgi ve belgelerin asgari içeriğinin ayrıntılı olarak belirlenmiş olduğu, emeklilik şirketlerinin teknik alt yapılarının katılımcıların hesaplarındaki hareketleri günlük olarak takip edebilmelerine imkan verdiği, ayrıca, bu sistemde günlük gözetim ve denetim mekanizmalarının bulunmasından dolayı sistemin şeffaf bir yapı arz ettiği açıklanmalıdır.

Öte yandan, hayat sigortalarında halihazırda sigortalıya sunulacak bilgi ve belgelerin asgari içeriğine dair bir düzenleme ve günlük gözetim ve denetim mekanizmaları bulunmadığı belirtilmekle birlikte, şirketin Emeklilik Şirketleri Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik uyarınca hayat sigortası portföyü ile ilgili olarak yapmış olduğu ve yapacağı çalışmalar anlatılmalıdır. Öte yandan, hayat sigortasına ilişkin mevzuat uyarınca en az yıllık bazda poliçelerin durumuna ilişkin olarak sigortalılara bilgi verildiği, ayrıca, belirli bir günde kişinin hayat sigortası poliçesinde bulunan birikimini öğrenme imkanına sahip olduğu belirtilmelidir. Bu hususlara ilaveten, şirketçe hayat sigortacılığında şeffaflığın artırılmasına ilişkin uygulamaları da anlatılabilir.

i) Fon Varlıklarının Güvenliği: Birikimli hayat sigortalarındaki birikimlerin şirketlerin bir aktif konumunda olduğu ve bu birikimlerin matematik karşılık olarak Hazine Müsteşarlığı lehine bloke edilerek güvenliğinin sağlandığı anlatılacaktır. Bireysel emeklilik sisteminde ise, birikimlerin şirketlerin aktifindeki bir varlık olmadığı, Takasbank nezdinde saklandığı ve yasal olarak da emeklilik şirketinin aktif sayılmadığı hususu vurgulanacaktır.

j) Aktarım Hakkına İlişkin Süre: Yukarıdaki hususlara ilaveten, açıklamalarda, Tebliğin 5 inci maddesi uyarınca birikimli hayat sigortalarından bireysel emeklilik sistemine aktarımın süreli bir hak olup, en geç 07.10.2006 tarihine kadar gerçekleştirilebileceği, bu tarihten sonra hayat sigortasından iştirai yoluyla bireysel emeklilik sistemine katılımın aktarım olarak dikkate alınmayıp, yeni bir bireysel emeklilik hesabı açılmasına ilişkin esas ve usullere göre işlem göreceği hususu belirtilmelidir.

4. Getiri Oranları

Bireysel emeklilik sistemi ile hayat sigortalarının portföy yönetim yapıları arasındaki çeşitli farklılıklardan ötürü genel bazda bireysel emeklilik ürünlerindeki getirilerin birikimli hayat sigortasındaki getirilerin daha üzerinde gerçekleşeceği öngörülmüştür.

Muhtemel birikim tabloları hazırlanırken, hem primler, hem de muhtemel getiri oranları reel bazda kullanılacaktır.

Bu bağlamda, emeklilik şirketleri tarafından, birikimli hayat sigortalarından bireysel emeklilik sistemine geçmek isteyen katılımcılara, kişilerin hayat sigortasında kaldığı varsayımıyla sunulacak muhtemel birikim tablolarında kullanılacak olan reel bazda hazırlanmış getiri oranları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

Yıl Dilimleri (x=yıl)	Oran 1	Oran 2
I. Dilim (2004<=x<=2013)	%10,00	%8,00
II. Dilim (2013+)	%7,50	%5,50

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere, projeksiyonun yapıldığı yıl dilimine karşılık gelen reel getiri oranlarının mutlaka her iki versiyonu da kullanılmak suretiyle muhtemel birikim tabloları hazırlanacaktır. Oranlar yıl dilimlerine göre kademeli olarak kullanılacaktır. Örneğin, bir hayat sigorta sözleşmesi için oniki yıllık bir projeksiyon yapıldığında, ilk dokuz yıl için %10 ve %8, kalan üç yıl için ise %7,50 ve %5,50 oranları kullanılacaktır.

5. Primler

Hazırlanacak tablolarda, ödenen primlerin projeksiyon yapılan süre boyunca reel bazda sabit kaldığı, bir başka deyişle, her yıl primlerin enflasyon oranında artırıldığı varsayılacaktır. Buna paralel olarak, projeksiyonda kullanılan primler reel bazda gösterilecektir. Dolayısıyla, hesaplamalarda prim artış oranı kullanılmayacaktır.

Primlerin dövizde veya başka herhangi bir endeks değerine bağlı olarak belirlenmiş olduğu hallerde, tüm hesaplamalar ilgili tarifiede belirtilen kurlar veya endeks değerleri (TCMB Döviz Alış Kuru, TCMB Efektif Satış Kuru, vb.) kullanılarak TL bazında hesaplamalara ve açıklamalara dahil edilecektir. TL tutarlar hesaplanırken, ilgili döviz veya endeksin, muhtemel birikim tablosunun hazırlandığı tarihte geçerli kuru/değeri esas alınacaktır. Burada, döviz kurlarının gelecekteki değerleri hakkında bir öngöründe bulunulmayacak, projeksiyonun başlangıç tarihi itibarıyla belirlenen TL tutarlarının, sözleşme süresi boyunca reel bazda sabit kaldığı varsayılacaktır. Bir başka deyişle, dövizde veya başka bir endeks değerine bağlı olarak belirlenen primlere dayalı hayat sigortaları için yapılan projeksiyonlarda da, aynen primleri TL bazında belirlenmiş tarifelerde olduğu gibi, prim artış oranı kullanılmayacaktır.

Ücretsiz sigorta (tenzil) durumunda bulunan hayat sigortaları için yapılan projeksiyonda, poliçenin aynı şekilde devam ettiği öngörülerek bir projeksiyon yapılabilir. Bu taktirde bir prim ödemesi söz konusu olmayacağından, sigortalının poliçe yıldönümleri itibarıyla hesaplanan birikimlerinin tabloya aktarılması bahis konusu olabilecektir.

Öte yandan, poliçenin tenzil durumundan kalkması için gerekli tutarın ödendiği ve bundan sonra poliçenin projeksiyon boyunca düzenli ödemelerle devam ettiği varsayımı doğrultusunda da projeksiyon yapılabilir. Bu durumda, poliçenin meriyete dönüşünün projeksiyon tarihi itibarıyla gerçekleştiği öngörüülecek ve ilgili tarifiede varsa bu işlem için belirtilen kesintiler de hesaplamalarda dikkate alınacaktır.

Peşin ve tek prim ödemeli uzun süreli birikime yönelik hayat sigortaları ve yaşama halinde önceden belirlenmiş bir toplu paranın verileceği hayat sigortaları için hazırlanacak muhtemel birikim tablolarında, yalnızca, poliçe yıldönümleri itibarıyla ilgili tarifiedeki teknik esaslar çerçevesinde hesaplanacak olan sigortalının birikim tutarları, bir başka deyişle, toplam matematik karşılık tutarları görünecektir.

Diğer taraftan, peşin ve tek prim ödemeli uzun süreli birikime yönelik hayat sigortaları ve yaşama halinde önceden belirlenmiş bir toplu paranın verileceği hayat sigortaları poliçelerine ait toplam matematik karşılıklar ilgili tarifiedeki teknik esaslara göre hesaplanacaktır. Dolayısıyla, 4 üncü maddede belirtilen getiri oranları bu tip poliçeler için yapılacak projeksiyonlarda kullanılmayacak, tüm matematik karşılık hesaplamalarında ilgili tarifiedeki teknik faiz oranı kullanılacaktır. Buna ilaveten, bu tip sigorta poliçeleri için yapılacak projeksiyonlarda açıklamalar bölümünde, söz konusu hayat sigortası ürünlerinin farklı bir yapıya sahip olduğu ve ürünün farklı özellikleri anlatılarak, bu nedenlerden dolayı, bu ürünlerin diğer birikimli hayat sigortası ürünleriyle aynı bazda değerlendirilmemesi hususu vurgulanmalıdır. Öte yandan, ilgili tarifenin dövizde endeksli olması

durumunda, tarife teknik esaslarına göre döviz cinsinden hesaplanacak matematik karşılıklar, projeksiyon tarihinde geçerli olan tarifiede belirtilen kur üzerinden TL'ye çevrilerek hesaplamalara dahil edilecektir.

Muhtemel birikim tabloları, birikimli hayat sigortalarının normal vade bitimine kadar uzatılacaktır. Sigorta sözleşmesinde süre belirtilmeyen ürünlerde ise söz konusu tablolar, kişi 56 yaşına ulaşana kadar ve/veya kişinin birikimli hayat sigortasında 10 yıllık süresini doldurduğu yıla kadar uzatılabilir.

6. Kesinti ve İndirimler

a) İdare, Tahsil ve İstihsal Masrafları: Toplam primlerden yapılacak idare ve tahsil masrafları ile istihsal masrafları (acente komisyonları dahil) ilgili tarifiede belirtilen oran ve uygulamalara uygun bir şekilde muhtemel birikim tablolarına yansıtılacaktır.

b) Risk prim kesintileri: Toplam primlerden yapılacak risk prim kesintileri temel olarak ilgili tarifiede belirtilen oran ve uygulamalara uygun bir şekilde muhtemel birikim tablolarına yansıtılacaktır.

Ancak, risk teminatları belirlenirken, projeksiyon tarihinde geçerli risk teminatları veya sigortalı tarafından ilgili tarifiede belirtilen şartların dışına çıkmamak kaydıyla yeniden belirlenecek teminat tutarları esas alınacaktır.

Buna ilaveten, risk teminatının ödenen prime endekslendiği durumlarda mutlaka bu endeks kullanılarak vefat teminatı hesaplanacaktır. Zira, sigortalı tarafından ileride ödenmesi düşünülen toplam prim mevcut olandan daha üst veya alt seviyede olabilmektedir.

Risk prim kesintileri hesaplanırken, projeksiyon süresi boyunca risk teminatlarının reel bazda değişmediği varsayılacak, dolayısıyla projeksiyon süresi boyunca bu teminatlar sabit bir tutar olarak muhtemel birikim tablosunda gözükcektir.

Öte yandan, risk prim kesintileri hesaplanırken projeksiyon tarihi itibarıyla ilgili tarifiede kullanılan mortalite, morbidite ve maluliyet tabloları ile teknik faiz oranları esas alınacaktır. Eğer sigortalının risk primi kesintileri sabit bir katsayıya endekslenmiş ise, bu katsayılar projeksiyon süresi boyunca sabit tutularak risk prim kesintileri hesaplanacaktır.

Bununla birlikte, ilgili hayat sigortası tarifesinde risk primi hesaplarında kullanılan mortalite, morbidite ve maluliyet tablolarına göre, sigortalının yaşının ilerlemesiyle oluşan risk prim katsayılarındaki artışlar, muhtemel birikim tablosu hesaplamalarına yansıtılacaktır.

Öte yandan, döviz endeksli tarifelerde risk primi bu genelgede belirtilen esaslar doğrultusunda önce döviz cinsinden hesaplandıktan sonra, projeksiyonun yapıldığı tarihteki ilgili tarifiede belirtilen döviz kuru üzerinden TL'ye çevrilerek hesaplamalara dahil edilecektir.

c) İşletme Masrafı: Getiriler üzerinden alınan işletme masrafları ilgili tarifiede belirtilen oran ve uygulamalara uygun bir şekilde muhtemel birikim tablolarına yansıtılacaktır.

d) Diğer Masraflar: Yukarıda belirtilen masraflar dışında varsa diğer masraflar ilgili tarifiede belirtilen oran ve uygulamalara uygun bir şekilde muhtemel birikim tablolarına yansıtılacaktır.

Ayrıca, ilgili hayat sigortası tarifesinde belli bir süreden önce iştira edilmesi halinde birikimlerden bir kesinti öngörülüyor ise, bu kesintiler de projeksiyon tablolarına yansıtılacaktır.

7. Uygulama Metodu

Tablolardaki bütün değerler poliçe yılı sonu itibarıyla hesaplanacak olup, primlerin yıllık olarak ve her poliçe yılı başında peşin olarak alındığı varsayılacaktır. Dolayısıyla, primlerin bir yıldan daha sık aralıklarla (aylık, üç aylık, vb.) ödenmesine ilişkin olarak herhangi bir öngörü hesaplamalara dahil edilmeyecektir. Bu bağlamda, kesintiler de bu varsayıma göre hesaplanacaktır. Ancak, ödeme sıklığının yapılacak kesintileri etkilediği sigortalarda, kesintiler sigortalının gerçek ödeme sıklığı dikkate alınarak da hesaplanabilecek olup, bu durum primlerin yıllık olarak tahsili varsayımını değiştirmeyecektir.

Muhtemel birikim tablosunda esas alınacak başlangıç tarihi, projeksiyon tarihine en yakın poliçe yıldönümü olarak esas alınacaktır. Bu bağlamda, anılan poliçe yıldönümü itibarıyla hesaplanacak olan, ilgili poliçeye ait toplam birikim başlangıç fonu olarak dikkate alınacaktır. Söz konusu birikimin bulunmasında aşağıdaki esaslar uygulanacaktır:

- Projeksiyon tarihi itibarıyla mevcut bulunan toplam birikimin müteakip poliçe yıldönümüne kadar yatırıma yönlendirilmesi sonucu elde edilecek gelir, söz konusu tarihler arasında kalan gün sayısının

365'e bölünüp, çıkan sayının 4 üncü maddede ilgili yıl için belirtilen getiri oranlarıyla çarpılması sonucu bulunacak getiri oranları kullanılarak hesaplanacaktır.

- Projeksiyon tarihi ile müteakip poliçe yıldönümü arasında geçen sürede varsa tahsil edilmesi öngörülen birikim primlerinin getirisi, prim tahsilat tarihi ile bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen poliçe yıldönüm tarihi arasında kalan gün sayısının 365'e bölünerek, çıkan sayının 4 üncü maddede ilgili yıl için belirtilen getiri oranlarıyla çarpılması sonucu bulunacak getiri oranları kullanılarak hesaplanacaktır.

- Projeksiyon tarihine en yakın poliçe yıldönümü itibarıyla hesaplanacak toplam birikim, diğer bir deyişle başlangıç fonu, projeksiyon tarihi itibarıyla geçerli olan toplam birikim, projeksiyon tarihi ile müteakip poliçe yıldönümü arasındaki sürede tahsil edilecek primler ile bu birikimlerin ve primlerin yukarıda belirtilen esaslara göre hesaplanacak getirilerinin toplamından müteşekkil olacaktır.

- Peşin ve tek prim ödemeli uzun süreli birikime yönelik hayat sigortaları ve yaşama halinde önceden belirlenmiş bir toplu paranın verileceği hayat sigortaları için yapılacak projeksiyonlarda, 5 inci maddede belirlenen esaslar çerçevesinde, projeksiyon tarihini takip eden poliçe yıldönümü itibarıyla mevcut bulunan, ilgili tarifenin teknik esaslarına göre hesaplanacak toplam matematik karşılıklar sigortalının projeksiyonun ilk yılındaki toplam birikimini teşkil edecektir.

Primlerden idare ve tahsil masrafları, istihsal masrafları, risk prim kesintileri ve varsa diğer kesintiler yapıldıktan sonra kalan tutar yatırım getirisi oranıyla yatırıma yönlendirilerek getiri tutarına ulaşılacaktır. Tarifede yapılan bazı kesintiler yatırılan prim yerine sunulan risk teminatı tutarına endekslenmiş ise yine bu tutarlar, 6 ncı maddeye göre belirlenecek risk teminatı tutarlarına göre hesaplanacaktır.

Söz konusu getiri tutarı üzerinden ilgili tarifede %0-%10 aralığında belirlenmiş bulunan işletme masrafı kesintisi indirildikten sonra bulunacak tutar dönem başında yatırıma yönlendirilmiş olan tutara eklenecek ve bu suretle bulunacak tutara, katılımcının muhtemel birikimi olarak tabloda yer verilecektir.

Sigortalının hayat sigortasından ayrılması durumunda, kendisinin birikimli hayat sigortalısı olarak geçirdiği süre ve sigorta başlangıç tarihi baz alınarak hesaplanacak stopaj sonrası tutar, ayrılma halinde katılımcının alacağı tutar olarak, tabloda belirtilecektir.

Yukarıda belirtilen hesaplamalar yapılırken, poliçede projeksiyon tarihi itibarıyla mevcut bulunan birikim (matematik karşılık) ayrıca belirtilecek, bu tutar başlangıç fonu olarak hesaplamalarda dikkate alınacaktır.

Bir sigortalının birden fazla birikimli sigortası var ise, bunlara ilişkin hayat sigortası projeksiyonları ayrı ayrı yapılacaktır.

Öte yandan, dövizde endeksli tarifelerde muhtemel birikim tablosunda süre sonunda hesaplanan birikimler projeksiyon tarihi itibarıyla geçerli ilgili tarifede yer alan döviz kuru üzerinden dövizde çevrilerek gösterilebilir.

8. Sigortalının Yaşı

Hesaplamalarda sigortalının başlangıç yaşı, sigortalının en yakın poliçe yıldönümü itibarıyla emeklilik şirketinin sisteminde kayıtlı görünecek yaşı olarak alınacaktır.

9. Vergi Teşvikleri

Muhtemel birikim tablolarında primlerin gelir vergisi matrahından indirilmesi sonucu sigortalının ek kazancına yönelik hesaplamalara yer verilmeyecektir. Ancak, vergi teşvikleri konusunda, 3 üncü maddede belirtilen açıklamalar yapılacaktır.

10. Süre Sonundaki Birikimlerin Yıllık Gelir Sigortasına Çevrilmesine İlişkin

Esaslar

Müsteşarlığımızca, yıllık gelir sigortasında uygulanacak esaslara ilişkin olarak ayrıntılı bir düzenleme yapılacaktır. Bununla birlikte, sigorta süresi sonunda sigortalıların birikimleriyle yıllık gelir sigortası aracılığıyla düzenli bir gelire sahip olmak istemeleri durumunda, söz konusu gelirlerin muhtemel tutarlarına ilişkin bilgi vermek amacıyla, aşağıda belirtilen esaslar uygulanacaktır.

Sigortalının alacağı yıllık gelirin kendisine aktarılması amacıyla, muhtemel birikim tablolarına ek

olarak, muhtemel yıllık gelir tabloları düzenlenebilir. Bununla birlikte, muhtemel yıllık gelir tablolarının kullanılabilmesi için, muhtemel birikim tablosunda, kişinin hayat sigortasında en az on yılını doldurmuş olduğu öngörüsü olmalıdır. Muhtemel birikim tablosunda sigortalının on yıldan önce iştiradeceği öngörüldüyse, bu kişiye ilişkin muhtemel yıllık gelir tablosu düzenlenmeyecektir.

İlgili tarifiede, süre sonu birikimlerin yıllık gelir sigortasına dönüştürülmesine ilişkin hükümler bulunuyorsa muhtemel yıllık gelir tablolarında bu esaslara göre projeksiyon yapılacaktır. Dolayısıyla, bu tablolarda ilgi tarifiede yıllık gelir için uygulanması öngörülen teknik faiz oranı kullanılacaktır.

Tarifiede birikimlerin yıllık gelir sigortasına dönüştürülmesine ilişkin herhangi bir hüküm bulunmuyorsa, bu taktirde muhtemel yıllık gelir tablolarının hazırlanmasında aşağıda belirtilen esaslar uygulanacaktır:

- Sigortalının hayat sigortasındaki birikimlerinin vergi sonrası net değerleri dikkate alınacaktır.
- qx ile äx değerleri ekte gönderilen yıllık gelir (annuite) tablosu kullanılacaktır. Bu tablodaki äx değerlerinin hesaplanmasında %4 teknik faiz oranı kullanılmış olup, söz konusu oran yıllık gelir sigortalarında oluşan fonlar üzerinden alınacak kesintileri de içermektedir.
- Sigortalının birikimlerinin yıllık gelir sigortasına dönüştürülmesinin öngörülmesi sonucunda, hesaplamalarda bu dönüşüme ilişkin olarak yıllık gelir sigortasına dönüştürülen birikim üzerinden %2 oranında bir masraf kesintisi alındığı varsayılacaktır. Söz konusu kesinti yalnızca bir idari gider kesintisi şeklinde algılanmalı ve hesaplara bu şekilde dahil edilmelidir.
- Muhtemel yıllık gelir tablosunda yapılacak tüm hesaplamalar TL cinsinden yapılacaktır. Bununla birlikte, dövize endekli tarifelerde, TL cinsinden hesaplanan muhtemel yıllık gelir tutarları, ilgili tarifiede belirtilen döviz kurunun projeksiyon tarihi itibarıyla geçerli değeri esas alınmak suretiyle döviz cinsinden de gösterilebilir.

Öte yandan, hesaplamalar sonucu ortaya çıkan muhtemel yıllık gelire ilişkin olarak, ilgili tarifiede süre sonu birikiminin yıllık gelir sigortasına dönüştürülmesine ilişkin hükümler bulunmuyorsa açıklamalar bölümünde aşağıdaki ifadelere aynen yer verilecektir:

“Burada hesaplanan muhtemel yıllık gelir yalnızca tahmini bir tutar olup, şirketimiz bu tutarın gerçekleşeceği konusunda herhangi bir garanti vermemektedir. Süre sonunda alacağınız yıllık gelir, emeklilik tarihinde geçerli yıllık gelir sigortalarına, yaşam beklentilerine, yatırım getiri oranlarına ve yıllık gelir sigortası türlerine göre değişebilecektir.”

“Yıllık gelir sigorta sözleşmesi, mevcut hayat sigorta sözleşmenizin bir parçası olmayıp, vade sonunda düzenlenecek ayrı bir sözleşme olarak değerlendirilmelidir.”

Bu genelgede belirtilen esaslar ve yıllık gelir (annuite) tablosu, sigortalının hayat sigortasından ayrıldıktan sonraki dönemde beklediği gelire kavuşabilmesi için ödemesi gereken muhtemel primin hesaplanmasında da kullanılacaktır.

11. Hayat Sigortalarının Bireysel Emeklilik Sistemine Aktarıldığı Varsayımıyla Hazırlanacak Muhtemel Birikim ve Muhtemel Yıllık Gelir Projeksiyonlarında Uyulacak Esaslar

Yapılacak projeksiyonda Genelge No: 2003/4'teki esaslar temel alınacaktır. Ancak, birikimli hayat sigortalarından bireysel emeklilik sistemine aktarım hususunun kendine özgü karakteri gereği, anılan genelgedeki “katılımcının yaşı” hesabı yerine farklı bir yaş hesabı kullanılacaktır. Ayrıca, söz konusu genelgede belirtilen esaslara ek olarak aşağıdaki hususlara uyulacaktır. Bu bağlamda:

- Hayat sigortalarından bireysel emeklilik sistemine aktarılabilecek birikimlerin hesabı, bu aktarım sonucunda bireysel emeklilik sistemi için kazanılacak süre ve bireysel emeklilik sistemine giriş tarihinin hesabında Tebliğ ve Genelge No:2004/3 hükümleri esas alınacaktır. Bu çerçevede, anılan düzenlemelere uygun olarak yapılacak tüm bu hesaplamalar projeksiyon tarihi itibarıyla gerçekleştirilecektir. Aktarıma konu tutarlar, Genelge No:2003/4'ün 6 ncı maddesine paralel olarak, projeksiyonda, başlangıçta yapılan toplu ödeme olarak dikkate alınacaktır.
- Yapılacak projeksiyonda, vergi stopajlarının hesabında Tebliğ ve Genelge 2004/3 hükümlerine göre hesaplanacak kazanılmış süre ve bireysel emeklilik sistemine giriş tarihi ile Tebliğin 16 ncı maddesinde belirtilen, aktarımdan sonra en az üç yıl sistemde kalma şartı dikkate alınacaktır.
- Birden fazla hayat sigortasının birden fazla emeklilik planına aktarılmasının öngörüldüğü hallerde, bu aktarımların herbiri için ayrı ayrı projeksiyon yapılacaktır.

- Birden fazla hayat sigortasının aynı emeklilik planına aktarılmasının öngörüldüğü hallerde ise tek bir projeksiyon yapılacaktır.
- Birikimli hayat sigortalarından bireysel emeklilik sistemine aktarım için yıl içerisinde herhangi bir zamanda yapılan projeksiyonlarda, aktarımın projeksiyonun hazırlandığı tarihten itibaren geçerli olduğu varsayılacaktır. Bu bağlamda, aktarıma konu olacak tutar, projeksiyonun yapıldığı tarih itibarıyla belirlenecek tutar olacaktır.
- Yapılan projeksiyondaki vergi stopajları, hayat sigortasından aktarım yapan kişinin bireysel emeklilik sisteminde geçen süre ve sisteme giriş tarihi dikkate alınarak hesaplanacaktır. Tebliğ hükümlerine göre aktarım sonucunda bireysel emeklilik sisteminde hak kazanılan süre ay cinsinden ifade edilmekle birlikte, projeksiyonlarda hesaplamalar yıllık bazda yapıldığı için 12 ay ve katlarından arta kalan artık aylar sayılmayacaktır.
- Geçilen bireysel emeklilik planına ilişkin projeksiyonda katılımcının başlangıç yaşı, sigortalının projeksiyon tarihi itibarıyla emeklilik şirketinin sisteminde kayıtlı mevcut yaşı olarak alınacaktır.
- Ücretsiz sigorta (tenzil) konumunda bulunan poliçelerin aktarımı sonucu yapılacak projeksiyonlarda, bireysel emeklilik sistemine başlangıç tarihi ile sistemde hak kazanılan süre paralellik arz etmeyebileceğinden, emekliliğe hak kazanma ve vergi stopajı hesaplamalarında sistemde hak kazanılan süre esas alınacaktır. 12 ay ve katlarından arta kalan artık aylar da diğer aktarımlarda olduğu gibi projeksiyonda dikkate alınmayacaktır.
- Bu Genelgenin 3 üncü maddesinde belirtildiği üzere, hayat sigortasının vadesi bireysel emeklilik projeksiyonu ile eşleşmiyor olsa bile, bireysel emeklilik projeksiyonunda yine Genelge 2003/4'teki esaslar geçerlidir.
- Tebliğ hükümlerine paralel olarak, aktarım yapacak kişinin birikim tutarı aktarıma yetmiyor ve sigortalı aradaki farkı ödüyor ise bu tutar, bu maddenin ikinci fıkrasındaki hükümler dahilinde başlangıçta yapılan toplu ödeme olarak projeksiyonda dikkate alınır.
- Tebliğ hükümleri dahilinde, bireysel emeklilik sistemine geçişte erken ayrılma için öngörülen cezalar dikkate alınmayacağından, bireysel emeklilik sistemine ilişkin projeksiyonda da, aktarıma konu tutarın hesaplanmasında bu cezalar dikkate alınmayacaktır.
- Projeksiyonda, bireysel emeklilik ürününe ilişkin olarak yapılacak kesintiler geçiş yapılması düşünülen emeklilik planı ve seçilmesi düşünülen emeklilik yatırım fon kompozisyonuna paralel bir şekilde hesaplanacaktır.

12. Bilgilendirme

Bu genelge ve birikimli hayat sigortalarından bireysel emeklilik sistemine aktarımlara ilişkin diğer mevzuat kapsamında sigortalılara sunulmak üzere hazırlanacak standart dokümanların bir örneği bilgi amacıyla Hazine Müsteşarlığına gönderilecektir.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2004/4	06.08.2004	06.08.2004

1983 US GATT TABLE (Unisex)

Yaş	q_x	$\ddot{a}_x$	Yaş	q_x	$\ddot{a}_x$	Yaş	q_x	$\ddot{a}_x$
5	0.000257	24.418550	41	0.001043	20.087470	77	0.042715	8.507186
6	0.000229	24.361552	42	0.001151	19.871695	78	0.047569	8.155850
7	0.000210	24.301580	43	0.001278	19.649179	79	0.052837	7.813778
8	0.000199	24.238733	44	0.001426	19.419965	80	0.058508	7.481636
9	0.000195	24.173093	45	0.001597	19.184120	81	0.064570	7.159807
10	0.000195	24.104717	46	0.001794	18.941735	82	0.071006	6.848401
11	0.000201	24.033592	47	0.002014	18.692939	83	0.077798	6.547230
12	0.000209	23.959752	48	0.002252	18.437791	84	0.084927	6.255808
13	0.000216	23.883133	49	0.002509	18.176235	85	0.092377	5.973338
14	0.000224	23.803600	50	0.002778	17.908216	86	0.100370	5.698701
15	0.000233	23.721058	51	0.003059	17.633531	87	0.108870	5.431843
16	0.000241	23.635407	52	0.003352	17.351952	88	0.118004	5.172216
17	0.000251	23.546498	53	0.003659	17.063226	89	0.128107	4.919642
18	0.000261	23.454245	54	0.003988	16.767106	90	0.139029	4.675376
19	0.000272	23.358511	55	0.004336	16.463446	91	0.150645	4.439628
20	0.000283	23.259178	56	0.004711	16.152019	92	0.163045	4.211681
21	0.000297	23.156099	57	0.005121	15.832688	93	0.176292	3.990834
22	0.000310	23.049188	58	0.005581	15.505398	94	0.191504	3.776177
23	0.000325	22.938266	59	0.006103	15.170279	95	0.208253	3.571105
24	0.000341	22.823215	60	0.006700	14.827583	96	0.225097	3.377278
25	0.000359	22.703885	61	0.007383	14.477687	97	0.242999	3.190553
26	0.000378	22.580147	62	0.008172	14.121050	98	0.262351	3.009474
27	0.000398	22.451840	63	0.009080	13.758325	99	0.283670	2.833127
28	0.000422	22.318796	64	0.010127	13.390242	100	0.307186	2.661416
29	0.000446	22.180908	65	0.011328	13.017682	101	0.333156	2.493992
30	0.000475	22.037974	66	0.012698	12.641593	102	0.361975	2.330008
31	0.000505	21.889890	67	0.014242	12.262972	103	0.394472	2.167953
32	0.000538	21.736463	68	0.015966	11.882724	104	0.432808	2.005970
33	0.000574	21.577530	69	0.017869	11.501669	105	0.478674	1.844540
34	0.000614	21.412922	70	0.019958	11.120447	106	0.533916	1.684784
35	0.000668	21.242482	71	0.022241	10.739606	107	0.600414	1.527998
36	0.000705	21.066253	72	0.024765	10.359598	108	0.680076	1.374217
37	0.000751	20.883627	73	0.027581	9.981165	109	0.774845	1.216495
38	0.000806	20.694513	74	0.030740	9.605337	110	1.000000	1.000000
39	0.000873	20.498816	75	0.034295	9.233385			
40	0.000952	20.296487	76	0.038286	8.866807			

Resmi Gazete Dışından Kaynak
MALİYE BAKANLIĞI
Gelir İdaresi Başkanlığı

Sayı : B.07.1.GİB.0.06.36/3676-299-26419

Konu :

TAHSİLAT İÇ GENELGESİ SERİ NO: 2007/2

..... VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlığımıza intikal eden olaylardan, vadesi geldiği halde ödenmemiş olan kamu alacaklarının 6183 sayılı Kanunun cebri takibata ilişkin hükümlerine göre takibi aşamalarında, mükelleflerin 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamındaki bireysel emeklilik hesaplarının da haczi yoluna gidildiği, bu durumun ise gerek bu hesapların yer aldığı emeklilik yatırım fonlarını bünyesinde bulunduran emeklilik şirketlerinin, gerekse katılımcıların mağduriyetlerine neden olduğu anlaşılmakta olup konu hakkında aşağıdaki açıklamaların yapılmasına gerek duyulmuştur.

Bireylerin aktif çalışma yaşamları sırasında güvenli bir tasarruf yapmalarını sağlamak ve bu tasarrufları yatırıma yönlendirmek suretiyle emeklilik dönemlerinde mevcut kamu sosyal güvenlik sisteminden sağlanan gelire ilave olarak ikinci bir gelir elde etmelerini sağlamak amacıyla düzenlenen 4632 sayılı Kanunun 15 inci maddesinde, "Fon, şirket tarafından emeklilik sözleşmesi çerçevesinde alınan ve katılımcılar adına bireysel emeklilik hesaplarında izlenen katkıların, riskin dağıtılması ve inançlı mülkiyet esaslarına göre işletilmesi amacıyla oluşturulan malvarlığıdır. Fonun tüzel kişiliği yoktur. Fon, bu Kanunda yer alan amaçlar dışında kullanılamaz..." hükmüne ve aynı Kanunun 2 nci maddesinde ise Kanunda geçen deyimlerin tanımlarına yer verilmiştir.

Anılan Kanunun 17 nci maddesinde; "Fonun malvarlığı, şirketin bu Kanundan, 28.7.1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunundan, emeklilik sözleşmesinden, fon içtüzüğünden ve ilgili mevzuattan doğan yükümlülüklerini yerine getirmesi ve sorumluluğunu karşılaması dışında hiçbir amaçla kullanılamaz. Fon malvarlığı rehnedilemez, teminat gösterilemez, üçüncü şahıslar tarafından haczettirilemez ve iflas masasına dahil edilemez." hükmü,

6 ncı maddesinde ise "Katılımcı, sisteme giriş tarihinden itibaren en az on yıl sistemde bulunmak koşulu ile 56 yaşını tamamladıktan sonra emekli olmaya hak kazanır. Emekliliğe hak kazanan katılımcı, bireysel emeklilik hesabındaki birikimlerinin bir kısmının veya tamamının defaten ödenmesini ya da yapacağı yıllık gelir sigortası sözleşmesi çerçevesinde kendisine maaş bağlanmasını talep edebilir. Şirket, katılımcının kısmen veya tamamen ödeme talebini, katılımcının emeklilik sözleşmesi gereği hak sahibi olduğu tarihten itibaren yedi iş günü içerisinde yerine getirmekle yükümlüdür. Katılımcının bu madde kapsamında birikimlerin ödenmesini talep etmesi veya başka bir şirket veya hayat sigorta şirketi ile yıllık gelir sigortası sözleşmesi yapması halinde, hesabındaki birikimler herhangi bir kesinti yapılmadan yazılı bildirimden itibaren en geç yedi iş günü içerisinde kendisine ödenir veya ilgili şirkete aktarılır.

Emeklilik sözleşmesi içerisinde, katılımcının vefat etmesi halinde lehdarı, sürekli iş göremezlik durumunun ortaya çıkması halinde ise katılımcı, bireysel emeklilik hesabındaki birikimlerin kendisine ödenmesini talep edebilir. Katılımcının emekliliğe hak kazanmadan sistemden ayrılma talebinde bulunması halinde ise, bireysel emeklilik hesabındaki birikimler emeklilik sözleşmesi hükümleri çerçevesinde kendisine ödenir.

Şirket, bu maddede öngörülen aktarma ve ödeme yükümlülüklerini yedi iş günü içerisinde yerine getirmemezse, yedinci iş gününün sonunda ihtara gerek kalmaksızın kendiliğinden mütemerrit hale gelir. Bu halde uygulanacak aylık temerrüt faizi, katılımcının dahil olduğu fonun son aylık getirisinin iki katından aşağı olamaz.

Emeklilik sözleşmesi veya yıllık gelir sigortası sözleşmesi hükümlerine göre, hak sahiplerine ödenmesi gereken tutar, ödemeyi gerektiren tarihten itibaren on yıl içinde hak sahipleri tarafından aranmamış ise, onuncu yılı takip eden yılbaşından itibaren altı ay içerisinde hak sahiplerinin adı, soyadı ve hak kazandıkları para miktarını gösterir şekilde tanzim edilecek bir cetvel ile Müsteşarlık emrine Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına aktarılır. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına yatırılan bu paralar iki yıl içinde sahipleri tarafından aranmadığı takdirde Hazineye gelir kaydedilir.” hükmü bulunmaktadır.

Öte yandan 3986 sayılı Kanunun 16 ncı maddesiyle değişik 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 70 inci maddesinin 1 inci bendi ile, 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi iktisadi devlet teşekkülleri, kamu iktisadi kuruluşları, bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları, iştirakleri ve mahalli idarelerin malları hariç olmak üzere Devlet malları ile özel kanunlarında haczi caiz olmadığı gösterilen malların haczedilemeyeceği hükmü getirilmiştir.

4632 sayılı Kanun uyarınca katılımcıların sisteme yapacakları katkı payı ödemeleri, emeklilik yatırım fonlarında değerlendirilerek, bireysel emeklilik hesaplarında saklanmakta, bu şekilde emeklilik yatırım fonlarının büyümesiyle katılımcıya geleceğini garanti altına alma güvencesi verilmektedir.

Anılan Kanunun 2 nci maddesinde “yatırım fonu” ve “bireysel emeklilik” hesabı tanımları farklı yapılmış ise de yatırım fon hesapları emeklilik sözleşmesi gereğince ayrılan katkı payları ile oluşturulduğundan ve Kanunun 15 inci maddesi uyarınca fon, katkıların işletilmesi amacıyla oluşturulan malvarlığı olduğundan, katılımcılar tarafından ödenen katkıların ve dolayısıyla bu katkıların izlendiği bireysel emeklilik hesaplarının fonu/fon malvarlığını oluşturduğunda kuşku bulunmamaktadır.

Söz konusu Kanunun 17 nci maddesinde Fonun malvarlığının haczedilemeyeceği hüküm altına alındığından ve bireysel emeklilik hesaplarının fonun malvarlığı içerisinde yer aldığı hususu açık bulunduğundan bireysel emeklilik hesaplarının haczedilememesi icap etmektedir.

Bununla birlikte, 4632 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde belirtildiği üzere, katılımcıların emeklilik sisteminden ayrılması veya emekli olmaya hak kazanması halinde söz konusu alacağı talep hakları doğacaktır.

Bu şekilde katılımcıların bireysel emeklilik hesabındaki birikimlerinin bir kısmının veya tamamının defaten ödenmesini talep ederek emeklilik sisteminden ayrılması durumunda alacağının amme alacağına yetecek kadar kısmının, emekli olmaya hak kazanması durumunda ise emekli aylığının 6183 sayılı Kanunun 71 inci maddesi hükmü de dikkate alınmak suretiyle anılan Kanunun 79 uncu maddesi uyarınca tebliğ edilecek haciz bildirisi ile haczi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini ve gereğinin buna ifasını rica ederim.

Osman ARIÖĞLU
Gelir İdaresi Başkanı

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi

2007/2	24.03.2007	24.03.2007

**11.07.2007 TARİHLİ VE 26579 SAYILI RESMİ GAZETE'DE
YAYIMLANAN 2007/1 SAYILI SİGORTA BRANŞLARINA İLİŞKİN
TEBLİĞİN UYGULAMA ESASLARINA DAİR GENELGE (2007/11)**

Bilindiği üzere, 2007/1 sayılı Sigorta Branşlarına İlişkin Tebliğ 11.07.2007 tarih ve 26579 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Tebliğ aşağıdaki esaslar çerçevesinde uygulanacaktır.

1. Sigorta şirketleri söz konusu Tebliğde branşların altında yer alan teminatların tümünü veya bazılarını içerecek şekilde ruhsat talebinde bulunabilir. Ancak ruhsat, branşlar altında yer alan teminatlar esas alınarak değil branş bazında verilir. Branş altındaki teminatların hepsini içerecek şekilde ruhsat talebinde bulunulmamışsa ruhsatnamede bu durum belirtilir. Örneğin, Yangın ve Doğal Afetler Branşından sadece sel için teminat vermek isteyen bir sigorta şirketine Yangın ve Doğal Afetler IV Ruhsatı verilir. Dolayısıyla sel teminatının verilebilmesi söz konusu branşdan alınacak ruhsatla mümkün olacaktır.

2. Reasürans şirketleri, hayat sigortası grubunun tamamını veya hayat dışı sigorta grubunun tamamını kapsar şekilde iki ayrı reasürans ruhsatı alabilir.

3. Tebliğ'in "B. Birden fazla branş için verilen ruhsat tanımları" kısmında yer alan sınıflandırmalar kapsamında ruhsat almak isteyen sigorta şirketlerine, talep ettikleri her bir branş için 2007/4 sayılı "Sigorta Branşları İçin Öngörülen Sermaye Tutarlarına İlişkin Genelge" ile belirlenen sermaye şartını yerine getirmek koşuluyla, birden fazla branşı kapsayacak şekilde toplulaştırılmış ruhsat verilir.

4. Bir branştan alınan ruhsat ile başka bir branşın konusunu teşkil eden riskler için bu risk, temel riskle bağlantılıysa veya temel riskin konusu menfaatle ilgiliyse veya temel riskle ilgili genel şartta belirtilmişse ayrı bir ruhsata gerek olmaksızın teminat verilebilir.

Örneğin, yöneticiler için yapılmış bir mesleki sorumluluk sigortasında hukuksal koruma ek teminat olarak verilmişse, söz konusu ek teminat sadece yöneticinin mesleki sorumluluğuyla bağlantılı olarak işler ve bu durumda teminatı veren sigorta şirketinden hukuksal koruma ruhsatı aranmaz. Dolayısıyla, yöneticiye, sigorta şirketi tarafından normal şartlar altında hukuksal koruma teminatları arasında yer alan sürücü hukuksal koruma teminatı verilemez. Eğer sigorta şirketi, Hukuksal Koruma Sigortası Genel Şartları çerçevesinde sürücü hukuksal koruma teminatı vermek isterse, bunu başka bir riske bağlamadan Hukuksal Koruma Branşından ruhsat almak suretiyle yapabilir.

5. Dördüncü madde uyarınca ek teminat olarak verilebilecek haller için 27.08.2007 tarih ve 2007/9 sayılı "Sigorta Sözleşmesi Konusu Teminatların Veriliş Şekline İlişkin Genelge"de yer alan hususlar geçerlidir.

6. 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu gereği, sigorta şirketleri hayat ve hayat dışı sigorta gruplarından sadece birinde faaliyet gösterecek olmakla birlikte, Hastalık/Sağlık ve Kaza branşları her iki grup altında yer aldığından, söz konusu branş ve branş alt ayrımlarına göre gerek hayat gerekse hayat dışı sigorta şirketleri teminat verebilir.

7. Daha önce hayat dışı sigorta şirketleri tarafından yapılan Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası, Kaza Branşında (II/6) ruhsatı olan hayat sigorta şirketleri tarafından da yapılabilir.

8. Yangın ve Doğal Afetler Branşında alınan ruhsat ile kara araçları, hava araçları, raylı araçlar, su araçları ve nakliyat konusu mal ve bagaj için yangın, patlama, deprem, sel, deprem ve sel dışındaki doğal afetler, nükleer enerji ve toprak kayması risklerine karşı teminat verilemez. Söz konusu araçlar ile nakliyat konusu mal ve bagaj için anılan teminatların verilebilmesi ilgili branşlarından alınacak ruhsatla mümkündür. Örneğin, kara aracının deprem nedeniyle uğradığı zararın telafisi Yangın ve Doğal Afetler Branşından alınan ruhsat ile değil, Kara Araçları Branşı'ndan alınan ruhsatla yapılabilir.

9. Don ve dondan kaynaklanan zararlar nedeniyle tazminat ödemeleri kara araçları, hava araçları, raylı araçlar, su araçları ve nakliyat konusu mal ve bagaj için geçerli değildir. Dolayısıyla, kara

araçlarının don nedeniyle uğradığı zararın telafisi Kara Araçları Branşı'ndan alınan ruhsatla mümkündür.

10. **(Değişik: 19.08.2016 t. 2016/30 s. G. m.1)**¹ Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nun 8 inci maddesi uyarınca emeklilik şirketleri, hayat grubu sigorta branşlarında ruhsat alabilir.

Emeklilik şirketleri, hayat branşında ruhsatları bulunması kaydıyla, tehlikeli hastalıklar ve sürekli sakatlık teminatlarını başka bir şart aranmaksızın hayat sigortasına ek teminat şeklinde verebilir.

11. Sigortacılık Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden önce meri mevzuatta yer alan ve Mülga Sigorta Murakabe Kanunu'na göre düzenlenmiş branş ayrımlarına yapılan atıflar, genel hukuk kuralları çerçevesinde bunların yeni branş ve branş alt ayrımlarına yapılmış sayılır.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2007/11	26.09.2007	26.09.2007
Genelge'de Değişiklik Yapan Genelge'nin		
Numarası	Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2016/30	19.08.2016	19.08.2016

¹ 2016/30 sayılı Genelge ile değişikliğe uğramıştır.

**SİGORTACILIK TEK DÜZEN HESAP PLANI ÇERÇEVESİNDE
HAZIRLANMAKTA OLAN FİNANSAL TABLOLARDAKİ KULLANILAN
ANAHTARLARIN USUL VE ESASLARINA İLİŞKİN GENELGE
(2008/1)**

Şirketlerce Sigortacılık Tek Düzen Hesap Planı çerçevesinde hazırlanmakta olan finansal tablolarda kullanılan anahtara ilişkin usul ve esaslar aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

1) Hayat dışı branşlarda teknik olmayan bölümden teknik bölüme aktarılan yatırım gelirlerinin alt branşlara dağıtımı :

a) Şirketler tarafından hayat dışı teknik karşılıkları karşılayan varlıkların yatırıma yönlendirmesinden elde tüm gelirler; teknik olmayan bölümden teknik bölüme aktarılır. Şirketlerin elde etmiş oldukları diğer yatırım gelirleri ise teknik olmayan bölüm içerisinde bırakılır.

Teknik bölüme aktarılan tutar alt branşlara; her bir branş için reasürör payı düşülmüş olarak hesaplanan "Net Nakit Akışı" tutarlarının "Toplam Net Nakit Akışı" tutarına bölünmesiyle bulunan oranlar nisbetinde dağıtılır. Net nakit akışı; net yazılan primlerden (600 Yazılan Primler) net ödenen hasarların (610 Ödenen Hasarlar) düşülmesiyle bulunan tutardır. Bu hesaplama göre negatif sonuç üreten branşlar yatırım gelirlerinden pay alamaz.

Bu hesaplamanın yapılması sırasında her bir hesap dönemi kendi içerisinde değerlendirilir. Örneğin, birinci 3 aylık dönemde ilk üç ay, 2 nci üç aylık dönemde altı ay, 3 üncü üç aylık dönemde dokuz ay ve 4 üncü üç aylık dönemde de yıllık prim ve hasar verileri kullanılmalıdır.

b) Şirketlerin her bir poliçe bazında takip yapabilmesi, her bir poliçenin prim tahsilatı (nakit akışı) ile bu poliçeye ilişkin tüm ödemelerini (nakit çıkışı) ayrı ayrı takip ederek bu poliçeden elde edilen yatırım gelirlerini hesaplayabilmesi ve buna ilişkin bilgi teknolojilerini kullanması durumunda bu uygulamanın içeriği ile ilgili olarak Müsteşarlığımıza ayrıntılı bir anahtar sunulabilir. Şirketçe belirlenen bu anahtarın Müsteşarlıkça kabul edilmesi durumunda (a) bendinde yazılı olan yöntem yerine bu anahtar uygulanabilir ve branş bazında teknik bölüme aktarılabilecek olan yatırım gelirleri bu şekilde tespit edilebilir. Müsteşarlığımızca onaylanan anahtarlar yapılacak herhangi bir değişiklik de bundan böyle Müsteşarlığımızın iznine tabidir.

2) Hayat teknik bölümünden teknik olmayan bölüme aktarılan yatırım gelirlerinin dağıtımı :

Matematik ve kar payı karşılıkları karşılığında yatırıma yönlendirilen kıymetlerden elde edilecek gelirler teknik bölümde bırakılmalı, bu tutarlar haricindeki kısım ise teknik olmayan bölüme aktarılmalıdır.

3) Teknik bölüme ilişkin personel, yönetim, araştırma ve geliştirme, pazarlama ve satış, dışarıdan sağlanan fayda ve hizmet giderleri ile diğer faaliyet giderlerinin hayat dışı, hayat ve emeklilik branşları arasında dağıtımı :

a) (Değişik: 09.08.2010 t. 2010/9 s. G.)¹ Teknik bölüm faaliyet giderleri öncelikle Emeklilik ve Sigorta bölümlerine son 3 yılda her dönem sonu itibarıyla yürürlükte olan poliçe ve emeklilik sözleşme sayısı oranı ile son 3 yılda üretilen katkı payı ve kazanılmış prim oranının aritmetik ortalamasına göre paylaştırılır.

[Emeklilik Gider Payı = (Adet Oranı + Tutar Oranı) / 2

Adet Oranı = 3 yıllık emeklilik sözleşmesi sayısı / (3 yıllık emeklilik sözleşmesi sayısı + 3 yıllık poliçe sayısı)

Tutar Oranı = 3 yıllık katkı payı tutarı / (3 yıllık katkı payı tutarı + 3 yıllık kazanılan prim tutarı)]

¹ 2010/9 sayılı Genelge ile değişmiştir.

Sigorta bölümüne dağıtılan giderler; hayat ve hayat dışı bölümlerine ise her bir bölüm için son 3 yılda üretilen poliçe sayısı, brüt yazılan prim miktarı ile hasar ihbar adedinin toplam üretilen poliçe sayısı, brüt yazılan prim miktarına ve hasar ihbar adedine oranlanmasıyla bulunan 3 oranın ortalamasına göre dağıtılır.

b) Şirket tarafından; faaliyet giderlerinin dağıtımına ilişkin süreçlerin tanımlanması, bilgi teknolojilerinin kullanılması ve bu süreçlerin en azından personel sayısı, iş gücü saatleri, sözleşme sayısı, kullanım alanı gibi değişkenleri de içermesi durumunda; söz konusu anahtar ve usuller ile ilgili Müsteşarlığımıza ayrıntılı bir plan sunulabilir, Şirketçe sunulan bu anahtarın Müsteşarlıkça onaylanması durumunda (a) bendinde yazılı olan yöntem yerine bu anahtar uygulanabilir. Müsteşarlığımızca onaylanan anahtarlar da yapılacak herhangi bir değişiklik de bundan böyle Müsteşarlığımızın iznine tabidir.

c) Hayat dışı, hayat veya emeklilik branşları için yapıldığı kesin olarak belgelenen ve münhasıran bu branşlara ait olduğu konusunda tereddüt olmayan giderler direkt ilgili branşa aktarılır, bunun dışında kalan giderler için (a) veya (b) bentlerinde belirtilen dağıtım esasları dikkate alınır.

d) **(Ek: 09.08.2010 t. 2010/9 s.G.)**² (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan hükümler; hayat dışı ve hayat / emeklilik branşlarında faaliyet gösteren, ortak yönetime ve personele sahip ve aynı grup içerisinde örgütlenmiş iki ayrı şirketin yapmış olduğu ortak giderlere de uygulanacaktır

Genelge'nin uygulamasında yeknesaklığın sağlanmasını teminen bahse konu maddede geçen tanımlar aşağıda açıklanmıştır.

1 - Yürürlükteki Poliçe Sayısı: Dönem sonunda yürürlükte bulunan poliçe sayısı (tenzil durumundaki poliçeler dahil)

2 - Yürürlükteki Emeklilik Sözleşmesi Sayısı: Dönem sonunda yürürlükte bulunan emeklilik sözleşmesi sayısı (ara verme statüsünde bulunan sözleşmeler dahil)

3 - Katkı Payı Tutarı: Cari yıl (hesaplamanın gerçekleştirildiği bilanço tarihi ile bir önceki yılın aynı tarihi arasındaki dönem) içerisinde tahsil edilen katkı payından, sistemden ayrılanlar tarafından söz konusu dönemde ödenen katkı payı tutarları düşüldükten sonra kalan tutar (Emeklilik Gözetim Merkezine raporlanan katkı payı tutarı)

4 - Kazanılmış Prim Tutarı: Brüt yazılan prim tutarı + Devreden KPK - KPK (Birikimli hayat sigortalarında yazılan primlerden, aktüeryal matematik karşılıklar düşüldükten sonra kalan tutar)

4) Hayat dışı branşlarda personel, yönetim, araştırma ve geliştirme, pazarlama ve satış, dışarıdan sağlanan fayda ve hizmet giderleri ile diğer faaliyet giderlerinin alt branşlara dağıtımı (üretim komisyonu giderleri ile reasürans komisyon gelirleri doğrudan ilgili alt branşa dağıtılacaktır) :

a) Şirketlerce, her bir alt branş için son 3 yılda üretilen poliçe sayısı, brüt yazılan prim miktarı ile hasar ihbar adedinin toplam üretilen poliçe sayısı, brüt yazılan prim miktarına ve hasar ihbar adedine oranlanmasıyla bulunan 3 oranın ortalamasına göre dağıtılır.

b) Şirket tarafından; faaliyet giderlerinin dağıtımına ilişkin süreçlerin tanımlanması, bilgi teknolojilerinin kullanılması ve bu süreçlerin en azından personel sayısı, iş gücü saatleri, sözleşme sayısı, kullanım alanı, hasar ihbar adedi, prim üretimi gibi değişkenleri içermesi durumunda; söz konusu anahtara ilişkin usul ve esaslar ile ilgili Müsteşarlığımıza ayrıntılı bir plan sunulabilir, Şirketçe belirlenen bu anahtarın Müsteşarlıkça onaylanması durumunda (a) bendinde yazılı olan yöntem yerine bu anahtar uygulanabilir. Müsteşarlığımızca onaylanan anahtarlar da yapılacak herhangi bir değişiklik de bundan böyle Müsteşarlığımızın iznine tabidir.

c) Yeni faaliyete geçilen branşlarda 3 yıllık verilerin bulunmaması durumunda şirketin elinde bulunan mevcut veriler dikkate alınır. Ayrıca; belli bir alt branş için yapıldığı kesin olarak belgelenen ve münhasıran bu branşlara ait olduğu konusunda tereddüt olmayan giderler direkt ilgili alt branşa aktarılır, bunun dışında kalan giderler için (a) veya (b) bentlerinde belirtilen dağıtım esasları dikkate alınır.

5) Yatırım yönetim giderlerinin teknik ve teknik olmayan bölümlere dağıtımı :

² 2010/9 sayılı Genelge ile eklenmiştir.

“117 Riski Hayat Poliçesi Sahiplerine Ait Finansal Yatırımlar” hesabı ile ilgili yatırım giderleri “637 Yatırım Giderleri” hesabında izlenir. “117 Riski Hayat Poliçesi Sahiplerine Ait Finansal Yatırımlar” hesabı ile ilgili bir yatırım yoksa söz konusu giderler “670 Yatırım Yönetim Giderleri” hesabında takip edilir.

Genelge’nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2008/1	04.01.2008	04.01.2008
Genelge’de Değişiklik Yapan Genelge’nin		
Numarası	Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2010/9	09.08.2010	09.08.2010

EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN TEKNİK ALTYAPI YETERLİLİKLERİNİN SINANMASINDA İZLENECEK ESAS VE USULLERE İLİŞKİN GENELGE (2008/4)

Amaç ve kapsam

Madde 1- (1) Bu genelgenin amacı, emeklilik branşı faaliyet ruhsatı başvurusunda bulunacak şirketlerin ("Şirket") teknik altyapı yeterliliğinin Emeklilik Gözetim Merkezi ("EGM") tarafından şirket nezdinde veya uzaktan sınanmasına ve bu sınamaya ilişkin sonuçların Hazine Müsteşarlığına ("Müsteşarlık") bildirilmesine ilişkin esas ve usulleri belirlemektir.

(2) Bireysel emeklilik sistemine ilişkin işlemlerin gerçekleştirilmesi, verilerin saklanması, EGM'ye gönderilmesi ve katılımcıların bilgilendirilmesi sırasında şirket tarafından kullanılan her türlü sistem, insan kaynağı, yazılım ve donanım şirketin teknik altyapısını oluşturur.

Genel hususlar

Madde 2- (1) Şirket, bireysel emeklilik sistemine ilişkin yürüteceği işlemler için bilişim sistemine sağlıklı veri girişi yapabilmek ve bu verileri ilgili mevzuat hükümlerinde belirtilen şekilde EGM'ye gönderebilmek için yeterli teknik altyapıya sahip olmalıdır.

(2) Şirket, sınama sürecinin sağlıklı olarak sonuçlandırılabilmesi için EGM ile tüm konularda tam bir işbirliği içinde çalışır.

Veri oluşturma ve gönderim altyapısının sınanması

Madde 3- (1) Şirket tarafından veri girişi anında oluşturulan otomatik kontroller, veri entegrasyon süreçleri ve şirketin veri transfer altyapısının yeterliliği sınanır.

(2) Şirketin teknik altyapı yeterliliğinin sınanmasında kullanılacak örnek veriler şirket tarafından oluşturulur. Örnek veri oluşturma süreci aşağıda tanımlanmıştır.

a) Örnek veri oluşturma öncesinde, şirket, kullanılacak örnek emeklilik planları, emeklilik yatırım fonları ve ilgili mevzuat kapsamında gözetimi için gerekli tüm parametreleri kapsayan belgeleri hazırlayarak EGM'ye gönderir. EGM, emeklilik planlarının ve emeklilik yatırım fonlarının, şirket tarafından sağlanan bilgiler ile gözetim sistemine eksiksiz olarak tanımlanmasının ardından şirketten örnek veri gönderilmesini talep eder.

b) Örnek veri oluşturma sırasında kullanılacak olan, bireysel emeklilik sisteminde oluşması muhtemel, olağan ya da istisnai hareketler kümesi, Müsteşarlığın onayıyla EGM tarafından belirlenir. Bu küme içinden, rastlantısal olarak seçilen hareketler asgari bir hafta azami dört hafta süresince EGM internet sitesindeki şifre ile erişilen alan üzerinden şirkete bildirilir. Şirket, bu hareketleri sistemine entegre eder ve bu örnek kayıtları kapsayan veri dosyalarını oluşturarak EGM'ye gönderir. Bu işlemler EGM tarafından incelenir ve tüm kontrol aşamalarına uygun olarak gönderildiği tespit edilene kadar inceleme devam eder. Dört hafta sonunda kontrol aşamalarına uygunluk tespit edilemediği takdirde işlem sonlandırılır ve bundan sonraki aşamalara geçilmez.

c) Gerek görülen hallerde, verinin şirketin veri tabanında oluşturulması, internet ile çağrı merkezi uygulamalarında ve müşteri hizmetlerinde kullanımı, üretilen veri dosyalarının örnek verilerden oluşturulması aşamaları ile ilgili yazılımlarda kullanılan kod parçacıkları örnekleme esaslı olarak uzaktan veya yerinde sınanabilir.

(3) Şirket, gönderdiği verilerin EGM veri tabanına aktarılmasına engel teşkil edebilecek nitelikte kritik hata içermemesi durumunda, "verilerin uygunluğu" aşamasından geçmiş sayılır. Uygunluk aşamasından geçen bu verilerin referans ilişkileri ve mantıksal hatalarına ilişkin "tutarlılık kontrolleri" yapılır.

(4) Verinin uygunluk ve tutarlılık kontrollerinin herhangi bir aşamasında hata oluşması durumunda hatalar ve niteliği şirkete bildirilir. Bu aşamadaki uyumsuzluklar giderilmeden takip eden

maddelerdeki aşamalara geçilmez.

Bireysel emeklilik araçlar sicili takip altyapısının sınanması

Madde 4- (1) Şirketin oluşturduğu aracı kayıt sisteminin tutulması ve takibi, bireysel emeklilik araçları sınav ve eğitim bilgilerinin takibi ile diğer altyapı unsurlarının yeterliliği sınanır.

Günlük işlemlere ilişkin sınama

Madde 5- (1) Aşağıda belirtilen konularda günlük olarak oluşabilecek her türlü işlemin, şirket tarafından mevzuat çerçevesinde gerçekleştirilebilmesine yönelik teknik altyapı sınanır.

- a) Teklif formu ve başvuru sürecine ilişkin işlemler,
- b) Emeklilik sözleşmesi, cayma ve yürürlük işlemleri,
- c) Grup emeklilik hesaplarının takibi işlemleri,
- ç) Bireysel emeklilik sistemine ilişkin tahsilat işlemleri,
- d) Emeklilik yatırım fonu alış ve satış işlemleri,
- e) Emeklilik sözleşmesine ilişkin kesinti işlemleri,
- f) Emeklilik planı değişikliğine ilişkin işlemler,
- g) Katkı payı dağılım oranı ve tutarı değişiklikleri,
- ğ) Aktarım ve hesap birleştirme işlemleri,
- h) Ara verme işlemleri,
- ı) Emeklilik sözleşmesi sonlandırma işlemleri,
- i) İnternet sitesi ve çağrı merkezi aracılığıyla yapılan bilgilendirme ve diğer işlemler,
- j) Emeklilik planı ve emeklilik yatırım fonu tanımlamalarına ilişkin işlemler,
- k) Mevzuat kapsamında şirket tarafından hesaplanması gereken cezalara ilişkin işlemler.

Bireysel emeklilik hesaplarına ilişkin işlemlerin şirketin mali kayıtlarına yansıtılması

Madde 6- (1) Bireysel emeklilik hesaplarına ilişkin yapılan işlemlerin, muhasebe sistemine yasal düzenlemelere uygun olarak ve zamanında kayıt edilebilmesi için gerekli altyapı sınanır.

(2) Katılımcı hesaplarına ilişkin işlemlerin muhasebe ile entegrasyonu ve tutarlılığı, belge ve bilgi akışı, mutabakat süreci, iç kontrol sistemleri, ilgili vergi mevzuatına ilişkin uygulamalar ve tek düzen hesap planının öngördüğü çerçevede muhasebe hesapları incelenir.

(3) Katılımcı hesaplarına ilişkin yapılan işlemlerin gerçekleştirildiği sisteme dayalı olarak hazırlanan ve şirket yönetimine karar verme yeteneği sağlayan raporların, şirketin mali raporları ile karşılaştırması yapılır ve sonuçlar arasındaki uyum sınanır.

Yazılım ve donanım altyapısının yeterliliği

Madde 7- (1) Şirketin yazılım ve donanım altyapısı aşağıdaki unsurlar çerçevesinde sınanır.

- a) İnternet altyapısının işletilmesi için gerekli donanım, yazılım ve internet servis sağlayıcısı bağlantısı,
- b) Yerel ağ mimarisi ile internet üzerinden ya da diğer iş ortakları ile yapılacak uzak alan bağlantılarında güvenlik duvarı (Firewall) altyapısı,
- c) Kurumsal iletişim alt yapısı için e-posta sunucusu ve e-posta kullanıcı yazılımları,
- ç) Bireysel emeklilik sisteminin gerektirdiği işlemleri yürütmek üzere kullanılacak veritabanı ve uygulama programlarını çalıştırabilecek, Gözetime Esas Veri Kümesi (GEVK) dosyalarını uygun süreler içinde oluşturabilecek kapasiteye sahip test, geliştirme ve canlı kullanıma yönelik sunucu ve depolama birimleri ve depolama kapasitesine uygun yedekleme altyapısı,
- d) Tüm donanım ve yazılımların korunması amacı ile virüs koruma donanım ve yazılımları,
- e) Gerekli müdahale süreleri boyunca kritik donanımları çalıştırabilecek kesintisiz güç kaynağı sistemleri,
- f) Yerel ağ ve sunucularda kullanılacak işletim sistemi ve diğer yardımcı ofis yazılımları,
- g) Çağrı merkezi altyapısı,
- ğ) Toplanmış olan bilgilerin güvenliğini sağlamak üzere bilgi güvenliği altyapısı ve planı,
- h) Tüm donanımların ve sistemlerin fiziksel güvenliği,
- ı) İnternet sitesi ve çağrı merkezinin güvenliği ve işlevselliği.

Genelge'nin

Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2008/4	18.01.2008	18.01.2008

SERMAYE YETERLİLİĞİ TABLOLARINA İLİŞKİN GENELGE **(2008/5)**

Bilindiği üzere, 14.06.2007 tarih ve 26552 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5684 sayılı Sigortacılık Kanununa istinaden çıkarılan, 19.01.2008 tarih ve 26761 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Sermaye Yeterliliklerinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin birinci fıkrası, “Şirketler şekli ve içeriği Müsteşarlıkça belirlenen sermaye yeterliliği tablosunu Haziran ve Aralık dönemleri olmak üzere yılda iki defa hazırlar ve bu dönemleri takip eden 2 ay içerisinde Müsteşarlığa gönderir.” hükmünü amirdir. Bu çerçevede; daha önce de şirketler tarafından hazırlanan ve Müsteşarlığımıza gönderilen sermaye yeterliliği tabloları yeni yönetmelik hükümlerine göre tekrar düzenlenmiştir. Bu kapsamda; ilk olarak 31.12.2007 tarihi itibarıyla şirketlerce hesaplanacak olan sermaye yeterliliği tablolarına uygulanacak olan hesaplama yöntemlerinin içeriği ve uygulama esasları aşağıda yer almaktadır.

A. Genel Uygulama Esasları

3. Sermaye yeterliliği hesabına ilişkin tabloların yer aldığı excel dosyasının, her 6 aylık dönem için Sigortacılık Gözetim Sistemi (SGS) aracılığı ile şirketlere gönderilerek dönemleri takip eden 2 ay içerisinde tekrar portala yüklenmesi talep edilecektir.
4. Özsermayenin yetersiz olması durumunda (Sermaye Yeterliliğinin Negatif Olması Durumu); sermaye yeterliliği tabloları ile birlikte, bir ödeme planının Müsteşarlığımıza sunulması ve eksik kalan sermayenin içinde bulunulan yılın sonuna kadar tamamlanması gereklidir. Ancak, Müsteşarlık Şirketin mali yapısını göz önünde bulundurarak eksik kalan sermayenin daha kısa bir süre içerisinde ödenmesini veya yeni bir ödeme planı sunulmasını talep edebilir.
3. Vergi karşılığından sonraki dönem kârının dağıtılması sonucunda yeni bir sermaye yeterliliği hesabının yapılması ve eksik sermaye ortaya çıkması durumunda, yeni hazırlanan sermaye yeterliliği tablosu ile birlikte yeni bir ödeme planının 25 gün içerisinde Müsteşarlığımıza sunulması şarttır.

B. Birinci Yönteme İlişkin Uygulama Esasları

1. Tabloda, birinci yöntem 5 inci satırda yer alan “A = Son Bir Yılda Brüt Yazılan Primlerden (Vergi ve Harçlar Hariç) Fesih ve İptaller Düşüldükten Sonra Kalan Tutar” kısmında, ara dönemlerde, “Son bir yıllık dönem” için 30.06.XXX1-30.06.XXX2 dönemi alınmalıdır.
2. Birinci yöntem 8 inci satırda yer alan “B” kısmında, ara dönemlerde, “Son üç yıllık sürede brüt ödenen hasarlar” için 30.06.XXX1-30.06.XXX4 dönemi alınacaktır. “Son yıl muallak hasar karşılıkları” için 30.06.XXX4 tarihi itibarıyla oluşan toplam muallak hasar karşılığı tutarı ve “İçinde bulunulan yıl hariç olmak üzere 3 yıl önce ayrılan muallak hasar karşılıkları” için 30.06.XXX1 tarihi itibarıyla oluşmuş toplam muallak hasar karşılığı tutarı esas alınmalıdır.
3. Birinci yöntem 17 inci satırda yer alan “C” kısmında, XXX4 yılı ara döneminde, “Son üç yıllık süre ...” için 30.06.XXX1-30.06.XXX4 dönemi alınmalıdır.

C. İkinci Yönteme İlişkin Uygulama Esasları

1. İkinci yöntemde; hücrelerde yer alan numaralar Sigortacılık Tek Düzen Hesap Planında yer alan hesap kodlarını ifade etmektedir.
2. İkinci yöntem; 4, 5 ve 7 nci satırlarda yer alan aktifler içinde finansal varlıklar değer düşüklüğü karşılıkları (119) dikkate alınmamaktadır.
3. İkinci yöntem 11 inci satırda sermaye taahütleri (252, 254, 256) ve değer düşüklükleri (259) dikkate alınmamaktadır.
4. İkinci yöntem 18 inci satırda emeklilik şirketlerinin emeklilik yatırım fonları kapsamında saklayıcı şirketten alacakları (127.02 ve 227.02) dahil edilmemiştir.

5. Şirketlerin, Yönetmeliğin 8 inci maddenin ikinci fıkrasının (m) bendinde belirtilen alacaklar ile ilgili olarak aktif riski hesabında, muaccel hale gelen alacaklar için ayrıca hesaplama yapılacağı için, muaccel alacaklar tablonun 2 nci yöntem 18 inci satırında değil 34 ve 35 inci satırlarda dikkate alınacaktır. Tüm alacaklar için, senede bağlı olma şartı aranmaksızın UFRS 39 kapsamında değerlendirilecek ve buna göre reeskont ayrılacaktır. Tablonun 20, 21, 22 ve 23 üncü satırlarında alacaklar için alınan teminatların dağılımı görülmektedir. Tablonun 25-29 uncu satırlarında ise alacaklar vadelerine göre sınıflandırılmıştır. Bu satırlara yazılan alacakların toplamı (C24 hücresi) C17 hücresindeki rakamla karşılaştırılarak, hesaplamanın doğruluğu kontrol edilmektedir.
6. Muaccel hale gelen alacaklar için artık ayrı bir hesaplama öngörülmektedir. Buna göre vadesini 1 ay geçmiş alacaklar 0,255 katsayısıyla, 2 ay geçmiş alacaklar ise 1,0 katsayısıyla çarpılmaktadır.
7. Yönetmeliğin 8 inci maddenin ikinci fıkrasının (m) bendinde belirtilen alacaklar ile ilgili olarak alınan teminatlar içerisinde yer alan gayrimenkullerin değer tespitinde sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde değerlendirme hizmeti veren şirketlerin raporları esas alınır.
8. Reasürans riski hesaplamasına ilişkin olarak Türkiye Sigortalar ve Reasürans Şirketleri Birliği'ni muhatap 25.08.2006 tarih ve 45170 sayılı yazımız ile belirtildiği üzere; Standard & Poor's Corp., Moody's Investor Service Inc., Fitch Ratings Ltd., A.M. Best Company Inc. isimli kuruluşlar reasürans şirketlerinin derecelendirmelerini gerçekleştiren kuruluşlar olarak belirlenmiştir.
9. Aşırı prim artışı hesaplaması sırasında hayat ve hayat dışı şirketler ile zorunlu trafik sigortası için (2008 ve 2009 yıllarında) farklı sektör ortalamaları kullanılacak olup, söz konusu oranlar her hesap döneminde Hazine Müsteşarlığı tarafından ilan edilecektir.
10. Aşırı prim artışı riski hesabında; zorunlu trafik sigortası için yapılacak hesaplama 2007 yıl sonu için uygulanmayacak ve yalnızca 2008 ile 2009 yıllarında uygulanacaktır.
11. "Aşırı prim artışı riski" bölümünde, XXX3 yılı ara döneminde, "Bir önceki yılın prim miktarı için; 30.06.XXX1-30.06.XXX2 dönemi, "Cari yılın prim miktarı" için, 30.06.XXX2-30.06.XXX3 dönemi alınmalıdır.
12. Aşırı prim artışı riski hesaplamasında fronting işlemleri de dahil olmak üzere yazılan tüm primler dikkate alınmalıdır.
13. "Muallak hasar karşılığı riski" için, XXX1 yılı ara döneminde, 30.06.XXX1 tarihi itibarıyla oluşmuş kümülatif tutar dikkate alınmalıdır.
14. 2007 yılında yayımlanan 2007/19 sayılı Sigortacılık İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesinde Kullanılan Branş Kodlarına İlişkin Genelge'de; şirketlerin faaliyetlerinin muhasebeleştirilmesinin genelgemiz ekinde gönderilen tabloda yer alan kodlara göre yapılması gerektiği, ancak daha önce kullanılmamakla birlikte bu Genelge ile oluşturulan yeni alt branşların mevzuatımızda henüz bir düzenleme bulunmadığı için daha sonra gerçekleştirilecek düzenlemelere (Genel şart, genelge vb.) paralel olarak kullanılmaya başlanması gerektiği belirtilmişti. Bu kapsamda, muallak tazminat riski ile yazım riskine ilişkin olarak sermaye yeterliliği tablosunda yer almakla beraber, söz konusu yeni alt branşların ilgili düzenlemelere paralel olarak kullanılması gerekmektedir.
15. Şirketlerin tüm döviz varlıkları ve yükümlülükleri için kur riskinin hesaplanması amacıyla, aktif ve pasif hesaplarda bulunan dövizlerin (Amerikan Doları, Euro, İngiliz Sterlini ve diğer dövizler) dönem sonu itibarıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru ile çarpılması ile bulunan Yeni Türk Lirası karşılıkları hesaplanarak döviz varlıkları toplamı ile döviz yükümlülükler toplamı bulunur ve toplam varlık ve yükümlülükler arası farkın mutlak değeri 0.075 risk ağırlığı ile çarpılır.

EK: Tablo

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2008/5	14.02.2008	14.02.2008

**BİREYSEL EMEKLİLİK MEVZUATI UYARINCA ÇIKARILMIŞ OLAN
BAZI GENELGE VE ÖZELGELERİN YÜRÜRLÜKTEN
KALDIRILMASINA İLİŞKİN GENELGE (2008/30)**

Bilindiği üzere, 8/1/2008 tarih ve 26750 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Emeklilik Şirketleri Kuruluş ve Çalışma Esaslarına İlişkin Yönetmelik ve 9/4/2008 tarih ve 26842 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile 28/2/2002 tarih ve 24681 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Emeklilik Şirketleri Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik ile Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır. Bu genelge, yeni yönetmelikler doğrultusunda yerine başka düzenleme yapılan veya yerine yeni düzenleme yapılması uygun görülmeyen yahut muhtelif nedenlerle işlevsiz kalan genelge ve özelgelerin yürürlükten kaldırılması amacıyla düzenlenmiştir.

I. Yürürlükten Kaldırılan Genelgeler

Aşağıda belirtilen genelgeler, bu genelge tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırılmıştır.

- a) Emeklilik Şirketleri Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik Uyarınca Faaliyet Ruhsatı Başvurularında İzlenecek Esas ve Usullere İlişkin Genelge (Genelge No: 2003/1)
- b) Emeklilik Şirketlerinin İlan ve Reklam Harcamaları Hakkında Bilgilendirmeye İlişkin Genelge (Genelge No: 2004/5)
- c) Yeni Türk Lirası'na Geçiş Sürecinde Emeklilik Planları ve Sigorta Tarifeleri Kapsamında Yapılması Gereken İşlemlere İlişkin Genelge (Genelge No:2004/8)

II. Yürürlükten Kaldırılan Özelgeler

Aşağıda belirtilen özelgeler, bu genelge tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırılmıştır.

- a) Özelge No: 2004-1 On yıllık sürenin hesabında esas alınacak asgari katkı payı miktarları
- b) Özelge No: 2004-2 Birikimli hayat sigortalarından aktarımda esas alınacak tarih hakkında
- c) Özelge No: 2005-1 Yatırıma yönlendirme yükümlülüğünün ihlali
- ç) Özelge No: 2005-2 Lise mezunu aracı adaylarından istenen belgeler
- d) Özelge No: 2005-3 Bireysel emeklilik hesaplarının emeklilik şirketleri arasında aktarımı
- e) Özelge No: 2005-4 Emeklilik şirketleri tarafından yürütülen pazarlama ve satış işlemleri
- f) Özelge No: 2005-5 Katılımcının birikimlerinin emeklilik şirketleri arası aktarımı
- g) Özelge No: 2005-6 Bireysel emeklilik sisteminde geçen sürenin hesabı
- ğ) Özelge No: 2005-7 TÜFE'ye endeksli değerlemeler
- h) Özelge No: 2006-1 Giriş aidatı borcu olan katılımcıların ayrılmak istemeleri durumunda hesaplanacak birikim tutarı

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2008/30	10.10.2008	10.10.2008

BİREYSEL EMEKLİLİK ARACILARINA İLİŞKİN GENELGE (2009/15)

Bu Genelge, Yönetmeliğin 5 inci maddesinde yer alan sınav konu başlıklarına ilişkin alt başlıkları ve 13 üncü maddesi uyarınca bireysel emeklilik aracılara verilecek tanıtım kartı ile ilgili esas ve usulleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Bu Genelge ile 09/05/2008 tarihli ve 2008/16 sayılı Bireysel Emeklilik Aracılarına İlişkin Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

I) Sınav Konuları

Bireysel Emeklilik Aracıları Sınavı (e-BEAS) soruları için Yönetmeliğin 5 inci maddesi ile belirlenen konuların alt başlıkları Ek-1'de belirlenmiştir.

II) Tanıtım Kartı Kullanımı ve Geçici Satış Yetkisi

Yönetmeliğin 15 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, bireysel emeklilik aracılarının katılımcılarla emeklilik şirketi adına yaptığı her türlü işlemde ve Müsteşarlık tarafından gerekli görülen her türlü bilgi ve belgede tanıtım kartını ve sicil numarasını kullanması ve ibraz etmesi zorunludur. Tanıtım kartı olmaksızın bireysel emeklilik aracısı olarak hiçbir işlem yapılamaz. Ancak, e-BEAS'ta başarılı olup bir emeklilik şirketinde işe başlayan aracılar lisans tarihinden, yeni bir emeklilik şirketinde işe başlayan aracılar kart başvurusunda bulunulan tarihten itibaren 10 iş günü; kartı yenileme sürecinde olan aracılar ise yeni kart başvurusunda bulunulan tarihten itibaren 5 iş günü süreyle lisans belgelerini tanıtım kartı yerine kullanabilir.

III) Emeklilik Gözetim Merkezi Tarafından Verilecek Tanıtım Kartı Formatı

Emeklilik Gözetim Merkezi, bireysel emeklilik aracılara Ek-2 ve Ek-3'te standartları belirtilen tanıtım kartını verir. Ek-2'de yer alan tanıtım kartı, bireysel emeklilik aracısı olarak çalıştıkları emeklilik şirketi tarafından tanıtım kartı başvurusunun yapılması halinde, geçerli lisansı olan bireysel emeklilik aracılara verilir. Ek-3'te yer alan tanıtım kartı ise emeklilik şirketlerinden biri tarafından tanıtım kartı başvurusunun yapılması halinde, sigorta brokerleri nezdinde çalışan bireysel emeklilik aracılara verilir.

IV) Tanıtım Kartı Başvurusu Ekinde Gönderilecek Belgeler

Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasında emeklilik şirketleri tarafından Emeklilik Gözetim Merkezine yapılacak tanıtım kartı başvuruları ekinde gönderilecek belgeler;

- Başvuruda bulunulan tarihten en fazla altı ay önce alınmış adli sicil belgesi,
 - Adına bireysel emeklilik aracılığı yapacağı emeklilik şirketinin emeklilik ürünlerine ilişkin eğitimlerini tamamladığına dair belge,
- olarak belirlenmiştir.

Sigorta brokerleri nezdinde çalışan bireysel emeklilik aracıları ise temsil ettikleri katılımcılar için teklif alacakları tüm emeklilik şirketlerinden, şirketin ürün eğitimini aldıklarına dair belgeleri almış olmaları kaydıyla istedikleri emeklilik şirketi aracılığıyla tanıtım kartı başvurusu yapabilir.

V) Bireysel Emeklilik Aracıları Siciline İlişkin Sorgulama

Emeklilik Gözetim Merkezi, Yönetmeliğin 16 ncı maddesi kapsamında Müsteşarlığın uygun görüşü alınarak, tanıtım kartı ve lisansa ilişkin bilgilerin www.egm.org.tr internet sitesinden sorgulanabilmesine yönelik düzenlemeleri yapar.

EK-1

SINAV KONULARI

I. TEMEL İŞLETME VE İKTİSAT

A. TEMEL İŞLETME

1. Temel Kavramlar
2. İşletmelerin Özellikleri
 - 2.1. İşletmelerin amaçları
 - 2.2. İşletmelerin işlevleri
3. Temel İşletmecilik Fonksiyonları
 - 3.1. Finansman
 - 3.2. Pazarlama
 - 3.3. Üretim
 - 3.4. Yönetim
 - 3.5.

B. TEMEL İKTİSAT

1. Temel Kavramlar
2. Arz, Talep ve Piyasa Dengesi
 - 2.1. Üretim
 - 2.2. Tüketim
 - 2.3. Tasarruf
 - 2.4. Yatırım
3. Makroekonomik Göstergeler ve Yorumu
4. Türkiye ve Dünya Ekonomisindeki Güncel Gelişmeler

II. SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİ

1. Sosyal Güvenlik Sistemi Kavramı
 - 1.1. Sosyal güvenliğin tanımı
 - 1.2. Sosyal güvenliğin nitelikleri
2. Sosyal Güvenliğin Finansmanı
 - 2.1. Primli ve primsiz sosyal güvenlik rejimleri
 - 2.2. Finansman kaynakları
 - 2.3. Finansman yöntemleri
 - 2.4. Finansman sorunları ve öneriler
3. Türk Sosyal Güvenlik Sisteminin Yapısı
 - 3.1. Sosyal güvenliğin kapsamı
 - 3.2. Sosyal güvenlik kurumları
4. Özel Emeklilik Sistemleri
 - 4.1. Özel emeklilik sistemlerine ilişkin temel kavramlar
 - 4.2. Özel emeklilik planı türleri
 - 4.3. Türkiye ve diğer ülke uygulamaları
5. Özel Emeklilik ve Sosyal Güvenlik Sisteminin Birlikte Değerlendirilmesi
 - 5.1. Özel emeklilik sistemi ile sosyal güvenlik sistemlerinin karşılaştırılması
 - 5.2. Tamamlayıcı özel emeklilik sistemleri
 - 5.3. Sosyal güvenlik sisteminin olmadığı ülkelerde özel emeklilik sistemleri

III- FİNANS VE YATIRIM ARAÇLARI

A. FİNANS

1. Para Piyasaları
2. Sermaye Piyasaları

B. FİNANSAL MATEMATİK

1. Paranın Zaman Değeri
2. Risk Kavramı ve Türleri
3. Faiz Kavramı

C. YATIRIM ARAÇLARI VE PİYASALAR

D. FONLAR VE FON YÖNETİMİ

1. Menkul Kıymet Yatırım Fonları
2. Emeklilik Yatırım Fonları

IV- GENEL SİGORTACILIK ve HAYAT SİGORTALARI MEVZUATI

A. GENEL SİGORTACILIK

1. Temel Kavramlar

2. Sigortacılığın Genel Prensipleri
3. Sigorta Çeşitleri
4. Reasürans
5. Sistemin İşleyişi, Gözetim ve Denetim

B. HAYAT SİGORTALARI MEVZUATI

1. Mevzuat
 - 1.1. Kanunlar
 - 1.2. Yönetmelikler
 - 1.3. Tebliğler
 - 1.4. Genelgeler
 - 1.5. Kararlar
2. Sistemin Temel Unsurları
3. Güvenlik Mekanizmaları, Gözetim ve Denetim

V- TEMEL İNSAN İLİŞKİLERİ BİLGİSİ VE PAZARLAMA

A. TEMEL İNSAN İLİŞKİLERİ

B. PAZARLAMA

C. TEMEL SATIŞ TEKNİKLERİ

VI. BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ MEVZUATI

1. Mevzuat
 - 1.1. Kanunlar
 - 1.2. Yönetmelikler
 - 1.3. Tebliğler
 - 1.4. Genelgeler
 - 1.5. Kararlar
2. Sistemin Temel Unsurları
3. Güvenlik Mekanizmaları, Gözetim ve Denetim

VII- İLGİLİ VERGİ MEVZUATI

1. Vergi İle İlgili Genel Kavramlar
2. Bireysel Emeklilik Sistemi ve İlgili Vergi Mevzuatı
3. Diğer Finansal Yatırım Araçlarının Vergilendirmesi

EK-2

TANITIM KARTI

Ön Yüz:

- Emeklilik şirketi logosu
- Bireysel emeklilik aracısının fotoğrafı
- Bireysel emeklilik aracısının adı, soyadı, sicil numarası ve sicile kayıt tarihi
- Aracı kurum unvanı

Arka Yüz:

- Adına aracılık yapılacak emeklilik şirketinin unvanı, adresi, telefonu ve e-posta adresi
- Tanıtım kartının verilmiş tarihi
- Bireysel emeklilik aracısının imzası
- Tanıtım kartı numarasını içeren barkod
- Emeklilik Gözetim Merkezinin hologramı, adresi ve telefonu

Tanıtım Kartı Örneği – Gerçek Boyutları: 8,6cm*5,4cm

BİREYSEL EMEKLİLİK ARACISI	
	Emeklilik Şirketi Logosu
	ADI :
	SOYADI :
	ARACI KURUM :
	SİCİL NO :
KAYIT TARİHİ :	

ARACILIK YAPILACAK OLAN EMEKLİLİK ŞİRKETİ/ŞİRKETLERİ	
Emeklilik Şirketi Unvanı	
Emeklilik Şirketi Adresi	
Emeklilik Şirketi Telefonu ve e-posta Adresi	
	KARTIN VERİLİŞ TARİHİ
Bu kartın bulunması halinde lütfen aşağıdaki adrese gönderiniz. Emeklilik Gözetim Merkezi Sarıkanarya Sokak No:18 Yolbulan Plaza A Blok Kat:1 Kozyatağı/İSTANBUL Tel:(216) 571 66 00	

EK-3

TANITIM KARTI

Ön Yüz:

- Bireysel emeklilik aracısının fotoğrafı
- Bireysel emeklilik aracısının adı, soyadı, sicil numarası ve sicile kayıt tarihi
- Aracı kurum unvanı

Arka Yüz:

- Adına aracılık yapılacak emeklilik şirketlerinin unvanları
- Tanıtım kartının verilmiş tarihi
- Bireysel emeklilik aracısının imzası
- Tanıtım kartı numarasını içeren barkod
- Emeklilik Gözetim Merkezinin hologramı, adresi ve telefonu

Tanıtım Kartı Örneği – Gerçek Boyutları: 8,6cm*5,4cm

BİREYSEL EMEKLİLİK ARACISI	
	ADI :
	SOYADI :
	ARACI KURUM :
	SİCİL NO :
	KAYIT TARİHİ :

ARACILIK YAPILACAK OLAN EMEKLİLİK ŞİRKETİ/ŞİRKETLERİ	
Adına Aracılık Yapılacak Emeklilik Şirketlerinin Unvanları	
	KARTIN VERİLİŞ TARİHİ
Bu kartın bulunması halinde lütfen aşağıdaki adrese gönderiniz. Emeklilik Gözetim Merkezi Sarıkanarya Sokak No:18 Yolbulan Plaza A Blok Kat:1 Kozyatağı/İSTANBUL Tel:(216) 571 66 00	

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2009/15	06.10.2009	06.10.2009

**BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNDE KULLANILACAK
MUHTEMEL BİRİKİM VE GERİ ÖDEME TABLOLARINA İLİŞKİN
GENELGE (2010/10)**

Bu Genelge, bireysel emeklilik sisteminde çeşitli aşamalarda, katılımcıların bilgilendirilmesine yönelik olarak emeklilik şirketlerince ("şirket") sunulacak muhtemel birikim ve geri ödeme tablolarının hazırlanmasında uygulanacak esasların belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

I. Giriş ve Biriktirme Dönemi Tablolarına İlişkin Esaslar

Muhtemel Birikim Tablosu

1. Sisteme giriş aşamasında katılımcılara sunulacak muhtemel birikim tablosu şirketlerce katılımcının talebine göre genel bazlı veya plan bazlı olarak hazırlanabilir. Bu tablo ayrıca, biriktirme dönemi süresince çeşitli aşamalarda yeniden hazırlanıp katılımcıya sunulabilir.
2. Genel bazlı tablolar için, Emeklilik Gözetim Merkezi ("EGM") tarafından hazırlanan muhtemel birikim tabloları veya EGM'nin hesaplamalarda dikkate aldığı esaslar ve parametreler kapsamında şirket tarafından hazırlanan tablolar kullanılabilir.
3. Hazırlanacak tablolarda net (fon işletim gideri kesintisi sonrası) reel getiri oranları kullanılır. Net reel getiri oranı şirketin ilgili planda sunmuş olduğu fonların fon işletim gideri kesintisinin son takvim yılı sonundaki (son iş günü) ağırlıklı ortalaması, muhtemel brüt reel getiri oranından çıkartılarak hesaplanır. Bu hesaplamalarda kullanılacak muhtemel brüt reel getiri oranı, 1. senaryoda yıllık %4, 2. senaryoda ise yıllık %2 olarak alınır. **(Değişik ifade: 01.04.2016 t. 2016/14 s. G.)¹**
4. Tablolarda, katılımcının emeklilik hakkı kazanarak sistemden ayrılacağı kabul edilir ve bu nedenle emeklilik hakkı kazanmadan ayrılmalara ilişkin tablo düzenlenmez. Bununla birlikte, biriktirme dönemindeki yıllar itibarıyla oluşabilecek birikim tutarları da tabloda gösterilebilir.
5. Yapılacak projeksiyonlarda esas olarak, katılımcı tarafından emeklilik dönemine (emeklilik hakkını kullanmaya karar verildiği döneme) kadar enflasyonsuz ortamda ve sabit bir tutarda düzenli aylık katkı payı ödemesi yapılacağı kabul edilir; düzenli katkı payının dışında katkı payı ödemesi yapılmadığı varsayılır. Bununla birlikte, sisteme veya şirketin planına giriş sırasında tek seferde yapılması kaydıyla, toplu ödemeler de dikkate alınabilir. Ancak bu durumda yıllık brüt asgari ücretin ve katılımcının brüt ücretinin %10'unun üzerindeki tutarın vergi matrahından indirilemeyeceği tablonun açıklamalarında belirtilir.
6. Bir yıldan kısa vadeler için yapılacak hesaplamalarda, aylık fon işletim gideri kesintisi oranı "günlük fon işletim gideri kesintisi x 30" formülüyle hesaplanır. Yıllık getiri oranlarının aylık baza indirgenmesinde ise, $[(1 + \text{net reel getiri oranı})^{(1/12)}] - 1$ formülü kullanılır.
7. Katkı payının döviz veya başka herhangi bir endeks değerine bağlı olarak belirlenmiş olduğu hallerde, tüm hesaplamalar ilgili emeklilik planında belirtilen kurlar veya endeks değerleri (TCMB Döviz Alış Kuru, TCMB Efektif Satış Kuru, vb.) kullanılarak Türk Lirası bazında yapılır. Türk Lirası tutarlar hesaplanırken, ilgili döviz veya endeksin, tablonun hazırlandığı tarihteki kuru/değeri esas alınır ve döviz kurlarının gelecekteki değerleri hakkında bir öngöründe bulunulmaz.
8. Projeksiyonlarda, yönetim gideri kesintisi yapıldıktan sonra kalan katkı payı tutarının net reel getiri oranıyla yatırıma yönlendirildiği varsayılır. Giriş aidatı kesintisi, katkı payından bağımsız olarak tahsil edildiği için hesaplamalarda dikkate alınmaz.
9. Muhtemel birikim tablosunda, emeklilik hakkı kazanılarak sistemden çıkışta uygulanan vergi kesintisi sonrası değerler ayrıca gösterilir.
10. Katılımcılara sunulan ek fayda ve promosyon uygulamaları hesaplamalara dahil edilmez.

Vergi Teşviki Tablosu

¹ 2016/14 sayılı Genelge ile "...1. senaryoda yıllık %4, 2. senaryoda ise yıllık %2 olarak alınır." şeklinde ifade değişikliği olmuştur.

Vergi Teşviki Tablosu, katılımcının ödemiş olduğu katkı payını vergi matrahından indirmesiyle oluşacak vergisel avantajı göstermek üzere hazırlanır. Tabloda, katılımcının beyanı doğrultusunda katılımcının tabi olduğu gelir vergisi oranı dikkate alınır. Bu oran bilinmiyorsa katılımcının, biriktirme dönemi boyunca ortalama olarak %27'lik vergi oranına tabi olduğu varsayılır ve 100 TL'lik katkı payı ödemesi için 27 TL daha az gelir vergisi ödeyeceği kabul edilir. Tabloda, yıllık asgari brüt ücret ve katılımcının brüt aylık ücreti ile ilgili sınırlamalar dikkate alınır, ancak, katılımcının ilerleyen yıllardaki gelir artışları vergi avantajı hesaplamasında dikkate alınmaz ve brüt asgari ücretin reel olarak artmayacağı kabul edilir. Vergi teşviki, Vergi Teşviki Tablosuna ek olarak birikim tablosunda da gösterilebilir.

Muhtemel Programlı Geri Ödeme Tablosu

1. Sisteme giriş aşamasında isteyen katılımcıya sunulacak olan Muhtemel Programlı Geri Ödeme Tablosu katılımcıya genel fikir vermek amacıyla hazırlanır. Bu bağlamda, EGM tarafından hazırlanan muhtemel programlı geri ödeme tabloları veya EGM'nin hesaplamalarda dikkate aldığı esaslar ve parametreler kapsamında şirket tarafından hazırlanan tablolar katılımcılara sunulur.
2. Tabloda, enflasyonsuz bir ortam varsayılır ve net reel getiri oranı yıllık %3 olarak alınır.
3. Program dahilinde yapılacak ödemelerin; emeklilik hakkı kazandıktan sonra ve aksi katılımcı tarafından talep edilmedikçe aylık olarak dönem sonlarında yapılacağı, katılımcıya ara bir dönemde ek ödemede bulunulmayacağı, emeklilik hakkı kazanılan yaş da dikkate alınarak emeklilik yaşından itibaren 10, 15 veya 20 yıl boyunca ödemede bulunulacağı kabul edilir ve tabloda ödemelerin vergi sonrası net tutarı gösterilir.

II. Emeklilik Dönemi Tablolarına İlişkin Esaslar

Sistemden emekliliğe hak kazanan veya iki yıl içinde hak kazanacak olan katılımcılara, isteğe bağlı olarak aşağıda belirtilen tablolar sunulur.

Muhtemel Programlı Geri Ödeme Tablosu

1. Muhtemel Programlı Geri Ödeme Tablosu genel bazlı veya ürün bazlı olarak hazırlanabilir. Ürün bazlı hazırlanacak tablo, ilgili şirketin gelir planı ile ilişkili olarak hazırlanır.
2. Genel bazlı tablolar için, Emeklilik Gözetim Merkezi ("EGM") tarafından hazırlanan muhtemel programlı geri ödeme tabloları veya EGM'nin hesaplamalarda dikkate aldığı esaslar ve parametreler kapsamında şirket tarafından hazırlanan tablolar kullanılabilir.
3. Tabloda, enflasyonsuz bir ortam varsayılır ve fon işletim gideri kesintisi yapıldıktan sonra bulunan net reel getiri oranı kullanılır. Net reel getiri oranı, şirketin ilgili gelir planında sunmuş olduğu fonların fon işletim gideri kesintisinin son takvim yılı sonundaki (son iş günü) ağırlıklı ortalaması, muhtemel brüt reel getiri oranından çıkartılarak hesaplanır. Bu hesaplamalarda kullanılacak muhtemel brüt reel getiri oranı, 1. senaryoda yıllık %2, 2. senaryoda ise yıllık %1 olarak alınır. **(Değişik ifade: 01.04.2016 t. 2016/14 s. G)²**

4. Program dahilinde yapılacak ödemelerin; emeklilik hakkı kazandıktan sonra ve aksi katılımcı tarafından talep edilmedikçe aylık olarak yapılacağı, katılımcıya ara bir dönemde ek ödemede bulunulmayacağı, emeklilik hakkı kazanılan yaş da dikkate alınarak emeklilikten itibaren 5, 10, 15, 20 veya 30 yıl boyunca ödemede bulunulacağı kabul edilir ve tabloda ödemelerin vergi sonrası net tutarı gösterilir.

Yıllık Gelir Sigortası Muhtemel Geri Ödeme Tablosu

1. Yıllık Gelir Sigortası Muhtemel Geri Ödeme Tablosu ürün bazlı olarak hazırlanır. Herhangi bir yıllık gelir sigortası ürünü olmayan şirketler bu tabloyu sunamaz.
2. Tabloda, emekliliğe hak kazanma aşamasında katılımcının emeklilik hesabındaki muhtemel birikimi (vergi sonrası net tutar) veya katılımcı tarafından istenen tutar dikkate alınır.

III. Tablolara Konulacak Açıklamalar

1. Hazırlanan tablolara, tabloların sunumunda kullanılan aynı yazı karakteri ve puntoda koyu harfler

² 2016/14 sayılı Genelge ile "...1. senaryoda yıllık %2, 2. senaryoda ise yıllık %1 olarak alınır." şeklinde ifade değişikliği olmuştur.

kullanılarak aşağıda belirtilen açıklamalar eklenir.

a) Muhtemel Birikim Tablosuna konulacak açıklamalar;

“Emeklilik döneminde ulaşacağınız birikim tutarı fon tercihleriniz ve yatırım getirilerine göre değişkenlik gösterebilir. Burada yapılan hesaplamalar sonucu ulaşılan tutar tahmini bir tutar olup, şirketimiz bu tutarın gerçekleşeceği konusunda garanti vermemektedir.”

“(Değişik fıkra: 22.08.2012 t. 2012/14 s. G.)1. ve 2. senaryo kapsamında sunulan reel getiri oranları, plan kapsamında alınabilecek fonların fon işletim gideri kesintisinin son takvim yılı sonundaki (son iş günü) ağırlıklı ortalaması düşülerek ulaşılan net oranları göstermektedir. Uygulamada gerçekleşecek kesinti oranı, tercih edeceğiniz fonların fon işletim gideri kesintilerine bağlı olarak değişmektedir. Bunun yanı sıra, yatırım aşamasında vergilendirme yapılmadığı için fon işletim gideri kesintisi sonrası getiri oranı aynı zamanda vergi sonrası net getiri oranını ifade etmektedir. Bununla birlikte, sistemden ayrılma sırasında toplam birikim değeri üzerinden vergi kesintisi yapılmaktadır.”

“Bu tabloda, katkı payı tutarınızın emeklilik dönemine kadar sabit kalacağı ve tablodaki hesaplamaların enflasyonun etkisinden arındırılması için enflasyonun sıfır olacağı varsayılmaktadır.”

b) Vergi Teşviki Tablosuna, vergi avantajından kimlerin nasıl yararlanabileceğine ilişkin açıklamalar konulur.

c) Muhtemel Programlı Geri Ödeme Tablosuna konulacak açıklama;

“Emekliliğe hak kazandıktan sonra birikimlerin bir program dahilinde geri ödenmesi kapsamında, emeklilik birikimlerinizin korunması açısından, genel olarak daha muhafazakar ve risksiz bir yatırım stratejisi benimsenmesi beklenmektedir. Bu dönemde alacağınız gelir, tercih edeceğiniz gelir planı, fon tercihleriniz ve yatırım gelirleri ile ödeme sıklığına bağlı olarak değişebilir.”

ç) Yıllık Gelir Sigortası Muhtemel Geri Ödeme Tablosuna konulacak açıklama;

“Yıllık gelir sigortası sözleşmesi, emeklilik sözleşmesinin bir parçası olmayıp, emekliliğe hak kazanıldıktan sonra isteğe bağlı olarak düzenlenebilecek ayrı bir sözleşmedir.”

2. Tablolara “Daha detaylı bilgi için Emeklilik Gözetim Merkezinin www.emeklilik.egm.org.tr internet sitesini ziyaret edebilirsiniz.” açıklaması konulur.

3. Tablolara yukarıda yer alan açıklamalarla aksi bir kanaat oluşturmayacak veya anlam karışıklığına sebep olmayacak ek açıklamalar konulabilir.

IV. İptal Edilen Genelge

24/07/2009 tarihli ve 2009/10 sayılı “Bireysel Emeklilik Sisteminde Kullanılacak Muhtemel Birikim ve Geri Ödeme Tablolarına İlişkin Genelge” iptal edilmiştir.

V. Yürürlük

Bu Genelge yayımından 3 ay sonra yürürlüğe girer.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2010/10	23.08.2010	23.11.2010
Genelge'de Değişiklik Yapan Genelge'nin		
Numarası	Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2016/14	01.04.2016	01.04.2016

**SİGORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN MALİ
BÜNYELERİNE İLİŞKİN YÖNETMELİĞİN REASÜRANS
POLİTİKALARI BAŞLIKLIL 15 İNCİ MADDESİNDE YER ALAN
BÖLÜŞMELİ TRETelerDEN KOTPAR REASÜRANS
ANLAŞMALARINDA TEK BİR REASÜRÖRE YAPILACAK DEVİR
ORANININ HESAPLANMASINA İLİŞKİN GENELGE (2010/11)**

Bilindiği üzere, Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Mali Bünyelerine İlişkin Yönetmeliğin reasürörlere yapılacak devirleri düzenleyen 15 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendine göre bölüşmeli tretelerde tek bir reasüröre yapılacak devir oranının;

- 1) Topluluk dışında yer alan ve 2 nci fıkra çerçevesinde belirlenen asgari derecelendirme notu bulunan reasürörler için beher trete bazında %60'ı aşmaması,
- 2) Topluluk içinde yer alan ve 2 nci fıkra çerçevesinde belirlenen asgari derecelendirme notu bulunan reasürörler için beher trete bazında %50'yi aşmaması,
- 3) Topluluk içi veya topluluk dışı, 2 nci fıkra çerçevesinde belirlenen asgari derecelendirme notu bulunanlar dışında kalan diğer tüm reasürörler için beher trete bazında %15'i aşmaması gerekmektedir.

Hal böyle olmakla beraber, bölüşmeli reasürans anlaşmaları kapsamına giren kotpar reasürans anlaşmalarında tek bir reasüröre yapılacak devir oranının hesaplanmasında toplam prim tutarından reasürörün aldığı pay dikkate alınacaktır.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2010/11	31.08.2010	31.08.2010

**2010/12 ve 2010/14 SAYILI GENELGELER İLE 2010/29 SAYILI
SEKTÖR DUYURUSUNA İLİŞKİN İLAVE AÇIKLAMALARA İLİŞKİN
GENELGE (2010/16)**

(Mülga: 05.12.2014 t. 2014/16 s. G.)¹

- A. 2009/12 ve 2009/14 Sayılı Genelgeler ile 2009/29 Sayılı Sektör Duyurusuna İlişkin Açıklamalar (Mülga: 05.12.2014 t. 2016/14 s. G.)⁽¹⁾
- B. AZMM Hesaplama Tablosu İçinde Yer Alan Açıklamalar (Mülga: 05.12.2014 t. s. G.)⁽¹⁾
- C. Yönetmeliğin Geçici 3 üncü Maddesinin Uygulanması (Mülga: 05.12.2014 t. s. G.)⁽¹⁾
- D. Şirketlerin Fazla Muallak Tazminat Karşılığı Ayırması (Mülga: 05.12.2014 t. s. G.)⁽¹⁾
- E. Net IBNR Tutarının Hesaplanması (Mülga: 05.12.2014 t. s. G.)⁽¹⁾
- F. Büyük Hasarlar (Mülga: 05.12.2014 t. s. G.)⁽¹⁾
- G. Kara Araçları Sorumluluk Branşında Hesaplamaların Alt Branşlarda Yapılması (Mülga: 05.12.2014 t. s. G.)⁽¹⁾
- H. Yeni Kurulan Şirketler ve Faaliyete Yeni Başlanan Branşlar (Mülga: 05.12.2014 t. s. G.)⁽¹⁾
- I. Dosya Açılışında Karşılık Ayrılması (Mülga: 05.12.2014 t. s. G.)⁽¹⁾
- J. Rücu ve Sovtaj Gelirlerine İlişkin Muhasebe Kayıtları

Rücu ve sovtaj gelirlerinin işleyişine ilişkin olarak aşağıda yer alan hesaplar açılmıştır.

120091	Rücu ve Sovtaj Yoluyla Tahsil Edilecek Alacaklar (Brüt)
120092	Rücu ve Sovtaj Yoluyla Tahsil Edilecek Alacaklar (Reasürör Payı)
121091	Rücu ve Sovtaj Faaliyetlerinden Alacaklar Karşılığı (Brüt)
121092	Rücu ve Sovtaj Faaliyetlerinden Alacaklar Karşılığı (Reasürör Payı)
220091	Rücu ve Sovtaj Yoluyla Tahsil Edilecek Alacaklar (Brüt)
220092	Rücu ve Sovtaj Yoluyla Tahsil Edilecek Alacaklar (Reasürör Payı)
221091	Rücu ve Sovtaj Faaliyetlerinden Alacaklar Karşılığı (Brüt)
221092	Rücu ve Sovtaj Faaliyetlerinden Alacaklar Karşılığı (Reasürör Payı)
605051	Rücu ve Sovtaj Faaliyetlerinden Alacaklar Karşılığı (Brüt) (-)
605052	Rücu ve Sovtaj Faaliyetlerinden Alacaklar Reasürör Payı (+)
626051	Rücu Faaliyetlerinden Alacaklar Karşılığı (Brüt) (-)
626052	Rücu Faaliyetlerinden Alacaklar Karşılığı Reasürör Payı (+)

Ayrıca; alt branşlar için

701.01.6.5.1	Rücu ve Sovtaj Faaliyetlerinden Alacaklar Karşılığı Brüt (-)
701.01.6.5.2	Rücu ve Sovtaj Faaliyetlerinden Alacaklar Karşılığı Reasürör Payı (+)

¹ 2014/16 sayılı Genelge ile J bendi hariç 2010/16 sayılı Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

...	

Diğer taraftan, 120.09 ve 220.09 numaralı hesaplar şüpheli hale gelmiş olan rücu ve sovtaj gelirleri için kullanılmayacak olup, söz konusu hesaplar 128 ve 129 ile 680022 numaralı hesapların altında takip edilecektir.

Ayrıca, mülga Yönetmelik hükümleri çerçevesinde rücu ve sovtaj ile ilgili hesaplanan muhtemel gelir karşılıkları mevcut düzenleme içerisinde yer almadığından, önceki dönem hesaplanan (31.12.2009) ve cari dönemde devir kaydıyla 2010 yılına aktarılan kısmın “Konusu Kalmayan Karşılıklar” hesabı içerisinde takip edilmesi gerekmektedir.

K. Finansal Tabloların Doğruluğu ve Kişilerin Sorumluluğu (Mülga: 05.12.2014 t. s. G.)⁽¹⁾

L. Davalık Dosyalar (Mülga: 05.12.2014 t. s. G.)⁽¹⁾

M. Finansal Tabloların Yayınlanması (Mülga: 05.12.2014 t. s. G.)⁽¹⁾

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2010/16	18.10.2010	18.10.2010
Genelge'de Değişiklik Yapan Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2014/16	01.01.2015	01.01.2015

**2010 VE 2011 YILLARINDA AZMM SONUÇLARININ AŞAMALI
OLARAK UYGULANMASI HAKKINDA GENELGE (2011/10)**

Bilindiği üzere, Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmeliğin geçici 3'üncü maddesi hükümleri gereği "AZMM sonuçları, 2010 yılı hesaplamalarında en az %80, 2011 yılı hesaplamalarında en az %90 oranında dikkate alınabilir." Ayrıca, 2011/1 sayılı Genelgenin B. Yönetmeliğin Geçici 3'üncü Maddesinin Uygulanması başlıklı bölümden belirtildiği üzere, "şirketlere tanınan aşamalı yükümlülük oranı kullanma imkanı her branş için aynı seviyede uygulanmalıdır. Ayrıca, herhangi bir dönem aşamalı yükümlülük seviyelerinin üzerinde bir oran kullanılmaya başlandığında, sonraki dönemlerde bu oranın düşürülmesi mümkün değildir."

Diğer taraftan, 2011 yılı ilk çeyreğine ilişkin hesaplama sonuçlarının doğrudan %90 seviyesinde uygulanması durumunda, tek bir çeyrekte AZMM'den kaynaklanan ani bir etki oluşacağı görülmektedir. Bu etkinin yumuşatılabilmesini teminen, yukarıda bahsedilen genelge hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Yönetmeliğin Geçici 3'üncü Maddesinin 2011 yılı birinci çeyreğinde %82,5, ikinci çeyreğinde %85, üçüncü çeyreğinde %87,5 olarak uygulanması, %90 oranının ise yıl sonunda uygulanması, benzeri uygulamanın 2012 yılında da yapılması mümkün bulunmaktadır.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2011/10	22.04.2011	22.04.2011

SİGORTA ŞİRKETİ VE REASÜRANS ŞİRKETİ İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNDE KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE İLİŞKİN GENELGE (2011/8)

Bir şirketin yönetim kurulu, yöneticileri, ortakları ve diğer menfaat sahiplerinin gerek şirket gerekse birbirleri ile olan ilişkiler dizinini belirlemeyi amaçlayan ve halka açık olmayan sigorta şirketi ve reasürans şirketi ile emeklilik şirketlerinin esas alabileceği kurumsal yönetim ilkeleri bu Genelge ile belirlenmiştir.

Genelgede yer alan;

- a) Menfaat sahipleri: Şirketin faaliyetleri ile ilgili herhangi bir kimse, kurum veya çıkar grubunu,
- b) Mevzuat: Sigortacılık mevzuatını ve bireysel emeklilik mevzuatını,
- c) Şirket: Türkiye'de anonim şirket şeklinde kurulmuş olan sigorta şirketi, reasürans şirketi, emeklilik şirketi ile yurt dışında kurulmuş sigorta şirketinin veya reasürans şirketinin Türkiye'deki teşkilâtını, ifade eder.

Şirketler, bu Genelgede yer alan ilkelere uyumun izlenmesi için bir Kurumsal Yönetim Komitesi oluşturur. Kurumsal Yönetim Komitesine, şirket yönetim kurulundan bir üye başkanlık eder. Komitenin görevi, ilkelere uyum sağlanması için gerekli çalışmaları yürütmek, yönetim kuruluna bu amaçla önerilerde bulunmak ve şirketin ilkelere uyumunu izlemektir.

Kurumsal Yönetim Komitesi, konuya ilişkin değerlendirmelerini içeren bir rapor hazırlayarak her yılın Mart ayında şirket yönetim kuruluna sunar ve bir örneğini Hazine Müsteşarlığına gönderir.

İlke 1- Şirketler kurumsal yönetim ilkelerini eşitlik, şeffaflık, hesap verilebilirlik ve sorumluluk ilkelerine göre oluşturur.

İyi kurumsal yönetim ilkelerinden;

- a) Eşitlik, şirket yönetiminin tüm faaliyetlerinde, gerek pay sahiplerine gerekse menfaat sahiplerine kendi aralarında eşit davranması ve olası çıkar çatışmalarının önüne geçmesini,
 - b) Şeffaflık, ticari sır niteliğindeki ve henüz kamuya açıklanmamış bilgiler hariç olmak üzere, şirket ile ilgili finansal ve finansal olmayan bilgilerin, zamanında, doğru, eksiksiz, anlaşılabilir, yorumlanabilir, düşük maliyetle ve kolay erişilebilir bir şekilde kamuya duyurulmasını,
 - c) Hesap verebilirlik, yönetim kurulu üyelerinin esas itibarıyla anonim şirket tüzel kişiliğine ve pay sahiplerine karşı olan hesap verme zorunluluğunu,
 - ç) Sorumluluk, şirket yönetiminin anonim şirket adına yaptığı tüm faaliyetlerinin mevzuata, esas sözleşmeye ve şirket içi düzenlemelere uygunluğunu ve bunun denetlenmesini
- ifade eder.

İlke 2- Şirket, pay sahipliği haklarının kullanılmasında mevzuattan, esas sözleşmeden ve diğer şirket içi düzenlemelerden doğan hakların kullanılmasını sağlayacak önlemleri alır.

Tüm pay sahiplerine ilke olarak eşit muamele edilir.

Bilgi alma ve inceleme hakkının kullanımında, pay sahipleri arasında ayırım yapılmaz. Pay sahiplerinin haklarının kullanımını etkileyebilecek her türlü bilgi güncel olarak elektronik ortamda pay sahiplerinin kullanımına sunulur.

Şirket, genel kurul toplantılarından önce pay sahiplerinin genel kurula katılımını sağlayacak her türlü tedbiri zamanında alır ve genel kurul gündemi hakkında eksiksiz, tereddüt yaratmayacak ve pay sahiplerine gerekli hazırlık yapma imkanı verecek şekilde bilgi verir. Genel kurul toplantısında, gündemde yer alan konular tarafsız ve ayrıntılı bir şekilde, açık ve anlaşılabilir bir yöntemle aktarılır; pay sahiplerine eşit şartlar altında düşüncelerini açıklama ve soru sorma imkanı verilir ve sağlıklı bir tartışma ortamı yaratılır.

Oy hakkının kullanılmasını zorlaştıracı uygulamalardan kaçınılır. Her pay sahibine oy hakkını en kolay ve uygun şekilde kullanma fırsatı sağlanır.

Oy kullanma prosedürü toplantıdan önce ve toplantı başlangıcında pay sahiplerine duyurulur.

Şirket azınlık haklarının kullanılmasında azami özen gösterir.

Şirket, pay sahiplerinin paylarını serbestçe devretmesini zorlaştıracı uygulamalardan kaçınır.

Şirketin belirli ve tutarlı bir kâr dağıtım politikası olmalıdır. Kâr dağıtım politikasında pay sahiplerinin menfaatleri ile şirket menfaati arasında tutarlı bir politika izlenir. Genel kurul toplantısında kar dağıtım politikasına ilişkin hususlar pay sahiplerinin bilgisine sunulur, faaliyet raporunda yer alır ve bilgilendirme politikası çerçevesinde kamuya açıklanır.

İlke 3- Şirketler iş ve işlemlerini şeffaf bir biçimde yürütür.

Şirketin finansal durumuna ve faaliyet sonuçlarına etki edebilecek kamuya açıklanacak bilgiler, zamanında, doğru, eksiksiz, anlaşılabilir, güncel ve kolay erişilebilir biçimde kamunun kullanımına sunulur.

Şirketin finansal durumunda veya faaliyetlerinde önemli bir değişiklik olması, şirket ile ilgili olarak derecelendirme kuruluşunun verdiği derecelendirme notu, buna ilişkin değişiklikler, şirketin konkordato talebinde bulunması, tasfiye sürecine girmesi, iflasının istenmesi veya mahkemenin şirketin iflasına karar vermesi durumlarında kamuoyu derhal bilgilendirilir.

Kamunun aydınlatılmasında, şirkete ait internet sitesi aktif olarak kullanılır.

Şirketin kolay ulaşılabilir bir internet sitesi olmalıdır. Şirketin internet sitesinde; 28/10/2007 tarihli ve 26684 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmeliğin "İnternet Sitesi Kurma Zorunluluğu" başlıklı 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan bilgilere ek olarak;

- a) Türkçe ve İngilizce olarak şirkete ait kurumsal bilgiler,
- b) Ticaret sicili bilgileri,
- c) Ana sözleşmesi,
- ç) Yönetim kurulu üyeleri ile ilgili bilgiler,
- d) Faaliyet raporları,
- e) Bağımsız denetim raporları ile dipnotları da içerek şekilde cari yıl ve son beş yıla ait mali tablolar
- f) Şirketin misyonu ve vizyonu

yer alır.

Kamunun aydınlatılması ile ilgili olarak şirket yönetim kurulu tarafından bilgilendirme politikasını gösterir ilkeler hazırlanarak genel kurula sunulur ve kamuya açıklanır. Bilgilendirme politikası, mevzuat ile belirlenenler dışında kamuya hangi bilgilerin açıklanacağını, bu bilgilerin ne şekilde, hangi sıklıkla ve hangi yollardan kamuya duyurulacağı ve benzeri hususları içerir. Ticari sır niteliğindeki bilgilerin belirlenmesinde, şirketin şeffaflığı ile çıkarlarının korunması arasındaki denge gözetilir.

Oluşturulan etik kuralları bilgilendirme politikası çerçevesinde kamuya açıklanır.

Kâr payı dağıtım politikası, faaliyet raporunda yer alır ve bilgilendirme politikası çerçevesinde kamuya açıklanır.

Faaliyet raporu, kamuoyunun şirketin faaliyetleri hakkında her türlü bilgiye ulaşmasını sağlayacak ayrıntıda hazırlanır.

İlke 4- Menfaat sahiplerinin hakları birbirinden bağımsız olarak korunur.

Menfaat sahipleri arasında çıkar çatışmaları ortaya çıktığında veya bir menfaat sahibinin birden fazla çıkar grubuna dahil olması durumunda, sahip olunan hakların korunması açısından mümkün olduğunca dengeli bir politika izlenir.

Şirket, ürün ve hizmet sunumunda müşteri memnuniyetini sağlayıcı her türlü tedbiri alır. Ticari sır kapsamında, müşteri ve tedarikçiler ile ilgili bilgilerin gizliliğine özen gösterilir. Şirket ile müşteriler ve tedarikçiler arasında haksız menfaatten uzak iyi ilişkiler kurulması ve taraflar arasında yapılan anlaşma koşullarına uyum sağlanması için şirketçe gerekli önlemler alınır.

Şirket, işe alım politikaları oluştururken ve kariyer planlamaları yaparken, eşit koşullardaki kişilere eşit fırsat sağlanması ilkesini benimser.

Katılımcı bir yönetim ortamının oluşturulmasını teminen, şirketin finansal imkanları, ücret, kariyer, eğitim, sağlık gibi konularda çalışanlara yönelik bilgilendirme toplantıları yapılarak görüş

alışverişinde bulunulur.

Şirket çalışanlarının görev tanımları ve dağılımı yöneticiler tarafından belirlenir ve çalışanlara duyurulur.

Çalışanlar için güvenli çalışma ortam ve koşulları sağlanır ve bu ortam ve koşullar sürekli olarak iyileştirilir. Çalışanların şirket içi fiziksel, ruhsal ve duygusal kötü muamelelere karşı korunması için önlemler alınır. Çalışanlar ile ilgili olarak alınan kararlar veya çalışanları ilgilendiren gelişmeler çalışanlara veya temsilcilerine bildirilir.

Şirket, sosyal sorumluluklarına karşı duyarlı olur; çevreye, tüketiciye, kamu sağlığına ilişkin düzenlemeler ile etik kurallara uyar ve bu konulardaki politikalarını kamuya açıklar.

İlke 5- Yönetim kurulu ve yöneticiler faaliyetlerini adil, şeffaf, hesap verebilir ve sorumlu bir şekilde yürütür.

Yönetim Kurulu şirket politika ve stratejisini, bu politika ve stratejilere ulaşmak için izlenecek yolları, bu politika ve stratejilere ilişkin gelişmeleri, gözetim ve değerlendirmede izlenecek süreçleri belirler. Yönetim kurulu, sürekli ve etkin bir şekilde, şirketin hedeflerine ulaşma derecesini, faaliyetlerini ve geçmiş performansını gözden geçirir. Gerekli durumda gecikmeden ve sorun ortaya çıkmadan önce önlem alır.

Yönetim kurulu, şirket faaliyetlerinin mevzuata, esas sözleşmeye, iç düzenlemelere ve oluşturulan politikalara uygunluğunu gözetir.

Yönetim kurulu şirket ile pay sahipleri arasında yaşanabilecek anlaşmazlıkların giderilmesinde öncü rol oynar.

Yönetim kurulu üyelerinin ve diğer yöneticilerin yetki ve sorumlulukları açık ve anlaşılabilir olmalı ve faaliyet raporunda yer almalıdır.

Yönetim kurulu üyesi görevini basiretli biçimde ve iyi niyet kuralları çerçevesinde yerine getirir. Görevin basiretli ve iyi niyet kuralları çerçevesinde ifa edilmesi, benzer durumlarda ve benzer koşullar altında, asgari olarak gösterilmesi gereken dikkat ve özenin gösterildiği anlamına gelir. Yönetim kurulu üyesinin şirket işleri için yeterli zaman ayırması esastır. Yönetim kurulu toplantıları etkin ve verimli bir şekilde planlanır ve gerçekleştirilir.

Yönetim kurulu üyelerinin, görevlerini tam olarak yerine getirebilmelerini teminen her türlü bilgiye zamanında ulaşmaları için gerekli mekanizma oluşturulur.

Yönetim kurulu; periyodik mali tabloların mevcut mevzuat ve uluslararası muhasebe standartlarına uygun olarak hazırlanmasından, sunulmasından ve gerçeğe uygunluğu ile doğruluğundan sorumludur. Yönetim kurulu, periyodik mali tablolar ve yıllık faaliyet raporunun kabulüne dair ayrı bir karar alır.

Yöneticiler şirket işlerinin; misyon, vizyon, hedefler, stratejiler ve politikalar çerçevesinde yürütülmesini sağlar, yönetim kurulunun her yıl onayladığı finansal ve operasyonel planlara uygun olarak hareket eder. Yöneticiler görevlerini yerine getirirken mevzuata, esas sözleşmeye, şirket içi düzenlemelere ve politikalara uyar.

Yöneticilerin verilen görevleri ifa edebilmeleri için gerekli profesyonel nitelikleri haiz olmaları gerekir. Yöneticiler, şirket hakkındaki gizli ve kamuya açık olmayan bilgiyi kendileri veya başkaları lehine kullanamaz, şirket hakkında yalan, yanlış, yanıltıcı, mesnetsiz bilgi veremez, haber yayamaz ve yorum yapamaz.

İlke 6- Ücret politikasının belirlenmesinde şirketin etik değerleri, iç dengeleri ve stratejik hedefleri göz önünde bulundurulur.

Yönetim kurulu üyelerine, üst düzey yönetime ve diğer personele verilecek ücretlere ilişkin genel politika yönetim kurulu tarafından belirlenir.

Yönetim kurulu üyelerine verilecek ücret, toplantı, toplantı öncesi ve sonrası hazırlık ve özel projelerde o şirket için harcayacağı zaman olarak hesap edilir.

Yöneticiler ve çalışanlara verilecek ücret ve diğer menfaatlerin belirlenmesinde kişilerin nitelikleri ve şirketin başarısına yaptıkları katkı da göz önünde bulundurulur.

Genelge'nin

Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2011/8	27.04.2011	27.04.2011

BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNDEKİ ÖDEYENİ TÜZEL KİŞİ OLAN SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN GENELGE (2014/17)

Bilindiği üzere, Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun (“Kanun”) ek 1 inci maddesi “İşveren tarafından ödenenler hariç katılımcı adına bireysel emeklilik hesabına ödenen katkı paylarının yüzde yirmibeşine karşılık gelen tutar, şirketler tarafından emeklilik gözetim merkezine iletilen bilgiler esas alınarak Devlet katkısı olarak emeklilik gözetim merkezince hesaplanır.” hükmünü amirdir. Bunun yanında, Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin (“Yönetmelik”) 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası “Şirketler, işverenler tarafından ödenenler hariç, katılımcılar adına ödenen katkı payına ilişkin veriler ile devlet katkısı hesaplamasına esas diğer verileri, emeklilik gözetim merkezince belirlenen içerik, format ve yöneme göre en geç kaydın olduğu günü takip eden iş günü saat 14:00’e kadar emeklilik gözetim merkezine gönderir.” hükmünü; sekizinci fıkrası ise “Devlet katkısının hesaplanmasında, ..., işverenler tarafından yapılan katkı payı ödemeleri, ... hesaplamaya dahil edilmez.” hükmünü içermektedir. Bunun yanında, Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğin 17 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre, işveren sıfatıyla yalnızca işveren grup emeklilik sözleşmesi kapsamında katkı payı ödemesi yapılabilmektedir. Bu kapsamda, bireysel ve gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmelerinde, işverenlerce katkı payı ödemesi yapılmaması gerekmekte olup, işverenlerin yalnızca katkı payı ödemelerine ilişkin operasyonel işlemlerde aracılık yapmak suretiyle ilgili süreçlere dahil olması mümkündür.

Bu çerçevede, katkı payı ödemeleri bir tüzel kişi tarafından yapılacak tüm bireysel ve gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmeleri kapsamında, yukarıdaki mevzuata ve bu Genelge hükümlerine uygun şekilde devlet katkısı iş ve işlemlerinin yürütülebilmesini teminen emeklilik şirketlerince (“şirket”) gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Bu Genelge, ödeyen tüzel kişi olan, yürürlükteki ve sistemden çıkış nedeniyle sonlanmış tüm bireysel ve gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmeleri kapsamında, yukarıdaki mevzuata uygun şekilde devlet katkısı iş ve işlemlerinin yürütülebilmesini teminen şirketlerce yapılması gereken asgari çalışmaları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Tarama Çalışması

MADDE 1 – (1) Şirketler tarafından, bu Genelgenin yayımı tarihinden itibaren 30 iş günü içinde, ödeyen tüzel kişi olan bireysel ve gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmeleri için, katılımcı ile tüzel kişi ödeyen arasında işveren-çalışan ilişkisi veya iş akdi bağı olup olmadığına ilişkin bir tarama çalışması yapılır ve ilgili katılımcı veya tüzel kişi ödeyene ulaşılmaya çalışılır.

(2) Bu tarama çalışması kapsamında, şirket tarafından işveren-çalışan ilişkisi veya iş akdi bağı olup olmadığının belirlenmesine yönelik gerekli tedbirlerin alındığını ispat edici nitelikte iletişim araçları (posta, elektronik posta, çağrı merkezi vb.) kullanılır.

İşveren-Çalışan İlişkisi veya İş Akdi Bağı Olan Sözleşmeler

MADDE 2 – (1) Bu Genelgenin yayımı tarihinden itibaren 30 iş günü içinde, katılımcı veya tüzel kişi ödeyene ulaşılan sözleşmelerden, katılımcı ile tüzel kişi ödeyen arasında işveren-çalışan ilişkisi veya iş akdi bağı olduğu anlaşılan sözleşmeler için aşağıdaki işlemler gerçekleştirilir.

a)Tüzel kişi tarafından, işveren-çalışan ilişkisi veya iş akdi bağı olduğu dönemde yapılan katkı payı ödemeleri için devlet katkısı talep edilmez.

b)Tüzel kişi tarafından, işveren-çalışan ilişkisi veya iş akdi bağı olduğu dönemde yapılan katkı paylarına hâlihazırda devlet katkısı ödenmiş ise ilgili ödeme için, müteakip kayıt kesinleştirme süresi içinde, Kanunun ek 1 inci maddesi uyarınca, şirketlerce haksız devlet katkısı bildirimi yapılır.

İşveren-Çalışan İlişkisi veya İş Akdi Bağı Olmayan Sözleşmeler

MADDE 3 – (1) Bu Genelgenin yayımı tarihinden itibaren 30 iş günü içinde, katılımcı veya tüzel kişi ödeyene ulaşılan sözleşmelerden, katılımcı ile tüzel kişi ödeyen arasında işveren-çalışan ilişkisi veya iş akdi bağı bulunmadığı anlaşılan sözleşmeler için aşağıdaki işlemler gerçekleştirilir.

a) Söz konusu tüzel kişilerden, katılımcıyla aralarında bir işveren-çalışan ilişkisi veya iş akdi bağı bulunmadığına dair asgari içeriği Ek-1’de belirtilen yazılı beyan alınır.

b) Ödeyen tüzel kişi ile katılımcı arasında işveren-çalışan ilişkisi olmadığını tevsik eden Sosyal Güvenlik Kurumundan (SGK) alınacak, 1/1/2013 tarihinden sonraki tüm çalışma dönemlerini ve ilgili tüm işyeri sicil numaralarını kapsayan güncel bir belgenin tüzel kişi veya katılımcı tarafından şirkete ibraz edilmesi istenir. Anılan bilgileri içermesi kaydıyla, e-Devlet Kapısı (www.turkiye.gov.tr) üzerinden Kimlik Doğrulama Sistemi kullanılarak alınacak hizmet dökümü/bilgisi vb. belgeler de bu amaç için kullanılabilir.

c) İlgili beyan ve belgenin 31/03/2015 tarihi itibarıyla şirkete ulaşmaması halinde, ilgili sözleşmeler için katılımcı ile tüzel kişi ödeyen arasında işveren-çalışan ilişkisi veya iş akdi bağı olduğu varsayılarak şirketçe 2 nci maddede belirtilen işlemler gerçekleştirilir.

İşveren-Çalışan İlişkisi veya İş Akdi Bağı Olup Olmadığı Netleştirilemeyen Sözleşmeler

MADDE 4 – (1) Bu Genelgenin yayımı tarihinden itibaren 30 iş günü içinde katılımcı veya tüzel kişiye ulaşılamadığı ve bu kapsamda, katılımcı ile tüzel kişi ödeyen arasında işveren-çalışan ilişkisi veya iş akdi bağı olup olmadığı hususu netleştirilemeyen sözleşmeler için aşağıdaki işlemler gerçekleştirilir.

a) Asgari içeriği Ek-2’de belirtilen bildirim, tarama çalışmasının bitimini takip eden 10 uncu iş gününün sonuna kadar katılımcının emeklilik sözleşmesi kapsamında şirkete bildirdiği güncel posta adresine tebliğ edilir.

b) İlgili beyan ve belgenin 31/03/2015 tarihi itibarıyla şirkete ulaşmaması durumunda, katılımcı ile tüzel kişi ödeyen arasında işveren-çalışan ilişkisi veya iş akdi bağı olduğu varsayılarak şirketçe 2 nci maddede belirtilen işlemler gerçekleştirilir.

(2) İşveren-çalışan bağının olmadığının ilerleyen dönemlerde tespiti halinde, şirketin Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkraları çerçevesindeki yükümlülüğü, konuya ilişkin olarak tüzel kişiden alınan bildirimin şirkete ulaştığı tarihten itibaren başlayacak olup, bu durumda şirketçe 3 üncü madde hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 5 – (1) Bu Genelge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Genelge’nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2014/17	10.12.2014	10.12.2014

EK-1**Beyan Metni Asgari İçeriği**

Sözleşme no.

Katılımcının adı soyadı

Katılımcının TC kimlik no.su

Katılımcı ad ve hesabına katkı payı ödeyen tüzel kişinin unvanı

Katılımcı ad ve hesabına katkı payı ödeyen tüzel kişinin işyeri sicil numarası

İşveren-çalışan ilişkisi/iş akdi bağı olmadığına dair beyan (1/1/2013 tarihinden beyan tarihine kadar olan dönem için)

EK-2**Bildirim Metni Örneği**

(sözleşme no. yazılacaktır) no.lu sözleşme kapsamında, katılımcı ad ve hesabına katkı payı ödeyen (ilgili tüzel kişinin/kişilerin unvanı yazılacaktır) ile şahsınız arasında bir işveren-çalışan ilişkisi/iş akdi bağı olup olmadığına ilişkin (ilgili tüzel kişinin/kişilerin unvanı yazılacaktır)'e ait beyanı şirketimize ibraz etmeniz gerekmektedir. Katkı payı ödeyen (tüzel kişi unvanı yazılacaktır) ile aranızda bir işveren-çalışan ilişkisi olmadığını tevsik eden Sosyal Güvenlik Kurumundan alınacak, 1/1/2013 tarihinden sonraki tüm çalışma dönemlerini ve ilgili tüm işyeri sicil numaralarını kapsayan güncel bir belgenin de şirketimize ibraz edilmesi gerekmektedir. Anılan bilgileri içermesi kaydıyla, e-Devlet Kapısı (www.turkiye.gov.tr) üzerinden Kimlik Doğrulama Sistemi kullanılarak alınacak hizmet dökümü/bilgisi vb. belgeler de bu amaç için kullanılabilir.

Anılan beyanı ve yukarıda belirtilen belgeyi en geç 31/03/2015 tarihi itibarıyla şirketimize ibraz edemediğiniz takdirde, (ilgili tüzel kişinin/kişilerin unvanı yazılacaktır) tarafından (sözleşme no. yazılacaktır) no.lu sözleşme kapsamında adınıza ödenen katkı payları için devlet katkısı hesaplanmayacağını, varsa ödenmiş olan devlet katkısı tutarlarının ise 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun ek 1 inci maddesi uyarınca haksız devlet katkısı işlemi yapılarak bireysel emeklilik hesabınızdan geri alınacağını kabul ettiğiniz varsayılacaktır.

SİGORTACILIK DESTEK HİZMETLERİ HAKKINDA
YÖNETMELİĞİN BAZI MADDELERİNİN UYGULANMASI
HAKKINDA GENELGE (2016/3)

Bilindiği üzere, Sigortacılık Destek Hizmetleri Hakkında Yönetmelik 28/8/2015 tarih ve 29459 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Söz konusu Yönetmeliğin bazı maddelerinin uygulanmasında aşağıdaki hususlar dikkate alınacaktır.

1. Amaç ve kapsam başlıklı 1 inci maddenin ikinci fıkrasının (b) bendi ile genel olarak danışmanlık faaliyetleri kapsam dışı bırakılmakla birlikte anılan Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde özel olarak bazı danışmanlık faaliyetleri Yönetmelik kapsamına alınmıştır. Bu itibarla, 4 üncü madde özel hüküm niteliğinde olduğundan öncelikli olarak uygulanacaktır.

Aynı maddenin üçüncü fıkrasına istinaden bankaların acenteliklerini üstlendikleri şirketlere sağladığı hizmetler Yönetmelik kapsamı dışındadır.

2. Tanımlar başlıklı 3 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan Destek Hizmeti Sağlayıcısı kapsamına, Sigortacılık Kanunu ve Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında faaliyet gösteren şirketlerin ilgili mevzuat ve sözleşme hükümleri çerçevesinde üstlendikleri yükümlülükleri ifa amacıyla dışarıdan hizmet aldıkları ifa yardımcılarını girmektedir.

Bu kapsamda, sigorta şirketlerince destek hizmeti sağlayıcısı tanımında dikkate alınması gereken iki husus; sigorta şirketlerinin poliçede üstlendikleri yükümlülükler ile sigortalıyı herhangi bir şirket ya da kuruma yönlendirip yönlendirmedikleridir. Bu çerçevede, ifa yardımcılarını ile tazminat yükümlülüğü kapsamında sigorta şirketlerinin sigortalıyı yönlendirdiği her türlü şirket ya da kurum destek hizmeti sağlayıcısı olarak değerlendirilmektedir.

3. Hizmet alımına ilişkin genel esaslar başlıklı 5 inci maddenin birinci fıkrasına istinaden; şirketler, destek hizmetini almadan önce, Müsteşarlığa ibraz edilmek üzere, alacakları hizmetten doğabilecek riskler ile bunların yönetilmesine, beklenen fayda ve maliyetin değerlendirilmesine ilişkin raporu güvenli elektronik ortamda Sigorta Bilgi Merkezine iletmekle yükümlüdür. Bu kapsamda, hazırlanacak raporun formatı Ek-1'de yer almaktadır.

Diğer taraftan, aynı maddenin dokuzuncu fıkrasına istinaden şirketler hizmet konularına göre temin ettikleri destek hizmetlerine ilişkin olarak birinci fıkra uyarınca hazırlanan rapora ilişkin değerlendirmelerini her yılın Mart ayı sonuna kadar Merkeze iletmekle yükümlüdür. Bu kapsamda hazırlanacak raporun formatı Ek-2'de yer almaktadır.

Şirketlerin mevcut durumda temin ettikleri destek hizmetlerine ilişkin olarak da Ek-2'de yer alan rapor formatına uygun şekilde rapor hazırlanması ve söz konusu raporun Genelgenin yayımlanmasını takip eden Mart ayı sonuna kadar Merkeze iletilmesi gerekmektedir.

Raporların (Ek-1, Ek-2) destek hizmeti alınan şirket bazında değil, hizmet konuları itibarıyla hazırlanması, beklenen/gerçekleşen fayda ve maliyet değerlendirmelerinin, parasal olarak değil, genel ifadelerle yapılması, raporlarda talep edilen hususların kısa ve anlaşılır bir şekilde ifade edilmesi gerekmektedir.

4. Destek hizmeti sağlayıcılarında aranan şartlar başlıklı 6 ncı maddenin birinci fıkrası uyarınca; hizmet sağlayıcılarında aranacak şartların şirketler tarafından kontrol edilmesi gerekmektedir.

Aynı maddenin ikinci fıkrasında bahsi geçen hâkim hissedar ifadesi ile hem doğrudan hem de dolaylı hâkim hissedarlar amaçlanmaktadır.

5. Liste başlıklı 7 nci madde uyarınca, şirketler destek hizmeti aldıkları hizmet sağlayıcılarının listesini hizmet konularına göre Sigorta Bilgi Merkezine iletir (Ek-3).

Şirketler tarafından hizmet sağlayıcılarının listesinin Merkeze iletilmesi durumunda, destek hizmet sağlayıcılarının ayrıca listeye kaydolmak için başvuru yapmasına gerek yoktur.

6. Merkez bu Genelge hükümleri çerçevesinde şirketlerin veri transfer etmelerini teminen gerekli bilişim alt yapısını tesis eder.

Merkez, şirketlerden elde ettiği bilgiler doğrultusunda listeyi düzenler ve hizmet sağlayıcılarına kayıt numarası verir. 2015/32 sayılı Tamirhane Referans Listesine ilişkin Genelge kapsamında kayıt numarası alan onarım servislerine aynı kayıt numarası verilir.

7. Müsteşarlığımızca düzenlenen 11/11/2015 tarihli ve 2015/42 sayılı Genelge ile 30/11/2015 tarihli ve 2015/52 sayılı Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

8. Bu Genelge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2016/3	15.01.2016	15.01.2016

RAPOR 1

Destek hizmetinin konusu	
Hedeflenen fayda, destek hizmeti alınmasından beklentiler	
Destek hizmeti alınmasının oluşturacağı maliyet/yük	
Destek hizmeti alınmasından doğabilecek riskler ve nasıl yönetileceği	

RAPOR 2

Destek hizmetinin konusu	
Destek alınmasının şirkete sağladığı fayda	
Destek alınmasının şirkete maliyeti/yükü	
Destek hizmeti alınmasından doğabilecek riskler ve nasıl yönetildiği	
Elde edilen sonuç, Fayda-maliyet analizi ve risk değerlendirmesi sonucu destek hizmeti alınmasının beklentileri karşılayıp karşılamadığı	

EK-3

DESTEK HİZMET SAĞLAYICILARI

TİCARET UNVANI	HİZMET KONUSU

BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNDE DEVLET KATKISI İŞLEMLERİ HAKKINDA GENELGE (2016/12)

Bu Genelge, 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun Ek 1 inci maddesi ile 5/2/2016 tarihli ve 29615 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin ("Yönetmelik") Geçici 3 üncü maddesinin uygulanmasına ilişkin bazı esas ve usulleri açıklamak üzere hazırlanmıştır.

MADDE 1- (1) Yönetmeliğin Geçici 3 üncü maddesi kapsamında, 1/1/2013-1/4/2016 tarihleri arasında devlet katkısı almış olması gereken bir katkı payı tutarının;
Devlet katkısı hesaplamasına dâhil edilmemiş olması,
Devlet katkısı hesaplamasına dâhil edilmekle birlikte, tamamen veya kısmen devlet katkısı almamış olması,
Sehven haksız devlet katkısı bildirimine konu edilmesi,
hallerinde ilgili katkı payı tutarı, bir defaya mahsus olmak üzere, en geç 30/9/2016 tarihine kadarki devlet katkısı hesaplamalarında dikkate alınır. Bu kapsamda, Yönetmeliğin Geçici 3 üncü maddesine ilişkin tüm verilerin, en geç 2016 Ağustos dönemine ilişkin devlet katkısı verileriyle birlikte emeklilik gözetim merkezine iletilmiş olması gerekmektedir.

MADDE 2- Bu Genelge 1/4/2016 tarihinde yürürlüğe girer.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2016/12	25.03.2016	01.04.2016

**SİGORTA DENETLEME KURULU TARAFINDAN TANZİM EDİLEN
RAPORLARIN İCRASINDA UYULACAK ESASLARA İLİŞKİN
GENELGE
(2016/25)**

Sigortacılık ve özel emeklilik faaliyetinin denetimi sonucu tanzim edilen raporlardaki tespit ve değerlendirmelere ilişkin olarak denetime tabi olanların görüş ve savunmalarının alınması ile tespit ve önerilerin gereğinin yerine getirilmesinde aşağıdaki esaslara göre işlem yapılması esastır.

Madde 1- Sigorta Denetleme Kurulu tarafından yapılan denetimler sonucu hazırlanan raporlar, gerektiğinde raporda yer alan tespit ve değerlendirmelere ilişkin olarak denetime tabi kişi ve kurumların görüşleri ve mevzuata aykırı uygulamalarla ilgili savunmaları da alındıktan sonra Kurul Başkanlığının nihai değerlendirmesi ile birlikte Sigortacılık Genel Müdürlüğü'ne gönderilir.

Madde 2- Denetim raporlarında yer alan tespit ve değerlendirmelerin, Sigortacılık Genel Müdürlüğü tarafından, denetime tabi kişi ve kurumlara tekrar gönderilmesi suretiyle ayrıca görüş ve savunma alınmaz.

Madde 3- Sigortacılık Genel Müdürlüğü tarafından, denetim raporlarında yer alan tespit ve değerlendirmeler ile Kurul Başkanlığı görüşlerine iştirak edilmesi halinde, ilgili mevzuat kapsamında gerekli işlemler yapılır ve Sigorta Denetleme Kurulu'na bildirilir.

Madde 4- Sigortacılık Genel Müdürlüğü tarafından denetim raporlarında yer alan tespit ve değerlendirmeler ile Kurul Başkanlığı görüşlerine iştirak edilmemesi halinde, görüş ayrılığı yaşanan hususlar Sigorta Denetleme Kurulu Başkanı ve Sigortacılık Genel Müdürü tarafından Makamlarının değerlendirmesine sunulur ve Makamlarının onayı doğrultusunda Sigortacılık Genel Müdürlüğü tarafından gerekli işlemler (adli ve idari para cezaları ile diğer idari tedbirler) yapılarak, sonucu Sigorta Denetleme Kurulu'na bildirilir.

Madde 5- Denetim raporlarından işlemleri tamamlananlar ile üzerinde yapılacak işlem bulunmayanlar kapatılarak dosyasına kaldırılır. İşlemleri tamamlanan raporlarla ilgili olarak denetime tabi kişi ve kurumlar tarafından alınan tedbirler, Sigorta Denetleme Kurulu tarafından sonraki denetimlerde değerlendirilir.

Madde 6- Müsteşarlığımız ile TCMB, BDDK, SPK ve TMSF arasında imzalanan 31/12/2010 tarihli işbirliği ve Bilgi Paylaşımı Protokolünün 9 uncu maddesi kapsamında gerçekleştirilen konsolide denetimler sonucu hazırlanan raporlar, Sigorta Denetleme Kurulu tarafından ana finansal kuruluşun denetimden sorumlu otorite ile eş zamanlı olarak Sigortacılık Genel Müdürlüğüne de gönderilir.

Madde 7- Sigorta eksperleri ile sigorta acenteleri hakkında TOBB İcra Komitelerinin yetkisinde olan hususlar ile Türk Ceza Kanunu, vergi, karapara aklama ve terörizmin finansmanı gibi konulardaki mevzuatlara aykırı fiil ve eylemlere ilişkin raporlar Sigorta Denetleme Kurulu tarafından ilgili kurumlara intikal ettirilir ve bu madde kapsamında Hazine Müsteşarlığınca yapılması gereken işlemlerin tesisini teminen aynı zamanda Sigortacılık Genel Müdürlüğüne bildirilir.

Madde 8- Sigorta Denetleme Kurulu ve Sigortacılık Genel Müdürlüğü tarafından karşılıklı olarak yapılacak bildirimlerde, bildirim konu hususlardaki tüm belgelerin birer suretine ekte yer verilir.

Madde 9- Bu Genelge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2016/25	22.06.2016	22.06.2016

GENELGE (2016/26)

Kamu, sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısı olarak, bireylerin emekliliğe yönelik tasarruflarının yatırıma yönlendirilmesi ile emeklilik döneminde ek bir gelir sağlanarak refah düzeylerinin yükseltilmesi ve ekonomik kalkınmaya katkıda bulunulmasını teminen oluşturulan bireysel emeklilik sistemine otomatik katılım, cayma hakkı olmak üzere çalışanların işverenleri tarafından bir emeklilik planına dâhil edilmeleri esasına dayanmaktadır.

Ülkemizde bireysel emeklilik sistemine otomatik katılım, 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununa 6740 sayılı Kanunla eklenen Ek 2'nci maddenin 01.01.2017 tarihinde yürürlüğe girmesi ile hayata geçirilecektir.

4632 sayılı Kanunun Ek 2'nci maddesi kapsamına 01.01.2017 tarihinden itibaren, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine göre istihdam edilecek 45 yaşını doldurmamış çalışanlar ile mevcut çalışanlardan 45 yaşını doldurmamış olanlar dâhil edilmiştir. Uygulamanın kapsama alacağı işverenler, Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit edilecektir.

Bu kapsamda, hem kamu kesimi hem de özel sektör işverenleri tarafından yerine getirilmesi gereken birtakım yükümlülükler bulunmaktadır. Söz konusu yükümlülüklerin yerine getirilmesi işverenin sorumluluğunda olup, 4632 sayılı Kanunun Ek 2'nci maddesi uyarınca yükümlülüklerini ifa etmeyen işverenlere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından idari para cezası uygulanacaktır.

Buna göre; işverenler öncelikle, otomatik katılım için emeklilik planı düzenleme konusunda Hazine Müsteşarlığı tarafından yetkilendirilmiş bir veya birden fazla emeklilik şirketiyle anlaşmak, merkez ve/veya taşra birimleri adına emeklilik sözleşmesi imzalanmasına ilişkin olarak yetkili yöneticilerini belirlemek, kapsamda yer alan çalışanlarına emeklilik planı sunmak ve çalışanın ücretinden keseceği katkı payını emeklilik şirketine aktarmak zorundadır.

İşveren, söz konusu katkı payını zamanında emeklilik şirketine aktarmaz veya geç aktarırsa çalışanın birikiminde oluşan parasal kaybindan sorumlu olacaktır. Konu hakkında detaylı bilgiye www.hazine.gov.tr adresinde yayımlanan "İşverenlere Yönelik Otomatik Katılım Sistemi Tanıtım Kılavuzu"ndan ulaşılabilecektir.

Bu itibarla; bütün kamu kurum ve kuruluşlarının, söz konusu Kanunun gerektirdiği yükümlülüklerini yerine getirmeleri, veri paylaşımına ve katkı paylarının doğru hesaplanıp tahsil edilmesine imkân sağlayacak kurum içi tedbirleri almaları hususunda bilgilerini ve gereğini önemle rica ederim.

Binali YILDIRIM
Başbakan

BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ HAKKINDA GENELGE (2016/39)

(Değişik fıkra: 08.08.2022-2022/21 s. G. md 1)¹Bu Genelge, 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Hakkında Kanun, Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelik, Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmelik, Çalışanların İşverenleri Aracılığıyla Otomatik Olarak Emeklilik Planına Dâhil Edilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ve Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendinde yer alan yer alan düzenlemelere ilişkin çeşitli esas ve usulleri açıklamak üzere hazırlanmıştır. Bu Genelgede yapılan madde, fıkra ve mevzuat atıfları, aksi ifade edilmedikçe, ilgili bölümde belirtilen madde, fıkra veya mevzuata yapılmış sayılır.

Bu Genelgede yer alan;

Bakanlık: Hazine ve Maliye Bakanlığını,

Başlangıç dönemi: 4632 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesi kapsamında, çalışanın, emeklilik planına dâhil olduğunun kendisine bildirildiği tarihten itibaren cayma hakkını kullanabileceği süreyi,

BEFAS (Bireysel Emeklilik Fon Alım Satım Platformu) (**Ek: 23.06.2021-2021/9 s. G. md1**): İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. tarafından işletilen emeklilik yatırım fonu paylarının alım satımının yapılacağı merkezi elektronik platformunu,

BEFAS Bilgilendirme Platformu (**Ek: 23.06.2021-2021/9 s. G. md1**): Emeklilik gözetim merkezi tarafından başka şirketlerin fonlarını seçmek isteyen katılımcıların fon seçeneklerini değerlendirebilmesi için kurulan bilgilendirme platformunu,

Çalışma Bakanlığı: Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığını,

Devlet Katkısı Yönetmeliği: Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliği,

EGM: Bakanlıkça emeklilik gözetim merkezi olarak görevlendirilen tüzel kişiyi,

E-ekfayda: Emeklilik gözetim merkezi tarafından işletilen ek fayda tanımlama sistemini,

E-plan: Emeklilik gözetim merkezi tarafından işletilen elektronik plan tanımlama sistemini,

Fon: Emeklilik yatırım fonunu,

GEV: Emeklilik şirketleri tarafından emeklilik gözetim merkezine iletilen gözetime esas verileri,

Giriş takvimi: Çalışanların İşverenleri Aracılığıyla Otomatik Olarak Emeklilik Planına Dâhil Edilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik kapsamında çalışanların sisteme dâhil edilmeleri gereken tarihlerinden oluşan takvimi,

Elektronik iletişim aracı (**Değişik: 23.06.2021-2021/9 s. G. md1**): Kısa mesaj, elektronik posta, telefon, faks, çağrı merkezleri, otomatik arama makineleri, akıllı ses kaydedici sistemler, EGM veya şirket tarafından ilgisine talep veya bildirim iletimi, bilgi ve belge erişimi sağlamak üzere oluşturulan internet sitesi, mobil uygulama veya e-Devlet kimlik doğrulama hizmeti kullanılarak elektronik ortamda gönderilen veri, ses ve görüntü içerikli iletilere ilişkin saklanabilir her türlü iletişim yöntemini, İşveren: 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamındaki işveren ve işveren vekillerini,

İTS: Emeklilik gözetim merkezi tarafından sağlanan İşveren Takip Sistemini,

Kanun: 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununu,

Kapsam Yönetmeliği: Çalışanların İşverenleri Aracılığıyla Otomatik Olarak Emeklilik Planına Dâhil Edilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliği,

Kılavuz: Bu genelge kapsamında emeklilik gözetim merkezi tarafından hazırlanan ve Bakanlıkça uygun görülerek yayımlanan kılavuzları,

Kurul: Sermaye Piyasası Kurulunu,

Kuruluş ve Çalışma Esasları Yönetmeliği: Emeklilik Şirketleri Kuruluş ve Çalışma Esaslarına İlişkin

¹ 2022/21 sayılı Genelge ile 2016/39 sayılı Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Genelge'nin başlangıç bölümünün birinci fıkrası değiştirilmiştir.

Yönetmeliği,

MBS: Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü bilişim sistemlerini,
Muhasebat: Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünü,

OKS: 4632 sayılı Kanunun ek 2 nci ve geçici 2 nci maddeleri kapsamında çalışanların işverenleri aracılığıyla otomatik olarak emeklilik planına dâhil edildikleri bireysel emekliliğe otomatik katılım sistemini,

PEK: 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 80 inci maddesinde belirlenen prime esas kazancı, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda yer alan emeklilik keseneğine esas aylığı veya 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesi kapsamında kurulmuş olan sandıkların iştirakçisi olan çalışanlar için bu çalışanların bağlı bulunduğu sandığa, katılım payı, kesenek veya diğer adlar altında ödediği tutarların hesaplanmasına esas kazancı,

Plan: Emeklilik planını,

Plan revizyonu: E-plan'da kaydı yapılmış olan emeklilik planlarında yapılan değişikliklerini,

Platform: Aktarım Platformunu,

Rehber: Emeklilik Yatırım Fonlarına İlişkin Rehberini,

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumunu,

Sistem Yönetmeliği: Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğini,

Sözleşme: Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelikte düzenlenen emeklilik sözleşmelerini,

Şirket: 4632 sayılı Kanun kapsamında kurulan emeklilik şirketini,

Tahsilat Verisi: Asgari içeriği ek-22'de belirtilen tahsilata ilişkin bilgileri içeren formu,

Takasbank: İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.yi,
ifade eder.

Bu Genelgenin;

Birinci bölümünde OKS'ye giriş takvimine ve işveren tarafından çalışanın ücretinden kesilerek emeklilik şirketlerine aktarılabacak olan katkı paylarına ilişkin kontrol ile ödenmemiş, eksik veya geç ödenmiş katkı paylarının tahsilatına ilişkin usul ve esaslar açıklanmaktadır.

İkinci bölümünde emeklilik planlarına ilişkin uygulama usul ve esaslar açıklanmaktadır.

Üçüncü bölümünde daha önce işverenleri tarafından OKS kapsamında plana dâhil edilmiş ancak cayma veya ayrılma hakkını kullanmış olan çalışanların, talepleri üzerine ilgili plana tekrar dâhil edilmesine ilişkin usul ve esaslar açıklanmaktadır.

Dördüncü bölümünde devlet katkısı işlemlerine ilişkin usul ve esaslar açıklanmaktadır.

Beşinci bölümünde emekliliğe hak kazanan ve bu hakkını kullanmak isteyen katılımcıların emeklilik seçeneklerine, emeklilik işlemlerine ve bu kapsamda yapılacak bilgilendirmelere ilişkin usul ve esaslar açıklanmaktadır.

Altıncı bölümünde katılımcı, sponsor veya işverene sunulacak bilgi, belge, form ve bildirimlere ilişkin usul ve esaslar açıklanmaktadır.

Yedinci bölümünde askıya alma ve aktarıma ilişkin uygulama usul ve esaslar açıklanmaktadır.

Sekizinci bölümünde çalışanın çalışma ilişkisinin sona ermesi ya da işyeri değişikliği halinde sistemden ayrılması durumundaki haklarına ilişkin usul ve esaslar açıklanmaktadır.

Dokuzuncu bölümünde OKS kapsamında işveren tarafından çalışanın ücretinden kesilerek emeklilik şirketlerine aktarılabacak olan katkı paylarına ilişkin usul ve esaslar açıklanmaktadır.

Onuncu bölümünde Sistem Yönetmeliğinin 26 ncı maddesi kapsamında fon paylarına uygulanacak tedbirlere ilişkin usul ve esaslar açıklanmaktadır.

On birinci bölümünde Bakanlık tarafından şirketlerin faaliyetlerinin günlük olarak gözetimi, denetimi, işlem konsolidasyonu, katılımcılara ait bilgilerin saklanması, kamunun ve katılımcıların bilgilendirmesi ile istatistik üretimi ve fonksiyonlarının yürütülmesini teminen EGM'ye gönderilecek GEV'e ilişkin usul ve esaslar açıklanmaktadır.

On ikinci bölümünde şirketlerin doğrudan ya da banka, sigorta şirketi, kredi kartı kuruluşu veya diğer kuruluşlar aracılığıyla dolaylı olarak sağlanan ve "ek fayda" olarak kabul edilen uygulamalara ilişkin kayıt sistemini, genel ilkeleri ve uygulama usul ve esaslarını, ayrıca bu kapsamda, emeklilik ürünleri ile sigortacılık ürünlerinin birlikte sunumuna ilişkin usul ve esaslar açıklanmaktadır.

(Ek fıkra: 23.06.2021-2021/9 s. G. md2)² On üçüncü bölümünde 25.05.2015 tarih ve 29366 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve 01.01.2016 tarihinde yürürlüğe giren Sistem Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikte yer alan bazı hususlara ilişkin uygulama esas ve usuller açıklanmaktadır.

(Ek fıkra: 08.08.2022-2022/21 s. G. md2)³ On dördüncü bölümünde BES kapsamında yabancıların istisnai olarak Türk vatandaşlığını kazanımına ilişkin uygulama esas ve usulleri açıklanmaktadır.

(Ek fıkra: 08.08.2022-2022/21 s. G. md2)⁴ On beşinci bölümünde aynı işverene bağlı olarak tek bir hizmet akdi veya birden fazla hizmet akdi kapsamında çalışanların emeklilik planlarına dâhil edilmesine, emeklilik şirketleri kuruluş ve çalışma esaslarına, iş ortaklığına, maluliyet sebebiyle sistemden çıkışa ve hak sahiplerince aranmayan paralara ilişkin usul ve esaslar açıklanmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

(Değişik bölüm: 18.04.2019-2019/3 s. G. md2)⁵

OKS Kapsamında Kurulan Sözleşmeler İçin Yapılacak Tahsilatlar

(Değişik başlık: 18.04.2019-2019/3 s. G. md2)⁽¹⁾

Giriş takvimine ilişkin kontrol

MADDE 1- (1) Şirketler, OKS kapsamında sözleşme akdettikleri işverenlere ilişkin verileri EGM’ye iletir.

(2) İşverenlerin, sözleşme akdetme ve çalışanlarını giriş takvimine uygun şekilde sisteme dâhil etme yükümlülüklerini yerine getirip getirmediği her takvim yılı için müteakip takvim yılının Mart ayı sonuna kadar EGM tarafından kontrol edilir.

(3) Yapılacak kontrolde, giriş takvimi kapsamında, çalışanın plana dâhil edilmesi gereken son tarihten önce işveren tarafından SGK’ya iletilmesi gereken en son aylık prim ve hizmet belgesinde veya işyeri bildirgesinde yer alan çalışan sayısı esas alınır.

(4) Kontrol, SGK verilerinden temin edilen çalışan sayısına göre oluşturulan işveren listesinin, şirketlerce iletilen verilerle karşılaştırılması suretiyle yapılır.

(5) Kontrol sonucunda, sözleşme akdetme, çalışanlarını plana dâhil etme yükümlülüklerini yerine getirmeyen veya Kapsam Yönetmeliğinde belirlenen tarihlerden geç bir tarihte dâhil ettiği tespit edilen işverenler, EGM tarafından belirlenen ve Çalışma Bakanlığınca uygun görülen biçim ve içerikte Çalışma Bakanlığına raporlanır. EGM, yaptığı raporlamaya ilişkin olarak Bakanlığa da bilgi verir.

İTS’nin işleyişi

MADDE 2- (1) EGM tarafından katkı payı kontrolüne ilişkin yapılacak tüm bildirimler, işverenin EGM’ye iletmesi gereken tüm beyan ve bildirimler de dâhil olmak üzere tahsilat kontrol süreçlerinin işletilmesi için gerekli tüm iş ve işlemler, İTS üzerinden gerçekleştirilir.

(2) İTS’nin işleyişine ilişkin Kılavuz, EGM tarafından hazırlanarak Bakanlığın uygun görüşünün alınmasını müteakip yayımlanır.

(3) İTS’nin kesintisiz, doğru ve etkin şekilde işletilmesinden EGM sorumludur. Doğrudan İTS’den kaynaklanan sorunlar, sistemsel gecikmeler ve hatalar nedeniyle ortaya çıkan zararlar EGM tarafından karşılanır.

Katkı payına ilişkin işverenin sorumlulukları

MADDE 3- (1) İşveren, Tahsilat Verisinin ve katkı payı tutarlarının sözleşme akdettiği şirketlere gönderim usulünü sözleşmede kararlaştırır.

(2) İşveren, İTS’ye kaydolmakla, sistem üzerinden yapılan bildirim ve uyarıları takip etmekle ve

² 2021/9 sayılı Genelge ile on üçüncü bölümün düzenlendiği fıkra kaldırılarak, işbu fıkra eklenmiştir.

³ 2022/21 sayılı Genelge ile on dördüncü bölümün düzenlendiği fıkra kaldırılarak, işbu fıkra eklenmiştir.

⁴ 2022/21 sayılı Genelge ile işbu fıkra eklenmiştir.

⁵ 2016/39 sayılı Genelge’nin “Kanunun Ek 2 nci ve Geçici 2 nci Maddeleri Kapsamında Kurulan Sözleşmeler İçin Yapılacak Tahsilatlar” başlıklı birinci bölümü başlığı ile birlikte değiştirilmiştir.

İTS'de kayıtlı bilgilerinin güncelliğini ve doğruluğunu sağlamakla yükümlüdür.

(3) İşveren, katkı payına ilişkin her türlü iş ve işlemin hatasız şekilde yürütülmesini teminen gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. İşverenden kaynaklanan hatalar nedeniyle ortaya çıkan çalışan zararının giderilmesi ve ödenmemiş, geç veya eksik ödenmiş katkı paylarına ilişkin her türlü masrafın karşılanması işverenin sorumluluğundadır. İşveren, ödemediği, geç ödediği veya eksik ödediği katkı paylarına ilişkin gerekli düzeltmeleri ivedilikle yapmak zorundadır.

(4) Tahsilat işlemlerinin gerçekleştirilmesinde kamu kurumlarında, MBS kapsamında olan çalışanların katkı payı kesintilerine ilişkin tüm işlemler, MBS üzerinden; diğer çalışanların katkı payı kesintilerine ilişkin tüm işlemler ise ilgili kamu kurumu tarafından yürütülür.

Katkı payına ilişkin şirketin sorumlulukları

MADDE 4- (1) Şirket, işveren tarafından ödenen toplam katkı payı tutarını, Tahsilat Verisine uyumlu olarak çalışan bazında ayırıştırır ve çalışanların bireysel emeklilik hesaplarına aktarır.

(2) Şirket, ödenen toplam katkı payı tutarı ile Tahsilat Verisi kapsamında iletilen toplam tutar aynı olduğu halde söz konusu tutarı Tahsilat Verisine aykırı şekilde çalışanlar arasında paylaştırır ise oluşan zararı çalışanın fon dağılımını dikkate alarak giderir.

(3) Şirket, üç aylık dönemlerde, her ödeme dönemini ayrı gösterecek şekilde her bir çalışana ücretinden kesilen katkı payı tutarları ile kesinti oranı hakkında yazılı veya elektronik iletişim araçları ile bilgi verir.

(4) Şirket, sözleşme akdettiği işverenin İTS'ye kayıt sürecini başlatmakla ve işverene gerekli bildirimleri yapmakla yükümlüdür.

Başlangıç döneminde birikimin korunması

MADDE 5- (1) Cayma hakkı kullanılsa dahi, başlangıç dönemi boyunca OKS kapsamında ödenen katkı paylarının değer kaybetmemesini sağlayacak şekilde fon yönetiminden ve fon getirilerinde ortaya çıkacak düşüş nedeniyle oluşacak çalışan zararından şirket sorumludur.

(2) Cayma hakkını kullanan çalışanların ayrılma tarihinde, cayma hakkını kullanmamış çalışanların ise başlangıç dönemi sonunda toplam birikimleri kontrol edilir ve varsa değer kaybı şirket tarafından başlangıç döneminin sonunda giderilir. Başlangıç dönemi sonunda, çalışanın bireysel emeklilik hesabında en az kendisinden tahsil edilen katkı payı tutarının bulunması zorunludur.

Katkı payına ilişkin EGM'nin sorumlulukları

MADDE 6- (1) EGM, SGK veya protokol yapılan diğer kurum ve kuruluşlardan çalışan bazında temin ettiği PEK verisi ile şirketlerden temin ettiği verileri karşılaştırmak suretiyle katkı payı kesintisinin Kapsam Yönetmeliğinde belirtilen asgari orana uygunluğunu ve katkı payı intikalinin Kanunun ek 2 nci maddesinde belirlenen süreye uygunluğunu aylık olarak kontrol eder. Her aya ilişkin kontrol, ilgili ayı takip eden ikinci ayın son gününe kadar tamamlanır.

(2) EGM, işverene, İTS üzerinden yaptığı raporlamalar hakkında elektronik iletişim araçları ile bildirim yapar, ilgili şirkete de bu bildirim hakkında bilgi verir.

(3) EGM, MBS kapsamında olan çalışanlara ilişkin katkı payı verilerinin şirketle paylaşılmasına ve çalışan taleplerinin MBS'ye iletilmesine aracılık eder.

(4) EGM, yaptığı kontroller neticesinde çalışanın ücretinden kesilmesine rağmen şirkete ödenmediği, eksik veya geç ödendiğini tespit ettiği katkı paylarının ve varsa getirilerinin takip ve tahsili ile bu tutarların şirkete aktarımını yapar.

(5) EGM, bu bölüm kapsamında, ilgisine göre işverene, şirkete, Bakanlığa ve Çalışma Bakanlığına gerekli raporlama ve bilgilendirmeleri yapar.

(6) Bu bölüm kapsamında EGM tarafından yürütülecek katkı payına ilişkin kontrol, mutabakat, raporlama, bildirim ve tahsilat işlemleri ile veri ve taleplerin iletilmesi işlemlerine dair usul ve esaslar, EGM tarafından hazırlanan ve Bakanlığın uygun görüşü alınarak yayımlanan Kılavuzda belirlenir.

Ödenmeyen veya eksik ödenen katkı paylarının tahsilatı

MADDE 7- (1) 6 ncı madde kapsamında yapılan kontroller sonucunda ödenmediği veya eksik ödendiği EGM tarafından tespit edilen katkı payı tutarları, İTS üzerinde raporlanır. Raporlama

yapıldığına ilişkin bilgi elektronik iletişim araçları ile işverene iletilir.

(2) İşveren, ödenmeyen veya eksik ödenen katkı paylarını çalışanın ücretinden kesip kesmediğine ilişkin beyanını, raporlama tarihini takip eden ayın sonuna kadar İTS üzerinden EGM'ye iletir.

(3) İşverenin ikinci fıkra kapsamında beyanını iletmemesi veya İTS'ye kayıt olmaması nedeni ile işverene raporlamaya ilişkin bildirim yapılamaması halinde, raporlanan tutarların çalışanın ücretinden kesilmesine rağmen işverence ödenmediği veya eksik ödendiği kabul edilir.

(4) Katkı payını ödemediği veya eksik ödediği İTS üzerinden iletilen beyanlar da dikkate alınarak EGM tarafından tespit edilen işverenler Bakanlığa bilgi verilerek, Çalışma Bakanlığına raporlanır.

(5) EGM, işverene, ödemesi gereken, ödenmeyen veya eksik ödenen katkı payı tutarı ile güncel tutar bilgisini varsa yatırıma yönlendirilmesinin gecikmesi nedeni ile oluşan getiri kaybına ilişkin ödenmesi gereken güncel tutar bilgisini şirketlerden temin ederek İTS üzerinden raporlar.

(6) İşveren, İTS üzerinden kendisine bildirilen güncel tutarı ilgili şirketin hesabına öder.

(7) EGM, altıncı fıkra kapsamında yükümlülüğünü yerine getirmeyen işverenleri, Bakanlığa bilgi vererek, Çalışma Bakanlığına raporlar.

(8) İşverenin bu madde kapsamında kesinleşen borcu, çalışan adına EGM tarafından 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre tahsil edilir.

(9) EGM tarafından gerçekleştirilen tahsilatlar, en geç, tahsil edilen tutarın EGM hesaplarına intikalini takip eden iş günü EGM tarafından çalışanın hesabına aktarılmak suretiyle gerekli bilgiler ile birlikte şirkete iletilir.

Geç ödenen katkı payları nedeniyle oluşan getiri kaybının tahsilatı

MADDE 8- (1) 6 ncı madde kapsamında geç ödendiği EGM tarafından tespit edilen katkı payı tutarları, İTS üzerinde raporlanır. Raporlama yapıldığına ilişkin bilgi elektronik iletişim araçları ile işverene iletilir.

(2) Katkı payını geç ödediği EGM tarafından tespit edilen işverenler Bakanlığa bilgi verilerek, Çalışma Bakanlığına raporlanır.

(3) EGM, geç ödenen katkı paylarının, yatırıma geç yönlendirilmesi nedeni ile varsa oluşan getiri kaybına ilişkin ödenmesi gereken güncel tutar bilgisini şirketlerden temin ederek İTS üzerinden işverene raporlar.

(4) İşveren, İTS üzerinden kendisine bildirilen tutarı ilgili şirket hesabına İTS üzerinden güncel tutarın hesaplandığı gün ödemek zorundadır.

(5) İşverenin dördüncü fıkradaki yükümlülüğünü yerine getirmemesi halinde, EGM tarafından 7 nci maddenin yedi ila dokuzuncu fıkraları kapsamında işlem tesis edilir.

Çalışanların talebi üzerine yapılan katkı payı iadeleri

MADDE 9- (1) PEK düzeltmesi kapsamında olmayan katkı payı iadeleri, tahsilatın şirkete intikal ettiği tarihten itibaren en geç dört ay içinde yapılır. PEK düzeltmesi kapsamında olmayan fazla katkı payı ödemesi bir sonraki dönem katkı payı ödemesinden mahsup edilemez.

(2) Ücretin peşin ödendiği kısmi çalışma durumunda, çalışılmayan döneme ilişkin katkı payı ödemesi için kısmi iade yapılmaz. Bununla birlikte, çalışanın talebi halinde ilgili döneme ait katkı payı tutarının tamamı, talebin şirkete ulaşmasını müteakip beş iş günü içinde çalışana iade edilir.

(3) İş akdinin sona ermesi sebebiyle, hakkında SGK'ya işten çıkış bildirimi yapılan çalışana, bildirimden sonra PEK verisini etkileyecek şekilde yapılan ödemelerden hiçbir şekilde katkı payı kesintisi yapılamaz. Sehven katkı payı kesintisi yapılmış olması halinde ise çalışanın talebi halinde ilgili katkı payı tutarının tamamı, talebin şirkete ulaşmasını müteakip beş iş günü içinde çalışana iade edilir.

MBS üzerinden veri ve taleplerin iletilmesi

MADDE 10- (1) OKS kapsamında, kamu kurumlarının MBS kapsamında olan çalışanlarının ücretlerinden kesilen katkı payı tutarları Bakanlık ve EGM arasında yapılan protokol hükümleri çerçevesinde dönem ve çalışan bazında EGM ile paylaşılır. EGM, bu verilerin kendisine iletildiği tarihi takip eden iş günü sonuna kadar şirkete iletir.

(2) EGM, şirket tarafından kendisine iletilen çalışan taleplerini her ay Muhasebata iletir.

1, 6, 7 ve 8 inci maddelere ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) 01/01/2017 ve 28/02/2019 tarihleri arasında çalışanlarını otomatik olarak plana dâhil etmesi gereken işverenlerin, OKS kapsamında sözleşme akdedip akdetmedikleri ve çalışanlarını giriş takvimine uygun olarak sisteme dâhil edip etmediklerine ilişkin EGM tarafından 1 inci madde kapsamında yapılacak kontrol 31/12/2019 tarihine kadar gerçekleştirilir.

(2) 6 ncı maddenin yürürlük tarihine kadar ödenmesi gereken katkı paylarına ilişkin 6 ncı madde kapsamında EGM tarafından yapılacak kontrol ve bu kontrol kapsamında ödenmediği veya eksik ödendiği tespit edilen katkı paylarına ilişkin 7 nci madde kapsamında yürütülecek tahsilat süreci en geç 31/12/2019 tarihine kadar başlatılır.

(3) 6 ncı maddenin yürürlük tarihine kadar ödenmesi gereken katkı paylarına ilişkin 6 ncı madde kapsamında EGM tarafından yapılacak kontrol ve bu kontrol kapsamında geç ödendiği tespit edilen katkı paylarına ilişkin 8 inci madde kapsamında yürütülecek tahsilat süreci en geç 31/12/2019 tarihine kadar başlatılır.

EGM tarafından yayımlanacak kılavuzlar

GEÇİCİ MADDE 2- (1) EGM, bu bölüm uyarınca yayımlanması gereken kılavuzları en geç 01/07/2019 tarihine kadar yayımlar.

İTS'nin faaliyete geçirilmesi

GEÇİCİ MADDE 3- (1) İTS, en geç 01/10/2019 tarihine kadar faaliyete geçirilir.

(2) alışanlarını 01/10/2019 tarihi itibarıyla halihazırda plana dâhil etmiş olan işverenler, en geç 30/10/2019 tarihine kadar İTS'ye kayıt işlemlerini tamamlar.

İKİNCİ BÖLÜM

(Değişik bölüm: 18.04.2019-2019/3 s. G. md3)⁶

Plana İlişkin Hükümler

(Değişik başlık: 18.04.2019-2019/3 s. G. md3)⁽¹⁾

Plan ve plan kapsamında sunulan fonlar

MADDE 1- (1) Plan;

(a) Katkı payına, kapsamı dâhilinde sunulan fonlara, düzensiz ödemeye (01/01/2016 tarihinden önce yürürlüğe girmiş planlar hariç), mesafeli satışla sunulup sunulmayacağına, fon işletim gideri kesintisine, varsa ek performans kesintisine,

(b) OKS kapsamında sunulan planlar hariç olmak üzere giriş aidatına, yönetim gideri kesintisine ve fon toplam gider kesintisine

ilişkin bilgiler ile emeklilik sözleşmesinin uygulanmasına ilişkin diğer teknik esasları içerir.

(2) Plan kapsamında ilgisine göre katılımcıya veya çalışana, ilgili mevzuatta aranan şartları taşımak koşuluyla yatırım tercihine uygun, gereken sayıda fon sunulur. Fonların, planın yürürlük tarihi itibarıyla Kurul tarafından kayda alınmiş olması zorunludur. Bu hususun temini ve takibinden şirket sorumludur.

(3) Planda, katılımcı veya ilgisine göre çalışan, sponsor veya işveren tarafından tercih edilen fonların dağılım oranı ile toplam fon portföyü içindeki oransal dağılımı gösterilir. Bu oranlar virgülden sonra altı haneli hassasiyete kadar (xxx,xxxxxx) tanımlanabilir.

(4) Planda sunulan tüm fonlar için fon işletim gider kesintisi ile varsa fon toplam gider kesintisine ilişkin oranlar ayrı ayrı belirtilir.

(5) Planda, Rehber'de yer alan esaslar ile planlara ilişkin diğer esaslar dikkate alınır.

OKS kapsamında sunulan fonlar

MADDE 2- (1) OKS kapsamında çalışanlara sunulan planlarda faiz içeren ve faiz içermeyen fonlar bir arada veya ayrı planlar dâhilinde de sunulabilir. Her durumda çalışana, tercihine uygun olarak bu

⁶ 2016/39 sayılı Genelge'nin "Emeklilik Planlarına İlişkin Hükümler" başlıklı ikinci bölümü başlığı ile birlikte değiştirilmiştir.

Genelge hükümlerine göre faiz içeren ve faiz içermeyen fonların sunulması zorunludur. Ana faaliyet konusu faiz içeren ürünlerin sunumuna imkân vermeyen şirketler tarafından, sadece faiz içermeyen fonlar sunulabilir.

(2) Şirket, ilgili mevzuatta belirlenen esaslara uygun şekilde, OKS kapsamında çalışanlara sunulan planlarda;

(a) en fazla iki adet başlangıç fonu,

(b) en fazla iki adet standart fon

sunmak zorundadır.

(3) Çalışanlar tarafından tercih edilen fonlara uygun olarak katkı fonlarının da faiz içeren veya faiz içermeyen şeklinde sunulması zorunludur. Ana faaliyet konusu, faiz içeren ürünlerin sunumuna imkân vermeyen şirketler tarafından, sadece faiz içermeyen katkı fonları sunulabilir.

(4) Başlangıç fonu veya standart fondan ayrılma tercihinde bulunan çalışanlara sunulacak değişken fonlar, aşağıda belirtilen risk kategorilerine sahip yatırım seçeneklerinden birini temsil eder. Fonun risk düzeyinin, Rehber’de belirtilen sınırlar içinde olması sağlanır.

Sunulacak toplam değişken fon sayısı her hâlükârda dördü “faiz içeren”, dördü de “faiz içermeyen” olmak üzere toplamda sekiz adedi aşamaz.

Başlangıç Fonu ve Standart Fon Harici Yatırım Seçenekleri	Risk Değeri*
Muhafazakâr/ Temkinli	1-2
Dengeli	3-4
Atak/Dinamik/Büyüme	4-5
Agresif	5-7

* Yatırım stratejileri, Rehber’de yer verilen risk değeri baz alınarak belirlenir.

Başlangıç fonu veya standart fondan ayrılma talebinde bulunan çalışanlara, şirket tarafından risk profili anketi sunulur. Anket sonucu bağlayıcı olmamak kaydıyla, faiz içeren yatırım stratejisini tercih eden çalışanlara, Rehber’de belirtilen dört farklı risk kategorisindeki faiz içeren değişken fonlardan ve “Atak/Dinamik/Büyüme” ve “Agresif” risk kategorilerinde iki adet faiz içermeyen değişken fonlardan olmak üzere toplamda altı adet fon seçeneği sunulması zorunludur.

Ana faaliyet konusu, faiz içeren ürünlerin sunumuna imkân vermeyen şirketler tarafından, faiz içermeyen değişken fonlardan; başlangıç fonu ve standart fondan farklı risk kategorilerinde olacak şekilde, sadece “Atak/Dinamik/Büyüme” ve “Agresif” risk kategorilerinde yer alan iki adet fon seçeneğinin sunulması yeterlidir.

(5) OKS kapsamında sunulan fonlar, OKS dışında sunulamaz. Bununla birlikte, OKS kapsamında kurulan standart fonlar, sadece bireysel emeklilik sistemi dâhilinde hak sahiplerince aranmayan paralara yönelik yapılacak nemalandırma işleminde, şirketin bu amaca yönelik kurmuş olduğu bir fon bulunmaması ve Bakanlığa bilgi verilmesi kaydıyla, sunulabilir.

(6) OKS kapsamında, çalışanlara şirket tarafından sunulan planlarda ek fayda sunulabilir.

Standart fon

MADDE 3- (1) OKS kapsamındaki planlar hariç olmak üzere, sisteme girişte herhangi bir fon tercihinde bulunmayan katılımcıların birikimleri, Rehber’de yer alan standart fonda yatırıma yönlendirilir. Bu amaçla planlarda, biri faiz içermeyen yatırım araçlarına yönelik tercihte bulunan katılımcılara sunulmak üzere en fazla iki adet standart fon tanımlanabilir.

(2) Planda yer alan standart fonun değiştirilmesi plan revizyonu yoluyla yapılır.

(3) İşveren grup emeklilik sözleşmelerine yönelik planlarda standart fona yer verilmesi zorunlu değildir.

Katkı payı

MADDE 4- (1) Plana dâhil olabilmek için belli bir katkı payı tutarının ödenme şartı öngörülebilir.

- (2) Katkı payı tutarının, her yıl TÜFE veya Yİ-ÜFE gibi bir endekse, yabancı bir para biriminin değerine veya önceden belirlenmiş bir orana bağlı olarak değişmesi hususu düzenlenebilir.
- (3) Katkı payının, yabancı bir para birimi cinsinden veya yabancı bir para birimine endeksli olarak ödenmesinin kararlaştırıldığı planlarda, yabancı paranın Türk Lirasına çevrilmesinde esas alınacak kur ve tarihin tespitine ilişkin esaslar planda açıkça belirtilir. Katılımcıya veya ilgisine göre çalışana, sponsora veya işverene, teklif formunda ve sözleşmenin kurulması sırasında, sistemin Türk Lirası üzerinden işlediği ve birikimlerin Türk Lirası cinsinden yapılacağı konusunda yazılı veya elektronik iletişim araçları ile bilgilendirme yapılması zorunludur.
- (4) Düzensiz ödeme statüsünde olan sözleşmelerin, bu statüden çıkmasına ilişkin esaslar planda katılımcı lehine belirlenebilir.
- (5) 1/1/2016 tarihinden önce yürürlüğe girmiş planlardaki katılımcıların düzensiz ödeme statüsünden çıkmasına ilişkin esaslarda, herhangi bir plan revizyonu yapılmaksızın katılımcı lehine uygulama yapılabilir.
- (6) Çalışan katkı payına ilişkin olarak Kanun ve Kapsam Yönetmeliğinde belirlenen esaslar uygulanacak olup bu madde hükümleri uygulanmaz.

Kesintiler

- MADDE 5-** (1) Giriş aidatının toplam tutarı, peşin tahsil edilecek tutarı ve tahsilatı ertelenen tutarı planda belirtilir.
- (2) Giriş aidatının peşin tahsil edilecek tutarının taksitlendirildiği hallerde, taksitlendirmeye ilişkin usul ve esaslar (taksit sayısı, ödeme sıklığı ve tutarı) planda belirtilir.
- (3) Giriş aidatının ertelendiği hallerde, erteleme koşulları ve uygulama esasları (yıl, oran, tutar ve benzeri) planda belirtilir.
- (4) İşveren grup emeklilik sözleşmesinde, işverence yapılacak giriş aidatı ödemesine ilişkin uygulama esasları planda belirtilir.
- (5) Yönetim gider kesintisi, tahsil edilme şekli, tahsil edilme koşulları ile uygulama esasları planda belirtilir.
- (6) Ödemeye ara verme durumunda Sistem Yönetmeliği hükümlerine göre alınacak yönetim gider kesintisinin ve bir yıldan fazla ödemeye ara verme durumunda, bireysel emeklilik hesabına ilişkin olarak EGM'ye şirket tarafından ödenen sabit giderlerin katılımcının bireysel emeklilik hesabındaki birikiminden tahsiline ilişkin usul ve esaslar planda belirtilir.
- (7) Fon toplam gider kesintisinin oranı, planda belirtilir. Bu kapsamda;
- (a) Fon işletim gider kesintisi oranı da ayrıca belirtilir.
- (b) Fon işletim gider kesintisi, aracılık komisyonu ve diğer tüm gider ve masrafların toplamının fon net varlık değerine oranı, fon içtüzüğünde belirlenen fon toplam gider kesintisi oranını aşamaz.
- (8) Sistem Yönetmeliğinin 22/A maddesi kapsamında yapılacak kesinti iadelerine ilişkin olarak, bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanması bakımından şirketlerce farklı uygulama esaslarının belirlendiği durumlarda, bu hususlar planda belirtilir.
- (9) Planda yer alan kesintiler bilahare plan revizyonu yoluyla artırılamaz.
- (10) OKS kapsamında sunulan planlarda, kesinti yapılmayan kalemlere ayrıca yer verilmeyebilir.

Planın kayda alınması ve onaylanması

- MADDE 6-** (1) Plan ve plana ilişkin revizyonlar, bu bölümde yer alan usul ve esaslara uygun şekilde EGM tarafından işletilen E-plan'da kayda alınır. Kayda alma işleminin tamamlanması için EGM'nin teknik mutabakatı aranır. İlgili plan, yürürlüğü için özel bir hüküm getirilmediği takdirde, kayda alma tarihini takip eden iş günü itibarıyla uygulamaya konulur. Bu şekilde kayda alınan planların ve bu planlara ilişkin değişikliklerin Bakanlığa gönderilmesi zorunlu değildir.
- (2) Fon toplam gider kesintisinde değişiklik söz konusu ise, fonun içtüzüğünde değişiklik yapılması için Kurula başvurulmadan önce söz konusu içtüzük değişikliklerinin planda uygulanması hususunda Bakanlığın uygun görüşü alınır. Fon içtüzük değişikliğinin, plan revizyonunun yürürlük tarihi itibarıyla Kurulca onaylanmış olması gerekir. Bu zorunluluğun yerine getirilmesi ve takibinden şirket sorumludur.
- (3) Katılımcılara sunulan planlarda aşağıdaki hususlara ilişkin açıklamalara yer verilir ve bunlar E-

plan'da kayıt altına alınır. Çalışanlara sunulan planlar açısından bu fıkra hükümlerinin uygulanması zorunlu değildir.

(a) Planın hedef kitlesi ve bu hedef kitlenin genel özellikleri,

(b) Planın mesafeli satışta kullanılıp kullanılmayacağı.

(4) Bakanlıkça planın yürürlük tarihinden önce veya sonra yapılan kontroller sonucunda, gerek görülmesi hâlinde, planda revizyon yapılması veya planın yürürlükten kaldırılması talep edilebilir.

(5) Şirket, çalışanlara sunulacak planları en geç plan kapsamındaki ilk katkı payının şirket hesabına intikal etmesinden önce, E-plan'da bu bölümde belirtilen süreçleri izleyerek kayıt altına alır.

(6) Satışa kapatılan planlardaki mevcut katılımcılar için mevcut plan parametreleri geçerliliğini korur. İlgili planlara plan değişikliği ile geçiş yapılamaz.

E-plan'a ilişkin hususlar

MADDE 7- (1) E-plan'a giriş ve kayıt yetkisi, şirketlerce belirlenecek yetkili kullanıcılara EGM tarafından kullanıcı hesabı açılması yoluyla verilir. Yetkili kullanıcıların değişmesi halinde durum, şirketlerce EGM'ye bildirilir ve EGM tarafından eski kullanıcı hesabı iptal edilerek yeni kullanıcı hesabı tanımlanır.

(2) Şirketler planlarını, herhangi bir parametrik yapı kullanmaksızın EGM tarafından belirtilen formatı kullanarak E-plan'a kaydeder.

(3) Kayda alma işlemi, planın sisteme girişi ile ilgili işlemlerin sistemselsel olarak sorunsuz bir şekilde sonuçlandırıldığının, kayda alma için gönderimi takip eden beş iş günü içinde EGM tarafından teyit edilmesinden ve elektronik ortamda Bakanlığa ve şirkete bildirilmesinden sonra gerçekleşir.

(4) Şirketin E-plan'da kayda alınan planlarının tümü için, plan türü bazında geçerli olacak şekilde genel uygulama esasları tanımlanabilir. Bu şekilde tanımlanan genel uygulama esaslarının E-plan'da tanımlanan konular (planda tanımlı kesintiler, fon kısıtları, katkı payı ödemeleri, ek fayda ve hizmetler vb.) dışında olması gerekir. Genel uygulama esaslarında daha sonra yapılacak değişiklikler de E-plan'da kayda alınır ve ilgili tüm planlar için geçerli olur.

(5) Yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde hiç katılımcısı olmayan planlar ile daha önce katılımcısı olup da bilahare bir yıl süresince hiç katılımcısı kalmadığı tespit edilen planlar iptal edilir. Bu planların kaydı, bir ay öncesinden ilgili şirkete bildirim yapılmak suretiyle EGM tarafından silinir. Kaydı silinen planlar EGM tarafından elektronik ortamda muhafaza edilir.

Planın tanımlanması ve saklanması

MADDE 8- (1) Şirket, her bir planını, nümerik ve ünik olarak üretilen numaralar ile numaralandırır. Plan, numaralandırmaya ek olarak özel bir adla da tanımlanabilir. Plana verilecek adlarda, Kuruluş ve Çalışma Esasları Yönetmeliğinin "İlan, Reklam ve Bilgilendirme Faaliyetleri" bölümünde yer alan esas ve usuller dikkate alınır.

(2) Yabancı para birimine endeksli ödemeler içeren planlarda, plan adı, yabancı para biriminin sadece katkı payı ödemesinde endeks amacıyla kullanıldığını belirtir şekilde ve yanlış algılamaya yol açmayacak şekilde seçilir.

(3) Fonların ve yatırım yaptıkları finansal varlıkların farklı risk düzeylerine sahip olması nedeniyle, plan adında "risksiz", "güvenli", "garantili", "sağlam" gibi ibarelere yer verilemez.

(4) Planlar ve bunlara ilişkin revizyonlar, denetimlerde kontrol edilmek üzere, planın ve yapılan revizyonun numarası ile birlikte şirket bünyesinde saklanır.

Emeklilik Gelir Planı

MADDE 9- (1) Emeklilik gelir planının hazırlanmasında aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

(a) Emeklilik gelir planlarında, programlı geri ödeme tutarlarının belirlenmesinde kullanılan değişkenlere ve varsayımlara, geri ödeme seçeneklerine, geri ödeme tutarına, geri ödeme periyoduna, geri ödeme araçlarına, varsa geri ödeme tutarının artış yöntemine, varsa plana dâhil olabilmek için gerekli asgari başlangıç tutarına ve plan kapsamında sunulan fonlara yer verilir.

(b) Emeklilik gelir planında farklı programlı geri ödeme şablonları yer alabilir.

(c) Katılımcı tarafından yazılı olarak aksi talep edilmedikçe katılımcıya yapılacak ödemeler, katılımcının fon dağılım tercihi korunacak şekilde yapılır.

(ç) Bu bölüm kapsamındaki katkı payı, asgari katkı payı, giriş aidatı, grup emeklilik sözleşmeleri konuları dışındaki hükümler emeklilik gelir planı bakımından da uygulanır. Emeklilik gelir planında, fon işletim gider kesintisi ile bireysel emeklilik hesabına ilişkin olarak EGM'ye ve saklayıcı kuruluşa şirket tarafından ödenen sabit giderlerin katılımcının birikimlerinden indirilmesine yönelik kesinti dışında bir kesintiye yer verilemez. Çalışanlara sunulacak emeklilik gelir planlarında ise, bireysel emeklilik hesabına ilişkin olarak EGM'ye şirket tarafından ödenen sabit gider kesintisine de yer verilemez.

(d) Emeklilik gelir planında, aksine bir fon tercihinde bulunulmadığı takdirde katılımcının birikimleri düşük riskli fonlarda değerlendirilir. Bu amaçla, fon dağılımı tercihi yapmayan katılımcının emeklilik gelir planına aktarılan birikimleri için şirketçe katılımcıların faiz içeren veya içermeyen fonlara ilişkin yapacakları tercihler dikkate alınarak belirlenecek bir standart fon dağılımı uygulanır. Standart fon dağılımında, ters repo dâhil devlet iç borçlanma senetlerinin birikim tutarı içindeki oranı % 70'in altında olamaz. Ancak fon birim değerlerindeki değişimden dolayı dağılım oranının değişmesi halinde, bu oranın tekrar sağlanması zorunlu değildir.

(2) Emeklilik gelir planına dâhil olan katılımcılara Sistem Yönetmeliğinin 23 üncü maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan bildirimler yapılmaya devam edilir.

(3) Emeklilik gelir planında iken aktarım hakkını kullanmak isteyen katılımcıya Sistem Yönetmeliğinin 12 nci maddesine göre işlem yapılır. Bu kapsamda, "Aktarıma ilişkin Hususlar" başlıklı yedinci bölümdeki esaslara göre gönderilecek aktarım bilgi formunda yönetim gideri kesintisi, giriş aidatı kesintisi, ara verme ek yönetim gider kesintisi ve katkı payı ödeme unsurlarını içeren kısımlara yer verilmez ve "emeklilik planı" ifadeleri yerine "emeklilik gelir planı" ifadeleri kullanılır. Ayrıca, katılımcının emeklilik hakkını kullanmış olduğu ve aktarımın emeklilik gelir planından yapıldığı, aktarım yapılan şirkete aktarımla birlikte bildirilir.

(4) Emeklilik gelir planından yapılan aktarım sonucu geri ödeme programı değişiyor olsa dahi aktarım, program değişikliği hakkının kullanılması olarak değerlendirilmez. Katılımcı aktarım yaptığı yeni şirkette hazırlanacak geri ödeme programı çerçevesinde ödeme dönemlerini ve tutarlarını yılda en fazla iki defa değiştirebilir.

(5) Emeklilik gelir planına dâhil olan katılımcının devlet katkısı hesabındaki tutarlar, emeklilik gelir planına dâhil edilme esnasında katılımcıya ödenir veya katılımcının posta veya elektronik iletişim araçları ile talebinin alınması durumunda tercih ettiği fon dağılımı dikkate alınarak birikimine eklenir.

(6) Planların kayda alınması ve yürürlüğe girmesi, planların tanımlanması ve saklanması, plan kapsamında sunulan fonlar ve standart fona ilişkin hükümler emeklilik gelir planları bakımından da uygulanır. Bununla birlikte, yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde hiç katılımcısı olmayan planlar ile daha önce katılımcısı olup da bilahare bir yıl süresince hiç katılımcısı kalmadığı tespit edilen planların kaydının silinmesine ilişkin hükümler emeklilik gelir planları için uygulanmaz.

Geçiş hükümleri

MADDE 10- (1) 01.04.2019 tarihinden sonra satışa konu olan bireysel ve grup emeklilik planları, toplamda 40 adedi geçemez. OKS kapsamında sunulan planlar bu maddede yer alan sayı sınırına dâhil edilmez.

Emeklilik yatırım fonlarının BEFAS üzerinden alım satımı (Ek kenar başlığı: 23.06.2021-2021/9 s. G. md3)

MADDE 11-(Ek madde: 23.06.2021-2021/9 s. G. md3) (1) Planlarda BEFAS'ta işlem gören başka şirketlerin kurucusu olduğu fonlara ilişkin 1 inci maddenin dördüncü fıkrasındaki hüküm uygulanmaz. Katılım emeklilik fonlarına ve planlarına ilişkin düzenlemelerdeki ilgili hükümler saklı kalmak kaydıyla, BEFAS'ta işlem gören fonların, bir bütün olarak otomatik katılım sistemi ve grup planları dâhil tüm emeklilik planlarına dâhil edildiği ve emeklilik planında açıkça tüm fon unvanlarına yer verilmeksizin "BEFAS Fonları" ibaresinin planlara eklendiği kabul edilir. Birikimini BEFAS üzerinden sunulan fonlara yönlendirmek isteyen katılımcılara fon seçimi, birikim tutarı veya oranı hususlarında herhangi bir kısıtlama konulmaz. BEFAS'ta işlem gören fonları tercih eden katılımcılar yönünden katılımcının içinde bulunduğu plana ilişkin ek faydalar aynı koşullarda devam eder. Şu kadar ki, fon işletim gider kesintisi iadesinin ek fayda olarak sunulduğu planlarda, BEFAS'ta işlem gören fonları

tercih eden katılımcılar yönünden ilgili fona denk düşen iade uygulanmayabilir. Katılımcıların BEFAS'ta işlem gören fonları fon dağılım değişikliği yoluyla internet sitesi ve/veya mobil uygulama aracılığıyla seçebilmesi için şirketlerin gerekli altyapıyı kurmuş olması gerekmektedir. "BEFAS Fonları" kapsamında işlem yapmak isteyen katılımcılara, bu başlık altındaki fonlar alfabetik olarak sunulur.

(2) **(Değişik fıkra: 08.08.2022-2022/21 s. G. md3)**Unvanında katılım ibaresi geçip geçmediğine bakılmaksızın Borçlanma Araçları, Kira Sertifikaları, Standart, Değişken, Karma, Endeks, Fon Sepeti, Kıymetli Madenler, Hisse Senedi, Yaşam Döngüsü/Hedef fonları ile OKS Standart ve OKS Değişken fonların BEFAS'ta işlem görmesi zorunludur. Şirketlerin ve grup şirketinin kendi kurucusu olduğu fonların işlemlerini kendi katılımcıları için BEFAS üzerinden gerçekleştirmesi ihtiyaridir. Şirketler tarafından OKS Standart ve OKS Değişken fonlar sadece otomatik katılım sistemindeki planlarda, diğer fonlar ise sadece otomatik katılım sistemi kapsamında bulunmayan planlarda sunulur.

(3) **(Değişik fıkra: 08.08.2022-2022/21 s. G. md4)**Grup fonları, unvanında "yabancı" ibaresi yer alan fonlar ile ikinci fıkrada zorunlu olduğu belirtilen türlere girmeyen fonlar ve emeklilik gelir planları BEFAS'a dâhil değildir.

(4) Fon kurucusu ve dağıtıcı şirketler arasındaki komisyon ücreti serbest anlaşmalarla belirlenebilir. Bununla birlikte; komisyon ücretine yönelik şirketler arasında herhangi bir anlaşma bulunmaması durumunda, fon paylarının satışını gerçekleştiren dağıtıcı şirkete ödenecek komisyon oranı (genel komisyon oranı), (fon işletim gideri kesintisi oranından fonu yöneten portföy yönetim şirketine ödenen ücret düşülmeksizin) ilgili fonun işletim gideri kesintisinin %70'idir.

(5) Şirket, fon dağılım değişikliği yapmak isteyen katılımcılara kendi fonlarının yanı sıra "BEFAS fonları" ibaresini ekleyerek, BEFAS üzerinden başka şirketlerin fonlarını almak isteyen katılımcıların taleplerini, internet ve/veya mobil uygulama üzerinden gerçekleştirmelerini sağlar. Sözleşmenin düzenlenmesi aşamasında ve otomatik katılım sistemindeki planların başlangıç döneminde "BEFAS fonları"nın sunulması ihtiyari olup, sonrasında katılımcıların BEFAS fonlarını tercih etme hakkı engellenemez.

(6) **(Ek fıkra: 08.08.2022-2022/21 s. G. md5)** BEFAS üzerinden başka şirketlerin kurucusu olduğu fonları seçen ve/veya seçmek isteyen katılımcılar için fon alımını gerektiren her türlü işlemde (katkı payı tahsili, ek fayda ödemesi, fon dağılım değişikliği hakkının kullanılması, ceza ödemesi, vb.) ileri valörlü fonun tercih edilmesi durumunda nemalandırma işlemi yapılmaz.

BEFAS katılım fonlarının katılım emeklilik planlarına dâhil edilmesi

(Ek kenar başlığı: 23.06.2021-2021/9 s. G. md3)

MADDE 12-(Ek madde: 23.06.2021-2021/9 s. G. md3) (1) 19.12.2020 tarihli ve 31339 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Katılım Esasları Çerçevesinde Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik uyarınca oluşturulan katılım emeklilik planlarına (katılım emeklilik planları), BEFAS üzerinden sadece unvanında katılım ibaresi geçen fonlar (katılım fonları) sunulur. BEFAS'ta yer alan tüm katılım fonları plan sahibi şirketin danışma komitesi tarafından incelenir. İnceleme neticesinde, danışma komitesince:

a) Uygun görülen katılım fonları "BEFAS Fonları" yerine "Şirketiniz Danışma Komitesince Uygun Görülen BEFAS Katılım Fonları" ibaresi ile katılım emeklilik planlarına dâhil edilir.

b) Uygun görülmemeyen her bir katılım fonu danışma komitesinin menfi görüş ve gerekçesi BEFAS Bilgilendirme Platformu'nda sadece Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve şirketlerin erişimine açık olacak şekilde kayıt altına alınır. Söz konusu katılım fonları "Fon Kurucusu Şirketin Danışma Komitesince Uygun Görülen Diğer BEFAS Katılım Fonları" ibaresi ile katılım emeklilik planlarında yer alan katılımcılara gösterilir. Katılımcılar söz konusu fonları planlarına dâhil edebilir ve gerek duymaları halinde söz konusu fonlara dair Danışma Komitesi kararlarına dair detaylı bilgi için ilgili şirketle iletişime geçebilir.

Danışma komitesi, katılım fonlarını sürekli olarak incelemeye, içerik ve stratejisinde yapılması planlanan değişiklikleri BEFAS Bilgilendirme Platformu üzerinden takip etmeye devam eder.

(2) Plan sahibi şirketin danışma komitesi tarafından birinci fıkranın (a) bendi kapsamında uygun görülmüş bir katılım fonunun sonradan uygun görülmemesi durumunda, söz konusu fon anılan

fıkranın (b) bendi kapsamına alınır ve ilgili fonları seçmiş katılımcılara konuyla ilgili bilgilendirme yapılır.

(3) Fonun; unvanından katılım ibaresinin çıkartılması, unvanında katılım ibaresi bulunmayan başka bir fon bünyesinde birleştirilmesi veya tasfiye edilmesi durumunda, ilgili fon katılım emeklilik planlarından tamamen çıkarılır ve katılım planı kapsamında bu fonu seçmiş katılımcılara bilgilendirme yapılarak fon değişikliği yapması veya plan değişikliği yapması talep edilir. Talebe ve talebin sonuçlandırılmasına ilişkin usul ve esaslar emeklilik sözleşmesinde belirtilebilir. Bu kapsamda yapılan fon veya plan değişikliği talepleri için katılımcının fon dağılım veya plan değişikliği hakkı kullanılmış sayılmaz.

Emeklilik yatırım fonlarının BEFAS üzerinden alım satımına dair bilgilendirme yükümlülükleri (Ek kenar başlığı: 23.06.2021-2021/9 s. G. md3)

MADDE 13-(Ek madde: 23.06.2021-2021/9 s. G. md3) (1) BEFAS üzerinden başka şirketlerin kurucusu olduğu fonları seçmek isteyen katılımcılara emeklilik sözleşmesinin veya sertifikasının bulunduğu şirket tarafından aşağıdaki hususlarda bilgilendirme yapılarak onayı alınır.

a) Birikiminin bir kısmını veya tamamını BEFAS'ta işlem gören fona veya fonlara yönlendirmiş katılımcılar için Sistem Yönetmeliği'nin 22/A maddesinin ikinci fıkrasında yer alan kontrol işleminin ilgili şirkette işlem yaptığı sözleşmesi veya sertifikası bakımından uygulanmayacağı, 22/A maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan iade işleminde ise BEFAS üzerinden alınan diğer şirketlere ait fonlar üzerinden yapılan kesintilerin dâhil edilmeyeceği ve sadece katılımcının işlem yaptığı sözleşmesinin veya sertifikasının bulunduğu şirketin fonları dâhil edilerek iade işleminin yapılacağı, b) BEFAS üzerinden sunulan fonlara dair bilgilendirmenin BEFAS Bilgilendirme Platformu üzerinden sağlanacağı,

c) BEFAS üzerinde sunulan fonlara dair detaylı bilgileri BEFAS Bilgilendirme Platformu aracılığıyla öğrenebileceği,

ç) **(Değişik bent: 08.08.2022-2022/21 s. G. md6)** 11 inci maddenin 6 ncı fıkrasında bahsedilen nemalandırma işleminin yapılmayacağı

(2) Sistem Yönetmeliğinin 23 üncü maddesi kapsamında, katılımcıların fon tercihlerini bilinçli bir şekilde yapabilmesini teminen fonlara ilişkin yatırım ve performans bilgilerine dair bilgilendirmeler, şirket adına BEFAS Bilgilendirme Platformu tarafından sağlanır. BEFAS'a fon sunan şirket talep etmesi halinde, kurucusu olduğu fonlara ilişkin bilgilendirmeleri ayrıca BEFAS Bilgilendirme Platformuna sunabilir. Bununla birlikte; şirketin kurucusu olduğu fonlara ilişkin kendi katılımcılarına yönelik bilgilendirme yapma yükümlülüğü devam eder.

(3) Şirketler, fonlara ilişkin fon işletim gider kesintisi ile fon toplam gider kesintisine ilişkin bilgileri BEFAS kapsamında başka şirketlerden fonlarını tercih edebilecek katılımcıların bilgilennesini teminen BEFAS Bilgilendirme Platformuna sunar.

(4) Katılım fonunun içerik ve stratejisinde yapılması planlanan değişikliklerin diğer şirketlerin danışma komitelerince de takip edilebilmesi amacıyla kurucu şirket tarafından BEFAS Bilgilendirme Platformuna bilgi verilir.

Geçici madde(Ek kenar başlığı: 23.06.2021-2021/9 s. G. md3)

MADDE 14- (Ek madde: 23.06.2021-2021/9 s. G. md3) (1) BEFAS fonlarının planlarda sunulması işlemi aşağıda belirtilen takvime göre gerçekleştirilir.

a) BEFAS'ta işlem görmeye başlayacak fonların konulmasının zorunlu olacağı planlara ilişkin takvim: (i) 01.07.2021 tarihi itibarıyla; katılım emeklilik planları ve otomatik katılım sistemindeki planlar hariç olmak üzere, asgari olarak EGM kayıtlarına göre şirketlerin bu fıkranın yayımı tarihi itibarıyla en çok katılımcıya sahip olduğu emeklilik planı,

(ii) 03.01.2022 tarihi itibarıyla; katılım planları hariç olmak üzere 11 inci maddede sayılan tüm planlar,

(iii) 01.04.2022 tarihi itibarıyla; katılım planları.

b) BEFAS'ta işlem görmeye başlayacak fonlara ilişkin takvim:

(i) 01.07.2021 tarihi itibarıyla; Standart, OKS Standart ve OKS Değişken fonlar hariç olmak üzere 11 inci maddede sayılan tüm fonlar,

(ii) 03.01.2022 tarihi itibarıyla; Standart, OKS Standart ve OKS Değişken fonlar.

(2) Danışma komiteleri 01.04.2022 tarihine kadar BEFAS'ta işlem gören katılım fonlarını inceler ve söz konusu fonları 12 nci maddenin birinci fıkrasının (a) veya (b) bendi kapsamına alır.

(3) **(Mülga fıkra: 08.08.2022-2022/21 s. G. md7)**

Hediye sertifikaları(Ek kenar başlığı: 31.05.2022-2022/17 s. G. md1)

MADDE 15 - (Ek madde: 31.05.2022-2022/17 s. G. md1) (1) İşveren grup emeklilik ve Kanunun ek 2 nci kapsamında kurulan sözleşmeler hariç olmak üzere, üçüncü kişilerce hediye amaçlı olarak katılımcıların emeklilik sözleşmelerine ek katkı payı ödemesi yapılması durumunda, katılımcılar nezdinde uygulama birliği sağlanmasını teminen aşağıdaki işlemler takip edilir;

(a) Bu hizmeti vermek isteyen şirket, katılımcı adına internet sitesinde veya mobil uygulamada oluşturulan güvenli alanda katılımcının emeklilik sözleşmesine özgü karekod veya benzeri araçlarla üretilen tanımlayıcı bilgiyi, katılımcının kendisinin veya varsa vasisinin/velisinin rızası ile üçüncü şahıslarla paylaşabilmesi amacıyla katılımcının erişimine sunar.

(b) Hediye amaçlı olarak ek katkı payı ödemesi yapacak üçüncü kişi, katılımcının emeklilik sözleşmesine özgü üretilen tanımlayıcı bilgi vasıtasıyla şirketin ödeme sayfasına yönlendirilir. Bu sayfada asgari olarak, adına ek katkı payı ödemesi yapılacak emeklilik sözleşmesi sahibinin ad ve soyad bilgilerine yer verilerek, ek katkı payı olarak ödenecek tutar ve hediye edenin ad ve soyad bilgileri ile iletişim bilgisi (telefon, e-posta vs.) talep edilir. Konuyla ilgili örnek ödeme ekranı şablonu Ek 23'te yer almaktadır.

(c) Şirket, hediye edenin talebi olması halinde elektronik ve/veya basılı olarak üreteceği hediye sertifikasını hediye edene ve/veya katılımcıya iletir. Şirket, sertifika üretimi karşılığında hizmet bedeli talep edebilir.

(ç) Yapılan işlem neticesinde elektronik iletişim aracı ile katılımcıya bilgilendirme yapılır.

(2) Bu madde kapsamında katılımcıların emeklilik sözleşmelerine ek katkı payı ödenmesinde Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun uygun görüşü alınarak farklı yöntemler kullanılabilir.

(3) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu, bu maddenin uygulanmasına yönelik işlemlerin merkezi olarak gerçekleştirilmesi amacıyla bir kuruluşu görevlendirebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

(Değişik bölüm: 18.04.2019-2019/3 s. G. md4)⁷

**Cayma veya Ayrılma Hakkını Kullanmış Çalışanların
Plana Tekrar Dâhil Edilmesi**

(Değişik başlık: 18.04.2019-2019/3 s. G. md4)⁽¹⁾

Plana talep üzerine tekrar dâhil edilme

MADDE 1- (1) OKS kapsamında dâhil edildiği plandan cayma veya ayrılma hakkını kullanan çalışan, talep etmesi halinde, işvereni tarafından bu madde hükümleri çerçevesinde, ayrıca bir işleme gerek olmaksızın ilgili plana tekrar dâhil edilir.

(2) **(Değişik fıkra: 08.08.2022-2022/21 s. G. md8)**Çalışanın birinci fıkra kapsamında plana tekrar dâhil edilmesi için talep tarihi itibarıyla aynı işyerinde çalışıyor olması şartı aranır.

(3) **(Değişik fıkra: 08.08.2022-2022/21 s. G. md8)**Çalışan, plana tekrar dâhil edilmesine ilişkin talebini işverene iletir. İkinci fıkrada sayılan şartı taşıması kaydıyla, çalışan işveren tarafından, en geç talebin iletiliği tarihi takip eden ikinci ücret ödemesinden işveren tarafından kesilerek şirkete aktarılan katkı payının, şirkete nakden intikal etmesi ile plana dâhil edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı İşlemleri

⁷ 2016/39 sayılı Genelge'nin "Kanunun Ek 2 nci ve Geçici 2 nci Maddeleri Uyarınca Kurulacak Sözleşmeler Kapsamında Şirketlerin Kuracakları İş Ortaklıklarına Dair Esaslar" başlıklı üçüncü bölümü başlığı ile birlikte değiştirilmiştir.

Bu bölüm, ilgili mevzuatı uyarınca yürütülen devlet katkısı işlemlerine ilişkin bazı esas ve usulleri açıklamak üzere hazırlanmıştır.

Devlet Katkısının Hesaplanması

MADDE 1- (1) Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin 4 ncü maddesi çerçevesinde; devlet katkısı, ilgisine göre çalışan ya da katılımcı adına, şirketler tarafından emeklilik gözetim merkezine iletilen bilgiler esas alınarak, emeklilik gözetim merkezi (EGM) tarafından hesaplanır.

(2) Kanunun Ek 2 nci maddesi kapsamında bireysel emeklilik sistemine dahil olan çalışanın devlet katkısı, hesaben takip edilebilmesini sağlayacak şekilde taahhüt olarak hesaplanır ve taahhüt edilen bu tutarlar çalışanın devlet katkısı hesabında kayıt altına alınır. Çalışanın devlet katkısı, bireysel emeklilik hesabına ödenen katkı paylarının yüzde yirmibeşine karşılık gelen tutar ile cayma hakkının kullanılmaması hâlinde hesaplanacak olan bin Türk lirası tutarındaki başlangıç Devlet katkısını ifade etmektedir. Çalışanın taahhüt edilen devlet katkısının, devlet katkısı ile ilişkili hesabına nakden ödenecek kısmı, Kanunun Ek 1 inci maddesi kapsamında, sözleşmenin sistemde kaldığı süreye bağlı olarak belirlenen hakediş oranlarına göre hesaplanır. Çalışanın sözleşmesi ile Kanunun Ek 2 nci ve Geçici 2 nci maddeleri kapsamında çalışanın dahil edildiği emeklilik planı ifade edilmektedir.

(3) Çalışanın devlet katkısı hesabında kayıt altına alınan ve taahhüt olarak hesap edilen devlet katkısı tutarları, devlet katkısı ödemesinin hesaplandığı ayı takip eden takvim yılı başlarında, ilgili takvim yılı ile taahhüt edilen devlet katkısı ödemesinin hesap edildiği ay arasındaki aylık TÜFE değişim oranları dikkate alınarak değerlendirilir. Değerleme, yalnızca devlet katkısı ödemesinin hesaplandığı ayı takip eden takvim yılı başlarında şirketlerce yapılır ve ilgili Ocak ayının dokuzuncu iş günü sonuna kadar EGM'ye bildirilir. Bin Türk lirası tutarındaki başlangıç devlet katkısı için değerlendirme yapılmaz.

(4) Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin 4 ncü maddesi çerçevesinde; bireysel emeklilik sisteminde katılımcının Devlet katkısı hesabına ödenecek Devlet katkısı tutarına, çalışanın Devlet katkısı hesabına taahhüt olarak kaydedilecek Devlet katkısı tutarına ve çalışanın devlet katkısı ile ilişkili hesabına ödenecek Devlet katkısı tutarı ile anılan Yönetmeliğin 4/B maddesi kapsamında ödenecek Ek Devlet katkısı tutarına ilişkin üç ayrı mutabakat belgesi imzalanır.

(5) EGM, Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin 4 ncü maddesi çerçevesinde; ilgisine göre katılımcı veya çalışan bazında hesapladığı devlet katkısı bilgilerini ve anılan Yönetmeliğin 4/B maddesi kapsamında hesaplanan Ek Devlet katkısı bilgilerini ilgili şirkete, ayrıca bu bilgileri şirket bazında hesap formları ile birlikte Müsteşarlığa gönderir. Taahhüt edilecek devlet katkısı bilgilerinin şirkete iletilmesini müteakip iş günü bahse konu devlet katkısı tutarı çalışanın devlet katkısı hesabında kayıt altına alınır.

(6) Başlangıç devlet katkısı, Kanunun Ek 2 nci maddesi kapsamında, sisteme girişte bir defaya mahsus olmak üzere, cayma süresinin bitimini takip eden ayda hesaplanır. Cayma süresi dolan birden fazla sözleşmesi olan çalışanın başlangıç devlet katkısı, cayma süresinin bittiği aydaki sözleşme başına ödenen katkı paylarının ağırlığı dikkate alınarak hesaplanır ve çalışanın sözleşmelerine paylaştırılır. Bu sözleşmelerden birinden ayrılma işlemi gerçekleşmesi durumunda, bu sözleşme için taahhüt edilen başlangıç devlet katkısı kalan sözleşmelerine dağıtılır. Dağıtım yapılacak birden fazla sözleşmenin olması halinde ilk dağıtımın yapıldığı, cayma süresinin bittiği aydaki sözleşme başına ödenen katkı paylarının ağırlıkları esas alınır.

(7) Bütün sözleşmelerinden ayrılmak suretiyle sistemden ayrılmış olan çalışanın yeniden sisteme dahil olması halinde, başlangıç devlet katkısı yeniden hesaplanmaz.

Devlet katkısının ödenmesi ve yatırıma yönlendirilmesi

MADDE 2 - (1) Çalışana ödeneceği taahhüt edilen devlet katkısı tutarları, bu tutarların değerlendirilmiş halleri ile birlikte çalışanın devlet katkısı hesabında, taahhüt edilen tutarların hak ediş oranlarında nakden ödenecek kısımları ise çalışanın devlet katkısı ile ilişkili hesabında takip edilir.

(2) Emeklilik sözleşmesinin sistemde geçirdiği sürenin üç ile altı yıl arasında olması halinde, çalışanın devlet katkısı hesabındaki tutarların yüzde on beşi, çalışanın devlet katkısı ile ilişkili

hesabına nakden ödenir. Emeklilik sözleşmesinin sistemde geçirdiği sürenin altı yıldan on yıla kadar olması durumunda nakden ödenen devlet katkısı tutarı, çalışanın devlet katkısı hesabındaki devlet katkısı tutarların yüzde otuz beşine, on yıl ve daha fazla olması durumunda ise yüzde altmışına tamamlanmak üzere çalışanın devlet katkısı ile ilişkili hesabına nakden ödenir. Hesaplamalar, her bir emeklilik sözleşmesi için ayrı ayrı yapılır. Her halükarda devlet katkısı tutarlarına ilişkin azami limit kişi bazında Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesi kapsamında takip edilir.

(3) Kısmi hakediş sonrasında yatırılan katkı payları için hesaplanan devlet katkısı tutarının hakedilen kısımları çalışanın devlet katkısı ile ilişkili hesabına nakden ödenir ve Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin 11 inci maddesi kapsamında sunulan fonlarda yatırıma yönlendirilir. Nakden ödenen tutar çalışanın devlet katkısı hesabında izlenmeye devam eder.

(4) Çalışanın devlet katkısı hesabında taahhüt edilen tutarlardan devlet katkısı ile ilişkili hesabına nakden ödenmiş olan tutarlar için 1 inci maddenin üçüncü fıkrası kapsamında değerlendirilmez.

(5) Takvim yılı içinde gerçekleşen vefat, maluliyet durumları ile sözleşmeden ayrılma veyahut aktarım durumlarında değerlendirilmez ve ilgili takvim yılı başında yapılan değerlendirme esas alınarak hakedilen tutar ilgisine göre hak sahibine ödenir ya da diğer şirkete aktarılır.

Hak kazanılmayan tutarların iadesi

MADDE 3 – (1) İlgisine göre bireysel emeklilik sözleşmesinin sonlandırılması veya sözleşmeden ayrılma işleminin gerçekleştirilmesi halinde, katılımcının devlet katkısı hesabındaki hak kazanılan tutarlar ya da çalışanın devlet katkısı ile ilişkili hesabındaki tutarlar bireysel emeklilik hesabındaki birikimleri ile birlikte Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğin sistemden ayrılmaya ilişkin hükümleri dikkate alınarak kendilerine ödenir.

(2) Emeklilik hakkı kazanılmış olmakla birlikte bu hak kullanılmadan ya da vefat veya malûliyet dışındaki bir nedenle ilgisine göre sözleşmenin sonlanması veya sözleşmeden ayrılma işleminin gerçekleştirilmesi halinde, devlet katkısı hesabındaki hak kazanılmayan tutarlar, genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere iade edilir, çalışanların devlet katkısı hesaplarında kayıt altına alınan tutarlar ise şirketlerce bahse konu hesaptan silinmek suretiyle iptal edilir. Bir katılımcının sözleşmesini sonlandırarak ya da çalışanın sözleşmesinden ayrılarak sistemden ayrılması sonucunda ilgisine göre hak edilmeyen devlet katkılarının iade edilmesi ya da taahhüt olarak devlet katkısı hesabında yer alan devlet katkısı kayıtlarının silinmek suretiyle iptal edilmesi, aynı takvim yılında yürürlükte olan diğer sözleşmeleri için devlet katkısı hesaplamasına esas kalan limitini artırmaz.

(3) Sistemden ayrılma talebinde bulunan katılımcının devlet katkısı hesabındaki hak kazanılmayan tutarlar, EGM kayıtları ile uyumunun emeklilik şirketince teyid edilmesini müteakip, devlet katkılarının yatırıma yönlendirildiği fonun paylarının nakde dönüştüğü gün genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere şirket tarafından Müsteşarlık hesabına ödenir. Nakde dönen tutarlar virgülden sonra yukarı doğru en yakın iki haneli tutara yuvarlanarak Müsteşarlığa ödenir. Fon paylarının nakde dönüştüğü gün şirket tarafından Müsteşarlık hesabına ödenmeyen veya daha sonraki bir gün Müsteşarlık hesabına ödenen tutarlar, ödenmemiş kabul edilir ve altıncı fıkrada belirtilen usul takip edilerek vergi dairesine bildirilir.

(4) Şirket, kendisi adına devlet katkısı talep edilen ve Müsteşarlıkça devlet katkısı ödemesi yapılmasından önce sistemden ayrılmış olan katılımcı için ödenen devlet katkısının şirket hesabına intikal ettiği gün, bu katılımcıya ait hak kazanılmayan tutarı Müsteşarlığa iade eder; varsa hak kazanılan tutarı ise beş iş günü içinde katılımcıya öder.

(5) Şirket, hak kazanılmayarak Müsteşarlığa iade edilen devlet katkısı tutarlarına ilişkin bilgileri, sözleşme bazında ve müteakip kayıt kesinleştirme tarihine kadar imzalı olarak EGM' ye gönderir.

(6) Mutabakat belgesi ekinde yer alan veriler ile fiilen ödenen tutarlar dikkate alınarak yapılan inceleme sonucunda ödenmediği veya eksik ödendiği tespit edilen tutarlara ilişkin bilgi, aylık olarak, en geç Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesi uyarınca hazırlanan devlet katkısı hesap formunun Müsteşarlığa gönderildiği tarih itibarıyla, EGM tarafından Ek-20'de yer alan içerikte, şirketin bağlı bulunduğu vergi dairesine bildirilir. Bildirilen içerik EGM tarafından ilgili şirkete de gönderilir.

(7) Şirket, Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesinin

beşinci fıkrası kapsamında, EGM tarafından vergi dairesine bildirilen tutarların vergi dairesine ödenmesine ilişkin bilgileri, aylık olarak EGM'ye gönderir.

Haksız olarak ödenen tutarların iadesi

MADDE 4 - (1) Şirketçe EGM'ye bildirilen, mutabakat belgesi ekinde yer alan veriler üzerinden EGM tarafından tespit edilen yahut ilgili denetim birimlerince yapılan denetim sonucunda tespit edilerek EGM'ye bildirilen haksız devlet katkısı ödemeleri, ödeme tarihinden itibaren 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranına göre hesaplanan faiziyle birlikte 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere EGM tarafından ilgili şirketin bağlı olduğu vergi dairesine bildirilir.

(2) Çalışanın devlet katkısı hesabında taahhüt edilen tutarlardan haksız olarak hesaplanmış devlet katkısı tutarları bahse konu hesaptan silinmek suretiyle iptal edilir. Bahse konu tutarlardan, çalışanın devlet katkısı ile ilişkili hesabına nakden ödenen kısmı ise ödeme tarihinden itibaren 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranına göre hesaplanan faiziyle birlikte 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere EGM tarafından ilgili şirketin bağlı olduğu vergi dairesine bildirilir.

(3) Haksız devlet katkısı ödemesi tutarlarına ilişkin bilgi, şirketçe teyit edildikten sonra, aylık olarak, en geç Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesi uyarınca hazırlanan devlet katkısı hesap formunun Müsteşarlığa gönderildiği tarih itibarıyla, EGM tarafından Ek-21'de yer alan içerikte, şirketin bağlı bulunduğu vergi dairesine bildirilir. Bildirilen içerik EGM tarafından ilgili şirkete de gönderilir.

(4) Kendisine haksız olarak devlet katkısı ödendiği tespit edilen bir katılımcıya ya da çalışana ait devlet katkısı ve gecikme zammı, mutabakat belgesi ekinde yer alan veriler uyarınca emeklilik sözleşmesinin en son bulunduğu ilgili şirket tarafından vergi dairesine ödenir.

(5) Şirket, Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamında, EGM tarafından vergi dairesine bildirilen tutarların vergi dairesine ödenmesine ilişkin bilgileri, aylık olarak EGM'ye gönderir.

(6) Sözleşmenin en son bulunduğu şirket, mutabakat belgesi ekinde yer alan verilere göre haksız ödendiği tespit edilen tutarı, herhangi bir tarihte, sözleşmedeki ilgili tutara denk gelen devlet katkısı fon paylarını satarak katılımcının devlet katkısı hesabından ya da çalışanın devlet katkısı ile ilişkili hesabından geri alabilir. İlgili şirket, katılımcının ya da çalışanın menfaati yönünde, ilgisine göre devlet katkısı hesabından ya da devlet katkısı ile ilişkili hesabından geri aldığı tutarı, katılımcının veya çalışanın bireysel emeklilik hesabına yatırabilir.

(7) Haksız ödendiği tespit edilen devlet katkısı tutarının, katılımcının devlet katkısı hesabından ya da çalışanın devlet katkısı ile ilişkili hesabından geri alınmaması ve daha sonra sözleşmenin sonlanması veya sözleşmeden ayrılma işleminin gerçekleşmesi durumunda Müsteşarlığa ödenmiş olan tutarlar için iade talebinde bulunulamaz.

(8) Mutabakat belgesi imzalandıktan sonra, ödemenin ilgili olduğu yılın devlet katkısı limiti, haksız olarak ödendiği tespit edilen devlet katkısı tutarı kadar artırılır.

(9) Başka bir şirket tarafından EGM'ye eksik veya yanlış gönderilen veriler nedeniyle vergi dairesine ödeme yapmak durumunda kalan şirketin, vergi dairesine ödemiş olduğu gecikme zammı tutarı ve varsa katılımcının yada çalışanın sistemden ayrılması nedeniyle ilgisine göre devlet katkısı hesabından ya da devlet katkısı ile ilişkili hesabından alamadığı durumda vergi dairesine ödediği devlet katkısı tutarı, haksız ödemeye sebebiyet veren şirketler tarafından, konuyla ilgili bildirimin kendilerine ulaşmasını takip eden 5 iş günü içerisinde haksız devlet katkısı ödemesini yapan şirkete ödenir.

(10) Başka bir şirket tarafından EGM'ye eksik veya yanlış gönderilen veriler nedeniyle katılımcıya yada çalışana devlet katkısını ödeyemeyen ve bu nedenle katılımcısının yada çalışanın zararını karşılamak durumunda kalan şirket, Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre ödediği tutarı, eksik veya yanlış bildirimde bulunan şirketten tahsil eder. İlgili duruma sebebiyet veren şirket konuyla ilgili bildirimin kendisine ulaşmasını takip eden 5 iş günü içerisinde ödemeyi yapan şirkete bu tutarı öder.

Müsteşarlığa yapılan fazla ödemelerin iadesi

MADDE 5 – (1)

- a) Müsteşarlığa ödenmesi gereken hak kazanılmayan devlet katkısı tutarından fazla yapılan ödemeler,
- b) Hem Müsteşarlığa hem de vergi dairesine hak kazanılmayan devlet katkısı olarak yapılan ödemeler,
- c) Hak kazanılmayan devlet katkısı olarak Müsteşarlık hesabına yapılan ödemenin ayrıca haksız ödenen devlet katkısı olduğunun da tespit edilmesi nedeniyle tekrardan şirketin bağlı olduğu ilgili vergi dairesine yapılan haksız ödemeler,

ç) Haksız devlet katkısı olarak vergi dairesine ödenmesi gerekirken Müsteşarlığa yapılan ve sonrasında tekrardan haksız ödeme kapsamında vergi dairesine yapılan haksız ödemeler kapsamında Müsteşarlık hesabına şirketlerce yapılan ödemelerden, EGM tarafından, şirketlerce iletilen veri üzerinden, yapılan incelemenin sonucunda fazla veya yersiz ödendiği tespit edilenler şirketlere iade edilir. Bu iadeler, takvim yılı bazında yapılır ve ilgili tutarlar için faiz ödenmez.

(2) Müsteşarlığa iade talebinde bulunulmadan önce aşağıdaki işlemlerin tamamlanması gerekir.

(a) Şirket, iade değerlendirmesinde kullanılmak üzere, sözleşme ve ödemenin türü (varsa haksız olarak ödenen tutar belirtilerek) detayında Müsteşarlığa yaptığı ödemeler ile hak kazanılmayarak Müsteşarlığa iade edilmek üzere iletilen Devlet katkısı tutarlarının hak kazanma oranını, gönderilmiş olan verilere ilişkin düzeltmeleri de içerecek şekilde, fazla ödemenin yapıldığı takvim yılını izleyen yılın Mart ayı sonuna kadar EGM'ye iletir.

(b) Şirket, iade değerlendirmesinde kullanılmak üzere vergi dairesine yaptığı ödemeleri, sözleşme ve ödemenin türü detayında ve gönderilmiş olan verilere ilişkin düzeltmeleri de içerecek şekilde fazla ödemenin yapıldığı takvim yılını izleyen yılın Mart ayı sonuna kadar EGM'ye iletir.

(c) (a) ve (b) bentlerinde belirtilen veriler, şirketlerce, EGM tarafından belirtilen formata uygun olarak EGM'ye iletir.

(ç) Şirket, Müsteşarlık hesabına fazla ödemenin yapıldığı takvim yılını izleyen yılın Mart ayı sonuna kadar, iade talebini EGM'ye iletir ve 31 Mart gün sonu itibarıyla iade talebine ilişkin kayıtların kesinleştiği kabul edilir. Bu tarihten sonra yapılacak değişiklikler ve gönderilen veriler, iade hesaplamasında dikkate alınmaz.

(d) EGM, iadesi talep edilen tutarın; şirketler tarafından Müsteşarlığa ödenmek üzere bildirilen tutar ile Müsteşarlığa ve varsa vergi dairesine ödendiği bildirilen tutarın uyumunu sözleşme bazında inceler.

(e) İade değerlendirmesinde; Maliye Bakanlığından, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından ve Müsteşarlıkça belirlenecek diğer veri kaynaklarından elde edilen ek veriler kullanılabilir.

(3) EGM, yaptığı incelemenin sonuçlarını, ilgili yılın Nisan ayı sonuna kadar şirkete bildirir ve ilgili yılın Mayıs ayının 5 inci işgünü sonuna kadar, şirket ve EGM arasında, ikinci fıkraya göre aykırılık tespit edilmeyen veriler üzerinden, iade hesabı mutabakat belgesi, elektronik imza ya da ıslak imza kullanılarak imzalanır. Bu fıkra da belirtilen süre içinde, iade hesabı mutabakat belgesini imzalamayan şirket için iade hesaplaması yapılmaz.

(4) EGM, şirketlerle imzaladığı üçüncü fıkra da belirtilen mutabakat belgelerine konu verileri kullanarak hesapladığı iade bilgilerini Mayıs ayının 10 uncu işgünü sonuna kadar ilgili şirkete, şirket bazında ödenecek iade bilgilerini ise iade hesap formu ile birlikte Müsteşarlığa gönderir.

(5) Müsteşarlık, hesaplanan iade tutarını, EGM tarafından gönderilen hesap formuna istinaden ödeme belgesinin düzenleyerek, ilgili tutarı EGM'nin hesabına öder. EGM, Müsteşarlık tarafından gönderilen iade tutarını, en geç hesaplarına intikal ettiği günü takip eden iş günü şirketlerin hesaplarına öder.

Cayma Nedeni ile Limit Artırımı

MADDE 6- (1) Cayma nedeni ile hak kazanılmayan Devlet katkısının Müsteşarlığa iade edildiğine ilişkin verinin EGM'ye iletiliği hesaplama döneminde, cayma işlemi gerçekleştirilen sözleşmenin Devlet katkısı hesaplanan tahsilatlarının ilişkili olduğu yılın limiti, cayma işlemi gerçekleştirilen sözleşmenin tahsilatları için kullanılan limit kadar artırılır. Limit artırımı için hak kazanılmayan tutarın Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesinin beşinci

fıkrasında belirtilen zamanda ve tam olarak Müsteşarlığa iade edilmesi gerekir. Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesinin altıncı fıkrası kapsamında, vergi dairesine yapılan ödemeye ilişkin verinin şirket tarafından EGM'ye iletildiği hesaplama döneminde, cayma işlemi gerçekleştirilen sözleşmenin devlet katkısı hesaplanan tahsilatlarının ilişkili olduğu yılın limiti artırılır.

Veri gönderimi

MADDE 7 - (1) Şirketler, 3 üncü madde kapsamında Müsteşarlık hesaplarına yapılan ödemelere ve süresinde ödenmeyen tutarlara, 4 üncü madde kapsamında haksız ödendiği tespit edilen tutarlara ve vergi dairesine yapılan ödemelere ilişkin verileri, EGM tarafından belirlenen içerik, format ve yönteme göre kayıt kesinleştirme tarihinden önce EGM'ye gönderir.

(2) Çalışan sözleşmelerinin başka bir emeklilik şirketine aktarımı halinde, devlet katkısı hesaplamalarına ilişkin tarih ve tutar verileri de aktarımı alan şirkete iletilir.

Emeklilik gelir planına geçiş

MADDE 8 - (1) Emeklilik gelir planına geçiş yapan katılımcının devlet katkısı hesabındaki tutarlar, katılımcının birikimine eklenir. Katılımcının yazılı talebi olması durumunda söz konusu tutarlar kendisine ödenebilir.

(2) Emeklilik gelir planına geçiş yapan bir katılımcının, henüz hesabına intikal etmemiş bir devlet katkısı olması durumunda, gelir planı kapsamında katkı payı tahsilatı yapılması mümkün olmadığından, bu şekilde ödenen tutar, yatırıma yönlendirilmez ve şirkete intikalini müteakip beş iş günü içinde doğrudan katılımcıya ödenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

(Değişik bölüm: 18.04.2019-2019/3 s. G. md5)⁸

Emeklilik ve Hesap Birleştirme İşlemleri

(Değişik başlık: 18.04.2019-2019/3 s. G. md5)⁽¹⁾

Emeklilik seçenekleri ve hesap birleştirme işlemleri

MADDE 1- (1) Emeklilik ve hesap birleştirme işlemleri bu maddede yer alan usul ve esaslar dâhilinde yapılır.

(2) Şirket, katılımcının emeklilik hakkını kullanmak üzere yaptığı başvuruyu takiben, kendi kayıtları ve Sistem Yönetmeliğinin 16 ncı maddesinin sekizinci fıkrasında belirtilen durumda EGM'den temin edeceği bilgileri değerlendirerek, katılımcının emekliliğe hak kazanma şartlarını yerine getirip getirmediğini kontrol eder.

(3) Katılımcının emekliliğe hak kazanma şartlarını sağladığının tespiti halinde şirket, Sistem Yönetmeliğinin 16 ncı maddesi uyarınca, emeklilik bilgi ve talep formu ile hesap bildirim cetvelini posta veya elektronik iletişim araçları ile katılımcıya gönderir. Şirket, emeklilik seçenekleri hakkında katılımcıyı bilgilendirmek amacıyla ek bilgiler, projeksiyonlar ve değerlendirmeler de gönderebilir. Ayrıca şirket, emeklilik bilgi ve talep formu ile hesap bildirim cetvelinin şirketin kurumsal internet sitesinde katılımcı adına oluşturulan güvenli sayfadan temin edilebilmesi için gerekli altyapıyı oluşturur.

(4) Emeklilik bilgi formunda, sistemde devam etme ve emekli olma seçeneklerine ilişkin açıklayıcı bilgiler ile örnek mali projeksiyonlar yer alır. Emeklilik bilgi formunda ayrıca, katılımcının birden fazla sözleşmesi olması durumunda emeklilik hakkını kazandığı sözleşmesini tercih ettiği aynı veya farklı şirketteki diğer sözleşmelerine ilişkin hesapları ile birleştirmek suretiyle emeklilik hakkını kullanabileceği, bireysel emeklilik sistemindeki diğer sözleşmelerine ilişkin bilgilere e-devlet kapısı üzerinden erişilebileceği, birleştirilmesini tercih ettiği sözleşmelere ilişkin hesaplarını emeklilik talep formunda belirtmesi gerektiği, hesaplarını birleştirmek suretiyle emeklilik hakkını kullanmayı tercih

⁸2016/39 sayılı Genelge'nin "Sözleşme Kapsamında Taraflar ile İmzalanacak Belgeler ve Yapılacak Bilgilendirmenin Usul ve Esasları" başlıklı beşinci bölümü başlığı ile birlikte değiştirilmiştir.

eden katılımcılar için emeklilik işleminin hesap birleştirme işlemi tamamlandıktan sonra gerçekleştirileceği ve katılımcının hesap birleştirme işlemi yapılan sözleşmeler bakımından bireysel emeklilik sistemine giriş tarihinden kaynaklanan süreye ilişkin haklarını kaybedeceği hususları belirtilir.

(5) Bireysel veya gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesine bağlı olan bir hesap, işveren grup emeklilik sözleşmesine bağlı olan bir hesaba birleştirilemez.

(6) OKS kapsamında kurulmuş olan gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesine istinaden açılan otomatik katılım sertifikasına bağlı olan bir hesap, bireysel veya diğer gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesine bağlı olan bir hesaba birleştirilemez.

(7) Sistem Yönetmeliğinin 19 uncu maddesine göre hak kazanılan birikimlerin bireysel veya gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesine aktarımı ile Sistem Yönetmeliğinin 22/H maddesine göre otomatik katılım sertifikasındaki birikimlerin başka bir sertifikaya aktarımı hesap birleştirme olarak kabul edilmez.

(8) Şirket, emeklilik seçenekleri konusunda bilgilendirdiği katılımcının posta veya elektronik iletişim araçları ile şirkete ilettiği emeklilik talep formunda yer alan tercihi doğrultusunda işlem yapar. Katılımcı tarafından iletilen emeklilik talep formunda eksiklik ya da hata tespit edilmesi durumunda şirket iki iş günü içinde katılımcıya posta veya elektronik iletişim araçları ile ulaşarak emeklilik talep formunun tekrar gönderilmesini talep eder. Emekliliğe hak kazanan ve bu hakkı kullanarak bireysel emeklilik hesabındaki birikimini ve devlet katkısı hesabındaki tutarı almak isteyen katılımcı, toplu para, programlı geri ödeme ya da yıllık gelir sigortası seçeneklerinden birini tercih eder veya hesabındaki tutarı belirtilen seçenekler arasında paylaştırabilir. Katılımcı, bu seçeneklerin yanı sıra emeklilik kararını erteleme hakkına da sahiptir.

(9) Emeklilik hakkını kullanmak isteyen katılımcının hesap birleştirme talebinde bulunduğu şirketin, katılımcının sözleşmelerinin bulunduğu diğer şirketlere hesap birleştirme işlemi için başvurmasını müteakip, katılımcının birikiminin ve devlet katkısı hesabındaki tutarların hesap birleştirme işlemlerini gerçekleştirmek üzere başvuruda bulunan şirkete nakden aktarılması halinde katılımcının emeklilik hakkı kullanım talebinden vazgeçmesi mümkün değildir.

(10) Tercih ettiği sözleşmelerine ilişkin hesaplarını birleştirerek emeklilik hakkını kullanan katılımcının, diğer şirketlerdeki sözleşmelerine ilişkin hesaplarındaki birikiminin ve devlet katkısı hesabındaki tutarların tamamının emeklilik hakkını kullanmak üzere başvuru yapılan şirkete nakden intikal ettiği tarih, hesap birleştirme işlemlerinin tamamlandığı tarih olarak kabul edilir.

(11) Birden fazla sözleşmesi olan katılımcının emeklilik hakkını kazandığı sözleşmesini, aynı şirkette veya farklı şirketler nezdinde bulunan diğer sözleşmelerine ait hesaplar ile birleştirmek suretiyle emeklilik hakkını kullanmayı tercih etmesi durumunda, katılımcı, hesap birleştirme işlemi yapılan sözleşmeleri bakımından bireysel emeklilik sistemine giriş tarihinden kaynaklanan süreye ilişkin haklarını kaybeder. Dolayısıyla, hesap birleştirmeye dâhil edilmeyerek, yürürlükte kalan sözleşmeler için devlet katkısı hak edişi, stopaj, emeklilik ve benzeri tüm süre hesaplamalarında her bir sözleşmenin kendi yürürlük tarihi esas alınır.

Programlı geri ödeme

MADDE 2- (1) Emeklilik hakkını kullanan ve bireysel emeklilik sisteminde kalarak birikimlerini programlı geri ödeme şeklinde almayı tercih eden bir katılımcının sözleşmesi, plan değişikliği yoluyla tadil edilerek emeklilik gelir sözleşmesine dönüştürülür ve katılımcı emeklilik gelir planına dâhil edilir. Katılımcıya, emeklilik gelir planına dâhil edilmeden önce, asgari içeriği Ek-18'de belirtilen hususlarda bilgi verilir. Katılımcının, içinde bulunulan sözleşme yılında tüm plan değişikliği haklarını kullanmış olması birikimlerini emeklilik gelir planına aktarmasını engellemez.

(2) Şirket tarafından sunulacak programlı geri ödeme teklifinde katılımcının yaşı, birikim tutarı, varsa diğer gelir ve giderleri ile ödeme dönemi, ödeme tutarı ve ödeme süresi konularındaki tercihleri dikkate alınır.

(3) Programlı geri ödeme tercihi kapsamında;

(a) Programlı geri ödeme teklifinde, ödeme dönemi boyunca gerçekleştirilecek ödeme tutarları başlangıçta belirlenebilir veya bu tutarların her yıl katılımcının hesabındaki birikime göre yeniden belirlenmesi öngörülebilir.

(b) Programlı geri ödeme kapsamında, katılımcıya ara ödeme yapılması öngörülebilir. Ara ödeme yapılabilecek durumlar ile ara ödemelerin azami tutarı veya oranı emeklilik gelir planında belirtilir.

(c) Programlı geri ödeme kapsamında katılımcıya ödenecek tutarlar sabit, azalan veya artan şekilde yahut belli bir endekse veya fon pay adedine bağlı olarak belirlenebilir. Buna ilişkin uygulama esasları emeklilik gelir planında belirtilir.

Yıllık gelir sigortası

MADDE 3- (1) Şirket, sunduğu yıllık gelir sigortası ürününü almak isteyen katılımcıya asgari içeriği Ek-19'da yer alan hususlarda bilgi verir. Katılımcının başka bir emeklilik şirketi veya sigorta şirketi ile yıllık gelir sigortası sözleşmesi akdettiği ve birikimlerinin bu şirkete aktarılmasını talep ettiği durumlarda şirket, katılımcının T.C. kimlik numarası dâhil kimlik bilgileri ile iletişim bilgilerini ilgili emeklilik şirketi veya sigorta şirketine iletir.

Emeklilik seçeneklerine ilişkin internet sitesi

MADDE 4- (1) Bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkını kullanmak isteyen katılımcıların emeklilik seçenekleri konusunda bilgilendirilmesini teminen EGM tarafından bir internet sitesi oluşturulur.

(2) İnternet sitesinde, bireysel emeklilik sistemine ilişkin tarafsız bilgilendirme yapılır ve emeklilik tercihinine ilişkin örnek mali projeksiyonlara yer verilir. Katılımcılara, emeklilik seçeneklerine dair bilgilerin yanı sıra yıllık gelir sigortası ve programlı geri ödeme uygulamalarına ilişkin bilgilendirme amaçlı örnekler sunulur.

ALTINCI BÖLÜM

(Değişik bölüm: 18.04.2019-2019/3 s. G. md6)⁹

Şirketlerce Sunulan Bilgi, Belge, Formlar ile Yapılacak Bilgilendirmenin Esas ve Usullerine İlişkin Hususlar (Değişik başlık: 18.04.2019-2019/3 s. G. md6)⁽¹⁾

Bilgi, belge ve formlar

MADDE 1- (1) Şirketler tarafından ilgisine göre katılımcı, sponsor veya işverene sunulacak bilgi, belge ve formlar aşağıda belirtilen şekilde düzenlenir. Şirketler, belirlenen asgari içeriğe sadık kalmak şartıyla, formların biçim ve rengini serbestçe belirleyebilir.

(a) Bireysel emeklilik ve işveren grup emeklilik sözleşmeleri ile Sistem Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi kapsamında kurulacak olan grup emeklilik sözleşmeleri için hazırlanması gereken teklif formunun asgari içeriği Ek-1'de yer almaktadır.

(b) Sistem Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi kapsamında kurulacak olan grup emeklilik sözleşmeleri için hazırlanması gereken otomatik katılım grup sözleşmesinin asgari içeriği Ek-2'de yer almaktadır.

(c) Sistem Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendi kapsamında kurulacak olan grup emeklilik sözleşmeleri için hazırlanması gereken teklif formunun asgari içeriği Ek-3'te yer almaktadır.

(ç) Bireysel emeklilik sözleşmesi ve Sistem Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi kapsamında kurulacak olan grup emeklilik sözleşmeleri için hazırlanması gereken giriş bilgi formunun asgari içeriği Ek-4'te yer almaktadır.

(d) İşveren grup emeklilik sözleşmesi için hazırlanması gereken giriş bilgi formunun asgari içeriği Ek-5'te yer almaktadır.

(e) Sistem Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendi kapsamında kurulacak olan grup emeklilik sözleşmeleri kapsamında sponsorlar için hazırlanacak giriş bilgi formunun asgari içeriği Ek-6'da yer almaktadır.

⁹ 2016/39 sayılı Genelge'nin "Emeklilik Şirketlerince Sunulan Bilgi, Belge ve Formların Esas ve Usullerine İlişkin Hususlar" başlıklı altıncı bölümü başlığı ile birlikte değiştirilmiştir.

- (f) İşveren grup emeklilik sertifikasının asgari içeriği Ek-7'de yer almaktadır.
- (g) Aktarım bilgi formunun asgari içeriği Ek-8'de yer almaktadır.
- (ğ) Aktarım talep formunun asgari içeriği Ek-9'da yer almaktadır. Form, aktarım bilgi formunun arka yüzüne basılabilir. İstatistik amaçlı bilgilerin katılımcı, sponsor veya işveren tarafından doldurulmaması, aktarım talebinin işleme alınmasına ve sonuçlandırılmasına engel teşkil etmez.
- (h) Ayrılma bilgi formunun asgari içeriği Ek-10'da yer almaktadır. OKS kapsamında şirket ile işveren arasında düzenlenen emeklilik sözleşmeleri için ekte yer alan, sözleşmeye uygun nüshanın kullanılması gerekir.
- (ı) Ayrılma talep formunun asgari içeriği Ek-11'de yer almaktadır. Form, ayrılma bilgi formunun arka yüzüne basılabilir. İstatistik amaçlı bilgilerin ilgisine göre katılımcı, sponsor veya işveren tarafından doldurulmaması, ayrılma talebinin işleme alınmasına ve sonuçlandırılmasına engel teşkil etmez.
- (i) Emeklilik bilgi ve talep formunun asgari içeriği Ek-12'de yer almaktadır.
- (j) Hesap bildirim cetvelinin asgari içeriği Ek-13'te yer almaktadır.
- (k) Sistem Yönetmeliğinin 23 üncü maddesi uyarınca, takvim yılının her üç aylık döneminde katılımcılara yapılacak bilgilendirmenin içeriği Ek-14'de yer almaktadır.
- (l) Sistem Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi kapsamında kurulacak olan grup emeklilik sözleşmeleri kapsamında, takvim yılının her üç aylık döneminde çalışanlara yapılacak bilgilendirmenin içeriği Ek-15'de yer almaktadır.
- (m) Sistem Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi kapsamında kurulmuş sözleşmeler için çalışanlara sunulacak olan otomatik katılım sertifikasının asgari içeriği Ek-16'da yer almaktadır.
- (n) Sistem Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendi kapsamında kurulmuş sözleşmeler için katılımcılara sunulacak olan grup emeklilik sertifikasının asgari içeriği Ek-17'de yer almaktadır.

Sözleşme türüne göre taraflar arasında imzalanması/onaylanması gereken form ve sözleşmeler

MADDE 2- (Mülga fıkra: 23.06.2021-2021/9 s. G. md4)

(1) İmzalanacak/onaylanacak belgeler bakımından giriş bilgi formu ve teklif formunu:

- (a) Bireysel emeklilik sözleşmesinde katılımcı,
- (b) İşveren grup emeklilik sözleşmesinde işveren/işveren vekili veya işverenin yetkili kıldığı kişi,
- (c) Sistem Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde belirtilen gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesinde katılımcı; katılımcının kendi adına gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesi açması için işverene yetki verdiğinin yazılı olarak işveren tarafından şirkete belgelendirilmesi durumunda ise katılımcıdan herhangi bir imza veya elektronik iletişim araçları ile onay alınmadan işveren/işveren vekili veya işverenin yetkili kıldığı kişi,
- (ç) Sistem Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendinde belirtilen gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesinde ise sponsor, usulüne uygun olarak doldurup imzalar veya elektronik iletişim araçları ile onaylar. Bu fıkranın (c) bendi çerçevesinde; kendisine yetki verilen işveren/işveren vekili veya işverenin yetkili kıldığı kişi, tek bir imza veya onay ile ilgili katılımcı listesinin teklif formunun ekinde yer alması kaydıyla şirket ile birlikte teklif formunu düzenleyebilir.
- (2) Sistem Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde belirtilen gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesinde ise işveren/işveren vekili veya işverenin yetkili kıldığı kişi ile şirket arasında otomatik katılım grup sözleşmesi imzalanır.

OKS kapsamında kurulan sözleşmelerde çalışanlara sunulacak bilgi, belge ve formlar

MADDE 3- (1) Şirket tarafından, plana, fon dağılımına, işverene/işveren vekiline veya işverenin yetkili kıldığı kişiye, sözleşmeye taraf olan şirkete ve sözleşmeye ilişkin genel esaslara dair çalışanlara bilgi vermek amacıyla otomatik katılım sertifikası oluşturulur. Otomatik katılım sertifikası, çalışanlar adına oluşturulan internet sitesindeki güvenli sayfadan çalışanların erişimine sunulur. Kullanıcı ekranına giriş için kullanıcı yetkilendirme işlemleri, çalışanın plana dâhil edilmesini müteakip beş iş günü içerisinde şirket tarafından gerçekleştirilir. İlk katkı payının şirket hesaplarına nakden intikal ettiği tarihi takip eden işgünü plana dâhil edildiği şirket tarafından çalışana posta

yoluyla veya elektronik iletişim araçları ile bildirilir. Bildirim kapsamında ek olarak, çalışanların kendi adlarına oluşturulan internet sitesindeki güvenli sayfadan otomatik katılım sertifikasına erişebileceklerine dair bilgi de verilir.

(2) Şirket her hesap dönemini müteakip on iş günü içinde hesap bildirim cetveli ile birlikte planda yer alan parametrelerdeki ve mevzuattaki önemli değişikliklere ilişkin bilgi notunu elektronik iletişim araçları ile çalışana iletir.

(3) Çalışanların fon tercihlerini bilinçli bir şekilde yapabilmesini teminen şirket, çalışanları bilgilendirme notu ile takvim yılının her üç aylık döneminde elektronik postayla veya kendi İnternet sitesi aracılığıyla çalışanlara bilgilendirme yapar. Bu bilgilendirmede asgari olarak; yatırılan katkı payına, çalışanın ilgili ücretinden yapılacak kesintinin oranına, birikim tutarına, yatırım araçlarına ilişkin genel bilgilere, finansal piyasalardaki güncel gelişmelere, sunulan fonlara ilişkin yatırım, fiyat ve getiri performansı bilgilerine, çalışanların maruz kalabileceği yatırım riskine ve diğer finansal risklere ilişkin konulara yer verilir. Çalışanları bilgilendirme notunda yer alacak olan katkı payı tutarı ve kesinti oranı bilgilerinin, her ay için ayrı ayrı belirtilmesi gerekir.

(4) Şirket, tahsilat verisine göre katkı payının tahsili gerektiği halde, işveren tarafından şirkete intikal ettirilmemiş olması durumunda, çalışana o dönem katkı payının yatırılmadığına dair üçüncü fıkradaki bildirimde ek olarak elektronik iletişim araçları yoluyla ayrıca bildirimde bulunur.

Gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmeleri kapsamında katılımcılara verilecek olan grup emeklilik sertifikası

MADDE 4- (1) Sistem Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendinde belirtilen gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesi ile Sistem Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde katılımcının kendi adına gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesi açması için işverene yetki verdiğinin yazılı olarak işveren tarafından şirkete belgelendirilmesi ile katılımcıdan herhangi bir imza veya elektronik iletişim araçları ile onay alınmadan işveren/işveren vekili veya işverenin yetkili kıldığı kişi ile kurulan gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesinde şirket, grup emeklilik sertifikasını, sertifikanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on iş günü içinde katılımcının tercihi doğrultusunda kalıcı veri saklayıcısı ile veya matbu halde katılımcıya gönderir. Grup emeklilik sertifikası, grup emeklilik planının genel esasları ile sistemin işleyişine ilişkin temel bilgileri içerir.

İnternet erişimi

MADDE 5- (1) Şirketler resmi İnternet siteleri üzerinden, ilgisine göre katılımcı, sponsor veya işverenin bu bölümde belirtilen ilgili bilgi, belge ve formlara ulaşabilmesini sağlamak üzere gerekli düzenlemeleri yapar.

(2) Bu bölümde yer alan bilgi, belge ve formlar; ilgisine göre katılımcı, sponsor veya işverene ait bilgileri içerecek şekilde şirket internet sitesinde ilgililere ait şifre ile giriş yapılabilecek güvenli alanda kullanıma sunulur. Kullanıcı ekranına giriş için kullanıcı yetkilendirme işlemleri sözleşmenin yürürlüğe girmesini müteakip 5 iş günü içerisinde şirket tarafından gerçekleştirilir.

Emekliliği yaklaşan katılımcının yatırım tercihinin yönlendirilmesi

MADDE 6- (1) Şirket, emekliliği yaklaşan katılımcının birikiminin mali piyasalardaki risklerden daha az etkilenmesini sağlamak amacıyla düşük risk düzeyine sahip fonlara geçişi ile ilgili değerlendirme yapmasını sağlamak üzere, fon tercih ve fon dağılım değişikliği hakkını portföy yönetim şirketine devreden katılımcılar hariç diğer katılımcılara emekliliğe hak kazanılmadan iki yıl önce Sistem Yönetmeliğinin 23 üncü maddesi kapsamında öneride bulunur.

(2) Yapılacak öneride asgari olarak; önerinin yapılma nedenleri, halihazırda seçilmiş emeklilik yatırım fonları ve bunlara ilişkin risk profili kapsamında katılımcının daha az risk içeren emeklilik yatırım fonlarına geçiş yapmasının, birikiminin mali piyasalardaki risklerden daha az etkilenmesini sağlayacağı hususları hakkında ve katılımcının daha az yatırım riski içeren emeklilik yatırım fonlarına geçiş için yapması gerekenler konusunda bilgi verilir.

(3) Öneri, katılımcının tanımlı elektronik posta adresine veya faksına, bunlar yoksa posta adresine gönderilir. Çalışanlara yapılacak öneri ise elektronik iletişim araçları ile de yapılabilir.

Diğer hususlar

MADDE 7- (1) Bu bölümde yer alan bilgi, belge ve formlarda fon toplam gider kesintisine ilişkin bir bilgilendirmenin söz konusu olduğu durumlarda, bu kesintinin oranı günlük ve yıllık olarak ayrı ayrı belirtilir.

(2) Teklif formlarının son sayfasında “Ödeme Bilgileri ve Kesintiler” başlığına yer verilir. Bu doğrultuda, bahse konu formun son sayfası; katılımcı, aracı, varsa katılımcı ad ve hesabına katkı payı ödeyen sponsor ve işveren tarafından imzalanır ya da elektronik iletişim araçları ile onaylanır.

(3) Giriş bilgi formları en az 12 punto ve kolay okunabilir yazı fontu kullanılarak hazırlanacaktır.(Arkalı-önlü ya da ayrı sayfalar halinde toplamda iki sayfayı geçmeyecektir.)

YEDİNCİ BÖLÜM

(Değişik bölüm: 18.04.2019-2019/3 s. G. md7)¹⁰

Aktarıma İlişkin Hususlar

Aktarım işlemleri

MADDE 1- (1) Sistem Yönetmeliğinin;

12 nci maddesi kapsamında ilgisine göre katılımcı, işveren veya sponsor,

19 uncu maddesi kapsamında katılımcı,

22/H maddesi kapsamında çalışan,

(ç) 22/M maddesi kapsamında işveren

aktarım talebinde bulunabilir.

(2) Birinci fıkranın (a) ve (ç) bentleri kapsamında yapılacak aktarım işlemleri birikimin ve varsa devlet katkısı hesabında bulunan tutarın yeni bir sözleşmeye veya sertifikaya aktarımını; (b) bendi kapsamında yapılacak aktarım işlemleri birikimin mevcut ya da yeni bir sözleşmeye aktarımını; (c) bendi kapsamında yapılacak aktarım işlemi birikimin ve varsa devlet katkısı hesabındaki tutarın daha önce açılmış olan başka bir sertifikaya aktarımını kapsar.

Platform ve yürürlükteki sertifikaların sorgulanması

MADDE 2 - (1) EGM, aktarım işlemlerinin elektronik ortamda gerçekleştirilebilmesini teminen bir platform kurar. Platformun işleyişine ilişkin usul ve esaslar Bakanlığın uygun görüşü alınarak EGM tarafından hazırlanan Kılavuz ile belirlenir.

(2) Birinci maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında gerçekleştirilecek olan aktarım işlemlerinde, çalışan, tüm sertifikalarını T.C. Kimlik numarası ile EGM tarafından sağlanan web servis aracılığıyla sertifikasının bulunduğu şirket üzerinden sorgulayabilir.

(3) Bir işyerinde işe yeni başlayan çalışanların, kırk beş yaş üzerinde olup olmadığına bakılmaksızın, sistemde başka sertifikalarının bulunup bulunmadığına ilişkin kontrol, şirket tarafından EGM'nin sağladığı web servis üzerinden yapılır. Şirket, sistemde daha önce sertifikası bulunan ve işe yeni başlayan tüm çalışanların bilgisini işverene bildirir ve ilgili çalışanlar için sertifika açar.

İşveren grup emeklilik sertifikalarında aktarım

MADDE 3- (1) Katılımcının, birikimin tamamına hak kazanması için belirlenmiş süre tamamlandıktan sonra veya hak kazanma süresi tanımlanmamış ise herhangi bir zamanda, katılımcının hesabındaki birikimlerin tamamı katılımcının aynı veya başka bir şirkette yürürlükte olan veya yeni düzenlenen otomatik katılım sertifikaları hariç olmak üzere gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesine veya bireysel emeklilik sözleşmesine transfer yoluyla aktarılabilir.

(2) Katılımcının, birikimin tamamına hak kazanması için belirlenmiş süre tamamlanmadan önce herhangi bir zamanda, Sistem Yönetmeliğinin 18 inci maddesine göre hesabında bulunan birikimden hak ettiği tutar, katılımcının aynı veya başka bir şirkette yürürlükte olan veya yeni düzenlenen otomatik katılım sertifikaları hariç olmak üzere gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesine veya bireysel emeklilik sözleşmesine transfer yoluyla aktarılabilir.

¹⁰ 2016/39 sayılı Genelge'nin "Aktarıma İlişkin Hususlar" başlıklı yedinci bölümü değiştirilmiştir.

(3) Katılımcının işten ayrılması durumunda, hesabında bulunan birikimden Sistem Yönetmeliğinin 18 inci maddesine göre hak ettiği tutar, katılımcının aynı veya başka bir şirkette yürürlükte olan veya yeni düzenlenen otomatik katılım sertifikaları hariç olmak üzere gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesine veya bireysel emeklilik sözleşmesine transfer yoluyla aktarılabilir.

(4) Birinci fıkra kapsamında birikimlerin aktarılması durumunda, mevcut sertifika sonlandırılmaz ve işveren veya sponsor katkı payı ödemeye devam edebilir. İşveren veya sponsor tarafından katkı payı ödemesine devam edilmesi durumunda, katılımcı aktarım tarihinden bir sene sonra işveren grup emeklilik sertifikasındaki birikimlerini tekrar aktarabilir.

(5) İkinci fıkra kapsamında birikimlerin aktarılması durumunda, mevcut sertifika sonlandırılır ve katılımcı sona erdirilen sertifika bakımından hak kazanma süresine ilişkin haklarını kaybeder. İşveren veya sponsor isterse işveren grup emeklilik sözleşmesine bağlı yeni bir sertifika açabilir.

(6) Birikimin transfer yoluyla aktarımı işlemlerinde 4 üncü madde hükümleri esas alınır.

(7) Sistem Yönetmeliğinin 13 üncü maddesi uyarınca, hak kazanma süresinden bağımsız olarak, katılımcı istediği zaman işveren grup emeklilik sertifikasını sonlandırılarak birikimlerinin kendisine ödenmesini talep edebilir. Katılımcı sona erdirilen sertifika bakımından hak kazanma süresine ilişkin haklarını kaybeder. Bu durumda, işveren veya sponsor isterse işveren grup emeklilik sözleşmesine bağlı yeni bir sertifika açabilir.

Aktarım işlemlerinin gerçekleştirilmesi

MADDE 4- (1) Birinci maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (ç) bentleri kapsamında yapılacak aktarım işlemlerinde aşağıdaki adımlar izlenir;

(i) Aktarım talebi, ilgisine göre katılımcı, işveren veya sponsor tarafından aktarım yapacak şirkete iletilir.

(ii) **(Değişik bent: 23.06.2021-2021/9 s. G. md5)** Talebi alan şirket, hesap bildirim cetvelini ve aktarım bilgi ve talep formunu talep sahibine elektronik iletişim araçları ile beş işgünü içinde gönderir ve kurumsal internet sitesinde oluşturduğu güvenli sayfadan talep sahibinin gerekli bilgi ve belgeleri temin etmesi için gerekli altyapıyı oluşturur.

(iii) Talep sahibi, ilgili belgeler ile birlikte aktarım yapılacak şirkete posta veya elektronik iletişim araçları ile başvuru yapar.

(iv) Aktarım yapılacak şirket, aktarım talebini uygun bulması halinde, talep sahibine bir plan önerir ve planda yer alan kesintiler başta olmak üzere, aktarım kararını etkileyebilecek hususlara ilişkin temel bilgileri verir. Bu kapsamda, yapılacak olan bilgilendirme elektronik iletişim araçları ile de yapılabilir. Teklif edilen planın talep sahibi tarafından tercih edilmesi durumunda, aktarım işlemi için düzenlenmiş belgeler talep sahibince imzalanır veya elektronik iletişim araçları ile onaylanır.

(2) Birinci maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında yapılacak aktarım işlemlerinde aşağıdaki adımlar izlenir;

(i) Çalışanın işten ayrılma bildirimi, işveren tarafından işten ayrılma tarihi ile birlikte posta veya elektronik iletişim araçları ile ücret ödeme gününü takip eden beş iş günü içinde şirkete iletilir. Bu bildirim, işten ayrılma tarihini gösteren belgenin de iletilmesi şartıyla çalışan tarafından da aynı yöntemlerle yapılabilir.

(ii) Şirket, çalışan veya işveren tarafından işten ayrılma bildiriminin yapıldığı tarihi müteakip on işgünü içinde;

(a) Sertifikaya dışardan kendi belirlediği tutarda katkı payı ödemeye devam edebileceği,

(b) EGM tarafından sağlanan web servis üzerinden şirket aracılığıyla sistemdeki sertifikalarına ilişkin sorgulama yaparak, birikimini ve varsa devlet katkısı hesabında bulunan tutarları sistemde açılmış olan başka bir sertifikasına aktarabileceği ve bu aktarım talebini aktarım yapılacak sertifikanın bulunduğu şirkete iletmesi gerektiği,

(c) Yeni işyerinde Kanunun ek 2 nci maddesi kapsamında sunulan bir plan bulunması halinde, birikimini ve varsa devlet katkısı hesabında bulunan tutarları yeni işyerinde açılan sertifikasına aktarabileceği ve bu aktarım talebini aktarım yapılacak sertifikanın bulunduğu şirkete iletmesi gerektiği,

(ç) Sertifikasını sonlandırabileceği,

(d) İşten ayrılma bildiriminin iletildiği tarihi izleyen ayın sonuna kadar herhangi bir talepte bulunmaz

ise, sertifikasının askıya alınacağı

hususlarında posta veya elektronik iletişim araçlarıyla çalışana bildirimde bulunur.

(iii) Çalışan, birikiminin ve varsa devlet katkısı hesabında bulunan tutarların, yürürlükteki veya yeni açılan sertifikalarından birine aktarılması yönündeki talebini aktarım yapılacak şirkete iletir. Talebi alan şirket, aktarım talep formunu çalışana gönderir. Aktarım talep formu çalışan tarafından imzalanır veya elektronik iletişim araçlarıyla onaylanır.

(3) Birinci veya ikinci fıkra hükümleri kapsamında, talep sahibi imzaladığı veya onayladığı belgeleri aktarım yapılacak şirkete iletir. Usulüne uygun düzenlenmeyen belgeler kapsamındaki aktarım talepleri işleme alınmaz.

(4) Aktarım yapılacak şirket, en geç talebin kendisine ulaştığı tarihi takip eden iş günü, aktarım bilgisini 2 nci maddede yer alan Kılavuza uygun şekilde Platforma kaydederek aktarım sürecini başlatır. Bu tarihten itibaren dokuz iş günü içinde, birinci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendi kapsamında katılımcının, (c) ve (ç) bendi kapsamında ise çalışanın birikimi ve varsa devlet katkısı hesabında bulunan tutar, aktarım yapılacak şirkete aktarılır. Aktarım süreci kesinleştikten sonra iletilen ayrılma talepleri, aktarım yapılan şirket nezdinde gerçekleştirilir. Katılımcının veya çalışanın hesabına henüz intikal etmemiş devlet katkısı bulunması halinde, bu tutarlara ilişkin olarak bireysel emeklilik sisteminde devlet katkısı hakkındaki mevzuat hükümleri uygulanır. Katılımcının bireysel emeklilik hesabına, çalışanın ise sertifikasına ve devlet katkısı hesabına ilişkin tüm veriler eş zamanlı olarak Platform üzerinden aktarım yapılacak şirkete iletilir. Gerekli bilgilerin ve tutarın şirketler arası eksiksiz ve uygun şekilde aktarılamamasından doğan katılımcı veya çalışan zararları ilgisine göre, aktarım yapan veya aktarım yapılan şirket tarafından karşılanır. Şirket, satışı yapılacak fonların nakde dönüştürülme sürelerini dikkate alarak aktarım işlemini süresi içinde tamamlamak üzere gerekli tedbirleri alır.

(5) Aktarım yapılan şirketteki sözleşme veya sertifika, birikimin aktarıldığı tarihte yürürlüğe girer. Birikimin bulunmaması halinde ise sözleşme; Sistem Yönetmeliğinin 7 nci maddesinde belirtilen hükümlere göre, sertifika ise; 22/B maddesinde belirtilen hükümlere göre yürürlüğe girer. Sözleşmenin yürürlüğe girmesini müteakip on iş günü içinde yeni sözleşme katılımcının veya varsa sponsorun veya işverenin tercihi doğrultusunda posta veya elektronik iletişim araçları ile iletilir. Yeni sözleşme için giriş aidatı alınmaz. Sertifikanın yürürlüğe girmesi halinde ise çalışana, Şirketlerce Sunulan Bilgi, Belge, Formlar ile Yapılacak Bilgilendirmenin Esas ve Usullerine İlişkin Hususlar başlıklı altıncı bölümün 3 üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında bilgilendirme yapılır.

(6) Katılımcının veya çalışanın bireysel emeklilik sistemine giriş tarihinden kaynaklanan süreye ilişkin hakları ile varsa hak kazanma sürelerine ilişkin hakları aktarım yapılan şirkette aynen korunur.

(7) Çalışanın, aynı veya farklı şirkette birden fazla sertifikası bulunması halinde, çalışanın sisteme giriş tarihi, yürürlükte bulunan ve askıda kalan sertifikaları arasından sisteme giriş tarihi açısından en eski tarihli olanı dikkate alınarak belirlenir.

(8) Birinci maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (ç) bendi kapsamında yapılan aktarımlarda, aktarım ile gelen tutar, şirket hesaplarına intikalini takip eden iki iş günü içerisinde yatırıma yönlendirilir. Birinci maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında yapılan aktarımlarda ise aktarım ile gelen tutar, aktarım yapılan plandaki mevcut fon dağılımı göz önünde bulundurularak, şirket hesaplarına intikalini takip eden iki iş günü içerisinde yatırıma yönlendirilir ve bu işlem gerçekleştirildikten sonra, aktarılan plandaki sisteme giriş tarihinden kaynaklanan süre göz önünde bulundurularak, Sistem Yönetmeliğinin 22/İ maddesinde yer alan esaslara uygun olarak fon dağılımı değişikliği yapılabilir.

Sertifikanın askıya alınması

MADDE 5- (1) Sistem Yönetmeliğinin 22/H maddesi uyarınca, işten ayrılma bildiriminin iletilindiği tarihi izleyen ayın sonuna kadar çalışanın herhangi bir talepte bulunmaması halinde, sertifika ilgili tarih itibarıyla askıya alınır. Bu kapsamda çalışana, "sertifikasının askıya alındığı, askıya alınan sertifika kapsamında yeniden katkı payı ödemeye devam etmeyi istemesi durumunda kendi belirlediği tutarda katkı payı ödemeye devam etme talebini şirkete posta veya herhangi bir elektronik iletişim aracı ile iletmesi gerektiği; askıdan çıkan sertifikaya art arda üç ay boyunca ödeme yapılmaması halinde sertifikanın tekrar askıya alınacağı ve sertifikanın askıya alındığına ilişkin olarak yeniden bilgilendirme yapılmayacağı"na ilişkin bilgiler, askıya alınma tarihinden itibaren on işgünü içinde

posta veya elektronik iletişim araçlarıyla bildirilir. Askıya alınmış sertifikaya; işveren tarafından geriye dönük yapılan ödemeler ile başka bir otomatik katılım sertifikasına ilişkin hesabından aktarılan tutarlar sertifikanın askıda kalma durumunu etkilemez.

(2) Çalışanın askıya alınan sertifika kapsamında yeniden katkı payı ödemeye devam etmeyi istemesi halinde, posta veya herhangi bir elektronik iletişim aracı ile kendi belirlediği tutarda katkı payı ödemeye devam etme talebini şirkete iletmesi gerekir. Sertifikaya çalışan tarafından ödeme yapılmaya başlanması durumunda sertifika askıdan çıkmış sayılır. Çalışanın art arda üç ay boyunca ilgili sertifika kapsamında ödeme yapmaması durumunda, şirket tarafından ilgili sertifika tekrar askıya alınır.

(3) Başlangıç dönemi tamamlandıktan sonra fon dağılım değişikliği hakkı kullanıldıysa askıya alınma tarihi öncesindeki son durum itibarıyla geçerli olan fon dağılımı dikkate alınarak yatırıma yönlendirilmeye devam eder; fon dağılım değişikliği hakkı kullanılmadıysa Sistem Yönetmeliğinin 22/İ maddesi uyarınca ilgili sertifika sistemde bir yılını doldurana kadar, çalışanın birikimi sisteme giriş aşamasındaki yatırım tercihine göre ilgili başlangıç fonunda yatırıma yönlendirilmeye devam eder ve sistemde bir yılını tamamlayan sertifikadaki birikimi, çalışanın sisteme giriş aşamasındaki yatırım tercihine göre ilgili standart fonda yatırıma yönlendirilir. Çalışan, Sistem Yönetmeliğinin 22/İ maddesi uyarınca askıda kalan sertifikasına ilişkin hesabındaki birikimlerine ilişkin fon dağılımını her zaman değiştirebilir.

(4) Çalışan tarafından, askıya alınmış sertifikasını başka bir sertifikaya veya yeni işyerinde açılan sertifikasına aktarmak ve/veya faiz içeren veya içermeyen fon değişikliği dışında plan değişikliği yapılamaz. Çalışanın, askıya alınmış sertifikasının çalışana ait diğer bir sertifikaya veya yeni işyerinde açılan sertifikasına aktarımı sebebiyle gerçekleştirilen plan değişikliklerinde, Sistem Yönetmeliğinin 11 inci maddesinde yer alan bir yıl içinde yapılabilecek plan değişikliği limiti dikkate alınmaz.

(5) Çalışan, birinci fıkra kapsamında askıya alınan sertifikaya ilişkin hesabındaki birikimi ile varsa ödenen devlet katkısı tutarını, katkı payı ödemeye devam ettiği başka bir sertifikasına veya yeni işyerinde açılan sertifikasına 4 üncü madde hükümleri uyarınca aktarılmasını veya sertifikasının Sistem Yönetmeliğinin 22/N maddesi uyarınca sonlanmasını her zaman talep edebilir.

Diğer hükümler

MADDE 6 - (1) Birinci maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi kapsamında yapılacak olan aktarımlarda, bir şirketle, başka şirketten aktarımla düzenlenenler hariç, akdedilmiş bir sözleşme kapsamındaki birikimin ve devlet katkısı tutarına ilişkin veriler dâhil devlet katkısı hesabına ilişkin tüm verilerin başka bir şirkete aktarılabilmesi için sözleşmenin, imzalandığı tarihten itibaren en az iki yıl süreyle şirkette kalmış olması gerekir. Başka şirketten aktarımla düzenlenmiş sözleşmenin tekrar aktarıma konu olabilmesi için ise ilgili şirkette en az bir yıl kalması gerekir. İşveren grup emeklilik sözleşmeleri ile birinci maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi kapsamında gerçekleştirilecek aktarımlarda her bir katılımcı veya çalışan için bu süre ayrıca aranmaz.

(2) Aktarım işlemine ilişkin süreçte, talep sahibinin doğru bilgilendirildiği ve bilinçli tercih yaptığı hususlarını teyit etmek amacıyla EGM tarafından kontrol aramaları yapılabilir. Aramaların sonuçları, EGM tarafından Bakanlığa raporlanır.

(3) Aktarım hakkı, şirketler tarafından büyüme ve piyasa payını artırma için sistematik bir araç olarak kullanılamaz, pazarlama ve satış faaliyetlerinde hedef konusu yapılamaz ve bireysel emeklilik araçlarının faaliyetlerinde performans ölçütü olarak kullanılamaz. Bu kapsamda;

(a) Aktarım ile gelen sözleşmeler ve birikim tutarları dikkate alınarak bireysel emeklilik araçlarına komisyon ödemesi yapılamaz,

(b) Aktarım ile gelen sözleşmeler ve birikim tutarları, bireysel emeklilik araçlarının hedef gerçekleştirme veya komisyon hak etme kriterine veya kotasına hiçbir şekilde dâhil edilemez,

(c) Aktarım ile gelen sözleşmeler ve birikim tutarları, dağıtım kanalları tarafından düzenlenenler de dâhil hiçbir yarışma veya kampanyaya dâhil edilemez,

(ç) Aktarımı müteakip katılımcılar tarafından yapılan ödemeler dikkate alınarak bireysel emeklilik araçlarına komisyon, bonus veya her ne ad altında olursa olsun ödül verilemez; bu ödemeler, hedef gerçekleştirme veya komisyon hak etme kotasına dâhil edilemez.

SEKİZİNCİ BÖLÜM
(Değişik bölüm: 18.04.2019-2019/3 s. G. md8)¹¹
Çalışma İlişkisinin Sona Ermesine İlişkin Hususlar
(Değişik başlık: 18.04.2019-2019/3 s. G. md8)⁽¹⁾

Çalışma ilişkisi sona eren veya işyeri değişen çalışanın durumu

MADDE 1- (1) İşveren, çalışma ilişkisi sona eren veya işyeri değişen çalışanın işten ayrılma bildirimini, çalışanın işten ayrılma tarihi ile birlikte, ücret ödeme gününü takip eden beş iş günü içinde posta veya elektronik iletişim araçları ile şirkete iletir. Bildirim, işten ayrılma tarihini gösteren belgenin de iletilmesi kaydıyla çalışan tarafından da aynı yöntemle yapılabilir.

(2) Şirket tarafından, çalışan veya işverenin işten ayrılma bildirimini ilettiği tarihi izleyen on işgünü içinde;

(a) Sertifikaya, belirlediği tutarda dışarıdan katkı payı ödemeye devam edebileceği,

(b) EGM tarafından sağlanan web servis üzerinden şirket aracılığıyla sistemdeki sertifikalarına ilişkin sorgulama yaparak, birikimini ve varsa devlet katkısı hesabında bulunan tutarları sistemde açılmış olan başka bir sertifikasına aktarabileceği ve aktarım talebini aktarım yapılacak sertifikanın bulunduğu şirkete iletmesi gerektiği,

(c) Yeni işyerinde OKS kapsamında sunulan bir plan bulunması halinde, birikimini ve varsa devlet katkısı hesabında bulunan tutarları yeni işyerinde açılan sertifikasına aktarabileceği ve bu aktarım talebini aktarım yapılacak sertifikanın bulunduğu şirkete iletmesi gerektiği,

(ç) Sertifikasını sonlandırabileceği,

(d) İşten ayrılma bildiriminin iletildiği tarihi izleyen ayın sonuna kadar herhangi bir talepte bulunmaz ise, sertifikasının askıya alınacağı

hususlarında posta veya elektronik iletişim araçlarıyla çalışana bildirimde bulunulur.

(3) Çalışma ilişkisi sona eren veya işyeri değişen çalışanın, işten ayrılma bildiriminin iletildiği tarihi izleyen ayın sonuna kadar ilgili sertifika kapsamında katkı payı ödemeye devam etmeyi talep etmesi durumunda, dâhil olduğu plan kapsamında işten ayrılma bildiriminin iletildiği tarihi izleyen ayın sonuna kadar, posta veya tercih ettiği elektronik iletişim aracı ile kendi belirlediği tutarda katkı payı ödemeye devam etme talebini şirkete iletmesi gerekir. Çalışanın art arda üç ay boyunca ilgili sertifika kapsamında ödeme yapmaması durumunda, şirket tarafından ilgili sertifika askıya alınır. Bu kapsamda çalışana, “sertifikasının askıya alındığı, askıya alınan sertifika kapsamında yeniden katkı payı ödemeye devam etmeyi istemesi durumunda, posta veya elektronik iletişim aracı ile kendi belirlediği tutarda katkı payı ödemeye devam etme talebini şirkete iletmesi gerektiği ve askıdan çıkan sertifikaya art arda üç ay boyunca ödeme yapılmaması halinde sertifikanın yeniden askıya alınacağı ve yeniden bilgilendirme yapılmayacağı” bilgisi askıya alınma tarihinden itibaren on işgünü içinde posta veya elektronik iletişim araçlarıyla iletilir. İlgili sertifikaya; işveren tarafından geriye dönük yapılan ödemeler ile başka bir otomatik katılım sertifikasına ilişkin hesabından aktarılan tutarlar sertifikanın askıda kalma durumunu etkilemez.

(4) Çalışma ilişkisi sona eren veya işyeri değişen çalışanın ilgili sertifikasının sonlandırılması veya birikiminin ve varsa devlet katkısı hesabında bulunan tutarların varsa yürürlükteki veya yeni açılan sertifikalarından birine aktarılması yönündeki talebini işten ayrılma bildiriminin iletildiği tarihi izleyen ayın sonuna kadar posta veya elektronik iletişim araçlarıyla şirkete iletmesi gerekir. Çalışanın aktarım talebine ilişkin olarak bu Genelgenin “Aktarıma İlişkin Hususlar” başlıklı Yedinci Bölüm hükümleri; sertifikasını sonlandırma talebine ilişkin olarak ise Sistem Yönetmeliğinin 22/N maddesi uyarınca işlem tesis edilir.

(5) Çalışma ilişkisi sona eren veya işyeri değişen çalışanın, işten ayrılma bildiriminin iletildiği tarihi izleyen ayın sonuna kadar ilgili şirkete herhangi bir bildirimde bulunmaması halinde bu Genelgenin “Aktarıma İlişkin Hususlar” başlıklı Yedinci Bölüm hükümleri uyarınca sertifikası askıya alınır.

(6) Sertifikasını sona erdirmesi halinde, çalışan, sona erdirilen sertifika bakımından bireysel emeklilik

¹¹ 2016/39 sayılı Genelge'nin “Sonlanmaya İlişkin Hususlar” başlıklı sekizinci bölümü başlığı ile birlikte değiştirilmiştir.

sistemine giriş tarihinden kaynaklanan süreye ilişkin haklarını kaybeder.

(7) Aynı veya farklı şirkette birden fazla sertifikası bulunması halinde, çalışanın sisteme giriş tarihi, yürürlükte bulunan ve askıda kalan sertifikaları arasından sisteme giriş tarihi en eski olan sertifika esas alınmak suretiyle belirlenir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

(Değişik bölüm: 18.04.2019-2019/3 s. G. md9)¹²

OKS Katkı Payı Ödemelerine İlişkin Genel Hükümler

(Değişik bölüm: 18.04.2019-2019/3 s. G. md9)⁽¹⁾

Ücret ödeme günü

MADDE 1- (1) İşveren, farklı çalışan grupları için bir veya birden fazla ücret ödeme gününü sözleşmede belirleyebilir. Her durumda, katkı payı tutarı, en geç ücret ödeme gününü takip eden iş günü işveren tarafından şirkete aktarılır. Katkı payı, ücret ödeme günü öncesinde de şirkete aktarılabilir.

(2) İşverenin, çalışan için aynı dönem içinde ücret dışında farklı tarihlerde birden fazla ödeme (ikramiye, bonus, maaş farkı, prim vb.) yapması halinde her bir ödemeye karşılık gelen katkı payı tutarı, en geç müteakip ücret ödeme gününü takip eden iş gününe kadar şirkete aktarılır. Bu tutar, ait olduğu ücret ödeme dönemine ilişkin katkı payı olarak şirkete aktarılır.

(3) Şirket, sözleşmede belirlenen ücret ödeme gününü ve katkı payının nakden ödendiği günü ayrı ayrı takip eder.

Katkı payının şirkete intikali işlemini gerçekleştirecek işveren

MADDE 2- (1) Çalışanlarının ücretinden katkı payını keserek şirkete aktaran işveren, kural olarak sözleşmede belirtilen işverendir.

(2) Sözleşmede belirtilmese dahi aralarındaki esas işveren – alt işveren ilişkisinin SGK kayıtlarından anlaşıldığı hallerde esas işveren, alt işverenlik sözleşmesini ve alt işveren SGK kodunu şirkete ibraz ederek, alt işveren tarafından kesilmesine rağmen ödenmeyen katkı paylarının şirkete aktarımını sağlayabilir.

(3) İşyerinin devri halinde devralan işveren, devir sözleşmesini şirkete ibraz ederek, devreden işveren tarafından kesilmesine rağmen ödenmeyen katkı paylarının şirkete aktarımını sağlayabilir.

(4) İflas veya konkordato ilan etmiş bir işveren tarafından kesilmesine rağmen şirkete aktarılmayan katkı paylarının herhangi bir kaynaktan beyana dayalı olarak ödenmesi mümkündür.

Katkı payına ilişkin şirket ile işveren arasındaki mutabakat süreçleri

MADDE 3- (1) Şirket hesaplarına gönderilen toplam katkı payı tutarının ilgili döneme ait her bir Tahsilat Verisinde belirtilen tutarların toplamından eksik veya fazla olması durumlarında izlenecek yöntem de dâhil olmak üzere tüm mutabakat süreçleri sözleşmede kararlaştırılır.

Ara verme

MADDE 4- (1) Çalışan, ara verme talebini tercihiye göre şirkete veya işverene iletebilir. Ara verme talebinin ulaşmasını takip eden beşinci iş gününün sonuna kadar ilgisine göre şirket veya işveren, ara verme talebi hakkında diğer tarafı bilgilendirir. Ara verme talebi, en geç talep tarihini izleyen ikinci ücret ödemesinden itibaren çalışanın yeniden katkı payı ödemesi talebine kadar geçen süre veya ara vermeyi talep ettiği süre boyunca uygulanır.

(2) Ara verme dönemi için süre kısıtı uygulanmaz.

(3) Ücretsiz izin vb. sebeplerle çalışanın ücret almadığı süreler ara verme olarak değerlendirilmez.

Katkı payı oranının değiştirilmesi

MADDE 5- (1) Çalışan, katkı payı oranı değişiklik talebini işverene iletir. Katkı payı oranı değişiklik

¹² 2016/39 sayılı Genelge'nin "Diğer Hükümler" başlıklı dokuzuncu bölümü başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

talebi, en geç talep tarihini takip eden ikinci ücret ödemesinden itibaren uygulanır.
(2) Bu şekilde hesaplanan katkı payının virgülden sonraki kısmı dikkate alınmaz.

ONUNCU BÖLÜM
(Ek bölüm: 18.04.2019-2019/3 s. G. md10)
Fon Paylarına İlişkin Tedbirler
(Ek başlık: 18.04.2019-2019/3 s. G. md10)

Katılımcının fon paylarına uygulanacak tedbirler hakkında yapılacak hesaplama

MADDE 1- (1) Katılımcının sistemde bulunduğu ay sayısı ile haciz, rehin veya iflas tarihinde geçerli brüt asgari ücret tutarının çarpımına karşılık gelen birikim tutarının üzerindeki tutar, nafaka borcu alacaklılarının hakkı saklı kalmak kaydıyla, haczedilebilir, rehnedilebilir ve iflas masasına dâhil edilebilir. Katılımcının sistemde bulunduğu ay sayısı için varsa emeklilik gelir planlarında geçirilen süreler dikkate alınmaz.

(2) 2004 sayılı Kanun kapsamında şirkete haciz bildirimi gönderilmesi halinde şirket, haciz bildiriminin ulaştığı gün, EGM'nin sağladığı web servisi üzerinden sorgulama yapar.

(3) Sorgulama üzerine, web servisinden, OKS sertifikaları kapsamında açılanlar da dâhil olmak üzere borçlu/katılımcının sistemdeki tüm bireysel emeklilik hesaplarına ilişkin sorgulama tarihi itibarıyla Takasbank ve şirketlerden temin edilen veriler esas alınarak, Sistem Yönetmeliğinin 26 ncı maddesi kapsamında, borçlu/katılımcının yalnızca sorgulama yapılan şirketteki bireysel emeklilik hesabı veya hesapları için haciz bildiriminin şirkete tebliğ edildiği tarih itibarıyla hesaplanan toplam haczedilebilir tutar bilgisi alınır.

(4) Birden fazla hesap için aynı anda sorgulama yapılması halinde EGM, haczedilebilir tutarı, katılımcının haciz bildirimi yapılan hesaplarındaki güncel birikim tutarlarına oranlamak suretiyle bu hesaplar arasında paylaştırır. Oranlama işleminde, haczedilebilir tutarda virgülden sonraki iki hane dikkate alınır.

(5) Şirket, web servisten Sistem Yönetmeliğinin 26 ncı maddesi kapsamında borçlu/katılımcının toplam birikiminin hacizden muaf tutarın altında olduğu yani haczedilebilir tutarın oluşmadığı bilgisini alır ise, Kanunun 17 nci maddesine göre katılımcının hesabında haczedilebilir tutar bulunmadığı ve Kanunun ek 1 inci maddesine göre devlet katkısı hesabındaki tutarlar için haciz yasağı olduğu gerekçeleriyle haciz işleminin gerçekleştirilemeyeceğine dair bilgiyi, haciz bildirimini gönderen kuruma iletir.

(6) Haczedilebilir tutar hesabında, İGES'lere bağlı olarak açılan bireysel emeklilik hesapları için emeklilik sözleşmesine hak kazanma süresi koşulunun koyulmuş olması halinde, haciz bildiriminin şirkete tebliğ edildiği tarih itibarıyla hak kazanma oranına göre katılımcının hak kazandığı birikim tutarı bu hesaplama dâhil edilir.

(7) Emeklilik gelir planındaki sözleşmeler için ise haczedilebilir tutar aylık ödemeye isabet eden miktar üzerinden hesaplanır.

(8) EGM, bu madde kapsamında haciz bildirimi yapılan hesapta bulunan haczedilebilir tutar dışında herhangi bir bilgiyi şirketlerle paylaşamaz.

(9) Yıllık gelir sigortaları için haczedilebilir tutar hesaplaması, doğrudan ilgili emeklilik veya sigorta şirketi tarafından yapılır.

Hesaplama sonrası gerçekleştirilecek işlemler

MADDE 2- (1) Şirket, 1 inci madde kapsamında web servisten aldığı bilgiyi esas alarak Kanun uyarınca katılımcının hesabında bulunan haczedilebilir tutar kadar haciz şerhi işler; haciz bildirimini gönderen kurum tarafından ödeme talebi iletilmesi durumunda bu tutarı ilgili kuruma aktarır. Haczedilemeyecek kalan birikim tutarının ise, Kanunun 17 nci maddesine göre haczedilemeyeceğine ve Kanunun ek 1 inci maddesine göre devlet katkısı hesabındaki tutarlar için haciz yasağı olduğuna dair bilgiyi, haciz bildirimini gönderen kuruma iletir.

(2) Haciz bildirimi yapan kuruma ödeme işlemi gerçekleştirilene kadar şirket, katılımcının hesabında yer alan birikimin yalnızca 1 inci madde kapsamında hesaplanan haczedilebilir tutarına bloke işlemi

uygular.

(3) Blokeli tutar üzerinde katılımcı, Kanundan kaynaklanan hiçbir hakkını kullanamaz.

(4) Haciz bildirimini yapan kurumdan haczin kaldırılmasına dair karar içeren resmi evrak ibraz edilmedikçe, bloke işlemi devam eder.

(5) Katılımcının hesabında bulunan birikimin tamamının haciz bildirimi gönderen kuruma ödenmesi halinde ilgili sözleşme sonlandırılmaz.

(6) Katılımcının hesap veya hesaplarına blokaj uygulanması ve/veya haciz bildirimi yapan kuruma ödeme yapılması halinde şirket, gerçekleştirdiği işlemleri, EGM'ye bildirilir. EGM, bildirilen işlemleri katılımcı bazında kaydeder.

(7) Nafaka borçlarında şirket, haciz bildiriminde yer alan tutarı, doğrudan katılımcının hesabındaki birikimine haciz şerhi işler; haciz bildirimini gönderen kurum tarafından ödeme talebi iletilmesi durumunda bu tutarı ilgili kuruma aktarır ve ödenemeyen tutar var ise kalan bu tutarın, Kanunun ek 1 inci maddesine göre devlet katkısı hesabındaki tutarlar için haciz yasağı olması sebebiyle haczedilemediğine dair bilgiyi, haciz bildirimini gönderen kuruma iletir.

EGM ve Takasbank'a gönderilen haciz bildirimleri

MADDE 3- (1) Bu bölüm kapsamında yapılan haciz bildiriminin doğrudan EGM'ye gönderilmesi halinde EGM, katılımcının hesabı üzerinde herhangi bir işlem tesis etmeksizin şirket bilgilerini de içerir şekilde borçlu/katılımcının tüm aktif sözleşmelerinin bilgisini haciz bildirimini gönderen kuruma iletir.

(2) Bu bölüm kapsamında yapılan haciz bildiriminin doğrudan Takasbank'a gönderilmesi halinde Takasbank, katılımcının hesabı üzerinde herhangi bir işlem tesis etmeksizin şirket bilgilerini de içerir şekilde borçlu/katılımcının tüm aktif sözleşmelerinin bilgisini haciz bildirimini gönderen kuruma iletir.

Katılımcının fon paylarına uygulanacak rehin, iflas ve ihtiyati haciz

MADDE 4- (1) Bu bölümde yer alan hacze ilişkin hükümler rehin, iflas ve ihtiyati haciz için de kıyasen uygulanır.

Kılavuz

MADDE 5- (1) Bu bölüm kapsamında yapılacak bildirimlere, web servise ve EGM tarafından tesis edilecek tüm işlemlere ilişkin usul ve esaslar, Bakanlığın uygun görüşü alınarak EGM tarafından hazırlanan Kılavuz ile belirlenir.

Geçici madde

MADDE 6- (1) EGM 5 inci madde kapsamındaki Kılavuzu 31/10/2019 tarihine kadar yayımlar.

ON BİRİNCİ BÖLÜM

(Ek bölüm: 18.04.2019-2019/3 s. G. md10)

EGM'ye Gönderilecek GEV'e İlişkin Hususlar

(Ek başlık: 18.04.2019-2019/3 s. G. md10)

Veri gönderimi ve esasları

MADDE 1- (1) EGM ile şirketler arasında yapılan veri paylaşımında bu maddede yer alan usul ve esaslar uygulanır.

(2) Şirket;

(a) Veri paylaşım formatı, değer listeleri ve veri bütünlüğü için yapılacak kontrollere uygun olarak hazırlanan veriyi, EGM'nin belirlediği entegrasyon yöntemleri kullanılarak EGM'ye iletir,

(b) EGM'ye ilettikleri verinin kendi sistemlerinde tutulan veri ile uyumluluğunu sağlar,

(c) EGM'nin belirlediği kurallara göre kontrolleri gerçekleştirerek, veri paylaşım formatına uygun olarak veriyi oluşturur. Oluşan veriyi doğru, tam, tutarlı ve zamanında EGM'ye iletir,

(ç) Gereklilik durumunda veri paylaşımına ilişkin EGM tarafından belirlenen ve duyurulan diğer işlemleri yürütür ve değişikliklere EGM'nin belirlediği süre içinde uyum sağlar.

(3) Bu bölüm kapsamındaki işlemlerde, veri paylaşım formatı, değer listesi tanımları ve veri paylaşım yöntemi EGM tarafından belirlenir, güncellenir ve EGM'nin sağladığı dijital bir platform üzerinden yayımlanır. İstisnai durumlarda veya gerekli hallerde izlenecek süreç ve kullanılan yöntemler EGM tarafından yapılacak duyurularla şirketlere bildirilir.

GEV'e ilişkin puanlama ve yaptırım

MADDE 2- (1) GEV'in şirketler tarafından doğru, tam, tutarlı ve zamanında iletilmesini teminen GEV puanlama yöntemine ilişkin usul ve esaslar EGM tarafından belirlenir ve şirketlerin GEV'e uyumluluk seviyesi tespit edilir. EGM, yetersiz puan alan şirketlerin eksikliklerinin giderilmesine yönelik gerekli talepte bulunur. Eksikliklerin giderilmemesi ve sorunların çözülmemesi halinde ilgili şirketler Bakanlığa yıllık olarak yazılı şekilde raporlanır.

(2) Talep edilen bilgi ve belgeleri EGM'ye doğru, tam, tutarlı ve zamanında aktarmayan şirketlere, GEV'e uyumluluk seviyesine göre Kanunun 20/A maddesi kapsamında Bakanlıkça gerekli değerlendirme yapılır.

Diğer hususlar

MADDE 3- (1) Bu bölümde yer alan işlemlere ilişkin usul ve esaslar, Bakanlığın uygun görüşü alınarak EGM tarafından hazırlanan Kılavuz ile belirlenir. Kılavuzun ekleri, Bakanlık onayı olmaksızın şirketlere bilgi verilmek suretiyle EGM tarafından değiştirilebilir.

(2) Bu bölüm kapsamındaki hususlara ilişkin olarak EGM ve şirketler arasındaki her türlü iletişim, EGM tarafından kurulan ve işletilen dijital iletişim platformu üzerinden sağlanır.

ON İKİNCİ BÖLÜM

(Ek bölüm: 18.04.2019-2019/3 s. G. md10)

Ek Faydaya İlişkin Hükümler

(Ek başlık: 18.04.2019-2019/3 s. G. md10)

E-ekfayda, ek faydaların kayda alınması ve uygulamaya konulması

MADDE 1- (1) Katılımcılara sözleşme dâhilinde sağlanan her türlü ek fayda ile bunlara ilişkin uygulama esasları, EGM tarafından oluşturulan E-ekfayda'da kayıt altına alınır.

(2) Ek faydalar, aşağıda yer alan esaslar dâhilinde gerekli işlemler yapıldıktan sonra katılımcılara sunulabilir.

(a) Sisteme kayıt: Şirket, uygulamayı planladığı ek faydayı katılımcı bilgilendirme metninin bir örneği ile birlikte E-ekfayda'da kaydeder.

(b) Uygulamaya koyma: Şirket tarafından kayda alınan ek fayda ile bu ek faydanın sunulacağı plan, E-ekfayda üzerinden ilişkilendirilir. Birden fazla planda sunulması öngörülen ek faydaların, ilgili tüm planlarla ayrı ayrı ilişkilendirilmesi gerekir. Plan ile ilişkilendirilmeyen ek faydalar, kayda alınmış olsalar dahi uygulamaya konulamaz. Ek fayda en erken, sunulacağı plan ile ilişkilendirmesinin yapıldığı gün itibarıyla uygulamaya konulabilir.

(3) Mal veya hizmet sunumlarında sağlanan indirimin maliyetinin şirketin iş ortakları (banka, sigorta şirketi, kredi kartı şirketi veya diğer iş ortakları) tarafından karşılanması halinde, bu uygulamaların ek fayda olarak kayda alınması zorunlu değildir.

Ek fayda uygulaması ve kampanyalar

MADDE 2- (1) Ek faydalar, şirket tarafından E-ekfayda'da kayda alınan katılımcı bilgilendirme metninde yer alan koşulları sağlayan tüm katılımcılara sunulur.

(2) Ek fayda uygulaması, ek faydanın geçerli olacağı süre belirlenerek süreli veya süresiz olarak yapılabilir. Ek fayda uygulamasının süreli olarak belirlendiği durumlarda, süre bitiminde uygulama kendiliğinden sona ermiş sayılır. Süresi sona eren ek faydalar, 1 inci maddenin ikinci fıkrasındaki adımlar takip edilerek yeniden uygulamaya konabilir.

(3) Parasal nitelikteki ek faydanın katılımcının bireysel emeklilik hesabına eklenmesi halinde, eklenen tutar bilahare katılımcının bireysel emeklilik hesabındaki birikiminden indirilemez. Bu

bağlamda, ek faydaya hak kazanma şartlarının ortadan kalkması halinde, bireysel emeklilik hesabına bu şekilde eklenen tutarlar, sözleşmenin ilgili hükümleri çerçevesinde katılımcıdan ayrıca tahsil edilebilir.

(4) Katılımcıları şirketler arası sözleşme aktarımına yönlendiren veya teşvik eden ek faydalar sunulamaz ve bu kapsamda kampanyalar düzenlenemez.

(5) Sistemin uzun vadeli olduğu algısını bozacak veya ek faydaları öne çıkaracak ve katılımcıların karar alma sürecini bozucu etki yapacak şekilde ek fayda kampanyaları düzenlenemez.

(6) Ek faydalara ilişkin uygulama esasları, okunaklı ve kolay anlaşılır bir metin şeklinde hazırlanarak ek faydadan yararlanan katılımcılara ve varsa sponsorlara ya da işverenlere verilir. Ek fayda metninde, ek faydanın niteliği, ek faydaya hak kazanma şartları ve ödeme/faydalanma zamanı, varsa hesaplamaların ne şekilde yapılacağı, uygulamanın geçerli olacağı süre, artık sürelerle ilişkin uygulama esasları, hak kazanma şartlarının ortadan kalkma durumları ve sonuçları ile katılımcıların bilgi sahibi olmasında gerek ve fayda görülen diğer uygulama esaslarına ilişkin hususlara yer verilir. Ek fayda metni, yeni sözleşme yapacak ilgisine göre katılımcıya, sponsora veya işverene ilgisine göre teklif formu, sertifika veya sözleşme ile birlikte; mevcut katılımcı ve varsa sponsora veya işverene ise ek faydanın planla ilişkilendirilmesini takip eden en geç beşinci iş gününün sonuna kadar posta veya elektronik iletişim araçları ile iletilir.

Ek faydalarda sonradan yapılacak değişiklikler ve iptaller

MADDE 3- (1) Ek fayda uygulamasındaki değişiklikler, 1 inci maddede yer alan süreç izlenerek, değişikliklerin izlenebileceği revize edilmiş katılımcı metninin sistemde tanımlanmasıyla yapılır.

(2) Uygulanmakta olan ek faydaların yeni bir planda sunulmasına karar verilmesi halinde şirket, plan ilişkilendirme işlemini E-ekfayda üzerinden gerçekleştirir.

(3) Mevcut katılımcılara sunulan ve devam eden ek faydalarda, sadece katılımcıların lehine olan değişiklikler yapılabilir. Hesap bildirim cetvelinin ekinde, yapılan değişikliklere ilişkin olarak katılımcılara bilgi verilir.

(4) Ek fayda uygulaması, şirketin talebi üzerine EGM tarafından iptal edilebilir. Süresiz olarak belirlenmiş ek fayda uygulamasının iptal edilmesi halinde, hâlihazırda ek fayda uygulamasının ilişkili olduğu planlara dâhil bulunan mevcut katılımcılara ilgili ek fayda uygulanmaya devam eder. Ancak, teklif formunda şirketin ek faydayı değiştirmesine ve iptal etmesine ilişkin hususların açıkça ve okunaklı bir şekilde belirtilmesi koşuluyla, şirketin ek faydayı değiştirme ve iptal etme hakkı saklıdır.

(5) Bakanlık, ek faydanın uygulamaya konulmasından önce veya denetim veya kontroller sonucunda gerek görülmesi halinde ek faydada değişiklik yapılmasını veya ek faydanın iptal edilmesini talep edilebilir.

Emeklilik ürünüyle birlikte sigortacılık ürünlerinin sunulması

MADDE 4- (1) Emeklilik ürününün pazarlama ve satışında, katılımcılara çeşitli sigorta ürünlerine ilişkin bilgi verilmek suretiyle tanıtım yapılması mümkündür. Diğer taraftan, sigorta teminatları, emeklilik sözleşmesinin kurulması ile doğrudan ilişkilendirilemez, sözleşmenin parçası olarak sunulamaz ve bunlarla ilgili hususlara teklif formunda yer verilemez.

(2) Ücreti katılımcıya yansıtılmayan asistans hizmetleri ve diğer benzeri sigorta teminatları ile işsizlik, maluliyet ve benzeri durumlarda katkı payı ödemelerini belli bir süre boyunca katılımcı adına yapmayı öngören destek teminatlarına ek fayda kapsamında planlarda yer verilebilir.

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

(Ek bölüm: 23.06.2021-2021/9 s. G. md6)¹³

25.05.2015 Tarih ve 29366 Sayılı Resmi Gazete’de Yayımlanan ve 01.01.2016 Tarihinde Yürürlüğe Giren Sistem Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikte (“Yönetmelik”) Yer Alan Bazı Hususlara İlişkin Uygulama Esas ve Usulleri

¹³2016/39 sayılı Genelgeye on ikinci bölümden sonra gelmek üzere işbu bölüm eklenmiş, kalan bölüm buna göre teselsül ettirilmiştir.

Yönetmeliğe ilişkin genel açıklamalar

MADDE 1- (1) Yönetmelik hükümleri, devlet katkısının yatırıma yönlendirildiği fonlar hariç olmak üzere tüm fonlar ile 01.01.2016 tarihinden sonra yürürlüğe girecek sözleşmelerin yanı sıra, bu tarihten önce yürürlüğe girmiş olan ve bu tarih itibarıyla halen yürürlükte bulunan sözleşmeleri de kapsamaktadır. Bu çerçevede, 01.01.2016 tarihinden önce ayrılma talebi şirkete ulaşmış fakat 01.01.2016 tarihi itibarıyla henüz sonlanmamış olan sözleşmeler de Yönetmelik hükümleri kapsamında değerlendirilecektir. (Katılımcının sözleşmesine ait fon paylarına [devlet katkısı fon payları dâhil] ilişkin son satım talimatının verildiği tarih, sözleşmenin sonlandığı tarih olarak kabul edilir.)

(2) Toplam kesinti tutarından ek fayda yoluyla yapılan iade tutarı düşüldükten sonra bulunan tutarın, sözleşme yıldönümü ve sonlanma tarihi itibarıyla mevcut bulunan birikim tutarının %1,1'inin altında kalması durumunda, FTGK iadesi yapılmaz. Ancak bu tutarın mevcut birikim tutarının %1,1'inin üzerinde olması durumunda, yalnızca aşan tutar iadeye konu edilir.

(3) Yönetmelik çerçevesinde şirketler, sözleşmedeki devlet katkısı tutarı ile ilişkilendirilen kesinti üst sınır kontrolünü yapmaya 01.01.2021 tarihinden itibaren başlayacaklardır.

(4) İade hesaplamalarında küsurat farklarına ilişkin virgülden sonra yukarı doğru en yakın iki haneli tutara yuvarlama yapılacak şekilde fona iade edilir.

Düzensiz ödemeye ilişkin açıklamalar

MADDE 2- (1) Vadesi 01.01.2016 ve sonrası olan katkı payı ödemelerine ilişkin olarak vadesinde ödenmeyen katkı payının ödeme tarihini müteakip üç ay içinde, ilgili hesaba emeklilik sözleşmesinde belirlenen vadeye ait katkı payı ödemesinin yapılmaması durumunda, ilgili sözleşme çerçevesinde düzensiz ödeme yapıldığı kabul edilir. Sözleşme kuruluş aşamasında ve teklif formlarında düzensiz ödeme statüsüne ilişkin bilgilendirme yapılır. 01.01.2016 tarihinden önce teklif formu imzalanmış olan sözleşmeler için ise şirket, katılımcının tanımlı elektronik posta adresine, faksına veya tanımlı cep telefonuna bu hususa ilişkin bilgilendirme gönderir. Düzensiz ödeme kapsamına giren sözleşmeler için katılımcılara, düzensiz ödeme statüsünün başladığı tarihi müteakip beş iş günü içerisinde bilgi verilir. Bu bilgilendirme, katılımcının tanımlı elektronik posta adresine, faksına veya tanımlı cep telefonuna kısa mesaj yoluyla yapılır.

(2) Düzensiz ödeme yapıldığı kabul edilen bir sözleşmenin, katkı payı ödenmemiş vadelerine ilişkin tutarların tamamının defaten ödenmesi durumunda, söz konusu sözleşme için düzenli ödeme yapılmaya başlandığı kabul edilir. Kontrol tarihi itibarıyla toplam birikim tutarı yıllık brüt asgari ücretin on katını aşan sözleşmeler ile Yönetmelik çerçevesinde düzensiz ödeme statüsünde olan sözleşmeler için kesintilere yönelik üst sınıra ilişkin kontrol uygulanmaz. Katılımcının düzensiz ödeme statüsünden çıkarılması hususunda şirketin katılımcı lehine yapacağı uygulamalar (defaten ödeme yapılması koşulunun esnetilmesi de dâhil) saklıdır.

Kesintilere yönelik üst sınıra ilişkin açıklamalar

MADDE 3- (1) Yönetmeliğin ekinde (Ek-3) açıklanan kesintilere ilişkin yıllık limitler her yıl için emeklilik sözleşmesinde yer alan tutarları belirtir. Bu çerçevede, şirketin emeklilik sözleşmesi ile emeklilik sözleşmesine ilişkin bilgi ve belgelerde açıkça belirtilmek kaydıyla, sözleşmede yer alan bir kesinti tutarını sözleşme yürürlükte kaldığı süre boyunca sözleşmede tanımlı tahsilat biçimine uygun olmak kaydıyla tahsil etme hakkı saklıdır. Yönetmeliğin ekinde (Ek-3) belirtilen kesintilere ilişkin üst sınırlara yönelik kontrollere ilişkin süre hesabında, kontrole tabi olan sözleşmede geçirilen süre esas alınır.

Sözleşmede geçirilen süre hesabında, sözleşme bilgilerine ilişkin transfer verilerine göre ilk sözleşmenin sisteme giriş tarihinden itibaren ilgili sözleşmede geçirilen tüm süreler dikkate alınır.

Örneğin, 02.05.2005 yılında yürürlüğe giren bir sözleşme, 06.07.2008'de başka bir şirkete aktarılmaktadır. Sözleşme, 03.03.2010'da başka şirkete, 10.02.2015'te ise son şirkete aktarılıyor. Bu durumda, Genelge kapsamında hesaplanacak kesinti kontrolü ve iadelerinde, son şirketçe kullanılacak tarih 02.05.2005 olacaktır. Süre hesabının yanı sıra aktarıma konu sözleşmelerde

önceki şirketlerce yapılan kesinti ve kesinti iadeleri ile ilgili olarak dikkate alınması gereken hususlar sistemde 5 yılını doldurmuş ve doldurmamış sözleşmeler için aşağıdaki örneklerde ayrıca belirtilmiştir.

01.01.2016 tarihinden önce aktarıma konu olmuş ve sistemde 5 yılını doldurmamış sözleşmeler için kesinti tutarları, önceki şirketlerde yapılmış olan kesintiler dikkate alınmaksızın, Yönetmelik ekinde (Ek-3) bulunan yıllık limitler dâhilinde sözleşmenin bulunduğu şirket tarafından tahsil edilebilir. 01.01.2016 tarihinden sonra aktarıma konu olmuş ve sistemde 5 yılını doldurmamış sözleşmeler için 01.01.2016 tarihinden sonra aktarım yapılan şirketlerde yapılmış olan kesintiler de dikkate alınarak (5 yıllık üst limit) ilgili yılda Yönetmelik ekinde (Ek-3) belirtilen limitler kapsamında tahsil edilebilecek kesinti tutarı belirlenir.

Sistemde beş yılını doldurmuş sözleşmeler için ise, örneğin, 6. yılında bulunan ve devlet katkısı hesabında 100 TL bulunan bir sözleşme A şirketinden B şirketine aktarım yolu ile geçmiştir. A şirketinin devlet katkısı tutarının %60'ına kadar kesinti yapma hakkı bulunmakla birlikte, toplamda devlet katkısı tutarının %40'ına kadar 40 TL'lik bir kesinti yapmıştır. Anılan sözleşme B şirketinde 2 yıl daha devam etmiş ve sistemdeki 8. yılında çıkış yapmıştır. Çıkış tarihi itibarıyla, sözleşmenin devlet katkısı hesabında 200 TL bulunmaktadır. Bu durumda, B şirketi, 100 TL'nin üzerinde yaptığı kesintiyi iade edecektir. $((200 \times \%80) - (100 \times \%60)) = 100 \text{ TL}$

Diğer taraftan, bireysel emeklilik sistemine hayat sigortalarından yapılanlar dâhil 4632 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesi kapsamında yapılan aktarımlarda, fiilen bireysel emeklilik sistemi dışında geçirilen süreler dikkate alınmaz.

Birikimden indirilecek kesinti tutarları için fon satış işlemleri gerçekleşeceğinden, fon emir ve fon satış tarihleri arasında gerçekleşebilecek fon birim fiyat farklılıkları nedeniyle katılımcının birikiminden fazla kesinti yapılması sonucunda oluşan fazla kesinti tutarı katılımcıya iade edilir. Eksik kesinti yapılması halinde, eksik kalan kısım şirketin alacağı olarak değerlendirileceğinden, gelecek dönemlerde ilgili yılın limitinden etkilenmeksizin tahsil edilebilir.

(2) 01.01.2016 tarihinden önce yürürlüğe girmiş ve bu tarih itibarıyla halen yürürlükte bulunan sözleşmelerde, söz konusu tarihe kadar Yönetmeliğin ekinde (Ek-3) belirtilen, yönetim gider kesintisi ve giriş aidatının toplam tutarına ilişkin yıllık üst sınırın üzerinde kesinti yapılmış olması durumunda, 01.01.2016 tarihini takip eden sözleşme yıldönümüne kadar yönetim gider kesintisi ve giriş aidatı adı altında ayrıca bir kesinti yapılamaz. Bu durumdaki sözleşmeler için beş yıllık üst sınırın üzerinde kesinti yapılmış olması halinde ise 01.01.2016 tarihinden sonra yönetim gider kesintisi ve giriş aidatı adı altında ayrıca bir kesinti yapılamaz.

(3) Diğer taraftan, asgari brüt ücret tutarında meydana gelebilecek artışlardan dolayı, üst sınırda da bir artış olacaktır. Bu çerçevede, ilgili sözleşme dönemleri için yapılan kesinti tutarı ile yenilenen üst sınır tutarı arasındaki farkın kesinti olarak katılımcının birikiminden indirilmesi veya ayrıca tahsili mümkündür.

Örnek 1:

Örneğin, 01.06.2014 tarihinde yürürlüğe girmiş bir sözleşme için, 01.06.2015-31.12.2015 tarihleri arasında 100 TL kesinti yapılmıştır. 2016 yılının ilk altı aylık döneminde ise brüt asgari ücretin %8,5'ine denk gelen tutarın artarak 105 TL olduğu varsayımı altında, kesinti üst sınırında meydana gelen 5 TL'lik bu artış tutarı, yine 01.06.2016 tarihine kadar birikim tutarından ayrıca kesilebilecektir.

Örnek 2:

Örnek 1'de belirtilen sözleşme için 01.06.2015 - 31.12.2015 tarihleri arasında, yönetim gider kesintisi ve/veya giriş aidatı başlığı altında 106 TL kesinti yapıldığı ve 2016 yılının ilk altı aylık dönemine ait brüt asgari ücretin %8,5'ine denk gelen tutarın 105 TL olduğu varsayımı altında, 01.06.2016 tarihine kadar birikim tutarı üzerinden yönetim gider kesintisi ve/veya giriş aidatı kesintisi yapılamayacaktır. Bununla birlikte, anılan kesintinin (106 TL) 01.01.2016 tarihi öncesinde, Yönetmelik henüz yürürlüğe girmeden, yapılmış olması sebebiyle katılımcı hesaplarına bir iade yapılmayacaktır.

(4) Bir sözleşmenin 5 inci yılı tamamlandıktan sonra ilgili sözleşme kapsamında ara verme kesintisi dâhil yönetim gider kesintisi yapılamaz ve giriş aidatı tahsil edilemez. Yönetmeliğin, yürürlüğe girdiği tarihten önce tahakkuk etmiş şirket alacaklarını etkilemediğinden şirketin, 01.01.2016 öncesinde yer alan tahakkuk edilmiş ancak tahsil edilmemiş alacaklarına ilişkin hakları saklıdır. Sözleşmede geçirilen süre hesabında sözleşme bilgilerine ilişkin transfer verilerine göre ilk sözleşmenin sisteme giriş tarihinden itibaren ilgili sözleşmede geçirilen tüm süreler dikkate alınır.

(5) 01.01.2016 tarihinden önce yürürlüğe girmiş ve bu tarih itibarıyla halen yürürlükte bulunan sözleşmelerde yer alan giriş aidatına ilişkin hükümler, Yönetmeliğin ekindeki (Ek-3) tabloda yer alan ertelenmiş giriş aidatına ilişkin tutar ile sınırlı olmak kaydıyla sözleşme sona erene kadar geçerliliğini korur. Ancak, ilgili sözleşmeler kapsamında uygulanan ertelenmiş giriş aidatı, Yönetmeliğin ekinde (Ek-3) yer alan tabloda belirtilen süre ve tutar sınırı geçemez. Yönetmelik hükümlerine göre, sözleşmenin 5 inci yılı tamamlandıktan sonra ilgili sözleşme için giriş aidatı kesintisi yapılamaz. Bu kapsamda, ilgili sözleşmeler için hâlihazırda ertelenmiş giriş aidatı tanımlanmamış ise bu şekilde kesinti yapılamaz. Aynı hükümler, ertelenmiş giriş aidatı tanımlanmamış ve 01.01.2016 tarihinden sonra yürürlüğe girmiş sözleşmeler için de geçerlidir.

(6) Emeklilik hakkının kullanılması veya vefat, maluliyet yahut şirketin tasfiyesi gibi zorunlu nedenlerle ayrılma durumları haricinde, 5 yıllık sözleşme süresi dolmadan şirketten ayrılma durumunda, şirketçe katılımcının bireysel emeklilik hesabındaki birikiminden ertelenmiş giriş aidatı şeklinde indirilebilecek tutar; 5 yıllık süreçte yapılabilecek toplam kesinti üst limitinden, katılımcıdan ayrılma tarihine kadar yapılan giriş aidatı ve yönetim gider kesintisi düşülerek hesaplanır. Hesaplama yöntemine ilişkin örnekler aşağıda verilmiştir. Bu hesaplama yapılırken, takip eden yılların ilk altı aylık dönemlerindeki asgari brüt ücret tutarlarının, ayrılma yılına ilişkin ilk altı aylık asgari brüt ücret tutarı ile aynı olduğu varsayılacaktır.

Örnek 3:

01.01.2014 tarihinde yürürlüğe girmiş bir sözleşmenin katılımcısı 01.06.2016'da ayrılmak istemektedir. Bu durumda, şirketin 5 yıllık süreçte toplam kesebileceği tutarın üst sınırı aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır:

ABÜ= İlgili yılın ilk altı ayındaki asgari ücret

“[2014 ABÜ*%8,5+2015 ABÜ*%8,5+2016 ABÜ*%8,5*3]”

Not: 2017 ve 2018 yıllarına ilişkin ABÜ'nün 2016 yılı ABÜ ile aynı olduğu varsayılacaktır.

Bunun sonucunda bulunan tutardan, katılımcıdan ayrılma tarihine kadar yapılan yönetim gider kesintisi ve giriş aidatı kesintisi toplamı çıkarılır. Kalan tutar sözleşmede tanımlanmış olması kaydıyla ertelenmiş giriş aidatı tutarı olarak katılımcıdan alınabilir.

Örnek 4:

A şirketinde 01.01.2016 tarihinde sözleşmesi yürürlüğe girmiş olan bir katılımcı, 01.06.2018 itibarıyla B şirketine (başka bir şirkete) aktarım yapmak istemektedir. A şirketi çıkış öncesi $[2016 ABÜ \cdot \%8,5 + 2017 ABÜ \cdot \%8,5]$ kadarlık bir kesinti yapmış olup, çıkışta da ertelenmiş giriş aidatı olarak 2018 $ABÜ \cdot \%8,5 \cdot 3$ tutarında kesinti yapmıştır. Bu durumda, B şirketi 2018 yılı için yalnızca fon toplam gider kesintisi yapabilecek, 2019 ve 2020 yıllarında ise fon toplam gider kesintisinin yanı sıra yönetim gider kesintisi olarak sırasıyla $[(2019 ABÜ - 2018 ABÜ) \cdot \%8,5]$ ve $[(2020 ABÜ - 2018 ABÜ) \cdot \%8,5]$ tutarında kesinti yapabilecektir.

Aktarım yapan şirket, aktarımın yapıldığı sözleşme yılında yapılan kesinti tutarını ve aktarım tarihine kadar yapılan toplam kesinti tutarını aktarım yapılan şirkete iletir.

5 yıllık sözleşme süresi dolmadan başka bir şirkete aktarım yapılması durumunda, aktarım yapan şirketin yapabileceği maksimum giriş aidatı ve yönetim gider kesintisine ilişkin durum, Örnek 3'te açıklanmaktadır. Aktarımın yapıldığı şirket tarafından da yapılabilecek kesintiye ilişkin duruma da Örnek 4'te yer verilmektedir. Bununla birlikte; aktarımı yapan şirket eğer aktarım yapılan yıla ilişkin üst sınırı doldurmamışsa, bu üst sınıra kadar aktarımın yapıldığı şirket 5 yıllık sözleşme süresi boyunca "sadece" kendisinde geçirdiği yıllara ilişkin kesinti yapabilir.

(7) Birden fazla sözleşmesi bulunan ve emeklilik hakkını kullanmak isteyen katılımcının sözleşmeleri hesap birleştirme yapılmadan önce her bir sözleşme için sözleşme bazında üst sınır kontrolleri ve varsa iade işlemleri yapılır.

(8) Sözleşmede yer alan devlet katkısı tutarı ile ilişkilendirilen, kesintilere yönelik üst sınır kontrolünde, 01.01.2016 tarihi itibarıyla mevcut bulunan birikim ile bu birikime ilişkin getirinin toplamı üzerinden kontrol tarihine kadar yapılan hiçbir kesinti dikkate alınmaz. Söz konusu birikime ilişkin getiri ile kontrolde dikkate alınmayacak fon toplam gider kesintilerinin hesaplanabilmesi amacıyla, şirketler, 01.01.2016 itibarıyla sundukları standart fonlara ilişkin fon pay değeri ve fon toplam gider kesinti oranlarını kullanacaklardır. Katılımcılarına birden fazla standart fon sunan şirketler, kontrolde kullanılacak standart fonu kendileri belirleyeceklerdir.

Kontrolde kullanılacak toplam kesinti tutarına ilişkin hesaplamada, yalnızca anılan tarihten sonra şirket hesaplarına intikal eden katkı payı ödemeleri ve bu katkı payı ödemeleri ile ulaşılan birikimler üzerinden yapılan kesintiler esas alınır ve hesaplamalar aşağıdaki örneğe uygun şekilde yapılır.

Örnek 5:

01.01.2016 tarihindeki birikim tutarı 15.000 TL olan bir sözleşme için;

a) 01.01.2016 tarihinde şirketin sunmuş olduğu standart fonlardan, şirketçe belirlenecek standart fonun pay adetlerinden 15.000 TL ile ne kadar alınabileceği belirlenir ve bu adetler şirket sistemine kaydedilir (tam sayı olmayan pay adetleri dikkate alınmaz).

b) Kontrol tarihi itibarıyla, ilgili fona ait pay değerleri ile 01.01.2016'daki pay adetlerinin çarpılması suretiyle 15.000 TL'nin kontrol tarihi itibarıyla ulaştığı getiri dâhil toplam birikim tutarı belirlenir.

c) İlgili standart fonun 01.01.2016 tarihi itibarıyla geçerli günlük fon toplam gider kesintisi oranı dikkate alınarak (b)'de hesaplanan birikim tutarı üzerinden yapılabilecek fon toplam gider kesintisi tutarları ile 01.01.2016 tarihi sonrasında varsa bu tutarlar üzerinden alınan yönetim gider ve giriş aidatı kesintileri hesaplanır.

ç) (c)'de hesaplanan kesinti tutarı, anılan kontrolden muaf tutulur.

İlgili standart fonun dönüştürülmesi, tasfiyesi vb. durumunda, anılan kontrole ilişkin yapılacak uygulama Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun onayına tabi olup,

şirketler söz konusu dönüşüm veya tasfiye işlemi öncesinde kontrolün aksamamasını teminen gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

(9) Sözleşmede yer alan devlet katkısı tutarı ile ilişkilendirilen, kesintilere yönelik üst sınır kontrolünde, şirket tarafından kontrol tarihine kadar yapılmış olan toplam kesinti tutarı dikkate alınır; şirketçe bu tarihe kadar yapılmış olan, Yönetmeliğe göre yapılması zorunlu iadeler dışındaki kesinti iadeleri, kesinti tutarına ilişkin hesaplama dâhil edilir. Örneğin, kontrol tarihine kadar 100 TL tutarında kesinti yapılmış ve 5 TL tutarında ek fayda, 2 TL tutarında da zorunlu iade kapsamında kesinti iadesi gerçekleşmişse, üst sınır kontrolünde anılan döneme kadar yapılan kesinti tutarı olarak, 93 TL dikkate alınır. Benzer şekilde, herhangi bir nedenle yapılan kesintinin katılımcıya iade edilmesi durumunda da bu iadeler, kesinti tutarına ilişkin hesaplama dâhil edilir.

(10) Yönetmeliğin ekinde (Ek-3) yer alan tabloda belirtilen, yönetim gider kesintisi ile giriş aidatı toplam tutarının üst sınırına yönelik kontrol, her sözleşme yılı sonunda ve ayrıca sözleşmenin sonlandırılması durumunda gerçekleştirilir. Sözleşmede yer alan devlet katkısı tutarı ile ilişkilendirilen, kesintilere yönelik üst sınır kontrolü ise yalnızca sözleşmenin sonlandırılması durumunda yapılır.

(11) Yönetmelik ve bu Genelge kapsamında yapılabilecek kesinti tutarlarının aşılması için gerekli düzenlemeyi emeklilik planlarında yapmak, bu hususta gerekli önlemleri almak ve buna ilişkin altyapının 01.01.2016 itibarıyla hazır hale gelmesini sağlamak şirketlerin sorumluluğundadır.

(12) Aktarımla gelen katılımcının aktarım yapan şirketteki sözleşmesinin (eski sözleşme) düzenli/düzensiz ödeme statüsüne bakılmaz. Aktarım yapılmış olan şirketteki sözleşmenin (yeni sözleşme) düzenli/düzensiz ödeme statüsüne göre kesinti kontrolü yapılır.

(13) İşveren grup emeklilik sertifikaları devlet katkısı ile ilişkili kesinti üst sınırından muaftır. Sertifikanın transfer yoluyla bireysel veya gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesine aktarım yapılması durumunda sertifikada geçen süre ve yapılan kesintiler ilgili kesinti kontrolünde dikkate alınmaz ve üzerine aktarım yapılan sözleşmenin transfer öncesindeki sisteme giriş tarihi, devlet katkısı iadesine ilişkin kesinti kontrolünde esas alınmaya devam edilir.

(14) Sözleşme sonlandıktan sonra katılımcının hesabına gelen ve katılımcının hak etmiş olduğu devlet katkısı tutarları devlet katkısı limit kontrollerinde dikkate alınmaz.

Fon toplam gider kesintisinin (FTGK) iadesi işlemine ilişkin açıklamalar

MADDE 4- (1) İade, sözleşme bazında ve sözleşme yıldönümleri esas alınmak suretiyle yıllık olarak yapılır.

(2) Kesintinin hesaplama tarihi itibarıyla mevcut bulunan birikim tutarının %1,1'inin altında kalan kısmı için iade uygulanmaz. Örneğin, 100.000 TL birikim tutarı bulunan bir sözleşmede %1,8'lik kesinti oranı ile 1.800 TL kesinti yapılmış ve %25 iade oranı ile 450 TL iade tutarı hesaplanmış ise, 100.000 TL'nin %1,1'i olan 1.100 TL ile 1.350 TL karşılaştırılır ve 1.350 TL'nin 1100 TL'nin üzerinde olması sebebiyle 450 TL iade gerçekleştirilir. Diğer taraftan, aynı örnekte %1,2'lik kesinti oranı ile 1.200 TL kesinti yapılmış ve %25 iade oranı ile 300 TL iade tutarı hesaplanmış ise, 100.000 TL'nin %1,1'i olan 1.100 TL ile 900 TL'nin karşılaştırılması sonucu, yalnızca 100 TL'lik iade gerçekleştirilir ve böylece birikim üzerinden yapılan kesinti oranı %1,1 seviyesine çekilmiş olur. Ancak, şirketin katılımcı lehine yapacağı uygulamalar saklıdır.

(3) İade oranının belirlenmesine ilişkin sürenin hesabında, 01.01.2013 tarihinden itibaren kontrole tabi sözleşmede geçirilen süre esas alınır. Sözleşmede geçirilen süre hesabında sözleşme bilgilerine ilişkin transfer verilerine göre ilk sözleşmenin sisteme giriş tarihinden itibaren ilgili sözleşmede geçirilen tüm süreler dikkate alınır. Süre hesabında artık yıl çıkması durumunda ilgili süre bir yıl yukarıya yuvarlanarak dikkate alınır.

Emeklilik gelir planları (EGP), iade uygulaması kapsamındadır. Bu planlara ilişkin iade oranı belirlenirken, plana geçiş yapılan tarihten itibaren sözleşmede geçirilen süre esas alınır; katılımcının ilgili EGP'ye girmeden önce sözleşmede geçirdiği süre dikkate alınmaz.

01.01.2016 öncesi aktarımla EGP'ye geçmiş sözleşmelerin, EGP'ye geçme tarihleri şirketler tarafından EGM'ye bildirilecek olup, bildirim yapılamayan tüm katılımcıların hak ve menfaatinin korunması için sözleşme yılı hesabının 01.01.2013 tarihinden itibaren başlatılması gerekmektedir.

(4) İade, 01.01.2021 tarihini müteakip her sözleşme yılı sonunda ve 01.01.2021 tarihinden sonra

sözleşmenin (EGP'ye veya hak sahiplerince aranmayan paralar statüsüne geçiş dahil) sonlandırılması durumunda yapılacaktır. Bu kapsamda, 01.01.2021 tarihinden önce yapılmış olan fon toplam gider kesintileri iade edilmeyecektir.

(5) Fona ilişkin zorunlu giderlerin karşılanmasına yönelik kesintiler iade işleminin dışındadır.

(6) Sistem Yönetmeliğinin 22 nci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki fon türleri için yapılacak performans kesintisi iade işleminin dışındadır.

(7) Hak kazanılan birikim tutarının, katılımcının aynı veya başka bir şirkette yürürlükte olan veya yeni düzenlenen otomatik katılım sertifikaları hariç olmak üzere gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesine veya bireysel emeklilik sözleşmesine transfer yoluyla aktarılması durumunda, FTGK iadesi açısından, aktarım yapılan yeni sözleşmenin sisteme giriş tarihi ile aktarım yapan sertifikanın sisteme giriş tarihlerinden hangisi daha önce ise o tarih dikkate alınarak iade yapılır ve iade oranı (01.01.2013 tarihinden itibaren sözleşme veya sertifikada geçirilen tüm süreler dikkate alınarak hesaplanan oran) belirlenir.

FTGK iadesinde de aktarım yapan şirketin yaptığı kesintiye karşılık gelen tutar, aktarım yapılan olan şirkete iletilir. Aktarım yapılan şirket, yaptığı kesintiye karşılık gelen FTGK iadesi ile aktarım yapan şirketten aldığı FTGK iadesi tutarlarını ilgili fonlara aktarır.

(8) Hak sahiplerince aranmayan paralar iade uygulaması kapsamındadır. FTGK iade sürecinde, iade oranı belirlenirken, "hak sahiplerince aranmayan paralar" statüsü kazanılan tarihten itibaren geçirilen süre esas alınır. (katılımcının bahse konu tarihten önce sözleşmede geçirdiği süre dikkate alınmaz)

(9) İşveren grup emeklilik sertifikalarında geçirilen süre Sistem Yönetmeliğinin Ek-4 kapsamında yapılacak olan FTGK iadesinde dikkate alınır.

(10) Fona ilişkin zorunlu giderlerin karşılanmasına yönelik kesintiler ve Sistem Yönetmeliğinin 22 nci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki fon türleri için yapılacak performans kesintisi iade işleminin dışındadır.

Kesinti iadelerine ve şirketin sorumluluğuna ilişkin açıklamalar

MADDE 5- (1) Kesintilere ilişkin üst sınırların aşılması durumunda ortaya çıkan iadeler ile fon toplam gider kesintisine ilişkin iadelerin gecikmesi durumunda ilgili şirket, bu gecikmeden dolayı varsa katılımcının birikimine ilişkin neden olduğu parasal kaybı hesaplar ve ilgili tutarı katılımcının bireysel emeklilik hesabına öder. Katılımcının bireysel emeklilik hesabının bulunmadığı durumlarda ise ödeme doğrudan katılımcıya yapılır.

(2) İadelerin gecikmesi durumunda şirketin sorumluluğu;

a) Kesintilere ilişkin üst sınırın aşıldığının şirket tarafından tespit edildiği tarihi,

b) Fon toplam gider kesintisinin iadesi durumunda ise ilgisine göre her sözleşme yılı sonunu veya sözleşmenin sonlandırılma tarihini

takip eden en geç beşinci iş günü sonuna kadar iade tutarının ilgisine göre katılımcıya veya katılımcının bireysel emeklilik hesabına ödenmemesi halinde başlar.

(3) Şirketler, Yönetmelik Ek-4'te yer alan tabloda belirtilen kesinti iadelerine ilişkin altyapılarını 01.01.2021 tarihi itibarıyla hazır hale getirirler.

Geçici madde

MADDE 6- (1) 01.01.2016 tarihinden önce aktarım görmüş ve halen yürürlükte olan sözleşmelerin sisteme giriş tarihi, ilgili sürenin şirketlerce doğru ve eksiksiz bir şekilde hesaplanabilmesini ve katılımcı menfaatlerinin korunmasını teminen EGM tarafından 01.01.2016 tarihi itibarı ile sözleşmenin yürürlükte bulunduğu şirket ile paylaşılır. EGM tarafından paylaşılacak bilgi, emeklilik şirketleri tarafından iletilen verilerden sağlanacağından bu verilerin doğruluğundan ilgili emeklilik şirketi sorumludur."

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

(Ek bölüm: 08.08.2022-2022/21 s. G. md9)¹⁴

BES Kapsamında Yabancıların İstisnai Olarak Türk Vatandaşlığını Kazanımına İlişkin Esas ve Usuller

(Ek başlık: 08.08.2022-2022/21 s. G. md9)⁽¹⁾

Teklif ve Vatandaşlık Planı

MADDE 1- (1) Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin (Vatandaşlık Yönetmeliği) 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendi kapsamında, istisnai olarak Türk vatandaşlığı kazanmak isteyen yabancılar (yararlanıcı), yeni bir sözleşme kurmak suretiyle, unvanında “vatandaşlık” ibaresine yer verilen emeklilik planlarına dahil edilir. “Vatandaşlık” ibaresi, sadece işbu madde kapsamında tanzim edilen emeklilik planlarının unvanında kullanılabilir.

(2) Vatandaşlık emeklilik planlarında;

a) Giriş aidatı ve yönetim gider kesintisi alınmaz.

b) BEFAS'ta sunulan fonlar dahil olmak üzere unvanında “yabancı” veya “dış borçlanma araçları” ibaresi bulunan fonlara yer verilmez.

(3) İlk üç yıl boyunca plan değişikliği, emeklilik nedeni ile hesap birleştirme ve başka bir şirkete aktarım yapılamaz.

(4) Üçüncü fıkrafta belirtilen hususlarda yararlanıcıya teklif aşamasında bilgilendirme yapılır.

(5) Şirket, teklif formunun düzenlenmesi esnasında, yararlanıcıdan ikamet izni başvurusunda bulunulacak Valilik (İl Göç İdaresi Müdürlüğü) bilgisini, pasaport örneğini ve üç yıl sistemde kalacağına dair taahhüdünü alır. Taahhüt metni, en az biri Türkçe olmak üzere iki farklı dilde hazırlanır.

(6) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından yayımlanan “Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik Kapsamında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına Yapılacak Döviz Satışına İlişkin Uygulama Talimatı”nda belirtildiği üzere döviz alış sürecinin tamamlanması sonrasında döviz satışından herhangi bir nedenle vazgeçilemeyeceği ve ilgili işlemlerin iptal edilemeyeceği işlem öncesinde şirket veya anlaşmalı banka tarafından muhataplara yazılı olarak bildirilir ve imzası alınır. Söz konusu bildirim en az biri Türkçe olmak üzere iki farklı dilde hazırlanabilir.

(7) Şirket, teklif aşamasında vatandaşlığa hak kazanmak için gerekli katkı payı tutarının yatırılacağı anlaşmalı banka bilgilerini paylaşarak yararlanıcıyı yönlendirir.

(8) Vatandaşlığa hak kazanmak için gerekli katkı payı tutarı birden fazla sözleşmeye paylaştırılmaz.

Başvuru, Kontrol ve Takip Sistemleri

MADDE 2- (1) Şirket, aşağıda belirtilen ve en az biri genel müdür yardımcısı seviyesinde olmak üzere iki yönetici tarafından kontrol edilerek onaylanan bilgi ve belgeleri, TCMB tarafından Türk Lirasına (TL) dönüştürülmüş tutarın katkı payı olarak şirket hesabına intikal ettiği tarihten itibaren 5 iş günü içinde EGM tarafından sağlanacak alt yapı üzerinden EGM'ye iletir.

a) Şirket yetkililerince aslı ya da noter / muteber apostil onaylarının görüldüğü ve kontrol edildiği şerh edilen yararlanıcının ve varsa vekilinin kimliklerini tevsik edecek şekilde kimlik suretleri (şerhi düşen şirket yetkililerinin kimlikleri de anlaşılacak şekilde),

b) Döviz veya efektifin bankaya yatırıldığını ya da transfer edildiğini tevsik eden belge (banka ve yararlanıcı tarafında işlemi yapanların açık kimlik tespitlerine imkan verecek şekilde imzalarını içeren dekont, SWIFT mesajı, muhasebe fişi ve sair nitelikte),

c) Dövizin veya efektifin banka aracılığıyla TCMB'ye satıldığını tevsik eden belge,

ç) Döviz satışından elde edilen Türk Lirası (TL) tutarının katkı payı olarak ödendiğini tevsik eden dekont,

d) Yararlanıcıya ait sözleşmenin numarası ve yürürlük tarihi,

e) İkamet izni başvurusunda bulunulacak Valilik (İl Göç İdaresi Müdürlüğü) bilgisi,

f) Yararlanıcıdan alınan taahhütnamenin bir sureti.

¹⁴2016/39 sayılı Genelgeye on üçüncü bölümden sonra gelmek üzere işbu bölüm eklenmiş, kalan bölümler buna göre teselsül ettirilmiştir.

(2) EGM ve/veya EGM tarafından sağlanan altyapı, yüklenen bilgi ve belgelerde eksik bulunmadığını, uygulama üzerinde her bir belge için ayrılmış alana ilgili belgenin yüklendiğini, döviz satışından elde edilen TL karşılığı tutarının katkı payı olarak yararlanıcının bireysel emeklilik hesabına ödendiğini ve kimlik tespiti yapılmış yararlanıcının adı ve soyadı bilgilerinin sözleşme ve diğer evraklarda birebir aynı olduğunu, yükleme işleminden itibaren 5 iş günü içinde kontrol eder ve uygun başvuruları Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumuna (Kurum) iletir. Şirket ibraz edilen bilgi ve belgelerin tutarlılığını sağlamakla ve söz konusu belgeleri en az 10 yıl süreyle saklamakla yükümlüdür.

(3) Kurum, EGM'nin ön incelemesi kapsamında değerlendirilmiş başvuruları sonuçlandırarak muhataplarına uygunluk yazısını iletir.

(4) Vatandaşlık Yönetmeliğinde belirtilen, vatandaşlığa hak kazanmak için sistemde kalınması gereken üç yıllık süre emeklilik sözleşmesinin yürürlük tarihi ile başlar.

(5) EGM, üç yıllık süre zarfında 1 inci maddede yer alan şartlara ilişkin düzenli kontroller yapar ve bu şartların herhangi birinin ihlal edildiğini tespit etmesi halinde tespit tarihini takip eden iki iş günü içinde Kuruma, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne, Göç İdaresi Başkanlığına ve ilgili Valiliğe (İl Göç İdaresi Müdürlüğü) söz konusu ihlali bildirir. Şirket tarafından tespit edilen ihlaller ivedilikle EGM'ye bildirilir. EGM, üç yıllık süre sona erdiğinde yararlanıcının şartları sağladığına dair Kurumu, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünü, Göç İdaresi Başkanlığını ve ilgili Valiliği (İl Göç İdaresi Müdürlüğü) bilgilendirir.

(6) Yararlanıcının ölümünün tespiti halinde bu durum, şirket tarafından Kuruma, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne, Göç İdaresi Başkanlığına ve ilgili Valiliğe (İl Göç İdaresi Müdürlüğü) iletilmek üzere EGM'ye bildirilir.

Geçişkenlik

MADDE 3- (1) Başvuru süreci Vatandaşlık Yönetmeliğinin 20/2-(f) bendi dışında bir yatırım aracıyla başladıktan sonra mezkur bent üzerinden devam edilmesi halinde 3 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen bilgi ve belgeler şirkete ibraz edilir. Bunun yanında, önceki sürece dair ilgili kamu kurumlarının 20 nci madde çerçevesinde düzenledikleri uygunluk yazılarının ibrazı ile yatırılan meblağın izinin herhangi bir şüpheye mahal vermeyecek şekilde tevsiki gerekir.

(2) Yararlanıcı, vatandaşlığa hak kazanmak için gerekli tutarın geçiş tarihinde TCMB tarafından belirlenen döviz alış kuruna göre hesaplanan TL karşılığı katkı payı tutarını şirkete öder.

Geçiş Hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) EGM tarafından sağlanacak altyapı faaliyete geçene kadar 2 nci maddede belirtilen bilgi ve belgelerin iletimi resmi yazı ile gerçekleştirilir. Altyapının faaliyete başlamasını müteakip, EGM nezdinde tutulan bilgi ve belgeler anılan altyapıya kaydedilerek ilgili şirkete iade edilir.

ON BEŞİNCİ BÖLÜM

(Ek bölüm: 18.04.2019-2019/3 s. G. md10)¹⁵

Diğer Hükümler

(Ek başlık: 18.04.2019-2019/3 s. G. md10)⁽¹⁾

Aynı işverene bağlı olarak tek bir hizmet akdi veya birden fazla hizmet akdi kapsamında çalışanların planlara dâhil edilmesine ilişkin usul ve esaslar

MADDE 1- (1) Bir çalışanın aynı işverene bağlı birden fazla işyerinde, her bir işyeri için ayrı hizmet akdi kapsamında çalışması ve her bir akit kapsamında çalışana ayrı ayrı ücret ödemesi yapılması durumunda çalışan, her bir işyeri için sunulan plana ayrı ayrı dâhil edilir.

(2) Bir çalışanın aynı işverene bağlı birden fazla işyerinde tek bir hizmet akdi kapsamında çalışması

¹⁵2016/39 sayılı Genelgeye dokuzuncu bölümden sonra gelmek üzere aşağıdaki bölümler eklenmiş, kalan bölüm buna göre teselsül ettirilmiştir.

durumunda, çalışana tek bir ücret ödemesi yapılıyor ise işveren tarafından tercih edilen tek bir plana; her bir işyerindeki çalışması karşılığında ayrı ücret ödemesi yapılıyor ise her bir işyerinde sunulan plana ayrı ayrı dâhil edilir.

Emeklilik şirketleri kuruluş ve çalışma esaslarına ilişkin yönetmelik kapsamındaki hususlar

MADDE 2- (1) Kuruluş ve Çalışma Esasları Yönetmeliğinin 5, 9, 14 ve 16 ncı maddeleri kapsamında talep edilen bilgi ve belgelerin, ilgililer tarafından elektronik iletişim araçları ile de Bakanlığa iletilmesi mümkündür.

İş ortaklığına dair esaslar

MADDE 3- (1) Şirketler, katılımcı tercihini karşılamak üzere, fon kurar veya şirketler arasında belirlenecek iş ortaklığı modellerine göre mevcut fonları sunar. Ana faaliyet konusu faiz içeren ürünlerin sunumuna imkân vermeyen şirketler tarafından, faiz içeren fonların sunulması zorunlu değildir. Bu kapsamda, şirketler arasında belirlenecek iş ortaklığı modeline istinaden, aynı işveren nezdindeki çalışanların, faiz içeren veya faiz içermeyen yatırım tercihinine göre farklı şirketlerin planlarına veya fonlarına yönlendirilmesi mümkündür.

Maluliyet sebebiyle sistemden çıkış

MADDE 4- (1) Maluliyet hali dolayısıyla sistemden ayrılma işleminin gerçekleşmesi için, katılımcının, Sistem Yönetmeliğinin 15 inci maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında ibraz ettiği maluliyet halini gösterir belgede yer alan maluliyete neden olan olayın tarihinin emeklilik sözleşmesinin akdedilme tarihinden sonra gerçekleşmesi gerekir.

Hak sahiplerince aranmayan paralar

MADDE 5- (1) Sistem Yönetmeliğinin 26/A maddesi kapsamında hak sahiplerine ödenmesi gereken tutar, ödemeyi gerektiren tarihten itibaren en geç altı ay içinde şirketçe eski sözleşme ile ilişkili yeni bir hesap açılarak nemalandırılır. Hesap, ilgisine göre katılımcı, çalışan, sponsor veya işveren adına açılır.

(2) **(Değişik fıkra: 23.06.2021-2021/9 s. G. md7)** Ödemeyi gerektiren tarih;

(a) Cayma, ve emeklilik talepleri için talep tarihini takip eden onuncu işgünü,

(b) Maluliyet ve vefat halleri dahil sistemden ayrılma talepleri için talep tarihini veya katılımcının vefat ettiğinin şirketçe öğrenildiği tarihi takip eden yirminci işgünü, kabul edilir.

(3) Hak sahiplerine ödenmesi gereken tutarın hak sahipleri adına açılan yeni hesaba nakden intikal ettiği tarih, yürürlük tarihi kabul edilir.

(4) Birinci fıkra kapsamında, hak sahiplerine ödenmesi gereken tutarın yatırıma yönlendirildiği fonlardan yapılacak kesinti dışında bir kesinti yapılamaz. Bu kesinti, eski sözleşmenin bağlı olduğu planda belirlenmiş orandır.

(5) Hak sahiplerine ödenmesi gereken tutarın yeni hesaba nakden intikal ettiği tarihten sonra eski sözleşme için varsa intikal etmemiş devlet katkısı bulunması halinde, bu tutarlara ilişkin olarak bireysel emeklilik sisteminde devlet katkısı hakkındaki mevzuat hükümleri uyarınca hesaplanan tutar, katkı payları, zararların karşılanması kapsamında yapılan ödemeler de yeni hesaba aktarılır.

(6) Sistem Yönetmeliğinin 26/A maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında oluşturulan sorgulama alanında hak sahiplerince aranmayan paralar başlığı altında yeni hesaba nakden intikal eden tutar bilgisi ile bu tutarın son yatırım tercihi ile uyumlu standart ya da katılım standart fonlarda yatırıma yönlendirildiği bilgisi yer alır.

(7) Sistem Yönetmeliğinin 26/A maddesinin yürürlük tarihinden önce hak sahiplerince aranmayan paralara ilişkin olarak bu maddenin yürürlük tarihini takip eden iki ay içinde birinci fıkra kapsamında işlem tesis edilir. Müteakip işlemler, ikinci fıkra kapsamındaki ödemeyi gerektiren tarih esas alınarak gerçekleştirilir.

ON ALTINCI BÖLÜM

Yürürlükten Kaldırılan Genelgeler ile Genelgenin Yürürlük Tarihi

Yürürlükten kaldırılan Genelgeler

MADDE 1- (1) Bu Genelge ile 25/11/2015 tarihli ve 2015/47 sayılı “Emeklilik Planı Hakkında Genelge”, 25/05/2016 tarihli ve 2016/20 sayılı “Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı İşlemleri Hakkında Genelge” ve 20.11.2015 tarih ve 2015/46 sayılı Emeklilik Şirketlerince Sunulan Bilgi, Belge ve Formların Esas ve Usullerine İlişkin Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 2- (1) Bu Genelge 01.01.2017 tarihinde yürürlüğe girer.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2016/39	30.12.2016	01.01.2017
Genelge'de Değişiklik Yapan Genelge'nin		
Numarası	Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2022/21	08.08.2022	08.08.2022
2022/17	31.05.2022	31.05.2022
2021/9	23.06.2021	23.06.2021
2019/3	18.04.2019	18.04.2019

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin Tarihi	Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin ve Maddelerinin Numarası	Yürürlükten Kalkan Hükümler/Düzenlemeler
08.08.2022	2022/21 s. G. md7	İkinci Bölüm Madde 14/3
23.06.2021	2021/9 s. G. md4	Altıncı Bölüm Madde 2/1

EKLER

- 1- Teklif formu (Katılımcı için BES-İGES-GBBES)
- 2- Otomatik Katılım Grup Sözleşmesi
- 3- Teklif formu (Sponsor)
- 4- Giriş bilgi formu (Katılımcı için BES-GBBES)
- 5- Giriş bilgi formu (İGES)
- 6- Giriş bilgi formu (Sponsor)
- 7- İşveren grup emeklilik sertifikası
- 8- Aktarım bilgi formu
- 9- Aktarım talep formu
- 10- Ayrılma bilgi formu
- 11- Ayrılma talep formu
- 12- Emeklilik bilgi ve talep formu
- 13- Hesap bildirim cetveli
- 14- Katılımcılara yapılacak bilgilendirme notu
- 15- Çalışanlara yapılacak bilgilendirme notu
- 16- Otomatik katılım sertifikası
- 17- Grup emeklilik sertifikası
- 18- Emeklilik gelir planına geçişte sunulacak asgari bilgiler – Programlı Geri Ödeme
- 19- Yıllık gelir sigortasına geçişte sunulacak asgari bilgiler
- 20- Hak kazanılmayan tutarların vergi dairesine bildirimi
- 21- Haksız olarak ödenen tutarların vergi dairesine bildirimi
- 22- Tahsilata ilişkin bilgileri içeren form
- 23- Temsili Hediye Sertifikası Şablonu

(Bireysel emeklilik ve işveren grup emeklilik sözleşmeleri ile Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi kapsamında kurulacak olan grup emeklilik sözleşmeleri için)

- ✓ Formun en az 12 punto ve kolay okunabilir yazı karakteri kullanılarak hazırlanması gerekmektedir.
- ✓ Formun başlangıç bölümünde iki nüsha halinde giriş bilgi formu yer alacaktır. İki nüshanın da orijinal olması ve ilgisine göre katılımcı veya işveren tarafından imzalanması; bir nüshanın ilgisine göre katılımcıya veya işverene verilmesi gerekmektedir.¹
- ✓ Formda, Türk vatandaşı ve mavi kartı olmayan katılımcılar tarafından ödenen katkı payı tutarları için Devlet katkısı ödenmeyeceğinin açık bir şekilde belirtilmesi gerekmektedir.
- ✓ Formun sonuna “Bu form iki nüsha olarak düzenlenmiş olup, formun bir örneği ilgisine göre katılımcı veya işverende kalacaktır.” ibaresi konulacaktır.
- ✓ Şirketler arası aktarım için kullanılacak olan teklif formlarının başlığında “aktarım için”, yeni sözleşme kurulması için kullanılacak olan teklif formlarının başlığında ise “yeni sözleşme için” ifadelerinin yer alması gerekmektedir.

¹Mümeyyizler için, mümeyyizin imzası opsiyonel olup, kanuni temsilcinin imzası aranır.

EMEKLİLİK SÖZLEŞMESİ TEKLİF FORMU

1. Kişisel Bilgiler²

A. Katılımcı Bilgileri

- ✓ T.C. kimlik numarası/ Mavi kart numarası
- ✓ Adı-soyadı
- ✓ Ana-baba adı
- ✓ Doğum tarihi (gün/ay/yıl) / yeri (nüfus cüzdanındaki bilgiler esas alınacaktır)
- ✓ Tabiiyeti (T.C. vatandaşı, mavi kart sahibi, yabancı)
- ✓ Medeni durumu
- ✓ Cinsiyeti
- ✓ **Kanuni Temsilci Bilgileri³**
- ✓ T.C. kimlik numarası/ Mavi kart numarası
- ✓ Adı-soyadı
- ✓ Ana-baba adı
- ✓ Doğum tarihi (gün/ay/yıl) / yeri (nüfus cüzdanındaki bilgiler esas alınacaktır)
- ✓ Tabiiyeti (T.C. vatandaşı, mavi kart sahibi, yabancı)
- ✓ Medeni durumu
- ✓ Cinsiyeti
- ✓ Katılımcı ile olan bağı: (Öm: Veli/Vası vb.)

✓ Katılımcı Ad ve Hesabına Katkı Payı Ödeyen Kişi Bilgileri (Gerçek Kişi):

- ✓ İşçi-işveren ilişkisi olup olmadığı
 - ❖ (İşçi-işveren ilişkisi yoksa işçi-işveren bağı bulunmadığında dair beyan)
- ✓ T.C. kimlik numarası
- ✓ Adı-soyadı
- ✓ Ana-baba adı
- ✓ Doğum tarihi (gün/ay/yıl) yeri (nüfus cüzdanındaki bilgiler esas alınacaktır)
- ✓ Medeni durumu
- ✓ Cinsiyeti

² Bireysel ve Gruba Bağlı Bireysel sözleşmeler için zorunlu alan.

³ Mümeyiz küçük veya kısıtlılar için düzenlenen sözleşmelerde kanuni temsilci bilgilerine yer verilmesi zorunludur

✓ Katılımcı Ad ve Hesabına Katkı Payı Ödeyen Kişi Bilgileri (Tüzel Kişi)

- ✓ İşçi-işveren ilişkisi olup olmadığı
 - ❖ (İşçi-işveren ilişkisi yoksa işçi-işveren bağı bulunmadığında dair beyan)
- ✓ Tüzel kişi unvanı
- ✓ SGKİşyeri sicil numarası
- ✓ Vergi kimlik numarası ve Vergi dairesi
- ✓ Faaliyet konusu
- ✓ Açık adresi
- ✓ Telefon numarası, faks numarası ve elektronik posta adresi
- ✓ Tüzel kişiliği temsile yetkili kişinin adı soyadı
- ✓ Doğum yeri ve tarihi
- ✓ T.C. kimlik numarası

B. Lehdar Bilgileri

- ✓ T.C. kimlik numarası
- ✓ Adı-soyadı
- ✓ Ana-baba adı
- ✓ Doğum tarihi (gün/ay/yıl) yeri (nüfus cüzdanındaki bilgiler esas alınacaktır)
- ✓ Cinsiyeti
- ✓ Birden fazla lehdar olması durumunda katılımcının arzusuna bağlı olarak belirlenen lehdar payları.

C⁴. İşveren Grup Emeklilik Sözleşmesi İçin Teklif Formu Eki

- ✓ Tüzel kişinin unvanı
- ✓ SGKİşyeri sicil numarası
- ✓ Vergi kimlik numarası ve Vergi dairesi

⁴ İGES için zorunlu alan.

- ✓ Telefon numarası, (varsa) faks numarası ve elektronik posta adresi

Gerçek kişi olması durumunda aşağıda yer alan bilgilere yer verilmelidir:

- ✓ İşverenin adı soyadı
- ✓ T.C. kimlik numarası
- ✓ SGKİşyeri sicil numarası
- ✓ Doğum tarihi (gün/ay/yıl) /yeri (nüfus cüzdanındaki bilgiler esas alınacaktır)
- ✓ Tabiiyeti
- ✓ Telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresi

C.1*. Adına Sözleşme Yapılan Katılımcının;

- ✓ T.C. kimlik numarası
- ✓ Adı-soyadı
- ✓ Ana-baba adı
- ✓ Doğum tarihi (gün/ay/yıl)/yeri (nüfus cüzdanındaki bilgiler esas alınacaktır)
- ✓ Tabiiyeti
- ✓ Medeni durumu
- ✓ Cinsiyeti
- ✓ Telefon (ev/iş/cep) ve varsa faks numarası
- ✓ Yazışma adresi ve elektronik posta adresi
- ✓ Eğitim durumu ve mesleği
- ✓ Vergi kimlik numarası ve bağlı bulunan vergi dairesi (yabancı uyruklular için)
- ✓ İşveren grup emeklilik sözleşmesi için işveren tarafından ödenmesi öngörülen katkı payı tutarı/oran
- ✓ İşveren tarafından ödenen katkı payı ve getirilere hak kazanma süresi
- ✓ Katkı payı fon dağılım oranları

*Her bir katılımcı için ayrı ayrı bu bilgiler doldurulacaktır. Bu bölümdeki bilgilerin bilgisayar ortamında temini mümkündür.

EMEKLİLİK SÖZLEŞMESİ TEKLİF FORMU

2. Katılımcının İletişim ve Mali Bilgileri

A. İletişim Bilgileri

- ✓ Telefon (ev/ iş/ cep) ve varsa faks numarası
- ✓ Yazışma adresi ve varsa elektronik posta adresi
- ✓ Eğitim durumu ve iş durumu- mesleği

Varsa Katılımcı Ad ve Hesabına Katkı Payı Ödeyen Kişi Bilgileri:

- ✓ Telefon (ev/ iş/ cep) ve varsa faks numarası
- ✓ Yazışma adresi ve varsa elektronik posta adresi
- ✓ Eğitim durumu ve iş durumu- mesleği

B. Mali Bilgileri

- ✓ Aylık gelir
- ✓ Kredi kartı bilgisi (kredi kartı ile ödeme yapılacaksa)
- ✓ Otomatik ödeme talimatı verilecek banka hesap numarası
- ✓ Vergi kimlik numarası ve bağlı bulunan vergi dairesi (yabancı uyruklular için)

Varsa Katılımcı Ad ve Hesabına Katkı Payı Ödeyen Kişi Bilgileri:

- ✓ Aylık gelir
- ✓ Kredi kartı bilgisi (kredi kartı ile ödeme yapılacaksa)
- ✓ Otomatik ödeme talimatı verilecek banka hesap numarası
- ✓ Vergi kimlik numarası ve bağlı bulunan vergi dairesi (yabancı uyruklular için)

3. Tercih Edilen Emeklilik Planı Bilgileri

- ✓ Plan numarası/adi
- ✓ Sunulan fonlar ve fonların içeriğine ilişkin özet bilgi
- ✓ Fon dağılım oranları ve varsa standart fon dağılım oranları
- ✓ Fon dağılım değişikliği, plan değişikliği aktarım haklarının kullanımı ve benzeri hususlara ilişkin hükümler

4. Uyulması Zorunlu Diğer Koşullar

- ✓ BES, Gruba Bağlı BES için katılımcı, aracı ve katılımcı ad ve hesabına katkı payı ödeyenin imzaları (mesafeli satışlarda söz konusu imzaların bulunması zorunlu değildir)
- ✓ İGES için işverenin yetkili temsilcisinin ve aracının imzaları
- ✓ Formun eksiksiz ve doğru bir şekilde okunup anlaşıldığına dair doğruluk beyanına katılımcı, katılımcı ad ve hesabına katkı payı ödeyen ve aracı tarafından karşılıklı olarak imza atılması gerekmektedir.

5. Sözleşmeye İlişkin İlave Bilgiler

- ✓ Emeklilik şirketi bilgileri (unvanı, adresi, elektronik posta-internet adresi, telefon, çağrı merkezi ve faks numarası)
- ✓ Teklif tarihi (Cayma işleminin teklif tarihini müteakip iki ay içerisinde gerçekleştirilebileceğine dair bilgi eklenir.)
- ✓ Teklif form - referans numarası
- ✓ Katılımcının/ işverenin fon tercih ve fon dağılım değişikliği hakkını portföy yöneticiliği yapmak üzere yetkilendirilmiş kuruluşlara devretmek isteyip istemediği
- ✓ BES Aracısı adı-soyadı ve sicil numarası

6. Ödeme Bilgileri ve Kesintiler

- ✓ Katkı payı tutarı ödeme şekli ve sıklığı
- ✓ Katkı payı ödeme başlangıç tarihi
- ✓ Katkı payı fon dağılım oranları
- ✓ Plan kapsamında yapılan kesintiler (tutar/oran olarak):
 - ❖ Yönetim gider kesintisi tutarı-tahsil şekli, Giriş aidatı tutarı ve tahsil şekli (peşin ve ertelenmiş kısım varsa taksitlendirmeye ilişkin uygulama esasları)⁵
 - ❖ Fon toplam gider kesintisi ve 5. Yıl sonrası iadelere ilişkin bilgi
 - ❖ Ara verme durumunun tanımı ve varsa ara verme durumunda uygulanacak yönetim gider kesintileri
- ✓ Varsa blokaj süresi olan ödeme aracına ilişkin mevcutta uygulanan blokaj süresi ve bu sürenin şirketçe değiştirilebileceğine ilişkin bilgi
- ✓ Devlet katkısı kontrolüne ilişkin açıklama
- ✓ Düzensiz ödeme durumunun tanımı, düzensiz ödemeye ilişkin giriş ve çıkış koşullarına ilişkin bilgi
- ✓ Düzensiz ödeme statüsündeki sözleşmelerin iadelere ilişkin Devlet katkısı kontrolünden yararlanılamayacağına dair kısa bilgilendirme
- ✓ Sistemin Türk Lirası cinsinden işlediğine ve birikimlerin Türk Lirası cinsinden yapılacağına ilişkin bilgi

⁵ Kesintilerin aylık brüt asgari ücrete endeksli olması halinde; "Aylık Brüt Asgari Ücret Tutarı* %oran" tutarı belirtilir. Teklif tarihine göre en güncel aylık brüt asgari ücret tutarı (TL) yazılır. Ayrıca aylık brüt asgari ücret tutarındaki değişikliklerin sözleşmeye de yansıtılacağı bilgisi dipnot olarak eklenir.

EK - 2

Otomatik Katılım Grup Sözleşmesi

(Kanunun Ek 2 nci ve Geçici 2 nci maddeleri kapsamında düzenlenen emeklilik sözleşmeleri için)

- ✓ Formun en az 12 punto ve kolay okunabilir yazı karakteri kullanılarak hazırlanması gerekmektedir.
- ✓ Sözleşmenin sonuna “Bu sözleşme iki nüsha olarak düzenlenmiş olup, sözleşmenin bir örneği işveren/işveren vekili veya işverenin yetkili kıldığı kişide kalacaktır.” ibaresi konulacaktır.
- ✓ Şirketler arası aktarım için kullanılacak olan sözleşmelerin başlığında “aktarım için”, yeni sözleşme kurulması için kullanılacak olan sözleşmelerin başlığında ise “yeni sözleşme için” ifadelerinin yer alması gerekmektedir.

Otomatik Katılım Grup Sözleşmesi (Kanunun Ek 2 nci ve Geçici 2 nci maddeleri kapsamında düzenlenen emeklilik sözleşmesi için)

1. İşyerine İlişkin Bilgiler

- ✓ Tüzel kişinin unvanı
- ✓ SGK İşyeri sicil numarası
- ✓ Vergi kimlik numarası
- ✓ Bağlı bulunduğu vergi dairesi
- ✓ İşyerinin adresi, telefon numarası, (varsa) faks numarası ve elektronik posta adresi
- ✓ Sektör
- ✓ Faaliyet konusu
- ✓ Çalışan sayısı
- ✓ Şahıs firması olup olmadığı
- ✓ (Muhtemel) Ücret Ödeme Günü/Günleri

2. İşverene/İşverenin Yetkili Temsilcisine İlişkin Bilgiler¹

- ✓ İşverenin/İşverenin Yetkili Temsilcisinin adı soyadı
- ✓ İşverenin/İşverenin Yetkili Temsilcisinin T.C. kimlik numarası
- ✓ İşverenin/İşverenin Yetkili Temsilcisinin doğum tarihi (gün/ay/yıl) /yeri (nüfus cüzdanındaki bilgiler esas alınacaktır)
- ✓ İşverenin/İşverenin Yetkili Temsilcisinin telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresi
- ✓ İşyerinin kapsama alınma tarihi

3. Adına Sözleşme Yapılan Çalışanlara İlişkin Bilgiler²

- ✓ Adı-soyadı
- ✓ T.C. kimlik/Mavi kart numarası

¹ Sözleşmenin düzenlenmesinde taraf olan kişinin bilgilerine yer verilir.

² İşveren/İşverenin Yetkili Temsilcisi tarafından her çalışanın bilgisi ayrı ayrı temin edilecektir.

- ✓ İşveren Sicil Numarası
- ✓ SGK İşyeri sicil numarası
- ✓ Doğum tarihi (gün/ay/yıl)/yeri (nüfus cüzdanındaki bilgiler esas alınacaktır)
- ✓ Telefon (cep) numarası ve/veya elektronik posta adresi
- ✓ Fon Tercihi (Faizli/Faizsiz)
- ✓ Maaş Hesap IBAN numarası
- ✓ Vergiye tabi olduğu ülke
- ✓ İşe giriş tarihi

4. Her ay İşverenden/İşverenin Yetkili Temsilcisinden alınması gereken çalışan verileri³

- ✓ Adı-soyadı
- ✓ T.C. kimlik/Mavi kart numarası
- ✓ İşveren Sicil Numarası
- ✓ SGK İşyeri sicil numarası
- ✓ Maaş Dönem Bilgisi (Yıl/Ay)
- ✓ Ücret Ödeme Günü (Yıl/Ay/Gün)
- ✓ Ödeme Tipi (Katki Payı/Ek Katkı Payı Tutarı / Önceki Dönemlere Ait Eksik veya Hiç Ödenmemiş Katkı Payı Tutarı)
- ✓ Tutar
- ✓ Maaş Hesap IBAN Numarası (Değişiklik olduğunda belirtilmesi gerekmektedir)
- ✓ Statü (Yeni Giren/İşten Ayrılan/Devam Eden/Ücretsiz İzin/Ara veren-talep üzerine)
- ✓ İşten Ayrılanlar İçin İşten Ayrılma Tarihi

³ Bu verilerin işveren tarafından her ay, bütün çalışanlar için ayrı ayrı şirkete bildirilmesi gerekmektedir.

5. Emeklilik Şirketi Tarafından Sunulan Emeklilik Planlarına İlişkin Bilgiler⁴

- ✓ Plan numarası/numaraları ve plan adı/adları
- ✓ Sunulan fonlar ve fonların içeriğine ilişkin özet bilgi
- ✓ Plan kapsamında yapılan fon işletim gider kesintileri
- ✓ Fon dağılım oranları
- ✓ Fon dağılım değişikliği, plan değişikliği aktarım haklarının kullanımı ve benzeri hususlara ilişkin hükümler

6. Uyulması Zorunlu Diğer Koşullar

- ✓ Sözleşme için İşveren/İşverenin Yetkili Temsilcisi ve aracı imzaları (mesafeli satışlarda söz konusu imzaların bulunması zorunlu değildir)
- ✓ Formun eksiksiz ve doğru bir şekilde okunup anlaşıldığına dair doğruluk beyanına İşveren/İşverenin Yetkili Temsilcisi ve emeklilik şirketi yetkilisi tarafından karşılıklı olarak imza atılması gerekmektedir.

7. Sözleşmeye İlişkin İlave Bilgiler

- ✓ Emeklilik şirketi bilgileri (unvanı, adresi, elektronik posta-internet adresi, telefon, çağrı merkezi ve faks numarası)
- ✓ Katkı payının yatırılacağı emeklilik şirketi hesabı
- ✓ İşveren/İşverenin Yetkili Temsilcisi tarafından emeklilik şirketine aktarılan yükümlülükler
- ✓ Cayma işlemine ilişkin bilgi verilir.
- ✓ Emeklilik şirketi adına sözleşmeyi düzenleyen emeklilik şirketinin temsil ve ilzama yetkili kişi adı-soyadı ve varsa sicil numarası

⁴ Emeklilik şirketleri bu bölümde sunmuş oldukları ilgili işverene şirketçe sunulan bütün emeklilik planlarına ilişkin bilgilere yer vermek durumundadır.

Giriş Bilgi Formu (Bu sözleşme kapsamında oluşturulan giriş bilgi formu sözleşmenin bir parçası olup, ayrıca imzalanmasına gerek bulunmamaktadır.)

Emeklilik şirketinin seçimini hangi kriterlere göre yapmalıyım?

- ✓ Şirket seçiminde hizmet kalitesini ve çalışana sağlanan avantajları dikkate almam gerektiğini biliyorum. Şirket seçimi sebebiyle şirketten komisyon dâhil hiçbir şekilde maddi menfaat sağlayamayacağımı biliyorum.

Fonların seçiminde İşveren olarak üstlenmem gereken sorumluluklar nelerdir?

- ✓ Sisteme giriş esnasında çalışanlardan faizli/faizsiz fon tercihini almam gerektiğini, tercihte bulunmayan çalışanlar için ise söz konusu tercihi onlar adına yapabileceğimi biliyorum.

Katkı payının ödenmesinde İşveren olarak herhangi bir sorumluluğum var mı?

- ✓ Katkı payını çalışanın ücretinden kesip emeklilik şirketine aktarmakla yükümlü olduğumu biliyorum.

Katkı payları emeklilik şirketine ne zaman aktarılır?

- ✓ Katkı paylarının, en geç ücret ödeme gününü takip eden işgünü, İşverenler tarafından şirkete aktarıldığını biliyorum.

Katkı payının ödenmesinde esas alınacak olan oran nedir?

- ✓ Yönetmelik kapsamındaki çalışanların ücretinden İşveren tarafından kesilecek çalışan katkı payı tutarının, ilgili ücretin % 3'ü oranında hesaplandığını, bu oranı iki katına kadar artırmaya, yüzde bire kadar azaltmaya veya katkı payına maktu limit getirmeye Cumhurbaşkanının yetkili olduğunu ve çalışanların isterse Yönetmelik çerçevesinde belirlenen orandan daha yüksek bir oranda ödeme yapmak istemesi durumunda bu isteğini İşverene bildirebileceğini biliyorum.

İşveren olarak yükümlülüklerimi emeklilik şirketine aktarabilir miyim?

- ✓ İşverenin, operasyonel gereklilikleri dikkate alarak, şirket seçimi ve katkı payının kesilmesi hariç diğer yükümlülüklerinin icrasını sözleşmede belirtilmesi halinde emeklilik şirketine bırakabileceğini biliyorum.

İşveren yükümlülüklerini yerine getirmemesi durumunda herhangi bir yaptırıma tabi tutulur mu?

- ✓ Yükümlülüklerimi yerine getirmemem halinde, her bir ihlal için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yüz Türk Lirası idari para cezasının uygulanacağını ve İşveren katkı payını emeklilik şirketine eksik, geç aktarmam veya aktarmamam durumunda, çalışanın birikiminde oluşan parasal kaybindan sorumlu olduğumu biliyorum.

Otomatik katılım sistemi kapsamında Devlet tarafından çalışanlara verilecek olan teşvikler nelerdir?

- ✓ Sistem kapsamında Devlet tarafından çalışanlara,
 - o Katkı payının %25'i oranında devlet katkısı,
 - o 2 aylık cayma süresinin sonunda sistemde kalmayı tercih etmeleri halinde 1000 TL ilave devlet katkısı,
 - o Emeklilik döneminde birikimini en az 10 yıl yıllık gelir sigortası olarak almayı tercih eden çalışanlara birikiminin %5'i oranında ilave devlet katkısı,sağlanacağını biliyorum.

EK - 3

EMEKLİLİK SÖZLEŞMESİ TEKLİF FORMU

**(Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendinde belirtilen gruba bağlı
bireysel emeklilik sözleşmesi için)**

- ✓ Formun en az 12 punto ve kolay okunabilir yazı karakteri kullanılarak hazırlanması gerekmektedir.
- ✓ Formun başlangıç bölümünde iki nüsha halinde giriş bilgi formu yer alacaktır. İki nüshanın da orijinal olması ve sponsor tarafından imzalanması; bir nüshanın sponsora verilmesi ve/veya kalıcı veri saklayıcı ile ilgilinin erişimine sunulması gerekmektedir.
- ✓ Formun sonuna “Bu form iki nüsha olarak düzenlenmiş olup, formun bir örneği sponsorda kalacaktır.” ibaresi konulacaktır.
- ✓ Şirketler arası aktarım için kullanılacak olan teklif formlarının başlığında “aktarım için”, yeni sözleşme kurulması için kullanılacak olan teklif formlarının başlığında ise “yeni sözleşme için” ifadelerinin yer alması gerekmektedir.

EMEKLİLİK SÖZLEŞMESİ TEKLİF FORMU (Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendinde belirtilen gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesi için)

1. Kişisel Bilgiler

A. Sponsora Ait Bilgiler

- ✓ İşçi-işveren bağı bulunmadığında dair beyan¹
- ✓ Unvanı
- ✓ Tüzel kişi ise
 - ❖ SGK işyeri sicil numarası
 - ❖ Vergi kimlik numarası
- ✓ Faaliyet konusu
- ✓ Açık adresi
- ✓ Telefon numarası, faks numarası ve elektronik posta adresi
- ✓ Yetkili kişinin adı soyadı
- ✓ Doğum yeri ve tarihi
- ✓ T.C. kimlik numarası
- ✓ Sponsorum sözleşme içerisindeki konumu (Ödemeye aracılık etme ya da katılımcı adına doğrudan katkı payı ödeme durumunun açıkça yazılması gerekmektedir.)

B. Katılımcıya Ait Bilgiler²

- ✓ T.C. kimlik numarası/ Mavi kart numarası
- ✓ Adı-soyadı
- ✓ Ana-baba adı
- ✓ Doğum tarihi (gün/ay/yıl) / yeri (nüfus cüzdanındaki bilgiler esas alınacaktır)
- ✓ Tabiiyeti (T.C. vatandaşı, mavi kart sahibi, yabancı)
- ✓ Medeni durumu
- ✓ Cinsiyeti
- ✓ Telefon (ev/iş/cep) ve varsa faks numarası
- ✓ Yazışma adresi ve elektronik posta adresi
- ✓ Eğitim durumu ve mesleği
- ✓ Vergi kimlik numarası ve bağlı bulunan vergi dairesi (yabancı uyruklular için)
- ✓ Sponsor katılımcı adına katkı payı ödüyor ise

¹ Sponsor ile katılımcı arasında bir istihdam ilişkisi oluşması halinde, bu durum derhal emeklilik şirketine bildirilmelidir.

² Her bir katılımcı için ayrı ayrı bu bilgiler doldurulacaktır.

- ❖ Grup emeklilik sözleşmesi için sponsor tarafından ödenmesi öngörülen katkı payı tutarı
- ❖ Sponsor tarafından ödenen katkı payı ve getirilere hak kazanma süresi

- ✓ Katkı payı tutarı ödeme şekli ve sıklığı
- ✓ Katkı payı ödeme başlangıç tarihi
- ✓ Katkı payı fon dağılım oranları
- ✓ Plan kapsamında yapılan kesintiler
- ✓ Lehdar Bilgileri (Adı-Soyadı/T.C. Kimlik Numarası/Birden fazla lehdar olması durumunda katılımcı tarafından belirlenen lehdar payları)

2. Emeklilik Şirketi Tarafından Sunulan

Emeklilik Planı Bilgileri

- ✓ Plan numarası/adı
- ✓ Sunulan fonlar ve fonların içeriğine ilişkin özet bilgi
- ✓ Fon dağılım oranları ve varsa standart fon dağılım oranları
- ✓ Fon dağılım değişikliği, plan değişikliği aktarım haklarının kullanımı ve benzeri hususlara ilişkin hükümler

3. Uyulması Zorunlu Diğer Koşullar

- ✓ Sponsorum yetkili temsilcisinin ve aracının imzaları
- ✓ Formun eksiksiz ve doğru bir şekilde okunup anlaşıldığına dair doğruluk beyanına sponsor ve aracı tarafından karşılıklı olarak imza atılması gerekmektedir.

4. Sözleşmeye İlişkin İlave Bilgiler

- ✓ Emeklilik şirketi bilgileri (unvanı, adresi, elektronik posta-internet adresi, telefon, çağrı merkezi ve faks numarası)
- ✓ Teklif tarihi (Cayma işleminin teklif tarihini müteakip iki ay içerisinde gerçekleştirilebileceğine dair bilgi eklenir.)
- ✓ Teklif form - referans numarası

- ✓ Sponsorum ya da katılımcının fon tercih ve fon dağılım değişikliği hakkını portföy yöneticiliği yapmak üzere yetkilendirilmiş kuruluşlara devretmek isteyip istemediği
- ✓ BES Aracısı adı-soyadı ve sicil numarası

5. Ödeme Bilgileri ve Kesintiler

- ✓ Katkı payı tutarı ödeme şekli ve sıklığı
- ✓ Katkı payı ödeme başlangıç tarihi
- ✓ Katkı payı fon dağılım oranları
- ✓ Plan kapsamında yapılan kesintiler (**tutar/oran olarak**):
 - ❖ Yönetim gider kesintisi tutarı-tahsil şekli, Giriş aidatı tutarı ve tahsil şekli (peşin ve ertelenmiş kısım varsa taksitlendirmeye ilişkin uygulama esasları)³
 - ❖ Fon toplam gider kesintisi ve 5. Yıl sonrası iadelere ilişkin bilgi
 - ❖ Ara verme durumunun tanımı ve varsa ara verme durumunda uygulanacak yönetim gider kesintileri
- ✓ Varsa blokaj süresi olan ödeme aracına ilişkin mevcutta uygulanan blokaj süresi ve bu sürenin şirketçe değiştirilebileceğine ilişkin bilgi
- ✓ Devlet katkısı kontrolüne ilişkin açıklama
- ✓ Düzensiz ödeme durumunun tanımı, düzensiz ödemeye ilişkin giriş ve çıkış koşullarına ilişkin bilgi
- ✓ Düzensiz ödeme statüsündeki sözleşmelerin iadelere ilişkin Devlet katkısı kontrolünden yararlanılamayacağına dair kısa bilgilendirme

³ Kesintilerin aylık brüt asgari ücrete endeksli olması halinde; "Aylık Brüt Asgari Ücret Tutarı* %oran" tutarı belirtilir. Teklif tarihine göre en güncel aylık brüt asgari ücret tutarı (TL) yazılır. Ayrıca aylık brüt asgari ücret tutarındaki değişikliklerin sözleşmeye yansıtılacağı bilgisi dipnot olarak eklenir.

(EK-4) GİRİŞ BİLGİ FORMU (Katılımcı İçin)

➤ Sözleşmem Nasıl Yürürlüğe Girer, Cayma Hakkım Var mıdır?

- ✓ Sözleşmemin, katkı payı olarak yaptığım ilk ödemenin şirket hesaplarına intikal ettiği tarihte yürürlüğe gireceğini biliyorum.
- ✓ Teklif formunu imzaladığım (veya mesafeli satış durumunda teklifi onayladığım) tarihten itibaren iki ay içinde sözleşmeden cayabileceğimi biliyorum.
- ✓ Sözleşmeden caymam halinde şirketin, hesabımdaki birikimi fon toplam gider kesintisi hariç hiçbir kesinti yapmadan 10 iş günü içinde iade etmek zorunda olduğunu biliyorum. Sözleşmem yürürlüğe girmiş ise varsa getiri üzerinden gelir vergisi kesintisi yapıldıktan sonra ödeme yapılacağını biliyorum.

➤ Sistemde Devlet Katkısı Var mıdır?

- ✓ Ödeyeceğim katkı paylarının %25'ine karşılık gelen tutarın, yasal limitler dahilinde Devlet tarafından hesabıma katkı olarak ödeneceğini biliyorum.
- ✓ Devlet katkısı ve getirilerinin; en az 3 yıl sistemde kalırsam %15'ine, en az 6 yıl sistemde kalırsam %35'ine, en az 10 yıl sistemde kalırsam %60'ına, emeklilik hakkı kazanarak veya vefat/maluliyet nedeniyle ayrılırsam tamamına hak kazanabileceğim konusunda bilgi sahibiyim.
- ✓ Emeklilik yatırım fonlarının elde ettikleri kazançlar üzerinden vergi kesintisi yapılmadığını biliyorum.

➤ Bana Sunulan Esneklikler Neler?

- ✓ **Şirket değişimi:** Bir şirkette yeni akdettiğim sözleşmemi 2 yıl sonra başka bir şirkete aktarabileceğimi biliyorum. Müteakip yıllarda da yılda bir kez emeklilik şirketimi değiştirebileceğimi biliyorum.
- ✓ **Plan değişimi:** Yılda 4 defa emeklilik planımı değiştirebileceğimi biliyorum.
- ✓ **Fon değişimi:** Yılda 12 defa fon dağılımımı değiştirebileceğimi biliyorum.
- ✓ Fon dağılımı değişikliği yoluyla başka şirketlerin kurucusu olduğu fonları BEFAS (Bireysel Emeklilik Fon Alım Satım Platformu) üzerinden tercih edebileceğimi biliyorum.
- ✓ Devlet katkısı hesabımdaki tutarları şirketimden veya Takasbank'tan, internet sitesi veya çağrı merkezi yoluyla takip edebileceğimi biliyorum.
- ✓ Aynı/Farklı şirketlerdeki hesaplarımı emekli olurken birleştirmek zorunda olmadığımı biliyorum.
- ✓ Hesap birleştirme hakkımı yalnızca emeklilik hakkımı kullanma talebinde bulunmam halinde kullanabileceğimi biliyorum. (Varsa otomatik katılım kapsamında açılan hesaplar birleşmeye dahil değildir)

➤ Katkı Payı Ödemelerine İlişkin Bilgiler Neler?

- ✓ Katkı paylarımın şirket hesabına intikalini takip eden en geç ikinci iş gününde yatırıma yönlendirileceğini biliyorum.
- ✓ Katkı payı tutarımı ve ödeme dönemimi değiştirebileceğimi biliyorum.
- ✓ Kredi kartı ile yaptığım ödemelerin, blokaj süresinin sonunda şirket hesabına intikal edeceğini biliyorum.
- ✓ Sözleşmemde belirlenen vadeye ait katkı payı ödemesinin ödeme tarihini müteakip üç ay içinde yapılmaması durumunda düzensiz ödeme statüsüne girdiğimi ödemediğim vadelerime ilişkin katkı payının tamamını defaten ödediğimde düzensiz ödeme statüsünden çıkabileceğimi biliyorum.

➤ Yatırımlarım Nasıl Değerlendirilir?

- ✓ Birikiminin, yatırdığım katkı paylarına göre ve seçtiğim emeklilik yatırım fonlarının getirilerine göre değişkenlik gösterebileceğini ve sunulan fonların bir **getiri garantisi içermediğini** biliyorum.
- ✓ Birikimlerimin emeklilik şirketimden bağımsız bir saklayıcı kuruluştaki saklanacağını biliyorum.
- ✓ Sistemin Türk Lirası üzerinden işlediğini ve birikimlerimin Türk Lirası cinsinden yapılacağını biliyorum.

➤ Sistemdeki Kesintiler Neler?

- ✓ Emeklilik planımda Giriş Aidatı kesintisi olabileceğini biliyorum.
- ✓ Sözleşmedeki 5 inci yılımı tamamlamadan önce şirketimden ayrılmam halinde birikimimden ertelenmiş giriş aidatı şeklinde kesinti yapılabileceğini biliyorum (Yönetim Gider Kesintisi ve Giriş Aidatının toplam tutarının sözleşmede geçen her yıl için cari yılın "Aylık Brüt Asgari Ücretinin %8,5"ine karşılık gelen toplam maktu tutarı aşamayacağını biliyorum).
- ✓ Birikimim ve/veya katkı payı ödemelerim üzerinden Yönetim Gider Kesintisi yapılabileceğini, katkı payı ödemeye ara veririm, birikimlerimden ara verme kesintisi yapılabileceğini biliyorum.
- ✓ Fon varlıklarından günlük olarak fon toplam gider kesintisi yapılacağını biliyorum.
(Bu kesintilerin ayrıntıları için lütfen teklif formunuza bakınız.)

➤ Gelir Vergisi Ödeyecek miyim?

- ✓ Birikimlerimi alarak sözleşmemi sonlandırmam halinde, sistemde elde ettiğim yatırım geliri üzerinden, sistemde kaldığım süreye bağlı olarak, %5 ila %15 arasında değişen oranlarda gelir vergisi kesintisi yapılacağını biliyorum.

➤ Ara Verme Hakkım Var mı?

- ✓ Vadesinde ödemediğim katkı payının ödeme tarihini müteakip üç ay içinde, ilgili hesaba herhangi bir ödeme yapmamam durumunda, sözleşmemde ödemeye ara verdiğimin kabul edildiğini ve ara verme yönetim gider kesintisinin birikimimden kesilebileceğini biliyorum. Ayrıca, bir yıldan fazla ödemeye ara verilirse bireysel emeklilik hesabıma ilişkin olarak emeklilik gözetim merkezine şirket tarafından ödenen sabit giderler için kesinti yapılabileceğini biliyorum.

➤ Nasıl Emekli Olurum?

- ✓ Sistemde emeklilik hakkını kazanabilmem ve birikimimle birlikte devlet katkısı hesabımdaki tutarın tamamını alma hakkını elde edebilmem için en az **10 yıl kalmış olmam ve 56 yaşını doldurmuş olmam** gerektiğini biliyorum.

➤ Emeklilik Hakkı Kazanınca Biriken Tutarı Nasıl Değerlendirebilirim?

- ✓ Emeklilik gelir planına dahil olarak birikimimi düzenli bir şekilde geri alabileceğimi biliyorum. Bu durumda, hesabımda kalan paramın emeklilik yatırım fonlarında değerlendirilmeye devam edeceğini de biliyorum.
- ✓ Yıllık gelir sigortası yaptırarak belirli süreyle veya ömür boyu maaş ödemesi alabileceğimi biliyorum.
- ✓ Tüm birikimimi, toplu para olarak tek seferde alarak sistemden çıkabileceğimi biliyorum.

(EK -5) GİRİŞ BİLGİ FORMU (İşveren Grup Emeklilik Sözleşmesi için)

➤ AVANTAJLAR

1. VERGİSEL TEŞVİKLER

- Çalışanlar için ödenen katkı payları kanunen kabul edilen giderler arasında sayılmaktadır.
- Her bir çalışan için kurumlar vergisi matrahından indirebilecek tutar, ilgili çalışanın brüt aylık gelirin %15'ini ve brüt asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır.
- Emeklilik yatırım fonlarının elde ettikleri kazançlar üzerinden gelir vergi kesintisi yapılmamaktadır.

2. DİĞER TEŞVİKLER

- Çalışanlar için ödenen katkı payının, aylık asgari ücretin %30'una kadar olan kısmı sosyal güvenlik primine esas kazançta tabi tutulmamaktadır.
- Hak kazanma süresi yedi yıldan fazla olamaz. Katılımcının işinden ayrılması veya grup emeklilik planından çıkması durumunda, katılımcı tarafından hak kazanılmayan tutarlar işverene ödenmektedir. Mevzuatta belirlenen istisnai durumlarda, bu ödeme katılımcıya da yapılabilir.

3. ESNEKLİK

- Yılda 4 defa emeklilik planı, 12 defa fon dağılımı ve (sözleşmenin akdedildiği tarihi müteakip en az iki yıl geçmesi şartıyla) 1 defa emeklilik şirketi değiştirilebilmektedir.
 - Fon dağılımı değişikliği yoluyla başka şirketlerin kurucusu olduğu fonlar BEFAS (Bireysel Emeklilik Fon Alım Satım Platformu) üzerinden tercih edilebilir.

➤ KESİNTİLER

MASRAF PAYI

- Katkı payı ödemeye ara verilirse, birikim veya katkı payları üzerinden, çalışanların hesabındaki birikimlerden Yönetim Gider Kesintisi yapılabilir.
- Bir yıldan fazla ödemeye ara verilirse bireysel emeklilik hesabına ilişkin olarak emeklilik gözetim merkezine şirket tarafından ödenen sabit giderler için masraf kesintisi yapılabilir.
- Fon varlıklarından günlük olarak Fon Toplam Gider Kesintisi yapılacaktır.
- Dahil olunacak emeklilik planında Giriş Aidatı kesintisi bulunabilir. Bu durumda, söz konusu kesinti emeklilik sözleşmesi kapsamında işverenden tahsil edilir.
 - * Bu kesintilerin ayrıntıları için teklif formunda yer almaktadır.

➤ SÖZLEŞME YÜRÜRLÜĞÜ

- Sözleşmeye bağlı sertifikalar, ilk katkı payının şirket hesaplarına intikal ettiği tarih itibarıyla yürürlüğe girer.

➤ DİĞER BİLGİLER

YATIRIM SÜRECİ

- Katkı payları, emeklilik şirketinin hesabına intikalini takip eden en geç ikinci iş gününde yatırıma yönlendirilmek zorundadır.
- Birikimler, yatırılan katkı payları ve seçilen emeklilik yatırım fonlarının getirilerine göre değişkenlik gösterebilecek olup sistemde getiri garantisi bulunmamaktadır.
- Birikimler emeklilik şirketinden bağımsız bir saklayıcı kuruluştaki saklanmaktadır.

ÇALIŞANA BİLDİRİM

- Çalışan için ödenmesi gereken bir katkı payının, ödenmesi gerekli günden itibaren 30 gün içinde ödenmemesi halinde, mevzuat uyarınca, bu durum emeklilik şirketi tarafından çalışana 5 iş günü içinde bildirilmek zorundadır.

➤ FORM BİLGİSİ

İşyerinin Ticaret Unvanı :
İşveren Temsilcisinin adı soyadı :
Tarih :.../.../...
İmza :

* Bu form iki örnek olarak düzenlenerek bir örneği işverene verilecek, diğeri şirket tarafından muhafaza edilecektir.

(EK-6) GİRİŞ BİLGİ FORMU (Sponsor İçin)

✓ Hak Kazanma Süresi

- Katılımcılar adına ödeme yapan sponsorlar tarafından ödenen katkı payları ile bunların getirilerinin tamamına veya bir kısmına katılımcı tarafından hak kazanma süresi yedi yıldan fazla olamaz.

✓ Esneklik

- Yılda 4 defa emeklilik planı, 12 defa fon dağılımı ve sözleşmenin akdedildiği tarihi müteakip en az iki yıl geçmesi şartıyla emeklilik şirketi değiştirilebilmektedir.
- Fon dağılımı değişikliği yoluyla başka şirketlerin kurucusu olduğu fonlar BEFAS (Bireysel Emeklilik Fon Alım Satım Platformu) üzerinden tercih edilebilmektedir.

✓ Yürürlük

- Sözleşme, ilk katkı payının şirket hesaplarına intikal ettiği tarih itibarıyla yürürlüğe girer.

✓ Yatırım Süreci

- Katkı payları, emeklilik şirketinin hesabına intikalini takip eden en geç ikinci iş gününde yatırıma yönlendirilmek zorundadır.
- Birikimler, yatırılan katkı payları ve seçilen emeklilik yatırım fonlarının getirilerine göre değişkenlik gösterebilecek olup sistemde getiri garantisi bulunmamaktadır.

✓ Katılımcıya Bildirim

- Birikimler emeklilik şirketinden bağımsız bir saklayıcı kuruluştaki saklanmaktadır. Katılımcı için ödenmesi gereken bir katkı payının, ödenmesi gerekli günden itibaren 30 gün içinde ödenmemesi halinde, mevzuat uyarınca, bu durum emeklilik şirketi tarafından katılımcıya 5 iş günü içinde bildirilmek zorundadır.

✓ Sponsorun Hakları

- Sponsor olarak katılımcılar adına katkı payı ödenebilir ya da katkı payı ödenmesinde aracılık edilebilir.
- Sponsor tarafından katılımcı adına katkı payı ödenmesine son verilmesi halinde bireysel emeklilik hesabında bulunan tutarlar katılımcının hesabında kalmaya devam eder veya yazılı talebi doğrultusunda katılımcının aynı veya başka bir şirkette yürürlükte olan veya yeni düzenlenen bireysel veya 4 üncü maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi kapsamında kurulanlar hariç gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesine transfer yoluyla aktarılabilir.

✓ Form Bilgisi

Ad-Soyad :
Tarih :...../...../.....
İmza :

(EK- 7) İŞVEREN GRUP EMEKLİLİK SERTİFİKASI

1. Emeklilik şirketine ilişkin bilgiler

Şirketin;

- Unvanı,
- Posta, elektronik posta ve Internet adresi,
- Telefon, çağrı merkezi ve faks numarası.

2. İşyerine ilişkin bilgiler

İşyerinin;

- Unvanı,
- Bağlı bulunduğu vergi dairesi ve vergi numarası,
- Posta adresi.
- İşveren yetkilisinin adı ve soyadı:
- İşveren yetkilisine ait telefon numarası ve elektronik posta adresi

3. Katılımcıya ilişkin bilgiler

Katılımcının;

- Tabiiyeti
- TC kimlik numarası, mavi kart numarası
- Adı-soyadı,
- Doğum tarihi,
- İşveren grup emeklilik sözleşmesine dahil olduğu tarih,
- İşveren grup emeklilik sözleşmesi ve işveren grup emeklilik sertifika numarası,
- Ana-baba adı,
- Telefon (ev/iş/cep),
- Yazışma adresi ve elektronik posta adresi,
- Vergi kimlik numarası ve bağlı bulunan vergi dairesi. (yabancı uyruklular için)

4. Sertifika düzenlenme tarihi

5. Hak kazanma

- Katılımcının birikimlerinin tümüne hak kazanması durumundaki haklarına, bir bölümüne hak kazandıktan sonra işten ayrılması durumundaki haklarına ilişkin özet açıklama.

6. Emeklilik planına ilişkin genel bilgiler

- Plan numarası/adı,
- Plan kapsamında sunulan fonlar,
- Plan kapsamında yapılan kesintiler,

- Fon toplam gider kesintisi
 - Katkı payı üzerinden alınan yönetim gider kesintisi
 - Ara verme durumunun tanımı ve varsa ara verme durumunda uygulanacak yönetim gider kesintileri
 - Giriş aidatı tutarı, ödeme şekli ve sıklığı
- Katkı payı tutarı, ödeme şekli ve sıklığı, katkı payı ödeme başlangıç tarihi,
 - Katkı payı fon dağılım oranları,
 - Katılımcının tabi olduğu varsa hak kazanma koşullarına ilişkin hususlar,
 - Fon dağılımı, plan ve şirket değiştirme haklarının kim tarafından kullanılacağına ilişkin bilgi,
 - İşverenin katkı payı ödemesi yapmaması halinde emeklilik şirketinin katılımcıya bilgilendirme yapacağına ilişkin açıklama.

(EK- 8) AKTARIM BİLGİ FORMU

1. ÖNEMLİ BİLGİLER

- ✓ Bir şirketle, akdedilmiş bir emeklilik sözleşmesi kapsamındaki birikimin başka bir şirkete aktarılabilmesi için sözleşmenin, yürürlük tarihinden itibaren **en az iki yıl** süreyle şirkette kalması gerekir. Başka şirketten aktarımla düzenlenmiş sözleşmenin tekrar aktarıma konu olabilmesi için ise ilgili şirkette **en az bir yıl** kalması gerekir.
- ✓ Aktarım yapmayı düşündüğünüz şirkette dahil olmanız için teklif edilen emeklilik planına ilişkin kesintileri dikkatlice inceleyiniz.
- ✓ Kararınızı verirken kesintilerin yanı sıra hizmet kalitesinin, fon getirilerinin ve benzeri unsurların da karşılaştırılması, doğru tercihi yapmanızda yardımcı olacaktır.
- ✓ Aktarım kararı vermeniz halinde, hesabınızdaki devlet katkısına ilişkin tutarların tamamı birikimlerinize birlikte aktarım yapacağınız şirkete aktarılacaktır. (İşveren için hazırlanan aktarım bilgi formunda bu ifade yer almaz.)
- ✓ Şirketimize ödediğiniz katkı payları nedeniyle hesabınıza henüz intikal etmemiş bir devlet katkısı bulunması halinde bu tutar en geç şirketimize ödendiği günü takip eden iş günü aktarım yapacağınız şirkete aktarılacaktır. (İşveren için hazırlanan aktarım bilgi formunda bu ifade yer almaz.)
- ✓ Aktarım tarihi itibarıyla kredi kartı ile provizyonu alınan ödemeler için provizyon iptali yapılır. (IGES için hazırlanan aktarım bilgi formunda bu ifade yer almaz.)

2.KESİNTİLER

A. GİRİŞ AİDATI- YÖNETİM GİDER KESİNTİSİ*

(*:Kesintinin, Aylık brüt asgari alınacağı belirtilmelidir.)

Sözleşme Yılı	Kesinti Oranı*/Kesinti Tutarı

ücretin bir oranı olarak

B. ARA VERME KESİNTİSİ*

✓ UYGULAMA ESASLARI

C. FON TOPLAM GİDER KESİNTİSİ

Fon Adı	Günlük FTGK Oranı	Yıllık FTGK Oranı

3.AKTARIM HALİNDE TRANSFER EDİLECEK TUTAR*

Aktarım halinde transfer edilecek tutar (TL)	
➤ Toplam Birikim**	
➤ Toplam devlet katkısı tutarı	

(**): Birikim tutarı, aktarım tarihine kadar fon birim fiyatlarında oluşan değişikliklerden dolayı değişebilecektir.)

(EK-9) AKTARIM TALEP FORMU (katılımcı/sponsor/işveren/çalışan

Katılımcı/Çalışan Adı-Soyadı / Sponsor Unvanı /İşveren Unvanı:

Katılımcı/Çalışan T.C. Kimlik Numarası / Mavi kart numarası:

(Mevcut Hesaba İlişkin) Bireysel Emeklilik Sözleşme Numarası /

İşveren Grup Emeklilik Sözleşmesi Numarası / Gruba Bağlı

Bireysel Emeklilik Sözleşme Numarası / Sertifika Numarası:
Hesap bildirim cetveli seri ve sıra numarası:

*Aday Şirketin Adı:

*Aday Şirketteki Plan Numarası ve Adı:

*Aday Şirkete Ait Teklif Referans Numarası:

** Bu alanlar aday şirket tarafında doldurulacaktır.*

Bu bilgiler doğrultusunda aktarım işleminin yapılmasını talep ediyorum.

Hesap bildirim cetvelinde belirtilen tutarda aktarım işlemi tamamlanıncaya kadar geçecek sürede fon birim fiyatındaki farklılıklar nedeniyle değişiklik olabileceğini biliyorum.

Katılımcı/Çalışan Adı-Soyadı /

Sponsor Unvanı/İşveren Unvanı:

Tarih :...../...../...../

İmza/Kaşe :

(EK-10) AYRILMA BİLGİ FORMU

1.KATILIMCI BİLGİLERİ

- ✓ Katılımcı Adı-Soyadı
- ✓ Katılımcı T.C. Kimlik Numarası
- ✓ Bireysel Emeklilik Sözleşme Numarası
- ✓ Emeklilik Sözleşmesi Yürürlük Tarihi

2. FORM BİLGİSİ

- ✓ Formun Tanzim Tarihi
- ✓ Formu Düzenleyen Şirket

3.SAHİP OLUNAN AVANTAJLAR

A. DEVLET KATKISI

- ✓ Ödeyeceğiniz katkı paylarının %25'ine karşılık gelen tutar devlet tarafından hesabınıza "devlet katkısı" olarak ödenmektedir.

B. VERGİSEL AVANTAJLAR

- ✓ Emeklilik yatırım fonlarının yatırım gelirleri üzerinden, nemalanma aşamasında vergi alınmamaktadır.

C.ESNEKLİK

- ✓ Yılda 4 defa emeklilik planınızı, 6 defa fon dağılımınızı ve (bir şirkette ilk defa akdettiğiniz sözleşmenizin yürürlük tarihini müteakip en az iki yıl geçmesi şartıyla) 1 defa emeklilik şirketinizi değiştirebilirsiniz.
- ✓ Katkı payı ödemeye ara verebilirsiniz.

D. EMEKLİLİKTE KAZANIMLAR

- ✓ Sistemde emeklilik hakkını kazanabilmem ve birikimle birlikte devlet katkısı hesabımdaki tutarın tamamını alma hakkını elde edebilmem için en az 10 yıl kalmış olmam ve 56 yaşını doldurmuş olmam gerektiğini biliyorum.
- ✓ Emekli olmam halinde belirli süreyle veya ömür boyu maaş ödemesi alabileceğimi biliyorum.
- ✓ Tüm birikimimi, toplu para olarak tek seferde şirketten alarak sistemden çıkabileceğimi biliyorum.
- ✓ Birikimlerimi alarak sözleşmemi sonlandırmam halinde, sistemde elde ettiğim yatırım geliri üzerinden, sistemde kaldığım süreye bağlı olarak, %5 ila %15 arasında değişen oranlarda gelir vergisi kesintisi yapılacağını biliyorum.

4.AYRILMA HALİNDE KAYBEDECEKLERİNİZ

Mevcut birikim ve devlet katkısı (..../..../.....itibarıyla)	
➤ Anapara	
➤ Getiri	
➤ Devlet katkısı	
hesabındaki toplam tutar	
Kesintiler	
➤ Ertelenmiş giriş aidatı kesintisi	
➤ Gelir vergisi kesintisi	

Ayrılma halinde ödenecek tutar	
➤ Birikim ¹	
➤ Hak edilen devlet katkısı tutarı ²	

- ✓ Sözleşmede 5 inci yılını dolduran katılımcılardan fon işletim gider kesintisi dışında kesinti yapılmayacaktır.

5. DİĞER HUSUSLAR

- ✓ 10 yıldan önce çıkmanız halinde: %15
- ✓ 10 yılı doldurarak ancak 56 yaşını tamamlamadan önce çıkmanız halinde: %10
- ✓ 10 yılı doldurarak ve en az 56 yaşını tamamlayarak çıkmanız halinde: %5 oranında getiri üzerinden **gelir vergisi kesintisi** yapılacaktır.
- ✓ Devlet katkısı hesabınızdaki tutarın; en az 3 yıl sistemde kalırsanız %15'ine, en az 6 yıl sistemde kalırsanız %35'ine, en az 10 yıl sistemde kalırsanız %60'ına, emeklilik hakkı kazanarak veya vefat/maluliyet nedeniyle ayrılırsanız tamamına hak kazanabilmektesiniz.

¹ Önce getiri üzerinden hesaplanan vergi kesintisi, sonra varsa giriş aidatı düşüldükten sonra kalan tutar belirtilecektir.

² Stopaj sonrası net tutar olduğu belirtilecektir.

(EK-10) AYRILMA BİLGİ FORMU (Kanunun Ek 2 nci ve Geçici 2 nci maddeleri kapsamında düzenlenen emeklilik sözleşmeler için)

(Bireysel ve Gruba Bağlı Bireysel Emeklilik Sözleşmeleri için)

1.KATILIMCI BİLGİLERİ

- ✓ Katılımcı Adı-Soyadı
- ✓ Katılımcı T.C. Kimlik Numarası
- ✓ Sözleşme Numarası
- ✓ Sözleşme Yürürlük Tarihi

2. FORM BİLGİSİ

- ✓ Formun Tanzim Tarihi
- ✓ Formu Düzenleyen Şirket

3.SAHİP OLUNAN AVANTAJLAR

A. TEŞVİK

- ✓ Ödeyeceğiniz katkı paylarının %25'ine karşılık gelen tutar hesabınızdan takip edilebileceğiniz şekilde taahhüt olarak hesaplanmakta ve hak kazanma oranlarına göre devlet tarafından hesabınıza "devlet katkısı" olarak ödenmektedir.
- ✓ 2 aylık cayma süresinin sonunda sistemde kalmayı tercih etmeniz halinde 1000 TL ilave devlet katkısı verilmektedir.
- ✓ Emeklilik döneminde birikiminizi en az 10 yıl süreli yıllık gelir sigortası olarak almayı tercih etmeniz halinde birikiminizin %5'i oranında ilave devlet katkısı verilmektedir.
- ✓ Emeklilik yatırım fonlarının yatırım gelirleri üzerinden, nemalanma aşamasında vergi alınmamaktadır.
- ✓ BU SÖZLEŞME KAPSAMINDA ÇALIŞANLARIN HESABINDAN FON İŞLETİM GİDER KESİNTİSİ DIŞINDA BAŞKA BİR KESİNTİ YAPILAMAZ.

B.ESNEKLİK

- ✓ Yılda 4 defa emeklilik planınız değiştirilebilir. Bu kapsamdaki plan değişiklikleri yalnızca işverenlerce yapılır. Çalışanlarca işyeri değişikliği veya faiz içeren veya faiz içermeyen yatırım aracı tercihi değişikliği harici plan değişikliği yapılamaz.
- ✓ Bireysel emeklilik hesabınızdaki birikimin ve ödenen katkı paylarının fonlar arasındaki dağılım oranları veya tutarları, bir yılda azami altı kez değiştirilebilir. Fon dağılım değişikliği hakkı çalışana aittir, ancak tercih etmeleri halinde bu hak portföy yönetim şirketine devredilebilir. Söz konusu talep portföy yönetim şirketine iletmek üzere emeklilik şirketine yapılır.
- ✓ Katkı payı ödemeye ara verebilirsiniz.

C. EMEKLİLİKTE KAZANIMLAR

- ✓ Sistemde emeklilik hakkını kazanabilmem ve birikimle birlikte devlet katkısı hesabımdaki tutarın tamamını alma hakkını elde edebilmem için en az 10 yıl kalmış olmam ve 56 yaşını doldurmuş olmam gerektiğini biliyorum.
- ✓ Emekli olmam halinde belirli süreyle veya ömür boyu maaş ödemesi alabileceğimi biliyorum.
- ✓ Tüm birikimimi, toplu para olarak tek seferde şirketten alarak sistemden çıkabileceğimi biliyorum.

- ✓ Birikimlerimi alarak sözleşmemi sonlandırmam halinde, sistemde elde ettiğim yatırım geliri üzerinden, sistemde kaldığım süreye bağlı olarak, %5 ila %15 arasında değişen oranlarda gelir vergisi kesintisi yapılacağını biliyorum.

4. AYRILMA HALİNDE KAYBEDECEKLERİNİZ

Mevcut birikim ve devlet katkısı (....../.....itibarıyla)	
➤ Anapara	
➤ Getiri	
➤ Devlet katkısı	
hesabındaki toplam tutar	
Kesintiler	
➤ Gelir vergisi kesintisi	
Ayrılma halinde ödenecek tutar	
➤ Birikim ³	
➤ Hak edilen devlet katkısı tutarı ⁴	

5. DİĞER HUSUSLAR

- ✓ 10 yıldan önce çıkmanız halinde: %15
- ✓ 10 yılı doldurarak ancak 56 yaşını tamamlamadan önce çıkmanız halinde: %10
- ✓ 10 yılı doldurarak ve en az 56 yaşını tamamlayarak çıkmanız halinde: %5 oranında getiri üzerinden **gelir vergisi kesintisi** yapılacaktır.
- ✓ Devlet katkısı hesabınızdaki tutarın; en az 3 yıl sistemde kalırsanız %15'ine, en az 6 yıl sistemde kalırsanız %35'ine, en az 10 yıl sistemde kalırsanız %60'ına, emeklilik hakkı kazanarak veya vefat/maluliyet nedeniyle ayrılırsanız tamamına hak kazanabilmektesiniz.

³ Getiri üzerinden hesaplanan vergi kesintisi düşüldükten sonra kalan tutar belirtilecektir.

⁴ Stopaj sonrası net tutar olduğu belirtilecektir.

(EK-11) AYRILMA TALEP FORMU

1. KATILIMCI BİLGİLERİ

Katılımcının

Adı-Soyadı:

T.C. Kimlik Numarası:

Telefon Numarası:

Bireysel Emeklilik Sözleşme Numarası:

Hesabının Bulunduğu Banka Adı:

Şube Adı:

Şube Kodu:

Hesap Numarası:

IBAN Numarası:

2. AYRILMA NEDENLERİ

(Bu alan istatistik amaçlıdır.)

- ☐ İşten ayrılma
- ☐ Nakit ihtiyacı
 - ☐ Kredi kartı vb. borcunu ödemek
 - ☐ Ev/araba vb. satın almak
- ☐ Hizmetlerden duyulan memnuniyetsizlik
 - ☐ Fon getirilerinin yetersizliği
 - ☐ İlgisizlik
 - ☐ Satış aşamasında yanlış bilgilendirme
- ☐ Diğer:

3. DİĞER HUSUSLAR

- ✓ Hesap bildirim cetvelinde belirtilen tutarda ayrılma işlemi tamamlanıncaya kadar geçecek sürede fon birim fiyatındaki farklılıklar nedeniyle değişiklik olabilecektir.
- ✓ İlgili mevzuat uyarınca, bu formun şirkete ulaştığı tarihten itibaren 20 iş günü içinde ayrılma işlemi sonuçlandırılacaktır.

4. FORM BİLGİSİ

Katılımcı Adı-Soyadı :

Tarih :...../...../...../

İmza :

(EK-12) EMEKLİLİK BİLGİ FORMU

EMEKLİLİK SEÇENEKLERİ

• EMEKLİLİK ERTELEMESİ

- Emeklilik hakkınızı hemen kullanmak zorunda değilsiniz. Birikiminizi emeklilik yatırım fonlarında tutarak emeklilik hakkınızı ileri bir tarihte kullanabilirsiniz.

Mevcut birikiminiz (.../.../... itibarıyla)	Tahmini birikiminiz (..... yıl sonra)

*Gelecekteki tahmini birikim hesaplamaları için ek satırlar eklenebilir.

• PROGRAMLI GERİ ÖDEME

- Şirket ile birlikte belirleyeceğiniz bir ödeme programı dahilinde birikiminiz kısım kısım geri ödenir.
- Birikiminizin henüz ödenmemiş kısmı bireysel emeklilik sisteminde kalır ve getiri elde etmeye devam eder. Hesabınızda kalan tutar için fon dağılım değişikliği yapabilir ve başka bir şirkete aktarım hakkınızı kullanabilirsiniz.
- Geri ödeme programınızı yılda en fazla 2 defa değiştirebilirsiniz.
- Birikiminizi istediğiniz anda toplu olarak alma hakkınız saklıdır.
- Programlı geri ödeme kapsamında tarafınıza ödeme yapılmaya başlandığında ilgili bireysel emeklilik hesabınıza tekrar katkı payı ödeyemezsiniz.
- Geri ödeme tutarına ilişkin getiri üzerinden net (%5 oranında) vergi kesintisi yapılır.

• TOPLU PARA

- Bireysel emeklilik hesabınızdaki birikiminizin tamamının veya bir kısmının ödenmesini isteyebilirsiniz.
- Getiri tutarı üzerinden %5 oranında gelir vergisi kesintisi yapılacaktır.
- Birikiminizin bir kısmını almanız durumunda, hesabınızda kalan tutar emeklilik yatırım fonlarında değerlendirilmeye devam eder.

Mevcut birikiminiz (.../.../..... itibarıyla)	Tarafınıza ödenecek net tutar (Birikimlerinizin tamamının alınması durumunda)

• YILLIK GELİR SİGORTASI

- Yıllık gelir sigortası, tek prim veya belirli süreler içinde ödenen primlere göre sigortalının yaşama ihtimaline bağlı olarak, sigortalıya veya ölümü halinde hak sahiplerine hemen veya belirli bir süre sonra başlayan, ömür boyu veya belirli bir süre için düzenli ödeme yapmayı öngören sigorta türüdür. Dolayısıyla bu sigorta, ürün seçiminize bağlı olarak, tarafınıza süreli veya ömür boyu maaş sağlar.
- Bu seçeneği seçmeniz durumunda, bireysel emeklilik sistemindeki getiri tutarı üzerinden %5 oranında gelir vergisi kesintisi yapılacaktır. Maaş ödemelerinden ek bir vergi alınmaz.
- Yıllık gelir sigortasını, hayat sigortası branşında faaliyet gösteren herhangi bir emeklilik veya sigorta şirketinden yaptırabilirsiniz.
- Şirketlerden yıllık gelir sigortası ürünlerine ilişkin seçenekler hakkında bilgi ve örnek hesaplamalar talep edebilirsiniz. İhtiyacınızı karşılayacak ürüne, tüm seçenekleri değerlendirdikten sonra karar vermeniz tavsiye olunur.

GENEL BİLGİLER

• EMEKLİLİK HAKKI

- Tüm sözleşmelerinizden emekliliğe hak kazanabilmeniz için en az bir sözleşmenizden bu hakkı kazanmanız gerekmektedir. Emekli olmadan önce, varsa diğer hesaplarınızı birleştirmeyi istemeniz durumunda, birleştirilmesini tercih ettiğiniz sözleşmelere ilişkin hesaplarınızı emeklilik talep formunda belirtmeniz gerekmektedir. Bu durumda emeklilik işlemlerinizi hesap birleştirme işlemi tamamlandıktan sonra gerçekleştirecektir.
- Diğer sözleşmelerinize ilişkin bilgilerinize e-devlet kapısı üzerinden erişebilirsiniz. Hesap birleştirme işlemi yapılan sözleşmeler bakımından bireysel emeklilik sistemine giriş tarihinden kaynaklanan süreye ilişkin haklarınız kaybolacaktır. Birleştirme işlemlerinde Kanunun Ek 2 nci, Geçici 2 nci maddeleri kapsamında kurulan sözleşmeler ve işveren grup emeklilik sözleşmeleri ile diğer sözleşmeler birbirinden ayrı değerlendirilir.

• EK BİLGİLER

- Kanun'un ek 2 nci maddesi kapsamında otomatik olarak bir emeklilik planına dahil edilen çalışana, emeklilik hakkını kullanırken hesabında bulunan birikimini en az on yıllık yıllık gelir sigortası sözleşmesi kapsamında almayı tercih etmesi durumunda, birikiminin yüzde beşi kadar ek Devlet katkısı ödemesi yapılır.
- Emekliliğe hak kazanan ve bu hakkı kullanarak bireysel emeklilik hesabındaki birikimini ve devlet katkısı hesabındaki tutarları almak isteyen katılımcı veya çalışan, toplu para, programlı geri ödeme ya da yıllık gelir sigortası seçeneklerinden birini seçer veya hesabındaki tutarı belirtilen seçenekler arasında paylaşabilir.
- Emeklilik başvuruza dahil edilecek şirketimiz nezdindeki sözleşmeler aşağıdaki gibidir.

Sözleşme Numarası	Birikim Tutarı (Devlet katkısı hesabındaki tutar dahil)	Emekliliğe Hak Kazanma Tarihi

- Bireysel emeklilik sisteminin temel amacı, kişilere emekliliklerinde kullanabilecekleri ek bir gelir sağlamaktır. Bu nedenle, henüz sosyal güvenlik kurumundan emekli olmamışsanız ve düzenli bir gelirin varsa bireysel emeklilik sisteminden emekli olma kararınızı tekrar değerlendirmeniz tavsiye olunur.

• KATILIMCI BİLGİLERİ

- Katılımcı Adı-Soyadı:
- Katılımcı T.C. Kimlik Numarası:
- Bireysel Emeklilik Sözleşme Numarası:
- Emeklilik Sözleşmesi Yürürlük Tarihi:

• FORM BİLGİSİ

- Formun Tanzim Tarihi:
- Formu Düzenleyen Şirket:

Katılımcı Adı-Soyadı :

Tarih :...../...../...../
İmza :

(EK-12) EMEKLİLİK TALEP FORMU

• KATILIMCI BİLGİLERİ

Katılımcının

Adı-Soyadı:

T.C. Kimlik Numarası:

Telefon Numarası:

Bireysel Emeklilik Sözleşme Numarası:

Hesabının Bulunduğu Banka Adı:

Şube Adı:

Şube Kodu:

Hesap Numarası:

IBAN Numarası:

• BİRİKİMLERİN ALINMA YÖNTEMİ

Birikimlerinizi hangi yöntemi kullanarak almak istediğinizi belirtiniz:

- ☐ Toplu Para
- ☐ Programlı Geri Ödeme
- ☐ Yıllık Gelir Sigortası
- ☐ Diğer (Katılımcı emekliliğe bağlı olarak hak etmiş olduğu birikimini birden fazla seçeneği kullanarak almayı istemesi halinde bu seçeneği işaretlemek ve seçenekler arasında paylaştırdığı birikim tutarını belirtmek zorundadır.)

• BİRDEN FAZLA SÖZLEŞMENİN OLMASI

- ☐ Tüm hesaplarımı birleştirerek emeklilik hakkımı kullanmak istiyorum.
- ☐ Aşağıda belirttiğim hesaplarımın birleştirilmesi suretiyle emeklilik hakkımı kullanmak istiyorum.

Sözleşmenin bulunduğu şirket	Sözleşmenin numarası

• DİĞER HUSUSLAR

- ✓ Sistemde birden fazla sözleşmeniz var ise ve emeklilik hakkınızı, emeklilik hakkını kazandığınız sözleşmenizi tercih ettiğiniz diğer sözleşmelerinize ilişkin hesaplarınız ile birleştirmek suretiyle kullanabilirsiniz. Diğer taraftan, hesap birleştirmeye dahil edilmeyerek yürürlükte kalan sözleşmeler için devlet katkısı hak edışı, stopaj, emeklilik ve benzeri tüm süre hesaplamalarında sözleşmelerin kendi yürürlük tarihleri esas alınacaktır.

- ✓ Hesap bildirim cetvelinde belirtilen tutarda emeklilik işlemi tamamlanıncaya kadar geçecek sürede fon birim fiyatındaki farklılıklar nedeniyle değişiklik olabilecektir.
- ✓ İlgili mevzuat uyarınca, bu formun şirkete ulaştığı tarihten itibaren ve varsa hesap birleştirme işlemlerinin tamamlanmasını müteakip 10 iş günü içinde emeklilik işlemi sonuçlandırılacaktır.

- **FORM BİLGİSİ**

Katılımcı Adı-Soyadı :

Tarih :...../...../...../

İmza

(EK-13) HESAP BİLDİRİM CETVELİ

1. Katılımcı Bilgileri

- Katılımcının/Çalışanın adı-soyadı, T.C. Kimlik Numarası
- Katılımcının adres bilgisi
- Belgenin oluşturulma tarihi
- Belgenin ait olduğu dönem (dönem aralıkları şeklinde)*
- Talep nedeni/gönderim nedeni (ayrılma, aktarım, yıl dönümü nedenleri ile bilgilendirme)*

2. Sözleşmeye İlişkin Bilgiler

- Bireysel emeklilik sözleşmesinin yürürlük tarihi
- Emeklilik sözleşme/işveren-grup emeklilik sertifika/otomatik katılım sertifika numarası*
- Plan Adı
- (Varsa) Aktarımla gelen sertifikanın tarih ve sözleşme numarası

3. Finansal Bilgiler*

➤ Birikim Tutarı

Hesap bildirim cetvelinin oluşturulma tarihi itibarıyla ulaşılan:

- Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren toplam birikim tutarı
- Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren toplam katkı payı tutarı
- Bildirim dönemi itibarıyla toplam katkı payı tutarı
- Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren toplam getiri tutarı
- Bildirim dönemi itibarıyla toplam getiri tutarı
- (Varsa) Aktarımla gelen tutar
- Aktarıma Esas Birikim Tutarı (TL) (Kesintiler sonrası tutar)
- Ayrılmaya Esas Birikim Tutarı (TL) (Kesintiler sonrası tutar)
- Emekliliğe Esas Birikim Tutarı (TL) (Kesintiler sonrası tutar)
- Devlet Katkısı Toplam Tutarı:
 - Nakdi Tutar (TL)
 - Taahhüt Edilen Tutar (TL)
- Hak Edilen Devlet Katkısı Tutarı
- Toplam Tutar (TL)
- Hak ediş oranı (%)

4. Kesintiler

- Giriş Aidatı Tutarı
- Yönetim Gider Kesintisi Tutarı
- Fon Toplam Gider Kesintisi Tutarı
- Ara Verme Halinde Yönetim Gider Kesintisi Tutarı
- Ek Performans Kesintisi
- Ayrılma Halinde Yapılacak Gelir Vergisi Kesintisi Oranı (%)

5. İlgili Plana İlişkin Bilgiler

- Şirketçe ilgili planda sunulan fonların, kuruluşundan hesap bildirim cetveli tanzim tarihine kadar geçen dönemde ve son hesap dönemindeki getirilerini gösteren tablo
- Varsa, emeklilik planındaki kesintilere, fon unvanlarına ve benzeri mahiyetteki değişikliklere ilişkin bilgilendirme

6. Diğer Hususlar

- Hesap Bildirim Cetvelinde belirtilen tutarda hesap birleştirme/aktarım/ayrılma işlemi tamamlanıncaya kadar geçecek sürede fon birim fiyatındaki farklılıklar nedeniyle değişiklik oluşabilir.
 - BEFAS (Bireysel Emeklilik Fon Alım Satım Platformu) üzerinden katılımcının tercih ettiği fonlara ilişkin kesintiler ve fonlara ilişkin bilgilerin BEFAS Bilgilendirme Platformu'ndan öğrenilebileceğine ilişkin Hesap Bildirim Cetveline hüküm konulabilir.

➤ **İşveren Grup Emeklilik Sertifikaları için;**

- Varsa hak kazanılan/kazanılmayan birikim bilgisi
- Varsa hak kazanma süresi

➤ **Form bilgisi**

- Her sayfada “asıl nüsha” ifadesinin eklenmesi
- Seri ve sıra numarası
- Dijital imza kaşesi
- Şirketin unvanı, adresi, vergi dairesi, vergi numarası, MERSİS no, iletişim bilgileri

(EK -14) Katılımcıları Bilgilendirme Notu

Katılımcıları Bilgilendirme Notunda Yer Alması Gereken Bilgiler

- ✓ Katılımcının adı-soyadı
- ✓ Katılımcının sözleşme/sertifika numarası
- ✓ Katılımcının dahil olduğu plan

- ✓ Katılımcının fon dağılımı ve ilgili fonlara göre yıllık FTGK oranı (Katılımcının üç aylık dönem içerisinde fon dağılımını değiştirmiş olması yahut bu yönde talimat vermiş olması durumunda bu husus ayrıca dipnot olarak belirtilecektir. Tabloda ise, “katılımcı bilgilendirme notu”nun hazırlandığı tarih itibarıyla mevcut bulunan fon dağılımına yer verilecektir.)

- ✓ Toplam birikim tutarı ve fonlara ilişkin genel bilgiler (fonların içerdiği yatırım araçları, stratejileri, yatırım kısıtları, risk profilleri vb.)

- ✓ Finansal piyasalardaki güncel gelişmeler (Bir önceki bilgilendirme notundan sonra finansal piyasalarda ortaya çıkan gelişmeleri de içeren, katılımcının fon tercihlerini etkileyebilecek gelişmeler belirtilecektir.)

- ✓ Fonlara ilişkin performans bilgileri (Katılımcının dahil olduğu ve şirket tarafından ilgili plan kapsamında sunulan diğer fonların sözleşme kuruluşundan bugüne, yılbaşından bugüne ve önceki bilgilendirme notundan bugüne kadarki getirileri belirtilecektir. Fonların getirileri, hisse senedi, devlet tahvili ve kıymetli madenler gibi gösterge niteliğindeki yatırım araçlarının ilgili dönemdeki getirileri ile karşılaştırmalı olarak gösterilmelidir.)
- ✓ BEFAS (Bireysel Emeklilik Fon Alım Satım Platformu) üzerinden katılımcının tercih ettiği fonlara ilişkin kesintiler ve fonlara ilişkin bilgilerin BEFAS Bilgilendirme Platformu'ndan öğrenilebileceğine ilişkin hüküm konulabilir.

- ✓ Fonlara ilişkin yatırım riski ve diğer finansal riskler (Katılımcının dahil olduğu fonların risk profillerine paralel olarak, kısa ve orta vadede fonlara ilişkin olarak karşılaşılabilecek risklere yer verilecektir.)

(EK-15) Çalışanları Bilgilendirme Notu

Çalışanları Bilgilendirme Notunda Yer Alması Gereken Bilgiler

- ✓ Çalışanın adı-soyadı
- ✓ Çalışanın sözleşme ve sertifika numarası
- ✓ Çalışanın dahil olduğu plan
- ✓ Şirkete ödenen katkı payı tutarı (Her aya ait verinin ayrı ayrı belirtilmesi gerekmektedir.)
- ✓ Ödeme dönemi
- ✓ İlgili ücretten yapılan katkı payı kesinti oranı (Her aya ait verinin ayrı ayrı belirtilmesi gerekmektedir.)
- ✓ Birikim Tutarı
- ✓ Fon dağılımı
- ✓ Fonlara ilişkin genel bilgiler (fonların içerdiği yatırım araçları, stratejileri, yatırım kısıtları, risk profilleri vb.)
- ✓ Finansal piyasalardaki güncel gelişmeler (Bir önceki bilgilendirme notundan sonra finansal piyasalarda ortaya çıkan gelişmeleri de içeren, çalışanın fon tercihlerini etkileyebilecek gelişmeler belirtilecektir.)
- ✓ Fonlara ilişkin performans bilgileri (Çalışanın dahil olduğu ve şirket tarafından ilgili plan kapsamında sunulan diğer fonların sözleşme kuruluşundan bugüne, yılbaşından bugüne ve önceki bilgilendirme notundan bugüne kadarki getirileri belirtilecektir. Fonların getirileri, hisse senedi, devlet tahvili ve kıymetli madenler gibi gösterge niteliğindeki yatırım araçlarının ilgili dönemdeki getirileri ile karşılaştırmalı olarak gösterilmelidir.)
- ✓ BEFAS (Bireysel Emeklilik Fon Alım Satım Platformu) üzerinden katılımcının tercih ettiği fonlara ilişkin kesintiler ve fonlara ilişkin bilgilerin BEFAS Bilgilendirme Platformu'ndan öğrenilebileceğine ilişkin hüküm konulabilir.
- ✓ Fonlara ilişkin yatırım riski ve diğer finansal riskler (Katılımcının dahil olduğu fonların risk profillerine paralel olarak, kısa ve orta vadede fonlara ilişkin olarak karşılaşılabilecek risklere yer verilecektir.)

(EK-16) Otomatik Katılım Sertifikası

1. Emeklilik Şirketine İlişkin Bilgiler

- ✓ Unvanı
- ✓ Posta, elektronik posta ve Internet adresi,
- ✓ Telefon, çağrı merkezi ve faks numarası.

2. Adına Sözleşme Yapılan Çalışana İlişkin Bilgiler

- ✓ Adı-soyadı
- ✓ T.C. kimlik/Mavi kart numarası
- ✓ Doğum tarihi (gün/ay/yıl)/yeri (nüfus cüzdanındaki bilgiler esas alınacaktır)
- ✓ Telefon (cep) numarası veya elektronik posta adresi
- ✓ Fon Tercihi (Faizli/Faizsiz)
- ✓ Sisteme dahil edildiği tarih

3.İşverene/İşverenin Yetkili Temsilcisine İlişkin Bilgiler⁵

- ✓ İşverenin/İşverenin Yetkili Temsilcisinin adı soyadı
- ✓ İşverenin/İşverenin Yetkili Temsilcisinin telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresi

4.Emeklilik planına ilişkin genel bilgiler

- ✓ Plan numarası/adı,
- ✓ Sunulan fon ve fonun içeriğine ilişkin özet bilgi
- ✓ Plan kapsamında yapılan fon işletim gider kesintisi ve fon toplam gider kesintisine ilişkin bilgiler
- ✓ Katkı payı fon dağılım oranları,

5.Sisteme İlişkin Genel Bilgiler

- ✓ Katkı payı ödemesine ilişkin genel bilgiler (katkı payı ödeme oranının artırılabilmesine dair bilgi de verilecektir)
- ✓ Cayma hakkına ilişkin bilgiler
- ✓ Devlet katkılarına ve hakediş oranlarına ilişkin genel bilgiler
- ✓ Çalışma ilişkisi sona erme, yeni işe başlama işveren değişikliği durumlarında hak ve yükümlülükleri
- ✓ Emeklilik planı değişikliğine ilişkin bilgiler
- ✓ Fon dağılım değişikliğine ilişkin bilgiler
- ✓ Fon dağılım değişikliğinin portföy yönetim şirketine devredilebileceğine ilişkin bilgiler
- ✓ BEFAS (Bireysel Emeklilik Fon Alım Satım Platformu) üzerinden başka şirketlerin fonlarını tercih edebileceğine ve katılımcının tercih ettiği fonlara ilişkin kesintiler ve fonlara ilişkin bilgilerin BEFAS Bilgilendirme Platformu'ndan öğrenilebileceğine ilişkin bilgiler
- ✓ Ara verme hakkına ilişkin bilgiler

⁵ Teklif formunun düzenlenmesinde taraf olan kişinin bilgilerine yer verilir.

- ✓ Emeklilik hakkını kazanabilmenin ön koşullarına ilişkin bilgiler
- ✓ Emekliliğe hak kazanılması halinde birikimlerin geri alınmasında tercih edilebilecek alternatiflere ilişkin bilgiler (Toplu para/Programlı geri ödeme/Yıllık Gelir Sigortası)
- ✓ Başlangıç fonundan sonra geçiş yapılacak fonlara ve bu geçişteki otomatik sürece ilişkin bilgi
- ✓ Sistemden ayrılan çalışanların, belirlenen süre içerisinde otomatik olarak yeniden sisteme dahil edilmelerine ilişkin bilgiler
- ✓ Çalışanın ilgili emeklilik sözleşmesi çerçevesinde varsa bildirim yükümlölüklerine ilişkin bilgiler

(EK-17) Grup Emeklilik Sertifikası

a) Emeklilik şirketine ilişkin bilgiler

Şirketin;

- Unvanı,
- Posta, elektronik posta ve Internet adresi,
- Telefon, çağrı merkezi ve faks numarası
- Açık adresi

b) Sponsora /katılımcıya ilişkin bilgiler

b1) Sponsorun;

- Unvanı,
- Açık adresi
- Bağlı bulunduğu vergi dairesi ve vergi numarası,
- Posta adresi
- Yetkili kişinin adı-soyadı
- Sponsorun sözleşme içerisindeki konumu (Katkı payı ödeyen/Katkı payı ödemesine aracılık eden)

b2) Katılımcının;

- Tabiiyeti
- TC kimlik numarası, mavi kart numarası
- Adı-soyadı,
- Doğum tarihi,
- Gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesine dahil olduğu tarih,
- Gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesi ve grup emeklilik sertifika numarası,
- Ana-baba adı,
- Telefon (ev/iş/cep),
- Yazışma adresi ve elektronik posta adresi,
- Vergi kimlik numarası ve bağlı bulunan vergi dairesi (yabancı uyruklular için)

c) Emeklilik planına ilişkin genel bilgiler

- Plan numarası/adı,
- Plan kapsamında sunulan fonlar,
- Plan kapsamında yapılan kesintiler,
 - Fon toplam gider kesintisi
 - Katkı payı üzerinden alınan yönetim gider kesintisi
 - Ara verme durumunun tanımı ve varsa ara verme durumunda uygulanacak yönetim gider kesintileri
 - Giriş aidatı tutarı, ödeme şekli ve sıklığı
- Katkı payı tutarı, ödeme şekli ve sıklığı, katkı payı ödeme başlangıç tarihi,
- Katkı payı fon dağılım oranları,
- Katılımcının tabi olduğu varsa hak kazanma koşullarına ilişkin hususlar,
- Fon dağılımı, plan ve şirket değiştirme haklarının kim tarafından kullanılacağına ilişkin bilgi,
- BEFAS (Bireysel Emeklilik Fon Alım Satım Platformu) üzerinden başka şirketlerin fonlarının tercih edilebileceği ve katılımcının tercih ettiği fonlara ilişkin kesintiler ve fonlara ilişkin bilgilerin BEFAS Bilgilendirme Platformu'ndan öğrenilebileceğine ilişkin bilgi,
- Sponsorun katkı payı ödemesi yapmaması halinde emeklilik şirketinin katılımcıya bilgilendirme yapacağına ilişkin açıklama

d) Sertifika düzenlenme tarihi

EK-18 Emeklilik gelir planına geçişte sunulacak asgari bilgiler

1. Emeklilik gelir planında sunulan fonlar ve fon işletim gider kesintisi oranları,
2. Varsa emeklilik gelir planında sunulan programlı geri ödeme şablonları,
3. Önerilen programlı geri ödeme ve muhtemel ödeme tablosu,
4. Fon dağılımı değişikliği, plan değişikliği (sadece gelir planları arasında yapılabilir) ve birikimlerin aktarımına ilişkin uygulama esasları,
5. Programlı geri ödeme seçeneğinin değiştirilmesine ilişkin esaslar,
6. Birikimlerin tamamen ödenmesine ilişkin esaslar,
7. Programlı geri ödemenin yıllık gelir sigortasından farkı ve buna ilişkin ödemelerin sadece bireysel emeklilik hesabındaki birikimlerle sınırlı olduğu hususuna ilişkin açıklamalar,
8. Geri ödeme planındaki tutarların varsa seçilen endekse veya piyasalardaki dalgalanmalara bağlı olarak değişebileceği hususuna ilişkin açıklamalar.

EK-19 Yıllık gelir sigortasına geçişte sunulacak asgari bilgiler

1. Sunulan yıllık gelir sigortası ürünlerinin genel özellikleri ve yıllık gelir sigortası ürünlerinde verilen teminatların kapsamı,
2. Sigortanın süresi,
3. Varsa yıllık gelir garanti ödeme süresi,
4. Sigortalının vefatı halinde yıllık gelirin kanuni mirasçılara veya lehdara devrine ilişkin esaslar ve yıllık gelir devir oranları,
5. Yıllık gelir ödeme dönemleri,
6. Ödenecek yıllık gelir tutarları ve artışları,
7. Sigortanın sonlandırılmasına ilişkin şartlar.

Ek-20:Bireysel Emeklilik Sisteminde Hak Kazanılmayan Devlet Katkılarından Ödenmeyen veya Eksik Ödenen Devlet Katkılarına İlişkin Bildirim

Tablo.1 : Özet Bilgiler

Referans Numarası	Şirketin Unvanı	Şirketin vergi kimlik numarası	Şirketin adresi	Şirketin bağlı bulunduğu vergi dairesi	Ödenmeyen veya Eksik Ödenen Hak Kazanılmayan Devlet Katkısı Tutarı	Hak kazanılmayan tutarın Hazine Müsteşarlığı hesabına ödenmesi gereken tarih

Tablo.2 : Detay Bilgiler

Referans Numarası	Şirketin Unvanı	Katılımcı/Çalışan T.C. Kimlik Numarası	Katılımcı/Çalışan Sözleşme Numarası	Ödenmeyen veya Eksik Ödenen Hak Kazanılmayan Devlet Katkısı Tutarı	Hak kazanılmayan tutarın Hazine Müsteşarlığı hesabına ödenmesi gereken tarih

Ek-21: Bireysel Emeklilik Sisteminde Haksız Olarak Ödendiği Tespit Edilen Devlet Katkılarına İlişkin Bildirim

Şirketin Unvanı	Şirketin vergi kimlik numarası	Şirketin adresi	Şirketin bağlı bulunduğu vergi dairesi	Haksız ödendiği tespit edilen tutar	Haksız ödeme tutarının Emeklilik Gözetim Merkezi tarafından Şirkete ödendiği tarih

EK – 22 : Tahsilat Verisi

I. İşverene ait bilgiler:

- a) Sicil Numarası
- b) Vergi Kimlik Numarası
- c) Bağlı bulunduğu vergi dairesi
- ç) SGK İşyeri Sicil Numarası
- d) (Banka vb.) şubeler için şubenin bağlı olduğu (bankanın) işverenin işyeri sicil numarası

II. Çalışana ait bilgiler:

- a) İsim – Soyisim
- b) Tckn/Mkn
- c) Doğum Tarihi
- ç) Telefon No ve/veya E-Posta adresi
- d) Maaş Hesap IBAN Numarası
- e) Çalışan Statüsü:
- i) Yeni Giren
- ii) Mevcut Çalışan
- iii) Ücretsiz İzin vb.
- iv) Ara Vermiş - Talep Üzerine

III. Ödemeye İlişkin Bilgiler

- a) Dönem Bilgisi (Yıl/Ay)
- b) Ücret Ödeme Günü (Yıl/Ay/Gün)
- c) Ödeme Tipi
- i) Katkı Payı
- ii) Kompanse/Ek Katkı Payı Tutarı
- iii) Eksik veya Hiç Ödenmemiş Katkı Payı Tutarı*
- iv) Mahsup Tutarı**
- ç) Katkı Payının Matraha Oranı (Kesinti Oranı)
- d) Katkı Payı Tutarı

* “Eksik veya hiç ödenmemiş katkı payı tutarları” için ayrıca dönem bilgisi verilir veya bu tutarlar için yeni bir tahsilat verisi hazırlanabilir.

** “Mahsup edilecek tutarlar” için (-) eksi bakiye yazılacak dönem ile (+) artı bakiye yazılacak dönem bilgisine yer verilir veya bu tutarlar için yeni bir tahsilat verisi hazırlanabilir.

</

RİSK PROFİL ANKETİNE İLİŞKİN GENELGE (2017/20)

Risk Profil Anketi

MADDE 1 – (1) Ek-1’de yer alan risk profil anketi,

- a) Katılımcının, tamamı başlangıç fonu veya tamamı standart fonda bulunan birikimi için fon dağılım değişikliği yapılmasını talep ettiğinde,
- b) Katılımcının 25, 35, 45, 50 ve 54 yaşlarını tamamladığı günü takip eden en geç 5 işgünü içinde ve şirketteki sözleşmeleri bakımından sistemde emeklilik hakkını kazanma tarihinden 2 yıl önceki günü takip eden en geç 5 işgünü içinde,
- c) Fon tercih ve fon dağılımı değişikliği hakkının portföy yönetim şirketine devredilmesinden önce,
- ç) Herhangi bir zamanda katılımcının risk profil anketi yapmayı talep etmesi halinde katılımcılara sunulur.

(2) Emeklilik şirketi, birinci maddenin (c) fıkrası hariç olmak üzere, risk profil anketi yapmak isteyip istemediği hususunda katılımcının tercihini alır. Yanıtın olumlu olması halinde anketi uygular. Emeklilik şirketi tarafından anket hizmeti kapsamında yürütülecek tüm iş ve işlemler; yazılı, çağrı merkezi aracılığıyla, internet sitesinde katılımcı adına oluşturulan güvenli sayfa veya diğer güvenli elektronik iletişim araçları kullanılarak yapılabilir. Ayrıca, emeklilik şirketi risk profil anketini, kurumsal internet sitesinde katılımcı adına oluşturulan güvenli sayfada sürekli erişilebilecek şekilde sunar. Alınan yanıtlar şirket tarafından değerlendirilerek, katılımcının risk profili belirlenir ve bu profil esas alınarak fon tercihi ve fon dağılımı önerisinde bulunulur. Önerinin bağlayıcılığı bulunmamakta olup, katılımcı farklı bir fon tercihi ve fon dağılımı tercihinde bulunabilir.

Yürürlük

MADDE 2 – (1) Bu Genelge 01.01.2018 tarihinde yürürlüğe girer.

Genelge’nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2017/20	19.12.2017	01.01.2018

EK-1

Risk Profil Anketi

Yatırımcı tarafından yüklenilmesi kabul edilebilir olan riskin düzeyi, "risk profili" olarak adlandırılır. Bireysel emeklilik sistemi (BES), katılımcılarının yatırım riskine olan duyarlılığını ölçerek risk profilinin belirlenmesi, katılımcının beklentilerini doğru olarak karşılamak için uygun emeklilik yatırım fonunun önerilmesine imkân tanır.

Aşağıda yer alan sorular risk profilinizi tespit etmek amacıyla tasarlanmıştır. Bu kapsamda, finansal tercihleriniz, mali durumunuz ve hedefleriniz incelenerek size özel yatırım stratejisi ve fon önerisinde bulunulması amaçlanmaktadır. Bu nedenle sorulara eksiksiz, doğru veya size en yakın gelen yanıt vermek suretiyle anketi tamamlamanız önem arz etmektedir.

Ankete katılım sağlamanız veya anket sonunda önerilecek fonu/fonları tercih etmeniz zorunlu değildir. Değerlendirme tamamen anket sorularına verdiğiniz cevaplar kapsamında yapılacaktır.

Sorular

Soru 1) Aşağıda belirtilen süre boyunca sistemde kalmayı düşünüyorum.

☐ 3 yıldan daha kısa	0
☐ 3 – 6 yıl arasında	3
☐ 6 – 10 yıl arasında	6
☐ 10 yıldan daha fazla	9

Soru 2) Finansal yatırım işlemleri hakkındaki bilginiz nasıldır?

☐ Hiçbir bilgim yok.	0
☐ Çok az bilgim var.	1
☐ Makul düzeyde bilgim var ve yatırım araçları arasındaki farkı anlıyorum.	2
☐ Oldukça bilgiliyim ve yatırımlarımı etkileyebilecek faktörleri anlayabiliyorum.	3
☐ Tecrübeli ve uzman bir yatırımcıyım.	4

Soru 3) Getiri ve risk alma hususlarında ne düşünüyorsunuz?

☐ Getiri beklentisi yerine, mümkün olan en düşük riski alarak, birikimin değer kaybetmemesi öncelikli hedefimdir.	0
☐ Az da olsa düzenli bir getiri kazanmak ve bu yönde düşük risk almak isterim.	2
☐ Makul bir getiri sağlamak için orta düzeyde bir risk almak isterim.	4
☐ Birikimimi büyütmek öncelikli hedefimdir, kısa vadede meydana gelebilecek anapara kayıpları ve dalgalanmalar beni endişelendirmez.	6
☐ Uzun vadede en yüksek getiriyi elde etmek isterim. Bunun için yüksek risk alabilirim.	9

Soru 4) Kazanma veya kaybetme ihtimaliniz olan bir yıllık süreçte, 4 farklı yatırım seçeneğiniz olduğunu düşünelim. "100.000'lik birikiminiz için hangi fonu tercih edersiniz?

☐ A Fonu: %3 kazanç: "3.000 kazanç	0
☐ B Fonu: %10 kazanç veya %3 kayıp ihtimali: "10.000 kazanç veya "3.000 kayıp	3
☐ C Fonu: %25 kazanç veya %10 kayıp ihtimali: "25.000 kazanç veya "10.000 kayıp	6
☐ D Fonu: %50 kazanç veya %20 kayıp ihtimali: "50.000 kazanç veya "20.000 kayıp	9

Soru 5) "10.000'lik emeklilik birikiminiz değer kaybederek "9.000'e düştü. Bu durumda;

☐ Paniklerim ve bütün fonlarımı satarım. Risk almamaya çalışırım.	0
☐ Tedirgin olurum. Birikimin bir kısmı için farklı ve daha güvenli fonlara geçiş yaparım.	2
☐ Herhangi bir değişiklik yapmadan sabırlı bir şekilde beklerim. Birikimin uzun vadede tekrar değer kazanacağını düşünürüm.	3
☐ Birikimimde düşmeye neden olan fonlara, fiyatları düşmüşken daha fazla ağırlık veririm. Düşük fiyatları fırsata çeviririm.	5

Soru 6) Sizin ya da ailenizin mali durumu hangi maddede özetlenmiştir?

☐ Hiç/çok az birikimim ve fazla miktarda borcum var.	0
☐ Bir miktar birikimim ve düzenli ödediğim borçlarım var.	2

☐ Düzenli olarak birikim yapabiliyorum ve borcum her an kapatılabilecek düzeyde.	3
☐ Birikimlerim gayet iyi ve hiç borcum bulunmuyor.	5

Soru 7) Emeklilik dönemini düşündüğümüzde, yeteri kadar geliriniz olacağını düşünüyor musunuz?

☐ SGK'dan emekliliğim yok, BES dışında başka bir gelir beklentim yok.	0
☐ Eşimin SGK'dan alacağı emeklilik maaşı dışında başkaca bir güvencem yok.	2
☐ SGK'dan alacağım emeklilik maaşı dışında başkaca bir güvencem yok.	3
☐ SGK'dan alacağım emeklilik maaşının yanısıra, gayrimenkul yatırımlarımdan ek gelir bekliyorum.	4
☐ Başkaca finansal yatırımlarım veya başka emeklilik sistemlerinde üyeliklerim var.	6

Soru 8) Yatırımınızın faiz içerip içermemesi sizin için önemli midir?

☐ Evet, faiz içermemesini tercih ederim.
☐ Hayır, önemli değildir.

Katılımcının Risk Profili

Düşük Risk (0-15 puan)

Düşük risk profilinde bir katılımcısınız. Yatırım riski almak veya birikiminizde dalgalanma yaşamak istemiyorsunuz. Öncelikli hedefiniz anaparanızı korumak ve bunun için getiriden mahrum kalmayı da göze alıyorsunuz.

Tarafınıza önerilecek düşük risk profilindeki fonlar, 1-2 yıllık yatırım dönemi hedefleyen katılımcılar için idealdir. Daha uzun süreli yatırım dönemi hedefleyen katılımcıların daha fazla getiri elde etmek için orta risk profilindeki fonları tercih etmesi uygun olabilir.

Orta Risk (16-23 puan)

Yatırım konularına kısmen hakim olan orta risk profilinde bir katılımcısınız. Önceliğiniz, paranızın değer kaybetmemesi olmakla birlikte güvende hissettiğiniz kadar risk alma eğiliminiz bulunuyor.

Tarafınıza önerilecek orta risk profilindeki fonlar, 3-4 yıllık yatırım dönemi hedefleyen katılımcılar için idealdir. Daha uzun süreli yatırım dönemi hedefleyen katılımcıların daha fazla getiri elde etmek için yüksek risk profilindeki fonu; daha kısa süreli yatırım dönemi hedefleyen katılımcıların ise düşük risk profilindeki fonu tercih etmesi uygun olabilir.

Yüksek Risk (24-32 puan)

Risk profiliniz, birikiminizi büyütmek için dönemsel riskleri üstlenebileceğinizi göstermektedir.

Tarafınıza önerilecek yüksek risk profilindeki fonlar, 5-6 yıllık yatırım dönemi hedefleyen katılımcılar için idealdir. Daha uzun süreli yatırım dönemi hedefleyen katılımcıların daha fazla getiri elde etmek için çok yüksek risk profilindeki fonu; daha kısa süreli yatırım dönemi hedefleyen katılımcıların ise orta risk profilindeki fonu tercih etmesi uygun olabilir.

Çok Yüksek Risk (33-47 puan)

Çok yüksek risk profilindeki bir katılımcısınız. Getiri sağlamak sizin için önemli ve bunun için risk almaya açıksınız.

Tarafınıza önerilecek çok yüksek risk profilindeki fonlar, 7 yıl veya daha uzun süreli yatırım dönemi hedefleyen katılımcılar için idealdir. Daha kısa süreli yatırım dönemi hedefleyen katılımcıların ise yüksek risk profilindeki fonu tercih etmesi uygun olabilir.

Tavsiye Edilecek Fonlar

Katılımcıların ilk 7 soru kapsamında verdikleri yanıtlar dikkate alınarak, her seçeneğin sağ tarafında bulunan puanların toplanması suretiyle risk skoru hesap edilir ve risk skoruna göre katılımcının risk profili ortaya çıkartılır. Bu kapsamda, ilgisine göre 4 farklı risk profili arasından katılımcının dahil olduğu grup için hazırlanan metin katılımcıya gösterilir.

Otomatik katılım sistemindeki katılımcılara belirlenen risk profiline göre düşük risk profili için muhafazakar/ temkinli, orta risk profili için dengeli, yüksek risk profili için atak/ dinamik/ büyüme veya çok yüksek risk profili için agresif değişken fon önerilir. Otomatik katılım sisteminde yer almayan katılımcılara ise belirlenen risk profiline uygun fon dağılımları önerilir.

8. soru kapsamında "Evet, faiz içermemesini tercih ederim." yanıtını veren katılımcılar için sadece faiz içermeyen fonlar önerilir.

Diğer taraftan, plan kapsamında belirlenen kategoriye uygun fon bulunmaması veya faiz içermeyen fon bulunmaması durumlarında şirket bu hususta katılımcıyı bilgilendirerek herhangi bir öneride bulunmaz. Katılımcının, risk profil anketi sonucundan farklı bir fon tercihinde bulunması durumunda katılımcının tercih ettiği fon seçeneklerine göre işlem yapılır.

FON TERCİHİ, FON DAĞILIMI DEĞİŞİKLİĞİ İLE BU HAKLARIN DEVİRİNE İLİŞKİN GENELGE (2017/21)

Çalışanlar Adına Fon Tercihi Yapılması

MADDE 1 – (1) Çalışanların işverenleri aracılığıyla otomatik olarak emeklilik planına dâhil edilmesi uygulaması kapsamında çalışanın “faiz içeren” veya “faiz içermeyen” yatırım araçlarına yönelik herhangi bir tercihte bulunmaması durumunda, bu tercih çalışan adına işveren tarafından yapılır.

Fon Tercihlerine İlişkin Yönlendirici Nitelikte Yorum ve Tavsiyede Bulunulması

(Ek kenar başlığı: 14.04.2022-2022/11 s. G. md1)¹

MADDE 2-(Ek madde: 14.04.2022-2022/11 s. G. md1)⁽¹⁾ (1) Şirketler, katılımcılarının emeklilik planlarını, risk profillerini, faiz hassasiyetini, emekliliklerine kalan süreleri, katılımcı yaşını, ekonomik konjonktürü ve katılımcının birikimini etkileyecek diğer hususları dikkate alarak katılımcı bazında veya aynı özellikleri haiz katılımcılardan meydana getirilmiş gruplar bazında fon tercihi konusunda yönlendirici nitelikte yorum ve tavsiyelerde bulunabilir.

(2) Şirketlerin katılımcılarına fon tercihi konusunda yönlendirici nitelikte yorum ve tavsiyelerde bulunabilmeleri için finans alanında asgari üç yıl mesleki deneyimi olan ve Sermaye Piyasası Faaliyetleri Düzey 3 Lisansına sahip en az bir çalışanı istihdam etmeleri ve bu çalışanın bağlı olduğu bir araştırma birimini oluşturmaları veya görevlendirmeleri zorunludur.

(3) Fon tercihi konusunda tavsiyede bulunmak üzere ikinci fıkra kapsamında oluşturulan veya görevlendirilen araştırma birimi tarafından ayda bir kereden az olmamak üzere şirketçe katılımcıya sunulan fonlar hakkında her risk grubuna yönelik ayrı tavsiyeler içeren araştırma raporu hazırlanır ve katılımcılara verilecek tavsiye kararında bu rapor esas alınır. Şirket, fon tavsiyesini elektronik iletişim araçları veya robo-danışmanlık uygulamaları ile katılımcılarına iletebilir veya katılımcıların erişimine sunabilir.

(4) İkinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla şirketlerin anlaşmalı portföy yönetim şirketlerinden araştırma raporu temin etmesi mümkündür. Portföy yönetim şirketlerinin hazırladığı araştırma raporlarından dolayı katılımcı ile emeklilik şirketi arasında ortaya çıkabilecek uyuşmazlıklarda emeklilik şirketinin sorumluluğu devam eder.

(5) Fon tercihi konusunda tavsiyede bulunma faaliyetinin yürütülmesi sırasında şirketler tarafından;
a) Katılımcıların risk profillerini belirlemek üzere yapılan risk profil anketi kapsamında elde edinilen bilgiler dikkate alınarak en uygun yatırım kararını almalarını sağlayacak yönde tavsiyede bulunulması (Şirket, 2017/20 sayılı Risk Profil Anketine İlişkin Genelge’de tanımlı risk profili anketini kullanabileceği gibi Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumundan (Kurum) onay almak kaydıyla, kendi belirleyeceği bir risk profil anketini ya da risk profilini belirlemek üzere başka bir yöntemi de kullanabilir),

b) Sunulan yorum ve tavsiyelerde katılımcıları yanıltıcı, aldatıcı, bilgi ve tecrübe eksikliklerini istismar edici, yanlış, gerçek dışı veya “en sağlam”, “en iyi”, “en güvenilir” gibi öznel ve abartılı ifadelerle yer verilmemesi,

c) Yapılan fon seçimlerinin, fonlara ilişkin yapılan yorum ve tavsiyelerin güvenilir kaynak, belge, rapor ve analizlerle desteklenerek belirlenmesi ve tarafsız olması,

ç) Şirketin, kasten fon işletim gider kesintisi yüksek fonlara yönlendirme yapmaması en iyi gayret esası doğrultusunda tavsiyede bulunması,

d) Belirli fonların katılımcının risk profilinden bağımsız bir şekilde sistematik olarak aynı veya yakın oranlarda önerilmemesi,

e) Belirli bir getirinin sağlanacağına dair herhangi bir vaat veya taahhütte kesinlikle bulunulmaması,

¹2017/21 sayılı Genelgeye madde eklenmiştir.

zorunludur. Aksi durumda Kurum, 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 11 inci maddesinin (1) fıkrasında yer alan “uygun tavsiyede bulunma” sorumluluğunun gereği şekilde yerine getirilmediği yönünde işlem tesis edebilir.

(6) Şirket, katılımcılarına fon tercihi konusunda yönlendirici nitelikte yorum ve tavsiyelerde bulunmadan önce,

a) Bu maddenin ikinci fıkrasında yer alan araştırma biriminin çalışma usulüne ve çalışanlarına dair detaylı bilgiyi,

b) Bu maddenin üçüncü fıkrasında yer alan araştırma raporunun ilk nüshasını,

c) Bu maddenin beşinci fıkrasının (a) bendine uygun olarak kullanacağı risk profil anketini ya da yöntemine dair izahatı

Kuruma resmi yazı ile iletir.

(7) Şirket, katılımcı sayısı bakımından en yüksek olan gruba veya orta risk seviyesindeki katılımcılarına vereceği tavsiyeleri bu fıkra çerçevesinde emeklilik gözetim merkezine de gönderir. Söz konusu tavsiyeler, emeklilik gözetim merkezi tarafından kayda alınarak, talep edildiğinde Sermaye Piyasası Kuruluna veya Kuruma hazırlanacak raporlamalarda veya denetim faaliyetlerinde kullanılabilir. Şirketler tarafından bahsedilen katılımcı grubuna yönelik verilecek tavsiyelerin emeklilik gözetim merkezine gönderimine ilişkin yöntem, format ve gönderim sıklığı Kurumun uygun görüşü alınarak emeklilik gözetim merkezince belirlenir.

(8) Şirket, katılımcılarına, kendisi tarafından sunulan emeklilik planlarına ilişkin fon tavsiyesinde bulunabilir. Şirket, katılımcının bireysel emeklilik sistemi haricindeki birikimleri için katılımcıya yönlendirmede bulunamaz.

(9) Katılımcının fon dağılımı değişikliği, genelgenin dördüncü maddesi hükmü saklı kalmak üzere, katılımcının talebi doğrultusunda gerçekleştirilir.

(10) Fon tavsiyesi katılımcının yanı sıra ilgisine göre sponsor veya işverene de yapılabilir. Otomatik katılım sisteminde yer alan çalışanlara da işbu madde kapsamında fon tavsiyesinde bulunulabilir.

(11) Fon tavsiyesi hizmetlerine karşılık olarak herhangi bir ücret talebinde bulunulamaz ve kesinti yapılamaz.

Fon Dağılımı Değişikliği

MADDE 3 – (Değişik fıkra : 14.04.2022-2022/11 s. G. md2) (1) Bireysel emeklilik hesabındaki birikimin ve ödenen katkı paylarının fonlar arasındaki dağılım oranları veya tutarlarının değiştirilme talebi, aynı gün içinde (saat 11:00’e kadar) iptal edilebilir. Bu durumda iptale konu talep, Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkındaki Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında düzenlenen fon tercihi ve dağılımında değişiklik yapma hakkı hesabında dikkate alınmaz. Aynı gün içinde (saat 11:00’e kadar) birden fazla değişiklik talebi yapılması halinde, değişiklik hakkının yalnızca birinin kullanıldığı kabul edilir ve son yapılan değişiklik geçerli olur. Aynı gün içinde (saat 11:00’den sonra) yapılan tüm değişiklikler yapıldıkları an itibarıyla geçerli olur ve her biri değişiklik yapma hakkından ayrı ayrı indirilir. 4 üncü madde kapsamında portföy yönetim şirketlerince yapılacak fon dağılımı değişiklikleri de Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkındaki Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında düzenlenen fon tercihi ve dağılımında değişiklik yapma hakkı sınırına dahildir.

Fon Tercih ve Fon Dağılımı Değişikliği Hakkının Devri

MADDE 4 – (Değişik fıkra : 14.04.2022-2022/11 s. G. md2) (1) İlgisine göre katılımcı, sponsor veya işveren fon tercih ve fon dağılımı değişikliği hakkını Sermaye Piyasası Kurulu tarafından portföy yöneticiliği yapmak üzere yetkilendirilmiş portföy yönetim şirketlerine devredebilir.

(2) Devir talebi, ilgili portföy yönetim şirketine iletmek üzere emeklilik şirketine yapılır. Emeklilik şirketi, sisteme giriş aşamasında veya sonrasında katılımcılardan bu yönde talep toplayabilir. Devir işlemine karar verilmesi durumunda emeklilik şirketi; katılımcı ve portföy yönetim şirketinin iletişim kurmasına aracılık eder, tarafların iletişim bilgilerini paylaşır.

(3) Fon tercih ve fon dağılımı değişikliği hakkını hakkı kendisine devredilen portföy yönetim şirketi, risk profil anketi sonuçlarını ve piyasa koşullarını dikkate alarak, katılımcıların fon tercih ve fon dağılımı değişikliklerini, portföy yönetim sözleşmesi yürürlükte olduğu sürece ve sözleşme hükümleri

dahilinde vekil sıfatıyla gerçekleştirir. Devir hakkı, emeklilik sözleşmesi veya sertifika bazında gerçekleştirilir ve katılımcının emeklilik planında yer alan fonlar ile sınırlıdır.

(4) Katılımcıya ait emeklilik sözleşmesi veya sertifika aynı şirkette kalmaya devam ettiği sürece, portföy yönetim sözleşmesi geçerliliğini korur ve devir hakkı için herhangi bir bitiş tarihi belirlenemez. Ancak, sözleşmenin kurulmasını izleyen birinci yılın sonunda, katılımcı veya portföy yönetim şirketinin talep etmesi halinde sözleşme sonlandırılabilir. Katılımcının birikimini başka bir emeklilik şirketine aktarması halinde, portföy yönetim sözleşmesinin tadil edilmesi veya sonlandırılması gerekir.

(5) **(Değişik fıkra : 14.04.2022-2022/11 s. G. md2)** Portföy yönetim sözleşmesinde, sadece bireysel emeklilik yatırım fonlarının fon tercih ve fon dağılımı değişikliği hakkının devri kararlaştırılır. Söz konusu sözleşmede, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenen asgari içeriğe ilave olarak aşağıda yer alan hususlara yer verilir.

- a) Emeklilik sözleşmesinin aynı şirkette yürürlükte kalmaya devam ettiği ve sözleşmenin kurulmasını izleyen bir yıllık sürenin sonunda taraflardan birinin portföy yönetim sözleşmesini sona erdirmeye talebi olmadığı sürece portföy yönetim sözleşmesinin geçerliliğini koruyacağı bilgisi,
- b) Portföy yönetim şirketi tarafından herhangi bir getiri garantisi verilmediği bilgisi,
- c) Katılımcının, portföy yönetim sözleşmesi devam ettiği sürece fon tercih ve fon dağılımı değişikliği yapamayacağı bilgisi,
- ç) Katılımcıya risk profil anketinin uygulanmasının zorunlu olduğu bilgisi ve sözleşme eki olarak risk profil anketi,
- d) Fon devir hakkına konu sözleşme/sertifika bilgileri (birden fazla olabilir),
- e) Yıllık dönemler halinde yapılacak bilgilendirmenin hangi iletişim aracı ile yapılacağı.

(6) **(Değişik fıkra: 14.04.2022-2022/11 s. G. md2)** Portföy yönetim sözleşmesinin bir nüshası düzenlendiği anda katılımcıya verilir ve bir nüshası ilgili emeklilik şirketine iletilir. Portföy yönetim şirketi, portföy yönetim sözleşmesini, sözleşmenin sonlanmasını müteakip beş yıl boyunca muhafaza eder ve talep edilmesi halinde Kuruma sunar.

(7) Portföy yönetim sözleşmesinin bir örneğini alan emeklilik şirketi, ilgili portföy yönetim şirketine, kendi internet sitesinde katılımcı, sponsor veya işveren adına oluşturulan güvenli sayfadan, kullanıcı bilgileri ile şifreli erişim imkanı sağlar. Portföy yönetim şirketi, sadece katılımcıya ait birikim tutarına ve emeklilik planı kapsamındaki fonlara (devlet katkısı dâhil) ilişkin bilgilere erişebilir. Portföy yönetim şirketi, fon tercih ve fon dağılımı değişikliği talimatı dışında herhangi bir yetki kullanamaz.

(8) Emeklilik şirketi, portföy yönetim sözleşmesi devam ettiği sürece, katılımcının fon tercih ve dağılımı değişikliği işlemi gerçekleştirememesini sağlayacak sistemsel tedbirleri alır ve katılımcıdan gelecek fon tercih ve fon dağılımı değişiklik taleplerini dikkate almaz. Portföy yönetim sözleşmesinin sona ermesi halinde, durum katılımcı veya portföy yönetim şirketi tarafından beş işgünü içinde ilgili şirkete bildirilir. Sözleşmenin sonlandığı bilgisini alan şirket, sistem üzerinde tanımlamış olduğu kısıtları devir öncesi duruma getirir ve erişim yetkilerini yeniden düzenler.

(9) Portföy yönetim şirketi, portföy yönetim sözleşmesinde belirlenen iletişim aracı ile katılımcıyı yılda en az bir defa, asgari olarak aşağıdaki hususlarda bilgilendirir.

- a) Katılımcının mevcut emeklilik fonu dağılımı, söz konusu fonların yıllık ve varsa son üç ve beş yıllık getiri oranları ile performans ölçütü ve aynı türde yer alan tüm emeklilik yatırım fonlarının yıllık ve varsa son üç ve beş yıllık getiri oranları ile genel sektör ortalaması,
- b) Katılımcının birikim tutarı, getiri tutarı ile yıllık, son üç ve beş yıllık getiri oranları,
- c) Katılımcının devlet katkısı hesabına ilişkin bilgiler (hak kazanılan tutar, getiri tutarı vb.)

(10) **(Değişik fıkra: 14.04.2022- 2022/11 s .G. md2)** Katılımcının fon tercih ve fon dağılımı değişikliği hakkını devralan portföy yönetim şirketi, sunacağı hizmetlerde Sermaye Piyasası Kurulu tarafından ilgili mevzuatta belirlenen ilke ve kurallara uymak zorundadır. Sermaye Piyasası Kurulu tarafından, faaliyet izni ve/veya yetki belgesi iptal edilen veya faaliyeti geçici olarak durdurulan portföy yönetim şirketinin portföy yönetim sözleşmesi geçerliliğini kaybederek kendiliğinden sona erer. Bu durumda emeklilik şirketi, sistemini devir öncesi duruma getirmekle ve erişim yetkilerini yeniden düzenlemekle yükümlüdür.

(11) Emeklilik şirketi aracılık edeceği portföy yönetim şirketlerini serbestçe belirleyebilir. Emeklilik şirketi ile portföy yönetim şirketi arasında aşağıdaki hususların belirlendiği bir sözleşme imzalanır.

- a) Katılımcının ödeyeceği hizmet bedelinin tahsilatına emeklilik şirketinin aracılık edip etmeyeceği,
- b) Portföy yönetim şirketi ile katılımcı arasında düzenlenecek olan portföy yönetim sözleşmesinin imzalanmasına emeklilik şirketinin aracılık edip etmeyeceği,
- c) Bu maddenin 9 uncu fıkrası kapsamında, yapılacak bilgilendirmenin katılımcılara iletilmesine emeklilik şirketinin aracılık edip etmeyeceği,
- ç) Portföy yönetim şirketinden alacakları hizmete ilişkin olarak katılımcılardan gelebilecek bilgi talebi, öneri ve şikayetlerin karşılanmasına emeklilik şirketinin aracılık edip etmeyeceği,
- d) 2017/20 sayılı Risk Profil Anketine İlişkin Genelge'nin birinci maddesinin (b) fıkrası kapsamında gerçekleştirilen risk profili anketinin hangi tarafça gerçekleştirileceği. (anketin emeklilik şirketi tarafından yapılması halinde, verilen yanıtlar portföy yönetim şirketi ile paylaşılır.)
- (12) Hizmet bedeli, bireysel emeklilik sisteminde yer alan mevcut kesintilerden bağımsız olarak tahsil edilir. Emeklilik şirketi, hizmet bedelini ek fayda olarak katılımcı adına karşılayabilir.

Yürürlük

MADDE 5 – (1) Bu Genelge 01.01.2018 tarihinde yürürlüğe girer.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2017/21	19.12.2017	01.01.2018
Genelge'de Değişiklik Yapan Genelge'nin		
Numarası	Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2022/11	01.07.2022	01.07.2022

**SİGORTA ve EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN TFRS 15'E GEÇİŞ
TARİHİNE İLİŞKİN GENELGE (2018/04)**

Bilindiği üzere Sigortacılık Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrası “*Sigorta şirketleri ve reasürans şirketleri, hesaplarını ve mali tablolarını, Müsteşarlıkça belirlenecek esaslara ve örneğe uygun olarak düzenlemek, ilan ettirmek ve Müsteşarlığa göndermek zorundadır.*” hükmünü amirdir. Bakanlığımıza intikal eden başvurulardan; Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından hazırlanan, 9 Eylül 2016 Tarihli ve 29826 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “TFRS 15 Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat” Standardına uyum kapsamında sigorta ve emeklilik şirketlerinin sistem altyapılarını geliştirmeleri gerektiği, Standart kapsamında ertelemeye konu kayıtların vergi uygulamaları açısından değerlendirilmesi ve ilgili vergi mevzuatında düzenleme yapılması gerektiği ve ilgili Standardın sermaye yeterliliği gibi hususlarda sigorta ve emeklilik şirketlerinin mali yapılarında uyumsuzluğa yol açacağı, bu itibarla Standarda geçişin TFRS 9 ve TFRS 17 ile eşzamanlı olmasının talep edildiği anlaşılmaktadır.

Bakanlığımızca yapılan değerlendirme sonucunda; sigorta sözleşmelerinde sunulan ek hizmetlere ilişkin TFRS 15 ve KGK tarafından yayımlanacak TFRS 17 arasında çakışan hükümlerin olduğu, TFRS 17'ye uyum kapsamında sigorta ve emeklilik şirketlerinin çalışmalara başladığı, TFRS 9 “Finansal Araçlar” Standardına uyum kapsamında sigortacılık sektörüne 01.01.2021 tarihine kadar süre tanınmış olduğu; bu çerçevede, TFRS 15'e uyum kapsamında yapılması gereken yatırımların TFRS 17 ve TFRS 9 ile birlikte eşzamanlı yapılmasının etkinliği arttıracığı ve uygulamada ortaya çıkabilecek önemli aksaklıkların önüne geçilmesini sağlayacağı anlaşılmıştır.

Bu itibarla, sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketlerinin TFRS 15 kapsamında ertelenmesi gereken gelirleri ile giderleri bakımından söz konusu standarda geçiş tarihlerinin TFRS 17 ve TFRS 9 standardına geçiş ile eşzamanlı olarak gerçekleştirilmesi uygun görülmüştür.

Bu genelge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2018/04	25.09.2018	25.09.2018

KATILIM ESASLI SİGORTACILIK VE BİREYSEL EMEKLİLİK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN GENELGE (2021/3)

Amaç, kapsam ve dayanak

MADDE 1 - (1) Bu Genelge, 19/12/2020 tarihli ve 31339 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Katılım Esasları Çerçevesinde Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına istinaden katılım esaslı sigortacılık ve bireysel emeklilik faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir.

(2) Bu Genelgede düzenlenmeyen hususlar için sigortacılık ve bireysel emeklilik mevzuatının ilgili diğer hükümleri esas alınır.

Tanımlar

MADDE 2 - (1) Bu Genelgede geçen;

- a) Aracı: 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu Kanun kapsamında tanımlanan bireysel emeklilik aracısı ile 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu kapsamında tanımlanan broker ile sigorta acentesini,
- b) Danışma komitesi: Sigortacılık ve bireysel emeklilik faaliyetlerinin katılım esasları çerçevesinde icrasını teminde görev alan komiteyi,
- c) **(Değişik: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md1)** Katılım emeklilik fonu: Emeklilik şirketlerince katılım esasları çerçevesinde oluşturulan ve unvanında katılım ibaresi bulunan emeklilik yatırım fonunu,
- ç) Katılım emeklilik planı: Unvanında katılım ibaresi bulunan ve içeriği katılım emeklilik fonlarından oluşan emeklilik planını,
- d) Katılım esasları: Sigortacılık veya bireysel emeklilik faaliyetlerinin Yönetmelik çerçevesinde icra edilmesini sağlamak amacıyla danışma komitesince ilgili hükümler esas alınarak tespit edilen usul ve esasları,
- e) Katılım sigortacılığı: Katılım esaslarına göre icra edilen sigortacılık faaliyetini,
- f) Kurul: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,
- g) Kuruluş: Katılım esaslı ürün veya hizmeti bulunan veya Yönetmelik hükümleri çerçevesinde faaliyet gösteren şirketler aracılığıyla ürün ve hizmet sunan Tarım Sigortaları Havuzu ve Doğal Afet Sigortaları Kurumunu; söz konusu şirketlerden gelen katkı payları ile görevini ifa eden Güvence Hesabı, Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu ile diğer ilgili havuz, fon, hesaplar ile bunları uhdesinde bulunduran veya işleten şirketi,
- ğ) Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
- h) Müessese: Şirket veya kuruluşlara dışarıdan danışma komitesi hizmeti verecek dernek, vakıf, eğitim ve araştırma merkezi, şahıs veya tüzel kişi firmaları ve benzeri yapıları,
- ı) Şirket: Katılım esaslarına göre faaliyet gösteren 5684 sayılı Kanuna tâbi sigorta, reasürans şirketi ve sigorta kooperatifi ile 4632 sayılı Kanuna tâbi emeklilik şirketini,
- i) Yönetmelik: 19/12/2020 tarihli ve 31339 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Katılım Esasları Çerçevesinde Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Yönetmeliği, ifade eder.

BİRİNCİ BÖLÜM DANIŞMA KOMİTESİNE İLİŞKİN HUSUSLAR

Danışma komitesinin bağımsızlığına ilişkin hususlar

MADDE 1 – (1) Şirket veya kuruluş danışma komitesi yapılanmasını organizasyon şemasında hiyerarşik bir ilişki olmaksızın yönetim kurulu ile bağlantılı şekilde gösterir. Yönetim kurulu danışma komitesine emir ve talimat veremez. Danışma komitesinin kararlarını etkileyecek veya yönlendirecek

iş ve işlemlerde bulunamaz.

(2) Yönetim Kurulu, danışma komitesinin görev ve sorumluluklarını yerine getirmesi için gerekli tedbirleri almakla ve danışma komitesince bilinmesi gereken bilgi ve belgeleri eksiksiz olarak ve zamanında sunulmasını sağlamakla yükümlüdür.

Danışma komitesi kararlarına ilişkin hususlar

MADDE 2 – (1) (Değişik: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md2) Danışma komitesi, sigortacılık veya bireysel emeklilik faaliyetlerinin katılım esasları çerçevesinde icra edilmesini sağlamak amacıyla karar alır. Karara esas teşkil eden ilgili İslami hükümlere yer verilir.

(2) Karar verilmesi gereken konuya ilişkin açık İslami hükümlerin olmaması durumunda, fıkıh usulü tatbik edilerek karar verilir.

(3) **(Değişik: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md2)** Danışma komitesi, vereceği karara ilişkin ihtiyaç duyduğu bilgi ve belgeleri katılım uyum biriminden ya da katılım uyum sorumlusundan talep eder. Şirket veya kuruluşun ilgili birimleri, talep edilen bilgi ve belgeleri katılım uyum birimine ya da katılım uyum sorumlusuna gecikmeksizin ve eksiksiz olarak sunmakla yükümlüdür.

(4) **(Ek: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md2)** Danışma komitesi üyelerinin sözlü ya da elektronik ortamda onayladıkları hususlar bir sonraki toplantı tutanaklarına işlenir.

Danışma komitesinin raporlamasına ilişkin hususlar

MADDE 3 – (1) Danışma komitesi ilgili takvim yılı içerisindeki şirket veya kuruluş faaliyetlerinin katılım esaslarına uygun yürütülüp yürütülmediğine ilişkin tespitlerin ve değerlendirmelerin yer aldığı bir rapor hazırlamakla ve söz konusu raporu ilgili yılsonunu müteakip en geç üçüncü ayın sonuna kadar şirket veya kuruluş yönetim kuruluna sunmakla yükümlüdür. Raporun bir örneği ilgili takvim yılını izleyen dördüncü ayın sonuna kadar şirket veya kuruluş tarafından Kuruma gönderilir.

(2) Söz konusu raporda aşağıdaki hususlara yer verilir.

a) İlgili yıla ait;

i) sunulan ürün ve hizmetlerin,

ii) yatırım, fon ve nakit yönetimi faaliyetlerinin,

iii) aktüerya, muhasebe ve raporlama işlemlerinin,

iv) hasar yönetimi ve reasürans işlemlerinin,

v) reklam, pazarlama ve tanıtım faaliyetlerinin katılım esaslarına uygun yürütülüp yürütülmediğine ilişkin değerlendirme,

b) Varsa ürün ve hizmet geliştirmeye yönelik öneriler,

c) **(Mülga: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md3)**

(3) **(Değişik: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md3)** Raporlamaya ilaveten, danışma komitesi görevini icra ederken tespit ettiği uyumsuzlukları gecikmeksizin yönetim kuruluna veya yönetim kurulunca yetkilendirilmiş olması halinde bir ya da birden fazla yönetim kurulu üyesine bildirir.

Danışma komitesinin vereceği eğitime ilişkin hususlar (Mülga: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md4)

Şirket veya kuruluş bünyesinde oluşturulan danışma komitesi üyeleri ile akdedilecek sözleşmeye ilişkin hususlar

MADDE 4 – (1) Şirket veya kuruluş, danışma komitesi üyeleri ile tam zamanlı veya kısmi zamanlı hizmet sözleşmesi akdedebilir. Sözleşme kapsamında danışma komitesi üyelerinin başka sahalarda görev ve sorumluluk almamalarını şart koşabilir.

(2) **(Değişik: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md5)** Şirket veya kuruluş tarafından danışma komitesi üyesinin görev alabileceği şirket veya kuruluş sayısına ilişkin bir kısıtlama talep edilmesi durumunda söz konusu kısıtlamanın mahiyeti akdedilecek hizmet sözleşmesinde açıkça belirtilir.

(3) Şirket veya kuruluş, danışma komitesi üyesinin diğer görev ve sorumluluklarının şirket veya kuruluştaki görev ve sorumluluklarını aksatmayacağına dair ayrıca taahhüname almakla yükümlüdür.

(4) Şirket veya kuruluş, danışma komitesi üyelerinin her biri ile ayrı ayrı ve süresi üç yılı aşmayacak şekilde hizmet sözleşmesi akdeder. Süresi biten sözleşme tekrar yenilenebilir. Sözleşmede bir

hizmet bedeli öngörülmesi durumunda söz konusu bedel danışma komitesince verilecek karar sayısına göre tespit edilemez.

(5) Sözleşmede; sunulan hizmetin konusu, kapsamı ve süresi, tarafların sorumlulukları ve yükümlülükleri gibi hususlar açık, anlaşılır ve tereddütte mahal vermeyecek şekilde ifade edilir.

(6) Sözleşmede, Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin beşinci fıkrasına aykırı hareket edilmesi, şirket veya kuruluşa ait bilgi ve belgelerin sözleşmede belirtilen amaçlar dışında kullanılması ve üçüncü kişilere açıklanması durumunda yasal işlem başlatılacağı hususuna yer verilir.

Danışma komitesi toplantıları ve kararlarına ilişkin hususlar

MADDE 5 – (1) (Değişik: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md6) Danışma komitesi üyesinin Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında belirtilen aylık toplantıya mazeretsiz olarak arka arkaya iki kez katılmaması veya sözleşme yılı içerisinde toplamda üç toplantıya mazeretsiz olarak katılmaması durumunda, şirket veya kuruluş, danışma komitesi üyesinin görevini sonlandırabilir.

(2) Danışma komitesi, katılım esaslarına uygunluğunun tespiti amacıyla, kendisine arz edilen, ürün ve hizmetler ile düzenlenecek form, sözleşme, poliçe ve bilgilendirme metinlerine ilişkin görüş ve önerilerini en geç beş iş günü içinde sunmakla yükümlüdür.

(3) **(Değişik: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md6)** Danışma komitesinde alınan kararları imzalamayan veya karara muhalif olup da yazılı olarak ya da elektronik ortamda muhalefet gerekçelerini karar tarihinden itibaren yedi gün içerisinde katılım uyum birimine bildirmeyen üyeler toplantıya mazeretsiz katılmamış sayılır.

(4) **(Değişik: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md6)** Danışma komitesi kararlarında meri mevzuata aykırı hükümlere yer verilemez. Bununla birlikte danışma komitesinin karar alma süreçlerinde meri mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil eden hususların ortaya çıkması halinde, danışma komitesince katılım esasları çerçevesinde alternatif bir çözüm bulunmaya çalışılır. Söz konusu çözümün bulunamaması halinde şirket veya kuruluş uyuşmazlığa konu hususları gerekçeleri ile birlikte gecikmeksizin Kuruma bildirilir.

(5) **(Ek: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md6)** Danışma komitesinde ilgili yıl içerisinde gerçekleştirilecek toplantıların tamamına, katılım uyum birimi sorumlusunun veya katılım uyum sorumlusunun (meşru mazeret halleri dışında) katılımı zorunludur.

Danışma komitesi üyelerinin öğrenim ve tecrübe şartlarına ilişkin hususlar

MADDE 6 – (1) Danışma komitesi üyelerinde aranacak eğitim ve öğrenim şartlarına ilişkin hususlar aşağıda belirtilmiştir.

Danışma komitesi üyelerinden;

a) En az birinin İslami ilimler veya ilahiyat fakültelerinden lisans düzeyinde mezuniyetinin yanı sıra İslam hukuku alanında lisansüstü mezuniyetinin olması,

b) En az birinin İslami ilimler veya ilahiyat fakültelerinden lisans düzeyinde mezuniyetinin yanı sıra lisansüstü düzeyinde İslam hukuku alanının muamelat konularında ihtisas sahibi olması veya katılım finans alanında lisansüstü mezuniyetinin olması,

c) En az birinin katılım finans alanının lisans ya da lisansüstü düzeyinde; İslami finans, İslami ekonomi, İslam ekonomisi ve finansı, İslami bankacılık, İslami sigortacılık, İslami bankacılık ve sigortacılık kapsamına giren programlardan birinden mezun olması şartları aranır.

(2) Birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen eğitim şartının yanı sıra Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamında aranacak mesleki deneyim şartının kesintisiz olması şart değildir.

(3) Mesleki deneyim şartı aranırken aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulur.

a) Bankacılık, sigortacılık, sermaye piyasası veya diğer finansal alanlarda faaliyet gösteren kurum veya kuruluşlardan en az birinde çalışmış olmak,

b) Üniversitelerin ekonomi, finans, bankacılık, sigortacılık ve benzeri programların en az birinde lisans veya lisansüstü düzeyinde ders vermek (Her bir dönem altı aylık tecrübe yerine sayılır).

(4) Bu madde çerçevesinde yurtdışındaki bir yükseköğretim kurumundan mezuniyeti ve yurtdışı mesleki deneyimi bulunan kişiler mezuniyet ve mesleki deneyim şartına ilişkin belgelerin asıllarını ve noter tasdikli tercümelerini şirket veya kuruluşa sunmakla yükümlüdür.

İKİNCİ BÖLÜM

KATILIM UYUM BİRİMİNE İLİŞKİN HUSUSLAR

Katılım uyum biriminin çalışma esaslarına ilişkin hususlar

MADDE 1 – (1) (Değişik: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md7) Katılım uyum birimi idari açıdan genel müdüre bağlı olarak faaliyet gösterir. Genel müdür, katılım uyum biriminde gerekli nitelikleri haiz ve yeterli sayıda personelin görevlendirilmesinden, işlerin aksatılmadan yürütülmesinden ve katılım uyum birimi tarafından talep edilen bilgi ve belgelerin ilgili diğer birimlerce zamanında ve eksiksiz olarak karşılanmasından sorumludur. Genel müdür, mezkûr görev ve sorumluluklara ilişkin yetki ve sorumluluklarını, genel müdür yardımcısı veya genel müdür yardımcısına denk olan personele devredebilir.

(2) Katılım uyum birimi sorumlusu, birim faaliyetlerinin aksamadan yürütülmesi amacıyla gerekli tedbirleri alır.

(3) Katılım uyum birimi, görev ve sorumlulukları kapsamında yönetim kuruluna ve danışma komitesine asgari üç ayda bir raporlama yapar.

(4) Emeklilik fonlarının tamamı katılım emeklilik fonlarından oluşmayan şirketlerde söz konusu raporlama altı ayda bir yapılır.

(5) Yönetim Kurulu, katılım uyum birimi tarafından hazırlanan raporlarda yer alan uyumsuzluk ve eksikliklerin giderilmesinden sorumludur.

(6) **(Değişik: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md7)** Raporlamaya ilaveten, katılım uyum birimi görevini icra ederken tespit ettiği uyumsuzlukları yedi iş günü içerisinde danışma komitesine ve yönetim kuruluna bildirir.

(7) Danışma komitesince ihtiyaç duyulan tüm bilgi ve belgeler katılım uyum birimi tarafından eksiksiz olarak karşılanır.

Katılım uyum biriminin yapılanmasına ilişkin hususlar

MADDE 2 – (1) Katılım uyum birimi Yönetmelikle belirlenen görev ve sorumluluklarını ifa ederken aşağıda belirtilen fonksiyonlar çerçevesinde görevini icra eder.

a) Katılım Risk Yönetimi Fonksiyonu; faaliyetlerin katılım esasları ile uyumlu olmamasından veya yanlış algılanmasından kaynaklanan, itibar ve müşteri kaybı gibi olumsuz sonuçlara yol açan durumları önlemek amacıyla aşağıda yer alan faaliyetler icra edilir.

i) Katılım risk stratejisinin belirlenmesi,

ii) Katılım risklerinin tespit edilmesi ve değerlendirmesi,

iii) Katılım risklerinin yönetilmesi ve varsa kaybı telafi edici önerilerde bulunulması,

b) Katılım Gözetim Fonksiyonu; faaliyetlerin katılım esasları ile uyumlu olmasını sağlamak amacıyla aşağıda yer alan faaliyetler icra edilir.

i) Katılım esaslı ürün ve hizmetleri izlemek,

ii) Faaliyetlerin danışma komitesi kararları ile uyumluluğunu gözetmek,

iii) Denetim, talep ve şikâyet sonucu oluşan tespitleri değerlendirmek,

iv) Veri paylaşımı ve raporlama süreçlerine katkı sağlamak.

c) Katılım Araştırma ve Geliştirme Fonksiyonu; faaliyetlerin sürekliliğini ve geliştirilmesi sağlamak amacıyla aşağıda yer alan faaliyetler icra edilir.

i) Danışma komitesi sekretaryasını yürütmek,

ii) Danışma komitesine arz edilecek konulara ilişkin gerekli araştırmayı yapmak, bilgi ve belgeleri toplamak, kararları muhafaza etmek ve ilgili birimlerle paylaşmak,

iii) Ürün ve hizmet geliştirme süreçlerine katkı sunmak,

iv) Ulusal ve uluslararası alandaki ilgili şer'i kararları ve standartları takip etmek.

Katılım uyum biriminin kurulmasına ilişkin hususlar

MADDE 3 – (1) Fonlarının tamamı katılım emeklilik fonundan oluşan emeklilik şirketinin veya katılım esaslı faaliyet gösteren sigorta veya reasürans şirketinin bünyesinde katılım uyum birimi kurması

zorunludur.

(2) Kuruluşun veya fonlarının tamamı katılım emeklilik fonundan oluşmayan emeklilik şirketinin bünyesinde katılım uyum birimi kurması zorunlu değildir.

(3) (**Değişik: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md8**) Bünyesinde müstakil katılım uyum birimi kurmak zorunda olmayan şirket veya kuruluş, söz konusu birimin görev ve sorumluluklarını yürütecek en az bir personeli katılım uyum sorumlusu olarak görevlendirmekle yükümlüdür. Söz konusu şirket veya kuruluşta görev alacak sorumlu personelin katılım finans alanında lisans veya lisansüstü programların birinden mezun olması veya Kurumca uygun görülecek ulusal veya uluslararası sertifika sahibi olması yeterlidir.

(4) (**Değişik: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md8**) Katılım uyum sorumlusu, katılım uyum biriminin görev ve sorumlulukları kapsamında doğrudan şirket, kuruluş veya kuruluş bünyesindeki havuzu işleten şirketin genel müdürüne bağlı olarak görevini icra eder. Genel müdür, mezkûr görev ve sorumluluklara ilişkin yetki ve sorumluluklarını, genel müdür yardımcısı veya genel müdür yardımcısına denk olan personele devredebilir.

(5) Katılım uyum birimi personelinin şirket veya kuruluş nezdindeki varsa diğer görev ve sorumluluklarının, katılım uyum birimi kapsamındaki görev ve sorumluluklarını aksatır nitelikte olmaması zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KATILIM İÇ DENETİM RAPORUNA İLİŞKİN HUSUSLAR

Katılım iç denetim raporunu düzenleyecek kişi veya firmaya ilişkin hususlar

MADDE 1 – (1) Katılım iç denetim raporu, katılım uyum birimi sorumlusunda aranan şartları haiz iç denetim birimi personeline düzenlenir. Bu yükümlülük, kuruluş veya fonlarının tamamı katılım emeklilik fonundan oluşmayan emeklilik şirketi için de geçerlidir.

(2) Katılım iç denetim raporu şirket veya kuruluş bünyesinde şartları haiz iç denetim personeli bulunmaması durumunda, katılım uyum birimi sorumlusunda aranan şartları haiz personeli bulunan bağımsız denetim firması tarafından düzenlenebilir.

(3) Bağımsız denetim firmasına ve raporu düzenleyecek personelin yetkinliğine ilişkin, şirket veya kuruluşça söz konusu firma ile anlaşmayı müteakip on iş günü içerisinde Kuruma bilgilendirme yapılır.

(4) Şirket veya kuruluşun ilgili birimleri, katılım iç denetim raporu kapsamında istenilen bilgi ve belgeleri zamanında ve eksiksiz olarak karşılamakla yükümlüdür.

Katılım iç denetim raporunun içeriğine ilişkin hususlar

MADDE 2 – (1) Katılım iç denetim raporu diğer iç denetim raporlarından ayrı ve müstakil olarak düzenlenir.

(2) Katılım iç denetim raporu içeriğinde, katılım denetim rehberinde yer alan hususlara ilişkin tespit ve değerlendirmelerin yanında;

- a) Sunulan ürün ve hizmetlerin,
- b) Yatırım ve nakit yönetimi faaliyetlerinin,
- c) Aktüerya, muhasebe ve raporlama işlemlerinin,
- ç) Reklam, pazarlama ve tanıtım faaliyetlerinin,
- d) Hasar ve tazminat yönetim işlemlerinin

danışma komitesi kararları ile uyumuna ve katılım esaslarına uygun yürütülüp yürütülmediğine ilişkin tespit ve değerlendirmelere yer verilmesi zorunludur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

EĞİTİM, SINAV VE SERTİFİKASYON PROGRAMINA İLİŞKİN HUSUSLAR

Kurumca uygun görülecek katılım esaslı sigortacılık ve bireysel emeklilik sertifikasına ilişkin

hususlar

MADDE 1 – (Değişik: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md9) (1) Katılım finans özelinde icra edilen ulusal programa ilişkin sertifikanın Kurumca uygun görülebilmesi için aşağıdaki şartlar aranır.

- a) Programın 24 ders saatinden oluşması,
 - b) Eğitim kuruluşunun yeterli fiziki eğitim alt yapısına ve gerekli yetkinliğe sahip eğitim kadrosuna sahip olması,
 - c) Sınav uygulaması içermesi ve aşağıda belirtilen konuları kapsamaması,
 - i) Fıkıh usulü,
 - ii) Muamelat fıkıhı (temel kavramlar - ilgili ticari hükümler),
 - iii) İslam hukukuna göre sözleşmeler,
 - iv) Katılım esaslı kurumsal yönetim ve risk yönetimi,
 - v) Ülkemiz ve dünyada katılım sigortacılığı ve katılım esaslı bireysel emeklilik uygulaması,
 - vi) Katılım sigortacılığında hasar yönetimi, aktüerya, ürün geliştirme, reasürans işlemleri, yatırım, pazarlama ve satış faaliyetleri,
 - vii) Katılım esaslı bireysel emeklilik sisteminde ürün geliştirme, yatırım, pazarlama ve satış faaliyetleri,
 - viii) Katılım bankacılığı uygulaması,
 - ix) İslami sermaye piyasaları uygulaması,
 - x) Kurumca uygun görülecek diğer konular.
- ç) Eğitim ücreti, eğitim kadrosu, program ve sınav içeriği hususunda Kurum onayının alınması.
- (2) Kurum, birinci fıkranın (a) bendinde geçen program süresini iki katına kadar artırmaya ve yarısına kadar azaltmaya yetkilidir.
- (3) Kurum, birinci fıkra da belirtilen sınavın Sigortacılık Eğitim Merkezince gerçekleştirilmesine karar verebilir.
- (4) Katılım finans özelinde icra edilen uluslararası programa ilişkin sertifikanın yurt içinde geçerliliğine Kurumca karar verilir.

Katılım esaslı sigortacılık ve bireysel emeklilik sertifikası sahibi olması gereken personele ilişkin hususlar

MADDE 2 – (1) (Değişik: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md10) Şirketin katılım faaliyetleri ile doğrudan ilgili birimleri; farklı unvanlar altında yapılanmış olsalar bile ürün geliştirme, pazarlama, satış (doğrudan satış personeli dâhil), fon yönetimi, aktüerya (dışarıdan hizmet alınan aktüer dâhil), mali işler, iç kontrol ve risk, uyum, şikâyet ve hukuk, ile ilgili faaliyetleri ihtiva eden birimlerde yer alan tam zamanlı (kadrolu) personel ve yöneticiler bu kapsamdadır. Söz konusu personelin Kurumca uygun görülecek ulusal veya uluslararası sertifika sahibi olması veya katılım finans alanında lisans veya lisansüstü programlardan birinden mezun olması zorunludur.

(2) Fonlarının tamamı katılım emeklilik fonlarından oluşmayan emeklilik şirketinin; birinci fıkra da belirtilen doğrudan ilgili her biriminde Kurumca uygun görülecek sertifika sahibi veya katılım finans alanında lisans veya lisansüstü programlardan birinden mezun yönetici düzeyinde en az bir personel bulundurması zorunludur.

(3) Kuruluş katılım uyum birimi personelinin Kurumca uygun görülecek sertifika sahibi olması veya katılım finans alanında lisans veya lisansüstü programlardan birinden mezun olması zorunludur. Söz konusu personelin katılım finans alanında lisans veya lisansüstü programlardan birinden mezun olması durumunda sertifika sahibi olması şartı aranmaz.

(4) Söz konusu sertifikaya sahip olmayan bir personelin istihdam edilmesi veya sertifika gerektiren bir birimde görevlendirilmesi durumunda söz konusu personelin düzenlenecek ilk sertifika programına katılım sağlaması zorunludur.

(5) Sertifika programına katılan katılımcıların başarılı sayılabilmesi için söz konusu programa yüzde seksen oranında devamlılık sağlamaları ve sınavda yüz puan üzerinden yetmiş ve üzeri puan almaları gerekmektedir.

(6) **(Ek: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md10)** Sınava girme koşullarına sahip olmakla birlikte; eşleri ve birinci derece kan ve kayın hısımlarının hayati tehlike içeren hastalıkları veya vefatı, kaza veya beklenilmeyen durumlar gibi mücbir sebeplerle sınava katılamayacak kişilerin, bu durumlarını geçerli

bilgi ve belgelerle olayın meydana geldiği veya söz konusu mücbir sebebin ortadan kalktığı tarihten itibaren en geç beş iş günü içerisinde eğitimi düzenleyen kuruluşa ibraz etmesi durumunda, bir sonraki sınava girmek koşuluyla girmekle yükümlü olduğu ilk sınavdan muaf tutulması mümkün bulunmaktadır. Söz konusu keyfiyete ilişkin gerekli bilgi ve belgelerin zamanında ibraz edilmemesi durumunda ilgili katılımcı sınavda başarılı olmamış sayılacaktır. Sertifika programı kapsamında sınava katılma yükümlülüğü mücbir sebepler dolayısıyla azami üç kere ertelenebilir.

(7) Sertifika programının katılım ücreti ilgili şirket veya kuruluş tarafından karşılanır.

(8) Mücbir sebepler dışında personelden kaynaklı devamsızlık ya da sınavda başarısızlık durumunda müteakip katılım ücreti ilgili personelden tahsil edilebilir.

(9) Şirket veya kuruluş ilgili personelinin ilk sertifikasyon sınavında başarısız olması durumunda takip eden eğitim programına ilişkin düzenlenen sınava katılması zorunludur. İki kez sınavda başarısız olunması durumunda söz konusu eğitim programına yeniden katılım zorunludur.

(10) Şirket veya kuruluş, eğitim programını tamamlayan personeline ilişkin bilgileri kayıt altına almakla ve sertifika örneklerini saklamakla yükümlüdür.

Yenileme eğitime ilişkin hususlar

MADDE 3 – (1) (Değişik: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md11) İkinci maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkrası kapsamındaki şirket veya kuruluş personelinin sertifikasını aldığı yılı takip eden yıldan başlamak üzere her üç yılda bir düzenli olarak aşağıdaki konu başlıklarını kapsayacak şekilde yenileme eğitime katılımı zorunludur.

a) Fıkıh usulü,

b) Muamelat fıkıhı (ilgili ticari hükümler),

c) İslam hukukuna göre sözleşme ve şartları,

ç) İslami esaslara uygun sigorta ve bireysel emeklilik uygulamaları,

d) Kurumca önerilen diğer konular

(2) Söz konusu eğitim, Kurumca uygun görülecek sertifikayı düzenleyen eğitim kuruluşu tarafından verilir.

(3) Yenileme eğitiminin takibinden şirket veya kuruluş sorumludur.

(4) Sertifika sahibi olup, şirket veya kuruluş nezdinde fiilen görev almayan kişilerin yenileme eğitime katılımı zorunlu değildir.

(5) **(Ek: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md11)** Katılım esaslı sigorta ve bireysel emeklilik şirketleri ile kuruluşlar nezdinde çalışan personelin, ilgili şirket veya kuruluş nezdinde bilfiil çalışırken geçerli bir mazereti olmaksızın yenileme eğitime katılmaması durumunda, ilgili personelin katılım sertifikası askıya alınır. Katılım sertifikası askıya alınan personel görevine devam edebilir, fakat ilgili personelin bir sonraki yenileme eğitime katılımı zorunludur. Katılım sertifikası askıya alınan personel bir sonraki yenileme eğitime katılmazsa, ilgili personelin katılım sertifikası geçersiz hale gelir. Bu durumda, söz konusu personel sertifika olmaksızın tekrardan ilgili şirket ve kuruluşların katılım faaliyetleriyle doğrudan bağlantılı birimlerinde görevlendirilemez.

Danışma komitesi üyesinin katılım sağlaması gereken sektör eğitime ilişkin hususlar (Mülga: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md12)

(Değişik başlık: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md13) Aracıların Sigortacılık Eğitim Merkezi tarafından tabi tutulduğu eğitim ve sınavlara ilişkin hususlar

MADDE 4 – (1) Sigortacılık Eğitim Merkezi tarafından aracılık faaliyetine ilişkin ihtiyari veya zorunlu olarak verilecek tüm eğitim programlarına ve düzenlenecek sınavların kapsamına katılım esaslarına ve uygulamasına ilişkin konular dâhil edilir.

(2) Katılım esasları ve uygulamasına ilişkin konu ve soruların içeriği ve formatı Kurum onayına tabidir.

(3) Söz konusu eğitim ve sınavların aşağıda belirtilen konuları kapsamaması gerekir.

a) Temel İslami kavramlar,

b) Muamelat fıkıhı (ilgili ticari hükümler),

c) Katılım sigortacılığında hasar yönetimi, aktüerya, ürün geliştirme, reasürans işlemleri, yatırım,

pazarlama ve satış faaliyetleri,
ç) Kurumca uygun görülecek diğer konular.

(Değişik başlık: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md14) Aracıların Emeklilik Gözetim Merkezi tarafından tabi tutulduğu eğitim ve sınavlara ilişkin hususlar

MADDE 5 – (1) Emeklilik Gözetim Merkezi tarafından aracılık faaliyetine ilişkin ihtiyari veya zorunlu olarak verilecek tüm eğitim programlarına ve düzenlenecek sınavların kapsamına katılım esaslarına ve uygulamasına ilişkin konular dâhil edilir.

(3) Katılım esasları ve uygulamasına ilişkin konu ve soruların içeriği ve formatı Kurum onayına tabidir.

(4) Söz konusu eğitim ve sınavların aşağıda belirtilen konuları kapsamaması gerekir.

- a) Temel İslami kavramlar,
- b) Muamelat fıkhi (İlgili ticari hükümler),
- c) Katılım esaslı bireysel emeklilikte ürün geliştirme, yatırım, pazarlama ve satış faaliyetleri,
- ç) Kurumca uygun görülecek diğer konular.

Şirket tarafından verilmesi gereken eğitimlere ilişkin hususlar (Mülga: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md15)

BEŞİNCİ BÖLÜM
FAALİYET RUHSATI VE BAZI İŞLEMLERE İLİŞKİN HUSUSLAR

Mevcut şirketlerin katılım esaslı şirkete dönüşümüne ilişkin hususlar

MADDE 1– (1) Katılım esasına göre faaliyet göstermeyen şirket, aşağıda belirtilen hususları yerine getirdiği takdirde mevcut ruhsatlarıyla katılım esaslı şirket olarak faaliyetlerini icra edebilir.

Danışma komitesi kurması,

Katılım uyum birimi kurması,

Yönetmelik kapsamında gerekli eğitimleri almış personel istihdam etmesi,

ç) İnternet sitesi, form, sözleşme ve yatırım faaliyetlerinde gerekli güncellemeleri yapması,

Esas sözleşmesinde katılım faaliyetlerine yer vermesi.

(2) Birinci fıkra kapsamında yer alan şirket, katılım esaslı şirket olarak faaliyetine devam edeceğine ve gerekli çalışma ve hazırlıkları tamamladığına dair başvurusunu Kuruma iletir. Değerlendirme sonucunda Kurum görüşü şirkete yazılı olarak bildirilir. Kurum uygun görüşüne ilişkin yazılı bildirim tarihinden önce, akdedilmiş olan sözleşmelere ilişkin şirket yükümlülüğü devam eder.

Yeni şirket kuruluşu ve ruhsat başvurusuna ilişkin hususlar

MADDE 2 – (1) Yeni bir şirket kuruluşuna ve ilk ruhsat veya müteakip ruhsat başvurularına ilişkin ilgili sigortacılık veya bireysel emeklilik mevzuatı hükümleri saklı kalmak kaydıyla kuruluş ve ruhsat başvuru süreçlerinde Yönetmelik ve bu Genelge hükümleri ayrıca dikkate alınır.

(2) 1 inci maddenin birinci fıkrasında yer alan hususlara iş planı ve fizibilite raporu içerisinde yer verilmesi zorunludur.

Şirket esas sözleşmesine ilişkin hususlar

MADDE 3 – (1) Katılım esaslı faaliyet gösteren şirketlerin, şirket esas sözleşmelerinde;

Danışma komitesi hizmeti alınması,

İlgili mevzuat kapsamında gerekli olan birimlerin kurulması,

c) İlgili mevzuat ile belirtilen şartları haiz personel istihdam edilmesi,

ç) Dinen meşru olmayan alan ve konularda hizmet sunulmaması veya hizmet alınmaması,

d) Tüm yatırım ve nakit yönetimi faaliyetlerinde katılım esasları çerçevesinde hareket edilmesi, hususlarına yer vermesi zorunludur.

Reasürans faaliyetlerine ilişkin hususlar

MADDE 4 – (1) Yurt içinde pencere usulüyle reasürans faaliyeti gerçekleştirilemez.

(2) Katılım esasları çerçevesinde faaliyet gösteren sigorta veya reasürans şirketinin ihtiyaç duyduğu reasürans hizmeti, yurt içinde faaliyet gösteren öncelikli olmak üzere tam katılım esaslı reasürans şirketinden temin edilir. Söz konusu hizmetin temininin mümkün olmadığı durumlarda Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde diğer şirketlerden temin edilebilir.

(Ek: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md16) Kuruma raporlama yapılmasına ilişkin hususlar

MADDE 5 – (1) Şirket veya kuruluş, aşağıda yer alan rapor, bilgi ve verileri ayrıca ilgili yılsonunu takip eden yılın Mayıs ayı sonuna kadar Kuruma yazılı olarak veya elektronik ortamda bildirmekle yükümlüdür:

- a) Katılım iç denetim raporunun bir örneği,
- b) Birim bazında sertifikalı veya katılım finans mezunu personel listesi,
- c) Sertifikalı personelin yenileme eğitimlerine katılım durumu.

(2) Katılım uyum birimi veya sorumlusu tarafından Kuruma yapılması gereken resmi yazışmalarda katılım uyum birimi veya sorumlusunun bağlı olduğu genel müdürün imzası da ayrıca yer alır.

Diğer Hususlar

MADDE 6 - (1) Şirket veya kuruluşça yükümlülüklerin zamanında yerine getirilmemesinden dolayı ilgili mevzuat ile ödenmesi hüküm altına alınan gecikme faizi, gecikme cezası veya benzeri tutarlara ilişkin ödeme yapılırken, hak sahibine söz konusu ilave tutarın katılım esasları çerçevesinde değerlendirilmesi hususunda hatırlatma mahiyetinde bilgilendirme yapılır. Söz konusu bilgilendirme metninin içeriği danışma komitesinin uygun görüşü alınarak belirlenir.

(2) Şirket veya kuruluş, hak sahiplerince yükümlülüklerin zamanında yerine getirilmemesinden kaynaklanan ve ilgili mevzuat ile ödenmesi hüküm altına alınan gecikme faizi, gecikme cezası tutarlarını danışma komitesinin görüşü alınarak katılım esasları çerçevesinde değerlendirir.

(3) Şirket veya kuruluşça sunulan poliçe, sözleşme ve bilgilendirme formlarında; tutarların katılım esasları çerçevesinde değerlendirildiğine, ürün veya hizmetin dinen meşru olmayan konu ve faaliyetler için olamayacağına ve tüm bu hususların danışma komitesi nezaretinde yürütüldüğüne ilişkin ifadeler yer alır.

ALTINCI BÖLÜM

BİREYSEL EMEKLİLİK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN HUSUSLAR

Katılım emeklilik fonu ve katılım emeklilik planına ilişkin hususlar

MADDE 1 – (1) Bir ya da daha fazla katılım emeklilik fonu ya da katılım emeklilik planı bulunan emeklilik şirketi Yönetmeliğin 4 üncü maddesindeki şirket tanımı kapsamındadır ve Yönetmelikte şirketlere ilişkin belirtilen tüm yükümlülükler tabidir.

(2) Emeklilik fonlarının tamamı katılım emeklilik fonlarından oluşan bir şirket, unvanında katılım ibaresi kullanabilir.

(3) Danışma komitesine, eğitim ve sertifikasyon sınavına ilişkin gider ve masraflar, fona ilişkin zorunlu giderler kapsamında değerlendirilemez.

(4) Mevcut veya yeni kurulacak tüm katılım emeklilik fonları danışma komitesinin onayına tabidir. Danışma komitesince uygun görülen emeklilik fonları unvanında katılım ibaresine yer verilir.

(5) Şirketin sorumluluğu katkı payının şirkete intikali ile başlar. Katkı paylarının ödenmesinde kullanılacak ödeme yöntemlerine katılımcı veya katılımcı ad ve hesabına ödeme yapan kişi, işveren ya da sponsor tarafından karar verilir. Şirket ödeme yöntemlerinin seçimi konusunda katılımcıyı zorlayamaz.

(6) Emeklilik şirketi, katılım esaslı faaliyetlerini katılım emeklilik planı aracılığıyla yürütür.

(7) Katılım esaslı ürün veya hizmet talep eden katılımcılara katılım emeklilik planı haricinde başka bir emeklilik planı sunulamaz.

(8) Katılım emeklilik planı en az bir adet katılım emeklilik fonu içerir ve söz konusu plana katılım emeklilik fonu dışında başka bir fon dâhil edilemez.

(9) Katılım emeklilik fonu, katılım esaslı olmayan plan içerisinde yer alabilir.

(10) Fonlarının tamamı katılım emeklilik fonundan oluşmayan şirketin kuracağı katılım emeklilik plan sayısı kırk adeti aşmamak üzere ilgili mevzuat uyarınca belirlenmiş plan sayısı limitine dâhil edilmez.

(11) **(Değişik: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md17)** Emeklilik şirketi, başka şirketlerce kurulmuş katılım emeklilik fonunu katılım emeklilik planlarına dâhil edebilir. Bu kapsamda emeklilik şirketinin, bünyesinde yer alan danışma komitesinin uygun görüşünü alması ihtiyaridir. Söz konusu katılım emeklilik fonunun içerik ve stratejisinde kurucusu tarafından yapılması planlanan değişikliklere ilişkin diğer emeklilik şirketinin bilgilendirilmesi zorunludur.

(12) Otomatik katılım sistemi kapsamında sunulan katılım emeklilik planları bu maddede yer alan sayı sınırına dâhil edilmez.

YEDİNCİ BÖLÜM

DIŞARIDAN DANIŞMA KOMİTESİ HİZMETİ VERECEK MÜESSESELERİN BELİRLENMESİNE İLİŞKİN HUSUSLAR

Müesseselerde aranacak şartlara ilişkin hususlar

MADDE 1 – (1) Şirket veya kuruluşlara hizmet verecek müesseselerin aşağıdaki şartları taşıması zorunludur.

- a) Yönetmelik ile danışma komitesine verilen yükümlülükleri yerine getirebilecek yönetim yapısına, insan kaynağına, belge ve kayıt düzenine sahip olması,
- b) Müessesenin diğer faaliyetlerinin bu Genelge kapsamında hizmet vereceği şirket veya kuruluştaki görev ve sorumluluklarını aksatır nitelikte olmaması,
- c) Yönetmelik ile danışma komitesine verilen görev ve sorumlulukları yerine getirebilecek kapasiteyi haiz olması,
- ç) Müessese nezdinde görev alacak danışma komitesi üyelerinin Yönetmelikle belirlenen danışma komitesi üyelerinin görevlendirilme şartlarını taşıyor olması,
- d) Yönetmelik ile belirlenen danışma komitesinin çalışma esasları çerçevesinde görev sorumluluklarını icra etmesi,
- e) Yönetmelik çerçevesinde çıkarılan diğer düzenlemelerdeki ilgili hükümlerde belirtilen şartları taşıyor olması.

Kuruma başvuru ve uygunluk verilmesine ilişkin hususlar

MADDE 2– (1) Şirket ve kuruluşlara hizmet vermek isteyen müesseseler aşağıdaki bilgi ve belgeler ile Kuruma başvurur.

- a) Müessesenin statüsüne (vakıf, dernek, merkez, firma vb.), faaliyet alanına, amacına dair bilgi ve belgeler,
- b) Müessesenin adres ve iletişim bilgileri,
- c) Müessese nezdinde yetkili karar organlarıncı danışma komitesi kurulduğuna dair alınan karar,
- ç) Komite üyelerinin detaylı özgeçmişleri,
- d) Komite üyelerinin arşiv kaydını da içeren son altı ay içinde alınmış adli sicil belgesi,
- e) Komite üyelerinin eğitime ve mesleki deneyimine ilişkin bilgi, belge ve beyanları,
- f) Komite üyelerinin varsa diğer görev ve sorumluluklarına ilişkin bilgilendirme beyanları,
- g) Komite üyelerinin en az üçte ikisinin yurt içinde yerleşik olduğuna dair beyanname,
- ğ) Müessesenin diğer faaliyetlerinin hizmet vereceği şirket veya kuruluştaki görev ve sorumluluklarını ilgili mevzuat hükümleri kapsamında yerine getirmesini aksatmayacağına dair taahhütname.

(2) Müesseseye uygunluk verilmesine ilişkin karar, başvurunun Kuruma ulaştığı veya başvuruda eksiklik bulunması halinde, istenilen bilgi ve belgelerin tamamlandığı tarihten itibaren bir ay içinde verilir. Eksikliklerin müesseseye bildiriminden itibaren bir ay içerisinde giderilememesi halinde başvuru geçersiz hale gelir.

(3) Kurum tarafından yapılan değerlendirme sonucunda, yeterli bulunan müesseselere uygunluk verilmesine ilişkin karar bir ay içinde müesseseye yazılı olarak bildirilir.

(4) Uygun görülen müesseseler liste halinde Kurum internet sayfasında yayımlanır.

Uygunluğun kaldırılmasına ilişkin hususlar

MADDE 3 – (1) Müesseseye verilen uygunluk aşağıda belirtilen hallerden herhangi birinin gerçekleşmesi durumunda Kurumca iptal edilir ve müesseseye yazılı olarak bildirilir. Aynı zamanda 2 nci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen listeden çıkarılır. Aşağıda belirtilen (a) ve (e) bentlerinde yer alan nedenlerle listeden çıkarılan müessese bir daha listeye alınmaz.

- a) Uygunluğun gerçeğe aykırı beyanlarla alınmış olduğunun tespiti,
- b) Uygunluğa ilişkin aranan şartların daha sonra kaybedilmesi ve bu durumun Kurum tarafından verilen süre içerisinde düzeltilmemesi,
- c) Müessesenin hizmet sunumundan vazgeçtiğini beyan etmesi,
- ç) Müessesenin Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen aylık toplantıyı mazeretsiz olarak sözleşme yılı içerisinde arka arkaya iki kez icra etmemesi veya sözleşme yılı içerisinde her bir yıl ayrı ayrı esas alınmak üzere toplamda üç toplantının mazeretsiz olarak icra edilmemesi,
- d) Hizmet verilen dönem içerisinde iki aydan fazla süre boyunca danışma komitesi üye sayısının Yönetmelikle belirtilen asgari üye sayısının altında kalması.
- e) Yönetmeliğin 7 ila 10 uncu maddelerinde belirtilen görev, usul ve sorumlulukları yerine getirmediğinin tespiti.

Uygulamaya ilişkin genel hususlar

MADDE 4 – (1) Kurul, gerekli görmesi halinde müessesenin hizmet verebileceği şirket veya kuruluş sayısını müessese bazında sınırlandırabilir.

(2) Müessese ile şirket veya kuruluş arasında süresi üç yılı aşmamak üzere hizmet sözleşmesi akdedilir. Süresi biten sözleşme tekrar yenilenebilir. Sözleşmede, sunulan hizmetinin konusu, kapsamı ve süresi ile tarafların sorumlulukları gibi hususların açık, anlaşılır ve tereddüte mahal vermeyecek şekilde ifade edilmesi gerekir.

(3) Sözleşmede Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin beşinci fıkrasına aykırı hareket edilmesi ile şirket veya kuruluşa ait bilgi ve belgelerin sözleşmede belirtilen amaçlar dışında kullanılması ve üçüncü kişilere açıklanması durumunda yasal işlem başlatılacağı hususları yer alır.

(4) Sözleşmenin süresinden önce feshedilmesi halinde sunulan danışma komitesi hizmetinin başka kişi veya müessese ile anlaşma yapılmasına yetecek bir süre kadar devam etmesine ilişkin hüküm konulur.

(5) Sözleşmede bir hizmet bedeli öngörülmesi durumunda söz konusu bedel verilecek karar bazlı olarak tespit edilemez.

(6) Danışma komitesi üyesi, mücbir sebepler dışında, Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen aylık toplantıya mazeretsiz olarak arka arkaya iki kez katılmaması veya sözleşme yılı içerisinde toplamda 3 toplantıya mazeretsiz olarak katılmaması durumunda danışma komitesi üyeliği kendiliğinden sona erer.

(7) Müessese, Yönetmelikle belirtilen asgari üye sayısını en geç iki ay içerisinde sağlamakla yükümlüdür.

(8) Bir şirket veya kuruluş bünyesinde kurulan danışma komitesi, başka bir şirket veya kuruluşa dışarıdan danışma komitesi hizmeti veremez.

(9) **(Ek: 09.02.2023-2023/18 s. G. Md18)** Dışarıdan danışma komitesi hizmeti veren müesseselerin bünyelerinde yer alan danışma komitesi üyelerinden bir kısmını şirket veya kuruluşa tahsis etmeleri durumunda, tahsis edilen danışma komitesinin ilgili mevzuatında belirtilen asgari danışma komitesi oluşturma şartlarını sağlaması ve toplantı tutanakları ile alınan kararlarda sadece mezkûr danışma komitesi üyelerinin imzasının bulunması gerekmektedir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM GEÇİŞ HÜKÜMLERİ

Eğitim ve sertifikasyona ilişkin hususlar

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Şirket veya kuruluş, sertifikasyon programına katılım sağlayacak hâlihazırdaki ilgili personel sayısının tamamının aynı anda söz konusu programa katılım sağlaması durumunda faaliyetlerinin aksayacağından endişe ederse personeli gruplara ayırabilir. Şirket veya kuruluş her bir grubun ara vermeksizin ilk ve müteakip sertifika programlarına katılımını sağlamakla ve tamamının bu genelgenin yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içerisinde söz konusu eğitimi almasını sağlamakla yükümlüdür.

(2) Bu Genelgenin yürürlük tarihinden önce Sigortacılık Eğitim Merkezi tarafından gerçekleştirilmiş teknik personel sınavını başarıyla tamamlamış araçlar Yönetmelik kapsamında faaliyet gösteren şirket veya kuruluş adına sigorta sözleşmelerine aracılık edebilir.

(3) Bu Genelgenin yürürlük tarihinden önce Emeklilik Gözetim Merkezi tarafından gerçekleştirilen bireysel emeklilik araçları sınavını başarıyla tamamlamış bireysel emeklilik araçları, Yönetmelik kapsamında faaliyet gösteren şirketler adına emeklilik sözleşmelerine aracılık edebilir.

Sigorta ve reasürans şirketlerinin portföy devrine ilişkin hususlar

GEÇİCİ MADDE 2 - (1) Hâlihazırda pencere usulüyle faaliyet gösteren sigorta veya reasürans şirketinin Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce Yönetmelik kapsamında faaliyet gösterecek yeni bir şirket ruhsatı için başvurmayacağını yazılı olarak beyan etmesi durumunda, pencere usulüyle yeni sözleşme akdetmemesi şartıyla Yönetmelikle getirilen yeni mekanizmaları kurması zorunlu değildir.

(2) Hâlihazırda pencere usulüyle faaliyet gösteren sigorta veya reasürans şirketinin Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce Yönetmelik kapsamında faaliyet gösterecek yeni bir şirket ruhsatı için başvuracağını yazılı olarak beyan etmesi durumunda ve bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen şartlar çerçevesinde hareket etmesi şartıyla söz konusu mekanizmaları kurması zorunlu değildir.

(3) Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen şirketler, mevcut katılım portföyünü devir aşamasına kadar katılım esasları çerçevesinde yönetmekle yükümlüdür.

(4) Hâlihazırda pencere usulüyle faaliyet gösteren sigorta veya reasürans şirketinin Yönetmelik kapsamında faaliyet gösterecek yeni bir şirket ruhsatı için başvurması ve yasal işlemlerin 31 Aralık 2021 tarihinden önce tamamlanması durumunda mevcut katılım portföyleri, onay aranmaksızın yeni kurulacak sigorta veya reasürans şirketine devredilebilir. Yasal işlemlerin şirket tarafından kaynaklanmayan sebeplerle uzaması durumunda Kurum portföy devri yükümlülüğüne ilişkin süreyi bir yıla kadar uzatmaya yetkilidir.

(5) Sigorta ettirenin sigortalıdan farklı gerçek kişi olduğu durumlarda sadece sigorta ettirene, sigorta ettirenin bir tüzel kişilik (kredi kuruluşu, banka, şirket, kuruluş, işletme vb.) olması durumunda hem sigorta ettirene hem sigortalıya elektronik posta, iadeli taahhütlü posta, müşteri temsilcilikleri veya mesaj gönderme yöntemlerinden herhangi biriyle devre ilişkin bilgilendirme yapılarak sigorta ettirenin onayı istenir. Sigorta ettirenin tüzel kişilik olması durumunda sigorta ettiren ve sigorta şirketi arasında yukarıda yer alan yöntemlere ilave olarak taraflar arası sözleşme vb. yöntemlerle de onay alınabilir.

(6) Hâlihazırda pencere usulüyle faaliyet gösteren reasürans şirketinin katılım portföyünü katılım esaslı faaliyet gösteren başka bir reasürans şirketine devrinde reasürans şirketinden hizmet alan sigorta şirketinin onayı alınır.

(7) Sigorta şirketi, portföy devri sürecinde sigorta ettirene ulaşılması ve onayının alınması hususlarında gereken özen ve hassasiyeti göstermekle yükümlüdür. Bu konudaki sorumlulukların yerine getirildiğinin ispat yükümlülüğü şirkete aittir. Sigortalının onay vermediğini açıkça ifade ettiği ya da sigortalıya ulaşamadığı için sigortalı beyanı alınamayan sözleşmeler devir kapsamı dışında tutulur.

(8) İlgili diğer sigortacılık mevzuatı hükümleri saklı olmak kaydıyla devre ilişkin hususlar şirket internet sitesinde duyurulur.

(9) Devre ilişkin bilgilendirme ve onay işlemleri 31 Aralık 2021 tarihine kadar tamamlanmalıdır. Söz konusu tarihi müteakiben bir ay içerisinde devir işlemleri sonuçlandırılır.

Otomatik katılım sistemine ilişkin hususlar

GEÇİCİ MADDE 3 - (1) Otomatik katılım sisteminde yer alan faiz içeren ve faiz içermeyen fonların

bir arada sunulduğu planlar aynı fayda ve koşullar ile bir tanesi katılım emeklilik planı olmak üzere ikiye ayrılır. Faiz içermeyen fonların katılım emeklilik planında yer alabilmesi danışma komitesinin onayına tabidir. Danışma komitesinin uygun gördüğü faiz içermeyen fonlar katılım emeklilik fonu olarak tanımlanır.

(2) Otomatik katılım sistemine giriş aşamasında faizsiz fonları tercih eden ve bu genelgenin yürürlük tarihi itibarıyla fon tercihinin tamamı faiz içermeyen fonlardan oluşan katılımcılar, şirketçe herhangi bir bilgilendirme yapma zorunluluğu olmaksızın doğrudan katılım emeklilik planına dâhil edilir. Bu işlem, emeklilik plan değişikliği olarak değerlendirilmez.

Müesseseye ilişkin hususlar

GEÇİCİ MADDE 4 - (1) Müessese, danışma komitesi yapılanmasını tesis ederken bu Genelgenin birinci bölümünün 7 nci maddesinde yer alan şartları sağlamakta yükümlüdür.

Uyum bildirimine ilişkin hususlar

GEÇİCİ MADDE 5 - (1) Şirket veya kuruluş, Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç altı ay içerisinde Yönetmelik ve bu Genelgede belirtilen yükümlülüklerle uygun işlem tesis edip etmediklerine ilişkin bir rapor hazırlamakla ve söz konusu raporu Kuruma sunmakla yükümlüdür.

Yürürlük

MADDE 1 - (1) Bu Genelgenin yedinci bölümünde yer alan maddeler ile geçici madde 2 ve geçici madde 4 yayımı tarihinde, diğer maddeler ise Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendinde belirtilen tarihte yürürlüğe girer.

Yürürlükten kaldırma

MADDE 2 - (1) 2017/22 sayılı Katılım Sigortacılığının Uygulanmasına İlişkin Genelge Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendinde belirtilen tarihte yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürütme

MADDE 3 - (1) Bu Genelge hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2021/3	01.04.2021	01.04.2021
Genelge'de Değişiklik Yapan Genelge'nin		
Numarası	Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2023/18	09.02.2023	09.02.2023

Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin Tarihi	Yürürlükten Kaldıran Düzenlemelerin ve Maddelerinin Numarası	Yürürlükten Kalkan Hükümler/Düzenlemeler
09.02.2023	2023/18 s. G. Md 3	Birinci Bölüm Madde 3/2-c
09.02.2023	2023/18 s. G. Md 4	Birinci Bölüm Madde 4
09.02.2023	2023/18 s. G. Md12	Dördüncü Bölüm Madde 4
09.02.2023	2023/18 s. G. Md15	Dördüncü Bölüm Madde 7

YAZIŞMA KURALLARINA İLİŞKİN GENELGE (2021/15)

Sigorta şirketleri, reasürans şirketleri, Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği, sigortacılık yapan diğer kuruluşlar, aracılar, aktüerler ile sigorta eksperlerinin Kurumumuzu muhatap tüm yazılarında aşağıda belirtilen kurallara uymaları gerekmektedir. Bu kurallara uymayan yazılar değerlendirilmeye alınmayacaktır.

(1) Sigorta şirketleri, reasürans şirketleri, emeklilik şirketleri, bankalarca (bankalar tarafından Sigortacılık Mevzuatı çerçevesinde tesis edilen "teminatlar" kapsamında yapılan yazışmalar hariç) gönderilen Kurumumuzu muhatap tüm yazıların iki imza ile gönderilmesi ve imzalardan en az birinin Genel Müdür veya Genel Müdür yardımcısına yahut yetki ve görevleri itibarıyla bunlara denk kişilere ait olması gerekmektedir.

(2) Birlik tarafından gönderilen Kurumumuzu muhatap yazıların iki imzalı ve imzalardan en az birinin Birlik Yönetim Kurulu Başkanı veya Birlik Yönetim Kurulu üyesine ait olması gerekmektedir.

(3) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından gönderilen Kurumumuzu muhatap yazıların iki imza ile gönderilmesi ve imzalardan birinin en az Genel Sekreter veya Genel Sekreter Yardımcısına ait olması; TOBB bünyesinde yer alan Komiteler ile sektörde faaliyet gösteren demek, vakıf ve sendikalardan gönderilen Kurumumuzu muhatap yazıların iki imza ile gönderilmesi ve imzalardan en az birinin Başkan veya Genel Müdür yardımcısına yahut yetki ve görevleri itibarıyla bunlara denk kişilere ait olması gerekmektedir.

(4) Kendi özel kanunlarına göre sigorta veya reasürans sözleşmesi yapan kurum ve kuruluşlar tarafından gönderilen Kurumumuzu muhatap yazıların iki imza ile gönderilmesi imzalardan en az birinin Genel Müdür veya Genel Müdür Yardımcısına yahut yetki ve görevleri itibarıyla bunlara denk kişilere ait olması gerekmektedir.

(5) Tüzel kişi sigorta ve reasürans brokerlerinin Kurumumuzu muhatap yazılarında tek imza durumunda bu imzanın, birden fazla imza durumunda ise imzalardan en az birinin sigorta brokerini sigorta işlemleri bakımından temsil ve ilzama yetkili yönetici olarak Genel Müdür, Müdür ya da yardımcısına ait olması gerekmektedir. Gerçek kişi brokerler ise yazıları kendileri imzalamak zorundadır.

(6) Sigorta acentelerinin Kurumumuzu muhatap yazılarında yer alan imzaların, gerçek kişi acentelerde gerçek kişi acenteye; tüzel kişi acentelerde ise acente müdürüne veya bu unvanı taşımasa bile fiilen bu görevi yerine getiren kişiye ait olması gerekmektedir.

(7) Sigorta eksperlerinin Kurumumuzu muhatap yazılarında yer alan gerçek kişi sigorta eksperlerinde gerçek kişi sigorta eksperlerine, tüzel kişi eksperler ise mesleki faaliyetlerde şirketi imzası ile temsil ve ilzam eden ve eksper olması zorunlu olan şirket yetkililerinden birine ait olması gerekmektedir.

(8) Yazılarda imzası bulunan kişilerin ad ve unvanlarının belirtilmesi gerekmektedir.

(9) Yazıların, Kuruma hitaben gönderilmesi gerekmektedir.

(10) Kurumumuzun denetim ile görevli Sigortacılık Uzman ve Uzman Yardımcıları tarafından yürütülen denetim faaliyeti kapsamında doğrudan muhataplarına iletilen yazıların cevabi yazılarının, ilgili Uzman veya Uzman Yardımcısının da adı ve unvanı belirtilmek suretiyle, Kurum Başkanlığına hitaben gönderilmesi gerekmektedir.

(11) 2014/11 sayılı Yazışma Kurallarına İlişkin Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

(12) Bu genelge onay tarihinde yürürlüğe girer.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2021/15	06.09.2021	06.09.2021

BÜTÜNLEŞİK EMEKLİLİK PLANLARINA İLİŞKİN GENELGE (2021/17)

Amaç ve Kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Genelge, hayat ve sağlık sigortaları branşlarındaki ürünlerin 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu (Kanun) kapsamında kurulmuş emeklilik şirketleri (Şirket) tarafından sunulan bireysel emeklilik ürünleri ile birlikte bütünleşik bir güvence paketi olarak sunulabileceği emeklilik planlarının hazırlanması ve satışına ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

Bütünleşik Emeklilik Planı

MADDE 2 – (1) Şirket, ilgili branşlarda ruhsatı olması kaydıyla, Ek-1’de yer alan konulardan en az biri kapsamında kendisi tarafından sağlanacak sigorta teminatları için tanzim ettiği sigorta poliçelerinin, emeklilik sözleşmesi veya sertifikasıyla birlikte sunulduğu emeklilik planlarını, unvanında “bütünleşik” ibaresine yer vererek düzenleyebilir.

(2) “Bütünleşik” ibaresi, sadece işbu Genelge kapsamında tanzim edilen emeklilik planlarının unvanında kullanılabilir.

(3) Sigorta ürünlerine ilişkin bilgilendirme, operasyon ve satış süreçleri sigortacılık mevzuatının gereklerine uygun biçimde gerçekleştirilir. Katılımcının talebi veya şirketin teklifi sonrasında, sistemde halihazırda mevcut bulunan katılımcılar emeklilik planı değişikliği yoluyla, yeni katılımcılar ise doğrudan plan tercihi ile “bütünleşik emeklilik planı”na dahil edilir.

(4) Katılımcının bütünleşik emeklilik planı kapsamında satın aldığı poliçenin veya poliçelerin iptal olması veya poliçenin sona ermesi durumunda, şirket katılımcıyı poliçenin sona ermesine en az beş işgünü kala yahut poliçenin iptalini müteakip en geç beş işgünü içinde poliçe iptal veya sonlanma tarihinden itibaren bir ay içinde planının değiştirileceği hususunda elektronik iletişim araçları ile bilgilendirir. Anılan bir aylık süre sonunda bütünleşik emeklilik planı kapsamında yeni poliçe veya poliçeleri bulunmayan katılımcı bütünleşik emeklilik planı dışında bir emeklilik planına otomatikman dahil edilir. Otomatik olarak dâhil olunacak yeni plana, şirketçe ilgili emeklilik sözleşmesinde yer verilir. Şu kadar ki, poliçelerin sonlanması durumunda uygulanacak yöntem, usul ve esaslar bu fıkra hükmüne uygun şekilde belirlenerek, ilgili emeklilik sözleşmesi/sertifikası ve emeklilik sözleşmesine ilişkin bilgilendirme dokümanlarında katılımcıya kolay anlaşılabilir ve okunaklı bir biçimde bildirilir.

(5) Bütünleşik emeklilik planı kapsamında katılımcı ile sigortalının aynı kişi olması zorunludur.

(6) Kanunun ek ikinci maddesine istinaden kurulmuş ve işveren aracılığıyla ödemesi gerçekleştirilen sertifikalar bütünleşik emeklilik planına dahil edilmez. Ancak, işyeri değişikliği sonrasında ödemesi doğrudan çalışan tarafından yapılmaya başlanan sertifikalar bütünleşik emeklilik planlarına dahil edilebilir.

(7) Katılım esaslı kurulacak ve unvanında katılım ibaresi yer alan bütünleşik emeklilik planlarında, plan kapsamında sunulacak sigorta poliçelerinin Katılım Esasları Çerçevesinde Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik hükümlerine tabi olması ve ilgili Danışma Komitesinin uygun görüşünü haiz olması gerekir.

(8) Bütünleşik emeklilik gelir planları oluşturulabilir.

Ek Fayda

Madde 3 – (1) İşbu Genelgenin ikinci maddesi kapsamında düzenlenen emeklilik planlarına Ek-2’de yer alan ek faydalardan en az bir tanesi tanımlanır. Şirket Ek-2’de yer alan ek faydalara ilave ek faydalar sunabilir.

Tahsilat

Madde 4 – (1) İkinci fıkra hükmü saklı kalmak kaydıyla, bütünleşik emeklilik planı kapsamında

sunulacak sigorta teminatlarına ilişkin prim tutarları ile katkı payının tahsilatı ayrı ayrı gerçekleştirilir. Bu çerçevede, alınan katkı payından sigorta primi tutarlarının indirilmesi suretiyle tahsilat yapılamaz. (2) Bütünleşik emeklilik gelir planları kapsamında katılımcıya ödenecek nakit tutarlardan sigorta poliçesi primleri indirilerek, poliçelere ilişkin primlerin tahsilatında kullanılabilir.

Yürürlük

MADDE 5 – (1) Bu Genelge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2021/17	28.09.2021	28.09.2021

EK LİSTESİ:**Ek-1** : Sigorta Konuları**Ek-2** : Ek Faydalar**EK-1****SİGORTA KONULARI**

No	Konu
1	Özel Sağlık Sigortası
2	Tamamlayıcı Sağlık Sigortası
3	Ferdi Kaza Sigortası
4	Hayat Grubu Sigortaları ve ek teminatları (Birikim primi içerenler hâriç)
5	Seyahat Sağlık Sigortası

EK-2**EK FAYDALAR**

No	Ek Fayda
1	İndirimli check-up hizmeti*
2	İndirimli göz muayenesi*
3	İndirimli diş röntgeni*
4	İndirimli mal ve hizmet sunumu*
5	Ücretsiz sigorta ürünü**
6	Ücretsiz ambulans hizmeti
7	Ücretsiz acil sağlık hizmeti
8	Ücretsiz tıbbi/diğer danışmanlık hizmeti
9	Emeklilik hesabına sağlanan fayda

* Tanımlanacak indirim oranları %30'dan az olmamalıdır.

** Ek-1 kapsamındakiler de dahil olmak üzere, sigorta ürünleri ek fayda olarak sunulabilir.

SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN KÂR DAĞITIMINA İLİŞKİN GENELGE (2021/25)

Bilindiği üzere, 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 18 inci maddesinin dördüncü fıkrası “*Müştaşarlık, sigorta şirketleri ile reasürans şirketlerinden, diğer kanunların zorunlu kıldığı defterlerden başka, özel defterler tutmalarını talep etmeye ve bu defterlerin tâbi olacağı esas ve usûlleri tespiti, belirleyeceği esaslar ve örneklere uygun olarak her türlü bilgi, cetvel, rapor, hesap özetleri ve malî tablolar istemeye, gerekli gördüğü takdirde malî kabloları ilan ettirmeye, sigortacılık sektörünün malî yapısının güçlendirilmesi için finansal oranlar tespit etmeye, şirket kaynaklarının hangi aktiflere ve ne oranda yatırılacağını belirlemeye yetkilidir.*” hükmünü, Sigorta ve Reasürans İle Emeklilik Şirketlerinin Sermaye Yeterliliklerinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin yedinci fıkrası ise “*Şirket, özsermayenin gerekli özsermayenin altına düşmesi ile sonuçlanacak şekilde kâr dağıtımını yapamaz.*” hükmünü amirdir. Diğer taraftan aynı yönetmelikte, sermaye yeterliliği oranının %115’in altına düşmesi öz değerlendirme aşaması olarak değerlendirilmiştir.

Bilindiği üzere, 2021/3 sayılı Kar Dağıtımında Dikkate Alınması Gereken Hususlara İlişkin Sektör Duyurusu ile Koronavirüs (Covid-19) salgını kapsamında ortaya çıkan durum ve sonuçlarına dikkat çekilerek, kar dağıtımı yapılırken 2021 yılı veya sonrasında sermaye ihtiyacı çıkmayacak şekilde planlama yapılmasının önemi belirtilmiştir.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesinin 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 90 ve 92 nci maddesi hakkındaki kısmi iptal kararı sonrası, zorunlu trafik sigortası tazminatlarının hesaplanmasında yargı uygulamalarında belirsizlik oluşturduğu görülmektedir. Her ne kadar Kurumumuzca bu belirsizliklerin giderilmesini teminen gerekli düzenlemeler yapılmış olmakla birlikte, bu düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar bu belirsizliklerin bir süre daha zorunlu trafik sigortasında faaliyet gösteren şirketlerin mali bünyeleri üzerinde baskı unsuru olabileceği öngörülmektedir.

Diğer taraftan; sigortacılık sektörü kapsamında TFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri, TFRS 9 Finansal Araçlar ve TFRS 15 Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat Standartları 1/1/2023 tarihinde yürürlüğe girecek olup, bahse konu standartlar kaynaklı olarak şirketlerin teknik karşılıklarında ve mali bünyelerinde önemli ölçüde değişiklik olması beklenmemekle birlikte, değerlendirme ve gösterim değişiklikleri kaynaklı olarak sektörde faaliyet gösteren şirketlerin daha güçlü bir mali bünye ile geçişini sağlama gereksinimi olduğu değerlendirilmektedir.

Bu itibarla, başta TFRS standartlarına uyum olmak üzere yukarıda belirtilen unsurların mali etkileri dikkate alınarak, uyum sürecinde ortaya çıkabilecek ilave sermaye ihtiyaçlarına hazırlık kapsamında şirketlerin likiditelerinin artırılması ve mali bünyelerinin daha da güçlendirilmesini teminen, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulunun 26/11/2021 tarih ve 148 sayılı kararı ile öz değerlendirme aşamasına %20’lik güvenlik yüklemesi yapılarak, hisseleri borsada işlem gören şirketlerin tabi olduğu diğer mevzuat hükümleri saklı olmak kaydıyla, sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin 2021 yılı finansal tablo sonuçları üzerinden (geçmiş yılları karları ve dağıtılabilir yedekler dahil) yapılacak kâr dağıtımlarının, 2022 yılına mahsus olmak üzere sermaye yeterliliği seviyesini %135’inin altına düşürmeyecek seviyede sınırlandırılmasına karar verilmiştir.

Genelge’nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2021/25	26.11.2021	26.11.2021

**DERNEK, VAKIF, SANDIK VE DİĞER KURULUŞLARDAN
BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE AKTARIMLARA İLİŞKİN
GENELGE (2022/4)**

Bu Genelge, 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu (Kanun) ile Dernek, Vakıf, Sandık ve Diğer Kuruluşlardan Bireysel Emeklilik Sistemine Aktarım Hakkında Yönetmelik (Yönetmelik) çerçevesinde, üye veya çalışanlarına emeklilik taahhüdünde bulunan kuruluşlardan (hizmet sunucuları) bireysel emeklilik sistemine yapılacak aktarımlarla ilgili esas ve usulleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Aktarıma ilişkin esaslar

MADDE 1 - (1) Üye veya çalışan, birden çok şirkete veya aynı şirkette birden çok sözleşmeye aktarım yapabilir.

(2) Aktarım kısım kısım yapılırken katılımcının vefat etmiş olması halinde, bireysel emeklilik sistemine aktarılan birikim lehdar veya hak sahiplerine ödenir ve vefat eden katılımcının varsa ilgili hizmet sunucusunda kalan birikimi kendisi adına aktarıma konu edilmez. Diğer taraftan, katılımcının vefat etmesi nedeniyle ilgili hizmet sunucusunun mevzuatı çerçevesinde hak sahibi sıfatıyla hizmet sunucusuna yeni dahil olan pasif üyelerin bulunması durumunda, bu kişiler kendisine kalan birikimleri için kendi adlarına ayrıca bir aktarım yapabilir.

(3) Hizmet sunucusu tarafından üyeleri veya çalışanları adına ödenen katkı payları, işveren grup emeklilik sözleşmesi kapsamında aktarılabilir. Bu sözleşmeler için hak kazanma süresi; aktarım tarihi ile başlar, bekleme süresinden daha kısa olacak şekilde belirlenemez ve buna ilişkin uygulama Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelik hükümleri ve Yıllara Göre Asgari Hak Kazanma Oranları Tablosu çerçevesinde gerçekleştirilir.

(4) Katılım emeklilik planını seçmek isteyen üye veya çalışanlara, katılım emeklilik planı veya katılım esaslı emeklilik yatırım fonuna erişim imkanı sunulur ve devlet katkısının yatırıma yönlendirilmesinde katılım katkı fonu tercih edilir.

(5) Bekleme süresi, her bir sözleşme veya işveren grup emeklilik sözleşmelerine bağlı olarak aktarılan sertifika bazında ayrı ayrı belirlenir.

(6) Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası kapsamında, yetkili organ tarafından aşağıdaki hususları içeren grup halinde ve her bir üyeyi bağlayıcı usulüne uygun karar alınabilir.

(a) Pasif üyelerin birikimlerinin bireysel emeklilik sistemine aktarılmasına ilişkin taleplerini karar tarihini müteakip 15 günden az olmamak üzere belirlenecek son tarihe kadar iletmeleri,

(b) Belirlenen süre içinde, (a) bendi kapsamında talepte bulunmayan veya sonradan mezkur bent kapsamındaki taleplerinden vazgeçen pasif üyeler için, muvafakatname şartı aranmaksızın aktarım işlemi gerçekleştirilebileceği.

(7) 6 ncı fıkra da belirtilen usule uygun yetkili organ kararı alınmaması durumunda, pasif üyelerin birikimleri ancak kendilerinin talep veya muvafakatleri alınmak suretiyle bireysel emeklilik sistemine aktarılabilir.

(8) Aktarımla kurulacak veya kurulmuş olan sözleşmelerin veya bu sözleşmelerden kaynaklı alacakların hizmet sunucusuna devredilmesi mümkündür. Bu durumda, Kanunun 5 inci ve 6 ncı maddelerinde belirtilen hakların kullanımı ile söz konusu uygulamaya ilişkin diğer esas ve usuller Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu (Kurum) tarafından belirlenir. Bekleme süresi zarfında, devreden malul kalması veya ölümünün gerçekleşmesi durumları hariç olmak üzere, sözleşmelerden kaynaklı alacaklar devredilen tarafından talep edilemez.

Emeklilik gelir planlarına ilişkin esaslar

MADDE 2 - (1) Aşağıdaki üye veya çalışanlar birikim amaçlı bir emeklilik sözleşmesine aktarım

yapabileceği gibi emeklilik gelir planına aktarım yapmayı da tercih edebilir.

(a) Pasif üyeler,

(b) Hizmet sunucusunun tabi olduğu mevzuata göre emeklilik hakkı elde etmiş aktif üyeler,

(c) 56 yaşını tamamlamış ve Yönetmeliğin 7 nci maddesi kapsamında en az 10 yıllık kazanılmış süreye denk gelecek tutarı aktarabilecek aktif üye veya çalışanlar.

(2) Emeklilik gelir planı kapsamındaki sözleşmelerin kurulması için en az aylık brüt asgari ücretin 4 katı kadar tutarın sözleşmeye aktarılması gerekir. Burada esas alınacak asgari ücretin tutarı, ilgili aktarımın yapıldığı tarihte geçerli olan aylık brüt asgari ücretin tutarıdır.

(3) Bekleme süresi boyunca emeklilik gelir planından yapılabilecek ödemelere ilişkin üst limit aşağıda yer alan esaslara göre hesaplanır ve müteakip sözleşme yıldönümünde veya katılımcının doğum tarihinde, güncel bilgilerle (güncel birikim ve katılımcı yaşı) revize edilebilir.

(a) 56 yaşından büyük katılımcılara EK-1'de yer alan PMF tablosuna göre hesap edilen azami aylık tutardan daha fazla ödeme yapılamaz. Programlı geri ödeme kapsamında sözleşme başına ödenebilecek tutara ilişkin üst limit, söz konusu tablodaki yaşam beklentisine göre belirlenir. Örneğin, ilk aktarım tarihinde 56 yaşında olan bir katılımcının, ilk yıl için aylık alabileceği azami tutar "Sözleşmedeki toplam birikim/214" olacaktır.

(b) 56 yaşından küçük katılımcılara ödeme yapılırken, aylık alabileceği azami tutar, toplam birikiminin aşağıda yer alan aylık süreye bölünmesi yoluyla hesaplanır ve hesap edilen azami aylık tutardan daha fazla ödeme yapılamaz.

i. Üyenin hizmet sunucusundan ödeme alabileceği son yaş bilgisi mevcut ise aktarım anındaki yaş ile son yaş arasında kalan tam ay süresi esas alınır. Örneğin, ilk aktarım tarihinde 8 yaşında olan ve ilgili hizmet sunucusu mevzuatına göre 18 yaşına kadar yetim maaşı alacağı yönünde düzenleme bulunan bir katılımcının bekleme süresi içinde aylık alabileceği azami tutar "Sözleşmedeki toplam birikim/120" olacaktır. Katılımcı her hâlükârda 3 yıldan önce birikiminin tamamını alamayacağı için söz konusu tam ay süresi 36'dan az olamaz.

ii. Üyenin hizmet sunucusundan aylık alabileceği son yaş bilgisi mevcut değil ise veya yoksa 214 ay esas alınır.

(4) Bekleme süresi içinde bireysel emeklilik mevzuatına göre emeklilik hakkı elde eden katılımcı, ikinci fıkrada düzenlenen asgari limiti sağlayarak emeklilik gelir planına geçebilir. Burada esas alınacak asgari ücretin tutarı, emeklilik gelir planına geçiş yapıldığı tarihte geçerli olan aylık brüt asgari ücretin tutarıdır. Katılımcıya, programlı geri ödeme kapsamında devlet katkısı dahil emeklilik anında elde edilebilecek toplam tutar esas alınarak 3 üncü fıkranın (a) bendinde yer alan hesaplama göre ödeme yapılır.

Kazanılmış süre hesabı

MADDE 3 - (1) Kazanılmış süre hesabı, sözleşmeye aktarılan tutara göre sözleşme bazında yapılır. Söz konusu katılımcının, bu sözleşmelerden herhangi birini sonlandırması durumunda, katılımcının devam etmekte olan diğer sözleşmeleri için aktarım esnasında hesaplanan hak kazanılan süreler geçerliliğini korumaya devam eder.

(2) Aktarım yapan üye veya çalışanın ilgili hizmet sunucusunda fiilen geçirdiği sürenin hesabında hizmet sunucusunun tabi olduğu mevzuat esas alınır. Buna göre, askerlik hizmeti, ücretsiz izin, üyeliğin askıya alınması vb. varsa üyelik süresine dahil edilmeyen dönemler, süre hesabında dikkate alınmaz.

(3) Yönetmeliğin 7 nci maddesinin 4 üncü fıkrası kapsamında eksik kalan süreler için yapılacak ödemeler ve kısım kısım aktarım ile şirkete aktarılan birikimlerin kazanılmış süre hesabında, söz konusu ödemeler için aktarım tutarının fiilen şirkete ödendiği tarihte geçerli olan aylık brüt asgari ücret tutarı esas alınır. Bu ödemeler, bireysel emeklilik sistemine aktarılan toplam tutara ilave edilir.

(4) Eski bir üye veya çalışanın vefatı sebebiyle dul, yetim, bağımlı anne/baba statüsü ile sonradan pasif üye statüsü elde eden kişilerin hizmet sunucusuna giriş tarihi olarak pasif üye statüsü kazanılan tarih dikkate alınır.

Düzenlenecek belge ve formlar

MADDE 4 - (1) Aktarım esnasında kullanılacak belge ve formlar aşağıdaki esaslara göre düzenlenir.

- (a) Yönetmeliğin 8 inci maddesinde belirtilen, bireysel aktarımlarda kullanılmak üzere aktarımın yapılacağı hizmet sunucusu tarafından düzenlenecek aktarım bilgi ve hesap formu EK-2'de yer alan örnek şekil ve asgari içeriğe göre düzenlenir.
- (b) Yönetmeliğin 8 inci maddesinde belirtilen aktarım yapmak isteyen üye veya çalışan tarafından düzenlenerek, ilgili hizmet sunucusuna teslim edilecek aktarım talep formu EK-3'te yer alan örnek şekil ve asgari içeriğe göre düzenlenir.
- (c) Yönetmeliğin 9 uncu maddesinde belirtilen, grup halinde aktarımlarda kullanılmak üzere aktarımın yapılacağı hizmet sunucusu tarafından düzenlenecek aktarım bilgi ve hesap formu EK-4'te yer alan örnek şekil ve asgari içeriğe göre düzenlenir.
- (2) Birden çok şirkete aktarım olması durumunda, her şirket için ayrı form kullanılır.
- (3) Aktarımın kısım kısım yapılması durumunda, her bir aktarımdan önce ilgili formlar tekrar düzenlenir.

Üye ve çalışanların bilgilendirilmesi

MADDE 5 - (1) Hizmet sunucusu aktarım programı ve yöntemi konusunda aktarım kapsamındaki üye veya çalışanları Yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen iş planı çerçevesinde bilgilendirir. Bu bilgilendirmede asgari olarak aşağıdaki hususlara yer verilir.

- (a) Aktarım için yetkili kuruldan alınan kararın özeti,
- (b) Aktarım için öngörülen zamanlama,
- (c) Aktarımın nasıl yapılacağı (bireysel veya grup olarak, kısım kısım veya tamamen),
- (ç) Aktarımın hangi sözleşmeler kapsamında yapılacağı (emeklilik veya emeklilik gelir planı kapsamında kurulan sözleşme),
- (d) Aktarımın hangi planlara gerçekleştirileceği (planın kesinti yapısı, katılım esaslı olup olmadığı, içerdiği ek faydalar, sunulan emeklilik yatırım fonları vb.),
- (e) Aktarıma konu birikim tutarları ile fiilen geçirilen sürelerin nasıl hesaplandığı,
- (f) Üye veya çalışanın ilgili hizmet sunucusundaki aktarıma konu toplam tutarının likit kıymetlerde, menkul kıymetlerde ve gayrimenkullerde bulunan kısımları.
- (2) Hizmet sunucusu, grup halinde aktarım durumunda, aktarım kapsamına giren tüm üye ve çalışanlarına bireysel aktarım için öngörülen aktarım bilgi ve hesap formunu, aktarımdan önce göndererek bilgilendirme yapar. Ayrıca, aktarımın kısım kısım yapıldığı durumlarda, hizmet sunucusu, aktarılan tutarlar konusunda üye veya çalışanlarını düzenli olarak bilgilendirir.
- (3) Bireysel emeklilik sistemine yapılacak aktarımlardan önce ilgili emeklilik şirketi aşağıdaki hususları göz önünde bulundurur.
- (a) Bireysel aktarımlarda emeklilik şirketi, kişiye, Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirlenen ilkelere ve yönetime göre bilgilendirme yapar ve kişinin emekliliğe yönelik beklentilerine, gelir düzeyine, birikim tutarına, ilişkili olduğu gruba (vakıf, sandık ve diğer kuruluşlar) ve risk profiline uygun bir emeklilik planı ve fon dağılımı teklifi sunar.
- (b) Grup halinde aktarımlarda emeklilik şirketi, hizmet sunucusuna, Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirlenen ilkelere ve yönetime göre bilgilendirme yapar ve grup üyelerinin emekliliğe yönelik beklentilerine, gelir düzeyine, birikim tutarına ve genel risk profiline uygun bir emeklilik planı ve fon dağılımı teklifi sunar; teklifin içeriğinden, aktarıma konu grup üyelerinin de bilgi sahibi olmasını sağlamak üzere hizmet sunucusu ile birlikte gerekli tedbirleri alır.

Emeklilik gözetim merkezine gönderilecek veri setleri

MADDE 6 - (1) Hizmet sunucusu tarafından emeklilik gözetim merkezine (EGM) yapılacak veri iletiminde aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulur.

- (a) Hizmet sunucusu, Yönetmeliğin 5 inci maddesi uyarınca Kuruma yaptığı aktarım başvurusu ile eş zamanlı olarak EK-5'teki bilgileri içeren veri setlerini EGM'ye gönderir.
- (b) Veri setleri hazırlanırken EK-6'daki diğer listeleri kullanılır.
- (c) Veri setleri hazırlanırken tablolama yazılımları kullanılır.
- (ç) Veri setleri, EGM internet sitesinde yayımlanan şablon dosyalar doldurulmak suretiyle hazırlanır.
- (d) Oluşturulan dosyalar, tercihen bir sıkıştırma yazılımıyla sıkıştırılmış olarak vasa@egm.org.tr e-

posta adresine yahut EGM tarafından duyurulan diğer elektronik iletişim araçlarıyla EGM'ye gönderilir.

(e) Gönderim esaslarına ilişkin her türlü soru ve yardım talebi vasa@egm.org.tr e-posta adresine iletilir.

(f) Toplamın yanı sıra alt detayı da istenen bilgiler için, detay verilmesinin mümkün olmadığı durumlarda, sadece üst satırlardaki toplam bilgi verilebilir. Örneğin "Aktif Üyelerin Emekli Aylığı İhtiyatı- Kadın (TL)" ve "Aktif Üyelerin Emekli Aylığı İhtiyatı- Erkek (TL)" bilgilerinin cinsiyet kırılımında verilemediği durumlarda bu bilgiler boş bırakılarak "Aktif Üyelerin Emekli Aylığı İhtiyatı (Toplam) (TL)" bilgisi verilir.

(g) Bu maddede belirtilen veri setleri ve değer listeleri Kurumun uygun görüşü alınmak kaydıyla, EGM tarafından güncellenebilir.

(2) Aktarımın kısım kısım yapılması durumunda, her bir aktarımdan önce bu maddedeki diğer hükümler tekrar izlenerek, söz konusu aktarım işlemine konu bilgilerle hazırlanmış (yeni aktarıma konu tutar, üye bilgisi vb.) veri setleri EGM'ye iletilir.

Yürürlükten kaldırılan genelge ve sektör duyurusu

MADDE 7 - (1) 29/05/2014 tarihli ve 2014/7 sayılı Dernek, Vakıf, Sandık ve Diğer Kuruluşlardan Bireysel Emeklilik Sistemine Aktarımlara İlişkin Genelge ile 23/05/2014 tarihli ve 2014/11 sayılı Dernek, Vakıf, Sandık ve Diğer Kuruluşlardan Bireysel Emeklilik Sistemine Aktarım Hakkında Sektör Duyurusu yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 8 - (1) Bu Genelge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2022/4	16.02.2022	16.02.2022

EK LİSTESİ:

- 1) PMF 1931 Yaşam Tablosuna Göre Muhtelif Yaşlarda Ay Bazında Ortalama Ömür
- 2) Dernek, Vakıf, Sandık ve Diğer Kuruluşlardan Aktarım için Bireysel Aktarım Bilgi ve Hesap Formu
- 3) Dernek, Vakıf, Sandık ve Diğer Kuruluşlardan Aktarım için Bireysel Aktarım Talep Formu
- 4) Dernek, Vakıf, Sandık ve Diğer Kuruluşlardan Aktarım için Grup Halinde Aktarım Bilgi ve Hesap Formu
- 5) Veri Setleri
- 6) Değer Listeleri

EK-1: PMF 1931 YAŞAM TABLOSUNA GÖRE MUHTELİF YAŞLARDA AY BAZINDA ORTALAMA ÖMÜR

Bulunulan Yaş	Kalan Ortalama Ömür (Ay)	Bulunulan Yaş	Kalan Ortalama Ömür (Ay)
56	214	81	54
57	203	82	51
58	193	83	48
59	187	84	45
60	179	85	42
61	171	86	40
62	163	87	37
63	156	88	36
64	148	89	34
65	141	90	33
66	134	91	32
67	126	92	31
68	121	93	30
69	114	94	29
70	108	95	29
71	102	96	28
72	96	97	28
73	90	98	27
74	85	99	26
75	83	100	24
76	75	101	22
77	70	102	19
78	66	103	18
79	62	104	15
80	58		

EK-2**DERNEK, VAKIF, SANDIK VE DİĞER KURULUŞLARDAN AKTARIM İÇİN
BİREYSEL AKTARIM BİLGİ VE HESAP FORMU**

Düzenleme Tarihi: .../.../.....

HİZMET SUNUCUSUNA AİT BİLGİLER

Unvanı

Adresi

Vergi D./ V.No (varsa)

Telefon

Faks

ÜYE VEYA ÇALIŞANA AİT BİLGİLER

Adı

Soyadı

T.C. Kimlik No

Doğum Tarihi

Cinsiyeti ☐ Kadın ☐ ErkekÜyelik Statüsü ☐ Aktif ☐ Pasif(Hesaplama tarihi itibarıyla) Emeklilik Taahhüt
Planında Geçirdiği Toplam Süre

..... AY

AKTARIM TUTARINA AİT BİLGİLERİ

Hesaplama Tarihi

Aktarıma Konu Toplam Tutar

TL

Aktarıma Konu Toplam Tutar (yazıyla)

TL

KAŞE/İMZA

Hizmet Sunucusu Yetkilisi

Adı Soyadı

Kaşe/İmza

EK-3**DERNEK, VAKIF, SANDIK VE DİĞER KURULUŞLARDAN AKTARIM İÇİN
BİREYSEL AKTARIM TALEP FORMU**

Düzenleme Tarihi: .../.../.....

ADAY ŞİRKETE AİT BİLGİLER

Unvanı

Telefon

Faks

Bireysel Emeklilik Sözleşmesi Teklif No

ÜYE VEYA ÇALIŞANA AİT BİLGİLER

Adı

Soyadı

T.C. Kimlik No

Doğum Tarihi

Cinsiyeti ☐ Kadın ☐ ErkekÜyelik Statüsü ☐ Aktif ☐ Pasif(Hesaplama tarihi itibarıyla) Emeklilik
Taahhüt Planında Geçirdiği Toplam Süre

..... AY

AKTARIM TUTARINA AİT BİLGİLERİ

Hizmet Sunucusu Unvanı

Bireysel Aktarım Bilgi ve Hesap Formu Düzenleme Tarihi

Hesaplama Tarihi

Aktarıma Konu Toplam Tutar

TL

Aktarıma Konu Toplam Tutar (yazıyla)

TL

Yukarıda belirtilen aktarıma konu toplam tutarın bireysel emeklilik sistemine aktarılmasını onaylıyorum. Hizmet sunucumdaki birikimlerimin nakde çevrilmesi sırasında değer artış ya da azalışı olabileceğini kabul ediyorum.

Üye veya Çalışanın

Adı

Soyadı

İmzası

EK-4**DERNEK, VAKIF, SANDIK VE DİĞER KURULUŞLARDAN AKTARIM İÇİN
GRUP HALİNDE AKTARIM BİLGİ VE HESAP FORMU**

Düzenleme Tarihi: .../.../.....

HİZMET SUNUCUSUNA AİT BİLGİLER
Unvanı
Adresi
Vergi D./ V.No (varsa)
Telefon
Faks

ÜYE VEYA ÇALIŞAN BİLGİLERİ
Aktarıma konu üye veya çalışanların aşağıdaki bilgilerini içeren liste ektedir.
1. Adı
2. Soyadı
3. T.C. Kimlik No
4. Doğum Tarihi
5. Cinsiyet
6. Üyelik Statüsü ¹
7. (Hesaplama tarihi itibarıyla) Emeklilik Taahhüt Planında Geçirdiği Toplam Süre
8. Aktarıma Konu Toplam Tutar

AKTARIM TUTARINA AİT BİLGİLERİ
Hesaplama Tarihi
Aktarıma Konu Toplam Tutar
TL
Aktarıma Konu Toplam Tutar (yazıyla)
TL

KAŞE/İMZA
Hizmet Sunucusu Yetkilisi
Adı Soyadı
Kaşe/İmza

¹ İkinci maddenin üçüncü fıkrasının (b/i) bendi kapsamında yetim vb. pasif üyeler için hizmet sunucusu mevzuatına göre düzenlenmiş bir son yaş bilgisi mevcutsa, bu bilgiye ayrıca yer verilir.

EK-5: VERİ SETLERİ

Veri Seti 01 (Hizmet Sunucusu Bilgileri)

Hizmet Sunucusunun Unvanı
Hizmet Sunucusunun Adresi
Hizmet Sunucusunun İrtibat Telefonu
Hizmet Sunucusunun İnternet Adresi
Tabi Olunan Kanun.....(Ek-6 Değer Listeleri)
Hizmet Sunucusunun Yöneticisi Ad Soyad-1 (1. derecede imza yetkisine sahip olmalıdır)
Hizmet Sunucusunun Yönetici Unvanı-1
Hizmet Sunucusunun Yöneticisi Ad Soyad-2
Hizmet Sunucusunun Yönetici Unvanı-2
Hizmet Sunucusunun Yöneticisi Ad Soyad-3
Hizmet Sunucusunun Yönetici Unvanı-3
Toplam Üye Sayısı (Aktif)
 Üye Sayısı-Erkek (Aktif)
 Üye Sayısı-Kadın (Aktif)
Toplam Üye Sayısı (Pasif)
 Üye Sayısı-Erkek (Pasif)
 Üye Sayısı-Kadın (Pasif)

Veri Seti 02 (Aktüeryal Bilanço)

Hesaplama Tarihi
Hizmet Sunucusunun Varlığı – Likit/Menkul Kıymetler (TL)
Hizmet Sunucusunun Varlığı – Gayrimenkuller (TL)

İllerdeki Prim Gelirlerinin Peşin Değeri (Toplam) (TL)
 İllerdeki Prim Gelirlerinin Peşin Değeri – Kadın (TL)
 İllerdeki Prim Gelirlerinin Peşin Değeri – Erkek (TL)
İllerdeki Prim Gelirlerinin Peşin Değeri Hesabında Kullanılan Teknik Faiz (%)
İllerdeki Prim Gelirlerinin Peşin Değeri Hesabında Kullanılan Mortalite Tablosu Adı

Aktif Üyelerin İhtiyatı² (Toplam) (TL)
 Aktif Üyelerin Emekli Aylığı İhtiyatı- Toplam (TL)
 Aktif Üyelerin Emekli Aylığı İhtiyatı- Kadın (TL)
 Aktif Üyelerin Emekli Aylığı İhtiyatı- Erkek (TL)
 Aktif Üyelerin Muhtemel Dul İradı İhtiyatı (TL)
 Aktif Üyelerin Muhtemel Yetim İradı İhtiyatı (TL)
 Aktif Üyelerin Muhtemel Ana-Baba İradı İhtiyatı (TL)
 Aktif Üyelerin Muhtemel Maluliyet İradı İhtiyatı (TL)
 Aktif Üyelerin Muhtemel Emekli İkramiyesi İhtiyatı (Toplam) (TL)
 Aktif Üyelerin Muhtemel Emekli İkramiyesi İhtiyatı – Kadın (TL)
 Aktif Üyelerin Muhtemel Emekli İkramiyesi İhtiyatı – Erkek (TL)
 Aktif Üyelerin Diğer İhtiyatı (TL)
 Aktif Üyelerin Ölüm Yardımı İhtiyatı (TL)
 Ayrılan ve İleride Talepte Bulunabilecek Üyelerin İhtiyatı (TL)
Aktif Üyelerin İhtiyat Hesabında Kullanılan Teknik Faiz (%)
Aktif Üyelerin İhtiyat Hesabında Kullanılan Mortalite Tablosu Adı

Pasif Üyelerin İhtiyatı (Toplam) (TL)
 Pasif Üyelerin İhtiyatı – Kadın (TL)
 Pasif Üyelerin İhtiyatı – Erkek (TL)

² Üyelere yönelik taahhütler için ayrılan teknik karşılıklar ifade edilmektedir.

Pasif Üyelerin Hak Sahiplerinin İhtiyatı (Toplam) (TL)

Pasif Üyelerin Hak Sahiplerinin İhtiyatı – Dul (TL)

Pasif Üyelerin Hak Sahiplerinin İhtiyatı – Yetim (TL)

Pasif Üyelerin Hak Sahiplerinin İhtiyatı – Diğer bağımlı (TL)

Pasif Üyelerin Diğer Emeklilik İhtiyatı (TL)

Emeklilik Dışı İhtiyatlar (TL)

Pasif Kalemler için Kullanılan Teknik Faiz Oranı (%)

Pasif Kalemler için Kullanılan Mortalite Tablosu Adı

Veri Seti 03 (Üye veya Hak Sahibi Bilgileri-Aktüeryal Bilanço Tarihi İtibarıyla)

T.C. Kimlik No

Hizmet Sunucusundaki Sicil No

Cinsiyet.....(Ek-6 Değer Listeleri)

Doğum Tarihi

Medeni Durumu.....(Ek-6 Değer Listeleri)

Sağ Eş Doğum Tarihi (Evli Üyeler için)

Sağ Çocuk Sayısı

Sağ 1. Çocuk Cinsiyeti.....(Ek-6 Değer Listeleri)

Sağ 1. Çocuk Doğum Tarihi

Sağ 2. Çocuk Cinsiyeti.....(Ek-6 Değer Listeleri)

Sağ 2. Çocuk Doğum Tarihi

Sağ 3. Çocuk Cinsiyeti.....(Ek-6 Değer Listeleri)

Sağ 3. Çocuk Doğum Tarihi

Hizmet Sunucusundaki Statüsü.....(Ek-6 Değer Listeleri)

İkinci Maddenin Üçüncü Fıkrasının (b/i) Bendinde Bahsedilen Son Yaş

Hizmet Sunucusuna Giriş Tarihi

Hizmet Sunucusundan Çıkış Tarihi (Kişi Ayrılmış ise)

Hizmet Sunucusunda Üye Olarak Geçirdiği Emekliliğe Esas Toplam Süre (...ay)

Emeklilik Tarihi (Pasif üyeler için)

Maluliyet Tarihi (Malul üyeler için)

Muhtemel Emeklilik Tarihi (Aktif üyeler için)

Hizmet Sunucusunda Toplam Prim Ödeme Gün Sayısı

Toplam Sigortalı Gün Sayısı

Üyenin Toplam Fonu (TL)

Referans Ücret (TL)

Referans Ücret Çarpanı

Toplam Primin Bugünkü Değeri (TL)

Toplam Emeklilik Maaşı Priminin Bugünkü Değeri (TL)

Toplam Emeklilik İkramiyesi Priminin Bugünkü Değeri (TL)

Toplam Ölüm Tazminatı Priminin Bugünkü Değeri (TL)

EK-6: DEĞER LİSTELERİ**Cinsiyet Açıklama**

K Kadın
E Erkek

Medeni Durum Açıklama

1 Bekar
2 Evli
3 Dul
4 Boşanmış

Tabi Olunan Kanun Açıklama

1 Medeni Kanun
2 Ticaret Kanunu
3 İş Kanunu
4 Özel Hukuk
5 Diğer

Hizmet Sunucusundaki Statüsü Açıklama

1 Aktif
2 Pasif
3 Malul
4 Bağımlı-Dul
5 Bağımlı-Yetim
6 Bağımlı-Ana
7 Bağımlı-Baba
8 Diğer

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK SEKTÖRLERİNDE İÇ SİSTEMLERE DAİR YÖNETMELİĞİN BAZI MADDELERİNİN UYGULANMASI HAKKINDA GENELGE (2022/16)

25/11/2021 tarihli ve 31670 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan Sigortacılık ve Özel Emeklilik Sektörlerinde İç Sistemlere Dair Yönetmeliğin (Yönetmelik) bazı maddelerinin uygulanmasında aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

İç Sistemlerin Kapsamı

MADDE 1– (1) Yönetmeliğin “Tanımlar” başlıklı 3 üncü maddesinde belirtilen sigorta grubu ve finansal grup tanımları, Türkiye’de faaliyet gösteren sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri ile Türkiye’de faaliyet gösteren finansal kuruluşları kapsamaktadır.

(2) İşletmelerin kendi risklerinin yanı sıra kontrol gücünü elinde bulundurduğu konsolidasyona tabi ortaklıklardan kaynaklı risklerin de şirket üzerindeki etkisi nedeniyle, konsolidasyona tabi ortaklığın yurtiçinde veya yurtdışında kurulmuş olmasına bakılmaksızın şirket iç sistemlerinin tüm konsolidasyona tabi ortaklıkları kapsayacak şekilde kurulması gerekmektedir.

Birim Yapılanması

MADDE 2 – (1) Yönetmeliğin “İç Sistemlerin Kurulması” başlıklı 4 üncü maddesi kapsamında; iç kontrol, risk yönetimi, aktüerya ve iç denetim birimlerinin birbirinden ayrı olarak münhasır birimler şeklinde kurulması esastır. Bununla birlikte, bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen kriterlerden en az birini sağlayan şirketlerin Yönetmelikte tanımlanan risk yönetim birimi ile aktüerya birimini birlikte yapılandırılmaları mümkündür. Aynı şekilde, Doğal Afet Sigortaları Kurumu ve Özel Riskler Yönetim Merkezi hariç olmak üzere diğer özellikli kuruluşların, iç denetim birimi hariç diğer iç sistem birimlerini birlikte yapılandırılmaları mümkündür. Ancak bu birimlerin birlikte yapılandırılması halinde, birim içerisinde yürütülecek her bir iç sistem fonksiyonu ayrı ayrı tanımlanır. Yönetmeliğin 53 üncü maddesi çerçevesinde Doğal Afet Sigortaları Kurumu ve Özel Riskler Yönetim Merkezi, işlevsel görev ayrımını tesis etmek kaydıyla iç kontrol, risk yönetimi ve aktüerya fonksiyonunu, ayrı bir birim kurmaksızın işleticisi şirket bünyesinde kuracakları birimler eliyle yürütebilir.

(2) Risk yönetim birimi ile aktüerya birimi aşağıdaki kriterleri sağlayan şirketler tarafından birlikte yapılandırılabilir: **(Değişik: 07.09.2023-2023/25 s. G. Md1)** (a) bendi kapsamında son üç yıllık prim üretim ortalamalarına göre belirlenen kriterin şirketler tarafından yıllık periyotlarla takip edilerek belirlenen ölçeğin üzerinde üretim yapan şirketlerin, üretim eşiğinin aşıldığı yılsonunu takip eden üç ay içinde risk yönetim ve aktüerya birimlerini ayrı birimler olarak yapılandırması gerekir.

a)Yılsonu finansal tablolarına göre,

1) Son üç yıllık prim üretim ortalaması, hayat dışı şirketlerin toplam prim üretimlerinin son üç yıllık ortalamasının %0,75’inin altında olan hayat dışı sigorta şirketleri (üç yıllık prim üretimi olmayan şirketler için prim üretimi olan dönem esas alınacaktır),

2) Sağlık ve ferdi kaza branşlarında prim üretimi olmayan hayat ve emeklilik şirketleri için hayat matematik karşılıkları ile bireysel emeklilik fonları toplamı 1 Milyar TL’nin altında kalan şirketler,

3) Sağlık ve ferdi kaza branşlarında prim üretimi olan hayat ve emeklilik şirketlerinden hayat matematik karşılıkları ile bireysel emeklilik fonları toplamı 500 Milyon TL’nin altında kalan ve sağlık ve ferdi kaza branşlarında son üç yıllık toplam prim üretim ortalaması bu branşlarda sektörün toplam prim üretimlerinin son üç yıllık ortalamasının %0,75’inin altında olan hayat ve emeklilik şirketleri (üç yıllık prim üretimi olmayan şirketler için prim üretimi olan dönem esas alınacaktır).

b) Münhasıran kredi ve kefalet sigortası branşlarında faaliyet gösteren sigorta şirketleri

(Ek: 07.09.2023-2023/25 s. G. Md1) c) Şube şeklinde faaliyet gösteren sigorta ve reasürans şirketleri

(3) **(Değişik: 07.09.2023-2023/25 s. G. Md1)** Münhasıran kredi ve kefalet sigortası branşlarında faaliyet gösteren sigorta şirketleri ile şube şeklinde faaliyet gösteren sigorta ve reasürans şirketleri hariç olmak üzere, risk yönetimi ve aktüerya biriminin aktüerya birimi çatısı altında birleştirilmesi gerekir. Bu çerçevede birim yöneticisi ve personelinin aktüerya birimi yöneticisi ve personelinin niteliklerini haiz olması gerekir.

(4) Münhasıran emeklilik alanında faaliyet gösteren emeklilik şirketleri aktüerya birimi kurmak zorunda değildir. Bu şirketlerin varsa aktüerya birimine ilişkin fonksiyonları risk yönetimi birimi tarafından yerine getirilir.

(5) Yeni kurulan şirketlerin ilk ruhsat başvurularının değerlendirilmesinde, denetim komitesinin atanması, iç sistem birimi yöneticisi ve personeli henüz istihdam edilmiş olmasa da iç sistemlere ilişkin birimlerin oluşturulması ve Yönetmelikte tanımlı iç sistemlere ilişkin birim yönetmeliklerinin oluşturulması hususları dikkate alınır. Yeni kurulan şirketlerin ruhsat alımını takip eden üç ay içinde iç denetim birim yöneticisini, altı ay içinde ise diğer iç sistem birim yöneticilerini ve personeli ataması gerekir. Bu maddenin ikinci fıkrasının yeni kurulan şirketler açısından uygulanmasında, iş planında yer alan gelecek 3 yıla ilişkin belirtilen hedef prim üretimleri esas alınır.

(6) Sigorta grubu içerisinde yer alan sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinde, şirketlerden herhangi birinde kurulmuş olan denetim komitesi, iç kontrol, risk yönetimi, aktüerya ve iç denetim birimlerinin diğer şirketlerde ayrıca bir birim kurulmasına gerek olmaksızın birlikte kullanılması mümkündür. Diğer taraftan sigorta grubu tanımı kapsamında birimlerin birlikte kullanılması durumu saklı kalmak üzere, finansal grupta yer alan sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinde, iç sistem birimlerinin kurulması, iç sistem personelinin istihdam edilmesi ve iç sistem faaliyetlerinin sigorta, reasürans ve emeklilik şirketi tarafından yürütülmesi gerekmekte olup; yalnızca birimlerin yetersiz kaldığı konularda iç sistem faaliyetlerinin yürütülmesinde finansal grupta yer alan diğer finansal kuruluşlardan hizmet alımı yoluyla faydalanması mümkündür.

(7) Bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen istisnalar hariç olmak üzere Yönetmelikte ayrı birimler olarak kurulması öngörülen iç kontrol, risk yönetimi, aktüerya ve iç denetim birimlerinin her birinin kendi birim yöneticilerine bağlı olarak kurulması gerekmektedir. İç kontrol, risk yönetimi ve aktüerya birimleri denetim komitesinde görev alan ve yönetim kurulu üyesi olmayan, imza yetkisi ve kuruluştaki sorumlulukları açısından asgari genel müdür yardımcısına denk pozisyonundaki yönetici haricinde kendi birim yöneticileri dışındaki bir yöneticiye bağlı olarak teşkilatlanamaz ve faaliyet yürütemezler.

(8) Yönetmelik kapsamında kurulması zorunlu olan iç sistem birimlerinin icrai görevlerinin olmaması ve iç kontrol, risk yönetimi ve aktüerya birimlerinin denetim komitesine; iç denetim biriminin ise yönetim kuruluna bağlı olarak teşkilatlanması gerekmektedir. Bununla birlikte, denetim komitesine bağlı kurulan iç kontrol, risk yönetimi ve aktüerya birimlerine ek olarak, icrai görevleri bulunan yöneticilere bağlı iç kontrol, risk yönetimi ve aktüerya birimlerinin kurulmasında bir sakınca bulunmamaktadır. Bu durumda, denetim komitesine bağlı birimler ile icrai birimlere bağlı olarak kurulan birimler arasındaki görev ayrımının net olarak belirlenmesi, denetim komitesine bağlı birimlerin icrai birimlere bağlı birimler bünyesinde hiçbir surette faaliyet göstermemesi gerekmektedir. Ancak her koşulda yönetmelikte tanımlanan iç sistem fonksiyonlarının yürütülmesinde sorumluluk denetim komitesine bağlı olarak kurulan iç sistem birimlerindedir.

(9) Katılım esasları çerçevesinde faaliyette bulunacak şirketlerdeki katılım uyum biriminin ilgili mevzuat kapsamında icrai görevler de yürütmesi gerekmektedir. Bu itibarla katılım uyum biriminin iç sistem birimleriyle birlikte yapılandırılması mümkün değildir.

(10) İç sistem birimlerinin yöneticilerine, denetim komitesine veya denetim komitesinde görevli genel müdürle hiyerarşik bağı bulunmayan asgari olarak genel müdür yardımcısına denk pozisyonda bulunan üst düzey yöneticiye, kuruluştaki icrai görevler yürüten birimler hiçbir surette bağlanamaz.

(Mülga: 17.10.2024-2024/25 s. G. Md1)

Denetim Komitesi

MADDE 3 – (1) Yönetmeliğin "Denetim Komitesi Üyelerinin Nitelikleri" başlıklı 6 ncı maddesi gereğince ilgili maddede sayılan diğer hususlar saklı kalmak kaydıyla, denetim komitesi üyeleri kuruluşla çıkar çatışması olmayan ticari kuruluşlarda ve kuruluştaki pay sahibi olan ortakların kontrol ettikleri yurt içinde ve yurtdışında kurulu kredi ve finansal kuruluşlarda görev alabilir. Ancak bu durum, denetim

komitesinin tarafsızlığını sağlamak üzere ilgili maddenin birinci fıkrasında getirilen kısıtlayıcı hükümler ile bir arada değerlendirilir. Bu çerçevede, bahsi geçen ticari kuruluşlar tarafından, kuruluşa veya kuruluşun konsolidasyona tabi ortaklıklarına bağımsız denetim, derecelendirme veya değerlendirme hizmeti sunulması durumunda denetim komitesi üyeleri bu ticari kuruluşlara ortak olamaz, bu ticari kuruluşa hizmet veren birimde görev alamaz veya bağımsız denetim, derecelendirme ve değerlendirme süreçlerinde yer alamaz.

(Değişik: 17.10.2024-2024/25 s. G. Md2) (2) Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi gereği denetim komitesi üyelerinin kuruluşla çıkar çatışması olan ticari kuruluşlarda görev almasının yasaklanmış olması nedeniyle; bağımsız denetim, derecelendirme veya değerlendirme alanlarının yanı sıra dışarıdan hizmet alınması halinde hizmet alınan kuruluş ile şirketin çıkar çatışması bulunacağından denetim komitesi üyeleri hizmet alınan ticari kuruluşlarda icrai görev alamaz. Aynı maddenin (c) bendi çerçevesinde bu kurumların icrai olmayan yönetim kurulu üyelerinin denetim komitesi üyesi olmasında bir sakınca bulunmamaktadır.

(3) Yukarıda belirtilen hususlarda gerekli niteliklerin sağlanması kaydıyla, denetim komitesi üyelerinin kuruluşun sermayedarı olan ticari kuruluşta, holding bünyesindeki ticari kuruluşlarda veya ticari olmayan kuruluşlarda görev almasında herhangi bir sakınca bulunmamaktadır.

(4) Denetim komitesi üyelerinden birinin Türkiye’de yerleşik olma koşulu 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa göre belirlenir. Yurt dışında kurulu şirketlerin şubelerinde denetim komitesinin görevleri tek bir müdürler kurulu üyesi tarafından yerine getirileceğinden, denetim komitesi üyesinin Türkiye’de yerleşik olma zorunluluğu bulunmamaktadır.

(5) Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında, icradan bağımsız olarak konumlandırılmış ve denetim komitesi üyelerinin niteliklerini haiz üyelerden müteşekkil komitelerin bulunduğu şirketlerde, denetim komitesinin görevleri mevcut komiteler aracılığıyla yürütülebilecektir. Bu kapsamda, Sermaye Piyasası Kurulunun II-17.1 numaralı Kurumsal Yönetim Tebliği gereği hâlihazırda “denetimden sorumlu komite” ile “riskin erken saptanması komitelerinin” bulunduğu halka açık şirketlerde, Yönetmelikten kaynaklı yükümlülükleri yerine getirmek üzere ilave bir denetim komitesi yapısının oluşturulmasına gerek yoktur. Bu durumda denetim komitesinin iç kontrol, risk yönetimi ve aktüeryaya ilişkin görevlerinin ilgili Tebliğe göre kurulmuş riskin erken saptanması komitesinin bahsi geçen Tebliğ’de nitelikleri belirlenen bağımsız üyeler tarafından, iç denetim fonksiyonuna ilişkin görevlerin ise “denetimden sorumlu komite” tarafından yerine getirilmesi mümkündür. Bu şirketlerde daha fazla fonksiyonun veya tüm fonksiyonların denetimden sorumlu komiteye bağlanması da mümkündür.

(6) Denetim komitesi üyelerine yapılacak ödemelerin genel kurul kararıyla yapılması esastır. Bu kapsamda tutarı esas sözleşmeyle veya genel kurul kararıyla belirlenmiş olmak şartıyla, komite üyelerine huzur hakkı ödemesi yapılması ve yapılacak ilk genel kurul toplantısında yönetim kurulu tarafından belirlenen ücret için onay alınması şartıyla iş sözleşmesi kapsamında bu kişilere sabit ücret ödenmesi mümkündür. Elde edilen kardan genel kurul kararıyla tüm çalışanlara yapılan temettü ödemesinin, herhangi bir imtiyaz tanınmaksızın komite üyelerine de yapılması mümkündür. Belirtilen ödemelerin haricinde denetim komitesi üyelerine başka bir ad altında ödeme yapılması mümkün değildir.

(7) Yönetmelikle denetim komitesine verilen görevlerin dışında olmak şartıyla, komitenin raporluluğunu yapmak, komite kararlarını muhafaza etmek ve benzeri tali görevleri yerine getirmek üzere denetim komitesine bağlı sekreteryaya biriminin oluşturulması mümkündür.

(8) İç sistem birimleri tarafından denetim komitesine gönderilen raporlar, gerek görülmesi halinde şirketin hakim ortağının iç sistem birimleriyle paylaşılabilir.

Denetim Komitesinin Görevleri

MADDE 4 – (1) Yönetmelik veya işbu Genelge’de özel olarak kurala bağlanmayan konularda, Yönetmelikte belirtilen önemlilik kriterleri doğrultusunda yönetim kurulu veya denetim komitesi tarafından değerlendirmelerde bulunularak karar verilir.

(2) Yönetmeliğin 11 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında, denetim komitesi üyelerinin iç denetim birimiyle yapacağı görüşmeler denetim komitesi ve her bir iç denetçi ile ayrı ayrı yapılır. Denetim komitesi tarafından uygun görülmesi halinde görüşmelerin sonuçları rapora bağlanabilir. Diğer

tarafından, denetim komitesi tarafından ihtiyaç duyulması veya uygun görülmesi halinde iç kontrol, risk yönetimi ve aktüerya birimi için de benzer görüşmelerin yapılması mümkündür.

(3) Denetim komitesi üyelerinin hiçbir surette kuruluşta icrai görevi bulunamaz. Ayrıca, komite üyelerinin, denetim komitesine üye olmalarından kaynaklı olarak elde ettikleri ücretler haricinde herhangi bir ek ücret alarak kuruluşu veya konsolidasyona tabi ortaklıklarına danışmanlık yapması da mümkün değildir. Ancak, komite üyelerinin görevleriyle ilgili konularda ek ücret almaksızın danışmanlık yapmasında veya yönlendirici nitelikte fikir beyan etmesinde bir sakınca bulunmamaktadır. Yapılan danışmanlık görüş beyan edilen hususlara onay verildiği anlamına gelmez.

İcrai Birim ve İcrai Görevin Tanımı

MADDE 5 – (1) Yönetmeliğin “Tanımlar” başlıklı 3 üncü maddesinde icrai birim “Doğrudan gelir getirici, harcama yapıcı veya operasyonel faaliyetlerin icra edildiği birim” olarak tanımlanmıştır. Bu çerçevede genel uygulamada hukuk birimlerinde tazminat ödemelerine onay verilmesi, dava süreçlerinin takip edilmesi ve benzeri operasyonel faaliyetlerin icra edilmesi nedeniyle, hukuk birimi icrai birimdir. Ancak, ilgili hukuk biriminin yalnızca mevzuata uyum noktasında hukuki danışmanlık faaliyetinde bulunması veya görev tanımlarının net bir şekilde belirlenmiş olması şartıyla hukuk biriminde danışmanlık hizmeti sunan ve dava süreçlerini yöneten ayrı şubelerin kurulması durumunda, danışmanlık hizmeti sunan şubede gerçekleştirilen faaliyetler icrai görev kapsamında değildir.

(2) İcrai birimler denetim komitesine veya iç sistem birimlerine bağlanamaz yahut şirket teşkilatlanmasında bu birimler ve denetim komitesi ile ilişkilendirilemez.

(3) İcrai fonksiyonların yürütülmemesi kaydıyla uyum, kurumsal hukuk (yalnızca mütalaa veren), sekreteryaya ve benzeri icrai görevi bulunmayan birimlerin denetim komitesine veya iç sistem birimlerine bağlı olarak faaliyet göstermesinde bir sakınca bulunmamaktadır.

İç Kontrol Birimi

Madde 6– (1)Yönetmeliğin 24 üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında, birincil defans seviyesi bağlamında kontrol faaliyetlerinin her bir iş birimi ve personel tarafından yerine getirilmesi gerekir. Bu kapsamda, iş süreçleri iç kontrol fonksiyonunun tüm şirket birimleri ve tüm personel tarafından gerçekleştirilmesini sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır. Birincil defans seviyesinde gerçekleştirilen kontrol işlemlerinin takip edilmesi ve test edilmesi ile bu seviyede yaşanan aksaklıkların takip edilmesi ise ikinci defans seviyesi olarak konusuna göre iç kontrol, risk yönetimi ve aktüerya birimi tarafından gerçekleştirilir. Bu kapsamda kuruluş iş ve işlemlerinin mevzuata ve şirket politikalarına uygunluğu konusunda danışmanlık faaliyetlerini ve mevzuat ile kuruluş politikalarındaki değişikliklerin personele bildirilmesini içeren uyum fonksiyonunun uyum birimi, hukuk birimi veya diğer icrai birimler tarafından yerine getirilmesinde bir sakınca bulunmamaktadır. Ancak bu birimler tarafından gerçekleştirilen uyum fonksiyonuna ilişkin faaliyetler, uyumun kesintisiz kontrolü kapsamında iç kontrol birimi tarafından kontrol edilir.

(2) İç kontrol fonksiyonunun etkin bir şekilde yürütülebilmesi için iş süreçlerinin ve görev tanımlarının görevler ayrılığı ilkesine uygun şekilde yapılması gerekir.

(3) Yönetmeliğin 24 üncü maddesinin on ikinci fıkrası kapsamında iç kontrol birimi tarafından denetim komitesine ve genel müdüre yapılacak raporlama faaliyeti üç ayda bir gerçekleştirilir. Bu çerçevede Yönetmeliğin 22 inci maddesinin üçüncü fıkrası gereğince uyum fonksiyonuna ilişkin yapılacak raporlama faaliyetinin, iç kontrol birimi tarafından denetim komitesine ve genel müdüre yapılacak raporlamanın bir parçası olarak üç ayda bir gerçekleştirilmesi gerekir.

Risk Yönetim Fonksiyonu

Madde 7– (1) Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin ikinci fıkrasında risk yönetim fonksiyonu kapsamında teşvik edici yapılar ile ödül düzenlemelerinden kaynaklı risklerin takip edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Söz konusu uygulamaya örnek olarak performans dayalı ücret sisteminde bonus, ikramiye ve benzeri uygulamaların yaratabileceği risklerin risk yönetim fonksiyonu kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

Aktüerya Birimi

Madde 8– (1) Sorumlu aktüerin kuruluşta istihdam edilmemesi durumunda, aynı aktüerin birden fazla şirkete hizmet sunmasında herhangi bir sakınca bulunmamaktadır. Ancak, dış hizmet alımı yoluyla görev yapan sorumlu aktüerin birden fazla şirkete hizmet vermesi halinde, şirketin faaliyetleri ve ölçeği göz önünde bulundurularak aktüerya biriminde aktüerya fonksiyonunu yürütebilecek nitelikte ve sayıda personelin şirkette istihdam edilmesi gerekir.

(2) Sigorta grubunda aktüerya biriminin ortak kullanılması halinde, aktüerya biriminde münhasıran hayat ve münhasıran hayatdışı aktüeryadan sorumlu ayrı personel bulunur. Ortak kullanıma konu olan aktüerya biriminde hayat ve hayatdışı aktüerya alanlarında birim yöneticisinin aynı kişi olması mümkündür.

(3) Sorumlu aktüer Yönetmeliğin 36 ncı maddesinde belirtildiği üzere denetim komitesine bağlı aktüerya biriminin bir parçası olup, Yönetmelikte tanımlanan aktüerya fonksiyonunun icrasından sorumludur. Bu kapsamda sorumlu aktüerin, icrai aktüerya biriminde istihdam edilmesi mümkün değildir. Bununla birlikte, sorumlu aktüerin görevine ilişkin konularda veya mevzuatın gerekli kıldığı durumlarda icrai aktüerya birimine teknik destek sağlaması, ihtiyaç duyulması halinde aktüeryal hesaplamalar yapması ve danışmanlık yapması mümkündür. Ancak bu durumda, icrai birim yönetici ve personeli sorumlu aktüere talimat veremez, yönlendirmede bulunamaz.

(4) Dışarıdan hizmet alınan aktüerlerden yahut şirkette istihdam edilen aktüerlerden birinin sorumlu aktüer olarak belirlenmesi ve aktüerya biriminin bir parçası olarak denetim komitesi bağlı şekilde çalışması gerekmektedir. Ancak şirkete dışarıdan hizmet veren sorumlu aktüer, aktüerya birim yöneticisi olamaz.

İç Denetim Birimi ve Faaliyetleri

MADDE 9– (1) Yönetmeliğin 45 inci maddesinin birinci fıkrası gereğince belirli bir alana ilişkin iki denetim dönemi arasındaki süre 3 yılı geçmemektedir. Belirtilen fıkarda geçen “alan” ifadesi kuruluşun birimlerini veya kuruluşta yürütülen faaliyetleri ifade etmekte olup, alan tanımının hangi durumda kuruluş faaliyetlerini hangi durumlarda birimi kapsayacağı iç denetim birimi yönetmeliğinde kuruluş tarafından belirlenir.

(2) Yönetmeliğin 45 inci maddesinin ikinci fıkrasında, Kurum tarafından mevzuat gereği yıllık olarak denetimi yapılan alanların, kuruluş iç denetçileri tarafından da yıllık olarak denetlenmesi gerektiği belirtilmektedir. Örneğin bireysel emeklilik sisteminde devlet katkısının hesaplanması, tahsil edilmesi ve fonlara aktarılmasının ilgili mevzuat gereği Kurum tarafından yılda en az bir kez denetlenmesi gerekmekte olup, bu nedenle belirtilen faaliyetlerin şirketin iç denetim birimi tarafından da en az yılda bir kez denetlenmesi gerekmektedir.

(3) Denetim raporlarının denetim komitesi tarafından incelenmesi akabinde 10 iş günü içinde yönetim kuruluna iletilmesi gerekir. Raporların yönetim kurulunda acil olarak görüşülmesi gerektiği durumlar hariç olmak üzere, denetim raporlarını görüşmek üzere yönetim kurulunun özel olarak toplanmasına gerek bulunmamaktadır. Denetim raporlarının güncelliğini koruması ve rapora bağlı olarak alınabilecek aksiyonların gecikmesine mahal verilmemesi kaydıyla, gerçekleştirilen ilk yönetim kurulu toplantısında denetim raporlarının yönetim kurulu tarafından değerlendirilmesi mümkündür. Raporların yönetim kurulunda acil olarak görüşülmesine gerek bulunup bulunmadığı hususlarına denetim komitesinin mütaalasında yer verilir. Acil görüşülmesi gereken konular için ivedi olarak yönetim kurulu toplantıya çağrılır.

(4) Katılım esasları çerçevesinde faaliyette bulunacak şirketlerde düzenlenecek katılım iç denetim raporunun danışma komitesiyle birlikte denetim komitesine de sunulması gerekir. Her iki komite tabi oldukları mevzuat çerçevesinde denetim süreçlerini koordinasyon içinde ancak bağımsız olarak yürütür.

(5) Bilgi sistemleri ve aktüerya fonksiyonuna ilişkin denetimlerde, iç denetçinin denetim yapılan alanlara ilişkin gerekli nitelikleri haiz olup olmadıkları, bu kişilerin bilgi sistemleri, bilgi teknolojileri ve aktüeryal alandaki mesleki tecrübeleri, sahip oldukları sertifikalar ve aldıkları eğitimler doğrultusunda iç denetim birimi yöneticisi tarafından belirlenir. Şube şeklinde faaliyet gösteren şirketlerin yurtdışındaki ana şirketlerinin veya Türkiye’de kurulu şirketlerin yurtdışındaki sermayedarının bilgi sistemleri ve aktüerya konusunda uzmanlaşmış denetim birimlerinin Türkiye’deki iştirak ya da şubesinde yapacağı denetimler dışarıdan hizmet alımı olarak değerlendirilir.

(6) Yönetmeliğin 39 uncu maddesinin birinci fıkrası kapsamında, hile ve usulsüz işlemlerin tespit edilmesi noktasında özel inceleme ve soruşturma yapma yetkisi iç denetçilere aittir. Bu faaliyetler iç denetim kapsamında dış hizmet alımı yoluyla da yapılabilir. Bu faaliyetlerin nasıl yürütüleceği hususu iç denetim birimi yönetmeliğinde açıkça belirtilir.

(Değişik: 30.04.2025-2025/14 s. G. Md1) (7) Yönetmeliğin 41 inci maddesinin ikinci fıkrasında tanımlanan çalışma yasağı iç denetim birimi yöneticisinin aralarındaki evlilik bağı kalkmış olsa dahi eşleri ve ikinci dereceye kadar kan veya kayın hısımlarının son iki yılda kuruluşta veya konsolidasyona tabi iştiraklerinde görev alamamasına ilişkin olup iç denetim birim yöneticisi dışındaki iç denetim birimi çalışanlarını kapsamamaktadır. Yakınlık ilişkisi bulunan kişilerin görev yaptıkları birimin icrai bir görevi olmayan iç sistemler birimleri olması çalışma yasağına aykırılık teşkil etmez. İç denetim birimi çalışanları yakınlık ilişkisi bulunan kişilerin yer aldığı birimlerde gerçekleştirilen denetimlerde görevlendirilemez.

(8) Dijital ortamlarda hazırlanan çalışma kâğıtlarının kim tarafından hazırlandığının, onaylandığının ve işlemi gerçekleştirenin takip edilebilmesini sağlayan iz kayıtları, bu kayıtların değiştirilemez olması kaydıyla, dijital imza olarak değerlendirilebilir.

Acenteler ve Hizmet Alınan Kuruluşlara İlişkin Gereklilikler

Madde 10– (1) Acenteler ile hizmet alınan kuruluşların, kuruluşa sunacağı hizmetlerde aksama yaşanmamasını teminen, yalnızca kuruluşa sunulan hizmetle sınırlı olmak üzere acenteler ve hizmet alınan diğer kuruluşlar nezdinde Yönetmeliğin “İş sürekliliği ve yönetimi” başlıklı 18 inci maddesinde tanımlanan iş sürekliliği planlarının oluşturulması, “Bilgi sistemleri ve iş süreçlerinin tesisi” başlıklı 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (e) bendi hariç olmak üzere bilgi sistemlerinin ilgili fıkra da belirtilen fıkra da niteliklere sahip olması ve karşılaşılabilecek risklerin ölçümü, risklerin izlenmesi, kontrolü ve raporlanması faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi gerekir.

(2) Bu süreçlerin tesisini ve faaliyetlerin yürütülmesini teminen, hali hazırda aralarında sözleşme bulunan acenteler ve hizmet alınan kuruluşlarla 2022 yılı sonuna kadar sözleşmeler bu kapsamda yenilenir. Yeni acentelik tesisi ile yeni hizmet alım işlemlerinde ise sözleşme imzalanması öncesinde söz konusu faaliyetlerin gerçekleştirilebilir olması sağlanır.

(3) İlgili acentenin şirket tarafından denetlenme yetkisini içeren yürürlükteki acentelik sözleşmelerinin yönetmelikte şart koşulan hususları karşılaması halinde yenilenmesine gerek bulunmamaktadır.

(4) Kuruluşun acenteleri ve dış hizmet alımı yoluyla temin edilen hizmetlerin gözetim sürecinde ve iç denetim birimi tarafından uzaktan veya yerinden yapılacak denetimlerde, üçüncü taraf güvence raporlarından yararlanılması mümkündür. Ancak acente ve hizmet alınan kuruluşların üçüncü taraf raporlarını düzenleyen kuruluşlarla, güvence raporlamasının temini haricinde başkaca bir iş ilişkisinin bulunmaması gerekir.

(5) Bankaların bilgi sistemleri, iş sürekliliği ve risk yönetimine ilişkin gereklilikler bankacılık mevzuatı uyarınca sağlandığından, kaynakların etkin kullanımını sağlamak üzere bankaların kendi iç sistemlerine ilişkin yönetmeliklerinde acentelik faaliyeti kapsamında gerekli tanımlamaların yapılması durumunda Yönetmelikte tanımlanan bilgi sistemleri, iş süreçlerinin tesisi, iş sürekliliği ile risk yönetimine ilişkin gerekliliklerin sağlandığı kabul edilir. Şirketler acenteleri olan bankaların bu süreçleri iç sistemlerinde tanımlamalarını sağlamaktan sorumludur.

Bokerlerin Yükümlülükleri

Madde 11– (1) Yönetmeliğin 50 nci ve Geçici Madde 1 maddeleri kapsamında Yönetmeliğin yayımını takip eden 5 yıllık süre içinde sigorta ve reasürans brokerlerinin iç kontrol ve risk yönetim birimi kurmaksızın veya ayrıca bir personel istihdam etmeksizin Yönetmeliğin iş sürekliliği yönetimi ve planı başlıklı 18 inci maddesinde belirtilen gereklilikleri sağlaması; risk yönetimine ilişkin Yönetmeliğin 27 ve 28 inci maddelerinde belirtilen risk yönetim politikalarını ve risk limitlerini belirlemesi, Yönetmeliğin 29 uncu maddesinde risk yönetim fonksiyonu kapsamında tanımlanan işlemlerden brokerlik faaliyetiyle uyumlu olanların yerine getirilmesi ve iç denetim fonksiyonunu yürütmesi gerekir.

(2) Reasürans brokerliği ruhsatı bulunan brokerlerin, reasürans brokerliğinin gereklilikleri çerçevesinde aktüeryal danışmanlık vermesi gerekiyorsa, Yönetmelikte belirtilen aktüerya fonksiyonunun ilgili hükümlerini gözeterek faaliyet yürütmesi beklenir.

(3) Yeni brokerlik ruhsatı başvurularının değerlendirilmesinde, birinci fıkrada belirtilen sistemlerin kurulmuş olması ve yönetmeliklerin hazırlanmış olması hususları dikkate alınır.

Atama ve Görevden Alma Durumunda Kuruma Bildirim

Madde 12– (1) Genel müdürle hiyerarşik bağı bulunmayan ve yetki bakımından asgari genel müdür yardımcısına denk bulunan üst düzey yönetici dâhil olmak üzere, denetim komitesi üyeleri seçilmelerinden itibaren veya herhangi bir nedenle üyeliğin boşalması hâlinde görevlendirilmelerini izleyen on iş günü içinde Kuruma yazılı olarak bildirilir. Diğer taraftan iç sistem birim yöneticileri, iç denetim personeli ve sorumlu aktüer atamalarının Sigortacılık Gözetim Sistemi portalı üzerinden Kuruma bildirilmesi gerekmektedir. Yönetmeliğin ilgili hükümleri kapsamında birim yöneticilerinin, iç denetim birimi personelinin ve sorumlu aktüerin görevden ayrılımları halinde ayrılma gerekçeleriyle birlikte durumun Kuruma bildirilmesi gerekmektedir. Belirtilen kişiler haricinde diğer iç sistem birim personelinin atanma veya görevden alınmalarının Kuruma bildirilmesine gerek bulunmamaktadır.

Raporlama Faaliyetlerine İlişkin Açıklamalar

Madde 13– (1) **(Değişik: 07.09.2023-2023/25 s. G. Md2)** Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce halihazırda Kuruma yapılan raporlamalar hariç olmak üzere, Yönetmeliğin 54 üncü maddesinin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları kapsamında yapılacak raporlamaların başlangıç tarihi 31.05.2023'tür. Takip eden yıllarda belirtilen raporların her yılın Nisan ayı sonu itibarıyla Kuruma iletilmesi ve bir önceki takvim yılında gerçekleştirilen faaliyetleri içermesi gerekmektedir.

(2) Yönetmeliğin 54 üncü maddesinin beşinci fıkrası kapsamında yönetim kurulu tarafından EK-1'de belirtilen formatta yapılacak raporlama her yılın Mayıs ayı sonu itibarıyla yapılır.

(3) Yönetmeliğin 55 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında yıllık faaliyet raporunda iş sürekliliği yönetimi, iç sistem birimlerinin faaliyetleri ve dış hizmet alımlarına ilişkin bilgilere ilk olarak 2022 yılına ilişkin faaliyet raporlarında yer verilir. Yönetmeliğin aynı maddesinin ikinci fıkrası kapsamında şirketlerin internet sitelerinde yayımlanacak istatistikler ise 2023 yılının Ocak-Mart dönemi itibarıyla yayımlanır.

(Mülga: 30.04.2025-2025/14 s. G. Md2)

(Değişik: 30.04.2025-2025/14 s. G. Md2) (5) Yönetmeliğin 55 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında şirketler tarafından internet siteleri üzerinden kamuoyuna yapılacak raporlamalarda branşlar itibarıyla hasarları ödeme süresine ilişkin veriler yayımlanır. Şirketler tarafından hasar ihbarından başlanarak tazminat ödemesine kadar geçen sürelerle ilişkin dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır:

a) Cari yılın Ocak-Mart, Nisan-Haziran, Temmuz-Eylül, Ekim-Aralık dönemlerinde aşağıda belirtilen branşlar itibarıyla yapılacak raporlamalarda, ihbar tarihinden bağımsız olarak, cari dönemde tamamlanan evraklar için ihbar tarihi ile evrakların tamamlanma tarihi arasında geçen gün sayısı, cari dönemde ödeme yapılan dosyalar için evrakların tamamlanmasından ilk tazminat ödenmesine kadar geçen gün sayısı ve kısmi ödeme yapılan dosyalarda ilk tazminat ödemesinin gerçekleştiği gün ile tazminatın tamamının ödenerek dosyanın kapandığı gün arasında geçen sürenin raporlanması gerekir.

b) Belirtilen sürelerin hesaplanmasında aritmetik ortalama ile bulunacak ortalama gün sayısı, ihbar tarihi olarak ise hak sahibinin talepte bulunduğu tarih esas alınır.

c) Bu raporlama talep esaslı olarak takip edilir. Kapanan dosyalara ilişkin ilave tazminat talebinin oluşması durumunda, bu dosyaya ilişkin sonradan gelen tazminat talebi ayrı bir talep olarak değerlendirilmelidir. Dosya kapandıktan sonra gelen ilk talep tarihi ihbar tarihi olarak kabul edilerek (a) bendi kapsamında sürecin işletilmesi gerekir.

ç) Ürünün genel ve özel şartlarında evrakların tamamlanma tarihinden sonra tazminatın ödenebilir hale gelmesi için bekleme süresinin öngörüldüğü sigorta branşlarında genel şartlarla belirlenen veya genel şartlarda özel şartlarla belirlenebileceği ifade edilen bekleme süresi, hesaplanan gün sayısından düşülerek raporlama yapılır.

d) İlgili raporlamalar zorunlu trafik, ihtiyari mali mesuliyet branşlarında tüm poliçeler, kara araçları, ferdi kaza, hayat, sağlık, sivil yangın ile emeklilik branşlarındaki sözleşmeler kapsamında

gerçekleştirilir. **(Değişik: 15.03.2024-2024/11 s. G. Md1)** Hayat, kara araçları, ferdi kaza ve sivil yangın branşlarında yapılacak raporlama kredi bağlantısı olup olmadığı belirtilerek gerçekleştirilir.

e) Hayat ana branşı altında yapılacak raporlama ayrıca birikimli hayat, karma, hayat ve yıllık gelir detayında gerçekleştirilir. Kara araçları sorumluluk branşında yeşil kart hariç hesaplama yapılır.

f) Kara araçları branşında yapılacak raporlamada anlaşmalı servise yapılan ödemeler hesaplama kapsamında olup, ödeme tarihi olarak aracın sigortalıya teslim tarihi dikkate alınır. Kara araçları branşında yapılacak raporlamalarda bireysel poliçeler dikkate alınacağı için filo sigortaları hesaplamaya dahil edilmez.

g) **(Değişik: 15.03.2024-2024/11 s. G. Md1)** Bu fıkra kapsamında tazminat ödeme sürelerine ilişkin yapılacak raporlamaların yalnızca sigortalı, mağdur, lehdar veya dain-i mürtebine yapılan tazminat ödemelerini kapsaması gerekmektedir. Tazminat ödemesi yapılmayıp sadece eksper, dava ve yargılama gideri gibi masraf ödemelerine konu olmuş dosyalar ile dava, tahkim ve icra aşamasındaki dosyalar hesaplama dikkate alınmayacaktır.

ğ) Tazminat ödemesine kadar geçen sürenin hesaplanmasına ilişkin raporlamada yeknesaklığın sağlanmasını teminen aşağıda belirtilen format kullanılır. Emeklilik branşında faaliyet gösteren şirketlerin dosya tekemmül süreci ayrı bir tabloda raporlanacak olup emeklilik branşında bu kapsamda yapılacak raporlama bireysel, gruba bağlı bireysel, işveren ve otomatik katılım detayında gerçekleştirilir.

Dosya Tekemmül Süreci	Hasar Bildirimi/ Tazminat Ödeme Talebinin Şirkete Bildiriminden Evrakların Tamamlanmasına Kadar Geçen Ortalama Gün Sayısı	Evrakların Tamamlanmasından İlk Tazminat Ödemesine Kadar Geçen Ortalama Gün Sayısı*	Tazminatın Bölümler Halinde Ödenmesi Halinde İlk Tazminat Ödemesinden Tazminatın Tamamının Ödenmesine Dek Geçen Ortalama Gün Sayısı
Branş ismi			

*Kara araçları sorumluluk branşında iş günü olarak doldurulacaktır.

(Ek Tablo: 15.03.2024-2024/11 s. G. Md1)

Emeklilik Şirketleri için BES Dosya Tekemmül Süreci	Cayma Talebi İçin Bildirimin Şirkete Ulaştığı Tarihten İtibaren Talebin Yerine Getirilmesine Kadar Geçen Ortalama İş Günü Sayısı	Sistemden Çıkış Talebi İçin Bilgi ve Belgelerin Şirkete Ulaştığı Tarihten İtibaren Talebin Yerine Getirilmesine Kadar Geçen Ortalama İş Günü Sayısı	Emeklilik Talebi İçin Bilgi ve Belgelerin Şirkete Ulaştığı Tarihten İtibaren Talebin Yerine Getirilmesine Kadar Geçen Ortalama İş Günü Sayısı	Vefat Nedeniyle Çıkış Talebi İçin Bilgi ve Belgelerin Şirkete Ulaştığı Tarihten İtibaren Talebin Yerine Getirilmesine Kadar Geçen Ortalama İş Günü Sayısı	Maluliyet Nedeniyle Çıkış Talebi İçin Bilgi ve Belgelerin Şirkete Ulaştığı Tarihten İtibaren Talebin Yerine Getirilmesine Kadar Geçen Ortalama İş Günü Sayısı	Birikimin Aktarımı Talebi İçin Bilgi ve Belgelerin Şirkete Ulaştığı Tarihten İtibaren Talebin Yerine Getirilmesine Kadar Geçen Ortalama İş Günü Sayısı

h) Reasürans şirketlerinin bu fıkra kapsamında raporlama yükümlülüğü bulunmamaktadır.

(Mülga: 30.04.2025-2025/14 s. G. Md2)

(Mülga: 30.04.2025-2025/14 s. G. Md2)

(Mülga: 30.04.2025-2025/14 s. G. Md2)

(9) Kuruluşların performanslarını değerlendirebilmek amacıyla bu madde kapsamında kamuoyuna yapılacak raporlamaların, kuruluşun kurumsal internet sitesinin ana sayfanın üst menüsünde yer

verilecek olan “Raporlar/Yatırımcı İlişkileri” başlığı altında “Performans Raporları” alt başlığı oluşturularak bu başlık altında yer alması gerekir.

(Değişik: 30.04.2025-2025/14 s. G. Md2) (10) Bu maddenin beşinci fıkrası kapsamında belirtilen raporlar Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği (Birlik) tarafından toplulaştırılarak “Karşılaştırılabilir Performans Raporları” başlığı altında Birlik sitesinde yayımlanır.

(Mülga: 17.10.2024-2024/25 s. G. Md3)

(Mülga: 30.04.2025-2025/14 s. G. Md2)

(Mülga: 30.04.2025-2025/14 s. G. Md2)

(Mülga: 30.04.2025-2025/14 s. G. Md2)

Geçiş Hükümlerine İlişkin Açıklama

Madde 14– (1)Yönetmeliğin “Geçiş Hükümleri” başlıklı maddesinde belirtildiği üzere mevcut durumda, Yönetmelikte belirtilen nitelikleri haiz birim yöneticileri bulunan kuruluşlarda atama yapılmış kabul edilir, bu nedenle bu birim yöneticilerinin yeniden atanmalarına gerek bulunmamaktadır. Ancak, bu şirketler Yönetmeliğin geçiş hükümleri kapsamında belirtilen sürelerin uygulanması bakımından, birim yöneticilerinin atanmalarında kendilerine tanınan süreyi organizasyon yapısının oluşturulmasında ek süre olarak kullanabilirler.

(2) Yönetim kurulu tarafından yapılacak ilk raporlama başlangıç dönemine mahsus olmak üzere ve Kurul kararına istinaden 2022 yılı Haziran ayı sonuna kadar yapılır.

(3) Yönetmeliğin “Geçiş Hükümleri” başlıklı maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen iç sistem birimi yöneticilerinin atanmasına ilişkin şirketlere tanınan altı aylık süreye ilave olarak birim yöneticilerinin atanmasında Kurul kararına istinaden ilave üç aylık süre tanınmıştır. Bu itibarla şirketlerde iç sistem birimi yöneticilerinin 2022 yılı Ağustos ayı sonuna kadar atanması gerekmektedir.

(4) Birim yöneticilerinin atanmasında tanınan ek süre, iç sistem birimlerinin kurulması ve fonksiyonların işlerlik kazanmasında ilave süre olarak kullanılamaz.

(Ek: 07.09.2023-2023/25 s. G. Md3) (5) Yönetmeliğin 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında bağımsız denetime tabi kuruluşların yönetim kurulunun iç sistemler hakkında bağımsız denetçiye güvence veren yönetim beyanı sunma yükümlülüğü 31.12.2023 tarihli bağımsız denetim dönemi itibarıyla başlar ve ilgili dönemin bağımsız denetim raporunda bu beyana yer verilir.

Yürürlük

MADDE 15 – (1) Bu Genelge 25.11.2021 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2022/16	30.05.2022	30.05.2022
Genelge'de Değişiklik Yapan Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2023/25	07.09.2023	07.09.2023
2024/11	15.03.2024	15.03.2024
2024/18	24.07.2024	24.07.2024
2024/25	17.10.2024	17.10.2024
2025/2	22.01.2025	22.01.2025
2025/14	30.04.2025	30.04.2025

EK LİSTESİ:**Ek-1** : Sigorta Reasürans ve Emeklilik Şirketlerinin Yönetim Kurulunun Raporlamaları**EK-1****SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ YÖNETİM KURULUNUN RAPORLAMALARI**

1) yılı içerisinde iç kontrol, risk yönetimi, aktüerya ve iç denetim birimi tarafından gerçekleştirilen faaliyetler neticesinde tespit edilen ve yönetim kuruluna iletilen bulgular ile alınan tespitler aşağıda yer almaktadır.

	Sorunu Tespit Eden İç Sistem Birimi	Tespit Edilen Aksaklık	Aksaklığın/Sorunun Gerekçesi	Alınan Önlem	Sorunun Giderilme Durumu
Olağan Tespitler		(Her rapor için ayrı bir satır açılır ve her bir raporda tespit edilen aksaklıklar liste halinde özet olarak yazılır)	(Gerekçeler liste halinde özet olarak yazılır)	(Her tespite dair alınan önlemler liste halinde özet olarak yazılır)	
İvedilikle Yönetim Kuruluna İletilen Tespitler					

2) Kuruluş iç sistemleri kapsamında hizmet alınan alanlar aşağıda yer almaktadır.

Dış Hizmet Alımı Yapılan İç Sistem Birimi	Hizmet Alınan Alan	Hizmet Alınan Kuruluş	Hizmet Alımı Süresi	Hizmet Alınan Kuruluştan Başka Bir Alanda Hizmet Alınıp Alınmadığı ve Alınıyorsa Hangi Alanlarda Hizmet Alındığı

Yönetmeliğin 54'üncü maddesinin beşinci fıkrası kapsamında hazırlanan işbu raporumuz ile yönetim kurulu üyeleri ile iç denetçilerin ilgili beyanları ekte arz olunur.

....
İmza
Yönetim Kurulu Üyesi

....
İmza
Yönetim Kurulu Üyesi

.....
İmza
Yönetim Kurulu Üyesi

(Mülga: 07.09.2023-2023/25 s. G. Md2)

(Mülga: 07.09.2023-2023/25 s. G. Md2)

EMEKLİLİĞE YÖNELİK TAAHHÜTTE BULUNAN KURULUŞLARIN AKTÜERYAL DENETİMİNE İLİŞKİN GENELGE (2022/18)

Amaç ve Kapsam

MADDE 1

Bu Genelge, 1/3/2009 tarihli ve 27156 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Emekliliğe Yönelik Taahhütte Bulunan Kuruluşların Aktüeryal Denetimi Hakkında Yönetmelik ("Yönetmelik") uyarınca Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumuna ("Kurum") gönderilecek bilgi, belge ve aktüerya raporlarının altyapısı Emeklilik Gözetim Merkezince ("EGM") sağlanan elektronik bilgi sistemi (portal) üzerinden gönderimi ve aktüerya raporlarının hazırlanmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Bilgi, Belge ve Aktüerya Raporları

Bu bölümde, hizmet sunucusu ve aktüer tarafından gönderilecek bilgi, belgelerin içerikleri, gönderim dönemleri ve şekli ile aktüer tarafından gönderilecek aktüerya raporlarının gönderim dönemi ve şekli açıklanmakta olup, ayrıca portalın kullanımına ilişkin esas ve usuller yer almaktadır.

Bilgi, Belge ve Aktüerya Raporları ile Gönderim Tarihleri

MADDE 2

(1) Aktüer tarafından hazırlanan aktüerya raporu ile aşağıdaki listede yer alan bilgi ve belgeler hizmet sunucusu ve/veya aktüer tarafından portal üzerinden Kuruma gönderilir. Açıklamalar ve gönderim tarihleri Ek-1'de yer almaktadır.

- İletişim bilgileri
- Genel bilgiler
- Emeklilik taahhüt planının detaylarının yer aldığı belge/belgeler
- Veri seti 1 ve 2
- Mali tablolar
- Duran varlıklara ilişkin ekspertiz raporları/açıklamalar
- Aktüerya raporunda kullanılan mali veriler
- Aktüeryal hesaplamalara esas teşkil eden bilgiler
- Aktüerya raporunda yer alan temel senaryo ve duyarlılık analizleri sonuçları

(2) Aktüer ve/veya hizmet sunucusu tarafından gönderilecek bilgi, belgelerin içerikleri kılavuz ile belirlenerek, <http://aktueryaldenetim.org> web sitesinde yayımlanır. Kurum gerek görmesi halinde, bilgi ve belgelerin içeriklerinde değişiklik yapılabilecek olup, güncel bilgi ve belgeleri Kuruma iletme sorumluluğu aktüer ve hizmet sunucusuna aittir.

(3) Yönetmeliğin 7'nci maddesi kapsamında, hizmet sunucuları aktüerya raporunun gönderimi bakımından üç grupta toplanmıştır. Hizmet sunucularının hangi grupta oldukları Kurumca kendilerine bildirilir.

- Birinci Grup: Aktüerya raporunu her yıl hazırlatıp müteakip yılın Mayıs ayı sonuna kadar Kuruma gönderecektir.
- İkinci Grup: Aktüerya raporunu her yıl hazırlatıp müteakip yılın Eylül ayı sonuna kadar Kuruma gönderecektir.
- Üçüncü Grup: Aktüerya raporunu çift yıllardaki yılsonu verileri kullanılarak hazırlatıp müteakip yılın Temmuz ayı sonuna kadar Kuruma gönderecektir. (İki yılda bir)

(4) EGM, bu madde kapsamında iletilecek bilgi, belge ve aktüerya raporlarına Kurum tarafından yapılan talepleri yerine getirmek amacıyla erişebilir, Kurumca uygun görülen raporlamaları portalda veya internet sitesinde yayımlayabilir, portal kullanımına dair kullanıcılara destek sağlayabilir.

Gönderim Usulü

MADDE 3

(1) Hizmet sunucusu tarafından “İletişim bilgileri”, “Genel bilgiler” ve “Veri seti 1” portalın ilgili menüsündeki boş alanların doldurularak kaydedilmesi; “Emeklilik taahhüt planının detaylarının yer aldığı belge/belgeler”, “Veri seti 2”, “Mali tablolar” ve “Duran varlıklara ilişkin ekspertiz raporları/açıklamalar” ise portalın ilgili menüsündeki alanlara dosya yüklenmesi suretiyle gönderilir. “Veri seti 2”, portaldan temin edilecek ve formatı EGM tarafından belirlenecek dosya doldurularak hazırlanır.

(2) Aktüer tarafından, “Aktüerya raporunda kullanılan mali veriler”, “Aktüeryal hesaplamalara esas teşkil eden bilgiler” ve “Aktüerya raporunda yer alan temel senaryo ve duyarlılık analizleri sonuçları” portalın ilgili menüsündeki boş alanların doldurularak kaydedilmesi suretiyle gönderilir.

(3) Aktüerya raporlarının gönderiminde aşağıdaki adımlar izlenir.

(a) Hizmet sunucusu, portalda kayıtlı “Aktüer Listesi”nden raporunun hazırlanması için anlaştığı aktüeri belirli bir zaman aralığı için yetkilendirir.

(b) Hizmet sunucusundan yetki alan aktüer, e-devlet kapısı üzerinden portala giriş yapar.

(c) Aktüer, rapor şablonunda yer alan her bölüm için istenen çalışmayı hazırladığını beyan ettikten sonra raporunu sisteme yükler. Aktüer aynı zamanda, rapor ile ilgili talep edilen verileri portalın ilgili menüsündeki boş alanları doldurarak kaydeder. Söz konusu verilerle, aktüerya raporunun tutarlı olması aktüerin sorumluluğundadır.

(ç) Aktüer sisteme yüklenen raporu elektronik imza kullanarak imzalar. Raporun aktüer tarafından imzalanması ile raporun Kuruma gönderimi tamamlanmış olur. Ayrıca posta yoluyla gönderim yapılmaz.

(d) Aktüer tarafından elektronik imza kullanarak imzalanmış aktüerya raporu portal üzerinden hizmet sunucusu tarafından da görüntülenebilir.

(4) “Veri seti 1”, “Aktüerya raporunda kullanılan mali veriler”, “Aktüeryal hesaplamalara esas teşkil eden bilgiler” ve “Aktüerya raporunda yer alan temel senaryo ve duyarlılık analizleri sonuçları” son gönderim tarihine kadar değiştirilebilir. “Veri seti 2”, “Mali tablolar” ve “Aktüerya raporu” ise son gönderim tarihine kadar tekrar portala yüklenebilir. (Bu durumda eski dosyalar silinerek, yerine en son yüklenen dosya muhafaza edilir.) Son gönderim tarihi itibarıyla ilgili alanlar kullanıcı değişikliğine kapatılarak, tüm bilgi ve belgelerin beyan edildiği kabul edilir. Geçmişe yönelik düzeltme talepleri, Kurum onayı sonrasında portal üzerinden yapılabilir.

(5) Hizmet sunucusu istenen bilgi, belge ve aktüerya raporlarının zamanında gönderimi için gerekli tedbirleri alır.

(6) Portala girişi yapılan bilgi ve belgelerin kaydedilebilmesi için içeriklere ilişkin yapılan kontroller neticesinde hataya rastlanmaması gerekmektedir.

Portala Erişim ve Kayıt İşlemleri

MADDE 4

(1) Bilgi, belge ve aktüerya raporlarının portal aracılığıyla iletilebilmesi için, öncelikle portala kayıt yaptırılması ve ilgili hizmet sunucusunun aktüerya raporu hazırlamak üzere portal üzerinden bir aktüeri yetkilendirmesi gerekmektedir. Yetkilendirilecek aktüer, Kurum nezdinde tutulan aktüerler siciline kayıtlı aktüerler arasından seçilir.

(2) Aktüeryal denetim listesine kaydı yapılan hizmet sunucusu tarafından portalı kullanması amacıyla yetki verilen her bir kullanıcı ve aktüerya raporu hazırlama hizmeti vermek isteyen aktüer, Ek-2’de yer alan “Aktüeryal Denetim Portalı Kullanıcı Taahhütnamesi” ve Ek-3’te yer alan “Aktüeryal Denetim Portalı Kullanıcı Bilgi Bildirim Formu”nu doldurur, taahhütnamenin taranmış nüshasını, EGM tarafından ilan edilecek yöntem vasıtasıyla elektronik olarak EGM’ye, ıslak imzalı nüshasını ise Kuruma gönderir. İlk kayıt sırasında gönderilen formlar Kurum tarafından kontrol edilir, talep edilen kullanıcı işlem yetkileri ise EGM tarafından tanımlanarak yetkililere/aktüerlere geri bildirimde

bulunulur.

(3) Portala kaydı yapılan hizmet sunucusu yetkilisi veya aktüer <http://aktuervaldenetim.org> adresinde yer alan giriş bağlantılarını takip ederek, e-devlet kapısı üzerinden gerçekleştirilecek kimlik doğrulaması sonrasında portala erişebilir.

(4) Portalın ilgili menüsünde kendisine dair bilgilerin ( zge miş, iletişim bilgileri vb.) yer aldığı alanı dolduran akt ere hizmet sunucularına açık olan "Aktüer Listesi"nde yer verilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Aktüerya Raporu ve Tedbirler

Bu bölümde, aktüerya raporlarının hazırlanmasına ilişkin esas ve usuller açıklanmakla birlikte, Kurumca istenebilecek tedbirler belirtilmektedir.

Aktüerya Raporunun Hazırlanmasına İlişkin Genel Esaslar

MADDE 5

(1) Aktüerya raporu, Kurum nezdinde tutulan aktüerler siciline kayıtlı bir aktüer tarafından hazırlanır ve elektronik imza kullanılarak imzalanır.

(2) Aktüer, aktüerya raporunu hazırlarken hizmet sunucusunun hukuki statüsünü ve emeklilik taahhüt tipini göz önünde bulundurarak, Ek-4A/4B/4C'de yer alan, sırasıyla "Tanımlanmış Fayda Esaslı ve Karma Planlar", "Tanımlanmış Katkı Esaslı Planlar" ve "Yükümlülüklerine Karşı Varlık Tahsis Etmeyen Planlar" olarak tanımlanan üç farklı aktüerya raporu şablonundan hizmet sunucusu için uygun olanını tercih eder.

(3) Tanımlanmış fayda esaslı taahhüt planı/planları (karma esaslılar dahil) sunan hizmet sunucusunun emekliliğe yönelik taahhüdünün sonlanması durumunda hazırlanması gereken aktüerya raporu, hizmet sunucusu ile menfaat ilişkisi bulunmayan bir aktüer tarafından ( rneğin aynı zamanda hizmet sunucusunun bir  yesi veya çalışanı olan aktüer tarafından bu rapor hazırlanamaz) Ek-4D'de yer alan aktüerya raporu şablonu kullanılarak hazırlanır.

(4) Aktüerya raporu hazırlanırken, Ek-5'te yer alan "Varsayımların Seçiminde Dikkat Edilecek Hususlar" ve Ek-6'da yer alan "Aktüerya Raporu Rehberi" göz önünde bulundurulur.

(5) Aktüerya raporunda, hizmet sunucusu tarafından üyelerine veya çalışanlarına emeklilik taahhüt planı kapsamında sunulan hizmet, fayda ve taahhütlere ilişkin katkılar ve yükümlülükler ayrı ayrı hesaplanır. Hizmet sunucusuna ilişkin sağlıklı bir değerlendirmenin yapılabilmesini teminen varsa emeklilik taahhüt planı kapsamında olmayan hizmet, fayda ve taahhütlere (sağlık hizmetleri vb.) ilişkin genel hesaplamalara da aktüerya raporunda yer verilir. Gelir ve giderlerin hizmet, fayda ve taahhütlere göre dağıtılamadığı durumlarda dağıtım, aktüer tarafından belirlenen makul dağıtım kriterlerine göre yapılır.

(6) Aktüerya raporunda, varlıkların değerlemesinde aşağıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurulur.

(a) Varlıkların değerinin belirlenmesinde her bir varlık ayrı ayrı dikkate alınır.

(b) Finansal varlıklar, gerçeğe uygun değerle yani piyasa değeriyle değerlenir. Gerçeğe uygun değerin tespit edilmesinin mümkün olmadığı durumlarda, gerçeğe uygun değerin neden tespit edilemediği açıklanır ve bu durumda iç verim oranına göre değerleme yapılır.

(c) Gayrimenkuller arsa ve bina olarak ayrıştırılır, varsa bunların beklenen kira gelirlerinin bugünkü değerleri hesaplanır. Gerçeğe uygun değerinde önemli değişiklikler olmayan gayrimenkullerin değerlemesinde son üç yıl içinde düzenlenmiş gayrimenkul ekspertiz raporu esas alınır. Bununla birlikte, varlığın gerçeğe uygun değerinin defter değerinden önemli ölçüde farklılaşması durumunda ve özellikle piyasa değeri kolaylıkla belirlenemeyen gayrimenkullerin ve diğer duran varlıkların toplam varlıklar içindeki payının yüksek olduğu ve bunun aktüeryal dengeye ilişkin değerlendirmeyi etkileyeceği durumlarda aktüer, bu varlıkların bir kısmının yahut tamamının piyasa değerinin uzman kişilerce yeniden tespitine yönelik olarak hizmet sunucusundan talepte bulunur.

( ) İştiraklerin değerinin belirlenmesinde, esas itibarıyla varsa piyasa değeri, hizmet sunucusunun  ng r leri, iştirakin nakit akışı ve aktif büyüklüğü gibi hususlar dikkate alınır. Güncel değerinin

aktüeryal dengeyi etkilemeyecek düzeyde olduğuna kanaat getirilmesi durumunda iştirakler, bilanço değeri üzerinden de hesaplamalara dâhil edilebilir. Böyle bir durum olması halinde bu husus aktüerya raporunda belirtilir.

(7) 5510 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Geçici 20'nci maddesine göre faaliyet gösteren hizmet sunucuları için hazırlanacak aktüerya raporunda, söz konusu hizmet sunucularının varlık ve yükümlülüklerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna devrine ilişkin mevzuat da dikkate alınır.

(8) Bir emeklilik taahhüt planı kapsamındaki aktif ve pasif üye sayısı toplamının 20 kişinin altında olması durumunda, aynı sermaye grubuna bağlı hizmet sunucuları için ortak veya konsolide edilmiş aktüerya raporu hazırlanabilir. Bu durumda, hazırlanan aktüerya raporunun her bir hizmet sunucusu ve emeklilik taahhüt planı bazında bilgileri içermesi gerekir.

Kurumca İstenecek Tedbirler

MADDE 6

(1) Kurumca yapılan değerlendirme sonucunda aktüeryal dengenin bozulduğunun yahut üyelerin veya çalışanların haklarının tehlikeye düştüğünün tespit edilmesi durumunda üye veya çalışanların haklarının korunması ve sürdürülebilir aktüeryal yapının temini için aşağıda yer alan yaptırımlar uygulanabilir.

(a) Kurumca hizmet sunucusundan sorunun giderilmesi için gerekli tedbirleri planlayarak, bir zaman çizelgesi ile sunması istenir.

(b) Sunulan tedbirlerin yetersiz olduğunun Kurumca değerlendirilmesi halinde, hizmet sunucusunun yönetim kurulu veya ilgili yetkili organı toplantıya çağırılarak, ilgili hizmet sunucusunun durumunu değerlendirilir.

(c) Planlanan tedbirlerin etkin olarak uygulanmaması veya olumlu sonuç vermediğinin değerlendirilmesi halinde, hizmet sunucusunun tabi olduğu mevzuat gereğince varsa ilgili bulunduğu kamu otoritesi konu hakkında bilgilendirilir.

(ç) Yönetmeliğin 5'inci maddesi kapsamında yerinde denetim yapılır.

(d) Bahsedilen tedbirlerin yetersiz kalması durumunda, emeklilik taahhüt planının sonlanmasının uygun olacağı yönünde hizmet sunucusu ile ilgili kamu otoritesine bilgilendirmede bulunulur.

(2) Kurum, gerek görmesi halinde aktüerya raporunun aynı veya farklı bir aktüer tarafından, kısmen veya tamamen yeniden hazırlanmasını talep edebilir; aktüerlerden hazırlamış oldukları raporlar hakkında teknik hesaplamalar dahil her türlü detaylı bilgi isteyebilir veya bu maddenin ilk fıkrası kapsamında hizmet sunucusu ile yapılacak toplantılara ilgili aktüeri davet edebilir.

Hizmet Sunucusu ve Aktüer Tarafından İletilecekler

GEÇİCİ MADDE 1

Genelgenin 2'nci maddesi kapsamında, 2022 yılı Mayıs ayı sonuna kadar iletilmesi gereken bilgi, belge ve aktüerya raporları 01.08.2022 - 31.08.2022 tarihleri arasında, ilgisine göre hizmet sunucusu ve/veya aktüer tarafından portalın ilgili menüsündeki boş alanların doldurularak kaydedilmesi/portalın ilgili menüsündeki alanlara dosya yüklenmesi suretiyle gönderilir.

Yürürlükten Kaldırılan Genelge

MADDE 7

Bu Genelge ile 25/06/2021 tarihli ve 2021/10 sayılı "Emekliliğe Yönelik Taahhütte Bulunan Kuruluşların Aktüeryal Denetimine İlişkin Genelge" yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 8

Bu Genelge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2022/18	02.06.2022	02.06.2022

EK LİSTESİ:

- Ek-1** : Gönderilecek Bilgi, Belgeler ve Aktüerya Raporları
Ek-2 : Aktüeryal Denetim Portalı Kullanıcı Taahhütnamesi
Ek-3 : Aktüeryal Denetim Portalı Kullanıcı Bilgi Bildirim Formu
Ek-4A : Tanımlanmış Fayda Esaslı ve Karma Planlar için Aktüerya Raporu Şablonu
Ek-4B : Tanımlanmış Katkı Esaslı Planlar için Aktüerya Raporu Şablonu
Ek-4C : Yükümlülüklerine Karşı Varlık Tahsis Etmeyen Planlar için Aktüerya Raporu Şablonu
Ek-4D : Sonlanan Planlar için Aktüerya Raporu Şablonu
Ek-5 : Varsayım ve Duyarlılık Analizlerinin Seçimi
Ek-6 : Aktüerya Raporu Rehberi

GÖNDERİLECEK BİLGİ, BELGELER VE AKTÜERYA RAPORLARI

Bilgi/Belge/Aktüerya Raporları	Açıklama	Gönderim Tarihi
İletişim bilgileri	Hizmet sunucusu ve yöneticilerine ait iletişim bilgilerini içerir.	
Genel bilgiler	Hizmet sunucusu ve sunmuş olduğu emeklilik taahhüt planı hususundaki genel bilgileri içerir.	Portal kaydı yapılan hizmet sunucularının öncelikle doldurması gereken verilerdir. Bilgilerde değişiklik olması durumunda, hizmet sunucusu gerekli güncellemeleri yapar ve bilgilerin güncel tutulması hususuna dikkat gösterir.
Emeklilik taahhüt planının detaylarının yer aldığı belge/belgeler	Hizmet sunucusunun sunduğu emeklilik taahhüt planının detaylarının, kurallarının yer aldığı halihazırda yürürlükte olan (güncel) belgeleri içerir. (Örneğin: Vakıflar için güncel vakıf senedi, yönetmelikler, vb.)	
Veri seti 1	Dönem içi üye/çalışan hareketlerine dair bilgileri içerir.	
Veri seti 2	Üye/çalışan ve hak sahipleri bazında detaylı kişisel bilgileri içerir.	Hizmet sunucusu, yılsonu verilerini kullanarak, her yıl <u>Mayıs ayı</u> sonuna kadar, portalin ilgili menüsündeki boş alanların doldurularak kaydedilmesi/ portalin ilgili menüsündeki alana dosya yüklenmesi suretiyle gönderir.
Mali tablolar	Bilanço ile gelir ve gider tablolarını içerir.	Hizmet sunucusu, yılsonu mali tablolarını her yıl müteakip <u>Mayıs ayı</u> sonuna kadar portalin ilgili menüsündeki alanlara dosya yüklenmesi suretiyle gönderir.
Duran varlıklara ilişkin ekspertiz raporları/açıklamalar	Duran varlıkların piyasa değerlerine yönelik, Genelgenin 5'inci madde kapsamında yapılan ekspertiz değerlendirme raporlarını/açıklamalarını içerir.	Hizmet sunucusu, ilgili raporları/açıklamaları güncelleme oldukça, portalin ilgili menüsündeki alanlara dosya yüklenmesi suretiyle gönderir.
Aktüerya raporları	Yönetmeliğin 9'uncu maddesinde açıklanan ve içeriği Genelge ile belirlenen aktüerya raporlarıdır.	Hizmet sunucusunun ölçeğine göre üç farklı rapor gönderim dönemi vardır. Birinci grup için her yıl <u>Mayıs ayı</u> ¹ İkinci grup için her yıl <u>Eylül ayı</u> ¹ Üçüncü grup için tek yıllarda <u>Temmuz ayı</u> ^{2,3}

¹ Yılsonu verileri esas alınarak hazırlanır. Örneğin, 2022 yılsonu verileri esas alınarak, ilgisine göre Mayıs veya Eylül 2023'te gönderilir.

² Çift haneli yılsonu verileri esas alınarak hazırlanır ve tek yıllarda gönderilir. Örneğin, 2022 yılsonu verileri esas alınarak, Temmuz 2023'te gönderilir.

³ Aktüeryal denetim listesine yeni kayıt yaptıran hizmet sunucusu, kayıt tarihinden sonraki ilk yılsonunda mutlaka rapor hazırlamak zorundadır. Örneğin, 2023 yılında kayıt yaptıran hizmet sunucusu için 2023 yılsonu verileri esas alınarak, Temmuz 2024 yılında ilk rapor gönderilir. Sonrasında sırasıyla 2025, 2027, 2029, ... tek yıllarda rapor gönderimine devam edilir.

Aktüerya raporunda kullanılan mali veriler	Aktüerya raporunda kullanılan, hizmet sunucusunun toplam varlığının piyasa değerine göre varlık kalemleri bazında dağılımı ile ilgili dönemdeki hizmet sunucusunun gelir ve giderlerini içerir.	Aktüerya raporunun gönderim dönemi ile eş zamanlı olarak, aktüer tarafından portalin ilgili menüsündeki boş alanların doldurularak kaydedilmesi suretiyle gönderilir.
Aktüeryal hesaplamalara esas teşkil eden bilgiler	Aktüerya raporunda kullanılan aktüeryal verileri içerir.	
Aktüerya raporunda yer alan temel senaryo ve duyarlılık analizleri sonuçları	Aktüerya raporunda temel senaryo ve duyarlılık analizlerinde kullanılan özet bilgileri içerir.	

AKTÜERYAL DENETİM PORTALI KULLANICI TAAHHÜTNAMESİ

(Aktüer veya hizmet sunucusu yetkilisinin portala kaydı öncesinde istenmektedir)

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu (Kurum) ve paydaşları arasında veri alışverişi için kurulan Aktüeryal Denetim Portalı'na internet üzerinden erişmemiz durumunda;

1. Sisteme girişimizi sağlayacak e-Devlet şifremizi üçüncü şahıslara açıklamayacağımızı ve şifreyi üçüncü şahısların elde etmeleri durumunda Kurumu ve Emeklilik Gözetim Merkezi'ni ivedi olarak bilgilendirmekle yükümlü olduğumuzu;
2. Sistemin güvenliği açısından şifremizin ve donanımın güvenliğinden sorumlu olduğumuzu;
3. Kurum ve Emeklilik Gözetim Merkezi tarafından bildirilen gerekli donanımsal ve yazılımsal güncellemeleri zamanında yapacağımızı;
4. Sisteme tarafımızca gönderilen verilerin doğruluğu ve bütünlüğü ile ilgili sorumluluğun tarafımıza ait olacağını;
5. Kurum ve Emeklilik Gözetim Merkezi ile Aktüeryal Denetim Portalı üzerinden yapılan veri alışverişi işlemleri esnasında gizlilik ve kısıtlamalara uyulmaması sonucu veya başka nedenlerle üçüncü şahısların Kuruma ve Emeklilik Gözetim Merkezi'ne yöneltecekleri her türlü hukuki ve cezai talebin muhatabının tarafımız olduğunu;
6. Gönderilen elektronik verilerle ilgili olarak Kurumun ve Emeklilik Gözetim Merkezi'nin her türlü evrakının, bilgisayar kayıt ve disklerinin kesin delil niteliği taşıyacağını ve bunun bir yazılı delil anlaşması niteliğinde olduğunu, bu verilerle ilgili hata, hile, tehdit veya ekonomik güçlük iddialarının Kuruma ve Emeklilik Gözetim Merkezi'ne karşı geçerlilik taşımayacağını, bu taahhütnamenin 1 sayfa ve 6 maddeden ibaret olduğunu ve doğacak ihtilaflarda İstanbul Mahkemelerinin yetkisini

peşinen kabul ve taahhüt ederiz.

Adı Soyadı		
Tarih	İmza	Hizmet Sunucusu Kaşesi veya Aktüer Sicil Numarası

AKTÜERYAL DENETİM PORTALI
KULLANICI BİLGİ BİLDİRİM FORMU

(Aktüer veya hizmet sunucusu yetkilisinin portala kaydı öncesinde istenmektedir)

1) HİZMET SUNUCUSU BİLGİLERİ (Aktüerler bu kısmı boş bırakacaktır)		
Hizmet Sunucusu Unvanı		
Hizmet Sunucusu Kodu		
Kullanıcının Hizmet Sunucusundaki Unvanı		
Kullanıcı İş Telefonu		
2) KULLANICI BİLGİLERİ (E-devlet üzerinden giriş bilgileri)		
Adı Soyadı		
TC Kimlik Numarası		
e-Posta adresi		
Cep Telefonu Numarası		
Tarih .../.../...	İmza	Hizmet Sunucusu Kaşesi veya Aktüer Sicil Numarası

**TANIMLANMIŞ FAYDA ESASLI VE KARMA PLANLAR İÇİN AKTÜERYA RAPORU
ŞABLONU**

1. Rapor Özeti

Rapor özeti, çalışmanın amacı, kapsamı aktüeryal değerlendirme sonucu tespit edilen temel bulgular ve buna bağlı olarak yapılan kısa-orta-uzun vadeli önerileri içerir. Özet, plan katılımcılarının da anlayacağı biçimde, mümkün olduğu ölçüde teknik dilden uzak yazılır.

Rapor özetinde çalışma esnasında temel senaryoda kullanılan önemli varsayım ve sonuçlar bir sayfayı geçmeyecek bir tablo şeklinde sunulur. Söz konusu tablonun asgari içeriğine aşağıda yer verilmiştir.

Varsayımlar

1- ☐ Hesaplamalarda yeni üye girişi olmayacağı varsayılmıştır.	☐ Hesaplamalarda yeni üye girişi olacağı varsayılmıştır.
2- Mortalite Tablosu: ...	
3- Teknik Faiz Oranı: %...*	
Enflasyon Oranı: %...*	
Yatırım Getirisi Oranı: %...*	

Varlık ve Yönetim Giderleri

4- Aktüeryal Hesaplamalarda Kullanılan Net Mevcut Varlık (TL): ...**	
5- Maddi Duran Varlıklar (Gayrimenkul vb.) Son değerlendirme yılı: ...***	Son değerlendirme değeri (TL): ...****
☐ Defter değeri kullanılmıştır.	☐ Güncel piyasa değeri kullanılmıştır.
6- Son yıla ait Yönetim Gideri (TL): ...	

Aktüeryal Hesaplamalar

7- Yeterlilik Karşılama Düzeyi: ...*****
8- Aktüeryal Karşılama Düzeyi: ...*****
9- Olgunluk Düzeyi: ...*****
10- Aktüeryal Fazla veya Açık (TL): ...*****

(*) Varsayımların yıllar itibarıyla sabit kabul edilmediği durumlarda (yıllar itibarıyla azalan enflasyon oranı olması vb.) yıl ve oran bilgisi belirtilir.

(**) Açıklama için kılavuza bakınız.

(***) Birden çok maddi duran varlık olması halinde, en son değerlendirme yapılan varlığın değerlendirme tarihi yazılır.

(****) Tüm maddi duran varlıkların en son değerlendirme tutarlarının toplamıdır.

(*****) Açıklama için Ek-6 Aktüerya Raporu Rehberi bölümüne bakınız.

2. Emeklilik Taahhüt Planının Genel Çerçevesi ve Sağlanan Faydalar

Emeklilik taahhüt planlarının amacı ve içeriği, sağlanan faydalar, ilgili faydanın hesaplanış şekli, faydanın önemlilik derecesi, faydalanma koşulları, faydanın üyenin ölümünden sonra devam edip etmediği ve hizmet sunucusu tarafından sağlanan diğer faydalara bu kısımda yer verilir.

Ayrıca varsa, emeklilik taahhüt planı kapsamında olmayan, ancak hizmet sunucusu tarafından verilen diğer hizmet ve faydalara (sağlık hizmetleri, kredi olanakları, indirimli/ücretsiz hizmetler vb.) yahut emeklilik taahhüt planında yer alan ancak uygulamada üyelere sunulmayan hizmet ve faydalara ilişkin genel tespit ve açıklamalara burada yer verilir.

Bunlara ek olarak, hizmet sunucusu tarafından sağlanan faydalar ile katkılarının, taahhüt/hizmet bazında ayrı ayrı izlenebilmesine olanak sağlayan altyapının olup olmadığı ve bu amaçla özel bir varlık ya da fon tutulup tutulmadığı açık bir şekilde belirtilir.

3. Veri Kalitesi

Hizmet sunucusunun bilgi işlem alt yapısı, takip ettiği veriler, bunların kayıt yöntemleri ve saklanma şekli (elektronik ortam/deFTER vb.) hakkındaki bulgular belirtilmelidir. Ayrıca, aktüeryal değerlemeye esas olmak üzere sağlanan verinin niteliği bu bölümde irdelenmelidir. İhtiyaç duyulması halinde, verinin niceliği ve güvenilirliği konusundaki görüşler rapora eklenir.

4. Üye Bilgileri

Emeklilik taahhüt planı kapsamındaki kişilerin yaş ve cinsiyet dağılımları ile aktif-pasif olma durumlarına göre dağılımları belirtilir. Bu bölümde ayrıca, önem arz ettiği düşünülen diğer değişkenler için de dağılımlar gösterilebilir.

5. Varlıklar ve Varlık Yönetimi

Plan kapsamındaki varlıklara, bunların dağılımına ve güncel değerlerine ilişkin detaylı bilgi ve değerlendirmelere bu bölümde yer verilir. Varlık değerlemesinde Genelgede belirtilen hususlar göz önünde bulundurulur.

Fon/varlık yönetimi sürecine ve geçmiş yıllar da dikkate alınarak yatırım performansına ilişkin bilgi ve değerlendirmelere de bu bölümde yer verilir.

Fon/varlık yönetimi gideri, aidatlar, hizmet alım bedelleri gibi yatırım performansına doğrudan yansıtılamayan giderler burada belirtilmeli ve hesaplamalara dahil edilmelidir.

Hizmet sunucusunun yatırım araçlarını tercih nedenine, getiri performansı ile yatırım ilkeleri, yatırım ilkelerinin belirlenme yöntemleri, yatırım performansının izlenebilirliği ve şeffaflığı hakkında da detaylı bilgi verilmelidir.

Ayrıca karma esaslı planlar için; tahsil edilen katkılar ve mevcut varlıkların tanımlanmış katkı ve tanımlanmış fayda esaslı taahhütler bazında farklı fonlarda takip edilip edilmediği hususu incelenerek, aktüeryal hesaplamalarda göz önünde bulundurulmalıdır.

6. Varsayımlar

Değerlemede kullanılan iskonto ve getiri oranı varsayımları, mortalite tablosu ile ihtiyaç duyulan demografik, ekonomik ve diğer varsayımlar, Genelgede belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, açık bir şekilde belirtilir. Varsayımların, dayandırıldığı verilerle tutarlı olması sağlanmalıdır. Varsayımların yıllar itibarıyla sabit kabul edilmediği durumlarda (yıllar itibarıyla azalan enflasyon oranı olması vb.) bu husus grafiksel olarak da gösterilir ve özet bölümündeki tabloda ortalama değeri belirtilir.

7. Aktüeryal Hesaplamalar

Aktüeryal değerlendirmede kullanılan metot ve temel yaklaşımlar (projected unit credit, current unit credit vb.) ile kullanılan metodun neden seçildiğine ilişkin açıklamalar bu bölümde belirtilir.

Hizmet sunucusu tarafından sağlanan faydalar ile katkıların, taahhüt/ hizmet bazında ayrı ayrı izlenebilmesine olanak sağlayan altyapının olmaması durumunda, bu dağıtım uygun yöntemlerle aktüer tarafından yapılır ve uygulanan dağıtım yöntemleri bu bölümde belirtilir.

Plan kapsamında sunulan fayda ve taahhütler nedeniyle oluşan yükümlülöklere ilişkin detaylı analiz ve değerlendirmelere bu bölümde yer verilir. Hesaplamalarda, emeklilik taahhüt planında yer almasına karşın uygulamada üyelere sunulmayan faydalar dikkate alınmazken, emeklilik taahhüt planı kapsamında olmamasına karşın uygulamada üyelere sunulan faydalar (sağlık, kredi, vb.) göz önünde bulundurulur.

Değerlemelerde plan üyelerinin tamamı dikkate alınmalı ve hesaplamalar mümkün olduğunca kişisel temelde yapılmalıdır. Ayrıca, hizmet sunucusunun personel, bina vb. sabit ve değişken gider kalemlerini kapsayan toplam yönetim giderleri de dikkate alınmalıdır.

Detayları rehberde açıklanan aşağıdaki oranlar ve oranlara esas teşkil eden değerlere yer verilir.

(A) Emekli Üye ve Ertelenmiş Emeklilerin Kazanılmış Hakları (TL): ...

(B) Aktif Üyelerin Kazanılmış Hakları (TL): ...

(C) Aktüeryal Hesaplamalarda Kullanılan Not Mevcut Varlık (TL) : ...

(D) Gelecekte Kazanılacak Hakların B.D. (TL): ...

(E) Gelecekte Kazanılacak Varlıkların B.D. (TL): ...

$$\text{Yeterlilik Karşılama Düzeyi} := (A + B) / (C)$$

$$\text{Aktüeryal Karşılama Düzeyi} := (A + B + D) / (C + E)$$

$$\text{Aktüeryal Fazla/Açık} := (C + E) - (A + B + D)$$

$$\text{Olgunluk Düzeyi} := (A) / (B)$$

Yükümlülükler ile varlıkların vade yapısının uyumuna ilişkin bilgi verilir ve kısa vadede likidite riski değerlendirilir.

Ayrıca, yeni üye alımının devam ettiği hizmet sunucularında, yeni katılan bir üyeden elde edilecek gelir (prim vb.) ile üyeye ödenecek toplam faydanın (ortalama/standart üyelik koşulları altında) bugünkü değeri karşılaştırılır ve mevcut taahhüt/fayda yapısında, yeni üye alımının hizmet sunucusu açısından nasıl bir etki bırakacağı yorumlanır.

Karma esaslı hizmet sunucuları için, bu kısımda yer alan hususlar sadece tanımlanmış fayda özelliği bulunan taahhütler için yapılır.

Sadece Pasif Üyesi Bulunan Hizmet Sunucuları

Sadece pasif üyesi bulunan ve yeni üye alımına kapalı olan hizmet sunucularında (i) temel senaryoda kullanılan varsayımlar ışığında tüm üyelerin doğal yoldan ayrılmasının kaç yıl süreceği, (ii) mevcut varsayımlar ışığında varlıkların kaç yıl sonra tükeneceği hesaplanır.

Bu kapsamdaki yukarıda belirtilen iki süreden herhangi birinin on yıldan az olması halinde, tüm üyelerin hak ve menfaatleri oranında mevcut varlıklardan fayda elde edip edemeyeceği, (yaşlı veya genç pasif üyelerden) herhangi bir yaş grubu veya zümreye daha fazla avantaj sağlayıp sağlamadığı hususunda değerlendirme yapılarak, sonuç bölümünde daha adil bir dağıtım yöntemi ile hizmet sunucusunun sonlanması için gerekli tedbirlere yer verilir.

8. Duyarlılık ve Nakit Akış Analizi

Duyarlılık analizi senaryoları için öncelikli olarak Genelgede belirlenen senaryolar dikkate alınır. Bunun yanı sıra, iskonto ve getiri oranı, mortalite tablosu, ücret artış oranı, enflasyon ve ihtiyaç duyulan diğer kritik değişkenlere göre duyarlılık analizi yapılır.

Her bir duyarlılık analizi için aktüeryal hesaplamalar başlığında anılan aktüeryal göstergeler hesaplanır ve bir tablo olarak gösterilir.

Temel senaryoya ve duyarlılık değişkenlerine göre yapılan asgari 20 yıllık nakit akış analizlerine burada yer verilir. Nakit akış analizinde, aidat/prim geliri ve ödenen tazminatlar gibi kalemlerin yanı sıra, nakit akışına etki eden tüm diğer önemli gelir ve gider kalemleri (örn: genel giderler, temettü gelirleri vb.) de dikkate alınır.

9. Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde, aktüeryal dengeye ve bunun kısa-orta-uzun vadede sürdürülebilirliğine dair değerlendirmeye yer verilir. Varsa aktüeryal açığın giderilebilmesi veya dengenin korunabilmesi için alınabilecek önlemler önem sırasına göre belirtilir.

Ayrıca, emeklilik taahhütlerine ilişkin genel değerlendirmeye, yükümlölükler ile varlıkların vade yapısının uyumuna, yatırım stratejisi ile getiri performansına ilişkin değerlendirmelere yer verilir. Bu kapsamda yer alan ve önem arz ettiği düşünülen diğer konulardaki iyileştirme önerilerine önem sırasına göre bu bölümde yer verilir.

TANIMLANMIŞ KATKI ESASLI PLANLAR İÇİN AKTÜERYA RAPORU ŞABLONU

1. Rapor Özeti

Rapor özeti, çalışmanın amacı, kapsamı, çalışma sonucu tespit edilen temel bulgular ve buna bağlı olarak yapılan kısa-orta-uzun vadeli önerileri içerir. Özet, plan katılımcılarının da anlayacağı biçimde, mümkün olduğu ölçüde teknik dilden uzak yazılır.

Rapor özetinde çalışma esnasında temel senaryoda kullanılan önemli varsayım ve sonuçlar bir sayfayı geçmeyecek bir tablo şeklinde sunulur. Söz konusu tablonun asgari içeriğine aşağıda yer verilmiştir.

Varlık ve Yönetim Giderleri

1- Piyasa Değerine Göre Hesaplanan

Mevcut Varlık (TL): ...*

2- Üyenin Toplam Birikimi/Fonu (TL): ...

3- Maddi Duran Varlıklar (Gayrimenkul vb.)

Son değerlendirme yılı: ...**

Son değerlendirme değeri (TL): ...***

☐ Defter değeri kullanılmıştır.☐ Güncel piyasa değeri kullanılmıştır.

4- Son yıla ait Yönetim Gideri (TL): ...

(*) Aktüer tarafından "Aktüerya raporunda kullanılan mali veriler" bölümünde doldurulan toplam varlık değerini ifade eder. Defter değerinin piyasa değerini yansıtmaması halinde, bilançoda belirtilen varlık değerine eşittir.

(**) Birden çok maddi duran varlık olması halinde, en son değerlendirme yapılan varlığın değerlendirme tarihi yazılır.

(***) Tüm maddi duran varlıkların en son değerlendirme tutarlarının toplamıdır.

2. Emeklilik Taahhüt Planının Genel Çerçevesi ve Sağlanan Faydalar

Emeklilik taahhüt planlarının amacı ve içeriği, sağlanan faydalar, ilgili faydanın hesaplanış şekli, faydalanma koşulları, faydanın üyenin ölümünden sonra devam edip etmediği ve hizmet sunucusu tarafından sağlanan diğer faydalara bu kısımda yer verilir.

Ayrıca varsa, emeklilik taahhüt planı kapsamında olmasına karşın uygulamada üyelere sunulmayan veya bir emeklilik taahhüdü olmayan (sağlık hizmetleri, kredi olanakları, indirimli/ücretsiz hizmetler vb.) planı kapsamında olmamasına karşın uygulamada üyelere sunulan hizmet ve faydalara ilişkin genel tespit ve açıklamalara burada yer verilir.

Bunlara ek olarak, hizmet sunucusu tarafından sağlanan faydalar ile katkılarını, taahhüt/hizmet bazında ayrı ayrı izlenebilmesine olanak sağlayan altyapının olup olmadığı ve bu amaçla özel bir varlık ya da fon tutulup tutulmadığı açık bir şekilde belirtilir.

3. Veri Kalitesi

Hizmet sunucusunun bilgi işlem alt yapısı, takip ettiği veriler, bunların kayıt yöntemleri ve saklanma şekli (elektronik ortam/defter vb.) hakkındaki bulgular belirtilmelidir. İhtiyaç duyulması halinde, verinin niceliği ve güvenilirliği konusunda görüşler rapora eklenir.

4. Üye Bilgileri

Emeklilik taahhüt planı kapsamındaki kişilerin yaş ve cinsiyet dağılımları ile aktif-pasif olma durumlarına göre dağılımları belirtilir. Bu bölümde ayrıca, önem arz ettiği düşünülen diğer değişkenler için de dağılımlar gösterilebilir.

5. Varlıklar ve Varlık Yönetimi

Plan kapsamındaki varlıklara, bunların dağılımına ve güncel değerlerine ilişkin detaylı bilgi ve değerlendirmelere bu bölümde yer verilir. Varlık değerlemesinde Genelgede belirtilen hususlar göz önünde bulundurulur.

Üyelerin tahmini emeklilik birikim değerlerinin hesabı bu bölümde yapılır ve katkılarını, anlamlı bir emeklilik birikimi üretebilme potansiyeli açısından, yeterliliğine yönelik değerlendirmelere yer verilir.

Fon/varlık yönetimi sürecine ve geçmiş yıllar da dikkate alınarak yatırım performansına ilişkin bilgi ve değerlendirmelere de bu bölümde yer verilir.

Fon/varlık yönetimi gideri, aidatlar, hizmet alım bedelleri gibi yatırım performansına doğrudan yansıtılamayan giderler burada belirtilmeli ve hesaplamalara dahil edilmelidir.

Hizmet sunucusunun yatırım araçlarını tercih nedenine, yatırım getiri performansı ile yatırım ilkeleri, yatırım ilkelerinin belirlenme yöntemleri, yatırım riskinin yönetimi, yatırım performansının izlenebilirliği ve şeffaflığı hakkında detaylı bilgi verilmelidir.

6. Varsayımlar

Değerlemede kullanılan getiri oranı ve ihtiyaç duyulan diğer demografik, ekonomik vb. varsayımlar, Genelgede belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, açık bir şekilde belirtilir. Varsayımların, dayandırıldığı verilerle tutarlı olması sağlanmalıdır. Varsayımların yıllar itibarıyla sabit kabul edilmediği durumlarda (yıllar itibarıyla azalan enflasyon oranı olması vb.) bu husus grafiksel olarak da gösterilir ve özet bölümündeki tabloda ortalama değeri belirtilir.

7. Duyarlılık Analizi

Duyarlılık analizi senaryoları için öncelikli olarak Genelgede belirlenen senaryolardan hizmet sunucusunun taahhüt tipi için anlamlı olanlar dikkate alınır. Bunun yanısıra, getiri oranı, katkı payı düzeyi ve ihtiyaç duyulan diğer kritik değişkenler dikkate alınarak, üyelerin tahmini birikim değerlerine ilişkin olarak duyarlılık analizleri yapılır.

8. Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde, plan katılımcıları tarafından ödenen katkılara, katılımcıların tahmini birikim değerlerine, katkı ve birikim tutarlarının anlamlılığına, yatırım stratejisi ile getiri performansına ilişkin değerlendirmelere yer verilir. Bu kapsamda yer alan ve önem arz ettiği düşünülen diğer konulardaki iyileştirme önerilerine önem sırasına göre bu bölümde yer verilir.

YÜKÜMLÜLÜKLERİNE KARŞI VARLIK TAHSİS ETMEYEN PLANLAR İÇİN AKTÜERYA RAPORU ŞABLONU

1. Rapor Özeti

Rapor özeti, çalışmanın amacı, kapsamı aktüeryal değerlendirme sonucu tespit edilen temel bulgular ve buna bağlı olarak yapılan kısa-orta-uzun vadeli önerileri içerir. Özet, plan katılımcıları ve işverenin de anlayacağı biçimde, mümkün olduğu ölçüde teknik dilden uzak yazılır.

Rapor özetinde çalışma esnasında temel senaryoda kullanılan önemli varsayım ve sonuçlar bir sayfayı geçmeyecek bir tablo şeklinde sunulur. Söz konusu tablonun asgari içeriğine aşağıda yer verilmiştir.

<u>Varsayımlar</u>	
1- ☐ Hesaplamalarda yeni üye girişi olmayacağı varsayılmıştır.	☐ Hesaplamalarda yeni üye girişi olacağı varsayılmıştır.
2- Mortalite Tablosu: ...	
3- Teknik Faiz Oranı: %...*	
Enflasyon Oranı: %...*	
Yatırım Getiri Oranı: %...*	
<u>Aktüeryal Hesaplamalar</u>	
4- Toplam Yükümlülüklerin B.D. (TL): ...**	
5- Kazanılmış Yükümlülüklerin Finansal Payı: ...**	
6- Olgunluk Düzeyi: ...**	

(*) Varsayımların yıllar itibarıyla sabit kabul edilmediği durumlarda (yıllar itibarıyla azalan enflasyon oranı olması vb.) oran ve yıl bilgisi belirtilir.

(**) Açıklama için Ek-6 Aktüerya Raporu Rehberi bölümüne bakınız.

2. Emeklilik Taahhüt Planının Genel Çerçevesi ve Sağlanan Faydalar

Emeklilik taahhüt planlarının amacı ve içeriği, sağlanan faydalar, ilgili faydanın hesaplanış şekli, faydanın önemlilik derecesi, faydalanma koşulları, faydanın üyenin ölümünden sonra devam edip etmediği ve hizmet sunucusu tarafından sağlanan diğer faydalara bu kısımda yer verilir.

3. Veri Kalitesi

Hizmet sunucusunun bilgi işlem alt yapısı, takip ettiği veriler, bunların kayıt yöntemleri ve saklanma şekli (elektronik ortam/defter vb.) hakkındaki bulgular belirtilmelidir. Ayrıca,

aktüeryal değerlemeye esas olmak üzere sağlanan verinin niteliği bu bölümde irdelenmelidir. İhtiyaç duyulması halinde, verinin niceliği ve güvenilirliği konusundaki görüşler rapora eklenir.

4. Üye Bilgileri

Emeklilik taahhüt planı kapsamındaki kişilerin yaş ve cinsiyet dağılımları ile aktif-pasif olma durumlarına göre dağılımları belirtilir. Bu bölümde ayrıca, önem arz ettiği düşünülen diğer değişkenler için de dağılımlar gösterilebilir.

5. Varsayımlar

Değerlemede kullanılan iskonto ve getiri oranı varsayımları, mortalite tablosu ile diğer demografik, ekonomik ve diğer varsayımlar, Genelde belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, açık bir şekilde belirtilir. Varsayımların, dayandırıldığı verilerle tutarlı olması sağlanmalıdır. Varsayımların yıllar itibarıyla sabit kabul edilmediği durumlarda (yıllar itibarıyla azalan enflasyon oranı olması vb.) bu husus grafiksel olarak da gösterilir ve özet bölümündeki tabloda ortalama değeri belirtilir.

6. Aktüeryal Hesaplamalar

Aktüeryal değerlendirmede kullanılan metod ve temel yaklaşımlar (projected unit credit, current unit credit vb.) ile kullanılan metodun neden seçildiğine ilişkin açıklamalar bu bölümde belirtilir.

Plan kapsamında sunulan fayda ve taahhütler nedeniyle oluşan yükümlülüklerle ilişkin detaylı analiz ve değerlendirmelere bu bölümde yer verilir.

Değerlemelerde plan üyelerinin tamamı dikkate alınmalı ve hesaplamalar mümkün olduğunca kişisel temelde yapılmalıdır.

Detayları rehberde açıklanan aşağıdaki oranlar ve oranlara esas teşkil eden değerlere yer verilir.

(A) Emekli Üye ve Ertelenmiş Emeklilerin Kazanılmış Hakları (TL): ...

(B) Aktif Üyelerin Kazanılmış Hakları (TL): ...

(C) Gelecekte Kazanılacak Hakların B.D. (TL): ...

(D) İşveren Varlığı (TL): ...

Toplam Yükümlülüklerin B.D. := (A + B + C)

Kazanılmış Yükümlülüklerin Finansal Payı := (A + B) / (D)

Olgunluk Düzeyi := (A) / (B)

Geçmiş hizmete karşılık gelen yükümlölüklerin işverenin mali bütçesi içindeki payı göz önünde bulundurularak, işverenin bu yükümlölüğü karşılayabilecek finansal durumu hakkında bilgi verilir. Aynı zamanda, hizmet sunucusunun olası bir iflası durumunda, yükümlölüklerin karşılanmasına yönelik herhangi bir tedbir bulunup bulunmadığı hususunda bilgi verilir. (Yükümlölüklerin önceliklendirilmesi ya da üçüncü bir garantör/ sigorta teminatı olup olmadığı vb.)

Ayrıca, yeni üye alımının devam ettiği hizmet sunucularında, yeni katılan bir üyeye ödenecek toplam faydanın (ortalama/standart üyelik koşulları altında) bugünkü değeri hesap edilir.

7. Duyarlılık Analizi

Duyarlılık analizi senaryoları için öncelikli olarak Genelgede belirlenen senaryolar dikkate alınır. Bunun yanısıra, iskonto ve getiri oranı, mortalite tablosu, ücret artış oranı, enflasyon ve ihtiyaç duyulan diğer kritik değişkenlere göre duyarlılık analizi yapılır.

Her bir duyarlılık analizi için aktüeryal hesaplamalar başlığında anılan "Toplam Yükümlölüklerin B.D." hesaplanır ve bir tablo olarak sonuçlar gösterilir.

8. Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde, hizmet sunucusunun aktüeryal yükümlölükleri ve emeklilik taahhüt planı ile ilgili genel değerlendirmeler ile önem arz ettiği düşünülen diğer konulardaki iyileştirme önerilerine yer verilir.

SONLANAN PLANLAR İÇİN AKTÜERYA RAPORU ŞABLONU

1. Rapor Özeti

Rapor özeti, çalışmanın amacı, kapsamı aktüeryal değerlendirme sonucu tespit edilen temel bulgular ve buna bağlı olarak planın sonlanmasına yönelik önerileri içerir. Özet, plan katılımcılarının da anlayacağı biçimde, mümkün olduğu ölçüde teknik dilden uzak yazılır.

Bunlara ek olarak, sonlanma ile ilgili olarak kısaca kararın gerekçesi hakkında bilgi ile varlıkların üye veya çalışanlara dağıtımında hangi prensiplerin benimsendiğine kısaca yer verilir.

2. Emeklilik Taahhüt Planının Genel Çerçevesi ve Sağlanan Faydalar

Emeklilik taahhüt planlarının amacı ve içeriği, sağlanan faydalar, ilgili faydanın hesaplanış şekli, faydanın önemlilik derecesi, faydalanma koşulları, faydanın üyenin ölümünden sonra devam edip etmediği ve hizmet sunucusu tarafından sağlanan diğer faydalara bu kısımda yer verilir.

Ayrıca varsa, emeklilik taahhüt planı kapsamında olmayan, ancak hizmet sunucusu tarafından verilen diğer hizmet ve faydalara (sağlık hizmetleri, kredi olanakları, indirimli/ücretsiz hizmetler vb.) yahut emeklilik taahhüt planında yer alan ancak uygulamada üyelere sunulmayan hizmet ve faydalara ilişkin genel tespit ve açıklamalara burada yer verilir.

Bunlara ek olarak, hizmet sunucusu tarafından sağlanan faydalar ile katkıların, taahhüt/hizmet bazında ayrı ayrı izlenebilmesine olanak sağlayan altyapının olup olmadığı ve bu amaçla özel bir varlık ya da fon tutulup tutulmadığı açık bir şekilde belirtilir.

3. Veri Kalitesi

Hizmet sunucusunun bilgi işlem alt yapısı, takip ettiği veriler, bunların kayıt yöntemleri ve saklanma şekli (elektronik ortam/defter vb.) hakkındaki bulgular belirtilmelidir. Ayrıca, aktüeryal değerlemeye esas olmak üzere sağlanan verinin niteliği bu bölümde irdelenmelidir. İhtiyaç duyulması halinde, verinin niceliği ve güvenilirliği konusundaki görüşler rapora eklenir.

4. Üye Bilgileri

Emeklilik taahhüt planı kapsamındaki kişilerin yaş ve cinsiyet dağılımları ile aktif-pasif olma durumlarına göre dağılımları belirtilir. Bu bölümde ayrıca, önem arz ettiği düşünülen diğer değişkenler için de dağılımlar gösterilebilir.

5. Varlıklar ve Varlık Yönetimi

Plan kapsamındaki varlıklara, bunların dağılımına ve güncel değerlerine ilişkin detaylı bilgi ve değerlendirmelere bu bölümde yer verilir. Varlık değerlemesinde Genelgede belirtilen hususlar göz önünde bulundurulur.

Sonlanma esnasında, varlıkların üyelere hangi yolla (örneğin nakit olarak) dağıtılacağı hususunda bilgi verilerek, öngörülen süreç hususunda değerlendirmede bulunulur. (Örneğin gayrimenkullerin satışı, muhtemel likidite sorunları vb.)

6. Varsayımlar

Değerlemede kullanılan iskonto ve getiri oranı varsayımları, mortalite tablosu ile ihtiyaç duyulan demografik, ekonomik ve diğer varsayımlar, Genelgede belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, açık bir şekilde belirtilir ve seçimine ilişkin gerekçeler açıklanır. Varsayımların, dayandırıldığı verilerle tutarlı olması sağlanmalıdır. Varsayımların yıllar itibarıyla sabit kabul edilmediği durumlarda (yıllar itibarıyla azalan enflasyon oranı olması vb.) bu husus grafiksel olarak da gösterilir ve özet bölümündeki tabloda ortalama değeri belirtilir.

7. Aktüeryal Hesaplamalar

Yükümlülükler için tutulan varlıkların plana ilişkin iç düzenlemeler de göz önünde bulundurularak, üyelerin geçmiş hizmetlerine karşılık gelen kazanılmış ve gelecekte kazanılacak hakları oranında adil bir şekilde paylaşımı sonlanan planlar için önem arz etmektedir. Bu kapsamda, üye bazında dağıtılacak tutarların belirlenmesi için aktüeryal hesaplama yapılır ve her bir üye için hesaplanan tutarlar raporun eki olarak da sunulur.

Aktüeryal değerlendirmede kullanılan metot ve temel yaklaşımlar (projected unit credit, current unit credit vb.) ile kullanılan metodun neden seçildiğine ilişkin açıklamalar bu bölümde belirtilir.

Hizmet sunucusu tarafından sağlanan faydalar ile katkılarının, taahhüt/ hizmet bazında ayrı ayrı izlenebilmesine olanak sağlayan altyapının olmaması durumunda, bu dağıtım uygun yöntemlerle aktüer tarafından yapılır ve uygulanan dağıtım yöntemleri bu bölümde belirtilir.

Plan kapsamında sunulan fayda ve taahhütler nedeniyle oluşan yükümlülüklerle ilişkin detaylı analiz ve değerlendirmelere bu bölümde yer verilir. Hesaplamalarda, emeklilik taahhüt planında yer almasına karşın uygulamada üyelere sunulmayan faydalar dikkate alınmazken, emeklilik taahhüt planı kapsamında olmamasına karşın uygulamada üyelere sunulan faydalar (sağlık, kredi, vb.) göz önünde bulundurulur.

Değerlemelerde plan üyelerinin tamamı dikkate alınmalıdır. Ayrıca, sonlanma süresince karşılaşılabilecek masraflar göz önünde bulundurulur. Hesaplamanın hangi tarih itibarıyla yapıldığı net olarak belirtilir.

Karma esaslı hizmet sunucuları için, bu kısımda yer alan hususlar sadece tanımlanmış fayda özelliği bulunan taahhütler için yapılır.

8. Duyarlılık ve Nakit Akış Analizi

Duyarlılık analizi senaryoları için öncelikli olarak Genelgede belirlenen mortalite tablolarına ilişkin senaryolar dikkate alınır. Ayrıca, üyelerin hakları hesaplanırken aşağıda belirlenen senaryolar ile de dağıtımlar yapılır.

1. Varlıkların, üyelere geçmiş hizmetlerine karşılık gelen kazanılmış hakları oranında dağıtılması,
2. Varlıkların, üyelere gelecekte kazanılacak hakları oranında dağıtılması,
3. Üye haklarının geçmiş hizmetlerine karşılık gelen kazanılmış hakları ile gelecekte kazanılacak haklarının ortalaması alınmak suretiyle hesap edilmesi ve varlıkların bu kapsamda dağıtılması.

Tüm senaryolar neticesinde, genç/yaşlı, aktif/pasif ve varsa farklı statülerde (örneğin farklı unvanlar) bulunan üyelerin nasıl etkilendiği tablo olarak gösterilir.

9. Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde, emeklilik taahhüt planının sonlanmasına dair genel değerlendirmeler ile önem arz ettiği düşünülen diğer konulardaki önerilere yer verilir.

VARSAYIMLARIN SEÇİMİNDE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Yönetmeliğin iki numaralı ekinde yer alan hususlara ilave olarak aşağıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurulur.

1. Mortalite Tablosunun Seçimi

- Mortalite tablosunun seçiminde, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayınlanan en güncel "Cinsiyete göre Türkiye tek yaş hayat tablosu" (TÜİK tablosu) temel senaryo varsayımı için kullanılır.
- Aktüer, hizmet sunucusunun üye veya çalışanların demografik yapısında Türkiye ortalamasından ciddi anlamda farklılık gösteren karakteristik özellikler (yabancı çalışanlar, ağır iş çalışanları vb.) bulunduğunu değerlendirmesi halinde, tercihinin nedeni net bir şekilde açıklanmak koşuluyla başkaca mortalite tablosu kullanılabilir, ancak bu durumda TÜİK tablosuna göre de bir senaryo hazırlanarak duyarlılık analizinde mutlaka yer verilir.
- Aktüerya raporunda 40 yıl öncesinin verileri ile hazırlanmış mortalite tablolarına kesinlikle yer verilmez.

2. Ekonomik Varsayımlar

- Temel senaryoda yatırım getiri oranı ve teknik faiz oranı varsayımları için %2,5 reel faiz oranı kullanılır.
- Nominal faiz oranının,

$$\text{Reel Faiz Oranı} = \frac{(1 + \text{Nominal Faiz Oranı})}{(1 + \text{Enflasyon Oranı})} - 1$$

eşitliği için %2,5 reel faiz oranına denk olacak şekilde sağlanması halinde kullanılması mümkündür.

- Aktüer, takdiri doğrultusunda tercihinin nedeni net bir şekilde açıklanmak koşuluyla farklı bir reel faiz oranı kullanılabilir, ancak bu durumda %2,5'lik reel faiz oranına duyarlılık analizinde mutlaka yer verilmelidir.
- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun Geçici 20'nci maddesi kapsamında hizmet veren vakıflar için temel senaryoda iskonto ve getiri oranı olarak %9,8 reel faiz oranı esas alınır.

3. Duyarlılık Analizleri

- Temel senaryo analizine ek olarak aşağıda yer alan varsayımların (diğer varsayımlar sabit kalmak kaydıyla) kullanıldığı asgari 5 duyarlılık analizi senaryosunun raporda yer alması gerekmektedir:
 1. %2,5 reel faiz oranı yerine hizmet sunucusunun geçmiş beş yıllık ortalama reel yatırım getiri oranının kullanılması⁴,
 2. %2,5 reel faiz oranı yerine %1,5 kullanılması,
 3. %2,5 reel faiz oranı yerine %3,5 kullanılması,
 4. TÜİK tablosu yerine TRHA 2010 tablosunun kullanılması,
 5. Planın yeni üye girişlerine kapalı olduğu varsayımının kullanılması. (Temel senaryoda kullanılmamışsa)
- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun Geçici 20'nci maddesi kapsamında kurulmuş vakıflar, yukarıda bahsedilen 1, 2 ve 3 numaralı duyarlılık analizini yapmaz. Bununla birlikte, ekonomik varsayımlar başlığı altında yer alan formül kullanılarak seçilecek uygun bir enflasyon oranı varsayımı altında iskonto ve getiri oranı olarak %9,8 nominal faiz oranının kullanıldığı senaryoya yer verilir. Hizmet sunucusu tarafından %9,8 nominal faiz oranının kullanıldığı senaryo aktüerya raporunda yer almadan Kuruma ayrıca gönderilebilir.

Ayrıca, anılan vakıflar için yukarıda bahsedilen diğer senaryolara yine duyarlılık analizinde yer verilir.
- Aktüer, gerekli görmesi halinde; hizmet sunucusunun benimsediği yatırım politikası ya da hesaplama döneminde içinde bulunulan ekonomik durum vb. etkenler nedeni belirtilerek, farklı varsayımlar altında ek duyarlılık analizleri yapabilir.

⁴ Reel yatırım getiri oranının eksi olması durumunda, söz konusu oran %0 olarak dikkate alınır.

AKTÜERYA RAPORU REHBERİ

1. AMAÇ ve KAPSAM

Bu rehber, üyelerine veya çalışanlarına emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, sandık, tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu veya sair ticaret şirketindeki emekliliğe yönelik faaliyetlerin aktüeryal denetimi hakkındaki mevzuat gereğince hazırlanacak aktüerya raporuna ilişkin olarak aktüerlere yardımcı olmak amacıyla düzenlenmiştir.

2. TANIMLAR

Bu rehberde geçen;

Gelecekte kazanılacak hak: Emeklilik taahhüt planı kapsamında gelecekte kazanılacak hizmet süresi, katkı ödemesi ve benzeri nedenlerle üyenin muhtemel emeklilik tarihine kadar planda kalacağı varsayımı altında, hesaplama tarihinden emeklilik tarihine kadar geçen süre için hesaplanan yükümlülüğünün aktüeryal bugünkü değerini,

Hizmet sunucusu: Üyelerine veya çalışanlarına emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, sandık, tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu veya sair ticaret şirketini,

Katkı: Emeklilik taahhüt planı kapsamında prim, aidat ve benzeri adlar altında alınan emekliliğe yönelik ödemeleri,

Kazanılmış hak: Hesaplama tarihi itibarıyla, emeklilik taahhüt planı kapsamında hizmet süresi, katkı ödemesi ve benzeri nedenlerle oluşan hakların, hesaplanan yükümlülüğünün aktüeryal değerini,

Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nu,

Plan: Hizmet sunucusunun üyelerine veya çalışanlarına sunduğu emeklilik taahhüt planı ve diğer her türlü hizmet, fayda ve taahhütlere ilişkin esas ve usuller ile teamüllerin bütünü,

Tahmin aralığı: Hesaplamalarda kullanılacak herhangi bir varsayıma ilişkin alt ve üst limitleri gösteren aralığı,

Ücret cetveli: Üyenin her bir yıl için beklenen ücretini gösteren listeyi,

Üye: Emekliliğe Yönelik Taahhütte Bulunan Kuruluşların Aktüeryal Denetimi Hakkında Yönetmelikte tanımlanmış olan aktif ve pasif üyeleri, ifade eder.

3. AKTÜERİN SORUMLULUĞU

Aktüerya raporu açık, anlaşılır ve ilgili mevzuatta istenen hususları karşılayacak şekilde yeterli detayda düzenlenir.

Aktüer, hizmet sunucusunun aktüeryal durumunu doğru şekilde belirlemeye yönelik gerekli tüm analizleri yapar ve yaptığı bu analizler kapsamında kısa, orta ve uzun vadede

planın aktüeryal dengesi hakkında değerlendirmelerde bulunur; ancak aktüeryal açığın oluşmasından sorumlu değildir.

Aktüer, hesaplamalarda kullandığı bilgilerin yeterli ve güvenilir kaynaklardan sağlanmış olmasına dikkat eder. Hizmet sunucusu tarafından varlıklara ve üyelere ilişkin sunulan verilerin denetimi ve güvenilirliğinden aktüer sorumlu değildir. Bununla birlikte raporda, verilerin ve bilgilerin kullanılan varsayımlarla ve önceki dönemlere ait veriler ve bilgilerle tutarlı olmasına yönelik değerlendirmelerde bulunulur.

Aktüer, aktüeryal hesaplamaların amacına ulaşmasını sağlayacak yeterli ve uygun verilerin bulunmadığına kanaat getirirse, hesaplama yapmayabilir ve bu durumu, gerekçeleri ile birlikte Kuruma raporlar ve bir örneğini hizmet sunucusuna iletir.

4. AKTÜERYAL HESAPLAMALARA İLİŞKİN ESASLAR

4.1 Hesaplama Dönemi

Aktüeryal yükümlülüklerin hesaplanmasına esas süre; hizmet sunucusuna üye olunan tarihte başlar ve hizmet sunucusunun üyeye karşı yükümlülüklerinin sona erdiği tarihte biter.

4.2 Aktüeryal Hesaplama Yöntemleri

Aktüeryal hesaplamalar; hizmet sunucusu tarafından sunulan hizmet, fayda ve taahhütlere ait aktüeryal yükümlülüklerin hesaplanması; aktüeryal varsayımların ve yöntemlerin seçilmesi, fonlama ve varlık değerlendirme yöntemlerinin belirlenmesine yönelik gerçekleştirilen işlemleri ifade eder.

Plan kapsamında sunulan hizmet, fayda ve taahhütlere ilişkin yükümlülüklerin hesaplanmasında aktüeryal değerlendirme dönemine ait, hesaplamalara esas varlık ve yükümlülüklerin belirlenmesi, varlıklara, yükümlülüklerin yapısına ve üyelere ilişkin bilgilerin derlenmesi, varsayımların seçilmesi, geçmiş ve geleceğe yönelik taahhütlerin hesaplanmasında uygun yöntemlerin belirlenmesi gerekir.

Aktüeryal hesaplamalarda emekliliğe ilişkin yükümlülükler için ayrılan karşılıklar ile varsa hizmet sunucusu tarafından sağlanan diğer hizmet, fayda ve taahhütler için ayrılmış karşılıklar bir bütün olarak dikkate alınır.

Aktüerya raporu kapsamında yapılacak hesaplamalar iki maddede toplanır:

1. Kazanılmış haklara ilişkin aktüeryal bugünkü değer hesabı ile mevcut varlıkların hizmet sunucusunun yükümlülükleri bazında karşılaştırılması,
2. Yükümlülükler için gelecekte kazanılacak hakların bugünkü değeri ile gelecekte alınması beklenen katkılarının bugünkü değerinin hesaplanması.

Aktüeryal hesaplamalarda kullanılan varsayımlar, mevzuatla düzenlemiş kısıtlar da dikkate alınarak bu rehber kapsamında belirlenen çerçevede, esas itibarıyla aktüerin öngörülerine göre belirlenir. Bununla birlikte aktüerin, hesaplamalara esas grubun yapısı,

sunulan hizmet, fayda ve taahhütler ile üye ve çalışanların demografik özelliklerine ilişkin geçmiş verilerden de yararlanarak uzun vadeli tahminlerde bulunması gerekir. Gerekli görüldüğü takdirde grup dışındaki veri kaynaklarından da yararlanılabilir.

Aktüerya raporunda varlık ve yükümlülük hesaplamalarının aktüeryal değerlendirme tarihi (plana ilişkin hesaplamalarda kullanılan verilerin esas alındığı tarih) itibarıyla yapılması esastır. Aktüeryal değerlendirme tarihinden hesaplamaların fiilen yapıldığı tarihe kadar geçen süredeki önemli durumlar ayrıca raporlanır. Bunlara ek olarak hesaplama tarihinden sonra gerçekleşmesi muhtemel önemli gelişmelerin var olması halinde aktüerya raporu bu olayların etkilerinin de değerlendirilmesini içerir.

Hesaplarda üyelerin tamamının dikkate alınması ve hesaplamaların mümkün olduğunca bireysel temelli yapılması esastır.

4.3 Yükümlülüklerin Hesaplanması

Hizmet sunucusunun sunduğu her türlü hizmet, fayda ve taahhütlere ilişkin aktüeryal yükümlülüklerin bugünkü değeri aktüerya raporunda ayrı ayrı hesaplanır. Hesaplanan bu tutarlar, kazanılmış haklar ve gelecekte kazanılacak haklar şeklinde ayrıştırılır.

Bu Rehberdeki esaslara göre hesaplanacak toplam aktüeryal yükümlülüklerin bugünkü değeri, varsa varlıkların⁵ ve gelecekteki katkı ödemelerinin bugünkü değeri ile karşılaştırılır ve aktüeryal değerlendirme tarihi itibarıyla hizmet sunucusunun aktüeryal yükümlülükleri karşılama düzeyi bulunur.

Aktüeryal yükümlülüklerin bugünkü değerinin hesaplanması sırasında aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

- Aylık bağlama oranının yıllara göre değiştiği veya belirli dönemlerle sınırlandırıldığı durumlar,
- Gelecekteki ücret artışlarına ilişkin tahminler,
- Üyenin planda emeklilik tarihine kadar kalması halinde emeklilikte tahakkuk etmiş aktüeryal yükümlülüklerin üzerinde yapılacak ödemeler,
- Emeklilik sonrası sunulan hizmet, fayda ve taahhütlerdeki güncellemeler,
- Hizmet, fayda ve taahhütlerin kamu emeklilik sistemleri ile ilişkisi (üyeye sunulan hizmet, fayda ve taahhütlerin kamu emeklilik sistemlerindeki bir gelire veya parametreye bağlı olduğu durumlar için).

4.4 Aktüeryal Göstergeler

Aktüer, hizmet sunucusunun taahhüt tipine göre aşağıda belirtilen oranları ve oranlara esas teşkil eden değerleri hesaplar.

⁵ "Aktüeryal hesaplamalarda kullanılan net mevcut varlık değeri"nin kullanılması gerekmektedir. Söz konusu değer açıklaması için kılavuza bakınız.

Yeterlilik karşılama düzeyi, hizmet sunucusunun bugünkü varlıklarıyla üyelerince hak kazanılmış yükümlülüklerini hangi oranda karşılayabileceğini gösterir.

$$\text{Yeterlilik Karşılama Düzeyi} := (A + B) / (C)$$

(A) Emekli Üye ve Ertelenmiş Emeklilerin Kazanılmış Hakları (TL)

(B) Aktif Üyelerin Kazanılmış Hakları (TL)

(C) Aktüeryal Hesaplamalarda Kullanılan Net Mevcut Varlık (TL)

Aktüeryal karşılama düzeyi, hizmet sunucusunun bugünkü varlık ve üyelerince hak kazanılmış yükümlülüklerine ek olarak gelecekte kazanacağı varlık (üyelerden elde edeceği katkıların bugünkü değeri, varlıkların getirisi vb.) ve üyelerince gelecekte kazanılacak yükümlülüklerin de göz önünde bulundurularak karşılama düzeyinin hangi oranda olacağını gösterir. Yeni üye girişlerine "kapalı" ya da "açık" olarak her iki durumu da ayrı ayrı hesap edilebilir.

$$\text{Kapalı/Açık Grup Aktüeryal Karşılama Düzeyi} := (A + B + D) / (C + E)$$

(D) Gelecekte Kazanılacak Hakların Bugünkü Değeri (TL)

(E) Gelecekte Kazanılacak Varlıkların Bugünkü Değeri (TL)

Aktüeryal fazla/açık, hizmet sunucusunun kazanılmış ve gelecekte kazanılacak olan yükümlülükleri karşılamak için eksik kalan veya ihtiyaç fazlası olan tutarı ifade eder.

$$\text{Aktüeryal Fazla/Açık} := (C + E) - (A + B + D)$$

Olgunluk düzeyi, hizmet sunucusunun aktif ve pasif üyeleri arasındaki yükümlülük ilişkisini gösterir.

$$\text{Olgunluk Düzeyi} := (A) / (B)$$

Kazanılmış yükümlülüklerin finansal payı, sadece varlık tahsis etmeyen planlar için hesaplanır. İşveren konumundaki hizmet sunucusunun emekliliğe yönelik taahhütlerinin tüm varlığı içindeki payını gösterir.

$$\text{Kazanılmış Yükümlülüklerin Finansal Payı} := (A + B) / (G)$$

(G) İşveren Varlığı (TL)

4.5 Varlıkların Değerlemesi

Varlıklar piyasa değerlerine uygun olarak değerlendirilir. Kullanılacak yöntem kısa vadeli piyasa dalgalanmalarının etkisini azaltacak şekilde belirlenir. Varlıkların değerlendirilmesinde

kullanılan yöntem ve varsayımlar, aktüeryal bugünkü değerin hesaplanmasında kullanılan yatırım getiri oranı ile ilişkilendirilir.

Yatırım araçlarının piyasa değerinin doğrudan kullanılmadığı ve piyasa değerinin belirlenemediği durumlarda bu durum kullanılan yöntem ile birlikte raporda açık olarak belirtilir.

Raporda, varlıklarla yükümlülüklerin vade ve likidite uyumuna da yer verilir.

5. RAPORDA KULLANILACAK VARSAYIMLAR

5.1 Aktüeryal Varsayımların Seçilmesi

Aktüer, hizmet sunucusu tarafından sunulan hizmet, fayda ve taahhütlerin özelliklerine uygun mantıklı demografik ve ekonomik varsayım kümesini seçer. Seçilen varsayımların, hesaplama konusuna ve hesaplama dönemine uygun bir yapıda olması beklenir. Her bir hesaplama yönteminde aktüer bir risk için birden fazla varsayım belirleyebilir. Aktüer gerektiğinde seçilen varsayımların hesaplamalara olası sonuçlarını da gösterir.

Aktüer, hesaplamalarda kullanılacak varsayımların türlerini belirler. Bu varsayımlara ilişkin rapor ve çalışmalardan yararlanarak varsayım formatını oluşturur. Varsayım formatı, verilerin detayı, cinsiyet, yaş, hizmet süresi gibi temel verileri ve eksik verileri içerir. Aktüer, bilgi ve tecrübesi ile plana özel varsayım setini oluşturur.

5.2 Tahmin Aralığı

Aktüer, ekonomik varsayımları seçerken her bir varsayım için ilgili verileri ve hesaplamaları etkileyecek plana özel hususları (yükümlülüklerin süresi, varlıkların yapısı, vb) dikkate alarak en iyi tahmin aralığını belirler. Bu aralık içerisinde hesaplama en uygun noktayı varsayım olarak seçer.

5.3 Varsayımların Seçilmesinde Genel Kurallar

Varsayımların seçiminde öncelikle varsa mevzuatla düzenlenmiş kısıtlar dikkate alınarak, seçilecek varsayımların bu sınırlar içinde tercih edilmesine dikkat edilmelidir.

Hesaplamalarda kullanılan demografik ve ekonomik varsayımlar, diğer varsayımlar ile tutarlı olmalıdır. Aktüer, varsayımların tutarlılığına ve ilgili hesaplama döneminde geçerliliğine ve seçilme nedenlerine ilişkin değerlendirmelerde bulunur.

Seçilen her demografik ve ekonomik varsayım için aktüer, o değişkene ilişkin belirlediği en iyi tahmin aralığındaki ilgili özel durumları da dikkate alır.

Aktüer, demografik ve ekonomik varsayımlarla ilgili değişik kaynaklardan elde edilen verileri kullanır. Demografik ve ekonomik varsayımlar, aktüerin hesaplama tarihi itibarıyla bilgi ve tecrübesi sonucu planla ilgili değerlendirmelerini gösterir. Aktüer hesaplamalar sonrasında planla ilgili temel varsayımların değişmesini gerektiren bilgilere ulaşırsa, bunların etkilerini de değerlendirir.

5.4. Demografik Varsayımlar

Aktüeryal hesaplamalarda emekli olma oranı, mortalite, maluliyet ve maluliyetten iyileşme hali, ayrılma, aile yapısı, evlenme ve boşanma olasılıkları ve ekonomik varsayımlarla ilişkili olmayan diğer demografik varsayımlar kullanılabilir.

Bu varsayımlar, plana özgü tablolar veya faktörler şeklinde olabileceği gibi genel istatistiklere dayalı mortalite/morbidite tabloları veya faktörlerin plana göre düzeltilmiş halleri de olabilir.

Planlarla ilgili varsayımlar belirlenirken aşağıdaki kaynaklar dikkate alınır.

- a) Planı temsil edebilecek başka bir plan veya gruba ilişkin yıllık gelir veya sigorta sözleşmesine bağlı olmayan planların sonuçlarına dayalı tecrübe veya basılmış tablolar,
- b) Planın ve hizmet sunucusunun kayıp veya kazanç yaratabilecek nitelikteki işlemleri,
- c) Planın tasarımını etkileyebilecek rapor ve çalışmalar,
- ç) Varsayımlara ilişkin genel eğilimleri gösteren rapor veya çalışmalar.

5.4.1 Emekli Olma Oranı

Emekli olma oranı varsayımı seçilirken; plan tasarımında emekliliği teşvik eden özel durumlar, plan kapsamındaki emeklilikte yapılacak ödemenin kamu emeklilik sistemleri ile ilişkisi ve bu sistemlerden yapılacak ödemeler, hizmet sunucusu tarafından emeklilik sonrası döneme yönelik sunulan hizmet, fayda ve taahhütler dikkate alınır.

5.4.2 Ayrılma

Ayrılmalara ilişkin varsayımlarda; plana, işyerine ve sektöre özel ilgili meslek, istihdam politikası, çalışma koşulları, sendikalaşma, tehlike koşulları, iş yerinin bölgesi gibi faktörler ile hizmet sunucusunun yaptığı katkıların hak edilme şartları, erken emeklilik ve ayrılmalara ilişkin kurallar dikkate alınır.

5.4.3 Mortalite ve Maluliyet

Duyarlılık analizlerinde, mortalite oranları seçilirken; emeklilik öncesi dönem ve emeklilik sonrası dönem için ilişkin farklı tabloların kullanılmasına özen gösterilir ve mortalitedeki iyileşmeler dikkate alınır. Plandaki tanımlara göre maluliyet ve maluliyetten iyileşme varsayımları için üye, hak sahipleri veya üye gruplarına yönelik ayrı tablolar kullanılabilir.

5.4.4 Aile Yapısı ve Evlenme Olasılıkları

Aile yapısının plan kapsamında sunulan hizmet, fayda ve taahhütleri etkilemesi ve ilgili verilere ilişkin yeterli bilgi bulunmaması durumunda, aktüer, hane halkı ile ilgili ortalama çocuk sayısı, eşin yaşı ve çocukların cinsiyeti gibi demografik varsayımlarda bulunabilir. Ayrıca plan kapsamında katılımcının vefatı halinde eş veya çocuklara belirli koşullarda ödeme yapılmasının öngörülmesi halinde ilgili ödemenin yapılacağı eş ve çocuklara ilişkin varsayımlarda bulunulur.

Evlenme, boşanma ve yeniden evlenme durumlarının plan kapsamındaki hizmet, fayda ve taahhütlerin kapsamını etkilemesi halinde hesaplamalarda bu hususlara ilişkin varsayımlarda bulunulur. Bu durumda, hak sahiplerinin yaşları ve diğer demografik özellikleri de dikkate alınır.

5.5 Ekonomik Olmayan Diğer Varsayımlar

Aktüer hesaplamalarda, planın yapısına göre idare masrafı şarjmanı, gruba yeni katılımlar, farklı faydaların seçilme olasılıkları, çalışma saati gibi varsayımlara ilişkin öngöründe bulunulur.

5.5.1 İdari Masraf Şarjmanı

Aktüer, fon yönetimi, yatırım danışmanlığı, sigorta gibi yatırım getiri oranı varsayımına doğrudan yansıtılamayan giderler ile varsa denetim birimlerine veya kamuya ödenen aidatlar, muhasebe ve bağımsız denetim hizmet bedelleri, aktüeryal hizmetler, plan idare ve tahsil masrafları, hukuksal hizmetler, saklayıcı hizmet bedelleri gibi masrafları dikkate alır. Bu masraflar sabit bir miktar olabileceği gibi varlıkların veya yatırım gelirinin bir oranı, yatırım gelirinde belirli bir oranda azalma veya katkı, aidat veya yükümlülüklerin bir oranı şeklinde de olabilir.

5.5.2 Plana Yeni Katılımlar ve Çalışma Saatleri

Plana yeni katılımların mümkün olması durumunda, yeni katılımların yapısı ve sayılarına ilişkin tahminlerde bulunulur ve bunun etkisi raporda ayrıca değerlendirilir.

Çalışma saatine ilişkin varsayımlarda ilgili sektör veya işyerinin özelliği dikkate alınır. İşyerinden ayrılma ve işe dönüş ile ilgili verilerde de varsa sektör ve işyerinin özellikleri dikkate alınır.

5.5.3 Plan Kapsamında Sunulan Fayda Seçenekleri

Üyelerin plan kapsamında sunulan farklı faydaları kullanma olasılıklarına ilişkin varsayımlarda plan kapsamında sunulan faydaların yapısı, başlama dönemi ve koşulları ile geçmişte bu faydaların kullanılma oranları dikkate alınır.

5.6 Ekonomik Varsayımlar

5.6.1 Ekonomik Varsayımların Kapsamı

Aktüeryal hesaplamalarda enflasyon, yatırım getirisi (fonların getiri oranı), teknik faiz oranı (iskonto oranı), ücret artışı ve ücret cetveli, sosyal güvenlik, geçinme endeksi, bireysel hesap büyüme oranı, kişisel temelli hesaplanamıyor ise aylık bağlama oranına ilişkin varsayımlar ile planın özelliğine uygun diğer ekonomik varsayımlar kullanılır.

Aktüer, ekonomik varsayımları seçerken hesaplamanın amacını, hesaplanan yükümlülüğün özelliğini, hesaplama dönemini, plana yapılan ödemelerin yapısını, grubun yeni katılım beklentisini, varsayımların hesaplamalara etki düzeyini ve yakın ve geçmiş dönemlere ilişkin zaman serilerini dikkate alır.

Varsayım seti oluşturulurken güncel ekonomik veriler dikkate alınır. Bununla birlikte, sadece güncel ekonomik verilere göre varsayımlarda bulunulmamalıdır.

5.6.2 Enflasyon Oranı

Hesaplamalarda kullanılacak enflasyon oranı diğer değişkenlerin bir sonucu veya bunlardan bağımsız olarak seçilebilir. Enflasyon oranına ilişkin varsayım seçiminde aktüer; enflasyon verilerine ilişkin zaman serilerini inceleyebilir. Bu veriler, Üretici Fiyatları Endeksi, Tüketici Fiyat Endeksi, Gayri Safi Milli Hasıla Deflâtörü, Merkez Bankası enflasyon tahminleri, değişik vadelerdeki devlet iç borçlanma senetlerinin getirileri olabilir.

Aktüer, anılan verilerden yararlanarak planın yapısına uygun ve hesaplama dönemi için geçerli enflasyon oranını belirler. Enflasyon oranı, farklı dönemler için farklı oranlarda seçilebilir.

5.6.3 Yatırım Getiri Oranının ve Teknik Faiz Oranının Seçilmesi

Yatırım getiri oranı, hizmet sunucusunun sahip olduğu varlıkların geçmişte oluşmuş veya gelecekte beklenen yatırım getiri oranını; teknik faiz oranı ise nakit akışlarının bugünkü değerini bulmak için kullanılan iskonto oranını ifade eder.

Yatırım getiri oranı ve teknik faiz oranına ilişkin varsayımların seçilmesinde aşağıdaki hususlar göz önüne alınır.

- a) Sabit getirili devlet iç borçlanma senetlerinin getiri oranı,
- b) Tahmini enflasyon ve her bir varlık grubu için beklenen getiri,
- c) Tarihsel yatırım getiri serileri, risksiz getiri oranı, her varlık grubu için reel getiri ve risk primi,
- ç) Planın geçmiş yatırım performansı.

Yatırım getiri oranına ilişkin varsayım seti oluşturulurken yukarıda belirtilenlere ek olarak aşağıdaki hususlar da dikkate alınır.

- a) Hesaplamaların amacı (örneğin tasfiye amaçlı bir hesaplamada yatırım getiri oranına ilişkin varsayım diğer aktüeryal yükümlülük hesaplamalarından farklı olarak kullanılabilir),
- b) Planın yatırım politikası,
- c) Yükümlükler ile varlıkların vade yapısının uyuşmadığı durumlarda yeniden yatırım riski,
- ç) İflas, piyasa değeri değişimi gibi yatırım riskleri,
- d) Portföy yöneticisinin performansı,
- e) Fon yönetimine ilişkin masraflar,
- f) Varlık ve yükümlülüklerin vade yapıları ile ödemelerine yönelik likidite gereksinimleri,
- g) Plan kapsamında yapılacak ödemelerdeki dalgalanmalar,
- h) Planın beklenen tasfiye veya hizmet sunumunu durdurma tarihi,
- ı) Yatırım araçlarına ve varlık gruplarına yönelik vergi mevzuatı.

5.6.4 Ücretlere İlişkin Varsayımlar

Planların yapısına bağlı olarak ücret artışları aktüeryal hesaplamalarda üyenin kazanılmış haklarının bugünkü değeri hesaplamalarında belirleyici parametrelerdendir. Üyenin hesaplama dönemindeki ücretinin enflasyon, ekonomik büyüme, verimlilik ve kişisel özelliklere bağlı olarak değiştiği kabul edilir. Ücret cetveli, tek bir oran şeklinde ifade edilebileceği gibi yaşa, hizmet süresine, üyenin kişisel özelliklere bağlı kısma bağlı olarak yıllar itibarıyla değişkenlik gösterecek şekilde enflasyonla ilişkili olarak kullanılacak ücret cetvelini belirler. Bu incelemede, hizmet sunucusunun ücret uygulamaları ve geçmiş deneyimler, ücretlerin yaş ve hizmetlere göre bugünkü düzeyi, geçmiş ücret artış verileri ve bunların benzer sektör veya aynı bölgedeki diğer ilgili verilerle karşılaştırılması, genel ücret ve verimlilik artışlarına ilişkin genel ekonomik veriler dikkate alınır. Ücret artışlarıyla ilgili taahhüt ya da teamüllerin açıkça belli olmadığı durumlarda, aktüer sadece ücret artış oranlarını konu alan özel bir duyarlılık analizi yapar.

Ücretlere ilişkin varsayımların belirlenmesinde aşağıda listelenen plana özel hususlar varsa dikkate alınır.

- a) Ücret artış politikaları ve kısa dönemde beklenen politika değişiklikleri (Örneğin sabit ücret yerine performansa dayalı esnek ücretlendirme geçmiş ücret artış serilerinden farklılık yaratacaktır),

- b) Üyeler ve sektör içi rekabet (Örneğin kısa vadeli aktüeryal hesaplamalar hariç olmak üzere üyeler arasında ve üyelerin bulunduğu sektör arasındaki rekabetin ücretler üzerinde etkisi dikkate alınmaz),
- c) Toplu sözleşme görüşmeleri ve sözleşmelerin genel koşulları (Örneğin toplu sözleşmelerdeki sözleşmenin yapıldığı tarihteki özel koşullar nedeniyle konmuş bazı hükümlerin gelecekte de uzun süreli olarak aynen devam edeceği varsayılmayabilir),
- ç) Ücretlerdeki ikramiye, fazla çalışma karşılıkları gibi değişken kısımlar (Örneğin, ücret içindeki ikramiye ve fazla çalışma miktar ve oranlarının son üç yıllık ortalamaları dikkate alınabilir),
- d) Planın sonlanacağı tarih (Örneğin, aktüer daha kısa vadeli varsayımlarda bulunabilir).

Aktüer, aktüeryal hesaplamalara esas döneme ilişkin farklı türde ve oranda ücret cetvelleri belirleyebilir.

5.6.5 Asgari Geçim Endeksleri

Plan kapsamında sunulan hizmet, fayda ve taahhüt miktar ve hadleri ile katkıların, bir endeks ile güncellenmesi halinde, bu hususlar ekonomik varsayımların seçilmesinde dikkate alınır.

5.6.6 Değişken Çevrim Faktörleri

Plan kapsamında sunulan faydalardan toplu ödemenin maaşa, maaşın toplu ödemeye çevrilmesi gibi seçeneklerin bulunması halinde aktüer, bu seçenekleri varsayımlarda dikkate alır. Çevrim faktörleri seçilen mortalite/morbidite tablosu, emekli maaşı artışları, daha önceden verilmiş garantiler ve teknik faiz oranı çerçevesinde yıllar itibarıyla farklı oranlarda ve miktarlarda belirlenebilir.

5.7 Aktüeryal Hesaplamalarda Yakınsama

Aktüer, gerektiğinde hesaplamaların amacına uygun olarak yakınsamalar kullanabilir. Yakınsamaların detaylı hesaplamalardan önemli sapma yaratmayacağı durumlarda aktüeryal hesaplamalar kısmen örnekleme yoluyla da yapılabilir.

5.8 Eksik Verilerin Tamamlanması

Üyelere ilişkin doğum yılı, hizmet süresi gibi verilerin eksik olması halinde, bu durumun hesaplamalara etkisi dikkate alınarak verilerin tamamlanması istenir. Bununla birlikte, eksikliği

veya yetersizliği giderilemeyen verilerin olması durumunda aktüer bu veriler için uygun varsayımlarda bulunabilir.

6. DUYARLILIK ANALİZİ VE SENARYO TESTLERİ

Aktüer, aktüeryal hesaplamalarda kullanılan varsayımların değişmesinin hesaplamalara etkisini inceler ve aktüerya raporunda özetler. Rapor, enflasyon ve teknik faiz oranı esas olmak üzere yatırım getirisi, ücret artış oranı, ayrılma oranı ve diğer varsayımlarından uygun olanlar ile yapılacak duyarlılık analizlerini içermelidir.

Duyarlılık analizi senaryolarının seçiminde öncelikle varsa mevzuatla düzenlenmiş senaryolar dikkate alınır.

SERMAİYE YETERLİLİK HESAPLAMASINDA KULLANILAN KATSAYILARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA GENELGE (2023/1)

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Genelgenin amacı, Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Sermaye Yeterliliklerinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin (Yönetmelik) "İkinci Yönteme Göre Gerekli Özsermaye" başlıklı 8 inci maddesi kapsamında risk ölçümlemesinde uygulanacak katsayılara ilişkin hükümleri düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 - (1) Bu Genelge, 47 sayılı Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına ve Yönetmeliğin 8 inci maddesinin onikinci fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Risk katsayıları

MADDE 3 - (1) Yönetmeliğin 8 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde yer alan Türk parası cinsinden olan varlıklar ile Sermaye Piyasası Kurulu tarafından çıkarılan düzenlemelere uygun olarak ihraç edilen yeşil borçlanma araçları ve yeşil kira sertifikaları için risk katsayısı, Yönetmelikte belirtilen katsayıların %50'si olarak uygulanır. Söz konusu varlık bahsi geçen şartları birlikte sağlıyorsa %50'lik indirim bir kez uygulanır.

(2) Yönetmeliğin 8 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde yer alan "BIST endeksindeki diğer pay senetleri" için risk katsayısı 0,150 olarak uygulanır. Diğer taraftan, aynı bentte yer alan pay senetlerinden BIST Sürdürülebilirlik Endeksine dahil olanlar için risk katsayısı, Yönetmelikte belirtilen katsayıların %50'si (BIST endeksindeki diğer pay senetleri için 0,150 oranı üzerinden) olarak uygulanır.

(3) Yönetmeliğin 8 inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendinde yer alan 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında vergi istisnasından yararlanılmak üzere yatırım yapılan yatırım fonları ile fon toplam değerinin en az %80'i devamlı olarak Sermaye Piyasası Kurulu tarafından çıkarılan düzenlemelere uygun olarak ihraç edilen yeşil borçlanma araçları ve yeşil kira sertifikaları Sürdürülebilirlik Endeksinde yer alan ortaklık paylarından oluşan yatırım fonları yatırımlar için risk katsayısı, Yönetmelikte belirtilen katsayıların %50'si olarak uygulanır. Ayrıca, aynı bendin "Diğer" başlığı altında sayılan yatırım fonlarından aşağıdaki listede yer alanlar için belirtilen katsayılar uygulanır:

e)	...	
	Diğer	0,120
	- Garantili ve korunma amaçlı fonlar	
	- Kıymetli maden fonları, katılım fonları ve fon sepeti fonları	0,150
	- Değişken fonlar ve serbest fonlar	0,200
	- Yukarıda sayılanların dışında kalanlar	0,250

(4) Yönetmeliğin 8 inci maddesinin ikinci fıkrasının (i) bendinde **(Değişik: 07.02.2024-2024/8 s. G. Md1)** katsayıların %50' si uygulanır.

(5) Yönetmeliğin 8 inci maddesinin ikinci fıkrasının G) bendinde belirtilen Reasürans faaliyetlerinden alacaklar ve depolar" için risk katsayısı 0,100 olarak uygulanır. **(Ek: 12.07.2023-2023/20 s. G. Md1)**
(Mülga Cümle: 10.01.2025-2025/1 s.G.md1)

(6) Kamu kurumları (**Ek: 12.07.2023-2023/20 s. G. Md2**) (**Değişik: 07.02.2024-2024/8 s. G. Md1**) ile Kanunla kurulan ve özel kanunlarına istinaden sigorta aracılığı yapma yetkisi tanınan kurum ve kuruluşlardan (bankalar ile finansal kiralama, faktoring, finansman şirketleri hariç) olan muaccel alacaklar (dava sürecinde olanlar hariç) için Yönetmeliğin 8 inci maddesinin ikinci fıkrasının (m) bendinde belirtilen katsayıların %50'si uygulanır.

(7) Şirketlerin tahsil yetkisi verdiği araçları ile yapılan bir sözleşme çerçevesinde poliçede yer alan vadelere ek vade verilmiş olması durumunda, alacakların yaşlandırılmasında ve muaccel hale gelmesinde bu süreler dikkate alınır.

(8) Yönetmeliğin 8 inci maddesinin altıncı fıkrasının (b), (c), (h), (k) ve (l) bentlerinde belirtilen branşlara ilişkin katsayılar aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

b)	Hastalık/Sağlık (Uzun süreli sigortalar hariç) (Değişik: 10.02.2023-2023/5 s. G. Md1)	0,080
	Hastalık/Sağlık (Uzun süreli)	0,080
c)	Kara Araçları	0,120
h)	Kara Araçları Sorumluluk	0,210
	Aşağıdaki şartları sağlayan şirketler için: - Bu branşa ilişkin brüt prim üretiminin toplam brüt prim üretimindeki payının %20 ila %50 arasında (%20 ve %50 dahil) ve teknik karşılıkları karşılayan varlıkların yeterli olması halinde:	0,130
k)	Kredi (KOBİ'lere sunulan ticari alacak sigortaları için 0,030)	0,110
1)	Kefalet	0,090

(9) Yönetmeliğin 8 inci maddesinin sekizinci fıkrasında belirtilen kur riski için risk katsayısı 0,08 olarak uygulanır.

(10) (**Ek: 12.07.2023-2023/20 s. G. Md3**) (**Değişik madde: 22.01.2026-2026/4 s. G. Md1**) Yönetmeliğin 8 inci maddesinin yedinci fıkrasında belirtilen tüm dağıtım kanalları için risk kat sayısı 1,000 olarak uygulanır.

(11) (**Ek fıkra : 07.02.2024-2024/8 s. G. Md1**) Yönetmeliğin 8 inci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "Bankalarca ihraç edilen borçlanma araçları, kaynak kuruluşu bankalar olan varlık kiralama şirketlerince ihraç edilen kira sertifikaları" için risk katsayısı 0,025 olarak uygulanır.

(12) (**Ek fıkra : 07.02.2024-2024/8 s. G. Md1**) Yönetmeliğin 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasında reasürans riski hesabında, Kurumca mali ve teknik yeterlilik kriterlerine göre oluşturulacak listede yer alan reasürans şirketlerinden topluluk içindekilere devredilen primler için risk katsayısı 0,06 olarak uygulanır. Ayrıca bu kriterleri sağlayan topluluk içindeki tek bir reasüröre devredilen primler için risk hesabında prim devir oranının %60' ını aşan kısmına isabet eden prim tutarı dikkate alınır.

(13) (**Ek fıkra : 07.02.2024-2024/8 s. G. Md1**) Yönetmeliğin 7 nci maddesinin beşinci fıkrasının (a) bendinde hayat branşı yükümlülük esasına göre risk hesabında hayat matematik karşılığı (direkt ve endirekt işler dahil) ile bir yıllık hayat sigortaları için ayrılan kazanılmamış primler karşılığı toplamının %3 'ü dikkate alınır.

(14) (**Ek fıkra : 07.02.2024-2024/8 s. G. Md1**) Yönetmeliğin 7 nci maddesinin altıncı fıkrasında emeklilik branşı için gerekli özsermaye hesabında belirtilen katsayının %50' si uygulanır.

Kar dağıtımı ve Minimum Garanti Fonu

MADDE 4 - (1) Bu Genelgenin 3 üncü maddesi ile Yönetmelikteki katsayılardan daha düşük olarak belirlenen risk katsayıları kullanılarak hesaplanan gerekli özsermaye tutarı ile Yönetmelikte belirlenen risk katsayıları kullanılarak hesaplanan gerekli özsermaye tutarı arasında oluşan olumlu fark, minimum garanti fonu hesaplamasında ve Kurumdan onay alınmadan kar dağıtımında esas alınacak sermaye yeterliliği oranı hesaplamasında dikkate alınmaz.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 5 - (1) 2016/29 sayılı Sermaye Yeterlilik Hesaplamasında Yazım Riski İçin Kullanılan Katsayılarda Değişiklik Yapılması Hakkında Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 6 - (1) Bu Genelge 31/12/2022 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2023/1	04.01.2023	31.12.2022
Genelge'de Değişiklik Yapan Genelge'nin		
Numarası	Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2023/5	10.02.2023	10.02.2023
2023/20	12.07.2023	12.07.2023
2024/8	07.02.2024	07.02.2024
2025/1	10.01.2025	10.01.2025

SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN KAR DAĞITIMINA İLİŞKİN GENELGE (2023/2)

Bilindiği üzere, 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 18 inci maddesinin dördüncü fıkrası "*Müştaşarlık, sigorta şirketleri ile reasürans şirketlerinden, diğer kanunların zorunlu kıldığı defterlerden başka, özel defterler tutmalarını talep etmeye ve bu defterlerin tabi olacağı esas ve usulleri tespiti, belirleyeceği esaslar ve örneklere uygun olarak her türlü bilgi, cetvel, rapor, hesap özetleri ve mali tablolar istemeye, gerekli gördüğü takdirde mali tabloları ilan ettirmeye, sigortacılık sektörünün mali yapısının güçlendirilmesi için finansal oranlar tespit etmeye, şirket kaynaklarının hangi aktiflere ve ne oranda yatırılacağını belirlemeye yetkilidir.*" hükmünü, Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Sermaye Yeterliliklerinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin yedinci fıkrası ise "*Şirket, özsermayenin gerekli özsermayenin altına düşmesi ile sonuçlanacak şekilde kar dağıtımını yapamaz.*" hükmünü amirdir. Diğer taraftan aynı yönetmelikte, sermaye yeterliliği oranının %115'in altına düşmesi öz değerlendirme aşaması olarak değerlendirilmiştir.

Bu itibarla, ortaya çıkabilecek ilave sermaye ihtiyaçlarına hazırlık kapsamında şirketlerin likiditelerinin artırılması ve mali bünyelerinin daha da güçlendirilmesini teminen, hisseleri borsada işlem gören şirketlerin tabi olduğu diğer mevzuat hükümleri saklı olmak kaydıyla, bu Genelgenin yayımı tarihinden itibaren sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin finansal tablo sonuçları üzerinden (geçmiş yıllar karları ve dağıtılabilir yedekler dahil) yapılacak kar dağıtımlarının, sermaye yeterliliği seviyesini % 135'inin altına düşürmeyecek seviyede sınırlandırılmasına ve her halükarda kar dağıtımını için Kurumdan onay alınmasına karar verilmiştir.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2023/2	04.01.2023	04.01.2023

**SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK SEKTÖRLERİNDE İÇ
SİSTEMLERE DAİR YÖNETMELİK KAPSAMINDA KURUMA VE
KAMUOYUNA YAPILACAK RAPORLAMALARDA SÜRE
UZATIMI HAKKINDA GENELGE (2023/15)**

MADDE 1 - (1) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Sektörlerinde İç Sistemlere Dair Yönetmeliğin Geçici Madde 1'inin on birinci fıkrası "Kurum, kuruluş iç sistemlerinin kurulması ve işletilmesine, denetim komitesinin, birim yöneticilerinin ve personelinin atanmasına, bilgi sistemlerinin bu Yönetmelikte belirtilen standartlara uyumlu hale getirilmesine, Kuruma ve kamuoyuna yapılacak raporlamalara ilişkin bu maddede belirtilen geçiş sürelerini ihtiyaç duyulması halinde bir yıl uzatabilir." hükmünü haizdir. Bu çerçevede Kurul kararına istinaden, Kuruma yapılacak raporlamaların başlangıç tarihi bir ay uzatılarak ilk raporlama tarihi 31.05.2023 olarak belirlenmiş; kamuoyuna internet sitesi üzerinden yapılacak raporlamaların başlangıç tarihi altı ay uzatılarak ilk raporlamanın 2023 yılı Temmuz-Eylül dönemi için Ekim ayı sonunda yapılmasına karar verilmiştir.

MADDE 2 - (1) Bu Genelge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 - (1) Bu Genelge hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2023/15	13.04.2023	17.04.2023

**SİGORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN
BORSA İSTANBUL'DAN EDİNDİKLERİ KENDİ HİSSELERİNİN
SERMAYE YETERLİLİĞİNDE DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN
GENELGE (2023/17)**

Bilindiği üzere, 23/8/2015 tarihli ve 29454 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Sermaye Yeterliliğine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin (Yönetmelik) 4 üncü maddesinin altıncı fıkrası ile Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurul 'una sermaye yeterliliğine esas özsermayede indirim kalemi olarak sayılan bilanço kalemlerine istisna getirme yetkisi tanınmaktadır.

Madde 1- Bu çerçevede, payları Borsa İstanbul A.Ş. Pay Piyasası'nda işlem gören halka açık şirketlerin 06/02/2023 tarihinden 01/01/2024 tarihine kadar bu piyasada geri alım yoluyla edindikleri kendi hisse senetleri Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin beşinci fıkrası çerçevesinde yapılan özsermaye hesabında indirim kalemi olarak dikkate alınmaz.

Madde 2- Bu Genelge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Genelge hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2023/17	13.06.2023	20.06.2023

SİGORTACILIK VERİLERİNİN GENEL VERİ TABANINA KAYITLANMASINA İLİŞKİN GENELGE (2023/24)

Amaç ve kapsam

Madde 1- (1) Bu Genelge ile sigortacılık verilerinin sigorta, reasürans ve sigortacılık faaliyetinde bulunan emeklilik şirketleri ile Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunca belirlenecek diğer kişi ve kuruluşlar tarafından Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezinde tutulan Genel Veri Tabanına kayıtlılanmasında uyulması gereken usul ve esaslar düzenlenmektedir.

Dayanak

Madde 2- (1) Bu Genelge, 18/10/2022 tarihli ve 31987 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sigortacılık Verilerinin Toplanması, Saklanması ve Paylaşılmasına Dair Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3- (1) Bu Genelgede yer alan;

- a) Alt Kullanıcı: Yetkili Kullanıcı Protokolü çerçevesinde Yetkili Kullanıcı tarafından sorumluluğu kendisine ait olmak üzere Genel Veri Tabanına erişim yetkisi verilen kişileri,
 - b) Genel Veri Tabanı: Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi nezdinde yer alan tüm sigortacılık verilerinin kayıtlılandığı sistemi,
 - c) Hasar verisi: Hayat grubu ve hayat dışı grubu ayrımı yapılmaksızın hasar veya tazminat ihbarının yapılmasından başlamak üzere hasar veya tazminat ödemesi ile doğrudan ya da dolaylı ilgili olan tüm verileri,
 - ç) Kalıcı veri saklayıcısı: Sigorta ettirenin, sigortalının veya sigortadan faydalananacak kişilerin gönderdiği ya da kendisine gönderilen bilgiyi, bu bilginin amacına uygun olarak makul bir süre incelemesine elverecek şekilde kaydedilmesini ve değiştirilmeden kopyalanmasını sağlayan ve bu bilgiye aynen ulaşılmasına imkân veren kısa mesaj, elektronik posta, internet, disk, CD, DVD, hafıza kartı ile Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi üzerinden veya E-Devlet üzerinden kurulacak yapı ve benzeri her türlü araç veya ortamı,
 - d) Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
 - e) Merkez: Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezini,
 - f) Özellikli kuruluşlar: Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği ve nezdindeki alt kuruluşları, Emeklilik Gözetim Merkezi, Doğal Afet Sigortalıları Kurumu, Tarım Sigortalıları Havuzu ile sigortacılık ve özel emeklilik alanında faaliyet gösteren kurum ve kuruluşları,
 - g) SİSBİS: Merkez tarafından sağlanan Sigorta Suistimalleri Bilgi Paylaşım Sistemini,
 - ğ) Üretim verisi: Hayat grubu ve hayat dışı grubu ayrımı yapılmaksızın sigorta poliçe üretimi ile doğrudan ya da dolaylı ilgili olan tüm verileri,
 - h) Üye kuruluş: Merkezin veri paylaşımında bulunduğu ilgisine göre sigorta, reasürans ve emeklilik şirketini,
 - ı) Yetkili Kullanıcı: Genel Veri Tabanında yer alan verilere sınırlı şekilde erişim yetkisi tanınan, ilgisine göre üye kuruluş ve özellikli kuruluşlar, sigorta acenteleri, sigorta ve reasürans brokerleri, sigorta eksperleri ile diğer kişi ve kuruluşları,
 - i) Yönetmelik: 18/10/2022 tarihli ve 31987 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan Sigortacılık Verilerinin Toplanması, Saklanması ve Paylaşılmasına Dair Yönetmeliği,
- ifade eder.

Üretim verisi kayıtları

Madde 4- (1) Yönetmeliğin 6 ncı maddesi uyarınca üye kuruluşlar, tüm sigortalara ilişkin poliçe üretimlerini çevrimiçi gerçekleştirmekle ve eşzamanlı olarak Genel Veri Tabanına girmekle yükümlüdür. Tanzim saati 23:30'dan sonra olan poliçelerin üretim verileri, takip eden gün saat 00:30'a kadar Genel Veri Tabanına girilir.

(2) Müşterek sigortalarda (açık ve kapalı koasürans) üretim veri girişleri için jeran şirket belirlenmesi halinde sadece jeran tarafından, diğer hallerde ise payları oranında her bir üye kuruluş tarafından ayrıca veri girişi yapılır.

(3) Üretim verileri, poliçe kapsamında sunulan her bir teminat için ayrı ayrı Genel Veri Tabanına kayıtlıdır. İlgili mevzuatta zorunlu sigorta ile birlikte sunulabileceği ifade edilen teminatlar da dahil olmak üzere tüm teminatların ait olduğu sigorta branşı altında Genel Veri Tabanına girilmesi zorunludur.

Referans numarası uygulaması

Madde 5 - (1) Üye kuruluşlar; tüm sigortalara ilişkin poliçe üretimlerini, Merkezden alınan referans numarası ile gerçekleştirmek ve poliçelerde bu numaralara yer vermekle yükümlüdür.

(2) Nihai sigorta poliçesi düzenlenene kadar kuvertür, geçici sigorta poliçesi ve benzeri isimlerle ilgililere sunulan belgeler için referans numarası alınmaz.

(3) Araç filolarının sigortalanması gibi toplu poliçe üretimlerinde her bir poliçe için ayrıca referans numarası alınır.

(4) Can sigortaları kapsamındaki grup sigortalarında, grup sözleşmesi ve gruba dahil her bir katılım sertifikası için ayrıca referans numarası alınır. Katılım sertifikaları, tanzim edildikleri günü takip eden gün saat 00:30'a kadar referans numarası alınarak Genel Veri Tabanına kayıtlıdır.

(5) Abonman poliçeler ile blok poliçeler ve bunların alt poliçelerinin her biri için ayrıca referans numarası alınır. Alt poliçeler, tanzim edildikleri günü takip eden gün saat 00:30'a kadar referans numarası alınarak Genel Veri Tabanına kayıtlıdır.

(6) İnternet üzerinden veya mobil uygulamalarla üretilen poliçeler için referans numarası, poliçe tanziminin tamamlanmasını müteakip gecikmeksizin alınır ve ilgililere bu referans numarasının yer aldığı poliçeler iletilir. Bu fıkra kapsamında veri girişi, her halükarda en geç poliçenin tanzim edildiği günü takip eden gün saat 00:30'a kadar yapılır.

(7) Kara ve denizde eşya taşıma işlerine ilişkin sigortalarda üretim veri girişi, her halükarda en geç poliçenin tanzim edildiği günü takip eden gün saat 00:30'a kadar yapılır.

(8) İşyeri ve işletme sorumluluk sigortalarında her bir poliçe için ayrıca referans numarası alınır. Bu poliçeler kapsamında sigortalı çalışan ekleme ve çıkarma zeyilleri için ayrıca referans numarası alınmaz. Bu zeyiller, tanzim edildikleri günü takip eden gün saat 00:30'a kadar Genel Veri Tabanına kayıtlıdır.

(9) Üretim verilerinde sehven yapılan hatalar sebebiyle düzenlenen zeyiller için ayrıca referans numarası alınmaz. Hangi üretim verilerinin referans numarası olmadan değiştirilebileceği 15 inci madde uyarınca Merkez tarafından yayımlanan Kılavuzda gösterilir.

(10) Üye kuruluşlar, referans numarasını asgari 12 punto olarak poliçe üzerine bastırır. Referans numarasının E-Devlet üzerinden ya da kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla poliçe ile bağlantılı olarak ilgililerin erişimine açılması durumunda bu yükümlülük yerine getirilmiş sayılır. Referans numarasının poliçe üzerine basılması zorunluluğuna ilişkin diğer mevzuatta yer alan özel hükümler saklıdır.

Hasar verisi kayıtları

Madde 6- (1) Yönetmeliğin 7 ncı maddesi uyarınca üye kuruluşlar, tüm sigortalara ilişkin hasar verilerini eşzamanlı olarak Genel Veri Tabanına girmekle yükümlüdür. Ancak sağlık sigortalarında provizyon alınması gereken işlemler için hasar veri girişleri, en geç ihbarın alındığı günü takip eden gün saat 00:30'a kadar yapılır.

(2) Üye kuruluşlar, her bir hasar için ayrıca oluşturulan referans numarasını Merkez tarafından sağlanan sistem üzerinden alır ve hasar dosyasını bu numara üzerinden kayıtlar. Aynı hasar için birden fazla kişi tarafından hasar ihbarı yapılması veya aynı kişi tarafından birden fazla talepte bulunulması halinde aynı referans numaralı hasar dosyası üzerinden veri girişi yapılır. Merkez, aynı hasar için mükerrer dosya açılmaması amacıyla gerekli tedbirleri alır ve gerekli kontrol noktalarını oluşturur.

(3) Hasar dosyası açıldıktan sonra üye kuruluş tarafından yapılacak veri girişlerinde 15 inci madde uyarınca yayımlanan Kılavuz ekinde yer verilen alt dosya başlıklarından ilgili olan seçilir. Üye

kuruluş tarafından yapılan birden fazla hasar ödemesi toplu şekilde tek dosya başlığı üzerinden kayıtlanamaz; yapılan her bir ödeme kalemi için ilgili alt dosya başlığının seçilmesi zorunludur.

(4) SİSBIS kaydı girilmeyen dosyalarda Hasar Durum Neden Kodlarından “Şüpheli Hasar Nedeniyle” kodu seçilerek ödeme reddedilemez.

(5) Mahkeme, Sigorta Tahkim Komisyonu, icra ve iflas müdürlükleri gibi yargı mercileri tarafından verilen kararlar neticesinde hasar dosyasında yapılması gereken değişikliklere ilişkin Genel Veri Tabanında gerekli güncellemeler, söz konusu yargı merciinin kararının kesinleşmesine istinaden üye kuruluş tarafından gecikmeksizin yapılır. Sulh, ibra, kabul, feragat ve benzeri sebeplerle hasar dosyasında değişiklik gerektiren işlemlerde de bu fıkra uygulanır. Üye kuruluşlar, bu fıkra kapsamında veri güncellemelerinin yapılması için dava ve icra takibinden sorumlu olan birimlerinde gerekli organizasyon ve operasyon süreçlerini sağlamaları yükümlüdür.

(6) Rücu platformunun kullanılmasını gerektirecek dosyalar bakımından hasar ihbarını alan üye kuruluş, kendisi için referans numarası aldıktan ve rücu tespiti yaptıktan sonra en geç bir iş günü içinde rücu ilişkisine taraf üye kuruluşu bildirimde bulunur, bu üye kuruluş tarafından da bildirimin alındığı gün ayrıca referans numarası alınarak hasar dosyası açılır.

(7) Hasar dosyasının açılması ile birlikte dosya, “açık” statüsüne alınır ve üye kuruluş tarafından hasara ilişkin aktif inceleme ve araştırma yapıldığı süre boyunca bu statüde kalır. Hasar dosyasına ilişkin tüm işlemlerin tamamlanmasını müteakip dosya, “kapalı” statüsüne getirilir. Aynı dosyaya ilişkin yeni bir hasar ihbarı alınması halinde dosya “yeniden açıldı” statüsüne getirilir. Ekspertiz raporunda yapılacak değişiklik veya ek rapor tanziminde de dosya “yeniden açıldı” statüsüne alınarak güncelleme yapılır ve güncelleme sonrası tekrar “kapalı” statüsüne getirilir.

(8) Hasar dosyasında kaza tespit tutanağı yer alması durumunda hasar dosyasının yanı sıra tüm tutanaklar, polis ve jandarma tarafından düzenlenen maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanakları ve ölümlü/yaralanmalı trafik kazası tespit tutanakları da dahil olmak üzere, üye kuruluşlar tarafından parametrik olarak Genel Veri Tabanında yer alan kaza tespit tutanağı ekranına eklenir.

(9) Merkez nezdinde faaliyet gösteren Tutanak Değerlendirme Komisyonu tarafından yapılan kusur değerlendirme sonucu, ilgili üye kuruluşların hasar dosyalarında da eşzamanlı olarak yer alır.

(10) Muallak tazminat veri girişleri, Kurum tarafından yayımlanan muallak tazminat karşılığı ayrılmasına ilişkin mevzuata uygun olmak üzere gün bitimine kadar yapılır.

Hasar tespit raporları

Madde 7 – (1) Hasar tespiti amacıyla üye kuruluşlar ya da ilgili diğer kişiler tarafından Merkezin sağladığı sistemler kullanılarak yapılan eksper atamalarında, raporun kesinleşmesiyle eşzamanlı olarak ekspertiz raporu sisteme kayıtlanır. Haricen sigorta eksperisi atanmak suretiyle tanzim edilen ekspertiz raporları ise üye kuruluşlar tarafından kendi sistemleriyle eşzamanlı olarak Genel Veri Tabanına kayıtlanır.

(2) Eksper atanan dosyalarda ekspertiz raporu kesinleşip rapor “kapalı” statüsüne getirilmeden Genel Veri Tabanına hasar ödemesi girişi yapılamaz. Üye kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen avans ödemelerinde bu fıkra hükmü uygulanmaz.

Mutabakat işlemleri

Madde 8 - (1) Üye kuruluşlar tarafından Merkez veri sistemlerine kayıtlanan veriler üzerinde mutabakat işlemi gün bazlı olarak gerçekleştirilir.

Hatalı veya eksik verilerin güncellenmesi

Madde 9- (1) Genel Veri Tabanındaki verilerin hatalı ya da eksik olduğunun üye kuruluşlar tarafından tespiti durumunda söz konusu veri gecikmeksizin güncellenir. Üretim verilerindeki güncellemeler, söz konusu verinin girilmesi gereken tarihi takip eden ayın 20.gününe kadar üye kuruluş tarafından gerekçe belirtilerek Merkez onayıyla yapılır; bu süreden sonra yapılacak güncellemelerde, Merkez Yönetim Komitesi tarafından belirlenen ve Kurum tarafından onaylanan usul ve esaslar çerçevesinde üye kuruluşlardan ücret alınır.

(2) Hatalı ya da eksik verinin Merkez tarafından tespiti durumunda ise Yönetmeliğin 27 nci maddesi kapsamında işlem tesis edilir.

(3) Bu madde kapsamında üretim veya hasar verilerinde yapılan toplu veri güncellemeleri, Merkez tarafından üye kuruluşlar bazında aylık olarak Kuruma raporlanır.

Veri Olgunluk Karnesi

Madde 10- (1) Genel Veri Tabanına veri girişlerinin bu Genelgeye uygun şekilde gerçekleştirilebilmesi için Merkez tarafından gerekli kontrol noktaları sistem üzerinden oluşturulur.

(2) Merkez tarafından oluşturulan kontrol noktaları üzerinden üye kuruluşlar tarafından yapılan tüm veri girişleri esas alınarak üye kuruluş bazlı Aylık Veri Olgunluk Karnesi oluşturulur.

(3) Veri Olgunluk Karnesi puanı, sektör ortalamasının altında kalan üye kuruluşlar Sigortacılık Gözetim Sistemi mali verilerinin yüklenmesini takip eden ayın ilk haftası Kuruma raporlanır.

(4) Veri Olgunluk Karnesi puanı art arda üç ay sektör ortalamasının altında kalan üye kuruluşun konu hakkında açıklaması alınarak Merkez tarafından alt yapı sınaması yapılır. Sınama sonucunda puanın yükseltilmesi için üye kuruluş tarafından Merkezle mutabık kalınan üç ayı geçmeyecek bir eylem planı oluşturulur. Eylem planının uygulanması Merkez tarafından ilgili üye kuruluşun iç kontrol birimi ile sürekli olarak takip edilir ve sonuçları aylık olarak Kuruma raporlanır.

Altyapı uygunluğu ölçümü

Madde 11 – (1) Üye kuruluşlar, çevrimiçi ve eşzamanlı veri girişini sağlamak, hatalı veya eksik veri girişlerini engellemek ve veri güvenliğini sağlamak için bilgi işlem uygulama alt yapısı gereksinimlerini karşılamakla yükümlüdür.

(2) Merkez tarafından Kurumca belirlenen üye kuruluşlar için altyapı uygunluğu ve iş akış süreçlerindeki aksaklıklara ilişkin Ölçüm Raporu oluşturulur. Ölçüm Raporu üye kuruluşun konuya ilişkin açıklaması alınarak değerlendirilmek üzere Kuruma sunulur.

Sorumluluk

Madde 12 – (1) Merkez, bu Genelge kapsamında veri girişlerinin zamanında, eksiksiz ve doğru yapılması için sistemleri üzerinde gerekli güncellemeleri yapmakla, kontrol noktaları oluşturmakla yükümlüdür.

(2) Merkez sistemlerinde yaşanan aksaklık, yavaşlama ve kesintiler halinde Merkez, 4 üncü, 5 inci ve 6 ncı maddelerdeki veri girişi sürelerinin uzatılması dahil gerekli her türlü tedbiri alır ve Kuruma konu hakkında ivedilikle bilgi verir. Bu fıkra kapsamında Merkez sistemlerinde yaşanan gelişmeler ile bunlara karşılık alınan tedbirler ve tedbirlerden etkilenen veriler, üye kuruluşlar bazında haftalık olarak Kuruma ve Merkez Yönetim Komitesine raporlanır.

(3) Üye kuruluşlar, veri girişlerine ilişkin alt yapı, personel ve iş akış süreçlerini Yönetmelik, bu Genelge ve ilgili diğer mevzuata uygun şekilde oluşturmakla yükümlüdür.

(4) Üye kuruluşlar, Merkez tarafından iletilen veri talepleri ve veri güncellemeleri hakkında en az biri genel müdür yardımcısından bir alt unvanda yönetici olmak üzere üç irtibat kişisi belirler. Üye kuruluşlar, Merkez nezdinde tutulan irtibat kişisi listesini güncel tutmakla yükümlüdür.

(5) Kurum ile diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan tüm veri talepleri ve değerlendirmelerde Genel Veri Tabanında yer alan veriler esas alınacak olup üye kuruluşların kendi veri sistemlerinde yer alan ancak Genel Veri Tabanına aktarılmamış olan veriler sigortacılık verisi olarak dikkate alınmaz; bununla birlikte Kurum, idari para cezası dahil sigortacılık mevzuatında öngörülen diğer tedbirleri uygulayabilir.

Yetkili Kullanıcı Protokolü

Madde 13 – (1) Genel Veri Tabanına erişim yetkisi olan tüm kullanıcılar için statüsü ve kullanım amacı göz önünde bulundurularak Yetkili Kullanıcı hesapları oluşturulur.

(2) Üye kuruluşlar ve özelliği kuruluşlar nezdinde oluşturulan Yetkili Kullanıcı ve Alt Kullanıcı hesaplarında kurumsal uzantılı e-posta adresinin kullanılması ve Alt Kullanıcı e-posta adresi uzantısının Yetkili Kullanıcı e-posta adresi uzantısı ile aynı olması zorunludur.

(3) Üye kuruluşlar tarafından 28/8/2015 tarihli ve 29459 sayılı Sigortacılık Destek Hizmetleri Hakkında Yönetmelik kapsamında alınan hizmetler için Merkez sistemlerine tam erişim yetkisi verilemez. Anılan yönetmelik kapsamındaki kişi ve kuruluşlar için hizmetin yerine getirilmesinde zorunlu olmadıkça Yetkili Kullanıcı veya Alt Kullanıcı hesabı oluşturulamaz. Zorunlu hallerde ise söz konusu kişi

ve kuruluşlar ile veri paylaşımı için Türkiye Sigorta Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliğinin ilgili komitesi tarafından belirlenen ve Kurum tarafından onaylanan şablonda Alt Kullanıcı hesapları oluşturulur. Bu fıkra kapsamında oluşturulan Alt Kullanıcı hesapları için ikinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(4) Sigorta eksperleri tarafından en fazla beş adet Alt Kullanıcı tanımlaması yapılabilir. Daha önce Yetkili Kullanıcı veya Alt Kullanıcı olarak tanımlanmış ancak Merkez ya da Kurum tarafından erişim yetkisi kaldırılmış veya askıya alınmış kişiler için Yetkili Kullanıcı veya Alt Kullanıcı tanımlaması yapılamaz; aksi durum Yetkili Kullanıcı / Alt Kullanıcı Protokolü ihlali niteliğindedir.

(5) Sigorta acenteleri için oluşturulan Alt Kullanıcı hesapları ile Yetkili Kullanıcı hesaplarında acentenin kurumsal uzantılı e-posta adresinin kullanılması ve Alt Kullanıcı e-posta adresi uzantısının Yetkili Kullanıcı e-posta adresi uzantısı ile aynı olması zorunludur. Merkez yalnızca Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından listelenen e-posta adreslerindeki uzantıların uyumluluğuna ve mükerrer hesap açılmamasına ilişkin kontrol sağlar. Hesap oluşturulurken kullanılan e-posta adresinin acentenin kurumsal e-posta adresi olup olmadığının denetiminden Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği sorumludur.

(6) Sigorta brokerleri için oluşturulan Alt Kullanıcı hesapları ile Yetkili Kullanıcı hesaplarında brokerin kurumsal uzantılı e-posta adresinin kullanılması ve Alt Kullanıcı e-posta adresi uzantısının Yetkili Kullanıcı e-posta adresi uzantısı ile aynı olması zorunludur. Merkez yalnızca Sigorta ve Reasürans Brokerleri Derneği tarafından listelenen e-posta adreslerindeki uzantıların uyumluluğuna ve mükerrer hesap açılmamasına ilişkin kontrol sağlar. Hesap oluşturulurken kullanılan e-posta adresinin brokerin kurumsal e-posta adresi olup olmadığının denetiminden Sigorta ve Reasürans Brokerleri Derneği sorumludur.

(7) Yetkili kullanıcıların ve alt kullanıcıların Genel Veri Tabanına erişimine ilişkin protokol, Kurumun uygun görüşü alınarak Merkez tarafından belirlenir.

(8) Merkezin sağladığı sistem üzerinden sunulan Yetkili Kullanıcı Protokolü onaylanmadan Yetkili Kullanıcılar ve Alt Kullanıcılar, Genel Veri Tabanına erişemez.

Protokol İhlali

Madde 14 – (1) Yetkili Kullanıcı / Alt Kullanıcı Protokolünün ihlali durumunda Yönetmeliğin 13 üncü maddesi kapsamında işlem tesis edilerek ilgili kişi, kurum veya kuruluşlara Merkez tarafından bildirim yapılır.

(2) Alt kullanıcılar tarafından gerçekleştirilen Yetkili Kullanıcı Protokolünün ihlali, Yetkili Kullanıcı ve tanımladığı tüm Alt Kullanıcılar tarafından yapılmış sayılarak Yönetmeliğin 13 üncü maddesi kapsamında her biri hakkında işlem tesis edilir.

(3) Yetkili Kullanıcı Protokolünün ihlali sebebiyle erişim yetkisinin kaldırılması veya askıya alınması halinde Merkez sistemleri kullanılarak veya haricen herhangi bir kullanıcı tanımlaması, görevlendirme veya yetkilendirme yapılmaz.

(4) Merkez bilgi sistemleri üzerinde orantısız derecede yük getiren ya da söz konusu sistemleri her ne suretle olursa olsun engelleyecek, durduracak, aksatacak, bozacak şekilde erişim sağlamaya çalışan Yetkili Kullanıcıların ve Alt Kullanıcıların sisteme erişimlerinin tespiti halinde Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları kapsamında işlem tesis edilir.

(5) Yetkili Kullanıcının ve Alt Kullanıcının Yetkili Kullanıcı Protokolüne aykırı her türlü eylem ve işleminden bağlı olduğu tüzel kişilik, müştereken ve müteselsilen sorumludur. Yetkili Kullanıcının ya da Alt Kullanıcının görevinden ayrılmış olması ya da hizmet süresinin sona ermiş olması durumunda da sorumluluk devam eder.

Kılavuz

Madde 15 – (1) Merkez, bu Genelge kapsamında yapılacak veri girişlerine ilişkin süreçlere, yayımlayacağı kılavuzlarda ayrıntılı olarak yer verir.

(2) Bu Genelgenin 10 uncu maddesi kapsamında oluşturulan Veri Olgunluk Karnesine ilişkin usul ve esaslar, Merkez tarafından hazırlanan ve Kurum tarafından onaylanan Kılavuzda belirlenir.

Özellikli Kuruluşlar

Madde 16 – (1) Bu Genelgenin 11 inci, 12 nci, 13 üncü, 14 üncü ve 15 inci maddeleri, özellikli kuruluşlar hakkında da kıyasen uygulanır.

Geçiş sürecine ilişkin işlemler

Geçici Madde 1 - (1) Bu Genelgenin yürürlük tarihinden 1/2/2024 tarihine kadar uygulanmak üzere; Bankalar ile özel kanunla kurulmuş ve kendisine sigorta acenteliği yapma yetkisi tanınan kurum ve kuruluşlar aracılığıyla düzenlenen tüm poliçelere ilişkin üretim verileri, takip eden gün saat 00:30'a kadar Genel Veri Tabanına girilir.

(2) Üye kuruluşlar, Bankalar ile özel kanunla kurulmuş ve kendisine sigorta acenteliği yapma yetkisi tanınan kurum ve kuruluşlar nezdinde gerekli güncelleme ve entegrasyonları 31/1/2024 tarihine kadar tamamlamakla yükümlüdür.

(3) Bu Genelgenin yürürlük tarihi itibarıyla Genel Veri Tabanında yer alan verilere ilişkin yapılacak işlemler, Merkez tarafından yayımlanan takvim doğrultusunda gerçekleştirilir.

(4) Tanzim tarihi bu genelgenin yürürlük tarihinden önce olan poliçelere ilişkin veriler hakkında Kurum tarafından aksine karar verilmedikçe bu Genelge hükümleri uygulanmaz.

Protokol yenilemelerine ilişkin geçiş maddesi

Geçici madde 2 – (1) Bu Genelgenin yayım tarihinden itibaren 1 ay içerisinde halihazırda Genel Veri Tabanına erişimi olan tüm Yetkili Kullanıcılar ve Alt Kullanıcılar için Yetkili Kullanıcı Protokolü, Merkez sistemleri üzerinden onaya sunulur.

Yürürlük

Madde 17 – (1) Bu Genelge, Yönetmeliğin geçici 1 inci maddesindeki geçiş takvimi saklı kalmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 18– (1) Bu Genelge hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2023/24	16.08.2023	16.08.2023

SİGORTACILIK TEKDÜZEN HESAP PLANI VE İZAHNAMESİNE İLİŞKİN GENELGE (2023/26)

Amaç

MADDE 1– (1) Bu Genelgenin amacı, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uygun olarak finansal tablolar hazırlanmasına imkan tanınması, şirketlerin yükümlülüklerini yerine getirebilmesi ve mali güçlerinin izlenebilmesi amacıyla şirketlerin muhasebe kayıtlarında ve raporlamalarında tekdüzelik sağlanması, sağlıklı ve karşılaştırılabilir bilgi üretimi ve akımını sağlayacak bir altyapı oluşturup gerek sigortacılık sektörünün gerekse sigorta ve reasürans şirketleri ile emeklilik şirketlerinin mali durumunun ve gelişiminin mümkün olan en iyi şekilde izlenebilir ve değerlendirilebilir hale gelmesini sağlamaktır.

Dayanak

MADDE 2– (1) Bu Genelge, 14/7/2007 tarihli ve 26582 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmeliğin 17 nci maddesine ve 1/10/2023 tarihli ve 32326 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sigortacılık Tekdüzen Hesap Planı ve İzahnamesi Hakkında Tebliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Sigortacılık Tekdüzen Hesap Planı ve İzahnamesi

MADDE 3– (1) Sigortacılık Tekdüzen Hesap Planındaki hesap sınıfları 1-9 arasında kodlanmış olup, hesap kod ve sınıfları aşağıdaki gibidir.

Sınıf Kodu	Hesap Sınıfları
1 - 2	Varlıklar
3 - 4	Yükümlülükler
5	Özsermaye
6	Gelir (Kar veya Zarar) Tablosu Hesapları
7	-
8	Serbest Hesaplar
9	Nazım Hesaplar

(2) 8 numaralı hesap sınıfı şirketler tarafından serbestçe kullanılabilir.

(3) Sigortacılık Tekdüzen Hesap Planı detayı Ek-1’de belirtildiği şekilde düzenlenmiştir.

(4) Sigortacılık Tekdüzen Hesap Planında “Diğer” ibaresinin yer aldığı hesaplar, ilgili bölümde ayrı bir hesap açılmasını gerektirmeyen büyüklükte olan işlemler ve sık tekrarlanmayan işlemlerin kaydı için ayrılmıştır. Bir işlem bu niteliği taşımadığı halde kaydedileceği özel bir hesap bulunmuyorsa, bu tür işlemler için Kurumdan izin alınarak özel bir hesabın açılması şarttır.

(5) Sigortacılık Tekdüzen Hesap Planında yer alan hesaplar; grup, defteri kebir ve gerekli görüldüğü hallerde yardımcı ve alt hesaplar bazında açıklanır. Söz konusu açıklamalar, ilgili hesapların işleyişini daha iyi anlamaya yönelik olup, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına aykırılık teşkil etmez.

(6) Sigortacılık Tekdüzen Hesap Planı İzahnamesi Ek-2’de belirtildiği şekilde düzenlenmiştir.

(7) Sigortacılık Tekdüzen Hesap Planı ve İzahnamesinde geçen faiz ibareleri, katılım esasına göre faaliyette bulunan şirketler açısından kâr payını ifade eder.

Bazı hesapların kullanımına ilişkin geçiş hkm

GEÇİCİ MADDE 1– (1) Ek-1’de yer alan Sigortacılık Tekdüzen Hesap Planında hesap adının devamında “opsiyonel alt kırılım” ibaresi bulunan hesapların kullanımı 1/1/2025 tarihine kadar zorunlu değildir. 1/1/2025 tarihinden itibaren ise anılan hesapların konusu olan işlemler için belirtilen hesapların kullanılması zorunludur.

Yürürlük

MADDE 4– (1) Bu Genelge 1/1/2024 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 5– (1) Bu Genelge hükümlerini Sigortacılık ve zel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

Genelge’nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2023/26	05.10.2023	01.01.2024

Ek-1: Sigortacılık Tekdüzen Hesap Planı

HESAP KODU	HESAP ADI
1-2	VARLIKLAR
10	NAKİT VE NAKİT BENZERİ VARLIKLAR
100	KASA
100.01	TÜRK PARASI
100.02	YABANCI PARA
101	ALINAN ÇEKLER
101.01	TÜRK PARASI
101.02	YABANCI PARA
102	BANKALAR
102.01	YURT İÇİ BANKALAR
102.01.1	VADESİZ
102.01.1.1	TÜRK PARASI
102.01.1.2	YABANCI PARA
102.01.1.3	KIYMETLİ MADENLER
102.01.2	VADELİ
102.01.2.1	TÜRK PARASI
102.01.2.2	YABANCI PARA
102.01.2.3	KIYMETLİ MADENLER
102.02	YURT DIŞI BANKALAR
102.02.1	VADESİZ
102.02.1.1	TÜRK PARASI
102.02.1.2	YABANCI PARA
102.02.1.3	KIYMETLİ MADENLER
102.02.2	VADELİ
102.02.2.1	TÜRK PARASI
102.02.2.2	YABANCI PARA
102.02.2.3	KIYMETLİ MADENLER
103	VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ (-)
103.01	TÜRK PARASI
103.02	YABANCI PARA
104	BANKA GARANTİLİ KREDİ KARTI ALACAKLARI
105	KIYMETLİ MADENLER
108	NAKİT VE NAKİT BENZERİ DİĞER VARLIKLAR
108.01	TÜRK PARASI
108.02	YABANCI PARA
109	BEKLENEN ZARAR KARŞILIKLARI (-)
11	FİNANSAL VARLIKLAR
110	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLAR
110.01	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR
110.01.1	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLARIN SATIN ALMA DEĞERİ
110.01.2	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (+/-)
110.02	HAZİNE BONOLARI
110.02.1	HAZİNE BONOLARININ SATIN ALMA DEĞERİ
110.02.2	HAZİNE BONOLARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
110.03	DEVLET TAHVİLLERİ

110.03.1	DEVLET TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ
110.03.2	DEVLET TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)
110.04	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
110.04.1	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ
110.04.2	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)
110.05	KAMU KİRA SERTİFİKALARI
110.05.1	KAMU KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ
110.05.2	KAMU KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
110.06	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI
110.06.1	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ
110.06.2	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
110.07	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI
110.07.1	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARININ SATIN ALMA DEĞERİ
110.07.2	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
110.99	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR
110.99.1	DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN SATIN ALMA DEĞERİ
110.99.2	DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (+/-)
111	İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLAR
111.02	HAZİNE BONOLARI
111.02.1	HAZİNE BONOLARININ SATIN ALMA DEĞERİ
111.02.2	HAZİNE BONOLARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
111.03	DEVLET TAHVİLLERİ
111.03.1	DEVLET TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ
111.03.2	DEVLET TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)
111.04	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
111.04.1	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ
111.04.2	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)
111.05	KAMU KİRA SERTİFİKALARI
111.05.1	KAMU KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ
111.05.2	KAMU KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
111.06	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI
111.06.1	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ
111.06.2	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
111.99	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR
111.99.1	DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN SATIN ALMA DEĞERİ
111.99.2	DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (+/-)
112	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLAR
112.01	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR
112.01.1	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLARIN SATIN ALMA DEĞERİ
112.01.2	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (+/-)
112.02	HAZİNE BONOLARI
112.02.1	HAZİNE BONOLARININ SATIN ALMA DEĞERİ
112.02.2	HAZİNE BONOLARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
112.03	DEVLET TAHVİLLERİ
112.03.1	DEVLET TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ
112.03.2	DEVLET TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)
112.04	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
112.04.1	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ
112.04.2	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)

112.05	KAMU KİRA SERTİFİKALARI
112.05.1	KAMU KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ
112.05.2	KAMU KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
112.06	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI
112.06.1	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ
112.06.2	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
112.07	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI
112.07.1	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARININ SATIN ALMA DEĞERİ
112.07.2	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
112.99	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR
112.99.1	DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN SATIN ALMA DEĞERİ
112.99.2	DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (+/-)
119	FİNANSAL VARLIKLAR BEKLENEN ZARAR KARŞILIKLARI (-)
119.01	İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLAR BEKLENEN ZARAR KARŞILIKLARI (-)
12	TÜREV FİNANSAL ARAÇLARA İLİŞKİN VARLIKLAR
120	ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR
120.01	VADELİ İŞLEMLER
120.02	TAKAS İŞLEMLERİ
120.03	FUTURES İŞLEMLERİ
120.04	OPSİYONLAR
120.09	DİĞER
121	RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR
121.01	GERÇEĞE UYGUN DEĞER RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR
121.01.1	VADELİ İŞLEMLER
121.01.2	TAKAS İŞLEMLERİ
121.01.3	FUTURES İŞLEMLERİ
121.01.4	OPSİYONLAR
121.01.9	DİĞER
121.02	NAKİT AKIŞ RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR
121.02.1	VADELİ İŞLEMLER
121.02.2	TAKAS İŞLEMLERİ
121.02.3	FUTURES İŞLEMLERİ
121.02.4	OPSİYONLAR
121.02.9	DİĞER
121.03	YURT DIŞINDAKİ NET YATIRIM RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR
121.03.1	VADELİ İŞLEMLER
121.03.2	TAKAS İŞLEMLERİ
121.03.3	FUTURES İŞLEMLERİ
121.03.4	OPSİYONLAR
121.03.9	DİĞER
121.09	DİĞER RİSKLERDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR
121.09.1	VADELİ İŞLEMLER
121.09.2	TAKAS İŞLEMLERİ
121.09.3	FUTURES İŞLEMLERİ
121.09.4	OPSİYONLAR
121.09.9	DİĞER
129	TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN ALACAKLAR
129.01	VERİLEN TEMİNATLAR
129.09	DİĞER
13	RİSKİ HAYAT POLİÇESİ SAHİPLERİNE AİT FİNANSAL YATIRIMLAR

130	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLAR
130.01	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR
130.01.1	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLARIN SATIN ALMA DEĞERİ
130.01.2	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (+/-)
130.02	HAZİNE BONOLARI
130.02.1	HAZİNE BONOLARININ SATIN ALMA DEĞERİ
130.02.2	HAZİNE BONOLARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
130.03	DEVLET TAHVİLLERİ
130.03.1	DEVLET TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ
130.03.2	DEVLET TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)
130.04	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
130.04.1	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ
130.04.2	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)
130.05	KAMU KİRA SERTİFİKALARI
130.05.1	KAMU KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ
130.05.2	KAMU KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
130.06	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI
130.06.1	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ
130.06.2	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
130.07	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI
130.07.1	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARININ SATIN ALMA DEĞERİ
130.07.2	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
130.99	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR
130.99.1	DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN SATIN ALMA DEĞERİ
130.99.2	DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (+/-)
131	İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLAR
131.02	HAZİNE BONOLARI
131.02.1	HAZİNE BONOLARININ SATIN ALMA DEĞERİ
131.02.2	HAZİNE BONOLARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
131.03	DEVLET TAHVİLLERİ
131.03.1	DEVLET TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ
131.03.2	DEVLET TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)
131.04	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
131.04.1	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ
131.04.2	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)
131.05	KAMU KİRA SERTİFİKALARI
131.05.1	KAMU KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ
131.05.2	KAMU KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
131.06	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI
131.06.1	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ
131.06.2	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
131.08	TERS REPO İŞLEMLERİ
131.08.1	TERS REPO İŞLEMLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ
131.08.2	TERS REPO İŞLEMLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)
131.99	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR
131.99.1	DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN SATIN ALMA DEĞERİ
131.99.2	DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (+/-)
132	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLAR

132.01	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR
132.01.1	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLARIN SATIN ALMA DEĞERİ
132.01.2	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (+/-)
132.02	HAZİNE BONOLARI
132.02.1	HAZİNE BONOLARININ SATIN ALMA DEĞERİ
132.02.2	HAZİNE BONOLARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
132.03	DEVLET TAHVİLLERİ
132.03.1	DEVLET TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ
132.03.2	DEVLET TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)
132.04	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
132.04.1	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ
132.04.2	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)
132.05	KAMU KİRA SERTİFİKALARI
132.05.1	KAMU KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ
132.05.2	KAMU KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
132.06	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI
132.06.1	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ
132.06.2	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
132.07	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI
132.07.1	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARININ SATIN ALMA DEĞERİ
132.07.2	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARININ DEĞERLEMESİ (+/-)
132.99	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR
132.99.1	DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN SATIN ALMA DEĞERİ
132.99.2	DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (+/-)
133	DİĞER FİNANSAL YATIRIMLAR
139	RİSKİ HAYAT POLİÇESİ SAHİPLERİNE AİT FİNANSAL YATIRIMLAR BEKLENEN ZARAR KARŞILIKLARI (-)
139.01	İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLAR BEKLENEN ZARAR KARŞILIKLARI (-)
14	SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN VARLIKLAR
140	GENEL MODEL YAKLAŞIMINA GÖRE ÖLÇÜLEN SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN VARLIKLAR
140.01	KALAN TEMİNAT VARLIĞI
140.01.1	KALAN TEMİNAT VARLIĞI (ZARAR BİLEŞENİ HARİÇ)
140.01.1.1	GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ
140.01.1.1.1	PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
140.01.1.1.2	SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
140.01.1.1.3	GELECEKTEKİ TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
140.01.1.1.4	GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİ, NOMİNAL
140.01.1.1.4.1	RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.1.1.4.2	SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.1.1.5	GENEL YÖNETİM GİDERLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
140.01.1.1.6	VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
140.01.1.1.7	DİĞER NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
140.01.1.1.8	GELECEKTEKİ NAKİT AKIŞI TAHMİNLERİNE UYGULANAN İSKONTO
140.01.1.2	KALAN TEMİNAT VARLIĞI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

140.01.1.2.1	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.1.2.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.1.2.3	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.1.2.4	SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.1.3	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ
140.01.1.3.1	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.1.3.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.1.3.3	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİNİN DEFTER DEĞERİNE EKLENEN FAİZ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.1.3.4	RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.1.3.5	GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLİŞKİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.1.3.6	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİNİ DÜZELTEN AKTÜERYAL VARSAYIM İLE GERÇEKLEŞEN ARASINDAKİ FARK DÜZELTMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.1.3.7	DÖVİZ KURU FARKLARININ SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.1.3.8	DÖNEM İÇİNDE HİZMET TRANSFERİ NEDENİYLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ TUTARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.2	KALAN TEMİNAT VARLIĞI (ZARAR BİLEŞENİ)
140.01.2.1	ZARAR BİLEŞENİ
140.01.2.1.1	ZARAR BİLEŞENİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.2.1.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN ZARAR BİLEŞENİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.2.1.3	GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLİŞKİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.2.1.3.1	PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.2.1.3.2	SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.2.1.3.3	GELECEKTEKİ TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.2.1.3.4	GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.2.1.3.4.1	RÜCU GELİRLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.2.1.3.4.2	SOVTAJ GELİRLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.2.1.3.5	GENEL YÖNETİM GİDERLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.2.1.3.6	VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.2.1.3.7	DİĞER NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.2.1.3.8	GELECEKTEKİ NAKİT AKIŞI TAHMİNLERİNE UYGULANAN İSKONTO TUTARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

140.01.2.1.4	CARİ DÖNEMDE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN ZARAR BİLEŞENİ VE BU ZARARLARIN İPTALİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.2.1.5	ZARAR BİLEŞENİ ÜZERİNE DAĞITILAN FAİZ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.2.2	ZARAR BİLEŞENİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ
140.01.2.2.1	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.2.2.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.2.2.3	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.01.2.2.4	SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.02	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER
140.02.1	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ
140.02.1.1	MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIKLARI, NOMİNAL
140.02.1.1.1	TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.02.1.1.1.1	SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.02.1.1.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.02.1.1.1.9	DİĞER (MASRAFLAR MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.02.1.1.2	RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.02.1.2	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİ, NOMİNAL
140.02.1.2.1	RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.02.1.2.2	SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.02.1.3	DİĞER GİDERLER
140.02.1.4	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNE UYGULANAN İSKONTO
140.02.2	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ
140.02.2.1	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.02.2.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.02.2.3	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
140.02.2.4	SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
141	PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMINA GÖRE ÖLÇÜLEN SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN VARLIKLAR
141.01	KALAN TEMİNAT VARLIĞI
141.01.1	KALAN TEMİNAT VARLIĞI (ZARAR BİLEŞENİ HARİÇ)
141.01.1.1	GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ
141.01.1.1.1	PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
141.01.1.1.2	SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
141.01.1.1.3	DİĞER NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
141.01.1.1.4	FİNANSMAN BİLEŞENİ ETKİSİ
141.01.2	KALAN TEMİNAT VARLIĞI (ZARAR BİLEŞENİ)
141.01.2.1	ZARAR BİLEŞENİ
141.01.2.1.1	ZARAR BİLEŞENİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
141.01.2.1.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN ZARAR BİLEŞENİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

141.01.2.1.3	CARİ DÖNEMDE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN ZARAR BİLEŞENİ VE BU ZARARLARIN İPTALİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
141.01.2.1.4	ZARAR BİLEŞENİ ÜZERİNE DAĞITILAN FAİZ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
141.02	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER
141.02.1	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ
141.02.1.1	MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIKLARI, NOMİNAL
141.02.1.1.1	TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
141.02.1.1.1.1	SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
141.02.1.1.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
141.02.1.1.1.9	DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
141.02.1.1.2	RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
141.02.1.2	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİ, NOMİNAL
141.02.1.2.1	RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
141.02.1.2.2	SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
141.02.1.3	DİĞER GİDERLER
141.02.1.4	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNE UYGULANAN İSKONTO
141.02.2	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ
141.02.2.1	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
141.02.2.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
141.02.2.3	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
141.02.2.4	SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142	DEĞİŞKEN ÜCRET YAKLAŞIMINA GÖRE ÖLÇÜLEN SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN VARLIKLAR
142.01	KALAN TEMİNAT VARLIĞI
142.01.1	KALAN TEMİNAT VARLIĞI (ZARAR BİLEŞENİ HARİÇ)
142.01.1.1	GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ
142.01.1.1.1	PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
142.01.1.1.2	SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
142.01.1.1.3	GELECEKTEKİ TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
142.01.1.1.4	GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİ, NOMİNAL
142.01.1.1.4.1	RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.1.1.4.2	SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.1.1.5	GENEL YÖNETİM GİDERLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
142.01.1.1.6	VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
142.01.1.1.7	DİĞER NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
142.01.1.1.8	GELECEKTEKİ NAKİT AKIŞI TAHMİNLERİNE UYGULANAN İSKONTO
142.01.1.2	KALAN TEMİNAT VARLIĞI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ
142.01.1.2.1	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.1.2.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.1.2.3	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

142.01.1.2.4	SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.1.3	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ
142.01.1.3.1	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.1.3.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.1.3.3	DAYANAK KALEMLERİN GERÇEĞE UYGUN DEĞER DEĞİŞİMİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.1.3.4	GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLİŞKİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.1.3.5	RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.1.3.6	OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.1.3.7	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİNİ DÜZELTEN AKTÜERYAL VARSAYIM İLE GERÇEKLEŞEN ARASINDAKİ FARK DÜZELTMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.1.3.8	DÖVİZ KURU FARKLARININ SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.1.3.9	DÖNEM İÇİNDE HİZMET TRANSFERİ NEDENİYLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ TUTARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.1.4	OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİ
142.01.1.4.1	OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.1.4.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.1.4.3	OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.1.4.4	OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİNE İLİŞKİN KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN TUTAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.2	KALAN TEMİNAT VARLIĞI (ZARAR BİLEŞENİ)
142.01.2.1	ZARAR BİLEŞENİ
142.01.2.1.1	ZARAR BİLEŞENİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.2.1.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN ZARAR BİLEŞENİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.2.1.3	GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLİŞKİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.2.1.3.1	PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.2.1.3.2	SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.2.1.3.3	GELECEKTEKİ TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.2.1.3.4	GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.2.1.3.4.1	RÜCU GELİRLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.2.1.3.4.2	SOVTAJ GELİRLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.2.1.3.5	GENEL YÖNETİM GİDERLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

142.01.2.1.3.6	VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.2.1.3.7	DİĞER NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.2.1.3.8	GELECEKTEKİ NAKİT AKIŞI TAHMİNLERİNE UYGULANAN İSKONTO TUTARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.2.1.4	CARİ DÖNEMDE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN ZARAR BİLEŞENİ VE BU ZARARLARIN İPTALİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.2.1.5	ZARAR BİLEŞENİ ÜZERİNE DAĞITILAN FAİZ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.2.2	ZARAR BİLEŞENİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ
142.01.2.2.1	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.2.2.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.2.2.3	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.01.2.2.4	SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.02	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER
142.02.1	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ
142.02.1.1	MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIKLARI, NOMİNAL
142.02.1.1.1	TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.02.1.1.1.1	SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.02.1.1.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.02.1.1.1.9	DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.02.1.1.2	RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.02.1.2	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİ, NOMİNAL
142.02.1.2.1	RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.02.1.2.2	SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.02.1.3	DİĞER GİDERLER
142.02.1.4	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNE UYGULANAN İSKONTO
142.02.2	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ
142.02.2.1	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.02.2.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.02.2.3	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
142.02.2.4	SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
15	ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN VARLIKLAR
150	GENEL MODEL YAKLAŞIMINA GÖRE ÖLÇÜLEN ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN VARLIKLAR
150.01	KALAN TEMİNAT VARLIĞI
150.01.1	GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ
150.01.1.1	PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
150.01.1.2	EDİNİM MALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
150.01.1.3	GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

150.01.1.4	GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT ÇIKIŞLARI, NOMİNAL
150.01.1.4.1	RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.01.1.4.2	SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.01.1.5	GENEL YÖNETİM GİDERLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
150.01.1.6	VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
150.01.1.7	DİĞER NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
150.01.1.8	GELECEKTEKİ NAKİT AKIŞI TAHMİNLERİNE UYGULANAN İSKONTO
150.01.2	REASÜRÖRÜN YERİNE GETİREMEME RİSKİ
150.01.3	KALAN TEMİNAT VARLIĞI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ
150.01.3.1	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.01.3.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.01.3.3	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.01.3.4	SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.01.4	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ
150.01.4.1	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.01.4.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.01.4.3	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİNİN DEFTER DEĞERİNE EKLENEN FAİZ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.01.4.4	RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.01.4.5	GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLİŞKİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.01.4.6	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİNİ DÜZELTEN AKTÜERYAL VARSAYIM İLE GERÇEKLEŞEN ARASINDAKİ FARK DÜZELTMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.01.4.7	DÖVİZ KURU FARKLARININ SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.01.4.8	DÖNEM İÇİNDE HİZMET TRANSFERİ NEDENİYLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ TUTARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.01.5	ZARAR GERİ KAZANIM BİLEŞENİ
150.02	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN GERİ KAZANIMLAR
150.02.1	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ
150.02.1.1	MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR, NOMİNAL
150.02.1.1.1	TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.02.1.1.1.1	SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.02.1.1.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.02.1.1.1.9	DİĞER (MASRAFLAR MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.02.1.1.2	RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.02.1.2	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT ÇIKIŞLARI, NOMİNAL
150.02.1.2.1	RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.02.1.2.2	SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.02.1.3	DİĞER GİDERLER

150.02.1.4	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARINA UYGULANAN İSKONTO
150.02.2	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ
150.02.2.1	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.02.2.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.02.2.3	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.02.2.4	SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
150.02.3	REASÜRÖRÜN YERİNE GETİREMEME RİSKİ
151	PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMINA GÖRE ÖLÇÜLEN ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN VARLIKLAR
151.01	KALAN TEMİNAT VARLIĞI
151.01.1	GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ
151.01.1.1	PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
151.01.1.2	EDİNİM MALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
151.01.1.3	DİĞER NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
151.01.1.4	FİNANSMAN BİLEŞENİ ETKİSİ
151.01.2	REASÜRÖRÜN YERİNE GETİREMEME RİSKİ
151.01.3	ZARAR GERİ KAZANIM BİLEŞENİ
151.02	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN GERİ KAZANIMLAR
151.02.1	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ
151.02.1.1	MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR, NOMİNAL
151.02.1.1.1	TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
151.02.1.1.1.1	SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
151.02.1.1.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
151.02.1.1.1.9	DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
151.02.1.1.2	RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
151.02.1.2	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT ÇIKIŞLARI, NOMİNAL
151.02.1.2.1	RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
151.02.1.2.2	SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
151.02.1.3	DİĞER GİDERLER
151.02.1.4	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARINA UYGULANAN İSKONTO
151.02.2	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ
151.02.2.1	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
151.02.2.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
151.02.2.3	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
151.02.2.4	SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
151.02.3	REASÜRÖRÜN YERİNE GETİREMEME RİSKİ

16	EMEKLİLİK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN VARLIKLAR
160	EMEKLİLİK FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR
160.01	KATILIMCILARDAN ALACAKLAR
160.01.1	GİRİŞ AİDATLARI
160.01.2	DİĞER ALACAKLAR
160.02	SAKLAYICI ŞİRKETTEN ALACAKLAR
160.02.1	KATILIMCILAR
160.02.2	DEVLET KATKISI
160.03	EMEKLİLİK YATIRIM FONLARINA YAPILAN SERMAYE AVANSI TAHSİSİ
160.04	SATIŞ EMİRLERİ HESABI
160.05	FONLARDAN FON İŞLETİM GİDERİ KESİNTİSİ ALACAKLARI
160.05.1	KATILIMCILAR
160.05.2	DEVLET KATKISI
160.09	BEKLENEN ZARAR KARŞILIKLARI (-)
161	EMEKLİLİK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN ERTELENMİŞ GİDERLER
17	DİĞER ALACAKLAR
170	İLİŞKİLİ TARAFLARDAN ALACAKLAR
170.01	ORTAKLARDAN ALACAKLAR
170.02	İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR
170.03	BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR
170.04	BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR
170.05	PERSONELDEN ALACAKLAR
170.05.1	ÜST DÜZEY YÖNETİCİLERDEN ALACAKLAR
170.05.9	DİĞER PERSONELDEN ALACAKLAR
170.06	DİĞER İLİŞKİLİ TARAFLARDAN ALACAKLAR
170.08	İLİŞKİLİ TARAFLARDAN ŞÜPHELİ ALACAKLAR
170.09	İLİŞKİLİ TARAFLARDAN ŞÜPHELİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)
171	KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR
171.01	FİNANSAL KİRALAMA ALACAKLARI
171.02	FAALİYET KİRALAMASI ALACAKLARI
171.09	DİĞER KİRALAMA ALACAKLARI
172	KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA GELİRLERİ (-)
173	ARACILARDAN DİĞER ALACAKLAR
174	VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
176	DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR
176.01	ZORUNLU DEPREM SİGORTASI PRİMLERİNDEN BORÇLU ACENTELER
176.02	TARIM SİGORTALARI HAVUZU PRİMLERİNDEN BORÇLU ACENTELER
176.03	DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMUNDAN ALACAKLAR
176.04	TARIM SİGORTALARI HAVUZUNDAN ALACAKLAR
176.05	SİGORTA HAVUZLARINDAN ALACAKLAR
176.09	DİĞER ALACAKLAR
177	DİĞER ALACAKLAR BEKLENEN ZARAR KARŞILIKLARI (-)
178	ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR
179	ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR BEKLENEN ZARAR KARŞILIKLARI (-)
18	ORTAKLIKLARDAKİ YATIRIMLAR
180	İŞTİRAKLER
181	BAĞLI ORTAKLIKLAR
182	İŞ ORTAKLIKLARI VEYA BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR
188	ORTAKLIKLARDAKİ YATIRIMLAR SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)
188.01	İŞTİRAKLER SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)
188.02	BAĞLI ORTAKLIKLAR SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)

188.03	İŞ ORTAKLIKLARI VEYA BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)
189	ORTAKLIKLARDAKİ YATIRIMLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIKLARI (-)
189.01	İŞTİRAKLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
189.02	BAĞLI ORTAKLIKLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
189.03	İŞ ORTAKLIKLARI VEYA BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
19	MADDİ DURAN VARLIKLAR
190	YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER
190.01	ARAZİ VE ARSALAR
190.02	BİNALAR
190.09	DİĞER GAYRİMENKULLER
191	KULLANIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER
191.01	ARAZİ VE ARSALAR
191.02	BİNALAR
191.09	DİĞER GAYRİMENKULLER
192	TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR
193	DEMİRBAŞLAR
194	TAŞITLAR
195	DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR (ÖZEL MALİYET BEDELLERİ DAHİL)
196	KULLANIM HAKKI VARLIKLARI
196.01	GAYRİMENKULLER
196.02	TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR
196.03	DEMİRBAŞLAR
196.04	TAŞITLAR
196.09	DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR
197	MADDİ DURAN VARLIKLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIKLARI (-)
197.01	YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
197.01.1	ARAZİ VE ARSALAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
197.01.2	BİNALAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
197.01.9	DİĞER GAYRİMENKULLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
197.02	KULLANIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
197.02.1	KULLANIM AMAÇLI ARAZİ VE ARSALAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
197.02.2	KULLANIM AMAÇLI BİNALAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
197.02.9	KULLANIM AMAÇLI DİĞER GAYRİMENKULLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
197.03	TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
197.04	DEMİRBAŞLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
197.05	TAŞITLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
197.06	DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
197.07	KULLANIM HAKKI VARLIKLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
197.07.1	GAYRİMENKULLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
197.07.2	TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
197.07.3	DEMİRBAŞLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
197.07.4	TAŞITLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
197.07.9	DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
198	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)
198.01	YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER AMORTİSMANI (-)
198.01.1	YATIRIM AMAÇLI ARAZİ VE ARSALAR AMORTİSMANI (-)
198.01.2	YATIRIM AMAÇLI BİNALAR AMORTİSMANI (-)
198.01.9	YATIRIM AMAÇLI DİĞER GAYRİMENKULLER AMORTİSMANI (-)
198.02	KULLANIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER AMORTİSMANI (-)
198.02.1	KULLANIM AMAÇLI ARAZİ VE ARSALAR AMORTİSMANI (-)

198.02.2	KULLANIM AMAÇLI BİNALAR AMORTİSMANI (-)
198.02.9	KULLANIM AMAÇLI DİĞER GAYRİMENKULLER AMORTİSMANI (-)
198.03	TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR AMORTİSMANI (-)
198.04	DEMİRBAŞLAR AMORTİSMANI (-)
198.05	MOTORLU TAŞITLAR AMORTİSMANI (-)
198.06	DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR AMORTİSMANI (-)
198.07	KULLANIM HAKKI VARLIKLARI AMORTİSMANI (-)
198.07.1	GAYRİMENKULLER AMORTİSMANI (-)
198.07.2	TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR AMORTİSMANI (-)
198.07.3	DEMİRBAŞLAR AMORTİSMANI (-)
198.07.4	MOTORLU TAŞITLAR AMORTİSMANI (-)
198.07.9	DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR AMORTİSMANI (-)
199	MADDİ DURAN VARLIKLARA İLİŞKİN AVANSLAR (YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR DAHİL)
20	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR
200	HAKLAR
201	ŞEREFİYE
202	AKTİFLEŞTİRİLEN GELİŞTİRME MALİYETLERİ
206	DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR
207	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
208	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)
208.01	HAKLAR AMORTİSMANI (-)
208.02	ŞEREFİYE AMORTİSMANI (-)
208.03	AKTİFLEŞTİRİLEN GELİŞTİRME MALİYETLERİ AMORTİSMANI (-)
208.09	DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR AMORTİSMANI (-)
209	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLARA İLİŞKİN AVANSLAR
27	SATIŞ AMAÇLI SINIFLANDIRILAN DURAN VARLIKLAR
270	SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN DURAN VARLIKLAR
270.01	MENKULLER
270.02	GAYRİMENKULLER
270.03	DİĞER DURAN VARLIKLAR
270.04	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR
270.05	İŞTİRAKLER
270.06	BAĞLI ORTAKLIKLAR
270.07	İŞ ORTAKLIKLARI VEYA BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR
270.99	DİĞER
271	SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN GRUPLARA İLİŞKİN VARLIKLAR
272	ORTAKLARA DAĞITIM AMACIYLA ELDE TUTULAN DURAN VARLIKLAR İLE GRUPLARA İLİŞKİN VARLIKLAR
273	DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN VARLIKLAR
273.01	MENKULLER
273.02	GAYRİMENKULLER
273.03	DİĞER DURAN VARLIKLAR
273.04	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR
273.05	İŞTİRAKLER
273.06	BAĞLI ORTAKLIKLAR
273.07	İŞ ORTAKLIKLARI VEYA BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR
273.99	DİĞER
28-29	DİĞER VARLIKLAR
280	SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, GRUBUN FİNANSAL TABLOYA ALINMASINDAN ÖNCE
281	GELİR TAHAKKUKLARI

281.01	TAHAKKUK ETMİŞ FAİZ VE KİRA GELİRLERİ
281.09	DİĞER GELİR TAHAKKUKLARI
282	PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER
283	PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR
284	ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI
285	VERİLEN İŞ VE PERSONEL AVANSLARI
285.01	İŞ AVANSLARI
285.02	PERSONELE VERİLEN AVANSLAR
285.02.1	ÜST DÜZEY YÖNETİCİLERE VERİLEN AVANSLAR
285.02.9	DİĞER PERSONELE VERİLEN AVANSLAR
286	SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI
287	GELECEK DÖNEMLER İHTİYACI STOKLAR
297	DİĞER ÇEŞİTLİ VARLIKLAR
298	DİĞER VARLIKLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
299	DİĞER VARLIKLAR AMORTİSMANI (-)
3-4	YÜKÜMLÜLÜKLER
30	FİNANSAL YÜKÜMLÜLÜKLER
300	KREDİ KURULUŞLARINA BORÇLAR
300.01	YURT İÇİ KREDİ KURULUŞLARINA BORÇLAR
300.01.1	BANKALARDAN KULLANILAN KREDİLER
300.01.2	DİĞER FİNANS KURULUŞLARINDAN KULLANILAN KREDİLER
300.02	YURT DIŞI KREDİ KURULUŞLARINA BORÇLAR
300.02.1	BANKALARDAN KULLANILAN KREDİLER
300.02.2	DİĞER FİNANS KURULUŞLARINDAN KULLANILAN KREDİLER
301	SERMAYE BENZERİ KREDİLER
302	KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR
303	ERTELENMİŞ KİRALAMA GİDERLERİ (-)
304	ÇIKARILMIŞ MENKUL KIYMETLER
304.01	BONOLAR
304.02	TAHVİLLER
304.09	DİĞER MENKUL KIYMETLER
305	ÇIKARILMIŞ MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKLARI (-)
305.01	BONOLAR
305.02	TAHVİLLER
305.09	DİĞER MENKUL KIYMETLER
308	DİĞER FİNANSAL YÜKÜMLÜLÜKLER
309	ERTELENMİŞ BORÇLANMA MALİYETLERİ (-)
32	TÜREV FİNANSAL ARAÇLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER
320	ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR
320.01	VADELİ İŞLEMLER
320.02	TAKAS İŞLEMLERİ
320.03	FUTURES İŞLEMLERİ
320.04	OPSİYONLAR
320.09	DİĞER
321	RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR
321.01	GERÇEĞE UYGUN DEĞER RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR
321.01.1	VADELİ İŞLEMLER
321.01.2	TAKAS İŞLEMLERİ
321.01.3	FUTURES İŞLEMLERİ
321.01.4	OPSİYONLAR
321.01.9	DİĞER
321.02	NAKİT AKIŞ RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR

321.02.1	VADELİ İŞLEMLER
321.02.2	TAKAS İŞLEMLERİ
321.02.3	FUTURES İŞLEMLERİ
321.02.4	OPSİYONLAR
321.02.9	DİĞER
321.03	YURT DIŞINDAKİ NET YATIRIM RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR
321.03.1	VADELİ İŞLEMLER
321.03.2	TAKAS İŞLEMLERİ
321.03.3	FUTURES İŞLEMLERİ
321.03.4	OPSİYONLAR
321.03.9	DİĞER
321.09	DİĞER RİSKLERDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR
321.09.1	VADELİ İŞLEMLER
321.09.2	TAKAS İŞLEMLERİ
321.09.3	FUTURES İŞLEMLERİ
321.09.4	OPSİYONLAR
321.09.9	DİĞER
329	TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN BORÇLAR
329.01	ALINAN TEMİNATLAR
329.09	DİĞER
33	POLİÇE SAHİPLERİNE BORÇLAR
330	HAYAT POLİÇESİ SAHİPLERİNE BORÇLAR
339	DİĞER POLİÇE SAHİPLERİNE BORÇLAR
34	SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER
340	GENEL MODEL YAKLAŞIMINA GÖRE ÖLÇÜLEN SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER
340.01	KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ
340.01.1	KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ (ZARAR BİLEŞENİ HARIÇ)
340.01.1.1	GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ
340.01.1.1.1	PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
340.01.1.1.2	SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
340.01.1.1.3	GELECEKTEKİ TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
340.01.1.1.4	GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİ, NOMİNAL
340.01.1.1.4.1	RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.1.1.4.2	SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.1.1.5	GENEL YÖNETİM GİDERLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
340.01.1.1.6	VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
340.01.1.1.7	DİĞER NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
340.01.1.1.8	GELECEKTEKİ NAKİT AKIŞI TAHMİNLERİNE UYGULANAN İSKONTO
340.01.1.2	KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ
340.01.1.2.1	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.1.2.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.1.2.3	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.1.2.4	SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.1.3	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ

340.01.1.3.1	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.1.3.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.1.3.3	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİNİN DEFTER DEĞERİNE EKLENEN FAİZ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.1.3.4	RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.1.3.5	GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLİŞKİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.1.3.6	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİNİ DÜZELTEN AKTÜERYAL VARSAYIM İLE GERÇEKLEŞEN ARASINDAKİ FARK DÜZELTMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.1.3.7	DÖVİZ KURU FARKLARININ SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.1.3.8	DÖNEM İÇİNDE HİZMET TRANSFERİ NEDENİYLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ TUTARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.2	KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ (ZARAR BİLEŞENİ)
340.01.2.1	ZARAR BİLEŞENİ
340.01.2.1.1	ZARAR BİLEŞENİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.2.1.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN ZARAR BİLEŞENİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.2.1.3	GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLİŞKİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.2.1.3.1	PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.2.1.3.2	SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.2.1.3.3	GELECEKTEKİ TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.2.1.3.4	GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.2.1.3.4.1	RÜCU GELİRLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.2.1.3.4.2	SOVTAJ GELİRLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.2.1.3.5	GENEL YÖNETİM GİDERLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.2.1.3.6	VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.2.1.3.7	DİĞER NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.2.1.3.8	GELECEKTEKİ NAKİT AKIŞI TAHMİNLERİNE UYGULANAN İSKONTO TUTARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.2.1.4	CARİ DÖNEMDE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN ZARAR BİLEŞENİ VE BU ZARARLARIN İPTALİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.2.1.5	ZARAR BİLEŞENİ ÜZERİNE DAĞITILAN FAİZ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.2.2	ZARAR BİLEŞENİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ
340.01.2.2.1	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.2.2.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

340.01.2.2.3	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.01.2.2.4	SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.02	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER
340.02.1	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ
340.02.1.1	MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIKLARI, NOMİNAL
340.02.1.1.1	TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.02.1.1.1.1	SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.02.1.1.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.02.1.1.1.9	DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.02.1.1.2	RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.02.1.2	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİ, NOMİNAL
340.02.1.2.1	RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.02.1.2.2	SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.02.1.3	DİĞER GİDERLER
340.02.1.4	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNE UYGULANAN İSKONTO
340.02.2	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ
340.02.2.1	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.02.2.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.02.2.3	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
340.02.2.4	SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
341	PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMINA GÖRE ÖLÇÜLEN SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER
341.01	KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ
341.01.1	KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ (ZARAR BİLEŞENİ HARIÇ)
341.01.1.1	GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ
341.01.1.1.1	PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
341.01.1.1.2	SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
341.01.1.1.3	DİĞER NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
341.01.1.1.4	FİNANSMAN BİLEŞENİ ETKİSİ
341.01.2	KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ (ZARAR BİLEŞENİ)
341.01.2.1	ZARAR BİLEŞENİ
341.01.2.1.1	ZARAR BİLEŞENİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
341.01.2.1.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN ZARAR BİLEŞENİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
341.01.2.1.3	CARİ DÖNEMDE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN ZARAR BİLEŞENİ VE BU ZARARLARIN İPTALİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
341.01.2.1.4	ZARAR BİLEŞENİ ÜZERİNE DAĞITILAN FAİZ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
341.02	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER
341.02.1	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ
341.02.1.1	MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIKLARI, NOMİNAL
341.02.1.1.1	TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
341.02.1.1.1.1	SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
341.02.1.1.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

341.02.1.1.1.9	DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
341.02.1.1.2	RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
341.02.1.2	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİ, NOMİNAL
341.02.1.2.1	RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
341.02.1.2.2	SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
341.02.1.3	DİĞER GİDERLER
341.02.1.4	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNE UYGULANAN İSKONTO
341.02.2	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ
341.02.2.1	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
341.02.2.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
341.02.2.3	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
341.02.2.4	SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342	DEĞİŞKEN ÜCRET YAKLAŞIMINA GÖRE ÖLÇÜLEN SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER
342.01	KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ
342.01.1	KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ (ZARAR BİLEŞENİ HARIÇ)
342.01.1.1	GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ
342.01.1.1.1	PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
342.01.1.1.2	SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
342.01.1.1.3	GELECEKTEKİ TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
342.01.1.1.4	GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİ, NOMİNAL
342.01.1.1.4.1	RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.1.1.4.2	SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.1.1.5	GENEL YÖNETİM GİDERLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
342.01.1.1.6	VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
342.01.1.1.7	DİĞER NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
342.01.1.1.8	GELECEKTEKİ NAKİT AKIŞI TAHMİNLERİNE UYGULANAN İSKONTO
342.01.1.2	KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ
342.01.1.2.1	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.1.2.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.1.2.3	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.1.2.4	SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.1.3	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ
342.01.1.3.1	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.1.3.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.1.3.3	DAYANAK KALEMLERİN GERÇEĞE UYGUN DEĞER DEĞİŞİMİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

342.01.1.3.4	GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLİŞKİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.1.3.5	RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.1.3.6	OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.1.3.7	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJINI DÜZELTEN AKTÜERYAL VARSAYIM İLE GERÇEKLEŞEN ARASINDAKİ FARK DÜZELTMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.1.3.8	DÖVİZ KURU FARKLARININ SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.1.3.9	DÖNEM İÇİNDE HİZMET TRANSFERİ NEDENİYLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJI TUTARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.1.4	OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİ
342.01.1.4.1	OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.1.4.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.1.4.3	OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.1.4.4	OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİNE İLİŞKİN KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN TUTAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.2	KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ (ZARAR BİLEŞENİ)
342.01.2.1	ZARAR BİLEŞENİ
342.01.2.1.1	ZARAR BİLEŞENİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.2.1.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN ZARAR BİLEŞENİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.2.1.3	GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLİŞKİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.2.1.3.1	PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.2.1.3.2	SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.2.1.3.3	GELECEKTEKİ TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.2.1.3.4	GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.2.1.3.4.1	RÜCU GELİRLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.2.1.3.4.2	SOVTAJ GELİRLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.2.1.3.5	GENEL YÖNETİM GİDERLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.2.1.3.6	VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.2.1.3.7	DİĞER NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.2.1.3.8	GELECEKTEKİ NAKİT AKIŞI TAHMİNLERİNE UYGULANAN İSKONTO TUTARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.2.1.4	CARİ DÖNEMDE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN ZARAR BİLEŞENİ VE BU ZARARLARIN İPTALİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.2.1.5	ZARAR BİLEŞENİ ÜZERİNE DAĞITILAN FAİZ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

342.01.2.2	ZARAR BİLEŞENİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ
342.01.2.2.1	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.2.2.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.2.2.3	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.01.2.2.4	SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.02	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER
342.02.1	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ
342.02.1.1	MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIKLARI, NOMİNAL
342.02.1.1.1	TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.02.1.1.1.1	SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.02.1.1.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.02.1.1.1.9	DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.02.1.1.2	RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.02.1.2	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİ, NOMİNAL
342.02.1.2.1	RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.02.1.2.2	SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.02.1.3	DİĞER GİDERLER
342.02.1.4	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNE UYGULANAN İSKONTO
342.02.2	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ
342.02.2.1	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.02.2.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.02.2.3	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
342.02.2.4	SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
35	ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER
350	GENEL MODEL YAKLAŞIMINA GÖRE ÖLÇÜLEN ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER
350.01	KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ
350.01.1	GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ
350.01.1.1	PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
350.01.1.2	EDİNİM MALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
350.01.1.3	GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
350.01.1.4	GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT ÇIKIŞLARI, NOMİNAL
350.01.1.4.1	RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.01.1.4.2	SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.01.1.5	GENEL YÖNETİM GİDERLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
350.01.1.6	VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
350.01.1.7	DİĞER NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
350.01.1.8	GELECEKTEKİ NAKİT AKIŞI TAHMİNLERİNE UYGULANAN İSKONTO
350.01.2	REASÜRÖRÜN YERİNE GETİREMEME RİSKİ

350.01.3	KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ
350.01.3.1	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.01.3.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.01.3.3	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.01.3.4	SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.01.4	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ
350.01.4.1	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.01.4.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.01.4.3	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİNİN DEFTER DEĞERİNE EKLENEN FAİZ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.01.4.4	RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.01.4.5	GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLİŞKİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.01.4.6	SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİNİ DÜZELTEN AKTÜERYAL VARSAYIM İLE GERÇEKLEŞEN ARASINDAKİ FARK DÜZELTMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.01.4.7	DÖVİZ KURU FARKLARININ SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.01.4.8	DÖNEM İÇİNDE HİZMET TRANSFERİ NEDENİYLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ TUTARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.01.5	ZARAR GERİ KAZANIM BİLEŞENİ
350.02	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN GERİ KAZANIMLAR
350.02.1	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ
350.02.1.1	MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR, NOMİNAL
350.02.1.1.1	TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.02.1.1.1.1	SİGORTALI / 3. ŞAHİS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.02.1.1.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.02.1.1.1.9	DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.02.1.1.2	RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.02.1.2	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT ÇIKIŞLARI, NOMİNAL
350.02.1.2.1	RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.02.1.2.2	SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.02.1.3	DİĞER GİDERLER
350.02.1.4	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARINA UYGULANAN İSKONTO
350.02.2	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ
350.02.2.1	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.02.2.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.02.2.3	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

350.02.2.4	SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
350.02.3	REASÜRÖRÜN YERİNE GETİREMEME RİSKİ
351	PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMINA GÖRE ÖLÇÜLEN ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER
351.01	KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ
351.01.1	GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ
351.01.1.1	PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
351.01.1.2	EDİNİM MALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
351.01.1.3	DİĞER NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL
351.01.1.4	FİNANSMAN BİLEŞENİ ETKİSİ
351.01.2	REASÜRÖRÜN YERİNE GETİREMEME RİSKİ
351.01.3	ZARAR GERİ KAZANIM BİLEŞENİ
351.02	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN GERİ KAZANIMLAR
351.02.1	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ
351.02.1.1	MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR, NOMİNAL
351.02.1.1.1	TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
351.02.1.1.1.1	SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
351.02.1.1.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
351.02.1.1.1.9	DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
351.02.1.1.2	RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
351.02.1.2	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT ÇIKIŞLARI, NOMİNAL
351.02.1.2.1	RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
351.02.1.2.2	SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
351.02.1.3	DİĞER GİDERLER
351.02.1.4	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARINA UYGULANAN İSKONTO
351.02.2	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ
351.02.2.1	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
351.02.2.2	İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
351.02.2.3	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
351.02.2.4	SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
351.02.3	REASÜRÖRÜN YERİNE GETİREMEME RİSKİ
36	EMEKLİLİK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER
360	EMEKLİLİK FAALİYETLERİNDEN BORÇLAR
360.01	KATILIMCILARA BORÇLAR
360.01.1	KATILIMCILAR
360.01.2	DEVLET KATKISI
360.02	BİREYSEL EMEKLİLİK ARACILARINA BORÇLAR
360.03	SAKLAYICI ŞİRKETE VE EGM'YE BORÇLAR
360.03.1	SAKLAYICI ŞİRKETE BORÇLAR
360.03.2	EGM'YE BORÇLAR
360.04	PORTFÖY YÖNETİM ŞİRKETLERİNE BORÇLAR

360.05	ALIM EMİRLERİ
360.06	KATILIMCILAR GEÇİCİ HESABI
360.06.1	KATILIMCILAR
360.06.2	DEVLET KATKISI
360.07	İADE EDİLECEK DEVLET KATKILARI
360.07.1	DEVLET KATKISI (ANA PARA KISMI)
360.07.2	GECİKME ZAMMI (6183 S. KANUNA GÖRE HESAPLANAN GECİKME ZAMMI)
360.08	KATILIMCILAR CAYMA HESABI
360.08.1	KATKI PAYI
360.08.2	GİRİŞ AİDATI
361	EMEKLİLİK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN ERTELENMİŞ GELİRLER
362	FON TOPLAM GİDER KESİNTİSİ KARŞILIĞI
37	DİĞER BORÇLAR
370	İLİŞKİLİ TARAFLARA BORÇLAR
370.01	ORTAKLARA BORÇLAR
370.02	İŞTİRAKLERE BORÇLAR
370.03	BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR
370.04	BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLARA BORÇLAR
370.05	PERSONELE BORÇLAR
370.05.1	ÜST DÜZEY YÖNETİCİLERE BORÇLAR
370.05.9	DİĞER PERSONELE BORÇLAR
370.09	DİĞER İLİŞKİLİ TARAFLARA BORÇLAR
371	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
372	TEDAVİ GİDERLERİNE İLİŞKİN SGK'YA BORÇLAR
378	DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR
378.01	SATICILARA BORÇLAR
378.02	ZORUNLU DEPREM SİGORTASI KOMİSYONUNDAN ALACAKLI ACENTELER
378.03	DEVLET DESTEKLİ TARIM SİGORTASI KOMİSYONUNDAN ALACAKLI ACENTELER
378.04	DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMUNA BORÇLAR
378.05	TARIM SİGORTALARI HAVUZUNA BORÇLAR
378.06	SİGORTA HAVUZLARINA BORÇLAR
378.99	DİĞER BORÇLAR
379	ERTELENMİŞ VADE FARKI GİDERLERİ (-)
38	ÖDENECEK VERGİ VE BENZERİ DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER İLE KARŞILIKLAR
380	ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR
381	ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ
382	VADESİ GEÇMİŞ, ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER
383	ÖDENECEK DİĞER VERGİ VE BENZERİ YÜKÜMLÜLÜKLER
384	DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI
385	DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERİ (-)
389	DİĞER VERGİ VE BENZERİ YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI
39	DİĞER RİSKLERE İLİŞKİN KARŞILIKLAR
390	ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALARA İLİŞKİN KARŞILIKLAR
390.01	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI
390.02	SOSYAL YARDIM SANDIĞI VARLIK AÇIKLARI KARŞILIĞI
390.03	KULLANILMAMIŞ İZİN KARŞILIĞI
390.09	ÇALIŞANLARA SAĞLANACAK DİĞER FAYDALARA İLİŞKİN KARŞILIKLAR
391	DAVA KARŞILIKLARI
392	MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI
399	DİĞER KARŞILIKLAR
47	SATIŞ AMAÇLI SINIFLANDIRILAN GRUPLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER

471	SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN GRUPLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER
472	ORTAKLARA DAĞITIM AMACIYLA ELDE TUTULAN GRUPLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER
473	DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER
48-49	DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER
480	ERTELENMİŞ (GELECEK DÖNEMLERE AİT) GELİRLER
481	GİDER TAHAKKUKLARI
482	ERTELENMİŞ VERGİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ
483	SAYIM VE TESELLÜM FAZLALARI
499	DİĞER ÇEŞİTLİ YÜKÜMLÜLÜKLER
5	ÖZSERMAYE
50	ÖDENMİŞ SERMAYE
500	(NOMİNAL) SERMAYE
501	ÖDENMEMİŞ SERMAYE (-)
502	SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMLU FARKLARI
503	SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMSUZ FARKLARI (-)
504	PAY SAHİPLERİNİN İLAVE SERMAYE KATKILARI
505	SERMAYE TAMAMLAMA FONU
506	GERİ ALINMIŞ PAYLAR (-)
507	ORTAK KONTROLE TABİ TEŞEBBÜS VEYA İŞLETMELERİ İÇEREN BİRLEŞMELERİN ETKİSİ
51	KARŞILIKLI İŞTİRAK SERMAYE DÜZELTMESİ (-)
510	KARŞILIKLI İŞTİRAK SERMAYE DÜZELTMESİ (-)
52	SERMAYE YEDEKLERİ
520	PAY İHRAÇ PRİMLERİ (İSKONTOLARI)
521	PAY İPTAL KÂRLARI
522	GERİ ALINAN PAYLARIN YENİDEN SATIŞINDAN ORTAYA ÇIKAN PRİMLER
523	PAY İHRAÇ GİDERLERİ (-)
524	SERMAYEYE EKLENECEK SATIŞ KÂRLARI
529	DİĞER SERMAYE YEDEKLERİ
53	KÂR YEDEKLERİ VE FONLAR
530	YASAL YEDEKLER
531	STATÜ YEDEKLERİ
532	OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER
533	ÖZEL FONLAR (YEDEKLER)
534	GERİ ALINAN PAYLARA İLİŞKİN YEDEKLER
535	SERMAYEYE EKLENECEK GAYRİMENKUL VEYA İŞTİRAK SATIŞ KAZANCI
536	DENGELEME KARŞILIĞI FONU
539	DİĞER KÂR YEDEKLERİ
54	KÂR VEYA ZARARDA YENİDEN SINIFLANDIRILMAYACAK BİRİKMiŞ DiĞER KAPSAMLI GELİRLER VEYA GİDERLER
540	SİGORTA SÖZLEŞMELERİNDEN OLUŞAN SİGORTA FİNANSMANI GELİRLERİNDEN (GİDERLERİNDEN) DiĞER KAPSAMLI GELİRLERDEN KÂR VEYA ZARARDA SINIFLANDIRILMAYACAK PAYLAR, VERGİ SONRASI
541	ÖZKAYNAĞA DAYALI FİNANSAL ARAÇLARA YATIRIMLARDAN KAYNAKLANAN KAZANÇLAR (KAYIPLAR), VERGİ SONRASI
542	YENİDEN DEĞERLEME VE ÖLÇÜM KAZANÇLARI (KAYIPLARI), VERGİ SONRASI
542.01	MADDİ DURAN VARLIK YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI (AZALIŞLARI), VERGİ SONRASI
542.02	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIK YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI (AZALIŞLARI), VERGİ SONRASI

542.03	KULLANIM HAKKI VARLIKLARI YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI (AZALIŞLARI), VERGİ SONRASI
542.04	TANIMLANMIŞ FAYDA PLANLARI YENİDEN ÖLÇÜM KAZANÇLARI (KAYIPLARI), VERGİ SONRASI
542.09	DİĞER YENİDEN DEĞERLEME VE ÖLÇÜM KAZANÇLARI (KAYIPLARI), VERGİ SONRASI
543	KREDİ RİSKİNDEKİ DEĞİŞİKLİĞE BAĞLI OLARAK FİNANSAL YÜKÜMLÜLÜĞÜN GERÇEĞE UYGUN DEĞERİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLERDEN KAYNAKLANAN KAZANÇLAR (KAYIPLAR), VERGİ SONRASI
544	ÖZKAYNAĞA DAYALI FİNANSAL ARAÇLARA YAPILAN YATIRIMLARA İLİŞKİN FİNANSAL RİSKTEN KORUNMA KAZANÇLARI (KAYIPLARI), VERGİ SONRASI
545	ÖZKAYNAK YÖNTEMİ İLE DEĞERLENEN YATIRIMLARIN DİĞER KAPSAMLI GELİRİNDEN KÂR VEYA ZARARDA SINIFLANDIRILMAYACAK PAYLAR, VERGİ SONRASI
546	YURT DIŞINDAKİ İŞLETMELERİN ÇEVİRİMİ DIŞINDAKİ KÂR VEYA ZARARDA YENİDEN SINIFLANDIRILMAYACAK YABANCI PARA ÇEVİRİM FARKLARI, VERGİ SONRASI
549	KÂR VEYA ZARARDA YENİDEN SINIFLANDIRILMAYACAK DİĞER KAZANÇLAR (KAYIPLAR), VERGİ SONRASI
55	KÂR VEYA ZARARDA YENİDEN SINIFLANDIRILACAK BİRİKMİŞ DİĞER KAPSAMLI GELİRLER VEYA GİDERLER
550	SİGORTA SÖZLEŞMELERİNDEN OLUŞAN SİGORTA FİNANSMANI GELİRLERİNE (GİDERLERİNE) İLİŞKİN KAZANÇLAR (KAYIPLAR), VERGİ SONRASI
551	ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİNDEN OLUŞAN FİNANSMAN GELİRLERİNE (GİDERLERİNE) İLİŞKİN KAZANÇLAR (KAYIPLAR), VERGİ SONRASI
552	YURT DIŞINDAKİ İŞLETMELERDEN KAYNAKLANAN YABANCI PARA ÇEVİRİM FARKLARINA İLİŞKİN DİĞER KAPSAMLI GELİR, VERGİ SONRASI
553	RİSKTEN KORUNMA KAZANÇLARI (KAYIPLARI), VERGİ SONRASI
553.01	NAKİT AKIŞ RİSKİNDEN KORUNMA KAZANÇLARI (KAYIPLARI), VERGİ SONRASI
553.02	YURT DIŞINDAKİ İŞLETMEYE İLİŞKİN NET YATIRIM RİSKİNDEN KORUNMA KAZANÇLARI (KAYIPLARI), VERGİ SONRASI
553.09	DİĞER RİSKTEN KORUNMA KAZANÇLARI (KAYIPLARI), VERGİ SONRASI
554	YENİDEN DEĞERLEME VE SINIFLANDIRMA KAZANÇLARI (KAYIPLARI), VERGİ SONRASI
554.01	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARDAN KAZANÇLAR (KAYIPLAR), VERGİ SONRASI
554.09	DİĞER YENİDEN DEĞERLEME VE SINIFLANDIRMA KAZANÇLARI (KAYIPLARI), VERGİ SONRASI
555	OPSİYONLARIN ZAMAN DEĞERİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER, VERGİ SONRASI
556	FORWARD SÖZLEŞMESİNİN FORWARD BİLEŞENİNİN DEĞERİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER, VERGİ SONRASI
557	YABANCI PARA ALIM SATIM MARJLARINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER, VERGİ SONRASI
558	ÖZKAYNAK YÖNTEMİNE GÖRE MUHASEBELEŞTİRİLEN ORTAKLIK YATIRIMLARININ KÂR VEYA ZARARDA YENİDEN SINIFLANDIRILACAK DİĞER KAPSAMLI GELİRİNDEN PAYLAR, VERGİ SONRASI
559	KÂR VEYA ZARARDA YENİDEN SINIFLANDIRILACAK DİĞER KAZANÇLAR (KAYIPLAR), VERGİ SONRASI
58	KÂR VEYA ZARAR
580	GEÇMİŞ YILLAR KÂR VEYA ZARARLARI
580.01	GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI
580.01.1	GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI
580.01.2	MUHASEBE POLİTİKALARINDAKİ DEĞİŞİKLİKLERDEN KAYNAKLANAN DÜZELTME KÂRLARI

580.01.3	GEÇMİŞ YIL HATALARINDAN KAYNAKLANAN DÜZELTME KÂRLARI
580.01.4	İLK GEÇİŞTE ORTAYA ÇIKAN KÂRLAR
580.01.9	ÖDENEN KÂR PAYI AVANSLARI (-)
580.02	GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)
580.02.1	GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI
580.02.2	MUHASEBE POLİTİKALARINDAKİ DEĞİŞİKLİKLERDEN KAYNAKLANAN DÜZELTME ZARARLARI
580.02.3	GEÇMİŞ YIL HATALARINDAN KAYNAKLANAN DÜZELTME ZARARLARI
580.02.4	İLK GEÇİŞTE ORTAYA ÇIKAN ZARARLAR
581	DÖNEM NET KÂR VEYA ZARARI
581.01	DÖNEM NET KÂRI
581.02	DÖNEM NET ZARARI (-)
59	KONTROL GÜCÜ OLMAYAN PAYLAR
590	KONTROL GÜCÜ OLMAYAN PAYLAR
6	KÂR VEYA ZARAR TABLOSU HESAPLARI
60	SİGORTA HASILATI
600	GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN HASILAT
600.01	KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜNDE (VARLIĞINDA) DEĞİŞİM
600.01.1	DÖNEM İÇİN TAHMİNLENMİŞ SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ
600.01.2	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNDEKİ DEĞİŞİM
600.01.3	DÖNEM İÇİNDE HİZMET TRANSFERİ NEDENİYLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ TUTARI
600.02	SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ GERİ KAZANILMASIYLA İLGİLİ BÖLÜMÜN DAĞITILMASI
600.03	AKTÜERYAL VARSAYIM İLE GERÇEKLEŞEN ARASINDAKİ FARK DÜZELTMELERİ
601	PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN HASILAT
601.01	DÖNEM İLE İLİŞKİLİNDİRİLEN PRİMLER
602	DEĞİŞKEN ÜCRET YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN HASILAT
602.01	KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜNDE (VARLIĞINDA) DEĞİŞİM
602.01.1	DÖNEM İÇİN TAHMİNLENMİŞ SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ
602.01.2	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNDEKİ DEĞİŞİM
602.01.3	DÖNEM İÇİNDE HİZMET TRANSFERİ NEDENİYLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ TUTARI
602.02	SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ GERİ KAZANILMASIYLA İLGİLİ BÖLÜMÜN DAĞITILMASI
602.03	AKTÜERYAL VARSAYIM İLE GERÇEKLEŞEN ARASINDAKİ FARK DÜZELTMELERİ
61	SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ
610	GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ
610.01	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLAR (YATIRIM BİLEŞENLERİ HARİÇ) VE GERÇEKLEŞEN DİĞER SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ
610.01.1	ÖDENEN TAZMİNATLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.01.1.1	FİİLİ TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.01.1.1.1	SİGORTALILARA / 3. ŞAHİSLARA TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.01.1.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.01.1.1.9	DİĞER ÖDEMELER (MASRAFLAR ÖDEMELERİ) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.01.1.2	TAHSİL EDİLEN RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.01.1.3	TAHSİL EDİLEN SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.01.2	MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.01.2.1	TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.01.2.1.1	SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

610.01.2.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.01.2.1.9	DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.01.2.2	RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.01.2.3	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİNDE MEYDANA GELEN DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.01.2.3.1	RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.01.2.3.2	SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.01.3	DİĞER SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.02	SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ İTFASI
610.03	EKONOMİK AÇIDAN DEZAVANTAJLI SÖZLEŞME GRUPLARINDAKİ ZARARLAR VE BU ZARARLARIN İPTALİ - GELECEKTEKİ HİZMETLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER
610.04	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİ İLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER - GEÇMİŞTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER
610.04.1	ÖDENEN TAZMİNATLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.04.1.1	FİİLİ TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.04.1.1.1	SİGORTALILARA / 3. ŞAHİSLARA TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.04.1.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.04.1.1.9	DİĞER ÖDEMELER (MASRAF ÖDEMELERİ) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.04.1.2	TAHSİL EDİLEN RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.04.1.3	TAHSİL EDİLEN SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.04.2	MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.04.2.1	TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.04.2.1.1	SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.04.2.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.04.2.1.9	DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.04.2.2	RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.04.2.3	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT GİRİŞLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.04.2.3.1	RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
610.04.2.3.2	SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611	PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ
611.01	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLAR (YATIRIM BİLEŞENLERİ HARIÇ) VE GERÇEKLEŞEN DİĞER SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ
611.01.1	ÖDENEN TAZMİNATLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.01.1.1	FİİLİ TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.01.1.1.1	SİGORTALILARA / 3. ŞAHİSLARA TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.01.1.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.01.1.1.9	DİĞER ÖDEMELER (MASRAF ÖDEMELERİ) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.01.1.2	TAHSİL EDİLEN RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.01.1.3	TAHSİL EDİLEN SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.01.2	MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.01.2.1	TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.01.2.1.1	SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.01.2.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.01.2.1.9	DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.01.2.2	RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.01.2.3	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİNDE MEYDANA GELEN DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.01.2.3.1	RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

611.01.2.3.2	SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.01.3	DİĞER SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.02	SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ İTFASI
611.03	EKONOMİK AÇIDAN DEZAVANTAJLI SÖZLEŞME GRUPLARINDAKİ ZARARLAR VE BU ZARARLARIN İPTALİ - GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER
611.04	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİ İLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER - GEÇMİŞTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER
611.04.1	ÖDENEN TAZMİNATLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.04.1.1	FİİLİ TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.04.1.1.1	SİGORTALILARA / 3. ŞAHİSLARA TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.04.1.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.04.1.1.9	DİĞER ÖDEMELER (MASRAF ÖDEMELERİ) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.04.1.2	TAHSİL EDİLEN RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.04.1.3	TAHSİL EDİLEN SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.04.2	MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.04.2.1	TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.04.2.1.1	SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.04.2.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.04.2.1.9	DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.04.2.2	RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.04.2.3	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT GİRİŞLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.04.2.3.1	RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
611.04.2.3.2	SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612	DEĞİŞKEN ÜCRET YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ
612.01	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLAR (YATIRIM BİLEŞENLERİ HARIÇ) VE GERÇEKLEŞEN DİĞER SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ
612.01.1	ÖDENEN TAZMİNATLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.01.1.1	FİİLİ TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.01.1.1.1	SİGORTALILARA / 3. ŞAHİSLARA TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.01.1.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.01.1.1.9	DİĞER ÖDEMELER (MASRAF ÖDEMELERİ) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.01.1.2	TAHSİL EDİLEN RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.01.1.3	TAHSİL EDİLEN SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.01.2	MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.01.2.1	TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.01.2.1.1	SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.01.2.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.01.2.1.9	DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.01.2.2	RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.01.2.3	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİNDE MEYDANA GELEN DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.01.2.3.1	RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.01.2.3.2	SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.01.3	DİĞER SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.02	SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ İTFASI
612.03	EKONOMİK AÇIDAN DEZAVANTAJLI SÖZLEŞME GRUPLARINDAKİ ZARARLAR VE BU ZARARLARIN İPTALİ - GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

612.04	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİ İLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER - GEÇMİŞTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER
612.04.1	ÖDENEN TAZMİNATLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.04.1.1	FİİLİ TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.04.1.1.1	SİGORTALILARA / 3. ŞAHISLARA TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.04.1.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.04.1.1.9	DİĞER ÖDEMELER (MASRAF ÖDEMELERİ) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.04.1.2	TAHSİL EDİLEN RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.04.1.3	TAHSİL EDİLEN SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.04.2	MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.04.2.1	TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.04.2.1.1	SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.04.2.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.04.2.1.9	DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.04.2.2	RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.04.2.3	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT GİRİŞLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.04.2.3.1	RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
612.04.2.3.2	SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
62	ÖDENEN REASÜRANS PRİMLERİNİN DAĞITIMI
620	GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
620.01	KALAN TEMİNAT VARLIĞINDA (YÜKÜMLÜLÜĞÜNDEKİ) DEĞİŞİM
620.01.1	DÖNEM İÇİN TAHMİNLENMİŞ SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİNE İLİŞKİN BEKLENEN GERİ KAZANIMLAR
620.01.2	FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNDEKİ DEĞİŞİM
620.01.3	DÖNEM İÇİNDE HİZMET TRANSFERİ NEDENİYLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ TUTARI
620.02	ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİ ÜZERİNDEKİ GERİYE DÖNÜK TEMİNAT MALİYETİ
620.03	AKTÜERYAL VARSAYIM İLE GERÇEKLEŞEN ARASINDAKİ FARK DÜZELTMELERİ
621	PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
621.01	DÖNEM İLE İLİŞKİLENDİRİLEN REASÜRANS PRİMLERİ
63	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLAR İÇİN REASÜRÖRLERDEN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR
630	GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
630.01	DÖNEM İÇİNDE GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLAR VE DİĞER GİDERLERE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR
630.01.1	ÖDENEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.01.1.1	FİİLİ TAZMİNAT ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.01.1.1.1	SİGORTALILARA / 3. ŞAHISLARA TAZMİNAT ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.01.1.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER ÜCRET ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.01.1.1.9	DİĞER ÖDEMELERE (MASRAF ÖDEMELERİ) İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.01.1.2	TAHSİL EDİLEN RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.01.1.3	TAHSİL EDİLEN SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

630.01.2	MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLARDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.01.2.1	TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.01.2.1.1	SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.01.2.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.01.2.1.9	DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.01.2.2	RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.01.2.3	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT ÇIKIŞLARINDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.01.2.3.1	RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.01.2.3.2	SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.01.3	DİĞER GİDERLERE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.02	EKONOMİK AÇIDAN DEZAVANTAJLI SÖZLEŞMELER İLE İLGİLİ NAKİT AKIŞLARINDAKİ DEĞİŞİM
630.03	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ DEĞİŞİMLERDEN KAYNAKLANAN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLARIN DEĞİŞİMİ
630.03.1	ÖDENEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.03.1.1	FİİLİ TAZMİNAT ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.03.1.1.1	SİGORTALILARA / 3. ŞAHISLARA TAZMİNAT ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.03.1.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER ÜCRET ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.03.1.1.9	DİĞER ÖDEMELERE (MASRAF ÖDEMELERİ) İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.03.1.2	TAHSİL EDİLEN RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.03.1.3	TAHSİL EDİLEN SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.03.2	MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.03.2.1	TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.03.2.1.1	SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.03.2.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.03.2.1.9	DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.03.2.2	RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.03.2.3	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.03.2.3.1	RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.03.2.3.2	SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
630.04	REASÜRÖRLERİN YERİNE GETİREMEME RİSKİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLERİN ETKİSİ
631	PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
631.01	DÖNEM İÇİNDE GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLAR VE DİĞER GİDERLERE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR
631.01.1	ÖDENEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.01.1.1	FİİLİ TAZMİNAT ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.01.1.1.1	SİGORTALILARA / 3. ŞAHISLARA TAZMİNAT ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

631.01.1.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER ÜCRET ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.01.1.1.9	DİĞER ÖDEMELERE (MASRAF ÖDEMELERİ) İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.01.1.2	TAHSİL EDİLEN RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.01.1.3	TAHSİL EDİLEN SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.01.2	MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLARDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.01.2.1	TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.01.2.1.1	SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.01.2.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.01.2.1.9	DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.01.2.2	RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.01.2.3	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT ÇIKIŞLARINDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.01.2.3.1	RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.01.2.3.2	SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.01.3	DİĞER GİDERLERE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.02	EKONOMİK AÇIDAN DEZAVANTAJLI SÖZLEŞMELER İLE İLGİLİ NAKİT AKIŞLARINDAKİ DEĞİŞİM
631.03	GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ DEĞİŞİMLERDEN KAYNAKLANAN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLARIN DEĞİŞİMİ
631.03.1	ÖDENEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.03.1.1	FİİLİ TAZMİNAT ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.03.1.1.1	SİGORTALILARA / 3. ŞAHISLARA TAZMİNAT ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.03.1.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER ÜCRET ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.03.1.1.9	DİĞER ÖDEMELERE (MASRAF ÖDEMELERİ) İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.03.1.2	TAHSİL EDİLEN RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.03.1.3	TAHSİL EDİLEN SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.03.2	MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.03.2.1	TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.03.2.1.1	SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.03.2.1.2	EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.03.2.1.9	DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.03.2.2	RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.03.2.3	GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.03.2.3.1	RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.03.2.3.2	SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)
631.04	REASÜRÖRLERİN YERİNE GETİREMEME RİSKİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLERİN ETKİSİ

64	SİGORTA VE ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN FİNANSMAN GELİRLERİ VE GİDERLERİ
640	SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN FİNANSMAN GİDERLERİ (GELİRLERİ) - ÖLÇÜM YÖNTEMLERİ TOPLAMI
640.01	SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE EKLENEN FAİZ
640.01.1	GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
640.01.2	PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
640.01.3	DEĞİŞKEN ÜCRET YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
640.02	FAİZ ORANLARINDA VE DİĞER FİNANSAL VARSAYIMLARDAKİ DEĞİŞİMLERE İLİŞKİN GİDERLER
640.02.1	GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
640.02.2	PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
640.02.3	DEĞİŞKEN ÜCRET YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
640.03	KAMBİYO KÂR VE ZARARLARI
640.03.1	GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
640.03.2	PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
640.03.3	DEĞİŞKEN ÜCRET YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
640.04	FİNANSAL GARANTİLERİN ETKİLERİNDEKİ DEĞİŞİM
640.04.1	GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
640.04.2	DEĞİŞKEN ÜCRET YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
640.05	SİGORTA SÖZLEŞMELERİNDEKİ DAYANAK KALEMLERİN GERÇEĞE UYGUN DEĞER DEĞİŞİMLERİNİN ETKİLERİ
640.05.1	GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
640.05.2	DEĞİŞKEN ÜCRET YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
640.09	DİĞER GİDER VE GELİRLER
640.09.1	GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
640.09.2	PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
640.09.3	DEĞİŞKEN ÜCRET YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
641	ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN FİNANSMAN GELİRLERİ (GİDERLERİ) - ÖLÇÜM YÖNTEMLERİ TOPLAMI
641.01	ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİNE EKLENEN FAİZ
641.01.1	GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
641.01.2	PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
641.02	FAİZ ORANLARINDA VE DİĞER FİNANSAL VARSAYIMLARDAKİ DEĞİŞİMLERE İLİŞKİN GİDERLER
641.02.1	GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
641.02.2	PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
641.03	REASÜRÖRÜN YERİNE GETİREMEME RİSKİNDEKİ DEĞİŞİMLER
641.03.1	GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
641.03.2	PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
641.04	KAMBİYO KÂR VE ZARARLARI
641.04.1	GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
641.04.2	PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
641.09	DİĞER GELİRLER VE GİDERLER
641.09.1	GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
641.09.2	PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER
65	EMEKLİLİK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN GELİRLER VE GİDERLER
650	EMEKLİLİK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN GELİRLER
650.01	TOPLAM FON GELİRLERİ
650.01.1	FON İŞLETİM GELİRLERİ
650.01.1.1	KATILIMCILAR
650.01.1.2	DEVLET KATKISI

650.01.9	DİĞER GELİRLER
650.02	YÖNETİM GİDERİ KESİNTİSİ
650.03	GİRİŞ AIDATI GELİRLERİ
650.03.1	GİRİŞTE ALINAN GİRİŞ AIDATI
650.03.2	ERTELENMİŞ GİRİŞ AIDATI
650.04	ARA VERME HALİNDE YÖNETİM GİDERİ KESİNTİSİ
650.05	ÖZEL HİZMET GİDERİ KESİNTİSİ
650.06	SERMAYE TAHSİS AVANSI DEĞER ARTIŞ GELİRLERİ
650.09	DİĞER GELİRLER
651	EMEKLİLİK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN GİDERLER (-)
651.01	TOPLAM FON GİDERLERİ
651.01.1	FON İŞLETİM GİDER KESİNTİSİ
651.01.1.1	KATILIMCILAR
651.01.1.2	DEVLET KATKISI
651.01.9	DİĞER GİDERLER
651.02	SERMAYE TAHSİS AVANSLARI DEĞER AZALIŞ GİDERLERİ
651.03	FAALİYET GİDERLERİ
651.03.1	ÜRETİM KOMİSYONU GİDERLERİ
651.03.1.1	BANKALAR ÜRETİM KOMİSYONU GİDERLERİ
651.03.1.2	ACENTELER ÜRETİM KOMİSYONU GİDERLERİ
651.03.1.3	DOĞRUDAN SATIŞ PERSONELİ ÜRETİM KOMİSYONU GİDERLERİ
651.03.1.9	DİĞER ÜRETİM KOMİSYONU GİDERLERİ
651.03.2	PERSONELE İLİŞKİN GİDERLER
651.03.3	YÖNETİM GİDERLERİ
651.03.4	ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
651.03.5	PAZARLAMA VE SATIŞ GİDERLERİ
651.03.6	DIŞARIDAN SAĞLANAN FAYDA VE HİZMET GİDERLERİ
651.03.9	DİĞER FAALİYET GİDERLERİ
651.04	CEZA ÖDEMELERİ
651.04.1	GECİKME ZAMMI
651.04.2	GECİKME CEZASI
651.09	DİĞER GİDERLER
66	YATIRIM VE FİNANSMAN FAALİYETLERİNDEN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR
660	FİNANSAL YATIRIMLARA İLİŞKİN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR
660.01	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN YATIRIM GELİRLERİ VE GİDERLERİ
660.01.1	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN YATIRIM GELİRLERİ
660.01.1.1	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARDAN ELDE EDİLEN GELİRLER
660.01.1.1.1	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR
660.01.1.1.2	HAZİNE BONOLARI
660.01.1.1.3	DEVLET TAHVİLLERİ
660.01.1.1.4	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
660.01.1.1.5	KAMU KİRA SERTİFİKALARI
660.01.1.1.6	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI
660.01.1.1.7	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI
660.01.1.1.9	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR
660.01.1.2	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARIN NAKDE ÇEVİRİLMESİNDEN ELDE EDİLEN KÂRLAR
660.01.1.2.1	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR

660.01.1.2.2	HAZİNE BONOLARI
660.01.1.2.3	DEVLET TAHVİLLERİ
660.01.1.2.4	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
660.01.1.2.5	KAMU KİRA SERTİFİKALARI
660.01.1.2.6	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI
660.01.1.2.7	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI
660.01.1.2.9	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR
660.01.1.3	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞER ARTIŞ KAZANÇLARI
660.01.1.3.1	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR
660.01.1.3.2	HAZİNE BONOLARI
660.01.1.3.3	DEVLET TAHVİLLERİ
660.01.1.3.4	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
660.01.1.3.5	KAMU KİRA SERTİFİKALARI
660.01.1.3.6	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI
660.01.1.3.7	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI
660.01.1.3.9	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR
660.01.2	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN YATIRIM GİDERLERİ
660.01.2.1	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARIN NAKDE ÇEVİRİLMESİ SONUCUNDA OLUŞAN ZARARLAR
660.01.2.1.1	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR
660.01.2.1.2	HAZİNE BONOLARI
660.01.2.1.3	DEVLET TAHVİLLERİ
660.01.2.1.4	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
660.01.2.1.5	KAMU KİRA SERTİFİKALARI
660.01.2.1.6	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI
660.01.2.1.7	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI
660.01.2.1.9	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR
660.01.2.2	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞER AZALIŞ ZARARLARI
660.01.2.2.1	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR
660.01.2.2.2	HAZİNE BONOLARI
660.01.2.2.3	DEVLET TAHVİLLERİ
660.01.2.2.4	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
660.01.2.2.5	KAMU KİRA SERTİFİKALARI
660.01.2.2.6	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI
660.01.2.2.7	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI
660.01.2.2.9	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR
660.02	İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN YATIRIM GELİRLERİ VE GİDERLERİ
660.02.1	İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN YATIRIM GELİRLERİ
660.02.1.1	İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLARDAN ELDE EDİLEN GELİRLER
660.02.1.1.1	HAZİNE BONOLARI
660.02.1.1.2	DEVLET TAHVİLLERİ
660.02.1.1.3	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
660.02.1.1.4	KAMU KİRA SERTİFİKALARI
660.02.1.1.5	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI
660.02.1.1.9	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

660.02.1.2	İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLARIN NAKDE ÇEVİRİLMESİNDEN ELDE EDİLEN KÂRLAR
660.02.1.2.1	HAZİNE BONOLARI
660.02.1.2.2	DEVLET TAHVİLLERİ
660.02.1.2.3	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
660.02.1.2.4	KAMU KİRA SERTİFİKALARI
660.02.1.2.5	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI
660.02.1.2.9	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR
660.02.2	İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN YATIRIM GİDERLERİ
660.02.2.1	İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLARIN NAKDE ÇEVİRİLMESİ SONUCUNDA OLUŞAN ZARARLAR
660.02.2.1.1	HAZİNE BONOLARI
660.02.2.1.2	DEVLET TAHVİLLERİ
660.02.2.1.3	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
660.02.2.1.4	KAMU KİRA SERTİFİKALARI
660.02.2.1.5	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI
660.02.2.1.9	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR
660.03	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN YATIRIM GELİRLERİ VE GİDERLERİ
660.03.1	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN YATIRIM GELİRLERİ
660.03.1.1	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARDAN ELDE EDİLEN GELİRLER
660.03.1.1.1	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR
660.03.1.1.2	HAZİNE BONOLARI
660.03.1.1.3	DEVLET TAHVİLLERİ
660.03.1.1.4	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
660.03.1.1.5	KAMU KİRA SERTİFİKALARI
660.03.1.1.6	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI
660.03.1.1.7	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI
660.03.1.1.9	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR
660.03.1.2	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARIN NAKDE ÇEVİRİLMESİNDEN ELDE EDİLEN KÂRLAR
660.03.1.2.1	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR
660.03.1.2.2	HAZİNE BONOLARI
660.03.1.2.3	DEVLET TAHVİLLERİ
660.03.1.2.4	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
660.03.1.2.5	KAMU KİRA SERTİFİKALARI
660.03.1.2.6	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI
660.03.1.2.7	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI
660.03.1.2.9	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR
660.03.1.3	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞER ARTIŞ KAZANÇLARI
660.03.1.3.1	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR
660.03.1.3.2	HAZİNE BONOLARI
660.03.1.3.3	DEVLET TAHVİLLERİ
660.03.1.3.4	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
660.03.1.3.5	KAMU KİRA SERTİFİKALARI
660.03.1.3.6	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI
660.03.1.3.7	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI
660.03.1.3.9	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

660.03.2	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN YATIRIM GİDERLERİ
660.03.2.1	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARIN NAKDE ÇEVİRİLMESİ SONUCUNDA OLUŞAN ZARARLAR
660.03.2.1.1	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR
660.03.2.1.2	HAZİNE BONOLARI
660.03.2.1.3	DEVLET TAHVİLLERİ
660.03.2.1.4	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
660.03.2.1.5	KAMU KİRA SERTİFİKALARI
660.03.2.1.6	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI
660.03.2.1.7	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI
660.03.2.1.9	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR
660.03.2.2	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞER AZALIŞ ZARARLARI
660.03.2.2.1	HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR
660.03.2.2.2	HAZİNE BONOLARI
660.03.2.2.3	DEVLET TAHVİLLERİ
660.03.2.2.4	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
660.03.2.2.5	KAMU KİRA SERTİFİKALARI
660.03.2.2.6	ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI
660.03.2.2.7	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI
660.03.2.2.9	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR
660.04	MEVDUAT HESAPLARINDAN ELDE EDİLEN GELİRLER
660.98	FİNANSAL YATIRIMLARDAN DİĞER GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR
660.98.1	FİNANSAL YATIRIMLARDAN DİĞER GELİR VE KÂRLAR
660.98.2	FİNANSAL YATIRIMLARDAN DİĞER GİDER VE ZARARLAR
660.99	RİSKİ HAYAT POLİÇESİ SAHİPLERİNE AİT FİNANSAL YATIRIMLARA İLİŞKİN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR
660.99.1	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR
660.99.2	İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR
660.99.3	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR
660.99.9	DİĞER FİNANSAL YATIRIMLARA İLİŞKİN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR
661	TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN KÂRLAR VE ZARARLAR
661.01	TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN KÂRLAR
661.01.1	ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN KÂRLAR
661.01.1.1	VADELİ İŞLEMLERDEN KÂRLAR
661.01.1.2	TAKAS İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR
661.01.1.3	FUTURES İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR
661.01.1.4	OPSİYON İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR
661.01.1.9	DİĞER İŞLEMLERDEN KÂRLAR
661.01.2	RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN KÂRLAR
661.01.2.1	GERÇEĞE UYGUN DEĞER RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN KÂRLAR
661.01.2.1.1	VADELİ İŞLEMLERDEN KÂRLAR
661.01.2.1.2	TAKAS İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR
661.01.2.1.3	FUTURES İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR
661.01.2.1.4	OPSİYON İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR
661.01.2.1.9	DİĞER İŞLEMLERDEN KÂRLAR
661.01.2.2	NAKİT AKIŞ RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN KÂRLAR

661.01.2.2.1	VADELİ İŞLEMLERDEN KÂRLAR
661.01.2.2.2	TAKAS İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR
661.01.2.2.3	FUTURES İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR
661.01.2.2.4	OPSİYON İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR
661.01.2.2.9	DİĞER İŞLEMLERDEN KÂRLAR
661.01.2.3	YURT DIŞINDAKİ NET YATIRIM RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN KÂRLAR
661.01.2.3.1	VADELİ İŞLEMLERDEN KÂRLAR
661.01.2.3.2	TAKAS İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR
661.01.2.3.3	FUTURES İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR
661.01.2.3.4	OPSİYON İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR
661.01.2.3.9	DİĞER İŞLEMLERDEN KÂRLAR
661.01.2.9	DİĞER RİSKLERDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN KÂRLAR
661.01.2.9.1	VADELİ İŞLEMLERDEN KÂRLAR
661.01.2.9.2	TAKAS İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR
661.01.2.9.3	FUTURES İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR
661.01.2.9.4	OPSİYON İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR
661.01.2.9.9	DİĞER İŞLEMLERDEN KÂRLAR
661.02	TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN ZARARLAR
661.02.1	ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN ZARARLAR
661.02.1.1	VADELİ İŞLEMLERDEN ZARARLAR
661.02.1.2	TAKAS İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR
661.02.1.3	FUTURES İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR
661.02.1.4	OPSİYON İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR
661.02.1.9	DİĞER İŞLEMLERDEN ZARARLAR
661.02.2	RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN ZARARLAR
661.02.2.1	GERÇEĞE UYGUN DEĞER RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN ZARARLAR
661.02.2.1.1	VADELİ İŞLEMLERDEN ZARARLAR
661.02.2.1.2	TAKAS İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR
661.02.2.1.3	FUTURES İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR
661.02.2.1.4	OPSİYON İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR
661.02.2.1.9	DİĞER İŞLEMLERDEN ZARARLAR
661.02.2.2	NAKİT AKIŞ RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN ZARARLAR
661.02.2.2.1	VADELİ İŞLEMLERDEN ZARARLAR
661.02.2.2.2	TAKAS İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR
661.02.2.2.3	FUTURES İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR
661.02.2.2.4	OPSİYON İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR
661.02.2.2.9	DİĞER İŞLEMLERDEN ZARARLAR
661.02.2.3	YURT DIŞINDAKİ NET YATIRIM RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN ZARARLAR
661.02.2.3.1	VADELİ İŞLEMLERDEN ZARARLAR
661.02.2.3.2	TAKAS İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR
661.02.2.3.3	FUTURES İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR
661.02.2.3.4	OPSİYON İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR
661.02.2.3.9	DİĞER İŞLEMLERDEN ZARARLAR
661.02.2.9	DİĞER RİSKLERDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN ZARARLAR
661.02.2.9.1	VADELİ İŞLEMLERDEN ZARARLAR
661.02.2.9.2	TAKAS İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR
661.02.2.9.3	FUTURES İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR
661.02.2.9.4	OPSİYON İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR
661.02.2.9.9	DİĞER İŞLEMLERDEN ZARARLAR

662	KAMBİYO KÂR VE ZARARLARI
662.01	KAMBİYO KÂRLARI
662.02	KAMBİYO ZARARLARI (-)
663	BEKLENEN ZARAR KARŞILIĞI GİDERLERİ (-)
663.01	FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN BEKLENEN ZARAR KARŞILIĞI GİDERLERİ
663.02	ALACAKLARA İLİŞKİN BEKLENEN ZARAR KARŞILIĞI GİDERLERİ
663.03	SÖZLEŞME VARLIKLARINA İLİŞKİN BEKLENEN ZARAR KARŞILIĞI GİDERLERİ
663.04	KİRALAMA ALACAKLARINA İLİŞKİN BEKLENEN ZARAR KARŞILIĞI GİDERLERİ
663.99	DİĞER BEKLENEN ZARAR KARŞILIĞI GİDERLERİ
664	ORTAKLIKLARDAKİ YATIRIMLARDAN KAYNAKLANAN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR
664.01	ORTAKLIKLARDAKİ YATIRIMLARDAN ELDE EDİLEN GELİR VE KÂRLAR
664.01.1	TEMETTÜ
664.01.2	DEĞER ARTIŞLARI
664.01.3	SATIŞ KÂRLARI
664.01.9	DİĞER
664.02	ORTAKLIKLARDAKİ YATIRIMLARDAN KAYNAKLANAN GİDER VE ZARARLAR (-)
664.02.1	DEĞER AZALIŞLARI
664.02.2	SATIŞ ZARARLARI
664.02.9	DİĞER
665	ÖZKAYNAK YÖNTEMİ İLE ÖLÇÜLEN YATIRIMLARIN KÂRLARINDAN (ZARARLARINDAN) PAYLAR
665.01	ÖZKAYNAK YÖNTEMİ İLE ÖLÇÜLEN YATIRIMLARIN KÂRLARINDAN PAYLAR
665.02	ÖZKAYNAK YÖNTEMİ İLE ÖLÇÜLEN YATIRIMLARIN ZARARLARINDAN PAYLAR (-)
666	YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLERDEN KAYNAKLANAN GELİR VE KAZANÇLAR İLE GİDER VE ZARARLAR
666.01	YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLERDEN ELDE EDİLEN GELİR VE KAZANÇLAR
666.01.1	KİRA GELİRLERİ
666.01.2	DEĞER ARTIŞLARI
666.01.3	SATIŞ KÂRLARI
666.01.9	DİĞER
666.02	YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLERDEN KAYNAKLANAN GİDER VE ZARARLAR (-)
666.02.1	DEĞER AZALIŞLARI
666.02.2	SATIŞ ZARARLARI
666.02.9	DİĞER
667	MADDİ VE MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLARDAN KAYNAKLANAN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR
667.01	MADDİ VE MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLARDAN ELDE EDİLEN GELİR VE KÂRLAR
667.01.1	KİRA GELİRLERİ
667.01.2	DEĞER ARTIŞLARI
667.01.3	SATIŞ KÂRLARI
667.01.9	DİĞER
667.02	MADDİ VE MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLARDAN KAYNAKLANAN GİDER VE ZARARLAR
667.02.1	DEĞER AZALIŞLARI
667.02.2	SATIŞ ZARARLARI
667.02.9	DİĞER
668	DİĞER YATIRIM GELİRLERİ VE GİDERLERİ
668.01	DİĞER YATIRIM GELİRLERİ
668.02	DİĞER YATIRIM GİDERLERİ (-)
668.02.1	YATIRIM YÖNETİM GİDERLERİ

668.02.9	DİĞER GİDERLER
669	FİNANSMAN GELİRLERİ VE GİDERLERİ
669.01	FİNANSMAN GELİRLERİ
669.02	FİNANSMAN GİDERLERİ (-)
669.02.1	FİNANSAL BORÇLANMA MALİYETLERİ
669.02.1.1	FAİZ GİDERLERİ
669.02.1.2	ÇIKARILMIŞ MENKUL KIYMETLERE VERİLEN FAİZLER
669.02.1.9	DİĞER BORÇLANMA MALİYETLERİ
669.02.2	KİRALAMA İŞLEMLERİNE İLİŞKİN FAİZ GİDERLERİ
669.02.9	DİĞER FİNANSMAN GİDERLERİ
67	DİĞER FAALİYETLERDEN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR
670	FAALİYET GİDERLERİ
671	AMORTİSMAN VE İTFA PAYI GİDERLERİ
672	SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN OLUŞAN NAKİT AKIŞLARININ DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ, GRUBUN FİNANSAL TABLOYA ALINMASINDAN SONRA
673	KARŞILIKLAR HESABI (+/-)
673.01	KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR
673.02	KARŞILIK GİDERLERİ (-/+)
673.02.1	ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALARA İLİŞKİN KARŞILIK GİDERLERİ (-)
673.02.1.1	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI GİDERİ (-)
673.02.1.2	SOSYAL YARDIM SANDIĞI VARLIK AÇIKLARI KARŞILIĞI GİDERİ (-)
673.02.1.3	KULLANILMAMIŞ İZİN KARŞILIĞI GİDERİ (-)
673.02.1.9	ÇALIŞANLARA SAĞLANACAK DİĞER FAYDALARA İLİŞKİN KARŞILIK GİDERLERİ (-)
673.02.2	DAVA KARŞILIK GİDERİ (-)
673.02.3	ŞÜPHELİ ALACAKLAR KARŞILIĞI GİDERİ (-)
673.02.4	DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI GİDERİ (-)
673.09	DİĞER KARŞILIKLAR (-)
674	ENFLASYON DÜZELTMESİ HESABI (+/-)
674.01	ENFLASYON DÜZELTMESİ KÂRLARI
674.02	ENFLASYON DÜZELTMESİ ZARARLARI (-)
678	DİĞER GELİR VE KARLAR İLE DİĞER GİDER VE ZARARLAR
678.01	ÖZELLİKLİ SİGORTALAR HESABI
678.01.1	ZORUNLU DEPREM SİGORTASI KOMİSYON GELİR VE GİDERLERİ
678.01.1.1	ZORUNLU DEPREM SİGORTASI KOMİSYON GELİRLERİ
678.01.1.2	ZORUNLU DEPREM SİGORTASI KOMİSYON GİDERLERİ
678.01.2	DEVLET DESTEKLİ TARIM SİGORTASI KOMİSYON GELİR VE GİDERLERİ
678.01.2.1	DEVLET DESTEKLİ TARIM SİGORTASI KOMİSYON GELİRLERİ
678.01.2.2	DEVLET DESTEKLİ TARIM SİGORTASI KOMİSYON GİDERLERİ
678.01.3	SİGORTA HAVUZLARINDAN ELDE EDİLEN GELİRLER
678.02	KANUNEN KABUL EDİLMİYEN GİDERLER (-)
678.08	DİĞER GELİR VE KÂRLAR
678.09	DİĞER GİDER VE ZARARLAR (-)
679	ÖNCEKİ YIL GELİR VE KÂRLARI İLE ÖNCEKİ YIL GİDER VE ZARARLARI
679.01	ÖNCEKİ YIL GELİR VE KÂRLARI
679.02	ÖNCEKİ YIL GİDER VE ZARARLARI (-)
68	DURDURULAN FAALİYETLERDEN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR
680	DURDURULAN FAALİYETLER – NET SATIŞ HASILATI
681	DURDURULAN FAALİYETLER – DİĞER GELİR VE KAZANÇLAR
682	DURDURULAN FAALİYETLER – GİDER VE ZARARLAR (-)
683	DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DEĞER ARTIŞ VE SATIŞ KAZANÇLARI
683.01	DEĞER ARTIŞLARI
683.02	SATIŞ KÂRLARI

684	DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DEĞER AZALIŞ VE SATIŞ ZARARLARI (-)
684.01	DEĞER AZALIŞLARI
684.02	SATIŞ ZARARLARI
69	DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI
690	SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI
691	SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI (-)
692	SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER ERTELENMİŞ VERGİ GELİR VE GİDER ETKİSİ (+/-)
692.01	ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI GELİRİ
692.02	ERTELENMİŞ VERGİ BORCU GELİRİ
692.03	ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI GİDERİ (-)
692.04	ERTELENMİŞ VERGİ BORCU GİDERİ (-)
693	SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI (+/-)
694	DURDURULAN FAALİYETLER DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI
695	DURDURULAN FAALİYETLER DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI (-)
696	DURDURULAN FAALİYETLER ERTELENMİŞ VERGİ GELİR VE GİDER ETKİSİ (+/-)
696.01	ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI GELİRİ
696.02	ERTELENMİŞ VERGİ BORCU GELİRİ
696.03	ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI GİDERİ (-)
696.04	ERTELENMİŞ VERGİ BORCU GİDERİ (-)
697	DURDURULAN FAALİYETLER DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI (+/-)
699	DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI (+/-)
699.01	ANA ORTAKLIK DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI (+/-)
699.02	KONTROL GÜCÜ OLMAYAN PAYLAR DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI (+/-)
9	NAZIM HESAPLAR
90-94	BORÇLU NAZIM HESAPLAR
900	ALINAN GARANTİ, KEFALETLER VE DİĞER TEMİNATLAR
900.01	ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI
900.02	ALINAN İPOTEK SENETLERİ
900.03	TEMİNATA ALINAN HAZİNE BONOSU VE DEVLET TAHVİLİ
900.04	ALINAN DİĞER GARANTİ, KEFALET VE TEMİNATLAR
901	ALACAK SENETLERİ CÜZDANI
901.01	PORTFÖYDEKİ SENETLER
901.02	TAHSİLE VERİLEN SENETLER
901.03	KARŞILIKSIZ PROTESTOLU SENETLER
901.04	TAKİPTEKİ SENETLER
902	ÇEKLER CÜZDANI
902.01	PORTFÖYDEKİ ÇEKLER
902.02	TAHSİLE VERİLEN ÇEKLER
902.03	KARŞILIKSIZ ÇEKLER
902.04	TAKİPTEKİ ÇEKLER
903	ŞİRKETÇE VERİLEN GARANTİ VE KEFALETLER
903.01	VERİLEN TEMİNAT MEKTUPLARI
903.02	VERİLEN İPOTEK SENETLERİ
903.03	VERİLEN KEFALET SENETLERİ
903.04	VERİLEN MENKUL KIYMETLER
903.05	KREDİ KARŞILIĞI VERİLEN SENETLER
903.06	VERİLEN DİĞER TEMİNATLAR
904	ŞİRKETÇE TAAHHÜT EDİLEN SİGORTA TEMİNATLARI
904.01	YANGIN
904.02	KÂR KAYBI

904.03	MADEN ÇALIŞANLARI ZORUNLU FERDİ KAZA
904.04	DOĞRUDAN KEFALET
904.05	DOLAYLI KEFALET
904.06	DEVLET DESTEKLİ TİCARİ ALACAK
904.07	BİNA TAMAMLAMA
904.08	EMTEA
904.09	KIYMET
904.10	TEKNE
904.11	RAYLI ARAÇLAR GENEL
904.12	ZORUNLU KARAYOLU TAŞIMACILIK MALİ SORUMLULUK
904.13	ZORUNLU TRAFİK
904.14	MOTORLU KARA TAŞIT ARAÇLARI İHTİYARİ MALİ SORUMLULUK
904.15	MOTORLU KARA TAŞITLARI ARAÇLARI KASKO
904.16	KARAYOLU YOLCU TAŞIMACILIĞI ZORUNLU KOLTUK FERDİ KAZA
904.17	İŞVEREN MALİ SORUMLULUK
904.18	ÜÇÜNCÜ ŞAHISLARA KARŞI MALİ SORUMLULUK
904.19	ASANSÖR KAZALARINDA ÜÇÜNCÜ ŞAHISLARA KARŞI MALİ SORUMLULUK
904.20	ÇEVRE KİRLİLİĞİ MALİ SORUMLULUK SİGORTASI
904.21	CAM KIRILMASI
904.22	HIRSIZLIK
904.23	TÜPGAZ ZORUNLU SORUMLULUK
904.24	TEHLİKELİ MADDELER ZORUNLU SORUMLULUK
904.25	UÇAK TEKNE
904.26	UÇAK MALİ MESULİYET
904.27	UÇAK YOLCU KAZA
904.28	TIBBİ KÖTÜ UYGULAMAYA İLİŞKİN ZORUNLU MALİ SORUMLULUK
904.29	ÖZEL GÜVENLİK MALİ SORUMLULUK
904.30	ZORUNLU SETİFİKA MALİ SORUMLULUK
904.31	MESLEKİ SORUMLULUK
904.32	KIYI TESİSLERİ DENİZ KİRLİLİĞİ ZORUNLU MALİ SORUMLULUK
904.33	TEKNE SORUMLULUK
904.34	EMNİYETİ SUİSTİMAL
904.35	MOTORLU KARA TAŞITLARI DIŞINDAKİ KARA TAŞITLARI
904.36	NEHİR ARAÇLARI
904.37	GÖL ARAÇLARI
904.38	İHTİYARİ DEPREM
904.39	SEL
904.40	DEPREM VE SEL DIŞINDAKİ DOĞAL AFETLER
904.41	NÜKLEER ENERJİ
904.42	TOPRAK KAYMASI
904.43	TASİTLİ KREDİ
904.44	UZUN VADELİ KONUT KREDİSİ
904.45	TARIM KREDİSİ
904.46	İSTİHDAM
904.47	GELİR YETERSİZLİĞİ
904.48	FERDİ KAZA
904.49	UZUN SÜRELİ FERDİ KAZA
904.50	HAVA ŞARTLARI
904.51	GENEL GİDERLER
904.52	BEKLENMEYEN TİCARİ GİDERLER
904.53	KREDİ
904.54	İHRACAT KREDİ

904.55	PİYASA DEĞERİNDEKİ KAYIP
904.56	KİRA VE GELİR KAYBI
904.57	DİĞER FİNANSAL KAYIPLAR
904.58	HUKUKSAL KORUMA
904.59	PATLAMA
904.60	MAKİNA KIRILMASI
904.61	MONTAJ
904.62	İNŞAAT
904.63	ELEKTRONİK CİHAZ
904.64	YAPI DENETİMİ ZORUNLU MALİ SORUMLULUK
904.65	DENİZYOLU YOLCU TAŞIMACILIĞI ZORUNLU MALİ SORUMLULUK
904.66	ÜRÜN SORUMLULUK
904.67	SU ÜRÜNLERİ
904.68	DOLU SERA
904.69	HAYVAN HAYAT
904.70	KÜMES HAYVAN HAYAT
904.71	HASTALIK
904.72	SAĞLIK
904.73	SEYAHAT SAĞLIK
904.74	SEYAHAT ARAÇ DESTEK
904.75	İRAT ÖDEMELERİ
904.76	DİĞERLERİ
904.77	EVLİLİK/DOĞUM SİGORTASI
904.78	YATIRIM FONLU SİGORTALAR
904.79	SERMAYE İTFA SİGORTASI
904.80	FON YÖNETİM SİGORTASI
904.81	HASTALIK
904.82	SAĞLIK
904.83	DESTEK GENEL
904.84	TONTİN
905	ŞİRKETÇE GÖSTERİLEN KANUNİ TEMİNATLAR
905.01	HAYAT DIŞI BRANŞLAR İÇİN BLOKE TEMİNATLAR
905.01.1	BANKALAR
905.01.1.1	TÜRK PARASI
905.01.1.2	YABANCI PARA
905.01.2	HAZİNE BONOLARI
905.01.3	DEVLET TAHVİLLERİ
905.01.4	HİSSE SENETLERİ
905.01.5	KAMU SEKTÖRÜ BONO, TAHVİL VE KİRA SERTİFİKALARI
905.01.6	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
905.01.7	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI
905.01.8	OECD'YE ÜYE ÜLKE DEVLETLERİ TARAFINDAN İHRAÇ EDİLMİŞ BORÇLANMA SENETLERİ
905.01.9	YATIRIM RİSKİ SİGORTALILARA AİT YATIRIMLAR
905.01.10	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR
905.02	HAYAT BRANŞI İÇİN BLOKE TEMİNATLAR
905.02.1	BANKALAR
905.02.1.1	TÜRK PARASI
905.02.1.2	YABANCI PARA
905.02.2	HAZİNE BONOLARI
905.02.3	DEVLET TAHVİLLERİ
905.02.4	HİSSE SENETLERİ

905.02.5	KAMU SEKTÖRÜ BONO, TAHVİL VE KİRA SERTİFİKALARI
905.02.6	ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ
905.02.7	YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI
905.02.8	OECD'YE ÜYE ÜLKE DEVLETLERİ TARAFINDAN İHRAÇ EDİLMİŞ BORÇLANMA SENETLERİ
905.02.9	YATIRIM RİSKİ SİGORTALILARA AİT YATIRIMLAR
905.02.10	DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR
906	TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR
906.01	ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR
906.01.1	VADELİ İŞLEMLER
906.01.2	TAKAS İŞLEMLERİ
906.01.3	FUTURES İŞLEMLERİ
906.01.4	OPSİYONLAR
906.01.9	DİĞER
906.02	RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR
906.02.1	GERÇEĞE UYGUN DEĞER RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR
906.02.1.1	VADELİ İŞLEMLER
906.02.1.2	TAKAS İŞLEMLERİ
906.02.1.3	FUTURES İŞLEMLERİ
906.02.1.4	OPSİYONLAR
906.02.1.9	DİĞER
906.02.2	NAKİT AKIŞ RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR
906.02.2.1	VADELİ İŞLEMLER
906.02.2.2	TAKAS İŞLEMLERİ
906.02.2.3	FUTURES İŞLEMLERİ
906.02.2.4	OPSİYONLAR
906.02.2.9	DİĞER
906.02.3	YURT DIŞINDAKİ NET YATIRIM RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR
906.02.3.1	VADELİ İŞLEMLER
906.02.3.2	TAKAS İŞLEMLERİ
906.02.3.3	FUTURES İŞLEMLERİ
906.02.3.4	OPSİYONLAR
906.02.3.9	DİĞER
906.02.9	DİĞER RİSKLERDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR
906.02.9.1	VADELİ İŞLEMLER
906.02.9.2	TAKAS İŞLEMLERİ
906.02.9.3	FUTURES İŞLEMLERİ
906.02.9.4	OPSİYONLAR
906.02.9.9	DİĞER
907	ÜRETİMİNE ARACILIK EDİLEN SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN PRİM ÜRETİMİ
907.01	ZORUNLU DEPREM SİGORTASI PRİM ÜRETİMİ
907.02	DEVLET DESTEKLİ TARIM SİGORTASI PRİM ÜRETİMİ
907.03	YEŞİLKART SİGORTASI PRİM ÜRETİMİ
930	BİREYSEL EMEKLİLİK PLAN ADETLERİ
930.01	FERDİ PLANLAR
930.02	GRUBA BAĞLI BİREYSEL EMEKLİLİK PLANLARI
930.03	İŞVEREN GRUP EMEKLİLİK PLANLARI
930.04	OTOMATİK KATILIM PLANLARI
931	SÖZLEŞME / SERTİFİKA SAYISI
931.01	FERDİ PLANLAR
931.02	GRUBA BAĞLI BİREYSEL EMEKLİLİK PLANLARI
931.03	İŞVEREN GRUP EMEKLİLİK PLANLARI

931.04	OTOMATİK KATILIM PLANLARI
932	KATILIMCI SAYISI
932.01	GÖNÜLLÜ BES
932.02	OTOMATİK KATILIM
933	KATILIMCILARDAN ALINAN KATKI PAYI
933.01	FERDİ PLANLAR
933.02	GRUBA BAĞLI BİREYSEL EMEKLİLİK PLANLARI
933.03	İŞVEREN GRUP EMEKLİLİK PLANLARI
933.04	OTOMATİK KATILIM PLANLARI
934	DEVLET KATKI PAYI
934.01	FERDİ PLANLAR
934.02	GRUBA BAĞLI BİREYSEL EMEKLİLİK PLANLARI
934.03	İŞVEREN GRUP EMEKLİLİK PLANLARI
934.04	OTOMATİK KATILIM PLANLARI
935	KATILIMCI KATKI PAYINA İLİŞKİN BİRİKİM TUTARI
935.01	FERDİ PLANLAR
935.02	GRUBA BAĞLI BİREYSEL EMEKLİLİK PLANLARI
935.03	İŞVEREN GRUP EMEKLİLİK PLANLARI
935.04	OTOMATİK KATILIM PLANLARI
936	DEVLET KATKISINA İLİŞKİN BİRİKİM TUTARI
936.01	FERDİ PLANLAR
936.02	GRUBA BAĞLI BİREYSEL EMEKLİLİK PLANLARI
936.03	İŞVEREN GRUP EMEKLİLİK PLANLARI
936.04	OTOMATİK KATILIM PLANLARI
940	DİĞER BORÇLU NAZIM HESAPLAR
95-99	ALACAKLI NAZIM HESAPLAR
950	GARANTİ KEFALET VE DİĞER TEMİNATLARDAN ALACAKLILAR
950.01	TEMİNAT MEKTUPLARINDAN ALACAKLILAR
950.02	İPOTEK SENETLERİNDEN ALACAKLILAR
950.03	TEMİNATA ALINAN MENKUL KIYMETLERDEN ALACAKLILAR
950.04	ALINAN DİĞER TEMİNATLARDAN ALACAKLILAR
951	ALACAK SENETLERİNDEN ALACAKLILAR
951.01	ACENTELER
951.02	SİGORTALILAR
951.03	SOVTAJ VE RÜCU SENETLERİ ALACAKLILARI
951.04	DİĞER
952	ÇEKLERDEN ALACAKLILAR
952.01	ACENTELER
952.02	SİGORTALILAR
952.03	SOVTAJ VE RÜCU ALACAKLILARI
952.99	DİĞER
953	ŞİRKETÇE VERİLEN GARANTİ VE KEFALETLER
953.01	BANKALARA
953.02	SİGORTA ŞİRKETLERİNE
953.03	YARGI ORGANLARINA
953.04	GÜMRÜK İDARELERİNE
953.99	DİĞER ŞİRKET VE KURULUŞLARA
954	ŞİRKETÇE TAAHHÜT EDİLEN SİGORTA TEMİNATLARINDAN ALACAKLILAR
955	ŞİRKETÇE GÖSTERİLEN KANUNİ TEMİNATLAR
955.01	HAYAT DIŞI BRANŞLAR İÇİN BLOKE TEMİNATLAR
955.02	HAYAT BRANŞI İÇİN BLOKE TEMİNATLAR
956	TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR

956.01	ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR
956.02	RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR
957	ÜRETİMİNE ARACILIK EDİLEN SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN PRİM ÜRETİMİ
957.01	ZORUNLU DEPREM SİGORTASI PRİM ÜRETİMİ
957.02	DEVLET DESTEKLİ TARIM SİGORTASI PRİM ÜRETİMİ
957.03	YEŞİLKART SİGORTASI PRİM ÜRETİMİ
980	BİREYSEL EMEKLİLİK PLAN ADETLERİ
981	SÖZLEŞME / SERTİFİKA SAYISI
982	KATILIMCI SAYISI
983	KATILIMCILARDAN ALINAN KATKI PAYI
984	DEVLET KATKI PAYI
985	KATILIMCI KATKI PAYINA İLİŞKİN BİRİKİM TUTARI
986	DEVLET KATKISINA İLİŞKİN BİRİKİM TUTARI
990	DİĞER ALACAKLI NAZIM HESAPLAR

Ek-2: Sigortacılık Tekdüzen Hesap Planı İzahnamesi

1-2 VARLIKLAR

Varlıklar; şirketin normal faaliyet döngüsü içinde paraya çevrilmesini beklediği ya da satmayı veya tüketmeyi amaçladığı tüm varlıkları kapsar. Varlıklar; nakit ve nakit benzeri varlıklar, finansal varlıklar, türev finansal araçlara ilişkin varlıklar, riski hayat poliçesi sahiplerine ait finansal yatırımlar, sigorta sözleşmelerine ilişkin varlıklar, elde tutulan reasürans sözleşmelerine ilişkin varlıklar, emeklilik faaliyetlerine ilişkin varlıklar, diğer alacaklar, ortaklıklardaki yatırımlar, maddi duran varlıklar, maddi olmayan duran varlıklar, satış amaçlı sınıflandırılan duran varlıklar ve diğer varlıklar şeklinde bölümlenir.

10 NAKİT VE NAKİT BENZERİ VARLIKLAR

Bu grup, nakit olarak elde veya bankada bulunan varlıklar ile istenildiği zaman değer kaybına uğramadan paraya çevrilme imkânı bulunan varlıkları (finansal varlıklar hariç) kapsar.

100 KASA

Şirketin elinde bulunan Türk parası veya yabancı paraların Türk parası karşılıklarının izlendiği hesaptır.

100.01 TÜRK PARASI

Ülkemizde tedavülde bulunan banknot ve madeni paraların şirkete yatırılmasından veya çekilmesinden kaynaklanan işlemlerin kaydedildiği bir hesaptır. Bu hesap aktif nitelikli olup bakiyesi Türk parası mevcudunu gösterir. Kasaya girişler hesaba borç, kasadan çıkışlar ise alacak olarak kaydedilir. Hesap daima borç bakiyesi verir veya sıfır olur. Hiçbir şekilde alacak bakiyesi vermez.

100.02 YABANCI PARA

Alım satım konusu yapılan yabancı paraların sabit fiyat üzerinden kaydedildiği aktif nitelikli bir hesaptır. Satın alınan efektif türlerine göre açılan ilgili yardımcı föylere borç, satışı yapılan efektifler de türlerine göre açılan ilgili yardımcı föylere alacak kaydedilir. Hesap sabit fiyat üzerinden çalıştığı için raporlama dönemlerinde değerleme işleminden geçirilerek bakiyesi Türk parasına dönüştürülür.

101 ALINAN ÇEKLER

Bu hesap, şirketin prim alacağı dışında gerçek ve tüzel kişiler tarafından işletmeye verilmiş ancak henüz tahsil için bankaya verilmemiş veya ciro edilmemiş olan Türk parası veya yabancı para cinsinden alınan çeklerin Türk parası karşılıklarının izlenmesini sağlar. Vadeli çek olarak kullanılan çekler bu hesaba yazılmamalıdır. Alınan çeklerin yazılı değerleri ile borç, bankadan tahsil veya ciro edildiğinde alacak kaydedilir.

101.01 TÜRK PARASI

Bu hesapta Türk parası üzerinden olan çekler izlenir.

101.02 YABANCI PARA

Bu hesapta yabancı para üzerinden olan çekler izlenir. Hesap sabit fiyat üzerinden çalıştığı için raporlama dönemlerinde değerleme işleminden geçirilerek bakiyesi Türk parasına dönüştürülür.

102 BANKALAR

Şirket tarafından yurt içi ve yurt dışı banka ve benzeri finans kurumlarına yatırılan ve bunlardan çekilen paralar ile yabancı paraların Türk parası karşılıklarının izlendiği hesaptır.

102.01 YURT İÇİ BANKALAR

Şirket tarafından yurt içi banka ve benzeri finans kurumlarına yatırılan ve bunlardan çekilen paralar ile yabancı paraların Türk parası karşılıklarının izlendiği hesaptır.

102.01.1 VADESİZ

Vadesiz olarak yurt içi banka ve finans kurumlarına yatırılan paraların izlendiği hesaptır.

102.01.1.1 TÜRK PARASI

Şirket tarafından yurt içi banka ve benzeri finans kurumlarına yatırılan ve bunlardan çekilen Türk parasının izlendiği hesaptır. Bankalara Türk parası olarak veya hesaben yatırılan değerler borç, çekilen tutarlar ile üçüncü kişilerce tahsil edildiği anlaşılan çek ve ödeme emirleri alacak kaydedilir.

102.01.1.2 YABANCI PARA

Şirket tarafından yurt içi banka ve benzeri finans kurumlarına yatırılan ve bunlardan çekilen yabancı paranın izlendiği hesaptır. Bankalara yabancı para olarak veya hesaben yatırılan değerler borç, çekilen tutarlar ile üçüncü kişilerce tahsil edildiği anlaşılan çek ve ödeme emirleri alacak kaydedilir. Hesabın bakiyesi raporlama dönemlerinde değerleme işleminden geçirilerek Türk parasına dönüştürülür.

102.01.1.3 KIYMETLİ MADENLER

Şirket tarafından yurt içi banka ve benzeri finans kurumları nezdinde açılan kıymetli maden hesapları gram olarak bu hesapta izlenir ve dönem sonlarında değerlemeye tabi tutularak bakiyesi Türk parasına dönüştürülür.

102.01.2 VADELİ

Vadeli olarak yurt içi banka ve benzeri finans kurumlarına yatırılan paraların izlendiği hesaptır.

102.01.2.1 TÜRK PARASI

Şirket tarafından yurt içi banka ve benzeri finans kurumlarına vadeli olarak yatırılan ve bunlardan çekilen Türk parasının izlendiği hesaptır. Bankalara para olarak veya hesaben yatırılan değerler borç, çekilen tutarlar ile üçüncü kişilerce tahsil edildiği anlaşılan çek ve ödeme emirleri alacak kaydedilir.

102.01.2.2 YABANCI PARA

Şirket tarafından yurt içi banka ve benzeri finans kurumlarına vadeli olarak yatırılan ve bunlardan çekilen yabancı paraların izlendiği hesaptır. Bankalara yabancı para olarak veya hesaben yatırılan değerler borç, çekilen tutarlar ile üçüncü kişilerce tahsil edildiği anlaşılan çek ve ödeme emirleri alacak kaydedilir. Hesabın bakiyesi raporlama dönemlerinde değerleme işleminden geçirilerek Türk parasına dönüştürülür.

102.01.2.3 KIYMETLİ MADENLER

Şirket tarafından yurt içi banka ve benzeri finans kurumları nezdinde açılan kıymetli maden hesapları gram olarak bu hesapta izlenir ve dönem sonlarında değerlemeye tabi tutularak bakiyesi Türk parasına dönüştürülür.

102.02 YURT DIŞI BANKALAR

Şirket tarafından yurt dışı banka ve benzeri finans kurumlarına yatırılan ve bunlardan çekilen Türk parası ile yabancı paraların Türk parası karşılıklarının izlendiği hesaptır.

102.02.1 VADESİZ

Vadesiz olarak yurt dışı banka ve finans kurumlarına yatırılan paraların izlendiği hesaptır.

102.02.1.1 TÜRK PARASI

Şirket tarafından yurt dışı banka ve benzeri finans kurumlarına yatırılan ve bunlardan çekilen Türk parasının izlendiği hesaptır. Bankalara Türk parası olarak veya hesaben yatırılan değerler borç, çekilen tutarlar ile üçüncü kişilerce tahsil edildiği anlaşılan çek ve ödeme emirleri alacak kaydedilir.

102.02.1.2 YABANCI PARA

Şirket tarafından yurt dışı banka ve benzeri finans kurumlarına yatırılan ve bunlardan çekilen yabancı paranın izlendiği hesaptır. Bankalara yabancı para olarak veya hesaben yatırılan değerler borç, çekilen tutarlar ile üçüncü kişilerce tahsil edildiği anlaşılan çek ve ödeme emirleri alacak kaydedilir. Hesabın bakiyesi raporlama dönemlerinde değerleme işleminden geçirilerek Türk parasına dönüştürülür.

102.02.1.3 KIYMETLİ MADENLER

Şirket tarafından yurt dışı banka ve benzeri finans kurumları nezdinde açılan kıymetli maden hesapları gram olarak bu hesapta izlenir ve dönem sonlarında değerlemeye tabi tutularak bakiyesi Türk parasına dönüştürülür.

102.02.2 VADELİ

Vadeli olarak yurt dışı banka ve benzeri finans kurumlarına yatırılan paraların izlendiği hesaptır.

102.02.2.1 TÜRK PARASI

Şirket tarafından yurt dışı banka ve benzeri finans kurumlarına vadeli olarak yatırılan ve bunlardan çekilen Türk parasının izlendiği hesaptır. Bankalara para olarak veya hesaben yatırılan değerler borç, çekilen tutarlar ile üçüncü kişilerce tahsil edildiği anlaşılan çek ve ödeme emirleri alacak kaydedilir.

102.02.2.2 YABANCI PARA

Şirket tarafından yurt dışı banka ve benzeri finans kurumlarına vadeli olarak yatırılan ve bunlardan çekilen yabancı paraların izlendiği hesaptır. Bankalara yabancı para olarak veya hesaben yatırılan değerler borç, çekilen tutarlar ile üçüncü kişilerce tahsil edildiği anlaşılan çek ve ödeme emirleri alacak kaydedilir. Hesabın bakiyesi raporlama dönemlerinde değerleme işleminden geçirilerek Türk parasına dönüştürülür.

102.02.2.3 KIYMETLİ MADENLER

Şirket tarafından yurt dışı banka ve benzeri finans kurumları nezdinde açılan kıymetli maden hesapları gram olarak bu hesapta izlenir ve dönem sonlarında değerlemeye tabi tutularak bakiyesi Türk parasına dönüştürülür.

103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ (-)

Şirketin üçüncü kişilere bankalardan çekle veya ödeme emri ile yapacağı ödemeler bu hesapta izlenir. Bu hesapta izlenen çekler karşı tarafça her an tahsil edilebilir olan ancak henüz tahsil için bankaya verilmemiş çeklerdir. Vadeli olarak düzenlenen çekler bu hesaba yazılmamalıdır. Kişilere çek ve ödeme emri verildiğinde hesaba alacak; çek ve ödeme emirlerinin bankadan tahsil edildiği anlaşıldığında bu hesaba borç, bankalar hesabına alacak kaydedilir.

103.01 TÜRK PARASI

Bu hesapta Türk parası üzerinden olan çek ve ödeme emirleri izlenir.

103.02 YABANCI PARA

Bu hesapta yabancı para üzerinden olan çek ve ödeme emirleri izlenir. Hesap sabit fiyat üzerinden çalıştığı için raporlama dönemlerinde değerleme işleminden geçirilerek bakiyesi Türk parasına dönüştürülür.

104 BANKA GARANTİLİ KREDİ KARTI ALACAKLARI

Bu hesap, bankalarla yapılan anlaşmalar çerçevesinde, tahsilinde banka garantisi bulunan ve nakit benzeri varlık olarak kabul edilen kredi kartlarından alacakların izlenmesinde kullanılır. Sigorta ettirenin ödeme yükümlülüğünü tamamladığı ve vadesi gelmiş olan banka garantili kredi kartı alacakları sigorta sözleşmelerine ilişkin nakit akışlarından çıkarılarak bu hesaba kaydedilir. Tahsilinde banka garantisi taşımayan kredi kartı alacakları bu grupta değil, alacak hesapları arasında izlenir.

105 KIYMETLİ MADENLER

Şirketlerce edinilen basılı ve külçe halindeki kıymetli madenler gram olarak bu hesapta izlenir ve dönem sonlarında değerlemeye tabi tutularak bakiyesi Türk parasına dönüştürülür.

108 NAKİT VE NAKİT BENZERİ DİĞER VARLIKLAR

Yukarıda sayılanlar dışındaki hazır değerleri kapsar. Bu değerler elde edildiğinde hesabın borcuna, elden çıkarıldığında da hesabın alacağına kaydedilir.

108.01 TÜRK PARASI

Bu hesapta Türk parası üzerinden olan diğer nakit ve nakit benzeri varlıklar izlenir.

108.02 YABANCI PARA

Bu hesapta yabancı para üzerinden olan diğer nakit ve nakit benzeri varlıklar izlenir. Hesap sabit fiyat üzerinden çalıştığı için raporlama dönemlerinde değerleme işleminden geçirilerek bakiyesi Türk parasına dönüştürülür.

109 BEKLENEN ZARAR KARŞILIKLARI (-)

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında belirtilen esaslar çerçevesinde nakit ve nakit benzeri varlıklara ilişkin oluşan değer düşüklüğü tutarının izlendiği hesaptır. Beklenen zarar karşılıkları hesaba alacak olarak kaydedilir ve aktif düzenleyici bir hesap olarak kullanılır.

11 FİNANSAL VARLIKLAR

Bu grup faiz geliri veya kâr payı sağlamak yahut fiyat değişimlerinden yararlanarak kâr elde etme amacı ile geçici bir süre elde tutulmak üzere alınan hisse senedi ve diğer değişken getirili finansal varlıklar, hazine bonoları, devlet tahvilleri, özel sektör bonoları, kamu kira sertifikaları, özel sektör kira sertifikaları, diğer sabit getirili menkul kıymetler, yatırım fonu katılma payları ve bu hesaplar için gerekli değerleme hesapları ile karşılık hesaplarının izlenmesi amacıyla kullanılır.

110 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLAR

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında belirtilen esaslar çerçevesinde gerçeğe uygun değerinden ölçülen ve dönem sonlarında gerçeğe uygun değerinde meydana gelen değişikliklerin kâr veya zarara yansıtıldığı finansal varlıkların izlendiği hesaptır.

110.01 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen hisse senetleri ile diğer değişken getirili finansal varlıkların izlendiği hesaptır.

110.01.1 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLARIN SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen hisse senetleri ile diğer değişken getirili finansal varlıkların satın alma değeri bu hesapta izlenir.

110.01.2 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen hisse senetleri ile diğer değişken getirili finansal varlıklar için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

110.02 HAZİNE BONOLARI

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan ve gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen hazine bonolarının izlendiği hesaptır.

110.02.1 HAZİNE BONOLARININ SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen hazine bonolarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

110.02.2 HAZİNE BONOLARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen hazine bonoları için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

110.03 DEVLET TAHVİLLERİ

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan ve gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen devlet tahvillerinin izlendiği hesaptır.

110.03.1 DEVLET TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen devlet tahvillerinin satın alma değeri bu hesapta izlenir.

110.03.2 DEVLET TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen devlet tahvilleri için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

110.04 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ

Diğer şirketler veya kuruluşlar tarafından Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen ve gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen özel sektör bono ve tahvillerinin izlendiği hesaptır.

110.04.1 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen özel sektör bono ve tahvillerinin satın alma değeri bu hesapta izlenir.

110.04.2 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen özel sektör bono ve tahvilleri için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

110.05 KAMU KİRA SERTİFİKALARI

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı varlık kiralama şirketince ihraç edilen ve gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen kira sertifikalarının izlendiği hesaptır.

110.05.1 KAMU KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen kamu kira sertifikalarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

110.05.2 KAMU KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen kamu kira sertifikaları için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

110.06 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI

Diğer şirketler veya kuruluşlar tarafından Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen ve gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen kira sertifikalarının izlendiği hesaptır.

110.06.1 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen özel sektör kira sertifikalarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

110.06.2 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen özel sektör kira sertifikaları için yapılan değerlendirme sonucu ortaya çıkan değerlendirme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

110.07 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen yatırım fonu katılma paylarının izlendiği hesaptır.

110.07.1 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARININ SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen yatırım fonu katılma paylarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

110.07.2 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen yatırım fonu katılma payları için yapılan değerlendirme sonucu ortaya çıkan değerlendirme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

110.99 DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen diğer finansal varlıkların izlendiği hesaptır.

110.99.1 DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen diğer finansal varlıkların satın alma değeri bu hesapta izlenir.

110.99.2 DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen diğer finansal varlıklar için yapılan değerlendirme sonucu ortaya çıkan değerlendirme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

111 İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLAR

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında belirtilen esaslar çerçevesinde, itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen finansal varlıkların izlendiği hesaptır.

111.02 HAZİNE BONOLARI

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan ve itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen hazine bonolarının izlendiği hesaptır.

111.02.1 HAZİNE BONOLARININ SATIN ALMA DEĞERİ

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen hazine bonolarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

111.02.2 HAZİNE BONOLARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen hazine bonoları için yapılan değerlendirme sonucu ortaya çıkan değerlendirme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

111.03 DEVLET TAHVİLLERİ

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan ve itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen devlet tahvillerinin izlendiği hesaptır.

111.03.1 DEVLET TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen devlet tahvillerinin satın alma değeri bu hesapta izlenir.

111.03.2 DEVLET TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen devlet tahvilleri için yapılan değerlendirme sonucu ortaya çıkan değerlendirme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

111.04 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ

Diğer şirketler veya kuruluşlar tarafından Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen ve itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen özel sektör bono ve tahvillerinin izlendiği hesaptır.

111.04.1 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen özel sektör bono ve tahvillerinin satın alma değeri bu hesapta izlenir.

111.04.2 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen özel sektör bono ve tahvilleri için yapılan değerlendirme sonucu ortaya çıkan değerlendirme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

111.05 KAMU KİRA SERTİFİKALARI

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı varlık kiralama şirketince ihraç edilen ve itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen kira sertifikalarının izlendiği hesaptır.

111.05.1 KAMU KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen kamu kira sertifikalarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

111.05.2 KAMU KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen kamu kira sertifikaları için yapılan değerlendirme sonucu ortaya çıkan değerlendirme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

111.06 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI

Diğer şirketler veya kuruluşlar tarafından Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen ve itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen kira sertifikalarının izlendiği hesaptır.

111.06.1 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen özel sektör kira sertifikalarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

111.06.2 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen özel sektör kira sertifikaları için yapılan değerlendirme sonucu ortaya çıkan değerlendirme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

111.99 DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen diğer finansal varlıkların izlendiği hesaptır.

111.99.1 DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN SATIN ALMA DEĞERİ

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen diğer finansal varlıkların satın alma değeri bu hesapta izlenir.

111.99.2 DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (+/-)

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen diğer finansal varlıklar için yapılan değerlendirme sonucu ortaya çıkan değerlendirme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

112 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLAR

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında belirtilen esaslar çerçevesinde gerçeğe uygun değerinden ölçülen ve dönem sonlarında gerçeğe uygun değerde meydana gelen değişikliklerin diğer kapsamlı gelire yansıtıldığı finansal varlıkların izlendiği hesaptır.

112.01 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen hisse senetleri ile diğer değişken getirili finansal varlıkların izlendiği hesaptır.

112.01.1 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLARIN SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen hisse senetleri ile diğer değişken getirili finansal varlıkların satın alma değeri bu hesapta izlenir.

112.01.2 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen hisse senetleri ile diğer değişken getirili finansal varlıklar için yapılan değerlendirme sonucu ortaya çıkan değerlendirme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

112.02 HAZİNE BONOLARI

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan ve gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen hazine bonolarının izlendiği hesaptır.

112.02.1 HAZİNE BONOLARININ SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen hazine bonolarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

112.02.2 HAZİNE BONOLARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen hazine bonoları için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

112.03 DEVLET TAHVİLLERİ

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan ve gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen devlet tahvillerinin izlendiği hesaptır.

112.03.1 DEVLET TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen devlet tahvillerinin satın alma değeri bu hesapta izlenir.

112.03.2 DEVLET TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen devlet tahvilleri için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

112.04 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ

Diğer şirketler veya kuruluşlar tarafından Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen ve gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen özel sektör bono ve tahvillerinin izlendiği hesaptır.

112.04.1 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen özel sektör bono ve tahvillerinin satın alma değeri bu hesapta izlenir.

112.04.2 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen özel sektör bono ve tahvilleri için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

112.05 KAMU KİRA SERTİFİKALARI

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı varlık kiralama şirketince ihraç edilen ve gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen kira sertifikalarının izlendiği hesaptır.

112.05.1 KAMU KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen kamu kira sertifikalarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

112.05.2 KAMU KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen kamu kira sertifikaları için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

112.06 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI

Diğer şirketler veya kuruluşlar tarafından Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen ve gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen kira sertifikalarının izlendiği hesaptır.

112.06.1 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen özel sektör kira sertifikalarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

112.06.2 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen özel sektör kira sertifikaları için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

112.07 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen yatırım fonu katılma paylarının izlendiği hesaptır.

112.07.1 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARININ SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen yatırım fonu katılma paylarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

112.07.2 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen yatırım fonu katılma payları için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

112.99 DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen diğer finansal varlıkların izlendiği hesaptır.

112.99.1 DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen diğer finansal varlıkların satın alma değeri bu hesapta izlenir.

112.99.2 DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen diğer finansal varlıklar için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

119 FİNANSAL VARLIKLAR BEKLENEN ZARAR KARŞILIKLARI (-)

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında belirtilen esaslar çerçevesinde değer düşüklüğüne tabi olan finansal varlıklarla ilgili olarak ortaya çıkan değer düşüklüğü karşılıklarının (beklenen zarar karşılıklarının) takip edildiği hesaptır. Değer düşüklüğünün tespit edilmesi durumunda sonuç hesaplarına borç, bu hesaba alacak kaydı yapılmak suretiyle değer düşüklüğü kayıtlara yansıtılır.

119.01 İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLAR BEKLENEN ZARAR KARŞILIKLARI (-)

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen finansal varlıklarla ilgili değer düşüklüklerinin takip edildiği hesaptır.

12 TÜREV FİNANSAL ARAÇLARA İLİŞKİN VARLIKLAR

Türev finansal araçlara ilişkin varlıkların izlendiği hesap grubudur.

120 ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR

Alım satım amacıyla edinilen bir türev aracın ilk kayda alma sırasındaki değerinin sıfır olması durumunda bu hesaba herhangi bir kayıt yapılmaz, doğrudan finansal durum tablosu dışı hesaplarda (nazım hesaplarda) izlenir. Finansal durum tablosu dışı hesaplarda izlenen alım satım amaçlı türev finansal araçların ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları çerçevesinde değerlemeye tabi tutulmasından doğan ve varlık oluşturan farklar aktif nitelikli bu hesapta izlenir. Bu hesaba kaydedilen değerleme farkları, ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları çerçevesinde ilgisine göre ilgili gelir veya özsermaye hesabı ile ilişkilendirilir.

120.01 VADELİ İŞLEMLER

Vadeli (forward) işlemler bu hesapta izlenir.

120.02 TAKAS İŞLEMLERİ

Takas (swap) işlemleri bu hesapta izlenir.

120.03 FUTURES İŞLEMLERİ

Futures işlemleri bu hesapta izlenir.

120.04 OPSİYONLAR

Opsiyon işlemleri bu hesapta izlenir.

120.09 DİĞER

Diğer türev finansal işlemler bu hesapta izlenir.

121 RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR

Riskten korunma amacıyla edinilen bir türev aracın ilk kayda alma sırasındaki değerinin sıfır olması durumunda bu hesaba herhangi bir kayıt yapılmaz, doğrudan finansal durum tablosu dışı hesaplarda (nazım hesaplarda) izlenir. Finansal durum tablosu dışı hesaplarda izlenen riskten korunma amaçlı türev finansal araçların ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları hükümleri çerçevesinde değerlemeye tabi tutulmasından doğan ve varlık oluşturan farklar aktif nitelikli bu hesapta izlenir. Bu hesaba kaydedilen değerleme farkları, ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları hükümleri çerçevesinde ilgisine göre ilgili gelir veya özsermaye hesabı ile ilişkilendirilir.

121.01 GERÇEĞE UYGUN DEĞER RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR

Gerçeğe uygun değer riskinden korunma amaçlı türev finansal işlemlerin izlendiği hesaptır.

121.01.1 VADELİ İŞLEMLER

Vadeli (forward) işlemler bu hesapta izlenir.

121.01.2 TAKAS İŞLEMLERİ

Takas (swap) işlemleri bu hesapta izlenir.

121.01.3 FUTURES İŞLEMLERİ

Futures işlemleri bu hesapta izlenir.

121.01.4 OPSİYONLAR

Opsiyon işlemleri bu hesapta izlenir.

121.01.9 DİĞER

Diğer türev finansal işlemler bu hesapta izlenir.

121.02 NAKİT AKIŞ RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR

Nakit akış riskinden korunma amaçlı türev finansal işlemlerin izlendiği hesaptır.

121.02.1 VADELİ İŞLEMLER

Vadeli (forward) işlemler bu hesapta izlenir.

121.02.2 TAKAS İŞLEMLERİ

Takas (swap) işlemleri bu hesapta izlenir.

121.02.3 FUTURES İŞLEMLERİ

Futures işlemleri bu hesapta izlenir.

121.02.4 OPSİYONLAR

Opsiyon işlemleri bu hesapta izlenir.

121.02.9 DİĞER

Diğer türev finansal işlemler bu hesapta izlenir.

121.03 YURT DIŞINDAKİ NET YATIRIM RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR

Yurt dışındaki net yatırım riskinden korunma amaçlı türev finansal işlemlerin izlendiği hesaptır.

121.03.1 VADELİ İŞLEMLER

Vadeli (forward) işlemler bu hesapta izlenir.

121.03.2 TAKAS İŞLEMLERİ

Takas (swap) işlemleri bu hesapta izlenir.

121.03.3 FUTURES İŞLEMLERİ

Futures işlemleri bu hesapta izlenir.

121.03.4 OPSİYONLAR

Opsiyon işlemleri bu hesapta izlenir.

121.03.9 DİĞER

Diğer türev finansal işlemler bu hesapta izlenir.

121.09 DİĞER RİSKLERDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR

Yukarıda sayılanların dışındaki risklerden korunma amaçlı türev finansal işlemlerin izlendiği hesaptır.

121.09.1 VADELİ İŞLEMLER

Vadeli (forward) işlemler bu hesapta izlenir.

121.09.2 TAKAS İŞLEMLERİ

Takas (swap) işlemleri bu hesapta izlenir.

121.09.3 FUTURES İŞLEMLERİ

Futures işlemleri bu hesapta izlenir.

121.09.4 OPSİYONLAR

Opsiyon işlemleri bu hesapta izlenir.

121.09.9 DİĞER

Diğer türev finansal işlemler bu hesapta izlenir.

129 TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN ALACAKLAR

Türev finansal araçlardan olan alacakların izlendiği hesaptır.

129.01 VERİLEN TEMİNATLAR

Türev finansal araçlara ilişkin verilen teminatların izlendiği hesaptır.

129.09 DİĞER

Türev finansal araçlardan olan diğer alacakların izlendiği hesaptır.

13 RİSKİ HAYAT POLİÇESİ SAHİPLERİNE AİT FİNANSAL YATIRIMLAR

Bu grup riski hayat poliçesi sahiplerine ait finansal yatırımlar ve bu hesaplar için gerekli değerleme hesapları ile karşılık hesaplarının izlenmesi amacıyla kullanılır.

130 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLAR

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında belirtilen esaslar çerçevesinde gerçeğe uygun değerinden ölçülen ve dönem sonlarında gerçeğe uygun değerde meydana gelen değişikliklerin kâr veya zarara yansıtıldığı finansal varlıkların izlendiği hesaptır.

130.01 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen hisse senetleri ile diğer değişken getirili finansal varlıkların izlendiği hesaptır.

130.01.1 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLARIN SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen hisse senetleri ile diğer değişken getirili finansal varlıkların satın alma değeri bu hesapta izlenir.

130.01.2 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen hisse senetleri ile diğer değişken getirili finansal varlıklar için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

130.02 HAZİNE BONOLARI

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan ve gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen hazine bonolarının izlendiği hesaptır.

130.02.1 HAZİNE BONOLARININ SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen hazine bonolarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

130.02.2 HAZİNE BONOLARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen hazine bonoları için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

130.03 DEVLET TAHVİLLERİ

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan ve gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen devlet tahvillerinin izlendiği hesaptır.

130.03.1 DEVLET TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen devlet tahvillerinin satın alma değeri bu hesapta izlenir.

130.03.2 DEVLET TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen devlet tahvilleri için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

130.04 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ

Diğer şirketler veya kuruluşlar tarafından Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen ve gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen özel sektör bono ve tahvillerinin izlendiği hesaptır.

130.04.1 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen özel sektör bono ve tahvillerinin satın alma değeri bu hesapta izlenir.

130.04.2 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen özel sektör bono ve tahvilleri için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

130.05 KAMU KİRA SERTİFİKALARI

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı varlık kiralama şirketince ihraç edilen ve gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen kira sertifikalarının izlendiği hesaptır.

130.05.1 KAMU KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen kamu kira sertifikalarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

130.05.2 KAMU KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen kamu kira sertifikaları için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

130.06 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI

Diğer şirketler veya kuruluşlar tarafından Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen ve gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen kira sertifikalarının izlendiği hesaptır.

130.06.1 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen özel sektör kira sertifikalarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

130.06.2 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen özel sektör kira sertifikaları için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

130.07 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen yatırım fonu katılma paylarının izlendiği hesaptır.

130.07.1 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARININ SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen yatırım fonu katılma paylarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

130.07.2 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen yatırım fonu katılma payları için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

130.99 DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen diğer finansal varlıkların izlendiği hesaptır.

130.99.1 DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen diğer finansal varlıkların satın alma değeri bu hesapta izlenir.

130.99.2 DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen diğer finansal varlıklar için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

131 İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLAR

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında belirtilen esaslar çerçevesinde, itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen finansal varlıkların izlendiği hesaptır.

131.02 HAZİNE BONOLARI

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan ve itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen hazine bonolarının izlendiği hesaptır.

131.02.1 HAZİNE BONOLARININ SATIN ALMA DEĞERİ

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen hazine bonolarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

131.02.2 HAZİNE BONOLARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen hazine bonoları için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

131.03 DEVLET TAHVİLLERİ

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan ve itfa edilmiş, maliyeti üzerinden ölçülen devlet tahvillerinin izlendiği hesaptır.

131.03.1 DEVLET TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ

İtfa edilmiş, maliyeti üzerinden ölçülen devlet tahvillerinin satın alma değeri bu hesapta izlenir.

131.03.2 DEVLET TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)

İtfa edilmiş, maliyeti üzerinden ölçülen devlet tahvilleri için yapılan değerlendirme sonucu ortaya çıkan değerlendirme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

131.04 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ

Diğer şirketler veya kuruluşlar tarafından Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen ve itfa edilmiş, maliyeti üzerinden ölçülen özel sektör bono ve tahvillerinin izlendiği hesaptır.

131.04.1 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ

İtfa edilmiş, maliyeti üzerinden ölçülen özel sektör bono ve tahvillerinin satın alma değeri bu hesapta izlenir.

131.04.2 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)

İtfa edilmiş, maliyeti üzerinden ölçülen özel sektör bono ve tahvilleri için yapılan değerlendirme sonucu ortaya çıkan değerlendirme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

131.05 KAMU KİRA SERTİFİKALARI

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı varlık kiralama şirketince ihraç edilen ve itfa edilmiş, maliyeti üzerinden ölçülen kira sertifikalarının izlendiği hesaptır.

131.05.1 KAMU KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ

İtfa edilmiş, maliyeti üzerinden ölçülen kamu kira sertifikalarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

131.05.2 KAMU KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

İtfa edilmiş, maliyeti üzerinden ölçülen kamu kira sertifikaları için yapılan değerlendirme sonucu ortaya çıkan değerlendirme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

131.06 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI

Diğer şirketler veya kuruluşlar tarafından Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen ve itfa edilmiş, maliyeti üzerinden ölçülen kira sertifikalarının izlendiği hesaptır.

131.06.1 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ

İtfa edilmiş, maliyeti üzerinden ölçülen özel sektör kira sertifikalarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

131.06.2 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

İtfa edilmiş, maliyeti üzerinden ölçülen özel sektör kira sertifikaları için yapılan değerlendirme sonucu ortaya çıkan değerlendirme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

131.08 TERS REPO İŞLEMLERİ

İtfa edilmiş, maliyeti üzerinden ölçülen ters repo işlemlerinin izlendiği hesaptır.

131.08.1 TERS REPO İŞLEMLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ

İtfa edilmiş, maliyeti üzerinden ölçülen ters repo işlemlerinin satın alma değeri bu hesapta izlenir.

131.08.2 TERS REPO İŞLEMLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)

İtfa edilmiş, maliyeti üzerinden ölçülen ters repo işlemleri için yapılan değerlendirme sonucu ortaya çıkan değerlendirme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

131.99 DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

İtfa edilmiş, maliyeti üzerinden ölçülen diğer finansal varlıkların izlendiği hesaptır.

131.99.1 DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN SATIN ALMA DEĞERİ

İtfa edilmiş, maliyeti üzerinden ölçülen diğer finansal varlıkların satın alma değeri bu hesapta izlenir.

131.99.2 DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (+/-)

İtfa edilmiş, maliyeti üzerinden ölçülen diğer finansal varlıklar için yapılan değerlendirme sonucu ortaya çıkan değerlendirme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

132 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLAR

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında belirtilen esaslar çerçevesinde gerçeğe uygun değerinden ölçülen ve dönem sonlarında gerçeğe uygun değerinde meydana gelen değişikliklerin diğer kapsamlı gelire yansıtıldığı finansal varlıkların izlendiği hesaptır.

132.01 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen hisse senetleri ile diğer değişken getirili finansal varlıkların izlendiği hesaptır.

132.01.1 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLARIN SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen hisse senetleri ile diğer değişken getirili finansal varlıkların satın alma değeri bu hesapta izlenir.

132.01.2 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen hisse senetleri ile diğer değişken getirili finansal varlıklar için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

132.02 HAZİNE BONOLARI

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan ve gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen hazine bonolarının izlendiği hesaptır.

132.02.1 HAZİNE BONOLARININ SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen hazine bonolarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

132.02.2 HAZİNE BONOLARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen hazine bonoları için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

132.03 DEVLET TAHVİLLERİ

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan ve gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen devlet tahvillerinin izlendiği hesaptır.

132.03.1 DEVLET TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen devlet tahvillerinin satın alma değeri bu hesapta izlenir.

132.03.2 DEVLET TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen devlet tahvilleri için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

132.04 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ

Diğer şirketler veya kuruluşlar tarafından Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen ve gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen özel sektör bono ve tahvillerinin izlendiği hesaptır.

132.04.1 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen özel sektör bono ve tahvillerinin satın alma değeri bu hesapta izlenir.

132.04.2 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİNİN DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen özel sektör bono ve tahvilleri için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

132.05 KAMU KİRA SERTİFİKALARI

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı varlık kiralama şirketince ihraç edilen ve gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen kira sertifikalarının izlendiği hesaptır.

132.05.1 KAMU KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen kamu kira sertifikalarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

132.05.2 KAMU KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen kamu kira sertifikaları için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

132.06 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI

Diğer şirketler veya kuruluşlar tarafından Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen ve gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen kira sertifikalarının izlendiği hesaptır.

132.06.1 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen özel sektör kira sertifikalarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

132.06.2 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen özel sektör kira sertifikaları için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

132.07 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen yatırım fonu katılma paylarının izlendiği hesaptır.

132.07.1 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARININ SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen yatırım fonu katılma paylarının satın alma değeri bu hesapta izlenir.

132.07.2 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARININ DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen yatırım fonu katılma payları için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

132.99 DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen diğer finansal varlıkların izlendiği hesaptır.

132.99.1 DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN SATIN ALMA DEĞERİ

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen diğer finansal varlıkların satın alma değeri bu hesapta izlenir.

132.99.2 DİĞER FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (+/-)

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen diğer finansal varlıklar için yapılan değerleme sonucu ortaya çıkan değerleme farkları bu hesaba borç veya alacak, sonuç hesaplarına alacak veya borç kaydedilerek izlenir.

133 DİĞER FİNANSAL YATIRIMLAR

Bu hesap yukarıda sayılanların dışında riski hayat poliçesi sahiplerine ait diğer finansal yatırımların (mevduat ve benzeri) izlendiği hesaptır.

139 RİSKİ HAYAT POLİÇESİ SAHİPLERİNE AİT FİNANSAL YATIRIMLAR BEKLENEN ZARAR KARŞILIKLARI (-)

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında belirtilen esaslar çerçevesinde değer düşüklüğüne tabi olan riski hayat poliçesi sahiplerine ait finansal yatırımlarla ilgili olarak ortaya çıkan değer düşüklüğü karşılıklarının (beklenen zarar karşılıklarının) takip edildiği hesaptır. Değer düşüklüğünün tespit edilmesi durumunda sonuç hesaplarına borç, bu hesaba alacak kaydı yapılmak suretiyle değer düşüklüğü kayıtlara yansıtılır.

139.01 İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLAR BEKLENEN ZARAR KARŞILIKLARI (-)

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen finansal varlıklarla ilgili değer düşüklüklerinin takip edildiği hesaptır.

14 SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN VARLIKLAR

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı uyarınca genel model, prim dağıtımı ve değişken ücret yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşmelerine ilişkin portföy toplamı varlık niteliğinde olan toplam tutarın izlendiği hesap grubudur.

140 GENEL MODEL YAKLAŞIMINA GÖRE ÖLÇÜLEN SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN VARLIKLAR

Genel model yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme gruplarına ilişkin portföy toplamı varlık niteliğinde olan tutarın izlendiği hesaptır.

140.01 KALAN TEMİNAT VARLIĞI

Portföy toplamı varlık niteliğinde olan sigorta sözleşme gruplarına ilişkin kalan teminat varlığı tutarının izlendiği hesaptır.

140.01.1 KALAN TEMİNAT VARLIĞI (ZARAR BİLEŞENİ HARİÇ)

Varlık niteliğinde ölçülen sigorta sözleşme gruplarına ilişkin (zarar bileşenine ilişkin dönem içi hareketler hariç) kalan teminat varlığı tutarının izlendiği hesaptır.

140.01.1.1 GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin her bir sözleşmenin sınırı içerisinde kalan gelecekteki bütün nakit akışlarının net bugünkü değerinin izlendiği hesaptır. Sözleşme gruplarına dağıtılan alt hesaplarda yer alan nakit akışlarının toplam değeri bu hesapta izlenmektedir.

140.01.1.1.1 PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte tahsil edilmesi beklenen primlerin nominal tutar üzerinden izlendiği hesaptır.

140.01.1.1.2 SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubunun edinimi ile ilişkilendirilebilen üretim komisyonu, pazarlama ve benzeri faaliyet giderlerine ilişkin nominal nakit akışı tutarlarının izlendiği hesaptır.

140.01.1.1.3 GELECEKTEKİ TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen nominal tazminat tutarlarının izlendiği hesaptır.

140.01.1.1.4 GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİ, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel rücu, sovtaj ve benzeri nedenlerden kaynaklı nakit girişlerinin nominal değerinin izlendiği hesaptır.

140.01.1.1.4.1 RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel rücu gelirlerinin nominal değerinin izlendiği hesaptır.

140.01.1.1.4.2 SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel sovtaj gelirlerinin nominal değerinin izlendiği hesaptır.

140.01.1.1.5 GENEL YÖNETİM GİDERLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen genel yönetim giderlerinin nominal tutarlarının izlendiği hesaptır.

140.01.1.1.6 VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen nominal vergi ve diğer yasal yükümlülük tutarlarının izlendiği hesaptır.

140.01.1.1.7 DİĞER NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubu ile ilişkilendirilen ve gelecekte gerçekleşmesi beklenen diğer nominal nakit akış tutarlarının izlendiği hesaptır.

140.01.1.1.8 GELECEKTEKİ NAKİT AKIŞI TAHMİNLERİNE UYGULANAN İSKONTO

Bu hesapta raporlama tarihi itibarıyla sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki fark takip edilir.

140.01.1.2 KALAN TEMİNAT VARLIĞI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

Sigorta riski, iptal etme riski ve gider riski gibi finansal olmayan risklerin sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının tutarı ve zamanlaması üzerinde ortaya çıkardığı belirsizliklerin etkisinin izlendiği hesaptır.

140.01.1.2.1 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutar) izlendiği hesaptır.

140.01.1.2.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

140.01.1.2.3 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahminindeki değişikliklerin izlendiği hesaptır.

140.01.1.2.4 SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Dönem başında tahmin edilen toplam finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının, raporlama dönemi sonunda döneme dağıtılan riskin sona ermesine bağlı olarak kâr veya zarara yansıtılan kısmının izlendiği hesaptır. Risk düzeltmesine eklenen faiz, faiz oranlarındaki değişimin etkisi ve benzeri hususlar da bu hesapta takip edilir.

140.01.1.3 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ

Bir sigorta sözleşme grubundaki sigorta sözleşmeleri kapsamında gelecekte kazanılması beklenen kârın izlendiği hesaptır. Sigorta sözleşme grubuna ilişkin teminat süresi ilerledikçe ilgili kısım raporlama döneminde kâr veya zarar tablosuna aktarılır.

140.01.1.3.1 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin sözleşmeye dayalı hizmet marjının dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutarın) izlendiği hesaptır.

140.01.1.3.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan sigorta sözleşme grubuna ilişkin sözleşmeye dayalı hizmet marjının izlendiği hesaptır.

140.01.1.3.3 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJININ DEFTER DEĞERİNE EKLENEN FAİZ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubunun sözleşmeye dayalı hizmet marjının defter değerine teminat süresi ilerledikçe eklenen faiz tutarının izlendiği hesaptır.

140.01.1.3.4 RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahmininde yapılan değişikliklerin sözleşmeye dayalı hizmet marjı üzerindeki etkisinin izlendiği hesaptır.

140.01.1.3.5 GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLİŞKİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin başlangıçta belirlenen iskonto oranlarıyla ölçülen gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değerine ilişkin tahminlerdeki değişikliklerin sözleşmeye dayalı hizmet marjına olan etkisinin izlendiği hesaptır.

140.01.1.3.6 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJINI DÜZELTEN AKTÜERYAL VARSAYIM İLE GERÇEKLEŞEN ARASINDAKİ FARK DÜZELTMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin teminat süresi ilerledikçe gerçekleşen nakit akışları ile sigorta sözleşmesinin başlangıcında prim ve sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarına yönelik yapılan aktüeryal varsayımlar arasındaki fark düzeltmelerinin sözleşmeye dayalı hizmet marjına olan etkisinin izlendiği hesaptır.

140.01.1.3.7 DÖVİZ KURU FARKLARININ SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Yabancı para cinsinden düzenlenen sigorta sözleşme grubu için ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümlerinin uygulanması sonucu oluşan döviz kuru farklarının sözleşmeye dayalı hizmet marjı üzerindeki etkisinin takip edildiği hesaptır.

140.01.1.3.8 DÖNEM İÇİNDE HİZMET TRANSFERİ NEDENİYLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJI TUTARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama dönemi sonunda geri kalan sözleşmeye dayalı hizmet marjının cari döneme ve geri kalan teminat süresine dağıtılmasıyla belirlenen ve dönem içinde sigorta sözleşmesi hizmetlerinin transferi nedeniyle sigorta hasılatının bir bileşeni olarak finansal tablolara alınan tutarın izlendiği hesaptır.

140.01.2 KALAN TEMİNAT VARLIĞI (ZARAR BİLEŞENİ)

Sigorta sözleşme gruplarına ilişkin ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşmeler ile sonradan ekonomik olarak dezavantajlı hale gelen sigorta sözleşmelerine ilişkin kalan teminat varlığının zarar bileşeninin izlendiği hesaptır. Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grubu; sigorta teminatının başlangıcında yapılan nakit akış tahminlerine göre zarar etme ihtimali olan sözleşme grubunu ifade etmektedir.

140.01.2.1 ZARAR BİLEŞENİ

Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme gruplarındaki zarar bileşeni tutarının izlendiği hesaptır.

140.01.2.1.1 ZARAR BİLEŞENİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grupları için hesaplanan dönem başı zarar bileşeni tutarı bu hesapta izlenir.

140.01.2.1.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN ZARAR BİLEŞENİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grupları için hesaplanan zarar bileşeni tutarı bu hesapta izlenir.

140.01.2.1.3 GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLİŞKİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşmesi gruplarına ilişkin başlangıçta belirlenen iskonto oranlarıyla ölçülen gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değerine ilişkin tahminlerdeki değişikliklerin zarar bileşenine etkisi bu hesapta takip edilir.

140.01.2.1.3.1 PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte tahsil edilmesi beklenen primlerin nominal tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

140.01.2.1.3.2 SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilişkilendirilebilen üretim komisyonu, pazarlama ve benzeri faaliyet giderlerine ilişkin nominal sigorta edinimi nakit akışı tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

140.01.2.1.3.3 GELECEKTEKİ TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen nominal tazminat tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

140.01.2.1.3.4 GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel rücu, sovtaj ve benzeri nedenlerden kaynaklı nakit girişlerinin nominal değerinin tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

140.01.2.1.3.4.1 RÜCU GELİRLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel rücu gelirlerinin nominal değerinin tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

140.01.2.1.3.4.2 SOVTAJ GELİRLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel sovtaj gelirlerinin nominal değerinin tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

140.01.2.1.3.5 GENEL YÖNETİM GİDERLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen genel yönetim giderlerinin nominal tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

140.01.2.1.3.6 VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen nominal vergi ve diğer yasal yükümlülük tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

140.01.2.1.3.7 DİĞER NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilişkilendirilen ve gelecekte gerçekleşmesi beklenen diğer nominal nakit akış tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

140.01.2.1.3.8 GELECEKTEKİ NAKİT AKIŞI TAHMİNLERİNE UYGULANAN İSKONTO TUTARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Bu hesapta raporlama tarihi itibarıyla sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki farkın tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

140.01.2.1.4 CARİ DÖNEMDE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN ZARAR BİLEŞENİ VE BU ZARARLARIN İPTALİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Zarar bileşeninin cari dönemde kâr veya zarar tablosuna yansıtılan kısmı ile zarar bileşeni tahminindeki değişim nedeniyle ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme gruplarının kâr oluşturduğu durumlarda iptal edilen tutar bu hesapta takip edilir.

140.01.2.1.5 ZARAR BİLEŞENİ ÜZERİNE DAĞITILAN FAİZ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşmesi gruplarına ilişkin iskonto nedeni ile sonradan dağıtılan faiz tutarının izlendiği hesaptır.

140.01.2.2 ZARAR BİLEŞENİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

Zarar bileşeni için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin düzeltmesinin izlendiği hesaptır. Bu hesapta, sigorta riski, iptal etme riski ve gider riski gibi finansal olmayan risklerin sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının tutarı ve zamanlaması üzerinde ortaya çıkardığı risklerin etkisi izlenir.

140.01.2.2.1 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Zarar bileşeni için dönem başında hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının izlendiği hesaptır.

140.01.2.2.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

140.01.2.2.3 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahminindeki değişikliklerin izlendiği hesaptır.

140.01.2.2.4 SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Dönem başında zarar bileşeni için tahmin edilen toplam finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının, raporlama dönemi sonunda döneme dağıtılan riskin sona ermesine bağlı olarak kâr veya zarara yansıtılan kısmının izlendiği hesaptır. Risk düzeltmesine eklenen faiz, faiz oranlarındaki değişimin etkisi ve benzeri hususlar da bu hesapta takip edilir.

140.02 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER

Sigorta sözleşme grubu ile ilgili gerçekleşen tazminatlara ilişkin yükümlülüklerin izlendiği hesaptır.

140.02.1 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ

Sigorta sözleşmelerinden kaynaklı gerçekleşen tazminatlara ilişkin nakit akışlarının net bugünkü değerinin izlendiği hesaptır.

140.02.1.1 MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIKLARI, NOMİNAL

Genel model yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme gruplarına ilişkin hesaplanan muallak tazminat karşılığı tutarlarının izlendiği hesaptır. Bu karşılık, gerçekleşmiş risklere bağlı olarak şirketin sigorta sözleşmesi gereğince henüz yerine getirmediği tazminat yükümlülükleri ile riske bağlı olarak ortaya çıkabilecek diğer giderleri kapsar. Muallak tazminat karşılığına; tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak raporlama dönemi itibarıyla fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedelleri ile gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak hesaplanan tutarlar dahil edilir.

140.02.1.1.1 TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak raporlama dönemi itibarıyla fiilen ödenmemiş tazminat bedellerinin veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedellerinin izlendiği hesaptır.

140.02.1.1.1.1 SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risk kapsamında sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek olan tutarlara ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığının izlendiği hesaptır.

140.02.1.1.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek ücretlere ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığının izlendiği hesaptır.

140.02.1.1.1.9 DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Yukarıda sayılanların dışındaki muallak tazminat karşılıklarının izlendiği hesaptır.

140.02.1.1.2 RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak hesaplanan tutarların izlendiği hesaptır.

140.02.1.2 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİ, NOMİNAL

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu, sovtaj ve benzeri muhtemel nakit girişlerinin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

140.02.1.2.1 RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu gelirlerinin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

140.02.1.2.2 SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan sovtaj gelirlerinin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

140.02.1.3 DİĞER GİDERLER

Gerçekleşen tazminatlarla doğrudan ilişkilendirilebilen personel, genel yönetim ve benzeri diğer giderlerin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

140.02.1.4 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNE UYGULANAN İSKONTO

Sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan gerçekleşen tazminatlara ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki farkın izlendiği hesaptır.

140.02.2 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

Gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

140.02.2.1 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutar) izlendiği hesaptır.

140.02.2.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

140.02.2.3 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahminindeki değişikliklerin izlendiği hesaptır.

140.02.2.4 SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için dönem başında tahmin edilen toplam finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının, raporlama dönemi sonunda döneme dağıtılan riskin sona ermesine bağlı olarak kâr veya zarara yansıtılan kısmının izlendiği hesaptır. Risk düzeltmesine eklenen faiz, faiz oranlarındaki değişimin etkisi ve benzeri hususlar da bu hesapta takip edilir.

141 PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMINA GÖRE ÖLÇÜLEN SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN VARLIKLAR

Prim dağıtımı yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme gruplarına ilişkin portföy toplamı varlık niteliğinde olan tutarın izlendiği hesaptır.

141.01 KALAN TEMİNAT VARLIĞI

Portföy toplamı varlık niteliğinde olan sigorta sözleşme gruplarına ilişkin kalan teminat varlığı tutarının izlendiği hesaptır.

141.01.1 KALAN TEMİNAT VARLIĞI (ZARAR BİLEŞENİ HARIÇ)

Varlık niteliğinde ölçülen sigorta sözleşme gruplarına ilişkin (zarar bileşenine ilişkin dönem içi hareketler hariç) kalan teminat varlığı tutarının izlendiği hesaptır.

141.01.1.1 GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin her bir sözleşmenin sınırı içerisinde kalan gelecekteki bütün nakit akışlarının net bugünkü değerinin izlendiği hesaptır. Sözleşme gruplarına dağıtılan alt hesaplarda yer alan nakit akışlarının toplam değeri bu hesapta izlenmektedir.

141.01.1.1.1 PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte tahsil edilmesi beklenen primlerin nominal tutar üzerinden izlendiği hesaptır.

141.01.1.1.2 SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubunun edinimi ile ilişkilendirilebilen üretim komisyonu, pazarlama ve benzeri faaliyet giderlerine ilişkin nominal nakit akışı tutarlarının izlendiği hesaptır.

141.01.1.1.3 DİĞER NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubu ile ilişkilendirilen ve gelecekte gerçekleşmesi beklenen diğer nominal nakit akış tutarlarının izlendiği hesaptır.

141.01.1.1.4 FİNANSMAN BİLEŞENİ ETKİSİ

Şirketin kalan teminat yükümlülüğünün defter değerini paranın zaman değeri ve finansal riskin etkisine göre düzeltmeyi tercih etmesi durumunda, sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki farkın takip edildiği hesaptır.

141.01.2 KALAN TEMİNAT VARLIĞI (ZARAR BİLEŞENİ)

Sigorta sözleşme gruplarına ilişkin ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşmeler ile sonradan ekonomik olarak dezavantajlı hale gelen sigorta sözleşmelerine ilişkin kalan teminat varlığının zarar bileşeninin izlendiği hesaptır. Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grubu; sigorta teminatının başlangıcında yapılan nakit akış tahminlerine göre zarar etme ihtimali olan sözleşme grubunu ifade etmektedir.

141.01.2.1 ZARAR BİLEŞENİ

Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme gruplarındaki zarar bileşeni tutarının izlendiği hesaptır.

141.01.2.1.1 ZARAR BİLEŞENİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grupları için hesaplanan dönem başı zarar bileşeni tutarı bu hesapta izlenir.

141.01.2.1.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN ZARAR BİLEŞENİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grupları için hesaplanan zarar bileşeni tutarı bu hesapta izlenir.

141.01.2.1.3 CARİ DÖNEMDE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN ZARAR BİLEŞENİ VE BU ZARARLARIN İPTALİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Zarar bileşeninin cari dönemde kâr veya zarar tablosuna yansıtılan kısmı ile zarar bileşeni tahminindeki değişim nedeniyle ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme gruplarının kâr oluşturduğu durumlarda iptal edilen tutar bu hesapta takip edilir.

141.01.2.1.4 ZARAR BİLEŞENİ ÜZERİNE DAĞITILAN FAİZ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşmesi gruplarına ilişkin iskonto nedeni ile sonradan dağıtılan faiz tutarının izlendiği hesaptır.

141.02 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER

Sigorta sözleşme grubu ile ilgili gerçekleşen tazminatlara ilişkin yükümlülüklerin izlendiği hesaptır.

141.02.1 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ

Sigorta sözleşmelerinden kaynaklı gerçekleşen tazminatlara ilişkin nakit akışlarının net bugünkü değerinin izlendiği hesaptır.

141.02.1.1 MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIKLARI, NOMİNAL

Prim dağıtımı yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme gruplarına ilişkin hesaplanan muallak tazminat karşılığı tutarlarının izlendiği hesaptır. Bu karşılık, gerçekleşmiş risklere bağlı olarak şirketin sigorta sözleşmesi gereğince henüz yerine getirmediği tazminat yükümlülükleri ile riske bağlı olarak ortaya çıkabilecek diğer giderleri kapsar. Muallak tazminat karşılığına; tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak raporlama dönemi itibarıyla fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedelleri ile gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak hesaplanan tutarlar dahil edilir.

141.02.1.1.1 TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak raporlama dönemi itibarıyla fiilen ödenmemiş tazminat bedellerinin veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedellerinin izlendiği hesaptır.

141.02.1.1.1.1 SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risk kapsamında sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek olan tutarlara ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığının izlendiği hesaptır.

141.02.1.1.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek ücretlere ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığının izlendiği hesaptır.

141.02.1.1.1.9 DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Yukarıda sayılanların dışındaki muallak tazminat karşılıklarının izlendiği hesaptır.

141.02.1.1.2 RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak hesaplanan tutarların izlendiği hesaptır.

141.02.1.2 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİ, NOMİNAL

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu, sovtaj ve benzeri muhtemel nakit girişlerinin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

141.02.1.2.1 RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu gelirlerinin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

141.02.1.2.2 SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan sovtaj gelirlerinin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

141.02.1.3 DİĞER GİDERLER

Gerçekleşen tazminatlarla doğrudan ilişkilendirilebilen personel, genel yönetim ve benzeri diğer giderlerin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

141.02.1.4 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNE UYGULANAN İSKONTO

Sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan gerçekleşen tazminatlara ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki farkın izlendiği hesaptır.

141.02.2 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

Gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

141.02.2.1 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutar) izlendiği hesaptır.

141.02.2.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

141.02.2.3 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahminindeki değişikliklerin izlendiği hesaptır.

141.02.2.4 SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için dönem başında tahmin edilen toplam finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının, raporlama dönemi sonunda döneme dağıtılan riskin sona ermesine bağlı olarak kâr veya zarara yansıtılan kısmının izlendiği hesaptır. Risk düzeltmesine eklenen faiz, faiz oranlarındaki değişimin etkisi ve benzeri hususlar da bu hesapta takip edilir.

142 DEĞİŞKEN ÜCRET YAKLAŞIMINA GÖRE ÖLÇÜLEN SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN VARLIKLAR

Değişken ücret yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme gruplarına ilişkin portföy toplamı varlık niteliğinde olan tutarın izlendiği hesaptır.

142.01 KALAN TEMİNAT VARLIĞI

Portföy toplamı varlık niteliğinde olan sigorta sözleşme gruplarına ilişkin kalan teminat varlığı tutarının izlendiği hesaptır.

142.01.1 KALAN TEMİNAT VARLIĞI (ZARAR BİLEŞENİ HARİÇ)

Varlık niteliğinde ölçülen sigorta sözleşme gruplarına ilişkin (zarar bileşenine ilişkin dönem içi hareketler hariç) kalan teminat varlığı tutarının izlendiği hesaptır.

142.01.1.1 GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin her bir sözleşmenin sınırı içerisinde kalan gelecekteki bütün nakit akışlarının net bugünkü değerinin izlendiği hesaptır. Sözleşme gruplarına dağıtılan alt hesaplarda yer alan nakit akışlarının toplam değeri bu hesapta izlenmektedir.

142.01.1.1.1 PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte tahsil edilmesi beklenen primlerin nominal tutar üzerinden izlendiği hesaptır.

142.01.1.1.2 SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubunun edinimi ile ilişkilendirilebilen üretim komisyonu, pazarlama ve benzeri faaliyet giderlerine ilişkin nominal nakit akışı tutarlarının izlendiği hesaptır.

142.01.1.1.3 GELECEKTEKİ TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen nominal tazminat tutarlarının izlendiği hesaptır.

142.01.1.1.4 GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİ, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel rücu, sovtaj ve benzeri nedenlerden kaynaklı nakit girişlerinin nominal değerinin izlendiği hesaptır.

142.01.1.1.4.1 RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel rücu gelirlerinin nominal değerinin izlendiği hesaptır.

142.01.1.1.4.2 SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel sovtaj gelirlerinin nominal değerinin izlendiği hesaptır.

142.01.1.1.5 GENEL YÖNETİM GİDERLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen genel yönetim giderlerinin nominal tutarlarının izlendiği hesaptır.

142.01.1.1.6 VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen nominal vergi ve diğer yasal yükümlülük tutarlarının izlendiği hesaptır.

142.01.1.1.7 DİĞER NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubu ile ilişkilendirilen ve gelecekte gerçekleşmesi beklenen diğer nominal nakit akış tutarlarının izlendiği hesaptır.

142.01.1.1.8 GELECEKTEKİ NAKİT AKIŞI TAHMİNLERİNE UYGULANAN İSKONTO

Bu hesapta raporlama tarihi itibarıyla sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki fark takip edilir.

142.01.1.2 KALAN TEMİNAT VARLIĞI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

Sigorta riski, iptal etme riski ve gider riski gibi finansal olmayan risklerin sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının tutarı ve zamanlaması üzerinde ortaya çıkardığı belirsizliklerin etkisinin izlendiği hesaptır.

142.01.1.2.1 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutar) izlendiği hesaptır.

142.01.1.2.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

142.01.1.2.3 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahminindeki değişikliklerin izlendiği hesaptır.

142.01.1.2.4 SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Dönem başında tahmin edilen toplam finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının, raporlama dönemi sonunda döneme dağıtılan riskin sona ermesine bağlı olarak kâr veya zarara yansıtılan kısmının izlendiği hesaptır. Risk düzeltmesine eklenen faiz, faiz oranlarındaki değişimin etkisi ve benzeri hususlar da bu hesapta takip edilir.

142.01.1.3 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ

Bir sigorta sözleşme grubundaki sigorta sözleşmeleri kapsamında gelecekte kazanılması beklenen kârın izlendiği hesaptır. Sigorta sözleşme grubuna ilişkin teminat süresi ilerledikçe ilgili kısım raporlama döneminde kâr veya zarar tablosuna aktarılır.

142.01.1.3.1 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin sözleşmeye dayalı hizmet marjının dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutarın) izlendiği hesaptır.

142.01.1.3.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan sigorta sözleşme grubuna ilişkin sözleşmeye dayalı hizmet marjının izlendiği hesaptır.

142.01.1.3.3 DAYANAK KALEMLERİN GERÇEĞE UYGUN DEĞER DEĞİŞİMİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmeleri için dayanak kalemlerin gerçeğe uygun değerinde şirketin payına düşen tutarda meydana gelen değişikliklerin, bir zarara neden olacak şekilde sözleşmeye dayalı hizmet marjının defter değerini aşmadığı ölçüde izlendiği hesaptır.

142.01.1.3.4 GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLİŞKİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin başlangıçta belirlenen iskonto oranlarıyla ölçülen gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değerine ilişkin tahminlerdeki değişikliklerin sözleşmeye dayalı hizmet marjına olan etkisinin izlendiği hesaptır.

142.01.1.3.5 RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahmininde yapılan değişikliklerin sözleşmeye dayalı hizmet marjı üzerindeki etkisinin izlendiği hesaptır.

142.01.1.3.6 OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmelerinde bulunan opsiyon ve garantilerin zaman değerinde meydana gelen değişimlerin izlendiği hesaptır.

142.01.1.3.7 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJINI DÜZELTEN AKTÜERYAL VARSAYIM İLE GERÇEKLEŞEN ARASINDAKİ FARK DÜZELTMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin teminat süresi ilerledikçe gerçekleşen nakit akışları ile sigorta sözleşmesinin başlangıcında prim ve sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarına yönelik yapılan aktüeryal varsayımlar arasındaki fark düzeltmelerinin sözleşmeye dayalı hizmet marjına olan etkisinin izlendiği hesaptır.

142.01.1.3.8 DÖVİZ KURU FARKLARININ SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Yabancı para cinsinden düzenlenen sigorta sözleşme grubu için ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümlerinin uygulanması sonucu oluşan döviz kuru farklarının sözleşmeye dayalı hizmet marjı üzerindeki etkisinin takip edildiği hesaptır.

142.01.1.3.9 DÖNEM İÇİNDE HİZMET TRANSFERİ NEDENİYLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJI TUTARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama dönemi sonunda geri kalan sözleşmeye dayalı hizmet marjının cari döneme ve geri kalan teminat süresine dağıtılmasıyla belirlenen ve dönem içinde sigorta sözleşmesi hizmetlerinin transferi nedeniyle sigorta hasılatının bir bileşeni olarak finansal tablolara alınan tutarın izlendiği hesaptır.

142.01.1.4 OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİ

Doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmelerinde bulunan opsiyon ve garantilerin zaman değerinde meydana gelen değişimlerin izlendiği hesaptır.

142.01.1.4.1 OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Opsiyon ve garantilerin dönem başı tutarının izlendiği hesaptır.

142.01.1.4.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan opsiyon ve garantilerin tutarının izlendiği hesaptır.

142.01.1.4.3 OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmelerinin içerdiği her tür opsiyon ve garantilerin, bu tür opsiyon ve garantilere ilişkin (varsa) gözlemlenebilir piyasa fiyatlarıyla tutarlı bir şekilde ölçülmesi gerekmektedir. Opsiyon ve garantilere ilişkin zaman değeri tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

142.01.1.4.4 OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİNE İLİŞKİN KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN TUTAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama dönemi sonunda sigorta sözleşme grubunun teminat süresinin sona ermesine bağlı olarak opsiyon ve garantiler kaynaklı kâr veya zarara yansıtılan tutarın izlendiği hesaptır.

142.01.2 KALAN TEMİNAT VARLIĞI (ZARAR BİLEŞENİ)

Sigorta sözleşme gruplarına ilişkin ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşmeler ile sonradan ekonomik olarak dezavantajlı hale gelen sigorta sözleşmelerine ilişkin kalan teminat varlığının zarar bileşeninin izlendiği hesaptır. Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grubu; sigorta teminatının başlangıcında yapılan nakit akış tahminlerine göre zarar etme ihtimali olan sözleşme grubunu ifade etmektedir.

142.01.2.1 ZARAR BİLEŞENİ

Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme gruplarındaki zarar bileşeni tutarının izlendiği hesaptır.

142.01.2.1.1 ZARAR BİLEŞENİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grupları için hesaplanan dönem başı zarar bileşeni tutarı bu hesapta izlenir.

142.01.2.1.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN ZARAR BİLEŞENİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grupları için hesaplanan zarar bileşeni tutarı bu hesapta izlenir.

142.01.2.1.3 GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLİŞKİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşmesi gruplarına ilişkin başlangıçta belirlenen iskonto oranlarıyla ölçülen gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değerine ilişkin tahminlerdeki değişikliklerin zarar bileşenine etkisi bu hesapta takip edilir.

142.01.2.1.3.1 PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte tahsil edilmesi beklenen primlerin nominal tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

142.01.2.1.3.2 SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilişkilendirilebilen üretim komisyonu, pazarlama ve benzeri faaliyet giderlerine ilişkin nominal sigorta edinimi nakit akışı tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

142.01.2.1.3.3 GELECEKTEKİ TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen nominal tazminat tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

142.01.2.1.3.4 GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel rücu, sovtaj ve benzeri nedenlerden kaynaklı nakit girişlerinin nominal değerinin tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

142.01.2.1.3.4.1 RÜCU GELİRLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel rücu gelirlerinin nominal değerinin tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

142.01.2.1.3.4.2 SOVTAJ GELİRLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel sovtaj gelirlerinin nominal değerinin tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

142.01.2.1.3.5 GENEL YÖNETİM GİDERLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen genel yönetim giderlerinin nominal tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

142.01.2.1.3.6 VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen nominal vergi ve diğer yasal yükümlülük tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

142.01.2.1.3.7 DİĞER NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilişkilendirilen ve gelecekte gerçekleşmesi beklenen diğer nominal nakit akış tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

142.01.2.1.3.8 GELECEKTEKİ NAKİT AKIŞI TAHMİNLERİNE UYGULANAN İSKONTO TUTARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Bu hesapta raporlama tarihi itibarıyla sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki farkın tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

142.01.2.1.4 CARİ DÖNEMDE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN ZARAR BİLEŞENİ VE BU ZARARLARIN İPTALİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Zarar bileşeninin cari dönemde kâr veya zarar tablosuna yansıtılan kısmı ile zarar bileşeni tahminindeki değişim nedeniyle ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme gruplarının kâr oluşturduğu durumlarda iptal edilen tutar bu hesapta takip edilir.

142.01.2.1.5 ZARAR BİLEŞENİ ÜZERİNE DAĞITILAN FAİZ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşmesi gruplarına ilişkin iskonto nedeni ile sonradan dağıtılan faiz tutarının izlendiği hesaptır.

142.01.2.2 ZARAR BİLEŞENİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

Zarar bileşeni için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin düzeltmesinin izlendiği hesaptır. Bu hesapta, sigorta riski, iptal etme riski ve gider riski gibi finansal olmayan risklerin sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının tutarı ve zamanlaması üzerinde ortaya çıkardığı risklerin etkisi izlenir.

142.01.2.2.1 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Zarar bileşeni için dönem başında hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının izlendiği hesaptır.

142.01.2.2.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

142.01.2.2.3 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahminindeki değişikliklerin izlendiği hesaptır.

142.01.2.2.4 SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Dönem başında zarar bileşeni için tahmin edilen toplam finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının, raporlama dönemi sonunda döneme dağıtılan riskin sona ermesine bağlı olarak kâr veya zarara yansıtılan kısmının izlendiği hesaptır. Risk düzeltmesine eklenen faiz, faiz oranlarındaki değişimin etkisi ve benzeri hususlar da bu hesapta takip edilir.

142.02 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER

Sigorta sözleşme grubu ile ilgili gerçekleşen tazminatlara ilişkin yükümlülüklerin izlendiği hesaptır.

142.02.1 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ

Sigorta sözleşmelerinden kaynaklı gerçekleşen tazminatlara ilişkin nakit akışlarının net bugünkü değerinin izlendiği hesaptır.

142.02.1.1 MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIKLARI, NOMİNAL

Değişken ücret yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme gruplarına ilişkin hesaplanan muallak tazminat karşılığı tutarlarının izlendiği hesaptır. Bu karşılık, gerçekleşmiş risklere bağlı olarak şirketin sigorta sözleşmesi gereğince henüz yerine getirmediği tazminat yükümlülükleri ile riske bağlı olarak ortaya çıkabilecek diğer giderleri kapsar. Muallak tazminat karşılığına; tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak raporlama dönemi itibarıyla fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedelleri ile gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak hesaplanan tutarlar dahil edilir.

142.02.1.1.1 TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak raporlama dönemi itibarıyla fiilen ödenmemiş tazminat bedellerinin veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedellerinin izlendiği hesaptır.

142.02.1.1.1.1 SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risk kapsamında sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek olan tutarlara ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığının izlendiği hesaptır.

142.02.1.1.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekspert, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek ücretlere ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığının izlendiği hesaptır.

142.02.1.1.1.9 DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Yukarıda sayılanların dışındaki muallak tazminat karşılıklarının izlendiği hesaptır.

142.02.1.1.2 RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak hesaplanan tutarların izlendiği hesaptır.

142.02.1.2 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİ, NOMİNAL

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu, sovtaj ve benzeri muhtemel nakit girişlerinin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

142.02.1.2.1 RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu gelirlerinin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

142.02.1.2.2 SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan sovtaj gelirlerinin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

142.02.1.3 DİĞER GİDERLER

Gerçekleşen tazminatlarla doğrudan ilişkilendirilebilen personel, genel yönetim ve benzeri diğer giderlerin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

142.02.1.4 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNE UYGULANAN İSKONTO

Sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan gerçekleşen tazminatlara ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki farkın izlendiği hesaptır.

142.02.2 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

Gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

142.02.2.1 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutar) izlendiği hesaptır.

142.02.2.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

142.02.2.3 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahminindeki değişikliklerin izlendiği hesaptır.

142.02.2.4 SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için dönem başında tahmin edilen toplam finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının, raporlama dönemi sonunda döneme dağıtılan riskin sona ermesine bağlı olarak kâr veya zarara yansıtılan kısmının izlendiği hesaptır. Risk düzeltmesine eklenen faiz, faiz oranlarındaki değişimin etkisi ve benzeri hususlar da bu hesapta takip edilir.

15 ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN VARLIKLAR

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca genel model ve prim dağıtım yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşme gruplarına ilişkin portföy bazında varlık niteliğinde olan toplam tutarın izlendiği hesaptır.

150 GENEL MODEL YAKLAŞIMINA GÖRE ÖLÇÜLEN ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN VARLIKLAR

Genel model yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşme gruplarına ilişkin portföy toplamı varlık niteliğinde olan tutarın izlendiği hesaptır.

150.01 KALAN TEMİNAT VARLIĞI

Portföy toplamı varlık niteliğinde olan elde tutulan reasürans sözleşme gruplarına ilişkin kalan teminat varlığı tutarının izlendiği hesaptır.

150.01.1 GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ

Elde tutulan reasürans sözleşme gruplarına ilişkin her bir sözleşmenin sınırı içerisinde kalan gelecekteki bütün nakit akışlarının net bugünkü değerinin izlendiği hesaptır. Sözleşme gruplarına dağıtılan alt hesaplarda yer alan nakit akışlarının toplam değeri bu hesapta izlenmektedir.

150.01.1.1 PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Elde tutulan reasürans sözleşme grubuna ilişkin gelecekte ödenmesi beklenen primlerin nominal tutar üzerinden izlendiği hesaptır.

150.01.1.2 EDİNİM MALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Elde tutulan reasürans sözleşme grubu ile ilişkilendirilebilen edinim maliyetlerine ilişkin nominal nakit akışı tutarlarının izlendiği hesaptır.

150.01.1.3 GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Gelecekte gerçekleşmesi beklenen nominal tazminat tutarlarının elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

150.01.1.4 GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT ÇIKIŞLARI, NOMİNAL

Gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlara ilişkin rücu, sovtaj ve benzeri gelirler nedeniyle elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında ortaya çıkması muhtemel nakit çıkışlarının nominal değerinin izlendiği hesaptır.

150.01.1.4.1 RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlara ilişkin rücu gelirleri nedeniyle elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında ortaya çıkması muhtemel nakit çıkışlarının nominal değerinin izlendiği hesaptır.

150.01.1.4.2 SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlara ilişkin sovtaj gelirleri nedeniyle elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında ortaya çıkması muhtemel nakit çıkışlarının nominal değerinin izlendiği hesaptır.

150.01.1.5 GENEL YÖNETİM GİDERLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Elde tutulan reasürans sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen genel yönetim giderlerinin nominal tutarlarının izlendiği hesaptır.

150.01.1.6 VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Elde tutulan reasürans sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen nominal vergi ve diğer yasal yükümlülük tutarlarının izlendiği hesaptır.

150.01.1.7 DİĞER NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Elde tutulan reasürans sözleşme grubu ile ilişkilendirilen ve gelecekte gerçekleşmesi beklenen diğer nominal nakit akış tutarlarının izlendiği hesaptır.

150.01.1.8 GELECEKTEKİ NAKİT AKIŞI TAHMİNLERİNE UYGULANAN İSKONTO

Bu hesapta raporlama tarihi itibarıyla elde tutulan reasürans sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki fark takip edilir.

150.01.2 REASÜRÖRÜN YERİNE GETİREMEME RİSKİ

Reasürörle şirket arasında ödenmesi gereken tutara ilişkin anlaşmazlıkların etkileri de dahil olmak üzere, reasürörün yükümlülüğünü yerine getirememe riskinin elde tutulan reasürans sözleşmesi grubuyla ilgili gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değerine ilişkin tahminler üzerindeki etkisinin takip edildiği hesaptır.

150.01.3 KALAN TEMİNAT VARLIĞI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

Sigorta sözleşme gruplarına ilişkin hesaplanan sigorta riski, iptal etme riski ve gider riski gibi finansal olmayan risklerin sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının tutarı ve zamanlaması üzerinde ortaya çıkardığı belirsizliklerin etkisinin reasüröre transfer edilen kısmının izlendiği hesaptır.

150.01.3.1 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme gruplarına ilişkin hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin reasüröre transfer edilen kısmının dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutar) izlendiği hesaptır.

150.01.3.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan elde tutulan reasürans sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

150.01.3.3 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Elde tutulan reasürans sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahminindeki değişikliklerin izlendiği hesaptır.

150.01.3.4 SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Dönem başında tahmin edilen toplam finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının, raporlama dönemi sonunda elde tutulan reasürans sözleşme grubunun döneme dağıtılan riskin sona ermesine bağlı olarak kâr veya zarara yansıtılan kısmının izlendiği hesaptır. Risk düzeltmesine eklenen faiz, faiz oranlarındaki değişimin etkisi ve benzeri hususlar da bu hesapta takip edilir.

150.01.4 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ

Elde tutulan reasürans sözleşme grubunun edinilmesinden kaynaklanan net kazanç veya kaybın izlendiği hesaptır. Gruba ilişkin teminat süresi ilerledikçe ilgili kısım raporlama döneminde kâr veya zarar tablosuna aktarılır.

150.01.4.1 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Elde tutulan reasürans sözleşme grubuna ilişkin sözleşmeye dayalı hizmet marjının dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutarın) izlendiği hesaptır.

150.01.4.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan elde tutulan reasürans sözleşme grubuna ilişkin sözleşmeye dayalı hizmet marjının izlendiği hesaptır.

150.01.4.3 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJININ DEFTER DEĞERİNE EKLENEN FAİZ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Elde tutulan reasürans sözleşme grubunun sözleşmeye dayalı hizmet marjının defter değerine teminat süresi ilerledikçe eklenen faiz tutarının izlendiği hesaptır.

150.01.4.4 RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Elde tutulan reasürans sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahmininde yapılan değişikliklerin sözleşmeye dayalı hizmet marjı üzerindeki etkisinin izlendiği hesaptır.

150.01.4.5 GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLİŞKİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Elde tutulan reasürans sözleşme grubuna ilişkin başlangıçta belirlenen iskonto oranlarıyla ölçülen gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değerine ilişkin tahminlerdeki değişikliklerin sözleşmeye dayalı hizmet marjına olan etkisinin izlendiği hesaptır.

150.01.4.6 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJINI DÜZELTEN AKTÜERYAL VARSAYIM İLE GERÇEKLEŞEN ARASINDAKİ FARK DÜZELTMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Elde tutulan reasürans sözleşme grubuna ilişkin teminat süresi ilerledikçe gerçekleşen nakit akışları ile elde tutulan reasürans sözleşmesinin başlangıcında prim ve edinim maliyetlerine ilişkin nakit akışlarına yönelik

yapılan aktüeryal varsayımlar arasındaki fark düzeltmelerinin sözleşmeye dayalı hizmet marjına olan etkisinin izlendiği hesaptır.

150.01.4.7 DÖVİZ KURU FARKLARININ SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Yabancı para cinsinden düzenlenen elde tutulan reasürans sözleşme grubu için ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümlerinin uygulanması sonucu oluşan döviz kuru farklarının sözleşmeye dayalı hizmet marjı üzerindeki etkisinin takip edildiği hesaptır.

150.01.4.8 DÖNEM İÇİNDE HİZMET TRANSFERİ NEDENİYLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJI TUTARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama dönemi sonunda geri kalan sözleşmeye dayalı hizmet marjının cari döneme ve geri kalan teminat süresine dağıtılmasıyla belirlenen ve dönem içinde elde tutulan reasürans sözleşmesi hizmetlerinin transferi nedeniyle kâr veya zarara yansıtılan tutarın izlendiği hesaptır.

150.01.5 ZARAR GERİ KAZANIM BİLEŞENİ

Dayanak sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekteki hizmetlere ilişkin nakit çıkış tahminlerinde artış olması ile ekonomik açıdan dezavantajlı bir dayanak sigorta sözleşmesi grubunun ilk defa finansal tablolara alınması veya bir gruba ekonomik açıdan dezavantajlı dayanak sigorta sözleşmelerinin eklenmesi nedeniyle elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir tutarların takip edildiği hesaptır.

150.02 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN GERİ KAZANIMLAR

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir tutarların izlendiği hesaptır.

150.02.1 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir nakit akışlarının bugünkü değerinin izlendiği hesaptır.

150.02.1.1 MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR, NOMİNAL

Muallak tazminat karşılığı tutarlarının elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

150.02.1.1.1 TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak raporlama dönemi itibarıyla fiilen ödenmemiş tazminat bedellerine veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedellerine ilişkin ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

150.02.1.1.1.1 SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risk kapsamında sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek olan tutarlara ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığının elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

150.02.1.1.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek ücretlere ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığının elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

150.02.1.1.1.9 DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Yukarıda sayılanların dışında ayrılan muallak tazminat karşılıklarının elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

150.02.1.1.2 RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

150.02.1.2 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT ÇIKIŞLARI, NOMİNAL

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin rücu ve sovtaj benzeri geri kazanılabilir tutarların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında reasüröre aktarılması beklenen tutarların izlendiği hesaptır.

150.02.1.2.1 RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin rücu gelirlerinin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında reasüröre aktarılması beklenen kısmının izlendiği hesaptır.

150.02.1.2.2 SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin sovtaj gelirlerinin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında reasüröre aktarılması beklenen kısmının izlendiği hesaptır.

150.02.1.3 DİĞER GİDERLER

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin diğer giderlerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

150.02.1.4 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARINA UYGULANAN İSKONTO

Elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında gerçekleşen tazminatların geri kazanımına ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki farkın izlendiği hesaptır.

150.02.2 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

Sigorta sözleşme gruplarına ilişkin gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin reasüröre transfer edilen kısmının izlendiği hesaptır.

150.02.2.1 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme gruplarına ilişkin gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin reasüröre transfer edilen kısmının dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutar) izlendiği hesaptır.

150.02.2.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan elde tutulan reasürans sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

150.02.2.3 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Elde tutulan reasürans sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahminindeki değişikliklerin izlendiği hesaptır.

150.02.2.4 SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Dönem başında tahmin edilen toplam finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının, raporlama dönemi sonunda elde tutulan reasürans sözleşme grubunun döneme dağıtılan riskin sona ermesine bağlı olarak kâr veya zarara yansıtılan kısmının izlendiği hesaptır. Risk düzeltmesine eklenen faiz, faiz oranlarındaki değişimin etkisi ve benzeri hususlar da bu hesapta takip edilir.

150.02.3 REASÜRÖRÜN YERİNE GETİREMEME RİSKİ

Reasürörle şirket arasında ödenmesi gereken tutara ilişkin anlaşmazlıkların etkileri de dahil olmak üzere, reasürörün yükümlülüğünü yerine getirememe riskinin elde tutulan reasürans sözleşmesi grubuyla ilgili gerçekleşen tazminatların nakit akışlarının bugünkü değerine ilişkin tahminler üzerindeki etkisinin takip edildiği hesaptır.

151 PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMINA GÖRE ÖLÇÜLEN ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN VARLIKLAR

Prim dağıtımı yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşme gruplarına ilişkin portföy toplamı varlık niteliğinde olan tutarın izlendiği hesaptır.

151.01 KALAN TEMİNAT VARLIĞI

Portföy toplamı varlık niteliğinde olan elde tutulan reasürans sözleşme gruplarına ilişkin kalan teminat varlığı tutarının izlendiği hesaptır.

151.01.1 GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ

Elde tutulan reasürans sözleşme gruplarına ilişkin her bir sözleşmenin sınırı içerisinde kalan gelecekteki bütün nakit akışlarının net bugünkü değerinin izlendiği hesaptır. Sözleşme gruplarına dağıtılan alt hesaplarda yer alan nakit akışlarının toplam değeri bu hesapta izlenmektedir.

151.01.1.1 PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Elde tutulan reasürans sözleşme grubuna ilişkin gelecekte ödenmesi beklenen primlerin nominal tutar üzerinden izlendiği hesaptır.

151.01.1.2 EDİNİM MALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Elde tutulan reasürans sözleşme grubu ile ilişkilendirilebilen edinim maliyetlerine ilişkin nominal nakit akışı tutarlarının izlendiği hesaptır.

151.01.1.3 DİĞER NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Elde tutulan reasürans sözleşme grubu ile ilişkilendirilen ve gelecekte gerçekleşmesi beklenen diğer nominal nakit akış tutarlarının izlendiği hesaptır.

151.01.1.4 FİNANSMAN BİLEŞENİ ETKİSİ

Şirketin kalan teminat yükümlülüğünün defter değerini paranın zaman değeri ve finansal riskin etkisine göre düzeltmeyi tercih etmesi durumunda, sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki farkın takip edildiği hesaptır.

151.01.2 REASÜRÖRÜN YERİNE GETİREMEME RİSKİ

Reasürörle şirket arasında ödenmesi gereken tutara ilişkin anlaşmazlıkların etkileri de dahil olmak üzere, reasürörün yükümlülüğünü yerine getirememe riskinin elde tutulan reasürans sözleşmesi grubuyla ilgili gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değerine ilişkin tahminler üzerindeki etkisinin takip edildiği hesaptır.

151.01.3 ZARAR GERİ KAZANIM BİLEŞENİ

Dayanak sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekteki hizmetlere ilişkin nakit çıkış tahminlerinde artış olması ile ekonomik açıdan dezavantajlı bir dayanak sigorta sözleşmesi grubunun ilk defa finansal tablolara alınması veya bir gruba ekonomik açıdan dezavantajlı dayanak sigorta sözleşmelerinin eklenmesi nedeniyle elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir tutarların takip edildiği hesaptır.

151.02 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN GERİ KAZANIMLAR

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir tutarların izlendiği hesaptır.

151.02.1 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir nakit akışlarının bugünkü değerinin izlendiği hesaptır.

151.02.1.1 MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR, NOMİNAL

Muallak tazminat karşılığı tutarlarının elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

151.02.1.1.1 TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak raporlama dönemi itibarıyla fiilen ödenmemiş tazminat bedellerine veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedellerine ilişkin ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

151.02.1.1.1.1 SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risk kapsamında sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek olan tutarlara ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığının elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

151.02.1.1.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekspert, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek ücretlere ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığının elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

151.02.1.1.1.9 DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Yukarıda sayılanların dışında ayrılan muallak tazminat karşılıklarının elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

151.02.1.1.2 RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

151.02.1.2 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT ÇIKIŞLARI, NOMİNAL

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin rücu ve sovtaj benzeri geri kazanılabilir tutarların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında reasüröre aktarılması beklenen tutarların izlendiği hesaptır.

151.02.1.2.1 RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin rücu gelirlerinin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında reasüröre aktarılması beklenen kısmının izlendiği hesaptır.

151.02.1.2.2 SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin sovtaj gelirlerinin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında reasüröre aktarılması beklenen kısmının izlendiği hesaptır.

151.02.1.3 DİĞER GİDERLER

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin diğer giderlerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

151.02.1.4 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARINA UYGULANAN İSKONTO

Elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında gerçekleşen tazminatların geri kazanımına ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki farkın izlendiği hesaptır.

151.02.2 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

Sigorta sözleşme gruplarına ilişkin gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin reasüröre transfer edilen kısmının izlendiği hesaptır.

151.02.2.1 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme gruplarına ilişkin gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin reasüröre transfer edilen kısmının dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutar) izlendiği hesaptır.

151.02.2.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan elde tutulan reasürans sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

151.02.2.3 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Elde tutulan reasürans sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahminindeki değişikliklerin izlendiği hesaptır.

151.02.2.4 SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Dönem başında tahmin edilen toplam finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının, raporlama dönemi sonunda elde tutulan reasürans sözleşme grubunun döneme dağıtılan riskin sona ermesine bağlı olarak kâr veya zarara yansıtılan kısmının izlendiği hesaptır. Risk düzeltmesine eklenen faiz, faiz oranlarındaki değişimin etkisi ve benzeri hususlar da bu hesapta takip edilir.

151.02.3 REASÜRÖRÜN YERİNE GETİREMEME RİSKİ

Reasürörle şirket arasında ödenmesi gereken tutara ilişkin anlaşmazlıkların etkileri de dahil olmak üzere, reasürörün yükümlülüğünü yerine getirememe riskinin elde tutulan reasürans sözleşmesi grubuyla ilgili gerçekleşen tazminatların nakit akışlarının bugünkü değerine ilişkin tahminler üzerindeki etkisinin takip edildiği hesaptır.

16 EMEKLİLİK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN VARLIKLAR

Gelecekte paraya dönüşmesi öngörülen emeklilik faaliyetlerine ilişkin varlıklar bu hesap grubunda gösterilir.

160 EMEKLİLİK FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR

Gelecekte paraya dönüşmesi öngörülen emeklilik faaliyetlerinden alacaklar bu hesapta gösterilir.

160.01 KATILIMCILARDAN ALACAKLAR

Bireysel emeklilik katılımcılarının varsa giriş aidatlarının veya diğer borçlarının izlendiği hesaptır.

160.01.1 GİRİŞ AIDATLARI

Bireysel emeklilik katılımcılarından alınacak giriş aidatlarının izlendiği hesaptır.

160.01.2 DİĞER ALACAKLAR

Bireysel emeklilik katılımcılarından alınacak diğer alacakların izlendiği hesaptır.

160.02 SAKLAYICI ŞİRKETTEN ALACAKLAR

Emeklilik yatırım fonları Sermaye Piyasası Kurulunun düzenlemelerine tabi olmakla birlikte emeklilik şirketlerinin de ana faaliyetleri kapsamında saklayıcı nezdinde bulunan katılımcıların katkı payı ve getirilerine ilişkin tutarları fonlar itibarıyla kendi bilançolarında göstermeleri gerekmekte olup, söz konusu tutarlar bu hesapta takip edilir.

160.02.1 KATILIMCILAR

Emeklilik yatırım fonlarında yatırıma yönlendirilmiş olan katkı payı ve getirilerinin saklayıcı kuruluş nezdinde takip edildiği hesaptır.

160.02.2 DEVLET KATKISI

4632 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesine göre emeklilik yatırım fonlarında yatırıma yönlendirilmiş olan devlet katkıları ve getirilerinin saklayıcı kuruluş nezdinde takip edildiği hesaptır.

160.03 EMEKLİLİK YATIRIM FONLARINA YAPILAN SERMAYE AVANSI TAHSİSİ

Şirketler tarafından kurulan emeklilik fonlarına tahsis edilen sermaye paylarının izlendiği hesaptır.

160.04 SATIŞ EMİRLERİ HESABI

Portföy yönetim şirketlerine katılımcıların fonlarının satımı ile ilgili verilen satış emirlerinin izlendiği hesaptır. Portföy yönetim şirketlerine satış emri verildiği zaman bu hesap borçlandırılır, emirler gerçekleştiği zaman ise alacaklandırılır.

160.05 FONLARDAN FON İŞLETİM GİDERİ KESİNTİSİ ALACAKLARI

Emeklilik yatırım fonlarından yapılan günlük fon işletim gideri kesintisinin tahakkuk etmiş olmakla birlikte henüz tahsil edilmemiş tutarlarının izlendiği hesaptır. Alacak tahakkuk ettiği zaman bu hesap borçlandırılır, ilgili gelir hesabı alacaklandırılır. Fon işletim gideri kesintisinin tahsil edilmesi ile birlikte hesap alacaklandırılır.

160.05.1 KATILIMCILAR

Katkı paylarının yatırıma yönlendirildiği fonlardan tahakkuk etmiş olan fon işletim giderlerinden alacakların takip edildiği hesaptır.

160.05.2 DEVLET KATKISI

Devlet katkılarının yatırıma yönlendirildiği emeklilik yatırım fonlarından tahakkuk etmiş olan fon işletim giderlerinden doğan alacakların takip edildiği hesaptır.

160.09 BEKLENEN ZARAR KARŞILIKLARI (-)

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümleri çerçevesinde emeklilik faaliyetlerinden alacaklara ilişkin gerçekleşmesi muhtemel beklenen zararlara ilişkin karşılık tutarlarının izlendiği hesaptır.

161 EMEKLİLİK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN ERTELENMİŞ GİDERLER

Emeklilik faaliyetlerinden kaynaklanan gelecek dönemlere ait olan ertelenmiş giderler ile faaliyet dönemine ait olup da kesin borç kaydı hesap döneminden sonra yapılacak gelirlerin izlendiği hesaptır.

17 DİĞER ALACAKLAR

Bu hesap grubu; şirketin işlemleri dolayısıyla ortaya çıkan diğer alacakların izlendiği hesaplardan oluşur.

170 İLİŞKİLİ TARAFLARDAN ALACAKLAR

Bu hesap; şirketin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla ilişkili taraflardan meydana gelmiş ve gelecekte tahsil edilmesi düşünülen senetli ve senetsiz alacaklarının izlenmesini sağlar.

170.01 ORTAKLARDAN ALACAKLAR

Şirketin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla ortaklarından alacaklı bulunduğu tutarların izlendiği hesaptır. Alacağın doğması halinde hesaba borç, tahsili halinde ise alacak kaydedilir.

170.02 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR

Şirketin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla iştiraklerinden olan alacaklarını kapsar. Bu hesaba; alacağın doğması halinde borç, tahsil halinde ise alacak kaydedilir.

170.03 BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR

Şirketin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla bağlı ortaklıklardan olan alacaklarını içerir. Bu hesaba; alacağın doğması halinde borç, tahsili halinde ise alacak kaydedilir.

170.04 BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR

Şirketin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla birlikte kontrol edilen ortaklıklardan olan alacaklarını içerir. Bu hesaba; alacağın doğması halinde borç, tahsili halinde ise alacak kaydedilir.

170.05 PERSONELDEN ALACAKLAR

Şirketin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla (ödünç verme ve benzeri nedenlerle ortaya çıkan) çalışanlarından olan alacakları bu hesapta izlenir. Bu hesaba; alacağın doğması halinde borç, tahsili halinde ise alacak kaydedilir.

170.05.1 ÜST DÜZEY YÖNETİCİLERDEN ALACAKLAR

Şirketin yönetim kurulu başkan ve üyeleri, icra kurulu başkan ve üyeleri ile genel müdür ve genel müdür yardımcıları, iç sistemler kapsamındaki birimlerin yöneticileri ile başka unvanlarla istihdam edilseler dahi danışmanlık birimleri dışındaki birimlerin yetki ve görevleri itibarıyla genel müdür yardımcısına denk veya daha üst konumlarda görev yapan yöneticilerinden olan alacak tutarlarının izlendiği hesaptır.

170.05.9 DİĞER PERSONELDEN ALACAKLAR

Yukarıda sayılanların dışındaki personelden olan alacak tutarlarının izlendiği hesaptır.

170.06 DİĞER İLİŞKİLİ TARAFLARDAN ALACAKLAR

İlişkili taraflardan kaynaklanan ve yukarıda belirtilenler dışında kalan diğer alacakların izlendiği hesaptır.

170.08 İLİŞKİLİ TARAFLARDAN ŞÜPHELİ ALACAKLAR

Ödeme süresi geçmiş ve tahsili şüpheli hale gelmiş olan ilişkili taraflardan alacakların izlendiği hesaptır.

170.09 İLİŞKİLİ TARAFLARDAN ŞÜPHELİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

Ödeme süresi geçmiş ve tahsili şüpheli hale gelmiş olan ilişkili taraflardan alacakların karşılıklarının izlendiği hesaptır.

171 KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı çerçevesinde kiralama işlemlerinden olan alacakların izlendiği hesaptır.

171.01 FİNANSAL KİRALAMA ALACAKLARI

Maddi duran varlıkların finansal kiralama yoluyla kiraya konu edilmesi durumunda kiralama sözleşmesine göre belirlenen taksitlendirilmiş toplam alacak tutarı bu hesapta izlenir.

171.02 FAALİYET KİRALAMASI ALACAKLARI

Maddi duran varlıkların faaliyet kiralaması yoluyla kiraya konu edilmesi durumunda faaliyet kiralamasının döneme isabet eden kısmı bu hesapta izlenir.

171.09 DİĞER KİRALAMA ALACAKLARI

Yukarıda sayılanların dışındaki kiralama alacaklarının izlendiği hesaptır.

172 KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA GELİRLERİ (-)

Finansal kiralama yönteminde, kiralamaya konu varlığın maliyeti ile sözleşmeye göre taksitlendirilmiş toplam alacak tutarı arasındaki fark bu hesabın alacağına izlenir.

173 ARACILARDAN DİĞER ALACAKLAR

Şirketin sigorta sözleşmelerine ilişkin prim tahsilatlarını tahsil yetkisi olan aracılar vasıtasıyla yapması durumunda, vadesi gelen ve aracılardan sigorta ettirenden tahsil ettiği ve bu sebeple nakit akışlarının ölçümünden çıkarılan prim alacakları bu hesapta takip edilir. Prim alacakları nakit akışlarının ölçümünden çıkarıldığında bu hesaba borç, tahsil edildiğinde ise alacak kaydedilir.

174 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

Bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak şirket tarafından, geri alınmak üzere üçüncü kişilere verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlendiği hesaptır. Verilen depozito ve teminatlar bu hesabın borcuna, geri alınanlar veya hesaba sayılanlar alacağına kaydedilir.

176 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR

Şirketin işlemleri dolayısıyla ortaya çıkan ve yukarıda yer alan hesaplar arasında gösterilemeyen alacakların izlendiği hesaptır.

176.01 ZORUNLU DEPREM SİGORTASI PRİMLERİNDEN BORÇLU ACENTELER

Acentelerden olan zorunlu deprem sigortası prim alacaklarının izlendiği aktif nitelikli bir hesaptır.

176.02 TARIM SİGORTALARI HAVUZU PRİMLERİNDEN BORÇLU ACENTELER

Acentelerden olan devlet destekli tarım sigortası prim alacaklarının izlendiği aktif nitelikli bir hesaptır.

176.03 DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMUNDAN ALACAKLAR

DASK'tan olan alacakların izlendiği hesaptır.

176.04 TARIM SİGORTALARI HAVUZUNDAN ALACAKLAR

Tarım Sigortaları Havuzundan olan alacakların izlendiği hesaptır.

176.05 SİGORTA HAVUZLARINDAN ALACAKLAR

Sigorta havuzlarından olan alacakların izlendiği hesaptır.

176.09 DİĞER ALACAKLAR

Yukarıda sayılan hesaplardan herhangi birine dahil edilemeyen alacakların izlendiği hesaptır.

177 DİĞER ALACAKLAR BEKLENEN ZARAR KARŞILIKLARI (-)

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, bu hesap grubunda yer alan alacaklar için ayrılan değer düşüklüğü karşılıklarının izlendiği hesaptır.

178 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR

Tahsili şüpheli hale gelen ve idari veya yasal takibe alınmış diğer alacaklar bu hesapta izlenir. Bu hesap grubunda bulunan alacıklardan idari ve yasal takibe alınmış olanlar, ilgili hesaptan bu hesabın borcuna aktarılır.

179 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR BEKLENEN ZARAR KARŞILIKLARI (-)

Diğer alacıklardan kaynaklanan idari ve yasal takibe alınmış alacaklar için ayrılan karşılık tutarları bu hesapta izlenir.

18 ORTAKLIKLARDAKİ YATIRIMLAR

Bu hesap grubu, şirketin diğer işletmelerin ekonomik ve finansal faaliyetlerine aktif olarak katılım sağlamak amacıyla yapmış olduğu ve uyguladığı ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları çerçevesine göre bağlı ortaklık, iştirak, iş ortaklığı veya birlikte kontrol edilen ortaklık tanımını karşılayan yatırımların izlendiği hesaplardan oluşur.

180 İŞTİRAKLER

Şirketlerin; sermaye veya yönetim kontrolü bulunmamakla birlikte, üzerlerinde önemli etkinliğe sahip oldukları ortaklıklarındaki sermaye paylarının kaydına özgü aktif nitelikli bir hesaptır. Hesap hisse alış bedeli ile tutulur, ayrıca nazım hesaplarda hisse senetleri nominal değerleri ile izlenir. Bedelsiz alınan hisse senetleri ile değerlendirme artışları bu hesaba kaydedilir.

181 BAĞLI ORTAKLIKLAR

Şirketlerin, sermayesi veya yönetimi üzerinde kontrol gücüne sahip bulundukları ortaklıklarındaki sermaye paylarının kaydına özgü aktif nitelikli bir hesaptır. Hesap hisse alış bedeli ile tutulur, ayrıca nazım hesaplarda hisse senetleri nominal değerleri ile izlenir. Bedelsiz alınan hisse senetleri ile değerlendirme artışları bu hesaba kaydedilir.

182 İŞ ORTAKLIKLARI VEYA BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR

İki veya daha fazla tarafın birlikte kontrolüne sahip bir ekonomik faaliyetin yürütülmesiyle ilgili sözleşmeye dayalı bir uygulamanın izlendiği hesaptır.

188 ORTAKLIKLARDAKİ YATIRIMLAR SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)

Bu hesap, ortaklıklardaki yatırımlarla ilgili sermaye taahhütlerinin izlenmesinde kullanılır. Ortaklık yatırımları için sermaye taahhüdünde bulunulduğunda ilgili hesaba borç kaydedilirken bu hesaba alacak kaydedilir. Taahhüt yerine getirildikçe hesaba borç kaydedilir.

188.01 İŞTİRAKLER SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)

İştiraklerle ilgili sermaye taahhütlerinin izlendiği hesaptır. İştirak için sermaye taahhüdünde bulunulduğunda 180 İştirakler hesabı karşılığında bu hesaba alacak, taahhüt yerine getirildikçe bu hesaba borç kaydedilir.

188.02 BAĞLI ORTAKLIKLAR SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)

Bağlı ortaklıklarla ilgili sermaye taahhütlerinin izlendiği hesaptır. Bağlı ortaklık için sermaye taahhüdünde bulunulduğunda 181 Bağlı Ortaklıklar hesabı karşılığında bu hesaba alacak, taahhüt yerine getirildikçe bu hesaba borç kaydedilir.

188.03 İŞ ORTAKLIKLARI VEYA BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)

İş ortaklıkları veya birlikte kontrol edilen ortaklıklarla ilgili sermaye taahhütlerinin izlendiği hesaptır. Birlikte kontrol edilen ortaklık için sermaye taahhüdünde bulunulduğunda 182 İş Ortaklıkları veya Birlikte Kontrol Edilen Ortaklıklar hesabı karşılığında bu hesaba alacak, taahhüt yerine getirildikçe bu hesaba borç kaydedilir.

189 ORTAKLIKLARDAKİ YATIRIMLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIKLARI (-)

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında belirtilen esaslar çerçevesinde, bu hesap grubunda yer alan finansal yatırımların değerlenmiş tutarlarının (fiyatlarının) kayıtlı değerlerinden veya daha önceki değerlenmiş tutarlarından (fiyatlarından) düşük olması halinde sonuç hesabına borç, bu hesaba alacak kaydı yapılmak suretiyle değer düşüşü kayıtlara yansıtılır.

189.01 İŞTİRAKLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

İştiraklere ilişkin değer düşüş karşılığının izlendiği hesaptır.

189.02 BAĞLI ORTAKLIKLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Bağlı ortaklıklara ilişkin değer düşüş karşılığının izlendiği hesaptır.

189.03 İŞ ORTAKLIKLARI VEYA BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

İş ortaklıkları veya birlikte kontrol edilen ortaklıklara ilişkin değer düşüş karşılığının izlendiği hesaptır.

19 MADDİ DURAN VARLIKLAR

Yatırım amaçlı olarak veya şirket faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlık kalemlerinin ve bunlarla ilgili birikmiş amortismanların izlendiği hesap grubudur. Maddi duran varlık hesapları satın alma, devir, inşa veya imal bedelleriyle borçlandırılır. Satılan, devredilen veya kullanıma yeteneğini kaybedenler ise alacak kaydı ile hesaplardan çıkarılır.

190 YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER

Bu hesapta şirketin ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı çerçevesinde kira geliri veya değer artış kazancı ya da her ikisini birden elde etmek amacıyla elinde tuttuğu ve kendi kullanımında olmayan gayrimenkullerin ve bunların ayrılmaz parçaları izlenir.

190.01 ARAZİ VE ARSALAR

Şirket tarafından yatırım amacı için alınan ve şirket faaliyetleri için kullanılmayan arazi ve arsaların izlendiği hesaptır.

190.02 BİNALAR

Şirket tarafından yatırım amacı için alınan ve şirket faaliyetleri için kullanılmayan binaların izlendiği hesaptır.

190.09 DİĞER GAYRİMENKULLER

Şirket tarafından yatırım amacı için alınan ve şirket faaliyetleri için kullanılmayan diğer gayrimenkullerin izlendiği hesaptır.

191 KULLANIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER

Bu hesap şirketin kullanım amacı ile edindiği ve kendi kullanımında olan gayrimenkullerin ve bunların ayrılmaz parçalarının izlendiği hesaptır. Şirketlerin faaliyetlerini sürdürmek amacıyla satın aldıkları binalarla, aynı amaç için satın aldıkları arsalar ve araziler ile bunlar üzerindeki inşa halindeki binalar için yatırdıkları paraların ve özel kanunların verdiği yetkiye dayanarak inşaat ve ticaret veya işletmecilik amacıyla edinilen gayrimenkul maliyet bedellerinin kaydedildiği aktif nitelikli bir hesaptır. Satın alma bedelinden başka gayrimenkulü genişletmek veya iktisadi kıymetini artırmak amacıyla yapılan masraflar gayrimenkullerin maliyet bedeline dahil edilir. İnşa giderleri satın alma bedeli yerine geçer. Emlak alım vergisi, tapu harçları noter ve mahkeme masrafları, komisyon, tellaliye, pul bedeli, plan ve benzer giderlerin aktifleştirilmesi ihtiyaridir.

191.01 ARAZİ VE ARSALAR

Şirket tarafından kullanım amacı için alınan ve şirket faaliyetleri için kullanılan arazi ve arsaların izlendiği hesaptır.

191.02 BİNALAR

Şirket tarafından kullanım amacı için alınan ve şirket faaliyetleri için kullanılan binaların izlendiği hesaptır.

191.09 DİĞER GAYRİMENKULLER

Şirket tarafından kullanım amacı için alınan ve şirket faaliyetleri için kullanılan diğer gayrimenkullerin izlendiği hesaptır.

192 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR

Şirket faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü tesis, makine ve cihazlar ile bunların eklentileri ve bu amaçla kullanılan taşıma gereçlerinin izlendiği hesaptır.

193 DEMİRBAŞLAR

Şirketi faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları, döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi maddi varlıklar ve tesisat ile bunların eklentilerinin izlendiği hesaptır.

194 TAŞITLAR

Şirket faaliyetlerinde kullanılan taşıtların izlendiği hesaptır.

195 DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR (ÖZEL MALİYET BEDELLERİ DAHİL)

Yukarıda belirtilen hesapların hiçbirinin kapsamına girmeyen özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmayan diğer maddi duran varlıkların izlendiği hesaptır. Ayrıca, kira ile tutulmuş olan gayrimenkulleri genişletmek veya iktisadi kıymetini devamlı olarak artırmak amacıyla yapılan harcamalarla faaliyetin yapılması için meydana getirilen tesisata ait harcamalar bu hesaba kaydedilir. Özel maliyet bedelleri hesabının değerlemesi ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında belirtilen esaslar çerçevesinde yapılır. Özel maliyet bedellerinin değerlemeye tabi tutulması halinde meydana gelen değer artışları da bu hesaba kaydedilir.

196 KULLANIM HAKKI VARLIKLARI

Kiralama yoluyla edinilmiş maddi duran varlıkların ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı çerçevesinde izlenmesi amacıyla kullanılan hesaptır.

196.01 GAYRİMENKULLER

Kiralama yoluyla edinilmiş gayrimenkullerin izlenmesi amacıyla kullanılan hesaptır.

196.02 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR

Kiralama yoluyla edinilmiş tesis, makine ve cihazların izlenmesi amacıyla kullanılan hesaptır.

196.03 DEMİRBAŞLAR

Kiralama yoluyla edinilmiş demirbaşların izlenmesi amacıyla kullanılan hesaptır.

196.04 TAŞITLAR

Kiralama yoluyla edinilmiş taşıtların izlenmesi amacıyla kullanılan hesaptır.

196.09 DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR

Kiralama yoluyla edinilmiş diğer maddi duran varlıkların izlenmesi amacıyla kullanılan hesaptır.

197 MADDİ DURAN VARLIKLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIKLARI (-)

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı çerçevesinde maddi duran varlıkların değer düşüklükleri için ayrılan karşılıkların izlendiği hesaptır. Hesaplanan karşılık tutarı bu hesaba alacak, kâr veya zarar tablosu hesaplarından maddi duran varlığın kullanım yerine bağlı olarak ilgili gider hesabına borç kaydedilir.

197.01 YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Yatırım amaçlı gayrimenkullerin değer düşüklükleri için ayrılan karşılıkların izlendiği hesaptır.

197.01.1 ARAZİ VE ARSALAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Yatırım amaçlı arazi ve arsaların değer düşüklüğü karşılığının izlendiği hesaptır.

197.01.2 BİNALAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Yatırım amaçlı binaların değer düşüklüğü karşılığının izlendiği hesaptır.

197.01.9 DİĞER GAYRİMENKULLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Yatırım amaçlı diğer gayrimenkullerin değer düşüklüğü karşılığının izlendiği hesaptır.

197.02 KULLANIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Kullanım amaçlı gayrimenkullerin değer düşüklüğü karşılığının izlendiği hesaptır.

197.02.1 KULLANIM AMAÇLI ARAZİ VE ARSALAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Kullanım amaçlı arazi ve arsaların değer düşüklüğü karşılığının izlendiği hesaptır.

197.02.2 KULLANIM AMAÇLI BİNALAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Kullanım amaçlı binaların değer düşüklüğü karşılığının izlendiği hesaptır.

197.02.9 KULLANIM AMAÇLI DİĞER GAYRİMENKULLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Kullanım amaçlı diğer gayrimenkullerin değer düşüklüğü karşılığının izlendiği hesaptır.

197.03 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Tesis, makine ve cihazların değer düşüklüğü karşılığının izlendiği hesaptır.

197.04 DEMİRBAŞLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Demirbaşların değer düşüklüğü karşılığının izlendiği hesaptır.

197.05 TAŞITLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Taşıtların değer düşüklüğü karşılığının izlendiği hesaptır.

- 197.06 DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
Diğer maddi duran varlıkların değer düşüklüğü karşılığının izlendiği hesaptır.
- 197.07 KULLANIM HAKKI VARLIKLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
Kiralama yoluyla edinilmiş maddi duran varlıkların değer düşüklükleri için ayrılan karşılıkların izlendiği hesaptır.
- 197.07.1 GAYRİMENKULLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
Kiralama yoluyla edinilmiş gayrimenkullerin değer düşüklüğü karşılığının izlendiği hesaptır.
- 197.07.2 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
Kiralama yoluyla edinilmiş tesis, makine ve cihazların değer düşüklüğü karşılığının izlendiği hesaptır.
- 197.07.3 DEMİRBAŞLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
Kiralama yoluyla edinilmiş demirbaşların değer düşüklüğü karşılığının izlendiği hesaptır.
- 197.07.4 TAŞITLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
Kiralama yoluyla edinilmiş taşıtların değer düşüklüğü karşılığının izlendiği hesaptır.
- 197.07.9 DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
Kiralama yoluyla edinilmiş diğer maddi duran varlıkların değer düşüklüğü karşılığının izlendiği hesaptır.
- 198 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)
Bilançoların aktifinde yer alan ve bir yıldan fazla kullanılan, yıpranan ve değer kaybına uğrayan maddi duran varlık bedellerinin, kullanılabilecekleri süre içerisinde hesaben yok edilebilmesini sağlamak amacıyla kullanılan hesaptır. Ayrılan itfa payları ilgili gider hesapları karşılığında bu hesaba alacak; ilgili maddi duran varlığın aktiften çıkarılması halinde bu hesaba borç kaydedilir. Aktifteki azalmayı ifade eden negatif düzenleyici bir hesaptır.
- 198.01 YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER AMORTİSMANI (-)
Maliyet yöntemi kullanılarak ölçülen yatırım amaçlı gayrimenkullere ilişkin birikmiş amortismanların izlendiği hesaptır.
- 198.01.1 YATIRIM AMAÇLI ARAZİ VE ARSALAR AMORTİSMANI (-)
Yatırım amaçlı arazi ve arsaların amortismanının izlendiği hesaptır.
- 198.01.2 YATIRIM AMAÇLI BİNALAR AMORTİSMANI (-)
Yatırım amaçlı binaların amortismanının izlendiği hesaptır.
- 198.01.9 YATIRIM AMAÇLI DİĞER GAYRİMENKULLER AMORTİSMANI (-)
Yatırım amaçlı diğer gayrimenkullerin amortismanının izlendiği hesaptır.
- 198.02 KULLANIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER AMORTİSMANI (-)
Kullanım amaçlı gayrimenkullerin amortismanının izlendiği hesaptır.
- 198.02.1 KULLANIM AMAÇLI ARAZİ VE ARSALAR AMORTİSMANI (-)
Kullanım amaçlı arazi ve arsaların amortismanının izlendiği hesaptır.
- 198.02.2 KULLANIM AMAÇLI BİNALAR AMORTİSMANI (-)
Kullanım amaçlı binaların amortismanının izlendiği hesaptır.
- 198.02.9 KULLANIM AMAÇLI DİĞER GAYRİMENKULLER AMORTİSMANI (-)
Kullanım amaçlı diğer gayrimenkullerin amortismanının izlendiği hesaptır.
- 198.03 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR AMORTİSMANI (-)
Tesis, makine ve cihazların amortismanının izlendiği hesaptır.
- 198.04 DEMİRBAŞLAR AMORTİSMANI (-)
Demirbaşların amortismanının izlendiği hesaptır.
- 198.05 MOTORLU TAŞITLAR AMORTİSMANI (-)
Motorlu taşıtların amortismanının izlendiği hesaptır.
- 198.06 DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR AMORTİSMANI (-)
Diğer maddi duran varlıkların amortismanının izlendiği hesaptır.
- 198.07 KULLANIM HAKKI VARLIKLARI AMORTİSMANI (-)
Kiralama yoluyla edinilmiş maddi duran varlıkların amortismanının izlendiği hesaptır.
- 198.07.1 GAYRİMENKULLER AMORTİSMANI (-)
Kiralama yoluyla edinilmiş gayrimenkullerin amortismanının izlendiği hesaptır.
- 198.07.2 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR AMORTİSMANI (-)
Kiralama yoluyla edinilmiş tesis, makine ve cihazların amortismanının izlendiği hesaptır.

198.07.3 DEMİRBAŞLAR AMORTİSMANI (-)

Kiralama yoluyla edinilmiş demirbaşların amortismanının izlendiği hesaptır.

198.07.4 MOTORLU TAŞITLAR AMORTİSMANI (-)

Kiralama yoluyla edinilmiş motorlu taşıtların amortismanının izlendiği hesaptır.

198.07.9 DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR AMORTİSMANI (-)

Kiralama yoluyla edinilmiş diğer maddi duran varlıkların amortismanının izlendiği hesaptır.

199 MADDİ DURAN VARLIKLARA İLİŞKİN AVANSLAR (YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR DAHİL)

Yurt içinden veya yurt dışından satın alınmak üzere sipariş edilen maddi duran varlıklarla ilgili olarak yapılan avans ödemelerinin izlendiği hesaptır. Ödeme yapıldığında hesaba borç; sipariş edilen malzeme teslim alındığında ilgili hesabın borcu karşılığında bu hesaba alacak kaydedilir. Ayrıca, şirketçe yapımı sürdürülen ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak olan; her türlü madde, malzeme ve işçilik, siparişlerle ilgili harcamaların, genel gider paylarının ve avans ödemelerinin izlendiği hesaptır. Yapılmakta olan yatırım projeleri ile ilgili doğrudan ve dolaylı olarak yapılan harcamalar ve avans ödemeleri bu hesaba borç; tamamlanan yatırım bedelleri ile sipariş edilen maddi duran varlıklar teslim alındıklarında ilgili hesaba borç, bu hesaba alacak kaydedilir.

20 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları çerçevesinde herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan ve şirketin belli bir şekilde yararlandığı veya yararlanmayı beklediği aktifleştirilen giderler ile belli koşullar altında hukuken himaye gören haklar ile şerefiyelerin izlendiği hesap grubudur.

200 HAKLAR

Bu hesap; imtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve unvan gibi bir bedel ödenerek elde edilen bazı hukuki tasarruflar ile kamu otoritelerinin işletmeye belirli alanlarda tanıdığı kullanma, yararlanma gibi yetkiler dolayısıyla yapılan harcamaları kapsar. Edinilen haklar, maliyet bedelleri ile bu hesaba borç kaydedilir.

201 ŞEREFİYE

Bu hesap, bir şirket devralınırken katlanılan maliyet ile söz konusu şirketin rayiç bedelle hesaplanan net varlıklarının (öz varlık) değeri arasındaki olumlu farkların izlenmesinde kullanılır. Şerefiye hesaplanırken rayiç bedelin tespit edilmemesi halinde, net defter değeri esas alınır. Ödenen şerefiye bedellerinin tamamı bu hesabın borcuna kaydedilir.

202 AKTİFLEŞTİRİLEN GELİŞTİRME MALİYETLERİ

Şirket içinde oluşturulan maddi olmayan duran varlıklar için geliştirme safhasında yapılan ve ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları çerçevesinde aktifleştirilebilen harcamaların izlendiği hesaptır.

206 DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

Yukarıda sayılanların dışında kalan diğer maddi olmayan duran varlık kalemlerinin izlendiği hesaptır.

207 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Maddi olmayan duran varlıkların değer düşüklükleri için ayrılan karşılıkların izlendiği hesaptır.

208 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)

Maddi olmayan duran varlık bedellerinin, kullanılabilecekleri süre içerisinde yok edilebilmesini sağlamak amacıyla kullanılan hesaptır. Ayrılan amortisman (itfa) payları, ilgili gider hesapları karşılığında bu hesaba alacak; kullanım hakkı sona erenler ya da elden çıkarılanlar hesaba borç, ilgili varlık hesabına alacak kaydedilir.

208.01 HAKLAR AMORTİSMANI (-)

Haklar itfasının (amortismanının) izlendiği hesaptır.

208.02 ŞEREFİYE AMORTİSMANI (-)

Şerefiye itfasının (amortismanının) izlendiği hesaptır.

208.03 AKTİFLEŞTİRİLEN GELİŞTİRME MALİYETLERİ AMORTİSMANI (-)

Aktifleştirilen geliştirme maliyetleri itfasının (amortismanının) izlendiği hesaptır.

208.09 DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR AMORTİSMANI (-)

Diğer maddi olmayan duran varlıklar itfasının (amortismanının) izlendiği hesaptır.

209 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLARA İLİŞKİN AVANSLAR

Maddi olmayan duran varlıklarla ilgili olarak gerek yurt içi gerekse yurt dışındaki kişi ve kuruluşlara yapılan avans ödemelerinin izlendiği hesaptır. Ödeme yapıldığında hesaba borç; varlıklar elde edildiğinde ilgili hesabın borcu karşılığında bu hesaba alacak kaydedilir.

27 SATIŞ AMAÇLI SINIFLANDIRILAN DURAN VARLIKLAR

Bu grup, ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları çerçevesinde satış amaçlı elde tutulan olarak ya da ortaklara dağıtım amacıyla elde tutulan olarak sınıflandırılan duran varlıklar ile elden çıkarılacak gruplara ilişkin varlıkların izlendiği hesaplardan oluşur. Ayrıca ortaklara dağıtım yönünde taahhütte bulunulan duran varlıklar ya da elden çıkarılacak gruplarda yer alan varlıklar da bu hesap grubunda gösterilir.

270 SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN DURAN VARLIKLAR

Bu hesap; ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları çerçevesinde bireysel olarak satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan maddi duran varlıklar, maddi olmayan duran varlıklar, yatırım amaçlı gayrimenkuller, ortaklıklardaki yatırımlar gibi duran varlıkların izlenmesinde kullanılır. Duran varlık, satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırıldığında; defter değeri ile satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değerinden küçük olanı üzerinden bu hesaba borç kaydedilir. İlgili varlık elden çıkartıldığında veya satış amaçlı elde tutulan duran varlık niteliğini kaybettiğinde hesaba alacak kaydedilir.

270.01 MENKULLER

Satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan menkul varlıkların izlendiği hesaptır.

270.02 GAYRİMENKULLER

Satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan gayrimenkullerin izlendiği hesaptır.

270.03 DİĞER DURAN VARLIKLAR

Satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan diğer duran varlıkların izlendiği hesaptır.

270.04 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

Satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan maddi olmayan duran varlıkların izlendiği hesaptır.

270.05 İŞTİRAKLER

Satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan iştiraklerin izlendiği hesaptır.

270.06 BAĞLI ORTAKLIKLAR

Satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan bağlı ortaklıkların izlendiği hesaptır.

270.07 İŞ ORTAKLIKLARI VEYA BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR

Satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan iş ortaklığı veya birlikte kontrol edilen ortaklıkların izlendiği hesaptır.

270.99 DİĞER

Yukarıda sayılanların dışında satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan diğer varlıkların izlendiği hesaptır.

271 SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN GRUPLARA İLİŞKİN VARLIKLAR

Bu hesap; ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları çerçevesinde satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan elden çıkarılacak gruplara ilişkin varlıkların izlenmesinde kullanılır. Elden çıkarılacak grup satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırıldığında, bu gruba ilişkin varlıklar ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca belirlenen ölçüm hükümleri uygulanarak bulunan değerleri üzerinden bu hesaba borç kaydedilir. İlgili grup elden çıkarıldığında ya da satış amaçlı elde tutulan grup niteliğini kaybettiğinde hesap alacaklandırılır.

272 ORTAKLARA DAĞITIM AMACIYLA ELDE TUTULAN DURAN VARLIKLAR İLE GRUPLARA İLİŞKİN VARLIKLAR

Bu hesapta, ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları çerçevesinde ortaklara dağıtım amacıyla elde tutulan olarak sınıflandırılan duran varlıklar ve bu şekilde sınıflandırılan elden çıkarılacak gruplara ilişkin varlıklar izlenir. Bir duran varlık veya elden çıkarılacak gruba ilişkin varlıklar, ilgili varlık veya grup ortaklara dağıtım amacıyla elde tutulan olarak sınıflandırıldığında; ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca belirlenen ölçüm hükümleri uygulanarak bulunan değerleri üzerinden bu hesaba borç kaydedilir. İlgili varlık ya da grup, ortaklara dağıtıldığında veya ortaklara dağıtım amacıyla elde tutulan duran varlık veya grup niteliğini kaybettiğinde hesaba alacak kaydedilir.

273 DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN VARLIKLAR

Bu hesap; satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan varlıkların ya da elden çıkarılacak grupların ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında tanımlanan durdurulan faaliyet tanımını karşılamaları

durumunda, bu varlıkların ya da bu gruplara ilişkin varlıkların izlenmesinde kullanılır. Durdurulan faaliyetlere ilişkin varlıklar, ilgili varlıklar veya grup satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırıldığında, ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca belirlenen ölçüm hükümleri uygulanarak bulunan değerleri üzerinden bu hesaba borç kaydedilir. İlgili varlıklar veya grup elden çıkarıldığında ya da satış amaçlı elde tutulan varlık veya grup niteliğini kaybettiğinde hesaba alacak kaydedilir.

273.01 MENKULLER

Satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan menkul varlıkların durdurulan faaliyet tanımını karşılaması durumunda izlendiği hesaptır.

273.02 GAYRİMENKULLER

Satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan gayrimenkullerin durdurulan faaliyet tanımını karşılaması durumunda izlendiği hesaptır.

273.03 DİĞER DURAN VARLIKLAR

Satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan diğer duran varlıkların durdurulan faaliyet tanımını karşılaması durumunda izlendiği hesaptır.

273.04 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

Satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan maddi olmayan duran varlıkların durdurulan faaliyet tanımını karşılaması durumunda izlendiği hesaptır.

273.05 İŞTİRAKLER

Satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan iştiraklerin durdurulan faaliyet tanımını karşılaması durumunda izlendiği hesaptır.

273.06 BAĞLI ORTAKLIKLAR

Satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan bağlı ortaklıkların durdurulan faaliyet tanımını karşılaması durumunda izlendiği hesaptır.

273.07 İŞ ORTAKLIKLARI VEYA BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR

Satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan iş ortaklığı veya birlikte kontrol edilen ortaklıkların durdurulan faaliyet tanımını karşılaması durumunda izlendiği hesaptır.

273.99 DİĞER

Yukarıda sayılanların dışında satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan diğer varlıkların durdurulan faaliyet tanımını karşılaması durumunda izlendiği hesaptır.

28-29 DİĞER VARLIKLAR

Diğer varlıklara ilişkin hesaplar bu grupta izlenir.

280 SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, GRUBUN FİNANSAL TABLOYA ALINMASINDAN ÖNCE

Sigorta sözleşmesinin başlangıç tarihinden önce yapılan sigorta edinim maliyetlerine ilişkin ödemelerin takip edildiği hesaptır.

281 GELİR TAHAKKUKLARI

Üçüncü kişilerden tahsili ya da bunlar hesabına kesin borç kaydı hesap döneminden sonra yapılacak faiz, kira ve benzeri gelirlerin, içinde bulunulan döneme ait olan kısımlarının izlendiği hesaptır. Dönem sonlarında, döneme ait olarak hesaplanacak tutarlar ilgili hasılat ve gelir hesapları karşılığında bu hesaba borç kaydedilir. Sonraki dönemde alacaklarının kesinleşmesiyle hesaptaki tutarlar bu hesabın alacağına karşılık ilgili hesapların borcuna geçirilerek kapatılır.

281.01 TAHAKKUK ETMİŞ FAİZ VE KİRA GELİRLERİ

Üçüncü kişilerden tahsili ya da bunlar hesabına kesin borç kaydı hesap döneminden sonra yapılacak faiz ve kira gelirlerinin, içinde bulunulan döneme ait olan kısımlarının izlendiği hesaptır. Dönem sonlarında, döneme ait olarak hesaplanacak tutarlar ilgili hasılat ve gelir hesapları karşılığında bu hesaba borç kaydedilir. Sonraki dönemde alacaklarının kesinleşmesiyle hesaptaki tutarlar bu hesabın alacağına karşılık ilgili hesapların borcuna geçirilerek kapatılır.

281.09 DİĞER GELİR TAHAKKUKLARI

Yukarıda sayılanların dışında kalan diğer gelir tahakkuklarının izlendiği hesaptır.

282 PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER

Bu hesap, peşin ödenen ve cari dönem içinde ilgili gider hesaplarına kaydedilmemesi gereken, gelecek döneme ait ertelenmiş giderleri izlemek için kullanılır. İlgili gider ve maliyet hesaplarına borç kaydedilecek

peşin olarak ödenen giderler, bu hesabın borcuna kaydedilir. Gelecek dönemlerde bu hesaba alacak verilme suretiyle ilgili gider hesabına aktarılır.

283 PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR

Mevzuat gereğince peşin ödenen ve gelecekte indirim konusu yapılabilecek gelir, kurumlar ve diğer vergiler ile fonların kayıt ve takip edildiği hesaptır. Peşin ödenen ve gelecekte indirim konusu yapılabilecek gelir, kurumlar ve diğer vergiler ile fonlar bu hesaba borç yazılır. Dönem sonunda tahakkuk edecek gelir veya kurumlar vergisi ile fon karşılıklarından yapılacak olan indirim teminen "38 Ödenecek Vergi ve Benzeri Diğer Yükümlülükler ile Karşılıklar" grubunda bulunan "385 Dönem Karının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri (-)" hesabının borcuna aktarılır. Ancak aktarılan tutar "384 Dönem Karı, Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları" hesabının tutarından fazla olamaz. Aktarılamayan tutar, dönem sonunda bu hesabın bakiyesi olarak kalır.

284 ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı uyarınca hesaplanan ertelenmiş vergi varlıklarının kaydedilmesine özgü bir hesaptır. Ertelenen vergi varlıkları, indirilebilir geçici farklar, kullanılmayan mali zararların ileriye doğru taşınması, kullanılmayan vergi indirim ve istisnalarının ileriye doğru taşınması nedenleriyle, gelecek dönemlerde geri kazanılacak olan gelir üzerinden alınan vergi tutarını ifade eder. Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri netleştirilmek suretiyle mali tablolara yansıtılır.

285 VERİLEN İŞ VE PERSONEL AVANSLARI

Bu hesapta, şirket adına mal ve hizmet satın alacak, şirket adına bir kısım gider ve ödemeleri yapacak personel ve personel dışındaki kişilere verilen iş avansları ile personel ve işçilere maaş, ücret ve yolluklarına mahsuben önceden ödenen avanslar takip edilir.

285.01 İŞ AVANSLARI

Şirket adına mal ve hizmet satın alacak, bir kısım gider ve ödemeleri yapacak personel ve personel dışındaki kişilere verilen iş avanslarının izlendiği hesaptır. Avans verildiğinde bu hesaba borç, avans alanın ibraz ettiği harcama veya ödeme belgelerine dayanılarak ve/veya kısmen ya da tamamen tahsil edildiğinde ilgili hesapların borcu karşılığında, bu hesaba alacak kaydedilir.

285.02 PERSONELE VERİLEN AVANSLAR

Personel ve işçilere aylık, ücret ve yolluklarına mahsuben önceden ödenen avansların izlendiği hesaptır. Yapılan ödemeler bu hesaba borç; nakden iadeler ile istihkaklardan kesilen tutarlar ve teslim edilen belgeler tutarları alacak kaydedilir.

285.02.1 ÜST DÜZEY YÖNETİCİLERE VERİLEN AVANSLAR

Şirketin yönetim kurulu başkan ve üyeleri, icra kurulu başkan ve üyeleri ile genel müdür ve genel müdür yardımcıları, iç sistemler kapsamındaki birimlerin yöneticileri ile başka unvanlarla istihdam edilseler dahi danışmanlık birimleri dışındaki birimlerin yetki ve görevleri itibarıyla genel müdür yardımcısına denk veya daha üst konumlarda görev yapan yöneticilerine ödenen avansların izlendiği hesaptır.

285.02.9 DİĞER PERSONELE VERİLEN AVANSLAR

Yukarıda sayılanların dışında kalan personele ödenen avansların izlendiği hesaptır.

286 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI

Sayımlar sonucunda tespit edilen kasa, stok ve maddi duran varlık noksanlarıyla, teslim alma sırasında ortaya çıkan noksanların geçici olarak kaydedileceği ve izleneceği hesaptır. Noksanlığın ortaya çıkması ile hesaba borç, sorumlularından tahsilli veya zarar kaydedilmesi veya düzeltilmesi halinde ise alacak kaydedilir.

287 GELECEK DÖNEMLER İHTİYACI STOKLAR

Gelecek dönemler ihtiyacı kırtasiye, basılı kağıtlar gibi gelecek dönemler ihtiyacı stoklar bu hesapta izlenir.

297 DİĞER ÇEŞİTLİ VARLIKLAR

Bu hesap grubu içerisinde sayılanların dışında kalan diğer çeşitli varlıkların izlendiği hesaptır.

298 DİĞER VARLIKLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Bu hesap grubu içerisinde sayılan diğer varlıklara ilişkin değer düşüklüğü karşılıklarının izlendiği hesaptır.

299 DİĞER VARLIKLAR AMORTİSMANI (-)

Bu hesap grubu içerisinde sayılan amortisman tabi varlıklara ilişkin amortismanların izlendiği hesaptır.

3-4 YÜKÜMLÜLÜKLER

Yükümlülükler, şirketin normal faaliyet döngüsü içinde ödenecek yabancı kaynaklar da dahil olmak üzere tüm yükümlülükleri kapsar. Yükümlülükler; finansal borçlar, türev finansal araçlara ilişkin yükümlülükler, sigorta sözleşmelerine ilişkin yükümlülükler, elde tutulan reasürans sözleşmelerine ilişkin yükümlülükler, emeklilik faaliyetlerine ilişkin yükümlülükler, poliçe sahiplerine borçlar, diğer borçlar, ödenecek vergi ve diğer yükümlülükler ile karşılıklar, diğer risklere ilişkin karşılıklar, satış amaçlı sınıflandırılan gruplara ilişkin yükümlülükler ve diğer yükümlülükler şeklinde bölümlenir.

30 FİNANSAL YÜKÜMLÜLÜKLER

Finansal yükümlülükler; finans kuruluşlarına olan finansal borçlar, ilgili mevzuat uyarınca sağlanan sermaye benzeri krediler, kiralama işlemlerine ilişkin borçlar ile para ve sermaye piyasası araçları ile sağlanan finansal borçları kapsar.

300 KREDİ KURULUŞLARINA BORÇLAR

Banka ve diğer finans kuruluşlarından sağlanan kredilere ilişkin tutarları içeren hesaptır. Alınan krediler bu hesaba alacak, ödemeleri halinde borç kaydedilir. Ayrıca kredilerin alınma gerekçeleri dipnotlarda belirtilir.

300.01 YURT İÇİ KREDİ KURULUŞLARINA BORÇLAR

Yurt içi kredi kuruluşlarından sağlanan krediler bu hesapta izlenir.

300.01.1 BANKALARDAN KULLANILAN KREDİLER

Yurt içi bankalardan kullanılan krediler bu hesapta izlenir.

300.01.2 DİĞER FİNANS KURULUŞLARINDAN KULLANILAN KREDİLER

Yurt içi diğer finans kuruluşlarından sağlanan krediler bu hesapta izlenir.

300.02 YURT DIŞI KREDİ KURULUŞLARINA BORÇLAR

Yurt dışı kredi kuruluşlarından sağlanan krediler bu hesapta izlenir.

300.02.1 BANKALARDAN KULLANILAN KREDİLER

Yurt dışı bankalardan kullanılan krediler bu hesapta izlenir.

300.02.2 DİĞER FİNANS KURULUŞLARINDAN KULLANILAN KREDİLER

Yurt dışı diğer finans kuruluşlarından sağlanan krediler bu hesapta izlenir.

301 SERMAYE BENZERİ KREDİLER

İlgili mevzuat uyarınca sağlanan sermaye benzeri krediler bu hesapta izlenir.

302 KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümleri çerçevesinde maddi duran varlık için finansal kiralama, faaliyet kiralaması ve diğer kiralama yöntemlerinden biriyle kiracı durumunda olan şirketin finansal kiralama sözleşmesine göre belirlenen taksitlendirilmiş toplam borç tutarı ile faaliyet kiralaması borcunun döneme isabet eden tutarı bu hesapta izlenir. Finansal kiralamanın dışında faaliyet kiralaması ile diğer kiralama türlerinin döneme isabet eden kira giderleri bu hesabın alacağına, sonuç hesaplarının borcuna kaydedilerek dönem giderlerine yansıtılır.

303 ERTELENMİŞ KİRALAMA GİDERLERİ (-)

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında belirtilen esaslara göre hesaplanan ertelenmiş kiralama giderleri bu hesapta izlenir.

304 ÇIKARILMIŞ MENKUL KIYMETLER

Şirket tarafından ihraç edilen ve üçüncü şahıslara satılan menkul kıymetlerin kaydına özgü pasif nitelikli bir hesaptır. Bu hesabın tasfiye işlemi, söz konusu finansal varlıkların bedelleri itfa edildikçe hesaba borç verilerek yapılır.

304.01 BONOLAR

Şirketçe çıkarılmış bonolar bu hesapta izlenir

304.02 TAHVİLLER

Şirketçe çıkarılmış tahviller bu hesapta izlenir

304.09 DİĞER MENKUL KIYMETLER

Şirketçe çıkarılmış diğer menkul kıymetler bu hesapta izlenir

305 ÇIKARILMIŞ MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKLARI (-)

İskontolu olarak satılan finansal varlıklara ilişkin ihraç farkları bu hesapta izlenir. Hesap, negatif pasif düzenleyici nitelikli olup, çıkarılan finansal varlıkların bilanço günündeki değerine indirgenmesinde "304 Çıkarılmış Menkul Kıymetler" hesabını düzenleyici hesap olarak kullanılır. Dönemsel olarak gerçekleşen faiz giderleri, bu hesaba alacak, ilgili faiz gideri hesabına borç yazmak kaydıyla dönem giderlerine yansıtılır.

305.01 BONOLAR

Şirketçe çıkarılmış bonolara ilişkin ihraç farkları bu hesapta izlenir

305.02 TAHVİLLER

Şirketçe çıkarılmış tahvillere ilişkin ihraç farkları bu hesapta izlenir

305.09 DİĞER MENKUL KIYMETLER

Şirketçe çıkarılmış diğer menkul kıymetlere ilişkin ihraç farkları bu hesapta izlenir

308 DİĞER FİNANSAL YÜKÜMLÜLÜKLER

Yukarıdaki hesap kalemleri dışındaki diğer finansal yükümlülüklerin izlendiği hesaptır.

309 ERTELENMİŞ BORÇLANMA MALİYETLERİ (-)

Bu hesapta, bu grupta yer alan kredi ve diğer finansal yükümlülüklerin gelecekte tahakkuk edecek faizlerle birlikte toplam ödenecek tutar üzerinden izlenmesi halinde ilgili finansal yükümlülüklerle ilişkin henüz tahakkuk etmemiş faiz tutarları izlenir.

32 TÜREV FİNANSAL ARAÇLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER

Türev finansal araçlara ilişkin yükümlülükler bu hesap grubunda izlenir.

320 ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR

Alım satım amacıyla edinilen bir türev aracın ilk kayda alma sırasındaki değerinin sıfır olması durumunda bu hesaba herhangi bir kayıt yapılmaz, doğrudan finansal durum tablosu dışı hesaplarda (nazım hesaplarda) izlenir. Finansal durum tablosu dışı hesaplarda izlenen alım satım amaçlı türev finansal araçların ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları çerçevesinde değerlemeye tabi tutulmasından doğan ve yükümlülük oluşturan farklar pasif nitelikli bu hesapta izlenir. Bu hesaba kaydedilen değerleme farkları, ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları çerçevesinde ilgisine göre ilgili gelir veya özsermaye hesabı ile ilişkilendirilir.

320.01 VADELİ İŞLEMLER

Vadeli (forward) işlemler bu hesapta izlenir.

320.02 TAKAS İŞLEMLERİ

Takas (swap) işlemleri bu hesapta izlenir.

320.03 FUTURES İŞLEMLERİ

Futures işlemleri bu hesapta izlenir.

320.04 OPSİYONLAR

Opsiyon işlemleri bu hesapta izlenir.

320.09 DİĞER

Diğer türev finansal işlemler bu hesapta izlenir.

321 RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR

Riskten korunma amacıyla edinilen bir türev aracın ilk kayda alma sırasındaki değerinin sıfır olması durumunda bu hesaba herhangi bir kayıt yapılmaz, doğrudan finansal durum tablosu dışı hesaplarda (nazım hesaplarda) izlenir. Finansal durum tablosu dışı hesaplarda izlenen riskten korunma amaçlı türev finansal araçların ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları çerçevesinde değerlemeye tabi tutulmasından doğan ve yükümlülük oluşturan farklar pasif nitelikli bu hesapta izlenir. Bu hesaba kaydedilen değerleme farkları, ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları çerçevesinde ilgisine göre ilgili gelir veya özsermaye hesabı ile ilişkilendirilir.

321.01 GERÇEĞE UYGUN DEĞER RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR

Gerçeğe uygun değer riskinden korunma amaçlı türev finansal işlemlerin izlendiği hesaptır.

321.01.1 VADELİ İŞLEMLER

Vadeli (forward) işlemler bu hesapta izlenir.

321.01.2 TAKAS İŞLEMLERİ

Takas (swap) işlemleri bu hesapta izlenir.

321.01.3 FUTURES İŞLEMLERİ

Futures işlemleri bu hesapta izlenir.

321.01.4 OPSİYONLAR

Opsiyon işlemleri bu hesapta izlenir.

321.01.9 DİĞER

Diğer türev finansal işlemler bu hesapta izlenir.

321.02 NAKİT AKIŞ RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR

Nakit akış riskinden korunma amaçlı türev finansal işlemlerin izlendiği hesaptır.

321.02.1 VADELİ İŞLEMLER

Vadeli (forward) işlemler bu hesapta izlenir.

321.02.2 TAKAS İŞLEMLERİ

Takas (swap) işlemleri bu hesapta izlenir.

321.02.3 FUTURES İŞLEMLERİ

Futures işlemleri bu hesapta izlenir.

321.02.4 OPSİYONLAR

Opsiyon işlemleri bu hesapta izlenir.

321.02.9 DİĞER

Diğer türev finansal işlemler bu hesapta izlenir.

321.03 YURT DIŞINDAKİ NET YATIRIM RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR

Yurt dışındaki net yatırım riskinden korunma amaçlı türev finansal işlemlerin izlendiği hesaptır.

321.03.1 VADELİ İŞLEMLER

Vadeli (forward) işlemler bu hesapta izlenir.

321.03.2 TAKAS İŞLEMLERİ

Takas (swap) işlemleri bu hesapta izlenir.

321.03.3 FUTURES İŞLEMLERİ

Futures işlemleri bu hesapta izlenir.

321.03.4 OPSİYONLAR

Opsiyon işlemleri bu hesapta izlenir.

321.03.9 DİĞER

Diğer türev finansal işlemler bu hesapta izlenir.

321.09 DİĞER RİSKLERDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLAR

Yukarıda sayılanların dışındaki risklerden korunma amaçlı türev finansal işlemlerin izlendiği hesaptır.

321.09.1 VADELİ İŞLEMLER

Vadeli (forward) işlemler bu hesapta izlenir.

321.09.2 TAKAS İŞLEMLERİ

Takas (swap) işlemleri bu hesapta izlenir.

321.09.3 FUTURES İŞLEMLERİ

Futures işlemleri bu hesapta izlenir.

321.09.4 OPSİYONLAR

Opsiyon işlemleri bu hesapta izlenir.

321.09.9 DİĞER

Diğer türev finansal işlemler bu hesapta izlenir.

329 TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN BORÇLAR

Türev finansal araçlara ilişkin borçların izlendiği hesaptır.

329.01 ALINAN TEMİNATLAR

Türev finansal araçlara ilişkin alınan teminatların izlendiği hesaptır.

329.09 DİĞER

Türev finansal araçlardan olan diğer borçların izlendiği hesaptır.

33 POLİÇE SAHİPLERİNE BORÇLAR

Polİçe sahiplerine olan borçlar bu hesap grubunda izlenir.

330 HAYAT POLİÇESİ SAHİPLERİNE BORÇLAR

Hayat grubu sigortalarında yatırım amacıyla alınan primlerin ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca sigorta sözleşmelerinin ölçümünden ayrıştırılması durumunda poliçe sahiplerine olan borç tutarının takip edildiği hesaptır.

339 DİĞER POLİÇE SAHİPLERİNE BORÇLAR

Yukarıda sayılanların dışındaki poliçe sahiplerine olan borçların izlendiği hesaptır.

34 SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı uyarınca genel model, prim dağıtımı ve değişken ücret yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşmelerine ilişkin portföy toplamı yükümlülük niteliğinde olan toplam tutarın izlendiği hesap grubudur.

340 GENEL MODEL YAKLAŞIMINA GÖRE ÖLÇÜLEN SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER

Genel model yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme gruplarına ilişkin portföy toplamı yükümlülük niteliğinde olan tutarın izlendiği hesaptır.

340.01 KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Portföy toplamı yükümlülük niteliğinde olan sigorta sözleşme gruplarına ilişkin kalan teminat yükümlülüğü tutarının izlendiği hesaptır.

340.01.1 KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ (ZARAR BİLEŞENİ HARİÇ)

Yükümlülük niteliğinde ölçülen sigorta sözleşme gruplarına ilişkin (zarar bileşenine ilişkin dönem içi hareketler hariç) kalan teminat yükümlülüğü tutarının izlendiği hesaptır.

340.01.1.1 GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin her bir sözleşmenin sınırı içerisinde kalan gelecekteki bütün nakit akışlarının net bugünkü değerinin izlendiği hesaptır. Sözleşme gruplarına dağıtılan alt hesaplarda yer alan nakit akışlarının toplam değeri bu hesapta izlenmektedir.

340.01.1.1.1 PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte tahsil edilmesi beklenen primlerin nominal tutar üzerinden izlendiği hesaptır.

340.01.1.1.2 SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubunun edinimi ile ilişkilendirilebilen üretim komisyonu, pazarlama ve benzeri faaliyet giderlerine ilişkin nominal nakit akışı tutarlarının izlendiği hesaptır.

340.01.1.1.3 GELECEKTEKİ TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen nominal tazminat tutarlarının izlendiği hesaptır.

340.01.1.1.4 GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİ, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel rücu, sovtaj ve benzeri nedenlerden kaynaklı nakit girişlerinin nominal değerinin izlendiği hesaptır.

340.01.1.1.4.1 RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel rücu gelirlerinin nominal değerinin izlendiği hesaptır.

340.01.1.1.4.2 SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel sovtaj gelirlerinin nominal değerinin izlendiği hesaptır.

340.01.1.1.5 GENEL YÖNETİM GİDERLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen genel yönetim giderlerinin nominal tutarlarının izlendiği hesaptır.

340.01.1.1.6 VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen nominal vergi ve diğer yasal yükümlülük tutarlarının izlendiği hesaptır.

340.01.1.1.7 DİĞER NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubu ile ilişkilendirilen ve gelecekte gerçekleşmesi beklenen diğer nominal nakit akış tutarlarının izlendiği hesaptır.

340.01.1.1.8 GELECEKTEKİ NAKİT AKIŞI TAHMİNLERİNE UYGULANAN İSKONTO

Bu hesapta raporlama tarihi itibarıyla sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki fark takip edilir.

340.01.1.2 KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

Sigorta riski, iptal etme riski ve gider riski gibi finansal olmayan risklerin sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının tutarı ve zamanlaması üzerinde ortaya çıkardığı belirsizliklerin etkisinin izlendiği hesaptır.

340.01.1.2.1 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutar) izlendiği hesaptır.

340.01.1.2.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

340.01.1.2.3 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahminindeki değişikliklerin izlendiği hesaptır.

340.01.1.2.4 SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Dönem başında tahmin edilen toplam finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının, raporlama dönemi sonunda döneme dağıtılan riskin sona ermesine bağlı olarak kâr veya zarara yansıtılan kısmının izlendiği hesaptır. Risk düzeltmesine eklenen faiz, faiz oranlarındaki değişimin etkisi ve benzeri hususlar da bu hesapta takip edilir.

340.01.1.3 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ

Bir sigorta sözleşme grubundaki sigorta sözleşmeleri kapsamında gelecekte kazanılması beklenen kârın izlendiği hesaptır. Sigorta sözleşme grubuna ilişkin teminat süresi ilerledikçe ilgili kısım raporlama döneminde kâr veya zarar tablosuna aktarılır.

340.01.1.3.1 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin sözleşmeye dayalı hizmet marjının dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutarın) izlendiği hesaptır.

340.01.1.3.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan sigorta sözleşme grubuna ilişkin sözleşmeye dayalı hizmet marjının izlendiği hesaptır.

340.01.1.3.3 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJININ DEFTER DEĞERİNE EKLENEN FAİZ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubunun sözleşmeye dayalı hizmet marjının defter değerine teminat süresi ilerledikçe eklenen faiz tutarının izlendiği hesaptır.

340.01.1.3.4 RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahmininde yapılan değişikliklerin sözleşmeye dayalı hizmet marjı üzerindeki etkisinin izlendiği hesaptır.

340.01.1.3.5 GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLİŞKİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin başlangıçta belirlenen iskonto oranlarıyla ölçülen gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değerine ilişkin tahminlerdeki değişikliklerin sözleşmeye dayalı hizmet marjına olan etkisinin izlendiği hesaptır.

340.01.1.3.6 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJINI DÜZELTEN AKTÜERYAL VARSAYIM İLE GERÇEKLEŞEN ARASINDAKİ FARK DÜZELTMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin teminat süresi ilerledikçe gerçekleşen nakit akışları ile sigorta sözleşmesinin başlangıcında prim ve sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarına yönelik yapılan aktüeryal varsayımlar arasındaki fark düzeltmelerinin sözleşmeye dayalı hizmet marjına olan etkisinin izlendiği hesaptır.

340.01.1.3.7 DÖVİZ KURU FARKLARININ SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Yabancı para cinsinden düzenlenen sigorta sözleşme grubu için ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümlerinin uygulanması sonucu oluşan döviz kuru farklarının sözleşmeye dayalı hizmet marjı üzerindeki etkisinin takip edildiği hesaptır.

340.01.1.3.8 DÖNEM İÇİNDE HİZMET TRANSFERİ NEDENİYLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJI TUTARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama dönemi sonunda geri kalan sözleşmeye dayalı hizmet marjının cari döneme ve geri kalan teminat süresine dağıtılmasıyla belirlenen ve dönem içinde sigorta sözleşmesi hizmetlerinin transferi nedeniyle sigorta hasılatının bir bileşeni olarak finansal tablolara alınan tutarın izlendiği hesaptır.

340.01.2 KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ (ZARAR BİLEŞENİ)

Sigorta sözleşme gruplarına ilişkin ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşmeler ile sonradan ekonomik olarak dezavantajlı hale gelen sigorta sözleşmelerine ilişkin kalan teminat yükümlülüğünün zarar bileşeninin izlendiği hesaptır. Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grubu; sigorta teminatının başlangıcında yapılan nakit akış tahminlerine göre zarar etme ihtimali olan sözleşme grubunu ifade etmektedir.

340.01.2.1 ZARAR BİLEŞENİ

Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme gruplarındaki zarar bileşeni tutarının izlendiği hesaptır.

340.01.2.1.1 ZARAR BİLEŞENİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grupları için hesaplanan dönem başı zarar bileşeni tutarı bu hesapta izlenir.

340.01.2.1.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN ZARAR BİLEŞENİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grupları için hesaplanan zarar bileşeni tutarı bu hesapta izlenir.

340.01.2.1.3 GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLİŞKİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşmesi gruplarına ilişkin başlangıçta belirlenen iskonto oranlarıyla ölçülen gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değerine ilişkin tahminlerdeki değişikliklerin zarar bileşenine etkisi bu hesapta takip edilir.

340.01.2.1.3.1 PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte tahsil edilmesi beklenen primlerin nominal tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

340.01.2.1.3.2 SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilişkilendirilebilen üretim komisyonu, pazarlama ve benzeri faaliyet giderlerine ilişkin nominal sigorta edinimi nakit akışı tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

340.01.2.1.3.3 GELECEKTEKİ TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen nominal tazminat tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

340.01.2.1.3.4 GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel rücu, sovtaj ve benzeri nedenlerden kaynaklı nakit girişlerinin nominal değerinin tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

340.01.2.1.3.4.1 RÜCU GELİRLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel rücu gelirlerinin nominal değerinin tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

340.01.2.1.3.4.2 SOVTAJ GELİRLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel sovtaj gelirlerinin nominal değerinin tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

340.01.2.1.3.5 GENEL YÖNETİM GİDERLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen genel yönetim giderlerinin nominal tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

340.01.2.1.3.6 VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen nominal vergi ve diğer yasal yükümlülük tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

340.01.2.1.3.7 DİĞER NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilişkilendirilen ve gelecekte gerçekleşmesi beklenen diğer nominal nakit akış tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

340.01.2.1.3.8 GELECEKTEKİ NAKİT AKIŞI TAHMİNLERİNE UYGULANAN İSKONTO TUTARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Bu hesapta raporlama tarihi itibarıyla sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki farkın tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

340.01.2.1.4 CARİ DÖNEMDE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN ZARAR BİLEŞENİ VE BU ZARARLARIN İPTALİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Zarar bileşeninin cari dönemde kâr veya zarar tablosuna yansıtılan kısmı ile zarar bileşeni tahminindeki değişim nedeniyle ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme gruplarının kâr oluşturduğu durumlarda iptal edilen tutar bu hesapta takip edilir.

340.01.2.1.5 ZARAR BİLEŞENİ ÜZERİNE DAĞITILAN FAİZ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşmesi gruplarına ilişkin iskonto nedeni ile sonradan dağıtılan faiz tutarının izlendiği hesaptır.

340.01.2.2 ZARAR BİLEŞENİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

Zarar bileşeni için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin düzeltmesinin izlendiği hesaptır. Bu hesapta, sigorta riski, iptal etme riski ve gider riski gibi finansal olmayan risklerin sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının tutarı ve zamanlaması üzerinde ortaya çıkardığı risklerin etkisi izlenir.

340.01.2.2.1 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Zarar bileşeni için dönem başında hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının izlendiği hesaptır.

340.01.2.2.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

340.01.2.2.3 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahminindeki değişikliklerin izlendiği hesaptır.

340.01.2.2.4 SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Dönem başında zarar bileşeni için tahmin edilen toplam finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının, raporlama dönemi sonunda döneme dağıtılan riskin sona ermesine bağlı olarak kâr veya zarara yansıtılan kısmının izlendiği hesaptır. Risk düzeltmesine eklenen faiz, faiz oranlarındaki değişimin etkisi ve benzeri hususlar da bu hesapta takip edilir.

340.02 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER

Sigorta sözleşme grubu ile ilgili gerçekleşen tazminatlara ilişkin yükümlülüklerin izlendiği hesaptır.

340.02.1 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ

Sigorta sözleşmelerinden kaynaklı gerçekleşen tazminatlara ilişkin nakit akışlarının net bugünkü değerinin izlendiği hesaptır.

340.02.1.1 MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIKLARI, NOMİNAL

Genel model yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme gruplarına ilişkin hesaplanan muallak tazminat karşılığı tutarlarının izlendiği hesaptır. Bu karşılık, gerçekleşmiş risklere bağlı olarak şirketin sigorta sözleşmesi gereğince henüz yerine getirmediği tazminat yükümlülükleri ile riske bağlı olarak ortaya çıkabilecek diğer giderleri kapsar. Muallak tazminat karşılığına; tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak raporlama dönemi itibarıyla fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedelleri ile gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak hesaplanan tutarlar dahil edilir.

340.02.1.1.1 TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak raporlama dönemi itibarıyla fiilen ödenmemiş tazminat bedellerinin veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedellerinin izlendiği hesaptır.

340.02.1.1.1.1 SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risk kapsamında sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek olan tutarlara ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığının izlendiği hesaptır.

340.02.1.1.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekspert, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek ücretlere ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığının izlendiği hesaptır.

340.02.1.1.1.9 DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Yukarıda sayılanların dışındaki muallak tazminat karşılıklarının izlendiği hesaptır.

340.02.1.1.2 RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak hesaplanan tutarların izlendiği hesaptır.

340.02.1.2 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİ, NOMİNAL

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu, sovtaj ve benzeri muhtemel nakit girişlerinin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

340.02.1.2.1 RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu gelirlerinin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

340.02.1.2.2 SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan sovtaj gelirlerinin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

340.02.1.3 DİĞER GİDERLER

Gerçekleşen tazminatlarla doğrudan ilişkilendirilebilen personel, genel yönetim ve benzeri diğer giderlerin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

340.02.1.4 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNE UYGULANAN İSKONTO

Sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan gerçekleşen tazminatlara ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki farkın izlendiği hesaptır.

340.02.2 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

Gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

340.02.2.1 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutar) izlendiği hesaptır.

340.02.2.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

340.02.2.3 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahminindeki değişikliklerin izlendiği hesaptır.

340.02.2.4 SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için dönem başında tahmin edilen toplam finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının, raporlama dönemi sonunda döneme dağıtılan riskin sona ermesine bağlı olarak kâr veya zarara yansıtılan kısmının izlendiği hesaptır. Risk düzeltmesine eklenen faiz, faiz oranlarındaki değişimin etkisi ve benzeri hususlar da bu hesapta takip edilir.

341 PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMINA GÖRE ÖLÇÜLEN SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER

Prim dağıtımı yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme gruplarına ilişkin portföy toplamı yükümlülük niteliğinde olan tutarın izlendiği hesaptır.

341.01 KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Portföy toplamı yükümlülük niteliğinde olan sigorta sözleşme gruplarına ilişkin kalan teminat yükümlülüğü tutarının izlendiği hesaptır.

341.01.1 KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ (ZARAR BİLEŞENİ HARİÇ)

Yükümlülük niteliğinde ölçülen sigorta sözleşme gruplarına ilişkin (zarar bileşenine ilişkin dönem içi hareketler hariç) kalan teminat yükümlülüğü tutarının izlendiği hesaptır.

341.01.1.1 GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin her bir sözleşmenin sınırı içerisinde kalan gelecekteki bütün nakit akışlarının net bugünkü değerinin izlendiği hesaptır. Sözleşme gruplarına dağıtılan alt hesaplarda yer alan nakit akışlarının toplam değeri bu hesapta izlenmektedir.

341.01.1.1.1 PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte tahsil edilmesi beklenen primlerin nominal tutar üzerinden izlendiği hesaptır.

341.01.1.1.2 SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubunun edinimi ile ilişkilendirilebilen üretim komisyonu, pazarlama ve benzeri faaliyet giderlerine ilişkin nominal nakit akışı tutarlarının izlendiği hesaptır.

341.01.1.1.3 DİĞER NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubu ile ilişkilendirilen ve gelecekte gerçekleşmesi beklenen diğer nominal nakit akış tutarlarının izlendiği hesaptır.

341.01.1.1.4 FİNANSMAN BİLEŞENİ ETKİSİ

Şirketin kalan teminat yükümlülüğünün defter değerini paranın zaman değeri ve finansal riskin etkisine göre düzeltmeyi tercih etmesi durumunda, sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki farkın takip edildiği hesaptır.

341.01.2 KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ (ZARAR BİLEŞENİ)

Sigorta sözleşme gruplarına ilişkin ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşmeler ile sonradan ekonomik olarak dezavantajlı hale gelen sigorta sözleşmelerine ilişkin kalan teminat yükümlülüğünün zarar bileşeninin izlendiği hesaptır. Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grubu; sigorta teminatının başlangıcında yapılan nakit akış tahminlerine göre zarar etme ihtimali olan sözleşme grubunu ifade etmektedir.

341.01.2.1 ZARAR BİLEŞENİ

Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme gruplarındaki zarar bileşeni tutarının izlendiği hesaptır.

341.01.2.1.1 ZARAR BİLEŞENİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grupları için hesaplanan dönem başı zarar bileşeni tutarı bu hesapta izlenir.

341.01.2.1.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN ZARAR BİLEŞENİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grupları için hesaplanan zarar bileşeni tutarı bu hesapta izlenir.

341.01.2.1.3 CARİ DÖNEMDE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN ZARAR BİLEŞENİ VE BU ZARARLARIN İPTALİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Zarar bileşeninin cari dönemde kâr veya zarar tablosuna yansıtılan kısmı ile zarar bileşeni tahminindeki değişim nedeniyle ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme gruplarının kâr oluşturduğu durumlarda iptal edilen tutar bu hesapta takip edilir.

341.01.2.1.4 ZARAR BİLEŞENİ ÜZERİNE DAĞITILAN FAİZ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşmesi gruplarına ilişkin iskonto nedeni ile sonradan dağıtılan faiz tutarının izlendiği hesaptır.

341.02 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER

Sigorta sözleşme grubu ile ilgili gerçekleşen tazminatlara ilişkin yükümlülüklerin izlendiği hesaptır.

341.02.1 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ

Sigorta sözleşmelerinden kaynaklı gerçekleşen tazminatlara ilişkin nakit akışlarının net bugünkü değerinin izlendiği hesaptır.

341.02.1.1 MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIKLARI, NOMİNAL

Prim dağıtımı yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme gruplarına ilişkin hesaplanan muallak tazminat karşılığı tutarlarının izlendiği hesaptır. Bu karşılık, gerçekleşmiş risklere bağlı olarak şirketin sigorta sözleşmesi gereğince henüz yerine getirmediği tazminat yükümlülükleri ile riske bağlı olarak ortaya çıkabilecek diğer giderleri kapsar. Muallak tazminat karşılığına; tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak raporlama dönemi itibarıyla fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedelleri ile gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak hesaplanan tutarlar dahil edilir.

341.02.1.1.1 TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak raporlama dönemi itibarıyla fiilen ödenmemiş tazminat bedellerinin veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedellerinin izlendiği hesaptır.

341.02.1.1.1.1 SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risk kapsamında sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek olan tutarlara ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığının izlendiği hesaptır.

341.02.1.1.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek ücretlere ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığının izlendiği hesaptır.

341.02.1.1.1.9 DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Yukarıda sayılanların dışındaki muallak tazminat karşılıklarının izlendiği hesaptır.

341.02.1.1.2 RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak hesaplanan tutarların izlendiği hesaptır.

341.02.1.2 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİ, NOMİNAL

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu, sovtaj ve benzeri muhtemel nakit girişlerinin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

341.02.1.2.1 RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu gelirlerinin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

341.02.1.2.2 SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan sovtaj gelirlerinin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

341.02.1.3 DİĞER GİDERLER

Gerçekleşen tazminatlarla doğrudan ilişkilendirilebilen personel, genel yönetim ve benzeri diğer giderlerin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

341.02.1.4 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNE UYGULANAN İSKONTO

Sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan gerçekleşen tazminatlara ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki farkın izlendiği hesaptır.

341.02.2 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

Gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

341.02.2.1 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutar) izlendiği hesaptır.

341.02.2.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

341.02.2.3 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahminindeki değişikliklerin izlendiği hesaptır.

341.02.2.4 SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için dönem başında tahmin edilen toplam finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının, raporlama dönemi sonunda döneme dağıtılan riskin sona ermesine bağlı olarak kâr veya zarara yansıtılan kısmının izlendiği hesaptır. Risk düzeltmesine eklenen faiz, faiz oranlarındaki değişimin etkisi ve benzeri hususlar da bu hesapta takip edilir.

342 DEĞİŞKEN ÜCRET YAKLAŞIMINA GÖRE ÖLÇÜLEN SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER

Değişken ücret yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme gruplarına ilişkin portföy toplamı yükümlülük niteliğinde olan tutarın izlendiği hesaptır.

342.01 KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Portföy toplamı yükümlülük niteliğinde olan sigorta sözleşme gruplarına ilişkin kalan teminat yükümlülüğü tutarının izlendiği hesaptır.

342.01.1 KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ (ZARAR BİLEŞENİ HARİÇ)

Yükümlülük niteliğinde ölçülen sigorta sözleşme gruplarına ilişkin (zarar bileşenine ilişkin dönem içi hareketler hariç) kalan teminat yükümlülüğü tutarının izlendiği hesaptır.

342.01.1.1 GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin her bir sözleşmenin sınırı içerisinde kalan gelecekteki bütün nakit akışlarının net bugünkü değerinin izlendiği hesaptır. Sözleşme gruplarına dağıtılan alt hesaplarda yer alan nakit akışlarının toplam değeri bu hesapta izlenmektedir.

342.01.1.1.1 PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte tahsil edilmesi beklenen primlerin nominal tutar üzerinden izlendiği hesaptır.

342.01.1.1.2 SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubunun edinimi ile ilişkilendirilebilen üretim komisyonu, pazarlama ve benzeri faaliyet giderlerine ilişkin nominal nakit akışı tutarlarının izlendiği hesaptır.

342.01.1.1.3 GELECEKTEKİ TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen nominal tazminat tutarlarının izlendiği hesaptır.

342.01.1.1.4 GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİ, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel rücu, sovtaj ve benzeri nedenlerden kaynaklı nakit girişlerinin nominal değerinin izlendiği hesaptır.

342.01.1.1.4.1 RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel rücu gelirlerinin nominal değerinin izlendiği hesaptır.

342.01.1.1.4.2 SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel sovtaj gelirlerinin nominal değerinin izlendiği hesaptır.

342.01.1.1.5 GENEL YÖNETİM GİDERLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen genel yönetim giderlerinin nominal tutarlarının izlendiği hesaptır.

342.01.1.1.6 VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen nominal vergi ve diğer yasal yükümlülük tutarlarının izlendiği hesaptır.

342.01.1.1.7 DİĞER NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Sigorta sözleşme grubu ile ilişkilendirilen ve gelecekte gerçekleşmesi beklenen diğer nominal nakit akış tutarlarının izlendiği hesaptır.

342.01.1.1.8 GELECEKTEKİ NAKİT AKIŞI TAHMİNLERİNE UYGULANAN İSKONTO

Bu hesapta raporlama tarihi itibarıyla sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki fark takip edilir.

342.01.1.2 KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

Sigorta riski, iptal etme riski ve gider riski gibi finansal olmayan risklerin sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının tutarı ve zamanlaması üzerinde ortaya çıkardığı belirsizliklerin etkisinin izlendiği hesaptır.

342.01.1.2.1 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutar) izlendiği hesaptır.

342.01.1.2.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

342.01.1.2.3 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahminindeki değişikliklerin izlendiği hesaptır.

342.01.1.2.4 SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Dönem başında tahmin edilen toplam finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının, raporlama dönemi sonunda döneme dağıtılan riskin sona ermesine bağlı olarak kâr veya zarara yansıtılan kısmının izlendiği hesaptır. Risk düzeltmesine eklenen faiz, faiz oranlarındaki değişimin etkisi ve benzeri hususlar da bu hesapta takip edilir.

342.01.1.3 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ

Bir sigorta sözleşme grubundaki sigorta sözleşmeleri kapsamında gelecekte kazanılması beklenen kârın izlendiği hesaptır. Sigorta sözleşme grubuna ilişkin teminat süresi ilerledikçe ilgili kısım raporlama döneminde kâr veya zarar tablosuna aktarılır.

342.01.1.3.1 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin sözleşmeye dayalı hizmet marjının dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutarın) izlendiği hesaptır.

342.01.1.3.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan sigorta sözleşme grubuna ilişkin sözleşmeye dayalı hizmet marjının izlendiği hesaptır.

342.01.1.3.3 DAYANAK KALEMLERİN GERÇEĞE UYGUN DEĞER DEĞİŞİMİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmeleri için dayanak kalemlerin gerçeğe uygun değerinde şirketin payına düşen tutarda meydana gelen değişikliklerin, bir zarara neden olacak şekilde sözleşmeye dayalı hizmet marjının defter değerini aşmadığı ölçüde izlendiği hesaptır.

342.01.1.3.4 GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLİŞKİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin başlangıçta belirlenen iskonto oranlarıyla ölçülen gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değerine ilişkin tahminlerdeki değişikliklerin sözleşmeye dayalı hizmet marjına olan etkisinin izlendiği hesaptır.

342.01.1.3.5 RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahmininde yapılan değişikliklerin sözleşmeye dayalı hizmet marjı üzerindeki etkisinin izlendiği hesaptır.

342.01.1.3.6 OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmelerinde bulunan opsiyon ve garantilerin zaman değerinde meydana gelen değişimlerin izlendiği hesaptır.

342.01.1.3.7 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJINI DÜZELTEN AKTÜERYAL VARSAYIM İLE GERÇEKLEŞEN ARASINDAKİ FARK DÜZELTMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin teminat süresi ilerledikçe gerçekleşen nakit akışları ile sigorta sözleşmesinin başlangıcında prim ve sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarına yönelik yapılan aktüeryal varsayımlar arasındaki fark düzeltmelerinin sözleşmeye dayalı hizmet marjına olan etkisinin izlendiği hesaptır.

342.01.1.3.8 DÖVİZ KURU FARKLARININ SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Yabancı para cinsinden düzenlenen sigorta sözleşme grubu için ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümlerinin uygulanması sonucu oluşan döviz kuru farklarının sözleşmeye dayalı hizmet marjı üzerindeki etkisinin takip edildiği hesaptır.

342.01.1.3.9 DÖNEM İÇİNDE HİZMET TRANSFERİ NEDENİYLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJI TUTARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama dönemi sonunda geri kalan sözleşmeye dayalı hizmet marjının cari döneme ve geri kalan teminat süresine dağıtılmasıyla belirlenen ve dönem içinde sigorta sözleşmesi hizmetlerinin transferi nedeniyle sigorta hasılatının bir bileşeni olarak finansal tablolara alınan tutarın izlendiği hesaptır.

342.01.1.4 OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİ

Doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmelerinde bulunan opsiyon ve garantilerin zaman değerinde meydana gelen değişimlerin izlendiği hesaptır.

342.01.1.4.1 OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Opsiyon ve garantilerin dönem başı tutarının izlendiği hesaptır.

342.01.1.4.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan opsiyon ve garantilerin tutarının izlendiği hesaptır.

342.01.1.4.3 OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Doğrudan katılım özelliği bulunan sigorta sözleşmelerinin içerdiği her tür opsiyon ve garantilerin, bu tür opsiyon ve garantilere ilişkin (varsa) gözlemlenebilir piyasa fiyatlarıyla tutarlı bir şekilde ölçülmesi gerekmektedir. Opsiyon ve garantilere ilişkin zaman değeri tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

342.01.1.4.4 OPSİYONLARIN VE GARANTİLERİN ZAMAN DEĞERİNE İLİŞKİN KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN TUTAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama dönemi sonunda sigorta sözleşme grubunun teminat süresinin sona ermesine bağlı olarak opsiyon ve garantiler kaynaklı kâr veya zarara yansıtılan tutarın izlendiği hesaptır.

342.01.2 KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ (ZARAR BİLEŞENİ)

Sigorta sözleşme gruplarına ilişkin ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşmeler ile sonradan ekonomik olarak dezavantajlı hale gelen sigorta sözleşmelerine ilişkin kalan teminat yükümlülüğünün zarar bileşeninin izlendiği hesaptır. Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grubu; sigorta teminatının başlangıcında yapılan nakit akış tahminlerine göre zarar etme ihtimali olan sözleşme grubunu ifade etmektedir.

342.01.2.1 ZARAR BİLEŞENİ

Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme gruplarındaki zarar bileşeni tutarının izlendiği hesaptır.

342.01.2.1.1 ZARAR BİLEŞENİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grupları için hesaplanan dönem başı zarar bileşeni tutarı bu hesapta izlenir.

342.01.2.1.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN ZARAR BİLEŞENİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme grupları için hesaplanan zarar bileşeni tutarı bu hesapta izlenir.

342.01.2.1.3 GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLİŞKİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşmesi gruplarına ilişkin başlangıçta belirlenen iskonto oranlarıyla ölçülen gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değerine ilişkin tahminlerdeki değişikliklerin zarar bileşenine etkisi bu hesapta takip edilir.

342.01.2.1.3.1 PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte tahsil edilmesi beklenen primlerin nominal tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

342.01.2.1.3.2 SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilişkilendirilebilen üretim komisyonu, pazarlama ve benzeri faaliyet giderlerine ilişkin nominal sigorta edinimi nakit akışı tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

342.01.2.1.3.3 GELECEKTEKİ TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen nominal tazminat tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

342.01.2.1.3.4 GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel rücu, sovtaj ve benzeri nedenlerden kaynaklı nakit girişlerinin nominal değerinin tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

342.01.2.1.3.4.1 RÜCU GELİRLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel rücu gelirlerinin nominal değerinin tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

342.01.2.1.3.4.2 SOVTAJ GELİRLERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlar sonucu ortaya çıkması muhtemel sovtaj gelirlerinin nominal değerinin tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

342.01.2.1.3.5 GENEL YÖNETİM GİDERLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen genel yönetim giderlerinin nominal tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

342.01.2.1.3.6 VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen nominal vergi ve diğer yasal yükümlülük tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

342.01.2.1.3.7 DİĞER NAKİT AKIŞLARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM, NOMİNAL - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilişkilendirilen ve gelecekte gerçekleşmesi beklenen diğer nominal nakit akış tutarlarının tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

342.01.2.1.3.8 GELECEKTEKİ NAKİT AKIŞI TAHMİNLERİNE UYGULANAN İSKONTO TUTARININ TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Bu hesapta raporlama tarihi itibarıyla sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki farkın tahminindeki değişimlerin izlendiği hesaptır.

342.01.2.1.4 CARİ DÖNEMDE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN ZARAR BİLEŞENİ VE BU ZARARLARIN İPTALİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Zarar bileşeninin cari dönemde kâr veya zarar tablosuna yansıtılan kısmı ile zarar bileşeni tahminindeki değişim nedeniyle ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme gruplarının kâr oluşturduğu durumlarda iptal edilen tutar bu hesapta takip edilir.

342.01.2.1.5 ZARAR BİLEŞENİ ÜZERİNE DAĞITILAN FAİZ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşmesi gruplarına ilişkin iskonto nedeni ile sonradan dağıtılan faiz tutarının izlendiği hesaptır.

342.01.2.2 ZARAR BİLEŞENİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

Zarar bileşeni için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin düzeltmesinin izlendiği hesaptır. Bu hesapta, sigorta riski, iptal etme riski ve gider riski gibi finansal olmayan risklerin sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının tutarı ve zamanlaması üzerinde ortaya çıkardığı risklerin etkisi izlenir.

342.01.2.2.1 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Zarar bileşeni için dönem başında hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının izlendiği hesaptır.

342.01.2.2.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

342.01.2.2.3 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahminindeki değişikliklerin izlendiği hesaptır.

342.01.2.2.4 SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Dönem başında zarar bileşeni için tahmin edilen toplam finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının, raporlama dönemi sonunda döneme dağıtılan riskin sona ermesine bağlı olarak kâr veya zarara yansıtılan kısmının izlendiği hesaptır. Risk düzeltmesine eklenen faiz, faiz oranlarındaki değişimin etkisi ve benzeri hususlar da bu hesapta takip edilir.

342.02 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER

Sigorta sözleşme grubu ile ilgili gerçekleşen tazminatlara ilişkin yükümlülüklerin izlendiği hesaptır.

342.02.1 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ

Sigorta sözleşmelerinden kaynaklı gerçekleşen tazminatlara ilişkin nakit akışlarının net bugünkü değerinin izlendiği hesaptır.

342.02.1.1 MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIKLARI, NOMİNAL

Değişken ücret yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme gruplarına ilişkin hesaplanan muallak tazminat karşılığı tutarlarının izlendiği hesaptır. Bu karşılık, gerçekleşmiş risklere bağlı olarak şirketin sigorta sözleşmesi gereğince henüz yerine getirmediği tazminat yükümlülükleri ile riske bağlı olarak ortaya çıkabilecek diğer giderleri kapsar. Muallak tazminat karşılığına; tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak raporlama dönemi itibarıyla fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedelleri ile gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak hesaplanan tutarlar dahil edilir.

342.02.1.1.1 TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak raporlama dönemi itibarıyla fiilen ödenmemiş tazminat bedellerinin veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedellerinin izlendiği hesaptır.

342.02.1.1.1.1 SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risk kapsamında sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek olan tutarlara ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığının izlendiği hesaptır.

342.02.1.1.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekspert, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek ücretlere ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığının izlendiği hesaptır.

342.02.1.1.1.9 DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Yukarıda sayılanların dışındaki muallak tazminat karşılıklarının izlendiği hesaptır.

342.02.1.1.2 RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak hesaplanan tutarların izlendiği hesaptır.

342.02.1.2 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİ, NOMİNAL

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu, sovtaj ve benzeri muhtemel nakit girişlerinin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

342.02.1.2.1 RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu gelirlerinin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

342.02.1.2.2 SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan sovtaj gelirlerinin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

342.02.1.3 DİĞER GİDERLER

Gerçekleşen tazminatlarla doğrudan ilişkilendirilebilen personel, genel yönetim ve benzeri diğer giderlerin nominal tutarının izlendiği hesaptır.

342.02.1.4 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNE UYGULANAN İSKONTO

Sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan gerçekleşen tazminatlara ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki farkın izlendiği hesaptır.

342.02.2 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

Gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

342.02.2.1 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutar) izlendiği hesaptır.

342.02.2.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan sigorta sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

342.02.2.3 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahminindeki değişikliklerin izlendiği hesaptır.

342.02.2.4 SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için dönem başında tahmin edilen toplam finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının, raporlama dönemi sonunda döneme dağıtılan riskin sona ermesine bağlı olarak kâr veya zarara yansıtılan kısmının izlendiği hesaptır. Risk düzeltmesine eklenen faiz, faiz oranlarındaki değişimin etkisi ve benzeri hususlar da bu hesapta takip edilir.

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca genel model ve prim dağıtım yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşme gruplarına ilişkin portföy bazında yükümlülük niteliğinde olan toplam tutarın izlendiği hesaptır.

350 GENEL MODEL YAKLAŞIMINA GÖRE ÖLÇÜLEN ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER

Genel model yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşme gruplarına ilişkin portföy toplamı yükümlülük niteliğinde olan tutarın izlendiği hesaptır.

350.01 KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Portföy toplamı yükümlülük niteliğinde olan elde tutulan reasürans sözleşme gruplarına ilişkin kalan teminat yükümlülüğü tutarının izlendiği hesaptır.

350.01.1 GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ

Elde tutulan reasürans sözleşme gruplarına ilişkin her bir sözleşmenin sınırı içerisinde kalan gelecekteki bütün nakit akışlarının net bugünkü değerinin izlendiği hesaptır. Sözleşme gruplarına dağıtılan alt hesaplarda yer alan nakit akışlarının toplam değeri bu hesapta izlenmektedir.

350.01.1.1 PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Elde tutulan reasürans sözleşme grubuna ilişkin gelecekte ödenmesi beklenen primlerin nominal tutar üzerinden izlendiği hesaptır.

350.01.1.2 EDİNİM MALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Elde tutulan reasürans sözleşme grubu ile ilişkilendirilebilen edinim maliyetlerine ilişkin nominal nakit akışı tutarlarının izlendiği hesaptır.

350.01.1.3 GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Gelecekte gerçekleşmesi beklenen nominal tazminat tutarlarının elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

350.01.1.4 GELECEKTEKİ TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT ÇIKIŞLARI, NOMİNAL

Gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlara ilişkin rücu, sovtaj ve benzeri gelirler nedeniyle elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında ortaya çıkması muhtemel nakit çıkışlarının nominal değerinin izlendiği hesaptır.

350.01.1.4.1 RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlara ilişkin rücu gelirleri nedeniyle elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında ortaya çıkması muhtemel nakit çıkışlarının nominal değerinin izlendiği hesaptır.

350.01.1.4.2 SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gelecekte gerçekleşmesi beklenen tazminatlara ilişkin sovtaj gelirleri nedeniyle elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında ortaya çıkması muhtemel nakit çıkışlarının nominal değerinin izlendiği hesaptır.

350.01.1.5 GENEL YÖNETİM GİDERLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Elde tutulan reasürans sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen genel yönetim giderlerinin nominal tutarlarının izlendiği hesaptır.

350.01.1.6 VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Elde tutulan reasürans sözleşme grubuna ilişkin gelecekte gerçekleşmesi beklenen nominal vergi ve diğer yasal yükümlülük tutarlarının izlendiği hesaptır.

350.01.1.7 DİĞER NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Elde tutulan reasürans sözleşme grubu ile ilişkilendirilen ve gelecekte gerçekleşmesi beklenen diğer nominal nakit akış tutarlarının izlendiği hesaptır.

350.01.1.8 GELECEKTEKİ NAKİT AKIŞI TAHMİNLERİNE UYGULANAN İSKONTO

Bu hesapta raporlama tarihi itibarıyla elde tutulan reasürans sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki fark takip edilir.

350.01.2 REASÜRÖRÜN YERİNE GETİREMEME RİSKİ

Reasürörle şirket arasında ödenmesi gereken tutara ilişkin anlaşmazlıkların etkileri de dahil olmak üzere, reasürörün yükümlülüğünü yerine getirememe riskinin elde tutulan reasürans sözleşmesi grubuyla ilgili gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değerine ilişkin tahminler üzerindeki etkisinin takip edildiği hesaptır.

350.01.3 KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

Sigorta sözleşme gruplarına ilişkin hesaplanan sigorta riski, iptal etme riski ve gider riski gibi finansal olmayan risklerin sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının tutarı ve zamanlaması üzerinde ortaya çıkardığı belirsizliklerin etkisinin reasüröre transfer edilen kısmının izlendiği hesaptır.

350.01.3.1 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme gruplarına ilişkin hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin reasüröre transfer edilen kısmının dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutar) izlendiği hesaptır.

350.01.3.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan elde tutulan reasürans sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

350.01.3.3 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Elde tutulan reasürans sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahminindeki değişikliklerin izlendiği hesaptır.

350.01.3.4 SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Dönem başında tahmin edilen toplam finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının, raporlama dönemi sonunda elde tutulan reasürans sözleşme grubunun döneme dağıtılan riskin sona ermesine bağlı olarak kâr veya zarara yansıtılan kısmının izlendiği hesaptır. Risk düzeltmesine eklenen faiz, faiz oranlarındaki değişimin etkisi ve benzeri hususlar da bu hesapta takip edilir.

350.01.4 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ

Elde tutulan reasürans sözleşme grubunun edinilmesinden kaynaklanan net kazanç veya kaybın izlendiği hesaptır. Gruba ilişkin teminat süresi ilerledikçe ilgili kısım raporlama döneminde kâr veya zarar tablosuna aktarılır.

350.01.4.1 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Elde tutulan reasürans sözleşme grubuna ilişkin sözleşmeye dayalı hizmet marjının dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutarın) izlendiği hesaptır.

350.01.4.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan elde tutulan reasürans sözleşme grubuna ilişkin sözleşmeye dayalı hizmet marjının izlendiği hesaptır.

350.01.4.3 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJININ DEFTER DEĞERİNE EKLENEN FAİZ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Elde tutulan reasürans sözleşme grubunun sözleşmeye dayalı hizmet marjının defter değerine teminat süresi ilerledikçe eklenen faiz tutarının izlendiği hesaptır.

350.01.4.4 RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Elde tutulan reasürans sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahmininde yapılan değişikliklerin sözleşmeye dayalı hizmet marjı üzerindeki etkisinin izlendiği hesaptır.

350.01.4.5 GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLİŞKİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Elde tutulan reasürans sözleşme grubuna ilişkin başlangıçta belirlenen iskonto oranlarıyla ölçülen gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değerine ilişkin tahminlerdeki değişikliklerin sözleşmeye dayalı hizmet marjına olan etkisinin izlendiği hesaptır.

350.01.4.6 SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJINI DÜZELTEN AKTÜERYAL VARSAYIM İLE GERÇEKLEŞEN ARASINDAKİ FARK DÜZELTMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Elde tutulan reasürans sözleşme grubuna ilişkin teminat süresi ilerledikçe gerçekleşen nakit akışları ile elde tutulan reasürans sözleşmesinin başlangıcında prim ve edinim maliyetlerine ilişkin nakit akışlarına yönelik

yapılan aktüeryal varsayımlar arasındaki fark düzeltmelerinin sözleşmeye dayalı hizmet marjına olan etkisinin izlendiği hesaptır.

350.01.4.7 DÖVİZ KURU FARKLARININ SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Yabancı para cinsinden düzenlenen elde tutulan reasürans sözleşme grubu için ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümlerinin uygulanması sonucu oluşan döviz kuru farklarının sözleşmeye dayalı hizmet marjı üzerindeki etkisinin takip edildiği hesaptır.

350.01.4.8 DÖNEM İÇİNDE HİZMET TRANSFERİ NEDENİYLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJI TUTARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama dönemi sonunda geri kalan sözleşmeye dayalı hizmet marjının cari döneme ve geri kalan teminat süresine dağıtılmasıyla belirlenen ve dönem içinde elde tutulan reasürans sözleşmesi hizmetlerinin transferi nedeniyle kâr veya zarara yansıtılan tutarın izlendiği hesaptır.

350.01.5 ZARAR GERİ KAZANIM BİLEŞENİ

Dayanak sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekteki hizmetlere ilişkin nakit çıkış tahminlerinde artış olması ile ekonomik açıdan dezavantajlı bir dayanak sigorta sözleşmesi grubunun ilk defa finansal tablolara alınması veya bir gruba ekonomik açıdan dezavantajlı dayanak sigorta sözleşmelerinin eklenmesi nedeniyle elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir tutarların takip edildiği hesaptır.

350.02 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN GERİ KAZANIMLAR

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir tutarların izlendiği hesaptır.

350.02.1 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir nakit akışlarının bugünkü değerinin izlendiği hesaptır.

350.02.1.1 MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR, NOMİNAL

Muallak tazminat karşılığı tutarlarının elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

350.02.1.1.1 TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak raporlama dönemi itibarıyla fiilen ödenmemiş tazminat bedellerine veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedellerine ilişkin ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

350.02.1.1.1.1 SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risk kapsamında sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek olan tutarlara ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığının elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

350.02.1.1.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek ücretlere ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığının elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

350.02.1.1.1.9 DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Yukarıda sayılanların dışında ayrılan muallak tazminat karşılıklarının elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

350.02.1.1.2 RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

350.02.1.2 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT ÇIKIŞLARI, NOMİNAL

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin rücu ve sovtaj benzeri geri kazanılabilir tutarların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında reasüröre aktarılması beklenen tutarların izlendiği hesaptır.

350.02.1.2.1 RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin rücu gelirlerinin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında reasüröre aktarılması beklenen kısmının izlendiği hesaptır.

350.02.1.2.2 SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin sovtaj gelirlerinin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında reasüröre aktarılması beklenen kısmının izlendiği hesaptır.

350.02.1.3 DİĞER GİDERLER

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin diğer giderlerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

350.02.1.4 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARINA UYGULANAN İSKONTO

Elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında gerçekleşen tazminatların geri kazanımına ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki farkın izlendiği hesaptır.

350.02.2 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

Sigorta sözleşme gruplarına ilişkin gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin reasüröre transfer edilen kısmının izlendiği hesaptır.

350.02.2.1 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme gruplarına ilişkin gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin reasüröre transfer edilen kısmının dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutar) izlendiği hesaptır.

350.02.2.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan elde tutulan reasürans sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

350.02.2.3 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Elde tutulan reasürans sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahminindeki değişikliklerin izlendiği hesaptır.

350.02.2.4 SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Dönem başında tahmin edilen toplam finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının, raporlama dönemi sonunda elde tutulan reasürans sözleşme grubunun döneme dağıtılan riskin sona ermesine bağlı olarak kâr veya zarara yansıtılan kısmının izlendiği hesaptır. Risk düzeltmesine eklenen faiz, faiz oranlarındaki değişimin etkisi ve benzeri hususlar da bu hesapta takip edilir.

350.02.3 REASÜRÖRÜN YERİNE GETİREMEME RİSKİ

Reasürörle şirket arasında ödenmesi gereken tutara ilişkin anlaşmazlıkların etkileri de dahil olmak üzere, reasürörün yükümlülüğünü yerine getirememe riskinin elde tutulan reasürans sözleşmesi grubuyla ilgili gerçekleşen tazminatların nakit akışlarının bugünkü değerine ilişkin tahminler üzerindeki etkisinin takip edildiği hesaptır.

351 PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMINA GÖRE ÖLÇÜLEN ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER

Prim dağıtımı yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşme gruplarına ilişkin portföy toplamı yükümlülük niteliğinde olan tutarın izlendiği hesaptır.

351.01 KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Portföy toplamı yükümlülük niteliğinde olan elde tutulan reasürans sözleşme gruplarına ilişkin kalan teminat yükümlülüğü tutarının izlendiği hesaptır.

351.01.1 GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ

Elde tutulan reasürans sözleşme gruplarına ilişkin her bir sözleşmenin sınırı içerisinde kalan gelecekteki bütün nakit akışlarının net bugünkü değerinin izlendiği hesaptır. Sözleşme gruplarına dağıtılan alt hesaplarda yer alan nakit akışlarının toplam değeri bu hesapta izlenmektedir.

351.01.1.1 PRİMLERE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Elde tutulan reasürans sözleşme grubuna ilişkin gelecekte ödenmesi beklenen primlerin nominal tutar üzerinden izlendiği hesaptır.

351.01.1.2 EDİNİM MALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Elde tutulan reasürans sözleşme grubu ile ilişkilendirilebilen edinim maliyetlerine ilişkin nominal nakit akışı tutarlarının izlendiği hesaptır.

351.01.1.3 DİĞER NAKİT AKIŞLARI, NOMİNAL

Elde tutulan reasürans sözleşme grubu ile ilişkilendirilen ve gelecekte gerçekleşmesi beklenen diğer nominal nakit akış tutarlarının izlendiği hesaptır.

351.01.1.4 FİNANSMAN BİLEŞENİ ETKİSİ

Şirketin kalan teminat yükümlülüğünün defter değerini paranın zaman değeri ve finansal riskin etkisine göre düzeltmeyi tercih etmesi durumunda, sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki farkın takip edildiği hesaptır.

351.01.2 REASÜRÖRÜN YERİNE GETİREMEME RİSKİ

Reasürörle şirket arasında ödenmesi gereken tutara ilişkin anlaşmazlıkların etkileri de dahil olmak üzere, reasürörün yükümlülüğünü yerine getirememe riskinin elde tutulan reasürans sözleşmesi grubuyla ilgili gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değerine ilişkin tahminler üzerindeki etkisinin takip edildiği hesaptır.

351.01.3 ZARAR GERİ KAZANIM BİLEŞENİ

Dayanak sigorta sözleşme grubuna ilişkin gelecekteki hizmetlere ilişkin nakit çıkış tahminlerinde artış olması ile ekonomik açıdan dezavantajlı bir dayanak sigorta sözleşmesi grubunun ilk defa finansal tablolara alınması veya bir gruba ekonomik açıdan dezavantajlı dayanak sigorta sözleşmelerinin eklenmesi nedeniyle elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir tutarların takip edildiği hesaptır.

351.02 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN GERİ KAZANIMLAR

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir tutarların izlendiği hesaptır.

351.02.1 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ BUGÜNKÜ DEĞERİ

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir nakit akışlarının bugünkü değerinin izlendiği hesaptır.

351.02.1.1 MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR, NOMİNAL

Muallak tazminat karşılığı tutarlarının elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

351.02.1.1.1 TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak raporlama dönemi itibarıyla fiilen ödenmemiş tazminat bedellerine veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedellerine ilişkin ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

351.02.1.1.1.1 SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risk kapsamında sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek olan tutarlara ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığının elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

351.02.1.1.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Ekspert, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek ücretlere ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığının elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

351.02.1.1.1.9 DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Yukarıda sayılanların dışında ayrılan muallak tazminat karşılıklarının elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

351.02.1.1.2 RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

351.02.1.2 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT ÇIKIŞLARI, NOMİNAL

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin rücu ve sovtaj benzeri geri kazanılabilir tutarların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında reasüröre aktarılması beklenen tutarların izlendiği hesaptır.

351.02.1.2.1 RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin rücu gelirlerinin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında reasüröre aktarılması beklenen kısmının izlendiği hesaptır.

351.02.1.2.2 SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin sovtaj gelirlerinin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında reasüröre aktarılması beklenen kısmının izlendiği hesaptır.

351.02.1.3 DİĞER GİDERLER

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin diğer giderlerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

351.02.1.4 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARINA UYGULANAN İSKONTO

Elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında gerçekleşen tazminatların geri kazanımına ilişkin nakit akışlarının nominal tutarı ile bugünkü değeri arasındaki farkın izlendiği hesaptır.

351.02.2 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ

Sigorta sözleşme gruplarına ilişkin gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin reasüröre transfer edilen kısmının izlendiği hesaptır.

351.02.2.1 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI İLE İLGİLİ FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ, DÖNEM BAŞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Sigorta sözleşme gruplarına ilişkin gerçekleşen tazminat yükümlülükleri için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin reasüröre transfer edilen kısmının dönem başı tutarının (bir önceki dönemden devreden tutar) izlendiği hesaptır.

351.02.2.2 İLK DEFA FİNANSAL TABLOLARA ALINAN FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

İlk defa finansal tablolara alınan elde tutulan reasürans sözleşme grubu için hesaplanan finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin izlendiği hesaptır.

351.02.2.3 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNİN TAHMİNİNDEKİ DEĞİŞİMLER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Elde tutulan reasürans sözleşme grubu ile ilgili finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesinin tahminindeki değişikliklerin izlendiği hesaptır.

351.02.2.4 SONA EREN RİSK DOLAYISI İLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN RİSK DÜZELTMESİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Dönem başında tahmin edilen toplam finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi tutarının, raporlama dönemi sonunda elde tutulan reasürans sözleşme grubunun döneme dağıtılan riskin sona ermesine bağlı olarak kâr veya zarara yansıtılan kısmının izlendiği hesaptır. Risk düzeltmesine eklenen faiz, faiz oranlarındaki değişimin etkisi ve benzeri hususlar da bu hesapta takip edilir.

351.02.3 REASÜRÖRÜN YERİNE GETİREMEME RİSKİ

Reasürörle şirket arasında ödenmesi gereken tutara ilişkin anlaşmazlıkların etkileri de dahil olmak üzere, reasürörün yükümlülüğünü yerine getirememe riskinin elde tutulan reasürans sözleşmesi grubuyla ilgili gerçekleşen tazminatların nakit akışlarının bugünkü değerine ilişkin tahminler üzerindeki etkisinin takip edildiği hesaptır.

36 EMEKLİLİK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER

Gelecekte ödenmesi öngörülen emeklilik faaliyetlerine ilişkin yükümlülükler bu hesap grubunda gösterilir.

360 EMEKLİLİK FAALİYETLERİNDEN BORÇLAR

Ödenmesi öngörülen emeklilik faaliyetlerinden borçlar bu hesap grubunda gösterilir. Hesap gruplarında bir yıldan uzun vadeli borçlar dipnotlarda belirtilir.

360.01 KATILIMCILARA BORÇLAR

Katılımcıların fonlar itibarıyla yatırdıkları vadesi gelecek ve katılımcıya ödenecek tutarların gösterildiği hesaptır.

360.01.1 KATILIMCILAR

Emeklilik yatırım fonlarında yatırıma yönlendirilmiş olan katkı payı ve getirileri dolayısıyla katılımcıya olan borçların takip edildiği hesaptır.

360.01.2 DEVLET KATKISI

4632 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesine göre emeklilik yatırım fonlarında yatırıma yönlendirilmiş olan devlet katkıları ve getirileri dolayısıyla katılımcılara borçların takip edildiği hesaptır.

360.02 BİREYSEL EMEKLİLİK ARACILARINA BORÇLAR

Bireysel emeklilik araçlarına ilişkin borçların izlendiği bir hesaptır.

360.03 SAKLAYICI ŞİRKETE VE EGM'YE BORÇLAR

Saklayıcı şirkete ve Emeklilik Gözetim Merkezine olan borçların takip edildiği hesaptır.

360.03.1 SAKLAYICI ŞİRKETE BORÇLAR

Saklayıcı şirkete olan borçların takip edildiği hesaptır.

360.03.2 EGM'YE BORÇLAR

Emeklilik Gözetim Merkezine olan borçların takip edildiği hesaptır.

360.04 PORTFÖY YÖNETİM ŞİRKETLERİNE BORÇLAR

Portföy yönetim şirketlerine ait borçların izlendiği bir hesaptır.

360.05 ALIM EMİRLERİ

Portföy yönetim şirketlerine katılımcıların fonlarının satımı ile ilgili verilen alım emirlerinin izlendiği hesaptır.

Portföy yönetim şirketlerine alım emirleri verildiği zaman bu hesap alacaklandırılır, emirler gerçekleştiği zaman ise borçlandırılır.

360.06 KATILIMCILAR GEÇİCİ HESABI

Katılımcıların katkı paylarının şirkete intikal etmesinden sonra, yatırıma yönlendirilmeden önce gerekli kesintilerin yapılmasını teminen izlendiği geçici hesaptır. Katılımcıların katkı paylarının şirkete intikal etmesi ile birlikte söz konusu hesap alacaklandırılır, gerekli kesintilerin yapılmasını müteakip katkı paylarının yatırıma yönlendirilmesi ile birlikte söz konusu hesap borçlandırılır.

360.06.1 KATILIMCILAR

Fon payı alım talimatı verilen katkı paylarının, takası gerçekleşinceye kadar olan süre içinde takip edildiği hesaptır.

360.06.2 DEVLET KATKISI

Fon payı alım talimatı verilen devlet katkılarının, takası gerçekleşinceye kadar olan süre içinde takip edildiği hesaptır.

360.07 İADE EDİLECEK DEVLET KATKILARI

4632 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesine göre katılımcılar tarafından hak kazanılmayarak iade edilecek devlet katkısına ilişkin bireysel emeklilik hesabındaki tutarların, haksız olarak ödenen devlet katkılarının ve 6183 sayılı Kanuna göre hesaplanan gecikme zammı tutarlarının takip edildiği hesaptır.

360.07.1 DEVLET KATKISI (ANA PARA KISMI)

İade edilecek devlet katkısının ana para kısmının takip edildiği hesaptır.

360.07.2 GECİKME ZAMMI (6183 S. KANUNA GÖRE HESAPLANAN GECİKME ZAMMI)

İade edilecek devlet katkısının 6183 sayılı Kanuna göre hesaplanan gecikme zammının takip edildiği hesaptır.

360.08 KATILIMCILAR CAYMA HESABI

Katılımcı veya varsa sponsor kuruluşun emeklilik sözleşmesi yürürlüğe girmeden önce ödeme yapmış olması durumunda, giriş aidatı ile katkı payının geçici olarak takip edildiği hesaptır.

360.08.1 KATKI PAYI

Katkı payının geçici olarak takip edildiği hesaptır.

360.08.2 GİRİŞ AIDATI

Giriş aidatının geçici olarak takip edildiği hesaptır.

361 EMEKLİLİK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN ERTELENMİŞ GELİRLER

Emeklilik faaliyetlerinden kaynaklanan gelecek dönemlere ait olan ertelenmiş gelirler ile faaliyet dönemine ait olup da kesin borç kaydı hesap döneminden sonra yapılacak giderlerden oluşur.

Fona ilişkin giderlerin karşılanması için fondan yapılan gider kesintilerinin fon iç tüzüğünde belirlenen oranları aşan kısmının takip edildiği hesaptır.

37 DİĞER BORÇLAR

Bu hesap grubu; şirketin işlemleri dolayısıyla ortaya çıkan diğer borçların izlendiği hesaplardan oluşur.

370 İLİŞKİLİ TARAFLARA BORÇLAR

Bu hesap; şirketin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla ilişkili taraflardan meydana gelmiş borçlarının kaydedildiği hesapları kapsar.

370.01 ORTAKLARA BORÇLAR

Şirketin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla ortaklarına borçlu bulunduğu tutarların izlendiği hesaptır. Borcun doğması halinde hesaba alacak, ödenmesi halinde ise borç kaydedilir.

370.02 İŞTİRAKLERE BORÇLAR

Şirketin, sermaye taahhüdünden kaynaklanan borçları hariç olmak üzere, esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla iştiraklerine olan borçlarının izlendiği hesaptır. Bu hesaba; borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde ise borç kaydedilir.

370.03 BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR

Şirketin, sermaye taahhüdünden kaynaklanan borçları hariç olmak üzere, esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla bağlı ortaklıklara olan borçlarının izlendiği hesaptır. Bu hesaba, borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde ise borç kaydedilir.

370.04 BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLARA BORÇLAR

Şirketin, sermaye taahhüdünden kaynaklanan borçları hariç olmak üzere, esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla birlikte kontrol edilen ortaklıklara olan borçlarının izlendiği hesaptır. Bu hesaba; borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde ise borç kaydedilir.

370.05 PERSONELE BORÇLAR

Şirketin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla (ödünç verme ve benzeri nedenlerle ortaya çıkan) çalışanlarına olan borçları bu hesapta izlenir. Bu hesaba; borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde ise borç kaydedilir.

370.05.1 ÜST DÜZEY YÖNETİCİLERE BORÇLAR

Şirketin yönetim kurulu başkan ve üyeleri, icra kurulu başkan ve üyeleri ile genel müdür ve genel müdür yardımcıları, iç sistemler kapsamındaki birimlerin yöneticileri ile başka unvanlarla istihdam edilseler dahi danışmanlık birimleri dışındaki birimlerin yetki ve görevleri itibarıyla genel müdür yardımcısına denk veya daha üst konumlarda görev yapan yöneticilere olan borçların izlendiği hesaptır.

370.05.9 DİĞER PERSONELE BORÇLAR

Yukarıda sayılanların dışındaki personele olan borçların izlendiği hesaptır.

370.09 DİĞER İLİŞKİLİ TARAFLARA BORÇLAR

Yukarıdaki hesaplardan hiçbirinin kapsamına alınamayan diğer ilişkili taraflara olan borçların izlendiği hesaptır.

371 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

Üçüncü kişilerin belli bir işi yapmalarını, aldıkları bir değeri geri vermelerini sağlamak amacıyla ve belli sözleşmeler nedeniyle gerçekleşecek bir alacağın karşılığı olarak alınan depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlendiği hesaptır. Alınan depozito ve teminatlar bu hesabın alacağına, geri verilenler veya hesaba sayılanlar borcuna kaydedilir.

372 TEDAVİ GİDERLERİNE İLİŞKİN SGK'YA BORÇLAR

Tedavi giderlerine ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumuna olan borçların izlendiği hesaptır.

378 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR

Şirketin işlemleri dolayısıyla ortaya çıkan ve yukarıda yer alan hesaplar arasında gösterilemeyen diğer borçların izlendiği hesaptır.

378.01 SATICILARA BORÇLAR

Satıcılara olan borçların izlendiği hesaptır.

378.02 ZORUNLU DEPREM SİGORTASI KOMİSYONUNDAN ALACAKLI ACENTELER

Şirketin acentelere olan zorunlu deprem sigortası komisyon borçlarının kaydedildiği pasif nitelikli bir hesaptır.

378.03 DEVLET DESTEKLİ TARIM SİGORTASI KOMİSYONUNDAN ALACAKLI ACENTELER
Şirketin acentelere olan devlet destekli tarım sigortası komisyon borçlarının kaydedildiği pasif nitelikli bir hesaptır.

378.04 DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMUNA BORÇLAR
DASK'a olan borçların izlendiği hesaptır.

378.05 TARIM SİGORTALARI HAVUZUNA BORÇLAR
Tarım Sigortaları Havuzuna olan borçların izlendiği hesaptır.

378.06 SİGORTA HAVUZLARINA BORÇLAR
Sigorta havuzlarına olan borçların izlendiği hesaptır.

378.99 DİĞER BORÇLAR

Yukarıda sayılan hesaplardan herhangi birine dahil edilemeyen borçların izlendiği hesaptır.

379 ERTELENMİŞ VADE FARKI GİDERLERİ (-)

Bu hesapta; itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülmesi gereken senetli veya senetsiz diğer borç tutarlarına ilave edilmiş; ancak gelecek aylarda kâr veya zarar hesaplarında gider yazılacak vade farkı giderleri izlenir. İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen senetli veya senetsiz diğer borçlara ilişkin vade farklarının gelecek aylara isabet eden tutarlar bu hesabın borcuna kaydedilir.

38 ÖDENECEK VERGİ VE BENZERİ DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER İLE KARŞILIKLAR

Şirketin sorumlu veya mükellef sıfatıyla ödeyeceği; vergi, resim, harç, kesinti, sosyal güvenlik primi, sendika aidatları, icra taksitleri ve benzeri borçlarının izlendiği hesap grubudur. Ayrıca bilanço tarihinde belirgin olarak ortaya çıkan ancak tutarının ne olacağı kesin olarak bilinmeyen veya tutarı bilinmekle birlikte ne zaman tahakkuk edeceği bilinmeyen vergi ve benzeri yükümlülüklerle ilişkin karşılıklar da bu grup içerisinde izlenir.

380 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR

Şirketin ekonomik faaliyetlerde bulunmasının sonucu olarak ilgili mali mevzuat uyarınca mükellef veya sorumlu sıfatıyla şirketin kendisine, personeline ve üçüncü kişilere ilişkin olarak ödenmesi gereken vergi, resim, harç ve fonların izlendiği hesaptır. Vergi, resim, harçların tahakkuk ettirilmesini gerektiren olaylar ve işlemler ortaya çıktıkça anılan hesaplar alacaklandırılır, ödemeler yapıldıkça borçlandırılır.

381 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ

Şirketin, personelin hak edişlerinden sosyal güvenlik mevzuatı hükümlerine göre kesintiye tabi tutmakla yükümlü bulunduğu, personele ait emeklilik keseneği ve sigorta primleri ile bunlara ilişkin işveren katılma payları ve işverence sosyal güvenlik kuruluşlarına ödenecek diğer yükümlülüklerin izlendiği hesaptır. Kesintiler yapıldıkça bu hesap alacaklandırılır, ödemeler yapıldıkça borçlandırılır.

382 VADESİ GEÇMİŞ, ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

Kanuni süresi içerisinde ödenmeyen vergi ve yükümlülükler ile gelecek dönemlerde ödenmek üzere sonraki dönemlere erteleme ve taksitlendirme yapılan vergi ve yükümlülüklerin takip edildiği hesaptır.

383 ÖDENECEK DİĞER VERGİ VE BENZERİ YÜKÜMLÜLÜKLER

Yukarıda yer alan hesapların hiç birisinin kapsamına girmeyen ödenecek diğer vergi ve benzeri yükümlülüklerin izlendiği hesaptır.

384 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI

Dönem kârı üzerinden hesaplanan kurumlar vergisi, diğer vergi ve kesintiler, fonlar ve benzeri diğer yükümlülükler için ayrılan karşılıkların izlendiği hesaptır. Dönem kârı üzerinden hesaplanan kurumlar vergisi ve yasal yükümlülükler, dönem kârı hesabının borcu karşılığında bu hesaba alacak kaydedilir. Vergi tahakkukunun kesinleşmesi durumunda borç kaydı suretiyle hesap kapatılır ve ilgili tutar "385 Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri (-)" hesabı ile mahsup edilerek kalan tutar "380 Ödenecek Vergi ve Fonlar" hesabına aktarılır.

385 DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERİ (-)

Mevzuat gereğince peşin ödenen gelir ve kurumlar vergisi, geçici vergi ile diğer yükümlülüklerin izlendiği hesaptır. Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıklarından indirilmek üzere "283 Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar" hesabından yapılan aktarımlar bu hesabın borcuna, "283 Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar" hesabının alacağına kaydedilir. Tahakkuk eden tutarlar ve gelir vergisinden mahsup edilen tutarlar ise bu hesaba alacak kaydedilir.

Diğer vergi ve benzeri yükümlülük karşılıklarının izlendiği hesaptır. Bu grubun yukarıda belirtilen hesaplar içinde yer almayan ve önemlilik kavramına göre de ayrı ayrı hesaplarda izlenmesi mümkün olmayan vergi ve benzeri yükümlülük karşılıkları bu hesaba alacak, kesinleşmeleri nedeniyle ilgili hesaba aktarıldığında ve ödenmeleri halinde de borç kaydedilir.

39 DİĞER RİSKLERE İLİŞKİN KARŞILIKLAR

Şirketin esas faaliyet konusu dışında karşı karşıya bulunduğu riskler ile diğer yükümlülükleri için ayrılan karşılıkların izlendiği hesap grubudur. Bu grupta raporlama tarihinde belirgin olarak ortaya çıkan ancak tutarı ya da yerine getirilme zamanı belirsiz olan ve ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı çerçevesinde karşılık olarak finansal tablolarda gösterilmesi gereken yükümlülükler yer alır.

390 ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALARA İLİŞKİN KARŞILIKLAR

Şirketin, ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümlerine göre çalışanlarına sağladığı faydalara ilişkin yükümlülüklerinin izlendiği hesaptır.

390.01 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI

Bu hesap kıdem tazminatlarının izlendiği hesaptır. Şirketin, ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümlerine göre çalışanları için hesaplayacağı kıdem tazminatından dönemsel olarak ayrılması gereken karşılığın izlendiği hesaptır.

390.02 SOSYAL YARDIM SANDIĞI VARLIK AÇIKLARI KARŞILIĞI

Şirketin, çalışanlarına emeklilik yıllarında ödeme yapabilmek için oluşturduğu sosyal yardım sandığının aktüeryal raporlara dayanarak bulunan varlık açıkları için ayırdığı karşılığın izlendiği hesaptır. Bu açıkları karşılamak şirketin sorumluluğunda ise bu hesap kullanılır.

390.03 KULLANILMAMIŞ İZİN KARŞILIĞI

Bu hesap personel tarafından kullanılmamış izinlere ilişkin ayrılan karşılık tutarlarının izlendiği hesaptır.

390.09 ÇALIŞANLARA SAĞLANACAK DİĞER FAYDALARA İLİŞKİN KARŞILIKLAR

Bu hesapta ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümlerine göre yukarıda sayılanların dışında kalan çalışanlara sağlanan diğer faydalara (ikramiye ve benzeri) ilişkin karşılıklar izlenir.

391 DAVA KARŞILIKLARI

Bu hesap şirketin esas faaliyet konusu dışında taraf olduğu davalar için ödemesi muhtemel tutarların izlendiği bir hesaptır.

392 MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI

Aylık maliyetlerin belirlenmesinde, gelecek aylarda kesin tahakkuku yapılacak giderlerle aylık maliyetlere pay verilmesinde, tamir bakım, ikramiyeler, finansman giderleri ve benzeri giderlere ilişkin tahmini gider karşılıklarının izlendiği hesaptır. Aylık maliyetlere yüklenen tahmini gider karşılıkları bu hesaba alacak, bu hesabın kesin tutarları belli olduğunda ise bu hesaba borç kaydedilir.

399 DİĞER KARŞILIKLAR

Yukarıda sayılan hesaplardan herhangi birine dahil edilemeyen karşılıkların izlendiği hesaptır.

47 SATIŞ AMAÇLI SINIFLANDIRILAN GRUPLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER

Bu grupta, ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı uyarınca satış amaçlı elde tutulan olarak ya da ortaklara dağıtım amacıyla elde tutulan olarak sınıflandırılan elden çıkarılacak gruplara ilişkin yükümlülükler ve durdurulan faaliyet tanımını karşılayan elden çıkarılacak gruplarda yer alan yükümlülükler için açılmış hesaplar yer alır.

471 SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN GRUPLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER

Bu hesap, ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı uyarınca satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan elden çıkarılacak gruplara ilişkin yükümlülüklerin izlenmesinde kullanılır. Elden çıkarılacak grup satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırıldığında, bu gruba ilişkin yükümlülükler ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı uyarınca belirlenen ölçüm hükümleri uygulanarak bulunan değerleri üzerinden bu hesaba alacak kaydedilir. İlgili grup elden çıkarıldığında ya da satış amaçlı elde tutulan grup niteliğini kaybettiğinde hesap borçlandırılır.

472 ORTAKLARA DAĞITIM AMACIYLA ELDE TUTULAN GRUPLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER

Bu hesap, ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı uyarınca ortaklara dağıtım amacıyla elde tutulan olarak sınıflandırılan elden çıkarılacak gruplara ilişkin yükümlülüklerin izlenmesinde kullanılır. Elden

çıkarılacak gruba ilişkin yükümlülükler, grup ortaklara dağıtım amacıyla elde tutulan olarak sınıflandırıldığında; ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı uyarınca belirlenen ölçüm hükümleri uygulanarak bulunan değerleri üzerinden bu hesaba alacak kaydedilir. İlgili grup ortaklara dağıtıldığında veya ortaklara dağıtım amacıyla elde tutulan grup niteliğini kaybettiğinde hesaba borç kaydedilir.

473 DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER

Bu hesap; satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan elden çıkarılacak grupların ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında tanımlanan durdurulan faaliyet tanımını karşılamaları durumunda, bu gruplara ilişkin yükümlülüklerin izlenmesinde kullanılır. Durdurulan faaliyetlere ilişkin yükümlülükler, ilgili grup satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırıldığında, ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı uyarınca belirlenen ölçüm hükümleri uygulanarak bulunan değerleri üzerinden bu hesaba alacak kaydedilir. İlgili grup elden çıkarıldığında ya da satış amaçlı elde tutulan grup niteliğini kaybettiğinde hesaba borç kaydedilir.

48-49 DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

Diğer yükümlülükler bu hesapta izlenir.

480 ERTELENMİŞ (GELECEK DÖNEMLERE AİT) GELİRLER

Gelecek dönemlere ait peşin tahsil olunan gelirlerin izlendiği hesaptır. Peşin tahsil olunan gelirler bu hesabın alacağına kaydedilir. İlişkili olduğu dönemlerde bu hesaba borç kaydedilmek suretiyle ilgili gelir hesabına aktarılır.

481 GİDER TAHAKKUKLARI

Gelecek dönemlerde ödemesi yapılacak ve kesinlikle belgeye dayalı gider tahakkuklarının izlendiği hesaptır. Yapılan tahakkuklar ilgili gider ve zarar hesaplarına mukabil bu hesaba alacak kaydedilir.

482 ERTELENMİŞ VERGİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı uyarınca hesaplanan ertelenmiş vergi yükümlülüklerinin kaydedilmesine özgü bir hesaptır. Ertelenmiş vergi yükümlülükleri vergilendirilebilir geçici farklar nedeniyle gelecek dönemlerde ödenecek vergi tutarını ifade eder. Ertelenmiş vergi varlık ve yükümlükleri netleştirilmek suretiyle mali tablolara yansıtılır.

483 SAYIM VE TESELLÜM FAZLALARI

Sayımlar sonunda tespit edilen kasa, stok ve maddi duran varlıklar fazlalarıyla, üniteler arası yollamada ortaya çıkan fazlaların geçici olarak kayıt edileceği hesaptır. Kasa sayım fazlasının tespitinde kasa hesabı borcu karşılığında bu hesaba alacak kaydedilir. Belgelerine dayanarak üçüncü şahıslara ödenmesi gereken kasa fazlaları bu hesabın borcuna kaydedilir.

499 DİĞER ÇEŞİTLİ YÜKÜMLÜLÜKLER

Bu hesap grubu içinde sayılanların dışında kalan diğer çeşitli yükümlülüklerin izlendiği hesaptır.

5 ÖZSERMAYE

Özsermaye, şirketin sahip veya ortakları tarafından şirkete tahsis edilmiş kaynaklarla, diğer kapsamlı gelire yansıtılan kazanç ve kayıplar dâhil faaliyetlerden elde edilen ve ortaklara dağıtılmayıp şirkette bırakılan kârlardan (zararlardan) oluşur. Özsermaye; ödenmiş sermaye, sermaye yedekleri, kâr yedekleri ve fonlar, kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler), kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler) ile kâr veya zarar şeklinde bölümlenir.

50 ÖDENMİŞ SERMAYE

Bu hesap; şirkete tahsis edilen sermaye, ödenmemiş sermaye, enflasyon koşullarında kullanılan sermaye düzeltmesi olumlu veya olumsuz farkları, tescili beklenen sermaye ve geri alınmış payların izlendiği hesaplardan oluşur.

500 (NOMİNAL) SERMAYE

Şirkete tahsis edilen veya şirketlerin ana sözleşmelerinde yer alan ve ticaret siciline tescil edilmiş bulunan sermaye tutarı bu hesapta yer alır. Kayıtlı sermaye sistemine alınan ortaklıklarda çıkarılmış sermaye gösterilir. Kayıtlı sermaye tavanı ayrıca dipnotlarda belirtilir. Taahhüt edilen sermaye tutarı bu hesaba alacak, ödenmemiş sermaye hesabına borç kaydedilir.

501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE (-)

Şirkete tahsis edilen veya ortaklarca yüklenilen sermayenin henüz ödenmemiş kısmıdır. Taahhüt edilen sermaye tutarı "500 (Nominal) Sermaye" hesabı alacağı ile bu hesaba borç, ödenen tutarlar alacak kaydedilir.

502 SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMLU FARKLARI

Enflasyon muhasebesinin uygulandığı dönemlerde ödenmiş sermaye tutarının düzeltilmesi sonucu ortaya çıkan olumlu farkların izlendiği hesaptır.

503 SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMSUZ FARKLARI (-)

Enflasyon muhasebesinin uygulandığı dönemlerde ödenmiş sermaye tutarının düzeltilmesi sonucu ortaya çıkan olumsuz farkların izlendiği hesaptır.

504 PAY SAHİPLERİNİN İLAVE SERMAYE KATKILARI

Pay sahiplerinin ya da ortakların şirkete yaptıkları sermaye tahsislerinin dışında kalan, sermaye avansı dâhil şirket sermayesine yaptıkları ilave katkıların izlendiği hesaptır. Şirket sermayesine katkılar yapıldığında yapılan ilave katkının gerçeğe uygun değeri üzerinden bu hesaba alacak, katkı biçimine göre ilgili hesaplara borç kaydedilir. Sermaye katkılarının tescil edilmesi durumunda "500 (Nominal) Sermaye" hesabı karşılığında bu hesaba borç kaydı yapılır.

505 SERMAYE TAMAMLAMA FONU

Sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının en az üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kalması sonucu sermayenin tamamlanması yoluna gidilerek bilânço açıklarının kapatılması için ortakların tamamı veya bazı ortaklar tarafından yapılan ödemelerin izlenmesinde kullanılır. Sermayenin tamamlanması amacıyla ortaklarca yapılan ödemeler bu hesaba alacak kaydedilir.

506 GERİ ALINMIŞ PAYLAR (-)

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları çerçevesinde şirketin kendi paylarını alması durumunda, bu paylara ilişkin alım bedellerinin özsermayeden düşülerek izlendiği hesaptır.

507 ORTAK KONTROLE TABİ TEŞEBBÜS VEYA İŞLETMELERİ İÇEREN BİRLEŞMELERİN ETKİSİ

Bu hesapta, ortak kontrole tabi işletme birleşmelerinin muhasebeleştirilmesinde ortaya çıkan satın alma bedeli ile edinilen işletmenin net varlıklarının kayıtlı değeri arasındaki farklar izlenir. Satın alma bedeli ile edinilen işletmenin net varlıklarının kayıtlı değeri arasındaki olumlu farklar bu hesabın alacağına, olumsuz farklar ise borcuna kayıtlı edilir.

51 KARŞILIKLI İŞTİRAK SERMAYE DÜZELTMESİ (-)

Karşılıklı iştirak sermaye düzeltmesine ilişkin işlemler bu hesap grubunda izlenir.

510 KARŞILIKLI İŞTİRAK SERMAYE DÜZELTMESİ (-)

Konsolidasyona dahil olan ortaklıkların, ana ortaklığın sermayesinde pay sahibi olmaları halinde, ana ortaklığın ödenmiş sermayesinin yasal kayıtlardaki tutarıyla gösterimini teminen, ödenmiş sermaye tutarının, ödenmiş sermaye dışındaki bir kalemlle düzeltilmesini sağlamak için kullanılan hesaptır.

52 SERMAYE YEDEKLERİ

Sermaye yedeklerine ilişkin hesaplar bu grupta izlenir.

520 PAY İHRAÇ PRİMLERİ (İSKONTOLARI)

Bu hesap, payların "500 (Nominal) Sermaye" hesabında yasal kayıtlardaki tutarından gösterilmesi nedeniyle payların ilk ihracı sırasında ortaya çıkan olumlu ve olumsuz farkların izlenmesinde kullanılır. Payların ilk ihracında; payların satış değerinin, payların nominal değerinden yüksek olması durumunda ortaya çıkan olumlu fark bu hesabın alacağına kaydedilir. Nominal değer altındaki bir fiyatla ihraç edilen paylarda nominal değer ile ihraç fiyatı arasındaki fark bu hesabın borcuna kaydedilir. Bu hesapta izlenen farkların sermayeye ilavesi veya başka bir amaçla kullanılması durumunda, farkın olumlu ya da olumsuz olmasına bağlı olarak hesaba borç ya da alacak kaydı yapılır.

521 PAY İPTAL KÂRLARI

Bu hesap, payların "500 (Nominal) Sermaye" hesabında yasal kayıtlardaki tutarından gösterilmesi nedeniyle pay iptal işlemlerinde ortaya çıkan olumlu ve olumsuz farkların izlenmesinde kullanılır. Hesap borç ya da alacak bakiyesi verebilir. Payların iptali durumunda, ödenen bedelin ya da bu paylara ilişkin "506 Geri Alınmış Paylar (-)" hesabında yer alan tutarın, iptal edilen payların nominal değerinden yüksek olması durumunda ortaya çıkan olumsuz fark bu hesabın borcuna kaydedilirken, düşük olması durumunda ortaya çıkan olumlu fark ise alacağına kaydedilir. Bu hesapta izlenen farkların sermayeye ilavesi veya başka bir amaçla kullanılması durumunda, farkın olumlu ya da olumsuz olmasına bağlı olarak hesaba borç ya da alacak kaydı yapılır.

522 GERİ ALINAN PAYLARIN YENİDEN SATIŞINDAN ORTAYA ÇIKAN PRİMLER

Bu hesap, payların "500 (Nominal) Sermaye" hesabında yasal kayıtlardaki tutarından gösterilmesi nedeniyle geri alınan payların yeniden satılması sonucu ortaya çıkan olumlu ve olumsuz farkların izlenmesinde kullanılır. Hesap borç ya da alacak bakiyesi verebilir. Geri alınan payların yeniden satılması işlemlerinde; payların satış değerinin, bu paylara ilişkin "506 Geri Alınmış Paylar (-)" hesabında yer alan tutardan yüksek olması durumunda ortaya çıkan olumlu fark bu hesabın alacağına kaydedilirken, düşük olması durumunda ortaya çıkan olumsuz fark bu hesabın borcuna kaydedilir. Bu hesapta izlenen farkların sermayeye aktarılması durumunda, farkın olumlu ya da olumsuz olmasına bağlı olarak hesaba borç ya da alacak kaydı yapılır.

523 PAY İHRAÇ GİDERLERİ (-)

Bu hesap, pay ihraç giderlerinin izlenmesinde kullanılır. Sermayenin oluşumunda yapılan giderler bu hesabın borcuna kaydedilir. Bu hesapta tutulan giderlerin sermayeye aktarılması durumunda bu hesaba alacak kaydı yapılır.

524 SERMAYEYE EKLENECEK SATIŞ KÂRLARI

İştirak ve bağlı ortaklık hisseleri ile satılmaya hazır finansal varlık niteliğindeki hisse senetlerinin veya gayrimenkullerin satışından doğan kazancın sermayeye ilave edilmesi kararlaştırılan kısmı bu hesap altında izlenir.

529 DİĞER SERMAYE YEDEKLERİ

Bu hesap grubu içerisinde sayılanların dışında kalan diğer sermaye yedeklerinin izlendiği hesaptır.

53 KÂR YEDEKLERİ VE FONLAR

Bu hesap grubu; kanun, ana sözleşme hükümleri ya da ortaklıkların yetkili organları tarafından alınan kararlar uyarınca dağıtılmamış ve şirkette çeşitli amaçlarla alıkonulmuş kârlar ile ayrılan fonların izlenmesinde kullanılan hesaplardan oluşur.

530 YASAL YEDEKLER

Türk Ticaret Kanununun ilgili hükümleri gereğince yıllık kârdan ayrılan yedek akçelerin kaydedildiği hesaptır. Yedekler faaliyet yılı kârından mahsup edilmek suretiyle bu hesaplara alacak kaydedilir.

531 STATÜ YEDEKLERİ

Ana sözleşme hükümleri çerçevesinde ayrılan yedekler bu hesap kalemi içinde yer alır. Bu hesap Yasal Yedekler hesabı gibi işlem görür.

532 OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER

Genel Kurul tarafından ayrılmasına karar verilen olağanüstü yedek akçeler bu hesapta yer alır. Bu hesap Yasal Yedekler hesabı gibi işlem görür.

533 ÖZEL FONLAR (YEDEKLER)

Şirkette bırakılması ve tasarrufu zorunlu yasal fonlar ile diğer maksatlarla ayrılan fonlar bu hesapta izlenir. Kârdan ayrılan tutarlar bu hesaba alacak, mahsubunda borç kaydedilir.

534 GERİ ALINAN PAYLARA İLİŞKİN YEDEKLER

Şirketin geri aldığı kendi payları için edinim değerlerini karşılayan tutarda ayrılan yedeklerin izlendiği hesaptır.

535 SERMAYEYE EKLENECEK GAYRİMENKUL VEYA İŞTİRAK SATIŞ KAZANCI

Bu hesapta, şirketin ilgili vergi mevzuatı uyarınca istisna kapsamında olan iştirak, gayrimenkul ve benzeri satışlarından elde ettikleri satış kârları gibi yedeklerde belirli bir süre bekletmek zorunda olduğu tutarlar izlenir.

536 DENGELEME KARŞILIĞI FONU

İlgili mevzuat kapsamında takip eden hesap dönemlerinde meydana gelebilecek tazminat oranlarındaki dalgalanmaları dengelemek ve katastrofik riskleri karşılamak üzere ilgili dönemde ayrılan teknik karşılıkların takip eden dönemde aktarıldığı hesaptır.

539 DİĞER KÂR YEDEKLERİ

Yukarıda sayılan hesaplardan herhangi birine dahil edilemeyen yedeklerin izlendiği hesaptır.

54 KÂR VEYA ZARARDA YENİDEN SINIFLANDIRILMAYACAK BİRİKMİŞ DİĞER KAPSAMLI GELİRLER VEYA GİDERLER

Bu hesap grubunda, ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları kapsamında diğer kapsamlı gelir (gider) unsuru olarak tanımlanan ve ortaya çıktıkları dönemde doğrudan özkaynak unsuru olarak raporlanan ve

hiçbir durumda kâr veya zarara aktarılamayacak diğer kapsamlı gelir (gider) unsurlarının birikimli tutarları izlenir.

540 SİGORTA SÖZLEŞMELERİNDEN OLUŞAN SİGORTA FİNANSMANI GELİRLERİNDEN (GİDERLERİNDEN) DİĞER KAPSAMLI GELİRLERDEN KÂR VEYA ZARARDA SINIFLANDIRILMAYACAK PAYLAR, VERGİ SONRASI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında yer alan hükümler kapsamında hesaplanan sigorta sözleşme gruplarına ilişkin finansman gelir veya giderlerinin kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak kısmının izlendiği hesaptır.

541 ÖZKAYNAĞA DAYALI FİNANSAL ARAÇLARA YATIRIMLARDAN KAYNAKLANAN KAZANÇLAR (KAYIPLAR), VERGİ SONRASI

Bu hesapta, şirketin tercihe bağlı olarak ilk kez finansal tablolara alma sırasında geri dönülemez bir şekilde gerçeğe uygun değer farkını diğer kapsamlı gelire yansıtarak ölçmeyi tercih ettiği özkaynağa dayalı finansal araçlara ilişkin birikmiş gerçeğe uygun değer farkları izlenir.

542 YENİDEN DEĞERLEME VE ÖLÇÜM KAZANÇLARI (KAYIPLARI), VERGİ SONRASI
İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları çerçevesinde ortaya çıkan yeniden değerlendirme ve ölçüm kazanç ve kayıplarının takip edildiği hesaptır.

542.01 MADDİ DURAN VARLIK YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI (AZALIŞLARI), VERGİ SONRASI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümleri kapsamında yeniden değerlendirme modeli kullanılarak ölçülen maddi duran varlıklara ilişkin yapılan yeniden değerlemelerde ortaya çıkan ve diğer kapsamlı gelire yansıtılacak değer artış ve azalışlarının takip edildiği hesaptır.

542.02 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIK YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI (AZALIŞLARI), VERGİ SONRASI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümleri kapsamında yeniden değerlendirme modeli kullanılarak ölçülen maddi olmayan duran varlıklara ilişkin yapılan yeniden değerlemelerde ortaya çıkan ve diğer kapsamlı gelire yansıtılacak değer artış ve azalışlarının takip edildiği hesaptır.

542.03 KULLANIM HAKKI VARLIKLARI YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI (AZALIŞLARI), VERGİ SONRASI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümleri kapsamında kullanım hakkı varlıklarına ilişkin oluşan değerlendirme farklarının takip edildiği hesaptır.

542.04 TANIMLANMIŞ FAYDA PLANLARI YENİDEN ÖLÇÜM KAZANÇLARI (KAYIPLARI), VERGİ SONRASI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümleri kapsamında, çalışanlara sağlanan fayda planlarına ilişkin muhasebeleştirilmelerde tanımlanmış net fayda yükümlülüğünün (varlığının) yeniden ölçümü sonucunda ortaya çıkan kazanç veya kayıp tutarının izlendiği hesaptır.

542.09 DİĞER YENİDEN DEĞERLEME VE ÖLÇÜM KAZANÇLARI (KAYIPLARI), VERGİ SONRASI

Yukarıda sayılan hesaplardan herhangi birine dahil edilemeyen yeniden değerlendirme ve ölçüm kazanç veya kayıplarının izlendiği hesaptır.

543 KREDİ RİSKİNDEKİ DEĞİŞİKLİĞE BAĞLI OLARAK FİNANSAL YÜKÜMLÜLÜĞÜN GERÇEĞE UYGUN DEĞERİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLERDEN KAYNAKLANAN KAZANÇLAR (KAYIPLAR), VERGİ SONRASI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümleri uyarınca gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan olarak tanımlanan finansal yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerinde dönemde ortaya çıkan değişikliklerin, ilgili yükümlülüğün kredi riskinde meydana gelen değişikliklerle ilişkilendirilebilen kısmının birikmiş tutarlarının izlendiği hesaptır.

544 ÖZKAYNAĞA DAYALI FİNANSAL ARAÇLARA YAPILAN YATIRIMLARA İLİŞKİN FİNANSAL RİSKTEN KORUNMA KAZANÇLARI (KAYIPLARI), VERGİ SONRASI

Bu hesapta, şirketin tercihe bağlı olarak ilk kez finansal tablolara alma sırasında geri dönülemez bir şekilde gerçeğe uygun değer farkını diğer kapsamlı gelire yansıtarak ölçmeyi tercih ettiği özkaynağa dayalı finansal araçlara yönelik korunma sağlayan korunma aracına ilişkin birikimli kazanç ve kayıplar izlenir.

545 ÖZKAYNAK YÖNTEMİ İLE DEĞERLENEN YATIRIMLARIN DİĞER KAPSAMLI GELİRİNDEN KÂR VEYA ZARARDA SINIFLANDIRILMAYACAK PAYLAR, VERGİ SONRASI

Özkaynak yöntemi ile ölçülen yatırımların diğer kapsamlı gelirden kaydedilen ve sonradan kâr veya zarar tablosu hesaplarına aktarılmayacak birikmiş gelirlerinden (giderlerden) şirkete düşen payların takip edildiği hesaptır.

546 YURT DIŞINDAKİ İŞLETMELERİN ÇEVİRİMİ DIŞINDAKİ KÂR VEYA ZARARDA YENİDEN SINIFLANDIRILMAYACAK YABANCI PARA ÇEVİRİM FARKLARI, VERGİ SONRASI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca yurt dışındaki işletmelerin çevrimi dışındaki kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak yabancı para çevrim farklarının takip edildiği hesaptır.

549 KÂR VEYA ZARARDA YENİDEN SINIFLANDIRILMAYACAK DİĞER KAZANÇLAR (KAYIPLAR), VERGİ SONRASI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca sonradan kâr veya zarar hesaplarına aktarılmayacak olan ve yukarıda sayılan hesapların kapsamına girmeyen diğer kapsamlı gelire yansıtılan diğer gelirlere (giderlere) ilişkin birikimli tutarların izlendiği hesaptır.

55 KÂR VEYA ZARARDA YENİDEN SINIFLANDIRILACAK BİRİKMİŞ DİĞER KAPSAMLI GELİRLER VEYA GİDERLER

Bu hesap grubunda, ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları kapsamında diğer kapsamlı gelir (gider) unsuru olarak tanımlanan ve ortaya çıktıkları dönemde doğrudan özkaynak unsuru olarak kaydedilen ve sonradan kâr veya zarara aktarılabilen diğer kapsamlı gelir (gider) unsurlarının birikimli tutarları izlenir.

550 SİGORTA SÖZLEŞMELERİNDEN OLUŞAN SİGORTA FİNANSMANI GELİRLERİNE (GİDERLERİNE) İLİŞKİN KAZANÇLAR (KAYIPLAR), VERGİ SONRASI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında yer alan hükümler kapsamında hesaplanan sigorta sözleşme gruplarına ilişkin finansman gelir veya giderlerinin kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak kısmının izlendiği hesaptır.

551 ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİNDEN OLUŞAN FİNANSMAN GELİRLERİNE (GİDERLERİNE) İLİŞKİN KAZANÇLAR (KAYIPLAR), VERGİ SONRASI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında yer alan hükümler kapsamında hesaplanan elde tutulan reasürans sözleşmeler gruplarına ilişkin finansman gelir veya giderlerinin kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak kısmının izlendiği hesaptır.

552 YURT DIŞINDAKİ İŞLETMELERDEN KAYNAKLANAN YABANCI PARA ÇEVİRİM FARKLARINA İLİŞKİN DİĞER KAPSAMLI GELİR, VERGİ SONRASI

Ağırlıklı kullanılan para birimi Türk parasından farklı olan ortaklıklardaki yatırımların özkaynak yöntemi kullanılarak muhasebeleştirilmesi durumunda bu yatırımların finansal tablolarının Türk parasına çevriminde ortaya çıkan tüm kur farklarının izlendiği hesaptır.

553 RİSKTEN KORUNMA KAZANÇLARI (KAYIPLARI), VERGİ SONRASI

Riskten korunma amaçlı türev finansal araçlara ilişkin kazanç ve kayıplardan, ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümleri çerçevesinde özkaynaklarda muhasebeleştirilmesi gerekenler bu hesapta izlenir.

553.01 NAKİT AKIŞ RİSKİNDEN KORUNMA KAZANÇLARI (KAYIPLARI), VERGİ SONRASI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca nakit akış riskinden korunma işlemindeki korunma aracından kaynaklanan kazanç ve kayıpların etkin bir korunma sağladığı tespit edilen kısmına ilişkin birikimli tutarlar bu hesapta izlenir. Dönemde ortaya çıkan kazançların etkin kısmı bu hesabın alacağına, kayıpların etkin kısmı ise borcuna kaydedilir.

553.02 YURT DIŞINDAKİ İŞLETMEYE İLİŞKİN NET YATIRIM RİSKİNDEN KORUNMA KAZANÇLARI (KAYIPLARI), VERGİ SONRASI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca yurt dışındaki işletmenin net yatırım riskinden korunma işlemindeki korunma aracından kaynaklanan kazanç ve kayıpların etkin bir korunma sağladığı tespit edilen kısmına ilişkin birikimli tutarlar bu hesapta izlenir. Dönemde ortaya çıkan kazançların etkin kısmı bu hesabın alacağına, kayıpların etkin kısmı ise borcuna kaydedilir.

553.09 DİĞER RİSKTEN KORUNMA KAZANÇLARI (KAYIPLARI), VERGİ SONRASI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca şirketin yukarıda yer almayan diğer risklerden korunma işlemlerine ilişkin kazanç (kayıp) tutarının izlendiği hesaptır.

554 YENİDEN DEĞERLEME VE SINIFLANDIRMA KAZANÇLARI (KAYIPLARI), VERGİ SONRASI

Şirketin sahip olduğu varlık ve yatırımlarının yeniden değerlendirilmesi sonucunda oluşan kâr veya zarar yeniden sınıflama kazanç (kayıp) olarak izlenmektedir.

554.01 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARDAN KAZANÇLAR (KAYIPLAR), VERGİ SONRASI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklara ilişkin kazanç (kayıp) tutarının izlendiği hesaptır.

554.09 DİĞER YENİDEN DEĞERLEME VE SINIFLANDIRMA KAZANÇLARI (KAYIPLARI), VERGİ SONRASI

Yukarıda yer almayan diğer yeniden değerlendirme ve sınıflama kazanç (kayıp) tutarının izlendiği hesaptır.

555 OPSİYONLARIN ZAMAN DEĞERİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER, VERGİ SONRASI

Bu hesapta, bir opsiyon sözleşmesinin gerçek değeri ile zaman değerinin ayrıştırılması ve opsiyonun gerçek değerindeki değişimlerin korunma aracı olarak tanımlanması durumunda, opsiyon sözleşmesinin zaman değerinde dönemde meydana gelen birikimli değişimler izlenir. Opsiyonun zaman değerinde dönemde ortaya çıkan artışlar bu hesaba alacak, azalışlar ise bu hesaba borç kaydedilir.

556 FORWARD SÖZLEŞMESİNİN FORWARD BİLEŞENİNİN DEĞERİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER, VERGİ SONRASI

Bu hesapta, bir forward sözleşmesinin forward bileşeni ile spot bileşeninin ayrıştırılarak yalnızca spot bileşenindeki değer değişiminin korunma aracı olarak tanımlanması durumunda, forward sözleşmesindeki forward bileşeninin değerinde dönemde meydana gelen birikimli değişimler izlenir. Forward sözleşmesinin zaman değerinde dönemde ortaya çıkan artışlar bu hesaba alacak, azalışlar ise bu hesaba borç kaydedilir.

557 YABANCI PARA ALIM SATIM MARJLARINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER, VERGİ SONRASI

Bir finansal aracın döviz bazlı farkının finansal araçtan ayrıştırılması ve bunun korunma aracı olarak tanımlanan finansal araca ilişkin yapılan tanımlamanın dışında tutulması durumunda, döviz bazlı farkın değerinde dönemde meydana gelen değişimlerin birikmiş tutarlarının izlendiği hesaptır.

558 ÖZKAYNAK YÖNTEMİNE GÖRE MUHASEBELEŞTİRİLEN ORTAKLIK YATIRIMLARININ KÂR VEYA ZARARDA YENİDEN SINIFLANDIRILACAK DİĞER KAPSAMLI GELİRDEN PAYLAR, VERGİ SONRASI

Özkaynak yöntemi ile ölçülen yatırımların dönem içerisinde diğer kapsamlı gelirden kaydedilen ve sonradan kâr veya zarar tablosu hesaplarına aktarılabilecek gelirlerinden (giderlerden) şirkete düşen payların takip edildiği hesaptır.

559 KÂR VEYA ZARARDA YENİDEN SINIFLANDIRILACAK DİĞER KAZANÇLAR (KAYIPLAR), VERGİ SONRASI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca sonradan kâr veya zarar hesaplarına aktarılabilecek olan ve yukarıda sayılan hesapların kapsamına girmeyen diğer kapsamlı gelire yansıtılan diğer gelirlere (giderlere) ilişkin birikimli tutarların izlendiği hesaptır.

58 KÂR VEYA ZARAR

Kâr veya zarara ilişkin hesaplar bu grupta izlenir.

580 GEÇMİŞ YILLAR KÂR VEYA ZARARLARI

Şirketin faaliyetleri neticesinde geçmiş yıllarda ortaya çıkan kâr veya zararların izlendiği hesaptır.

580.01 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI

Bu hesapta, geçmiş yıllardan devreden kârların, muhasebe politikalarındaki değişiklikler, hata düzeltmeleri, yeniden sınıflandırma nedeniyle ortaya çıkan geçmiş yıl kârlarının ve kâr payı avansı nedeniyle geçmiş yıl kârlarında yapılan düzeltmeler izlenir.

580.01.1 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI

Geçmiş faaliyet dönemlerinde ortaya çıkan ve şirket ortaklarına dağıtılmamış bulunan kârlardan ilgili yedek akçe hesaplarına alınmayan tutarların izlendiği hesaptır.

580.01.2 MUHASEBE POLİTİKALARINDAKİ DEĞİŞİKLİKLERDEN KAYNAKLANAN DÜZELTME KÂRLARI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları çerçevesinde zorunlu olarak veya isteğe bağlı olarak muhasebe politikalarında yapılan değişikliklerin geriye dönük uygulandığı durumlarda, politika değişikliklerinden dolayı ortaya çıkan geçmiş yıl kârları bu hesapta takip edilir.

580.01.3 GEÇMİŞ YIL HATALARINDAN KAYNAKLANAN DÜZELTME KÂRLARI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları çerçevesinde geçmiş dönem hataları dolayısıyla geriye dönük düzeltme yapıldığı durumlarda, yapılan hata düzeltmesi nedeniyle ortaya çıkan geçmiş yıl kârları bu hesapta takip edilir.

580.01.4 İLK GEÇİŞTE ORTAYA ÇIKAN KÂRLAR

Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına ilk geçişte, önceki finansal raporlama çerçevesine göre farklı muhasebe politikalarının uygulanmasından dolayı açılış bilançosunda yapılan düzeltmelerden geçmiş yıl kârları altında gösterilmesi gereken tutarın izlendiği hesaptır.

580.01.9 ÖDENEN KÂR PAYI AVANSLARI (-)

Şirketin ödeyeceği kâr payından mahsup edilmek üzere önceden ödenen tutarlar bu hesapta takip edilir.

580.02 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)

Bu hesapta, geçmiş yıllardan devreden zararların, muhasebe politikalarındaki değişiklikler, hata düzeltmeleri, yeniden sınıflandırma nedeniyle ortaya çıkan geçmiş yıl zararları izlenir.

580.02.1 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI

Geçmiş faaliyet dönemlerinde ortaya çıkan dönem net zararlarının izlendiği hesaptır.

580.02.2 MUHASEBE POLİTİKALARINDAKİ DEĞİŞİKLİKLERDEN KAYNAKLANAN DÜZELTME ZARARLARI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları çerçevesinde zorunlu olarak veya isteğe bağlı olarak muhasebe politikalarında yapılan değişikliklerin geriye dönük uygulandığı durumlarda politika değişikliklerinden dolayı ortaya çıkan geçmiş yıl zararları bu hesapta takip edilir.

580.02.3 GEÇMİŞ YIL HATALARINDAN KAYNAKLANAN DÜZELTME ZARARLARI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartları çerçevesinde geçmiş dönem hataları dolayısıyla geriye dönük düzeltme yapıldığı durumlarda, yapılan hata düzeltmesi nedeniyle ortaya çıkan geçmiş yıl zararları bu hesapta takip edilir.

580.02.4 İLK GEÇİŞTE ORTAYA ÇIKAN ZARARLAR

Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına ilk geçişte, önceki finansal raporlama çerçevesine göre farklı muhasebe politikalarının uygulanmasından dolayı açılış bilançosunda yapılan düzeltmelerden geçmiş yıl zararları altında gösterilmesi gereken tutarların izlendiği hesaptır.

581 DÖNEM NET KÂR VEYA ZARARI

Şirketin raporlanan faaliyet dönemine ilişkin vergi sonrası net kâr veya zarar tutarının izlendiği hesaptır.

581.01 DÖNEM NET KÂRI

Şirketin faaliyet dönemine ilişkin vergi sonrası net kâr tutarının izlendiği hesaptır. Sonuç hesaplarından aktarılan tutarlar bu hesaba alacak, aynı hesaba borç kaydedilir.

581.02 DÖNEM NET ZARARI (-)

Şirketin faaliyet dönemine ilişkin net zarar tutarının izlendiği hesaptır. Sonuç hesaplarından aktarılan tutarlar bu hesaba borç, aynı hesaba alacak kaydedilir.

59 KONTROL GÜCÜ OLMAYAN PAYLAR

Kontrol gücü olmayan paylar bu hesap grubunda izlenir.

590 KONTROL GÜCÜ OLMAYAN PAYLAR

Bağlı ortaklığın doğrudan ya da dolaylı olarak ana ortaklığa ait olmayan özkaynak tutarının izlendiği hesaptır.

6 KÂR VEYA ZARAR TABLOSU HESAPLARI

Bu sınıf, şirketin faaliyet dönemine ilişkin sigorta hasılatının, sigorta hizmet giderlerinin, ödenen reasürans primlerinin dağıtımının, gerçekleşen tazminatlar için reasürörlerden geri kazanılabilir tutarların, sigorta ve elde tutulan reasürans sözleşmelerine ilişkin finansman gelir ve giderlerinin, emeklilik faaliyetlerine ilişkin gelir ve giderlerin, yatırım ve finansman faaliyetlerine ilişkin gelir ve giderlerin, diğer faaliyetlere ilişkin gelir ve giderlerin, durdurulan faaliyetlere ilişkin gelir ve giderlerin ve dönem net kâr veya zararının takip edilmesi amacıyla kullanılır.

60 SİGORTA HASILATI

Şirketin sigorta sözleşmelerinden doğan hizmetleri sunması karşılığında hak etmeyi beklediği tutar bu hesap grubunda izlenir.

600 GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN HASILAT

Genel model yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme grubuna ilişkin hasılatın izlendiği hesaptır.

600.01 KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜNDE (VARLIĞINDA) DEĞİŞİM

Genel model yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşmelerine ilişkin kalan teminat yükümlülüğü ve varlığında meydana gelen değişimlerin sunulan hizmet ile ilişkili olan kısmının kâr veya zarar etkisinin izlendiği hesaptır.

600.01.1 DÖNEM İÇİN TAHMİNLENMİŞ SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin kalan teminat yükümlülüğünde dönem içinde meydana gelen ve karşılığında bedel alınması beklenen hizmet giderlerinin (dönem başında beklenen değere göre) kâr veya zarara yansıtılan tutarının izlendiği hesaptır.

600.01.2 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNDEKİ DEĞİŞİM

Finansal olmayan risk düzeltmesindeki değişimin kâr veya zarara etkisinin izlendiği hesaptır

600.01.3 DÖNEM İÇİNDE HİZMET TRANSFERİ NEDENİYLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ TUTARI

Genel model yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşmeleri için hesaplanan sözleşmeye dayalı hizmet marjının dönem içinde sunulan sigorta sözleşmesi hizmetleri karşılığında hak edilen kısmına ilişkin tutarın izlendiği hesaptır.

600.02 SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ GERİ KAZANILMASIYLA İLGİLİ BÖLÜMÜN DAĞITILMASI

Sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarının geri kazanımına ilişkin hasılat hesabıdır.

600.03 AKTÜERYAL VARSAYIM İLE GERÇEKLEŞEN ARASINDAKİ FARK DÜZELTMELERİ

Sigorta sözleşmesinin başlangıcında prim ve sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarına yönelik yapılan aktüeryal varsayımlar ile teminat süresi ilerledikçe gerçekleşen nakit akışları arasındaki fark düzeltmelerinin izlendiği hesaptır.

601 PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN HASILAT

Prim dağıtım yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme grubuna ilişkin hasılatın izlendiği hesaptır.

601.01 DÖNEM İLE İLİŞKİLENDİRİLEN PRİMLER

Prim dağıtım yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşmelerine ilişkin prim gelirlerinin raporlama dönemi ile ilişkili olan kısmının izlendiği hesaptır.

602 DEĞİŞKEN ÜCRET YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN HASILAT

Değişken ücret yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme grubuna ilişkin hasılatın izlendiği hesaptır.

602.01 KALAN TEMİNAT YÜKÜMLÜLÜĞÜNDE (VARLIĞINDA) DEĞİŞİM

Değişken ücret yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşmelerine ilişkin kalan teminat yükümlülüğü ve varlığında meydana gelen değişimlerin sunulan hizmet ile ilişkili olan kısmının kâr veya zarar etkisinin izlendiği hesaptır.

602.01.1 DÖNEM İÇİN TAHMİNLENMİŞ SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ

Sigorta sözleşme grubuna ilişkin kalan teminat yükümlülüğünde dönem içinde meydana gelen ve karşılığında bedel alınması beklenen hizmet giderlerinin (dönem başında beklenen değere göre) kâr veya zarara yansıtılan tutarının izlendiği hesaptır.

602.01.2 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNDEKİ DEĞİŞİM

Finansal olmayan risk düzeltmesindeki değişimin kâr veya zarara etkisinin izlendiği hesaptır

602.01.3 DÖNEM İÇİNDE HİZMET TRANSFERİ NEDENİYLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJİ TUTARI

Genel model yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşmeleri için hesaplanan sözleşmeye dayalı hizmet marjının dönem içinde sunulan sigorta sözleşmesi hizmetleri karşılığında hak edilen kısmına ilişkin tutarın izlendiği hesaptır.

602.02 SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ GERİ KAZANILMASIYLA İLGİLİ BÖLÜMÜN DAĞITILMASI

Sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarının geri kazanımına ilişkin hasılat hesabıdır.

602.03 AKTÜERYAL VARSAYIM İLE GERÇEKLEŞEN ARASINDAKİ FARK DÜZELTMELERİ

Sigorta sözleşmesinin başlangıcında prim ve sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarına yönelik yapılan aktüeryal varsayımlar ile teminat süresi ilerledikçe gerçekleşen nakit akışları arasındaki fark düzeltmelerinin izlendiği hesaptır.

61 SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı kapsamında tanımlanan sigorta sözleşmelerine ilişkin sigorta hizmeti giderleri bu hesap grubunda izlenir.

610 GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ

Genel model yaklaşımı ile ölçülen sözleşmelere ilişkin sigorta hizmeti giderlerinin izlendiği hesaptır.

610.01 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLAR (YATIRIM BİLEŞENLERİ HARİÇ) VE GERÇEKLEŞEN DİĞER SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ

Genel model yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşmelerine ilişkin gerçekleşen tazminat tutarları ile diğer sigorta hizmeti giderlerinin izlendiği hesaptır.

610.01.1 ÖDENEN TAZMİNATLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde tazminat, eksper, bilirkişi ve benzeri giderler için yapılan ödemeler ile tahsil edilen rücu, sovtaj ve benzeri gelirlerin takip edildiği hesaptır.

610.01.1.1 FİİLİ TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde tazminat, eksper, bilirkişi ve benzeri giderler için yapılan ödemelerin takip edildiği hesaptır.

610.01.1.1.1 SİGORTALILARA / 3. ŞAHISLARA TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine yapılan tazminat ödemelerinin takip edildiği hesaptır.

610.01.1.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişiler için yapılan ödemelerin takip edildiği hesaptır.

610.01.1.1.9 DİĞER ÖDEMELER (MASRAF ÖDEMELERİ) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde yukarıda sayılanların dışında kalan kalemler için yapılan ödemelerin takip edildiği hesaptır.

610.01.1.2 TAHSİL EDİLEN RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde tahsil edilen rücu gelirlerinin takip edildiği hesaptır.

610.01.1.3 TAHSİL EDİLEN SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde tahsil edilen sovtaj gelirlerinin takip edildiği hesaptır.

610.01.2 MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşmiş risklere bağlı olarak raporlama tarihi itibarıyla şirketin sigorta sözleşmeleri gereğince henüz tamamen yerine getirmediği tazminat yükümlülükleri ile riske bağlı ortaya çıkacak diğer giderlere ilişkin ayırdığı karşılıklar ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

610.01.2.1 TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedeller üzerinden ayrılan karşılıklar ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

610.01.2.1.1 SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşen risk kapsamında sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek olan tutarlara ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığı ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

610.01.2.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek ücretlere ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığı ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

610.01.2.1.9 DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla yukarıda sayılanların dışındaki kalemler için ayrılan muallak tazminat karşılıkları ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

610.01.2.2 RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak hesaplanan karşılıklar ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

610.01.2.3 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİNDE MEYDANA GELEN DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu, sovtaj ve benzeri muhtemel nakit girişleri ile bir önceki raporlama tarihinde tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

610.01.2.3.1 RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu gelirleri ile bir önceki raporlama tarihinde tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

610.01.2.3.2 SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan sovtaj gelirleri ile bir önceki raporlama tarihinde tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

610.01.3 DİĞER SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminatlarla doğrudan ilişkilendirilebilen personel, genel yönetim ve benzeri diğer giderlerin izlendiği hesaptır.

610.02 SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ İTFASI

Sigorta sözleşme grubu ile doğrudan ilişkilendirilebilen üretim komisyonu, pazarlama ve benzeri faaliyet giderleri ile ertelenen sigorta edinimi maliyetlerinin itfası bu hesapta izlenir.

610.03 EKONOMİK AÇIDAN DEZAVANTAJLI SÖZLEŞME GRUPLARINDAKİ ZARARLAR VE BU ZARARLARIN İPTALİ - GELECEKTEKİ HİZMETLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

Ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşme gruplarında ilk defa finansal tablolara alma sırasında ve sonraki ölçümde ortaya çıkan zararlar ile bu zararlarıdaki değişiklikler ve bu zararların dönem içinde iptal edilen kısmı bu hesapta izlenir.

610.04 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİ İLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER - GEÇMİŞTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

Sigorta sözleşmeleri süresince gerçekleşen tazminatlara ilişkin yapılan tahminler ile gerçekleşen tutarlar arasında oluşan farkların izlendiği hesaptır.

610.04.1 ÖDENEN TAZMİNATLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde tazminat, eksper, bilirkişi ve benzeri giderler ve rücu, sovtaj ve benzeri gelirlere ilişkin yapılan tahminler ile söz konusu kalemler için ödenen ve tahsil edilen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

610.04.1.1 FİİLİ TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde tazminat, eksper, bilirkişi ve benzeri giderlere ilişkin yapılan tahminler ile söz konusu kalemler için yapılan ödeme tutarları arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

610.04.1.1.1 SİGORTALILARA / 3. ŞAHISLARA TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek tazminat tutarlarına ilişkin yapılan tahminler ile söz konusu kalemler için yapılan ödeme tutarları arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

610.04.1.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek tutarlara ilişkin yapılan tahminler ile söz konusu kalemler için yapılan ödeme tutarları arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

610.04.1.1.9 DİĞER ÖDEMELER (MASRAF ÖDEMELERİ) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde yukarıda sayılanların dışındaki kalemler için yapılacak ödemelere ilişkin tahminler ile söz konusu kalemler için yapılan ödeme tutarları arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

610.04.1.2 TAHSİL EDİLEN RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde tahsil edilmesi beklenen rücu gelirlerine ilişkin yapılan tahminler ile tahsil edilen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

610.04.1.3 TAHSİL EDİLEN SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde tahsil edilmesi beklenen sovtaj gelirlerine ilişkin yapılan tahminler ile tahsil edilen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

610.04.2 MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşmiş risklere bağlı olarak şirketin sigorta sözleşmeleri gereğince henüz tamamen yerine getirmediği tazminat yükümlülükleri ile riske bağlı ortaya çıkacak diğer giderlere ilişkin önceki raporlama döneminde ayrılan karşılıklar ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıklar arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

610.04.2.1 TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedeller üzerinden ayrılan karşılıklar ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıklar arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

610.04.2.1.1 SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşen risk kapsamında sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek olan tutarlara ilişkin ayrılan karşılıklar ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıklar arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

610.04.2.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek ücretlere ilişkin ayrılan karşılıklar ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıklar arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

610.04.2.1.9 DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde yukarıda sayılanların dışındaki kalemler için ayrılan karşılıklar ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıklar arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

610.04.2.2 RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak ayrılan karşılıklar ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıklar arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

610.04.2.3 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT GİRİŞLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu, sovtaj ve benzeri muhtemel nakit girişleri için tahakkuk ettirilen tutarlar ile cari raporlama döneminde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

610.04.2.3.1 RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu gelirleri için tahakkuk ettirilen tutarlar ile cari raporlama döneminde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

610.04.2.3.2 SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan sovtaj gelirleri için tahakkuk ettirilen tutarlar ile cari raporlama döneminde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

611 PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ

Prim dağıtım yaklaşımı ile ölçülen sözleşmelere ilişkin sigorta hizmeti giderlerinin izlendiği hesaptır.

611.01 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLAR (YATIRIM BİLEŞENLERİ HARİÇ) VE GERÇEKLEŞEN DİĞER SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ

Prim dağıtım yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşmelerine ilişkin gerçekleşen tazminat tutarları ile diğer sigorta hizmeti giderlerinin izlendiği hesaptır.

611.01.1 ÖDENEN TAZMİNATLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde tazminat, eksper, bilirkişi ve benzeri giderler için yapılan ödemeler ile tahsil edilen rücu, sovtaj ve benzeri gelirlerin takip edildiği hesaptır.

611.01.1.1 FİİLİ TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde tazminat, eksper, bilirkişi ve benzeri giderler için yapılan ödemelerin takip edildiği hesaptır.

611.01.1.1.1 SİGORTALILARA / 3. ŞAHISLARA TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine yapılan tazminat ödemelerinin takip edildiği hesaptır.

611.01.1.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişiler için yapılan ödemelerin takip edildiği hesaptır.

611.01.1.1.9 DİĞER ÖDEMELER (MASRAF ÖDEMELERİ) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde yukarıda sayılanların dışında kalan kalemler için yapılan ödemelerin takip edildiği hesaptır.

611.01.1.2 TAHSİL EDİLEN RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde tahsil edilen rücu gelirlerinin takip edildiği hesaptır.

611.01.1.3 TAHSİL EDİLEN SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde tahsil edilen sovtaj gelirlerinin takip edildiği hesaptır.

611.01.2 MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşmiş risklere bağlı olarak raporlama tarihi itibarıyla şirketin sigorta sözleşmeleri gereğince henüz tamamen yerine getirmediği tazminat yükümlülükleri ile riske bağlı ortaya çıkacak diğer giderlere ilişkin ayırdığı karşılıklar ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

611.01.2.1 TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedeller üzerinden ayrılan karşılıklar ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

611.01.2.1.1 SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşen risk kapsamında sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek olan tutarlara ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığı ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

611.01.2.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek ücretlere ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığı ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

611.01.2.1.9 DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla yukarıda sayılanların dışındaki kalemler için ayrılan muallak tazminat karşılıkları ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

611.01.2.2 RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak hesaplanan karşılıklar ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

611.01.2.3 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİNDE MEYDANA GELEN DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu, sovtaj ve benzeri muhtemel nakit girişleri ile bir önceki raporlama tarihinde tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

611.01.2.3.1 RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu gelirleri ile bir önceki raporlama tarihinde tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

611.01.2.3.2 SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan sovtaj gelirleri ile bir önceki raporlama tarihinde tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

611.01.3 DİĞER SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminatlarla doğrudan ilişkilendirilebilen personel, genel yönetim ve benzeri diğer giderlerin izlendiği hesaptır.

611.02 SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ İTFASI

Sigorta sözleşme grubu ile doğrudan ilişkilendirilebilen üretim komisyonu, pazarlama ve benzeri faaliyet giderleri ile ertelenen sigorta edinimi maliyetlerinin itfası bu hesapta izlenir.

611.03 EKONOMİK AÇIDAN DEZAVANTAJLI SÖZLEŞME GRUPLARINDAKİ ZARARLAR VE BU ZARARLARIN İPTALİ - GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

Ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşme gruplarında ilk defa finansal tablolara alma sırasında ve sonraki ölçümde ortaya çıkan zararlar ile bu zararlardaki değişiklikler ve bu zararların dönem içinde iptal edilen kısmı bu hesapta izlenir.

611.04 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİ İLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER - GEÇMİŞTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

Sigorta sözleşmeleri süresince gerçekleşen tazminatlara ilişkin yapılan tahminler ile gerçekleşen tutarlar arasında oluşan farkların izlendiği hesaptır.

611.04.1 ÖDENEN TAZMİNATLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde tazminat, eksper, bilirkişi ve benzeri giderler ve rücu, sovtaj ve benzeri gelirlere ilişkin yapılan tahminler ile söz konusu kalemler için ödenen ve tahsil edilen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

611.04.1.1 FİİLİ TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde tazminat, eksper, bilirkişi ve benzeri giderlere ilişkin yapılan tahminler ile söz konusu kalemler için yapılan ödeme tutarları arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

611.04.1.1.1 SİGORTALILARA / 3. ŞAHISLARA TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek tazminat tutarlarına ilişkin yapılan tahminler ile söz konusu kalemler için yapılan ödeme tutarları arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

611.04.1.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek tutarlara ilişkin yapılan tahminler ile söz konusu kalemler için yapılan ödeme tutarları arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

611.04.1.1.9 DİĞER ÖDEMELER (MASRAF ÖDEMELERİ) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde yukarıda sayılanların dışındaki kalemler için yapılacak ödemelere ilişkin tahminler ile söz konusu kalemler için yapılan ödeme tutarları arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

611.04.1.2 TAHSİL EDİLEN RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde tahsil edilmesi beklenen rücu gelirlerine ilişkin yapılan tahminler ile tahsil edilen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

611.04.1.3 TAHSİL EDİLEN SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde tahsil edilmesi beklenen sovtaj gelirlerine ilişkin yapılan tahminler ile tahsil edilen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

611.04.2 MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşmiş risklere bağlı olarak şirketin sigorta sözleşmeleri gereğince henüz tamamen yerine getirmediği tazminat yükümlülükleri ile riske bağlı ortaya çıkacak diğer giderlere ilişkin önceki raporlama

döneminde ayrılan karşılıklar ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıklar arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

611.04.2.1 TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedeller üzerinden ayrılan karşılıklar ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıklar arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

611.04.2.1.1 SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşen risk kapsamında sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek olan tutarlara ilişkin ayrılan karşılıklar ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıklar arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

611.04.2.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek ücretlere ilişkin ayrılan karşılıklar ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıklar arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

611.04.2.1.9 DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde yukarıda sayılanların dışındaki kalemler için ayrılan karşılıklar ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıklar arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

611.04.2.2 RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak ayrılan karşılıklar ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıklar arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

611.04.2.3 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT GİRİŞLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu, sovtaj ve benzeri muhtemel nakit girişleri için tahakkuk ettirilen tutarlar ile cari raporlama döneminde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

611.04.2.3.1 RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu gelirleri için tahakkuk ettirilen tutarlar ile cari raporlama döneminde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

611.04.2.3.2 SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan sovtaj gelirleri için tahakkuk ettirilen tutarlar ile cari raporlama döneminde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

612 DEĞİŞKEN ÜCRET YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ

Değişken ücret yaklaşımı ile ölçülen sözleşmelere ilişkin sigorta hizmeti giderlerinin izlendiği hesaptır.

612.01 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLAR (YATIRIM BİLEŞENLERİ HARİÇ) VE GERÇEKLEŞEN DİĞER SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ

Değişken ücret yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşmelerine ilişkin gerçekleşen tazminat tutarları ile diğer sigorta hizmeti giderlerinin izlendiği hesaptır.

612.01.1 ÖDENEN TAZMİNATLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde tazminat, eksper, bilirkişi ve benzeri giderler için yapılan ödemeler ile tahsil edilen rücu, sovtaj ve benzeri gelirlerin takip edildiği hesaptır.

612.01.1.1 FİİLİ TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde tazminat, eksper, bilirkişi ve benzeri giderler için yapılan ödemelerin takip edildiği hesaptır.

612.01.1.1.1 SİGORTALILARA / 3. ŞAHISLARA TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine yapılan tazminat ödemelerinin takip edildiği hesaptır.

612.01.1.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişiler için yapılan ödemelerin takip edildiği hesaptır.

612.01.1.1.9 DİĞER ÖDEMELER (MASRAF ÖDEMELERİ) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde yukarıda sayılanların dışında kalan kalemler için yapılan ödemelerin takip edildiği hesaptır.

612.01.1.2 TAHSİL EDİLEN RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde tahsil edilen rücu gelirlerinin takip edildiği hesaptır.

612.01.1.3 TAHSİL EDİLEN SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde tahsil edilen sovtaj gelirlerinin takip edildiği hesaptır.

612.01.2 MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşmiş risklere bağlı olarak raporlama tarihi itibarıyla şirketin sigorta sözleşmeleri gereğince henüz tamamen yerine getirmede olduğu tazminat yükümlülükleri ile riske bağlı ortaya çıkacak diğer giderlere ilişkin ayırdığı karşılıklar ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

612.01.2.1 TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedeller üzerinden ayrılan karşılıklar ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

612.01.2.1.1 SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşen risk kapsamında sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek olan tutarlara ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığı ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

612.01.2.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek ücretlere ilişkin ayrılan muallak tazminat karşılığı ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

612.01.2.1.9 DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla yukarıda sayılanların dışındaki kalemler için ayrılan muallak tazminat karşılıkları ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

612.01.2.2 RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak hesaplanan karşılıklar ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

612.01.2.3 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT GİRİŞLERİNDE MEYDANA GELEN DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu, sovtaj ve benzeri muhtemel nakit girişleri ile bir önceki raporlama tarihinde tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

612.01.2.3.1 RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu gelirleri ile bir önceki raporlama tarihinde tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

612.01.2.3.2 SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan sovtaj gelirleri ile bir önceki raporlama tarihinde tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

612.01.3 DİĞER SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminatlarla doğrudan ilişkilendirilebilen personel, genel yönetim ve benzeri diğer giderlerin izlendiği hesaptır.

612.02 SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARININ İTFASI

Sigorta sözleşme grubu ile doğrudan ilişkilendirilebilen üretim komisyonu, pazarlama ve benzeri faaliyet giderleri ile ertelenen sigorta edinimi maliyetlerinin itfası bu hesapta izlenir.

612.03 EKONOMİK AÇIDAN DEZAVANTAJLI SÖZLEŞME GRUPLARINDAKİ ZARARLAR VE BU ZARARLARIN İPTALİ - GELECEKTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

Ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşme gruplarında ilk defa finansal tablolara alma sırasında ve sonraki ölçümde ortaya çıkan zararlar ile bu zararlardaki değişiklikler ve bu zararların dönem içinde iptal edilen kısmı bu hesapta izlenir.

612.04 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİ İLE İLGİLİ SÖZLEŞMENİN İFASINA İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER - GEÇMİŞTEKİ HİZMETLERLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

Sigorta sözleşmeleri süresince gerçekleşen tazminatlara ilişkin yapılan tahminler ile gerçekleşen tutarlar arasında oluşan farkların izlendiği hesaptır.

612.04.1 ÖDENEN TAZMİNATLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde tazminat, eksper, bilirkişi ve benzeri giderler ve rücu, sovtaj ve benzeri gelirlere ilişkin yapılan tahminler ile söz konusu kalemler için ödenen ve tahsil edilen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

612.04.1.1 FİİLİ TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde tazminat, eksper, bilirkişi ve benzeri giderlere ilişkin yapılan tahminler ile söz konusu kalemler için yapılan ödeme tutarları arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

612.04.1.1.1 SİGORTALILARA / 3. ŞAHISLARA TAZMİNAT ÖDEMELERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek tazminat tutarlarına ilişkin yapılan tahminler ile söz konusu kalemler için yapılan ödeme tutarları arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

612.04.1.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek tutarlara ilişkin yapılan tahminler ile söz konusu kalemler için yapılan ödeme tutarları arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

612.04.1.1.9 DİĞER ÖDEMELER (MASRAF ÖDEMELERİ) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde yukarıda sayılanların dışındaki kalemler için yapılacak ödemelere ilişkin tahminler ile söz konusu kalemler için yapılan ödeme tutarları arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

612.04.1.2 TAHSİL EDİLEN RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde tahsil edilmesi beklenen rücu gelirlerine ilişkin yapılan tahminler ile tahsil edilen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

612.04.1.3 TAHSİL EDİLEN SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde tahsil edilmesi beklenen sovtaj gelirlerine ilişkin yapılan tahminler ile tahsil edilen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

612.04.2 MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşmiş risklere bağlı olarak şirketin sigorta sözleşmeleri gereğince henüz tamamen yerine getirmediği tazminat yükümlülükleri ile riske bağlı ortaya çıkacak diğer giderlere ilişkin önceki raporlama döneminde ayrılan karşılıklar ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıklar arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

612.04.2.1 TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedeller üzerinden ayrılan karşılıklar ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıklar arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

612.04.2.1.1 SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşen risk kapsamında sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek olan tutarlara ilişkin ayrılan karşılıklar ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıklar arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

612.04.2.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek ücretlere ilişkin ayrılan karşılıklar ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıklar arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

612.04.2.1.9 DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde yukarıda sayılanların dışındaki kalemler için ayrılan karşılıklar ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıklar arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

612.04.2.2 RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak ayrılan karşılıklar ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıklar arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

612.04.2.3 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMINA İLİŞKİN NAKİT GİRİŞLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu, sovtaj ve benzeri muhtemel nakit girişleri için tahakkuk ettirilen tutarlar ile cari raporlama döneminde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

612.04.2.3.1 RÜCU GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu gelirleri için tahakkuk ettirilen tutarlar ile cari raporlama döneminde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

612.04.2.3.2 SOVTAJ GELİRLERİ - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan sovtaj gelirleri için tahakkuk ettirilen tutarlar ile cari raporlama döneminde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

62 ÖDENEN REASÜRANS PRİMLERİNİN DAĞITIMI

Sigorta şirketi tarafından elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında ödenen reasürans primlerinin dağıtımının izlendiği hesaptır.

620 GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Genel model yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşmelerine ilişkin ödenen primlerin dağıtımının izlendiği hesaptır.

620.01 KALAN TEMİNAT VARLIĞINDA (YÜKÜMLÜLÜĞÜNDEKİ) DEĞİŞİM

Genel model yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında kalan teminat varlığı ve yükümlülüğünde meydana gelen değişimlerin kâr veya zarar etkisinin izlendiği hesaptır.

620.01.1 DÖNEM İÇİN TAHMİNLENMİŞ SİGORTA HİZMETİ GİDERLERİNE İLİŞKİN BEKLENEN GERİ KAZANIMLAR

Dönem için tahminlenmiş sigorta hizmeti giderlerine ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında beklenen geri kazanımların izlendiği hesaptır.

620.01.2 FİNANSAL OLMAYAN RİSKE İLİŞKİN RİSK DÜZELTMESİNDEKİ DEĞİŞİM

Finansal olmayan risk düzeltmesindeki değişimin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında kâr veya zarara etkisinin izlendiği hesaptır.

620.01.3 DÖNEM İÇİNDE HİZMET TRANSFERİ NEDENİYLE KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN SÖZLEŞMEYE DAYALI HİZMET MARJI TUTARI

Genel model yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşmeleri için hesaplanan sözleşmeye dayalı hizmet marjının dönem içinde alınan hizmetler karşılığında kâr veya zarara yansıtılan kısmına ilişkin tutarın izlendiği hesaptır.

620.02 ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİ ÜZERİNDEKİ GERİYE DÖNÜK TEMİNAT MALİYETİ

Elde tutulan reasürans sözleşmesinin net satın alma maliyetinin elde tutulan reasürans sözleşmesi grubunun satın alınmasından önce meydana gelen olaylarla ilgili olması durumunda söz konusu maliyet tutarının izlendiği hesaptır.

620.03 AKTÜERYAL VARSAYIM İLE GERÇEKLEŞEN ARASINDAKİ FARK DÜZELTMELERİ

Elde tutulan reasürans sözleşmesinin başlangıcında prim ve edinime ilişkin nakit akışlarına yönelik yapılan aktüeryal varsayımlar ile teminat süresi ilerledikçe gerçekleşen nakit akışları arasındaki fark düzeltmelerinin izlendiği hesaptır.

621 PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Prim dağıtımı yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşmelerine ilişkin ödenen primlerin dağıtımının izlendiği hesaptır.

621.01 DÖNEM İLE İLİŞKİLENDİRİLEN REASÜRANS PRİMLERİ

Prim dağıtımı yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşmelerine ilişkin ödenen reasürans primlerinin ilgili döneme tekabül eden kısmının izlendiği hesaptır.

63 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLAR İÇİN REASÜRÖRLERDEN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR

Gerçekleşen tazminatların elde tutulan ilgili reasürans sözleşmesi kapsamında geri kazanılabilir tutarlarının izlendiği hesaptır.

630 GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Gerçekleşen tazminatların genel model yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında geri kazanılabilir tutarlarının izlendiği hesaptır.

630.01 DÖNEM İÇİNDE GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLAR VE DİĞER GİDERLERE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR

Dönem içinde gerçekleşen tazminatlar ve diğer giderlerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir tutarlarının izlendiği hesaptır.

630.01.1 ÖDENEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde tazminat, eksper, bilirkişi ve benzeri giderler için yapılan ödemelerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile tahsil edilen rücu, sovtaj ve benzeri gelirlere ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında ortaya çıkacak nakit çıkışlarının izlendiği hesaptır.

630.01.1.1 FİİLİ TAZMİNAT ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde tazminat, eksper, bilirkişi ve benzeri giderler için yapılan ödemelerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

630.01.1.1.1 SİGORTALILARA / 3. ŞAHISLARA TAZMİNAT ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine yapılan tazminat ödemelerinin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

630.01.1.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER ÜCRET ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişiler için yapılan ödemelerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

630.01.1.1.9 DİĞER ÖDEMELERE (MASRAF ÖDEMELERİ) İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde yukarıda sayılanların dışında kalan kalemler için yapılan ödemelerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

630.01.1.2 TAHSİL EDİLEN RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde tahsil edilen rücu gelirlerine ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında reasürörlere ödenen tutarların izlendiği hesaptır.

630.01.1.3 TAHSİL EDİLEN SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde tahsil edilen sovtaj gelirlerine ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında reasürörlere ödenen tutarların izlendiği hesaptır.

630.01.2 MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLARDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşmiş risklere bağlı olarak raporlama tarihi itibarıyla şirketin sözleşme gereğince henüz tamamen yerine getirmedeği tazminat yükümlülükleri ile riske bağlı ortaya çıkacak diğer giderlere ilişkin ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklara ilişkin geri kazanılabilir tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

630.01.2.1 TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedeller üzerinden ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklara ilişkin geri kazanılabilir tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

630.01.2.1.1 SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşen risk kapsamında sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek olan tutarlara ilişkin ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklara ilişkin geri kazanılabilir tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

630.01.2.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek ücretlere ilişkin ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklara ilişkin geri kazanılabilir tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

630.01.2.1.9 DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla yukarıda sayılanların dışındaki kalemler için ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklara ilişkin geri kazanılabilir tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

630.01.2.2 RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak hesaplanan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklara ilişkin geri kazanılabilir tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

630.01.2.3 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT ÇIKIŞLARINDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu, sovtaj ve benzeri muhtemel nakit girişlerinin elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında reasürörlere aktarılması beklenen kısmı ile bir önceki raporlama tarihinde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

630.01.2.3.1 RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu gelirlerinin elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında reasürörlere aktarılması beklenen kısmı ile bir önceki raporlama tarihinde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

630.01.2.3.2 SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan sovtaj gelirlerinin elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında reasürörlere aktarılması beklenen kısmı ile bir önceki raporlama tarihinde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

630.01.3 DİĞER GİDERLERE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin diğer giderlerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

630.02 EKONOMİK AÇIDAN DEZAVANTAJLI SÖZLEŞMELER İLE İLGİLİ NAKİT AKIŞLARINDAKİ DEĞİŞİM

Ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarında meydana gelen değişiklikler nedeniyle elde tutulan reasürans sözleşmesine ilişkin nakit akışlarında oluşan değişikliklerin izlendiği hesaptır.

630.03 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ DEĞİŞİMLERDEN KAYNAKLANAN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLARIN DEĞİŞİMİ

Gerçekleşen tazminatların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir tutarlarına ilişkin yapılan tahminler ile gerçekleşen tutarlar arasında oluşan farkların izlendiği hesaptır.

630.03.1 ÖDENEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde tazminat, eksper, bilirkişi ve benzeri giderler için yapılan ödemelerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile tahsil edilen rücu, sovtaj ve benzeri gelirlere ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında ortaya çıkacak nakit çıkışları için yapılan tahminler ile söz konusu kalemler için reasürörlerden geri kazanılan tutarlar ile reasürörlere ödenen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

630.03.1.1 FİİLİ TAZMİNAT ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde tazminat, eksper, bilirkişi ve benzeri giderlere ilişkin yapılan tahminlerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile söz konusu kalemler için reasürörlerden geri kazanılan tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

630.03.1.1.1 SİGORTALILARA / 3. ŞAHİSLARA TAZMİNAT ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek tazminat tutarlarına ilişkin yapılan tahminlerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile söz konusu kalemler için reasürörlerden geri kazanılan tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

630.03.1.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER ÜCRET ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişiler için yapılacak ödemelere ilişkin yapılan tahminlerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile söz konusu kalemler için reasürörlerden geri kazanılan tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

630.03.1.1.9 DİĞER ÖDEMELERE (MASRAF ÖDEMELERİ) İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde yukarıda sayılanların dışındaki kalemler için yapılacak ödemelere ilişkin yapılan tahminlerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile söz konusu kalemler için reasürörlerden geri kazanılan tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

630.03.1.2 TAHSİL EDİLEN RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde tahsil edilmesi beklenen rücu gelirlerine ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında ortaya çıkacak nakit çıkışları için yapılan tahminler ile reasürörlere ödenen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

630.03.1.3 TAHSİL EDİLEN SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde tahsil edilmesi beklenen sovtaj gelirlerine ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında ortaya çıkacak nakit çıkışları için yapılan tahminler ile reasürörlere ödenen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

630.03.2 MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşmiş risklere bağlı olarak şirketin sigorta sözleşmeleri gereğince henüz tamamen yerine getirmediği tazminat yükümlülükleri ile riske bağlı ortaya çıkacak diğer giderlere ilişkin önceki raporlama döneminde ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile

söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

630.03.2.1 TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedeller üzerinden ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

630.03.2.1.1 SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşen risk kapsamında sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek olan tutarlara ilişkin ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

630.03.2.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek ücretlere ilişkin ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

630.03.2.1.9 DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde yukarıda sayılanların dışındaki kalemler için ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

630.03.2.2 RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

630.03.2.3 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu, sovtaj ve benzeri muhtemel nakit girişlerinin elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında reasürörlere aktarılması beklenen kısmı ile cari raporlama döneminde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarların elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında reasürörlere aktarılması beklenen kısmı arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

630.03.2.3.1 RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu gelirlerinin elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında reasürörlere aktarılması beklenen kısmı ile cari raporlama döneminde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarların elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında reasürörlere aktarılması beklenen kısmı arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

630.03.2.3.2 SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan sovtaj gelirlerinin elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında reasürörlere aktarılması beklenen kısmı ile cari raporlama döneminde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarların elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında reasürörlere aktarılması beklenen kısmı arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

630.04 REASÜRÖRLERİN YERİNE GETİREMEME RİSKİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLERİN ETKİSİ
Genel model yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşme grubu için reasürörün yerine getirememe riskindeki değişimlerin kâr ve zarara etkisinin izlendiği hesaptır.

631 PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Gerçekleşen tazminatların prim dağıtımı yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında geri kazanılabilir tutarlarının izlendiği hesaptır.

631.01 DÖNEM İÇİNDE GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLAR VE DİĞER GİDERLERE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR

Dönem içinde gerçekleşen tazminatlar ve diğer giderlerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir tutarlarının izlendiği hesaptır.

631.01.1 ÖDENEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde tazminat, eksper, bilirkişi ve benzeri giderler için yapılan ödemelerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile tahsil edilen rücu, sovtaj ve benzeri gelirlere ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında ortaya çıkacak nakit çıkışlarının izlendiği hesaptır.

631.01.1.1 FİİLİ TAZMİNAT ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde tazminat, eksper, bilirkişi ve benzeri giderler için yapılan ödemelerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

631.01.1.1.1 SİGORTALILARA / 3. ŞAHISLARA TAZMİNAT ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine yapılan tazminat ödemelerinin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

631.01.1.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER ÜCRET ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişiler için yapılan ödemelerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

631.01.1.1.9 DİĞER ÖDEMELERE (MASRAF ÖDEMELERİ) İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde yukarıda sayılanların dışında kalan kalemler için yapılan ödemelerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

631.01.1.2 TAHSİL EDİLEN RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde tahsil edilen rücu gelirlerine ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında reasürörlere ödenen tutarların izlendiği hesaptır.

631.01.1.3 TAHSİL EDİLEN SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili dönem içinde tahsil edilen sovtaj gelirlerine ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında reasürörlere ödenen tutarların izlendiği hesaptır.

631.01.2 MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLARDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşmiş risklere bağlı olarak raporlama tarihi itibarıyla şirketin sözleşme gereğince henüz tamamen yerine getirmede olduğu tazminat yükümlülükleri ile riske bağlı ortaya çıkacak diğer giderlere ilişkin ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklara ilişkin geri kazanılabilir tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

631.01.2.1 TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedeller üzerinden ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklara ilişkin geri kazanılabilir tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

631.01.2.1.1 SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşen risk kapsamında sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek olan tutarlara ilişkin ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklara ilişkin geri kazanılabilir tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

631.01.2.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek ücretlere ilişkin ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklara ilişkin geri kazanılabilir tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

631.01.2.1.9 DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla yukarıda sayılanların dışındaki kalemler için ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklara ilişkin geri kazanılabilir tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

631.01.2.2 RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak hesaplanan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile bir önceki raporlama tarihinde ayrılan karşılıklara ilişkin geri kazanılabilir tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

631.01.2.3 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT ÇIKIŞLARINDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİM - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu, sovtaj ve benzeri muhtemel nakit girişlerinin elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında reasürörlere aktarılması beklenen kısmı ile bir önceki raporlama tarihinde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

631.01.2.3.1 RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu gelirlerinin elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında reasürörlere aktarılması beklenen kısmı ile bir önceki raporlama tarihinde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

631.01.2.3.2 SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Raporlama tarihi itibarıyla gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan sovtaj gelirlerinin elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında reasürörlere aktarılması beklenen kısmı ile bir önceki raporlama tarihinde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarlar arasındaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

631.01.3 DİĞER GİDERLERE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen tazminatlara ilişkin diğer giderlerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmının izlendiği hesaptır.

631.02 EKONOMİK AÇIDAN DEZAVANTAJLI SÖZLEŞMELER İLE İLGİLİ NAKİT AKIŞLARINDAKİ DEĞİŞİM

Ekonomik açıdan dezavantajlı sigorta sözleşme grubuna ilişkin nakit akışlarında meydana gelen değişiklikler nedeniyle elde tutulan reasürans sözleşmesine ilişkin nakit akışlarında oluşan değişikliklerin izlendiği hesaptır.

631.03 GERÇEKLEŞEN TAZMİNAT YÜKÜMLÜLÜKLERİNDEKİ DEĞİŞİMLERDEN KAYNAKLANAN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLARIN DEĞİŞİMİ

Gerçekleşen tazminatların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir tutarlarına ilişkin yapılan tahminler ile gerçekleşen tutarlar arasında oluşan farkların izlendiği hesaptır.

631.03.1 ÖDENEN TAZMİNATLARA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde tazminat, eksper, bilirkişi ve benzeri giderler için yapılan ödemelerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile tahsil edilen rücu, sovtaj ve benzeri gelirlere ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında ortaya çıkacak nakit çıkışları için yapılan tahminler ile söz konusu kalemler için reasürörlerden geri kazanılan tutarlar ile reasürörlere ödenen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

631.03.1.1 FİİLİ TAZMİNAT ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde tazminat, eksper, bilirkişi ve benzeri giderlere ilişkin yapılan tahminlerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile söz konusu kalemler için reasürörlerden geri kazanılan tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

631.03.1.1.1 SİGORTALILARA / 3. ŞAHISLARA TAZMİNAT ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek tazminat tutarlarına ilişkin yapılan tahminlerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile söz konusu kalemler için reasürörlerden geri kazanılan tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

631.03.1.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER ÜCRET ÖDEMELERİNE İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişiler için yapılacak ödemelere ilişkin yapılan tahminlerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile söz konusu kalemler için reasürörlerden geri kazanılan tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

631.03.1.1.9 DİĞER ÖDEMELERE (MASRAF ÖDEMELERİ) İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde yukarıda sayılanların dışındaki kalemler için yapılacak ödemelere ilişkin yapılan tahminlerin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile söz konusu kalemler için reasürörlerden geri kazanılan tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

631.03.1.2 TAHSİL EDİLEN RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde tahsil edilmesi beklenen rücu gelirlerine ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında ortaya çıkacak nakit çıkışları için yapılan tahminler ile reasürörlere ödenen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

631.03.1.3 TAHSİL EDİLEN SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşen risklerle ilgili önceki raporlama döneminde tahsil edilmesi beklenen sovtaj gelirlerine ilişkin elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında ortaya çıkacak nakit çıkışları için yapılan tahminler ile reasürörlere ödenen tutarlar arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

631.03.2 MUALLAK TAZMİNAT KARŞILIĞINA İLİŞKİN GERİ KAZANILABİLİR TUTARLAR - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Gerçekleşmiş risklere bağlı olarak şirketin sigorta sözleşmeleri gereğince henüz tamamen yerine getirmediği tazminat yükümlülükleri ile riske bağlı ortaya çıkacak diğer giderlere ilişkin önceki raporlama döneminde ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

631.03.2.1 TAHAKKUK EDEN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedeller üzerinden ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

631.03.2.1.1 SİGORTALI / 3. ŞAHIS TAZMİNAT MUALLAĞI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşen risk kapsamında sigortalı, üçüncü şahıs ve benzeri hak sahiplerine ödenecek olan tutarlara ilişkin ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

631.03.2.1.2 EKSPER / BİLİRKİŞİ / AKTÜER - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde eksper, bilirkişi, aktüer ve benzeri uzman kişilere ödenecek ücretlere ilişkin ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

631.03.2.1.9 DİĞER (MASRAF MUALLAKLARI) - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde yukarıda sayılanların dışındaki kalemler için ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

631.03.2.2 RAPORLANMAYAN - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş veya eksik rapor edilmiş tazminat bedelleri için en iyi tahmin esasları dikkate alınarak ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı ile söz konusu kalemler için cari raporlama döneminde ayrılan karşılıkların elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında geri kazanılabilir kısmı arasındaki fark tutarlarının izlendiği hesaptır.

631.03.2.3 GERÇEKLEŞEN TAZMİNATLARIN GERİ KAZANIMI KAYNAKLI NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu, sovtaj ve benzeri muhtemel nakit girişlerinin elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında reasürörlere aktarılması beklenen kısmı ile cari raporlama döneminde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarların elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında reasürörlere aktarılması beklenen kısmı arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

631.03.2.3.1 RÜCU GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan rücu gelirlerinin elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında reasürörlere aktarılması beklenen kısmı ile cari raporlama döneminde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarların elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında reasürörlere aktarılması beklenen kısmı arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

631.03.2.3.2 SOVTAJ GELİRLERİNE İLİŞKİN NAKİT ÇIKIŞLARI - (OPSİYONEL ALT KIRILIM)

Önceki raporlama döneminde gerçekleşmiş tazminatlara ilişkin henüz tahsil edilmemiş olan sovtaj gelirlerinin elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında reasürörlere aktarılması beklenen kısmı ile cari raporlama döneminde söz konusu kalemler için tahakkuk ettirilen tutarların elde tutulan reasürans sözleşmesi kapsamında reasürörlere aktarılması beklenen kısmı arasındaki farkların izlendiği hesaptır.

631.04 REASÜRÖRLERİN YERİNE GETİREMEME RİSKİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLERİN ETKİSİ
Prim dağıtımı yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşme grubu için reasürörün yerine getirememe riskindeki değişimlerin kâr ve zarara etkisinin izlendiği hesaptır.

64 SİGORTA VE ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN FİNANSMAN GELİRLERİ VE GİDERLERİ

Paranın zaman değeri ile paranın zaman değerindeki değişimlerin etkisi ve finansal risk ile ve finansal riskteki değişikliklerin etkisi nedeniyle sigorta ve elde tutulan reasürans sözleşme gruplarının defter değerinde meydana gelen değişikliklerin izlendiği hesaptır.

640 SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN FİNANSMAN GİDERLERİ (GELİRLERİ) - ÖLÇÜM YÖNTEMLERİ TOPLAMI

Genel model, prim dağıtımı ve değişken ücret yaklaşımı kullanılarak ölçülen sigorta sözleşmelerine ilişkin finansman giderlerinin (gelirlerinin) izlendiği hesaptır.

640.01 SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE EKLENEN FAİZ

Sigorta sözleşme grubuna sabitlenmiş iskonto oranı kullanılarak eklenen faizin finansman etkisinin izlendiği hesaptır.

640.01.1 GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Genel model yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşmesi grubuna sabitlenmiş iskonto oranı kullanılarak eklenen faizin finansman etkisinin izlendiği hesaptır.

640.01.2 PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Prim dağıtımı yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşmesi grubuna sabitlenmiş iskonto oranı kullanılarak eklenen faizin finansman etkisinin izlendiği hesaptır.

640.01.3 DEĞİŞKEN ÜCRET YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Değişken ücret yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşmesi grubuna sabitlenmiş iskonto oranı kullanılarak eklenen faizin finansman etkisinin izlendiği hesaptır.

640.02 FAİZ ORANLARINDA VE DİĞER FİNANSAL VARSAYIMLARDAKİ DEĞİŞİMLERE İLİŞKİN GİDERLER

Diğer kapsamlı gelir seçeneğinin tercih edilmediği durumda sigorta sözleşme grubuna cari iskonto oranları kullanılarak eklenen finansman gelir ve giderleri dâhil olmak üzere, tüm finansal varsayımlardaki değişikliklerin finansman etkisinin izlendiği hesaptır.

640.02.1 GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Genel model yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme grubuna cari iskonto oranları kullanılarak eklenen finansman gelir ve giderleri dâhil olmak üzere, tüm finansal varsayımlardaki değişikliklerin finansman etkisinin izlendiği hesaptır.

640.02.2 PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Prim dağıtımı yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme grubuna cari iskonto oranları kullanılarak eklenen finansman gelir ve giderleri dâhil olmak üzere, tüm finansal varsayımlardaki değişikliklerin finansman etkisinin izlendiği hesaptır.

640.02.3 DEĞİŞKEN ÜCRET YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Değişken ücret yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme grubuna cari iskonto oranları kullanılarak eklenen finansman gelir ve giderleri dâhil olmak üzere, tüm finansal varsayımlardaki değişikliklerin finansman etkisinin izlendiği hesaptır.

640.03 KAMBİYO KÂR VE ZARARLARI

Sigorta sözleşmeleri kapsamında kambiyo işlemlerinden kaynaklanan kâr ve zararların finansman etkisinin izlendiği hesaptır.

640.03.1 GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Genel model yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme grubuna ilişkin gerçekleştirilen kambiyo işlemlerinden kaynaklı kâr ve zararların izlendiği hesaptır.

640.03.2 PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Prim dağıtımı yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme grubuna ilişkin gerçekleştirilen kambiyo işlemlerinden kaynaklı kâr ve zararların izlendiği hesaptır.

640.03.3 DEĞİŞKEN ÜCRET YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Değişken ücret yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme grubuna ilişkin gerçekleştirilen kambiyo işlemlerinden kaynaklı kâr ve zararların izlendiği hesaptır.

640.04 FİNANSAL GARANTİLERİN ETKİLERİNDEKİ DEĞİŞİM

Finansal garantilerin etkilerindeki değişimin finansman etkisinin izlendiği hesaptır.

640.04.1 GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Genel model yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme grubu ilişkin finansal garantilerin etkilerindeki değişimin finansman etkisinin izlendiği hesaptır.

640.04.2 DEĞİŞKEN ÜCRET YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Değişken ücret yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme grubu ilişkin finansal garantilerin etkilerindeki değişimin finansman etkisinin izlendiği hesaptır.

640.05 SİGORTA SÖZLEŞMELERİNDEKİ DAYANAK KALEMLERİN GERÇEĞE UYGUN DEĞER DEĞİŞİMLERİNİN ETKİLERİ

Sigorta sözleşmelerindeki dayanak kalemlerin gerçeğe uygun değerlerindeki değişimler nedeniyle poliçe sahiplerine ödenecek tutarlardaki değişimlerin izlendiği hesaptır.

640.05.1 GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Genel model yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme grubundaki dayanak kalemlerin gerçeğe uygun değerlerindeki değişimlerin etkilerinin izlendiği hesaptır.

640.05.2 DEĞİŞKEN ÜCRET YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Değişken ücret yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme grubundaki dayanak kalemlerin gerçeğe uygun değerlerindeki değişimlerin etkilerinin izlendiği hesaptır.

640.09 DİĞER GİDER VE GELİRLER

Yukarıda sayılanlar dışındaki sigorta sözleşmelerine ilişkin diğer gider veya gelirlerin izlendiği hesaptır.

640.09.1 GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Genel model yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme grubundaki yukarıda sayılanların dışındaki diğer gider veya gelirlerin izlendiği hesaptır.

640.09.2 PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Prim dağıtımı yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme grubundaki yukarıda sayılanların dışındaki diğer gider veya gelirlerin izlendiği hesaptır.

640.09.3 DEĞİŞKEN ÜCRET YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Değişken ücret yaklaşımı ile ölçülen sigorta sözleşme grubundaki yukarıda sayılanların dışındaki diğer gider veya gelirlerin izlendiği hesaptır.

641 ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN FİNANSMAN GELİRLERİ (GİDERLERİ) - ÖLÇÜM YÖNTEMLERİ TOPLAMI

Genel model ve prim dağıtımı yaklaşımı kullanılarak ölçülen elde tutulan reasürans sözleşmelerine ilişkin finansman gelirlerinin (giderlerinin) izlendiği hesaptır.

641.01 ELDE TUTULAN REASÜRANS SÖZLEŞMELERİNE EKLENEN FAİZ

Elde tutulan reasürans sözleşme grubuna sabitlenmiş iskonto oranı kullanılarak eklenen faizin finansman etkisinin izlendiği hesaptır.

641.01.1 GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Genel model yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşmesi grubuna sabitlenmiş iskonto oranı kullanılarak eklenen faizin finansman etkisinin izlendiği hesaptır.

641.01.2 PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Prim dağıtımı yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşmesi grubuna sabitlenmiş iskonto oranı kullanılarak eklenen faizin finansman etkisinin izlendiği hesaptır.

641.02 FAİZ ORANLARINDA VE DİĞER FİNANSAL VARSAYIMLARDAKİ DEĞİŞİMLERE İLİŞKİN GİDERLER

Diğer kapsamlı gelir seçeneğinin tercih edilmediği durumda elde tutulan reasürans sözleşme grubuna cari iskonto oranları kullanılarak eklenen finansman gelir ve giderleri dâhil olmak üzere, tüm finansal varsayımlardaki değişikliklerin finansman etkisinin izlendiği hesaptır.

641.02.1 GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Genel model yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşme grubuna cari iskonto oranları kullanılarak eklenen finansman gelir ve giderleri dâhil olmak üzere, tüm finansal varsayımlardaki değişikliklerin finansman etkisinin izlendiği hesaptır.

641.02.2 PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Prim dağıtımı yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşme grubuna cari iskonto oranları kullanılarak eklenen finansman gelir ve giderleri dâhil olmak üzere, tüm finansal varsayımlardaki değişikliklerin finansman etkisinin izlendiği hesaptır.

641.03 REASÜRÖRÜN YERİNE GETİREMEME RİSKİNDEKİ DEĞİŞİMLER

Reasürörün kredi riskinden kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirememe riskindeki değişimlerin kâr ve zarara etkisinin izlendiği hesaptır.

641.03.1 GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Genel model yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşme grubu için reasürörün kredi riskinden kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirememe riskindeki değişimlerin kâr ve zarara etkisinin izlendiği hesaptır.

641.03.2 PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Prim dağıtımı yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşme grubu için reasürörün kredi riskinden kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirememe riskindeki değişimlerin kâr ve zarara etkisinin izlendiği hesaptır.

641.04 KAMBIYO KÂR VE ZARARLARI

Elde tutulan reasürans sözleşmeleri kapsamında kambiyo işlemlerinden kaynaklanan kâr ve zararların finansman etkisinin izlendiği hesaptır.

641.04.1 GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Genel model yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşme grubuna ilişkin gerçekleştirilen kambiyo işlemlerinden kaynaklı kâr ve zararların izlendiği hesaptır.

641.04.2 PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Prim dağıtımı yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşme grubuna ilişkin gerçekleştirilen kambiyo işlemlerinden kaynaklı kâr ve zararların izlendiği hesaptır.

641.09 DİĞER GELİRLER VE GİDERLER

Yukarıda sayılanlar dışındaki elde tutulan reasürans sözleşmelerine ilişkin diğer gelir veya giderlerin izlendiği hesaptır.

641.09.1 GENEL MODEL YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Genel model yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşme grubundaki yukarıda sayılanların dışındaki diğer gelir veya giderlerin izlendiği hesaptır.

641.09.2 PRİM DAĞITIMI YAKLAŞIMI İLE ÖLÇÜLEN SÖZLEŞMELER

Prim dağıtımı yaklaşımı ile ölçülen elde tutulan reasürans sözleşme grubundaki yukarıda sayılanların dışındaki diğer gelir veya giderlerin izlendiği hesaptır.

65 EMEKLİLİK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN GELİRLER VE GİDERLER

Bu hesap grubunda emeklilik faaliyetine ilişkin gelir ve giderler izlenir.

650 EMEKLİLİK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN GELİRLER

Emeklilik faaliyeti sonucunda meydana gelen gelirlerin izlendiği hesaptır.

650.01 TOPLAM FON GELİRLERİ

Fonlardan elde edilen gelirlerin takip edildiği hesaptır.

650.01.1 FON İŞLETİM GELİRLERİ

İlgili mevzuat kapsamında belirlenen sınırlar dahilinde fon net varlık değeri üzerinden hesaplanan fon işletim gideri kesintilerinin kaydedildiği hesaptır.

650.01.1.1 KATILIMCILAR

Katkı paylarının yatırıma yönlendirildiği emeklilik yatırım fonlarından tahsil edilen fon işletim gider kesintisinin takip edildiği hesaptır.

650.01.1.2 DEVLET KATKISI

Devlet katkılarının yatırıma yönlendirildiği katkı emeklilik yatırım fonlarından tahsil edilen fon işletim gideri kesintisinin takip edildiği hesaptır.

650.01.9 DİĞER GELİRLER

Yukarıda sayılanların dışında fonlardan elde edilen diğer gelirlerin takip edildiği hesaptır.

650.02 YÖNETİM GİDERİ KESİNTİSİ

İlgili mevzuat kapsamında belirlenen sınırlar dahilinde katılımcının emeklilik hesabına yapılan katkı payları üzerinden alınan yönetim gideri kesintilerinin izlendiği hesaptır.

650.03 GİRİŞ AİDATI GELİRLERİ

Katılımcının, emeklilik sistemine ilk kez katılması sırasında veya yeni bir emeklilik hesabı açtırması halinde katılımcı veya katılımcının nam ve hesabına hareket eden kişilerden ilgili mevzuat kapsamında belirlenen sınırlar dahilinde alınacak giriş aidatının kaydedildiği hesaptır.

650.03.1 GİRİŞTE ALINAN GİRİŞ AİDATI

Giriş aidatının sözleşme başlangıcında şirket tarafından tahsil edilmesi durumunda izlendiği hesaptır.

650.03.2 ERTELENMİŞ GİRİŞ AİDATI

Giriş aidatının sözleşme başlangıcında şirket tarafından tahsil edilmeyip sözleşmeden cayılması ya da belirli bir süre kalma taahhüdünün verilmesi durumunda ertelenen kısmının izlendiği hesaptır.

650.04 ARA VERME HALİNDE YÖNETİM GİDERİ KESİNTİSİ

Katkı payı ödemeye ara verilmesi halinde, ilgili mevzuat uyarınca belirlenen sınırlar dahilinde yapılacak yönetim gideri kesinti tutarlarının izlendiği hesaptır.

650.05 ÖZEL HİZMET GİDERİ KESİNTİSİ

Yasal bildirimler ve sunulan standart hizmetler dışında emeklilik sözleşmesinde tanımlanmış özel hizmetlerin sunulması için ilgili mevzuat kapsamında belirlenen sınırlar dahilinde yapılacak yönetim gideri kesinti tutarlarının izlendiği hesaptır.

650.06 SERMAYE TAHSİS AVANSI DEĞER ARTIŞ GELİRLERİ

Emeklilik yatırım fonlarının kurulmasında tahsis edilen sermayenin değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan artışlar bu hesapta izlenir.

650.09 DİĞER GELİRLER

Yukarıda sayılanların dışında emeklilik faaliyetlerinden elde edilen diğer gelirlerin izlendiği hesaptır.

651 EMEKLİLİK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN GİDERLER (-)

Emeklilik faaliyeti sonucunda meydana gelen giderlerin izlendiği hesaptır.

651.01 TOPLAM FON GİDERLERİ

Emeklilik yatırım fonlarının işletim ve yönetim masrafları için ödenen paralar bu hesapta gösterilir.

651.01.1 FON İŞLETİM GİDER KESİNTİSİ

Emeklilik yatırım fonlarının işletim ve yönetim masrafları için ödenen paralar bu hesapta gösterilir.

651.01.1.1 KATILIMCILAR

Katılımcıların katkı paylarına dair fon yönetim ücretinin takip edildiği hesaptır.

651.01.1.2 DEVLET KATKISI

Devlet katkısı hesabındaki tutarlara dair fon yönetim ücretinin takip edildiği hesaptır.

651.01.9 DİĞER GİDERLER

Diğer fon giderlerin izlendiği hesaptır.

651.02 SERMAYE TAHSİS AVANSLARI DEĞER AZALIŞ GİDERLERİ

Emeklilik yatırım fonlarının kurulmasında tahsis edilen sermayenin değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan azalışlar bu hesapta izlenir.

651.03 FAALİYET GİDERLERİ

Şirketin yönetim, araştırma ve geliştirme, pazarlama ve satış, dışarıdan sağlanan fayda ve hizmet ve diğer faaliyet ile ilgili olarak yapılan ve emeklilik teknik bölüme ait olduğu kesin olan veya şirketçe belirlenmiş belirli kriterlere göre dağılımı yapılmış bulunan giderler bu hesapta izlenir.

651.03.1 ÜRETİM KOMİSYONU GİDERLERİ

Emeklilik sözleşmelerine ilişkin tahakkuk eden komisyon giderleri bu hesapta izlenir.

651.03.1.1 BANKALAR ÜRETİM KOMİSYONU GİDERLERİ

Bankalar aracılığıyla düzenlenen emeklilik sözleşmelerine ilişkin tahakkuk eden komisyon giderleri bu hesapta izlenir.

651.03.1.2 ACENTELER ÜRETİM KOMİSYONU GİDERLERİ

Acenteler aracılığıyla düzenlenen emeklilik sözleşmelerine ilişkin tahakkuk eden komisyon giderleri bu hesapta izlenir.

651.03.1.3 DOĞRUDAN SATIŞ PERSONELİ ÜRETİM KOMİSYONU GİDERLERİ

Doğrudan satış personeli aracılığıyla düzenlenen emeklilik sözleşmelerine ilişkin tahakkuk eden komisyon giderleri bu hesapta izlenir.

651.03.1.9 DİĞER ÜRETİM KOMİSYONU GİDERLERİ

Düzenlenen emeklilik sözleşmelerine ilişkin tahakkuk eden diğer komisyon giderleri bu hesapta izlenir.

651.03.2 PERSONELE İLİŞKİN GİDERLER

Şirketçe belirlenmiş kriterlere göre dağılımı yapılmış bulunan çalışanlara ilişkin giderler bu hesapta izlenir.

651.03.3 YÖNETİM GİDERLERİ

Şirketin yönetim fonksiyonu ile ilgili olarak yapılan ve emeklilik faaliyetiyle doğrudan ilişki kurulabilen yönetim giderleri bu hesapta izlenir.

651.03.4 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ

Şirketin araştırma ve geliştirme giderleri ile ilgili olarak yapılan ve emeklilik teknik bölüme ait olduğu kesin olan veya şirketçe belirlenmiş belirli kriterlere göre dağılımı yapılmış bulunan giderler bu hesapta izlenir.

651.03.5 PAZARLAMA VE SATIŞ GİDERLERİ

Şirketin pazarlama ve satış giderleri ile ilgili olarak yapılan ve emeklilik teknik bölüme ait olduğu kesin olan veya şirketçe belirlenmiş belirli kriterlere göre dağılımı yapılmış bulunan giderler bu hesapta izlenir.

651.03.6 DIŞARIDAN SAĞLANAN FAYDA VE HİZMET GİDERLERİ

Şirketin dışardan sağlanan fayda ve hizmetlerle ilgili olarak yapılan ve emeklilik teknik bölüme ait olduğu kesin olan veya şirketçe belirlenmiş belirli kriterlere göre dağılımı yapılmış bulunan giderler bu hesapta izlenir.

651.03.9 DİĞER FAALİYET GİDERLERİ

Yukarıda sayılmayan diğer faaliyet giderleri bu hesapta izlenir.

651.04 CEZA ÖDEMELERİ

İlgili mevzuat kapsamında şirketlerin ödeyeceği ceza tutarlarının izlendiği hesaptır.

651.04.1 GECİKME ZAMMI

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre hesaplanan gecikme zammının takip edildiği hesaptır.

651.04.2 GECİKME CEZASI

Zamanında yatırıma yönlendirme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi durumunda hesaplanan gecikme cezasının takip edildiği hesaptır.

651.09 DİĞER GİDERLER

Yukarıda sayılanların dışında emeklilik faaliyetlerine ilişkin diğer giderlerin izlendiği hesaptır.

66 YATIRIM VE FİNANSMAN FAALİYETLERİNDEN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR

Yatırım ve finansman faaliyetleri sonucu elde edilen gelir ve kârlar ile ortaya çıkan gider ve zararlar bu hesapta izlenir.

660 FİNANSAL YATIRIMLARA İLİŞKİN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR

Finansal yatırımlar sonucu elde edilen gelir ve kârlar ile ortaya çıkan gider ve zararlar bu hesapta izlenir.

660.01 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN YATIRIM GELİRLERİ VE GİDERLERİ

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklara ilişkin gelir ve giderlerin izlendiği hesaptır.

660.01.1 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN YATIRIM GELİRLERİ

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklara ilişkin gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.01.1.1 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARDAN ELDE EDİLEN GELİRLER

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklardan elde edilen gelirlerin (faiz, kâr payı ve benzeri) izlendiği hesaptır.

660.01.1.1.1 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR

Hisse senetleri ve diğer değişken getirili menkul kıymetlerden elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.01.1.1.2 HAZİNE BONOLARI

Hazine bonolarından elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.01.1.1.3 DEVLET TAHVİLLERİ

Devlet tahvillerinden elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.01.1.1.4 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ

Özel sektör bono ve tahvillerinden elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.01.1.1.5 KAMU KİRA SERTİFİKALARI

Kamu kira sertifikalarından elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.01.1.1.6 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI

Özel sektör kira sertifikalarından elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.01.1.1.7 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI

Yatırım fonu katılma paylarından elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.01.1.1.9 DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

Yukarıda sayılanların dışındaki diğer finansal varlıklardan elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.01.1.2 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARIN NAKDE ÇEVİRİLMESİNDEN ELDE EDİLEN KÂRLAR

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıkların nakde çevrilmesinden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

660.01.1.2.1 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR

Hisse senetleri ile diğer değışken getirili menkul kıymetlerin satılması halinde satıştan elde edilen kârların izlendiğı hesaptır.

660.01.1.2.2 HAZİNE BONOLARI

Hazine bonolarının satılması halinde satıştan elde edilen kârların izlendiğı hesaptır.

660.01.1.2.3 DEVLET TAHVİLLERİ

Devlet tahvillerinin satılması halinde satıştan elde edilen kârların izlendiğı hesaptır.

660.01.1.2.4 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ

Özel sektör bono ve tahvillerinin satılması halinde satıştan elde edilen kârların izlendiğı hesaptır.

660.01.1.2.5 KAMU KİRA SERTİFİKALARI

Kamu kira sertifikalarının satılması halinde satıştan elde edilen kârların izlendiğı hesaptır.

660.01.1.2.6 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI

Özel sektör kira sertifikalarının satılması halinde satıştan elde edilen kârların izlendiğı hesaptır.

660.01.1.2.7 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI

Yatırım fonu katılma paylarının nakde çevrilmesinden elde edilen kârların izlendiğı hesaptır.

660.01.1.2.9 DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

Yukarıda sayılanlar dışındaki finansal varlıkların satışından elde edilen kârların izlendiğı hesaptır.

660.01.1.3 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞER ARTIŞ KAZANÇLARI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıkların değer artış kazançlarının izlendiğı hesaptır.

660.01.1.3.1 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR

Hisse senetleri ile diğer değışken getirili menkul kıymetlerin değerlemesi sonucunda ortaya çıkan artışların izlendiğı hesaptır.

660.01.1.3.2 HAZİNE BONOLARI

Hazine bonolarının değerlemesi sonucunda ortaya çıkan artışların izlendiğı hesaptır.

660.01.1.3.3 DEVLET TAHVİLLERİ

Devlet tahvillerinin değerlemesi sonucunda ortaya çıkan artışların izlendiğı hesaptır.

660.01.1.3.4 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ

Özel sektör bono ve tahvillerinin değerlemesi sonucunda ortaya çıkan artışların izlendiğı hesaptır.

660.01.1.3.5 KAMU KİRA SERTİFİKALARI

Kamu kira sertifikalarının değerlemesi sonucunda ortaya çıkan artışların izlendiğı hesaptır.

660.01.1.3.6 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI

Özel sektör kira sertifikalarının değerlemesi sonucunda ortaya çıkan artışların izlendiğı hesaptır.

660.01.1.3.7 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI

Yatırım fonu katılma paylarının değerlemesi sonucunda ortaya çıkan artışların izlendiğı hesaptır.

660.01.1.3.9 DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

Yukarıda sayılanlar dışındaki finansal varlıkların değerlemesi sonucunda ortaya çıkan artışların izlendiğı hesaptır.

660.01.2 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN YATIRIM GİDERLERİ

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklara ilişkin giderlerin izlendiğı hesaptır.

660.01.2.1 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARIN NAKDE ÇEVİRİLMESİ SONUCUNDA OLUŞAN ZARARLAR

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıkların nakde çevrilmesi sonucunda oluşan zararların izlendiğı hesaptır.

660.01.2.1.1 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR

Hisse senetleri ile diğer değışken getirili menkul kıymetlerin satılması halinde oluşan satış zararlarının izlendiğı hesaptır.

660.01.2.1.2 HAZİNE BONOLARI

Hazine bonolarının satılması halinde oluşan satış zararlarının izlendiğı hesaptır.

660.01.2.1.3 DEVLET TAHVİLLERİ

Devlet tahvillerinin satılması halinde oluşan satış zararlarının izlendiği hesaptır.

660.01.2.1.4 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ

Özel sektör bono ve tahvillerinin satılması halinde oluşan satış zararlarının izlendiği hesaptır.

660.01.2.1.5 KAMU KİRA SERTİFİKALARI

Kamu kira sertifikalarının satılması halinde oluşan satış zararlarının izlendiği hesaptır.

660.01.2.1.6 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI

Özel sektör kira sertifikalarının satılması halinde oluşan satış zararlarının izlendiği hesaptır.

660.01.2.1.7 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI

Yatırım fonu katılma paylarının nakde çevrilmesi sonucu oluşan satış zararlarının izlendiği hesaptır.

660.01.2.1.9 DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

Yukarıda sayılanlar dışındaki finansal varlıkların satılması halinde oluşan satış zararlarından izlendiği hesaptır.

660.01.2.2 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞER AZALIŞ ZARARLARI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıkların değer azalış zararlarının izlendiği hesaptır.

660.01.2.2.1 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR

Hisse senetleri ile diğer değişken getirili menkul kıymetlerin değerlemesi sonucunda ortaya çıkan azalışların izlendiği hesaptır.

660.01.2.2.2 HAZİNE BONOLARI

Hazine bonolarının değerlemesi sonucunda ortaya çıkan azalışların izlendiği hesaptır.

660.01.2.2.3 DEVLET TAHVİLLERİ

Devlet tahvillerinin değerlemesi sonucunda ortaya çıkan azalışların izlendiği hesaptır.

660.01.2.2.4 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ

Özel sektör bono ve tahvillerinin değerlemesi sonucunda ortaya çıkan azalışların izlendiği hesaptır.

660.01.2.2.5 KAMU KİRA SERTİFİKALARI

Kamu kira sertifikalarının değerlemesi sonucunda ortaya çıkan azalışların izlendiği hesaptır.

660.01.2.2.6 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI

Özel sektör kira sertifikalarının değerlemesi sonucunda ortaya çıkan azalışların izlendiği hesaptır.

660.01.2.2.7 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI

Yatırım fonu katılma paylarının değerlemesi sonucunda ortaya çıkan azalışların izlendiği hesaptır.

660.01.2.2.9 DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

Yukarıda sayılanlar dışındaki finansal varlıkların değerlemesi sonucunda ortaya çıkan azalışların izlendiği hesaptır.

660.02 İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN YATIRIM GELİRLERİ VE GİDERLERİ

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, itfa edilmiş maliyetiyle ölçülen finansal varlıklara ilişkin gelir ve giderlerin izlendiği hesaptır.

660.02.1 İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN YATIRIM GELİRLERİ

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, itfa edilmiş maliyetiyle ölçülen finansal varlıklara ilişkin gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.02.1.1 İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLARDAN ELDE EDİLEN GELİRLER

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, itfa edilmiş maliyetiyle ölçülen finansal varlıklardan elde edilen gelirlerin (faiz, kâr payı ve benzeri) izlendiği hesaptır.

660.02.1.1.1 HAZİNE BONOLARI

Hazine bonolarından elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.02.1.1.2 DEVLET TAHVİLLERİ

Devlet tahvillerinden elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.02.1.1.3 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ

Özel sektör bono ve tahvillerinden elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.02.1.1.4 KAMU KİRA SERTİFİKALARI

Kamu kira sertifikalarından elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.02.1.1.5 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI

Özel sektör kira sertifikalarından elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.02.1.1.9 DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

Yukarıda sayılanların dışındaki diğer finansal varlıklardan elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.02.1.2 İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLARIN NAKDE ÇEVİRİLMESİNDEN ELDE EDİLEN KÂRLAR

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, itfa edilmiş maliyetiyle ölçülen finansal varlıkların nakde çevrilmesinden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

660.02.1.2.1 HAZİNE BONOLARI

Hazine bonolarının satılması halinde satıştan elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

660.02.1.2.2 DEVLET TAHVİLLERİ

Devlet tahvillerinin satılması halinde satıştan elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

660.02.1.2.3 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ

Özel sektör bono ve tahvillerinin satılması halinde satıştan elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

660.02.1.2.4 KAMU KİRA SERTİFİKALARI

Kamu kira sertifikalarının satılması halinde satıştan elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

660.02.1.2.5 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI

Özel sektör kira sertifikalarının satılması halinde satıştan elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

660.02.1.2.9 DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

Yukarıda sayılanlar dışındaki finansal varlıkların satışından elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

660.02.2 İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN YATIRIM GİDERLERİ

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, itfa edilmiş maliyetiyle ölçülen finansal varlıklara ilişkin giderlerin izlendiği hesaptır.

660.02.2.1 İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLARIN NAKDE ÇEVİRİLMESİ SONUCUNDA OLUŞAN ZARARLAR

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, itfa edilmiş maliyetiyle ölçülen finansal varlıkların nakde çevrilmesi sonucunda oluşan zararların izlendiği hesaptır.

660.02.2.1.1 HAZİNE BONOLARI

Hazine bonolarının satılması halinde oluşan satış zararlarının izlendiği hesaptır.

660.02.2.1.2 DEVLET TAHVİLLERİ

Devlet tahvillerinin satılması halinde oluşan satış zararlarının izlendiği hesaptır.

660.02.2.1.3 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ

Özel sektör bono ve tahvillerinin satılması halinde oluşan satış zararlarının izlendiği hesaptır.

660.02.2.1.4 KAMU KİRA SERTİFİKALARI

Kamu kira sertifikalarının satılması halinde oluşan satış zararlarının izlendiği hesaptır.

660.02.2.1.5 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI

Özel sektör kira sertifikalarının satılması halinde oluşan satış zararlarının izlendiği hesaptır.

660.02.2.1.9 DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

Yukarıda sayılanlar dışındaki finansal varlıkların satılması halinde oluşan satış zararlarından izlendiği hesaptır.

660.03 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN YATIRIM GELİRLERİ VE GİDERLERİ

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklara ilişkin gelir ve giderlerin izlendiği hesaptır.

660.03.1 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN YATIRIM GELİRLERİ

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklara ilişkin gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.03.1.1 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARDAN ELDE EDİLEN GELİRLER

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklardan elde edilen gelirlerin (faiz, kâr payı ve benzeri) izlendiği hesaptır.

660.03.1.1.1 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR

Hisse senetleri ve diğer değişken getirili menkul kıymetlerden elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.03.1.1.2 HAZİNE BONOLARI

Hazine bonolarından elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.03.1.1.3 DEVLET TAHVİLLERİ

Devlet tahvillerinden elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.03.1.1.4 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ

Özel sektör bono ve tahvillerinden elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.03.1.1.5 KAMU KİRA SERTİFİKALARI

Kamu kira sertifikalarından elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.03.1.1.6 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI

Özel sektör kira sertifikalarından elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.03.1.1.7 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI

Yatırım fonu katılma paylarından elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.03.1.1.9 DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

Yukarıda sayılanların dışındaki diğer finansal varlıklardan elde edilen gelirlerin izlendiği hesaptır.

660.03.1.2 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARIN NAKDE ÇEVİRİLMESİNDEN ELDE EDİLEN KÂRLAR

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıkların nakde çevrilmesinden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

660.03.1.2.1 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR

Hisse senetleri ile diğer değişken getirili menkul kıymetlerin satılması halinde satıştan elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

660.03.1.2.2 HAZİNE BONOLARI

Hazine bonolarının satılması halinde satıştan elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

660.03.1.2.3 DEVLET TAHVİLLERİ

Devlet tahvillerinin satılması halinde satıştan elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

660.03.1.2.4 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ

Özel sektör bono ve tahvillerinin satılması halinde satıştan elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

660.03.1.2.5 KAMU KİRA SERTİFİKALARI

Kamu kira sertifikalarının satılması halinde satıştan elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

660.03.1.2.6 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI

Özel sektör kira sertifikalarının satılması halinde satıştan elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

660.03.1.2.7 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI

Yatırım fonu katılma paylarının nakde çevrilmesinden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

660.03.1.2.9 DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

Yukarıda sayılanlar dışındaki finansal varlıkların satışından elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

660.03.1.3 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞER ARTIŞ KAZANÇLARI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıkların değer artış kazançlarının izlendiği hesaptır.

660.03.1.3.1 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR

Hisse senetleri ile diğer değişken getirili menkul kıymetlerin değerlemesi sonucunda ortaya çıkan artışların izlendiği hesaptır.

660.03.1.3.2 HAZİNE BONOLARI

Hazine bonolarının değerlemesi sonucunda ortaya çıkan artışların izlendiği hesaptır.

660.03.1.3.3 DEVLET TAHVİLLERİ

Devlet tahvillerinin değerlemesi sonucunda ortaya çıkan artışların izlendiği hesaptır.

660.03.1.3.4 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ

Özel sektör bono ve tahvillerinin değerlemesi sonucunda ortaya çıkan artışların izlendiği hesaptır.

660.03.1.3.5 KAMU KİRA SERTİFİKALARI

Kamu kira sertifikalarının değerlemesi sonucunda ortaya çıkan artışların izlendiği hesaptır.

660.03.1.3.6 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI

Özel sektör kira sertifikalarının değerlemesi sonucunda ortaya çıkan artışların izlendiği hesaptır.

660.03.1.3.7 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI

Yatırım fonu katılma paylarının değerlemesi sonucunda ortaya çıkan artışların izlendiği hesaptır.

660.03.1.3.9 DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

Yukarıda sayılanlar dışındaki finansal varlıkların değerlemesi sonucunda ortaya çıkan artışların izlendiği hesaptır.

660.03.2 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN YATIRIM GİDERLERİ

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklara ilişkin giderlerin izlendiği hesaptır.

660.03.2.1 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARIN NAKDE ÇEVİRİLMESİ SONUCUNDA OLUŞAN ZARARLAR

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıkların nakde çevrilmesi sonucunda oluşan zararların izlendiği hesaptır.

660.03.2.1.1 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR

Hisse senetleri ile diğer değişken getirili menkul kıymetlerin satılması halinde oluşan satış zararlarının izlendiği hesaptır.

660.03.2.1.2 HAZİNE BONOLARI

Hazine bonolarının satılması halinde oluşan satış zararlarının izlendiği hesaptır.

660.03.2.1.3 DEVLET TAHVİLLERİ

Devlet tahvillerinin satılması halinde oluşan satış zararlarının izlendiği hesaptır.

660.03.2.1.4 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ

Özel sektör bono ve tahvillerinin satılması halinde oluşan satış zararlarının izlendiği hesaptır.

660.03.2.1.5 KAMU KİRA SERTİFİKALARI

Kamu kira sertifikalarının satılması halinde oluşan satış zararlarının izlendiği hesaptır.

660.03.2.1.6 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI

Özel sektör kira sertifikalarının satılması halinde oluşan satış zararlarının izlendiği hesaptır.

660.03.2.1.7 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI

Yatırım fonu katılma paylarının nakde çevrilmesi sonucu oluşan satış zararlarının izlendiği hesaptır.

660.03.2.1.9 DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

Yukarıda sayılanlar dışındaki finansal varlıkların satılması halinde oluşan satış zararlarından izlendiği hesaptır.

660.03.2.2 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARIN DEĞER AZALIŞ ZARARLARI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıkların değer azalış zararlarının izlendiği hesaptır.

660.03.2.2.1 HİSSE SENETLERİ VE DİĞER DEĞİŞKEN GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR

Hisse senetleri ile diğer değişken getirili menkul kıymetlerin değerlemesi sonucunda ortaya çıkan azalışların izlendiği hesaptır.

660.03.2.2.2 HAZİNE BONOLARI

Hazine bonolarının değerlemesi sonucunda ortaya çıkan azalışların izlendiği hesaptır.

660.03.2.2.3 DEVLET TAHVİLLERİ

Devlet tahvillerinin değerlemesi sonucunda ortaya çıkan azalışların izlendiği hesaptır.

660.03.2.2.4 ÖZEL SEKTÖR BONO VE TAHVİLLERİ

Özel sektör bono ve tahvillerinin değerlemesi sonucunda ortaya çıkan azalışların izlendiği hesaptır.

660.03.2.2.5 KAMU KİRA SERTİFİKALARI

Kamu kira sertifikalarının değerlemesi sonucunda ortaya çıkan azalışların izlendiği hesaptır.

660.03.2.2.6 ÖZEL SEKTÖR KİRA SERTİFİKALARI

Özel sektör kira sertifikalarının değerlemesi sonucunda ortaya çıkan azalışların izlendiği hesaptır.

660.03.2.2.7 YATIRIM FONU KATILMA PAYLARI

Yatırım fonu katılma paylarının değerlemesi sonucunda ortaya çıkan azalışların izlendiği hesaptır.

660.03.2.2.9 DİĞER FİNANSAL VARLIKLAR

Yukarıda sayılanlar dışındaki finansal varlıkların değerlemesi sonucunda ortaya çıkan azalışların izlendiği hesaptır.

660.04 MEVDUAT HESAPLARINDAN ELDE EDİLEN GELİRLER

Mevduat hesaplarından elde edilen faiz gelirlerinin izlendiği hesaptır.

660.98 FİNANSAL YATIRIMLARDAN DİĞER GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR

Finansal yatırımlardan kaynaklanan diğer gelir ve kârlar ile gider ve zararlar bu hesapta izlenir.

660.98.1 FİNANSAL YATIRIMLARDAN DİĞER GELİR VE KÂRLAR

Finansal yatırımlardan elde edilen diğer gelir ve kârlar bu hesapta izlenir.

660.98.2 FİNANSAL YATIRIMLARDAN DİĞER GİDER VE ZARARLAR

Finansal yatırımlardan kaynaklanan diğer gider ve zararlar bu hesapta izlenir.

660.99 RİSKİ HAYAT POLİÇESİ SAHİPLERİNE AİT FİNANSAL YATIRIMLARA İLİŞKİN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR

Riski hayat poliçesi sahiplerine ait finansal yatırımlar sonucu elde edilen gelir ve kârlar ile ortaya çıkan gider ve zararlar bu hesapta izlenir.

660.99.1 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KÂR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, riski hayat poliçesi sahiplerine ait gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklara ilişkin gelir ve giderlerin izlendiği hesaptır.

660.99.2 İTFA EDİLMİŞ MALİYETİYLE ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, riski hayat poliçesi sahiplerine ait itfa edilmiş maliyetiyle ölçülen finansal varlıklara ilişkin gelir ve giderlerin izlendiği hesaptır.

660.99.3 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde, riski hayat poliçesi sahiplerine ait gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklara ilişkin gelir ve giderlerin izlendiği hesaptır.

660.99.9 DİĞER FİNANSAL YATIRIMLARA İLİŞKİN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR

Yukarıda sayılanların dışındaki riski hayat poliçesi sahiplerine ait diğer finansal yatırımlar sonucu elde edilen gelir ve kârlar ile ortaya çıkan gider ve zararlar bu hesapta izlenir.

661 TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN KÂRLAR VE ZARARLAR

Türev finansal araçlardan kaynaklanan kâr ve zararların izlendiği hesaptır.

661.01 TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN KÂRLAR

Şirketin finansal işlemler kaynaklı risklerden korunmak amacıyla ya da alım satım amaçlı olarak tarafı olduğu türev araçlardan ortaya çıkan ve ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde kâr veya zarar hesaplarında gösterilecek olan kazançların takip edildiği hesaptır. Bununla birlikte bu risklere karşı korunma muhasebesi uygulandığı durumlarda türev araçlardan kaynaklanan kazançların etkin olmayan kısmı için bu hesap kullanılır.

661.01.1 ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN KÂRLAR

Alım satım amaçlı türev finansal araçlardan elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.1.1 VADELİ İŞLEMLERDEN KÂRLAR

Vadeli (forward) işlemlerden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.1.2 TAKAS İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR

Takas (swap) işlemlerinden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.1.3 FUTURES İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR

Futures işlemlerinden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.1.4 OPSİYON İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR

Opsiyon işlemlerinden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.1.9 DİĞER İŞLEMLERDEN KÂRLAR

Diğer türev finansal işlemlerden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2 RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN KÂRLAR

Riskten korunma amaçlı türev finansal araçlara ilişkin kazançlardan, ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı çerçevesinde kâr yazılması gereken tutarın izlendiği hesaptır.

661.01.2.1 GERÇEĞE UYGUN DEĞER RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN KÂRLAR

Gerçeğe uygun değer riskinden korunma amaçlı türev finansal araçlardan elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.1.1 VADELİ İŞLEMLERDEN KÂRLAR

Vadeli (forward) işlemlerden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.1.2 TAKAS İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR

Takas (swap) işlemlerinden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.1.3 FUTURES İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR

Futures işlemlerinden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.1.4 OPSİYON İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR

Opsiyon işlemlerinden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.1.9 DİĞER İŞLEMLERDEN KÂRLAR

Diğer türev finansal işlemlerden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.2 NAKİT AKIŞ RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN KÂRLAR

Nakit akış riskinden korunma amaçlı türev finansal araçlardan elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.2.1 VADELİ İŞLEMLERDEN KÂRLAR

Vadeli (forward) işlemlerden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.2.2 TAKAS İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR

Takas (swap) işlemlerinden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.2.3 FUTURES İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR

Futures işlemlerinden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.2.4 OPSİYON İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR

Opsiyon işlemlerinden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.2.9 DİĞER İŞLEMLERDEN KÂRLAR

Diğer türev finansal işlemlerden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.3 YURT DIŞINDAKİ NET YATIRIM RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN KÂRLAR

Yurt dışındaki net yatırım riskinden korunma amaçlı türev finansal araçlardan elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.3.1 VADELİ İŞLEMLERDEN KÂRLAR

Vadeli (forward) işlemlerden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.3.2 TAKAS İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR

Takas (swap) işlemlerinden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.3.3 FUTURES İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR

Futures işlemlerinden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.3.4 OPSİYON İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR

Opsiyon işlemlerinden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.3.9 DİĞER İŞLEMLERDEN KÂRLAR

Diğer türev finansal işlemlerden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.9 DİĞER RİSKLERDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN KÂRLAR

Yukarıda sayılanların dışındaki risklerden korunma amaçlı türev finansal araçlardan elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.9.1 VADELİ İŞLEMLERDEN KÂRLAR

Vadeli (forward) işlemlerden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.9.2 TAKAS İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR

Takas (swap) işlemlerinden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.9.3 FUTURES İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR

Futures işlemlerinden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.9.4 OPSİYON İŞLEMLERİNDEN KÂRLAR

Opsiyon işlemlerinden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.01.2.9.9 DİĞER İŞLEMLERDEN KÂRLAR

Diğer türev finansal işlemlerden elde edilen kârların izlendiği hesaptır.

661.02 TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN ZARARLAR

Şirketin finansal işlemler kaynaklı risklerden korunmak amacıyla ya da alım satım amaçlı olarak tarafı olduğu türev araçlardan ortaya çıkan ve ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde kâr veya zarar hesaplarında gösterilecek olan kayıpların izlendiği hesaptır.

661.02.1 ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN ZARARLAR

Alım satım amaçlı türev finansal işlemler sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.1.1 VADELİ İŞLEMLERDEN ZARARLAR

Vadeli (forward) işlemler sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.1.2 TAKAS İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR

Takas (swap) işlemleri sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.1.3 FUTURES İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR

Futures işlemleri sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.1.4 OPSİYON İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR

Opsiyon işlemleri sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.1.9 DİĞER İŞLEMLERDEN ZARARLAR

Diğer türev finansal işlemler sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2 RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN ZARARLAR

Riskten korunma amaçlı türev finansal araçlara ilişkin kayıplardan, ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı çerçevesinde zarar yazılması gereken tutarın izlendiği hesaptır.

661.02.2.1 GERÇEĞE UYGUN DEĞER RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN ZARARLAR

Gerçeğe uygun değer riskinden korunma amaçlı türev finansal işlemler sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.1.1 VADELİ İŞLEMLERDEN ZARARLAR

Vadeli (forward) işlemler sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.1.2 TAKAS İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR

Takas (swap) işlemleri sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.1.3 FUTURES İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR

Futures işlemleri sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.1.4 OPSİYON İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR

Opsiyon işlemleri sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.1.9 DİĞER İŞLEMLERDEN ZARARLAR

Diğer türev finansal işlemler sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.2 NAKİT AKIŞ RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN ZARARLAR

Nakit akış riskinden korunma amaçlı türev finansal işlemler sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.2.1 VADELİ İŞLEMLERDEN ZARARLAR

Vadeli (forward) işlemler sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.2.2 TAKAS İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR

Takas (swap) işlemleri sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.2.3 FUTURES İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR

Futures işlemleri sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.2.4 OPSİYON İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR

Opsiyon işlemleri sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.2.9 DİĞER İŞLEMLERDEN ZARARLAR

Diğer türev finansal işlemler sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.3 YURT DIŞINDAKİ NET YATIRIM RİSKİNDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN ZARARLAR

Yurt dışındaki net yatırım riskinden korunma amaçlı türev finansal işlemler sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.3.1 VADELİ İŞLEMLERDEN ZARARLAR

Vadeli (forward) işlemler sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.3.2 TAKAS İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR

Takas (swap) işlemleri sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.3.3 FUTURES İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR

Futures işlemleri sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.3.4 OPSİYON İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR

Opsiyon işlemleri sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.3.9 DİĞER İŞLEMLERDEN ZARARLAR

Diğer türev finansal işlemler sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.9 DİĞER RİSKLERDEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV ARAÇLARDAN ZARARLAR

Yukarıda sayılanların dışındaki risklerden korunma amaçlı türev finansal işlemler sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.9.1 VADELİ İŞLEMLERDEN ZARARLAR

Vadeli (forward) işlemler sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.9.2 TAKAS İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR

Takas (swap) işlemleri sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.9.3 FUTURES İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR

Futures işlemleri sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.9.4 OPSİYON İŞLEMLERİNDEN ZARARLAR

Opsiyon işlemleri sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

661.02.2.9.9 DİĞER İŞLEMLERDEN ZARARLAR

Diğer türev finansal işlemler sonucu oluşan zararların izlendiği hesaptır.

662 KAMBİYO KÂR VE ZARARLARI

Kambiyo işlemlerinden kaynaklanan kâr ve zararların izlendiği hesaptır.

662.01 KAMBİYO KÂRLARI

Kambiyo işlemlerinden kaynaklanan kârların izlendiği hesaptır.

662.02 KAMBİYO ZARARLARI (-)

Kambiyo işlemlerinden kaynaklanan zararların izlendiği hesaptır.

663 BEKLENEN ZARAR KARŞILIĞI GİDERLERİ (-)

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında belirtilen esaslar çerçevesinde hesaplanan beklenen zarar karşılığı tutarlarının izlendiği hesaptır.

663.01 FİNANSAL VARLIKLARA İLİŞKİN BEKLENEN ZARAR KARŞILIĞI GİDERLERİ

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında belirtilen esaslar çerçevesinde finansal varlıklara ilişkin hesaplanan beklenen zarar karşılığı tutarlarının izlendiği hesaptır.

663.02 ALACAKLARA İLİŞKİN BEKLENEN ZARAR KARŞILIĞI GİDERLERİ

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında belirtilen esaslar çerçevesinde alacaklara ilişkin hesaplanan beklenen zarar karşılığı tutarlarının izlendiği hesaptır.

663.03 SÖZLEŞME VARLIKLARINA İLİŞKİN BEKLENEN ZARAR KARŞILIĞI GİDERLERİ

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında belirtilen esaslar çerçevesinde sözleşme varlıklara ilişkin hesaplanan beklenen zarar karşılığı tutarlarının izlendiği hesaptır.

663.04 KİRALAMA ALACAKLARINA İLİŞKİN BEKLENEN ZARAR KARŞILIĞI GİDERLERİ

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında belirtilen esaslar çerçevesinde kiralama alacaklarına ilişkin hesaplanan beklenen zarar karşılığı tutarlarının izlendiği hesaptır.

663.99 DİĞER BEKLENEN ZARAR KARŞILIĞI GİDERLERİ

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında belirtilen esaslar çerçevesinde hesaplanan yukarıda belirtilenlerin dışındaki diğer beklenen zarar karşılığı tutarlarının izlendiği hesaptır.

664 ORTAKLIKLARDAKİ YATIRIMLARDAN KAYNAKLANAN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR

Şirketlerin ortaklıklardaki yatırımlarından kaynaklanan gelir ve kârlar ile gider zararların izlendiği hesaptır.

664.01 ORTAKLIKLARDAKİ YATIRIMLARDAN ELDE EDİLEN GELİR VE KÂRLAR

Şirketlerin ortaklıklardaki yatırımlarından elde ettikleri gelir ve kârların izlendiği hesaptır.

664.01.1 TEMETTÜ

Şirketlerin ortaklıklardaki yatırımlarından elde ettikleri temettü gelirlerinin izlendiği hesaptır.

664.01.2 DEĞER ARTIŞLARI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde şirketlerin ortaklıklardaki yatırımlarının gerçeğe uygun değerlerinde meydana gelen artışların izlendiği hesaptır.

664.01.3 SATIŞ KÂRLARI

Şirketlerin ortaklıklardaki yatırımlarının elden çıkarılması sonucu ortaya çıkan satış kârlarının izlendiği hesaptır.

664.01.9 DİĞER

Şirketlerin yukarıda sayılanların dışında ortaklıklardaki yatırımlarından elde ettiği gelir ve kârların izlendiği hesaptır.

664.02 ORTAKLIKLARDAKİ YATIRIMLARDAN KAYNAKLANAN GİDER VE ZARARLAR (-)

Şirketlerin ortaklıklardaki yatırımlarından doğan gider ve zararların izlendiği hesaptır.

664.02.1 DEĞER AZALIŞLARI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde şirketlerin ortaklıklardaki yatırımlarının gerçeğe uygun değerlerinde meydana gelen azalışların izlendiği hesaptır.

664.02.2 SATIŞ ZARARLARI

Şirketlerin ortaklıklardaki yatırımlarının elden çıkarılması sonucu ortaya çıkan satış zararlarının izlendiği hesaptır.

664.02.9 DİĞER

Şirketlerin yukarıda sayılanların dışında ortaklıklardaki yatırımlarından doğan gider ve zararların izlendiği hesaptır.

665 ÖZKAYNAK YÖNTEMİ İLE ÖLÇÜLEN YATIRIMLARIN KÂRLARINDAN (ZARARLARINDAN) PAYLAR

Bu hesap, özkaynak yöntemi ile ölçülen ortaklık yatırımlarının kâr veya zararlarından şirkete düşen payların izlenmesinde kullanılır.

665.01 ÖZKAYNAK YÖNTEMİ İLE ÖLÇÜLEN YATIRIMLARIN KÂRLARINDAN PAYLAR

Bu hesap, özkaynak yöntemi ile ölçülen bağlı ortaklık, iştirak veya birlikte kontrol edilen ortaklık yatırımlarının dönem net kârlarından şirkete düşen payların izlenmesinde kullanılır.

665.02 ÖZKAYNAK YÖNTEMİ İLE ÖLÇÜLEN YATIRIMLARIN ZARARLARINDAN PAYLAR (-)

Bu hesap, özkaynak yöntemi ile ölçülen bağlı ortaklık, iştirak veya birlikte kontrol edilen ortaklık yatırımlarının zarar ettikleri dönemlerde dönem net zararlarından şirkete düşen payların izlenmesinde kullanılır.

666 YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLERDEN KAYNAKLANAN GELİR VE KAZANÇLAR İLE GİDER VE ZARARLAR

Şirketlerin yatırım amaçlı gayrimenkullerinden kaynaklanan gelir ve kârlar ile gider ve zararların izlendiği hesaptır.

666.01 YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLERDEN ELDE EDİLEN GELİR VE KAZANÇLAR

Şirketlerin yatırım amaçlı gayrimenkullerinden elde ettikleri gelir ve kârların izlendiği hesaptır.

666.01.1 KİRA GELİRLERİ

Şirketlerin yatırım amaçlı gayrimenkullerinden elde ettikleri kira gelirlerinin izlendiği hesaptır.

666.01.2 DEĞER ARTIŞLARI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde şirketlerin yatırım amaçlı gayrimenkullerinin gerçeğe uygun değerlerinde meydana gelen artışların izlendiği hesaptır.

666.01.3 SATIŞ KÂRLARI

Şirketlerin yatırım amaçlı gayrimenkullerinin elden çıkarılması sonucu ortaya çıkan satış kârlarının izlendiği hesaptır.

666.01.9 DİĞER

Şirketlerin yatırım amaçlı gayrimenkullerinden yukarıda sayılanların dışında elde ettiği gelir ve kârların izlendiği hesaptır

666.02 YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLERDEN KAYNAKLANAN GİDER VE ZARARLAR (-)

Şirketlerin yatırım amaçlı gayrimenkullerinden doğan gider ve zararların izlendiği hesaptır.

666.02.1 DEĞER AZALIŞLARI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde şirketlerin yatırım amaçlı gayrimenkullerinin gerçeğe uygun değerlerinde meydana gelen azalışların izlendiği hesaptır.

666.02.2 SATIŞ ZARARLARI

Şirketlerin yatırım amaçlı gayrimenkullerinin elden çıkarılması sonucu ortaya çıkan satış zararlarının izlendiği hesaptır.

666.02.9 DİĞER

Şirketlerin yatırım amaçlı gayrimenkullerinden doğan yukarıda sayılanlar dışındaki gider ve zararların izlendiği hesaptır

667 MADDİ VE MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLARDAN KAYNAKLANAN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR

Şirketlerin maddi ve maddi olmayan duran varlıklarından kaynaklanan gelir ve kârlar ile gider ve zararların izlendiği hesaptır.

667.01 MADDİ VE MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLARDAN ELDE EDİLEN GELİR VE KÂRLAR

Şirketlerin maddi ve maddi olmayan duran varlıklarından elde ettiği gelir ve kârların izlendiği hesaptır.

667.01.1 KİRA GELİRLERİ

Şirketlerin maddi duran varlıklarından elde ettiği kira gelirlerinin izlendiği hesaptır.

667.01.2 DEĞER ARTIŞLARI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde şirketlerin maddi ve maddi olmayan duran varlıklarının gerçeğe uygun değerlerinde meydana gelen artışların izlendiği hesaptır.

667.01.3 SATIŞ KÂRLARI

Bu hesapta maddi ve maddi olmayan duran varlıklara ilişkin satış kârları takip edilir.

667.01.9 DİĞER

Şirketlerin yukarıda sayılanların dışında maddi ve maddi olmayan duran varlıklarından elde ettiği gelir ve kârların izlendiği hesaptır

667.02 MADDİ VE MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLARDAN KAYNAKLANAN GİDER VE ZARARLAR

Şirketlerin maddi ve maddi olmayan duran varlıklarından kaynaklanan gider ve zararların izlendiği hesaptır.

667.02.1 DEĞER AZALIŞLARI

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde şirketlerin maddi ve maddi olmayan duran varlıklarının gerçeğe uygun değerlerinde meydana gelen azalışların izlendiği hesaptır.

667.02.2 SATIŞ ZARARLARI

Bu hesapta maddi ve maddi olmayan duran varlıklara ilişkin satış zararları takip edilir.

667.02.9 DİĞER

Şirketlerin yukarıda sayılanların dışında maddi ve maddi olmayan duran varlıklarından doğan gider ve zararların izlendiği hesaptır

668 DİĞER YATIRIM GELİRLERİ VE GİDERLERİ

Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan diğer gelir ve giderler bu hesapta takip edilir.

668.01 DİĞER YATIRIM GELİRLERİ

Yatırım faaliyetlerinden elde edilen diğer gelirler bu hesapta takip edilir.

668.02 DİĞER YATIRIM GİDERLERİ (-)

Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan diğer giderler bu hesapta takip edilir.

668.02.1 YATIRIM YÖNETİM GİDERLERİ

Yatırım faaliyetleri ile ilgili komisyon, personel, malzeme, dışarıdan alınan hizmet ve benzeri yönetim giderlerinin izlendiği hesaptır.

668.02.9 DİĞER GİDERLER

Yukarıda sayılanlar dışındaki yatırım giderlerinin izlendiği hesaptır.

669 FİNANSMAN GELİRLERİ VE GİDERLERİ

Finansman faaliyetlerinden kaynaklanan gelir ve giderler bu hesapta takip edilir.

669.01 FİNANSMAN GELİRLERİ

Finansman faaliyetlerinden elde edilen gelirler bu hesapta takip edilir.

669.02 FİNANSMAN GİDERLERİ (-)

Finansman faaliyetlerinden kaynaklanan giderler bu hesapta takip edilir.

669.02.1 FİNANSAL BORÇLANMA MALİYETLERİ

Banka ve diğer finans kuruluşlarından sağlanan krediler ile şirket tarafından çıkarılan menkul kıymet niteliğindeki borçlanma araçlarına ilişkin olarak katlanılan borçlanma maliyetleri bu hesapta takip edilir.

669.02.1.1 FAİZ GİDERLERİ

Şirketin banka ve diğer finans kuruluşlarından sağladığı kredilere ödenen faizler bu hesapta takip edilir.

669.02.1.2 ÇIKARILMIŞ MENKUL KIYMETLERE VERİLEN FAİZLER

Şirket tarafından çıkarılan menkul kıymetler için ödenen faizler bu hesapta takip edilir.

669.02.1.9 DİĞER BORÇLANMA MALİYETLERİ

Şirketin finansal yükümlülüklerine ilişkin katlandığı diğer borçlanma maliyetleri bu hesapta takip edilir.

669.02.2 KİRALAMA İŞLEMLERİNE İLİŞKİN FAİZ GİDERLERİ

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı çerçevesinde kiralama işlemlerinden kaynaklanan borçlara ilişkin faiz giderleri bu hesapta izlenir.

669.02.9 DİĞER FİNANSMAN GİDERLERİ

Şirketin yukarıda sayılanların dışında katlanmış olduğu diğer finansman giderleri bu hesapta takip edilir.

67 DİĞER FAALİYETLERDEN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR

Bu hesap grubunda, şirketin esas faaliyetleriyle ilişkilendirilemeyen gelir ve kârlar ile gider ve zararlar izlenir.

670 FAALİYET GİDERLERİ

Şirketin sigorta, elde tutulan reasürans sözleşmeleri ve emeklilik faaliyetleri ile ilişkilendirilemeyen faaliyet giderlerinin izlendiği hesaptır.

671 AMORTİSMAN VE İTFA PAYI GİDERLERİ

Şirketin esas faaliyetleriyle ilişkilendirilemeyen maddi ve maddi olmayan duran varlıklarının itfa edilmelerini teminen ilgili raporlama döneminde ayrılan amortismanların izlendiği hesaptır.

672 SİGORTA EDİNİMİNE İLİŞKİN OLUŞAN NAKİT AKIŞLARININ DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ, GRUBUN FİNANSAL TABLOYA ALINMASINDAN SONRA

Sigorta sözleşme grubunun finansal tabloya alınmasından sonra sigorta edinimine ilişkin nakit akışlarında oluşan değer düşüklüklerinin izlendiği hesaptır.

673 KARŞILIKLAR HESABI (+/-)

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümlerine göre şirket tarafından ayrılan karşılıkların izlendiği hesaptır.

673.01 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR

Aktifle ilgili olarak ayrılan karşılıklardan iptal edilen tutarlar bu hesapta izlenir.

673.02 KARŞILIK GİDERLERİ (-/+)

Aktifle ilgili olarak ayrılan karşılık giderlerinin izlendiği hesaptır.

673.02.1 ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALARA İLİŞKİN KARŞILIK GİDERLERİ (-)

Şirketin, ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümlerine göre çalışanlarına sağladığı faydalara ilişkin ayırdığı karşılıkların izlendiği hesaptır.

673.02.1.1 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI GİDERİ (-)

Kıdem tazminatı karşılığının izlendiği hesaptır.

673.02.1.2 SOSYAL YARDIM SANDIĞI VARLIK AÇIKLARI KARŞILIĞI GİDERİ (-)

Şirketin çalışanlarına emeklilik yıllarında da ödeme yapabilmek için oluşturulan sosyal yardım sandığının finansal tablolarında ortaya çıkan varlık açıkları için ayrılan karşılık tutarının izlendiği hesaptır.

673.02.1.3 KULLANILMAMIŞ İZİN KARŞILIĞI GİDERİ (-)

Kullanılmamış izin karşılığının izlendiği hesaptır.

673.02.1.9 ÇALIŞANLARA SAĞLANACAK DİĞER FAYDALARA İLİŞKİN KARŞILIK GİDERLERİ (-)

Yukarıda sayılanların dışında çalışanlara sağlanan diğer faydalara ilişkin karşılıkların izlendiği hesaptır.

673.02.2 DAVA KARŞILIK GİDERİ (-)

Şirketin esas faaliyet konusu dışında taraf olduğu davalar için ödemesi muhtemel tutarlara ilişkin ayrılan karşılıkların izlendiği hesaptır.

673.02.3 ŞÜPHELİ ALACAKLAR KARŞILIĞI GİDERİ (-)

Şüpheli alacaklar karşılığının izlendiği hesaptır.

673.02.4 DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI GİDERİ (-)

İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında belirtilen esaslar çerçevesinde hesaplanan değer düşüklüğü karşılığının izlendiği hesaptır.

673.09 DİĞER KARŞILIKLAR (-)

Yukarıda sayılan hesaplardan herhangi birine dahil edilemeyen karşılıkların izlendiği hesaptır.

674 ENFLASYON DÜZELTMESİ HESABI (+/-)

Finansal tabloların enflasyona göre düzeltilmesi sonucu ortaya çıkan olumlu ve olumsuz farkların izlendiği hesaptır.

674.01 ENFLASYON DÜZELTMESİ KÂRLARI

Bu hesapta enflasyon muhasebesi uygulandığı dönemlerde ortaya çıkan olumlu farklar takip edilir.

674.02 ENFLASYON DÜZELTMESİ ZARARLARI (-)

Bu hesapta enflasyon muhasebesi uygulandığı dönemlerde ortaya çıkan olumsuz farklar takip edilir.

678 DİĞER GELİR VE KARLAR İLE DİĞER GİDER VE ZARARLAR

Bu hesapta, şirketin esas faaliyetleriyle ilişkilendirilemeyen diğer gelir ve kârlar ile gider ve zararlar izlenir.

678.01 ÖZELLİKLİ SİGORTALAR HESABI

Bu hesapta, özelliikli sigortalardan kaynaklanan gelir ve giderler izlenir.

678.01.1 ZORUNLU DEPREM SİGORTASI KOMİSYON GELİR VE GİDERLERİ

Zorunlu deprem sigortasından şirketin elde ettiği komisyon gelir ve giderleri bu hesapta izlenir.

678.01.1.1 ZORUNLU DEPREM SİGORTASI KOMİSYON GELİRLERİ

Zorunlu deprem sigortasından şirketin elde ettiği komisyon gelirleri bu hesapta izlenir.

678.01.1.2 ZORUNLU DEPREM SİGORTASI KOMİSYON GİDERLERİ

Zorunlu deprem sigortasından şirketin elde ettiği komisyon giderleri bu hesapta izlenir.

678.01.2 DEVLET DESTEKLİ TARIM SİGORTASI KOMİSYON GELİR VE GİDERLERİ

Devlet destekli tarım sigortasından şirketin elde ettiği komisyon gelir ve giderleri bu hesapta izlenir.

678.01.2.1 DEVLET DESTEKLİ TARIM SİGORTASI KOMİSYON GELİRLERİ

Devlet destekli tarım sigortasından şirketin elde ettiği komisyon gelirleri bu hesapta izlenir.

678.01.2.2 DEVLET DESTEKLİ TARIM SİGORTASI KOMİSYON GİDERLERİ

Devlet destekli tarım sigortasından şirketin elde ettiği komisyon giderleri bu hesapta izlenir.

678.01.3 SİGORTA HAVUZLARINDAN ELDE EDİLEN GELİRLER

Sigorta havuzlarından elde edilen gelirler bu hesapta izlenir.

678.02 KANUNEN KABUL EDİLMİYEN GİDERLER (-)

Kanunen kabul edilmeyen giderlerin izlendiği hesaptır.

678.08 DİĞER GELİR VE KÂRLAR

Bu hesapta, yukarıda sayılanlar dışındaki şirketin esas faaliyetleriyle ilişkilendirilemeyen diğer gelir ve kârlar izlenir.

678.09 DİĞER GİDER VE ZARARLAR (-)

Bu hesapta, yukarıda sayılanlar dışındaki şirketin esas faaliyetleriyle ilişkilendirilemeyen diğer gider ve zararlar izlenir.

679 ÖNCEKİ YIL GELİR VE KÂRLARI İLE ÖNCEKİ YIL GİDER VE ZARARLARI

Önceki dönemlerden kaynaklanan ancak cari dönemin finansal tablolarına yansıtılan gelir ve kârlar ile gider ve zararların izlendiği hesaptır.

679.01 ÖNCEKİ YIL GELİR VE KÂRLARI

Cari dönemden önceki dönemlere ait olan ve o dönemlerin mali tablolarına hata ya da unutulma nedeni ile yansıtılmayan veya sonradan ortaya çıkan gelir ve kâr tutarlarının gösterildiği hesaptır.

679.02 ÖNCEKİ YIL GİDER VE ZARARLARI (-)

Cari dönemden önceki dönemlere ait olan ve o dönemlerin mali tablolarına hata ya da unutulma nedeni ile yansıtılmayan veya sonradan ortaya çıkan gider ve zarar tutarlarının gösterildiği hesaptır.

68 DURDURULAN FAALİYETLERDEN GELİR VE KÂRLAR İLE GİDER VE ZARARLAR

Bu grup, ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardında tanımlanan durdurulan faaliyetlerin dönem kârını oluşturan temel gelir ve giderler ile durdurulan faaliyet niteliği taşıyan varlıkların ya da elden çıkarılacak grupların satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değeri ile defter değerinden düşük olanı üzerinden ölçülmesi ya da elden çıkarılması sonucu ortaya çıkan vergi öncesi kazanç ve kayıpların izlendiği hesaplardan oluşur.

680 DURDURULAN FAALİYETLER – NET SATIŞ HASILATI

Bu hesap, şirketin durdurulan faaliyetlerine ilişkin müşterilerine yaptığı esas faaliyet konusunu oluşturan hizmet sunumları dolayısıyla ortaya çıkan brüt hasılatından iskontolar, iadeler, puanlar, fiyat avantajı, teşvikler gibi nedenlerle yapılan indirimlerden sonra ulaşılan net satış hasılatının izlenmesinde kullanılır.

681 DURDURULAN FAALİYETLER – DİĞER GELİR VE KAZANÇLAR

Bu hesapta, şirketin durdurulan faaliyetlerinden dönemde elde ettiği net satış hasılatı dışındaki diğer tüm gelir ve kazançlar (durdurulan faaliyetlere ait esas faaliyetlerden diğer gelir ve kazançlar, diğer faaliyetlerden gelir ve kazançlar ve finansal gelirler) izlenir.

682 DURDURULAN FAALİYETLER – GİDER VE ZARARLAR (-)

Bu hesapta, şirketin durdurulan faaliyetlerinden ortaya çıkan tüm gider ve zararlar izlenir.

683 DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DEĞER ARTIŞ VE SATIŞ KAZANÇLARI

Bu hesap, durdurulan faaliyetlere ilişkin önceki dönemlerde meydana gelen değer azalışlarının iptalinden kaynaklanan kazançlar ile durdurulan faaliyetlerin elden çıkarılmasından elde edilen satış kazançlarının izlenmesinde kullanılır.

683.01 DEĞER ARTIŞLARI

Bu hesapta, durdurulan faaliyet niteliği taşıyan varlıkların ya da elden çıkarılacak grubun (grupların) satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değeri ile defter değerinden düşük olanı üzerinden ölçülmesi sonucu önceki dönemlerde meydana gelen değer azalışlarının iptalinden kaynaklanan kazançlar takip edilir.

683.02 SATIŞ KÂRLARI

Durdurulan faaliyetlerin elden çıkarılmasından elde edilen satış kazançları bu hesapta takip edilir.

684 DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DEĞER AZALIŞ VE SATIŞ ZARARLARI (-)

Bu hesap, durdurulan faaliyetlere ilişkin değer azalışları ve durdurulan faaliyetlerin elden çıkarılmasından kaynaklanan satış zararlarının izlenmesinde kullanılır.

684.01 DEĞER AZALIŞLARI

Bu hesapta, durdurulan faaliyet niteliği taşıyan varlıkların ya da elden çıkarılacak grubun (grupların) satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değeri ile defter değerinden düşük olanı üzerinden ölçülmesi sonucu meydana gelen değer azalışları ve söz konusu değer azalışlarının aynı hesap dönemi içerisindeki iptalleri izlenir.

684.02 SATIŞ ZARARLARI

Durdurulan faaliyetlerin elden çıkarılmasından kaynaklanan satış zararları bu hesapta takip edilir.

69 DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI

Bu hesap grubunda, şirketin sürdürülen ve durdurulan faaliyetlerine ilişkin dönem kâr veya zararından, bunlara ilişkin yasal vergi giderleri ile ertelenmiş vergi etkilerinin indirilmesi sonucu hesaplanan net kâr veya zararı takip edilir.

690 SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI

Şirketin devam eden faaliyetlerine ilişkin dönem sonlarındaki sonuç hesaplarında yer alan gelir ve gider hesaplarının aktarıldığı hesaptır. Gelir hesapları bu hesabın alacağına, gider hesapları borcuna kaydedilir. Hesabın kalanı sürdürülen faaliyetlerin vergiden önceki dönem kârı veya zararını gösterir.

- 691 SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI (-)
Bu hesapta, şirketin sürdürülen faaliyetlerine ilişkin mali kâr üzerinden ilgili mevzuat hükümlerine göre hesaplanan döneme ait vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları izlenir.
- 692 SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER ERTELENMİŞ VERGİ GELİR VE GİDER ETKİSİ (+/-)
Bu hesapta, sürdürülen faaliyetler dolayısıyla dönemde ortaya çıkan ve ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümleri çerçevesinde hesaplanan ertelenmiş vergi etkileri takip edilir.
- 692.01 ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI GELİRİ
İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümleri çerçevesinde hesaplanan ertelenmiş vergi varlıkları "284 Ertelenmiş Vergi Varlığı" hesabının borcuna, bu hesabın alacağına kaydedilir.
- 692.02 ERTELENMİŞ VERGİ BORCU GELİRİ
Sonraki dönemlere ilişkin kurumlar vergisi tutarı, ilgili dönemde "482 Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü" hesabının borcuna, bu hesabın alacağına kaydedilerek kapatılır ve cari dönem vergisi olarak kaydedilir.
- 692.03 ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI GİDERİ (-)
Cari yıla ilişkin kurumlar vergisi, sonraki dönemlerde ertelenmiş vergilere ilişkin düzenlemeler kapsamında oluşturulan ertelenmiş vergi varlıklarından indirilirken bu hesabın borcuna, "284 Ertelenmiş Vergi Varlığı" hesabının alacağına kaydedilir.
- 692.04 ERTELENMİŞ VERGİ BORCU GİDERİ (-)
İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümleri çerçevesinde hesaplanan ertelenmiş vergi yükümlülükleri bu hesabın borcuna, "482 Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü" hesabının alacağına kaydedilir.
- 693 SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI (+/-)
Bu hesap, şirketin devam eden faaliyetlerinden ortaya çıkan dönem kârından veya zararından, bunlara ilişkin vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları ile ertelenmiş vergi etkilerinin indirilmesi sonucu hesaplanan net kâr veya zararın izlenmesinde kullanılır. "690 Sürdürülen Faaliyetler Dönem Kârı veya Zararı", "691 Sürdürülen Faaliyetler Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları (-)" ve "692 Sürdürülen Faaliyetler Ertelenmiş Vergi Gelir ve Gider Etkisi (+/-)" hesaplarının karşılıklı olarak kapatılması sonucu bulunan fark bu hesaba kaydedilir. Vergiden sonraki net dönem kârı bu hesabın alacağına, net dönem zararı ise borcuna kaydedilir.
- 694 DURDURULAN FAALİYETLER DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI
Bu hesapta şirketin durdurulan faaliyetlerinden dönemde ortaya çıkan kâr veya zarar izlenir.
- 695 DURDURULAN FAALİYETLER DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI (-)
Bu hesapta, şirketin durdurulan faaliyetlerine ilişkin mali kâr üzerinden ilgili mevzuat hükümlerine göre hesaplanan döneme ait vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları izlenir.
- 696 DURDURULAN FAALİYETLER ERTELENMİŞ VERGİ GELİR VE GİDER ETKİSİ (+/-)
Bu hesapta, durdurulan faaliyetler dolayısıyla dönemde ortaya çıkan ve ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümleri çerçevesinde hesaplanan ertelenmiş vergi etkileri takip edilir.
- 696.01 ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI GELİRİ
İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümleri çerçevesinde hesaplanan ertelenmiş vergi varlıkları "284 Ertelenmiş Vergi Varlığı" hesabının borcuna, bu hesabın alacağına kaydedilir.
- 696.02 ERTELENMİŞ VERGİ BORCU GELİRİ
Sonraki dönemlere ilişkin kurumlar vergisi tutarı, ilgili dönemde "482 Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü" hesabının borcuna, bu hesabın alacağına kaydedilerek kapatılır ve cari dönem vergisi olarak kaydedilir.
- 696.03 ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI GİDERİ (-)
Cari yıla ilişkin kurumlar vergisi, sonraki dönemlerde ertelenmiş vergilere ilişkin düzenlemeler kapsamında oluşturulan ertelenmiş vergi varlıklarından indirilirken bu hesabın borcuna, "284 Ertelenmiş Vergi Varlığı" hesabının alacağına kaydedilir.
- 696.04 ERTELENMİŞ VERGİ BORCU GİDERİ (-)
İlgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı hükümleri çerçevesinde hesaplanan ertelenmiş vergi yükümlülükleri bu hesabın borcuna, "482 Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü" hesabının alacağına kaydedilir.
- 697 DURDURULAN FAALİYETLER DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI (+/-)

Bu hesap, şirketin durdurulan faaliyetlerinden ortaya çıkan dönem kârından veya zararından, bunlara ilişkin vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları ile ertelenmiş vergi etkilerinin indirilmesi sonucu hesaplanan net kâr veya zararın izlenmesinde kullanılır. "694 Durdurulan Faaliyetler Dönem Kârı veya Zararı", "695 Durdurulan Faaliyetler Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları (-)" ve "696 Durdurulan Faaliyetler Ertelenmiş Vergi Gelir ve Gider Etkisi (+/-)" hesaplarının karşılıklı olarak kapatılması sonucu bulunan fark bu hesaba kaydedilir. Vergiden sonraki net dönem kârı bu hesabın alacağına, net dönem zararı ise borcuna kaydedilir.

699 DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI (+/-)

Bu hesapta, şirketin sürdürülen ve durdurulan faaliyetlerine ilişkin cari dönemin vergi sonrası kâr veya zararı izlenir. "693 Sürdürülen Faaliyetler Dönem Net Kârı veya Zararı (+/-)" ve "697 Durdurulan Faaliyetler Dönem Net Kârı veya Zararı (+/-)" hesaplarının kapatılması sonucu yapılan aktarımlarda, söz konusu hesapların borç veya alacak bakiye vermesine göre bu hesap borçlandırılır ya da alacaklandırılır. Dönem sonlarında net dönem kârı "581.01 Dönem Net Kârı" hesabının alacağına, net dönem zararı ise "581.02 Dönem Net Zararı" hesabının borcuna aktarılacak bu hesap kapatılır.

699.01 ANA ORTAKLIK DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI (+/-)

Ana ortaklığa isabet eden dönem net kârı veya net zararı tutarının izlendiği hesaptır.

699.02 KONTROL GÜCÜ OLMAYAN PAYLAR DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI (+/-)

Topluluğa dahil bağlı ortaklıkların dönem net kârı veya net zararından topluluk dışı paylara isabet eden kısımların izlendiği hesaptır.

9 NAZIM HESAPLAR

Şirketin varlıklarını, alacak ve borçlarını doğrudan etkilemeyen, şirket için veya mali bilgilerden yararlanacaklar için önemli olan, izlenmesi gereken, para ile ifade edilebilen çeşitli tasarruflarla, özellikle akitlerle, ilgili bilgileri ve istatistiki bilgileri asli hesaplar dışında; muhasebe kayıt ve kurallarına uygun ve karşılıklı olarak izlendiği hesaplar nazım hesapları oluşturur. Şirketler nazım hesapları bu grupta belirlenen ana hesaplarda izleyecekler, ancak dilerlerse bunların dışında hesaplar açmak suretiyle diledikleri konuları veya olayları izleyebileceklerdir.

900 ALINAN GARANTİ, KEFALETLER VE DİĞER TEMİNATLAR

Şirketlerin teminat olarak aldığı menkul ve gayrimenkullerin ve teminat mektupları gibi garanti belgelerinin izlendiği hesaptır.

901 ALACAK SENETLERİ CÜZDANI

Şirketin alacaklarına karşılık aldığı alacak senetlerinin izlendiği hesaptır.

902 ÇEKLER CÜZDANI

Şirketin alacaklarına karşılık aldığı çeklerin izlendiği hesaptır.

903 ŞİRKETÇE VERİLEN GARANTİ VE KEFALETLER

Şirketin Kurum dışında diğer kişi ve kuruluşlar lehine verdiği garanti ve kefalet ve teminatların izlendiği hesaptır.

904 ŞİRKETÇE TAAHHÜT EDİLEN SİGORTA TEMİNATLARI

Şirketin sigorta branşları itibarıyla ödemeyi taahhüt ettiği sigorta bedelleri toplamının izlendiği hesaptır.

905 ŞİRKETÇE GÖSTERİLEN KANUNİ TEMİNATLAR

Şirketin ilgili mevzuat kapsamında Kurum lehine verdiği teminatların izlendiği hesaptır.

906 TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR

Türev finansal araçlara ilişkin işlemler bu hesapta izlenirken, bunların ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı uyarınca değerlemeye tabi tutulmasından doğan farklar ise ilgili bilanço hesabı ile ilgisine göre ilgili kâr/zarar veya özsermaye hesabı karşılıklı çalıştırılmak suretiyle muhasebeleştirilir.

907 ÜRETİMİNE ARACILIK EDİLEN SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN PRİM ÜRETİMİ

Şirketin sigorta riskini üstlenmeyip üretimine aracılık ettiği sigorta sözleşmelerine ilişkin prim üretiminin izlendiği hesaptır.

930 BİREYSEL EMEKLİLİK PLAN ADETLERİ

Bireysel emeklilik plan adetlerinin sözleşme türüne göre izlendiği hesaptır.

931 SÖZLEŞME / SERTİFİKA SAYISI

Bireysel emeklilik sözleşme/sertifika sayılarının sözleşme türüne göre izlendiği hesaptır.

932 KATILIMCI SAYISI

Bireysel emeklilik sisteminde yer alan katılımcı sayılarının izlendiği hesaptır.

933 KATILIMCILARDAN ALINAN KATKI PAYI

Katılımcılardan alınan katkı payının sözleşme türüne göre izlendiği hesaptır.

934 DEVLET KATKI PAYI

Devlet katkısı tutarının sözleşme türüne göre izlendiği hesaptır.

935 KATILIMCI KATKI PAYINA İLİŞKİN BİRİKİM TUTARI

Katılımcı katkı payına ilişkin birikim tutarının sözleşme türüne göre izlendiği hesaptır.

936 DEVLET KATKISINA İLİŞKİN BİRİKİM TUTARI

Devlet katkısına ilişkin birikim tutarının sözleşme türüne göre izlendiği hesaptır.

940 DİĞER BORÇLU NAZIM HESAPLAR

Diğer borçlu nazım hesapların izlendiği hesaptır.

95-99 ALACAKLI NAZIM HESAPLAR

950 GARANTİ KEFALET VE DİĞER TEMİNATLARDAN ALACAKLILAR

Şirkete verilen teminattan dolayı alacaklı olanların izlendiği hesaptır.

951 ALACAK SENETLERİNDEN ALACAKLILAR

Şirkete verilen senetlerden dolayı alacaklı olanların izlendiği hesaptır.

952 ÇEKLERDEN ALACAKLILAR

Şirkete verilen çeklerden dolayı alacaklı olanların izlendiği hesaptır.

953 ŞİRKETÇE VERİLEN GARANTİ VE KEFALETLER

Şirketin Kurum dışında diğer kişi ve kuruluşlar lehine verdiği garanti ve kefalet ve teminatların verilen kişi ve kuruluşların izlendiği hesaptır.

954 ŞİRKETÇE TAAHHÜT EDİLEN SİGORTA TEMİNATLARINDAN ALACAKLILAR

Şirketin sigorta branşları itibarıyla ödemeyi taahhüt ettiği sigorta bedelleri toplamının izlendiği hesaptır.

955 ŞİRKETÇE GÖSTERİLEN KANUNİ TEMİNATLAR

Şirketin ilgili mevzuat kapsamında Kurum lehine verdiği teminatların izlendiği hesaptır.

956 TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR

Türev finansal araçlara ilişkin işlemler bu hesapta izlenirken, bunların ilgili Türkiye Finansal Raporlama Standardı uyarınca değerlemeye tabi tutulmasından doğan farklar ise ilgili bilanço hesabı ile ilgisine göre ilgili kâr/zarar veya özsermaye hesabı karşılıklı çalıştırılmak suretiyle muhasebeleştirilir.

957 ÜRETİMİNE ARACILIK EDİLEN SİGORTA SÖZLEŞMELERİNE İLİŞKİN PRİM ÜRETİMİ

Şirketin sigorta riskini üstlenmeyip üretimine aracılık ettiği sigorta sözleşmelerine ilişkin prim üretiminin izlendiği hesaptır.

980 BİREYSEL EMEKLİLİK PLAN ADETLERİ

Bireysel emeklilik plan adetlerinin sözleşme türüne göre izlendiği hesaptır.

981 SÖZLEŞME / SERTİFİKA SAYISI

Bireysel emeklilik sözleşme/sertifika sayılarının sözleşme türüne göre izlendiği hesaptır.

982 KATILIMCI SAYISI

Bireysel emeklilik sisteminde yer alan katılımcı sayılarının izlendiği hesaptır.

983 KATILIMCILARDAN ALINAN KATKI PAYI

Katılımcılardan alınan katkı payının sözleşme türüne göre izlendiği hesaptır.

984 DEVLET KATKI PAYI

Devlet katkısı tutarının sözleşme türüne göre izlendiği hesaptır.

985 KATILIMCI KATKI PAYINA İLİŞKİN BİRİKİM TUTARI

Katılımcı katkı payına ilişkin birikim tutarının sözleşme türüne göre izlendiği hesaptır.

986 DEVLET KATKISINA İLİŞKİN BİRİKİM TUTARI

Devlet katkısına ilişkin birikim tutarının sözleşme türüne göre izlendiği hesaptır.

990 DİĞER ALACAKLI NAZIM HESAPLAR

Diğer alacaklı nazım hesapların izlendiği hesaptır.

BİREYSEL EMEKLİLİK SÖZLEŞMESİNDEN KAYNAKLI ALACAĞIN DEVİRİ HAKKINDA GENELGE (2023/29)

Amaç ve kapsam

MADDE 1 - (1) Bu Genelge, 9/11/2012 tarihli ve 28462 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğin (Yönetmelik) “Alacağın devri” başlıklı 26/C maddesi kapsamında bireysel emeklilik sisteminde yer alan katılımcıların, bireysel emeklilik sözleşmelerinden kaynaklı Devlet katkısı hariç alacağının tamamını veya bir kısmını alacağın devri sözleşmesi yoluyla devredebilmesine ilişkin esas ve usulleri belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

Dayanak

MADDE 2 - (1) Bu Genelge, 9/11/2012 tarihli ve 28462 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 - (1) Bu Genelgede geçen;

- a) Alacağın Devri Sözleşmesi: Asgari içeriği Ek-1’de belirtilen Bireysel Emeklilik Sözleşmesinden Kaynaklanan Alacakların Devri Sözleşmesini,
 - b) Banka: Mevduat bankaları ve katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarını,
 - c) EGM: Bakanlıkça emeklilik gözetim merkezi olarak görevlendirilen tüzel kişiyi,
 - ç) Kurul: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,
 - d) Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
 - e) Platform: Alacağın devrine ilişkin tüm süreçlerin yürütüleceği EGM tarafından sağlanacak elektronik platformu,
 - f) Sistem Yönetmeliği: Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliği,
 - g) Sözleşme: Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelikte düzenlenen emeklilik sözleşmelerini,
 - ğ) Şirket: 4632 sayılı Kanun kapsamında kurulan emeklilik şirketini,
- ifade eder.

Alacağın devri süreci

MADDE 4- (1) Sistem Yönetmeliğinin 26/C maddesi kapsamında, katılımcı Devlet katkısı hariç sözleşmelerinden kaynaklı alacağını asgari içeriği Ek-1’de yer alan alacağın devri sözleşmesi yoluyla bankalara devredebilir.

(2) Alacağın devrine ilişkin tüm süreçler platform aracılığıyla yürütülür. Alacağını devretmek isteyen katılımcının bankaya başvurusu esnasında banka, katılımcının, rızasını almak koşuluyla, tercihi göre talep ettiği kredi için alacağın devrine konu olabilecek yeterli tutar olup olmadığı bilgisi veya katılımcının devredilebilir toplam tutar bilgisini EGM’den sorgular. EGM, kredinin tahsisi için gerekli veri ve bilgileri bankaya iletir.

(3) Alacağın devri sözleşmesinin taraflarınca kurulduğu bilgisinin banka tarafından iletilmesini takiben EGM katılımcıya ait devredilecek tutarın Kurul tarafından belirlenen alacağın devri fonunda yatırıma yönlendirilmesi için ilgili şirketlere fon dağılım değişikliği talebini platform üzerinden iletir.

(4) Banka, alacağın devri sözleşmesine konu kredi borcunun kapandığı veya alacağın devri sözleşmesinin farklı bir nedenle sona erdiği bilgisini, kredinin kapandığı tarihte platform üzerinden EGM’ye iletir ve Sistem Yönetmeliğinin 26/C maddesinin beşinci fıkrasına göre işlem tesis edilir.

(5) Alacağını devreden katılımcının birbirini izleyen en az iki taksitinde temerrüde düşmesi durumunda, devralan bankanın ödenmeyen taksitlerin ödenmesi için devreden katılımcıya en az 30 gün süre vererek

muacceliyet uyarısında bulunması zorunludur. Muacceliyet uyarısında belirlenen sürenin bitimine kadar devreden katılımcının ödemeyi yapmaması halinde kalan tüm taksitler muaccel hale gelir. Muacceliyet doğuran diğer hallerde ise muacceliyet tarihi ilgili mevzuat hükümleri uyarınca belirlenir. Bu durumda, Sistem Yönetmeliğinin 26/C maddesinin dördüncü fıkrasına göre işlem tesis edilir.

(6) Alacağını devreden katılımcının vefatına bağlı olarak bankanın kalan kredi borç tutarını şirketten talep etmesi halinde kalan borç tutarı alacağın devri fonundan karşılanır.

(7) Birden çok sözleşmeden kaynaklı alacakların devre konu olması ve beşinci ya da altıncı fıkra da bahsedilen hallerden birinin gerçekleşmesi durumunda kalan borç tutarı alacağın devri fonundan bankaya devredilmiş sayılır. Kalan bu borç tutarının karşılanması için sonlandırılacak sözleşmeler en yeni yürürlük tarihinden başlanarak belirlenir ve sonlandırılan sözleşmeye ait alacağın devri fonundan nakde dönen tutarın, kalan borç tutarını karşılaması durumunda bir sonraki tarihli sözleşme sonlandırılmaz.

(8) Banka, beşinci ve altıncı fıkra da bahsedilen hallerden birinin gerçekleşmesi durumunda, ödenmesi talep edilen kalan borç tutarını, bu tutarın yatırılacağı banka hesap numarası ile birlikte vefat hali hariç olmak üzere varsa kalan tutar için devredene ait banka hesap numarasını platform üzerinden EGM'ye iletir. EGM bankanın talebini, yedinci fıkra da belirtilen usule uygun olarak belirlediği sözleşme veya sözleşmeler arasından öncelikle emeklilik hakkının kullanımı suretiyle bu sözleşme veya sözleşmelerin sonlandırılması için ilgili şirket ya da şirketlere platform yoluyla iletir. Şirketlerce, bu sonlanma işlemi için ayrıca ayrılma talep formu veya emeklilik talep formu aranmaz.

Devredilebilecek Sözleşme ve Alacak Tutarı

MADDE 5 - (1) Sistem Yönetmeliğinin 26/C maddesinin birinci fıkrası ve Bireysel Emeklilik Sisteminde Kısmen Ödeme Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinin altıncı fıkrasında sayılan sözleşmelerin yanı sıra aktarım veya sonlanma işlemleri devam eden sözleşmeler ile emeklilik gelir planı kapsamında olan sözleşmeler devre konu olamaz. Aktarıma konu olan sözleşmeler, aktarım tarihinden itibaren altı ay geçmedikçe alacağın devrine konu edilemez.

(2) Alacağın devrine konu olabilecek tutarın belirlenmesinde, şirketlerin kredi vadesi boyunca sözleşmedeki birikimden indirim yoluyla tahsil edebilecekleri kesinti gelirleri dikkate alınır.

(3) Bankanın devralmak üzere ileteceği tutar, alacağın devri fon değerinde ortaya çıkabilecek değer kayıpları ile sözleşmedeki birikimlerin mevcut emeklilik yatırım fonlarından, alacağın devri fonuna geçiş aşaması tamamlanana kadar fon birim fiyatında oluşabilecek farklılıkları telafi etmek üzere kredi tutarının %20 fazlasını aşamaz.

Alacağın devrine ilişkin diğer hususlar

MADDE 6- (1) Şirket, kendisine EGM aracılığıyla iletilen alacağın devri fon payları alım satım taleplerini yerine getirir. Bu fon payları başka bir yöntemle alım satıma konu edilemez. Devir işlemi katılımcının fon dağılım tercihini değiştirmez. Alacağın devri fonu katılımcılara fon dağılım değişikliği tercihi için sunulmaz. Bireysel Emeklilik Fon Alım Satım Platformu (BEFAS) üzerinden sunulacak bu fonların kurucu ve dağıtıcı şirket arasındaki genel komisyon oranı fon işletim gider kesintisinin %70'i dağıtıcı şirkete ödenecek şekilde uygulanır.

(2) Katılımcı, sözleşmelerden kaynaklı alacağını mevcut kredilerinin veya üçüncü kişilere ait kredi borçlarının teminatı olarak bankaya devredemez.

(3) Katılım emeklilik planlarında yer alan katılımcılarca veya katılım bankalarına yapılan devir işlemlerinde, devre konu tutar Kurul tarafından belirlenen faiz içermeyen fonlarda yatırıma yönlendirilir.

(4) Alacağın devri uygulamasından yararlanmak isteyen bankalar ile EGM arasındaki hizmete ilişkin esas ve usuller protokol ile düzenlenir.

(5) EGM, geliştirdiği mobil uygulama üzerinden katılımcıya alacağın devrine konu olabilecek sözleşmeleri belirlemeye yönelik hizmet sunar.

(6) Devredilecek tutar, EGM tarafından, varsa katılımcının beşinci fıkra da devrolmasına izin verdiği sözleşmeler dikkate alınarak devre konu olabilecek sözleşmelerin yürürlük tarihi en yeni olanından başlanarak tamamlanır.

(7) EGM tarafından sağlanacak hizmetlere ilişkin usul ve esaslar, tarafların yükümlölükleri ve uygulanacak hizmet bedelleri EGM tarafından hazırlanacak ve Kurumun onayı ile yürürlüğe girecek platformun kullanımına ilişkin kılavuzda belirlenir.

Yürürlük

MADDE 7 - (1) Bu Genelge 1/1/2024 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 8 - (1) Bu Genelge hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2023/29	06.12.2023	01.01.2024

Ek-1

**BİREYSEL EMEKLİLİK SÖZLEŞMESİNDEN KAYNAKLANAN ALACAKLARIN
DEVİRİ SÖZLEŞMESİ**

DEVRALAN_____:

Adres_____:

MERSİS_____:

DEVREDEN / KREDİ BORÇLUSU_____:

T.C. Kimlik No_____:

Adres_____:

**DEVİR BORÇLU(SU)/LARI EMEKLİLİK ŞİRKET(LER)İ VE
DEVREDİLEN ALACAĞA AİT SÖZLEŞME BİLGİLERİ**

	Emeklilik Şirketi Unvanı	Adres	MERSİS	Sözleşme No	Yürürlük Tarihi*	Alacağın Devri Fonuna Aktarılabacak Tutar
1						
2						
3						
...						
DEVRE KONU TOPLAM TUTAR:						

(*) En yeni tarihli sözleşmeden başlanarak sözleşmenin sisteme giriş tarihine göre bu sütun dikkate alınarak tablo sıralanır.

DEVİR SÖZLEŞMESİ_____:

Devralan ve Devreden arasında imzalanmış .../.../... tarihli işbu Alacağın Devri Sözleşmesi

SÖZLEŞMENİN KONUSU__:

Alacağın devri sözleşmesinin konusu; devreden/ kredi borçlusu/ katılımcının, kredi çekerken bireysel emeklilik sözleşmesinden (sözleşme) kaynaklı alacak/(ları)nı (birikim) bankaya devretmesidir. Alacağın devri sözleşmesi aşağıdaki koşullara bağlıdır.

Koşullar:

Koşullar, “devredeninin birbirini izleyen en az iki taksitinde temerrüde düşmesi durumunda ödenmeyen taksitlerin ödenmesi için devralanın devredene en az 30 gün süre vererek muacceliyet uyarısında bulunması, muacceliyet uyarısında verilen sürenin bitimine kadar ödemeyi yapmaması ve/veya devredeninin kredi borcunu tamamen ödemediği önce vefatı” şeklinde olup, bu koşullardan en az birinin gerçekleşmesiyle alacağın devri sözleşmesi hüküm ve sonuç doğurur. Devralan, alacağın devri fonundaki tutardan devredeninin kalan borç tutarı kadarını alır.

DEVRALAN VE DEVREDENİN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ:

MADDE 1- Devreden, devralan ile akdettiği Kredi Sözleşmesi nedeniyle doğan kredi borcunun teminatını teşkil etmek üzere 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun alacağın devrine ilişkin 183 üncü madde ve devamındaki hükümler ile Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelik’in 26/C maddesi gereğince yukarıda belirtilen koşullardan birinin gerçekleşmesi halinde devredeninin, devralana daha önce ödediği veya varsa bu krediyle bağlantılı hayat sigortasından karşılanan kısımlar mahsup edilerek ve erken kapatma dikkate alınarak hesaplanan varsa kalan borç tutarını karşılamak için kalan borç tutarı ile sınırlı kalmak kaydıyla ve sözleşmelerinin en yenisinden başlayarak söz konusu alacaklarını devrettiğini kabul, beyan ve taahhüt eder.

MADDE 2- Devreden ve devralan, devredilecek tutarın kredi tutarından %20'ye kadar fazla olabileceğini ve bu tutarın birikimlerinden Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulunca belirlenmiş emeklilik yatırım fonlarında (fon) yatırıma yönlendirileceğini, bu fonlarda herhangi bir işlemde bulunamayacağını, bu fonların değerinde artış olabileceği gibi azalma da olabileceğini, artış olması halinde her halde kalan kredi borç tutarı ile sınırlı olmak üzere fonlarda yatırıma yönlendirilen tutar ve getirisi üzerinde bankanın borç tutarını karşılamak üzere talepte bulunabileceğini ve bu fon dağılım değişikliği neticesinde kredi borçlarında bir azalma olmayacağını kabul ve beyan eder.

MADDE 3- Devreden, devre konu tutar fonda yatırıma yönlendirildiği müddetçe devre konu sözleşmesini sonlandıramayacağını, başka bir emeklilik şirketine aktaramayacağını ve devre konu alacağını herhangi bir üçüncü kişiye devredemeyeceğini kabul ve beyan eder.

MADDE 4- Devreden, işbu Alacağın Devri Sözleşmesinin düzenlenme tarihinden sonra devre konu tutarın fondaki değerine ilişkin Emeklilik Gözetim Merkezi A.Ş. nezdinde sorgulama yapılmasına ve bu verinin Emeklilik Gözetim Merkezi A.Ş tarafından Bankaya aktarılmasına rıza verdiğini kabul ve beyan eder.

MADDE 5- Devreden'in birbirini izleyen en az iki taksitinde temerrüde düşmesi durumunda, devralanın ödenmeyen taksitlerin ödenmesi için devredene en az 30 gün süre vererek muacceliyet uyarısında bulunması zorunludur. Devreden; muacceliyet uyarısında belirlenen sürenin bitimine kadar devreden'in ödemeyi yapmaması halinde kalan tüm taksitlerin muaccel hale geleceği, devralanın kalan tüm borca ilişkin ifayı talep hakkının olduğu ve bunun sonucunda devreden'in sözleşmesinin sona ereceği, devre konu alacağa ilişkin birden fazla sözleşmesinin olması halinde ise en yeni yürürlük tarihli sözleşmesinden başlanarak alacağın devri fonundaki tutardan borcu sona erdirmeye yeterli tutara ulaşana kadar sözleşmelerin sona ereceği, kalan sözleşmelerin olması halinde ise bunların sona erdirilmeyeceği ve bu işlemlere ilişkin taleplerin banka tarafından verileceği, sonlanma nedeniyle bireysel emeklilik mevzuatı gereği yapılacak kesintiler hakkında bilgisi olduğu, devre konu alacak üzerinde haciz, rehin, alacak devri, tedbir gibi herhangi bir takyidat olmadığı hususlarını kabul ve beyan eder.

MADDE 6- Devralan tarafından; devreden'in kredi borcunu kapatmasını müteakip alacağın devri sözleşmesine konu tutarın tahsil edildiği veya ilgili kredi borcunun kapandığı bilgisi veyahut teminat değişikliği veya herhangi bir nedenle işbu Alacağın Devri Sözleşmesinin sona erdirildiği bilgisi kullanılan elektronik platform vasıtasıyla Emeklilik Gözetim Merkezi A.Ş. üzerinden emeklilik şirketine bildirilir.

MADDE 7- İşbu Alacağın Devri Sözleşmesi ile ilgili doğabilecek her türlü vergi, harç ve masraflar devreden tarafından ödenecektir.

MADDE 8- İşbu Alacağın Devri Sözleşmesinden doğacak ihtilafların çözümünde kanunen yetkili mahkeme ve merciler yanında Mahkemeleri ve İcra Daireleri de yetkilidir.

MADDE 9- Devreden, işbu Alacağın Devri Sözleşmesini Kredi Sözleşmesinin ayrılmaz bir parçası ve onun tamamlayıcısı olarak akdettiğini ve imzaladığını beyan eder.

İşbu Alacağın Devri sözleşmesi çift nüsha olarak ... / ... / ... tarihinde imzalanmıştır.

DEVREDEN:

DEVRALAN:

SİGORTACILIK SEKTÖRÜNDE ENFLASYON MUHASEBESİ UYGULAMASI HAKKINDA GENELGE (2023/30)

29 Ocak 2022 tarih ve 31734 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 7352 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 1’inci maddesiyle Vergi Usul Kanunu’na eklenen Geçici Madde 33 uyarınca vergi mevzuatına göre hazırlanan 31/12/2023 tarihli mali tablolar, enflasyon düzeltmesine tabi tutulması gerekmektedir.

Bununla birlikte, Kamu Gözetimi Kurumu tarafından yayımlanan 23 Kasım 2023 tarihli Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Finansal Tablolarının Enflasyona Göre Düzeltilmesi Hakkında Duyuruda, kendi alanlarında düzenleme ve denetleme yapmakla yetkili olan kurum ya da kuruluşlara TMS 29 ya da Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal raporlama standardında yer alan hükümlerin uygulanmasına yönelik olarak öngörülenden farklı geçiş tarihleri belirleyebileceği ifade edilmiş olup kendi alanlarında düzenleme ve denetleme yapmakla yetkili kurum ve kuruluşlara enflasyon muhasebesinin uygulanmasına yönelik serbestlik tanınmaktadır.

Bu kapsamda, sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin 31/12/2023 tarihli mali tabloları TMS 29 kapsamında yapılması gereken enflasyon düzeltmesine tabi tutulmayacaktır.

Bu Genelge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Genelge’nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2023/30	06.12.2023	06.12.2023

TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTI 17 (TFRS 17) KAPSAMINDA SUNULACAK RAPORLARA İLİŞKİN GENELGE (2024/1)

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Genelgenin amacı, sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketleri tarafından TFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri Standardı kapsamında 2024 yılı mali tablolarına ilişkin sunulacak finansal tablolar ile bunların dipnot ve açıklamalarına ilişkin içeriğin belirlenmesidir.

MADDE 2-(1) Bu Genelge, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrası ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 11 inci maddesine ve 14/7/2007 tarih ve 26582 sayılı Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmelik ile 1/10/2023 tarih ve 32326 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Tablolarının Sunumu Hakkında Tebliğine dayanılarak hazırlanmıştır.

TFRS 17 Kapsamında Yapılacak Raporlamalar

MADDE 3- (1) Sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketleri 2024 yılı itibarıyla 1/10/2023 tarih ve 32326 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Tablolarının Sunumu Hakkında Tebliği ekindeki finansal tabloları ve dipnotları aşağıda belirtilen esaslar dahilinde Kuruma göndermek zorundadır.

a) İlk üç aylık döneme ilişkin bilanço ve gelir tablosu ile aşağıda belirtilen dipnotlar 2024 yılı Haziran ayı sonuna kadar Kuruma elektronik ortamda gönderilir.

Dipnot	Açıklama
2.13.5	Toplulaştırma düzeyi
2.13.11.2.1	Hangi sözleşmelerin prim dağıtım yaklaşımı kullanılarak ölçüldüğüne ilişkin açıklama
2.13.11.2.2	Prim dağıtım yaklaşımı ile ölçülen sözleşmelerin uygunluk kriterlerinin ne olduğuna ilişkin açıklama
3.3.2.9	Finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesini belirlemede kullanılan güven aralığına ilişkin açıklama. Finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesini belirlemede güven aralığı tekniği dışında bir teknik kullanılması durumunda kullanılan teknik ve bu tekniğin sonuçlarına karşılık gelen güven aralığına ilişkin açıklama
3.3.2.10	Dayanak kalemlerin getirilerine bağlı olarak değişkenlik göstermeyen nakit akışlarını iskonto etmek için kullanılan getiri eğrisine (veya getiri eğrileri aralığı) ilişkin açıklama. Söz konusu açıklamanın birkaç sigorta sözleşmesi grubu için toplu olarak sunulması durumunda bu tür açıklamalar ağırlıklı ortalamalar veya nispeten dar aralıklar biçiminde sağlanmalıdır
3.3.1.7	Teminat birimlerinin tespitinde kullanılan önemli yargılar ve yöntemler
16.8.1	Sigorta sözleşmelerine ilişkin yükümlülüklerin hareket tablosu
16.8.2	Sigorta sözleşmelerine ilişkin yükümlülük bileşenleri hareket tablosu (Prim dağıtım yaklaşımı ile ölçülen sözleşmeler hariç)
17.1	Elde tutulan reasürans sözleşmelerine ilişkin varlıklar (yükümlülükler) hareket tablosu

17.2	Elde tutulan reasürans sözleşmelerine ilişkin varlıklar (yükümlülükler) bileşenleri hareket tablosu (Prim dağıtımı yaklaşımı ile ölçülen sözleşmeler hariç)
18	Sigorta Hizmet Sonucu ve Elde Tutulan Reasürans Sözleşmelerinden Kaynaklanan Net Gelir (Gider)

b) Altı aylık döneme ilişkin (a) bendinde sayılan dipnotlara ilave olarak aşağıda belirtilen dipnotlar 2024 yılı Eylül ayı sonuna kadar Kuruma elektronik ortamda gönderilir.

Dipnot	Açıklama
4.3.1.2	Finansal tablolar üzerinde önemli etkiye sahip olan her değişikliğin etkisini ayrı olarak göstererek sigorta varlık ve borçlarının ölçümünde kullanılan varsayımlardaki değişikliklerin etkileri
16	Sigorta Sözleşmelerine İlişkin Varlık ve Yükümlülükler
17	Elde Tutulan Reasürans Sözleşmelerine İlişkin Varlık ve Yükümlülükler

c) Dokuz aylık döneme ilişkin tüm finansal tablolar dipnotları ile birlikte 2024 yılı Kasım ayı sonuna kadar Kuruma elektronik ortamda gönderilir.

d) **(Değişik: 18.02.2025-2025/4 s. G. Md1)** On iki aylık döneme ilişkin tüm finansal tablolar dipnotları ile birlikte 15/5/2025 tarihine kadar Kuruma elektronik ortamda gönderilir.

(2) **(Değişik: 18.02.2025-2025/4 s. G. Md1) (Değişik: 07.06.2024-2024/16 s. G. Md1)** Bu madde kapsamında, sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketleri için Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından yayınlanan Bağımsız Denetim Standartı 805 Özel Hususlar-Tek Bir Finansal Tablonun Bağımsız Denetimi ile Finansal Tablolardaki Belirli Unsurların, Hesapların veya Kalemlerin Bağımsız Denetimi kapsamında 2024 yıl sonu bilançosu ile Genelge ekinde yer alan dipnotlar bağımsız denetime tabi tutulur.²²⁶

(3) Bu madde kapsamında, konsolidasyona tabi sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketleri sadece yıl sonuna ilişkin konsolide edilmiş finansal tablolarını sunar.

(4) Bu madde uyarınca sunulacak finansal tablolar ve dipnotlar Sigortacılık Gözetim Sistemi (SGS) kapsamında gönderilir. SGS kapsamında Kurum tarafından ek açıklama tabloları talep edilebilir.

Yürürlük

MADDE 4- (1) Bu Genelge yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 5-(1) Bu Genelge hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2024/1	05.01.2024	05.01.2024
Genelge'de Değişiklik Yapan Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2024/16	07.06.2024	07.06.2024

²²⁶ Türkiye Finansal Raporlama Standartı 17 (TFRS17) Kapsamında Sunulacak Raporlara İlişkin 2024/1 Sayılı Genelgede Değişiklik Yapılmasına Dair Genelge (2025/4)'nin birinci maddesinin üçüncü fıkrası doğrultusunda, ikinci fıkra kapsamında ekte yer alan bağımsız denetim raporu dikkate alınacaktır.

2025/4	18.02.2025	18.02.2025

(Ek: 18.02.2025-2025/4 s. G. Md1) EK

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

ABC Sigorta A.Ş. Yönetim Kurulu'na,

Görüş

ABC Sigorta A.Ş.'nin ("Şirket") 31 Aralık 2024 tarihi itibarıyla hazırlanan bilançosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dâhil olmak üzere açıklayıcı dipnotlarını (tamamı için "bilanço" ifadesi kullanılacaktır) denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, ilişkide yer alan Şirket'in 31 Aralık 2024 tarihi itibarıyla hazırlanan bilançosu, tüm önemli yönleriyle, Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketinin Finansal Tablolarının Sunumu Hakkında Tebliğ'in (Tebliğ) 2 no'lu dipnotta açıklanan muhasebe politikalarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan bağımsız denetim ilkelerine ilişkin düzenlemelere ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartları'nın bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na ("BDS'lere") uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun "Bağımsız Denetçinin Bilançonun Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları" bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGK tarafından yayımlanan Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar (Bağımsızlık Standartları dahil) ("Etik Kurallar") ile bilançonun bağımsız denetimiyle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Şirket'ten bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Dikkat Çekilen Hususlar - Muhasebe Politikalarının Belirtilmesi ile Kullanım ve Dağıtımın Sınırlandırılması

İlişikteki bilançonun muhasebe politikalarını açıklayan Tebliğin 2 no'lu dipnotuna dikkat çekerek. Bu bilanço, Şirket yönetiminin talebi doğrultusunda Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu'na ("SEDDK") sunulmak amacıyla hazırlanmıştır. Bu sebeple, söz konusu bilanço başka amaçlar için uygun olmayabilir. Raporumuz yalnızca Şirket ve SEDDK için hazırlanmış olup, Şirket veya SEDDK haricindeki taraflara dağıtılamaz. Bu husus, tarafımızca verilen görüşü etkilememektedir.

Yönetimin ve Üst Yönetimden Sorumlu Olanların Bilanço'ya İlişkin Sorumlulukları

Şirket yönetimi; bilançonun, Tebliğin 2 no'lu dipnotunda açıklanan muhasebe politikalarına uygun olarak hazırlanmasından ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyecek şekilde hazırlanması için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Bilanço'yu hazırlarken yönetim; Şirket'in sürekliliğini devam ettirme değerlendirilmesinden, gerektiğinde süreklilikle ilgili hususları açıklamaktan ve Şirket'i tasfiye da ticari faaliyeti sona erdirmeye niyeti ya da mecburiyeti bulunmadığı sürece işletmenin sürekliliği esasını kullanmaktan sorumludur.

Üst yönetimden sorumlu olanlar, Şirket'in finansal raporlama sürecinin gözetiminden sorumludur.

Bağımsız Denetçinin Bilançonun Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları

Bir bağımsız denetimde, biz bağımsız denetçilerin sorumlulukları şunlardır:

Amacımız, bilançonun hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içerip içermediğine ilişkin makul güvence elde etmek ve görüşümüzü içeren bir bağımsız denetçi raporu düzenlemektir. Sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan bağımsız denetim ilkelerine ilişkin düzenlemelere ve BDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetim sonucunda verilen makul güvence; yüksek bir güvence seviyesidir ancak, var olan önemli bir yanlışlığın her zaman tespit edileceğini garanti etmez. Yanlışlıklar hata veya hile kaynaklı olabilir. Yanlışlıkların, tek başına veya toplu olarak, bilanço kullanıcılarının bu bilanço'ya istinaden alacakları ekonomik kararları etkilemesi makul ölçüde bekleniyorsa bu yanlışlıklar önemli olarak kabul edilir.

Sigortacılık mevzuatı gereği yürürlükte bulunan bağımsız denetim ilkelerine ilişkin düzenlemelere ve BDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetimin gereği olarak, bağımsız denetim boyunca mesleki muhakememizi kullanmakta ve mesleki şüphecililiğimizi sürdürmekteyiz. Tarafımızca ayrıca:

- Bilanço'daki hata veya hile kaynaklı "önemli yanlışlık" riskleri belirlenmekte ve değerlendirilmekte; bu risklere karşılık veren denetim prosedürleri tasarlanmakta ve uygulanmakta ve görüşümüze dayanak teşkil edecek yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Hile; muvazaa, sahtekârlık, kasıtlı ihmal, gerçeğe aykırı beyan veya iç kontrol ihlali fiillerini içerebildiğinden, hile kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riski, hata kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riskinden yüksektir.
- Şirket'in iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş bildirmek amacıyla değil ama duruma uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla denetimle ilgili iç kontrol değerlendirilmektedir.
- Elde edilen denetim kanıtlarına dayanarak, Şirket'in sürekliliğini devam ettirme kabiliyetine ilişkin ciddi şüphe oluşturabilecek olay veya şartlarla ilgili önemli bir belirsizliğin mevcut olup olmadığı hakkında ve yönetimin işletmenin sürekliliği esasını kullanmasının uygunluğu hakkında sonuca varılmaktadır. Önemli bir belirsizliğin mevcut olduğu sonucuna varmamız hâlinde, raporumuzda, bilanço'daki ilgili açıklamalara dikkat çekmemiz ya da bu açıklamaların yetersiz olması durumunda olumlu görüş dışında bir görüş vermemiz gerekmektedir. Vardığımız sonuçlar, bağımsız denetçi raporu tarihine kadar elde edilen denetim kanıtlarına dayanmaktadır. Bununla birlikte, gelecekteki olay veya şartlar Şirket'in sürekliliğini sona erdirebilir.
- Yönetim tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğu ile yapılan muhasebe tahminleri ve ilgili açıklamaların makul olup olmadığı değerlendirilmektedir.
- Finansal tablonun, açıklamalar dâhil olmak üzere, genel sunumu, yapısı ve içeriği ile bu tablonun temelini oluşturan işlem ve olayları, gerçeğe uygun sunumu sağlayacak şekilde yansıtıp yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

Diğer hususların yanı sıra, denetim sırasında tespit ettiğimiz önemli iç kontrol eksiklikleri dâhil olmak üzere, bağımsız denetimin planlanan kapsamı ve zamanlaması ile önemli denetim bulgularını üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmekteyiz.

Bağımsızlığa ilişkin etik hükümlere uygunluk sağladığımızı üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmiş bulunmaktayız. Ayrıca bağımsızlık üzerinde etkisi olduğu düşünülebilecek tüm ilişkiler ve diğer hususlar ile, varsa, tehditleri ortadan kaldırmak amacıyla atılan adımları veya alınan önlemleri üst yönetimden sorumlu olanlara iletmiş bulunmaktayız.

31 Aralık 2024 Tarihi İtibarıyla Denetime Konu Bilanço Ve Bilanço İle İlgili Olan Seçilmiş Dipnotlar (Geçmiş dönemle karşılaştırılmalı olarak sunulmayacaktır):

- 1) 1/10/2023 tarihli ve 32326 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Tablolarının Sunumu Hakkında Tebliğ Ek 1/A'da yer alan Bilanço
- 2) Tebliğ Ek I/B'de yer alan ve aşağıda numaraları belirtilen, TFRS 17/TFRS 9 Standartlarıyla ilgili düzeltmelere konu bilanço kalemlerine ilişkin olarak seçilmiş dipnotlar (Söz konusu dipnotların bilanço ile ilgili olan kısımları dahil edilecektir):
 - a. 1. no'lu dipnot (Genel Bilgiler)
 - b. 2. no'lu dipnot (Önemli Muhasebe Politikaları)
 - c. 3. no'lu dipnot (Önemli Muhasebe Tahminleri ve Yargıları)
 - d. 4. no'lu dipnot (Risk ve Sermaye Yönetimi)
 - e. 10. no'lu dipnot (Finansal Varlıklar)
 - f. 16. no'lu dipnot'un (Sigorta Sözleşmelerine İlişkin Varlık ve Yükümlülükler) aşağıdaki kısımları
 - i. 16.8.3 (Cari dönemde ilk defa finansal tablolara alınan sigorta sözleşmelerinin etkisi - Cari döneme ilişkin olarak verilecektir.)
 - ii. 16.8.4 (Sözleşmeye dayalı hizmet marjının ileriye dönük yaşlandırması)
 - iii. 16.9.2 (Sigorta edimine ilişkin nakit akışlarının ne zaman finansal tablo dışı bırakılmasının beklendiğine dair tablo)
 - iv. 17.3 (Cari dönemde ilk defa finansal tablolara alınan elde tutulan reasürans sözleşmelerinin etkisi - Cari döneme ilişkin olarak verilecektir.)

- g.** 17. no'lu dipnot'un (Elde Tutulan Reasürans Sözleşmelerine İlişkin Varlık ve Yükümlülükler) aşağıdaki kısmı
 - i.** 17.4 (Sözleşmeye dayalı hizmet marjının ileriye dönük yaşlandırması)

**SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK SEKTÖRLERİNDE İÇ
SİSTEMLERE DAİR YÖNETMELİK KAPSAMINDA
HAZIRLANACAK YÖNETİM BEYANINA İLİŞKİN GENELGE
(2024/5)**

Amaç ve Kapsam

MADDE 1- (1) Bu genelgenin amacı, 25/11/2021 tarihli ve 31670 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Sigortacılık ve Özel Emeklilik Sektörlerinde İç Sistemlere Dair Yönetmelik (Yönetmelik) kapsamında kuruluş iç sistemleri hakkında bağımsız denetçiye güvence veren kuruluş yönetim kurulu tarafından sunulması gereken yönetim beyanına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

(2) Bu Genelgede içeriği tespit edilen yönetim beyanı sadece bağımsız denetimde kuruluşun iç sistemlerinin Yönetmelik kapsamında değerlendirilmesine ilişkin olarak düzenlenir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Genelge, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Sektörlerinde İç Sistemlere Dair Yönetmeliğin 5'inci maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Yönetim Beyanının İçeriği

MADDE 3- (1) Yönetim Kurulu tarafından yönetim beyanında asgari olarak bu maddede sayılan hususlar açık ve kesin ifadelerle beyan edilir:

- a) Kuruluş organizasyonu içerisinde yeterli ve etkin iç sistemler kurulduğu ve tüm fonksiyonlarıyla birlikte işletilmeye devam edildiği,
- b) İç sistemler kapsamındaki birim yöneticilerinin ve iç denetim personelinin atandığı, görev, yetki ve sorumluluklarının belirlendiği, birimlerin çalışma usul ve esasları ile birim personellerine ilişkin çalışma usul ve esaslarının onaylanıp yürürlüğe girdiği,
- c) İç sistemlerin oluşturulmasıyla kuruluş içindeki yetki ve sorumlulukların yeniden belirlendiği, bir işlemin yapılmasına karar verilmesi, işlemin kayda alınması veya muhasebeleştirilmesi ile işlemin gerçekleştirilmesinin farklı personellerin sorumluluğuna verildiği,
- ç) İç sistemlere ilişkin strateji ve politikalar ile bunların uygulama usullerinin belirlendiği, insan kaynakları ile ilgili yazılı politikalar oluşturulduğu, üst yönetimin atanmasında aranılacak kriterlerin belirlendiği,
- d) İç kontrol fonksiyonu kapsamında yapılacak faaliyetlerin icrasına ilişkin kontroller, iletişim sistemleri ve bilgi sistemlerine ilişkin kontroller, uyum kontrolleri ve hizmet alımlarına ilişkin kontrollerin gerçekleştirildiği ve kontroller sonucu tespit edilen eksikliklerin düzeltilmesi kapsamında aksiyonların alındığı,
- e) İç denetim fonksiyonu kapsamında iç denetçilere görev ve sorumluluklarını etkin bir şekilde yerine getirebilmeleri için tüm bölüm ve birimlerde inisiyatif kullanabilecek, tüm personelden bilgi alabilecek ve tüm kayıt, dosya ve verilere ulaşabilecek yetki tanındığı,
- f) Risk değerlendirmelerine dayalı ve yıllık olarak hazırlanan iç denetim planlarının onaylanarak yürürlüğe konulduğu,
- g) Kuruluşun faaliyetlerinden kaynaklı risklerin yönetilebilmesi için risk yönetim birimi ve ilgili birimler tarafından genel ve her bir risk türü itibarıyla konsolide ve konsolide olmayan bazda her bir risk türüne ilişkin politika ve stratejiler hazırlandığı,
- ğ) Üst düzey yöneticiler itibarıyla azami risk limitlerinin tahsis edildiği,
- h) Faaliyetlerin etkin, güvenilir ve kesintisiz bir şekilde yönetilmesini, mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesini, muhasebe ve finansal raporlama ile ana faaliyetlerin yürütüldüğü sistemlerden sağlanan bilgilerin bütünlüğünü, tutarlılığını, güvenilirliğini, zamanında elde edilebilirliğini ve gereken durumlarda gizliliğini sağlayan bilgi sistemleri ve iş süreçlerinin tesis edildiği,
- ı) İş sürekliliği yönetim yapısının tesis edildiği ve bu kapsamda iş sürekliliği planının, onaylanarak yürürlüğe konulduğu,
- i) Organizasyon yapısı içinde bilginin, bilgi güvenliği dahilinde ilgili tüm kişilere ulaştırılması ve kuruluşun amaçları, stratejileri, politikaları, uygulama usulleri ve beklentileri hakkında ilgili birim yöneticilerinin ve operasyonda görevli personelin bilgi sahibi olmasının sağlandığı, Kuruluş

personelinin karşılaştığı problemleri ve mutad uygulamalara göre şüpheli gördükleri hususları ilgili birimlere, yönetim kademelerine, iç kontrol birimine, iç denetim birimine veya denetim komitesine gizlice raporlayabilmesi için uygun iletişim kanallarının tesis edildiği,

j) Hak sahiplerinin şikayetlerinin ve uyuşmazlıkların incelenerek sonucu hakkında hak sahiplerine, ilgililere veya Kuruma zamanında ve doğru cevap verilmesini sağlayacak sistemler geliştirildiği; şikayet ve uyuşmazlıkların belirlenecek içerik ve formatta yönetim kuruluna düzenli olarak raporlanmasının sağlandığı ve şikayetlerle ilgili gerekli tedbirler alındığı,

k) Acentelerin, temsilciliklerin ve dışarıdan hizmet alımı yoluyla temin edilen hizmetlerin gözetiminin yapıldığı, gözetim kapsamında hizmet alımlarının mevzuata uygunluğunun ve hizmet sağlayıcısından beklenen iş sürekliliğine ilişkin gerekliliklerin sağlandığı.

(2) Düzenlenecek yönetim beyanı cari denetim dönemine ilişkin yürütülen çalışmalar ve değerlendirmeler kapsamında oluşturulur. Bu bağlamda esas alınacak dönem 1 Ocak - 31 Aralık dönemi olup, yönetim kurulu bu dönemin sonu itibarıyla, bağımsız denetim raporu tarihi ile uyumlu olarak beyanda bulunur.

Yürürlük

MADDE 4- Bu Genelge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 5- Bu Genelge hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2024/5	18.01.2024	18.01.2024

BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNDE KISMEN ÖDEME HAKKINDA GENELGE (2024/13)

Amaç, kapsam ve dayanak

MADDE 1 - (1) Bu Genelge, bireysel emeklilik sisteminde yer alan katılımcıların kısmen ödeme hakkının kullanımına dair 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun ("Kanun") 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrası ve 26/9/2023 tarihli ve 32321 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bireysel Emeklilik Sisteminde Kısmen Ödeme Hakkında Yönetmeliğin ("Yönetmelik") uygulanmasına yönelik evlilik, konut alımı ve doğal afet hallerine dair usul ve esasları belirlemek amacıyla bu Kanuna ve Yönetmeliğe dayanılarak düzenlenmiştir.

Kısmen ödeme başvurusu

Madde 2 – (1) Şirket, katılımcının başvurusuna özgü olarak üretilen ve asgari içeriği bu Genelge ekinde yer alan kısmen ödeme talep formunu (talep formu) internet sitesinde katılımcı adına oluşturulan güvenli sayfada sunar.

(2) Şirket, başvurunun kontrolü amacıyla emeklilik gözetim merkezi tarafından sağlanan altyapı vasıtasıyla katılımcının kısmen ödeme talep ettiği sözleşme numarasını, başvuru tarihini ve kısmen ödeme hakkını kullanmak istediği hal bilgilerini sorgular, eğer belge ibrazı başvuru esnasında yapıldıysa belgelerin doğruluğunu teyit eder ve katılımcının;

a) Kısmen ödeme istenen hal kapsamında daha önce bir kısmen ödeme almadığını,

b) Doğal afet hali hariç olmak üzere bir önceki kısmen ödeme tarihinden veya daha önce kısmen ödeme hakkını kullanmamış olması halinde ise sözleşme yürürlük tarihinden itibaren sistemde en az beş yıl süre geçirdiğini,

c) Doğal afet hali hariç olmak üzere bir önceki kısmen ödeme tarihinden veya daha önce kısmen ödeme hakkını kullanmamış olması halinde ise sözleşme yürürlük tarihinden itibaren son başvuru tarihi itibarıyla geçerli olan aylık brüt asgari ücret tutarının en az beş katı kadar katkı payı ödediğini,

ç) Aynı anda bir başka sözleşmesi için daha kısmen ödeme başvuru sürecinin bulunmadığını,

d) Sözleşmesi üzerinde haciz veya rehin bulunmadığını veya sözleşmenin yürürlükte bulunan bir alacağın devri sözleşmesine konu olmadığını,

emeklilik gözetim merkezinden alacağı geri bildirim ile teyit eder.

(3) Şirket, bu madde kapsamında yapacağı sorgulamadan önce yukarıda sayılan hususlardan herhangi birinin sağlanmadığının tespiti halinde başvuruyu doğrudan olumsuz sonuçlandırır.

(4) Kısmen ödeme başvurusunun kabul veya red sonucu, talep formunun şirkete ulaştığı tarihten itibaren üç iş günü içinde elektronik iletişim araçlarıyla katılımcıya gerekçesi ile birlikte bildirilir.

(5) Talep formunun eki olarak sunulan taahhütname ancak başvurunun olumlu sonuçlanması neticesinde kısmen ödeme tarihinden itibaren hüküm ve sonuç doğurur. Taahhütnamenin sona erme tarihi, kısmen ödeme tarihine Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan sürelerin eklenmesiyle belirlenir.

Başvuru belgelerinin kontrolü

Madde 3 – (1) Kısmen ödeme başvurusunun kontrolü amacıyla;

a) Konut alımı hali için Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından sağlanan webtapu sistemi ile üretilen doğrulama kodu ve barkodu bulunan ve hissedar bilgisi ile konutun kat mülkiyeti veya kat irtifakının kurulduğunu gösteren tapu belgesi nüshası,

b) Evlilik hali için e-Devlet sistemi ile üretilen doğrulama kodu ve barkodu bulunan ve evlilik tarihini gösteren nüfus kayıt örneği,

c) Doğal afet hali için doğal afetin gerçekleşmesini müteakip Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından duyurulan belge,

şirkete elektronik iletişim araçları veya posta yoluyla ibraz edilir.

(2) Şirket, belgelerin doğruluğunu teyit etmekle ve zamanında ibraz edilmesini kontrol etmekle sorumludur.

(3) Kısmen ödeme hakkını kullanan katılımcının belge ibrazı öncesinde vefatı halinde, kısmen ödeme işlemi sonrası kalan birikim tutarları üzerinden Yönetmelikte yer alan vefata dair hükümler uygulanır.

(4) Belge ibrazının süresinde yapılmaması nedeniyle yersiz kısmen ödeme süreci başlatılmış bir sözleşmede, katılımcının belge ibrazı için tanınan süre içinde vefat ettiği bilgisinin alınması durumunda Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamında Bakanlık hesabına ödenen Devlet katkısı tutarları için Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğinin 13 üncü maddesine istinaden iade talep edilebilir.

Kısmen ödeme tutarı

MADDE 4- (1) Kısmen ödemeye ilişkin işlem ve hesaplamalar başvuru tarihinde katılımcının hesabında bulunan fon pay adedi üzerinden yapılır. Başvuru tarihinde bekleyen fon alım talimatları ile henüz katılımcının hesabına intikal etmemiş katkı payı ve Devlet katkısı tutarları dikkate alınmaz. Kısmen ödeme tutarının ödenmesi amacıyla fon satım talimatı verilecek fon adedi hesaplanırken küsuratlı çıkan fon adetlerinin küsuratı dikkate alınmaz.

(2) Hesabında birden fazla çeşit fon payı bulunan katılımcının kısmen ödeme tutarının ödenmesi amacıyla katılımcının hesabında bulunan her fon çeşidinden, kısmen ödeme tutarının toplam birikimine oranı kadar oranda fon payı satım talimatı verilir.

(3) Kısmen ödeme tutarının ödenmesi amacıyla fon satım talimatı verilecek fon adedi hesaplanırken işlemi devam eden fon dağılım değişikliği, plan değişikliği veya kesintilere ilişkin süreçler varsa öncelikle bu işlemler tamamlanır. Belge ibrazının başvuru sonrasında yapılması durumunda azami iki ay olmak üzere katılımcının kısmen ödeme süreci sonlanana kadar fon dağılım değişikliği yapılamaz.

(4) Kısmen ödeme tutarı, en geç tüm fon paylarının nakde dönüştüğü günü takip eden ilk iş günü katılımcı hesabına ödenir ve kısmen ödeme tarihi ile belgelerin kısmen ödeme başvurusundan sonra ibraz edilmesi durumunda belgelerin son ibraz tarihi bilgisi elektronik iletişim araçlarıyla katılımcıya bildirilir.

(5) Belgelerin kısmen ödeme başvurusundan sonra ibraz edilmesi durumunda, Devlet katkısı, en geç fon paylarının nakde dönüştüğü günü takip eden ilk iş günü katılımcıya ödenir.

(6) Belgelerin kısmen ödeme başvurusundan sonra ibraz edilmesi durumunda, kısmen ödeme tutarının Devlet katkısı hesabındaki tutarın Kanunun ek 1 inci maddesinde belirtilen Devlet katkısı hesaplamasına esas teşkil eden oranına bölümünü aşan kısmının hesaplanmasında katılımcının başvuru tarihindeki birikim ve Devlet katkısı tutarı dikkate alınır.

(7) Nakde dönüştürülmüş tutarın herhangi bir sebeple on iş günü içinde ödenememesi ve kısmen ödeme işleminin gerçekleştirilememesi durumunda katılımcının kısmen ödeme başvurusu yapılmamış sayılır ve bu tutar iki iş günü içinde katılımcının mevcut fon dağılım tercihine uygun olarak yatırıma yönlendirilir.

(8) Yönetmeliğin 8 inci maddesi kapsamında yapılan başvurularda istinaden ödenecek kısmen ödeme tutarı, doğal afetin gerçekleşmesinden önceki en son hesap gününde katılımcının mevcut fon payları esas alınarak hesaplanır. Şu kadar ki, hesap gününde bekleyen fon alım emirleri dikkate alınmaz.

Örnekler

MADDE 5 - (1) Konut alımı veya evlilik hallerinde, başvuru anında belge ibraz edilmiş olması durumu örneği:

(a) A şahsının 01.01.2018 tarihinde yürürlüğe girmiş emeklilik sözleşmesinde 01.10.2026 tarihi itibarıyla birikimi 100 adet AAA, 50 adet BBB ve 150 adet CCC fon payından oluşmakta olup, bu fon paylarının başvuru tarihindeki toplam değeri 1.000.000 TL'dir. Ayrıca, Devlet katkısı hesabında 100.000 TL bulunmaktadır. A şahsının 01.10.2026 tarihinde kısmen ödeme başvurusu yapması ve 01.08.2026 tarihi ile başvuru tarihi arasında evlenmiş veya konut almış olması durumunda, A şahsına kısmen ödeme yapılabilecek tutar; 50 adet AAA, 25 adet BBB, 75 adet CCC fon payının başvuru tarihi itibarıyla geçerli olan fiyatı ile 500.000 TL olarak hesaplanmaktadır. Bu kapsamda ödenecek Devlet katkısı tutarı ise 500.000 TL kısmen ödeme tutarının %20'si olup, 100.000 TL olarak hesaplanmaktadır. A şahsına, başvurunun incelenip olumlu dönüş yapılmasından (üç iş günü) sonra ödeme yapılmak üzere fon satım valörü de dikkate alınarak on iş günü içinde tamamlanacak ve katılımcının hesabına transfer edilecek şekilde fon paylarının satım talimatı verilir. Bu talimatın gerçekleştiği tarihte Devlet katkısı fonu dâhil tüm fon paylarının %10 oranında değer kaybettiği bir senaryoda 450.000 TL kısmen ödeme ve 90.000 TL Devlet katkısı beraber ve tek seferde ödenir.

(b) (a) örneğinden farklı olarak, Devlet katkısı hesabında 110.000 TL olması ve talimatın gerçekleştirildiği tarihte 95.000 TL'ye düşmesi durumunda 450.000 TL kısmen ödeme ve 95.000 TL Devlet katkısı ödenir.

(c) (a) örneğinden farklı olarak, Devlet katkısı hesabında 95.000 TL olması ve talimatın gerçekleştirildiği tarihte 105.000 TL'ye yükselmesi durumunda 450.000 TL kısmen ödeme ve 105.000 TL Devlet katkısı ödenir.

(2) Konut alımı veya evlilik hallerinde, kısmen ödeme tarihinden itibaren 2 ay içinde belge ibraz edilmiş olması durumu örneği:

A şahsının 01.01.2018 tarihinde yürürlüğe girmiş emeklilik sözleşmesinde 01.10.2026 tarihi itibarıyla birikimi 90 adet AAA, 45 adet BBB ve 135 adet CCC fon payından oluşmakta olup, bu fon paylarının başvuru tarihindeki toplam değeri 900.000 TL'dir. Ayrıca, Devlet katkısı hesabında 90.000 TL değerinde 90 adet DK fon payı bulunmaktadır. A şahsının 01.10.2026 tarihinde kısmen ödeme başvurusu yapması ve kısmen ödeme tarihinden itibaren iki ay içinde konut alacağını ya da evleneceğini gerekçe göstererek kısmen ödeme hakkını kullanması durumunda A şahsına belge ibrazından önce ödenecek kısmen ödeme tutarı, Devlet katkısı hesabındaki tutarın %30'a bölümünden elde edilen tutar ile sınırlıdır. Örnekte A şahsının Devlet katkısı hesabında 90.000 TL bulunmaktadır. $90.000 / \%30 = 300.000$ TL ise mevcut birikiminin 1/3'üne denk gelmektedir. Bu ödemenin yapılabilmesi için 30 adet AAA, 15 adet BBB, 45 adet CCC fon payı satışı yapılacak ve fon birim fiyatlarının %10 azaldığı bir senaryoda A şahsına 270.000 TL ödenecektir. A şahsı 2 ay içinde belge ibraz ederse; aşan kısmın ödenebilmesi için 15 adet AAA, 7 adet BBB, 22 adet CCC ve 90 adet DK fon payı nakde dönüştürülerek katılımcıya ödenir.

Başvuru Tarihi	Sonunda Kısmen Ödenecek Tutar	İlk Aşamada Kısmen Ödenecek Tutar (1/3)	Belge İbrazi Sonrası Ödenecek Aşan Tutar	Hesabında Kalan Tutar
90 AAA	45 AAA	30 AAA	15 AAA	45 AAA
45 BBB	22 BBB	15 BBB	7 BBB	23 BBB
135 CCC	67 CCC	45 CCC	22 CCC	68 CCC
90 DK	90 DK	-	90 DK	-

(3) Konut alımı veya evlilik hallerinde, kısmen ödeme tarihinden itibaren 2 ay içinde belge ibraz edilmemiş olması durumu örneği:

Örnek 2'deki A şahsı, 2 ay içinde belge ibraz etmezse Yönetmeliğin 10 uncu maddesi uyarınca ödenen tutar yersiz kısmen ödeme statüsünde kabul edilir ve bir ay içinde Devlet katkısı hesabından $270.000 \times 0,30 = 81.000$ TL tutarına karşılık gelen miktardaki fon payının satım talimatı verilir, fon paylarının nakde dönüştüğü gün elde edilen nakit tutar, şirket tarafından Devlet katkısı hesabından çıkarılarak Bakanlık hesabına ödenir.

(4) Konut alımı, evlilik ve doğal afet hallerinde, 3 yıl sistemde kalma taahhüdünün yerine getirilmemiş olması durumu örneği:

Örnek 1 (a)'daki A şahsı, 01.10.2026 tarihinde kısmen ödeme başvurusu yapmış ve kısmen ödemesine konu tutara ait tüm fon paylarının nakde döndüğü tarih 05.10.2026 (kısmen ödeme tarihi) olmuştur. Bu kişinin taahhüt süresi 06.10.2029 tarihi ile dolmaktadır. Katılımcının 05.10.2027 tarihinde sözleşmesini sonlandırması halinde, 90.000 TL olarak ödenmiş Devlet katkısı, 05.10.2026 tarihinden itibaren 1 yıllık gecikme zammı oranına göre hesaplanan faiziyle birlikte vergi dairesine kalan tutarlar ise katılımcıya aynı günde ödenir.

Diğer hususlar

MADDE 6- (1) Kısmen ödemeye konu olan sözleşmeler, kısmen ödeme tarihinden itibaren üç ay geçmedikçe aktarıma konu edilemez.

(2) Yönetmeliğin 11 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında vergi dairesine ödenecek tutarlar ile sözleşmenin sona ermesi sebebiyle katılımcıya ödenecek tutarlar aynı gün içinde ödenir.

Yürürlük

MADDE 7 - (1) Bu Genelge, 1/7/2024 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 8 - (1) Bu Genelge hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

EK LİSTESİ:

Ek-1: Kısmen Ödeme Talep Formu ve Taahhütname (Evlilik ve Konut Alımı)

Ek-2: Kısmen Ödeme Talep Formu ve Taahhütname (Doğal Afet)

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2024/13	04.04.2024	01.07.2024

EK-1

KISMEN ÖDEME TALEP FORMU (Evlilik-Konut Alımı Halleri)

1. Katılımcı Bilgileri

- Adı-soyadı
- T.C. kimlik numarası
- Telefon numarası ve e-posta adresi*:
.....
- Bireysel emeklilik sözleşme numarası
- Katılımcıya ait IBAN numarası*:
.....

2. KISMEN ÖDEME BİLGİLERİ

KISMEN ÖDEME TALEP EDİLEN HAL

☐ EVLİLİK ☐ KONUT

ŞİRKETE BAŞVURU TARİHİNDEN 2 AY ÖNCESİNE KADAR EVLENDİĞİNİZİ VEYA KONUT ALDIĞINIZI GÖSTERİR BELGELER İLE BAŞVURABİLİRSİNİZ. AYRICA, KISMEN ÖDEME ALDIKTAN 2 AY SONRASINA KADAR EVLENİP VEYA KONUT ALIP İLGİLİ BELGELERİ ŞİRKETE İLETEREK BAŞVURU İŞLEMİNİ TAMAMLAYABİLİRSİNİZ.²

☐ BELGE SUNMAK İSTİYORUM. → 2.1'E GEÇİNİZ.

☐ 2 AY İÇİNDE BELGE SUNACAĞIM. → 2.2'YE GEÇİNİZ.

2.1. BELGE SUNUMU İLE BAŞVURU

☐ %50 oranında kısmen ödeme talep ediyorum (Azami kısmen ödeme tutarı)	
Kismen ödeme tutarı	
Devlet katkısı tutarı ³ (%20)	
Vergi kesintisi	
Ödenecek net tutar	
☐ Daha az miktarda kısmen ödeme talep ediyorum	
Talep edilen kısmen ödeme tutarı*	

2.2 BELGELERİN SONRADAN SUNULMASI

☐ %50 oranında kısmen ödeme talep ediyorum (Azami kısmen ödeme tutarı)	
Belge sunumu öncesi	
Kismen ödeme tutarı	
Vergi kesintisi	
Ödenecek net tutar	
Belgelerin sunumu ⁴ sonrası	
Kismen ödeme tutarı	
Devlet katkısı tutarı ³ (%20)	
Vergi kesintisi	
Ödenecek net tutar	
☐ Daha az miktarda kısmen ödeme talep ediyorum	
Talep edilen kısmen ödeme tutarı*	
2 ay içinde belge sunulmaması durumunda uygulanacak yaptırım	
Devlet katkısı hesabınızdan düşülecek tutar	

3. ÖNEMLİ BİLGİLER

- ✓ Başvurunuzun kabul edilmesi durumunda bu formun şirkete ulaştığı tarih başvuru tarihi olup kısmen ödeme tutarı (2.2 numaralı adım için sadece önden ödenen kısmen ödeme tutarı) bu tarihten itibaren 10 iş günü içinde ödenir. 2.2 numaralı adım için belge sunumu sonrasında ödenecek kısmen ödeme tutarı ise Devlet katkısı tutarı ile birlikte ödenir.
- ✓ Tarafınıza ödenecek tutarda, kısmen ödeme işlemi tamamlanıncaya kadar geçecek sürede fon birim fiyatındaki farklılıklar nedeniyle değişiklik olabilir.

¹ (*) ibaresi olan kısımlar tarafınızca doldurulacaktır. Diğer kısımlar şirket tarafından otomatik olarak doldurulmuştur.

² Konut alımı hali için Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından sağlanan webtapu sistemi ile üretilen doğrulama kodu ve barkodu bulunan ve hissedar bilgisi ile konutun kat

mülkiyeti veya kat irtifakının kurulduğu gösteren tapu belgesi nüshası; evlilik hali için e-Devlet sistemi ile üretilen doğrulama kodu ve barkodu bulunan ve evlilik tarihini gösteren nüfus kayıt örneği teslim edilmelidir.

³ Devlet katkısı hesabınızda bulunan tutarla sınırlıdır.

⁴ Kismen ödeme tarihinden itibaren 2 ay içinde posta veya elektronik iletişim araçları ile şirkete iletilir.

- ✓ fon birim fiyatındaki farklılıklar nedeniyle değişiklik olabilir.
- ✓ Belge ibrazının başvuru sonrasında yapılması (2.2 numaralı adım) durumunda azami iki ay olmak üzere kısmen ödeme süreci sonlanana kadar fon dağılım değişikliği talebinde bulunulamayacaktır.
- ✓ Kısmen ödeme hallerinin oluşmaması veya 2 ay içinde gerekli belgelerin sunulmaması hallerinde kısmen ödeme hakkınızı kullanmış sayılırsınız ve tarafınıza ödenen kısmen ödeme tutarının %30'u Devlet katkısı hesabınızdan indirilir.
- ✓ Bireysel emeklilik sözleşmenizden ayrılmayacağınıza dair vereceğiniz taahhütnamenin başlangıç tarihi kısmen ödeme tarihidir ve bu tarihe 3 yıl eklenerek taahhütnamenin sona erme tarihi hesaplanır.
- ✓ Bireysel emeklilik sözleşmenizi kısmen ödeme tarihinden itibaren 3 yıl içinde (taahhüt süresinde) emeklilik, vefat, maluliyet halleri dışında sonlandırmanız durumunda kısmen ödeme kapsamında almış olduğunuz Devlet katkısı tutarı faiziyle⁵ birlikte tahsil edilir.

4. **Form Bilgisi**

- Adı-soyadı :
- Tarih* : .../.../...
- İmza* :

⁵ Bireysel Emeklilik Sisteminde Kısmen Ödeme Hakkında Yönetmeliğin 11 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü

Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranına göre hesaplanan faiz.

TAAHHÜTNAME

(Evlilik-Konut Alımı Halleri)

Bireysel emeklilik sözleşmesinden kaynaklı birikimimden 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 6 ncı maddesi uyarınca tarafıma kısmen ödeme yapılması için Emeklilik Şirketine .../.../... tarihinde başvuruda bulundum.

Bireysel Emeklilik Sisteminde Kısmen Ödeme Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre kısmen ödeme tarihinden itibaren 3 yıl içinde; emeklilik, vefat veya maluliyet halleri hariç, kısmen ödemeye konu sözleşmemi sistemden çıkış işlemi ile sonlandırmayacağımı, sistemde kalma taahhüdüm süresince bireysel emeklilik sözleşmesinden kaynaklı alacaklarımı devretmeyeceğimi, sistemde kalma taahhüdümü yerine getirmediğimde Bireysel Emeklilik Sisteminde Kısmen Ödeme Hakkında Yönetmeliğin 11 inci maddesine göre tarafıma kısmen ödeme hakkı kapsamında ödenen Devlet katkısı tutarını, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranına göre hesaplanan faiziyle birlikte 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tarafıma ödenecek tutardan indirilerek vergi dairesine ödeneceğini bildiğimi ve işbu taahhütnameyi kısmen ödeme talep formunun ayrılmaz bir parçası ve onun tamamlayıcısı olarak akdettiğimi beyan, kabul ve taahhüt ederim.

İşbu taahhütname kısmen ödeme başvurumun olumlu sonuçlanması durumunda kısmen ödeme tarihinden itibaren hüküm ve sonuç doğurur.

Taahhütnameyi düzenleyen şirket :
Taahhüt eden/katılımcı adı-soyadı :
T.C. kimlik no :
İmza :
Tarih : .../.../...

KISMEN ÖDEME TALEP FORMU (Doğal Afet Hali)

1. Katılımcı Bilgileri

- Adı-soyadı
- T.C. kimlik numarası
- Telefon numarası ve e-posta adresi*:
.....
- Bireysel emeklilik sözleşme numarası
- Katılımcıya ait IBAN numarası*:
.....

2. Kısmen Ödeme Bilgileri

☐ %50 oranında kısmen ödeme talep ediyorum (azami kısmen ödeme tutarı)	
Kısmen ödeme tutarı	
Devlet katkısı tutarı ² (%25)	
Vergi kesintisi	
Ödenecek net tutar	
☐ Daha az miktarda kısmen ödeme talep ediyorum	
Talep edilen kısmen ödeme tutarı*	

3. Önemli Bilgiler

- ✓ Başvurunuzun kabul edilmesi durumunda bu formun şirkete ulaştığı tarih başvuru tarihi olup kısmen ödeme tutarı bu tarihten itibaren 10 iş günü içinde ödenir.
- ✓ Katılımcıya ödenecek tutarda, kısmen ödeme işlemi tamamlanıncaya kadar geçecek sürede fon birim fiyatındaki farklılıklar nedeniyle değişiklik olabilecektir.
- ✓ Bireysel emeklilik sözleşmenizden ayrılmayacağınıza dair vereceğiniz taahhütnamenin başlangıç tarihi kısmen ödeme tarihidir ve bu tarihe 3 yıl eklenerek taahhütnamenin sona erme tarihi hesaplanır.
- ✓ Bireysel emeklilik sözleşmenizi kısmen ödeme tarihinden itibaren 3 yıl içinde (taahhüt süresinde) emeklilik, vefat, maluliyet halleri dışında sonlandırmanız durumunda kısmen ödeme kapsamında almış olduğunuz Devlet katkısı tutarı faiziyle³ birlikte tahsil edilir.

4. Form Bilgisi

- Adı-soyadı :
- Tarih* : .../.../...
- İmza* :

¹ (*) ibaresi olan kısımlar tarafınızca doldurulacaktır. Diğer kısımlar şirket tarafından otomatik olarak doldurulmuştur.

² Devlet katkısı hesabınızda bulunan tutarla sınırlıdır.

³ Bireysel Emeklilik Sisteminde Kısmen Ödeme Hakkında Yönetmeliğin 11 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında,

21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranına göre hesaplanan faiz.

TAAHHÜTNAME

(Doğal Afet Hali)

Bireysel emeklilik sözleşmesinden kaynaklı birikimimden 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 6 ncı maddesi uyarınca tarafıma kısmen ödeme yapılması için Emeklilik Şirketine .../.../... tarihinde başvuruda bulundum.

Bireysel Emeklilik Sisteminde Kısmen Ödeme Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre kısmen ödeme tarihinden itibaren 3 yıl içinde; emeklilik, vefat veya maluliyet halleri hariç, kısmen ödemeye konu sözleşmemi sistemden çıkış işlemi ile sonlandırmayacağımı, sistemde kalma taahhüdüm süresince bireysel emeklilik sözleşmesinden kaynaklı alacaklarımı devretmeyeceğimi, sistemde kalma taahhüdümü yerine getirmediğimde Bireysel Emeklilik Sisteminde Kısmen Ödeme Hakkında Yönetmeliğin 11 inci maddesine göre tarafıma kısmen ödeme hakkı kapsamında ödenen Devlet katkısı tutarını, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranına göre hesaplanan faiziyle birlikte 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tarafıma ödenecek tutardan indirilerek vergi dairesine ödeneceğini bildiğimi ve ve işbu taahhütnameyi kısmen ödeme talep formunun ayrılmaz bir parçası ve onun tamamlayıcısı olarak akdettiğimi beyan, kabul ve taahhüt ederim.

İşbu taahhütname kısmen ödeme başvurumun olumlu sonuçlanması durumunda kısmen ödeme tarihinden itibaren hüküm ve sonuç doğurur.

Taahhütnameyi düzenleyen şirket :
Taahhüt eden/katılımcı adı-soyadı :
T.C. kimlik no :
İmza :
Tarih :

SİGORTACILIK SEKTÖRÜNDE ENFLASYON MUHASEBESİ UYGULAMASI HAKKINDA GENELGE (2024/32)

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan 23 Kasım 2023 tarihli Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Finansal Tablolarının Enflasyona Göre Düzeltilmesi Hakkında Duyuruda, kendi alanlarında düzenleme ve denetleme yapmakla yetkili olan kurum ya da kuruluşlara TMS 29 ya da Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardında yer alan hükümlerin uygulanmasına yönelik olarak öngörülenden farklı geçiş tarihleri belirleyebileceği ifade edilmiş olup kendi alanlarında düzenleme ve denetleme yapmakla yetkili kurum ve kuruluşlara enflasyon muhasebesinin uygulanmasına yönelik serbestlik tanınmaktadır.

Bu kapsamda, sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri tarafından 2025 yılında enflasyon muhasebesi uygulanmamasına karar verilmiştir.

2024/10 sayılı Sigortacılık Sektöründe Enflasyon Muhasebesi Uygulaması Hakkında Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu Genelge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Bu Genelge hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2024/32	06.12.2024	06.12.2024

TFRS 17 KAPSAMINDA 2025 YILINDA SUNULACAK RAPORLARA İLİŞKİN GENELGE (2025/5)

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Genelgenin amacı, sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketleri tarafından TFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri Standardı kapsamında 2025 yılı mali tablolarına ilişkin sunulacak finansal tablolar ile bunların dipnot ve açıklamalarına ilişkin içeriğin belirlenmesidir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Genelge, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrası ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 11 inci maddesine ve 14/7/2007 tarih ve 26582 sayılı Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmelik ile 1/10/2023 tarih ve 32326 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Tablolarının Sunumu Hakkında Tebliğine dayanılarak hazırlanmıştır.

TFRS 17 Kapsamında Yapılacak Raporlamalar

MADDE 3 – (1) Sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketleri 2025 yılı itibarıyla 1/10/2023 tarih ve 32326 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Tablolarının Sunumu Hakkında Tebliği ekindeki finansal tabloları ve dipnotları aşağıda belirtilen esaslar dahilinde Kuruma göndermek zorundadır.

a) Mart, Haziran ve Eylül ayları sonu itibarıyla ara döneme ilişkin tüm finansal tablolar dipnotları ile birlikte ikişer aylık süreler içinde Kuruma elektronik ortamda gönderilir.

b) Aralık ayı sonu itibarıyla yılsonuna ilişkin finansal tablolar dipnotları ile birlikte 2026 yılı Mart ayının sonuna kadar Kuruma elektronik ortamda gönderilir.

(2) Bu madde kapsamında, sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketleri için TFRS 17 geçiş bilançosu tarihi 1/1/2025 kabul edilerek ara dönemler için talep edilen finansal tablolar ve ilgili dipnotlar ile yılsonuna ait kar veya zarar tablosu ve ilgili dipnotlar karşılaştırmalı olarak sunulmaz. 31/12/2025 tarihinde sona eren döneme ait finansal tablolar ve dipnotları bağımsız denetime tabi tutulur.

Yürürlük

MADDE 4 - (1) Bu Genelge, yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 5 - (1) Bu Genelge hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2025/5	18.02.2025	18.02.2025

EMEKLİLİK BRANŞI İÇİN ÖNGÖRÜLEN MİNİMUM SERMAYE TUTARINA İLİŞKİN GENELGE (2025/9)

1) Bilindiği üzere, 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nun 8 inci maddesi "...Kurulacak şirketin ...c) Sermayesinin yirmi trilyon liradan az olmaması ve ödenmiş sermayesinin asgari on trilyon olması ve kalanının 3 yıl içerisinde ödenmesinin taahhüt edilmesi..." ve "... Kuruluş izni için gerekli sermaye tutarı, Devlet İstatistik Enstitüsü Toptan Eşya Fiyat Endeksinin iki katının gerektirdiği miktar ve sınırları aşmamak üzere Kurum tarafından artırılabilir. " hükmünü amirdir.

2) Bu kapsamda, emeklilik branşı için minimum sermaye tutan 1,2 milyar Türk lirası olarak belirlenmiştir.

3) Ödenmiş sermayenin ruhsat müracaatı öncesi nakden ödenmiş olması şarttır.

4) İşbu Genelgede belirlenen minimum sermaye tutarı, aksi Kurum tarafından belirlenmedikçe her yıl Ocak ve Temmuz aylarında Türkiye istatistik Kurumu tarafından açıklanan Üretici Fiyatları Endeksi artış oranında güncellenir.

5) Bu Genelge ile Emeklilik Branşı İçin Öngörülen Minimum Sermaye Tutarına İlişkin Genelge (2024/21) yürürlükten kaldırılmıştır.

6) Bu Genelge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

7) Bu Genelge hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2025/9	06.03.2025	06.03.2025

**SİGORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN
BORSA İSTANBUL'DAN EDİNDİKLERİ KENDİ HİSSELERİNİN
SERMAYE YETERLİLİĞİNDE DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN
GENELGE (2025/11)**

Bilindiği üzere, 23/8/2015 tarihli ve 29454 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Sermaye Yeterliliğine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin (Yönetmelik) 4 üncü maddesinin altıncı fıkrası ile Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kuruluna sermaye yeterliliğine esas özsermayede indirim kalemi olarak sayılan bilanço kalemlerine istisna getirme yetkisi tanınmaktadır.

MADDE 1- (1) Payları Borsa İstanbul A.Ş. Pay Piyasası'nda işlem gören halka açık şirketlerin 17/03/2025 tarihinden 31/12/2025 tarihine kadar bu piyasada geri alım yoluyla edindikleri kendi hisse senetleri Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin beşinci fıkrası çerçevesinde yapılan özsermaye hesabında indirim kalemi olarak dikkate alınmaz.

MADDE 2- (1) Bu Genelge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Genelge hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2025/11	26.03.2025	26.03.2025

**SİGORTACILIK SEKTÖRÜNDE ENFLASYON MUHASEBESİ UYGULAMASI HAKKINDA
GENELGE (2025/33)**

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan 23 Kasım 2023 tarihli Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Finansal Tablolarının Enflasyona Göre Düzeltilmesi Hakkında Duyuruda, kendi alanlarında düzenleme ve denetleme yapmakla yetkili olan kurum ya da kuruluşlara TMS 29 ya da Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardında yer alan hükümlerin uygulanmasına yönelik olarak öngörülenden farklı geçiş tarihleri belirleyebileceği ifade edilmiş olup kendi alanlarında düzenleme ve denetleme yapmakla yetkili kurum ve kuruluşlara enflasyon muhasebesinin uygulanmasına yönelik serbestlik tanınmaktadır.

Bu kapsamda, sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri tarafından enflasyon muhasebesi uygulanmamasına karar verilmiştir.

Bu Genelge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Bu Genelge hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2025/33	25.12.2025	25.12.2025

TFRS 17 KAPSAMINDA 2026 YILINDA SUNULACAK RAPORLARA İLİŞKİN GENELGE (2026/3)

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Genelgenin amacı, sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketleri tarafından TFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri Standardı kapsamında 2026 yılı mali tablolara ilişkin sunulacak finansal tablolar ile bunların dipnot ve açıklamalarına ilişkin içeriğin belirlenmesidir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Genelge, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrası ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 11 inci maddesine ve 14/7/2007 tarih ve 26582 sayılı Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmelik ile 1/10/2023 tarih ve 32326 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Tablolarının Sunumu Hakkında Tebliğine dayanılarak hazırlanmıştır.

TFRS 17 Kapsamında Yapılacak Raporlamalar

MADDE 3- (1) Sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketleri 2026 yılı itibarıyla 1/10/2023 tarih ve 32326 sayılı Resmi Gazete de yayımlanan Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Tablolarının Sunumu Hakkında Tebliği ekindeki finansal tabloları ve dipnotları aşağıda belirtilen esaslar dahilinde Kuruma göndermek zorundadır.

a) Mart, Haziran ve Eylül ayları sonu itibarıyla ara döneme ilişkin tüm finansal tablolar dipnotları ile birlikte ikişer aylık süreler içinde Kuruma elektronik ortamda gönderilir.

b) Aralık ayı sonu itibarıyla yılsonuna ilişkin finansal tablolar dipnotları ile birlikte 2027 yılı Mart ayının sonuna kadar Kuruma elektronik ortamda gönderilir.

(2) Bu madde kapsamında, sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketleri tarafından hazırlanan tüm finansal tablolar dipnotları ile birlikte sadece yıl sonuna ilişkin bir önceki yıl ile karşılaştırmalı olarak sunulur ve bağımsız denetime tabi tutulur.

Yürürlük

MADDE 4- (1) Bu Genelge yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 5- (1) Bu Genelge hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

Genelge'nin		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2026/3	22.01.2026	22.01.2026

KARARLAR

SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN 11/07/2003 TARİH ve 36/852 SAYILI KURUL KARARI

No: 36/852

Kabul ve Yürürlüğe Giriş Tarihi: 11.07.2003

GRUP EMEKLİLİK YATIRIM FONLARINA İLİŞKİN AÇIKLAMA

Emeklilik şirketleri tarafından kurulacak emeklilik yatırım fonlarında; Emeklilik Yatırım Fonlarının Kuruluş ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 22. maddesi uyarınca, portföyün devamlı olarak asgari %30 oranında (ters repo dahil) devlet iç borçlanma senetlerine (DİBS) yatırılması ve azami %15 olan yabancı menkul kıymet yatırımı sınırının aşılmasını koşuluyla, belirli bir gruba yönelik olarak sadece bir (1) adet grup emeklilik yatırım fonu kurulması ve grup içindeki bireylerin katkılarının tamamının bu fona aktarılması mümkündür. Ancak bu tür fonların portföylerinde DİBS'lerin %30 oranının altına düşmesi ya da yabancı menkul kıymetler oranının %15'i aşması halinde, Yönetmelik'in 21. maddesindeki 30 günlük süre yerine, portföyün 2 işgünü içerisinde Yönetmelik'in 22. maddesinde belirtilen sınırlara çekilmesi gerekmektedir.

GELİR VERGİSİ SİRKÜLERİ/3

Tarih 13/08/2003

Sayı GVK-3/2003-3/Bireysel Emeklilik Sistemi-1

T.C.

MALİYE BAKANLIĞI

Gelirler Genel Müdürlüğü

Gelir Vergisi Sirküleri/3

Konusu : Bireysel emeklilik sistemi ve diğer şahıs sigortalarına ödenen katkı payı ve primlerin matrahın tespitinde indirimi ve elde edilen gelirlerin vergilendirilmesi

Tarihi : 13/08/2003

Sayısı : GVK-3/2003-3/Bireysel Emeklilik Sistemi-1

İlgili olduğu maddeler : Gelir Vergisi Kanunu Madde 22, 40, 63, 75, 86, 89, 94

4697 Sayılı Kanun Geçici Madde 1

İlgili olduğu kazanç türleri : Ticari Kazanç, Ücret, Menkul Sermaye İradı ve Yıllık Beyanname Verilmesini Gerektiren Gelirler

1- Giriş

Ülkemizde bireysel emeklilik sisteminin oluşturulmasına yönelik yasal düzenlemeden sonra, bireylerin sisteme katılmaları dolayısıyla ödeyecekleri katkı paylarının vergi matrahlarının tespitinde indirim konusu yapılması, katkı paylarının değerlendirileceği emeklilik fonlarının kazançlarının vergilenmesi ve nihayet bireylerin sistemden elde ettikleri gelirlerin vergilendirilmesine yönelik olarak, 28/06/2001 tarih ve 4697 sayılı Kanunla, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarında değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler bireysel emeklilik sisteminin yanı sıra şahıs sigortalarını da kapsamaktadır.

Bireysel emeklilik sistemi ve şahıs sigortalarına ilişkin katkı payı ve primlerin vergi matrahının tespitinde indirim konusu yapılması ve elde edilen gelirlerin vergilendirilmesine yönelik olarak Bakanlığımıza iletilmiş sorulara ilişkin açıklamalar bu sirkülerin konusunu oluşturmaktadır.

2- Elde Edilen Gelirlerin Vergilendirilmesi

2.1- Gelirin Niteliği

Katılımcılardan toplanan katkı payı veya primlerin nemalandırılarak hak sahibine geri ödenmesi esasına dayalı bireysel emeklilik sistemi ve benzeri nitelikteki birikimli şahıs sigortaları kapsamında elde edilen gelirler, Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinde menkul sermaye iradı olarak tanımlanmıştır.

Katılımcıların sistemde kalma süreleri ve ayrılma biçimleri elde edilen gelirin niteliğini değiştirmemektedir.

2.2- Birikimsiz Sigorta Poliçeleri Dolayısıyla Elde Edilen Gelirler

Belirli risklere karşı yapılan ve riskin gerçekleşmesi halinde hak sahibine belirli bir ödeme yapılmasını öngören birikimsiz sigorta poliçeleri kapsamında yapılan ödemeler gelir vergisinin konusuna girmemektedir. Dolayısıyla, bu nitelikteki gelirlerin Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesi kapsamında menkul sermaye iradı olarak değerlendirilmesi mümkün değildir.

2.3- Karma Poliçeler Dolayısıyla Elde Edilen Gelirler

Ölüm, maluliyet ve benzer risklere karşı yapılan riziko teminatları ile birikimli teminatların aynı

poliçede gösterilmesi durumunda, söz konusu poliçenin birikimli teminata isabet eden kısmı ile ilgili olarak yapılacak ödemeler menkul sermaye iradı olarak değerlendirilecektir. Birikimler dışında, sadece riskin gerçekleşmesi halinde yapılan ödemeler ise gelir vergisinin konusuna girmemektedir.

Ölüm, maluliyet ve benzer risklerin gerçekleşmesi halinde risk teminatına ilaveten sigortalıya risk anındaki birikimlerinin değerinin ödenmesi veya birikim veya risk teminatından yüksek olanın ödenmesi esasına dayalı poliçelerde ödeme riskin gerçekleşmesine bağlı olarak yapılırsa dahi, birikimli teminata isabet eden tutar menkul sermaye iradı olarak değerlendirilecektir.

Örneğin; birikim veya risk teminatından yüksek olanın ödenmesi esasına dayalı bir poliçe kapsamında, riskin gerçekleştiği anda risk teminatının birikimden daha yüksek olması halinde, ödenecek tutarın birikime isabet eden kısmı menkul sermaye iradı olarak gelir vergisine tabi olacaktır. Risk teminatı ile birikim arasındaki tutar ise gelir vergisine tabi olmayacaktır. Ancak riskin gerçekleştiği anda birikim tutarının daha yüksek olması halinde ödenecek tutarın tamamı menkul sermaye iradı olarak değerlendirilecektir.

2.4- Elde Edilen Gelirlerde İstisna Uygulaması

Gelir Vergisi Kanununun 22 nci maddesinde yapılan düzenleme ile elde edilen gelirlerin bir kısmı gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Bu düzenlemeyle;

-Bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlara yapılan ödemelerin % 25'i ,

-Türkiye'de kain ve merkezi Türkiye'de bulunan diğer sigorta şirketlerinden on yıl süreyle prim ödeyenlere yapılan ödemelerin % 10'u,

gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Bireysel emeklilik sistemi ile diğer şahıs sigortalarından vefat, maluliyet ve tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelere de yukarıda belirtilen istisna uygulanacaktır.

Ayrıca tek primli yıllık gelir sigortalarına ilişkin ödemelerin tamamı gelir vergisinden istisna edilmiştir.

2.5- Gelir Vergisi Tevkifat Uygulaması

Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 15 numaralı bent hükmü uyarınca, emeklilik ve sigorta şirketleri; bireysel emeklilik sözleşmeleri ve birikimli şahıs sigortaları dolayısıyla yaptıkları ödemelerden, istisna edilen tutarlar hariç, gelir vergisi tevkifatı yapmak durumundadır.

Bakanlar Kurulu 24/12/2002 tarih ve 2002/5000 sayılı Kararı(*) ile uygulanacak tevkifat oranlarını aşağıdaki şekilde belirlemiştir.

Bireysel emeklilik ile diğer sigorta şirketlerince;

- On yıl süreyle prim, aidat veya katkı payı ödemedi ayrılanlara yapılan ödemelerden % 15,

- On yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile diğer şahıs sigortalarından on yıl süreyle prim veya aidat ödeyenlere ve vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerden % 10,

- Bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerden %5,

oranında gelir vergisi tevkifatı yapılacaktır.

Daha öncede belirtildiği üzere, Gelir Vergisi Kanununun 22 nci maddesinin 1 numaralı fıkrası uyarınca gelir vergisinden istisna edilen tutarlar üzerinden tevkifat yapılmayacaktır.

Birikimli şahıs sigortaları kapsamında yapılacak tevkifat 07/10/2001 tarihinden itibaren düzenlenen poliçelere ilişkin olarak yapılacak ödemeler açısından geçerlidir.

2.6- Elde Edilen Gelirin Yıllık Beyanname ile Beyanı

Gelir Vergisi Kanununun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendinin (a) alt bendinde yer alan hükme göre, bireysel emeklilik sistemi ve şahıs sigortalarından elde edilen ve menkul sermaye iradı olarak tanımlanmış gelirler tutarı ne olursa olsun yıllık beyanname ile beyan edilmeyecektir.

Dolayısıyla, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesi kapsamında yapılan tevkifat nihai vergileme olmaktadır.

2.7- 07/10/2001 Tarihinden Önce Akdedilen Poliçeler ile İlgili Ödemeler

Birikimli şahıs sigortaları açısından önceki bölümlerde yapılan açıklamalar 07/10/2001 tarihinden önce akdedilmiş şahıs sigorta poliçeleri dolayısıyla yapılan ödemeler bakımından geçerli değildir.

Kazanılmış haklarda herhangi bir kayba neden olmamak bakımından, 4697 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesinde, bu poliçeler kapsamında yapılan ödemelerle ilgili olarak, Gelir Vergisi Kanununun 4697 sayılı Kanunla değişmeden önceki 23, 25, 75 ve 94 üncü madde hükümleri uygulanacaktır.

3- Ödenen Katkı Payı ve Primlerin Vergi Matrahının Tespitinde İndirim Konusu Yapılması

3.1- Ödenen Katkı Payları ve Sigorta Primlerinin Ücret Matrahının Tespitinde İndirimi

Vergiye tabi ücret matrahının tespitinde bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payının elde edilen ücretin %10'una kadar olan kısmı indirim konusu yapılabilecektir. Bireysel emeklilik dışında kalan şahıs sigortaları için ödenen primlerin ise elde edilen ücretin %5'ine kadar olan kısmı ücret matrahının tespitinde indirilebilecektir.

Bireysel emeklilik sistemi ile diğer şahıs sigortaları için ödenen primlerin birlikte olması halinde matrahtan indirim konusu yapılabilecek tutar ücretin %10'u ile sınırlı olacaktır. Bu durumda şahıs sigorta primleri için %5'lik sınır ayrıca aranacaktır.

Örnek: Bir ücretlinin Kasım 2003 döneminde ücret matrahının tespitinde indirim konusu yapabileceği katkı payı ve prim ödemelerine ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.

Aylık Brüt Ücret 1.000.000.000 TL

Bireysel Emeklilik Sistemi Katkı Payı Ödemesi 40.000.000.TL

Şahıs Sigorta Primleri Ödemesi 80.000.000.TL

Önceki Dönemlerde (Ocak-Ekim/2003) İndirim Konusu Yapılmış Toplam Tutar 540.000.000.TL

Asgari Ücretin Yıllık Tutarı 3.672.000.000.TL

Brüt Ücretin %10'u 100.000.000.TL

Brüt Ücretin %5'i 50.000.000.TL

Bu bilgilere göre, ücretlinin, şahıs sigorta primi ile ilgili olarak matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilecek tutar ücretinin %5'i olan 50 milyon lira ile sınırlıdır. Dolayısıyla 80 milyonluk prim ödemesinin 50 milyonluk kısmı indirim konusu yapılabilecektir. Bu durumda şahıs sigorta primi olarak indirim konusu yapılacak tutarın yanı sıra bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payının

tamamı olan 40 milyon lira da matrahın tespitinde indirim konusu yapılacaktır. Böylece indirilebilecek toplam tutar 90 milyon lira olacaktır.

İndirim konusu yapılacak katkı payı veya prim tutarının tespitinde esas alınacak ücret işveren tarafından çalışana hizmeti karşılığında ödenen aylık (maaş), prim, ikramiye, sosyal yardımlar ve zamlar gibi sürekli nitelikteki ödemelerin brüt tutarlarının toplamı olacaktır. Gider karşılığı olarak ödenen tutarlar (yapılan gerçek bir giderin karşılığı olsun olmasın) dikkate alınmayacaktır.

Bir takvim yılı içerisinde bireysel emeklilik ve diğer şahıs sigorta primleri ile ilgili olarak yapılabilecek indirim tutarı asgari ücretin yıllık tutarını aşmayacaktır. Bu sınırlama yıllık bazda dikkate alınacak olup, yıl içinde asgari ücret tutarında meydana gelebilecek değişiklikler, indirim yapılacak tutarların hesabında dikkate alınacaktır.

Ücretlinin eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için ücretli tarafından ödenen primler ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları da yukarıda belirtilen sınırlamalar çerçevesinde indirim konusu yapılabilecektir.

Bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları ile şahıs sigorta primlerinin vergi matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilmesi için; bireysel emeklilik şirketlerinin 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 8 inci maddesinde yer alan hüküm uyarınca emeklilik branşında ruhsat almış şirketlerden olması, şahıs sigorta şirketlerinin ise Türkiye’de yerleşik ve merkezinin Türkiye’de olması gerekmektedir.

Küçük çocuk tabirinden, 18 yaşını doldurmamış ve mükellef tarafından bakmakla yükümlü olunan (nafaka suretiyle bakılanlar dahil) kişilerin anlaşılması gerekmektedir.

Örnek: Kasım 2003 döneminde bireysel emeklilik sistemine katılan bir ücretlinin ücret matrahının tespitinde indirim konusu yapabileceği katkı payı ve prim tutarlarının belirlenmesine ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.

Aylık Brüt Ücret 5.000.000.000 TL

Bireysel Emeklilik Sistemi Katkı Payı Ödemesi 300.000.000.TL

Şahıs Sigorta Primleri Ödemesi 100.000.000.TL

Eş Adına Şahıs Sigorta Primi Ödemesi 200.000.000.TL

Önceki Dönemlerde (Ocak-Ekim/2003) İndirim Konusu Yapılmış Toplam Tutar 2.500.000.000.TL

Asgari Ücretin Yıllık Tutarı 3.672.000.000.TL

Brüt Ücretin %10’u 500.000.000.TL

Brüt Ücretin %5’i 250.000.000.TL

Eşin ücret geliri veya yıllık beyanname ile beyanı gereken başkaca bir geliri bulunmamaktadır.

Bu bilgilere göre, brüt ücreti 5 milyar lira olan ücretli, bireysel emeklilik sistemi ve şahıs sigortaları için ödediği toplam 600 milyon liranın 500 milyon liralık kısmını (brüt ücretinin %10’u) gelir vergisi matrahının hesaplanmasında indirim konusu yapabilecektir. Ücretlinin Kasım ayına kadar indirim konusu yaptığı tutar ile Kasım ayında indirim konusu yapabileceği tutarın toplamı asgari ücretin yıllık tutarından düşük olduğu için, asgari ücret tutarı ile ilgili sınırlamanın Kasım ayında yapılabilecek indirim tutarına bir etkisi olmayacaktır.

3.2- Ödenen Katkı Payları ve Sigorta Primlerinin Yıllık Beyanname ile Beyan Edilecek Gelirlerde İndirimi

Yıllık beyanname veren mükellefler, vergi matrahlarının tespitinde bireysel emeklilik sistemine

ödedikleri katkı payının beyan edilen gelirin %10'una kadar olan kısmını gelir vergisi matrahlarının tespitinde indirim konusu yapabileceklerdir. Bireysel emeklilik dışında kalan şahıs sigortaları için ödenen primlerin ise beyan edilen gelirin %5'ine kadar olan kısmı matrahın tespitinde indirim konusu yapılacaktır. Beyan edilen gelir olarak, yıllık gelir vergisi beyannamesinde yer alan indirimler ve geçmiş yıl zararları toplamından önceki tutar esas alınacaktır.

Bireysel emeklilik sistemi ile diğer şahıs sigortaları için ödenen primlerin birlikte olması halinde matrahtan indirim konusu yapılabilecek tutar beyan edilen gelirin %10'u ile sınırlı olacaktır. Bu durumda şahıs sigorta primleri için %5 oranındaki sınır ayrıca aranacaktır.

Örnek: Yıllık beyanname verecek olan bir mükellefin 2003 yılı matrahının tespitinde indirim konusu yapabileceği katkı payı ve prim tutarlarına ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.

Beyan Edilen Gelir 30.000.000.000 TL
Bireysel Emeklilik Sistemi Katkı Payı Ödemesi 0 TL
Şahıs Sigorta Primleri Ödemesi 2.400.000.000.TL

Asgari Ücretin Yıllık Tutarı 3.672.000.000.TL
Beyan Edilen Gelirin %10'u 3.000.000.000.TL
Beyan Edilen Gelirin %5'i 1.500.000.000.TL

Mükellef tarafından 2003 takvim yılında sigorta şirketine ödenen 2,4 milyar liralık prim tutarı, asgari ücretin yıllık tutarını aşmamakla birlikte, yıllık gelir vergisi beyannamesinde yer alan indirimler ve geçmiş yıl zararları toplamından önceki tutarın %5'ini aştığından gelir vergisi matrahından indirebilecek tutar 1,5 milyar lira olacaktır.

Bu örnekte mükellef tarafından ödenen 2,4 milyar lira bireysel emeklilik sistemine ilişkin katkı payı olsaydı, bu tutarın tamamı, elde edilen gelirin % 10'unu ve asgari ücretin yıllık tutarını aşmadığından, matrahın tespitinde indirim konusu yapılabilecekti.

Mükellefin eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri ve bunlar adına bireysel emeklilik sistemine ödenen prim ve katkı payları da yukarıda belirtilen sınırlamalar çerçevesinde indirim konusu yapılabilecektir.

Örnek: 2003 yılında ticari faaliyeti 40 milyar lira kar ve serbest meslek faaliyeti 10 milyar lira zararlar sonuçlanan bir mükellefin 2003 yılı matrahının tespitinde indirim konusu yapabileceği katkı payı ve prim tutarlarına ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.

Beyan Edilen Gelir 30.000.000.000 TL
Bireysel Emeklilik Sistemi Katkı Payı Ödemesi 2.500.000.000.TL
Şahıs Sigorta Primleri Ödemesi 400.000.000.TL
Küçük Çocuklar Adına Şahıs Sigorta Primi Ödemesi 1.000.000.000.TL

Asgari Ücretin Yıllık Tutarı 3.672.000.000.TL
Beyan Edilen Gelirin %10'u 3.000.000.000.TL
Beyan Edilen Gelirin %5'i 1.500.000.000.TL

Gerek bireysel emeklilik sistemi gerekse şahıs sigorta primleri için ödenen tutarlar ayrı ayrı değerlendirildiğinde beyan edilen gelirin % 10'u ve/veya % 5'i olarak belirlenmiş sınırların altında kalmakla birlikte, toplam indirim tutarı beyan edilen gelirin %10'u olan 3 milyar lira olacaktır. Bu örnekte, beyan edilen gelir 40 milyar lira olsaydı asgari ücretin yıllık tutarına ilişkin sınırlama nedeniyle indirim konusu yapılabilecek tutar 3.672.000.000.TL olacaktır.

Mükelleflerce ödenen prim ve katkı paylarının yıllık beyanname ile beyan edilen gelirden indirebilmesi için, bu prim ve katkı paylarının ücretin safi tutarının tespitinde ayrıca indirilmemiş olması gerekmektedir.

Mükellefin eşi ve çocuklarının ayrı beyanname vermeleri halinde, eş ve çocuklar adına ödenen prim ve katkı payları öncelikle kendi gelirlerinden indirilecektir.

3.3- 07/10/2001 Tarihinden Önce Akdedilen Poliçeler ile İlgili Primler

Kazanılmış haklarda herhangi bir kayba neden olmamak bakımından, 4697 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesinde, 07/10/2001 tarihinden önce akdedilmiş şahıs sigorta poliçeleri kapsamında ödenen primlerin vergi matrahının tespitinde indirimi ile ilgili olarak, Gelir Vergisi Kanununun 4697 sayılı Kanunla değişmeden önceki 63 ve 89 uncu madde hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla, söz konusu poliçelerle ilgili olarak ödenen primler açısından 147 ve 216 numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliğlerinde yapılan açıklamalar geçerli olacaktır.

07/10/2001 tarihinden önce akdedilmiş sigorta poliçeleri için Gelir Vergisi Kanununun 63/3 üncü maddesinde 4697 sayılı Kanunla değişiklik yapılmadan önceki hükümleri, 07/10/2001 tarihinden itibaren akdedilmiş sigorta poliçeleri için ise 4697 sayılı Kanunla değişik yeni hükümlerin uygulanması gerekmektedir. Aynı dönemde hem eski hem yeni akdedilmiş sigorta poliçeleri için ödenen primlerin ise birbiri ile ilişkilendirilmeksizin ayrı ayrı hükümlere göre değerlendirilmesi gerekmektedir.

Örneğin, bir kişinin 07/10/2001 tarihinden önce ve bu tarihten sonra düzenlenmiş şahıs sigorta poliçeleri için prim ödemesi halinde indirim konusu yapılacak prim tutarının belirlenmesinde öncelikle 07/10/2001 tarihinden önce düzenlenmiş olan şahıs sigorta poliçesi için ödenen primin dikkate alınması gerekmektedir. İndirilen bu tutarın o aydaki brüt ücretin % 5'inin altında kalması durumunda ise, % 5'e ulaşınca kadar 07/10/2001 tarihinden sonra düzenlenmiş olan şahıs sigorta poliçesi için ödenen primler indirim konusu yapılabilecektir.

4- İşverenler Tarafından Ücretliler Adına Ödenen Katkı Paylarının Ticari Kazancın Tespitinde İndirimi

Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin 9 numaralı bendinde yer alan hüküm işverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarının, ücretlerle ilişkilendirilmeksizin, ticari kazancın tespitinde gider olarak indirilmesine imkan tanımaktadır.

Bu kapsamda indirim konusu yapılabilecek tutar, ücretlinin elde ettiği ücretin %10'unu ve yıllık bazda asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır.

Gerek işverenler gerekse ücretliler tarafından ödenen ve vergi matrahının tespitinde dikkate alınan katkı paylarının toplamı, ücretlinin elde ettiği ücretin %10'unu ve yıllık bazda asgari ücretin yıllık tutarını (Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde belirlenen oran ve haddi) aşamayacaktır.

Hem işveren hem de ücretli tarafından katkı payı ödenmesi ve toplam tutarın yukarıda belirtilen sınırı aşması halinde, indirimin öncelikli olarak ücret matrahının tespitinde mi yoksa ticari kazancın tespitinde mi yapılacağı konusu taraflarca serbestçe belirlenebilecektir.

Örnek: Ücretlinin Kasım 2003 döneminde bireysel emeklilik sistemine ödediği katkı payı tutarı 300 milyon liradır. Bu tutarın yarısı işveren tarafından emeklilik şirketine ödenmektedir.

Aylık Brüt Ücret 2.000.000.000 TL

Bireysel Emeklilik Sistemi Katkı Payı Ödemesi (ücretli) 150.000.000.TL

Bireysel Emeklilik Sistemi Katkı Payı Ödemesi (işveren) 150.000.000.TL

Önceki Dönemlerde (Ocak-Ekim/2003) İndirim Konusu Yapılmış Toplam Tutar 600.000.000.TL
Asgari Ücretin Yıllık Tutarı 3.672.000.000.TL
Brüt Ücretin %10'u 200.000.000.TL
Brüt Ücretin %5'i 100.000.000.TL

Ödenen katkı payı toplam tutarı 300 milyon lira olmasına rağmen brüt ücretin %10'unun 200 milyon lira olması nedeniyle, hem işçi hem de işveren tarafından toplam indirilecek katkı payı tutarı 200 milyon lira olacaktır.

İndirimde ücret matrahının tespitine öncelik verilmesi durumunda, ücretli tarafından ödenen katkı payı 150 milyon lira Gelir Vergisi Kanununun 63/3 üncü maddesi uyarınca, ücretin safi tutarının tespitinde indirim konusu yapılacaktır. Aynı dönemde işveren tarafından ödenen tutarın sadece 50 milyon liralık kısmı ücretle ilişkilendirilmeksizin ticari kazancın tespitinde gider olarak indirilecektir. İşveren tarafından ödenen ancak Gelir Vergisi Kanununun 40/9 uncu maddesi uyarınca indirilemeyen 100 milyon lira ise ücret olarak vergilendirilmek suretiyle ticari kazancın tespitinde dikkate alınacaktır.

GİDER VERGİLERİ SİRKÜLERİ/2

Bireysel emeklilik şirketlerinin ve aracılarının banka ve sigorta muameleleri vergisi mükellefiyeti ve bunların elde ettikleri gelirlerin banka ve sigorta muameleleri vergisi karşısındaki durumu.

Tarihi : 17.03.2004
Sayısı: Gider Vergileri Kanunu-2 / 2004-2/ BSMV-1
İlgili olduğu maddeler : Gider Vergileri Kanunu Madde 28, 29, 30, 31.

1- Giriş:

4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu(1) ile kamu sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısı ve bireylere emeklilik dönemlerinde ek gelir sağlamak suretiyle refah düzeyinin yükseltilmesini amaçlayan bir emeklilik sistemi yürürlüğe konulmuştur. Bu düzenlemeye ilişkin olarak 4697 sayılı Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun(2) ile 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun(3) istisnalara ilişkin 29. maddesinde düzenleme yapılmıştır.

4632 sayılı Kanun uyarınca kurulan bireysel emeklilik şirketleri ve bireysel emeklilik aracılarının banka ve sigorta muameleleri vergisi uygulaması karşısındaki durumuna ilişkin açıklamalar, bu sirkülerin konusunu oluşturmaktadır.

2- Bireysel Emeklilik Şirketlerinin Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi Karşısındaki Durumu

6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 28 inci maddesinde; "Banka ve sigorta şirketlerinin 10.6.1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununa göre yaptıkları işlemler hariç olmak üzere, her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar banka ve sigorta muameleleri vergisine tabidir." hükmü yer almaktadır. Aynı Kanunun 30 uncu maddesinde banka ve sigorta muameleleri vergisi mükelleflerinin banka, banker ve sigorta şirketlerinin olduğu, 31 inci maddesinde ise, banka ve sigorta muameleleri vergisi matrahının 28 inci maddede yazılı paraların tutarı olacağı hükme bağlanmıştır.

4632 sayılı Kanun uyarınca münhasıran emeklilik sigortası faaliyeti için kurulan, ancak hayat ve ferdi kaza sigortaları dallarında da işlem yapabilen bireysel emeklilik şirketleri; 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu uygulamasında sigorta şirketleri kapsamında olduğundan, Gider Vergileri Kanununa göre istisna edilenler hariç olmak üzere yaptıkları her türlü işlemler sonucu lehe aldıkları paralar, banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi bulunmaktadır.

3- Bireysel Emeklilik Şirketlerinin Elde Etmiş Oldukları Gelirlerin Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi Uygulaması Karşısındaki Durumu

6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 28 inci maddesine göre; sigorta şirketlerinin 10.6.1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununa göre yaptıkları işlemler hariç olmak üzere, yapmış oldukları her türlü işlemler sonucu lehe kalan paralar, banka ve sigorta muameleleri vergisinin konusuna girmektedir.

Gider Vergileri Kanununun istisnalar ile ilgili hükümlerinin yer aldığı 29 uncu maddesinin (i) bendinde; “Emeklilik sözleşmeleri, hayat sigortaları (hayat sigortalarında ferdi kaza, hastalık sonucu malûliyet ve tehlikeli hastalıklar teminatlarının da ek teminat olarak verildiği sözleşmeler dahil) ve sağlık sigortaları ile ihracata ait nakliyat sigortalarında sözleşme ve poliçe üzerinden alınan paralar”, (t) bendinde; “Emeklilik yatırım fonlarının, sermaye piyasalarında yaptıkları işlemler nedeniyle elde ettikleri paralar”, (u) bendinde ise; “Banka ve sigorta şirketleri ile emeklilik şirketlerinin kuruluşlarında veya sermayelerini artırdıkları sırada çıkardıkları hisse senetlerinin itibari değerlerinin üzerinde elden çıkarılması sonucu kendi lehlerine kalan paralar”ın; banka ve sigorta muameleleri vergisinden istisna olduğu hükümleri yer almaktadır.

4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 7 nci maddesinde; bireysel emeklilik şirketleri tarafından katılımcıların sisteme ilk kez katılması sırasında ve yeni bir bireysel emeklilik hesabı açtırmaları halinde giriş aidatı talep edileceği, giriş aidatları bireysel emeklilik hesabına ödenen katkılardan ayrı olarak, katkı payı, fon varlıkları veya fon gelirleri üzerinden yönetim gideri ve fon işletim masrafı kesintisi yapılabileceği, bireysel emeklilik hesaplarından yapılacak her türlü kesintinin ve giriş aidatlarının emeklilik sözleşmesinde belirtilmesinin zorunlu olduğu hükmü yer almaktadır.

Bu hükümlere göre; bireysel emeklilik şirketlerinin yalnızca emeklilik sözleşmeleri üzerinden aldıkları paralardan oluşan gelirleri, bireysel emeklilik şirketine ait emeklilik yatırım fonlarının sermaye piyasalarından elde edeceği paralar ve emeklilik şirketlerinin kuruluşlarında veya sermayelerini artırdıkları sırada çıkardıkları hisse senetlerinin itibari değerlerinin üzerinde elden çıkarılması sonucu kendi lehlerine kalan paralar, banka ve sigorta muameleleri vergisinden istisna edilmektedir. Bireysel emeklilik şirketlerinin belirtilen istisnalar dışında yapmış oldukları her türlü işlemler dolayısıyla kendi lehlerine nakden veya hesaben almış oldukları paralar, banka ve sigorta muameleleri vergisine tabidir.

4- Bireysel Emeklilik Aracıları ve Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi

4632 sayılı Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu’nun 11 inci maddesinin verdiği yetkiye göre yayımlanan Bireysel Emeklilik Aracıları Hakkında Yönetmelikte(4) bireysel emeklilik aracıları; aracılık hizmetlerini bir sözleşmeye dayanarak, daimi bir surette şirketlerin emeklilik sözleşmelerine aracılık eden veya bunları şirket adına yapan gerçek kişiler olarak tanımlanmaktadır. Söz konusu yönetmelikte bireysel emeklilik aracılığı ise, bireysel emeklilik şirketleri tarafından katılımcılara sunulan emeklilik ürünlerinin tanıtımını, pazarlanmasını, satışını ve bireysel emeklilik sistemine ilişkin diğer aracılık hizmetlerini ifade etmektedir. Aynı yönetmelikte, bireysel emeklilik aracılarının hiçbir surette giriş aidatı, katkı payı veya benzeri adlar altında tahsilat yapamayacakları hüküm altına alınmıştır.

Bilindiği üzere; sigorta acentelerinin banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi olmaları, poliçe tanzimine veya tahsilata yetkili olup olmamalarına bağlıdır. Bireysel emeklilik aracılarının da banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi olmaları, poliçe tanzimine veya tahsilata yetkili olup olmadıklarına bağlı bulunmaktadır. Bu nedenle, bireysel emeklilik şirketleri nam ve hesabına bireysel emeklilik katılımcıları ile sözleşme yapmak veya tahsilat yapmak konusunda, bireysel emeklilik şirketleri tarafından bireysel emeklilik aracılarına yetki verilmiş olması halinde; banka ve sigorta muameleleri vergisi mükellefi olacaklar ve bireysel emeklilik aracıları tarafından yapılan her türlü muameleler dolayısı ile lehe alınan paralar banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi tutulacaktır. Duyurulur.

(1) 07/04/2001 tarihli ve 24366 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

(2) 10/07/2001 tarihli ve 24458 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

- (3) 23/07/1956 tarihli ve 9362 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.
(4) 03.03.2004 tarihli ve 25391 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Osman ARIOĞLU0020
Bakan a. Gelirler Genel Müdürü

**SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN 03/06/2005 TARİH ve 22/719
SAYILI KURUL KARARI**

No: 22/719

Kabul ve Yürürlüğe Giriş Tarihi: 03.06.2005

Emeklilik yatırım fonlarında, "Emeklilik Yatırım Fonlarının Kuruluş ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik"ın 41'inci maddesi çerçevesinde hesaplanan ek kayda alma ücretlerinin Kurulumuzun Seri:VII, No:10 sayılı "Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliği"nin Artırım Giderleri başlıklı 32'nci maddesi hükmüne paralel olarak;

- 1- Ek kayda alma ücretinin doğduğu andan itibaren hesaplanan pay başına düşen ücretin, katılımcılara gönderilen hesap ekstrelerinde, fonların sürekli bilgilendirme formlarında, emeklilik şirketlerinin internet sitelerinde ve bunların yanı sıra emeklilik şirketlerinin uygun gördüğü, katılımcıların haberdar edilmesini temin edecek her türlü vasıta ile katılımcıların bilgilendirilmesi kaydıyla yeni pay satın alan katılımcılardan alım fiyatı farkı olarak tahsil edilerek fon malvarlığına dahil edilmesi ve eş zamanlı olarak karşılık ayrılması suretiyle ödeme tarihinde ek kayda alma ücretinin fon malvarlığından söz konusu karşılıklar kullanılarak ödenmesinin mümkün olduğu,
- 2- Ek kayda alma ücretlerinin tamamen kurucular tarafından da karşılanabileceği,
- 3- Kurulumuz karar tarihinden itibaren söz konusu ücretin yeni pay alan katılımcılardan tahsil edilmeksizin doğrudan fon malvarlığından karşılanması yönündeki uygulamalara son verilmesi gerektiğine karar verilmiştir.

**SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN 30/06/2005 TARİH ve 26/843
SAYILI KURUL KARARI**

No: 26/843

Kabul ve Yürürlüğe Giriş Tarihi: 30.06.2005

**EMEKLİLİK YATIRIM FONLARININ BORSA YATIRIM FONU KATILMA BELGESİ ALABİLMESİNE
YÖNELİK DUYURU**

28.02.2002 tarih ve 24681 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Emeklilik Yatırım Fonlarının Kuruluş ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik"ın 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (h) bendi uyarınca, borsa yatırım fonu katılma belgelerinin emeklilik yatırım fonlarının portföylerine dahil edilebilmesi mümkün olup, bu kapsamda yapılacak işlemlerde Yönetmelik'in 21. maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde yer alan sınırlamalara uyulması şarttır.

Borsa yatırım fonu katılma belgelerinin birincil piyasa işlemleri kapsamında yapılan hisse senetleri ve/veya katılma belgesi işlemleri sonucunda, emeklilik yatırım fonunun portföy yapısında Yönetmelik'in 21. maddesinin birinci fıkrasının (a), (c), (d), (e), (f) ve (g) bentleri hükümleri ile portföye dahil edilebilecek borsa yatırım fonu katılma belgelerine ilişkin sınırlamalara aykırı durumların ortaya çıkması halinde, birincil piyasa işlemlerine yönelik olarak gereken emirlerin yetkilendirilmiş katılımcıya iletilmesi ve söz konusu aykırılıkların aynı işgünü içerisinde ortadan kaldırılması şartlarıyla, (a), (c), (d), (e), (f) ve (g) bentleri hükümleri ile portföye dahil edilebilecek borsa yatırım fonu katılma belgelerine ilişkin sınırlamalar uygulanmaz.

SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN 17/02/2006 TARİH ve 8/172 SAYILI KURUL KARARI

No: 8/172

Kabul ve Yürürlüğe Giriş Tarihi: 17.02.2006

I.Genel İlkeler

Sermaye piyasası mevzuatında, opsiyon sözleşmeleri, emeklilik yatırım fonu portföyüne alınabilecek türev araçlar arasında sayılmasına rağmen; mevcut durumda Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası A.Ş. (VOB) bünyesinde opsiyon sözleşmelerinin işlem görmediği dikkate alınarak, bu aşamada opsiyon sözleşmelerinin emeklilik yatırım fonu portföylerine dahil edilmemesi gerekmektedir.

VOB bünyesinde işlem gören ürünlere dayalı olarak borsa dışında vadeli işlem sözleşmelerine taraf olunması mümkün değildir.

II. Emeklilik yatırım fonlarının portföylerine dahil edecekleri vadeli işlem sözleşmeleri ile ilgili olarak;

Genel İlkeler:

- Emeklilik yatırım fonları, riskten korunma ilkesi çerçevesinde vadeli işlem sözleşmelerine ilişkin işlemlerde yalnızca kısa pozisyon sahibi olabilirler. Uzun pozisyon sahibi olmak, yalnızca daha önce alınmış bir kısa pozisyonun kapatılması amacıyla mümkündür.

- Borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda ve/veya borsa dışında işlem gören vadeli işlem sözleşmeleri emeklilik yatırım fonları portföylerine dahil edilebilir. Şu kadar ki;

o Borsa dışında taraf olunan vadeli işlem sözleşmeleri nedeniyle maruz kalınan açık pozisyon miktarı fon net varlık değerinin %10'unu geçemez.

o Borsa dışında işlem gören vadeli işlem sözleşmelerinde, sözleşmenin karşı tarafı olan kurumun, bulunduğu ülke yetkili otoritelerince denetim ve gözetime tabi finansal bir kurum (banka, aracı kurum v.b.) olması zorunludur.

o Borsa dışında taraf olunan vadeli işlem sözleşmelerinin, günlük olarak güvenilir ve doğrulanabilir bir yöntemle değerlemeye tabi tutulması ve bu sözleşmelerin istenildiği an makul değeri üzerinden satılabilir, tasfiye edilebilir veya ters pozisyon alınarak kapatılabilir nitelikte olması gereklidir.

Vadeli İşlem Pozisyon Limiti:

- Vadeli işlem sözleşmelerine taraf olunması nedeniyle maruz kalınan ve Ek'de yer alan örneğe göre hesaplanan toplam açık pozisyon miktarı fon net varlık değerini aşamaz.

- Açık pozisyon tutarı hesaplanırken öncelikle her bir sözleşme bazında ters işlemle kapatılmamış kısa pozisyonların sayısı, uzlaşma fiyatı ve sözleşme büyüklüğü dikkate alınır.

- Açık pozisyon tutarı hesabına İMKB Tahvil ve Bono Piyasası Kesin Alım Satım Pazarında yapılan ileri valörlü işlemler dahil değildir.

Riskten Korunma:

- Riskten korunma ilkesi çerçevesinde korunmak istenen araçlarla kısa pozisyon alınan varlık arasında menkul türü açısından uyum olmalı ve aralarında yeterli bir korelasyon bulunmalıdır.

- Yeterli korelasyonun, vadeli işlem sözleşmesinin vade sonuna kadar devam etmesi şarttır. Kısa pozisyon alınan varlık ile korunan araç arasındaki korelasyonun sözleşme süresi içerisinde yeterli olmaması durumunda, kısa pozisyonunun kapatılması gereklidir.

Raporlama ve Kamuyu Aydınlatma:

- Emeklilik yatırım fonu portföylerine dâhil edilecek vadeli işlem sözleşmeleri ile ilgili genel ilkelerin (hangi tür vadeli işlem sözleşmelerine taraf olunacağı, sözleşmelere konu varlıkların nasıl belirleneceği, olası riskler, varsa toplam açık pozisyon miktarının fon net varlık değerine oranı için belirlenen üst limit, borsa dışında taraf olunan vadeli işlem sözleşmelerine ilişkin değerlendirme ilkeleri vs.) fon kurulu kararı ile belirlenmesi ve bu ilkelere izahname ve sürekli bilgilendirme formunda yer verilmesi gereklidir.

- Portföye alınacak vadeli işlem sözleşmeleri ile ilgili genel risk yönetim prosedürlerinin fon kurulu

kararı ile yazılı olarak belirlenmesi gereklidir.

- Vadeli işlem sözleşmelerinin portföye dahil edilmesine ve portföyden çıkarılmasına yönelik olarak yapılan her işlemde; işlemin gerekçesi, tutarı, vadesi, sözleşmeye konu varlık, maruz kalınan açık pozisyon miktarının fon net varlık değerine oranı, fonun risk profili açısından bu sözleşmeye taraf olmanın muhtemel sonuçları, borsa dışı bir sözleşmeye taraf olunması halinde kullanılan değerlendirme ilkeleri gibi detaylı bilgiler portföy yöneticisi nezdinde tutulur.

Değerleme:

- Vadeli işlem sözleşmeleri nedeniyle teminat olarak verilen varlıklar portföy tablosundan çıkarılmadan aynı şekilde değerlendirilmeye devam edilmelidir.

- Vadeli işlem sözleşmelerinde değerlendirme günü itibarıyla oluşan kar veya zarar portföy tablosunda yer alan teminatlara eklenir ve düşülür.

- Vadeli işlem sözleşmeleri nedeniyle oluşan kar ve zarar teminatlara ilişkilendirileceği için portföy tablosunda vadeli işlem sözleşmelerinin değeri sıfır olarak gösterilir.

- Portföy tablosunda kapatılmamış vadeli işlem sözleşmeleri kısa ve uzun pozisyon başlığı altında gösterilir.

GELİR VERGİSİ SİRKÜLERİ/59 (İlgili Maddeler)

Tarih 23/02/2007

Sayı GVK-59/2007-3/ Bireysel Emeklilik Sistemi-2

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Gelir İdaresi Başkanlığı

Konusu : Bireysel emeklilik sistemi ve diğer şahıs sigortalarına ödenen katkı payları ve primlerin vergi mevzuatı karşısındaki durumu ve poliçelerin devri

Tarihi : 23 /02/2007

Sayısı : GVK-59/2007-3/ Bireysel Emeklilik Sistemi-2

İlgili olduğu maddeler: Gelir Vergisi Kanunu Madde 22, 23, 25, 40, 63, 75, 86, 89, 94, 4697 Sayılı Kanun Geçici Madde 1, Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu Madde 1, 2

İlgili olduğu kazanç türleri: Ticari Kazanç, Ücret, Menkul Sermaye İradı

1. Giriş

Bireysel emeklilik sistemi ve şahıs sigortaları için ödenen katkı payı ve primlerinin gelir vergisi karşısındaki durumuna ilişkin açıklamalar, 3 seri numaralı Gelir Vergisi Sirkülerinde yapılmıştır.

07/10/2001 tarihinden önce düzenlenen şahıs sigorta poliçelerinin devredilmesi halinde, devralan kişiye yapılan ödemelerin vergilendirilmesi ile işverenlerce bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarının gider olarak indirimi ve ölüm, maluliyet ve benzeri risklere karşı yapılan riziko teminatları ile birikimli teminatların aynı poliçede (karma poliçe) gösterilmesi halinde vergilemenin nasıl yapılacağına ilişkin açıklamalar bu sirkülerin konusunu oluşturmaktadır.

3. İşverenler Tarafından Ücretliler Adına Ödenen Katkı Paylarının Ticari Kazancın Tespitinde İndirimi

Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin (9) numaralı bendinde yer alan hüküm, işverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarının, ücretlerle ilişkilendirilmeksizin, ticari kazancın tespitinde gider olarak indirilmesine imkan tanımaktadır.

Bu kapsamda indirim konusu yapılabilecek tutar, ücretlinin elde ettiği ücretin %10'unu ve yıllık bazda asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır.

Bu madde kapsamında yapılacak indirim, işverenler tarafından hizmetlilerine yönelik olarak sadece bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarını içermekte olup, diğer şahıs sigorta primlerini içermemektedir.

İşverenlerce ödenen diğer şahıs sigorta primleri, işle ilgili olarak ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen ücret kapsamında olduğundan, Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin (1) numaralı bendi çerçevesinde genel gider olarak her hangi bir tutar ve oran sınırlaması olmaksızın indirim konusu yapılabilecektir. Öte yandan, söz konusu primler, ödendiği ayda elde edilen ücretin % 5'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşmamak üzere hizmet erbabının safi ücret tutarının belirlenmesi sırasında indirim konusu yapılabilecektir.

Duyurulur.

Osman ARIOĞLU
Gelir İdaresi Başkanı

**193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNUNUN 94 ÜNCÜ MADDESİNDE
YER ALAN TEVKİFAT NİSPETLERİ HAKKINDAKİ KARAR İLGİLİ
MADDELER**

MADDE 1 - 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinde yer alan kazanç ve iratlardan yapılacak vergi tevkifat oranları aşağıdaki şekilde yeniden tespit edilmiştir.

15. a) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinin (a) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından % 15,

b) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinin (b) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından % 10,

c) (Mülga bent: 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Yer Alan Bazı Tevkifat Nispetlerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar (R.G.-6/09/2012/28403-2012/3571) m.1)

16. (Ek bent: 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Yer Alan Bazı Tevkifat Nispetlerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar (R.G.-6/9/2012/28403-2012/3571) m.1) a) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (16) numaralı bendinin (a) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından % 15,

b) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (16) numaralı bendinin (b) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından % 10,

c) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (16) numaralı bendinin (c) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından % 5.

Karar'ın			
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi	Son Değişiklik Tarihi
2009/14592	12.01.2009	03.02.2009	22.12.2021
Karar'ın Yayımlandığı Resmi Gazete'nin			
Numarası		Tarihi	
27130		03.02.2009	

GELİR VERGİSİ SİRKÜLERİ/83

Tarih 04/07/2012

Sayı GVK-83/2012-5/Bireysel Emeklilik Sistemi-3

T.C.

MALİYE BAKANLIĞI

Gelir İdaresi Başkanlığı

Gelir Vergisi Sirküleri/83

Konusu : Bireysel emeklilik sistemi ve diğer şahıs sigortalarından ayrılanlara yapılan ödemeler üzerinden kesilen vergilerin anaparaya isabet eden kısmının red ve iade işlemleri

Tarihi : 04/07/2012

Sayısı : GVK-83/2012-5/Bireysel Emeklilik Sistemi-3

İlgili olduğu maddeler : Gelir Vergisi Kanunu Madde 75, 94, 6327 Sayılı Kanun Geçici Madde 1

İlgili olduğu kazanç türleri : Menkul Sermaye İradı

1. Giriş

29/6/2012 tarihli ve 28338 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun geçici 1 inci maddesinde yer alan düzenlemelere ilişkin açıklamalar bu Sirkülerin konusunu oluşturmaktadır.

2. Yasal Düzenleme

6327 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki bent ile maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"15. Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından;

- a) On yıldan az süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlara ödenen irat tutarları,
- b) On yıl süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlar ile vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara ödenen irat tutarları."

"16. Bireysel emeklilik sisteminden;

a) On yıldan az süreyle katkı payı ödeyerek ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),

b) On yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),

c) Emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.)."

"Bu maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinde yer alan irat tutarı; varsa fesih ve iştirak kesintisi indirilmeden önceki birikim tutarından, yatırıma yönlendirilen tutar indirilerek bulunur. Aynı fıkranın (16) numaralı bendinde yer alan irat tutarı; hak kazanılan Devlet katkısı ve getirileri dahil ödemeye konu toplam birikim tutarından, (varsa ertelenmiş giriş aidatı indirilmeksizin) ödenen katkı payları ve Devlet katkısının hak edilen kısmı indirilerek bulunur."

Anılan Kanunun 29/8/2012 tarihinde yürürlüğe girecek olan geçici 1 inci maddesi aşağıdaki gibidir;

"GEÇİCİ MADDE 1- (1) 7/10/2001 tarihinden sonra akdedilmiş bireysel emeklilik ve şahıs sigorta poliçeleri ile ilgili olarak bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce emeklilik ve sigorta şirketleri tarafından yapılan ödemeler üzerinden tevkif edilerek ödenen vergilerin, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesine bu Kanunla eklenen dördüncü fıkra hükmüne göre belirlenen menkul sermaye iradı üzerinden bu Kanunun yayımlandığı tarihte yürürlükte olan orana göre hesaplanan tutarı aşan kısmı, bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde hak sahiplerince tevkifatın yatırıldığı vergi dairelerine başvurulması ve dava açılmaması veya açılmış davalardan vazgeçilmesi şartıyla, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun düzeltmeye ilişkin hükümleri uyarınca red ve iade edilir. Bu kapsamda açılan davalardan vazgeçilmesi durumunda, idarece de açılmış davalar sürdürülmez, taraflarca herhangi bir masraf ve vekalet ücreti talep edilemez.

(2) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir."

3. Anapara Tutarları Üzerinden Yapılmış Olan Kesintilerin Red ve İade İşlemleri

6327 sayılı Kanunun 6 ncı ve 9 uncu maddelerinin Gelir Vergisi Kanununun 75 inci ve 94 üncü maddelerinde değişiklik yapan hükümleri ile 29/8/2012 tarihinden itibaren emeklilik ve sigorta şirketleri tarafından bireysel emeklilik ve şahıs sigorta poliçeleriyle ilgili yapılan ödemelerde sadece irat tutarları üzerinden tevkifat yapılması uygulamasına geçilmektedir.

6327 sayılı Kanunun 29/8/2012 tarihinde yürürlüğe girecek olan geçici 1 inci maddesine göre, 7/10/2001 tarihinden sonra akdedilmiş bireysel emeklilik ve şahıs sigorta poliçeleriyle ilgili olarak anılan geçici maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce emeklilik ve sigorta şirketleri tarafından yapılan anapara tutarları dahil ödemeler üzerinden tevkif edilerek ilgili vergi dairesine ödenen vergilerden irat tutarına isabet eden tutarı aşan kısım, hak sahiplerince tevkifatın yatırıldığı vergi dairesine müracaat edilmesi halinde 29/8/2012 tarihinden itibaren red ve iade edilebilecektir.

Bu iadenin yapılabilmesi için;

- Hak sahiplerince tevkifatın yatırıldığı vergi dairesine müracaat edilmesi,
- Müracaatın 29/8/2013 tarihinden önce yapılması,
- Tevkifat uygulaması nedeniyle dava açılmaması veya açılmış olan davalardan vazgeçilmesi, gerekmektedir.

Bu nedenle, hak sahipleri tarafından davanın görüldüğü yargı merciine göre,

- Vergi Mahkemesi nezdinde görülmekte olan davalar için ilgili Vergi Mahkemesine,
- Bölge İdare Mahkemesi nezdinde itiraz yoluna gidilmiş olan davalar için ilgili Bölge İdare Mahkemesi Başkanlığına,
- Danıştay nezdinde temyiz edilmiş olan davalar için Danıştay Başkanlığına

sürmekte olan davaya ilişkin bilgileri ihtiva eden bir feragat dilekçesiyle başvurularak, söz konusu davadan feragat edilmesi ve feragat edildiğini gösterir şerhli dilekçe örneğinin veya bu belge temin edilemediği takdirde mahkemenin feragat nedeniyle davanın reddine dair vereceği karar örneğinin red ve iade talebiyle birlikte ilgili vergi dairesine ibraz edilmesi gerekmektedir. Ayrıca, red ve iade başvurularında ilgili sigorta/emeklilik şirketi tarafından tanzim edilen hayat sigortası/bireysel emeklilik poliçesinin bir örneği ile düzenlenmiş olan poliçenin başlangıç ve bitiş tarihleri ile yapılan kesintileri gösteren belgelerin bir örneğinin de ibraz edilmesi gerekmektedir. İlgili vergi dairesine daha önceki tarihlerde yaptıkları başvurularda söz konusu belgeleri teslim etmiş olan mükelleflerin tekrar belge ibraz etmelerine gerek bulunmamaktadır.

Hak sahiplerince bu kapsamda açılan davalardan vazgeçilmesi durumunda, idarece de açılmış davalar sürdürülmeyecek ve taraflarca herhangi bir masraf ve vekalet ücreti talep edilmeyecektir.

Hak sahiplerince yapılan red ve iade talepleri, başvuruda eksiklik bulunmaması koşuluyla, Vergi Usul Kanununun düzeltme zamanaşımı hükümleri dikkate alınarak yerine getirilecektir. Hak sahiplerince daha önceki bir tarihte ilgili vergi dairesine düzeltme başvurusunda bulunulmuş olması halinde, düzeltme zamanaşımı hükümlerinin uygulanmasında bu başvuru tarihi dikkate alınacaktır. Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesine 6327 sayılı Kanunla eklenen fıkra hükmü gereği red ve iade işlemlerine esas irat tutarı; şahıs sigortaları kapsamında yapılan ödemelerde varsa fesih ve iştirak kesintisi indirilmeden önceki birikim tutarından, yatırıma yönlendirilen tutar indirilerek, bireysel emeklilik sistemi kapsamında yapılan ödemelerde ise ödemeye konu toplam birikim tutarından,

(varsa ertelenmiş giriş aidatı indirilmeksizin) ödenen katkı payları indirilerek hesaplanacaktır.

Hesaplanan irat tutarına isabet eden vergi;

- on yıl süreyle prim, aidat veya katkı payı ödemediği ayrılanlara yapılan ödemeler için %15,
 - on yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile diğer sandık ve sigortalardan on yıl süreyle prim veya aidat ödeyenlere ve vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemeler için %10,
 - bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemeler için %5
- oranı dikkate alınmak suretiyle tespit edilecektir. İrat tutarına isabet eden vergi tutarını aşan, diğer bir ifadeyle irat hesaplandıktan sonra kalan anapara tutarına isabet eden tevkif edilmiş ve ödenmiş vergi tutarı 29/8/2012 tarihinden itibaren hak sahiplerine red ve iade edilebilecektir.

Duyurulur.

Mehmet KİLCİ
Gelir İdaresi Başkanı

GELİR VERGİSİ SİRKÜLERİ/85

T.C.

MALİYE BAKANLIĞI

Gelir İdaresi Başkanlığı

Gelir Vergisi Sirküleri/85

Konusu: Bireysel emeklilik sistemi ve şahıs sigortalarına ödenen katkı payı ve primlerin vergi matrahının tespitinde indirimi ve elde edilen gelirlerin vergilendirilmesi

Tarihi: 23/10/2012

Sayısı: GVK-85/2012-7/Bireysel Emeklilik Sistemi-4

1. Giriş

29/6/2012 tarihli ve 28338 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişiklikler nedeniyle, bireysel emeklilik sistemi ve şahıs sigortalarına ilişkin ödenen katkı payı ve primlerin vergi matrahının tespitinde indirim konusu yapılması ve elde edilen gelirlerin vergilendirilmesine yönelik açıklamalar bu sirkülerin konusunu oluşturmaktadır.

2. Yasal Düzenlemeler

6327 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununun 22, 40, 63, 75, 86, 89, 94 üncü maddelerinde değişiklikler yapılmıştır. Anılan Kanunun 3, 6, 7 ve 9 uncu maddeleriyle Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişiklikler 29/8/2012 tarihinde yürürlüğe girmiş olup; 4, 5 ve 8 inci maddeleriyle Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişiklikler ise 1/1/2013 tarihinde yürürlüğe girecektir.

3. Elde Edilen Gelirlerde İstisna Uygulaması

6327 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununun 22 nci maddesinde yapılan değişiklik sonucunda; Türkiye'de kain ve merkezi Türkiye'de bulunan sigorta şirketlerince tek primli yıllık gelir sigortalarına ilişkin yapılan ödemelerin tamamı gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Bu düzenlemeyle, bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlara yapılan ödemeler, Türkiye'de kain ve merkezi Türkiye'de bulunan diğer sigorta şirketlerinden on yıl süreyle prim ödeyenlere yapılan ödemeler ile bireysel emeklilik sistemi veya şahıs sigortalarından vefat, maluliyet ve tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelere ilişkin istisna uygulamasına ise 29/8/2012 tarihi itibarıyla son verilmiştir.

4. Menkul Sermaye İradının Tespiti

6327 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinde yapılan değişiklikler uyarınca;

- Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından;
 - a) On yıldan az süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlara ödenen irat tutarları,
 - b) On yıl süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlar ile vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara ödenen irat tutarları,
- Bireysel emeklilik sisteminden;
 - a) On yıldan az süreyle katkı payı ödeyerek ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),
 - b) On yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında

bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),

c) Emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.), menkul sermaye iradı olarak tanımlanmıştır. Anılan maddeye eklenen fıkra hükmü gereği irat tutarı;

- Şahıs sigortaları kapsamında yapılan ödemelerde varsa fesih ve iştirak kesintisi indirilmeden önceki birikim tutarından, yatırıma yönlendirilen tutar indirilerek,
- Bireysel emeklilik sistemi kapsamında yapılan ödemelerde ise hak kazanılan Devlet katkısı ve getirileri dahil ödemeye konu toplam birikim tutarından, (varsa ertelenmiş giriş aidatı indirilmeksizin) ödenen katkı payları ve Devlet katkısının hak edilen kısmı indirilerek hesaplanacaktır.

Bireysel emeklilik sisteminde katılımcılara emeklilik şirketleri tarafından yönetim gider kesintisi iadesi, katkı payı ödemesi ve benzeri şekilde gerçekleştirilen ve birikim tutarına dahil edilmesi gereken bonus ödemeleri ile gecikme cezaları, katılımcı tarafından ödenen katkı payı mahiyeti taşımadıklarından, bu tutarların irat olarak kabul edilmesi gerekmektedir.

Dövize endeksli birikimli hayat sigortalarında, irat tutarının hesaplanmasında anapara kur farkları irat tutarına dahil edilecek olup, yatırıma yönlendirilen tutarın tespitinde yatırıma yönlendirme tarihindeki kurun esas alınması gerekmektedir.

Diğer taraftan, bireysel emeklilik sistemindeki katılımcının bir emeklilik şirketi nezdindeki bireysel emeklilik sözleşmesine ilişkin birikimlerini diğer emeklilik şirketine veya aynı emeklilik şirketinde diğer bir sözleşmeye aktarması halinde, birikimlerin devredildiği yeni emeklilik şirketinden ayrılmaya veya birikimlerin devrolunduğu sözleşmenin sona erdirilmesine bağlı olarak yapılan ödemelerde, her bir emeklilik şirketi nezdindeki birikimler içinde yer alan katkı payı ve irat tutarlarının ayrı ayrı hesap edilerek toplam katkı payı ve irat tutarının hesaplanması gerekmektedir. Bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdindeki şahıs sigorta poliçelerinin bireysel emeklilik sistemine aktarılması durumunda da irat tutarları aynı şekilde hesaplanacaktır.

5. Gelir Vergisi Tevkifatı Uygulaması

6327 sayılı Kanunla değişik Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (15) ve (16) numaralı bent hükümleri uyarınca, tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri, birikimli şahıs sigortaları, emeklilik ve sigorta şirketleri ise, bireysel emeklilik sözleşmeleri dolayısıyla yaptıkları ödemelerde irat tutarları üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapmak durumundadır.

Bakanlar Kurulunun 12/1/2009 tarihli ve 2009/14592 sayılı Kararnamesinin eki Kararda değişiklik yapan 6/9/2012 tarihli ve 2012/3571 sayılı Kararı uyarınca, 29/8/2012 tarihinden itibaren yapılacak ödemeler için geçerli olmak üzere,

- Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından;
- a) On yıldan az süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlara ödenen irat tutarları üzerinden %15,
- b) On yıl süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlar ile vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara ödenen irat tutarları üzerinden %10,
- Bireysel emeklilik sisteminden;
- a) On yıldan az süreyle katkı payı ödeyerek ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.) üzerinden %15 ,
- b) On yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.) üzerinden %10,
- c) Emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.)

üzerinden %5,"

oranında gelir vergisi tevkifatı yapılacaktır.

6327 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununun 22 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında yapılan ve 29/8/2012 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren değişiklik uyarınca, tevkifata tabi irat tutarlarına herhangi bir istisna uygulanması söz konusu değildir.

Katılımcı tarafından hak kazanılmaması nedeniyle Devlet katkılarının ve bunlara isabet eden irat tutarlarının Hazine'ye geri ödenmesi durumunda, söz konusu Devlet katkısı tutarlarına isabet eden irat tutarları üzerinden tevkifat yapılmayacaktır.

5.1. Yıllık Gelir Sigortası Ödemelerinde ve Programlı Geri Ödemelerde Tevkifat Uygulaması

Birikimli veya karma bir hayat sigortası ürününün prim ödeme dönemi tamamlandıktan sonra hak sahibine toplu para ödemek yerine, oluşmuş toplu para üzerinden düzenli gelir vermek üzere yapılan yıllık gelir (annuity) ödemelerinde, Hazine Müsteşarlığı tarafından tasdiklenmiş "tarifeler" in teknik esaslarına göre hesaplanan yıllık gelir ödemelerinin içerdiği irat tutarı üzerinden tevkifat yapılacaktır. Yapılan yıllık gelir ödemeleri içerisindeki irrattan arta kalan kısım (yatırıma yönlendirilen tutarın yıllık gelir ödemeleri içindeki kısmı), toplam yatırıma yönlendirilen tutara ulaştıktan sonra müteakip yıllık gelir ödemelerinin tamamı irat olarak dikkate alınacaktır.

Bireysel emeklilik sisteminde emeklilik hakkını elde eden katılımcılara toplu para ödemek yerine oluşmuş toplu para üzerinden düzenli gelir vermek üzere, Hazine Müsteşarlığı tarafından tasdiklenmiş "emeklilik gelir planları" çerçevesinde, programlı geri ödeme kapsamında yapılan ödemelerde de ödemelerin içerdiği irat tutarı üzerinden tevkifat yapılacaktır.

6. Elde Edilen Gelirin Yıllık Beyanname ile Beyanı

6327 sayılı Kanunla değişik Gelir Vergisi Kanununun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (a) alt bendinde yer alan hükme göre, bireysel emeklilik sistemi ve şahıs sigortalarından elde edilen ve tevkifata tabi tutulan iratların tutarı ne olursa olsun yıllık beyanname ile beyan edilmeyecektir.

7. İşverenler Tarafından Ücretliler Adına Bireysel Emeklilik Sistemine Ödenen Katkı Paylarının Ticari Kazancın Tespitinde İndirimi

6327 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle değişik Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (9) numaralı bendinde yer alan hüküm, işverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarının, **ücretle ilişkilendirilmeksizin**, ticari kazancın tespitinde gider olarak indirilmesine imkan tanımaktadır.

Bu kapsamda indirim konusu yapılabilecek tutarın toplamı, ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır. Gerek işverenler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları, gerekse Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi kapsamında indirim konusu yapılacak şahıs sigortaları prim ödemelerinin toplam tutarı, ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını da aşamayacaktır.

Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (9) numaralı bendi kapsamında yapılacak indirim, işverenler tarafından hizmet erbabına yönelik olarak sadece bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarını içermekte olup, şahıs sigorta primlerini içermemektedir.

İşverenlerce ödenen şahıs sigorta primleri, işle ilgili olarak ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen ücret kapsamında olduğundan, Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin (1) numaralı bendi çerçevesinde genel gider olarak her hangi bir tutar ve oran sınırlaması olmaksızın indirim konusu yapılabilecektir.

Hem işveren tarafından bireysel emeklilik sistemine katkı payı ödenmesi hem de ücretli tarafından şahıs sigortalarına prim ödemesinin bulunması ve bunların toplam tutarının yukarıda belirtilen sınırı aşması halinde, indirimin öncelikli olarak ücret matrahının tespitinde mi yoksa ticari kazancın tespitinde mi yapılacağı konusu taraflarca, mükerrer indirimine izin verilmeksizin, serbestçe belirlenebilecektir.

Örnek: Ücretlinin Kasım 2013 döneminde şahıs sigortalarına yaptığı prim ödemelerinin tutarı 200

TL'dir. Bu tutara ilave olarak ücretli tarafından 150 TL, işveren tarafından 150 TL olmak üzere bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payı tutarı 300 TL'dir.

Ücretli tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payı tutarı olan 150 TL hiçbir surette vergiye tabi ücret matrahından indirilemeyecektir.

Bu verilere göre;

Aylık Brüt Ücret	2.000 TL
Şahıs Sigortalarına Yapılan Prim Ödemesi (ücretli)	200 TL
Bireysel Emeklilik Sistemi Katkı Payı Ödemesi (işveren)	150 TL
Önceki Dönemlerde (Ocak-Ekim/2013) İndirim Konusu Yapılmış	600 TL
Toplam Tutar (Varsayılan)	
Brüt Ücretin % 15'i	300 TL

İşverence ödenen katkı payı ile ücretli tarafından ödenen primlerin toplam tutarı 350 TL olmasına rağmen brüt ücretin %15'inin 300 TL olması nedeniyle, işçi ve işveren tarafından toplam indirilecek katkı payı tutarı 300 TL olacaktır.

İndirimde ücret matrahının tespitine öncelik verilmesi durumunda, ücretli tarafından ödenen prim tutarı 200 TL Gelir Vergisi Kanununun 63/3 üncü maddesi uyarınca, ücretin safi tutarının tespitinde indirim konusu yapılacaktır. Aynı dönemde işveren tarafından ödenen katkı payı tutarının ise sadece 100 TL'lik kısmı ücretle ilişkilendirilmeksizin ticari kazancın tespitinde gider olarak indirilecektir. İşveren tarafından ödenen ancak Gelir Vergisi Kanununun 40/9 uncu maddesi uyarınca indirilemeyen 50 TL ise ücret olarak stopaj yoluyla vergilendirilmek suretiyle ticari kazancın tespitinde dikkate alınabilecektir. Asgari ücretin yıllık tutarı ayrıca dikkate alınacaktır.

Katkı paylarının ticari kazancın tespitinde dikkate alınabilmesi için; bireysel emeklilik şirketlerinin 4632 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde yer alan hüküm uyarınca emeklilik branşında ruhsat almış şirketlerden olması gerekmektedir.

8. Ödenen Katkı Payı ve Primlerin Vergi Matrahının Tespitinde İndirim Konusu Yapılması

8.1. Bireysel Emeklilik Sistemine Ödenen Katkı Paylarının Ücret Matrahından ve Yıllık Beyannameyle Beyan Edilecek Gelirlerden İndirimi

6327 sayılı Kanunun 5 ve 8 inci maddeleriyle Gelir Vergisi Kanununun 63 ve 89 uncu maddelerinde yapılan değişiklikler uyarınca, 1/1/2013 tarihinden itibaren, ücretliler için vergiye tabi ücret matrahının; yıllık beyanname veren mükellefler için vergi matrahlarının tespitinde bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları indirim konusu yapılamayacaktır.

Söz konusu hükümler 1/1/2013 tarihinde yürürlüğe gireceğinden, anılan tarihten önceki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak ücretliler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları 3 sıra no.lu Gelir Vergisi Sirkülerinde yapılan açıklamalara göre sadece ilgili vergilendirme dönemi itibarıyla vergiye tabi ücret matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilecektir. Yıllık beyanname veren mükellefler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları ise anılan Sirkülerde yapılan açıklamalara göre 2012 takvim yılına ilişkin olarak verilen yıllık beyanname gelir vergisi matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilecektir.

8.2. Ödenen Şahıs Sigorta Primlerinin Ücret Matrahının Tespitinde İndirimi

6327 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yapılan değişiklik uyarınca, 1/1/2013 tarihinden itibaren, vergiye tabi ücret matrahının tespitinde, bireysel emeklilik dışında kalan şahıs sigortaları için ödenen primlerin elde edilen ücretin % 15'ine kadar olan kısmı ücret matrahının tespitinde indirilebilecektir. Vergiye tabi ücret matrahının tespitinde dikkate alınacak sigorta primleri; sigortanın Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması şartıyla;

- Ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait birikim priminin alındığı hayat sigortası poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerin %50'si ile
- Ölüm, kaza, sağlık, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerden müteşekkildir.

İndirim konusu yapılacak primlerin toplamı, ödendiği ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır. Yıl içinde asgari ücret tutarında meydana gelebilecek değişiklikler, indirim yapılacak tutarların hesabında dikkate alınacaktır.

İndirim konusu yapılacak prim tutarının tespitinde esas alınacak ücret, işveren tarafından çalışana hizmeti karşılığında ödenen aylık (maaş), prim, ikramiye, sosyal yardımlar ve zamlar gibi vergiye tabi sürekli nitelikteki ödemelerin brüt tutarlarının toplamı olacaktır. Gider karşılığı olarak ödenen tutarlar (yapılan gerçek bir giderin karşılığı olsun olmasın) dikkate alınmayacaktır.

Şahıs sigorta primlerinin vergi matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilmesi için; şahıs sigorta şirketlerinin Türkiye'de yerleşik ve merkezinin Türkiye'de olması gerekmektedir.

Örnek: Öteden beri şahıs sigorta primi ödeyen ve Kasım 2013 döneminde bireysel emeklilik sistemine katılan bir ücretlinin ödediği katkı payı ve şahıs sigorta prim tutarlarına ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.

Aylık Brüt Ücret	5.000 TL
Bireysel Emeklilik Sistemi Katkı Payı Ödemesi	300 TL
Şahıs Sigorta Primi Ödemesi	400 TL
Eş Adına Şahıs Sigorta Primi Ödemesi	400 TL
Önceki Dönemlerde (Ocak-Ekim/2013) İndirim Konusu Yapılmış	2.500 TL
Toplam Tutar	
Brüt Ücretin %15'i	750 TL

Eşin ücret geliri veya yıllık beyanname ile beyanı gereken başkaca bir geliri bulunmamaktadır.

Bu bilgilere göre, bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payı vergiye tabi ücret matrahından indirilemeyecektir.

Ücretlinin, şahıs sigortaları için ödediği toplam 800 TL'nin 750 TL'lik kısmı (brüt ücretinin %15'i) gelir vergisi matrahının hesaplanmasında indirim konusu yapılabilecektir. Ücretlinin Kasım ayına kadar indirim konusu yaptığı tutar ile Kasım ayında indirim konusu yapabileceği tutarın toplamı asgari ücretin yıllık tutarından düşük olduğunun varsayılması halinde, asgari ücret tutarı ile ilgili sınırlamanın Kasım ayında yapılabilecek indirim tutarına bir etkisi olmayacaktır.

8.3. Ödenen Şahıs Sigorta Primlerinin Yıllık Beyanname ile Beyan Edilecek Gelirlerden İndirimi

6327 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yapılan değişiklik uyarınca, 1/1/2013 tarihinden itibaren, elde edilen gelirler için verilecek yıllık gelir vergisi beyannamelerinde, bireysel emeklilik dışında kalan şahıs sigortaları için ödenen primlerin beyan edilen gelirin % 15'ine kadar olan kısmı matrahın tespitinde indirim konusu yapılabilecektir. Beyan edilen gelir olarak, yıllık gelir vergisi beyannamesinde yer alan indirimler ve geçmiş yıl zararları düşülmeden önceki tutar esas alınacaktır. Bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları hiçbir surette indirim konusu yapılmayacaktır.

Yıllık beyannamede matrahın tespitinde dikkate alınacak sigorta primleri;

- Mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait birikim priminin alındığı hayat sigortalarına ödenen primlerin %50'si ile
- Ölüm, kaza, hastalık, sağlık, sakatlık, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primlerinden müteşekkildir.

İndirim konusu yapılacak primlerin toplamı, beyan edilen gelirin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır.

Bu sınırlamaların tespitinde;

- İşverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları ile
 - Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi ve 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi kapsamında indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı
- birlikte dikkate alınacaktır.

Şahıs sigorta primlerinin matrahın tespitinde indirim konusu yapılabilmesi için; sigortanın Türkiye'de yerleşik ve merkezinin Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş ve prim tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması gerekmektedir.

Mükelleflerce ödenen primlerin yıllık beyanname ile beyan edilen gelirden indirebilmesi için, bu primlerin ücretin safi tutarının tespitinde ayrıca indirilmemiş olması gerekmektedir.

Mükellefin eş ve çocuklarının ayrı beyanname vermeleri halinde, eş ve çocuklar adına ödenen prim ve katkı payları öncelikle kendi gelirlerinden indirilecektir.

Örnek: 2013 yılında ticari faaliyeti 40.000 TL kâr ve serbest meslek faaliyeti 10.000 TL zararlar sonuçlanan bir mükellefin 2013 yılında ödediğı katkı payı ve prim tutarlarına ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.

Beyan Edilen Gelir	30.000 TL
Bireysel Emeklilik Sistemi Katkı Payı Ödemesi	1.000 TL
şahıs Sigorta Primi Ödemesi	400 TL
Küçük Çocuklar Adına şahıs Sigorta Primi Ödemesi	2.500 TL
Beyan Edilen Gelirin %15'i	4.500 TL

Mükellefin bireysel emeklilik sistemine ödediğı 1.000 TL katkı payı tutarı hiçbir surette yıllık beyannamede vergi matrahının tespitinde indirilemeyecektir.

şahıs sigorta primleri için ödenen tutarlar ise beyan edilen gelirin % 15'i sınırı dahilinde kaldığından indirim konusu yapılabilecektir. Asgari ücretin yıllık tutarı ayrıca dikkate alınacaktır.

9. Anapara Tutarları Üzerinden Yapılmış Olan Kesintilerin Red ve İade İşlemleri

6327 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi uyarınca yapılacak red ve iade işlemlerine ilişkin olarak 04/07/2012 tarihli ve GVK-83/2012-5/Bireysel Emeklilik Sistemi-3 nolu sirkülerde açıklamalar yapılmış olup söz konusu iade işlemleri için, sigorta/emeklilik şirketleri tarafından ilgili vergi dairelerine yazılı ve elektronik ortamda bireysel emeklilik ve şahıs sigortası sisteminden ayrılanlara ilişkin bilgiler gönderileceğinden, bu Sirkülerin yayımı tarihinden sonra katılımcı ve sigortalılar tarafından yapılacak red ve iade başvurularında ayrıca ilgili sigorta/emeklilik şirketi tarafından tanzim edilen hayat sigortası/bireysel emeklilik poliçesinin bir örneğinin ibraz edilmesine gerek bulunmamaktadır. Diğer yandan, hayat sigortası/bireysel emeklilik poliçesini içermeyen başvuruların ise, bu Sirkülerin yayımı tarihi itibarıyla eksiksiz olduğı kabul edilerek işlem tesis edilecektir.

10. Diğer Hususlar

- "Çocuk" veya "küçük çocuk" tabiri, mükellefle birlikte oturan veya mükellef tarafından bakılan (nafaka verilenler, evlat edinilenler ile ana veya babasını kaybetmiş torunlardan mükellefle birlikte oturanlar dâhil) 18 yaşını veya tahsilde olup 25 yaşını doldurmamış çocukları, "eş" tabiri ise, aralarında yasal evlilik bağı bulunan kişileri ifade eder.
- Döner sermayeden alınan ek ödemeler ile maaş ödemelerinin tek işverenden alınan ücret olarak değerlendirildiğı durumlarda, Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinin uygulamasında ek ödemeler de indirim matrahının tespitinde dikkate alınır.
- Konut, taşıt ve tüketici gibi kredilerin kullanımı sırasında bu kredilere bağılı olarak ilgili bankalarca yapılan hayat sigortası poliçelerine ilişkin ödenen primler, Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinin uygulamasında indirim olarak dikkate alınabilecektir.
- 3 ve 59 sıra no.lu Gelir Vergisi Sirkülerinin bu sirkülere aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır. Duyurulur.

Mehmet KİLCİ

Gelir İdaresi Başkanı

**SERMAYE PİYASASI KURULU’NUN 25/10/2013 TARİH ve 1157
SAYILI KURUL KARARI**

No: 1157

Kabul ve Yürürlüğe Giriş Tarihi: 25.10.2013

Aracı kurumlarda istihdam edilecek bireysel emeklilik aracısının Bireysel Emeklilik Sistemi mevzuatında bireysel emeklilik faaliyetinin sunumu için öngörülen gerekli şartları taşıması ve yetkili mercilerden izin ve lisansı almış olması koşuluyla, aracı kurumların bireysel emeklilik aracılığı faaliyeti yetki belgesine sahip personel ve bireysel emeklilik şirketleriyle tesis edilecek iş ilişkisi çerçevesinde Kurulumuzun uygun görüşünün alınması kaydıyla bireysel emeklilik faaliyetinde bulunulabilmelerine karar verilmiştir.

GELİR VERGİSİ SİRKÜLERİ/92

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Gelir İdaresi Başkanlığı

Konusu: Bireysel emeklilik sistemine yapılan aktarımlar ve tevkifat uygulaması

Tarihi: 26 / 11 /2013

Sayısı: GVK-92/2013-7/ Bireysel Emeklilik Sistemi-5

1. Giriş

18/4/2013 tarihli ve 28622 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3/4/2013 tarihli ve 6456 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 35 inci maddesiyle 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun geçici 1 inci maddesinde yapılan değişiklik ve Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (15) ve (16) numaralı bentlerinin uygulanmasına yönelik açıklamalar bu Sirkülerin konusunu oluşturmaktadır.

2. Yasal düzenleme

6327 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi ile 4632 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin dernek, vakıf, sandık ve diğer kuruluşlardan bireysel emeklilik sistemine yapılacak aktarımlar hakkındaki beşinci ve altıncı fıkraları değiştirilmiş, ayrıca 6456 sayılı Kanunla anılan geçici 1 inci maddenin altıncı fıkrasına birinci cümleden sonra gelmek üzere bir cümle eklenmiştir. Bu değişiklikler sonucu anılan geçici 1 inci maddenin beşinci ve altıncı fıkraları aşağıdaki şekilde düzenlenmiş bulunmaktadır:

"Yetkili organlarınca karar alınması kaydıyla, üyelerine veya çalışanlarına emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, sandık, tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu veya sair ticaret şirketleri nezdinde 16/4/2012 tarihi itibarıyla mevcut bulunan emeklilik taahhüt planları kapsamındaki yurt içi ya da yurt dışındaki birikimler ve taahhütlere ilişkin tutarlar (plan esaslarına göre aktarım tarihine kadar mutaat yapılan ödemeler nedeniyle oluşanlar dahil), 31/12/2015 tarihine kadar kısmen veya tamamen bireysel emeklilik sistemine aktarılabilir. Belirlenmiş katkı esasına göre yürütülen emeklilik taahhüt planlarından yapılan aktarımlarda ilgili kuruluşun yetkili organlarınca karar alınması şartı aranmayabilir.

Beşinci fıkra kapsamında bireysel emeklilik sistemine aktarılan tutarlar gelir vergisinden müstesnadır. (6456 sayılı Kanunun 35 inci maddesiyle eklenen cümle) Müsteşarlıkça uygun görülen programlı geri ödeme tutarları hariç, aktarım tarihinden itibaren üç yıl içinde katılımcı tarafından malûliyet ve ölüm haricindeki bir nedenle, aktarılan birikimlerin bir kısmının veya tamamının alınarak sistemden çıkılması durumunda, aktarım nedeniyle istisnadan yararlanılan tutar üzerinden yüzde 3,75 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılır. Aktarım yapan üyelerin sistemde kazanacakları süreye ve üyelerden sosyal güvenlik sistemi ve tabi olduğu vakıf senedi kapsamında emeklilik hakkı kazanmış olanların aktarım sonrası sistemde emeklilik hakkı kazanacağı yaşa ilişkin esas ve usuller Müsteşarlıkça belirlenir."

6456 sayılı Kanunla 4632 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinde yapılan değişiklik 18/4/2013 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

3. Aktarım nedeniyle istisna ve tevkifat uygulaması

Yukarıda yer alan Kanun hükümleri çerçevesinde; yetkili organlarınca karar alınması kaydıyla, üyelerine veya çalışanlarına emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, sandık, tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu (VASA) veya sair ticaret şirketleri nezdinde 16/4/2012 tarihi itibarıyla mevcut bulunan emeklilik taahhüt planları kapsamındaki yurt içi ya da yurt dışındaki birikimler ve taahhütlere ilişkin olup, 6327 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin yürürlük tarihi olan 29/6/2012 tarihinden

31/12/2015 tarihine kadar bireysel emeklilik sistemine aktarılan tutarlar, aktarım aşamasında gelir vergisinden istisna edilecektir.

Anılan madde kapsamında istisna edilen tutarlar, 7/10/2001 öncesi kurulmuş olan emekli ve yardım sandıklarının üyeleri dahil, VASA üyeleri tarafından bu kuruluşlara ödenen anapara tutarlarının değerlendirilmesi sonucu doğan getiri tutarlarını ifade etmektedir. Diğer taraftan sair ticaret şirketlerinin çalışanlarına ait taahhüt planları çerçevesinde aktarılan tutarlar ise daha önce herhangi bir vergilemeye tabi olmadığından, aktarılan bu tutarların tamamı getiri tutarı olarak dikkate alınacak ve anılan hükme göre istisna edilecektir. Aktarım sırasında istisna edilen tutarlar, VASA veya sair ticaret şirketleri tarafından hazırlanacak ayrıntılı bir yazı ile aktarım sırasında, aktarım yapılan emeklilik şirketine bildirilecektir.

Diğer yandan, anılan istisna 7/10/2001 öncesi kurulup kurulmadığına bakılmaksızın emekli ve yardım sandıklarının 29/6/2012 tarihinden sonra yapacakları aktarımlar için uygulanacağından, bahse konu aktarımlar için anılan istisna dışında ayrıca herhangi bir istisna hükmünün uygulanması söz konusu değildir.

4632 sayılı Kanunun 6327 sayılı Kanunla değişik geçici 1 inci maddesi kapsamında 29/6/2012 tarihinden 31/12/2015 tarihine kadar yapılan aktarımlar için; 18/4/2013 ve sonrasında aktarım tarihinden itibaren üç yıl içinde birikimlerin bir kısmının veya tamamının alınarak bireysel emeklilik sisteminden çıkılması durumunda aktarım nedeniyle **istisna edilen getiri tutarlarının tamamı üzerinden**, çıkış aşamasında ilgili emeklilik şirketi tarafından % 3,75 oranında tevkifat yapılacaktır. Aktarımı yapan VASA üyesi veya sair ticaret şirketi çalışanlarının, üyesi olduğu VASA'dan veya çalıştığı ticaret şirketinden başka şirketlere de aktardığı birikimleri varsa, tevkifat uygulaması, sadece kısmen veya tamamen birikimlerin alındığı emeklilik şirketi nezdinde bu şirkete aktarılan ve istisna edilen tutarlarla sınırlı olmak üzere gerçekleştirilecektir.

Diğer taraftan, aktarım yapan VASA üyeleri veya sair ticaret şirketi çalışanları birikimlerini bireysel emeklilik mevzuatı çerçevesinde daha sonra başka şirketlere aktarabilmektedirler. Bu tip aktarımlar yapıldığı takdirde aktaran şirketler, birikimlerin aktarıldığı şirkete, aktarım yapan üyenin/çalışanın VASA'dan/sair ticaret şirketinden yaptığı aktarım tarih ve tutarı ile aktarım dolayısıyla istisna edilen gelir tutarını bildireceklerdir. Aktarımı alan şirket, VASA'dan veya sair ticaret şirketinden aktarım tarihinden itibaren üç yıl içerisinde bireysel emeklilik sisteminden tamamen veya kısmen çıkılması durumunda, anılan istisna tutarı üzerinden tevkifat yapacaktır.

Ayrıca, katılımcı tarafından malûliyet ve ölüm nedeniyle sistemden çıkılması veya aktarım tarihinden itibaren bireysel emeklilik sisteminde üç yıl kalındıktan sonra sistemden çıkılması durumunda, aktarım nedeniyle istisna edilen getiri tutarları üzerinden tevkifat yapılmayacağı gibi, Hazine Müsteşarlığınca uygun görülen programlı geri ödeme tutarları da tevkifat uygulamasına konu olmayacaktır. Ancak 3 yıl içerisinde aktarılan birikimlerin bir kısmının veya tamamının alınarak sistemden çıkılması durumunda istisna edilen getiri tutarının, programlı geri ödeme tutarına isabet eden kısmı haricindeki tutar üzerinden % 3,75 oranında tevkifat yapılacaktır.

4. Bireysel emeklilik sisteminden doğan iratlar için tevkifat uygulaması

Anılan geçici madde kapsamında 29/6/2012 tarihinden 31/12/2015 tarihine kadar yapılan aktarımlar için, aktarım tarihinden itibaren üç yıl içinde sistemden çıkılması durumunda, madde kapsamında yapılan **aktarım sonrasında bireysel emeklilik sisteminde elde edilen irat tutarları üzerinden %15** oranında tevkifat yapılacaktır.

Diğer taraftan, anılan geçici madde kapsamında aktarım tarihinden itibaren üç yıldan fazla bir süre sistemde kalındıktan sonra çıkılması durumunda ise madde kapsamında yapılan aktarım sonrasında sadece bireysel emeklilik sisteminde elde edilen irat tutarı üzerinden, sistemde kalış süresine bağlı olarak (VASA'larda veya sair ticaret şirketlerinde geçen süreler de dahil) tevkifat oranı belirlenecektir.

5.Diğer hususlar

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 6327 sayılı Kanunla değişik 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (15) ve (16) numaralı bentlerinde geçen "On yıldan az süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlara", "On yıl süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlar", "On yıldan az süreyle katkı payı ödeyerek

ayrılanlar" ve "On yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar" ibarelerinden anlaşılması gereken esas itibarıyla, bireysel emeklilik sistemi yönünden sistemde 10 yıl süreyle kalınıp kalınmadığı, hayat sigorta sözleşmeleri yönünden ise 10 yıl süreyle sigortalı olup olunmadığı hususudur. Söz konusu düzenlemeyle amaçlanan sürekli olarak katkı payı veya prim ödenip ödenmediğine bakılmaksızın ne kadar süreyle sistemde kalındığını veya sigortalı olunduğunu tespit etmek ve bu tespiti bağılı olarak farklı oranlarda vergi tevkifatı yapılmasını sağlamaktır.

Başka bir deyişle, 10 yıl boyunca sürekli olarak katkı payı veya prim ödemesi yapılıp yapılmamasının önemi bulunmamakta olup, 10 yıl sistemde bulunulması veya sigortalı olunması söz konusu vergileme kriterinin oluşması için yeterli olacaktır.

Duyurulur.

Mehmet KİLCİ
Gelir İdaresi Başkanı

**SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN 20/06/2014 TARİH ve İ-SPK.
4632 s.kn. 17.2 SAYILI KURUL KARARI**

No: 19/614

Kabul ve Yürürlüğe Giriş Tarihi: 20.06.2014

Emeklilik Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar

A) T.C. Hazine Müsteşarlığı ihalelerine katılım, aynı gün valörlü tahvil ve bono işlemleri ile menkul kıymet alım satımında uyulacak esaslar

Emeklilik yatırım fonlarının T.C. Hazine Müsteşarlığı (Hazine) tarafından yapılan ihalelere katılım, aynı gün valörlü saat 14:00 sonrası tahvil bono işlemleri ve menkul kıymet alım satımında aşağıdaki ilkelere uymaları gerekmektedir.

1. Hazine ihalelerine katılmak isteyen emeklilik yatırım fonlarının İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.'nin (Takasbank) Elektronik Transfer Sistemini kullanarak veya bir aracı kuruluş vasıtasıyla ihaleye katılmaları mümkündür.

2. Hazine ihalesine Takasbank dışında bir aracı kuruluş vasıtasıyla katılmak isteyen emeklilik yatırım fonlarının

a. İhaleye katılımı ile ilgili olarak iletilen emrin elektronik ortamda ihale sonuçlanmadan önce Takasbank'a iletilmesi,

b. Piyasa yapıcısı olan bankalara tanınan switch ve opsiyon gibi olanakların kullanılması durumunda elektronik ortamda Takasbank'a bildirim yapması zorunludur.

3. Emeklilik yatırım fonlarının aynı gün valörlü tahvil ve bono işlemlerine ilişkin olarak;

a. Aynı gün valörlü tahvil ve bono işlemlerinin saat 9:30-14:00 arası yapılması esas olmakla birlikte nakit ihtiyacı karşılamak veya nakit fazlasını değerlendirmek için saat 14:00-17:00 arasında aynı gün valörlü tahvil ve bono işlemleri yapılabilir.

b. Belirtilen saatler arasındaki işlemlerin mahiyeti itibarıyla olağan piyasa şartları, işlem kuralları ve beklentileri içinde yapılması ve haksız rekabete yol açılmaması konusunda azami özenin gösterilmesi gerekmektedir.

c. Emeklilik yatırım fonlarının nakit fazlalarını değerlendirebilecekleri Takasbank Para Piyasasının saat 15:30'a kadar açık olması sebebiyle saat 14:00-17:00 arasında aynı gün valörlü tahvil ve bono işlemi yapmak isteyen emeklilik yatırım fonların, yatırım kararlarının güvenilir gerekçe, belge ve analizlere dayandırılma ilkesi çerçevesinde, işlem yapma gerekçelerini fon kurulu karar defterine kaydetmeleri zorunludur.

4. Emeklilik yatırım fonlarının alım satım işlemlerine ilişkin olarak;

a. Herhangi bir alım işlemi için portföy yöneticisinin işlemin büyüklüğü, fiyatı, fonun nakit durumu, nakit akışı, piyasa riski ve likidite riski gibi hususları dikkate alması,

b. Herhangi bir satım işlemi için portföy yöneticisinin işlemin büyüklüğü, fiyatı, piyasa riski ve likidite riski gibi hususları dikkate alması,

c. Emeklilik yatırım fonlarının genel alım satım stratejilerini fon kurulu kararı ile belirlemeleri, gerekir.

Ayrıca, emeklilik yatırım fonu içtüzüklerinde yer alan portföy sınırlamalarına gün içerisinde de uyulması genel prensip olup, yatırım stratejisi olarak sürekli alım satım yapmak isteyen emeklilik yatırım fonlarının kamuyu aydınlatma dokümanlarında bu hususa yer vermeleri gerekmektedir.

Bahsedilen ilkeler dışında emeklilik yatırım fonlarının bir günde yaptıkları işlemler için portföy değerine bağlı olarak bir tavan bulunmamaktadır.

B) Fon malvarlığına ilişkin esaslar

Emeklilik yatırım fonlarının malvarlığı her ne surette olursa olsun yapay ve/veya rekabeti bozucu, piyasa fiyat ve oranlarından bariz derecede farklılık gösteren iş ve işlemler yoluyla artırılmaz veya azalması önlenemez. Söz konusu işlemleri önlemeye yönelik tedbir alınmasından kurucu ve yönetici

müteselsilen sorumludur.

C) Vadeli işlemlere ilişkin esaslar

C.1) Genel İlkeler:

Borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda ve/veya borsa dışında işlem gören vadeli işlem sözleşmeleri emeklilik yatırım fonlarının portföylerine dahil edilebilir. Şu kadar ki;

Vadeli işlem sözleşmesine konu olacak varlıklar döviz, kıymetli madenler, faiz, finansal göstergeler ve sermaye piyasası araçları ile sınırlı olup, bu varlıklara dayalı vadeli işlem sözleşmeleri nedeniyle maruz kalınacak açık pozisyon miktarının net varlık değerine oranı, yatırım stratejisi bant aralığı uyarınca emeklilik yatırım fonu tarafından bu varlığa yapılacak azami yatırım tutarını belirleyen üst limiti aşamaz.

Borsa dışında taraf olunan vadeli işlem sözleşmeleri nedeniyle maruz kalınan açık pozisyon miktarı net varlık değerinin %10'unu geçemez.

Borsa dışında işlem gören vadeli işlem sözleşmelerinde, sözleşmenin karşı tarafı olan kurumun, bulunduğu ülke yetkili otoritelerince denetim ve gözetime tabi finansal bir kurum (banka, aracı kurum v.b.) olması zorunludur.

Borsa dışında taraf olunan vadeli işlem sözleşmelerinin, günlük olarak güvenilir ve doğrulanabilir bir yöntemle değerlemeye tabi tutulması ve bu sözleşmelerin istenildiği an makul değeri üzerinden satılabilir, tasfiye edilebilir veya ters pozisyon alınarak kapatılabilir nitelikte olması gereklidir.

Emeklilik yatırım fonunun, yatırım stratejisinden ve karşılaştırma ölçütünden sapmasına yol açacak vadeli işlem sözleşmeleri hiçbir suretle portföye dahil edilemez.

C.2) Vadeli İşlem Pozisyon Limiti:

- Vadeli işlem sözleşmeleri nedeniyle maruz kalınan ve Ek 'de yer alan örneğe göre hesaplanan açık pozisyon miktarı, net varlık değerini aşamaz.

- Açık pozisyon tutarı hesaplanırken öncelikle her bir sözleşme bazında ters işlemle kapatılmamış pozisyonların sayısı, uzlaşma fiyatı ve sözleşme büyüklüğü dikkate alınır. Açık pozisyonun hesaplanmasında aynı varlığa dayalı fakat farklı vadelerdeki kısa ve uzun pozisyon tutarları da netleştirilir.

- Açık pozisyon tutarı hesabına Borsa İstanbul A.Ş. Borçlanma Araçları Piyasasında yapılan ileri valörlü alım işlemlerinin tutarı da dahildir. Şöyle ki;

- Söz konusu tutarın hesaplanmasında ileri valörlü işlemin değerlendirme fiyatı dikkate alınır,

Bir işgünü valörlü alım işlemleri söz konusu hesaplamada dikkate alınmaz,

İşlem kuralı olarak valörlü işlem gören menkul kıymetler (döviz ödemeli gibi) söz konusu hesaplamada dikkate alınmaz,

Aynı menkul kıymetin aynı valördeki ve farklı valördeki alım satımları netleştirilerek varsa alım tutarının satım tutarını aşan kısmı-net alım tutarı- hesaplamada dikkate alınır.

C.3) Raporlama ve Kamuyu Aydınlatma:

- Emeklilik yatırım fonları portföylerine dahil edilecek vadeli işlem sözleşmeleri ile ilgili genel ilkelerin (hangi tür vadeli işlem sözleşmelerine taraf olunacağı, sözleşmelere hangi amaçla -korunma amaçlı ya da yatırım amaçlı- taraf olunacağı, sözleşmelere konu varlıkların nasıl belirleneceği, olası riskler, varsa toplam açık pozisyon miktarının net varlık değerine oranı için belirlenen üst limit, borsa dışında taraf olunan vadeli işlem sözleşmelerine ilişkin değerlendirme ilkeleri vs.) fon kurulu kararı ile yazılı olarak belirlenmesi ve bu ilkelere sürekli bilgilendirme formunda yer verilmesi gereklidir.

- Portföye alınacak vadeli işlem sözleşmeleri ile ilgili genel risk yönetim prosedürlerinin fon kurulu kararı ile yazılı olarak belirlenmesi gereklidir.

- Vadeli işlem sözleşmelerinin portföye dahil edilmesine ve portföyden çıkarılmasına yönelik olarak yapılan her işlemde; işlemin gerekçesi, tutarı, vadesi, sözleşmeye konu varlık, maruz kalınan açık pozisyon miktarının net varlık değerine oranı, sözleşmeye hangi amaçla -korunma amaçlı ya da yatırım amaçlı- taraf olunduğu, emeklilik yatırım fonunun risk profili açısından bu sözleşmeye taraf olmanın muhtemel sonuçları, borsa dışı bir sözleşmeye taraf olunması halinde kullanılan değerlendirme

ilkeleri gibi detaylı bilgiler portföy yöneticisi nezdinde tutulur.

C.4) Değerleme:

- Vadeli işlem sözleşmeleri nedeniyle teminat olarak verilen varlıklar portföy tablosundan çıkarılmadan aynı şekilde değerlendirilmeye devam edilmelidir.
- Vadeli işlem sözleşmelerinde değerlendirme günü itibarıyla oluşan kar veya zarar portföy tablosunda yer alan teminatlara eklenir ve düşülür.
- Vadeli işlem sözleşmeleri nedeniyle oluşan kar ve zarar teminatlara ilişkilendirileceği için portföy tablosunda vadeli işlem sözleşmelerinin değeri sıfır olarak gösterilir.
- Portföy tablosunda kapatılmamış vadeli işlem sözleşmeleri kısa ve uzun pozisyon başlığı altında gösterilir.

Ç) Borsa İstanbul A.Ş. Borçlanma Araçları Piyasasında ileri valörlü olarak işlem gerçekleştirilmesine ilişkin genel kurallar ve değerlendirme esasları

Ç.1) Genel kurallar:

Emeklilik yatırım fonlarınca:

1. Piyasa kuralları çerçevesinde vadeli işlem pozisyon limitini aşmamak kaydıyla ileri valörlü alım ve satım yapılabilir.
2. Herhangi bir şekilde açığa satış sonucunu doğuracak bir ileri valörlü işlemin yapılması mümkün değildir.

Ç.2) Değerleme Esasları

İleri valörlü alınan Devlet İç Borçlanma Senetleri (DİBS) valör tarihine kadar diğer DİBS'lerin arasına dahil edilmez. İleri valörlü satılan DİBS'ler ise valör tarihine kadar portföy tablosunda kalmaya ve değerlendirilmeye devam eder. İleri valörlü DİBS alım ve satım işlemleri ayrı bir vadeli işlem sözleşmesi olarak değerlendirilir. İşlem tutarları ise valör tarihine kadar takastan alacak veya takasa borç olarak takip edilir.

İleri valörlü sözleşmenin değeri alış ve satış işlemlerinde aynı yöntemle hesaplanırken işlem alış ise pozitif (+), satış ise negatif (-) bir değer olarak portföy tablosuna yansır. Aynı valörde ve aynı nominal değerde hem alış hem de satış yapılmış ise portföy tablosunda her iki işlem aynı değerde fakat alış işlemi pozitif (+) satış işlemi ise negatif (-) olarak gözükecektir. Bu şekilde açtığı pozisyonu ters işlemle kapatmış olan fonlarda bu işlemler portföy değeri üzerinde bir etki yaratmayacaktır.

İleri valörlü işlemlerin değerlendirilmesi ise aşağıdaki formüle göre yapılacaktır:

$$\text{İşlemin Değeri} = \text{Vadesonu Değeri} / (1 + \text{Bileşik Faiz} / 100) \text{ (vkg/365)}$$

Vade Sonu Değeri: Alım satım yapılan DİBS'in nominal değeri

Bileşik Faiz: Varsa değerlendirme gününde Borsa İstanbul A.Ş.'de valör tarihi işlemin valör tarihi ile aynı olan işlemlerin ağırlıklı ortalama faiz oranı, yoksa değerlendirme gününde Borsa İstanbul A.Ş.'de aynı gün valörlü gerçekleşen işlemlerin ağırlıklı ortalama faiz oranı, yoksa en son aynı gün valörlü olarak işlem gördüğü gündeki aynı gün valörlü işlemlerin ağırlıklı ortalama faiz oranı, bu da yoksa ihraç tarihindeki bileşik faiz oranıdır.

Örneğin:

İşlemin valörü 11.03.2004 ve değerlendirme tarihi 27.02.2004 ise değerlendirme işleminde kullanılacak faiz oranı aşağıdaki öncelik sırasına göre seçilir.

1. 27.02.2004 tarihinde gerçekleşen 11.03.2004 valörlü işlemlerin ağırlıklı ortalama fiyatı üzerinden hesaplanan faiz oranı
2. 27.02.2004 tarihinde gerçekleşen 27.02.2004 valörlü işlemlerin ağırlıklı ortalama fiyatı üzerinden hesaplanan faiz oranı
3. 26.02.2004 tarihinde gerçekleşen 26.02.2004 valörlü işlemlerin ağırlıklı ortalama fiyatı üzerinden hesaplanan faiz oranı
4. 25.02.2004 tarihinde gerçekleşen 25.02.2004 valörlü işlemlerin ağırlıklı ortalama fiyatı üzerinden hesaplanan faiz oranı
- 5.....

6. İhraç tarihindeki ağırlıklı ortalama faiz oranı

VKG: İlgili kıymetin itfa tarihi ile valör tarihi arasındaki farktır. Örneğin 27.04.2005 tarihinde itfa olacak bir kıymet için 19.03.2004 tarihi valörlü işlem yapılmış ise VKG=404 olacaktır. Valör tarihi ve itfa tarihi değişmeyeceğinden, valör tarihine kadar yapılan tüm değerleme işlemlerinde VKG sayısı da değişmeyecektir.

EK				
Değerleme Tarihi	09.08.2005			
Hisse Senetleri		Miktar	Değerleme Fiyatı	Piyasa Değeri
ABC		100.000	15	1.500.000
DEF		200.000	24	4.800.000
Toplam				6.300.000
DİBS		Miktar	Değerleme Fiyatı	Piyasa Değeri
TRT220206T14		20.000	92	1.840.000
TRT050706T10		736.000	87	64.032.000
TRT081106T11		615.000	83	51.045.000
Toplam				116.917.000
İleri Valörlü Alışlar	Valör Tarihi	Miktar	Değerleme Fiyatı	Piyasa Değeri
TRT070307T11	10.08.2005	500.000	78	39.000.000
TRT070307T11	15.08.2005	200.000	78,5	15.700.000
TRT050706T10	15.08.2005	100.000	88	8.800.000
Toplam				63.500.000
İleri Valörlü Satışlar	Valör Tarihi	Miktar	Değerleme Fiyatı	Piyasa Değeri
TRT070307T11	15.08.2005	100.000	78,5	7.850.000
TRT050706T10	18.08.2005	300.000	89	26.700.000
TRT081106T11	29.08.2005	500.000	85	42.500.000
Toplam				77.050.000
Fon Portföy Değeri				109.667.000
Nakit				20.000.000
Takas Alacağı				66.000.000
Takas Borcu				55.000.000
Diğer Alacak				1.000.000
Diğer Borç				2.000.000
Fon Toplam Değeri				139.667.000
Vadeli İşlemler				
Kısa Pozisyon	Vade	Pozisyon Sayısı	Uzlaşma Fiyatı	Sözleşme Büyüklüğü
İMKB 30	30.09.2005	3	3.000	300
DİBS 91	31.12.2005	2	5.000	200
Uzun Pozisyon	Vade	Pozisyon Sayısı	Uzlaşma Fiyatı	Sözleşme Büyüklüğü

DİBS 91	30.09.2005	3	4.500	200
DİBS 365	31.12.2005	5	5000	300

Açık Pozisyon Hesabı:

1. İlk olarak ileri valörlü işlemlerden kaynaklanan açık pozisyon tutarı hesaplanır:

> Bir işgünü valörlü işlemler açık pozisyon hesabında dikkate alınmaz ilkesi uyarınca TRT070307T11 tanımlı menkul kıymetin ileri valörlü alışlar altında yer alan bir işgünü valörlü alış dikkate alınmaz.

> Aynı menkul aynı valörlü alış satışları netleştirilir, alım tutarının satım tutarını aşan kısmı hesaplamada kullanılır ilkesi uyarınca TRT070307T11 tanımlı menkul kıymetin 15.08.2005 valörlü alım ve satımları netleştirilerek 7.850.000 TL açık pozisyon bulunur.

> Aynı menkul kıymetin farklı valörlü alış satışları netleştirilir alım tutarının satım tutarını aşan kısmı hesaplamada kullanılır ilkesi uyarınca TRT050706T10 tanımlı menkul kıymetin 15.08.2005 valörlü alım ve 18.08.2005 valörlü satımı netleştirilerek 17.900.000 TL açık pozisyon bulunur, alım tutarı satım tutarından az olduğu için söz konusu tutar açık pozisyon hesabına dahil edilmez.

> İleri valörlü satış işlemlerinin açık pozisyon hesabına dahil edilmemesi nedeniyle TRT081106T11 tanımlı menkul kıymetin 29.08.2005 valörlü satımı açık pozisyon hesabına dahil edilmez.

> İleri valörlü işlemlerden kaynaklanan açık pozisyonlar toplanarak (7.850.000) 7.850.000 TL bulunur.

2. Vadeli işlem sözleşmelerinden kaynaklanan açık pozisyon tutarı hesaplanır:

> 30.09.2005 vadeli BIST 30 satış sözleşmesinden kaynaklanan açık pozisyon bulunur (pozisyon sayısı*uzlaşma fiyatı*sözleşme büyüklüğü). $(3*3.000*300= 2.700.000 \text{ TL})$

> Aynı varlığa dayanan farklı vadelerdeki kısa ve uzun pozisyonlar netleştirilir ilkesi uyarınca DİBS 91'in 31.12.2005 vadeli satış ve 30.09.2005 vadeli alış sözleşmeleri netleştirilir. $(3*4.500*200)-(2*5.000*200)=2.700.000-2.000.000=700.000 \text{ TL}$.

> 31.12.2005 vadeli DİBS 365 alış sözleşmesinden kaynaklanan açık pozisyon bulunur. $(5*5.000*300=7.500.000 \text{ TL})$

> Vadeli işlemlerden kaynaklanan açık pozisyonlar toplanarak $(2.700.000+700.000+7.500.000)$ 10.900.000 TL bulunur.

İleri valörlü ve vadeli işlemlerden kaynaklanan açık pozisyonlar toplanarak $(7.850.000+10.900.000)$ 18.750.000 TL bulunur.

D) Borsa dışında taraf olunacak ters repo sözleşmelerine ilişkin esaslar

Emeklilik yatırım fonlarının borsa dışında taraf olacakları ters repo işlemlerinin karşı tarafı olabilmek için yatırım yapılabilir seviyeye denk gelen derecelendirme notuna sahip olunması gerekmektedir.

Karşı tarafın yatırım yapılabilir seviyeye denk gelen derecelendirme notuna sahip olma koşulunun değerlendirilmesinde aşağıda yer verilen esaslar dikkate alınır:

1- 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nda tanımlanan bankaların ve Türkiye'de yerleşik sigorta şirketlerinin garantör olabilmeleri ve Türkiye'de yerleşik mali kuruluşların borsa dışı sözleşmelerin karşı tarafı olabilmeleri için ulusal notlarının, görünümü (Outlook) en az durağan olmak kaydıyla asgari olarak yatırım yapılabilir seviyede olması,

2- Yurtdışında yerleşik kuruluşlar için ise, görünümü (Outlook) en az durağan olmak kaydıyla ülkemizde derecelendirme faaliyetinde bulunması Kurulca kabul edilen uluslararası derecelendirme kuruluşlarının (issuer rating), ülkemizde kurulu derecelendirme kuruluşlarının ise buna denk notlarının, garantörü olunan fonun ya da taraf olunan sözleşmenin vadesine uygun olarak uzun ya da kısa vadeli olanın esas alınmasına, derecelendirmeyi yapan kuruluşun notlama sisteminde bu not bazında vade ayrımı yapılmaksızın tek bir notun bulunması durumunda bu notun esas alınması,

- Derecelendirme koşulunun sağlanıp sağlanmadığının değerlendirilmesinde ilgili kuruluşun aldığı en son tarihli derecelendirme notunun esas alınması.

E) Risk yönetim sistemine ilişkin esaslar

Türev araçlara yatırım amacıyla taraf olan emeklilik yatırım fonlarının, türev araçlardan kaynaklanan risklerinin ölçülmesi ve takibi amacıyla, asgari unsurları aşağıda belirtilen risk yönetim sistemini oluşturmaları zorunludur.

a. Risk yönetim sistemi, emeklilik yatırım fonunun türev araç yatırım stratejisine, kullanılan türev araçların karmaşıklık ve risk düzeyine uygun olarak oluşturulmalı ve fonun iç kontrol sistemi ile bütünlük arz etmelidir. Risk yönetim sistemi, temel olarak, emeklilik yatırım fonunun risk profiline uygun risk yönetim tekniklerinin kullanılması suretiyle, emeklilik yatırım fonunun maruz kaldığı risklerin düzenli bir şekilde tespitini, ölçümünü ve kontrolünü içermelidir. Risk yönetim sisteminin oluşturulmasında aşağıdaki Tablo'nun içeriği rehber olarak kullanılmalıdır.

Fon Stratejisinin Kompleksliği/Risk Düzeyi	Türev Araç Kullanım Amacı (Örnek)	Kullanılan Araçlar (Örnek)	Belirlenebilecek Risk Yönetim Süreci
Düşük seviyede	Kur riskinden korunma amacı	Dövizle dayalı future sözleşmeleri	Pozisyon riskinin azaltılması yönündeki stratejinin uygulanırlığının sürekli olarak izlenmesi.
Orta seviyede	Anaparanın korunması ve piyasa getirisine bağlı belirli bir getiri taahhüdü	Ters Repo + OTC Opsiyon sözleşmeleri	Portföyün vadesine uygun bir dönem için yapılacak tarihsel simülasyonlar ve senaryo analizleri.
Yüksek seviyede	Spekülatif, yatırım amaçlı, yüksek getiri	Borsada işlem gören opsiyonlar, OTC opsiyonlar (örn.egzotik, opsiyonlar), future sözleşmeleri	Riske Maruz Değer (RMD) tabanlı bir risk ölçüm modeli ve stres testleri.

b. Risk yönetim sisteminin genel işleyişi ve gözetimi ile borsa dışından alınan türev araçların değerlemesine ilişkin prosedürler yazılı hale getirilmeli ve fon kurulu tarafından karara bağlanmalıdır.

c. Emeklilik yatırım fonu portföyündeki türev araçlar nedeniyle maruz kalınan riskler tanımlanmalı, risk tanımlamaları düzenli olarak gözden geçirilip güncellenmeli ve bu risklere ilişkin bilgiye emeklilik yatırım fonu izahnamelerinde yer verilmelidir.

F) Fon giderlerine ilişkin uygulama esasları

Emeklilik yatırım fonlarının giderlerinin kurucular tarafından karşılanmasına ilişkin olarak aşağıda yer verilen uygulama esaslarına uyulması zorunludur.

a) Emeklilik yatırım fonlarının giderlerinde karşılaştırılabilirliğin sağlanması amacıyla emeklilik yatırım fonlarına ilişkin tüm giderlerin (kurucular tarafından karşılananlar dahil) fon muhasebe sistemine aktarılması,

b) Emeklilik yatırım fonu giderlerinin kurucu tarafından karşılandığı durumlarda, bu giderlerin hesap işletim giderleri, komisyon gibi muhtelif adlar altında dolaylı olarak katılımcılara yansıtılmaması,

c) Emeklilik yatırım fonlarının performans sunuş raporlarında, alım satım esas olan fon fiyatına göre hesaplanan fon getirilerine ek olarak, brüt fon getirilerine (toplam giderlerden kurucu tarafından karşılanan giderler düşülerek bulunan brüt fon getirileri) ekteki örnek hesaplama esas alınarak yer verilmesi,

d) Emeklilik yatırım fonlarının sürekli bilgilendirme formlarında ve Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda fon işletim giderinin kurucu ile portföy yöneticisi arasındaki paylaşım oranlarına yer verilmesi gerekmektedir.

EKİ:
Örnek Tablo

	ABC Emeklilik Yatırım Fonu	XYZ Emeklilik Yatırım Fonu
Net Basit Getiri (Dönem sonu birim fiyat - Dönem başı birim fiyat) / Dönem başı birim fiyat)	%14,00	%15,22
Gerçekleşen Fon Toplam Giderleri Oranı	%2,50 (*)	%2,28 (*)
Azami Toplam Gider Oranı	%2,28	%2,28
Kurucu Tarafından Karşılanan Giderlerin Oranı	%0,22 (**)	%1,00 (***)
Net Gider Oranı (Gerçekleşen fon toplam gider oranı - Dönem içinde kurucu tarafından karşılanan fon giderlerinin toplamının oranı)	%2,50	% 1,28
Brüt Getiri	%16,50	%16,50
(*) Her iki örnekte de kurucu tarafından karşılananlar da dahil olmak üzere, tüm fon giderleri fon muhasebesine yansıtılarak hesaplanmıştır.		
(**) Azami toplam gider oranının aşılması nedeniyle kurucu tarafından dönem sonunu takip eden 5 iş günü içinde fona iade edilen giderlerin oranını ifade etmektedir. Bu sebeple, karşılanan bu giderler fonun ilgili döneme ilişkin net giderlerinin hesaplanmasına dahil edilmemektedir. Bu örnekte, kurucu tarafından karşılanan fon giderleri için dönem içinde fon muhasebesinde kurucudan herhangi bir alacak kaydı oluşturulmadığı varsayılmıştır. Oluşturulması halinde ise XYZ Emeklilik Yatırım Fonu için yapılan hesaplama örneği uygulanır.		
(***) Azami fon toplam gider oranı aşılmamasına rağmen, dönem içinde kurucu tarafından karşılanmış fon giderlerini ifade etmektedir. Bu sebeple, karşılanan bu giderler fonun ilgili döneme ilişkin net giderlerinin hesaplanmasına dahil edilmiştir. Bu örnekte, kurucu tarafından karşılanan fon giderleri için dönem içinde fon muhasebesinde kurucudan		

alacak kaydı oluşturulduğu varsayılmıştır.

G) Katılma payı alım satımına ilişkin esaslar

Emeklilik yatırım fonları için, gerçekleşen pay alım satım talimatlarının; net varlık değer tablosu ve tedavüldeki pay sayısı ile; ileri fiyat uygulanan emeklilik yatırım fonlarında talimatın verilmesini takip eden ilk iş gününde (T+1), geri fiyat uygulanan emeklilik yatırım fonlarında ise talimatın verildiği gün (T) ilişkilendirilmesi gerekmektedir.

H) Nemalandırmaya ilişkin esaslar

a) Katılma payı alım satım emirleri, emrin verilmesini takip eden ilk hesaplamada bulunacak pay fiyatı üzerinden yerine getirilen fonlarda (ileri fiyatlama yapılan fonlar), fon katılma payı alım talimatı karşılığında tahsil edilen bedelin nemalandırılması esastır.

b) Faizsiz yatırım araçlarına yönelik tercihte bulunan yatırımcılara satılacak fonlar tarafından fon katılma payı alım talimatı karşılığında yatırımcılardan tahsil edilen tutarlar nemalandırılmaz. Bununla birlikte, yatırımcılardan tahsil edilen söz konusu tutarların nemalandırılabilmesi faizsiz yatırım araçlarının mevcut olması halinde ve Kurulca uygun görülmesi kaydıyla nemalandırma yapılabilir.

c) Fonlar tarafından, operasyonel altyapının elverişli olması halinde, yatırımcının talebi üzerine ve yazılı talimatının alınması kaydıyla, katılma payı alım talimatı karşılığında tahsil edilen bedelin nemalandırılmaması mümkündür.

d) Fon izahnamesinde ve tanıtım formunda nemalandırma esaslarına yer verilir.

**SERMAYE PİYASASI KURULUNUN 03.03.2016 TARİH VE 7/223
SAYILI İLKE KARARI (EMEKLİLİK YATIRIM FONLARI REHBERİ)**

EMEKLİLİK YATIRIM FONLARINA İLİŞKİN REHBER

TANIMLAR.....	
1. Fon Türleri	
1.1. (Değişiklik: 22.04.2022 tarih ve 19/629 sayılı Kurul Kararı ile) Aynı Türde Kurulabilecek Fon Sayısının Belirlenmesine İlişkin Esaslar	
1.2. Fon Unvanına İlişkin Esaslar	
1.3. Fon Adına İlişkin Esaslar	
1.4. (Ek: 24.10.2019 tarih ve 61/1374 sayılı Kurul Kararı ile) Çalışanlara Yönelik Grup Emeklilik Yatırım Fonları	
1.5. (Ek: 24.09.2020 tarih ve 60/1183 sayılı Kurul Kararı ile) Unvanında Katılım İfadesi Geçen Fonlara İlişkin Esaslar	
2. (Değişiklik: 01.03.2018 tarih ve 9/316 sayılı Kurul Kararı ile) Fon Türlerine ve Portföy Sınırlamalarına İlişkin Kontrol	
3. Fon Portföyüne İlişkin Esaslar	
3.1. Varlıklara İlişkin Esaslar	
3.1.1. Türev Araçlara Yatırım Yapan Fonlarda İhraççı Sınırı Kontrolü	
3.1.2. Diğer Yatırım Araçları	
3.1.2.1. Yapılandırılmış Yatırım Araçları	
3.1.2.2. İkraz İştirak Senetleri	
3.1.3. Kira Sertifikaları	
3.1.4. (Değişiklik: 09.05.2017 tarih ve 20/688 sayılı Kurul Kararı ile) Mevduat/Katılma Hesabına İlişkin Sınırlama	
3.1.5. Yurtdışında İhraç Edilen Para ve Sermaye Piyasası Araçları	
3.1.6. İştirak Fonlarına İlişkin Esaslar	
3.1.7. (Ek bent: 27.05.2019 tarih ve 31/729 sayılı Kurul Kararı ile) Para Piyasası ve Kısa Vadeli Borçlanma Araçları Fonlarına İlişkin Esaslar	
3.1.8. (Değişiklik: 23.05.2016 tarih ve 17/573 sayılı Kurul Kararı ile) (Değişiklik: 09.05.2017 tarih ve 20/688 sayılı Kurul Kararı ile) İlişkili Tarafların İhracına Aracılık Ettiği Özel Sektör Borçlanma Araçlarının Portföye Dahil Edilmesine İlişkin Esaslar	
3.1.9. İlişkili Tarafların Borsa Dışında Halka Arzına Aracılık Ettiği Ortaklık Paylarının Portföye Dahil Edilmesine İlişkin Esaslar	
3.1.10. (Ek: 01.03.2018 tarih ve 9/316 sayılı Kurul Kararı ile) Varlığa/İpoteğe Dayalı Menkul Kıymetlere İlişkin Sınırlamalar	
3.1.11. (Ek: 01.03.2018 tarih ve 9/316 sayılı Kurul Kararı ile) Bankaların İlave Ana Sermaye Hesaplamasına Dahil Edilecek Borçlanma Araçları	
3.1.12. (Ek: 29.09.2022 tarih ve 54/1446 sayılı Kurul Kararı ile) Gelire Endeksli Senetlerin Emeklilik Yatırım Fonu Portföyüne Dahil Edilmesine İlişkin Esaslar	
3.1.13. (Ek: 12.10.2023 tarih ve 60/1316 sayılı Kurul Kararı ile) Fon Sepeti Emeklilik Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar	
3.1.14. (Ek: 12.10.2023 tarih ve 60/1316 sayılı Kurul Kararı ile) Darphane Sertifikasına İlişkin Esaslar	
3.2. İşlemlere İlişkin Esaslar	
3.2.1. Hazine İhaleleri	
3.2.2. Aynı Gün Valörlü Tahvil ve Bono İşlemleri ile Ters Repo İşlemleri	
3.2.3. Ödünç İşlemleri	
3.2.3.1. Fon Portföyünden Ödünç Verilmesi	
3.2.3.2. Fon Portföyüne Ödünç Alınması	

3.2.4. (Değişiklik: 27.06.2019 tarih ve 38/864 sayılı Kurul Kararı ile), (Değişiklik:17.06.2021 tarih ve 31/925 sayılı Kurul Kararı ile), (Değişiklik: 29.09.2022 tarih ve 54/1446 sayılı Kurul Kararı ile) Fon Portföyünde Yer Alan Varlıkların Vadesinin Hesaplanması	
3.2.5. Yurt dışı Repo ve Ters Repo İşlemlerine İlişkin Esaslar	
3.2.6. Geri Alım Taahhüdü ile İhraç Edilen Sermaye Piyasası Araçları	
3.2.7. (Ek: 13.12.2018 tarih 63/1453 sayılı Kurul Kararı ile) Geri Alım Taahhüdü ile İhraç Edilen Sermaye Piyasası Araçları	
3.3. Portföy Yönetimine İlişkin Esaslar	
3.4. Fon Portföyüne Dahil Edilecek Varlıkların Vade Yapısına İlişkin Esaslar	
3.5. Derecelendirme Notuna İlişkin Esaslar	
3.6. (Ek: 23.11.2018 tarih ve 58/1355 sayılı Kurul Kararı ile), (Değişiklik: 27.05.2019 tarih ve 31/729 sayılı Kurul Kararı ile), (Değişiklik: 29.02.2024 tarih ve 13/337 sayılı Kurul Kararı ile) Standart Fonlara İlişkin Esaslar	
3.7. (Ek: 23.11.2018 tarih ve 58/1355 sayılı Kurul Kararı ile) İşverenleri Aracılığıyla Kanun'un Ek-2 nci ve Geçici 2 nci Maddesi Kapsamında Bireysel Emeklilik Sistemine Dahil Edilen Çalışanlara Sunulan Fonlara İlişkin Esaslar	
3.7.1. Başlangıç Fonlarına İlişkin Esaslar	
3.7.2. OKS Standart Fonlara İlişkin Esaslar	
4. Fon Portföyündeki Varlıkların Değerleme Esasları	
4.1. Sırası Kapatılan Ortaklık Payları ile İhraççısının Temerrüde Düştüğü ya da Borsada İşlem Görmekten Men Edilen Özel Sektör Borçlanma Araçlarına İlişkin Değerleme Esasları	
4.1.1. Sırası Kapatılan Ortaklık Paylarına İlişkin Değerleme Esasları	
4.1.2. (Değişiklik: 23.08.2017 tarih ve 32/1091 sayılı Kurul Kararı ile) (Değişiklik: 29.09.2017 tarih ve 35/1201 sayılı Kurul Kararı ile) (Değişiklik: 01.03.2018 tarih ve 9/316 sayılı Kurul Kararı ile) İhraççısı Temerrüde Düşen Borsada İşlem Görmekten Men Edilen veya Yeniden Yapılandırılan Özel Sektör Borçlanma Araçlarına İlişkin Esaslar	
4.2. Borsa Dışında Taraf Olunan Türev Araç Sözleşmelerine İlişkin Değerleme Esasları	
4.3. İleri Valörlü İşlemlerin Değerleme Esasları	
4.4. Ortaklık Paylarına İlişkin Değerleme Esasları	
4.5. (Değişiklik: 12.10.2023 tarih ve 60/1316 sayılı Kurul Kararı ile) Spot ve İleri Valörlü Altın İşlemlerinin Değerleme Esasları	
4.6. Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Değerleme Esasları	
4.7. (Ek: 09.12.2016 tarih ve 34/1207 sayılı Kurul Kararı ile) Borsa Yatırım Fonları, Gayrimenkul Yatırım Fonları, Girişim Sermayesi Yatırım Fonlarının Katılma Paylarına Yatırım Yapılması	
5. Fon Paylarının Alım-Satımına İlişkin Esaslar	
5.1. Kusura İşlemleri	
5.2. Nemalandırma	
5.3. Birleşme, Dönüşüm, Devir ve Tasfiye	
5.3.1. Birleşme, Dönüşüm ve Devir	
5.3.2. Tasfiye	
5.4. Tutar Artırımı	
6. Risk Yönetim Sistemine İlişkin Esaslar	
6.1. Genel Esaslar	
6.2. Kaldıraç Yaratın İşlemlere İlişkin Esaslar	
6.2.1. Kaldıraç Yaratın İşlem	
6.2.2. Kaldıraç Yaratın İşlemlere İlişkin Genel İlkeler	
6.3. Dayanak Varlıklara İlişkin Esaslar	
6.4. Borsa Dışında Taraf Olunan Türev Araç Sözleşmelerine İlişkin Esaslar	

6.5.	Açık Pozisyonun Ölçümü
6.5.1.	Standart Yöntem (Commitment Approach)
6.5.2.	Kaldıraç Yaratıcı İşlemlere İlişkin Pozisyon Hesaplaması
6.5.3.	Netleştirme Esasları
6.5.4.	Riskten Korunma Esasları
6.6.	Riske Maruz Değer (RMD) Yöntemi
6.6.1.	Genel Esaslar
6.6.2.	Mutlak RMD Yöntemi ve Göreli RMD Yöntemi
6.6.3.	Model Doğrulaması
6.6.4.	(Değişiklik: 01.03.2018 tarih ve 9/316 sayılı Kurul Kararı ile) Geriye Dönük Test
6.6.5.	Stres Testi
6.6.5.1.	Niceliksel Şartlar
6.6.5.2.	Niteliksel Şartlar
6.6.6.	RMD Modeline İlişkin Belge ve Kayıt Düzeni
6.6.7.	İlave Tedbirler
6.6.8.	Risk Yönetim Biriminin RMD Yönteminin Kullanımına İlişkin Görevleri
6.7.	Risk Yönetimine İlişkin Kamuyu Aydınlatma Esasları
6.8.	Fonun Risk Değeri'nin Hesaplanma Esasları
6.8.1.	RD Hesaplama Yöntemi (Genel Yöntem)
6.8.2.	Risk ve Getiri Profiline Değişmesi
6.8.3.	Özellikli Durumlar
6.8.3.1.	Hesaplama İçin Yeterli Geçmiş Sahip Olmayan Fonlar
6.8.3.2.	Karşılaştırma Ölçütü Bulunmayan Fonlar
7.	Fonlara İlişkin Operasyonel Esaslar
7.1.	Fon giderlerine ilişkin uygulama esasları
7.2.	Pay Alım Satım Talimatlarına İlişkin Esaslar
7.3.	Fon Hizmet Birimi
8.	Kamuyu Aydınlatma Esasları
8.1.	Tanıtım Formu
8.2.	Komisyon ve Ücretler
8.3.	Finansal Raporlar
8.4.	(Değişiklik: 20.06.2018 tarih ve 26/740 sayılı Kurul Kararı ile) Performans Sunumuna İlişkin Esaslar
9.	Kurul Ücreti
10.	Diğer Esaslar
10.1.	Kurucu'nun Yönetim Kurulu veya Fon Kurulu Tarafından Alınması Zorunlu Olan Kararlar
10.2.	Fon Malvarlığının Yapay Olarak Artırılmaması
10.3.	İç Kontrol Sistemi
10.4.	(Ek: 30.05.2019 tarih ve 32/756 sayılı Kurul Kararı ile) Emeklilik Yatırım Fonlarının Getiri Performansının Ölçülmesi, Değerlendirilmesi ve Portföy Yöneticilerine Uygulanacak Teşvik ve Tedbire İlişkin Usul ve Esaslar
10.5.	(Ek: 24.10.2019 tarih ve 61/1374 sayılı Kurul Kararı ile) Katkı Fonlarının Karşılaştırma Ölçütü
11.	Yürürlük

TANIMLAR

Bu Rehber'de geçen;

BİAŞ:	Borsa İstanbul A.Ş.'yi,
Borsa:	6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde tanımlanan sistemler ve pazar yerleri ile bunların muadili olduğu Kurulca kabul edilen yurt dışında kurulu sistem ve pazar yerlerini,
Emeklilik fonu/Fon:	Emeklilik şirketi tarafından emeklilik sözleşmesi çerçevesinde alınan ve katılımcılar adına bireysel emeklilik hesaplarında izlenen katkıların, riskin dağıtılması ve inançlı mülkiyet esaslarına göre işletilmesi amacıyla oluşturulan malvarlığını,
Hazine/Müsteşarlık:	T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı'nı,
Kanun:	4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nu,
KAP:	Kamuyu Aydınlatma Platformu'nu,
KGK:	Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'nu,
KMP:	Borsa İstanbul A.Ş. Kıymetli Madenler Piyasası'nı,
Kurucu:	Emeklilik şirketini,
MKK:	Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.'yi,
ÖPSP:	Ödünç Pay Senedi Piyasası'nı,
Saklı (Gömülü)	Türkiye Muhasebe Standartları 39 no'lu "Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme" standardı uyarınca türev olmayan bir asal sözleşme de içeren karma (melez) aracın bir bileşenini,
Türev Ürün:	
Takasbank:	İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.'yi,
TCMB :	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nı,
TMS/TFRS:	KGK tarafından yürürlüğe konulmuş olan Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile bunlara ilişkin ek ve yorumları,
Üst Yönetim:	Yönetim kurulu başkan ve üyeleri, genel müdür, genel müdür yardımcılarını,
Yönetici	Portföy yönetim şirketini,
Yönetmelik:	13.03.2013 tarih ve 28586 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Emeklilik Yatırım Fonlarının Kuruluş ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik'i

ifade eder.

1. Fon Türleri

Yönetmelik'in 6'ncı maddesi çerçevesinde fon türleri aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır. Ayrıca, Kurulca uygun görülmesi şartıyla yeni fon türlerinin belirlenmesi de her zaman mümkündür.

A. Hisse Senedi Fonu: Fon portföyünün en az %80'i devamlı olarak yerli ve/veya yabancı ihraççıların paylarından oluşan fondur.

B. (Değişiklik: 12.10.2023 tarih ve 60/1316 sayılı Kurul Kararı ile) Borçlanma Araçları Fonu: Fon portföyünün en az %80'i devamlı olarak yerli ve/veya yabancı kamu ve/veya özel sektör borçlanma araçları ile kamu borçlanma araçlarının konu olduğu ters repodan oluşan fondur. Söz konusu %80 oranının hesaplamasına yerli kamu ve özel sektör kira sertifikaları da dahil edilir.

C. Katılım Fonu: Fon portföyünün tamamı devamlı olarak, kira sertifikaları, katılma hesapları, ortaklık payları, altın ve diğer kıymetli madenler ile Kurulca uygun görülen diğer faize dayalı olmayan para ve sermaye piyasası araçlarından oluşan fondur.

D. Karma Fon: Her birinin değeri fon portföyünün %20'sinden az olmayacak şekilde, fon portföyünün en az %80'i ortaklık payları, borçlanma araçları, altın ve diğer kıymetli madenler ile kira sertifikalarının en az ikisinden oluşan fondur.

E. (Değişiklik: 12.10.2023 tarih ve 60/1316 sayılı Kurul Kararı ile) Para Piyasası Fonu: Portföyünün tamamı devamlı olarak, vadesine en fazla 184 gün kalmış likiditesi yüksek para ve sermaye piyasası araçlarından oluşan ve portföyünün günlük olarak hesaplanan ağırlıklı ortalama vadesi en fazla 60 gün olan fondur.

F. Kıymetli Madenler Fonu: Fon portföyünün en az %80'i devamlı olarak altın ve diğer kıymetli madenler ile bunlara dayalı para ve sermaye piyasası araçlarından oluşan fondur.

G. Endeks Fon: Fon portföyünün en az %80'i Kurul tarafından uygun görülen bir endeks kapsamındaki varlıkların tümünden ya da örnekleme yoluyla seçilen bir kısmından oluşan ve baz alınan endeks ile fonun birim pay değeri arasındaki takip farkı ve takip hatasını **Ek/1**'deki şekilde hesaplayan fondur. Fonun;

a) Takip ettiği ihraççı paylarından oluşan endeksin ve bu endeksi takip eden fon portföyünün en az altı ihraççı payından oluşması ve endekste/fon portföyünde yer alan ihraççı paylarından herbirinin endeks/fon toplam değeri içindeki ağırlığının %30'u geçmemesi,

b) Takip ettiği kamu borçlanma araçları veya özel sektör borçlanma araçlarından oluşan endekste ve bu endeksi takip eden fon portföyünde yer alan borçlanma araçlarından herbirinin endeks/fon portföy değeri içindeki ağırlığının %35'i geçmemesi,

c) Takip ettiği gayrimenkul sertifikalarından veya özel sektör kira sertifikalarından oluşan endeksi ve bu endeksi takip eden fon portföyünün en az dört gayrimenkul sertifikasından veya özel sektör kira sertifikasından oluşması ve endekste/fon portföyünde yer alan gayrimenkul sertifikalarından veya özel sektör kira sertifikalarından herbirinin endeks/ fon portföy değeri içindeki ağırlığının %35'i geçmemesi gerekmektedir.

H. Fon Sepeti Fonu: Portföyünün en az %80'i yatırım fonlarının ve borsa yatırım fonlarının katılma paylarından oluşan fondur. Fon, yabancı borsalarda işlem gören borsa yatırım fonlarının katılma paylarına ve katılma payı satışına ilişkin izahnamesi Kurulca onaylanan yabancı fonların katılma paylarına yapılan yatırım %80 hesaplamasında dikkate alınır. Fon Sepeti Fonu içtüzüğünde, yatırım yapılması planlanan yatırım fonlarının ve borsa yatırım fonlarının stratejilerine yer verilmesi zorunludur.

I. Katkı Fonu: Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmelik kapsamında oluşturulan ve katılımcılar adına ödenen katkı payının değerlendirildiği fondur.

İ. Değişken Fon: Portföy sınırlamaları itibarıyla yukarıdaki türlerden herhangi birine girmeyen fondur.

J. Standart Fon: Bakanlık düzenlemeleri uyarınca, sisteme giriş aşamasında herhangi bir fon tercihinde bulunmayan katılımcıların birikimlerinin yatırıma yönlendirildiği fondur.

K. Yaşam Döngüsü/Hedef Fon: Katılımcının emeklilik tarihi, risk algısı ve yaş vb. özellikleri dikkate alınarak yatırım stratejisi oluşturulan fondur.

L. Başlangıç Fonu: İşverenleri aracılığıyla Kanun'un Ek-2 nci ve Geçici 2 nci maddesi kapsamında bireysel emeklilik sistemine dahil edilen çalışanların birikimlerinin Bakanlık düzenlemeleri uyarınca yatırıma yönlendirildiği fondur.

M. OKS Standart Fon: İşverenleri aracılığıyla Kanun'un Ek-2 nci ve Geçici 2 nci maddesi kapsamında bireysel emeklilik sistemine dahil edilen çalışanların birikimlerinin Bakanlık düzenlemeleri uyarınca yatırıma yönlendirildiği standart fondur.

N. (Ek: 29.02.2024 tarih ve 13/337 sayılı Kurul Kararı ile) Merkezi Alacağın Devri Emeklilik Yatırım Fonu: Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelik'in 26/C ve 23/A maddeleri çerçevesinde, katılımcılar tarafından bireysel emeklilik sözleşmelerinden doğan alacaklarının devredilmesi halinde, bahse konu birikimlerin Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu düzenlemeleri uyarınca yatırıma yönlendirildiği fondur.

1.1. (Değişiklik: 22.04.2022 tarih ve 19/629 sayılı Kurul Kararı ile) Aynı Türde Kurulabilecek Fon Sayısının Belirlenmesine İlişkin Esaslar

a) Aşağıda yer alan hususlar saklı kalmak kaydıyla, emeklilik şirketleri tarafından bu Rehber'de belirlenen her bir fon türünde azami iki adet emeklilik yatırım fonu kurulabilir. Şu kadar ki;

- Yatırım stratejisinin farklılaşmasına bağlı olarak Yönetmelik'te ve bu Rehber'de belirtilen ibarelere fon unvanında yer verilmesi (BIST 100 Endeksi Hisse Senedi Emeklilik Yatırım Fonu, Bankacılık Sektörü Hisse Senedi Emeklilik Yatırım Fonu, Mutlak Getiri Hedefli Değişken Emeklilik Yatırım Fonu gibi), farklı portföy vadelerinin belirlenmesi, farklı dağıtım kanallarının, portföy yönetim şirketlerinin veya alım-satım esaslarının belirlenmesi suretiyle farklılaştırılan emeklilik yatırım fonları ile Yönetmeliğin 6'ncı maddesi çerçevesinde gruplara tahsis edilen emeklilik yatırım fonları bu sayının hesaplanmasında dikkate alınmaz. Öte yandan, fon unvanında fonun vade yapısına yer verilmesi halinde, söz konusu sınır aynı vade yapısına sahip fonlar bazında uygulanır.

- Değişken fonların yatırım stratejilerinin Rehber'in 6.8.1 nolu bölümünde hesaplama yöntemi yer verilen risk değeri baz alınarak belirlenmesi, her bir risk değer grubundan en fazla bir adet fon kurulması ve fon adında fon türüne ilaveten aşağıda yer alan ifadelere de yer verilmesi şartıyla, azami fon sayısı risk değerli olanlar da dahil dördü geçemez.

Fon Adı	Risk Değeri
Muhafazakar / Temkinli	1-2
Dengeli	3-4
Atak / Dinamik / Büyüme	4-5
Agresif	5-7

- Ancak makul gerekçelerin varlığı ve tevsik edici bilgilerin Kurulumuza iletilmesi halinde, aynı türde ikiden fazla fon kurma talepleri başvuru bazında Kurul tarafından değerlendirilir.

1.2. Fon Unvanına İlişkin Esaslar

Fon unvanı yatırım stratejisine uygun olmak zorundadır. Ayrıca, başka bir fonun unvanı ile aşırı benzerlik gösterecek, fonla ilişkili olmayan bir kurumu/kişiyi çağrıştıracak, kurucunun veya yöneticinin tevsik edilemeyen niteliklerine veya fonun diğer fonlardan üstün olduğunu ima eden benzeri subjektif ifadelerle yer verecek şekilde veya benzeri yollarla yatırımcıların yanıltılmasına yol açacak nitelikte bir fon unvanı belirlenemez.

Bu çerçevede fon unvanı, Yönetmelik ve aşağıda yer alan esaslar çerçevesinde belirlenir:

- a) i) Unvanda, asgari olarak, Yönetmelik ve bu Rehber uyarınca unvanda yer alması zorunlu olan ibareler ve Kurucunun unvanı yer alır.
- ii) Kıymetli madenler fonlarında; fon portföy değerinin en az %80'inin devamlı olarak belirli bir kıymetli madene yatırılması halinde anılan fonların unvanında fon türüne ilişkin ibareye yer verilmez.
- b) **(Değişiklik: 12.10.2023 tarih ve 60/1316 sayılı Kurul Kararı ile)** (a) bendinde belirlenen asgari ibarelere ilave olarak, en fazla bir ibareye daha fon unvanında yer verilebilir. Katılımcıların daha doğru bir şekilde bilgilendirilmelerini teminen Kurulca uygun görülmesi kaydıyla bu şarta istisna getirilebilir. Ancak hiçbir surette unvanda "gelecek, performans, getiri, küresel, odak, global" gibi yatırım stratejisini yansıtmayan subjektif ifadeler yer verilemez.
- c) Fon portföy değerinin en az %80'inin devamlı olarak belirli bir varlık grubuna, sektöre, coğrafi bölgelere vb. yatırılması halinde söz konusu durum (b) bendi kapsamında fon unvanına yansıtılmalıdır. Bu kapsamda, fonun yatırım stratejisi, unvanı ve karşılaştırma ölçütünün birbirleri ile uyumlu olması esastır.

(a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan ilkeler çerçevesinde belirlenebilecek fon unvanlarına ilişkin örnekler aşağıda yer almaktadır:

Örnek 1: Fon portföy değerinin en az %80'inin devamlı olarak gümüşe yatırılması halinde fon unvanında "Kıymetli Madenler" ibaresine yer verilmeksizin unvan "Gümüş Emeklilik Yatırım Fonu" olarak belirlenir.

Örnek 2: Fon portföy değerinin en az %80'inin devamlı olarak özel sektör tarafından ihraç edilmiş kira sertifikalarına yatırılması halinde fon unvanı "Özel Sektör Kira Sertifikaları Katılım Emeklilik Yatırım Fonu" olarak belirlenir.

Örnek 3: Fon toplam değerinin en az %80'inin gelişmekte olan ülkelerdeki teknoloji sektöründe faaliyet gösteren yabancı ortaklık paylarına yatırılması halinde, fon unvanı "Teknoloji Sektörü Yabancı Hisse Senedi Emeklilik Yatırım Fonu" veya "Gelişmekte Olan Ülkeler Yabancı Hisse Senedi Emeklilik Yatırım Fonu" olarak belirlenebilir. Söz konusu örnekten de anlaşılacağı üzere, Yönetmelik ve bu Rehber çerçevesinde kullanımı zorunlu olan "Yabancı" ve "Hisse Senedi" ibarelerine ek olarak "Teknoloji Sektörü" veya "Gelişmekte Olan Ülkeler" ibaresinden bir tanesinin seçilmesi gerekir.

- d) Yönetmeliğin 6'ncı maddesi çerçevesinde gruplara tahsis edilen emeklilik yatırım fonlarının unvanında "grup" ibaresine yer verilir.
- e) Borçlanma araçları emeklilik yatırım fonlarında vade yapısına yer verilmek istenmesi durumunda, vade yapısına ilişkin ibare fon unvanında en başta yer alır.

Örnek: Orta Vadeli Özel Sektör Borçlanma Araçları Emeklilik Yatırım Fonu

- f) (Değişiklik: 25.10.2016 tarih ve 29/1027 sayılı Kurul Kararı ile) (b) bendi uyarınca, değişken fonların unvanına, fonun portföy yönetim stratejisi çerçevesinde, varlık seçimine ve riskin dağılımına yönelik olarak kullanılan tekniği/yöntemi/risk değerini yansıtacak bir ibarenin eklenmesi mümkündür.

Örnek 1: Mutlak Getiri Hedefli Değişken Emeklilik Yatırım Fonu

Örnek 2: Agresif Değişken Emeklilik Yatırım Fonu

- g) Yabancı para ve sermaye piyasası araçlarına toplam değerinin en az %80'i oranında yatırım yapan fonların unvanlarında "Yabancı" ibaresine yer verilmesi zorunludur.

- h) Fon portföy değerinin en az %80'inin devamlı olarak yerli ve yabancı ihraççıların döviz cinsinden ihraç edilmiş para ve sermaye piyasası araçlarından oluşması halinde, anılan fonların unvanında "(Döviz)" ibaresine yer verilir.

Örnek 1: Değişken (Döviz) Emeklilik Yatırım Fonu

Örnek 2: Borçlanma Araçları (Döviz) Emeklilik Yatırım Fonu

- i) Kurulun finansal raporlama standartlarına ilişkin düzenlemeleri kapsamındaki iştiraklerin para ve sermaye piyasası araçlarından oluşan fonların unvanlarında "İştirak" ibaresine yer verilmesi zorunludur.
- j) **(Ek: 25.10.2016 tarih ve 29/1027 sayılı Kurul Kararı ile)** Portföyünün tamamı katılım bankacılığı prensiplerine uygun varlıklardan oluşan ve esnek portföy sınırlamalarına sahip olan Katılım fonlarının unvanlarında Katılım ibaresinin yanı sıra "Değişken" ibaresine de yer verilebilir.
- k) Katılım bankacılığı prensiplerine uygun varlıklardan oluşan fonların unvanında, fon türünün yanı sıra "Katılım" ibaresine de yer verilir.

1.3. Fon Adına İlişkin Esaslar

Fon izahnamesinde belirtilmesi ve Kurulca uygun görülmesi koşuluyla, fon unvanına ilaveten, reklam ve pazarlama faaliyetlerinde yatırımcıları yanlış yönlendirmeyecek şekilde, fonun risk ve getiri yapısının tam ve doğru bir şekilde anlaşılmasını sağlayacak farklı bir ad kullanılabilir. Örneğin, unvanı "..... Emeklilik A.Ş. Birinci Değişken Emeklilik Yatırım Fonu" olan bir fon "Muhafazakar Değişken EYF" adını kullanabilir.

Fon adının kullanılmasının öngörüldüğü tüm alan ve dokümanlarda fon adlarına karşılık gelen fon unvanının Kurucu tarafından belirlenecek bir yöntem ile (örneğin, Kurucu'nun internet sitesinde veya internet şubesinde bir link aracılığıyla, yazılı dokümanlarda ise ek yapılması suretiyle) belirtilmesi kaydıyla fon izahnamelerinde belirlenen fon adları kullanılabilir.

1.4. (Ek: 24.10.2019 tarih ve 61/1374 sayılı Kurul Kararı ile) Çalışanlara Yönelik Grup Emeklilik Yatırım Fonları

Yatırım stratejisi temel olarak, bir işveren ve Kurulun finansal raporlama standartlarına ilişkin düzenlemeleri kapsamında işverenin grup şirketleri tarafından ihraç edilen borsada işlem gören ortaklık payları, borçlanma araçları ve/veya diğer sermaye piyasası araçlarına yatırım yapmak olan payları grup emeklilik planına bağlı olarak düzenlenen emeklilik sözleşmeleri kapsamında anılan şirketlerin çalışanlarına tahsis edilen ve portföyü Yönetmelik ile Rehber'de düzenlenen varlık ve işlemlerden oluşan grup fonları "Çalışanlara Yönelik Grup Emeklilik Yatırım Fonu" olarak adlandırılır. Söz konusu fonlar için aşağıda yer alan esaslar uygulanır:

1) Fon'un unvanı ve azami fon toplam gider kesintisi oranı Fon yatırım stratejisine bağlı olarak Yönetmelik, Rehber ve Bireysel Emeklilik Sistemi Yönetmeliği'nde yer alan esaslar çerçevesinde belirlenir.

2) Fon yatırım stratejisi çerçevesinde işveren ve grup şirketleri tarafından ihraç edilen ortaklık payları, borçlanma araçları ve/veya diğer sermaye piyasası araçlarına yapılan yatırımlar Yönetmelik'in 22. maddesinin birinci fıkrasının (a), (c), (e) ve (f) bentleri kapsamında değerlendirilmez.

3) Söz konusu fonlar tarafından, ilişkili tarafların ihracına aracılık ettiği grup şirketleri tarafından ihraç edilen özel sektör borçlanma araçlarına yapılan yatırımlar için Rehber'in (3.1.8) nolu maddesinde fon bazında belirlenen %5 oranındaki yatırım sınırlaması uygulanmaz ve anılan yatırımlar, aynı maddede portföy yönetim şirketinin yöneticisi olduğu tüm emeklilik yatırım fonları için belirlenen %10 oranındaki yatırım sınırlamasının hesaplanmasında dikkate alınmaz.

4) Bu bölümün (2) ve (3) nolu bentleri uyarınca işveren ve grup şirketleri tarafından ihraç edilen ortaklık payları, borçlanma araçları ve/veya diğer sermaye piyasası araçlarına yapılan yatırımlar için

yoğunlaşma kurallarının uygulanmayacağı hususuna fon içtüzüğü, izahnamesi ve tanıtım formunda açıkça yer verilir.

5) Söz konusu fonlar için eşik değer veya karşılaştırma ölçütü belirlenebilir.

6) Söz konusu fonlar için bu bölümde hüküm bulunmayan konularda, emeklilik yatırım fonlarına ilişkin ilgili düzenlemelere uyulur.

Diğer taraftan, yatırım stratejisinde belirlenen işveren ve Kurulun finansal raporlama standartlarına ilişkin düzenlemeleri kapsamında işverenin grup şirketleri tarafından ihraç edilen sermaye piyasası araçları için ve/veya ihraççı için, sermaye piyasası araçlarının fon portföyüne dahil edilme aşamasında ilgili Kurul düzenlemeleri çerçevesinde derecelendirme yapmaya yetkili derecelendirme kuruluşları tarafından yatırım yapılabilir seviyeye denk gelen derecelendirme notunun ilk üç kademesinde nota sahip olunması zorunludur. Yatırım yapıldıktan sonraki süreçte ise, fon portföyündeki araçların ve/veya ihraççının ilgili derecelendirme notunun yatırım yapılabilir seviyenin altına düşmemesi esastır. Fon portföyündeki araçların ve/veya ihraççının derecelendirme notunun yatırım yapılabilir seviyenin altına düşmesi halinde ise katılımcıların menfaati de dikkate alınarak söz konusu araçların fon portföyünden çıkarılması için Yönetici ve/veya Kurucu tarafından gerekli işlemlerin tesis edilmesi gerekir.

Derecelendirme notuna ilişkin diğer hususlarda Rehber'in (3.5.) nolu bölümünde düzenlenen esaslara uyulur.

1.5. (Ek: 24.09.2020 tarih ve 60/1183 sayılı Kurul Kararı ile) Unvanında Katılım İfadesi Geçen Fonlara İlişkin Esaslar

Unvanında katılım ifadesi geçen fonların portföylerine dahil edilecek ortaklık paylarının faizsiz/katılım finans ilkelerine uygunluğu onaylanmış olan endekslerde (örneğin Borsa İstanbul A.Ş. tarafından hesaplanan Katılım 30 Endeksi, Katılım 50 Endeksi ve Ziraat Portföy Katılım Endeksi) yer alan ortaklık paylarından seçilmesi ve/veya faizsiz/katılım finans ilkelerine uygunluğunun bir danışman/danışma kurulu tarafından onaylanmış olması zorunludur.

Unvanında katılım ifadesi geçen fonların portföylerine dahil edilecek kira sertifikaları, katılma hesapları, altın ve diğer kıymetli madenler ile vaad sözleşmeleri haricindeki para ve sermaye piyasası araçları için de söz konusu şartın sağlanması esastır.

Söz konusu fonlar için bir danışman/danışma kurulundan hizmet alınması halinde, fon izahnamesinin ekinde veya fonun KAP sayfasında danışmanın kim olduğuna/danışma kurulunun kimlerden oluştuğuna, danışmanın/danışma kurulu üyelerinin faizsiz/katılım finans alanındaki bilgi ve tecrübesine ilişkin bilgiler ile danışmanın/danışma kurulunun çalışma ilkelerine (örneğin faizsiz/katılım finans ilkelerine uygunluk değerlendirmesi yapılırken esas alınan yöntemlere ilişkin bilgiler) yer verilir.

Unvanında katılım ifadesi geçen fonların izahnamelerinde gerekli açıklamalara yer verilmesi suretiyle "kaldıraç yaratan işlem riski" yerine "katılım esaslı işlem riski" ifadesine yer verilmesi mümkündür.

2. (Değişiklik: 01.03.2018 tarih ve 9/316 sayılı Kurul Kararı ile) Fon Türlerine ve Portföy Sınırlamalarına İlişkin Kontrol

Yönetmelik'in 6'ncı maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında fon portföy değerinin en az %80'inin devamlı olarak anılan varlıklara yatırılması zorunludur. Söz konusu oranın hesaplanmasında aşağıda yer verilen esaslara uyulur.

- a) Yönetmelik'in 6'ncı maddesi kapsamında asgari %80 oranının, spot piyasada yapılan yatırımlarla sağlanıp sağlanmadığı kontrol edilir. Yapılandırılmış borçlanma araçları hariç olmak üzere, bu Rehber'in 3.1.2 bölümünde düzenlenen araçlara yapılacak yatırımlar %80 oranının hesaplanmasında dikkate alınmaz.

- b) Yönetmelik'te yer alan %80 oranının hesaplanmasına dahil edilen varlıklar dışında olmakla birlikte, fon yatırım stratejisinde yatırım yapılabileceği belirtilen varlıklara dayalı olarak yapılan kaldıraç yaratan işlemlerin pozisyonlarının¹ mutlak değerlerinin toplamı, fon toplam değerinin %20'sini aşamaz.
- c) Yapılandırılmış borçlanma araçları ve varlık/ipotek teminatlı menkul kıymetler, borçlanma aracı niteliğinde olup, Yönetmelik, bu Rehber ve fon izahnamesinde yer alan borçlanma araçlarına ilişkin yatırım sınırlamalarında dikkate alınır.
- d) Yabancı para ve sermaye piyasası araçlarına yapılan yatırımlar yapılan yatırımın fon türüne uygun olması kaydıyla asgari %80 oranının hesaplanmasında dikkate alınır.
- e) Depo sertifikalarına yapılan yatırımlar hisse senedi fonlarında asgari %80 oranının hesaplanmasında dikkate alınır.
- f) **(Ek bent: 29.09.2022 tarih ve 54/1446 sayılı Kurul Kararı ile)** Unvanında "altın", "gümüş" ve "kıymetli madenler" ibareleri yer alan emeklilik yatırım fonları tarafından ilgili kıymetli madene dayalı vadeli/vadesiz mevduat/katılma hesaplarına yatırılan tutarlar fon izahnamesinde yer alan %80 oranının hesaplanmasında dikkate alınır.

(Ek: 13.02.2020 tarih ve 10/231 sayılı Kurul Kararı ile) 27/11/2013 tarih ve 28834 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Borsa Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliği (III-52.2)'nin 5. maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendi kapsamında belirli bir varlık grubundan oluşan endeksi takip etmek üzere kurulan borsa yatırım fonlarının katılma paylarına yapılan yatırım Yönetmelikte, bu Rehber'de, fon içtüzüğü, izahnamesi ve tanıtım formunda ilgili varlık grubu için belirlenen yatırım sınırlamaları hesaplamalarına dahil edilir.

3. Fon Portföyüne İlişkin Esaslar

Bu Rehber uyarınca yatırım yapılabilecek varlık ve işlemler dışında Yönetmelik uyarınca fon portföyüne dahil edilebilecek varlık ve işlemleri gösteren tablo **Ek/2'**de yer almaktadır.

3.1. Varlıklara İlişkin Esaslar

3.1.1. Türev Araçlara Yatırım Yapan Fonlarda İhraççı Sınırı Kontrolü

Yönetmelik'in 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (f) bentlerinde yer verilen ihraççı sınırına ilişkin kontrolde türev araçlar da dikkate alınır ve aşağıda yer alan esaslar çerçevesinde yapılır.

a) Bir ihraççının para ve sermaye piyasası araçlarına dayalı olarak yapılan türev araç (varantlar ve sertifikalar ile saklı türev araçlar dahil) işlemleri ile yaratılan pozisyonlar, bu Rehber'in (6.5.2.) nolu bölümünde yer alan örneklerle uygun olarak, bu Rehber'in (6.5.3.) ve (6.5.4.) nolu bölümlerindeki netleştirme ve riskten korunma esaslarının da dikkate alınması suretiyle hesaplanır.

b) Saklı türev araç niteliği taşıması sebebiyle, kredi riskine dayalı yatırım aracı için, Yönetmelik'in 22'nci maddesinde yer alan %10'luk ihraççı limiti, hem ihraççı, hem de referans kuruluş² için ayrı ayrı hesaplanır.

Örnek;

¹ Söz konusu hesaplama, Rehber'in (6.5.3.) ve (6.5.4.) nolu bölümlerinde yer alan netleştirme ve riskten korunma esasları uygulanmaksızın, Rehber'in (6.5.2.) nolu bölümünde yer alan esaslar ve örnekler çerçevesinde yapılır.

² Referans kuruluş yerine benzeri bir yapının olması halinde bu hüküm kıyasen uygulanır.

Portföye aşağıdaki varlıklar dahil edilmiştir:

- Spot piyasada; 20.000 TL tutarında ABC A.Ş. 30.000 TL tutarında DEF A.Ş. ortaklık payları,
- Dayanak varlığı ABC A.Ş. olan opsiyon sözleşmesi (uzun pozisyon),
- Dayanak varlığı DEF A.Ş. olan vadeli işlem sözleşmesi (forward) (kısa pozisyon),

Yönetmelik'in 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (f) bentleri çerçevesinde ihraççı sınırı kontrolü yapılırken; Rehber'in (6.5.2.) nolu bölümünde yer alan örnek hesaplamalar çerçevesinde, türev araç işlemlerine ilişkin olarak pozisyon hesaplaması yapılır.

ABC A.Ş.'ye dayalı opsiyon sözleşmesi için hesaplanan pozisyon 40.000 TL,

DEF A.Ş.'ye dayalı forward sözleşmesi için hesaplanan pozisyon - 10.000 TL'dir.

- Bu Rehber'in 6.5.1/(a/ii) bölümünde yer alan esaslar çerçevesinde netleştirme yapılır.

ABC A.Ş. için 60.000 TL, DEF A.Ş. için 20.000 TL

Bu kapsamda, ABC A.Ş. için hesaplanan 60.000 TL'nin, DEF A.Ş. için ise 20.000 TL'nin fon portföy değerine oranının %10'dan fazla olmaması gerekir.

3.1.2.Diğer Yatırım Araçları

a)Yönetmelik'in 5'inci maddesinin üçüncü fıkrasının (ğ) bendi uyarınca bu bölümde düzenlenen yatırım araçları aşağıda belirtilen esaslar dahilinde fon portföyüne dahil edilebilir.

b)Bu bölümde düzenlenen araçlara yapılacak yatırım, her bir yatırım aracı türünde (yapılandırılmış yatırım aracı, ikraz iştirak senedi) azami %10 olmak üzere, fon portföy değerinin %15'ini aşamaz. Örneğin, yapılandırılmış yatırım aracına %10 yatırım yapılması halinde en fazla %5 oranında ikraz iştirak senetlerine yatırım yapılabilir.

c)Fonlar tarafından bu bölüm kapsamındaki yatırım araçları aracılığıyla bu Rehber'in (6.3.) nolu bölümünün (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde sıralanan varlıklar dışındaki varlıklara dolaylı olarak yatırım yapılması mümkün değildir.

d)Bu bölümde düzenlenen araçlar hariç olmak üzere, Yönetmelik ve bu Rehber kapsamında fon portföyüne dahil edilmesi uygun görülen ve portföy sınırlamalarına ilişkin esasları düzenlenen yatırım araçları (örneğin varlığa dayalı menkul kıymetler) bu bölüm kapsamında değerlendirilmez ve bu bölümde yer alan araçlar için öngörülen portföy sınırlamalarında dikkate alınmaz.

e)Kredi riskine dayalı yatırım aracı saklı türev araç niteliğindedir. Fon portföyüne alınan diğer türlerdeki yapılandırılmış yatırım araçlarının saklı türev araç niteliği taşıyıp taşımadığı Yönetici tarafından değerlendirilerek söz konusu değerlendirmeyi tevsik edici belgeler Yönetici nezdinde muhafaza edilir. Yapılandırılmış yatırım aracının saklı türev araç niteliğinde olması halinde, risk ölçümüne ilişkin olarak bu Rehber'de yer alan esaslar uygulanır.

f)Bu bölümde düzenlenen araçların genel özelliklerine ilişkin bilgilere ve içerdiği muhtemel risklere fon izahnamesinde yer verilmesi zorunludur.

3.1.2.1. Yapılandırılmış Yatırım Araçları

A) Yapılandırılmış yatırım araçlarının;

- i. Fonun yatırım stratejisine ve risk yapısına uygun olması,
- ii. Borsada işlem görmesi,

- iii. İhraççısının ve/veya varsa yatırım aracının, yatırım yapılabilir seviyede derecelendirme notuna sahip olması ve derecelendirme notunu içeren belgelerin Yönetici nezdinde bulundurulması,
- iv. Tabi olduğu otorite tarafından yetkilendirilmiş bir saklayıcı kuruluş nezdinde saklanması, gerekir.

B) Türkiye’de ihraç edilmiş yapılandırılmış yatırım araçlarına ilişkin olarak, (A/ii) bendi hariç olmak üzere (A) bendinde belirlenen şartların tamamı aranır. Buna ilaveten, Türkiye’de ihraç edilmiş yapılandırılmış yatırım araçlarının;

- i. İhraç belgesinin Kurulca onaylanmış olması,
- ii. Fiyatının veri dağıtım kanalları vasıtasıyla ilan edilmesi,
- iii. Fonun günlük olarak Yönetmelik’te yer alan düzenlemeler çerçevesinde gerçeğe uygun değeri üzerinden nakde dönüştürülebilir nitelikte likiditasyona sahip olması

zorunludur.

3.1.2.2. İkraz İştirak Senetleri

Sadece unvanında “yabancı” ibaresi bulunan fonlar, borsada işlem görme şartı hariç olmak üzere, bu Rehber’in (3.1.2.1.A) nolu bölümünde yer alan şartların sağlanması kaydıyla portföyünde ikraz iştirak senedi bulundurabilirler.

Buna ilaveten, ikraz iştirak senetlerinin;

- i. Fiyatının veri dağıtım kanalları vasıtasıyla ilan edilmesi,
- ii. Fonun fiyat açıklama dönemlerinde Fon Kurulu tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde gerçeğe uygun değeri üzerinden nakde dönüştürülebilir nitelikte likiditasyona sahip olması

zorunludur.

3.1.3.Kira Sertifikaları

i. Yönetmelik’in 22’nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan, varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen sermaye piyasası araçlarına, fon portföy değerinin en fazla %25’i oranında yatırım yapılabileceğine ilişkin ihraççı sınırının kontrolünde, varlık kiralama şirketleri yerine “fon kullanıcıları”³ dikkate alınarak hesaplama yapılır.

Örnek:

- X VKŞ tarafından ihraç edilen üç kira sertifikası bulunmaktadır.

- İki kira sertifikasının fon kullanıcısı A Şirketi, diğer kira sertifikasının fon kullanıcısı ise B Şirketi’dir.

³ Fon kullanıcısı, III-61.1 sayılı Kira Sertifikaları Tebliği’nin 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde “sahipliğe ve yönetim sözleşmesine dayalı kira sertifikası ihraçlarında kaynak kuruluşları, alım-satıma dayalı kira sertifikası ihraçlarında varlık kiralama şirketinin vadeli olarak sattığı varlık veya hakkı alan kurucu niteliğini haiz şirketleri, ortaklığa dayalı kira sertifikası ihraçlarında girişimciyi ve ortak girişimin varlık kiralama şirketi dışındaki ortaklarını, eser sözleşmesine dayalı kira sertifikası ihraçlarında meydana getirilecek eseri satın alan kişiyi veya yüklenici” şeklinde tanımlanmıştır.

- Fon portföyüne X VKŞ'nin ihraçlarının dahil edilmesi halinde, ihraççı kontrolü A Şirketi ve B Şirketi için ayrı ayrı yapılır.

-Fon portföyüne Y VKŞ tarafından ihraç edilen ve fon kullanıcısı A Şirketi olan bir kira sertifikasının dahil edilmesi halinde ise, bu kira sertifikası da A Şirketine ilişkin ihraççı sınırına dahil edilir.

ii. Borsada işlem gören varlıkların alım satımlarının borsa kanalıyla yapılması esas olmakla birlikte, Fon portföyüne yapılacak kira sertifikası alım ve satım işlemlerinin BİAŞ'ın ilgili piyasalarındaki asgari işlem limitlerinin altında kalması durumunda,

-Her bir işlem için konuya ilişkin gerekçeli Fon Kurulu Kararı alınması,

- Alım işlemlerinin her bir kira sertifikası için geçerli olan borsada gerçekleşen işlemlerin ağırlıklı ortalama fiyatından yüksek, satım işlemlerinin ise her bir kira sertifikası için borsada gerçekleşen işlemlerin ağırlıklı ortalama fiyatından düşük olmayacak şekilde yapılması

-KAP ile Fon'un sürekli bilgilendirme formunda söz konusu Fon Kurulu Kararlarına yer verilmesi şartları ile kira sertifikası işlemleri borsa dışında yapılabilir.

iii. Yönetmeliğin 22. Maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan %25 oranı 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 61 inci maddesi çerçevesinde münhasıran kira sertifikası ihraç etmek üzere anonim şirket şeklinde kurulmuş olan sermaye piyasası kurumu tarafından ihraç edilen sermaye piyasası araçları için uygulanır.

3.1.4.(Değişiklik: 09.05.2017 tarih ve 20/688 sayılı Kurul Kararı ile) Mevduat/Katılma Hesabına İlişkin Sınırlama

Yönetmelik'in 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (f) bentleri uyarınca yapılacak ihraççı sınırı kontrolünde, aynı ihraççı nezdinde fon adına açılan mevduat/katılma hesapları (TL, altın, döviz vb.) da dikkate alınır. Başlangıç/başlangıç katılım fonları için, söz konusu hükümler kapsamında yapılacak ihraççı sınırı kontrolünde bu fonların portföylerinde yer alan mevduat/katılma hesapları dikkate alınmaz.

3.1.5.Yurtdışında İhraç Edilen Para ve Sermaye Piyasası Araçları

a) Yurtdışında ihraç edilen borçlanma araçlarının ve kira sertifikalarının, tabi olduğu otorite tarafından yetkilendirilmiş bir saklayıcı kuruluş nezdinde saklanması, fiyatının veri dağıtım kanalları vasıtasıyla ilan edilmesi ve fonun fiyat açıklama dönemlerinde II-14.2 sayılı Yatırım Fonlarının Finansal Raporlama Esaslarına İlişkin Tebliğ çerçevesinde gerçeğe uygun değeri üzerinden nakde dönüştürülebilecek nitelikte likiditeye sahip olması şartlarıyla, yurtdışında borsa dışından fon portföyüne dahil edilmesi mümkündür.

b) Fon portföyüne sadece yatırım yapılabilir seviyede derecelendirme notuna sahip yurtdışında ihraç edilen borçlanma araçları ve kira sertifikaları alınabilir. İlgili aracın derecesini belirleyen belgeler fon nezdinde bulundurulur.

c) Unvanlarında "yabancı" ibaresine yer vermeyen fonlar, fon portföy değerinin en fazla %50'sini yabancı para ve sermaye piyasası araçlarına yatırabilir. Yurtdışında kurulu ihraççıların ihraç ettiği para ve sermaye piyasası araçları yabancı varlık olarak nitelendirilir. Türkiye'de kurulu ihraççıların yurtdışında ihraç ettiği para ve sermaye piyasası araçları ise yabancı varlık olarak nitelendirilmez.

d) **(Ek bent: 09.05.2017 tarih ve 20/688 sayılı Kurul Kararı ile)** Unvanında "Yabancı" ibaresine yer verilmeyen fonlar tarafından yabancı kamu borçlanma araçlarına aynı ihraç bazında yapılan yatırımlar fon portföyünün %10'unu aşamaz. Unvanında "Yabancı" ibaresine yer verilen fonlar için ise bu oran %35 olarak uygulanır. Yabancı kamu borçlanma araçları Yönetmelik'in 22.

maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında yapılacak ihraççı sınırı kontrollerinde dikkate alınmaz.

3.1.6.İştirak Fonlarına İlişkin Esaslar

Unvanında “İştirak” ibaresi yer alan fonlarda, Yönetmelik’in 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “fonun %5’inden fazla yatırım yaptığı aynı ihraççıya ait para ve sermaye piyasası araçlarının toplam tutarı fon portföyünün %40’ını aşamaz.” hükmü ile aynı fıkranın (e) ve (f) bentleri uygulanmaz.

3.1.7.(Ek bent: 27.05.2019 tarih ve 31/729 sayılı Kurul Kararı ile) Para Piyasası ve Kısa Vadeli Borçlanma Araçları Fonlarına İlişkin Esaslar

Para piyasası fonları ve kısa vadeli borçlanma araçları fonları portföyüne dahil edilen banka borçlanma araçları dışındaki özel sektör borçlanma araçları ihraççısının yatırım yapılabilir seviyede derecelendirme notuna sahip olması zorunludur.

Para piyasası fonlarının portföyünün asgari yüzde yirmi beşi devlet iç borçlanma senetlerinde yatırıma yönlendirilir.

3.1.8.(Değişiklik: 23.05.2016 tarih ve 17/573 sayılı Kurul Kararı ile) (Değişiklik: 09.05.2017 tarih ve 20/688 sayılı Kurul Kararı ile) İlişkili Tarafların İhracına Aracılık Ettiği Özel Sektör Borçlanma Araçlarının Portföye Dahil Edilmesine İlişkin Esaslar

Bir portföy yönetim şirketinin yöneticisi olduğu tüm emeklilik yatırım fonlarının kurucunun ve/veya yöneticinin Kurulun finansal raporlama standartlarına ilişkin düzenlemeleri kapsamında yer alan grup şirketlerinin ihracına aracılık ettiği özel sektör borçlanma araçlarına yaptığı toplam yatırım, her bir ihraç miktarının %10’unu geçemez. Ayrıca, söz konusu ihraçlardan her bir ihraççı için fon portföylerine dahil edilecek özel sektör borçlanma araçlarının toplam değerinin fon portföy değerine oranı her bir fon için %5’i geçemez.

Öte yandan;

- Bankaların ilave ana sermaye hesaplamasına dahil edilecek nitelikteki borçlanma araçları hariç olmak üzere, yurtiçinde yerleşik bankaların ihraçlarında,
- Yönetim kontrolü⁴ kamu kurum ve kuruluşlarında olan ihraççıların ihraçlarında,
- Bu Rehber’in (3.5.) nolu maddesinde yer alan esaslar çerçevesinde derecelendirme notu yatırım yapılabilir seviyenin ilk iki kademesinde olan ihraççıların ihraçlarında,
- Özel sektör borçlanma araçlarının ihracına aracılık eden grup şirketleri tarafından, anapara ve/veya kupon ödemesinde temerrüde düşülmesi durumunda, söz konusu araçlara ilişkin olarak bu maddede yer alan sınırlamaları aşan kısım için geri alım taahhüdü verilmesi halinde birinci fıkradaki sınırlamalar uygulanmaz.

İkinci fıkra çerçevesinde taahhüt verilmesi halinde yapılacak geri alımda; özel sektör borçlanma aracının borsada en son işlem gördüğü günlük faiz oranı ile özel sektör borçlanma aracının ihraç anındaki faiz oranından düşük olanı esas alınarak geri alım fiyatı hesaplanır.

Yönetmelik’te yer alan sınırlamalar saklıdır.

3.1.9.İlişkili Tarafların Borsa Dışında Halka Arzına Aracılık Ettiği Ortaklık Paylarının Portföye Dahil Edilmesine İlişkin Esaslar

Kurucunun ve/veya yöneticinin Kurulun finansal raporlama standartlarına ilişkin düzenlemeleri kapsamında yer alan grup şirketlerinin borsa dışında halka arzına aracılık ettiği ortaklık paylarına, borsada işlem görmesi şartıyla, ihraç miktarının azami %10’u ve fon portföy değerinin azami %5’i oranında yatırım yapılabilir.

⁴ Yönetim kontrolü, Kurulun pay alım teklifine ilişkin düzenlemelerinde tanımlanmaktadır.

3.1.10. . (Ek: 01.03.2018 tarih ve 9/316 sayılı Kurul Kararı ile) Varlığa/İpoteğe Dayalı Menkul Kıymetlere İlişkin Sınırlamalar

- i) Fonlar tarafından varlığa/ipoteğe dayalı menkul kıymetlere yatırım yapılması halinde Yönetmelik'in 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca yapılacak kontrollerde, her bir varlık finansmanı fonu/konut finansmanı fonu ihraççı olarak ayrı ayrı dikkate alınır. Söz konusu menkul kıymetlere yapılan yatırımlar, Yönetmelik'in 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca yapılacak kontrolde dikkate alınmaz.
- ii) (Ek bent: 23.09.2021 tarih ve 49/1424 sayılı Kurul Kararı ile) III-58.1 sayılı Varlığa veya İpoteğe Dayalı Menkul Kıymetler Tebliği kapsamında varlık yönetim şirketlerinin kaynak kuruluş olduğu varlığa dayalı menkul kıymetler fon portföylerine dahil edilemez.

3.1.11. (Ek: 20.06.2018 tarih ve 26/740 sayılı Kurul Kararı ile) Bankaların İlave Ana Sermaye Hesaplamasına Dahil Edilecek Borçlanma Araçları

a) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu düzenlemeleri kapsamında ilave ana sermaye niteliği taşıyan sermaye benzeri borçlanma araçları;

i. Borsada işlem görmesi kaydıyla, fon portföy değerinin en fazla %10'u, tek bir ihraççı bazında ise en fazla %5'i oranında fon portföylerine dahil edilebilir. Borçlanma araçlarına ve yoğunlaşma sınırlamalarına ilişkin olarak Yönetmelik'te ve bu Rehber'de yer alan diğer esaslar saklıdır.

ii. Orta/uzun vadeli borçlanma araçları fonları tarafından vadeye kalan gün sayısı hesaplanmayan varlıklar kapsamında fon portföylerine dahil edilebilir.

iii. Para piyasası fonları ve kısa vadeli borçlanma araçları fonları ile ihraççının Kurul'un finansal raporlama standartlarına ilişkin düzenlemeleri kapsamında yer alan grup şirketlerinin yöneticisi olduğu emeklilik yatırım fonlarının portföylerine dahil edilemez.

b) Bu tür borçlanma araçlarının fon portföyüne dahil edilmesinden önce anılan araca özgü riskler ve söz konusu borçlanma araçları ile ilgili tüm alım-satım işlem bilgileri en geç işlemlerin yapılmasını takip eden ilk iş günü emeklilik yatırım fonunun KAP sayfasında açıklanır. Söz konusu risklerin eksiksiz ve doğru şekilde açıklanması Kurucu'nun sorumluluğundadır.

3.1.12. (Ek: 29.09.2022 tarih ve 54/1446 sayılı Kurul Kararı ile) Gelire Endeksli Senetlerin Emeklilik Yatırım Fonu Portföyüne Dahil Edilmesine İlişkin Esaslar

Emeklilik yatırım fonu portföyüne dahil edilen T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen gelire endeksli senetler için borsada işlem görme şartı ile alım satım işlemlerinin borsa kanalıyla yapılması zorunluluğu aranmaz.

3.1.13. (Ek: 12.10.2023 tarih ve 60/1316 sayılı Kurul Kararı ile) Fon Sepeti Emeklilik Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar

Yönetmelik'in 24'üncü maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendindeki sınırlamaya ilişkin oranın hesaplanmasında yatırım fonlarının fon portföyüne dahil edildiği tarihte tedavülde bulunan fon katılma payı sayısı esas alınır.

3.1.14. (Ek: 12.10.2023 tarih ve 60/1316 sayılı Kurul Kararı ile) Darphane Sertifikasına İlişkin Esaslar

Darphane sertifikaları altına dayalı sermaye piyasası aracı niteliğinde olup emeklilik yatırım fonları tarafından darphane sertifikasına altına dayalı sermaye piyasası araçları için izahnamede belirlenen yatırım sınırlamaları dahilinde yatırım yapılabilir.

3.2. İşlemlere İlişkin Esaslar

3.2.1.Hazine İhaleleri

Fonlar, aşağıdaki esaslar çerçevesinde Hazine tarafından yapılan ihalelere katılabilir:

a) Takasbank Elektronik Transfer Sistemi (TETS) kullanılarak veya bir yatırım kuruluşu vasıtasıyla Hazine ihalelerine katılım mümkündür.

b) Hazine ihalesine Takasbank dışında bir yatırım kuruluşu vasıtasıyla katılmak isteyen fonlar tarafından;

- i. İhaleye katılımı ilgili olarak verilen emrin elektronik ortamda ihale sonuçlanmadan önce Takasbank'a iletilmesi,
- ii. Piyasa yapıcısı olan bankalara tanınan "switch" ve "opsiyon" gibi olanakların kullanılması durumunda elektronik ortamda Takasbank'a bildirim yapılması

zorunludur.

3.2.2.Aynı Gün Valörlü Tahvil ve Bono İşlemleri ile Ters Repo İşlemleri

Fonlar tarafından, aynı gün valörlü tahvil ve bono işlemleri ile ters repo işlemlerinin aynı gün valörlü işlemler için belirlenen işlem saatleri arasında yapılması esastır.

Ancak, BİAŞ tarafından belirlenen işlem kurallarına uyulmak şartıyla, nakit ihtiyacının giderilmesi veya nakit fazlasını değerlendirmek üzere, aynı gün valörlü işlemler için BİAŞ tarafından belirlenen işlem saatleri dışında, aynı gün valörlü tahvil ve bono işlemleri ile ters repo işlemleri yapılabilir. Ancak bu durumlarda, yatırım kararlarının güvenilir gerekçe, belge ve analizlere dayandırılması zorunludur. Belirtilen saatler arasındaki işlemlerin mahiyeti itibarıyla olağan piyasa şartları, işlem kuralları ve beklentileri içinde yapılması ve haksız rekabete yol açılmaması konusunda azami özenin gösterilmesi gerekir.

3.2.3.Ödünç İşlemleri

3.2.3.1. Fon Portföyünden Ödünç Verilmesi

Fon portföyünde yer alan sermaye piyasası araçlarının ve kıymetli madenlerin ödünç verilmesi halinde;

- a) Fon portföyünde yer alan sermaye piyasası araçlarının ödünç verilmesi halinde, ödünç verilen sermaye piyasası araçlarının en az %100'ü karşılığında Kurulun ilgili düzenlemelerinde özkaynak olarak kabul edilen varlıkların fon adına Takasbank'ta bloke edilmesi, özkaynağın değerlemesine ve tamamlanmasına ilişkin olarak Kurulun ilgili düzenlemelerine uyulması,
 - b) Fon portföyünde yer alan kıymetli madenlerin ödünç verilmesi halinde ödünç işlemleri ile kıymetli maden ödünç sertifikası alım-satım işlemlerinin ilgili piyasadaki işlem esasları çerçevesinde yapılması,
 - c) Ödünç verilen sermaye piyasası aracının ve kıymetli madenin günlük olarak Yönetmelik'te yer alan değerlendirme esasları çerçevesinde değerlendirilerek fonun portföy değerine dahil edilmesi,
 - d) Ödünç işlemi nedeniyle alınan komisyonun günlük olarak gelir kaydedilmesi
- gerekir.

Sermaye piyasası araçlarının Takasbank ÖPSP ya da BİAŞ dışında ödünç verilmesi halinde ise yukarıda belirtilen esaslara ilave olarak;

- a) Ödünç işlemi nedeniyle alınan teminatların, yukarıdaki (d) bendi saklı kalmak kaydıyla, portföye dahil edilmeden ve değerlemeye tabi tutulmadan nazım hesaplarda izlenmesi,
- b) İşleme ilişkin olarak saklayıcıya gerekli bildirimlerin yapılması,
- c) Nakit teminat kabul edilmesi halinde,

i) Ödünç işlemi nedeniyle alınan nakit teminatın ödünç veren veya alan adına nemalandırılması mümkün olup bu hususun taraflar arasında kararlaştırılması,

ii) Nakit teminat ödünç veren adına nemalandırılacaksa BİAŞ Repo Ters Repo Pazarında veya Takasbank Para Piyasasında nemalandırılması, nemalandırma amacıyla yapılan işlemlerin fon koduyla yapılarak portföye dahil edilmesi, teminat olarak alınan nakit tutarının ise değerlendirilmeden diğer borçlar kalemine kaydedilmesi (Örneğin ödünç veren ABC fonu nakit teminat olarak 100.000 TL almış ve bu tutarı kendi adına nemalandırmıştır. Bu durumda 100.000 TL'nin değerlendirilmiş tutarının portföy değeri tablosunda yer alması, alınan nakit teminatın ise değerlemeye tabi tutulmadan 100.000 TL olarak diğer borçlar kaleminde izlenmesi gerekir.)

gereklidir.

3.2.3.2. Fon Portföyüne Ödünç Alınması

Ödünç alma işlemleri aşağıda yer alan esaslar çerçevesinde gerçekleştirilebilir.

Ödünç alma işleminin Takasbank ÖPSP kanalı ile gerçekleştirilmesi halinde;

- Ödünç alınan sermaye piyasası araçlarının Yönetmelik'te yer alan değerlendirme ilkeleri çerçevesinde değerlendirilerek "diğer borçlar" kaleminde izlenmesi ve portföyden çıkarılana kadar portföy değerine dahil edilmesi,
- Ödünç işlemine karşılık verilen nakit dışı teminatların portföyden çıkarılmamış gibi Yönetmelik'te yer alan değerlendirme esasları çerçevesinde değerlendirilerek portföy değerine dahil edilmesi,
- Ödünç işlemine karşılık verilen nakit teminatın "diğer alacaklar" kaleminde izlenmeye devam edilmesi

gerekir.

Ödünç alma işleminin Takasbank ÖPSP dışında gerçekleştirilmesi halinde ise, yukarıdaki hususlara ilave olarak;

- İşleme ilişkin olarak saklayıcıya gerekli bildirimlerin yapılması,
- Ödünç işleminden ötürü ödenen komisyonun günlük olarak gider kaydedilmesi,
- Ödünç işlemi nedeniyle verilen nakit teminatın ödünç veren veya ödünç alan (fon) adına nemalandırılması mümkün olup, bu hususun taraflar arasında kararlaştırılması,
- Nakit teminat, fon adına nemalandırılacaksa nema tutarının "diğer alacaklar" kaleminde izlenmesi

gerekir.

3.2.4.(Değişiklik: 27.06.2019 tarih ve 38/864 sayılı Kurul Kararı ile), (Değişiklik:17.06.2021 tarih ve 31/925 sayılı Kurul Kararı ile), (Değişiklik: 29.09.2022 tarih ve 54/1446 sayılı Kurul Kararı ile)Fon Portföyünde Yer Alan Varlıkların Vadesinin Hesaplanması

1) Fonların portföylerine dahil edilen varlıklar için yapılacak vadeye kalan gün sayısı ve fon portföyleri için yapılacak ağırlıklı ortalama vade hesaplamalarında, aşağıda yer verilen sermaye piyasası araçlarının vadesi şu şekilde hesaplanır.

Varlık Türü	Vade
İskontolu sermaye piyasası araçları	İtfa tarihine kalan süre

Gelire endeksli senetler, sabit kupon oranlı sermaye piyasası araçları	Anaparanın ve kalan kupon ödemelerinin zaman ağırlıklı tahsil süresi (Macaulay Duration)
Oranı piyasa faiz oranlarına endeksli kupon ödemeleri olan sermaye piyasası araçları (kupon oranları TLREF'e endeksli olan kamu/özel sektör borçlanma araçları, vb.)	İlk/bir sonraki kupon ödemesine kalan süre
Tüketici fiyatlarına endeksli sermaye piyasası araçları	Anaparanın itfa tarihine kalan süre

2) Fon payı alım ve satım işlemlerinin fon fiyatının ilan edildiği tarihte geçerli olan fiyat esas alınarak gerçekleştirilmesi sebebiyle, fon portföyüne dahil edilen borçlanma araçları, ters repo sözleşmeleri, Takasbank Para Piyasası işlemleri, vadeli mevduat/katılma hesapları ile benzeri araç ve işlemlerde ilgili aracın/işlemin vadeye kalan gün sayısının hesaplanmasında fon fiyatının ilan edildiği tarihin (uygulama tarihinin) esas alınması gerekmektedir.

3) Dönemsel faiz/kar payı ödemesi içeren vadeli mevduat/katılma hesaplarında, vade ilk/bir sonraki dönemsel ödemeye kalan süre dikkate alınarak hesaplanır.

3.2.5. Borsa Dışında Taraf Olunacak Sözleşmelere İlişkin Esaslar

a) **(Ek: 09.12.2016 tarih ve 34/1207 sayılı Kurul Kararı ile)** Fon adına ve hesabına borsa dışında taraf olunan sözleşmelerin;

- Karşı tarafının denetime ve gözetime tabi finansal bir kurum (banka, aracı kurum vb.) olması,
- Karşı tarafının yatırım yapılabilir seviyeye denk gelen derecelendirme notuna sahip olması,
- Herhangi bir ilişkiden etkilenmeyecek şekilde objektif koşullarda yapılması ve adil bir fiyat içermesi,
- Günlük olarak "güvenilir" ve "doğrulanabilir" bir yöntem ile değerlendirilmesi,
- Gerçeğe uygun değeri üzerinden günlük olarak nakde dönüştürülebilir ve sona erdirilebilir nitelikte olması

zorunludur.

b) **(Ek: 09.12.2016 tarih ve 34/1207 sayılı Kurul Kararı ile)** Fon portföylerine, riskten korunma amacıyla sınırlı olarak borsa dışından türev araç ve ve swap sözleşmeleri alınabilir. Riskten korunmanın kapsamına ilişkin olarak bu Rehber'in (6.5.4.) nolu bölümünde yer alan esaslar uygulanır.

c) Borsa dışında taraf olunan türev araç sözleşmeleri için karşı taraftan teminat alınması halinde alınan teminatlar aşağıdaki şartları taşımalıdır:

- Nakit, para piyasası fonu ile kısa vadeli borçlanma araçları fonu katılma payları ve yüksek likiditeye sahip kamu borçlanma araçları ve para piyasası araçları teminat olarak kabul edilebilir.
- İşlemin karşı tarafının yurtiçinde yerleşik bir kurum olduğu durumda teminat Takasbank'ta fon adına bloke edilir. İşlemin karşı tarafının yurtdışında yerleşik bir kurum olduğu durumda ise saklayıcı tarafından teminatın varlığına ilişkin teyit yapılabilmesi kaydıyla yurtdışında yetkili bir kurumda fon adına bloke edilir.
- Karşı tarafın yükümlülüğünü yerine getirmemesi halinde, teminat tutarının tamamı, fon tarafından koşulsuz olarak ve gerçeğe uygun değeri üzerinden nakde dönüştürülerek kullanılabilir.

d) (Ek bent: 09.05.2017 tarih ve 20/688 sayılı Kurul Kararı ile) Emeklilik yatırım fonlarının portföyüne, bu maddede yer alan şartların sağlanması ve fon portföy değerinin %10'unu aşmaması kaydıyla vaad sözleşmeleri dahil edilebilir. Sözleşmenin karşı tarafının, yönetim kontrolü1 kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan bir banka olması ve derecelendirme yapılabilmesi için gerekli olan şartların sağlanamaması halinde notun ilk defa alınmasına kadar geçen sürede anılan banka için bu maddenin (a) bendinde yer alan derecelendirme şartı aranmaz.

Vaad sözleşmelerinin olası karşı tarafları ile söz konusu tarafların derecelendirme notlarına ilişkin bilgiler emeklilik yatırım fonunun KAP sayfasında açıklanır ve açıklanan bilgilerde değişiklik meydana gelmesi durumunda KAP'ta yapılan bir önceki açıklama güncellenir. Söz konusu sözleşmelerin kar payı oranı ve vadesine ilişkin bilgilere altı aylık dönemler itibarıyla hazırlanan raporda yer verilir ve bu işlemlere ilişkin bilgi, belgeler sözleşme tarihini müteakip beş yıl süreyle Şirket merkezinde muhafaza edilir. Karşı taraftan alınan vaad sözleşmelerine konu varlıkların ilgili düzenlemeler çerçevesinde emeklilik yatırım fonunun saklama hesaplarında depo edilmesi gerekir.

e) (Ek bent: 12.10.2023 tarih ve 60/1316 sayılı Kurul Kararı ile) Emeklilik yatırım fonları tarafından borsada ve borsa dışında opsiyon satıcısı olarak opsiyon sözleşmesine taraf olunamaz. Şu kadar ki, alıcı olarak taraf olunan bir sözleşmenin vadesinden önce satılması mümkündür.

3.2.6.Yurt dışı Repo ve Ters Repo İşlemlerine İlişkin Esaslar

Yalnızca unvanında "Yabancı" veya "Döviz" ibaresi yer alan fonlar tarafından, nakit ihtiyacının karşılanması amacıyla yurt dışında borsa dışı repo sözleşmelerine taraf olunabilir. Bu fonlar tarafından yurtdışında taraf olunacak repo sözleşmeleri için, sözleşmelere konu olan varlıkların ilgili ülkenin yetkili kuruluşunda saklanması gerekir.

Fonlar yurt dışında borsa dışı ters repo işlemi yapamazlar.

3.2.7.(Ek: 13.12.2018 tarih 63/1453 sayılı Kurul Kararı ile) Geri Alım Taahhüdü ile İhraç Edilen Sermaye Piyasası Araçları

Emeklilik yatırım fonlarının portföylerine ihraççı veya üçüncü kişiler tarafından verilen geri alım taahhüdü içeren ortaklık payı, borçlanma aracı, teminatlı menkul kıymet, varlığa veya ipotega dayalı menkul kıymet, kira sertifikası, gayrimenkul sertifikası ve benzeri sermaye piyasası araçlarının ihraçlarından ilgili sermaye piyasası araçlarının dâhil edilmesi halinde, söz konusu taahhüt kapsamında fon portföylerinden yapılacak satım işlemleri, her bir işlem için gerekçeli fon kurulu kararı alınması şartı ile borsa dışında gerçekleştirilebilir.

3.3. Portföy Yönetimine İlişkin Esaslar

Fon malvarlığının, fonun yönetim stratejisi doğrultusunda, fonun yatırım yapabileceği varlıklar konusunda yeterli bilgi ve sermaye piyasası alanında en az beş yıllık tecrübeye sahip portföy yöneticileri tarafından, yatırımcı lehine ve yatırımcının çıkarını gözeterek şekilde Kurulun portföy yöneticiliği hizmetine ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde yönetilmesi zorunludur.

Fon portföyüne riskten korunma ve/veya yatırım amacıyla fonun türüne ve yatırım stratejisine uygun olacak şekilde ve Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde türev araçlar dâhil edilmesi halinde, fonun portföy yöneticilerinin tümünün Sermaye Piyasası Faaliyetleri Düzey 3 Lisans Belgesi ile Türev Araçlar Lisans Belgesine sahip olmaları zorunludur.

Fonun risk profiline ve yatırım stratejisine uygun olarak yönetilmesini teminen, portföy yönetim birimi ile risk yönetim birimi arasında gerekli koordinasyonun sağlanmasına yönelik organizasyon yapısı ve iş akış prosedürlerinin oluşturulması zorunludur.

Bu kapsamda, risk yönetim birimi tarafından üretilen sonuçlar (Stres testi sonuçları, standart yöntem ve RMD yöntemi tarafından üretilen sonuçlar, vb.) fonun yatırım kararlarının alınma sürecinde dikkate alınmalıdır.

3.4. Fon Portföyüne Dahil Edilecek Varlıkların Vade Yapısına İlişkin Esaslar

Borçlanma araçları emeklilik yatırım fonlarının unvanlarında vade yapısına yer verilmek istenmesi durumunda, fon portföyünün aylık ağırlıklı ortalama vadesinin;

- a) 25-90 gün olması halinde "kısa vadeli",
- b) 91-730 gün olması halinde "orta vadeli",
- c) 730 günden fazla olması halinde "uzun vadeli"

ifadelerine fon unvanlarında yer verilir.

Para piyasası fonları ile kısa vadeli borçlanma araçları fonlarında vadeye kalan gün sayısı hesaplanamayan varlıklar fon portföyüne dahil edilemez. Öte yandan, söz konusu fonlar para piyasası fonlarına yatırım yapabilir.

Orta vadeli ve uzun vadeli borçlanma araçları fonlarında fon portföyüne en fazla fon toplam değerinin %20'si oranında vadeye kalan gün sayısı hesaplanamayan varlıklar dahil edilebilir.

Portföyün ağırlıklı ortalama vadesi, sermaye piyasası araçlarının vadeleri ayrı ayrı dikkate alınarak hesaplanır. Orta vadeli ve uzun vadeli borçlanma araçları fonlarında vadeye kalan gün sayısı hesaplanamayan varlıklar bu hesaplamada dikkate alınmaz.

(Ek: 12.03.2020 tarih ve 16/383 sayılı Kurul Kararı ile) Kamu dış borçlanma araçları emeklilik yatırım fonlarının unvanlarında vade yapısına yer verilmek istenmesi durumunda; vade yapısına uygun BIST tarafından hesaplanan Eurobond endekslerine fon karşılaştırma ölçütlerinde en az %80 oranında ağırlık verilmesi zorunludur.

3.5. Derecelendirme Notuna İlişkin Esaslar

Bu Rehber ve Yönetmelik'te derecelendirme notunun arandığı durumlarda, ilgili Kurul düzenlemeleri çerçevesinde derecelendirme yapmaya yetkili derecelendirme kuruluşları tarafından yatırım yapılabilir seviyeye denk gelen derecelendirme notuna sahip olunması zorunludur.

Yatırım yapılabilir seviyeye denk gelen derecelendirme notunun değerlendirilmesinde,

- a) Türkiye'de yerleşik kuruluşlar için ulusal derecelendirme notlarının esas alınması,

b) Yurt dışında yerleşik kuruluşlar için ihraççı notlarının (issuer rating), ülkemizde kurulu derecelendirme kuruluşlarının ise buna denk derecelendirme notlarının, fonun ya da taraf olunan sözleşmenin vadesine uygun olarak uzun ya da kısa vadeli olanın esas alınması, derecelendirmeyi yapan kuruluşun notlama sisteminde bu not bazında vade ayrımı yapılmaksızın tek bir notun bulunması durumunda bu notun esas alınması,

c) Derecelendirme notu, ilgili derecelendirme kuruluşunun derecelendirme sistemine göre yatırım yapılabilir seviyenin en alt sınırında olan kuruluşlar için notun görünümünün en az durağan olması şartının aranması,

- ç) Güncel derecelendirme notunun esas alınması,

d) Derecelendirme notunda bir değişiklik olması halinde yeni derecelendirme notunun ilgili fon için değişikliği müteakip iki iş günü içinde KAP'ta ilan edilmesi

gerekir.

3.6. (Ek: 23.11.2018 tarih ve 58/1355 sayılı Kurul Kararı ile), (Değişiklik: 27.05.2019 tarih ve 31/729 sayılı Kurul Kararı ile), (Değişiklik: 29.02.2024 tarih ve 13/337 sayılı Kurul Kararı ile) Standart Fonlara İlişkin Esaslar

Standart fon olarak tanımlanan fon portföyünün;

- a) Asgari yüzde altmışı, Bakanlıkça ihraç edilen Türk Lirası cinsinden borçlanma araçlarında, gelir ortaklığı senetlerinde veya kira sertifikalarında,

b) Asgari yüzde onu, BIST 100, BIST Sürdürülebilirlik Endeksi, BIST Kurumsal Yönetim Endeksi ve Borsa İstanbul A.Ş. tarafından hesaplanan katılım endekslerindeki paylarda;

c) Azami yüzde yirmidokuzu;

- i. Türk Lirası cinsinden ve Borsada işlem görmesi kaydıyla bankalar veya yatırım yapılabilir seviyede derecelendirme notuna sahip olan diğer ihraççılar tarafından ihraç edilen borçlanma araçlarında,
- ii. Türk Lirası cinsinden Borsada işlem görmesi kaydıyla fon kullanıcısı bankalar olan veya kendisi veya fon kullanıcısı yatırım yapılabilir seviyede derecelendirme notuna sahip olan kira sertifikalarında,
- iii. İpotek ve varlık teminatlı menkul kıymetlerde, ipoteğe ve varlığa dayalı menkul kıymetlerde, vaad sözleşmelerinde

d) Azami yüzde yirmi beşi Türk Lirası cinsinden vadeli mevduatta, katılma hesabında,

e) Azami yüzde ikisi ters repoda ve Takasbank Para Piyasası ve Yurtiçi Organize Para Piyasası İşlemlerinde

f) Asgari yüzde biri girişim sermayesi yatırım fonu katılma paylarında yatırıma yönlendirilir.

Bakanlıkça yapılanlar hariç, tek bir ihraççı tarafından ihraç edilen borçlanma araçlarına ve kira sertifikalarına fon portföyünün yüzde onundan fazlası yatırılmaz.

Standart fonların portföyüne sadece bu maddede belirtilen varlık ve işlemler dahil edilebilir. Yönetmelik'te ve Rehber'de yer alan ve bu maddede belirtilmeyen diğer portföy sınırlamalarına ilişkin hükümler saklıdır.

Yeni kurulacak bir fonun yahut mevcut kurulmuş fonlardan birinin, yatırım stratejisinin bu maddede belirtilen portföy sınırlamalarına uyması kaydıyla, standart fon olarak belirlenmesi mümkündür.

Standart fonlar tarafından asgari girişim sermayesi yatırımı şartına 30.06.2024 tarihine kadar uyum sağlanması zorunludur. Bu kapsamda, fon bilgilendirme dokümanlarında yapılacak değişiklikler Kurulumuz onayı şartı aranmadan, Kurucular tarafından fonun KAP sayfasının güncellenmesi ve Yönetmelik'te yer alan tescil ilan ve işlemlerinin yerine getirilmesi suretiyle yürürlüğe konulabilir.

3.7. (Ek: 23.11.2018 tarih ve 58/1355 sayılı Kurul Kararı ile) İşverenleri Aracılığıyla Kanun'un Ek-2 nci ve Geçici 2 nci Maddesi Kapsamında Bireysel Emeklilik Sistemine Dahil Edilen Çalışanlara Sunulan Fonlara İlişkin Esaslar

3.7.1. Başlangıç Fonlarına İlişkin Esaslar

Başlangıç fonu portföyünün en az yüzde altmışı, Türk Lirası cinsinden mevduat ve/veya katılma hesabında; en az yüzde yirmisi Bakanlıkça ihraç edilen Türk Lirası cinsinden azami 184 gün vadeli ve/veya vadesine azami 184 gün kalmış borçlanma araçlarında, gelir ortaklığı senetleri ve/veya kira sertifikalarında, kalanı azami 184 gün vadeli ters repoda, Takasbank ve/veya yurt içi organize para piyasası işlemlerinde, vaad sözleşmelerinde, azami 184 gün vadeli ve/veya vadesine azami 184 gün kalmış ipotek ve varlık teminatlı menkul kıymetlerde, ipoteğe ve varlığa dayalı menkul kıymetlerde yatırıma yönlendirilir.

Başlangıç katılım fonu portföyünün en az yüzde altmışı Türk Lirası cinsinden katılma hesaplarında ve fon kullanıcısı bankalar olan borsada işlem gören Türk Lirası cinsinden azami 184 gün vadeli veya vadesine azami 184 gün kalmış kira sertifikalarında olmak üzere, kalanı azami 184 gün vadeli ve/veya vadesine azami 184 gün kalmış katılım esaslarına uygun ipotek ve varlık teminatlı menkul kıymetlerde, ipoteğe ve varlığa dayalı menkul kıymetlerde, vaad sözleşmelerinde, Türk Lirası

cinsinden Bakanlıkça ihraç edilen 184 gün vadeli ve/veya vadesine azami 184 gün kalmış gelir ortaklığı senetleri ve/veya kira sertifikalarında yatırıma yönlendirilir.

Başlangıç fonlarının portföyüne sadece bu maddede belirtilen varlık ve işlemler dahil edilebilir. Yönetmelik'te ve Rehber'de yer alan ve bu maddede belirtilmeyen diğer portföy sınırlamalarına ilişkin hükümler saklıdır.

3.7.2.OKS Standart Fonlara İlişkin Esaslar

OKS Standart Fon portföyünün;

a)Asgari yüzde ellisi; Bakanlıkça ihraç edilen Türk Lirası cinsinden borçlanma araçlarında, gelir ortaklığı senetlerinde veya kira sertifikalarında yatırıma yönlendirilir.

b)Asgari yüzde onu;

- i. Girişim sermayesi yatırım fonu katılma paylarında,
- ii. Gayrimenkul yatırım fonu katılma paylarında,
- iii. Türkiye Varlık Fonu'nda ve/veya altyapı projelerine yatırım amacıyla kurulmuş şirketlerin ihraç ettiği sermaye piyasası araçlarında,
- iv. Kurulca uygun görülen diğer sermaye piyasası araçlarında yatırıma yönlendirilir.

Girişim sermayesi yatırım fonu katılma paylarında yatırıma yönlendirilen tutar toplam fon portföyünün yüzde birinden az olamaz. Bu şartın 01.01.2019 tarihine kadar sağlanması zorunludur. Türkiye Varlık Fonu için herhangi bir yoğunlaşma sınırı uygulanmaz. Ayrıca, bu madde kapsamındaki sermaye piyasası araçları için borsa ve/veya organize piyasalarda işlem görme şartı aranmaz.

c)Azami yüzde otuzu;

- i. Ters repoda, Takasbank ve/veya yurt içi organize para piyasası işlemlerinde,
- ii. Türk Lirası cinsinden borsada işlem görmesi kaydıyla bankalar veya yatırım yapılabilir seviyede derecelendirme notuna sahip olan diğer ihraççılar tarafından ihraç edilen borçlanma araçlarında ve niteliği itibari ile borçlanma aracı olduğu Kurulca kabul edilecek sermaye piyasası araçlarında,
- iii. Türk Lirası cinsinden ve borsada işlem görmesi kaydıyla fon kullanıcısı bankalar olan veya kendisi veya fon kullanıcısı yatırım yapılabilir seviyede derecelendirme notuna sahip olan kira sertifikalarında,
- iv. BIST 100, BIST Sürdürülebilirlik Endeksi ve Borsa İstanbul A.Ş. tarafından hesaplanan katılım endekslerindeki paylarda,
- v. Altın ve diğer kıymetli madenler ile bunlara dayalı sermaye piyasası araçlarında,
- vi. Yatırım fonu/borsa yatırım fonu katılma paylarında, yatırım ortaklığı paylarında,
- vii. İpotek ve varlık teminatlı menkul kıymetlerde, ipotek ve varlığa dayalı menkul kıymetlerde, aracı kuruluş ve ortaklık varantlarında, vaad sözleşmelerinde,
- viii. Kurulca uygun bulunan diğer yatırım araçlarında yatırıma yönlendirilir.

Ters repo ve Takasbank ve/veya yurtiçi organize para piyasası işlemlerinde değerlendirilecek tutar fon portföyünün yüzde ikisini aşamaz.

d)Azami yüzde kırkı; Türk Lirası cinsinden vadeli mevduat ve katılma hesabında yatırıma yönlendirilir. Vadeli mevduat ve katılma hesabında yatırıma yönlendirilen tutarın asgari yüzde onunun her hesap açılış tarihi itibarıyla altı ay ve daha uzun vadeli olarak açılan hesaplarda

değerlendirilmesi gereklidir.

OKS standart fonların portföyüne sadece bu maddede belirtilen varlık ve işlemler dahil edilebilir. Yönetmelik'te ve Rehber'de yer alan ve bu maddede belirtilmeyen diğer portföy sınırlamalarına ilişkin hükümler saklıdır.

4. Fon Portföyündeki Varlıkların Değerleme Esasları

4.1. Sırası Kapatılan Ortaklık Payları ile İhraççısının Temerrüde Düştüğü ya da Borsada İşlem Görmekten Men Edilen Özel Sektör Borçlanma Araçlarına İlişkin Değerleme Esasları

4.1.1.Sırası Kapatılan Ortaklık Paylarına İlişkin Değerleme Esasları

Sırası kapatılan ortaklık payları için uygulanmak üzere;

- Kapatılmayı izleyen ilk 5 işlem gününde kapanış seansı uygulaması bulunan piyasalarda işlem gören ortaklık paylarının işlem gördüğü son günde kapanış seansında oluşan fiyatı ile, kapanış seansında fiyatın oluşmaması durumunda ise borsada oluşan en son seans ağırlıklı ortalama fiyatlar kullanılarak değerlendirilmesi,
- Kapalılık halinin 6'ncı ve izleyen iş günlerinde de devamı halinde; sırası kapatılan ortaklık payının portföydeki değerinin fon toplam değerine oranı,
 - 1%'e kadar ise 1 gün içinde,
 - 1% ile 5% arasında ise 30 gün içinde,
 - 5%'ten fazla olması halinde ise 90 gün içinde,

günlük eşit tutarlarda karşılık ayrılarak söz konusu ortaklık payının portföydeki değerinin sıfıra indirilmesi,

- Söz konusu ortaklık payının işlem sırasının, ayrılan karşılık tutarının %100'e ulaşmasından sonra açılması halinde, sırasının açıldığı ilk işlem günü Yönetmelik'te öngörülen şekilde hesaplanacak değerinin (b) bendinde belirtilen ağırlık dikkate alınarak 1, 30 veya 90 günlük zaman diliminde eşit tutarlarda portföylere gelir olarak yansıtılması, ikinci iş gününden itibaren ise Yönetmelik hükümleri çerçevesinde değerlemeye başlanarak değer artış veya azalışlarının portföye yansıtılması,
- Söz konusu ortaklık payının işlem sırasının, ayrılan karşılık tutarının % 100'e ulaşmadan önce açılması halinde ise, kayıtlı değeri (sırasının kapatıldığı zamanki fiyatı ile karşılık tutarının farkı) ile işlem görmeye başladığı günkü Yönetmelik'te öngörülen şekilde hesaplanan değeri arasındaki olumlu farkın karşılık ayrıldığı süreye eşit gün içinde fona eşit tutarlarda gelir, olumsuz farkın ise (b) bendinde belirtilen süreler tamamlanacak şekilde eşit tutarlarda gider olarak kaydedilmesi, ikinci iş gününden itibaren ise Yönetmelik hükümleri çerçevesinde değerlemeye başlanarak değer artış veya azalışlarının portföye yansıtılması

gerekir.

- İşlem sırası kapalı ortaklık paylarının en son işlem günündeki borsa kapanış fiyatı üzerinden portföyden çıkarılması mümkündür.
- İkincil halka arzlar sırasında işlem sırası kapatılan ortaklık payları için yukarıda yer alan hükümler uygulanmaz. Söz konusu ortaklık payları, işlem gördüğü en son gün Yönetmelik'te öngörülen şekli ile oluşan fiyat üzerinden değerlendirilmeye devam eder.

4.1.2.(Değişiklik: 23.08.2017 tarih ve 32/1091 sayılı Kurul Kararı ile) (Değişiklik: 29.09.2017 tarih ve 35/1201 sayılı Kurul Kararı ile) (Değişiklik: 01.03.2018 tarih ve 9/316 sayılı Kurul Kararı ile) İhraççısı Temerrüde Düşen Borsada İşlem Görmekten

Men Edilen veya Yeniden Yapılandırılan Özel Sektör Borçlanma Araçlarına İlişkin Esaslar

i. Fon portföyünde yer alan ve ihraççısı temerrüde düşen veya Borsa kotundan çıkarılan borçlanma araçları ile ilgili olarak, karşılık ayrılıp ayrılmaması, karşılık ayrılmasına karar verilmesi halinde zamanı ve oranı ile konuya ilişkin olarak KAP'ta açıklama yapıp yapılmayacağı hususları Kurucu tarafından; ihraççı şirketin mali durumu ve nihai olarak ödeme kabiliyeti, söz konusu borçlanma aracının fon portföyünde sahip olduğu pay, fon fiyatının etkilenme düzeyi gibi hususlar ile Türkiye Muhasebe Standartları dikkate alınarak değerlendirilir ve değerlendirme sonucu yönetim kurulu kararına bağlanır. **(Ek: 12.03.2020 tarih ve 16/383 sayılı Kurul Kararı ile)** Anılan karar konuya ilişkin olarak yönetim kurulunca yetkilendirilmiş olması halinde fon kurulu tarafından da alınabilir.

Fon portföyünde yer alan ve yeniden yapılandırılan borçlanma araçları ile ilgili olarak da yukarıdaki esaslar uygulanır. Öte yandan, söz konusu borçlanma araçlarının borsada işleme konu edilmesi durumunda da, Kurucu tarafından söz konusu aracın işlem gördüğü piyasada etkin bir fiyatın oluşmadığının değerlendirilmesi halinde, değerlemede ilgili düzenlemelerde belirtilen borsada oluşan en son seans ağırlıklı ortalama fiyat yerine yukarıda belirtilen esaslar uygulanabilir.

ii. (Ek bent: 01.03.2018 tarih ve 9/316 sayılı Kurul Kararı ile) Bu madde kapsamına giren borçlanma araçlarının ihraççısının temerrüdünden veya yeniden yapılandırılmasından kaynaklanan her tür harcama Kurucu tarafından karşılanır.

4.2. Borsa Dışında Taraf Olunan Türev Araç Sözleşmelerine İlişkin Değerleme Esasları

Bu Rehber'in (3.2.5) nolu bölümünün (b/iii) bendi çerçevesinde türev araç sözleşmesi fon portföyüne dahil edilmeden önce:

- Kurucunun kontrol edebileceği şekilde yapılması kaydıyla, işlemin karşı tarafından bağımsız bir üçüncü tarafça ya da,
- Fonun portföy yönetiminden sorumlu birimi hariç olmak üzere, bu fonksiyonu yerine getirebilmek için yeterli bilgi ve donanımına sahip olması kaydıyla Kurucu ya da Yönetici nezdinde bir birim tarafından

söz konusu varlıkların "adil bir fiyat" içerip içermediği yeterli ve genel kabul görmüş bir fiyatlama modeli kullanılarak değerlendirilir.

Bu Rehber'in (3.2.5) nolu bölümünün (b/iv) bendi çerçevesinde, varsa, türev araç sözleşmesinin güncel piyasa fiyatının değerlemede esas alınması, güncel piyasa fiyatının bulunmadığı durumlarda ise söz konusu varlıkların yeterli ve genel kabul görmüş bir fiyatlama modeli kullanılarak değerlendirilmesi esastır. Bununla birlikte, fonun fiyat açıklama dönemlerinde değerlemede kullanılmak üzere karşı taraftan fiyat kotasyonu alındığı durumlarda söz konusu fiyat değerlemede kullanılmadan önce fiyatın uygunluğu yeterli ve genel kabul görmüş bir fiyatlama modeli aracılığıyla ve belirlenebilecek diğer prosedürler çerçevesinde değerlendirilmelidir.

Ayrıca, borsa dışı opsiyon sözleşmelerine ilişkin olarak, hesaplanan fiyat ile karşı tarafın verdiği kotasyon karşılaştırılır. Karşılaştırma sonucunda fon aleyhine fiyat farkı olması durumunda, verilen kotasyon ile hesaplanan fiyat arasındaki kabul edilebilir fark oranına ve uygulanacak prosedüre fon kurulu kararında yer verilir.

4.3. İleri Valörlü İşlemlerin Değerleme Esasları

a) İleri valörlü alınan Devlet İç Borçlanma Senetleri (DİBS) valör tarihine kadar diğer DİBS'lerin arasına dahil edilmez. İleri valörlü satılan DİBS'ler ise valör tarihine kadar portföy değeri tablosunda kalmaya ve değerlendirilmeye devam eder. İleri valörlü DİBS alım ve satım işlemleri ayrı bir vadeli işlem sözleşmesi olarak değerlendirilir. İşlem tutarları ise valör tarihine kadar takastan alacak veya takasa borç olarak takip edilir.

b) İleri valörlü sözleşmenin değeri alış ve satış işlemlerinde aynı yöntemle hesaplanırken işlem alış ise pozitif (+), satış ise negatif (-) bir değer olarak portföy değeri tablosuna yansır. Aynı valörde ve aynı nominal değerde hem alış hem de satış yapılmış ise portföy değeri tablosunda her iki işlem aynı değerde fakat alış işlemi pozitif (+) satış işlemi ise negatif (-) olarak gözükecektir. Bu şekilde açtığı pozisyonu ters işlemle kapatmış olan fonlarda bu işlemler portföy değeri üzerinde bir etki yaratmayacaktır.

c) İleri valörlü işlemlerin değerlemesi ise aşağıdaki formüle göre yapılacaktır:

$$\text{İşlemin Değeri} = \text{Vade sonu Değeri} / (1 + \text{Bileşik Faiz} / 100)^{(\text{vkg} / 365)}$$

Vade Sonu Değer: Alım satım yapılan DİBS'in nominal değeri

Bileşik Faiz: Varsa değerlendirme gününde BİAŞ'ta valör tarihi işlemin valör tarihi ile aynı olan işlemlerin ağırlıklı ortalama faiz oranı, yoksa değerlendirme gününde BİAŞ'ta aynı gün valörlü gerçekleşen işlemlerin ağırlıklı ortalama faiz oranı, yoksa en son aynı gün valörlü olarak işlem gördüğü gündeki aynı gün valörlü işlemlerin ağırlıklı ortalama faiz oranı, bu da yoksa ihraç tarihindeki bileşik faiz oranıdır.

Örneğin:

İşlemin valörü 11.03.2014 ve değerlendirme tarihi 27.02.2014 ise değerlendirme işleminde kullanılacak faiz oranı aşağıdaki öncelik sırasına göre seçilir.

1. 27.02.2014 tarihinde gerçekleşen 11.03.2014 valörlü işlemlerin ağırlıklı ortalama fiyatı üzerinden hesaplanan faiz oranı

2. 27.02.2014 tarihinde gerçekleşen 27.02.2014 valörlü işlemlerin ağırlıklı ortalama fiyatı üzerinden hesaplanan faiz oranı

3. 26.02.2014 tarihinde gerçekleşen 26.02.2014 valörlü işlemlerin ağırlıklı ortalama fiyatı üzerinden hesaplanan faiz oranı

4. 25.02.2014 tarihinde gerçekleşen 25.02.2014 valörlü işlemlerin ağırlıklı ortalama fiyatı üzerinden hesaplanan faiz oranı

5.....

6. İhraç tarihindeki ağırlıklı ortalama faiz oranı

Vadeye Kalan Gün (VKG): İlgili kıymetin itfa tarihi ile valör tarihi arasındaki farktır. Örneğin 27.04.2014 tarihinde itfa olacak bir kıymet için 19.03.2014 tarihi valörlü işlem yapılmış ise VKG=404 olacaktır. Valör tarihi ve itfa tarihi değişmeyeceğinden, valör tarihine kadar yapılan tüm değerlendirme işlemlerinde VKG sayısı da değişmeyecektir

4.4. Ortaklık Paylarına İlişkin Değerleme Esasları

a) Yönetmelik'in 25'inci maddesinin birinci fıkrasının (b/1) bendi uyarınca borsada işlem gören varlıklar değerlendirme gününde borsada oluşan en son seans ağırlıklı ortalama fiyat veya oranlarla değerlendirilir ve kapanış seansı uygulaması bulunan piyasalarda işlem gören varlıkların değerlemesinde kapanış fiyatı kullanılır. Bu hükmün uygulanmasında, kapanış seansında fiyatın oluşmaması durumunda ise borsada oluşan en son seans ağırlıklı ortalama fiyatlar kullanılarak değerlendirme yapılır.

b) BIST küçük emirler pazarında oluşan fiyatlar dikkate alınmaz.

4.5. (Değişiklik: 12.10.2023 tarih ve 60/1316 sayılı Kurul Kararı ile) Spot ve İleri Valörlü Altın İşlemlerinin Değerleme Esasları

a) Altın spot işlemlerinde;

i. (Değişiklik: 14.08.2025 tarih ve 45/1480 sayılı Kurul Kararı ile, Yürürlük Tarihi: 25.08.2025) BİAŞ'ın ilgili Günlük Bülteni'nde (T+0) valörlü USD/ons veya diğer para

birimlerinden gerçekleştirilen işlemler için açıklanan ve kendinden kendine işlemler ile salt tescil amaçlı karşılıklı işlemleri içermeyen ağırlıklı ortalama fiyatın (AOF-2) kullanılması,

- ii. Söz konusu işlemlerin portföye alımında alış fiyatının, alım tarihinden başlamak üzere ise BİAŞ'ta değerlendirme günü itibariyle oluşan fiyatlarının; Yönetmelik'in 25'inci maddesi uyarınca hesaplanması,

b) Valörlü işlemlerde;

- i. BİAŞ'ın Günlük Bülteni'nde ilgili valörlü USD/ons [(T+1) ilâ (T+9)] veya diğer para birimlerinden gerçekleştirilen işlemler için açıklanan ağırlıklı ortalama fiyatın kullanılması,
- ii. Söz konusu işlemlerin portföye alımında alış fiyatının, alım tarihinden başlamak üzere ise BİAŞ'ta değerlendirme günü itibariyle oluşan fiyatlarının; Yönetmelik'in 25'inci maddesi uyarınca hesaplanması,
- iii. Değerlemenin bu Rehber'in (4.3.) nolu bölümünün (a) ve (b) bentleri uyarınca yapılması

gerekmektedir.

4.6. Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Değerleme Esasları

- a) Vadeli işlem sözleşmeleri nedeniyle teminat olarak verilen varlıklar portföy değeri tablosundan çıkarılmadan aynı şekilde değerlendirilmeye devam edilmelidir.
- b) Vadeli işlem sözleşmelerinde değerlendirme günü itibariyle oluşan kar veya zarar portföy değeri tablosunda yer alan teminatlara eklenir ve düşülür.
- c) Vadeli işlem sözleşmeleri nedeniyle oluşan kar ve zarar teminatlara ilişkilendirileceği için portföy değeri tablosunda vadeli işlem sözleşmelerinin değeri sıfır olarak gösterilir.
- d) Portföy değeri tablosunda kapatılmamış vadeli işlem sözleşmeleri kısa ve uzun pozisyon başlığı altında gösterilir.

4.7. (Ek: 09.12.2016 tarih ve 34/1207 sayılı Kurul Kararı ile) Borsa Yatırım Fonları, Gayrimenkul Yatırım Fonları, Girişim Sermayesi Yatırım Fonlarının Katılma Paylarına Yatırım Yapılması

Yönetmelik'in 22. Maddesinin birinci fıkrasının (ç) ve (ğ) bentlerinde yer alan esaslar çerçevesinde borsa yatırım fonları, gayrimenkul yatırım fonları ve girişim sermayesi yatırım fonlarının katılma payları da fon portföyüne dahil edilebilir.

5. Fon Paylarının Alım-Satımına İlişkin Esaslar

Fon paylarının günlük olarak alım satımı esastır. Fon türü ve niteliği dikkate alınarak izahnamede belirtilmek şartıyla farklı esaslar belirlenebilir.

(Değişiklik: 27.05.2021 tarih ve 27/817 sayılı Kurul Kararı ile) Şirketlerin katılımcılarına diğer şirketlerin fonlarının sunulması kapsamında, emeklilik yatırım fonlarının paylarının alım satımı Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu düzenlemelerinde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir.

5.1. Küsarat İşlemleri

Paylar, bir paydan daha küçük birimler halinde, küsurlu olarak satılabilir ve geri alınabilir.

5.2. Nemalandırma

- a) (Değişiklik: 12.10.2023 tarih ve 60/1316 sayılı Kurul Kararı ile) Pay alım satım emirleri, emrin verilmesini takip eden ilk hesaplamada bulunacak pay fiyatı üzerinden yerine getirilen fonlarda (ihbarlı fonlar), pay alım talimatı karşılığında tahsil edilen bedel unvanında "para piyasası" ve "kısa vadeli" ibaresi yer alan fonlar veya ters repoda nemalandırılır.

- b) Faizsiz yatırım araçlarına yönelik tercihte bulunan yatırımcılara satılacak fonlar tarafından pay alım talimatı karşılığında yatırımcılardan tahsil edilen tutarlar söz konusu tutarların nemalandırılabilceğı faizsiz yatırım araçlarının mevcut olmaması halinde nemalandırılmaz.
- c) Fonlar tarafından, operasyonel altyapının elverişli olması halinde, yatırımcının talebi üzerine ve yazılı talimatının alınması kaydıyla, pay alım talimatı karşılığında tahsil edilen bedelin nemalandırılmaması mümkündür.
- d) Fon izahnamesinde ve tanıtım formunda nemalandırma esaslarına yer verilir.
- e) **(Ek: 23.11.2018 tarih ve 58/1355 sayılı Kurul Kararı ile)** Otomatik katılım sisteminde sunulan faiz içeren değışken fonlar ile standart fonların pay alım talimatlarının gerçekleştirilmesi işlemleri sırasında tahsil edilen tutarların başlangıç fonlarında nemalandırılması esastır.
- f) **(Ek: 05.03.2020 tarih ve 15/327 sayılı Kurul Kararı ile)** Üzerinde haciz bulunan emeklilik sözleşmelerine ilişkin olarak tahsil edilen katkı payı tutarlarının nemalandırılmaksızın doğrudan katılımcı, işveren veya sponsor tarafından tercih edilen emeklilik yatırım fonlarında yatırıma yönlendirilmesi mümkündür.

5.3. Birleşme, Dönüşüm, Devir ve Tasfiye

5.3.1. Birleşme, Dönüşüm ve Devir

Yönetmeliğın 38 inci maddesi uyarınca Kurucularının talebi üzerine Kurulun uygun görüşü alınarak veya Kurulca gerekli görülen durumlarda aynı şirkete ait fonlar birleştirilebilir veya dönüştürülebilir.

(Değışiklik: 29.04.2021 tarih ve 23/687 sayılı Kurul Kararı ile) Yönetmeliğın 39 uncu maddesinde belirtilen haller dışında da, makul gerekçelerin varlığı halinde kurucuların talebi üzerine fonların devredilebilmesi (ve devir ile birlikte devralan kurucunun fonları bünyesinde birleştirilebilmesi) için fon içtüzük ve izahname değışikliği yapılmasına izin verilmesi başvuruları Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun uygun görüşünün alınması kaydıyla Kurul tarafından değerdirmeye alınabilir.

Pay sahiplerinin bilgilendirilmesi amacıyla, söz konusu değışikliklerin ve bu değışikliklerin gerekçelerinin yer aldığı Kurulca onaylı duyuru metni KAP'ta Kurul tarafından verilen izin yazısını takip eden altı iş günü içerisinde ilan edilir. Duyuru metninde, değışikliklerin yürürlüğe giriş tarihinin yayım tarihinden itibaren 30 günden az olmamak üzere belirtilmesi gerekmektedir.

Kurucu tarafından yapılan başvuru sırasında, duyuru metninin yayımlandığı tarih ile yeni hususların yürürlüğe giriş tarihi arasında kalan süre zarfında, yeni pay alacak olan katılımcıların kurucuların uygun göreceğı yöntemler ile bilgilendirilme esasları ile yeni pay satışından doğacak olan tüm ihtilaflardan kurucunun sorumlu olacağına ilişkin beyanı Kurula gönderilir. Değışikliklerin yürürlüğe giriş tarihinde, içtüzük ve izahname ticaret siciline tescil edilir. İçtüzük ve izahname metinleri ile tanıtım formunda yapılan değışiklikler ve güncellenen içtüzük, izahname ve tanıtım formu KAP'ta ilan edilir. Fonların dönüşümü ve birleşmesi nedeniyle yapılan tüm masraflar fon portföyünden karşılanmadan kurucular tarafından üstlenilir.

Birleşmeye ilişkin ek olarak;

a) Fonların birleştirilmesinde, birleşmeye konu olacak fonlardan bünyesinde birleşilecek fon dışında kalan fonların sona erme tarihlerine yönelik yapılacak değışikliğe ilişkin olarak içtüzük ve izahname onayı için Kurula başvurulur. İçtüzük ve izahname metinleri KAP'ta ilan edilir ve ticaret siciline tescil edilir. Bünyesinde birleşilecek fon dışındaki fonlara ilişkin değışikliklerin ticaret siciline tescili tarihinden itibaren, söz konusu fonların paylarının satışı durdurulur.

b) Birleşme ile ilgili duyuru metninde ayrıca birleşme tarihi ve değıştirme oranının hesaplanma yöntemi, birleşme işleminin, bünyesinde birleşilecek fonun mali yapısı ve performansı üzerindeki muhtemel etkileri belirtilir.

c) Kurucu birleşme tarihinde, bünyesinde birleşilecek fonun birim pay değerini, sona erecek fonun birim pay değerine bölerek değiştirme oranını tespit eder. Sona eren fonun pay sayısı bulunan değiştirme oranına bölünür ve elde edilen pay sayısı, bünyesinde birleşilecek fonun pay sayısına eklenir.

d) Sona eren fonların bütün mal varlığı, birleşme tarihinde bünyesinde birleşilen fona devredilir.

e) İlan edilen birleşme tarihinde katılımcıların sahip olduğu pay sayısının değiştirme oranına bölünmesi ile elde edilen sayı kadar bünyesinde birleşilen fonun payı katılımcının hesabına kaydı olarak aktarılır. Payların iadesi halinde ise, buna tekabül eden tutar katılımcıya ödenir. Küsura olması halinde, küsurat katılımcının hesabına ödenir. Küsura tutarı değiştirilenin yapıldığı günkü birim pay değeri üzerinden hesaplanır.

Bu madde kapsamında yapılacak birleşme, dönüşüm ve devir işlemlerine ilişkin ilan ve tescil esaslarına fon türü ve niteliği dikkate alınarak Kurulca istisna getirilebilir.

5.3.2.Tasfiye

Fon;

a) Tedavülde fon katılma payının bulunmaması,

b) Kurulun uygun görüşünü aldıktan sonra altı ay sonrası için feshi ihbar etmesi,

c) Fonun kendi mali yükümlülüklerini karşılayamaz durumda olması ve benzer nedenlerle fonun devamının katılımcıların yararına olmayacağını Kurulca tespit edilmiş olması

hallerinde Fon mal varlığı, içtüzük ve izahnamede yer alan ilkelere göre tasfiye edilir ve tasfiye bakiyesi pay sahiplerine payları oranında dağıtılır. Tasfiye durumunda yalnızca pay sahiplerine ödeme yapılabilir. Fesih ihbarından sonra yeni pay ihraç edilemez. Tasfiye anından itibaren hiçbir pay ihraç edilemez ve geri alınamaz.

Tasfiye olan fonlarda;

i. Toplam gider oranının tasfiyeye/itfaya denk gelen 3 aylık dönemde aşılması halinde fona iade edilecek tutar, tasfiyeye/itfaya esas birim pay değerinin hesaplanmasına dahil edilir ve ilgili 3 aylık dönemin bitimi beklenmeden muhasebeleştirilir.

ii.Hesaplanan toplam gider oranı ve varsa iade tutarı, tasfiyenin bitimini takip eden 6 iş günü içinde KAP'ta ilan edilir.

Tasfiye işlemlerinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Tasfiye edilecek fonun tedavülde katılma payının bulunmaması halinde, 6 aylık süre beklenmeksizin tasfiye işlemlerine başlanabilir.

b) Bu maddenin (b) bendinde yer alan Kurulun uygun görüşünü aldıktan sonra altı ay sonrası için feshi ihbar etmesi durumunda, 6 aylık süre sonunda halen fona iade edilmemiş payların bulunması halinde, katılımcıların satış talimatı beklenmeden pay satışlarının yapılarak elde edilen tutarların kurucunun Standart Fonu paylarında, tasfiye edilen fonun katılım fonu niteliğinde olması halinde ise kurucunun Katılım Standart Fonu paylarında değerlendirilmesi gerekmektedir.

c) İlgili 3 aylık dönemde fon fiyatı hesaplanan gün sayısının, aynı dönemdeki gün sayısına oranı dikkate alınarak ve tasfiye aşamasında fon fiyatının açıklandığı son değerlendirme tarihindeki fon toplam değeri üzerinden hesaplanacak Kurul ücreti Kurul özel hesabına yatırılır.

d) Tasfiye süreci ile ilgili olarak;

i. Duyuru metninin Kurulun izin yazısını takip eden 6 iş günü içinde KAP'ta ilan edilmesi,

ii. Duyuru metninde, duyuru tarihinden itibaren geçecek 6 aylık sürenin bitimini izleyen ilk iş gününde fonun tasfiye edileceğinin belirtilmesi,

iii. Katılımcıların en uygun haberleşme vasıtasıyla bilgilendirilmesi,

iv. 6 aylık sürenin bitimini takip eden ilk iş günü fon içtüzüğü ile izahnamesinin ticaret sicilinden terkin ettirilmesi, içtüzük ve izahname terkininin TTSG'de ilan edilmesi ve TTSG'nin ilanı takip eden 6 işgünü içinde Kurula gönderilmesi,

v. Tasfiye nedeniyle yapılan tüm harcamaların fon portföyünden karşılanmadan Kurucu tarafından üstlenilmesi

gerekir.

e) Fonların tasfiye tarihi itibarıyla (Fon fiyatının açıklandığı son değerleme tarihi) finansal tabloların özel bağımsız denetime tabi tutulması ve söz konusu finansal raporların Kurula iletilmesi gerekir.

5.4. Tutar Artırımı

Emeklilik yatırım fonu içtüzüğünde belirtilen pay sayısının artırılmak istenmesi halinde, Kurula başvuru yapılabilmesi için fonun tedavül oranının başvuru tarihi itibarıyla %50'nin üzerinde olması gerekmektedir. Öte yandan, fon katılma paylarının tedavül oranı %50'nin altında olmasına rağmen, fona yapılacak toplu girişler nedeniyle mevcut fon tutarının yetersiz kalacağının belgelendirilmesi halinde konu Kurul tarafından ayrıca değerlendirilir.

6. Risk Yönetim Sistemine İlişkin Esaslar

6.1. Genel Esaslar

Kaldıraç yaratan işlemde bulunan fonların, yatırım stratejilerine, yatırım yapılan varlıkların yapısına ve risk düzeyine uygun bir risk yönetim sistemi oluşturmaları ve buna ilişkin prosedürleri yazılı hale getirmeleri zorunludur. Risk yönetim sistemi, iç kontrol sistemi ile bütünlük arz etmelidir. Risk yönetim sistemine ilişkin yazılı prosedürlerin kabulü ve yürürlüğe konulması için Kurucu yönetim kurulunun kararı şarttır. Bu prosedürlerde yapılacak değişikliklerde de aynı usul ve esaslara uyulması gerekir. Risk yönetim prosedürleri, asgari olarak, risk yönetim biriminde görevli tüm personelin görev ve sorumluluklarına ilişkin esasları ve bu Rehber'in ilgili kısımlarında belirlenen hususları içerir.

Risk yönetim sisteminin yeterliliğine ilişkin olarak fon denetçisi tarafından hazırlanan rapor en geç takvim yılını izleyen üç ay içinde şirketin yönetim kurulu ile fon kuruluna sunulur ve söz konusu raporlardan bilgi edinildiği ilgili kurullarda karara bağlanır. Bu raporların en az beş yıl süre ile Kurucu nezdinde saklanması zorunludur. Söz konusu raporların imzalı bir örneğinin elektronik ortamda da muhafaza edilmesi mümkündür.

Risk yönetim sistemi;

- Fonun karşılaşılabileceği temel risklerin tanımlanmasını,
 - Risk tanımlamalarının düzenli olarak gözden geçirilmesini ve önemli gelişmelere paralel olarak güncellenmesini,
 - Maruz kalınan risklerin tutarlı bir şekilde değerlendirilmesini, tespitini, ölçümünü ve kontrolünü içeren bir risk ölçüm mekanizmasının oluşturulmasını
- içermelidir.

Risk yönetim birimi;

- Fonların maruz kalabileceği riskleri tespit etmekle,
- Risklerin ölçüm yöntemlerini ve bu kapsamda kullanılacak risk ölçüm modelini bağlı olduğu yönetici ile birlikte belirleyerek yönetim kuruluna sunmak, yönetim kurulunca onaylanan risk ölçüm modelini uygulamaya koymak, değişen faaliyet ve piyasa koşulları çerçevesinde modeli düzenli olarak gözden geçirmek ve varsa modelde gerekli görülen değişiklik taleplerini bağlı olduğu yöneticiye iletmekle,

c) Fon kurulunca belirlenen risk limitlerine uyulup uyulmadığını günlük olarak izlemek ve limit aşımalarını bağlı olduğu yöneticiye aynı gün içinde raporlamak, gerekli hallerde limitlerde piyasa koşullarına uygun değişikliklerin yapılmasını istemekle,

d) Günlük olarak tüm işlemlerden kaynaklanan riskleri takip etmekle, söz konusu risklere, risklerin olası sonuçlarına ve alınması gereken önlemlere ilişkin günlük olarak bağlı olduğu yöneticiye; haftalık olarak fon kuruluna ve Fon denetçisine; yıllık olarak Kurucu yönetim kuruluna yazılı rapor sunmakla⁵

görevlidir.

Yıllık hazırlanan raporun en az beş yıl süre ile Kurucu nezdinde saklanması zorunludur. Söz konusu raporun imzalı bir örneğinin elektronik ortamda da muhafaza edilmesi mümkündür.

Yukarıdaki (ç) bendi çerçevesinde haftalık olarak fon kuruluna sunulacak raporda asgari olarak, fon toplam değeri, açık pozisyon tutarı, toplam RMD (TL), toplam RMD (%), kaldıraç yaratan işlem RMD (TL), kaldıraç yaratan işlem RMD (%), RMD limiti ve kaldıraç limiti ve gerçekleşen kaldıraç bilgileri yer alır.

Risk yönetim biriminin görevlerini yerine getirebilmek için ihtiyaç duyduğu gerekli tüm bilgilere erişiminin sağlanması zorunludur.

Risk yönetim hizmeti, kontrolü ve takibi yönetim kurulu tarafından gerçekleştirilmek şartıyla portföy yönetim hizmeti aldığı yöneticiden, yatırım kuruluşlarından ve uzmanlaşmış diğer kuruluşlardan sağlanabilir. Yöneticinin PYS Tebliği'nde öngörülen diğer yükümlülükleri saklıdır. Bu durumda dahi Kurucu'nun sorumluluğu devam eder.

6.2. Kaldıraç Yaratan İşlemlere İlişkin Esaslar

6.2.1.Kaldıraç Yaratan İşlem

Bu Rehber'de, "kaldıraç yaratan işlem"; fon portföyüne türev araç (vadeli işlem, forward, swap ve opsiyon sözleşmeleri), saklı türev araç, varant, sertifika dahil edilmesini, ileri valörlü tahvil/bono ve altın alım işlemlerini ve diğer herhangi bir yöntemle kaldıraç yaratan benzeri işlemleri ifade eder.

6.2.2.Kaldıraç Yaratan İşlemlere İlişkin Genel İlkeler

Kaldıraç yaratan işlemlere ilişkin genel ilkeler aşağıda yer almaktadır:

- Bu Rehber'in (6.2.1.) nolu bölümünde tanımlanan "kaldıraç yaratan işlemler" nedeniyle maruz kalınan **açık pozisyon tutarı** fon net varlık değerini⁶ aşamaz.
- Riske Maruz Değer (RMD) yöntemini kullanan fonlar tarafından bu Rehber'in (6.5.1) nolu bölümünün (c) bendi çerçevesinde hesaplanan kaldırıca ilişkin olarak risk yönetim prosedürlerinde bir limit⁷ belirlenir.

⁵Sözkonusu raporların elektronik ortamda hazırlanması ve iletilmesi mümkündür.

⁶ Net varlık değeri: Portföy değerine, nakit ile fon alacaklarının eklenmesi ve fon borçlarının düşülmesi suretiyle bulunan toplam değeridir.

⁷ Söz konusu limit oran olarak belirlenir.

- c) Yönetmelik'in 22'nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca türev araç işlemlerinin borsada gerçekleştirilmesi esastır. Öte yandan, bu Rehber'in (3.2.5.) nolu bölümünde belirtilen esaslar çerçevesinde borsa dışında türev araç sözleşmelerine taraf olunabilmesi mümkündür.
- d) Fon tarafından, taraf olunan ters repo sözleşmesine konu sermaye piyasası araçlarının, fon portföyündeki sermaye piyasası araçlarının ödünç verilmesi kapsamında teminat olarak alınan varlıkların ve repo işlemi çerçevesinde fon portföyüne dahil edilen nakdin ilave kaldıraç yaratmak üzere yeniden yatırıma yönlendirilmesi mümkün değildir.
- e) Fon tarafından, herhangi bir şekilde açığa satış sonucunu doğuracak bir ileri valörlü tahvil/bono ve ileri valörlü altın işlemi yapılamaz.
- f) Bir iş günü valörlü işlemler açık pozisyon hesabında dikkate alınmaz.
- g) Fon, sözleşmelerden kaynaklanan ödeme ve teslim yükümlülüklerini yerine getirebilecek durumda olmalıdır. Bu hususun takibine ilişkin kontroller (risk yönetimi çerçevesinde yapılacak kontrol ve raporlama) risk yönetim sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır.
- h) Portföye dahil edilen kaldıraç yaratan işlemlerin değerlemesine ilişkin olarak Yönetmelik ve bu Rehber'de belirlenen esaslara uyulur.

6.3. Dayanak Varlıklara İlişkin Esaslar

Fonlar tarafından;

- a) Yönetmelik'in 5'inci maddesinin üçüncü fıkrasında sayılan ve aynı maddenin (ğ) bendi uyarınca Kurulca uygun görülen varlıklara,
- b) Faize,
- c) Döviz/Kura
- d) Finansal endekslere

dayalı türev araçlara, varantlara ve sertifikalara yatırım yapılabilir. Ayrıca saklı türev araç sözleşmeleri ile yukarıda sıralanan varlıklar dışındaki varlıklara dolaylı olarak yatırım yapılması mümkün değildir.

Fon portföyüne alınacak türev araçlara, varantlara ve sertifikalara dayanak olan endekslerin bileşenleri, Yönetmelik ve bu Rehber çerçevesinde fon portföyüne alınabilecek varlıklardan oluşmalıdır.

6.4. Borsa Dışında Taraf Olunan Türev Araç Sözleşmelerine İlişkin Esaslar

- a) Borsa dışında taraf olunan türev araç sözleşmeleri nedeniyle maruz kalınan karşı taraf riski, piyasaya göre ayarlama (mark to market) yöntemi⁸ ile hesaplanır ve karşı taraf riski fon portföy değerinin %10'unu aşamaz.
- b) Borsa dışından fon portföyüne alınan türev araç sözleşmesi için bu Rehber'in (3.2.5.) nolu bölümünde belirtilen esaslar çerçevesinde karşı taraftan teminat alınması halinde, alınan teminat, ilgili varlığın karşı taraf riskinin hesaplanmasında dikkate alınır.
- c) Piyasaya göre ayarlama yönteminin hesaplama esasları ile bu Rehber'in (4.2.) nolu bölümü kapsamında uygulanacak değerlendirme kontrol esaslarına risk yönetim prosedürlerinde yer verilir.

⁸ Borsa dışı sözleşmenin özelliklerinden ötürü "piyasaya göre ayarlama" yönteminin kullanılmadığı durumlarda, borsa dışı sözleşmeden kaynaklanacak uygun başka bir yöntemle maksimum kaybın ölçülmesi suretiyle karşı taraf riski hesaplanabilir. Söz konusu hesaplama günlük olarak yapılır ve hesaplamada sadece pozitif değerler dikkate alınır.

6.5. Açık Pozisyonun Ölçümü

- a) Fonlar tarafından, açık pozisyonun hesaplanmasında “standart yöntem” kullanılır.
- b) Aşağıda yer alan şartlardan herhangi birinin varlığı halinde kaldıraç yaratan işlemlerden kaynaklanan riskin ölçümünde Riske Maruz Değer (RMD) yöntemi kullanılır ve bu durumda (a) bendi çerçevesinde bu Rehber’in (6.5.1.) nolu bölümünde yer alan hesaplama yapılmaz.
 - i. Fon portföyüne yapılandırılmış yatırım aracı ve/veya borsa dışından yabancı borçlanma aracı ve/veya kira sertifikası dahil edilmesi.
 - ii. Yatırım stratejisinin önemli ölçüde karmaşık yatırım tekniklerinin kullanımına dayalı olması.
 - iii. Egzotik yapıdaki türev araçlardan kaynaklanan riskin dikkate değer bir düzeyde olması.
 - iv. Standart yöntemin maruz kalınan riskleri ölçmekte yetersiz kalması.
- c) Fon yatırım stratejisinin içerdiği risk seviyesi ile fon portföyüne dahil edilecek finansal araçların türü ve karmaşıklığı dikkate alınarak (a) ve (b) bendinde belirlenen yöntemler arasından bir seçim yapılmasından Kurucu sorumludur. Bu kapsamda, kullanılacak yöntemin Kurucu yönetim kurulu kararı ile belirlenmesi ve anılan kararda yöntemin seçilme gerekçelerine yer verilmesi zorunludur⁹.
- d) Kurucu yönetim kurulu tarafından, (b) bendinde yer alan şartların oluşup oluşmadığına bakılmaksızın risk ölçümünde RMD yönteminin kullanılmasına karar verilmesi mümkündür.
- e) Açık pozisyon limitlerine ilişkin gerekli kontrollerin günlük olarak yapılması zorunludur.
- f) Kaldıraç yaratan işlemlerde bulunmayan fonlar için bu hususun fon izahnamesinde belirtilmesi kaydıyla kaldıraç yaratan işlemlerden kaynaklanan risk hesaplanması yapılmaz.
- g) Risk yönetim sistemi kapsamında fonun maruz kalabileceği diğer risklerin ölçümüne ve kontrolüne ilişkin Kurucu’nun görev ve sorumlulukları saklıdır.

6.5.1. Standart Yöntem (Commitment Approach)

- a) Standart yöntemin kullanılması halinde açık pozisyon aşağıdaki şekilde hesaplanır:
 - i) Kaldıraç yaratan işlemlere ilişkin olarak araç bazında ayrı ayrı pozisyon hesaplaması yapılır.
 - ii) Bu Rehber’in (6.5.3.) ve (6.5.4.) nolu bölümlerinde belirtilen netleştirme (netting) ve riskten korunma (hedging) esasları çerçevesinde bu araçların net pozisyonu hesaplanarak pozisyonların mutlak değeri alınır.
 - iii) Netleştirme ve riskten korunmaya konu edilemeyen araçlara ilişkin pozisyonlar hesaplanarak bunların mutlak değeri alınır.

⁹ Risk yönetim biriminin Kurucu nezdinde oluşturulmadığı hallerde ilgili kurum (yönetici veya dışarıdan hizmet sağlayan kurum) tarafından belirlenen risk yönetim prosedürlerine Kurucu yönetim kurulu kararı ile onay verilir. Fon portföy yönetiminin Kurucu dışında bir portföy yönetim şirketi tarafından yapıldığı ve aynı zamanda risk yönetim hizmetinin dışarıdan sağlandığı durumlarda ise söz konusu prosedürler Yöneticinin yönetim kurulu kararı ile de onaylanır.

- iv) (ii) ve (iii) nolu bentlerde ulaşılan pozisyon tutarlarının toplanması suretiyle toplam açık pozisyona ulaşılır.
- b) (a) bendinde yer alan esaslara göre hesaplanan açık pozisyon tutarı fon toplam değerini aşamaz.
- c) (a/i) nolu bendinde belirtilen esaslar çerçevesinde hesaplanan pozisyonların mutlak değerlerinin toplanması suretiyle (sum of notionals) ulaşılan toplam pozisyonun fon toplam değerine oranına “**kaldıraç**” denir.

6.5.2.Kaldıraç Yaratın İşlemlere İlişkin Pozisyon Hesaplaması

Kaldıraç yaratan işlemlere ilişkin pozisyon hesaplaması yapılırken dayanak varlığın piyasa fiyatı olarak, Yönetmelik’te yer alan esaslar çerçevesinde belirlenen fiyat esas alınır.

Örneğin, borsada işlem gören dayanak varlıklar için piyasa fiyatı olarak, kapanış seansı uygulaması bulunan piyasalarda kapanış seansında oluşan fiyat, kapanış seansında fiyat oluşmaması durumunda ise borsada oluşan en son seans ağırlıklı ortalama fiyat kullanılır.

Kaldıraç yaratan işlemlere ilişkin pozisyon hesaplama örnekleri aşağıda yer almaktadır.

Borsada İşlem Gören Araçlar için Örnekler

Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Vadeli İşlem Pozisyonu = Kontrat Sayısı * Sözleşme Büyüklüğü * Dayanak Varlığın Piyasa Fiyatı

Örnekler

Endekse dayalı vadeli işlem sözleşmesinden kaynaklanan açık pozisyon aşağıdaki şekilde hesaplanır.

12.12.2013 tarihinde, BIST 30 endeksine dayalı, üç adet Şubat 2014 vadeli sözleşme (F_XU0300214S0) için hesaplama aşağıdaki şekilde yapılır.

$$3 \times 100 / 1000 \times 88.902 = 26.670,60 \text{ TL}$$

12.12.2013 tarihinde, altına dayalı, iki adet Şubat 2014 vadeli sözleşme (F_XAUTRY0214S0) için hesaplama aşağıdaki şekilde yapılır.

$$2 \times 100 \times 81,757 = 16.351,40 \text{ TL}$$

12.12.2013 tarihinde, ABD Dolarına dayalı, iki adet Şubat 2014 vadeli sözleşme (F_TRYUSD0214S0) için hesaplama aşağıdaki şekilde yapılır.

$$2 \times 1000 \times 2,0407 = 4.081,40 \text{ TL}$$

Opsiyon Sözleşmeleri

Opsiyon Sözleşmesi Pozisyonu = Kontrat Sayısı * Sözleşme Büyüklüğü * (Endeks Seviyesi veya Dayanak Varlığın Piyasa Fiyatı) * Delta

Örnekler

12.12.2013 tarihinde, BIST-30 endeksine dayalı 82.000 kullanım fiyatlı Şubat 2014 vadeli (O_XU030E0214C82.000S0) satın alma hakkı veren 120 opsiyon sözleşmesi için deltanın 0,5 olduğu varsayımı altında hesaplama aşağıdaki şekilde yapılır.

$$120 \times 100 / 1000 \times 88.902 \times 0,5 = 533.412 \text{ TL}$$

12.12.2013 tarihinde, ABC A.Ş. payları için 6 TL kullanım fiyatlı Şubat 2014 vadeli (O_ABCASA1213C6.00S0) satın alma hakkı veren 90 adet opsiyon sözleşmesi için deltanın 0,5 olduğu varsayımı altında hesaplama aşağıdaki şekilde yapılır.

$$90 \times 100 \times 7,02 \times 0,5 = 31.590 \text{ TL}$$

Varant

Varant Pozisyonu= Varant Sayısı * (1/ Dönüşüm Oranı) * Dayanak Varlık veya Göstergenin Piyasa Fiyatı * Delta

12.12.2013 tarihinde, DEF A.Ş. paylarında 1000 adet, 1:2 dönüşüm oranlı, satın alma hakkı veren Şubat 2014 vadeli varant için deltanın 0,5 ve DEF A.Ş. borsa kapanış fiyatının 2,59 TL olduğu varsayımı altında hesaplama aşağıdaki şekilde yapılır.

$$(1000 * (1/(1/2))) * 2,59 * 0,5 = 2.590 \text{ TL}$$

12.12.2013 tarihinde, altın üzerine, 10.000 adet 10:1 dönüşüm oranlı, satın alma hakkı veren Şubat 2014 vadeli varant için deltanın 0,5 olduğu varsayımı altında hesaplama aşağıdaki şekilde yapılır.

$$(10.000 * (1/10) * 81,757 * 0,5 = 40.878,50 \text{ TL})$$

Sertifika

Bariyer içeren sertifikalar

Sertifika Pozisyonu= Sertifika Sayısı * (1/ Dönüşüm Oranı) * Dayanak Varlık veya Göstergenin Piyasa Fiyatı * Maksimum Delta¹⁰

Kredi Riskine Dayalı Yatırım Aracı

Kredi Riskine Dayalı Yatırım Aracı Pozisyonu=Referans varlığın piyasa fiyatı

Borsa Dışı Araçlar için Örnekler

Swap Sözleşmesi

Sabit ve Değişken Faiz Swapı ile Enflasyon Swapı

Swap pozisyonu=Dayanak varlığın piyasa değeri (Swapın sabit kısmının değeri de alınabilir)

Kur Swapı

Swap pozisyonu=Kur kısmının nosyonel değeri

Vadeli İşlem Sözleşmesi (Forward)

Kura dayalı vadeli işlem pozisyonu=Kur kısmının kavramsal değeri

Örnek:

20 kontrat Dolar/TL vadeli işlem kontratı alınmış (Her bir kontratın nosyonel büyüklüğü 1.000 Dolar'dır) ve 12.12.2013 tarihli Dolar/TL Kuru 2,04'tür.

Kur vadeli işlem pozisyonu=20*1.000*2,04=40.800 TL

İleri Valörlü Tahvil ve Bono İşlemleri için Örnek

İleri valörlü tahvil işlemi pozisyonu=Nominal büyüklük*Piyasa değeri

12.12.2013 tarihinde valör tarihi 18.12.2013 olan TRT081106T14 kodlu tahvilde 100.000 TL nominal değerli alım işlemi gerçekleştiriliyor. Tahvilin bugünkü piyasa değerinin 76,5 TL olduğu varsayımı altında hesaplama aşağıdaki şekilde yapılır.

$$100.000 * 76,5 = 7.650.000 \text{ TL}$$

¹⁰Maksimum delta, olası tüm piyasa senaryoları dikkate alınarak, opsiyonun deltasının alabileceği en yüksek (pozitifse) veya en düşük (negatifse) değerdir.

6.5.3.Netleştirme Esasları

Açık pozisyon hesaplamasında, riskin azaltılması amacıyla spot piyasada alınan pozisyonlar ile dayanak varlığı birebir aynı olan kaldıraç yaratan işlemlerden kaynaklanan pozisyonlar netleştirilebilir.

Bu kapsamda;

- i. Vadesi dikkate alınmaksızın, dayanak varlığı birebir aynı olan kaldıraç yaratan işlemlerden kaynaklanan pozisyonlar arasında netleştirme yapılabilir.
- ii. Kaldıraç yaratan işlemlere ilişkin pozisyonlar ile bunların dayanak varlıklarının spot piyasadaki pozisyonları arasında netleştirme yapılabilir.

Örnek Hesaplama

Fon portföyünde aşağıdaki sermaye piyasası araçlarının yer aldığı varsayılmıştır:

- 10 adet BİST30 endeksinde yer alan ve piyasa değeri toplamı 100 TL olan XYZ A.Ş. ortaklık payı,
- Dayanak varlığı XYZ A.Ş. payları olan ve -20 TL kısa pozisyon yaratan vadeli işlem sözleşmesi,
- Dayanak varlığı BİST30 endeksi olan ve -10 TL kısa pozisyon yaratan vadeli işlem sözleşmesi,
- Dayanak varlığı KLM A.Ş. payları olan, 30 TL uzun pozisyon yaratan ve vadesi 3 ay olan vadeli işlem sözleşmesi,
- Dayanak varlığı KLM A.Ş. payları olan, -10 TL kısa pozisyon yaratan ve vadesi 6 ay olan varant.

→**Netleştirme yapılmadan önce açık pozisyon tutarı 70 TL'dir. ($20+10+30+10=70\text{TL}$)**

- XYZ A.Ş. paylarına dayalı vadeli işlem sözleşmesi : -20
- BİST30 endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmesi: -10
- KLM A.Ş. paylarına dayalı vadesi 3 ay olan vadeli işlem sözleşmesi: 30
- KLM A.Ş. paylarına dayalı vadesi 6 ay olan varant: -10

→**Netleştirme yapılması halinde ise açık pozisyon tutarı toplamı 30 TL olacaktır. ($20+10 = 30 \text{ TL}$)**

-XYZ A.Ş. paylarına dayalı vadeli işlem sözleşmesi: 0 (Spot pozisyon vadeli işlem pozisyonundan büyük olduğundan sonuç 0'dır.)

-BİST 30 endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmesi: -10 (Sadece dayanak varlığı aynı olan pozisyonlar netleştirilebileceği için BİST30 endeksinde yer alan XYZ A.Ş. payları ile dayanak varlığı BİST30 endeksi olan pozisyonlar arasında netleştirme yapılmamıştır.)

-KLM A.Ş. paylarına dayalı vadeli işlem sözleşmesi ve varant: 20 (Dayanak varlığı aynı olduğu sürece vade ve kaldıraçlı işlemin türü dikkate alınmaksızın netleştirme yapılabilir.)

6.5.4.Riskten Korunma Esasları

- a) Aşağıda yer alan kriterlerin tamamının sağlanması koşuluyla fon portföyündeki bazı varlıklara ilişkin risklerin bertaraf edilmesi halinde, riskten korunmaya ilişkin işlemler açık pozisyon hesaplamasında indirim kalemi olarak dikkate alınabilir.

Bu kapsamda;

- i. Kaldıraçlı işlem kullanımının getiri sağlama amacı taşıyamaması,
- ii. Fonun risk seviyesinde azalışın meydana gelmesi,
- iii. Kaldıraç yaratan işlemlerden kaynaklanan risklerin azaltılması,

- iv. Riskten korunma sağlayan işlemlerin dayanak varlıklarının aynı olması,
- v. Riskten korunma sağlayan işlemlerin, olumsuz piyasa koşullarında¹¹ da bu işlevi yerine getirmesi

gerekir.

- b) Kur riskinden korunma amacı taşıyan işlemler, ilave açık pozisyon ve/veya piyasa riski yaratmaması koşuluyla, yukarıda yer alan şartları taşımaksızın riskten korunma olarak değerlendirilebilir.
- c) Riskin bertaraf edilmesi amacıyla endekse dayalı kaldıraç yaratan işlemlerde kısa pozisyon alınması suretiyle piyasa riskinin azaltıldığı durum (beta hedging) riskten korunma olarak değerlendirilebilir.
- d) Fon portföyünde yer alan bir ortaklık payından kaynaklanan riskin, başka bir ortaklık payına dayalı kaldıraç yaratan işlemler ile ters pozisyon alınarak bertaraf edilmesine yönelik yatırım stratejileri, iki ortaklık payının getirileri arasındaki korelasyon yüksek olsa dahi, riskten korunma olarak değerlendirilmez.

6.6. Riske Maruz Değer (RMD) Yöntemi

Riske maruz değer, fon toplam değerinin normal piyasa koşulları altında ve belirli bir dönem dahilinde maruz kalabileceği en yüksek zararı belirli bir güven aralığında ifade eden değerdir.

Örneğin, fon toplam değeri 5.000.000 TL olan bir fon için %4 olarak hesaplanan RMD (1 gün, %99 güven aralığı), normal piyasa koşullarında %99 olasılıkla bu fonun toplam değerinde bir günde meydana gelen kaybın 200.000 TL'den daha yüksek olmayacağını ifade eder. Başka bir ifadeyle, fon toplam değeri bir gün içinde %1 olasılıkla 200.000 TL'den daha fazla değer kaybedebilir.

6.6.1. Genel Esaslar

- a) Türev araçlardan kaynaklanan riskler de dahil olmak üzere fon portföyünün içerdiği piyasa riskleri RMD yönteminde dikkate alınmalıdır.
- b) RMD için risk yönetim prosedürlerinde belirlenen limit fonun risk profiline uygun olmalıdır. Bu çerçevede, gerekli hallerde RMD değeri için bu Rehber'de belirlenen limitlerden daha düşük bir limit belirlenmelidir.
- c) Fonun yatırım stratejisi ve risk profili dikkate alınarak, "Görelî RMD" veya "Mutlak RMD" yöntemleri arasından bir seçim yapılmalıdır. Bu çerçevede, fonun yatırım stratejisine uygun bir karşılaştırma ölçütü bulunan fonlar tarafından "Görelî RMD" yönteminin; karşılaştırma ölçütü bulunmayan fonlar tarafından ise "Mutlak RMD" yönteminin kullanılması esastır. Bu kapsamda:
 - i. Kurucu, fonun yatırım stratejisine ve risk profiline uygun bir RMD yönteminin seçilmesinden sorumlu olup, yöntem seçimine dayanak teşkil eden bilgi ve belgeler fon hizmet birimi nezdinde muhafaza edilmelidir.
 - ii. Kullanılan RMD yöntemi, yalnızca bu Rehber'de belirlenen esaslar çerçevesinde makul bir gerekçenin varlığı halinde değiştirilebilir.
- d) RMD hesaplamasında aşağıdaki esaslar dikkate alınır:

¹¹ Riskten korunma sağlayan pozisyonun farklı senaryolarda da etkin koruma sağladığı teyit edilmelidir. Örneğin, kur şoku yüksek ve düşük seviyelerde verilir riskten korunma sağlayan pozisyonun etkin olup olmadığı kontrol edilmelidir.

- i. Tek taraflı %99 güven aralığı,
 - ii. 1 aylık (20 iş günü) elde tutma süresi,
 - iii. En az 1 yıllık (250 iş günü) gözlem süresi¹²,
 - iv. Kullanılan varsayımların en az 1 yıllık dönemler itibarıyla gözden geçirilmesi,
 - v. En az günlük olarak hesaplama yapılması.
- e) RMD'nin hesaplanmasında uygulanabilecek çeşitli modeller¹³ arasından uygulanacak modelin seçilmesinde fonun yatırım stratejisinin içerdiği risk seviyesi ile fon portföyüne dahil edilecek finansal araçların türü ve karmaşıklığı dikkate alınır.
- f) Kullanılan RMD modeli ile fon portföyünün içerdiği riskler tam olarak ve doğru şekilde ölçülmelidir. Bu kapsamda;
- i. RMD hesaplamalarına fon portföyünde yer alan tüm varlık ve işlemler dahil edilir.
 - ii. RMD modeli, türev araçlardan kaynaklanan riskleri de içerecek şekilde fon portföyünün içerdiği önemli piyasa risklerini yeterli şekilde kapsamalıdır. Dolayısıyla model, fon portföy değerine etki edebilecek, ihmal edilebilir düzeyin üzerindeki tüm risk faktörlerini¹⁴ içermelidir.
 - iii. RMD modeli çerçevesinde kullanılan sayısal yöntemler (fiyatlama yöntemleri, oynaklık ve korelasyon tahminleri, vb.) riskin doğru şekilde ölçülmesine imkan sağlamalıdır.
 - iv. RMD modeli çerçevesinde kullanılan veriler tutarlı, güncel (timeliness) ve güvenilir olmalıdır.

6.6.2. Mutlak RMD Yöntemi ve Görelî RMD Yöntemi

Mutlak RMD, bir fonun riske maruz değerinin fon toplam değerinin belirli bir oranıyla sınırlandırılması yöntemidir. Bu kapsamda, bir fonun mutlak riske maruz değeri fon toplam değerinin %25'ini¹⁵ aşamaz.

Görelî RMD yöntemine ilişkin esaslar ise aşağıda yer almaktadır:

- a) RMD aşağıdaki şekilde hesaplanır:
- i. Fon portföyünün (kaldıraç yaratan işlemler de dahil edilerek) RMD'si hesaplanır.
 - ii. Referans alınan portföyün RMD'si hesaplanır.

¹²Olağan dışı piyasa koşulları gibi fiyat oynaklığında önemli bir artışın oluşmasına neden olabilecek durumlarda daha kısa bir gözlem süresi belirlenmelidir.

¹³Parametrik model, tarihsel simülasyon modeli, Monte Carlo simülasyonu, vb.

¹⁴Uzun vadeli ve kısa vadeli faiz oranlarında tutarsız piyasa hareketleri (vade yapısı riski), özel sektör ve kamu borçlanma araçlarının faiz oranları arasındaki farkın açılması riski, spot ve vadeli piyasalardaki fiyatların farklı gelişmesi riski, vb.

¹⁵Bir fonun mutlak RMD'sine ilişkin günlük limit, karekök kuralı uygulanması suretiyle hesaplanabilir.

- iii. Fon portföyünün RMD'si, referans alınan portföyün RMD'sinin iki katını aşamaz.
- b) Referans portföy, aşağıdaki esaslar çerçevesinde belirlenir:
- i. Referans portföy, kaldıraç yaratan işlemleri ve saklı türev araçları içermemelidir.
Ancak;
 - Kur riskinden korunmayı amaçlayan bir portföyün oluşturulması halinde, kur riskinden korunan bir endeks (currency hedged index),
 - Uzun/kısa pozisyon stratejisini (long/short strategy) uygulayan fonlar tarafından, kısa pozisyon yaratan türev araçları içeren bir portföy referans portföy olarak belirlenebilir.
 - ii. Referans portföyün risk profilinin, fonun yatırım amacı, stratejisi ve portföy sınırlamaları ile uyumlu olması gerekir.
 - iii. Referans portföyün belirlenmesine ve düzenli olarak izlenmesine ilişkin süreçler, risk yönetim süreçlerinin ayrılmaz bir parçası olup, söz konusu süreçlere ve referans portföyün dağılımına ilişkin esaslara risk yönetim prosedürlerinde yer verilmelidir.
 - iv. Referans portföyün mevcut varlık dağılımı ile bu dağılımdaki tüm değişiklikler belgelendirilmelidir.
 - v. Referans portföyün bu bölümde yer alan şartları taşımadığının tespiti halinde Kurulca referans portföyün değiştirilmesi talep edilebilir.

6.6.3.Model Doğrulaması

RMD modelinin oluşturulmasının ardından, modelin oluşturulması sürecinde görev almamış olan kişi/kişiler¹⁶ veya risk yönetimi konusunda uzmanlaşmış bir kurum tarafından yılda en az bir defa modelin tüm önemli riskleri ölçtüğünün ve güvenilir olduğunun kontrol edilmesi gerekir. Ayrıca, modeldeki her önemli değişiklikten sonra da bu test tekrarlanmalıdır. Modelin kapsamadığı bir varlığın portföye dahil edilmesi, geriye dönük test sonuçları çerçevesinde modelde değişiklik yapılması ihtiyacının oluşması, modelde önemli değişikliklerin yapılmasına karar verilmesi gibi durumlar “modeldeki önemli değişiklik” olarak değerlendirilir.

Risk yönetim birimi tarafından, kullanılan RMD modelinin riskleri tam ve doğru olarak ölçüp ölçmediği bu Rehber'in (6.6.4) nolu bölümünde yer alan esaslar çerçevesinde geriye dönük testler yapılarak ve gerekli görülmesi halinde diğer yöntemlerden de yararlanılarak düzenli olarak kontrol edilmelidir. Bu çalışmalar belgelendirilmeli ve gerekli görülmesi halinde kullanılan modelde iyileştirmeler yapılmalıdır.

6.6.4.Geriye Dönük Test

- a) Fonlar tarafından, kullanılan risk ölçüm modelinin doğruluğunu ve performansını ölçmek amacıyla geriye dönük test uygulanmalıdır.
- b) Geriye dönük test kapsamında, her iş günü için, portföyün gün (T günü) sonu pozisyonları için hesaplanan günlük riske maruz değer ile portföyün gün (T günü) sonu pozisyonlarının

¹⁶Bu kişi/kişiler risk yönetim biriminde görevli personel olabilir.

değişmediği varsayımı altında bir sonraki iş günü (T+1 günü) sonu itibarıyla portföyün değerinde meydana gelen günlük değişim arasında karşılaştırma yapılır.

- c) Geriye dönük testin en az aylık dönemler itibarıyla, söz konusu aydaki her işgünü için ayrı ayrı uygulanması zorunludur.
- d) Portföyün değerinde meydana gelen değişikliğin fonun kullandığı model tarafından ortaya konan bir günlük riske maruz değeri aşması sonucu ortaya çıkan "aşım sayısına" ilişkin bir limitin belirlenmesi ve bu limite uygunluğun izlenmesi gerekir. Bu çerçevede, %99 güven aralığında, en yakın tarihli 250 iş gününde gerçekleşen aşım sayısı en fazla 3 olabilir. Aşım sayısının 3'ü aşması halinde, kullanılan RMD modelinin gözden geçirilerek, gerekli olması halinde modelde düzeltme ve iyileştirmelerin yapılması zorunludur.
- e) %99 güven aralığında, en yakın tarihli 250 iş gününde gerçekleşen aşım sayısının 5'i aşması halinde, fon kurulu ve yöneticinin üst yönetimi, konuya ilişkin olarak hazırlanan bir rapor ile risk yönetim birimi tarafından aynı gün içinde bilgilendirilir. Böyle bir durumda, kullanılan geriye dönük test modeline ve/veya kullanılan RMD modeline ilişkin gerekli düzeltme ve iyileştirmeler yapılmalı; risk yönetim hizmetinin dışarıdan alındığı durumlarda ise gerekli tedbirlerin alınması sağlanmalıdır. Ayrıca, söz konusu aşımın meydana geldiği tarihi izleyen en geç 5 iş günü içinde Kurul konu hakkında bilgilendirilir ve konuya ilişkin olarak alınmış olan tedbirleri tevsik edici bilgi ve belgeler Kurula gönderilir.
- f) Kurucu yönetim kurulu veya fon kurulu tarafından, olağandışı piyasa koşullarının varlığı halinde söz konusu piyasa koşullarından kaynaklanan aşımın (d) ve (e) bendi kapsamında dikkate alınmamasına karar verilebilir. Bu durumda, anılan karar ile karara dayanak teşkil eden bilgi ve belgeler kararın alınmasını takip eden en geç 5 iş günü içinde Kurula gönderilir ve Kurucu nezdinde muhafaza edilir.

6.6.5. Stres Testi

Stres testi, piyasada meydana gelen beklenmedik ve olağandışı gelişmelerin fon toplam değerine olan etkilerini analiz etmeye yarayan tekniklerin tümünü ifade eder.

Genel ilkeler olarak;

- a) Stres testinin karmaşıklık seviyesi ile fonun risk profili uyumlu olmalıdır.
- b) Stres testlerinin fonun risk yönetim süreçlerine dahil edilerek stres testi sonuçlarının risk yönetim birimi tarafından düzenli olarak izlenmesi, analiz edilmesi ve üst yönetime sunulması gerekir.
- c) Stres testi senaryolarının piyasalar ve diğer çevresel faktörlerde meydana gelen olağandışı değişiklikleri yansıtacak şekilde seçilmesi ve uygulanması gerekir. Fonun yatırım stratejisi ve risk profiline bağlı olarak fon toplam değeri üzerinde etkisi olabilecek faktörlerin değişimine ilişkin senaryolar oluşturulabilir. Böyle bir durumda, söz konusu senaryolara ilişkin erken uyarı ve önlemlere ilişkin esaslar risk yönetim prosedüründe belirlenir.

RMD yöntemini kullanan fonlar tarafından, aşağıda yer alan niteliksel ve niceliksel şartlar çerçevesinde stres testinin uygulanması zorunludur.

6.6.5.1. Niceliksel Şartlar

- a) Stres testi, özellikle kullanılan RMD modeli ile kapsanmamış olan ve fon toplam değerine veya fon toplam değerinde yaşanan dalgalanmalara önemli düzeyde etki eden tüm riskleri

kapsamalıdır. Bu çerçevede, stres testinde, asgari olarak fonun yatırımları nedeniyle maruz kaldığı olay riski¹⁷ (event risk) dikkate alınmalıdır.

- b) Stres testi, yüksek oranda kaldıraç kullanımının fon için önemli riskler oluşturduğu ve fon toplam değerinin negatif olmasına yol açabilecek durumların analizine imkan sağlamalıdır.
- c) Stres testi, normal şartlar altında dikkate alınmayan, ancak olumsuz piyasa koşullarında önemi artan; olağandışı korelasyon değişiklikleri, olumsuz piyasa koşullarında ortaya çıkan likidite problemi ile bu koşullarda yapılandırılmış araçların davranışları gibi riskler üzerine odaklanmalıdır.

6.6.5.2. Niteliksel Şartlar

- a) Stres testleri, en az ayda bir kez olmak üzere düzenli olarak gerçekleştirilmelidir. Unvanında “endeks” ibaresi olan fonlar bu testleri en az üç ayda bir gerçekleştirebilir. Portföy dağılımında, portföydeki varlıkların değerinde ya da piyasa koşullarındaki bir değişikliğin test sonuçlarını önemli ölçüde değiştirmesinin muhtemel olduğu durumlarda ayrıca stres testi uygulanmalıdır. Stres testlerinin değiştirilmesi halinde, eskiden uygulanan test ile yeni test en az bir defa aynı anda uygulanır ve test sonuçları karşılaştırılır.
- b) Stres testleri, fonun portföy dağılımı ve fona etki eden piyasa şartları ile uyumlu olacak şekilde hazırlanmalıdır.
- c) Risk yönetim birimi tarafından, stres testlerinin hazırlanması ile koşulların gerektirdiği uyarlamaların gerçekleştirilmesi için gerekli prosedürler belirlenir. Ayrıca, her fon için ayrı bir stres testi prosedürü hazırlanması ve bu prosedürün fon için uygun olduğuna ilişkin açıklamalara prosedürde yer verilmesi zorunludur. Tamamlanmış stres testlerine ve sonuçlarına ilişkin her türlü bilgi ve belge Kurucu veya dışarıdan hizmet alınan kuruluş nezdinde saklanır. Prosedürlere uyulmaması halinde ise bu durum gerekçesiyle birlikte üst yönetime yazılı olarak bildirilir.

6.6.6.RMD Modeline İlişkin Belge ve Kayıt Düzeni

RMD modeli ile modelin içerdiği süreç ve tekniklere ilişkin belge ve kayıt düzeninde, asgari olarak;

- a) Modelin ölçtüğü riskler,
 - b) Modelin metodolojisi,
 - c) Matematiksel varsayımlar ve dayanaklar,
 - d) Kullanılan veriler,
 - e) Risklerin tam ve doğru olarak belirlenmesine ilişkin esaslar,
 - f) Modelin doğrulanması için kullanılan yöntemler,
 - g) Geriye dönük test süreci,
 - h) Stres testi süreci,
 - i) Modelin geçerlilik aralığı,
 - j) Modelin operasyonel uygulama süreci
- yer almalıdır.

¹⁷Olay riski; bir finansal varlığın değerinin piyasadaki olağan dalgalanmalardan oldukça farklı olarak ve beklenmedik bir şekilde değişmesi riskini ifade eder.

6.6.7.İlave Tedbirler

Gerekli olması halinde RMD ve stres testi uygulamaları, fonun risk profili ve yatırım stratejisi ile uyumlu diğer yöntemler ve tekniklerle desteklenmelidir.

6.6.8.Risk Yönetim Biriminin RMD Yönteminin Kullanımına İlişkin Görevleri

RMD yönteminin uygulanması, risk yönetim biriminin günlük görevlerinin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu kapsamda, RMD yönteminin kullanılmasına ilişkin olarak risk yönetim biriminin görevleri aşağıdaki gibidir:

- a) Günlük olarak; RMD modelin uygulanması ve kontrolü,
- b) Göreli RMD yönteminin kullanılması halinde referans portföyün belirlenmesi,
- c) Modelin fon portföyü ile uyumunun devamlı şekilde sağlanması,
- d) Modelin geçerliliğinin devamlı şekilde takibi,
- e) Her fon için, üst yönetimin onayına tabi olmak üzere, fonun risk profili ile uyumlu RMD limitlerinin belirlenmesi,
- f) RMD limitlerinin uygulanması, izlenmesi ve kontrolü,
- g) Fona ilişkin kaldıraçın düzenli olarak izlenmesi,
- h) Geriye dönük test ve stres testi sonuçları dahil olmak üzere RMD ölçümlerinin üst yönetime düzenli şekilde raporlanması.

6.7. Risk Yönetimine İlişkin Kamuyu Aydınlatma Esasları

a) Bu Rehber'in (6.5.) nolu bölümünün (b) bendi kapsamında RMD yöntemini kullanması zorunlu olan ve kaldıraç yaratan işlemlerde bulunacak fonlar tarafından:

- i. Kaldıraç yaratan işlemlerden kaynaklanan risklerin ölçümünde kullanılacak yöntem, hangi koşullarda kaldıraçın kullanılacağına, kaldıraç yaratmaya yönelik olarak hangi işlemlerin gerçekleştirileceğine (fon portföyüne alınacak türev araçlara ilişkin bilgiler, vb.), söz konusu işlemlerin içerdiği riskler ile bu işlemlerin fonun risk profiline olası etkilerine ilişkin açıklamalara,
 - ii. Yatırım stratejisinin temel olarak kaldıraç yaratan işlemlere dayandığı durumlarda söz konusu hususa ilişkin bir uyarıya,
 - iii. Kullanılacak RMD modeline ilişkin bilgilere,
 - iv. Rehber'in (6.2.2.) nolu bölümünün (b) bendi çerçevesinde belirlenen kaldıraç limiti ve söz konusu limitin ölçüm yöntemine ilişkin bilgiye,
 - v. Göreli RMD yönteminin kullanılacağı durumlarda referans portföye ilişkin bilgiler
- fon izahnamesinde yer verilir.

b) Açık pozisyonun ölçümünde Standart Yöntem'i kullanan fonlar tarafından yatırım stratejisi çerçevesinde kaldıraç yaratan işlemlerin fon portföyüne dahil edilmesinin öngörüldüğü durumlarda (a/i) bendinde belirlenen açıklamalara fon izahnamesinde yer verilir.

6.8. Fonun Risk Değeri'nin Hesaplanma Esasları

RD'nin hesaplanmasında fonun risk yönetim sisteminde belirlenen prosedürler dikkate alınır ve devamlı olarak takibi yapılır.

RD hesaplamasına ve hesaplamada meydana gelen değişikliklere ilişkin kayıtlar en az 5 yıl Yönetici nezdinde saklanır.

Fonların KAP'ta yer alan sürekli bilgilendirme formlarında, fonun risk değeri (RD) bilgisine yer verilir

6.8.1.RD Hesaplama Yöntemi (Genel Yöntem)

- 1- RD, fonun volatilitesi dikkate alınarak hesaplanır.
- 2- Volatilité, haftalık getiriler¹⁸ kullanılarak hesaplanır.
- 3- Volatilité fonun faaliyette olduğu son beş yıllık dönemdeki fon getirileri dikkate alınarak hesaplanır.
- 4- Haftalık getiriler kullanılarak hesaplanan volatilité, aşağıdaki yöntemle yıllık baza çevrilir:

$$\sigma_f = \sqrt{\frac{m}{T-1} \sum_{t=1}^T (r_{f,t} - \bar{r})^2}$$

Haftalık veriler kullanılması halinde;

$T = 260$ (5 yıl içerisindeki hafta sayısı)

$m = 52$,

$\bar{r} = 5$ yıllık dönem içerisindeki haftalık getirilerin aritmetik ortalaması

$r_{f,t}$ = Fonun haftalık getirisi

5-RD, 1 ile 7 arasında bir değeri alır. 1 en düşük volatilité seviyesini, 7 ise en yüksek volatilité seviyesini gösterir.

6- (Değişiklik: 12.10.2023 tarih ve 60/1316 sayılı Kurul Kararı ile) Volatilité aralıklarının karşılık geldiği risk değeri aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Risk Değeri	Volatilité Aralığı	
	Dahil	Hariç
1	0	2
2	2	5
3	5	10
4	10	15
5	15	20
6	20	30
7	30	

6.8.2.Risk ve Getiri Profilinin Değişmesi

- 1- Fon tarafından, son dört ay içerisinde haftalık bazda yapılan her bir hesaplama sonucu ulaşılan RD'nin, fonun mevcut RD'sinden farklılık arz etmesi halinde bu değerin güncellenmesi gerekir. Yönetici güncellenen değeri aynı gün içerisinde Kurucuya bildirir.

¹⁸Haftanın ilk iş günü ile son iş günü arasındaki getiriyi ifade eder.

- 2- Son dört ay içerisinde yapılan hesaplamalar sonucu, fonun RD'sinin birden fazla kategoride yer alması halinde, fonun RD'si, daha sıklıkla yer aldığı kategoriye tekabül eden değerdir.
- 3- RD'deki değişikliğin, fonun yatırım yaptığı piyasalardaki koşulların değişmesinden kaynaklanması halinde de söz konusu güncellenmenin ivedilikle yapılması gerekir. Fonun yatırım stratejisinin değişmesi sonucunda RD'nin değişmesi halinde, risk değerinin yeniden belirlenmesi gerekmektedir.

6.8.3. Özellikli Durumlar

6.8.3.1. Hesaplama İçin Yeterli Geçmişe Sahip Olmayan Fonlar

Geçmiş 5 yıllık dönemin başından fonun getirisinin hesaplanabildiği tarihe kadar olan dönem için karşılaştırma ölçütünün getirileri hesaplanır. Bu getiriler ile fonun mevcut hesaplanabilen getirileri birleştirilir, bu şekilde oluşturulan 5 yıllık döneme ilişkin veri seti kullanılarak volatilité hesaplaması yapılır ve RD belirlenir.

Bu yöntem, fonun yatırım stratejisinin değişmesi sebebi ile 5 yıllık verinin bulunmaması halinde de kullanılır.

Belirlenen karşılaştırma ölçütünün geçmiş verilerinin de 5 yılı kapsamaması halinde, ilgili karşılaştırma ölçütünün volatilitesi dikkate alınarak yapılacak simülasyonlardan elde edilecek getirilerin kullanılması suretiyle RD belirlenir.

6.8.3.2. Karşılaştırma Ölçütü Bulunmayan Fonlar

Karşılaştırma ölçütü bulunmayan fonlar için aşağıda yer alan iki farklı yöntemle göre RD belirlenir ve bu değerlerden büyük olanı dikkate alınır:

a- Fonun 5 yıllık geçmiş verilere sahip olması halinde bu veriler kullanılarak hesaplanacak volatilité sonucu ulaşılacak RD.

b- Fonun ilgili dönemler süresince sahip olduğu portföy dağılımı dikkate alınmaksızın, hesaplamaların yapıldığı tarihteki fon varlık dağılımının dikkate alınması suretiyle belirlenecek referans portföyün geçmiş 5 yıllık getirileri kullanılarak hesaplanacak volatilité sonucu ulaşılacak RD.

7. Fonlara İlişkin Operasyonel Esaslar

7.1. Fon giderlerine ilişkin uygulama esasları

1) Fonların giderlerinin kurucular tarafından karşılanmasına ilişkin olarak aşağıda yer verilen uygulama esaslarına uyulması zorunludur.

a) Fonların giderlerinde karşılaştırılabilirliğin sağlanması amacıyla emeklilik yatırım fonlarına ilişkin tüm giderlerin (kurucular tarafından karşılananlar dahil¹⁹) fon muhasebe sistemine aktarılması,

b) Fonların giderlerinin kurucu tarafından karşılandığı durumlarda, bu giderlerin hesap işletim giderleri, komisyon gibi muhtelif adlar altında dolaylı olarak katılımcılara yansıtılmaması,

c) Fonların performans sunuş raporlarında, alım satıma esas olan fon fiyatına göre hesaplanan fon getirilerine ek olarak, brüt fon getirilerine (toplam giderlerden kurucu tarafından karşılanan giderler düşülerek bulunan brüt fon getirileri) (Ek/3)'teki örnek hesaplama esas alınarak yer verilmesi,

¹⁹ Kuruluş, dönüşüm ve birleşme gibi fonun olağan faaliyetlerinden kaynaklanmayan ve bu kapsamda fon muhasebe sistemine aktarılmayan tüm giderler/masraflar hariçtir.

d) Fonların KAP'ta yer alan sürekli bilgilendirme formlarında, fon işletim giderinin kurucu ile portföy yöneticisi arasındaki paylaşım oranlarına yer verilmesi

gerekmektedir.

2) Fon içtüzüğünde belirlenen günlük kesinti oranının aşıp aşılmadığı Kurucu tarafından günlük olarak kontrol edilir ve muhasebe kayıtlarına yansıtılır. Kurucu tarafından yapılan kontrolde fon içtüzüğünde belirlenen günlük oranların günlük ortalama fon net varlık değerine göre birikimli bir şekilde hesaplanmış halinin aşıldığının tespiti halinde, aşan kısım ilgili takvim yılını takip eden beş işgünü içinde Kurucu tarafından fona iade edilir.

3) Fon unvanında yer alan ibareler dikkate alınarak Bireysel Emeklilik Sistemi Yönetmeliği'nin 2 nolu ekinde yer alan yıllık toplam gider oranlarına bakılır ve birden fazla orana tabi olunması halinde düşük olan oran uygulanır. Örnek: Altın Katılım Emeklilik Yatırım Fonu'nun unvanında "Altın" ve "Katılım" ibareleri yer almaktadır. Bireysel Emeklilik Sistemi Yönetmeliği'nin 2 nolu ekinde yıllık toplam gider oranı Altın fonu için %1.09, Katılım Fonu (Hisse/Diğer Fonlar sınıfında yer almaktadır) için ise %2,28 belirlenmiştir. Bu kapsamda, söz konusu fon için %1,09 oranının kullanılması gerekmektedir.

7.2. Pay Alım Satım Talimatlarına İlişkin Esaslar

Pay alım satım talimatlarının;

- a) İleri fiyat uygulanan fonlarda talimatın verilmesini takip eden ilk iş gününde (T+1),
- b) Geri fiyat uygulanan fonlarda ise talimatın verildiği iş günü (T)

fon toplam değer tablosu ve pay sayısı ile **Ek/4**'teki örneğe göre ilişkilendirilmesi gerekir.

7.3. Fon Hizmet Birimi

Fon hizmet birimi asgari olarak, nakit mutabakatlarının yapılması, katılma payı alım-satım emirlerinin kontrol edilmesi gibi görevleri yerine getirir. Ayrıca Yönetmelik'in 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında (b), (ç) ve (d) bentlerinde yer alan görevleri de yerine getirebilir. Her durumda Fon kurulunun sorumluluğu devam eder.

Fon hizmet birimi bünyesinde fon müdürü ve fon işlemleri için gerekli mekan, teknik donanım ve muhasebe sistemi ile yeterli sayıda personelin bulundurulması zorunludur. Fon müdürü asgari olarak fon hizmet biriminin organizasyonunun sağlanması, fon ile ilgili yasal ve diğer işlemlerin koordinasyonu, yürütülmesi ve takibinden sorumludur.

Fon müdürünün;

a) 6362 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki mali güç şartı dışındaki şartları taşıması,

b) Dört yıllık lisans eğitimi veren kurumlardan mezun olması,

c) Sermaye piyasası alanında en az yedi yıllık tecrübeye ve Kurulun lisanslamaya ilişkin düzenlemeleri uyarınca Sermaye Piyasası Faaliyetleri Düzey 2 Lisans Belgesine sahip olması

gerekmektedir.

Fon müdürünün değiştirilmesi halinde bu Rehber'de yer alan şartları taşıdığını tevsik edici bilgi ve belgelerin Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu A.Ş.'ye iletilmesi zorunludur.

Fon hizmet birimi Kurucu nezdinde oluşturulabileceği gibi yatırım kuruluşlarından ve uzmanlaşmış diğer kuruluşlardan temin edebilir. Bu durumda dahi Kurucu'nun sorumluluğu ve Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu A.Ş.'ye bildirim yükümlülüğü devam eder.

8. Kamuyu Aydınlatma Esasları

Fon sürekli bilgilendirme formu Kurulca belirlenen formata uygun olarak KAP'ta yer alır. Bu formun içeriğinin doğruluğundan, güncelliğinin sağlanmasından ve bu formda yer alan yanlış, yanıltıcı veya eksik bilgilerden kaynaklanan zararlardan Kurucu sorumludur.

Yönetmelik uyarınca Kurucunun internet sitesinde yer alması zorunlu bilgi ve belgelerin KAP'a link verilmesi suretiyle yayımlanması mümkündür.

Fon izahnamelerinde belirtilen, "Kurucu Yöneticileri", "Fonun Bağımsız Denetimini Yapan Kuruluş" ve "Fon Portföyündeki Varlıkların Alım Satımına Aracılık Eden Kuruluşlar ve Aracılık İşlemleri İçin Ödenen Komisyonlar" maddelerinde yapılacak değişiklikler Kurulumuz onayı şartı aranmadan, Yönetmelik'te yer alan ilan ve tescil işlemleri yerine getirilerek yürürlüğe konulabilir.

8.1. Tanıtım Formu

Tanıtım formu, katılımcıların fonun yapısını, yatırım stratejisini ve risklerini makul ölçüde anlayabilmeleri ve bilgiye dayalı olarak yatırım kararları alabilmeleri amacıyla hazırlanır. Bu form, yatırım kararının alınmasında etkili olabilecek nitelikteki temel bilgileri içerir. Kurucu, bu formun içtüzük ve izahname ile tutarlılığından, içeriğinin doğruluğundan, güncelliğinin sağlanmasından ve bu formda yer alan yanlış, yanıltıcı veya eksik bilgilerden kaynaklanan zararlardan sorumludur.

Tanıtım formunun, fonun temel nitelikleri ile ilgili asgari olarak aşağıdaki bilgileri içermesi zorunludur:

- a) Fonu tanıtıcı bilgi,
- b) Yatırım amaçlarının ve yatırım politikasının kısa tanımı ile portföy dağılımı,
- c) Fonun varsa geçmiş performansı veya fon türüne bağlı olarak performans senaryo analizleri,
- d) Fonun işletim gideri, komisyon ve diğer giderleri ile toplam gider oranı,
- e) Fonun maruz kaldığı risklerle ilgili uygun açıklamaları ve uyarıları içeren risk ve getiri profili,
- f) Payların alım satım esasları.
- g) İçtüzük, izahname, finansal raporlar ile diğer ek bilgilerin nereden ve ne şekilde elde edebileceğine ilişkin bilgi.

Asgari unsurları Kurul tarafından onaylanan tanıtım formunda yer alan bilgilerin güncellenmesi için ayrıca Kurul onayı aranmaz. Ancak, güncelleme yapılmadan altı iş günü önce Kurula bildirilmesi, içtüzük ile izahnameye uygun olması ve en geç güncellenmenin yapıldığı iş günü KAP'ta ilan edilmesi zorunludur. Öte yandan fonun risk değerinin değişmesi halinde izleyen iş günü bu hususun tanıtım formunda güncellenmesi zorunludur.

Form kısa, öz ve anlaşılır bir şekilde azami iki sayfa, Times New Roman yazı karakteriyle ve 12 punto olarak hazırlanır. Formda yer verilen bilgiler açık, yeterli, içtüzük ve izahname ile tutarlı olmalı ve katılımcıyı yanıltıcı nitelikte olmamalıdır.

8.2. Komisyon ve Ücretler

Fonların; işlem yaptıkları aracı kurumun unvanı, fon adına ilgili dönemde anılan aracı kuruma ödenen toplam komisyon tutarı, ortalama komisyon oranı ve ödenen komisyon tutarının aynı dönemdeki ortalama fon toplam değerine oranı ve fon portföyüne yapılan varlık alım satım işlemlerinin büyüklüklerinin ortalama fon toplam değerine oranı bilgileri, yılın her üç aylık dönemini takip eden 10 işgünü içerisinde ve takvim yılı başından itibaren kümülatif olarak KAP'ta açıklanır ve en son açıklanan güncel bilgilere ayrıca fonun KAP'ta yer alan sürekli bilgilendirme formunda yer verilir.

Portföy yöneticisinin ilgili fonun işletim giderinden aldığı payın tutarı ve oranı ile **Ek/5**'te yer alan formatta düzenlenen fon toplam gideri kesintisinin dağılımı takvim yılının bitimini takip eden altı iş günü içinde KAP'ta ilan edilir.

8.3. Finansal Raporlar

Emeklilik yatırım fonları, finansal tablolarının hazırlanmasında esas alınacak standartları belirleyen 5'inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları ile günlük raporların hazırlanmasında esas alınacak standartları belirleyen 8'inci maddesiyle sınırlı olarak II-14.2 sayılı Yatırım Fonlarının Finansal Raporlama Esaslarına İlişkin Tebliğ'e tabidir.

8.4. (Değişiklik: 20.06.2018 tarih ve 26/740 sayılı Kurul Kararı ile) Performans Sunumuna İlişkin Esaslar

Emeklilik yatırım fonlarının performans sunuş raporlarının Kurulumuzun VII-128.5 sayılı Bireysel Portföylerin ve Kolektif Yatırım Kuruluşlarının Performans Sunumuna, Performansa Dayalı Ücretlendirilmesine ve Kolektif Yatırım Kuruluşlarını Notlandırma ve Sıralama Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (Performans Tebliği) çerçevesinde hazırlanması, cari yıl dönemlerinin Ocak-Haziran ve Ocak-Aralık olarak uygulanması ve ilgili dönemlerin bitimini takip eden bir ay içerisinde bağımsız denetimden geçirilmesi gerekmektedir. **(Ek: 03.12.2020 tarih ve 75/1489 sayılı Kurul Kararı ile)** Emeklilik yatırım fonlarının KAP sayfalarında ve kurucunun internet sitesinde bağımsız denetimden geçirilmiş performans sunuş raporlarının yayımlanması Performans Tebliği'nin 12. maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında yeterli kabul edilir.

Performans Tebliği'nin 8 inci maddesinde yer alan esaslar çerçevesinde emeklilik yatırım fonlarının karşılaştırma ölçütü veya eşik değer belirlemesi zorunlu olup, karşılaştırma ölçütü belirlenirken endeks ağırlıklandırılmasında asgari %5 oranının kullanılması gerekmektedir.

Değişken fon, katılım fonu ve fon sepeti fonu gibi fonlar için belirli bir yatırım stratejisi bulunmaması ve yatırım stratejisinin sürekli değişmesi ve benzeri sebeplerle karşılaştırma ölçütü belirlenemediği durumlarda eşik değer belirlenir.

Fon izahnamesinde belirlenen karşılaştırma ölçütü/eşik değerinin unsurları arasında pay endeksi yer alan emeklilik yatırım fonları tarafından karşılaştırma ölçütü/eşik değeri getirisinin hesaplanmasında "pay fiyat endeksleri" değil, "pay getiri endeksleri" kullanılır. Bu kapsamda, 01.01-30.06.2018 dönemine ilişkin olarak yapılacak performans sunumlarından başlamak ve takip eden sunum dönemlerinde de uygulanmak üzere performans sunum raporları "pay getiri endeksleri" esas alınarak hazırlanır.

9. Kurul Ücreti

Kurul ücreti aşağıda yer alan tabloda gösterildiği şekilde hesaplanır:

- Kurul ücreti, takvim yılı esas alınarak üçer aylık dönemlerin son işgününde fon net varlık değeri üzerinden ödenir.
- Kurul ücreti ilgili dönemin son iş gününde fon net varlık değerinin (3/100.000) oranında aşağıda yer alan örneğe göre hesaplanır ve fon kayıtlarında tahakkuk ettiği dönem içerisinde giderleştirilir. Fonun ilgili hesaplama dönemi içerisinde payların halka arz etmesi/belirli kişi ve/veya kuruluşlara tahsisli ya da nitelikli yatırımcılara satılması veya tasfiye olması durumunda, payların satışa sunulmuş olduğu günlerin ilgili üç aylık dönemdeki gün sayısına oranı dikkate alınarak Kurul ücreti hesaplanır.

Değerleme Tarihi: 30.09.20...

I.Fon Portföy Değeri	900.000 TL
II.Nakit	30 TL
III.Alacaklar	150.000 TL
IV.Borçlar	50.000 TL

V. Kurul Ücreti Öncesi Fon Toplam Değer (I+II+III-IV)	1.000.030 TL
VI. Kurul Ücreti (V*(3/100.003))	30 TL
VII. Fon Net Varlık Değeri (V-VI)	1.000.000 TL

- c) Yukarıdaki şekilde hesaplanan Kurul ücreti izleyen 10 iş günü içerisinde Kurul Hesabına yatırılarak ilgili dekontların ve hesaplama tablosunun bir örneği Kurula iletilir.
- d) Son iş gününde;
- İleri fiyat uygulanan fonlar için, ilgili iş günü verilen alım satım emirlerinin gerçekleştirileceği,
 - Geri fiyat uygulanan fonlar için ise, ertesi iş günü verilen alım satım emirlerinin gerçekleştirileceği
- birim pay fiyatının hesaplanmasına esas teşkil eden fon toplam değeri kullanılır.

10. Diğer Esaslar

10.1. Kurucu'nun Yönetim Kurulu veya Fon Kurulu Tarafından Alınması Zorunlu Olan Kararlar

Fon kuruluşu, fon tutar arttırımı, fon tasfiyesi, birleşme, dönüşüm, devir, unvan değişikliği, yönetici değişikliği, fon kurucu değişikliği, fon kurulu üyesi/fon denetçisi değişikliği gibi fonun pay sahiplerinin yatırım kararlarını etkileyebilecek nitelikteki işlemlere ilişkin kararların Kurucunun yönetim kurulu tarafından alınması zorunludur. Fon içtüzüğünde fon tutar arttırımı kararının alınması konusunda fon kuruluna yetki verilmiş olması halinde fon kurulunca da tutar arttırımına karar verilebilir.

Bununla birlikte, aşağıda belirtilen hususlara ilişkin kararlar yönetim kurulu tarafından da alınabileceği gibi, fon kurulu tarafından da alınabilir:

- Bu Rehber'in (6.1) nolu bölümünde belirtilen risk yönetim prosedürünün onaylanması ve (6.5.) nolu bölümünde belirlenen esaslar çerçevesinde kullanılacak yöntem ile bu yöntemin seçilme gerekçelerinin belirlenmesi,
- Yönetmelik'in 25'inci maddesinde belirtilenler dışında kalan para ve sermaye piyasası araçları ile işlemlerin ve dış borçlanma araçlarının değerlendirme esaslarının belirlenmesi²⁰,
- Kurula yapılacak içtüzük ve izahname değişikliği başvurularına konu olan hususlar,
- Yönetmelik'in 23'üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında fon hesabına kredi alınmasının öngörüldüğü durumlarda kredinin şartlarına ilişkin genel esasların (faiz, süre gibi) belirlenmesi,
- Fonun pay alım satım esaslarına ilişkin değişiklikler²¹

²⁰ Borsa dışı türev araç sözleşmelerin ilişkin değerlendirme ilkeleri belirlenirken ise bu Rehber'in ilgili bölümlerinde belirlenen esaslar dikkate alınmalıdır.²¹ Pay bedeli iade süresinin uzatımı, nemalandırma esaslarında değişiklik, asgari pay alım satım tutarının değiştirilmesi, pay alım satım günlerinin değişmesi gibi yatırımcı aleyhine olabilecek nitelikteki değişikliklerdir.

²¹ Pay bedeli iade süresinin uzatımı, nemalandırma esaslarında değişiklik, asgari pay alım satım tutarının değiştirilmesi, pay alım satım günlerinin değişmesi gibi yatırımcı aleyhine olabilecek nitelikteki değişikliklerdir.

- f) BİAŞ'ın ilgili piyasasından aynı gün valörü ile aynı gün valörlü işlem saatleri dışında yapılacak işlemlerin genel gerekçesinin²² belirlenmesi,
- g) Fonun varlık alım satımına ilişkin genel ilkelerin belirlenmesi²³,
- h) Kaldıraç yaratan işlemlere yönelik genel ilkelerin²⁴ belirlenmesi,
- i) Fon toplam gider kesintisi oranının azaltılması,
- j) Bu Rehber'de fon kurulu kararı ile belirlenmesi zorunlu tutulan diğer hususlar.

10.2. Fon Malvarlığının Yapay Olarak Artırılabilmesi

Fonların malvarlığı her ne surette olursa olsun yapay ve/veya rekabeti bozucu, piyasa fiyat ve oranlarından bariz derecede farklılık gösteren iş ve işlemler yoluyla artırılmaz veya azalması önlenemez. Söz konusu işlemleri önlemeye yönelik tedbirlerin alınmasından Kurucu ve Yönetici müteselsilen sorumludur.

10.3. İç Kontrol Sistemi

Yönetmelik'in "Fonun iç kontrol sistemi" başlıklı 14'üncü maddesinde düzenlenen emeklilik fonlarının iç kontrol sistemi kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler aşağıda belirtilen esaslar çerçevesinde yürütülür.

1) Kurucu tarafından yürütülen iç kontrol faaliyeti kapsamında, asgari olarak portföy değerlemesi, fon portföy değeri, birim pay değeri, portföy sınırlamaları ve gider kontrolünü kapsayacak ve çerçevesi şirket tarafından belirlenecek kontrollerin günlük veya haftalık olarak gerçekleştirilmesi zorunludur. İç kontrol faaliyetine ilişkin kontrol listeleri ve diğer belgeler, söz konusu belgeleri düzenleyen personelin bilgilerini de içerecek şekilde en az 5 yıl süre ile saklanır. Belirtilen dokümanların imzalı örneğinin elektronik ortamda da muhafaza edilmesi mümkündür.

2) Yönetmelik'in 14'üncü maddesinin 3'üncü fıkrasının (d) bendinde öngörülen fon personelinin (fon ile ilgili işlem yapmaya ve karar almaya yetkili kişiler) kendi adına yaptıkları işlemlerin fon ile çıkar çatışmasına yol açacak nitelikte olup olmadığının tespiti kapsamında yıl sonunda portföy yönetim şirketi çalışanlarının işlemlerine ilişkin incelemelerin portföy yönetim şirketinin kendi teftiş birimi tarafından yürütülmesi, raporlanması ve bu inceleme sonuçları hakkında kurucu tarafından portföy yönetim şirketinden yazılı olarak bilgi temin edilmesi de gerekir.

3) Fon denetçisi tarafından düzenlenecek raporlar ilgili oldukları döneme ilişkin asgari olarak;

- i) Muhasebe, belge, kayıt düzenine uygunluk,
- ii) Fon malvarlığından yapılan harcamaların mevzuata uygunluğu,
- iii) Fon işletim ücretinin doğru hesaplanıp hesaplanmadığı,
- iv) Komisyon giderlerine ilişkin yapılan açıklamaları mevzuata uygunluğu,

²² Söz konusu belirleme fon tarafından yapılacak bu tür işlemlerin tamamına dayanak olacak şekilde, işlem bazında değil, bir defalık yapılır.

²³ Örneğin; fon portföyündeki varlıklara ilişkin olarak gün içinde yaratılabilecek işlem hacmine ilişkin bilgiler, işlemin fon portföy değerine oranı, fonun nakit durumu, nakit akışı gibi hususları içerir.

²⁴ Bu bent, fonun Yatırım stratejisi çerçevesinde kaldıraç yaratan işlemleri fon portföyüne dahil etmeyi öngören fonlar için geçerlidir.

Bu kapsamda, genel ilkeler, kaldıraç yaratmaya yönelik olarak hangi araçların kullanılacağını ilişkin açıklamaları içerir.

- v) Fon portföy yönetiminin mevzuata, fon içtüzüğü ve izahnameye uygunluğu,
- vi) Fon varlık mutabakatı ve fon varlıklarının değerlemesinin mevzuat ve içtüzüğe uygunluğu,
- vii) Fon personelinin kendi adına yaptıkları işlemlerin fon ile çıkar çatışmasına yol açacak nitelikte olup olmadığı,
- viii) Emeklilik fonlarına ilişkin mevzuatta yer alan kamunun aydınlatılması esaslarına uygunluk,
- ix) Geçmiş dönemlerde Kurul tarafından yapılan denetimlerde tespit edilen mevzuata aykırı uygulamaların giderilip giderilmediği,
- x) Katılımcılara ilişkin işlemlerin mevzuata uygunluğu,
- xi) Katılımcı bazında hesap mutabakatları,
- xii) İç kontrol sisteminin yeterliliği ve etkinliği,

hususlarına ilişkin inceleme sonuçlarını içerir. Ayrıca, Fon denetçisi tarafından hazırlanan raporlar ve bu raporların eklerinde, yukarıda belirtilen hususlara ilişkin tüm aykırılıklara ve bu aykırılıkların sebepleriyle (örneğin portföy sınırlamalarına aykırılık olması halinde; portföydeki varlıkların fiyat hareketleri, rüçhan hakkı kullanımı, yapılan alım-satım işlemleri ve diğer hususlar) ilgili açıklamalara yer verilir.

10.4. (Ek: 30.05.2019 tarih ve 32/756 sayılı Kurul Kararı ile) Emeklilik Yatırım Fonlarının Getiri Performansının Ölçülmesi, Değerlendirilmesi ve Portföy Yöneticilerine Uygulanacak Teşvik ve Tedbire İlişkin Usul ve Esaslar

A) Fon Gruplarının Oluşturulması

i) Emeklilik Gözetim Merkezi (EGM) tarafından aşağıda yer alan genel kurallar dikkate alınarak bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden 2 ay içerisinde EGM, Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği (TSB) ve Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği (TSPB) temsilcilerinden kurulacak komiteye (Komite) sunulmak üzere fon grupları oluşturulur.

1) Kurulumuzun i-SPK.4632 s.kn.17.3 (03.03.2016 tarih ve 7/223 s.k.) sayılı İlke Kararı olarak kabul edilen “Emeklilik Yatırım Fonlarına İlişkin Rehber”in “1. Fon Türleri” başlıklı maddesinde belirtilen fon türleri baz alınarak grupların oluşturulması esastır.

2) Fon türü aynı olmakla birlikte yatırım yaptıkları varlıkların niteliğine göre farklı gruplar oluşturulabilir. (Kamu Borçlanma Araçları (TL), Kamu Dış Borçlanma Araçları (Dolar), Kamu Dış Borçlanma Araçları (Euro) ve Özel Sektör Borçlanma Araçları şeklinde borçlanma araçları fonlarından farklı gruplar oluşturulabilir.)

3) Fon grupları BES ve OKS ayrımı gözetilmeksizin oluşturulur.

4) Sahip oldukları risk değerleri esas alınarak değişken fonlar (muhafazakar/temkinli, dengeli, atak/dinamik/büyüme ve agresif değişken fonlar) gruplara ayrılabilir. Belli risk değerine bağlı olmayan değişken fonlar ayrıca değerlendirmeye tutularak bunlar için farklı bir metodoloji belirlenebilir.

5) Katılım esasına uygun olarak yönetilen ve türü aynı olan fonlardan grup oluşturulabilir. (Katılım katkı fonu, katılım standart fon, katılım kira sertifikaları fonu, katılım hisse senedi fonu gibi).

ii) EGM tarafından yukarıda belirtilen kapsamda oluşturulan fon grupları Komite tarafından 10 iş günü içinde incelenir. Kıyas gruplarının asgari kaç adet fondan oluşacağı hususu, EGM tarafından yapılacak gruplama çalışmasının verileri dikkate alınarak komite tarafından kararlaştırılır. (i) maddesinde belirlenen esaslar çerçevesinde, EGM tarafından herhangi bir kıyas grubuna dahil edilemeyen veya fon adedi sebebiyle grup oluşturulamayan fonlar için; varlık dağılımı, yatırım stratejisi, karşılaştırma ölçütü, eşik değeri, risk değeri gibi kriterler baz alınarak ayrı bir gruplama metodolojisi belirlenmesi veya bu türden fonların herhangi bir grupta yer almaksızın münferit olarak değerlendirilmesi (örneğin fonun kendi karşılaştırma ölçütünün esas alınması gibi) hususuna Komite tarafından karar verilir.

iii) İnceleme sonucunda oluşturulan fon grupları EGM tarafından kuruculara bildirilir. Kurucusu olunan fonların dahil edildiği fon gruplarına ilişkin olarak söz konusu bildirim müteakip 10 iş günü içinde EGM'ye itirazda bulunulabilir. Anılan itiraz söz konusu sürenin bitimini takip eden 10 iş günü içinde Komite tarafından incelenir ve karara bağlanır. Anılan karara, kararın EGM tarafından kurucuya bildirimini müteakip 5 iş günü içinde itiraz edilmesi halinde, konu EGM tarafından Kurul'a bildirilir. Söz konusu itiraz Kurul tarafından sonuçlandırılır ve konu hakkında EGM'ye bildirim yapılır. EGM ilgili kurucuları bilgilendirir. Süreç sonunda ortaya çıkan fon grupları 5 iş günü içinde EGM tarafından Kurul'a bildirilir. Kurul tarafından konuya ilişkin alınacak Kurul Kararı'nın EGM'ye bildirimini müteakip nihai fon grupları 5 iş günü içinde EGM tarafından kurumsal internet sitesinde ilan edilir.

iv) Payları Kurul kaydına alınan yeni fonlar bir sonraki yıl gruplandırmaya dahil edilir. Söz konusu fonlar için, fon grubunun belirlenmesi amacıyla kurucu tarafından Kurul kaydına alındığı tarihi takip eden Aralık ayının 15'ine kadar EGM'ye başvuru yapılır.

v) Kurucu tarafından fonun başka bir fona dönüştürülmesi halinde fonun dahil olduğu grup ancak bir sonraki yıl geçerli olmak üzere değiştirilebilir. Grubunda değişiklik yapılması istenen bu fonlar için, kurucu tarafından Aralık ayının 15'ine kadar EGM'ye başvuru yapılır.

vi) Her yıl Ocak ayının sonuna kadar, kurucuların talepleri de dikkate alınarak, Komite tarafından fon grupları gözden geçirilip, o yıla ilişkin fon grupları EGM tarafından kuruculara bildirilir ve (ii) ve (iii) bentlerinde belirtilen süreç takip edilerek nihai fon grupları EGM tarafından kurumsal internet sitesinde ilan edilir.

B) Fon Performanslarının Ölçülmesi

i) Fonların performans ölçümünde brüt getiri oranı kullanılır. Diğer taraftan, gruplarda yer alan fonların niteliğine göre "sharpe rasyosu veya sortino rasyosu" gibi oranların daha sağlıklı sonuçlar verebileceğinin değerlendirilmesi halinde belirlenen fon grupları için Komite kararı ile bu rasyolar da kullanılabilir ve söz konusu Komite kararı EGM tarafından kurumsal internet sitesinde ilan edilir.

ii) (i) bendi kapsamında belirlenen yöntem baz alınarak;

- 1) Her yılın sonunda kıyas grubunda yer alan tüm fonların her biri için yıllık getiri oranı/rasyosu hesaplanır.
- 2) Her fon grubu için basit ortalama getiri oranı/rasyo değeri ile standart sapması hesaplanır.
- 3) "Basit ortalama getiri oranı/rasyo değeri-1 standart sapma" değeri eşik olarak kabul edilir ve ilgili yılda, getiri oranı/rasyosu eşik altına kalan fonların performansı yetersiz kabul edilir.
- 4) "Basit ortalama getiri oranı/rasyo değeri+1 standart sapma" değeri üzerinde performans gösteren fonlar ise başarılı kabul edilir.

iii) (ii) no.lu madde de belirtilen prosedür her yıl tekrarlanır ve her grupta performansı yetersiz ve başarılı kabul edilen fonlar ayrıca belirtilmek suretiyle tüm fonların yıllık net getirileri ve bu bölüm baz alınarak hesaplanan performansları ile portföy yöneticileri EGM tarafından kurumsal internet sitesinde ilan edilir.

C) Uygulanacak Tedbir

i) Yılsonunu takip eden 15 iş günü içinde EGM tarafından (B) bölümünde belirtilen yöntemle göre gerekli analizler yapılarak raporlar oluşturulur.

ii) İlk defa (B-ii/3) no.lu madde kapsamında performansı yetersiz olduğu tespit edilen fonların kurucusuna ve portföy yöneticisine (i) bendi kapsamında hazırlanan raporun tarihini takip eden 3 iş günü içerisinde EGM tarafından uyarı yazısı gönderilir ve Bakanlık ile Kurul'a gerekli raporlar iletilir.

iii) 3 yıllık dönemler itibariyle herhangi iki dönemde (B-ii/3) no.lu madde kapsamına girdiği (örneğin 2020 ve 2021 dönemlerinde veya 2020 ve 2022 dönemlerinde veya 2021 ve 2022 dönemlerinde) tespit edilen fonların portföyünün performansı yetersiz kabul edilen dönemlerde aynı portföy yönetim şirketi tarafından yönetilmesi halinde, portföy yöneticisinin değiştirilmesi zorunludur.

Böyle bir durumda (i) bendi kapsamında hazırlanan raporun tarihini takip eden 3 iş günü içinde EGM tarafından anılan fonların kurucusuna ve portföy yöneticisine bu konuda bildirim yapılır ve Bakanlık ile Kurul'a gerekli raporlar iletilir. Tedbir uygulanan fonun portföy yöneticisinin değiştirilmesi için fon kurucusu emeklilik şirketi tarafından Şubat ayı içerisinde Kurul'a başvurulması gerekmektedir.

D) Uygulanacak Teşvik

i) Yılsonunu takip eden en geç 15 iş günü içinde EGM tarafından (B) bölümünde belirtilen yöntemle göre gerekli analizler yapılarak raporlar oluşturulur.

ii) (B-ii/4) no.lu madde kapsamında performansı başarılı olduğu tespit edilen fonların kurucusuna ve portföy yöneticisine (i) bendi kapsamında hazırlanan raporun tarihini takip eden 3 iş günü içinde EGM tarafından bildirim yapılır ve Bakanlık ile Kurul'a gerekli raporlar iletilir.

iii) Performansı başarılı olduğu tespit edilen fonlar için, fonların başarılı olarak kabul edildiği yıl fondan tahsil edilen toplam fon işletim gideri kesintisi içerisinde portföy yöneticisine ödenen sabit yönetim ücretinin %50'si oranında, kurucu tarafından karşılanmak üzere portföy yöneticisine EGM tarafından (ii) bendi kapsamında yapılan bildirimi müteakip 1 ay içinde ilave ödeme (başarı primi) yapılır.

E) Diğer Hususlar

i) Komite, EGM'nin 1, TSB ile TSPB'nin ise 3'er temsilcisi ile oluşturulur ve komite kararları oy çokluğu ile alınır. EGM temsilcisi Komite Başkanı'dır.

ii) İşbu esasların uygulanmasında;

a) Fonun portföy yöneticisi olarak ilgili yılın son işgününde hizmet alınan portföy yönetim şirketi dikkate alınır.

b) 2020 yılı ilk performans hesaplama dönemi olarak kabul edilir.

c) (C/iii) no.lu madde kapsamında performansı yetersiz kabul edilen ve portföy yönetim şirketi değiştirilen fon için, performansının yetersiz kabul edildiği son yılı takiben 2 yıl geçmeden değiştirilen portföy yönetim şirketinden tekrar hizmet alınamaz.

10.5. (Ek: 24.10.2019 tarih ve 61/1374 sayılı Kurul Kararı ile) Katkı Fonlarının Karşılaştırma Ölçütü

i) (Değişiklik: 16.12.2021 tarih ve 65/1823 sayılı Kurul Kararı ile) Faiz içermeyen katkı fonları için (Katılım Katkı Fonları) karşılaştırma ölçütü;

%85 BIST-KYD KAMU KİRA SERTİFİKALARI ENDEKSİ + %5 BIST-KYD 1 AYLIK KAR PAYI (TL) ENDEKSİ + %10 BIST KATILIM 50 GETİRİ ENDEKSİ

ii) Katkı fonları için karşılaştırma ölçütü;

%80 BIST-KYD DİBS UZUN ENDEKSİ + %10 BIST-KYD 1 AYLIK MEVDUAT (TL) ENDEKSİ + %10 BIST 100 GETİRİ ENDEKSİ şeklinde belirlenmiştir.

Geçici Madde 1 (Ek: 20.06.2018 tarih ve 26/740 sayılı Kurul Kararı ile)

Fon izahnamelerinde "pay fiyat endeksleri"nin esas alınacağı hususuna açık olarak yer vermiş olan fonlar tarafından Kurulumuza izahname değişikliği başvurusunda bulunulmaksızın izahnamelerde gerekli değişikliklerin yapılarak izahnamelerin güncel hallerinin KAP'ta 30.06.2018 tarihine kadar yayımlanması ve izahnamelerin güncel hallerinin yayımlanmasını takip eden 6 iş günü içerisinde konu hakkında Kurul'a bildirimde bulunulması zorunludur.

11. Yürürlük

1. Bu Rehber yayımlandığı tarih itibarıyla yürürlüğe girer.

2. Bu Rehber'in 3.1.8 ve 3.1.9 nolu maddeleri 07.03.2016 tarihinden itibaren yapılacak ihraçlar için uygulanır.

3. Bu Rehber'in yayımlandığı tarih itibariyle Kurulca sonuçlandırılmamış başvurular bu Rehber hükümlerine göre sonuçlandırılır.

4. Emeklilik şirketleri bu Rehber'e uyum sağlamak üzere içtüzük, izahname ve tanıtım formunda gerekli değişikliklerin yapılmasına izin verilmesi talebiyle Rehber'in yürürlük tarihinden itibaren en geç 31.12.2016'ya kadar Kurula başvuruda bulunmak zorundadır. Fonlar bu Rehber'e uyum sağlayana kadar Rehber'in yayım tarihinden önce uymakla yükümlü oldukları düzenlemelerdeki esaslara tabidirler.

TAKİP FARKI VE TAKİP HATASININ HESAPLANMASI

Takip Farkı (Tracking Difference):

$$TD = R_P - R_B$$

TD: Takip farkı

R_P : Fonun yıllık getirisi (Fon toplam değeri esas alınarak hesaplanan)

R_B : Takip edilen endeksin yıllık getirisi

Takip Hatası (Tracking Error):

$$TE = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (R_{P,i} - R_{B,i})^2}{N - 1}}$$

TE: Takip hatası

R_P : Fonun getirisi (Fon toplam değeri esas alınarak hesaplanan)

R_B : Takip edilen endeksin getirisi

N: Hesaplamaya konu gün sayısı

Varlık ve İşlemler*	Portföy Değerine Azami Oranı (%)
Ortaklık Payları	100
Kamu ve özel sektör borçlanma araçları	100
(Ek: 13.02.2020 tarih ve 10/231 sayılı Kurul Kararı ile) Borsa yatırım fonu katılma payları	100
(Ek: 09.12.2016 tarih ve 34/1207 sayılı Kurul Kararı ile) Yatırım fonu katılma payları, yabancı yatırım fonu payları, gayrimenkul yatırım fonu katılım payları, girişim sermayesi yatırım fonu katılma payları ve yatırım ortaklığı payları	20
(Ek: 13.02.2020 tarih ve 10/231 sayılı Kurul Kararı ile) Yabancı borsa yatırım fonu katılma payları	10
Ters repo	10 ²⁵
(Ek: 09.12.2016 tarih ve 34/1207 sayılı Kurul Kararı ile) Takasbank para piyasası ve yurtiçi organize para piyasası işlemleri	10
İpotek ve varlık teminatlı menkul kıymetler	100
İpoteğe ve varlığa dayalı menkul kıymetler	100
İkraz iştirak senedi (loan participation note)	10
Yapılandırılmış yatırım araçları	10
Aracı kuruluş ve ortaklık varantı, sertifikalar	15
Kira sertifikaları	100
(Değişiklik: 29.09.2022 ve 54/1446 sayılı Kurul Kararı ile) Mevduat / katılma hesapları (TL, döviz ve kıymetli madenlere dayalı hesaplar)	25
Kredi alımı	10
Sermaye piyasası araçları ödünç işlemleri	50
Kıymetli madenler ödünç işlemleri	50
Kıymetli maden ödünç sertifikası	50

*Bu Rehber uyarınca fon portföyüne dahil edilmesi uygun görülen diğer varlık ve işlemler rehberde belirtilen sınırlamalar çerçevesinde fon portföyüne dahil edilebilir. Ayrıca, söz konusu varlık ve işlemler, fon türlerine ilişkin sınırlamalar çerçevesinde fon portföyüne dahil edilmelidir.

²⁵ Söz konusu sınır, para piyasası fonları için uygulanmaz.

EK/3

Örnek Tablo

	ABC Emeklilik Yatırım Fonu	XYZ Emeklilik Yatırım Fonu
Net Basit Getiri (Dönem sonu birim fiyat - Dönem başı birim fiyat) / Dönem başı birim fiyat	%14,00	%15,22
Gerçekleşen Fon Toplam Giderleri Oranı	%2,50*	%2,28*
Azami Toplam Gider Oranı	%2,28	%2,28
Kurucu Tarafından Karşılanan Giderlerin Oranı	%0,22**	%1,00***
Net Gider Oranı (Gerçekleşen fon toplam gider oranı - <u>Dönem içinde</u> kurucu tarafından karşılanan fon giderlerinin toplamının oranı)	%2,50	%1,28
Brüt Getiri	%16,50	%16,50

*Her iki örnekte de kurucu tarafından karşılananlar da dahil olmak üzere, tüm fon giderleri fon muhasebesine yansıtılarak hesaplanmıştır.

**Azami toplam gider oranının aşılması nedeniyle kurucu tarafından dönem sonunu takip eden 5 iş günü içinde fona iade edilen giderlerin oranını ifade etmektedir. Bu sebeple, karşılanan bu giderler fonun ilgili döneme ilişkin net giderlerin hesaplanmasına dahil edilmemektedir. Bu örnekte, kurucu tarafından karşılanan fon giderleri için dönem içinde fon muhasebesinde kurucudan herhangi bir alacak kaydı oluşturulmadığı varsayılmıştır. Oluşturulması halinde ise XYZ Emeklilik Yatırım Fonu için yapılan hesaplama örneği uygulanır.

***Fonun gerçekleşen giderleri, azami fon toplam gider oranını aşmamasına rağmen, dönem içinde kurucu tarafından karşılanmış fon giderlerini ifade etmektedir. Bu sebeple, karşılanan bu giderler fonun ilgili döneme ilişkin net giderlerin hesaplanmasına dahil edilmiştir. Bu örnekte, kurucu tarafından karşılanan fon giderleri için dönem içinde fon muhasebesinde kurucudan alacak kaydı oluşturulduğu varsayılmıştır.

EK/4

ÖRNEK 1

ABC ileri fiyatlı işlem gören, alım satım talimatlarını 13:30'a kadar kabul eden ve satım talimatları kapsamındaki ödemeleri talimatın alınmasını takip eden ikinci işgünü (T+2) yerine getiren bir fondur. 11 Aralık 2013 tarihinde saat 13:30'a kadar alınan alım satım talimatları aşağıdaki gibidir.

	Alım Talimatı	Satım Talimatı
13:30 Öncesi	15.000 Pay	5.000 Pay

Fonun 10 Aralık 2013 ve 11 Aralık 2013 tarihlerindeki tedavüldeki pay sayısı ve pay fiyatı aşağıdaki gibidir.

Tarih	Tedavüldeki Pay Sayısı	Birim Pay Fiyatı (TL)
10 Aralık 2013	200.000	10
11 Aralık 2013	200.000	11

11 Aralık 2013 tarihinde saat 13:30'dan önce alınan talimatlar, 11 Aralık 2013 akşamı hesaplanan birim pay fiyatından (11 TL) yerine getirilecektir.

İleri fiyatlı fonların alım satım işlemlerinin, tedavüldeki pay sayısı ile fiyatın hesaplanmasından bir iş günü sonra ilişkilendirilmesi gerektiğinden, 11 Aralık 2013 tarihinde saat 13:30 öncesi alınan talimatlar, 12 Aralık 2013 tarihinde tedavüldeki pay sayısı ile ilişkilendirilecektir. Bu çerçevede fonun 12 Aralık 2013 tarihinde tedavüldeki pay sayısı aşağıdaki gibi olacaktır.

Tarih	Tedavüldeki Pay Sayısı	Pay Fiyatı (TL)
12 Aralık 2013	210.000 ²⁵	11,50

11 Aralık 2013 tarihinde saat 13:30'dan önce iletilen satım talimatlarına ilişkin muhasebe kayıtlarının 12 Aralık 2013 günü yapılması (Fon'un borcunun $5.000 * 11 = 55.000$ TL artırılması ve tedavüldeki pay sayısının o günkü alımlar da dikkate alınarak 210.000 pay olarak kayıtlara geçirilmesi gerekmektedir), pay satışına ilişkin olarak yatırımcılara yapılacak ödemenin 13 Aralık 2013 günü gerçekleştirilmesi ve aynı gün fonun borcunun kapatılması gerekmektedir.

²⁵12 Aralık 2013 tarihindeki tedavüldeki pay sayısı, 11 Aralık 2013 tarihindeki tedavüldeki pay sayısına, 11 Aralık 2013 saat 13:30'a kadar iletilen alımlar eklenip satımlar düşülerek bulunur. $(200.000 + 15.000 - 5.000)$

ÖRNEK 2

DEF iş günlerinde 15:00-18:00 arası hariç olmak üzere tüm saatlerde alım satım talimatı kabul eden ve geri fiyattan işlem gören bir fondur.

DEF'nin 10 Aralık 2013 saat 18:00'dan 11 Aralık 2013 saat 15:00'a kadar olan alım satım işlemleri aşağıdaki gibidir.

Alım İşlemi	Satım İşlemi
150.000 Pay	50.000 Pay

Fonun 10 Aralık 2013 ve 11 Aralık 2013 tarihlerinde tedavüldeki pay sayısı aşağıdaki gibi olacaktır.

Tarih	Tedavüldeki Pay Sayısı	Pay Fiyatı (TL)
10 Aralık 2013	1.000.000	10
11 Aralık 2013	1.100.000 ²⁶	11

²⁶11 Aralık 2013 tarihindeki tedavüldeki pay sayısına alımlar eklenip satımlar düşülerek bulunur (1.000.000+150.000-50.000). Pay

alım satım işlemleri 10 Aralık 2013'te geçerli olan birim pay fiyatı (10 TL) üzerinden gerçekleştirilecektir.

EK/5

201.....	
İhraç İzni Giderleri	
Tescil ve İlan Giderleri	
Sigorta Giderleri	
Noter Ücretleri	
Bağımsız Denetim Ücreti	
Alınan Kredi Faizleri	
Saklama Ücretleri	
Fon İşletim Gideri Kesintisi	
Hisse Senedi Komisyonu	
Tahvil Bono Komisyonu	
Gecelik Ters Repo Komisyonu	
Vadeli Ters Repo Komisyonu	
Borsa Para Piyasası Komisyonu	
Yabancı Menkul Kıymet Komisyonu	
Vergiler ve Diğer Harcamalar	
Türev Araçlar Komisyonu	
Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. Komisyonları	
Diğer	
TOPLAM	
DÖNEM İÇİ ORTALAMA FON TOPLAM DEĞERİ (TL)	
Yöneticinin Fonun İşletim Giderinden Aldığı Pay (%)	
Yöneticinin Fonun Toplam Giderinden Aldığı Pay (%)	

CUMHURBAŞKANI KARARI

BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE YABANCI PARA CİNSİNDEN YAPILAN KATKI PAYI ÖDEMELERİ İÇİN DEVLET KATKISI ORANININ BELİRLENMESİNE DAİR KARAR

Devlet katkısı oranı

MADDE 1- (1) 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun ek 1 inci maddesinin birince fıkrası uyarınca işveren tarafından ödenenler hariç katılımcı adına bireysel emeklilik hesabına ödenen katkı payları için devlet katkısı hesabında kullanılan oran, yabancı para cinsinden yapılan katkı payı ödemeleri için yüzden on olarak belirlenmiştir.

Yürürlük

MADDE 2- (1) Bu Karar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 3- (1) Bu Karar hükümlerini Hazine ve Maliye Bakanı yürütür.

Karar'ın		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2477	23.04.2020	24.04.2020
Karar'ın Yayımlandığı Resmi Gazete'nin		
Numarası	Tarihi	
31108	24.04.2020	

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURULU KARARI

Karar Tarihi : 02/10/2020
Karar No : 32
Gündem Sırası : 2
Müzekkere Tarih/Sayısı : 23/09/2020
Müzekkere No : 24
Toplantıya Katılan Üyeler : Türker Gürsoy (Başkan)
Ali Ersoy (İkinci Başkan)
Ender Şenol
Fatih Küçükcan

Kurul Başkanlığının 28/09/2020 tarihli gündem yazısı ekinde gönderilen 23/09/2020 tarih ve Müzekkere No: 24 sayılı yazı ve eklerinin incelenmesi sonucunda;
02.01.2017 tarihli ve 29936 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Çalışanların İşverenleri Aracılığıyla Otomatik Olarak Emeklilik Planına Dahil Edilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 8/C maddesinin birinci fıkrasındaki “Daha önce işverenleri tarafından bu Yönetmelik kapsamında emeklilik planına dahil edilmiş ancak cayma veya ayrılma hakkını kullanmış olan çalışanlar, Bakanlığın belirleyeceği esaslar dahilinde 3 yıl içinde bir defalığına otomatik olarak emeklilik planına tekrar dahil edilir. Bakanlık bu süreyi 1 yıla kadar azaltmaya ve 5 yıla kadar artırmaya yetkilidir.” hükmüne istinaden, daha önce işverenleri tarafından emeklilik planına dahil edilmiş ancak cayma veya ayrılma hakkını kullanmış olan çalışanların bir defalığına otomatik olarak emeklilik planına yeniden dahil edilme süresinin 5 yıl olarak yeniden belirlenmesine ve buna bağlı olarak sistemin, 2017 yılında cayma veya ayrılma hakkını kullanan çalışanlar yönünden, 2022 yılında başlatılmasına karar verilmiştir.

BAĞIMSIZ DENETİME TABİ ŞİRKETLERİN BELİRLENMESİNE DAİR KARAR

Ekli “Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar”ın yürürlüğe konulmasına, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 397 nci maddesi gereğince karar verilmiştir.

Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Belirlenmesine Dair KararAmaç ve kapsam

MADDE 1(1) Bu Kararın amacı, 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 398 inci maddesi kapsamında denetime tabi şirketlere ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.

Tanımlar

MADDE 2(1) Bu Kararda geçen;

- a) Kurum: Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunu,
 - b) Şirket: 6102 sayılı Kanunda düzenlenen sermaye şirketlerini,
- ifade eder.

Bağımsız denetime tabi şirketler

MADDE 3(1) Aşağıda belirtilen şirketler, 6102 sayılı Kanun ile 26/9/2011 tarihli ve 660 sayılı Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümleri çerçevesinde bağımsız denetime tabidir:

- a) Herhangi bir ölçüte bağlı olmaksızın ekli (I) sayılı listede belirtilen şirketler.
- b) Aşağıdaki üç ölçütten en az ikisinin eşik değerlerini art arda iki hesap döneminde aşan diğer şirketler:

1) Sermaye piyasası araçları bir borsada veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem görmeyen ancak 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında halka açık sayılan şirketler için eşik değerler:

- i) Aktif toplamı 30 milyon Türk Lirası.
- ii) Yıllık net satış hasılatı 40 milyon Türk Lirası.
- iii) Çalışan sayısı 50 kişi.

2) Ekli (II) sayılı listede belirtilen şirketler için eşik değerler:

- i) Aktif toplamı 60 milyon Türk Lirası.
- ii) Yıllık net satış hasılatı 80 milyon Türk Lirası.
- iii) Çalışan sayısı 100 kişi.

3) (1) ve (2) numaralı alt bentlerde belirtilenler kapsamında olmayan şirketler için eşik değerler:

- i) Aktif toplamı 75 milyon Türk Lirası.
- ii) Yıllık net satış hasılatı 150 milyon Türk Lirası.
- iii) Çalışan sayısı 150 kişi.

Kapsam dışında tutulan şirketler

MADDE 4(1) Aşağıdaki şirketler bu Kararın kapsamı dışındadır:

- a) Ekli (I) sayılı liste kapsamında yer alanlar hariç olmak üzere, 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanuna tabi şirketler.
- b) Ekli (I) sayılı listede belirtilenler ile ekli (II) sayılı listenin 5(b) sırasında belirtilen şirketler hariç olmak üzere sermayesinin en az yüzde 50'si devlete, il özel idarelerine, kanunla kurulmuş vakıflara ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan şirketler.
- c) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanununun geçici 7 nci maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında tasfiyelerine karar verilen ve tasfiye süreci Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) tarafından atanan tasfiye komisyonlarınca yürütülen tasarruf finansman şirketleri.

Uygulamaya ilişkin esaslar

MADDE 5(1) Eşik değerlere tabi şirketler, bu Kararda belirtilen üç ölçütten en az ikisinin eşik değerini art arda iki hesap döneminde aştığı takdirde müteakip hesap döneminden itibaren bağımsız denetime tabi olur.

(2) Eşik değerleri aştığı için bağımsız denetime tabi şirket, art arda iki hesap döneminde üç ölçütten en az ikisine ait eşik değerlerin altında kaldığı ya da bir hesap döneminde bu ölçütlerden en az ikisine ait eşik değerlerin yüzde 20 veya daha fazla oranda altında kaldığı takdirde müteakip hesap döneminden itibaren bağımsız denetim kapsamından çıkar.

(3) Eşik değerlerin aşılp aşılmadığının belirlenmesinde; aktif toplamı ve yıllık net satış hasılatı bakımından şirketin tabi olduğu mevzuat uyarınca hazırlanmış olan son iki yıla ait finansal tablolar, çalışan sayısı bakımından ise son iki yıla ait ortalama çalışan sayısı esas alınır.

(4) Eşik değerlerin aşılp aşılmadığının belirlenmesinde şirketler bağlı ortaklık ve iştirakleriyle birlikte dikkate alınır. Bağlı ortaklıkları ve iştirakleri bulunan şirketlerde; aktif toplamı ve yıllık net satış hasılatı bakımından ana ortaklık ve bağlı ortaklığa ait finansal tablolarda yer alan kalemlerin toplamı (varsa grup içi işlemler yok edilir), çalışan sayısı bakımından ise ana ortaklık ve bağlı ortaklığın son iki yıla ait ortalama çalışan sayılarının toplamı dikkate alınır. İştirakler açısından, iştirake ait söz konusu kalemler şirketin iştirakteki hissesi oranında dikkate alınır.

(5) Bağımsız denetime tabi şirketlerin ara dönem sınırlı bağımsız denetim yükümlülükleri, mevzuatta hüküm bulunmaması halinde Kurum tarafından belirlenir.

(6) Bu Kararın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Kurum yetkilidir.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 6(1) 26/3/2018 tarihli ve 2018/11597 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 7(1) Bu Karar 1/1/2023 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8(1) Bu Karar hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

Karar'ın		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
6434	29.11.2022	01.01.2023
Karar'ın Yayımlandığı Resmi Gazete'nin		
Numarası	Tarihi	
32029	30.11.2022	

Ekler

(I) SAYILI LİSTE

- 1) 6362 sayılı Kanun uyarınca Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi şirketlerden;
 - a) Yatırım kuruluşları,
 - b) Kolektif yatırım kuruluşları,
 - c) Portföy yönetim şirketleri,
 - ç) İpotek finansmanı kuruluşları,
 - d) Varlık kiralama şirketleri,
 - e) Merkezi takas kuruluşları,
 - f) Merkezi saklama kuruluşları,
 - g) Veri depolama kuruluşları,
 - ğ) Derecelendirme kuruluşları,
 - h) Değerleme kuruluşları,
 - ı) Sermaye piyasası araçları bir borsada veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören veya işlem görmeleri amacıyla Sermaye Piyasası Kurulunca onaylanmış geçerlilik süresi bulunan izahname veya ihraç belgesi bulunan anonim şirketler,
 - i) Bir borsada veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem görmemekle birlikte halka arz edilmeksizin pay hariç sermaye piyasası aracı ihraç eden (ihraç ettikleri sermaye piyasası araçlarının itfa edildiği hesap döneminin sonuna kadar) veya bu amaçla Sermaye Piyasası Kurulunca onaylanmış geçerlilik süresi bulunan ihraç belgesi olan anonim şirketler.
- 2) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu uyarınca Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun düzenleme ve denetimine tabi şirketlerden;
 - a) Bankalar,
 - b) Derecelendirme kuruluşları,
 - c) Finansal holding şirketleri,
 - ç) Finansal kiralama şirketleri,
 - d) Faktoring şirketleri,
 - e) Finansman şirketleri,
 - f) Varlık yönetim şirketleri,
 - g) Finansal holding şirketlerinde ve bankalarda 5411 sayılı Kanunda tanımlandığı şekliyle nitelikli paya sahip olan şirketler,
 - ğ) Tasarruf finansman şirketleri.
- 3) 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında faaliyet göstermekte olan sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri.
- 4) Borsa İstanbul piyasalarında faaliyet göstermesine izin verilen; yetkili müesseseler, kıymetli madenler aracı kurumları, kıymetli maden üretimi veya ticaretiyle iştigal eden şirketler.
- 5) 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanununa göre kurulan lisanslı depo işletmeleri ile 11/8/1982 tarihli ve 2699 sayılı Umumi Mağazalar Kanununa göre kurulan umumi mağazalar.
- 6) Aşağıdaki hak veya lisanslardan en az birine sahip olan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar:
 - a) Karasal ortamdan ulusal televizyon yayını yapma hakkı.
 - b) Uydu televizyon yayın lisansı.
 - c) Birden fazla ile yönelik olarak kablolu televizyon yayın lisansı.

(II) SAYILI LİSTE

- 1) Sermayesinin en az %25'i kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına, sendikalara, derneklere, vakıflara, kooperatiflere ve bunların üst kuruluşlarına doğrudan veya dolaylı olarak ait olan şirketler.
- 2) Yurt çapında günlük olarak gazete yayımlayan şirketler.
- 3) Çağrı merkezi şirketleri hariç olmak üzere, 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu, 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu, 9/5/2013 tarihli ve 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu ve 6102 sayılı Kanunun 1525 inci maddesi kapsamında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu düzenleme ve denetimine tabi olan şirketler.
- 4) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan lisans, sertifika veya yetki belgesi alıp bu Kurum düzenlemelerine tabi olarak faaliyet gösteren ve söz konusu düzenlemeler uyarınca bağımsız denetimden muaf tutulmayan şirketler.
- 5) (I) sayılı liste kapsamında olanlar hariç olmak üzere;
 - a) Gayri faal olan veya faaliyetleri geçici olarak durdurulan veya iptal edilmiş olan (gerekli ana sözleşme değişiklikleri ve benzeri prosedür işlemleri henüz gerçekleştirilmemiş olanlar dahil) iştirak ve şirketler hariç olmak üzere, TMSF'nin iştirakleri ile mülga 4389 sayılı Bankalar Kanunu ve 5411 sayılı Kanun kapsamında TMSF tarafından denetimi ve yönetimi devralınan şirketler.
 - b) 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında faaliyet gösteren kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları ile sermayesinin en az %50'si belediyelere ait olan şirketler.

SERMAYE PİYASASI KURULU BÜLTENİ (2023/8)

08.02.2023

A. DUYURU VE İLKE KARARLARI

1. Kurul Karar Organı'nın 08/02/2023 tarih ve 7/158 sayılı Kararı Uyarınca Yapılan Duyuru:

I) Kurul Karar Organı'nın 08.02.2023 tarih ve 7/158 sayılı kararı ile;

A) III-52.1 sayılı Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliği'nin 14. maddesinin 7. fıkrası hükmü çerçevesinde ülkemizde yaşanan deprem dolayısıyla Borsa İstanbul A.Ş. (BIST) Pay Piyasası'nın kapalı olması nedeniyle, 08.02.2023 tarihinden başlayarak söz konusu piyasa yeniden açılıncaya kadar portföy saklayıcısının bilgilendirilmesi ve fonun Kamuyu Aydınlatma Platformu (KAP) sayfasında yapılacak bir duyuru ile yatırımcılara bilgi verilmesi kaydıyla;

- Borçlanma araçları şemsiye fonu, para piyasası şemsiye fonu, garantili/koruma amaçlı şemsiye fonu, kıymetli madenler şemsiye fonuna bağlı olarak ihraç edilen fonlar,

- Unvanında "döviz", "para piyasası" ve "kısa vadeli" ibareleri yer alan serbest fonlar ile unvanında "yabancı" ibaresi yeralan fonlar,

- Katılım şemsiye fonu'na bağlı fonlardan unvanında belirli bir varlık grubu (kira sertifikası, altın, kıymetli madenler, para piyasası) geçen fonlar

dışındaki fonların birim pay değeri hesaplamamaları ve katılma payı alım satımını durdurmaları uygun bulunmuştur. Bu kapsamda, sözkonusu fonların Türkiye Elektronik Fon Alım Satım Platformu (TEFAS) işlemleri de durdurulmuştur.

B) Emeklilik Yatırım Fonlarının Kuruluş ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 27. maddesi hükmü çerçevesinde ülkemizde yaşanan deprem dolayısıyla BIST Pay Piyasası'nın kapalı olması nedeniyle, 08.02.2023 tarihinden başlayarak söz konusu piyasa yeniden açılıncaya kadar fonun KAP sayfasında yapılacak bir duyuru ile katılımcılara bilgi verilmesi kaydıyla,

- Borçlanma araçları, para piyasası, katılım (katılım hisse senedi fonları hariç), kıymetli madenler, başlangıç emeklilik yatırım fonları ile

- Unvanında "yabancı" ve "döviz" ibaresi yer alan emeklilik yatırım fonları

dışındaki emeklilik yatırım fonlarının (OKS fonları dahil) pay fiyatı hesaplamamaları ve pay alım satımını durdurmaları uygun bulunmuştur. Bu kapsamda, sözkonusu fonların Bireysel Emeklilik Fon Alım Satım Platformu (BEFAS) işlemleri de durdurulmuştur.

C) Pay alım/satım işlemleri durdurulan yatırım fonu ve emeklilik yatırım fonları için değerlendirme tarihi 08.02.2023 olan pay alım/satım talimatlarının (TEFAS/BEFAS'ta gerçekleşen işlemler dahil) gerçekleştirilmesinde değerlendirme tarihi olarak BIST Pay Piyasası'nın açıldığı ilk gün dikkate alınacaktır.

B. DİĞER ÖZEL DURUMLAR

İhraç ettiği sermaye piyasası araçları bir borsada işlem görmeyen ortaklıkların özel durum açıklamalarına

<https://spk.gov.tr/raporlar/OzelDurumAciklamalari> adresinden ulaşabilirsiniz.

**SERMAYE PİYASASI KURULU’NUN 09/02/2023 TARİH ve 8/173
SAYILI KURUL KARARI:
(2023/9 sayılı SPK Haftalık Bülteni’nde yayımlanmıştır.)**

E. DUYURU VE İLKE KARARLARI

1. Kurul Karar Organı’nın 09/02/2023 tarih ve 8/173 sayılı Kararı Uyarınca Yapılan Duyuru:
08.02.2023 tarih ve 2023/8 sayılı Kurul Bülteni’nde duyurulan 08.02.2023 tarih ve 7/158 sayılı Kurul Kararı’nın (B) bendinin tüm emeklilik yatırım fonları için uygulanmasına karar verilmiştir.

SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN 14/02/2023 TARİH ve 9/176 SAYILI KURUL KARARI

No: 9/176

Kabul ve Yürürlüğe Giriş Tarihi: 14.02.2023

06.02.2023 tarihinde merkez üssü Kahramanmaraş olan ve Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa'yı (Deprem Bölgesi) etkileyen depremler nedeniyle ülkemizin yaşadığı zor zamanlarda, depremin finansal piyasalar üzerindeki olumsuz etkisinin asgariye indirilebilmesi ve olası yatırımcı mağduriyetlerinin önüne geçilmesi için;

1) a) **(Değişik bent: Sermaye Piyasası Kurulu'nun 06/04/2023 Tarih ve 22/453 Sayılı Kararı Uyarınca Yapılan Duyuru)** 30.06.2023 tarihine kadar; aracı kurumlarca, portföy büyüklüğü 1.000.000 Türk Lirası ve altında olan müşterilere uygulanacak azami kredi faiz oranının ve kredili olmayan bir alım emri nedeni ile ödemekle yükümlü oldukları tutarın tamamının veya bir kısmının takas günü itibarıyla tevdi edilmemesi veya söz konusu tutarın takas tarihi itibarıyla aracı kurum nezdindeki hesaplarında bulunmaması durumunda (temerrüt durumunda) uygulanacak faiz oranının, aracı kurumun vereceği kredinin, kaynak maliyeti dikkate alınarak, sermaye piyasasına olan algıyı olumsuz etkileyecek ve güveni zedeleyecek uygulamalardan kaçınılmak suretiyle, makul bir seviyede belirlenmesi yönünde tavsiye kararı alınmasına,

b) 06.02.2023 tarihi itibarıyla Deprem Bölgesi'nde ikametgâhı, işyeri adresi veya şubede hesabı bulunan müşterilerin, 06.02.2023 tarihinden itibaren oluşan temerrüt durumlarında, Seri: V, No:65 sayılı Sermaye Piyasası Araçlarının Kredili Alım, Açığa Satış ve Ödünç Alma ve Verme İşlemleri Hakkında Tebliğ'in (Kredili İşlemler Tebliği) 16'ncı maddesi çerçevesinde 30.06.2023 tarihine kadar işlem tesis edilmemesi, temerrüde ve temerrüt sonucuna bağlı işlemlerin yapılmaması şeklinde uygulamanın yönlendirilmesine,

c) Bu maddenin (a) bendi kapsamında belirlenen faiz oranlarının, Merkezi Kayıt Kuruluşu AŞ'nin (MKK) Yatırımcı Risk Takip Sistemi'ne aracı kurumlarca müşteri bazında raporlanmasına,

2) 30.06.2023 tarihine kadar, aracı kurumların hazırladığı sermaye yeterliliği tablolarında, kendi portföylerine alınan pay senetlerine ilişkin pozisyon riski oranının %10 yerine %3 üzerinden, kredi hesabı altında izlenen "Diğer müşteriler" için pozisyon riski oranının ise %8 yerine %4 üzerinden hesaplanmasına,

3) 30.06.2023 tarihine kadar, Kredili İşlemler Tebliği'nin 7'nci maddesi uyarınca yapılacak genel işlem sınırı hesaplamasında, 06.02.2023 tarihi itibarıyla Deprem Bölgesi'nde ikametgâhı, işyeri adresi veya şubede hesabı bulunan müşterilere kullanılan kredilerin dikkate alınmamasına,

4) **(Değişik bent: Sermaye Piyasası Kurulu'nun 06/04/2023 Tarih ve 22/453 Sayılı Kararı Uyarınca Yapılan Duyuru)** Kurulumuzun 19.03.2020 tarihli ve 17/400 sayılı Kararı uyarınca %35 olarak belirlenen başlangıç özkaynak koruma oranının, 30.06.2023 tarihine kadar %20 olarak uygulanmasına,

5) Kurulumuzun 06.02.2023 tarihinde Deprem Bölgesi'ndeki yatırımcılara yönelik aldığı Kararın tüm yatırımcılara teşmil edilmesi amacıyla;

a) Kredili olmayan bir alım emri nedeni ile müşterinin ödemekle yükümlü olduğu tutarın tamamının veya bir kısmının takas günü itibarıyla tevdi edilmemesi veya söz konusu tutarın takas tarihi itibarıyla müşterinin aracı kurum nezdindeki hesabında bulunmaması durumunda Kredili İşlemler Tebliği'nin 16 ncı maddesi çerçevesinde işlem tesis edilmesi,

b) Kredili İşlemler Tebliği'nin 17 nci maddesi uyarınca kredili sermaye piyasası aracı işlemlerinin devamı süresince özkaynak koruma oranının asgari %20 olması,

c) **(Değişik fıkra: Sermaye Piyasası Kurulu'nun 06/04/2023 Tarih ve 22/453 Sayılı Kararı Uyarınca Yapılan Duyuru)** Kredili İşlemler Tebliği'nin 18 nci maddesi uyarınca kredili olarak alınan ve/veya özkaynak olarak verilen sermaye piyasası araçlarını satarak krediyi kapatma yetkisi ve özkaynak tamamlama bildirimi gönderilmiş müşterinin hiçbir alım emrinin, bildirim

gününden özkaynak tamamlanıncaya kadar geçecek süre boyunca yerine getirilmemesi, hususlarındaki hükümlerin, aracı kurumların kendi risk politikalarına uygun düştüğü ölçüde ve müşteri taleplerini de olabildiğince gözeterek, 30.06.2023 tarihine kadar esnek bir şekilde uygulanabilmesine,

6) 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, müşterilerce yatırım kuruluşlarına devredilecek bireysel emeklilik sözleşmelerinden kaynaklanan devlet katkısı hariç alacakların, Kredili İşlemler Tebliği'nin 12'nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca sermaye piyasası araçlarının kredili alımı, açığa satış ve ödünç alma ve verme işlemlerinde özkaynak olarak kabul edilebilecek kıymetler arasına eklenmesine ve bu alacakların %100'ünün özkaynak olarak kabul edilmesine karar verilmiştir.

MERKEZİ ALACAĞIN DEVRİ FONUNUN KURULMASINA İLİŞKİN 517 SAYILI KURUL KARARI

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumundan;

Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğin 23/A maddesi uyarınca, mezkûr Yönetmeliğin 26/C maddesi kapsamında gerçekleştirilecek alacağın devri işlemleri için kullanılmak üzere Kurulumuz tarafından alınan 25.10.2023 tarihli ve 502 sayılı Karara uygun olarak teklifte bulunan şirketler arasından; Anadolu Hayat ve Emeklilik A.Ş.'nin faiz hassasiyeti aranmayan Alacağın Devri Fonunu ve Türkiye Hayat ve Emeklilik A.Ş.'nin ise katılım esaslı Alacağın Devri Fonunu kurmasına,

Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğin 26/C maddesi uyarınca devredilecek tutarın bahse konu fonlarda yatırıma yönlendirilmesine,

karar verilmiştir.

SERMAYE PİYASASI KURULU’NUN 25/01/2024 TARİH ve 6/137
SAYILI KURUL KARARI:
(2024/6 sayılı SPK Haftalık Bülteni’nde yayımlanmıştır.)

E. DUYURU VE İLKE KARARLARI

2. Kurul Karar Organı’nın 25/01/2024 tarih ve 6/137 sayılı Kararı Uyarınca Yapılan Duyuru:

Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarını uygulayan Kurulumuz finansal raporlama düzenlemelerine tabi ihraççılar ile sermaye piyasası kurumlarının, 31.12.2023 tarihi itibarıyla sona eren hesap dönemlerine ait yıllık finansal raporlarından başlamak üzere “Türkiye Muhasebe Standardı 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama” (TMS 29) hükümlerini uygulamak suretiyle enflasyon muhasebesi uygulamasına ve yıllık finansal raporların kamuya ilanı için 10 hafta, ilk iki ara dönem finansal raporların kamuya ilanı için 6 hafta ilave süre verilmesine ilişkin hususları içeren 28.12.2023 tarih ve 81/1820 sayılı Kurul Kararı (Kurul Kararı) 28.12.2023 tarih ve 2023/81 sayılı Kurul Bülteni ile kamuya duyurulmuştur.

Bu kapsamda;

...

2) Emeklilik yatırım fonlarının 2023 yılı finansal raporlarında enflasyon muhasebesi uygulanmasına gerek bulunmadığına, sonraki dönem raporlamaları için ise Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu’nun emeklilik şirketlerinin enflasyon muhasebesi uygulamasına yönelik alacağı kararların takip edilmesine

karar verilmiştir.

01.03.2024 TARİHLİ ve 586 SAYILI KURUL KARARI

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumundan;

Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğin 23/A maddesi uyarınca, mezkûr Yönetmeliğin 26/C maddesi kapsamında gerçekleştirilecek alacağın devri işlemleri için kullanılmak üzere Kurulumuz tarafından alınan 19/1/2024 tarihli ve 561 sayılı Karara istinaden yapılan 22/1/2024 tarihli duyuruya uygun olarak teklifte bulunan şirketler arasından;

Türkiye Hayat ve Emeklilik A.Ş.'nin Merkezi Alacağın Devri Temkinli Değişken Emeklilik Yatırım Fonunu kurmasına,

Anadolu Hayat Emeklilik A.Ş.'nin Merkezi Alacağın Devri Muhafazakar Değişken Katılım Emeklilik Yatırım Fonunu kurmasına,

Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğin 26/C maddesi uyarınca devredilecek tutarın, 30/11/2023 tarihli ve 517 sayılı Kurul Kararı ile belirlenen fonların yanı sıra, 1/1/2025 tarihi itibarıyla bahse konu fonlarda da yatırıma yönlendirilebilmesine,

Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğin 26/C maddesi uyarınca devredilecek tutarın yatırıma yönlendirileceği merkezi alacağın devri fonunu, katılımcının katılım emeklilik planında bulunması durumunda sadece katılım esaslı merkezi alacağın devri fonlarını seçmek kaydıyla, alacağın devri sözleşmesine taraf bankanın belirlemesine,

karar verilmiştir.

**6183 SAYILI AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA
KANUNUN 51 İNCİ MADDESİNİN BİRİNCİ FIKRASINDA YER ALAN
GECİKME ZAMMI ORANININ, HER AY İÇİN AYRI AYRI
UYGULANMAK ÜZERE %3,7 OLARAK BELİRLENMESİ
HAKKINDA KARAR (KARAR SAYISI: 10556)**

Karar Sayısı: 10556

6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan gecikme zammı oranının, her ay için ayrı ayrı uygulanmak üzere %3,7 olarak belirlenmesine, 6183 sayılı Kanunun mezkûr maddesi gereğince karar verilmiştir.

Karar'ın		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
10556	12.11.2025	13.11.2025
Karar'ın Yayımlandığı Resmi Gazete'nin		
Numarası	Tarihi	
33076	13.11.2025	

CUMHURBAŞKANI KARARI

BİREYSEL EMEKLİLİK TASARRUF VE YATIRIM SİSTEMİNDE TÜRK PARASI CİNSİNDEN YAPILAN KATKI PAYI ÖDEMELERİ İÇİN DEVLET KATKISI ORANININ VE CAYMA HAKKININ KULLANILMAMASI HALİNDE SAĞLANAN İLAVE DEVLET KATKISI TUTARININ YENİDEN BELİRLENMESİNE DAİR KARAR

Amaç ve Kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kararın amacı, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun ek 1 inci ve ek 2 nci maddeleri kapsamında, bireysel emeklilik tasarruf ve yatırım sisteminde Türk parası cinsinden yapılan katkı payı ödemeleri için Devlet katkısı oranını ve cayma hakkının kullanılmaması halinde sağlanan ilave Devlet katkısı tutarını belirlemektir.

Devlet katkısı

MADDE 2- (1) 4632 sayılı Kanununun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca işveren tarafından ödenenler hariç katılımcı adına bireysel emeklilik hesabına ödenen katkı payları için Devlet katkısı hesabında uygulanan oran, Türk parası cinsinden yapılan katkı payı ödemeleri için yüzde yirmi olarak belirlenmiştir.

(2) 4632 sayılı Kanunun ek 2 inci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca sağlanan ilave Devlet katkısı tutarı beşyüz Türk Lirası olarak belirlenmiştir.

Yürürlük

MADDE 3- (1) Bu Karar 1/1/2026 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 4- (1) Bu Karar hükümlerini Hazine ve Maliye Bakanı yürütür.

Karar'ın		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
10811	06.01.2026	07.01.2026
Karar'ın Yayımlandığı Resmi Gazete'nin		
Numarası	Tarihi	
33130	07.01.2026	

SEKTÖR DUYURULARI

Resmi Gazete Dışındaki Kaynak

Hazine Müsteşarlığı

BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ HAKKINDA YÖNETMELİKTE YER ALAN BAZI HUSUSLARIN AÇIKLANMASINA İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2008 / 23)

Bu sektör duyurusu, 09.04.2008 tarih ve 26842 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ve 09.08.2008 tarihinde yürürlüğe girecek olan Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelikte ("Yönetmelik") yer alan bazı hususlar ile bunlara bağlı olarak gündeme gelen sair konuları açıklamak üzere hazırlanmıştır.

I. Emeklilik sözleşmesinin yürürlüğe girmesi ve cayma hakkı

1. Emeklilik sözleşmesi, şirket tarafından reddedilmediği takdirde teklif formunun katılımcı veya varsa sponsor kuruluş tarafından imzalandığı tarihi takip eden otuzuncu günde yürürlüğe girer. Otuzuncu günün tatil gününe gelmesi yürürlük tarihini değiştirmez.
2. Emeklilik sözleşmesi yürürlüğe girmeden önce (otuz günlük süre içinde) sistemden yapılan tüm çıkışlar cayma olarak değerlendirilir ve Yönetmeliğin 7 nci maddesine göre işlem yapılır. Cayma halinde giriş aidatı dahil hiçbir kesinti yapılamaz.
3. Bu düzenleme Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren uygulanmaya başlayacak olup, 09.08.2008 tarihinden önce imzalanan teklif formlarına ilişkin sözleşmeler ile bunlara ilişkin cayma uygulamaları hakkında anılan tarihten önce geçerli mevzuata göre işlem yapılacaktır.

II. Yürürlük tarihinden önce yapılan ödemeler

1. Emeklilik sözleşmesinin yürürlük tarihinden önce şirket hesabına intikal eden ve emeklilik sözleşmesi yürürlüğe girdikten sonra katkı payı olarak değerlendirilecek ödemeler şirket hesabına intikali takip eden en geç ikinci iş gününde önceden tanımlanmış ve Müsteşarlığa bildirilmiş bir para piyasası fonunda ("Likit Fon") değerlendirilir. Fon alım talimatı, ikinci iş gününün sonuna kadar fonun alınmasını sağlayacak şekilde verilir.
2. Bu tür ödemeler için yönetim gideri kesintisi ancak sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra ve sadece katkı payı (varsa fon getirisi hariç) üzerinden yapılabilir. Bu şekilde yapılan ödemeler için tahsilat makbuzu katılımcıya veya varsa sponsor kuruluşu emeklilik sözleşmesi yürürlüğe girdikten sonra gönderilir.
3. Emeklilik sözleşmesinin yürürlüğe girdiği günü takip eden en geç ikinci iş gününde katılımcı veya varsa sponsor kuruluş tarafından belirlenen fonlar için gerekli fon alım talimatları verilir.

III. Yatırıma yönlendirme ve cezai sorumluluk

1. Şirket, ödenen katkı paylarının veya aktarım yolu ile gelen birikimlerin şirket hesaplarına intikalini takip eden en geç ikinci iş gününde; fon dağılım değişikliği durumunda ise katılımcının işlemin yapılmasını istediği tarih itibarıyla veya tarih belirtilmemişse katılımcı talebinin şirkete geldiği günden itibaren iki iş günü içinde gerekli fon alım/satım talimatlarını verir.
2. Şirket, katkı paylarının yatırıma yönlendirilmesi, birikimlerin aktarımı ve fon dağılım değişikliği durumlarında öngörülen paylaştırma, aktarım ve yatırıma yönlendirme yükümlülüklerini belirlenen süreler içinde gereği gibi yerine getirmediği takdirde, aktarımlarda katılımcının dahil olduğu; paylaştırma ve yatırıma yönlendirmede ise dahil olacağı fonun ilgili döneme ait pozitif getirisinin iki katı tutarında gecikme cezası uygulanır ve bu tutar katılımcının hesabına ilâve edilir.
3. Katkı paylarının yatırıma yönlendirilmesinde şirketin cezai sorumluluğu, katkı payının şirkete intikalini takip eden en geç ikinci iş günü sonuna kadar fon alım talimatlarının verilmemesi halinde başlar.
4. Fon dağılımı değişikliğinde şirketin cezai sorumluluğu, katılımcının fon dağılımı değişikliğinin yapılmasını istediği tarihten itibaren veya tarih belirtilmemişse katılımcı talebinin şirkete geldiği günden itibaren iki iş günü içinde gerekli fon alım veya fon satım talimatlarının verilmemesi halinde başlar.

5. Birikimlerin aktarımında şirketin cezai sorumluluğu, aktarım talep formunun şirkete ulaştığı tarihten itibaren en geç yedinci iş gününün sonuna kadar birikimin aktarılması halinde başlar.

6. Söz konusu fonların ilgili döneme ilişkin getirileri hesaplanırken her bir fon bağımsız olarak değerlendirilir. Getirisi pozitif olan her bir fonun ilgili döneme ilişkin getirisinin iki katı katılımcının birikimlerine eklenir. İlgili dönemde fon getirisinin negatif olması durumunda ilgili döneme ait fon getirisi sıfır olarak kabul edilir.

IV. Birikimlerin ödenmesi ve cezai sorumluluk

1. Şirket, 4632 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi uyarınca birikimlerin ödenmesinin talep edilmesi veya başka bir şirket veya hayat sigorta şirketi ile yıllık gelir sigortası sözleşmesi yapılması halinde, ilgili hesaptaki birikimleri yazılı talebin kendisine ulaşmasından itibaren en geç yedi iş günü içinde öder veya ilgili şirkete aktarır.

2. Aktarma ve ödeme yükümlülüklerindeki şirketin cezai sorumluluğu, katılımcının yazılı talebinin şirkete ulaşmasından itibaren yedinci iş gününün sonuna kadar gerekli ödeme veya aktarmanın yapılmaması halinde başlar ve bu yükümlülüklerini yerine getirmeyen şirket yedinci iş gününün sonunda ihtara gerek kalmaksızın kendiliğinden mütemerrit hale gelir.

3. Temerrüt faizinin hesabında, ödemenin yapıldığı tarihten itibaren geriye doğru son bir ay aylık fon getirilerinin iki katı dikkate alınır. Bu halde esas alınacak fonlar, katılımcının ayrılma veya emeklilik talebinin şirkete intikal ettiği tarihte dahil olduğu fonlardır. Getirisi pozitif olan her bir fonun ilgili döneme ilişkin getirisinin iki katı katılımcının birikimlerine eklenir. İlgili dönemde fon getirisinin negatif olması durumunda ilgili döneme ait fon getirisi sıfır olarak kabul edilir. Cezai sorumluluğun başladığı tarihten ödemenin yapılmasına kadar geçen sürenin bir aydan kısa veya uzun olması halinde esas alınan getiri tutarı ilgili dönemde geçen gün sayısına oranlanarak uygulanır.

V. Birikimlerin aktarımı hakkının kullanımı

1. Katılımcı veya varsa sponsor kuruluş, Yönetmeliğin 13 üncü maddesi çerçevesinde birikimlerini başka bir şirkete aktarabilir. Aktarım talebinin (Yönetmeliğin 15 inci maddesi hükmü saklı kalmak kaydıyla), katılımcı veya varsa sponsor kuruluştan gelmesi gerekir.

2. Usulüne uygun olarak katılımcı veya sponsor kuruluş tarafından yapılan hesap özeti ve aktarım talepleri, her ne suretle olursa olsun şirketlerce geciktirilemez.

3. Aktarım hakkı, şirketler tarafından büyüme için sistematik bir araç olarak kullanılamaz, pazarlama ve satış faaliyetlerinde odak konusu yapılamaz ve bireysel emeklilik araçlarının faaliyetlerinde bir performans ölçütü olarak kullanılamaz.

VI. Ödemeye ara verme

1. Emeklilik sözleşmesine göre ödenmesi öngörülen katkı payının vadesinde ödenmemesi veya öngörülen katkı payı tutarından daha az bir ödeme yapılması halinde ödemeye ara verilmiş olur. Ancak katkı payının katılımcı tarafından, emeklilik planında tanımlı asgari katkı payından az olmamak üzere değiştirilebilmesi hakkı saklıdır. Bu şekilde bir değişiklik yapılması durumunda, değişiklik tarihinden itibaren ara verme durumunun değerlendirilmesinde yeni belirlenen tutar dikkate alınır. Ödemeye ara verme durumu,

ödemenin yapılmadığı tarihte başlar ve katkı payı ödenmeye başlandığı tarihte ödemeye ara verme durumu sona erer.

2. Katkı payı ödemeye ara vermiş olan ve katkı payı ödeme sıklığı bir aydan daha uzun olan katılımcının, tekrar katkı payı ödemeye başlaması durumunda, ödenen katkı payı, ödemenin şirket hesaplarına intikal ettiği tarihte içinde bulunulan ödeme dönemine ait katkı payı olarak kabul edilir.

3. Ödemeye ara verme durumunda, Yönetmeliğin 24 üncü maddesinde belirtilen sabit giderlerin birikimlerden indirilebilmesi için ödemeye ara verme durumunun ardışık on iki aydan fazla devam etmesi gerekir. Bu kapsamda yapılacak birikimlerden indirim işlemi emeklilik planında belirlenen usule göre tek bir fondan veya tüm fonlardan oransal olarak yapılabilir.

VII. Açık vadelerin kapatılması

1. Emeklilik sözleşmesine göre katılımcı tarafından ödenmesi öngörülen katkı payının ödenmediği veya eksik ödendiği dönemlerde katılımcının açık vadesi olduğu kabul edilir.

2. Katılımcının sistemdeki açık vadelerinin kapatılabilmesi katılımcı veya varsa sponsor kuruluşun yazılı talebiyle yapılır ve en çok on iki ay öncesine ilişkin dönemi kapsar. Açık vadenin kapatılmasında emeklilik sözleşmesine göre katılımcı tarafından ödenmesi öngörülen katkı payı esas

alınır. Katılımcı tarafından ödenmesi öngörülen katkı payının altında ödeme yapılması durumunda açık vade kapatılmış olmaz.

3. Katılımcının son on iki aylık dönemden önceki dönemlere ait açık vadeleri bulunması durumunda (işveren grup emeklilik sözleşmeleri dahil) bu vadeler sadece emeklilik hakkının kullanılması esnasında, emeklilik planında tanımlı ve işlem tarihinde geçerli asgari katkı payı esas alınarak kapatılabilir.

VIII. Giriş aidatı

1. Giriş aidatı, katılımcıya veya varsa sponsor kuruluşa verilecek formlarda maktu tutar olarak belirtilir ve herhangi bir endekse tabi tutulamaz. Bu tutar teklifin verildiği tarihte geçerli asgari ücretin yarısından fazla olamaz.

(Mülga fıkra: 6/10/2008 t. 2008/41 s. G. Md 3)

3. İşveren grup emeklilik sözleşmesinde varsa giriş aidatı sponsor kuruluştan tahsil edilir ve bu kesinti hiçbir şekilde katılımcının birikimlerinden indirilemez.

IX. Grup emeklilik

1. İşveren ve çalışan aynı emeklilik planı veya farklı emeklilik planları kapsamında katkı payı ödeyebilir. Çalışanı adına işveren ("sponsor kuruluş") tarafından yapılan ödemeler "işveren grup emeklilik sözleşmesi"ne göre açılan hesapta, çalışan tarafından yapılan ödemeler ise "gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesi"ne göre açılan hesapta olmak üzere iki ayrı sözleşmeye göre iki ayrı hesapta takip edilir.

2. Aynı plan birden çok işverene sunulabilir.

3. Grup emeklilik sözleşmelerinde (işveren grup emeklilik sözleşmesi ve gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesi), oluşturulacak grubun bir tüzel kişilikle ilişkilendirilmesi ve bu tüzel kişilikle bağlantılı bir grup kurucusunun bulunması gereklidir.

4. İşveren grup emeklilik sözleşmesinde teklif formu sponsor kuruluşa sunulur ve bu kuruluş tarafından imzalanır. Grupta yer alan çalışanların katkı payı ödemek için gruba bağlı bireysel emeklilik sözleşmesi bulunmaması durumunda, sponsor kuruluş tarafından adına katkı payı ödenen katılımcıların bireysel emeklilik mevzuatınca istenen bilgileri, sponsor kuruluşça temin edilerek şirkete verilir.

5. Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrasına göre katılımcıya yapılacak bildirim, sponsor kuruluşun emeklilik sözleşmesine göre ödemesi öngörülen katkı payını ödememesi veya eksik ödemesi durumlarının her ikisinde de yapılır.

X. Birikimlerin aktarımı işlemlerinde kapalı vade bilgisi

1. Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden sonra birikimlerin aktarımı işleminde kapatılan katkı payı vadesine ilişkin bilgi "Bireysel Emeklilik Hesaplarının Birleştirilmesi ve Birikimlerin Aktarılması Hakkında Genelge"nin 2 nci ve 9 uncu maddelerinde belirlenen esaslara göre mevcut şirket tarafından aday şirkete gönderilecektir.

2. Bunu teminen, Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce birikimlerin aktarımı yoluyla kurulan sözleşmelerin aktarım öncesi katkı payı kapalı vade bilgileri mevcut şirket tarafından Emeklilik Gözetim Merkezi'ne ("EGM") bildirilir. Bildirime ilişkin usul EGM tarafından belirlenir. Yönetmeliğin yürürlük tarihinden sonra, aday şirket katılımcının emekliliğe hak kazanmasına esas sürenin hesaplanmasında kullanılmak üzere, aktarım yoluyla gelen sözleşmenin daha önceki şirketler nezdinde kapatılan katkı payı vadesi bilgisini EGM'den temin edebilecektir.

XI. Tamamlayıcı eğitim

1. "Bireysel Emeklilik Aracıları Hakkında Yönetmeliğin" 15 inci maddesinde şirketlerin bireysel emeklilik araçlarının tamamlayıcı eğitim programına katılmaları amacıyla gerekli bildirimleri yapması hususu düzenlenmiştir.

2. Bu kapsamda, şirketler bireysel emeklilik mevzuatında yapılan çeşitli mevzuat değişiklikleri ile sisteme ilişkin diğer gelişmeler hakkında bireysel emeklilik araçlarının bilgilendirilmesini teminen bu kişilerin tamamlayıcı eğitim programına katılmasının sağlanması için gerekli bildirimleri yapmakla yükümlüdür.

Sektör Duyurusu'nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2008/23	9.05.2008	9.05.2008
Sektör Duyurusu'nda Değişiklik Yapan Sektör Duyurusu'nın		
Numarası	Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2008/41	6.10.2008	6.10.2008

**SİGORTA VE REASÜRANS ŞİRKETLERİ İLE EMEKLİLİK
ŞİRKETLERİNİN FİNANSAL RAPORLAMALARI HAKKINDA
YÖNETMELİĞİN 5 İNCİ MADDESİ GEREĞİNCE DİPNOTLARIN
HESAP ÖZETLERİYLE BİRLİKTE GÖNDERİLMESİ GEREKTİĞİNE
İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2008/40)**

Bilindiği üzere, Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesi "Finansal tablolar; bilanço, gelir tablosu, özsermaye değişim tablosu, nakit akış tablosu ile kâr dağıtım tablosundan oluşur. Finansal tablo dipnot ve açıklamaları ile finansal tablolarda yer alan bilgilere ilişkin açıklayıcı rapor ve tablolar, finansal tabloların ayrılmaz parçalarıdır. Bilanço ve gelir tablosu, dipnot, açıklama ve ekleri ile birlikte temel finansal tabloları oluşturur." hükmünü amirdir.

Diğer taraftan, 18/04/2008 tarih ve 26851 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Finansal Raporların Sunumu Hakkında Tebliğin 13 üncü maddesinde Tebliğin diğer maddelerinin 31/03/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği belirtilmekle birlikte dipnotların yapısına ve sunumuna ilişkin 9, 10, 11 inci maddelerinin 30/06/2008 tarihinde yürürlüğe gireceği hükme bağlanmıştır.

Bu çerçevede, 30/06/2008 tarihinden geçerli olmak üzere, bahse konu Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin birinci fıkrası gereğince, finansal tabloların bir parçası olan dipnotların finansal tablolarla birlikte matbu olarak Müsteşarlığımıza gönderilmesi gerekmektedir.

Sektör Duyurusu'nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2008/40	23.09.2008	23.09.2008

MOBİL İMZAYA İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2010 / 19)

Bilindiği üzere; mobil İmza, ıslak imza niteliğinde güvenli bir biçimde elektronik imza işlemi yapılmasına imkân sağlayan uygulama olup, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na göre elle atılan imza ile aynı hukukî sonucu doğurmaktadır.

Mobil imzayla birlikte, bir kullanıcı tarafından gönderilen bilgilerin veya verilerin kesinlikle o kişi tarafından gönderildiği kendiliğinden teyit edilebilmekte, şifreleme sistemi sayesinde bir kullanıcı tarafından gönderilen bilgilerin veya verilerin bir başkasının eline geçmesi veya değiştirilmesi engellenebilmekte ve böylece işlemler güvenli bir şekilde yürütülebilmektedir.

Bu çerçevede; sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin 31 Mart 2010 tarihi itibarıyla hazırlayacakları tabloları ıslak imzalı olarak Müsteşarlığımıza gönderilmeden Mobil İmza Portalı'na yükleyerek imzalaması, bu tarihten önceki 2010 yılına ait tabloların ise ıslak imzalı olarak Müsteşarlığımıza gönderilmesi gerekmektedir. Mobil İmza Uygulaması kapsamında imzalanacak tablolar aşağıda yer almaktadır;

Tablo 11 : Bilanço

Tablo 12 : Gelir Tablosu

Tablo 13 : Nazım Tablosu

Tablo 14 : Nakit Akış Tablosu

Tablo 15 : Özsermaye Değişim Tablosu

Tablo 17 : Aylık Bilanço

Tablo 18 : Aylık Gelir Tablosu

Tablo 19 : Kar Dağıtım Tablosu

Tablo 21 : Sermaye Yeterliliği

Tablo 22 : Risk Birikim Tablosu

Tablo 34 : Poliçe

Tablo 35 : Temel Veriler

Tablo 41 : Prim Alacaklarının Sigorta Dallararı İtibariyle Dağılımı

Tablo 42 : Prim Alacaklarının Sigorta Dallararı İtibariyle Dağılımı

Tablo 43 : Acenteler Muaccel

Tablo 54 : Muallak Hasar ve Tazminat Karşılığı Yeterlilik Tablosu

Tablo 55 : Muallak Hasar Detay Tablosu

Tablo 61 : Teminat

Tablo 62 : Varlık Transferi

Tablo 63 : Döviz Yükümlülük

Yukarıda sayılan tablolar dışında kalan tabloların ise Mobil İmza kullanılmaksızın sadece Mobil İmza Portalı'na yüklenmesi gerekmektedir. Her bir tablonun mobil imzalanması için tanımlanan süre 15 gün olup, bu süre içerisinde tamamlanmayan imzalar için sistem tarafından uyarı mesajı yollanacaktır. Halihazırda yürütülen çalışmaların bitmesinin ardından 11 Haziran 2010 tarihi itibarıyla SGS Portalı ile Mobil İmza portalı birleştirilerek tek bir portal haline getirilmiştir.

Ayrıca; şirketlerce mobil imzaya yetkili olan kişiler ile ilgili yapılan değişikliklerin her ay yüklenen Tablo 31'e kaydedilmesinin yanı sıra bu değişikliklerin sigortacilik.gozetimi@hazine.gov.tr adresine elektronik posta ile yollanması gerekmektedir.

Sektör Duyurusu'nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2010/19	11.06.2010	11.06.2010

SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNCE SGS KAPSAMINDA RAPORLANAN BAZI TABLOLARA İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2010/21)

Bu sektör duyurusu ile, sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerince SGS kapsamında raporlanan tablolarda 30.06.2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere aşağıdaki değişiklikler yapılmaktadır.

1. Tablo 36 – Hizmet Alımları Tablosu

Bilindiği üzere 2010/18 sayılı sektör duyurusu ile, sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin kendi bünyelerinde yürütmeyip hizmet alımı yoluyla gerçekleştirdikleri birtakım iş ve işlemler nedeniyle maruz kaldıkları risklerin (işlem riski, sözleşme yönetimi riski, strateji riski, itibar riski, bağımlılık riski, yoğunlaşma riski) değerlendirilebilmesini teminen 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 28 inci maddesinin sekizinci fıkrasına istinaden Müsteşarlığımıza düzenli aralıklarla raporlama yapılması uygun görülmüştür. Bu kapsamda, üç ayda bir yapılacak ve dönem sonunu takiben iki hafta içinde gönderilecek raporlamanın ilkinin 01.01.2010-31.03.2010 dönemine ilişkin aşağıda yer alan bilgileri içerecek şekilde 15 Nisan 2010 tarihine kadar Müsteşarlığımıza dijital ortamda (CD içerisinde) gönderilmesi istenilmiştir.

- Hizmet alımının yapıldığı veya iş ilişkisi içerisinde bulunulan şirketlerin unvanları, ortakları ve yöneticilerinin isimleri, (ortaklar tüzel kişi ise bunların gerçek kişi ortakları)
- Dönemler itibarıyla hizmet alımının yapıldığı ve iş ilişkisi içerisinde bulunulan şirketler bazında ödenen ve tahsil edilen (örneğin pert araç satışından) tutarlar,
- Bu tutarların hangi hesaplar altında muhasebeleştirildiği.

Şirketler tarafından gönderilen bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucunda, şirketlerin hizmet alımlarının daha etkin takip edilebilmesi için hizmet alımlarına ilişkin bilgilerin Sigortacılık Gözetim Sistemi (SGS) kapsamında hazırlanan Tablo 36 – Hizmet Alımları Tablosu ile temin edilmesine karar verilmiştir. Bu kapsamda 6 aylık dönemler itibarıyla Müsteşarlığımızca boş hali SGS portalına yüklenen tablonun şirketlerce doldurularak SGS portalına yüklenmesi ve mobil imza sisteminden imzalanması gerekmektedir.

Tablonun doldurulması esnasında her hizmet türünde en yüksek tutarlı 10 hizmet alımı detaylı olarak yazılacak olup daha düşük tutarlı diğer hizmet alımları ise topluca diğer başlığı altına kaydedilecektir. Hizmet türlerine ilişkin açıklamalar ile tablonun doldurulmasında dikkat edilecek hususlar ayrıca tabloda ilan edilecektir.

2. Tablo 44 – Acente Alacakları Tablosu

Sigortacılık mevzuatında acentelere ilişkin olarak yapılan yeni düzenlemeler de dikkate alındığında, mevcut durumda şirketlerin SGS portalına yüklediği Tablo 41 – Prim Alacakları, Tablo 42 – Acente Prim Alacak ve Tablo 43 – Acente Muaccel tablolarının aracılardan kaynaklanan riskin ölçülmesinde yetersiz kaldığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle bahse konu tablolardaki bilgileri de içeren Tablo 44 – Acente Alacakları Tablosu hazırlanmış olup, her çeyrek itibarıyla bu tablonun şirketlerce doldurularak SGS portalına yüklenmesi ve mobil imza sisteminden imzalanması gerekmektedir. Bundan sonra, Tablo 41, Tablo 42 ve Tablo 43 ayrıca yüklenmeyecektir. Tablo 44'ün doldurulmasına ilişkin açıklamalar ayrıca tabloda yer almaktadır.

3. Tablo 71 – Varlık Yeterliliği Tablosu

Bilindiği üzere Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmeliğin 11, 12 ve 13'üncü maddeleri ile teknik karşılıkları karşılayan varlıklarla bu varlıklara ilişkin sınırlamalar belirlenmektedir. Sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin

anılan yönetmelik maddelerine uyum seviyelerinin ölçülebilmesi için hazırlanan Tablo 71 – Varlık Yeterliliği Tablosunun her çeyrek itibarıyla doldurularak SGS portalına yüklenmesi ve mobil imza sisteminden imzalanması gerekmektedir. Tablonun doldurulmasına ilişkin açıklamalar ayrıca tabloda yer almaktadır.

4. Tablo 23 – Reasürans Takip Tablosu

Bilindiği üzere, Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Mali Bünyelerine İlişkin Yönetmeliğin 15 inci maddesinin 4 üncü fıkrası “Şirketler bir sözleşme ile ilgili olarak özsermayelerinin % 5’ini aşan miktarda üzerlerinde tutmuş oldukları risklere ilişkin olarak teminatın verilmesini takip eden bir ay içerisinde; verilen teminatın tutarını, reasüröre devredilen tutarı, şirket üstünde kalan net risk tutarını, prim devri yaptıkları reasürörleri ve bu reasürörlerin uluslararası kredi derecelerini içeren ve içeriği Müsteşarlıkça belirlenecek tabloyu Müsteşarlığa bildirmek ve ayrıca özsermayenin % 10’unu aşan risklerle ilgili olarak yukarıdaki bilgilere ilave olarak, bu riski alma gerekçelerini de bildirmek zorundadır.” hükmünü amirdir.

Bu çerçevede, şirketlerce risklerinin değerlendirilmesine istinaden Müsteşarlığımıza yapılacak bilgilendirmelerde kullanılacak olan Şirket Riskinin Değerlendirilmesine İlişkin Tablo 2007/17 sayılı sektör duyurusu ekinde yayınlanmıştır. Ancak, son yıllarda finansal piyasalarda meydana gelen gerçekleştirmeler dikkate alındığında riskin sözleşme bazında değerlendirilmesi kadar reasürans şirketleri çerçevesinde değerlendirilmesi de önem kazanmıştır. Bu açıdan, Müsteşarlığımızca anılan tablonun içeriğini de kapsayacak şekilde Tablo 23 – Reasürans Takip Tablosu hazırlanmış olup, şirketlerce her çeyrek itibarıyla doldurularak SGS portalına yüklenmesi ve mobil imza sisteminden imzalanması gerekmektedir. Tablonun doldurulmasına ilişkin açıklamalar ayrıca tabloda yer almaktadır. Bu kapsamda, yazılı ortamda gönderilen Şirket Riskinin Değerlendirilmesine İlişkin Tablo bundan sonra yazılı olarak gönderilmeyecektir.

5. Tablo 22 – Risk Birikim Tablosu

Bilindiği üzere, 2010/15 sayılı Risk Birikim Tablosuna İlişkin Sektör Duyurusu ile üçer aylık dönemler itibarıyla sigorta şirketlerinin; sağlık sigortası bilgilerini grup/bireysel, yenileme garantili/yenileme garantisiz kırılımları ile ayrıca poliçe sayısı, alınan prim ve ödenen/muallak hasarı da içerecek biçimde, katastrofik riskler sigortaları kapsamında deprem kümüllerini branş/risk bazında ve bölge/cresta zone ayrımını ile PML hesaplamasını ve aracı komisyonları da içerecek şekilde, sel/seylap ve fırtına ile ilgili risklerin ise Mart/2010’dan itibaren üç ayda bir belirlenen formatta SGS portalı aracılığıyla Müsteşarlığımıza gönderilmesi hükme bağlanmıştır. Ancak, Müsteşarlığımıza gönderilen yazılardan başta söz konusu tabloda yer alan bölge ayrımı olmak üzere bazı hususlarda sigorta şirketlerinin zorlandığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle, söz konusu tabloda yer alan bölge ayrımı DASK tarafından kullanılan ayırım esas alınarak yenilenmiş ayrıca diğer konularda da bazı değişiklikler yapılmıştır.

Sektör Duyurusu’nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2010/21	07.07.2010	07.07.2010

**SİGORTA VE REASÜRANS ŞİRKETLERİ İLE EMEKLİLİK
ŞİRKETLERİNİN TEKNİK KARŞILIKLARINA VE BU
KARŞILIKLARIN YATIRILACAĞI VARLIKLARA İLİŞKİN
YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN
YÖNETMELİK HAKKINDA AÇIKLAMALARA İLİŞKİN SEKTÖR
DUYURUSU (2010/29)**

Bilindiği üzere; Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik 28 Temmuz 2010 tarih ve 27655 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu çerçevede, söz konusu yönetmelik ile ilgili, sektörde tereddüt hasıl olan birtakım hükümlere ilişkin açıklama yapılması gereği ortaya çıkmıştır.

Bu kapsamda;

Yönetmeliğin Kazanılmamış Primler Karşılığı başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen “*Şirketler matematik karşılık ayrılan sigorta sözleşmeleri hariç diğer sözleşmeler için kazanılmamış primler karşılığı ayırmak zorundadır.*” hükmü matematik karşılık ayrılan sözleşmelerin matematik karşılığa konu teminatlarının primleri ve primlere ait masraf payları dışında kalan kısım için kazanılmamış primler karşılığı ayrılması şeklinde anlaşılmaktadır.

Yönetmeliğin Muallak Tazminat Karşılığı başlıklı 7 nci maddesinin sekizinci fıkrasında belirtilen “*Test sonucunda bulunan tutar ile üçüncü fıkrada belirtilen şekilde bulunan tutar branşların toplamı itibarıyla kıyaslanır ve hangi tutar daha büyük ise bu yöntemin her bir branşına ilişkin tutarları gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tutar olarak finansal tablolara yansıtılır.*” hükmünü bir örnekle açıklamak mümkündür.

Tüm branşların toplam AZMM sonucu : 100

Tüm branşların toplam tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş muallak tazminat karşılığı (Dosya muallakları) : 80

A: Tüm branşların toplam gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat tutarı (IBNR) :

$$100 - 80 = 20$$

B: Test sonucunda bulunan tüm branşların toplam IBNR tutarı : 10

A>B olduğu için her bir branşta A yöntemi kullanılarak bulunan IBNR dikkate alınmalıdır. Kısaca IBNR hesaplamasında hangi yöntemin kullanılacağına öncelikle branşların toplamı itibarıyla karar verilmeli, yapılan kıyaslama sonucu büyük olan IBNR tutarını veren hesaplama yöntemi her bir branş bazında kullanılmalıdır.

Yönetmeliğin Dengeleme Karşılığı başlıklı 9 uncu maddesinin beşinci fıkrası “*Vefat teminatının verildiği hayat sigortalarında dengeleme karşılığının hesabı sırasında şirketler kendi istatistik verilerini kullanacaklardır. Gerekli hesaplamayı yapabilecek veri seti bulunmayan şirketler vefat net priminin %11’ini deprem primi kabul edecek ve bu tutarların %12’si oranında karşılık ayıracaklardır.*” hükmünü amirdir. Söz konusu ifadede yer alan vefat net primine masraf payı dahildir.

Yönetmeliğin Dengeleme Karşılığı başlıklı 9 uncu maddesinin altıncı fıkrası “*Deprem meydana gelmesi veya kredi branşında ilgili finansal yılda teknik zarar gerçekleşmesi durumunda, kredi ve deprem teminatları için ayrılan karşılıklar tazminat ödemelerinde kullanılabilir.*” hükmünü amirdir. Ancak ilgili finansal yılda oluşan teknik zararın dengeleme karşılığı ayrılmasından kaynaklanan bölümü tazminat ödemelerinde kullanılamaz.

Sektör Duyurusu’nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2010/29	20.09.2010	20.09.2010

Resmi Gazete Dışındaki Kaynak
Resmi Gazete Dışındaki Kaynak
Hazine Müsteşarlığı

**SİGORTACILIK VE BİREYSEL EMEKLİLİK MEVZUATININ
HAZIRLANMASI VE GÖRÜŞ PAYLAŞIMI HUSUSUNDA
UYULACAK İLKE VE ESASLARA İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU
(2011/9)**

Hazine Müsteşarlığı Makamı'ndan alınan 20/05/2011 tarih ve 571 sayılı Onay çerçevesinde, 17.02.2006 tarih ve 26083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerine ek olarak sigortacılık mevzuatı ve bireysel emeklilik mevzuatının hazırlanmasında uyulacak ilke ve esaslar aşağıda yer almaktadır.

1. Hazırlanan mevzuat taslakları paydaşların görüşlerinin alınmasını teminen en az 7 (yedi) iş günü Hazine Müsteşarlığı internet sitesinin "mevzuat taslakları" bölümünde yayımlanır.
2. Kabul görmeyen görüşlerin neden kabul edilmediğine ilişkin özet değerlendirmeler söz konusu mevzuatın yayımlanmasını veya yürürlüğe girmesini müteakip en geç bir ay içerisinde hazırlanarak Müsteşarlık internet sitesinin "mevzuat taslakları" bölümünde yayımlanır.
3. Müsteşarlığa gönderilecek görüşler için Ek-A'da yer alan form kullanılır.
4. Söz konusu görüşler hem yazılı olarak hem de e-posta ile Müsteşarlığımıza iletilir. Görüşler e-posta ile gönderilirken ilgili olduğu daire başkanlığının Ek-B'de yer alan e-posta adresine gönderilir.

Ek-A (Görüş Bildirim Formu)

Ek-B (Daire Başkanlıklarının E-posta Adresleri)

Sektör Duyurusu'nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2011/9	30.05.2011	30.05.2011

Ek-A (Görüş Bildirim Formu)

TASLAĞIN GENELİ ÜZERİNDEKİ GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRMELER		
Taslak Maddesi	Görüş ve Değerlendirmeler	Madde Önerisi

Ek-B (Daire Başkanlıklarının E-Posta Adresleri)

Daire Başkanlığı	E-posta Adresi
1. Hayatdışı Sigortalar ve Mevzuat Dairesi	sgmmevzuat@hazine.gov.tr
2. Doğal Afet ve İhtisas Sigortaları Dairesi	sgm_dask@hazine.gov.tr
3. Mali İzleme ve Değerlendirme Dairesi	sgm_mizleme@hazine.gov.tr
4. Özel Emeklilik Dairesi	sgm_emeklilik@hazine.gov.tr
5. Hayat ve Sağlık Sigortaları Dairesi	sgm_hayat@hazine.gov.tr
6. Stratejik Planlama ve Koordinasyon Dairesi	sgm_strateji@hazine.gov.tr
7. Sigortacılığı Geliştirme ve Eğitim Dairesi	sgmegitim@hazine.gov.tr
8. Sigorta Aracıları ve Ekspertler Dairesi	sgm_aracieksper@hazine.gov.tr
9. Zorunlu Sigortalar ve Kara Taşıtları Sigortaları Dairesi	sgm_zorunlu@hazine.gov.tr

Resmi Gazete Dışındaki Kaynak

Hazine Müsteşarlığı

**SEKTÖRDEN VERİ TEMİNİNE İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU
(2012/ 4)**

Bilindiği üzere, 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile diğer kanunların özel sigortacılık ve bireysel emeklilikle ilgili hükümleri kapsamında her türlü özel sigortacılık ve bireysel emeklilik faaliyetlerinin ve işlemlerinin kamu adına gözetim ve denetimi Hazine Müsteşarlığı tarafından gerçekleştirilmektedir.

Müsteşarlığımız tarafından sigortacılık ve bireysel emeklilik faaliyetleri hakkında yıllık raporların hazırlanması, şirketlerin mali bünyelerine ilişkin finansal analizlerin yapılması ve risk alanlarının tespit edilerek gözetim planı ve denetim programlarının oluşturulması ile sigortalılara karşı yükümlülüklerinin ifasının takip edilmesi amacıyla sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinden belirli dönem ve tarihler itibarıyla veriler istenmektedir.

Müsteşarlığımız Sigorta Denetleme Kurulu ve Sigortacılık Genel Müdürlüğü tarafından farklı format ve içerikte istenen veriler, sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerinin gözetim ve izleme faaliyetlerinde yeknesaklığın sağlanması ve bu faaliyetlerin yürütülmesinde sektöre getirilen yükün azaltılmasını teminen, 31.12.2011 tarihi itibarıyla geçerli olmak üzere, Sigortacılık Gözetim Sistemi (SGS) üzerinden ortak formatta ve tek elden talep edilecek olup, gözetim ve denetimle yetkili birimler tarafından ortak veri havuzu kullanılarak aynı bilgi işlem sistemi üzerinden değerlendirme yapılacaktır.

Müsteşarlığımız tarafından şirketlerden belirli aralıklarda düzenli olarak talep edilecek söz konusu veriler sekiz ayrı dosyada toplanarak aşağıdaki şekilde isimlendirilmiş olup, gönderim sırasında belirtilen tarihte Sigortacılık Gözetim Sistemi Portalına yüklenmesi ve elektronik ortamda imzalanması gerekmektedir.

Tablo No	Tablo Adı	Frekans
10	Mali	3 aylık
20	Konsolide	3 aylık
30	Reasürans	3 aylık
35	Temel Veriler	6 aylık
40	Aracı	3 aylık
50	Hasar	3 aylık
57	AZMM	3 aylık
70	Aylık	Aylık

Müsteşarlık ayrıca, yukarıda belirtilen tablolar dışında özel amaca yönelik olarak hazırlanacak tabloları elektronik ortamda şirketlerden talep edebilecektir. Ayrıca, tablolar ile ilgili sorulara telefon ile yanıt verilmeyecek olup soru ve görüşlerin sgsveri@hazine.gov.tr adresine iletilmesi gerekmektedir.

İstenen veriler şirketlere ilişkin gözetim faaliyetinin sağlıklı bir biçimde yerine getirilmesinde ve denetim programlarının hazırlanmasında dikkate alınacağından veri dosyalarının, şirketlerin portalına gönderilmiş olan Kılavuzda yer alan açıklamalar doğrultusunda ve doğru bir şekilde doldurulması önem arz etmektedir.

Söz konusu tabloların zamanında gönderilmemesi veya yanlış ve yanıltıcı olması 5684 sayılı Kanunun 18 inci ve 4632 sayılı Kanunun 23'üncü maddesinin ihlali anlamına geleceğinden ilgililer hakkında cezai sorumluluk doğuracaktır.

Sektör Duyurusu'nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2012/4	13.02.2012	13.02.2012

**SİĞORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN
TEKNİK KARŞILIKLARINA VE BU KARŞILIKLARIN YATIRILACAĞI
VARLIKLARA İLİŞKİN YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK HAKKINDA SEKTÖR
DUYURUSU (2012 / 13)**

Bilindiği üzere, Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 17/07/2012 tarih ve 28356 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olup 30/06/2012 tarihinden itibaren geçerlidir. Bu yönetmelikle değiştirilen hususlar nedeniyle sektörde farklı uygulamalar yapılmamasını teminen aşağıdaki açıklamalara dikkat edilmesi yararlı görülmektedir:

1. Test IBNR'ı kaldırılmıştır. 30/06/2012 tarihi itibarıyla hiçbir şirket Test IBNR'ı hesaplamak zorunda değildir. Yeterli verisi olan ve ilgili hayat dışı branşında 5 yıldan uzun süredir çalışan şirketler daha önce yayımlanan genelgeler ve sektör duyuruları kapsamında AZMM hesaplaması yapmalıdır. Yine bu değişiklik öncesi AZMM hesaplaması yapmak zorunda olmayan şirketler, aktüerleri tarafından hesaplanan IBNR tutarını bilançolarına yansıtacaktır.
2. Hayat branşında 2010/14 sayılı Genelge hükümleri uygulanacaktır.
3. Muallak Tazminat Karşılığı Yeterlilik Farkı hesaplaması SGS portalında yer alan Kılavuzdaki açıklamalar çerçevesinde tüm şirketler tarafından her dönem yapılmalıdır. Ancak, AZMM hesaplaması yapan şirketler bu hesaplama sonucunda muallak tazminat karşılığına yeterlilik farkı ilave etmek zorunda değildir.
4. Dava sürecindeki dosyalar için kazanma oranı hesaplaması ve bu oran çerçevesinde muallak tazminat karşılığından yapılacak indirim konusunda 2011/23 sayılı Genelge hükümleri ile bu konuyla ilgili yayımlanan diğer genelgelerin hükümleri uygulanmaya devam edilecektir.
5. Muallak tazminat karşılığı ayrılırken rücu, sovtaj ve benzeri gelirler için dosya muallağından herhangi bir indirim yapılmayacaktır. Bu gelirler için yapılacak indirim AZMM hesaplamasında yapılmakta ve IBNR'a yansıtılmaktadır. Bununla birlikte, 2010/13 sayılı Genelge çerçevesinde rücu, sovtaj ve benzeri gelirler için alacakların tahakkuk ettirilmesi uygulaması değişmeden devam ettirilecektir.
6. Bahse konu değişiklikle, "tutarı belirsiz alacak davalarında, yeterli belge bulunmadığı için şirket açısından tutarın bilinebilir olmaması halinde, bahse konu belge ve raporlar hazırlanana kadar, şirketin en az üç yıllık geçmiş istatistiklerine göre yapacağı en iyi tahmine göre muallak tazminat karşılığı ayrılması" hükme bağlanmıştır. Aynı şekilde, "hasarın teminat kapsamında olmaması, muafiyet altında kalması, belirtilen şekilde hasarın oluşmaması, suiistimal hasar olduğunun saptanması gerekçeleri ile mahkemece şirket lehine karar verilmesi hallerinde; aksi yönde bir rapor ya da belge olmadıkça, şirketin en az üç yıllık geçmiş istatistiklerine göre yapacağı en iyi tahmine göre muallak tazminat karşılığı ayrılır". Bu ve benzeri uygulama değişikliklerinin AZMM üçgenlerinin gelişimini bozması halinde geçmiş dönemler için de en son mevzuata göre hesaplama yapılması ve hesaplanan bu tutarların AZMM üçgenlerine dahil edilmesi mümkündür. Ancak, bu uygulamanın yapılması halinde yapılan tüm çalışmaların denetime hazır bulundurulması ve verinin düzeltilmesinden elde edilen IBNR iyileşmesinin finansal tablo dipnotlarında açıklanması gerekmektedir.
7. Devam eden riskler karşılığı hesaplamasında farklı bir yöntem uygulanmayacaktır. Ancak, devam eden riskler karşılığının hesaplamasındamuallak tazminat karşılığı veya kazanılmamış primler karşılığı hesaplama yöntemlerinin değiştirilmesi halinde oluşacak yanıltıcı etkinin ortadan kaldırılmasını teminen, devam eden riskler karşılığı hesaplamasına konu önceki dönemin muallak tazminat karşılığı ve kazanılmamış primler karşılığı hesaplamaları da yeni yöntemle yapılmalıdır.

Sektör Duyurusu'nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2012/13	18.07.2012	18.07.2012

Resmi Gazete Dışındaki Kaynak

Hazine Müsteşarlığı

**BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNDE YAPILAN YENİ
DÜZENLEMELERE İLİŞKİN SİGORTACILIK HESAP PLANINDA
YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERE DAİR SEKTÖR DUYURUSU (2013/10)**

Bireysel Emeklilik Sisteminde yapılan değişikliğe paralel olarak Sigortacılık Tek Düzen Hesap Planında değişiklik yapılması ihtiyacı doğmuştur.

Bu çerçevede Bilanço Hesaplarına;

127021 Katılımcılar (Emeklilik yatırım fonlarında yatırıma yönlendirilmiş olan katkı payı ve getirilerinin saklayıcı kuruluş nezdinde takip edildiği hesap)

127022 Devlet Katkısı (4632 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesine göre emeklilik yatırım fonlarında yatırıma yönlendirilmiş olan devlet katkıları ve getirilerinin saklayıcı kuruluş nezdinde takip edildiği hesap)

127051 Katılımcılar (Katkı paylarının yatırıma yönlendirildiği fonlardan tahakkuk etmiş olan fon işletim giderlerinden alacaklarının takip edildiği hesap)

127052 Devlet Katkısı (Devlet katkılarının yatırıma yönlendirildiği emeklilik yatırım fonlarından tahakkuk etmiş olan fon işletim giderlerinden doğan alacaklarının takip edildiği hesap)

227021 Katılımcılar (127021 in 1 yıldan uzun vadelisi)

227022 Devlet Katkısı (127022 nin 1 yıldan uzun vadelisi)

327011 Katılımcılar (Emeklilik yatırım fonlarında yatırıma yönlendirilmiş olan katkı payı ve getirileri dolayısıyla katılımcıya olan borçların takip edildiği hesap)

327012 Devlet Katkısı (4632 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesine göre katkı emeklilik yatırım fonlarında yatırıma yönlendirilmiş olan devlet katkıları ve getirileri dolayısıyla katılımcılara borçların takip edildiği hesap)

32703 Saklayıcı Şirkete Borçlar hesabının ismi 32703 Saklayıcı Şirkete ve EGM' ye Borçlar olarak değiştirilmiştir.

327031 Saklayıcı Şirkete Borçlar (Saklayıcı şirkete olan borçların takip edildiği hesap)

327032 EGM' ye Borçlar (EGM'ye olan borçların takip edildiği hesap)

327061 Katılımcılar (Fon payı alım talimatı verilen katkı paylarının, takası gerçekleşinceye kadarki süre içinde takip edildiği hesap)

327062 Devlet Katkısı (Fon payı alım talimatı verilen devlet katkılarının, takası gerçekleşinceye kadarki süre içinde takip edildiği hesap)

32707 EGM'ye Borçlar hesabının ismi 32707 İade Edilecek Devlet Katkıları olarak değiştirilmiştir. (İade Edilecek devlet katkıları: 4632 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesine göre katılımcılar tarafından hak kazanılmayarak iade edilecek devlet katkısına ilişkin bireysel emeklilik hesabındaki tutarların, haksız olarak ödenen devlet katkılarının ve 6183 sayılı Kanuna göre hesaplanan gecikme zammı tutarlarının takip edildiği hesap)

327071 Devlet Katkısı (Ana Para Kısım)

327072 Gecikme Zammı (6183 sayılı kanuna göre hesaplanan gecikme zammı)

427011 Katılımcılar (327011 in 1 yıldan uzun vadelisi)

427012 Devlet Katkısı (32702 nin 1 yıldan uzun vadelisi)

alt hesapları açılmıştır.

Ayrıca, Gelir Tablosu Hesaplarına;

64001 Katılımcılar (Katkı paylarının yatırıma yönlendirildiği emeklilik yatırım fonlarından tahsil edilen fon işletim gider kesintisinin takip edildiği hesap)

64002 Devlet Katkısı (Devlet katkılarının yatırıma yönlendirildiği katkı emeklilik yatırım fonlarından tahsil edilen fon işletim gideri kesintisinin takip edildiği hesap)

650 Fon İşletim Giderleri(-) hesabının ismi 650 Toplam Fon Giderleri olarak değiştirilmiştir.

65001 Fon İşletim Gider Kesintisi

650011 Katılımcılar (Katılımcıların katkı paylarına dair fon yönetim ücretinin takip edildiği hesap)

650012 Devlet Katkısı (Devlet katkısı hesabındaki tutarlara dair fon yönetim ücretinin takip edildiği hesap)

65002 Diğer Giderler (Emeklilik yatırım fonundan yapılan kesintilerin fon toplam gider kesintisi oranını aşması durumunda kurucu sıfatıyla yapılan harcamaların takip edildiği hesap)

654 Ceza Ödemeleri

65401 Gecikme Zammı (6183 sayılı kanuna göre hesaplanan gecikme zammının takip edildiği hesap)

65402 Gecikme Cezası (Zamanında yatırıma yönlendirme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi durumunda hesaplanan gecikme cezasının takip edildiği hesap)

alt hesapları ile ana hesabı açılmıştır.

Sektör Duyurusu'nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2013/10	25.03.2013	25.03.2013

**YILLIK GELİR SİGORTALARINDA BİLGİ İŞLEM ALTYAPILARININ
HAZIR HALE GETİRİLMESİNE İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU
(2015/35)**

Bilindiği üzere, 1/4/2015 tarihli ve 29313 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak, yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girecek olan Yıllık Gelir Sigortaları Yönetmeliğinin “*Sözleşme akdedebilecek şirketler*” başlıklı 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında, yıllık gelir sigortası sözleşmesi akdetmek isteyen şirketlerin Müsteşarlığa yazılı olarak başvuracağı ve ikinci fıkrasında, Müsteşarlıkça yapılacak değerlendirme sonucu bilgi işlem altyapısı ile idari ve mali açıdan yeterli bulunan şirketlerin yıllık gelir sigortası sözleşmesi akdedebileceği hususları düzenlenmiş olup; 31/7/2015 tarihli ve 2015/30 sayılı Yıllık Gelir Sigortaları Yönetmeliğinin Bazı Maddelerinin Uygulama Esaslarına İlişkin Genelge ile Müsteşarlıkça yapılacak değerlendirmenin usul ve esasları düzenlenmiştir.

Ayrıca, Yönetmeliğin “*Yükümlülüklerle uyumlu varlık bulundurma*” başlıklı 7 nci maddesinin birinci fıkrası ile şirketlerin, yıllık gelir sigortası sözleşmelerine ilişkin yükümlülüklerini karşılamaya yeter düzeyde varlık bulundurma zorunluluğu hükme bağlanmıştır.

Bu kapsamda, yıllık gelir sigortası sözleşmesi akdetmek için Müsteşarlığa yazılı olarak başvuracak şirketlerin, söz konusu ürünlere ilişkin gerek anılan Yönetmelik ve Genelge hükümlerinde yer alan esaslara gerekse bu ürünlere uygun ihraç edilecek Devlet tahvillerine yönelik bilgi işlem altyapılarını hazır hale getirmeleri gerekmektedir.

Sektör Duyurusu’nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2015/35	29.09.2015	29.09.2015

**YILLIK GELİR SİGORTALARINA YÖNELİK TÜFE ENDEKSİ
ANÜİTE DEVLET TAHVİLLERİ HAKKINDA SEKTÖR DUYURUSU
(2016/4)**

Bilindiği üzere, 01.04.2015 tarihli ve 29313 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak, 01.10.2015 tarihinde yürürlüğe giren Yıllık Gelir Sigortaları Yönetmeliğinin 13'üncü maddesi ile bireysel emeklilik sistemindeki asgari emeklilik yaşı kriteri göz önünde bulundurularak, 56 yaş ve üzeri kişilere sunulacak yıllık gelir sigortalarında, Türk Lirası cinsinden tek prim karşılığında, ömür boyu irat ödenmesi ve irat ödemelerinin her takvim yılı başında en az TÜFE oranında arttırılması esası getirilmiş olup; anılan Yönetmeliğin 7'inci maddesi ile yıllık gelir sigortası sözleşmesi akdedecek sigorta ve emeklilik şirketlerinin, yıllık gelir sigortası sözleşmelerine ilişkin yükümlülüklerini karşılamaya yeter düzeyde, Müsteşarlıkça belirlenecek esaslar dahilinde varlık bulundurma zorunluluğu hükme bağlanmıştır.

Bu çerçevede, enflasyondaki değişimlerden etkilenmeyen öngörülebilir net getiri garantisi sağlayan TÜFE'ye endeksli anüite Devlet tahvillerine ilişkin olarak, Müsteşarlığımızca 2015 yılı Aralık ayında Yatırımcı Kılavuzu yayımlanmış olup; anılan tahvillerin elde tutulması ve elden çıkarılmasından doğan kazançların vergilendirilmesine ilişkin olarak, 21.04.2016 tarihli ve 29691 sayılı Resmi Gazete' de Gelir Vergisi Genel Tebliği yayımlanmıştır.

Bu itibarla, yıllık gelir sigortası sözleşmesi akdetmek için Müsteşarlığımıza yazılı olarak başvuracak şirketlerin söz konusu ürünlere ilişkin, anılan Yönetmelik ve 2015/30 sayılı Genelge hükümlerinde yer alan esaslar ile bu ürünlere uygun ihraç edilecek Devlet tahvillerine yönelik hazırlıklarını tamamlaması gerekmektedir.

Sektör Duyurusu'nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2016/4	26.04.2016	26.04.2016

BİREYSEL EMEKLİLİK HAKKINDA SEKTÖR DUYURUSU **(2016/20)**

Bu sektör duyurusu ile Bireysel Emeklilik Sisteminde Hak Kazanılmayan Devlet Katkısı Tutarlarının Müsteşarlığa İadesi Hakkında Sektör Duyurusu (2015/42) ve Bireysel Emeklilik Sisteminde Emeklilik Sözleşmelerinin Sonlanmasına İlişkin İşlemler Hakkında Sektör Duyurusu (2016/10) birleştirilmiştir. Ayrıca geçerliliğini yitirmiş olan sektör duyuruları da bu sektör duyurusu ile yürürlükten kaldırılmıştır.

A- Bireysel Emeklilik Sisteminde Hak Kazanılmayan Devlet Katkısı Tutarlarının Müsteşarlığa İadesi

Bilindiği üzere, Kanunun ek 1 inci maddesi uyarınca, katılımcının devlet katkısı hesabındaki hak kazanılmayan tutarlar genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere, fon paylarının nakde dönüştüğü gün, emeklilik şirketleri tarafından Müsteşarlık hesaplarına ödenmektedir. Ancak, söz konusu ödemeler gerçekleştirilirken şirketlerce standart bir açıklama kullanılmaması ve ödemelerin farklı hesaplardan yapılması gibi nedenlerle ilgili ödemelerin eşleştirme, takip ve kontrollerinde aksaklıklar yaşanmaktadır. Bu sorunların ortadan kaldırılmasını teminen ilgili iadelerin Müsteşarlığımıza yazılı olarak, Emeklilik Gözetim Merkezi'ne ise yazılı ya da elektronik imzalı bildirimler ile iletilecek hesap/hesaplar üzerinden yapılması ve ödeme aşamasında standart bir açıklama metni kullanılması gerekmektedir.

Bu kapsamda, şirketlerce yapılan hak kazanılmayan tutarların iadesine ilişkin tüm ödemeler, şirketlerce ek-1'de belirtilen formata uygun olarak bildirilen hesap/hesaplar üzerinden gerçekleştirilecek olup, söz konusu ödemeler gerçekleştirilirken açıklama olarak, ekteki tabloda yer alan "İlgili şirkete ait Gözetime Esas Veri gönderimlerinde kullanılmakta olan şirket numarası" ile birlikte "Şirket Adı" ve "DK İadesi" yazılacaktır. ("XX-Şirket Adı-DK İadesi" formatında kullanılmalıdır). 01/12/2015 tarihinden itibaren şirketlerce, her şirketin belirtmiş olduğu ilgili hesap/hesaplardan yapılacak olan ilgili tüm ödemeler, ilgili hesap/hesaplar üzerinden takip ve kontrol edilecektir.

Bu itibarla, hak kazanılmayan devlet katkısı tutarının iadesinde kullanılmak üzere şirketinizce belirlenmiş bulunan hesap/hesaplarda yapılacak değişikliklerin, değişikliğin geçerli olacağı tarihten en az üç iş günü önce Müsteşarlığımıza ve Emeklilik Gözetim Merkezi'ne yukarıda belirtilen formata uygun şekilde iletilmesi gerekmektedir.

Kod ¹	Şirket Adı	Banka Adı	Şube Adı	Banka Hesap Numarası

B- Bireysel Emeklilik Sisteminde Emeklilik Sözleşmelerinin Sonlanmasına İlişkin İşlemler

Bilindiği üzere, Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası "Şirket, fon dağılımı değişikliği işleminde, alışı yapılacak fonların alım talimatı tarihlerini, satışı yapılacak fonların nakde dönüştürülme sürelerini dikkate alarak belirler. Şirket, katkı paylarının fonlar arasında paylaştırılması sırasında ortaya çıkan artık değeri en aza indirmek üzere gerekli tedbirleri alır." hükmünü;

12 nci maddesinin dördüncü fıkrası ise "... Şirket, satışı yapılacak fonların nakde dönüştürülme sürelerini dikkate alarak aktarım işlemini süresi içinde tamamlamak üzere gerekli tedbirleri alır." hükmünü amirdir.

¹ Gözetime Esas Veri gönderimlerinde kullanılmakta olan şirket numarası yazılacaktır.

Fonların nakde dönüştürülme sürelerinin minimize edilmesi amacıyla, Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelikte, fon alım-satım işlemlerine ilişkin çerçeve yukarıdaki hükümler kapsamında belirlenmiştir.

Diğer taraftan, Devlet katkısına hak kazanılmasına ilişkin süre hesabında, Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin 12 nci maddesinin ikinci fıkrası "...Süre hesabında, sözleşmeye ait fon paylarına ilişkin son satım talimatının verildiği tarih dikkate alınır." hükmünü; üçüncü fıkrası ise "Devlet katkısının şirket hesaplarına intikal ettiği gün itibarıyla, katılımcının ilgili sözleşmesine ait devlet katkısı hesabında herhangi bir tutar bulunmaması halinde, süre hesabında, sözleşmeye ait diğer fon paylarına ilişkin son satım talimatının verildiği tarih dikkate alınır." hükmünü amirdir.

Devlet katkısına hak kazanılmasına ilişkin süre hesabında, sözleşmeye ait devlet katkısı dahil fon paylarından en son satım talimatı verilen fonun satım talimatı tarihi; katılımcının ilgili sözleşmesine ait devlet katkısı hesabında herhangi bir tutar bulunmaması halinde, süre hesabında, sözleşmeye ait diğer fon paylarından en son satım talimatı verilen fonun satım talimatı tarihi dikkate alınmaktadır.

Bu çerçevede, ilgili mevzuat kapsamında, sözleşmeye ilişkin olarak en uzun valörlü fonun nakde dönüşme süresinin aşılmaması ve devlet katkısına hak kazanılmasına ilişkin süre hesabında en son satım talimatı verilen fonun satım talimatının verildiği tarihin dikkate alınması gerekmektedir.

C- Kaldırılan Sektör Duyuruları ve Özelgeler

Bu sektör duyurusu ile,

- 22.09.2006 tarihli ve 2006/2 sayılı Özelge No 2006/2 (Hayat sigortalarından Bireysel Emeklilik Sistemi'ne aktarım hk.
- 09.10.2006 tarihli ve 2006/3 sayılı Özelge No 2006/3 (Emeklilik yatırım fonlarının kredi kullanımı ve teminat gösterilmesi hk.)
- 30.01.2008 tarihli ve 2008/5 sayılı Emeklilik Planlarındaki Fon Porföy Sınırlamalarına İlişkin Sektör Duyurusu
- 06.10.2008 tarihli 2008/41 sayılı Bireysel Emeklilik Sistemindeki Vergisel Uygulamalara İlişkin Sektör Duyurusu
- 23.03.2009 tarihli ve 2009/8 sayılı Bireysel Emeklilik Sisteminde Birikimlerin Aktarımı Hakkının Kullanımına İlişkin Sektör Duyurusu
- 05.05.2009 tarihli ve 2009/15 sayılı Bireysel Emeklilik Sisteminde Katılımcılara Sunulan Formlara İlişkin Sektör Duyurusu
- 29.06.2012 tarihli ve 2012/9 sayılı Bireysel Emeklilik Sisteminden Ayrılan Katılımcılara Yönelik Devlet Katkısı Uygulaması Hakkında Sektör Duyurusu
- 12.02.2013 tarihli 2013/5 sayılı Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hesaplamasına Konu Verilerle İlgili Kayıt Kesinleştirme Bildirim Tarihinin Uzatılması Hakkında Sektör Duyurusu
- 24.02.2014 tarihli ve 2014/7 sayılı Bireysel Emeklilik Sisteminde Hak Kazanılmayarak Müsteşarlığa İade Edilen Devlet Katkısı Tutarlarına İlişkin Sektör Duyurusu
- 29.03.2013 tarihli ve 2013/7 sayılı Bireysel Emeklilik Sisteminde Standart Fon Uygulaması Hakkında Sektör Duyurusu
- 06.07.2010 tarihli ve 2010/22 sayılı Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmeliğin Yürürlük Tarihi Hakkında Sektör Duyurusu
- 30.11.2015 tarihli ve 2015/44 sayılı 2010/8, 2010/14 ve 2014/23 Sayılı Sektör Duyurularının Yürürlükten Kaldırılmasına Hakkında Sektör Duyurusu
- 26.11.2015 tarihli ve 2015/42 sayılı Bireysel Emeklilik Sisteminde Hak Kazanılmayan Devlet Katkısı Tutarlarının Müsteşarlığa İadesi Hakkında Sektör Duyurusu (2015/42)
- 09.07.2014 tarihli ve 2014/15 sayılı 6327 sayılı Kanunun Geçici 2 nci Maddesine İlişkin Sektör Duyurusu
- 26.11.2015 tarihli ve 2015/43 sayılı Bireysel Emeklilik Sisteminde 6327 Sayılı Kanunun Geçici İkinci Maddesi Kapsamında Yapılacak Süre Ekleme İşlemleri Hakkında Sektör Duyurusu
- 25.05.2016 tarihli ve 2016/10 sayılı Bireysel Emeklilik Sisteminde Emeklilik Sözleşmelerinin Sonlanmasına İlişkin İşlemler Hakkında Sektör Duyurusu

yürürlükten kaldırılmıştır.

Sektör Duyurusu'nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2016/20	01.08.2016	01.08.2016

EK-1:

Kod	Şirket Adı
22	GROUPAMA
23	ASYA
24	ANADOLU
25	AVIVASA
26	AEGON
29	AXA
33	METLIFE
34	FİNANS
36	CARDIF
42	GARANTİ
45	HALK
52	ALLIANZ H.
69	NN
82	VAKIF
94	ZİRAAT
95	ALLIANZ Y.
32	FİBA
58	KATILIM

**OLAĞANÜSTÜ HAL KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERİNE
İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2016/19)**

23/7/2016 tarihli ve 29779 sayılı Resmî Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren “22/7/2016 tarihli ve 667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname” ile 27/7/2016 tarihli ve 29783 sayılı Resmî Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren “25/7/2016 tarihli ve 668 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” ve bu kapsamda istihsal edilecek mevzuat uyarınca hakkında işlem tesis edilen/edilecek kurum ve kuruluşlar ve kişilerle ilgili olarak ilgili kamu otoriteleri tarafından verilen talimatların ivedilikle yerine getirilmesi ve yapılacak tazminat ve birikim ödemelerinde hassasiyet gösterilmesi gerekmektedir.

Sektör Duyurusu’nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2016/19	01.08.2016	01.08.2016

BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ, OTOMATİK KATILIM UYGULAMA ESASLARI HAKKINDA SEKTÖR DUYURUSU (2016/30)

Bilindiği üzere; 10/8/2016 tarihli ve 6740 sayılı Kanun ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununa eklenen Ek 2. maddesinde: "Bakan, belirleyeceği esaslar dâhilinde bu Kanun kapsamındaki Devlet katkısının ilgililerin hesaben takip edebilmesini sağlayacak şekilde taahhüt olarak hesaplanmasına ve taahhüt edilen tutarların ödenmesine karar vermeye ve mevcut katılımcıların Devlet katkılarının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir. Bakan, bu Kanun uyarınca kurulacak fonların içeriğini belirleyebilir ve fonlara sayı sınırı getirebilir." hükmünü amirdir.

Bu çerçevede Başbakan Yardımcılığı Makamının belirlediği "Bireysel Emeklilik Sistemi, Otomatik Katılım Uygulama Esasları" hakkında Sektör Duyurusu (2016/30)" www.hazine.gov.tr ve www.bireyselemlilik.gov.tr internet adreslerinde yayımlanmış olup, bir örneği ekte gönderilmektedir.

Bireysel Emeklilik Sistemi, Otomatik Katılım Uygulama Esasları Hakkında Sektör Duyurusu

10/8/2016 tarihli ve 6740 sayılı Kanun ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununa eklenen Ek 2. maddesi; "Bakan, belirleyeceği esaslar dâhilinde bu Kanun kapsamındaki Devlet katkısının ilgililerin hesaben takip edebilmesini sağlayacak şekilde taahhüt olarak hesaplanmasına ve taahhüt edilen tutarların ödenmesine karar vermeye ve mevcut katılımcıların Devlet katkılarının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir. Bakan, bu Kanun uyarınca kurulacak fonların içeriğini belirleyebilir ve fonlara sayı sınırı getirebilir." hükmünü içermektedir.

Bu çerçevede Başbakan Yardımcılığı Makamının belirlediği "Bireysel Emeklilik Sistemi, Otomatik Katılım Uygulama Esasları ekte yer almakta olup söz konusu Uygulama Esasları 01.01.2017 tarihinde yürürlüğe girecektir.

BÖLÜM I

(Değişik bölüm: 20/06/2017 t. 2017/2 s. Sektör duyurusu)

4632 SAYILI KANUNUN EK İKİNCİ VE GEÇİCİ İKİNCİ MADDESİNE GÖRE ÇALIŞANA SUNULACAK FONLAR İLE İLGİLİ UYGULAMA ESASLARI

Emeklilik şirketleri (Şirket), "28/03/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu"nun (Kanun) Ek-2 ve Geçici 2'nci maddesi kapsamında işverenleri aracılığıyla bireysel emeklilik sistemine dâhil edilen çalışanlara (çalışan), tercihe göre "faiz içeren" veya "faiz içermeyen" fonların sunumu ile iki aylık cayma süresi boyunca ödenen katkı paylarının değer kaybetmemesini sağlayacak şekilde bu fonların yönetiminden sorumludur.

1.1. Başlangıç Fonlarına ve Standart Fonlara İlişkin Uygulama Esasları

A. Başlangıç Fonu

Şirket, emeklilik planlarında ilgili mevzuatta belirlenen esaslara uygun şekilde, çalışanların "faiz içeren" ve "faiz içermeyen" yatırım araçlarına yönelik tercihlerini karşılamak üzere en fazla iki adet başlangıç fonu sunmak zorundadır. Ana faaliyet konusu, faiz içeren ürünlerin sunumuna imkân vermeyen şirketler tarafından sadece "faiz içermeyen" başlangıç fonunun sunulması yeterlidir.

Çalışanların birikimleri, ilgili mevzuatta belirtilen iki aylık cayma süresi boyunca tercih ettikleri başlangıç fonunda yatırıma yönlendirilir. Süresi içinde cayma hakkını kullanmayan ve yatırım

tercihinde herhangi bir değişiklik yapmayan çalışanların birikimleri, şirket tarafından, bu süreyi takip eden on ay boyunca ilgili başlangıç fonunda yatırıma yönlendirilmeye devam eder.

(Mülga fıkra: 04/12/2018 t. 2018/1 s. G.)

(Mülga fıkra: 04/12/2018 t. 2018/1 s. G.)

Çalışanların talep etmeleri hâlinde, şirketin, sistemde kaldıkları süre boyunca çalışanlara başlangıç fonunu sunması zorunludur.

B. Standart Fon

şirket, emeklilik planlarında ilgili mevzuatta belirlenen esaslara uygun şekilde, çalışanların “faiz içeren” ve “faiz içermeyen” yatırım araçlarına yönelik tercihlerini karşılamak üzere en fazla iki adet standart fon sunmak zorundadır. Ana faaliyet konusu, faiz içeren ürünlerin sunumuna imkân vermeyen şirketler tarafından, sadece “faiz içermeyen” standart fonun sunulması yeterlidir.

Otomatik katılım sertifikasında, bir yılını dolduran ve herhangi bir fon tercihinde bulunmayan çalışanların birikimleri, başlangıçtaki “faiz içeren” ve “faiz içermeyen” fon tercihlerinde herhangi bir değişiklik olmaması durumunda aynı tercihe göre standart fonda yatırıma yönlendirilir.

(Mülga: 04/12/2018 t. 2018/1 s. G.)

(Mülga fıkra: 04/12/2018 t. 2018/1 s. G.)

(Mülga bent: 04/12/2018 t. 2018/1 s. G.)

1.2. Kanunun Ek-2 ve Geçici 2 nci Maddesine Göre Sisteme Dâhil Edilen ve Başlangıç Fonu veya Standart Fondan Ayrılma Tercihinde Bulunan alışanlara Sunulacak Diğer Fonlara İlişkin Esaslar

şirketlerin bu kapsamda sunacağı değişken fonlar, aşağıda belirtilen risk kategorilerine sahip yatırım seçeneklerinden birini temsil eder. Risk düzeyinin, Kurul'un i-SPK.4632 s.kn.17.3 (03.03.2016 tarih ve 7/223 s.k.) sayılı İlke Kararı olarak kabul edilen Emeklilik Yatırım Fonuna İlişkin Rehber’de (Rehber) belirtilen sınırlar içinde olması sağlanır. Sunulacak toplam değişken fon sayısı her hâlükârda dördü “faiz içeren”, dördü de “faiz içermeyen” olmak üzere toplamda sekiz adedi aşamaz.

Başlangıç Fonu ve Standart Fon Harici Yatırım Seçenekleri	Risk Değeri*
Muhafazakâr/ Temkinli	1-2
Dengeli	3-4
Atak/Dinamik/Büyüme	4-5
Agresif	5-7
*Yatırım stratejileri; Rehberin 6.8.1 no.lu bölümünde hesaplama yöntemine yer verilen risk değeri baz alınarak belirlenir.	

şirketler, başlangıç fonundan veya standart fondan ayrılma tercihinde bulunan çalışanlara risk profili anketi sunar. Anket sonucu bağlayıcı olmamak kaydıyla şirketler, faiz içeren yatırım stratejisini tercih eden alışanlara, Rehberde belirtilen dört farklı risk kategorisindeki “faiz içeren” değişken fonlardan ve “Atak/Dinamik/Büyüme” ve “Agresif” risk kategorilerinde iki adet “faiz içermeyen” değişken fonlardan olmak üzere toplamda altı adet fon seçeneği sunmak zorundadır.

Ana faaliyet konusu, faiz içeren ürünlerin sunumuna imkân vermeyen şirketler tarafından, “faiz içermeyen” değişken fonlardan; başlangıç fonu ve standart fondan farklı risk kategorilerinde olacak şekilde sadece “Atak/Dinamik/Büyüme” ve “Agresif” risk kategorilerinde iki adet fon seçeneğinin sunulması yeterlidir.

1.3. Fon Performansı ve Kesintiler

A. Kesinti Oranı Limiti:

Kanunun Ek-2 ve Geçici 2'nci maddesi kapsamında işverenleri aracılığıyla bireysel emeklilik sistemine dâhil edilen çalışanlara sunulan tüm fonlar için azami yıllık fon işletim gider kesintisi (FİGK) oranı % 0,85 olarak uygulanır.

Her durumda fon toplam gider kesintisi (FTGK) oranı, Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelik'teki (Yönetmelik) "Ek-2 Azami Fon Toplam Gider Kesintisi Oranları" tablosunda belirtilen I. Grup emeklilik yatırım fonlarına uygulanacak azami yıllık kesinti oranını aşamaz.

B. Yatırım Seçenekleri Bazında Performans Eşikleri ve Ek Kesinti

Yatırım Seçenekleri	Risk Değeri*	Performans Eşiği** (Faiz içeren)	Performans Eşiği** Faiz içermeyen)
Standart Fon	-	BIST-KYD 1 Aylık Mevduat (TL) Endeksi + %1,5	BIST-KYD 1 Aylık Kar Payı (TL) Endeksi+ %1,5
Muhafazakâr/Temkinli	1-2	BIST-KYD 1 Aylık Mevduat (TL) Endeksi +%1	BIST-KYD 1 Aylık Kar Payı (TL) Endeksi+ %1
Dengeli	3-4	BIST-KYD 1 Aylık Mevduat (TL) Endeksi + %1,5	BIST-KYD 1 Aylık Kar Payı (TL) Endeksi+ % 1,5
Atak/Dinamik/Büyüme	4-5	BIST-KYD 1 Aylık Mevduat (TL) Endeksi +%2	BIST-KYD 1 Aylık Kar Payı (TL) Endeksi+ %2
Agresif	5-7	BIST-KYD 1 Aylık Mevduat (TL) Endeksi + %3	BIST-KYD 1 Aylık Kar Payı (TL) Endeksi+ %3
*Yatırım stratejileri Rehber'in 6.8.1 no.lu bölümünde hesaplama yöntemi yer verilen risk değeri baz alınarak belirlenir Yönetmelik hükümleri kapsamında yapılacak hesaplamalarda fonların net getirileri dikkate alınır.			
**Müşteşarlık yukarıdaki tabloda belirtilen "% baz puanları" %50 oranında artırmaya veya azaltmaya yetkilidir.			

Her yılsonu itibarıyla, fon birim pay değerinde oluşan net getirinin, yukarıdaki Tabloda yer alan performans eşiğini aşması hâlinde aşan kısmın azami %20'si ek FİGK olarak fon portföyünden tahsil edilebilir. Alınan ek FİGK oranı her durumda ortalama fon net varlık değerinin %0,85'ini aşamaz. Tahsil edilecek ek FİGK, fon iç tüzüğünde/izahnamesinde belirtilen FİGK ve FTGK'ya ilişkin kontrollerde dikkate alınmaz.

Her yılın başından itibaren fon birim pay değerinde oluşan net getirinin performans eşiğini aşıp aşmadığı şirket tarafından günlük olarak kontrol edilir. Bu kontrolde birikimli olarak ek FİGK alınabileceğinin tespit edilmesi hâlinde, söz konusu tutar gün başı fon net varlık değeri baz alınarak hesaplanır ve fon birim pay fiyatına yansıtılacak şekilde günlük olarak yıl sonuna kadar fon kayıtlarına alınır. Aksi durumda önceki günlerde kayıt altına alınan tutarlar aynı gün fona iade edilir. İlgili takvim yılının sonunda varsa ek FİGK ilgili dönemi takip eden beş iş günü içinde fondan tahsil edilir.

Başlangıç fonları performansa dayalı ek FİGK uygulamasına konu değildir.

BÖLÜM II

4632 Sayılı Kanunun Ek-2 nci Maddesine Göre Çalışanlar İçin Devlet Katkısının Kaydı Olarak Hesaplanması ve Ödenmesi

Kanunun Ek-2'nci maddesi kapsamındaki devlet katkıları çalışanların hesaben takip edebilmesini sağlayacak şekilde taahhüt olarak hesaplanır ve taahhüt edilen bu tutarlar çalışanın devlet katkısı hesabında kayıt altına alınır.

Taahhüt olarak hesap edilen devlet katkısı tutarları, devlet katkısı ödemesinin hesaplandığı ayı takip eden takvim yılı başlarında, ilgili takvim yılı ile taahhüt edilen devlet katkısı ödemesinin hesap edildiği ay arasındaki aylık TÜFE değişimleri dikkate alınarak değerlendirilir.

Taahhüt edilen devlet katkısı tutarlarının, çalışanın devlet katkısı ile ilişkili hesabına nakden ödenecek kısmı, Kanunun ek birinci maddesi kapsamında, sözleşmenin sistemde kaldığı süreye bağlı olarak belirlenen hak ediş oranlarına göre, şirketlerce emeklilik gözetim merkezine iletilen bilgiler esas alınarak, emeklilik gözetim merkezi tarafından hesaplanır. Taahhüt olarak hesap edilen devlet katkısı tutarlarından nakden ödenen kısmı, devlet katkısı hesabından düşülmeksizin, ayrıca bahse konu hesapta değerlendirilmeye devam eder.

Kanunun Ek 1'inci maddesinde belirtilen hak ediş koşuluna uygun olarak, emeklilik sözleşmesinin sistemde geçirdiği sürenin üç ile altı yıl arasında olması halinde, çalışanlar adına yapılan hesaplama istinaden çalışanlara ödeneceği taahhüt edilen devlet katkısı tutarlarının yüzde on beşi, çalışanın devlet katkısı ile ilişkili hesabına nakden ödenir. Emeklilik sözleşmesinin sistemde geçirdiği sürenin altı yıldan on yıla kadar olması durumunda nakden ödenen devlet katkısı tutarı, taahhüt edilen devlet katkısı tutarlarının yüzde otuz beşine, on yıl ve daha fazla olması durumunda ise yüzde altmışına tamamlanmak üzere çalışanın devlet katkısı ile ilişkili hesabına nakden ödenir. Hesaplamalar, her bir emeklilik sözleşmesi için ayrı ayrı yapılır. Her halükarda devlet katkısı tutarlarına ilişkin azami limit kişi bazında Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin beşinci maddesi kapsamında takip edilir.

Emeklilik sözleşmesinin emeklilik hakkının kullanılarak ya da vefat veya maluliyet nedeniyle sonlandırılması halinde ise çalışanlara ödeneceği taahhüt edilen devlet katkısı tutarlarının tümü çalışanın devlet katkısı ile ilişkili hesabına nakden ödenir. Çalışanın devlet katkısı ile ilişkili hesabına nakden ödenen kısmı, Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmeliğin on birinci maddesi kapsamında sunulan fonlarda yatırıma yönlendirilir.

Çalışan sözleşmelerinin bir başka şirkete aktarılması durumunda ilgili sözleşme kapsamında taahhüt edilen Devlet katkısı tutarları hakkındaki bilgi Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğin şirketler arası aktarım hakkındaki hükümleri dikkate alınarak aktarım yapan emeklilik şirketi tarafından yeni şirketine iletilir.

BÖLÜM III

(Değişik bölüm: 20/06/2017 t. 2017/2 s. Sektör duyurusu)

III. DİĞER ESASLAR

Bu bölüm 4632 sayılı Kanun kapsamında sunulan fonlara ilişkin hazırlanmıştır:

(Mülga: 04/12/2018 t. 2018/1 s. G.)

- 1. Bölüm'de belirtilen standart fon ve değişken fon seçenekleri, çalışanlara 01/01/2018 tarihinden itibaren sunulur.
- Yönetmelikte yer alan işveren grup emeklilik sözleşmelerinde, Emeklilik Planı Hakkında Genelgede yer alan standart fonun sunulması zorunlu değildir.
- Kanunun Ek-2 ve Geçici 2'nci maddesi kapsamında çalışanlar tarafından tercih edilen emeklilik yatırım fonlarına göre katkı fonlarının da "faiz içeren" veya "faiz içermeyen" şeklinde sunulması zorunludur. Ana faaliyet konusu, faiz içeren ürünlerin sunumuna imkân vermeyen şirketler tarafından,

sadece “faiz içermeyen” katkı fonlarının sunulması yeterlidir.

(Mülga: 04/12/2018 t. 2018/1 s. G.)

- Şirketler tarafından emeklilik planlarında; Kanunun Ek-2 ve Geçici 2’nci maddesi kapsamı dışında sunulan fonlar, Ek-2 ve Geçici 2’nci maddesi kapsamında sunulamaz.

•(Mülga: 04/12/2018 t. 2018/1 s. G.)

Sektör Duyurusu’nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2016/30	15.12.2016	15.12.2016
Sektör Duyurusu’nda Değişiklik Yapan Sektör Duyuruları’nın		
Numarası	Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2017/2	20.06.2017	20.06.2017
2018/1	04.12.2018	04.12.2018

Resmi Gazete Dışındaki Kaynak

Hazine Müsteşarlığından (Sigortacılık Genel Müdürlüğü):

**OTOMATİK KATILIM SİSTEMİ KAPSAMINDA
YETKİLENDİRİLECEK OLAN EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNE İLİŞKİN
SEKTÖR DUYURUSU (2016/31)**

Bilindiği üzere, bireysel emeklilik sistemine otomatik katılımı sağlayan; 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununda değişiklik yapan 10/08/2016 tarih ve 6740 sayılı Kanun, 25/08/2016 tarih ve 29812 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olup, söz konusu Kanun "İşveren, çalışanını ancak otomatik katılım için emeklilik planı düzenleme konusunda Müsteşarlıkça uygun görülen şirketlerden birinin sunacağı emeklilik planına dâhil edebilir." hükmünü içermektedir. Bu kapsamda, 4632 sayılı Kanun kapsamında emeklilik branşında ruhsat almış tüm emeklilik şirketlerinin otomatik katılım sistemi dahilinde emeklilik planı sunması ve emeklilik sözleşmesi akdetmesi mümkün bulunmaktadır. 15/12/2016 tarihi itibarıyla emeklilik branşında ruhsat almış emeklilik şirketleri Ek-1' de yer almaktadır.

Bu kapsamda, 4632 sayılı Kanun kapsamında emeklilik branşında ruhsat almış tüm emeklilik şirketlerinin otomatik katılım sistemi dahilinde emeklilik planı sunması ve emeklilik sözleşmesi akdetmesi mümkün bulunmaktadır. 15/12/2016 tarihi itibarıyla emeklilik branşında ruhsat almış emeklilik şirketleri Ek-1' de yer almaktadır.

Ek: 1-Emeklilik branşında ruhsat almış olan şirketlerin listesi

Sektör Duyurusu'nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2016/31	15.12.2016	15.12.2016

Ek-1**Emeklilik branşında ruhsat almış olan şirketlerin listesi**

No	Şirket
1	Aegon Emeklilik ve Hayat A.Ş.
2	Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş.
3	Allianz Yaşam ve Emeklilik A.Ş.
4	Anadolu Hayat ve Emeklilik A.Ş.
5	Asya Emeklilik ve Hayat A.Ş.
6	Avivasa Emeklilik ve Hayat A.Ş.
7	Axa Hayat ve Emeklilik A.Ş.
8	Bnp Paribas Cardif Emeklilik A.Ş.
9	Cigna Finans Emeklilik ve Hayat A.Ş.
10	Fiba Emeklilik ve Hayat A.Ş.
11	Garanti Emeklilik ve Hayat A.Ş.
12	Groupama Emeklilik A.Ş.
13	Halk Hayat ve Emeklilik A.Ş.
14	Katılım Emeklilik ve Hayat A.Ş.
15	Metlife Emeklilik ve Hayat A.Ş.
16	NN Hayat ve Emeklilik A.Ş.
17	Vakıf Emeklilik A.Ş.
18	Ziraat Hayat ve Emeklilik A.Ş.

BİLANÇO VE GELİR TABLOSUNUN SGS PORTALINA YÜKLENMESİ HAKKINDA SEKTÖR DUYURUSU (2019/1)

Bilindiği üzere, Sigorta ve Reasüran ile emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmeliğin 14'üncü maddesinin birinci fıkrası "*Şirket Mart, Haziran ve Eylül ayları sonu itibarıyla düzenleyeceği konsolide olmayan ara dönem finansal raporlarını bir ay, konsolide olanları ise iki ay içinde, Aralık ayı sonu itibarıyla düzenleyeceği konsolide olmayan yıl sonu finansal raporlarını iki ay, konsolide olanları ise üç ay içinde Müsteşarlığa ve Birliğe elektronik ortamda gönderir. Söz konusu finansal raporların denetimden geçmesi durumunda bu sürelere iki hafta ilave edilir. Müsteşarlık arızı hallerde şirketlere ek süre vermeye yetkilidir.*" hükümlerini amirdir.

Bahse konu yönetmelik maddesi uyarınca, 2018 yılsonu raporlama dönemi dahil olmak üzere, ara dönem bilanço ve gelir tablolarının denetimden geçmemiş hallerinin ilgili raporlama döneminin bitimini müteakiben bir ay, yılsonu bilanço ve gelir tablolarının denetimden geçmemiş hallerinin ise yılsonunu müteakiben iki ay içinde SGS Portalına yüklenmesi, denetimler tamamlandıktan sonra söz konusu tabloların revize edilerek tekrar SGS Portalına yüklenmesi gerekmektedir.

Sektör Duyurusu'nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2019/1	02.01.2019	02.01.2019

ÇALIŞANLARIN İŞVERENLERİ ARACILIĞIYLA OTOMATİK OLARAK EMEKLİLİK PLANINA DÂHİL EDİLMESİNE İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2019/2)

“Çalışanların İşverenleri Aracılığıyla Otomatik Olarak Emeklilik Planına Dâhil Edilmesine İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” (Yönetmelik) 01.01.2017 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 27.12.2018 tarihinde yürürlüğe giren “Çalışanların İşverenleri Aracılığıyla Otomatik Olarak Emeklilik Planına Dâhil Edilmesine İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile bazı değişiklikler yapılan Yönetmelik kapsamında olan işveren, çalışan ve emeklilik şirketlerinin, tesis edecekleri iş ve işlemlerde aşağıda yer alan hususları dikkate almaları gerekmektedir.

1- ÇALIŞAN SAYISININ TESPİTİ

a. Yönetmeliğin 6 ncı maddesi kapsamında özel sektörde faaliyet gösteren bir işverene bağlı çalışan sayısının belirlenmesinde, **maddenin ikinci fıkrasında belirtilen tarihlerden önce** ilgili mevzuat gereği **Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) gönderilmesi gereken en son (A KODLU) “Aylık Prim ve Hizmet Belgesinde (4/a sigortalılar için)”** yer alan “Toplam Sigortalı Bilgileri” sütunundaki **“Sigortalı sayısı”** satırında bildirilen sayı esas alınacaktır. İşverenin kendisine bağlı çalışanlar için farklı “Belge türü” nde aynı ay için birden fazla Aylık Prim ve Hizmet Belgesi verilmesi durumunda çalışan sayısının belirlenmesinde, **her bir belgedeki “Sigortalı Sayısı” satırında bildirilen sayıların toplamı** esas alınacaktır.

b. Yönetmeliğin 6/A maddesinin birinci fıkrası kapsamında **“faaliyete yeni başlayan işverenler”** için çalışan sayısının belirlenmesinde ise Sosyal Güvenlik Kurumu’na iletilen **“İşyeri Bildirgesinde (4/1-a kapsamındaki sigortalılar için)”** yer alan “İşveren / İşyeri Bilgileri” sütunundaki **“Çalıştırılacak sigortalı sayısı”** satırında bildirilen sayı esas alınacaktır.

c. Toplam çalışan sayısının tespitinde, çalışanın “4/a veya 4/c kapsamında olmayanlardan” olması, 45 yaş üstünde olması vb. hususlar dikkate alınmayacak, **o işverene bağlı tüm çalışanların sayısı esas alınacaktır.**

ç. **Yönetmeliğin geçici 1 inci maddesi uyarınca, değişiklik Yönetmeliğinin yayımı tarihi olan 27.12.2018 tarihinden önce çalışanlarını sisteme dâhil etmesi gerektiği halde etmemiş olan işverenlerin, çalışanlarını 27.02.2019 tarihine kadar sisteme dâhil etmesi gerekmektedir. Bu şartı yerine getiren işverenler, çalışanlarını süresi içinde emeklilik planına dâhil etme yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılacaktır.**

2- 45 YAŞIN TESPİTİ

Yönetmeliğin 8/A maddesinin birinci fıkrası uyarınca, çalışanın 45 yaşını doldurup doldurmadığının tespitinde;

a. çalışanın sisteme **dâhil edilmesi gereken tarih 27.12.2018 tarihinden önce** ise 01.01.2017 tarihi itibarıyla 45 yaşını doldurup doldurmadığı,

b. çalışanın sisteme **dâhil edilmesi gereken tarih 27.12.2018 tarihinden sonra** ise sisteme dâhil edileceği yılın ilk günü itibarıyla 45 yaşını doldurup doldurmadığı,

c. **506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamında kurulmuş olan sandıklardan çalışanlarını 27.12.2018 tarihinden önce sisteme dâhil etmiş olanlar için** çalışanın 01.01.2017 tarihi itibarıyla 45 yaşını doldurup doldurmadığı,

ç. **506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamında kurulmuş olan sandıklardan çalışanlarını 27.12.2018 tarihinden sonra sisteme dâhil edecek olanlar için** çalışanın sisteme dâhil edileceği yılın ilk günü itibarıyla 45 yaşını doldurup doldurmadığı, esas alınır.

Yukarıda yer alan yaş hesaplamasına göre hâlihazırda sisteme dâhil olması gerekmekte iken sisteme dâhil edilmemiş çalışanların, 27.02.2019 tarihine kadar işverenleri tarafından sisteme dâhil edilmesi gerekmektedir. Bu şartı yerine getiren işverenler, çalışanlarını süresi içinde emeklilik planına dâhil etme yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılacaktır.

Hâlihazırda eski işyerindeki sertifikası yürürlükte olan çalışanın yeni bir işyerinde çalışmaya başlaması halinde, ilgili çalışan yeni işyerindeki plana dâhil edilirken 45 yaş şartı aranmaz. Bu çalışanın eski işyerinde yürürlükte sertifikası olup olmadığına ilişkin bilgi, ilgili emeklilik şirketinden temin edilir.

3- “4/A VEYA 4/C KAPSAMINDA OLMAYANLARIN” TESPİTİ

Yönetmeliğin 8/A maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, **SGK kayıtlarında 4/a’lı veya 4/c’li olarak gözüксе dahi** doğrudan 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) veya (c) bentlerinde yer almayan çalışanlar, sisteme dâhil edilmez.

Sisteme dâhil edilmeyecek çalışanlara ilişkin bazı örnekler EK-1’de yer almaktadır.

4- SİSTEME DÂHİL EDİLMEMESİ GEREKTİĞİ HALDE DÂHİL EDİLMİŞ ÇALIŞANLARA İLİŞKİN TESİS EDİLECEK İŞLEM

Bu Sektör Duyurusunun 2 nci ve 3 üncü başlıkları uyarınca, işverenleri tarafından otomatik olarak sisteme dâhil edilmemesi gerekirken sisteme dâhil edilmiş olan çalışanların sertifikaları sonlandırılır.

Bu hususta, çalışanın sertifikasının bulunduğu emeklilik şirketine bildirim yapma ve çalışanın sisteme dâhil edilmemesi gerektiğini ispat yükümlülüğü işverene aittir.

5- GEÇİCİ MADDENİN UYGULANMASI

Yönetmeliğin geçici 1 inci maddesiyle, **27.12.2018 tarihinden önce sisteme dâhil edilmesi gerekmekte iken hâlihazırda dâhil edilmemiş çalışanların işverenleri tarafından 27.02.2019 tarihine kadar sisteme dâhil edilmesine imkân sağlanmıştır.** Bu kapsamda, yükümlülüğünü yerine getirmemiş işverenlerin sisteme dâhil etmeleri gereken çalışanlarının ücretlerinden **27.02.2019 tarihine kadar kesinti yapmaları ve ilgili tutarı emeklilik şirketine aktarmaları gerekmektedir.**

Bu kapsamdaki çalışanların ücretinden geçmiş aylara dönük herhangi bir kesinti yapılamaz, sadece çalışanın sisteme dâhil edildiği aya ilişkin ücretinden ve sadece bir aylık katkı payı kesintisi yapılır.

6- YÖNETMELİKTE YER ALAN TARİHLERDEN SONRA SİSTEME DÂHİL OLMA

a. Çalışanları hâlihazırda sisteme dâhil olmuş bir işyerinde yeni çalışmaya başlayanlar, işverenleri tarafından **ilk ücretlerinden** katkı payı kesintisi yapılarak ilgili tutarın emeklilik şirketine aktarılmasıyla sisteme dâhil edilir.

b. Çalışanlarını hâlihazırda sisteme dâhil etmiş olan bir işverenin faaliyete yeni başlayan işyerlerindeki çalışanlar da **ilk ücretlerinden** katkı payı kesintisi yapılarak ilgili tutarın emeklilik şirketine aktarılmasıyla sisteme dâhil edilir.

c. **01.01.2019 tarihinden sonra** faaliyete yeni başlayan bir işverene bağlı toplam çalıştırılacak sigortalı sayısı, “İşyeri Bildirgesi”nde 5 ve üzerinde ise **en geç bir sonraki takvim yılının ilk ücret ödemesinde** çalışanların ücretinden katkı payı kesintisi yapılarak ilgili tutarın emeklilik şirketine aktarılmasıyla çalışanlar sisteme dâhil edilir.

ç. **01.01.2019 tarihinden sonra** “Aylık Prim ve Hizmet Belgesi”nde işverene bağlı toplam sigortalı sayısı ilk kez 5 ve üzerine çıkmış ise **en geç bu belgenin verildiği ayı takip eden takvim yılının ilk ücret ödemesinde** çalışanların ücretinden katkı payı kesintisi yapılarak ilgili tutarın emeklilik şirketine aktarılmasıyla çalışanlar sisteme dâhil edilir.

7- SİSTEME OTOMATİK OLARAK YENİDEN DÂHİL EDİLME

Yönetmeliğin 8/C maddesi uyarınca sistemden cayma veya ayrılma hakkını kullanarak çıkan çalışanlar, cayma veya ayrılma tarihinden itibaren 3 yıl içinde yalnızca bir defalığına sisteme tekrar dâhil edilecektir. **Bu hususa ilişkin olarak işverenler tarafından bu aşamada yapılması gereken herhangi bir iş veya işlem bulunmamaktadır. Bakanlığımız tarafından, gerekli görülmesi halinde, konu hakkında ayrıca düzenleme yapılabilecektir.**

8- İDARİ PARA CEZASI

Yönetmelik kapsamında çalışanlarını sisteme dâhil etmesi gereken işverenlerin, bu yükümlülüğünü yerine getirmemesi halinde, **T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından**, işverene bağlı **her bir çalışan için, ilgili çalışanın sisteme dâhil edilmediği ay sayısı kadar idari para cezası uygulanmaktadır.**

27.12.2018 tarihinden önce, çalışanlarını otomatik olarak emeklilik planına dâhil etmesi gerektiği halde bu yükümlülüğünü yerine getirmemiş olan işverenler hakkında, **27.02.2019 tarihine kadar çalışanlarını sisteme dâhil etmeleri halinde, çalışanlarını sisteme geç dâhil etmiş olmaktan dolayı idari para cezası uygulanmaz.** Ancak, işverenin yükümlülüğünü zamanında yerine getirmemesinden dolayı özel emeklilik mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat kapsamında herhangi bir ihlal olması durumunda, işverenin sorumluluğu ortadan kalkmaz.

Bu Sektör Duyurusundaki bazı hususları detaylandırmaya yönelik hazırlanan örnek olaylar EK-2’de yer almaktadır.

Sektör Duyurusu’nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2019/2	16.01.2019	16.01.2019

SİSTEME DAHİL EDİLMEMEYECİK 4-A'LILARA İLİŞKİN ÖRNEKLER:
İşçi sendikaları ve konfederasyonları ile sendika şubelerinin başkanlıkları ve yönetim kurullarına seçilenler,
Bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılan; film, tiyatro, sahne, gösteri, ses ve saz sanatçıları ile müzik, resim, heykel, dekoratif ve benzeri diğer uğraşları içine alan bütün güzel sanat kollarında çalışanlar ile düşünürler ve yazarlar,
Ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi <u>olmayan</u> ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri,
2/7/1941 tarihli ve 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanuna göre çalıştırılanlar,
24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanununda belirtilen umumî kadınlar,
Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen kurslarda usta öğretici olarak çalıştırılanlar,
Kamu idarelerinde ders ücreti karşılığı görev verilenler,
657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (C) bendi kapsamında çalıştırılanlar,
Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen Toplum Yararına Çalışma Programlarından yararlananlar,
Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan kursiyerler,
Hizmet akdi ile <u>çalışmamakla birlikte</u> , ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutuklular,
Tarım veya orman işlerinde hizmet akdiyle <u>süresiz</u> olarak çalışanlar,
18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanunu 74 üncü maddesinin ikinci fıkrası gereğince güvenlik korucusu olarak görevlendirilenler,
24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunun 21 inci maddesi kapsamında iş kaybı tazminatı alanlar,
Haklarında, SGK tarafından ilan edilen Aylık Prim ve Hizmet Belgesi türlerinden 2, 7, 19, 21, 22, 23, 24, 28, 31, 32, 34, 37, 39, 41, 42, 43, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 90, 91 veya 92 no.lu belgenin tanzim edildiği çalışanlar.

SİSTEME DAHİL EDİLMEMEYECİK 4-C'LİLERE İLİŞKİN ÖRNEKLER:
Kuruluş ve personel kanunları veya diğer kanunlar gereğince seçimle veya atama yoluyla kamu idarelerinde göreve gelenlerden; bu görevleri sebebiyle kendilerine ilgili kanunlarında Devlet memurları gibi emeklilik hakkı tanınmış olanlardan hizmet akdi ile çalışmayanlar
Başbakan, Cumhurbaşkanı yardımcıları, bakanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, belediye başkanları, il encümeninin seçimle gelen üyeleri,
5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında iken, bu kapsamdaki kişilerin kurduğu sendikalar ve konfederasyonları ile sendika şubelerinin başkanlıkları ve yönetim kurullarına seçilenlerden aylıksız izne ayrılanlar,
Harp okulları ile fakülte ve yüksek okullarda, Milli Savunma Bakanlığı hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken askerî öğrenci olanlar ile astsubay meslek yüksek okulları ve astsubay naspedilmek üzere temel askerlik eğitimine tâbi tutulan adaylar,
Polis Akademisi ile fakülte ve yüksek okullarda, Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken EGM hesabına okumaya devam eden öğrenciler ile polis naspedilmek üzere Polis Meslek Eğitim Merkezlerinde polislik eğitime tabi tutulan adaylar,
Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi ile fakülte ve yüksek okullarda Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı nam ve hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı nam ve hesabına okumaya devam edenler ile subay ve astsubay naspedilmek üzere temel askerlik eğitime tabi tutulan adaylar.

A. ÇALIŞAN SAYISINA GÖRE YAPILAN TESPİT

Örnek 1- 1 Ocak 2019 tarihi için tespit yapılırken, Kasım 2018 çalışan sayısını gösteren ve işverenin SGK'ya 23 Aralık 2018 tarihine kadar iletmesi gereken "Aralık ayı Aylık Prim ve Hizmet Belgesi" nde yer alan "sigortalı sayısı"na bakılır.

Örnek 2- Özel sektörde faaliyet gösteren bir işverenin 1 no.lu belge türünde düzenlediği 2017 yılı Aralık ayı Aylık Prim ve Hizmet Belgesi'nde "sigortalı sayısı" 40, 4 no.lu belge türünde düzenlediği 2017 yılı Aralık ayı Aylık Prim ve Hizmet Belgesi'nde "sigortalı sayısı" 10'dur. 1 Ocak 2018 tarihi için tespit yapılırken, o işverene bağlı toplam çalışan sayısı için her bir belgedeki sigortalı sayısının toplamı olan 50 esas alınır.

Örnek 3- 1 Ocak 2018 tarihinde yapılacak kontrolde, bir işverenin SGK'ya ilettiği 2017 yılı Aralık ayı Aylık Prim ve Hizmet Belgesi'nde "sigortalı sayısı" 75'dir. Bu sigortalıların 20'si 45 yaşın üzerinde, 3'ü 18 yaşın altında, 5'i mevsimlik işçi, 3'ü kısmi süreli (part-time) çalışandır. Bu durumda, herhangi bir ayrıma gidilmeksizin, anılan belgedeki sigortalı sayısı 75 olduğundan, işverenin çalışanlarını sisteme dâhil etme¹ yükümlülüğü için 01.01.2018 tarihinden sonra yapılan ilk ücret ödemesi esas alınır.

Örnek 4- 2017 yılı Haziran ayı Aylık Prim ve Hizmet Belgesi'nde yer alan sigortalı sayısı 100-249 arasında olan bir işverenin, Yönetmeliğin 6 ncı maddesine göre (6/1-c) 1 Temmuz 2017 tarihinden sonraki ilk ücret ödemesinde çalışanlarını sisteme dâhil etmesi gerekmekte iken **bu yükümlülüğünü yerine getirmediyse en geç 27 Şubat 2019 tarihine kadar çalışanlarını sisteme dâhil etmesi gerekmektedir.**

Örnek 5- 2017 yılında faaliyete yeni başlayan bir işverenin, Mayıs ayında SGK'ya ilettiği "İşyeri Bildirgesi"nde yer alan "çalıştırılacak sigortalı sayısı"nın 255 olması durumunda, Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin beşinci fıkrası gereği, bu işveren, **en geç** müteakip takvim yılı başı olan 01 Ocak 2018 tarihine kadar **tercih ettiği bir tarihte** çalışanlarını sisteme dâhil etmelidir. **Bu yükümlülüğünü yerine getirmeyen işverenlerin en geç 27 Şubat 2019 tarihine kadar çalışanlarını sisteme dâhil etmesi gerekmektedir.**

Örnek 6- 2017 ve 2018 yıllarında faaliyette olan bir işverene bağlı çalışan sayısı, **yıl içerisinde artış ve azalış göstermesi sebebiyle**, bu işverene bağlı çalışanlar, Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde yer alan takvim kapsamında 2017 ve 2018 yıllarında sisteme dâhil olamamıştır. Bu işverenin SGK'ya ilettiği 2018 yılı Aralık ayı Aylık Prim ve Hizmet Belgesi'nde yer alan sigortalı sayısı da 5'in altında olduğundan, 1 Ocak 2019 tarihinde de işveren çalışanlarını sisteme dâhil edemeyecektir. Bu işveren, **en geç** 1 Ocak 2019 tarihinden sonra "Aylık Prim ve Hizmet Belgesi"nde kendisine bağlı toplamsigortalı sayısını 5'in üzerinde bildirdiği ayı **müteakip takvim yılının 1 Ocak gününe kadar tercih ettiği bir tarihte** çalışanlarını sisteme dâhil etmelidir.

B. 45 YAŞIN HESAPLANMASI

Örnek 7- Kamu veya özel sektörde 1 Ocak 2017 tarihi ve öncesinde çalışmakta olan çalışanlarını, Yönetmelikteki takvim uyarınca **27 Aralık 2018 tarihine kadar sisteme dâhil etmesi gereken** bir işverenin çalışanlarının **1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla** 45 yaşını doldurup doldurmadığına bakılır. Anılan tarih itibarıyla 45 yaşını doldurmamış çalışanlardan sisteme dâhil edilmemiş olanlar varsa işverenlerin, **bu çalışanları en geç 27 Şubat 2019 tarihine kadar sisteme dâhil etmeleri gerekmektedir.**

Örnek 8- Kamu veya özel sektörde çalışanlarını hâlihazırda sisteme dâhil etmiş olan bir işveren bünyesinde 23 Kasım 2018 tarihinde işe başlamış olan bir çalışan için bu çalışanın ilk ücret ödemesi 15 Aralık 2018 olduğunda, o çalışanın 1 Ocak 2017 tarihinde 45 yaşını doldurup doldurmadığına bakılır. **27 Aralık 2018 tarihinden önce çalışanlarını sisteme dâhil etmiş olan işverenlerin, 1 Ocak 2017 tarihinde 45 yaşın altında olan çalışanlarını en geç 27 Şubat 2019 tarihine kadar sisteme dâhil etmeleri gerekmektedir.**

Örnek 9- Kamu veya özel sektörde çalışanlarını hâlihazırda sisteme dâhil etmiş olan bir işveren bünyesinde 12 Haziran 2020 yılında işe başlamış çalışanın **ilk ücret ödemesi 12 Temmuz 2020 tarihinde** olduğunda, o çalışanın **1 Ocak 2020 tarihinde** 45 yaşını doldurup doldurmadığına bakılır.

Örnek 10- Kamu veya özel sektörde çalışanlarını hâlihazırda sisteme dâhil etmiş olan bir işveren bünyesinde 25 Aralık 2018 tarihinde işe başlamış olan çalışanın **ilk ücret ödemesi 15 Ocak 2019** olduğunda, o çalışanın **1 Ocak 2019 tarihinde** 45 yaşını doldurup doldurmadığına bakılır.

Resmi Gazete Dışındaki Kaynak

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumundan

**FİİL EHLİYETİNE SAHİP OLMAYAN KİŞİLERİN BİREYSEL
EMEKLİLİK SİSTEMİNE KATILABİLMELERİ HAKKINDA SEKTÖR
DUYURUSU (2021/6)**

Bilindiği üzere, 25 Mayıs 2021 tarih ve 31491 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7319 sayılı “*Sigortacılık ile Diğer Bazı Alanlara İlişkin Kanunlarda ve Bir Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*” ile 4632 sayılı “*Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununda*” yapılan değişik neticesinde, fiil ehliyetine sahip olmayan kişilerin de bireysel emeklilik sistemine katılabilmelerine imkân tanınmıştır.

Bu kapsamda, fiil ehliyetine sahip olmayan kişilerin bireysel emeklilik sistemine dahil edilmesi, sisteme ilişkin hakların kullanılması, sorumlulukların yerine getirilmesi ve söz konusu kişilerin temsil edilmesine ilişkin iş ve işlemler, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilecektir.

Sektör Duyurusu’nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2021/6	23.06.2021	23.06.2021

TEYSİR MODELİNE VE KATILIM ESASLI DİĞER FAALİYETLERE İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2022/4)

1- Teysir Modelinin Uygulanmasına İlişkin Hususlar

(Mülga bölüm: Katılım Esaslı Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Sektör Duyurusu (12/10/2022 - Resmi Gazete Dışı Kaynak))

2- Tekafül Modelinin Uygulanmasına İlişkin Hususlar

(Mülga bölüm: Katılım Esaslı Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Sektör Duyurusu (12/10/2022 - Resmi Gazete Dışı Kaynak))

3- Katılım Mevzuatının Diğer Mevzuat İle İlişkisi

(Mülga bölüm: Katılım Esaslı Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Sektör Duyurusu (12/10/2022 - Resmi Gazete Dışı Kaynak))

4- Katılım Sertifikası Sürecine İlişkin Hususlar

(Mülga bölüm: Katılım Esaslı Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Sektör Duyurusu (12/10/2022 - Resmi Gazete Dışı Kaynak))

5- Kuruluşların Havuz Faaliyetine İlişkin Hususlar

(Mülga bölüm: Katılım Esaslı Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Sektör Duyurusu (12/10/2022 - Resmi Gazete Dışı Kaynak))

6- Danışma Komitesi Faaliyetlerine İlişkin Hususlar

(Değişik bölüm: Katılım Esaslı Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Sektör Duyurusu (12/10/2022 - Resmi Gazete Dışı Kaynak))

Katılım Esasları Çerçevesinde Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin birinci fıkrası uyarınca danışma komitesince ilgili yıl içerisinde gerçekleştirilecek aylık toplantıların tamamına katılım uyum sorumlusunun (meşru bir mazereti olmaksızın) katılımı zorunludur.

7- Katılım Uyum Sorumlusu ve Katılım İç Denetim Personeline İlişkin Hususlar

(Mülga bölüm: Katılım Esaslı Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Sektör Duyurusu (12/10/2022 - Resmi Gazete Dışı Kaynak))

8- Kuruma Raporlamaya İlişkin Hususlar

Şirket veya kuruluş, aşağıda yer alan rapor, bilgi ve verileri ayrıca ilgili yılsonunu takip eden yılın Mayıs ayı sonuna kadar Kuruma bildirmekle yükümlüdür. Katılım uyum birimi veya sorumlusu tarafından Kuruma yapılması gereken resmi yazışmalarda katılım uyum birimi veya sorumlusunun bağlı olduğu genel müdürün imzası da ayrıca yer alır.

- a) Katılım iç denetim raporunun bir örneği
- b) Birim bazında sertifikalı veya katılım finans mezunu personel listesi
- c) Sertifikalı personelin yenileme eğitimlerine katılım durumu
- d) Şirketlerin katılım mevzuatı çerçevesinde eğitim verdikleri aracılardan ve eğitim tarihlerinin yer aldığı liste

9- Gecikme Faizi ve Cezasına İlişkin Hususlar

(Mülga bölüm: Katılım Esaslı Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Sektör

Duyurusu (12/10/2022 - Resmi Gazete Dışı Kaynak))

Sektör Duyurusu'nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2022/4	21.04.2022	21.04.2022
Sektör Duyurusu'nda Değişiklik Yapan Sektör Duyuruları'nın		
Numarası	Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2022/12	12.10.2022	12.10.2022

KONSOLİDE FİNANSAL TABLO DÜZENLENMESİNE İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2022/14)

Bilindiği üzere, Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında; "*Sigorta sözleşmelerine, bağlı ortaklık, birlikte kontrol edilen ortaklık ve iştiraklerin muhasebeleştirilmesi ve konsolide finansal tablolar, kamuya açıklanacak finansal tablolar ile bunlara ilişkin açıklama ve dipnotların düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlıkça çıkarılacak tebliğler ile belirlenir.*" hükmü yer almaktadır. Söz konusu hüküm doğrultusunda 31/12/2008 tarih ve 27097 (4. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Konsolide Finansal Tablolarının Düzenlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ) yayımlanmıştır.

Söz konusu Tebliğin 3 üncü maddesinde kontrol; bir tüzel kişinin, sermayesinin, asgari yüzde elli birine sahip olma şartı aranmaksızın, çoğunluğuna doğrudan veya dolaylı olarak sahip olunması veya bu çoğunluğa sahip olunmamakla birlikte imtiyazlı hisselerin elde bulundurulması veya diğer hissedarlarla yapılan anlaşmalara istinaden oy hakkının çoğunluğu üzerinde tasarrufta bulunulması suretiyle veya herhangi bir suretle yönetim kurulu üyelerinin karara esas çoğunluğunu atayabilme ya da görevden alma gücünün elde bulundurulması olarak tanımlanmıştır. Tebliğin 5 inci maddesinde ise konsolide finansal tablo düzenleme zorunluluğuna ilişkin hükümler belirlenmiş, ana ortaklık şirketlerin satış amaçlı olmayan gruba dahil tüm bağlı ortaklık, iştirak ve birlikte kontrol edilen ortaklıkların finansal tablolarını konsolide etmekle yükümlü oldukları ifade edilmiştir.

Kurumumuza iletilen taleplerden şirketlerin varlıkları arasında yer alan yatırım fonlarının Tebliğin 5 inci maddesi doğrultusunda konsolidasyona tabi tutulup tutulmayacağı hususunda tereddütlerin hasıl olduğu anlaşılmaktadır.

Bilindiği üzere, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun "Yatırım fonları" başlıklı 52 nci maddesinin birinci fıkrasında; "*Bu Kanun hükümleri uyarınca tasarruf sahiplerinden fon katılma payı karşılığında toplanan para ya da diğer varlıklarla, tasarruf sahipleri hesabına, inançlı mülkiyet esaslarına göre Kurulca belirlenen varlık ve haklardan oluşan portföy veya portföyleri işletmek amacıyla portföy yönetim şirketleri tarafından fon iç tüzüğü ile kurulan ve tüzel kişiliği bulunmayan mal varlığına yatırım fonu adı verilir.*" hükmü yer almaktadır.

Tebliğ uyarınca konsolidasyona tabi tutulacak bağlı ortaklık, iştirak ve birlikte kontrol edilen ortaklıkların belirlenmesinde "kontrol" tanımı uyarınca söz konusu varlıkların "tüzel kişi" niteliğini haiz olmaları ve satış amaçlı olmamaları gerekmektedir.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde ülkemizde faaliyet gösteren portföy yönetim şirketleri nezdinde kurulan yatırım fonlarının tüzel kişiliğinin bulunmaması nedeniyle Tebliğ hükümleri doğrultusunda konsolidasyona tabi tutulmasına gerek bulunmamaktadır.

Sektör Duyurusu'nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2022/14	23.12.2022	23.12.2022

**BORSA İSTANBUL'UN PAY PİYASASI İŞLEMLERİNİN
DURDURULMASINA BAĞLI OLARAK EMEKLİLİK YATIRIM
FONLARININ ALIM VE SATIMI HAKKINDA SEKTÖR DUYURUSU
(2023/2)**

Bilindiği üzere, 6 Şubat 2023 tarihinde ülkemizde yaşanan deprem felaketleri neticesinde ortaya çıkan olağanüstü gelişmelere bağlı olarak 08.02.2023 tarihinde Borsa İstanbul pay piyasası ile vadeli işlem ve opsiyon piyasası pay ve pay endeksi türev pazarlarında işlemler durdurulmuştur.

Bu kapsamda, sistemden ayrılma, cayma, emeklilik, aktarım, fon dağılım değişikliği vb. işlemler esnasında hisse senedi içeren emeklilik yatırım fonlarının alım veya satımı noktasında fiili imkansızlık durumu meydana gelmiş bulunmaktadır.

Bu çerçevede, Sermaye Piyasası Kurulunca pay piyasasının kapalı olmasına ilişkin alınan Kararlar da dikkate alınmak suretiyle, 08.02.2023 tarihinden başlayarak Pay Piyasası yeniden açılıncaya kadar katılımcılardan gelen taleplerin karşılanması ve fona ilişkin diğer işlemler noktasında, ilgili plan esasları çerçevesinde, Fon Kurullarının alacağı kararlar doğrultusunda gerekli işlemlerin yerine getirilmesi gerekmektedir.

Sektör Duyurusu'nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2023/2	08.02.2023	09.02.2023

ENGELLİ BİREYLERİN SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK HİZMETLERİNE ERİŞİMİNİN KOLAYLAŞTIRILMASI HAKKINDA SEKTÖR DUYURUSU (2023/8)

Engelli bireylerin, toplum içerisinde başka bireylere ihtiyaç duymaksızın günlük hayatlarını sürdürebilmeleri ve sosyal hayatlarında ihtiyaç duydukları hizmetlere engelsiz olarak erişim sağlamaları büyük önem taşımaktadır.

Bu çerçevede engellilerin temel hak ve özgürlüklerden faydalanmasını temin ederek bu bireylerin toplumsal hayata diğer bireylerle eşit koşullarda tam ve etkin katılımlarının sağlanması amacıyla çıkarılan 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanunun, engelli vatandaşlara yönelik hizmet veren Kurumlar ile diğer ilgililere yüklediği bazı görevler bulunmaktadır. Nitekim, bahsi geçen görevler ilgili Kanunun 4 üncü maddesinde "Eşitliği sağlamak ve ayrımcılığı ortadan kaldırmak üzere engellilere yönelik makul düzenlemelerin yapılması için gerekli tedbirler alınır." ve "Bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin engelliler için erişilebilir olması sağlanır. "hükümleriyle ifade edilmiştir.

Sigorta ve özel emeklilik şirketleri tarafından hizmet sunulan alanların engelli bireylerin erişimine uygun hale getirilmesi bu kişilerin finansal ürünlere erişimini kolaylaştırarak engelli bireylerin sosyal hayata intibak sürecini kolaylaştırmakta ve aynı zamanda bu durum şirketler tarafından sunulan hizmet kalitesinin artırılmasına da katkı sağlamaktadır.

Bununla birlikte Kurumumuza iletilen şikayetlerden, engelli bireylerin sigorta ve özel emeklilik şirketleriyle iletişimlerinde bazı sorunların yaşandığı ve kimi şirketlerin hizmetin sunulmasında engelli bireylerin hayatını zorlaştıracak nitelikte koşullar öne sürdüğü bilgisi edinilmiştir.

Söz konusu sorunların giderilmesi ve ortaya çıkmasının önlenmesi bakımından, engelli bireylerin sigortacılık ve özel emeklilik alanlarında hizmetlere erişiminin kolaylaştırılması ve bu alanlarda bireylerin sigortacılık ve özel emeklilik ürün ve hizmetlerinden faydalanmada karşılaştıkları sorunların en aza indirilmesi önem arz etmektedir. Bu çerçevede sigortacılık ve özel emeklilik hizmetlerinin engelli bireylerin erişimine uygun hale getirilmesi, şirketlerin iletişim kanallarının engelli bireylerin ihtiyaçlarına yönelik olarak geliştirmesi, görme engelli bireylere sunulacak hizmet bilgilendirmelerinin ve geliştirilecek uygulamalarla polişe kapsamının Braille alfabesiyle sunulması veya sesli hale getirilmesi; işitme engelliler için görüntülü çağrı merkezi hizmeti sunulması; görüntülü arama ile yapılan görüşmelerde işaret dili tercümanlığı hizmeti sunan uygulamaların kullanımının yaygınlaştırılması başta olmak üzere sunulan hizmetlerin erişilebilir hale getirilmesine yönelik çalışmaların sektör genelinde yaygınlık kazanması beklenmektedir. İhtiyaca ve talebe bağlı olarak benzeri şekilde geliştirilen ve bahsi geçen hizmetlerin sunulmasında 7/24 ulaşılabilirliğin ve iş sürekliliğinin sağlanması büyük önemi haiz olup 5378 sayılı Kanunun yukarıda belirtilen hükümlere göre bir gerekliliktir. Bu açıdan tüm şirketlerin gerekli hassasiyeti göstermesi gerekmektedir.

Diğer taraftan söz konusu iyileştirmeler şirketlerin iç kaynakları, sistemleri ve personeli aracılığıyla gerçekleştirilebileceği gibi bahsi geçen hizmetlerin dışarıdan temin yoluyla yürütülmesi imkan dahilindedir.

Sektör Duyurusu'nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2023/8	27.07.2023	27.07.2023

**TFRS 17'NİN İLK KEZ UYGULANMASI NEDENİYLE FİNANSAL
TABLO DİPNOTLARINDA AÇIKLANMASI GEREKEN HUSUSLARA
İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2023/9)**

Bilindiği üzere 1/10/2023 tarihli ve 32326 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Tablolarının Sunumu Hakkında Tebliğ ile 1/1/2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketleri tarafından kamuya açıklanacak finansal tablolar ile dipnot formatları belirlenmiştir. 1/1/2024 tarihi itibarıyla uygulanmaya başlanacak olan TFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri Standardının ilk kez uygulanması sırasında finansal tablo dipnotlarında açıklanması gerekli olan bilgiler bulunmaktadır. Bu kapsamda TFRS 17'nin ilk kez uygulandığı dönemden itibaren hazırlanacak olan finansal tablo dipnotlarında aşağıda belirtilen hususların açıklanması gerekmektedir.

“TFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri

1. TFRS 17 - 114 üncü paragraf: Değiştirilmiş geriye dönük yaklaşım veya gerçeğe uygun değer yaklaşımına göre ölçülen sigorta sözleşmelerinin sözleşmeye dayalı hizmet marjı ve sigorta hasılatı üzerindeki etkilerinin sunulması amacıyla söz konusu sigorta sözleşmeleri grupları sona erinceye kadar aşağıdaki tablodaki bilgiler sunulmalıdır. Ayrıca elde tutulan reasürans sözleşmelerine ilişkin sözleşmeye dayalı hizmet marjının mutabakatı da aynı şekilde verilmelidir.

	Cari Dönem				Önceki Dönem			
	Değiştirilmiş Geriye Dönük Yaklaşımı Kullanılan Sigorta Sözleşmeleri	Gerçeğe Uygun Değer Yaklaşımı Kullanılan Sigorta Sözleşmeleri	Diğer Tüm Sigorta Sözleşmeleri	Toplam	Değiştirilmiş Geriye Dönük Yaklaşımı Kullanılan Sigorta Sözleşmeleri	Gerçeğe Uygun Değer Yaklaşımı Kullanılan Sigorta Sözleşmeleri	Diğer Tüm Sigorta Sözleşmeleri	Toplam
Sigorta Hasılatı								
Sözleşmeye davalı hizmet marjı- Dönem başı								
Cari dönemdeki hizmetlere ilişkin değişiklikler								
Cari dönemde gelir yazılan sözleşmeye dayalı hizmet marjı								
Gelecekteki hizmetlere ilişkin değişiklikler								
Sözleşmeye dayalı hizmet marjını								

düzelten tahminlerdeki değişiklikler								
Cari dönemde ilk defa muhasebeleştirilen sözleşmeler								
Cari dönemde gelecekteki hizmetlere ilişkin alınan primlerden kaynaklanan gerçekleşme farklarına ilişkin düzeltmeler								
Sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan finansman gideri (geliri)								
Diğer kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilen toplam tutar								
Sözleşmeye dayalı hizmet marjı- Dönem sonu								

2. TFRS 17 - 115 inci paragraf: Finansal tablo kullanıcılarının geçiş tutarlarının belirlenmesinde kullanılan yöntemler ile varılan yargıların niteliği ve önemini anlamasını sağlamak amacıyla söz konusu tablonun açıklandığı tüm dönemler için geçiş tarihinde sigorta sözleşmelerinin ölçümünün nasıl belirlendiğine ilişkin açıklama.

3. TFRS 17- 116 ncı paragrafta ilişkin açıklamalar."

Sektör Duyurusu'nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2023/9	05.10.2023	05.10.2023

MERKEZİ ALACAĞIN DEVRİ FONU DUYURUSU (2023/10)

Bilindiği gibi, 22/1/2022 tarihinde yürürlüğe giren 7351 sayılı Kanun ile 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nun 17 nci maddesinde değişiklik yapılmış ve bireysel emeklilik sözleşmelerinin yahut bu sözleşmelerden kaynaklı alacağın devredilmesine imkan tanınmıştır. Ayrıca, mezkur madde ile bu uygulamanın usul ve esaslarının Kurumumuz tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır. Anılan Kanun maddesine istinaden, 28/3/2023 tarihinde yayımlanan Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile alacağın devri uygulamasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Bu kapsamda, mezkur Yönetmeliğin 26/C Maddesinde yer alan "Devredilecek tutar, Kurul tarafından belirlenen fonlarda yatırıma yönlendirilir ve bu fon paylarına ilişkin katılımcı tarafından işlemde bulunulamaz." ve 23/A Maddesinin "Kurul, 26/C maddesi kapsamına giren birikimlerin yatırıma yönlendirilmesi amacıyla BEFAS üzerinden tüm şirketlerin işlem yapacağı fonların; kurulması, kesinti yapısı ve oranları, sayısı, içeriği ve yönetimine ilişkin usul ve esasları Sermaye Piyasası Kurulunun uygun görüşüyle belirler." hükümleri uyarınca bahse konu birikimlerin nemalandırılması maksadıyla bir tanesi katılım esaslı finans ilkelerine göre yönetilmek ve fon unvanında "katılım" ibaresini bulundurmamak kaydıyla iki adet "dengeli değişken" unvanlı Merkezi Alacağın Devri Emeklilik Yatırım Fonunun (Fon) yetkilendirilmesine 25/10/2023 tarihli ve 502 sayılı karar no ile Kurulumuz tarafından karar verilmiştir.

Bu bağlamda, söz konusu Fon'un kuruculuğunun üstlenilmesi noktasında istekli emeklilik şirketlerinin Kurulumuza ekli yazı örneği ile en geç 13/11/2023 tarihine kadar başvurmaları gerekmektedir. Fon, süresiz kurulacak olmakla beraber 31/12/2026 tarihinden sonra Kurulumuz tarafından yeni bir duyuru yayımlanması durumunda Emeklilik Yatırım Fonları Hakkında Rehber'in 5.3.1 inci maddesi uyarınca başka bir emeklilik şirketine devredilecektir. BEFAS üzerinden tüm şirketlerin katılımcılarına sunulacak Fon'a sadece mezkur mevzuat uyarınca alacağını devreden katılımcıların belirli tutardaki birikimi aktarılacak ve devir sözleşmesinin yürürlükten kalkmasını müteakip bu birikimler katılımcıların hesabına iade edilerek mevcut fon dağılım tercihlerine göre fon paylarının alımı sağlanacaktır.

Fon'un risk değeri 3-4 aralığında belirlenmiştir. Fon portföyüne sadece yerli sermaye ve para piyasası araçları dahil edilecek olup, fon tarafından yabancı sermaye ve para piyasası araçlarına yatırım yapılamaz. Portföye ilişkin kısıtlama yapmaya Kurul yetkilidir. Ancak fonların portföylerine ilişkin; Emeklilik Yatırım Fonlarının Kuruluş ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik'te ve Emeklilik Yatırım Fonlarına İlişkin Rehber'de yer alan diğer esaslar saklıdır. Fonu kuracak şirketin seçiminde fon işletim gideri kesintisi, istekli şirketin EGM'ye ilettiği gözetime esas veri kalitesi ve istekli şirketin Fon Performans Değerlendirme Sisteminde değişken fonlardaki geçmiş performansı seçim kriteri olarak esas alınacaktır. Fonun, fon toplam gider kesintisi oranı %1,5'i ve fon işletim gider kesintisi oranı ise %1,35'i aşmayacaktır. BEFAS üzerinden sunulacak bu fonların kurucu ve dağıtıcı şirket arasındaki genel komisyon oranı fon işletim gider kesintisinin %70'i dağıtıcı şirkete ödenecek şekilde uygulanacaktır.

Sektöre duyurulur.

Ekler:

- 1- SEDDK'ya başvuru yazısı taslağı ve eki

Sektör Duyurusu'nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2023/10	30.10.2023	30.10.2023

... A.Ş

Sayı: ...

Tarih: ... /.../2023

Konu : Merkezi Alacağın Devri Fonu Başvurusu Hk.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURULU BAŞKANLIK
MAKAMINA

Malumları olduğu üzere, Kurulunuz tarafından Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğin 23/A ve 26/C maddeleri uyarınca alınan 25/10/2023 tarihli ve 502 sayılı karara istinaden yayımlanan 30/10/2023 tarihli duyuruda merkezi alacağın devri fonu/fonlarını kurmak isteyen şirketlerin 13/11/2023 tarihine kadar Kurullarına başvurmaları gerektiği belirtilmektedir.

Bu itibarla, şirketimiz söz konusu duyuruda yer alan nitelikleri haiz merkezi alacağın devri fonunu kurma kararını almış olup şirketimizin bu fonu kurmak üzere seçilerek yetkilendirilmesini müteakip fon kuruluş sürecine başlanacağını kabul ve beyan ederiz.

Bu çerçevede, şirketimizin merkezi alacağın devri fonu kuruluş başvurusunda bulunmasının Kurula herhangi bir yükümlülük getirmeyeceğini ve tarafımıza herhangi bir talep hakkı doğurmayacağını; müktesep hak teşkil etmeyeceğini kabul eder, ekte yer alan bilgiler çerçevesinde şirketimiz başvurusunun değerlendirilmesi hususunun Kurulca görüşülerek karara bağlanması hususunu takdir ve tensiplerine arz ederiz.

....

Genel Müdür Yard./Direktör

...

Genel Müdür

EK: Başvuru Formu

BAŞVURU FORMU**1. Şirket Bilgileri**

- Şirketin Adı:
- Unvanı:
- Merkez Adresi:
- Telefon No:
- Faks No:
- İnternet Adresi:
- Elektronik Posta Adresi:

2. Kuruluş Yetkisi Talep Edilen Fon Türü

Faizli fon kurmak istiyoruz. ☐

- Fonun Adı:
- FİGK Oranı:
- FTGK Oranı:
- Karşılaştırma Ölçütü:

Faizsiz fon kurmak istiyoruz. ☐

- Fonun Adı:
- FİGK Oranı:
- FTGK Oranı:
- Karşılaştırma Ölçütü:

3. Form Bilgisi

Formun Tanzim Tarihi : .../.../...

... A.Ş Adına Yetki Kişinin Adı-Soyadı ve Unvanı :

İmza :

MERKEZİ ALACAĞIN DEVRİ FONU DUYURUSU (2024/01)

Bilindiği gibi, 22/1/2022 tarihinde yürürlüğe giren 7351 sayılı Kanun ile 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nun 17 nci maddesinde değişiklik yapılmış ve bireysel emeklilik sözleşmelerinin yahut bu sözleşmelerden kaynaklı alacağın devredilmesine imkan tanınmıştır. Ayrıca, mezkur madde ile bu uygulamanın usul ve esaslarının Kurumumuz tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır. Anılan Kanun maddesine istinaden, 28/3/2023 tarihinde yayımlanan Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile alacağın devri uygulamasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Bu kapsamda, mezkur Yönetmeliğin 26/C maddesinde yer alan "Devredilecek tutar, Kurul tarafından belirlenen fonlarda yatırıma yönlendirilir ve bu fon paylarına ilişkin katılımcı tarafından işlemde bulunulamaz." ve 23/A maddesinin "Kurul, 26/C maddesi kapsamına giren birikimlerin yatırıma yönlendirilmesi amacıyla BEFAS üzerinden tüm şirketlerin işlem yapacağı fonların; kurulması, kesinti yapısı ve oranları, sayısı, içeriği ve yönetimine ilişkin usul ve esasları Sermaye Piyasası Kurulunun uygun görüşüyle belirler." hükümleri uyarınca bahse konu birikimlerin nemalandırılması maksadıyla 30/11/2023 tarihli Kurul Kararı ile iki adet Merkezi Alacağın Devri Emeklilik Yatırım Fonunun (Fon) kurulması kararlaştırılmıştır. Diğer taraftan, sistem paydaşlarının farklı risk düzeylerinde fon ihtiyacının karşılanması bakımından mevcut merkezi alacağın devri fonlarının haricinde bir tanesi katılım esaslı finans ilkelerine göre yönetilmek ve fon unvanında "katılım" ibaresini bulundurmamak kaydıyla iki adet "temkinli değişken" veya "muhafazakar değişken" unvanlı fon yetkilendirilmesine 19/1/2024 tarihli ve 561 sayılı karar no ile Kurulumuz tarafından karar verilmiştir.

Bu bağlamda, söz konusu Fon'un kuruculuğunun üstlenilmesi noktasında istekli emeklilik şirketlerinin Kurulumuza ekli yazı örneği ile en geç 12/2/2024 tarihine kadar başvurmaları gerekmektedir. Fon, süresiz kurulacak olmakla beraber 31/12/2026 tarihinden sonra Kurulumuz tarafından yeni bir duyuru yayımlanması durumunda Emeklilik Yatırım Fonları Hakkında Rehber'in 5.3.1 inci maddesi uyarınca başka bir emeklilik şirketine devredilecektir. BEFAS üzerinden tüm şirketlerin katılımcılarına sunulacak Fon'a sadece mezkur mevzuat uyarınca alacağını devreden katılımcıların belirli tutardaki birikimi aktarılacak ve devir sözleşmesinin yürürlükten kalkmasını müteakip bu birikimler katılımcıların hesabına iade edilerek mevcut fon dağılım tercihlerine göre fon paylarının alımı sağlanacaktır.

Fon'un risk değeri 1-2 aralığında belirlenmiştir. Fon portföyüne sadece yerli sermaye ve para piyasası araçları dahil edilecek olup, fon tarafından yabancı sermaye ve para piyasası araçlarına yatırım yapılamaz. Portföye ilişkin kısıtlama yapmaya Kurul yetkilidir. Ancak fonların portföylerine ilişkin; Emeklilik Yatırım Fonlarının Kuruluş ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik'te ve Emeklilik Yatırım Fonlarına İlişkin Rehber'de yer alan diğer esaslar saklıdır. Fonu kuracak şirketin seçiminde fon işletim gideri kesintisi, istekli şirketin EGM'ye ilettiği gözetime esas veri kalitesi ve istekli şirketin Fon Performans Değerlendirme Sisteminde değişken fonlardaki geçmiş performansı seçim kriteri olarak esas alınacaktır. Fonun, fon toplam gider kesintisi oranı %1,5'i ve fon işletim gider kesintisi oranı ise %1,35'i aşmayacaktır. BEFAS üzerinden sunulacak bu fonların kurucu ve dağıtıcı şirket arasındaki genel komisyon oranı fon işletim gider kesintisinin %70'i dağıtıcı şirkete ödenecek şekilde uygulanacaktır.

Sektöre duyurulur.

Ekler:

1- SEDDK'ya başvuru yazısı taslağı ve eki

Sektör Duyurusu'nun		
Numarası	Kabul Tarihi	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2024/01	22.01.2024	22.01.2024

... A.Ş

Sayı: ...

Tarih: ... /.../2023

Konu : Merkezi Alacağın Devri Fonu Başvurusu Hk.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURULU BAŞKANLIK
MAKAMINA

Malumları olduğu üzere, Kurulunuz tarafından Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmeliğin 23/A ve 26/C maddeleri uyarınca alınan 19/1/2024 tarihli ve 561 sayılı karara istinaden yayımlanan 22/1/2024 tarihli duyuruda merkezi alacağın devri fonu/fonlarını kurmak isteyen şirketlerin 12/2/2024 tarihine kadar Kurullarına başvurmaları gerektiği belirtilmektedir.

Bu itibarla, şirketimiz söz konusu duyuruda yer alan nitelikleri haiz merkezi alacağın devri fonunu kurma kararını almış olup şirketimizin bu fonu kurmak üzere seçilerek yetkilendirilmesini müteakip fon kuruluş sürecine başlanacağını kabul ve beyan ederiz.

Bu çerçevede, şirketimizin merkezi alacağın devri fonu kuruluş başvurusunda bulunmasının Kurula herhangi bir yükümlülük getirmeyeceğini ve tarafımıza herhangi bir talep hakkı doğurmayacağını; müktesep hak teşkil etmeyeceğini kabul eder, ekte yer alan bilgiler çerçevesinde şirketimiz başvurusunun değerlendirilmesi hususunun Kurulca görüşülerek karara bağlanması hususunu takdir ve tensiplerine arz ederiz.

....
Genel Müdür Yard./Direktör...
Genel Müdür

EK: Başvuru Formu

BAŞVURU FORMU**1. Şirket Bilgileri**

- Şirketin Adı:
- Unvanı:
- Merkez Adresi:
- Telefon No:
- Faks No:
- İnternet Adresi:
- Elektronik Posta Adresi:

2. Kuruluş Yetkisi Talep Edilen Fon Türü

Faizli fon kurmak istiyoruz. ☐

- Fonun Adı:
- FİGK Oranı:
- FTGK Oranı:
- Karşılaştırma Ölçütü:

Faizsiz fon kurmak istiyoruz. ☐

- Fonun Adı:
- FİGK Oranı:
- FTGK Oranı:
- Karşılaştırma Ölçütü:

3. Form Bilgisi

Formun Tanzim Tarihi : .../.../...

... A.Ş Adına Yetki Kişinin Adı-Soyadı ve Unvanı :

İmza :